BIBLIOTECA NAZIONALE VITT. EMANUELE
13
8 G
7

13.6.d.59

f 80

VOLVMEN
PRAECLARISSIMVM
AC IN PRIMIS OMNIBVS IVRISPERITIS PERNE-ceſſarium, ac vtiliſſimum.

OMNIVM TRACTATVVM CRIMINALIVM NVNC per D. Ioan. Baptiſtam Zilettum Venetum ab omnibus mendis expurgatum ac omnino correctum, & longe diligentius accuratius ac fœlicius quàm vnquam antea, in lucem proditum.

NAM PRÆTER OMNES TRACTATVS, QVI SVNT ANTEA in hac materia editi, hoc volumine quamplurimi alij tractatus aurei, & penè diuini, & omnibus alijs vtiliores, continentur, qui cum eſſent manu ſcripti.

SVNT SVMMA CVRA, DILIGENTIA, STVDIO, AC SVMPTV NVNC *noviter è manibus doctiſſimorum ac præſtantiſſimorum omnium ætatis noſtræ iuriſperitorum excerpti, prout quinta pagina legentibus indicabit, & ſtudẽtibus ipſimet tractatus demonſtrabũt.*

CVM EIVSDEM D. IOAN. BABTISTAE ZILETTI, omnium materiarum indice multo quàm antea pleniore.

OMNIA

VIRTVTI

PARENT.

S. Marię de Scala

VENETIIS, APVD HAEREDES IOANNIS MARIAE BONELLI. M D LXX.

BIBLIOTECA NA...

IOANNI BAPTISTAE PLOTO NOVARIENSI, VIRO NOBILISSIMO, ET IVRISCONSVLTO PRAECLARISSIMO,

IOAN. BAPTISTA ZILETTVS VENETVS I. C. S. P. D.

SVPERIORIBVS *diebus cum apud me eſſet Hieronymus Magius Anglarenſis Iureconſultus, vir multis nominibus mihi chariſſimus, preſertim vero quòd de legali Republica (vt eius ingenij numeroſas dotes omittam) ſcriptionibus permultis iuris prudentiæ lucem maximã afferentibus, quarum editionem adornat, ſit benemeritus: multis verbis de communibus ſtudijs vltro citroq́. habitis, è re nata, de criminalibus tractatibus loqui cœpimus. Cumq́. Chalcographorum incuria infinitis penè locis eos eſſe deprauatos affirmarem; multaq́ ipſe etiam reſtituenda indicaſſet, orare cœpit vt horum emendandorum prouinciam ſuſciperem. Mihi enim laborem facile ceſſurum affirmabat, tum quòd tractatuum horum nonnullos manuſcriptos, & caſtigatiores haberem; tum qnòd iam diu Iureconſultorum noſtrorum ſcripta omnia ad criminales cauſas ſpectantia perſcrutatus eſſem, atque in his diſcutiendis, examinandis, atque adnotandis non parum elaboraſſem; quorum ope tractatus hoſce penitus repurgare, & priſtino candori reſtituere poſſem. Hanc ſi prouinciam obirem, ſtudioſorum gratiam, quorum nocturnis diurniſque manibus illi verſantur atque teruntur, me initurum dicebat. Itaque ſuis ille verbis ad eum ſuſcipiendum laborem me impulit. Cœpi igitur exemplaria conferre, & quaſi ex Augeæ ſtabulo fimum egerere. Dij boni quam mendarum vim offendi? quibus monſtris Typographi contextus fœdarant? quas labes, & deformitates inuexerant? Nullos mehercle deprauatiores libros, & qui magis lectori negocium faceſſere poſſent vnquam animaduerti. Multa ſæpe verba deerant, non pauca ſuperfluebãt. Quæ negabat auctor, Chalcographi error affirmabat, idq́ue nonnunquam in re magni momenti. Quamobrem prouincia ipſa plus in receſſu laboris habuit, quàm in fronte promitteret. Cum his diu colluctatus erroribus, demum diuino fauente numine libris ipſis primæuum genuinumq́ue candorem quodam quaſi poſtliminio reductum, conciliaui. Ac cum multa rerum ſummis abeſſe perſpicerem, quæ deerant inuexi, indicemq́ue locupletiſſimum addidi, & vt nihil omnino ſit quod lector deſideret, adſtruxi Ioannis Ant. Rubei tractatum de poteſtate procuratoris. Item Franciſci Caſonij de indicijs, & tortura, & Antonij Columbani de modo procedendi extraordinarie in controuerſijs criminalibus. Verum enimuero cum omnia plane acceſſiſſent ornamenta, vnum duntaxat deerat, ad quod comparandum iudicij*

non leue examen fuit adhibendum: Nimium docti alicuius, clariſsimiq. Iureconſulti patrocinium, Optimorum nanque Iuriſprudentum cœtus acephalus, præſidē patronumq. exiptabat, qui & contra calumniantium iniquitates adeſſet, decusque & ornamentum multiplicibus tractatibus afferret. Dum huius rei gratia anxius ſatago tu Plote V. C. noſtræq́ ætatis Iureconſultorum ſplendor occurriſti, ſub cuius præſidio, elegantiſsimum hoc tractatuum volumen in integrum reſtitutum, reuiſumque, iuriſprudentiæ ſtudioſis communicarem. Cum enim ad Bartholi ipſius, Alexandri, & reliquorum Reip literariæ procerum prudentiam & gloriam proxime acceſſeris, ac ſis non ſolum Nouariæ, quæ tuis in dies auguſtior eſt honoribus, ſed Inſubriæ totius Oraculum ad quod reſponſorum gratia in arduis quibusq́, quæſtionibus, cauſisq́ difficillimis omnes confluunt; iure optimo hæc tibi, & contra tuum patrocinium his deberi, nemo non poteſt intelligere. Accedit eò præclara, Plotæ familiæ nobilitas quæ eximijs animi tui dotibus copulata, mirum eſt quantum in te dignitatis, claritatisq. pariat, & exuſcitet: Vnde hinc etiam libris hisce lucis non parum affulgere poſſe videatur. Noſtros igitur, quanquam in re tenui, non leues labores, noſtramq. omnem hic operam & diligentiam, Plote præclariſsime, quam candido tibi dicamus animo hilari fronte accipe, & me tui amantiſsimum, ac ſtudioſiſsimum, vt facis, ama. Vale. Venetijs, quarto cal Mart. 1563.

INDEX TRACTATVVM IN HOC OPERE CONTENTORVM.

De accuſationibus publicorũ iudiciorum.	Placentinus.	car. 1
De accuſationibus, & inquiſitionibus.	Bonicontus.	7
De excuſatore ſine mandato.	Ant. de Canaria.	12
De poteſtate procuratoris.	Ioan. Ant. Rubei.	18
De crimine læſæ maieſtatis.	Martin. Lauden.	48
De crimine læſæ maieſtatis.	Incertus Auctor.	49
De ſeditioſis.	Nicolaus Boerius.	68
De percuſſionibus.	Odofredus.	87
De lamijs.	Ioan. Franc. Ponzinibius.	88
De irregularitate.	Nicolaus Plouius.	100
De ſortilegijs.	Paulus Ghirlan. de Caſtilione Aret.	104
De hæreticis.	Ioan. Nic. Arelatanus.	138
De hæreticis, & eorum pœnis.	Paulus Ghirlandus.	144
De hæreticis.	Gundiſſal. de Villadiego.	153
De hæreticis.	Ludouicus Carerius.	175
De modo procedendi contra apoſtatas.	Incertus Auctor.	196
De fuga.	Ioannis Tierry.	197
De bannitis.	Iacobus de Arena.	198
De bannitis.	Nellus de S. Geminiano.	201
De carceribus.	Baldus de Perufio.	300
De relaxatione carceratorum.	Paulus Ghirlandus.	301
De indicijs, & tortura.	Guido de Suzaria.	317
De indicijs, & tortura.	Franciſcus Brunus.	318
De indicijs.	Marcus Blanchus.	357
De indicijs, & tortura.	Franciſcus Caſonius.	394
De quæſtionibus.	Iacobus de Arena.	417
De quæſtionibus, & tormentis.	Baldus de Periglis.	428
De quæſtionibus, & tortura.	Paulus Ghirlandus.	431
De quæſtionibus, & tortura.	Ambertus de Antramonia.	439
Caſus in quibus pœna mortis ſpecifice à lege eſt impoſita.	Gulielmus Bont.	444
De pœna omnifariam coitus illiciti.	Paulus Ghirlandus.	ead.
De modo procedendi extraordinarie in controuerſijs criminalibus.	Antonius Columbanus.	460

REPERTORIVM FERTILE ADMODVM
DILIGENTIA, ET ORDINE NON VVLGARI

concluſiones, & quæſtiones tam principaliter, quàm incidenter tactas in hoc opere tract. Criminalium complectens. Omnibus legum profeſſoribus, iudicibus, aduocatis cauſas perorant.bus, nedū vtile, ſed neceſſarium.

PER D. IOAN. BAP. ZILETVM VENETVM
nunc congeſtum, & in omnium gratiam editum, feliciter incipit.

ABBAS inquirēs de exceſſibus monachi facta ſibi copia inquiſitionis, & proceſſus, ſi dicat ſe velle defendere, & petat expenſas pro procuratoribus aduocatis, & alijs ad defenſionem neceſſarijs, an ſit audiendus. Bonicont. de accuſatio. num. 20 car. 9

Abbas pro monacho admittitur ad defendendum pro ſuo intereſſe, ibi num. 149 c. 27

¶ Abolitio quid ſit. Placent. de accuſat. tit. 4. num. 5 c. 4

Abolitio publica quæ ſit, quæ priuata, & quæ ex lege. ibi.

Abolitio quibus ſit neceſſaria, ibi. nu. 6 c. ea.

Abolitio à quibus, & qualiter ſit concedenda, ibi. num. 9 c. ead.

Abolitio quandoque permittitur inuito reo, ibi. num. 10 c. ea.

Abolitio in quibus denegetur criminibus, ibi. num. 11 c. 5

Abolitio ante ſententiam conceſſa quid operetur, & quid poſt. ibi num. 12 c. ea.

Abolitio publica nec priuata prodeſt, fallaciter & per calumniam accuſantib. 5, nec ſpecialis indulgētia principis. Io. Ant. Rub. de poteſtate procur. in 1. par. num. 385 c. 42

Abolitio pceſſus, & litis extinctio p q̄ verba fiat incōpoſitione Paul. G. r. de relax. carcer. in tit. de pœna compo. q. 1. nu. 11 c. 270

Abolitione priuata repetere indulta qñ liceat. Placent. de accuſ. tit. 4. num. 3 c. 5

¶ Abortiuum procurans, vel faciens, ne mulier concipiat, aut pariat irregularis eſt. Nic. Plo mus de irregul. num 21 c. 102

¶ Abſens quis dicatur, & abſentia quomodo pbetur. Ant. de Canatio de excuſat. part. 2. num. 11. 12 c. 15. 16

Abſens vbi pōt ɔdemnari in criminalib. ibi, procurator admittit, & an ſemper locū habeat Io. Ant. Rub. de poteſta. pc. in 1. par. nu. 31. c. 22. & nu. 279 285. c. 36. & nu. 331 c. 39

Abſens poteſt ab alio defendi, ibi. nu. 40 c. 22

Abſens non debet condemnari in graui delicto, ibi. num. 56 c. 23

Abſens relegari poteſt, ibi. num. 59 c. ea.

Abſens ex iuſta cauſa, in criminalibus pōt conſtituere procuratorem, ibi. nu. 69 c. 24

Abſens vbi virtute ſtatuti damnari pōt, ibi q̄s officio pcuratoris fungi pōt, ib. nu. 161 c. 28

Abſens cum condemnari non poteſt, eius bona confiſcantur, ibi. num. 332 c. 39

Abſens damnari non poteſt in cauſa capitali etiam poſt litem conteſtatam, Io. Ant. Rub. de poteſta. procur. in 2. par. num. 3 c. 43

Abſens nō damnat ſi ɔtra eum delictū pbatū nō fuerit. Fran. Caſ. de ind. num. 7 c. 409

Abſens ɔdēnatus ſi capiatur iterū ſuper crimine audietur. Ant. Columb. in forma pced. extraord. in crim. art. 134 c. 467

Abſens an imunitate gaudeat, ib. nu. 129 c. ea.

Abſens indefenſus non pōt ɔdēnari, niſi aſſignato termino ad defenſionē. Io. Ant Rub. de poteſta. procur. in 1. par. nu. 25 c. 22

Abñs an poſſit p excuſatorē defendi. Mar. Soz. Senior incōſ. incip. pdictam dubōnem, col. 3. c. 16. & Th. Doc. in conſ. ſeq. p totum. c. 18

Abſens in criminalibus appellans, vel petēs reſtitutionem aduerſus ſniam, tenetur pſonaliter comparere, & ſi admittitur procurator pceſſus eſt nullus. Ant. Columb. in for. pro. cedēn extraord. in controuer. crim. art. 164. 165. c. 468. 469

Abſentis probata per excuſatorem innocentia. quid habet facere iudex. Ant. de Cana. de excuſat. in 2. par. num. 2 c. 14

Abſenti accuſato vtilius eſt, qđ q̄s potius compareat defenſorio noīe q̄ pcuratorio. Ioan. Ant.

Ant.Rub.de poteſta.ꝓc.t 1.par.n.283 c.36

Abſentem à quibuſcunque defendi publicæ vtilitatis eſt, Ant.de Can. in tract. de excuſ. in 1.part.num.5 13

¶ Abſña ſola nunqđ ꝓbet impedimẽtũ iuſtum, Ant.de Can.de excuſ.part.2.nu.13 16

Abſña rei põt ꝯtingere ex diuerſis cauſis,& accidentibus, Fran.Caſ.de ind.nu.4 409

Abſentię cauſa cur in quacunque cauſa per excuſatorem poſſit allegari, Ant. de Can. de excuſatore,particula 1.nu.6 13

Abſentiæ cauſa iuſta quæ dicenda, Ant.de Cana.de excuſato.in 2.particula nu.8 15

Abſentiæ cauſa vtrum poſſit inuito abſente allegari,& probari,ibi.nu 24 16

Abſentiæ indicium tollitur per ſpontaneam præſentationẽ Fran.Caſ.de ind.nu.2 c.410

¶ Abſolutionis forma qualis, qñ reus indicia purgauit, Paul.Girl.de relaxatio.carcerato. in rub.de abſolutio. q.2.nu.2 307

Abſolutus ab inquiſitione poteſt iterato repeti, ſi ſuperueniunt contra eum noua indicia. Paul.Girl.de relaxatio.carcerato. in rub. de pœna,compoſitio.q.6.nu.2 312

Abſolutus à denuncia an perinde ſit, ac ſi abſolutus foret ab accuſatione, Fran. Caſ. in ſing.q.crim.cap.7.nu.13 425

¶ Abutens rebus ſacris in ſortilegijs ſacrilegij reus eſt, Paul.Gir.de ſortil.q.16.nu.4 c.137

¶ Accedens ad hereticum cauſa diſcẽdi eius doctrinam qualiter puniatur Io.Nic. Arelata. de hæret.not.17.num.1 141

¶ Accidentia, q̄ in delicto ſpectentur? vt indicia deliberationis oriant̃, Fran. Caſ. de indicijs p̃meditatis in delicto,tract 4.nu.4 403

Accidentia magnam partem ꝯferũt ad cognoſcendũ veritatẽ, Ant.Columb.in forma ꝓcedendi extraor.in conſ.crim.ar.78 465

¶ Accuſandi poſt mortẽ ius durat ꝑ qnquẽniũ, Frã.Caſ.ĩ ſingulari.q.crim.c.2.nu.10 c.422

¶ Accuſare eſt aliquẽ veluti reum criminis deferre, Plac.de accuſatio.tit.1 nu.1 1

Accuſare qui nequeant, ibi.nu.7 ea.

Accuſare nequit, qui ob id pecuniam accepit, ibi.num.8 ead.

Accuſare põt quilibet ſuã iniuriã, vel mortem propinquorum proſequens, ibi.nu.11 ea.

Accuſare an poſſit pater familias de crimine. Plac.de accuſ.tit.3.nu.2 3

Accuſare quis poſſit, & quis accuſari. Bonic. de accuſ.nu.2.car.8. & Fran. Caſ. in quæſt. criminali.cap.2.nu.1 422

Accuſare cuilibet permiſſum eſt, niſi prohibitum reperiatur, Ioan. Ant.Rub. de poteſta. procurator.in 1.par.num.4.car.22.& Fran. Caſ.in quęſt.crim.cap.1.nu.1 421

Accuſare an qlibet poſſit de hæreſi,& an publicũ ſit,& an oẽs perſonæ ẽt prohibitę accuſare pñr,& q ꝓhibeant̃,& an excõicati, & an minor,infans,& doli capax,& an inimicus, Lud.Carer.de hæret.nu.106.& 107 186

Accuſare in crimine priuato qs nõ põt niſi ſua interſit, vel pœna fiſco ſit applicanda, Fran. Caſ.in quæſt.crim.cap.1.nu.9 422

Accuſare volentes, debent id ſine mora facere, ibi.num.5 ead.

Accuſari an plures poſſint in vno libello, de eodẽ delicto? Fran.Caſ.ibi.cap.4.nu.11 423

Accuſari an vnus poſſit in vno libello de pluribus delictis, ibi.nu.12 ead.

Accuſari nõ põt qs poſt lapſum 20. annorum, fallit in caſib.poſitis, vbi ſupra cap.2.n.9 c.422

Accuſari quando poſſint mortui, & quando non, ibi.num.3 ead.

Accuſari qs ex eodẽ delicto ſimul, & ſemel diuerſis legib.neqt, vbi ſupra ca.3.n.13 c.423

Accuſari quis quando poſſit de pluribus delictis ſolo libello? ibi.nu.14 ead.

Accuſari quis quando poſſit à pluribus eodem libello, ibi.num.15 ead.

¶ Accuſatio qualiter concipi & formari debeat, Plac.de accuſ.tit.1.num.2 1

Accuſatio qualr̃ ſit exequenda, ibi.nu.3 ead.

Accuſatio fieri debet intra quinquẽnium à die commiſſi criminis continuum, vbi ſupra, tit.3.num.4 3

Accuſatio quædam propter vtilitatem perſonæ dicitur ceſſare, ibi.nu 9 ead.

Accuſatio adulterij per quæ poſſit excludi, ibi. num.10 ea.

Accuſatio inſtituenda eſt ex iuſtitię,& charitatis zelo, non cauſa vindictæ, Gundiſſal de hęret.q.10.num.2 161

Accuſatio hæretici an poſſit poſt eius mortem inſtitui, vbi ſupra, q.22 nu.1 172

Accuſatio poſt mortem aduerſus hæreticorum fautores nequaq̃ inſtituitur, eis tamen denegatus eccleſiaſtica ſepultura, ibi.nu.8 ead.

Accuſatio vbi aduerſus mortuum inſtitui poteſt, an mortui defenſionem ſubire volens, audiendus ſit, ibi.nu 9 ead.

Accuſatio quid ſit, Fran.Caſ. in quæſtio. crim. cap.3.num.1 422

Accuſatio nõ admittitur, niſi cõſtet de delicto,

niſi in certis caſibus,ibi.nu.4 ea.
Accuſatio quid ꝯtinere debeat,ibi.nu.7 ea.
Accuſatio an diem ꝯtinere debeat,ib.nu.8 ea.
Accuſatio ꝑ modũ exceptionis, qñ habeat locum,& per q̃ inducat,ibi.cap.6.nu.1 c.424
Accuſationem criminis publici deferens,incidit in Turpillianum,Io.Ant.Rub.de poteſtã.procur.in 1.par.nu.16 22
Accuſationem per calumniam fuiſſe inſtitutam,qño cognoſcatur,Fran.Caſ.in quęſtio.crim.cap.3.num.19 423
Accuſatione non ꝓcedente qs rẽ non puniẽ, nec contra eũ ꝓcedit, niſi in certis caſibus, in quibus procedit offõ iud.ibi.nu.2 422
Accuſatione pendente reus ad honores nõ ad mittitur,& ꝑ atrocitatem delicti, concurrente infamia fit ſuſpenſio beneficij, & officij donec cauſa finiatur,ibi.nu.20 423
Accuſatione per exceptionem propoſita,contra quem prius procedendum ſit ad capturam,an contra accuſatorem, vel accuſatum excipientem,ibi.cap.6.nu.4 374
Accuſans ſubſcribere debet ſe accuſationẽ exe cuturum,Plac.in de accuſ.tit.1.nu.3 1
Accuſans vel deferens aliquem coram iudice, irregularis efficitur,ſi mors vel mutilatio ſe quatur,Nic.Plou.de irreg.nu.3 100
Accuſans mortuum qua pœna plectendus veniat,ſi in accuſatione ſuccumbat. Cond. de hęret.q.22.nu.11 173
Accuſans alii de crimine nõ audiẽ, niſi cautione pſtita de lite ꝓſequẽda, & expẽſis reficiẽdis in caſu ſuccũbẽtiæ,Paul.Girl.de relaxatio.carcer.in ti.de calũniato.q.2.nu.4 c.316
Accuſans ob neceſſitatẽ officij an puniaẽ de calũnia,ſi in ꝓbõne defecerit,ibi nu.6 ead.
Accuſator ſe ad pęnã talionis inſcribere debet, Io.Ant.Rub.de poteſta.proc.in 1.par.nu.5. c.22.& Fran.Caſ in q.crim.c.3.nu.17 c.423
Accuſator,& accuſatus in pari cuſtodiã detinéri debent, a'iter rñ de conſuetudine ſeruatur,Ioan.Ant.Rub.ibi.nu.6.& 7 22
Accuſator in crimine publico quare ꝓcuratorem conſtituere non poteſt,ibi.nu.10 ea.
Accuſator quare nõ poſſit cõſtituere ꝓcuratorem,ibi.nu 46 ;9.73 23.24
Accuſator ꝓcuratorẽ ꝯſtituere põt, in ijs caſibus in q̃b.ceſſat pęna talionis,ib.n.53 c.23
Accuſator an poſſit oblato libello conſtituere procuratorem, in ceteris actibus cauſæ, ibi.num.113 25
Accuſator, & accuſatus in caſu propoſiti poſſunt vtrinque probare,Fran. Caſ. de ind. in præmiſſis c.6.num.1 397
Accuſator reũ ex cauſis demõſtrabit. Fran.Caſon.de ind.ex cauſis cap.3.nu.5 400
Accuſator,& accuſatus in crimine falſi pñt torqueri,modo ſint ind.Fran.Brun.in tract. de ind.& tort.in 4.q.2.par.num.30.car.342. & Fran.Caſ.de tormentis,nu.23 416
Accuſator petere non habet reum puniri certa pœna,ſed ſufficit, ꝙ petat eũ puniri ſecundum formam iuris,& ſtatutorum,Fran. Caſon.in quæſtioni.criminali.nu.9 433
Accuſator deficiens in probatione, an eo ipſo calumniari videatur,ibi.nu.2 ead.
Accuſator ſuperueniens qñ à iudice inquirente repellatur,ibi.cap.8.nu.19 425
Accuſator calũnioſus in extraordinarijs puniri põt ꝓmotu iudicis,Paul.Girl. de relaxatione carc.in tit.de calum.q 2.nu.10 317
Accuſator quocunq; nomine cenſeatur,de calumnia condemnatus, ad expenſas etiam damnari debet,Paul.Girl.vbi ſupra in ti. de expenſis,& damnis,nu.1 317
Accuſator in Regno dr̃ fiſcus, Ant.Columb.in forma,ꝓced.extraor.i ꝯtr.crim.art.93 c.466
Accuſator per confeſſionem vel teſtes probare debet anteq̃ reus in ſua defenſione audiatur,& actoris fundata intentione, reus exceptiones ſuas, & defenſiones ponere debet ibi.art.214 471
Accuſatorẽ q̃uis in publicũ prodire accuſationi inſcribere deceat, in crimine tñ hæreſis, ſi ob accuſati potẽtiã periculũ immineat,epi eſt prouidere, ne accuſantis nomen publicetur,Gond.de hæret.qõ.10.nu.4 161
Accuſatore defuncto vel deſiſtente poteſt iudex ad vlteriora procedere,Nell. de bannit. in 3.par.1.temp.nu.10 214
Accuſatore nõ ꝓbãte reus abſoluiẽ & qd ſi ꝓbatũ ſit de diuerſo,q̃ poſitũ ſit in libello, an reus abſoluaẽ,vel puniaẽ,de eo qd' ꝓbatum eſt,Fran.Caſ.in qõ.crim.cap.5.nu.1 423
Accuſatorum delectus qualis ſit habendus.Placen.de accuſ.tit.3.nu.6 3
¶ Accuſatus de vulnere an poſſit rñdere ꝑ ꝓcuratorẽ, interim dũ dubitaẽ an vulnus ſit lętale.Io.Ant.Rub.de pot.ꝓc.i 1.par.n.93 c.25
Accuſatus vel inquiſitus procuratorem conſtituere non poteſt etiam ad confitendum delictum,ibi.nu.107 ea.
Accuſatus vel inqſitus ꝯtumax,ſi ex forma decreti hr̃ pro confeſſo vel conuicto,an quilibet

bet penitus extraneus poſſit eius innocentiam oſtendere,ibi.nu.165 28
Accuſatus an poſſit eſſe procurator alterius,qui de eodē crimine eſt accuſatus,ib.nu.170 ea.
Accuſatus de crimine capitali, q ex forma ſtatuti non pōt proponere aliquā exceptionē vel defenſionem, niſi compareat perſonaliter, an proponere poſſit per procuratorem exceptionem banni,vel aliam exceptionem notoriam,remiſſiue,ibi.nu.360 41
Accuſatus pēdēte ſua accuſatione non accuſat, Nel.de bann.in 1.par.2.temp.nu.70 236
Accuſatus de furto ſi tortus cōfiteaī, an poſſit torqueri p alijs furtis,de qbus cōtra eū non habentur indicia.Guid.de Suz.de ind. & tortu.nu.56.car.323.& Bald.de q.nu.5 430
Accuſatus de crimine debet diuerſis examinari vicibus,& varijs poterit qōnibus ſubijci. Fran.Bru.de ind.in 3.q.1.par.nu.31 335
Accuſatus ob contumaciam bānitus, ſi poſtea compareat torqueri poterit abſque alijs indicijs,ibi.q.5.2.par.nu.7 343
Accuſatus de delicto qua forma citari debeat, ibi.num.11 344
Accuſatus citatus , & nō cōparēs ponit in banno,& cenſetur confeſſus,ibi.nu.12 ea.
Accuſatus de homicidio,ſi negauerit,ſi poſtea pbet occidiſſe,poterit dicere feciſſe ad ſui defenſionem,M.Ant.Blan.de ind.nu.268.car. 381.& Fran.Caſ.de ind.nu.4 407
Accuſatus de homicidio,q negauit ſe occidiſſe & fuit conuictus, an poſſit alia defenſione vti.ibi.nu.6.car.407.& nu.25 419
Accuſatus ſi recuſet rñdere accuſationi pōt torqueri ēt ſine indicijs ad eruēdā rñſionem vt poſſit pcedi.Frā.Caſ.de torm.c.3.n.2 e.412
Accuſatus an poſſit accuſatorem ſuū accuſare. Fran.Caſ.in qō.crim.cap.1.nu.10 422
Accuſatus ab aliquo de vno crimine, non poteſt de eodem ab alio accuſari,niſi prius accuſator deceſſerit, vel pcedere impediatur, ibi.cap.2.num.7 ead.
Accuſatus excipiens contra accuſantē de crimine,& petēs illū de eo cōdemnari,vī accuſare, & ſuper ea tanquam ſuper accuſatione procedendum erit , & in hoc accuſationis ſubſtantialia erunt obſeruanda,ibi.nu.2 424
Accuſatus non pōt opponere crimen p modū exceptionis,lite conteſtata,ibi.nu.3 ea.
Accuſatus non dicit bonis ſuis priuatus ante ſniam,niſi in crim.læſ. maieſt. Ant. Col. in for.pced.extraor.in cōtr.crim.art.88 466
Accuſatus debet per os ſuum reſpondere ſine miniſterio aduocati,maxime in cauſis ſummarijs.ibi.art.173 469
Accuſatus abſens ſi veniat ante ſententiam,vel poſt deferendo indulgentiam,aut gratiam , recuperabit eius bona,ibi.art.166 ead.
Accuſatus pōt torqueri ēt ſine indicijs.ſi ſit cōtumax in rñdendo. ibi.art.184 ead.
Accuſatus non eſt relaxandus ante ſpōſiones , recolamenta,confrontationes, & acharamēta,ibi.art.180.car.ead. Nec debet hoc petere procurator priuſquam id factum fuerit, ibi.art.182 ead.
Accuſati bona debent ſub ſigillo poni ne diminuantur,ibi.art.89 466
Accuſatum q̄ perſonæ admittanī ad defendendū pro ſuo intereſſe.Ioā.Ant.Rub. in tract. de poteſta.proc.in 1.par.nu.149 27
Accuſatum ſufficit nominare p eius nomē ſingulare. Ant.Colum.in for.proced.extraor. in controuer.crim.art.74 465
Actio criminalis quæ dicatur. Bonic.de accuſatio.num.2 7
Actio mixta quæ dicatur,ibi.num.5 ea.
Actio tā ciuilis quā criminalis intētari pōt pro quolibet crimine capitali tā publico,q̄ priu. Io.Ant.Rub.de poteſt.pc.in 2.par.n.4.c.43
Actio mutata videtur,perſona actoris mutata. Iac.de Are.de bannit.num.32 200
Actio ciuilis, & criminalis in eodē libello intētari pōt.Frā.Caſ.in q.crim.cap.3.n.x.e.423
Actiones ex delicto deſcēdentes(ēt lite nō conteſtata) in bonis defuncti,trāſeunt ad hæredes,Ant.Columb.in for.proced.extraor.in controuer.criminali.art.240 472
¶ Actor irregularis eſt,ſi in membris illius contra quem agit,mutilatio ſequatur.Nic Ploui.de irregul.num.4 100
Actoris intereſt,ne iudiciū reddaī eluſoriū.Io. Ant.Rub.de poteſt.pc.in 3.par.nu.337 c.40
¶ Actus valet,ſi ea fiūt p procuratorē,quę p eū fieri non pñt,& pars nō opponat. Ioā.Ant. Rub.de poteſta.pc.in 1.par.nu.375 42
Actus ſequēs ad pcedentis actus declarationē tendens,qñ ſuum ſortiatur effectum, Incer. Auct.de crim.læſ.maieſt.q.11.nu.6 68
Actus in dubio præſumitur in caſu conceſſo,& non prohibito,ibi.num.358 388
Actuum geminatio apertam voluntatem demonſtrat.ibi.num.244 379
¶ Adhærentes qui dicantur, M. Ant.Blanc.de ind.nu.168 373

Adiu

Adiuuamenta diuerſis modis conſiderantur. Fran.Caſ.de ind.nu.3 402
Adiutores varie conſiderantur,ibi.nu.3 ea.
Adiutorium conquiſitio,& reuocatio propoſiti conſilij,indicium præſtat.ibi.nu.2 ea.
¶ Adminiculum vehemens qđ dicaṫ, & qđ nõ vehemens.Paul.Gril.de qõ.q.3.nu.9 433
¶ Admenare gladium viſus. licet non ſit viſus percutere.an iudicetur.M.Ant.Blan.numero.302 384
¶ Aduerbia temporalia continuo,illico, incontinenti, & ſimilia, celeritatẽ poſtulant de ſui natura,Pau.Girl.de hæret.q.3.nu.3 148
¶ Aduerſarius meus is dicitur,q eſt ſubrogatus in litem.M.Ant.Blan.de ind.nu 147 371
¶ Aduerſatiua ſed,cuius naturæ ſit. Ioan.Ant. Rub.de poteſta proc.in 1.par.nu.328 39
¶ Adulter poteſt impune occidi a marito illius mulieris cum qua in adulterio reperitur, Plac.de accuſ.nu.12 3
Adulter confeſſus,vel teſtibus conuictus nõ audiτur appellans.Paul.Girl.de relaxatio.carcera.tit.de ſent.& pœna.execu.nu.2 303
¶ Adultera vulneribus ſubacta competẽtibus, in monaſterium detruditur.Plac.de accuſ.ti. 3.nu.14 3
¶ Adulteriũ propriẽ dicitur, quod cum nupta committitur. Plac.de accuſ.tit.3.nu.1 ea.
Adulterium qua pœna plectatur.ibi.nu.14.ea.
Adulterium cõmittens cum bannita ꝑ vim,an veniat puniendus,& qđ ſi voluntarie. Nell. de bannit.in 2.par.2.temp.nu.46 255
Adulterium, an in vxorem banniti non bannitam poſſit virtute ſtatuti licite committi, & ſic nõ poſſit accuſari vel inquiri.ib.n.47 ea.
Adulterium ex quibus probetur.M.Ant.Blan. de ind.num.69 366
Adulterium ſimplex in clerico,an puniatur pęna depoſitionis, aut ſuſpenſionis tantum, Paul.Girl.de pœn.omniſ.coi.nu.3 447
Adulterium,& inceſtus pari pœna puniuntur, ibi.nu.9 448
Adulterium,hoc eſt,coitus cum muliere nupta habitus,qualiter puniaṫ,ibi.q.6.nu.1 451
Adulterium cõmittentes,ſacrilegium ꝑpetrare vĩr,matrimonialẽ violando.ib.nu.1 ea.
Adulterium inter minora crimina connumeratur.ibi nu 6 ea.
¶ Aduocatus an incidat in pœnam ſtatuti diſponentis,ꝙ nullus poſſit dare auxilium,cõſilium vel fauorem.Nell.de bannit.in 3.par. 2.temp.nu.26 273
Aduocatus pro hæretico an hereticus ſit.Lud. Carer.de hæret.nu.19 179
Aduocatus an poſſit pro bannito aduocare, Franc.Ponz.de lam.nu.78 98
Aduocatur cauſam ſanguinis tractans efficitur irregularis,etiam ſi effuſio ſanguinis non ſequatur,Nic.Plo.de irregula.nu.5 100
Aduocatus in examinatione non poteſt præſens eſſe,licet bene in iuramento delatione. Guid.de Suz.de ind.& tortu.nu.80 325
Aduocatus confeſſionem abſq; iudicis legitimis torti,infringere intendens,qualiter articulare debeat, Fran.Brun.de ind.& tor.in 5. q.2.par.num.47 347
Aduocatus cum excommunicato participans pro cõſilio dando, non incurrit excõicationẽ Paul.Gir.de pœn om.16.q.10.nu.18.c.457
Aduocatus interuenire põt, ex eo ꝙ delictum amplius eſt impunibile.Ant.Col.in for.ꝓc. extraord.in controuer.crim.art.160 468
Aduocatus vel procurator (ſi patrocinium pręſtiterit ɔtra accuſatum) an cũ eo ɔtrahaṫ inimicitia.M.Ant.Blan.de ind.nu.138 371
Aduocatus,& procurator dicuntur aduerſarij. ibi.num.139 ea.
Aduocatus non accuſ.ibi.nu.140 ea.
Aduocatus vt inimicus dicatur debet aduocare in cauſa capitali.ibi.nu.144 ea.
Aduocatus,ſi interficiṫ ab eo ɔtra quẽ aduocauit,dṙ penſate interfectus.ibi.nu.143 ea.
Aduocati debent in poſitionibus formandis eſſe cauti.Paul.Girl.de fort.q.10.nu.12 128
Aduocati,& procuratores compoſitionem fieri ꝓcurantes,qua debeant vti cautela, vt cõpoſitio ſit tuta.Paul.Girl.de relax.carcer.in tit. de pœnarum compoſitio,q.3.nu.3 311
Aduocati an de iure vel de conſuetudine torqueri poſſint, Guid. de Suz. de ind. & tort. num.108.& ibi Lud.Bolog.in addi.nu.109. car.328.& Fran.Brun.in tract.eiuſdem materiæ.in 4.q.2.par.nu 22. car. 341. & Paul. Girl.de qõ.q.6.nu.3.car.437.& Fran. Caſ. de torm.carcer.10.nu.13 416
Aduocati nõ debẽt intereſſe examinationi reorũ ꝑ ipſis.Gond.de hæret.q.13.nu.8.c.164
Aduocati, & defenſores dandi ſunt reis carceratis, ſe defendere ob inopiam nequeuntibus,ne innocens indefenſus pereat, Franc. Caſ.de torm.cap.21.nu.20 421
¶ Ædificare volentes domos quid facere debeant.Nic.Boer.de ſeditio.in pri.præſup.numero 26 72

Ædificium radicitus deſtructum, ſi reædificet, omnino nouum dicetur. Incerr. Auct. de cri mine læſæ maieſt q.2.nu.2 53

¶ Ærmanti quid dicantur. Paul. Girl. de ſoriil. in 2.q.nu.6 106

¶ Ætas ſenilis, & decrepita quæ dicatur. Fran. Caſ. de torm. cap.10.nu.12 415

Ætas ſenilis, & decrepita an excuſet à tortura. Guid. de Suz. & ibi Lud. Bologn. in addi. de ind. & tort. nu.14. & 15 319

Ætas per aſpectum probatur. Ant. Columb. in for. ꝓced. extraor. in contro. cri. art.58.c.465

¶ Affectus animi exterioribus indicijs cognoſcitur, Fran. Caſ. de ind. nu.7 400

Affectus punitur etiam ſi nõ ſequatur affectus in crim. læſę maieſt. Mart. de Lau. in tract. de crim. læſæ maieſt. q.19. car.48. & Nic. Boër. de ſeditio. num.42 84

¶ Affinitas nedum ex matrimoniali coitu ſed, & per fornicarium contrahit ꝯcubitũ, Paul. Girl. de pœn. omnif. coi. in 4.q. nu.3 405

¶ Agenenſes ob ſubſidium ſuper rebus venalibus, ſeditionẽ qualiter excitarint. Nic. Boër. de ſeditio. q.1. num.58. & ſeq. 74

Agenenſes ſeditioſi de quibus arguantur. ibi. q.7. num.49 85

¶ Agens per viam inquiſitionis, dicitur agere ciuiliter. Bonic. de accuſ. nu.30 10

Agens actione populari ad defendendum, an procuratorem dare poſſit. Io. Ant. Rub. de poteſta. procur. in 1. par. nu.299 37

¶ Aggeres Nili rumpens, & curſum aquarum deuians, igni crematur. Paul. Girl. de pœnis omnif. coi. q.10. nu.18 457

¶ Aggrediens aliquem violenter, furca ſuſpenditur, Plac de accuſ. tit.6. num.30 10

Aggrediens animo occidendi, licet non occidat, an puniatur tamen vt homicida. Fran. Caſ. de ind. num.4 395

¶ Aggreſſio nullis dictis verbis inducit penſamentum. M. Ant. Blan. de ind. nu.234. c.379

¶ Alibi probatio quomodo fiat. Ant. Columb. in for. proced. extraord. in controuer. crim. art.64. & 65 465

¶ Alienare prohibitus, an poſſit delinquendo bona fideicõmiſſo ſubiecta in fiſcũ transferre. Inc. Auct. de cri. læſ. maieſt. q.3. nu.3 54

Alienatio bonorum hæreticorum an ſit prohibita, & facta an reuocari poſſit, & an precium reſtitui, & quid ſi bona alienaſſet, & fundaſſet hoſpitale an reuocanda ſint. Lud. Carer. de hæret. num.137.138. & 139 191.192

Alienatio bonoꝝ inducit malũ aĩum ad delictũ cõmittẽdũ. M. Ant. Blan. de ind. n.86. c.367

¶ Alimenta de iure Canonico filijs quãtũ vis dãnato coitu natis, nõ ſunt denegãda. Paul. Girl. de pœ. omnif. coi. in 2.q. nu.9 448

¶ Allegans cauſam abſentiæ in cauſa ciuili, an, & qñ ſatiſdare debeat. Io. Ant. Rub. de poteſta proc. in 1. par. nu.180. & 181 29

Allegãs cauſam aliq̃ abſentiæ in cauſa criminali, an teneat ſatiſdare de iudicaꝝ ſoluẽdo, vel de pſentando ipm abſentem, ibi. nu.178 ea.

Allegans cauſas abſentiæ an iurare debeat de calumnia. ibi. nu.185 30

Allegãs cauſas abſentiæ nõ tenet cauere de iudicatum ſoluendo, quia non põt ꝯdemnari, nec contra eũ fieri executio. ib. nu.322.c.39

Allegans neceſſarias cauſas abſentiæ, an admittatur vbi ſtatutum dicit ꝙ nulla defenſio recipiatur, ibi. num.313 ea.

Allegans cauſas abſentiæ an debeat audiri, & ſi non audiatur an valeat bannum. Nell. de bannit. in 3. par. 1. temp. num.6 211

Allegans pro bannito cauſas abſentiæ, an incidat in pœnam ſtatuti, ꝙ nullus poſſit dare bannito auxilium, conſilium vel fauorem, Nell. de bann. in 3. par. 2. temp. nu.27. c.274

Allegare cauſas inimicitiæ an poſſit, hñs mandatũ ad defendendũ, & ad allegandũ cauſas cauſæ do. Ant. Rub. de pot. ꝓc. nu.282 36

Allegare cauſas abſentiæ minoris accuſati, vel inq̃ſiti, an q libet poſſit, an vero ſolus tutor vel curator ad hoc ipm amittat. ib. n.186. ea.

Allegare cauſas abſentiæ facti, libere quilibet poteſt, ſine ſatiſdatione. Ioan. Ant. Rubei. de poteſta. procurator. in 2. par. nu.31 45

Allegatio inimicitiæ facta per alteram ex partibus, oſtendit eam ſubeſſe, dato ꝙ lis ſit extincta M. Ant. Blan. de ind. nu.136 170

¶ Alteratio pœnæ, & in ſententia, & poſt fieri poteſt, Gondiſſal. de hæretic. quæſtio.17. numero 6 168

Ambulans cum armis haſtatis, arcu, baliſtis, & ſimilibus indicat habere animum occidendi. Fran. Caſ. de ind. nu.2 402

¶ Amicitia inueterata an excuſet receptantem hæreticum. Ludouic. Carer. de hæretic. numero 172 195

Amicitia, & inimicitia dicuntur paſſiones inẽ-ſales, quæ animo retinentur. M. Ant. Blanc. de ind num.137 370

Amicus inimici mei, eſt meus inimicus. ibi. numero 163 373

Amicus ſecutus amicum cum enſe, vt aliquo eũ comiteť, ſi obuiam forte inimico fiat, an, & quando de auxilio teneatur. Fran.Caſ.de ind.num.2 402
Amicorum vel ſociorum certo loco, & tempore conuentus, & adunatio, vt eos ducat ad maleficium, indicat propoſitum.ib.nu.1.ea.
Amicos, & cognatos conuocare qñ ſit licitum, Nic.Boër.de ſedit.in 4.præſup.nu.4 76
¶ Amare nemo cogitur inuitus, Paul.Girl de ſortil.q.3.nu.18 109
Amor an vere oriatur ex maleficijs amatorijs, q̃ fiunt ad amorẽ ꝓuocandũ.ib.n.17.c.108
Amoris effectus an poſſint produci per rerum mixturas à ſortilegis factas.ib.nu.24.c.109
¶ Ancillã aut libertũ alterius rapiens, quas det pœnas. Girl.de pœ.om.coi.q.10.n.11.c.457
¶ Angelus tam bonus q̃ malus dicitur ſubſtantia quædam ſpiritualis intellectiua, mobilis, & incorporea, arbitrio, quæ non dependet à corpore, nec quo ad principium ſui, nec quo ad finem, nec habet corpus nalř ſibi vnitum Paul.Girl.de ſort.q.7.nu.10 118
Angelus bonus in corpore aſſumpto, virtutẽ generatiuam non habet angelus autem malus ſic, ibi.num.11 119
Angelum poſſet Pontifex Romanus excommunicare, & in iudicio damnare, ſi fieri poſſet, vt ille male de fide ſentiret.Gond. de villadiego de hæret. q.7.nu.5 157
Angeli boni, & homines per Dei gratiam, & ſi dem miracula facere poſſunt, dæmones aũt non, Paul.Girl.de ſortil.q.7.nu.15 119
¶ Anima humana, corpus humanum quo vult mouet, quare non idem poſſit diabolus, qui eſt ſpiritualis ſubſtantia, Paul. Girl.de ſort. q.7.num.20 ead.
Anima in ſanguine dř habitare, hinc eſt ꝙ plerią; vltramõtani fortiter bibũt, ne aīa in ſico motari ꝯtingať. Girl.ibi q.13.n.3.c.137
¶ Animaduerſionis condignus appellatione, venit etiam mors. Paul. Girl.de pœ.omnũ. coi.q.12.num.6 458
¶ Animus maxime in omnibus criminibus eſt attẽdẽdus.Pau.Gir.de ſort.q.17.nu.5.c.138
Animus declarator ex factis, & plus eſt factis aliquid declarare q̃ verbis, Io.Nic.Arelat.de hæret.not.5.num.3 139
Animus, & propoſitum diſtinguunt maleficia, Frã.Brun.de ind.in 5.q.2.part.nu.29 346
Animus à ſolo Deo cognoſcit. M. Ant. Blan. de ind.num.57 374
Animus ex qualitate verbi aut facti præſumitur.ibi.nu.58 ea.
Animus talis præſumitur qualia verba proferũtur.ibi.nu.184 375
Animus occidendi ex genere armorum cognoſcitur, Ant.Colum.in for.proced.extraord. in contro.crim.art.79 465
Animus, & corpus propter affectionem ſæpiſſime commutatur: quod ante, vel poſt delictũ contingit.Franciſ.Caſo.de ind.nu.4 399
Animus præſumptione verbi, vel facti probatur.ibi.num.4 401
Animi vitium cum cauſa conglutinari ad indicandum reum licet, atq; quibus ſit vitijs ſubiectus reus, oſtẽdere oportet.ibi.n.11.c.400
¶ Annus licet à iure concedatur, & ex cauſa biẽnium ad proſequendum appellatione, tamẽ ſi iudici videbitur expedire poterit reciſius tempus moderari. Incert. Auct.de mo.proceden.cont.apoſta.nu.15.& 20 197
¶ Antecedens deſtructum cenſeť, ſi cõſequens deſtruatur.Fran.Ponz.de lam.nu.54 95
¶ Apoſtaſia. Quod deciditur de recedentibus, & abiurantibus, procedit etiam in apoſtaſia, quod tamen declara, & limita vt per Gond. de hæret.q.20.nu.2.& 4 169. 170
Apoſtaſia quid proprie dicatur, & quotuplex. Paul.Girl.de hæret.q.2.nu.8 146
Apoſtata, & ſchiſmaticus, an ſint proprie hæretici.ibi.num.6 145
Apoſtata quomodo citari debeat, de apoſta. Incert.Auct.nu.1 196
Apoſtatam eum dicimus, qui deſerta Chriſtiana religione ad iudaiſmum confugit, & apoſtaſiá improbitatis deteſtatio. Gondiſ.de hæret.q.5.num.5.& 6 156
Apoſtatæ iudæorum legem repetentes, multũ peiores ſunt, q̃ ſi ad ſaracenorum ſectam ſe conferrent.ibi.nu.8 ead.
Apoſtatæ peiores ſunt hæreticis.Io.Nic.Atel. de hæret. not.44. num.1. car.143. & Paul. Girl.in tract.eiuſdẽ materię, q.2.nu 9.c.146
Apoſtatarum duarum ſunt ſpecies. Paul. Girl. de ſort.q.7.num.35 124
¶ Apparatus indicat propoſitum.Fran.Caſ.de ind.num.1 402
Apparatus non debet videri fruſtra factus, ibi. num.6 ead.
¶ Appellans facit iniuriam iudici qui protulit ſñiam.M.Ant.Blan.de ind.nu.148 371
Appellare quando licite poſſit inquiſitus, exhibitione denegata.Bonic.de acc.nu.39 11

Appellare non pōt alius ꝑ alio in criminalib. Io.Ant.Rub.de pot. ꝑc.in 1.par.nu. 16.c.22

Appellare an liceat hæretico, Gondiſſ.de hær. q.18.num.1 167

Appellare nemini denegatur, niſi duobus con currētib. Paul.Gir. de rel.carc.in tit.de ſent. & pœn.exec.q.2.num.3 303

Appellare præſumitur qui ad ſuperiorem ingreditur, Paul.Gir.de rel.carc.in tit. de fuga carc.q.1.nu.12 315

Appellare poſſe pro reo criminis condemnato etiam eo inuito, Io.Ant.Rub.de pot. proc. in 1.par.nu.39 22

Appellari an poſſit à bāno, Nell.de bann.in 4. par.1.temp.nu.1 214

Appellari an poſſit ab interlocutoria qōnis abſolutoria, Amb.de Ant.de qō.& tort.numero 27 447

Appellari poteſt à pronuncia de torquendo reū, Fr.Br.de ind.in 5.q.2.par.nu.13 344

Appellari an poſſit à pronuncia de non torquendo, per illum qui petebat reum debere torqueri, ibi.num.13.14 ea.

Appellari non poteſt ab interlocutoria in criminalibus, niſi quoties ad torturam proceditur, nam ad eam ſtante appellatione non procedetur, Fr.Caſ.de torm.nu.4 415

Appellatio à ſnia, per quam imponitur pœna maior relegatione, an per ꝓcuratorem agitari poſſit. Ioā.Ant.Rub.de pot.proc.in 1. par.num.230 33

Appellatio & ſi per iudicem à quo non admittatur, tamen executio fieri debet, Nic.Boër. de ſedit.in 7.q num.2 80

Appellatio intra decē dies à ſnīa lata interponi debet, Bal de Peru.de carcer.nu.5 301

Appellatio an auferatur ꝯfeſſo, & ꝯuicto in ciuilib.Paul.Gir.de rel.car.in tit.de ſent.& pę. exec.q.2.num.4 303

Appellatio non admittitur iu criminib. notorijs, ibi.nu.5 ead.

Appellatio regulariter grauato eſt permiſſa, Ant.de Can.de excuſ.in 2.part. nu.4 14

Appellationi in criminalibus in regno ſemper defertur, Ant.Col.in for.proc.extr. in crim. art.135 467

Appellatione pendente ſi reus moriatur, an accuſatio extinguatur, Franc.Caſ. in ſing. qō. crim cap.2.nu.3 422

Appellatione à diffinitiua lege, vel ſtatuto ſublata, nequaquam ſublata cenſetur ab interlocutoria appellandi facultas, Gondiſſal.de hæret.q.18.num.2 168

Appellatione lege, vel ſtatuto prohibita, nō ēt interdicta cenſeī appellādi facultas, vbi aut dolo iudicis, aut ēt partis, ſnīa lata extitit, ex qbus aīt dolus colligaī ibi tradiī, nu.3 ea.

¶ Arbitrium torquendi collatum alicui, q̄ hoc legitimis præcedentibus indicijs fiat debet intelligi, Fran.Brun.de ind.& tort.in 9..q. 2. par.num.16 357

Arbitrium iudicis a lege limitatum eſſe debet, M.Ant.Bl.de ind.nu.42 363

Arbitrium iudicis arbitrium boni uiri interpretatur, ibi.num.41 ea.

¶ Argm̄ valet de ciuilib.ad criminalia, Io.Ant. Rub.de pot.proc.in 1.par.num.35 22

Argm̄ à maiori in materia quantūcunq; odioſa, eſt ualidum, Inc.Auc.de crim.læſæ maieſt. q.10.num.3 66

Argm̄ de contractibus ad delicta bonum eſt, Inc.Auct.de crim.læſæ maieſt.q.6. num.10. car.61.& Nell.de bann.in 2.par.2.temp. numero 8 245

Argm̄ ſumere non licet à verbis narratiuis legis, Inc.Auct.de crim.læſæ maieſt. q. 6. numero 13.14 61,62

Argm̄ à nāli rōne valet.ibid.q.7.nu.3 64

Argm̄ de ſimilib.ad ſimilia eſt licitum, Fr.Pōz. de lam.&c.num.51 95

Argm̄ à ſeparatis in iure eſt nullius valoris, ib. num.59 66

Argm̄ inefficax cenſetur, quod inſtantiam, ſeu retorquutionem patitur, ibi. num.58 ead.

Argm̄ à ſenſu contrario, non valet vbi contra legem procederit, Paul.Gir.de pœn. omniſ. coit.q.10.num.13 456

Argm̄ quid ſit, Paul.Girl.de q.& tort. quæſt.3. num.8 433

Argm̄, ſignum, & præſumptio, ſunt minora, q̄ indicium, Fr.Caſ.de ind.nu.2 397

Argm̄ à cōiter accn̄tibus ualidum eſt in iure, M.Ant.Blan.de ind.num.258 381

Argm̄ à contrario ſenſu non capitur, qn̄ legū correctio inſurgit, ibi.num.337 387

¶ Arioli q ſint, Paul.Gir.de ſorr.q.1.n.7.c.106

¶ Arma expulſi de ciuitate ob rebellionem, vbi cunq; ſunt picta ad ſui honorē deſtrui debēt Mart.Laud.de cri.læſæ maieſt.q.41. car.49. Nic.Boër.de ſedit.num.64 87

Arma deferens maleuolum habet animum, M. Ant.Blanc.de ind.num.79 366

Arma induens præſumitur de rixa, & bello cogitare, ibid.num.81 ead.

Arma

Arma euaginata deferens præſumitur ſe præpa rare ad aggreſſuram,ibi.nu.82 ead.
Arma euaginata portans præſumitur portaſſe ob facilitatem aggrediendi, & perficiendi delictum,Fran.Caſ.de ind.nu.3 402
Arma ferens qui non aſſueuerit, præſumitur præcogitaſſe,niſi contrariam cauſam oſtenderit, ibi.num.2 ead.
Arma,veſtes,& ſimilia in loco delicti reperta, an faciant indiciũ ad torturã,ibi.nu.2 c.408
Armorum, & ceterorum inſtrorũ genus deliberationem oſtendit,ibi.nu.1 402
Armorum delatio in non ſolito,nec habẽte iuſtam cauſam deferendi,indicat ad penſamentum,M.Ant.Blan.de ind.nu.78 366
Armorum vſus rřr eſt ꝓhibitus,ibi.nu.80 ea.
Armorum genus oſtendit animum ad occidendum,ibi.num.83 ead.
Armans ſe præſumitur de bello cogitare, ibi. num.237 379
Armatus ſtans cũ offendente ꝑſumit̃ opem ferre,Frã.Bru.de ind.in 3.q.1.par.nu.38 c.335
❡ Ars nulla hoiem maleficiatum liberare põt à maleficio,Pau.Gir.de ſortil.q.2.nu.4 c.105
Ars diuinandi nõ ſemꝑ reprobat̃, Fran. Brun. de indicijs,in 3.q.1.par.num.36 335
Artem ſortilegam ſeu magicam docent,& diſcens, pari pœna plectuntur, Paul. Girl. de ſortil.q.11.num.13 130
Arte magica ſciri pñt que in locis diſtatnibus, ſeu remotis fiunt,vbi ſupra q.6.nu.8 114
❡ Aruerni etiam aliqñ ſeditionis fuere auctores,Ducẽ ſibi Petrũ Bruerium cõſtituentes, Nic.Boër.de ſeditio.q.1.nu.37 74
❡ Aruſpices qui dicantur.Paul.Girl.de ſortilegi.q.1.nu.7 106
❡ Aſina Balaam quõ ipſum alloqui potuerit, Paul.Girl.de ſortil.q.7.num.24 120
❡ Aſperitas dominorum temperanda eſt, non imitanda,Incer. Auct. de crim. læſæ maieſt. q.6.num.21 62
❡ Aſportatio bonorũ ante homicidium inducit pẽſamẽtũ,M.Ant.Blan.de ind.nu.85 c.367
❡ Aſſaſſini,ſi fateant̃ hoiem occidiſſe,nec de homine conſtet,an ex illa confeſſione puniendi ſint,M.Ant.Blan.de ind.nu.17 361
Aſſaſſinos,& latrones publicos ſꝑ ꝑſumit̃ apoſtate delinquere,M.Ant.Blan.ib.n.55 c.364
❡ Aſſerens vſum paupertatis non includi ſub voto religionis,an ſit hæreticus, Lud. Car. de hęret.num.12 178
Aſſerens Papam non hr̃e poteſtatẽ dimittendi peccata an hæreticus ſit,ibi.nu.14 ead.
Aſſerens Imperatorem non eſſe monarcham, & dominum totius mundi, an hæreticus dicatur,ibi.nu.15 ead.
Aſſerens fornicationem non eſſe peccatum,an præſumatur hæreticus,ibi.nu.17 179
Aſſerẽs in eccleſia poſſe eſſe duos vicarios Xpi, an cenſeatur hæreticus,ibi.nu.29 180
Aſſerens Papam non habere poteſtatem in tẽporalibus, ſicut in ſpiritualibus an pro hæretico habeatur,ibi.nu.30 ead.
Aſſerens peccata non admitti niſi à ſolo Deo, an ſit hæreticus,ibi.nu.34 ead.
Aſſerẽs animã eſſe mortalẽ,negãdo infernũ,& paradiſum,an cẽſeat̃ hereticus,ib.nu.36 ea.
Aſſerens decimas non deberi clericis, an pro hæretico ſit habendus,ibi.nu.37 ead.
Aſſerens Chriſtũ nõ eſſe aliquid ſm ꝙ homo, an hæreticus præſumatur,ibi.nu.53 181
Aſſerens aĩam rõnalem non eſſet formã humani corporis,an hæreticus ſit,ibi.nu.56 ea.
Aſſerens de geſtis à ſe plene creditur, M. Ant. Blan.de ind.nu.393 492
Aſſertio ſocij criminis, interrogati q interrogari nõ poterat,nõ facit indiciũ ad torturã, Fran.Caſ.de torm.cap.16.nu.10 417
Aſſertio rei large dicitur teſtimonium,M.Ant. Blan.de ind.nu.267 381
Aſſertioni dicentis ſe poſſidere ſtandum eſt, ibi.num.137 370
❡ Aſſeſſores honoris auidi torturam repetentes ſunt puniendi,Fran.Brun.de ind.& tort. in 5.q.2.par.num.60 349
Aſſeſſores cauti in negocijs arduis ꝯfeſſionẽ apud acta repetere debent,ꝙ.ſ.ſponte ꝯfeſſus fuit,Frã.Bru.vbi ſupra q.6.2.par.n.22 c.352
❡ Aſſignatio q̃libet termini ꝓbatorij dr̃ peremptoria,M.Ant.Blan.de ind.nu.341 387
❡ Aſſiſtentia ad delictum, indicat ad tractatum,ibi.nu.236 379
❡ Aſſocians bannitum, cum eo contrahens, & in domo retinens, quot pœnis puniri debeat,ſtante ſtatuto.&c.Nel.in tract. de bannit.in 3.par.2.temp.nu.58 281
Aſſocians malefactorem ad receſſum, an cẽſeatur aſſociaſſe ad maleficium committendus, Paul.Girl.de relaxatio.carcer.in tit.de benefìcio,& indulg.prin.q.7.num.2.car. 309. & Fran.Caſ.de ind num.5 404
Aſſocians aliquẽ ad maleficiũ,& aſſiſtens in loco maleficij dicitur preſtare auxilium malefactori, etiam ꝙ nihil præſtiterit, & quia ſola

ſola eius præſentia reddit inſultarem audaciorem,& inſultatum timidiorem.Paul.Girl. de pœn.omnif.coi.q.10.nu.3 454

Aſſocians delinquentem ante, vel poſt delictũ an dicatur ſocius criminis. Franc.Caſon.de ind.num.2 404

Aſſocians delinquẽtem ante delictum, videtur ſocius criminis,licet nihil fecerit, modo armatus fuerit, ib.nu.1 402

Aſſocians poſt delictum prȩſumitur occulte auxilium præbuiſſe,ibi.nu.2 398

Aſſociantes homicidam aut alium delinquentem poſt cõmiſſum facinus qua pȩna puniũtur.Pau.Gir.de pȩnis omnif.coi.q.10.c.455

Aſſociantes malefactorem poſt factum, mitius puniuntur q̃ illi qui interuenerunt in facto, vel q̃ aſſociauerũt ante factũ.ibi.nu.7.c.155

Aſſociatio vel auxilium præſtitum poſt delictũ facie præſumi præparamentũ. M.Ant.Blan. de ind.nu.201 376

Aſſociatio mali hominis inducit indiciũ pmeditati,& cõſilij.Fran.Caſ.de ind.nu.3 40c

¶ Aſtans armatus dum delictum cõmittit.licet aliq̃ demonſtrationem non faciat facultatẽ delinquendi pbere dr̃ modo delinquenti auxiliari potuiſſet.Frã.Caſ.de ind.nu.4.c.403

¶ Aſtrologi qui dicantur.qui genethliaci, qui ſalitores,& negromantici,Pau.Girl.de fort. q.2.nu.8 106

Aſtrologi,Chiromantici, & ſiles ex ſignis cȩleſtibus,&aſtrarũ curſibus pdicentes an peccatum incurrat.vbi ſupra.q.3.nu. 13 108

Aſtrologi,& chiromantici ſecundum aſtrorum curſum, aut ſigna manuum futura pnoſticãtes an ſint puniẽdi.vbi ſup.q.11.n.16.c.131

Aſtrologi futura prædicentes qua ſint pȩna puniendi.ibi.num.22 ea.

Aſtronomi imagines quas faciunt ad Dæmones inuocandos,aſtronomatas vocant.Pau. Girl.de fort.q.3.nu.8 107

¶ Atrocitas delicti ex quibus creſcat.Frã.Caſ. de ind.nu.14 404

Atrox iniuria grauiſſimam inimicitiam parat, M.Ant.Blanc.de ind.nu.95 367

¶ Attentans rebellare caſtrum,ad actum proximum perueniens,inde bannitus, an comprehendatur in ſtatuto loquente de bannito ob rebellionem caſtri. Nell.de bannit.in 3.par.2.temp. 296

¶ Atteſtatio teſtis nominantis aliquem in ſocium an inducat qualem quale præſumptionem.M.Ant.Blanc.de ind.nu.388 391

¶ Attinentes vſq; ad ſupremum gradum compelli non poſſunt ad teſtificandum, Franc. Brun.de ind.& tort.in 2.q.1.par. 328

¶ Auferens priuilegia eccleſiæ an hȩreticus habeatur.Lud.Carer.de hæret.num.33 180

¶ Augures qui dicantur.Paul.Girl.de ſortil.q. 1.num.7 106

Augurium vnde dicitur, ibidem.

¶ Aurelianenſes clamãtes verſus cholares moriantur,vel occidant,pecuniaria pœna multati ſunt.Nic.Boër.de ſedit.q.7.nu.53 85

¶ Auruſpices qui ſint, Paul.Girl.de ſortil.q.1. num.7 106

¶ Auctores ſeditionum ſunt illaqueandi furcis Nic.Boër.de ſeditio.q.1.nu.25 72

Auctores ſeditionis ſunt capite puniendi.ibid. q.7.num.38 84

¶ Auctoritas dicentis non eſt attendenda ſed ratio potius,Incert.Auct.de crim. læſæ maieſt.quæſt.1.nu.16 52

¶ Auctoritas legis vel ſuperioris in oĩ iure cẽſetur excepta, Paul. Girl.de relax.carcer.in tit.de ſent.& pœna.execut.q.6.nu.10 305

¶ Auctoritas patris,curatoris,vel alia,non attenditur in criminalibus, Ant. Col. in for. proced. extraordinarie in controuer. crim. art.171.car.469:& art.174 ea.

Auctoritatibus quibus vtendum ſit,in publicis de fide diſputationibus,& an auctoritatibus poëtarum,& Philoſophorum.Gondiſ.de villadie.de hæret.q.21.nu.3 171

¶ Auus nepotes ad pœnam obligare nõ põt.Incert.Auct.de crim.læſ.maieſt.q.6.n.11 61

¶ Auxiliari ille dicitur per quẽ inſultatus redditur timidior,& inſultans audatior, Fran. Caſ.de ind.nu.7 394

¶ Auxiliatur quis in crimine quatuor modis, Ant. Colum.in for.procedendi extraord.in contr.crim.art.82 462

Auxilium diuinum non poteſt implorari per ſortil.per commiſtionem ſacramentorum facta,Paul.Gir.de ſortilegijs.q.10.nu.9 128

¶ Auxilium hæretico preſtare ex q̃bus actibus quis dicat.Gond.de hæret.q.16.nu.2 166

Auxilium ſeu fauorem poſt factum præſtãs mitius punitur eo qui interfuit, Paul. Girlan. de pœnis omnif.coi.q.10.nu.7 455

¶ Auxilium vel fauorem malefactori præſtantium plures ſunt ſpecies.ibi.eo.nu. ea.

Auxilium pſtare dr̃ ille, q̃ contra eum,q̃ offenditur acclamat.Fran.Caſ.de ind.nu.6 404

Auxilij forma in inquiſitione ſcribenda eſt,

Ant.Col.in for.proc.extr.in contr. crimin. art.82 465

Balthaſſar Rex Babylonis interfectus q̃ vaſa ſacra templi in profanes ↄuerterit vſus, Paul.Gril.de ſort.q.15.num.2 137

Bannire quid ſit,Nell.de bann.in 1.par. 2.tẽp. num.5 219

Bãnire aliquem faciens,curare debet quod bãnum ſit certum,alias non ualet, Iac.de Are. de bann.num.5 199

Bannire qui poſſint aliquem, Nell.de bann.in 2.par.1.temp.num.1.cum ſeq. 207

Bannire an poſſit iudex procedens factis citationib.exemptum à ſua iuriſdõne, ſi nullus exceptionẽ allegans cõpareat,ibid.nu.2. ead.

Bannire,an ptãs, vel officialis poſſit delinquentẽ,ante tps ſuæ cognõnis inquiſitum, vel accuſatũ,ſi maleficiũ fuit occultũ,ib.n.3.c.207

Bãnire an poſſit ptãs de robaria cõmiſſa ꝑ annum ante.ſtante ſtatuto q̃ non poſſit cognoſci, cũ q̃ incipit derobare ꝑ annum ante, & poſtea ↄtinuauerit robariam,ibid.n.4.c.208

Bannire an poſſit poteſtas forenſem alibi furantem, ſed portantem in loco iuriſdictionis portantis,ibid. num.5 ead.

Bãnire q̃s poſſit nõ cõparentem, ſi capitaneus cognouit ↄtra occiſores,& ptãs vult ꝓcedere ↄtra mandantẽ ſtante ſtatuto, q̃ de eodẽ maleficio,ſiue negocio, de quo vnus rector cognouit, alter ſe intromittere non poſſit, ibid.num.7 ead.

Bannire qui iudex poſſit exiſtentem in territorio Floreñ. & balliſtantẽ in territorio Boñ. & ibi hominem occidentem,ibi.nu.8.c.209

Bannire an poſſit officialis aliquem ob iniuriã ſibi illatam,aut ſuæ familiæ,ibi. nu.9 ead.

Bãnire an poſſit ptãs aliquẽ alij officialem, in offõ delinquentẽ,offõ durãte.ib.n.10. c.210

Bãnire an gñalis officialis poſſit, illum q̃ fuit attributus ſpãli,ſi ſunt duo officiales, quoꝝ vnus eſt gñalis,& alius ſpãlis,ibi n.11 ea.

Bannire an poſſit iudex teſtem citatũ nõ apparentẽ,qui depoſuit ↄtra magnatẽ, & de falſo accuſatus fuit de quo ex forma ſtatuti redargui non poteſt, an vero iudex à ſe ipſo nemine opponente accuſationem reijcere debeat.Nel.de bãn.in 3.par.1.temp.n.6.c.212

Bãnire an poſſit iudex inquiſitũ ↄtumacem in banno poſitũ, ſi poſt terminũ aſſignatũ cõparuit,& negauit,ſed non ſoluit gabellã, ſtãte ſtatuto,q̃ in criminalib. q̃s debeat pſonaliter,vel ad domum citari, & ſi nõ cõparuit, debet ꝑ ꝓclama citari cum termino,quo lapſo,pro confeſſo habeatur, & ſi velit comparere ante ſententiam diffinitiuam poſſit, dũ modo ſoluat certam pecuniam, aliter nõ audiatur,& ſi poſt terminũ datũ cõparuit ante ↄdemnationem,& ſoluerit,ſi gabellã ſoluerit,de bãno eximaẽ, & ſi non ſoluerit, nõ ſit exẽplis,ſed ↄtra eum ꝓcedatur,ibid.n.7 ea.

Quid ſi ſeruauit omnia requiſita cõparens poſt contumaciam,an ei incumbat onus ꝓbandi rem aliter ſe habere,ibid.nu.8 213

Banniri qui poſſint, Nell.de bann.in 1.par.2. temp.num.1 202

Banniri an poſſit iterum ſemel bannitus,ibid. num. 3 204

Banniri an poſſit vniuerſitas,ibi.num.5 180

Banniri,an formato proceſſu contra filios Titij,non expſſis nominibus proprijs, poſſint ijdem filij eodem modo,ibid. nu.6 205

Banniri an poſſit à parte quæ in ciuitate remãſit,altera pars quæ,puta Gebellionoꝝ fuit à ciuitate expulſa,ibi.num.7 ead.

Banniri an poſſint filij Titij ex bãno contra eũ dato,& ſi poſſunt, qui in tali banno comprehendantur,ibid.num.8 ead.

quid ſi Banniatur ſtirps, vel latius Titij, ibid. num. 9 206

Qui filij, & alij nati comprehendantur, an nati tantum,an naſcituri tãtum, an omnes, ibid. nu.10 ead.

Bãniri ſi nullus poteſt,ex forma ſtatuti,niſi fiat proclama, ſi quis uelit defendere, vel adeſſe cauſæ &c.& fuit factum proclama, ſi quis velit defendere, & non fuit dictum, vel adeſſe cauſæ,an poſſit in banno poni.Nell.de bãn. in 3.par.1.temp.num.9 213

Banniri ante quam quis poſſit an poſt lapſum termini,q̃ facit reũ ↄtumacẽ hñi ꝓ ↄfeſſo, requiratur quod accuſeẽ ↄtumacia. vel fiat ꝓnunciatio eum hñi ꝓ ↄfeſſo, anteq̃ ad bãnũ diffinitiuum perueniat,ibid.num.10 ead.

Banniri an poſſit tanquam habitus pro confeſſo,ille, qui citatus iudici conſtat intra terminum incitatione appoſitum, abſq; ꝓbabili cauſa non eſſe venturus,ibid.num.11 ead.

¶ Bannita mulier an perdat dotem, in caſibus in quibus bona confiſcantur,Nell.de bann. in 1.par.2.temp.num.28 215

Bannita muliere ob adulterium, an poſſit vir ad dotem conueniri.ibid.nu.29 ead.

Bannita vniuerſitate an duret bannum illis,q̃ tunc erraret de vniuerſitate mortuis.Nel.in tract.

tract.de ban.in 2.par.3.temp.num.16 c.300

Bannita vniuerſitate,an quilibet de vniuerſitate offendi poſſit. Nell.de bann.in 2. par. 2. temp. num.27 250

Bannita an comprehendatur à ſtatuto, ꝙ bannitus poſſit impune offendi.ibi.nu.39.c.253

Bannita prægnans an poſſit impune interfici, virtute ſtatuti permittentis occidi bannitū. ibidem num.45 255

Bannita muliere prægnante, natus poſtea non eſt bannitus.Nell.de bann.in 1.par.1.temp. num.9.verſ.& nota ꝙ ſi banniuntur 206

Bannitam adulterans,vel ſtuprans ui, vel volū tate,an puniatur. Nell.de bann.in 2.par.2. temp.num.46 255

Bannitarum viri, ſi ſtatuto cauetur ꝙ debeant expelli à ciuitate, an econtrario vxores bannitorum debeant expelli.ibid.nu.40 253

❡ Bannitus an vbiq; poſſit puniri.Ant.Colūb. in for.proced.extr.in conuerſ.crim.art.247 car. 472

Bannitus diffinitiue eccleſiæ immunitate non gaudet,ibid.art.124 467

Bannitus ꝯtumax licet ex forma ſtatuti debeat hñi ꝓ ꝯfeſſo,ſi tñ fuit captus,& opponat exceptionē, quæ ſi fuiſſet oppoſita a principio ante bannum ipſe bannitus nō fuiſſet compulſus indiciū ſuſcipere,eſt abolẽdus.Nell. de bann.in 2 par. 1.temp.num.2.ꝑpe fi.207

Bānitus poſt terminū bāni cōparēs,& negans ſe cōmiſiſſe delictū,qđ videbat tacite ꝯfeſſus ex ꝯtumacia ex forma ſtatuti, eſt audiendus. Nell.de bān.in 2.par.2.temp.nu.34 252

Bannitus captus & carceratus non poteſt impune offendi.ibid.num.28 250

Bannitus præſumitur indebite, & iniuſte cancellatus de banno, quando non apparet cauſa ꝑ quam fuit cancellatus. Nell.vbi ſupra in 3.par.2.temp.num.75 284

Bannitus non cancellatus de banno, nō poteſt impune occidi ab eo,qui ſciebat ipm̄ bānitū habuiſſe grām,vel ſoluiſſe pœnā bāni, uel illum eſſe rebāniendū de ꝓximo,ex aliqua cā, vel illū eſſe verbo rebannitū à ſupiore.Nel. de bann.in 1.par.3.temp.nu.2.cum ſeq.291

Bannitus non legitime cancellatus de bāno,an poſſit impune interfici.ibid.nu.3. ead.

Bannitus de Florentia,ſi ſit Bononiæ,vel alibi in loco extra diſtrictum Florentiæ,& capiatur,& ducatur per vim Florentiæ,an debeat puniri pœna banni. Nell.in 2. par. 2.temp. num.30 251

Bannitus qui poteſt impune offendi,& occidi, an poſſit poſt mortem ſpoliari. Nell.in 2. par.3.temp.num.3 296

Bannitus reſtitutus per Principem, an intelligatur ēt reſtitutus ad famā,adeo qđ teſtis eſſe poſſit.Nel.de bā.i 1.par.3.tē.nu.15.c.293

Bannitus an impune offendi poſſit. Iac.de Ar. de bann.num.16.cum ſeq. 200

Bannitus conuentus in ſuis defenſionibus, an audiatur.ibi.num.18 ead.

Bannitus an perdat poteſtatem faciendi ſtatuta vna cum alijs ciuilibus. Nell.de bann. in 1.par.2.temp.num.21 223

Bānitus an poſſit ſepeliri in ciuitate à qua erat bannitus. Nell. de bann.in 2. par.3. temp. num. 2 296

Bannitum veneno occidere non licet,licet per leges poſſit impune occidi.Fran.Caſ.de ind. num.6 396

Bannitus per contumaciam,ſi ſe præſentet, an ob id tantū, ſiue alijs indicijs poſſit torqueri.Franc.Caſ.de ind. num.1 409

Bannitus captus à familia,non poteſt ab ea impune occidi,Franc.Caſ.in quæſt.crim.qō.9. num.20 416

Bannitus an poſſit impune receptari ab ignorante illum eſſe bannitum. Nell.in 3.par 2. temp.num.20 272

Bannitus an ſcienter receptari poſſit à ꝯſanguineo,& an ipſe ꝯſanguineus receptans puniatur pœna receptātis bānitū.ibi.nu.21.c.273

Bānitus an ab vxore impune receptari poſſit. ibid.num.22 ead.

Bannitus an receptari poſſit in domo extra uillam poſita, receptans non incidat in pœnā ſtatuti punientis receptantem bannitum in caſtris,vel vil s.ib d.num.23 ead.

Bannitus ſi ex forma ſtatuti poteſt impune offendi, & altero ſtatuto cauet qđ non poſſit offendi in feſto S.Ioan.Baptiſtæ,& per octo dies ante,& per octo dies poſt,an offendens bānitum in bānis incidat in pœnam ſecūdi ſtatuti.Nell.de bann.in 3.par.2.temp.nu.60 car. 281

Bannitus ſimpliciter rebannitus, vel à banno exemptus, & deinde cancellatus, an dicatur recepiſſe ſolum indulgentiam,an vero ſit in integrum reſtitutus. Nell.in tract.de bann. in 1.par.3 temp.num.4 291

Bannitus rebannitus,ſiue reſtitutus, an recuperet oīa bona ēt alienata ꝑ fiſcū.ibi.nu.5. ea.

Bannitus rebannitus an recuperet fructus à fiſco

ſco perceptos ex bonis ipſius banniti aliena tis. ibi.num.7 ead.
Bannitus rebannitus an intelligatur reſtitutus etiam aduerſus cōdemnationem factam de bannito damnum paſſo,ibi.num.11 292
Bannitus à banno exēptus an poſſit à ſuis antiqs creditorib.ꝯueniri,ibi.nu.21 295
Bannitus quis dici poſſit,& cui æquiparet. Iac. de Are.de bann.num.1 199
Bānitus vbiq; ſtare pōt, niſi in ciuitate ex qua bānitus eſt.Iac.de Are.de bann. nu.2 ead.
Bānitus an filios in ptāte retineat.Iac.de Are. de bān.nu.3.c.199.& Nell.in tract. eiuſdem materiæ in 3.par.1.temp. 210
Bānit' ſi ꝯtra aliū bānitū agit, an ꝯuētus bāni exceptione vti pt.Iac.de Ar.de bā.n.22.200
Bannitus procuratorio nomine agens, an audiatur,ibid.num.23 ead.
Bannitus ſi ſuccedat aridam non bannito, ſi hæreditario nomine agat, an bāni exceptio ei obſtet,ibi.num.25 ead.
Bānitus ſi bānito ſuccedat,an ſi hr̄ditario noīe agat,ei bāni obſtet exceptio.ibi.n.26 ead.
Bannitus ſi non agit,ſed alius eius nomine,audiri non debet,ibid.num.28 ead.
Bānitus ſi iura ſua alteri ceſſit, an ceſſionarius agere poſſit,ibi.num.29.& num.34 ead.
Bānitus an ad offm̄ eligi poſſit,ſtāte ſtatuto ꝙ bānitus ꝯſul eſſe nō poſſit.ibi. nu.35 201
Bānitus ſemel an poſſit iterū banniri . Nell. de bann.in 1.par.1.temp.num.3. 204
Bannitus delinquens in loco à quo eſt bannitus,an conueniri poſſit in loco in quo moratur,ibid.num.4 205
Bannitus ſi fuit Petrus Ioannis de populo S. Laurentij,& in illo populo non erat Petrus Ioannis, ſed Petrus Martini , vel duo Petri Ioannis,an bannum tenens. Nell.de bann. in 3.par.1.temp.num.12 214
Bannitus ꝯtumax an poſſit appellare. Nell. de bann.in 4.par.1.temp. num.1 ead.
Bannitus in caſibus in quib. licet appellare, an habeat onus probādi,an illud incumbat ipſi iudici inquirenti,vel parti accuſanti , an ipſi bannito appellanti,contra quem eſt ficta cōfeſſio inducta ex contumacia.ibi.nu.2. 215
Bannitus an poſſit dici pendente tempore ad appellandum, taliter ꝙ in eo locum habeāt ſtatuta de bannitis loquentia.ibi.nu.3 ead.
Bannitus an dici poſſit appellatione interpoſita pendente, ibi.num.4 ead.
Bannitus agens cauſam nullitatis banni , & ſic petens ſe cancellari, an poſſit pēdente dicta cauſa,virtute ſtatuti offendi,ibi. nu.5 ead.
Bannitus an pendente cauſa eius reſtitutionis in integrum per viam Iuſtitiæ poſſit offendi,ibid.num.6 216
Bannitus an offendi poſſit ſi pendeat eius cauſa per viam ſupplicationis,ibi.num.7 ead.
Bannitus an habeatur ille , qui non eſt bannitus,ſed notorium eſt eum commiſiſſe maleficium pro quo imponitur pœna , pro qua bannitus pōt impune offendi,ibi. n.8. ead.
Quid iuris ſi caueatur ſtatuto ꝙ certo modo delinquens ipſo facto bannitus intelligatur,ibid.num.9 ead.
Bannitus an poſſit impune occidi ſtante ſtatuto,& an tale ſtatutum valeat. Nell.de bann. in 1.par.2.temp.num.1 217
Bannitus vulnerans aliquem animo occidendi an debeat puniri pœna ſtatuti, an vero pęna iuris communis,ibi.num.6 219
Bannitus pro vno crimine in quinquaginta,ꝑ alio in 60.& ex alio proceſſu, an dicatur bānitus à centum libris ſupra,ibi. nu. 7 ead.
Bānitus ex eodem proceſſu pœnis tamen diſtinctis, an comprehendatur ſub ſtatuto prædicto,ibi.num.8 ead.
Bannitus tm̄ an intelligatur de ſtatuto loquente de bannito,& condemnato.ibi.n.10 ead.
Bannitus pro quo fideiuſſor erat obligatus ſi ꝑuenit in fortiam iudicis,&deinde aufugit,an fideiuſſor ſit liberatus.ibi.num.15 220
Bannitus ex eo quod fecit contra ſtatum,an dicatur bannitus ob crimen læſæ maieſtatis , & perdat bona,ibi.num.16 221
Bannitus perdens bona, an perdat etiam ea, q̄ ſunt in alieno territorio. ibid.num 17 ead.
Bannitus perdens bona, an præſentia tm̄ ꝑdet vel etiam futura,ibi.num.18 223
Bannitus an perdat iura ſuccedendi ab inteſtato,ibid.num.37 227
Bannitus an perdat ius ſuccedendi ex teſtamēto,ibi. num.38 ead.
Bannitus an deſinat eſſe tutor,ibi. nu. 40 ead.
Bannitus an deſinat eſſe executor teſtamenti . ibi.num.41 ead.
Bānit' an deſinat eſſe arbitrator.ibi.nu.42. ea.
Bannitus an poſſit de nouo eligi arbiter . ibid. num.43 ead.
Bannitus an dicatur effectus non ſoluendo,vel in tali ſtatu qđ vxor poſſit ad dotem agere. ibid.num.44 ead.
Bannitus an deſinat eſſe ciuis ciuitatis à qua

bannitus

bannitus eſt.ibi.num. 45 228

Bannitus an poſſit capi pro repræſalijs . ibid. num. 47 ead.

Bānitus an poſſi petere alimēta ab illis, à qb. ante bānū poterat impetere.ibi.nu 48 ead.

Bannitus an per viam accuſationis efficiatur infamis.ibi.num.49 ead.

Bannitus an efficiatur infamis ſi banniatur ꝑ viam inquiſitionis.ibi.num.50 229

Bannitus notarius pro crimine famoſo,an poſ ſit inſtrumenta conficere.ibi.num.51 230

Bannitus an poſſit facere teſtm̄.ibi.n.52.c.231

Bannitus an teſtari poſſit , dictante ſtatuto ꝙ ſententia banni habeatur perinde , ac ſi lata eſſet contra præſentem.ibi.num.53 ead.

Bannitus vbi teſtari poteſt , an eius teſtm̄ habeat effectum ſi capitur, & occiditur pro exe cutione banni.ibi.num.54 ead.

Bannitus ſi ex ſtatuto capere non poteſt,an bā nitus ſub ꝯdōne,ſi intra certum tp̄s nō ſoluerit,poſſit hr̄ditatē adire , & ualeat aditio, eo poſtea ñ ſoluēte itra terminū.ib.n.55.ea.

Bānitus de ciuitate,& comitatu,an itelligat bā nit⁹ de comitatu poſtea acqſito.ib.n.56.ea.

Bānitus in vna ex ciuitatibus regni,ſiue comitatus,an intelligatur bannitus à toto comitatu,ſiue regno.& ibi datur remiſſio,ꝓ locis confederatis.ibi.num.57 232

Bannitus qui non poteſt habitare , vel ſtare in territorio , an poſſit per illud tranſire ſine metu banni,& eſt duplex.ſ.an locum habeat in futurum.ibid.num.58

Bannitus an per exceptionem banni ſuperuenientem excludatur à iudicio per eū antea inchoato.ibid.num.59 233

Bānitus an poſſit ſe defendere,ſtāte ſtatuto qđ qrelæ bānitoꝝ nō audianť.ibid.n.62. c.234

Bannitus conuentus à bannito an poſſit excipere,ꝙ bannitus non debet audiri ex forma dicti ſtatuti.ibi.num.63 ead.

Bannitus an ſtante dicto ſtatuto poſſit petere reuocationem tenutæ.ibi.num.64 ead.

Bānitus an patiať ſm̄ decretū.ibi.nu.65. c.235

Bannitus an poſſit compenſationem opponere.ibi.num.66.ead.Et an in caſu in quo ipſe non poſſit, poſſit illam opponere eius fideiuſſor.ibi.num.67 ead.

Bannitus , ſtante ſtatuto ꝙ querelæ bannitoꝝ non audiantur, de quibus querelis intelligatur.Et an poſſit appellare à ſententia lata cō tra eum.ibi.num.68 236

Bannitus petens reſtōnem in integrum,an audiatur ſtante ſtatuto prædicto.ibi.n.69 ea.

Bannitus an non obſtante dicto ſtatuto poſſit de falſo accuſare teſtes examinatos contra eum aſſecuturum.ibi.nu.70 ead.

Bannitus an poſſit agere contra iudicē in ſyndicatu qui contra talem bannitum ſecuratū tulit iniquam ſententiam,ibi.nu.71 237

Bannitus an ſtante ſupraſcripto ſtatuto ſub no mine hæreditario poſſit agere nomine proprio.ibid.num.72 ead.

Bannitus retinens bona,vel poſtea acquirens, an poſſit agere per procuratorem, ſtante ſta tuto prædicto..bid. nu.73 ead.

Bannitus an cedere poſſit iura ſua, & ſic ceſſio narius poſſit agere pro illo vt procurator. ibid.num.74 ead.

Quid ſi ante bānū ceſſerat.ibi.nu.75 c.ead.

Bannitus an poſſit agere pro alio vt procurator.ibi.num.76 238

Bannitus non banniti hæres, an repellatur agens iure hæreditario.ibi.num.77 239

Bannitus q ex forma ſtatuti non pōt ſua bona in alium trāsferre,an poſſit facere inſtr̄m, ſi ante bānū ꝓmiſit illud facere,ibi.nu.78. ea.

Bānitus an ſit audiendus,ſi egit creditor bāniti contra eum, qui bannitus pōt ſe defendere,& fecit citare bānitum,qui cōparuit, quo viſo creditor vult deſiſtere , & bannitus vult ꝙ procedat. ibi.num.79 240

Bannitus q pendit iura ſuæ ciuitatis , an ꝑdat ēt illa ꝓ ꝯtractib. iam firmatis,qñ non ꝑdit bona,vt beneficium guarentigiæ, vel ſtatuti dantis laudi executionem. ibi. nu.80 240

Bannitus an ſi ſubripientem ab eo rem , poſſit ad reſtitutionem rei conuenire.Nellus in 2. par.2.temp.num.1 241

Bannitus an poſſit vigore ſtatuti excludi à defenſione,ibid.num. 2 ead.

Bannitus ſi non poteſt opponere exceptionem præſcriptionis , an illam poſſit eius fideiuſſor opponere,ibid.num.3 242

Bannitus qui ex ſtatuti forma nō audit agēdo vel defendēdo, an agens ꝯtra bānitū, poſſit ꝯtra exceptionē ꝙ nō debeat audiri replica re qđ ille non pōt excipe,ibi.nu.6. 245

Bannitus qui poteſt impune offendi ꝓmittēte ſtatuto,an poſſit impune occidi.ibi.n.7.ead.

Bannitus nondū regiſtratus, an dū regiſtrabať potuerit offendi dictāte ſtatuto,bānitum, & regiſtratū poſſe īpune offendi,ibi. n.8. ead.

Bannitus cuius bānum fuit regiſtratus , & fuit ſumptum bānum legitime, ſi deinde caſua-

 liter

liter regiſtrum fuit combuſtum,an poſſit impune offendi oſtenſo ſumpto.ibi.nu.9.c.246

Bannitus qui poteſt impune occidi, an poſſit occidi impune à filio,vaſallo,ſeruo,vel libero.ibid. num.10 ead.

Bannitus an poſſit occidi auctoritate ſtatuti ſiue peccato in foro cõſcientiæ.ibi.nu.11. ea.

Bãnitus an poſſit impune occidi, ab eo q exñs in caſtris non iurauit per portam ciuitatis, ſed per muros,& illũ occidit.ibi.nu.13. ea.

Bãnitus an poſſit impune occidi pẽdente ſecuritate ſibi data,libere ueniẽdi &c.ibi. nu.15. vbi plene tractatur de mã ſecuritatis 247

Bannitus qui pendente ſecuritate non poteſt offendi,an perdat illud beneficium ſi cõmittit graue maleficium, & ſic poſſit impune occidi.ibid.num.16 ead.

Bannitus captus à familia poteſtatis an poſſit impune occidi.ibid.num.28 250

Bannitus an poſſit impune capi per priuatum in alieno territorio. ibi. numero 29. ead.

Et quid in officiali capiente bãnitum extra territorium, an poſſit executionem facere: an vero teneat cũ relaxare.ibi.nu.30. c.251

Bannitus in debite captus à priuato, vel à familia,an in manibus detinentis poſſit impune occidi.ibi. num. 31 ead.

Bannitus an poſſit occidi in manibus priuati, qui eum licite ceperat virtute ſtatuti cum p̃miantis.ibi. num.32 ead.

Bannitus captus in confinio territorij duarũ ciuitatum, ita q dubium ſit in quo territorio captus ſit, an poterit iuſte capi, vel non,ſiue à priuato,ſiue ab officiali.ibi.num.33 ead.

Bannitus ſi fuit licite captus, an ↄtra eũ poſſit fieri executio ſine nouo p̃ceſſu.ibi.n.34.252

Bannitus ex vna ciuitate captus in alia illi ↄfederata, an poſſit ſibi iuſtificari ſm tenorem banni.ibid.num.36 ead.

Bannitus laicus ab epiſcopo pro crimine ſpirituali, an debeat à iudice laico tractari tanq̃ bannitus laicus.ibi.num.37 253

Bannitus an poſſit impune occidere illum,qui eum occidere volebat.ibi. num.40 ead.

Bannitus pro homicidio pp quod inſurrexit rumor in ciuitate,contra honorem, & ſtatũ ciuitatis, an poſſit offendi virtute ſtatuti acrius permittentis offendi bannitum,q fecit contra honorem,& ſtatum ciuitatis,q̃ alios bannitos. ibi. num.50 257

Bannitus qui ex forma ſtatuti pro imputatione mẽbri põt occidi,an p amputatione digiti cõprehendatur in dicto ſtatuto,& q̃d de alijs mẽbris,& mẽbro arido,ibi.nu.51. 258

Bannitus qñ q̃s dicatur pro cicatrice,vt ſic ſtatutũ de eo loquens verificet.ibi. nu.52. ea.

Bannitus quando quis dicatur pro percuſſione ſanguinolenta.ibi.num.53 260

Bannitus pro eo q inſultauit,& pcuſſit,an poſſit offendi tanquam bãnitus pro inſultu, & ẽt pro percuſſione.ibi. num.54. Et examinatur an inſultus ↄfundat in pcuſſione. 261

Bãnitus p̃dictus an poſſit impune in reb.offendi,puta ſi cõburit eius domus.ibi.nu.55. ea.

Bannitus de Florentia vbicunq; offendit. non pt offendẽs Florẽtiæ ↄueniri.ibi.nu.57. 262

Bãnitus an dicat p maleficio, q p crimine in ↄtumaciam ↄdẽnatus eſt.ibi. num.60 ead.

Bannitus in ære,& in perſona captus à iudice, an poſſit decapitari.ibi.num.61 263

Bannitus ſimpliciter in amputatione mẽbri, de quo membro intelligatur.ibi.nu.62. ea.

Bannitus an intelligatur bannitus in perſona, an in membro, an in pecunia, ſi ſimplr̃ fuit in banno poſitus.ibi.num.63 ead.

Bannitus captus poſt 30. annos à die lati bãni an poſſit tradi executioni.ibi.num.64. ead.

Bannitus fuit quis in mille,quas ſi ſoluere non poterit,intelligatur bãnitus in pſonam,q̃rit qñ dicatur non poſſe ſoluere.vbi de ſignatu verbi poteſt, & de natura termini cuiuſcunque,multum plene tractatur.ibi.nu.66. 264

Bannitus qui ex forma ſtatuti non põt audiri in ciuili,vel criminali ſi fuit ab aliquo offenſus. an poſſit per iudicem ex officio inquirere contra offendentem. Nell.de ban.n.in 3.par.2.temp.num.1 267

Bannitus ſi ſoluit,vel à bãno eximitur,formato proceſſu de offenſa ſibi facta,an proſit ad vtilitatem proceſſus.ibid.num.2 268

Bannitus ſi ex forma ſtatuti non poteſt ad ſuĩ vtilitatem contrahere,an poſſit pactum facere de inquilino nõ expellendo.ibi.n.5. 269

Bãnitus pluribus bãnis,pñtans bãnitum,virtute ſtatuti diſponentis eũ ex bãniri dẽe,an debeat ab oĩb.bãnis rebanniri.ibi. nu.7 270

Bannitus an ſtante ſtatuto, q pñtans bãnitum rebãniatur ſi eſt bãnitus de pari, vel minori crimine.an pñtans bãnitũ p homicidio facto cũ armis debeat rebãniri à bãno ſibi dato p homicidio facto cũ veneno.ibi.n.8.270

Bannitus carceratus an comprehendatur à ſtatuto facto in fauorem bannitorum certum quid ſoluentium.ibi. num.9. ead.

Banni

Bannitus ante confectionem ſecundi ſtatuti, an habeat beneficium primi ſtatuti, an non ſtante ſtatuto, ꝙ banniti rebanniantur ſoluendo quinque ſolidos pro libra, & ſit aliud ſtatutum quo cauetur ꝙ banniti rebanniantur, ſoluendo medietatem banni. ibi. nu. 11. 271
Bannitus pro falſitate an comprehēdat à ſtatuto lato in fauorē bānitorū. ibi. nu. 12 ead.
Bannitus petens ſe rebanniri virtute ſtatuti ſoluendo certum quid, an habeat beneficium ſecundi ſtatuti facti poſt venditionem talis introitus. ibi. num. 13 ead.
Bannitus pro maleficio an poſſit vti ſecuritate generali data, ꝙ nullus capi poſſit pro debito, ibid. num. 16 272
Bannitus hñs ſecuritatē validā de veniendo, an intelligat hr̃e ēt de redeundo. ibi. nu. 17. ea.
Bannitus hñs ſecuritatem de veniendo, an intelligatur ꝓ vna vice tantum. ibi. nu. 18 ea.
Bannitus qui non poteſt perpetuo rebanniri, an poſſit habere ſecuritatem pro annis centum. ibi. num. 19 ead.
Bānitus pro crimine adulterij an poſſit hr̃e beneficiū ſtatuti, ꝙ pacis beneficiū aperiat bānito viam ad eū rebāniendū. ibi. nu. 30. 274
Et a quo debeat haberi pax de adulterio vt ei proſit ſtatutum. ibi. num. 34 ead.
Bannitus an poſſit hr̃e pacē à minore de morte patris eius, vt ex ea bannitus talis ſtatuti bñficium ꝯſequatur, & ſi non pōt, an poſſit hr̃e à tutore, vel curatore, & an poſſit peti reſtitutio, & an talis pax requirat iudicis decretū vt bānito ꝓſit. ibi. nu. 32. 33. & 34 ea.
Bannitus an debeat cācellari habita pace ꝑ generalē ꝓcuratorē cū libera. ibi. nu. 37. 275
Bannitus hñs pacem à vulnerato, an gaudere debeat beneficio ſtatuti, ꝙ rebanniatur ſi habuerit pacem ab hærede. ibi. nu. 41. 276
Bannitus ex eo ꝙ blaſphemauit Deum an poſſit hr̃e beneficium pacis, ſtante ſtatuto ꝙ hñs pacem rebāniatur. ibi. nu. 46. car. 275. & Fr. Ponz. in tract. de lamijs &c. num. 86 99
Bannitus ſuccedens hæredi offenſi, an ſtante dicto ſtatuto poſſit ſibi ipſi pacem reddere, vt habeat beneficium ſtatuti. Nell. de bann. in 3. par. 2. temp. num. 48 279
Bānitus an poſſit impune offendi ab illo à quo pacē habuit dū eſſet bānitus. ibi. n. 51. 280
Bannitus poſt pacem habitam ab offenſo, an impune poſſit ab eo offendi. ibi. nu. 52 ead.
Bannitus q̇d̍ poſſit rebāniri poſt decēnium, à quo tp̄e incipiat decennium. ibi. nu. 54 ea.
Bannitus offenſus an denunciari debeat à ſyndico villæ qui tenetur omnia maleficia denunciare. ibi. num. 55 280
Bannitus de Florentia qui fuit aſſumptus Bononiæ ad honores, an poſſit illud officium exercere. ibid. num. 61 281
Bannitus an poſſit eſſe ambaſſiator, orator, ſiue legatus, dictante ſtatuto ꝙ banniti non poſſint eligi ad officia. ibi. num. 63 282
Bannitus à quibus poſſit rebanniri. ibid. numero 64. & 65 ead.
Bannitus an quis poſſit petere, ꝙ pronunciet ſe non eſſe illum de quo dictat bannum, & an ſufficiat ſi poteſtas declarat, & qui in tali cauſa ſint citandi. ibid. num. 66 ead.
Bannitus ꝙ rebanniatur, qui petere poſſint. ibi. num. 67 ead.
Bannitus ſi quis eſt pluribus bannis, an ſufficiat vna abſolutio. ibi. num. 72 283
Bannitus pluribus bannis an poſſit ab vno tm̄ abſolui. ibi. num. 73 284
Bannitus pro debito ex forma ſtatuti, an poſſit de bāno exiui ad voluntatem creditoris, ibi. num. 76 ead.
Bannitus prædictus pro debito offerens ſtare iuri, an debeat cancellari dictante ſtatuto ꝙ eximatur de banno, ſi fuerit in concordia cum creditore. ibi. num. 77 284
Bannitus ſtante ſtatuto ꝙ nullus bannitus poſſet rebanniri, niſi ſolueret certam quantitatem cameræ Apoſtolicæ, facto poſtea ꝯtrario ſtatuto, an ſi vult rebanniri teneatur illam quantitatem ſoluere. ibi. nu. 78 ead.
Bānitus an ſit liberatus à bāno eo ipſo ꝙ fecit illud ꝑꝑ qd̍ ex forma ſtatuti intelligitur rebānitus, an vero req̄ratur declaratio, & eſt bimēbris, q̄a primo tractatur q̄n in banno dicitur, ſaluo ꝙ ſi ſic fecerit. ibi. nu. 79 285
Bannitus in mille an debeat cācellari à banno de mille integris, ſi ſoluit intra decē dies cū bñficio quarti ex forma ſtatuti. ibi. n. 80 ea.
Bannitus in certa quātitate, q ex forma ſtatuti incidit in pœnam capitis ſi petierit ſe ab aliquo in offi̅ni admitti, an ignorans ſe eſſe bānitum excuſet̄, vel an perdat in eius rebānitione generaliter ordinatum. ibi. nu. 83 287
Bannitus receptus in ciuitate, & tractatus lōgo tp̄e vt ciuis ēt in officijs, an intelligatur rebānitus, & an ſententia lata ꝯtra offendentem illum poſſit retractari. ibi. nu. 84 287
Bānitus Vicentiæ, & regiſtratus Paduæ virtute vnius ſtatuti Paduani, p̄ntans bānitum Pa-

duæ, an debuerit rebānīri virtute alterius ſtatuti Paduani, de pñtante bannitū loquētis, vbi plene tractatur de virtute ſucceſſionis, & acceſſionis vnius rei ad aliā, ibi. nu. 85. 288

Bannitus, an dato termino menſis ad ſoluendū oībus bānitis, infra illum menſem potuerit offendi, facta deinde ſolutione intra mēſem illū. Nell. de bān. in 1. par. 3. temp. nu. 1. 290

Bannitus tpe bāni deceptus vltra dimidiū iuſti precij, an ſtante ſtatuto ꝙ non poſſet ad ſui vtilitatem ꝯtrahere exemptus à bāno agere poſſit ꝑ l. 2. de reſcin vend. ibi. nu. 14 293

Bānitus infamis ſi iurauerit tpe bāni, & poſtea quam fuit rebannitus depoſuit, quid iuris .ſ. an valeat eius dcm̄, ibi. nu. 16 294

Bannitus rebannitus an poſſit admitti ad honores ciuitatis, ibid. num. 17 ead.

Bannitus ſi eligitur, vel imburſatur ad officium prohibitum tpe banni, & poſtea extrahitur de banno, an ſit habilis, ibi. nu. 18 car. ead. & ibi not. 19. de eo qui ante bannum fuit imburſatus, & exactus poſt rebānitionē ead.

Banniti pater, an teneatur dare fiſco alimenta filio debita. ibi. num. 36 227

Banniti in vxorem an licite poſſit cōmitti adulterium. Nellus de bann. in 2. par. 2. temp. num. 47 255

Banniti teſtm̄ fcm̄ tpe bāni ſm̄ formam ſtatutoꝝ, an valeat eo mortuo, poſtꝗ̄ fuit rebannitus. Nell. de bann. in 2. par. 3. temp. nu. 1. vbi tractatur de quæſtionibus occurrentib. poſt mortem banniti 296

Banniti in vxorem non bannitam an poſſit virtute ſtatuti &c. licite cōmitti adulterium, & ſic non poſſit accuſari, vel inquiri. Nell. de bannitis in 2. par. 2. temp. nu. 47 255

Bannito agenti omnis audientia denegatᷣ. Iac. de Are. de bann num. 20 200

Bannito ꝙ denegetur audientia, in honorem prætoris factum dicitur, ibi. num. 24 ead.

Bannito dño, an vaſallus liberetᷣ à ſeruitio feudi. Nell. de bān. in 1. par. 2. temp. nu. 22 223

Bannito vaſallo an feudum veniat in ꝯfiſcatione bonorum, ibid. num. 23 ead.

Bannito filio, & bonis publicatis, an pr̄ teneatᷣ aſſignare filio legitimum. ibi. nu. 33 226

Bannito an poſſit fiſcus auferre vt ab indigno, illa quæ quæruntur bannito, & in ꝯfiſcatione non veniunt, ibi. nu. 39 227

Bānito an poſſit imponi collecta. ibi. n. 46. 228

Bannito an ſufficiat hr̄e pacem à filio non expreſſo nomine hæreditario, ſi requiritur pacem fieri ab hærede occiſi. Nellus de bān. in 3. par. 2. temp. num. 35 275

Et an ex tali pace videatur adire etiam ſi aliquid recipiat, ibi. num. 36 ead.

Bannito an ſufficiat ſi habeat pacem, ſiue ſcriptura, ibi. num. 38 ead.

Bannito an ſufficiat ſi habeat pacem ab vno ex pluribus hæredib. ibi. num. 39 276

Bannito an ſufficiat pax habita ab occiſo, dictāte ſtatuto ſimplr̄ bannitum dr̄e rebanniri, ſi pacem habuerit. ibi. num. 40 277

Bannito an ſufficiat, ſi ex forma ſtatuti reqrīᷣ ꝙ de pace conſtet ꝑ publicum inſtr̄m, & de pace ꝯſtet per inſtr̄m, ſed de aditione hæreditatis conſtat per teſtes. ibid. num. 42 ead.

Bannito an ſufficiat pacem fuiſſe factam abſēte ipſo bānito ītra terminū ſtatuti, ib. n. 43. 278

Bannito an ſufficiat ꝙ ratificet poſt pacem receptam intra tempus ſuo nomine, & ineſt. ibidem, num. 44 ead.

Bannito an ſufficiat quod nomine offenſi, vel hæredis alius ſibi fecerit pacem intra tēpus. ibid. num. 45 278

Bannito, an ſtante prædlegato ſtatuto ſufficiat ſi habet pacem à patre offenſi. ibi. nu. 47 ea.

Bannito à quo tpe computetur decēnium, cuius curſus reqrīᷣ ante ꝗ̄ poſuit rebāniri, an à tempore dati banni ſecundi, an à fine primi. ibi. num. 54 281

Bānito an poſſit ſolui durāte bāno. ib. n. 57. ea.

Bannito minori à quo detur curator, ibidem num. 70 283

Bannito mortuo cuius bona fuerunt confiſcata, ſed non incorporata, an fiſcus poſſit illa hæredibus banniti auferre. Nellus de bann. in 2. par. 3. temp. num. 7 297

Bannitum q ignoranter cœpit, an debeat hr̄e præmium quod datur capienti bannitum. Nellus in 2. par. 2. temp. num. 22 249

Bannitum occidens an ſit ei neceſſe probare, ꝙ ſciebat illum eſſe bannitum. ibi. nu. 25 ea.

Bannitum capiens in alieno territorio, an præmietur uirtute vnius ſtatuti, an vero puniatᷣ vigore alterius ſtatuti. ibi. nu. 29 250

Bannitum retinens in priuato carcere, an excuſetur à pœna, virtute ſtatuti permittentis offendi bannitum, ibi. num. 38 253

Bannitum qui occidit, ſi inuentus fuit cū armis prohibitis, an puniatur uigore ſtatuti ꝓhibentis talia arma portari. ibi. nu. 48 255

Bannitum ſi quis pluribus diebus receptauerit, poſtea eum prodidit, & curiæ pñtauit, an debeat

debeat puniri,vel præmiari . Nell. de bann. in 3.par.2.temp. num.24 273

Bannitum interficiens , & poſtea auferens bona quæ habebat ſuper ſe,an poſſit puniri de robaria,uel furto. Nell.de bann.in 2.par.3. temp.num.3 296

Bannitum per contumaciam tutatur eccleſia. Ant.Columb.in for.proced.extraord.in cõtrouer.crim.art.125 467

Bãniti,qui ex forma ſtatuti impune occidi poſ ſunt,quibus æquiparentur.Nellus de bann. in 1.par.2.temp.num.4 218

Banniti tales quæ perdant.ibi.num.5 219

Banniti prædicti an perdant eorum bona uirtute banni.num.11 220

Banniti,ſtante ſtatuto ꝙ rebanniantur ſoluendo quinque ſolidos pro libra,ſi ſit poſtea aliud ſtatutum,quo cauetur quod banniti rebanniantur ſoluendo medietatem banni,an bannitus ante confectionem ſecundi ſtatuti habeat beneficium ſecundi ſtatuti . Nell.de bann.in 3.par.2.temp.num.11 271

Banniti an comprehendantur in ſecuritate data venientibus ad nũdinas.ibi.nu.15. c.272

Banniti an recuperent bona ſua publicata dictante ſtatuto omnes bannitos rebanniendos.Paul.Girl.de relax.carcer. in tit. de beneficio,& indulg.princ.q.3. num.1 306

Banniti qui dicantur ſm communem vſum loquendi,ibi.num.2 ead.

Banniti Papæ,vel Imperatoris perdunt patriã poteſtatem,ſecus ſi ab inferiore.Mar.Laud. de crim.læſæ maieſt. q.54 49

Bannitorum querelæ audiri non debent.Nell. in 1.par.2.temp.num.2 217

Bannitorum filij ꝙ expellantur vigore ſtatuti de ciuitate,an ſint expellendæ filiæ, & an cõprehendantur filij non legitimi.Nell.de bã. in 2.par.2.temp.nu.42.& 43 253.254

Bannitis omnibus hoĩbus de tali ꝓgenie, non cõprehendunt exñtes in uentre. Nell.de bã. in 1.par.1.temp.num.9.circa med. verſic. & not.quod ſi banniatur. 206

Bannitis exñtibus in bãno, in caſibus in qbus non perdunt bona,an currat pſcriptio.Nel. de bann.in 1.par.2.temp.num.19 223

Bannum quid ſit,& vnde dicatur . Iac.de Are. in tract.de bann.num.37.car.201.& Nel.de bann.in 1.par.2.temp.num.3 218

Bannum an valeat ſi ita dicatur, bannimus hæredes Titij.Iac.de Are.de bann.nu.6. c.199

Bannum tenet,ſi citatio facta reperitur, ꝙ quicunq; eſt hæres talis compareat ad ſe excuſandum,ibid.num.7 ead.

Bannum ipſo iure non valet,ſi banniti citatos ſe negant,ibi.num.11 ead.

Bannum an ſit appellabile. Nellus in 4.par. 1. temp.num.1 214

Bannum ſi fuit pecuniarium , an fiſcus poſſit accipere in ſolutum de bonis banniti. Nell. de bann.in 1.par.2.temp.num.12 221

Bannum pecuniarium an poſſit mitti executioni contra fideiuſſorem datum, anteq̃ delinquens eſſet contumax, & bannitus, ſi cauet ſtatuto ꝙ bona delinquentis ſint obligata pro pœna,ibid.num.13 ead.

Bannum pecuniarium an poſſit mitti executioni contra fideiuſſorem,antequam eſſet contumax,& bannitus,ibi.num.14 ead.

Bannum an non facta citatione debeat executioni mandari , ſi vno ſtatuto cauetur quod antequam bannum detur,debeat quis citari certo modo,alio ſtatuto, vel eodem in fine cauetur ꝙ bãniti ꝓ homicidio capti ſtatim fiat executio, ẽt ſi ſolẽnitas ſtatuti nõ ſit ſeruata.Nel.de bã.in 2.par.2.tẽp.nu.35. c.252

Bannum ſi contingit non finiri morte, an hæres banniti non bannitus repellatur exceptione banni virtute ſtatuti . Nell.in 2. par. 3.temp. num.4 297

Bannum pecuniarium an poſſit exigi ab hæredibus banniti.ibi.num.5 ead.

Banni pœna vti perſonalis ad hæredes non tranſit Iac.de Are.de bann.nu.27 200

Banni qđ facit hẽri citatum pro ꝯfeſſo, an requirat ꝓnunciatio,vel ꝯtumaciæ accuſatio.Nel. de bãn.in 3.par.1.temp.num.10 213

Banno dato contra aliquem , puta Titium, an poſſint affici filij deſcendentes, & ſi poſſent, qui in tali banno comprehendantur . Nell. de bann.in 1.par.1.temp.num.8 205

Quid ſi banniatur ſtirps,vel latus Titij, ibi. num. 9 206

Qui filij , & alij comprehendantur , an nati tñ,an naſcituri tñ,an omnes,ibi.n.10. ea.

Banna quas ſolennitates requirant ut valeant. Nell.in 3.par.1.temp.num.1 210

Banna, an plura intelligantur, an vnum tñ, ſi formato proceſſu de pluribus ſeparatis maleficijs,pro quoꝝ quodlibet eſt ex forma ſtatuti pœna minor centum libris,& iudex inſimul, & ſemel nulla facta diſtributione condemnat in tota ſumma puta indecentis,vel tercentis.Nell.in 1.par.2.temp.nu 9. c.219

¶ Baptiſmus ad ſui eſſentiam non requirit perſonarum præſentium. Ioan.Franc.Ponz. de lamijs,num. 61 96
Baptiſmum eſt prima porta ſalutis. Paul.Girl. de hæret.q.2. num.1 145
Baptiſmatis ſacroꝝ nõ eſt reiterabile. Io. Nic. Arel.de hæret. not.39. num. 1 142
¶ Barba an ſit membrum.Nellus de bãn. in 2. par.2.temp. num.51 258
¶ Barones facientes ꝯtra ſtatum principis magis puniri debent,q̃ alij.Mar.Laud.de crim. læſæ maieſt.q.36.car.49.& Nic.Boër. de ſedit.in 4.præmiſſo,num. 1 75
¶ Bartolus legiſtaꝝ idolum.Incert.Auct.de crimine læſæ maieſt.q.1.num. 16 52
¶ Bellũ,& rixa differunt à ſeditione.Nic.Boë. de ſedit.in 2.præſuppoſito,num. 3 75
¶ Bene agere excerta obſtinatione recuſans habetur pro hæretico.Ioan.Nic.Arel. not.32. num. 1 142
¶ Beneficium retineri ſine peccato,qñ non poſſit. Bonicont.de accuſ.num.10 8
Beneficium eccleſiaſticum filij non publicatur pp crimen læſæ maieſt.cõmiſſum à parte. Mart.Laud.de crim.læſæ maieſt.q.31.c.49. & Nic.Boër.de ſedit.q.6.num.23 78
Beneficium ciuilitatis quod per bellum auferi, pace ſubſecuta belli remotiua redintegratũ non cenſetur.Incer.Auct. de crim.læſę maieſt.q.4.num.3. 58
Beneficium Velleiani denegatur mulieri hęreticæ.Io.Nic.Arel.de hæret.not.18.n.1. 141
Beneficium S.C.Macedoniani non denegatur hæretico,ibi.nu.2 ead.
Beneficium ſuum Princeps nunquam cenſetur largiri alicui,cum præiudicio, & iniuria tertij.Paul.Girl.de relax.carc.in tit.de benef.& indulg.princ.q.4.num.2 307
¶ Benigniora in dubijs ꝓferunt̃ in quauis mã Io.Franc.Ponz.de Lamijs &c.nu.45 94
Benigniora ſunt imitatione,quæ ſunt excellentiora pietate . ibi. ead.
¶ Bis deponens contra aliquem,in ſecunda atteſtatione præſumitur inimicus. M.Ant.Bl. de ind.num.156 372
Bis teſtis examinatus, ſi citatur non inducit timorem ſubornationis.ibi.nu.158 ead.
¶ Blaſphemans Deum non includitur in ſtatuto de pace habita cũ offenſo.Io.Fr.Ponz. in tract.de lam.nu.86.car.99.& Nell.de bann. in 3.par.2.temp num.46. 278
Blaſphemãs an ſit hꝛtic⁹.Car.de hęr.n.26. 180
Blaſphemanti Deum nulla defenſio competit. Io.Fr.Ponz. de lam. num.86 99
Blaſphemanti prouocato licet ſe incontinenti corrigere ibidem
¶ Bona damnatorum non publicantur nouiſſimo iure.Placent.de accuſ.tit.6.nu.13 6
Bona rei in crimine læſæ maieſtatis , an ipſo iure confiſcentur.Incert.Auct.de crim. læſæ maieſt.q 1.num.1 50
Bona rebellium empta reſtituũtur pp publicã utilitatem,puta ob bonum pacis reip.Mart. Laud.de crim.læſæ maieſt.q.14 48
Bona non ſeruantur filijs in crimine læſæ maieſtatis.ibi.q.18 ead.
Bona caſtri rebellis ciuitatis poſtea reconciliari,non intelliguntur reſtituta per ſolam reconciliationem.ibid.qõ.45 49
Bona eoꝝ qui expelluntur de ciuitate , qñ eſt diſſenſio inter ciues , puta ob partialitates , non debent publicari.ibi.q.50 ead.
Bona delinquentis vaſalli, an applicentur fiſco ipſo iure,& hoc ſpecialiter . Incert.Auct.de crim.læſæ maieſt.q.1.nu.17 52
Bona eius qui crimen læſæ maieſt.cõmiſit, ſubiecta reſtõni fidei cõmiſſi,an veniant in confiſcationem.ibi.q.3.num.1 54
Bona damnatoꝝ hodie non ſunt publicanda , niſi in crimine læſæ maieſt. Nic.Boër.de ſedit.in 7.præſupp.num.30 83
Bona damnatoꝝ non cenſentur ꝯfiſcata , niſi hoc expreſſe in ſnia dicatur.ibi.nu.31 ead.
Bona hæreticoꝝ ipſo facto capiuntur velut publicata.Io.Franc.Põz.de lamijs &c.n.76. 97
Bona hæreticoꝝ effectualr̃ nõ publicant̃ niſi ꝑ ſniam.Paul.Girl.de hæreſi.q.1.nu.7 148
Bona rei per annũ ꝯtumacis in nõ comparẽdo annotata,fiſco applicant̃.ibi.q.8.nu.3 152
Bona hæreticoꝝ qualr̃ diuidantur. Gundiſſ.de Villadiego,de hæret.q.15.num.3 165
Bona hæretici condemnati exiſtentia in alio territorio,q̃ vbi condemnatus fuit,cui applicanda ſint.ibid.num.6 166
Bona feudalia,& emphyteutica, an dãnato hæretico veniant fiſco applicanda.ibi.n.8 ead.
Bona delinquentis an fiſco tacite pro delicto hypothecata ſint,ibi.num.13 ead.
Bona rei,qui fuit reſtitutus à Principe,ſi reperiunt̃ fuiſſe alienata ꝑ fiſcũ,& eſſe apud tertios poſſeſſores,an reus ipſe reſtitutus poterit illa ab ipſis poſſeſſorib.vendicare, & caſu quo illa vẽdicaret nõ poſſit, an poterit ſaltẽ à fiſco recuperare pecunias quas accepit, ex uendi

tione dcõꝝ bonoꝝ. Paul. Girl. de relax. carc. in rit. de benef. & indulg. princ. q. 4. n. 1. 306
Bona noſtra tollens nos afficit iniuria. M. An. Blanc. de indic. num. 97 367
Bonorum aſportatio ante homicidium inducit penſamentum. ibid. num. 85 ead.
Bonoꝝ alienatio inducit malum animum ad delictum committendum, ibid. nu. 86 ead.
Bonis rei an fiſco diſtractis, & alienatis, an ipſe reus reſtitutus poterit illa ab ipſis poſſeſſorib. vẽdicare. Paul. Gir. de hær. q. 6. n. 4. 151
Bona ſiue nõ mala venena quæ ſunt. Paul. Gir. de ſortil. q. 5. num. 7 112
¶ Bonifacius Octauus inſtante Francoꝝ Rege fuit de hereſi accuſatus. Io. Ant. Rub. de pot. procur. in 1. par. num. 139 27
¶ Bonus, & idoneus quiliber pſumit̃, niſi ꝯtrariũ ꝓbet̃. Bonicont. de accuſ. num. 52 12
Bonus, vel malus ex ꝯuerſatione quis pſumit̃. Io. Fran. Ponz. de lamijs. num. 89 99
Bonus, & malus dupliciter ꝯſideratur M. Ant. Blan. de ind. num. 249 380
Bonus efficitur malus, & vitioſus ex mala conuerſatione. ibid. num. 253 ead.
Bono, & æquo datur melior. ibi. nu. 318. 385
¶ Brachij ſecularis auxilium ab epiſcopo pro iuſtitiæ executione implorari poteſt. Gund. de hæret. q. 11. num. 17 163
¶ Breuia, aut ligaturas ad colum maleficiati ſuſpendendas facientes quæ continent aliquid extrinſecum, an & qualiter ſint puniendi. Paul. Gir. de ſort. q. 11. num. 24 132
¶ Breuitate gaudent moderni. Io. Franc. Ponz. de lamijs. num. 28 92
CAdauer prius eſt inſpiciendum, eius qualitas in actis referenda, quantitas vulneꝝ, & in qua parte corporis ſint, & quo armoꝝ genere illata fuerint, & quæ mortis cauſam præſtiterint. Franc. Caſ. de ind. num. 2. 396
Cadauer ſi effundat ſanguinem ꝑꝑ pñtiam ſuſpectorum, an magnum præſtet indicium ſaltem ad inquirendum. M. Ant. Blanc. de indicijs, num. 408. car. 393. & Franc. Caſon. in tract. eiuſdem materiæ. num. 1 ead.
Cadauer inſpici debet à peritis, & an ij, deponere debeãt de credulitate, an de veritate in caſu veneficij. Fran. Caſ. de ind. nu. 2. ead.
Cadaueris inſpectio fieri debet per peritos, & duo medici ſuper ea requiri debent, & hæc ſi omittantur proceſſus eſt nullus. ibi. n. 6. ea.
Cadaueris, & eius vulnerum inſpectio ſpectat ad peritos, & non ad iudices, ꝑꝑ periculum iudicandi. Fran. Caſ. de torm. nu. 2 411
¶ Cæcus ob impedimentum naturæ, non ſubijcitur torturæ. Paul. Gir. de qõ. q. 6. n. 7. 437
¶ Calor in cadauere ſeruari poteſt vſque ad ſeptem horas, & ideo intra illud tempus omnis experientia de ſuſpecto fieri debet. Frãc. Caſ. de ind. num. 3 396
¶ Calumnia tendens ad vindictam publicam remitti non poteſt. Io. Ant. Rub. de poteſta. proc. in 1. par. num. 389 42
Calumnia accuſatoris, & fallacia ꝓſutari debet, ibi. num. 397 ead.
Calumnia hoc ipſo remiſſa videtur, ꝙ non ſit probatum crimen, ibi. nu. 398 43
Calumniæ poſſe aliquem accuſare, licet de ea nihil dcm̃ ſit in primo iudicio. ibi. n. 384. 42
Calumniæ ſuſpicio ab accuſando repellit. Frãc. Caſ. in qõ. crim. cap. 1. num. 6 422
Calumniari quid ſit, & quid præuaricari. Plac. de accuſ. tit. 4. num. 3 4
Calumniator an illico præſumatur quis eo ipſo ꝙ crimen intentatum nõ probauit. Paul. Gir. de relax. carc. in tit. de cal. q. 2. n. 1. 315
Calumniator in prolatione deficiens non punitur ſi deferre tenebatur, ibi. num. 3 316
Calumniatorum tres ſunt ſpecies. Girl. ubi ſupra qõ. 1. num. 3 ead.
Calumnioſus accuſator arbitrio iudicis punit̃. Franc. Caſ. in q. crim. cap. 3. num. 18 423
Calumnioſus accuſator, ante litem conteſtatã ab accuſatione deſiſtens, an poſſit puniri, & quid de accuſante per modum exceptionis, ibid. q. 5. num. 3 ead.
¶ Cancellatio banni per viam iuſtitiæ an poſſit peti per procuratorem. Nell. de bann. in 3. par. 2. temp. num. 68 282
Cancellatio an requiratur de facto, ſi ſtatutum ſcm̃ eſt, ꝙ certi banniti rebanniantur, & habeantur pro cancellatis, ibi. nu. 74 283
Cancellatio totius condemnationis ſiue bãni, virtute vnius reformationis, an reſtringatur ad illos, de quibus loquitur reformatio. ibi. num. 75 ead.
¶ Canis loqui poteſt per artẽ dæmonis. Paul. Girl. de ſort. q. 7. num. 23 120
¶ Canones allegari poſſunt ſicut & leges. Frã. Ponz. de lamijs &c. num. 8 90
Canonicum impedimentum dicitur quod à iure canonico ortum habet. Nic. Plo. de irregularitate, num. 1 100
¶ Capitalis pœnæ executio in mortuum fieri nõ poteſt, alioqui iudex iudicandus veniet, intel-

intellige niſi & delicti atrocitas,& patriæ cõſuetudo aliter ſe haberent. Gund.de hæret. quæſt.22. num.4 172

Capitali crimine imperitus,rẽ ad corpus capi, & carceri mancipari põt.& qua forma ad capturam procedatur.ibi.q.11.num.4 162

¶ Capitaneus cognouit contra occiſores, poteſtas vult procedere contra mandantem,q̃ritur an illum non comparentem poſſit bannire,ſtante ſtatuto ꝙ de eodem maleficio,ſiue negocio, de quo vnus rector poſſit cognoſcere, alius non poſſit ſe intromittere. Nell.de bann.in 2.par.1.temp.nu.7 208

Capitaneus qui propoſuit aliquem rebanniendum,& fuit ordinatum vt propoſuit,an ſtantibus certis ſtatutis,itelligatur priuatus offõ capitaneatus, & ſic nõ valeat ordinamentũ, an vero valeat.Nel.d̃ bã.i 3.p.2.tẽ.n.82. 286

¶ Capitulum vacante ſede epi eſt hæreticoꝝ iudex.Gund.de hæret.q.7.num.8 157

¶ Capitulum vnum,vel diuerſa qualr̃ intelligãtur,& qualr̃ capitula cõnexa,vel diuerſa, vel non.Franc.Brun.de tor.cap.6.nu.13 114

¶ Capi põt in eccleſia reus ꝑ atrox delictũ, & quid in alijs delictis.Fran.Caſ.in q. crim. cap.9.num 6 426

Capi ſe à familia non permittens,ſi occidatur, homicidium erit impunitum, fallit qñ quis capitur pro debito ciuili.ibi.nu.13 ead.

Capiens bannitum qui ex forma ſtatuti debet habere centum à cõmuni, an debeat habere ſi ille captus ſecuritatem habeat. Nellus de bann.in 2.par.2.temp.num.17 248

Capiens bannitum an debeat habere expẽſas quas fecit in capiendo.ibi.num.19 ead.

Capiens bannitum, ſi vno ſtatuto cauetur ꝙ habeat centum,alio ſtatuto cauetur ꝙ hoies de villa teneantur trahere ad rumorem, & capere malefactores,& ex bannitos, & quidam iuit ad capiendum Titium ſciens eum eſſe bannitum, & cũ Titius fugeret eleuauit rumorem ꝑ quod homines de uilla inſecuti ſunt eum,& illum cęperunt, quæritur an alicui præmium debeatur,ibi.num.23 249
Cetera vide infra.in ver. Pręmium.

¶ Captura perſonalis quibus concurrentibus fieri poſſit. Franc.Brun.de ind.in 9.q.2.par. num.6 356

Captura rei,an, & quando fieri poſſit ſine auctoritate iudicis.Fr.Caſ.i q.cri.c.9.n.3. 426

¶ Captus in confinio territorij duaꝝ ciuitatum, ita ꝙ dubium ſit in quo territorio captus ſit,an poterit iuſte capi, vel non, ſiue à priuato,ſiue ab officiali. Nell.de bann.in 2. par.2.temp. num.33 251

Captus fugiens in bello iuſto peccat. M. Ant. Blanc.de ind.num.278 382

Captus pro leui crimine,pro quo non ingeritur pœna ſanguinis,relaxari debet fideiuſſoribus,alias iudex tenetur in ſyndicatu. Frãc. Caſ.in q.crim.cap.9.num.7 426

Captus à iudice incompetenti debet tranſmitti ad ſuum iudicem, & is non tenetur ſtare proceſſui formato per iudicem tranſmittentem,ibid.num.19 ead.

Captus ex hoc ſolo, quia captus non debet de crimine damnari,niſi aliter de maleficio cõuincatur. Fran.Caſ.de ind. num.16 411

Capti gaudent priuilegio miſerabilium perſonaꝝ. Franc.Caſ.in q.crim.cap.9.nu.15. 426

¶ Caput percutiens, videtur feciſſe, vt certius offendat,& occidat, & quid ſi baculo percuſſerit. Franc. Caſ.de ind.num.3 403

Caput eſt nobilior pars corporis.M.An.Blan. de ind.num.190 375

Capite langueſcente cetera membra languent, vel languere præſumuntur. Bonicont.de accuſ.num.37 11

¶ Carcaſſona ciuitas à Carcaſſa vetula dicta eſt,ꝙ ſola eam ciuitatem defenderit. Nicol. Boer.de ſedit.q.7.num.59 86

¶ Carcer quid proprie dicatur. Bal.de carcerib. num.2 300

Carcer vnde dicatur,& quare ſic vocetur. ibid. num.3 301

Carcer ad cuſtodiam de iure ciuili inuẽtus eſt, non ad pœnam.Paul.Girl.de relax. carc. in tit.de ſent.& pœna exec.qõ.1.nu.5 303

Carcer eſt ſpecies torturæ.Fran.Caſon.de tor. cap.12.num.8.car.416.& in queſt.crim.cap. 9.num.8 416

Carcerem priuatum faciens pœna mortis affici debet.Guliel.Bõt.de pœnis mor.n.3. 444

Carceres frangens ad fugiendum cenſetur fateri delictum.Bald.de carc.cap.2.num.5. 302

Carceres publici qui ſint,& qui priuati. Paul. Girl.de relaxat.carcer. in tit. de fuga incarc. q.1.num.16. 316

Carcerum quatuor ſpecies recitantur. Gund. de hæret.q.11.num.10 162

¶ Carcerans aliquem ẽt iuſte largo modo dr̃ facere iniuriã.M.Ant.Blan.de ind.n.99. 367

Carcerari nemo debet ꝑ debito die feriata in honorẽ Dei.Bal.de carc.cap.2. nu.5 301

¶ Carce

¶ Carceratio, vel detentio ſimplex, an ueniat quæſtionis nomine.Franc.Brun.de indic.& tort.in 2.q.2.par.num.2 338
Carceratio dicitur iniuſta,quando per iudicem non fuit ſeruatus iuris ordo in capiendo. Franc.Caſ.in quæſt.crim.cap.9.nu.23 426
Carceratus an poſſit citari ad aliquem actũ,& an contrahere poſſit,ſaltem cum eo, qui illum fecit carcerare,ad hoc ut ſe liberet.Frãc. Caſ.in qõ.crim.cap.9.num.17 ead.
Carceratus iuſte pro vno debito,vel delicto poteſt recommendari pro alio,ibi.nu.18 ead.
Carceratus ſi eſt pauper,& egenus,debet ab eo aliqui eum detineri fecit.ibi. num.16 ead.
Carceratus frangens carceres, & fugiens hr ꝑ confeſſo,ſi conſtet de delicto.ibi.nu.21 ea.
Carceratus iuſte poteſt ex carcere fugere,& reſiſtentes cuſtodem impune offendere,& occidere,ibid.num.22 ead.
Carceratus ſi aliquid confiteatur ſine alia tortura, confeſſio non dicitur ſpontanea, quia carcer eſt ſpecies tormenti. Franc.Caſon.de torm.cap.19.num.7 420
Carceratis ob hæreſim, quis alimenta ſuppeditare debeat.Gund.de hær.q.11.nu.13 162
¶ Caſtrans homines pœna mortis puniri debet.Gul.Bont.de pœna mor.nu.4 444
¶ Caſus à cõibus regulis excepti, extendi minime debẽt, niſi ꝑ oia eadem ſubeſſet ratio. Gund.de hæret.q.14.num.3 165
Caſus ſpecialis ꝯtra regulam iuriſcõis, in quo filij innocentes puniuntur pro crimine patris.Paul.Girl.de hær.q.3.num.4 147
Caſus ſingularis extra hæreſim ꝙ pœna primi delinquentis extenditur vſque ad quartam gñonem,& ꝗcunq; lineam,ibid.nu.5 ead.
Caſus, in quibus apoſtatæ ꝑdunt priuilegium clericale,& in quibus non ꝑdunt.Inc.Auct. de mo.proced.contra apoſt.nu.7 196
Caſus in quibus pœna mortis ſpecifice à lege eſt impoſita.Guil.Bont.num.1.cũ ſeq. 444
Caſus de maſſario qui fuit conductus ad locũ vbi confitebatur interfeciſſe dñm,remiſſiue. Ant.Columb.in fo.proced.extraord.in controuer.crim.art.206 470
Caſus de illo qui non debuit remitti cũ tubis reſonãtibus,& de quodam qui fuit priuatus officio, quia remiſerat clericum cũ cathena in collo,remiſſiue.ibi.art.243 472
Caſus,in quibus proceditur, licet non conſtet de cadauere.Franc.Caſon.de ind.nu.9 396
Caſus in quibus deueniri põt ad torturam,ſiue plenis indicijs.Fr.Caſ.de torm.c.5.n.6. 413
Caſus in quibus reus torquetur,licet de corpore non conſtet,ibid.q.18.num.9 419
Caſus eſt declaratio, & iudex fortunæ. Ant. Columb.in for.proced.extraord.in cau. cri. art.78 465
¶ Cauſa famæ,& cauſa vitæ æquiparant.Ioan. Ant.Rub.de poteſta.procur.in 1.par.nu.37 car.22.& M.Ant.Bl.de ind.num.124 369
Cauſa quæ nocet attenditur, vbi cõcurrit cum cauſa quæ prodeſt,an hoc ſit ſemp veꝝ.Ioã. Ant.Rub.de poteſta.proc.in 1.par. nu.101. car.25.& nu.308. & 309 38
Cauſa omnis æſtimationis cenſetur capitalis. ibid.num.218 32
Cauſa ſeparationis thori an poſſit per procuratorem agitari,ibid.num.254 34
Cauſa originalis potius attendi debet, ꝗ accidentalis,ibid.num.390.& 293 37
Cauſa ſtatus prohibetur agi per procuratorẽ. ibid.num.373 43
Cauſa cenſetur criminalis,vbi pro crimine pœna venit applicanda fiſco. Ioã.Ant. Rub.de poteſta.procur.in 2.par. num.6 ead.
Cauſa magis in propinquo operatur,quàm in remoto.Incer.Auct.de crim.læſæ maieſt. q. 6.num.4 62
Cauſa uicina præcedens inſpicitur, quæ ſequitur in forma præſumitur, Odofr.de percuſſ. num. 3 87
Cauſa ſi fuerit cõmiſſa epõ (puta Paduano) & duo ſunt electi,vnus canonice, & alter non intellr cõmiſſa exñti in canonica poſſeſſione.Gund.de hæret.q.19.num.11 169
Cauſa mere eccleſiaſtica non cadit ſub iudicio laicoꝝ, maxime vbi ius canonicum contrariatur ciuili.ibi.q.20.num.3 ead.
Cauſa carceratoꝝ,& aliaꝝ perſonaꝝ miſerabilium diebus in honorem Dei feriatis agitari poteſt.Bal.de carcer.cap.2.num.8 303
Cauſa criminalis præſumptionibus, & argumentis cognoſci poteſt,& terminari. Guido de Suz.de ind.& torm.num.102 327
Cauſa criminalis iuro ipſius rei non deciditur. M.Ant.Blanc.de ind. num.61 365
Cauſa matrimonialis quaſi ſtatus dicitur. ibid. num.119 368
Cauſa monachationis, & matrimonialis æquiparantur.ibid.num.121 369
Cauſa filiationis ardua appellat.ibi.n.122 ea.
Cauſa omnium bonorum, vel maioris partis inducit inimiciciam capitalẽ,ibi.nu.125. ea.

Cauſa

Cauſa magna ciuilis criminali cauſæ æquiparatur.ibid. num.126 ead.

Cauſa leuis,& parua non facit præſumi inimicitiam.ibid.num.130 370

Cauſa ceſſante non ceſſat effectus iam conſumatus.ibid.num.136 ead.

Cauſa inimicitiæ an ſufficiat ad inimicitiam probandam,ibi. num.160 373

Cauſa, & qualitas in fama conſideratur. ibid. num. 315 385

Cauſa in qua agitur de priuatione omniũ bonoꝝ,æquiparatur cauſæ crim.Io.Ant.Rub. de poteſta.proc.in 1.par.num.141 27

Cauſa an per procuratorem tractari poſſit,vbi in ſubſidium poteſt pœna corporalis imponi,ibid.num.289 37

Cauſa vitæ, & cauſa ſeruitutis æquiparantur. M.Ant.Blanc.de ind.num.118 368

Cauſa criminalis, & cauſa libertatis, & matrimonialis æquiparantur.ibid.num.119 ea.

Cauſa omnium bonoꝝ,vel maioris partis, dicitur cauſa uitæ,ibid.num.125 369

Cauſa in reo,ad indicia maleficij elicienda, eſt perquirenda,quam reus,vel affuiſſe negabit vel extenuabit,vel non ſufficere dicet niſi cũ vitio perſonæ iungatur.Franc.Caſon. de indicij. num.3 395

Cauſa delicti debet oſtendi, alias indicia cõtra reum nullam vim habent.ibi.nu.2 399

Cauſa quæ proprie dicatur.ibid. num.3 ead.

Cauſa in impulſionem & ratiocinationem diuiditur,ibi.num.4 ead.

Cauſa ſemper debet liquere, vt dicatur fundamentum iuriſdictionis validum. Ant. Col. in for.proced extr.in ꝑt.crim.art.44. 464

Cauſa principalis ſi eſt ſummaria, oẽs articuli in ea tractãdi ſunt ſummarie.ibi.art.4. 463

Cauſæ quas excuſator allegare habet, qũo intelligẽdę. Ant.de Can.de exc.i 1.par.n.2. 13

Cauſæ capitalis appellatione q̃d veniat.Io.Anton.Rub.de poteſta.procur.in 1.par.nu.28. car. 22. & num.203 car.31

Cauſæ abſentiæ quare ſine mandato allegari nõ pñt,rõ dubitãdi ponit.ibi.i 2.par.n.8.44

Cauſæ abſentiæ cur ab aliquo allegari poſſint ſine mandato,ratio decidendi ponitur. ibid. numero 11 ead.

Cauſæ abſentiæ iuris, an à quolibet allegari poſſint.ibid.num.32.& 34 45

Cauſæ duæ lucratiuæ in confiſcatione ob delictum non poſſunt concurrere. Incert. Auct. de crim.læſæ maieſt.q.1.num.18 52

Cauſæ ciuiles ĩ q̃b.differãt à criminalib.in m̃ torturæ.Fr.Br.de ind.in 3.q.2.par.n.6. 339

Cauſæ ciuiles aliter regulantur q̃ criminales. M.Ant.Blan.de ind.num.63 365

Cauſæ ſtatus capitales inimicitias generant. ibi.nu.118 369

Cauſæ ad hoc vt probent, debent eſſe in proceſſu probatæ in ſpecie,non in genere. Frã. Caſ.de ind.num.5 400

Cauſæ,quas ĩ maleficio quærere oportet,quot ſint.ibid.num.1 ead.

Cauſæ quot circunſtantias continere debeant. ibid.num.1 ead.

Cauſæ non ſolum indicant propoſitum, ſed ẽt reum.ibid. num.7 ead.

Cauſæ debent eſſe grauiores,quoties quæritur quis deliquerit,q̃ quando quæritur propoſitum,cum de reo conſtat.ibi.num.8 ead.

Cauſæ non indicant, niſi cum uitio perſonæ iungantur.ibid.num.2 ead.

Cauſæ ni præcedant, nec cauſatum præſumitur.ibi.num.7 405

Cauſæ q̃ inducunt hoĩes ad maleficia patranda,vltra inimicitias ſunt multæ,ibi.n.18.ea.

Cauſarum in deciſionibus non per varias opiniones ſcribentium,ſed per ſilicatas vias textuum incedendum eſt.Incer.Auct.de crim. læſæ maieſt.q.1.num.8. 51

Cauſas in adulterio,vel furto quærere nihil attinet,q̃a illas ipſa cria ſecũ hñt.ibi.n.2. 400

¶ Cautela optima in practica pro aduocatis,& procuratoribus, vt ſint cauti in formandis poſitionibus,& articulis in mã ſortilegioꝝ. Paul.Girl.de ſortil.q.10.num.11 128

Cautela bona ꝓ officiali q̃ñ vult recedere tẽpe ſyndicatus, ne incurrat ꝑiculũ fugæ, vna cũ ignominia & dãno ſuo, à q̃bus remanebit oĩno illæſus.Paul.Girl.de relax. carc. in tit. de fuga in carcer.qõ.1. num.11 315

Cautela optima ꝓ aduocatis,& ꝓcuratorib.vt diligenter aduertant q̃ñ faciunt compõnes, vt illas ꝑ verba cauta & ſalubria, nõ aũt captioſa componant, ne cũ clientulũ liberare ſatagunt, in aliquẽ infamiæ laqueũ ipm̃ inuoluãt.ibi.in tit.de pœ.cõpoſ.q.4.n.3. 312

Cautela vt petitio veniæ non noceat. M. Ant. Blanc.de indic.nu.309 384

¶ Cautio præſtationis põt remitti ꝓcuratori. Io.Ant.de poteſta.ꝓc.in 1.par.nu.392 42

Cautio de iudicatum ſoluendo non poteſt cadere in criminalibus.ibid.num.181 29

Cautio iudicatum ſolui ab eo pſtanda eſt, qui

alium

alium vult defendere, etiam ſi locupletiſſimus ſit.ibi.in 2.par.num.9. 43
Cautius eſt agendũ in cauſis criminalib.q̃ in ciuilib.& in eis forma iudicij eſt fortius obſeruanda.Franc.Caſ.de tor.c.4. num.6. 413
¶ Cedulas, vel breuia facientes deferendas ad collum alicuius ægroti, vt ab ægritudine liberetur, quoties caractêres aliquos continent,ſeu ignota noĩa, ſuſpicione, nec pœna carent.Paul.Girl.de ſort.q.11. nu.24 120
¶Celari nulla tergiuerſatione põt,qđ in euidẽti eſt Paul.Girl.de ſo.q.3.num.13 433
¶ Cerebrum eſt membrum diuinum. M. Ant. Blan.de ind.num.190 375
¶ Ceſſionario obeſſe non debet, cedẽtis dolus vel factum.Iac.de Are.de ban.nu.32. 200
¶ Chiromantia de homine præſumptionẽ probet.Franc.Caſ.de ind.num.4 399
Chiromantia an poſſit abſque pctõ exerceri. Paul.Gir.de ſort.q.3.nu.14 108
Chiromantici, & ſimiles ex ſignis cœleſtib.& aſtrorũ curſibus prædicentes, an peccatum incurrant.ibid. num.13 ead.
Chiromantici, ſm aſtrorum curſum, aut ſigna manuum futura pronoſticantes, an ſint puniendi.ibid.q.11.num.16 131
¶ Chirurgus irregularis efficitur,ſi ob eius imperitiam mors ſequatur.Nic.Plou.de irreg. num.5 100
Chirurgi,ſiue ſyndici q̃ tenẽt vulnera denunciare, an leues pcuſſiones denũciare teneantur,vel eos q̃ cũ vnguib.offenderint. Franc. Caſ.in q.crim.cap.7.num.4 424
¶Chriſma eſt fidei approbatio.Paul.Gir.de hęret.q.2. num.1 146
¶ Chriſtianus excõicatur qui cum muliere hebræa matrimonium ɔtrahit.Paul.Gir.de pę. omniſ.coit.q.12. num.5 458
Chriſtianus ignoranter matrimonium cũ hebræa contrahens non punitur ſecus ſi ſcienter.ibid.num.2 ead.
¶ Chriſtus ob voces populi fuit crucifixus. Fr. Caſ.de ind.num.14 406
Chriſtus lux veritatis vniuerſum mundum illuminauit.Paul.Gir.de ſort.q.4.nu.2 111
Chriſtus p paſſionẽ ſuam è diaboli manib. in ſe credentes eripuit,ibi.q.5.num.5 112
Chriſti fidẽ,q̃ humanis rõnib fundare nitunť, errant.Gund.de hæret.q.21.num.5 171
Chriſti fides circa ardua,difficilia,vera, & laborioſa conſiſtit: lex autem Machometi circa luxus, voluptates, facilia, & falſa verſatur. ibidem,numero 7 ead.
Chriſti ad veritatem amplectendam an quis cogendus ſit, an ſolum ſit verbo agendum, diſputatione pugnandum, & rõne vincendum.ibid.q.21.num.1 172
¶ Cicatrix quid ſit. Nell.de bann.in 2.par.2. temp.num.50 257
¶Citari qui põt pſonalř,per edictum citari nõ debet,alias p iudicem appellationis põt infringi pceſſus.Ant.Col.de for.proc.extr.in contr.crim.art.144 467
Citandi modus qualis ſit,Iac.de Are. de bann. num. 8 199
Citatio hæreticorũ qualiter, qñq;, & à quibus fiat.Gund.de hær.q.11.num.1. 162
Citatio requiritur vt quis in banno ponatur. Iac.de Are. de bann.num.8 199
Citatio de mandato iudicis fieri debet. limita vt ibi.num.9. ead. & M. Ant. Blan. de ind. num. 334 386
Citatio debet fieri in tali loco, q̃ ille ſe ſentiat citatum.Iac.de Are.de bann.num.10 199
Citatio de conſuetudine ad domum fit.ibidem num.12 ead.
Citatio ad domum ſubſidiaria eſt.ibi. ead.
Citatio inualida an ſufficiat ad dationẽ banni. Nell.de bann.in 3.par.1.temp.num.2 211
Citatio an ſufficiat ad domum.ibi.nu.3 ead.
Citatio an reqrat,ſi ex forma ſtatuti caueť qđ notorie infamatus de crimine, poſſit de facto puniri,ɔdẽnari,& puniri.ibi.nu.4 ead.
Citatio qñ poſſit fieri per preconẽ. Ant. Col. in for.proced. extraord.in controuer. crim. art.151 468
Citatio eſt principium iudicij ciuilis. M. Ant. Blan.de ind.num.336 386
Citationis tẽpus poteſt à iudice breuiari. Ant. Columb.in for.proced.extraord. in cõtrou. crim.art.140 467
Citationes ſunt fiendæ in locis publicis,& conſuetis ibi.art.144.& ſeq. ead.
¶ Citatus ad locum peſtiferum,comparere, an teneatur. Et ob hoc excuſatus fuit Gregorius xij. qui euocatus ad cõcilium Piſanum non acceſſit.Io.Ant.Rubeus de poteſta.pc. in 1.par.num.316 38
Citatus ad locum non tutum,in quo habet inimicitias capitales, non tenetur venire ẽt ſi hẽt literas ſaluicõductus.ibi.nu.322 39
Citatus docens ſe iuſta de cauſa abfuiſſe reſtituitur.Inc.Auct.de modo proc.cõtra apoſt. numero 4 196

Citatus poſtquam venerit, debet admoneri tri-na admonitione, ut iuri pareat ante ſententiam. ibi. num. 5 ead.
Citatus in cauſa ciuili non comparens, & ꝑ inobedientiam condemnatus, & bannitus ſi ſco an dicatur bannitus pro maleficio, & ſic in eo locum habeant ſtatuta, vt poſſint offendi, & quid iuris ſi iudex in tali banno adiecit quod poſſit impune occidi. Nell. de bā. in 2. par. 2 temp. num. 59 262
¶ Ciuiles cauſæ aliter regulantur, ꝙ criminales M. Ant. Blan. de ind. num. 63 365
Ciuiliter, & criminaliter an in eodem libello agi poſſit. Franc. Caſ. in quæſt. crim. cap. 3. num. 10 423
¶ Ciuis quia reſtituitur, ſemper ciuis retro fuiſſe fingitur. Incer. Auct. de crim. læſæ maieſt. q. 4. num. 5. 56
Ciuis pecunias alicui, qui ex eiſdem ꝓducit gētes aduerſus ciuitatē mutuantis, an ad hmōi ꝓdōnem ſit mutuaſſe præſumendus. Fr. Bru. de ind. in 4. q. 1. par. num. 20 337
Ciues mittentes literas rebellib. ciuitatis, aut aliqđ ſignū, crim. læſę maieſt. plectunē. Mar. Laud. de crim. leſę maieſt. q. 2. car. 48. & Nic. Boër. de ſedit. q. 6. num. 14. & 15. 78
Ciues omnes puniuntur ob iudicis delictum Boër. ibi. q. 7. num. 20 82
Ciues omnes ciuitatum ſubditaꝝ principi, nō poſſunt dare alteri principi. Mart. Laud. de crim. læſæ maieſt. q. 25 48
¶ Ciuitas quibus adimatur criminib. Plac. de acc. tit. 6. num. 23 8
Ciuitas de iure cōmuni bona ob delictum publicare non poteſt. Nell. de bann. in 1. par. 2. temp. num. 17 221
Ciuitas pro ciue admittitur ad defendendum pro ſuo intereſſe. Io. An. Rub. de poteſta. ꝓ. in 1. par. num. 149 27
Ciuitas Florētiæ ex priuilegio ſibi īdulto regalia hēt. Nic. Boër. de ſedit. in 6. q. nu. 5. 77
Ciuitas ſine deliberatione delictum continuatē committere poteſt. ibi. q. 7. num. 9 81
Ciuitas an teneatur de delicto conſulum. ibi. num. 13 ead.
Ciuitas priuatur priuilegio epiſcopali ob delictum homicidij. ibi. num. 17 82
Ciuitas tota ob hæreſis crimen poteſt cōburi, ibi. num. 19 ead.
Ciuitas in qua aliqui ſunt heretici, an tota poſſit igne exuri, aut alias deſtrui. Gundiſſal. in tract. de hær. q. 24. num. 1 174
Ciuitas quando dicatur hæreſim committere, vt vniuerſa deſtrui poſſit, ibi. nu. 2 ead.
Ciuitatem Regi Francorum ſubditam oppugnans, reas eſt maieſtatis læſæ. Nic. Boër. de ſedit. in 6. q. num. 17 79
Ciuitates ſuperiorē nō recognoſcētes, ciuitati Romanæ, vel principi æquiparanē. ibid. ead.
Ciuitates aliæ ab vrbe Romæ priuatoꝝ iure funguntur. ibid. num. 9 78
Ciuitates quæ ius fiſci habere dicuntur. ibid. num. 8 ead.
Ciuitates Italiæ delinquentium publicantes bona, hoc ex priuilegio faciunt. Nell. de bā. in 1. par. 2. temp. num. 17 221
¶ Clamans ꝯtra offenſum licet nihil agat, cēſetē conſcius. Franc. Caſ. de indic. num. 11 406
Clamor vulnerantis exauditus, an faciat indicium ad torturam ibi. nūm. 1 405
Clamor vulnerati dicentis ſe offendi à tali, an ꝯtra noīatum indicium faciat? ibi. nu. 4. ea.
¶ Clamoſa, & frequens denunciatio, an ſufficiat contra conſtitutum in dignitate. Boni-cont. de accuſ. num. 45 11
¶ Clauſula ad beneplacitum, appoſita in conceſſione officij, quid operetur. Io. Nic. Arel. de hæret. not. 4. num. 4 138
Clauſula ſæpe, & ſæpius &c. quare in inquiſitione ponatur. Franc. Caſ. in quæſt. crimin. cap. 7. num. 2 425
Clauſula ſtatuti ſequens per pręcedentia declaratur. Iac. de Are. de bann. num. 40 201
¶ Clericus an poſſit cōmittere crimen leſæ maieſtatis. Nic. Boër. de ſedit. in 6. q. nu. 3 77
Clericus qui ex ſola curioſitate, vel leuitate intereſt uindictæ ſanguinis non efficitur irregularis. Nic. Plou. de irreg. num. 4 100
Clericus chirurgus irregularis efficitur, ſi ſub eius cura aliquis moritur, bi. num. 6 ead.
Clericus cum ſocio ligans latronem, ſi poſtea timens ne à latrone occidatur cum occiderit, irregularitatum incurrit, ibi. n. 14 101
Clericus furē tradēs iudici, ſeu officiali, an efficiatē irregularis, ſi fur morti ꝯdēnetur. ibi.
Clericus qui ad res ſuas recuperandas egit, ſi ex poſt facto ratum habet latronis ſuſpendium, an ſit irregularis. ibi. num. 6 ead.
Clericus irregularis eſt, qui miniſtrauit arma pugnātibus, quibus aliquis interfectus fuit. ibi. num. 19 89
Clericus qui bello intereſt irregularis eſt, ibid. nūm. 20 102
Clericus ſe, vel ſuos defendens nō eſt irregularis

ris,ſi aliqs ex defendētib.fuerit īterfect˚,ibi.
Clericus irregularitatem contrahit,qui ob ſua rum rꝝ defenſionem occidit,ibi.n.21 ea.
Clericus occidere poteſt ne occidatur.ibi. numero 22. ead.
Clericus in minoribus conſtitutus excommunicatus miniſtrans ſacerdoti, non officitur irregularis,ibid.num. 31 104
Clericus ſortilegus officijs, & beneficijs priuari poteſt.Paul.Girl.de ſortil.q.10 nu.8. 130
Clericus qui ſortilegium veneficum exercuit, qualiter puniatur in foro iudiciali canonico,& qualiter laicus.ibi.num.10 ead.
Clericus qui ex cauſa inimicitiæ,& liuore veſte lugubri ſumpta, pro viuētibus miſſas defunctoꝝ celebrat,precibus adhibitis,ut qs citi˚ moriaī,qua pœna puniunī,ibi. nu.17. 131
Clericus,vel etiam laicus imaginem crucis, vel alicuius ſanctorum conculcans, qualiter puniri debeat,ibi.num.18 ead.
Clericus pro viuis miſſam defunctoꝝ celebrās in odium ipſoꝝ,an ſit hæreticus. Paul.Girl. de ſortil.q.10.num.12 128
Clericus miniſtrans poculum amatorium nō efficitur irregularis, niſi effectualiter hominem,occiderit,ibi.q.13.num.9 136
Clericus qui ſacramento abutitur,pœna arbitraria punitur.ibi.q.14.num.3 137
Clericus in carcerem perpetuum detrudēdus, debet prius degradari. Paul. Girl. de hæret. q.7. num.1 151
Clericus de iure canonico potius irregularis, quam innocens cēſetur in dubio. Paul.Gir. de relaxat.carcer.in tit.de abſolut.innocen. q.6. num.5 309
Clericus in foro iudiciali canonico deponi debet,pro peccato contra naturam commiſſo. Paul.Girl.de pœn.omniſ.coit.q.2.n.2 447
Clericus in foro contentioſo de iure canonico pro inceſtu ab ordinibus, & beneficijs deponitur.ibi.num.3 449
Clericus cum nouerca,aut cognata fornicatus deponitur.ibid.q.5.num.2 ead.
Clericus pro adulterio deponitur in foro contentioſo de iure canonico,laicus vero excōmunicatur,ibid.q.6.num.1 451
Clericus pro adulterio ſimplici hodie non deponitur,ibi. num.3 ead.
Clericus pro peccato ſodomitico pœnam depoſitionis patitur,ibid.num.6 ead.
Clericus pro adulterio, & inceſtu ſimul commiſſis,puniī pęna depoſitionis,ibi.n.10. ea.
Clericus fornicationem ſimplicem committens qualiter puniatur,ibi.q.7.nu.2 452
Clerico pro ſtupro in virginem cōmiſſo pecuniariter punit iudicis arbitrio,ibi.n.3 ead.
Clericus in ſacris ꝓ fornicatione ſimplici non debet deponi ſed tm̄ ſuſpendi. Paul.Girl.de pœn.omniſ.coit.q.15.nu.4 460
Clericus in teſtem inductus non eſt vacillans torquendus.Franc.Brun.de indic.in 4. q. 2. par.num.6 340
Clerici confeſſio facta corā iudice laico,an indicet ad torturam.M.Ant.Blan. de ind. numero 214 377
Clerici in epiſcopum proprium ſeditioſi,depoſiti traduntur curiæ ſeculari.Nic.Boër.de ſedit.q.7.num.56 86
Clerici & presbyteri, an, & quando ſint torquendi.Guid.de Suz.de ind.num.18 320
Clerici ad teſtimonium ferendum nō poſſunt cogi. Franc.Brun.de indic.in 2.queſt.1.par. numero 16 331
Clerici pro omni fornicatione decennio debent pœnitere. Paul.Gir.de pœ.omniſ.coit. q.2.num.2 447
Clerici multa hn̄t priuilegia in mā torturę.Fr. Caſ.de torm.cap.11.num.1 415
Clerici infames,uel deprehendi in delicto, torquentur alias ſecus,ibi.num.2 ead.
Clerici in omni delicto ſunt fauorabiliores laicis,& indicia ꝑ quæ ꝯuincuntur laici, cōtra clericos nihil operantur,ibid.num.7 416
Clerici per laicos accuſari non pn̄t, q̄uis ſint primæ tonſuræ, hodie tamen ſecus. Franc. Caſ.in q.crim.cap.2.num.5 422
Clericos arcens à ſeditione non incidit in Canonem,ſi quis ſuadente diabolo.Nic.Boër. de ſedit.in 1.q.num.7 70
¶ Coactus fugere minis inimicoꝝ, non dr̄ ꝯtumax,nec dānari poteſt. Ant.Col.in for.ꝓc. extraord.in contr.crim.art.152 468
¶ Coadunatio quando plures occidunt, in dubio,an præſumatur de induſtria facta. Frāc. Caſ.de ind.num.7 402
Coadunatio cenſetur malo animo facta, delicto ſecuro,ibi. num.9 ead.
Coadunati plures ſi delinquant,præſumuntur ex propoſito delinquere,ibi.num.2. 403
¶ Cogendus an quis ſit ad Xp̄i veritatem amplectendam,& an ſolum ſit verbo agendum diſputatione purgandum,& rōne vincendū. Gundiſſ.de hæret.q.25.num.1 175
Cogi qs non pōt ad renūciandū defenſionib. etiam

etiã lapſo termino defenſionis.Io.An.Rub. de poteſta.proc.in 2.par.num.28 47
¶ Cogitatio in ſolo hæreſeos crimine punit, licet effectus nullus ſequatur.Io.Franc.Põz. de Lamis &c.num.69 97
Cogitationis pœna nulla eſt. Ioan. Nic.Arel. in not.11.de hæret.num.1 140
¶ Cognõ cauſæ reqritur in feudi priuatione. Inc.Auct.de crim.læſæ maieſt.q.1. n.6 51
Cognoſcens carnaliter mulierem nuptam, q̃ antea fuerat meretrix, an teneatur de adulterio.Paul.Girl.de pœn.omnif.coit. in 6. qõ. num. 14 452
¶ Cohabitans cum inimico meo, facit præſumi vt ſit meus inimicus . M. Ant. Blanc. de ind.num.141 371
Cohabitatio parua cum inimicis meis, non facit præſumi inimicum.ibid.num.170 373
¶ Coijciens cum moniali,ſiue conſentienti, ſiue renuenti,capite debet minui, & eius bona publicari.Paul.Girl.de pœ.omnifar.coit. in 1.qõ.num. 19 442
¶ Coitus carnalis non minus frequens eſt, q̃ damnabilis.Paul.Gir.de pœnis omnif. coit. in princ.num.1 444
Coitus crimina iuxta diuerſas perſonaꝶ ꝯditiones ſunt diuerſa.ibi.num.2 ead.
Coitus ſacrilegus grauior eſt ceteris carnis criminibus.ibi.num.3 ead.
Coitus carnalis cum moniali habitus,qualiter in foro conſcientię ſit puniendus.Paul.Gir. vbi ſupra q.1.num.17 447
Coitus nefarius,ſiue inceſtuoſus, qua ſit punitione coërcendus.ibi.q.2.num.1 ead.
Coitus inceſtuoſus in forma matrimonij habitus,qualiter puniatur.ibi.q.3.num.6 449
Coitus inceſtuoſus vltra matrimonium habitus pœna capitis expiaẽ.ibi.q.4.n.4. c.450
Coitus mulieris meretricio more viuentis,iure ciuili eſt punibilis.ibi.q.6.num.16 452
Coitus omnis extra matrimonium eſt reprobatus,& punibilis,ibi. qõ.7. nu.6. c.399. & qõ.11.num.2 458
Coitus contra naturam habitus triplex repiẽ, & qualiter puniatur.ibi.q.8.num.1. 453
Coitus cum brutis habitus, qualiter de iure canonico puniatur,& qualiter in foro contentioſo & in foro cõſcientiæ.ibi.nu.2.3.c.454
Coitus cũ brutis puniẽ pęna capitis.ib.n.3. ea.
Coitus meretricius,vel alius cum muliere impudica habitus , iure ciuili euadet impunitus.ibi.q.9.num.3 454
Coitus cum nupta habitus,quæ honeſta putatur, ſed in occulto plures admittit,an ſit punibilis.ibi.q.11.num.1. 458
¶ Collaterales nõ puniuñẽ ob crim.læſæ maie. Incer. Auct.de cri.læſæ maie.q.6.n.17. c 62
¶ Collecta an imponi poſſit bannito . Nell.in 1.par.2.temp.num.46 228
¶ Collegio vẽi, & cuilibet de collegio qñ dicaẽ ꝓhibitũ relinquere,qñ vniuerſo collegio vero relinq ꝓhibeaẽ, non ẽt vni de collegio . Io.Nic.Arel.de hæret.not.7. num.3. c.139
¶ Comitatus , & multitudo adiutoꝶ parit indicium deliberationis.Fran.Caſo. de indic. num.6 402
¶ Commentarienſis qui reum mortis emiſit, qua pœna ſit afficiendus.Guliel.Bont. de pęna mor.num.2 444
Commiſſio quando ſit in modum ſimplicis inquiſitionis,quid in ea apponatur. Bonicon. de accuſ.num.55 12
Commiſſio rectoris de capiendo aliquo,durat etiam in tempus ſucceſſoris,ſi facta fuerit cũ cauſæ cognitione.Franc.Caſ.in q.crim.cap. 9.num.5 426
Committere nemo põt alicui,vt ipm pcutiat, cum nemo ſit membroꝶ ſuoꝶ dñs. Fr.Bru. de ind.& tor.in 7.q.2.par. nu 9 354
¶ Commodum hñs ex re furata , an indicium hẽat ꝯtra ſe.M.Ant.Blã.de ind.n.422.c.394
¶ Comparens pro accuſato,& ꝓponens, ꝙ accuſatus non interfecit illum de quo accuſator non debet admitti.Io.Ant.Rub.de pot. proc.in 1.par.num.353 41
¶ Compellens teſtem ad deponẽdum, quia aliẽres hri non põt,debet illud probare.M.An. Blan.de ind.num.360 388
¶ Compenſando quis conſequitur quod non ꝯſequeretur agendo. Nell.in tract.de bann. in 1.par,2.temp.num.66 235
Compenſatio quid ſit. ibid.
¶ Competitorum,vel riualium altero interfecto,præſumitur contra alterum. Frã.Caſ.de ind. num.3 400
¶ Complexionum diuerſitas multa in ſuſtinẽdis tormẽtis.Pau.Ghir.de qõ.q.4.n.12.435
¶ Complices qui dicant.M.Ant.Blanc. de ind. num. 169 373
¶ Compoſitio quid ſit,& quotuplex.Pau.Gir. de relaxat.carc.in tit.de pœn.compoſit.q.1. num.1 309
Compoſitio pœnarum quæ dicatur , & qualiter fiat.ibid. num.3 ead.

Compo

Compoſitio pœnarum de concordia, & com-
muni conſenſu fieri debet, ibi. num. 4 ead.

Compoſitio non admittitur cum criminoſo, &
aſſueto crimina committere, ibi. n. 6 310

Compoſitio lite pendente fieri poteſt, non au-
tem poſt ſententiam, ibi. num. 8 ead.

Compoſitio amplius fieri non poteſt, poſtquā
reus crimen confeſſus fuit, ibi. ead.

Compoſitio poſt ſnīam latam niſi principis au
ctoritate, & decreto fieri non poteſt ibid.

Compoſitio priuata quando per tranſactionē
fit, pecunia compoſitionis parti applicatur.
ibid. num. 4 311

Compoſitio cum quibus perſonis fieri poſſit.
ubi ſupra q. 2. num. 1 ead.

Compoſitio in quibus caſibus, ſuper quibus
criminibus, & an in omnibus fieri poſſit.
vbi ſupra q. 3. num. 1 ead.

Compoſitio non debet fieri parte non concor
data, alias reclamare poterit, & iudicium ꝓ-
ſequi, ibi. num. 4 ead.

Compoſitio priuata facta de famoſo crimine
cum parte, irrogat infamiam, vbi ſupra q. 4.
num. 4 412

Compoſitio an ſit valida cum fiſco abſque par
tis aſſenſu facta, vbi ſupra q. 5. num. 1 ead.

Compoſitio, & pecunia ipſa media fiſco ſolu-
ta ſuccedunt loco pœnæ ibi.

Compoſitio extraiudicialiter fieri poteſt, iudi-
ce abſente, cui non præiudicatur, ibi. n. 2. ea.

Compoſitionem facientes, vel ſoluentes, debēt
proteſtari ꝙ ꝑꝑ litis dubium euentum hoc
faciunt, & ne litibus expenſis vexentur. Pau.
Gir. in tract. de relax. carc. in tit. de pœ. cōp.
q. 4. num. 3 ead.

Compoſitionem facere non poteſt iudex in a-
trociſſimis delictis principe inconſulto. ibi.
q. 3. num. 2 ead.

ad Compoſitionem faciendam iudex in qui-
bus caſibus moueri poſſit, & ad pœnas mi-
tigandas, ibi. num. 3. ead.

per Compoſitionem factam cum fiſco cum
conſenſu partis læſæ, an reus delictum confi
teri dicatur, ibi. q. 4. num. 1 ead.

Compoſitiones pœnarum abſque cauſa rōnabili
non pñt fieri. Paul. Girl. de relax. carc. in tit.
de pœn. comp. q. 1. num. 6 310

Compoſitiones pœnarum quādam gratiæ ſpe
ciem continere videntur, ibi. q. 1. nu. 3 312

Compoſitiones promothorum ſunt ueniæ.
Ant. Col. in for. proced. extraord. in contr.
crim. art. 168 469

Compoſitionum pecuniæ quibus applicentur.
Paul. Girl. de relax. carc. in tit. de pœ. comp.
q. 1. num. 9 310

¶ Conatus in quibus puniatur criminib. Nic.
Boër. de ſedit. q. 6. num. 10 78

Conatus ſolus in quibus criminibus puniatur
nullo etiam effectus ſecuto, vbi ſupra in 7.
q. num. 42 84

¶ Conceſſum vni plurium ceteris cenſetur de-
negatum. Paul. Girl. de hæret. q. 5. n. 6. c. 148

¶ Concitantes populum dicendo viuat, uel
moriatur, pœna mortis ſunt puniendi. Gul.
Bont. de pœ. mor. num. 2 444

¶ Concubina quæ dicatur legitima, vt eius filij
poſſint dici nāles. Paul. Girl. de pœn. omnif.
coi. q. 9 num. 6 454

Concubitus inceſtuoſus ignoranter perpetra-
tus, quomodo puniatur. Paul. Girl. de pœn.
omnif. coi. q. 2. in fi. 448

Concubitus meretricius, à iure ciuili ꝑmiſſus,
à iure diuino damnat, ibi. q. 6. nu. 13. c. 452

¶ Condemnandus nemo eſt ex ſola ꝯfeſſione,
quando aliter de delicto non conſtat. Ioan.
Nic. Arelat. de hæret. not. 2. num. 1 139

Condemnari nemo poteſt, niſi termino prius
ei dato ad ſe defendendum. Io. Ant. Rub. de
poteſta. proc. in 2. par. num. 25 47

Condēnari quis non debet ex ſuſpicione quā-
uis vehementi. Io. Franc. Ponz. in tract. de la
mijs, & excell. iur. num. 67 97

Condemnari an quis poſſit medio eius ꝯfeſſio
nis concludentis quē occidiſſe, de cuius cor
pore non conſtat. Ant. Columb. in for. pro-
ceden. extraord. controuer. crimin. art. 49. &
ſeq. 464

Condemnari ad mortem nemo poteſt ex indi-
cio quanquam indubitato. Fran. Brun. de in
dic. in 4. q. 1. par. nu. 16 337

¶ Condemnatio quando poſſit ſequi ad minas
præcedentes, ibid. num. 12 ead.

Condemnatio non poteſt fieri ex confeſſione
extorta per torturam illegitimā. Franc. Bru.
vbi ſupra in 6. q. 2. par. nu. 9 351

Condemnatio ſequi poteſt ex confeſſione deli
cti ſpontanea, & probata, ibi. num. 14 ead.

Cōdemnatio in criminalibus nōnunquam ex
ꝓbōnib. præſumptiuis ſequitur, nedū exue-
ris. Fr. Brun. de ind. q. 9 2. par. nu. 12 357

Condemnatio expenſarum fieri debet in cauſis
criminalib. parte petente, ſicut in ciuilibus.
Paul. Girl. de relax. carcer. in tit. de expenſ.
dam. & intereſſe. num. 2 317

¶ Condẽnatus tm̃,an comprehẽdatur à ſtatuto loquente de ꝯdemnato, ꝗ poſſit impune offendi.Nel.de bã.i 1.par.2.tep.n.10.c. 119

Condemnatus in contumaciam pro crimine, an dicatur pro maleficio bannitus. Nell.vbi ſupra,in 2.par.2.temp.num.60 262

Condẽnatus ꝓ hæreſi,vel lęſæ maieſt.crimine, ſi obtineat gratiam Principis,an cenſeat reſtitutus ad uitam,famam,dignitatẽ, & bona priſtina.Paul.Gir.de relax.carc.in tit.de benef.& indulg.prĩn.q.1.num.1 306

Condemnatus ad membri mutilationem, an poſſit puniri in mẽbro iam debilitato.Paul. Girl.in d.tract. in tit. de ſent. & pœ.execut. q.4. num.1 304

Cõdemnatio hæretici bona in alio territorio, ꝗ̃ vbi ꝯdemnatio fuit exñtia, cui applicanda ſint.Guid.de hæret.q.15.num.6 166

Condẽnato non valente pœnã pecuniariã ſoluere,an poſſit fieri executio i bonis vxoris, aut pr̃is ipſius.Paul.Gir.de relax.carc.in tit. de ſent.& pœ.exec.q.3. num.1 303

¶ Conditio importat formam Io.Ant.Rub.de poteſta.proc.in 1.par.num.257 34

¶ Conductio rei ſuæ,an teneat. Nell.de bann. in 1.par.2.temp.num.78 239

¶ Confeſſio extra iudicium facta parte pñte in dicium facit.Franc.Brun.in tract.de indic.& tort.in 3.q 1.par.nu.15.car.333.& M.Ant. Blan.de ind.num.204 376

Confeſſio extra iudicium facta, indicium ꝓbet ad torturam,ſi de tpe & loco deponat ꝯfitentes.Fran.Brun.vbi ſupra num.16 333

Confeſſio extra iudicium facta, qñ ſemiplenã ꝓbõnẽ facit.M.Ant.Bl.de ind.n.205. c.376

Confeſſio extraiudicialis per duos teſtes ꝓbari debet.ibi.num.206 ead.

Confeſſio extraiudicialis veriſimilitudines hr̃e debet.M.Ant.Blan.de ind.nu.207 ead.

Confeſſio extraiudicialis an ratificationẽ requirat, ſi confeſſus iterum in tortura confiteatur.ibi.num.108 ead.

Confeſſio extraiudicialis ſi eſt veriſimilis confeſſus in ea ꝑſeuerare cogi poteſt.Fran.Bru. de ind.& tort.in 3.q.1.par.num.14.car.333 & M.Ant.Blanc.de ind.num.36 363

Confeſſio extraiudicialis facta parte abſente ꝓbat delictum, qđ in animo ꝯſiſtit.Fr.Bru. de ind.& tort.in 3.q.1.par.nu.15 333

Confeſſio extraiudicialis nil operatur, ſi confitens poſtea tortus negat.ibid.num.14 ead.

Confeſſio extraiudicialis non facit notorium, nec ẽt plenam ꝓbõnẽm, ex qua ꝯdemnatio ſequi poſſit, ſed ſolum ad torturã indicium facit.Paul.Gir.de relax. carc. in tit. de ſniæ, & pœ.exec.q.2.num.4 303

Confeſſio extraiudicialis facit indicium ad torturam,dũmodo ſit veriſimilis,& ſit ꝓbata ꝑ duos teſtes.Franc.Caſ.de ind.num.1 406

Confeſſio extraiudicialis,licet non ſufficiat ad ꝯdẽnandũ,ſed ſolum ad torquendum,tñ ꝯfitens põt extraordinem puniri,tanꝗ de delicto ſe glorians.Fran.Caſ.de tor.nu.1.c.419

Confeſſio extraiudicialis ſine cauſa non valet ad obligandum, inducit tamen ſemiplenam probationẽ,licet ſit facta ſine ſcriptura.Frã. Caſon.de ind.num. 3 406

¶ Confeſſio ficta idem operatur qđ vera.Th. Decius in conſ.incip.dico principalr̃,qđ eſt poſt tract.Ant.de Canar.de excuſ. 74

Confeſſio ficta an verę æquipareetur ꝯfeſſioni. Nell.de bann.in 3.par.1.temp.nu.8 212

Confeſſio ficta ex contumacia introducta perſonam contumacis non egreditur. Nell.ibi. in 1.par.2.temp.num.34 226

Confeſſio ficta ex contumacia introducta, idẽ operatur quod vera,ibi.num.49 229

Confeſſio ficta ita ualidat proceſſum inordinatum ſicut uera. ibid.

¶ Confeſſio erronea eſt illa lamiaꝝ, ideo reſpuenda,quia illuſæ ſunt.Ioã.Franc.Ponz.de Lamijs &c.num.52. 95

Cõfeſſio erronea in cauſa appellationis reuocari poteſt. Nell.de bann. in 4.par.1.temp. num.1 114

Confeſſio põt vſque ad ſñiam de errore impugnari,& ſup hoc audiẽdus eſt reus, alias oppreſſus diceret.Ant.Col.in ſor.proc.extr.in controuer.crim.art.211 471

¶ Confeſſio facta in pœnitentię foro non ſufficit ad ꝯdemnationem.Io.Franc.Ponz.in tractat.de Lam.& excell.iur.num.72 97

Confeſſio facta in foro pœnitentię non ꝓbat. Io.Nic.Arel.de hæret.not.2.num.3 139

Confeſſionis in foro conſciẽtiæ ad aiæ ſalutẽ interpretatio, in deteriorẽ partẽ fieri debet. Io.Fran.Ponz.in tract.de Lam.&c.n.90 99

¶ Confeſſio facta in tortura ſine indicijs uerilimilibus,nulla cenſetur,etiam ſi extra tormẽta ratificetur.Guid.de Suz.in tract.de ind.& tort.num.29.car.320.Et Fran.Brun.in trac. eiuſdem materiæ in 5.q.2.par.num.46 car. 347.& in 6.q.dictæ par.num.3 350

Confeſſio in tormentis facta, & ſtatim reuocata, an

ta,an in confitentis præiudicium aliquid operari poſſit. Guido de Suz. de indic. & tort. num. 68 324

Confeſſio metu tormentoꝝ facta abſq; perſeuerantione, nullo modo præiudicat. Guid. de Suz. ibi. nu. 69 car. 324. Bal. in tract. de q. c. 2. nu. 8. car. 319. & Fran. Brun. in tract. de ind. & tort. in 6. q. 2. par. num. 3 350

Confeſſio torti, nullis, vel non legitimis indicijs præcedentibus, eſt nullius valoris. Guid. de Suz. de ind. & tort. nu. 70. car. 324. & Bal. de q. cap. 2. num. 9 431

Confeſſio quæ, & quando in tormentis facta dicatur. Guido de Suz. ibi. nu. 72. car. 324. & Bal. ibi. cap. 3. num. 1 431

Confeſſio tormentis adhibitis facta, & quę fit apud tormenta, in tormentis cenſetur facta Gui. de Suz. ibi. nu. 73. car. 324. & Fran. Bru. in tract. de ind. & tor. in 2. q. 2. par. n. 3. 338

Confeſſio facta in carcere, vt ſiti moriatur nulla eſt, quia in tortura facta. Guid. de Suz. ibi. num. 75 324

Confeſſio facta ad verba iudicis dicentis reo, aut confitere, aut ad tormenta duceris, quñ valeat. Gui. de Suz. ibi. num. 77 325

Confeſſio facta in tormentis ſtatim ratificari non debet. Guid. de Suz. de ind. & tort. numero 48 322

Confeſſio in tormentis facta dr̃, ſi iudex fecit aliquem ſpoliare, ut torturæ eum præberet, ſi confiteretur. Guid. de Suz. ibi. nu. 6 316

Confeſſio metu tormentoꝝ facta dr̃, ſi quis cõfiteatur in carcere, in quo de fame, & frigore multum patiebatur. Franc. Brun. in tract. de ind. & tort. in 2. q. 2. par. num. 3 450

Confeſſio facta in carceribus, in quibus non denegatur cibus, metu tormentoꝝ facta nõ dicitur. Fran. Brun. ibid. num. 4 ead.

Confeſſio, vt metu tormentoꝝ facta eſſe dicat, ſufficit, quod reus ſit penes torturam, licet manus ligatæ non fuerint. ibi.

Confeſſio non dicitur metu tormentorum facto, ſi iudex extra locum torturæ delato torturam minetur, ibi. nu. 5 ead.

Confeſſio dicitur metu tormentorum facta, ſi tantummodo apud torturam, quis ſolũ ſpoliatus fuerit, & non ligatus, nec ſibi de tortura minatum fuerit, ibid.

Confeſſio mulieris prægnantis facta in tormentis nulla eſt. Franc. Brun. de ind. & tort. in 4. q. 2. par. num. 3 340

Confeſſio in tormentis non validatur, ſi cõtra confeſſum in tormentis, ſine legitimis indicijs in libertate poſitum, indicia ſupueniãt. ibid. in 5. q. num. 47 347

Confeſſio ante locum tribunalis expreſſe ratificari debet. Franc. Brun. in tract. de ind. c. & tort. in 6. q. 2. par. num. 4 350

Confeſſio facta in tortura quando valida cenſeatur, ibid. num. 27. & ſeq. 353

Confeſſio ad torturam facta, & reuocata dum ducitur ad ratificandum an noceat. M. Ant. Blanc. de ind. num. 219 378

Confeſſio rei in tortura ſtatim non ſibi præiudicat, ſed expectari debet eius in eadem perſeuerantia. Bal. in tract. de q. c. 2. nu. 1 429

Confeſſio rei facta in præparatorijs tormentorum, dr̃ facta metu tormentoꝝ, ideo ratificatione eget. Paul. Gir. de q. in 4. q. n. 2 434

Confeſſio facta in leuibus tormentis dicitur facta metu tormentorum, ſicut illa quæ eſt facta in plenis tormentis. & ideo ratificatione indiget ſicut altera, quæ facta eſt in grauioribus tormentis, ibid. num. 7 435

Confeſſio torti an ſibi noceat, ſi copia indiciorum denegata fuerit. Paul. Girl. vbi ſupra q. 7. num. 10. remiſſiue 438

Confeſſio facta in tormentis, an reuocari poſſit. Fr. Br. de ind. & tor. i 6. q. 2. par. n. 7. c. 351

Confeſſio vt dicatur metu tormentorum facta ſufficit, ꝙ probetur detentio, licet tormentũ aliter probari non poſſit. Fran. Brun. ibi. in 5. q. 2. par. nu. 38. car. 347. & Fran. Caſon. de torm. cap. 19 num. 8 410

Confeſſio metu tormentoꝝ diuerſis ſumit modis. Fran. Caſ. de torm. cap. 19. num. 1 ead.

Confeſſio facta à carcerato, fame & frigore laborante, dicitur facta metu tormentorum ibid. num. 6 ead.

Confeſſio ſenis torti etiam ſolenniter ratificata nulla eſt, nec ei in aliquo præiudicat. Frã. Caſon. de torm. cap. 10. nu. 13 416

Confeſſio facta in tormentis ſine legitimis indicijs, ſicut non valet, ita ꝯfeſſio facta ob tormenta repetita, ꝗ repeti non debuerũt, non valet. Fran. Caſ. de torm. cap. 14. nu. 11 417

Confeſſio in tormentis facta tunc demum fidẽ faciet, quando per certa ſigna verificabitur. ibid. cap. 20. num. 1 420

Confeſſio facta in tormentis, & legitime ratificata non præcedenti, legitimis indicijs, an valeat, & an ex ea iudex poſſit reum damnare? ibid. cap. 21. num. 4 421

Cõfeſſio facta in tormentis licet nõ ſatis ſit ad

damnandum niſi ratificatur, an fallat qñ pręceſſit confeſſio extraiudicialis, ibi. nu. 6 ea.

Confeſſio licet legitime habita fuerit ꝑ tormēta, & fuerit ratificata, non erit tam ens ſufficiēs ad ꝯdēnandū, niſi fuerit declarata à reo ꝑ ſigna, ꝑ quę verificetur iudex reū vera eſſe ꝯfeſſum. Fr. Caſ. de tor. cap. 21. nu. 17 ead.

Confeſſio nulla non confirmatur per indicia ſuperuenientia poſt quæſtionem habitam, ſecus ſi ſponte confiteatur, nam tunc ſine indicijs damnabitur, ibid. cap. 5. num. 4 413

Confeſſio in tortura facta ꝑſeuerantiā reqrit. Gund. de hær. q. 23. num. 8 164

Confeſſionis, & reductionis rei torti ad perſeuerandum interuallum, quantū eſſe debeat. Guido de Suz. de indic. & tort. nu. 79 325

Confeſſionis in tormentis factæ verificatio ex quibus haberi poſſint. Franc. Caſ. de torm. cap. 20. num. 1 420

Confeſſioni factæ in tortura, vel metu tormentoꝝ, an ſtandum ſit. Guid. de Suz. in tract. de ind. & tort. nu. 45. car. 321. & Franc. Brun. in tract. eiuſdē materiæ, in 6. q. 2. par. n. 1. c. 350

Confeſſioni in tortura factæ fides non hr̄, ſi in ea non perſeueretur. Fr. Brun. ibi. nu. 3 ea.

Confeſſioni factæ in tormentis non præcedentibus indicijs, vel præcedentibus, ſed ita leuibus, ꝙ non faciant præſumptionem, nō ſtatur. Fran. Brun. ibi. in 5. q. 2. par. nu. 46 347

Confeſſioni rei ne credant iudices, licet ſæpius ratificatæ, niſi ipſa ꝯfeſſio fuerit ꝑ ſigna declarata. Franc. Caſ. de tor. cap. 1. nu. 9 412

Confeſſionem qualiter quis perſeuerare dicatur. Franc. Brun. de ind. & tort. in 6. q. 2. par. num. 4 350

Confeſſionem illicite à principio extortā pluries ratificans, ſemper metu tormentoꝝ præteritoꝝ, & futuroꝝ ratificare videtur. ibid. q. 5. num. 44 347

Confeſſionem in tortura factam, ſi tortus ad tribunal reductus reuocauerit an relaxādus ſit. ibi. in d. 6. q. num. 6. 350

Confeſſionem torti ſpontaneam eſſe, iudice, & notario aſſerentibus, reo autem dicente eā metu tormentorum factam eſſe, cui potius ſtandum erit. ibid. num. 16 352

Confeſſione extorta legitime, iudex ſtatim ad ꝯdēnationē ꝓcedere nō debet, ibi. n. 13. c. 351

Confeſſione facta in tortura, ad quē locum ad perſeuerandum tortus ducendus ſit. Bal. in tract. de q. cap. 3. num. 3 431

Cōfeſſione facta, an ſtatim reus ducēdus ſit ad eā ratificandū, vel quantum tp̄s ſit interponendum. Fr. Caſ. de tor. cap. 21. nu. 2 421

in Confeſſione facta in tormentis quis perſeuerare dr̄, qñ poſt dictam confeſſionem reducitur in loco publico, iudicij, & ibi coram notario, & publicis perſonis ꝯfitetur. Franc. Brun. de ind. & tort. in 5. q. 2. num. 46 347

ex Cōfeſſione ꝑ torturam illegitime extorta, ꝯdēnatio ſequi nō poteſt, ibi. q. 6. n. 9. c. 351

¶ Confeſſio ſpōte facta ſtatim ratificari, vel reuocari pōt. Sed ea, quæ in tormentis ſit non ſtatim. Gui. de Suz. de ind. & tor. n. 48. c. 322

Confeſſio ſponte facta nullis etiam indicijs ꝓcedentibus, valida eſt, qua condemnatio ſeq. poteſt, ibi. num. 71 324

Confeſſio delicti in dubio ſpontanea cenſetur. Franc. Brun. in tract. de ind. & tort. in 6. q. 2. par. num. 45 351

Confeſſio non poteſt dici ſpontanea, probata tortura, ibi. num. 17 352

Confeſſio quando dicatur ſpontanea, & qūo debeat ratificari. Fran. Caſ. de torm. cap. 18. num. 3 418

Confeſſio ſpōtanea an ratificet. ibi. n. 26. c. 419

Confeſſio etiam ſpontanea an debeat ratificari. ibi. cap. 19 num. 10 ead.

ex Confeſſione ſpontanea delicti, & probata, condemnatio ſequi poteſt. Franc. Brun. de ind. & tort. in 6. q. 2. par. num. 14 351

Confeſſionum alia ſpontanea, alia metu tormentoꝝ, alia in tormentis. Franc. Caſon. de torm. cap. 18. num. 1 306

¶ Confeſſio ſocioꝝ criminis indicium magnū eſt. Guido de Suz. in tract. de ind. & tort. nu. 42. car. 321. & Paul. Gir. in tract. de hęr. q. 5. nu. 17. 150

Confeſſio non ſufficit, vbi ſcientia requirit in pœnis ſecum executionem trahentib. Incer. Auct. de crim. læſæ maieſt. q. 1. num. 25 53

Confeſſio in crimine hæreſis attendenda ſit. Io. Fr. Pōz. in tract. de lamijs, &c. nu. 39. c. 93

Confeſſio rei uериſimilis ad condemnationem ſufficit in ſola hæreſi. ibi. num. 70 97

Confeſſio ad ꝯdemnationem ſufficiens debet eſſe veriſimilis, & nō æquoca, ibi. nu. 71. ea.

Confeſſio ſola ſufficit ad condemnationem in crimine hæreſis. Io. Nic. Arelat. de hęret. no. 2. num. 2 139

Confeſſio æquiuoca eſſe non debet, aliter pro reo interpretatio fieret. Ioan. Fran. Ponz. in tract. de lamijs, num. 90 99

Cōfeſſio ſola aliquem de facto informat. Nell. de ban.

de bann.in 1.par.2.temp.num.49 228
Confeſſio rei ſtatim in cauſa criminali nõ ꝑiu dicat ei,nec plenam facit ꝓbõnem. Guid. de Suz.in tract.de ind.& tort.num.43 321
Cõfeſſio rei de crimine,an debeat ratificari,vel reiterari antequam condemnatio ſequi poſſit,ibi.num.46 322
Confeſſio de crimine delati per territionem, vel timorẽ leuẽ nõ inualidat,ibi.nu.76. 324
Confeſſio facta coram iudice, ſed nõ in figura iudicij,vel coram notario ſine iudice, an ꝓbet.Fran.Brun.in tract.de ind.& tort. in 3. q.1.par.num.17 333
Confeſſio coram iudice incompetenti facta quando probationem inducat. ibid.
Confeſſio contra ſocios criminis quando prę ſumptionem inducat.ibi.num.24 334
Confeſſio tacita per pacem, ſeu renunciationẽ facta,an indicium, uel probationem faciat. ibid.num.27 ead.
Confeſſio debet eſſe certa & ſpecialis,nõ vaga, nec generalis,ita q̃ de facto conſtet. Franc. Brun.de ind.in 6.q.2.par.nu.9 351
Confeſſio non tenet,nec confitentem ligat, ſi quis confitetur hominem occidiſſe, & viuus appareat,ibi.nu.10 ead.
Confeſſio vnica, an in criminalibus ſufficiat. ibid.num.21 352
Confeſſio ſola abſque alio proceſſu ad executionem faciendam,an in cauſa criminali ſufficiat,ibid.num.29 353
Confeſſio veriſimilis facit,vt confitens ſine alia probatione capitaliter puniatur.M.Ant. Blanc.de ind.num.35 363
Confeſſio delicti per reum facta quando ei noceat,vel non.ibi.num.203 376
Confeſſio reuocata ante ceptum iudicium, an noceat ibid.num.209 ead.
Confeſſio facta parte præſente, an probationẽ plenam faciat,ibi.nu.210 377
Confeſſio & probatio habent diuerſam naturam.ibi.num.211 ead.
Confeſſio coram notario facta, uel coram iudice ſolo, an præiudicet ipſi reo, vel ſolum ad torturam indiciet.ibid. nu.212 ead.
Confeſſio coram incompetẽti iudice facta, an ad torturam indiciet.M. Ant.Blanc. de ind. num.214.215.216.& 217 ead.
Confeſſio coram iudice incompetenti cuius iuriſdictio prorogari poterat,an indicium faciat,ibid.nu.218 ead.
Confeſſio facta coram iudice incompetenti,licet non plene probet, facit tñ indicium ad torturam coram ſuo iudice. Fran.Caſon.de torm.cap.18.num.10 419
Confeſſio de pluribus delictis licet ſæpe ratificata non nocet,niſi conſtet de illis.Frã.Caſ. de torm.q.21.num.16 421
Cõfeſſio etiam ratificata non habet vim veritatis,ſiue alijs ſiquis,ibi.nu.18 ea.
Confeſſio rei qñ dicatur fundamentum intentionis curiæ.Ant.Col.in for.proc.extraord. in controuer.crim.art.215 471
Confeſſio pupilli infantis etiam cum tutoris auctoritate,nõ valet, niſi cum debeat in ius vocari,ibid.art.172 469
Confeſſio minoris per tormenta curatoris auctoritatem non requirit. ibid.
Confeſſio facta ab irato, vel ebrio, aut ſtolido non valet.Fran.Caſ.de ind. nu.2 406
Confeſſio facta in vno iudicio nocet inter eaſdem perſonas in alio,niſi contra confeſſionem in primo iudicio iudicatum fuerit.Frã. Caſ.de torm.cap.21.nu.14 421
Confeſſio debet ꝯtinere veꝝ & poſſibile.Ioan. Fran.Ponz.de lamijs &c.num.52 95
Confeſſio non verificata, nec probata ꝑ reum carcerat,non nocet, vbi iudex miſit nunciũ ad locũ ꝯfeſſum.Ant.Col.in for.proc. extra ord.in contr.crim.art.205 470
Confeſſio geminata non dr̃,licet eodem inſtanti duæ ħant confeſſiones,ibi.art.210. c.471
Confeſſionis perſeuerantia in criminalibus requiritur,ad hoc vt reus puniri poſſit, ibi.ar. 209.210 414
Confeſſioni rei in criminalibus rl'r nõ ſtat.ibi.
Confeſſioni rei,ſi de corpore non ꝯſtas, qũo, & qñ iudex ſtare debeat,vt ad inqſitionẽ ꝓcedere poſſit.M.Ant.Blã.de ind.n.18.c.361
Confeſſionem ſuam qualiter quis interpretari poſſit.Franc.Brun.de ind.& tort. in 6. q. 2. par.num.23 352
ex Confeſſione ſola reuocata iudex condemnationem fundare non poteſt,ibi.nu.18 ead.
Confeſſione nõ verificata reos dãnare exẽplo pernicioſum eſt.Franc.Caſon.de torm.cap. 20.num.5 420
Confeſſiones reorum pro exploratis facinoribus hr̃i non oportet, ſi alia iudicis religionẽ ꝓbõ.inſtruat.Ant.Col.in for.ꝓced.extr. in controuer.crim.art.45.c.464. & Fr. Caſon. in tract.de torm.cap.18.num.1 418
Confeſſio in ciuilibus in quibus à confeſſione in criminali differat Guido de Suz. in tract. de

de indic.numero 44 32
Confeſſio in ciuili an præiudicet in criminali, ſi per principalem facta fuerit. Fran.Caſon. de torm.cap.21.num.13 421
Confeſſio ſola in ciuilibus non obligat. Fran. Brun. in tract.de ind.in 6.q.2.par.n.19 352
¶ Confitens occidiſſe aliquem an ſit damnandus, ſi non conſtet de corpore, uel id non ſit veriſimile. Fran.Caſon.de ind.num.5 412
Confitens ſe occidiſſe ad ſui defenſionem, ſi id non probet, an ad mortem damnari poſſit. Fran.Caſ.de torm.cap.18.nu.15 419
Confitens in tortura, ſiue indicijs præcedentibus an puniatur, & ei noceat. M.Ant.Blanc. de ind.num.221 378
Confitenti hominem occidiſſe, licet de hoie nõ ꝯſtet, an iudex ſtare debeat.ib.n.16. 361
Confitentibus aſſaſſinis hominem occidiſſe, licet de homine non conſtet, an iudex debeat ſtare ibi.num.17 ead.
Confeſſus non poteſt opponere de ineptitudine libelli. Io.Ant.Rub.de poteſta.procur. in 1.par.num.402 43
Confeſſus per tormenta non põt opponere, ꝙ nõ potuit interuenire ꝓcurator.ib.n.403.ea.
Confeſſus ſe alias in iudicio hæreſim abiuraſſe in manu alterius inquiſitoris, non cenſetur ex noua confeſſione relapſus. Ioan. Franc. Ponz.de lamijs &c.num.72 97
Confeſſus in ciuili pro condemnato habetur, ſecus in criminalib. Nell.de bann.in 3. par. 1.temp.num.11 213
Confeſſus ſolum qñ appellat debet in appellatiõe aſſerere cauſam, quia aſſerat ſe erraſſe, & confeſſionem reuocet, aliter non auditur. Nell.ibi.in 4.par.1.temp.num.1 214
Confeſſus occidiſſe Titium, ſi apparet ab alio interfectum abſolui debet. Tho.Doc. in ꝯſ. inc. in præſenti cauſa, quod eſt poſt tract. Ant.de Can.de excuſ. 18
Confeſſus condemnari debet niſi de innocentia apparrat ibid.
Confeſſus delictum, aut legitime conuictus nõ ſolum detinendus eſt, ſed &ẽt in vinculis conijciendus, donec feratur ſnĩa, & executioni mandetur. Paul.Gir.de relax.carcer.in ti. de fideiuſſ.reo.in prin.num. 6 313
Confeſſus habetur fugiens ex camera, vel palatio poteſtatis, in quo detinebatur.ibi. in tit. de fuga carcer.q.1.num.13 315
Confeſſus ꝯfeſſionẽ ratificare, aut reuocare põt. Guid.de Suz.de ind.& tort.nu.47 322
Confeſſus in tortura dicitur, qui ſolum ad torturæ locum ductus eſt, ibid.num.7 319
Confeſſus in tortura ad quem locum duci debeat ad perſeuerandum.ibi.num.78 322
Confeſſus de ſe, qui tortus eſt, de alijs interrogari non debet. Guido de Suz.de ind.& tort. nu.51 car.281.& Fran.Brun.in tract.eiuſdẽ materiæ.in 3.q.1.par.num.19 333
Confeſſus in tortura per diem naturalem quieſcere debet, anteq̃ ꝯfeſſionem ſuã ratificet. Guido de Suz.de ind.& tort.num.69 324
Confeſſus de ꝯſocijs niſi pluribus ꝯcurrentib. indicium ad torturã non ꝓſtat. Frã.Brun.de ind.& tor.in 3.q.1.par.num.15 334
Confeſſus crimen in tormentis indicijs præcedentibus, an poſſit torqueri ſuper alijs delictis, de quibus nulla aduerſus eum ſunt indicia, ibi.in 5.q.2.par.num.64 349
Confeſſus ſi quis eſt in tortura non p̃cedentib. legitimis indicijs, & antequam reponatur in priſtina libertate ſuperueniunt indicia, non conualidatur confeſſio facta in tormentis, nec perſeuerare ſufficit.ibi.nu.47 347
Confeſſus in tortura quando ſuper alijs criminibus torqueri poſſit, ibi.nu.65 349
Confeſſus crimen non condemnabitur, ſi le tortum fuiſſe aſſerat, dummodo apud acta non ratificet.ibid.num.40 347
Confeſſus formidine tormentorum, confeſſionem ſuam reuocare debet per ſe, vel ꝑ procuratorem, ſpeciale mandatum ad hoc habẽtem, ibid in 6.q.2.par.num.20 352
Confeſſus ſi qs ſit ꝑ torturam, & in ea ꝑſeuerauit apud acta ratificãdo, & ꝯfitẽdo, an liceat notario ſcribere, vel iudici ei ꝑcipere, ꝙ ſcribat, qđ ſpõte ꝯfeſſ'ſit, ib.n.23.24.e.352.353
Confeſſus ſi eſt reus in actu torturæ, iudex non debet dicere, quod ſponte confeſſus ſit, ſerus ſi poſtea confeſſus ſit, ibid.num.24 ead.
Confeſſus in tormentis quando condemnari poſſit abſq; alijs probationibus. Frãc.Brun. de ind.& tort.in 6.q.2.par.num.8 351
Confeſſus extra iudicium poteſt cogi ad perſeuerandum in illa ꝯfeſſione ſi veriſimilis eſt. M.Ant.Blanc.de ind.nu.36 363
Confeſſus ſponte crimen ſtatim carcerãdus eſt. Bald.de Peru.de qõ.e.2.nu.2 430
Confeſſus legitime in iudicio, poteſt ad totum id, ſuper quo procedit̃ ꝯtra eũ ciuilr̃, vel criminaliter condemnari licet proceſſus ſit ineptus. Franc.Caſon.de ind.num.4 406
Confeſſus crimen debet tamen moueri ad faciendum

ciendum ſuas defenſiones,ibi.nu.25 411
Confeſſus crimen de quo erant indicia,an poſ ſit interrogari de delictis etiam eiuſdem generis.de quibus non extant indicia. Fr.Caſ. de torm.cap.16.num.8 418
Confeſſus de ſe, ſi ſua ſponte alium nominat, non interrogatus talis nominatio ſuſpecta habetur à lege,ibi.cap.17.num.7 ead.
Confeſſus ſponte an poſſit ſtatim ſine ulla defenſione damnari,ibid.cap.18.num.5 419
Cõfeſſus ſponte poterit damnari ex quolibet etiam inordinato proceſſu, & ſine indicijs præcedentib.ibi.num.6 ead.
Confeſſus ſponte in aliquibus caſibus non dãnatur.ibid.num.7 ead.
Confeſſus per ſtoliditatem non dr̃ ꝯuictus, niſi perſeuerauerit.Idem in ꝯfeſſione nuda,& ſine cauſa,vel ab irato facta,ibid.nu.12. ea.
Confeſſus ſponte debet ſaltem moneri ad faciendum ſuas defenſiones,rationibus,de quibus ibid.cap.19.num.11 420
Confeſſus debet ꝑ tres dies ꝯquieſcere anteq̃ ducat̃ ad ratificandum ipſam ꝯfeſſionem,alr̃ ſi fuerit ratificata paruo momẽto,dicet̃ ratificata,metu tormẽtoꝝ.ibi.cap.21.n.3. 421
Confeſſus ſi nõ perſeueret, an repetatur in tormentis,ut perſeueret ibi.num.7 ead.
Confeſſus ſæpius in tormentis,& ad pſeuerandum ductus ſemper negans,an & quot vicibus poſſit torqueri vt perſeueret,ibi.n.8.ea.
Confeſſus aliquando poteſt damnari abſq; ratificatione,quando ſi qua ſunt talia, ut non ſit probatio in contrarium,ibid.num.9 ea.
Confeſſus ſi in confeſſione perſeuerare nolit, ſed velit probare contrarium,an ſit amplius torquendus,ſed audiendus,ibi.nu.11 ead.
Confeſſo & ꝯuicto in ciuilib.an auferat̃ appellationis remediũ.Paul.Gir.de relax.carc. in tit.de ſent.& pœn.exec.q.2.num.4 415
Confeſſo ſponte,vel coacte defenſio,denegãda non eſt.Guido de Suz.in tract.de ind.& tor. num.49.& 65 322. 323
Confeſſio in tortura iudex non ſtatim credere debet, imò ipſum perſeuerare, & ratificare facere debet.Franc.Brun.de ind.& tort.in 9. q.2.par.num.14 357
Confeſſo de ſe, & ſocijs nullo caſu eſt credendum,niſi euidentem rationem alleget,vel veriſimilitudinem,quæ iudicem inſtruat.Frãc. Caſ.de torm.cap.17.num.18 419
Confeſſum vltro iudex incontinẽti punire nõ debet.Fr.Brun.ibi.in 6.q.2.par.nu.11.c.351
¶ Confiteri quem oportet de crimine,vel teſtibus conuinci.Ant.Col.in ſor.proc.extraor. in controu.crim.art.46 464
¶ Confidentiæ ſignum non eſt palleſcere,& nõ expaueſcere, cum nãlr̃ quis expaueſcere debeat.Fran.Caſ.de ind.num.5 409
¶ Confiſcatio q̃lbet bonoꝝ ad ip̃m regẽ deuenire debet.Nic.Boër.de ſed.q.6.nu.21 79
Confiſcatio bonorum bãniti an cõprehendat hæreditatẽ,& tp̃e bãni delata,ſed nõdũ adita.Nel.de bãn.in 1.par.2.tẽp.nu.30. c.221
Confiſcatio bonorum banniti, an comprehendat conditionale debitum quod ipſi bãnito debetur.ibid.num.31 ead.
Confiſcatio bonorum banniti an iura prænũciatus comprehendat,ibi.num.32 226
¶ Confrontatio ad cortinã ſcñ, an ꝓcedat in criminalib.Ant.Col.in ſor. proc. extraord. in contr.crim.art.220.& ſeq. 471
Confrontatio teſtium ſienda eſt in conſpectu inquiſiti,ibid.art.221 ead.
Confrontatio ſit ut teſtes accuſatos ꝯuincant, & alias,ibid.art.224 ead.
Confrontatio in qua foram fieri debeat. ibid.
per Confrontationem dicitur fieri publicatio teſtium,ibid.art.222 ead.
¶ Cõfug:ens ad ſacerdotẽ deferẽtẽ corpus Xp̃i & eũ accipiẽs,an eccleſię immunitate gaudere debeat.Io.Tierry.de ſuga,num.8 198
Confugiens ad hoſtes pœna mortis eſt afficiẽdus.Gul.Bont.de pœna mor.num.4. 444
¶ Confuſionis natura quæſit. Nell.in tract.de bann.in 2.par.2.temp.num.54 261
¶ Congregatio multis nominibus uocatur. Nic.Boër.de ſedit.q.2.num.5 75
Cõgregatio laicoꝝ an l cita ſit,ibi.q.5.n.3. ea.
Congregatio licita cenſetur, cuius finis licitus reperitur,ibid.num.4 ead.
Cõgregatiões licitę ſunt qñ tẽdũt ad bonũ publicũ,vt ciuitas recte,& qete gubernet̃. ibi.
¶ Coniectura veri acceptio dr̃ ex aliqb. ſignis extrinſecis.Paul.Gir.de qõ.q.3.nu.9 433
Coniecturæ quæ in crimine hæreſis ſufficientes dicantur.Io.Fran.Ponz.in tractat. de lamijs &c.num. 89 99
Coniecturæ ex conſilijs quæ vere indicant reũ delicti.Fran.Caſ.de ind.num.5 401
¶ Coniugatus concubens cum muliere ſoluta,de iure ciuili,de ſtupro tenetur.Paul.Gir. de pœ.omniſ.coit.q.6.num.14 452
¶ Conreus debendi cõuentus à creditore poſt terminũ præſcr.an repellat̃ ab excipiẽdo de

prẹſcriptione ex eo ꝙ intra terminum p̄ſcri
ptionis bānitus fuit eius cōreus,& ſic ſit in-
corrupta p̄ſcriptio ē̄t ꝯtra non bānitū.Nell.
de bān.in 2.par.1.temp.num.4. 242
¶ Conſanguineum meretricē ignoranter actu
cognoſcens fornicario de inceſtu nō punit̄.
Paul.Girl.de pœnis om.coi.q.3.nu.7.c.449
Conſanguineus receptans bannitum ſcienter,
an puniatur pœna ſtatuti. Nell.de bann. in
3.par.2.temp.num.21 273
Conſanguinei homicidæ ipſum cum armis aſ-
ſociantes ad locum tutum defendendo à ma
nibus inimicoꝶ, & curiæ an cenſeantur par
ticipes,& ꝯſcij criminis. Paul.Girl. de relax.
carc.in tit.de abſol.innoc.q.7.num.1 309
Conſcientia ſcelerum mille teſtes. Franc. Caſ.
de indic.num.11 408
¶ Conſcius criminis vr̄, qui prohibet aliquem
capi.M.Ant.Blan.de ind.num.294 383
Conſcij qui ſint,& q teneantur de delicto. Fr.
Caſ.de ind.num.2 402
Cōſcius turbationis ciuitatis ſuæ, vel alterius
delicti cōmiſſi in ciuitate ſua,ex ſola ſciētia,
vt particeps punitur.Nell.de bann.in 1.par.
2.temp.num.16 225
¶ Conſentiens homicidio in corde ſuo, an ſit
irregularis,ſi ab extra nullam operā ad hæc
dederit.Nicol.Ploui.de irreg.nu.19 102
¶Conſideratio perſonarum hr̄i debet in furto.
M.Ant.Blanc.de ind. nu.417 393
¶ Conſiliarij ciuitatum de iuris ſolēnitate tor-
queri non debent,decuriones.n.dn̄r.Guido
de Suz.de ind.& tort.num.110 318
¶Conſilium ciuitatis totum populum rep̄ntat.
Nell.de bann.in 3.par.2.temp.nu.64 282
Conſilium præſumitur,ſiquis locutus fuerit cū
aliquo, & ille ſtatim iuit, & occidit. Franc.
Caſon.de ind.num.5 405
Conſilij, vel occulti auxilij præſumptio oritur
contra aſſociantem per delictum.Fran.Caſ.
de ind.num.3 404
Conſilia poſt cauſas intuenda.Franc.Caſon.de
ind. num.1 401
Cōſilia q̄ ſint,& qūo diffiniant̄,ibi. nu.2. ead.
Conſilia ante delictum, quomodo conſideren
tur,& proponatur,ibid. num.3 ead.
Conſilia referuntur ad partem iudicioꝶ, quæ
ex cauſis dicuntur,ibid.num.6 ead.
¶ Conſulens aliqd vn̄ ſequatur homicidiū effi
cit̄ irregularis.Nic.Plo.de irreg.nu.7.c.100
Conſulens alicui ut pro patria,aut iure ſuo, ſe
exponat, an ſit irregularis, ſi ibi moriatur,
ibidem, numero 9 car. 101
Conſulens iudici vt aliquem puniat ad mortē,
irregularitatem incurrit.ibi. nu.24 103
Conſulens aut vocans maleficos ad maleficia
facienda,punitur capitis pœna. Paul.Gir.de
ſort.in 11.q.num.12 130
¶ Conſulens,vel perſuadens maleficium,an,&
qua pœna puniatur maleficio ſecuto. Paul.
Gir.de pœn.omniſ.coit.in 10.q.nu.8. c.455
Conſulens,& perſuadens, an cenſeatur opem,
& auxilium maleficio præſtare ibid.
Conſulens,ſeu perſuadens non comprehendit̄
in ſtatuto pœnam imponente auxilium,ſeu
opem maleficio præſtante,ibi. num.9 456
Conſulens, aut perſuadens quas pœnas dare
debeat,ſtatuto eas nō exprimēte.ib.n.10.ea.
Conſulens maleficiū punit ē̄t eo nō ſecuto. ib.
Conſulens in minorib. criminib. quas pœnas
luat,ſi ſtatutum non taxet eas,ibi.nu.11 ea.
Conſulēs q ante delictū cōmiſſum, ꝯſiliū reuo
cauit,an facto ſecuto teneat̄,ibi. n.14 ead.
Conſulens maleficium an puniri debeat, & ſi
delinquens oīno ſacturus erat,ibi.n.12.ead.
Conſultor in criminibus non tenetur ſi per
viam iuſtitiæ procedatur.Nicol.Bon. de ſe-
dit.in 7.q.num.5 80
¶ Conſocij tres non ſufficiunt ad ꝯdemnatio-
nem quarti ſocij,ſecus in teſtibus, & quare..
M.Ant.Blanc.de ind.num.385 391
Conſpiratio contra principem poteſt probari
per complices,& ſocios crimines.Mar.Lau.
de crim.læſæ maieſt.q.8 48
Conſpiratio eſt confœderatio inter aliquos in
p̄iudiciū principis,vel alterius,ib.q.16 ead.
¶ Conſpiratoꝶ teſtimonium in crimine hære
ſis nequaquam idoneum cenſetur. Gond'ſſ.
de hæret.q.13.num.13 164
Conſtantia,& variatio rei in actis ſcribi debet
Ant.Col.in ſor.proc.extraord.in cōtrouer.
crim.art.199 470
¶ Conſtitutio,quæ punit vnum pro alio eſt iu-
ri naturæ,& diuino contraria. Incert.Auct.
de crim.læſæ maieſt.q.5.num.3 58
Conſtitutio pœnalis emanans ad vitanda ani-
maꝶ pericula,extendi poteſt,ibi.nu.17.c.59
Conſtitutio noua per antiquam limitatur.Inc.
Auct.de crim.læſæ maieſt.q.6.nu.16 62
Conſtitutio ſi fiat tertio p̄ñte, & tacēte, ille nō
dr̄ ꝯſentire.Franc.Caſ.de ind. num.8 407
Cōſtitutiones extraordinarie ſunt apocriphæ,
nec allegari merentur.Incert.Auct.de crim.
læſæ maieſt.q.6.num.19 62

¶Conſu

¶ Conſuetudo nulla exprimit intentionem. M.Ant.Blan.de ind.num.214 377
Conſuetudo delinquendi contra aliquem præſumi facit.ibi.num.242 379
Conſuetudo in principem diſponẽs ipſo principe maior eſt.Incer.Auct.de crim.læſæ maieſt.qõ.1.num.11 51
Conſuetudo quæ canonicis inſtitutis non obuiat rationabilis dici poteſt.Io.Franc.Ponz. de lamijs &c.num.33 93
Conſuetudo antiqua damnata,an ex cauſa induci poſſit,ibi.num.36 ead.
Conſuetudo non valet,ꝙ milites,aut decuriones, & alij poſiti in dignitate torqueri poſſint Paul.Girl.de qõ.cap 6. num.3 436
Conſuetudo eſt quaſi lex. Iac.de Are.de bann. num. 46 202
Conſuetudo generalis excuſat notarium, & iudicẽ à falſo, qñ ſcribant talis ſponte ꝯfeſſus eſt.Fran.Brun.de ind.& tort.in 5.qõ. 2.par. num. 25 345
Conſuetudo quandoque licitum eſſe facit, qđ alias illicitum eſſet. Nell.de bann.in 1.par. 3.temp. num.12 393
Conſuetudines priuilegiatæ ita ꝑdunť ꝑ rebellionẽ ꝯtra Principẽ,ſicut ꝑdunt priuilegia. Mart.Laud.de crim.læſæ maieſt.q.29 49
¶ Conſuetus cõmittere homicidia, an ex hoc ſolo præſumatur ex propoſito occidiſſe, & an poſſit pœna ordinaria puniri. Fran.Caſ. de ind.num.6 397
Conſuetus delinquere ex hoc ſolo indicio, an torqueri poſſit.ibi.num.1 398
¶ Conſul,vel proconſul habet hoc nomen, ẽt priuſquam ſit egreſſus vrbem, & anteq̃ ad prouinciam ſibi decretam perueniat. Nell. de bann.in 1.par.3.temp.num.18 294
¶ Conſulatum ſibi ꝑ ꝑ ſuam dignitatẽ vſurpare nolentes ſunt fuſtigandi, & poſtulatis priuãdi.Nic.Boër.de ſed.q.7.num.47 85
¶ Contemnentes iuris doctores deteſtãdi ſunt velut pecudes.Ioan.Franc.Põz. de lam. &c. numero 20 91
Contemnentes hiſtorias in biblia,an ſint hæretici.Lud.Car.de hæret.num. 42 181
¶ Contentio rei leuis qñq; maximã inimicitiã parit.M.Ant.Blan.de ind.nu.131 370
¶ Continuo dictio de ſui nã actũ immediatũ denotat.Pau.Gir.de hær.q.5. nu.11 149
Continuo,dictio, qñq; ſpacium temporis admittit,ibi.num.16 150
¶ Contractus quidam in feudo eſſe cenſenť,ex quo vltro,citroq. obligatio naſcitur.Incert. Auct.de crim.læſæ maieſt.q.1.nu.10 51
Contractus ſi poſt traditionem,& dñij tranſlationem reſoluatur cenſetur nouus ꝯtractus, vt noua gabella ſoluatur,ibi.q.2.nu.2 53
Cõtractus feudalis eſt innoiatus, à ꝯſuetudine & nõ à iure ciuili inuẽtus,ibi.q.3.n.7. c.55
Contractus Principis qñ habeat vim legis.ib. q.11.num.2 67
Contractus ſtipulationis vnico debet fieri contextu.Paul.Girl.de hæret.q.5.nu.19 150
Contractus,& diſpoſitio deducta ad cauſam, à qua incipere potuit,conualeſcit. Iac.de Are. de bann.num.44 201
Contractus per hæreticum factus poſt diem cõmiſſi criminis,an retractari debeat.Pau.Gi. de hæret.in 5.q.num.7 154
¶ Contrahentes matrimonium in gradu ꝓhibito,qualiter iure antiquo,Codicis, & qualiter iure nouo authenticorum puniantur. Paul.Gir.de pœ. omn.coit.cap.2.nu.7. 448
¶ Cõtrahere ꝓhibetur, q. extraordinario crimine notatur.Plac.de accuſ.tit.6.nu.28 6
¶ Contradicens quis dicatur.M.Ant.Blanc.de indic.num.164 381
¶ Contumacia abſentis, Dei pñtia ſuppletur. Ant.de Can.de excuſ.par.1.num.4 13
Contumacia ſonat in delictum. Io.Ant. Rub. de poteſt.proc.in 1.par.num.323 39
Contumaciam indicium ad torturam facit M. Ant.Blan.de ind.nu.272 381
Contumacia an faciat indicium contra contumacem,& quid ſi ſit ſolum indicium contumaciæ,ibid.num.293 383
Contumacia vbicunque fictam confeſſionem inducit,iudicis pronunciatio requirit. Nell. in 3.par.1.temp.num.10 213
Contumacia ſola quis torqueri non debet. Fr. Caſ.de indic.num.6 409
¶ Contumax vbi ex ſtatuto hr̃ ꝓ confeſſo, ibi quis iudicium exercet ꝑ ꝓcuratorẽ.Io.Ant. de po.ꝓc.i 1.par.n.160.c.397.& n.165.c.28
Contumax in hæreſis cauſa,ſi anno in excõicatione perſiſtat,utpote hęreticus condemnãdus eſt.Gund.de hæret.q.9.num.2 159
Contumax in ſe defendendo,non auditur poſt terminũ.Nel.de bã.i 2.par.2.tẽp.n.2. c.241
Contumax,ſi non rñdet, quando dicatur. M. Ant.Blanc.de ind.num.273 381
Contumax anteq̃ ꝯdemnetur iudex debet attendere ad ſeptẽ.Ant.Columb. in for.proc. extraord.in contr.crim.art.152 468

Contumax condemnatus quando debeat audiri.ibid.art.136.& ſeq. 467

Contumax quando habeatur pro confeſſo ex forma ſtatuti.Fran.Caſ.de ind.nu.7 396

Contumax reus ſi capiatur ex hoc ſolo poterit torqueri.ibi.num.8 309

Contumax ex diſpoſitione ſtatuti non hr̃ pro confeſſo,quoties iudici non ꝯſtiterit de delicto.Fr.Caſ.in q.crim.cap.7.num.5 422

Contumaci poteſt audientia denegari. Nell.de bann.in 2.par.2.temp.nu.2 241

¶ Conuenticulæ mercatorum auctoritate ſuperiorum approbatæ, & confirmatæ ſunt. Nic.Boër.de ſedit.q.5.num.3 76

¶ Conuentio & ſecreta locutio inter plures, indicium ad tractatum oriri facit. M. Ant. Blan.de ind.num.232 379

¶ Conuerſans cum inimicis meis, non poteſt eſſe teſtis contra me M.Ant.Blanc.de indic. num.164 373

Conuerſans cum inimico meo,præſumitur inimicus meus,ibi.nu.163 ead.

Conuerſans cum inimicus occiſi, præſumitur ex ꝓpoſito occidiſſe.Fr.Caſ.de id.n.3.c.398

Conuerſantes varijs nominibus dicuntur. M. Ant.Blanc.dè ind.num.166 373

¶ Conuerſatio maloꝝ eſt malæ ỏpationis, & ꝯſciæ deprauatæ indiciũ.Gui.de Suz.in trac. de ind.& tort.nu.32.car.320.Bal.in tract.de q.cap.1.nu.10.car.429 M.Ant Blan.de ind. n 253.c.380.& Fr.Caſ.i tr.eiuſ.ti.n.7.c.398

Conuerſatio cũ hæretico magna ꝑſumptio eſt. Io.Fr.Ponz.de lam.& excell.iur.nu.89. c.99

Conuerſatio præcedens monſtrat qualis vnus quiſque præſumendus ſit.Fr.Brun. in tract. de ind.& tort.in 5.q.1.par.num.2 338

Conuerſatio cum inimicis occiſi, an indicium ad penſamentum faciat.M.Ant.Blã. de ind. num.163 373

Conuerſatio cum malis hominibus inducit indicium ad torturam contra delinquentem. Franc.Caſ.de ind.num.2 401

Conuerſatio, & cohabitatio cum inimicis patris,& aſſociatio ſufficit ad exhæredandum filium.M.Ant.Blanc.de ind.nu.163 373

¶ Conuictus de crimine nõ põt appellare, pót tñ ꝯfeſſus ꝯfeſſionẽ ratificare, aut reuocare. Gui.de Suz.in tract.de id.& tort.n.47.c.322

Cõuictus torqueri non debet.Fr.Brun.de ind. & tort.in 5.q.2.par.nu.16 344

Cõuictus q̃s aliqua lege dici nõ põt ex indicijs ẽt n dubitatis.Fr.Caſ.de ind.nu.9 411

¶ Conuiuia indicant propoſita, & ſeditiones. Fr.Caſ.de ind.num.4 401

¶ Conuocare amicos,& cognatos qñ ſit licitũ. Nic.Boër.de ſedit.in 4.q.num.4 76

¶ Copia indicioꝝ parti danda eſt. Frã.Brun.de ind.& tort.in 5.q.2.par.num.51 348

Copia indiciorum a reo peti debet.M.Ant.Bl. de ind.num.24 362

Copia indiciorum ſi reo torto,& confeſſo denegata fuerit, an confeſſio talis ſibi noceat. Paul.Girl.de qõ.q.7.num.10 439

Copia capituloꝝ, & teſtium inquiſito dari debet.Io.Fr.Ponz.de Lam.num.88 97

¶ Copula carnalis cum moniali qualr̃ puniri debeat in foro ꝯtentioſo de iure canonico. Paul.Girl.de pœ omn.coit.in 1 q.n.18. 447

Copula carnalis habita cũ ꝯcubina alicuius nõ punir̃ de iure ciuili,ibi.q.7.nu.5 453

Copula carnalis nefaria in figura mr̃imonij habita,qualr̃ puniatur.ibi.q.2.nu.5 427

Copulam carnalem habens cũ muliere nupta, quæ antea fuerat meretrix, an de adulterio teneatur.ibid.in 6.q. num.14 452

¶ Copulæ natura eſt ponere diuerſa,& præcedentia augere.Nell.de bann.in 1.par. 2.tẽp. num.78 239

¶ Cordis humani ſecreta ſolus Deus rimari poteſt.Paul.Girl.de ſort.q.10.num.2 127

Cordis diſpoſitio magis apparet in facie, quã magis vrgent omnes ſenſus, q̃ alias partes. Franc.Caſon.de ind.num.2 409

¶ Corpus nullus eſt ita inſipidus, qui non cupiat cruciatum corporis, vel mortis periculum declinare. Io. Ant.Rub.de poteſt.proc. in 1.par.num.325 40

Corpus banniti mortui in banno an poſſit ſepeliri in ciuitate à qua erat bannitus. Nell. de bann.in 2.par.3.temp.num.2 296

Corpus mortuum ſi reperiatur ante hoſtiũ domus Titij,à Titio mortuus præſumitur.Fr. Brun.de ind.& tort.in 3.q.1.par.nu.4. 332

Corporis iactura minor eſt,q̃ animæ,ideo potius in corpore, q̃ in anima pari expediat. Io.Nic.Arel.de heret.not.50.nu.3 144

Corpore qui,& quando coërceri dicãtur.Plac. de accuſ.tit.6.num.26 6

Corpora lamiarum,ſeu ſtrigarum ad lude ſerri dæmonum,quibus rationibus aſſeri poſſit. Paul.Girl.de ſort.q.7 118

Corpora per dæmones aſſumpta non ſunt vera,& naturalia,ſed quaſi naturalia,& ſimilitudinaria,ibi.num.10 ead.

Corpora per dæmones aſſumpta, ex qua componantur materia, ibi.num.1 t 119
¶ Correctus an poſſit appellare a correctione vel ſnia. Bonic de accuſ.num.27 10
¶ Correlatiuorum idem ius eſt. Io. Nic. Arelat. de hæret.not.47.num.1 144
Correlatiuorum regula non procedit in hæretico in caſu ibi tradito ead.
¶ Corrumpens imaginem quę fuit picta ad infamiam alicuius proditoris Principis, qualr̃ puniatur. Mart. Laud. in tract. de crim. læſæ maieſt.q.16 48
¶ Creatura nulla poteſt mortuum ſuſcitare abſque Dei potentia, & gratia. Paul. Girl. de ſortil.qō.7.num.40 125
¶ Credens hæreticis an ſit hæreticus. Lud. Car. de hæret.num.20.& 46 179.181
Credentes hæreticorum facto qui dicantur. Io. N c. Arelat. de hæret.not.5.num.2. 139
Credentes hęreticis pari ſunt pœna plectendi. Paul. Girl. de hær.q.9.num.3 152
Credētes erroribus illorum de Alamania an ſint hæretici. Lud. Carer. de hæret.nu.37 181
Credentes hæreticis quibus pœnis puniantur, ibid.num.163 194
¶ Credulitas teſtium etiam fide dignorum nō condemnat, & multo minus vulgi, aut populi. Fr. Caſ. de ind.num.5 406
¶ Creditor auctoritate propria res debitoris occupans, infamia notatur. Plac. de accuſ.tit. 6.num.27 10
Creditor bāniti egit ꝯtra eū, qui bānitus pōt ſe defendere, & fecit citare bānitū q comparuit, quo viſo creditor vult deſiſtere, bānitus uero vult qd̓ ꝑcedat, q̄ritur an bānitus audiat. Nell. de bā. in 1.par.2.temp.n.79. 240
¶ Creditor debitorē de ſuſpecto accuſans, & eū capi petens, an debeat iudici oſtēdere inſtrm crediti. Bal. de carc.cap.1.num.8 301
¶ Crimen publici iudicij deferens illegitime, in S. C. Turpill. incidit. Plac. de accuſ.tit.4. num.1 4
Crimen ſtellionatus, vel hæreditatis expilatæ deferens, non incurrit in pœnam S.C. deſiſtens, ibi.num.2 ead.
Crimen intēdere, ſeu deferre deproperans qd agere debeat. ibi.nu.8 ead.
Crimen uarijs cōmittitur modis. Plac. de acc. tit.6.num.1 5
Crimē perduellionis morte punit, ibi.n.1 t. ea.
Crimen non graue arbitrariam requirit pœnam. Bonic. de exc.num.4 7
Crimen excipiendi quod ſit, ibi.nu.6 ead.
Crimen quod denunciatur, ſi habet facti perſeuerantiam, ut fornicatio, quilibet admittit. ibi.nu.35 11
Crimen quando cenſeatur capitale. Ioan. Ant. Rub. de poteſta.proc.par.1.nu.291 37
Crimen non cenſetur capitale, ubi indefectum pœnæ pecuniariæ lex mandat imponi pœnā capitalē, per officiū iudicis, ib.n.303.c.38
Crimen ſpeciem hæreſis ſapiens puniri debet. Ioā. Fr. Ponz. de lam. &c.num.85 99
Crimen ꝓximi ita demum ceſſandū eſt, ſi in totius populi corporalem ſpūalemq. ꝑniciem non vergat. Gondiſſ. de hæret.c.6.nu.4 156
Crimen ſuſpecti tutoris eſt quaſi publicū. Ioā. Ant. Rub. de poteſt.ꝑc.in t.par.nu.86 24
Crimē ſponte ꝯfeſſus ſtatim eſt incarcerādus. Bal. de Ferig. de qō.cap.2.num.2 430
Crimen ꝯtra nām humanæ ſocietatis qd̓ ſit. Paul. Gir. de pœ.omn.coit.q.2.nu.1 447
Crimē ꝯtra nām humani ſexus qd̓ ſit. ibi. ea.
Crimē ꝯtra nām gñis qd̓ dicatur. ib.n.2 ea.
Crimē inceſtus in actu fornicationis cōmiſſus vltimo punitur ſupplicio. ibi.q.3.n.5 449
Crimen cum pœna extinguitur. Nell. de bān. in 2.par.3.temp.nu.9 298
Criminis tranſactio an faciat indiciū. M. Ant. Blanc. de ind.num.336 385
Criminis ſocio, ſi veriſimile eſt eum non mentiri, aliquando creditur, ibi.num.37 363
Criminis appellatione, tam priuatum, q̄ publicum, & tam leue, q̄ graue ꝯtinetur. Ioā. Ant. Rub. de poteſt.proc.in t.par.nu.27 22
Crimine extraordinario notatus ꝯtrahere ꝓhibetur. Plac. de acc.tit.6.num. 28 6
Crimine capitali impetitus rr̃, perſonalr̃, capi poteſt, & carceri emancipari, & qua forma ad capturam procedi poſſit. Gondiſſ. in trac. de hæret.q.11.nu.4 162
de Crimine oportet quem ꝯfiteri, uel teſtib. cōuinci. Ant. Col. in ſot.proc.extraor.in crim. capit.art.46 464
de Crimine falſi potius, q̄ de alijs quare liceat tranſigere. Iac. de Are. de q.nu.8 427
in Crimine ꝓſumendo plus ꝓſequit qd̓ pœnā ſanguinis timet, q̄ q non timet. ibi.n.12.ea.
in Crimine puniēdo ꝑſona attendēda eſt. Plac. in tract. de accuſ.tit.6.num.4 5
in Crimine notorio ad torturam deueniendū non eſt. Fran. Brun. de ind.in 5.q.2.par. numero 16 344
Crimina publica quæ ſint, & quare publica dican

dicantur.Placent.de accuſ.tit.2.num.2 2
Crimina quæ publica,& ordinaria ſimul ſint. ibid.num.3 ead.
Crimina publica hñt quidam ſpeciale,qđ non habenr crimina priuata. Io.Ant.Rub.de poteſta.pc.in 2.par.num.51. ubi habes exẽpla aliquot in eum rem.car.47.nu.79 24
Crimina quæ ab omnib. deferre poſſint.Plac. de accuſ.tit.1.num.12 1
Crimina notoria accuſatione non indigent, ibi.num.13 ead.
Crimina priuata quæ ſint.Plac.de accuſ. tit. 2. num.3 2
Crimina ordinaria quæ dicantur,ibi.nu.3. ea.
Crimina extraordinaria dñr,quorum pœna iudicis arbitrio mandatur,ibid.nu.4 ead.
Crimina quæ puniantur pęna extraordinaria. ibid.nu.7 ead.
Crimina quæ publica ſunt,& ordinaria ſimul, ibi.num.8 ead.
Crimina priuata,& ordinaria ſimul,quæ dicantur,ibi.num.9 ea.
Crimina quæ tranſeant ad hæredes.ibid. tit.6. num.10 5
Crimina priuata an poſſint indiſtinctè per pcuratorem exerceri. Io.Ant.Rub.de poteſt. proc.in 1.par.nu.80 24
Crimina punienda ſunt vndecunq; clareſcant. ibi.nu.394.car.49.& Ant.Col. in for.proc. extraord in contr.crim.art.117. 467
Crimina quæ ex partialibus ſeditionibus oriantur.Nic.Boër.de ſedit.in 1.q.nu.13 70
Crimina abdita (vt hæreſis crimen) aptius à familiaribus, & domeſticis noſcuntur, q̃ ab alijs,idcirco tunc teſtificari cogũtur. Gond. de hær.q.13.num.11 166
Crimina veniæ remiſſionem ſemel tñ hře poſſum. Paul.Girl. de relax.carc.in tit.de pœna compoſit.q.2.num.1 311
Crimina diuerſa eodem actu committenti, an debeant pœnæ diuerſæ imponi.Paul.Gir. de pœ.omniſ.coit.q.1.num.12 446
Crimina quæ ex coitu cum moniali habito oriantur.Paul.Girl.ibi. num.10 ea.
Crimina plura quando ex eodem facto oriuntur,in pœna vnius ratione adiuncti criminis aggrauentur,ibid.num.12 ead.
Crimina plura qñ ex eodem facto oriuntur de iure canonico,plures accuſationes inſtituit. & plures pœne imponi pñt.ibi.n.16. 447
Criminum multiplex diuiſio.Plac.de acc.tit.2. num.1 2
Criminum publicorum pœna eſt ordinaria, ibid.tit.3.num.14 3
Criminum puniẽdorum quatuor genera ſunt ſeptem modis conſideranda,ibi.tit.6.n.2 5
in Criminalibus notorijs iudex põt mandare exequi pœnam ẽt abſq; alia ɔdemnatione. Paul.Gir.de relax.carc.in tit. de ſent.& pœ. exec.q 2.num.5 304
in Criminib.enormib.leges trãſgredi licitũ eſt. Fr.Br.de ind.& tor.in 5.q.2.par.n.16.c.344
in Criminibus leuibus pceſſus ſummarius fit. Paul.Girl.de q.in d.5.q.num.4 343
¶ Crimine læſæ maieſt.quis proprie committere dicatur. Nell.de bann. in 1. par.2. temp. num.16.car.221.& Nic.Boër. de ſedit.in 6. q.num.15 78
Crimine læſæ maieſt. & crimen oppugnatę patriæ,an ſint ſpecies differentes.Nell.de bãn. in 1.par.2.temp.nu.16.car.221.&Nic.Boë. de ſedit.in 6.q.num.9 112
Crimine læſæ maieſt. incurrit,qui contra Imperatorem ligam facit. Mart.Laud.de crim. læſæ maieſt.q.52 49
Crimine læſæ maieſt. morte punitur. Placen. de accuſ.tit.6.num.11 5
Crimine lęſæ maieſt. committitur etiam aduerſus dominum ciuitatis. Mart.Laud. in tract.de crim.læſæ maieſt.q.1.car.48.&Nic. Boër.de ſedit.q.6.num.6. 77
Crimine læſæ maieſt. incurrunt,qui mittunt literas hoſtib.doloſe, aut aliquod ſignũ faciẽs quò ciuitatem, & eius dñm accipe poſſint. Mart.Laud.de crim.læſæ maieſt.q.2.car.48. & Nic.Boër.de ſedit.in 6.q.nu.15 78
Crimine læſæ maieſt. proprie in perſonã Principis,uel eius corpori allatũium cõmittitur. Mart.Laud.ibi.q.3.c.48.& Nic.Boër.de ſedi.in 6.q.num.9 78
Crimine læſæ maieſt. incidit pecuniam hoſtib. Principis donans,uel mutuans.Mart.Laud. ibi.q.4 48
Crimine læſæ maieſt.eſt conuenticulam de Papatu facere.Papa uiuente.Mar.Laud. de cri. læſæ maieſt.q.9 48
Crimine læſæ maieſt. licet nõ cadat niſi in ſubditos,tamen hoſtis dicitur de omni gente. ibi.q.34 49
Crimine læſæ maieſt. non incurrit ſubditus Principis,ſi principem ɔturbet,ib.q.46 ea.
Crimine læſæ maieſt. per mulieres denunciari poteſt.Inc.Auct.de crim.læſæ maieſt. qõ. 7. num.6 64

Crimen læſæ maieſtatis an incidat oppugnãs, uel cedens propriam ciuitatem, uel alium Principem ab Imperatorem inferiorem. Nic.Boër.de ſedit.in 6.q.num.1. 77
Crimen læſæ maieſtatis incurrit, moneram & imaginem Cæſaris falſificans.ibi.nu.2 ead.
Crimen læſæ maieſtatis, an clericus incurrere poſſit,ibid.num.3 ead.
Crimẽ læſæ maieſt.incurrunt, q in cardinales, clericos,vel religioſos inſultant,ibi.n.7. ea.
Crimen læſæ maieſt.incidit,ciuitatem Imperatoris ſubiectam,vel obedientem oppugnãs. ibid.num.13 78
Crimen læſæ maieſt. incurrit inimicos principis ſui in terram intrare permittens ibid.
Crimẽ læſæ maieſt.nõ cõmittit,vbi à iuriſdõne principis ſub ractio non fit.ibi.nu.16. 79
Crimen læſæ maieſtatis, an morte extinguat. ibi.num.20 ead.
Crimen læſæ maieſt. locum habet contra Regem Franciæ,tamen filij eius qui crimen cõmiſit,non ſunt infames,ibi. nu.23 ead.
Crimen læſæ maieſt.incurrunt, qui aliquem de eccleſia extrahunt.ibid.num.56 86
Crimen læſæ maieſt. incurrere poſſunt mulieres,ibid.num.60 ead.
Crimen læſæ maieſt.vel proditionis cõmittit, qui contra Principem,vel Remp. agit. M. Ant.Blanc de ind.num.393 392
Crimen læſæ maieſt. an æquipararetur crimini hæreſis.Incer. Auct. de crim.læſæ maieſt. q. 6.num.22 62
Crimen læſæ maieſt. non cadit in eo qui non eſt de regno. Ant.Col.in ſor. proced. extraord.in contr.crim.art.152 468
Criminis læſæ maieſt.reus dominium ipſo iure non perdit,Incer.Auct.de crim.læſæ maieſt.q.1.num.7 51
Criminis læſæ maieſt. infectio lepra quædam dicitur oẽs infic ens in eo.tract.nu.4. 60
Criminis læſæ maieſt.pœna ad ſecundum gradum extenditur,ibi.num.5 ead.
Criminis læſæ maieſt. pœnã ad poſteros trãſmitti,qualiter intelligatur.ibi.nu.18 62
Criminis læſæ maieſt. rei efficiunt ciues mittẽtes lr̃as rebellibus ciuitatis,aut aliqđ ſignũ dantes.Nic.Boër.de ſedit.in 6.q.nu.14.c.78
Criminis læſæ maieſt.reus eſt, q ciuitatẽ Regi Francoꝝ ſubditam oppugnat,ibi.nu.17 ea.
Crimine læſæ maieſt. tenetur, qui ſcienter ſaluum conductũ frangit.Mart.Laud. de crim. læſæ maieſt.q.6 48
Crimine læſæ maieſtatis irretitur laicus iuſta violando profanus quod dño, & regi ſuo iurat,& peruerſe, & doloſe regnum eius tract. & in ipſius mortem inſidiat.Nic.Boër. de ſedit.in 6.q.num.18 79
in Crimine læſæ maieſt.bona feudalia non ꝯfiſcant.Mar.Lau.de cri.læſæ maieſt.q.15. 48
in Crimine læſæ maieſt. etiã hodie bona filijs non ſeruantur,ibi.q.18 ead.
in Crimine læſæ maieſt.filius legitimam ꝑdit, ibi.q.24 ead.
in Crimine læſæ maieſt. memoria poſt mortẽ damnatur.Mart.Laud.de crim. læſæ maieſt. q.30 49
in Crimine læſæ maieſt.qualr̃ procedat.ibi. q. 34.remiſſiue,car.43.& q.47 ead.
in Crimine læſæ maieſt. & hæreſis ſpeciale eſt, ut ſuperueniente accuſatore inquiſitor non ſileat.ibi.q.43 ead.
in Crimine læſæ maieſt. ſpeciale eſt, ut iudex cogat accuſatorem ſuam accuſationem proſequi,ibi.q.44 ead.
in Crimine læſæ maieſt.non puniuntur ita filiæ ſicut filij,quia mulieres non ſunt, ita audaces,ibid.q.10 48
in Crimine læſæ maieſt. admittitur laicus ꝯtra clericum pro teſtificando,ibi. q.27 49
in Crimine læſæ maieſt. exceptio qualibet ceſſare debet.Franc.Brun.de ind.& tort.in 4.q. 2.par.num.24 342
in Crimine læſæ maieſt.ad torturam ſine indicijs non proceditur. Franc.Brun.ibi.in 5. q. 2.par.num.6 343
¶ Criminales cauſæ iuro reoꝝ non deciduntur. M.Ant.Blan.de ind.nu.62.car.365.& Fran. Caſ.in tract.eiuſdem materiæ, nu.12 408
¶ Criminaliter an die feriato procedi poſſit. Ant.Col.in ſo.proc.extraor.in contr.crim. in art.22 463
¶ Criminales de conſocijs confeſſus indicium ad torturam non præſtat,niſi pluribus concurrentibus.Franc.Brun.in tract. de ind. & tort.in 3.q.1.par.num.25 334
Criminoſi,inimici,& ꝯſpiratores qñ admittantur ad teſtimoniũ.Bonicõ.de acc.nu.13 8
¶ Crucis ſignũ q in ſilice ſculpit,qua pœna puniat.Gul.Boſſ.de pœnis mortis.nu.1 444
Crucem Saluatoris noſtri,aut imagines B. Mariæ virginis, & alioꝝ Sanctoꝝ in terram proijciens,& pedibus conculcans,capitis pœna de iure ciuili punitur. Paul.Girl.in tract. de ſortileg.q.11.num.18 131

¶ Crudelis eſt ille, qui famam ſuam negligit. M. Ant. Blanc. de ind. num. 112 368
¶ Crudelitas nimia deſcendit ex partialitate, & ſeditione. Nic. Boër. de ſedit. q. 1. nu. 10 70
Crudelitas Adonibeſech regis Gebus, memoratur. ibid. num. 11 ead.
¶ Cruor ſi in veſtimentis, aut armis alicuius appareat, an oriatur indicium ad torturam. Fr. Caſ. de ind. num. 1 409
¶ Culpa ſua qđ quis non habet, pinde eſt ac ſi non hřet. Iac. de Are. de bann. nu. 50 202
Culpa cuſtodis, ob quam furtum factum eſt, an indicium faciat. M. Ant. Blan. de ind. numero 425 394
Culpa lata non æquiparatur dolo in delictis. Guid. de Suz. de ind. & tort. nu. 87 325
Culpa lata in pœnis corporalibus infligendis non eſt dolo æquiparanda. Fran. Brun. de indic. & tort. in 5. q. 2. par. num. 24 345
Culpa leuis, vel leuiſſima non punitur criminaliter, ſed ciuiliter tm̃. Nell. in tract. de bān. in 1. par. 3. temp. num. 2 291
Culpæ aſcribitur nimia ſęuitia rectoris. Fr. Br. in tract. de ind. in 5. q. 2. par. nu. 28 346
¶ Cumulatio ad inducendum odium nunq̃ fit. Nell. de bann. in 1. par. 2. temp. nu. 8 219
¶ Curator filio bāniti datˋ vti filio eius q apud hoſtes eſt. Iac. de Are. de bān. nu. 4 199
Curator an poſſit facere pacem de morte patris minoris. Nell. de bann. in 3. par. 2. temp. num. 33 274
Curator non datur minoribus de ſtylo parlamenti. Ant. Col. in fo. proc. extraord. in controuer. cri. art. 174 469
¶ Curia Romani duobus modis de crimine agit. Ponicon. de acc. inquiſ. num. 1 7
Curia Francię diebus etiam feriatis ius reddit. Ant. Col. in for. proced. extraord. in contro. crim. art. 22 463
Curia Franciæ ex conſuetudine, poteſtatē habet in ſanguine hominis. ibi. art. 2 462
¶ Cuſtos infirmi ſi potum immodicum ei dederit, efficitur irregularis ſi mors ſequatur. Nic. Plo. de irreg. num. 6 100
Cuſtos carcerum rem carnalem cum muliere carcerata habens, qualiter puniatur. Paul. Girl. in tract. de pœ. om. coi. q. 13. n. 1. 459
Cuſtos carcerum mulierem carceratam honeſte cuſtodire debet, ibi. nu. 2 ead.
Cuſtos carceris diſcretus eſſe debet. Bal. de carcer. cap. 2. nu. 5 202
Cuſtos carceris in officio delinquens, qualiter puniendus ſit, ibi. num. 6 ead.
Cuſtodes carcerũ an plures eſſe poſſint, ibi. ea.
Cuſtodes an teneantur, ſi carceratus ꝑ delicto è carcere auſugiat. Fran. Caſon. in qō. crim. cap. 19. num. 24 446
Cuſtodibus carcerum hæreticorum, quis expenſas ſubminiſtrabit. Gund. de hæret. q. 11. num. 11 162

Damnari nullus debet cauſa non audita. Placent, de acc. tit. 1. num. 5 1
Damnari nemo debet ad tempus in metallū, niſi ad decennium. ibid. tit. 6. num. 21 5
Dānari nemo debet ſine accuſatore, ne in priuatis quidem delictis, nedum in publicis. Io. Ant. Rub. de pot. proc. in 1. par. nu. 2 21
Damnari poteſt quis ex ſuſpicione ſola in criminibus atrociſſimis. Paul. Girl. de hæret. q. 8. num. 2 159
Damnari quis non poteſt ex indicio ſemipleno, ſeu dubitatō, ſed ex iudicio indubitato, iudicem in viam cōdemnationis dirigente, poteſt quis damnari. Franc. Brun. de ind. & tort. in 4. q. 1. par. num. 1 336
Dānari quis non poteſt ex præſumptionib. & vehementib. Fr. Bru. ibi. in 5. q. 2. par. nu. 37. car. 346. & Fran. Caſ. de ind. nu. 3 411
¶ Damnationi in metallum quæ pœna ſucceſſerit de iure canon. Ioan. Ant. Rub. de pote. proc. in 1. par. num. 260 54
¶ Damnatus ad opus temporarium non afficiť infamia. Plac. de accuſ. tit. 2. num. 14 2
Damnatus per procuratorem in cauſa famoſa an & qñ efficiatur infamis. Io. Ant. Rub de poteſt proc. in 1. par. num. 269 35
Damnatus de crimine publico non poteſt accuſare, ibi. in 2. par. num. 53 47
Damnatus de crimine læſæ maieſtatis an poſſit appellare. Mart. Lau. de crim. læſæ maieſt. q. 7 48
Damnatus ad mortem an poſſit liberari ſi rei publicæ ſit utilis. Paul. Girl. de q. & tort. q. 6. num. 10 438
Dānatus ex inquiſitione infamis non eſt. Nel. de bann. in 1. par. 2. temp. num. 49 229
Damnatus per ꝯtumaciam nō eſt infamis. ibi.
Damnari ad mortem an de iure communi bona perdant, ibid. num. 11 220
¶ Damnum famæ dicitur maius damno pecuniario. M. Ant. Blanc. de ind. nu. 111 368
Damnum datum in agris, an à vicinis datum præſumatur. Franc. Brun. in tract. de indic. & tort. in 5. q. 1. par. num. 1 338

Damni

Damni appellatione q̃d ueniat. Nell.in 1.par. 3.temp.num.14 293
Damni cauſam dans, videtur damnum dediſſe. Odofr.de percuſſ.num.16 88
¶ Dans poculum amatorium, vel cauſa abortionis, qua pœna ueniat puniendus. Piacen. de acc.tit.6.num.3 5
¶ Debilitatus ſanus non eſt. Nell.de ban.in 2. par.2.temp.num.51 258
Debilitatus nec membro mutilatus dicitur, q dente, vel teſticulo caret ibi.
¶ Debitor fugitiuus, an creditoris propria auctoritate capi poſſit. Io.Thierry.de fuga. numero 13 198
Debitor de fuga ſuſpectus die feriato capi põt Bal.de Peru.de carc.cap.1.num.7 301
Debitor non ſoluendo, & non habens vnde ſe alat, cuius expenſis in carcere ſit alendus. ibi.cap.2.num.8 302
Debitor qui ob multa debita iam contracta fugit, ſi reuerſus cum eis tranſigat, an poſſit p vnum ex illis, ob fugam præcedentem vt ſuſpectus capi. Paul.Girl. de relax.carc.in tit. de fuga incarcer.in 1.q.nu.18 316
Debitorem eximens de manibus ptãtis, an teneatur. Bal.de carc.cap.2.num.2 302
¶ Debitum conditionale an veniat in confiſcatione bonoꝝ banniti. Nell.de bãn.in 1.par. 2.temp.num.31 225
Debito ciuili ſi quis ducatur per eccleſiam, nõ gaudebit eccleſiæ immunitate. Io.Thierry. de fuga.num.7 198
Debita per propoſitionem reformata, nõ amplius cenſenda ſunt hæreditaria. Inc.Auct. de crim.læſæ maieſt.q.2.num.1 53
¶ Declaratio bona à diffinitione proficiſci debet. Paul.Gir.de hæret.q.1.num.1 144
¶ Decrepitus non eſt torquendus, & quæ dicatur decrepita ætas. Guido de Suz.de ind. & tort.num.14 319
Decrepitus in crim.læſę maieſt.& hereſeos torqueri poteſt.ibi.nu.15 ead.
¶ Decretum iudicis appellatur ſnĩa interlocutoria. Ant.Col.in ſo.proc.extraord.in cõtr. crim.art.98 466
¶ Decurio, & eius filij an poſſint torqueri. Gui.de Suz.de ind.& tort.nu.16.car.319. & Fr.Brun.in trac.eiuſdem materiæ, in 4.q.2. par.num.20.car.341. Bald.de q.cap.1.nu.5. car.429. Paul.Girl.in trac.ſimilis tit.q.6.nu. 2.car.436.& Fr.Ca.de tor.cap.x.n.14.c.416
Decurio infamis torqueri poteſt, & pro crimine falſi. Fran.Brun.de ind.& tort.in 4.q õ.2. par.num.21 297
¶ Defendere aliud eſt, & aliud eſt cauſæ adeſſe. Nellus in 3.par.1.temp.num 9 213
Defendere reum quilibet poteſt. Franc.Caſ.de ind.num.17 411
Defendi aliquem publice intereſt. Et qũo hoc procedat.vide Ioan.Ant.Rub.de poteſt.pc. in 2.par.nu.44.& 46 46
¶ Defenſio legitima reſeruatur ei, contra quẽ crimen, vel infamia probatur. Bonicont.de acc.num.24 9
Defenſio legitima ſemper eſt ſeruanda.ibi.numero 38 11
Defenſio eſt de iure naturali, & ſic à nemine nõ poteſt tolli. Nell.de bann.in 2.par. 1. temp. nu.2.car.207.& in 3.par.1. temp. nu.4. car. 211.& in 2.par.2.temp.nu.2.car.241. & Io. Ant.Rub.de pot.proc.in 1.par.n.314. 39
Defenſio eſt de iure naturali, & nemini deneganda quantumcunque excommunicato, & criminoſo. Gond.de hæret.q.11.nu.1.c.162
Defenſio alia eſt volũtaria, alia neceſſaria. Nel. de bann.in 2.par.2.temp.num.2 241
Defenſio non eſt deneganda ſponte confeſſo. Guid.de Suz.de indic.& tort.nu.49 322
Defenſio nullatenus eſt deneganda reo, etiam ſponte, aut coacte confeſſo, ibid.nu.65 323
Defenſio, & probatio vſque ad ſententiam fieri poſſunt.ibi.nu.67 324
Defenſio diabolo denegari non debet. Nell.de bann.in 1.par.2.temp.num.62 234
Defenſio cõpetit fideiuſſori ex quocunq; facto rei, ẽt ex quo reo nõ cõpetit.ib.nu.67.c.235
Defenſio bãnito nõ denegatur.ib.nu.68.c.236
Defenſio reo danda eſt, anteq̃ torqueatur. Bal. in tract.de q.c.2.nu.6 430
Defenſio nemini eſt deneganda. ibi.
Defenſio cuilibet eſt permiſſa ẽt brutis. Nell. de bann.in 3.par.1.temp.num.4 211
Defenſio ex iuſta cauſa tolli poteſt. Nell.ibi.in 2.par.2.temp.num.2 241
Defenſio reorum non poteſt lege Pontificis, vel Imperatoris tolli, cũ ſit de iure naturali. Fran.Caſ.de ind.num.19 411
Defenſionis renunciatio à reo facta, quando à iudice ſit admittenda, ibi.nu.23 ead.
Defenſionis facultas ante pœnę impoſitionem nemini debet denegari. Guid.de Suz.de ind. & tort.num.67 324
Defenſioni reus nõ põt renũciare. Io.Ant.Ru. de poteſta.procur.in 2.par.num.29.car.45.
& Fran.

& Franc.Caſon.de ind.num.20 411
Defenſiones admittuntur in crimine hæreſis, & an poſſit renunciari defenſionibus. Lud. Carer.de hæret.num.131 190
Defenſiones iuris reo etiam in facto notorio non tolluntur. Paul.Girl.de relax.carcer.in tit.de ſent.& pœna exec.nu. 4. 304
Defenſionibus quis cogi non poteſt renunciare,ēt lapſo termino defenſionis.Io.Ant.Ru. de poteſt.procur.in 2. par. nu.28 44
¶ Defendens hæreticum,vel aduocans pro hæretico,an hæreticus ſit.Lud.Carer.de hæret. num. 19 178
Defenſor abſentiæ, inſtructor, ſeu informator iurium abſenti competentium admittitur. Mar.Soz.ſeni.in conſ.de excuſ abſent.recip. incip.prædictam dubitationē, quod eſt poſt tract.Ant.de Cana.de excuſ. 17
Defenſor ad innocentiam allegandam interuenire pōt.Thom.Doti.in ɔſ.de nō ɔdēnando ɔtumacē ꝓbata innocentia incip. dico principalr̄.quod eſt poſt ɔſilium ſupraſcr. 18
Defenſor quare non admittatur ſine mandato ad opponēdas exceptiones dilatorias, & declinatorias,& an id ſit ꝑpetuū.Io.Ant.Rub. de poteſta.ꝓc.in 1.par.nu.326.& 333. 39
Defenſor qui non ſatiſdat,ɔdemnari non pōt. Io. An.Ru.de poteſta.ꝓc.i 2.par.n.10. c.43
Defenſor regulariter non admittitur ſine mādato,& vbi admittitur tenetur cauere de rato.ibi.num.33 45.46
Defenſor nec fautor hæretici dr̄, illum defendens ne lædat à priuato, vel q illi in iudicio patrocinat credens iuſtam cauſam hr̄e. Ioā. Nic.Arel.de hæret.nor.45.num.1 143
Defenſor quilibet,nedum procurator admittit citra ſatiſdationem ad allegandum cauſas ſacti abſentiæ accuſati,vel inquiſiti. Ioā.Ant. Rub.de poteſta.procur.in 1.par.nu.31 22
Defenſor quiuis an admittatur ad allegandum cauſas iuris abſentis rei accuſati,vel inqſiti, ibid.num.32.& 34 ead.
Defenſores,& aduocati dandi ſunt reis carceratis,ſe defendere ob inopiam nequeuntib. ne innocens indefenſus pereat.Franc.Caſo. de torm.c.21.num.20 421
¶ Deferre ſub detuliſſe quis dicatur.Plac.de accuſ.tit.4.num.7 4
Deferens arma maleuolum animum habet.M. Ant.Blan.de ind.num.79 367
Deferens arma euaginata ad aggreſſuram ſe præparare præſumitur.ibi.num.82 ead.
¶ Deficiens in ꝓbōne an teneatur de calūnia, ſi per uiam inqſitionis ꝓcedatur. Paul.Gir. de relax.carc.in tit.de calum.q 2.nu.5 316
Deficiens in purgatione ſibi iniuncta, puniri debet,ac ſi crimen ɔtra eum plenæ ꝓbatū eſſet.Pau.Gir.de pœ.om.com.i 6.q.n.4.c.451
¶ Defuncti necem vindicare eſt qd indiuiduū. Nell.de bann.in 3.par.2.temp.nu.39 276
¶ Degradatio clerici qualr̄ fiat,& an degradari debeat q ꝑpetuo carceri mancipandus traditur.Gund.de hær.q.19.num.2.& 3. 168
¶ Delatio armoꝝ in non ſolito,nec hn̄te iuſtā cauſam differendi ad penſamētum indicat. M.Ant.Blanc.de ind.num.78 367
¶ Delatus ex conſuetudine gn̄ali, & ſtylo regni,non ſufficit ꝙ ꝓbōne teſtium ſit ſuperatus,niſi ore proprio ſit crimen cōfeſſus, vbi agitur de ultimo ſupplicio, uel membri mutilatione,ſi factum aliter notorium non eſt, quod aliqua tergiuerſatione celari non poſſit.Ant.Columb.in for.proc extraor.in controuer.crim. art.207 470
¶ Delegatus ab ep̄o,aut capitulo ſede vacante pōt de hæreſi cognoſcere,modo quadragenarius ſit.Gund.de hæret.q.7.num.12 158
Delegatus iudex licita poteſt oſculenta,& poculenta accipere,ibi.q.8.num.9 159
Delegatus ab ep̄o,vel capitulo vacāte ſede,aut ēt ab inquiſitore,an poſſit hereticū pſonalr̄ capere.Gund.de hæret.q.11.num.9 162
Delegatus uice delegantis fungitur. Iacob. de Are.de bann.num.49 202
Delegato ad vniuerſitatem cauſarum poteſtate ɔceſſa,non vr̄ ēt in illis cauſis abdicata ptās ordinarij.Gund.de hæret.q.9.num.9 157
Delegati inquiſitores in dioceſi ep̄i, an habeāt priuatiue iuriſdōnem an cumulatiue,& quis preferatur citantibus ambobus.Lud.Carer. de hæret.nu.70.& 71.car.183.& an vterque procedat in citando,torquendo,procedēdo, & ſententiādo,& an abſoluēdo.ib n.72 ea.
¶ Deliberatio conſilij non requiritur in delicto conſiſtente in omittendo. Nic. Boer.de ſedit.in 7.q.num.9 81
¶ Deliberatoriæ non dantur in criminalibus. Ant.Col.in for.proced. extraord. in contr. crim.art.185 469
¶ Delictum vbi quis principaliter de delicto inquiritur, ibi criminale, & capitale iudicium principaliter tractatur.Io.Ant.Rub.de pot. procur.in 1.par.num.339 40
Delictum an deſinat ex eo eſſe publicum, ꝙ pro

pro eo imponitur pecuniaria pœna per ſtatutum.ibid.num.301 38
Delictum non præſumitur niſi probetur. ibid. num.324 39
Delictum quantumcunq; notorium puniri nõ põt p iudicem incõpetentẽ.ibid.n.349.c.40
Delictum vaſalli cõmiſſum in perſonam dñi, qñ agnatis præiudicet. Incert. Auct.de crim. læſæ maieſt.q.3.num.5 55
Delictum patris, quo in ſeruitutem redigitur, filijs poſtea natus duntaxat nocere præſumitur, ibid.q.7.num.2 63
Delictum maius à paruo dignoſcitur, ex pœnę qualitate.ibi.q.14.nu.5 67
Delictũ vniuerſitatis niſi notoriũ, & famoſum eſſe põt.Nic.Boër.de ſedit.q.7.nu.3 80
Delictum per decem homines commiſſum põt dici notorium.ibi. num.4 ead.
Delictum coram iudice pro tribunali ſedente commiſſum, nullam probationem aliam exigit.ibid.num.37 84
Delictum ratione loci grauius cenſeť. M.Ant. Blan.de ind.num.200 375
Delictum iudici conſtare debet, anteq̃ ad inquiſitionem procedat, ibi.num.15 361
Delictum non capitale ex reiteratione capitale efficitur, ibid.num.196 375
Delictum confiteri videtur qui de carceribus, an fugit.Bal.de carc.cap.2.num.5 302
Delictum alibi cõmiſſum hic rľr puniri poteſt. Nic.Boër.de ſedit.q.7.num. 3 80
Delictum mandantis, & mandatarij eſt vnum, & idem ſpecie, & num. Nell. de bann. in 2. par.1.temp.num.7 208
Delictum nõ eſt quod lege pmittente fit. Nell. ibid.in 1.par.3.temp.num.1. 290
Delictum quod dicatur graue, & quæ grauis iniuria. Franc.Brun.de ind.& tor.in 3.q.2.par. num.3 339
Delictum leue quod dicatur, & quæ leuis iniuria.ibid.num.4 ead.
Delictum leue eſt trahere per capillos, vel lapides contra aliquem proijcere ibi.
Delictum leue eſt aliquẽ cũ armis repire. ibid.
Delictum leue eſt Florentiæ, aliquem cum pugno percutere ibid.
Delictum leue eſt quodlibet delictũ dolo iure parua cõmiſſum, vt eſt rei paruæ furtũ. ibi.
Delictũ leue dť quodlibet furtũ domeſticũ, & iniuria q̃libet verbo illata.ibi.nu.4 ead.
Delictũ leue eſt qñ leuis pœna imponitur. ibi.
ad Delictum committendum malum animum alienatio bonorum indicat.M.Ant.Blan.de ind.num.86 367
Delictum non cõmittitur niſi voluntas nocẽdi interueniat.Odof.in tract.de pcuſſ,n.10.c.87
Delictum eſt præparatio pœnæ. Ant.Columb. de for.proced.extraord.in controuer. criminali, art.44. 464
Delictum conſtare debet antequam deueniatur ad torturam. ibid.
Delictum quo caſu per mendacium approbari videatur. Franc. Caſ.de ind.num.5 407
Delicti æſtimatio non debet ex poſt facto creſcere. Odofr.de percuſſio.num.14 87
Delicti qualitas punit quem magis, vel minus. Ant.Col.in for.proced. extraord. in contr. crim.art 61. 465
Delicti locus eſt deſcribẽdus, & locus loci, ibi. art.68 ead.
Delicto de iure ciuili quis obuiare non teneť, niſi delinquens ſit ſeruus, vel filius ſecus, de iure canonico.M.Ant.Bl.de ind.n.305. 384
Delicti ex varijs qualitatibus ſæpe cõmittunť. ibid.nu.256 380
Delicta leuia quæ dñr.Fr.Caſon.de torm. cap. 8.num.5 415
Delicta an inſtrumentis probari poſſint. Gũd. de hæret.q.13.num.20 165
Delictorum priuatorum quædam ſunt nominata, quædam innominata. Io.Ant.Rub.de poteſta procur.in 1.par.num.20 22
in Delictis puniendis pſonaꝝ qualitas attẽdi debet.Nic.Boër.de ſedit.q.4.num.1 75
in Delictis puniendis qualit. cauſæ conſiderari debet.ibid.num.2 ead.
¶ Delinquens palam leuius punitur, clam vero grauius.Plac.de accuſ.tit.3. nu.16 3
Delinquens p̃textu mãdati non excuſať in grauibus, mitius tñ puniť.Ant.Col. in for. pc. extraord.in controu.crim.art.108 466
Delinquens longe ab eccleſia, & dum inſeqtur fugiens ad eccleſiam, an gaudeat immunitate eccleſiæ.Ant.Col.in for.proced. extraor. in controuer.crim.art 123 467
Delinquens in ſeipſo punitur, in filijs, aut nepotibus puniri nõ debet.Incer. Auct.de cri. læſæ maieſt.q.6.num.27 63
Delinquens per tres uices magis grauatur. M.Ant.Bl.de ind.num.245 379
Delinquens ſi ſit perſona vilis p̃ſumitur eũ auxilio feciſſe.Fr.Caſ.de indic.nu.5 402
Delinquentis plus melior conditio non datur. Iac.de Are.de quæſt.num.11 427

Delinquentium multitudo fuit cauſa ordinationis condendæ. Ant. Col. in for. proc. extraord. in controuer. crim. art. 2 462
Delinquentium bona an pro delictis fiſco tacite obligata cenſeantur. Gond. de hære. q. 15. num. 14 166
¶ Delinquendi occaſio oino eſt tollenda. Inc. Auct. de crim. læſæ maieſt. q. 8. num. 3 65
Delinquendi ꝯſuetudo facit, vt ꝑtra aliquẽ pſumatur. M. Ant. Blanc. de ind. nu. 242 379
Delinquere ſolitus an ex eo indicietur ad torturam, ibid. num. 246 380
Delinquere nemo uioletur ſine aio maligno. Fr. Caſ. de torm. cap. 18. num. 23 419
Deliquiſſe ille pſumitur, qui ex delicto cõmodum ꝯſequitur, vel incõmodũ euitat, vel cui ita forte vr. Fr. Caſ. de ind. num. 3 400
¶ Dæmon hominem de loco ad locum portare poteſt. Fran. Ponz. de lamijs, nu. 40 93
Dæmon quare ſortilegis ſuadet ſacrorũ abuſus effectus aliquos mirabiles parere. Paul. Gir. de ſortil. q. 3. num. 22 109
Dæmon mente mulieris per infidelitatem capta, in diuerſas perſonarum ſpecies ſe transformat coram illa, ibi. q. 7. num. 2 117
Dæmon maleficis, ſiue ſortilegis utitur, tanq̃ inſtrumentis ad nocendum corporibus humanis, ibid. q. 8. num. 1 125
Dæmon non poteſt hominem in aliam transformare ſpeciem, ibi. num. 2 ead.
Dæmon quæ & qualia in cognitione habeat à naturali potentia, ibi. q. 10. num. 3 127
Dæmonis ſuffragium inuocare ad ſciẽdum, vel faciendum ea, quæ ſoli Deo competunt eſt hæreticum, ibi. nu. 19 129
Dæmones qui aliquem ad peccatum induxerunt contra naturam, abhominantes fugere eſt credendũ. Fr. Ponz. de lamijs, nu. 64. 96
Dæmones inuocare, & ab eis reſponſa petere, an ſit hæreticum, ibi. nu. 82 98
Dæmones ſanguinem amare dicuntur. Paul. Girl. de ſort. q. 2. num. 9 106
Dæmones ratas habent ſubmiſſiones ſibi factas in manibus miniſtrorum ſuorum. Paul. Girl. ibid. in 3. q. num. 2 107
Dæmones euocati ueniunt certis tpib. ſignis, carminib. & ritib. obſeruatis, ibid. nu. 7. ea.
Dæmones maleficis reſponſa præbere ſolent. ibid. num. 10 ead.
Dæmones per artes magicas euocati, inuiti cõparare coguntur, ibi. nu. 23 109
Dæmones elemẽtorum, metallorum, lapidum, herbarum, plantarum, reptilium, auium, piſcium, & motuum cœli notitiam habẽt, ibi. q. 6. num. 10 114
Dæmones deferre homines corporaliter de loco ad locum motu ueloci eſt impoſſibile, qđ ſi verum eſſet, non modica, nec pauca ſequerentur inconuenientia, ibi. q. 7. nu. 3 117
Dæmones apparentias, & illic tex ſpecies intellectui humano reprãrare põt, ibi. n. 5. 118
Dæmones ſm ipſorũ nãlem virtutẽ multa facere põt, q̃ non faciunt, diuina eos reprimente prouidentia, ibi. num. 14 119
Dæmones miracula facere nõ põt. ibi. n. 15. ea.
Dæmones ꝑ virtutem ſuam adeo vehemẽtem, & acutam, operanr quædam, q̃ à nobis miracula putantur, & non ſunt, ibi. nu. 16 ead.
Dæmones in nobis duplr operari põt. ibid.
Dæmones permittente Deo in forma corpora li aſſumpta, poſſunt hominem vere, & realiter de loco ad locum transferre. ibid.
Dæmones in nobis mirabiliter operari poſſunt dupliciter, ibi. nu. 38 124
Dæmones contra iuſtitiam humanam vires ſuas nequeunt extendere, ibi. num. 39 125
Dæmones in ſortilegijs uocantur. M. Ant. Bl. de ind. num. 398 392
Dæmonum auxilij imploratio ad ſciendum futura hæreſim ſapit. Paul. Girl. de ſortil. q. 10. num. 10 128
Dæmonum inuocatio per modum orationis propriẽ hęreſis eſt, ibid. num. 11 ead.
Dęmonum diuinationes, & reſponſa euitanda ſunt, etiam ſi vera prędicent. Gund. de hęre. q. 9. num. 8 160
¶ Denuncians prelatum, an debeat ab eccleſia expenſas habere. Bonic. de acc. nu. 53 12
Denuncians an poſſit recipi in teſtem. Fr. Caſ. in q. crim. cap. 7. num. 11 424
Denuncians an conſequatur beneficium ſtatuti pręmium proponentis iudicanti delictũ, vel accuſatori. ibi. nu. 12 ead.
Denuncians an teneatur edere libellum ſicut accuſator, ibid. num. 16 425
Denunciantes malitioſe non aggrauantes delictum, tenentur de falſo, ibid. nu. 5 424
Denunciantes aliquem qui non deliquit, an, & quando excuſentur, ibi. nu. 6 ead.
Denunciantes ratione officij, an ad expẽſas teneantur, ibid. num. 7 ead.
Denunciantibus officialibus, quando, & in q. bus caſibus credatur, ibid. num. 8 ead.
¶ Denunciare qui tenentur, & ſi in probõne defi-

deficiant, an puniant. Paul. Gir. de relax. car. in tit. de calum. q. 2. num. 7 427
Denunciare quis teneatur maleficium cōmiſſum in confinibus duarum villarum. Franc. Caſ. in q. crim. cap. 7. num. 2 424
Denunciare qui tenetur ſub pœna, an excuſentur ſi accuſator præuenerit, ibid. nu. 9 ead.
¶ Denunciatio euangelica ad pniam tm̄ agit, non ad pœnam. Bonic. de accuſ. nu. 8 8
Denunciatio priuata per quos fiat, ibi. n. 11. 8
Denunciatio euangelica, & canonica quid inter ſe differat, ibi. num. 12 8
Denunciatio iudicialis eſt duplex, ibi. n. 15 9
Denunciatio priuata quæ ſit. ibi. nu. 16 ead.
Denunciatio euangelica requirit q̄ denūcians ſit ſine macula, ibi. nu. 19 ea.
Denunciatio regularis quæ ſit. ibi. nu. 20 ea.
Denunciatio clamoſa, & frequens, an ſufficiat contra ꝯſtitutum in dignitate, ibi. n. 45. 11
Denunciatio nequaq̄ fieri debet, ſi crimen ita occultum ſit, vt probari nequeat, & epō contrarium mandanti minime obediendum eſt. Gund. de hæret. q. 10. num. 7. 8 160
Denunciatio decani, ſeu centenarij an faciat indicium. M. Ant. Bl. de ind. nu. 396 392
Denunciatio quando ſapiat accuſationem, uel inſtigationem. Franc. Caſ. in qō. crim. cap. 7. num. 17. 425
Denunciatio ſola non facit aliquam probationem, vel indicium, ſed tantum ſufficit ad inquirendum, ibid. nu. 15 ead.
Denunciationis aduerſus hæreticos quæ forma ſit. Gundiſſ. de hær. q. 10. nu. 6 161
Denunciationem iudex eccleſiaſticus, an indiſtinctè admittat. Bonicont. de acc. nu. 17 9
Denunciatione facta per ſaltuarium, an dicatur de delicto conſtare. Franc. Caſ. in qō. crim. q. 7. num. 14 414
¶ Denunciator eſt ad inſtar accuſatoris, fallit in his, qui ratione officij ad id tenentur. Fr. Caſ. ibi. nu. 1 ead.
¶ Deponens bis contra aliquem, in ſecunda atteſtatione præſumitur inimicus. M. Ant. Bl. de ind. nu. 156 372
¶ Deportandus eſt qui filium ad militiam delectum, debilitat vt inhabilis fiat. Plac. de acc. tit. 6. num. 24 7
Deportatus per miniſtros debet ad locum cōduci, ſecus eſt in relegato. Ioan. Ant. Rub. de poteſta. proc. in 1. par. nu. 199 31
Deportatus non amittit ea quæ ſunt iuriſgentium, ibi. nu. 226 33
Deportato, vel relegato totus mundus interdicitur. Iac. de Are. de bann. num. 1 199
¶ Deportatio requirit formam actualem, vt ipſe deportatus ꝑ miniſtros ducatur ad inſulā. Io. An. Rub. de pot. proc. in 1. par. n. 229 33
Deportatio nihil aliud eſt, q̄ oium bonoꝝ publicatio. Nic. Boër. de ſed. in 7. q. nu. 30 83
¶ Depoſitio. Ex grauiſſimis tm̄ criminib. quis ab ordine deponitur. Io. An. Rub. de poteſt. proc. in 1. par. num. 245 34
vbi agitur de Depoſitione ab ordine alicuius corporis, ibi de iure ciuili non agitur de tā graui pœna. ibi. nu. 246 ead.
Depoſitio ab officio, & beneficio trahit ſecum executionem, ibid. num. 58 23
¶ Depoſitio teſtis poſt terminum examinati, non ualet. M. Ant. Blanc. in tract. de indic. num. 342 387
Depoſitio ſiue iuro nulla eſt, ibi. nu. 384 391
Depoſitio mortui, an faciat indicium ad torturam. ibid. nu. 390 ead.
¶ Depoſitus poſt pactam pniam, & legitimam purgationē ad priſtina reſtituitur. Paul. Gir. de pœn. omn. coit. q. 2. num. 3 447
¶ Deprehenſus in aliqua hæreſis ſuſpicione, qua pœna plectendus ſit. Paul. Gir. de hære. q. 8. num. 1 152
¶ Deſcendentes vſq; ad decimum gradum excedunt. Nel. de bā. in 1. par. 1. tēp. n. 8. c. 205
¶ Deſcriptio an inuentarium bonoꝝ accuſati fit duab. rōnib. Ant. Col. in for. proc. extr. in contr. crim. art 86 466
¶ Deſinere poſſe, & ſic non poſſe multis modis dr̄. Nell. de ban. in 2. par. 2. temp. n. 66. c. 264
¶ Deſiſtens ab accuſando, & ꝓſequendo crimē publicum, incidit in Turpillianum. Io. Ant. Rub. de poteſt. proc. in 1. par. nu. 16 22
Deſiſtere, ſeu deſtitiſſe ab accuſatione q̄s dicat. Plac. de acc. tit. 4. num. 6 4
¶ Detentio eſt offenſio in perſonam. Nell. de bann. in 2. par. 2. temp. num. 38 253
Detentus in carcere ut ibi moriatur, torqueri dr̄, & ſi ꝯfiteatur, eius ꝯfeſſio nulla erit. Gui. de Suz. de ind. nu. 75 324
¶ Determinans ad plura determinabilia relatū, pariformiter illa determinare debet. Pau. Gir. de fort. q. 12. num. 9. 16 116. 134
¶ Detinens vxorem, vel terram inimicitiam cum domino contrahit. M. Ant. Bl. de indic. num. 98 367
Detinens, & detentus in carceribus inimicitiā inuicem ꝯtrahere pſumuntur, ibi. n. 99 ea.

❡ Deus ex conuentione ſua obligari poſſet. Inc. Auct.de crim.leſæ maieſt.q.1.nu.9 51
Deus per artem dæmonis multa contingere permittit. Io.Franc.Ponz. de Lamijs, & excell. iuris,num.41 94
Deus ſolus ſecreta cordis humani rimari pôt. Paul.Girl.de ſort.q.10.num.2 126
Deus Acheron in breuibus adijci ſolitum, an ſit verbum diabolicum. Paul.Girl. ibid. qō. 11.num.24 132
Deus peccatoris mortem non optat, ſed q viuat,& conuertatur potius.Paul.Gir.de hær. q.5.num.13 149
Deus cur ſinat tot hæreſes eſſe,& tantorum hæreticorum animas in infernum mergi. Gund. de hæret.q.3.num.5 155
Deus qñq; quæ à dæmonibus prędicuntur euenire ſinit,vt hoium religionem, erga illum tentet,ac experiatur,ib.q.9.num.9 160
Deus ſolus eſt ſcrutator cordium. M. Ant.Bl. de ind.num. 57 364
Deus ſolus ſcit occulta.ibid.num.399 392
Deus ſubiecit Principi leges,& tributa, ſed nō ſubiecit ei conuentiones, & conſuetudines, quibus ipſe ligatur. Inc. Auct. de crim.læſæ maieſt.q.1.num.9 51
Dei ſecreta inquirere non debemus. Gondiſſ. de hæret.q.4.num.6 155
Deo ſoli reſeruata quæ ſint, nec vlli permiſſa creaturæ.Paul.Gir.de hær.q.10.nu.1. c.126
Deo explorata ſunt omnia,& intuetur cor. Fr. Caſ.de ind.num.8.el 2. 406
Deo Mammonæ ſacrificantes,ut fiant diuites, qualiter puniri debeant.Paul.Girl.de ſortil. q.11.num.25 132
❡ Diabolus quoad poteſt fidei noſtræ reſiſtere nititur,& eam impugnare.Fr.Ponz.in trac. de lamijs,num.42 94
Diabolus ſummopere ab hominibus adorari cupit, atque ut adoretur nullum mouet lapidem.Paul.Gir.de ſortil.q.3.num.6 107
Diabolus an ſit futurorum pſcius.ibi.n.11. c.108
Diabolus plus timet ſignum crucis, q cetera oia quæ in mundo ſunt ibi.q.5.nu.4. 112
Diabolus ante Chriſti aduentum duas manus habere dicebatur. ibid.
Diabolus ſub diuerſis inſtrumentis, & figuris docet ſortilegos diuerſa committere flagitia,ibid.num.11 113
Diabolus rerum naturalium,& ſecretorum naturæ,maiorem haber cognitionē, q omnes ſimul homines,ibid.q.6.num.2 ead.
Diabolus qualis in ſua conditione fuerit, & qualis poſt lapſum,ibi.num.3 ea.
Diabolus præteritorum, aut præſentium occultorum homini incognitorum, optimus eſt interpres,ibid.num.5 ead.
Diabolus furta,adulteria,& cętera quoq; vitia, quanquam occultiſſima cognoſcit ibi.
Diabolus rerum principia cognoſcit, cui magis nota eſt virtus cauſarum naturalium, q hominibus,ibid.num.6 114
Diabolus quare qñq; futura prædicit, ex certa ſcientia,q non habet ipſe.ibi.nu.7 ead.
Diabolus imbutus artibus magicis uelat,alias cognita impoſſibilia,ibid.num.9 ead.
Diabolus nulla obliuione capitur,aut ignorantia rerum naturalium,aut ſecretorum naturæ,ibid.num.10 ead.
Diabolus in oibus artibus liberalibus omniū hoium eſt longe doctiſſimus,ibi.nu.11 ea.
Diabolus ex quibus rebus mixturas,aut compoſitiones faciat. ibid.
Diabolus quædam in puluerem,& quædam in pinguedinem redigere docet ad faciendum ſortilegia,ibid.num.12 115
Diabolus quare à Deo permittat adeo inhoneſte res diuinas,& ſuæ adorationis cultum deturpare,ibi.nu.19 116
Diabolus hoc vnum maxime optat, vt ab hominibus adoretur. Paul.Gir.de ſortil.qō.7. num.9 118
Diabolus Chriſtum aſſumptum detulit in ſanctam ciuitatem ſtatuens eum ſupra pinaculum templi,ibid.nu.18 119
Diabolus quare nō poſſit mouere corpus,quo vult,ibid.num.20 120
Diabolus virgas ligneas in vtros dracones cō uertit.ibi.num.22 ead.
Diabolus reducens ſtrigas à ludis dæmonum, ſi ſonum campanæ pro Aue Maria audierit, cogitur eas in loco dimittere,ib.n.30. c.122
Diabolus eorum mortem quos habet ſubiectos optat,ibid.q.9.num.2 126
❡ Diaconus rebus ſacris abutens, & in vſus pfanos eas conuertens, quanto tempore excōmunicatus ab altaris miniſterio ſit ſuſpenſus.Paul Gir.de ſortil.q.16.num.3 138
❡ Dicens ſe in micum inimicus eſt.M.Ant.Bl. de ind.num.108 368
❡ Dictio uſque,ſtat excluſiue. Io.Ant.Rub.de poteſt.proc.in 1.par.num.204 31
Dictio fruſtra, quam ſignificationem habeat. ibi.nu.370. 376 41.42

Dictio

Dictio penitus,quid importet,ibi.nu.374 ea.
Dictio vſque,an includat,vel excludat.ibi.in 2. par.num.60 47
Dictio ſtudioſe,in delictis malum aium ſignat. Nic.Boer.de ſedit.q.7. num.35 83
Dictio ſæpius,in tribus vicibus verificatur.ibi. num.54 85
Dictio nunquam,eſt excluſiua, loci, & tpis, & cuius uis alterius ſubiecti.Paul.Girl.de hær. q.5.num.17 150
Dictio a,qño ponatur.Nell.de bann.in 2.par. 2.temp.num.66 264
Dictio ab,ſimpliciter poſita, ſeparationem denotat, & qnque incluſiue ponitur ibid.
Dictio ab hinc,quomodo exponatur. ibid.
Dictio ab hinc ante,intelligitur .i. ab hinc retro ibidem
Dictio poſt,quomodo exponatur. ibid.
Dictio quaſi,improprietatis eſt nota.Pau.Gir. de pœ.om.coit.q.10.nu.9 456
Dictio non,adiuncta verbo poteſt,quid denotet.Nell.de ban.in 2.par.1.temp.n.2. c.207
Dictio propter,cauſam remotam denotat. ibi. num.7 208
Dictio perinde, ad oẽs qualitates rēr refertur. Nell.ibi.in 1.par.2.temp.num.53 231
Dictio ad,modum indicat,ibi.num.78 239
Dictio tunc,extremitatem denotat.Nell.ibi.in 3.par.1.temp.num.7 269
Dictio ante,qño intelligatur.Nell.ib.in 2.par. 2.temp.num.66 264
Dictio hæc,cauſam proximam denotat, ibid. num.7 245
Dictio hæc, ꝑ pp,ponitur,ibid.num. 53 260
Dictiones incontinenti,mox,protinus,& ſimiles,modicum tps denotant,ibi.nu.63. c.263
Dictiones continuo,mox,& ſimiles qnq; temporis ſpacium admittunt.Paul.Girl. de hær. q.5.num.16 150
Dictionũ intra,& infra,natura quæ ſit, & qño intelligantur.Nell.de ban.in 2.par. 2.temp. num.66 264
Dictio vna,pro alia,poni ſolet,ibi.n.53. c.260
Dictio taxatiua quid operetur.Nell.ibid. in 2. par.1.temp.num. 11 210
Dictiones collectiuæ quæ ſint. Nell.ibid.in 2. par.2.temp.num.20 248
¶ Dictum vnius teſtis cum fama, indicium ſufficiens prębet ad torturam.Guido de Suz.de ind.& tor.num.94 316
Dictum teſtis validius dicitur cum tortura factum,q̃ quod ſiue Fran.Brun.de ind.& tort. in 4.q.2.par.num.16 452
Dictum ſocij, an faciat indicium ad torturam. M.Ant.Blan.de ind.num.370 389
Dictum ſocij an faciat indicium contra ſocium ad torturam.ibi.num.377 390
Dictũ mortui an faciat indiciũ,ib.n.390.c.391
Dictum defuncti vilis præſumptio dr. ibi.
Dicto vltimo teſtis ſtatur in crimine hæreſis. Ioan.Franc.Ponzin.de lamijs.num.84 98
¶ Dies triplex eſt nãlis,artificialis,& emergẽs. Nell.de bann.in 3.par.2.temp.num.66.ver. ſed aduertendum 264
Dies termini,an computetur in termino, ibi.
Dies an exprimendus ſit in accuſatione. Fran. Caſ.in q.crim.cap.3.num.8 310
Dies vtiles qui dicantur.Placen.de accuſ. tit.3. num.8 5
Dies decem dantur fauore iurium ad appellandum infra quos ſi non appelletur, ſententia tranſit in iudicatum. Incer.Auct.de modo ꝓcedendi contra apoſt.num.16 197
¶ Diffamatio an requiratur inquiſitione de hęreſi,& an litis conteſtatio.Lud.Car. de hær. num.110.111. 187
Diffamatus de falſitate antequam banniatur, citari debet.Nell.de bann.in 3.par.1.temp. num.4 211
¶ Differentia inducenda nõ eſt inter ius canonicum,& ciuile,niſi expreſſe tex.reperiatur. Io.Nic.Arel.de hæret.not.44.num.4 143
¶ Difficultas puniendi, excuſat iudicem à puniẽdis delictis.Nic.Boẽ.de ſed.q.1.n.8. c.70
¶ Diffinitio, & alluſio an præualeant quando contrariæ ſunt. Nell. de bann. in 2. par.2. temp. num.54 261
¶ Digitus an ſit membrum,vel officium membri.ibid.nu.51 258
¶ Dignitatis, vel conditionis ratio attenditur in pœnis.Plac.de acc.tit.2.num. 5 2
¶ Dilatio non eſt de ſubſtantia probationis. M.Ant.Blan.de ind.num.340 387
Dilationes conceſſæ reo per diſpoſitionẽ auct. offeratur.C.de lit.conteſt. non dantur in criminalibus.Io.Ant.Rub.de pot.procur.in 1. par.num.42 22
Dilationes auferendo, aufertur actori ius ſuũ, & reo defenſio, ex æquitate naturali. Ant. Col.in for.proc.extraord. in contr. crimin. art.164 468
¶ Dinumeratio in triginta pedũ circa capellas q̃ ſunt in caſtris,de ꝯſuetudine nõ habet locum,pro immunitate. Ant.Col. in for. ꝓc.

extr.in contr crim.art.127 467

¶ Directe,& principaliter quæ dicantur ad fidem pertinere,& quæ indirecte,& ſecundario.Gondiſſ.de hæret.q.1.num.2 154

¶ Diſcordia generatur,ſi alijs alleuiatis,alij nimis in collectis grauentur.Nic.Boër.de ſedit.q.1.num.3 69

Diſcordiam parit præſumptio nouitatum.ibi.num.2 ead.

¶ Diſpenſatio fieri non debet cum criminoſo aſſueto crimina cõmittere.Paul.Gir.de rel.carc.in tit.de pœn comp.q.1.num.6 310

Diſpenſationes odioſæ non ſunt ampliandæ licet bene fauorabiles. Inc.Auct.de crim.læſæ maieſt.q.10.num.5 67

¶ Diſpoſitio odium irrõnabile continens, nullatenus extendi debet. Inc.Auct.de crim.læſæ maieſt.q.5.num.2 57

Diſpoſitio pœnalis reſpectu delinquentis eſt reip.fauorabilis,reſpectu vero filiorum continet odium.ibi.nu.13 59

Diſpoſitio exceptionum excluſiua ſuper certa qualitate fundata, exceptiones illi qualitati detrahentes nequaquam excludere videtur. Gond.de hæret.q.11.num.3 162

Diſpoſitio quæ ab initio inutilis eſt, ꝯfirmari non põt.Iac.de Are.de bann.nu.39 201

Diſpoſitio legis, & contractus hominis vbi cõcurrit,tunc fortior effectus reſultat. Incer.Auct.de crim.læſæ maieſt.q.1.nu.3 50

Diſpoſitio vſ̃is reſtringitur,nequis indebite dãnum patiatur,ibi.q.6.num.17 62

Diſpoſitio an ſit fauorabilis, vel odioſa, cauſa proxima,& non remota attendi debet. ibi.q.6.num.12 61

Diſpoſitio deducta ad cauſam, à qua incipere potuit,conualeſcit.Iac.de Are.de bann.numero 44 201

Diſpoſitio in vno ex correlatiuis ad alium trahit.Nell.de bãn.in 2.par.2.tẽp.nu.40.c.253

Diſpoſitio facta de filijs non comprehendit filias,vbi de odio irrationabili tractatur. ibi.num.42 ead.

Diſpoſitio ſimplex an in mixto verificetur.ibi.in 3.par.2.temp.num.14 271

Depoſitio legis adaptatur ad diſpoſitionem ultimæ voluntatis vbi eſt dĩa inter ꝯtractus, & ultimas uoluntates. Nell.de bã.in 1.par.3.temp.num.1 290

Diſpoſitio ſuper preparatorio porrigitur ad illud cuius eſt præparatorium.ibid.nu.4 291

Diſpoſitio ſuper publico iure tanquam ſpecie differens ad priuatũ nõ trahit.ibi.n.11. 292

Diſpoſitionem omnem cenſeri debere ex eo, quod principaliter agitur. Ioã.Ant.Rub.de poteſt.proc.in 1.par.nu.338 40

Diſpõnes legales totius vltimis voluntatibus, q̃ ꝯtractib.æquiparantur. Nell.de bann.in 4.par.1.temp.num.4 215

Diſpoſitio.§.ad crimen,in l.pen.ff.de pub.iud. an in his caſibus procedat, in quibus non habet locum pœna talionis.Io.Ant.Rub.in d.§.ad crimen,num.11 22

Diſpoſitio d.§.ad crimen, nedũ in crimine publico, ſed etiam in priuato locum ſibi vendicat.ibid.num.85 24

Diſpõ l.is cui bonis.ff.de verb.obl.non ꝓcedit in hæretico qui etiam ꝯtrahendo non põt ſuam ꝯdõnem meliorem facere. Io.Nic.Ar.de hæret.not.44.nu.1. 143

Diſpoſitio.l.tranſigere.C.de tranſact. non ꝓcedit in delictis cõmiſſis aduerſus Dei maieſtatem,ibid.not.8.num.2 139

¶ Diſpoſitum in filijs nunq̃ ad filias trahitur. Inc.Auct.de crim.læſæ maieſt.q.5.n.3 58

¶ Diſputandum non eſt de iuris apicibus,cum de bona fide agit̃.Bonic.de acc.nu.9 8

Diſputandum an ſit cum hæreticis uolentibus publice diſputare perſiſtendo, & ꝯfirmando errores ſuos,& an cum Iudęis,& alijs infidelibus diſputare volentibus. Gondiſſ.de hær.q.21.num.1 170

Diſputandum non eſt cũ negantib. principia, qũo intelligat̃,& in qb. ꝓcedat,ib.n.4. 171

Diſputare publice de fide q̃n liceat, latiſſime, vbi etiam quæ in tali diſputatione ſeruari oporteat,traditur,ibi.num.1 170

¶ Diſputatio noĩum ꝑtinacibus relinquenda eſt.Nell.de ban in 1.par.2.temp.nu.3.c.218

Diſputatio an ſit fienda ſuper indicijs ꝯtra teſtem habitis, ſicut ſuper his quæ ꝯtra reum habentur.Franc.Brun.de ind.& tort.in 4.q.2.par.num.15 341

¶ Diſtinguentis opinio ſemper dicitur melior. Io.Fr.Ponz.de lamijs &c.nu.55 95

¶ Diſtrictus quis dicatur.Nel.de ban.in 1.par.2.temp.num.58 232

¶ Diuites bonæ opinionis,& famæ in duobus tm̃ caſibus torqueri poſſunt. Fr.Bru.de ind.& tort.in 4.q.2.par.num.7 340

¶ Diuinatio an faciat indicium ad torturam. Fr.Bru.de ind.& tort.in 3.q.1.par. nu.329.car.336 & M.Ant.Bl.de ind.nu.397. 392

Diuinatio quę fit per ſomniorũ interpretationem

nem, an ſit prohibita. Paul. Girl. de ſortil. q. 11. num. 27 132
Diuinationes & ſortilegia qñ dicantur ſapere hæreſim manifeſtam, & qñ non. Gondiſl. de hæret. q. 9. num. 6. 10 160
Diuinationem quatuor ſunt ſpecies. ſ. geomãtia, hydromantia, pyromantia, & aërimãtia. Paul. Gir. de ſort. q. 2. num. 6 106
Diuini quare ſic dicti ibid.
Cetera vide infra i litera S, in ver. Sortilegi.
¶ Diuortiũ ortũ inter maritũ, & vxorẽ cauſat inimicitiã. M. Ant. Bl. de ind. nu. 101 368
¶ Doctrina certa in indicijs, ut ex eis ꝓcedatur ad torturam, dari non poteſt. M. Ant. Blan. de ind. num. 40 363
¶ Doctor legum, an pro debito carcerari poſſit. Bald. de carcerib. cap. 1. num. 4 301
Doctoris dcm̃ ſm leges quas allegat, intelligi debet. Nic. Boër. de ſedit. in 6. q. nu. 14. 78
Doctores iuris priuilegiati ſunt in multis. Ioã. Fr. Ponz. de lamijs, nu. 19 91
Doctores iuris contẽnentes velut pecudes deteſtandi ſunt, ibi. num. 20 ead.
Doctores nõ debẽt cogi hoſpitari milites. ibi.
Doctores iuris ciuilis circa quæ verſari dicantur, ibid. num. 21 ead.
Doctores iuris magnifici appellari debẽt. ibi.
Doctores iuris ſunt optimi iuſtitiæ, & reipub. miniſtri. ibid.
Doctores iuris ciuilis vocari debẽt ad ꝓceſſus & examinationes inquiſitõꝝ, ibi. nu. 66 96
Doctores legum, & aliaꝝ ſcientiaꝝ, perſonalr̃ capi, ad iudicem trahi, aut quouis modo vexari non pñt. Franc. Brun. de ind. & tort. q. 4. 2. par. nu. 23 341
Doctores an poſſint torqueri. Guido de Suz. de ind. & tor. nu. 108. & ibi. Lud. Bol. in add. num. 109. car. 328. Fr. Br. ibi. nu. 22. car. 341. & Paul. Gir. de qõ. q. 6. nu. 3. car. 436. & Frã. Caſ. de torm. cap. 10. num. 14 415
¶ Dogma falſum, & à fide extraneũ defendẽs, hęreticus eſt. Pau. Gir. de hær. q. 2. n. 3. c. 442
¶ Dolor ẽt innocentes mentiri cogit. Fr. Brun. in tract. de ind. in 6. q. 2. par. nu. 1 350
¶ Dolus pro facto accipitur in l. Corn. Plac. de accuſ. tit. 6. num. 9 5
Dolus præſumptus futurus remitti poteſt, non autem verus. Inc. Auct. de crim. læſæ maieſt. q. 8. num. 12 66
Dolus in quibus criminibus culpæ præponderet. Io. Fr. Ponz. de lamijs, nu. 87 99
Dolus vel ſcm̃ cedentis ceſſionario obeſſe non debet. Iac. de Are. de ban. nu. 32 200
Dolus ex parua re non præſumitur. M. Ant. Blan. de ind. num. 130 370
Dolus licet in actu delicti præſumatur, non in præſumitur prius deliberate reus delictum commiſiſſe, ibid. nu. 56 364
Dolus, & fraus non debet alicui patrocinari. ibi. num. 209 376
Dolus bonus eſt, contra hoſtem machinari. Nel. de ban. in 2. par. 2. temp. num. 8 245
¶ Domeſticus non debet torqueri in eum cuius eſt domeſticus. Fran. Brun. de ind. & tor. in 4. q. 2. par. num. 10 340
Domeſticus tpe contractus, ſi deſijt eſſe domeſticus tpe atteſtationis faciẽdæ, & duret cauſa reuerentiæ, non poteſt eſſe teſtis. M. Ant. Blan. de ind. num. 135 370
Domeſticus non poteſt examinari ad fauorem illius cuius eſt domeſticus, ibi. nu. 362 388
Domeſtici taciturnitas, an faciat indicium contra ſe, ibi. nu. 274 382
Domeſtici teſtes admittuntur in probãdis his, quæ domi geruntur. Paul. Girl. de relax. car. tit. de abſol. Innoc. q. 3. nu. 3 307
Domeſtici pro delicto domi cõmiſſo pñt torqueri. Fr. Br. de ind. in 5. q. 2. par. n. 38. c. 347
Domeſtici & familiares qui dicantur. M. Ant. Blan. de ind. num. 363 388
Domeſtici & familiares aliquando admittunt ad teſtificandum, ibi. nu. 364 ead.
¶ Dominium eiuſdẽ rei ex plurib. cauſis, codẽ vel diuerſis tpib. ꝯcurrentib. quæri nõ põt. Inc. Auct. de crim. læſæ maieſt. q. 1. n. 19. 52
Dominium rerum & earum defenſio de iure gẽtium eſt Nell. de bann. in 2. par. 2. temp. numero 55 261
¶ Dominus admittit̃ ꝓcurator ꝓ ſeruo carcerato, nec ſolus dñs, ſed & quis alius. Io. An. Rub. de poteſt. procur. in 1. par. nu. 117. c. 26
Dominus pro ſeruo admittitur ad defendendũ pro ſuo intereſſe. ibi. nu. 149 27
Dominus an poſſit tanq̃ procurator defendere ſeruum accuſatum, ibi. in 2. par. n. 55 57
Dominus an priuetur poſſeſſione ciuitatis, ꝑ ſubditorum rebellionem. Mart. Laud. de crimine læſæ maieſt. q. 5 48
Dominus feudi qua lege obligetur ad non priuandũ vaſallum feudo, niſi culpa ꝯuicta. Inc. Auct. de crim. læſæ maieſt. q. 1. num. 20. c. 52
Dominus caſtri à præfectis inquiſitioni requiſitus, an cogatur hæreticum in ſuo territorio manentem verbaliter citatum, illis tradere.

Gundiſſ.de hæret q.11.num.6 162
Quid in alijs criminib.ibid.nu.7 ead.
Dominus domus penes quā reperitur mortuus, an indiciet.M.Ant.Bl.de ind.nu.298. c.383
Dominus in cuius domo mortuus reperitur, indiciatur,ibid.num.299 ead.
Domini tenentes famulos malæ uocis, famæ, & conditionis de illorum delictis tenentur. Fr.Caſon.de ind.num.11 440
Domini temporales,an de propria iniuria cognoſcant.Ant.Col.in for.proc.extraord. in contr.crim.art.249 462
¶ Dominus dat ſapiam,& ꝯſilium,& q negligit legem,& ꝯſilium eius,perdet à paruulis,& à ſtultis.Franc.Caſ.de ind.num.11 411
¶ Domus appellatione ēt conducta venit.Nel. de bann.in 3.par.1.temp.num.3 211
Domum delicatam hr̄e noſtra non intereſt,ne ob id à foreſibus uexari nos oporteat. Nic. Boër.de ſedit.q.1.num.25 72
¶ Donans pecuniam hoſtibus principis, in crimen læſæ maieſt.incidit Mar.Laud.de crim. læſæ maieſt.q.4 48
Donans, & poſtea repertus in poſſeſſione rei donatæ,præſumitur habuiſſe malum aium. Mar.Ant.Blanc.de ind.num.88 367
¶ Donatio facta per hæreticum ante damnationem,an valeat,& an poſſit reuocari.Pau. Girl.de hæret.q.5.num.8 148
Donatio bonoꝝ facit præſumi de malo animo donantis.M.Ant.Blanc.de ind.nu.87.c.367
¶ Dos an fiſco applicetur ob vxoris hæreſim. Gundiſſ.de hæret.q.15.num.9 166
Dotes vxoꝝ hæreticoꝝ an ꝯſeruari debeant. Lud.Car.de hæret.num.141 192
¶ Dubietas ſiue ſit in facto,ſiue in iure,nō pōt interuenire procurator.Io.Ant.Rub.de poteſta.proc.in 1.par.num.352 41
¶ Dubium eſt quod oībus non liquet. Nell.de bann.in 2.par.3.temp.num.12 198
Dubia in ſpectant ad fidem ſunt ad Papā referenda Io.Fr.Ponz.de lamijs,nu.8 90
in Dubijs benigniora præferuntur in quauis materia,ibi.nu.45 94
¶ Dubius in fide hæreticus eſt,quod declara,& limita quinque modis,vt per Lud. Car. de hæret.nu.8 178
¶ Ducens aliquos verbis in aliquo loco, ſi interficiantur, contra ducentem præſumitur. M.Ant.Blan.de ind.nu.238 379
Ducens aliquem per locum,in quo ſcit inimicum offenſi adeſſe, præſumitur particeps criminis.Fr.Caſ.de ind.nu.3.5 395
¶ Duellum, an ſtantibus præſumptionibus nō tn̄ legitimis, indicendum ſit, & locum habeat.Lud.Car.de hæret.num.119 189
¶ Dux. In ducibus,& ꝓceribus nō habet locū vt delinquens ꝯtra coſtitutum puniatur ſm formam.l.quiſq;. C. ad l.Iul.maieſt. Mart. Laud.de crim.læſæ maieſt.q.1 48
¶ Dynus cum aliquam decideret q̄onem, ſynodus tota legalis ſapientiæ adeſſe videbatur. Inc.Auct.de crim.læſæ maieſt.q.1.nu.2.c.50
EBrioſus eſt irregularis. Nic.Plou. de irreg. num.2 100
¶ Eccleſia non claudit gremium redeūti. Paul. Girl.de hæret.q.8.num.2 151
Eccleſia quam pœnam imponit, & an ſanguinis.Lud.Car.de hæret. num.62 182
Eccleſia ſanguinem abhorrere dicitur. Paul. Girl.de relax.carcer.in tit. de pœ.compoſit. q.1.num.5 310
Eccleſia bannitum per contumaciam tutatur. Ant.Col.in for.proc.extraor.in controuer. crim.art.25 463
Eccleſia non habet territoriū niſi reſpectu clericoꝝ.Ant Columb.in for.proced. extraor. in controu.crim.art.114 466
Eccleſiæ immunitate non gaudet, debitor pro debito ciuili ductus per eccleſiam. Io.Tierr. in tract.de fuga.num.7 198
Eccleſię immunitate an gaudere debeat.Titius homicida,ſi non potuit fugere ad eccleſiam, ſed inuenit quendam ſacerdotem deferentē corpus Chriſti,aufugit ad ipſum,& cum accepit.ibid.num.8 ead.
¶ Edificare uolentes domos,q̄d facere debeāt. Nic.Boër.de ſedit.q.1.num.26 72
Edificium radicitus deſtructum,ſi reædificetur, omnino nouum dicetur. Inc.Auct.de crim. læſæ maieſt.q.2. num.2 53
¶ Effectus cōſurgit fortior diſpoſitione legis, cum hominis concurrente contractu.Incer. Auct.de crim.læſæ maieſt.q.1.num.3 50
Effectus ſortilegioꝝ qualiter cauſari poſſunt in corporibus humanis mediantibus rebus ſiue mixtis,ſiue ſimplicib.Paul.Girl.de ſort. q.6. num.1 113
Effectus ceſſat,ceſſante cauſa.Paul.Girl. de q̄ō. q.6.num.8 438
¶ Effractores vt plurimum damnantur in metallum.Plac.de accuſ.tit.6.num.22 6
¶ Egritudines quæ rebus proueniunt naturalibus,per cōtrarias res curari poſſunt.Paul. Gir.

Girl.de ſort.q.2.num.5 105
Egritudines,ſeu morbi quos inferunt malefici non ex imaginibus, aut ex ceremonijs proueniunt,ſed ex mixturis,& rebus applicatis naturalibus,ibi.q.6.num.18 116
¶ Emancipatio filiorum facta per hæreticum poſt hæreſim eſt nulla.Lud.Carer.de hæret. num.158 193
¶ Emãſor quis dicatur,& quis fugitiuus.Plac. de acc tit.6.nu.6 5
¶ Emens muricẽ,& purpurã tingẽs.pœna mortis punit.Gul.Bont.de pœ.mor.nu.2. c.444
¶ Emphyteuſis bãniti,an veniat in confiſcatione bonorum.Nell.de ban.in 1.par. 2.temp. num.24 224
Emphiteutica bona an damnato hæretico ueniant fiſco applicanda.Gondiſſ.de hæret.q. 15.num.8 166
¶ Epiſcopus eſt illuſtris. Ioã.Ant.Rub.de pot. proc.in 1.par.nu.238.& nu.242. in fi. 33
Eṗs in ſcriptis citari debet.ibid.num.239 ea.
Epiſcopus poteſt per ſubſtitutum ſententiam legere.ibid.nu.240 ea.
Epiſcopus notorius homicida non deponitur abſque ſententia.Inc.Auct.de crim. læſæ maieſt.q.1.num.23 53
Eṗs an poſſit facere pacẽ de maledictione Dei. Io.Fran.Ponz.de lamijs,nu.85 99
Eṗs à pontificalibus ſuſpenſus irregularitatem non incurrit ſi in eis celebrauit. Nic. Plou. de irreg.num.31 104
Eṗs remittere non põt offenſam illatam maieſtati Deo,ideo cũ hęretico trãſigere nõ põt. Io.Nic.Arel.de hæret.not.8.num.2 140
Eṗs põt iudicare de qõne fidei, & ↄtra hæreticos procedere,& ẽt capitulum ſede vacante. Gondiſſ.de hæret.q.7. nu.8 157
Eṗs an valear in hæreticum inquiſitorem procedere,ibi.num.17 158
Epiſcopus hæreſes expurgare negligens, qua pœna puniatur,ibid.num.19 ead.
Eṗs ſi poſſit inquirere ſolus ſine inquiſitore, & vice uerſa,quid inquiſitor abſque epiſcopo.ibi.q.8.num.3 159
Epiſcopus ſuper adulterio, & minoribus criminibus diſpenſare poteſt,ne deponatur clericus.Paul.Girl.de pœn.omniſ.coit. quæſt.2. num.3 447
Eṗs in quibus caſibus,& de quibus criminibus diſpenſare poſſit,ibid.num.4 448
Epiſcopus cum clerico diſpenſare poteſt in ſtupro, fornicatione ſimplici, & alijs minoribus criminibus.ibid.q.6.num.5 451
Epiſcopus inſtituens hæredem conſanguineũ, an hæreticus cenſeatur. Lud.Carer. de hær. num.47 181
Epiſcopo an liceat armatos miniſtros habere, pro ſuæ iuriſdictionis executione. Gundiſſ. de hæret.q.11.num.16 163
Eṗo ſine inqſitore non licet contra hæreticum diffinitiuam ꝓferre ſniam,nec cum diro carceri mancipare,nec tormentis ſubijcere,qđ limita & declara,vt ibi.q.8.num.4 159
Epiſcopi,& inquiſitioni præfecti ſunt, diſtricte aduerſus ſuſpectos de hæreſi procedant,nemini fraudoloſe falſo hoc crimen imponãt, nihil denique gratia,odio,aut lucri cauſa agant,ibid.q.7.num.18 158
¶ Equiparatio,& ſimilitudo ſufficit, ut ſit in ea re,de qua agitur, nec requiritur, ꝙ tota res alteri ſimilis ſit.M.An.Bl.de id.n.128.c.369
¶ Equo, & bono, æquior, & melior credatur. ibid.num.318 385
¶ Eremita quis,& vnde dicatur. Paul.Girl. de hæret.q.1.num.5 146
¶ Erigens furcas ꝓpria auctoritate pœna mortis naturalis punitur.Gul.Bon.de pœ. mor. num.3 444
¶ Errans in ſacro Euchariſtiæ hæreticus eſt. Paul.Girl.de hæret.q.2.num.2 145
Errans in facto excuſatur non autem in iure,ſi maior ſit.Paul.Girl.de pœn.omniſ.coit. qõ. 14. num.3 459
Errant qui fidem Xp̃i humanis rõnib. fundare nituntur.Gondiſſ.de hæret.q.21.nu.5. 171
¶ Error præſumitur quando aliud in referẽte, q̃ relato reperitur. Incer.Auct.de crim.læſæ maieſt.q 6.num.16 62
Error quid ſit.Paul.Girl.de quæſt. in 3. quæſt. num. 10 433
Erroris reuocatio nõ admittitur niſi ſm iudicis arbitriũ.Pau.Gir.de hær.q.5.n.12.c.149
Erroris reuocatio an poſt latam ſniam admittatur,ibid.num.15 150
Erroris reuocatio quando ſponte,& vero corde fieri dicatur,ibid.nu.4 148
Erroris reuocatio non admittitur niſi ſtatim poſt deprehenſionẽ fiat.ibid.q.10.n.3.c.153
¶ Et,copula,quid denotet. Nell.de bann.in 1. par.2.temp.nu.78 239
¶ Euangelica denũciatio requirit ꝙ denunciãs ſit ſine macula. Bonicont.de acc.nu.19 8
¶ Euentus ſpectatur ſi de puniendo crimine agatur.Placent.de accuſ.tit.6.num. 8 5

Euidens

¶ Euidens dicitur quod manifeſte liquet.Paul. Girl.de qõ.in 3.q.nu.12 433
¶ Euntes ad terminos hæreticoꝝ ꝯſequuntur indulgentias.Lud.Car.de hær.n.156. c.193
¶ Ex,dictio,aliqñ ponitur pro pp. Nell.de bã. in 2.par.2.temp.num.54 260
¶ Examinatio teſtium in crimine hæreſis põt alteri cõmitti. Io.Fr.Põz.de lamijs,& excel. iur.num.84 98
Examinatio,& tortura fieri poteſt diebus feriatis ꝯtra latrones famoſos.Pau.Gir.de relax. carc.in tit.de abſol.innoc.q.1.nu.2 307
Examinationi teſtium ꝯtra hæreticos duæ religioſæ perſonæ.Item publicus tabellio adhiberi debent.Gund.de hær.q.13.n.18. c.165
¶ Exceptio declinatoria an ueniat appellatione defenſionis.Io.Ant.Rub.de poteſt.ꝓcur. in 1.par.num.342 40
Exceptio incompetentiæ iudicis nunquam cenſetur excluſa,ibi.num.350 ead.
Exceptio banni an ſit declinatoria, vel peremptoria.ibi.num.355.357 41
Exceptio banni perſonæ cohæret,& illam non egreditur.Iac.de Are.de bann.nu.32 200
Exceptio banni an obſtet bannito ſuccedenti, & hæreditario nomine agenti,ibi.n.25. ea.
Exceptio banni ſupuenientis excludit bannitũ à iudicio per eum ante inchoato. Nell. de bann.in 1.par.2.temp.num.59 233
Exceptio talis ſi bannitur filius,an excludat patrem qui accuſauerat de iniuria facta filio. ibid.num.60 ead.
Exceptio talis an excludat tertium qui accuſauerat de conſenſu eius, qui poſtea eſt bannitus,ibid.num.61 ead.
Exceptio banni qñ incidenter poſſit oppo. Idẽ Nell.ibi.in 3.par.2.temp.num.4 269
Exceptio ꝙ q's nõ fuit rite cãcellatus de bãno, an poſſit in iudicio deduci ꝑ ꝓcuratorẽ. Io. Ant.Rub.de pot.proc.in 1.par.nu.361 41
Exceptio reſpiciens qualitatem perſonæ agentis,iudicanda eſt potius declinatoria, quam peremptoria.Io.Ant.Rub.de poteſt.proc.in 1.par.num.356 41
Exceptio quæ ſeorſum à crimine venit examinando,an poſſit opponi,&deduci in iudicio per procuratorem.ibi.nu.362.367 ead.
Exceptio proprietatis quoties concludit agentem non poſſidere, tunc obſtat agenti poſſeſſorio recuperandæ.Io.Nic.Arel.de hære. not.1.num.5 139
Exceptio nullitatis ſententiæ executionem impedit.Gundiſſ.de hæret.q.19.num.7. c.168. & Ant.Columb.in for.proced. extraord. in contr.crim.art.135 467
Exceptio quæ obſtat cedẽti,an ceſſionario obſtet.Iac.de Are.de ban.nu.33.car.176.&An. Col.in for.proc.extraord.in controu. crim. art.135 ead.
Exceptio reo competens,ſibi inuito auferri nõ poteſt. Nell.de bann.in 1.par.2.temp. numero 74 237
Exceptio ex ꝑdõne ꝑſonæ inqſiti, vel accuſati reſultans,an poſſit ante litis ꝯteſtationẽ opponi,ad impediendum bãni ꝓlationẽ, & de exceptione pp defenſionem, vel vindictã ex forma ſtatuti cõpetẽti.ib.i 1.p.1.tẽ.n.2.203
Exceptio quælibet in crimine læſæ maieſt. ceſſare debet.Fr.Brun.de ind.& tort.in 4.q. 2. par.num.24 342
Exceptio accuſatoria,in quibus ab accuſatione differat.Fr.Caſ.in q.crim.cap.6.n.6. c.424
Exceptio ineptitudinis reddit impoſſibilem ꝓnunciationem.Ant.Col.in for.proc.extr. in contr.crim.art.149 468
Exceptio tu es ſocius criminis eſt dilatoria,ib. art.197 470
Exceptio opponi poteſt ꝯtra teſtẽ in plenario iudicio, ꝯtra quẽ nihil oppoſuit reus in iudicio ſummario.ibi.art.237 472
Exceptio dilatoria dicitur,quæ eſt finis non recipiendi,ibi.art.157 468
Exceptio peremptoria dicitur, quæ eſt finis nõ procedendi.ibi.art.158 ead.
Exceptiones aduerſus excuſatorem q̃ opponi poſſint.An.de Can.de exc.i 1.par.n.10.c.14
Exceptiones quæ crimen tangũt, licet opponãtur ad proceſſum, an poſſint per ꝓcuratorẽ opponi.Io.Ant.Rub.de poteſt.procur.in 1. par.num.336.337.343.347 40
¶ Excipiens an ſit proprie actor. Nell.de ban. in 1.par.2.temp.num.62 234
Excipiens de crimine,& non probans, an puniatur vt calumnioſus accuſator.Fr.Caſon. in q.crim.cap.q.7.num.6 424
Excipiẽtis ꝯditio potior eſt in pari cauſa.Nell. de bann.in 1.par.2.temp.num.63 234
¶ Exceſſus in loco,& exceſſus in modo partiſicani.Nel.de bãn.in 2.par.2.tẽp.nu.29 250
¶ Excõicare poſſet Angelum Põtifex Rom. & iudicio damnare, ſi fieri poſſet, ille male de fide ſentiret.Gund.de hæret.q.7.nu.5 157
¶ Excõicationis ſnia qũo ferri debeat, & quid ſeruandum ꝑ excõicatorem poſt latã ſniam ſi re-

ſi requiratur ab excõicato exemplum. Inc. Auct. de modo ꝓc. ɔtra apoſt. nu. 9. 13. c. 197
quid ſi Excõicator nolit hunc ordinem ſeruari, ibi. num. 10 ead.
Excommunicationem per annum ſuſtinens, an poſſit ut hæreticus condemnari. Paul. Gir. de hæret. q. 8. num. 4 152
¶ Excommunicatus baptizans ſolẽniter, & publice efficitur irregularis. Nic. Plou. de irregular. num. 32 104
Excommunicatus celebrans irregularis eſt, & deponendus, ibid. num. 34 ead.
Excommunicatus an ſit mandans capi vnũ ex tribus clericis incedentibus, & alios duos non grauari, ſi mandatarius mandati fines excedens alios duos cepit, ibi. nu. 17. 102
Excommunicatus efficitur qui amatorium poculum propinat ex quo ſequitur abortiuũ. Paul. Girl. de ſortil. q. 13. num. 9 136
Excõicatus agit ad vxoris reſtõnem, hæreticus nequaq̃. Io. Nic. Arel. de hær. not. 1. n. 4. 138
Excõicatus ex quacunq; cauſa, ẽt ciuili, ꝑſiſtens ꝑ annum in excõicatione, hr̃ ſuſpectus de hæreſi, ibi. not. 41. num. 1 143
Excõicatus per annum præſumitur male ſentire de articulis fidei. ibi. num. 2 ead.
Excõicatus improprie, & largo ſumpto uocabulo, hꝛtic' dici pt. Gũd. de hær. q. 1. n. 3. 154
Ad hæc contumax, & infidelis, ibi. nu. 4. ea.
Excõmunicatus non agit, ſed ſe defendere poteſt. Iac. de Are. de bann. num. 21 200
Excommunicatus ſemel, niſi contrarium probetur, ſemper præſumitur excõmunicatus. M. Ant. Bl. de ind. nu. 135 370
Excõicatus excõicari põt. Nell. de bann. in 1. par. 1. temp. num. 3 204
Excõicatus an ꝓhibeatur accuſare in crimine hæreſis. Lud. Carer. de hæret. nu. 107. c. 186
Excõicato obſtat exceptio excõicationis, ne ſpoliatus reſtituatur. Io. Nic. Arel. de hæret. not. 1. num. 3 138
Excõicato non denegatur defenſio. Nell. de bã. in 1. par. 2. temp. num. 62 234
Excommunicati, & interdicti, an ſtatuta facere poſſint, ibi. nu. 21 223
Excommunicati, & ſocij criminis an admittantur ad teſtimonium in crimine hæreſis. Ioã. Frã. Ponz. de lamijs, num. 84 98
¶ Exculpatio vulnerati ꝓdeſt inculpato, ſeu inqſito, quominus ex indicijs torqueri poſſit. Io. An. Rub. de pot. ꝓc. in 1. par. n. 168. c. 28
¶ Excuſationes ſi ſint neglectæ ꝑ iudicẽ, ꝓceſſus eſt nullus. Ant. Col. in for. ꝓced. extr. in contr. crim. art. 163 468
Excuſationum triplex differentia. Ant. de Can. de excuſ. part. 1. num. 3 13
Excuſator quis ſit, & qualiter diffiniatur, ibid. num. 1 11
Excuſator ſine mandato an poſſit eſſe minor, & mulier, ibi. nu. 3 13
Excuſator ſine mandato ad quid admittatur, & quando, ibid. num. 4. 5 ea.
Excuſator quid differat à procuratore, defenſore, & nuncio, ibi. num. 7 ead.
Excuſator nomine cuius verba concipere debeat, ibi. num. 8 14
Excuſator non probans quod dicit, ad quid teneatur. ibid. num. 9 ea.
Excuſator nunquid procuratorem poſſit conſtituere, ibid. num. 11 ead.
Excuſator an in teſtem recipi poſſit ibid.
Excuſator ſine mandato quomodo innocentiam proponere poſſit. Ant. de Can. de exc. in 2. parti. num. 1 ead.
Excuſator in qua iudicij parte poſſit innocentiam allegare, ibid. num. 3 ead.
Excuſator nunquid poſſit à grauamine, ſeu ſententia appellare, ibi, num. 4 ead.
Excuſator poſt latam ſententiam comparens, vtrum poſſit à ſententia appellare ibi.
Excuſator appellans pro eo qui ad ſupplicium ducitur, nunquid poſſit ſiue mandato proſequi appellationem, ibi. num. 5 15
Excuſator abſentis, quas excuſationes meri facti poſſit allegare, ibi. num. 7. 10 ead.
Excuſator abſentis qui metu ſupplicij aufugit, nunquid admittendus, ibi. num. 9 ead.
Excuſator abſentis petens terminum citationis prorogari, ut abſentem inueniat, quem neſcit ubi ſit, nunquid audiendus, & quid ſi dicat ſe non inueniſſe, ibi. num. 14. 15 16
Excuſator allegans impedimentum facti ꝑciſi nunquid ſit audiendus, ibi. num. 21 ea.
Excuſator in cauſa capitali an ſatisdare debeat de ꝑtando finita abſẽtiæ cauſa. ibi. n. 22. ea.
Excuſator nunquid poſſit allegare eius abſentiam contra quem petitur ſententiæ executio. ibid. num. 25 ead.
Excuſator an admittatur ſiue mandato ad allegandum cauſas abſẽtię. Io. Ant. Rub. de pot. proc. in 1. par. nu. 222. 315. car. 32. 39
Excuſator an & qñs admittatur pro alio citra mandatum ibi. in 2. par. num. 21 44
Excuſatoris quale officium ſit. Ant. de Canar. de ex

de excuſat.in 1.par.num.2 13
¶ Executio aduerſus damnatos hæreticos,qualiter fiat.Gond.de hæret.q.19.num.1 168
Executio an fieri poſſit contra fideiuſſorē mortuo bannito.Nell.de bann.in 2.par.3.temp. num.6 297
Executio quid ſit.Paul.Girl.de relax. carcerat. in tit.de ſenten.& pœna. executio. quæſt.1. num.1 336
Executio pœnarum corporalium quare publice fieri debeat.ibi.num.3 ead.
Executio in cauſis criminalibus an ſtatim fieri debeat poſt ſnīam latam.ibi.q.2.nu.1.c.303
Executio an fiat in cauſa criminali ex ꝯfeſſione ſola abſque alio proceſſu,& ſnīa.Franc.Bru. de indic.in 6.q. 2.par.num.29 353
¶ Exempla maioꝝ nobis præiudicant.Anton. Col.in for.proc.extraord. in contr.crimin. art.49 464
Exemplis non eſt iudicandum.Io.Franc.Ponz. de lamijs, num.55 95
¶ Exemptus à banno an poſſit ratificare quæ geſſit tpe banni etiam ſi ſint inualida . Nell. de bann.in 1.par.3.temp.num.20 294
Exemptus de banno an poſſit à ſuis antiquis creditoribus conueniri.ibid.num.21 295
Exemptus de bāno an poſſit agere contra ſuos debitores,qui poſtq̄ fuit in banno, ante rebānitionem ſoluerunt cōi.ibi.nu.22 ead.
¶ Exercens ſe in armis,cum non ſit ſolitus , ꝓſumitur de delicto præcogitare.Idem ſi acuerit arma , vel aliquam experientiam fecerit, vel in loco vicino arma repoſuerit . Fr.Caſ. de indic.cap.4.num.4 402
¶ Exhæredari poteſt filius ꝑ conuerſationē , & cohabitationem cum inimicis patris . M. Ant.Blanc.de ind.nu.163 373
Exhæredatio per patrem facta eo ipſo extinguitur, & reuocatur cum cauſa illius inductiua remouetur.Inc.Auct.de crim.læſæ maieſt.q.4.nu.6 56
¶ Exhibitio in criminalibus habet locum ad recognoſcendū. Ant. Col.in for.proc.extr. in contr.crim.art.41.& 42 464
Exhibitio fit in eo habitu in quo quis repitur. ibi.art 44 ead.
Exhibitione denegata,qn̄ poſſit inquiſitus licite denegare.Bonic.de acc.nu.39 11
¶ Exilium quotuplex ſit.Placent.de acc. tit. 6. num.26 6
Exilium quibus irrogetur,vel ad tempus,vel in perpetuum.ibi nu.27 ead.
¶ Eximens captum de manu familię,an teneat vt eximens,& an etiam vt præſtans auxiliū, vel fauorē.Nel.de bā.in 3.p.2.tē.n.29.c.274
Eximens de manu poteſtatis debitorem an teneatur.Bal.de carc.cap.2.nu.4 302
¶ Exire uiſus domum cum fardello ſub veſte , an habeat contra ſe graue indicium.M.An. Blanc.de ind.num.418 393
Exire viſus domum (in qua furtum cōmiſſum fuit)tpe noctis an indiciet.ibi.nu.419.c.394
¶ Expēdens multam pecuniam de illo cuneo , cuius fuit pecunia, q̄ ſubtracta fuit, an indiciet.M.Ant.Blanc.de ind.num.420 ea.
Expendens pauper multam pecuniam, nec reperitur vnde habeat,an habeat indicium cō tra ſe,ibi.nu.421 ead.
¶ Expenſæ ꝯtumaciales (bonam vel malam foueat ꝯtumax cauſam) ſemper debētur. Ant. Col.in for.proc.extraord.in controu. crim. art.139 467
Expenſarum condemnatio fieri debet in cauſis criminalibus parte petente,ſicut in criminalibus.Paul.Girl.de relax.carcer.in tit.de expenſ.num.2 317
¶ Experimento ſermonum verorum cum reb. ſenſatis concordare debent.Io.Franc.Ponz. de lamijs,num.46 94
¶ Expilatores dicuntur fures atrociores à furibus alijs qualitate diſcreti . Placent. de acc. tit.6.num.7 5
¶ Expulſus de domo expellentis inimicus dr̄. M.Ant.Bl.de ind.num.100 367
¶ Extenſio paſſiua æquiparatoꝝ locum non habet i pœnis ipſo iure impoſitis.Inc.Auct. de crim.læſæ maieſt. q.1. nu.14 52
Extenſio in correctorijs nullo modo fienda, etiam ex identitate rationis,ibi.nu.11 ea.
Extenſio ex paritate rationis non fit in pœnis ipſo iure inflictis,ibid.q.5.nu.12 59
Extenſio & ſi ꝓhibita ſit, ſi tn̄ ratio expreſſa ſit in lege,fieri poteſt,ibi.q.10.nu.4 67
Extenſio ex identitate rōnis , ēt in pœnalibus licita eſt,vbi in lege ratio expreſſa eſt.Gond. de hæret.q.13.num.17 165
¶ Extrahentes aliquem de eccleſia crimen læſæ maieſt.incurrunt.Nic.Boēr.de ſedit.in 7. q. num.56 86
Extrahentes aliquē de eccleſia qua pœna ſint hodie puniēdi de iure canon.ibi.nu.58. ea.
¶ Extraordinarie procedere, eſt auferre iudicij ſubſtantialia,iure ciuili introducta. Anton. Columb.in for. proced. extraord. in contr. crim.

crimin.in princ. artic.1 462
Extraordinarium non concurrit cum ordinario; quando extraordinarium eſt contra ius commune, ibid.art.4 463
¶ Extrinſeca probant intrinſeca.M.Ant.Blan. de indic.num.59 365
FAcere ille dicitur contra ſtatum principis, q vult dirigere ſtatum ad aliud regimen . puta ad alium principem. Mart.Laud.de crim. læſæ maieſt.q.20 48
Facere contra Papam, vel Imperatorem, eſt cōtra ius quaſi naturale.M.Laud.ibi.q.20. ea.
Facere conuenticulum de Papatu uiuente Papa, eſt crimen læſæ maieſt.ibi.q.9 ead.
Facere qui inſtituit,& potuit, feciſſe præſumit. Fr.Caſ.de ind.tract.3.num.9 401
Facere qui prædixit, is feciſſe uidetur . Fr. Caſ. de ind.num.12 405
¶ Faciens ligam contra Imperatorem incidit in crimen lęſæ maieſt. ſecus ſi contra alium. Mart.Laud.de crim.læſæ maieſt.q.52 49
Faciens nouam ſectam contra fidem, an hæreticus ſit.Lud.Car.de hæret.num.59 181
Faciens id, quod fieri nōn ſolet, nec debet : aut nō faciens id, quod fieri ſolet, aut debet, ꝯtra ſe indicat.Fr.Caſ.de ind.num.3 404
Faciens priuatum carcerem pœna mortis eſt puniendus.Gul.Bont.de pœ.mòr.nu.3 444
¶ Facies hominis pulchritudinis cœleſtis inſtar formata, nō eſt pro crimine maculāda. Plac. de accuſ.tit.6.num.31 6
¶ Factum procuratoris ſolet obeſſe dño. Ioan. Ant.Rub.de pot.proc.in 1.par.n.280. 36
Factum aliquid eſſe non præſumitur niſi probetur.Fran.Ponz.de lamijs,num.45 94
Factum ſuperioris quādo poteſt referri ad ius cōe, indubio ſemp ita intelligitur.Inc.Auct. de crim.læſæ maieſt.q.4.num.11 56
Factum licite pœnam non meretur. Frā.Brun. de ind.& tort.in 5.q.2.par.nu.19 345
Factum aliquid non eſſe, vel eſſe de nouo ſactū paria ſunt.M.Ant.Bl.de ind.nu.161. c.373
Factum tpe noctis eſt ſuſpectū.ib.n.198.c.375
Factum quod animum metitur iudex conſiderare debet.ibid.num.60 365
Factum quod ad defenſionem fuiſſe per coniecturas probatur.Fr.Caſ.de ind.nu.16. 405
Facti quæſtio eſt in arbitrio iudicantis . Paul. Girl.de relax.carc.in tit.de ſenten. & pœna. exec.q.6.num.5 305
Facta aut ꝯſilio,& rōne gerūtur, aut impetu,& affectione.Fr.Caſ.de ind.in princ.n.4. 395
Facta per artem diaboli non vera cenſent, ſed fantaſtica.Io.Fr.Ponz.de lam.nu.47 94
Factis, rebus,& verbis, qs ꝓpriam uolūtatem demrat.M.Ant.Blan.de ind.nu.181 374
¶ Facultas omnis legitimę defenſionis inqſito reſeruatur.Bonic.de accuſ.num.47 12
Facultas delinquendi qūo conſideretur. Fran. Caſ.de ind.num.1 403
Facultas occidendi qn̄ præſtari videatur, & vn̄ indicium tractatus oriatur, ibi.nu.3 ea.
¶ Facundia oratorum quale habeat officium . Fr.Ponz.de lam.num.27 92
¶ Falſarius literaꝝ Papæ, non pōt ad ordines ꝓmoueri.Nic.Plo.de irregul.nu.33. 104
Falſarij banniti pro falſitate an comprehendantur a gn̄ali ſtatuto in fauorē bānitoꝝ. Nell. de bann.in 3.par.2.temp.num.12 271
Falſarij,& robatores an cōprehendat, ſi ſtatuto caueč, ꝙ falſatores monetę,& robatores ſtrataꝝ non poſſint rebāniri ēt habita pace , & ſit aliud gn̄ale ſtatutum, ꝙ oēs banniti habita pace debeant rebanniri, ibi.nu.14 ead.
Falſatores monetæ poſſunt in tortura interrogari de conſocijs. Franc. Caſ. de torm.cap. 16.num.2 418
Falſificans monetam,& imaginem Cæſaris, crimen læſæ maieſt.incurrit. Nic.Boër. de ſed. q.6.num.2 77
¶ Falſitas abſq; dolo cōmitti non pōt. Fr.Bru. de ind.& tor.in 6.q.2.par.num.27 353
Falſitatis eſt ſpecies , quod veriſimile non eſt . M.Ant.Blan.de ind.num.38 363
Falſitatis ſpecies ueriſimilis non eſt . ibid.
¶ Fama quid ſit,& qūo conſideretur; & an faciat ſufficiens indicium ad torturam. Franc. Caſ.de ind.num.2 398
Fama quid ſit,& qūo diffiniatur, ibi. n.4 406
Fama duplex eſt, quædam hominis inhærens , altera vero inter homines.Paul.Girl. de qō. in 3.q.num.3 433
Fama homini inhærens quæ dicatur.Girl. ibi.
Fama inter hoīes quæ dicatur.Gir.ibi.n.4 ea.
Fama qualitatem,& cauſam habere debet . M. Ant.Blan.de ind.num.315 385
Fama quandoque minuitur, ex genere pœne . Plac.de accuſ.tit.1.num.13 2
Fama eius magis læditur , qui prohibetur publicis honoribus fungi.Io.Ant.Rub.de pot. proc.in 1.par.num.248 34
Fama mala alicuius de præterito, cum malum in eodem genere mali præſumi facit . Guid. de Suz.de ind.& tort.num.37 321

Fama

Fama mala cũ gñali indicio an ſufficiat ad torturam.M.Ant.Blanc.de ind.nu.44 363
Fama mala vt noceat, debet eſſe in eodem gñe mali.Franc.Caſ.de ind.nu.5. 398
Fama mala an non ſolum in eo,in quo quis infamatur,ſed etiam in alijs rei opinionẽ grauet.ibid. num.4 ead.
Fama mala non ſufficit, niſi cõuictus fuerit de infamia.ibid.num.8 ead.
Famæ malę indiciũ ceſſat,ſi ꝓbetur à tribus annis citra reũ fuiſſe bonæ vitæ.ibi.nu. 7 ea.
Fama bona theſaurus inæſtimabilis, & lilium ſuaue perolens.Fr.Brun.de ind.& tort. in 5. q.1.par.num.2 338
Fama bona tuetur reum à tortura. Franc.Caſ. de ind. num.9 398
Fama bona in genere tollit indicium in ſpecie. ibi.num.10 ead.
Fama bona magis præualet,q̃ oĩa bona mundi.M.Ant.Bl.de ind.num.124 369
Fama bona quibuſcunq; modis rediĩi poteſt. ibi.num.113 368
Famam bonam amittere eſt magnum damnũ. ibid.num.112 ead.
Fama publica à fide dignis orta perſonis,indicium ad torturam tribuit. Guido de Suz.de indic.& tort.num.42 321
Fama ſola cum vno indicio ſufficit, vt torturæ quis ſubdi poſſit.Franc.Brun.de ind.& tort. in 3.q.1.par.num.32 335
Fama an faciat indicium ad torturam.M.Ant. Blanc.de ind.nu.311 384
Fama quæ requirat vt probata ſit. M.Ant. Bl. ibid.num.312 ead.
Fama,an faciat ſemiplenam probationem. M. Ant.Blanc.ibi.nu.313.& 314 ead.
Fama comprobata, nũ poſſit procedi ad qõnẽ Ambert.de Antramo,de qõ.num.20 442
Fama quid in maleficijs operetur,nu.26. 443
Fama rei eſt à iudice examinanda.Frãc.Caſ.de ind.num.8 398
Fama,ſeu infamia præcedere debet inquiſitionem,alias non proceditur niſi in caſibus exceptis,ibid num.6 ead.
Fama quando faciat indicium ad torturã, ibid. num.2 406
Fama ſola quis torqueri nõ debet,ibi.n.3 ea.
Fama eſt ſolũ ꝑparatorium inquſitionis, nõ aũt fundamentum torquendi reum,ibi.n.7. ea.
Fama vnde originem taxerit,an ſufficiat inſpicere ad hoc,ut ex ea poſſit ad torturam procedi,ibi.num.9 ead.
Fama ſola non debet parere aliquod indicium ad torquendum,ſed ad inquirendum tm̃, ſiue ad coadiuuãdas alias ꝓbões,ib.n.10.ea.
Fama uehemens an faciat indicium ad torturam,ibid.num.12 ead.
Famæ,ſeu dicto gentium, an,& quando ſit credendum,ibid.nu.1 ead.
Famæ damnum dr̃ maius damno pecuniario. M.Ant.Blan.de ind.nu.111 368
Famoſa ſi eſt lis dr̃ cauſa ſtatus,ibi.n.123. 369
¶ Familia de Leonate in inclita ciuitate Papiæ eſt Illuſtriſ.Io.Ant.Rub.de poteſta.procur. in 1.par.num.163 28
Familia,an reum ſe defendentem impune poſſit occidere. Franc. Caſ.in ſing.q.crim. c.9. num.14 416
¶ Familiaris poteſtatis ponens aliquem ad torturam de mandato ipſius,non tenetur. Frã. Brun.de ind.in 7.q.2.par.num.6 354
Familiares aliquando admittunt ad teſtificandum.M.Ant.Blan.de ind.num.364 389
Familiares qui dicant,ibi.num.363 388
Familiares teſtes an faciant indicium, ibidem num.365 389
¶ Famulus fugiens à dño,an præſumatur domini,res ſi non adſint furto ſubtraxiſſe. Fr. Caſon.de ind.num.21 408
Famulus gratis ſeruiẽs dicitur domeſticus. M. Ant.Bl.de ind.nu.363 388
Famulus malos tenentes hñt ꝯtra ſe indicium. M.Ant.Blan.de ind.num.254 381
Famulorꝫ natura eſt furari,ibi.nu.424 394
¶ Fatuitas maxima ex ſeditione oritur.Nicol. Boër.de ſedit.in 1.q.num.10 70
¶ Fautor hæreticorꝫ, an pro hæretico habeaĩ. Lud.Car.de hæret.num.48 181
Fautores,& receptatores hæreticorꝫ qua pœna plectantur.Gund.de hæret.q.16.n.1 166
Fautores ſeditionis morte puniũtur. Gul.Bór. de pœna mor.num.4 444
Fautoribus hæreticorꝫ denegatur eccleſiaſtica ſepultura,licet contra eos poſt mortem, accuſatio nequaq̃ inſtituaĩ,ibi.q.22.n.8. 172
Cetera vide ſupra in litera D, in ver. defenſor,& infra in litera R,in ver.receptator.
¶ Fabris qualis morbus ſit. & vnde proueniat. Paul.Girl.de ſortil.q.7.num.5 118
Febricula leui laborans non excuſatur, quominus teneatur comparere citatus. Paul.Girl. de quæſt.q.4.num.7 435
¶ Felonia ꝑ dñm remiſſa vr̃, vaſallo poſt feloniam cõmiſſam,recepto ꝑ dñm ad fidelitatẽ.

Inc. Auct.de crim.læſæ maieſt.q.12.n.4.c.68
¶ Feriaꝝ ſolenitates in honore Dei ſunt inductæ de iure ciuili. Ant.Col.in for.proc.extra ord.in controuer.crim.art.12 463
¶ Ferula in pueris,cenſetur quædam tortura. Guid.de Suz.de ind.num.7 316
Ferula mitioribus datur,vt veritas ſciatur, ſed non vt ꝯdemnatio ſequatur.ibi.n.13. 319
¶ Feudalia bona,an damnato hæretico veniãt fiſco applicãda.Guid.de hær.q.15.n.8. c.166
Feudalia bona an ꝯfiſcentur in cri.læſæ maieſt. Mar.Laud.de cri.læſæ maieſt.q.15.n.3. c.48
¶ Feudum ea conceditur conditione,vt vaſallo felonia committente reſoluatur. Inc. Auct. de crim.læſæ maieſt.q.1.num.4 50
Feudum ob crimen læſæ maieſt.ipſo iure non reuertitur ad dñm,ibi.nu.8 51
Feudum ob feloniã ipſo iure nõ reuertitur ad dñm,culpa p ſniam nõdũ ꝯuicta.ib.n.9 ea.
Feudum an dicatur nouum,vel antiquũ, ſi vaſallus feudo priuatus ipſum recuperet. Inc. Auct.de crim.læſæ maieſt.q.2.nu.1 53
Feudum iuxta principis uoluntatem regulari debet,ibi.num.3 ead.
Feudum quod reſtituitur,ex quadam ſubrogatione antiquum eſſe cenſetur,ibi. nu.7 54
Feudi natura alteratur per verba pro te,& ſucceſſoribus &c.ibi.q.4.nu.13 55
Feudo ad dñm ex mora vaſalli reuerſo, ſi dñs eũ recipiat ad iurm fidelitatis, pſumitur moræ ingratitudinẽ remiſiſſe,ibi.q.12.n.5 68
Feuda quoad alienationẽ ad inſtar reꝝ primonialiũ ſunt redacta.ibid.q.2. num.8 54
¶ Fictio quid proprie dicatur. Paul.Girl. de q. in 3.q.nu.7 433
¶ Fideiuſſor de iudicio ſiſti comparendo pro dño pœnam euitat.Io.Ant.Rub.de poteſta. proc.in 1.par.num.151 27
Fideiuſſor an ſit liberatus, ſi bãnitus captus aufugit.Nell.de bã.in 1.par.1.tẽp.n.15. c.221
Fideiuſſor bãniti an poſſit opponere exceptionẽ pſcriptionis, quã ipſe bãnitus opponere nõ pōt.Nell.ibid.in 2.par.2.tẽp.nu.3. 242
Fideiuſſores non ſunt recipiendi, vbi pœna corporalis,aut bãni ingeritur.Fr.Caſ. in q. cri. cap.9.num.9 426
¶ Fides directe, & principaliter quæ dicanẽ ad fidem ptinere,& quæ indirecte, ſeu ſecũdario.Gond de hæret. q.1. num.2 154
Fides principalr in corde, & ſecundario in ore ꝯſiſtit.Idem dicit in hæreſi,ibid.nu.5. c.156
¶ Fideicõmiſſum qd' ſemel p ꝯfiſcationẽ extinguitur,an reuiuiſcat,ſi reſtitutio ſequat.Inc. Auct.de crim.læſæ maieſt.q.4.nu.1 55
¶ Filia legitimam hr̃e debet,licet decreto ducis vel regis caueatur q bona facientis ꝯtra ſtatũ-ſuum publicentur.Mart.Laud.de crim. læſæ maieſt.q.35 49
Filiæ in crimine læſæ maieſt. non ita puniũtur ſicut filij,ibid.q.10 48
Filiæ an comprehendanẽ filioꝝ appellatione, in pœna.l.q ſqs.C.ad l.Iul.maieſt.Inc.Auct. de crim.læſæ maieſt.q.5.num.1 57
Filiæ non cenſentur comprehenſæ ſub filioꝝ exhæredatione,ibi.num.5 58
Filiæ an comprehendantur ſub ſtatuto diſponente q filij bãnitoꝝ expellãtur de ciuitate. Nel.de bãn.in 2.par.2.temp.nu.42 253
¶ Filiationis cauſa ardua appellatur. M. Ant. Blanc.de ind.num.122 369
¶ Filius ꝯuerſans,uel cohabitans cum inimicis ſui pr̃is,& illos aſſocians,pōt à pr̃e exhæredari.M.Ant.Bl.de ind.uum.163 373
Filius tenetur alere pr̃em bãnitum. Nellus de bann.in 1.par.2.temp.num.48 228
Filius patrem excõicatum alere tenetur. ibi.
Filius matrẽ de partu ſuppoſito accuſare pōt. Plac.de acc.tit.1.num.10 1
Filiusfamilias adulterium vxoris ſuæ accuſare poteſt.Plac.de acc.tit.3.num.2 2
Filius,& libertus iure mariti accuſare poſſunt. ibi.num.3 ead.
Filius in crim. læſæ maieſt. pdit legitimã.Mar. Laud.de crim.læſæ maieſt.q.24 48
Filius patriæ proditor an poſſit à patre exhæredari,ibid.q.39 49
Filius patriæ proditor non eſt ſucceſſibilis,ibi.
Filius eſt portio quædam corporis paterni,ſi d & eadem caro dici poteſt.Inc.Auct.de crim. læſæ maieſt.q.5.num.14 59
Filius,& nepos eadem perſona cenſentur,ibid. q.6.num.26 63
Filius pro patre puniri non debet, ſm legem naturæ,ibi.q.8.num.6 65
Filius cui princeps conceſſit, ut non obſtante paterno delicto ſuccedere poſſit in omnib. iuribus &c. an poſſit extraneis ſuccedere. ibid.q.10.num.1 66
Filius ſi in magiſtratu ius iniquum ſtatuit, ob quod ei obſtat exceptio, patri tamen non obſtabit.Iac.de Are.de bann.num.31 200
Filius habitus à bannito poſt bannum,an poſt mortem patris poſſit aliqd petere, de bonis ipſius pr̃is bãniti, per fiſcũ ex forma ſtatuti cum

cum filio ante bannum nato diuiſis. Nell. de bann. in 2. par. 3. temp. num. 10 298

Filius ſecūdus an poſſit aliquid petere à fiſco, ſi pater aſſignauit partem filio bannito, & poſtea alium filium habuit, ibi. nu. 11. ea.

Filius, & pater qñ torquendi veniunt, à filio in pris pñtia eſt inchoandum. Guid. de Suz. de ind. & tort. nu. 22. car. 3 20. & Fr. Brun. in tr. eiuſdem materię. in 5. q. 2. par. nu. 55. c. 348. & Franc. Caſ. de torm. 348. cap. 13. n. 4. 415

Filius contra patrem non admittitur ad examinandum, & ideo non faceret indiciū. M. An. Blan. de ind. num. 345 387

Filiusfamilias incarcerari poteſt, & cedere bonis. Bal. de carc. cap. 1. num. 4 301

Filio exilienti in religione licitum eſt illam exire pro alendo patrem. Nel. de ban. in 1. par. 2. temp. num. 48. in fi. 228

Filio capti ab hoſtibus ante patris reditum abeunte, fingitur pater reuerſus retro filiū habuiſſe in ptāte. Incer. Auct. de crim. lęſæ maieſt. q. 4. num 9 56

Filio banniti in alio loco exiſtentis, quis det tutorem, vel curatorem. Nell. de bann. in 3. par. 2. temp. num. 71 283

Filio familias bannito, an in confiſcatione peculium veniat. Nell. de bann. in 1. par. 2. tēp. num. 25 224

Filius hæreticus pōt à patre exhæredari. Lud. Car. de hæret. num. 158 193

Filius hæretici an ipſo facto perdat eccleſiaſticum beneficium. Gond. de hæret. q. 23. nu. 2. car. 172. & Lud. Carer. in tract. eiuſdem materiæ. num. 141 192

Filij hæreticoꝶ liberantur à patria ptāte. Ioan. Nic. Arel. de hæret. not. 14. nu. 1. car. 140. & Lud. Car. de hæret. num. 158 193

Filij hæreticoꝶ puniuntur ob delicta parentū. Paul. Girl. de hæret q. 3. num. 4 147

Filij hæreticoꝶ catholici, & orthodoxi an poſſint parentibus ſuccedere, ibid. q. 4. nu. 1. ea.

Filij hæreticorum nec in denario quidem ſuccedere poſſunt, ibid. num. 2 ead.

Filij hæretici uſque ad quam generationē priuentur à dignitate obtinenda. Lud. Car. de hæret. num. 146 192

Filij hæreticoꝶ non poſſunt contrahere matrimonium ſine regi, aſſenſu, & mandato cum fidelibus feuda tenentibus, ibid. nu. 141 ea.

Filijs hæreticoꝶ quæ pœna irroganda ſit, & q̃ filijs fautorum, & receptorum. Gondiſſal. de hæret. q. 23. num. 1 173

Filij ſimplex appellatio in caſu rōnabilis odij, et nālem comprehendit. ibi. nu. 4 ead.

Filij nec vxor in cauſa criminali procuratores conſtitui poſſunt. Io. Ant. Rub. de pot. proc. in 1. par. nu. 105 25

Filij rebelliū ciuitatis, vel principis ꝯcepti tpe rebellionis non ſunt ciues illius ciuitatis. Mart. Laud. de crim. læſæ maieſt. q. 17 48

Filij non puniuntur ob crimen læſæ maieſt. à parentibus commiſſum. Nic. Boër. de ſedit. in 6. q. nu. 12 78

Filij legitim. efficiuntur ꝑ oblationem curiæ. Inc. Auct. de crim. læſæ maieſt. q. 8. n. 9. 65

Filij ex coitu dānato nati ois ſucceſſionis ſunt incapaces. Paul. Girl. de hær. q. 3. nu. 5 147

Filij ex nuptijs inceſtis nati an ſuccedant in bonis parentum. Paul. Girl. de pœ. omniſ. coit. q. 2. num. 8 448

Filij inceſtuoſi, & ex coitu damnato nati, nedū ſucceſſionis, ſed & alimentorum ſunt incapaces. ibid.

Filij pſbyteroꝶ progeniti poſt ſuſceptos ordines dnr inceſtuoſi, ibi. q. 15. nu. 3 459

Filij bāniti ob rebellionem caſtri, an mortuo pře redigentes caſtrum ad obedientiam intelligantur teſtituti, ſtāte certo ſtatuto. Nell. de bann. in 2. par. 3. temp. num. 12 298

Filij bannitorum ſi ex forma ſtatuti debent de ciuitate expelli an debeant expelli mortuo patre bannito, ibi. num. 14 300

¶ Finis in omni diſpōne eſt conſiderandus. Io. Ant. Rub. de pot. proc. in 1 par. n. 340. 40

Finis cauſæ non attendit in mā torturæ. Paul. Gir. de qō. & tor. q. 7. num. 7 479

¶ Fiſcus an poſſit accipe in ſolutū de bonis bāniti, ſi bānum fuit pecuniariū. Nell. de bān. in 1. par. 2. temp. num. 12 220

Fiſcus aliud eſt, & aliud Reſp. Ro. ib. n. 16 221

Fiſcus an bannito poſſit auferre, ab indigno, illa, quæ quæruntur bannito, & in confiſcatione non veniunt, ibi. nu. 39 227

Fiſcus, an mortuo bannito cuius bona fuerunt confiſcata, ſed non incorporata, poſſit illa hæredibus banniti auferre. Nell. ibid. in 2. par. 3. temp. nu. 7 297

Fiſcus onerans accuſatum acrius, q̃ in informationibus caueatur, de euidenti calumnia tenetur. Ant. Col. in for. proc. extraord. in cri. capitali. art. 95 466

Et ad expēſas dāna, & intereſſe. ib. ar. 96 ea.

Et poteſt capi in partem, vt priuatus. ibidem art. 97 ead.

Fiſcus

Fiſcus nullas dat, nec recipit expenſas, ibid.art. 138. 467
Fiſcus nec pars priuata debet eſſe præſens in reſponſionibus, & confrontationibus accuſati. ibid.art. 183. 469
¶ Fœmina an admittatur ad allegandum cauſas abſentiæ in cau.crim. Io.Ant.Rub.de poteſt.proc.in 1.par.num.177 29
Fœmina quare prius torqueri debeat, q̃ maſc. Gui.de Suz.de ind.& tor.n.23.c.319.& Bal. de Perig.de q.cap.1.nu.7 429
¶ Fœtus in vtero matris intra quantum tempus formari cenſeatur. Paul.Gir.de ſortil.q.10.num.3 136
¶ Forenſis licet conſpirationem à populo factam ſciuerit, non tñ punitur. Nic.Boër.de ſedit.q.6.num.3 77
¶ Forma abiurandi hæreſim quæ ſit. Gond.de hæret.q.20.nu.7 170
Forma ſniæ contra abiurantes, ibi.nu.9 ead.
Forma iuri abiurãtis, & forma abſolutionis ponitur p Lud.Car.de hær.num,160 194
Forma pedis in niue, luto, aut puluere relicta, an faciat indicium ad torturam, vel ad ↄdẽnationem. Fr.Caſ.de ind.num.1 409
Forma pedis furãtis in terra humida an faciat indiciũ. M.Ant.Bl.de ind.nu.426 394
Forma interrogandi teſtes deſcribitur p Ant. Col.in for.proced.extr. in controuer. crim. art.197 470
Forma interrogandi reum qualis eſſe debet. ibid.art.196 ead.
Forma mutata, ſubſtantia quaſi mutata cenſet. ibid.art.224 471
¶ Fornicans ſcienter cum meretrice ſibi agnata, pœnam non euadit inceſtus. Paul.Gir. de pœn.omniſ.coit.q.9.num.5 454
Fornicator notorius à iure ſuſpenſus celebrando non contrahit irregularitatem. Nic.Plo. de irreg.num.26 103
Fornicatio cõmiſſa cum muliere ſoluta, & impudica, qua puniatur pœna, ibi.nu.1 453
Fornicatio an ſit genus quoddam diuerſas ſub ſe continens ſpecies, ibid.num.2 ead.
Fornicationem non eſſe pctm̃ aſſerens, an hæreticus cenſeat̃. Lud.Car.de hær.n.17. 179
Fornicatus ſcienter mitius punitus iudicis arbitrio, ibid.q.4. nu.5 448
Fornicatus cũ nouerca, nuru, ſocru, priuigna, aut ſimili perſona, qua ſit afficiendus pœna. Paul.Gir.ibi.q.5.nu.1 447
¶ Fortalicium qui in manibus inimicoꝝ non ponere promiſit, tenetur ẽt iuuare, quãtum põt, ne ab inimicis occupetur. Nic.Boër.de ſedit.in 6.q.nu.13 78
¶ Fortitudo quãdo virtus dici poſſit. Nic.Boë. de ſedit.q.1.nu.18 71
¶ Foꝝ ẽt quis ſortitur rõne perſonæ ſup reb. alibi ſitis. Gund.de hær.q.25.num.7. 166
¶ Frangens ſcienter ſaluum conductum tenẽ lege Iulia maieſt. Mart. Laud. de crim.læſæ maieſt.q.6 48
Frangens imagines Crucifixi, & Sanctoꝝ, an hæreticus cenſeatur. Lud.Carer.de hæret. num.49 181
Frangẽs pacem iur̃o firmatam, punitur pœna mortis. Gul.Bont.de pœna mor.nu.2. 444
¶ Frater non admittitur ↄtra frẽm, niſi ſuam, ſuorum ue iniuriam ꝓſequatur. Frã.Caſ. in ſing.qõ.crim.cap.1.num.2 421
Fratri carnali hæretico an potius ſubueniendũ ſit, q̃ extraneo catholico. Io.Nic.Arel.de hæret.not.22.num.1 141
¶ Frequentans viam (in qua homo mortuus reperit) pſumitur occiſor, ſi de alio occiſore non ↄſtet. M.Ant.Bl.de ind.num.73 366
Frequentans locum maleficij, habet indicium contra ſe. Fr.Caſ.de ind.nu.5 356
Frequentario vię facit indicium ad pẽſamentũ. M.Ant.Bl.de ind.nu.72.car.366. & Fr.Caſ. in tract.eiuſdem nominis, num.2 402
¶ Frequentiam quot vices inducant. Bonicõt. de accuſ.num.45 11
¶ Fuga ſerui eius præſcriptionem impedit. Io. Tierr.de fuga.num.1 197
Fuga reddit quem ſuſpectum. ibidem. & Guido de Suz.de ind.& tort.nu 95 326
Fuga facit ſemiplenam ꝓbõnem, tñ nõ totam ſi aliter ſtatuto diſponeret̃, licet quẽ in mala fide ↄſtituat. Io.Tierr.de fuga, nu.2 198
Fuga eſt triplex. ſ. voluntaria, caſuaria, & ignominioſa, ibid.num.3 ead.
Fuga an proprie dicatur, qñ quis latitat vt fugiat, ſed non comprehenditur. ibi.nu.4. ea.
Fuga poſt accuſationem an ſuſpicionẽ faciat. Io.Tierr.de fuga.num.11 ead.
Fuga ſola, an faciat ſuſpicionem, ibi.nu.14. ea.
Fuga ante incarcerationem an faciat criminis probationem. Paul.Girl.de rel. carc. in rub. de fuga, num.1 314
Fuga quandoque in delictum computatur. ibi. num.3 ead.
Fuga quandoque ad probationem alterius criminis inducitur. ibid.num.4 ead.

Fuga officialis publici qđ opetur.ibi.nu.5 ea.
Fuga ſola nonnunq̄ in criminalibus plenam facit probationem, ibid.num.6 ead.
Fuga eius qui carceribus fractis auſugit, plenā probationem facit,ibid. nu.7 ead.
Fuga qñ indicium ſufficiens præbeat ad torturam.Guido de Suz.de ind.& tort.nu.40.car. 321,& Fr.Brun.in tract. ſimilis materiæ, in 3.q.1.par.num.5.car.332. M.Ant.Blanc. in tract.eiuſdem nom.nu.277.car.382. & Frā. Caſ.in tract.eiuſdem tit.nu.3,el 2 408
Fuga non facit indicium, vt quis poſſit ſubijci q̄ōni,ſi poſſit aliqua probabili cauſa uelari. Fran.Brun.de ind.in 3.q.1.par.nu.8 332
Fuga ſola propter proceſſum initiatum nō facit indicium,ibi.nu.9 ead.
Fuga qñ preſumptionem,& indicium inducat, & alios ſuos effectus ꝑducat,ibi.n.12.c.333
Fuga inculpati & reperti cū mucrone madefacto cruore,uehementiſſimum præſtat homicidij indicium.Fr.Brun.de ind.in 4.q. 1.par. num.6 337
Fuga accuſat fugientem, & fama hoiem malæ vitæ,Amb.de Antr.de quæſt.nu.21 442
Fuga indicium facit de maleficio perpetrato. Bal.de quæſt.num.12 429
Fuga multis modis conſideratur.M.Ant.Blan. de ind.nu. 278 382
Fuga arrepta poſt accuſationē, ſeu inqſitionē formatā non facit indiciū,ibi.nu.281 ead.
Fuga facta ab eo(qui timet)de accuſatione,ſeu inquiſitione indiciet nec ne,ibi.nu.282. ead.
Fuga ex aliquibus cauſis excuſatur, ibid. numero 285 ead.
Fuga facta per officialem (qui ſyndicatur) inducit plenam probationē,ibi.nu.288. c.383
Fuga accuſat fugientem,ibi.nu.291 ead.
Fuga ſamuli ex domo domini an indiciet, ibi. num.423 394
Fuga ſamuli an ꝯtra eum faciat indiciū ad torturam ꝑ furto.Fr.Caſ.de ind.nu.22 409
Fuga ſola an præſtet ſufficiens indiciū ad torturā,vel tm̄ faciat ſuſpicionē, niſi cū alijs iungatur,Fr.Col.de ind.num.1, el 3 408
Fuga quoties poſt aliqua probabili cauſa colorari non facit indicium,ibi. num.6 ead.
Fuga probata in aliquibus caſibus dr̄ probatū delictum, ibi.num.17 ead.
Fuga ſi alicui obijciatur in crimen, ꝓbata fuga, ꝓbatum ēē crimen dicitur,ibi.nu.18 ead.
Fuga probata, probata etiam dicitur ſuſpicio, ibid.nu.19 ead.
Fuga per duos teſtes probari poteſt,ſicut quod libet aliud indicium,ibi.num.20 ead.
Fuga an aliquo caſu faciat probationem, ibid. num.23 409
Fuga in promptu idem operatur,quod ſuga in actu,ibid.num.26 ead.
Fuge ſuſpicio an per iur̄m remoueatur.M.An. Bian.de ind.nu.283 382
¶ Fugatus cū rumore à loco delicti hēt indiciū ꝯtra ſe.M.Ant.Bl.de ind.nu.289 383
¶ Fugiens de carcere aperto non facit indiciū ꝯtra ſe.Io.Tier.de fuga,nu.4 198
Fugiens de carcere,& reuertens non dr̄ ſugere nec tenetur pœna ſtatuti de ſugiente,ibid.& M.Ant.Bl.de ind.num.287 383
Fugiens in domum propriam an poſſit in ea capi, & per officialem pro debito ciuili extrahi.Io.Tierr.de fuga,nu.5 198
Fugiens ad eccleſias an ſit tutus,ibi.nu.6 ea.
Fugiens de vno territorio in aliud, an per poteſtatis familiam, vel præpoſiti, capi poſſit, ibid.num.10 ead.
Fugiēs cū gladio de domo in qua hō mortuus repitur,an occidiſſe ꝑſumat,ibi. nu.13 ea.
Fugiens præſentiam iudicis ſæuientis non punitur,Paul.Girl.de relax.carc.in tit. de ſuga incarc.q.1.num.10 314
Fugiens ex camera vel palatio ptātis in quo detinebatur,pro ꝯfeſſo hr̄,ibi.nu.13 ead.
Fugiens de licentia cuſtodis pro confeſſo non habetur,ibi.nu.15 315
Fugiens ex carcere priuato non habetur pro confeſſo ibid.
Fugiens effracto carcere,pęna mortis tenetur. Gul.Bont.de pœna mor.nu.4 444
Fugiens de carcere per hoſtium carceris apertum,nō eſt ꝑ ꝯfeſſo hñdus.Frā.Br.de ind.& tort.in 3.q.1.par.nu.10 332
Fugiens officialis tempore ſyndicatus,pro cōfeſſo habetur, de his ſuper quib' inquiritur, ibid.num.11 ead.
Fugiens per loca in uia,& non ſolita maius habet indicium contra ſe, M.Ant.Bl. de indic. num.280 382
Fugiens,& ſtatim rediens non indiciatur ad ſugam,ibid.nu.286 ead.
Fugiens eum gladio euaginato ex loco delicti indiciatur ad torturam,ibi.nu. 292 ea.
Fugiens poſt querelam, ſeu inquiſitionem formatam contra ſe nō indicat, Fr.Caſ.de ind. num.5 408
Fugiens poſt cōmiſſum homicidium,an excuſetur

ſetur ſi dicat ſe fugiſſe, quia timebat ne ꝯſanguinei occiſi ipſum offenderent,nu.7 ea.
Fugiens ob ſuſpicionem accuſationis,vel inqſitionis an excuſetur,vel ſi aliqđ indiciũ inde oriatur,an iuro rei tollatur,ibid.nu.8 ea.
¶ Fugitiuus quis dicatur.Plac.de accuſat.tit.6. num. 6 5
Fugitiuus qui ad aliam pr̃iam vadit, an ꝑ loci iudicẽ citari poterit in quo deliqt,ſine illius iudicis reqſitione, cũ hic criminis rõne ſoꝝ ſortiatur.Io.Tierr.de ſuga,nu.15 198
Fugitiuus non præſumitur, q ſtatim ſpõte ſua reuertitur.Paul.Gir.de relaxat.carcer. in tit. de ſuga incarc.q.1.num.8 314
Fugitiui an ſint ad ſententiam audiendam citandi,ibid.num.13 ea.
¶ Fur ab abigeo quantitate ſecernitur.Plac.de accuſ.tit.6.num.7 5
Fur quidam Romæ quibus remedijs ꝯtra torturam fuerit vſus.Paul.Girl.de qõ. q.4.numero 14 436
Fur quandoque ad pœnam torquetur pro leuibus furtis,ibi q.7.num.9 438
Fur famoſus pœna mortis puniri debet. Gul. Bont.in tract.de caſ. in quib. pœna mort. à lege eſt impoſita, num.4 444
Fur an poſſit occidi pro parua re.Fr.Caſon.de torm.num.6 415
Furem indicans iudici,ſeu officiali,an efficatur irregularis,ſi fur morti ꝯdemnetur. Nic.Pl. de irreg.num.15 101
Fures vt plurimum damnantur in metallum. Plac.de acc.tit 6.num.22 6
Fures eccleſiæ an immunitate eccleſiæ gaudeãt Io.Tierr.de fuga.nu.9 198
Fures de ſocijs,& receptatorib.ĩterrogari pñt. Fr.Brun.de ind.in 3.q.1.par.num.20 333
Furari ſolitus habet indicium cõtra ſe.M.Ant. Blanc.de ind.num.410 393
¶ Furca ſuſpenditur qui aliquem videnter aggreditur.Plac.de accuſ tit.6.nu.30 6
Furcas erigens ꝓpria auctoritate, nãli morte eſt puniẽdus.Gul.Bõ.de pœ.mor.n.3. c.444
¶ Furioſus eſt irregularis, Nic.Plou. de irreg. num.2 100
Furioſo in quocunq; crimine parcitur.Io.Frã. Ponz.de lamijs,num. 83 98
¶ Furtiua res (ſi reperitur pœnes aliquem) an indiciet eum eſſe furem, Gui.de Suz.de ind. & tort.num.37.car.290.& M.Ant.Blanc.de ind.num.416 394
Furtum à familiaribus,& in domo ꝯuerſantib. factum præſumitur.Fr.Brun.de ind. & tort. in 3.q.1.par.num.3 332
Furtum præſumitur factum per familiarem fugitiue à domo recedentem,ibid.nu.4 ead.
Furti indicia quomodo aſſumantur. M.Anto. Blan.de ind.num.409 393
Furtum in loco priuatim ſacro factum,quaſi ſacrilegium cenſetur.Paul.Girl.de pœn.omn. coi.q.1.nu.16 447
Furtum prius ꝯſtare debet anteq̃ iudex procedat,Ant.Col.in for.proc.extraor. in contr. crim.art.54,& 55 464
Furtum ſufficit ꝙ ꝯſtet, licet non appareat cuius res furata ſit.ibid.art.58 ead.
¶ Fuſtigandæ nõ ſunt pſonæ honeſtæ,ſed uileã bñ.Nic.Boẽr.de ſed.in 7.q. nu.50 85
¶ Fuſtium ictibus,& ſimilibus pœnis q̃ pſonæ ſubijci ſoleant.Io.Ant.Rub.de poteſt.ꝓcur. in 1.pat.num.211 31
¶ Futura dupliciter cognoſci poſſunt.Pau.Gir. de ſortil.q.6.num.6 114
Futurorum reſponſa,ut plurimum ſunt dubia, ibid.q.5.num.1 112
GAius Gracchus qualẽ olim excitauerit tragœdiam.Nic.Boẽr.de ſedit.in 1.q.numero 10 71
¶ Gandenſes qualem ob nimiam pecuniaꝝ exactionem aduerſus, Ludouicũ Flandrẽſium Comitem excitarint excetram,Nic.Boẽr.de ſedit.in 1.q. num.33 73
Gandenſes Caroli ſeptimi tẽpeſtate à ſuo Philippo Burgundorum Duce deſciuerunt,ibi. nu.37 74
¶ Geminatio actuum apertam voluntatem demõſtrant,M.Ant.Blan.de ind.nu.244.c.379
¶ Genus cum remouetur,remouetur quælibet eius ſpecies,& an id ſit ꝑpetuũ. Io.An.Rub. de poteſt.procur.in 1.par.num.91.car.24.& nu.113.car.25.& nu.220 c.32
¶ Geſta per bannitum electum ad officium vetante ſtatuto,an valeant,Nell.de bann.in 3. par.2.temp.nu.62 282
Geſta pernotarium hæreticũ,an ualeant. Lud. Carer.de hæret.num.151 192
¶ Gladius ſanguinolentus in manu exeũtis domum occiſi indiciat ad torturam,M.An.Bl. de ind.nu.297 383
Gladius euaginatus in manu fugientis ex loco delicti indiciat,ibi.nu.292.car.383.Et Fran. Caſon.de ind.num.3 409
Gladij temporalis exercitium denegatum eſſe quo intelligat,Gõd.de hær.q.11.n.18.c.163

Gladio qui communiter plectantur. Placen.de accuſ.tit.6. num.15 — 9

¶ Gradus inueſtigationis ueritatis, & probationis diuerſi dantur. M. Ant.Blanc.de ind. num.311 — 385

Gradus torturæ ſunt quinque, & qualiter cognoſcantur,& inferantur. Paul.Girl.de qō. q.4. num.1 — 435

Gradus primus torturæ quis ſit. Reliqua vide infra in verbo Tortora,ibid.nu.1 — 433

¶ Gratia carere debet impetrata, qui ꝯtrauenit contentis in ea.Inc.Auct.de crim. læſæ maieſt.q.11. num.1 — 67

Gratia,& indulgentia qñ requirantur, à vulnerante. Ant.Col.in for.proc.extraord.in ꝯtr, crim.art.27 — 463

Gratiæ Principum executionem ſecū trahētes non indigent alia executione. Inc.Auct. de crim.læſæ maieſt.q 9 num.3 — 66

¶ Guelphis ſua permittuntur ſtatuta, & Gibellinis ſua.Nic.Boër.de ſedit.in 5.q.n.5. — 76

Habens litem omnium bonoꝝ non poteſt eſſe procurator. M.Ant.Blanc. de ind. numero 127 — 369

Habens cōmodum ex re furata an indicietur, ibid.num.422 — 354

Habens ptātem in præparato,habet ēt in cōnexo præparante. Ant. Col. in for.proc.extr. in contr.crim.art.77 — 465

¶ Hereditas.An in confiſcatione bonoꝝ bāniti veniat hæreditas, ei tpe banni delata, ſed nōdū adita.Nel.de bā.i 1.par.2.tē.n.30. — 225

¶ Heres heretici an eius innocentiam purgare poſſit, & an admittatur illius excuſatio. Gondiſſ.de hæret.q.22.nu.1 — 172

Heres banniti non bannitus an repellatur exceptione banni, virtute ſtatuti, ſi contingit bannum non finiri morte. Nell.de bann.in 2.par.3 temp.num.4 — 297

Heres banniti an poſſit agere pro robaria facta viuente bannito,præſuppoſito certo ſtatuto,& quid de mutuo.ibid.nu.8 — ead.

Heres banniti an poſſit vti contractibus factis per bannitum cum beneficio ſtatutoꝝ ciuitatis a qua bannitus erat.ibi.nu.15 — 300

¶ Hereſis proprie ſumpta quæ ſit.Paul.Girl.de hæret.in 1.q.num.2.car.145.& Lud.Car.in tract.eiuſdem materiæ,nu.1 — 177

Hereſis eſt crimē læſæ maieſt.diuinæ. Pau.Gir. de hæret.in princ.num.1 — 144

Hereſis in quo differat à crim.læſæ maieſt.Inc. Auct.de crim.læſæ maieſt.q.5.num.9 — 58

Hereſis æquiparari pōt crim. læſæ maieſt. Inc. Auct.de crim.læſæ maieſt.q.6.num.22.c.62 Lud.Car.de hæret.nu.102 — 186

Hereſis quibus caſibus cōmittaī in ſortilegijs. Paul.Girl.de ſort.q.10.num.18 — 129

Hereſis ſola uoluntate cōmittitur. Io.Nic.Ar. de hæret.not.11.nu.2 — 140

Hereſis in quam quis lubrico ignorantiæ incidit,eſt grauius delictum,ꝙ homicidium. ibi. not.28.num.1 — 142

Hereſis eſt crimen grauius ceteris, & deteſtabilius,eo quod cōtra Creatorem cōmittitur. Paul.Gir.de hær.in pri.num.1 — 144

Hereſis proprie ſumpta non cadit in Iudæo, nec Sarraceno,ibi. in 1.q.num.3 — ead.

Hereſis duo habet extrema ſubſtantialia. ibid. num.6 — 145

Hereſis differt ab apoſtaſia, & ſchiſmate, ibid. num.7 — ead.

Hereſis vnde dicatur.Gond.de hæret.qō.2.nu. 1.car.154.& Paul.Gir.in tract. ſimilis materię.in 1.q.nu.4.car.145.& Lud.Car.in trac. eiuſdem tit.num.5 — 177

Hereſis pertinaciam requirit. Gund.de hæret. q.2.num.4 — 153

Hereſis & ſchiſma in quibus diſcrepent, ibi.q. 3. num.3 — ead.

Hereſis prima poſt Chriſti aduentum quæ fuerit,ibi.q.4.num.3 — ead.

Hereſis inſtar Canceri ſerpere dicitur, & idcirco eradicanda, ne totum corrodat corpus. Gondiſſ.de hæret.q.6.nu.3 — 156

Hereſis crimē aduerſus quos intentari poſſit. ibid.q.9.num.1 — 159

Hereſis an per inſtrumenta probetur,& qō.ib. q.13.nu.19 — 164

Hereſis quot modis contrahitur. Lud.Carc.de hæret.num.6.cum multis ſeq. c.177.& 178. cum ſeq.

Hereſis contrahitur adherendo opinionib.illorum qui damnati ſunt ab eccleſia,de quibus in cap.quidam 24.q.3.Lud.Carer.vbi ſupra num.7 — 178

Hereſis an ꝯtrahatur ꝑ illum qui deuiat à fide Xpi,& religione Xpiana,ēt leuiter aduerſando,etiam non defendendo,ibi.nu.6 — 177

Hereſis an & qñ contrahatur per nouum ſenſum,& opinionem,ibi.nu.16 — 179

Hereſis an ſis aſſerere fornicationem non eſſe peccatum,ibi.num.17 — ead.

Hereſis an per ſimoniam contrahatur,ut ſi qs credat ſacrm̄ vendi poſſe,ibi.nu.31 — 180

Here

Hereſis an p ſchiſma ꝯtrahatur,ibi.nu.32. ea.
Hereſis an contrahatur auferendo priuilegia eccleſiæ,ibid.num.33 ea.
Hereſis an contrahatur non ꝯſecrando, & cele brando cũ hoſtia nõ ꝯſecrata,ib.n.39.c.181
Hereſis an contrahatur negando ex latere Xpi ſanguinem,& aquam exiſſe,ibi.nu.40 ea.
Hereſis an contrahatur tenendo animam eſſe ſanguinem, & ex præiacenti materiam generatam,ibid. nu.41 ead.
Hereſis an contrahatur contemnendo hiſtorias in biblia,ibi.nu.42 ead.
Hereſis an contrahatur per contumaciam,ibi. num.43 ead.
Hereſis an contrahatur perſiſtendo in notorio crimine,& ſit incorrigibilis.ibi.nu.44 ea.
Hereſis an contrahatur hæreticis credendo,ib. num.46 ead.
Hereſis contrahitur per receptionem, fauorẽ, & defenſionem hæreticorum,ibi.nu.48 ea.
Hereſis contrahitur frangendo imagines Crucifixi,Virginis,& Sanctorum,ibi.nu.49. ea.
Hereſis contrahitur inuocando dæmonem ad actũ luxuriæ,vel alium actum,ibi.nu.50. ea.
Hereſis ꝯtrahitur p apoſtaſiam.ibi.nu.51. ea.
Hereſis contrahitur inhærendo opinionibus reprobatorum,ibid.num.52 ead.
Hereſis ꝯtrahitur aſſerendo Xp̃m non eſſe aliquid ſm̃ quod homo,ibi. num.53 ead.
Hereſis ꝯtrahitur,ſi abiuraſſet in iudicio prius, deinde reincidat in hæreſim,ibi.nu.54 ea.
Hereſis contrahitur, ſi officialis recuſat obſeruare ſtatuta eccleſiæ,ibid.num.55 ead.
Hereſis contrahitur aſſerendo aiam rõnalẽ nõ eſſe formã humani corporis,ibid.nu.56 ea.
Hereſis contrahitur credendo erroribus illoꝝ de Alamania,ibi.nu.57 ead.
Hereſis contrahitur,ſi quis poteſt errantem in fide catholica ab errore reuocare, & non reuocat,ibid.num.58 ead.
Hereſis contrahitur faciendo nouam ſectam contra fidem,ibi.num.59 ea.
Hereſis an per teſtes infames probari poſſit, ibid.nu.120 189
Hereſis an ſit probata,ſi libri hæreſis reperiuntur penes inquiſitum,ibi.num.125 190
Hereſis an probetur ex leuis ſuſpicionib. ibid. num.126 ead.
Hereſis reuocatio eſt duplex. Io.Nic.Arelat.de hæret.not.46.num.1 142
Hereſis reuocatio quæ fit ſolum ad ſalutem animæ poteſt indiſtincte quandocunque fieri vſque ad uitæ exitum. Ibidem
Hereſis ſpecies quot ſint. Gondiſſ.de hæret.q. 4.nu.1 155
Hereſis in crimine ſimpliciter,& de plano ꝓcedendũ eſt rñ.Gond.de hær.q.12.n.1. c.163
Hereſis cognitio an ſpectet ad iudicẽ eccleſiaſticum,vel ad ſecularem,& an ſit mere eccleſiaſticum.Lud.Car.de hær.nu.61 182
Hereſis qui inquiri poſſunt,ibi.nu.97 185
Hereſis in crimine an requiratur perſonæ legitimatio in accuſando,ibi.nu.108.car.187.& an requirantur ſolennitates etiam ſubſtantiales,& quid ſi accuſatio ſit inepta, & an locus apponi debet,ibi.nu.109 ead.
Hereſis i crimine an dãneẽ memoria defuncti, & bona publicenẽ, & cui bona applicenẽ, & qđ in terris baronũ,& cui feudũ,aut emphyteuſis applicet, & reuertaẽ, & q̃ bona ueniãt publicanda,& an inſcriptio requiraẽ in accuſatione ne memoria dãneẽ, & an bona ipſo iure publicentur,& an ſententia reqriẽ,& q̃, & an declaratio,ibid.nu.135.236 191
Hereſim ſapientibus qñ detrahendum ſit. Frã. Ponz.in tract.de lamijs,nu.83 98
Hereſim incidit quis nedum uerbo, ſed facto. Io.Nic.Arel.de hæret.not.5.nu.1 140
Hereſim abiurans ſi non impleuerit iniunctam pœnitentiam,habetur pro relapſo.ibi. not. 30.num.1 141
Hereſes cur hodie maiores,q̃ olim ſuborianě. Gondiſſ.de hæret.q.4.num.4 155
Hereſes tot eſſe,cur Deus patiatur, & tantoꝝ hæreticoꝝ animas in infernum mergi ſinat, ibid.num.5 ea.
¶ Hæretica mulier perdit priuilegium hypothecæ,& prælationis.Io.Nic.Arel.de hæret. not.11.nu.2 140
Hæreticæ mulieri, beneficium Velleiani denegatur,ibi not.18.num.1 141
¶ Hæreticum an ſit imagines calcare,aut alias ꝯtẽnere.Paul.Girl.de hær.q.10.nu.12 128
Hæreticum an ſit tenere vſuras eſſe p̃miſſas, & an inter Iudæos,vel inter Iudæos, & Xpianos,& an Papa poſſit diſpenſare circa vſuras.Lud.Carer.de hæret.nu.9.10 178
Hæreticum an ſit nolle iurare,putans iuramentum eſſe illicitum,ibid.nu 11 ead.
Hæreticum an ſit aſſerendo vſum paupertatis non includi ſub voto religionis,ib.n.12.ea.
Hæreticum an ſit,ſi dicatur non poſſe pœnitere eum qui uixit vſque ad ſenium in peccatis,ibid.num.13 ead.

Hęreticum an ſit aſſerendo Papam nõ hře poteſtatem dimittendi peccata.ibi.nu.14 c.ea.
Hæreticũ an ſit,ſi dicat Imperatorẽ nõ eſſe monarchã,& dñm totius mũdi.ibi.nu.15 c.ea.
¶ Hæreticus cẽſetur qui leui argõ a fide catholica deuiat Io.Frã.Põz.de lamijs,n.68 c.97
Hereticus inqri põt à pluribus,ibi.nu.74 c.ea.
Hæreticus poſt mortem inquiri poteſt, & damnari,ibi.nu.75 ead.
Hæreticus non auditur etiam in valde fauorabilibus,ibi.num.77 98
Hæreticus ſpoliatus non reſtituitur, & quare. Io.Nic.Arel.de hæret.not.1.nu.2 138
Hæreticus poſt pœnitentiam traditur carceri perpetuo,& ſi inde fugiat, dicitur relapſus, ibi.not.6.num.1 139
Hereticus ab inimico accuſari poteſt,& quare, ibi.not.10.nu.2 ead.
Hęreticus mutuãs in refectione domus,nõ hẽt priuilegiũ tacitę hypotecæ.& in ea nõ pferri, creditoribus ceteris,ibi.not.11.nu.1 c.140
Hæreticus non poteſt ſubſtituere pupillariter impuberi filio.ibi.not.14.num.2 ead.
Hæreticus inteſtabilis eſt,ibi.num.3 ead.
Hæreticus non dř qui in dubijs vnam opinionem q̃uis falſam eligit.ib.not.15.n.1 c.141
Hæreticus non eſt qui ſemel tantũ audiuit conciones hereticorum,ibi not.16.nu.1 ea.
Hęreticus dici poteſt, cuius errorem inquiſitores correxerunt,ipſe autem obedire voluit, ibi.not.19.num.1 ead.
Hæreticus tenetur edere ad fundandam intentionem accuſatoris,ibi.not.21.nu.2 ea.
Hęreticus vſucapere non poteſt titulo pro hærede,ibi.not.23.num.1 ead.
Hęreticus incapax eſt poſſeſſionis,ibi.n.2 c.ea.
Hæreticus habetur recuſans bene agere ex certa obſtinatione,ibi.not.32.nu.1 142
Hæreticus, & erraticus quid differant, ibidem not.33.num.1 143
Hęreticus non põt conferre ſacra eccleſię fallit in baptiſmi ſacrõ,ibid.not.34.num.1 c.ea.
Hęreticus præciſus eſt ab eccleſia,& eſt ſicut ramus preciſus ab arbore ſiue ſtipite qui ſtatim areſcet,ibi.not 38.nu.1 ead.
Hęreticus reuerſus ad fidem non eſt iterum baptizandus,ibi.nota.39.nu.1 ead.
Hereticus obligať in ſui odium, licet non in ſiſci preiudicium,ibi.not.43.num.3 ead.
Hęreticus iuri ſibi competenti renunciare non poteſt,ibi.not.48.nu.2 ead.
Hæreticus eſt,qui credit eccleſiam habere duo capita.ibi.not.49.num.1 144
Hæreticus quis proprie dicatur.Paul. Girl. de hæret.in 2.q.num.1.c.145.& Lud.Carer.de hæret.num.1 177
Hæreticus eſt dogma falſum,& à fide extraneũ defendens,ibid.num.3 ead.
Hæreticus eſt in ſacramento Euchariſtiæ errans.Paul.Girl.ibi.num.2 ead.
Hæreticus eſt cenſendus,potentiam Dei attribuens creaturę,ibi.num.3 ead.
Hæreticus quis dici poteſt tribus concurrentibus,ibi.num.5 ead.
Hęreticus eſt ſcripturam ſacram ad ſenſum cõtrarium interpretans, ibidem.
Hereticus eſt qui ſedis apoſtolicę precepta contemnit, ibidem.
Hęreticus eſt ſemper ſchiſmaticus, ſed non e contrario, ibi.num.7 178
Hęreticus errorẽ ſuũ corrigere paratus an poſſit veniã obtinere.Pau.Gir.ib.q.5.n.1 c.147
Hæreticus qui pœnitens bonorum ſuorum reſtitutionem obtinuit,an poſſit recuperare illa à fiſco occupata,ibi.q 6.num.1.c.151.& Lud.Carer.de heret.nu.161 194
Hęreticus qs dicať, & ex quibus cenſendus ſit hereticus Gond.de heret.q.1.nu.1 154
Hęreticus vocitandus non eſt, qui errans aliquid fieri aſſerit contrarium,modo corrigi, & emẽdari paratus ſit, vbi ſe ſe cognoſceret errorem lapſum,ibi.q.2.num.3 154
Hęreticus dicitur qui falſam ſniam,& fidei contrariam pertinaciter defendit, ibidem.
Hęreticus dř qui ideo ab obedientia Papę recedit, quia eum non credit hře canonis condendi poteſtatem,aut q̃ eccleſię poteſtas nõ reſidet penes eum,ibi.q.3.num.3 155
Hęreticus bis gñalř monendus eſt,vt ab erroribus deſiſtat,antequam ad ſpecialem procedatur inquiſitionem,ibi.q.8.nu.2 158
Hęreticus in quo territorio conueniendus ſit, ibi.num.10 159
Hęreticus cuius expẽſis ad inqſitores remittẽdus ſit.Gond.de heret.q.11.num.8 162
Hereticus relapſus ſeculari iudici ,ptinus nulla audiẽtia ei pſtita tradẽdus eſt,ibi.n.2 c.161
Hęreticus reſiſtens miniſtro eum iudicis iuſſu incarcerare volenti impune occidi põt in illo conflictu reſiſtentię,ibi.num.14 168
Hęreticus ad eccleſiam confugiens an gaudeat immunitate,ibi.num.15 163
Hæreticus ptumaciter abñs excõicãdus eſt,q ſi anno obduratus in excõicatione perſiſtat vt hereti

hęreticus damnatur,ibi.q.12.num.3.c.163.
quod limita,& declara vt ibi.nu.4 ead.
Hęreticus ob ꝯtumaciā damnatus,ſi vere hęre
ticus nō ſit,an pęna in eū inflicta teneat.ib.
Hęreticus an ſit incendio tradendus,ſiue viuus
igne abſumendus,ibi.q.15.nu.4 166
Hæreticus ſuper aliquo articulo ſi abiurauerit
& demum teneat contra articulum, an dica
tur relapſus,ibi.q.20.num.6 170
Hęreticus relapſus quis dicatur,ibi.nu.5 ea.
Hęreticus etiā poſt obitum excōicationis ſnia
innodari poteſt,ibi.q.22.num.6 172
Hęreticus non agit, ſed conuictus ſe defendere
poteſt.Iac.de Aren.de bannit.nu.21 200
Hęreticus an ſit,qui loco profert verba hęreti-
ca,qa dicat ſe habiturum vxorem in alio ſe
culo.Lud.Carer.de heret.nu.2 177
Hęreticus an quis ſit ex ſola voluntate, & an,
& qñ poſſit condemnari,ibi num.3 ea.
Hęreticus ꝑtinax quis dicat,ibi.num.4 c.ead.
Hęreticus an ſit recuſans ſe purgare in cauſa
hęreſis,ibi.num.18 179
Hæreticus an ſit credēs hęreticis,ibi.n.20 c.ea.
Hęreticus nunquid ſit, q ſtetit in excōicatione
per annum,aut biennium.ibi.nu.21 c.ead.
Hęreticus an ſit qui per annum ſtetit,&non re
cepit communionem,ibi.nu.22 ead.
Hęreticus an quis dicatur p inuocationem dæ
monum,& ſortilegia,ibi.num.23 ead.
Hęreticus an ſit, qui idolis ſacrificat, ibidem.
num.24 ead.
Hęreticus an ſit, qui dicit incedere noctis tpe
cum Herodiade,vel Diana.ibi.nu.25 ead.
Hęreticus an ſit,qui blaſphemat Deum,& San
ctos,ibi.num.26 180
Hęreticus an, ſit oppugnans priuilegia eccle-
ſię,ibi.num.27 ead.
Hęreticus an ſit,ꝯtemnēs canones,& ſtatuta ec
cleſię,aſſerendo Papam non habere poteſta
tem condendi Canones,ibi.nu.28 ea.
Hęreticus an ſit,qui aſſerit in eccleſia poſſe eſſe
duos vicarios Chriſti.ibi.nu.29 ead.
Hęreticus an ſit,qui aſſerit Papam in tempora
libus non habere poteſtatem ſicut in ſpiri-
tualibus,ibi.num.30 ead.
Hæreticus an ſit,qui aſſerit peccata non dimit-
ti niſi à ſolo Deo.ibi.nu.34 ead.
Hæreticus an ſit officialis, q diſtulit pſtare au-
xilium contra hæreticos,ibi.nu.35 ead.
Hæreticus an ſit negās infernū,&paradiſum &
aſſerēs,nimiā eſſe mortalē,ibi.nu.36 c.ead.
Hæreticus an ſit, qui aſſerit decimas non debe
re clericis,ibi.num.37 ead.
Hæreticus an ſit,qui profeſſus eſt religionem,
& ab ea recedit, ac publice matrimonium
contrahit,ibi.nu.38 181
Hęreticus an ſit,qui recuſat iurare ad purgatio
nēm,ibi.num.45 ead.
Hæreticus an ſit, qui dæmonem inuocat ad a-
ctum luxurię,ibi.num.50 ead.
Hęreticus tandē eſt,qui ꝯtra fidem Chriſti, &
articulos fidei,& contra pręcepta,& dogma
ta eccleſiæ credit.ibi.num.60 ead.
Hæreticus ſi habeat filios orthodoxos an bo-
na reſeruent̄ filijs,& an priuent̄ beneficijs &
officijs,& an ēt obtētis,& q filij cōtineant̄,
& an in hoc differat hoc crimē à crim. læſæ
maieſt. & an dotēs vxorem conſeruentur,
& an filiarum,& an filij hęretici contrahant
matrimonium cum fidelibus.Lud.Carer.de
hæret.nu.140.& 141 193
Hæreticus an ſit infamis,& excludatur à teſti-
monio,ibi.num.143 ead.
Hęreticus an ſit excōicatus,ibi.nu.144 c.ead.
Hæreticus an priuetur omni beneficio: ibid.
num.145 ead.
Hæreticus an careat ſepultura.ib.n.147 c.169
Hæreticus an à quocunque occidi poſſit, ibid.
num.148 ead.
Hęreticus an teſtari poſſit,ibi.nu.151 ead.
Hęreticus an contrahere valeat, ibidem.
Hęreticus an poſſit aduocare, ibidem.
Hęreticus an poſſit iudicare, ibidem.
Hęreticus an notarius poſſit eſſe, ibidem.
Hæreticus an cogatur ad obſeruantiam iura-
menti,ibi.num.152 194
Hæreticus an poſſit petere reſtōnem bonorū,
& rerum eccleſiaſticarum, & an poſſit habe
re ſeruum Chriſtianum,ibi nu.153 ead.
Hæreticus an poſſit habere ſinagogas. Lud.
Carer.de hæret.nu.153 ead.
Hæreticus an vbique puniri poſſit, ibidem.
Hæreticus expelli poteſt à ciuitate, ne alios in
ficiat, ibidem.
Hæreticus reuerſus an ordinari poſſit,ibidem.
num.154 ead.
Hęreticus an agere poſſit ſi hęres inſtitutus ſit
& an cum eo conuerſare liceat, ibi.
Hæreticus an poſſit reſcripſum impetrare,ibi.
Hęreticus punit̄,nam ſi fieret alienatio ꝑditorum
hæretico habentium oratoria orthodoxa à
fiſco vendicantur,ibi.num.158 ead.
Hæreticus punit̄ in anima,vt ſit ęternalr̄ dam-
natus, nec ei ꝓſunt ſuffragia mortuorū ibi.

Hereticus an priuetur iure patronatus ibid.
Hereticus reuerſus ad fidem, an recuperet bona obligata, & priſtinam obligationem. ibi. & num. 161 194
Hereticus ab omni cõmercio, & negociatione fidelium excluditur, ibid. num. 158 193
Hereticus punit, nã ei indicit publica pnia per crucis impoſitioné, ut alij terreantur, ibid.
Hereticus filius poteſt à patre exheredari, ibi.
Hereticus non poteſt alium excommunicare, nec priuare officio, aut beneficio, niſi alium hæreticum ibid.
Hereticus amittit Spm̃ſctm̃, & eius dona, ibi.
Hereticus qualiter pœnas ordinarias, & extra ordinarias euitet. Lud. Carer. de hæret. numero 159 ead.
Hereticus reuerſus an recuperet ius patronatus, ibid. num. 161 194
Hereticus reuerſus an admittatur ad bona ſua p alium poſſeſſa, & an ad fructus bonoꝝ, ibi.
Hereticus reuerſus an ſit reſtitutus ad ius fidei commiſſi & an ad ſententia latas contra ipſum ex debitis ciuilibus, & an ad feuda, & an ad officium & dignitatem. ibid.
Hereticus reuerſus an reſtitutus ſit ad reconualeſcentiam teſtamenti. ibid.
Hereticus reuerſus an ſit reſtitutus ad famã, ib.
Hereticus reuerſus an admittatur ad teſtimonium. ibid.
Hereticus an poſſit impune à conſanguineo receptari, ibid. nu. 167 195
Hereticus an ab vxore receptari poſſit, ibidem num. 169 ead.
Heretici condemnati bona in alio territorio, q̃ vbi condemnatus fuit exiſtia, cui applicanda ſint. Gond. de hæret. q. 15. num 6 166
Heretici memoria, aut proditoris poſt mortem damnanda eſt. Ioã. Ant. Rub. de poteſt. proc. in 1. par. nu. 42 27
Heretico non denegatur beneficium S.C. Macedoniani. Io. Nic. Arel. de hæret. not. 18. numero 2 141
Heretico interdictum eſt bonis, ibid. not. 43. num. 2 143
Heretico pœnitenti parcitur, apoſtatæ nequaq̃ ibid. not. 44. num. 2 ea.
Heretico ſemiplene probanti cõtra Xpianum non defertur iurm̃ in ſupplementũ ꝓbõnis, econtra aũt Chriſtiano ſemiplene probanti contra hæreticum ſic. & ratio diuerſitatis traditur, ibid. not. 47. num. 2 144
Heretico ꝯfitenti, quæ debeat pœna imponi in foro. ꝯſciæ. Paul. Girl. de hær. q. 3. n. 1. c. 147
Heretico relapſo non datur venia, conferri tñ poſſunt ſacramenta, ſi pœnitentiæ appareãt ſigna, ibi. q. 5. num. 21 151
Heretico conuerſo, & veniam obtinenti an ſit pœna loco pœnitentiæ iniungẽda. Pau. Gir. de hær. q. 7. num. 1 ead.
Heretico an appellare liceat. Gondiſſ. de hæte. q. 7. num. 1 167
Heretico an legari poſſit. Lud. Carer. de hæter. num. 151 192
Hereticũ inimicum inimicus accuſare poteſt. Io. Nic. Arel. de hære. not. 16. nu. 2 140
Hereticum accuſans dicitur ſuam ſuorumq́ue iniuriam proſequi, ibid. num. 3 ead.
Hereticum amicum ſiquis admoneat, ut fugiat aut non veniat, an debeat puniri, ibid. not. 29 num. 1 142
Hereticum an eum probent libri improbatæ lectionis reperti pœnes aliquem. Gund. de hæret. q. 13. num. 19 165
pro Heretico miſericordiam implorare non licet, ibid. q. 16. num. 3 167
Hereticum accuſare an q̃libet poſſit. Lud. Carer. de hær. num. 106. 107 186
Heretici proprie an ſint apoſtata, & ſchiſmaticus. Paul. Girl. de heret. q. 2. nu. 6 149
Heretici omnes apoſtatæ ſunt, ibi. nu. 9 146
Heretici quibus pœnis plectendi, ibid. q. 3. numero 1 ead.
Heretici per iudicem eccleſiaſticum condẽnati, nedum curiæ ſeculari traditi, poſſunt ad pœnitentiam admitti, ibi. q. 5. num. 10 149
Heretici quibus infidelibus aſſimilentur, & qui infidelium inuicem inter ſe æquiparentur. Gond. de hæret. q. 5. num. 1 155
Heretici an ſint idolatris torquẽdi, ibi. n. 4. 166
Heretici qui fide Chriſtiana derelicta, iterum ad Moſaicam legem reuertuntur, peiores ſunt ceteris, ibid. nu. 5 ead.
Heretici an tolerandi ſint, ibi. q. 6. nu. 1 ead.
Heretici quibus vijs & modis puniantur, ibid. q. 10. num. 4 160
Hereticoꝝ bona ipſo facto capiuntur velut publicata. Io. Fr. Ponz. de lamijs, nu. 76 97
Hereticoꝝ bona non ſunt ipſo iure publicãda. Pau. Gir. de hæret. q. 5. nu. 7 148
Hereticoꝝ bona qualiter diuidantur. Gondiſſ. de hæret. q. 15. num. 3 165
Hereticoꝝ collegio, nec cuiq̃ de collegio legari põt, & cur diuerſum inter iudæos, & hereticos. Io. Nic. Arel. de hær. not. 7. nu. 2 139

Hereticorum ſcripta reijcienda ſunt, & quare. ibi.not.23.nu.2 141
Hereticorum infidelitas, an maior, q̃ iudæorū ſit. intellige ſane,ibi.q.5.num.3.& 4 156
Hereticorum ſuper iam per eccleſiam deciſis, legatus apoſtolicæ ſedis iudex cõpetens eſt, ibid.q.7.num.8 157
Hereticorū receptatores,& fautores quibus pęnis afficiendi ſint.Gond.de hæret.q.16.n.1. car.166.& Paul.Gir.in tract.ſimilis materię q.9 nu.1.car.152.& Lud.Carer.in tract.eiuſdē noīs,nu.163.& 164.cum plur.ſeq. c.194
Hereticorum receptatio omnino interdictum eſt.Paul.Girl.de hæret.q.9.num.1 152
Hereticorū ſi adſit copia qua via procedatur. Gondiſſ.de hæret.q.17.num.3 167
Hereticorū corporibus eccleſiaſtica ſepultura deneganda eſt,& qui ea eccleſiaſticæ tradere ſepulturæ auſus fuerit,iure ipſo excõicationis pœnam incurrit,ibid.q.22.num.7. 172
Hereticis nec inter viuos, nec in vltima voluntate relinqui poteſt. Paul.Girl.de hær.q.9. num.2 152
Hereticis credentes pari pœna ſunt plectendi, ibid.num.3 ead.
Hereticus pœnæ pecuniariæ,an,& quando, & ad quid imponi poſſit. Gondiſſ. de hæret.q. 8.num.6 159
Hereticis quæ pœna p eccleſiaſticos iudices,& q̃ per laicos infligatur,ibi.q.15.nu.2 165
Hereticis aſtricti debito fidelitatis,vel dominij, aut alicuius obſequij ipſo iure ab omni huiuſmodi obligatione ſunt liberi. Gondiſſ.de hæret.q.15.nu.5 166
Hereticus à iure impoſitā pœnam à iudicib.an minuere,vel augere liceat,ib.q 17.n.1. 166
Hereticis non eſt permiſſum agere ad vxoris reſtõnē.Io.Nic.Ar.de hæret.not.1.n.4. 138
Cetera vide ſupra in ver.Alienatio,i ver. Filius,& in ver.Hęres,& infra in ver.Pœna in ver.Recedentes.in ver.Relapſus. in ver.Sacerdos, & in ver.Sortilegium.
¶ Hebræi non deferentes habitum diſtinctum ab habitibus Chriſtianorum,puniunt. Paul. Gir.de pœn omniſ.coi.q.12.nu.11 459
¶ Homicida pœna mortis naturalis punitur. Guliel Bon. de pœna mortis,nu.2 444
Homicida quando non gaudeat immunitate eccleſiæ. Ant.Col.in for.proced.extraord.in controuer.crim.ar.116 467
Homicida abſens qua cautela excuſari poſſit, ut contra eum procedi non poſſit.Ioā.Ant. Rub.de poteſt.proc.in 1.par.num.335 40
Homicida nō eſt ipſo iure beneficio priuatus. Nic.Plou.de irreg.num.30 103
Homicida ſi non potuit fugere ad eccleſiam, ſed inuenit quendam ſacerdotem deferentē corpus Chriſti, & aufugit ad ipſum, & eum accepit,an eccleſiæ humanitate gaudere debeat.Io.Tierr.de fuga,num.8 198
Homicida maleficus,veneficus,& adulter ꝯfeſſi aut teſtib. ꝯuicti,non audiuntur appellātes. Paul.Gir. de relax.carc.q.2.nu.2 303
Homicida debet puniri,ſed qui gladio nō ferire,gladio nō debet perire. Paul.Girl.de rel. carc.in tit.de abſol.Innoc.q.5.n.1 308
¶ Homicidium quando, & quali pœna pecuniaria puniri poſſit. Inc.Auct.de crim.læſæ maieſt.q.8.num 11 66
Homicidium caſualiter perpetratus,non efficit irregularis,ſi debitam adhibuerit diligentiā. Nic.Plo.de irreg.num.10 101
Homicidiū an omnibus imputetur, ſi tres vnū aggrediatur, ſed vnus tm̃ feriat,& occidat. Paul.Girl.de relax.carc.tit.de abſol. Innoc. q.5.num.2 308
Homicidium ſi vnico ictu factum ſit, & neſciatur à quo ex tribus,an omnes debeant condemnari,ibid.q.6.num.1 309
Homicidium factum in aliquo loco, per quem aliquis ſolitus erat tranſire,qui maleficia cõſueuerat perpetrare, præſumitur ab eodem perpetratum eſſe. Fran.Brun.de ind.& tort. in 3.q.1.par.num.34 336
Homicidium præmeditate, & appenſate commiſſum magis punitur, quam cauſatum in pura rixa.M.Ant.Bl.de ind.nu.53 364
Homicidium non præſumitur penſate niſi qualitas penſamenti probetur,ibi.nu.54 ead.
Homicidium quot modis committatur. Fran. Caſ.de ind.num.2 395
Homicidium præmeditatum eſt maxime deteſtabile,& in eo omnes tenentur,ibi.n.3 ea.
Homicidium ſi noctu ſequatur, qūo iudex ſuſpectū interrogare debeat,ibi.nu.3 401
Homicidium eſt maius adulterio. Iac.de Ar.de q.nu 7 427
Homicidij indicia ex varijs cauſis oriuntur.M. Ant.Blan.de ind.num.240 379
in Homicidio vita imputati ſpectatur, ibidem, num.241 ead.
in Homicidio per indicia proceditur, Frā.Caſ. de ind.num.1 395
pro Homicidio ſine dolo cõmiſſo, quis qñque pœna

pœna vltimi ſupplicij punitur.Paul.Girlan. de ſortil.q.12.num.3. 129
¶Homo abſque Dei gratia Diabolo tentanti reſiſtere non poteſt.Paul.Girlan.de ſortileg. q.5.num.4 112
Homo liber in quibus poſſit torqueri caſibus. Guid.de Suz.de ind.& tort.num.81. c.352. & Bal.in tract.de quæſt.cap.3.num.4. c.431 & Amber.de Antram. in tract.eiuſdem, tit. num.15. 442
Homo liber,& in ſe,& in alios,ex aliquo crimine delatus,torqueri poteſt. Guid.de Suz.de indic. & tort. num.82 352
Homo liber poteſt torturę ſubijci indifferẽter, Guid.de Suz.de ind.& tort.num.83 c.ea.
Homo malæ famæ, an alijs non concurrentibus poſſit torqueri ex ſolo dicto torti. Frã. Caſon.de tormen.cap.17.num.3. 418
Homo liber in cauſa pecuniaria regulariter nõ torquetur, ſed hoc fallit in teſte vacillante. Paul.Girlan.de quæſtio.q.7.num.3. c.438
Hominem maleficiatum conare nemo poteſt, niſi eiuſdem artis peritus ſit.Paul.Girlan.de ſortil.q.2.num.4. 105
Homines ſubſunt iudicibus ratione iuris, ſed ius eſt ſupra iudices,& ideo in his quæ ſtatũ hominum dicunt, poſſunt iudices inſpecta veritate,& vtilitate mutare, ſed quæ tangũt ſtatum iuris mutare nequeant. Incer.Auct. de modo proced.cõtra apoſta.nu.18 c.197
Homines pœnæ metu à delicto arcentur. Iac. de Are.de bannit.num.13 198
Homines quatuor gentem conſtituunt. Nic. Boër.de ſeditio.in 3.q.nu.1 66
Homines caſtrans pœna mortis nãlis puniri debet.Gul.Bon.de pęna mortis,nu.4 c.444
Hominũ mores,naturasq. ex corpore,oculis, vultu,frõteq. Zopirus. Phyſiognomus noſcere ꝓfitebař.Fran.Caſ.de ind.nu.3 c.399
Hominibus vilis ꝯdõnis in teſtimoniũ admiſſis,nõ adhibeť tãta fides q̃ta alijs.Frã.Brun. de indic. in 4.q.2.part.num.8 340
¶Hoſpes an excuſetur ſi dederit potum bannito tranſeunti.Lud.Carer.de hęret.numero 168 195
Hoſpes penes quem bona ſunt depoſita,ſi ſubtrahantur,an indicietur. M.Ant.Blan.de indic num.414 393
Reliqua vide infra in ver. Propoſitum.
¶Hoſtia ſcripta literis ſanguineis vtuntur ſortilegi ad amorem prouocandum.Paul.Girl. de ſortil.q.3.num.20 109
¶Hoſtes adiens morti traditur. Gul. Bon. de pœna mor.num.4 444
Hoſtibus arma præbens pœna mortis naturalis punitur. ibidem.
IActans ſe aliquem occiſurum, ſi eum occidat,propoſitum præſumitur.Fran.Caſon.de ind.num.9 400
¶Iactatio indiciat ad torturam. M.Ant.Blanc. de ind.num.185 375
Iactatio (ſi de interfectore non ꝯſtet) an faciat idiciũ ad torturã ꝯtra iactãtẽ,ib.n.186 c.ea.
Iactatio aliquando non nocet conſiderata qualitate perſonæ, ibi.num.187 ea.
¶Iaculũ mittens cũ ferro hoiem velle occidere ꝓſumiť.M.Ant.Blan.de ind.nu.84 367
¶Ianuenſes populares aduerſus nobiles aliquando ſeditionem fecerunt. Nic.Boer. de ſeditio.q.1.num.38 74
¶Ictus. De ictu,& vulnere ſtandum eſt in arte peritis,& ad hoc duo requiruntur medici, licet de cõſuetudine ſtetur dicto vnius.Franc. Caſon.de tormen.cap.2.num.3 412
¶Idiota,& ruſticus excuſantur, ſi in aliquo fidei articulo errant,dummodo fidem implicitam habeant.Ioan.Franc.Ponz.de lam. &c. num.83 98
¶Ieiunij indictio tormenti genus eſt.Gondiſſ. de hæret.q.13.num.7 164
¶Ignorãtia,aut ſimplicitas in ſortilegijs nõ excuſat.Paul.Gir.de ſortil.cap.11.nu.8 c.130
Ignorantia iuris, in iudice culpa lata eſt, qui & dolo non carere præſumitur, cum ſe iuris peritum fateatur.Franc.Brun.de ind.&tort. in 5.q.2.par.num.23 345
Ignorantia iuris in damnis euitandis non nocet.M.Ant.Blan.de indici.nu.31 362
Ignorãtia,& minor ętas excuſant à nuptijs illicitis,& pœnis eas illicite ꝯtrahẽtib.inflictis. Pau.Gir.de pœ.omniſ.coit.q.2.nu.6 c.448
Ignorantia facti excuſationem prętat.ibidem, q.12.num.4 458
Ignorãtia licet in pœnis euitandis, & in grauaminib.excuſet,in lucris tñ nõ excuſat.Nell. de bãn.i 3.par.2.tẽp.nu.83.ver.iſta q̃. c.287
¶Illicitum omne puniri debet. M.Ant.Blanc. de indici.num.228 378
Illicitum cõmittens ab illiciti pœna nõ excuſatur,q̃uis tale illicitũ ad optimũ finem peruenerit.Fran.Caſ.de ind.num.6.car.410.& in tract.de tormen.cap.5.num.2 413
¶Illiteratus eſt irregularis. Nic.Ploui.de irregular.num.2 100

¶Illuſtris non eſt afficiendus pœna corporali ob iniur am et illuſtri pſonæ illatā. Io Ant. Rub. de poteſta. proc. in 1. par. nu. 213 c. 32

Illuſtris pſona ꝓh. bet̄ p ſe litigare, ſed debet litigare p procuratorem. ibi. nu. 215 c. ea.

Illuſtres perſonæ in crimine iniuriarum ſola pœna relegationis affici debent. ibi. nu. 210. & 212 ead.

Illuſtres pſonę pñt in criminalibus procuratorem conſtituere. ibi. nu. 159. 194 28. 30

¶Imaginē ꝓditoris ad eius imaginē depictam corrūpens, vel radēs qualiter puniat̄. Mart. Laud. de crim. lęſæ maieſt. q. 26. c. 48. & Nic. Boer. in tract. de ſedit. in vlt. verbis 87

Imaginē Cęſ. falſificās crim. lęſ. maieſt. icurrit. Nic. Boer. de ſedit. in 6. præſup. nu. 2 77

Imagines de certa fiunt quandoque à ſortilegis ad maleficiendos homines. Paul. Girlan. de ſortil. in 5. q. num. 9 112

Imagines quare in ſortilegijs fieri ſoleāt, cum nihil operentur. ibi. num. 10 ead.

Imagines facere ad amorem mulieris prouocādum, potius ſuperſtitioſum eſt, quam hæreticum, ibi. in 10. q. num. 9 128

Imagines calcare, aut alias contemnere an ſit hæreticum, ibi. num. 12 128

Imagines baptizātes ad ſortilegia faciēda, qua ſint afficiēdi pœna. ibi. in 11. q. nu. 21 131

¶Immemor ſalutis æternæ nemo præſumitur. M. Ant. Blan. de indici. num. 391 392

¶Immunitas non eſt in domo epiſcopi. Ant. Columb. in for. proced. extraord. in controuer. crim. art. 126 467

Immunitatem vnam offendens ceteras offendiſſe dicitur. ibi. art. 121 ea.

Immunitate qui gaudere non debeant. ibid. art. 117. cum ſeq. ead.

¶Impediētes reos extrahi ab īmunitate, eo caſu quo ea nō gaudēt, qūo puniant̄, ad qd̄ ue teneant̄. Ant. Colūb. in for. proced. extraor. in controuer. crim. art. 112. 113 166

¶Impedimentum puri, & meri facti abſentis quomodo probetur. Et an ſufficiat impedimenti ſemiplena probatio. Ant. de Cana. de excuſ. in 2. part. num. 16. 17 16

Impedimentum non cenſetur iuſtum, quod facile poteſt remoueri. Io. Ant. Rub. de poteſta. procur. in 1. par. num. 319 39

Impedimentū canonicū dr̄, qd̄ à iure canonico ortū hēt. Nic. Ploui. de irreg. nu. 1 100

¶Impeditus an teneat̄ excuſatorē mittere. qd iuris ſi mittatur. Item ſi non mittat. Ant. de Can. de excuſ. in 2. par. nu. 18. 19 16

¶Imperator de hæreſi puniri poteſt, & deponi. Lud. Carer. de hæret. nu. 98 185

Imperator per ſolum Papam deponi poteſt, & non per alium, ibi.

Imperatorem non eſſe monarcham, & dominium totius mundi qui dicit, an ſit hæreticus. ibi. num. 15 178

¶Impetrans literas Principis gratioſas ante integrationem, illis ſe iuuare poterit, ſi opus fuerit. Incert. Auth. de crim. læſæ maieſt. in 9. quæſtio, num. 2 66

Impetrare nemo neceſſe hēt, vt deſiſtere poſſit ab accuſatione. Ant. Colūb. in for. ꝓced. extraord. in controuer. crim art. 14 467

¶Imploratio auxilij dęmonum ad ſciendum futura ſapit hæreſim. Paul. Girl. de ſortilegi. in 10. quæſtio. num. 10 128

¶Impotentia ſeu difficultas puniendi, excuſat iudicem à puniendis delictis. Nic. Boër. de ſeditio. in 1. q. num. 8 70

¶Impubes ſm ius cōe non poteſt teſtis eſſe. Frāc. Brun. de indici. ī 4. q. 2. par. n. 17 c. 452

Impubes cum tortura leui ad inſtructionē poteſt interrogari, ibi. num. 18 ead.

Impuberes non debent torturæ ſubijci. Paul. Girl. de quæſtio. in 6. q. nu. 4 437

Impuberes in criminalibus non ſunt idonei teſtes, ad probationem plenam, ſed bene ad indicium. Franc. Brun. de indic. & tort. in 2. q. 1. par. num. 18 331

¶Impulſio qd ſit. Franc. Caſ. de ind. nu. 5 c. 400

¶Incantationes quæ fiunt contra ſerpētes quādo ſint punibiles. Paul. Girlan. de ſortil. in 11. q. num. 28 133

Incantationes an faciant indicium. M. Ant. Blan. de indici. num. 397 399

¶Incantatores qui cenſendi ſint. Paul. Girlan. de ſortil. in 2. q. num. 7 106

¶Incarcerari nemo debet die feriato hominū vtilitate. Bald. de Peruſ. de carceribus. cap. 1. num 6 301

Incarcerari poteſt quis pro collectis non ſolutis. ibi. cap. 2. num. 2 302

Incarceratio fieri poteſt pro quolibet debito. ibi. num. 1 ead.

Incarceratio an fieri poſſit pro fiſcali debi. ibi.

Incarceratio in quo loco fieri debeat. ibid. numero 4 ead.

¶Incarceratus pro debito fiſcali recommendari poteſt pro debito priuati. Bald. de Peruſ. de carcer. in 2. cap. num. 3 302

Incarceratus an poſſit ꝯſtituere procuratorē, ad ocs actus præterq̃ ad litem ꝯteſtandā. Io. An. Rub. de pot. proc. in 1. par. nu. 119 26
¶ Incertitudo iudicis arbitrio cōmittitur, vbi ſumus in mā quæ tps incertum deſignat. Paul. Gir. de hær. in 5. q. nu. 16 150
¶ Inceſtus quid proprie dicatur, & cum qbus cōmittitur. Plac. de acc. tit. 3. num. 15. car. 3. & Pau. Gir. de pœ. om. coit. in 3. q. n. 1. c. 449
Inceſtus qua pœna puniatur. Plac. ibi. n. 17. c. 4. & Paul. Girl. ibid. num. 1 ea.
Inceſtus cum ſorore aut cognata cōmiſſus, qua ſit punitiōe reprimēdus. Pau. Gir. ib. n. 2. ea.
Inceſtus crimen in actu fornicationis commiſſum vltimo punitur ſupplicio, ibi. n. 5 ead.
Inceſtus in forma matrimonij cōmiſſus qualiter puniatur, ibid. num. 6 ea.
Inceſtus cum conſanguineis, aut affinibus adinuicem coniunctis qualiter puniatur. Pau. Gir. ibid. in 4. q. num. 1 ead.
Inceſtus cōmiſſus cū duab. ſororib. meretricib. capitali pœna non punitur, ibi. nu. 4. c. 450
¶ Incitatores perſonaꝶ dñr qui ꝯuocauerunt, & eleuauerūt vexillum, & campanā. & tanq̃ ſeditioſi tenenē. Ni. Bo. de ſed. 1 7. q. n. 8. c. 81
¶ Inconſtantia varietas, trepidatio, vox, balbutiens, loquella timida, & pallor, indicant ad torturā. M. Ant. Bl. de ind. n. 259. 262. c. 381
¶ Incontinenti fcm non dr, poſtea fcm. Nel. de bān. in 2. par. 3. temp. num. 3 397
¶ Inculpatio à ſolo torto facta non facit indicium ſufficiens ad torturam. Guido de Suz. de ind. & tort. nu. 54 322
Inculpatus, ſeu accuſatus à torto an ob hmōi præſumptionem torturæ applicari poſſit, ibid. num. 53 ead.
Inculpat' à torto an ſaltē poſſit ſubijci torturę ſi ſit malę ꝯuerſationis, & famæ, ib. n. 55. ea.
Inculpatum de crimine ſponte ſe ingerentem torturæ, an poſſit poteſtas licet torquere, ſi alias ei non liceat de iure. Franc. Brun. de in dic. in 7. q. 2. par. num. 8 354
¶ Indagatio exq̃ſitiſſima non fit qñ ꝓ crimine ciuilr agitur, ſicut qñ agitur criminaliter. M. Ant. Bl. de ind. in 4. q. 2. par. nu. 5 340
Indagatio acterrima requiritur, vbi crimen eſt atrox. Ant. Col. in ſor. proced. extr. in cōtr. crim. art. 18. & 19 463
¶ Indicium maleficij alicuius commiſſi, vel alterius rei, de qua agitur, ſignum eſt. Fr. Bru. de ind. & tort. in 1. q. 1. par. num. 1. car. 328. & in 7. q. 2. par. num. 3 354
Indicium eſt minus, q̃ ſemiplena probatio. Fr. Brun. de ind. & tort. in 1. q. 1. par. nu. 2. car. 328. & M. Ant. Blan. de ind. num. 51. c. 364. & num. 326 386
Indicium dubitatum ſiue ſemiplenum quod dicatur. Fran. Brun. ibid. nu. 3. car. 328. & Paul. Girl. in tract. de qō. q. 3. num. 1 434
Indicium propinquum, & remotum quod dicatur. M. Ant. Blanc. in tract. de ind. nu 47. car. 364. & Fr. Caſ. in tract. eiuſdem materiæ, numero 7. el 2 397
Indicium leue ab vrgenti quomodo cognoſcatur. M. Ant. Blan. de ind. nu. 10 361
Indicium facti, eſt quo iudex in viam præſumptionis dirigitur, Fran. Brun. de ind. & tort. in 1. q. 1. par. num. 4 329
Indicium varijs nominatur modis apud legum latores. Franc. Brun. ibid. nu. 5 ea.
Indicium à communiter accidentibus oritur. M. Ant. Blanc. de ind. nu. 257 380
Indicium alterum trium temporum reſpicit. M. Ant. Blanc. ibid. num. 66 365
Indicium oriens ex teſtibus, qui examinari nō debebat, facit, ꝙ iudex ſolum ad inquiſitionem procedere poſſit. M. Ant. Blan. de ind. num. 52 364
Indicium contra ſe habet, qui malos famulos tenet. M. An. Blan. de ind. num. 254. car 380. & Fr. Caſ. de ind. num. 11 414
Indicium maximum eſt, ſi quis in mendacio reperiatur. Fran. Brun. de ind. & tort. in 3. q. 1. par. num. 18 333
Indicium an ex dictum teſtis familiaris inſurgat. Fr. Bru. de ind. & tort. in 2. q. 1. par. n. 12 c. 288. M. Ant. Blan. de ind. nu. 365 389
Indicium per teſtem ſingularem habitum, circunſtantijs alijs refragrantibus eliditur. Fr. Brun. de ind. & tort. in 2. q. 1. par. num. 12. car. 330. & in 5. q. eiuſdem par. nu. 3 338
Indicium ad torturam an fuga faciat. Fr. Brun. de ind. & tort. in 3. q. 1. par. num. 9. car. 332. M. Ant. Blanc. de ind. num. 277. car. 382. & Fran. Caſ. in tract. eiuſdem materiæ, numero 3 408
Indicium non facit fuga poſt accuſationem, ſeu inquiſitionem formatā arrepta. M. Ant. Blanc. ibid. num. 281 382
Indicium an fiat per fugam ob accuſationis, ſeu inquiſitionis motu factā, ibi. nu. 282. ea.
Indicium contra ſe habet ille qui à delicti loco fugatus eſt. Franc. Brun. in tract. de ind. & tort. in 3. quæſt. 1. par. num. 12. car. 333. & M.

& M. An. Bl. in tract. de ind. num. 289. c. 383
Indicium an diuinationes, ſeu incantationes faciant. M. An. Bl. de ind. num. 391 392
Indicium ꝯtra imputatum ex maloꝝ ꝯuerſatione oritur. M. An. Bl. de ind. nu. 253 380
Indicium ad torturam contra contumacem ex contumacia oritur. M. Ant. Blan. de ind. nu. 272. 293 381. 383
Indicium ad torturam, an p famē inſurgat. Fr. Br. de ind. & tort. in 3. q. 1. par. nu. 31. & 32. car 335. M. An. Bl. ibi. nu. 311. car. 384. & Fr. Caſ. in tract. prædicti nōis, nu. 2 398
Indicium an faciat criminis tranſactio. Franc. Brun. de ind. & tort. in 3. q. 1. par. nu. 27. 28. cat. 334. & M. Ant. Bl. de ind. nu. 306. c. 384
Indicium vnum à delicto remotum ad torturā non ſufficit. M. Ant. Bl. de ind. n. 178. c. 374
Indicium ad torturam an literarum acceptatio faciat. M. Ant. Blan. de ind. num. 223 378
Indiciū facit vociferatio mulieris, vim paſſam fuiſſe aſſerentis. M. Ant. Blan. de ind. numero 290 383
Indicium an faciat mulier ſi examinetur. M. Ant. Blanc. de ind. nu. 350 387
Indicium participationis contra ſe habet, qui delinquentes punire negligit. M. Ant. Blanc. de ind. num. 310 385
Indicium contra ſe ad torturam habet, qui interrogationi non reſpondet. M. Ant. Blā. de ind. nu. 271 381
Indicium vt faciat nominatio alicuius, q̄d hr̄e debeat. M. An. Blan. de ind. nu. 380 382
Indicium ad torturam ex iactatione inſurgit. M. Ant. Blan. de ind. nu. 185 375
Indicium vt à teſte fiat verìſimile deponere debet. M. Ant. Bl. de ind. nu 32 363
Indicium ad penſamentum faciunt præparationes, & ordinationes. M. Ant. Blanc. de ind. num. 67 365
Indicium ſumitur ad penſamentum ex tranſitu non ſolito. M. Ant. Bl. de ind. n. 70 366
Indicium ad penſamentum facit frequentatio viæ. M. Ant. Blan. de ind. nu. 72 ead.
Indicium ſufficiens an ſit in homicidio puro, viæ frequentatio. M. Ant. Bl. de ind. num. 75. & 76 ead.
Indicium ad penſamentum an faciat armorum delatio in non ſolito, nec habente iuſtam cauſam deferendi, ibid. nu. 78 ead.
Indicium ad penſamentum inducit aſportatio bonorum ante homicidium. M. Ant. Blanc. de ind. num. 85 367
Indicium facit ad penſamentum alienatio bonorum, ibi. nu. 86 ead.
Indicium ad penſamentum ſumitur ex inimicitia, Fr. Brun. de indic. & tort. in 3. q. 1. par. num. 29. cat. 334, & M. Ant. Blanc. de indic. num. 89 367
Indicium eſt contra inuentum in loco, in quo ſcelus commiſſum eſt, M. Ant. Blanc. de ind. num. 300 384
Indicium eſt contra inuentum in loco propinquo delicto, ibi nu. 301 ead.
Indicium eſt ſi quis uiſus fuerit facere præparamenta ad homicidium, vel ire per illum locum, ubi cadauer erat, per quem ire ſolitus non erat, Fran. Brun. de ind. & tor. in 3. q. 1. par. num. 29 334
Indicium inducitur, ſi accuſatus de homicidio committendo ſe iactaſſet, M. Ant. Bl. de ind. num. 186 375
Indicium ex minis præcedentibus inſurgit, M. Ant. Bl. de ind. nu. 179 374
Indicium inſurgit cōtra repertum cum gladio euaginato prope cadauer. M. Ant. Bl. de ind. num. 295 383
Et in loco delicti eſt indicium propinquum, ibid. num. 296 ead.
Indicium homicidij an præſumatur contra fugientem nudo gladio vbi quiſque occiſus reperitur, Fr. Brun. in tract. de ind. & tort. in 4. q. 1. par. num. 6. cat. 336. & M. Ant. Blanc. de ind. num. 297 383
Indicium an ſit, ſi percuſſus dicat, ſe ab inquiſito percuſſum fuiſſe, Fr. Brun. de ind. & tort. in 3. q. 1. par. num. 26. car. 334, & M. Ant. Bl. in tract. eiuſdem nom. nu. 390 391
Indicium inſurgit, ſi quis uiſus ſit ingredi domum, & poſt modicum eſt auditus mulieris clamor, & ſtatim viſus eſt exire cum gladio ſanguinolento, & mulier in facie vulnerata uiſa eſt, Fran. Brun. de ind. & tort. in 4. q. 1. par. num. 4 336
Indicium certum cenſetur, ſi poſt mutuam duorum rixam, alter vulneratus videatur, Fran. Brun. de ind. & tort. in 4. q. 1. par. nu. 7 ea.
Indicium homicidij præſumitur contra eum, q aduerſus aliquem gladium ſtrinxiſſe viſus eſt: licet non fuerit viſus percuſſiſſe, ſi ipſo fugiente alius reperiatur interfectus, Franc. Brun. de ind. & tort. in 4. q. 1. par. nu. 11, ea.
Indicium ad penſamentum an conuerſatio cū inimicis occiſi inducat, M. Ant. Blan. de ind. num. 163 373

Indi-

Indicium ad penſamentum eſt, ſi quis aliquem interſicere poſſe, ſe iactet, M. Ant. Bl. de ind. num. 184 — 375
Indicium ad tractatum facit oriri conuentio ſecreta, & locutio inter plures, M. Ant. Blanc. de ind. num. 232 — 379
Indicium ad penſamentum an percutiendi modus faciat. ibi. num. 188 — 375
Indicium contra ſe an habeat, qui prohibere potuit, & non prohibuit. M. Ant. Bl. de ind. num. 303 — 384
Indicium ad penſamentum eſt, ſi quis aliquem proditorie vulnerat. M. Ant. Bl. de ind. numero 191 — 375
Indicium inſurgit, ſi poſtquam dñs locutus eſt in aure famuli, famulus crimen aliquod cõmiſerit. Guid. de Suz. in tract. de ind. & tort. num. 41. car. 321. & M. Ant. Bl. de ind. numero 252 — 380
Indicium per vnum teſtem de viſu deponentem probatur. Franc. Brun. de ind. in 2. q. 1. par. num. 1 — 328
Indicium qñq; probatur per duos teſtes nõ de viſu deponẽtes, ſed de quodam ſigno ad maleficium conſerente, ibi. nu. 4 — 329
Indicium plenum, ſeu indubitatũ quod dicaẽ. Franc. Brun. de ind. in 1. quæſt. 1. par. num. 3. car. 328. & Paul. Girl. de quæſt. in 3. q. numero 2. — 433
Indicium probari põt per teſtes infames, & familiares, & ſimiles omni exceptione nõ maiores. Fran. Br. de ind. in 2. q. 1. par. n. 7. c. 329
Indicium triplex eſt, & per quẽ probari poſſit quodlibet. Fr. Bru. ibi. num. 22 — 331
Indicium quale eſſe debeat, vt ſufficiens ſit ad torturam, iudicis cõmittitur arbitrio. Fran. Brun. de ind. in 3. q. 1. par. nu. 1 — 332
Indicium eſt ſufficiens contra aliquem de furto, ſi ſit malæ cõditionis & famæ, & ſolitus talia facere, ibi. num. 2 — ead.
Indicium ſuper furto contra aliquem hẽ, qui cum antea pauper eſſet, multas pecunias habere reperitur, ibi. nu. 5 — ead.
Indicium generale in quolibet crimine cenſeẽ, dum extra iudicium crimen ſe cõmiſiſſe aliquis fatetur ibi. num. 14 — 333
Indicium homicidij contra aliquem ortum ex nimis, & inimicitia, eliditur ſi abſentia & diſtantia probetur à loco homicidij tpe. Fran. Brun. ibi. in 5. q. 1 par. num. 4 — 358
Indiciũ probari poteſt per duos teſtes. M. Ant. Blanc. de ind. num. 46 — 364
Indicium efficax ex conſilio & ratione habeẽ: Fr. Caſ. de ind. nu. 5. el 1 — 395
Indicium omne quod indicat propoſitum, indicat & interfectorẽ, ſed non ecõtra, ib. n. 9. ea.
Indicium varie diffinitur & diuerſimode nuncupatur, ibi. nu. 1, el 2 — 397
Indicium indicans propoſitum, indicat & interfectorem, licet non ſemper puniatur ex propoſito, ibi. num. 5, el 2 — ead.
Indicium aliud eſt remotum & leue, aliud propinquum, & graue, ibi. nu 6, el 2 — ead.
Indicium oritur à nomine, ſi cũ eo mala fama concurrat, Fr. Caſ. de ind. nu. 1, el 1 — 399
Indicium propoſiti à pallore oritur ꝯtra reũ, ibi. num. 1, el 2 — ead.
Indicium propoſiti contra eum oritur, qui dixerit ꝙ traheret occiſo vnam pẽnam de ala, vel ꝙ faceret eum male capitare, vel quid ſimile, ibi. nu. 2. el 3 — 405
Indicium ad torturam ex dicto oſſenſi qñ oriatur, Fr. Caſ. de ind. nu. 6, el 1. — ead.
Indicium oritur contra eum, qui dicit ſe primo occiſum inueniſſe, vel primo homicidium vidiſſe, ibid. num. 5, el 3 — 406
Indicium remotum à maleficio per duos teſtes probari debet, proximum vero & immediatum per vnum, quod ſi per duos probeẽ, nõ indicium, ſed plenam facere probationem. Fr. Caſ. de torm. cap. 6. nu. 7 — 414
Indicium ꝓprie non eſt, qđ facit vnus teſtis de viſu, ſed ſemiplena probatio, ibi. nu. 8 — ead.
Indicium quando oriatur ex dicto torti ſine alijs indicijs, ibi. cap. 17. num. 2 — 418
Indicium duplex eſt. Paul. Girl. de q. in 3. q. numero 1 — 433
Indicium ad torturam an faciat vnus ſolus teſtis plene probans Amb. de Antr. de quæſt. nu. 18. 19 — 442
Indicia indubitata quæ dicantur, & qñ quis torqueri poſſit, ſtatuto ſtante ꝙ nullus ſine indicijs indubitatis torqueatur. Gui. de Suz. de ind. & tort. nu. 99 — 327
Indicia indubitata cenſentur, quæ ita per legẽ approbantur, ut ad ipſa uelit condemnationem proſequi, Fr. Brun. de ind. & tort. in 4. q. 1. par. nu. 3 — 336
Indicia indubitata dñr, qñ plura in vnã tẽdẽtia ꝯſonantiã, veritatẽ indicant, ibi. nu. 5 — ead.
Indicia indubitata ad ꝯdẽnationẽ ſufficiunt, ꝗ ſi dubitata ſint ad torturam ſolum ſunt idonea, Gond. de hæret. q. 14. nu. 2 — 165
Indicia indubitata quæ dicantur, & quæ dubitata,

tata,arbitrio iudicis committitor. Gundiſſ. de hær.q.13.nu.3 ead.

Indicia indubitata quæ ſint, & quæ ꝓbões. Amb.de Antram.de qõ.& tor.nu.22.c.443

Indicia an debeant concurrere in crimine hæreſis,ut ad torturam procedi poſſint. Lud. Carer.de hæret.num.117.& 118.c.188.189

Indicia non quælibet ſunt ad torturam ſufficiẽtia.Guido de Suz.de ind.& tort.nu.2 318

Indicia ſufficientia,& veriſimilia qõnem præcedere debent,neq; .n. in omni cauſa,aut qualibet ꝑſona ſunt ꝓponenda,ibi.n.28. c.320

Indicia qualia ad torturam reqrantur, iudicis arbitrio committitur. Guido de Suz.de ind. num.30.&35 320.321

Indicia contra delatum ſumi poſſunt ex ꝯſtantia,vel trepidatione,ibi. num. 33 ead.

Indicia dñt noua,q̃ à primis differũt ſpecie,vel ſuba,ibi.nu.61.car.323.& Fr.Brun.in tract. eiuſdem materiæ in 5.q.2.par.nu 63 349

Indicia plura probata an & qñ faciant vnum indicium indubitatum. Guid.de Suz.de ind. & tort.num.100 327

Indicia, & præſumptiones contrarijs tolli pñt præſumptionibus,& indicijs. Fran.Brun.de ind.& tort.in 3.q. 1.par.num.6. car.332. & in 5.q.eiuſdem par.num. 1 337

Indicia ꝯtra delatum grauiora eſſe debent his quæ pro ſe hñt,ut torqueri poſſit. Fr.Brun. de ind.& tort.in 5.q.1.par.num.6 338

Indicia leuia,& leuiora ſufficiunt tam ad inquiſitionem formandam, q̃ ad torquendum, ibid.in 9.q.2.par.nu.4 356

Indicia leuia,& grauia qualiter cognoſcantur. M.Ant.Blan.de ind.num.10 361

Indicia plura an reqrant̃,ad vnũ tm̃, ad hoc vt procedi poſſit ad torturam,ibi.nu.39.c.366

Indicia generalia, & remota an ſufficiãt ad torturam ſine alijs indicijs,ibi.num.43 ea.

Indicia propinqua, & tangentium negocium faciunt indicium ad torturam,ib.n.45 ea.

Indicia legitima eſſe debent,ibi.nu.216 377

Indicia homicidij ex varijs cauſis oriuntur,ibi. num.240 379

Indicia debẽt eſſe diuerſi gñis,ib.nu.386.c.391

Indicia omnia oriuntur ex quatuor locis,& ꝑ tria tpa, Fr.Caſ.de ind.num.1 394

Indicia ex impetu & affectione ad nõ ꝑmeditatũ maleficium naſcunt̃,ibi.nu 6.el 1 395

Indicia propoſiti ſcire quare expediat? ibidem, num.8.el 1 ead.

Indicia præmeditatum demonſtrantia, ꝑ affectum in non præmeditatum euadunt, vt qñ rixantes ſibi caſu obuiant,ibi.n.10 ea.

Indicia debẽt eſſe perfecta in gñe ſuo,vt de reo quæſtio haberi poſſit.Fr.Caſ.de ind.num.2. el 4 397

Indicia remota per duos teſtes probari debẽt, aliter non habebunt vires indiciorum,& an teſtes debeant eſſe omni exceptione maiores,ibid.num.3 ead.

Indicia ſufficientia ad torturam qũo cognoſci poſſint,ibi.num.3.el 2 ead.

Indicia ante delictum ex quibus capiãtur, ibi. num.13 ead.

Indicia potiora quare requirantur qñ quæritur interfector,q̃ quando quæritur de propoſito,ibi.nu.3.el 2 398

Indicia examini,& corporis commutatione ante delictum contingentia,à quibus.tractata, & an indicent propoſitum.Fran.Caſ.de ind. num.5,el 1 399

Indicia ex animi & corporis cõmutatione contingentia ante delictum magis vrgent ad indicandum propoſitum, q̃ poſt delictum ad indicandum maleficium,ibi.nu.6 ead.

Indicia perſonæ ſiue cauſis non ualent,ibi. nu. 3.el 2 ead.

Indicia cauſaꝝ q̃ ſint,ibi. num.1, el 3 ead.

Indicia dicti & facti, quibus non ſolum cognoſcitur propoſitum, ſed etiam reus cum ignoratur,ibid.num.8 401

Indicia propoſiti ex quibus in delicto oriãtur, & deducantur,ibi.nu.1,el 5 403

Indicia poſt delictum ex quibus oriantur,ibid. num.1, el 1 404

Indicia ſecundum antiquos ex quibus locis capiebantur,ibi.nu.1,el 2 ead.

Indicia maleficij præmeditati ex dicto,ibid. numero 1,el 3 405

Indicia verbi duplicẽ vim hñt,ibi.nu.11 ead.

Indicia per quæ arguitur de delicto,ſed non de propoſito,ibi.nu.1,el 3 407

Indicia,quæ trahuntur ex his,quę conſequunt̃ delictum,quæ ſint,ibid.num.1,el 2 ead.

Indicia quæ oriuntur ex fuga, oriuntur ẽt ex præparamentis fugæ,ibi.nu.25 409

Indicia aliqua nõ ſufficiunt ad procedẽdum ad aliq̃ pœnam capitalem,ibi.nu.2 411

Indicia indubitata, non ſunt adeo indubitata, qn aduerſus ea ꝓbari poſſit,ibi.nu.4 ead.

Indicia neceſſario non concludunt, qñ veritas põt aliter ſe habere,ibid.num.7 ead

Indicia quãuis vrgentiſſima, non ſufficiunt ad

damnandum reum in crimine capitali, etiã ſi ſint talia, quæ mentem iudicis adeo coërceãt, ut aliter credere nõ poſſit, ibi. n.26, ea.

Indicia, quæ vim plenæ probationis habent in ciuilibus, non ſufficiunt ad condemnandum in criminalibus, ibi.num.29 ead.

Indicia à iure approbata, non minorem auctoritatem, & fidem præſtant, q̃ teſtes, & inſtra videntur continere, ibi.num.38 ea.

Indicia ſufficientia ad torturã cognoſci pñt, licet de eis non poſſit tradi certa doctrina. Fr. Caſ.de torm.cap.1, num 6 412

Indicia ad torturam debent eſſe talia, ut ſuſpectus ſit reus, & alijs argumentis, ita probationi admoneantur, vt ſola confeſſio adeſſe uideatur, ibid.num.8 ead.

Indicia debent eſſe probata in genere ſuo, aliter per ea non proceditur ad torturam. ibi. cap.6.num.1 414

Indicia in genere ſuo debent eſſe clara, & perfecta, & plene probata, ibi.num.2 ead.

Indicia debent eſſe plene probata per teſtes reddentes rationem dicti ſui, etiam nõ interrogatos, qui teſtes etiam de circunſtantijs ſunt percunctandi, ibi.nu.4 ead.

Indicia imperfecta ubi tendunt ad diuerſa tota, non coniunguntur ad probationem faciẽdã, ſecus ſi tẽdãt ad vnũ totũ, ibi.n.12.ea.

Indicia ad torturã vbi extant, ꝯtra aliquẽ pro delicto, debet ẽt ꝯcurrere leuitas vitę, ad hoc vt torqueri poſſit, ibi.cap.7, nu.5 415

Indicia noua quæ dicantur, ibi.cap.13.num.8, car.365, & Ant.Col.in for.proc.extra. in cõtrouer.crim.art.232 472

Indicia quælibet non ſufficiunt ad torturam, Bal.de quæſt.cap.1.num.1 428

Indicia quæ & qualia torturam præcedere debeant, ibi.nu.9 429

Indicia ſumi poſſunt ex trepidatione, vel conſtantia, ibi.nu.11 ead.

Indicia quæ dicantur legitima ad torturam, Paul.Gir.de q cap.3, num.1 433

Indicia ad torturam legitima quæ dicantur, ib. num.17 434

per Indicia proceditur in tribus delictis, homicidio furto, & adulterio, Fran.Caſ.de ind. in promiſſis, cap.1, num.1 395

Indiciorum copia per teſtes facta reo dari debet poſt negationem, & excuſationem. Fran. Brun.de ind.in 2.q.1.par.num.9 441

Indiciorum an certa doctrina dari poſſit, Frã. Caſ.de ind.num.13 395

Indiciorum cognitio non ſolum ex nobis, ſed ex rebus ipſis etiam prouenit, ibi.nu.14. ea.

Indicioꝝ quot ſunt genera, ibi.nu.4, et 2 397

Indiciorum loci, & origo, remiſſiue, Fr.Caſ.de torm.cap.1.nu.7 412

Indiciorum copia debet dari à iudice ante torturam, licet iudices captos ſtatim torqueri hodie iubeant, quorum obſeruantia nulla lege nititur, ibid.cap.4.nu.3 413

Indiciorum exemplum, dari debet reo opponere volenti, ibi.num.9 ead.

Indiciorum gradus vt cognoſcantur, non eſt recedẽdũ à locis oratoꝝ, ibi.cap.6.n.10.c.414

Indicijs hominem iudicare exemplo pernicioſum eſt, cum ſæpe per ea innocentes fuerint damnari, Fr.Caſ.de ind.num.33 411

Indicijs ẽt vrgentiſſimis quis non eſt damnandus capitaliter. Sed eſt torquendus potius, vt poſſit ſuper certo iudicari, ibi.n.34 ead.

Indicijs non pręcedentibus, ſi inquiſitio formetur, & reus confiteatur, & ratificet, damnari tamen non poterit, ibi.cap.5, num.3 413

Indicijs non plenis, in quibus caſibus deueniri poteſt ad torturam, ibi.num.6 ea.

Indicijs indubitatis non poteſt quis damnari, ſed tñ torqueri.ibi.cap.21.nu.10 421

Cetera uide infra in ver.Maleficium.

¶ Indubitata legi, debent eſſe indubitata indic. Fr.Caſ.de ind.tract.11.nu.36 412

¶ Induciæ a lege conceſſæ an poſſint ꝑ iudicẽ abbreuiari. Inc.Auct.de modo proc. contra apoſt.nu.14 197

¶ Inducta ad augendum non debent operari diminutionem. Io.Ant.Rub.de poteſt.proc. in 1.par.nu.183 29

Inducta in odium contumacis, non debent induci in eius fauorem, ibi.nu.233 33

¶ Indulgeo verbum quid ſignificet, Paul.Gril. de relax.carcer.in tit.de benef.& indul.prin. q.1.num.3 306

¶ Infamia pro quibus irrogetur criminibus, Plac.de accuſ.tit.2.nu.10 2

Infamia notatur qui lenocinium fecit, aut cum beſtijs depugnabit, ibi.nu.11 ead.

Infamia irrogatur ex ſententia damnato à iudice, ibi.num.12 ead.

Infamia per quot teſtes ꝓbetur, Bonic.de acc. num. 41 11

Infamia attẽdi nõ debet, q̃ à ꝑſonis ſuſpectis locũ habet, Io.Fr.Ponz.de lamijs, nu.69 97

Infamia cũ peccato debetur in baptiſmo. Nic. Plo.de irreg.num.37 104

Infamia ex crimine qbus verbis aboleatur ex compoſitione.Paul.Girlan.de relaxa.carcerato.in ti.de pœna comp.q.2.nu.10. c.310
Infamia an iuramento purgetur.M.Ant.Blan. de ind.num.65 365
Infamia quid proprie dicatur. Paul.Girl.de q. in 3.q.num.3 433
¶ Infamis non ſemper efficitur dãnatus. Plac. de accuſ.tit.2.num.13 2
Infamis an admittatur ad allegandum cauſas abſentiæ. Io. Ant.Rub.de poteſta.procurator.in 1.par.num.177 29
Infamis teſtis indicium ad torturam non facit, debet enim teſtis famæ eſſe integræ.Guid.de Suz.de indici.num.91 326
Infamis teſtis an poſſit teſtificari in cauſa criminali,& an faciat indicium. M. Ant. Blan. de ind.num.372 388
¶ Infans furioſus aliquem occidens efficitur irregularis.Nic.Plo.de irregula.nu.12 101
Infans natus ex coitu cũ dæmone habito,cuius eẽſeat fili⁹.Pau.Girl.de ſort.q.8.n.13.c.119
Infans natus menſe ſeptimo, ideo viuere poſſe dr,ꝙ ſub luna naſcat.ibi.q.13.nu.5 c.136
Infans an poſſis de crimine hæreſis accuſare. Lud.Car.de hæret.num.106 186
Infans hominem occidens an l. Corn. teneatur.Plac.de accuſ.tit.6.num.8 5
¶ Infectio crim.læſæ maieſt.lepra quædam dicitur omnes inficiens.Incert.Auct.de crim.læſæ maieſt.q.6.num.2 60
¶ Infidelitas præcedens non nocet conuerſo in promotionibus,niſi ſit nouus ad fidem. M. Ant.Blan.de ind.num. 162 373
¶ Infirmitates in humanis corporibus ex ſola imaginũ obſeruãtia abſq; maleficio oriri nõ poſſunt.Paul.Girl.de ſort.q.3.nu.9 107
Infirmitates an poſſint licite ſanari per quædã verba ſuperſtitioſa,quibus vt plurimum vtũtur mulierculæ.ibi.q.6.num.21 116
¶ Informatio gratia iudicis facta non requirit iurm.M.Ant.Blan.de ind.nu.328 386
Informatio contra cõitatem eſt facilis, ſecus contra priuatos.Ant.Col.in for.proced.extraord.in cauſ.crim.art.38 463
Informatio ſecrete fieri debet,pp timorem fugæ vel ſubornationis.ibi.art.70 465
Informationis forma quomodo fieri debeat in delictis.ibi.art.39.& 40.&41 463. 464
Informationes ſemper præcedere debent in cauſis criminalibus,exceptis quibuſdam caſibus.ibid.art.5.7.& 8. 463
Informationes fiunt parte non vocata, & ſic non faciunt fidem.ibi.art.47 464
Informationibus viſis,quid habet facere iudex ibi.art.103 466
in Informationibus omnes teſtes debent recipi.ibi.art.35 463
in Informationibus non eſt neceſſarium iuramentum.ibi.art.60 465
¶ Ingeres ſe ſuſpectus eſt. M. Ant.Blan.de ind. num.277.car.382.& Fran.Caſ.de ind.nu.6. el 3. 406
¶ Inhabiles teſtes aliquando admittuntur, ſi aliter veritas haberi nõ poteſt.M.Ant.Blan. de ind.num.353 388
Inhabiles an admittantur ad allegandum cauſas abſentiæ. Ioan.Ant.Rub.de poteſta.procur.in 1.par.num.177 29
¶ Inimicitia priuata an excuſet à pœna rebellionis Mart.Laud.de crim.læſæ maieſt. quæſtio.21.car.28.ꝙ Nic.Boẽ.de ſeritio.in 6. q. num.3 76
Inimicitia facit indicium ad homicidium.Fran. Bru.de ind.in 3.q.1.par.num.29 334
Inimicitia facit pſumi delictum appẽſate fuiſſe cõmiſſum.M.Ant.Blan.de ind.nu.89.c.367
Inimicitia triplici de cauſa oritſ.ibi.nu 91.c.ea.
Inimicitia capitalis dicitur,quotieſcunq; offenſus directe, vel per obliquum ſe vindicaret. ibi.num.94 ead.
Inimicitia contrahitur inter detentum, & detinentem in vinculis.ibi.num.99 ea.
Inimicitia cauſatur inter expellentem aliquem de domo,& expulſum.ibi.nu.100 ea.
Inimicitia præſumitur ex oſculo nõ dato ſi de conſuetudine dandum eſt.ibi.nu.103 368
Inimicitia capitalis ex verbis iniurioſis oritur. ibi.num.104 ea.
Inimicitia capitalis generatur, ex accuſatione criminis capitalis.ibi.nu.115 ea.
Inimicitia capitalis cauſatur etiam ex accuſatione criminis nõ capitalis.ibi.nu.116 ea.
Inimicitia capitalis æquiparatur cauſæ omniũ bonorum.ibi.num.127 369
Inimicitia capitalis non ſolum,concluditur ex morte,vel ex cõſanguinitate primo. ſed etiã ex ſecundo, videlicet bonorum vel honoris ibid.num.127 ead.
Inimicitia maior eſt, quæ oritur ex cauſa omnium bonorum, quam illa quæ oritur ex accuſatione capitali.ibi.nu.128 ead.
Inimicitia oritur ſi aliquis bona fama ſpoliatur.ibi.num.112 368

Inimicitia an præſumatur durare, lite finita. ibi.num.133 370
Inimicitia an ſemper præſumatur, ſi reconciliatio non probetur, ibi.nu.134 ea.
Inimicitia, & amicitia dñr paſſiones mentales, quæ animo retinentur, ibi.nu.137 ead.
Inimicitia an ꝯtrahaĩ inter iudicem, & propinquos iudicati, & occiſi. ibi.nu.150 372
Inimicitia an inducatur ex accuſatione, ibid. num.151 ead.
Inimicitia an præſumatur contracta inter teſtem qui depoſuit contra aliquem in cauſa capitali, & reum, ibi.nu.152 ead.
Inimicitia an faciat indicium, ſi de interfectione non conſtat, ibi.nu.175 374
Inimicitia ſola capitalis vel grauis an faciat indicium, ibi.nu.176. & 177 ead.
Inimicitia eſt indicium remotum à maleficio. Fran.Caſ.de ind.nu.2.el 2 400
Inimicitiæ cauſa nõ põt pſumi in teſte, q ſe nõ obtulit. M.Ant.Blan.de ind.nu.156 372
¶ Inimicus capitalis remouetur ab accuſatione iure canonico. Io. Nic. Arelat. de hæret. not.10 140
Inimicus inimicum hęreticum accuſare poteſt & quare, ibi.nu.2 ead.
Inimicus ſemper cogitat mala de inimico. M. Ant.Blan.de ind.nu.90 367
Inimicus ſui ſuperis videtur, ei non obediens, ibi.num.102 368
Inimicus is dicitur, qui dicit ſe nociturum ſi poſſet, ibi.num.106 ead.
Inimicus pſumiĩ, non loquens aut nõ ſalutãs, quem ſolitus erat ſalutare, ibi.nu.109 ea.
Inimicus appellaĩ qui accuſ. ibi.nu.117 ea.
Inimicus reconciliatus, an vt ſuſpectus repellatur, ibi.nu.135. & 136. cum ſeq. 370
Inimicus pſumiĩ bis deponẽs ꝯtra aliquẽ, in ſecunda atteſtatione, ibi.nu.156 372
Inimicus an poterit torqueri, qñ qs fuit interfectus, & neſcitur à quo, & ſi inimicitia fuerit capitalis. Fran.Caſ.de ind.n.1.el 2.c.400
Inimicus etiam ſuſpectus quæ probare debeat ne torqueatur, ibi.nu.5 401
Inimicus interfecti, ſi viſus fuerit ſolus ambulare in loco delicti cũ gladio euaginato, repro interfecto, poterit ꝯdẽnari, ibi.nu.16 c.407
Inimicus nõ tantum ille eſt qui nocet, ſed etiã qui noceret ſi poſſet. M. Ant. Blanc. de ind. num.106 368
Inimici, criminoſi, & cõſpiratores. qñ admittãtur ad teſtimoniũ. Bonic de accuſ.nu.23 9
Inimicoꝝ, & ꝯſpiratorum teſtimonium in crimine hæreſis, nequaquam idoneũ cenſetur. Gondiſſal.de hæret.q.13.nu.13 164
Inimicos Principis ſui in terrã intrare permittẽs, lęſę maieſtatis crimen incurrit. Nic.Boe. de ſeditio.in 6.q.num.13 78
¶ Initium non eſt a quæſtione ſumendũ. Fran. Bru.de indici.in 5.q.2.par num. 2 343
¶ Iniuria pacto ſublata, pacto ſubſequenti, nõ poteſt reintegrari. Incer. Auct. de crim. læſę maieſt. q.4.num.2 56
Iniuria pſonalis dĩ graue delictũ. Fran. Bru.de indici.& tort.in 3.q.2. par. num.3 338
Iniuria quibus caſibus inimicitiam generet. M. Ant.Blan.de indici.nu 92 367
Iniuria atrox grauiſſimam inimicitiam parat. ibid. num. 96 eod.
Iniuria nos afficit q noſtra bona tollit M.Ant. Blanc.ibid.num. 97 ead.
Iniuria ex verbis fit, & ex ea inimicitia oritur. ibi.num.104 368
Iniuria facta vni intelligitur facta omnibus de cognatione ibi.num.173 373
Iniuria facta vni, ꝙ intelligatur facta omnibus de cognatione, capitur. ſ. vſq; ad quartũ gradum. ibi.num.174 ead.
Iniuria vni de domo facta cenſetur toti familię irrogata. Paul. Girl. de pœnis omnifar. coi. q.10.num.5. 455
Iniuria illata officiali regis actu gerẽtis officiũ intelligitur facta regi. Nic.Boe.de ſeditio. in 7.q.num. 36 84
Iniuria facta vni conſortum toti conſortio facta vĩ, & oẽs poterunt vindicare, tanq̃ cõſortes ſequenter eoꝝ iniuriã, ẽt ſi vindicans ſit ſpurius. M.Ant.Blan.de indici.n.173.c. 373
Iniuria facta domeſticis meis cenſetur facta mihi ibi.
Iniuriam ex crimine priuato ſibi illatam, licet poſſit quis remittere quantum ad actionem ciuilem, tñ non poteſt paciſci de accuſando criminaliter. Io.Ant.Rub.de poteſt.procur. in 1.par.num.387 42
Iniuriam carceris & torturæ paſſo. quo ſubueniaĩ remedio aduerſus caluniatorem ſeu delatorem eius Pau.Gir.de relaxat.carc. in tit. de calumniato.in 1.q.num.1 315
Reliqua vide infra in ver. Literis.
¶ Iniuriatus vel pcuſſus ab inquiſito, vel accuſato, aſſerens ꝯtra eum nõ facit indiciũ. Fran. Bru.de ind.& tort.in 3.q.1.par.nu.26 c.334
Iniuriatus ꝯtra iniuriantẽ an poſſit in teſtẽ pduci.

duci.Ant.Columb.in ſor.proced. extraord. in controuer.cri.art.69 469
Iniuriati propinquitas inducit argm̃ ad penia menium.M.Ant.Blan.de ind.nu.172 c.373
¶ Innocens,& non culpabilis in quo differãt. Paul.Girl.de relaxatio. carcerato. in tit. de abſolutio.innocent.q.2.nu.5 307
Innocens præſumitur,cuius nocentia non probatur.Paul.Girl.ibi.in tit.de fideiuſſori.reo. quæſtio.2.nu.2 313
Innocẽs reputatur is contra quem indicia nõ reperiuntur.Franc. Brun. de indicijs,&c. in 8.q.2.par.num.7 355
¶ Innocentia per excuſatorem in qua iudicij parte allegari poſſit.Ant. de Canario de excuſatio.in 2.parti.num.3 14
Innocentia poſt ſniam in rem iudicatã tranſactam,reo ẽt inuito,& in quibus caſibus allegari poſſit,& corã quo iudice,ib.nu.6 c.15
Innocentia abſentis an per aliquem probari poſſit.Maria.Soz. in conſ. incip. prædictam dubitationem,col.1. 17
Innocentia rei ẽi ꝯfeſſi,& ꝯdẽnati oĩ tpe eſt q̃renda.Fran.Caſ.de ind.num.24 409
Innocentia rei qñq; ꝑ cauſas cognoſcit̃. Fran. Caſ.de tormen.cap.20.num.3 410
Innocentia rei omni tempore quæri poteſt, ibi.cap.21.num.12 421
Innocentiã ſuã probare nunquid poſſit is,ꝯtra quẽ facta eſt inqſitio.ꝑ familiares vel cubicularios ſuos.Bonic.de accuſ.nu.53 12
¶ Inquirendum eſt in delictis de qualitate, de die aut nocte delicti,& alijs.Ant.Colũb. in for.proced.extraord.in contro.cri.art.61.& 62.& 63.cum ſeq. 465
Inquiri & accuſari qui poſſint de hæreſi. Lud. Careri.de hæret.nu.97.cum ſeq. 185.
Inquiritur contra eum qui diſcedit à cõi vſu fidelium, tanq̃ contra hæreticum, ẽt ſi non præcedat diffamatio.Io.Nic.Atela.de hære. not.26.num.3 142
Inquirere de fama ſubditorũ, & infamia repta de crimine quilibet ordinarius ex officio poteſt.Bonicont.de accuſatio. nu. 25 10
Inquirere põt ordinarius cõtra ſubditum licet nõ infamatã dũmõ ſit ſuſpectus ibi.n.33.ea.
¶ Inquiſitio criminũ ad euangelicã denũciationẽ ſpectat.Bonicõt.de accuſatio.nu.42.ead.
Inquiſitio generalis quæ dicatur.ibi.n.36 c.11
Inquiſitio ſpecialis qũo fiat.ibi.num.50 c.112
Inquiſitio nõ ſilet ſuperueniente accuſatore,in crimine hæreſis,& læſæ maieſtatis. Martin. Lauden.de cri.læſæ maieſta. q. 42. 49
Inquiſitio facilius fit contra vniuerſitatem, q̃ contra perſonas ſingulares.Nic.Boër. de ſeditio.in 7.q.num.18 82
Inquiſitio in crimine hæreſis an requiret ſolennitates ſubſtantiales,& quid ſi ſit inepta. & an locus apponi debeat.Lud. Carer. de hęret.num.109 187
Inqſitio de hæreſi an reqrat diffamatione & an litis conteſtationem,ibi.nu.110.111 c.ead.
Inquiſitio vt valeat debet hr̃e famam præcedẽtem.M.Ant.Blan.de ind.nu.279 382
Inqſitio non p̃cedẽtibus legitimis indicijs, eſt ipſo iure nulla, & q̃cunq; ab ea ſequunt̃ corruunt.Fran.Caſ.de torm.cap.21.nu.5 c.421
Inquiſitio eſt de iure diuino.Fran.Caſ.in quęſtio.ſing.cap.3.nu.3 422
Inquiſitio formari non debet niſi pro grauioribus criminibns,ibi.cap.8.nu.4 424
Inquiſitio loco libelli ſuccedit,& eſt remedium indefectum accuſationis,ibi.nu.6 ead.
Inqſitio formari non põt poſt lapſum annoꝝ 20.nec ẽt accuſatio admittitur,ibi.nu.7 ea.
Inquiſitio quotuplex ſit? & quæ dicatur generalis,ibi.num.9 ead.
Inquiſitio quid continere debeat? & an idem quod accuſatio? ibi nu.11 ead.
Inquiſitio in quibus differat ab accuſatione? ibi.num.12 ead.
Inquiſitio facta aliquo inſtigante ſapit accuſationẽ,vnde inſtigator ad expenſas ꝯdemnatur,ſi inquiſitus abſoluatur,ibi.nu.15 c.425
Inquiſitio an formari poſſit per iudicem originis contra ſubditum pro delictis commiſſis extra territorium,ibi.nu.20 ead.
Inquiſitio cõis qũo, & à quibus fieri debeat. Ant.Columb.in for.proced.extraor.in controuer.crim.art.31.32.33.& 34 463
Inquiſitio ſpecialis quando dicatur incipere, ibi.art.92 466
Inquiſitio de nomine accuſati quare fiat. ibid. art.192 470
Inquiſitio fieri debet etiam de ætate rei, ibid. art.193 ea.
Inquiſitionis modus contra accuſatum qui aufugit,&cuius nomẽ ignorat̃,ib.art.59 c.465
Inquiſitionis ordinariæ quot ſint ſpecies. Bonic.de accuſ.num.21 9
Inquiſitionis aduerſus hæreticum quæ forma ſit.Gondiſſ.de hæret.q.10.nu.5 161
Inqſitiõis q p̃fecti ſunt & ep̃i.diſtricte aduerſus ſuſpectos de hæreſi ꝓcedant,nemini fraudu

loſe falſo hoc crimē imponant, nihilq́; gr̄a,
o.lio, aut lucri cā agant.ibi.q.7.nu.18.c.158
Inquiſitioni p̄fecti hæreticis ↄuerſis pœnas cō
mutare,& minuere p̄nt.ibi.q.8.nu.7 159
Inquiſitionem inepte formatam, vel calumnio
ſam dicere volens, poteſt ad hoc ipſum dicē
dum conſtituere procuratorē. Io.Ant.Rub.
de poteſta.procura.in 1.par.nu.157 28
Per inq̄ſitionem hodie in quocūq; caſu ex cō
ſuetudine ꝓcedit.M.An.Bl.de id.n.5.c.361
In inquiſitione frequenter ad inueſtigationem
partis proceditur.ibi.num.4 ead.
Inquiſitione pendente ſi ſuperueniat accuſator
quando audiatur? Fran. Caſ.in quæſt.crimi
nali.cap.8.num.8 425
Inquiſitione generali formata qui ſunt vocan-
di.Ant.Col.in for.proced.extraord.in con-
trouer.crim.art.91 466
¶ Inquiſitor publicatis atteſtationibus an poſ-
ſit ſuper eodem crimine iterum alios teſtes
inducere vel recipere. Bonic.de accuſ.num.
54.car.12.& Lud.Car.de hæret.n.90.c.185
Inquiſitor ſi in aliquo minus bene proceſſerit,
an illud reuocare,& de nouo procedere poſ
ſit.Bonic.vbi ſupra.
Inquiſitor an poſſit vices ſuas committere.Gō
diſ.de hæret.q.7.num.13 158
Inquiſitor hæreticæ prauitatis an poſſit proce
dere contra illum qui binas nuptias contra
xit, ita ꝙ viuente prima vxore duxit ſecun-
dam.ibi.q.9.num.5. 260
Inquiſitor prædictus an poſſit procedere con-
tra diuinatores,& ſortilegos.ibi.nu.6 ea.
Inquiſitor hæreticæ prauitatis q̄s eſſe poſſit,&
an minor.40.ann.Ludouic.Carer.de hæret.
num.68 183
Inquiſitor an poſſit procedere ex ſola ſuſpicio
ne contra diffamatum tm̄.ibi.nu.80 184
Inquiſitor an teneatur ad precium melioramē
torum, quādo bona alienata reuocant̄,& ad
precium rerum venditarum.ibi.nu.61 ea.
Inquiſitor an poſſit tollere defenſiones,& exce
ptiones reo competentes.ibi.nu.92 185
Inquiſitor gn̄alis an poſſit ꝓcedere ↄtra quē à
Papa ſp̄alis datus eſt inquiſitor.ibi.n.83.ea.
Inquiſitor ↄtra quas perſonas poteſt procede-
re,& an eõtra laicas,& ↄtra exemptas.& an
diœceſano non requiſito.ibi.n 84.& 85. ea.
Inquiſitor an poſſit procedere contra vſura-
rios vt reſtituant.ibi.num.68 ead.
Inquiſitor an procedere poſſit contra prohibē
tem baptizari iudæum.ibi.nu.87 ea.
Inquiſitor an poſſit concedere vſum armorum
& punire turbatorum.ibi.nu.88 ea.
Inquiſitor an procedat contra iudęum receptā
tem Chriſtianum apoſtatam.ibi.nu.89 ea.
Inquiſitor an poſſit ſubdelegare.ibi.nu.90. ea.
Inquiſitor an procedere poſſit mortuo delegā
te.ibi.num 92 ead.
Inquiſitor an poſſit cogere ſecularem ad ↄcedē
dum auxilium,& brachium,& an punire im
pedientes ſuum offm̄,& tollere ſtatuta,& cō
ſuetudines impedientes offm̄,& an inq̄rere
poſt quinquennium,&an cogere hæredes in
quiſiti ad pn̄iam.& an ↄtra blaſphemātes.&
an cū teſtibus excōicatis. & an abſoluere,&
liberare infamatos tali crimine,& an excōi
care, & priuare p̄iudicatores offō p̄dicandi,
& an ꝓſequi hæreticum ↄfugientem ad alie
nam ꝓuinciam,&an poſſit ꝓcedere ſimplr̄,
ſummarie,& de plano. & an teſtib.nō publi
catis,& an teſtibus periuris.ibi.nu.93 ea.
Inquiſitor an ordinem iudæorum ſeruare de-
beat.ibid.num.103 186
Inquiſitor, & ordinarius interuenire debet in
ploratione ſententiæ.ib.num.128 190
Inquiſitoris offm̄ ēt re integra nō expirat mor
te mandantis.Io.Nic.Arel.de hær.no.4.nu.
2. Qđ limita niſi fuiſſet inquiſitor datus cū
clauſula ad beneplacitum.ibi.nu.3 139
Inquiſitori aliquid aſſerenti nō credens pōt vt
hæreticus damnari.ibi.not.19.nu.2 142
Inquiſitore ſuper quibuſdam pronunciante,
an ſuper alijs eius officium expiret. Bonic.
de accuſ.num.53 112
Inquiſitores fidei cogere debent ad abiurandū
ꝙ eatur ad ludum dæmonū. Io.Fran.Pon.
de lamijs.num.65 96
Inquiſitores cognoſcere non poſſunt an ſua ſit
iuriſdictio.ibi.num.79.car.98. Io.Nic.Arel.
de hæret.nota.3 num.2 139
Inquiſitores aduerſum ep̄os minime ꝓcedere
p̄nt,niſi expreſſe illis cōmittat̄.itellige ſane.
vt per Gondiſ.de hæret.q.7.nu.15 158
Inquiſitores qua pena plectant̄,ſi gratia,odio,
aut lucri cauſa quid agant.ib.nu.18 ea.
Inquiſitores an poſſint eſculante, & poculen-
ta mera liberalitate oblata recipere.ibi.q.8.
num.8 159
Inquiſitores an poſſint abſoluere hæreticū ab
excōicatione quā Papa die Iouis ſancta pro
mulgat ↄtra hæreticos.ibi.q.20.n.10. c.170
Inquiſitores prauitatis hæreticæ an poſſint ſta
tuta aduerſus hæreticos condere, & quid in
delegatis

delegatis ad vniuerſitatem cauſarum,ibid.q. 23.num.6 174
Inquiſitores hæreticæ prauitatis an habeant iuriſdõnem in ſolidum ſi plures ſint. Lud. Carer.de hæret.num.69.& 94 183.185
Inquiſitores qualiter ſe habere debeant, & eorum officiales circa officij executionem.ibi. num.73 184
Inquiſitores an procedere poſſint contra epos de hæretica prauitate,ibi.nu.74 ead.
Inquiſitores an poſſint cognoſcere de ſortilegijs,& diuinationibus. Gond.de hæret.q.9. num.3.car.159.& Lud.Carer.in tract.eiuſdem materiæ.num.75 184
Inquiſitores an poſſint cognoſcere ſuper crimine vſurarum,ibi.nu.76 ead.
Inquiſitores an poſſint carcerare,tormentare, & condemnare abſque interuentu epiſcopi, & quot monitiones requirantur,& an vnica ſufficiat.ibid.nu.77. & 78 ead.
Inquiſitores an poſſint hæreticis pœnas pecuniarias imponere,ibi.nu.79 ead.
Inquiſitores male ſe gerentes in eorum officio quã pœna puniantur,ibi.nu.95 185
Inquiſitores delegati ab epiſcopo quam habeant poteſtatem,ibid.num.56 ead.
Inquiſitoribus alijsq. hæreticæ prauitatis cognitorib.interdicit ne modis illicitis ab aliqbus pecunias extorqueant,alioq pœna ibi tradita plectẽtur.Gõd.de hęr.q.8.nu.5.c.159
Inquiſitoribus an liceat contra Iudæos procedere,qui Chriſtianum in eorum ritus induxerunt,ibi.q.9.num.11 160
¶ Inquiſitus an iurare teneatur ſuper inquiſitionis capitulis,cum ad denunciationem alterius procedatur.Bonic.de acc. nũ.18 9
Inquiſitus, vel correctus an poſſit appellare à correctione,vel ſententia,ibi.num.27 10
Inquiſitus cum habeat ſuo ſacramento de veritate reſpondendũ,nunquid poſſit admittere procuratorem,ibid.num.29 ead.
Inquiſitus quoties non habet ſub iuramento de veritate reſpondere poteſt procurator interuenire,ibid.nu.32 ead.
Inquiſitus contumaciter abſens in eius odium (prius facta fide de infamia) procedetur ad receptionem teſtium,& ad diffinitiuam,etiã lite non conteſtata,ibi.nu.40 11
Inquiſitus an ad inquiſita reſpõdere teneatur, iuramento ei præſtito,ibi.nu.46 ead.
Inquiſitus procuratorem conſtituere non põt etiam ad cõfitendum delictum. Io.An.Rub. de pot.proc.in 1.par.nu.107 25
Inquiſitus contumax ſi ex forma decreti habetur pro confeſſo,vel cõuicto,an quilibet penitus extraneus poſſit eius innocentiam oſtendere.ibid.num.165 28
Inquiſitus de crimine capitali, qui ex forma ſtatuti non poteſt proponere aliquã exceptionem uel defenſionem,niſi compareat perſonaliter,an proponere poſſit per procuratorem exceptionem banni,uel aliam exceptionem notoriam remiſſiue,ibi.nu.360 41
Inquiſitus de hæreſi an ſtatim q̃ comparet debeat incarcerari, & an epiſcopus interuenire.Lud.Carer.de hæret.num.115 188
Inquiſitus an appellare poſſit,& an hr̃e recurſum,ibid.nu.129 & 130. ubi an prohibitus appellare poſſit habere recurſum 190
Inquiſitus de crimine, & ob vrgentia indicia tortus,& non confeſſus, an debeat abſolui. Paul.Gir.de rel.carc.in tit.de abſolutione innocentis.q.2. num.1 307
Inquiſitus bonæ conditionis,& famæ poteſt innocentiam ſuam per domeſticos,& alias nõ admittendos probare.ibid.in 3.q.nu.4 ea.
Inquiſitus de delicto qua forma citari debeat. Franc.Brun.de indic.& tort.in 5.q. 2.parte, num.11 344
Inquiſitus ſi recuſet reſpondere inquiſitioni poteſt torqueri etiam ſine indicijs ad eruendam reſponſionem,ut poſſit procedi. Fran. Caſon.de torm.cap.3.num.2 412
Inquiſiti de hæreſi an in ferenda ſententia requiratur citatio,& an appellari poſſit. Lud. Carer.de hær.num.125 190
Inquiſito omnis facultas legitimæ defenſionis reſeruatur.Bonic.de accuſ.num.47 12
Inquiſito quando copia capitulorum inquiſitionis,nominum teſtium, & dictorum danda ſit,ibi.num.23.38 9. 11
¶ Inſcriptio quando non ſit neceſſaria. Bonic. de accuſ.num.7 7
Inſcriptio ad pœnam talionis teſte Alber.amplius fieri non ſolet.Io.Ant.Rub. de poteſt. proc. num. 8 22
Inſcriptio ad pœnã talionis in qbus criminalibus locum habeat.ibi.in 2.par.nu.49 47
Inſcriptionem ad pœnam talionis requiri in crimine priuato non ſecus, atq; in crimine publico.Io.Ant.Rub.ibi.in 1.par.nu.5. 22
¶ Inſidiatores itinerum immunitate eccleſiæ non gaudent. Ant.Col.in for. proc. extr. in contr.crim.art.122 467

¶ Inſignia ſola militiæ non faciunt quem militum gaudere priuilegijs. Gui.de Suz.de ind. & tortu.num.106 328

¶ Inſtrumentum in quo continet̃ ꝙ reus ſponte confeſſus eſt, ꝑ duos teſtes reprobat. Frã. Bru.de ind.& tort.in 5.q.2.par.nu 41.c.347

Inſtr̃a ad cauſam facientia oſtendens, an p̃ſumatur hr̃e mandatũ ad agendũ. Io. Ant.Rub.de poteſta. ꝓc.in 1.par.nu.274.& 275.c.35.36.

¶ Inſtrumenta ſortilegij amatorij q̃ ſint. Paul. Girl.de ſortil.cap.5.num.2 111

¶ Inſultus dicitur motus de loco ad locum. Marc.Ant.Blan.de ind.num.235 379

¶ Intellectus l.ſi q s ex domo.ff.de ui bo. rapt. Ioan. Ant. Rub.de poteſta.procurator.in 1. par.num.21 22

Intellectus ad l.iuſta.ff.de manumiſſ. vind. nu. 44.car.22.& nu.249 34

Intellectus ad l.non tantum.ff.de appella.ibid. num.45.128.129.& 131 22.26

Intellectus ad §. publ.in l. ſeruum quoq; .ff. de ꝓcuratori.ibi.nu.67.&68.car.24.&nu.177. car.29.& nu.200.car.31.& nu.331.ca.39.& in 2.par.nu.7.& 12.cũ ſeq.vſq; ad n.23.c.44

Intellectus ad l.miles.§.quidam.ff.de adult.ibi. in d.1.par.num.122.& 135 26

Intellectus ad l.ſeruus,& l.ſciẽdum. ff.de publ. iud.ibi.nu.124 ea.

Intellectus ad l.ſi non defendatur.ff.de pœnis. ibi.num.125 ea.

Intellectus ad l.de minore.§ torm.ff. de q. Io. Ant. Rub.de poteſta.procurator. in 1. par. num.132.car.26.& Fran.Caſ.de ind.nu.11. el 2.car.406.& in eo.tract.nu.6 409

Intellectus l.quæſtionis modum.ff.de quæſtio. Fran.Caſon.de torm.c.1.nu.1 412

Intellectus ad l. relegatorum.ff.de interdict. & relegat. Io.Ant.Rub.de poteſta.procurator. in 1.par.num.227 33

Intellectus ad l.cognitionum.§.minuit.ff.de varijs,& extraordina.cognitio.ibi.n.253.c.34

Intellectus ad l.non ſolum.§.ſtatus,de procuratori.ibi.nu.273.266 35

Intellectus ad l.furti.§.ſi quis alieno.ff. de inf. ibid.num.270 ea.

Intellectus ad l.licet.ff.de procura.ibid. numero 300 37

Intellectus ad l.1.ff.de in lit.iuran.ibid.numero 305 38

Intellectus ad l.fin.ff.de requir.reis.ibid.numero 329 39

Intellectus ad l.pen.§. ad crimen. ff. de public. iud.Io.Ant.Rub. de poteſta. procurator. in 2.par.num.38 46

Intellectus ad l.1.ff.an per alium cau. appellatio.ibi.nu.59.car.47.& etiam in 1.par.num. 82.car.24.& nu.121.134.car.26.& nu.197. 202.& 222 31.32

Intellectus ad l.fi.ff.de iniur.in d.2.par.numero 61 47

Intellectus ad l.fin.ff.de procur. ibidem.

Intellectus ad l.libellorũ.ff.de accuſ.Fran.Caſ. in quæſt.criminali.cap.2.nu.8 422

¶ Intellectus ad l.1.C.de procur.Io.Ant.Rub. de poteſta.procurator.in 1.par.nu.33 22

Intellectus ad l.quicunq;.C.de procur.ibidem num.195 30

Intellectus ad l.fin.C.de iniur.ibi.nu. 55. 115. c.23.25.& num.194. 209. 210. 212.214.& 215 30.31.32

Intellectus ad l.reos.C.de accuſ.ibi.nu.68.car. 23.& nu.276.car.36.& in 2.par.nu.19.c.44

Intellectus ad l.1.C.vt tam ciui.q̃ crim.cauſæ. ibid.in d.1.par.nu.81 24

Intellectus ad l.tunc conuenit. C.de accuſ.ibi. num.84 ea.

Intellectus ad l. addictos.C. de appella. ibid. num.130 26

Intellectus ad l.1. C. de aſſertio.tollen.ibi.nu. 148.car.27.& nu.162 35

Intellectus ad l.2. C. ad l. faui. de plagia. ibid. num.363 41

Intellectus ad l.quamuis.C.de adul.ibid.num. 381.& 399 43

Intellectus ad l.fallaciter,& ad l.abolitio.C.de abolitio.ibi.nu.386 42

Intellectus ad l.decurio.C.de pęnis. Fran.Caſ. de ind.num.15 406

¶ Intellectus extrauagantis ad reprimendũ, in ver.legitime. Io. Ant.Rub.de poteſta.proc. in 1.par.num.71 24

Intellectus ad d.extrauagan.in verſ.perſonaliter.vel legitime.ibid.nu.277 36

¶ Intellectus ad c.fin.2.q.5.Io.Ant.Rub.de poteſta.proc.in 1.par.num.242 33

Intellectus ad c.quia epiſcopus.3.q.3.ibid.numero 236 ea.

¶ Intellectus,ad cap.veniens,extra de accuſat. Ioan. Ant. Rub.de poteſta.procur.in 1.par. num 61 23

Intellectus ad c. interpoſitæ, extra de appellatio.ibid.nu.190 30

Intellectus ad cap.1.& fi.de poſtul.ibid.numero 255 33

Intel

Intellectus ad c.tuæ, de procuratori.ibi.numero 255 34
Intellectus ad c.coram, de off.deleg.ibid.numero 274 35
¶ Intellectus ad c.filijs de hæret.lib.6. Io. Ant. Rub.de poteſta.proc.in 1.par.nu.144 27
Intellectus ad Clem. conſtitutionem, de electio.ibid.num.359 41
¶ Intellectus ad Gl.in l.liberos, ff. de capit.diminutio,ibid.num.51 23
Intellectus ad Gl. in l. non ſolum,ad fin. ff. de procurato.ibid.num 66 ea.
¶ Intellectus ad ſtatutum Patauinum diſponēs ꝙ male auiati teneanī de maleficijs cōmiſſis in ſuis vilis M.Ant.Blan.de id.nu.77. c.366.
¶ Intellectus an fuerit poſt peccatum obtenebratus in dæmonibus.Pau.Girl.de hæret.q.6.num.4 113
¶ Intentio potius factis quam verbis demonſtraī.Nic.Boër.de ſeditio.in 7.q.nu.10 81
¶ Intereſſe rei publicæ in multis caſibus ſecundario conſideratur, in quibus principaliter conſideratur,intereſſe priuatorum. Io. Ant. Rub.de poteſta.Proc in 1.par.nu.47 46
¶ Interficiens bannitam ꝑgnantē an ſit excuſatus virtute ſtatuti pmittentis occidi bānitū. Nell.de bann.in 2.par.2.temp.nu.45 254
Interficiens bannitū,& poſtea an ferens bona quæ habebat ſuper ſe. an poſſit puniri de robaria vel furto.ib.in 2.par.3.tēp.nu.3.c.296
¶ Interfectus in rixa,ſi ignoratur,quis interfecerit,an omnes teneātur,vel nullus,M.Ant. Blan.de ind.nu.227 378
¶ Interpretatio extenſiua non fit in æquiparatis,niſi æquiparatio p modū rłæ facta ſit. In cert. Auth.de crim.lęſę maie.q.1.nu.14.c.52
Interpretatio paſſiua reſtrictiua legis ciuilis, per aliam legem ciuilem potius q̄ per canones fieri debet.ibid.q.7.nu.7 64
Interpretatio confeſſionis in foro conſcientiæ ad ſalutem animę in partem fieri debet deteriorē,Io.Fran.Ponz.de Lamijs,nu.90 99
Interpretatio adiuuandum eſt.qń publicam vtilitatem continet, Ant. Columb.in for.proced.extraor.in contr.crim.art.6 463
¶ Interrogatio de ſocijs generaliter fieri debet, non deſcendendo ad ſpeciem,ſeu ad nomen certæ perſonæ, Fran. Brun.de ind.in 3.q.1. par.nu.23.car.334.& M. Ant.Blan.in tract. ſimilis materiæ.nu.382 391
Interrogatio de conſocijs de cōſuetudine fit in oī cauſa, M.Ant.Blan.de ind.nu.374 390
Interrogatio in quibus caſibus fieri poſſit de conſocijs.ibid.num.375 ea.
Interrogatoria non reſpondens,an habeat indicium ꝯtra ſe ad torturam.ibi.n.271.c.381
¶ Interrogatoria in criminalibus ſunt à iudice ex ſe teſtibus deponentibus facienda,nec debent omitti, cum ſint de iure diuino, Fran. Caſ.de torm.cap.6.nu.5 414
Interrogatoria debent eſſe incerta, tanta incertitudine ꝙ non auferant defenſionem reo, Ant.Golum. in for.proced.extraor.in controuer.crim.art.194 470
¶ Interuallum confeſſionis, & reductionis rei ad pſeuerandū quãtum eſſe debeat,Guid.de Suz.de ind.nu.79.car.325.& Amb.de Antr. de quæſt.num.14.car.442.& Ant. Columb. in forma . proced. extraord. in controuer. crim.art.210 471
¶ Interuentus procuratoris ad neceſſariam defenſionem eſt permiſſus. Io.Ant.Rub.de poteſta.procurator.in 1.par.nu.221 32
¶ Intrinſeca ex extrinſecis probantur.M. Ant. Blan.de ind.nu.59.car.365.& Fran. Caſ. de ind.num.2.el 3 408
¶ Introiens domum meam me inuito mihi iniuriā facit M.Ant.Blan.de ind.nu 95 376
¶ Inuentarium honoꝝ accuſati ſit duabus tōnibus, & de his fieri debet publicum inſtrū, Ant.Colun.b.in for.proced.extraord. in cōtrouer.criminali.art.86.& 87 466
Inuentariū bonoꝝ accuſati nō pōt fieri p officialē in iuriſdōne dñi tpalis.ibi.art.90 ea.
¶ Inuentus in loco delicti habet indicium ꝯtra ſe.M.Ant.Blanc.de indicijs.nu.300 388
Inuentus in loco propinquo delicti an habeat indicium contra ſe.ibi.nu.301 ea.
¶ Inuocans dæmonē ad actū luxuriæ an hæreſim incurrat,Lud.Car.de hær.nu.50. c.181
Inuocatio dæmonis quando hereſim ſapere dicatur,Pau.Girl.de hær.in 10.q.nu.10.c.128
Inuocatio dęmonum per modum orationis eſt propriæ hæreſis.ibid.num.11 ea.
¶ Iracundia an,& quando non obliget, Fran. Caſ.de torm.c.18.num.13 419
Irato animo parci debet, Nell.de bannit.in 2. par.2.temp.num.45 254
¶ Irenarchæ officium quale.Nic.Boër.de ſeditio.in 1.q.num.6 69
¶ Irregularis cenſetur qui in ordinibus ſuſcepti remanere prohibetur. Nic.Plou.de irregularita.num.2 100
Irregularis efficitur accuſans,vel aliquem corā

iudice deferens, ſi mors vel mutilatio ſequatur, ibid. num. 3 — ead.
Irregularis quando efficiatur, & quando non clericum percutiens — ibid.
Irregularis non efficitur clericus, qui ex ſola curioſitate, vel leuitate ſanguinis uindictæ intereſt, ibid. nu. 4 — ead.
Irregularis efficitur chirurgus, ſi ob eius imperitiam mors ſequatur, ibi. num. 5 — ea.
Irregularis efficitur clericus chirurgus, ſi ſub eius cura aliquis moriatur, ibi. nu. 6 — ea.
Irregularis efficitur cuſtos infirmi, ſi potũ immodicũ ei dederit ſi mors ſequat̃, ibi. n 6. — ea.
Irregularis efficitur cõſulens aliquid, vnde homicidium ſequatur, ibi. num. 7 — ea.
Irregularis efficitur mandans aliquem verberari, ſi mandatarius occiderit, ibi. nu. 8 — 101
Irregularis an efficiatur mandator, ſi mandatarius occidatur ab eo, quem occidere mandatus erat, ibi. num. 9 — ea.
Irregularis an ſit ꝯſulens alicui, vt pro p̃ria, aut iure ſuo ſe exponat ſi ibi moriatur — ibi.
Irregularis non efficitur caſualiter homicidiũ perpetrans, ſi debitam adhibuerit diligentiã ibid. num. 10 — ead.
Irregularis eſt is, cuius percuſſione ꝯtracta infirmitate mortuus eſt percuſſus. ibi. n. 11. — ea.
Irregularis eſt, occidens aliquem ſe defendendo, ſi euitare aliter potuit — ibid.
Irregularis non efficitur infans, uel furioſus aliquem occidens, ibid. num. 12 — ead.
Irregularis eſt, qui à morte non liberat eum quem liberare poteſt — ibid.
Irregularis eſt, qui à propoſito liberandi aliquem à morte retrahit, ibid. num. 13 — ead.
Irregularis efficitur percutiens latronũ aĩo occidẽdi, ſi latro ex vulnere inflicto obierit. — ib.
Irregularis eſt clericus cum ſocio latronem ligans, ſi poſtea timens à latrone occidatur, eum occiderit, ibi. nu. 14 — ea.
Irregularis an efficiatur clericus furem iudici, ſeu officiali tradens, ſi fur morti condemnetur, ibi. nu. 14 — ead.
Irregularis an efficiatur furem iudici, ſeu officiali indicans, ſi fur morti condemnetur, ibi. num. 15 — ea.
Irregularis an ſit clericus, qui ad res ſuas recuperandas egit, ſi ex poſt facto latronis ſuſpẽdium ratum habet, ibi. nu. 16 — ead.
Irregularis nemo efficitur ꝑ homicidiũ, niſi cu pa, vel uolũtate pcedẽte, bi. nu. 17. — ead.
Irregularis non eſt is, cuius amici eo inuito ſibi iniuriantem occiderunt, ibi. nu. 18 — ead.
Irregularis an ſit homicidio in corde ſuo conſentiens, ſi ab extra ad hoc nullam operam dedit, ibid. nu. 19 — ead.
Irregularis eſt clericus, qui arma pugnantibus miniſtrauit, q̃bus aliq̃s interfectus fuit. — ibi.
Irregularis eſt clericus qui bello intereſt, ibid. nu. 20 — ead.
Irregularis non eſt clericus ſe uel ſuos defendẽs, ſiq̃s ex defendẽtib. interfectus fuerit. — ibi.
Irregularis eſt abortiuũ ꝓcurans, vel faciẽs ne mulier ꝯcipiat, vel pariat. ibid. nu. 21 — ead.
Irregularis efficitur clericus qui ob reꝝ ſuaꝝ defenſionem occidit — ibid.
Irregularis efficitur conſulens iudici, vt aliquẽ ad mortem puniat, ibid num. 24 — 103
Irregularis fit ſuſpenſus ab officio, ſi celebrauerit, ibi. nu. 25 — ead.
Irregularis non efficitur fornicator notorius à iure ſuſpenſus celebrando, ibi. nu. 26 — ead.
Irregularis clericus efficitur, qui interdicti tẽpe per contemptum diuinis intereſt, ſecus ſi ex ſimplicitate — ibid.
Irregularis quando efficiatur ſuſpenſus à canone celebrans, ibi. num. 27 — ead.
Irregularis non eſt ſacerdos in eccleſia ſemine aut ſanguine polluta ſcienter celebrãs. — ibid.
Irregularis non efficitur celebrans coram interdictis, vel excõicatis, ſed graue pct̃m incurrit, ſi locus interdictus non eſt — ibid.
Irregularis non efficitur ſuſpenſus à canone propter defectum, ſi celebret. ibi. nu. 28. — ea.
Irregularis non efficitur ſuſpenſus ab audiendis confeſſionibus, ſi ante reconciliationem celebrauerit, ibid. nu. 29 — ead.
Irregularis efficitur presbyter excõicatus, uel ſimpliciter ab ordinibus ſuſpenſus, ſi in acolytatu miniſtrauit, ibi. num. 31 — 104
Irregularis nõ efficit̃ clericus in minorib. ꝯſtitutus excõicatus ſacerdoti miniſtrans. — ibi.
Irregularis non efficitur eṗs à pontificalib. ſuſpenſus, ſi in eis celebrauerit — ibid.
Irregularis eſt ab ingreſſu eccleſiæ ſuſpenſus ſi in ea celebrauerit, ibid. num. 32 — ead.
Irregularis efficitur excõicatus, vel ſuſpenſus ſolenniter, & publice baptizans — ibid.
Irregularis eſt omnis, qui nec promoueri, nec eligi poteſt — ibid.
Irregularis eſt & deponendus, excommunicatus celebrans, ibid. nu. 34 — ead.
Irregularis erit ſuſpenſus à iudice ſi celebrauerit, ibid. num. 35 — ead.

Irre-

Irregularis efficitur ſuſpenſus per canonem ab officio,pp crimē celebrando,ibi.nu.36. ea.
Irregulares ſunt furioſus,ebrius, illiteratus, & ſimiles,ibi.num.2 100
Irregulares ſunt iudex,actor,vel procurator,& notarius,ſi in membris mutilatio ſequatur. ibid.num.4 ead.
Irregulares efficiuntur iudex,vel officialis,ſiue aduocatus cauſam ſanguinis tractantes,ēt ſi ſanguinis effuſio non ſequat,ibi.nu.5. ea.
Irregulares non efficiuntur laici tempore interdicti campanas pulſantes puniendi tñ ſunt. ibid.num.21 102
Irregulares an ſint omnes, ſi à pluribus rixa facta ſit, & in ea aliquis mortuus ſit, ſi à quo occiſus fuerit neſciatur,ibi. num.18 ea.
¶ Irregularitas quid proprie dicatur.Nic.Plo. de irreg.num.1 100
Irregularitas perſonæ dicitur, vbi generaliter ordinari quilibet prohibetur,ibi.num.2.ea.
¶ Iudæus ſuper crucem immundicias pijciens qua pœna mulctandus.Paul.Gir. de fori. q. 11.num.19.car.131.& idem Paul.de pœnis omnif.coit.in 1.q.num.9 446
Iudæus non eſt iudicandus hæreticus.Gundiſſ. de hæret.in 2.q.nu.2 154
Iudæus ſectam Sarracenoꝝ aditus an plectendus ſit,ibi.in 5.q.num.7 156
Iudæus cognoſcens carnalr̃ Xpianā, aut Xpianus Hebræā,quas debeat luere pœnas.Pau. Girl.de pœn.omnif.coit.in 12.q.nu.1.c.458
Iudæus Chriſtianæ mulieri ſe immiſcens ꝯdigna animaduerſione punitur,ibi.nu. 6 ea.
Iudæus copulam fornicariā hñs cum Xpiana, virilium amputatione punit.ibid.nu.7.8.ea.
Iudæus ignoranter ꝯcumbēs cū muliere Xpiana qualr̃ puniatur,ibid.nu.9 459
Iudæi non deferentes habitum diſtinctū ab habitu Chriſtianoꝝ,puniuntur.ibi.nu.11. ea.
Iudæi an accuſari poſſint de hæreſi. Lud.Car. de hær.num.101 186
Iudæi ceteriq. id genus infideles cum ab eccleſia tolerentur,& quare potius Iudæi, q̃ alij. Gond.de hær.in 5.q.nu.9.c.156.& Io.Nic. Arel.de hær.in 25.nota. num.3 142
Iudæi nitūtur veritatis primordio. Io.Nic.Ar. de hæret.in 25.not.num.2 141
Iudæorum collegio quamuis legari nō poſſit, poteſt tamen vni de Iudæorum collegio legari.ibi.nota.7.num.1 139
Iudæorum collegium hodie reprobatur rōne ſectæ,ibid.num.4 140
Iudæis Sinagogas vbi eorum ceremonias exerceant habere licet,hæreticis nequaquā. not. 25.num.1 141
¶ Iudicātis arbitrio relinqtur qdqd à iure nō determinat.Guid.de Suz.de ind.n.30. c.321
Iudicantem oportet cuncta rimari,& qd debet iudex ſeruare in caſu vulneris. Odofr.de percuſſio.num.4 87
¶ Iudicare poteſt iudex cōtra cōem opinionē, caſum legis non habentis, Inc,Auct.de cri. læſæ maieſt.q.1.num.8 50
Iudicare de hæreſi cuius ſit.Gond.de hær. q.7. num.1 157
Iudicare valens quid probabile,aut non probabile habeatur, idem acerrime iudicabit quid verum,aut non verum in ſingulis rebus ſit. Io.Fr.Caſ.de ind.in princ.num.12 164
¶ Iudex in crim. læſæ maieſt. cogit accuſatorē ſuam accuſationem proſequi.Mart.Laud.de crim.læſæ maieſt.q.44 49
Iudex ex eius officio tenet̃ defendere, & q̃rere innocentiam rei.Ant.de Can.de excuſ.in 1. part.num.4.car.13.& Io. Ant.Rub. de pot. proc.in 1.par.nu.179.car.29.& nu.201.c.31 & Fran.Caſ.de ind.tract.11.num.12. c.411
Iudex ſecularis an cognoſcat de proceſſu hæretici,& an nouas pœnas īponere poſſit. Lud. Car.de hæret.num.63.& 64 182
Iudex ſecularis an cogi poſſit ad imponendam pœnam hæretico,ibi.num.132 190
Iudex præ oculis multa habere debet antequā aliquem torturæ ſubijciat.Franc.Brun.de indic.in 5.q.2.par.num.1 343
Iudex nō inhumane, ſed iuris ordine ſeruato, & cum moderamine ad torturam procedere debet,ibi.nu.17 345
Iudex ex aliquali informatione procedere poteſt ad capturam, non ad quæſtionem. M. Ant.Blan.de ind.nu.6 361
Iudex ex indicijs vrgentibus procedere poteſt ad quæſtionem,ibi.num.7 ead.
Iudex an anteq̃ ei conſtet de crimine malefactorem,ne fugiat,capere poſſit,ibi.n.8 ead.
Iudex ex indicijs vrgentibus ſemel procedere poteſt ad torturam,ibi.num.11 ead.
Iudex ex indicijs multum vrgentibus poteſt repetere quæſtionem,ibi.num.12 ead.
Iudex ex indicijs multum vrgentibus quoties poſſit repetere quæſtionem,ibi.nu.13 ea.
Iudex eum moderamine debet procedere ad torturam,ibid.num.14 ead.
Iudex ſtare non debet ꝯfitenti ſe hoiem occidiſſe,

diſſe,ſi de corpore nõ ꝯſtat,ibi.nu.16 ead.

Iudex anteq̃ ad quæſtionem procedat,tenetur dare reo copiam indiciorum.M.Ant. Blan. de ind.num.25 362

Iudex factum quod animum metitur conſiderare debet,ibi.nu.60 365

Iudex an dicatur ꝯtrahere inimicitiã cum partibus inter quas indicat,ibi.nu.144 371

Iudex debet partes audire, & iuſtitiam miniſtrare,ibi.nu.145 ead.

Iudex procedens ex inquiſitione dicitur ſubrogari loco accuſatoris,ibi.nu.146 ead.

Iudex proferens ſniam capitalem dr̃ inimicitiam contrahere cum reo.ibi nu.149 ead.

Iudex pluries iudicãdo an inimicus p̃ſumat̃, vt tanq̃ ſuſpectus repelli poſſit,ib.n.157 c.372

Iudex de recenti reconciliatus tanq̃ ſuſpectus repellitur,ibi.nu.162 373

Iudex vt procedere poſſit ad torturam debet habere teſtes qui à iure non repellatur .M. Ant.Blan.de ind.nu.323 385

Iudex an teneatur citare facere reum cum vult teſtes examinare.ibi.nu.329 386

Iudex in iudicio accuſatorio non procedit ad torturam, niſi ſit facta inſtantia per accuſatorem,ibi.num.376 390

Iudex ex ſortilegijs fundamentum non capiat. ibi.num.401 392

Iudex vterq; tam ciuili q̃ canonicus in ſortilegijs põt cognoſcere,& punire.ibi.n.402 ea.

Iudex ſi vidit hominem interficere an poſſit reum condẽnare,ibi.nu.403.car.ea.& Fran. Caſ.de ind.tract.11.nu.27 411

Iudex ſecundum allegata,& probata procedere debet.M. Ant.Blan.ibi.nu.404 393

Iudex animaduertit quo animo,quod quiſque faciat,non quo euentu vtatur.Fran.Caſ. de ind.num.4.el 1 401

Iudex videns delictum cõmitti,non põt tñ ſiue alijs ꝓbõnibus reũ torquere,ib.n.13 c.407

Iudex non debet plus oneris imponere,quam lex, imò mens iudicis debet eſſe conformis legis,ibi.num.3.el 2 409

Iudex non debet male præſumere de his, quæ lege conceduntur,ibi.nu.5 ead.

Iudex per ſortilegia inquirens põt puniri,q̃uis reus reperiatur culpabilis,ib.nu.5 410

Iudex debet iudicare ea quæ certo ſcit,non autem per indicia,quamuis vrgentiſſima,ibid. num.32 411

Iudex tenetur inquirere de conditione teſtis licet pars non dicat,ibi.nu.8.el 1 413

Iudex tenetur ex officio dare copiam indiciorum reo,licet eam non petat,ibi.nu.11 ea.

Iudex nõ admittet aliqđ genus reniiciæ defenſioni factę p reum,niſi vere iudex cognoſcat reũ nullas hr̃e defenſiones,ibi.nu.13 ead.

Iudex debet eſſe promptior ad torturam in delictis quæ occulte committuntur,præcedentibus tamen aliqualibus indicijs.Fran. Caſ. de torm.cap.5.nu.5 ead.

Iudex examinans teſtes ad offenſam, eos debet interrogare de toto negocio, vnde poſſit explorare reorum innocenciam,nam teſtes debent deponere pro vtraque parte,ibi. cap 6.num.6 ead.

Iudex anteq̃ torqueat reũ declarare tenet̃,veritatem aliter hri non poſſe. Franc. Brun. de ind.& tort.in 5.q̃ſtio.2.par.nu.15.car. 344 & Fran Caſ.ibi.cap.7.num.3 413

Iudex ſi habeat plenas probationes, vel manifeſta indicia reum damnat, & non torquet. Fran.Caſ.ibi.cap.9.nu.1 415

Iudex ſi torqueat reũ teſtibus ꝯuictũ, & iile negando perſeueret, poſtea p p aliquas ꝓbõnes non poterit damnari,licet aliqui veterũ contrarium obſeruauerint,ibi.nu.2 ead.

Iudex abſtinere debet à nouis tormentis, ibi. cap.12.num.2 416

Iudex quando reum torquere vult, debet tria conſiderare, qualitatem criminis tormentorum,& perſonę rei.ibi.num.3 ea.

Iudex debet oſtendere torquendum medicis vt moderate eum torqueat,ibi.nu.4 ead.

Iudex immoderate torquens an excuſet̃, ſi tortus ad inſtantiã ipſius iudicis confeſſus fuerit ſe fuiſſe legitime tortum,ibi.nu.6 417

Iudex quo pacto debeat interrogare reum in tormentis,ne videatur ſuggerere,ſiue procedatur ſuper inquiſitione, ſiue ſuper accuſatione,ibi.cap.15.nu.1 ead.

Iudex non expectata requiſitione accuſatoris hodie reum torquet,ibi.cap.16.nu.7 418

Iudex qñ ex ſuo mero offõ procedat ad criminis inqſitionẽ, vel ad denunciationẽ officialis publici.Bonic.de excuſatore.nu.43 c.11

Iudex in iudicando quam formam ſeruare debeat,ibi.nu.44 ead.

Iudex procedens viſitando vel confirmando, an poſſit compellere teſtes,ibi.nu.51 12

Iudex ex offõ põt ꝓbõnes inducere,& ſupplere.Ant.Can.de excuſatore.par.1.nu.5 c.13

Iudex nõ admittens volentẽ ꝓbare cauſam abſentiæ,an faciat proceſſum nullum.Io. Ant. Rub.

Rub.de poteſta.procur.par.1.nu.191 30
Iudex ꝙ non poſſit ſupplere defectum partis in opponenda exceptione notoria, quatenus verum ſit,ibi.nu.346 40
Iudex in cauſa criminali procuratorem recipere non poteſt,ibi.nu.371 41
Iudex debet ex officio ſuo inquirere veritatẽ, etiam in cauſis in quibus lite non conteſtata proceditur ad diffinitiuam.Io.Ant. Rub, ibi.par.1.num.18 44
Iudex an poſſit repulſo procuratore dicere, ꝙ vult,ꝙ principalis perſonaliter compareat, ibi.num.42.43 46
Iudex cõtra communem opinionem, caſum legis non habentem iudicare poteſt. Incert. Auctor.de crim.læſę maieſt.q.1.nu.8 51
Iudex de notorio crimine non põt condemnare,abſque præcedenti citatione.Incert.Auctor.crim.læſæ maieſt.q.1.nu.24 53
Iudex toto conatu ſeditionib. obuiare debet. Nic.Boër.de ſeditio.in 1.p̃uiſſo. nu.6 c.69
Iudex vnius ciuitatis non poteſt cognoſcere de ſeditione facta in alia.Nic.Boër. ibi.in 7. præſuppoſito,num.3 86
Iudex ratione notorij non debet procedere,niſi prius cõſtet de notorij qualitate.Io. Fran. Ponz.de lamijs,&c.num.81 98
Iudex,actor,vel procurator,& notarius irregulares ſuns, ſi in membris mutilatio ſequatur.Nic.Plouius de irregulari. nu.4 100
Iudex cauſam ſanguinis tractans efficitur irregularis,etiam ſi effuſio ſanguinis non ſequatur,ibi.num.5 ead.
Iudex in caſu dubio cognoſcit an ſua ſit iuriſdictio.Nic.Arel.de hæret.not.3.nu.1 139
Iudex delegatus licite poteſt eſculenta,& poculenta accipere.Gondiſſal.de hæret.cap.8.numero 9 59
Iudex in carceribus quempiam iniuſte detinens,in id quod carcerati intereſt obnoxius ſit Gond.de hæret.c.11.nu.12 162
Iudex laicus iniquam eccleſiaſtici iudicis ſententiam executioni mandare non debet.Gõdiſſal.de hęret.q.19.nu.8 168
Iudex ſecularis ad eccleſiaſticum, & eccleſiaſticus ad ſecularem,vbi opus eſt recurrere poteſt, vna etenim poteſtas alterius opera vocatur,ibi.num.9 169
Iudex vnus ſecularis alterius iudicis ſecularis auxilium implorate poteſt,ibi.nu.10 ead.
Iudex in ſententijs ferendis,vel pœnis iniungẽdis contra abiurantes qualiter pronunciare debeat,Gond.de hæret.q.20.nu.8 170
Iudex mitior lege eſſe non debet.Iac.de Are.de bannit.num.18 200
Iudex procedens an poſſit factis citationibus bãnire exemptum à ſua iuriſdictione, ſi nullus comparet exemptionem allegans. Nell. de bannit.in 2 par.1.temp.num.2 207
Iudex an formato proceſſu pro pluribus maleficijs,quorum aliqua ſunt punibilia, aliqua non, puta quia iuriſdictionem non habet, poſſit aggrauare pœnam banni.nu.6 208
Iudex q poſſit bãnire exñtem ĩ territorio Florẽtino, & balliſtãtẽ in territoriũ Bononienſem,& ibi hoiem occidẽtẽ, ibi.nu.8 209
Iudex cui cõſtat intra terminũ in citatione appoſitũ,citatum abſq; ꝓbabili cauſa non eſſe ventur̃ intra terminum, an poſſit eum bannire tanq̃ habitum pro confeſſo.Nel.de bannit.in 3.par.1.temp.num.11 213
Iudex qui formauit inquiſitionem, vel ex accuſatione proceſſit contra Petrum Ioannis de populo S.Laurentij, & in illo populo non erat Petrus Ioannis,ſed Petrus Martini,vel erant duo Petri Ioannis, & ſic fecit citationes,& bannum dedit,an dare potuerit. & ſi dedit an valeat, ibid.num.12 214
Iudex an à ſeipſo poſſit de p̃ſcriptione obijcere,& agẽtẽ repellere,ſi agatur ꝯtra bãnitum q non põt ſe defendere,& taliter ꝙ ex narratis apparet p̃ſcriptionẽ eſſe decurſam. & in hac latiſſime examinat̃ virtus p̃ſcriptionis. Nel.de bann.in 2.par.2.temp.nu.5 243
Iudex laicus an debeat tractare tanq̃ bãnitum laicũ bannitum ab ep̃o,ibi.nu.37 253
Iudex an poſſit ex officio inquirere de offenſione facta bannito,de qua ipſe bannitus accuſare non poteſt. Nel.de bannit.in 3. par. 2.temp.num.1 267
Iudex qui die feriata aliquem incarcerari fecit, die feriata poterit eum abſoluere.Bal.de Peruſio de carceribus, num.7 301
Iudex ex cauſa rationabili an poſſit pœnas à lege ſtatutas augere,vel minuere. Paul.Gir. vbi ſupra q.6.num.1 304
Iudex facultatem habet à lege,vt pœnam pecuniariam ex cauſa iuſta poſſit incorporalem commutare,ibi.num.2 ea.
Iudex pœnã vnã commutans in aliam,non dicitur contra legem venire,ibi.nu.3 305
Iudex ſñiam qua decurionem relegandũ ꝓnũciauit,mutare non põt,ibi.nu.3 ea.
Iudex cũ primum innocentiam carcerari ſcit, ipſum

ipſum abſoluere debet.Paul.Girl. de rel.car. in tit.de abſol.inn.q.1.nu.1 307
Iudex caſu quo accuſationis abolitionem facere poſſit,ſed non diffinitiue abſoluere, ibid. q.2.num.4 ead.
Iudex ueniam indigno ꝓcedens, ꝓuocat vniuerſos ad ſimilia ꝑpetranda.Paul.Girl.vbi ſup. in tit.de pœ.comp.q.1.num.7 310
Iudex an poſſit cōpoſitionem in aliquibus caſibus facere,ibi.q.3.num.1 311
Iudex in atrociſſimis delictis principe in ↄſulto componere non poteſt,ibid.nu.2 ead.
Iudex quibus caſibus, ſeu cauſis moueri poſſit ad componendum,& ad pœnas mitigandas ibi.num.3 ead.
Iudex in minoribus delictis pōt cōponere, ꝙ in talibus habeat arbitriū maius,ibi.n.5. ea.
Iudex ſuperuenientibus nouis indicijs an poſſit inquirere de crimine ſuper quo fuit facta compoſitio.ibi.q.6.nu.1 312
Iudex retinens paratum præſtare fideiuſſorem idoneum, in ſyndicatu conueniri pōt actione iniuriarum.Paul.Girl.de relax.carc.in ti. de fideiuſſ.reo.q.1.num.2 ead.
Iudex an poſſit nobilem magnæ conditionis de aliquo crimine delatum ſub cautione relaxare,donec proceſſus fiat. ibi. nu.8 313
Iudex circa cuſtodiam, & modum detentionis reorum amplum habet arbitriū,ib.nu.9.ea.
Iudex reo abſoluto,de accuſatoris falſi conſilio ꝗrere debet.Paul.Gir.de relaxat.carc. in tit. de calum.q.1.num.2 316
Iudex an incidat in Turpillianum ex mero ꝓcedens officio,inſtigante nemine, ſi reus fuerit innocens repertus,ibi.q.2.nu.8 317
Iudex in dubio ꝓ̄ſumitur ꝓceſſiſſe zelo iuſtitię, nō per calumniam,aut doloſe.ibi.nu.9 c.ea.
Iudex maleficioꝝ licet principalr̄ nō poſſit cognoſcere de cauſis ciuilibus,poteſt tñ incidēter.Paul.Gir.de relax.carcer.in tit.de expenſis,& damnis , num.3 316
Iudex torturis reum iuris, & humanitatis meminerit,nec repente ad tormenta procedere debet,ſi veritas impoſiti criminis , alia quauis via leuiori poſſit erui. Guid. de Suz. de ind.& tort.num.1 318
Iudex debet inquirere quamuis accuſator deſiſtat. Iac.de Are.de q.num.5 316
Iudex humanitate non modica pollere debet, non.n debet ſtatim ad qōnes,&torturas ꝓcedere.Bal.de Perig.de quæſtio.nu.1 428
Iudex carcerato qui torqueri non poteſt , alimenta denegare non debet. Guid.de Suz.de indici.& tort.num.6 319
Iudex in dubio modum torturæ non præſumitur exceſſiſſe,ſed officium ſuū geſſiſſe.Guid. de Suz.de indicijs,& tort.num.21. c.320. & Franc.Brun.in tract.eiuſdem materiæ. in 5. q.2.par.num.21 345
Iudex qualiter,& quo ordine debeat reum interrogare. Guido de Suz.de ind.& tor.n.25. car.320.& Fr.Brun.in tract.eiuſdem ti. in 5. q.2.par.num.56,car.348.& 9. q. eiuſdem 2. par.num.7 350
Iudex prudens circa indicia indagāda ſolerter inſtare debet ↄtra delatū de crimine. Guido de Suz.in tract.de ind.& tort.nu.31 320
Iudex in quibus delictis ad torturam ꝓpitior eſſe debeat,ibi.nu.38 321
Iudex dolo malo,& ſine cauſa, quæſtioni, ſeu torturæ aliquem applicans, capite punitur, ibi.num.58.car.323.& Franc.Brun.in tract. ſimilis materiæ in 7.q.2.par.nu.2 354
Iudex quid facere debeat,torto dicente ſe nihil ſcire,& nihil dicturum , etiam ſi per decēniū torqueretur.Guido de Suz. de indic. & tort. nu.60.car.323.& Fr.Brun.in tract. ſimiliter de ind.& tort.in 8.q.2.par.num.6. 355
Iudex in tortura modum excedens,& membra delati debilitans , an & quo iure teneatur . Gui.de Suz.de ind.& tort.nu.85. car.325.& Franc. Brun. in tract.eiuſdem materiæ in 5. q.2.par.num.36 346
Iudex in torquendo modum excedens , an teneatur.l.Cor.de ſicar.Guido de Suz. de ind. & tort.nu.87.car.325.& Fr. Brun. in tract. eiuſdem nominis,in 4.q.2.par.nu.32 346
Iudex modum in torquēdo excedens, nō iudex ſed priuatus eſſe fingitur.Gui.de Suz.de ind. & tort.nu.88.car.326.& Frā.Brun. in tract. eiuſdem materię,in 5.q.2.par.nu.27.cū ſeq. car.345.& Bal.de Periglis,in tract. de qō. & torm.cap.3. num.8 430
Iudex vigore arbitrij ſibi dati,poterit torquere ad dictum vnius teſtis de uiſu deponentis . Guid.de Suz.vbi ſupra num 97 327
Iudex ↄſiliarius torquens,ſeu decuriones capite punitur.Lud.Bol.in addit.ad tract.Gui.de Suz.de ind.& tort.num.111 328
Iudex eo uti debet temperamento , ut tortus , aut innocētiæ,aut ſupplicio ſaluetur ſaluus . Guid.de Suz.in tract.de ind. & tort. nu. 85. car.325.& Bald.de Perig in tract. de quæſt. cap.1.num.2.car.428. Ambert. de Antram. in tract.

in tract. eiuſdem materię, nu. 13. car. 440. & Fran. Brun. in tract. de ind. in 5. q. 2. par. nu. 18. c. 345. & in 9. q. 2. par. num. 13 357

Iudex ante inqſitionẽ formatã ex indicijs ꝑ teſtes acceptis, non debet quẽ qõni ſubijcere. Fr. Br. de ind. & tort. i 2. q. 1. par. n. 10. c. 330

Iudex ſola hñs indicia, contra delatum q̃q̃ indubitata, tutius ꝑ torturam confeſſionẽ dȩlati extorqueat prius q̃ ꝯdemnet. Fran. Bru. de indici. & tort. in 4. q. 1. par. nu. 13 337

Iudex per p̃ſumptionem procedens ſuã valde temperare debet ſententiã. ibi. nu. 14 ea.

Iudex ſecundum præſumptiones iudicans, finibus pœnarum, vt à iure ſcriptæ ſunt, contentus eſſe debet. ibi. nu. 15 ea.

Iudex torquendi carnem ſcindens vt confiteatur, capite plecti debet ſi moriatur. Brun. vbi ſupra. in 2. q. 2. par. num. 7 339

Iudex qualem facere debeat diligentiam dũ delictum refertur ſibi eſſe commiſſum. ibi. in 5. quæſt. 2. par. nu. 9. & 11. car. 344. & in quæſt. 9. par. 2. num. 1 356

Iudex antequam aliquem torqueat, indiciorũ copiam dare debet, vt ſi valeat reum eadem purget. ibi. in d. 5. quæſt. num. 13. 344

Iudex plenariã de maleficio hñs certitudinẽ, licite appellationi põt obuiare. ibi. nu. 16. ea.

Iudex torquendi fortitudinem, ætatẽ, valetudinẽ, & pſonã attendere debet. ibi. n. 18. c. 345

Iudex an, & quando teneatur ſi reus in tortura, vel ob torturam moriatur. ibi. nu. 19 ea.

Iudex non tenẽtur, ſi reus caſu fortuito moriatur. ibi. nu. 20 ea.

Iudex non præſumitur iura, & ea quę ad ſuum ſpectant officium ignorare, tam. & ſi quamplurimi quæ medulitus in iure intenduntur conſecuti ſint minime ad corticem vſque leges contemplati. ibid. nu. 22 ea.

Iudex in corpus alicui grauamen inferens extraordinarie punitur. ibi. nu. 25 ea.

Iudex allegare poteſt ſe in iure erraſſe, & hoc eſt ſuam turpitudinẽ detegere. ibi. nu. 26. ea.

Iudex in dubio quæſtionem debito grauiorem intuliſſe præſumitur zelo Iuſtitiæ, & non doloſe. ibi. num. 31 346

Iudex ſine cã, & abſq; indicijs, & doloſe aliquẽ torquens, plectẽdus eſt capite, ibi. n. 33 ea.

Iudex pro torto mortuo tenetur pęna pecuniaria, ſtante ſtatuto, ꝙ &c. ibi. num. 35 ea.

Iudex ante proceſſus formationem, & litis cõteſtationem ad torturam procedere non debet. ibid. num. 49 348

Iudex defenſionem parti auferre nõ poteſt, ſed ad ſe defendendum præfigere debet terminum. ibid. num. 51 ea.

Iudex cautus in actis facere debet vt appareat torturam moderate contra detentum fuiſſe adhibitam. ibid. nu. 66 349

Iudex qui aliquem indebite torſit. qua cautela in ejus relaxatione vti poſſit. ibi. nu. 66 ea.

Iudex an debeat ſtatim credere ei qui ſponte confitetur ſe aliquem occidiſſe, cuius corpus non reperitur. Fran. Brun. de indicijs, & tort. in 6. q. 2. par. nu. 11 351

Iudex nõ ſtatim ꝯfeſſione extorta legitime debet ad ꝯdemnationẽ ꝓcedere. ibi. nu. 13 ea.

Iudex condemnationem fundare nõ poteſt ex ſola confeſſione reuocata. ibi. nu. 18 352

Iudex indebite aliquem ſubijciens quæſtioni, qua pœna debeat puniri. Fran. Brun. in trac. de ind. & tort. in 7. q. 2. par. nu. 1 354

Iudex informationem ab offenſo, vel ſyndico debeat hr̃e de delicto, & vicinoꝝ noĩa, & teſtiũ ſcripta tenere debet. Fran. Brun. in tract. de ind. & tort. in 9. q. 2. par. nu. 3 355

Iudex ad capturam pſonalem ꝓcedere non debet, niſi præhabita informatione, & formata inquiſitione. ibi. nu. 5 356

Iudex examinatis teſtib. eoꝝ dicta, & ꝓceſſum parte citata publicare debet. ibi. nu. 9 ea.

Iudex indicijs purgatis interlocutorie debet pronunciare eſſe deueniendum ad torturã. ibi. nu. 10 ea.

Iudex confeſſioni in tortura non debet ſtatim credere, quinimo reum facere debet perſeuerare, & ratificare. ibi. nu. 14 357

Iudex aliquem indebite torquens, in ſyndicatu teneť ad pœna fiſco applicãdã. ibi. nu. 15 ea.

Iudex, ſi ex forma ſtatuti debet poſt certũ proclama qđ dr̃ bannum in ꝓceſſu requiſitum, poſt qđ requiſitus, vel accuſatus in ꝯtumacia, & pro confeſſo conſtituitur ſolui ꝑ comparentem reum certa drictura ſeu gabella, alias nõ debet audiri, comparuit reus poſt dictũ bãnũ negauit, & gabellã nõ ſoluit an debeat ꝓcedere ꝯtra eũ tanq̃ ꝯtra ꝯtumacem Nel. de bannitis. in 2. par 1. temp. nu. 7 212

Iudex maleficiorum temere, & rei veritate indiſcuſſa iudicare, aut reum condemnare nõ debet. Fran. Caſ. de torm. c. 21. nu. 19 321

Iudex aduocatos, & defenſores dare debet reis carceratis, ſe defendere ob inopiã nequeũtibus, ne innocẽs indefenſus pereat. nu. 20. ea.

Iudex an admittere debeat ꝙ reus renunciet defen

defenſionibus ſuis.ibi.nu.21 ead.
Iudex quærere debet defenſiones, etiam poſt la tam ſententiam.ſi ratio innocentiæ conſtiterit.ibi.nu.22 ea.
Iudex pôt procedere ex officio ſuper accuſatione propoſita, accuſatore deſiſtente. Fran. Caſ.in q.crim.c.1.num.8 422
Iudex debet examinare, & interrogare teſtes, perinde ac ſi reus contradictor ad eſſet.ibi.c.4.num.2 425
Iudex quando, & quibus præcedentibus ad inquiſitionem procedat.ibi.c.8.nu.1. ea.
Iudex licet cognoſcat aliquod delictum, tamen non procedet, niſi præcedant ſuper eo clamor, & diffamatio.ibi.nu.3 ea.
Iudex indebite inquirens tenetur ad omnes expenſas, & intereſſe partis indebite vexatæ. ibi.num.5 ea.
Iudex quando ad capturam procedere poſſit. ibid.c.9.num.1 426
Iudex æquus in qõne repetenda, q̃ attẽdere debet.Bal.de Perig.de q.c.1.nu.7 429
Iudex ſeu ptãs in tormentis modum debitum excedens puniri debet.ibi.c.3.nu.6 ea.
Iudex debite officium ſuũ exercuiſſe præſumitur, niſi contrarium probetur.ibi.nu.7 ea.
Iudex ex indicijs dubitatis ad torturam procedere non debet. Paul.Girl.de q.in 3.quæſt. num.16 433
Iudex diſtinguere non debet, vbi lex nõ diſtinguit ibi.q.5.nu.3 436
Iudex quid faciet reo ad banchum iuris, ducto ꝯfeſſionẽ ſuã quã in tormentis fecerat negãte.ibi.q.7.nu.11.car.439.&Fran.Brun.de indici.& tort.in 5.q.2.par.nu.65 349
Iudex quidnam facere debeat, vt tortum perſeuerare faciat in ꝯfeſſione. Amber.de Antra. de quæſt.num.14 443
Iudex qui pecuniam publicam ſubtraxit, pœna mortis naturalis puniri debet. Gul. Bon.de pœnis mort.num.3 444
Iudex matrem familias in publicum vocãs, puniendus eſt pœna mortis nãlis.ibi.nu.5 ea.
Iudex ſecundum ius pronunciare debet. Ant. Colum.in for.proced.extraord.contr. crim. art.4 463
Iudex non poteſt procedere abſque vocatione procuratoris regis.ibi.art.15 ea.
Iudex in criminalibus non pôt motu proprio ꝓcedere, ſed ſolum inquirit ad fiſci denunciationem, ſeu accuſationem.ibi.art.17 ea.
Iudex vbicunq; inquirẽdo gñalr̃ de malefacto ribus, reperit aliquẽ deliquiſſe, pôt ad ſpãle inquiſitionem deſcendere.ibi.art.91 466
Iudex vt poſſit accuſari de negligentia quid requiratur.ibi.art.100 ead.
Iudex an ſeruare poſſit informationes.art.101 & 102 ead.
Iudex quid facere debeat informationibus viſis.ibi.art.103 ea.
Iudex iubeat reum capere, ne verbali citatione præcedente aufugiat, ibi.art.104 ea.
Iudex debet mittere ad capiendum reum, ſi crimen ſit tale, quod pœna corporis afflictiua, ibid.art.106 ead.
Iudex citationis tempus poteſt abbreuiare.ibi. art.140. 467
Iudex non debet nimis animoſe procedere.ib. art.145 ea.
Iudex ad quæ attendere debeat ante q̃ contumax condemnetur.ibi.art.42 368
Iudex tenetur de innocentia rei contumacis ſolicite inquirere. ibid.
Iudex conteſtata lite ſup exceptione, qũo pronunciare debeat, remiſſiue.ibid.art.49 ea.
Iudex auferendo dilationes, aufert actori ius ſuum, & reo defenſionem, ex æquitate naturali.ibi.art.163 ea.
Iudex putans ſe poſſe melius veritatem criminis percipere ex pſentia rei, pôt ſemp dicere ꝓcuratori, nolo te admittere, ſed volo reum principalẽ, vt aſpectu videã, qua fronte, aut qua trepidatione loquať.ibi.art.147. c.467
Iudex faciens criminoſis proceſſum ordinariũ punitur, & contra eum pręſumitur. ibid.articulo 178 469
Iudex omittens formam ordinationis fatuus eſt.ibi.art.179 ea.
Iudex reſponſionem rei in maleficijs nõ debet recipere, niſi pr mo ipſe reus iuret dicere veritatem, ibid.art.186 ea.
Iudex debet eſſe ſubtilis ad eliciendam veritatẽ facti.ibi.art.188 ea.
Iudex ex ſeipſo debet interrogatoria facere. ibi.art.189 470
Iudex à ſuſpectiſſimo incipere debet interrogatoria, & à quo facillime poteſt verum ſciri, & potius à filio, q̃ à patre, & potius ab vxore q̃ à viro, ibi.art.190.191 ea.
Iudex ex quibus moueri poſſit ad alleuiandum pœnam.ibi.art.193 ea.
Iudex non debet ſe approſſimare reo.ibid.articulo 185 ead.
Iudex debet facere ſcribere ꝯſtantiam, & variationem

tionem quã fecerit accuſatus.ibi.art.199.ea.
Iudex ſuſpectum interrogare debet de circunſtantijs multis.ibi.num.200 ead.
Iudex non poteſt quem de crimine condemnare, niſi ſit ſponte confeſſus,& de crimine conuictus.ibi.art.24 ead.
Iudex debet aduertere teſtes ante quam accuſato præſententur.ibi.art.218 ea.
Iudex debet teſtes recipere,licet delinquens omnes teſtes accuſet, per quos eius crimen probari poteſt.ibi.art.223 471
Iudex interrogare debet teſtem de cauſa ſciæ, alias teſtis non ꝓbat,ibi.art.225.& 226. ea.
Iudex quas examinationes facere debeat,vt teſtes ore proprio ꝯuincantur, & in ſermone capiant,qñ ſuſpecti ſunt.ibi.art.233 472
Iudex relaxans aliquem vbi materia non eſt ad hoc depoſita,tenetur,& poteſt ſyndicari. ibi.art.238 ea.
Iudex domicilij requiſitus tenetur remittere. vbi art.246 ead.
Iudex ad torturam deuenire non debet,quando veritas aliunde haberi poteſt. Franciſ. Brun.de indici.in 5.q.2.part.num.15.c.344 & in 9.q.2.par.num.11 356
Iudex ponens aliquem ad torturam,cum maleficium eſt per veras probationes liquidatũ, malefacit,& tenetur in ſyndicatu. ibid.
Iudex in vna cauſa à qua fuit appellatum, poteſt appellatione pendente recuſari in alia cauſa, ſed cauſa finita recuſari non poterit. M.Ant.Blanc.num.133 370
Iudex conuerſans cum inimicis meis poteſt allegari ſuſpectus,ibi.num.164 371
Iudex tenetur ex officio expurgare ciuitatem malis hominibus.ibi.num.376 390
Iudex in cauſa iniuriarum arbitrari poteſt vſque ad mortem. Ioan.Ant. Rub. de poteſta.procur.in 1.part.num.291 37
Iudex debet à ſeipſo defenſiones partis aſſumere,vbicunq; põt contra abſentẽ ꝓcedi. Nel. de bannit.in 3.par.1.temp.nu.4. 211.212
Iudex non debet eſſe mitior lege.Nel.ibi.in 1. par.2.temp.num.62 234
Iudex eccleſiaſticus denunciationem an indiſtincte admittat. Bonic.de accuſ.nu.17. c 9
Iudex eccleſiaſticus ſup intereſſe ſingulari, vel priuato alicuius ꝑſonæ,non põt per inquiſitionem ꝓcedere ex officio.ibi.nu.28 10
Iudex eccleſiaſticus non debet ad ſniam feſtinare excõicationis. Incer.Auct.de modo proced.contra apoſt.num.6 198
Iudex eccleſiaſticus brachium ſeculare hortari poteſt,ad hæreticos, vel paganos expellendos.Nic.Ploui.de irreg.num.19 102
Iudex eccleſiaſticus an poſſit ſniam ferre fuſtigationis,& mãdare exeq ꝑ milites,& executores.Paul.Gir.de relax.carcer.In tit.de ſenten.& pœna.exec.in 5.q.num.1 304
Iudex eccleſiaſticus bene poteſt ferre ſententiã, ex qua non venit principaliter ſanguinis effuſio,licet ex poſt facto,& accidentaliter ſequatur,ibi.num.2 ead.
Iudices eccleſiaſtici ſæpe vtuntur carceribus ꝑpetuis.Paul.Gir.ibi.in tit.de ſenten. & pœna,exec.in 1.q.num.4 303
Iudicis arbitrio remittit qualiter reus cuſtodiatur,ibi.in tit.de fideiuſſori.in 2.q.nu.1 313
Iudicis æq arbitrio relinqtur,& qñ,& qualiter qs torqueat.Gui.de Suz.de ind.n.20 c.320
Iudicis officium non impartitur niſi petenti. M.Ant.Blan.de indici.num.3 361
Iudicis officium ſi miſerabiles perſonas,aut actum pium reſpicit, etiam non petenti impartiendum eſt.ibi.num.30 362
Iudicis intereſt ratione humanitatis,& intuitu religionis iuſtum non occidere. Fran. Caſ. de indici.tract.11.num.22 415
Iudicis intereſt ratione humanitatis,& religionis intuitu.indefenſum non occidere.Fran. Caſon.de tormen.cap.3 num.12 413
Iudicis recuſatio non tollitur in iudicio extraordinario. Ant.Columb.in forma proced. extraord.in contro.crim.art.147 467
Iudici ſi nihil conſtat,nihil mandare poteſt.ib. art.99 468
Iudici non imputatur,ſi aduerſus ſeditioſos potentiores non proceſſerit. Nic.Boer.de ſedit.in 1.q.num.9 70
Iudici per inquiſitionem procedenti, & ſe informatum de fama dicenti non ſtatur.Ioan. Fran.Ponz.de Lamijs, num.80 98
Iudici vbi non datur poteſtas cognoſcẽdi niſi de manifeſtis,ſi reuocatur in dubium in illo caſu,non põt cognoſcere, an ſua ſit iuriſdictio.Ioan.Nic.Arel.de hæret.not.3.num.3. quod limita,& reſtringe;vt ibi.nu.4 139
Iudici ſeculari petenti an heretici damnati à iudice eccleſiaſtico ſit exhibendus proceſſus, vt nunqd recte damnatus fuerit videre poſſit.Gondiſſal.de hæret. q.19.num.6 168
Iudici ſeculari, vel eccleſiaſtico an ſpectet cognitio hæreſis,& an ſit mere eccleſiaſticum. Lud.Caret.de hæret.num.61 182

Iudici nunq̃ ꝓcluſus eſt terminus ad accipiẽdas ꝓbões.M.Ant.Blan.de ind.nu.343 387
Iudici ante omnia conſtare debet de delicto. Fran.Caſ.in qõ.cri.cap.8.nu.10 425
Iudice, & notario aſſerentibus ↄfeſſionẽ torti ſpontaneam, reo aũt dicente eã tormentoꝝ formidine,factã cui potius ſtandũ erit.Fran. Brun.de ind.in 6.q.2.par.nu.16 352
Iudices ſęueriter procedentes ſunt iuriſdictione priuandi,ibi.in 5.q.2.par.nu.17 345
Iudices q cognoſcere pñt de hæreſi, & quis ſit iudex ordinarius an eps,& quis ſede vacãte. Lud.Carer.de hæret.nu.65.66 182
Iudices delegati in crimine hæreſis qui dicantur,ibi num.67 ead.
Iudices ob caſus emergentes pñt tranſgredi leges. Paul. Girl. de relaxat. carcer. in tit. de ſent.& pœna.exec.in 6.q.nu.9 305
Iudices eminentiſſimi,milites,decuriones, & eorum filij, nequaq̃ ſunt torquendi. Guid. de Suz.de indici.nu.16 319
Iudices,& aduocati an poſſint ſubijci quæſtioni.ibi.num.108 328
Iudices ꝑ cauſas rerum q̃rent, cum is ignorat. Fran.Caſ.de ind.tract.2.cap.3.nu.6 400
Iudices ex indicijs ẽt indubitatis quempiã condemnare non debẽt,ibi.tract.11.nu.8 c.411
Iudices nõ niſi auditis,& pẽſitatis defenſionibꝰ reoꝝ iudicare meminerint,ibi.nu.10 ead.
Iudices debẽt eſſe ſolliciti, & curioſi in explorãdo facto,& defenſionibus reorum, & nõ debent quęrere ius ante factum,ibi nu.13 ea.
Iudices cauere debẽt ne homicidas q̃rẽdo,homicidę fiant, & ne alios iudicando, ſe ipſos condemnent,ibi.num.18 ead.
Iudices ſcire debent per aliqua indicia hominem non poſſe condemnari,ibi.nu.28 ea.
Iudices non niſi per ꝓbões luce meridiana clariores debent reum condemnare ad mortem, cum in occultis verſetur iudicium Dei tantum,ibid.num.30 ead.
Iudices huius mundi debent iudicare ſecundũ prudentiam,quæ cadit in homine, relinquẽdo cetera iudicio Dei,ibi.nu.31 ead.
Iudices abhorrere debent tormenta, nec facile ad ea proſilire,nec in omni cauſa,nec in omni perſona,nec quibuſlibet indicijs. Franc. Caſ.de torm.cap.1.nu.5 412
Iudices an,& quando deſunt indicia contra aliquem,procedere poſſint per ſortilegia, ibi. cap.5.num.10 413
Iudices omittere debẽt in ꝓceſſu apponere aliquã demonſtrationẽ,vt teneať reus eius priuilegiũ allegare.Ant.Columb.in for. ꝓced. extraord.in controuer.crim art.75 465
Iudicibus ordinarijs ſuꝑ hæreſi ꝓcedendi nequaq̃ adempta facultas vř,quamuis Papa ſit per hæretica prauitate inquiſitores deputarit.Gond.de heret.in 7.q.nu.9 157
Iudicibus an liceat eſculenta,& poculenta recipere,ibi.in 8.q.nu.8 159
Iudicibus an liceat,hereticis à iure impoſitã pęnã minuere vel augere,ib.in 17.q.n.1 e.167
Iudicibus torquere ſontes volentibus, quid cõſiderandum. Amber. de Antramo. de quæſtio.num.1.cum ſeq. 440
Iudicibus,& magiſtratib.ſicut priuatis ꝓhibitum eſt aliq̃d illicitũ facere.Fran.Brun.de ind.in 5.q.2.par.nu.28.e.346.Bald.in tract.de quęſtio.cap.3.nu.6.c.431.&Amb.de Antramo. in tract.eiuſdem materiæ,nu.16 442
¶ Iudicium.Cautius eſt agendum in cauſis criminalibus q̃ in ciuilibus, & in eis forma iudicij eſt fortius obſeruanda. Fran.Caſon. de torm.cap.3.nu.6 413
Iudiciũ publicũ quotupliciter ſumať. Io. Ant. Rub.de poteſta.procur.in 1.par.nu.14 c.22
Iudiciũ criminale agitatũ per ꝓcuratorẽ parte non opponente an ſubſiſtat.ib.nu.162 c.28
Iudicium nullum reditur etiam in extraordinarijs,omiſſo qualitatis ordine.Ant.Columb. in for.proceden.extraord.in controuer.crimin.art.148.& 150 468
Iudicia publica etiam ſunt illa, in quibus quis extraordinem,punitur.Io.Ant.Rub. de poteſta.procurator.in 1.par nu.18 22
Iudiciorum publicorum quædam ſunt capitalia,quædam non ibi.num.79 24
¶ Iudicialis denunciatio eſt dupla. Bonicon. de accuſ.num.15 9
¶ Iupiter humanus amicus ſecũdo mẽſe formã do fœtui cenſetur præeſſe,tertio Mars. Venus quarto.ſexto Sol. Luna ſeptimo. Paul. Girl.de ſortileg.q.10.nu.4 136
¶ Iuramentum non eſt exigendum ab inquiſito Bonic.de accuſ.nu.14 9
Iuramentum non defertur ſuper eo quod ab animo dependet, ſi coniecturis probari poteſt.M.Ant.Blan.de ind.nu.62 365
Iuramentum purgationis reo an per iudicem deferri poſſit,ibi.num.64 366
Iurm̃ in ſupplementum probationis non defertur in cauſa matrimoniali.ibi.nu.120 c.369
Iuramẽtũ neceſſariũ nõ defertur in cauſa ſtatus

tus perſonæ, puta filiationis, vel legitimatio nis, ibid. num. 122 ead.
Iurm̃ neceſſarium in ſupplemẽtum ꝓbõnis nõ defertur in cauſa famoſa, ibid. nu. 124 ead.
Iuramentum purgationis quod dicatur. ibid. num. 284 382
Iurm̃ aliquod in criminalibus non præſtatur cauſa purgandi aliquas ſuſpiciones, ſine indicia. Franc. Cal. de ind. nu. 13 407
Iuramentum purgationis eſt quoddam remedium extraordinarium, ibi. nu. 16 408
Iurm̃ qñ deferatur in ſupplementum ꝓbõnis. Paul. Girl. de q. in 7. q. num. 8 459
Iurm̃ teſtium non eſt neceſſarium in informationib. Ant. Col. in for proc. extraord. in cõtrouer. crim. art 60 465
Iurõ inquiſito præſtito, an ad inquiſita rñdere teneatur. Bonicon. de accuſ. num. 46 11
Iurõ probantur ea, quæ in animo conſiſtunt. Franc. Caſ. de ind. num. 9 440
¶ Iurare ad purgationem recuſans an hæreticus cenſeat Lud. Carer. de hær. nu. 45. c. 181
Iurari de calumnia non poteſt, ſine ſpeciali mãdato. Io. Ant. Rub. de pot. proc. in 1. par. nu. 282 36
¶ Iuratoria cautio ſola ſufficit cum obligatione bonorum, ſi reus idoneus ſit. Ant. Colũb. in for. proced. extraord. in controuer. crim. art. 239 472
¶ Iuratus tenetur denunciare delictum, finito officio ſuo, de quo non habuit ante notitiã. Franc. Caſon. de ind. num. 3. el 2 424
Iurati an teneantur denunciare delicta quæ de iure non ſunt punienda, ibid. num. 10 ead.
Iurati qui tenentur denunciare, etiam caſus fortuitos notorie impunibiles denunciare debent, ibid. num. 18 ead.
¶ Iuris periti in dubijs ſunt adeundi. Io. Franc. Ponz. de lam. num. 38 93
¶ Ius vtrunq; in ſuo debet obſeruari foro. Inc. Auct. de crim. læſæ maieſt. in 1. q. n. 15 52
Ius quærendum facilius abdicatur, q̃ id quod iam quæſitum eſt, ibid. in 10. q. nu. 6 68
Ius ars boni, & æqui dicitur. Ioã. Franc. Ponz. de lam. num. 14 101
Ius vindicandi quæſitum alium ex forma ſtatuti, an ex rebannitione tollatur. Nell. de bãn. in 1. par. 3. temp. nu. 10 292
Ius municipale non punit eum, qui cum occidente eſt aggreſſus, ſed tantum occidit. Paul. Gir. de relax carc. in tit. de abſol. innoc. in 5. q. num. 4 308
Ius canonicum de ſalute animæ curans, de bonis temporalibus raro diſponit. Paul. Girl. de hæret. in 6. q. num. 3 151
Ius canonicum, uel ciuile non eſt ſcientia. Ioã. Franc. Ponz. de lamijs, num. 4 89
Ius ciuile, & ſciẽtia practica & ſpeculatiua, ibi. nu. 16 91
Ius ciuile non tollit ea, quæ ſunt eius naturæ. Paul. Girl. de hæret. in 4 q. num. 1 147
Ius ciuile magiſtros in ſecunda, & tertia ſpecie ſortilegioꝝ ſolet æquiparare. Paul. Girl. de hæret. in 2. q. num. 10 106
Ius ciuile pro ſoluendis maleficijs permittit recurſum ad maleficos, ſed non ius canonicũ, ibid. in 6. q. num. 21 116
Iuri ciuili ſtandum eſt, ubi eo iure aliquid deciſum reperitur, cuius contrarium non reperitur deciſum de iure canonico, modo deciſio ciuilis non ſit peccati inductiua. Io. Nic. Ar. de hæret. not. 44. nu. 5 143
Iuris uerſuti præſtigia ultionem pudoris excludere non debent. Plac. de acc. tit. 3. nu. 9 3
Iuris ordo eſt ſeruandus. Bonic. de accuſat. numero 2 7
Iuri introducto in fauorẽ partis licet renũciare, iuri uero introducto in odiũ alicuius nequaq̃. Io. Nic. Ar. de hęr. not. 48. nu. 3. c. 144
Iure ſuo ſine culpa quis priuari non debet. Iac. de Are. de bãn. num. 48 202
Iura prohibentia procuratorem conſtitui, fere oĩa loquuntur in criminibus publicis. Ioan. Ant. Rub. de pot. proc. in 1. par. nu. 77. c. 24
Iura antiqua in filiorum ob delicta parentum punitione corriguntur per noua. Inc. Auct. de crim. læſæ maieſt. in 7. q. nu. 5 64
Iura de aliquibus ꝑſonis loquentia locũ hñt in non expreſſis in quibus eadem militat rõ. Io. Fr. Ponz de lamijs, num. 48 94
Iura gñaliter loquentia gñaliter ſunt intelligẽda. Paul. Girl. de hæret. in 5. q. nu. 17 150
Iura municipalia regulariter factum puniunt. Paul. Girl. de relax. carc. in tit. de abſol. Inn. in 5. q. nu. 3 308
Iura patronatus an ueniant in confiſcatione bonorum banniti. Nel. de bann. in 1. par. 2. temp. nu. 32 226
Iura q̃ non tranſeunt niſi ad filios, non confiſcant. Mar. Lau. de cri. læſæ maieſt. q. 55. c 49
¶ Iuſtitia dicitur anima ciuitatis. Nic. Boër. de ſed. in 1. q. num. 5 69
¶ Iuuans inimicos meos mihi dr̃ inimicus. M. Ant. Blanc. de ind. num. 171 373

¶Iuuenis cum puella repertus, vel de domo eius exiens, ſuppoſuiſſe præſumitur, Guid. de Suz.de ind.nu.36 321

LÆſus adeundus eſt. Ant. Columb. in for. proced.extraordinariæ in controuer.criminali,art.20 463

¶Laicus: Per quæ male præſumitur de laicis, bene præſumitur de clericis, Fran. Caſ. de torm.cap.11.num.8 417

Laicus depreheñſus domi pulchræ mulieris, eſt manifeſtus adulter,maxime ſi ꝓbeẽ aliqđ ſignũ venereũ,ſecus in ſacerdote,ibi.nu.9 ea.

Laicus admittitur contra clericum ad teſtificandum in crim.læſæ maieſt.Mart.Laud. de crim.læſæ maieſt.q.27.car.49.& Nic.Boër. de ſeditio.in 7.q.num.5 80

Laicus iurm violando,profanans q̃ regi, & dño ſuo iurat,& puerſe,&doloſe regnũ eius tractat,& in mortẽ ipſius inſidiaẽ crim. maieſt.læſæ irretitur. Nic. Boër. de ſedit. in 6. q. numero 18 79

Laicus q ſortilegiũ veneficiũ exercuit,qualr̃ puniaẽ,Pau.Gir.de ſortilegi.i 11.q.n.10 e.130

Laicus clericum regulariter accuſare non poteſt,fallit in crimine hereſis,Gond.de heret. in 10.q.num.3 161

Laicus nõ põt eſſe iudex in mã,ſiue cauſa mere eccleſiaſtica,maxime vbi ius canonicũ cõtrariaẽ ciuili.Gõd.ibi.in 20.q.nu.3 169

Laicus qualiter pro inceſtu puniatur. Paul. Girl.de pœn.omnif.coi.in 3.q.nu.4 449

Laicus cum nouerca,priuigna,nuru, aut ſocru fornicatus,de inceſtu punitur,ibi.in 5.quæſtio.num.3 450

Laicus mulierem nuptam adulterans excommunicatur, etiam ſi ante nuptias fuerit meretrix,ibi.in 6.q.nu.15. 452

Laicus virgineus deflorans,eam dotare,& vxorem ducere tenetur,ibi.in 7.q.nu.3 453

Laici, & viles perſonæ ſortilegia exercentes qualiter puniatur,Paul.Girl.de ſortilegi. in 11.q.num.4 130

Laici publice de fide diſputãtes puniendi ſunt, Gondiſ.de hær.in 21.q.num.2 171

Laici ſunt infeſti clericis,M.Ant.Blan. de ind. num.215 377

Laicis minus crediẽ quã religioſis,in omni ꝓbatione faciẽda,& in quocũq; alio negocio, Franc.Caſ.de torm.cap 11.nu.11 416

¶Lamię mulieres ad ludum dæmonis deferuntur per ipſum dæmonem,Ioan.Fran. Ponz. de lamij,nu.1 89

Lamię ad ludũ dęmonũ realiter,& vere deferũtur,& non tñ imaginarię,ibi.nu.39 93

Lamijs dicentibus ſe delatas ad ludum dęmonum,& multa ſe feciſſe aſſerentibus,non creditur,ibi.num.50 95

Lamias portare corpus Chriſti ad ludum dæmonum, & illud dęmoni offerre eſt falſiſſimum,ibi.num.62 96

Lamias noctu domos ingreſſas ſanguinem ſuggere paruulorũ eſt erroneum,ibi.nu.63 ea. Cetera vide infra in verſ.ſortilegi. & in verſic. Strigæ.

¶Lapidans Chriſtianum in Chriſti contemptum eſt morte puniendus, Guil. Bont. de pœnis mortis,num.1 444

Lapidem iaciens ex laſciuia, ſi aliquem interfecerit,mitius puniri debet.Nic.Boër.de ſeditio.in 7.q.num.51 85

¶Lata culpa in delictis non cõparaẽ dolo. Amber.de Antramo.de quęſtio,nu.17 442

¶Latitans in domo an dicatur fugiſſe. Paul. Girl.de relaxatio.carcerato,in tit.de fuga in carcera.in 1.q.nu.8 314

Latitans domi ne capiatur an fugiſſe dicatur, ibi.num.17 315

¶Latro,Contra latrones ꝓcediẽ ad torturã, licet de delicto non conſtet, & quæ ſit ratio? Fran.Caſ.de torm.cap.2.nu.4 412

Latro in itinere vel nemore de more deprędãs pœna mortis naturalis punitur,Guil.Bont. de pœnis mort.num.4 444

Latrones ſuſpendio vel beſtijs ſubiecti priuanẽ aura vitali.Plac.de accuſ.tit.6.nu.18 6

Latrones dñr qui publice ſtratas aggrediunẽ, qui,& de ſocijs interrogari pñt.Fran.Brun. de ind.in 3.q.1.par.num.22.car.334. & M. Ant.Blan.de ind.nu.373 390

Latrones publicos ſemp pſumi apoſtate delinquere,M.Ant.Blan.de ind.nu.55 365

Latrones,falſatores monetæ,& mãdatarij pñt in tortura interrogari de conſocijs, idque procedit etiam in ſex alijs caſibus,Fran.Caſon.de torm.cap.16.nu.2 418

Latrones de ſe cõfeſſi interrogaẽ de ſocijs mãdatoribus,& receptatoribus,ibi.nu.3 ea.

¶Legatus apoſtolicę ſedis, hæreticorum iudex eſt competens ſuper iam per eccleſiam deciſis.Gond.de hæret.in 7.q.nu.8 157

¶Legiſtæ, & Canoniſtæ qualem modum habeant arguendi. Io. Fran. Ponz. de Lamijs, num.25 92

Legiſtæ ſunt reales locutores,& rebus,& non verbis

verbis intendentes,ibi.nu.26 ea.
¶Legitima defenſio,De hac vide ſupra in verſ. Defenſio.
¶Legitimatio quę fit reſpectu bonorum pater norum, non extenditur ad ſucceſſiones col lateralium,Incert. Auct. de crim. læſæ ma ieſt. in 10.q.num.1 66
¶Lemonicẽſes in ſeditione Marcũ exactorum tributorum tpe Chilperici Regis intereme runt.Nic.Boer.de ſeditio.in 1.q.nu.22 c.71
¶Lenocinium marito obiectũ, onerat ipſum, vxorem tamen non excuſat. Plac. de accuſ. tit.3.num.11 3
¶Leuia delicta quæ dicantur,Fran.Caſ. de tor men.cap.8.num.5 415
¶Leuiores probationes ſufficiunt contra præ latum,Bonic.de accuſ.nu.47 11
¶Lex,In caſu legis ſeruum quoque,§.publicę, ff. de proc. traditur pro regula, q͂ in cauſis capitalibus detur defenſio,Io.Ant. Rub. de poteſta.procurator.in 1.par.nu.30 22
Lex duplici rõne ſuffulta, nõ vr̃ correctas alte ra duntaxat rõne correcta,ibi.nu.52 23
Lex in criminalibus magis conſiderat præiudi cium partium,q̃ reip.ibi.nu.75 24
Lex generaliter loquens debet generaliter in telligi,ibi.num.187 30
Lex lata fauore publico interpretatione eſt ad iuuanda,ibi.nu.188 ead.
Lex abhorret q͂ iudex cognoſcat de crimine publico,in abſentia accuſatoris, vel accuſa ti,ibi num.377 142
Lex vult examinari cauſa capitalis in præſen tia accuſatoris,& accuſati,ibi.nu.379 ea.
Lex declaratoria pœnã imponens reſpectu pę næ non trahitur ad præterita Incert. Auct. de crim.læſæ maieſt.in 6.q.nu.23 63
Lex eſt voluntaria, opinatiua non paſſim ne ceſſaria,&c.Ioan.Franciſ. Ponz. de Lamijs, num.5 89
Lex eſt localis non omnibus prouidens caſi bus,ibi.num.6 99
Lex non dicitur voluntaria, cum etiam Prin cipis voluntas legem condens ratione regu lari debeat,ibi.nu.30 92
Lex rationabilis dicitur, eo ipſo quod prohibi ta non reperitur,ibi.nu.34 93
Lex an ſit variabilis vel mutabilis,ib.nu.36 ea.
Lex an ſit omnibus caſibus prouidens, ibid. num.37 ea.
Lex ſit tantum de his quæ vt plurimum acci dunt,ibi.nu.56 95
Lex q̃libet à rõne ſua interpretationem reci pit,Paul.Girl.de fortil.in 7.q.nu.32 123
Lex ordinariam iuriſdictionem dat. Iacob. de Are. de bann.nu.47 202
Lex fraudibus obſtat,M.Ant. Blanc. de indic. num.338 387
Lex,& eius verba cum effectu intelligi debent, ibi.num.379 391
Lex paruam læſionem non deſiderat,ibidem, num.130 370
Lex male præſumit contra agentem de nocte, ibi.num.198 375
Lex,qñ conſtat quis fecerit,de eo pręſumit o mne malum,propter ſecutum effectum, ſe cus qñ quæritur quis fecerit,quia non præ ſumitur pro leui cauſa occidere, Fran. Caſ. de ind.tract.2.cap.2.nu.10 400
Lex aliqua fieri non põt à Papa vel Imperato re,p quam tollant defenſiones reorũ,Fran. Caſ.de torm.cap.4.num.10 413
Legis ratione correcta, lex ipſa correcta vide tur,& an id ſit perpetuum,Io.Ant. Rub. de poteſta.procur.in 1.par.nu.49 23
Legis ratio ipſius anima dicitur,Io.Fran. Põz. de Lamijs,num.28 92
Lege allegata,etiam ratio legis habetur pro al legata. ibi.
Leges Cæſaris non aliter recipiuntur in Ga lijs q̃ q͂ bonæ ſint,Incert. Auct.de crim.læſę maieſt.in 6.q.nu.20 61
Leges ſimplicitatẽ amplectunt̃,& ſubtilitatẽ re ſpuunt,Io.Fran.Ponz.de Lamijs,nu.5 89
Leges à Deo per ora prudentium,& Imperato rum promulgatæ ſunt,ibi.nu.10 90
Leges in q̃bus allegari poſſint,ibi.nu.12 ea.
Leges rationem, & cauſam habere cenſetur, ibi.num.15 91
Leges reſpuere ſubtilitates qualiter intelliga tur,ibi.num.29 92
Leges per iudices tranſgredi poſſunt in crimi nibus enormibus,Fran. Brun. de ind. in 5. q.2 par.num.16 344
Leges ludibres eſſe non debent, nec verbis im poſitę,Iac.de Aren.de bann.nu.30 200
Leges nouę à legibus antiquis limitantur, & declarantur,Incert. Auct.de crim.læſæ ma ieſt.in 7.q.nu.4.& 5 64
Leges non verbis ſed rebus imponuntur, Io. Fran.Ponz.de Lamijs,nu.26 92
Leges ſunt vere philoſophiæ legales, & non dialecticæ, ibi.
Leges in curijs regum non allegantur pro au ctoritate,

ctoritate, ſed pro ratione, ibid. num. 28 ead.
Legum correctio fugienda. Io. Nic. Arel. de hæret. not. 44. num. 4 143
Legibus ſubi debet omnis homo. Io. Fr. Ponz. de lam. num. 11 90
¶ Lex ſi quis in graui. §. ſi quis moriens. ff. ad S.C. Syll. aliter intelligi debet q̃ cõiter percipiatur. M. Ant. Bl. de ind. num. 194 392
Lex is qui reus. ff. de pub. iud. non bene à doctoribus intelligitur, ibi. num. 332 386
Lex hi qui ſancta. C. de apoſt. an ſit correcta iure canonico. Io. Nic. Arel. de hæret. not. 44. num. 3 143
Lex quicunq;. C. de procur. an habeat locum in epiſcopo. Io. Ant. Rub. de pot. procur. in 1. par. num. 241 33
Lex fin. C. de iniurijs an procedat in epiſcopis, & alijs prælatis, ita vt teneantur conſtituere procuratorem. ibi. nu. 234. 237 34
¶ Libellus per procuratorem offerri nõ poteſt in cauſis criminalibus. Io. Ant. Rub. de poteſta. procur. in 1. par. num. 89 24
Libellus eſt per accuſatorem edendus. hodie tamen per Italiam accuſatio fit ſimpliciter, Fran. Caſ. de indici. num. 6. el 3 422
Libello eodem põt agi contra ꝓducẽtes falſos teſtes, & ꝯtra falſarios teſtes. ib. nu. 16 c. 423
¶ Liberandus à maleficio iubetur ſignum crucis omittere. Paul. Gir. de ſortil. in 6. quæſt. num. 16 115
¶ Liberi an & qñ poſſint torqueri. Placent. de accuſ. in tit. 5. nu. 3. 4. c. 4. & Guid. de Suz. de ind. & tort. num. 81. 82. 83. c. 325. & Paul. Gir. de quæſt. in 7. q. num. 2. 3. 438
Cetera require ſupra in verſ. Decuriones, & in ver. Homo liber. & infra in ver. Quæſtio.
¶ Liberi ex matrimonio inter Chriſtianum, & Hebræam ſunt illegitimi. Paul. Girl. de pœ. omnif coi. in 12. q. nu. 1 458
¶ Libertas ſumma eſt ſub dño iuſto elegere. Nic. Boër. de ſedit. in 1. q. nu. 12 70
Libertate ſua, qui Dñi rebelles imperio priuari poſſunt. Mart. Laud. de crim. læſæ maieſt. q. 51 49
¶ Libertus vt liber eſt torquendus, & in eiſdẽ caſibus. Fr. Brun. de ind. & tort. in 4. q. 2. par. num. 2 340
Libertus in caput patroni non debet torqueri. ibid. num. 29 342
¶ Libido, ſeu licentia mentiendi impunita eſſe non debet, in criminum delatorib. Placent. de acc. tit. 4. num. 3 4
¶ Libri improbatæ lectionis reperti penes aliquem, an eum hæreticum probent. Gondiſ. de hæret. q. 13. num. 19 165
¶ Licentia, vide ſupra in ver. Libido.
¶ Ligam faciens contra Imperatorem incidit in crimen læſæ maieſt. Mart. Laud. de crim. læſæ maieſt. q. 52 49
¶ Ligaturas ad collum maleficiati ſuſpendendas facientes, quæ continent aliquid extrinſecum, an & qualiter ſint puniẽdi. Paul. Girl. de ſortil. in 11. q. num. 24 132
¶ Lis qñq; dicitur ſignum inimicitiæ. M. Ant. Blan. de ind. nu. 114 368
Lis ſi eſt famoſa, dicitur cauſa ſtatus, ibid. numero 123 369
Litis ꝯteſtatio dr̃ facta in criminalibus per interrogationem. Ant. Col. in for. proc. extr. in contr. crim. art. 202 471
Lite finita an præſumatur durare inimicitia. M. Ant. Bl. de ind. num. 133 370
¶ Literæ inquiſitionis per excõicatum impetratæ an valeant. Bonic. de accuſ. nu. 42 11
Literæ Principis gratioſæ in curia prælidis nõ integratæ, an ꝓſint ei, qui eas obtinuit. Inc. Auct. de crim. læſæ maieſt. in 9. q. nu. 1. 66
Literarum acceptatio an iudicet ad torturam. M. Ant. Blanc. de ind. num. 223 378
Literas vel nũtium hoſtibus mittens, aut aliud ſignum faciens, quo poſſit ciuitatem, & eius dñium occupare, crimen incurrunt maieſt. læſæ, Mar. Laud. de crim. læſæ maieſt. in 2. q. e. 48. & Nic. Boër. de ſedit. in 6. q. nu. 15 78
Literis fit iniuria, ſi ad infamiam alicuius ſcriptæ ſunt, & ex ipſis inimicitia oritur. M. An. Blan. de ind. num. 110 368
¶ Liuor, aut tumor cadaueris, veneno quẽ eſſe necatum indicat. Franc. Caſ. de ind. num. 1. el 3 396
¶ Locus attenditur in puniendis criminibus, Placent. de acc. tit. 6. num. 6 5
Locus ad quem quis citatur, pro quibus debet eſſe ſecurus, Io. Ant. Rub. de pot. proc. in 1. par. num. 317 39
Locus an apponi debeat in accuſatione hæreſis. Lud. Carer. de hæret. num. 109 187
Locus aggrauat delictum, & ꝓcognitionem demonſtrat. M. Ant. Bl. de ind. nu. 200 376
Locus quot modis accipiatur, Fran. Caſ. de indic. num. 5. el 1 401
Locus in quo quis præter conſuetudinem fuerit, vel in quo verſari non conſueuerat, vel non debebat, propoſiti indicium præbet.

Fran.Caſ.de ind.nu.1.el 3 402

Locus in delicto deliberationis indiciū an prębere poſſit,ibi.nu.1.el 6 403

Locus ſacer ſolus ſacrilegiū nō facit.Paul.Gir. de pœnis omniſ.coi.in 1.q.nu.5 445

Locus vulneris eſt ſcribendus. Ant. Columb. in for.proced.extraord.in controuer.capitali.art.23 463

Locus delicti eſt deſcribendus, & locus loci. ibi.art.68.& 69 465

Loci opportunitas ex quibus quæratur. Fran. Caſ.de ind.nu.2.el 6 403

Loci ſi ſint diuerſi,diuerſa coniectura concipitur contra reum,ibi.nu.1.el 2 401

Reliqua vide ſupra in ver.frequentatiō.

¶Locutio ſecreta,vel auricularis cū aliquo facta,qui poſtea incontinenti homicidiū commiſit, an faciat præſumi conſilium vel mandatum ad hoc faciendum.Fran.Brun.de ind. & tort.in 3.q.1.par.nu.37 335

Locutio ſecreta, & conuentio habita inter plures,facit oriri indicium tractatus, M. Ant. Blan.de ind.num.232 379

Locutio ſecreta.inimicitiæ capitales cū occiſo, & quod homicidiū ſit ſecutū incōtinenti cōcurrere debēt, vt reus de tractatu poſſit ↄdēnari,Franc.Caſ.de ind.nu.2.el 1 401

Locutio in aure quando vitiet mandatum vel conſilium,ibi.nu.6.el 1 415

Cetera vide infra in ver.mandatum.

¶Loquella timida indiciat ad torturam, Mar. Ant.Blan.de ind.nu.259 381

¶Loquentis virtus ſtat in hoc ſi bene diſtinguat.Io.Frā.Pōz.de Lamijs,&c.nu.55 c.95

¶Lubricū linguæ facile nō debet trahi ad pœnam,M.Ant.Blan.de ind.nu.183 374

¶Lucere in corpore eum dr̄e,qui non habet in ætate,qūo intelligatur.Io.Ant.Rub. de poteſta.procurato.in 1.par.nu.292 37

¶Luteciani quantam ſeditionem fecerint tempore Caroli 6.Nic.Boër.de ſeditio. in 1. q. nu.34.35.& 36 73

¶Lux veritatis Xp̄s, vniuerſum mundū illuminās.Paul.Girl.de ſortil.in 4.q.nu.2 114

¶Luxurians contra naturam,pœna mortis naturalis puniri debet.Guil.Bont.de pēn.mortis,num.1 444

MAgiſtratus ſeculares exequi, & conſeruare conſtitutiones aduerſus hæreticos latas,iurare debent, quod ſi facere recuſant puniuntur. Gondiſſal. de hæret. q. 19. numero 5 168

¶Magnitudo vulnerum propoſitum indicat, Fran.Caſ.de ind.nu.4.el 2 403

¶Maieſtas Papæ eſt maior Imperiali maieſtate,Nic.Boër.de ſeditio.in 6.nu.17 79

Maieſtas dicitur maior ſtās, ibi.nu.19 ead.

Maieſtas duplex eſt,ſcilicet diuina,& humana, & poſtrema hec triplex reperitur,Nic. Boë. de ſeditio.in 6.q.nu.11 77

Maieſtas diuina cum deteſtabiliter vilipenditur,nō eſt veniæ locus, Io.Franciſcus Ponz. de Lamijs num.85 99

Maieſtatē diuinā longe maius eſt offendere q̄ humanū,Incert.Auctor. de cri. læſæ maieſt. in 5.q.nu.16.car.59.Gond.in tract.eiuſdem materiæ in 5.q.nu.3.car.167.Paul. Girl. in tract.ſimili in prin.nu.2.car.144. Lud. Car. in tract.eiuſdem tit.nu.102.car.186.& Nic. Boër.in tract.de ſedit.in 7.q nu.57 86

¶Maleficæ in manibus publicę iuſtitiæ exiſtentes quare non faciant ſe deferri per dęmones,ad mortem euitandā.Paul.Girl de ſortilegi.in 9.q.nu.1 126

¶Maleficus confeſſus aut teſt.bus cōuictus nō auditur appellans. Paul. Girl,de relaxatio. carcerator.in tit.de ſenten.& pœnarum executio.in 2.q.num.2 303

Malefici qualiter per vnctiones maleficia ſua perpetrent.Paul.Girl.de ſortilegi.in 3.q.numero 29 110

Malefici ſeu ſortilegi an, & qualiter pluuias, grandines,& fulgura inducere poſſint, ibi. in 6.q.num.17 115

Malefici incarcerati euadere non poſſunt, eo q̄ deus nō permittit hoc caſu dæmones ſuā potentiam exercere.ibi.in 9.q.nu.4 126

Malefici qua mulctentur pęna de iure ciuili, ibi.in 9.q.num.11 130

Maleficorum opera qn̄ hæreſim manifeſtam dicantur ſapere,ibi.in 10.q.nu.1 126

Maleficoꝝ ſeu ſortilegoꝝ duplex profeſſio, tacita videlicet,& expreſſa,ibi.nu.4 127

Cetera habes infra in verſ. Sortilegia, & in ver.Sortilegus.

¶Maleficiatus quidam ne cum vxore copularetur,qualiter fuerit liberatus. Paul. Girl. de ſortilegi.in 6.q.num.15 115

Maleficiatum curare hominem nemo pōt, niſi eiuſdē artis ſit peritus,ibi.in 2.q.nu.4 c.105

Maleficiatum hominem ars nulla à maleficio liberare poteſt. ibi.

Maleficiatos curans per ſortilegia non punit de iure ciuili. Sed de iure canonico ſic. ibid.

in 11.q.num.15 131

¶ Maleficium qñq; abſq; veneno, & ſola carminum,& verboꝝ potentiæ perficitur,Pau. Girl.de ſort.in 8.q.num.3 125

Maleficium tollere licet etiam per incantationes dæmonum,dummodo animus non recedat a Deo,Fr.Caſ.de ind.num.2 410

Maleficia qualiter extra corpus maleficiati cenſeantur fieri,Paul.Girl.de ſortil.in 3.q. numero 30 110

Maleficia facta per eos qui ſunt de tacita profeſſione diabolica,quando hæreſim ſapiant, & quando non,ibid.in 10.q.num.6 127

Reliqua habes infra in ver. Remedium.

¶ Maleficium qñ eſt cõmittendum in pſonam eius,cuius q̃s eſt ſubditus,ſola ſcia punitur, Mart.Laud.de crim.læſę maieſt.in 13.q. 48

Maleficium aliter probatur, & aliter probatur indicium,M.Ant.Bl.de ind.num.48 364

Maleficium ex actuum proportione, & aptitudine præſumitur,ibid.nu.74 366

Maleficium apparere prius dẽt, q̃ de ꝓpoſito, aut reo conqueri debeat,Fr.Caſ. de ind. nu. 1,el 1 396

Maleficium præmeditatum non præſumitur, niſi appareat de antecedenti propoſito, & qño id probari poſſit,ib.nu.1,el 4 396

Maleficio domi commiſſo, torqueri poſſunt, ibidem exiſtentes tpe cõmiſſi maleficij, Fr. Brun.de ind.in 4.q.2.par.num.14 452

in Maleficio ſunt extrema duo .ſ. percuſſus, & percutiens. Ant.Col.in for proc.extr.in ↄtr. crim.art.44 464

Malitia,& incontinentia rei, indicia maleficij præſtant,vnde caput erunt accuſationis, vel inquiſitionis,Fr.Caſ.de ind.num,3 397

Malitia creſcente, debet etiam pœna augeri, Nic.Boër.de ſedit.in 7.q.num.54 85

¶ Mala uita ſola an indiciet ad torturam, M. Ant.Blanc.de ind.num.250 380

¶ Malum ſemper præſumitur de malo homine,& malo verbo quod ab eo profertur, Fr. Ponz.de lamijs,num.90 99

Malum ſemper præſumitur de malo iudice, Paul.Girl.de relax.carc.in tit.de fuga incar. in 1.q.num.11 315

¶ Malus,& bonus,dupliciter conſideratur, M. Ant.Blanc.de ind.num.249 380

Malus qui ſemel fuit, in eodem gñe mali ſemp pſumitur malus, Fr.Caſ.de ind.nu.12.c.400

Malus euentus non ↄſideratur,Io.Ant.Rub.de pot.proc.in 1.par.num.292 37

¶ Mandans aliquem verberari,efficitur irregularis,ſi mandatarius occiderit,Nic.Plo.de irregul.num.8 101

Mandans capi vnum de tribus clericis incedentibus,& alios duos non grauari,an ſit excõicatus, ſi mandatarius fines excedens mandati,alios duos cœperit,ibi.nu.17 102

Mandans aliquem occidi, non gaudet immunitate eccleſiæ, Ant.Columb.in for.proced. extr.in contr.crim.art.117 407

Mandantis morte reintegra finitur mandatũ, Io.Nic.Arel.de hæret.notab.4.nu.1. c.139

Mandator an efficiatur irregularis, ſi mandatarius occidatur ab eo quem occidere mandatus erat,Nic Plo.de irreg.num.9 101

¶ Mandatarius in delictis non excuſatur prætextu mandati in grauibus,mitius tñ puniř, Ant.Columb.in for.proc.extraor. in contr. crim.art.108 466

¶ Mandatum ſpeciale requiritur ad matrimonium contrahendum, Io. Ant.Rub. de pot. proc.in 1.par.nu.281 36

Mandatum ſeu conſilium præſumitur, ſi quis locutus fuerit cum aliquo,& ille ſtatim iuit, & occidit,Fr.Caſ.de ind.num.5,el 2. c.405

Mandatum præſumitur ↄtra dñm, qui famulo ſuo dixit non redeas domum,niſi ſentiã aliqd noui,ſi famulus aliquẽ occidit,ib.n.8.ea.

¶ Manifeſtum quid ſit,& an egeat probatione quod manifeſtum eſt,Paul.Girl. de qõ. in 3. q.num.14 434

Manifeſtum,& euidens in quo durant à notorio,ibid.num.15 434

¶ Manus inferens in præpoſitum domini, vel capitaneum, morte naturali puniri debet, Gul.Bont.de pœn.mor.nu.3 444

Manus in ſe inferens,morti tradendus eſt, ibi. num.4 408

¶ Marchio Ferrarienſis iura de crimine læſæ maieſt. loquẽtia ↄtra ſuos ſubditos exercet, Nic.Boër.de ſedit.in 6.q.num.4 77

¶ Maritus in accuſando vxore, extraneo, & ẽt patri eſt præferendus.Placen.de accuſ. tit.3. num. 7 3

Maritus adulterum cum vxore repertum interficere poteſt,ibi.num.12 ea.

Maritus qui eſſe prohibetur licet ſponſus ſit, Iac.de Are.de bann.num.41 208

Maritus non poteſt accuſare vxorem de adulterio,ſi ipſe de adulterio,vel lenocinio conuincatur,hodie tñ hoc corrigitur,Fr.Caſon. in q.crim.cap.1.num.3 428

Maritus & pater vxoris poſt 40. dies accuſare prohibentur, multaſq. ob alias cauſas, ab vxoris accuſatione repellitur, ibi.nu.4 422

Maritus vxorem accuſare non poteſt de adulterio ante tempus ſui matrimonij commiſſo, Pau.Gir.de pœ.omn.coi.in 6.q.n.19.c.442

Maritus non pōt aliquem iure mariti accuſare de ſtupro cum vxore t pe quo eam concubinam teneret commiſſo, ibi.num.20 ea.

Marito quando liceat occidere eum quem ſuſpicatur vxoris caſtitatis velle illudere. Plac. de accuſ.tit.3.num.13 3

Marito in carcerem coniecto non currit tempus, quod ei datur ad accuſandum vxorem de adulterio, Io.Ant.Rub.de pot.proc. in 1. par.nu.122 26

¶ Materia ſiue cauſa mere eccleſiaſtica non cadit in iudicio laicorum, maxime vbi ius canonicum contrariatur ciuili, Gondiſſ. de hæret.in 20.q.num.3 169

¶ Matrimonialis cauſa quaſi ſtatus dicitur. M. Ant.Bl.de ind. nu.119 369

¶ Matrimonium quandoque per eccleſiam ſeparari mandatur ob impotentiam coeūndi. Paul.Girl.de fortil.in 6.q.num.14 115

Matrimonium cū hæretico ꝯtractum nō tenet. Item puniť alijs pœnis extraordinarijs.Lud. Car.de hær.nu.157.158.cum ſeq. 193

Matrimonium ſcienter ꝯtrahentes in gradu ꝓhibito, pœna inceſtus puniuntur.Paul.Girl. de pœn.omnif.coi.in 5.q.num.3 450

Matrimonij facturā eccleſia citius patitur, quā ꝙ maleficiatus ꝯtrarijs maleficijs liberetur. Ioan.Nic.Arel.de hæret.in l.not.n.1.c.144

¶ Medicus qui ꝑ imperitiam aliquē debilitauit vel occidit ad quid teneatur Fr.Brun.de ind. in 5.q.2.par.num.23 345

Medicus dans uenenum ſanatiuum ægroto, an puniatur ſi ægrotus ex illis moriatur. Paul. Gir.de fort.in 12.q.nu.18 135

Medicus vnus ſufficit cum alij non reperiunť. Ant.Col.in for proc.extr.in controuer. cri. art.29 463

Medici qn̄ in criminalibus examinati debeant deponere de veritate, & qn̄ de credulitate, Franc.Caſ.de tor.cap.10.num. 7 415

Medicorum iudicio remittendū eſt, qn̄ de vulnerib.agiť, Col.vbi ſupra, art.28 463

Medicorꝫ relatio debet fieri poſtq̄ iudex cōmiſit, & interrogauit chirurgos, ibi. nu.30 ea.

¶ Membrū nullū abſcindi debet ꝓ crimine niſi ſola manus, Plac.de acc.tit.6.nu.29 6

Membrorꝫ ſuorꝫ nemo eſt dn̄s, Pau.Gir.de rel. carc.in tit.de fideiuſſ.reo.in 1.q.nu.4.c.272. & Fr.Caſ.de ind.tr.11.num.21. car.411. & in q.crim.cap.9.num.10 416

¶ Memoria hæretici, aut proditoris, poſt eius mortem damnanda eſt.Io.Ant.Rub.de pot. proc.in 1.par.num.142 27

Memoria damnatur poſt mortem in crim.læſæ maieſt. Mart.Laud. de crim.læſæ maieſt. q. 30 49

¶ Mendaciter rn̄dens an poſſit torqueri, Frā. Brun.de ind.& tort.in 3.q.1.par.num.18.c. 333.& M.Ant.Bl.in tract.eiuſdem materię, num.265.car.381.& Fran. Caſon. de indic. num.1.el 2 407

Mendacium quid ſit, M. Ant.Blanc.ibid.numero 266 ead.

¶ Mens concedentis colligitur qualis fuerit ex verbis ſupplicationis, Inc. Auct.de crim.lęſę maieſt.in 4.q.nu.10 57

Mens principis manifeſta eſt omnino obſeruāda, ibid.in 8.q.nu.13 66

Mens deliberata principis colligitur ex actib. frequenter iteratis, ibi.q.12.num.3 68

Mens legis, & non eius verba attendi debet, Iac.de Are.de bann.nu.19 200

¶ Mentiri in quibus liceat ꝑ ſalutem, Fr.Caſ. de ind.tract.9.cap.2.num.3 407

¶ Mercatores falliti, ceſſantes & fugitiui an poſſint torqueri, vt indicent pecunias, ſcripta, & alia credita, Paul.Girl.de qō.& tort. in 7. q. num,4,car.438, & Fran. Caſ. de tor.cap.8. nu.2,car.415, & cap. 10.num.22 416

¶ Meretrix probari poteſt ex veriſimilibus circunſtantijs, nedum tactu, & actu, Fran.Bru. de ind.in 4.q.1.par.num.8 415

Meretrix quæ non plene reſipuit, ſed ſecrete plurium amplexus admittit, tractari ad hoc poteſt ut meretrix, Paul.Girl.de pœ. omnif. coi.in 10.q.num.27 458

Meretricem rapiens, aut alias pluriū ꝯcubinā, an debeat puniri, Paul.Gir.ibi.nu.25,c.457

Meretrices cauſa libidinis incluſas detinentes, actione iniuriarum tenentur ibid.

¶ Meſites lapis potus facit ut dolorem nullū ſentiat torſus, & quæ remedia verbis fiant ne torti dolorem ſentiant, Paul.Girl.de qō. in 4.q.num.13 436

¶ Metus iuſtus & legitimus, infertur ex timore grauis damni in rebus proprijs, M. Ant. Bl.de ind.num.129 370

Metu pœnæ homines à delicto arcentur, Iac. de

de Are.de bannit.num.13 199
¶ Miles ſeu alius miſſus per iudicẽ ſeu p̃tãtem ad videndũ exceſſum.q̃d facere debeat. Frã. Brun.de ind.& tort.in 9.q.2.par.nu.2.c.355
¶ Miles artem ludricam exercens capite plecti tur,non autem paganus.Placent.de accuſat. tit.2.num.6 2
Miles qui per laſciuiam aliquibus rixãtibus ſe ditionem fecerit militię gradu priuari debet. Nic.Boër.de ſeditio.in 7.q.num.63 86
Miles ſocium cõmilitonem feriens morti tradi debet Guil. Bõt.de pęna mortis.nu.3.c.444
Miles qui fugit in bello integra acie, morte na turali puniendus eſt, ibidem.
Miles turbator pacis morti naturali eſt traden dus.ibid.num.4 ea.
Miles cuſtos qui captiuum dimiſit, eſt morte puniendus, ibidem.
Miles qui ne pugnet debilem ſe fingit eſt natu rali morte tradendus,ibid.nu.5 ea.
Milites ex propoſito, & doloſe ſeditionem fa cientes in exercitu belli debẽt capite plecti. Nic.Boër.de ſeditio.in 7.q.nu.61 86
Milites noſtri temporis an poſſit quęſtioni ſub ijci.Gui.de Suz.de ind.& tort.nu.104 c.327 & Fran.Brun.in tract.ſimile in 4.q.2.par.nu. 19.car.298.Fran.Caſ.de torm.cap.10.num. 15.car.416.Paul.Girl.de quæſt.in 6.q.nu.2. car.436.& Amber.de Antr.in tract.eiuſdem nominis.num.24.& 25 443
Milites hodierni, per plateas quotidie ocioſi, torturæ poſſunt applicari ſicut alij priuari. Guid.de Suz.ibi.num.105 328
Milites noſtri temporis pro debito contractus vel vltimæ voluntatis carcerari nequeunt. Guid.de Suz.vbi ſupra.nu.105 ea.
¶ Minans & iactans de aliquem occidendo,an ſit ſolitus minas exequi,quomodo conſide retur Fran.Caſ.de ind.tit.7.nu.13 405
Minans quando non conſtat de interfectore, an poſſit torqueri.ibid.nu.17 ea.
Minans an poſſit impune offendi ab eo,cui mi natus eſt,in illo actu minandi.ibi.nu.19 ea.
Minans ex malignitate animi vẽ verba profer re.M. Ant.Blanc.de ind.nu.180 374
¶ Minatus minantem in eo actu de facili occi dere poteſt, ib.nu.181 ea.
Minatus minantem occidat an pręſumatur ex propoſito occidiſſe. Franc. Caſ.de ind.tit.7. num.14 416
Minatum feciſſe ad ſui defenſionem quando præſumatur.ibid.nu.15 ea.
¶ Minæ quando indicium faciant ſufficiens ad torturam.Franc.Brun.de ind.& tort.in 3.q. 1.par.num.33 335
Minæ faciunt præſumi inimicitiam capitalem ſi minatus eſt mortem. M.Ant.Blan.de ind. num.105 368
Minæ indicãt ad p̃ſamentũ.ibi.nu.179.c.384
Minæ ſi de percuſſore ignoretur, an indicium ad torturam faciant.ibi.nu.183 374
Minæ præcedentes indicant propoſitum,quan do conſtat minantem occidiſſe eum, cui mi natus.Fran.Caſ.de ind.tit.7.nu.10 405
¶ Minor ætas in quibus caſibus non excuſet quin reus torqueatur?Frã.Caſ.de torm.cap. 10.num.10 415
Minor ætas excuſat à nuptijs illicitis,& pœnis illicite eas ꝯtrahentibus inflictis.Paul.Girl. de pœnis omnif.coit.in 2.q.nu.6 448
Minor an excuſator ſine mandato eſſe poſſit. Ant. de Can. de excuſatore in prima part. num.3 13
Minor an accuſare poſſit de hęreſi.Lud.Carer. de hæret.num.106 186
Minor an poſſit facere pacem de morte patris, vt ex ea bannitus beneficium ſtatuti ꝯſequa tur.Et ſi nõ põt an poſſit tutor vel curator, & an poſſit peti reſtitutio. Nell. de bann.in 3.par.2.temp.num.32.& 33. 274
Minor 14.annis non debet torqueri,ſed ferula vel corrigia ceditur.vt veritas ſciatẽ, non vt damnetẽ.Guid.de Suz.de ind.nu.12.car.319. Fran.Bru.in tract. eiuſdem.tit.in 4.q.2.par. num.16.car.452. Fran. Caſon.de torment. cap.10.num.9.car.415.& Bal. de periglis de quæſt.cap.1.num.4 428
Minor 14. annis an debeat examinari. Marc. Ant.Blan.de ind.nu.349 387
Minor 25.annis non poteſt torqueri,niſi ei ſit datus curator. Franc. Caſon. de tormentis cap.10.nu.2 415
Contra minorem doli capacem de obſeruãtia communi proceditur.ibi.nu.3 ea.
Minor annis viginti an poſſit in criminalibus examinari. Franc.Brun.de ind.in 2.quæſt. 1.par.num.17 442
Minor 25. annis pro accuſatore regulariter e xaminari non poteſt, ſecus in inquiſitione. Franc.Caſ.in q.crim.cap.8.nu.16 425
Minor in delictis cenſetẽ maior niſi in attenuã do pœnam. Ant.Columb.in for.proced ex traord.in ꝯtrouer.crim.art.172.174 469
Minor 25.annis accuſare prohibetẽ. Fran.Caſ. in q.

in q.criminalib.cap.1.nu.12 412
¶ Miraculum quid proprie dicatur. Paul.Girl. de ſortileg.in 7.q.nu.15 119
Miracula (cum diuina virtute fiant) arguunt Dei ac fidei noſtræ veritatem infallibilem. Gondiſſ.de hæret.q.21.num.6 171
¶ Miſericordiam pro delinquente quis regulariter implorare liceat, pro hæretico tamen nō licet.Gond.de hæret.in 16.q.nu.3.c.167
¶ Mittēs iaculum cum ferro præſumitur velle hominē occidere.M.Ant.Blanc.de indicijs. num.84 367
¶ Moderator rei ſuæ quilibet eſt, vt de ea ad libitum diſponat. Io. Nic. Arel.de hæret.not. 98.num.1 144
¶ Moderni breuitate gaudent. Io.Fran.Ponz. de Lamijs,nu.28 92
¶ Modus rei cuſtodiendi ſecundum criminis qualitatem committitur indici. Pau.Girl.de relaxatio.carcerator.in tit.de fideiuſſori.reo in 2.quæſtio.num.3 312
Modus percutiendi an faciat indicium ad pēſamentum, M. Ant. Blan.de ind.nu.188.car. 375. & Fran.Caſ.de ind.nu.2.el 3 403
Modus delicti perpetrati, deliberationis indicium præſtat.Fran.Caſ.ibi.nu.1 403
¶ Monachationis cā,& matrimonialis æq parant.M.Ant.Blan.de indicijs nu.121 369
¶ Monachus, & ſacerdos eandem cognoſcētes mulierem,qua pœna plectantur, Paul.Girl. de pœn.omniſ.coit.in 15.q.nu.1 460
Monachus fornicans ſacrilegium committit, clericus vero ſtuprum.ibid.nu.2 ea.
Monachus nil proprium habere poteſt.M.Anton.Blan.de ind.nu.121 369
Monachus fugiens de monaſterio probatur apoſtata.ibi.num.278 382
Monachi an poſſit licite iurare ſe defenſuros aduerſus quemlibet monaſterij bona diripiētem.Nic.Boër.de ſeditio.in 5.q.nu.2 76
¶ Monialem ſtuprans de iure ciuili debet capite plecti.Pau.Girl.de pœnis omniſ.coi.in 1.q. num.18 447
¶ Monetæ variatio tempore Philippi pulchri Pariſijs fuit in cauſa ſeditionis,Nic.Boër.de ſeditio.in 1.q.nu.23 71
Monetam, & imaginem Cæſaris falſificans crimē læſę maieſt.incurrit.ibi.in 6.q.nu.2.c.77
Monetam falſificans pęna mortis nālis puniri debet.Guil.Bont.de pęna mortis.n.3.c.444
Reliqua require infra in ver.ſeditio.
¶ Monitio charitatiua præcedere debet inquiſitionem Bonic.de accuſ.nu.34 10
Monitiones generales in eccleſijs fieri ſolitæ, vt ſub excōicationis pœna ſcientes aliqua delicta,ex ppalare habeant,an,& quatenus ſtringāt, Gond.de hæret.in 10.q.n.9.c.161
¶ Mores nouos ad vitæ rectitudinem non neceſſarios inducere,eſt diſcordiam inducere. Nic.Boër.de ſeditio.in 1.q.nu.2 69
Mores boni faciunt præſumi pro reo,mali vero mores contra reum. Fran.Caſ.de torm. cap.18.num.17 419
¶ Moriturо prius ſuccurritur in baptiſmate q̄ in cōione Dominici corporis Io.Nic.Arel. de hæret.not.34.num.3 142
¶ Mors vltimum terribiliū à iure ciuili appellatur.Pau.Girl.de hæret.in 3.q.nu.3 147
Mors in maleficijs probatur etiam per viſum, Ant.Columb.in for.proced.extraord. in cōtrouer.crim.art 48 464
¶ Moriens quilibet non eſt S.Ioānes Baptiſta. M.Ant.Blan.de ind.nu.390 391
¶ Mortuus iuxta domum Titij repertus, an præſumatur à Titio occiſus,Guid.de Suz.de ind.nu.39.car.329.& M.Ant.Blan.in tract. eiuſdem tit.num.298 383
Mortuus in domo indicat exiſtentes in ea. M. Ant.Blan.ibi.nu.299 384
Mortuus poſt triduum pręſumitur mortuus ex vulnere. Ant. Col.in forma.proced.extr.in controuer.crim.art.61 465
Mortui quando poſſint accuſari,quando non. Fran.Caſ.in quæſt.crim.cap.2.nu.2 412
¶ Mulier qn̄q; poteſt accuſare non ex acta inſcriptione. Plac.de accuſ.tit.1.num.6 8
Mulier an poſſit ſine mandato eſſe excuſatrix. Ant.de Cana.de excuſatore in 1.par. numero 3 13
Mulier de crimine publico accuſare nō poteſt. Io.Ant.Rub.de pot.pc.in 2.par.n.52. c.47
Mulier ex ſe pudica quandoque ad libidinem diaboli opera procuratur.Paul.Girl.de ſort. in 5.q.num.5 112
Mulier quædam virum ſuum ad ludum dæmonum duxit qui ibidem Deo laudes deferens, repertus eſt ſolus in loco à domo diſtante p centum milliaria.ibi.in 7.q.nu.26 120
Mulier de iure Canonico excommunicatur, quæ poculū ſumit vt fœtus immaturus edatur.ibi.in 13.q.nu.7 136
Mulier pręgnans poculum abortionis ſcienter ſumens,qualiter puniri debeat.ibi. num. 2. & 6 135.136

Mulier prægnans pecunia accepta partum ſuũ abigens, pœna capitis plectitur ibid.
Mulier prægnans eſt à tortura excuſabilis, ac ēt intra 40. dies, quibus à puerperio dãnabit, Guido de Suz. de ind. & tor, n.8. car.319. Fr. Br. in tract. eiuſdem materiæ, in 4. q. 2. par. nu.2. & 3. car.340. Bal. de Periglis in tract. de q. cap.1. nu.5. car.429, & Pau. Gir. in trac. ſimilis tit. in 6. q. num.4 437
Mulier prægnans non torquetur, ſed expectat vt pariat, & poſt partum ſuperſedetur p 40. dies, & ſi dubitetur, an ſit prægnans, obſtetrices, & medici ſunt conſulendi, quos ſufficit de credulitate deponere, Fr. Caſ. de tor. cap.10. num.6 415
Mulier hæretica an teneatur dotare filiã orthodoxam, Lud. Car. de hæret. nu.149 192
Mulier hæretica an gaudeat priuilegijs mulieꝶ ibid. num.150 ead.
Cetera require ſupra in ver. Hæretica.
Mulier bannita licet ex ſtatuto poſſit impune occidi, non tamen poteſt adulterari, Franc. Caſ. de ind. num.7 396
Mulier bannita an perdat dotem in caſibus in quibus bona ꝯfiſcantur. Nell. de bann. in 1. par.2. temp. num.28 225
Mulier an teneatur ſequi vir bannitum quo vadit, ibid. in 1. par.2. temp. num.44 227
Mulier bannita ob adulterium an poſſit vir ad dotem conueniri, ibid. nu.29 225
Mulier quæ, & qñ incarcerari poſſit, Bal. de carcer. num.3 301
Mulier honeſta in leuib. delictis, non debet pſonalr̃ detineri, Paul. Girl. de relax. carcer. in tit. de fideiuſſ. reo. in 1. q. nu.2 312
Mulier ſi examinetur faciat indicium, M. Ant. Blan. de ind. num.350 388
Mulier de iure canonico non poteſt eſſe teſtis in cauſa criminali, ibi. nu.351 ea.
Mulier damnans ſibi uim inferri, facit indiciũ, ſi reus fuit cognitus, Fr. Caſon. de ind. tract. 8. cap.1. nu.10 406
Mulier quæ aĩali bruto ſubiecit, morte nãli eſt punienda, Gul. Bon. de pœ. mor. nu.3. c.444
Mulier quæ adulterium cõmiſit cum aliquo, an mortuo marito poſſit matrimonium cõtrahere cum illo, Paul. Girl. de pœn. omniſ. coit. in 6. q. num.17 452
Mulier dr̃ honeſte viuere ſi vnius tñ, & non plurium recipit amplexus, ibi. nu.18 ead.
Mulier nobilis familiæ ſeruo proprio ſe carnaliter commiſcens, capite punitur, & ſeruus igne crematur, ibid. in 7. q. nu.7 453
Mulier virũ cauſa libidinis rapiens an puniat, & quid ſi vir viꝶ, ibid. in 10. q. nu.23 457
Mulier quæ oſculum amatorium dat an puniatur quemadmodum, & pro adulterio, M. Ant. Blan. de ind. num.69 366
Mulier inſidiatur in uia quaſi latro. Ant. Col. in for. proc. extraor. in contr. crim. artic.53 car. 464
Mulieris aſſerentis ſe vim paſſam vociferatio an faciat indicium, M. Ant. Bl. de ind. num. 290 383
Mulieri facilius q̃ uiro ignoſcitur, Paul. Gir. de relax. carc. in tit. de pœna. compoſitioni. numero 7 310
Mulierem nuptam carnaliter cognoſcens, de adulterio punitur, Paul. Girl. de pœ. omniſ. coi. in 6. q num.16 452
Mulieres de matrimonio uiolato conquerentes non admittuntur ad accuſandum, Plac. de accuſ. tit.3. num.2 3
Mulieres denunciare poſſunt crimen læſæ maieſt. Incert. Auct. de crim. læſæ maieſt. in 7. q. num.6 64
Mulieres tempore guerræ poſſunt ciuitatem tueri, & defendere, Nic. Boër. de ſedit. in 7. q. num.59 86
Mulieres poſſunt crimẽ læſæ maieſt. incurrere. ibid. num.60 ea.
Mulieres ſuper quaſdam beſtias de nocte equitare, in momento multa terrarum ſpacia ptranſire ſalſum eſt, Ioan. Franc. Ponz. de lamijs, &c. num.49 94
Mulieres quare in maiore numero eant ad ludum dæmonum, q̃ viri, Paul. Girl. de ſortil. in 7. q. num.31 123
Mulieres quædam ſub ſalſis illuſionibus cum Diana, & Herodiade fatentur ſe ire nocturno tempore, ibid. num.33 ead.
Mulieres cum maſculis in eodem carcere trudi minime debent, ſed ſeparatim incarcerandi ſunt, Gond. de hæret. in 11. q. nu.5. c.162
Mulieres impudicæ, & inhoneſtæ etiam pro leuibus detineri poſſunt criminib. Paul. Girl. de relax. carcer. in tit. de fideiuſſo. reo. in 1. q. num.3 312
¶ Multa conceduntur vt veritas habeatur, M. Ant. Blan. de ind. num.332 386
¶ Multiplicatio vulnerum propoſitum indicat, Franc. Caſ. de ind. num.4. el 2 403
¶ Multitudo vulneꝶ indicat propoſitum, ibid.
Multitudo an poſſit in quatuor cõſiſtere. Nic. Boër.

Boër.de ſedit.in 3.q.num.2 75
Multitudo delinquentium eſt cauſa rigoris iuris relaxandi,ibid.in 7.q.nu.24 82
Multitudini in ſeptem caſibus nõ parcitur, ibi. num.25 ead.
nec etiam Multitudini religioſorꝝ ibid.
Multitudini non parcitur in delicto cõmittendo,licet bene in commiſſo,ibid.nu.26. c.83
¶ Muricem emens,& purpuram tingens,punitur pœna mortis, Gul.Bont.de pœna mor. num.2 444
¶ Muros ciuitatis uiolans pœna mortis naturalis plecti debet ibid.
¶ Mutilati membris,vel aliqua parte corporis viciati in criminali cauſa , an contra clericos admittantur, Franc. Caſ. de torm. cap.1.1. num.3 416
¶ Mutius Scæuola quid aduerſus Porſenam regem tentauerit,Nic.Boër.de ſedit.in 1. q6. num.17 71
¶ Mutuans, vel donans pecuniam hoſtib. principis incidit in crim læſæ maieſt.Mar.Laud. de crim.læſæ maieſt.in 4.q. 48
Mutuans in refectionem domus habet priuilegium tacitæ hypothecæ, & in ea præfertur creditoribus ceteris, Io.Nic.Arel.de hæret. not.11.num.1 140
Mutuans pecuniã ei,q ſtatim deliquit, pſumitũ adiutor,Fr.Caſ.de ind.num.4,el 1 402
¶ Mutus,& ſurdus à nã torqueri non põt, nec ẽt damnari,niſi ex dictis teſtium, Fr.Bru.de indic.& tort.in 4.q.2.par.num.25. car.342. Paul.Girl.de q.in 6.q.nu.7.car.437.& Fran. Caſ.de torm.cap.10.num.5 415
NAtio præſumptionem de hominum natura præbet,Franc.Caſ.de ind.num.2. el 3. car. 398
¶ Natura reꝝ teſtis optima,Inc.Auct.de crim. læſæ maieſt.in 7.q.num.4 64
Natura quædam in homine eſt quæ ipſum cogit,aut fateri,aut aliter delictum manifeſtare,& hæc quo nomine vocetur, Franc.Caſ. de ind.in proœ.num.15 395
¶ Naturalia,ſeu gentium,inducta nãli rõne, à Principe non tolluntur,Ant.Col.in for. proc. extraord.in contr.crim.art.3 463
¶ Natus ex ſola muliere ex uirili ſemine, non eſt maculatus peccato originali,ſed quis ille Chriſtus ſolus, Inc. Auct.de crim.læſæ maieſt.in 5.q.num.15 59
Nati ex reducti in priſtinam ſeruitutem pp ingratitudinem ſerui ſunt,ibid.num.10 ead.
¶ Neceſſitas ineuitabilis occidendi alium quę dicatur,Io.Nic.Plo.de irreg.num.22 102
¶ Negans infernum & paradiſum , & aſſerens animam eſſe mortalẽ,an ſit hæreticus, Lud. Car de hæret.num.36 180
¶ Negatiua eſt non ens,& ideo improbabilis, Io.Fran.Ponz.de lamijs,num.41 94
Negatiua probatur eo ipſo ꝙ non probatur contrarium,ibid num.60 96
Negatiua facti ubi habet annexam determinationem loci,vel tpis,vel alterius rei, indirectam habet probationem, Fran.Caſ.de ind. num.3, el 2 397
Negatiua coarctata loco,& tpe, poteſt pbari, qui æpollet affirmatiuæ,ibi.nu.6 ead.
Negatiua probatio non admittitur in pbõne intuitiua,ut qñ teſtes deponunt vidiſſe ſcm, & ſunt in ſufficienti numero, & qñ qualitas teſtium eſt in iure approbata,ibi.nu.5 ea.
¶ Negligens punire delinquentes habet indicium participationis contra ſe, M.Ant.Blã. de ind.num.310 384
¶ Negligentia eoꝝ qbus mandat non excuſat mãdantẽ,Nic.Boër.de ſedit.in 7.q.n.6.e.81
¶ Negocium oẽ per tria tpa certiorib.argumẽtis arguitur,Fr.Caſ.de ind.num.12 397
Negocia plura ſunt numero,q̃ vocabula,Ioan. Fran.Ponz.de lamijs,nu.17 102
Negocijs attributa quomodo conſideretur,Fr. Caſ.ubi ſupra,nu.8 398
¶ Negromantia vnde ſit dicta,Paul.Girl.de ſortil.in 2.q.nu.9 106
Negromantici qui dicantur,ibi.nu.8 ead.
Negromantici ſuis ſuperſtitionibus volentes fidem adhiberi aliqua futura prænunciant, ibid.num.6 ead.
¶ Nemo præſumitur immemor ſalutis æternę M.Ant.Blanc.de ind.num.391 392
Nemo in ius vocari debet ſine iudiciali præcepto,Iac.de Ar.de bann.num.15 200
Nemo reperitur,qui non metuat, oderit, ſperet,& iraſcatur,per quas cauſas delinquitur, Fran.Caſ.de ind.num.4, el 2 401
Nemo debet ex præſumptionibus dãnari, ſed probationibus luce clarioribus,cum de hominis uita agitur,ibi.num.3 410
Nemo eſt dñs membroꝝ ſuoꝝ,ibi.nu.21 ea.
Nemo videtur ſine animo maligno delinquere,Fr.Caſ.de tor.cap.18.num.23 419
Neminem ſine cauſa audit prætor. Ant.Col.in for. proc. extraord. in controuer. criminal. art.99 466

¶Nepos etiam venit appellatione filij. Incer. Auct.de crim.læſæ maieſt.in 6.q.nu.2 c.60
Nepos in materia correctoria venit nomine filij, ibid.num.3 ead.
Nepos non venit filij appellatione in materia odioſa,et in legis diſpõne,ibi.nu.7 ea.
Nepos patris imago dr,ibi.num.25 62
Nepotes non comprehenduntur ſub pœna, l. quiſquis,C.ad l.Iul.maieſt. loquentis in filijs,ibid.num.1 60
Nepotes vere non veniunt filiorum appellatione,ibid.num.6 ead.
Nepotes nõ veniũt noĩe filiorum, in his in qbus iterpretatio ſtricta fieri debet,ib.nu.10 c.61
Nepotes auo mortuo concepti, ad eum nihil ſpectare dicuntur,ibi.num.12 ea.
Nepotes filiorum appellatione continentur, filio de medio ſublato, ibi.num.13 ea.
¶Neſcientia,ſeu ignorantia eſt intellectus neque ad verum, neque ad falſum determinatus.Paul.Gir.de quæſtio.in 3.q.nu.10 c.433
¶Nobiles,aduocati,& doctores,an poſſint torqueri. Franc.Brun.de ind.in 4.quæſt.2.par. num.22 341
¶Nocens primo præſumitur nocere ſecundo. Ant.Columb. in forma proced.extraord.in controuer.crim.art.146 467
¶Noctu agens præſumitur male agere.Franc. Caſ.de ind.num.2 414
¶Nomen malum an faciat indicium. M.Ant. Blan.de ind.num.405 393
Nomen turpe habens primo eſt torquendus. Fran.Caſ.de torm.cap.13.num.5 417
Nomina hebraica Dei,& Angelorum ab aliqbus ſcripta,an deferant licite ꝓ remedio ſanitatis,Paul.Gir.de ſortil.in 6.q.nu.23 116
¶Nominatio facta per reum in tortura, an faciat indicium contra nominatum. M.Ant. Blan.de ind.num.378 390
Nominatio alicuius ad hoc vt indicet, quid habere debeat,ibid.num.380 ea.
Nominatio debet eſſe in tortura,aut ſtatim depoſito reo de tortura, aliter ea non valet. Fran.Caſ.de torm.cap.17.num.6 418
Nominatus per tortum ex hoc ſolo non torquebitur,ſed ſolũ inquiretur, fallit in caſib. in quibus reus interrogari põt,ib.nu.1 ea.
Nominati per torium qñ ſine alijs indicijs poſſint torqueri,& qñ non,ibi.nu.4 ea.
¶Non ꝓbat hoc eſſe,quod ab hoc ꝯtingit abeſſe.Io.Fran.Ponz.de lamijs,nu.54 95
¶Notarius,iudex,actor,vel procurator,irregulares ſunt, ſi in membris mutilatio ſequatur.Nic.Ploui.de irregul.nu.4 100
Notarius bãnitus pro crimine famoſo, an poſſit inſtrumenta conficere.Nell. de banni. in 1.par.2.temp.num.51 230
Notarius fiſci nomine ſtipulari poteſt,M.Ant. Blanc.de ind.num.213 377
Notarius non debet ſcribere reum tortum ſpõte confeſſum fuiſſe.Franc.Brun.de indici. in 6.q.2.par.num.24 353
Notarius non debet ſcribere reum ſponte confeſſum fuiſſe, quando adeſt aliquis terror. Fran.Caſ.de torm.cap.18.nu.4.car.419. & cap.19.num.5 420
Notarius non poteſt, nec debet ſcibere reum ſponte confeſſum,ſed ſufficit vt ſcribat, quo loco,quo tempore,quibus verbis confiteatur,ibi.cap.19.num.9 421
Notarius inquiſitoris tenetur iterum iurare, dum aſſumit in cauſa inquiſitionis. Io. Nic. Arel.de hæret.not.36.num.2 142
Notarium ſufficit in principio officij iurare fideliter exercere officium,ibi.nu. 1 ead.
¶Notorium à quibus releuet.Io.Ant.Rub. de poteſta.procur.in 1.par.nu.345 40
Notorium pro ſñia non habetur.Incer. Auct. de crim.læſæ maieſt.in 1.q.nu.22 52
Notoriũ id dr̃, qđ nulla tergiuerſatione celari poteſt,Iac.de Are.de bann.nu.14 199
Notorium quod non eſt,per iudicem pro notorio haberi non debet. ibi.
Notoriũ dicitur certitudo in dubia rei de qua quæritur, fidem faciens in dubium. Paul. Girl.de quæſtioni.in 3.q.nu.11 433
Notoria nulla dicuntur quę non ſunt. Iac. de Are.de bannit.nu.14 199
¶Noui articuli ſeu noua indicia q̃ dicant, remiſſiue. Ant.Columb.in for.proced. extraord.in controuer.crim.nu.232 472
¶Noxæ imputatur non fato, quæ abſque caſu improuiſo accidunt. Paul. Girl. de ſortileg. in 12.qõ.num.6 153
¶Nullũ qđ eſt, quo ad expreſſionem voluntatis, & eius declarationem aliquid inducit, M.Ant.Blan.de ind.nu.214 377
Nullũ quod eſt,nullum producit effectũ. ibi.
Nullus eſt ita inſipidus,q nõ capiat cruciatũ corporis,vel mortis periculũ declinare.Io.Ant. Rub.de poteſta.proc.in 1.par.nu.325 c.39
¶Nũcius eſt inſtrm̃, quo vox vnius vadit in aliũ. Ant.de Can.de excuſ.in 1.par.nu.7 c.13
Nuncium, vel lr̃as hoſtibus mittens, vel aliud ſignum

gnum faciens,quo poſſint ciuitatem, & eius dñm occupare,crimen incurrit maieſt.læſæ, Mart.Laud.de crim.læſæ maieſt.in 2. q. car. 48.& Nic.Boër.de ſedit.in 6 q.nu.15 78

¶ Nunquam dictio,eſt excluſiua loci, & tpis. & cuiuſuis alterius ſubiecti,Paul.Girl.de hæret.in 5.q.num.17 150

¶ Nuptiæ de parentum conſenſu procedere debent,Paul.Girl.de pœnis omnif.coit. in 10. quæſt.num.24 457

Nuptias binas ſi quis contraxerit,an huius rei cognitionem habeat inquiſitor, Gondiſſ.de hæret.in 9.q.num.5 160

OBligatio naturalis ex tacito conſenſu delictis ineſt, Inc.Auct. de crim. læſæ maieſt. in 8.q.num.7 65

¶ Obſtinatus recuſans bene agere, an habeat pro hæretico, Ioã.Nic.Arel. de hæret.not. 32.num.1 142

¶ Obuians forte ſi occidat,non punitur de præmeditato,licet animum occidendi habuerit. Fr.Caſ.de ind.tract.4.num.3.el 1 403

¶ Occaſio capi debet,quę benignius rñſum p̃ber,Io.Fr.Ponz.de lamijs,num.62 96

Occaſio delinquendi eſt oino tollenda, Incert. Auct.de crim.læſæ maieſt.in 8.q.nu.3. c.65

Occaſio deliberationis indicium prębet,&qũo ea ɔſideraṫ,Fr.Caſ.de ind.nu.1.el 2. 403

Occaſio quæ proprie ſit,& ex quibus oriatur? ibi.nu.2 ea.

Occaſio & tempus in quibus inter ſe differant? ibi.nu.4 ea.

Cetera vide infra in ver. Tempus.

¶ Occidens. Inter occidentem,& occaſionem mortis præbentem differentia,Odof.de percuſſio.nu.15 88

Occidens aliquem ſe defendendo, incurrit irregularitatē,ſi euitare aliter potuit. Nic.Plo. de irreg.num.11 101

Occidens bannitum auctoritate ſtatuti,an peccet in foro conſcientiæ. Nell.de bann. in 2. par.2,temp num.11 246

Occidens bannitum ad inſtantiam inimicoꝝ eius,& pro pecunia an excuſeṫ.ibi.n.12 ea.

quid ſi iuris ſi volens Occidere bannitũ intrauit per muros ciuitatis,& eum occidit.ibid. num.13 ea.

Occidens bannitum ſi accuſatur, an poſſit per procuratorem opponere ꝙ occiſus erat bannitus,ibi.num.14 247

Occidens vnum, quem credebat eſſe Titium Ioannis bannitum, & erat alius homo, an excuſetur propter ſtatutum vel non. & qualiter puniatur,ibid.num.26 250

Occidens bannitum,an ſit neceſſe probare, ꝙ ſciebat illum eſſe bannitum,ibi.nu.25 ea.

Occidens Bononienſis Florentiæ bãnitum de Florentia, an poſſit pro tali occiſione Bononiæ conueniri. & in eo etiam examinari. ibidem num.56 202

Occidens Bonoñ. in eccleſia comitatus Florẽtiæ Florentinum bãnitum de Florentia, an poſſit puniri Bonoñ.ac ſi illum occidiſſet extra territorium Floreñ.ibid.nu.58 ead.

Occidens qui dicet ad ſui defenſionem occidiſſe,an rõne dubietatis debeat abſolui. Paul. Girl.de relax.carc.in tit. de abſol. innocent. in 6.q.num.4 309

Occidens aliquem & proijciens corpus in mare,an poſſit condemnari ſi de corpore mortuo non conſtet.Fran.Brun.de ind.in 6.q.2. par.num.12 351

Occidens conſanguineum, vel affinem meum mihi iniuriam facit. M. Ant.Bl. de ind.numero 93 367

Occidens aliquem in loco, in quo verſari non ſoleat,præſumitur conſulto occidiſſe,& tale iter feciſſe occidendi cauſa, Fr.Caſ.de indic. num.2.el 3 402

Occidens hoĩem in ꝑtorio,vel eccleſia, præſumit deliberate occidiſſe,ibi.nu.3.el 5 403

Occidens eũ quem tp̃e illatoꝝ vulneꝝ bãnitũ fuiſſe aſſerit, vtrum ſi in ꝓceſſu non appareat,an antea, vel poſt vulnera fuerit banitus, pro vulnerib.ſit ɔdemnandus,Fr.Caſ. in ſingulari q.crim.in cap.5.nu.4. 424

Occidens præmeditato ɔſilio, non gaudet immunitate eccleſiæ,Ant.Col.in fo.proc.extr. in contr.crim.art.116 466

Occidens aliquem prope immunitatem,immunitate nõ gaudet, niſi nouis rixis habitis in eo loco ſecutũ ſit homicidiũ.ib.ar.119. 467

Occidens tranſeuntem per vicum,abſq; aliqua rixa habita,immunitate non gaudet,ibidem art.128 ea.

¶ Occidere velle non præſumitur, percutiens calce,vel gleba,vel paruo lapide, Odofr. de percuſſ.num.10 87

Occidere an liceat bannitum captum à familia poteſtatis,Nell.de bann.in 2. par. 2. temp. num.28 249

Occidere bannitum an quis poſſit,in manibus priuati,qui eum licite cęperat,virtute ſtatuti eum præmiantis,ibid.num.32 250

Occidere volens bannitum, an poſſit bannito aliter euadere volente, impune occidi. ibid. num.49 257

Occidere non eſt veriſimile ꝙ is voluerit, qui baculo, pugno, calce, gleba vel lapide paruulo percuſſit. Ant. Columb. in ſor. proced. extraord. in controuer. crim. art.79 465

Occidi non poteſt impune, qui non reperitur in flagranti crimine. Paul. Gir. de pœnis omniſ. coi. in 9.q.nu.6 455

Occidiſſe ille præſumitur, qui occidēdi cauſam habuit, Fran. Caſon. de ind. in tract.2.cap.3. num.2 400

Occidiſſe ex propoſito ille præſumitur, qui alicui prędixerit, ꝙ ſi ſenſerit rumorem, non ſe moueat. vel ꝙ ſentiet aliquid noui. Fran. Caſ. de ind. tract.7.nu.4 405

¶ Occiſus vbi quis reperitur, ibi, & non alibi acciſus præſumitur. Idem eſt de furto. Ant. Columb. in ſor. proced. extraor. in contro. crim. art.21 463

Occiſum accipere debemus ferro, vel modicare, ſine magna. Odoſ. de percuſſio. nu.17. & limitationem ad prædicta vide ibi. nu.15.16 17. & 18 88

¶ Occultans hæreticum ſcienter, tanquam hæreticus puniri debet. Ioan Franc. Ponz. de lamijs. nu.75. car.97. & Io. Nic. Arel. de hęret. not.31. num.1 142

¶ Occupans, & diſtrahens bona eccleſiarum vacantiū, ſuſpenſus eſt ab officijs, & beneficijs, Nic. Plou. de irregularita. nu.36 104

¶ Offendens vbicunq; bānitum de Florentia, non poteſt Florentiæ conueniri. Nell. de bānit. in 2.par.2.temp.num.57 262

Offendens illū cū quo pacē fecit tpe quo erat bannitus. an incidat in pœnā pacis ruptæ ipſi bannito. ibi. in 3.par.2.temp.nu.51.c.280

Qui iuris ſi poſt pacē bānit⁹ fuit. ib. n.52. ea.

Quid iuris in caſibus de quibus ibi. ſi facientes pacem erant fratres. ibi. nu.53 ea.

Offendens mecū cohabitantem, dr̄ mihi fregiſſe pacem. M. Ant. Blan. de ind. nu.165 373

Offendentis qualitas demonſtrat animū fuiſſe, vel nō fuiſſe offendendi. Fran. Caſ. de torm. cap.18. num.16 419

¶ Offendere perſonā publicā grauius eſt, q̄ priuatum. Nic. Boër. de ſedit. in 7.q.nu.36.c.84

¶ Offenſus, cui ꝓbō deficit, non debet de iure, nec de iudice torqueri. Ant. Col. in for. proced. extraord. in ꝯtrouer. crim. art.235.c.472

Offenſus quando non præſumatur mentiri. Fran. Caſ. de ind. tract.8.cap.1.nu.9 408

Offenſi dicto quando nō ſit credendum, nec inde oriat indicium ad torturā. ibi. nu.7.c.405

Offenſi dictum quando cognoſcere non poteſt ob aliquas circunſtantias offendentem, nō facit indicium ad torturam, ibi. nu.8 ea.

Offenſo non creditur ſine alijs qualitatibus, ēt ꝙ haberet in manibus corpus Xpi, & quid ſi ſit in articulo mortis, & id iuret? ib. nu.5 ea.

Offenſo à principio magis eſt fauēdum, Ant. Columb. in forma proced. extraor. in contr. crim. art.19 463

Officialis. Tria in quodlibet officiali ꝯcurrere debent. Iac. de Are. de bann. nu.45 201

Officialis cauſam ſanguinis tractans efficitur irregularis, etiam ſi effuſio ſanguinis non ſequatur, Nic. Ploui. de irregul. nu.5 100

Officialis ſi diſtulit expectare auxilium contra hæreticos, an ſit hæreticus, Ludo. Carer. de hæret. num 35 180

Officialis recuſans iurare obſeruare ſtatuta eccleſiæ, an hæreticus cenſeat. ibi. nu.55.c.181

Officialis an poſſit delinquentem ante tempus ſuæ cognitionis inquiſitum vel accuſatū bānire. ſi maleficium fuit occultum. Nell. de bānit. in 2.par.1.tempor.nu.3 207

Officialis an poſſit ponere quē in banno ꝓ iniuria facta ſibi vel ſuæ familiæ. ib. nu.9.c.209

Officialis capiens bannitū extra territoriū, an poſſit executionē facere, an vero teneat eū relaxare. Nell. ibi. in 2.par.2.tēp.n.30.c.251

Officialis fugiens tpe Syndicatus, ꝓ ꝯfeſſo hr̄, de his ſup quibus inquiritur. Fran. Brun. de ind. in 3.q.1.par.nu.11.car.333. & M. Ant. Blanc. in trac. ſimilis materiæ. nu.288.c.383

Officialis proclamare non pōt bona accuſati. Ant. Columb. in for. proced. extraord. in cōtrouer. crim. art.133. & 154 468

Officiali facto in ciuitate ſup damnis datis, vel ſup abundantia, nō idcirco tollit iuriſdō ordinarij. Gond. de hær. in 7.q.nu.10 158

Officiales temporales an hæreticæ prauitatis cognitionem habeant. ibid. nu.20 ea.

Officiales ſeculares hæreticos punire nolentes qua pœna plectantur. ib. in 19.q.nu.4.c.168

Officiales duo ſi ſunt, quorum vnus eſt generalis, alius ſpeciali, an generalis poſſit bannire illum quis attribui ſpeciali. Nell. de bannit. in 2. par.1.temp.nu.11 210

Officiales non debent parere poteſtati aliquid contra legem iubenti. Fran. Brun. de ind. in 7.q.2.par.num.5 354

Offi

Officiales ēt excōicati pñt ꝯtra hæreticum ad requiſitionē ordinarij aut delegati ꝓcedere nec ſnia erit nulla,& proceſſus rōne excōicationis.Lud.Carer.de hæret.nu.158 193

Officialibus denunciantibus,quando,& in quibus caſibus credatur. Fran. Caſ. in ſingula. quæſt.crim.cap.8.num.8 424

Officiarij capiunt reos ſine alia declaratione imunitatis,vbi ea non debent gaudere,Ant. Colum.in for.proced.extraor. in cōtrouer. criminalib.art.110.& 111 466

¶ Officium iudicis valde exuberat circa modū inquirendi,Bonic.de accuſ.num.26 10

Officium iudicis non impartitur niſi petenti, M.Ant.Blan.de ind.num.3 361

Officium iudicis, ſi miſerabiles perſonas, aut actum pium reſpicit. etiam non petenti impartiendum eſt.ibi.nu.30 362

Officium executoris quale, Ant.Cana.de excuſato.in 1.par.nu.2 13

Officiū irenarchæ quale. Nic. Boër.de ſeditio. in 1.q.nu 6 69

¶ Officia diuina turbās pœna mortis nālis plecti debet.Gul.Bōr.de pœna mort.n.1.c.444

¶ Onera plurima ſubeunt qui populo preſunt. Nic. Boër. de ſeditio.in 1.q nu.32 73

¶ Opera facta arte malefica,valde ſunt deteſtāda.Paul.Gir.de ſortil.in 12.q.nu.17 135

Opera bona facta per hæreticum, & ſchiſmaticum,aut apoſtatam, an ſint eis vtilia, Paul. Girl.de hæret.in 2.q.nu.10 146

Opera bona prius facta an proſint peccatori conuerſo.ibi.nu.11 ea.

Opera hominis attenduntur ex vitæ præteritę geſtis.Gui.de Suz.de ind.nu.34 320

¶ Operari conducti ad laborandum in alieno loco accuſari non poſſunt, niſi per domum eis fuerit proteſtatum,vel niſi ſint ei loco,de quo agitur,vicini.Fran.Caſon.in ſingula.q. crim.cap.2.num.4 422

¶ Operationes naturales corporibus per dæmones aſſumptis nō conueniunt.Paul.Girl. de ſortil.in 7.q.nu.12 119

¶ Opem miniſterij,& adiutorij corporalī præſtans malefactori,qñ,& qualr̄ puniat̄.Paul. Girl.de pœnis omnif.coi.i 10.q.n.15.c.456

Opem ſcienter præſtans malefactori ante factum tenetur.ibi.nu.16 ead.

Opem præſtans poſt delictum cōmiſſum quando puniri debeat.ibi.nu.17 457

Opem præſtans malefactori per viam iuſtitiæ non punitur, ibidem.

¶ Oppugnans vel prodens propriam ciuitatē, vel alium Principem ab Imperatore inferiorē,an incidat in crim.læſæ maieſt.Nic.Boër. de ſeditio.in 1.q.nu.1 77

Oppugnans ciuitatem Imperatori ſubiectum, & obedientem in perduellionis crimen incidit.ibidem.num.13 78

¶ Oratio indefinita ęquipollet vniuerſali.Pau. Girl.de quæſt.& tort.in 5.q.nu.2. 436

¶ Ordinamentum factum in fauorem banniti an valeat ſtante ſtatuto ꝙ nihil poſſit proponi in conſilio in fauorem bannitorum.Nell. da bannit.in 3.par.2.temp.nu.6 269

¶ Ordinari qui nequeant,Nic.Ploui.de irregular.num.33 104

¶ Ordinaria via intētata,an poſſit rediri ad extraordinariam,ſuperuenientibus nouis indicijs.Ant.Colum.in for.proced. extraord. in controuer.criminali.art.236 472

¶ Ordinarius, vel viſitator cum viſitat, nulla præcedente infamia,inquirit ſuper ſtatu eccleſiæ.Bonic.de accuſ.nu.22 9

Ordinarius quilibet poteſt ex officio inquirere de fama ſubditorum, & infamia reperta de crimine.ibi.nu.25 10

Ordinarius poteſt inquirere contra ſubditum, licet non infamatum, dummodo ſit ſibi ſuſpectus.ibid.num.33 ead.

Ordinario an liceat cōtra epiſcopum in ipſius ordinarij territorio, delinquentem procedere.Gond.de hæret.in 6.q.nu.16 158

¶ Ordinatio,& præparatio varijs modis demōſtratur.M.Ant.Blan.de ind.nu.68 365

Ordinationes, & præparationes faciunt indicium ad penſamentum,ibi.nu.67 ea.

¶ Ordinatus ab hæretico,ſi ipſe quoq; hæreticus ſit.iterū eſt ordinandus.ſi ad fidē reuertatur.Io.Nic.Arel.de hær.not.39.nu.1 143

Ordinatus ad hęretico deponendus eſt,& ordinatio nulla redditur. Lud. Carer.de hæret. num.154 193

¶ Ordo, vbi agitur de depoſitione ab ordine alicuius corporis ibi de iure ciuili nō agitur de tam graui pœna.Io.Ant.Rub.de poteſta. procur.in 1.par.nu.264 35

Ex grauiſſimis tantum criminibus quis ab ordine deponitur.ibi.nū.245 34

Ordines ſacri quatuor præcipue dicūtur, à ſanctitate,à caſtitate,à ꝯtinentia.ibi.nu.247 ea.

Ordo eſt,in notorijs ordinem non ſeruare.ibi. num.348 40

Ordo rerum,& ſm ipſarum nās,& ſm motus attendi

attendi debet,in virtutum actiuarum actionib. Paul.Girl.de ſort.q.7.nu.17 119
Ordo quis à iudicibus,& inquiſitoribus ſeruari debeat,in hæreticorum proceſſu.Gondiſſ. de hæret.in 8.q num.1 158
Ordo iudiciarius in crimine hæreſeos quis ſit. ibid.in 12.q.num.1 163
¶ Origo in criminibus ſpectā eſt.Io.Ant.Rub. de pot.proc.in 1.par. num.294.295 37
¶ Oſculo non dato (ſi de conſuetudine dandū eſt) inimicitia præſumitur,M.Ant.Blanc.de indic. num.103 368
PAciſcens cum parte,vel pecunia corrūpens, ne ſe accuſet,infamiam non euadet. Paul. Girl.de relax.carc.in tit.de pœ.compoſit. in 1.q.num.10 310
¶ Pactio ſi fiat ante accuſationem inſtitutam, accuſator non incidit in Turpillianum. Iac. de Are. de qō.num.9 427
¶ Pallor an indicium faciat ad torturā. M.An. Blan.de ind.nu.259.car.381. & Franc.Caſ. in tract.ſimilis tit.in tr.10.cap.7.nu.1. 409
Pallore in reo ſupueniente, qñ interrogatur à iudice,ab id reus nō torquet.Caſ.ib.n.3.ea.
¶ Papa facere conuenticulam de Papatu viuente Papa,eſt crimen læſæ maieſt. Mart.Laud. de crim.læſæ maieſt.q.9 48
Papa non poteſt oēs clericos vel epos priuare. Nic.Boër.de ſedit.in 7.q.num.24 81
Papa exiſtens in notorio crimine,ſi incorrigibilis ſit,ita quod ſcandalizet eccleſiam,an accuſari,vel deponi poſſit.Ioan.Nic.Arelat.de hæret.not.12,nu.1.3 140
Papa notorie incorrigibilis, vbi ſcandalizatur eccleſia hr̄ pro hæretico,ibi. nu.2 ead.
Papa an deponi pōt ꝓ hæreſi, ibi.nu.4. ead. & Lud.Car.in tr.de hær.nu.98. 99 185.186
Papa quamuis in ijs quæ fidei ſunt errare poſſit.Concilium tn̄ non poteſt,& car.Gondiſ. de hæret.in 7.q.num.7 157
Papa an poſſit diſpenſare circa vſuras. Lud.Carer de hæret.nu.9.10 178
Papa ꝙ non habeat ptātem dimittēdi peccata, ſi quis aſſerit,hæreticus eſt.ibi.nu.14 ead.
Papa an poſſit inquiri de hæreſi,ib.n.97.c.185
Papa à quo poſſit accuſari de hæreſi, & an poſſit facere ſtatutum ꝙ Papa de hæreſi non teneatur,& an requiratur incorrigibilitas. ib. num.98. 100 185.186
Papa licet promoueri,& eligi non poſſit ſi hæreticus,tamen ſi eligatur valet electio, ibid. num.155 193
Papa,aut Imperator nō poteſt facere aliquam legem,per quā tollantur defenſiones reoꝝ. Fran.Caſ.de torm.cap 4.nu.10 414
P. pa,vel Imperator nō pōt ꝯcedere priuilegia, vel ꝯdere legem ꝯtra diſpoſitionem iuris naturalis Fr.Caſ.ibid.cap.1 r.nu.13 416
Papa diſpenſare non poteſt ꝙ Chriſtianus cū hæretico contrahat matrimonium,aut econtra,niſi præcedente baptiſmo. Paul.Girl. de pœn.omniſ.coi.in.12.q.num.4 458
Papa non poteſt diſpenſare ꝙ teſtis inferendo teſtimonium in iudicio,non debeat iurare. Ant.Col.in for.proc.extraord.in contr.cri. art.218 471
Papa eſt pater omnium.Mart.Laud.de crim.læſæ maieſt.in 20.q. 48
Papæ determinationi ſubijciuntur, quæ Chriſtianam fidem reſpiciunt,Gondiſſ.de hæret. in 7.q.num.7 157
¶ Parentes inſultati cum conſanguineis, poſſunt licite inſultantibus reſiſtere, Paul.Gir. de pœn.in 10.q. num.6 455
¶ Pariſienſes aduerſus Carolum VI. ob nimiā vectigalium exactionē,grandē mouerunt ſeditionem,de ſedit.in 1.q. num.31 73
¶ Parlamenti curia in Regno lilij,eſt mater oppreſſoꝝ, conſolatio deſolatoꝝ, uia iudicum errantium,& ſalus omnium in ea recte ſperantium,Ant.Col.in for. proc. extraord. in contr.crim.art.63 465
¶ Parricida qua ſit afficiendus pœna, Plac. de accuſat.tit.6.num.20.car.6.& Guliel. Bont. de pœna mort.num.2 444
¶ Pars priuata accuſare non poteſt in regno, niſi ciuiliter,in for.proc. extraord.in contr. crim.art 9.11.12.13 463
¶ Particeps quis dicatur,M.Ant.Blanc.de ind. num.167 373
Particeps & conſocij criminis non admittuntur in caſu delationis ad ludum dęmonum,Frā. Ponz.de lam.num.65 96
¶ Parua res quæ dicatur, M.Ant. Blan.de ind. num. 132 370
Parua cohabitatio cum inimicis meis,non facit præſumi inimicus,ibi.nu.170 373
¶ Paruuli qualiter poſſint ſtricari,Ioan.Franc. Ponz.de lam. num.63 96
¶ Paſtoreli in Francia q̄ fuerint, & qualē fecerint ſeditionē,Nic.Bo.de ſed.i 1.q.n.22. 71
¶ Paſtores Francigenæ Syriam profecturi,prope Carcaſonam, ab incolis ſunt interfecti, ibid nu.23 ead.

¶Pater non poteſt exhæredare filium, quia ſit proditor patriæ, M.Laud.de crim. læſæ maieſt.in 39.q. 48

Pr, an bannito filio,& bonis publicatis,teneat aſſignare fiſco legitimam,Nel.de bannit. in 1.par.2.temp.num.33 226

Pater an cogi poſſit aſſignare legitimã bãnito filio per ɔtumaciam,dictante ſtatuto patrem teneri aſſignare legitimam filio delinquenti,ibi.nu.34.car.ea. Poſito ꝙ teneat,an in tali aſſignatione inſpiciatur tps delicti,an accuſationis,an banni.ibi.nu.35 226

Pater banniti an teneatur dare fiſco alimenta filio debita,ibi.nu.36 ead.

Pater ſi tenetur ex forma ſtatuti aſſignare partẽ filio bãnito,an poſſit cogi illo filio bannito mortuo,Nel.ib.in 2.par.3.tẽp.n.9 c.298

¶Pater ſi eſt bannitus ex forma ſtatuti, & fiſcus diuiſit bona patris cum filio, an filius poſtea habitus à bannito, poſt mortem bãniti poſſit aliquid petere,ibi.nu.10 ead.

Pater ſi aſſignauit partem filio bannito,& poſtea habuit alium filium an filius ſecundus poſſit aliquid petere à fiſco.ibi.nu.11 ea.

Pater pro filio admittitur ad defenſionem pro ſuo intereſſe,Io.Ant.Rub. de poteſta. proc. in 1.par.nu.149 27

Pater in neceſſitate poteſt vendere filium, non tamen mater.Incer.Auct. de crim. læſę maieſt.in 5.quæſt.nu.13 59

Pater,& filius qñ torquendi veniunt, à filio in patri præſentia eſt inchoandum, Guido de Suz.de ind.num.22. car. 320. & Fran. Caſ. de torm.cap.13.num.4 417

Patris poteſtas non curatur in criminalibus, Ant.Columb.in for.proced.extraordina.in controuer.crim.art.174 369

Patris auctoritas, curatoris vel alia nõ attẽdit in criminalibus,ibi.art.171.174 ea.

Patrem velle filium mori non eſt veroſimile, Nic.Boër.in 7.q.nu.62 86

Patre de crimine damnato,ꝗ liberis relinquat portio,Plac.de accuſ.tit.6.nu.12 5

Patreſfamilias de crimine poſſunt accuſare,ib. tit.3.num.2 3

¶Patientia longi temporis nonnunꝗ obligationem, qñque remiſſionem, & aliquando alios actus inducit,Incer.Auct.de crim.læſæ maieſt.in 12.quæſt.nu.4 68

¶Patronus eccleſiæ abiurans hæreſim,an recuperet ius patronatus amiſſum per hæreſim, Gond.de hæret.in 20.q.nu.12 170

¶Pauor trepidatio,variatio,& id genus ſiĩa, ꝙ corã iudice fiũt, ſunt ꝓbatiſſima indicia ad torturã,Gõd.de hær.in 13.q.nu.6.c.164. & Fr.Br.de ind.&tort.in 3.q.1.par.n.30 c.335

¶Pauper,ſi expẽdit multã pecuniam,nec reperitur vnde habeat,an habeat indicium contra ſe,M.Ant.Blan.de ind.nu.421 394

Pauper prohibet accuſare, niſi ſit fide dignus, Fran.Caſ.in ſing.q.cri.cap.1.nu.11 412

¶Paupertas à pœna non excuſat,quia qui non poteſt ſoluere,luere debet in corpore, Paul. Girl.de relax.carcer.in tit.de ſent.& pœna. executio.in 3.q.nu.2 304

¶Pax à quo fiĩ debeat de adulterio vt ei ꝓſit ſtatutũ,Nel.de bãn.ĩ 3.par.2.tẽ.n.31 c.274

Pax facta per minorem de morte patris aut tutorem vel curatorem, an iudicis decretũ requirat,vt bannito proſit,ibi.nu.34 ea.

Pax ſi requiritur fieri ab hærede occiſi, an ſufficit bannito ꝙ illam habeat à filio, non expreſſo nomine hæreditario,ibi.nu.35 275

an ex tali Pace videatur adire ſi aliquid recipiat,ibi.nu.36 ead.

Pax habita ſiue ſcriptura an ſufficiat bannito, ibi.num.38 ead.

Pax habita ab vno ex pluribus hæredibus, an bannito ſufficiat,ibi.nu.39 276

Pax habita ab occiſo an ſufficiat,dictante ſtatuto ſimpliciter bannitum debere rebanniri ſi pacem habuerit,ibi.nu.40 277

Pax habita à vulnerato an ſufficiat,ſi ſtatutum dicit ꝙ quis rebanniatur, ſi habuerit pacem ab hærede occiſi,ibi nu 41 ead.

Pax mihi fracta videtur ſi offenditur mecum cohabitans,M.Ant.Blan.de ind.nu.165 c.373

Pax ſeu tranſactio criminis an faciat indicium, ibi.num.306 384

Pax ſeu tranſactio tractata, ſed non concluſa de crimine,an faciat indiciũ,ibi.nu.307 ea.

Pax ſeu tranſactio ſuper crimine multis poteſt modis fieri,vt tranſigens confiteri ipſum crimen non videatur,Fran. Brun. de ind. in 3. quæſt.1.par.nu.28 334

Pacis beneficium an poſſit habere bannitus ex eo ꝙ blaſphemauit Deum ſtãte ſtatuto, &c. Nel.de bann.in 3.par.2.temp.nu.46 278

An ſtante dicto ſtatuto ſuccedens hęredi offenſi poſſit ſibi ipſi pacem reddere,vt habeat beneficium ſtatuti,ibi.nu.48 279

Quid iuris ſi ſtatutum ſimpliciter dicit de offenſo,& nil dicit de hærede, & quid ſi moritur ſine hærede,ibi.nu.49. ead.

Cetera vide ſupra in ver. Bannitus,& in ver ſic. Offendens,& infra in ver. diuerſitas.
¶Peccatoris mortem non optat Deus, ſed ꝙ viuat,& conuertatur potius. Paul. Girl. de hę ret. in 5.q.num.13 149
Peccatori conuerſo ꝓ bonis recuperãdis quo ſubueniatur remedio, ibi. in 6.q.nu.6 151
¶Peccatum cum ſua ſequela baptiſmo deletur, Nic. Plou. de irreg. nu.37 104
Peccatũ ꝯtra nãm humanę ſocietatis, qđ ſit,& qđ contra nãm humani ſexus, Paul. Girl. de pœnis omnif. coit. in 2.q.nu.1 447
Peccatum contra naturam humani generis qđ dicatur, ibi. num.2 ead.
Peccata nocentum reip. expedit eſſe not. Boni con. de accuſ. nu.51 12
¶Peculium an veniat in confiſcatione, bannito filiofamilias, Nel. de bannit. in 1. par. 2. temp. nu.24 224
Peculium filij, an bãnito patrefamilias veniat in confiſcatione bonorum, ibi. nu.27 ead.
¶Pecunia quæ pro compoſitione ſoluitur, fiſco ſolui debet, Paul. Gir. de relax. carcer. in tit. de pœna comp. in 1.q.nu 9 310
Pecunię ſugeſtæ, & alia ſimilia accommodata ſunt adiumenta,& infra ad aliquid agendũ, Fran. Caſ. de ind. num.4. el 2 402
Pecuniã accipiẽs vt occidat, ſi ad ꝓximũ actum deueniat, homicidij pœna punitur, licet homicidium non ſequatur, Idem in crimine ſeditionis,& in emente venenum vt alteri daret, vbi ſupra in præmiſſis, cap.1.nu.5 c.396
¶Penſamentum an indicietur, ſi aduocatus interficitur ab eo contra quem aduocauit, M. Ant. Blan. de ind. nu.143 371
Penſamentum an indicietur ex conuerſatione cum inimicis, ibi. nu.163 373
Penſamentum indiciatur ex minis, ibid. numero 279 382
Penſamentum inducitur ex tranſitu non ſolito, ibi. nu.70 366
Penſamentum inducitur ex verbis, quibus qs dixit non diligere Petrum, ſi Petrum interfecit, M. Ant. Blan. de indici. nu.107 368
Pẽſamẽtũ inducit̃ ex iactatione, qua quis dixit ſe poſſe aliquẽ interficere, ibi nu.184 375
In pẽſamẽto qd debeat attẽdi, ibi. nu.197 ea.
¶Percuſſus cum armis in rixa, ſi moriat̃, an ex vulnere perijſſe dicatur, Odoffr. de percuſſio. nu.1.5.& 6 87
Percuſſus cũ modico lapide, vel bacculo, ſi ſuperueniente febre moriat̃, ex quo mortuus præſumatur, ibi. nu.9 & 13 ead.
Percuſſus ſi qs ſit à pluribus,& moriẽs poſt aliqđ tps neſciat̃ ex cuius ictu, an debeãt omnes pcuſſores puniri, Paul. Girl. de relax. carc. in ti. de abſolutio. Inn. in 6.q.n.3 c 309
Percuſſus ab inquiſito vel accuſato, aſſerens contra eum, non facit indici. Fran. Brun. de ind. num.26 334
Percutere, & frameam vibrando minari paria ſunt, Guid. de Suz. de ind. nu.72 324
¶Percutiẽs aliquẽ qñ efficiatur irregularis, & qñ non, Nic. Plou. de irreg. nu.3 100
Percutiens latronem animo occidendi, ſi latro obierit ex vulnere inflicto, efficitur irregularis, ibi. nu.13 101
Percutiẽs nõ occidendi aĩo mitius puniť, Paul. Girl. de fortileg. in 12.q.nu.6 133
Percutiens in capite dr̃ habere animum ad occidendũ, M. Ant. Blan. de ind. nu.189 375
¶Perdere honorem, ſtatum, & famam dicitur ciuiliter mori. ibi. nu.113 368
¶Perduelles qui dicantur, Nic. Boër. de ſeditio. in 6.q.nu.15 78
Peremptoriũ nõ eſt ſtatim mittẽdũ, niſi cogat neceſſitas, Ant. Columb. in for. proced. extraord. in contr. cri. art.141 467
¶Perfectũ vnũ cõficiunt duo vel plura imperfecta. Amb. de Antra. de qõ. nu.23 443
Periculum vbi maius eſt, ibi cautius eſt agendum, Io. Fran. Ponz. de lam. nu.67 97
¶Perire volẽs non audit̃, Ant. Columb. in for. proced. extraor. in contr. cri. art.104 470
¶Petito cuiq; de ꝑtinẽtibus ad artẽ ſuam creditur, Io. Fran. Ponz. de lamijs, nu.7 90
¶Periuris an, & quando in hęreſeos crimine teſtificari liceat, Gondiſſal. de hęret. q.13. numero 12 164
¶Pernitioſus populo, e medio tollendus eſt, ne eius contagione ceteri quoque corrumpantur, ibi. q.6.nu.2 156
¶Perſecutio eſt perfecta ſecutio. Io. Ant. Rub. de poteſta. proc. in 2. par. nu 369 41
¶Perſeuerare ꝑſumit̃, q reuocaſſe non reperit̃, Fran. Brun. de ind. in 5.q.2. par. nu.45 c.347
Perſeuerare in ꝯfeſſione qñ, & qũo reus dicatur, Fran. Br. de ind. in 5.q.2. par. nu.46. car. 347.& Fran. Caſ. de torm. 21. nu.1 421
¶Perſona in crimine puniendo eſt attendenda. Plac. de acc. tit.6 nu.4 5
Perſona miſerabilis q̃ dicat̃, iudicis arbitrio relinquitur, Bal. de carceri. cap.2.nu.8 302
Perſona interrogata, q̃ interrogari nõ debuit, an

an faciat præſumptionem ſalē ad inquirendum,M.Ant.Blan.de ind.nu.387 391

Perſona viatoris ꝯſideratur,ſi veriſiſr furto potuit ſubtrahere rē furatam,ibi.nu.415 c.393

Perſona rei qualis ſit in omni delicto ante omnia intuendum eſt.Fran.Caſ.de ind.tract.1.cap.1.num.1 397

Perſona ſicut indicat poteſtatē,& volūtatē fuiſſe reo,ita ex ꝯtrarijs non fuiſſe demonſtrat,Fran.Caſ.de ind.tract.1.cap.9.nu.4 399

Perſona accuſata an debeat ſupponi tormentis,Bald.de qō.cap.3.nu.5 431

Perſona grauis,& honeſtę conditionis pro criminibus leuibus torqueri non debet.Paul.Girl.de quæſtio.in 5.q.nu.5 437

Perſona leuis de leui crimine ſuſpecta torqueri poteſt. ibid.

Perſona vilis, & pauper pœnam pecuniariam non potens ſoluere,luere debet in corpore, ibi.num.6 ead.

Perſonæ ſolennitas non inſpicitur, vbi ad ſolam inquiſitionē veritatis proceditur. Ant. Columb.in for.proced.extraor. in controuer.crim.art.172 469

Perſonæ legitimatio an requiratur in accuſando in crimine hæreſis,Lud.Carer. de hęret. num.108 187

Perſonæ qualitas indicium in criminalibus præſtat,quæ tamen ſola,cum ſit remota,nō ſufficit,niſi cum cauſis iungatur. Fran. Caſ. de ind.in prin.num.2 395

Perſonę qualitas demonſtrat animum fuiſſe, aut non fuiſſe offendendi,vbi ſupra tract.1.cap.1.num.1 397

Perſonę qualitas ad argumenta,& indicia hñda eſt conſideranda ibi.tract.4.nu.12 404

Perſonæ vitia ſicut onerant delinquentem, ita contraria eleuant,ibi.nu.13 ead.

Perſonæ illuſtres in crimine iniuriarum ſola pœna relegationis affici debent, Io. Ant. Rub de poteſta.proc.in 1.par.nu.213 32

Perſonæ aliqua dignitate munitæ coguntur ēt in ciuibus cauſis procuratorem conſtituere,nec poſſunt per ſe agere.ibi.nu.1 21

Perſonæ honeſtæ non ſunt fuſtigandæ, ſed viles bene,Nic.Boër.de ſeditio.in 7.q.numero 50 85

Perſonæ ſeruiles vti meticuloſę ſiue ſocij inſtigatu,vel mandato, non conſueuerunt grandia delicta committere,M.Ant.Blan.de ind. num.372 399

Perſonæ quæ ab accuſando arceantur, Fran. Caſ.in quæſtio.cri.cap.1.nu.7 412

Perſonę omnes indiſtincte in criminalibus cauſis,an poſſint ſubijci torturę. Paul. Girl. de quæſtio.in 6.q.nu.1 436

Perſonis turpibus ſine tormentis non creditur,M.Ant.Blan.de ind.nu.381 391

¶Perſonaliter cōparere qs non cogit in cauſis pecuniarijs, niſi ſubſiſtente iuſta cauſa, Io. Ant.Rub.de poteſta.ꝓc.in 2.par.nu.1 c.43

¶Pertinacia in dubio non prẹſumitur, niſi de illa appareat,Io.Nic. Arelat. de hęret. not. 20.num.1 141

¶Pertinax hæreticus quis dicatur,Lud.Carer. de hęret.num.4 177

¶Perſuadens maleficium an,& qua pœna puniatur maleficio ſecuto.Paul. Girl. de pœn. omniſ.coi.in 10.q.nu.8 455

Perſuadens an cenſeatur opem, & auxilium maleficio preſtare. ibi.

Perſuadens an comprehendatur ſub ſtatuto imponente pœnam auxilium ſeu opem præſtanti maleficio,ibi.nu.9 456

¶Pedis furantis forma in terra humida an faciat indiciū,M.Ant.Blan.de id.n.416 c.394

¶Petens copiam indicioꝵ allegare debeat cauſam quare illam petat,ibi.nu.26 362

¶Petitio veniæ non eſt ſufficiens probatio delicti.Incer.Auct.de crim.læſæ maieſt.in 11. q.num.5 61

Petitio veniæ an indiciet,M.Ant.Blan. de ind. num.308 384

¶Phitoniſſæ qui ſint,Paul.Girl.de ſortilegi. in 2.q.num.7 106

¶Phyltra amatoria ab amante propinata, libidinis faciandæ gratia cenſetur,Fran.Caſ. de ind.tract.2.cap.2.nu.4 400

¶Phyſionomia mala an generet præſumptionem,M.Ant.Blan.de ind.nu.407 393

¶Phyſionomia mala facit preſumi in gñe quē ad ſcelera procliuū,ſicut à bona,bene ꝓſumitur,Frā.Caſ.de ind.tract.1.cap 6.n.1 c.399

¶Plaga in Iſrael ceſſauit Moyſe, & Aaron pro populo orantibus,Nic. Boër. de ſeditio. in 6.q.num.46 85

¶Plagiarij qualiter ſunt puniendi.Plac. de accuſ.tit.6 nu.19 6

Plagiarij fures,& effractores,vt plurimum damnantur in metallum,ibi.nu.22 ead.

¶Planetę ſinguli,menſe ſingulo operari dicuntur informatione infantis in vtero. Paul. Girl.de ſortil.in 14.nu.3 136

¶Plures in rixa per tractatum facta, faciunt vt omnes

omnes teneantur de occiſo, M. Ant. Blan. de ind. num. 226 — 378

Plures teſtes ſingulares ſuper diuerſis indicijs deponentes an coniungantur ad faciendum probationem, vt oriatur indicium ad torturam, ibi. nu. 366 — 389

Pluribus rixantibus ſi quis fuerit occiſus, contra inimicum, ſi de indiuiduo conſtet, præſumitur, & ex hoc is poterit torqueri, Fran. de ind. tract. 2. cap. 4. num. 3 — 401

¶Plus cui conceditur non debet, quod minus eſt denegari. Amb. de Antr. de q. n. 12 — c. 441

¶Poculũ amatoriũ miniſtrãs, qua ſit pœna afficiẽdus. Paul. Gir. de ſortil. in 12. q. n. 1 — c. 133

Poculum amatorium qui miniſtrat, punitur ſi inde mors ſequatur, ibi. nu. 2 — ead.

Poculum amatorium miniſtrans cauſa occidendi infantem in vtero, & cauſa fornicandi, homicida eſt, ibi. nu. 10 — 134

Poculum amatorium ſi ab aliquo propinetur, quæ in illo conſiderentur, ibi. nu. 11 — ea.

Poculum amatorium propinans quando puniatur, & quando non ibi. nu. 15 — ead.

Poculũ abortionis, ſeu amatoriũ miniſtrãs puniť, ſi ſumens inde moriať, ibi. nu. 18 — 135

Poculũ tradens abortionis, vt fœtũ edat immaturũ, qualř puniať, ibi. in 13. q. nu. 1 — ea.

Poculum amatorium dans mulieri ꝓgnanti ex quo moritur, an puniatur, ibi. nu. 8 — 136

Poculum miniſtrans cum ſortilegijs factum nedum punitur, ſed, & quod illud confecit puniri debet, ibi. nu. 10 — ead.

Poculi amatori quę ſit ſi mors ſequatur abſorbentis, ibi. in 12. q. nu. 12 — 134

Pocula abortionis dñr, quæ daní alicui vt fœtũ edat immatuꝝ, ibi. in 6. q. nu. 13 — 115

¶Pœna, vbicunque quis punitur vſque ad alterum gradum intelligitur de deſcendentibus à maſculis, non à fęminis, Mart. Lau. de cri. lęſę maieſt. in 10. q. — 48

Pœna mortis quibus, & quot inferatur modis Plac. de accuſ. tit 6. nu. 15. cum ſeq. car. 6. & Gul. Bon. de pœna mort. nu. 1. cum ſeq. car.

Pœna certa, & à lege ſtatuta debet imponi. Bonicon. de accuſ. num. 3 — 7

Pœna talionis hodie ſublata eſt, & quare, Frã. Caſ. in quæſtio. cri. cap. 6. nu. 8 — 424

Pęna talionis introducta eſt à lege antiqua media iuris prudẽtia, Cæſarea, & Pontificia. Io. Ant. Rub. de poteſta. ꝓc. in 1. par. nu. 9 — 22

Pœna talionis in qbus iudicijs locũ habeat, & in quibus non ibi. nu. 15. 24. & 34 — ea.

Pœna talionis habet locum in priuatis delictis vt in publicis, ibi. nu. 193. c. 30. & in 2. par. num. 5 — 43

Pęna Turpiliani non obtinet in priuatis delictis in d. 1. par. nu. 25 — 22

Pœna perpetui carceris ęquiparatur damnationis in opus publicum, ibi. nu. 99 — 25

Pœna perpetui carceris ex diſpenſatione poteſt commutari hodie. Paul. Girl. de hæret. in 7. q. num. 2 — 151

Pœna priuationis omnium bonorũ, cauſæ criminali æquiparari videtur. Io. Ant. Rub. de poteſta. proc. in 1. par. nu. 141 — 27

Pœna relegationis poteſt imponi pro crimine iniuriarum, ibi. nu. 208 — 31

Pœna capitalis aliquando pro iniuria ponitur, ibi. num. 214 — 32

Pœna ictus fuſtium relegationi ęquiparatur, ibi. num. 219 — ea.

Pœna quæ lędit æſtimationem æquiparatur pęnæ ictus fuſtium, ibi. nu. 252 — 34

Pœna depoſitionis ab ordine poteſt cadere in abſentem, ibi. nu. 244 — ead.

Pœna pecuniaria pro homicidio imponi poteſt, ibi. nu. 288 — 37

Pęna ſuccedens in locum alterius pęnæ debet ſapere eius naturam, ibi. nu. 195 — ead.

Pœna pecuniaria vbi eſt à ſtatuto pro homicidio impoſita, cui pœna iuris communis, receſſum videatur, ibi. nu. 297 — ead.

Pęna calũnię an poſſit per partẽ, & iudicem, accuſatori remitti ib. n. 380. & 382. cũ ſeq. — c. 42

Pęna l. q s, C. ad l. Iul. maieſt. non habet locum in ducibus, & proceribus, vt delinquẽs ꝯtra eoꝝ ſtatum puniť, quod limita vt per Mart. de Lau. de crim. læſę maieſt. in 1. q. — 48

Pœna d. l. quiſquis habet locum etiam in filio naturali tantum, ibi. in 20. q. — ead.

Pœna in capacitatis per d. l. quiſquis, inflicta filijs, an locũ habeat in filiabus. Incert. Auct. de crim. læſæ maieſt. in 5. q. nu. 1 — 57

Pœna d. l. q ſq s, quo ad incapacitatẽ ſucceſſiõis extraneoꝝ nõ trahiť ad filias, ibi. n. 18 — c. 60

Pœna d. l. quiſquis, quæ loquitur in filijs, ad nepotes an extendať, ibi. in 6. q. nu. 1 — 60

Pœna d. l. q ſq s, quæ infligiť filijs, an locum habeat in iam natis, ibi. in 3. q. nu. 1 — 67

Pœnam in crim. lęſæ maieſt. ad poſteros tranſmitti, qualiter intelligatur, Incert. Auct. de crim. lęſę maieſt. in 6. q. nu. 18 — 62

Pœna tranſiens in poſteros non comprehendit lineam fœmininam, Mart. Laud. de crim. læſæ

læſæ maieſt.in 15.q. 48
Pœna priuationis,nunquam ipſo iure imponitur,niſi in caſibus à iure expreſſis, Inc.Auc. de crim.læſæ maieſt.in 1.q.num.1 50
Pœna incapacitatis filiorum quo ad extraneorum ſucceſſiones,non debet ad filias extendi,ibid.in 5.q.num.6 58
Pœna incapacitatis ſpurij non trahitur ad nepotes,ibid.in 6.q.num.9 61
Pœna incapacitatis, & infamiæ quæ infligitur filijs non trahit̃ ad nepotes,ibi.nu.28 63
Pœna ante delictum cōmiſſum remitti pōt, & q̃ ex alieno puniť delicto,ib.in 8.q.n.8.c.65
Pœna quæ infligi poſſit pro delicto vniuerſitatis,Nic.Boër.de ſedit.in 7.q.nu.16 82
Pœna mitior, & benignior in delictis eſt accipienda,ibi.in 6.q.num.20 79
Pœna extrahentium aliquem de eccleſia, qualis ſit hodie de iure canonico,ibi.n.58. c.86
Pœna nō debet ulterius progredi, q̃ delictum. Odof.de percuſſ.num.11 87
Pœna ſortilegoꝝ in foro iudiciali canonico q̃ ſit,Paul.Gir.de ſort.in 11.q nu.3 129
Pœna ſortilegis imponenda eſt arbitraria, ibi. num.7 170
Pœna vltimi ſupplicij punitur quis q̃nque pro homicidio ſine dolo cōmiſſo,ibid. in 12.q. num.3 133
Pœna legis Corn.de ſicarijs, eſt hodie de pœna capitis,ibid.num.5 ead.
Pœna poculi amatorij quæ ſit, ſi mors ſequať abſorbentis,ibi.nu.12 134
Pœna quæ ex vnius delicto oritur,q̃nq; ad nō peccantem extenditur, Paul.Gir.de relaxat. carcerat.in tit.de ſent.& pœna. executio. in 3.q.num.3 304
Pœna calumniantis eſt ſupplicij ſimilitudo,ib. in tit.de cal.in 2.q.num.1 316
Pœna S.C.Turpill.eſt in quinque auri libris fiſco applicandis,ibi.num.2 ead.
Pœna maior eſt amiſſio oīum bonoꝝ,q̃ mors. M.Ant.Bl.de ind.num.127 369
Pœna corporalis quantumlibet leuis,quacūq; pecuniaria maior eſt,Paul.Girl.de q. in 7.q. num.5 438
Pœna q̃nq; infligitur pro crimine ignoranter perpetrato,Paul.Girl.de pœ. omniſ. coit.in 2.q.num.11 448
Pœna delicto commenſurari debet, vt pro modo delicti ſit,& plagarum modus,ibi.in 6.q. num.7 451
Pœna minor clerico infligitur pro adulterio, & alijs minoribus criminibus, q̃ pro inceſtu aut ſodomia,ibid.num.9 ea.
Pœna plurium eidem opem præſtātium an ſit vniformis,ibi.in 9.q.num.20 457
Pœna adulterij eſt capitalis quæ infligitur etiā ijs, qui mulieribus Hebræis ſe commiſcent, ibid.in 12.q.num.3 458
Pœnæ remiſſione prohibita, prohiberi cenſetur eius diminutio, Inc.Auct. de crim.læſæ maieſt.in 8.q.num.5 65
Pœnæ ob delictum paternum remiſſio facta filio remiſſio ampliſſime extendi debet, ibid. in 10 q.num.2 66
Pœnæ alteratio,& in ſententia, & poſt fieri poteſt.Gond.de hæret.in 17.q. num.6 167
Pœnam non meretur,qui lege permittente quicquam operatur, Frā.Br.de ind.in 5.q.2.par. num.29 car.346.& Paul.Gir.de pœ. omniſ. coit.in 4.q.num.5 450
Pœnam homicidij iuſta cauſa, & dolor diminuit,Fr.Caſ.de ind.tract.7. nu. 20. car.405. & in tract.de torm.cap.18.num.14 419
Pœnæ in multiplici conſiſtunt ſpecie, Plac. de acc.tit.6.num.14 6
Pœnæ ſm facti qualitatem, turpitudinem, aut ſcandalum ſunt aggrauandæ,aut moliendæ. Paul.Girl.de ſortil.in 17.q.num.4 138
Pœnæ quæ ſimul,& pro quibus criminib.infligi poſſunt . Paul.Girl.de relax.carcer.in tit. de ſent.& pœna.exec.in 1.q.nu.2 303
Pœnæ ſuos tantum tenent,& ſequuntur auctores,Paul.Girl.ibi.in tit.de abſol.iuta.in 5.q. num.1 308
Pœnarum genera quot de iure ciuili.Ioā.Ant. Rub.de pot.proc.in 1.par.num 259 34
Pœnas delictoꝝ minuendi augendi ue, quæ iuſtæ cauſæ cenſeantur.Gondiſſal.de hæret. in 17.q.num.2 167
¶ Pœna in crimine hæreſis ad ſecundum gradum extenditur,Inc.Auct.de crim.læſæ maieſt.in 6.q.num.5 61
Pœna quæ infligitur abiurantibus hæreſim, Gond.de hæret.in 20.q.num.11.cū ſeq.170
Pœnę augmentū,aut diminutio in crimine hęreſis, ēt poſt ſniam fieri pōt, in ceteris verò delictis,in ipſa ſnia fieri debet, non ēt poſt. intellige ſane.Gond.de hær.q.17.n.5.c.167
Pœnæ pecuniariæ an & q̃ñ, & ad qđ hæreticis imponi poſſint, Gondiſſ.ibid.in 8.q.numero 6 159
Pœnæ quæ filij hæreticorum à iure infligunť, an ad baſtardus,aut ſi inanis illegitimos ex-

tendãtur,ibi.in 23.q.nu.3 173

Pœnæ quæ filij hæreticorum irrogantur, an
etiam ad liberos ante paternam hęreſim na
tos extendantur,ibi.nu.5 174

Pœnæ hæreticorum ordinarię quę ſint,& q̃ ex
traordinariæ,& an pœna ignis iure canonũ
& regni,& an priuilegium perſonæ operet,
& an ſecularis cogi poſſit ad imponendã ta
lem pœnã,& an requiratur incorrigibilitas,
vt degradari poſſit,&per quos degradari de
bent,& de forma degradationis, Lud. Car.
de hęret.nu.132.133.& 134 190.191

Pœnæ hęreticorum ordinarię qualiter euadan
tur,& extraordinariæ, & primo ſi abiuraue
rit hæreſim,& redierit ad fidem,& ſi volue-
rit iurare an ſtatim habeatur pro hęretico,
& quæ ſit pœna relapſis,& an bona recupe-
rent,ibi.nu.159 193

Pœnæ ꝯtra receptatores,fautores,& credentes
an ꝯcurrant cumulatiue, ex quo diuerſę ſm
diuerſas leges, an nouas tm̃, & q̃n diuerſæ
pœnæ ſunt appoſitæ de iure ciuili, & cano-
num an oẽs imponi põt,ibi.nu.165 195

¶Pœnitẽtia ſuſpecto de hęreſi iniungẽda eſt,iu
ratoria .ſ. cautione,alia ve ſecuritate adim-
plendæ pœnitentiæ poſtmodum exacta,nec
non certa pœna adijciendo ſi non impleue-
rit,Gond.de hæret.in 15.nu.12 166

Pœnitentia locũ nõ hẽt in criminibus atrocio
ribus,Paul.Girl.de hæret.in 5.q.nu.2 c.147

Pœnitentibus veniã damus, eſt ꝓpoſito indefi
nita,vł æquipollens,ibi.nu.14 149

¶Ponens videtur fateri contenta in poſitioni-
bus,Io.Ant.Rub.de poteſta.proc. in 1. par.
num.287 37

¶Pontifex Romanus conſultius ageret, ſi ar-
dua quęque conuocato concilio decideret,
Gund.de hæret.in 7.q nu.4 157

Pontifex Romanus poſſet Angelum excom-
municare,& in iudicio damnare, ſi fieri poſ
ſet vt ille de fide male ſentiret,ibi.nu.5 ea.

Pontifex errans in ijs quæ fidei ſunt, damna-
ri à concilio poteſt,ibi.nu.6 ead.

Pontifici Romano optimum eſſet,ſi quid ſuper
fide dubij ſuboriretur, id generali concilio
decidere,ibi.nu.3 ead.

¶Populus ex decem hominibus conſtitui põt,
Nic.Boër.de Seditio.in 3.q.nu.3 75

Populus quando licite ſe poſſit congregare ſi-
ne ſuperioris aut ſuorum iudicum auctori-
tate,ibi q.5.nu.1 76

Populus ſeditionem vel tumultum faciẽs qua-
liter puniri debeat,ibi.in 7.q.nu.6 81

¶Porrectio libelli p accuſatorẽ facta, nõ eſt de
ꝓceſſu,M.Ant.Blan.de ind.nu.333 386

¶Poſitioni duo ꝯtinenti rñdens,ſi dicat de vno
nõ credere,an de alio fateri credatur, Fran.
Caſ.de ind.tract.9.cap.1.nu.5 416

¶Poſſe non dicitur, qui ſine adiutorio non po
teſt,Io.Fran.Ponz.de Lam.nu.57 95

¶Poſſeſſor bonæ fidei quatenus precium rei
alienatæ teneatur reſtituere,Paul.Girl.de re
laxatio.carcerator.in tit.de beneficio,& in-
dulg.prin.in 5.q.nu.2 306

Poſſidens in pari cauſa prioris eſt cõditionis,
Paul.Girl.de hæret.in 6.q.nu.5 151

¶Potens prohibere nec prohibens, an habeat
indicium contra ſe,M.Ant.Blan.de ind.nu-
mero 333 386

Potens hominem à morte liberare nec liberãs
occidere videtur,ibi.nu.334 ead.

¶Potentiam Dei attribuens creaturæ hæreti-
cus eſt cenſendus, Paul. Girl. de hæreticis,
in 2.q.num.3 145

¶Poteſtas an poſſit delinquentem ante tempus
ſuę cognitionis inquiſitum vel accuſatum
bannire, ſi maleficium fuit occultum, Nell.
de bann.in 2.par.1.temp.nu.3 207

Poteſtas,ſi ſtatuto cauetur, ꝙ de robaria com-
miſſa per annum ante non poſſit cognoſci,
an poſſit bannire eum,qui incepit derobare
per annum ante,& poſtea continuauit roba
riam,ibi.nu.4 208

Poteſtas an poſſit bannire forenſem alibi fu-
rantem, ſed portantem in locum iuriſdictio
nis,ibi.num.5 ead.

Poteſtas an poſſit bannire aliquem alium offi
cialem in officio delinquentem, officio du-
rante,ibi nu.10 209

Poteſtãs qui ignorãter cœpit bannitum an de
beat hr̃e præmium quod datur capienti ban
nitũ,Nel.ibi.in 2.par.2.temp.nu.22 249

Poteſtas ciuitatis an poſſit rebannire,Nel.ibi.
in 3.par.2.temp.nu.65 282

Poteſtas q vltimis qndecim diebus non poteſt
quẽ eximere de bãno,an poſſit ꝓnũciare eũ
eximendũ eſſe,& qd de officialibus q prohi
bent rebannire ex bannitos, an ſaltẽ poſſit
ordinare qualiter debeant rebanniri, ẽt ali-
quid detrahendo ſolennitatibus in reban-
niendo antea requiſitis,ibi.nu.81 286

Poteſtas hñs arbitriũ ꝓcedendi ſm ſuã ꝯſcien
tiã, an poſſit ſupplere defectum ꝓbõnis in-
dicij.Guid.de Suz.de ind.nu.96 326

Poteſtas,

Poteſtas, an inculpatum de crimine ſponte ſe ingerentem torturæ, poſſit licite torquere, ſi alias ei non liceat de iure, Fran. Brun. de ind. in 7.q.2.par.nu.8 354

Poteſtas informationes ab offenſo, vel ſyndico debet habere de delicto, & vicinorum nomina, & teſtium, ſcripta tenere debet, ibi. in 9.q.num.3 355

¶Practica iudicum cadauera inſpicientium, & vulnera deſcribentium, M.Ant.Blan.de ind. num.20 367

¶Præcedentia declarant̃ p ſequẽtia, & ecõtra. Io.Fran.Ponz.de lamijs, &c.nu.44 94

¶Præceptum in lege magnum eſt, obedientiã magiſtratibus per ſubditos præſtari. Iac. de Arena de bannit.nu.36 201

¶Præconi ſoli an credatur ſi dicat ſe citaſſe, ib. num.13 199

Præconia vox paucis innoteſcit, Incert. Auct. de mo.proced.cont.apoſt.nu.3 196

¶Prædicamenta, circa quæ videtur verſari omnia quæſtio, ſunt decem, Fran.Caſ.de ind.in prin.num.11 395

¶Prædones Conſtanſienſes, & Ebreicenſes agrum Pariſiorum populati ſunt, Nic. Boër. de ſeditio.in 1.quæſt.nu.28 72

¶Pregnantem necans, morte naturali puniri debet, Gul.Bon.de pœna mort.nu.5 444

¶Prelatus ſolus vbi eſt diffamatus, inquiri poteſt tam in capite q̃ in membris, Bonic. de accuſ.num.37 11

Prelatus ꝓcedere põt quacũq; via melius põt, vt attingat criminib. veritatẽ, ibi.nu.49 c.12

Prælatus ſuã ſed nõ eccleſiæ iniuriã remittere põt, Io.Fran.Ponz.de lamijs, nu.85 99

Prælatus eccleſiaſticus iuriſdictionẽ tꝑalẽ hñs qualiter iuſtitiam executioni mandare debeat, Nic.Plou.de irreg.nu.23 102

¶Præmeditatum maleficium non preſumitur, niſi appareat de antecedenti propoſito, & quomodo id probari poſſit, Fran. Caſ. de ind.num.1.el 4 397

¶Præmeditatum an præſumatur ſi non apparet de pura rixa, & in quibus caſibus fallat, ibi. num.5.el 1 ead.

¶Premium quod dat̃ capiẽnti bannitum an debeat diuidi inter eum, & fiſcum, Nel.de bãn. in 2.par.2.temp. num.18 248

¶Præmium, ſi ſunt plures capientes bannitum, an debeatur vnicum inter omnes, an plura, ibi.num.20 ead.

¶Præmium an debeatur capienti, ſtante ſtatutũ quod dat 50.capienti bannitum in pecunia, & centũ capienti bannitũ in perſona, bãnitus in mille, q̃ ſi nõ ſoluerit intra mẽſem intelligebatur bannitus in perſona, fuit intra menſem captus, & preſentatus, deinde elapſus eſt menſis, & non ſoluit, ibi.nu.21 ea.

Præmiũ an alicui debeatur, ſi vno ſtatuto cauet̃ ꝙ capiẽs ex bannitũ habeat cẽtũ, & alio ſtatuto cauet̃ ꝙ hoĩes de villa teneantur trahere ad rumorẽ, & capere malefactorẽ ac exbãnitos, & q̃dã fuit ad capiendũ Titiũ ſciens eũ eſſe bãnitũ, & cũ Titius fugeret eleuauit rumorẽ, ꝓꝑ quod homines de villa inſecuti ſunt eũ, & illũ cœperunt, ibi.nu 23 249

Præmium an habere debeat Titius ſi ſtante eodem ſtatuto. Titius ſciens Caium bannitũ, ignorans tamen ſtatutum cœpit Caium, & poteſtati preſentauit, ibi.nu.24 ead.

¶Prenoſcere, & pronunciare de futuris quando liceat, & quando non, Gond.de heret. in 9.q.num.7 161

Preparamenta ad aliquid faciendum ſufficere dicuntur, vt ipſum fructũ cenſeatur, Nic. Boër.de ſeditio.in 7.q.nu.39 84

Preparatoria in adulterio adulterium probatur, M.Ant.Blan.de ind.nu.69 366

Præparatio, & ordinatio varijs modis demonſtratur, ibi.nu.68 365

Preparationes, & ordinationes faciunt indicium ad penſamentum, ibi.nu.67 ead.

¶Preparatum. Qui in preparato habet cauſam etiam in connexo preparante habet, Ant. Columb.in for.proced. extraor. in controuer.crim.art.77 465

¶Preſcriptio aduerſus heretici accuſationem, an, & quanto tempore procedat, Gond. de heret.in 22.q.nu.3 172

Preſcriptio, an in caſibus in quibus banniti nõ perdunt bona eis exiſtentibus in banno, currat, Nel.de bãn.in 1.par.2.tẽp.nu.19 c.223 Cetera vide ſupra in ver. Conreus.

¶Preſens vr̃, qui accuſatus ſemel comparuit in iudicio, licet poſtea ſe abſentet, Io. Ant. Rub.de poteſta.proc.in 1.par.nu.60 23

Preſens quatenus cenſeatur qui procuratorem dimiſit, ibi.nu.63 ead.

Preſentia vera requiritur, non autem interpretatiua in cauſis grauibus, ibi.nu.64 ea.

Præſentia partis an faciat ꝙ confeſſio extraiudicialis faciat plenam probationem, M. Anton.Blan.de ind.nu.210 376

Præſentia ſi delicto adhibeatur, deliberationis

indicium oritur, modo illa pñtia fiat animo ſe immiſcendi, ſi opus eſſet. Secus ſi forte fortuna, & quando quis dicatur adeſſe cauſa ſe immiſcendi. Fran. Caſ. de ind. num. 10 c. 402

Præſentia adhibita delicto facit indicium occulti auxilij, ſi perſonæ fuerint ante delictum congregatæ, ibi. num. 8 414

Præſentia iudicis ſupplet tum defectum curatoris, Ant. Columb. in for. proced. extraord. in controuer crim. art. 174 469

¶ Præſentans An ſtante ſtatuto, q bānitus pñtans bānitū rebānitur, ſi eſt bānitus de pari vel minori crimine, an pñtans bānitum pro homicidio facto cum armis debeat rebāniri à bāno ſibi dato ꝑ homicidio facto cū veneno. Neil de bān. in 3 par. 2. temp. n. 8. c. 270

¶ Præſides, ſeu iudices ius concedendi liberam mortis facultatem non habent, Plac. de acc. tit 6. num. 17 6

¶ Præteritum facit præſumi in præſens, M. An. Blan. de ind. nu. 243 379

¶ Præſumptio iuris violenta dicitur, & quid operetur, Guid. de Suz. de ind. nu. 98 327

Præſumptio uiolenta ꝯtra aliquē, q quēpiā occidi fecerit, qualr̄ probetur, ibi. nu. 101 ea.

Præſumptio maior tollit minorē, Io. Fr. Ponz. de lam. nu. 42 94

Præſumptio in quibus ſufficiat criminibus, vt ad ꝯdemnationem deueniatur, Frā. Brun. de ind. in 4 q. 1 par. num. 7 336

Præſumptio affirmatiua per negatiuam tollit, ibid. in 5. q. num. 5 338

Præſumptio minus eſt, q̄ indicium, M. Ant. Bl. de ind. nu. 248. car. 379. & Fran. Caſ. de ind. num. 2. el 2 397

Præſumptio quo ad indicium genus dicitur, M. Ant. Blanc. de indic. num. 251 380

Præſumptio plures gradus habet, ibid. numero 252 ead.

Præſumptio ex conſuetudine oritur, ibid. numero 4 1 393

Præſumptio iuris, & de iure dicitur indicium euidens, Fran. Brun. de ind. in 8. q. n. 3. c. 355

Præſumptio illa cenſetur potior, quæ raro reperitur proximior, ibi. num. 5 ea.

Præſumptio iuris, & de iure non recipit probationes in contrarium, ſecus de præſumptione iuris. Fran. Caſ. de ind num. 11 397

Præſumptio propoſiti inſurgit contra illum, q aſportauit bona ſua de loco, vbi homicidiū commiſit, ad locum, ad quem poſtea confugit, vel ſi bona, vel eorum maiorem partem alienauerit, ibid. num. 5. el 2 402

Præſumptio quid ſit, & quotuplex, Paul. Gir. de q. in 3. q. num. 6 433

Præſumptio hominis quæ dicatur ibid.

Præſumptio ſimplex iuris quid ſit ibid.

Præſumptio facti quæ ſit, & quæ iuris, ibidem num. 7 ead.

Præſumptione vbi iudicatur, moderanda eſt pœna, Gond. de hæret. in 13. q. nu. 22 165

Præſumptiones ꝯtrarijs eludunt ꝑſumptionib. Fr. Brun. de ind. in 5. q. 1. par. num. 1 337

Præſumptionibus euidentiſſimis hæreſis probatur, non etiam leuibus. Gondiſ. de hæret. in 13. q. num. 21 165

Præſumptionibus nemo damnari debet, ſed ꝓbationibus luce clarioribus, cum de hominis uita agitur, Fran. Caſ. de ind. nu. 3 411

in Præſumendo crimine plus proſequitur qui pœnam ſanguinis timet, q̄ qui non timet, Iac. de Are. de q. nu. 12 427

¶ Præuaricari quid ſit, Plac. de accuſ. tit. 4. numero 3 4

¶ Presbyter excommunicatio, vel ſimpliciter ſuſpenſus ab ordinibus ſuis efficitur irregularis ſi in acolythatu miniſtrauerit. Nic. Pio. de irreg. num. 31 104

Presbr̄ mulierē amplexatus, cauſa benedictionis impartiendæ hoc ipm ꝑſumit feciſſe, Fr. Brun. de ind. in 4. q. 1. par. num. 9 337

Presbr̄, ſeu clericus qualiter olim pro fornicatione puniebatur, & qualr̄ hodie. Paul. Gir. de pœn. omn. coi. in 9. q. nu. 3 454

Presbyteri an, & qñ ſint torquēdi. Gui. de Suz. de ind. nu. 18 319

Presbr̄i non ſunt torturæ ſupponendi, licet ſint clerici de iure ciuili, ibi. nu. 107 328

¶ Pretium. vide ſupra in ver. Alienatio.

¶ Princeps an, & qñ poſſit facere per ſuum reſcriptum, q admittatur procurator in cauſa criminali, Io. Ant. Rub. de pot. procur. in 2. par. num. 108 25

Princeps timore inimicorum ſuorum, vel hoſtiū dimittens caſtrum, vel ciuitate non perdit poſſeſſionem, Mart. Laud. de crim. læſæ maieſt. in 5. q. 48

Princeps ſupremus vaſallum priuare nequit, niſi per ſententiam culpa conuicta, Inc. Auc. de crim. læſæ maieſt. in 1. q. nu. 12 51

Princeps rem ſuam infeudando de nouo, legē quam vult dicere poteſt, ibi. in 2. q. nu. 3. c. 53

Princeps facere poteſt ut factum pro non facto habeatur, ibi. num. 6 54

prin-

Princeps in dubio præſumitur uſus iure cõi, non gratia ſpeciali, ibi. in 3.q.nu.11 57
Princeps an poſſit filio reſtitui a pœna crim. læſæ maieſt. gratiam concedere, vt delictum patris remittentis ei non noceat, ibid. q. 8. num. 1 65
Princeps non poteſt aliquid turpe, vel inhoneſtum facere, & licet ſit dñs legum, non tñ eſt dñs morum, ibid. num. 2 ead.
Princeps in his caſibus diſpenſare poteſt, in q- bus & legem condere, ibid. num. 10 66
Princeps inhabilẽ ex delicto paterno, tractans vt fidelem vaſallum, an cenſeatum eum rehabil taſſe, ibid. in q. 12. num. 1 68
Princeps vaſallum poſt feloniam cõmiſſam, vt ſuæ curiæ parem vocans, an cenſeatur ei cul pam remiſiſſe, ibid. nu. 2 ead.
Princeps occupatori violento ciuitatis, vel prouinciæ, non poteſt ipſam ꝯcedere. Nic. Boër. de ſedir. in 6. q. num. 24 79
Princeps non debet ſe immiſcere reb. ſpũalib. Io. Fr. Ponz. de lam. &c. num. 3 89
Princeps legibus non ligatur. Inc. Auct. de mo. proc. conr. apoſt. num. 19 197
Princeps nomini grãm ꝯcedere dr̃ cum iniuria tertij. Paul. Gir. de rel. carc. in tit. de benef. & indul. prin. in 4. q. nu. 2 306
Princeps & Senatus famam reſtituere poſſunt, ibid. in 6. q. num. 2 ead.
Princeps omne bonum de officialib. ſuis p̃ſumit, niſi ꝯtrariũ manifeſte appareat, & doceatur. Gui. de Suz. de ind. nu. 86. car. 325. Bal. de q. cap. 3. nu. 6. car. 435. & Fr. Brun. de ind. in 5. q. 2. par. num. 30 346
Princeps poſt ſententiam latam, ad ꝯfeſſionem factam in tormentis, defenſionem concedit, ſi de innocentia damnati conſtiterit, Gui. de Suz. de ind. & tort. nu. 64 323
Princeps habet arbitrium in ſanguine mali hominis, Ant. Col. in for. proc. extraor. in controuer. crim. art. 2 462
Princeps non tollit ea quæ ſunt naturalia, ibi. art. 5 ead.
Principis proprium eſt iuſtitiam exercere, Io. Fr. Ponz. de lam. nu. 31 92
Principis ſtudiũ eſſe debet, ut populus ſibi ſubditus, bene uiuat, ibid. num. 33 93
Principi concedenti ſaluumconductum, nõ eſt facile credendum, ſi aut tyrannus eſt, aut nõ ſolet fidem datam ſeruare, Io. Ant. Rub. de pot. proc. in 1. par. nu. 320 39
Principi congruit ſalutem populi tueri, & maglis hominibus prouinciam purgari, Paul. Gir. de rel. carcer. in ti. de benef. & indulgen. prin. num. 2 340
Cetera uide ſupra, in ver. crimẽ læſæ maieſt.
¶ Principalis perſona quæ accuſatur, an ſubijci torturæ debeat, Amb. de Antr. de quæſtio. nu. 15 442
Principales perſonæ ſunt etiam ad veritatem eruendam quæſtioni ſupponendæ. Guido de Suz. de ind. num. 84 355
¶ Priuata denunciatio per quos fiat, Boni cõt. de accuſ. num. 11 8
¶ Priuatio omnium bonorum cauſæ criminali parificari videtur, Io. Ant. Rub. de pot. proc. in 1. par. num. 250 34
Priuatio nunquam inducitur niſi ſpecialiter exprimatur, Inc. Auct. de crim. læſæ maieſt. in 5. q. num. 5 58
Priuationis pœnam ſi ipſo iure impoſitam nõ conſtet, interpretatio fit, vt in ea requiratur ſententia, ibid. in 1. q. nu. 6 51
¶ Priuatus accipiens bannitum in alterius territorio, an præmietur virtute vnius ſtatuti, an vero puniatur virtute alteris ſtatuti, Nel. de bann. in 2. par. 2. temp. nu. 29 250
¶ Priuilegiatus non torquetur excepto in crimine læſæ maieſt. Mart. Laud. de crim. læſæ maieſt. in 23. q. 49
Priuilegiatus an torqueatur in crimine hæreſis. Lud. Car. de hæret. num. 117 198
Priuilegiati ne poſſunt torqueri tormento ſecundi gradus torturæ poterunt ſupponi. Paul. Girl. de qõ. in 4. q. num 6 435
¶ Priuilegium filijs conceſſum ſi ad nepotes non extẽdatur, nec odium, Inc. Auct. de cri. læſæ maieſt. in 6. q. nu. 8 61
Priuilegium perſonæ an operetur in crimine hæreſis, Lud. Car. de hæret. num. 132 150
¶ Probandi onus incumbit accuſatori, & accuſato qñ q s fugit, ſed qñ q s non aufugit, incũbit ſolũ accuſatori, Fr. Ca. de id. n. 27. 409
¶ Probatio non admittitur contra præſumptionem iuris, & de iure, Io. Fr. Põz. de lam. nu. 60. car. 96. & Ioan. Nic. Arel. de hæret. in 42. nota. num. 2 143
Probatio contra præſumptionem iuris, & de iure admittitur per confeſſionem, Nell. de bann. in 3. par. 1. temp. nu. 6 212
Probatio in crimine hæreſis per quæcunque probationum genera fieri poteſt. Gondiſſ. de hæret. in 13. nu. 1 163
Probatio indiciorum vt quis quæſtioni ſubijciatur

ciatur, qualis eſſe debeat.ibi.nu.4 ea.
Probatio requiratur quando publice hęreticus prædicat.Lud.Car.de hæret.nu.123 189
Probatio plena an inducatur ex fuga.Pau.Gir. de relax.carcer.in tit.de fuga. in 1. quæſtio. num.1 314
Probatio ſemiplena tantum ex fuga inducitur. ibi.num.2 ea.
Probatio ſemiplena in ciuilibus facit indiciū in criminalibus.M.Ant.Blanc.de ind.numero 224 378
Probatio indirecta in criminali cauſa ſępe conceditur.Fran.Caſ.de ind.nu.2.el 1 397
Probatio negatiua nō admittitur in probatione intuitiua, vt quando teſtes deponunt vidiſſe factū,& ſunt in ſufficiēti numero,&qñ q̃litas teſtiū eſt ĩ iure approbata.ibi.n.5. ea.
Probatio conjecturalis eſt triplex,circa ea quæ indicant delictum,ſed non propoſitū. Fran. Caſ.de ind.tract.10.num.3 407
Probatio quæ fit per viſum, omnibus alijs eſt maior,& tunc dicitur plena probatio, quando fit per duos teſtes de viſu omni exceptione maiores.ibi.cap.1.num.1 ea.
Probatio contra indicia etiam indubitata admittitur.ibi.nu.7 411
Probatio ſemiplena releuat accuſatorem à calumnia niſi reus contrarium plene probet. Fran.Caſ.in quæſt.cri.cap.5.nu.5 424
Probatio dr̃ actus rem dubiā educēs in lucē cognitionis.Pau.Gir.de q.in 3.q.nu.12 433
Probatio per euidentiam facti quę dicatur.ibi. num.14 ea.
Probatio aliþi quomodo fiat. Ant.Columb.in for.proced.extraiu.in controuer. crim. art. 64.65.66.& 67 465
Probatio ſeu confeſſio eſt fienda iudici in iudicio, alias non ſufficit ad condemnandum in criminalib᷒,licet ſufficiat ad torturā nec hēt vim plenæ probationis.ibi.art.187 469
Probationis, & inueſtigationis veritatis, dantur diuerſi gradus. M.Ant.Blanc.de ind.numero 321 385
Probationi alicui quoties ſtare neceſſe eſt, ita ꝙ contraria probatio prohibetur nequaq̃ tamen prohibita cenſetur probatio concludens talem probationem minime legitimā eſſe.Gond.de hæret.in 21.q.nu.10 402
Probationes leuiores ſufficiunt cōtra priuatū, q̃ ꝯtra pręlatum.Bonic de accuſ.nu.41.c.12
Probationes liquidiſſimæ requiruntur, anteq̃ pœnę priuationis incurratur.Incer.Auct.de crim.læſæ maieſt.in 11.q.nu.4 67
Probationes in crimine hæreſeos debent luce meridiana eſſe clariores, Ioan. Fran. Ponz. de lam.nu.67 97
Probationes in criminalibus luce clariores eſſe debent.Ioan.Nic.Arel.de hæret.nota.26. num.1.car.141.Paul.Gir.de hæret.in 5.qō. num.18. car. 150. & de relax.carc.in tit.de abſolut.innocen.in 6.q.nu.2 308
Probationes diuerſi generis nō iunguntur ad condemnandum in criminalibus. Guid. de Suz.de ind.num.103 327
Probationes multæ ſemiplenæ non coniungū tur, ad faciendam vnam probationem plenam,licet bene ad indicium faciendū. Fran. Brun.de ind.in 2.q.1.par.nu.6 330
Probationes anguſtari non debent. M. Ant. Blan.de ind.nu.159 327
Probationes factæ in ciuili,non probant in crīminali.ibi.nu.210 377
Probationum initium non debet accuſator de domo rei ſumere. Niſi ſint actus iam recepti in iudicio, quos haberet apud ſe accuſatus. Ant.Columb.in for.proced.extraor.in controuer.cri.art.93.& 94 466
Probationibus an,&quando renunciari poſſit in criminalibus. Ioan.Ant.Rub.de poteſta. proc.in 1.par.nu.173.174 29
Probatum ſemel,improbari non debet. Iac.de Are.de banni.nu.43 201
¶ Proceditur,in crim. læſæ maieſt. ſummarie, de plano,ſine ſtrepitu,& figura iudicij.Martin.Lau.de crim.læſæ maieſt.in 47.q. 49
Proceditur in regno ſola via inquiſitionis, & extraordinaria. Ant.Columb.in for.proced. extraord in controuer.cri.art.14 463
Procedere in delicto qd ſit,&qd ipm ꝯſumare. Nic.Boēr.de ſedit in 7.qō.num. 40 84
Procedi qñ poſſit ſuper eodem crimine iam cōpoſito,aut abolito. Paul.Girl.de relax.carc. in tit.de pœnā,comp.in 6.qō.nu.3 312
¶ Proceres. In proceribus non habet locum vt delinquens contra eorum ſtatum puniatur ſm formam l.quiſquis. C. ad l. Iul. maieſt. Mart.Laud.de cri.læſæ maieſt.in 1.q. 48
¶ Proceſſus criminalis cum procuratore factus an valeat. ſi nihil contra procuratorem opponitur. Ioan. Ant.Rub.de poteſta.procur. in 1.par.num.162 28
Proceſſus formatus cū procuratore ſup vulnere,an ſecuta morte ſit validus, ita ꝙ ꝯtra vulnerātē,de morte ꝓcedi poſſit,ib.nu.93.c.25

Proceſſus factus contra abſentem, neglectis al legationibus cauſarum abſentiæ an ſit nullus,ibi.nu.189.&191.car.30.& nu.334.c.40

Proceſſus criminalis in quo non admittitur procurator,an reddat nullus ,ſi interueniat ꝓcurator,licet nõ opponat.ib.nu.368.371.378.381.388.391.393.& 400 c.41.42.43

Proceſſus an fieri poſſit,& procedi contra ciita tũ ꝯtumacem,Lud.Car.de hær.n.112.c.188

Proceſſus qualis fiat in cauſis incarceratorum. Bal.de carcer.cap.2.nu.6 302

Proceſſus,&teſtes dati per iudices reis diuerſis nominibus nuncupantur. M. Ant.Blan. de ind.num.50 304

Proceſſus fit ſummarius in leuibus criminibus Paul.Girl.de quæſt.in 5.q.nu 4 437

Proceſſus in criminalibus nõ debet eſſe obſcurus,nec incertus.Ant.Columb.in for.ꝓced. extraord.in controuer.crim.art.82 465

Proceſſus inordinatus veram confeſſionẽ ſpõte,& expreſſe factam non vitiat,quin ex illa non poſſit reus ꝯdemnari.ibi.art.219 471

Proceſſu non formato, non deuenitur ad tormenta,& an id procedat in manifeſto,& notorio criminoſo,& in inuento in flagrãti crimine.Fran.Caſ.de torm.cap.3.nu.1 413

de Proceſſu hæreticorum, vide plura per Lud. Car.de hæret.nu.102 186

¶ Proclamare bona accuſati, poteſt officialis. Ant.Colum.in for.proced.extraord.in controuer.cri.art.153.154 468

¶ Procurare verbum quam ſit latiſſimum.Ioã. Ant.Rub.de pot.proc.in 1.par.nu.162.c.35

¶ Procurator licet interuenire non debeat,ſi tamen interueniat,& non excipitur, valet qđ cum eo agitur. Bonic.de accuſ.nu. 3 7

Procurator cum mandato generali, nunquid abſentiæ cauſas proponere poſſit. Ant. de Cana.de excuſato.in 2.par.nu.23 16

Procurator an conſtitui poſſit ad crimina perſequenda, vbi proceditur per viam inquiſitionis ſeu denũciationis. Ioan.Ant.Rub.de poteſta.procur.in 1.nu.12 22

Procurator ꝯſtitui non põt ex parte inquirentis aut denũciãtis in crimine publ.ib.nu.13.ea.

Procurator admittit, vbi abſens ꝯdemnari põt in criminalib.& an ſemꝑ locũ habeat ib.nu. 31.c.22.& vide n.279.285.c.36.n.331.c.39

Procurator admittitur in ciuilibus, etiam vbi de crimine ciuiliter agitur.ibi.nu.36 22

Procurator interuenire poteſt in cauſa famæ. ibid.num.38 ea.

Procurator in actione populari ex parte rei poteſt admitti.ibi.nu.47 23

Procurator ꝯſtitui põt ab accuſatore,in ijs caſibus in qbus ceſſat pœna talionis,ib.n.53.ea.

Procurator quare non poſſit conſtitui in criminalibus ex parte rei,ibid.num.54.64.72.73.& 74 23.24

Procurator an admittatur ex parte rei in criminalibus,vbi iudicium non poſſet reddi eluſorium,ibi.num.54 ea.

Procurator poteſt conſtitui in cauſa relegationis ſecundum veram opinionẽ,ib.nu.62.ea.

Procurator,cur vbi proceditur contra abſentẽ non admittatur.ibi.nu.70 ea.

Procurator fruſtra interuenit ad proſequendũ crimen publicum.ibi.nu.76 ea.

Procurator ꝙ non poſſit conſtitui in crimine publico,ſiue imponuntur pœna corporalis, ſiue pecuniaria, Angeli noua opi.nu.78. ea.

Procurator an admittatur in cauſa ſuſpecti tutoris.ibi.nu.86.35.& nu.264.268 35

Procurator an admittatur in criminibus,vbi ꝑ viam inquiſitionis proceditur.ib.n.87.c.24

Procurator non admittatur ad opponendũ de crimine per viam exceptionis ad finem opponendi. ibi.nu.88 ea.

Procurator conſtitui non poteſt ad offerendũ libellum in crimine publico.ibi.nu.89 ea.

Procurator non admittitur in criminalibus, nec in medio quidem cauſæ.ibi.nu.90 ea.

Procurator conſtitui non poteſt ad reſpondendum poſitionibus in criminalibus vel confitendum delictum.ibi.nu.92 25

Procurator vtrũ poſſit admitti in ea cauſa criminali, in qua duæ pœnæ pecuniariaria, & corporali alternatiue imponũtur,& q̃d ſi copulatiue.ib.nu.94.100.c.25.& nu.307 38

Procurator conſtitui non poteſt in caſu,in quo lex conſtituit reum puniendũ tali pœna vel alia,ibi.num.95 25

Procurator adeſſe nõ poteſt,vbi pro delicto agitur principaliter ad infamandũ.ib.n.96. ea.

Procurator alieno nomine condemnatus non efficitur infamis.ibi.nu.97 ea.

Procurator an admittatur in cauſa criminali, pro qua poteſt imponi pœna perpetui carceris,ibi.num.98 ea.

Procurator an poſſit interuenire ꝑ eo,q. ex ſtatuti forma põt impune offendi.ib.n.102.ea.

Procurator admitti non poteſt, vbi pœna arbitrio poteſtatis imponitur,ibi.nu.103 ea.

Procurator ad accuſandũ teſtes de falſo,nõ põt ab eo

ab eo ꝯſtitui,qui è carcerib.aufugit, ad quos in perpetuũ dãnatus fuerat,ibi.nu.104 ea.
Procurator nunquid conſtitui poſſit in cauſa criminali,in qua virtute ſtatuti poteſt ꝓcedi contra abſentem, ibi.nu.106 ead.
Procurator ꝙ non admittatur introductum eſt propter grauitatem cauſæ,ibid.nu.109 ea.
Procurator an admittatur ad petendum reſtitutionem in integrum aduerſus ſententiam latam in cauſa criminali,ibid.nu.110 ea.
Procurator interuenire non poteſt, vbi pœna ipſo iure imponitur,ibi.nu.111 ead.
Procurator an poſſit interuenire in cauſa criminis,quando accuſatus,vel inquiſitus eſt pſens in iudicio,ibi.num.112 ead.
Procurator an oblato libello per accuſatorem, poſſit conſtitui quo ad alios actus, ibi.num. 113 ead.
Procurator an admittatur pro reo criminis carcerato,ibid.num.116.118.120.123.133. & 136 25.26.27.
Procurator an poſſit conſtitui ab incarcerato ad omnes actus præterquam ad litem conteſtandam,ibid.num.119 ead.
Procurator an, & qñ admittatur pro accuſato in crimine hęreſis,ibi.nu.138.143 ead.
Procurator conſtitui pōt in criminib. in qbus damnatur memoria defuncti,ibi.n.140 ea.
Procurator an poſſit conſtitui vbi ꝓ re familiari proponitur accuſatio.ibi.nu.146 ea.
Procurator an admittatur in cauſa ſeruituris, ibid.num.147 ead.
Procurator quando interuenire poſſit in cauſa adulterij,ibid.num.155 28
Procurator admittitur ad dicendum ſentẽtiam criminalem nullam,ibid.num.156 ead.
Procurator conſtitui non prohibetur ad dicendum inquiſitionem ineptam, & calumnioſam,ibid.nu.157 ead.
Procurator admittitur ad opponendum exceptiones impedientes proceſſum in cauſa criminali,ibi num.158 ead.
Procurator admittitur pro reo accuſato,vel inquiſito,vbi delictum commiſſum eſt impunibile,ibid.num.164 ea.
Procurator an admittatur vbi contumax ex ſtatuto habetur pro confeſſo,ibi.nu.165 ea.
Procurator an interuenire poſſit pro accuſato ad petendum admitti teſtes ſuper innocẽtia eius,ibid.num.166 ea.
Procurator admittitur pro accuſato ad allegãdum cauſam quæ patet ex actis, & quæ notoria eſt,ibid.num.169 ead.
Procurator an admittatur vbi per viam inquiſitionis proceditur,ibid.num.171 29
Procurator an poſſit interuenire in proceſſu criminali ad concludendum in cauſa, ibid. nu.172.174 ead.
Procurator an admittatur in criminalibus ad allegandum cauſam abſentiæ, & quid illa allegatio operetur,ibid.nu.175 ea.
Procurator qui admitti non poteſt,admittitur vt defenſor,ibi.nu.184 ead.
Procurator non poteſt interuenire ad proſequendum crimen priuatum, pro quo venit imponẽda pęna corpis afflictiua,ib.n.192. 30
Procurator an conſtitui poſſit in cauſa criminali, in qua venit imponenda pœna relegatiõis,vel remotiõis,ibi.n.196.200.201.c.31
Procurator quare rīr non admittatur in cauſa iniuriaꝝ,& an ſpeciale ſit in illuſtribus, & in hmõi cauſis procuratores ꝯſtituere poſſint, ibid.num.209.212.216 32
Procurator ꝙ magis conſtituatur in crimine iniuriaꝝ, q̃ in priuatis delictis, quare ratio diuerſitatis dari non poteſt,ibid.nu.117 ea.
Procurator an interuenire poſſit in cauſa criminis pro quo quis ita relegatur in certum aliquem locum,vt non liceat ei alio ſe transferre,ibid.num.223.225 33
Procurator interuenire poteſt in cauſa criminis, ex quo pœna maior relegatione venit imponenda,ibid.num.243 34
Procurator admittit̃ in cã criminis, ex quo q̃s infamat̃, ſi ꝓeo imponitur ꝯfiſcatio omniũ bonoꝝ vel partis eoꝝ,ibid.num.249 ead.
Procurator an interuenire poſſit in cauſa reuocationis liberti ingrati in priſtinam ſeruitutem,ibid.num.258 ea.
Procurator an admittatur ubi agitur de pœna damnationis in opus metalli,vel de redigendo aliquem in ſeruitutem,ibi.nu.261 35
Procurator nõ admittit̃ citra mandatũ ſpãle, vbi agitur de cauſa famæ,ibi.nu.267 ead.
Procurator an admittatur ex parte actoris,pſtita cautione de rato, vbi dubium eſt de mãdato,ibid.num.273 ea.
Procurator an poſſit conſtitui ad teſtes producendos, aut repetendos, vel alium articulũ excepta ſententia,ibid.num.286 36
Procurator an poſſit interuenire in cauſa homicidij pro quo imponitur pœna pecuniaria,num.289.293 37
Procurator an ex parte accuſatoris poſſit interue

teruenire, vbi pro delicto publico venit imponenda pœna pecuniaria.ibi.nu.298 ea.
Procurator an poſſit in ea cauſa interuenire,in qua in defectum pœnæ pecuniariæ, imponitur pœna corporalis per ſtatutum, ibi.num. 302.304.306.& 310 38
Procurator an interuenire poſſit,vbi ſtatutum dicit,q̄ ſi quis fecerit furtum puniatur pęna dupli,& fuſtigetur,ibi.nu.307 ea.
Procurator quilibet admittitur pro reo criminis ad allegandum cauſas neceſſarias, q̄ reũ ipſum impediunt venire.ibi.nu.311 ea.
Procurator aliquando defenſor appellatur.ibi. num.330 39
Procurator quare non admittatur in criminalibus,redditur finalis ratio.ibi.nu.341 40
Procurator an poſſit admitti ad opponendam exceptionem notoriam in cauſa criminali, ibi.nu.244 ead.
Procurator an admittatur ad opponendam exceptionem peremptoriã,quæ in vim peremptoriæ opponitur.ibi.nu.351 41
Procurator interuenire non poteſt,ſiue dubietas ſit in facto,ſiue in iure,ibi.nu.352 ea.
Procurator nõ admittitur ad opponendum,q̄ interfectus erat bannitus.ibi.nu.354 ea.
Procurator admittitur in accuſatione falſi ciuiliter porrecta.ibi.nu.364 ea.
Procurator interuenire poteſt in actione furti ciuiliter mota.ib.num.365 ea.
Procurator an poſſit interuenire,vbi quis accuſat aliquem de crimine plagij,& obijcitur exceptio q̄ ſeruus in quem fuit cõmiſſum plagium erat ipſius ſurripientis,ibi.nu.366.ea.
Procurator conſtitui non poteſt in cauſis capitalibus.& an id ſit perpetuum,Io.Ant.Rub. de poteſt.proc.in 2.par.nu. 2. car. 43. & nu. 48.50 47
Procurator an poſſit interuenire, vt tantũ proſit non etiam noceat.ibi.nu.20 44
Procurator pro abſente interuenire poteſt,vbi abſens damnari poteſt, & an id obtineat in cauſis capitalibus indiſtincte.vide ibi. num. 35.36.37.39.& 41 45. 46
Procurator quare non poſſit conſtitui ex parte accuſatoris.ibi.nu.54 47
Procurator interuenire poteſt in cauſa criminis pro quo venit imponendã pœna relegationis,vel remotionis ab ordine ib.n.58.ea.
Procurator interuenire non poteſt in cauſa iniuriarum.& quæ ſit huius rõ.ibi.nu.62 48
Procurator an admitti poſſit in crimine hæreſis,& an aduocatus. Lud. Carer.de hær.numero 113 188
Procurator vel aduocatus ſi patrocinium præſtiterint ꝯtra accuſatum, an cum eo ꝯtrahat inimicitia.M. Ant.Blan.de id.nu.138. c.371
Procurator,& aduocatus dicuntur aduerſarij, ibi.num.139 ea.
Procurator eſſe non poteſt,qui habet litẽ omnium bonorum.ibi.nu.127 369
Procurator q̄ ſubiectũ depdauit, pœna mortis puniri debet.Gul.Bõ.de pœ mor.n.3.c.444
Procurator regius tenet locum accuſatoris. Ant.Col.in forma proced.extraor.in contr. crim.art.10 463
Procurator cauſas abſentiæ allegare poteſt, faciendo iuramentum q̄ fuit miſſus ad hoc allegandum.ibi.art.161.162 468
Procurator an pro carcerato interuenire poſſit.ibi.art.198 470
Procuratoris interuentus ad neceſſariã defenſionem eſt permiſſus. Io.Ant.Rub.de poteſta.procura.in 1.par.nu.221 32
Procuratoris appellatio quam late pateat. ibi. num.271 35
Procuratorem regulariter admitti in cauſis pecuniarijs.ibi.in 2.par.nu.1 43
Procuratorẽ quilibet tenetur dimittere poſtq̄ ſemel citatus,alias ꝓcederet in ꝯtumaciam, Inc.Auct.de mo.ꝓce.ꝯtra apoſta.n.2. c.196
Procuratores compoſitionem fieri procurantes, qua debeant vti cautela, vt cõpoſitio ſit tuta.Paul.Girl.de relax.carc.in tit.de pœna. compoſitio.in 4.q.nu.3 311
Prodere quis dicatur. M.Ant.Blan.de ind.numero 191 375
Proditorie vulnerans indiciatur ad penſamen tum. ibid.
¶ Prodens propriam ciuitatem vel alium principem ab Imperatore inferiorem,an incidat crim.læſæ maieſt. Nic.Boẽr.de ſedit.in 6.q. num.1 77
Proditor eſt,qui relinquit principem ſuum, & adhæret alteri.Mar.Laud.de cri.læſę maieſt. in 28.q. 49
Proditor contra Imperatorem nõ amittit feudum habet ab eccleſia,niſi per ſentẽtiam eccleſiæ.ibid.in 33.q. ea.
Proditor quilibet perdit feudum. ibid. in 37. quæſtio. ea.
Proditor dicitur vaſallus vel ſubditus principis,qui permiſit venire in ſui principis territoria eius inimicos.ibi.in 38.q. ead.

Proditor non pōt eſſe teſtis.ibi.in 43.q. ea.
Proditor Principis manifeſtari debet. ibid. in 53.quæſtio. ea.
Proditor,&aliquid proditorie factum differũt. M.Ant.Blan.de ind.nu.194 375
Proditor principis morti naturali puniri debet Guliel.Bont.de pœna mort.nu.2 444
Proditor patriæ pœna mortis plecti debet. ibi. num.4 ea.
Proditorium propoſitum per modũ percutiendi ↄcipiť.Fran.Caſ.de ind.nu.5.el.1 404
Proditionis crimen committit,qui contra principem vel rem publicam agit. M.Ant.Blan. de ind.num.193 375
¶ Profeſſio tacita quæ ſit, & quæ expreſſa ſortilegij.Paul.Girl.de ſort.in 3.q.nu.1 107
Profeſſio expreſſa cum dæmone facta duplex eſſe poteſt.ibi.nu.3 ea.
Profeſſio cum dęmone fit cũ abnegatione nominis Chriſti in baptiſmate.ibi.nu.4 ea.
Profeſſionem expreſſam dæmoni facientes expreſſum ei adorationis cultum impediunt, ibi.nu.5 ea.
¶ Profeſſus,an ſi recedat à religione,& publice contrahat matrimonium in hæreſim incurrat.Lud.Car.de hæret.nu.38 181
Profeſſo religionem deferente, & ad nuptias ↄuolãte,an huius criminis cognitio inq̃ſito ri ↄceſſa ſit.Gond.de hær.in 9.q.nu.4 159
¶ Progenies bona,vel mala,bonũm, vel malũ indicium præſtat. Fran. Caſ. de ind.num.1. el 3 398
¶ Prohibens aliquem capi an habeat indicium contra ſe, cum conſcius criminis videatur. M.Ant.Blan.de ind.nu.294.car.383.& Frã. Caſ.de ind.tract.5.nu.5 405
Prohibere potens ſi non ꝓhibeat.ꝑſumiť particeps criminis, & an hinc oriať pſumptio oc culti auxilij. Fran.Caſ.de ind.nu.9 404
Prohibere volens ſi non prohibeat an,& quando particeps criminis,&auxiliator exiſtime tur.ibi.num.10 ea.
Prohibitum aliquid facere,aut efficere aliquod antecedens neceſſarium ad illud:patria ſunt Paul.Girl.de ſort.in 11.q.nu.20 131
Prohibitus vinum portare, cenſetur prohibitus portare lagenã cauſa deguſtationis.Inc. Auct.de crim.læſæ maieſt.in 8.q.nu.3 65
Prohibitus appellare an poſſit habere recurſum.Lud.Car.de heret.nu.129.130. c.190
¶ Pronũciatio. An trãſacto termino citationis vel bãni, qđ facit ꝙ citatur hř pro ↄfeſſo re quirať ꝓnunciatio,vel ↄtumaciæ accuſatio. Nell.de bann.in 3.par.1.tem.nu.10 113
Pronunciatũ ꝑ appellationẽ extingui. Io. Ant. Rub.de poteſta.proc.in 1.par.nu.232 33
¶ Propinquitas iniuriati inducit argm ad pen ſamentũ.M.Ant.Blan.de ind.nu.172.c.373
¶ Propinquus ꝓpinquũ corrigẽdo modũ excedens teneť.Gui.de Suz.de ind.nu.86 325
Propinqui prꝫſumuntur ſcire facta propinquorum.Bonic.de accuſ.nu.22.in fine. 9
¶ Propoſitum ex quibus indicijs arguať. Fran. Caſ.de ind.nu.3.el 1 396
Propoſitum indicantia qualia eſſe oporteat. ibi.num.10 397
Propoſitum non arguitur, quando rixa fuerit inopinata,licet cauſæ præcedant, tam ſecundũ legẽ Moſis,q̃ iura ciuilia.ibi.nu.7 400
Propoſitum non cenſetur,niſi induſtria, & inſidiæ interceſſerint.ibi.nu.8 ea.
Propoſitum ex leuibus cauſis prꝫſumitur,non delictum,ibi.nu.9 ea.
Propoſitum ante delictũ à quibus factis,dictis ue indicatur.ibi.nu.7 401
Propoſitum indicať,ſi quis viſus fuerit frequentare viam,qua illum quem occidit,tranſiturum ſciebat.ibi.nu.4.el 2 ea.
Propoſitũ idicať,ſi veteres hoſpites,aut cliẽtes domi delinquẽtis fuerint,vel ſi delinquẽs habuerit malos famulos.ibi.nu.1.el 1 402
Propoſitum præſumitur contra eum, qui dixit nõ diligo talem,vel ſum ei nociturus ſi potero,ſi eũ poſtea occiderit.ibi.nu.3.el 3.c.405
Propoſiti coniectura ex loco vbi quis offenditur capitur,ibi.nu.4.el 1 396
Propoſiti ſuſpicio ex quibus tollatur. ibidem. num.3.el 3 400
¶ Propietatis exceptio quoties concludit agẽtem non poſſidere,tunc obſtat agenti poſſeſſorio recuperandæ.Io.Nic.Arel.de hęret.in 1.not.num.5 139
¶ Prouiſio facienda eſt læſo pro expenſis factis in medicis,& medicinis,& pro operibus quibus caruit,& cariturus eſt, Ant. Col.in for. proced.extraord.in controuer.crimina. articulo 234 472
¶ Prouocato ignoſcitur.Fran.Caſ.in queſt.cri. cap.6.nu.7 424
Prouocato ꝑmittiť id,qđ alias non ꝑmitteretur.Nell.de bann.in 1.par.2.tẽp.n.66.c.335
¶ Publicatio teſtium non fit in crimine hæreſis,ſi inquiſitorum timeatur potentia,Ioan. Fran.Pont.de lam.nu.74 97

Publi

Publicatio teſtium in crimine hæreſis qualiter fiat. Gond. de hæret. in 14. q. nu. 1 — 164

Publicatio bonorum hæreticorum infra quantũ tempus peti poteſt, & an præſcribi poſſint. Lud. Car. de hær. nu. 142 — 192

¶ Publicæ vtilitatis eſt abſentem à quibuſcunq; defendi. Ant. de Cana. de excuſato. in 1. par. num. 5 — 13

¶ Pudorem rubor, terrorem pallor, ac tremor, & dentium crepitus conſequũtur. Fran. Caſ. de ind. nu. 3. el 1 — 399

¶ Puella quędam virgo qualiter ad ludũ dęmonum abducta fuerit. & ob nomẽ Chriſti nominatum ibidem dimiſſa. Paul. Girl. de ſort. in 7. q. num. 27 — 121

Puella raptori ſuo nubere non poteſt, etiam de parentum aſſenſu. Paul. Gir. de pœn. omnif. coi. in 10. q. nu. 24 — 457

¶ Pugillum fortitudo clamoribus incitatur. & ſermo Imperatoris paratas ad pręliũ acies. acutoſq. mucrones accendit. Nic. Boër. de ſeditio. in 7. q. nu. 64 — 87

¶ Pulſans, verberans, introiens domum meã, mihi iniuriam facit. M. Ant. Blanc. de ind. numero 95 — 367

¶ Puniri debeat an qui aliquid contra fidẽ protulit, quæ iocoſe non ſerio protuliſſe alleuerat. Gond. de hæret. in 1. q. nu. 7 — 154

Punitio temporalis vni quãdoq; infligitur ob delictum alterius, ſcilicet non ſpirituali, vel æterna. Nic. Boër. de ſedit. i 7. q. nu. 20 — 82

Punitionis ratio non æque militat in nepotibus ſicut in filijs. Incert. Auct. de cri. læſę maieſt. in 6. q. num. 24 — 63

¶ Pupillus pro delicto an poſſit carceri manci pari. Bal. de carc. nu. 4 — 301

¶ Purgatio canonica quo pacto à ſuſpecto de hæreſi fienda ſit. Gond. de hæret. in 15. q. numero 11 — 166

Purgationis iuramẽtum quod dicatur. M. Ant. Blan. de ind. num. 284 — 382

Q

Qualitas accidentalis quando magis attendatur q̃ naturalis. Incer. Auct. de crim. læſæ maieſt. in 3. nu. 12 — 57

Qualitas odioſa patri ſuperueniẽs, filijs antea natis non obeſt. ibid. in 7. q. nu. 3 — 64

Qualitas quæ naturaliter ineſt, difficilius tollitur, q̃ ea quæ accidentaliter, ibi. nu. 8 — ea.

Qualitas perſonæ an faciat indicium. M. Ant. Blan. de ind. nu. 255 — 380

Qualitas pſonaṝ in delictis puniẽdis attendi debet. Nic. Boër. de ſedit. in 4. q. nu. 1 — 75

Qualitas cauſæ in puniendis delictis debet cõſiderari. ibi. nu. 2 — ea.

Qualitas eſſentialis triplex reperitur in alibet anima rationali. Paul. Girl. de relax. carc. in tit. de pœna. comp. in 1. q. nu. 2 — 309

Qualitas, & in cauſa in ſama conſideratur. M. Ant. Blan. de ind. nu. 315 — 385

Qualitas offendentis inducit excuſationem ſiue accuſationem, & demõſtrat animum fuiſſe vel non fuiſſe offendi. Fran. Caſ. de ind. nu. 14 — 404

Qualitas delicti punit quem magis vel minus Ant. Columb. in for. proced. extraor. in controuer. crim. art. 61 — 465

Qualitatis omiſſio in extraordinarijs iudicijs aliquando reddit iudicium nullum, ibi. articulo 148 — 468

¶ Quaſi dictio eſt impropriẽtatis nota, ſicut, & verbum videtur. Paul. Girl. de pœn. omnif. coi. in 10. q. nu. 9 — 456

¶ Quæ ex ſolo curſu temporis non mutanẽ, ſemel interpoſita, ſemper in ipſo eſſe præſumuntur, niſi contrarium probetur. M. Ant. Blan. de ind. nu. 135 — 370

¶ Quædam valent ad præparandum, quæ non valent ad decidendum. M. Ant. Blan. de ind. num. 349 — 383

¶ Quærendum eſt quot, quantę ſint in reo cauſæ, vt earum cauſa deliquiſſe videatur. Fran. Caſ. de ind. tract. 2. nu. 4 — 399

Quærendum non eſt de animo, niſi vbi de reo conſtat. ibi. tract. 10. nu. 2 — 407

¶ Quæritans quod ad eum ſpectat, indicat cõtra ſe. ibi. tract. 6. num. 2 — 405

¶ Quæſtio quando ſint applicanda reo. Planc. de accuſ. tit. 5. nu. 1 — 4

Quæſtio facti ſtat in arbitrio iudicantis, ſed pęnę proſecutio legis diſpoſitionis mandatur. Paul. Girl. de relax. carc. in tit. de ſenten. & pœna. exec. cap. 6. nu. 6 — 305

Quæſtio ſeu tortura non ex leui cauſa, aut pro quolibet crimine eſt indifferenter proponẽda. Guid. de Suz. de ind. nu. 2 — 318

Quæſtio inquiſitio q̃dam dr̃ cũ tormẽtis, & dolore corporis facta eruẽdæ veritatis grã. ibi. nu. 4. car 319 Frã. Brun. de ind. in 1. q. 2. par. nu. 1. car. 338. & Bal. de q. n. 2. c. 318. & Pau. Gir. in tract. eiuſdẽ tit. in 1. q. nu. 1 — 432

Quæſtio fieri dicitur per tormentum quaſi torquens mentem Suz. ibi. nu. 5 — 319

Quæſtio qualiter, & quo debeat moderamine fieri. Guid. de Suz. de ind. num. 19. car. 279. & Amber.

Amber.de Antram.de quæſt.nu.3 440
Quæſtio an poſſit alicui repeti ſine nouo indicio.Guid.de Suz.de indici.nu.57.car.281. & Bal.de quæſtio.nu.6 429
Quæſtio qbus præſentibus fieri debeat. Guid. de Suz.ibi.nu.80 325
Quęſtio ſeu tortura etiam dicitur,ſi in turri recluſo alimenta denegentur.ib.nu.74 324
Quæſtio ſeu tortura an poſſit dari, maleficio tm̄ per ſamam probato.ibi.nu.93 326
Quæſtio à quęrendo dicitur,vel inquirendo,ꝙ per eam negocij veritas inquiratur. Fran. Brun.de ind.in 1.q.2.par.nu.2 338
Quæſtio ſeu tortura varijs inſtrumentis,& modis dari poteſt,ib.in 2.q.2.par.nu.6 339
Quæſtio ſeu tortura applicari poteſt in cauſa criminali,criminaliter intentata.ibi.in 3. q. 2.par.nu.1 339
Quęſtio ſeu tortura non eſt pręſtanda,niſi pręcedant indicia. Fran. Brun.de ind.in 5.q.2. par.nu.3 343
Quæſtio abſque indicijs dari poteſt in tractatibus proditorijs.ibi.nu.6 ea.
Quæſtio non pro omni cauſa vel crimine aut perſona eſt ſumenda.ibi.nu.8.car.ea. & Bal. de quæſt.cap.1.nu.1 428
Quæſtio ſeu tortura non eſt vniformiter applicanda,ſed ſecundum delicti exigentiā,& grauitatē,Fr.Br.de ind.in 5.q.2.par.n.42.c.347
Quæſtio non datur niſi indicijs præmiſſis, & in alijs ꝓbōnibus deficiatur.ibi.nu.50 348
Quæſtio ſeu tortura quando repeti poſſit. ibi. num.61 349
Quæſtio ſeu tortura ad quid fuerit inuenta. Franc.Brun.de ind.in 6.q.2.par.nu.1 350
Quæſtio in certis delictis datur ex ſolis indicijs.Franc.Brun.de ind.& tort.in 8.quæſt.2. par.nu.9 355
Quæſtio ad inſtantiam partis haberi debet.M. Ant.Blan.de ind.nu.2 360
Quæſtio dicitur multis modis. Iac.de Are. de queſtio.nu.1 427
Quæſtio eſt tormentalis inquiſitio veritatis. Paul.Girl.de quæſtio.in 1.q.nu.2 432
Quæſtio ex quibus cauſis inferatur,quæ torturam præcedere debeant, quibus indicijs, & qua forma in his procedi debeat.Amber.de Antram.de quæſtio.nu.4 440
Quæſtionis effectus quis ſit. Guid. de Suz. de ind.nu.93.car.280.&Amber.de Antram.de quęſtio.nu.5 ea.
Et quid confeſſione facta in tormentis ſit faciendum. Et quid ſi aliquis tormentis conſitetur cōtra alium,an ſuo dicto ſtabitur. Amber.ibi.nu.6.& 7 441
Quæſtionis appellatione quæ cenſeantur venire.Fran.Br.de ind.in 2.q.2.par.nu.1 338
Quæſtioni non ſemper nec tamen nunꝗ datur fides.Plac.de accuſ.tit.5.nu.6 5
Quæſtioni inimicoꝝ non creditur.ib.nu.7.ea.
Quæſtioni ſeu torturę locus non eſt,ſi aliunde veritas haberi poteſt. Fran. Brun.de ind. in 5.q.2.par.nu.15 344
Quæſtioni p̄nt ſubijci liberi,& ſerui,& ſtatu liberi,& liberti.Bal.de qō.cap.1.nu.3 428
in Queſtione publica, pactio nil prodeſt reo, etiam cōtra paciſcentem,&quid in priuata. Iac.de Are.de quæſtio.nu.2.& 3 427
Reliqua habes infra in ver.Tormenta,& in ver.Tortura.
¶ Quilibet admittitur ad defendendum reos. Fran.Caſ.de ind.tract.11.nu.17 411

R

Rapiens maſculum cauſa libidinis,qualiter puniri debeat. Paul. Girl.de pœn.omnif. coi.in 10.q.nu.5 454
Rapiens virginē,aut viduam,ſeu nuptam qualiter puniatur.ibi.nu.21.26 457
Rapiens meretricem aut alias plurium concubinam an debeat puniri.ibi.nu.25 ea.
Raptor meretricis quæ meretricari deſierat,an puniatur ac ſi probatam rapuiſſet mulierē, ibid.nu.26 ea.
Raptores mulierum quibus ſunt pœnis afficiēdi.ibi.nu.2 455
Raptus mulieris eſt crimen graue,& valde deteſtabile.ibid.nu.1 ea.
¶ Ratio legis ipſius anima dicitur. Ioan.Fran. Ponz.de lam.nu.28 92
Ratio determinata legis dictum reſtringere cēſetur.Paul.Girl.de tort.in 7.q.nu.34 124
¶ Ratiocinatio quid ſit?& quādo interſuiſſe videatur.Fran.Caſ.de ind.nu.6.el 2 399
¶ Reatus in regno omnem honorē excludit. Ant.Columb.in for.proced.extraord.in cōtrouer.crim.art.76 466
¶Rebanniri qui non poteſt,an poſſit dari ſecuritas ad annos centum.Nell.de bannit.in 3. par.2.temp.nu.19 242
Rebannitus,&non cancellatus an poſſit impune offendi: & quando bannum eſt nullum, puta quando clericus bannitur à iudice ſeculari.ibi.in 1.par.3.temp.nu.2 291
Quid econtrario de eo qui offendit bannitum cancellatū,ſed nō legitime.ibi.nu.3.ea.

Rebannitus ſimpliciter an dicatur in integrum reſtitutus,ibid.num.4 ead.
Rebannitus an recuperet partem quæſitam hæredibus occiſi ex forma ſtatuti,ib.n.9. c.292
Rebannitus an intelligatur reſtitutus etiã aduerſus condemnationem factum de bãnito damnum poſſo,ibid.num.11 ead.
Rebannitus an poſſit agere pro robaria ſibi facta tempore banni ſtante certo ſtatuto &c. ibid.num.12 293
Rebannitus an agere poſſit pro contractu quẽ fecit tempore banni,ibid. num.13 ead.
Rebannitus an poſſit teſtificari, & alios actus facere,q. infamibus ſunt interdicti,& hic tractatur q poſſint famæ reſtituere.ib.n.14. ea.
Rebannitus infamis ſi iurauit tpe bãni,& poſt ea q̃ fuit rebãnitus depoſuit,quod iuris.ſ.an valeat eius dictum,ibid.num.16 294
Rebannitus an poſſit admitti ad honores ciuitatis,ibid.num.17 ead.
Rebannitus ex eo, quia ante terminum banni occidit rebellẽ, an ꝓhibeatur hr̃e officia ꝓhibita bannitis rebannitis,ibi.nu.23 295
Rebannitus ꝑ ſtatutũ an cenſeatur ad famam reſtituti,Paul.Girl.de relax.carc. in tit.de beneſ.& indul.princ.in 6.q.num.1 306
¶ Rebaptizãs ſe ſcienter,pœna mortis nãlis eſt puniendus,Gul.Bont.de pœ.mor.n.1.c.444
¶ Rebellare caſtrum attentans,an ad actũ ꝓximũ pueniens,inde bãnitus cõprehendat in ſtatuto loquente de bãnito ob rebellionem caſtri,Nel.de bãn.in 3.par.2.tẽp.n.59.c.281
¶ Rebellio ſubitoꝝ non priuat dñm poſſeſſione ciuitatis, niſi eum vel officiale ſuos expellerẽt de ciuitate,vel caperẽt,uel incarcerarẽt M.Laud.de cri.læ.maieſt.i q.5.&29.c.48.49
Rebellione contra principem ſicut perduntur priuilegia,ita cõſuetudines priuilegiatæ.ibi. in 29.q. 49
Rebelli eſſe, qui relinquit principem ſuum, & alteri adhæret,ibid.in 28.q. ead.
Rebellis dicitur eſſe, qui eſt in notoria inobedientia,ibid.in 29 q. ead.
Rebellẽ Imperij quẽ eſſe aliud eſt,aliud eſt quẽ eſſe in odium Imperij,ibi.in 48.q. ead.
¶ Recedentes ab hæreſi,& abiurantes an indiſtincte ſint recipiendi,& pœnas criminis eui tent,& vſq; ad quod tp̃s admittatur abiuratio,late traditur,& variæ Doctoꝝ ſnīæ referuntur,Gond.de hæret.in 20.q.nu.1. c.169
¶ Receptans. An ille qui ſcienter plurib.diebus receptauit bãnitum,poſtea eum prodidit, & curię pñtauit,debeat puniri,vel pmiari.Nel. de bãn.in 3.par.2.temp.nu.24 273
Receptans bannitum ignorans eum bãnitum, an puniatur pœna receptãtis,ibi.n.20.c.272
Receptans bannitum cõſanguineum ſcienter, an ſtatuti pœna puniatur,ibid.nu.21. c.273
Receptans in domo extra villam poſitã,an incidat in pœnam ſtatuti punientem receptantẽ in caſtris,vel villis,ibid. nu.23 ea.
Receptans ſcienter malefactorem in domo ſuã poſt delictũ præſumitur particeps criminis, & poterit torqueri, niſi receptas ſit recipientis ꝯſanguineus,vel aliqua alia iuſta cauſa ꝓbetur,Fr.Caſ.de ind.in tract.5.nu.4. c.404
Receptans ignoranter non punitur, ſi coacte, Lud.Carer.de hæret.nu.170.171 195
Receptãs amicum inueteratum, an excuſetur, ibid.num.172 ead.
Receptator raptæ mulieris qua ſit afficiendus pœna,Paul.Gir.de pœ.omniſ.coi.in 10. qõ. num.4 455
Receptator rebellis an ſicut hodie in crimine læſæ maieſt. ſuſpenditur cum publicatione bonorum, ita & in receptante hæreticum. Lud.Carer.de hæret.num.166 195
Receptator hæretici an ſi egit pœnitentiam,& abiurauerit euitet pœnas,ibid.nu.173 ea.
Receptatores,& fautores hæreticorum quibus ſint pœnis afficiendi,Paul.Girl.de hæret. in 9.q.num.1 152
Receptatores hæreticorum, fautores receptatoꝝ, & credentes qualiter puniañ, & q̃ ſint pœnæ introductæ, & quid ſi occultant tm̃. Lud.Car.de hær.num.163.164 194
Receptare an liceat hæreticum conſanguineũ, ibid.num.167 195
de Receptatoribus aliorum malefactoꝝ uide, ibid.nu.174 ea.
¶ Receptatio hæreticorum eſt omnib. interdicta,Paul.Gir.de hæret.in 9.q.num.2. c.152
Receptio delinquentis indiciat ad penſamentum.M.Ant.Blanc.de ind.nu.202 376
¶ Recipiens beneficium in irregularitate,abſolutione impetrata, an indigeat alia diſpenſatione.Nic.Plo.de irreg.num.29 103
Recipiens literas debiti,ſi nihil dicat,vr̃ debitũ fateri, & quomodo id procedat, & an id in criminalibus habeat locum.Fran.Caſ.de indic.num.4.el 1. 406
Recipiens malandrinos pœna mortis nãlis eſt puniendus,Gul.Bont.de pœ.mor.n.5.c.444
¶ Reconciliatio an tollat præſumptionẽ mali

animi ex inimicitia,M.Ant.Blan.de ind.numero 161 373
Reconciliatio ſi non probetur, an ſemper præſumatur inimicitia,ibi.nu.134 370
Reconciliatio fieri poteſt, in adulterij quæſtione,quæ proponitur ad thori ſeparationem, Iac.de Are.de quæſtio.nu.14 428
¶Rector cui conceſſum eſt arbitrium torquendi aliquem, an poſſit torquere nullis precedentibus indicijs,Fran.Brun.de ind.in 7.q. 2.par.num.7 454
¶Recuſans iurare ad purgationẽ an hæreticus cenſeaẽ,Lud.Car.de hereſi,nu 45 181
¶Redeuntes ad gratiam ſponte qui dicantur, Paul.Girl.de hæret.in 5.q.nu.20 150
¶Regere ſeipſum ſumma ſapientia eſt, Ioan. Fran.Ponz.de lam.nu.24 92
¶Regulam pro ſe habens intentionem fundatam habere dicitur,Incer.Auct. de crim. lęſæ maieſt.in 1.q.nu.13 51
Regulis iuris tenaciter inhęrendum. ibi.
¶Regularis denunciatio quę ſit, Bonicon. de accuſ.num.20 9
¶Reiteratio actuum inducit propoſitum,& deliberationem,Ant.Columb. in for. proced. extraord.in contr.crim.art.81 465
¶Relapſus in hęreſim qñ quis dicaẽ,Paul.Gir. de hær.in 10.q.num.3.car.152.& Gond. de hęr.ĩ 11.q.nu.2.car.161.& ĩ 20.q.n.5 c.169
Relapſus ſeculari iudici protinus nulla audientia ei præſtita eſt tradendus,Gond.de hęret. in 11.q.num.2 162
Relapſus in hæreſim qualiter puniatur, Lud. Cater.de hæret.nu.161.162 194
¶Relatio debet fieri poſtq̃ iudex cõmiſit, & interrogauit chirurgos.Ant. Columb. in for. proc extraor.in contr.crim.art.30 463
Relationes officiariorum melius audiuntur,q̃ relationes priuati,ibi.art.17 ead.
¶Relatiuum debet intelligi ſecũdum qualitatem relati. Incer. Auct.de crim. læſæ maieſt. in 7.q.num.15 62
¶Relaxari fideiuſſoribus qbus caſibus reus minime debeat, licet pœna corporalis nõ inieraẽ,Fran.Caſ.ĩ qõ.crim.cap.9.nu.11 c.426
¶Relaxatio rei capti qñ ſtatim fieri debeat abſque expenſis non expectata ſententia,Fran. Caſ.in quæſtio.crim.cap 9 nu.2 ead.
Relaxationes quæ lite pendẽte fieri pñt,Paul. Gir.de relax.carcer.in 1.nu.2 302
Relaxationũ diuerſę ſunt ſpecies,ibi.nu.1 ea.
¶Relaxatus cum fideiuſſoribus nõ idoneis põt iterum capi,& cogiẽ idonee fideiubere, nec fideiuſſores ob talem capturam liberantur, Fran.Caſ.in qõ.crim.in 9.q.nu.12 426
¶Relegari debet,qui ad ꝯceptionẽ medicamentũ propinauit,Plac.de accuſ.rit.6.nu.3 5
¶Relegatio large pœna capitalis dr̃, Io. Ant. Rub.de poteſta.proc.in 1.par.nu.29 22
Relegatio differt à deportatione, ibi. nu.198. 229 31.33
Relegatio an connumeretur inter pœnas publicorum iudiciorum,ibi.nu.205 31
¶Relegati oĩa iura retinẽt,ibi.nu.225 33
¶Religioſi non poſſunt tabellionatus officium exercere fallit in crimine hęreſis, Io. Nic. Arel.de hęret.not.31.num.1 142
Religioſis magis creditur q̃ laicis,in omni ꝓbatione facienda, & in quocunq; alio negocio,Fran.Caſ.de torm.cap.11.nu.11 416
¶Reliquiæ alicuius antiqui iuris multum operantur in iure,Io.Nic. Arel. de hæret. not. 25.num.3 141
Reliquias Sanctorum eccleſiæ ſacramenta ſortilegijs immiſcentes,pari pœna puniuntur, Paul.Girl.de ſortil.in 11.q.nu.21 131
¶Remedio appellationis vti debemus contra grauamini.Bonicont.de accuſ.nu.13 8
Remedia cõtra maleficia,aut alios languores, de iure ciuili non ſunt reprobata.Pau. Girl. de ſortilegijs in 2.q. nu.5 105
Remedia ſanatiua qualr̃ cognoſcanẽ ſuperſtitioſa vel non. ibi.in 6.q. nu. 22 116
Remedia quæ verbis fiant ne torti dolorẽ ſentiant.Pau.Gir.de quæſt.in 4.q.nu.13 c.436
Remedia quæ fieri poſſint aduerſus maleficia taciturnitatis.ibid.num. 16 ead.
¶Remiſſio pœnæ ob delictum patronum facta filio ampliſſime extẽdi debet.incert.auct. de cri.læſæ maieſt.in 10 q.num.2 66
Remiſſione pœnæ prohibita prohiberi cenſeẽ eius diminutio.ibid.in 8.q.nu. 5. 65
¶Remiſſio ad locũ delicti fit duabus de cauſis. Ant.Colũb.in for.proced.extraor.in cõtro. cri.arti. 241 472
Remiſſio nõ fit niſi viſis in formationibus per iudicum requiſitum.ibid.art. 242. ead.
Remiſſio nõ fit in delictis de maiori tribunali ad minus vbi eſt præuẽtio.ibi.art.244. c.ea.
Remiſſio de conſuetudine ſp fit inter ſubditos eidem Principi.ibid.art. 245 ead.
Remiſſio ad locum delicti non fit in vagabundo ibid. art. 248 ead.
Remitti quis nõ debet coram iudice ſuſpecto. ibid.

ibid.art. 146 467
¶Remittẽtis ſuſceptæ fidei grauius eſt delictũ, q̃ eius qui nunq̃ ſuſceptæ renititur. Gödiſſ. de hæret.in 5.q.num.2 156
¶Renunciare iuri ſibi competẽti quilibet pôt, fallit in hæretico in caſo de quo ꝑ Io. Nic. Arel.de heret.not.48.num.2 144
Renunciare iuri ſuo voluntarie, & eo ſpoliari à Canone differunt, Incer. Auct.de mo. proced.contra apoſt.nu.8 196
Renunciare defenſioni ſuæ an reus poſſit, & an iudex id admittere debeat, Fran. Caſ. de ind.tract.11.nu.23.car.411.& de torm.cap. 21.num.21 421
¶Repertus cum armis prohibitis reddiens ab occidendo bannitum an puniatur virtute ſtatuti prohibentis talia arma portari.Nell. in 2.par.2.temp.nu.48 155
Repertus extra viam publicam habet malam ſuſpicionem contra ſe,M.Ant.Blan. de ind. num.17 366
Repertus prope mortuum cum cultello,indiciat ad torturam, & in loco delicti eſt indicium propinquum,ibi.nu.295.296 383
Repertus in flagrãti crimine pôt à quocunque capi,ſed nõ detineri,niſi ꝑ 20. horas, Fran. Caſ.in quæſtio.crim.cap.9.nu.4 426
Repertus prope mortuum cum gladio,poterit torqueri,& an damnari, Fran. Caſ. de ind. tract.10.cap.2.num.5 408
Reperti in crimine an ex hoc ſolo conuincantur,vt de facto puniri poſſint,ibi.nu.1 ea.
Reperti in domo, vbi perpetratum eſt maleficium,& neſcit̃ à quo,poterunt torqueri, & an ex hoc poſſint damnari,ibi.nu.2 ead.
Reperti in loco delicti, vel in loco ꝓximo poſſunt torqueri, maxime ſi fuerint inimici interfecti,& reperti cum armis,ibi.nu 4 ea.
¶Repetere reum in tortura,ſi iudex intendat, debet in actis interloqui. quod ſuperſedet a tortura incepta,ſed non perfecte data,Fran. Caſ.de torm.cap.14.nu.7 417
¶Repulſus ab accuſatione,ad quid admittatur Bonic.de accuſ.nu.11 8
¶Res ſemel alienata,& ꝑ hæredẽ recuperata, penes ipſum eſſe cẽſet̃ ex noua cauſa, Incer. Auct.de crim.læſæ maieſt.in 2.q.nu.2 c.53
Res parua quæ dicatur, M. Ant. Blan. de ind. num.132 370
Res ſubtracta ſi cedebat ad cõmodũ imputati, an iudicet contra eum,ibi.nu.422 394
Reus relicta in loco furti an faciat indicium, ibid.num.427 ead.
Rei ſuæ quilibet bonus moderator, & arbiter exiſtimatur,Paul.Girl.de fortil. in 7. quæſt. num.21 120
¶Reſcriptum remittens pœnam ante delictũ cõmiſſum eſt nullum,Incer.Aucto.de crim. læſæ maieſt.in 8.q.nu.2 65
Reſcriptum principis non eſt cum alterius iniuria exequendum,Ioan.Fran.Ponz. de lamijs,num.32 93
Reſcriptum in quo ponuntur verba indulgeo, & reſtitutio,qualiter intelligatur,Paul.Gir. de relax.carcerator.in tit.de benef. & indulgen.prin.in 1.q.nu.4 306
¶Rñdere per verbum dubitatiuũ,&philoſophicum,Io.Fran.Ponz.de lamijs,nu.35 93
Reſpondere non videtur, qui ad interrogata obſcure reſpondet,Fran.Caſ. de torm. cap. 18.num.21 419
Reſponſio rei dicentis,ſi feci, feci ad meam defenſionem, in criminalibus non eſt admittenda,ibi.nu.19 ead.
Reſponſio rei dubia parit indicia ꝯtra eum,qa vr̃ velle iudicem fallere,ibi.nu.20 ead.
¶Reſpublica per magiſtratum repræſentatur, Iac.de Are.de bann.nu.38 201
Reipublicæ vtile eſt,ne delicta remaneant impunita Bonic.de accuſ.nu.34 10
¶Reſtituere quid ſit,Incer.Auct.de crim. læſæ maieſt.in 2.q.nu.4 53
Reſtituere plus eſt q̃ indulgere,Paul.Gir.de relax.carc.in tit.de benef.& indulg.prin.in 1. q.num.3. 305
Reſtituo verbum quid ſignificet. ibid.
¶Reſtitutio in integrum aduerſus ſententiam latam in cauſa criminali, an poſſit per procuratorem peti.Ioan.Ant. Rub. de poteſta. proc.in 1.par.nu.110 25
Reſtitutio an taliter fieri poſſit ꝙ ad alienata trahatur,Nell.de bannit.in 1. par. 3. temp. num.8 292
Reſtitutio quę fit ad bona eſt pleniſſime interpretanda,Incer.Auct. de crim. læſę maieſt. in 2.queſt.num.5 53
Reſtitutio ſui natura in ſtatum priſtinum reponit omnia,ibi.in 4.nu.4 54
Reſtitutio omnia in priſtinum reponens ſtatũ, ad perſonas extenditur, quæ in principali conſequentiam puniuntur,ibi.nu.7 170
Reſtitutio etiam in tertij præiudicium retrotrahitur in iure ſibi quæſito,ibi.nu.10 ea.
Reſtitutione ſecuta actiones contra reſtitutũ

reuiuiſcunt,ibid.num.8 ead.
¶ Reſtitutus contra quem recurſum habebit,ſi bona ſua per fiſcum alienata ſint,Paul.Girl. de hæret.in 6.q.num.4 151
Reſtitutus an recuperet etiam alienata per fiſcum,Nell.de bann. in 1.par. 3.temp. nu.5. car.291.& Paul.Gir.de relax.carcer.in tit.de benef.& indu'g.princ.in 4.q. nu.1 306
Reſtitutus ſi non recuperat alienata per fiſcum an recuperet à fiſco precium eorum, Nell. ibid.num.1 ead.
Reſtitutus an recuperet fructus perceptos à fiſco ex bonis quæ reſtituuntur,ibi.n.7.c.291
Reſtitutus an poſſit illico precium ſuorum bonorum conſequi à fiſco, Paul.Girl.de relax. carc in tit.de benef.& indulg.princ. in 5. q. num.1 306
¶ Retinens bannitum in priuato carcere,an excuſetur à pœna uirtute ſtatuti permittentis offendi bannitum, Nell. de bann.in 2.par. 2.temp.num.38 253
¶ Reuelantes ſecreta in manuum principis hoſtibus capite puniuntur, Mar.Laud.de crim. læſæ maieſt.in 49.q. 49
¶ Reuerentia qua forma per ſtrigas, ſiue lamias exhibeatur dęmonij ipſarum principi, Paul.Gir.de ſort.in 7.q.num.29 122
¶ Reuocatio in ſeruitutem cui pœnę ſit æquiparanda,& an per procuratorē agitari poſſit.Io.Ant.Rub.de pot.proc.in 1.par. num. 258.261 34.35
Reuocatio confeſſionis factæ in tortura quando ſit admittenda, Franc.Brun. de ind.in 6. q.2.par.nu.7 351
Reuocatio hæreſis eſt duplex, Ioan.Nic. Arel. de hęret.not.46.num.1 143
Reuocatio hæreſis quæ fit ſolum ad ſalutem animę,poteſt indiſtincte quandocunq; fieri, vſque ad uitæ exitum, ibid.
Reuocatio hæreſis quæ fit tam ad ſalutem animæ,q̃ corporis debet fieri congruo loco, & tempore,ibid.num.3 144
Reuocatio hæreſis an debeat fieri ſtatim poſt deprehenſionem,Paul.Girl.de hæret.in 5.q. num.2 148
Reuocatio erroris quando ſponte & vero corde fieri dicatur,ibid.num.4 ead.
Reuocatio erroris non admittitur niſi ſm iudicis arbitrium,ibid.num.12 206
Reuocatio erroris poſt latam ſententiam admittitur,ibid. num.15 250
Reuocatio & pœnitentia duplex eſſe poteſt, ibid.num.21 ead.
Reuocatio erroris non admittitur, niſi ſtatim fiat poſt deprehēſionē,ibi.in 10.q.n.3.c.153
Reuocatione erroris facta hæreſis, caret altero ex ſubſtantialibus extremis,ibid. in 5. q. num.9 148
¶ Reus: Sine accuſatore de iure contra reum non proceditur,M.Ant.Bl.de ind.n.1.c.360
Reus confeſſus non ſtatim pro iudicando eſt habendus,Plac.de accuſ.tit.1.num.4 1
Reus in criminalibus an ſuis defenſionibus renunciare poſſit,Io.Ant.Rub.de pot.proc.in 1.par.num.74.car.24. & Franc.Caſ. de ind. tract.11.num.20 411
Reus & accuſatus de cauſa capitali ſolet in vinculis detrudi.Io.Ant.Rub.de pot.proc.in 1. par.num.123 26
Reus criminis tenetur reſpondere poſitionib. per verbum veritatis,& nō per verbum credo,ibi. num.137 27
Reus citatus an excuſetur à contumacia, pp hoſtilitatem quæ fit in territorio, per quod habet tranſire,ibid.num. 318 39
Reus abſens ex iuſta cauſa, poteſt à qbuſcunq; defendi plenarie, & qs effectus ex tali defenſione reſultet.ibi.in 2.par.nu.23.24 45
Reus læſæ maieſtatis bonorum dominium ipſo iure non perdit,Incer.Auct.de crim.læſæ maieſt.in 1.q. num.7 51
Reus non tenetur edere actori ad fundandam intentionem . Nic.Arel.de hær.in 21.nota. num.1 141
Reus in quacunq; iudicij parte poteſt errorem reuocare.Paul.Gir.de hære.in 5.q.n.5.c.148
Reus an cenſeatur ad omnia reſtitutus, ſi princeps dicat,facinus tibi gratiam, Paul.Gir.de relax.carc.in tit.de benef.& indulg.princ. in 2.q. num.1 306
Reus qui per torturā purgauit indicia, & abſolutus, an poſſit repeti ſupuenientib. nouis idicijs,ib.i ti.de abſol.Inn.in 2.q.n.3. c.421
Reus quas habet excuſationes proponere poteſt. & per domeſticos innocentiam probare,ibi.in 3.q.num.3 308
Reus an dicatur delictum confiteri, p compoſitionem factā cum fiſco cum pſenſu partis læſæ,ibi.in tit.de pœ.comp.4.q.nu.1 311
Reus componens quando delictum fateri cenſeatur,ibid.nu.2 ead.
Reus pro quibus criminibus relaxari poſſit fideiuſſoribus,ibi.in tit.de fideiuſſ.reo.in 1.q. num.1 312

Reus

Reus non relaxatur fideiuſſoribus, ſi crimen atrox ſit, ibi.nu.3 ea.

Reus an poſſit relaxari fideiuſſoribus ſi pœna ſit arbitraria.ibi.nu.5 313

Reus an poſſit fideiuſſoribus relaxari, ſi in defectũ pœnæ pecuniarię eſſet imponenda corporalis; ibi.nu.6 ea.

Reus quomodo cuſtodiendus ſit, ſecundum criminis qualitatem committitur iudici.ibi. in tit.de fideiuſſo.reo.in 2.q.nu.3 ea.

Reus iurans ſe veritatẽ dicturum, an poſſit de mendacio puniri, ſi mendacium dixerit. ibi. in tit.de fuga.incarc.in 1.q.nu.9 314

Reus incarceratus oſtium apertum reperiens, non hr̃ ꝓ confeſſo, ſi fugerit, ib.nu.14.c.315

Reus abſolutus an ad ſolas agere poſſit expenſas, cauſa calumniæ omiſſa. Paul.Girl.de relax.carc.in tit.de expenſ.num.4 317

Reus ex cauſa ciuili, & criminali poteſt torqueri, ſi alias veritas non poſſit haberi, Guid.de Suz.de ind.num.26 320

Reus petens defenſionem cõtra indicia ad torturam, an ſit audiendus.ibi.nu.62 323

Reus confeſſus, ad quem locum duci debeat in confeſſione perſeueraturus, ibi. nu. 78. car. 325.Bal.de quæſtio.cap.3.nu.3 431

Reus, & accuſator in crimine falſi poſſunt torqueri. Franc. Brun.de ind.in 3.quæſt.2.par. num.30 342

Reus tortus confeſſionem illicitam per tormẽta pluries ratificans, præſumitur hoc facere tormentorum timore.ibi.in 5.q.n.44.c.347

Reus quando dicatur ſponte confeſſus, & quando coactus, ibi.in 6.q.nu.25 353

Reus dicitur ſponte confeſſus ſi in confeſſione perſeueret, ibi.nu.26 ea.

Reus delatus corporaliter puniendus, debet in carceribus publicis detineri, ſed ſi pecuniariter, idoneo præſtito fideiuſſore poterit relaxari.ibi.in 9.q.num.8 355

Reus petere debet copiam indiciorũ. M. Ant. Blan.de ind.nu.24 362

Reus petens copiam indiciorum an allegare debeat cauſas quare illã petit.ib.nu.26 ea.

Reus ex variatione quoties torqueri debeat. M.Ant.Blan.de ind.nu.222 378

Reus circa diuerſa poteſt ſibi ipſi contrariari, ibi.num.269 381

Reus aſſerens ſe feciſſe ad ſui defenſionẽ debet illud probare.ibi.nu.270 ea.

Reus vt quis ſit, vel eius nomẽ ſit receptum inter reos differunt.ibi.nu.335 386

Reus facta nominatione de ſocio an iurare debeat dicta per eũ vera eſſe.ibi.nu.383 391

Reus abſens an condemnatur ſi contra eũ non fuerit probatum delictum.Fran.Caſ.de ind. nu.8 396

Reus, & teſtis qualiter interrogari, & deponere debeant, an quis ex nemo perierit. ibi. numero 3.el 3 ea.

Reus poſt dicta teſtificata, & concluſum in cauſa, poteſt ſuper eiſdem probare, ſecus accuſator.ibi.nu.7 397

Reus poteſt probare contrarium etiam poſt dicta teſtificata, & poteſt torqueri, an prædicta idicia ſine alijs ſufficiãt.ib.n.1.el 3.c.399

Reus ſuſpectus debet interrogari, vbi fuerit, cum quibus comederit tempore delicti, ibi. num 6.el 2 401

Reus vt de tractatu poſſit condemnari, tria cõcurrere debent, ſecreta locutio, & inimicitię capitales cum occiſo, & ꝙ homicidium ſit ſecutum incontinenti.ibi.nu.2.el 1 ea.

Reus interrogatus per iudicem. ſi non rñdeat, põt ẽt ſine idicijs torqueri.ib.n.3.el 1.c.406

Reus præſumit̃ diſceſſiſſe ob cauſam, per quam accuſatur, ſiue inquiritur, niſi aliam iuſtam cauſam probet, ibi.nu.4.el 2 408

Reus non torquetur, pallore in eo ſuperueniẽte, qñ interrogat̃ à iudice.ibi.n.3.el 1 409

Reus contumax ſi capiatur, ex hoc ſolo poterit torqueri.ibi.nu.8 ea.

Reus nõ conuincit̃ ob aliqua indicia, vt pœna capitali damnet̃.Fran.Caſ.de ind.n.1.c.411

Reus captus an debeat audiri, an vero poſſit ſtatim de crimine condemnari?ib.nu.14 ea.

Reus à quolibet defendi poteſt.ibi.nu.17 ea.

Reus repertus in flagranti crimine, an de facto puniri poſſit.ibi.nu.24 ea.

Reus torqueri nõ debet non publicato proceſſu.Fran.Caſ.de torm cap 4.nu.1 413

Reus ex quo quia captus, nõ debet de crimine damnari, niſi aliter de maleficio conuincatur.ibi.num.4 ea.

Reus ante torturam eſt audiendus, quia poteſt tale quid probare, quo probato, non deueniretur ad torturam, ibi.nu.5 ea.

Reus torqueri non debet non præcedentibus indicijs, alias iudex punitur, licet per talem torturam reus repertus fuerit cõmiſiſſe crimen obiectum.ibi.cap.5.nu.1 ea.

Reus ob contumaciam bannitus, ſi poſtea capiatur, poterit ſine alijs indicijs torqueri, ib. num.7 414

Reus non debet à iudice torqueri niſi ad inſtãtiam accuſatoris, ſed de conſuetudine ꝯtrarium obſeruatur, ibi.cap.12.nu.1 416

Reus pro quolibet ſufficienti indicio an poſſit ter quaſſari, ibi.cap.14.nu.3 417

Reus ter ſolum debet in tortura repeti, ſed antiquitus ex cauſa octies repetebatur, ibi. nu. 10 ea.

Reus in tortum eſt de ſe interrogandus, nõ de alijs, ibid.cap.15.nu.2 ead.

Reus in tortura ſi de facto proprio interrogetur, aliquæ circunſtantiæ an ſint exprimendæ, ibid.nu.3 ea.

Reus non torquetur ſi de corpore non cõſtat, nec procedi poteſt per inquiſitionem, aut accuſationem, nec ſponte confeſſus hoc caſu damnatur, ibid.cap.18.num.8 419

Reus ꝯfeſſus ſe occidiſſe, ſed non animo occidẽdi, an de homicidio teneatur, ib. nu.22 ea.

Reus ꝙ non animo occidendi fecerit, quõ probetur, ibi.num.24 ead.

Reus abſoluitur accuſatore non ꝓbante, & qd ſi ꝓbatũ ſit de diuerſo, q̃ poſitũ in libello, an reus abſoluatur, uel puniatur de eo qđ probatum eſt, Fr.Caſ.in q.cri.cap.5.n.1.c. 423

Reus paciſcendo data pecunia infamis reddit. Iac.de Are.de q. num.4 427

Reus non habetur pro conuicto ſi tranſigat, vbi ex crimine pœna ſanguinis irrogatur, niſi in cauſa adulterij, ſecus ſi gratis paciſcatur, ibi.nu.6 ead.

Reus & ſeparatim, & de pluribus accuſari, & puniri poteſt. ſi eodem actu plura cõmiſerit crimina ſpecie diuerſa, Paul.Gir.de pœ. omniſ.coi.in 1.q nu.13 446

Reus ex eodem facto de pluribus criminib. ab vno, & eodem impeti, & uexari non poteſt, ibid.num.14 ead.

Reus etiam diebus feriatis torqueri poteſt. Ant.Col.in for.proc. extraord. in controu. crim.art.22. 463

Reus requiri debet an ex interuallo, vel incontinenti percuſſerit, ibi.art.80 465

Reus capi poteſt, niſi comparear die aſſignata, ibi.art.105 466

Reus ubi poteſt extrahi, uel debet cuſtodiri, poteſt in eccleſia cõpeditari. ibi. art.114 ead.

Reus non debet compeditari, quando immunitate gaudere non debet, ibid. art.115 ea.

Reus citandus eſt iuxta ſtylũ curiæ in qua eius cauſa eſt tractanda, ibid.art.142 467

Reus ex integro audiendus eſt coram ſecundo iudice, & ad eundem mittendus, cum ſuis interrogationibus incluſis, & obſignatis ad cognitionem, ibid.art.201 470

Reus in cauſa capitali ſtãte plena ꝓbõne quãtũcunq; clara, poni debet ad qõnem, ut ab eius ore ꝯfeſſio eruatur, ibid.art.208 . ead.

Reus conuictus plenis probationibus, an ſi nihil confiteatur per torturam, poſſit ad mortem condemnari . ibid.

Reus ꝯfeſſus feciſſe delictum ad ſui defenſionẽ, & non ꝓbans ad ſui defenſionem, an ꝯdemnari debeat, ibi.art.215 471

Reus vſque ad ſententiam docere poteſt, ibid. art.229 472

Rei nomen quando inter reos dicitur receptũ. M.Ant.Blan.de ind.nu.331 386

Rei defenſiones contra cauſas, Franc. Caſ. de ind.nu.1.el 3 401

Rei defenſio non acceptabilis, & fruſtratoria recipi non debet, Ant.Col.in for.proc.extr. in contr.crim.art.213 471

Rei melior eſt conditio in pari cauſa, Iaco. de Are.q.nu.13 428

Rei citatio non requiritur ſuper ſpeciali inqſitione, & accuſatione ſi teſtes examinentur, M.Ant.Bl.de ind.nu.22 362

Reum torquendum nemo debet ſubtrahere dum locus eſt torturæ. Fr.Brun.de ind. in 8. q.2.par. num.1 354

Reo an detur exceptio ex pacto, Iac.de Are.de q.num.10 427

Reo carente membro ſm ſtatutum amputãdo an poſſit iudex eum condemnare ad amputationem eius membri quod ſibi ſupereſt, Paul.Girl.de relax.carc.in tit.de ſent. & pœ. exec.in 4.q.nu.2 304

Reo ante torturam aduerſus indicia contra eũ recepta, datur defenſio, Gui.de Suz. de indic. nu.63 323

Reo in tormentis confitenti non prodeſt confeſſionem reuocare, ſi contra eum alia repetiantur indicia. Fr.Bru.de ind.in 4.q. 1.par. num.4 336

Reo an danda ſint noĩa teſtium cum atteſtationib. M.Ant.Blan.de ind. nu.27 362

Reo nomina teſtium ſeparata à ſuis atteſtationibus ſtante ꝯſuetudine dantur, ib.n.28. ea.

Reo non petenti an danda ſit copia indicioꝝ, ibi.num.29 ead.

Reo negante delictum feciſſe, quid iudex facere debet. Ant.Col. in for.proc.extraord. in contr.crim.art.216 471

Rei qñ magnum eſt crimen,in carcere ſegregati ſtare debeat,ibid.art.170 469
Rei accuſati ſunt ſegregatim interrogandi,nec eis ad reſpondendum eſt danda dilatio,ibid. art.175.176.177 ead.
Rei de crimine delati, & ſi non oẽs, nec omni caſu poſſint torqueri, põt tñ vultu iudicis terreri,Fr.Br.de ind.in 8.q.2.par.n.8. c.355
Rei terreri põt in caſib. in qbus non põt torqueri,Fr.Caſ.de torm.cap.5.nu.9 414
Rei ſponte ſe tormẽtis ſupponentes,ſine indicijs torqueri nõ debẽt,Idẽ ſi accuſator & re' petãt ſe torturę ſubijci,ib.cap 10.n.15.c.416
Rei ad torturã ducti,& interrogati qd ſciãt de ...re,ſi rñdeant dixiſſe,& interrogati qd dixerint, rñdeant eſſe ſcriptũ, & aliud rñſum dare nolint,an poſſint torqueri donec iudici aliter rñdeant,ibi.cap.3.nu.4 413
Reos ter interrogatos non rñdentes accuſationi,pinde ac ꝯfeſſos Brutus damnauit,cuius tñ opinio non eſt ſerua,ibid.num.3 ead.
Reis carceratis,ſe defendere ob inopiã nequeũtibus,dãdi ſunt aduocati & defenſores,ne in nocẽs idefenſus peat,ibi.cap.21.n.20.c.420
¶ Rex Francoꝵ legib.Cæſareis nõ ſubdit, Inc. Auct.de cri.læſæ maieſt.in 5.q num.20.c.61
Rex Francoꝵ de iure ſuperiorem nõ recognoſcit.Nic.Boer.de ſedit.in 6.q. nu.17 79
Rex Francoꝵ ſolus in regno ſuo gratiã, ſeu remiſſionẽ ꝯcedere poteſt,ibid.nu.22 ead.
¶ Rigor quandoque ratione ætatis tẽperatur, Ant.Col.in for.proc.extraord.in contr. cri. art.193 470
¶ Ripas deſtruens pœna mortis nãlis eſt puniendus,Gul.Bont.de pœ.mor. nu.5. c.444
¶ Rixa ſi facta ſit a pluribus,& mortuus ſit aliquis in ea, an ſint omnes irregulares, ſi neſciat à quo fuerit occiſus, Nic.Plo de irreg. nu.18 102
Rixa per tractatũ facta facit, vt oẽs teneanẽ de occiſo,M.Ant. Bl.de ind.nu.226 378
Rixa ſecunda vice facta parum poſt primam, indiciat ad penſamentum,ibid.nu.233 ea.
Rixa quo cenſeatur pura, & qñ præmeditata, Fr.Caſ.de ind.num.8 402
¶ Rumor quid proprie ſit,Paul.Gir.de q. in 3. q.nu.4 433
Cetera vide ſupra in ver.Fama.
¶ Rumpi non poteſt quod nullũ eſt,Paul.Gir. de pœ.omniſ.coit.in 14.q.nu.2 459
SAcerdos in celebratione non conſecrans,an ſit hæreticus reputandus,Paul.Gir.de ſort. in 10.q.num.13 128
Sacerdos cauſa doloris aras ſpolians, aut luminaria conſueta extinguens,qua afficiatur pęna,ibid.in 11.q.num.17 131
Sacerdos qui ſcienter miſſas celebrauit ſuper hoſtia non conſecrata,pro ſortilegijs faciendis qualiter puniatur,ibi.nu.19 ead.
Sacerdos miſſam defunctoꝵ ꝓ viuentib. celebrans vt citius moriãtur, aut periculum incurrant,qualr̃ puniant̃,ibi.in 14.q.n.2.c.137
Sacerdos in miſſaꝵ celebrationibus, pces nefarias, & turpes admiſcens & ad malũ finem qualiter ſit puniendus,ibid.in 17.quæſt.numero 1 ead.
Sacerdos Hiſpanus decretoꝵ doctor,etiã quadrageſimumquintum egreſſus annum in inſaniam, & furorem vertitur ob nefandum amorem monialium,ibid.num.2 ead.
Sacerdos preces aut oblationes nefarias in miſſaꝵ ſolẽnijs officijs offerens,officio,& bñficio,gradu,& ordine eſt priuãdus,ib.n.3. ea.
Sacerdos qui forma debita,aut ẽt mã ſacri non ſeruata celebrat,omni ordine,& gradu ad tẽpus priuari debet,ibi.q.15.num.2 ead.
Sacerdos uel quiuis alius res ſacras, aut ſacratas ad uſus profanos conuertens, qualiter puniri debeat.ibi.q.16.num.1 ea.
Sacerdos mulier amplexat' cauſa bñdictionis impartiendæ hoc ipm ꝓſumitur feciſſe, Frã. Brun.de ind.in 4.q.1.par.num.9.car.337.& Fr.Caſ.de torm.cap.11.nu.10 416
Sacerdos ob ſimplex adulterium põt deponi ꝑpetuo ab alteris miniſterio,Paul.Gir.de pę. omniſ.coi.in 6.q.nu.11 452
Sacerdos & monachus eandem cognoſcentes mulierem,qua pœna plectantur, Paul.Girl. ibi.in 15.q.num.1 460
Sacerdotes pro viuis miſſam defunctoꝵ celebrantes in odiũ ipſoꝵ,an ſint hæretici,Pau. Girl.de ſort.in 10.q.num.12 128
Sacerdotes ſuper rebus profanis ad ſortilegia aptis celebrantes, qualiter debeant puniri, ibi.in 14.q.num.1 137
Sacerdotes debito modo & ordine ſacrificandi abutentes,quam pœnam dare debeant. ibi. in 15.q.num.1 ead.
Sacerdotes committentes delicta facinoroſa, ſeu atrocia ,põt accuſari, & puniri ꝑ iudicẽ laicum,Fr.Caſ.de ind.num.6 422
¶ Sacramentum baptiſmi eſt omnium ſacramentorum ianua. Ioan.Nic.Arelat.de hær. not.34.num.2 142

Sacraměta eccleſiæ non ſunt ꝯferenda ab hære tico, nec collata ꝑimunt virtutis effectũ ſal lit in ſacro baptiſmi, & cur diuerſũ, ib.n.j ea.
Sacramenta eccleſiæ non ſunt deneganda hæretico oſtendenti manifeſta ſigna pœnitentiæ, ibi.not.46.num.2 143
Sacramenta eccleſiæ ſortilegijs commixta, an poſſint mouere animum maleficiati ad amã dum maleficiantem Paul. Girl. de ſortilegi. in 3.q.num.21 109
Sacramenta poſita in ſortilegijs amatoris nullos, ꝑducũt effectus, ibi.in 10.q.nu.16 c.128
Sacraměta, aut alias res ſacras, aut benedictas eccleſiæ, ſortilegijs admiſcentes, pari pœna puniuntur, ibi.in 11.q.num.26 132
Sacrificans idol.s pœna mortis puniri debet. Guliel.Bont.de pœna mor.nu.1 444
Sacrilegium dicitur, cum ſacrum de ſacro auſertur. Placent.de accuſ.tit.6.nu.5 5
Sacrilegium maius faciens, pœna mortis nãlis plecti debet. Guliel.Bont.de pœ.nu.3 444
Sacrilegium generaliter ſumptum quid ſit, & vnde dicatur. Paul.Gir.de pœnis omniſar. coi.in 1.q.num.1 445
Sacrilegium an ſit crimen eccleſiaſticum an ſeculare, ibi.num.2 ea.
Sacrilegium an comprehendatur ſub nomine furti, ibi.num.3 ea.
Sacrilegium verum, & proprium quod dicat, & qualiter puniatur, ibi.num.7 ea.
Sacrilegium improprium quod ſit. ibi.
Sacrilegium largo modo ſumptum quod ſit, & qua pœna puniatur, ibi.num.8 ea.
Sacrilegium qualiter de iure canonico ſit puniendum. ibid.
Sacrilegium grauius illud dicitur, quod in perſonam clericorum per iniectionem violẽtæ manus committitur, ibi.num.9 446
Sacrilegium contra perſonam eccleſiaſticam commiſſum, grauius eſt eo, quod in loca ſacra committitur, ibi.num.10 ead.
Sacrilegium committitur ſi cum moniali copula carnalis habetur. ibi.
Sacrilegiũ largo modo, & improprie cõmittitur ꝑ adulterium, ibid.in 6 q.nu.11 452
Sacrilegij diuerſæ ſunt ſpecies, ibid.in 1.quæſt. num.4 445
Sacrilegij prima ſpecies in perſonam committitur ſecunda per coitum cum moniali, tertia autem circa locum ſacrum ſit, & quarta in rem eam auferendo. ibi.
Sacrilegij reus eſt, abutens rebus ſacris in ſortilegijs. Paul. Gir. de ſortil. in 16.quæſtio. num.4 ea.
Salitores qui dicantur, Paul.Gir. de ſortil. in 2.q.num.8 106
Salycetus fuit excellentiſſimus doctor, & pcipuus veritatis inueſtigator, cuius opiniones plerũq; medullam iuris cõtinetur. Incer.Auctor.de crim.leſ.maieſt.in 5.q.nu 6 58
Saluum conductum ſcienter frangens l Iuliæ maieſtatis tenetur. Mart.Laud.de crim.læſæ maieſt.in 6.q. 48
Sanguis exiens ante occiſores an faciat indicium. M.Ant.Blan.de ind.nu.408 391
Sanguis clamat vindictam contra interfectorẽ. Fran.Caſon.de ind.nu.2.el 2. [illegible]
Sapientis aium pauliſper moueri, & ꝯtrahi, & palleſcere neceſſe eſt, nõ opinione mali pcepta, ſed quiddã metibus rapidis, & incõſultis offm mentis atque rationis peruertentibus. Fran.Caſ.de ind.num.4 409
Saraceni nequaquam dici queunt hæretici. Gondiſſ.de hæret.in 2.q.nu.2 154
Saturnus vitæ humanæ inimicus mẽſe primo fœtus formandi regnare putatur. Paul.Gir. de ſortil.in 13.q.num.4 136
Schala ante feneſtrã domus an faciat indiciũ. M.Ant.Blan.de indicijs, num.428 394
Schiſma, & hereſis in quibus diſcrepant. Gondiſſal.de hæret.in 3.q.num.1 153
Schiſmaticus dici meretur, q ſuperbe, & contumaciter papæ ſubijci nõ vult, ibi.nu.2 ea.
Schiſmaticus an ſit propriæ hæreticus. Paul. Gir.de hæret.in 2.q.num.6 145
Schiſmaticus quis proprie dicatur, & vnde ſchiſma. ibid.
Scholares Pariſiẽſes aduerſus ciues tempore Diui Ludouici regis mouerint ſeditionem. Nic.Boer.de ſeditio.in 1.q.nu.22 71
Sciẽtia ſola punitur, qñ maleficium, eſt cõmitẽdum in perſonam eius cuius eſt ſubditus. Mart.Lau.de crim.læſ.maieſt.in 13.q. 48
Scientia iuris eſt certiſſima, nobilis, & omni honore digna. Io.Franc.Ponz.de lamijs, &c. num.18. 91
Sciẽtia iuris ciuilis nobiliſſima eſt, nobiliſſimo reddens ſuos profeſſores, ibi.nu.22 ea.
Scientia iuris ciuilis ſapientia eſt, & res ſanctiſſima, ibi.num.23 92
Scientia iuris ciuilis eſt omnium ſapientũ dogma, ibi.num.25 ea.
Scientia qlibet ſuas ꝓprias imaginationes, rõnes, & diſputationes habet, ib.nu.26 ea.

Scribens

¶ Scribens falſum immunitatis inſtrumentum pœna mortis naturalis puniri debet. Guliel. Bon. de pœna mortis, num. 5 — 444
¶ Scripta hereticorum reijcienda ſunt, & quare. Io. Nic. Arel. de hæret. not. 24 nu. 1 — 141
¶ Scriptura requiritur in eo qui ab hereſi reuertitur. Io. Fran. Ponz. de lamijs, nu. 89 — 99
Scriptura banni à quo peti poſſit. Nel. de ban. in 3. par. 2. temp. num. 69 — 283
Scripturam ſacram ad ſenſum incongruum interpretans eſt hæreticus. Paul. Gir. de heret. in 2. q. num. 5 — 145
Scripturam ſacram aliter exponere quàm ſpiritus ſanctus flagitat, quis dicatur. Gondiſſal. de hæret. in 4. q. num. 2 — 154
Scripturæ ſacræ adiuuari debent, & declarari per alias inferiores ſcientias. Ioan. Franc. Ponz. de lamijs, num. 13 — 101
¶ Secreta côuentio, & locutio habita inter plures, faciût oriri indicium tractatus. M. Ant. Blan. de indici. num. 232 — 379
Secreta cordis humani ſolus Deus poteſt rimari. Paul. Gir. de ſortil. in 10. q. nu. 2 — 127
Secreta cordis rimari non eſt hominis. Paul. Girlan. de hæret. in 2. q. num. 4 — 145
Secreta Dei (vtpote quæ nobis altiora ſunt) minime inquirere debemus. Gundiſſal. de hæret. in 4. q. num. 6 — 154
¶ Securitas data venientibus ad nundinas ad extendatur ad bannitos. Nell. de bannit. in 3. par. 2. temp. num. 15 — 272
Securitas valida conceſſa bannito, an intelligatur conceſſa ét pro redeundo, ibi. nu. 17 — ea.
Et an intelligatur pro vna vice tantum, ibid. num. 18 — ea.
Securitate data generali, quod nullus capi poſſit pro debito, an bannitus pro maleficio poſſit vti dicta ſecuritate, ibi. nu. 16 — 272
¶ Sed aduerſatiua cui⁹ naturæ ſit. Io. Ant. Rub. de poteſta. proc. in 1. par. nu. 328 — 39
¶ Seditio gñatur per proprij cômodi procuratione. Nic. Boër. de ſedit. in 1. q. nu. 1 — 69
Seditio, & diſcordia gñatur, ſi alijs alleuiatis, alij nimis in collectis grauent. ib. nu. 3 — ea.
Seditio facilius oritur ſi delicta non puniãtur, ibi. num. 4 — ea.
Seditio L. Catilinæ olim Romani, qualibus, ibi. num. 14 — 70
Seditio C. Marij, & aliorum Romanorum militum qualis fuerit, ibi. num. 16 — ead.
Seditio qualis à Tiberio Graccho Africano excitata fuerit, ibi. num. 19 — 71
Seditio Liuij Druſi, & aliorum Romanorum qualis fuerit, ibi. num. 21 — ea.
Seditio qualis, & ob quã rem apud Attrebatũ orta fuerit tẽporibus Ioãnis regis, ib. n. 26. c. 72
Seditio ob monetæ mutationem Pariſijs orta fuit Ioannis regis tẽpore, ibi. nu. 27 — ea.
Seditio quanta fuerit Lutetiæ aduerſus Carolum regem Ioannis regis primogenitum, ibid. num. 29 — ea.
Seditio qualis in monte Peſſulano fuerit tẽpore Caroli V. Francorum regis, ibi. nu. 30 — ea.
Seditio dicitur perturbatio pacis, ſeu quietis publicæ, ibi. in 2. q. num. 1 — 75
Seditio proprie fit inter partes multitudinis inter ſe diſſentientes, ibi. num. 3 — ea.
Seditio differt à bello, & rixa. — ibid.
Seditio quid ſit, & in quibus locum habent, ibi. num. 4 — ea.
Seditio eſt crimen graue, & enorme, ibid. q. 7. num. 1 — 80
Seditio iuſtitiæ opponitur, & communi bono. ibi. num. 44 — 84
Seditio Chore qualis fuerit, & qualiter perierint qui in ſeditione fuerunt, ibi. nu. 45 — ea.
Seditionem qualem mouerint ſcholares Pariſienſes aduerſus ciues, tempore diui Ludouici regis, ibi. in 1. q. num. 22 — 71
Seditionem qualem fecerint paſtorelli in Francia, & qui fuerunt. — ibi.
Seditiones fugere qui debeant, ibi. nu. 13 — 70
Seditionum cruentarum exempla recẽſentur, ibi. num. 15 — ea.
¶ Seditioſus dicitur qui animarum diſſentiones facit, & diſcordias gignit. Nic. Boer. de ſedit. in 2. q. num. 2 — 75
Seditioſi non dicuntur qui regimen tyrannicũ perturbare nituntur, ibi. in 5. q. num. 6 — 76
Seditioſi qua ſint pœna afficiendi, ibid. in 7. q. num. 28 — 83
Seditioſi ædes alienas expilantes capite plectũtur, ibi. num. 29 — ea.
Seditioſi derobatores puniuntur per l. ſi quando, C. vnde ui, ibid. num. 32 — ead.
Seditioſi ex propoſito, dolo, & conſpiratione machinata mouentes, pro dignitatis qualitate puniendi, ibid. num. 34 — ead.
Seditioſi mori debent, ſi ſeditio inualuit cruenta, & factio prærupta, ibid. num. 35 — ea.
Seditioſi vtcunque excuſandi ſunt, ſi magiſtratus, aut conſulum auctoritate ſeditionem fecerint, ibi. num. 55 — 86
Seditioſis toto conatu reſiſtere licet, etiam eos occiden

occidendo,ibid.num.47 8

¶ Semiplena probatio in ciuilibus,facit indiciũ in criminalibus,M.Ant.Blan.de ind.numero 224 378

¶ Senatus famam reſtituere poteſt. Paul.Girl. de relax.carc.in tit.de benef. & indulg. prin. in 6.q.num.2 307

Senatus Conſ.Turpillianum iutroductum cõtra accuſatores ab accuſatione deſiſtẽtes ceſſat,ceſſat pariter titulus de abolitione gñali Ant.Col.in for.proc. extraord. in controu. crim.art.14 463

¶ Senex ꝯfectus ætate non ſubijcitur torturæ. Paul.Gir.de q.in 6.q.nu.5.car.437.& Fran. Caſ.de tor.cap.10.nu.11.& 12 415

Senex confectus ętate remanet ſub regula affirmatiua torturæ,Paul.Gir.ibi.nu.6 437

Senex rarius, & mitius torquetur robuſtis iunioribus,ibid.num.9 438

Senes ſeptuagenarij non coguntur teſtificari. Fr.Br.de ind.& tor.in 2.q.1.par.n.16.c.330

¶ Sententia in quibus caſibus de iure fieri põt contra abſentem.Io.Ant.Rub.de pot.proc. in 1.par.nu.176 29

Sententia annotationis bonorum non dr̃ proprie ſententia,ibid.num.206 31

Sententia in criminalibus non poteſt ferri contra abſentem, nec in cauſa appellationis,& quæ ſit ratio.ibi.num.207.224 31.33

Sententiam an in abſentem ferri poſſit,in cauſa appellationis vbi agitur de crimine, ibid. nu.231 33

Sententia lata ſine cauſæ cognitione,eſt ipſo iure nulla,ibid.nu.372 42

Sententia nõ tenet,ubi iudex in plenario iudicio dicit ſummarie cognouiſſe.ib.n.390 ea.

Sententia lata pro vno in cauſa in qua agens non petit ſibi aliquid ſibi dari,vel fieri ꝓdeſt omnibus,ibid.num.395 ea.

Sententia pro procuratore accuſantis prodeſt accuſatori,ibid.num.396 ea.

Sententia lata ſuper confeſſione, & ſpontanea rei ualet,ſi totũ iudicium eſſet nullum, tanq̃ lata ſuper notorio,ibi.nu.401 43

Sententia in cauſa appellationis poteſt fieri aduerſum reum criminis abſentem, Ioã.Ant. Rub.de pot.proc.in 1.par.num.40 46

Sententia requiritur ad feudi priuationem, et delicto exiſtente notorio,Inc.Auct.de crim. læſæ maieſt.in 1.q.num.22 52

Sententia contra condemnatum lata, quando ſubſtitutis noceat,& alijs ius prætendentib. ibid.in 3.q.num.8 55

Sentent.a declaratoria requiritur in pœnis, q̃ ſint executione inſliguntur ipſo iure. ibid. in 11.q.num.3 ead.

Sententia reſtitutionis tantum reſtituit, quantum ſententia cõdemnationis ademit,Paul. Gir.de hæret.in 6.q.num.2 151

Sententia in hæreſeos crimine ferenda,quo ordine,quo ue modo pronuncianda ſit.Gond. de hæret.in 15.q.nu.1 165

Sententia criminalis an mox executioni mandetur,an vero decendio ad appellandum expectato,ibid.in 19.q.num.4 168

Sententia excommunicationis contra apoſtatas non eſt appellabilis, niſi iudex excedat modum in corrigendo,Inc.Auct.de mo.proced.contra apoſt.num.1 197

Sententia lata pro bannito ꝯtra debitorem, q. bãni exceptionem non oppoſuit, an ualeat, Nell.de bãn.in 3.par.2.temp.nu.3 268

Sententia eſt nulla ꝯtra iuris diſpõnẽ lata. Pau. Gir.de rel.carc.in tit.de ſent. & pœna. exec. in 6.q.nu.4 305

Sentẽtia libello,ſeu petitioni difformis eſt nulla,ibid.num.5 ead.

Sententia diebus feriatis ferri poteſt in fauorẽ innocentis,ibid.in tit.de abſol. Innoc. in 1. q.num.2 307

Sententia condemnationis ferri non debet diebus feriatis,ibi.num.3 ead.

Sententia lata uigore confeſſionis in tortura iniuſte extorta,an ſit nulla ipſo iure, vel erit opus appellatione,Franc.Brun. de ind.in 5. q.2.par.nu.48 347

Sententia in criminali ſemper eſt neceſſaria, in qua quis nunquam pro condemnato haberi debeat,ibi.in 6.q.nu.30 353

Sententia capitalis contra reum proferri põt ex indicijs indubitatis,& à iure approbatis, Fran.Caſ.de ind.num.37 412

Sententia interlocutoria q̃ ad torturam procedat,an appellationem recipiat, M.Ant.Blã. de ind.nu.9 361

Sententia in criminalibus ſub ꝯdõne lata,an valeat.Ant.Col.in for.proc.extr.in contr. cri. art.131.132.133 467

Sententia etiam Imperatoris ſine citatione legitime lata,nulla eſt.ibi.art.148 468

Sententia cõdemnatoria ſuper inquiſitione inualida fieri non poteſt, ſed debet inchoari nouus proceſſus,ibid.art.149 ea.

Sentẽtia ꝯtra abſẽtem lata, & poſtea ꝯfirmato arreſto,

arreſto,an ſuū ſortiat̃ effectū,ib.art.155.ea.
Sententia ferri debet cū ꝯſilio aſſeſſoꝝ,alias eſt ipſo iure nulla ibi art. 227 472
Sententia non facit quem deſinere eſſe heredē ipſo iure,fallit in damnato qui fecit contra remp.vel principem,Mart.Laud.de crim.læſæ maieſt.in 32.q. 49
in Sententijs excommunicationis,& interdicti quid ſeruandum.Inc.Auct.de mo.proc.contra apoſt.num.12 197
¶ Separatio thori ſapit exilium . Io.Ant.Rub. de poteſt.proc.in 1.par.nu.256 34
¶ Sequentia recipiunt interpretationem à præcedentibus.ibid.num.278 36
¶ Sequeſtratio,& depoſitio rei,interim faciēda eſt,dum ſuſpenditur executio ſententiæ ſup illa re ex aliqua cauſa,ibi.num.228 33
¶ Sermo quilibet de quauis re,ſeu negocio ſuſceptus à diffinitione proficiſci debet.Bal.de carc.cap.1.num.1 300
¶ Seruiens vulnerans fugientem punitur,Ant. Col.in for.proc.extraord. in contr. crimin. art.107 466
¶ Seruiles perſonæ uti meticuloſæ ſiue ſocij inſtigatu,vel mandato, non conſueuerunt grādia delicta committere.M.Ant.Blan.de ind. num.372 390
¶ Seruitus non inducitur ex delicto,Placen.de accuſ.tit.2.num.15 2
¶ Seruus . Facilius proceditur contra ſeruum conquerentis,q̃ contra liberum . M.Ant.Bl. de ind.num. 395 392
Seruus aduerſus dominum torqueri non pōt . Plac.de acc.tit.5.num.5 5
Seruus vniuerſitatis aduerſus vnum quēquem interrogari poteſt,ibid.num.6 ea.
Seruus accuſatus quatenus à dño poſſit defendi.Io.An.Rub.de pot.ꝓc.i 1.par.n.150.c.27
Seruus accuſatus qui à domino nō defenditur an poſſit ab alio defendi,ibi. in 2.par.num. 56.57 47
Seruus quando,& contra quem torqueri poſſit.Guid.de Suz.de ind.num.11 319
Seruus de crimine conuictus , vel confeſſus, de ſocijs , & mandatoribus eſt interrogandus . Fr.Brun.de ind.in 3.q.1.par.nu.21 334
Seruus in omni cauſa,& in omni crimine iudicis arbitrio torqueri poteſt,ſed liber in grauibus tantum & criminalibus,ibid.in 3.q.2. par. num.2 339
Seruus in quibus caſibus in dñm torqueri pſſit ibid.in 4.q.2.par.num.25 342
Seruus.cōis plurib.ut plurib.torqueri poteſt in caput alterius dñoꝝ,ibi.nu.26 ead.
Seruus patris torqueri poteſt pro morte filij . ibid.num.27 ead.
Seruus in facto proprio poteſt torqueri, ibi. in 5.q.num.4 343
Seruus qñ contra dñm torqueri poſſit abſque indicijs præcedentib.ibid.num.5 ead.
Seruus torquetur vt iudicet ſocios,maxime qñ ſumus in atrocioribus,uel in nece, noto interrogatur quo mādante,id fecerit, & q ſint participes,Franc.Caſon.de tor. cap.16. numero 4 418
Seruus qui dominum prodit pœna mortis naturalis eſt plectendus.Gul.Bont.de pę.mor. num.2 444
Seruus dominam uitians eſt naturalis mortis pœna puniendus ibid.
Seruo vel volenti , vel torto non creditur ꝯtra dominum,Fran.Br.de ind.in 4.q.2.par. numero 28 342
Serui qñ de facto ſuo poſſint interrogari.Plac. de acc.tit.5. nu.2 4
Serui quando poſſint torturæ applicari , ibid. num.4 ead.
Serui ſunt liberius ſeuerius puniendi,& famoſi q̃ ij qui famæ ſunt integræ,ibid.in tit.6.numero 4 5
Serui dñis ſuis inſidiati,vel dominabus carnalr̃ cōmixti,exuruntur igni,ibi.nu.17 6
Serui non torquentur in certis caſibus contra certas perſonas, Paul.Gir.de q. in 6. q.numero 4 437
Serui alieni in cauſa pecuniaria poſſunt torqueri,ibid.in 7.q.num.3 ea.
¶ Sexus muliebris res admodus fragilis facile decipi poteſt,Paul.Girl.de ſort.in 5.q.numero 6 112
Sexus,ętas,animi,nā,ꝯdō,fortuna,amictus,riſus,& ingreſſus , ſuſpicionem contra reum præſtaut.Fr.Caſ.de ind.nu.3 399
¶ Signum an quandoque faciat indicium . M. Ant.Bl.de indic. nu.407 393
Signum,argm̄, & præſumptio ſunt minora , q̃ indicium.Fr.Caſ.de ind.nu.2 397
Signa læuia in hęreſi ſufficiunt ad torturam,eatñ debent plene probari,Fr.Caſ.de tormen. cap.6.num.3 414
Signa maleficij à reo ſunt per iudicem petenda ad confeſſionis verificationem.ibid. cap.20. num.4 420
¶ Similitudo & æquiparatio ſufficit,ut ſit in ea re, de

re de qua agit̃, nec requirit̃ ꝙ tota res ſit alteri ſimilis, M. Ant. Blã. de ind. nu. 128 369

¶ Simonia large dicitur hæreſis, Paul. Girl. de hęret. in 1. q. nu. 3 154

¶ Simulacrum fortunę quondam marmoreum ad matronas Romanas locutum, Paul. Gir. de ſortil. in 7. q. nu. 25 120

¶ Simulata confeſſio licet non vera, an pręiudicet confitenti, Ant. Columb. in for. proc. extraord. in contr. crim. art. 204 470

¶ Socius an de ꝯſocijs poſſit interrogari, & in q̃bus caſibus, M. Ant. Blan. de ind. nu. 371. car. 390. & Ant. Colũb. in for. ꝓc. extraord. in controuer. crim. art. 197 470

Socius quibus caſibus de cõſocijs interrogari debeat, M. Ant. Blan. ibi. nu. 375 390

Socius quando vt teſtis aſſumitur torquendus eſt ibi. num. 389 391

Socius criminis reus non poteſt de ſocio criminis, interrogari in delictis principalr̃ cõmiſſis in iniuria, & odium alterius, non aũt principaliter incommodum delinquentis, Fran. Caſ. de torm. cap. 16. num. 9 418

Socius qui ſit, & quis ſequax, & in quibus differant, Paul. Girl. de pœnis omniſ. coi. in 10. quæſtio. num. 3 455

Socij dictum an faciat indicium contra ſocium ad torturam, M. Ant. Blan. de indic. numero 370. 377 389. 390

Socio criminis ſi veriſimile eſt tum non mentiri, aliquando creditur, ibi. nu. 37 363

Sociorum qualr̃ ſuſpicionẽ maleficij, & propoſiti inducit, Fran. Caſ. de ind. nu. 1. el 4 401

Cetera vide ſupra in ver. Aſſertio ſocij.

¶ Solennitas idem requirit̃ in ſoluendo, q̃ in ligando, Fran. Ponz. de lamijs, nu. 43 94

¶ Solicitans, & cũ inſtantia petẽs, vt inquirat, ſi res ad eum non ſpectat, an indiciet̃, M. Ant. Blan. de ind. num. 275. car. 382. & Fran. Caſon. de ind. num. 2. el 2. car. 404. & Ant. Columb. in for. proceden. extraord. in controuer. crim. art. 84 366

¶ Solitus delinquere an ex eo indicietur ad torturam, M. Ant. Blan. de ind. nu. 246 380

Solitus furari habet indicium contra ſe, ibid. num. 410 393

Solitus delinquere quis dici poſſit, Fran. Caſ. de ind. nu. 4. el 1 398

¶ Somnia an indicium pręſtent ad indicandum & de cauſis ſomniorũ, & quot ſint ſomniorum genera, & effectus, & an eis ſit credendum, ibi. nu. 1. el 2 410

¶ Sorores duas, aut matrem, & filiã ignoranter cognoſcenti, quę pœna imponatur, Paul. Gir. de pœn. omniſ. coi. in 4. q. nu. 2 449

¶ Sors pro fortuna quandoque capitur, Paul. Girl. de ſortil. in 1. q. nu. 5 105

Sortes in Euangelijs quęrentes, librum aperiendo, vel alias, debent puniri, Paul. Girl. de ſortil. in 11. q. nu. 22 131

¶ Sortilegam artem ſeu magicam docens, & diſcens pari pœna puniuntur, Paul. Gir. de ſortil. in 11. q num. 13 130

¶ Sortilegæ ſeu lamiæ an deferantur vere, & realiter per dæmones ad ludos, & congregationis nocturnas, Paul. Gir. de ſortileg. in 7. quæſtio. num. 1 117

Sortilegæ vere, & corporaliter per dæmones ad ſuos ludos deferuntur, nedum in ſpiritu tantum, ibi. nu. 31 123

Sortilegę, & Strigimagę in quo differant ab illis de quibus in c. epi. ibi. nu. 35 124

¶ Sortilegium quid ſit in ſuo ſumptum genere, Paul. Girl. de ſortil. in 1. q. nu. 1 104

Sortilegium vnde dicatur, ibi. nu. 2 ead.

Sortilegium factum cum hoſtia conſecrata, vel cum ſanguine Chriſti, an manifeſte ſapiat hæreſim, ibi. in 10. q. nu. 7 127

Sortilegium factum cum rebaptizatione alicuius, hęreſim ſapit, ibi. nu. 18 129

Sortilegium veneficum ſi clericus exercuit qualiter puniatur in foro iudiciali canonico, & qualiter laicus, ibi. nu. 10 130

Sortilegij, & diuinationis crimen non eſt coram inquiſitore per tractandum, Gond. de hæret. in 9. q. nu. 3. & 6 160

Sortilegij prima ſpecies eſt diuinatiua, ibid. in 2. q. num. 1 105

Sortilegij ſecunda ſpecies q̃ ſit, ibi. nu. 2 ead.

Sortilegij amatorij inſtrumenta quę ſint. ibi. q. 5. num. 2 111

Sortilegij tertia ſpecies quæ venefica dicitur quæ ſit, ibi. nu. 6 112

Sortilegia vt plurimum ſub religionis falſa demonſtratione fieri ſolẽt, ib. in 1. q. n. 3. c. 105

Sortilegia per quos fuerint prius adinuenta, ibi. num. 6 ead.

Sortilegia amatoria, & venefica, & in corpore, & extra corpus fieri pñt, ib. i 3. q. n. 15 c. 108

Sortilegia in quibus locis, & tempore fieri ſoleant, ibi. in 4. q. nu. 1 111

Sortilegia quare potius de nocte quam de die fiant, ibi. num. 3 ead.

Sortilegia facta per hoĩes tacite profeſſionis, per

per quæ fiant inſtra,ibi.in 5.q. num.2 ea.
Sortilegia extra corpus quibus fiant inſtris,ib. num.3 ead.
Sortilegia quædam fiunt ex particula cadaueris hominis ibid.num.8 112
Sortilegia, & alia maleficoꝝ opera qñ hæreſim manifeſtã dicant ſape,ibi.in 10.q.n.1.c.127
Sortilegia quocunq; facta per eum qui eſt expreſſæ profeſſionis diabolicæ, hæreſim cenſetur ſapere,ibi.num.5 ead.
Sortilegia facta ad calefaciendum cor frigidũ, hæreſim ſapere non uidentur,ibi.nu.8 ead.
Sortilegia in quibus immiſcentur reliquiæ ſanctoꝝ an ſapiant hæreſim,ibi.num.14 128
Sortilegia quæ fiunt cum permixtione chriſmatis,aut aquæ baptiſmatis,an ſapiant hæreſim,ibid.num.15 ea.
Sortilegia q fiunt cũ rebus in eccleſia bñdictis, an & qñ hæreſim ſapiant,ibi. nu.17 119
Sortilegia quæ fiunt ad hñdam notitiam occultoꝝ,aut diſtantium,non ſapiunt hæreſim,& ideo non puniuntur,ibi.in 11.q. nu. 2 ea.
Sortilegia amatoria qualiter in foro ꝯſcientiæ puniantur, & qualiter in foro iudiciali canonico,ibi.num.6 130
Sortilegia amatoria in iure ciuili capite plectũtur,ibi.num.7 ead.
Sortilegia ad bonum finem exercens an ſit puniendus,ibid.num.14 ead.
Sortilegia de iure ciuili ultimo puniuntur ſupplicio, his demptis quæ fiunt ad liberationẽ maleficiatorum,ibi.nu.27 132
Sortilegia nec etiam ad inquirẽdum indicium præſtant,Fr.Caſ.de ind.nu.3 410
Sortilegiorum diuerſæ ſunt ſpecies, Paul. Gir. de ſortil.in 2.q.num.1 105
Sortilegiorum ſpecies tertia eſt venefica, ſeu malefica,ibi.nu.3 ead.
Sortilegioꝝ profeſſio duplex,expreſſa.ſ. & tacita.ibid.in 3.q.num.1 107
Sortilegioꝝ tertia ſpecies malefica dr̃, quæ nullius cauſa boni eſſe cenſetur,ib.nu.25.c.110
Sortilegioꝝ effectus qualr̃ cauſari poſſint ĩ corporibus humanis mediantibus reb.ſiue mixtis,ſiue ſimplicib.ibi.in 6.q. nu.1 133
Sortilegijs,& diuinationib. multi ad tormenta ꝓcedunt,Fr.Caſ.de ind.nu.1 410
Sortilegijs nec vitæ ſalus eſt quærenda, vel recuperanda. ibid.num.4 ead.
Sortilegijs,& diuinationibus Caldæi præcipuę vſi ſunt in Syria,ibid.num.7 ead.
in Sortilegijs ignorantia aut ſimplicitas non excuſat,Paul.Girl.de ſort.in 11.q.n.8.c.130
¶ Sortilegus quis dicatur large ſumpto vocabulo.Paul.Gir.de ſort.in 1.q num.4 105
Sortilegus & qui eum conſulit puniuntur pœna capitis,ibi.in 11.q.nu.5 130
Sortilegus clericus poteſt officijs & beneficijs priuari,ibi.num.8 ea.
Sortilegus ad domum alterius accedens ad perpetranda maleficia,qua ſit afficiendus pęna, ibi.in 11.q.nu.11 ead.
Sortilegus quo caſu tradatur beſtijs uorandus, ibi.num.13 ead.
Sortilegus in ope ſanatiuo multas orõnes dicens, ſed aliqua verba ſecrete adijciens non ſatis ꝯgruẽtia,an puniri debeat,ib.n.23. 132
Sortilegi opera adiuti dæmonum non põt liberare incarceratum,ibi.in 7.q. nu.4 117
Sortilegum an liceat impune ꝯſulere,ut liberet ægrotũ à maleficio,& an liceat adiurare imbres,fulgura, & tempeſtates ne noceant fluctib.Io.Nic.Arel.de hær.nor.50.nu.1.c.144 & Paul.Gir.de ſort.in 6.q.nu.20 116
Sortilegi proprie qui dicant.Paul.Girl.de ſort. in 1.q.num.2. 104
Sortilegi & negromantici ſuis ſuperſtitionib. uolentes fidem adhiberi aliqua futura prænunciant,ibi.in 2.q. num.6 106
Sortilegi ſacra eccleſię qñq; permiſcent ſuis artilegijs,ibid.q.3.num.16 108
Sortilegi hoſtia conſecrata vtuntur qñq; in ſortilegijs amatorijs,ibi.nu.19 109
Sortilegi ad amorẽ prouocandum,hoſtia ſcripta literis ſanguineis vtuntur,ibi.ñ.20 ead.
Sortilegi quibus rebus,aut inſtrumẽtis in ſuorum fabricatione facinorum vtantur, ibi.in 5.q.num.1 111
Sortilegi an & qualiter,pluuias, grandines, & fulgura inducere poſſint,ib.ĩ 6.q.n.17.c.115
Sortilegi & lamiæ à parochijs expelli debent ꝑ epiſcopos & curatos,ibi.in 7.q.nu.37.c.124
Sortilegi quibus pœnis ſint afficiendi, ibid. in 11.q.num.1 129
Sortilegi qua pœna puniri debent in foro conſcientiæ,ibid.num.2 ead.
Sortilegi venefici qua ſint pœna afficiendi,ibi. num. 9 130
Sortilegi membri uirilis languedinem inducẽtes, aut alias uim generatiuam impedientes ultimo afficiuntur ſupplicio,ibi. nu. 14. ea.
Sortilegi ſunt infames,& à teſtimonio,& ab accuſatione repelluntur,M.Ant.Blanc.de ind. num. 400 393

Sortilegorum duplex eſt profeſſio. Paul.Girl. de ſortil.in 1.q.nu.5 105
Sortilegis pœna imponenda eſt arbitraria. ibi. in 11.q.num.7 118
¶ Species quas maleficiati euomunt, vnde ortũ habeant. Paul.Gir.de ſort.in 3.q.n.28.c.110
¶ Sperma ex puriſſima cibi optime digeſti ſubſtantia oritur.ibi.in 7.q.nu.12 119
¶ Spoliatus ante omnia reſtituendus eſt.Ioan. Nic.Arel.de hæret.nor.1.nu.1 138
Spoliatus immunitati eccleſiæ debent reſtitui. Ant. Columb.in for.proced.extraor.in con trouer.crim.art.109 466
¶ Sponſalia bina, aut binas contrahens nuptias infamie nota incurritur.Plac.de accuſ. tit.2.num.11 2
¶ Sponſus ſponſam propriam rapiens qua pœna plectatur.Paul.Girl.de pœn.omnif.coit. quæſt.10.num.22 457
¶ Statuere verbum idem eſt ꝙ ponere, ſiue conſtituere.Paul.Gir.de ſort.in 7.q.n.19 119
¶ Statuliber improprie dicitur, cui libertas in tempus certum, vel ſub cõditione certa relinquitur.Guid.de Suz.de ind.nu.10 319
¶ Statutũ ꝙ bannito denegetur audientia in criminalibus, an eidem tollat ius agendi ipſo iure. Ioan.Ant.Rub.de poteſta.procur.in 1. par.num.357 41
Statutum ſi extat, ꝙ nullus poſſit banniri niſi fiat proclama, ſi quis velit defendere, vel adeſſe cauſæ, fuit factum proclama ſi quis velit defendere, & non fuit dictum vel adeſſe cauſæ, an poſſit in banno poni.Nell.de bannit. in 3.par.1.temp.nu.9 213
Statutum quo cauetur bannitum poſſe impune occidi, an valeat, & de ſtatuto quod facit dominum capientem bannitũ.ibi.in 1. par. 2.temp.nu.1 213
Statutum quo cauetur querelas bannitorum non debere audiri an valeat, ibi.nu.2 ea.
Statutum excludens bannitum à defenſione an valeat.ibi.in 2.par.2.temp.nu.2 241
Statutũ permittens impune occidi bannitũ, an habeat locũ in fœmina bãnita.ib.n.39.c.253
Statutum ꝙ filij bannitorum expelluntur de ciuitate an comprehendat filias.ib.nu.42. ea.
Statutum prædictum an comprehendat nõ legitimos: ibi.nu.43 254
Statutum tale an locum habeat in filijs noſtris bannitæ, ibi.nu.44 ea.
Statutum factum in fauorem bannitorũ certũ quid ſoluentiũ, an porrigat ad bannitos carceratos.ibid.in 3 par.2.temp.nu.9 270
Statutum tale an trahatur ad poſtea bannitos. ibi.num.10 ead.
Statutũ gñale in fauorem bãnitoꝝ, an cõprehendat bãnitos ꝑ falſitate, ib.nu.12 271
Statutum dictans opem non præſtandam bannitis, non includit eos, qui ob iuſtitiam, gratiam, vel charitatem pſtant opem.Paul.Girl. de pœnis omnif.coi.in 10.q.nu.19 457
Statuto dictante ꝙ ſententia banni habeatur perinde, ac ſi lata eſſet contra præſentem, an tunc teſtari poſſit.Nell.de bannit.in 1. par. 2.temp.nu.53 231
Statuto ſtante, ꝙ bannitus ex teſtamento capere non poſſit, an bannitus ſub conditione ſi intra certum tempus non ſoluerit poſſit hæreditatẽ adire, & valeat aditio eo poſtea non ſoluente intra terminum.ibid.nu.55 ea.
Statuto ſtante ꝙ querelæ bannitorum non audiantur, an bannitus poſſit ſe defendere, ibi. num.62 234
Statuto ſtante quod querelæ bannitorum nõ audiantur. de quibus querelis intelligatur, & an poſſit appellare à ſententia lata cõtra eum, ibi.num.68 236
Statuto dictante ꝙ bannitus pro amputatione membri poſſit occidi, an bãnitus pro amputatione digite comprehendatur in dicto ſtatuto, & de alijs membris, & de membro arido.ibi.in 2.par.2.temp.nu.51 258
Statuto ſtante ꝙ damna data à bannitis debẽt emendari ꝑ vicinos, vel proximiorem communitatem, vel villam quis dicatur vicinus, & quæ villa dicat̃ ꝓximior.ibi.nu.65 263
Statuto ſtante ꝙ banniti rebanniant̃ ſoluendo quinque ſolidos pro libra, fit aliud quo cauetur ꝙ banniti rebanniantur ſoluendo medietatem banni. an bannitus ante confectionẽ ſecundi ſtatuti habeat beneficiũ primi ſtatuti an non, ibi.in 3.par.2.temp.nu.11 271
Statuto ſtante ꝙ nullus poſſit dare bannito auxilium, conſilium vel fauorẽ, an aduocatus ꝓ eo incidat in pœnã ſtatuti.ib.n.26 273
Statuto certo ſtante, quot pœnis puniri debeat aſſocians bannitum, cum eo contrahens, & in domo retinens. ibi.nu.59 281
Statuto vno ſi cauetur ꝙ non poſſint offendi in feſto S.Ioannis Baptiſtæ, & per octo dies ante, & per octo dies poſt, an offendens bannitum in bonis incidat in pœnam ſecundi ſtatuti.ibi.num.60 ea.
Statuto ſtante ꝙ certi banniti rebanniatur, & habean

habeantur pro cancellatis, an requiratur cã cellatio de facto.ibi.nu.74 284
Statuta permittentia bannitum occidi, de iuris ſubtilitate non valent.Iac.de Arc.de bannit.num.17 200
¶ Statutum in vno æquiparatorũ,in altero locum habet.Incer.Auct.de crim.læſæ maieſt. in 1.q.num.5 50
Statutum vni pro alio pœnam imponens, irrationabile dr,& iniquum.ibi.in 5.q.n.2.c.57
Statutum dictans filios rebellium de ciuitate expellendos,ad filias non eſt extendendum, ibi.num.4 58
Statutum eſt nullum quod pœna pecuniaria punit homicidium,ibi.in 7.q.nu.4 65
Statutum vel conſuetudo eſt quaſi lex. Iac. de Are.de bannit.nu.46 202
Statutum minuens tempus præſcriptionis an valeat.Nell.de bannit.in 2.par.2.temp. numero 4 242
Statutum dictans manum vel pedem abſq; alia ſpecificatione amputari debere,qualiter intelligi debeat.Paul.Girl.de relax.carc.in tit. de ſenten.& pœna.exec.in 3.q.nu.3 304
Statutum dictans in omni caſu fugam omnem facere probationem an valeat. Fran. Brun. de ind.in 3.q.1.par.nu.13 333
Statutũ ꝓhibẽs accuſatorẽ, vr̃ et̃ ꝓhibere iudicẽ inquirentẽ.Fran.Caſ.de ind.nu.8 425
Statutũ tribuens beneficiũ inqſitioni,an extendat ad accuſationem.& ecõtra.ib.nu.13.ea.
Statutum quod de furto loquitur,in ſacrilegio etiam locum habere cenſetur. Paul. Girl. de pœn.omnif.coi.in 1.q.nu.3 445
Statutum de ſacrilegio puniendo tractans, de quo intelligi debeat ſacrilegio.ib.nu.6 ea.
Statutum pœnam imponens auxilium ſeu opẽ præſtanti maleficio, nõ comprehendit pſuadentẽ ſeu ꝯſulentem.ibi.in 10.q.nu.9.c.456
Statutum fingens contumacem pro confeſſo, quomodo debet intelligi. Ant. Col.in for. ꝓced.extraor.in contr.crim.art.152 468
Statuto dictante,ꝙ quis nequeat queſtioni ſubijci,an poteſtas talem detinens in carcerem, vel aliter affligens, incidat in pœnam ſtatuti.Bal.de quæſtio.cap.3.nu.2 376
Statuta interpretationẽ declaratiuã à iure cõi recipiunt. Paul. Girl.de relax.carc.in tit.de ſenten.& pœna.exec. in 6.q.nu. 8 418
Statuta concedentia immunitatem offendi, ſiue occidendi,an extendãtur ad delicta diuerſæ ſpeciei.Fran.Caſ.de ind.nu.8.el 2 396
Statuta ꝙ abſens damnari poſſit valent. Ant. Columb.in for.proced.extraord. in controuer.cri.art.130 467
¶ Stephanus Barbetus ciuis Pariensis quid ſuo tempore fecerit.Nic.Boer.de ſeditio.in 1.q. num.24 71
¶ Strigæ ſiue lamiæ non deferuntur corporaliter à dæmone,ſed in ſpiritu deludũtur.Paul. Girl.de ſortil.in 7.q.nu.6 118
Strigæ omnes, & maleficæ extra gremium, & protectionem ſunt eccleſiæ,ib.nu.8 ea.
Strigæ ſiue lamiæ in primis in manu diaboli baptiſmum,& omnia Chriſtianæ fidei documenta abnegant.ibi.nu.28 122
Strigæ ſeu lamiæ profeſſionem expreſſam faciunt in manu dæmonis,non aut illę,de quibus in c.epiſcopi.ibi.nu.36 124
Strigæ ſeu lamiæ qualiter cognoſcantur vere pœnitere.ibi.in 9.q.nu.3 126
Cetera vide ſupra in verſic. Corpora. & in verſi. Lamiæ.
¶ Stuprum quid ſit, & cum quibus cõmittatur perſonis.Plac.de acc.tit.3.nu.1.c.3. & Paul. Gir.de pœn.omnif.coi.in 7.q.nu.1 453
Stuprum committens cum bannita per vim an veniat puniendus,& quid ſi voluntarie.Nell. de bannit.in 2.par.2.temp.nu.46 255
Stuprum,& adulterium qualiter in eadem perſona concurrere poſſunt. Paul.Gir.de pœn. omnif.coi.in 1.q.nu.11 446
Stuprum perpetrans qualiter puniatur. Paul. Gir ibi.in 7.q.nu.1 453
Stuprum cum libera, & conditionis honeſtæ commiſſum,punitur confiſcatione dimidiæ partis bonorum.ibi.nu.4 ea.
Stuprum cum mulieribus turpiter viuentibus eque cõmittiť,at non eque puniť.ib.n.5 ea.
Stupro per vim admiſſo, non poteſt præſcribi. Placent.de accuſ.tit.3.nu.5 3
¶ Subiectum legalis ſcientię,nedum circa mores,ſed etiam circa fidem Ioan.Fran.Ponz. de lam.nu.9 90
¶ Subditus licet quis efficiatur propter delictũ, non tamen taliter ſit ſubditus,vt committatur crim.læſæ maieſt.Mart.Laud.de crim.læſæ maieſt.in 22.q. 49
Subditos principis qui inimicos permittit venire in territorio principis eſt proditor. ibi. in 38.q. ea.
Subditus principis ſi conturbauerit principem, non incidit in crim.læſæ maieſt,ſed aliter debet puniri.ibi.in 46.q. ea.

Subor

¶ Subornare dr̄, inſtruens teſtes quid dicant. Ant.Col.in for.proc.extr.in contr.crim.art. 181 469
¶ Subrogatum ſtare in natura ſui principalis quatenus verum ſit.Io.Ant.Rub. de poteſt. proc.in 1.par.num.296 37
¶ Subſtantialia pn̄t ꝯtrario ſtatuto tolli, Ant. Col.in for.ꝓc.extr.in ꝯtr.crim.art.2. c.462
¶ Subtrahens rem ad vſum eccleſię deſtinatam, nundū ei traditã,an ſit ſacrilegus,Paul.Gir. de pœ.omniſ.coi.in 1.q.nu.6 445
¶ Superior ſiue iudex in iudicando, q̃ formam ſeruare debeat.Bonic.de accuſ.nu.44 11
¶ Supplicare non licet pro damnato de crimine læſæ maieſt. Paul. Girl. de pœ.omn.coit. in 10.q.nu.18 457
¶ Supplicium vltimum infligitur ex fictis probationibus in atrocioribus criminib. Paul. Girl.de hær.in 2.q.num.2 153
¶ Surdus,& mutus à nã torqueri non pn̄t, Fr. Brun.de ind.in 4.q.2.par.num.25. car.342. & Fran.Caſon.de torm.cap.10.nu.5.c.415. & Paul.Girl.de q.in 6.q.num.7 437
Item nec etiam damnari,niſi ex dictis teſtiū. Fran.Caſon. ibi.
¶ Surripiens rem bannito an poſſit ab eo ad reſtõnem rei conueniri, Nell.de bann.in 2. par.2.temp.num.1 241
¶ Suſpenſus ab officio ſit irregularis ſi celebrauerit,Nic.Plo.de irreg. num.25 103
Suſpenſus à canone qn̄ efficiatur irregularis celebrans.ibid.num.27 ead.
Suſpenſus à canone ꝑ ꝑ defectum,non incurrit irregularitatem ſi celebret,ibi.num.28 ea.
Suſpenſus ab audiendis confeſſionibus non efficitur irregularis, ſi ante reconciliationem celebrauerit,ibid.num.29 ead.
Suſpenſus ab ingreſſu eccleſiæ irregularis eſt, ſi in ea celebrauerit,ibi.num.32 104
Suſpenſus à iudice irregularis erit, ſi celebrauerit,ibid.num.35 ead.
Suſpenſus per canonem ab officio ꝑ ꝑ crimen, irregularis efficitur celebrãdo,ibi.n.36. ea.
¶ Suſpectus præſumitur de delicto,qui ſæpe uiſitat curiam, ut audiat quid de crimine dicatur, Ant.Col.in for.proc. extraord. in cõtr. crim.art.85 466
Suſpectus de hæreſi ſi poſt canonicã purgationẽ,dephenſus fuerit in manifeſta hæreſi, an habeat ꝑ relapſo, an uero admittẽdus ſit ad pniam.Io.Nic.Arel.de hæret. not.42. nu.1. c.143.& Paul.Gir.de hær.i 10.q.n.1. c.152
Suſpecti de hæreſi ſucceſſores,ſuſpecto adiũctã pniam implere coguntur, quam ſuſpectus uiuẽs nõ ipleuit,Gõd.de hær.i 15.q.n.13.166
¶ Suſpicio ſola de hæreſi ſufficit ad indicẽdam purgationem ſuſpecto.Io.Nic.Arel.not.26 num.1 142
Suſpicio vrgens non ſufficit ad condemnandū quem de hæreſi,ibid.num.2 ead.
Suſpicio de hæreſi oriri poteſt,& ex leuibus ſignis,& indicijs,quæ plene probari debent, ibi.not.27.num.1 ead.
Suſpicio vna ꝓſumptionem nõ inducit,ſed plures ꝓſumptiones bñ inducunt vnam ꝓſumptionẽ.Fr.Brun.de ind.in 8.q.nu.4. 355
Suſpicio non eſt iuſta cauſa fugæ, ſed per eam arguit,ꝙ re⁹ deliquerit.Caſ.de id.n.10. 408
Suſpicio eſt animi aliqualis applicatio ad aliqd cũ titubatiõe,Paul.Gir.de q.in 3.q.n.5. 433
Suſpicio ſubornationis teſtiū qũo tollenda añ ꝓſones,& publicationes. Ant.Colū. in for. proc.extr.in contr.crim.art.231 472
Suſpicione ſola in crimine hæreſis ad inqſitionẽ ꝓcedit,Io.Fr.Ponz.de lam.nu.88 99
Suſpiciones leues an ſufficiant in crimine hæreſis,Lud.Car.de hær.nu.116 188
Suſpiciones malæ trahunt ex ꝯuerſatione,& uictu,Fr.Caſ.de ind.nu.2.el 1 398
¶ Syndicus an poſſit accuſare nomine vniuerſitatis ſyndicario nomine,Io.Ant.Rub.de poteſt.proc.in 1.par.num.153 27
Syndicus vniuerſitatis qn̄ legitime cenſeatur ordinatus.Nic.Boë.de ſedit.in 7.q.n.8. c.81
Syndicus an teneatur denũciare offendentẽ bãnitū,Nell.de bã.in 3.par.2.tẽp.nu.55. c.280
Syndici qui tenentur vulnera denunciare, an leues percuſſiones denunciare teneantur, vel eos qui cum vnguibus offenderent, Fr.Caſ. de ind.num.4.el 2 414
TAcens hr̄ pro contradicente in onerosis, & obligantibus perſonam, niſi ultra tacitur nitatẽ fecerit aliquem actum, q uideatur venire ad ꝓbõnem actus, Fran.Caſon.de ind. tract.9 cap.1.num.6 407
¶ Taciturnitas inuitat ꝯfeſſionẽ,ibi. n.1. ea.
Taciturnitas domeſtici an parit indicium ad torturam,ibid.num.2.ead.& M.Ant. Blanc. de ind.num.274 382
Taciturnitas nocet, quoties reus tenet rñdere negãdo,aut ꝯfitendo,Fr.Caſ.ibi.nu.7.c.407
¶ Tactus indicium affert,ſed fallax,Idẽ de odore, guſtatu,& ſimili alio ſenſu,poſſunt tamẽ facere ſuſpicionem, Franc.Caſon. de indic. tract.

tract.10.cap.8.nu.1 406
¶Tpſ quatuor annorũ qđ dať ad petendum re ſtitutionẽ i itegrũ,nõ põt augeri vel minui. Incert.Auct.de mo.pc.ↄt.apoſt.n.17 c.197
Tpſ,puta noctis,inducit ad penſamentum,M. Ant.Blan.de ind.num.198 375
Tpſ ad delictũ grauãdũ ↄſideratˀ,ibi.nu.199. c. ea.& Fran.Caſ.de ind.nu.1.el 1 404
Tpſ præteritum maxime valet, nam, & quæ fiant,& quæ futura ſint, ex præteritis colliguntur,Fran.Caſ.de ind.num.9 397
Tempus propoſiti argumenta præbere poteſt, ibi.num.1.el 4 403
Tpſ,ſpãle ad indicia magis ↄfert,pbationesq. affert,inexpugnabiles ibi,nu.3 ead.
Tempus ad indicia elicienda quomodo conſiderari debeat,ibi.nu.4 ead.
Tempus,& occaſio in quibus inter ſe durant, ibi.num.2.el 2 403
Tempus plerunque eſt cauſa condemnationis veri vel falſi.Ant.Columb.in for.proc.extra ord.in cont.cri.art.61 465
Tpis interuallũ eſſe debet,inter rei rñſionem, & perſeuerantiam,ibi.art.210 471
Temporis duplex eſt ſignificatio, generaliter enim,& ſpecialiter accipitur, Fran. Caſ. de ind.num.2.el 4 403
Tpis longinqtas eſt inſpiciẽda,nã ſæpe oportet cõmetiri cũ tpe negociũ, ibi.nu.5 ea.
Tpis ſpacium qũo cõſideretur,ibi.nu.3 c.404
In tempore quæ conſiderari oporteat, & quæ in occaſione,ibi.nu.3.el 2 403
¶Tenẽs puellã in lupanari pęna mortis nãlis puniri debet.Gul.Bõt.de pę.mor.n.4 c.444
Tenẽs caſtrũ rebellatũ ↄtra remp.debet moti. Mart.Laud.de crim.læſ.maie.in 60. q. 49
Cõtra notorie tenentes ciuitates Eccleſiæ R.ſi ne citatione puenit ad ſniam,ib.i 11.q.c.48
¶Tergiuerſari dr̃ is,q ab accuſatione totalr̃ de ſiſt.r,Plac.de accuſ.tit.4.num.4 4
¶Terminus ad opponendum datur ẽt ſponte confeſſis Io.Ant.Rub. de poteſta. procurator.in 2.par.nu.26. Quod non procedet in crimine notorio,ibi.nu.27 45
Terminus ad arripiendum iter ſtatutus à iudice,vicem habet peremptori.Incert.Auct. de modo proc.contra apoſta.nu.22 197
Termini pbatorij qlibet aſſignatio dr̃ peremptoria,M.Ant.Blan.de ind.nu.341 387
Termini in qualibet lege pſumunť q ſint habiles,Io.An.Rub.de pot.pc.i 1.p.n.251 c.34
Termino renunciari poteſt,ſed nõ defenſioni. ibi.in 2.par.nu.29 49
¶Territio leuis qõ nõ dr̃ abſq; dolore cordis, Fran.Brun.de ind.in 2.q.2.par.nu.1 338
Territio leuis dicitur,ſi quis tantum ad funem ducatur,ibi.in 2.q.nu.4 338
¶Terror leuis nõ indicat metũ,niſi cadat in cõ ſtãtẽ viꝝ,Fran.Caſ.de tor.cap.19.n.3 c.420
¶Tertius in crimine publico committatur pro ſuo intereſſe,Io.Ant.Rub.de poteſta. procurator.in 1.par.nu.127 26
¶Teſtamentum factum à bannito tpe banni ſecundum formam ſtatutorum an valeat, & mortuo poſtq̃ fuit rebannitus,Nell. de bannit.in 2.par.3.temp.nu.1 296
¶Teſtimoniũ criminoſi inimici, & ↄſpiratorũ qñ admittatur,Bonic.de accuſ.nu.23 9
Teſtimonium inimicorum, & conſpiratorum in crimine hæreſis nequaq̃ idoneum cenſetur,Gond.de hæret.in 13.q.nu.13 164
Teſtimonium dicens pro bannito an indicat in pœnam ſtatuti de quo per Nell.de bann. in 3.par.2.temp.nu.28 274
¶Teſtis ſi vnũ in iudicio dixerit,& poſtea aliud in eodẽ iudicio,ſtať primo dicto, fallit in crimine,hæreſis ſtatur.n.vltimo dicto,Io.Nic. Arel.de hæret.not.12.nu.1.2.car.140.& Io. Fran.Ponz.de lamijs,nu.84 98
Teſtis an eſſe poſſit hæreticus qui redijt, Lud. Carer.de hæret.nu.161 194
Teſtis q depoſuit ↄtra magnatẽ,& fuit accuſatus de falſo de quo ex forma ſtatuti nõ põt redargui an poſſit citatus nõ cõparẽs in bãno poni,an vero iudex à ſeipſo nemine opponẽte debeat accuſatiõnẽ reijcere,Nell. de bann.in 3.par.1.temp.nu.6 212
Teſtis tortus,& in tortura ↄfeſſus per errorem an poſſit ante ſniam ſuum errorem reuocare,Guid.de Suz.de ind.nu.66 324
Teſtis vnicus an faciat indiciũ ad torturã ſufficiens,Guid.de Suz.de ind.nu 90 326
Teſtis infamis indicium ad torturam non facit,debet enim teſtes famæ eſſe integrę Gui. de Suz.de ind.num.91 ead.
Teſtis ſolus de viſu an facit indicium,Guid. de Suz.de ind.nu 92.car.ea.& M.Ant.Blan. de ind.nu.316.car.385. & Paul. Girl. de quæſtio.in 3.q.num.18 434
Teſtis vnicus, & ſingularis ſemiplenam probationem facit in criminalibus,Fran.Brun.de ind.in 2.q.1.par.nu.2 328
Teſtis ſingularis de viſu faciẽs indiciũ,debet eſſe omni exceptione maior.ibi.nu.3 329

Teſtis ſingularis, & ſi indicium non probet aliqualem tñ facit pſumptionem.ib.nu.5 ea.
Teſtis ante proceſſus formationem examinatus an facit indicium.ibi.nu.8 ea.
Teſtis qui examinari non debuit quando indicium faciat.ibi.num.11 330
Teſtis domeſticus producentis an faciat indicium.M.Ant. Blan.de ind.nu.361 388
Teſtis domeſticus non facit indicium. Fran. Brun.de ind.in 2.q.1.par.nu.11 330
Teſtis familiaris an indiciū faciat. Fran.Brun. ibi.num.12.car.329.& M.Ant.Blan.de ind. num.375 389
Teſtis quandoq; non cogitur inuitus teſtificari. & talis ſponte examinatus indicium facit Fran. Brun.ibi.nu.13 330
Teſtis q ob infamiā nō debuit examinari, examinatus aliquale facit idiciū.ib.n.19 331
Teſtis examinatis poſt terminum pręfixum ad probandum an faciat indiriū.ib.nu.20 ea.
Teſtis qui iure examinari prohibetur, an probet ſi examinetur.Fran.Brun.de ind.in 2.q. 1.par.nu.21 ead.
Teſtis q nō pōt interrogari inuitus, volēs rñdere pt, ſed coact' nō facit idiciū, ib.n.23.ea.
Teſtis ſingularis de viſu deponens cū fama, & alijs adminiculis certis, ſufficiētē ingerit pbationē in factis antiqs, & delictis occulte ſactis. Fr.Bru.de ind.in 4.q.1.par.nu.2 336
Teſtis nō eſt torquēdus in eū, ꝯtra quē fert teſtimoniū nō inuit'.ib.i 4.q.2.par.n.9.c.340
Teſtis qui non eſt omni exceptione maior nō debet torquere in cauſa ciuili.ib.nu.11 ea.
Teſtis an poſſit torqueri non præcedētibus indicijs.ibi.nu.12 ea.
Teſtis non debet torqueri niſi ſignis quibuſdā contra eum præcedentibus.ibi.nu.13 ea.
Teſtis qui iurauit poteſt examinari die in Dei honorē feriato.ibi.in 5.q.2.par.n.53.c.348
Teſtis vt iudicium faciat veriſimile deponere debet.M.Ant.Blan.de ind.nu.32 363
Teſtis per aliquē ex ſenſibus tenetur dicti ſui reddere rationem.ibi.nu.49 364
Teſtis quando dicatur voluntarie depoſuiſſe. ibi.num.153 372
Teſtis qui coacte depoſuit, non pręſumitur inimiqus, & quid e contra.ibi.nu.254.255. ea.
Teſtis bis examinatus, ſi citatur, non inducit timorem ſubornationis.ibi.nu.158 ea.
Teſtis conuerſans cum inimicis meis non pōt eſſe teſtis contra me.ibi nu.164 173
Teſtis vacillans qſtionatur.ibi.nu.261 381
Teſtis dr̄ oī exceptione maior, qñ imputatio nulla fieri pōt contra eum.ibi.nu.317 385
Teſtis dicitur integer, qui à iure non repellitur.ibi.num.320 ea.
Teſtis vnus de viſu facit ſemiplenam probationem dummodo aliæ circunſtantiæ non reſiſtant.ibid.nu.324 ea.
Teſtis vt ſemiplene pbet quo ad ꝯdēnationē, debet eſſe oī exceptione maior.ib.n.325.ea.
Teſtis examinatus ſine iuramento an faciat indicium.ibi.nu.127 386
Teſtis examinatus poſt terminum aſſignatum p iudicē, an faciat indiciū.ibi.nu.339. c.387
Teſtis q ob reuerentiā examinari nō debuit, ſi examinatus ſit an faciat indiciū, ibi.nu.344. car.ea.& Paul.Gir.de relax.carc.in tit.de abſolutio.innocent.in 3.q.nu.2 308
Teſtis minor 14. ann. an debeat examinari in cā criminali.M.Ant.Bl.de ind.n.346 387
Teſtis minor 14.annis an faciat indicium. ibi. num.347.& 348 ea.
Teſtis q cogi non pōt ad deponendū, ſi coacte depoſuerit, an faciat indiciū ib.n.355.c.388
Teſtis qui cogi non poteſt voluntarie deponat an indiciet, ibi.num.356 ea.
Teſtis præſumitur voluntarie deponere.ibi.numero 357 ea.
Teſtis q cogi non pōt ad deponendum, cogit̄ ſi veritas aliter hr̄i non pōt.ibi.nu.359 ea.
Teſtis de viſu vt faciat indicium ad torturam debet deponere ꝙ interfuerit maleficio, alias ſecus.Fr.Caſ.de ind.tract.10.n.3. c.407
Teſtis vnus de viſu facit, indicium, niſi alię circunſtantiæ reſiſtant.ibi.nu.5 ead.
Teſtis qui non eſt omni exceptione maior in quibus probet.ibi.nu.6 ead.
Teſtis non idoneus, per aliquod priuilegium idoneus fieri non poteſt.ibi.nu.7 ea.
Teſtis debet eſſe omni exceptione maior, quādo tractatur de condemnando, ſecus de torquendo.ibi.num.8 ea.
Teſtis vacillans torquet̄, alias ſecus, & qñ dicat̄ vacillare.Frā.Caſ.de tor.cap.10.n.16.c.416
Teſtis vacillās ſeu alr̄ de falſo punctus in cauſa ciuili æque punit̄, ac in cā crim.ib.nu.17.ea.
Teſtis qui dicit vnum in iudicio, & aliud extra iudicium, incidit in falſum, vt ſaltem torqueri poſſit.ibi.nu.20 ea.
Teſtis ſi vnum dicat in iudicio, & aliud extra iudicium cui dicto ſtandum ſit ibi.nu.21 ea.
Teſtis non idoneus dicitur, qui laborat morbo animi, non corporis.ibi.cap.11.nu.4 ea.

Teſtis clericus vacillans nō torquetur propter dignitatem.ibi.nu.6 ea.
Teſtis ſponte ſe offerens eſt ſuſpectus.ibi. cap. 17.num.8 419
Teſtis vnum dicens extra iudicium, contrariū veto in iudicio, an de falſo puniatur. Fran. Caſ.in quæſt.crim.cap.4.nu.4 423
Teſtis quando dictum ſuum retractare poſſit. Bal.de quæſt.cap.2.num.7 430
Teſtis dictū ſuum reuelans puniri debet. Anton. Columb.in for.proced.extraor.in controuer.crim.art.72 465
Teſtis vltimo dicto ſtatur in crimine hæreſis. Fran.Ponz.de lam.num.84 90
Teſti inimico etiam in caſu inquiſitionis credēdum non eſt,Fran.Caſ.de ind.nu.11 407
Teſti interdū derogatꝰ ex tꝑe. Ant.Col.in for. proced.extraor.in contr.crim.art.62 465
Teſtes an poſſint cōpelli qñ iudex ꝓcedit in viſitādo vel ꝯfirmādo.Bonic.de acc.n.52. c.12
Teſtis probare non poſſunt quæ tantum ſpiritu fiunt.Io.Fran.Ponz.de lam.nu.53 95
Teſtes verſiſ'ia deponere debēt ib.nu.68 97
Teſtes noui ſuper eiſdem examinari poſſunt capitalis in ſolo crimine hæreſis,ibi.nu.73.ea.
Teſtes in crimine hæreſis cogi poſſunt ad teſtificandum.ibi.num.84 98
Teſtes excommunicati,& criminis ſocij admittuntur in inquirenda hæreſi. ibidem
Teſtes inhabiles admittuntur in criminibus in quibus damnatꝰ memoria defuncti. Io.Ant. Rube.de poteſta.in 1.par.nu 145 27
Teſtes qꝫ requirantꝰ ad ꝯdemnationē in crimine hęreſis.Gond.de hęr.in 13.q.nu.9 164
Teſtes non idonei,&ad alias à iure improbati admittuntur in crimine hæreſi.ib.nu.10.ea.
Teſtes inhabiles pro hæreticis minime admittuntur,aduerſus autem hæreticos admittēdi ſunt,ibi.num.14 ea.
Teſtes inhabiles an admittantur,in hæreſis crimine, vbi accuſationis aut exceptionis via proceſſum extitit.ibi.nu.16 ea.
Teſtes an ꝓbent parte nō citata ꝯtra ſuſpectū de hæreſi.Lud.Car.de hæret.nu.121 189
Teſtes publicandi ſunt,& qñ ibi.nu.122 ea.
Teſtes de iure nō admittēdi an poſſint admitti in cauſa innocentię.Paul.Gir.de relax.carc. in tit.de abſol.innocent.in 3.q.nu.1 307
Teſtes alias nō admittendi in probando innocentia admittuntur.Paul.Gir.ib.nu.2.c.368
Teſtes in criminalibus an debeant eſſe omni exceptione maiores.Fran.Brun.de ind.in 2. q.1.par.nu.7.car.319. & Fran. Caſ.in q cri. cap.4 nu.4 413
Teſtes ſuper inquiſitione generali examinati, non faciunt indicium aduerſum delatum de crimine. Fran.Brun.ibi.num.10 ead.
Teſtes teſtificari præſumūtur inuiti,niſi de ſpōtancitate conſtet.ibi.nu.14 ea.
Teſtes duo de actu corꝑali euiſibili deponētes, ꝑferēdi ſunt decē alijs de mētali, & inuiſibili actu deponētib.Fr.Br.ibi.in 5.q.n.41.c.347
Teſtes examinati in inquiſitione generali. vt reo noceant, iterum examinari debent reo citato.M.Ant.Blan.de ind.nu.22 362
Teſtes in inquiſitione ſpeciali quare iterū examinari debeant, ibi.nu.23 ea.
Teſtes oēs eē pñt niſi repellantꝰ.ib.n.319. 385
Teſtes non integri aut idonei aliquādo examinantur,vt iudex informetur. ibi.nu.320 ea.
Teſtes an debeant recipi lite cōteſtata,ſeu poſt nomē rei receptū inter reos,ib.n.330.c.386
Teſtes inhabiles aliquando admittuntur ſi aliter veritas hñi non poteſt.ibi.nu.353 388
Teſtes domeſtici, & familiares aliquādo admittuntur ad teſtificandum,ibi.nu.364 389
Teſtes plures ſingulares ſuper diuerſis indicijs deponentes, an coniungantur ad faciēdum ꝓbōnem,vt oriatꝰ indicīu ad torturā.ibi.nu. 366.c.ea & Fr.Caſ.de tor.cap.6.n.11.c.414
Teſtes ſingulares nō iunguntur ad faciendam ꝓbōnē.M.Ant.Blan.de ind.nu.367 389
Teſtes ſingulares quando iungantur,& quando non,ibi.nu 368 ea.
Teſtes qñ oī exceptione maiores ad ꝓbandū requirantꝰ, & qñ non integri ēt admittantꝰ. Fran.Caſ.de ind.num.4.el 1 397
Teſtes deponētes de negatiua, ꝑferuntꝰ teſtib. affirmantib.ēt dignioribus,ibi.nu.4.el 2.ea.
Teſtes ſpecialiter examinati ſuper mala fama, an præferantur teſtibus deponentibus in genere de bona fama.ibi.nu.11 398
Teſtes deponentes in gñe,&non in ſpecie ſup cauſis non probant.ibi.nu 6.el 3 400
Teſtes duo requiruntur ad probādum indicia remota à maleficio.ibi.nu.4.el 3 407
Teſtes non idonei in caſu inquiſitionis admittuntur,quia tum ceſſat periculum corruptionis.ibi.num.9 ea.
Teſtes etiam infames non niſi inſtigati falſum deponunt,ibi.nu.10 ead.
Teſtes inhabiles in caſu accuſationis admittī non debent ēt ad torquēdum,ibi.nu.12.ea.
Teſtes ſi dixerint vidiſſe duos ſolos rixari, &

vidiſſet in fine rixæ vulneratũ,ex hoc poterit ad ɔdemnationē procedi,ibi.nu.15 ea.

Teſtes non publicati non inducunt aliquam probationem,ibi.nu.15.car.41 1.& in tract. de torm.cap.4.nu.2 413

Teſtes inducti ad probandum indicia an debeant eſſe omni exceptione maiores, Fran. Caſ.de torm.cap.6.nu.9 414

Teſtes celeriter deponētes anteq̃ tortus articulus eis legat̃,pſumunt̃ falſi,& an ex hoc poſſint torqueri,ibi.cap.10.nu 19 416

Teſtes inhabiles inhabilitate iuris poſitiui, vt periuri,& criminoſi, poſſum à Papa ad teſtificandũ habilitari,ibi.cap.11.nu.12 ea.

Teſtes examinant̃ citato reo,& exiſtēte cōtradictore,alias repetunt̃, & an hodie id obſeruet̃,Fran.Caſ.in qõ.crim.cap.4.nu.1 423

Teſtes ſemel examinati non debent iterum per eodem examinari, & quid ſi iterum examinati,contrarium primo depoſuerint, vtrum dictum valeat,ibi.nu.3 ead.

Teſtes pro didicita teſtificata in inqſitione ex officio formata recipiuntur,ſecus in accuſatione,ibi.cap.8.nu.14 425

Teſtes non idonei in inquiſitione admittũtur, ſecus in accuſatione,ibi.nu.17 ea.

Teſtes oēs in informationibus debent recipi, Ant. Columb. in for. proced. extraord. in controuer.cri.art.35 463

Teſtes non interrogantur an ſint honeſti, ibi. art.36 ead.

Teſtes deponētes de alibi, ſeu negatiua viſu affirmata,& coarctata,pferunt̃ alijs teſtib.affirmãtibus,& dignioribus,ibi.art.65 465

Teſtes ꝓ vtraq; parte veritatē dicere debēt, aliter poſſunt compelli,ibi.art.72.73 ea.

Teſtes quõ reum pſenteñt,ibi.art.216 471

Teſtes non permittentes ſe ſcrutari, capi poſſunt,& ex ſola reſiſtentia puniri debent, ibi. art.224 ea.

Teſtes an produci poſſint poſt cauſę concluſionem,ibi.art.228.& 230 472

Teſtes in generali inquiſitione examinati, idonei cenſendi non ſunt, vt quis torqueri poſſit,quia citata parte examinati non fuerunt, Gond.de hęret.in 13.q.nu.5 164

Teſtium nomina,dictaq., & depoſitiones ſunt exponenda reo,vt contra dicta & perſonam teſtis poſſit opponere,& excipere,Fran. Caſon.de torm.cap.4.nu.7 413

Teſtiũ examinatio in criminalibus cōmitti nõ poteſt,fallit in crimine hęreſis,Io.Nic.Arel. de hæret.not.35.nu.1.& 2 142

Teſtium publicatio qualiter fiat in crimine hæreſis,Gond.de hæret.in 14.q.nu.1 165

Teſtiũ publicatio in crimine hæreſeos publice fiẽda nõ eſt,qñ delari potẽtia reformidatur, qua aũt forma tum procedat̃, & an idem in q̃bus vis criminibus dicẽdũ ſit,ib.nu.2 c.ea.

Teſtium ſingularitas coniungitur,quando dictum vnius coadiuuat dictum alterius, M. Ant.Blan.de ind.nu.369 389

Teſtium dicitur fieri publicatio per confirmationem,Ant.Columb.in for.proced. extraord.in contr.cri.art.222 475

Teſtium exiſtentium extra prouinciam examinatio,committi poteſt,ibi.art.221 ead.

Teſtibus non teſtimonijs creditur, Fran. Caſ. de ind.num.13 406

Teſtibus ſuſpectis ac inhabilibus,an in caſibus q̃bus admittẽdi ſunt adhibeat fides ſine qõne Gond.de hæret.in 13.q.nu.15 164

¶Teſtificari coguntur in crimine hæreſis familiares,& domeſtici,Gond.ibi.nu.11 ead.

Teſtificari quilibet permittitur,qui non reperitur prohibitus,Io.Ant.Rub.de poteſta.procur.in 1.par.nu.3 22

¶Tex.in l.pen.§.ad crimē,ff.de publ.iud. loquitur de publico iudicio,tñ ſm communē opi. habet ēt locum in priuato,ibi.nu.19 ead.

Tex.in d.§.ad crimen,ſecundum Ang.& Imo. reſtringitur in ſententia annotationis bonorum,ibi.num.32 ead.

Tex.in ver.nam, & in capitalibus, concordat cum auc.multo magis,C.de ſacroſan. eccle. ibi.in 2.par.num.30 45

¶Theologia eſt omnium ſcientiarum nobiliſſima,Io.Fran.Ponz.de lamijs,nu.4 79

Theologorum, & ſacras tractare ſcripturas, ibi.num.2 ead.

¶Theſauri abſcõditi an poſſint arte dæmonũ inueniri,Pau.Gir.de ſort.in 3.q.n.12 c.108

¶Titulus de priuatis delictis, de nominatis delictis loquitur,Io.Ant.Rub. Alex. de poteſta.proc.in 1.par.nu.22 22

Titulus de extraordinarijs criminibus, de delictis innominatis loquitur,ibi.nu.23 ead.

Titulus inſtitutionis reſpectu hæreditaris parentum eſt honorabilis,Incert. Auct. de cri. læſæ maieſt.in 5.q.nu.8 58

¶Tollere poteſt qui,& concedere, Paul. Girl. de relax.carcer.in tit.de benef.& indul.prin. in 6.q.num.3 306

¶Tormẽta, Ad tormẽta nõ eſt deueniẽdũ niſi conſtet

niſi ꝯſtet de hoīe mortuo, & de cadauere, & de vulner.b.Fr.Caſ.de tor.cap.2.nu.1.c.412

Tormenta reo ea ſunt moderatione infereñda, vt tortus aut innocentiæ,aut certo ſupplicio ꝯſeruet̄ ſaluus,Gui.de Suz.de ind.n.3. c.318

Tormenta hr̄i non debēt,ſi alia leuiori,vel veriori via veritas hr̄i pōt,licet indicia p̄cedāt, Fr.Caſ.de tor.cap.7.nu.1 415

Tormenta ſunt moderate adhibēda, ibid. cap. 12.num.5 417

Tormenta multi populi renuerunt, quia plus mali,q̄ boni ciuitatibus attulerunt, ibi. cap. 1.num.3 412

Tormenta & q̄ones niſi certis in rebus interponi antiqui voluerunt,ibi.nu.4 ead.

Tormenta quo ordine ſunt proponenda, Bal. de q.cap.1.nu.7.car.429.& Fr.Caſ.de torm. cap.13.num.2 417

Tormentoꝝ ſpecies quot ſint, Paul.Gir. de q. in 2.q.num.1 432

Tormentoꝝ modus erit iuxta qualitatem indicioꝝ,ibid.cap.14.num.2 417

Tormentis,humanitatis,religionis,& iuriſconſultoꝝ argumenta repugnāt, Fr.Caſ.de tor. cap.1.num.1 412

Tormentis, & q̄onibus non ſemper fides eſt adhibenda,ibid.nu.2 ead.

¶ Torquendus petens dilationem ad reprobāda indicia an ſit audiendus,Bal.de q. in cap. 2.num 6.car.430.& Amb.de Antram.de q. num.12 441

Torquendum eſſe neminem niſi in ſubſidium probationum quomodo intelligatur, Fran. Caſ.de ind.num.35 412

Torquendi qualitas circa tormentoꝝ motum eſt conſideranda,Fr.Caſ.de torm.cap.19.numero 4 420

Torquendi non ſunt, qui in dignitate ꝯſtituti ſunt.Gui.de Suz.de ind. nu.9 319

Torquendi arbitrium iudices ſibi arrogare nō debent,qa nullū arbitrium hr̄e p̄nt niſi pro reo,Fr.Caſ.de tor.cap.1.num. 10 412

Torquendo ſi iudex modum exceſſerit q̄d iuris,Amb.de Antr.de q num. 16 442

Torquens in dignitate ꝯſtitutum in caſu non excepto,in eo.ſ.quo torqueri non debebat, capite plectit̄.Gui.de Suz.de ind.n.17.c.319

Torquere aliquem ſi non conſtet delictum, exemplum pernicioſum eſt, quod etiam procedit in accuſatis de furto,& ueneficio, Frā. Caſ.de torm.cap.2.num.6 412

Torqueri non debet nullus priuilegiatus, niſi in crim.læſæ maieſt.Mart.Laud.de crim.læſæ maieſt.in 13.q. 48

Torqueri poteſt quilibet cuiuſuis conditionis pro crimine ſortilegij,Paul.Girl.de ſortil.in 11.q.num.13 130

Torqueri qui poſſint in crimine hæreſis,& an requirantur indicia ſicut in alijs, Lud.Carc. de hæret.num.117 188

Torqueri an poteſt quilibet cuiuſcūq; ꝯdōnis ſit,aut ſtatus,Gui.de Suz.de ind.nu.8.c.319. & Amb.de Antr.de q.num.2.3 440

Torqueri debet prius qui veritatem nouit melius.Gui.de Suz.ibid.num.24 320

Torqueri contra alios in quibus caſibus quis poſſit,ibid.num.52 322

Torqueri poſſunt liberi,& ſerui liberti,& ſtatu liberi, Franc.Brun.de ind.in 4.q. 2.par.numero 1 340

Torqueri poteſt præcedentibus indicijs liber homo,tam in ſe,quàm in alijs,ibi.nu.4 ea.

Torqueri non debent milites & veterani,ibid. num.19 341

Torqueri timens iniuſte, hac eſt ſine indicijs, pōt appellare,ibi.in 5.q.2.par.nu.14.c.344

Torqueri prior debet filius in conſpectu p̄ris; & fœmina prior maſculo,ibi.nu 55. c.348

Torqueri non poteſt reus ex indicio remoto à maleficio,ſed alia ſimul requiruntur,Frāc. Caſ.de ind.num.3,el 1 398

Torqueri an poſſit reus ex dicto vnius teſtis de viſu,maxime ſi teſtis ſit omni exceptione maior,ibid.nu.2.el 4 407

Torqueri licet reus conſcientia,iudex eū torquere non debet ſine indicijs,Fr.Caſ.de tor. cap.5.num.8 414

Torqueri p̄nt tā mares,q̄ fœminæ,& oēs,q nō ſint iure excepti,ibid.cap.10.num.1 415

Torqueri non debent ſenes,ſeu decrepiti, nec alias corpore imbecilles,ibid.nu.11.12. ea.

Torqueri non p̄nt Decuriones, & eoꝝ liberi, milites,doctores, & aduocati p.p dignitatē, hodie tñ hoc non obſeruat̄,ibid.nu.14 416

Torqueri accuſatus,& accuſator p̄nt in crimine falſi,modo ſint indicia,ibi.nu.23 ea.

Torqueri in quibus caſibus quis poſſit ſine plenis indicijs,ibid.in 5 cap.num.6 413

Torqueri in quibus caſib. poſſit reus licet de corpore non conſtet,ibid.cap.18.n.9. c.419

Torqueri an poſſint alij per totum inculpati, licet ſint,vilis famæ,& vitijs manifeſti dediti,Amb.de Antr.de q.num.9 447

Torqueri an poſſit liber homo, & nunquid

principalis perſona quæ accuſatur ſubijci torturæ debeat, ibid. num. 15 442
Torqueri an poſſint milites noſtri tpis, etiam cœleſtes, & quid de iudicibus, & aduocatis, ibid. num. 24. 25 443
Torquet qs de furto accuſatus indicijs pcedētibus, in tormētis ꝯfitetur, nō abſq; alia repetitione in eū proceditur, ibi. nu. 10. c. 441
¶ Tortura exerceri nō debet in notorio crim. Fr. Br. de ind. in 5. q. 2. par. nu. 16 345
Tortura exerceri debet humanæ, & cū moderamine, & iuri ordine ſeruato, ibi. nu. 17 ea.
Tortura ſine cauſa, & iniuſte facta, & iniuria pſonalis, ibid. in 7. q. 2. par. num. 3 354
Tortura an adhiberi poſſit die feriata in honorē Dei, Bal. de carc. cap. 1. nu. 10. car. 301. & Fr. Br. de ind. in 5. q. 2. par. nu. 52 car. 348. & Fr. Caſ. de torm. cap. 13. num. 5 416
Tortura repeti non debet qs niſi duobus concurrentib. Gui. de Suz. de ind. nu. 3 318
Tortura quo ordine ſit applicanda ſi plures torquendi ſint, Gui. de Suz. de ind. num. 22. car. 320. & Fr. Brun. de ind. in 5. q. 2. par. nu. 54. car. 348. & Franciſ. Caſon. de torm. cap. 13. per tot. 416
Tortura cōiter in ciuilib. cauſis non eſt admittēda, Gui. de Suz. de ind. num. 27 320
Tortura & repetitio eiuſdē nō niſi legitime fieri debet, Gui. de Suz. de ind. nu. 59 323
Tortura etiam dicitur ſi in terri recluſo alimēta denegantur. ibi. nu. 74 324
Tortura ēt locū habet ſi de crimine ciuilr agat Fr. Brun. de ind. in 3. q. 2. par. nu. 5 450
Tortura exñte illicita irritatur quidquid ſequitur ex ea. ibi. in 4 q. 2. par. nu. 3 340
Tortura non datur niſi delictum certe ſciatur, ibid. nu. 11. ead. & in 5. q. 2. par. nu. 10 344
Tortura iniuſta alicui illata, tenentur iudices, & poteſtates, ſed non officiales ex mandato facientes, ibid. in 5. q. 2. par. num. 34 346
Tortura indicijs probatur, & coniecturis, ſi à poteſtate negetur, ibi nu. 37 ead.
Tortura, & uiolentia in occulto facta per famā & vociferationē pbari poteſt, ib. n. 39. c. 347
Tortura in tm̄ præcedere requirit indicia, vt ſi miles tortus abſq; indicijs in ꝯfeſſione pſeueraret, ipſa ꝯfeſſio nulla eſſet, ibid. n. 47. ea.
Tortura leuis & incompetēs repeti poteſt, ibi. num. 62 349
Tortura adh. beri nō pōt p eum q non habet merū imperiū, ibi. in 7. q. 2. par. nu. 3. c. 354
Tortura ad finē triplicē fieri poteſt, ibi. n. 4. ea.
Tortura facilius adhibetur in maleficijs occulte factis q̄ in alijs, ib. in 8. q. 1. par. nu. 2 355
Tortura pro crimine explorato facta, non reddit tortum infamem, ibi. num. 3 ead.
Tortura inchoanda eſt habeo qui habet malā phyſiognomia, Fr. Caſ. de ind. n. 2, el 4. c. 399
Tortura incipienda eſt ab eo qui ſolitus eſt delinquere, ibi. nu. 3 407
Tortura datur in ſupplementum in cauſis criminalib. ibi. num. 14 408
Tortura in criminalib. ſuccedit loco iuramenti, ibid. num. 15 ead.
Tortura grauior eſt pœna q̄ utriuſque manus abſciſſio, Fr. Caſ. de torm. cap. 7. nu. 2. c. 414
Tortura utrum in cauſis ciuilib. adhiberi poſſit, ibi. cap. 8. nu. 1 415
Tortura non adhibetur in cauſis criminalibus leuis præiudicij, licet legitima præcedant indicia, & an pro talibus viles perſonę poſſint torqueri, ibi. nu. 3 ea.
Tortura in clericos an non debeat eſſe ita ſeuera, ſicut cōtra laicos, ibi. cap. 11. n. 5. c. 416
Tortura debet ꝯſtare in pceſſu, aliter ex brachijs rei cognoſcetur, ibi. cap. 12. nu. 7. c. 417
Tortura an ſit incipienda à debiliori, an vero ab eo, qui veriſimiliter ſcit veritatem, ibid. cap. 13. num. 3 ead.
Tortura an & quando poſſit repeti, ibid. cap. 14. num. 1 ead.
Tortura reduci debet ad tres dies ſeparatos, & pro qualibet vice reus debet habere tres eleuationes, & depoſitiones, ibid. nu. 5 ead.
Tortura ex quibus cauſis poſſit adhiberi, Bal. de q. cap. 1. num. 8 429
Tortura corporis cruciatus dicitur ad veritatem eruendam repertus. Paul. Girl. de qō. in 1. q. num. 3 432
Tortura in quo differant à tormento, ibid. numero 4 ead.
Tortura remedium dicitur, ſeu via extraordinaria probationis. ibi. num. 5 ead.
Tortura non eſt omnibus vniformiter danda, ibid. in 3. q. nu. 19 434
Tortura largo modo ſumpta quid ſit, & vnde dicatur, ibi. in 4. q. nu. 3 ea.
Tortura leuis quæ dicatur, & an vere ſit tortura, ibid. num. 5 435
Tortura in quibus cauſis, & criminibus adhiberi poſſit, ibid. in 5. q. num. 1 436
Tortura de proceſſu dicitur ad quam abſq; legitimis indicijs peruenitur, ibi. nu. 4 ead.
Tortura quare in paruis criminibus non ſit applican

applicanda, ibidem.
Tortura an locum habere poſſit in pecuniarijs cauſis,ibid.in 7.q.num.1 438
Tortura non dicitur pœna quæ iuris habeat effectum,ibid.num.6 ea.
Tortura quando pœnam dare dicatur, ibid. num.9 ead.
Torturæ ſi locus ſit,detineri perſonalr̃ q̃s poterit,Fr.Brun.de ind.in 8.q.2.par.n.1.c.354
Torturæ ſubijciendus is eſt,de quo ſuſpicio cedis vr̃,M.Ant.Bl.de ind.nu.239 379
Torturæ repetitio non debet excedere tres vices,ne in infinitum procedatur, Frã.Caſ.de torm.cap.14.num.4 418
Torturæ metus æquipollet torturæ, ibid.cap.19.num.2 420
Torturæ an & quando ſubijci poſſit liber hõ. Bal.de q.cap.3.num.4 431
Torturę gradus ſunt quinq; & qualiter cognoſcantur,& inferantur,Paul.Gir.de q.in 2.q.num.2.car.432.& in 4.q.num.1 434
Torturæ primus gradus ſ. terror quibus inferri poſſit,Girl.in d.4.q.num.3 ea.
Torturæ gradus ſecundus q̃s ſit,ibi.nu.4. ea.
Torturæ tertius gradus dicitur, cum per ſpacium dicendi vnum Miſerere,reus ſuſpenſus detinetur,ibi.num.8 435
Torturæ gradus quartus q̃s ſit,ibi. nu.9 ead.
Torturæ quintus gradus quis dicatur, ibidem num.10 ea.
Torturæ gradus vltimus in quibus applicetur criminib.ibid.num.11 ead.
¶ Tortus de ſe ꝯfeſſus de alijs interrogari non debet.Gui.de Suz.de ind.nu.51 322
Tortus confeſſus per diem naturalem quieſcere debet antequam confeſſionem ſuam ratificet.Gui.de Suz.ibi.num.69 324
Tortus ut teſtis qualiter interrogari debeat, Fr.Br.de ind.in 5.q.2.par.nu.56 348
Tortus in ſeipſum de alijs non eſt interrogandus,ibid.num.57 ead.
Tortus negans, & in negatione perſeuerans, an poſſit iterum torqueri,ibi.nu.58 349
Tortus ſufficienter non debet rurſus torqueri niſi de nouo ſuperueniant alia indicia. ibid. numero 59 ead.
Tortus & crimen confeſſus quando poſſit ſup alijs criminib.torqueri,ibi. num.65 ea.
Tortus appellans à ſua cõfeſſione non intellr̃ pſeuerare,ſed tacite reuocare.ib.n.45.c.347
Tortus ſemel incompetenter non debet iterũ torqueri,niſi ſuperueniant noua indicia,ibi.
Tortus q̃uo in ꝯfeſſione cenſeat̃ perſeuerare, Franc.Brun.de ind.in 6.q.2.par.nu.4 350
Tortus non ſtatim poſt torturam debet ad tribunal reduci,ad uidendam ipſius in ꝯfeſſione perſeuerantiam,ibid. num.5 ead.
Tortus ad tribunal reductus,an ſit relaxandus ſi confeſſionem in tortura factam reuocauerit, ibid. num.6 ead.
Tortus ultra tres vices,dr̃ immoderate,& videbitur fateri vi,& cruciatu tormentoꝝ, Fran. Caſ.de torm.cap.14.num.6 417
Tortus relaxatur,ſi accuſator, dato ſibi termino ad ꝓbandũ, & deducendũ quidq̃d intendit,nil ꝓbauerit,ibi.cap.14. nu 9 ead.
Tortus,& confeſſus de ſe, an & in quibus caſibus poſſit interrogari de ſocijs niſi indicijs, ibid.cap.16.num.1 418
Tortus confeſſus de ſe poteſt interrogari de ſocijs in omnibus delictis, quæ uerſimiliter non committuntur ſiue ſocijs,ibi.nu.5 ea.
Tortus an iurare debeat facta nominatione in tortura,ibid.cap.17.num.5 ead.
Tortus Bononiæ ꝓ delicto ibi cõmiſſo,ob q̃d non eſt corporaliter puniendus, ſi in tormẽtis ꝯfeſſus fuerit ſe plura maleficia extra Bonon.territoriũ perpetraſſe,an à ꝑtãte Bononiæ poſſit vltimo ſupplicio ꝯdemnari, ibid. cap.21.num.15 421
Tortus nõ eſt ad torturã repetẽdus niſi duob. ꝯcurrentib.Bald.de q.cap.1.nu.2 428
Tortus in quibus caſibus ſit de alijs interrogandus,ibi.cap.2.num.4 430
Tortus abſq; indicijs ſibi non præiudicat ꝯfitens in tormentis,ibid.num.9 ea.
Tortus leuiter, poteſt grauius torqueri militãtibus legitimis indicijs.Paul.Girl.de q.in 4. q.num.5 435
Tortus quidam dicens,de lacte B.virg.Mariæ, dolorem nullum ſentiebat.ibi.nu.15. c.436
Tortus ſua cauſa non eſt de alijs interrogãdus niſi in caſibus de quibus per Amb. de Antr. de q.num.8 441
Tortus ſemel an poſſit ſine nouis indicijs iterũ torqueri,ibi. num.11 ea.
Torti confeſſio nullis præcedentibus indicijs nulla eſt, & confeſſio facta in ipſis tormentis,æquipollet factæ in tormentorum formidine,ibid.num.13 ea.
Tortũ vt perſeuerare in ꝯfeſſione faciat iudex, q̃dnã agere debeat, & quantũ tp̃s erit inter diẽ ꝯfeſſionis torturæ & diẽ pſeuerantiæ, & qui q̃oni intereſſe debeant,ibi.nu.14. c.442

Torto

Torto in tortura contra alium deponenti qñ credatur. Bal. de q cap. 2. nu. 3 430
Torto contra alium ɔfeſſo qñ credatur. Gui de Suz. de ind. num. 50 322
Torto in tortura deficiente, non tenetur iudex ſi indicia præceſſerint, Guid. de Suz. de indic. num. 89 326
Torto mortuo quis teneatur, ſi dolo, culpa, vel caſu mortuus ſit neſciatur. Fr. Brun. de ind. in 5. q. 2. par. num. 30 346
Torto mortuo in tortura an iudex teneatur ad aliquam pœnam, ibid. num. 19 345
Torto metu tormẽtoꝝ ɔfitẽte mõtes & maris, caueat ſibi iudex ne dãneẽ in corpore, & aia. ibid. in 6. q. 2. par. nu. 10 351
Torti & ɔfeſſi de ſe, de ɔſuetudine Italiæ in oĩ caſu de ſocijs interrogantur, Fr. Caſ. de tor. cap. 16. num. 6 418
¶ Tractatus & ɔſpiratio ɔtra Principem põt ꝓbari per complices, & ſocios criminis. Mar. Laud. de crim. pot. in 8. q. car. 48. & Nic. Boẽ. de ſedit. in 7. q. num. 5 80
Tractatus ſolus et in atrociſſimis nõ eſt puniẽdus, Nic. Boẽr. de ſedit. in 7. q. nu. 41 84
Tractatus quid ſit, M. Ant. Blanc. de ind. num. 225 378
Tractatus ad hoc ut dicatur quæ requirantur, ibi. num. 229 379
Tractatus ex quibus indicijs præſumatur. ibid. num. 332 ead.
Tractatus præſumitur qñ homicidium cõmittitur cum multitudine perſonaꝝ, niſi ex accidenti, ſeu caſu tales perſonæ ſuperuenerint, Fr. Caſ. de ind. num. 2. el 4 404
Tractatus præſumi poteſt ex loco, vbi reus fuerit, ibi. num. 1. el 1 401
Tractatus initia, & ɔſilioꝝ ex loco comprehẽduntur, ibid. nu 6. el 1 ead.
Tractatui pñs, & nihil dicens, ſi reperiatur ad delictum, an teneatur de tractatu nec ne, M. Ant. Blan. de ind. nu. 230 379
¶ Tranſactio. Require ſupra in ver. Pax.
Tranſigere ſuper crimine capitali licitum eſt, citra metum pœnæ talionis. Io. Ant. Rub. de pot. proc. in 1. par. num. 41 46
Tranſigere licet ſuper capitali crimine pœnam ſanguinis irroganti, Io. Nic. Arel. de hæret. no 8. num. 1 140
Tranſigere an liceat ſuper crimine hæreſis. Ludouic. Car. de hær. num. 127 190
Tranſigere quare liceat de crimine falſi potius q̃ de alijs. Iac. de Are. de q. nu. 8 427
¶ Tranſgreſſor Canonum non põt à dolo excuſari. Ant. Col. in for. proc. extr. in contr. crim. art. 97 465
¶ Tranſitus non ſolitus inducit penſamentũ, M. Ant. Bian. de indici. nu. 70. car. 366. & Fr. Caſ. de ind. tract. 3. cap. 2. num. 3 401
¶ Trecenſes aliqñ a ſeditione non fuerunt immunes, Nic. Boẽ. de ſedit. in 1. q. nu. 42. c. 75
¶ Trepidatio indicium facit. Frã. Brun. de ind. in 3. q. 1. par. num. 30. car. 335. & M. Ant. Bl. de ind. num. 259 381
¶ Tria in quolibet officiali concurrere debẽt. Iac. de Aren. de bann. nu. 45 201
¶ Tumultu per accñs incidente, pœna pecuniaria locum habet, & nõ corporalis, Nic. Boẽ. de ſed. 2. in 7. q. num. 52 85
¶ Turba non punitur, ſed bene quod in turba perpetratur ibid.
Turba vnde dicta, ibi. in 3. q. nu. 3 75
Turbare quid ſit ib.
Turbans diuina officia pœna mortis nãlis puniri debet. Gul. Bõt. de pœ. mor. nu. 1. 444
¶ Turpilianum habet locũ in crimine publico Io. An. Rub. de pot. proc. in 1. par. n. 17. c. 22
¶ Tute qui ire non põt, aduocet illos à qbus vult inqrere, Ant. Col. in for. proc. extr. in contro. capital art. 37 463
¶ Tutor deportatur qui pupillam violẽter ſtuprauit, Plac. de acc. tit. 6. nu. 23. car 9. & Pau. Girl. de pœ. omn. coi. in 7. q. nu. 7 453
Tutor corrũpens pupillã pœna mortis nãlis eſt plectẽdus, Gul. Bõt. de pę. mor. n. 4. c. 444
Tutor nõ põt ita ſuſpectus poſtulari ciuilr, qn reſultet effectus pœnæ criminalis, Ioã. Ant. Rub. de pot. pc. in 1. par. nu. 265 35
Tutor nomine pupilli accuſans, nõ obligat eũ ad pœnam talionis, ibid. num. 284 36
¶ Tyrannus in populo ſibi ſubiecto ſeditionis eſt. & ideo expellendus, Nic. Boẽr. de ſedit. in 5. q. num. 7 77
Tyrannus ſi quid dignitatis nomine faciat, ibi. nõ ualet, Io. Ni. Ar. de hær. no. 40. n. 1. c. 143
Tyrannus legitime exercere poteſt iuriſdictionem in crimine hæreſis ibid.
VAgari non licet cũ diſcrimine alterius, An. Col. in for. proc. extr. in contr. crimin. art. 62 464
¶ Valet plus quod ſpecialiter fit, vel dicitur, q̃ quod generaliter, Io. Franc. Ponz. de lamijs, num. 51 95
¶ Valetudinarij torqueri non poſſunt, ſi morbus talis ſit, vt torturam pati nequeunt ſine periculo

periculo vitæ vel corporis, Fr.Caſ.de torm. cap.7.num.8 410
¶ Validum cenſetur id quod eſt in veritate,potius q̃ id quod eſt in opinione,Paul.Girl.de pœn.omniſ.coi.illici.q.9.nu.5 454
¶ Vallum tranſcendens, aut per murum caſtra ingrediens,capite punitur,Placent.de accuſ. tit.6.num.16 6
¶ Variatio,pauor,& trepidatio,& id genus ſimilia,q̃ coram iudice fiunt,an ſit probatiſſimũ indiciũ ad torturã.Guid.de Suz.in tract. de ind.& tort.nu.33.car.310.Fran. Brun.in tract.eiuſdem materiæ in 3.q.1.par. nu. 30. car.335. Gond.de hæret.q.13.nu.6.car.164 & M. Ant. Blan. de ind.num.120 car. 378. & nu.159.160.& 161 381
Variatio circa negocium principale nocet. M. Ant.Blan.de ind.num.163 ea.
Variatio quoties reũ torqueri facere debeat. ibid.num.222 378
Variatio ſeu mendacium, in quibus, & circa q̃ noceat.Fran.Caſ.de ind.nu. 2 407
Variatio rei in actis ſcribi debet, Ant. Col. in forma.proced.extraord.in controuer. crim. art.199 407
Variationes, & vacillationes factæ in tortura ſine indicijs facta.torto non præiudicant in aliquo.Franc.Brun.de ind.& tort.in 3. q. 1. par.num.31 335
Varius quis dicatur. M.Ant.Blanc.de ind.numero 164 381
¶ Vaſallus ita teſtari põt de bonis feudalibus atq; de allodialibus.Incert.Auct.de crim.læſæ maieſt.in 3.q.num.3 54
Vaſallus qui ſubinfeudauit alteri, ſi felloniam committat.an feudum reuertatur dominii. ibid.num.4 ea.
Vaſallus legem contractus feudalis euertere non poteſt.ibi.num.6 55
Vaſallus an libertus à ſeruitute feudi bannito domino. Nell. de bannit. in 1.par.2. temp. num.22 223
Vaſalli delictum commiſſum in perſonam domini,quando agnatis præiudicet. Incer. Auctor.de crim.læſæ maieſt.q.3.nu.1 55
Vaſallo poſt felloniam commiſſam recepto ad fidelitatem per dominum, fellonia remiſſa videtur.ibid.q.12.nu.4 68
Vaſallo bãnito an feudũ veniat in ꝯfiſcatione bonoꝵ. Nel.de bã.i 1.par.2.tẽp.n.23.c.223
Vaſalli aliiq. hæretici fideli aris debito aſtricti à nexu illo liberi fiunt. Gundiſſ.de hæret.q. 15.num.5 166
¶ Venditio aut donatio rerũ ſuarũ facit pſumi de malo aio.M.Ant.Blan.de id.n.87. c.367
¶ Venefici ꝯfeſſi aut teſtibus ꝯuicti non audiũtur appellantes. Paul.Girl.de relax.carc.in tit.de ſenten.&pœn.exec.in 2.q.nu.2.c.303
¶ Venenum dictio modica eſt ſiue promiſcua. Paul.Girl.de ſortil.q.12.nu.4 133
Venenum amatoriũ,vel ſanatiuũ, ſeu ꝯceptionis, non aio occidendi ꝓpinans,nõ punit̃ l. Cor.de ſic.ſi mors ſecuta fuerit.ib.nu.7. ea.
Venenum amatorium,ſanatiuũ,& ꝯceptionis, an,& quo ad q̃d æquiparentur.ib.nu.8. ea.
Venenum amatoriũm arte malefica confectũ propinans,morte punitur ſi mors ſorbentis ſequatur.ibi.num.13 134
Venenum conceptionis bono aio propinans, relegatur, ſi ea quæ illud aſſumpſit moriat̃, ibid.num.8.car.133.& nu.19 135
Venenum ſanatiuum cauſa ſanitatis immixtũ medelis propinans non punitur, ẽt ſi mors ſorbentis ſequatur.ibi.nu.20 ea.
Venenum miniſtrans ſterilitatis, tanq̃ homicida puniendus erit.ibi.nu.21 ead.
Veneno quem eſſe necatum indicat liuor,&tumor cadaueris.Fran.Caſ.de ind.nu.1 396
Veneno quem eſſe mortuum ex quibus digno ſci poteſt.ibid.num.4 ea.
Venena non mala quæ dicantur. Paul. Girl.de ſortil.q.3.num.25 110
Venena mala propinans,conficiens, aut vendens punitur.ibid.num.26 ea.
Venena mala proprie quæ dicantur,& quæ bona.ibid.q.5.nu.8 112
Venena non ſemper hominis necandi cauſa fiunt.ibid.q.7.nu.5 133
Venena amatoria, & ſanatiua non facta arte malefica, nec ad malum finem propinans, non punitur morte.ibid.nu.14 134
Venenorum plures ſunt ſpecies,quædã bona, quædam mala.ibi.nu.4 133
Reliqua vide ſupra in ver.Pecuniam.
¶ Veniæ facilitas incentiuum tribuit delinquẽdi.Paul.Girl.de relax.carcer.in tit.de pœna. cõpoſitio.q.1.nu.8.c.310.& q.2.nu.4.c.311
Veniẹ petitio an indicium faciat.M.Ant.Blan. de ind.num.398 384
Veniæ petitio vt nõ noceat, qua cautela vti debet.ibi.num.309 ea.
¶ Veniens contra factum ſuum audiri non debet.Iac.de Are.de bannit nu.42 201
¶ Verbum dare,quid ſignificet, Nell.de bann. in 1.

in 1.par.2.temp.nu.78 239
Verbum poteſt,quam habeat virtutem, ibi. in 2.par.2.temp.nu.66 264
Verbum intelligitur importat ſictionē, Incer. Auct.de crim,læſæ maieſt.in 6.q.nu.5 60
Verba non audiatur,an inducant declinatoriā, an vero peremptoriam,Io.Ant.Rub.de poteſta.proc.in 1.par.358 41
Verba quæ in confeſſionibus principum ponū tur,plene intelligi debent, Incert. Auct. de crim.læſæ maieſt.in 2.q.nu.4 54
Verba quæ in diſpōne odioſa opponuntur, ad alia non extendunt,ibi.in 5.q.nu.7 58
Verba legiſlatoris enunciatiua non diſponūt, ibi.in 7.q.num.14 62
Verba q̄dā maleficia in oībus ſortilegijs admi ſceni,Paul.Girl.de ſort.in 3.q.nu.31 110
Verba iniurioſa, & improba ſerius non loco prolata extitiſſe in dubio præſumuntur,Gō diſſ.de hæret.in 1.q.num.8 154
Verba iniurioſa quæ ſint,M.Ant.Blan. de ind. num.104 168
Verba dubia in mā gratioſa latiſſime interpretari debent,Paul.Girl.de relax.carcer.in tit. de benef.& indulg.prin.in 2.q.nu.2 306
Verba diſpoſitionis attendenda ſunt, M. Ant. Blan.de ind.nu.247 380
Verba legis cum effectu intelligi debent, ibid. num.379 391
Verborum qualitas animum demonſtrat,vnde is videtur feciſſe, qui prædixit facere, Fran. Caſ.de ind.in princ.nu.7 395
Verborum ſola potentia hominem interimere poſſe credunt quidam,Paul.Girl.de ſortilegi.in 3.q.num.27 110
¶Verberans,pulſans introiēs domū meā mihi iniuriā facit,M.Ant.Blā.de ind.n.95 c.367
¶Verboſitas perſępe,iiudicis ſtomacū mouet, Ant.Columb.in ſor.proced.extraord. in cōtro.crim.art.84 466
¶Veriſimile quid dicatur,& quid non veriſimile,Paul.Girl.de q̄ō.in 3.q.nu.10.car.433.& M.Ant.Blan.de ind.nu.33 363
Veriſimile quod nō eſt,eſt ſpecies falſitatis, Io. Fran.Ponz.de lamijs,num.46.car.94. & M. Ant.Blan.ibi.nu.38 ead.
Veriſimiliora dicuntur illa, quæ magis ꝯſonāt iuri cōi,M.Ant.Blan.ibi.nu.34 ead.
¶Veritas ignorat eius ꝙ multipliciter exponiē Incer. Auct.de cri.lęſ.maieſt.i 5.q.n.11 c.59
Veritas omnibus rebus humanis anteferenda, ibi.in præfa.poſt prin. 50
Veritas qn̄ aliter hr̄i non poteſt quō intelligatur,M.Ant.Blan.de ind.nu.354 389
Veritas vt habeatur multa conceduntur, ibid. num.302 392
Veritatem aliter haberi non poſſe,qualiter, & à quo probari debeat,Fran.Brun.de ind. in 2.q.1.par.nu.15 330
¶Veſtes,arma, & ſimilia in loco delicti reperta an faciant indicium ad torturam, Franc. Caſ.de ind.nu.2.el 2 408
¶Veſtigia,in luto,niue,aut puluere repta, ſeu veſtimentū,vel qđ ſimile,in loco delicti inuentum,ad habenda indicia, contemplanda ſunt,Fran.Caſ.de ind.nu.10 396
Veſtigia ſeu forma pedis in niue,luto, aut puluere relicta,an faciant indicium ad torturā, vel ad ꝯdemnationem,ibi.nu.1.el 1 409
¶Viæ frequentatio in homicidio puro non eſt indicium ſufficiens,Mar. Ant. Blan. de ind. num.75 366
Viæ frequentatio in homicidio puto non eſt indicium ſufficiens ad torturam,ſi frequentās eſt homo bonæ ꝯditionis,ibi.nu.76 ea.
¶Vicarius gn̄alis epi aut capituli,vacante ſede, an cognoſcere poſſit de crimine hęreſis,Gō diſſ.de hæret.in 8.q.nu.14 158
¶Vicinia ſi eſt condemnata an ex eo ꝙ in illa vnus bannitum receptauit, an poſſit agere contra receptantem,Nell.de bann.in 3.par. 2.temp.nu.15 273
¶Vicinus: Stāte ſtatuto ꝙ dāna data à bānitis debeāt emēdari ꝑ vicinos,vel proximiorem cōitatem,vel villam,quis dicatur vicinus, & quæ villa dicatur proximior, Nel. de bann. in 2.par.2.temp.num.65 264
Vicinus domui i qua factū eſt furtū an habeat ꝯtra ſe indiciū, & q̄d in vicino bonæ famæ M.Ant.Blan.de ind.nu.412.413 393
Vicini præſumuntur ſc re facta vicinorum,Bonicon.de accuſatio.nu.20 9
Vicini hn̄t indicia contra ſe, qn̄ rei non reperiuntur,maxime in furtis,quia ſaltē ſcire ꝑſumunt,Fran.Caſ.de ind.nu.6 408
¶Villa,vide ſupra in ver.vicinus.
¶Viles perſonæ ꝓ re parua torqueri non pn̄t, Fran.Caſ.de torm.cap.8.nu.4 415
Viles perſonæ,& exercentes viles artis,an admittantur in teſtes niſi cum tortura,ib.cap. 10.num.18 416
¶Vindicta ſeu pœna ibi debet eſſe leuior, vbi culpa præceſſit minor, Paul. Girl. de pœn. omniſ.coi.in 6.q.nu.8 451

¶Violentia præambula non confunditur pp delictū ſecutū ad cuius factū tendebat, Nic. Boër.de ſeditio.in 7.q.nu.33 83
Violentia in occulto facta,per famam,& vociſerationem probari poteſt,Fran.Brun.de in dici.in 5.q.2.par.nu.39 347
Violētię ,pbō nō requirit tā ſtricta, qñ delictū factū eſt in rure.Ant.Columb.in for. ,pced. extraord.in contr.crim.art.34 463
¶Vir vxorem hæreticam , & verſa vice vxor vi rum deſerere poteſt,intellige ſane,Gond.de hæret.in 15 q.nu.10 146
Vir ſiue maritus ſecūdas nuptias ɔtrahens pri ma viuente vxore,qua pœna mulctet, Paul. Girl.de pœn.omnif.coi.in 14.q.nu.1 459
¶Virginem rapiens qua pœna puniatur, Gul. Bont.de pœna mor.nu.1 444
Virginem deflorans impuberem, & viri impo tentem,qualiter Paul.Girl. de pœn. omnif. coi.in 7.q.nu.6 453
¶Virtus gñatiua qñque impeditur per ſortilegia.Paul.Girl.de ſortil.in 6.q.nu.13 115
¶Viſitator cum viſitat,nulla præcedente infamia,inquirit ſuper ſtatu eccleſiæ , Bonic. de accuſ.num.21 9
¶Viſus admenare gladium , licet non ſit viſus percutere an indicietur,M.Ant.Blan.de ind. num.302 384
Viſus exire domū cum fardelo ſub veſte,an ha beat ɔtra ſe graue ind.ibi.nu.418 393
Viſus exire domū (i qua furtū cōmiſſum fuit) tpe noctis an indicietur,ibi.nu.419 394
Viſus vibrare gladium contra vulneratum , licet non ſit viſus vulnerare, poterit torqueri,Fran.Caſ.de ind.nu.14 407
Viſus ſi aliquis ſit exire cum gladio ſanguinolento,vel viſus fuerit fugere verſus nemora, delicti idiciū manifeſtū hre dr, ib.n.2 c.409
Viſus exire cum gladio ſanguinolento,non ha bet tā indubitatum contra ſe indiciū , vt ex eo damnari poſſit,cum eſſe poſſit,ꝙ eo non obſtante , non ſolum non occiſor , ſed nec vulnerator fuerit,ibi.nu.5 411
¶Vita imputati in homicidio ſpectatur, Mar. Ant.Bian.de ind.nu.241 379
Vita mala ſola an indiciet ad torturam , ibid. num.250 380
¶Vniuerſitas an poſſit comparere per ,pcuratorē in cauſa criminali.Ioan. Ant. Rub. de poteſta.procur.in 1.par.nu.152 27
Vniuerſitas vel populus ſeditionē vel tumultū faciens qualiter puniri debet, Nic. Boër. de ſeditio.in 7.q.nu.6 81
Vniuerſitas delinquere pōt in omittēdo . ibi.
Vniuerſitas qualiter in committendo delinquere poſſit,ibi.nu.7 ead.
Vniuerſitas ex ɔſilij deliberatione delictū com mittēs,an cenſeat delinquere,ib.nu.12 ea.
Vniuerſitas nō dr delinquere in eo qđ à quolibet priuato cōmitti pōt,ibi.nu.14 ead.
Vniuerſitas quæ in faciendo deliquit,an poſſit criminaliter puniri,ibi.nu.15 ea.
Vniuerſitas decapitari non pōt,ibi.nu.21 c.82
Vniuerſitas nil aliud eſt ab hominibus ipſam repreſentantibus,ibi.nu.22 ead.
Vniuerſitas vere dr̄ delinquiſſe, in his qui reperiunt conſenſiſſe delicto,ibi.nu.23 ead.
Vniuerſitas illa puniri poteſt ob delictum , in qua infantes vel perſonæ ſimiles non reperiuntur,ibi.nu.27 83
Vniuerſitas an poſſit in banno poni. Nell. de bann.in 1.par.1.temp.nu.1 207
Vniuerſitas ſi eſt bannita, an requiratur ꝙ fiat pax ſingulis de vniuerſitate, & ꝙ ſinguli ſol uant,ibi.in 3.par.2.temp.nu.50 279
Vniuerſitas non capiens offendentem bannitum, an incidat in pęnam non capientis ma leſactorum,ibi.nu.56 281
Vniuerſitati delinquenti cuius modi pœna im ponatur,Io.Ant.Rub.de poteſta.procur. in 1.par.nu.154 28
Vniuerſitati qñ poſſit p̄iudicare pars maior. Nic.Boër.de ſeditio.in 7.q.nu.11 81
Vniuerſitate punita de hęreſis, an ſinguli quo que puniti videant,ita vt amplius puniri nō poſſint Gond.de hæret.in 24.q.nu.3 177
Vniuerſitate bannita an quilibet de vniuerſita te offendi poſſit,Nell de banni.in 2.par. 2. temp.nu.27 250
Vniuerſitate bannita an duret bannum illis q tunc erant de vniuerſitate mortuis,ibi.in 2. par 3.temp.num.16 300
Cetera habes ſupra in ver. Syndicus.
¶Vnū capitulū vel diuerſa qualiter intelligat , & qualiter capitula connexa.vel diuerſa,vel non,Fran Caſ.de torm.cap.6.nu.13 414
¶Vocādus eſt is ɔtra quē eſt faciēda inqſitio , vt ſe defendat,Bonic.de acc.nu.48 12
Vocari ius nemo debet ſine iudiciali precepto, Iac.de Are.de bann.nu.15 199
¶Voluntas ſeu cogitatio qñ puniatur ſine facto,Plac.de accuſatio,tit.6.nu.9 5
Volūtas.&intētio potius factis q̄ verbis demō ſtraē,Nic.Boër.de ſedit.in 7.q.nu.10 81

Volun

Voluntas,& propoſitum diſtingunt maleficia. Odoſ.de percuſ.nu.10.c.87.& Guid.de Suz. de ind nu.87.car.325. Bal.de q.cap.3.nu.6. car.431.& Amb.de Antr.de q.nu.16 442

Voluntas ſemel poſita durare præſumitur. M. Ant.Blan.de ind.nu.135 370

¶ Vociferatio mulieris aſſerentis ſe vim paſſam facit indicium.ibi.nu.290 383

¶ Vox hominum eſt fallax, quia reperiuntur mihi conſimilem habere vocem, Fran.Caſ. de ind.tract.8.nu.2 405

Vox clamantis exaudita non hēt vim ꝓbōnis, ſed indicijs niſi alia ꝯcurrant.ibi.nu.3 ea.

Voces populi vanæ non ſunt audiendæ nec eis eſt credendum.ibi.cap.2.nu.6 ea.

¶ Vſq; dictio an excludat vel includat.Io.Ant. Rub.de poteſta.proc.in 2.par.nu.60 48

¶ Vſuſfructus rei in qua bannitus erit vſufructuarius,an veniat i ꝯfiſcatione bonoꝝ bāniti Nell.de bann.in 1.par.2.tēp.nu.26 224

¶ Vſurā exercere nō eſſe pctm̄ ꝯtendentes, an hæretici cēſendi ſunt. Gōd.& de hær.in 9.q. nu.2.car.159.&Lud.Car.de hær.nu.9.c.178

¶ Vſurarius ſi inhumaniter tractas eos,quibus mutuar,& grauiter diffamatus ſit poterit cōtra eum procedi de hæreſi. Io. Nic. Arel.de hæret.not.5.nu.4 139

Vſurarius tenetur edere actori quamcunq. ſcripturam ad ſundandam ipſius actori petitionem.ibi.not.21.nu.3 141

¶ Vtilis reipublicæ non torquetur, niſi in criminibus atrocibus. Fran. Caſ.de torm.cap. 10.num 4 415

Vtilitas publica ſuadet calumnia, & maleficia puniri. Io.Ant.Rub.de poteſta.procur.in 1. par.num.383 42

Vtilitas quæ reſultare dicatur,ꝙ quis de diuerſis criminalibus ſpecie differentibus ex eodē facto deſcendentibus puniatur.Paul.Gir.de pœn.omniſ.coi.in 1.q.nu.15 445

¶ Vulnerans de vulnerato tantum tenetur, cū negligentia vulnus mortale redditur . Ant. Columb. in ſor.proced.extraord.in contro. cri.art.25.car.467. vulnerans hominem nō ſanum an de morte teneaē.ibi.art.26 ea.

¶ Vulneratus, ſi durante vulnere ſuperueniat alia infirmitas,& moriaē an ex vulnere pſumaē mortuus, & qd ſi poſt ſolidatū vulnus, ſtimulus vulneris affligat,refluētib' alijs humorib' moriaē,nūqd occaſione primi vulneris pſumaē mortu'.Odo.de pc.n.7.8.12.87

Vulnerans in facie etiam magno vulnere non moritur.M.Ant.Blan de ind.nu.190 375

Vulneratus an poſſit comparere pro vulnerante ſeu inquiſitio de vulnere. Io.Ant.Rub.de poteſta.procur.in 1.par.nu.167 28

Vulnerato mortuo,qui a pluribus eſt vulneratus, ſed ab vno dumtaxat mortaliter, an & qua pœna omnes teneātur.ibi.nu.43 212

¶ Vulnus ſemper cenſetur cauſa mortis, eo ꝙ nihil intereſt an qs occidat,vel cauſam mortis præbeat. Odoſ.de percuſ.nu.2 87

Vulnus quando eſt mortale, mors in accuſando expectari non debet.Ant.Colum.in ſor. proced.extraord.in contr.cri.art.203 470

de Vulnere ſtandum eſt in arte peritis. & ad hoc duo requirūt medici, licet de ꝯſuetudine ſtet dicto vni'.Fr.Caſ.de tor. ca.2.n.3.c.412

Vulnera mortalia, & non mortalia notanda ſunt. Ant.Columb.in for.proced.extraord. in controuer.crim.art.24 467

Vulnerum multitudo,& magnitudo multiplicatio,& geminatio. demonſtrant penſamentum . M.Ant.Blanc.de ind.nu.195.car.385. & Fran.Caſ.de ind.nu.4.el 2 403

¶ Vxor poteſt marito lenocinium obijcere.Placen.de accuſ.tit.1.nu.9 1

Vxor in cauſa criminali à marito procuratrix conſtitui poteſt.Io.Ant.Rub.de poteſta.procur.in 1.par.nu.105 25

Vxor pro intereſſe ſuo poteſt prohibere ne bona mariti publicentur.ibi.nu.126 26

Vxor pro marito admittitur ad defendendum pro ſuo intereſſe.ibi.nu.149 27

Vxor an impune poſſit receptare virum hæreticum.Lud.Carer.de hæret.nu.169 195

Vxor bāniti an ſit expellēda à ciuitate,ſtāte ſtatuto ꝙ viri bānitaꝝ expelli debeāt à ciuitate Nell.de bann.in 2.par.2.temp.nu.40 253

Vxor an teneatur ſequi virum bannitum quo vadit.ibi.in 1.par.2.temp.nu.44 228

Vxor banniti an ſit expellenda à ciuitate.ſtatuto ſtante ꝙ familia banniti de ciuitate expellatur.ibi num.41 ea.

Vxor receptans virum bannitum an incidat in pœnas receptantium bannitos. in 3. par. 2. temp.num.22 273

Vxor tacēs de morte viri i domo interfecti pſumitur culpabilis.M.Ant.Blā.de ind.nu.274. c.382.&Ant.Col.in forma proced.extraor. in controuer.crim.art.83 466

Vxor ſine licentia principis nō debet ire ad maritū militē in exercitio armoꝝ exiſtentem . Nic.Boër.de ſedit.in 7.q.nu.59 86

FINIS.

TRACTATVS DE ACCVSATIONIBVS PVBLICORVM IVDICIORVM.

AVCTORE PLACENTINO, ANTIQVISSIMO IVRIS CIVILIS INTERPRETE.

SVMMARIVM.

1 ☞ *Accuſare eſt aliquem velut reum criminis deferre.*
2 *Accuſatio qualiter concipi, ſeu formari debeat.*
3 *Accuſans ſubſcribere debet ſe accuſationem executurum.*
Accuſatio qualiter ſit exequenda.
4 *Reus confeſſus nõ ſtatim pro iudicato eſt habẽdus.*
5 *Damnari nullus debet cauſa non audita.*
6 *Mulier quandoque poteſt accuſare non exacta inſcriptione.*
7 *Accuſare qui nequeant.*
8 *Accuſare nequit qui ob id pecuniam accepit.*
9 *Vxor poteſt lenocinium marito obycere.*
10 *Filius matrẽ de partu ſuppoſito accuſare poteſt.*
11 *Accuſare poteſt quilibet ſuam iniuriam, vel mortem propinquorum proſequens.*
12 *Crimina quæ ab omnibus deferri poſſint.*
13 *Crimina notoria accuſatione non indigent.*

De Accuſationibus. Tit. I.

QVANDOQVIDEM
de accuſationibus dicturi ſumus, videndum eſt primum qđ
ſit accuſare, & quo
ordine ſit accuſandũ
& qñ accuſatio ſit
exequenda, & qbus
liceat accuſare, &
1 quouſque. † Accuſare nihil aliud eſt quam
reum criminis deferre. Hunc ordinem, maſculo
accuſante, in omni crimine eſſe ſeruandum,
vt in ſcriptio ꝓponatur quæ magnitudinem
criminis tempusq́. deſignet vt alterutram
partem digna legum poſſit terrere au
ctoritas, niſi id fiat ꝙ pro inſcriptione hr̃, vt
cũ querelæ apud acta deponuntur, ꝙ vt fiat,
tm̃ in crimine iniuriaꝝ conceditur, & excipi
tur crimẽ abigeatus, & adulterij, cũ iure ma
riti intendit̃, quo caſu inſcriptionis neceſſi-
tas remittatur, veꝝ hodie maritum inſcribe
re oportet, quæ ſi non ꝓbet, iſdem ſit pœnis
ſubdẽdus, quas fuerat mulier paſſura, ſi accu
ſatio cõprobata fuiſſet, vt C. de ac. l. q ‹ e vno
& l. in cau. & l. ſi cui, & l. quãuis, & C. de in-
iur. l. viri. C. de abig. auth. vt liceat ma. & aui.
2 colla. 8. §. qa vero. † Cuius talis eſſe debet cõ
ceptio, vt diẽ quo facta eſt, contineat, impera
toris annis numeratis. Accuſantis quoq;, &
accuſati, & p̄toris nomen apud quẽ accuſat
hoc modo debet dicere inſertum. Ego L. Ti
tius apud te Catum p̄torem, vel ꝓconſulem
ꝓfiteor, Mæuiam l. Iulia de adult. ream defer
re, quam dico cum C. Seio in ciuitate illa, in
domo illius mẽſe illo conſulibus illis cõmi-
ſiſſe adulterium, diem aũt vel horam inuitus
non cõprehendet, vt C. de accuſ. l. ſi qs. & C.
de adult. l. quãuis, & in auth. vt ṕpo. nomen
Imp. & ff. eo. l. liberoꝝ. & ff. de adult. l. accuſa
3 turus. Itẽ † ſubſcribere debebit ſe executuꝝ
accuſationẽ, vel alius pro eo ſi lr̃as neſciat.
Si circa inſcriptionẽ errauerit corrigere lice
bit ſi tẽpa ſuffragantur. Accuſatio vero ſic eſt
exequẽda, vt fideiuſſor ab vtraq; parte pręſte
tur pro lite exercẽda, alioqn inopia idonei
fideiuſſoris vterq; in cuſtodiam mittit̃ donec
de crimine iudicet̃, vt ſi reo abſoluto accuſa-
tor ꝑ calũniam intendiſſe ꝓnuncietur, pari
modo puniat̃, niſi ſit ea cauſa q̇ ſine metu ca
lũniæ vindictam ꝑſequit̃, vt pater, mater, fi-
lius, & extraneus hęres q ſuſpicionẽ quá de
morte ſua habuiſſe defunctus cauit, exequit̃,
cũ inter volũtariam accuſ. & officij neceſſita
tẽ hr̃dis multũ intereſt, vt ff. eo. l. ſi cui, & ff.
de cuſt. reo. l. 2. C. de acc. l. vlt. & C. de app. l.

eos qui.§.ſuper his.ff.ad ſenatuſc.tur. l.1.&
4 C.de cal.l.mr. † Sed ſi reus confeſſus fuerit non vſq; pro iudicato habebitur,ſed in carcerem ponetur omnimodo condēnandus.ſi uero abſuit p contumaciam q non eſt confeſſus,poterit relegari,non tñ deportari, vel capite dānari,vt ff.de cuſt.& exhi.reo.l. ſi cōfeſſus.& ff.eo.l.abſentē,& ff.de req.re.l.1.C.
5 eo.l.abſentem . † Neque inaudita cā quenq̄ damnari æquitatis ratio patitur, ſed tps ſtatuetur intra quod ſi nō venerit bona anno tabuntur.deinde annus expectabitur, intra quē reuerſus,ſi ſe crimine purgauerit, res arbitrio iudicis ſignatas recipiet. anno uero tranſacto innocentiā purgādo audietur,bonis apud fiſcū manentib. Sed eo annotatio ſi p 20. annos bona fiſcus non occupauerit poſtea pſcriptione vel ab ipſo reo,vel ab heredib.eius ſubmouebit. Quācunq;.n.qōnē apud fiſcū,ſi non alia ſit ,ppria pſcriptio 20. annoꝝ ſilentio præſcribi diui principes uoluerunt, vt C.de req.reis l.1.& 2.ff. de req.r.
6 reis.l.2.& 3. Quidam ,phibent pp † ſexum in publico iudicio accuſare, vt mulier cui in terdum pmittitur nō exacta inſcriptione .i. cū crimen pduellionis,vel annonę,vel ſuam ſuorumq. iniuriā exequit,ut ff.eo.l. q accuſare,& l.certis,& C.ad l.Iul.de anno.l.fi.§ fi. & l.lege Cor.& C.q acc.non poſ.l. de crim.
7 † Quidam pp ætatem ut pupillus , aut pp ſacrm,vt miles,qdam pp ptātem, ut magiſtratus,ut ff.de iniur.l.nec magſatib. Quidā pp delictum,vt infames,vt C.eo.l.criminis.
8 †Quidam pp turpem qſtum,vt q pecuniam ob accuſandū, vel nō accuſandū accepit, uel duos reos ſubſcriptos hēt , vel eiuſdē delicti eſt particeps,vt ff.ad l Iul.rep.l.eaſdē.§.1. & 2.qdā pp ſuā pdōnem , vt filius ēt libertus, uel de pari,uel maiori crim. accuſatus. ut ff.
9 de pub.l.is q. † Excepta muliere cui lenocinū obijcere marito pmittit,ēt eo excepto q ſuā ſuorumq. iniuriā exeq tur,ſicut ēt is ,phibet q à prima ætate in domo uixit licet vt ingenuus,ut ff.ad l.Iul.de adul.l.1. Necnon & fr q ſi capitale crimē intēdat,non ſolū nō eſt audiēdus,ſed ēt exilij pœna plectēdus, ut ff.ad l.Pōp.de par.l.fr excepto crimine adulterij,& parric.de facto tñ parētis,vel patroni ſuaꝝ, teꝝ defendendaꝝ grā,qri nō ,phibent, ueluti ſi dicāt ui ſe à poſſeſſione expulſos .ſ. nō ut crimē in eis intēdant , ſed ut poſſiōnē
10 recipiant. † Nā & filius nō quidē ,phibitus eſt de facto mris qri, ſi dicat ſuppoſitū ab ea partū,quo magis coherędē hēat,ſed eā reatu l.Corn.facere pmiſſum ei non eſt,ut ff.eo.l. hi tñ. Alij pp ſuſpicionē calūniæ,ut illi q falſum teſtimonii ſubornati dixerūt. Alij pp paupertatē,ut ſunt q minus 50. aureis hnt.
11 † Hi tñ oēs, ſi ſuā iniuriam, mortem ue ,ppinquoꝝ exequant ab accuſatione,nō excluduntur, ſed ſi qdē plures venient iudex idoneiorē eligere debet, q erit æſtimādū ex dignitate , & ex eo q intereſt, dū tñ caueat ne ob id crimē pluribus legib.reus fiat,ne ue de eodē ſæpius accuſet nō ſolū ab eodē,ſed nec ab alio,niſi ſua intereſſe, ſeſeq. accuſationē inſtitutā ignoraſſe docuerit,vel ſi ſciuit priorē pūaricatā docebit.vt ff.eo.l.ſi plures.ff.de ſep. uio.l.3 ff.de lib.ho.exh.& ff.eo.l.ſena. & l.ſi
12 cui.† Sūt tñ qdā crimina in quoꝝ delatione pſonaꝝ delectus nō hr, eū & ſerui aduerſus dños audiant, ut crim. maieſt. & falſæ mon. & l.Corn.arctioris annonæ pop.R.de falſis cū ſuppreſſas tabulas teſtamenti qrunt, in qbus libertatē ſibi relictam aſſeuerāt,ut C.de ep.& cler.l.ſi q s.ff.de iu.l.uix.& ff.ad l.Cor.
13 de fal.l.nullo. † Sunt aūt crimina q̄ notoria appellant quoꝝ accuſatio nō expoſcit,ſed p officiales pſidib.nūciant,ut C. eod.l.ea qdē. Accuſare licet vſq; ad 20. annos à die cōmiſſi criminis, excepto crimine iniuriaꝝ q anno finit,ut C.ad l.Corn.de fal.l.qrela, ut C. de iniu.l.ſi nō conu. Necnō & peculatus,& eo q aduerſus S. C. aptis tabulis eius, q de familia occiſus dr ab extraneo cōmittitur, q̄ qnquēnio finiunt,ut ff.ad l. Iul. pec.l.pecul. & ff.ad ſyll.l. in cogn. Et exceptis criminib. ex l.Iul.de adul.vel ſtupro deſcēdentib. q̄ ſiſi mō qnquēnio finiūt,ut ff.ad l. Iul. de adul. l.mar.§.ptcrea.Et excepto crimine parric.& ſuppoſiti partus,& crim.pcuſſionis,qd' nullo tpis pſcriptione depellit,licet ea deceſſerit q̄ partū ſupp.ptēdet, ut ff.ad l.Pōp. de parr. l.fi.& ad l.Cor.d' fal.l.q fal.§.3.& ff.de 2c.l.3.

1 *Criminum multiplex eſt diuiſio .*
2 *Crimina quare publica dicantur, & quæ ſint .*
3 *Crimina priuata quæ ſint .*
Crimina ordinaria quæ dicantur.
4 *Crimina extraordinaria dicuntur quorum pœna iudicis arbitrio mandatur.*
5 *Dignitas,& conditionis ratio attenditur in pœnis.*
6 *Miles artem ludicram exercens capite plectitur, non autem paganus.*

7 *Crimina quæ puniantur pœna extraordinaria.*
8 *Crimina quæ publica ſunt, & ordinaria ſimul.*
9 *Crimina priuata, & ordinaria ſimul q̃ dicãtur.*
10 *Infamia pro quibus irrogetur criminibus.*
11 *Infamia notatur qui lenocinium fecit, aut cum beſtijs depugnauit.*
Sponſalia bina, aut binas contrahens nuptias infamiæ nota iniuriatur.
12 *Infamia irrogatur ex ſentẽtia dãnato à iudice.*
13 *Infamis non ſemper efficitur damnatus.*
Fama quandoque minuitur ex genere pœnæ.
14 *Damnatus ad opus temporarium nõ afficitur.*
15 *Seruitus non inducitur ex delicto.*

De diuiſione criminum. Tit. II.

1 CRiminum alia publica, alia priuata † alia nec publica, nec priuata. Item alia ſunt ordinaria. Alia publica, & ordinaria: alia publica, & extraordinaria. Alia priuata, & ordinaria: alia priuata, & extraordinaria. Item alia irrogãt infamiam ex gñe delicti: alia ex ſñia: alia ex gñe pœ-
2 næ. † Hæc ſunt quæ ex legibus publicoꝝ iudicioꝝ ſunt introducta, ex eo dicta publica, qḋ cuilibet ex populo plerunque executio eoꝝ detur, vt Iul.maieſt.Iul.de adult. Corn. de ſic.& ueneſ.Corn.de teſt.Viſc.lia de lib. & falſæ monetæ. Iul.de ui priuata, ſepulchri uiolati, termini moti, Iulia ambitus, & er mẽ ſuſpecti, raptus, & p̃uaricationis, interdũ, Iulia repetund. & Fauia de plag. Iulia de ann. & Corn.de falſis, ut ff.de pub.iud.l.j.& inſt. de pub.iud.in princ.C.de fal.mo.l.1.& ff.de ſep.vio.ff.de ter.mo.l.ag.C.de rap.uir.& ff. de p̃uaric. Eum quoque uel eã q̃ ſeruo ſuo ſe oppoſuit, uel mathematicã artẽ exercuit, uel militiã deſeruit, vel pro honore pecuniã dedit, uel vt latro itinera frequentata inſidijs aggreſſionis obſedit, uel barbaros telis inſtruxit, vel incognitam ante peritiam conficiendi naues docuit, crimen publicũ cõmittere nemo ambiguit, vt C.de mul. q̃ ſer. p ſe iunx.& de math.l.ult.& C. quan. lic. vni. ſi. iu.l.opprimend.& l.1.C.quæ res expor.l.ne
3 mo.& l.ult.& C.de pœn.l. ult. † Cetera uero ſunt priuata, exceptis criminib. ſtellionatus, q̃ nec publicis, nec priuatis iudicijs connumerantur, ut C.de cri.m.ſtil.& de pœnis.l. reſpic. Ordinaria ſunt quoꝝ pœna certa eſt dignitatis rõne habita, uel omiſſa, ut crimen maieſtatis, in quo eſt omnium æqua cõditio. In quib. criminib. iudex neq; pœnã augere, neque minuere põt, nam ut ait Pomp. facti quidem q̃ō in arbitrio eſt iudicantis pœnæ uero perſecutio non eius uoluntati mandaẽ ſed legis auctoritati reſeruatur, uerũtñ legũ ſeueritatẽ debet cum aliquo tẽperamẽto benignitatis ſubſeq, maxime cum minor ætas interuenit. Quoꝝ de numero eſt crimen qḋ l.Iul.maieſt.coercetur, & Iulia de adult.& Iulu pro, & Corn.de ſic.necnon. Põpeia de parr. Corn.de falſis, Iulia de ui pub. Iulia de ui priuata. Iulia pecul.& de reſiduis, & illiciti collegij. Iulia amb.& crimẽ raptus, & falſæ mon. & alia plura, ut C. de adu.l. q̃uis, & Inſt. de pub.cri.ff.ad l.Corn.de ſicc.l.eiuſdem. C.de his qui paren.occid.l.1.& ad l.Iul.de ui pub. & priu.& ff.de illic.col.l.q illic. & C.de falſ.
4 mon.l.ult. † Extraordinaria ſunt quoꝝ pœna iudicis arbitrio mandatur, dignitatis, & cõdõnis habita rõne, quib. quid fieri debeat non dr, ſed quid fieri ſoleat. interdum oſtenditur ut ait Vlp.ff.de iniu.l.ult.& ff.de pœn. l.mor. Hodie licet eis qui extra ordinem de crimine cognoſcũt, quam uolunt ſñiam ferre uel grauiorem, uel leuiorẽ, dũ tñ in utroque mõ rõnem non excedant.ut ff. de pœn.
5 l.hodie. † Dignitatis, ut dixi ratio hñda eſt, ut ſi ſit decurio, decurioni ne filius parens, q neq; in metallũ dãnari, neq; in opus metalli neq; fuſtibus ſubijci, uel viuus exuri, uel capite puniri debet, ut eum parentẽ occidiſſet. ut ff.de pœn.l.mor.§. ſed.n. Condõnis quoq; rõ hr.i.ſi ſit liber, aut ſeruus, infamia, aut integræ famę.nam maiores nr̃i in oĩ ſupplicio ſeuerius ſeruos, q̃ liberos famoſos, q̃ integræ famæ hoĩes punierunt ut ff.de pœn.l.ca
6 pit.§.vlt. † Exceptis quibuſdam delictis quę pagano aut nullã, aut leuiorẽ pœnã irrogãt, nã ſi miles artẽ ludicrã fecerit, uel in ſeruitutẽ ſe uenire paſſus eſt, eſt puniẽdũ capite Menãder ſcribit.ut ff.de pœn.l. q̃dã q̃ oĩa inſpiciunt in ordinarijs q annonã attentant, uel vexant.& in crimine ſepulchri uiolati, cõceſſionis ablegatus, & p̃uaricationis interdũ .i.
7 cũ extraordinaria crimina ob jciebant. † Fures quoq; & effractores, & expilatores, & ſollicitatores, aliaꝝ nupt aꝝ, itẽ mr̃imoniũ interpellatores, & ſi effectu ſceleris potiri nõ põt pp uolũtatẽ pniciofæ libidinis extra ordinẽ puniunẽ, ut ff.de extr.cr.l.ann.ff.de ſep. ui.l.ul.& ff.ḋ abi.l.1.& 2.de eff.exp. Expilatę hreditatis, termini moti, iniuriaꝝ, Viſcellię

de liber. & Iuliæ rep. & quorũdam criminũ ſtellionatus extraordinariã eſſe pœnã nemini venit in dubiũ.vt C.de acc.l.1.ff.ad l. Iul.
8 repetun.l.lex.§.vlt.† Publica,& ord.crimina ſunt crim.Iul.maieſt.Iul. de adult.& ſtupro, Corn.de ſic.& veneficis,Pompeiæ de parric. Corn.de falſis,Iul.de vi publ.vel priu. Iuliæ ambitus. Seruum quoq; qui dominam corrupit necnon deſeriorem militię,& publicos latrones crimen publicam,& ord.comittere
9 nemo ambigit.† Publica,& extraor.ſunt iſta crimen ſuſpecti.& Iuliæ repetun. & termini moti,& Iul.de ſacril. Et Viſceliæ de libert.Iuliæ de anno.& Fauiæ de plag.Exceptis his q viuentium filiorum miſerandas inſtigunt parẽtibus orbitates,quibus certam pœnam Cõſtantinus iniunxit.vt.ff.de ſuſpec.l.1.& C.ad l. Fauiam de pla.l.vlt. Priuata, & ordinaria crim.ſunt famoſi libelli ſeditionis,illiciti collegij,& ſuppoſiti partus. vt. C. de fam. lib. Crimina priuata,& extraor.ſunt hæc crimẽ iniuriarum concuſſionis ambigeatur, p̃uaricationis interdũ,repetundarum furti,effractus, expilatæ.vt.ff.de iniurijs.l.3.& ff.de concuſ-
10 ſio.† Ex gñe delicti irrogatur infamia cõtra Imperatorem vel eius auxiliarios,vel rẽ pu.cogitantibus,& eorum ſeruis, & his q pro eis interueniũt,&militi alienas res conducenti,vt C.ad l.Iul.maieſt.l.quiſq̃s.C.de loc. & cõ.l. vlt. Itẽ infamia irrogatur ei, qui eam quã in ptãte habuit gño mortuo,cũ id ſciret, & intra tp̃s luctus,in matrimoniũ collocauit ei, q ſciens eã duxit ẽt ſimiles fuit,ignorãtia.n. nõ iuris,ſed facti excuſatur.Qđ verũ eſt ſiue non fuit in ptãte,ſine conſenſu eius cuius in ptãte fuit matrimonium contraxit.vt. C. ex qui.cau.inf.ir.l.decreto.ff.de his q no. inf.l. 1.& l.liberorum C.de ſecũ.nup.l.1.Notatur ẽt q eum quem in ptãte habebat, ducere iuſſis quo caſu venia dignus eſt q obtẽperauit. vt ff. ex qu.cau.inf.ir.l. q iuſſu. Excuſantur tñ illi ſupradicti ſi ea ſit q̃ intra tp̃s luctus pepe rit vel cũ qua carnalis cõmixtio nõ fuit,q̃ ea dẽ locũ hñt ſi ſine morte,ſed diuortio matri
11 moniũ ſoluat† Notatur q lenociniũ fecit,& q cũ beſtijs depugnauit q ve in ſcenã prodijt artis ludicrę exercẽdę cauſa,&exercuit,ſi aũt nõ exercuit non notatur,non.n.ea res adeo turpis,vt ẽt conſiliũ puniri debeat vt ff.de is q.no.l.q aũt.Notaẽ qui bina ſponſalia bina ſuę enuptias,ſibi vel ei quẽ in ptãte habuit, cõſtituit,quiſq;ſibi vel filio ſui pupillã ſuam nullo diuino impetrato bñficio in matrimonio collocauit.vt.n.confeſſus de tutela,quia hmõi coniunctione fraudem adminiſtrationis tegere laborauit.vt ff.de his q not. inf.l. q ergo §.ſi q̃s.& C.de interd.matr.in l.ſi tutor.Ei quoq; q domũ moribundi aſcẽdit ip ſum vel alios q ibi ſunt moleſtans, vel alio modo exequas ph buit,vel vſuras vſurarum exegit,infamię pęna ipſo iure irrogaẽ.vt C. de lep.vio.l.1.&in auth.vt defun.ſeu ſune §. ſancimus.&§.ſi vero cõlt.13.ff.ex qbus ca'.
12 inf.ir.l.antep.†Ex ſnia irrogatur infamia a iudice dãnato.arbitri etenim ſnia infamiam nõ importat,& non ſolũ condemnatus infamis efficiẽ, ſed & deprehenſus interdũ, vt de ea legitur quæ in adulterio deprehẽſa fuit,q̃ ſiue poſtea cõdẽnetur ſiue abſoluatur notata manet,lex.n.non ſniam,ſed factũ notat,ſed, & ſi cõfiteatur vel pacifcaẽ ob malã conſciẽtiã pecuniã numerãdo,ſua.n.ſnia ſe condemnat,infamia notaẽ.vt ff.de his q not.inf.l.qd §.ex cõpromiſſo.& ff. de ritu nupt.l.palam.
13 † Non tñ ex oĩ crimine dãnati infames efficiuntur,ſed duntaxat ex eo qđ publici iudicij cauſam habet,niſi id crimen ex ea actione fuit,quæ ẽt in pecuniario iudicio infamiã condẽnato importat,veluti furti,vi bon.rap. iniuriarum.vt.ff.ex qb cau. inf.ir. l.athletas §. itẽ ſi q̃s. Ex gñe pœnæ fama aliqñ minuiẽ, quoties manente libertate circa ſtatum dignitatis pœna plectitur,ſicuti cum relegatur q̃s,vel cum ordine mouetur,vel cũ prohibeẽ honoribus publicis fungi,vel cum plebeius fuſtibus crediẽ, vel in opus publicũ dãnatur ad tp̃s, vel cũ in eam cauſam q̃s incidit quæ ex ædicto perpetuo infamiæ cauſa numeraẽ, dũ tñ animaduertamus in pſonis tã plebeiorũ quã decurionũ,eſſe illud conſtitutũ, vt q maiori pœna afficiẽ,quã leg. b.ſtatuta eſt,in-
14 famis nõ fiat.† Ergo,& ſi opere tẽporario q̃s multatus ſit,vel tantũ fuſtib.ceſus,licet in actione famoſa veluti furti, dicẽdũ erit inſamẽ nõ eſſe, q.a, & ſolus fuſtiũ ictus grauior eſt quã pecuniaria condẽnatio vt ff.de var.& extra.cogn.l.cogn.§.min.ff.de pœn.l.in ſer. Cõſumiẽ vero quoties magna capitis diminutio interuenit.i.cũ libertas amittiẽ, veluti cũ aqua,& igni in perpetuũ interdidiẽ,vel cũ plebeius in opus metalli vel in metallũ daẽ.
15 †Sed nouo iure nullus ex delicto ſeruus efficitur.vt ff.de var.& extraor.cogn.l.cogn. §. vlt.& in auth.de nuptijs §.quod autem.

Adul

1 ☞ *Adulterium proprie dicitur quod cum nupta committitur.*
Stuprum quid ſit, & cum quibus committatur perſonis.
2 *Patresfamilias de crimine poſſunt accuſare.*
Mulieres de matrimonio violato conquerentes non admittuntur ad accuſandum.
3 *Filius, & libertus iure mariti tantum accuſare poſſunt.*
4 *Accuſatio fieri debet intra quinquennium à die commiſsi criminis continuum.*
5 *Stupro per vim admiſſo non poteſt præſcribi.*
6 *Accuſatorum delectus qualis ſit habendus.*
7 *Maritus in accuſanda vxore extraneo, et etiam patri eſt præferendus.*
8 *Dies vtiles qui dicantur.*
9 *Iuris verſutis præſtigia vltionem pudoris excludere non debent.*
Accuſatio quadam propter vtilitatem perſonæ dicitur ceſſare.
10 *Accuſatio adulterij per quæ poſsit excludi.*
11 *Lenocinium marito obiectum onerat ipſum, vxorem tamen non excuſat.*
12 *Maritus adulterum cum vxore repertum interficere poteſt.*
13 *Marito quando liceat occidere eum quem ſuſpicatur vxoris caſtitati velle illudere.*
14 *Criminum publicorum pœna eſt ordinaria.*
Adultera vulneribus ſubacta competentibus in monaſterium detruditur.
15 *Inceſtum, ſeu inceſtus quid proprie dicatur, & cum quibus committatur.*
16 *Delinquẽs palá leuius punitur, clã vero grauius.*
17 *Inceſtus qua plectatur pœna.*

Ad legem Iuliam de adulterio, & ſtupro. Tit. III.

IN primis vidẽdum eſt cum qbus ſtuprũ
cõmittitur, cum quibus adulteriũ. Item
qui pñt de adulterio, & ſtupro accuſari,
& quo tpe ſit accuſandum, & quo ordine, &
q ſint præferendi, & intra quod tps, & qbus
ex cauſis remoueant̃, & qbus adulteriũ peri
mere liceat, & quo loco, & q̃ ſint hęc crimina,
1 & q̃ pœna. †Adulteriũ qdem ꝓprie cõmittit̃
cũ nupta ꝑ ꝑ partũ ex altero cõceptũ cõpoſi
to nomine. Stuprũ vero cõmittit̃ in virgine,
puero, excepta cõcubina. nõ habita diſtĩõne
matris iure R. ſed fęmine dũtaxat vt dixi. lex
tñ Iulia indifferenter hoc vocabulo vtit̃. His
criminibus pñt puberes accuſari. hæc.n. cri-
mina poſt pubertatẽ incipiũt, nec in his me
rent reſtõnẽ minor. niſi quatenus miſeratio
ætatis ꝓducit iudicẽ ad minorẽ pœnã, non
eñ excuſabit ætate aduerſus ꝑcepta legũ is,
q dum leges inuocat, contra eas cõmittit. vt
ff. eo. l. inter libertas. ff. de concu. l. 1. in auth.
de trien. & ſem. §. finaũt. ff. de verb. ſignific. l.
indifferẽter. & ff. eo. l. ſi adulteriũ. ff. de mino.
2 l. auxiliũ. † Accuſare pñt de crimine oẽs pa
tresfamilias, patresfam. dixi, qm̃ filiosfam.
tunc demum ẽt inuito patre publ. iud. reum
facere permittitur, cum de adulterio ſuæ vxo
ris conqueritur, proprij enim doloris vindi
ctã conſequit̃. vt ff. eo. l. filiusfam. & l. inter li
beras. §. filiusfam. Mulieres quoq; nõ admit
tunt̃ ẽt ſi de ſuo matrimonio violato cõque
rãtur, minores ẽt argẽtes ante 25. annũ pro
hibẽtur, niſi ſui matrimonij iniuriã exequan
tur, & quãuis ẽt iure extranei accuſent, ex ca
ſu recipiũtur, cũ ſane ſi iuuenili facilitate du
cti, vel feruore ætatis accẽſi, ad accuſationẽ
proſilierũt, accuſantib. eis nõ facile calũniæ
pœna irrogabit̃, vt C. eo. l. 1. ff. eodẽ, ſi mari-
3 tus. §. lex Iul. †Excipiunt̃ tñ quidã robuſte ę-
tatis, & filius, & libertus, qbus nõ facile ꝑmit
titur, ſed tñ iure mariti accuſare concedit̃,
quemadmodũ ſi atroce iniuriã paſſi eſſent,
iniuriarum recte ageretur vt. ff. ad accu. l. hi
tñ, opinionis quoq; accuſantis rõ hr̃, ſicut in
plerisque criminibus hñda docet̃. nec minus
ſerui aduerſus dños torquent̃, qđ in crimi-
ne ſtupri nõ obſeruatur. ẽt qñ cũ inceſtu cõ
mittit̃, vt. ff. eo. l. vim paſſam, & C. eo. in adul
4 terij. †Accuſandũ eſt aũt intra quinquenniũ
ꝯtineũ à die cõmiſſi criminis numerãdũ in
tra ꝙ 6. menſes vtiles ex die diuortij ꝑſtant̃
duo intra quos iure mariti accuſat, quatuor
ĩtra quos iure extranei admittit̃, qbus trãſa
ctis accuſator audit̃. Si vero ex die commiſſi
criminis qnquẽniũ trãſierit, ex die diuortij
60. dies ſint, dicendũ eſt maritũ accuſare nõ
poſſe, vt qđ dant̃ 6. mẽſes vtiles ſic ſit intelli
gẽdũ, ne crimẽ qnquẽnio cõtinuo ſopitũ ex
citet̃. Quod erit verũ ſiue de reo ſiue de rea,
de lenocinio, vel ſtupro quærat̃, oibus.n. ad-
miſſis ex lege Iul. veniẽtibus qnquenniũ eſt
ꝑſtitũ, vt ff. eo. qnquẽniũ. ff. eo. miles. §. adul
terij. & ff. ad turp. l. 1. & ff. eo. mariti. §. ꝑterea.
5 †Niſi cum ꝑ vim eſt ſtuprũ admiſſum. tũc.n.
huic ꝑſcriptioni locus nõ erit cũ vim publ.
fecerit, vt ff. ad l. Iul. de vi publ. l. q cetu. §. q
vacantẽ. Eſt. n. caſus quo ſex mẽſes nõ à die

diuortij connumerantur.v.g.Si mulier repu
dij oblatione ſine vlla legitima cauſa à ſe dà
ti,deceſſerit,tũc.n. ne viduitatem,ſtupri ꝓca
citate cõmaculet accuſatio repudiatio mari
to iũre ꝑmittiť,quo caſu non à die diuortij,
ſed cómiſſi criminis ſex menſes cóputari rõ
permittit vt C.eo.l.ſi mulier,& l.quãuis.Or
do talis ſeruať,ꝙ vbi inſcriptio ꝑmittiť,ma-
rito primũ accuſante diuortiũ ſeqť, iure eſt
6 in hac parte ſopita,vt.C.eo.l.quãuis.†Perſo
naꝝ quoque q̃ accuſantur iſte habendos eſt
delectus,ſit maſculus an fœmina,&an nupta,
an vidua.nã ſi maſculus erit ab eo poterit in
cipi.i.ſi nupta nondũ eſt dũmodo ante denũ
ciationẽ nupſerit,alioquin adulter primũ ac
cuſandus,& condẽnãdus eſt. Quod ſi fuerit
abſolutus, non ſolũ ab eodẽ accuſatore ſed
nec ab alio accuſabiť,niſi prius ꝑuaricatio ar
guať. Si vero fuit cõdẽnatus nõ ideo mulier
erit cõdẽnãda, ſed religioſum iudicẽ ſortita
fortaſſis pudicitiã defendit grã vel iuſtitia,
vel legis auxilio, cũ ille fortaſſis inimicis op
preſſus vel falſis argumẽtis, vel teſtib. ſubor
natis grauatus,ꝓuocare noluit vel non po-
tuit.q qdẽ ſi ante accuſationẽ moriať,nupta
iure accuſabiť, cũ ẽt ſi eo viuo hæc vidua fue
rat ab ea incipi poſſit,vt ĩ auth.vt liceat. ma.
§.ſi qs ei.ff.de acc.l.ſi cui.ff.eo.l.denũciaſſe.
& l.adul.§.ſi.ff. pri. del. Nuptã dũ nupta eſt
hac ꝑſcriptione lex tueť. ſi tñ vxor cũ ſeruo
adulteriũ feciſſe arguať,diuus prius reſcripſit
accuſare potius mulierẽ eũ debere,q̃ in ꝑiu-
diciũ eius ſeruũ ſuũ torquere.In crimine ſtu
pri eiuſmodi diſtõnes non hñr,vt ff.eod.l.ſi
7 qs adulterii.†Preferẽdus eſt aũt maritus nõ
ſolũ extraneo,verũ ẽt patri, & nõ tm̃ ſi nũc
primũ inſtituẽda ex accuſatio,ſed ẽt ſi pater,
vel alius accuſationẽ inſtituit,eaque ẽt aboli
ta ſit,dũmodo noceat ſe non neglexiſſe, ſed
idoneis cauſis ſe impeditũ, vt facilius iudica
ri de adulterio faciat,etem̃ veriſiſe ꝓpẽſiore
iure,& maiore dolore accuſationẽ eũ execu
turũ eã quoq; reã,ſi iuxta vxor fuit,intra lx.
dies vtiles ex ſola ſuſpicione faciet,dũmodo
noſcat ſe nõ probãdo eiſdẽ pœnis hodie ſub
dẽdũ,quas mulier erat paſſura,ſi accuſatio ꝓ
bata fuiſſet. in crimine ſtupri patrẽ preferẽdũ
8 exiſtimaui.†Vtiles dies ſunt qbus ſolẽnia ac
cuſationis implere potuit,vt ff.eo.l.2.§.ſi ſi-
mul.& l.ſi maritus.§.vlt.ff.eo.l.2.& l. vxor.
C.eo.l.quãuis.& l.iure mariti.auth.vt liceat
ma.§.ſi qs.Poſt lx. dies ex die diuortij mari
tus,& pater ꝑferunť.itra.n.hos ſoli admittũ
tur,nec vlli alij accuſandi ptãs dať,niſi prius
lenocinij maritũ reũ faciat, vel accuſatione
renũciaſſe doceat,qbus trãſactis neutrius vo
lũtas ſpectať, ꝑſcriptionib. oibus nouo iure
in adulterij qone de medio abolitis,ꝑter q n
quẽnij tpis,& lenocinij,qđ marito ab extra
neo obijciť exceptionẽ,& illã, q̃ poſt diſſolu
tũ prius matrimoniũ ante denũciationẽ nu
9 pte cõpetit.†Indignũ.n.eſt vt vltionẽ pudo-
ris ꝑſtigia verſuti iuris excludãt,ſed in crimi
ne ẽt priuato puto hmõi diſtõnes hñi, vt ff.
eo.l.ſi maritus l. is cuius.& l.cõſtãte.Si poſtu
lauerit l.1.§.q hoc.C. eo. ita nobis. Ceſſat
aũt accuſatio alia ꝑꝑ vtilitatẽ pſonę cũ qua
adulteriũ vel ſtuprũ commiſſum dř, alia ꝑꝑ
ꝯdõnem accuſantis.Propter vtilitatẽ pſonæ
ceſſat accuſatio ſtupri, ſi ſit ancilla vel ea q̃
meretricio more vulgo ſe ꝑbuit,vt C.eo.l.&
10 ſi.& l.ſi ea.l.quã q̃uis.ff.eo.ſi vxoris.† Adul
terij quoq; accuſatio excludiť,ſi ea q̃ in rea-
tu deducit, vina intẽperãtię ĩ taberna ſubmi
niſtrauit. hæ.n.ſunt immunes à iudiciaria ſe
ueritate,quas vtilitas vitę dignas obſeruãtię
legũ nõ credidit. mariti tñ ẽt in has adulte-
riũ vindicare nõ ꝓhibentur,quãuis ſi viduæ
eſſent impune in eas ſtuprũ cõmitteret.Pro
pter ꝯdõnem accuſantis ceſſat accuſatio,exci
piť maritus ſi duos reos ſubſcriptos ex alio
crimine habebat vt ff.eo.l.inter libertas. §.
maritus.& l.1.Hæc. n. cauſa nõ cedit ſibi in
11 numerũ ceterarũ accuſ.†Lenociniũ vero qđ
marito opponiť ipſum qdẽ onerat,ſed mu-
lierẽ nõ excuſat qđ certe nõ is feciſſe credi-
tur,q nimiã vxoris credulitatẽ timẽs,quãcũ
que patientiã ꝑſtitit, ſed is duntaxat q ſuam
ignorantiã ꝑtextu incredulitatis adũbrare
nõ potuit. Sed hæ ꝑſcriptiones q̃ ſoluent ex
perſona accuſantis competere,in initio ſunt
opponẽdę.Ceterũ reo ſemel recepto fruſtra
obijciunť,vt ff.eo.l.mari.lenociniũ,&l.ſi ma
12 ritus.§.ꝑſcriptiones.C.eo.l.2.†Adulterũ pe
rimere marito ꝑmittiť.ſed,& patri adulterũ
ſimul cum filia quã in ptãte hẽt ius occidẽdi
dať, nõ ſolũ in domo ſua deprehẽſum,ſed ẽt
mariti ſed marito qdẽ domi ſuę deprehẽſum
occidere licet,ſi tñ alibi deprehenſum occide
rit nõ erit ſubueniendum,q̃uis iuſtũ dolorẽ
tẽperare ſit difficilimũ.Patri ideo nõ ẽt mari
to,mulierẽ,& oẽm adulterũ ꝑmiſſum eſt oc
cidere qđ plerũque pietas paterni nominis
conſiliũ ꝓ liberis capit, vt ff.eo.l.patri.l nec

in ea,&l.ſi maritus,&l.marito.Ceterũ mari
ti,&calor,&impetus facile decernẽtis fuit re
13 frenandus.† Sed nouiſſimo iure hoc additũ
eſt vt ſi qs ſuſpicat aliquẽ ſuæ vxoris velle il
ludere caſtitati,ẽt cõteſtationes ex ſcripto ei
tres deſtinauerit hñtes teſtimonia triũ viro-
rũ fide dignorũ, & poſt has tres ex ſcriptos
ꝯteſtationes inuenerit eũ ꝯueniẽtem ſuę vxo
ri,ſiqdẽ in ſua domo,aut ipſius vxoris, aut
adulteri,aut in popinis,aut ĩ ſuburbanis, eſ
ſe licẽtiã viro ꝓprijs manibus talẽ perimere
nullũ periculũ ex hoc formidãti.ſinaũt in a-
lio loco talẽ inuenerit,cũ ſua vxore loquẽtẽ
licebit ei puniẽdũ eũ tradere iudici nullã aliã
ꝓbõnem exqrẽti,vt in auth.vt liceat ma. &
auię.§.his quoq;. Facit ad hoc c.ſi quisq̃,ex
tra de coha.cler.&mul. Sũt aũt hæc crimina
publ.nã.ex l.publ.iud.ſunt introducta,& eo
rũ accuſatio in cõe defertur,vt inſt.de pu. iu.
14 † Horum criminũ pœna ord.eſt,nã,& adul
teriũ gladio puniri oportet,& q cũ maſculis
nefandã libidinẽ exercẽt.Stupri quoq; flagi
tiũ puniẽ publicatione dimidię partis bono
rũ,ſi ſit honeſtior, ſi humilis coerceẽ cũ rele
gatione,vt C.eo.l.cũ vir.& inſt. de pub.iu.
Adulterã cõpetẽtib.vulneribus ſubactam in
monaſteriũ mitti oportet. marito tñ licẽtię
erit ꝑmiſſa intra bienniũ ducendi, alioquin
poſt bienniũ tõdẽda eſt:& ꝑpetuo ibi cõſiſtat.
qm inceſtũ cõmittiẽ ꝑ illicitũ coitũ ſicut a-
dult.& ſtuprũ vt in auth.vt nulli iu.§. adult.
& C.eo.l.quis. Videndũ eſt qd ſit inceſtũ,q̃
ſit pęna inceſti,&quo tpe liceat de inceſtu ac
15 cuſare.† Inceſtũ eſt conſanguinearũ vel affi
niũ,vt.ff.ad l.Iul.de adult.l.ſi adulteriũ.Con
tingit aũt inceſtũ cõmitti ſimul cũ adulterio.
aliqñ ſine matrimonio,aliqñ iuris errore,ali
qñ ſanguinis cõtumacia, q̃ fere oia ſuas ad-
mittũt diſtõnes, fere dico qm ſi inceſtũ com
mittiẽ in adulterio,vtpote cũ nouerca,nuru,
priuigna,ſilẽ vt adulter puniẽ i.capite, id.n.
remoto ẽt adulterio eueniet.Si vero ꝑp ma
trimoniũ illicitũ inceſtũ,fiat, q̃q̃ nã grauius
eſt q̃ adulterij crimẽ,coerceri ſolet, porro ſi
mulieres in iure errãtes,ꝑ matrimoniũ ince
ſtum cõmiſerũt,eas nõ teneri certũ eſt,q̃uis
in adulterio deprehẽſe nullã poſſent excuſa
tionẽ hẽre.Mares vero excuſanẽ ætate vel pu
niẽdi excuſatione,vtiq; ſi error allegaẽ, & fa
cilius ſi nemo eos reos poſtulauerit,vt ff. ad
16 l.Iul.de adult.l.ſi adul.† Palam quoq; delin
quẽtes leuius puniunẽ, clam vero grauius eꝰ,
diuerſitatis illa rõ eſt circa mrĩmoniũ,qđ pa
lã delinquẽtes vt errãtes maiori pœna excu
ſant,ẽt cõmittẽtes vt contumaces plectunẽ.
17 † Huius criminis pęna ſi cũ adulterio cõmit
tiẽ,adulterij vt dixi, ſi aũt ꝑp mẽimoniũ,pœ
na eſt cõfiſcatio bonoꝝ,tã ſeteioꝝ quã co-
tis,exiliũ ẽt,& ſinguli. ſi eo potiẽ,ſpoliatio,
verberatio quoq; ſi vilis eſt, fœmina quoq;
ſcilẽter talia peccãte ſiẽ pœnę ſubiugãta,ſub
ſtantia ſic amiſſa,liberis quos hẽt legitimos
patris ſupplicio ſuę prãtis factis applicet, vt
tñ pr̃ alat ab eis qbus nõ extãtib.fiſco defer
tur,vt.ff.de ritu nup.l.vlt.&C.de inceſt.nup.
l.ſi qs.&in auth de inceſt.& ne.nup.§.1.col.
2.conſt.ſi. Inceſti quoq; cõe crimẽ aduerſus
duos recte itẽdiẽ.nec iunctũ adulteriũ 5.ann.
ꝑſcriptiõe,ſed 20.tolli,vt ff.eo.l.vim paſſã.

1 ☞ Crimen publici iudicij deferens illegitime in Senatusconſul tum Turpellianum incidit.
2 Crimẽ ſtellionatus vel hæreditatis expilatæ deferens nõ incurrit pœnã ſenatusconſulti deſiſtẽs.
3 Libido ſeu licentia mentiendi impunita eſſe non debet in criminum delatoribus.
Calumniari quid ſit, & quid præuaricari.
4 Tergiuerſari dicitur is qui ab accuſatione totaliter deſiſtit.
5 Abolitio quid ſit.
Abolitio publica q̃ ſit quæ priuata, & q̃ ex lege.
6 Abolitio quibus ſit neceſſaria.
Deſiſtere ſeu deſtitiſſe ab accuſatiõe quis dicatur.
7 Deferre ſeu detuliſſe quis dicatur.
8 Crimen intendere ſeu deferre deproperans quid agere debeat.
9 Abolitio à quibus, & qualiter ſit concedenda.
10 Abolitio quandoque permittitur inuito reo.
11 Abolitio in quibus denegetur criminibus.
12 Abolitio ante ſententiam conceſſa quid operetur, & quid poſt.
13 Abolitione priuata repetere ĩdulta quãdo liceat.

Ad Senatusconſultum Turpillianum & de abolitionibus. Tit. IIII.

VIdendũ eſt quis incidat in S.C.Tur
pil.& quæ ſit pœna Turpilliani.Itẽ
quid ſit abolitio,& quot gña aboli-
tionis, & quibus ſit abolitio neceſſaria, &
quibus ſit concedenda, & quibus conceſſa
proficiat, & quando reum repetere liceat,
& intra quod tempus.† In Senatuſcon. Tur
pil. is incidiſſe videtur, qui crimen publici

iudicij detulit, & cauſa criminis ordinata.i.
inſcriptionib.depoſitis,&fideiuſſore de exer
cenda lite præſtito,eoq; accuſat ſub cuſto-
dia officij facto,nõ impetrata abolitione ab
executione crim.deſtitit, vt C. ad Senatuſc.
2 Turp.l.is demum.† Quapp qui crimen ſtel
lion.obiecit,vel expilatæ hereditatis,& deſti
tit in pœna ſenatuſc.nõ incidit,ſed offõ iudi
cis culpæ eius coercebit,vt ff.eo.l.ſi quis,ſed,
&q crimẽ iniuriæ ꝓpriꝫ poſt interpoſitã denũ
ciationẽ deſiſtẽs cõmiſit, vel libello principi
porrecto falſum ſe obiecturꝰ minatus fuerit,
licet non obiecerit, Senatuſcon. Turpil.non
tenet.vt ff.eo.l.mulier.l.quæſitũ. Et Turpil.
pœna 5.lib.auri cũ infamia imponit,&legiti
ma.i.quã reus fuit paſſurus,vt ff.de preuar.l.
3 ab Imper.† Noſcũt ergo q crimen intendũt
nõ fore impunitã licẽtiã mentiẽdi,cũ calum
niantes ad vindictã poſcat ſimilitudo ſuppli
cij,quorꝫ temeritas tribus pęnis ſubijcit, aut
em calũniant,aut tergiuerſantur, aut præua
ricantur.vt C.de cal.l.vlt.Calũniari eſt falſa
crimina ſcienter intẽdere,vt ff.eo.l.1.præua
4 ricari eſt vera crimina abſcõdere. †Tergiuer
ſari eſt in vniuerſum ab accuſatione deſiſte-
re, ſed nõ vtique q nõ ꝓbat qd intẽdit pro
tinus calũniari vr,nã eius rei inquiſitio arbi
trio iud.cõmittitur, cuius ꝓnunciatione qd
eorꝫ accuſatio fecerit,manifeſtat.Nã ſi ita ꝓ
nũciauerit nõ ꝓbaſti,pepercit ei.Si aũt pro-
nũciauerit calũniatus es, cõdẽnauit eũ, quo
caſu licet de pœna nihil ſubiecerit, tñ legis
ptãs aduerſus,eũ exercebit,nã vt ait Papin.
facti q dem quæſtio in arbitrio iudicantis,pę
næ vero pſecutio nõ eius volũtati mandat,
5 ſed legis auctoritati reſeruat. † Abolitio eſt
accuſationis inſtitutæ vtriq; vel alteri facta
remiſſio. Quæ fit,aut publice, aut priuatim,
aut ex l.Publ.quę fit ob diẽ inſigne aũt publi
cã gratulationẽ,priuata q fit actore poſtulã
te.Ex l.fit abolitio accuſatore mortuo,vel ex
iuſta cauſa impedito,quominus accuſare poſ
ſit.vt ff.eo.l. abolitio.l. aut priuatim ff. ad L
iul.pe.l.vlt.Silr ſi pp mortẽ rei,deſtiterit ac-
cuſator,nõ põt ſenatuſc.teneri,qa morte rei
iudiciũ ſolu niſi tale crimẽ fuerit cuius actio
aduerſus hæ.des durat veluti maieſt.&repetũ.
peculatꝰ,& de reſiduis hæreos apoſtatus,& il
licitæ negociationis,vt ff. eo.l. in ſenatuſc. & ſi
pp mortẽ.& l.ex iudicioꝝ.& ff.ad l.Iul.pec.
l.vlt.C.de hær.l.Man. C.de apoſt.l.vlt.ff.de
6 his q b.vt indig.l.vlt.†Eſt aũt neceſſaria abo
litio reis de latis.&his q deferunt ſi deſiſtãt.
Deſtitiſſe eũ accipimus, q vel accuſationi re
nũciauerit,vel ꝑitus,à pſide tps ſuũ reũ non
pegit,niſi ſit talis,cuius de calũnia agi ꝓhi-
bet.vt pr pronus,vel niſi pmiſſu principis ae
cuſationẽ diſtulit,vt ff.eo.l.ab acc.§.deſt.& l.
7 deſt.&l.in ſen.† Detuliſſe quoq; nõ eũ accipi
mus,q aliquẽ in hoc S.C.icidiſſe dicit, ſed q
accuſatorẽ ſummittit,& inſtigat atq; adeo q
mãdat alicui,& inſtruit eũ ad accuſ.capitalẽ,
dãdo ꝓbatiões,allegãdo accuſ.& merito, nã
diffitẽdo de crim.qd mouet, & eximendo ſe
periculo calũnię vel deſertionis,merito calũ
niãtis, & deſiſtẽtis pœnæ ſubijci debuit, niſi
ſubornatus accuſator ꝓbauerit crimẽ qd in
tẽdere ſuſcepit,vt ff.eo.l.1.§.inc. Nec inter-
eſt,an p ſe mãdauerit in accuſ.an p aliũ,ſed
ẽt ſummiſſus accuſator eodẽ S.C.plectitur.i.
pp hoc ſolũ punit qd miniſteriũ alieni timo
8 ris recepit.† Studebit ergo ꝓbõnib.q crimẽ
intẽdere deproperat.Exceptiones quoq; q ſi
bi obſtare poſſint diligẽter inquirat,ne quali-
cũq; exceptione remotus,abolitionẽ petere
neceſſe habeat excepta muliere,& minore,q
ſi fuerint remoti pp ſexũ , vel ętatẽ, & circa
9 abolitionẽ S.C.pœnã euitãt.† Cõcedẽda eſt
aũt abolitio vel à principe,vel à cõpetenti iu
dice partib. pñtib.cauſa cognita, ſiue errore
ſeu temeritate, vel calore ad accuſationẽ ꝓſi
luerit,hoc.n.accuſator explanãs abolitiõi lo
cũ faciet,vt C.de abol.l.2.Sinaũt p deceptio
nẽ,vel pecunijs à reo corruptus ad poſtulãdã
abolitionẽ venit,redẽptę miſerationis vox mi
nime admittit. Sed aduerſus nocẽtẽ reũ inq
ſitionẽ facta pœna cõpetẽs ingerit,nõ publi
ca abolitio nec ſpecialis indulgẽtia tales ſub
ducit.vt C.de cal.l.fal.Hi aũt q ſuas ſuorũq.
iniurias defendũt,& q cognatos ſuos in ac-
curtationẽ deducũt,oi modo abſolutionẽ pe
tere nõ ꝓhibent.† Præterea interdũ ẽt inui
to reo abolitio intra 30.dies pmittit,q b.trã
ſactis,niſi reus cõſentiat abolitio non tribui
tur.Sinaũt vel fallaciter incuſauit,vel ſincera
mẽte accuſ.inſtituit,& reus aliqd in iure in-
ſcriptionis illatæ tolerauerit.i.ſi vel verbera
vel carcerem ſuſtinuit.abolitio non conceditꝰ
niſi forte q hoc paſſus eſt ad petẽdã abolitio
nẽ ſuũ cõſenſum accõmodauit,vt C.eo.l.fal
laciter.Qd ſi ingenuorꝫ vel plebeiorꝫ,q con
ſcij vel participes criminũ nõ erãt teſtimonij
gra corpora fuerint laceſſita verberib.tormẽ
tiſq.vexata,abolitionẽ ẽt duarꝫ partiũ cõſen

ſu

ſu petitā, iubemus vigorē iudic's denegari, & crimen ꝓpoſitū cuius examē tormētis iā ce
11 perat agitari.† Si naūt teſt.b. tormenta minime ſint illata, & ſic abolitio nō dabit in illis criminib. vt in violata maieſtate, aut patria oppugnata vel ꝓdita, aut peculatu admiſſo aut ſacris militarib. deſertis oīa, quoq; iure veteri cōtinent in qb. iudex nō minus ac cuſatorē ad docenda quę detulit, quā reū ad
12 purgāda q negat debet vrgere.† Abolitio vero cōceſſa ſiq̄dē ante ſniam in primū ꝓdōnē reſtituit, ſi vero poſt ſniam pęnę gratiā facit, ſed īfamiā ex ſnia irrogatā nō adimit, niſi cū in integrū ſe reſtituere princeps dixit, tūc.n. ad reſtonem tm̄ indulgētia valet, quantū ad correctione ſnia valuit, vtque deportationis ipſum ꝑ ſe nomē reꝝ oium ſpoliato eſt, ita indulgentiæ reſtō, bonoꝝ ac dignitatis vno
13 nomine amiſſoꝝ eſt recuꝑatio.† Repetere vero priuata abolitione indulta nō ſp licet, ſed cū princeps cōceſſit vel cū crim. cap. vt in re pecuniaria, abolitionē petijt, tūc.n. nihilominus accuſationē reſtaurare cōcedit, ſed ēt nō ꝓbando hoc quoque ꝓpoſuit pœna mulcta bit, vt C. de gen. abo. l. vlt. C. de ſent. paſ. l. fi. & §. fin. & C. de abo. l. 1. & ff. eo. l. vlt. Tēpus aūt repetitionis eſt 30. dierum vtilium, à die quo feriæ finitæ ſunt, vel abolitio conceſſa, computandorum, vt ff. eo. l. aut priuatim.

1 *Quæſtio quando ſit applicanda reo.*
2 *Serui quando de facto ſuo poſſint interrogari.*
3 *Liberi an, & quando poſſint torqueri.*
4 *Liberi in pecuniaria cauſa non ſunt torquendi.*
Serui quando poſſint torturæ applicari.
5 *Seruus aduerſus dominum torqueri non poteſt.*
6 *Seruus vniuerſitatis aduerſus vnumquenque interrogari poteſt.*
Qōni non ſemper nec tamen nunquā datur fides.
7 *Quæſtioni inimicorum non creditur.*

De quæſtionibus. Tit. V.

SCiendum eſt quo ordine ad quæſtio. eſt veniendū, & in qua cauſa qō ſit hn̄da, & qūo ſit interrogandū, & quia, & aduerſus quos nō pn̄t torqueri. & de fide qōnis.
1 † Ad qōnem ita veniendum eſt, vt epiſt. D. Adriani, cauetur, cū reus eſt ſuſpectus, & alijs argumentis ita probationi amoueī, vt ſola confeſſio ſeruoꝝ deeſſe videaī. Idē D. Adrianus Claudio Quartino reſcripſit, quo reſeri pto illud expſſit à ſuſpectiſſimo incipiendū, & à quo facillime poſſe ſciri veꝝ iudex credi derint, vt ab eo q timidior eſt, vel tenere æta
2 tis vr̄, vt ff. eo. l. i criminib. & l. vnius.† Interrogari ſeruos de facto ſuo nō ſolū in crim. cauſa, ſed ēt in pecuniaria, veluti qn̄ per eos depoſiti vel cōmodati noīe, vel in alijs cauſis legib. cognat's res alijs præſtite ſunt, poſſe nō ambigit, vt C. eo. l. interrog. Ita tn̄ vt primū ęſtimeī adt o. ſ. vt ſi in qōne decedāt, vel deteriores fiant, duplū à calūniatore præſteī, vt
3 ff. de qō. l. certo. † Sed liberi tm̄ in criminali cauſa torquenī exceptis cōplurib. qui nec in crimine torquenī, eo. ſ. q b. ętas ſuſpectiores eoſdē facit ad mētiēdi facilitatē. Torqueri tn̄ ſolent, & habena vel ferula cedi exceptis mulierib. & eminētiſſimis q dē necnō perſectiſſimis viris, & q ex his ſunt vſq; ad pronepotes, vt ff. ad S.C. Syl. l. 3. ff. eo. l. ex libero. §. de minore. & C. de qō. l. diuo in decurionib. & eoꝝ filijs idē ſeruari Domicius Vlp. publicaꝝ diſceptationū libris à perennē ſcientiā, & memoriā ſcriptū refert, excepto crimine, & falſi, & maieſtatis, quo ad perſonā principis attinet, in eo.n. oēs oino cum res exigit
4 torquenī.† In pecuniaria etenim cauſa, vt dixi, nō ſolū liberi nō ſunt torquendi, ſed nec ſtatu liberi, niſi cū eoꝝ deficit ꝯditio, vt ff. ad l. Corn. de fal. l. ſi q s decurio. Porro nec ſerui q b. fideicōmiſſaria libertas debetur aliter qōni applicanī, niſi cū qōnib. alioꝝ onerantur, vt ff. eo. l. is cui, interrogatione vero qōnem habiturus, non ſic ſpecial'r interrogare oportet, an L. Titius homicidiū fecerit, ſed gnaliter qa hoc fecerit, aliter.n. magis ſuggerētis quā req̄rentis vr̄, vt ff. de q. l. 1. §. q qo.
5 † Supereſt videamus q, & aduerſus quos torqueri non pn̄t, & in primis ſeruos aduerſus dn̄os torqueri nō oportet, ſiue ſint ꝓprij ſiue bona fide poſſeſſi, ſiue cōes, niſi cū vel dn̄s ſociū vel vxorē interfeciſſe dr̄, vt C. ad l. cor. de ſic. l. vlt. & C. eo. l. hoc qd'. ff. ad S.C. Syl. l. & ſi certus ſit percuſſor. & exceptis adulterij criminibus. Itē fraudati cēſus accuſationib. & crim. maieſt. qd' ad ſalutē principis attinet & cū de vlciſcenda morte teſtatoris aduerſus hæredē quæritur, vt C. de qō. l. 1. & ff. eo. l. 1. qd' non ſolum ſeruandum eſt in eo qui tpe qōnis eſt ſeruus, ſed ēt in eo qui eſt redhibitus, vel diſtractus, vel in metallum dānatus ēt ſi ſe miniſtrum facinoris cōmiſſi confitea
6 tur.† Si vero ſeruus fuerit vniuerſitatis, & nō ſingulo

ſingulorum, aduerſus vnumquenq; interrogari poſſe placuit. In cauſa vero pecuniaria, nec inopia probationum ſerui aduerſus dñm interrogantur, vt ff. eo. l. ēt, & ff. eo. l. extraneo.

Qõni fidem nõ ſemper nec tñ nunq̃ hñdam q̃ſtõnibus declarat, etenim res eſt fragilis, & periculoſa, & q̃ veritatem fallit. Nã plerīq; patiẽtia, ſiue duritia tormentorum, ita tormeta ɔtemnũt, vt exprimi ab eis veritas nullo modo poſſit, alij tãta ſunt impatientia, vt in quouis mẽtiri quã pati tormẽta velint, & ita fit vt vario modo fateant, vt nõ tm̃ ſe ve
7 rum ẽt alios criminent. † Præterea inimicorum qõni fides hñi nõ debet, q̃a facile mentiũtur nec tñ ſub prætextu inimicitiarum detrahẽda erit fides qõni, ſed cã cognita hñda fides, aut nõ hñda, dũ tñ in vnius ſerui, vel liberi qõnẽ, fides rei nõ ponat, vt ff. eo. l. 1. §. q. & §. ijdem.

1 ☞ *Crimen varijs committitur modis.*
2 *Criminum puniendorum quatuor genera ſunt ſeptem modis conſideranda.*
3 *Relegari debet qui ad conceptionem medicamentum propinauit.*
4 *Perſona in crimine puniendo eſt attendenda.*
Serui ſunt liberis ſeuerius puniendi, & famoſi quam ij qui fama ſunt integræ.
5 *Locus attenditur in puniendis criminibus.*
Sacrilegiũ dicitur cum ſacrũ de ſacro auſertur.
6 *Emanſor quis dicatur, & quis fugitiuus.*
7 *Expilatores dicuntur fures atrociores à furibus alijs qualitate diſcreti.*
Fur ab abigeo quantitate ſecernitur.
8 *Euẽtus ſpectatur ſi de puniendo crimine agatur.*
9 *Dolus pro facto accipitur in l. Cornelia.*
Voluntas ſeu cogitatio quãdo puniatur ſine facto.
10 *Crimina quæ tranſeant ad hæredes.*
11 *Crimen perduellionis morte punitur.*
12 *Patres de crimine damnato quæ liberis relinquatur portio.*
13 *Bona dãnatorum non publicantur nouiſſ. iure.*
14 *Pœna in multiplici conſiſtunt ſpecie.*
15 *Pœna mortis quibus, & quot inferatur modis.*
Gladio qui communiter plectantur.
16 *Vallum tranſcendens, aut per murum caſtra ingrediens capite punitur.*
17 *Præſides, ſeu iudices ius concedendi liberã mortis facultatem non habent.*
Serui dominis ſuis inſidiati, vel dominabus carnaliter commixti exuruntur igni.
18 *Latrones ſuſpendio, vel beſtijs ſubiecti priuãtur aura vitali.*
19 *Plagiarij qualiter ſint puniendi.*
20 *Parricida qua ſit afficiendus pœna.*
21 *Damnari nemo debet ad tempus in metallum niſi ad decennium.*
22 *Plagiarij fures, & effractores, vt plurimum dãnantur in metallum.*
23 *Ciuitas quibus adimatur criminibus.*
Tutor deportatur qui pupillã violẽter ſtuprauit.
24 *Deportandus eſt qui filium ad militiam delectũ debilitat vt inhabilis fiat.*
25 *Exilium quibus irrogetur, vel ad tempus, vel in perpetuum.*
26 *Exilium quotuplex ſit.*
Corpore qui, & quando coërceri dicantur.
27 *Creditor auctoritate propria res debitoris occupans infamia notatur.*
28 *Contrahere prohibetur qui extraordinario crimine notatur.*
29 *Membrum nullum abſcindi debet pro crimine niſi ſola manus.*
30 *Furca ſuſpẽditur qui aliquẽ violẽter aggreditur.*
31 *Facies hominis pulchritudinis cœleſtis inſtar formata, non eſt pro crimine maculanda.*

De criminibus. Tit. VI.

CVm criminum frequens ſit vſus, variorum quoq; in iudicijs qõ, q̃bus modis ipſa crimina cõmittantur videamus, & q̃ crimina tranſeant ad hęredes, & q̃
1 ſint pœnę corporales, & pecuniarię. † Crimē oẽ aut cõmittitur, propoſito, aut impetu, aut caſu. Propoſito delinquũt latrones q̃ factionē hñt. Impetu aũt cum per ebrietatē ad manus, aut ad ferrũ venit. Caſu vero cũ in venando telũ in ferã miſſum hoiem interfecit. Quæ diſtõ in oibus criminib. aut iuſtã pœnam eligit, aut temperamẽtũ admittit, ut ff. de pœ. l. reſpiciẽdũ §. delinquũt. Quorundã facta, aut puniunt vt furta, & cedes aut dicta, vt ɔuitia, & infideles aduocationes, aut ſcripta, vt falſa & famoſi libelli, aut ɔſilia vt ɔiurationes, & latronũ ɔſcia, quouſq; alios ſuadẽdo iuuiſſe
2 ſceleris eſt iſtar, vt ff. eo. l. aut facta. † Sed hæc quatuor gñā ɔſiderãda ſunt ſeptẽ modis, cã, pſona, loco, tpe, qualitate, quãtitate, euẽtu. Cauſa, vt in verberibus q̃ ſunt impune, vel à magr̃o, vel à parẽtibus illata. Puniunt verbera, cũ q̃s per iram extraneũ pulſauit, quo caſu factũ ad exẽplũ punit, niſi crimē vlciſcat, qđ feciſſe nõ credit, q̃ breui furore impedit, nõ eñ qđ ira fit vel dr̃, ante factũ, vel dictũ ęſtimatur

maīt quā ſi perſeuerantia animi iudiciū feciſ-
3 ſe conſtiterit, vt ff. de reg. iu. l. quidq̄d. † Sicut
relegari iubet, q nō malo aio, ſed malo exē-
plo medicamentū ad conceptionē dedit, ex
quo ea q̄ acceperat deceſſerit, qđ ſilr in eis q
abortionis aut amatorij poculū dant inſpi-
citur, nā & ſi nō dolo id faciant, quia tñ res
mali exēpli eſt, humiliores in metallū dānan
tur, honeſtiores in inſulā, amiſſa parte bono
rū relegant, q̄ ſi ex eo mulier aut hō perijt
ſummo ſupplicio afficiunt, vt ff. ad l. Cor. de
4 ſic. l. eiuſdē ff. eo. l. ſi quis aliq̄d. † Perſona du
pliciter ſpectat, & eius q fecit, & eius q paſ-
ſus eſt, aliter. n. puniunt ex eiſdē facinoribus
ſerui, q̄ liberi, & aliter milites, quam plebei,
necnō aliter quidq̄d in dñm parentē ve au-
ſus eſt, q̄ qui in extraneum, vel in magr̄m vel
in priuatū, vt ff. eo. l. aut facta. §. pſona. No-
ſtri etem̄ maiores in oī ſupplicio ſeuerius
ſeruos q̄ liberos, famoſos q̄ integre famę
hoies punierūt. vt ff. eo. l. capit. §. fi. Exceptio
qbuſdā delictis, q̄ pagano aut nullā aut leuio
rē pœnā irrogāt, militi vero grauiorē aut le
uē, nā ſi miles artē ludicrā fecerit, vel in ſerui
tutē ſe venire paſſus eſt, capite puniēdū Me-
5 nāder ſcribit, vt ff. eo. l. q̄dā delicta. † Locus fa
cit vt idē vel furtū vel ſacrilegiū ſit, & capite
luendū vel minori ſupplicio, vt ff. eo. l. aut fa
cta. §. locus. Fit ſacrilegium, ſi res ſacræ de ſa
cro, auferant. ſi. n. res priuatoꝝ in ædē ſacrā
depoſitæ ſurreptæ fuerūt furti actionē nō ſa
crilegij eſſe diuo Seuero placuit. Capite puni
ri locus facit vt dixi, ſi in eccleſiæ miniſtris
aliq̄d iniuriæ importet, Sicut plenius coerce
tur, q à ſtabulo, abegit dñm pecus nō à ſilua
vel à grege, vt ff. ad l. Iul. pec. l. diui. C. de epi.
& cl. l. ſi q̄s i hoc genus. ff. de abig. l. oues. Tp̄s
diſcernit emāſorē à fugitiuo, & eſfractorē vel
6 furē diurnū à nocturno. † Emanſorē aūt dici
mus eū q diu vagat' ad caſtra regredit. Fugi
tiuū vero q vnū aut alteꝝ gradū ad fugiēdū
pmouit, vt ff. eo. l. aut facta §. tp̄s. ff. de re mi.
l. 3. §. emāſor, & l. q cū. Qualitate cū fem̄, vel
atrocius, vel leui' eſt, vt furta manifeſta à nō
manifeſtis diſcerni ſolent, rixæ à graſſaturis,
expilatiōes à furtis, à violētia, petulātia. Graſ
7 ſatores q p̄dę grā rixā faciūt, rixa alr fit. † Ex
pilatores ſūt atrociores fures q qualitate di
ſcernunt à furib. & à petulātib. q libidinis cā
ancillas rapiūt, vt ff. eo. l. aut facta §. qual. ff.
eo. l. capit. §. graſſat. Quātitas diſcernit furē
ab abigeo, nā q vnū ſuē ſurripuit, vt fur coer
cebit q gregem, vt abigeus, q tñ vnū, vel alte
teꝝ ſępius abegerūt nō minus abigei ſunt.
Gregē faciūt 10. oues, porci ēt 5. vel 4. ſed &
q vnū equū, vel bouē ſurripuit abigeus eſt,
vt ff. eo. l. aut facta §. q̄tītas. ff. de abig. l. oues
8 §. q ſępius. † Euētus ſpectat vt à demētiſſimo
quoq; facta. i. caſus, ſicut & ętas. nā ſi infans
vel furioſus hoiem occiderit. l. Cor. nō tene
bit, cū alteꝝ innocētia ꝯſilij tuet, alteꝝ fatui
īfelicitas excuſet, vt ff. eo. l. aut facta §. euētus
ff. ad l. cor. de ſic. l. inſ. Quanq̄ lex nō minus
eū q occidēdi hoīs cā cum telo ambulauit, q̄
9 eū q occidit puniat. † In l. em̄ Corn. dolus p
facto accipit, nec lata culpa dolo cōparat, re
ctius ergo dr̄ ſi nō dolo crimē cōmittit volū
tatē nō exitū ſpectari, vt ff. ad l. cor. de ſic. l. in
l. Cor. ff. eo. l. diuus. Exceptis duob' crimini-
bus q̄ culpa ſola cōmittunt, vt ī tutore ſuſpe
cto, & in cōmentarienſe legit. vt inſt. de ſuſp.
tut. §. ſuſpect. & C. ad l. Iul. ma. l. q̄ſq̄s. Et ex-
cepto eo q ꝯtra Imper. vel eius conſiliarios
cogitauit. & q pfugā de ſacroſan. eccl. abſtra
here tentauit, q nō ſolū ſi affectauit tenet,
veꝝ ēt p ſola cogitatione punit, vt C. de his
q ad eccl. confug. l. pñti. Eſt videre q̄ crimina
10 tranſeant ad hæredes. † Trāſeunt aūt qualis
fuerit cōteſtata, & condēnatio cōſecuta, exce
pto crimine repetundaꝝ, & maieſtatis hære
ſeos, & apoſtatatus, de reſiduis, peculatus, &
ſilia inueniunt, q̄ ēt reis mortuis cū q b. nihil
actū eſt, exerceri placuit, adeo vt niſi hoc cri
mē à ſucceſſorib. purget, hæreditas fiſco vē
dicet, vt C. ad l. Iul. repet. l. ſciant. C. de hęr. l.
manicheos. C. de apoſt. l. vlt. ff. ad l. Iul. pec. l.
vlt. C. ad l. Iul. ma. l. quiſq̄s. & ff. ad l. Iul. ma.
11 l. quiſq̄s. † Non tñ quiſq̄s maieſtatis reus eſt
dānatus in eadē erit ꝯdōne, ſed is dūtaxat q
pduellionis conuincit, & q hoſtili aīo aduer
ſus principē vel remp. eſt animatus, cuius cri
minis pœna mors eſt, bonoꝝ ademptio, &
ſucceſſoꝝ infamia, & p his interuenient ū, li
cet alius nullū patris delictū innocenti filio
pœnę eſſe debuit, vt in gn̄e loquar, toties ſup
plicij dānatione bona publicant. quoties aut
vita amittit, aut ciuitas, aut ſeruilis ꝯdō irro
gatur, vt ff. de bon. dam. l. 1. † Sed portio dimi
dia. i. legitima bonorum patris liberis legi-
timis & non in fraudem adoptatis relinqui-
tur, ut. ff. de bo. dā. l. cū crimē maieſt. in quo
ſolis filiabus tm̄ falcidia ex bonis matris re
linquitur, qm̄ minus auſuras eſſe pro ſexus
infirmitate credunt, cū in maſculis hędiarij
crimi

criminis exēplū metiunē,vt.C.ad l.Iul.ma.l.
q̃ſquis. ſi vero ſit crimē pp q̄ pars bonorū
publicaē. nulla pars liberis debeē,niſi iudicē
moueat liberoꝝ numerus,vt.C.de bo. pſcr.
13 l.vlt.C.ad l.Iul.ma.l.nullus †veꝝ nouiſſimo
iure,q̄a res non delinquit,ſed pſonæ,bona
nō ſunt publicāda ſed vel aſcendentib.vel de
ſcēdētibus,&ex latere vſque ad tertiū gradū
applicāda. Si vero vxorē habeāt condēnati,
dotem,&pp nuptias donationē,&aliā largi
tionem pp matrimoniū factā, debent hr̄e.
Si vero ſine dote illæ fuerint cōuictæ,quartā
eius ſubſtātiæ pmittūtur accipere,ſiue filios
habuerint cōdēnati,ſiue nō. Si vero neminē
prædictorū habeāt, tunc eoꝝ ſubſtātia fiſco
ſociaē exceptio crimine maieſt. in quo vete-
res leges obſeruāt,vt in auc.de mād.prin.§.
oportet.C.de bon.dam.l.ſi q̄s.Nūc gn̄a pœ
naꝝ nobis enumerāda ſunt, q̄bus pſides aſ
14 ficere quenq̄ poſſint.†Sūt itaq; pœnæ q̄ aut
vitā adimūt,aut ſeruitutē iniungūt, aut ciui
tatē auferūt,aut exiliū,aut coertionē corpo
ris cōtinēt,aut damnū cum infamia,aut aliq̄
dignitatis depoſitionem, aut corporis dimi
nutionē,quæ pœnæ ex q̄bus criminibus im
ponātur perſequemur,vt.ff.eo.l. ſi q̄s forte.
15 §.nūc gn̄a.& l.aut damnū.†Pœnæ criminū
ex q̄bus vita adimitur gladio, aliq̄n ſuſpen-
dio aut beſtijs ſubijciēdo,aliq̄n eculeo. Gla-
dio adimiē vita adulteris in maieſtatē cōmit
tētibus, & his q̄ cū maſculis nefandā libidi
nē cōtraxerūt,nec nō raptori,& incēdiario,
& ei q̄ famoſum libellū cōpoſuit vel recita-
uit,& ei q̄ de ſepulchro oſſa detraxit ſi ſit hu
milior ſummo ſupplicio afficiē,honeſtiores
vero in inſulā deportanē vel releganē aut in
metallū dānātur vt C.ad l.Iul.ma.l.q̄ſquis.
C.ad l.Iul.de adul.l.quāuis.C.de rap.virg.l.
vnica.C.de pœ.l.capitaliū.ff.de fam.l.ꝫ.l.lex
Corn.ff.de ſep.vio.l.vlt.Prædicto quoq; mo
do puniē miles q̄ pacē turbabit,vel q̄ in libel
lo rē à duce prohibitā fecit vel mādata non
ſeruauit,ēt ſi bene geſta ſit.vt ff.de re mi.l.4.
16 † Sed q̄ vallū tranſcendit aut p muꝝ caſtra
ingrediē capite puniē. Nā,& Romuli frater
Remus fuit occiſus ob hoc quo muros tran
ſcēdere voluit,vt ff.de re.diui.l.vlt.Cuius ꝯ-
dōnis hr̄ q̄ ppoſitū ſuū ptegere noluerūt,
vel deſeruerūt,nā occiſi capite puniunē,vt ff.
de re mil.l.oē,Vnde in criminib.& in alijs q̄
pluribus gladio aiaduerti oportet nō ſecuri,
vel telo,vel fuſte,vel laqueo, vel aliquo mō.

17 †,pinde nec liberā mortis facultatē ꝯcedēdi
ius ipſi pſides hn̄t,multo magis nec veneno
necādi,ſed nec dānare quē ſic pn̄t,vt de ſaxo
pcipiteē,vel ſi liber ſit,vt in vinculis habeaē,
vt ff.eo.l.aut dānū.§.vita cū §.ſeq.l.ſi diut.
C.de pœ.l.in cred.Igni exuruni ſerui q̄ cum
ſuis dn̄ab' rē habuiſſe deteguntē,vel ſuis dn̄is
inſidiati fuerint,vel artē mathematicā exer-
cuerūt,hoſtes.itē violatores monetę,&agge
ris Nili corruptores,& renūciatores ꝯſilioꝝ
& incēdiarij plerūq; flāmaꝝ exuſtionib. mā
cipati torquenē,vt C.de mul.q̄ ſe p l.vnica.
C.de matth.l.nullus.C.de Nili agg.l.vnica.
ff.eo.l.ſiq̄s aliq̄d 2.§.trāſf.& C.de fal.mo.l.
18 ſi q̄s ff.eo.l.capit. †Suſpēſio,aut beſtijs ſubij
ciēdo adimiē vita latronib.in his maxime lo
cis in q̄bus ſunt graſſati, vt ꝯſpectu ab eiſdē
facinorib.alij deterreanē,& ſolatio ſic cogna
tis,&ad ſinib.interēptoꝝ,qua pœna interdū
afficiunt trāſfugæ ad hoſtes, ꝯſilioꝝ renūcia
tores,& ſeditionis, & tumult' auctores pplo
ꝯcitato,q̄ p qualitate dignitatis,aut in furcā
tollunē,aut beſtijs ſubijciuntur,aut in inſulā
19 portātur,vt ff.eo.l.ſi q̄s aliq̄d ij. † Plagiarij
quoq; q̄ viuentiū filioꝝ miſerādus infligūt
parētib.orbitates,ſiq̄dē ſunt ſerui,aut liber-
tati donati beſtijs ſubijciunē,ingenui gladio
ꝯficiunē,ſed ſacrilegi,q̄a manufacta dei tēpla
effregerūt,aut beſtijs dānanē,aut igni cōbu-
runē,aut in furcā ſuſpēdunē,vt C.ad l.Iul.de
20 plag.l.vlt.†Noua pœna ex l.Pōp.de parr.aſ
ficit q̄ parētis,aut filij,aut filię,aut affinis ei',
q̄ parricidij noīe ꝯtinēt facta pparauit, neq;
gladio,neq; ignib. neq; vlla alia ſolēni pena
ſubiugaē,ſed inſutus culeo cū cane, & gallo
gallinaceo,&vipa,& ſimia,& iter eas ferales
anguſtias ꝯſtitutus,ſm q̄ regionis q̄litas tu
lerit,in vicinū mare,vel in amnē pijciaē, vt
in oi elemētoꝝ vſu carere viuus icipiat, & ei
cęlū ſupſtiti,&terra mortuo auferaē, vt ff.ad
l.Iul.pec.l.lege Iul.& C.de his q̄ parē.occ.l.
vnica.Quo crimine tenenē hi quoꝝ dolo fa
ctū eſt vel ꝯſcij criminis extiterūt.Nā vt Scę
uola ait fr̄ eius q̄ tm̄ cognouerat filiū parē ve
neno velle necare, nec iudicauerat relegat',
eſt &medic' ſupplicio affectus,vt ff.ad l.Pōp.
de par.l.fr.Serui efficiunē dānati i metallū,vł
op' metalli.nā inter eos i vinculis tm̄ dr̄ia eſt
ſed nō vtiq; Cęſ.vel fiſci,ſed pęnę tm̄ in quo
diuerſi ſunt q̄b' aqua,& igni ppetuo iterdr̄.
veꝝ ſciēdū eſt i metallū ad tp̄s neminē dāna
ri dr̄e niſi vſq; ad decēniū alioq̄n licet metalli
cum

cũ opus faciat velut liber manebit,vt ff.eo.l.
aut damnum.C.de bon.dam .l. in metallũ.
C.de his q pro non ſcrip. hab.l.3.ff.eo.capi
taliũ.l.ſine præfinito. Sed ſi ad tps dãnatus
refugit duplicato tpe dãnari ſolet tñmodo
quo ad pęnã ſuperat,niſi cũ decenniũ fuerat
duplicatio exceſſura,tũc.n.tpe pęna nõ artra
22 tur. †In metallũ dãnãtur plerunq; plagiarij
& fures, & effractores qui gladio ſe defende
rũt,nec tñ quenq percuſſerunt,vt ff.eo.l.aur
dãnũ.ff.ad l.fla.de plag.l.vlt.Necnõ,& humi
liores quondã viri potẽtes virgines corrupe
rũt,ille quoq; q̃ inſtrã penes ſe depoſita alte
ri reddit, ꝓ perſonæ ꝯdõne, aut in metallũ
dãna ur,aut in inſulã deportat̃,vt ff. eo. l. ſi
qs aliqd.ij.§.q nondũ viri potẽtes.§.inſtrã.
23 † Ciuitatẽ adimũt ea crimina q̃ deportatio
nẽ iniungũt.Lex Cor. de ſic. q altiores in
inſulã deportãtur, & l.Cor.de falſis.& Iulia
peculatus,q̃ aq̃,& ignis interdictionẽ cõtinet
in q̃ hodie deportatio ſucceſſit. Itẽ deportat̃
tutor q pupillã ſuã violenter ſtuprauit, & q
vim publ.cõmiſit vt.ff.ad l.Iul. de ſic. l.eiuſ-
dẽ.§.l Cor.C.ad l.Iul.de vi pub.vel pri. l. ſi
24 qs ad ſe.† Sed,& q filiũ delectũ vt inhabilis
militię ſit,debilitauit, ꝑceptũ d. Adriani de-
portauit,necnõ, & eũ eadẽ pœna afficit q fi
liũ ſuũ,q nouercã adulterabat,in venatione
necauit,eo.ſ. ꝙ latronis magis q̃ patris iure
eũ interfeciſſet,nã patria ptãs in pietate de-
bet nõ in atrocitate ꝯſiſtere, vt ff.de remiſ.l.
25 q cũ vno ff.ad l.Põp.l.diuus.†Exilij pęna af
ficiunt̃ q ad tps,vel in ꝑpetuũ relegant̃. Ad
tps,vt receptatores abigeoꝝ q x.an.relegan
tur,vt ff.de abig.l.vlt.ff.de effrac.& expil. In
ꝑpetuũ vt effractores honeſtiores aũt ordi-
ne ad tps mouent̃ iudices quoq; pedanei ſi
pecunia corrupti dicant̃ plerunq; à ꝑſide,aut
curia ſubmouent̃,aut in exiliũ mittunt̃, aut
ad tps relegant̃,& alij quã plurimi, q oẽs,&
teſtamẽti factionẽ nõ amittũt,& ciuit.Rom.
26 retinẽt.† Exiliũ aũt triplex eſt,aut certoꝝ lo
coꝝ interdictio,aut lata fuga vt oium locoꝝ
interdicat̃ ꝑter certũ locũ,aut inſule vinculũ
.i.relegatio in inſulã põt ẽt qs ſic dãnari ne
de domo ſua exeat,vt ff.de interd.& rel.l.exi
liũ ff.de interd.& rel.l.vlt.Corpore coercen
tur,q verberibus afficiũtur, vt q per ignorã
tiã,aut fortuitu lapides finales furati ſunt vt
ff.de ter.mo.l.diuus.Damno cũ infamia affi
ciũtur,cũ vim priuatã,vel ambitus crimẽ cõ
27 miſerũt. † Nã & creditor q ſine auctoritate
iudicis res debitoris occupauit infamis effici
tur,& tertia parte bonoꝝ multat̃,& q ambi
tũ cõmiſit cẽtum aureis cũ infamia punit̃,vt
ff.ad l.Iul.de vi pri.l.vlt.Dignitate deponun
tur q militia exauctorant̃, vel dignitate ali-
qua eijciunt̃,vt milites q ſua arma alienaue-
rũt,vel aliqua ſurripuerũt,& aduocati decu-
riones q falſum inſtrm cognoſcẽte ꝑſide re-
citauerũt. Hi.n.oẽs in Corn.falſo tñ recita
tu nõ facto incidũt vt ff.de re mil.l.deſerto-
28 rẽ §.miles.ff.ad l.Cor.de fal.l.falſi.† Contra
ctus ꝓhibitionẽ ꝯtũ et extraordinaria crimi
na,ex qb ꝯtrahentib.intercidit̃ aliqua nego
ciatio,vt in ꝑſõna Dardanioꝝ ꝯtingit, vt ff.
de extraor.crim.l.ann.ff.eo.l.moris eſt. Ab-
ſciſſionẽ poſſe aliqua crimina ꝯtinere,ex eo.
colligi põt,qđ dr̃ nullum ſibi dr̃e exiſtimare
ꝑmiſſum ẽt alicui ſceleratiſſimo alterutras
manus,aut pedes amputare,aut hmõi q̃dam
inferre ſupplicia,ꝑ q̃ articuli diſſoluant̃, qa
mẽbroꝝ diſſolutio grauior eſt vtriuſq; ma-
29 nus abſciſſione. † Si vero criminis qualitas
mẽbri abſciſſionẽ exigat fieri,vnã ſolam ma
nũ dr̃e amputari. ꝓ furto vero nolumus oĩ-
no quolibet membrũ abſcindi,aut mori,ſed
alr̃ eũ caſtigari fures aũt vocamus q occulte
30 ẽt ſine armis hmõi delinquunt.† Eos vero q
violẽter aggrediunt̃,aut cũ armis, aut ſine ar
mis,in domib.aut itinerib.aut in mari pęnis
legalib.ſubdi iubemus,hoc eſt furca ſuſpẽdi,
31 vt i auth.vt nulli iu.in fi.C.de pę.l.ſiqs.† Sed
hoc quoq; neminẽ fugiat qđ & ſiqs poſt cri
minũ dephẽſoꝝ q̃litate fuerit i metallũ dãna
tus,minime in ei' facie ſcr.bat̃,cũ & i manib.
& ſuris poſſit pęna dãnationis vna ſubſcri
tiõe cõprehẽdi,quo facies q̃ ad ſilr̃.tudinẽ pul
chritudinis ẽ cęleſtis figurata minie maculet̃.

TRACTATVS AVREVS
de accuſationibus,& inquiſitionibus, dñi Boniconti, filij dñi Ioan. Andreæ.

SVMMARIVM.

1 Curia Rom. agit de crimine duobus modis.
2 Accuſare quis poſſit, & quis accuſari.
Actio criminalis quæ dicatur.
Iuris ordo eſt ſeruandus.
3 Pœna certa,& à lege ſtatuta debet imponi.

4 Crimen

4 *Crimen non graue arbitrariam requirit pœnā.*
5 *Procurator licet interuenire non debeat ſi tamē interueniat, & non excipitur, valet quod cum eo agitur.*
Actio mixta quæ dicatur.
6 *Crimen excipiendi quid ſit.*
7 *Inſcriptio quando non ſit neceſſaria.*
8 *Denunciatio euangelica ad pœnitentiam tātum agit, non ad pœnam.*
9 *Diſputandum non eſt de iuris apicibus, cum de bona fide agitur.*
10 *Beneficiū retineri ſine peccato quando nō poßit.*
11 *Repulſus ab accuſatione ad quid admittatur.*
Priuata denunciatio per quos fiat.
12 *Denunciatio euangelica, & canonica quid inter ſe differat.*
13 *Remedio appellationis vti debemus contra grauamina.*
14 *Iuramentum non eſt exigendum ab inquiſito.*
15 *Iudicialis denunciatio eſt duplex.*
16 *Denunciatio priuata quæ ſit.*
17 *Iudex eccleſiaſticus denunciationem, an indiſtincte admittat.*
18 *Inquiſitus, an iurare teneatur ſuper inquiſitionis capitulis, cum ad denunciationem alterius procedatur.*
19 *Euangelica denunciatio requirit quòd denuncians ſit ſine macula.*
20 *Regularis denunciatio quæ ſit.*
21 *Ordinaria inquiſitionis quot ſint ſpecies.*
22 *Ordinarius, uel uiſitator cum uiſitat, nulla præcedente infamia, inquirit ſuper ſtatu eccleſiæ.*
23 *Criminoſi inimici, & conſpiratores, quando admittantur ad teſtimonium.*
24 *Legitima defenſio reſeruatur ei contra quem crimen, vel infamia probatur.*
25 *Ordinarius quilibet pōt ex officio inquirere de fama ſubditorū, & infamia repta de crimine.*
26 *Officium iudicis valde exuberat circa modum inquirendi.*
27 *Inquiſitus, vel correctus an poßit appellare à correctione, vel ſententia.*
28 *Iudex eccleſiaſticus ſuper intereſſe ſingulari, vel priuato alicuius perſonæ, non poteſt per inquiſitionem procedere ex officio.*
29 *Inquiſitus cum habeat ſuo ſacramento de veritate reſpondendum, nunquid poßit admittere procuratorem.*
30 *Agens per viam inquiſitionis, dicitur agere ciuiliter.*
31 *Inquiſitio criminum ad euangelicam denunciationem ſpectat.*
32 *Inquiſitus quoties non habet ſub iuramento reſpondere, poteſt procurator interuenire.*
33 *Ordinarius poteſt inquirere contra ſubditū licet non infamatum dummodo ſit ſibi ſuſpectus.*
34 *Monitio charitatiua pcedere debet inquiſitionē.*
Reipublicæ vtile eſt ne crimina remaneant impunita.
35 *Crimen quod denunciatur ſi habet facti perſeuerantiam, vt fornicatio, quilibet admittitur.*
36 *Generalis inquiſitio quæ dicatur.*
37 *Prælatus ſolus vbi eſt diffamatus, inquiri poteſt, tam in capite, quàm in membris.*
Capite langueſcente cetera membra languent, vel languere præſumuntur.
38 *Legitima defenſio ſemper eſt ſeruanda.*
39 *Exhibitione denegata quando poßit inquiſitus licite appellare.*
40 *Inquiſitus contumaciter abſens in eius odium (prius facta fide de infamia) pcedetur ad receptionē teſtiū, & ad diffinitiua ēt lite nō cōteſta.*
41 *Infamia per quot teſtes probetur.*
42 *Literæ inquiſitionis per excommunicatum impetratæ, an valeant.*
43 *Iudex quando ex ſuo mero officio procedat ad criminis inquiſitionem, vel ad denunciationem officialis publici.*
44 *Superior ſiue iudex in iudicando quam formā ſeruare debeat.*
45 *Clamoſa, & frequens denunciatio, an ſufficiat contra conſtitutum in dignitate.*
Frequentiam quot vires inducant.
46 *Iuramento inquiſito præſtito, an ad inquiſita reſpondere teneatur.*
47 *Facultas omnis legitimæ defenſionis inquiſito reſeruatur.*
Leuiores probationes ſufficiunt contra priuatū quam contra prælatum.
48 *Vocandus eſt is contra quem eſt facienda inquiſitio vt ſe defendat.*
49 *Prælatus procedere poteſt quacūque via melius poteſt, vt attingat criminibus veritatem.*
50 *Inquiſitio ſpecialis quomodo fiat.*
51 *Teſtes an poßint compelli, quando iudex procedit in viſitando, vel confirmando.*
Peccata nocentum reipublicæ expedit eſſe nota.
52 *Bonus, & idoneus quilibet præſumitur, niſi contrarium probetur.*
53 *Denuncians prælatum an debeat ab eccleſia expenſas habere.*
Innocentiam ſuam probare nunquid poßit is, cōtra quem facta eſt inquiſitio per familiares, vel cubicularios ſuos.

Inqui-

54 *Inquiſitor publicatis atteſtationibus, an poſſit ſuper eodem crimine iterum alios teſtes induce re, uel recipere.*
Inquiſitor ſi in aliquo minus bene proceſſerit, an illud reuocare, & de nouo procedere poſſit.
55 *Commiſſio quando fit in modum ſimplicis inquiſitionis quid in ea apponatur.*

DIuini nominis inuocatione præmiſſa, ac intemeratæ virginis Glorioſæ, & precioſiſſimi Confeſſoris, ac Doct. B. Hieronymi. Ego Bonicontus decretoꝝ doctor, nâtus patris venerabilis dñi Ioã. Andreæ decretoꝝ doctoris huius rub. mãm tractaturus q̃ quotidiana eſt practicabilis de quatuor modis procedendi ſuper criminib. ſpãlr̃ tractabo. Vbi ſciendum qđ Hoſt. & d. p.m. recitat in decretali qualr̃. ij. hoc eo. ti. ſup verſu. Trib.
1 modis. in curia † Rom. duob. modis agi de crimine. ſ. per modũ iuſtitię. & ꝑ modũ grẽ. Et primo modo, ſex modis. Secũdo quatuor ſed q̃a hoc eſt ſpãle in Rom. curia, ideo hoc omiſſo dicas de crimine agi poſſe quatuor modis. ſ. accuſando, excipiendo, denũciando & inq̃rendo. de quoꝝ tribus hr̃, eo. tit. ſuper his, & prima gl. ibi addit quartum. de illoꝝ aũt ſingulis, & ꝓcedendi forma in eccleſiaſt. foro, & ipſoꝝ pœna videamus. Et primitus
2 de primo, ſed ante oĩa ſcias ꝙ † quis poſſit accuſare, & q̃s accuſari tractat Guil. in ſpec. de accuſ. & tit. de accuſ. & de mã ẽt tit. de criminib. & eoꝝ cognitionib. vñ in hoc nõ inſtabo. Eſt aũt ſciendum ꝙ q̃nq; ꝯtra aliquẽ agit̃ ꝑ modũ accuſationis de crimine criminalr̃ ad pœnã legitimã infligendã, & dr̃ talis actio criminalis. Et quid hoc caſu continere debeat libellus, notat de proc. tuæ. in gl. 4. & gl. ſeq. Cũ aũt tali modo ꝓcedit̃ eſt iuris ordo ſeruãdus, ut. ſ. libellus offeratur, fiat litis cõteſt. & alia oĩa obſeruent̃ q̃ in alijs cauſis ſunt obſeruanda. Pœna aũt ꝓbato crimine ĩ
3 hoc modo agendi eſt. † q̃a ſi certa pœna eſt ſtatuta, ſiue ſit corporalis, ſiue dignitatis, remotio, ſiue famæ læſio illa imponat̃. C. q ac cuſ. nõ poſ. l. nõ ign. & l. q de crim. & l. pen. nõ aũt imponet̃ tũc durior, uel leuior. Si nõ eſt certa ſtatuta, ſi crimẽ fuerit graue degradet̃ ab ordine, ut eo. tit. qualr̃ ver. veꝝ ita, & ibi diminutionẽ capitis. notat d. p. m. de ſeptẽ ſpeciebus pœnaꝝ. Quod aũt dixi quod hoc caſu debet degradari, intelligas uerbalr̃, hoc eſt, qđ ab offõ & beneficio deponat̃, nõ autẽ intelligas de actuali degradatione, niſi tale eſſet crimẽ qđ ipſam req̃reret. de ipſius aũt actualis, & uerbalis forma dic vt de pœ-
4 nis degr. lib. 6. ſi † vero crimẽ non ſit graue imponet̃ arbitraria. de off. deleg. de cauſis, de tranſ. ti. Et ſcias ꝙ cum hoc modo ꝓcedit̃ non interuenit ꝓcurator ad totã litẽ. poſſet aũt ꝓcurator interuenire ad certũ articulũ tñ, puta ad ꝓductionẽ teſtium, vel ad videndũ illos iurare, vel ipſoꝝ publicationem, uel ſimilẽ actũ, ut not. d. p. m. poſt Inn. de teſt. ex parte Adæ in gl. ſ. ꝓ ꝓcuratorẽ. Quid autẽ circa hoc teneãt legiſtæ, & quaſdã q̃ões de mã vide ꝑ Cyn. C. q accuſ. non po. l. reos, fallit tñ hoc in caſib. notatis in decr. ueniẽs, e. t. in gl. 1. circa hoc videre potes ibi ſcripta per
5 d. p. m. ſup ipſa gl. ſed ſcias tñ † ꝙ licet ĩ hoc caſu interuenire nõ debeat ꝓcurator, ſi tñ interueniat, & nõ excipiat̃, ualet ꝙ cũ eo agit̃. vt not. de iu. c. 1. lib. 6. in gl. intelligas, & vide ſcripta ꝑ d. p. m. ſup ipſa gl. Et eſt in hoc caſu inſcriptio neceſſaria, ut de accuſ. ſup his. Q̃nq; eſt talis actio ciuilis vt ago ꝯtra te furti ad rei recuperationẽ ad pœnã, vel ago iniuriaꝝ ad emẽdã, vel ſatisfactionẽ, nõ ad pęnã. Mixta aũt q̃nq; dr̃ talis actio, q̃n agit maritꝰ ꝯtra vxorẽ de adulterio nõ ad pœnã, ſed ad thori ſeparationẽ de ꝓc. tuæ. & talis mixta ſapit nãm ciuilis, ut not. d. p. m. Et in his duobus ultimis caſib. bñ interuenit ꝓc. vt in pal. decr. tuæ. & de acc. ſup his. & no. de iud. c. 1. li. 6. Crimine vero ꝓbato, cũ actio eſt ciuilis uel mixta, cõſeq̃t̃ agẽs id ad qđ eſt actũ, nõ aũt pœnã cris, & obligabit agẽs tũc ſe ad pęnam extraord. ut not. in prædicta decr. tuæ.
Nunc aũt de ſecundo agendi modo uidea
6 mus. ſ. q̃n † agitur de crimine excipiendo, de quo q̃nq; excipitur contra accuſatorẽ, vel teſtem, ut ab accuſatione, uel teſtimonio repellat̃, vt de ord. cog cũ dilectus. de excep. c. 1. & hoc caſu de crimine nõ puniт̃, nec ex hoc infamia iuris notat̃, ſed ſolũmodo de teſtimonio teſtis repellit̃, ſiue eius dicto fides non adhbet̃. ut in iur. pall. Accuſator ab accuſatione remouet̃. ut de acc. c. 1. nec hoc caſu inſcribit̃, ut e. tit. ſup his. Q̃nq; uero cõtra ꝓmouendũ excipit, & tũnc aut ꝑ ꝯfirmationẽ erat ius ꝯſecutus licet nõ plenũ, q̃a nũdum forte cõſecratꝰ, palleatus, vel poſſeſſionẽ ade
7 ptus, & tũc nõ eſt † aliqua ĩſcriptio neceſſaria vt in pall. c. ſup his, aut ꝑ ꝯfirmationẽ erat ius conſecutus, & uinculũ ſpeciale ꝯtractũ,

ut de

vt de trãslatione.inter corporalia.Et hoc caſu quia deijcit ab ipſo iure q̃ſito ꝯfirmationẽ licet ius plenũ nõ ſit inſcribitur nõ ad pœnã talionis.ſed ad extraordinariã iudicãtis arbitrio vt in p̃all.c.ſuper his. Puto tñ quolibet p̃miſſo caſum procuratorẽ interuenire poſſe,q̃a nõ agitur hoc modo ad pœnã criminis à iure ſtatutã,nec ẽt arbitrariam infligendã, ſed ſolum ad repellendum eũ contra quẽ exceptio ꝓponitur,vt de excep.c.1.& c.dilecti. Subſequẽter de tertio eſt vidẽdũ qñ.ſ.p viã denunciationis de crim̃. agitur, Circa quod eſt ſciendũ ꝙ denunciationis quadruplex eſt ſpecies. Quia alia euang. Alia canon. Alia iudic. Alia reg. de quibus per d.p.m. videre poſſis in decr.nouit.de iud. in vlt. ſua gl. De prima .ſ. euangelia eſt ſciendum quod
8 †per ipſam pniam tm̃ agitur non ad pœnã. Poteſt tñ tã de delicto cõmiſſo, quam ẽt de cõmittendo fieri,vt ſcripſit d. p. m. in decr. prædi. nouit. de iud. Oportet aũt ꝙ hmõi denũciationẽ duplex p̃cedat monitio.Prima quarũ probat̃ p ſolũ iur̃m denũciantis.Secũda p ipſius eiuſdẽ denunciantis, & vnius vel duorũ teſtiũ ſecum adhibitorũ . vt in præd. decr.nouit.& de teſti.in oĩ negocio. Itẽ põt talis denũciatio fieri à quolibet ẽt infami dũ modo non perſeueret in crimine.ff.mand.l.
9 ſi fideiuſſor.vbi dr̃ ꝙ †cũ de bona fide agitur nõ de iuris apicibus diſputandũ. In hac aũt nõ eſt inſcriptio neceſſaria, cum agatur ad pniam tm̃,nõ ad pœnã. Et põt p procuratorẽ fieri,vt eo.tit.ſup his . Huius aũt effectus eſt crimine p hũc modũ ꝓbatio pniæ impoſitio.& cũ pniæ ſunt arbitrariæ conſideratis circunſtãtijs,poterit ordinarius ipſam imponere ad ſui arbitrium crimine ꝓbato , vt de hom.ſicut dignũ.& de pę. & re.Deus q.,& c. oĩs,& c.ſignificauit.vbi de hoc.Et hoc in occultis locũ habeat,vt ibi ſcripſit d.p.m. ſup. gl.2. Nec erit hoc caſu ille priuãdus bñficio crimine ꝓbato,ſi foret clericus,&bñficiatus niſi tale furet,pp quod retẽto bñficio pœnitere nõ poſſet.vt eſt homicidiũ,&ſimonia,vt hoc eo.tit.inquiſ. Et idẽ puto qñ denũciaret ꝙ ſe intruſiſſet in bñficio vel ꝙ illud minus
10 canonicę fuiſſet adeptus,ita †ꝙ ſine pctõ retinere nõ poſſet,q̃a cũ in his eadẽ ſubſit rõ , ergo idẽ erit iuris de p̃lt. trãſlato cũ cõcor. ibi.nota. Alia vero eſt canon.q̃ tñ habuit ortũ à lege veteri teſtamẽti, q̃ nõ ſolũ de ꝑpetrato , ſed ẽt de ꝑpetrãdo crimine põt fieri.

Si illud recipiat augumẽtũ.vt cũ q̃s pſiſtit in illicito cõcubitu , & ad hãc q̃libet tenet̃ 11. diſt.diaconi, nõ tñ p̃ceſſe,niſi ſicut alia pia opera,&de hoc p Innoc.de iud.nouit.Et ſcias ꝙ hæc duplex eſt.vna publ.alia priu. Publica.q̃ fit de crim.publ.ſicut eſt cum denuncio duos cõiunges in gradu ꝓhibito cõiunctos. vt de deſpon.imp.ad diſſoluẽdã,deſp.prætere a.de clan.deſpon.c.fin.& in hac eſt ſeruandũ quod hr̃ infra q̃ matrimoniũ accuſ. poſ. cũ in tua.Et in hac non,requirit̃ trina moni
11 tio. †Et ad hãc ẽt admitteret̃ q̃ ab accuſatione repelleretur.Et iudex facta denũciatione ex officio ẽt denũciatione nõ ꝓſequẽte tenetur ꝓcedere,& inq̃rere,vt not.Guil.in Spec. de denũ.§.1.alias 2.ante ver. in ſumma,Probato aũt crimine per hunc ꝓcedendi modũ fiet quod dicã infra in verſ. ꝓbato aũt.Priuata aũt fit p clericos vt habeãt bonos p̃latos, ad hanc admittunt̃ quorũ intereſt vt patronus,& alij vicini, ſeu parochiani.16.q.7. filijs.vbi de hoc,& de teſtib.ex parte Adæ . & debet in hac interuenire trina monitio , vt hoc eo.tit.qualiter.2.vbi dicit d.p.m.id verũ qñ proceſſus initiat̃ à denũciatione.ſed ſi initiaret̃ per viã inq̃ſitionis ex offõ licet aliq̃s offm̃ coadiuuaret,tunc nõ requirit̃ admonitio q̃a nõ inquirit̃ ex officio niſi de q̃bus in ſamia p̃ceſſit. vt in p̃dicto c.qualiter,& c.cũ dilectus,& de ſimo.licet hely.nec ad hãc admittitur q̃ ab accuſatione repelleret̃. Eſt aũt
12 dñia †inter euang.& canon.q̃a prima fit ad pniam,ſecunda ad pœnã. In 1.interuenit bina monitio . In 2.trina.& de mã in Spec.de denunc.§.1.alias 2.ver.canonice quenq̃.nec puto hoc caſu denũciantẽ teneri inſcribere, ẽt ad extraordinariam penã. Ad quod faciũt q̃ ſcripſit d.p.m.poſt Innoc.eod.tit.inqu ſit. ſuper gl.2.licet Hoſt.ibi cõtra.Et ſit hmõi dicti ratio, q̃a cum debeamus quolibet remedio vti ad eum tm̃ vſum ad quẽ eſt inuẽtum vt ipſe d.p.m.nota. vt lit.conteſt.accedẽs 1.
13 ſuper 1.gl.vbi dicit,† ꝙ remedio appellationis vti debemus cõtra grauamina, recuſationis cõtra ſuſpectos,non aũt econuerſo.ſic & in ꝓpoſito . habemus.n.in criminibus tres modos agendi contra aliquẽm ad pœnã,vel ad pniam.hoc aũt ideo dixi vt excludã quartũ modum.ſ.excipiẽdi de quo ſupra.§.prox. primus eſt accuſationis, ſecũdus denũciationis,tertius inq̃ſitionis.Cuilibet aũt illoꝝ eſt ſuũ onus annexũ.ſ.accuſationi inſcriptio , denun

denũciationi monitio. inquiſitioni clamoſa inſinuatio,vt eo.tit. qualiter,2.circa fin. nec de vlterioribus eſt quærẽdum ſm ipm,&hoc potiſſime, qa non eſt in hoc magis vis faciẽda,ſiue inſcribatur,ſiue non,ſemp punitur calumnioſus,vt infra tit.prox.c.2. vbi de hoc. Et ſcias,ꝙ hoc caſu inqſitus non tenetur iurare de veritate rñdenda ſuper cap.inqſit.cũ hic ꝑcedatur ad denũciationem alicuius,nec hoc caſu vitiatur inqſitio criminis licet omittatur inqſitio infamiæ,parte contrã ꝗ reqritur non ꝯtradicente,ut eo.tit.c.2.lib.6. Nec
14 † eſt ab ipſo inqſito iurm̃ exigẽdum vt not. Guil.in Spec.de inqſ.§.nunc tractemus,ver. inqſitores quoq;,& verſ.in hac igr̃ via.&ver ſic.ſed vt ꝗ pmiſſa.Et puto ꝙ poſſit in hac denũciationis ꝓſecutione ꝓcurator interuenire qa cũ habeat inqſitus neceſſe iurare ſemper cap.inquiſ.vt pdixi. poterit p aliũ rñdere. Licet ſecus putẽ vbi ipſe habeat iurare p decr.hoc eo.tit.ad petit.&de iud.c.1.lib.6. vt infra dicam §.reſtat. verſic.nec.puto.

Probato aũt crimine p hunc agendi modũ,ſiue denũciatio ſit publica,ſiue priuata de bita pœna imponetur,vel pc̃m fieri ꝓhibebit, vel aliter ꝑut reqrit denunciationis modus ſeruabitur, vt ſcripſit d.p.m.eo.tit.qualiter, ij.c.ad corrigẽdos,in fi. Iudicialis aũt denun
15 ciatio duplex eſt. †nam alia eſt publica,alia priuata,publica cũ ordinarius ad denũciationẽ officialis ad inqſitionẽ, & relationẽ deputati, ꝓcedit,de quo in iurib.ſtatim infra allegãdis,vel archiepi,de quo in decr.Rom. in fra allegata ex mero,& puro offõ ſuo de crimine publico inqr.36.q.6.epſ in ſynodo.4. qõ.4.§. aliqñ alias eſt c.& iſta habet locũ in notorijs tñ. & hæc ex officio cõpetit in qua nõ requiritur monitio.&de iſta de accuſationibus.ſicut olim,& de cenſ.Rom.lib.6.Et in hac tenetur iurare inqſitus ſm alterã ex formis de qbus infra §.prox.ver.ſi aũt intereſt. Nec in hac admittetur ꝓcurator ꝑꝑ rõnes de qbus infra.§.prox.ver.nec puto,& dic vt ibi. Et in hac eſt monitio neceſſaria,vt not. d.p.m.eo.tit.qualiter,ſup verbo,ꝑuenit.Pri
16 uata eſt ꝗ ſit †ad priuatũ,ſeu ꝓprium,vel ſingulare intereſſe,pone exẽplum p decr.noui. de iud.vel ſi fideiuſſi pro te,& iuraſti me ſeruare indẽnem, qa nõ ſoluiſti in termino fui coactus ſoluere pro te,vñ denũcio te qa adhuc ſtas in piurio,petẽs vt cogaris iurm̃ ſeruare.Itẽ in depoſito,& ſimilib. Et an hæc denũciatio poſſit in ſeculari foro fieri ſcripſit. d.p.m.in pall.decr.nouit.in vlt.ſua gl. & iſta qnq; expeditur ẽt non ꝑcedente monitione. in foro vero eccleſ. eſt monitio trina neceſſaria,& ad minus duaꝝ vltimaꝝ plena ꝓbõ. Tñ de plano expeditur, vt de iud.nouit.ſm ipm Guil.tñ d.p.m.in hoc vlt. cõtra,ꝗ dicit, ꝙ oportet ipſam in ſcriptis porrigi,& litem ſup ipſa cõteſtari, quod ꝓbat p verba decr. nouit.ibi dum dr̃ in ſi.verũ iuſta ſit querimonia,vel iniuſta, & idẽ Hoſt.vt d.p.m. ſcripſit
17 in d.decr.nou.in vlt.ſua gl.Licet †aũt iudex eccleſiaſt.ꝑcedentem denunciationẽ indiſtincte admittat,non tñ illam indiſtincte,qa nõ debet admittere niſi in defectũ iuſtitiæ ſecularis,vel cũ crimen eſt eccleſiaſticũ, vel rõne pacis,vel iuri,vel qñ crimen eſt notoriũ, vel qñ non auditur in foro ſeculari, vt qa obligatio eſt nãlis tm̃,vel ſi hanc ꝓponit miſerabilis,vel depreſſa pſona, vt de iud.nouit. de pactis,qualiter & 87.diſt.per totum, Alias ſi indiſtincte admitteretur periret tpalis gladij,& iudicis ſecularis iuriſdictio, & per hũc modum oĩs cauſa ad eccleſiã deferret. Scias aũt ꝙ hanc denũciationem indiſtincte facit iudici eccleſiaſtico,is ꝗ grauatur ab illo,qui immediate ſubeſt Imꝑatori. in auth.vt diff. iud.§.ſi tñ ꝯtingerint.col.9. Et p hãc agitur ad intereſſe tm̃,vel vt res reſtituatur,&illius denunciationis ſolũmodo eſt talis effectus.
18 Nec hoc † caſu tenetur inqſitus iurare ſup inqſitionis cap. cũ ad denunciationem alterius ꝓcedatur,nõ ex puro officio vt dixi ſupra eo.§.ver.&ſcias cũ hoc caſu,& in hac puto trinã monitionem neceſſariã. Et licet videatur placare Guil.in Spec.tit.de denũciat. §.1.verſ.qualiter, ꝙ hoc caſu denũciãs repelli poſſit p exceptionem criminis,puto tñ ad falſum ẽt qñ denunciat ad priuatũ cõmodũ, probatur hoc 4.q.7.oĩbus, & hoc potiſſime qa cũ iudex hoc caſu teneatur ad denunciationem inqrere,& ꝓcedere vt ipſe idẽ notat in Spec.pall.§.ver.pdicto,alias eſt verſiculus p ſe,& incipit.iudicialis.art.2.q.5. mẽnam, & c.oĩbus.& eo.ti.qualiter.2.§.pen.decr. aute nouit,quam Guil. allegat pro ſe nõ facit, qa illa loqtur in euangelica denunciatione
19 in †qua reqritur, ꝙ denunciãs ſit ſine macula.Scias aũt,ꝙ ad hanc priuatã denunciationẽ non admittitur niſi læſus, & in hoc differet hæc ab euãgelica,vt ſcripſit d.p.m.in decr.nouit.de iud. Probato ante crimine per hunc

agendi modum cum denunciatio eſt publica erit locus pœnæ de qua infra §.prox. ver. ſi aũt,ſi vero ſit priuata denũciatio,tũc ꝓſequetur ſuũ intereſſe qñq; æſtimationẽ iniuriæ , vt ſcripſit d.p.m.in decr.2.§.ad corrigẽdos , in fi.alias de iudicijs olim.Itẽ credo ad ꝓſecutionẽ hꝰ iudicialis priuatę denũciationis,ꝓcuratorẽ admittẽdum, ꝑ rõnes aſſignatas ſupra eo.§.verſ.& puto. tum ẽt qa illius denũciationis effectus eſt ciuilis nõ criminalis,vt
20 ſupra dictũ eſt . Regularis aũt eſt † q̃ ſit ſm cuiuſcũque ordinis regulę inſtituta,& ad correctionẽ ſm regulę normam,& ideo circa ipſam certa non põt dari doctrina , & ob hoc nõ eſt inſtandũ.Sed vt ſcripſit d.p.m.in pall. decr.nou.eſt iſta regularꝶ determinationi relinquẽda, Et iſta ſit de plano,& non ſeruata forma iuris,vt de appell.reprehẽſibilis,de ſtatu mona.ea q̃ , de regulari.c.fin.vt ſcripſit.d.p.m.hoc eo.tit.qualiter.2. ſup verbo ꝓuenit .

. Quid ante iuris ſi Abbas inq̃rit de exceſſibus monachi,&facta ſibi copia inq̃ſitionis & ꝓceſſus,ipſe dicat ſe velle defendere, & petat expẽſas pro ꝓcuratoribus, aduocatis, & alijs ad defenſionẽ neceſſarijs,nunqd ſit audiẽdus. not.Guil.in Spec.de inq̃ſ.§.vlt.verſ. itẽ pone vbi diſtinguit inter regularẽ,& iudicialẽ inq̃ſitionẽ,vt in prima non audiẽ in ſecunda ſic,dic vt ibi. Reſtat videre de quarto modo ꝓcedẽdi ſup crimine.ſ.ꝑ inq̃ſitionem ordinariã.Circa quod eſt ſciẽdũ ꝙ huius or
21 dinariæ inq̃ſitionis duæ ſunt ſpẽs. † Vna q̃ dr̃ præparatoria . Alia quæ dr̃ ſolemnis . In qbus aũt differat inquiſitio ab alijs iudicijs videre poſſes in Spec.de inquiſit.§.1. in fin.

Præparatoria eſt illa qñ.ſ.iudex ex ſuo puro,& mero officio nulla denũciatione ſibi facta, & nulla infamia ꝑcedente inq̃rit contra aliquẽ quem,habet ſuſpectũ, vt dicam infra verſ.nec poſſet , & licet rr̃ ad inquiſitionem non ꝓcedatur niſi ꝑcedente infamia.Sunt tñ quidam caſus in qbus põt id fieri quos not. Guil.in Spec.de inq̃ſ.§.2.in princ. Item põt fieri talis inq̃ſitio maleficio flagrãte, ꝙ licet notorie ſit cõmiſſum ignoratur tñ qs cõmiſerit, nam tũc nullo vocato ꝓcedit iudex cõtra incertam ꝑſonam inq̃rendo in gñe quis fuerit cõmittens,& facta tali inq̃ſitione,procedet demum cõtra eos ꝯtra quos laborat ſuſpicio,vel quos culpabiles intellexit,vocãdo ipſos vt ſup eo veritatem dicãt,&ſe ſi pñt defendãt,& ei contra quem ꝓcedetur legitima reſeruatur defenſio, de off.ord.c.1.ff.de off. pſid.l.4.& l.cõgruit,& hoc ẽt placet Guil. in
22 Spec.de not.crim.§.1.in fi.Item ẽt †cum ordinarius,vel viſitator viſitat,nam ẽt nulla ꝑcedente infamia inq̃rret ſup ſtatu eccleſiæ.Et iſta talis dr̃ gñalis, nec in ipſa eſt ſeruandus ordo,vel forma decr.qualiter,vt notat dom. pater meus in ipſa decr.qualiter,ſup verbo, ꝓuenit.Et inq̃retur ſi eccleſia eſt collegiata , vel plures habet clericos,nulla nominata ꝑſona,tam in capite quã in membris. Si vero nõ habet niſi vnum rectorem tm̃, vel rectorẽ,& clericum,tũc bene nominabiẽ, & teſtes recepti deponẽt de quocũq; de eccleſia ſit vnus,vel plures,& tũc admittunẽ qualeſcunq; teſtes de ipſa eccleſia. Si eccleſia habet collegiũ,vel plures clericos,alias admittunẽ parochiani,ſi eccleſia ſit parochialis. ſi non eſt parochialis,admittanẽ q magis ſunt uicini,vel ꝓpinqui . de purg.ca.c.2.qa illi melius pſũmũtur ſcire,de pſum.quoſdam,& quanto.&
23 † admittũtur nunc ad teſtimonium ẽt criminoſi inimici,& ꝯſpiratores,licet ꝯſpiratione vel inimicitia poſtea detecta nõ credaẽ ꝯſpiratoribus cõtra eos cõtra quos conſpirauerunt,vel quoꝝ ſunt inimici.de iud. exhibita de re iud cũ l.& A.& eo.tit.cũ oporteat,nec hoc caſu ante cõpletã inquiſitionem tradenẽ inquiſitionis capitula, poſtea vero tã capituloꝝ quam nominũ teſtiũ,& dictoꝝ eſt inquiſito copia facienda,vt in Spec.de inq.§.nunc tractemus,ver.ſed vt quę ꝑmiſſa ſunt in fi.ꝙ de nominibus dixi verꝭ eſt præterq̃ in crimine hæreſis,vt de hæret.c.vlt.lib.6. & tunc inq̃ſitus ad capitula inq̃ſitionis rñdere cogeẽ per ſacrm̃,vt eodem tit.ſi conſtiterit. & c.cũ dilecti,& hoc tenent Goffr.in decr.licet de ſimo.& d.p.m.in præal.decr.qualiter,2.ſuper verbo,debet,Guil.in Spec.de inq.§.nunc tractemus,ver.inquiſitores quoque,& verſ. ſed vt quæ præmiſſa ſunt.Qualiter aũt rñdeatur ad c.quis aliqñ.§.non tibi dico,de pœnit.diſtinc.1.qđ dicit nõ tibi dico vt te ꝓdas ſcripſit d.p.m.in pall.c.qualiter.2.ſup verbo, fa
24 cultatem. †Et ei aũt contra quem crimẽ,vel infamia hoc modo ꝓbatur, legitima defenſio reſeruaẽ,de accuſ.cũ dilecti.& c.cũ oporteat,& c.cum dilectus, & de re iud. cum l.& A.& tũc.debet ad locum, ſeu eccleſiã deſcendere,vt eo.tit.qualiter,2.& c.cum dilecti, de ſimon.licet Hely. & propoſito verbo Dei recipiet iurm̃ ab his qui examinandi ſunt,

ſecun

ſm formam q̃ habet eo.tit.qualiter,1.in fin. ſubſequẽter ab his inquiret qualiter clerici eccleſię viſitatæ ſe habeãt tã circa offi͂m quã ẽt circa alia. Itẽ ſi eccleſia parochialis ſit,inqret de fide,vita,& conuerſatione parochianoꝝ,de capitulis aũt in hmõi inqſitione formatis,vide in Spec.de inq.§.2.ver.vt aũt. §. ſeq.verſ.licet auth.de teſte. §. nũc tractandũ prope fi. verſ. porro in cauſa. Et ſi inuenit eos bñ viuere,& eccleſiã,& eius bona bñ regere,&gubernare,gratias referat Altiſſimo. Nec poſſet ſubditus ex eo appellare,qa dicat
25 infamiã cõtra eũ nõ laborare,qa †põt ordinarius qlibet eo officio de fama inqrere ſubditoꝝ,&infamia repta,de crimine,vt de off. ord.c.1.&irrefragabili,&de accuſ.ſicut olim, &vt eccl.benef.ſine di.confer.c.vro, ver. qđ ẽt,&10.q.1.placuit,de cenſi.romana.§.ſane. lib.6.Nec obſt.qđ poſt Hoſt. ſcripſit d.p.m. in decr.cũ oporteat,hoc eo. tit. ſuper verbo nõ ſubdito,qa ibi loquit̃ in caſu illius decr. .ſ.qñ ꝓcedit ad alicuius denũciationẽ,hic cũ ex officio,& facit ad ea q̃ dicã infra ver. nũc quoque,Et hoc potiſſime qñ viſitãdo procedit,& inqrit.&pmiſſa poſſes colligere ex diffuſe not. ꝑ Guil.in Spec.de inqſit.§.2.& potiſſime in ver.licet aũt,& §.nunc tractemus, ver.hoc aũt ſcias,& de notorijs criminib.§.
26 1.verſ.vlt.vbi dicit Guil.q̃†circa hmõi inqrendi modũ valet excuberat officiũ iudicis, qđ latiſſime patet,ff.de iuriſd.omn.iud. l.1. & ſcripſit d.p.m.hoc eo.tit. cũ oporteat,ſuꝑ verbo nõ ſubdito,&no.eo.ti.c.2.lib.6.Si aũt per huiuſmodi viſitationis inqſitionẽ inuenerit aliquẽ grauiter deliquiſſe, ſi habeat ad miniſtrationẽ,ſeu platurã remouebit ab ipſa,ſicut vilicus a villicatione,q ſuæ villicationis nõ põt dignã reddere rõnem,vt hoc eo. tit.qualiter,2.Non habẽtes aũt adminiſtrationẽ ſeu platuram iudicis arbitrio puniunt̃, niſi cũ ipſis miſericorditer ageret, & pdicta ſunt vera, niſi tale foret crimẽ qđ impediret ẽt poſt peractã pœnitentiã ordinis executionẽ bñficij retentionem,vt homicidium,& ſimonia de qbus not.eo.tit.inqſitionis,1. gl. &multos tales caſus notat Innoc.de tempo. or.ex tenore Hoſt.plures,de renun.niſi cum pridem.§.pp ꝯſciam,& ibi vide in nouella. qa tunc puniet ac ſi ꝑ viam accuſationis de ipſo foret actũ de quo ſupra.§.1.eo.tit. qualiter,2.vbi de hoc.& c. inquiſ. vbi hoc etiam tenet d.p.m.& eo.tit.qualiter,2.§. ad corrigẽdos,in fi.& de hoc in Spec.de inq.§.nunc vr̃ poſt princ. Hæc vera intelligas niſi certa alia pœna foret à iure ſtatuta, qa illa eſſet infligẽda,vt q.4.§.notandũ,de off.delega.de
27 cauſis.§.illis ẽt. † Nec hoc caſu poterit inqſitus,& correctus à correptione,vel ſententia appellare,vt de app.ad noſtrã,&c.reprehẽſibilis,& de off.ord.irrefragabili, nec forſan modus excedet,vt eo.ti.de priore,hoc placet Guil.in Spec. de inqui.§.nũc tractemus,ver. qđ ſi platus.Si vero leue ſit crimẽ qđ tali modo eſt ꝓbatũ, ſi certa pœna eſt ꝓ illo à iure ſtatuta,illa imponet,alias imponet arbitraria cõſideratis pſonæ ꝯdõne, criminis qualitate,&an publicũ ſit vel occultũ,& ceteris circũſtãtijs.Quid ſi crimẽ nõ fuerit hoc modo ꝓbatũ,ſed ſola criminis infamia ꝓbat̃, hoc caſu nõ puniet̃, ſed iudicet ſibi purgatio, vt eo.tit.inq.ad fi.& de teſti. tã literis,in qua ſi deficiat puniet vt conuictus, de purga. c. cũ
28 p.ſimo.&hic,& c.inſinuatũ.Vnũ tñ not.†q̃ iudex ẽt eccleſiaſticus ſuper ſingulari vel priuato alicuius perſonæ intereſſe non põt ex officio per inquiſitionẽ procedere ſm Guil. qui hoc not.in Spec.de inqui.§.2.verſ. & in cauſa.Quod puto verum ſi inqreret directe ad cõſecutionẽ illius intereſſe. Sed indirecte poſſet,vbi periculũ animę verteret,primo in qrendo de infamia,& demũ de veritate,qua compta cũ non poſſit pœnitere niſi ſatiſfaciat,eũ coget ad ſatiſfactionẽ vt de vſu.cũ in diœceſi,&facit eo.ti.tuas dudũ,&de iureiur. ad noſtrã,2.& quod ibi not.in gl.3.ad qđ faciũt q̃ ſcripſit d.p.m.hoc eo.tit.qualiter,ſuꝑ verbo.ꝑuenit in fi.ſuæ gl.Nec puto q̃ quando ꝑ hunc modũ ꝓceditur iudex neceſſario teneatur ꝓcuratorẽ admittere,& ſi ratio po
29 tiſſima huius dicti, qa † cũ inqſitus habeat ſuo ſacramento de veritate rñdenda præmiſſo,ad inqſitionis cap. reſpondere, vt dixi ſupra eo.§.ver.nec hoc caſu,qño ergo admitteret ꝓcurator,q forte ignorat vel ignorare põt criminis veritatẽ.Ad hoc optime facit eod.tit.ad petitionem,& de iud. c. 1. lib. 6.& hoc ẽr placere videt Gof. & Hoſtien. in decr.veritatis,de do. & contu.vt ibi poſt ipſos ſcripſit d.p.m.ſuper prin.2.gl.& poſt ipſum Hoſt.hoc eo.ti.qualr̃,2.§. debet ante,ſuper verbo illi,vbi dicit Hoſt.hoc potiſſ.me locũ hr̃e qñ citatur q̃ perſonaliter cõpareat inqſitus,vel vbi crimẽ ſuꝑ quo eſt inqſitum executionẽ ordinis impediat:Sed obijciẽs de

decr. tuæ, de proc. qa cum ibi agat ꝙ plus eſt ēt per viā accuſationis de crimine ad thori ſeparationē, & admittat ꝓcurator multo fortius eſt admittēdus quādo agit per viā inquiſitionis, quia † ēt tunc dr agi ciuiliter. vt de ſimo. p tuas, & in actione ciuili admittit ꝓcurator, vt hoc eo. tit. ſuper his, in fi. in c. cū dilectus, ad hoc ēt facit de teſti. ex parte A-
30 (see above)

decr. tuæ, de proc. qa cum ibi agat ꝙ plus eſt ēt per viā accuſationis de crimine ad thori ſeparationē, & admittat ꝓcurator multo fortius eſt admittēdus quādo agit per viā inq-
30 ſitionis, quia † ēt tunc dr agi ciuiliter. vt de ſimo. p tuas, & in actione ciuili admittit ꝓcurator, vt hoc eo. tit. ſuper his, in fi. in c. cū dilectus, ad hoc ēt facit de teſti. ex parte A-dę. ad decr. tuæ, rñde agere ad thori ſeparationē pp adulteriū eſt potius agere ad intereſſe ſingulare ipſius agētis, vt abſoluat ab obligatione, & ſeruitute, qua erat ipſi adulterio obligatus quā ad pœnā, & qđ hoc ſit intereſſe nō pœna patet qa cū pœna nō imponat, niſi a iudice, vt 33. q. 2. §. in hoc, & C. de iudæis, l. nullus. & no. de diuor. porro. in gl. 2. Talis aūt ſeparatio aliqñ fiat iudicis auctoritate nō expectata, vt de diuor. ſignificaſti, ergo pœna nō eſt dicēda. Decr. ſup his, loquit qñ p modū denunciationis euāgelicę ad pęnitent. ā agit p modū exceptionis ex qua nō debet pœna, imò dicamus ꝙ ex quo in his caſibus à iure ꝑmittit, in alijs intelligit ꝓhibitū de pſum. nonne, cū concor. ibi no. decr. cū dilectus intelligit de euāgelica denúciatione ad pniam, qđ probant, qa † ibi mandatur inqri an denūciātes ſint criminoſi, qđ
31 (see above)

in alijs denūciationibus non obſtaret, circa qđ vide quod ſcripſit d. p. m. in decr. cū oporteat. eo. tit. ſup 3. gl. vel dic ꝙ ibi denunciantes, & quorū nomine denūciatio facta fuit, cōſortes eiuſdē litis, qa tā ſuo q̄ aliorū noīe denūciabant, & ideo admitti debuerunt. Ad decr. ex parte. Adę pōt rñderi ſm vnā lect. Inn. ꝙ ibi fuerat ꝓcurator cōſtitutus ad certū articulū tm̄. Vel dicas ꝙ licet admitti ꝓcurator nō debuerit, ex quo tñ de facto fuit admiſſus, nec exceptū valuit qđ cū ipſo fuit actū. Ad hoc bñ facit hoc eo. tit. veniēs, & ibi no. d. p. m. ſup 1. gl. & qđ not. de iud. c. 1. li. 6. & hoc vltimo modo poſſet ad oia contraria rñderi, poſſet aūt ex ꝑmiſſis dari genera-
32 lis doctrina, ꝙ † quoties inqſitus non hēt ſub iuro rñdere, poſſit procurator interueni-re. Secus cum habeat rñdere cum iuro, tñ ſi tunc admittatur, & nō excipiat valet qđ cum ipſo agitur, indubitatum tamen eſt ꝙ ad allegādas cauſas abſentiæ q̄ conſiſtant ſiue in facto, vt quia infirmus. cōparere nō potuit, vel ſimiles, ſiue in iure, puta declinatoriæ iuriſdictionis, vt qa nō teneat comparere qa excōmunicati eſtis, vel nō valet reſcriptū vel non, quia de ſuo foro, vel quod nō arctat citatio pōt interuenire procurator vt no. poſt Inno. d. p. m. hoc. eo. tit. veniens ſuper 1. gl. Nunc aūt de ſolennitate inquiſitionis circa quā eſt diſtinguendū, qa alia eſt ordinaria q̄ fit ab ordinario iudice, alia extraordinaria q̄ fit à delegato. Eſt aūt inter iſtas differētias,
33 qa ordinarius pōt inqrere cōtra ſubditum licet nō infamatū, dūmodo ſit ſibi ſuſpectus, vt dixi ſupra in princ. huius. §. ſed in extraordinaria ſecus eſt, qa delegatus nō pōt niſi cōtra infamatū vt eo. ti. cū oporteat, & vide qđ ibi ſcripſit d. p. m. ipſo inqſito cōtradicēte. ſecus ſi nil opponat, vt e. ti. c. 3. lib. 6. Multa aūt q̄ oppoīı pñt tā cōtra impetrātē literas inqſitionis quā cōtra tertiū, ſeu ēt cōtra delegati pſonā, & ꝓceſſum videre poſſes p Guil. in Spec. de inq. §. 1. in princ. In quolibet aūt caſuū ꝑmiſſoꝝ ſubdiſtinguit; qa aūt inqſitio fit aliquo ipſam ꝓmouēte, & tunc nō iurat inqſitus de veritate rñdenda. Aut ex officio ad denūciationē officialis, vel archiepiſcopi, de quo ſupra. §. prox. iudic. uel fama ſua clamoſa inſinuatione deferēte, & tūc iurat inqſitus ſup cōtētis in inqſitione rñdere veraciter, vel plenā, & merā dicere veritatem, vt in Spec. de inq. §. nūc tractemus. verſ. inqſitores quoq;, & ver. hāc ēt circa mediū, & ver. ſed vt q̄ ꝑmiſſa de forma aūt iurādi, dic vt dicam infra ver. ſi aūt intereſt. Aut nullo deferēte nec clamoſa inſinuatione deferēte, & de hoc vltimo ſatis dictū eſt ſupra eo. §. in princ. vnde hic de hoc mēbro nil dicā. In 1. caſu. ſ. qñ aliquo ꝓmouēte, & denunciante crimen ꝓcedit iudex ſubdiſtinctē, qa aut talis denunciat rōne priuati cōmodi, de quo de vſur. tuas dudū, & de iureiur. ad noſtram, 2. & hoc caſu fit inqſitio ēt nulla fama
34 pcedente † dūmodo charitatiua pceſſerit monitio, qa duo interpoſito iuro pacti ſunt de aliquo adimplēdo, qđ aliter negligit obſeruare. hoc. n. caſu ex quo charitatiue eſt tertio admonitus poterit denūciari, & ad talem denunciationē debet iudex inquirere, & probatur de iudic. nouit, de iureiur. ad noſtram, 2. in fi. & qđ ibi not. & hoc caſu ꝓbato crimine conſequit intereſſe ſuum. Aut denunciat ratione publici commodi puta ad pœnā, qa publice vtile eſt ne crimina remaneāt impunita, de ſententia excōicationis, vt famæ, ff. ad l. Aquil. l. ita vulneratus. 1. reſpon. ad fi. Et tunc ſubdiſtingue, quia, aut intereſt denunciantes

nunciantes aliquo modo, vt quia forſan eſt ſubditus,quia ad hoc tenetur,2. q.7. quapp vel patronus,vt 16.q.7.filijs, vel parrochianis.23.diſt.illis.& tunc admittitur eod.tit. il la prępoſitorum. Aut nullo modo intereſt, vt quia non eſt de illis perſonis, & tunc non admittitur,vt præalleg.d.illa prępoſitoꝝ.Eo
35 ſaluo,quia † ſi crimen quod denunciatur hēt facti perſeuerantiam,vt fornicatio, tunc admittitur quilibet 11.diſt. diaconi, alias non. Si aūt intereſt denunciantis, & tūc aut generaliter per denunciationē agitur ſuper ſtatu eccleſiæ,tā in capite, q̃ in membris, aut ſup exceſſibus ſingularis perſonæ.In primo caſu non puto monitionē neceſſariam, qa cū hic non agatur ſpecialr̄ de alicuius ſingularis crimine, q̄uo debuit, vel potuit monitio fieri non uideo. ſed nec ēt hoc caſu tradētur capitula vt ſcripſit d.p.m.in decr.qualr̄,eo.t. ſuper verbo puenit.vbi alleg.decr. cōtra cer
36 tam,de cle.lib.6.& † ibi ipſe dicit hāc dici generalem inqſitionem vt ſupra in prin. dixi. & debet hoc caſu inquiſitor deſcēdere ad locum, & ibi pmiſſo uerbo Dei, recipiat iuſa prælati,& clericoꝝ illius eccleſiæ, q̃ iurabūt plenam & merā dicere veritatē tam in capite,q̃ in mēbris, exceptis occultis criminib. vt eo.ti.qualr̄.1.in fi. uel q̄ ad inqſita veraciter rn̄debunt,vt eo.tit. cum dilecti.de forma aūt talis iuri,uide in Spec.de teſt.§. ſeqr̄ ver. porrò.uſq; ad finē.tn̄ vt ſcripſit d.p.m.in decreta.cum dilecti.eo.tit.cū agitur de ſtatu eccleſiæ pp uinculū periurij ſufficerent ſi iurēt tm̄ rn̄dere ad interrogata. Cum uero de certis criminib.tunc iurabunt q̄ plenam, & merā dicent veritatem, tn̄ vt ibi dicit qualiter cunq; agatur poteſt iudex recipere qd̄ maluerit iurm̄ dēbet aūt tale iurm̄ præſtari in publico, vt de ipſius forma poſſit fides fieri ſi dubitetur,vt prę alleg.decr. cum dilecti. & hoc ibi ſcripſit d.p.m. ſuper gl. ſimile ſupra, poſt modū interrogetur ſm̄ quod hr̄ in Spe. de teſte.§.nunc tractādum,ver.porrò. vſque
37 ad fi.ſm̄ quoſdam † vbi ſolus prælatus eſt diffamatus,poteſt inquiri tā in capite, q̃ in mēbris, quia capite languēſcente cetera mēbra languēt,vel languere pſumuntur 6. qō. 1.c. ſunt plurimi ad idem 2.q.7.ſicut,inq̄t,& 61. diſt.miramur.& hoc tenuit Inn.in decr.cum dilecti.eo.ti.& de ſimo. licet Hely.Sed Hoſt. ibi ꝯtra arg.de his q̃ fiunt à ma. parte c. qſiuit.qd̄ mihi placet.rōne quā ipſe ponit, nō enim fit inqſitio ſup occultis,vt eo.ti.qualr̄, fateor tn̄ cum ipſo Hoſt. q̄ contra ipm̄ eſt m tm̄ poterit eo caſu fieri inquiſitio. tam in capite,q̃ in membris,vt v3 inquiratur qualr̄ ſe habeat erga ſuam eccleſiam, ibi qualr̄ erga canonicos ſuos, & alios clericos, & laicos, qualr̄ in villis,caſtris,& eccl. ſijs,& de hoc q. d.p.m.hoc eo.tit.cū dilectus,placet Guil. in Spe.de inq.§.nūc tract.verſ.ſi igitur aliquo. in fi.in quo ver.circa fi.reprobat opi.iſtoꝝ q̃ dixerunt q̄ cum hoc modo pcedetur ſit libellus offerēdus,lite cōteſt.fac.& iudiciarius ordo ſeruandus,quod eſt falſum,imo hoc caſu ſufficit ſeruare formā dec.cū I. & A. de re
38 iud.7 n̄ † legitima defenſio ſemp eſt ſeruanda,ut patet in ipſa dec.cū I.&A.i robato aūt hoc mō crie,fiet qd̄ dixi ſup.eo §.ver.ſi aūt.

Cum aūt inquiritur ſup exceſſ.b. ſingularis pſonæ, aliquo pmouente inquiſitionē, tūc primo citabitur inqſitus,& interrogabit an ſit infamatus de illo crimine, ſi confiteat̄ infamiā,tunc pcedet̄ ad vlteriora,& fiet hoc caſu libelli oblatio.lit.ꝯt.& ſeruabitur ſubſequēter ordo iuris q̄ hr̄ eo.tit.qualr̄, & patet hoc de ſim.c.p tuas,in principio, qa ſubſequenter tradent̄ ſibi capl'a inqſitionis,& demū citato inqſito iurabūt teſtes,& ſup ipſis examinabunt,& tā noīum,q̃ dictoꝝ teſtiū ei fiet copia,& ipſius defenſiones legitimæ admittētur,tā ꝯtra perſonas,q̃ contra dicta, vt ſic fit dr̄ia inter inquiſitionē q̃ fit ſuper ſtatu eccleſiæ, & illam q̃ fit cōtra regulatē pſonā, quod aūt de noibus dixi veꝝ intelligas pter quam in crimine hæreſis. vt de hæret. c. vlt.
39 lib.6.Si aūt † exhibitio prædictoꝝ denegaretur poſſet inquiſitus appellare licite, ut in Spec.de inq.§.1.verſic.& gn̄alr̄ ſed ſi inquiſitus negaret ſe infamatum prius eſt probatio recipienda ſup infamia,qd̄ ſi denegaret, vel non ſeruaretur appellare poſſet, vt eod. tit. cum oporteat,& c.qualiter,2 pbata aūt infamia procedetur vt ſupra,alias ipſe abſoluetur,& denuncians punietur.vt de cal.c.1.An aūt probata infamia admittatur is ꝯtra quē fit inquiſitio ad pbandum ſe bonæ famæ, & q̃ teſtes hoc caſu ſint pferendi,plene notauit d.p.m.hoc eo.tit.cū oporteat.ſup verbo formā ipſius,poſt prin.ſuæ gl.& eſt iſte talis modus ſeruādus qn̄ inquiſitus eſt pn̄s, alias vero ipſo abſente non p ꝯtumaciā non eſt cōtra ipm̄ pcedendum aliquo mō, qd̄ placet Guil.in Spec.de inq. §.1.ver. q̄ritur an ꝯtra,

 ſed

40 ſed † ſi cõtumaciter abeſſet, túc in eius odiũ
facta ſide prius de infamia ꝓcedeť ad rece-
ptionẽ teſtiũ, & ad diffinitiuã ẽt lit. nõ cõt. vt
lit. nõ cõt. c. qm̃. §. ſunt alij. de do. & ↄt. verita
tis, de acc. qualiter, 2. §. debet, p̃miſſa aũt col
ligi poſſent ex not. in Spe. de inqui. §. núc tra
ctemus. ver. ſi aũt. Et qualiter dicere debeãt
teſtes q ſup infamia deponũt. Et an ẽt ſi in
terrogati debeãt nominare eos apud quos
dr̃ infamatus ſcripſit d. p. m. e. ti. cũ oporteat
ſup verbo, nõ dubito. & eo. ti. qualiter, 2. ſup
41 verbo. honeſtis. vbi dicit † duos teſtes ſuffice
re ad ipſam ꝓbandã. de quo ẽt videre poſſes
p Guil. in p̃dicto ver. ſi aũt eo. §. ver. hoc aũt
notandũ, & ſeq. Tractatur qd iuris ſi in lite
ris inqſitionis cõmiſiſſe dicať tali ſignificãte
accepimus qđ talis ſit de tali crimine infa-
matus vel ſi nil de infamia dicať in ipſis. Itẽ
qd ſi in reſcripto nõ fiat mẽtio de alíquo nũ
ciãte, ſed dicať ad audiẽtiã noſtrã ꝑuenit an
primo ſit ſup infamia ꝓbatio recipiẽda nec
ne de his aũt dic vt ſcripſit. d. p. m. hoc eo. ti.
cũ oporteat ſup verb. famã ipſius, vbi recita
tis opinionibus alioꝝ dicit diſtinguendũ in-
ter verba narratiua, & aſſertiua literaꝝ apo-
ſtolicarũ p decr. ſi papa de priui. lib. 6. dicẽs
finaliter ſtandũ ei quod habeť in ele. literis,
de ꝓbatio. quolibet aũt caſuum p̃miſſorum
in iſto. §. vſque ad verſ. núc aũt nõ teneť in-
qſitus iurare. & põt procurator conſtitui. vt
dixi ſupra. §. ſubſequẽter, verſ. & puto, de pœ
na aũt infligenda ꝓ crimine p hunc agendi
modum ꝓbato, dic vt ſupra eo. §. verſ. ſi aũt.
de multis autem q̃ cõtra reſcriptũ inqſitio-
nis pñt opponi videre poſſes in Spec. de
42 inq. §. 1. An autem valeant literæ inquiſitio
nis per excõicatũ impetratæ no. de reſcrip.
c. 1. in gl. quid ſi excõicatus. lib. 6. Hoc au-
tem eſt ponderandũ. quia ſm̃ d. p. m. vbi de
prælato tm̃ agitur inquirendo de ipſius fa-
ma, eſt q̃rendum à capitulo, & canonicis ſuis
& ſi apud ipſos nõ reperiť infamatus, nõ vi
detur vlterius procedendum. alle. in arg. de
præſump. quoſdam. & c. quãto. & hoc eo. ti.
qualiter. 2. reſpon. verſ. debet igiť. ſupra de
electio. poſtquã, & c. ſcriptũ. & 86. diſt. ſi qd
de quocunq; p̃terq̃ in tribus caſibus puta ni
ſi ipſe p̃latus eſſet inter alios cõuerſatus, vel
niſi ꝑꝑ prælati potentiã vel tyrannidem ti-
meať de occultatione veritatis, & cõtra ip-
ſum veriſimiliter p̃ſumať de exceſ. p̃la. tanta,
vel niſi propter ipſius tergiuerſationem, &
collusionẽ dubitareť de occultatione de col
luſi. detegẽda in tm̃, nã túc fieret inquiſitio
famæ ipſius ab alijs, vt ipſe plenius ſcripſit
hoc eo. ti. cũ oporteat, ſup verbo, nõ ſubito.
43 Nunc quoque videndũ eſt † qñ iudex ex
ſuo mero ꝓcedit officio ad criminis inqſi-
tionẽ, vel ad denũciationẽ officialis publici,
ad inqrendũ, & denũciandũ deputati, vel ar
chiepi de qbus dixi ſupra. §. ſequiť, ver. iudi
cialis, in prin. vel nullo denũciãte, ſed fama
publica, vel famoſa inſinuatione deferẽte, &
hãc qd. i vt Hoſt. vocant ſpecialẽ inquiſit. vt
ſcripſit. d. p. m. in c. qualiter. 2. de accuſ. vbi
44 ſciẽdũ qđ † eo caſu ſuperior ſiue iudex ſerua
re debet formã hãc, qa primo ſtatuet termi
nũ accuſare volẽti, & ſi appareat accuſator ip
ſum, audiat vt eo. ti. veniẽs. cauſa. 5. q. c. 1. de
pur. c. ex tuarũ. 2. q. 5. oibus. ſi vero nõ appa
reat accuſator, vel appareat ſed p exceptio-
nẽ repellať, põt iudex ſi vult ſtatim purgatio
nẽ indicere infamato. Tñ ſi p̃miſſa ſeruare
nollet, põt incõtinẽti ad inqſitionẽ ꝓcedere
ſup veritate criminis, & hoc caſu refert ſm̃
Hoſt. & d. p. m. vt ipſe ſcripſit in p̃al. decr. qua
liter. 2. hoc eo. tit. ſup verbo ꝑuenit. verũ fiat
cõtra ſecularẽ clericũ an cõtra regularẽ, ſi cõ
tra ſecularem. Aut in dignitate vel pſonatu
cõſtitutũ. Aut cõtra priuatũ. In 1. caſu. ſ. qñ
cõtra conſtitutũ in dignitate vel pſonatu di
45 cũt nõ ſufficere † ſolennẽ famã vel clamorẽ
ẽt ſi ſit frequẽs niſi ſit tanta quæ ſcandalum
generet, vel quę nõ poſſit ſine ſcandalo tole
rari. in ſecundo vero, ſcilicet qñ contra ſecu
larẽ priuatũ, eo caſu dicũt clamoſam, & fre-
quẽtẽ ſufficere ẽt ſi non generet ſcandalũ, &
vt ſcripſit. d. p. m. eo. tit. cum oporteat, ſuper
verbo, non ſubito due vices inducũt frequen
tiam allegat de vita, & honeſt. cler. monaſte-
ria, & de electio. venerabilem. in fi. Dicũt ta
men hoc totũ iudicis arbitrio relinquendũ.
Et in quolibet p̃miſſorum caſuũ dicunt for-
mã ſeruandã quæ habeť in decr. qualiter. 2.
eo. tit. & de ſimo. licet hely. vt videlicet iudex
per ſe vel alium deſcendat ad locum, & voca
bit eũ cõtra quẽ eſt inqſitio facienda, & ſi cõ
pareat túc tradet illi capitula ſuper qbus eſt
inqſitio facienda, & primo faciet illũ iurare
ſecundũ formã alteram decr. cum dilecti, eo
dem tit. circa quod vide qđ dixi ſupra eo. §.
46 verſic. ſi autem intereſt. Et † p̃ſtito iuramen
to ad inquiſita reſpondere, ſi confiteať cri-
men, hẽt intentum, & tunc cum ipſo agetur

de

de elect.innouit.vt et not.d.p.m.hoc eo.tit. qualiter. 2. ſup verbo reddere,nec poſſet eõ feſſionẽ impugnare quominus puniat,ex eo qđ nõ fuiſſet de illis infamatus, vel qa capi tula tradita nõ fuiſſent,vt eo.tit.c.1.lib.6.Si aũt neget crimẽ nõ puto neceſſe recipi hoc caſu teſtes ſup infamia qñ ipſa deferť, quia ipſa ſe exh.bet.& facit qđ dixi ſupra.eod. §. poſt prin.verſ.nec poſſet,& ibi rñdi ad dictũ Hoſt.ſed ſtatim recipiet teſtiũ iuramenta eo pſente,& ſubſequenter ipſoꝝ dicta,quoꝝ di ctorum, & teſtiũ nominũ copiã faciet illi cõ tra quem inquiritur, ſaluo quod de nomini

47 bus dicitur de hæretico.c.vlt.lib.6. & † om nis legitimę defenſionis facultas eidẽ reſer uabit vt tamen dicit ibi.d.p.m.leuiores ꝓba tiones ſufficiũt contra priuatũ quã cõtra pꝛ latum infra de ſimo.licet hely. de off. deleg. paſtoralis . in prin. de ſenten. excõicationis cum illorũ.§.ſi vero.Si contra regulare ꝓce deret,aut ad correctionẽ ſm regulam,& tũc dic vt ſupra.§.ſequitur,verſ. regularis. Aut vt remoueatur ab adminiſtratione. Et hoc caſu ſi contra Abb. vel priorem conuẽtualẽ, vel curam habentẽ auctoritate epiſcopi in ſtitutũ licet tunc ad vnguẽ nõ ſit pdicta for ma ſeruanda, quia illi poſſunt facilius à ſuis adminiſtrationibus amoueri.i.ex leuioribus cauſis, & p leuiores probationes item libe rius, qa nõ admittentꝰ tot exceptiones de ſi. licet hely.& eo.tit.qualiter.2.vti ſic exponit.

48 d.p.m.Eſt tñ in hoc ſeruandũ † vt is contra quẽ eſt facienda inqſitio vocetur vt ſe defen dat,vt eo.tit.c.2.de ſimo.p tuas. Si vero aga tur de ſimplici priore,officiali,vel ad obediẽ tiam tenẽte.talis ꝓ libito abbatis et ſiue cau ſa poterit amoueri,de ſtatu mona.cũ ad mo naſt.§.tales,& c.2.& de priuil.c.2.in fi.lib.6. Et eſt in hoc differentia qñ procedit ex offi cio, vt hic. qa tunc non inqrit de infamia, qa ipſa differtur.Itẽ qa iure.inqſitus,& non datꝰ libellus; ne ſit lit. cont. vt dixi ſupra in pced.ver.cum aũt. Si aũt contumaciter abeſ ſet fiat tunc quod dr infra. eod. §.verſ. ſed ſi contumaciter. Sed ſi prælatus diceret ſub dito,video te infamatum, & inqſitio multa hẽt diffugia volo qđ te purges, nunqd põt

49 hoc facere inuito eo vtique,qa † ꝓcedere po teſt quãcuq; via melius põt, aſſignare crimi nis veritatẽ ſeu pœnam 24.q.2.ecce.ff. ſi cer tum petatur. l. quidã,nec valeret appellatio contra pmiſſoꝝ aliqđ interpoſita, & prædi cta ſumi poſſent ex nota. in Spec. de inquiſ. §.nũc tractemus.in verſ.porro,& verſ.ſequẽ tibus,& p d.p.m.in præced.c.qualiter.2. De pœna aũt inffigenda crimine hoc modo ꝓ bato dic.vt ſupra eo.§.ver.ſi aũt p hmõi.nec tenet iudex, cũ hoc modo ꝓcedit ꝓcurato rẽ admittere,de quo dic,vt ſupra eo.§. verſ. nec puto,quæ aũt pmiſſa ſunt locũ ſibi ven dicãt in criminibus nõ notorijs,qa in noto rijs ſecus eſt.nam in illis nõ ſeruat aliqs iu diciarius ordo,n.ſi in hoc q ſup notorio de bẽt citari,& interrogari,& eo pñte vel con tumaciter abſente ſnia fieri de qbus ꝓ Guil. in Spec.de not.criminib.§.1.in princ.& §.vl

50 timo.p totum. Eſt aũt † & alia inqſitio ſpe cialis q fit debito officio vrgente,qñ ſ.ſupe rior hẽt electum vel poſtulatũ confirmare, quam inqſitionem et facit nulla infamia pꝛ cedente vel denunciatione pmiſſa, inqren do.ſ.de meritis electi, & ſtudijs eligentium, & electionis forma,vt 63.diſt.de Petro. 61. diſt.miramur.de electio.ſcriptum.& c.poſt quam.& c.cum nobis olim.& c.nihil eſt, & idem in conſecratione,& ordinatione epi,& cuiuslibet alterius clerici.23.diſt.q eps. 24. diſt.quando.75. diſt. ordinationis. idem et in matrimonio carnali.de clandeſt. deſpon. cap.3.Item vbicunque ex mero,& puro of ficio procedit iudex, in his maxime in qbus vertit animæ periculum. de iureiur. ad no ſtram.2.de off.ord.c.1.vt ſcripſit. d. p. m. in palleg.decr.qualiter.2.ſup verbo, pueniť de materia p Hoſt.in ſumma eo.tit.ſub rub.de inqſ.ſub rub.de criminibus ſine ordine pu

51 niendis.† An aũt poſſint teſtes compelli qñ iudex ꝓcedit,vel viſitando, vel confirman do,vel in capite,& in mẽbris inqrendo, vel contra certam pſonã ſup crimine de quo la borat infamia,tractat Guil.in Spec.de inq ſitione.§.nunc tractemus.in fin. vbi vr velle qđ non cogatur. Cuius contrariũ puto qñ inqrit tam in capite q in mẽbris,vel contra ſingularem pſonã fama deferente per decr. qualiter. 1. Item quia expedit reip. peccata nocentum eſſe nota. ſed qñ viſitat non de bet exigere iurm à principio per quod oc cultum conſtringat,ſed ex quo ſine iuramen to referunt aliqua corrigenda põt ſup his exigere iurm, vt no. de cenſib. Rom. §. ſa ne.lib. 6. Ipſius autem dictum poſſet locum hẽ cum confirmando inqrit quia præſumi

52 mus quẽlibet † bonũ,& idoneum niſi ꝓbe

tur contrarium.de ſcrut.in ord.fa. c.vno. &
de præſum.dudũ. An aũt admonitio quæ de
nunciationem debet præcedere fieri poſſit p
literas,uel nũcium abſenti tractat.d.p.m. de
ſimo.licet Hely.ſup correct.vbi tenet qđ ſic,
& idem Guil.in Spec.de denunc.§.1.alias 2.
53 verſ.quid ſi moriens. † Item an denuncians
plạtum debeat ab eccleſia hr̃e expenſas not.
in Spec.eod.tit.§.vlt.in prin. vſque ad verſic.
item pone.Nunquid aũt is contra quẽ facta
eſt inqſitio poſſit p familiares,vel cubicula-
rios,ſuos probare ſuam innocentiã, tractat.
Guil.in Spec.de inq.§.1.verſ. gñal'r. p c.12.
q.2.manifeſte.& c. ſeq. & 2.q.7.cũ paſtoris.
Vtrum aũt impetrante inquiſitionem re-
moto poſſit alter ipſam pſequi, tractatur in
Spec.de inq.§.1.verſ. quid ſi impetratio .de
quo dic vt ſcripſit d.p.m.in dec.cũ oporteat.
ſup fin.peñ.gl.Et an inquiſitore ſup qbuſdã
pronunciante expiret eius offiñ ſuper alijs
not.Ber.de re iud.cũ I.& A.& in Spec.de in-
quiſit.§.1. ver. & not. & vterque tenet ꝙ nõ
54 expirat. † An vero inqſitor atteſtationibus
publicatis poſſit ſuper eodem crimine iterũ
alios teſtes inducere,vel recipere,& de hoc p
d.p.m.in dec.fraternitatis. de teſtib. in 9. q.
& de teſtib.cũ clamor.& dic vt ibi, & de hoc
etiam in Spec.de inq.§.nunc tractemus.ver.
ſed nũquid publicatis,vbi tenet ꝙ poſſit vbi
ex officio pcedit, ſecus ſi aliquo pponente,
vel proſequente inquiſitionem, quia tunc te
neretur ſubornatio,& vt ibi not.poteſt inq-
ſitor ſi in aliquo minus bene proceſſerit il-
lud reuocare,& de nouo procedere, dic vt in
præd.dec.cum clam.ſcripſit d.p.m.Præmiſſa
autem in non notorijs locum ſibi vẽdicant,
de notorijs vero,& forma procedendi in ip-
ſis, uide quod plene ſcripſi in cõmento qđ
feci ſup decreta veſtra,de cohab.cler.& mul.
Qñ aũt delegationis litera impetratur ſub
hac forma mandamus qtũs vocatis qui fue-
rint euocandi ſuper propoſitis, & alijs nego
cijs contingentibus,inquiras quæ fuerint re
quirẽda &c. intelligitur negocium delegatũ
in modum iudicialis indaginis, non autẽ in
forma inquiſitionis ſimplicis,vt de iudic.ex-
hibita.& ibi not.in 3.gloſ.vnde d.p.m. poſt.
Vincen.ſcripſit ſuper ipſa gl.quod ex quo pa
tenter non conſtat ꝙ hmõi negociũ in mo-
dum cõmiſſionis cõmittatur, præſumitur ꝙ
in modũ iudicialis indaginis fiat cõmiſſio,
55 vbi ẽt dicit in fin. † ꝙ qñ fit cõmiſſio in mo-
dum ſimplicis inquiſitionis ſemper cõſueuit
in ipſa cõmiſſione poni de inſinuatione cla-
moſa. Remittit aũt ad no.in Spec.de inq. §.
1. verſ. quid ſi in litera. & de hoc ſcripſi in
mã reſcriptorum.§.in 2. vero caſu in fin.

SOLEMNIS, VTILIS, & quotidianus Tractatus de Excuſatore ſine mandato. Excellentiſſ. V. I. interpretis, & magni practici domini Antonij de Canario.

SVMMARIVM.

1 *Excuſator quis ſit, & qualiter diffiniatur.*
2 *Excuſatoris quale officium.*
Cauſæ quas excuſator allegare habet quomodo intelligendæ.
3 *Excuſator ſine mandato an poſſit eſſe minor etiã & mulier.*
Excuſationum triplex differentia.
4 *Excuſator ſine mandato ad quid admittatur, & quando. 5.*
Contumacia abſentis Dei præſentia ſuppletur.
5 *Iudex ex officio poteſt probationes inducere, & ſupplere.*
6 *Abſentiæ cauſa cur in quacunque cauſa per excuſatorem poſſit allegari. Item & innocentia.*
7 *Excuſator quid differat à procuratore, defenſore, & nuncio.*
Nuncius eſt inſtrumentum quo vox vnius vadit in alium.
8 *Excuſator nomine cuius verba concipere debeat.*
9 *Excuſator ſi non probat quod dicit, ad quid teneatur.*
10 *Exceptiones aduerſus excuſatorem quæ opponi poſſint.*
11 *Excuſator nunquid procuratorem poſſit conſtituere.*

EXcuſatoris materiã vtilẽ pſequor p
duas particulas, quarũ prima ponit
qõnes ꝯcernentes excuſatorẽ ſine mã
dato ſimplr̃ vſq; ad q.9. Secũda ponit qõnes
cõcernentes excuſatorẽ abñtiæ. vſq; ad finẽ.
1 Quæro igitur † primo quis ſit excuſator.
Rñdeo Spec.in tit.de his qui alie. no.in iud.
inter,ver.excuſator,dicit ꝙ excuſator eſt qui
ſine mãdato ad cauſam ad pponendas excu
ſationes,ſeu cãs abñtiæ nõ cauſas cauſæ ad-
mittitur,de elect.bonæ el 1.& Spec.in tit. de
exc.

excuſ.dicit ꝙ excuſator eſt is qui venit ad ꝑ
ponendum cauſas abſentiæ alicuius, qui nõ
poterat ratione ſui, vel cauſæ procuratorem
conſtituere, uel qui vocatus erat, vt ꝑſonalr̃
veniret, allegat prædictum ver.excuſ.de do-
lo, & cont.cum dilecti. Sed contra attende ꝙ
in 1. diſt. dicit ſine mandato, non ideo dr̃ ꝙ
cauſæ abſentiæ ꝑ procuratorem allegari nõ
poſſint, ſed quia ſi mandatum hr̃et ad propo
nendas cauſas abſentiæ foret procurator nõ
excuſator.ff.de proc.abſens. & d.c.veniens.
quod aũt dicit ad cauſam, quia cauſa multis
modis aſſumit᷑, vt not. Ioã. And.in c. cũ dil.
ſuper gl.cauſ.de acc. Et intellige pro iudicia-
li cõflictu certaꝝ perſonaꝝ quod dic.de ver.
ſig.c.forus.in verbo cauſa. Quod aũt ſubdit.
ad proponẽdas excuſationes, ſeu cauſas ab-
ſentiæ non cauſas cauſæ minus reſtringit ex
cuſatoris officium, qm̃ nõ ſolũ cauſas abſen
tiæ allegare poteſt, ſed ẽt cauſas cauſæ paten
tes peracta. amplius & cauſas abſentiæ, vt di
cam in ſeq.q. Quod aũt vltimum dr̃, admitti
tur, intellr̃ ſine mãdato vt præmiſerat, & ad-
de ſeu venerit, vt in ſeq. deſcriptione, quia ſi
non mittitur, venire põt, vt in dicta ſeq.q. di
cam. Quod aũt in ſecunda deſcriptione dr̃,
qui non poterat rõne ſui, vel cauſæ conſti-
tuere procurarorem, vel qui vocatus erat, vt
perſonaliter veniret, non eſt ſatis dictum, qa
licet poſſit citatus conſtituere procuratorẽ
ad cauſas cauſæ, vel ſit citat⁹ ſimplr̃ ꝙ veniat
non perſonalr̃, non ideo excluditur accuſa-
tor ad allegandũ abſentiam, vel innocentiã,
vt patebit in ſeq.q. Dic ergo ut prædicta effu
gias, ꝙ excuſator eſt ille q ſine mandato mit
titur, ſeu venit ad cauſam in iudicio ad alle-
gãdum cauſas abñtiæ, ſeu innocẽtiæ abñtis.

2 Secundo quæro, † quid ſit offm̃ excuſato-
ris, ſeu quas excuſationes proponere poſſit
excuſator ſine mandato hmõi. Rñdit Spec.
in tit.de exc.in fin.remittens ſe ad Inn. in c.
veniens.de acc.qui in prima gl.ut ẽt ibi eum
refert, & ſequitur Ioã.And. ſuper 2. gl.dicit
ꝙ offm̃ excuſatoris eſt allegare cauſas ab-
ſentiæ facti de proc. querelam. ff. de iud.l. ſi
prætor. Ad cauſas cauſæ neceſſarius eſt pro-
curator cum mandato, vel ſatiſdatione. Dicit
tñ ꝙ poſt lit.cont. in ciuilib. vel criminalib.
vel in alijs vbi proceditur lite non conteſt.iu
dex anteq̃ condemnet in defenſum cõtuma-
cem, admittet quemlibet allegantẽ iura cau-
ſæ ẽt minorem. & forte infamẽ.ff.de proc.l.
ſeruum quoque.§.pub.C.de proc.l. exig. in
fi.& in d.c.veniens. fuit admiſſus non h̃ñs
mandatum, nec ſatiſdans, nec perſona coniũ
cta ad cauſas cauſæ. Cauſas vero intelligit q̃
colligũtur ex actis in eadem cauſa habitis.
Non.n.credit poſſe ꝓducere teſtes, vel inſtña
vel alias defenſiones cum ꝓcurator non ſit.
Secus in cauſis abſentiæ quas probare põt,
& admittitur ẽt non ſatiſdans. Dicit ẽt ꝙ ex
cuſator non allegat cauſas abſentiæ de iure
puta, corã vobis non tenetur compatere, qa
excõicati eſtis, uel non ualet. hoc.n.non per
excuſatorem, ſed per ſeipm̃, vel procuratorẽ
proponere debet.de reſcr.ſuper literis Io. Et
ſm̃ prędicta intellr̃ dictum Guil. Anglici.qd'
idem Io.And.refert in tit.de defen.ſuꝑ rub.
dicens defenſorẽ ſine ſatiſdatione admitten-
dum ad allegandum cauſas abſentiæ, vʒ in-
3 tellige meri facti, † quod dictum Inn.decla-
rans Bart.in l.pen.§.ad crimen. de pub. iud.
in 2.parte illius.§. in mã excuſatoris ꝑmit-
tit ꝙ talis excuſator q non hẽt mandatũ, nõ
curat an ſit mulier, vel minor, vt not.in d. §.
pub. Item non tenetur ſatiſdare de rato. ita
no.ĩ l.in eo qd'.§.1.ff.de te.dub.& vult Inn.
in d.c.ven. Et demũ ſubdit ꝙ q̃dam ſunt ex-
cuſationes neceſſarię, quæ impediunt reũ ve
nire, vt puta, eſt infirmatus, vel carceratus ab
alio, vel non põt tranſire ꝑ iter. iſtæ cauſæ
pñt allegari ꝑ quemlibet, nec requiritur ꝙ ca-
ueat de rato, qa velit nolit, pur ſic eſt. quędã
ſunt excuſationes ꝓbabiles, quę cũ excuſant
à ueniendo ꝓbabilr̃, põt tñ venire ſi vult, vt
puta qa in illo loco habet inimicos, & ſic ex
cuſatur à veniendo, vt l.de ætate.ad Treb.de
leg.1.l.ſciendũ.§.1.tñ ſi vult venire põt, tũc
talis ſimplex excuſator non admittitur ſine
mandato ad allegandũ talem excuſationẽ,
qa neſcit qd abñs ille uelit. Quędã excuſa-
tiones ſunt mere volũtariæ, puta, qa tu non
es merus iudex, hoc caſu ſi reus vult põt pro
rogare iũriſdõnẽ, ideo excuſator nõ põt ꝓ-
ponere ſine mãdato, cũ hoc ꝯſiſtat in uolũta
te abſentis, ita intellr̃ d. c. & dcm̃ Innoc. ſm̃
4 Bart. Concluſio p̃dcõꝝ eſt, † ꝙ excuſator ad-
mittitur ſine mandato ad allegandũ ꝙ abñs
non põt cõparere, ſed non ꝙ nõ tenet. Am-
plius ex p̃dictis patet ꝙ excuſator ſine man
dato admittit᷑ ad allegãdũ cãs cauſæ, q̃ colli-
gunt᷑ ex actis in cadẽ cã factis, eo caſu quo in
abñtẽ põt diffinitiua ſñia ꝓmulgari in qua-
cunque cã ciuili, vel criminali, ſiue excuſator
hmõi

hmōi ſit maior, ſiue minor, maſculus, ſiue fœmina, & ēt infamis, ſiue q̄s ſit abſens cōtumaciter, ſiue nō cōtumaciter, & ſine ſatiſdatione ꝑ d. §. publ. & ꝑ d. l. exig. in fi. q̄a ſm Inn. quilibet admittit ad allegandū, & docendū q̄d de iure partis, q̄a partis abſentis contumacia Dei pſentia ſupplet. C. de iud. l. ꝓperandū. §. cum aūt. Et iudex non ſolum ꝓ ſe, ſed quemcunque alium veritatē quærere debet. Sed Bart. in d. § . publ. dictū Innoc. intelligit ꝙ vbicunque poteſt ſnīa diffinitiua ferri in abſentem quanticunque ſit cauſa. ſiue ſit ciuilis ſiue criminalis, pecuniaria, ſiue capitalis, quilibet admittit ſine mādato ad oſtēdendū de eius innocentia. Quod aūt d. §. loquaē in eo q̄ venit ſine mandato, vel cū mandato, maior ſit ſiue minor, maſculus, ſiue fœmina, ſeruus vel liber, cōiuncta pſona, vel nō, patet in verbo, à q̄buſcunque defendi, & in verbo, quemuis verba facientem pro eo. Adde ꝙ loquatur in qualibet cauſa, patet ex principio d. §. q̄d aūt loquaē ꝯtra allegantem innocentiam patet in verbo, & innocentiā allegantē. hanc lecturam ꝓbat Bart. q̄a ēt nemine hoc petente iudex poteſt, & debet hoc ex ſuo officio facere. vt in auth. q. ſemel. C. q̄uō, & q̄n iud. ibi. Perquiſita veritate. & in l. ampliorē. §. pe. C. de appell. licet gl. ibi dicat eſſe ſpeciale in cauſa appel. Sed ſpeciale eſt ꝙ in cauſa appellationis poſſit ferri ſnīa in abſentē, & ideo iudex inquirit veritatē ꝓ abſente, & ſi pōt ſuo offō, multo magis quouis veniēte, & de innocētia docēte. Et illud vr̄ velle Inn. in d. c. veniens. Adde vt patet ex rōnibus allegatis ꝑ eū. in quib. Bart. fundat ſe in d. §. 6.

5 Et ꝙ ex officio ſuo q̄n poteſt iudex ad diffinitiuam ſnīam diffinire poſſit parte abſente ꝓbationes inducere, & ſupplere tenuit Bar. in l. 1. C. vt quæ de. aduo. par. latius in l. 4. §. hæc aūt. ff. de dam. infe. & in diſputa. ſua, quę incipit, Iudex maleficiorū. & ff. de pœ. l. ſi nō defendant. & ff. de q̄ō. l. 1. §. ſi quis vltro. Et ſi dixeris, ꝓcurator in cauſis relegatione ſupra interuenire nō poteſt, vt no. in d. §. publ. & d. §. ad crimē, & d. c. veniens. Rn̄det Bart. quēlibet admitti ad innocentiā, nō ꝙ poſſit facere aliq̄d ꝑ q̄d abſenti pıudicetur, & ideo nō admittiē vt ꝓcurator q̄ nocet, & prodeſt domino, vt l. nō ſolū. ff. de proc. Sed tanq̄ q̄libet ad informandū iudicē ſecundū eū, in d. §. publ. & in d. §. ad crimē. & in extrauagā. ad reprimen. ſuper verbo, legitime. Nā ꝑ excuſatorē hmōi non deducitur aliq̄d ius abſentis, ſed ſolū ius publicum dixit Bal. in l. reos. circa fi. C. de accuſ. quia publ. vtilitatis eſt ab ſentes à quibuſcunque defendi, vt d. §. publ. Collige igitur quatuor caſus, ꝙ aut excuſator vult allegare cauſas cauſæ ſimpliciter. Aut cauſas cauſæ reſultantes ex actis in eadē cauſa factis. Aut cauſas innocētię ex cauſa in qua ad diffinitiuā ſnīam deueniri poteſt. Aut cauſas abſentiæ. Primo caſu nō pōt ſine mādato vel ſatiſdatione de rato, vel ēt cum mādato, & ſatiſdatione in cauſis à relegatione ſupra. Alijs tribus caſibus, pōt, vt patet ex prædictis. Et attendendum ꝙ differt allegare cauſas cauſæ reſultātes ex actis, & allegare cauſas innocētiæ. Quia primo caſu admittiē excuſator in oī cauſa. Secūdo demū in cauſa in qua poteſt ad diffinitiuam ſnīam deueniri, quia vtrūque iudex nemine fauente, ſeu allegāte ſimpliciter debet admittere vt patet ex ſuperius alleg. oī. n. caſu quo iudex teneē ſeu pōt, reqrere veritatē ex ſuo officio ꝓ abſente, & teneē admittere quēlibet defenſorē, vt probant rationes Inn. & Bar. ſupradictæ.

Tertio quæro iuxta ꝓximę dicta, † quare cauſa abſentiæ poteſt in quacunque cauſa allegari, & innocentiæ demū in cauſa in qua pōt ad diffinitiuā ſnīam deueniri. Rn̄deo q̄a allegatio cauſæ abſentiæ excludit dānū cōtumacię abſentis, vt ea allegata, & ꝓbata cauſa differaē, vt dicā in q. 27. quæ cōtumacia pōt eſſe ēt in cauſa in qua nō pōt ad diffinitiuā ſnīam cōtra abſentē deueniri, & ſic dānum cōtumaciæ q̄d multiplex eſſe poteſt, de dolo & cont. c. prout. & ꝑ totū, & in Spec. de contum. §. tunc dicimus. Allegatio aūt innocentiæ excludit condēnationē rei vt dicam in q. 11. quæ condēnatio locū habere nō pōt niſi in caſib. in q̄b. pōt ad diffinitiuā ſnīam deueniri, nō aūt excludit cōtumaciā, q̄a licet reus nō teneaē, ſeu nō deliquerit, nihilominus cōtumax eſſe poteſt, & dāna contumaciæ pati. 6

7 Quarto quęro † pro nominis intelligētia q̄d differat excuſator à ꝓcuratore, defenſore. & nuncio. Rn̄deo à ꝓcuratore differt, q̄a excuſator ſine mādato, vt dictū eſt in 1. q. ꝓcurator cū mādato q̄ ad excuſandū tm̄ cōſtitui pōt, vt ff. de ꝓc. abſens, & ad vnā rē ff. de ꝓc. l. j. §. 1. A defenſore aūt differt q̄a excuſator ad allegādū cās cauſæ reſultātes ex actis in eadē cauſa factis, & innocētiā rei, & cauſas abſentiæ, vt dictū eſt in 2. q. Defenſor aūt ad totam

totã cãm,vt not.Spe.in tit.de h's q alie.not. in iud.inter.§.1.ver.defenſor. De nũcio aũt qa excuſator cõcipit verba in perſona ſua,vt dicã in ſeq.q.Nũcius in ꝑſona dñi. Nũcius eſt velut pica,& organũ quo mediante vadit vox vnius ad aliũ,&nihil ꝑ ſe agit,ſed dñs ꝑ eũ velut ꝑ epiſt.ff.de ꝯſt.pec.l.q aũt.§.fin.cũ l.ſeq.vbi de hoc ꝑ gl.& Bart.& not. C. ſi qs alt.vel ſibi.l.multũ intereſt,in gl. in ver. põt. &Spec.in tit.de ꝓc.§.vt aũt.ver.&not.ꝙ large.Hoꝝ tñ.noium ſæpe vnũ ponit pro reliquo,& ꝓſertim ꝑ excuſatore nã ſepe excuſator idẽ ꝓcurator, vt d.c.veniẽs,dr̃ defenſor, vt d.§.publ.in gl.magna,& in §.ad crimẽ,& in l.in eo.§.1.ff.de reg.iu. Et dr̃ nũcius,vt d. c.bon.de el.& d.c.ven.de acc.Nam,& ꝓcurator dr̃ nũcius,ſed nõ ecõuerſo,vt d. Spec. in ver.& not.Ponunt ꝓprie,& iproprie ſm ſubiectam mãm,vt ex prædictis verbis patet.

8 Quinto quęro,†qualiter excuſator debet verba cõcipere, an videlicet in ꝑſona ſui vel rei cuius abſentiã vel innocẽtiã allegat.Rñde qđ debet cõcipere verba nomine ſuo ꝓprio.Cũ rõne publicæ vtilitatis nõ rõne vtilitatis priuatę admittat,vt d.§.publ.&humanitatis rõne qa qlibet homo debet alij bene facere.vt ff.de ſer.expor.l.ſeruus ea. Nã.n.ꝯſtituit cognitionẽ inter nos.ff.de iuſt.& iu.l. vt vim.&ff.de app.l.nõ tm̃.in verſ.humanitatis rõne,&qđ ibi no.in 1.gl.ſicut dicemus in tutore.ff.de his qb.vt indig.l.tutorẽ. & C. eo. ti.l.polla.& qđ ibi not.in 1.gl.in ver.pupilli nomine,& in cõiuncta ꝑſona. C. de proc.l. exig.Dicẽdo ego dico Titiũ accuſatũ, ſeu inquiſitũ abſentẽ ex tali caſu iuſta,& cõparere non poſſe,vel cũ fore innocentẽ, & terminũ ad ꝓbandũ peto.Sane,& ſi dicerem nomine Titij dico,&c.admitti debetẽ,vt d.l. nõ tm̃, qa intelligeret nomine Titij.id eſt ad vtilitatẽ Titij,vt not.in d.l.tutorẽ,& d.l.polla.ſi tñ ſimpliciter cõpareret,vt ꝑmiſi,maleſaceret iudex cogere eũ ad exprimendũ quo nomine ageret,&cõparere,vt dicit Inn.in ſimili.in c. cũ olim.de teſt.ſm Bart.in d.l.nõ tm̃.Ego cõſueui dicere cõparet talis excuſator, ſeu defenſor ſub ꝓprio noie, necnon excuſatorio ſeu defenſorio noie Titij,&tanq̃ vn9 de pplo &ꝑ intereſſe pub.&oi mel.mõ noie,& ca,& forma qb.magis,& melius poſſit, & debeat ꝯiũcti vel diuiſim,&c.vti ſi vno mõ poſſit excludi alio nõ excludat,& ꝯſuetudo in ꝓdictis amittit defenſorẽ quocunq; noie cõpareat.

9 Sexto quæro,† ad qđ teneat excuſator ſi non ꝓbat qđ deducit iudex ſup excuſatione ꝓpoſita põt procedere duobus modis. Vno mõ ſup excuſatione ſimplr̃ ꝓcedendo ad inſtantiã excuſatoris,& tũc excuſator non probans,de calũnia venit cõdẽnandus extra ordinẽ,ſicut dicimus in denũciatore ſuã denunciã corã iudice ꝓſequente. ff.ad Turp. l. ab acc.§.denũc.& ff.de cuſt.reo.l.diuus,vbi de hoc ꝑ Bart.& in c.fin.de cal.Ac ẽt debet cõdemnari in expenſis,ſicut condẽnat reus. vt no.C.q acc.nõ poſ.l.q de crimine, cum ſuo nomine compareat,vt dictũ eſt in prox.q.& ſicut cõparens in iudicio ſine mãdato. C. de proc.l.licet.& qđ ibi not.per Doct.Alio mõ põt ꝓcedere iudex ex ſuo offõ ꝑ inqſitionẽ ꝑꝑ illã excuſationẽ q̃ corã eo allegat,& tũc perinde hr̃ ac ſi iudex ex officio ſuo mero,& ſimplici moueret,& in nihilo excuſator tenetur.Quinetiam non prohibet eo caſu excuſator eſſe teſtis ſicut dicimus in denũciatore vt ſcripſit Bar.in d.l.diu9, qa dicto caſu iudiciũ totũ fundat in iudice inqrẽte,q tenet,& põt perquirere veritatẽ, vt dictum eſt in præc. q.

10 Septimo quæro, † Iuxta præmiſſa q̃ exceptiones opponi poſſunt contra excuſatorẽ. Rñſio patet ex dictis in ꝓcedendi.q. qa ſi iudex ꝓcedit ad inſtantiã excuſatoris opponi poterunt oẽs exceptiones q̃ opponi pñt contra perſonã accuſatoris ſeu cõtra perſonã illius q alieno noie cõparet, ſicut dicimus in denũciatore,de acc.c.licet Hely.&tenet Bar. in d.l.diuus.&ſic opponi poterit ꝙ eſt minor excõicatus,& ſilis ideo obſtat.l.exig.in fi. *r non* C.de proc.qa eſt ſpeciale ibi in filio ſm doc. q põt cõparere ſine mãdato ad plenã rñſionẽ in cauſa patris abſentis,in quã poterat ad diffinitiuã ꝓcedi licet foret minor, ergo ſecus in alijs, & iudex ad inſtantiã accuſatoris ſeu actoris,&ẽt ex ſuo offõ poterit talẽ excuſatorẽ repellere.ex ſuo tñ offõ poterit inqrere veritatẽ,& ſic ad ſui informationẽ audire minorẽ fœminã,& quẽcunq; allegantẽ,& ſic intellr̃ lect.Bar.in d.§.pub. & qđ dictũ eſt in 2.q.Et ex his ẽt patet ꝙ excuſatorem primo mõ ſumptũ iudex tenet admittere.Scđo aũt mõ aſſumptũ nõ niſi vt iformet, vt dictũ eſt.

11 Octauo quęro† an excuſator hmõi poſſit ꝯſtituere ꝓcuratorẽ ad excuſationẽ ꝓpoſitã ꝓſequẽdã.Rñdeo ꝙ ſic, qñ iudex ꝓcedit ad inſtantiam excuſatoris,cũ ad eum cauſæ periculum ſpectet,licet aliud ſit in ꝓcuratore, & tutore

tutore qui ante lit.cont.procuratorẽ non cõ ſtituunt. C.de proc.l.neque. vt cõcludit poſt multa argumenta, p, & ↄtra Spec. in tit.de p cur.§.1.ver. ſed nunqd defenſor q licet loquat in defenſore q ſatiſdedit iudicatũ ſolui idẽ in executore prędicto qui ſatiſdare nõ tenet, vt dcm̃ eſt in 2.q.p rõnes alle. per Spec. in d.ver.ſed nunqd defenſor.& in ꝓxima q.

1 Excuſator ſine mandato quomodo innocentiam proponere poßit.

2 Abſentis probata per excuſatorem innocentia, quid habet facere iudex.

3 Innocentia per excuſatorem in qua iudicij parte allegari poßit.

4 Excuſator nunquid poßit à grauamine, ſeu ſententia appellare.

Excuſator poſt latam ſententiam comparens vtrum poßit à ſententia appellare.

5 Excuſator appellãs pro eo qui ad ſupplicium ducitur nũquid poßit ſine mãdato ꝓſequi appellationẽ.

6 Innocentia poſt ſententiam in rem iudicatã trãſactam reo etiam inuito, an & quibus caſibus allegari poßit, & coràm quo iudice.

7 Excuſator abſentis quas excuſationes meri facti poßit allegare. 10.

8 Abſentiæ cauſa iuxta qua dicenda.

9 Excuſator abſentis qui metu ſupplicij aufugit nunquid admittendus.

11 Abſens quis dicatur, & abſentia quomodo probetur. 12.

13 Abſentia ſola nũquid ꝓbet impedimentũ iuſtũ.

14 Excuſator abſentis petens terminum citationis prorogari vt abſentem inueniat quẽ neſcit vbi ſit nunquid audiendus. Et quid ſi dicat ſe non inueniſſe. 15.

16 Impedimentum puri, & meri facti abſentis quõ probetur. Et an ſufficiat impedimenti ſemiplena probatio. 17.

18 Impeditus an teneatur excuſatorẽ mittere, quid iuris ſi mittatur.

19 Item ſi non mittat.

21 Excuſator allegans impedimẽtum facti præciſi, nunquid audiendus.

22 Excuſator in cauſa capitali, an ſatiſdare debeat de præſentando finita abſentiæ cauſa.

23 Procurator cum mandato generali nunquid abſentiæ cauſas proponere poßit.

24 Abſentiæ cauſa vtrum poßit inuito abſente allegari, & probari.

25 Excuſator nunquid poßit allegare eius abſentiã contra quem petitur ſententiæ executio.

Secunda Tractatus particula.

NOna qõ circa ſecundam partem cõcernentem qõnes allegantes cauſas
1 innocentiæ † qualiter innocentiam
poterit excuſator iſte proponere. Reſpõdeo illam per quam conſtet reum non deliqſſe, vt ſi condẽnatus, vel inqſitus de homicidio probaret hoĩem qui dicitur occiſus superuiuere, non aũt poſſet proponere innocẽtiam per quam conſtaret delictum cõmiſſum quacunque rõne non punibilem. puta qa occiſus poterat impune offendi, vel delictũ erat præſcriptum ex forma ſtatuti, & ſimilia, qm̃ id non poſſet iudex ex ſuo officio reo non properãte ſupplere, vt dixit Bart.ff. de pœ.l. abſentem.in 4.q.in §. neque per excuſatorẽ ſine mandato id deduci vt dictum eſt in q. 2.

2 Decimo quæro, † ꝓbata innocentia per excuſatorem qd hẽt facere iudex. Rñdeo ꝙ habet reũ abſentẽ abſoluere ſm Bart.in extrauag.ad reprim.ſup verbo, ad receptionẽ, alleg.C.de iud.l.prop.§.ſinaũt.& merito qa conſtito de innocentia ẽt nemine de innocentia ꝓponente, debet iudex reũ abſoluere vt.ff.de pœ.l.ſi nõ defendantur.& l.vnius.§. cogniturum.ff.de qõ.vt dictum eſt in 2.q.

3 Vndecimo quæro, † qñ poſſit innocẽtia allegari. Rñdeo in quacũque parte iudicij ẽt poſt publicationẽ ꝓceſſus, & poſt ↄclõnẽ in cauſa, cũ conſtita innocentia totũ iudicium reſilit in iudice inqrente, ſeu in cauſa cognoſcente. vt tenet Bart.ff.de q.l.1.§.ſi qs vltro. & l.4.§.hoc aũt iud.ff.de dam.inf.& in d.l.ſi non defendantur.& in diſputatione ſua. Iudex maleficiorum, allegat. in 2. quæſt.

4 Duodecimo qro, † an excuſator poſſit grauamine, ſeu à ſnĩa appellare. Rñdeo à grauamine, ſeu à ſnĩa interlocutoria in cã excuſationis planũ eſt poſſe appellare, qa ad eũ cãe piculũ ſpectat, vt dcm̃ eſt i 6.q. Idẽ à diffinitiua ſi ſubſcri.excuſ. ꝓpoſita iudex ſnĩam diffinitiuã ꝓmulgauerit eadẽ rõne. cũ i ea appellatiõis cã poſſit grauamẽ ſuũ releuare. ff. de app.l.1.& grauato rñr appellatio ſit ꝑmiſſa. C.ſi vt ſe ab hẽditate abſt.l.1.& de app.l. & in maiorib.ff.de app.à ſnĩa. Sed dubium eſt, an excuſator cõparens poſt latam ſnĩam poſſit à ſnĩa appellare. Rñdeo non niſi ꝓ eo qui ducitur ad mortem, & intra tp̃a q̃ ad appellandum largiuntur, quo caſu ẽt reo inuito quilibet humanitatis nõie appellare põt, ut l.

vt l.nõ tm̃.ff.de app.ergo C.de app.l.ad dictos.& C.de epi.aud.l.ad duos.q humanitatis rõne expoſita cõferẽ dicto caſu beneficiũ in inuitũ.vt notat in d.l.nõ tm̃,in gl.vlt.&ff. de reg.iur.l.inuito.& eo.tit.c.inuitũ lib.6.ꝑ Dyn.& ff.de neg.geſt.l.ſoluẽdo.ꝑ Bar.qđ in tereſſe humanitatis nõ attenderet in alio caſu,quo qs piudicare poſſet,vt dictis iurib.no.

Decimotertio quæro ꝓ intelligentia præmiſſe quæſtionis, & maiori declaratione no

5 ſtræ materię.† An excuſator appellãs ꝓ eo q ducit ad mortẽ poſſit appellationẽ ꝓſequi ſine mãdato.Rñdeo ꝓ concordia Bar. & Bal. q vident in dicta quæſtione contrarij,dic qđ ad plenã defenſionẽ non admittit ne proceſſus excuſatoris piudicet reo cui ius eſt acquiſitũ ꝑ appellationẽ.ff.an ꝑ aliũ cauſa app.l. 1.cõiuncto d.§.ad crimẽ,ſicut in cauſa principali,& ſic loqtur Bal. in d.l.addictos, in fi. C.de ep.aud.ad allegandũ aũt,& ꝓbãdũ cauſas innocentiæ bene admittit ſicut in cauſa principali.Et ſic loqtur Bal.in d.l.nõ tm̃.dũ ad prędicta alleg.Bar.in l.ſi nõ defendant.ff. ad pœn.& l.1.§.pen.ff.de qõ.Nã innocentia in cauſa capitali ẽt reo inuito allegari,& ꝓbari põt humanitatis rõne vt d.l.non tm̃, & quod ibi not.in vlt.gl.& dictum eſt ſupra.

Ex his patet qđ talis appellatio vtilis eſt, qa deuoluit cauſam ad ſuperiorẽ corã quo innocentia allegari,& ꝓbari poterit, qđ nõ poſſet cauſa ꝑ appellationẽ nõ deuoluta, & qa cũ mandato poterit proſequi cauſam ad plenã defenſionẽ ſicut in cauſa principali eũ reus ſit in vinculis.vt dicit Bald.in d.l.addictos,& tenet latius Bart.in d.l.ad crimẽ,& qa ſi iudex à quo vellet appellatione interpoſita ſniam exequi,poſſet excuſator ei de facto reſiſtere,qa ꝑ appellationẽ ablata eſt iuriſdictio iudici à quo ſm Inno.in c.ſi qñ de offic. deleg.quẽ allegat,& ſequitur Bal.in d.l.addictos, de epiſcopali audien. ad hoc l.ꝓhibitũ & quod ibi not.C.de iur.fiſc.lib.10.

6 Decimoquarto quæro, † An poſt ſniam in rẽ iudicatã tranſactã, poſſit excuſator rei innocẽtiã allegare, & ſi poſſit corã quo iudice. Rñdeo, qõ ꝓcedit in cauſis capitalib. in qb.poteſt innocentia,reo inuito,allegari, vt dictũ eſt in duab.proximis qõnib.qa in alijs facit ius.ff.de ſtatu homi.l.quantũ. In quib. cauſis capitalib.põt allegari innocentia poſt rẽ iudicatã inuito condẽnato ꝑ ipſum eõdẽ natũ.ff.de q.l.1.§.ſi qs vltro.& in Spe. de ac cu.§.ſeq tur.ver.ſed pone. licet hoc male Itali ci obſeruent.Dicit Io.And.ibi in additionibus ſic.Per quemlibet ẽt poſſet illã ex ſuo officio iudex inqrere. Sed in innocẽtia ꝓbata nõ poſſet iudex abſoluere. qa nõ põt ſniam corrigere.ff.de re iud.l.iudex poſtq,ſed debe ret principi reſcribere. vel petitionẽ dare in cõi, qa cõe nõ recognoſcit ſuperiorẽ vt d. l. 4.§.ſi.ff.de qõni.qđ ibi no.ꝑ Bar. Corã aũt iudice ad quẽ allegare innocentiã nõ poſſet, qa ad eũ non eſt iuriſdictio deuoluta neque deuolui poteſt.cũ ad appellandũ tpa ſint diuerſa vt dictũ eſt in proxima qõne.Poſſet tñ excuſator ꝑ viam ſupplicationis principem ſeu commune adire vt de iudice dictum eſt.

Decimoquinto, Circa tertiam partẽ qõnis excuſatoris allegãtis cauſas abſentiæ pu

7 ri,& præciſi facti,†Quas excuſationes meri, & præciſi facti poſſit allegare. Rñdeo illas q iuſtã hñt rõnem.vt d.l.inter.& d.l.pen.§. ad crimẽ.ff.de publ.iud.Exẽpla patent in l.2. ff. ſi qs cautio eũ duabus legib. ſequentib.vſq; ad.§.quantũ,vt ſi valitudine tẽpeſtatis maritimæ ſeu terreſtri,vt fluminis furore,detẽtione,carceratione,abſentia longinqua,puta vltra mare,& ſimilia,ꝑ quæ qs præciſe comparere nõ poſſet velit nolit vt dictũ eſt in 2. q. Oẽ.n.impedimẽtũ meri, & præciſi facti iuſtã abſentię rõnẽ habet vt in d.2.q.dictũ eſt, niſi cauſa impedimẽti fuerit vt ſtatim dicam.

8 Decimoſexto quæro,†Quid ſi impedimẽtũ meri, & præciſi facti cõtingit culpa abſentis,an cauſa abſentiæ dicat iuſta. Rñdeo,aut culpa eſt præordinata ad caſum cõtingẽtem. aut nõ primo caſu cauſa abſentiæ nõ eſt iuxta v.g.Si abſens fecit ſe capi à magiſtratu vel detineri à priuato,ne poſſet cõparere, vel ſuſpicione delicti ne citari poſſet iuit in partes lõginquas vt ff.ſi qs cautio.l.2.§ ſi.ibi, nã ipſe hoc affectauit vel cãm ꝓſtitit nõ ꝓderit exceptio,Secũdo caſu ſic, vbi abñs deliqt in loco in quo reſidebat,& ꝑ delictũ captus, & in carcerat' eſt à magſtratu,vel trãſiuit ꝑ territoria hoſtiũ,& captus eſt.nã talis culpa non fuit ꝓordinata ad hũc caſũ ſeu effectũ vt cõparere nõ poſſet,vnde abñti nõ eſt imputanda,vt ff.ad l.Rhod.de iactu l.ſi vehẽda.§.1.& ibi not.ff.de imp.in reb.dot.factis.l.an in totũ,ſiue iuſte detineat ſiue iniuſte,& ſiue ꝑ magiſtratũ iuriſdictionẽ hñtẽ,ſiue ꝑ priuatũ vt d.§ ſi.in prin.per quem ibi hoc tenet Bar.& Spec.in tit.de acc.§.pen.verſ.item quæritur

&

& melius in verſ.quod ſi quis in additio.Io. And.vbi vult ꝙ defenſor poteſt allegare abſentiã banniti de alio maleficio,&ꝑꝑ ipſum maleficiũ abſentis. Sed ſi foret abſens ſuſpicione maleficij de quo inquirit dicã ſtatim.

9 Decimoſeptimo quæro,† q d ſi ſuſpicione delicti reus ſe abſentauit,& caſu cõtingẽte ſi ne ſui culpa cõparere non põt verbi gra,delinquens timens ꝑꝑ delictũ capitale de quo diffamabaẽ,ne caperet aufugit de ciuitate, & eius territorio,& iuit ad ciuitatẽ vicinã, vbi ꝑꝑ inimicitias poſt eius acceſſum ſurgentes inter ciuitatẽ originis in qua dr̃ deliquiſſe in illa ad quã ſe cõtulit captus eſt,& in carceribus poſitus. An allegãs eius abſentiã ꝑ ptãẽ de maleficio inqrentẽ debeat admitti. Hic caſus,& ſequens in proxima qõne dederũt cauſam huic ſummulæ. Videbat.n.ꝙ ſic. qa culpa fugæ nõ tẽdebat ad inimicitiã, & capturã hmõi.vt dictũ eſt in pcedenti ꝓxima.q. Sed rñdebatur ꝙ licet abſentia ſit excuſabilis ꝑꝑ culpã fugæ tendentẽ ad non comparendum, multa allegata fuerũt ꝓ,&cõtra. Finalr̃ puto ꝙadmitti debuit excuſator. qm̃ excuſatio puri,& pciſi facti admitti debet vt d.§. ad crimẽ.& dictũ eſt in 2.q.& d.§.publ.nõ obſtãte culpa fugæ qa illa militaret ſi ſola adeſſet.vt dictũ eſt in ꝓxima q. Nã eo caſu ideo excuſator nõ admittiẽ, qa fugã affectauit, & cauſa fugæ fuit.vt d.§.fi.Sed caſus contingens capturę eũ excuſat.qa illã nõ affectauit neque cauſam ꝑſtitit. Et ſi dicaẽ caſus contingit ꝑꝑ fugam. Rñdetur qđ fuga non debet conſiderari,qa non tendebat ad dictũ caſum, vt in ꝓxima qõ.dictũ eſt. Rurſum fuga nõ reddit eũ contumacẽ,cõfeſſum,vel conuictum. licet reddat eũ de maleficio ſuſpectũ. vt not. per Cyn.C.de rapt.vir.l.1.ꝑ Bart.in l.ex Corni ff.ad ſyll.& ꝑ Io.And.in tit.de pтæſum.in §. ſpecies.verſ.violenta in additio.Spec.& dixit plene in tract.de qõ.& torm.§.2.q.7. & abſentia prædicta habet duplicẽ cauſam abſentio,vꝫ fugæ,& capturæ prima iniuſta,ſecũda iuſta. Et ſufficit vna cauſa iuſta vt d.l.inter.in verbo,iuſta rõne,quæ non tollitur ꝑ iniuſtã. Et qa ſi poſt primam citationẽ fugeret,oporteret eum iterũ citari.nec illa fuga eũ reddet cotumacẽ pro alijs citationib.vt not.de dolo,& cont. c.2.in gl.videbiẽ,lib.6.C.quõ.& quan.iud.l.ea quæ in fi. Oportet citari ergo vt cõpareat,& cõparere poſſit. & eius abſentiã allegari.nec fuga concludit neceſſario ꝙ citatus nolit cõparere,& q hodie fugiẽdo cõparere non vult cras citatus velle cõparere poterit,qa volũtas eſt ambulatoria. ff.de adimen.leg.l.4.& ſufficit impedimentum facti abſq; eo quod appareat, an velit cõparere ſi impedimẽtũ ceſſaret,aliter nõ excuſareẽ abñtia facti ſi de volũtate,nõ quod iura non reqrãr,vt d.l.inter.& d.§.ad crimẽ.& d.§.publice,&d.c.veniẽs.impedimẽtũ igr̃ ſolius abſentiæ in caſu ꝓpoſito allegari non põt, ſed impedimẽtũ captiuitatis ſubſecutæ ꝑꝑ inimicitiam inter dictas ciuitates exortum ſic.

10 Decimooctauo quæro † retẽtis terminis qõnis ꝓxime pcedentis ꝙ ſi retentus,& captus nõ valens exire de carceribus alio modo,ꝓmiſit ſub graui pœna nõ recedere de ciuitate,& fideiuſſores dedit,an excuſator allegãs detentionẽ carcerationẽ, ꝓmiſſionem, fideiuſſionẽ hmõi ſine mandato admittitur. Rñdeo non, qa talia impedimẽta non ſunt meri facti,ſed iuris, q̃ allegari non pñt ꝑ defenſorẽ ſine mãdato,vt dcm̃ eſt in 2.q. Non enim dicto caſu teneẽ abñs facto pciſo, ſed obligatione de nõ recedẽdo, qua nõ obſtãte cõparere põt ſi velit,& forſan teneẽ.cum ꝑꝑ delictũ grauius,ſeu capitale citeẽ, de quo de re iud.l.ꝯtumacia.§.pœnes.& l.2.§.exhibendũ.ff.de cuſt.reo.ꝑ Bart.in diſputatione ſua ſtatuto ciuitatis Lucanæ cauet. Amplius idẽ foret dicẽdum ſi excuſator allegaret ragunamẽtũ guerræ inter dictas ciuitates exortæ. qm̃ impedimẽtũ guerrę nõ eſt meri facti,ſed iuris,dũ nõ allegat,ꝙ nõ poſſit pciſe, ſed ꝙ nõ tenetur ꝑꝑ guerram,vt dcm̃ eſt. Quin et ꝑꝑ cões guerras patriæ non excuſaẽ quis à cõparendo,cum cõparere poſſit, maxime eũ ſaluo cõductu.teneẽ dñi de Rota coꝶ ꝯcluſ. 327.ꝑ d.c.dilecti.in verbo,diſcrimina viaꝝ, de dolo, & cont.ꝑꝑ inimicitias aũt perſonales,& capitales bene excuſanẽ vt lite non cõteſt.c.accedens. de re iud.cle.paſtor.illas tamen non poſſet excuſator ſine mandato ꝓponere. qa non ſunt meri facti,vt dictũ eſt.

11 Decimonono quęro †q s dicatur abſens. Rñdeo.abſens cẽ in ꝓpoſito q abeſt à ciuitate meꝶ imperium hñte,ſicut olim à ꝓuincia,de pœnis l.abñtem,in prin.C.de accuſ.l.abñtem. C.de adult.ſi quõdam.ff.eo.l.ſi maritus.§.l.Iul.& qđ ibi not. Ad hoc vt q s dicatur abñs facit quod ſcripſit Bart.ff.de damno inf.l.4.§.prætor ait.& l.quamuis. in v.q.& de ver.obl.l.1.in princ. & d.§. lex Iulia.

& Bald.in l.fin.§.vbi autem,lo.1.C.de bon. quę lib.ad hoc l.abeſſe ff.de quib.cau.maio. & l.præſes,cum ſeq.cũ gl.ſua.ff. de procur.

12 Vigeſimo quæro † qualiter probet abſentia huiuſmodi.Reſpondeo,probatur per famã.vt no.Spec.tit.de accuſatore.§.1.ver. ſed q̃d ſi iſte.Sola enim fama,& vulgi opinio ſufficit in tali probatione dicit Bart.in extrauagãti ad reprimendã in verbo,per edictũ,per tex.in auth. de exhibendis,& introducendis reis.§.ſi vero,col.5.Itẽ iudex põt,&debet de abſentia ſe informare, & id examine in quã terram abijſſe dr̃ per dictum tex.ex eo enim ꝙ dicit abijſſe dicitur apparet qđ ſufficiat ſola fama,vel vulgi opinio,&põt ſe informare iudex ẽt ſummatim,& parte nõ citata,ſecundũ Bart.in dicto verbo,& per edictũ.Rurſum probari poteſt ꝑ diſcuſſionẽ fiendã per nunciũ ſeu nũcios.nã ſicut fit de bonis,ita de ꝑſonis ſecundũ Bart.in d.§.ꝑtor.& ff.de lega. 2.l.cum q̃dam. Ad hoc ꝙ dicitur in probatione negatiuæ in l.hoc iure.ff.de verb. oblig.per Bart.& de accuſ.c.ſuper his,ꝑ Innoc.

13 Vigeſimoprimo q̃ro † an ſola abſentia ꝓbet iuſtũ impedimentũ,Rñdeo nõ,niſi cõcludat iuſtam rõnem vt d.l.inter.§.ad crimẽ. & d.§.publice.& d.c.veniens. Iuſtam autem rationem concludit ſi ex illa inſurgat impedimentũ.vt comparere non poſſet,vt q̃a ſit abſens vltra mare,vel in loco ita remoto,ꝙ cõparere nõ poſſet ad ſe excuſandũ,vt dictũ eſt in 2.q.& ꝓpterea oportet ꝙ probet fama abſentiæ in quã terrã abijſſe dicat, vt dictũ eſt in ꝓxima quæſtione, vt ſic cõcludat neceſſario iuſtã abſentiã,& abſentiæ rationem,ſimplex enim probatio abſentię nihil cõcludere velut incerta ꝓbatio.de probatio. c.in præſentia.C.vnde liberi.l.non hoc.poſſet.n.eſſe abſens in loco vicino,& ſic cõparere poſſet, &proceſſus notitiã hr̃e.ſicut dicimus de citato ad domum , vt ſubdam in quæſtione 29.

14 Vigeſimoſecundo quæro † iuxta ꝑmiſſa. Excuſator ignorãs in quo loco citatus ſit abſens cõparet,& allegat abſentiã,& petit terminũ citationis rei ꝓrogari, vt poſſit inuenire abſentẽ,q̃a ignorat vbi ſit.an debeat audiri. Rñdeo ſic,faciẽdo primo fidẽ de citatione,ſm ea quæ dixi in 20.quæſtione.quo facto debet ei terminus aſſignari,vt eum inueniat,& ei denũciet,vt C. vbi de crimine agi oportet.auth.qua in ꝓuincia,ſm Bart.in extrauagãti ad reprimendũ in verbo,ꝑ edictũ.

15 Vigeſimotertio q̃ro † q̃d ſi excuſator dicit ſe diligẽter inquiſiuiſſe, & nõ potuiſſe inuenire vbi foret. Rñdeo iudex ꝓcederet tanq̃ ꝯtra cõtumacẽ. Nã poſt illã dilationẽ,ſiue veniat vel mittat legitime audit ac ſi fec. vt d. auth. qua in ꝓuincia ſm Bar.in d.verbo,ꝑ edictũ.

Vigeſimoquarto quæro dictũ eſt qualiter probetur impedimẽtum ſurgens ex abſñtia.

16 † Qualiter ꝓbetur impedimẽtum meri facti abſentis pone carcerationis,& ſimiliũ. Rñdeo. Iac.de Are.& quidã alij vñr voluiſſe ꝙ debeat ꝓbari plene ꝑ teſtes , vel inſtrã.ff.de re mil.l.3.§.q ad diẽ. & l.q cõmeatũ.6.q.1. ꝑñtum.de reſ.in int.c.ex lris . Spec.in tit.de appel.§.nũc br̃.ver.q̃d ergo,vr̃ dicere ꝙ ſufficiat iurm, quod tenuiſſe vr̃ Bart.ff.de excuſ. tut.l.ſcire oportet.§.ſufficit, allegat de elec. q̃a ꝑꝑ circa ſi. ad quod 22.q.1.c.1.& maxime cũ vno teſte.de ꝓcur.ex inſinuatione,vr̃ enim ꝙ hoc caſu ſufficiat ꝓbõ ſemiplena.vt d.c.ex lris,& d.c.cum Berthol. Io.And.in d. ver.q̃d ergo.in addit Spec.vr̃ velle ꝙ ſi ꝓbõ habet fieri de loco vicino req̃ritur plena ꝓbatio,alias ſufficit iurm. Finaliter Gul.vt refert,& ſeq̃tur Bart.in l.2.§.quod diximus.ff. ſi q̃s cautio.Hoſt.Arch.& Io.And.in c.1. de dolo,& cont.lib.6.tenet hoc relinquẽdũ arbitrio iudicãtis, q̃ habet ꝯſiderare qualitatẽ ꝑſonæ,& impedimẽtum quod ꝓponitur,& alia adminicula, & ſm qualitatem q̃nq; exiget plenam ꝓbõnem,q̃nque exiget iurm.de iureiur.c.fin.& quod metus cauſa cap.fin. & quod notatur.96.diſt.tanta.in gl.ord. quod ſm præfatos Doct.quod ẽt ſane intelligenti voluerit Iac. de Are.Spec. Io.And. & Bart. in præall.locis.Et prędicta ꝓcedunt in prin. In excuſatore aũt ſi notitiam hr̃et abſentiæ, & impedimenti ꝑ veritatem idem putarem, cum nomine ſuo compareat . vt dictum eſt in 5.q̃õ. Si vero certam notitiam non hr̃et oportet eum probare ꝑ famam ſicut de impedimento longinquo abſentiæ dictum eſt in 20.q. vel ad alias cõiecturas cum ſufficiat probatio per coniecturas vt dictum eſt .

17 Vigeſimoquinto quæro. † An ſufficiat ſemiplena ꝓbõ impedimẽti.Exẽplũ conſtat ꝙ ꝑ mare fuit tẽpeſtas.ita ꝙ nõ potuit tali tempore nauigari.Bart.in l.2.§.q̃d diximus.ff.ſi q̃s cautio.dicit ꝙ nõ.Immo.debet ꝓbari q̃d ipſe,de domo ſua receſſit , & tꝑe debito fuit ad mare . & eo tꝑe tẽpeſtas fuit in mari,ꝑꝑ quam fuit ita impeditus,q̃d venire non potuit.

tuit.ff.de re mil.l.q cōmeatus. Vnde eſt con
ſuetudo q in terris maritimis fiat ꝓteſtatio
q p p impedimētū maris nō poſſit trāſire, cū
ipſe ſit ibi cauſa trāſeundi ſm Bar. Qđ dictū
ꝓcedit qñ ex alio facto vel nō facto eſt præ
ſumptio cōtra eū, qđ ſi ceſſaſſet impedimen-
tū non veniſſet, vt in exēplo Bart. quo nō ac
cedens ad mare præſumit cōparere voluiſſe.
qa impedimentū cōparere volentis abſentē
nō excuſat, ſicut ſi alia pſumptio nō reſultat.
vt qa ſit in ciuitate iuxta mare poſita, vel in
carcerib. qa tunc ſufficit ꝓbō ſolius impedi-
mēti. q3 nemo pſumit ſuā defenſionē omitte
re, vt dixi in 17.q. Tutū tñ foret quod ꝓteſta
ret vt ſupra, vt dicimus in debitore ad certā
diem, vt excuſetur à mora p lapſum diei. ff.
de conſtit. pec. l. item illa per Bart.

18 Vigeſimoſexto quæro. † An impeditus
hmōi teneat mittere excuſatorē, attēde q ꝓ
cedit qñ non teneť mittere excuſatorē qđ eſt
regulare de quo p Doct. C. de reſt. mil. l. 1. &
2. §. ſi quis in iud. ff. ſi quis cau. p Gul. & Bar.
& de ꝓc. c. quer. & de dolo, & cont. c. cū dil. &
p Doct. & gl. Rñdeo ſic, vt notat in c. quer. in
gl. in verbo, detentus, & in d. c. cū dilecti. in
gl. magna ſuper verbo reſponſalem.

19 Vigeſimoſeptimo quæro. † Quid ſi excu
ſator mittať vel veniat, & ꝓbet iuſtā rōnē ſeu
iuſtū impedimentū abſentis. Rñdeo iudiciū
differt. ff. de iud. l. ſi prætor. ff. ſi quis cautio.
l. 2. §. ſi quis in iudic. de elect. bonæ. de dolo.
& cont. cap. cum dilecti. & d. c. veniens.

20 Vigeſimooctauo qro. † Quid ſi non mit
tit excuſatorem vel nō veniat excuſator pro
abſente. Rñdeo ſiue non mittat. quia nō poſ
ſit. ſiue non mittat qa negligit, tenet ꝓceſſus
cōtra abſentē. ſed reſcinditur p reſtōnē. Sed
ſi cōpareret excuſator, & de impedimēto do
ceret ꝓceſſus foret ipſe iure nullus vt not. ff.
de re iud. l. quęſitum p gl. & Bar. in d. l. 2. §. ſi
quis in iud. & in d. c. quer. & in d. c. cum dil.

21 Vigeſimonono quæro, † Quid ſi excuſa-
tor allegat quod citatio nō poteſt peruenire
in notitiam abſentis, vel aliud impedimentū
pciſi facti, iudex vltra ꝓcedit. An valeat pro-
ceſſus. Rñdeo ſic niſi excuſator obtulerit ſe
ꝓbatuꝝ, & iudex contēpſerit. de appel. c. in-
terpoſita. Saluum tñ eſt ius parti petendi re-
ſtitutionē ex cauſa iniuſtæ abſentiæ. C. qūo,
& qñ iudex l. ab eo. ff. de in integrū reſt. l. fi.
& ibi notať. Non. n. eſt neceſſe ad validitatē
ꝓceſſus qđ citatio ꝑueniat in notitiā citati
niſi iudici cōſtet de impedimento, vel p eum
ſteterit quo minus cōſtaret ſm Bart. in extra
uagāti ad reprimendū. in verbo, neglexerit.

22 Trigeſimo quęro. † Excuſator in cauſa ca
pitali allegat cauſas abſentię. iudex vult q ſa
tiſdet de illo pręſentādo tpe quo iuſta cauſa
abſentiæ poterat eſſe finita. An id teneatur.
Rñdeo nō qa nulla lex hoc dicit. Facit. ff. de
coll. illic. l. 3. in fi. de trāſ. c. 2. de ſent. excō. 15
q. lib. 6. ſm. Io. And. hāc qōnē latius ꝓſequē
tem, & vt præmittitur concludentem in tit.
de defenſore ſuper rubr. in additionib. Spec.

23 Trigeſimoprimo quæro. † Abſens impe
ditus impedimēto puri facti cōſtituit ꝓcura
torē ad agēdū, & defendēdū in cā capitali ſed
nō excuſandū ſeu allegādū cauſas abſentiæ.
An poterit illas cauſas ꝓponere. Rñdeo q
nō hēt dubiū, qa ſi pōt ſine mandato, multo
fortius cū mādato gñali. Sed dubiū foret an
poſſet cās abſentiæ iuris ꝓponere cū ad eas
ꝓponēdas nō fuerit expreſſe, & ſpāliť cōſtitu
tus. quod non facit ad noſtrū opuſculū quo
ſolū de excuſatore ſiue mādato agimus. Dñi
tñ de Rota coꝝ cōcluſione 326. tenēt quod
ſic. Adde rōnem, qa habens certam formam
mandati fecit aliqd quod valet nō eſt contra
ſed iuxta mandatū, vt ad ꝓpoſitum dicit Io.
And. in tit. de excuſatore, ſuper rub. in Spec.

24 Trigeſimoſecūdo qro. † An cauſę poſſint
cōtra volūtatē rei allegari, & ꝓbari. Rñdeo
nō, cū p allegationem cauſaꝝ abſentiæ ſola
cōtumacia excludať vt dictū eſt in 26. q. quæ
cōtumacia volēte reo excludi non pōt. Sicut
dicimus in coniunctu pſona quæ contra vo
luntatē dñi non admittiť, vt notať in Spec. de
con. perſ. verſ. licet aūt, & verſ. itē qđ agit cō
tra voluntatē, licet ad allegandum cauſam in
nocentiæ excuſator reo inuito admittatur,
ff. de pœ. l. ſi nō def. ff. de q. l. 1. §. ſi qs vlt. pa-
tet ex dictis in 12. q. cum duab. ſeq. Rō drīæ
eſt, qa pęna cōtumacię reſpicit annotationē
bonoꝝ ſeu dānū burſale, pœna innocētiæ re
ſpicit pſonā cuius correus dñs nō eſt ff. ad l.
lib. homo. ff. de app. l. non tm. Si tñ pœna no
centis reſpiceret burſale damnum nō poſſet
abſentia innocentiæ allegari inuito abſente,
qa pōt pati ſe dānati, Rurſus ſi abſens poſſet
dānari ad mortē ex forma ſtatuti, nō poſſet
pponi cauſa abſentiæ eo inuito; qa cauſa ab
ſentiæ nō excludit delictū, ſed innocētia ſic.

25 Trigeſimotertio. † An excuſator poſſit al
legare abſētiā eius cōtra quē petiť executio
ſententiæ.

ſniæ. Aduerte pro deciſione huius qõnis Io. And. in tit de exec. ſent. §. fin. ſuper ver. 12. in additionib. Spec. quærit an petens execu tionem ſniæ neceſſe habeat admittere defen ſorem qui offert pro ↄdẽnato, & poſt argumenta ꝓ & contra cõcludit per l. 1. ff. de fide inſtr. l. fideiuſſ. pro vend. & l. an tñ, in prin. ff. de iud. ſolui. ver. condẽnato fideiuſſore reus ad defenſionem non admittit, ꝙ admittit ſi facere velit quod facit dñs, & aliquantulum plus. ſ. ſatisdare. Et ſi hoc faciet recte defendet. ff. de proc. l. ſed & hæc. §. def. & l. fi. de iu. l. recte def. Sed dñs aut ſolueret, aut annullaret ſñiam. Ad hoc ergo faciendũ admittẽdus eſt defenſor. Audiet ergo dicens actorẽ hñe rem petitã vt ſeqtur ver. 17. vel ſi aliam exceptionem doli opponere ſit paratus, & ꝓbare. In his. n. & ſimilibus hoc expreſſo à iudice in alijs non ſed fiet executio. C. de app. l. ſi contra maiorẽ. ſi. n. vellet litẽ conteſtari ſup actione iudicati, vel facere ꝙ dñs non poſſet non admitteret̃ ſm Io. And. Ad propoſitam ergo qõnem ſi excuſator allegaret cauſas ab ſentiæ neceſſarias, quas allegare põt, vt dcm̃ eſt in 2. q. ad finem, ꝙ ↄdẽnatus poſſet apponere, & probare exceptiones q̃ ſñiam annullarent, vel ad fineẽ ut ſolueret audiet, alr̃ nõ. Opponere añt illas excuſator nõ poſſet ſine ſatiſdatione de rato. Et merito, qa aliud eſt allegare abſentiam ad finẽ differendæ executionis qđ licet. Aliud opponere exceptiones doli metus, & ſimilia ꝑ abñtiã, ad finẽ tollẽdæ executionis, qđ nõ licet ſine mãdato, vel ſatiſdatiõe, qa neſcit an dñs velit illas opponere, vt dcm̃ eſt ĩ 2. q. Poſſet tñ ꝓbare ꝙ ſñia fuerit ſatisfacta ne bis fiat executio, ſicut in principali põt ꝓbari debitũ qđ petit̃ ſatisfactũ ĩ cã in qua ad diffinitiuã deueniri põt, ꝑ ea q̃ dicta ſunt in d. 2. q. & 3. Et ſi ꝓbaret ꝓnũciaret̃ ſñiam nõ mereri executionẽ ſicut in principali abſolueret̃ reus, vt dcm̃ eſt ĩ 10. q. Et ſi nõ ꝓbaret puniretur, & ↄdẽnaretur ĩ expẽſis, vt in principali dcm̃ eſt in 6. q. Concludc ꝙ excuſator admittet̃ ad allegandã abſentiã vt dñs poſſit opponere exceptiones ſi bi de iure, vel ſm formã ſtatuti cõpetẽtes cõtra ſententiæ executionem, nõ alias, vt dixi.

Explicit ꝑ ꝑdicta tract. de Excuſ. ſine mãdato, editus ꝑ exımiũ, ac ſclariſſ. V. I. D. D. Antonium de Canario, cuius aĩa requieſcat in pace, quẽ edidit Anno Natiuitatis D. N. Ieſu Xpi. 1446.

Sequuntur duo conſilia in eadem materia Excuſatoris, quæ cum reperiremus ſcripta in copia in fine ſupraſcripti tractatus, Cum ſint excellentiſſ. doct. Conueniens viſum fuit imprimere.

Cõſilium D. Mariani Socini Señ. ſup Excuſatore abſentis recipiẽdo.

Omnipotens Deus adſit, Spũs ſanctus illuminet intellectum. Prædictam dubõnem in hmõi caſibus per Señ ſes iudices ad punienda maleficia deputatos frequẽter dubõnẽ fieri intellexi. Apud quos ex duplici capite dubõ oriebatur. Primo ꝑ ea quæ traduntur in l. pen. §. ad crimen. ff. de pub. iud. & in l. ſeruũ quoq;. §. pub. ff. de ꝓc. in c. ven. de acc. vbi hanc mãm latiſſime tractaui. & in l. reos. C. de acc. Secundo oriebat̃ dubõ vigore prædicti ſtatuti diſponentis ꝙ teſtes non poſſint produci niſi per principales. & in pñcia recordor ꝙ in quatuor cauſis obtinui ꝙ admitteretur quis ad ꝓbandũ innocentiam abñtis rõne intereſſe reip. cuius intereſt potius nocentem abſoluere, q̃ in nocentem ↄdemnare. ut l. abſ. ff. de pœ. & in d. l. reos cum ſimilib. Prima fuit q̃dam cauſa Saluatoris de Petra Mala, q ſuper platea interfecit Ludouicum de Forliuio ↄductorem gẽtium armorꝝ, quem dñs Thomas Doccij, & ego defendimus faciendo comparere defenſorem ꝓ ſuo principali intereſſe reip. ne innocens ↄdemnaretur, & ſic fuit liberatus, & apparet liberatio, & abſolutio in archiuo publico. Secunda cauſa fuit cuiuſdã Nicolai Antonij manumiſſi q adhuc viuit, & mihi uicinus. Et ſi nũc eſſet in ciuitate ſcio ꝙ habet proceſſum, & ↄſilium meũ pœnes ſe. qđ ad vos transmitterẽ, & pro poſſe conabor cras hñe. Tertia fuit cuiuſdã Antonij mediarij Gaſparis Petri de Verdellis. Quarta fuit duorꝝ Mediariorꝝ Benedicti Blaſij Roberti, qui interfecerunt quendam virum ſatis robuſtum & fortem, qui uocabatur Nanes de Surra. quorum omnes abſolutiones poſſumus videre in archiuo publico Bicherne. Et ſi diceretur non eſſe iudicandum exemplis, ego fateor. ſed tñ hoc dixi vt cognoſcatur ſtilus, & practica. immo etiam conſuetudo q̃ eſt optima legum interpres. vt l. minime, & l. inueterata. ff de leg. in c. dil. de conceſſ. præbendæ cum alijs vulgarib. Sed omittendo exempla, dico, quod illud eſt clariſſimum de iure, qm̃

quotieſcunque contra abſentem poteſt procedi ad ſententiam diffinitiuam admittitur excuſator pro abſente, ne abſens indebite condemnetur. Hoc uoluit Do. Ant. de Butr. in d. c. veniens per e. ſuper his, de accuſat. Vnde licet non poſſit interuenire procurator, tñ poteſt interuenire excuſator. Admittitur.n.defenſor abſentiæ inſtructor, ſeu informator iurium abſenti competentium. voluit Ric. de Sal. in d. l. ſeruum quoque, in §. pub. & Bart. de Sal. in d. l. reos. C. de accuſat. Quinimmo Dyn. in d. l. pen. §. ad crim. ff. de pub. iud. fortius voluit quod in omnibus caſibus in quibus ex forma ſtatuti proceditur contra abſentem ad pœnam capitalem, põt non ſolum excuſator, ſeu defenſor interuenire, ſed ẽt procurator, quam ſn̄iam ẽt tenet Io. And. in add. Spec. in tit. de ꝓc. §. 1. verſic. item quod cauſa eſt criminalis quaſi in fi. & ſic dicit tenuiſſe Iac. de Are. & Dyn. conſuluiſſe. Et prędictam ẽt opin. ſequitur nouiſſime Io. de Im. in d. §. ad crim. Sed quia ꝯſtaret prædictum ſtatutum, q̃a procurator nõ poſſet producere teſtes. Ideo pbſeruabimus qđ comparcat vnus de populo pro ſuo reipub. intereſſe ne abſens indebite damnetur, qui non admittitur ad negandũ, ſed ad ꝯfitendũ factum prout geſtũ eſt, v3 homicidium, mutilationem, vel quid ſimile, vigore cuius cõfeſſionis res publica, & iudex inq̃rens hẽt fundatam intentionẽ ſuã. Et ſic ceſſat illud ꝙ ꝓ abſente non debet admitti, q̃a non põt uideri qua trepidatione, quo colore, quo pallore, titubatione, ac variatione reus loquatur quia pręd ict a procedunt qñ comparens negare, ſecus ſi confiteretur, q̃a quo caſu vt dixi fundata eſt intentio curiæ. Et ideo debet talem excuſationẽ, & defenſionẽ ꝓ intereſſe reip. admittere, & oibus modis debet perq̃rere veritatem per notata 30. q. 5. c. iudicãtẽ. & in auth. qui ſemel. C. q̃uo, & qñ iudex, & in l. amp. C. de app. & licet gl. ibi dicat qđ ſit ſpeciale in cauſa appellationis. tñ Bar. ibi tenet contrarium. facit ẽt quod notat But. in l. 4. §. hoc aũt iudicium. ff. de dam. inf. & quod notatur in l. ſi non defend. ff. de pœ. & 33. q. 8. c. occidit, & l. 1. §. 6. ff. de q̃õ. & in l. q eum maior. §. lib. & §. ſeq. ff. de bo. lib. facit. l. pen. ff. de int. act. Dixi latiſſime in d. c. ven. Vnde ꝯcludo quo ad terminos nr̃os qđ ſolit' ſum dare triplicẽ formã ad defendendũ innocẽtẽ & euadendo formã ꝓhibitiuã dicti ſtatuti. Prima eſt quã ſtatim dixi q̃a cõparet vnus ꝓ ſuo reip. intereſſe, & ꝯfitetur talẽ inq̃ſitũ cõmiſiſſe homicidiũ ꝑdictũ in inq̃ſitione contentum, ſed licuiſſe ſibi rõne defenſionis, vel q̃a bãnitus &c. Nã hoc caſu clariſſimũ eſt ꝙ ipſe dr̃ principalis, & ſuo noie dr̃ producere teſtes. Secunda practica eſt, ꝙ ipſe excuſator reddit iudicẽ inq̃rentẽ certiorẽ, & iudex ipſe ex offõ ſuo citet, & examinet teſtes, q̃a hoc facere debet ꝑ iura ſuperius allegata. Et q̃a cũ verſetur publicũ intereſſe debet ſup hoc impartiri offm̃ ſuũ vt tradit̃ in d. §. hoc aũt iudiciũ. & in c. ad noſtrã. de iureiur. & notat̃ in l. ꝓper. §. finaũt reus. C. de iud. Tertia practica eſt vt ipſe iudex inſtãte excuſatore, uel ex offõ ſuo mittat ad locum in quo inq̃ſitus deſijt, & ſcribat iudici illius loci, q̃ recipiat teſtes quos iq̃ſit' ꝓducere voluerit. & ſic ꝯſulẽ ex ꝑdictis ꝯcludo, & de ſubſcriptiõe req̃ſit'.

Ego Marianus Socinus Sen. V. I. D. et ſacri Cõſiſtorij aduocat' ſubſcripſi ſolitoq; ſigillo ſigillaui.

Conſiliũ D. Thomæ Doccij Sen̄. De contumace non condemnando probata innocentia.

OMnipotentis Dei poſtulato ſubſidio. In p̃nti cauſa Saluatoris de Petra Mala. Dico principalr̃ ꝙ duo sũt videnda. Primum an in cauſa dictus ſer Nicolaus defenſorio noie interuenire poſſit ad oſtendendum de innocẽtia dicti Saluatoris. Secundo, an præſuppoſito ꝙ poſſit interuenire, debeat iudex abſoluere dcm̃ Saluatorẽ, ſi ꝑ dictum defenſorẽ clare oſtendat de innocentia dicti Saluatoris. Primo q̃maxime ſupradicta cenſura municipali uiſa. Et quantũ attinet ad primũ omiſſis ſupfluis. Dico breuiſſime dcm̃ defenſorẽ ad innocentiam allegandã interuenire potuiſſe i hac cauſa, q̃uis capitali ꝑ text. notabilẽ in l. ſeruũ quoq; §. pub. ff. de ꝓc. vbi ꝓbatur qđ q̃libet admittit̃ ad allegandas cauſas innocentiæ ꝓ abſente, non tñ tanq̃ ꝓcurator, ſed tanq̃ defenſor, licet Dyn. tenuerit idẽ fore in ꝓcuratore. Et hanc ſn̄iam de defenſore tenuit excellentiſs. doct. Bart. in l. pen. §. ad crimẽ. ff. de pub. iud. & d. §. pub. & in extrauag. ad repr. in gl. ſup verbo legitime. Mouet̃ quia ẽt in criminalibus nullo interueniente, ſi iudex ꝓcedit ꝯtra abſen

abſentem, debet veritatem omnibus modis ꝑquirere vt in auth qui ſemel. C. quo. & qn iudex. & in l. amp. C. de app. Et facit qd no. Bart. in l. 4. § hoc ait iudicium, de dam. inf. & facit qd notatur in l. ſi non defend. ff. de pœn. & in l. 1. §. fi. ff. de cō. & in l. ſi cū maior §. ſi lib. & §. fi. ff. de bon. lib. & optime ꝓbat in d. §. pub. dum dicit queuis ꝓ eo verba facienté, & innocentiā excuſantem. Et hāc op. ſecutus eſt Bart. tanq̃ veriſſimam in d. §. ad crimen. Hanc ēt opin. vr̄ ſequi in effectu do. Ant. de But. poſt Innoc. in c. ven. de accuſ. & eſt cōis, & rōnabilis. Vñ ꝯcludo in hoc primo dubio qd in cauſa quantūcunq; capitali in qua abſ̄s dānari poteſt, vel de iure cōi, vt in aliq̄b. caſib. not. in d. §. pub. & §. ad crimē. per Bart. vel ēt ex forma ſtatuti ſp̄ defenſor interuenire pōt ad allegādas cās innocētiæ, non tñ tanq̃ ꝓcurator, ſed tanq̃ defenſor, & inſtructor, ſeu informator veritatis, tanq̃ iudici aſſiſtens. Sicut dicimus in ſimili de legitimo aſſiſtēte. ff. de inoff. teſt. l. ſi ſuſp. & ꝑ Bar. in l. ſi vna. ff. de adop. & ꝑ Can. in cap. cū ſuper. de re iud. Et rōnem diſ̄e inter ꝓcuratorē, & merū defenſorē aſſignat Bart. in d. ver. legitime in extrauag. Nam ſi in capitalibus poſſet ꝓcurator interuenire ad opponendū exceptiones peremptorias in caſu quo abſ̄s poſſit dānari, nunq̃ vel raro aliq̄s dānaret, q̄a procurator ſp̄ negaret contēta in inq̄ſitione, vel accuſatione. & ſic incūberet onus ꝓbandi iudici, quia cum reus nō fuerit cōtumax per comparitionem ꝓcuratoris, non hr̄ pro ꝯfeſſo, nec poſſet dānari. Sed in defenſore nō eſt ſic, q̄a ex contumacia rei non cōparentis, ſatis dr̄ fundata intētio iudicis, q̄a hr̄ reus pro ꝯfeſſo, & ſi aliter non probaret de innocentia rei poſſet iudex talem contumacem, & ficte ꝯfeſſum ꝯdemnare. Sed ſi de innocentia ꝯſtitit non poteſt iudex ex illa ficta ꝯfeſſione reum ꝯdemnare, vt ſtatim dicetur.

Quantum aūt ad ſecundum dictum licet prima fronte dicendum videatur quod ex quo apparet de confeſſione dicti Saluatoris inducta mediante eius contumacia, poſſit & debeat condemnari ad pœnam mortis per l. 1. C. de confeſſis. & in l. pro hær. ff. ad l. Aql. & maxime quia idem operatur ficta ꝯfeſſio quod vera. ff. lo cati qui ad certum, & l. ſingularia. ff. ſi cer. pet. & l. eius qui delatorē. ff. de iure fiſci. Si ergo vere fuiſſet confeſſus ſe dicere homicidium cōmiſiſſe dr̄et ꝯdemnari. ergo etiam ſi ficte fateretur. Præterea cum ſtatutum ſupradcm̄ tribuat formam dicendo quod reus inquiſitus debeat citari intra tres dies, & ſi non venerit habeat pro confeſſo, & ſi non venerit ad mandatū ꝑtātis ꝯdemnet. Vnde non vr̄ ab iſta forma recedendum, maxime cum videatur impoſita neceſſitas iudici. l. Seia. ff. de auro, & arg. leg. & l. cum hi. §. ſi prætor. ff. de tranſact. Sed his non obſtantibus arbitror partem ꝯtrariam de iure veriorem, q̄a licet ſtatutum fingat cōtumacem hr̄i pro ꝯfeſſo, & tanq̃ ꝯfeſſum ꝯdemnari dr̄e tñ negari non pōt q̄ iſta nō ſit ficta ꝯfeſſio. Sed qn̄ ꝯcurrit fictio, & veritas circa idē ſub iectum, & eiuſdem tp̄is, attendimus veritatē & non fictionem. vt eſt caſus in l. filio quem pr̄. ff. de lib. & poſth. & ꝑ Bart. in l. 1. §. hoc āt ſen. ff. ad Syll. Cum ergo ſit probatum de veritate, & innocentia dicti Saluatoris, nō debet iudex ex dicta ficta confeſſione reum cō dēnare, imò fortius ſi expreſſe Saluator fuiſſet ꝯfeſſus ſe interfeciſſe dcm̄ Ludouicum, & tñ apparet dcm̄ Ludouicum non fuiſſe interfectū à dicto Saluatore, ſed ab alijs, debet iudex eum abſoluere, non obſtante dicta vera ꝯfeſſione, vt eſt tex. notabilis in d. l. inde Neratius. §. fin ff. ad l. Aq. Nec ſufficit Ludouicum interfectū fore ab alio, vt p̄dictus Saluator ꝯdemnetur, licet in actione legis Aql. ſufficiat ad ꝯdemnandum à quocunq; homicidium factum fuerit, quia in ꝯtrarium eſt ſpeciale in Aquilia, vt dn̄t ibi gl. & Doct.

Nec obſtat dictum ſtatutum dicēs contumacem, & bānitum dr̄e condēnari, quia debet intelligi niſi appareat de innocentia inq̄ſiti, ſicut intelliguntur, & limitant̄ iura cōia dicentia ꝯfeſſum dr̄e ꝯdemnari, quia reſtringuntur, & interpretant̄ niſi de innocentia appareat vt in iurib. ſupra alleg. Imò fortius ēt ſi poſt ſn̄iam appareret de innocentia inquiſiti non debet iudex exequi talem ſn̄iam, vt d. l. 1. in fi. de qō. & no. in d. c. ven. Eſt. n. talis interpretatio paſſiua, q̄ ſtatuta recipiunt vt l. fin. §. in comp. de iure del. & in l. oēs populi. per Bar. ff. de iuſt. & iur. facit l. 2. C. de noxa. cum ſimilib. Et ſic concludo dictum Saluatorem fore de iure abſoluendum cum de innocentia ſua conſtet per dicta teſtium, non obſtante ſua contumacia, & ficta ꝯfeſſione.

Et ita dico, & conſulo iuris eſſe Ego Thomas Doccij de Senis V. I. D.

TRACTATVS

De Poteſtate Procuratoris, & Deſenſoris in cauſis criminalibus ad interpretationem §. ad crimen .l. pe. ff. de publ. iud. & §. publice .l. ſeruum quoque .ff. de procuratoribus.

AVCTORE IOAN. ANTONIO Rubeo Iureconſulto, & Patritio Alexandrino.

SVMMARIVM.

1 Materia huiusce tractatus eſt vtilis, & alta.
2 Damnari nemo debet ſine accuſatore, ne in priuatis quidem delictis, nedum in publicis.
3 Teſtificari quilibet permittitur, qui non reperitur prohibitus.
4 Accuſare cuilibet permiſſum eſt, niſi prohibitus reperiatur.
5 Accuſator ſe ad pœnam talionis inſcribere debet.
6 Accuſator, & accuſatus in pari cuſtodia detineri debent. Aliter tamen de conſuetudine ſeruatur, num. 7
8 Inſcriptio ad pœnam talionis, teſte Alber. amplius fieri non ſolet.
9 Pœna talionis introducta eſt à lege antiqua, media iuris prudentia, Caſarea, & Pontificia.
10 Accuſator in crimine publico quare procuratorem conſtituere non poteſt.
11 Diſpoſitio. § noſtri, an in his caſibus procedat, in quibus non habet locum pœna talionis.
12 Procurator, an conſtitui poßit ad crimina perſequenda, vbi proceditur per viam inquiſitionis, ſeu denunciationis.
13 Procurator conſtitui non poteſt ex parte inquirentis, aut denunciantis in crimine publico.
14 Iudicium publicum quotupliciter ſumatur.
15 Pœna talionis in quibus iudicijs locum habeat, & in quibus non, & num, 24 & 34.
16 Deſiſtens ab accuſando, & perſequendo crimen publicum, incidit in Turpilianum.
17 Turpillianum habet locum in crimine publico.
18 Publica iudicia etiam ſunt illa, in quibus quis extra ordinem punitur.
19 Tex. iſte loquitur de publico iudicio, tamen ſecundum communem opinionem habet etiam locum in priuato.
20 Delictorum priuatorum quadam ſunt nominata, quadam innominata.
21 Intellectus .l. ſi quis ex domo .ff. vi bon. rap.
22 Titulus de priuatis delictis, de nominatis delictis loquitur.
23 Titulus de extraordinarijs criminibus, de delictis innominatis loquitur.
25 Pœna Turpilliani non obtinet in priuatis delictis.
26 Appellare non poteſt alius pro alio in criminalibus.
27 Criminis appellatione, tam priuatum, quàm publicum, & tam leue, quàm graue continetur.
28 Cauſa capitalis appellatione, quid veniat, & numero 203.
29 Relegatio large pœna capitalis dicitur.
30 In caſu .l. ſeruum quoque §. publice ff de proc. traditur pro regula, quòd in cauſis capitalibus datur defenſio.
31 Abſens vbi poteſt condemnari in criminalibus, ibi procurator admittitur. & an ſemper locũ habeat. vide num. 279. 285 331.
32 Tex noſter ſecundum Ang & Imol. reſtringitur in ſententia annotationis bonorum.
33 Intellectus. l. ij. C. de proc.
35 Argumentum valet de ciuilibus ad criminalia.
36 Procurator admittitur in ciuilibus, etiam vbi de crimine ciuiliter agitur.
37 Cauſa famæ, & cauſa vitæ æquiparantur.
38 Procurator interuenire poteſt in cauſa famæ.
39 Appellari poſſe pro reo criminis condemnato, etiam eo inuito.
40 Abſens poteſt ab alio defendi.
41 Tranſigere in crimine capitali licitum eſt, citra metum pœnæ talionis,
42 Dilationes cõceſſæ reo per diſpenſationem auth. offeratur. C. de lit. cont. non dantur in criminalibus.
43 Vulnerato mortuo, qui à pluribus eſt vulneratus, ſed ab vno duntaxat mortaliter, an & qua pœna omnes teneantur.
44 Intellectus ad l. iuſta ff. de manumiß. vind. numero 249.
45 Intellectus ad l. non tantum. ff. de app. & num. 128. 129. 131
46 Accuſator quare non poßit conſtituere procuratorem, num 49. 73
47 Procurator, in actione populari ex parte rei poteſt admitti.
49 Legis ratione correcta, lex ipſa correcta videtur, & an id ſit perpetuum, vide num. 50.
51 Intellectus ad gl in l. liberos. ff. de cap. diminutione.
52 Lex duplici ratione ſuffulta, non videtur correcta

recta, altera duntaxat ratione correcta.
53 Accuſator procuratorem cõſtituere poteſt, in ijs caſibus in quibus ceſſat pœna talionis.
54 Procurator quare non poſſit conſtitui in criminalibus ex parte rei. num 65.72.73.74
55 Intellectus ad l.ſi.C.de iniur.nu.115.194.209.210.212.214.215
56 Abſens non debet condemnari in graui delicto.
57 Procurator, an admittatur ex parte rei in criminalibus, vbi iudicium non poſſet reddi eluſorium.
58 Depoſitio ab officio, et beneficio trahit ſecum executionem.
59 Abſens relegari poteſt.
60 Præſens videtur, qui accuſatus ſemel comparuit in iudicio licet poſtea ſe abſentet.
61 Intellectus ad c.veniens, extra de accus.
62 Procurator poteſt cõſtitui in cauſa relegationis, ſecundum veram opinionem.
63 Præſens quatenus cenſeatur qui procuratorem dimiſit.
64 Præſentia vera requiritur non autem interpretatiua, in cauſis grauibus.
66 Intellectus ad gl.l. non ſolum, in fi. ff. de procuratori.
67 Intellectus ad § pub. in l. ſeruum quoque. ff. de proc num.68.177.200.331
68 Intellectus ad tex. noſtrum, & ad l.reos.C.de accuſationi.
69 Abſens ex iuſta cauſa, in criminalibus poteſt conſtituere procuratorem.
70 Ratio quare vbi procedítur contra abſentẽ, non admittitur procurator.
71 Intellectus extrauagãntis ad reprimendum, in ver. legitime.
74 Reus in criminalibus ſuis defenſionibus renũciare non poteſt.
75 Lex in criminalibus magis conſiderat præiudiciũ partium, quàm reip.
76 Procurator fruſtra interuenit ad perſequendũ crimen publicum.
77 Iura prohibentia procuratorẽ conſtitui ferè omnia loquuntur in criminibus publicis.
78 Aug. noua opinio, quod in crimine publico, ſiue imponatur pœna corporalis, ſiue pecuniaria cõſtitui non poſſit procurator.num.83.
79 Publicorum iudiciorum quædam ſunt capitalia, quædam non.
80 Crimina priuata, an poſſint indiſtincte per procuratorem exerceri.
81 Intellectus ad l.1.C.vt tam ciuili, quam crimin. cauſa.
82 Intellectus ad l.1.an per ali.cau.app.num.121.134 197.202.222
84 Intellectus ad l.tunc conuenit.C.de acc.
85 Diſpoſitio noſtri.§.nedum in crimine publico, ſed etiam in priuato locum ſibi vendicat.
86 Procurator an admittatur in cauſa ſuſpecti tutoris. num.264 268
87 Procurator an admittatur in criminibus, vbi per viam inquiſitionis proceditur.
88 Procurator non admittitur ad opponendum de crimine per viam exceptionis ad finẽ opponẽdi.
89 Libellus per procuratorem offerri non poteſt in cauſis criminalibus.
90 Procurator non admittitur in criminalibus, nec in medio quidem cauſa.
91 Genus cum remouetur, remouetur qualibet eius ſpecies, & an id ſit perpetuum, nu.113.220.
92 Procurator conſtitui non poteſt, ad reſpondendũ poſitionibus in criminalibus, vel confitendum delictum.
93 Accuſatus de vulnere an poſſit reſpondere per procuratorem, interim dum dubitatur, an vulnus ſit letale.
94 Procurator vtrum poſſit admitti in ea cauſa criminali, in qua, duæ pœna pecuniaria, & corporalis, alternatiue imponuntur. Et quid ſi copulatiue. num.100.307.
95 Procurator conſtitui non poteſt in caſu, in quo lex conſtituit reũ puniendũ tali pœna, vel alia.
96 Procurator adeſſe non poteſt, vbi pro delicto agitur principaliter ad infamandum.
97 Procurator alieno nomine condemnatus non efficitur infamis.
98 Procurator an admittatur in cauſa criminis, pro quo poteſt imponi pœna perpetui carceris.
99 Pœna perpetui carceris æquiparatur damnatio ni in opus publicum.
101 Cauſa quæ nocet attenditur, vbi concurrit cũ cauſa quæ prodeſt, & an hoc ſit ſemper verũ. num.308. 309.
102 Procurator an poſſit interuenire pro eo, qui ex ſtatuti forma poteſt impune offendi.
103 Procurator admitti non poteſt, vbi pœna arbitrio poteſtatis imponitur.
104 Procurator ad accuſandum teſtes de falſo, non poteſt ab eo conſtitui, qui è carceribus aufugit, ad quos in perpetuum damnatus fuerat.
105 Filij, nec vxor in cauſa criminali procuratores conſtitui poſſunt.
106 Procurator nunquid conſtitui poſſit in cauſa criminali, in qua virtute ſtatuti poteſt procedi contra abſentem.

107 Accuſatus, vel inquiſitus procuratorem conſtituere non poteſt ẽt ad conſitendum delictum.

108 Princeps an & quõ poſſit facere per ſuũ reſcriptũ ꝙ admittatur ꝓcurator in cauſa crimin.

109 Procurator quòd non admittatur, introductũ eſt propter grauitatem cauſæ.

110 Reſtitutio in integrum aduerſus ſententiam latam in cauſa criminali, an poſſit per procuratorem peti.

111 Procurator interuenire non poteſt, vbi pœna ipſo iure imponitur.

112 Procurator an poſſit interuenire in cauſa criminis, quando accuſatus, vel inquiſitus eſt præſens in iudicio.

113 Accuſator an poſſit oblato libello conſtituere procuratorem in ceteris actibus cauſæ.

116 Procurator an admittatur pro reo criminis carcerato. num. 118. 120 123 133-136.

117 Dominus admittitur procurator pro ſeruo carcerato, nec ſolus dominus, ſed & quiuis alius.

119 Incarceratus an poſſit conſtituere procuratorem ad omnes actus præter quàm ad litem conteſtandam.

122 Intellectus ad l. miles. § quidem. ff. de adult. num. 135.

123 Reus, & accuſatus de cauſa capitali. ſolet in vincula detrudi.

124 Intellectus ad l ſeruus, & l. ſciendum ff. de pub. iudic.

125 Intellectus ad leg. ſi non defendantur. ff. de pœnis.

126 Vxor pro intereſſe ſuo poteſt prohibere, ne bona mariti publicentur.

127 Tertius in crimine publico admittitur pro ſuo intereſſe.

130 Intellectus ad l. addictos. C. de appell.

132 Intellectus ad l. de minore. §. tormenta. ff. de quæſtioni.

137 Reus criminis tenetur reſpondere poſitionibus per verbũ veritatis, & non per verbũ credo.

138 Procurator an & quando admittatur pro accuſato in crimine hæreſis, num. 143.

139 Bonifacius 8. inſtante Francorum Rege, fuit de hæreſi accuſatus.

140 Procurator conſtitui poteſt in criminibus in quibus damnatur memoria defuncti.

141 Pœna priuationis omnium bonorum, cauſæ criminali æquiparari videtur.

142 Memoria hæretici, aut proditoris, poſt eius mortem damnanda eſt.

144 Intellectus ad c. filij, de hæret. lib. 6.

145 Teſtes inhabiles admittuntur in criminibus, in quibus damnatur memoria defuncti.

146 Procurator an poſſit conſtitui, vbi pro re familiari proponitur accuſatio.

147 Procurator an admittatur in cauſa ſeruitutis.

148 Intellectus ad l. 1 C. de aſſert. toll. num. 262.

149 Accuſatum quæ perſonæ admittantur ad defendendum pro ſuo intereſſe.

150 Seruum accuſatum quatenus dominus poſſit defendere.

151 Fideiuſſor de iudicio ſiſti comparendo pro domino pœnam euitat.

152 Vniuerſitas an poſſit comparere per procuratorem in cauſa criminali.

153 Syndicus an poſſit accuſare nomine vniuerſitatis in ſyndicario nomine.

154 Vniuerſitati delinquenti cuiuſmodi pœna imponatur.

155 Procurator quando interuenire poſſit in cauſa adulterij.

156 Procurator admittitur ad dicendum ſententiã criminalem nullam.

157 Inquiſitionem inepte formatam, vel calumnioſam dicere nolens, poteſt ad hoc ipſum dicendũ conſtituere procuratorem.

158 Procurator admittitur ad opponendum exceptiones impedientes proceſſum in cauſa crimin.

159 Illuſtres perſonæ poſſunt in criminalibus procuratorem conſtituere, vide num. 194.

160 Contumax vbi ex ſtatuto habetur pro confeſſo, ibi quis iudicium exercet per procuratorem. num. 165.

161 Abſens vbi virtute ſtatuti damnari poteſt, ibi quis officio procuratoris fungi poteſt.

162 Proceſſus criminalis cum procuratore factus, an valeat, ſi nihil contra procuratorem opponitur.

163 Familia de Leonate inclyta ciuitate Papiæ eſt illuſtris.

164 Procurator admittitur pro reo accuſato, vel inquiſito, vbi delictum commiſſum eſt impunibile.

165 Accuſatus, vel inquiſitus contumax, ſi ex forma decreti habetur pro confeſſo, vel conuicto, an quilibet penitus extraneus, poſſit eius innocentiam oſtendere.

166 Procurator, an interuenire poſſit pro accuſato ad petendum admitti teſtes ſuper innocentia eius.

167 Vulneratus an poſſit comparere pro vulnerante, ſeu inquiſito de vulnere.

168 Exculpatio vulnerati prodeſt inculpato ſeu inquiſito quò minus ex indicijs torqueri poſſit.

Proc-

169 Procurator admittitur pro accuſato ad allegandam cauſam quæ patet ex actis, & quæ notoria eſt.

170 Accuſatus an poßit eſſe procurator alterius, qui de eodem crimine eſt accuſatus.

171 Procurator an admittatur vbi per viam inquiſitionis proceditur?

172 Procurator an poßit interuenire in proceſſu criminali ad concludendũ in cauſa, num.174.

173 Probationibus renunciari an, & quando poteſt in criminalib num.174.

175 Procurator admittitur in criminalibus ad allegandum cauſam abſentiæ. Et quid illa allegatio operetur.

176 Sententia in quibus caſibus de iure fieri poteſt abſentem.

177 Fœmina,an admittatur ad allegandum cauſas abſentiæ in cauſa criminali.

178 Allegans cauſam aliquam abſentiæ in cauſa criminali,an teneatur ſatiſdare de iudicatum ſoluendo,vel de præſentando ipſum abſentem.

179 Iudex ex eius officio tenetur defendere,& quærere innocentiam rei.num. 201.

180 Allegans cauſam abſentiæ in cauſa ciuili, an, & quando ſatiſdare debeat. num. 181.

181 Cautio de iudicatum ſoluendo non poteſt cadere in criminalibus.

182 Allegare cauſas abſentiæ an poßit,habens mandatum ad defendendum, & ad allegandum cauſas cauſa.

183 Inducta ad augendum non debent operari diminutionem.

184 Qui vt procurator admitti non poteſt, admittitur vt defenſor.

185 Allegans cauſas abſentiæ, an iurare debeat de calumnia.

186 Allegare cauſas abſentiæ minoris accuſati, vel inquiſiti,an quilibet poßit,an vero ſolus tutor vel curator ad hoc ipſum admittatur?

187 Lex generaliter loquens debet generaliter intelligi.

188 Lex lata fauore publico interpretatione eſt adiuuanda.

189 Proceſſus factus contra abſentem neglectis allegationibus cauſarum abſentiæ an ſit nullus. num 191.334.

190 Intellectus cap interp.extra de appellat.

191 Iudex non admittens volẽtem probare cauſam abſentiæ, an faciat proceſſum nullum.

192 Procurator non poteſt interuenire ad proſequendum crimen priuatum, pro quo venit imponenda pœna corporis afflictiua.

193 Pœna talionis habet locum in priuatis delictis vt in publicis.

195 Intellectus ad l.quicunque .C. de procur.

196 Procurator an conſtitui poßit in cauſa crim. in qua venit imponenda pœna relegationis, vel remotionis.num.200.221.

198 Relegatio differt à deportatione,num.229.

199 Deportatus per miniſtros debet ad locum conduci, ſecus eſt in relegato.

204 Dictio vſque, ſtat excluſiue.

205 Relegatio,an connumeretur inter pœnas publicorum iudiciorum.

206 Sententia annotationis bonorum non dicitur proprie ſententia.

207 Sententia in criminalibus non poteſt ferri contra abſentem, nec in cauſa appellationis, & quæ ſit ratio.num.224.

208 Pœna relegationis imponi poteſt pro crimine iniuriarum.

209 Procurator quare regulariter nõ admittatur in cauſa iniuriarum,& an ſpeciale ſit in illuſtribus, & in huiuſmodi cauſis procuratores conſtituere poßint.num.212. 216.

211 Fuſtium ictibus,& ſimilibus pœnis quæ perſonæ ſubijci ſoleant.

212 Perſonæ illuſtres in crimine iniuriarum ſola pœna relegationis affici debent.

213 Illuſtris non eſt afficiendus pœna corporali ob iniuriam etiam illuſtri perſonæ illatam.

214 Pœna capitalis aliquãdo ꝓ iniuria imponitur.

215 Illuſtris perſona prohibetur per ſe litigare, ſed debet litigare per procuratorem.

217 Ratio diuerſitatis dari non poteſt,quare magis liceat conſtituere procuratorem in crimine iniuriarum, quàm in priuatis delictis.

218 Cauſa omnis æſtimationis cenſetur capitalis.

219 Pœna ictus fuſtium relegationi. Equiparatur.

221 Interuentus procuratoris ad neceſſariam defenſionem eſt permiſſus.

223 Procurator,an interuenire poßit in cauſa criminis ꝓ quo quis ita relegatur in certũ aliquẽ locũ vt nõ liceat ei aliò ſe transferre, nu.225

225 Relegati omnia iura retinent.

226 Deportatus non ammittit ea quæ ſunt iuris gentium.

227 Intellectus.l.releg ff.de interd. & releg.

228 Sequeſtratio, & depoſitio rei interim in facienda eſt dum ſuſpenditur executio ſententiæ ſup illa re ex aliqua cauſa.

229 Deportatio requirit formam actualem,vt ipſe deportatus per miniſtros ducatur ad inſulã.

230 Appellatio à ſententia per quam imponitur pæ

na maior relegatione, an per procuratorem agitari poſſit.
231 Sententia in abſentem ferri poſſit, in cauſa appellationis vbi agitur de crimine.
232 Pronunciatum per appellationem extinguitur.
233 Inducta in odium contumacis, nō debent induci in eius fauorem.
234 L. fin. C. de iniurijs, an procedat in epiſcopis, & alijs prælatis, ita vt teneantur conſtituere procuratorem. num. 237
235 Intellectus ad c. 1. & fin. de poſtl.
236 Intellectus ad c. quia epiſcopus 3. q. 3.
238 Epiſcopus eſt illuſtris. num. 242. in fin.
239 Epiſcopus in ſcriptis citari debet.
240 Epiſcopus poteſt per ſubſtitutum ſententiam legere.
241 L. quicunque. C. de procur. an habeat locum in epiſcopo.
242 Intellectus ad c. fin. 2. q. 5.
243 Procurator interuenire poteſt in cauſa criminis, ex quo pœna maior relegatione venit imponenda.
244 Pœna depoſitionis ab ordine poteſt cadere in abſentem.
245 Ex grauiſſimis tantum criminibus quis ab ordine deponitur.
246 Vbi agitur de depoſitione ab ordine alicuius corporis ibi de iure ciuili non agitur de tam graui pœna.
247 Quatuor præcipue dicuntur ordines ſacri, à ſanctitate, & caſtitate, & continentia.
248 Fama eius magis læditur, qui prohibetur publicis oneribus fungi.
249 Procurator admittitur in cauſa criminis, ex quo quis infamatur, ſi pro eo imponitur confiſcatio omnium bonorum, vel partis eorum.
250 Priuatio omnium bonorum cauſa criminali paſificari videtur.
251 Termini, in qualibet lege præſumuntur quòd ſint habiles.
252 Pœna quæ lædit æſtimationē, æquiparatur pœnæ ictus fuſtium.
253 Intellectus ad l. cognitionum. §. minuitur. ff. de varijs, & extr. cogn.
254 Cauſa ſeparationis thori, an poſſit per procuratorem agitari.
255 Intellectus ad c. tuæ de procuratori.
256 Separatio thori ſapit exilium.
257 Conditio importat formam.
258 Reuocatio in ſeruitutem cui pœnæ ſit æquiparanda, & an per procuratorem agitari poſſit, num. 261.
259 Pœnarum genera quot de iure ciuili.
260 Damnationi in metallum quæ pœna ſucceſſerit de iure canonico.
263 Intellectus ad l. non ſolum. § ſtatus de procur. num. 166.
265 Tutor non poteſt ita, ſuſpectus poſtulari ciuiliter, quin reſultet effectus pœnæ criminalis.
267 Procurator non admittitur citra mandatum ſpeciale vbi agitur de cauſa famæ.
269 Damnatus per procuratorem in cauſa famoſa an, & quando efficiatur infamis.
270 Intellectus ad l. furt. § ſi quis alieno ff de inf.
271 Procuratoris appellatio, quàm late pateat.
272 Procurare verbum, quàm ſit latiſſimum.
273 Procurator, an admittatur ex parte actoris, præſtita cautione de rato, vbi dubium eſt de mandato.
274 Inſtrumenta ad cauſam facientia oſtendens. an præſumatur habere mandatum ad agendum. num. 275.
Intellectus ad c. coràm, de off. deleg.
276 Intellectus ad l. reos. C. de acc.
277 Intellectus ad tex. in extrauag. ad reprimendū in verb. perſonaliter, vel legitime.
278 Sequentia recipiunt interpretationem à præcedentibus.
280 Factum procuratoris ſolet obeſſe domino.
281 Mandatum ſpeciale requiritur ad matrimonium contrahendum.
282 Iurari de calūnia nō pōt ſine ſpeciali mādato.
283 Abſenti accuſato vtilius eſt, quòd quis potius cōpareat defenſorio nomine, quàm procuratorio.
284 Tutor nomine pupilli accuſans, non obligat eū ad pœnam talionis.
286 Procurator an poſſit conſtitui ad teſtes producendos, aut repetendos, vel alium articulum excepta ſententia.
287 Ponens videtur fateri contenta in poſitionibus.
288 Pœna pecuniaria pro homicidio imponi poteſt.
289 Procurator an poſſit interuenire in cauſa homicidij. pro quo imponitur pœna pecuniaria. num. 293
290 Cauſa originalis potius attendi debet, quam accidentalis, num. 294
291 Crimen quando cenſeatur capitale.
292 Luere in corpore eum debere, qui non habet in ære, quomodo intelligatur.
295 Pœna ſuccedens in locum alterius pœnæ, debet ſapere eius naturam.
296 Subrogatum ſtare in natura ſui principalis quatenus verum ſit.
297 Pœna pecuniaria vbi eſt à ſtatuto pro homicidio

dio impoſita, cui pœna iuris communis receſſum videatur.

298 Procurator an ex parte accuſatoris poßit interuenire, vbi pro delicto publico venit imponenda pœna pecuniaria.

299 Agens actione populari ad defendendum, an procuratorem dare poßit.

300 Intellectus ad l. licet .ff. de proc.

301 Delictum an deſinat ex eo eſſe publicum, quòd pro eo īponitur pecuniaria pœna per ſtatutū.

302 Procurator an poßit in ea cauſa interuenire, in qua in defectum pœnæ pecuniariæ, imponitur pœna corporalis per ſtatutum. num. 304. 306. 310

303 Crimen non cenſetur capitale, vbi in defectum pœnæ pecuniariæ lex mandat imponi pœnam capitalem per officium iudicis.

305 Intellectus ad l. 1. ff. de in lit. iuran.

311 Procurator quilibet admittitur pro reo criminis ad allegandum cauſas neceſſarias, quæ reū ipſum impediunt venire.

312 Allegans cauſam abſentiæ non tenetur cauere de iudicatum ſoluendo, quia non poteſt condemnari, nec contra eum fieri executio.

313 Allegans neceſſarias cauſas abſentiæ, an admittatur vbi ſtatutum dicit quòd nulla defenſio recipiatur.

314 Defenſio eſt de iure naturali, & ſic non poteſt tolli.

315 Excuſator, an admittatur ſine mandato ad allegandum cauſas abſentiæ. num. 221.

316 Citatus ad locum peſtiferum comparere, an tenetur. Et ob hoc excuſatus fuit Gregorius 12 qui euocatus ad concilium Piſanum non acceßit.

317 Locus ad quem quis citatur pro quibus debet eſſe ſecurus.

318 Reus citatus, an excuſetur à contumacia propter hoſtilitatē quæ ſit in territorio, per quod habet tranſire.

319 Impedimentum non cenſetur iuſtum, quod facile poteſt remoueri.

320 Principi concedenti ſaluum conductum non eſt facile credendum, ſi aut tyrannus eſt, aut non ſolet fidem datam ſeruare.

322 Citatus ad locum non tutum, in quo habet inimicitias capitales, non tenetur venire etiam ſi haberet literas ſalui conductus.

323 Contumacia ſonat in delictum.

324 Delictum non præſumitur niſi probetur.

325 Nullus eſt ita inſipidus qui non cupiat cruciatum corporis, vel mortis periculum declinare.

326 Defenſor quare non admittatur ſine mandato ad opponendas exceptiones dilatorias, & declinatorias, & an id ſit perpetuum, nu. 333.

327 Actoris intereſt, ne iudicium reddatur eluſorium.

328 Aduerſatiua ſed, cuius natura ſit.

329 Intellectus ad l. ſi. ff de requir. reu.

330 Procurator aliquando defenſor appellatur.

332 Abſens cum condemnari non poteſt eius bona confiſcantur.

335 Homicida abſens quæ cautela excuſari poßit, vt contra eum procedi non poßit.

336 Exceptiones, quæ crimen tangunt, licet opponantur ad proceſſum an poßint per procuratorem opponi. num. 337. 343. 347

338 Diſpoſitionem omnē cenſeri debere ex eo, quod principaliter agitur.

339 Vbi quis principaliter de delicto inquiritur, ibi criminale, & capitale iudiciū principaliter tractatur.

340 Finis in omni diſpoſitione eſt conſiderandus.

341 Ratio finalis quare in criminalibus non admittatur procurator.

342 Exceptio declinatoria an veniat appellatione defenſionis.

344 Procurator an poßit admitti ad opponendam exceptionem notoriam in cauſa criminali.

345 Notorium à quibus releuet.

346 Iudex quòd non poßit ſupplere defectum partis in opponenda exceptione notoria, quatenus verum ſit.

348 Ordo eſt, in notoriis ordinem non ſeruare.

349 Delictum quantumcunque notorium puniri nō poteſt per iudicem competentem.

350 Exceptio incompetentiæ iudicis nunquam cenſetur excluſa.

351 Procurator an admittatur ad opponendā exceptionem peremptoriam, quæ in vim peremptoriæ opponitur.

352 Dubietas ſiue ſit in facto, ſiue in iure, non poteſt interuenire procurator.

353 Comparens pro accuſato, & proponens quòd accuſatus non interfecit illum de quo accuſatur, non debet admitti.

354 Procurator non admittitur ad opponendum quòd interfectus erat bannitus.

355 Exceptio banni an ſit declinatoria, an peremptoria. 357.

356 Exceptio reſpiciens qualitatē perſonæ agētis, iudicāda eſt potiꝰ declinatoria, quàm perēptoria.

357 Statutum quòd bannito denegetur audiētia in criminalibus, an eidē tollat ius agēdi ipſo iure.

Verba

BIBLIOTECA NAZ. ROMA VITTORIO EMANUELE

358 *Verba non audiatur, an inducant declinatoriã an vero peremptoriam.*

359 *Intellectus clemen. conſtitutionem de elect.*

360 *Accuſatus, vel inquiſitus de crimine capitali qui ex forma ſtatuti non poteſt proponere aliquam exceptionem, vel defenſionem niſi compareat perſonaliter, an proponere poſſit per procuratorem exceptionem bãniti, vel aliam exceptionem notoriam, remiſſiue.*

361 *Exceptio, quòd quis non fuit rite cancellatus de banno, an poſſit in iudicio deduci procuratorẽ.*

362 *Exceptio quæ ſeorſum à crimine venit examinanda, an poſſit oppeni, & deduci in iudicio per procuratorem. num. 367.*

363 *Intellectus ad l. 2. C. ad l. Flau. de plagi.*

364 *Procurator admittitur in accuſatione falſi ciuiliter perrecta.*

365 *Procurator interuenire poteſt in actione furti ciuiliter mota.*

366 *Procurator an poſſit interuenire, vbi quis accuſat aliquem de crimine plagij, & obijcite exceptio quod ſeruus in quem fuit commiſſum plagium erat ipſius ſurripientis.*

368 *Proceſſus criminalis, in quo non admittitur procurator reddatur nullus, ſi interueniat procurator licet non opponatur. nu. 371, 375. 378. 382. 388. 391 393. 400.*

369 *Perſecutio eſt perfecta ſecutio.*

370 *Dictio fruſtra quam ſignificationem habeat, num. 376.*

371 *Index in cauſa criminali procuratorem recipere non poteſt.*

372 *Sententia lata ſine cauſa cognitione eſt ipſo iure nulla.*

373 *Cauſa ſtatutus prohibetur agi p procuratorẽ.*

374 *Dictio (penitus) importat actum eſſe nullum.*

375 *Actus valet, ſi ea fiunt per procuratorem, quæ per eum fieri nõ poſſunt, & pars nõ opponat.*

377 *Lex abhorret quòd index cognoſcat de crimine publico ĩ abſentia accuſatoris, vel accuſati.*

379 *Lex vult examinari cauſa capitalis in præſentia accuſatoris, & accuſati.*

380 *Pœna calumniæ an poſſit per partem, & indicem accuſatori remitti. num. 382. cum ſeq.*

381 *Intellectus ad l. quamuis. C. de adult. nu. 399.*

383 *Vtilitas publica ſuadet calumniam, & maleficia puniri.*

384 *Calumniæ poſſe aliquem accuſare, licet de ea nihil dictum ſit in primo iudicio.*

385 *Abolitio publica, nec priuata prodeſt fallaciter & per calumniam accuſantibus, nec ſpecialis indulgentia principis.*

386 *Intellectus ad l. fallaciter, & ad l. abolitio. C. de abolitio.*

387 *Iniuriam ex crimine priuato ſibi illatum licet poſſit quis remittere, quantum ad actionem ciuilem, tamen non poteſt paciſci de accuſando criminaliter.*

389 *Calumnia tendens ad vindictam publicam remitti non poteſt.*

390 *Sententia non tenet vbi index in plenario iudicio dicit ſummariè cognouiſſe.*

392 *Cautio præſtationis poteſt remitti procuratori.*

394 *Crimina punienda ſunt vndecũque clareſcãt.*

395 *Sententia lata pro vno in cauſa in qua agens nõ petit ſibi aliquid ſibi dari, vel fieri, pdeſt oib.*

396 *Sententia pro procuratore accuſantis prodeſt accuſatori.*

397 *Calumnia accuſatoris, & fallacia confutari debent.*

398 *Calumnia hec ipſe remiſſa videtur, quòd non ſit probatum crimen.*

401 *Sententia lata ſuper confeſſione, & ſpontanea rei valet, ſi totum iudicium eſſet nullum, tanquam lata ſuper notorio.*

402 *Cõfeſſus nõ põt opponere de ineptitudine libelli.*

403 *Confeſſus per tormenta non poteſt opponere, quòd non potuit interuenire procurator.*

MAteria huiuſce tractatus vt Bartol. exorditur in hoc. §. ad crimen. eſt profunda, & ſm Alb. † eſt ſolẽnis, & ſubtilis. Quorum ſententiæ aſtipulari vr̃ Paulus Caſtrenſis in l. ſeruũ quoque. §. pub. ff. de proc. qui hanc mãm nedum ſubtilẽ, & vtilem, ſed periculoſam, & confuſam dicit, nec ab hoꝝ patrum ſñia diſcedit. Ang. in l. reos. C. de acc. qui & ipſe ſubtilem, vtilem, & altam fore atteſtatur. Ego tñ quanto clarius & breuius potero in hiſce caloribus enitar totis viribus eam vobis explicare: nonnulla pro planiori intellectu præmittendo: deinde ordinate ponam quamplures ampliationes, & limitationes ad huiuſcemodi. §. vltra eas, quas tradunt Mod. in c. ven. de acc. quas ex poſt ſuccinctè, & tanto ſubtilius quantũ potero diſputabo, vt & ꝓcuratoribus ſi potero & cauſaꝝ patronis eminẽtiſſimis ſatisfaciã. Eſt igitur primo ꝓmittendum illud vulgare † ꝙ ſine accuſatore nemo dãnandus eſt. l. reſcrip. §. ſi q̃s. accuſ. ff. de mun. & hon. quod non ſolũ procedit in publicis crimin. ſed etiã in priuatis delictis. l. fin. vbi pulchre Alb. ff. de in ius voc. facit text. in c. 1. vt eccl. benef. & tradit

& tradit Bart.in extrauag.ad reprimendum
3 in verbo per accuſatione. † & ſic vt quilibet
admittitur ad teſtificandum qui vero reperiť
4 prohibitus.l.1.de teſt. † ita admittitur qlibet
ad accuſandũ qui a lege non ꝓhibetur gl. in
rub.C.qui acc.non pñt cum ſimilibus de q-
bus per Hippol.in conſ.84.col.1. non tñ ita
paſſim,& ita facile cuipiam accuſare ꝑmitti-
5 tur:† qñquidem oporteat quemlibet accuſa-
torem ſe ad pœnam talionis inſcribere lege
12.tabularꝶ hoc dictante.§.pœna.inſt.de in-
ſtit.de iniur.& l.ſi cui.ff.de acc.& l.fi. C.eod.
quod ẽt à lege canonica ꝑmittitur.8.q.4.c.j.
6 & c.quiſquis.2.q.vlt.† immo accuſator,& ac
cuſatus debent detineri in pari cuſtodia d. l.
fi.C.de accuſ.& l.3.ad l.Iul. maieſt. & tradit
7 Bart.inf in 2.col.† eſt verꝶ ꝙ Guid.de Suz. in
l.fi.de acc.dic.t, ꝙ ſæpe uidit peti ꝙ accuſato
ri in carcerẽ detruderet vna cũ ipſo accuſa-
to, tñ hoc nunq̃ de ꝯſuetudine ſeruatũ fuit,
& iſtud eſt ẽt de mente Bar.& Alb.in d. l.fin.
8 Et † ſubdit Alb.ꝙ de ꝯſuetudine amplius nõ
9 fit inſcriptio,† tñ hoc nedum à lege antiqua,
ac media iuris prudentia,& lege cæſarea ſta-
10 tutum eſt,ſed ẽt à lege pontificia: † & hæc eſt
potiſſima rõ, ꝙ ex parte accuſatoris ad cri-
mẽ publicũ ꝓſequendũ ꝓcurator ꝯſtitui nõ
pôt,& non ab re dicit Alb.in l.in priuatis.ff.
11 ad Turp.ꝙ † in hiſce caſib.in qb.non hẽt lo-
cũ pœna talionis,non ꝓcederet.§.nř qđ nõ
12 puto verꝶ,& maxime, † qa in caſibus in qb.
ꝓceditur ꝑ viam inqſitionis, ſeu denũciatio
nis,de qbus ꝑ Bar.in l.2.§.ſi pub.ff.de adul.
& in extrauagãti ad reprimendũ in verbo ꝑ
inqſitionẽ.& in verbo ꝑ denunciationẽ, nõ
ꝓcederet huiuſcemodi.§. & tñ ipſemet Alb.
13 in d.l.ſeruũ quoq;.§.pub.col.6.vult † ꝙ ẽt ex
parte inqrentis, ſeu denunciantis ꝓcurator
ꝯſtitui non poſſit, cuius ſniæ aſtipulatur vul
garis regula.§.affinitatis,inſt.de nupt.& l. ſi
non lex Aelia Sentia.ff.de hæred.inſt.eſt ve-
rũ ꝙ Io.de Anan.in ſuo conſ.1. refragari vř
opinioni Alb.in d.l.ſeruum.§.pub. crebrior
tñ,& ſolidior cenſetur ſnia Alb. tum qa ac-
cuſator, & accuſatus non debent ad imparia
iudicari: tum ẽt quia ex parte denunciati,&
inquiſiti ꝓcurator ad crimen publicũ perſe-
quendum ꝯſtitui non pôt. ergo nec ex parte
inqrentis, ſeu denunciãtis per illud vulgare
nõ debet actori licere qđ reo nõ permittiť.
14 Secundo ꝑmittendũ eſt † ꝙ publicũ iudicium
pôt tripliř ſumi.ſ.ſtricte, & large, & largiſſi-
me,vt Bald.Ang.& Imo.dñt in l.1. ſupra co
dem. In hoc tñ tex.ſm Ang.& Imo. capitur
ſtricte,& dř ſtricte publicum iudiciũ vbi lege
cautum eſt,ꝙ ſi publicum, & in hoc publico
intelligit ẽt.l.infamẽ. cod.tit. & l. q publico
15 ff. de acc. † & in hoc publico iudicio vbi eſt
certa, & determinata pœna hẽt locũ pœna
talionis.vt tradit Alb. in l. in priuatis. ff.ad
16 Turp.† & ille q deſiſtit ab accuſando,& ꝑſe
quẽdo crimẽ publici iudicij incidit in Turp.
17 † qđ ſolã vẽdicat ſibi locũ in crim.pub. l.1.
C.ad Turp.& l.ſi q̃s repẽtes.§.fi. ff.ad Tur.
18 † Sunt tñ quædam publica iudicia in qbus
q̃s puniť extra ordinẽ,& pœna pecuniaria,
vt in l.1.infra ad l.Iul.de ann.l.1. ad l.Iul.de
amb.& in alijs caſib.de qbus per Alb.in d.l.
in priuatis,& in quibus probabiř poſſet di-
ci non hře locũ huiuſcemodi.§. ſed inf.dicã.
19 Tertio ꝑmittendum eſt,ꝙ † licet tex.loquať
de publico iudicio tñ ſm cõem opin. habet
etiam locum in priuato, vbi imponiť pœna
20 corporis afflictiua. † Et ſciendum eſt ꝙ deli-
ctoꝶ priuatoꝶ quædam ſunt noiata, & qđã
innominata.Noiata.n.ſunt furtum,iniuria,
21 & rapina,† vt in caſu.l.ſi quis ex domo.ff.ui
22 bonoꝶ raptoꝶ, † & de his priuatis delictis
nominatis loqtur titulus de priuatis delict.
23 † Innoiata aũt ſunt illa de quibus in tit. de
24 extr.crim. † & in his delictis, in qbus pœna
non eſt determinata à lege,non hẽt locũ pœ
na talionis, ſed accuſans poniť extra ordi-
nem, qa ẽt in his priuatis delictis ꝓceditur
extra ordinẽ.l.fi.de pri.del.& l.in priuatis.ff.
25 ad Turp. † nec hẽt locũ pęna Turpiliani,de
qua in l.3.§.fi.ff.de præuaric. Quarto,& ul-
26 timo ꝑmittẽdum eſt. † ꝙ in hac mã ſunt plu-
res tex.qui vñr diuerſimode loqui.& primo
tex.in l.1.ff.an per alium cau.appell.q loqui
tur in principio,ꝙ in criminib. alius ꝓ alio
27 non pôt appellare, † tñ appellatione crimi-
nis tam priuatum,q̃ publicum,& tam leue,q̃
graue continetur. iuxta l.leuia inf. de accuſ.
tñ ille tex. in uerbo finaũt. loquitur de cau-
28 ſa capitali, † cuius appellatione ſtrictiſſime
venit pœna ſanguinis.l.tranſig. C.de trãſac.
ſtrictæ vero pœna dãnationis in metallũ, &
deportationis.l.exiliũ.ff. de interd. & releg.
29 † & tñ eſt ualde dubium an tex.nř habeat lo
cum in relegatione q̃ large dř pœna capita-
lis.l.licet.ff.de verb.ſig.Item tex.in l.ſeruum
quoque. §. publ.de procuratori. tradit pro
regula. ꝙ in cauſis capitalibus defenſio da-
tur:

tur,ergo vr̃ innuere ꝙ poſſit admitti procu-
31 rator † imo tradit pro regula, ꝙ vbi abſens
pōt ꝯdemnari in criminalibus , ibi admittiř
procurator,& tñ in hoc tex. I. C. vr̃ innue-
re ꝙ poſſit ferri ſnīa in abſentem . dum dicit
32 ſniam differant: † & ideo iſte tex. reſtringiť
ſm Ang. & Imo.hic in ſnīa annotationis bo
noꝝ.de qua vide pract.Bar.in l.1 . ff. de req.
33 reis . † Eſt & alius tex.in l.2.C.de proc. qui
vr̃ innuere,ꝙ ſolū in cauſis pecuniarijs poſ-
ſit conſtitui procurator,& tñ alia iura volūt,
ꝙ vbi agitur de pœna remotionis ab ordine
alicuius dignitatis, q̃ eſt minor pœna relega
tionis iuxta.l.1.ff.de iniu. vel de pœna inter
dictionis loci,vel patrocinij . iuxta.l.mor.ff.
de pœ.ꝙ poſſit admitti ꝓcurator, & ꝑꝑ iſta
iura quæ vñr adinuicem contraria hæc mā
difficulis redditur.q̃ quidem infra ꝯcordabo.
34 Aduerte tñ dū ſupra dixi † ꝙ in delicto pri
uato non hēt locum pœna talionis: vt decla
rat Alb.in l.in pri.ff.ad Turp. quia in ꝯtra-
rium vr̃ caſus in l.fin. de pri.del.dū dicit nec
cogendus erit in crimine ſubſcribere, quem
tex.ponderat ibi Alb.& in l. fin. C. de iniu.
ꝯſidera ſi dici pōt ꝙ iſta iura loquātur de ſub
ſcriptione partis,q̃ profitetur ſe velle ꝑſeue-
rare in acc.de qua ꝑ Bar.in l.ſi cui.ff. de acc.
vel dic.melius. ꝙ habet locū ſubſcriptio, ſed
nō quaſi ſit iudiciū publicū , vt dicit pulcher
tex.in l.fi.ff.de fur. qa talis ſubſcriptio fit ad
pœnā extraordinariam imponendā arbitrio
iudicis,vt tradiť in c.ſuꝑ his,de acc.& decla-
rat Alb.in d.l.fi. Sūma hunc tex.& cū diui-
de ut hic ꝑ Bart.cū quo tranſeūt Benedictus
de Plūb.& Imola hic,alio tñ modo cū ſum-
mat Ang.hic. & diuidit vt ꝑ eum,ſummariū
placet,diuiſio aūt minime:nam dubiū facie-
35 bat in hoc tex.1. regula quæ habet, ꝙ † per
locum à ciuilibus ad criminalia arguitur .l.
abñtē vbi gl.Iac.de Aren.Petrus,& ceteri.ff.
36 de pœ.ſed † in ciuilib.admittiť ꝓcurator, &
añ litē ꝯteſtatā,& poſt : ſiue agatur ciuilř ex
ꝯtractu,vel quaſi, ſiue agať de crimine ciuilř,
de primo eſt tex.in l.1.§.vſus.de ꝓc. de ſecū
do eſt tex.in c.tuæ.in fi.de proc.Secundo fa-
37 ciebat dubiū in hoc tex.nam†cauſa famæ,&
cauſa vitæ æqperatur.l.iuſta,de man.vind.&
38 l.fi.ff.qđ metus cauſa:†ſed in cauſa famæ in
teruenit ꝓcurator.l.furti.§. q alie. ff. de inf.
imo.intereſt ipſius rei cōuenti ꝙ poſſit ꝯſti-
tui ꝓcurator.qa qñ ꝓcurator ꝯdēnatur, nec
ipſe,nec dñs infamatur. Tertio faciebat du-
bium,nam ille qui ꝓſequiť appellationē ac-
cuſati,vel inqſiti cōdemnati allegat cauſam
39 cauſæ,†& tñ inuito reo quis poteſt appella-
re l.non tm̃.de app.& l. add. C. de appellat.
40 † imo poteſt quis abſentē defendere l. ſi nō
defendať.ff.de pœn.& l.2.inſ.de cuſt.re. † Itē
quis poteſt ſine metu pœnæ talionis in cri-
mine publico, & capitali paciſci, & trāſigere
l. ſi de præua. & l.1. de bonis eoꝝ qui ante
ſent.ſibi mor.ꝯſc.ſi ergo qs poteſt appellare
inuito reo,& pōt tranſigere ſine metu calū-
niæ ſiue ſit accuſator,ſiue reus,quare nō de-
bet poſſe ꝯſtitui ꝓcurator. primæ rōni dubi
tandi rñdetur, ꝙ illa regula ꝓcedit vbi eſt ea
dē ratio , & vbi ꝯtrarium expreſſe nō repiť :
42 † & ideo dixit ſinglř Rom.in ſing.ſuo.688.
ꝙ dilationes induciaꝝ , quæ dantur reo per
auc. offeratur C. de litis cont. non datur in
43 criminalib.hinc eſt ꝙ † ſi quis vulneretur à
pluribus,& ab vno mortalř,ſi moriatur oēs
puniunť pœna l. Aquil.l.itē Mel.ff.ad l.Aql.
& tñ non puniuntur pœna homicidij ſm
Anch.in conſ.116.& Alex.in conſ.16.vol.1.
44 Secundæ rōni dubitandi rñdetur†ꝙ l.iu-
ſta, loquitur quantum ad cauſam manumiſ-
ſionis. quia ſicut iuſta manumiſſionis eſt cā.
vbi ſeruus dñm liberauit periculo vitæ ita,&
periculo infamiæ. Item illa regula ꝓcedit in
bonis viris.l.illi q dē.ff.quod met.cauſa . Sed
apparēt rari nantes in gurgite vaſto, nō aūt
ꝓcedit in delinquentib. iuxta illud oderunt
peccare boni virtutis amore,oderūt peccare
mali formidine pœnę, vel dic ꝙ cauſa famæ
æqperať cāę crimīali,vbi agiť ciuilř.qa vero
quecaſu pōt īteruenire ꝓcurator . vel dic ꝙ
ibi infamia venit in ꝓñam, & iſto caſu admit
tiť ꝓcurator.ſecus ſi principalř,gl.in l.nō ſo
lū.in §.fi.in gl.pen.ſupra de ꝓc.nā ſi admit-
tať ꝓcurator ipſe nō infamat.d.§.ꝙ alieno,
nec ēt dñs.Tertię rōni dubitādi d.l.nō ſolū.
vno mō rñdet Alb.ī d.l.ſeruū quoq;.§. pub.
ff.de ꝓc.& dicit ꝙ ille text. ꝓcedit ex quadā
ꝯiunctionē,q̃ eſt inter hoīes. Alio mō rñdet
Bart.in d.l.non tm̃.circa fi.ꝙ ille tex.loqtur
vbi reus eſt incarceratus . ſed prima ſolutio
Alb.nō ꝯcludit. qa attēta illa ꝯiūctione dřet
ēt poſſe conſtitui ꝓcurator.non facit ēt opi.
Bar.qa tex.in l.1.ff.an ꝑ aliū cau.vult abſo-
lute ꝙ in cā appellationis capitali nō admit
45 tatur ꝓcurator: † tu rñde alio modo ꝙ tex.
in l.non tm̃.vr̃ ſolum loqui de actu appella-
tionis,nō aūt de ipſius proſecutione ; & hoc
pro

probatur in l. add. C. de app. & ratio poteſt eſſe quia ſi liberetur tps ad appellandum da tum, infereretur præiudicium ipſi reo irrepa rabile, quia dr̄et decapitari. facit text. in l. ſi quis filio exhæredato. §. hi q. ff. de iniuſt. rup. irr. teſt. Vltimæ rationi dubitandi rn̄detur, ꝙ pmittitur alicui ſiue ſit accuſator, ſiue reus, redimere ſanguinem ſuum per tranſactionē,
46 non tn̄ licet conſtituere procuratorē. †ideo videnda eſt ratio, quare ſit accuſator nō poſ ſit conſtituere procuratorē, vt ſequamur ordinem I. C. hic, & Bart. aſſignat hic tres rationes vt hic per eum. Tu aduerte circa primum inquantum Bart dicit ꝙ ſi vera eſſet ratio Butr. ꝙ quis poſſet ꝯſtituere procuratorē vindicando ſuam, vel ſuorꝝ iniuriam. arg. d. l. licet quia pōt replicari ꝙ ille tex. ꝓcedit vbi quis agit actione populi, & principalr̄, vel ſaltem æque principali, ꝙ ſequitur intereſſe priuatum ſicut publicum, & ſi dicatur ꝓut dicit hic Imol. col. 15. ꝙ ſaltē lite cont. in actione populi dr̄et admitti procurator. l. ſicui. §. 1. de verb. ſig. & tn̄ tex. nr̄ dr̄ abſolute, ꝙ ad crimen publici iudicij perſequendum fruſtra interuenit procurator. ergo & ante & poſt lit. cont. replicari poteſt ꝙ non eſt abſurdū reſtringere tex. in l. ſi cui. vt non procedat vbi agitur principaliter ad vindictam publicā ex crimine publico. arg. gl. in l. die. in verbo quidam. C. q acc. non poſſ. attento maxime qa in his criminib. publicis reperiuntur multa ſpecialia vt ſupra dixi. Et ſi itez dicatur aduerte, quia tex. noſter procedit ēt in crimine priuato. dico ꝙ eſt ualde dubium, an iſte tex. locum habeat in crimine priuato, & infra demonſtrabo ꝙ ſolum hēt locum in crimine publico, rn̄dendo ad l. fi. C. de iniur. alio mō q̄ faciant Mod. in d. c. ven. de acc. & ꝙ hæc rō ſit vera innuit tex. dū dicit ꝙ fruſtra interuenit ꝓcurator. q innuit ꝙ ex quo eſt crimen publici iudicij, ad eū pſequendū non pōt interuenire ꝓcurator. & ita intelligūt tex. hūc Mod. Sen. in d. c. ven. in 5. col. ver. circa primū. & in ver. 6. rō ſed iſte intellectus non eſt tutus. quia tex. poſtea ſubdit, & multo magis
47 ad defendendū. † & tn̄ in actione populari ex parte rei pōt admitti l. q. populari actione. ff.
48 de pop. act. Secunda rō eſt, † ex parte accuſatoris q̄ eſt verior ceteris. ꝙ ideo nō pōt accuſans ꝯſtituere ꝓcuratorē, qa tenetur ſe ſubſcribere ad pœnā talionis. q̄ ratio ꝓbaꝛ in c. tuæ. de ꝓc. & cum hodie iſta ratio ſit abolita

per g'alem conſuetudinem. vr̄ ꝙ poſſit defendi hæc op. ꝙ ex parte accuſatoris nō poſ
49 ſit interuenire ꝓcurator: † qa correcta rōe legis, cenſetur correcta ipſa lex gl. in l. 1. de leg. tut. & ſi dicatur prout dicit Aret. in l. 2. in 3. col. in verſ. circa tertium requiſitum. de vulg. & pup. ꝙ licet ſit correcta ratio legis remanet tn̄ lex fundata in auctoritate. facit gl. ſm cum in l. lib. ad ſi. ff. de min. & id, quod dicit Bart. in l. cum hi. §. traſactionē. de traſac. quæ iura volunt, ꝙ licet tollatur rō ſolēnitatis introducendæ in alienatione rei eccleſiaſticæ, vel in tranſactione alimentorꝝ. non tn̄
50 ceſſat ſolēnitas. † qa dico ꝙ id, qd̄ dr̄ ꝙ correcta rōne legis cenſetur correcta ipſa lex ꝓcedit vbi ratio eſt gn̄alr̄ correcta. Secus ſi ſit correcta in aliquo caſu, quia tunc nō ceſſat legis diſpō. ita intellr̄ tex. in l. 1. in fi. de min. vbi licet reperiatur aliquis minor qui bene gerat negocia ſua. tn̄ iura loquentia de mi-
51 noribus non ceſſant in tali crimine: † nec aliquid facit gl. in l. lib. ff. de cap. dimi. immo facit pro gl. in d. l. 1. de leg. tut. quia gl. ibi ſentit ꝙ ſi illa imaginaria venditio, de qua ibi fuiſſet cauſa illi' capitis diminutionis, ꝙ iſto
52 caſu eſſet correcta ipſi' legis diſpoſitio, † ſed vbi erant duæ rōnes licet vna ſit correcta, nō cenſetur correcta lex. §. affin. inſt. de nup. Et retenta iſta opin. infertur, ꝙ ſiue procedatur per viam accuſationis, ſiue per viā exceptionis, vel alio quouis modo ex parte accuſatoris inquirentis, vel denūciantis, aut excipiētis, pōt interuenire ꝓcurator. licet ꝯtrarium ſentiant cōiter interpretes hic cū alijs copioſe relatis per Mod. Sen. in d. c. ven. de acc. in vlt. ch. Infertur ſecundo ꝙ non eſt tm̄ dubitandum, an pnſſit ꝯſtitui procurator ad l. bellādum tm̄, vel ad lit. cont. vel ad excipiendū, vt infra p Bar. Ang. & Im. vbi dicemus. Tertio
53 infertur, † ꝙ in his caſib. in quibus non habebat locum pœna talionis. de quib. per gl. Bart. & alios in l. ſi cui. inf. de acc. & in l. qui crimen. C. q acc. non poſ. & p Bart. in l. 2. §. ſi pub. inf. de adul. poterat ꝯſtitui ꝓcurator. qa ceſſabat ratio pœnæ talionis. de qua in d. c. tuæ de proc. & in l. 2. C. qui acc. nō poſſ. Et ſi q̄ſpiam ſubtilr̄ diceret licet ceſſet illa ratio militant tn̄ aliæ rōnes, & maxime illa ꝙ ipſe principalis magis accurate, & diligēter defendet ipſam cām. qa dico ꝙ illa hēt locū, vbi principalis poſſet ſubire capitis periculū l. 1. C. ad l. Cor. de fal. de quo tn̄ dicā plenius infra.

54 infra.Sed † tota difficultas ꝯſiſtit in indagan
do rationem, quare ex parte rei non poſſit
interuenire procurator.& Bar.hic vr̃ trade-
re quatuor. & duas alias tradit in extrauagã
ti ad reprimendum in verbo legitima, quas
refert hic Immol.col.15.&duas tradit Spec.
relatus hic per Imol.& do.Bened.de Plumb.
col.11.& has rõnes, & dicta Imol. referunt
Mod.in d.c.vén. col.4. de acc. Veritas ꝯſiſtit
in tribus rõnibus adductis hic per Bartol.&
licet oẽs improbent, primã defendi tñ põt:
ꝙ mens gl.hic fuit dicere,ꝙ ſicut ſnĩa capita
lis non poteſt ferri in abſentem, non poſſit
ẽt ferri in procuratorem.& ſi dicatur ex quo
non põt ferri in procuratorem, q̃a non deli
55 quit,poterit ferri in ipſum dñm.†l.fin.ĩ ver.
ſinaũt iudice cõtra eum probaturo.C.de in-
iur.replicari põt ꝙ ille tex. procedit in deli-
ctis leuiorib.ſed in crimine publici iudicij,in
quo uenit imponenda pœna capitis,ſicut nõ
poteſt ferri ſnĩa contra ꝓcuratorem, q̃ non
deliquit, non põt ẽt ferri contra abſentem,
56 † quia ratio non patitur,ut in graui delicto
abſñs cõdemnetur.vt dicit tex.in l.1. de req.
reis. Et ſi quiſpiam diceret hoc modo decla-
rando, hæc ratio erit eadem cum rõne Bart.
dicẽtis ꝙ ideo non põt ꝯſtitui procurator.
quia iudicium poſſet reddi eluſorium.quia vi
dens aliquis ſe poſſe condemnari, cõfugeret
ad eccleſiam Diui Antonij, & ꝯſtitueret ꝓ-
curatorem: quia dico ꝙ eſt eadem ratio in-
dubitanter (quæ ſm Bart. & alios, & cõiter
tenetur)ne delicta remaneant impunita.Sed
57 contra eam vltra alios opponitur,primo†&
vr̃ ꝙ licet executio ſnĩe non poſſit reddi elu
ſoria, non poteſt conſtitui ꝓcurator. ꝓbat
in d.c. veniens de acc.ſm Aret. ibi. nam ibi
executio ſnĩe non poterat, vt dixi reddi elu-
58 ſoria † quia depoſitio ab offõ, & beneficio,
de qua ibi, trahit ſecum executionem, & tñ
prohibetur conſtitui ꝓcurator. & tñ attenta
rõne Bart. vbi iudicium non põt reddi eluſo
rium,dr̃et admitti procurator.Secunda obij-
citur difficultas. nam ex crimine ꝑꝑ quod
venit imponenda pœna relegationis,iudiciũ
non põt reddi eluſorium, quia põt ferri in
abſñtem.l.abſñtem.ff.de pœnis,& tñ Bar.inf.
in 3.col. vult ꝙ in cauſa relegationis nõ poſ
ſit ꝯſtitui ꝓcurator, & tñ debet poſſe ꝯſtitui,
ex quo iudicium non poteſt fieri eluſorium,
59 † cum abſñs poſſit relegari. Tertia obijcitur
60 difficultas, † nam ille qui in crimine ſemel
comparuit in iudicio,ſi poſtea ſe abſentet, li
cet vere ſit abſñs.c.comparati,de appell.tñ iu
ris interpretatione vr̃ pñs probatur ex no-
tatis in l.fin.ff.de in integ.reſt. tir. gñali,vbi
ſnĩa lata contra eum,qui non dimiſit procu
ratorem,dr̃ lata contra abſentem,ſecus ſi cõ
61 tra eum qui procuratorem ꝯſtituit. †primæ
difficultati rñdetur,ꝙ eſt uerũ ꝙ in c. veniẽs
executio non potuiſſet reddi eluſoria, quia
ſententia illa trahit ſecum executionem, ſed
bene potuiſſet reddi ſnĩa eluſoria ſi potuiſſet
conſtitui ꝓcurator, q̃a in ipſum non potuiſ
ſet ferri ſnĩa,nec ẽt in illum reum abſñtem. ꝑ
regulam.l.abſentẽ.ff. de pœn. Secundæ diffi-
cultati rñdetur,ꝙ uerior opin.eſt,vt dicimus
62 infra. ꝙ † in cauſa relegationis poſſit ꝯſtitui
procurator ꝑ tex.in l.ſeruum quoq;.§.pub.
ff.de proc. Tertiæ difficultati rñdetur, & fa-
63 teor ꝙ † ille qui dimiſit ꝓcuratorem dr̃ pñs
iuris interpretatione, ſed in cauſis grauib.
requirit pñtia vera, non aũt interpretatiua,
64 per regulam d.l.abſñtem.ff.de pœn. † Et ſic
habes defenſatam eãdem rõnem ab impugna
tionibus Aretij,in d.c.veniens, in 12.col. de
accuſ.q̃dquid dicant repetentes ibi in 4. col.
qui dñt ꝙ nulla ꝯcludens rõ poſſit aſſignari.
65 Tertia † & vltima datur rõ per Bart. hic tã
ex parte rei,q̃ accuſatoris,ꝙ ipſe principalis
magis accurate, & diligenter defendet cãm
ſuam,quæ ratio ſm Bal.Ang.& Immol. hic
66 fuit † gl.in l.non ſolum,in ſi.ff.de proc.licet
repetentes in d.c.veniens, verſ.5.ratio,dicãt
ꝙ in libro ſuo illa gl.hoc non dicit, ſed deci
piũtur in hoc.nã hæc rõ vr̃ indubitabilis.ſm
Imol.hic,& poſt eũ Mod.in d.c. ven. q̃a vbi
põt ꝓcedi ꝯtra abſentẽ, ibi põt interuenire
ꝓcurator.l.ſeruũ quoq;.§.pub.ſupra de ꝓc.
Et tñ ẽt in iſto caſu militat ratio,ꝙ quis ac-
curatius diligentius, & fidelius cauſam ſuã
67 tuetur. Et † ſi dicatur ꝙ in caſu.§. publice,
ſm intellectum Bart. infra non admittitur
procurator tanquam procurator, ſed tanq̃
excuſator,& inſtructor,q̃ ſolum poteſt pro-
deſſe abſenti,non aũt nocere, certe iſta ſolo
confunditur ꝑ illum tex. dicentem quemuis
allegantem innocentiam dr̃e admitti, quæ
verba innuunt. ꝙ etiam tanquam procura-
tor admittatur,qui poteſt prodeſſe, & noce-
68 re dño,c.2.de confeſſ. † Et ideo conſidera,ſi
poteſt alio modo intelligi text.noſter,& ille
tex.nam in hoc text.dicitur ꝙ ad crimen pu
blici iudicij perſequẽdum fruſtra interuenit
procu

procurator, modo dr̃ in l. reos. C. de accuſ. ꝗ leges publicoꝝ iudiciorum reos ꝑmittũt in capitalibus cauſis etiam per procuratores de ſendi. dico ꝗ ille tex. eſt intelligendus vbi rei ſunt abſentes ex iuſta cauſa, & vr̃ ꝗ tunc ſit admittendus procurator. & in h s terminis ex mẽte Ang. quem nullus hic refert poteſt intelligi ille tex. dum dicit ꝗ ordinarium, & æquum eſt, quemlibet debere admitti ad indagandã innocentiam, & ſic ad allegandum cauſas abſẽtiæ. tex. vero nr̃ loquitur vbi quis latitat, & nõ vult cõparere, licet poſſit, iuxta l. Falc. §. qd ſit latitare. ff. ex quib. cau. in poſ.
69 eatur. & ita intelli̓r tex. h c, † & hoc mõ poſſet inferri, ꝗ abſñs ex iuxta cauſa in criminalib. poſſet ꝯſtituere ꝓcuratorem, ſecus tñ in latitante, eſſet tñ magna reſtrictio ad iura diſcentia, ꝗ in crimine capitali nõ admittatur ꝓcurator, quæ ſunt plura, vt dixi, ſed poſſet replicari ꝗ æqui eſt, regulã fallere, vbi æquitas hoc ſuadet. l. 2. §. item Varus, de aqua pl.
70 arcen. † ſed tenendo cõia, põt dici ꝗ ideo nõ põt admitti ꝓcurator, q̃n proceditur contra abſẽtem, quia poſſet ei fieri maius p̃iudiciũ, ex quo abſñs põt damnari, & ideo æquitas ſuadet, ꝗ iſto caſu non admittaĩ proc. atq. in l. exig. §. ſi. cum ibi not. C. de proc. & ſi qſpiã ſubtil̓r diceret in caſu. l. ſic diu. C. de proc. &
71 in caſu. l. lex Corn. §. ꝯſtitutum, † & in extra uag. ad reprim. in verbo legitime, põt ferri ſnĩa in abſentes, ergo põt interuenire ꝓcurator, dico ꝗ lex non ꝯſiderauit tm̃ p̃iudicium in illis caſibus, ex quo uoluit ꝗ poſſit ferri ſnĩa contra abſentem, patet in crimine læſæ maieſt. vbi admittunĩ ẽt teſtes famoſi.
72 Tertia datur rõ, † quia ſi admitteretur procurator, reus videns ſe poſſe ꝯdemnari, non compareret, ſed hac rõne attenta, idem faceret aliqs vbi vocaretur in ſeruitutem, & tñ põt ꝯſtitui procurator. & ideo Mod. in d. c. veniens, dñt non poſſe aſſignari ꝯcludẽtem rõnem. & tñ in col. 30. in 15. q. dñt ꝗ quidã aſſignant hanc rationem, & ideo in cauſa criminali non poteſt conſtitui procurator, quia iudex ex inſpectione in faciẽ, & in pſonam rei. i. qua trepidatione, & quo colore, & vultu loquatur accuſatus, vel inqſitus melius cognoſcet, lex ergo voluit ꝗ in cauſa tãti præiudicij, nõ debeat admitti ꝓcurator, vt cauſæ ipſæ melius innoteſcerent, & liqdarẽtur, & hanc rõnem poſuit hic Imo. in effectu col. 15. & Alb. in d. §. pub. i 10. col. in ver. ſed quid ſi audita cauſa, & clarius Aret. in d. c. veniens. Et ꝑ iſta rõne iudicio meo eſt tex. expreſſus, in c. tuæ, de proc. & eo maxime quia procurator agendo cãm negligentius p̃iudicaret reip. ſed iſta rõ licet cõcludat ex parte rei, non tñ ꝯcludit ex parte actoris, qui non tenet amplius ad pœnã talionis. Et ideo con
73 ſidera † ꝗ lex quantum põt vr̃ reſtringere ſacultatem accuſandi. l. ſi cui, infra de acc. & l. fin. eo. tit. ibi, innocentiam feriamus. & ideo vbi quis vult accuſare, lex vult ꝗ ipſemet accuſet. & vbi accuſauit ſi deſiſtat, afficit eũ pœna, de qua in l. 3. §. ſi. de p̃uar. Et hoc facit ne aliqñ contingat innocẽtes dãnari. d. l. ſi. ibi, ne innocẽtiã feriamus, nil mirum ergo ſi nõ vult ꝗ accuſator poſſit ꝯſtituere ꝓcuratorẽ,
74 † ex parte vero rei, qa cauſa eſt magni præiudicij, adeo ꝗ reus in cauſis criminalib. ſuis defenſionib. renunciare non põt, gl. in l. pactũ inter hæredẽ. ff. de pact. ideo vult ꝗ non poſſit proc. ꝯſtituere, attento maxime, qa ẽt intereſt reip. ut uterque tã accuſans, q̃ accuſatus compareat corã iudice, vt poſſit digno ſcere, quo vultu, & quo colore, & qua animi trepidatione loquatur. iuxta l. 3. ff. de teſtib. & ſm̃ Bar. ad finem huius. §. vr̃ ꝗ interſit ẽt reip. vt accuſans ipſe ẽt compareat. & ſic iungitur quodãmodo fauor publicus cũ priuato. vt pulchre declarat Aret. in d. c. veniens, col. 12. ſed iſta ratio fauoris publici non tm̃ ꝯſideraĩ q̃ præiudicium ipſius rei cõuenti. patet, qa vbi accuſans, vel accuſatus ſuſpicabiĩ ſe poſſe ꝯdẽnari, uterque põt trãſigere, & ſic ſanguinẽ ſuũ redimere, & ſic iſto caſu nõ ꝓcedit titulus de præuar. nec ꝓcedit l. in ſbei cauſis. ff. de iu. fiſ. vt eſt caſus in l. 1. in fin. de
75 p̃uar. † Et ꝗ lex magis ꝯſideret præiudicium ipſaꝝ partium, q̃ reip. probatur in l. 1. de requir. reis. vbi lex vult ꝗ in caſu graui abſens non poſſit ꝯdẽnari, & ex quo vult ꝗ abſens poſſit ꝯdẽnari ꝑꝑ grauitatem cauſæ, vult ẽt ꝗ non poſſit interuenire procurator ꝑꝑ grauitatem cauſæ, quia iſta duo procedunt à pa
76 ri. Primo nota ex hoc tex. † ꝗ ad crimen publicum perſequendũ fruſtra interuenit ꝓcu-
77 rator, & eſt aduertẽdum. † quia omnia iura loquunĩ in criminib. publicis, vt probatur in l. tunc conuenit, C. de acc. & in l. de fide. C. ad l. Cor. de falſ. & in l. 2. C. qui acc. nõ poſſ.
78 † & ideo Ang. hic in 3. col. fuit in iſta opi. ꝗ vbi crimen eſt publicũ, ſiue poſſit ferri ſentẽtia in abſẽtẽ, ſiue non, ſiue poſſit ĩponi pęna corpo-

corporalis, ſiue pecuniaria, q̃ in crimine publici iudicij nõ poſſit interuenire procurator: & pro iſta op. Ang. multum ſtringit text. hic in fi. qui vr̃ præſupponere, q̃ hic poſſit ferri ſnia, & reſtringere iſtum text. ad ſniam notationis bonorum, vt dñt Ang. & Imol. magna eſſet reſtrictio, quia appellatione ſniæ ita põt includi ſnia cauſæ principalis, ſicut annotationis bonorum. & ſuadetur iſta op. Ang. quia ita dr̃ publicum crimen illud, quod non eſt
79 capitale, ſicut illud, quod eſt capitale, † qa publicorum iudiciorum quædam fuit capitalia, qdã non capitalia. l. 2. ſupra eo. ergo tex. iſte debet intelligi de vtroq; crimine. facit pulcher tex. in l. cũ de lege, vbi Aret. ff. de teſt. & ſuadet hæc op. Ang. quia crimina pub. hñt neſcio qd ſpãlitatis. qđ non hñt crimina priuata, probari vr̃ in l. fi. de furt. ut dixi ſupra.
80 † Contrarium tñ tenet Imol. hic. quem ſequuntur formalr̃ Mod. in d. c. ven. in 2. mẽb. in 1. q. in 8. col. qui adducunt poſt Angel. & Imo. hic tres tex. & primo l. 3. vbi ſen vel cla. vbi planè probatur, q̃ etiam ſunt quædã crimina priuata, quæ per procuratorẽ exerceri
81 non pñt. † Ad idem facit tex. in l. 1. C. vt tã ciu. q̃ crim. cau. iuncto princ. cum fi. nam ibi in principio fit mentio de furto, quod clare eſt priuatum delictum, & tñ dr̃ in fine quod accuſatione inſtituta contra officialẽ, finito offõ debet cauſa ipſa per ſe perſequi: nõ autẽ
82 per procuratorem. † Et ſuadetur ẽt per tex. in l. 1. an per alium cau. app. qui tex. facit dñam, an cauſa ſit pecuniaria, vel capitalis, & in capitalibus vult q̃ non admittatur procurator, ſecus in cauſis pecuniarijs, & tñ in capitalib. lex illa non diſtinguit publicũ crimen à pri-
83 uato, † ſed tu aduerte qa Ang. non negat qn §. nr̃ habeat locum ẽt in priuatis criminib. ſed vult q̃ i crimine priuato fiat diſtõ, an ſit capitale, vel non. & non vult q̃ iſta diſtõ fiat in crimine publico. qa ita dr̃ proprie crimen publicum, vbi imponitur pœna pecuniaria. ſicut ubi imponitur pœna capitalis. & multa ſunt ſpãlia in ipſis criminib. publicis. contra
84 Ang. tñ vr̃ caſus in † d. l. tunc cõuenit. C. de acc. q̃ pprie vult q̃ in criminib. publicis vbi cauſa depoſcit inſcriptionẽ, non poſſit interuenire procurator, ſecus in pecuniarijs cauſis, ut ibi ſubdit tex. Tota igr̃ difficultas reducitur ad hoc, an in criminibus publicis in quibus imponitur pœna pecuniaria, ſit neceſſaria inſcriptio, & iura abſolute dñt q̃ in criminib. publicis ſit neceſſaria iſcriptio, nec diſtinguunt capitalia à non capitalib. Pri-
85 ma † ergo ex prædictis datur ampliatio ad hunc tex. vt procedat ne dũ in delictis publicis, verũetiam in delictis priuatis. Secunda datur ampliatio vt procedat ẽt in crimine
86 quaſi publico. † & ſic in crimine ſuſpecti tutoris. quod eſt quaſi publicum. l. 3. §. pñs. ff. de ſuſp. tut. nã ſi agatur vt tutor debeat principalr̃ puniri, nõ admittit procurator vt plenẽ per Imol. hic in 6. col. vbi plenè dicã, ſecus tñ ſi ageretur q̃ principalr̃ remoueret à tutela, qa licet poſſet contingere q̃ puniatur. tñ attenditur id, quod principalr̃ agitur. vt hic plenè per Imol. & probatur vltra eum. quia reo exiſtente non ſoluendo. poſſet imponi pœna corporalis l. fi. de in ius voc. & l. ſiquis id qđ. §. in ſeruos. ff. de iuriſd. om. iud.
87 Tertia datur ampliatio ad hunc tex. † vt ẽt procedat vbi proceditur per uiã inqſitionis, quia inqſitio de iure ciuili ſuccedit loco accuſationis l. 2. §. ſi pub. ff. de adult. ſecus tñ eſt de iure canonico vbi nõ agitur de pœna ſanguinis. c. ſnia. ne cler. vel mon. & tradit Alb. in l. ſeruum quoq;. §. pub. in 6. col. in uerſic. itẽ eſt caſus ſatis notabilis. vbi ẽt vltra alios And. de Piſis. & Bal. ff. de proc. & idem tenet Bar. in d. l. ſi cui. §. 1. & hæc ampliatio de plano procedit, vbi illa pœna quæ imponitur per viam accuſationis, imponitur ẽt vbi pcedit per uiam inquiſitionis. Quarta dat̃ ampliatio
88 † vt ẽt procedat, vbi opponitur de crimine per viam exceptionis ad finem puniendi. quia iſto caſu non põt interuenire procurator. ſm Mod. in d. c. ven. in 3. q. in vlt. mẽbro. in pen. col. vbi ẽt quærit an admittatur vbi pcedit
89 per uiam denũciationis. Quinta † ampliatio datur ſm Bal. in d. l. ſeruũ quoq;. §. pub. vt adeo ſit prohibitus procurator in criminalib. q̃ non poſſit ẽt offerre libellum, qa libellus eſt de ſubſtantia iudicij. l. accuſ. ff. de adult. & libel. non põt ſubſtantiari in perſona procuratoris multo minus poterit admitti ad litẽ cont. vt dñt Mod. in d. c. ven. col. 42. in ver. 3. qro. & dicam infra. Sexta datur ampliatio
90 † vt nõ admittat̃ ẽt ad mediũ cauſæ, qa tex. hic dicit ſimplr̃ q̃ nõ admittit ad crimẽ publici iudicij pſequendũ, ergo vr̃ remouere procuratorẽ ab oĩ pſecutione † qa cũ remouet
91 genus, remouet ẽt qlibet eius ſpẽs. ita tenet Spec. in tit. de pc. §. 1. ver. ſed nunq d. vbi Io. And. i add. ad eũdẽ Spec. poſt Roſr. Tãcr. & Alber.

Alb.Gal.& hec ampliatio de plano ꝓcedit in
his caſib.in qbus abſẽs damnari non põt,vel
ẽt vbi non eſt incarceratus de quo infra dicã
92 late. Septima cadit ampliatio,† vt multo mi
nus poſſit interuenire ꝓcurator ad rñdendũ
poſitionibus,vel ꝯfitẽdum delictũ,ſm Bal.in
d.l.ſeruũ quoq;.§ publ.ff.de ꝓc.& rõ eſt,qa
reus debet ꝑ ſeipſũ ꝯfiteri. idẽ tenet Sal.in l.
93 reos.C.de accuſ. Octaua erit ampliatio †vt
ẽt ꝓcedat,vbi qs accuſat de vulnere,& dubi
tat an vulnus ſit mortale, qa iſto caſu ẽt nõ
admittit ꝓcurator, ita vult Bal.hic dũ dicit,
ꝙ debet admitti ſub ꝯdõne,vt talis ꝓcurator
habeat pro nõ admiſſo, ſi ꝯtingat illũ mori,
& hoc fortius vult Ioã.de Imol.hic q vult ꝙ
nõ admittatur,nec ſimplr̃,nec ſub ꝯdõne,qa
poſſet reddi iudiciũ eluſoriũ, ex quo pars ſp
eligeret cõparere ꝑ ꝓcuratorẽ ſub ꝯdõne po
ſtea ꝯdẽnatus pœna corporis afflictiua, elu-
deret iudiciũ,& ſtatim ꝙ videret ſe poſſe cõ-
demnari aufugeret.Sed tu ꝯſidera,ꝙ ſm Bal.
&do.Flor.in l.ſi vulnerato ſeruo.ff.ad l.Aql.
vbi ſit ꝓceſſus ſup vulnere cum ꝓcuratore,
ſi poſtea ſequat mors,eſt neceſſarius alius ꝓ
ceſſus nouus,nec ex primo põt ſeq ꝯdemna
tio.ſm Bart.vbi ceteri cõiter in l.dãni inf.§.
Sabinus.de dam.inf. Franc.de Capitibus li-
ſtæ inter conſ.crim. Cæp.in conſ.40.col.2.
poſſet tñ ſaluari iſta ampliatio,vbi actũ eſſet
cõtra vulnerantem,q vulneraſſet aio occidẽ
di,qa iſto caſu ſecuta morte valeret ꝓceſſus,
& ꝑ ꝯñam non poſſet admitti ꝓcurator,nec
94 ſimplr̃,nec ſub ꝯdõne.Nona †datur amplia
tio ad iſtũ tex.ex mẽte Bal.in l.reos.C.de ac
cuſ. & Bart.in l.1.de publ.iud. vbi volunt, ꝙ
vbi imponunt duæ pœnæ alternatiuæ altera
pecuniaria, & altera corporalis , ex quo ibi
dat pœna capitalis,ideo nõ poterit interue-
re ꝓcurator,qđ de plano ꝓcedit, ſm Imol.
hic,vbi electio pœnæ ſpectat ad iudicẽ. ſecus
tñ ſi ſpectaret ipſi reo.Sed tu ꝯſidera quidqd
dicat Imol.qa vr̃ ꝙ omni caſu poſſit admitti
ꝓcurator . Attento,ꝙ reus non põt eligere
pœnã corporis afflictiuam,qa nemo eſt dñs
membroꝝ ſuoꝝ.l.liber hõ.ff.ad l.Aquil. &
95 infra dicam. Decima cadit ampliatio, † vbi
lex dicit puniat tali pœna, puta amputatio-
ne manus,vel alia. nam illo caſu,quia dictio
alia,eſt reſpectiua ſimilium,nõ eſſet admittẽ
dus ꝓcurator. iuxta not. ꝑ gl.vbi Bald.eam
multum not.in l.ſi fugitiui.C.de ſer.fug.Vn
decimo amplia ſinguit †vbi pro delicto agi-
tur principaliter ad infamandum , quia illo
caſu non põt ẽt interuenire ꝓcurator, & ita
voluit gl.in l.nõ ſolum.§.fi.in gl.pen.quã ſe
quunt Mod.repetẽtes in d.c.veniẽs . col.20.
in verſ.8.qrđ.facit tex.in l.iuſta.ff.de manu.
vin.& in l.fi.ff.qđ met.cau. Secũdo facit,qa
ſi poſſet interuenire ꝓcurator,iudiciũ poſſet
97 reddi eluſoriũ, †qa ꝓcurator alieno nomi-
ne ꝯdẽnatus nõ efficit infamis,nec ipſe ne il
le pro quo cõparuit.l.furto.§.q alieno.ff.de
98 inf. Duodecima cadit ampliatio . † vt ẽt iſte
tex. ꝓcedat,vbi pro delicto põt imponi pœ-
na ꝑpetui carceris, q̃ pœna æqperat damna
tioni in metallũ,ꝑ quam qs efficit ſeruus pœ
næ,ſm Bart.in l.2.ſupra eo.& iſto caſu vr̃,ꝙ
99 nõ poſſit interuenire ꝓcurator,†ſed tu ꝯſi-
dera,qa vr̃ ꝙ tex.in l.aut dãnum.in fi.de pœ.
velit ꝙ pœna ꝑpetui carceris æquiꝑetur dã-
nationi in opus publicũ . de quo plene dixi
in l.imperiũ.ff.de iuriſd.om.iud.hęc tñ am-
pliatio vera eſt vt tenet Cæp.in cõſ.20.col.2
100 vt infra dicam,plene. Decimatertia †cadit
ampliatio ad iſtum tex.vt ẽt ꝓcedat vbi pro
delicto imponit pœna pecuniaria,& corpo-
ralis copulatiue, qa tunc non põt interueni
101 re ꝓcur.ſm Imol.hic,† qa vbi concurrunt
duæ cauſæ vna q̃ nocet,& altera quæ ꝓdeſt,
debet attẽdi cauſa quę nocet l.Pedius.§.1.ff.
de arb.& l.ſi qs in graui.§.fi.de ꝓc. & ſi qſ-
piam ſubtiliter,diceret,nõ ne de iure cõi rlr
admittitur ꝓcurator? quo caſu ſuccedit , id
qđ dicit Iaſ.in l.ſi arrogator.in 13.col.ff.de
adopt.vbi dicit,ꝙ qñ cauſa q̃ prodeſt reducit
nos ad ius cõe,illa attenditur, replicari põt,
ꝙ ẽt lex cõis vult , ꝙ rlr vbi agitur de pœna
corporis afflictiua, ꝓhibetur ꝯſlõ procurato
ris,quo caſu qñ concurrũt duæ cauſæ,vna q̃
ꝓhibetur,& altera quæ ꝑmittit,nõ attendit
cauſa ꝑmittens l.ſi Ruffinus . C.de teſt.mil.
Decimaquarta cadit ampliatio,ſm Bar. hic,
102 ꝙ † vbi ſtat ſtatutũ vt qs poſſit impune of
fendi,qa cũ hæc pœna ſit deportatione ma-
ior,vr̃ ꝙ non poſſit interuenire ꝓcurator,&
idẽ eſt de mente Bald.in l.2.de publ. iud.vbi
dicit ꝙ ſi ſtatutũ dicat ꝙ qui declinat iuriſdi
ctione poteſtatis poſſit impune offendi,ꝑdit
ius illius ciuitatis,cuius vr̃ factus hoſtis, qđ
de plano ꝓcedit vbi talis pęna eſt ꝑpetua,ve
rum eſt ꝙ Bald.in l.ſerui quoque.§.publ.vr̃
velle contrarium , ſed præcedens opi.eſt ve-
rior,&tenenda,quã ẽt tenuerunt repetentes
in d.c.veniens,col.27.in 12.q. de accuſ. & ſi

dicatur, vt dicit ipſe, ex quo ſnia pōt ferri in
abſentē, vr̃ ꝙ poſſit admitti ꝑcurator repli-
cari poteſt ꝙ iſta ꝯña non tenet vt infra per
Bart.in 3.col.vbi dicam latiſſime. Decima-
103 quinta cadit ampliatio, † vt vbi ꝑ ſtatutum
imponitur pœna arbitrio ptãtis, vt Papiæ,
vbi ſtatuto cauet ex delicto aliquem puniri
in ære vel in pſona inſpecta qualitate deli-
cti, & ꝯdōne pſonæ arbitrio ptãtis, iſto caſu
non poterit interuenire ꝑcurator, vt plene
ſcribit Signorolus in ſuis ꝯſilijs conſ.168.in
cipiēte ſtatuto ciuitatis Papię cauet, & tradit
plane Anch.in conſi.273. incipiēte plene, &
ſubtiliter eſt allegatū. Decimaſexta cadit
104 ampliatio † etiam in pulchro caſu quē tra
dit Cœpol.in conſ.xx.in ij.col.vbi dicit, ꝙ ſi
condēnatus ad ꝑpetuos carceres aufugiat, ꝙ
ſicut in illa tali cauſa nō poteſt cōparere per
procuratorē, ita non poteſt ꝑ procuratorem
teſtes qui cōtra eū depoſuerunt accuſare de
falſo, ſm Bal.& Nellum per eū relatos. Deci
105 maſeptima cadit ampliatio; † vt ēt vxor &
filij nō poſſint cōſtitui ꝑcuratores in cauſa
criminali, immo nec poſſunt cōparere ꝑ co
rū intereſſe, vt ꝑ Cepol.in d.cōſ.xx.in ij.col.
ad fi.de quo tñ infra dicā. Decimaoctaua ca-
106 dit ampliatio; † vt ēt procedat tex.iſte, vbi
virtute ſtatuti pōt ꝑcedi cōtra abſentem, ita
ſentit Bar.ſupra in v.col.& idē Bar.in extra-
uag:ad reprimē.nā ēt iſto caſu nō poteſt in-
teruenire ꝑcurator q poſſit nocere ipſi reo
accuſato vel inqſito. & hæc fuit opinio Ray
nerij in l.reos, vbi Bal.in viij.col.in ver. qñ
vbi abſunt, & hāc eſſe cōem dicit Alex.in ꝯſ.
cxvj.incip. Animaduerſis ſtatutis, eſt verū ꝙ
Iaſ.in l.is q, in iij.col.q teſt.fac.poſ.vr̃ ample
cti contrariā ſniam. ꝙ immo qñ pōt ꝑcedi
cōtra abſentē in eius cōtumaciā poſſit inter
uenire ꝑcurator, & plures alios cita Hipp. ī
ſua practica in §.ſequit in 6.col.& in cōſ.81.
in 8.col.ꝑcedentem tñ opin.tenet Cor.Fer.
in conſ.cxxij.in ij.col.vol.iiij.ſed infra plene
dicā & in diſputatione ponā. Decimanona
107 cadit ampliatio.† ꝙ adeo vera eſt hæc opi.
vt nō poſſit ēt reus accuſatus vel inqſitus cō
ſtituere procuratorē ad cōfitendū ipſum deli
ctum.ſm Bal.in l.ij.C.quorū ſniæ app. non
reci. Vigeſima cadit ampliatio ſm Angel. &
108 Imo. hic, vt adeo ſit vera iſta regula: † vt
Papa nō poſſit de ptãte ordinaria ī cauſa cri
minali admittere ꝑcuratorē, licet de potētia
abſoluta poſſit hoc facere. & ideo ſm Ang.
princeps pōt ꝑ ſuum reſcriptum facere ꝙ ad
mittat ꝑcurator in cauſa criminali. dūmodo
in reſcripto apponat clauſulā nō obſtāre ta
li lege, ſed iſta ampliatio apud me eſt dubita
109 bilis. † qa ꝙ nō admittat ꝑcurator fuit in
troductū ꝑꝑ grauitatē cauſę, & qa iudex par
tibus auditis melius pōt veritatē diſcernere,
& ideo ſuꝑ hoc cogita. Vigeſimaprima dar̃
110 ampliatio, † ꝙ adeo vera eſt iſta regula, ꝙ
ꝑcurator non pōt admitti ad petendū reſti
tutionem in integrum aduerſus ſniam latā
in cauſa criminali, ita voluit Bal.in l.1.§.de
qua.de poſtul.& Aret.in d.c.veniēs. col.10.
de quo plene ſcribit Hippolytus in ſingulari
ſuo.221.incipiēte. Reſtitutis ī integrū. & idē
Hippol.in d.§.ſequit.col.1. Vigeſimaſecūda
111 dar̃ ampliatio, † vt ēt ꝑcedat, vbi in crimi
ne publico, ſeu capitali imponit̃ pœna ipſo
iure, qa ēt iſto caſu non pōt interuenire ꝑ-
curator, ſm Pet.de Anch.in d.l.ſeruū quoq;
§.publice intereſt.ad fi.de ꝑcur.& vult Alex.
in addi.ad Bart.in hoc.§.noſtro, & Hipp. in
d.§.ſequit̃.col.8.in verſ.itē ſuos. Vigeſima-
112 tertia dar̃ ampliatio ad hunc.tex.† vt ēt ꝑ-
cedat, qñ reus accuſatus vel inquiſitus eſt ꝑ-
ſens in iudicio, qa ēt tūc non pōt interueni
re.& ꝑ hac opin.facit iſte tex. q gñalr̃ loq-
tur. Secundo facit tex.in l.1.ff.an ꝑ aliū cau.
app.agi po. Et merito qa accuſans, & accuſa
tus debet eſſe in vinculis.l.1.2.&3.ff.de cuſt.
reo.& ſi dicatur ꝯtrariū tenet Bal.in l.reos.
C.de acc.& Mod.repetētes in d.c.veniēs.col.
31.in q.7.rñderi pōt, ꝙ l.non tm̃.de app. q̃
ꝑ eos adducit̃, non facit ad ꝑpoſitum, & me
113 rito, † qa ꝑdicti Moder.repetētes volunt,
ꝙ ꝑ accuſatore pñte oblato libello ꝑ accu-
ſatorem poſſit ad oēs alios actus interueni
re ꝑcurator, quod vr̃ contra hunc text. q lo
quit̃ gñalr̃, ꝙ ad crimen publici iudicij ꝓſe-
quendū fruſtra admittit̃ ꝑcurator, & ſic vr̃ re
114 uocari ꝑcurator ab oī proſecutione, † &
à quo remouet̃ genus remouet̃ qlibet eius
ſpecies l.fundū.de fundo inſtr.& l.fi.§.1.de
ſuis, & legit. & facit qa vr̃ ſpeciale in illuſtri
115 bus q pñt ꝯſtituere procuratores, † & tñ
in l.fi.C.de iniu.ꝑſupponit̃ ꝙ illuſtres eſſent
pñtes, niſi dicas renedo opin. Bald. ꝙ iuta re
ferunt ad abſentes, vt ꝑbat in d.l.reos.C.de
acc.& in d.l.ſeruum quoq;.§.publice intereſt.
Et certe durū eſſet ab hac opin. recedere in
116 practica. Veritas † tñ depēdet ab illo articu
lo, an ꝑ carcerato poſſit interuenire ꝑcura
tor,

tor,& Bart.hic col.4.tenet ꝙ ſic,& idẽ tenet
Ang.hic col.1.Imol.col.9.q dicit ꝙ ſic ſerua
tur de conſuetudine,& idẽ dicit do.Bened.de
Plumb.col.11.& hãc opin.tenet Alb.in d.l.
ſeruum quoq;.§.publice,in 6.col. poſt Ar-
chid.ꝑ eum relatũ.vbi ẽt Bald.dicit ꝙ ſic ſer
uatur de ꝯſuetudine.& idem dicit Bald. in l.
reos.C.de acc. & eſt cõis opin. vt teſtat̃ Fel.
in c.inueniemus.de acc.&Mod.repetẽtes in
d.c.veniens.in 18. q. col. 30. de accuſ. & ſic
ſm oẽs iſtos ſeruatur iſta cõſuetudo.Funda-
mẽtum huiuſce cõis ſniæ ꝯſiſtit in quatuor.
117 Primo qa ſicut † dñs admittitur procura-
tor pro ſeruo carcerato.l.ſciendũ,& l.ſeruus
ff.eod.& l.Lucius.ff.de appel.ita, & quilibet
alius. ſecũdo facit l.ſi non defendantur.ff.de
pœnis.vbi carceratus ſeruus non ſolũ à dño
ſed ab oĩbus defendi põt l.non tm̃.de appel.
vbi Bar.vult; ꝙ ẽt ipſo reo inuito poſſit qs
cauſam appellationis ꝓſequi. & tñ ille q nõ
põt conſtituere ꝓcuratorem in cauſa princi
pali, non põt etiam in cauſa appellationis.
vt in hoc §.iuncta l.1.an cauſæ appell.ꝑ aliũ
118 red.po.Tertio † facit ſtringens fundamen-
tum. nam ſm Bart. in carcerato vñr ceſſare
oẽs rõnes per quas ex parte accuſatoris vr̃
prohiberi ꝯſtõ procuratoris. patet quia in
ipſum pñtem ſnia ferri poterit.& contra ip-
ſum executioni mãdari. & hoc modo iudi-
cium eluſoriũ non reddetur. & qa plenius,
diligẽtius, & accuratius ipſe cũ procuratore
q̃ ſolus cauſam ſuã defendet tñ Io.And. rela
tus hic per Imol.intelligebat hanc cõem ſen
119 tẽtiam hoc modo, † vt incarceratus poſſet
cõſtituere ꝓcuratorem ad oẽs actus.prẽterq̃
ad litem cõteſtandam,& ad ſniam audiendã:
120 quæ opinio nõ diſplicet Imol.† Contrariũ
tñ tenuere ſubtiles Vltramõtani ſm Alb. in
d.§.publ.in 7.col.in verſ.itẽ quæritur.q vo-
luerunt ꝙ non poſſit admitti ꝓcurator, nec
ad vnũ,nec ad duos articulos,ſicut non põt
admitti ad ſniam.qa à quo remouet̃ genus,
remouetur,& quilibet eius ſpẽs.l.fundi.ff.de
fun.inſtr. Item ſi ꝓhibet̃ conſtitui ꝓcurator
ad ſniam audiẽdam. vr̃ ẽt prohibitus ad a-
lios articulos. ꝑ quos deuenit̃ ad eam l.oĩo
ff.de ſponſ. & eo maxime, qa vr̃ ſpeciale in
ꝑſonis illuſtrib.vt poſſint ꝯſtituere ꝓcurato
re,præterq̃ ad ſniam.ergo in contrarium eſt
ius cõmone.&dicit Dyn.in d.§.publ.ꝙ huic
rõni non põt congrue rñderi. Alb.tñ tenet
hanc opin.ꝙ dño exiſtente pñte, ſeu incarce
rato admittatur procurator ad media cauſę,
&ita dicit ſępe obtinuiſſe de facto.eſt verũ ꝙ
ipſe reus debet litẽ ꝯteſtari.&interrogari,&
ſimilia facere. q̃ nõ pñt ꝯgrue expediri ꝑ ꝓ-
curatorem, & cum hac diſtõne trãſit hic do.
Bened.de Plumb.col.12.Contrariũ indiſtin
cte tenet vterque Sal.in d.§.publice. & in l.
reos.C.de accuſ.Et mouet̃ primo,qa vr̃ ſpe
ciale in caſu l.non tm̃.ff.de appella.vt admit
121 tat̃.Secundo mouetur † ꝑ tex.in l.1.ff. an
ꝑ alium cauſæ app.vbi patet ꝙ fuit ſnia lata
in cauſa capitali.ergo reus erat pñs. alias
non potuiſſet ferri l.abſentẽ. de ꝓcur. & tñ
alius appellare non põt,& tñ neceſſario prę
ſupponit̃, ꝙ ibi ꝯdemnatus eſſet in carcere,
122 l.eos.§.ſuꝑ his.ff.de appella.Tertio † facit
tex.in l.miles.§.qdã. ff. de adulter. vbi dr̃ ꝙ
vtile tp̃s qd̃ dat̃ marito ad accuſandum vxo
rẽ de adulterio, ipſi marito in carcerẽ ꝓiecto
non currit.ergo dat̃ intelligi.ꝙ non põt ꝯſti
tui ꝓcurator ad accuſandũ de adulterio. qa
ſi poſſet ꝯſtitui ꝓcurator ipſi marito tp̃s de-
curret.& ita dicit ẽt Bart.in d.§.qdam. Vlti
123 mo facit qa † reus accuſatus, vel inq̃ſitus
de cauſa capitali ſolet in vincula detrudi.l.2.
§.fin.C.de exhib.reis. Ergo ſi vera eſſet iſta
rõ ſemper poſſet ꝓ incarcerato ꝯſtitui ꝓcu-
rator,&ſic eſſet poſſibile ꝙ ꝓcurator ipſe eſ
ſet multũ negligens,&ſic poſſet multũ noce
re ipſi reo in cauſa talis ꝑiudicij.qd̃ nõ eſt ꝯ-
cedendum.& maxime.ꝑ iſtum tex. q gñalr̃
loquit̃.Et tenendo hanc opin.rñderi põt ad
obiecta.ſm Alb.in d.l.ſeruum quoque.§.pu
124 blice. in 3. col. † ſ.ꝙ l.ſeruus. & l. ſcien-
dum. ff. eodẽ loquunt̃ vbi dominus vel eius
procuratio cõparet pro rorũ intereſſe, non
aũt ad defendendũ ipſum ſeruũ vt pęnã eui
125 tet. Et † ſi dicat̃ iſta ſolutio nõ ſatiſfacit ad
l.ſi nõ defendant̃.de pęnis.replicari põt ꝙ ẽt
ille tex.loquit̃ in ſeruo, ꝓ quo dñs vel alius
nomine dñi admittitur ꝓ intereſſe pecunia
rio.nec iſtud vr̃ abſurdũ,ꝙ quis nõ admittat̃
vt procurator.ſed admittat̃ vt tertius.vt pro
batur in l.ſi eũ,vbi Bar.ff.ſi qs caut.& in l.ij.
126 ff.eodẽ.Videmus in ſimili † ꝙ vxor poteſt
ꝓhibere ꝓ ſuo intereſſe ne bona mariti pu
blicent̃.l.ſi qs poſt C.de bonis dam.&ſic illa
iura nõ probãt, ꝙ in criminalibus admittat̃
ꝓcurator.Si velles tñ tueri cõem opi. poſſes
127 dicere: † ꝙ ille tertius qui admittit̃ pro ſuo
intereſſe, admittitur ad allegandum cauſam
cauſæ.Sed replicari põt, ꝙ licet admittat̃ ad

allegandū cauſam cauſæ,tn̄ nō vr̄ admitti vt
128 ꝓcurator,ſed potius vt defenſor. †Nō ob
ſtat.l.non tm̄,de appell.q̄a ad illū tex. rn̄det
Alb.l.in d.l.ſeruum quoq;.§.publ.ff. de ꝓc.
& do.Ant.in c.veniens.de app.ꝙ ille tex. lo-
quit̄ de appellatione ad quam admittit̄ q̄li-
bet rōne coniunctionis, vel rōne officij, ad
qđ hō homini tenetur. ſed illa lex non cōſi-
derauit hanc cognationē.l.ſed,&ſi.ff.de ꝓc.
iunctis his q̄ notant̄ in l.3.§.parentes. de in
ius voc. & ꝑfecto ſi rō cognationis deberet
conſiderari ēt ad crimen publicum ꝓſequen
dū deberet admitti ꝓcurator. qđ negat tex.
129 noſter.† & ideo Aret.in d. c. veniēs in 18.
col. rn̄det alio modo ꝙ ille tex. loquit̄ in a-
ctu appellationis, non aūt in ipſa ꝓſecutio-
ne.qui qđē actus ēt d.e feriata fieri pōt. Sed
huiuſcemodi ſolutio ex verbis illius tex. cō
fundi pōt. Et primo dum dr̄ in princ.nō tm̄
ei q̄ ad ſupplicium ducitur ꝓuocare ꝑmitti
tur. ſed ēt alio nomine eius. ſed prout text.
loquitur ꝓ eo q. ad ſupplicium ducit̄ non
ſolum intelligitur de actu ꝓuocationis, ſed
ēt de ipſa ꝓſecutione, & preſertim q̄a tex.
dicit ſi ille mandauit,&c.ſed à cōiter acciden
tibus non ſolet mandari ſolus actus appel-
landi,ſed ēt ipſa appellationis ꝓſecutio. Item
ſolutio Aret. vr̄ contra rōnem illius tex.
dum dicit qđ ergo ſi reſiſtat q̄ damnatus eſt
perire feſtinās,&c. nā ſi ille tex. loqueret̄ de
ſolo actu appellationis, poſſet facile reus pe
rire ꝑmittendo labi tp̄s appellationis, q̄ pō
deratio fuit repetentium in d.c.veniens.quę
tn̄ non vr̄ tuta. quia illā feſtinatio ibi conſi-
derat̄ quantum ad hoc q̄a damnatus duce-
bat̄ ad ſupplicium, & ideo mihi placet ſolu-
tio Aret.ꝙ ille text. loquat̄ ſolū de actu ap-
130 pellationis,† vt ꝓbat̄ in d.l. adictos,ibi,in
terponēdę appellationis copiā nō negamus.
verū eſt ꝙ hæc ſolutio facile poſſet morderi.
q̄a tex.in d.l.adictos.loquit̄ de appellatione
interponēda ab ipſis dānatis,nō aūt ab alijs
tenēda tn̄ vr̄ ſolutio Aret.alias vt infra dicā.
eſſet neceſſe reſtringere tex.in l.1. ff. an cau.
app.vt ꝓcederet q̄n reus cōdēnatus nō eſſet
incarceratus ideo ego dico ꝙ ille caſus eſt
ſpecialis. vt q̄s poſſit appellare,vbi q̄s ducit̄
ad ſuppliciū, & ideo credo ꝙ non ꝓcederet
131 vbi nō duceret̄ ad ſuppliciū verū† ēt Raph.
Cum.& Ang.de Aret.voluīt in d.l.nō tm̄.in
2.col.ꝙ ille tex. habeat locū in damnato ad
mutilationē alicuius mēbri,&in deportato.
ego tn̄ credo ꝙ ille tex. habeāt locū ad illud
tp̄s, quo ducitur ad ſuppliciū vt tunc poſſit
ꝓcurator appellare. vel pōt dici ꝙ ibi admit
titur procurator non tm̄ vt procurator, ſed
tanq̄ defenſor q̄ pōt ſolum prodeſſe non au
tē nocere.Non ob.aliud fundamētū Bart.di
centis ꝙ melius ꝑ ſe,&aliū ſimul cauſa tuer̄,
q̄ ꝑ vnum ſolū. quia rn̄deo ꝙ lex abhorret
ꝙ vbi agit̄ de tam graui ꝓiudicio.qđ eſt quo
dammodo irreparabile, admittatur ꝓcura-
tor q̄a poſſit,& prodeſſe,& nocere. Nec eſt
ēt verum, ꝙ eeſſent omnes rōnes adductæ
ꝑ Bart. q̄a licet ceſſet illa rō ꝙ iudicium nō
poſſit reddi eluſorium, nō tn̄ ceſſāt alia qua
Bart. cōſiderat circa ſiaſtius.§.ꝙ hic agit̄ de
132 fauore publ.& ſic Bart.cōſiderat † ꝙ perfe
ctius poterit dignoſci veritas.ſi ipſe reus du
cat̄ ad iudicē,vt poſſit ipſum interrogare, &
videre quo vultu.qua ꝯtinentia,& qua trepi
datione loquat̄.iuxta l.de minori . §. torm.
de q̄ōnib.Secūdo cōſiderat Bar.fauorē publ.
& ob hāc cauſam vr̄ concludēdum ēt pro in
carcerato nō eſſe admittendum ꝓcuratorē.
133 Si † q̄s tn̄ vellet diſputare hunc paſſum ad
partes poſſet modo rn̄dere ad adducta cōtra
134 cōem. Et primo † ad tex. q̄ magis ſtringit
in l.1.ff.an ꝑ aliū cau. app. ꝙ ille tex. debet
intelligi,q̄n reus poſt ſniam erat abſens, &
ſic aufugerat,quod aliq̄n contingit,&ſic per
ius cōſiderari pōt.& ita rn̄det. Imo. hic col.
9.ſed replicari pōt ꝙ ex quo reus condēna-
tus ſolet ſtrictius in vincula detrudi,& ſic ſo
let fortius cuſtodiri,q̄ añ latā ſniam.l.fi. C.
de cuſt.reo.nō eſt veroſi'e,ꝙ aufugiat.& eſ-
ſet magna violatio ad illū tex. reſtringere il
lū ad hūc caſum,q̄ eſt rariſſimus. niſi dicas,
ꝙ ex quo reus ipſe eſt pn̄s,& ſic pōt ꝯdēna-
ri.vr̄ ꝙ poſſit ꝯſtituere ꝓcuratorem ꝑ reg.l.
ſeruū quoq;.§.publ.de ꝓc.& ſic non eſt ab-
ſurdū reſtringere tex.in d.l.1.an ꝑ aliū cau.
app. ad caſum q̄n aufugit vt iura iuribus ꝯ-
cordent̄.attēto maxime q̄a tex. in l.non tm̄.
de app.vult.ꝙ q̄ hēt admittat̄ ad appellādū
ꝓ reo ꝯdemnato. Si velles tn̄ tueri contra-
riam opi.volo ꝙ aduertas ad.l.fi.C.de miu.
vbi vr̄ ſpeciale ꝙ pſona, illuſtris poſſit ꝓcu
ratorem ꝯſtituere ad oēs actus preterq̄ ad
ſniam:& tn̄ ille tex.poteſt intelligi ēt eo ca-
ſu quo accuſans vel accuſatus eſt incarcera
tos. ſi ergo eſt ibi ſpeciale, ius cōe erit in ꝯ-
135 trarium.l.1.ad Munic.† Nō ob.tex.in l.mi
les.§. quidam. quia ad illum text. rn̄det hic
Ang.

Ang. ꝙ ibi illa tpa nõ currũt. qa volẽs aliũ accuſare non põt hoc facere ꝑ ꝓcuratorem, licet ꝓ carcerato admittat:& ſic ſenſus illius tex. eſt ꝙ maritus q erat incarceratus, nõ poterat accuſare vxorẽ ſuã de adulterio ꝑ ꝓcurator ſed non negat qn ipſe poſſet cõſtituere ꝓcuratorẽ in cauſa ꝓ qua in carcerẽ coniectus erat, vel põt dici ſm Imo. ꝙ ille text. põt intelligi qn carceratus vellet accuſare corã alio iudice, non aũt corã illo à quo in cuſtodiam traditus fuit. Vel põt intelligi ꝙ ibi fuit iniuſte incarceratus. & ideo eidẽ ſuc currit. vt dies qbus in cuſtodia fuerit, ſibi nõ cõputent iuxta l. ſuccurrit allegatam ibi ꝑ gl. ff. ex q. cau. ma. & iſte vr̃ verior intellectus q intellectus Ang. in l. 4. ff. de adul. Non ob. aliud fundamentũ, ꝙ non vr̃ conueniens, ꝙ in cauſa tanti ꝑiudicij dictũ vel factum ꝓcuratoris nocere poſſit ipſi dño, attento maxime ꝙ accuſator, & accuſatus debẽt eſſe in vinculis, & ſub cuſtodia. l. 1. & fi. C. de acc. & l. 2. & 3. infra de cuſt. reo. qa r̃nderi põt, ꝙ iura conſiderant. ꝙ vbi põt ferri ſnĩa in aliquẽ, ꝙ ibi põt conſtitui ꝓcurator, & eſſet dubio ꝓculſatis abſurdũ ꝙ ꝑ quolibet actu deberet incarceratus duci ad bãchũ iuris, & ideo lex tolerat ꝙ ꝓ eo poſſit interuenire ꝓcurator, & hæc vr̃ crebrior ſnĩa, à qua in iudicando
136 non eſt recedendum. Mihi tñ vr̃ poſſe ſic dici; aut. n. querimus quo ad lit. cont. & ad r̃ndendum interrogationibus ſeu poſitionibus poſſit conſtitui ꝓcurator, & crederem ꝙ nõ. & ita ꝓcedat tex. in l. 2. C. de exhib. reis. & in l. 2. de cuſt. re. q iura volũt ꝙ reus ex vinculis cauſam ſuã dicere debeat. & ita faciũt iudices prudentes. q faciunt ipſum reũ litẽ cõteſtare ꝑſonalr̃, & poſitionibus r̃ndere, q-
137 †bus tenet in criminalibus ꝑ verbũ veritatis r̃ndere, & non ꝑ verbum credo. Bart. tradit in l. inter oẽs. §. fi. de fur. & hoc modo potuerũt dignoſcere melius, & eruere veritatẽ. ar. d. l. de minore. §. tormẽta. ff. de qõni. Aliqñ qrimus an in medio ipſi⁹ cauſæ poſſit admitti ꝓcurator, & ſic in his q nõ pñt cõmode expediri ꝑ incarceratum, cui eſſet difficile ꝓ quolibet actu exire carceres, & ad cauſam venire, & credo ꝙ iſto caſu poſſit admitti ꝓcurator, & ita dicit Alb. ſꝑe ſe vidiſſe de facto obſeruari in practica. Aut qrimus an poſſit cõſtitui ꝓcurator ad ſnĩam, & oẽs cõcludũt ꝙ nõ qa verba ſnĩæ ad ipſum carceratũ pñtẽ ad tribunal ſunt formãda, non aũt cõtra exiſtẽtẽ in vinculis. qa tũc eſſet lata cõtra abſentẽ. l. 4. §. q in aliena. ff. de da. inf. Credere tñ ꝙ ad oẽs actus ſubſtãtiales de qbus in l. ꝓplata. C. de ſen. debeat ipſe duci ad bãchũ iuris. & ex ꝓmiſſis hr̃ prima limitatio ad hũc. §. ꝙ ad crimẽ publici iudicij ꝓſequẽdũ põt ꝓ incarcerato interuenire ꝓcur. Secũda dat limi
148 tatio ad iſtũ tex. vt † nõ ꝓcedat in crimine hæreſis, & in alijs criminib. in qbus qs dãnatur poſt mortẽ, de qbus ꝑ Doc. in l. defuncto. infra eo. & in l. ex iud. infra de acc. & ita cõcludit Alb. in d. §. publ. col. 6. in ver. ſed nũ qd in crimẽ hæreſis. de ꝓcur. q ſubdit ꝙ de
139 hoc fuit magna cõcertatio in Rom. curia tpe Clemẽtis. V. eorã quo inſtãte Rege Fraciæ accuſatus erat Bonifacius 8. de crimine hęreſis ꝑ d. Guil. de Nog. & fuit obtẽtũ. & ita voluit Bald. in l. reos. C. de acc. & ſic hæredes pñt cõſtituere ꝓcuratorẽ vbi defunctus accuſat de crimine hæreſis. & ita cũ hac opi. licet Albericũ nõ referãt trãſeũt Mod. Senẽ. in d.
140 c. veniens. col. 36. ver. 18. qro: † quia ſi aliter diceremus, excluderemus defenſionẽ, qđ eſſe non debet. & eo maxime qa morte vr̃ extingui ipſum delictũ. l. defuncto. infra de pub. iud. quo caſu vr̃ ſolũ tractãdũ de qõne bonorum. & vbi cauſa eſt pecuniaria ẽt ꝙ ex ea qſnam infamari poſſit, admittit ꝓcurator, vt probat in l. 1. an ꝑ aliũ cau. app. red. poſ. & ſi qſpiam ſubtilr̃ dicere, nam hic agi
141 tur de pœna priuationis oĩum bonorũ, q pęna cauſæ criminali æquiperari vr̃ vt gl. dicit in l. 1. C. de re. poſtu. lib. 10. & probat in l. ꝑ litẽ. de execu. tu. & in §. ꝑ litẽ. inſt. eodẽ replicari põt, ꝙ iura prohibentia ꝓcuratorem conſtitui ad ꝓſequendũ crimen publicũ ſeu priuatum, ſolum conſiderant, an ꝓ delicto ſit imponenda pęna corporalis, an vero pœna pecuniaria. & primo caſu tm̃ ꝓhibet ꝓcuratorẽ admitti. ſeu tu conſidera, qa licet morte delinquẽtis extinguat delictũ, vt contra eũ nõ poſſit formari inqſitio, minus poſ
142 ſit mortuus dãnari † tñ dãnat memoria ipſius ꝓditoris, ſeu heretici, vt cõtra memoriã ipſius poſſit formari inquiſitio. ſm Ang. de Aret. in §. interdum. inſt. de here. q ab inteſt. def. & ſm eundẽ in trac. maleſi. in gl. Traditore che hai tradito la tua patria, & hęc limitatio prima frõte vr̃ ſine dubio, qa vr̃ abſurdũ ꝙ defenſio denegeẽ, vbi impugnatio cõcedit.
143 l. facultas. C. de iur. fiſ. In ꝯtrariũ † tñ vr̃ caſus in c. filij. de hære. lib. 6. q vr̃ velle ꝙ ſoli ſi

lij vel hæredes poſſint in crimine hæreſis ad
144 mitti.tũ qa † intereſt filiorũ ne memoria
defuncti dãnetur: Itẽ intereſt hæredũ ꝑꝑ cõ
fiſcationẽ bonorũ,ſed ad iſtum tex.reſpõdet
Alb.in rub. C. de hære.in vlt.col. & dicit ꝙ
licet ille ꝑſonæ quarũ magis intereſt primo
admittant ar.l.ſi plures.ff.de accu.tñ eis defi
ciẽtibus aliis nõ eſt denegata defenſio.& per
hoc ſolũ vr̃ cõfundi id qđ dicũt Mod.in d.c.
veniẽs.q.xviij.qui dicũt ꝙ hæredes ipſius de
functi pñt conſtituere ꝓcuratores.qa ſi ad-
mittũtur ꝓcuratores in ſubſidiũ.vr̃ ꝙ donec
extãt filij vel hæredes ipſi debeãt cãm proſe
qui.attẽto maxime quia hic agitur de cauſa
maximi ꝑiudicij,&ſic de infamãdo ipſum de
functũ,& de cõfiſcatione oĩum bonorũ.non
eſt tñ à cõi opi.recedendũ.q̃ efficacius ꝓba-
tur in extrauag.ad repri.i verbo legitime. q
text.nõ cauillãdo literã probat.ꝙ ẽt in vita
ꝓditoris põt interuenire proc.quicquid dicat
145 Bar.qa † in his criminibus in quibus dam
natur memoria defuncti,ſunt multa alia ſpe
cialia patet in l.famoſi.ff.ad l.Iul.maieſt. vbi
in his criminibus teſtes rĩr inhabiles admit
ti ſolẽt,facit l.quiſquis.C.ad l.Iul.maieſt. Ter
tia datur limitatio vt iſta ꝯcluſio non ꝓce-
146 dat ſm Ang.& Imo.hic,vbi † ꝓponit accu
ſatio ꝓ re familiari,vt in caſu l.ſed,& hæ.§.
1.ff.de ꝓc.vbi libertus accuſat vt ingratus ꝑ
ꝓcuratorem,& rõ eſt ſm Bart. hic in 2. op-
poſ.qa agitur ibi de commodo pecuniario,
& ꝑ hoc ꝯfunditur id qđ dicit,Ang. hic, ꝙ
147 † vbi agit de ſeruitute ex parte rei,nõ põt
interuenire ꝓcurator, qa ſeruitus æqparat
morti.qa licet æquiparet morti. tñ ſm Bar.
in l.nec quidq̃.§.vbi decretum.in repet.col.
4.cauſa ſeruitutis eſt pecuniaria . & perinde
eſt ac ſi quis peteret vnum bouẽ vel vnũ aſi
num,& ideo talis cauſa põt delegari l.iandu
148 dum.C.vbi cau. fiſ. † ſed tu ꝯſidera q̃ poſ-
ſit eſſe ratio.l.1.C.de aſſer.tol.vbi ſi exiſtens
in poſſeſſione ſeruitutis proclamat in liber
tatem, tunc ex parte ipſius non admittit ꝓ-
curator , & tñ exiſtens in poſſeſſione liber-
tatis , ſi petat ꝑ aliquem pronunciari ſeruũ
ꝓ illo põt interuenire procurator,Sal. in l.
1.de aſſer. tol. rñdet ꝙ ille qui de poſſeſſio-
ne ſeruitutis ꝓuocat, ſi libertatẽ non põt ꝑ
ꝓcuratorẽ agere,ex quo in tali liberali verti
tur periculũ ſtatus,& ꝑſonę,ſed ẽt ecõtrario
agi vr̃ de periculo ſtatus,& ꝑſonę,& tñ ꝓuo
catus de poſſeſſione libertatis in ſeruitutẽ
põt ꝑ ꝓcuratorẽ rñdere.& iõ cogita,qa in-
149 fra clare reſoluã. Quarto † declarat iſta ꝯ-
cluſio,ſm Ang.hic poſt Bart.hic in 4.col. vt
non procedat in dño q admittit ad defendẽ
dũ ſeruũ, ꝓ ſuo intereſſe. & eadẽ rõne pr̃ ꝓ
filio,&abbas ꝓ monacho,&ciuitatis ꝓ ciue
ar. l. de iure,ad muni. & vxor ꝓ marito, vt
tradit plene Barb.in apoſt.ad Bar.infra in 4.
150 col.ſed tu aduerte,† qa vr̃ ꝙ iſtud ſit ſpecia
le in ſeruo,q rĩr non hẽt legitimã ꝑſonã ſtã
di in iudicio,& q põt non ſolũ à dño, ſed ẽt
à quocũq; defendi.d.l.ſi nõ defendant,&l.2.
de exhi.re.& iõ gl.in l.ſeruus.ff.de ſta.ho.di
cit ꝙ dñs cõpareat ad adminiſtrandũ ipſi ſer
uo ꝓbões, nõ aũt ad ſuſcipiendũ in ſe telã
iudicariã . iudiciũ tñ agit cũ ipſo ſeruo,q de
bet de vinculis deduci ad oĩa acta agitãda qđ
ꝓbari vr̃ in l.2.in fi.C.de acc.ſed iſta ſolutio
nimiũ reſtringit tex.in d.l.ſi nõ defendat.qa
vr̃ velle ꝙ dñs admittat plenarie ad defendẽ
dum ſerui. & ſi ſolũ admitteret ꝓ ſuo inter
eſſe,limitatio iſta nõ eſſet de regula , contra
tex.in l.nã qđ.de pen.leg.& ideo ꝯſidera. ꝙ
ideo dñs admittit qa ex quo ſua veriſilr in-
tereſſe,pt: ne ſeruum ꝑdat: iõ ſolet euocari,
iuxta l.nã ita diuus.ff.de adop. alias ſnia nõ
præiudicaret ipſi dño, & licet cõpareat pro
intereſſe pecuniario , negari tñ non poteſt ,
quin defendat ipſum ſeruum,& hæc limita-
tio eſt de regula,& iſtud eſt clarum in oi ma
teria , nam dñs pro quo alius promiſit de iu
dicio ſiſti ſub pœna, non euitat pęnam com
151 parendo ꝑ ꝓcuratorem , † & tñ fideiuſſor
q fideiuſſit de iudicio ſiſti põt eum defende
re quo ad hoc vt euitet pœnam.de primo eſt
caſus in l.1.in prin.ff. ſi qs cau. de ſecundo
152 in l.ſi eum.§.1.ff.eo.Quinto † declarat iſta
concluſio,ſm Ang. hic in ver. octauo fallit
in cauſa vniuerſitatis quæ põt comparere ꝑ
ꝓcuratorem,& ſic intelligitur text.in l. tam
collatores.§.vt aũt,ibi,ſup criminalibus,ſeu
ciuilibus cauſis,& ex publicis cauſis , deſcen
dentibus,iuncto ver.quoque ibi,milites vel
ſyndici litigãtes.C.de re mil.lib.12.&ita tra
dit hic Ang.ꝑ illum tex.in 3.col.in ver.octa
uo fallit.& Imo.in 13.col. in verſic. octauo,
& hoc de plano ꝓcedit vbi vniuerſitas accu
ſat, qa põt comparere ſyndicus noie vniuer
153 ſitatis. † Sed maior eſt difficultas,an ſyndi
cus poſſit accuſare noie vniuerſitatis ſyndi
catio noie.& Dy. tenuit ꝙ non ſm Bart. in
l. 2. ſupra eo. Sed tu ꝯſidera ꝙ iſta limitatio

cum ,

cum qua oēs tranſeunt non vr̄ vera, quia
154 † vbi vniuerſitas delinquit eidem imponit̄ pœna pecuniaria, licet ſi priuatus delinquat ei imponat̄ pęna corporalis, ar. l. quintæ, C. de dec. lib. 10. & l. fi. C. de nauic. & l. aliud. §. refert, de reg. iur. & tradit̄ in c. graui, de ſen. exc. & hoc modo iſta fallentia non eſt de regula. Aut vero vniuerſitas cōmittit delictum enormiſſimū, vtputa hæreſim, vel idolatriā, & illo caſu eſſet aratro exterminanda, vt De Carthagine, loquit̄ tex in l. ſi vſuſfructus ciuitatis. ff. q mo. vſuſf. amit. & tūc poſſet ꝓcedere iſta limitatio, q̄a talis pœna q̄ imponit̄ eſt pęna capitalis, vbi vero cōmitteret homicidiū, tūc ſi appareret̄ ꝓ motores ipſi, pœna homicidij afficiēdi forent, ar. tex. in l. capit. §. ſolent, de pœn. & iſto caſu non dr̄ent cōparere ꝑ ꝓcuratorē, in his caſibus ergo in q̄bus ipſi vniuerſitati imponit̄ pœna pecuniaria, nō pōt cadere iſta limitatio. & ideo vide omnino Io. de Platea, in d. §. vt aīt omnifariā. Sexto declarat̄ hæc ꝯcluſio, ſm Ang. & Imo.
155 hic, vt nō ꝓcedat in caſu c. tuæ, de ꝓc. † vbi in crimine adulterij quis compareat ꝑ ꝓcuratorē, ſed hæc limitatio non vr̄ adaptari ad regulam huiuſce. §. qui loquit̄ vbi agit̄ criminaliter ꝓ crimine publico, & in illo tex. agebat̄ ciuiliter, prout agi poteſt pro quolibet crimine tā̄ publico q̄ priuato, vt gl. & Bart. dicunt in l. qui noīe, ff. ad l. Cor. de falſ. gl. tn̄ ſing. in l. infamem, infra eo. quā ibi ſequunt̄ Bart. & Imo. voluit ꝙ vbi agit̄ ciuiliter pro crimine publico, quis notetur infamia, vt dicam infra lite. Septimo limitatur iſta ꝯcluſio ſm Fel. in c. meminimus, de acc. vt non ꝓce
156 dat, † qn̄ q̄s vult dicere ſniam criminalem nullam, q̄a ad hoc dicēdū ꝓcuratore ꝯſtitui
157 pōt. Octauo limitatur vbi † q̄s vult dicere inq̄ſitionem fuiſſet inepte formatam, vel calūniosam, q̄a ad hoc ꝓponendū non ꝓhibetur ꝯſtitui ꝓcurator, vt Bald. dicit in conſ. 6. incip. verba accuſationis, vol. 1. quē ſequitur Hipp. in d. §. ſequit̄, in 6. col. in ver. itē teneas
158 menti. Nona dat̄ limitatio: † nō ꝓcedat vbi q̄s vult ꝯſtituere ꝓcuratorem ad opponēdū exceptiones impedientes ꝓceſſum puta ꝙ libellus inq̄ſitionis nō ꝓcedit. vel ꝙ iudex nō pōt inq̄rere, vel ꝙ ꝓcurator eſt inhabilis ad accuſandū, vt eſt de mēte Bar. hic col. antep. in ver. q̄ro, & ꝯcordantes refert Alex. in cōſ. 138. in 3. col. vol. 6. Sed hæc limitatio, & duæ præcedentes non vr̄ de regula quæ prohibet ꝓcuratorem conſtitui ad perſequendū crimen publici iudicij, & dicere ſniam nullam, vel inq̄ſitionē ineptā, aut calūniosam, non eſt ꝓſequi crimen publici iudicij, niſi dicas ꝙ ſufficit ꝙ fallentia ſit de gñe regulæ, vt ꝓbari vr̄ in l. nūmis. ff. de in lit. iur. vbi Iaſ.
159 Decima cadit limitatio, † vt nō ꝓcedat in ꝑſonis illuſtrib. q̄a hæ perſonæ pñt cōparere ꝑ ꝓcuratorem vt eſt caſus in l. fi. C. de in iur. & tradit Hippol. in d. §. ſequit. in 6. col. Sed hæc limitatio ēt non ſubſiſtit, q̄a regula tex. noſtri loquit̄ in crimine publ. l. vero fin. C. de iniu. loquit̄ in crimine iniuriaꝝ qđ eſt crimē priuatū, vt d. l. fi. in prin. ꝑ quē tex. ꝯfunditur id quod dicit Imo. hic qui intelligebat illū tex. in crimine iniuriaꝝ, qđ eſſe publicum vt in terminis l. pe. C. de ſam. lib. & illum tex. hoc modo intelligebat Alb. in l. ſeruum quoq;. §. publ. ff. de ꝓc. niſi dicas vt ſtatim dixi, ꝙ vr̄ ꝙ talis fallentia ſit ſaltē de corpore regulæ gnālis, quæ hēt ꝙ in criminalibus agitur de pœna corporali non admittit̄ ꝓcurator. Vndecimo limitatur iſta regula,
160 † vbi extaret ſtatutum, ꝙ contumax habeatur pro confeſſo. quia tunc in iudicio criminali procurator conſtitui poteſt, vt plene ſcribit Cor. in ꝯſ. 17. incip. moris eſt vol. 3.
161 Duodecimo declaratur, † nō procedat, vbi abſens virtute ſtatuti condemnari poſſit. q̄a tunc poteſt admitti procurator. ſm Hipp. in d. §. ſequitur. de quo videbimus infra ſm ordinem Bart. & tradit plene Corn. Peruſ. in conſ. 132. in 2. col. in ver. & inſuper. vol. 4. Decimatertia cadit limitatiō. vt iſte tex.
162 non procedat: † vbi procuratorē in criminalibus fuit admiſſus. & nihil fuit ei oppoſitum nec per partes, nec per iudicem, q̄a tūc valet proceſſus. vt voluit Spec. in tit. de ꝓc. §. 1. ver. ſed pone. & tradunt Canoniſtę in c. 1. de lib. 6. & hoc tenet Alb. de Roſ. in d. l. ſeruum quoq;. §. publice. in 9. col. de ꝓc. & dicit ibi Bald. in 6. col. in ver. modo q̄ro ꝙ in cōiter tenetur, & ſm Imo. hic col. 20. ita ſeruatur in practica, & hanc op. veriorem dicit Fely. in d. c. meminimus, & vr̄ text. pro hac opin. in l. quamuis. C. de adult. vbi quidā viator accuſauerat vxorem de adulter o, & cauſa fuit agitata per procuratorem, ſniæ vxor coniuncta allegabat contra proceſſum exceptionem procuratoriam, dr̄ ibi, ꝙ illa exceptio non procedit imò accuſator debet ꝯdēnari, de hac tamen limitatione videbimus

infra ſm ord. Bart. qui ad fin. iſtius. §. hanc li
mitationem tangit, & plene diſputabo eam.
Decimaquarta datur limitatione iſta con
cluſio ꝓcedat in caſu ſingulari, qui tpe meo
163 euenit Papiam in perſona † Magnifici do.
Io. Aloyſij. Lunati, cuius illuſtri familiæ mul
tum debeo, nã præfatus do. Io. Aloyſius fuit
accuſatus de quodã crimine publico, & erat
bannitus ab inclyta ciuitate Papiæ pp aliud
delictum, fuit dubitatum an ex quo nõ pote
rat tute cõparere, ex eo quia erat bannitus,
an ꝓ eo eſſet admittendus Magnificus do.
Paul. de Lunate procuratorio, & defenſorio
nomine ipſius do. Io. Aloyſij. & do. Iaſ. in cõ
ſil. 144. in 4. vol. cõſuluit ꝙ ſic, ſed ego credo
ꝙ nõ bene cõſuluerit. ꝙ poſſet admitti vt ꝓ-
curator, qui non poſſet ꝓdeſſe, & nocere ipſi
reo accuſato, ſed bene potuit comparere, vt
prodeſſet, vt colligit ex dictis Corn. in conſ.
122. col. 2. in ver. & inſuper. vol. 4. Deci-
maquinta cadit limitatio ad iſtam regulam
164 † vt non procedat vbi delictũ cõmiſſum eſ
ſet impunibile. qa tũc ꝓ reo accuſato vel in-
qſito poſſet interuenire ꝓcurator, ita voluit
Bar. in l. vbi pactũ, in pe. col. C. de trãſ. & fuit
originalis doctr. Ric. Malumb. in l. filiusf. in
§. veter. de proc. & idem voluit Bar. in conſ.
ſuo. c. inc. à do. Cyno de Bon. & Cęp. in caut.
ſua. 68. inc. in cauſa crim. & concordantes re
ſert Hip. in ſing. ſuo. 372. inc. capies vnum, &
in conſil. ſuo. 90. col. 4. & in conſ. 24. col. pe.
165 Decimoſexto † limitatur ſecundũ Iaſ. in l.
2. col. 3. C. qui teſta. ſac. poſ. vt non procedat
in inclyto, & ſplẽdidiſſimo Ducatu Mediola
ni, vbi adeſt decretum ꝙ ſi accuſatur vel inq
ſitus ſit contumax habeatur pro confeſſo, &
conuicto, quia tali caſu poterit interuenire
quilibet ẽt penitus extraneus, ad oſtenden-
dũ, & demonſtrandũ innocẽtiã inquiſiti ſeu
accuſati, ẽt ꝙ ſtatutũ dicat ꝙ reus debeat ſe
primo perſonaliter in carceribus ponere, &
hoc firmat ẽt do. Barth. Cęp. in conſ. 20. inc,
qdã dũ eſſet poteſtas in 3. col. in ver. quinto
caſu, & Fran. de Capitibusliſtę inter prędicta
conſilia Cæp. in conſil. 41. inc. licet inuitus,
col. 4. & Ang. de Caſt. inter ipſa conſ. in cõſ.
2. inc. ſi curia Magnifici. & facit id qđ ſingula
riter dixit Aret. in conſil. 147. inc. viſa con-
ſultatione, col. 3. & cõcordantes, refert, Hip.
in conſil. 90. col. 7. & de hoc infra late dicã.
Decimoſeptimo declaratur, & limitatur
166 regula tex. noſtri † vbi ꝓcurator ſolum pe
tit admitti teſtes deponentes ſuper innocen
tia rei, vt voluit Bart. in l. 1. §. ſi qs vlt. ff. de
qõ. & ſubtilitatũ princeps do. Fran. de Are.
in cõſ. 147. vbi dicit ꝙ iudex ad defenſam rei
ẽt contra eius veram, & ſpontaneã confeſſio
nem ex officio, debet recipere teſtes, multo
magis debet eos recipere vbi producuntur à
ꝓcuratore, & concordantes refert Hip. cõſ.
39. col. 5. vol. 1. & in conſ. 34. col. 4. ſed ꝓ ve-
ritate iſtæ non ſunt limitationes ad huiuſce
modi. §. quidqd dicat Hipp. in cõſilijs. palle.
quia regula tex. noſtri loqtur de procurato-
re qui non poteſt admitti in crimine publi-
co, nec ad crimen publicum perſequendũ, vt
poſſit prodeſſe, & nocere reo inquiſito. Sed
in aliquib. ex caſibus ſupradictis licet admit
tatur procurator, ſolum admittit quantũ ad
hunc effectũ vt ipſi reo ꝓdeſſe poſſit, nõ aũt
vt poſſit ei nocere, & ſic in ſe ſuſcipere oẽm
telam iudicij. Veritas tñ dependet ab intelle
ctu Bart. in l. ſeruum quoq; §. publ. de proc.
q voluit ꝙ in his caſib. in quib. abſens poteſt
dãnari nõ poſſit admitti vt procurator, ſed
vt defenſor, & ꝓtector ipſius rei, q. ſolũ poſ
ſit prodeſſe, & non obeſſe ipſi reo dicã infra
pleniſſime. Decimooctauo limitat̃ iſta cõ
167 cluſio, † vt non ꝓcedat in tali caſu ſingula
ri, pone ꝙ vulneratus vellit cõparere ꝓ ipſo
inqſito, contra quem fuit formata inquiſitio
de vulnere illato in perſonam ipſius cõparẽ
tis, nam iſto caſu dicendum eſt ꝙ poſſit, ita
dixit ſingulariter Hipp. in conſ. ſuo. 17. col.
168 vlt. † & facit ꝓ iſta limitatione id qđ ſinglr̃
dixit Bal. in l. 1. in vlt. col. C. com. dele. vbi di
cit ꝙ exculpatio ipſius vulnerati prodeſt ipſi
inculpato, ſeu inqſito, vt torqueri non poſſit
ex indicijs contra eũ exiſtentib. qđ dictũ ſe-
quit̃ Fel. in c. pe. ad fi. de preſumpt. & in c. lite
ras col. 5. eo. tit. de quib. plene dicam infra.
169 Decimonono declarat̃ hęc cõcluſio, † vt nõ
procedat in eo qui vult allegare cauſam cau
ſæ, q̃ patet ex actis, & q̃ cauſa eſt notoria, ita
Inn. in c. veniens, de acc. & idem ſenſit in c. p
tuas. de teſtibus, & in c. ex inſinuatione. imò
vult ꝙ admittit̃ ẽt ſine mandato, & ſine ſatiſ
datione, ẽt ſi ſit minor vel ſit mulier, & Iun.
ſeqtur hic. Imo. col. 27. circa med. in verſ. ſed
certe ſi bene ponderetur, imò vr̃ velle ꝙ talis
allegatio fieri poſſit, dato ꝙ inſeratur præiu
diciũ ipſi reo inquiſito ſeu accuſato. Vigeſi
mo limitatur iſta regula. † vt non ꝓcedat qñ
plures ſunt accuſati de eodem crimine, quia
vnus

vnus poteſt eſſe procurator alterius ſecundũ Alb.in l.ſeruũ quoq;.§.publ.col.6.in ver. itẽ eſt caſus ſatis not.ff.de proc.allegat tex.in c. cum dilecti,ne do.& cont.& in c.interrog.2. q.4. ſed ego dubito de hac limitatione, quia rõnes quæ prohibent procuratorem conſtitui militant ẽt in caſu illo,non eſt tñ ab opi. Alberici recedendum. Vigeſimoprimo de

171 claratur iſta concluſio †vt non procedat de iure canonico,vbi in crimine proceditur per viam inquiſitionis, quia hoc caſu poteſt conſtitui procurator,ſm Hoſt.in ſumma de procuratoribus.§.& in qua re,& no.per gl.in c. noſtram,in verbo vtebatur,extra de proc. & per Alber.§.publ.de proc.col.6.Sed ego credo ꝙ in his caſibus,in quib. inquiſitio ſuccedit loco accuſationis.ꝙ ſicut non admittitur ꝓcurator in cauſa accuſationis, ita non debet admitti in cauſa inquiſitionis,nec ſatisfacit rõ Alber.ꝙ ideo eſt,quia vbi agitur ꝑ viã inquiſitionis vel denũciationis de iure canonico nõ imponitur pœna ſanguinis.c.ſñiam ne cler.vel mona. quia licet non imponatur pena ſanguinis,ſolent tñ iudices eccleſiaſtici facta declaratione contra eũ delinquentem, illum tradere curiæ ſeculari,quæ ſolet pœnã ſanguinis imponere non viſo proceſſu agitato corã iudice eccleſiaſtico.c.1. vbi Doct. de offi.ord.& ideo do.Ant.de But.in c.inquiſitionis.in prin.de accuſ.intelligit hanc limitationem ꝓcedere vbi inquirit̃ contra aliquẽ, non ad naturalem pœnã delicti.ſed ad inter eſſe publicum.ſ.ne crimino ſus aliquid indigne teneat,& ita ẽt ſentit Bald.in l.reos. C. de accuſ. Vigeſimoſecundo declaratur iſta concluſio. † vt non procedat vbi procurator conſtituitur ad concludendum in cauſa. qa tunc poteſt in cauſa criminali interuenire. ita voluit Bal.in l.ſeruum quoque.§.publ.ff. de proc.allegat tex.in l.quamuis indubitati. C.de adul.& rõ eſt ſm Bal.quia renunciatio probõnum,& ſic concluſio in cauſa, non dr̃ eſſe de actis litis,ſed de actis ipſius iudicij.&

173 ſi quiſpiam ſubtiliter diceret,ꝙ † in criminalibus non poteſt probationibus renunciari.vt not.in l.pactum inter hæred.ff.de pact. replicari põt, ꝙ imò poteſt renunciari, vbi quis dicit, ſe non habere aliam defenſionẽ.

174 † Sed ego dubito de hac limitatione,qñ eſſet talis caſus,ꝙ ſñia non poſſet ferri contra abſentem. quia vr̃ ꝙ iſto caſu non poſſit cõſtitui procurator ad cõcludendum in cauſa. veritas dependet ab intellectu illius regulæ, quæ habet ꝙ quis in criminalibus non põt renunciare ſuis defenſionibus,de qua regula plene ſcribit Iaſ.in d.l.pactum inter hæredẽ. ff.de pactis.& 38.limitationes ponunt Moder. repetentes in d.c. veniẽs. car. pen. ad hunc text. licet fere nullã ex ꝑdictis ponant nec viderint.& quatuor cauteias ad eludẽdã diſpõnẽ huius.§.ponit Cæp.cau.252. & 45. & 107.& tradit ẽt Hipp.in §.ſequitur in ſua practica.& inter ceteras eſt iſta cautela.ꝙ ſtatim ꝙ aliqs cõmiſit aliqđ delictũ,ꝙ eũ mittas ad partes remotiſſimas,&cõpareat aliqs excuſator,q dicat eũ abeſſe in longinqs partibus, & afferat probationes in promptu, q̃ ſi non admittantur à iudice ꝓceſſus erit nullus, ſm Bart. in extrauag. ad reprimendum in verbo neglexerit.de quo,& infra dicam.

175 Noto ſecundo ex hoc text.ꝙ † ad allegãdum cauſam abſentiæ bene admittit̃ procurator,quæ allegatio operatur hunc effectũ, vt ſñia annotationis bonoꝶ differatur ſm Ang.hic intelligentem hunc tex.in ſñia annotationis bonoꝶ, & ſi dicatur prout dicit Imo. hic in 2.col. ꝙ iſte text.põt ẽt intelligi de ſñia, quæ fertur ſuper crimine capitali,

176 † quæ in certis caſibus poteſt ẽt ferri in abſentem.l.lege Cornelia.§.conſtitutum.ff.ad l.Corn.de ſic.& in l.ne diu. C.de pœnis. & in crim.læſ.maieſt.replicari põt, ꝙ vnus ſolus caſus reperit̃ de iure digeſtoꝶ, videlicet in d.§.cõſt.nec eſt veroſimile, ꝙ Iuriſconſultus reſtrinxerit ſe ad illũ caſum.&ideo neceſſario debet intelligi tex.noſter de ſñia annotationis bonoꝶ.& maxime, qa ſi aliter diceremus,huic §.expreſſe cõtradiceret tex. in l. ſeruũ quoq; §.publ.ff.de ꝓc. Sed iuxta iſtud notabile aliquę breues dubitationes diſcutiẽ

177 dæ ſunt.Prima eſt dubitatio † an admittat̃ tã maſculus q̃ fœmina ad allegandũ cauſas abſentiæ,& vr̃ dicendũ ꝙ ſic, ꝑ text. in d. §. publ.ibi,à quibuſcunque defendi,quę verba innuunt ꝙ ad allegandũ cauſam abſentię,ad mittat̃ ne dum maſculus ſed ẽt fœmina imò vr̃ ꝙ admittatur infamis.ſm Bald.hic per d. §.publ.& idem tenet Imo'.hic in 16. col. circa med. & ſi quiſpiam ſubtiliter diceret, aduerte ꝙ text.in d.§.publ.dum dicit à quibuſcũq; debet exponi.ſ.idoneis. iuxta gl.in l.1. C.de ſacr.ſan.eccl.attẽto maxime, ꝙ iſamis à iudicio repelliĩ.l.quod ꝓhibet.ff.de poſtul. nam replicari põt,ꝙ ille duę regulæ limitan

tur

tur in caſu noſtro, vbi quis venit ad allegandum cauſas facti neceſſarij pro abſente. & facit text. in arg. in l. non ſolum §. fin. de proc. & in l. exigendi. C. eo. tit. & rõ colligitur licet Imo. hic nõ dicat: quia agitur de publico intereſſe. vt dr̃ in d. §. publ. & iſta concluſio de plano procedit, vbi quis venit ad allegãdũ cauſam abſentię facti. vt puta quia accuſatus eſt infirmis, vel ꝙ iuit Biſantiũ, vel q eſt in carcerẽ coniectus, in tali loco vt hic ꝑ Imol.
178 col. 17. Secunda cadit dubitatio † an iſti q admittuntur ad allegandum cauſam facti, teneantur ſatiſdare de iudicato ſoluendo, vel de præſentando ipſum abſentem corã iudice, & Alber. de Roſ. in d. §. publ. in 5. col. concludit, ꝙ non. quia hoc nulla lege cauet. poſt do. Tit. de formaginis, attẽto maxime qa in ſimilib. cauſis graue eſt inuenire fideiuſſorẽ, argum. text. in §. fi. in auct. de poſi. & denun. colla. 6. & ſubdit Alber. ꝙ iſta cõiter tenetur. Imo. hic in 15. col. in ver. circa fm̃. dicit ꝙ admittitur ſine cautione de rato. ſed Alber. dicit ꝙ cõiter tenetur, ꝙ nullam præſtet cautionem, allegat Dyn. in l. qui bona. §. q damna. ff. de dam. infec. & rõ colligitur fm̃ Dec.
179 in l. in eo. §. nemo. de re. iur. † quia iudex ex eius officio tenetur defendere, & quærere innocentiam ipſius rei. l. ſi nõ defendant. ff. de pęnis. ergo lõge magis debet admittere aliũ eius innocentiam excuſantem: & facit ẽt alia rõ, quia ẽt vbi lata eſt ſnĩa, ſi detegatur innocentia rei, pœna irrogari non ſolet. ergo ne fruſtra ſentẽtieẽ, debet quiſpiã admitti ad allegandũ cauſas abſentiæ. ſed tu cõſidera qa his rõnibus attentis nõ ſolũ deberet admitti quis ad allegandũ cauſas abſentiæ. ſed dici põt ꝙ ſatis eſt, ꝙ huiuſcemodi rõnes concludant. ꝙ allegans cauſas abſentiæ non debet grauari onere ſatiſdationis, tu aũt conſidera
180 aliquos caſus. Primus caſus eſt, † vbi quis allegat cauſam abſentiæ in cauſa ciuili, & fm̃ Paul. de Caſtr. Fulg. & Alex. in l. filiusfamilias. ff. qui ſatiſda. coga. nam vr̃ ꝙ allegãs cauſas abſentię tenetur ſatiſdare de iudicio ſiſti, Imo. Iaſ. in rubr. vt in ius voc. eant vr̃ velle, ꝙ allegans cauſas abſentiæ ſaltem teneatur eaueatur cauere de præſentãdo ipſum abſentem ipſi ꝑtori, qđ iudicio meo vr̃ contra mẽtem cõiter ſcribentium hic, & in d. §. publ ic. Fulg. in d. l. filiusfam. vult ꝙ ſaltem teneatur præſtare cautionem de iudicio ſiſti, ſed mihi vr̃, ꝙ verior, & crebrior ſit opin. ꝙ non teneatur cauere, nec de iudicato ſoluẽdo, nec iudi
181 cio ſiſti, quia † cautio de iudicato ſoluẽdo, non põt cadere in criminalib. Sũ tñ huiuſce opinionis, ꝙ teneat cauere, ꝙ dolus malus aberit, q̃ clauſula includit in cautione de iudicato ſoluendo. l. iudicatum ſolui. ff. iud. ſol. Eſt verũ ꝙ vbi aliquis admittitur ad defendẽdum reũ accuſatum, vel inquiſitum, ꝑ ſuo intereſſe, vt qñ pater, vel dominus, aut abbas petunt ſe admitti ad defendendũ filiũ, ſeruũ, vel monachũ, nam ſi eſt talis caſus in quo iſti abſentes damnari poſſunt, ꝙ in hoc caſu vr̃ ꝑſtanda cautio de ꝑſentando hos delinquentes in fortiani pretoris, aut vero ſumus in caſu, in quo abſens nõ põt dãnari, & talis cautio non vr̃ præſtãda, vt vult Cęp. cautela 96. incip. Titius vulnerauit. Tertia cadit dubita
182 tio, † an ille qui habet plenũ mandatũ ad defendendũ, & ad allegandum cauſas cauſæ, poſſit allegare cauſas abſentiæ, & Iac. de Rauen. Petr. de Bellaper. & Alb. de Roſa. in d. §. publ. tenent ꝙ ſic, & idẽ tenet Imo. hic, poſt Domi. de Rot. deci. 113. & fm̃ iſtos vr̃ eſſe caſus in c. veniens, de accuſ. vbi procurator licet eſſet conſtitutus ad cauſam criminalẽ tñ fuit auditus ad allegandum cauſas abſentiæ. & hoc eſſet magis clarum, ſi procurator haberet mandatũ ad cauſam defendendũ ſeu proſequendum, prout cõiter conſueuit dari mãdatum, iuxta illud qđ habet in c. cedens, & in c. mandati. de ꝓc. Attento maxime, quia ille, qui allegat cauſas abſentiæ, vr̃ defendere, & hanc ſnĩam ſequitur d. Mar. de Senis referendo Imo. hic formalr̃. in d. c. veniens, col. 38. in ver. ſed iuxta prædicta quæro, ſed aduerte quia huic ſnĩę ob. tex. in l. maritus, C. de ꝓc. vbi maritus habens mandatum ad vnam rẽ non põt de alia re ſe intromittere, niſi dicas, ꝙ in caſu noſtro, niſi admitteret talis ꝓcurator ad allegandũ cauſas abſentiæ, nõ mediocre ꝑiudicium ipſi reo inferreret, & ideo quis dãdo mandatũ ad allegandũ cauſas cauſę, vr̃ augere poteſtatem allegãdi cauſas abſent. æ,
183 † quo caſu inducta ad augendũ nõ debent operari ad diminutionẽ. l. cum tale. §. fi. ff. de cõd. & demõ. ſed huiuſcemodi rõ nõ vr̃ tuta, qa ea attẽto in caſu. d. l. maritus, nõ deberet ipſe maritus repelli quo ad cauſas, quas poterat agitare vti marit⁹, & quinta ꝑſona, niſi dicas ꝙ hic concurrit fauor publicus, q ſuadet
184 abſentes debere defendi. † & iõ nõ vr̃ abſurdũ, ꝙ ille q vt ꝓcurator admitti nõ põt. admitta

mittaẽ vt defenſor.ar.l.non ſolũ.§.fi.de ꝓc.
185 Quarta cadit dubitatio,† an ille qui admittitur ad allegandum cauſas abſentiæ, teneaẽ ſaltem iurare de calũnia,iurando ꝙ non animo calũniandi cauſas ipſas allegaẽ,& videretur ꝙ non, tũ quia ſemel tñ iuratur de calũnia.l.2.C.de iur.cal.tum ẽt quia tale iuramẽtum pſtatur lit.cont. ꝯrariũ tenet Alb. in d.l.ſeruum quoq; §.publ.col.5. in ver. quærit pſatus Guil.de ꝓc. vbi dicit, ꝙ ſicut qñ quis petit ſibi caueri de damno infecto,tenetur iurare ꝙ non petit calũniæ cauſa,eadem rõne ille qui dicit accuſatum vel inquiſitũ eſſe abſentem calumniæ cauſa, tenet iurare ꝙ hoc non dicit calũniæ,cauſa,& dicit Alb.in auð. hoc ſacrm,qđ illud eſt magis iuramentũ malitiæ quam calũniæ.Quinta cadit dubitat o,
186 † an quilibet poſſit allegare abſentiam minoris accuſati vel inqſiti,an vero ſolus curator vel tutor ſit admittendus, & Alb.in d.§. publ.in 5.col.in verſ.ſed nũquid, tenet ꝙ de ſenſiõ ſpectet ad tutorem ipſum vel curatorẽ per l.fin.§.defenſionem,& ideo alius nõ põt allegare cauſas abſentiæ. Ego aũt arbitror opin. Alb. eſſe verã in plena defenſione,ſed credo ꝙ qlibet poſſit allegare cauſas abſentiæ ꝑꝑ generalitatem,d.§.publ.qui gñalr̃ lo
187 quitur.† Et lex gñalr̃ loquens debet gñalr̃ intelligi.l.1.§.qđ aũt,ff.de aleato.attẽto ma
188 xime† ꝙ lex lata fauore publico interpretatione eſt adiuuanda.l.hoc ita,in fi.ff.de cõd. & dem.arbitror tñ ꝙ ſi tutores ipſi vel curatores vellent admitti,ꝙ ipſi eſſent pferẽdi,& ſi vera eſſet rõ Alb.ſequeretur ꝙ ſi accuſatus vel inqſitus haberet ꝓcuratores,ꝙ alij allegantes cauſas abſentiæ,nõ eſſent admittẽdi, qđ nõ eſt dicendũ.Sexta cadit dubitatio po-
189 ne,† ꝙ infra terminũ citationis ſtatutum reo accuſato vel inquiſitio ad cõparendũ,cõpareat excuſator allegans cauſas abſentię,& iudex nõ obſtãte tali allegatione ꝓcedat ad vlteriora,an ꝓceſſus ſit nullus.& Bar.in extr. ad repr.in verbo neg'exerit dicit,ꝙ ſi excuſator obtulit ſe cauſas ipſas incõtinenti ꝓbatuꝶ,& iudex contẽpſerit, ꝙ ꝓceſſus eſt nullus,& vr̃ ſtare ꝑ eum quominus certus fiat, ſecus tñ ſi cauſas ipſas ſe ꝓbatuꝶ nõ obtuliſſet,allegat tex.in c.interpoſitas.de app.ſed
190 ego dubito de opin.Bart.† qa tex.in d.c.interpoſita,iudicio meo ꝓbat contrariũ,ibi.n. ſolum dr̃,ꝙ ſi quiſpiam opponit exceptionẽ legitimam,&illã incontinenti ſe ꝓbatuꝶ offerat,nam ſi iudex illã non admittat, & pars appe.let.illa repulſio exception s iuncta appellatione operaẽ,ꝙ nõ eſt neceſſe ꝓbare veritatẽ ipſius exceptionis,&ideo reuocanẽ ibi ꝑ viam attentati.ſed ſi ibi nõ eſſet appellatũ,ille text.innuit ꝙ valeret ꝓceſſus,& ſi qſpiam diceret, aduerte,qa ſm do.Io.Andr.& do.Abb.in d.c.interpoſita ablatio probõnis habet iuſtificare appellat onem, quo ad hoc tñ.vt cã appellationis ad ſuperiorẽ deuoluatur,& attentata reuocenẽ.tñ tali exceptio debet ꝓbari, vt probaẽ in c. ex parte Adæ vbi But.& Imo.de teſti.replicari põt, ꝙ licet veritas exceptionis debeat iuſtificari.vt Dec.ſcribit in d.c.interpoſita,col.3. in ver.5. ſatis tñ eſt,ꝙ in illo tex.nõ ꝓbaẽ opin.Bart. ꝙ ꝓceſſus ſit nullus, de hoc tñ paſſũ, latius tñ dicã ſm ord. Bart. Octaua tñ cadit dubitatio,
191 †pone ꝙ ille qui allegauit cauſas abſentię, obtulit ſe illas incõtinenti ꝓbaturum,iudex tñ non admiſit huiuſcemodi ꝓbationes in promptu oblatos,ſed ad vlteriora ꝓceſſit. Dic ꝙ iſto caſu non vr̃ ꝙ ꝓceſſus ſit nullus, quia debuit appellare iuxta illud, ſi grauaris appel.Sed dato ꝙ fuerit appellatum, ex quo pro iudice præſumitur,iuxta l.Heren.§.Cato,de euict.& l.2.C.de offi.ciui. iud. ꝑꝑ hoc non iuſtificatur appellatio,rõ,qa conſiderata pſumptione,cum habet iudex ꝑ ſe potuit veriſilr̃ exiſtimare talẽ exceptionẽ calumnioſam de quo ẽt qđpiam infra ſubijciam, & auctoritas addam.Circa gl.in verbo,ad crimẽ,
192 & dicta Bart.ſuper ea,colligiẽ ꝙ † ẽt in crimine priuato vbi venit imponẽda pœna corporis afflictiua,ꝓcurator ad hoc crimen ꝓſequendũ cõſtitui nõ põt,& hæc poſitio tripli ci rõne ꝓbatur.Et primo ꝑ locum ſpãli,iuxta l.1.ad fin.ff.ad municipales, & l.ius ſingulare,de leg.Spãle equidem eſt in perſona illuſtri,vt in crimine iniuriarũ poſſit per procuratorẽ ipſum crimen proſequi.l.fin.§.literę, & §.ita tñ,C.de iniur.Secũdo probatur in l. 1.ff.an ꝑ aliũ cauſę appell.in quo text.nulla ſit dña inter crimen publicum , & priuat m ſed ſolũ principalr̃ cõſideratur,an pęna quæ imponitur ſit capitalis an vero pecuniaria.
193 Tertio qa†ita in priuatis del ctis imponiẽ pęna talionis,ſeu ſimilitudinis ſupplicij, ſicut in publicis,vt eſt caſus in l. in priua. ff. ad S.C. Turp. & in l.fin.ff.de fur.& hæc opi.vt dicit hic Benedic.de Plumb.col.2.ꝙ Imol.in ead.col.communiter recipitur,& idem tenet Alb.

Alb.Roſ.Pergom.in d.§.publice,col.6.quæ et alijs iuribus ſuffulta vr,& primo p l.fi. §. fi.vbi ſena. vel clariſ. ibi,ſiue crimẽ publicũ ſiue priuatum ſit p pcuratorem exerceri nõ põt:& eſt clarior tex.in l.vnica.§. pen. C. vt oẽs tam ciui.q crim.nam in prin.d.l. loquit de furto qd eſt crimen priuatũ,& tñ in fine in ver.accuſationẽ. dicit accuſationẽ inſtitutam contra ipſum officialẽ finito offõ,debet ipſe officialis p ſe pſequi:& iſta iura ponderat Alb.de Roſa.in l.ſeruũ quoq;.§.publice, col.7.ff.pcur.Eſt verum q Ang.hic vt ſupra dixi fuit in hac opinione,q ĩn crimine publico nõ fiat diſtinctio, an imponat pœna pecuniaria,vel corporis afflictiua.& p hac opi.facit iſte tex.dum pſupponit q poſſit ferri ſnĩa in abſentem,& tñ phibet ↄſtitui pcurator, & reſtringere iſtum tex. put facit Ang. & Imo.hic in 2.col. vt loquat de ſnĩa annotationis bonorum,eſt magna reſtrictio,qa appellatione ſnĩæ intelligitur de ſnĩa diffinitiua,vt tradunt Bart.& cõiter Mod.in rub. de re iud.tex.ergo in d.§.publice,q gñalr vult, q vbi põt ferri ſnĩa in abſentem , ibi poſſit qlibet admitti ad allegandũ cauſas innocentiæ,nam ille tex. neceſſario vr intelligendus in criminibus priuatis,attẽto maxime,vt ſupra dixi, qa oĩa vñr loqui in criminibus publicis. Et ſi qs vellet tenere hanc opinionẽ ,

194 poſſet rñdere ad obiecta.† & primo ad tex. in l.fi.C.de iniur.q ille tex.hẽt alium intellectum, & p fundamento conſiderãdũ eſt, q pſonæ illuſtres non pñt per ſe litigare, ſed per pcuratorem , alias ſnĩa pro eis lata non hẽt effectum,& iudex punit pœna. 20. liberarum auri.vt probat in l. qcunq; C. de pcur.modo in l.fi.C.de iniur.dico q eſt ſpeciale in pſona illuſtri, vt in crimine iniuriarũ liceat ei agere p pcuratorẽ , vbi alias nõ liceret p d.l.qcunque,& ita illũ tex.nouiter intelligũt repetẽtes in d.c.veniẽs,in 11. col. & ſic illa lex cõtinet ſpecialitatem in hoc, q vbi alias pſona illuſtris nõ põt cauſam ciuilem agere de p ſe,põt tñ cauſam iniuriarum criminalem agere p pcuratorem, & hoc eſt qd dicit Imperator,ibi licere aũt pcuratori q voluit dicere q licet in cauſa ciuili non liceat illuſtri agere p pcuratorẽ,nec et in cauſa criminali,vt in hoc tex.dr,eſt tñ licitũ ipſi illuſtri in cauſa iniuriarum, vbi agitur criminaliter . qa talis cauſa non eſt multum grauis,in qua debeat phiberi ↄſtitutio pcuratoris,& ſi qſpiam ſubtiliter diceret q iſte intellectus vr contra illum tex.in prin.in ver. ita tñ, vt nullus alius idem ſibi audeat vendicare,vel à noſtro numine poſtulare , qa ad hoc rñdent Moder.Senen. in d. c. veniens, col.28. q hoc alteri nõ conceditur ex iure ſpeciali, ſed ex iure cõi vel q nulli alij ↄceditur in crimine iniuriarum.ſ.q poſſit cauſam per procuratorem ſimpliciter agere. ſed in alijs ſimpliciter mos iudiciorum ſeruandus eſt .

195 Sed iſte intellectus non vr tutus,†quia tex. in l. quicunque . non ſolum loqtur in illis tribus, ſed et in ſpecialibus . patet per auct. ibi poſitam,quæ reſtringit d.l. qcunque, ad illuſtres , & ad eos q ſupra eam dignitatem ſunt.& ideo illa verba licere aũt,veniunt ad determinationem illorum , ita tñ vt nullus alius ſibi vendicare liceat . ibi neſcio videre rationem, quare magis ↄcedatur ſpecialiter in illuſtri , vt ei liceat ↄſtituere pcuratorẽ in crimine iniuriarũ,potiuſquã in alijs criminibus cum ipſa crimina iniuriarũ non ſint grauiora,& tñ ille tex.reſtringit ſe ad crimen iniuriarum tm.& ideo non vr recedendum ab opinione cõi , quæ expreſſe probatur in d.l. 3.C.vbi ſenat.vel clar.Nec huic ſnĩæ obſtat l.2.C.de procur.quia ille tex.debet declarari,& diſtingui p alia iura iuxta text.in l.Scio qſitum.ff.de teſti. & in l.nam & poſteriores. ff.de leg.& in c.cum expediat,de elec. in 6. Secunda colligitur concluſio,ex hac gl.quòd

196 † vbi pro crimine venit imponenda pœna relegationis per quam qs priuatur a loco , vnde relegatur, ſiue talis pœna veniat imponẽda ex crimine publico,ſiue ex crimine priuato,in tali crimine põt interuenire procurator. Idem in pœna remotionis ab ordine quæ cẽſetur minor relegatione vt gl.dicit in l.2.ff.de iniur.ibi, ſi arte aliqua vel loco interdicatur,iuxta l.moris.§.ſunt,& aliæ.ff.de pœnis,& idem tenuit gl.in l.ſeruum quoq;, §.publice, de procur.& in l.abſentem, ff.de pœnis , & in l.1.ff.an per alium cau.appell. & idem tenent gloſ. iuris canonici vt patet in cap. veniens, in verſ.item ſi crimen,& in cap. ſi quando, 2.q.6.fm Bar.hic hanc opin. tenent Iac.de Aren. Odoſr.Iac.Butr. Guil. de Cun.& ferè omnes,& dicit Bar. hic in 3. colum. q ita iudicaret, & ſubdit in 3.col. in verſic.quæro dicitur hic, q ita teneret conſiſtendo,quia hoc ſeruat cõſuetudo, & idem tenet Bald.in l.reos,C.de accuſ.vbi miratur de

de tenentib.cõtrariá opi.& dicit do. Abb.in
c.veniés,de acc.ꝙ ꝓ iſta opinione eſt cõſulẽ
dũ,& iudicãdũ,quá ẽt tenuerunt Ioan.And.
& Hoſtien.in d.c.veniens, & Fede. de Senis
in conſ.94.quem referunt repetentes in d.c.
veniens,col.20.& idem tenet do.Benedictus
de Plombino hic in 6.col.& Imo.in 3.col.q
hanc dicit eſſe cõem,idem tenet Alber. in d.
§.publ.col.3.Quę opin.ex pluribus capitib.
fundatur.Primo in l.abſentem,ff.de pœn. iũ
cto d.§.publ.nam in l.abſentem, dr̃ ꝙ in cau
ſa relegationis poteſt ferri ſnia in abſentem,
& in d.§.publ.dr̃ ꝙ vbi abſens poteſt dãnari,
ibi poteſt cõſtitui procurator,& per iſta duo
iura dicit Bald.in d.l.reos,ꝙ hęc opi.eſt vera
& contraria eſt falſa.Secũdo ꝓ iſta opi.ſtrin
197 git † tex.in l.1.ff.an ꝑ aliũ cau.app.inducẽ
do clare,vt hic per Benedictũ de Plomb.col.
7.in ver.non obſtat l.1.&conſiderandũ eſt ſe
cũdũ eũ,ꝙ ille tex.in prin.ponit ad admitta
tur ꝓcurator in cauſa ciuili,&dicit ꝙ ſic.ſecũ
do an admittat̃ in cauſa criminali pœnã capi
talẽ ingerente,&concludit ꝙ nõ.&licet Iac.
de Are.hic in 3.col. intelligat illũ tex.ſtricte
de pœna capitali,q̃ ingerit pœnã mortis,vel
ſanguinis,ver.vero.ſed in ea,intelligat̃ de pę
na capitali ꝑ quã libertas vel ciuitas amitti-
tur,& q̃ continet pœnã dãnationis in metal
lum,& deportationis,tñ vr̃ ſm do. Benedic.
ꝙ ille text.poſſit intelligi in prin.de pena ca
pitali large de qua in l.2.ſupra eo.& in l.2.ff.
de pœn.ver.vero.ſed in ea loqtur in alia pœ
na q̃ imponit̃ vſque ad relegationem,quę tñ
eſt maior relegatione,& ſic dictio vſque, ibi
fiat excluſiue, & eſt ſenſus, ꝙ in ea cã in qua
imponit̃ pęna corporis afflictiua,nõ põt agi
per aliũ vſque ad relega.Tertio facit pro iſta
198 opin.nã † magna eſt differẽtia inter relega
tionẽ, & deportationẽ, vt probat̃ per gl. in
§.relegati,inſt.quib.mod.ius pat.pot.ſol&vl
tra eã eſt notandũ,ꝙ deportatio reqrit for-
199 mã actualẽ,† vt ipſe deportatus per mini-
ſtros cõducat̃ ad locũ.l.ferri,ff.de ver.ſig.ſed
relegatio reqrit ſolã formã verbalem,vt re-
legatus ꝑ ſeipſum vadat,vt ꝓbatur in l.rele-
gatoꝝ §.his qui.de interd.& releg.Contra-
200 riam † tñ ſniam ꝙ non poſſit interuenire
procurator,tenuerũt Vltramontani, vʒ Iac.
de Rauani.Pet.& pleriq; alij,quos citat Cy.
in d.l.reos,& tenentes hanc opin.rñdent pri
mo ſm Bart.hic ad l.abſentem, qđ ibi. & in
§.publ.non admittitur vt procurator. ſed vt
quilibet q habeat prodeſſe accuſato reo nõ
aũt obeſſe,quæ rñſio vt Imo.hic dicit ex ver
bis vniuerſalibus illius tex.conſungi vr̃, pa-
tet dum text.ſubdit quemuis ꝓ ipſo reo ver
ba fauentẽ,quæ oratio cum ſumatur ex vni-
uerſo,verificari vr̃ in quolibet particulari. l.
ſi is q.§.vtrum,de re.du.facit vulgaris regu-
la.l.à ꝓcuratore.ff.man.& c.ſolita,de maio.
& obe.& vr̃ abſurdum ꝙ qs poſſit procura-
torem conſtituere,qui ſm Bald.& Ang. reo
prodeſſe & non obeſſe poſſit. conſtitutio.n.
talis procuratoris inepta cenſetur.vt Imo.di
cit in c.cõſtitutus,de proc.& facit tex. c.rele
gata.2.q.1. mihi placet rñſio Bart. ꝙ in illo
text. illa verba reſtringantur ad quemcunq;
defendentem ſine mãdato, vt ſiue maior ſiue
minor ſit,ſiue maſculus ſiue fœmina admit-
201 tẽdus ſit.Sicut.n.† iudex ex offõ parte non
petente tenet̃ abſentes defendere l.ſi non de
fendatur.de pœnis. ꝑ locũ à paritate rõnis,
debet ẽt admitterẽ quemlibet ad excuſandũ
innocentẽ abſentẽ,nec Bar.fuit ita ſupinus,
quin intelligeret, ꝙ ꝓcurator conſtitui non
poſſit,vt tm̃ prodeſſe, & non nocere poſſit.
Si velles tñ tueri opinionem contrariam põ
dera text.in §.publ.dũ dicit in primo nã in-
ſtũ eſt à quibuſcũq; defendi,& poſtea ſubdit̃,
nã,& in capitalibus iudicijs defenſio dat̃, vel
à qbuſcũq; ergo ille tex.debet intelligi de de
fenſione plena,& pondera diſtinctionẽ, & ꝙ
nõ tm̃ in nõ capitali,ſed ẽt in capitali,vbi ab
202 ſens cõdẽnaret̃.Nõ ob.tex.in d.l.1.ff.† an
ꝑ aliũ cauſæ,qa cõſiderãdũ eſt,ꝙ niſi ibi di-
ctio vſq; intelligeret̃ incluſiue, ille verſ. & ſi
ea cauſa ſit ſuperfluus redderet̃. dr̃.n.vt dixi
in prin.ſed ſinautem nõ ſit pecuniaria cauſa,
ſed capitalis,per ꝓcuratorem agi non licet,
203 † ſed illa dr̃ proprie capitalis,q̃ adimit vi-
tã,libertatẽ,vel ciuitatẽ.l.2.de pœnis.& l.ca-
pitaliũ.eo.tit.& l.2. ſupra eo. dum ergo po-
ſtea dr̃ ſed,& ſi ea cã ſit,ex qua ſolet ſequi pę
na vſq; ad relegationẽ,nõ oportet ꝑ aliũ eas
agi,ſed replicari põt,ꝙ ẽt tenendo ꝙ text.lo
quatur de pœna capitali iuxta d.l.2. ff.eo. &
nõ de pęna capitali ſtricte iuxta l.tranſigere.
C.de tranſac.iñ ille verſ.ſed,& ſi ea cauſa ſit,
nõ reddit̃ ſuperfluus, ſed imò ex ipſo verſic.
ampliat̃ id qđ dr̃ in pœna deportationis, &
dãnationis ad aliam cauſam maiorẽ ipſa re-
legatione,vt qñ venit imponenda pœna cor
poris afflictiua,vt in d.l.2.in fin.ff.eo.& l. in
ſeruoꝝ,in fi.ff.de pœ.& in l.fi.ff.de ini. & ita
ſentit

204 ſentit Imo.hic:ſed tu cōſidera,q̃a † vr̃ ꝙ imò
illa dictio vſq; ad relegationē,ſtet incluſiuè;
ſicut ſtat in l abſentē.ff.de pœn.q̃a inter vnū
caſum,&aliū rō diuerſitatis dari nō pōt,attē
to maxime, q̃a mens Iuriſconſulti in d.l. 1.
vr̃ eſſe ſolū facere dr̃iam inter cauſam pecu-
niariā,& corporalē, & ꝓhibet conſtitutionē
ꝓcuratoris tm̃ in cauſa corporali,vt patet in
verſ.plane.ſi tñ pecuniaria,eſt quę dictio pla
ne aduerſat̃ verſ.precedenti.tota igit̃ difficul
tas præſentis q̃onis ſtat in hoc noſtro text.
205 & in l.fin.C.de iniu.† & ꝯſiderādū eſt ꝙ re
legatio connumerari vr̃ inter publica iudi-
cia,ſed in hoc.§.ponitur regula gn̄alis,ꝙ ꝓ-
curator ad publica iudicia proſequenda non
interuenit,ergo nec in cauſa relegationis, q̃
cōnumeratur inter publica iudicia, ſuadetur
in fi.illius.§.vbi pręſupponit̃ ꝙ dato ꝙ in pu
blicis iudicijs poſſit ferri ſn̄ia contra abſen-
tem,tñ in his procurator conſtitui non pōt.
ergo nec in cauſa relegationis. Sed ad hunc
tex.d.i dicit,& ſi iuſtam rōnem habet ſn̄iam
differunt.rn̄det Ang.ꝙ loquitur iſte text. de
ſn̄ia annotationis bonorum . & hanc rn̄ſio-
nem ſequitur Imo.hic col.5.ſed replicari po
teſt, ꝙ appellatione ſn̄iæ debet intelligi de
propria.l.4.§.condēnatum.& l. qđ iuſſit. de
re iud.& tunc quia ſm̃ Bar.& Ang.de Aret.
206 in l.2.ff.de app.rec.† Sn̄ia annotationis bo
norum non dr̃ proprie ſn̄ia, niſi dicas ꝙ ſub
iecta materia hoc patitur, vt hic appellatio
ne ſn̄iæ intelligatur de ſn̄ia annotationis bo
norum,ex quo regula gn̄alis eſt,ꝙ vbi in ab
ſentem ferri poteſt ſn̄ia.ibi procurator con
ſtitui poteſt.d.§.publ. Et ſi quiſpiam non in
ſubtiliter diceret aduerte,quia iſta conſequē
tia non vr̃ tuta.non pōt ferri ſn̄ia in abſen-
tem,ergo in ea cauſa nō pōt interuenire pro
curator,patet,nā in cauſa appellationis non
requiritur litis cōteſtatio,& ſic ſn̄ia ferri pōt
in abſentem,& tñ in tali cauſa non pōt in cri
minalibus procurator cōſtitui.d.l.1. ff.an ꝑ
alium cauſæ.ſed dic breuiter ꝙ quidqd ſit in
207 cauſa ciuili.l.fi.§.illud.C.de temp.app.† in
criminali,& in cā appellationis nō pōt ferri
ſn̄ia contra abſentem.C.de acc.& l.abſentē.
ff.de pœnis.& vr̃ eſſe caſus in d.l.1.in fin.ibi
ſed ipſum eod.auditori.Circa l.fi.C.de iniu.
multū ſe torquent Imo.& Benedic.de Plōbi
208 no hic.& Mod.in d.c.veniens.† nam ꝓ cri
mine iniuriaꝝ pęna relegationis imponi po
teſt.l.fi.de iniu.& tñ vr̃ ſpāle in ꝑſonis illu-
ſtrib.vt in crimine iniuriaꝝ ꝓcurator conſti
tuatur: ergo arguendo per locum à ſpeciali
in contrarium vr̃ ius cōe.l.1.in fi.ff.ad muni
209 ci.& l.ius ſing.ff.de leg.† Ad hunc tex.dan
tur plures rn̄ſiones.Prima fuit Guil.de Accu
neo,ꝙ pro crimine iniuriarum non ſolū pę
na relegationis,ſed ēt corporis afflictiua im
poni poteſt.& ideo ꝑꝑ dubium rl̃r procura
tor repellitur.ſed eſt ſpeciale in perſona illu
ſtri.Sed iſta prima rn̄ſio nō vr̃ tuta,ſm̃ Imo.
hic col.5.quia perſona illuſtris non poteſt af
fici pęna corporis afflictiua,ſed ſolum pęna
relegationis . cū ergo ſit ſpeciale in perſona
illuſtri,q̃ ſola pœna relegationis affici pōt,
datur intelligi ꝙ regulariter in crimine iniu
riarū in quo pœnā relegationis imponi pōt
procurator admittitur. Alia datur ſolutio ad
illū tex. ſm̃ Cyn.ibi, quē ſequitur hic Ang.
licet eū non citet,ꝙ licet regulariter vbi agi
tur de pęna relegationis imponēda, ex quo
cunq; alio crimine,poſſit interuenire ꝓcura
tor fallit tñ in crimine iniuriaꝝ. vbi licet de
ſola pœna relegationis agatur, nō pōt tñ in
teruenire procurator. ſed ſolū illuſtribus cō
cedi vr̃,vt in hoc crimine ꝓcuratores conſti
tuere valeant . Sed iſta ſolutio ſm̃ Imo.non
eſt tuta.& cōſiderandū eſt.ꝙ quo ad poteſta
tē cōſtituendi ꝓcuratorē in criminalib. nō
debet ſpectari qualitas criminis, ſed quali-
tas pœnæ inferēdæ,ex ipſo crimine, vt ꝓba
ri vr̃ in d.l.1.q̃n ꝑ aliū cau.app. cū ergo nō
poſſit dari rō diuerſitatis, q̃re magis debeat
ꝑmitti ꝓcurator in alijs delictis. vbi agit̃ de
pœna relegationis,q̃ in crimine iniuriaꝝ vr̃
idem ius ſtatuendum.& hac ēt impugnatio-
ne vtuntur Mod.in d.c.veniens. col. 22. ſed
tu cōſidera.ſi rō ſpecialitatis colligi poſſit ex
his,q̃ ſcribit Vlpian.in l.prœtor edixit. de iniu.
dū dicit, ꝙ in crimine iniuriarum nō debet
agēs illa actione cū diſcrimine alienę ęſtima
tionis vagari.& ob hoc in caſu iſto vr̃ prohi
beri conſtitutio ꝓcuratoris. Tertia datur ſo
lutio ſm̃ Ricar.de Salyceto ꝙ ſpecialitas.d.l.
210 fi.conſiſtit in hoc,q̃a † perſonæ illuſtres ſo
la pęna relegationis affici debent. & ob hoc
in neceſſariam ꝯn̄am eis tm̄modo licet ꝓ-
curatores conſtituere.Sed hęc ſolutio nō pla
cet Imol.nec Modernis repetentib.in c. ve-
211 niēs.q̃ verba Imo.forma r̃ referūt:† nā rl̃r
humiliores homines,& nō alij ſublimibus,& hi
ſce generib.pœnarū ſubijciunt.l.capitaliū.§.
non ſolent.& l.generaliter.& l.mores.§ illę

fere

ferę ff.de pęnis.ergo id qđ erat ſtatutū in ꝑ-
ſona illuſtri fuiſſet quoque ſtatuendū in ho-
mine vitę honeſtę,& bonis mor.b.imbutæ.
Ex alio vltra iſtos nō vr̃ tuta cōſideratio do.
Ric.qa hoc modo circa ꝑſonas illuſtres con
currerent duo ſpecialia.Primū,ꝙ ſola pœna
deportationis afficiēdi ferēt,& tñ pœna iniu
riaꝝ cū ſit arbitraria,pōt extēdi vſq; ad mor
tē.l.ſacculari.§.ſunt quędā.ff.de extraor.cri.
Secūdū eſſet,ꝙ in hoc crimine poſſet inter-
uenire ꝓcurator niſi dicas tuēdo hanc opin.
ꝙ ex quo magis ꝯſtat certitudinariæ ꝙ ꝑſo
na illuſtris fuſtibus,& tormētis nō eſt afficiē
da,ſed ſola pœna deportationis plectēda eſt,
lex tolerat,ꝙ ad huiuſcemodi crimē ꝓſequē
dū ꝓcurator interuenire poſſit, & hæc duo
ſpālia ex quo vnū in ꝯñani alterius venit,cō
currere pñt,vt Bart.dicit in l.ſi ſub ꝯdóne de
212 ſolut. Quarta † datur ſolutio ad illū text.
ſm̃ vtrunq; Saly.ꝙ vbi dubitat̃ quæ nā pęna
debeat imponi . vt eſt videre in hoc crimine
iniuriaꝝ,in quo iudici datur arbitriū impo-
nēdi pœnā inſpectis circūſtantijs loci, tp̃is ,
& perſonæ.§.atrox.inſt. de iniur.& d.l.pror
ait.§.atrocē.eo.tit.& ad iſtud crimē ꝓſequen
dū non admittit̃ ꝓcurator.fallit tñ in ꝑſona
illuſtri . in qua poſſet eſſe, ꝙ illuſtris inferet
iniuriā illuſtri.quo caſu imponēda foret pœ
na corporis afflictiua. poſſet ēt eſſe,ꝙ nō cō
ſtaret ip̃m eſſe illuſtrem. ſed replicari poſſet.
213 ſm̃ Imol. ꝙ † licet illuſtris afficiat illuſtrē
iniuria, non tñ pœna corporis afflictiua affi
ciēdus erit.d.l.fi.de iniu.Itē in d.l.fi.C.eo.ꝓ-
ſupponit̃ notorie ꝯſtare,ꝙ ꝑſonæ illæ erant
illuſtres.& ſic ꝙ erāt in inſulā relegādi,& tñ
vr̃ ſpāle in illo tex.& hęc impugnatio ſuadet̃
alia rōne.vltra alios.q ille tex.in princ.loq-
tur ne dū in illuſtribus adminiſtrationibus,
& hñtibus cingulum,ſed ēt in illuſtribus ho
noratis codicillis decoratis. adeo ꝙ nō pote
rat veroſimiliter hæſitari de qbus illuſtribus
imꝑator ſenſerit, ꝓut alibi dubitat̃,in l.fi.§.
viros.C.vbi ſen.vel clar.Quinta datur ſolu-
214 tio,†ꝙ ille tex.loquitur in iniuria ꝓ qua
poterat imponi pœna capitalis, de qua in l.
pen. C.de fam.lib.vel pœna deportationis ,
aut in crimine iniuriaꝝ qđ ex l.Corn.ꝑfici
ſcit̃ iuxta l.3.§.fi.ff.ad l.Corn.de ſic.& l.ante
pen.§.de iniu.nā in huſce criminib. vbi ma-
ior pœna relegatione imponēda eſt, nō pōt
ꝯſtitui ꝓcurator rl'r,ſed conceditur ſpeciali-
ter illuſtrib. vt ad tale crimē proſequendū li
cet agatur de pœna capitali poſſit dari ꝓcu
rator. Sed hæc ſolutio nō placet Mod.tū qa
diuinat,tam ēt quia vr̃ contra d.l.quæ gñali
ter,& indiſtincte loqtur,ergo debet gñaliter
& indiſtincte intelligi,dato ꝙ in vno caſu ſit
maior ratio q̃ in altero. Sed replicari pōt,ꝙ
nō eſt abſurdū vt iura iuribus concordētur .
& vna lex ꝑ alterā diſtinguatur gl.in l.ſcien
215 dum.q ſatiſd.cog. Vltima † datur ſolutio ꝑ
repetentes in d.c.veniens.& conſiderandum
eſt,ꝙ ꝑſonæ illuſtres ꝓhibentur ꝑ ſe litiga-
re,ſed debēt litigare ꝑ procuratorem.l.qui-
cūq;.C.de proc.& §.1.in auc.vt ab illuſtr. &
q ſupra eos ſunt.Speciale tñ eſt in ꝑſona il-
luſtr. vt in crimine iniuriaꝝ poſſit conſtitui
ꝓcurator in qua pōt agi,& ciuiliter,& crimi
naliter licet ſecus ſit in alijs criminibus vt in
hoc §.& rō eſt quia non pōt illuſtrib.impo-
ni pœna corporis afflictiua.licet ergo rl'r nō
poſſint illuſtres agere de ꝑ ſe in cauſa ciuili,
ſed cogant̃ ꝯſtituere ꝓcuratorem, tñ in hac
cauſa iniuriaꝝ pñt conſtituere ꝓcuratorem,
& ideo Imperator ibi vtit̃ verbo licere, & vr̃
ſenſus, ꝙ licet alias illuſtri nō liceat ꝑ ſe liti
gare in cauſa ciuili,licet tñ in hac cauſa,quæ
eſt mixta. Item licet in cauſa mere criminali
nō liceat ꝓcuratorem ꝯſtituere. vt in hoc §.
tñ licitum eſt in cauſa iniuriaꝝ.Sed iſte intel
lectus ex triplici capite non vr̃ tutus. Primo
vt ſentiūt ipſimet repetentes . qa tex.in fin.
vl'r dicit.ita tñ vt nullus alius ſibi audeat hoc
vēdicare. nec eſt tuta rñſio,ꝙ hoc alteri non
cōceditur à iure ſpeciali,ſed ſimpliciter à iu-
re cōi . qñ venit imponenda pœna vſque ad
relegationem . qa tex.vniuerſaliter dicit ita
tñ vt nullus alius ſibi audeat hoc vendicare.
ergo nō debet reſtringi vt intelligat̃, vbi ve-
nit imponēda pœna relegationis tm̃, qñqui
dem pro iniuria,vt ſupra dixi,poſſit imponi
pœna vſq; ad mortem . Non eſt ēt tuta alia
ſolutio,dum dr̃,ꝙ nulli alij hoc cōceditur in
crimine iniuriaꝝ.ſ.ꝙ ſimpliciter poſſint cau
ſam agere ꝑ procuratorem,ſed quo ad infe-
riores illuſtrium.vt ibi dr̃,mos iudicioꝝ qui
hactenus obrinuit,in poſteꝝ obſeruādus ſit,
& vr̃ ſenſus, ꝙ vbi ſumus certi de pœna ꝙ
tūc admittatur ꝓcurator,ſecus vbi ſumus in
certi.ſed credo ꝙ illa verba habeant aliū ſen
ſum,videlicet,ꝙ ſi pro crimine iniuriaꝝ aga
tur ciuiliter,admitratur procurator , ſecus ſi
criminaliter,ſed hoc ſi ſpāle in perſona illu-
216 ſtri,ergo ius cōe eſt in contrariū, † ex alio
etiam

etiam non vr̃ tuta conſideratio iſtorum, quæ fuit gl. in d.l.fi.& in l.fi.ver.per procurat.C.
217 vbi ſena.vel clariſs.q̃a † non põt dari ratio diuerſitatis, quare magis liceat eis ↄſtituere ꝓcuratorem in crimine iniuriaꝝ q̃ in alijs priuatis criminibus in q̃bus non licet.d.l.fi. verſ.oẽ crimen publicũ priuatiue.C.vbi ſen. vel clar. Item ſi.l.fi.C.de iniur.veniret ad interpretationem.l.quicũq;.C.de ꝓc.non ſolũ intelligeretur in illuſtribus, ſed ẽt in ſpectabilibus,& clariſſimis,q̃nquidem in hiſce pſonis loquatur d.l quicũque, & lex interpretãs debet intelligi ſm̃ terminos legis interpretatę, eſt verũ ꝙ hodie ſolum pñt illuſtres, & ſuper illuſtres agere ꝑ ꝓcuratorem,auct.quod ius C.de proc. Item l.fi.non põt venire quouis modo ad limitationem.d.l.quicunque, q̃nquidem l.quicũq;, loquatur in vxoribus, & liberis dictaꝝ pſonaꝝ illuſtrium. ex alio ẽt non põt conſiderari aliqua ſpecialitas in illo tex.q̃a vult vnum quod eſt contra regulas iuris cõis, ꝙ ipſe illuſtris non aũt procurator debeat ↄdemnari. Si velles ergo tueri cõem ſniam, poteris tenere itellectum Ryc.de Sal. ſupra relatum. ſed in puncto iuris verior vr̃ opin. Vltramontanoꝝ. in quam ẽt inclinat Bar.hic & primo ꝑ tex.in l.2.ſupra de proc. à cõtrario ſenſu, ibi cum appellationes pecuniariæ ꝑ procuratorem exerceri poſſint.nec dicatur, vt dicit Sal.ꝙ ibi,& in l.fi.fit mentio de cauſa pecuniaria ad drĩam cauſæ capitalis
218 ſtrictæ ſumptæ, quia † latine loquẽdo, omnis cauſa æſtimationis capitalis dr̃.l.hos accuſ.§.omnib. de accuſ. quæ proprie loq̃tur de relegatione. niſi dicas tuendo cõem, ꝙ relegatio,& quælibet alia cauſa æſtimationis, improprie ꝑtinet ad capitis periculum, vt eſt caſus in l.capit.verſ.ceteræ pœnę.ff.de pœn. ſed ille text. contra cõem ſniam retorqueri
219 põt, † q̃nquidem æquiperet pœnam ictus fuſtium relegationi. ſed vbi agitur de pœna corporis afflictiua, non põt interuenire procurator.Sed d̃ c, ꝙ ibi illa equiperatio fit ſm̃ quid, non aũt ſimpliciter. Secundo, contra cõem ſtringit iſte tex.qui g̃nãliter dicit.ꝙ ad crimen publicum proſequẽdum procurator conſtitui non põt. ſed crimen publici iudicij eſt duplex. quoddam capitale, & quoddam
220 nõ capitale l.2.ſupra eo.† ſed ꝓcurator ibi remouetur à g̃ne, & ſic à quolibet crimine publici iudicij ergo cẽſetur remoueri à quolibet eius ſpẽ ergo non poterit interuenire in caſu vbi agitur de pœna relegationis. Sed replicari põt. ſm̃ Sal.in d.l.reos.ꝙ illa regula, ꝙ vbi remouetur genus cẽſeatur remota quælibet eius ſpẽs habet locum vbi ratio remotionis g̃nis militat ẽt in ſpẽ,& ſic q̃n genus remouetur rõne indifferẽti. ſed vbi agĩt de pœna relegationis, abſens põt damnari. ergo debet poſſe comparere ꝑ procuratorẽ. ſed iſta ratio vt ſupra dixi nõ eſt tuta q̃a ſtat ſimul, ꝙ abñs poſſit condemnari, & tñ non poſſit cõparere ꝑ procuratorẽ. Alio modo rñdet Sal.ꝙ ratio prohibitiua ↄſtõnis procuratoris q̃ militat vbi agitur de pœna capitali ſtricte ſumpta.i.ne ꝑ procuratorem aliquod grãde prẹiudicium hat dño ceſſat, vbi agitur de pœna relegationis, ſed attenta rõne Saly. ſequeretur ꝙ in crimine l.Iul.de anno. & de ambitu in quo pœna pecuniaria imponĩt, poſſet interuenire ꝓcurator ↄtra g̃nãlitatem huiuſce.§. Veritas depẽdet ab his q̃ Bart.hic dicit in 5.col.ver.quæro extra gl.an vbi pro publico iud.imponitur pœna pecuniaria ha
221 beat locum.§.nr̃.& ibi reſeruo dicẽdum. † Nõ eſt tñ recedẽdum à cõi ſnia, pro qua facit pulchra rõ, nam interuẽtus procuratoris ad neceſſariam defenſionẽ rr̃ eſt permiſſus, cum ergo non cẽſeantur ꝓhibiti procuratores in cauſa relegationis, debẽt cenſeri ꝑmiſſi.& ſuadetur hæc cõis opin.quia vbi tractaĩ de odio dictio vſq;, ſtat excluſiue, ſed cũ eſſet odioſum, nõ poſſe ↄſtituere procuratorẽ in cauſa relegationis debemus intelligere tex. in l.1.ꝙ ſtet excluſiue.iuxta no.ꝑ Sal.& alios
222 in auct.qd' ius.C.de ꝓc.† Vere tñ d.l.1.an ꝑ alium cau.multũ ſtringit contra cõem ſubtiliter inducẽdo.nam ibi in 2.rñſo principali dr̃, ꝙ in cauſis capitalibus vſq; ad relegationẽ non interuenit ꝓcurator.in 3.vero rñſo ſubijcitur, ꝙ in cauſis criminalibus vbi agĩt de pœna pecuniaria ꝓcurator ↄſtitui põt. ſed ſi dictio vſq;, ſtaret excluſiue ad.2.rñſũ. 3.caſus, in quo erat maior dubitatio ꝙ in cã criminali, ꝑ qua imponĩt pœna pecuniaria, remaneret indeciſus ſaltẽ exp̃ſſe.& caſus minus dubius exp̃ſſe decideretur.vr̃ ergo ꝙ dictio vſq;, ibi ſtet incluſiue.ſm̃ eius propriam nãm.Retenta tñ hac concluſione, ꝙ in cauſa relegationis poſſit ↄſtitui ꝓcurator, diſcutiẽdæ ſunt aliquæ neceſſariæ dubitationes.

Prima erit dubitatio quã tãgit hic Frã. de
223 Rãp.& Bal.† an vbi in relegatione aſſignaĩ cert' locus.ita ꝙ nõ poſſit in alio loco morã trahere.

trahere,ſed teneatur morari in illo loco, an in tali cauſa ꝯſtitui poſſit ꝓcurator,& cõcludũt,ꝙ non.Cõis.n.opin.ſm iſtos ꝓcedit vbi q̃s relegatur vt poſſit vbiq; morari,dũmodo nõ trahat morã hic Paduæ,vel Venetijs, vel in alio certo loco,nã in hac relegatione ferri põt ſnĩa in abſentem,& ꝓcurator cõſtitui. ſecus tñ eſt,ſm eos vbi fieret relegatio ad certũ locum.iuxta l.relegat.de inter.&releg.ita ꝙ relegatus ab illo loco recedere nõ poſſet, & alio ꝓficiſci, & iſto caſu nõ poterit interuenire ꝓcurator,q̃a negari non põt q̃n agaẽ hic de pęna corporis relegati afflictiua.ergo nõ poterit ferri ſnĩa in abſñtem nec cõſtitui ꝓcurator,ꝓbaẽ in d.l.releg.in fin.principij. vbi dr̃,ꝙ vbi q̃s relegaẽ in certã inſulam anteq̃ aſſigneẽ inſula talis relegatus militi tradẽdus eſt.ergo talis relegatio vr̃ hr̃e inſtar deportationis.& maxime vbi fit in ꝑpetuũ.ſua

224 deẽ hęc opi. ꝑ locũ à paritate rõnis.†nam rõ quare nõ poſſit ferri ſnĩa in abſentem in criminalibus eſt illa,q̃a nõ poſſet in eũ fieri executio q̃ ratio cõcludit ẽt in eo q̃ in certũ locũ relegandus venit:Imol.hic dicit,ꝙ non eſſet malũ tenere hãc opin. & idẽ dñt Mod. Senen.in d.c.veniẽs.q̃ nihil addendo referũt vt plurimũ verba formalia Imo. Cõtrarium

225 tñ tenẽt cõiter ſcribentes.tũ † q̃a relegati oĩa ſua iura retinẽt,& ſic nec ciuitatẽ,nec bona ꝑdũt,ſiue ad certũ,ſiue ad incertũ locum relegẽtur,& ideo in relegato,ſm Imol. poterit fieri executio in bonis,q̃ executio nõ cadit in deportato,q̃ & bona,& ciuitatẽ ꝑdit, & ſi dicaẽ, ꝙ imò poterit fieri executio cum cõminatione,ꝙ dãnabitur in metallũ,replicari põt,ſm Imol. ꝙ ſicut nõ timuit deportationem, nõ timebit ẽt dam natione in metallũ,ſecus in relegato,q̃ bona non ꝑdit. Item nõ tenet pęnã,ſm Imol.non põt fieri executio ſnĩæ, ergo non debet poſſe ferri ſnĩa contra abſentem.nam ꝯdẽnatur ille,q̃ nihil habet.q̃a ſperaẽ, ꝙ poſſit ꝑuenire ad pinguiorẽ fortunam.l.ſi defunctus.C.arb.tut. Idem ꝯdemnaẽ aliq̃s actione perſonali,q̃ non hẽt nec bona mobilia, nec immobilia in loco,

226 ſed attẽta rõne Imolæ.ex quo†deportatus nõ amittit ea,q̃ ſunt iuriſgẽtium.q̃a põt contrahere,& in futurũ acq̃rere, dr̃et poſſe abſñs condẽnari.facit l.ſi mandauero.§.is cuius.ff. mand. & ideo ꝯſidera,ꝙ licet relegatio poſſit fieri in certã inſulam,tñ principalis intentio relegãtis eſt remouere ipm relegatũ à loco in quo morã trahebat. vt ꝓbari vr̃ in d.l. relegatoꝝ.§.interdicere.ibi,vñ eueniebat,vt q̃ relegatus eſſet ab ea ꝓuincia,& in §.his q̃ relegaẽ,ibi,excedereq̃.debet intra eũ diem. ergo vr̃,ꝙ intẽtio relegãtis ſpectari debeat. Sed replicari põt,ꝙ illa iura ꝓcedũt, vbi q̃s remoueẽ à loco domicilij,& originis,ita ꝙ illa ſolũ ꝓuincia eidẽ interdicta cenſeaẽ. ſecus tñ vr̃ vbi q̃s in certam inſulã relegatur.vt ei dẽ ab ea recedere nõ liceat,niſi dicas, ꝙ hoc nõ conſideraẽ. q̃a id quod principaliter agitur ſpectari debet.l.ſi q̃s nec cauſam.ff.ſi cer.

227 pet.†Nõ ob.tex.in d.l.releg.ibi,militi tradẽdus eſt, q̃a ibi illud admittitur poſt latam ſnĩam non ante.ne ſentẽtia ſit eluſoria.nam ex forma ſnĩæ ibi debebat ſtare relegationi in certã inſulam.& ideo cum iudex non hr̃et inſulã ſub ſe, debet expectari donec aſſigneẽ à principe,interim ergo nõ debet vagari. & ideo militi tradiẽ quo ad inſula aſſigneẽ ſicut alias ꝯtingit in ſiñ in l.legatũ ſupra de vſufr. leg.&l.legatã.cum ibi not.de admi.reꝝ ad ci

228 ui.ꝑtinẽti.†Itẽ videmus alias,ꝙ q̃n ſuſpendiẽ executio ſnĩæ in aliqua re ex aliqua cauſa,fit illius rei ſequeſtratio,& depoſitio. vt l. ab execut.C.quoꝝ app.non recip.q̃ alleg.vt l.1. C.de ꝓhib.ſequeſt.nõ eſt miꝝ ergo ſi id ꝯtingit in caſu iſto. Item non eſt bona argumẽtatio Fran.de Are.arguere de deportatio

229 ne ad relegationẽ †nam deportatio req̃rit formã actualem, vt ipſe deportatus ꝑ miniſtros ꝑducaẽ ad locũ,& ad inſulam l.ferri.de verb.ſig.ſed relegatio req̃rit ſolam formam verbalẽ.ſ.vt ꝑ ſeipm relegatus cũ relegatione vadat,vt d.§.his qui. & ideo prima req̃rit ꝑñtiam,ſecũda non.ſicut videmus in degradatione verbali,&actuali,in c.2.extra de pę. lib.6.& hoc not.Imol.in c.veritatis.de do.& cõt.& c.qualiter,& q̃ñ.& d.Innoc. in c.2.de ſen.excõ.& ad hoc accedat qđ not. in l.2.§. ignominiæ.de his q̃ not.inf.cog.Secunda ca

230 dit dubitatio,ſm Bar.hic,† an in cauſa appellationis vbi imponiẽ pœna maior relegatione,poſſit talis cauſa ꝑ ꝓcuratorẽ agitari, & Bar.hic dicit,ꝙ nõ admittaẽ ꝓcurator,licet ſnĩa in cauſa appellationis in abñtem ferri poſſit l.ſi.§.illud. C.de app.ſed nõ vr̃ verũ

231 †ꝙ in cã appellationis vbi agiẽ de crimine, ꝙ ferri poſſit ſnĩa in abñtem, vt ꝓbatur in d.l.1.ibi, ſed ipm adeſſe auditorio.ff.an ꝑ aliũ cau.app.agi poſſit,& vr̃ caſus in l.abſẽtẽ. ff.de pœ.& in l.abñtẽ.C.de acc.Itẽ pſuppoſito,

to vt Bar.dicit,ꝙ in cauſa appellarionis poſ
ſet ꝓcedi ↄtra abſentē, nā ex quo ſnia q̄ fuit
lata in cauſa principali, ſtatim rraxit ſecum
executionē quo ad ea q̄ ſunt iuris, & hoc ca
ſu facilius pōt in cauſa appellationis ꝓcedi
contra abſentem. ſed replicari pōt ſm Imo.
232 hic † ꝙ ꝑ appellationem ſtatim fuit extin
ctum pronunciatū.l.1.in fi.ad turp. hinc eſt
ꝙ ſi ferat̄ ſnia in cauſa appellationis, ꝙ agi
tur ex ſecunda ſnia non aūt ex prima l.ſi qs
priore.in princ.ad Treb.&l.furti.in prin.de
his q not.infa.&cū hac opi.ēt trāſit d. Mar.
de Senis.in c.veniens.col.25.referēdo Imo.
hic formalr̄.Sed tu conſidera.nā in caſu l.1.
ff.an ꝑ alium. p̄ſupponitur ꝙ fuit lata ſnia
in cauſa principali, ergo fuit lata in p̄ſentē,
alias nō valuiſſet l.ſi accuſatorib. C. de acc.
cū ergo ↄdemnatus eſſet in carceribus detē
tus,ſi admittitur ꝓcurator vr̄ procurator p̄-
233 ſentis. † ſed dato ꝙ in cauſa appellationis
poſſet ſnia ferri in cauſa criminali ↄtra ab-
ſentem,illud inducit̄ in odium ↄtumacis, &
abſentis,ſed nō debet induci in eius fauorē.
ar.l.non ſolum.ff.de noxal.niſi dicas ad has
duas rōnes,& primo ad primā,ꝙ pōt eſſe ꝙ
ↄdemnatus non retinebit̄ in carceribus, qa
retineri ſolet ob inopiā idonei fideiuſſoris.
l.eos.§.ſuꝑ his.C.de app.Secundæ rōni rn̄-
det̄,ꝙ ex quo vbi in abſentem pōt ferri ſnia,
rl̄r poteſt interuenire ꝓcurator,non vr̄ ab-
ſurdum, ꝙ in ↄn̄am odij veniat fauor. ar. l.
cum ex oratione.de excuſ.tut.&ita in ſimili
arguit Bald.in l.qd̄ fauore.in 7.oppo. C.de
legib.cogita. Tertia cadit dubitatio,tu vidi-
ſti ꝙ in cauſa iniuriaꝝ, licet ſit priuatum de
ictum,pn̄t illuſtres procuratores ↄſtituere.
234 † dubitant modo Mod.in d.c.veniens. in
col.24.an id qd̄ dictū eſt ſupra in ꝑſona illu
ſtris,procedat in ep̄is,& alijs p̄latis,vt teneā
tur cōparere ꝑ ꝓcuratorē, iuxta terminos.
l.qcunq;.de ꝓc. & poſſint ēt in crimine pri
uato iniuriaꝝ ꝓcuratores ↄſtituere, & ipſi
valde dubitant ꝑ tex.in c. cū olim de teſtib.
vbi ſm eos apparet ꝙ ep̄s cōparet ꝑ ſe vel
per ꝓcuratorem,ſed ad illum tex. rn̄deri po
teſt ꝙ ille tex.nō ꝓbat,ſed ſolū dicit eſſe ꝓ-
cedendum ad examen teſtium, ſi archiep̄s le
gitime citatus ꝑ ſe,vel ꝑ ꝓcuratorem,cōpa
rere noluerit,& hoc ſimili ſermone vtit̄ tex.
in c.fi.in verbo ſi per ſe vel ꝑ ꝓcuratorē ci-
235 tatus fuerit,† nec qppiam facit tex.in c.1.
& fi.de poſtu.adductus per eos,qa ibi nō dr̄
ꝙ ep̄s poſſit eſſe ꝓcurator, ſed loquunt̄ illa
iura de alijs clericis,non aūt de ep̄o.& iō ve
rior vr̄ opi.gl.quā ipſi corrupte adducunt in
c.qa ep̄s.2.q.4.quæ vult ꝙ ſacerdotes nō de
beant ꝑ ſe litigare,niſi ſint pauperes. alleg.
text.de illuſtri.& q ſupra eos ſunt.li.ē,&nō-
nullas alias rōnes quas formalr̄ recēſuit idē.
d.Mari. quaꝝ prima eſt,qa non expedit ſer
uos Dei litigioſos eſſe c.1.de ſimo. Secunda
eſt, ne cogant̄ à diuinis obſequijs recedere.
iuxta tex.in l.oēs C.de epiſ.&cler.&qa lites
dāt materiā delinquēdi.l.ꝓperādū.in princ.
236 C.de iud.& vere ꝓ opi.gl.vr̄ caſus in d. c.
quia ep̄s, qui vult quòd ep̄i, & alij ſacer-
dotes teneantur ↄſtituere ꝓcuratorem. exci
pit tn̄ cauſas publici iudicij. ille tn̄ tex. non
ſolum loquitur de ep̄is, ſed de vniuerſis ſa-
cerdotib.quos nemo illuſtres appellat nec il
le tex. fundat ſe ſuꝑ illuſtri dignitate,ſed qa
237 ſolēt ↄſtitui ad Dei laudē.† Secūdo aduertē
dū eſt,qa non vr̄ recte q̄rere repetentes an
diſpoſitio.l.fi.&l.qcunq;.C.de iniur.habeat
locum non ſolum in ep̄is. ſed ēt in inferiori
bus p̄latis.qa tex.in l.quicūq;. hodie reſtrin
git̄,vt ſolum procedat in illuſtrib.& hijs q ſu
238 pra eam dignitatē ſunt.& † iō in ſolo ep̄o
cadit dubitatio,q ſm Iaſ.in l.1.vbi his dixi.
de offic. eius.eſt illuſtris,vt ēt concludit Bo-
logn.in conſ.85. incip. quidā Ant. de Caſt.
239 † & ideo tex.in c.fi.5.q.2. vult ep̄m in ſcri
ptis debere citari,ſicut illuſtres citant̄ l. quo
240 ties. C.de dign.lib.12.† & tex.in c.fin. de
re iud.lib.6. vult ꝙ poſſint legere ſniam per
241 ſubſtitutū ad ſimilitudinē illuſtrium, † &
ideo tu ↄſidera ꝙ aut q̄rimus an diſpoſitio.
l.qcunq;.de ꝓc.habeat locū in ep̄is,& crede
rem ꝙ non. quia illuſtri litiganti per ſe im-
ponit pœnā amiſſionis cauſæ,& ipſi iudici li
brarum 20. auri,& ideo illa lex nō debet ex
tendi ad ep̄m, qa nullibi ꝓbat̄ ꝙ ep̄s ſit ꝓ-
prie,& ſimpliciter illuſtris,licet priuilegijs il
242 luſtrium potiri videat̄ † in his terminus lo
quit̄ tex.in d.c.fi.2. q.5. ſimpliciter tn̄ dr̄ po
tius ſpectabilis,vt dicit Io.de Plat.in l.fi. C.
de decur.lib. 10. cū ſimilib. de qbus ibi dixi
in d.l.1.de off.eius.tā in primā q̄ in ſecunda
lectura. Aut vero q̄rimus an debeāt litigare
ꝑ ꝓcuratores tā ipſi q̄ alij p̄lati inferiores,
& in hiſce caſibus in qbus ſi ipſi litigaſſent,
poſſent diſtrahi à diuinis officijs. ↄcludendū
eſt ꝙ ſic,per tex.in d.c.qa ep̄s.3.q.4. vbi ve-
ro non pn̄t diſtrahi à diuinis officijs, vel citā
tur

tur à ſummo Pontifice,tūc pñt ꝑ ſe litigare
&in his terminis intelligant iura adducta ꝑ
Mod.in d.c.veniens .col.25. Si vero q̄rimus
an in crimine priuato iniuriaꝝ poſſitt ꝑ ꝓ-
curatorē litigare,&ex quo iſtud vr̄ reſpicere
fauorē illuſtriū,& tunc ſubdiſtinguendū eſt,
aut .n. ꝓhibitio cōſtitutionis ꝓcuratoris re
ſpicit fauorē ipſius dñi,tum rōne grauis p̄iu
dicij , tum ēt quia ēt in arduis cauſis ciuili-
bus non cogit̄ quiſquam agere per ꝓcurato
rē.vt tradit Card.noſter Alex. in c. in crim.
3. q. 5. ſi vero reſpicit fauorem ipſoꝝ illu-
ſtrium vt innuit tex.in d.l.fi.in verbo licere,
concludendum vr̄ quòd illa l.fi.habeat locū
in ep̄is,quia exequantur illuſtribus , & iſtud
ſentit Bal.in l.fi.C.vbi ſena.vel clar. qui exē
plificat illum text.in ep̄is . Tertia colligitur
243 concluſio ex hac gloſ.† ꝙ vbi venit impo-
nēda pœna,quæ eſt minor relegatione in ta
li cauſa poteſt interuenire ꝓcurator. vtputa
qñ agitur de pœna remotionis ab ordine l.
2. infra de iniur. vel agitur de interdictione
artis alicuius iuxta l.moris ff.de pę.&iō vbi
q̄s venit deponendus ab ordine,vel publicis
honoribus priuandus aut ſimili pęna plectē
dus. non cenſet̄ ꝓhibitus ꝓcuratorē ꝯſtitue
re vt ꝓbat̄ in d.l.1.§.1.verſ.plane.ff.an ꝑ a-
lium cau.app.& in l.cognit.§.1.& hanc ꝯclu
ſionem ſequuntur cōiter interpretes relati
per Imo.& Bened.de Plumb.hic,& ꝑ Mod.
in cap.veniens . de acc. ſed huic concluſioni
244 obijcitur. † nam pœna depoſitionis ab or
dine poteſt cadere in abſentem .c.veritatis .
de dol.& cont.tñ in caſu d.c.veniēs. vbi age
batur de depoſitione ep̄i . quia aſſerebat̄ ſub
iecíſſe eccleſiam ſeruituti principis ſecularis,
non pōt interuenire ꝓcurator. Imo.h c rñ-
det ꝙ aliud eſt de iure canonico aliud de iu
re ciuili,& cū in depoſitione ordinis ep̄alis,
aut p̄sbyterat⁹, diaconat⁹, vel ſubdiaconat⁹.
245 agat̄ de graui p̄iudicio,† cū dūtaxat ex gra
uiſſimis criminib q̄s ab ordine deponat̄ . vt
tradit̄ in c.1.85.diſt.& in c.Maximianus . &
in c.1.35.diſt. non eſt mirū,ſi in hiſce cauſis
246 † vbi agit̄ de depoſitione ab ordine fiēda ,
& ſic de graui p̄iudicio , nō admittit̄ ꝓcura
tor,ſecus tñ eſt de iure ciuili , quo iure ordo
capit̄ ꝓ ordine cuiuſcūq; corporis vniuerſi
tatis vel collegij,vtputa doctoꝝ decurionū ,
lanificū,& cerdonū , q̄ depoſitio non vr̄ tam
grādis,ſicut illa q̄ fit ab ordinibus ſacris . qa
247 vt dicit gl.in ſumma diſt.32. † quatuor p̄-
cipue dñr ordines ſacri à ſanctitate,caſtitate
&ꝯtinentia quam inducunt̄.ꝓbat̄ in c.decer
nimus.28.diſt.nō ſic eſt,vbi agit̄ de remotio
ne ab ordine alicuius corporis,collegij , vel
vniuerſitatis.iuxta tit.de decr.ab ordine fac.
&l.cognitionū.de var.& extraord.cog.& cū
iſta ſolutione trāſeūt Mod. ſimpliciter in d.
c.veniēs.13.q.& in 28.col. de acc. ſed iſta ſo
lutio non vr̄ tuta q̄a inducit dr̄iam inter ius
ciuile,&ius canonicum,attento maxime,q̄a
248 †vbi q̄s ꝓhibet̄ honoribus publicis fungi,
vel ab aliquo ordine remouet̄ , fama ipſius
remoti multū lædit̄,& cauſa vitæ,& famę pa
rificant̄ l.iuſta.de manumiſ. vin. niſi dicas ꝙ
ex quo de iure canonico pœna depoſitionis
nō imponit̄,niſi ob aliq̄d graue delictū, nō
eſt mirū ſi talis cauſa ꝑ ꝓcuratorē agi non
pōt.facit tex.in c.ſicut noſtris.de iureiur.ſed
de iure ciuili facilius q̄s remouet̄ ab ordine,
249 q̄ de iure canonico.Nō obſt.ꝙ dixi † q̄a l.
iuſta,non ꝓcedit in hoc caſu.q̄a vbi ꝓ cau-
ſa criminali imponit̄ pœna pecuniaria , pōt
in ea interuenire ꝓcurator,licet ex tali cā ſe
quat̄ infamia.d.l.1.ff.an ꝑ aliū cauſa app.Itē
ex delicto publico ex quo q̄s infamat̄ , ſi ꝓ
eo imponatur confiſcatio oīum bonoꝝ, vel
ēt partis bonorum, pōt interuenire ꝓcura-
tor.vt dicunt Mod.in d.c.veniens.col.13.de
250 accuſ.& † tñ priuatio omnium bonoꝝ cau
ſæ criminali parificari vr̄. l. ꝑꝑ litem . ff. de
excu.tut.& §.item ꝑꝑ litem.inſtit. eo. & eſt
gl.ord.in l.1.C.de reis poſtu.lib.10. Vel po
teſt alio modo rñderi ad tex.in d. c. veniens
251 ex regula.l. qui teſtō de teſta. q̄ hēt † ꝙ in
qualibet lege p̄ſumitur ꝙ termini ſint habi-
les.cū ergo in d. c. veniēs,dicat̄,ꝙ cauſa erat
criminalis, & ꝙ ꝓcurator nō erat admitten
dus,neceſſario dicendū vr̄,ꝙ erat talis cā,ex
qua nō poterat ꝯſtitui ꝓcurator,attento ma
xime ꝙ id q̄d ſtatuit̄ in hoc.§. eſt ēt ſtatutū.
de iure canonico,c.in criminib.3.q. 5. ergo
non debet induci dr̄ia inter ius canonicum,
& ius ciuile,ꝓut faciunt Imo. & Mod. Sed
ꝯtra huiuſcemodi concluſionem obſtat text.
252 in l.capital.§.1.ff.de pœnis. † vbi Iurecon
ſultus parificat pęnas reſpiciētes æſtimatio
nē hoīs,pęnis fuſtiū. ſed in cā,in qua tenuio
res hoīes fuſtibus ſubijci pñt , non pōt in-
teruenire ꝓcurator,cum non agat̄ de pœna
pecuniaria , ergo à paritate rōnis idem vr̄
dicendum,vbi agit̄ de remotione ab ordine,
253 †attento maxime eo q̄d habet̄ in l.cognit.

§.minuitur. vbi expreſſe dr̃, minuitur eſtimatio, vbi q̃s relegat̃, vel ab ordine mouet̃, vel cum ꝓhibetur honoribus publicis fungi, vel cũ plebeus fuſtibus cedit̃, ſicut ergo vbi agit̃ de ictu fuſtium ꝓcurator ꝯſtitui non põt, ita nõ poterit, & in alijs cauſis parificatis interuenire, & ſi dicat̃, ꝙ ibi ſit parificatio quantũ ad hoc, vt ex dictis pœnis eſtimatio minuat̃, non aũt quantum ad interuentũ ꝓcuratoris, replicari põt, ꝙ regula. l. nã hoc iure, de vulg. & pup. ꝓcedit ẽt vbi datur diuerſa ratio ipſoꝝ determinabiliũ, vt probari vr̃ in illo tex. & tradit moder. Dec. in l. in teſt. C. de teſta. mil. & ideo conſidera, q̃a facile poſſet defendi hæc opin. contra cõem. nam aut volumus dicere, ꝙ vbi agitur de ſubijciendo plebeios ictibus fuſtium, nõ poſſit interuenire ꝓcurator, vt dñt Mod. quia agitur de pœna corporali, q̃ eſt maior quacũque pœna pecuniaria, nã dico, ꝙ illa regula nõ ꝓcedit in plebeis, vt Bar. dicit in l. 1. de pœ. cũ ergo de iure canonico videat̃ deciſum, nõ cauillãdo literã, ꝙ vbi agit̃ de depoſitione ab ordine epãli, vel ab alio ordine, non poſſit interuenire ꝓcurator. idẽ debemus dicere de iure ciuili. & maxime tenẽdo illã opi. ꝙ cauſa relegationis ꝑ aliũ agitari non poſſit. attento maxime, q̃a cauſa famæ, & cauſa vitæ æquperant̃. attento ẽt q̃a ſi d. l. 1. an ꝑ aliũ cauſa appel. includit relegationẽ, debet ẽt includere cauſas ſimiles. Retenta tñ cõi concluſione, dubi
254 tari põt. Primo † an cauſa ſeparationis thori ꝑ procuratorẽ agitari poſſit. & vr̃ tex. ꝙ ſic in c. tuæ. de ꝓcur. ibi, ſi neceſſitas poſtulauerit, ſuſtineri põt. & maxime q̃a ille tex. facit expreſſam dr̃iam, an agatur criminaliter. & hoc caſu non põt interuenire ꝓcur. an vero agatur ad ſeparationẽ thori, & hoc caſu põt interuenire ꝓcurator. ita tenet hic Ang. & Imol. & idẽ Imol. in d. c. tuę. poſt Io. And.
255 Hoſt. d. Ant. & alios. † ſed certe verba tex. in d. c. tuæ. ibi, ſi neceſſitas poſtulauerit, innuũt ꝙ rl̃r non debet admitti, ſed ꝑfati Doct. ſubaudiũt verbum maxime. vt in ſimili dr̃ in c. paſtor. de off. ord. & in c. quod ſedes. eod. tit. ſed iſta ſubauditio violat illũ tex. attẽto ma-
256 xime † q̃a ſeparatio thori eſt multũ doloroſa. q̃a ẽm Bal. in d. c. tuæ. ſapit exiliũ, exulat. n. à viro ſuo, & eſt dura ſicut mors, & ꝑditur dos. ergo non dr̃et admitti ꝓcurator niſi ſubeſſet neceſſitas. vt tex. expſſe dicit. & hoc modo in illo text. eſſet dr̃ia inter agente criminaliter, & agẽtem ad ſeparationem thori. Vt primo nullo modo eſſet admittẽdus ꝓcurator. Secũdo vero ſic vbi neceſſitas ſubeſſet. vt cãtat illa lr̃a. quæ ꝯdõnaliter loqtur, quæ quidem ꝯdõ debet impleri in forma ſpecifi-
257 ca. † & quæ formã importat. l. ꝑtor ait, de coll. bonoꝝ. niſi dicas, ꝙ ex quo in illo text. ſubijcitur rõ, ꝙ per ꝓcuratorem accuſ. q̃a licet accuſatio ſit de crimine, tñ non eſt criminalis, ex qua rõne apparet ꝙ neceſſe eſt, ꝙ ſubaudiat̃ dictio maxime. niſi iteꝝ dicas, ꝙ Papa ibi in fine vr̃ decidere, ꝙ ſecurius ꝓcedetur, ſi in pñtia pſonaꝝ hoc fiet, cogita. q̃a
258 nullus tãgit. Circa fi. gl. † dũ allegat l. ſed, & hę. §. 1. de ꝓc. aduerte, q̃a gl. ſentit, ꝙ reuocare ſeruũ ingratũ in priſtinam ſeruitutẽ ſit cã minor relegatione, & tñ ẽm Bar. & Imol. hoc eſt falſum, q̃a ſeruitus morti comparat̃, l. quod attinet. ff. de reg. iur. Dic ẽm Bart. & Imol ꝙ hęc cauſa ex parte dñi ꝑtinet intereſſe pecuniarium applicandũ parti, vt. ſ. ſeruus ob ingratitudinẽ reducat̃ in ſeruitutem. Sed ẽm Bal. in d. l. ſed, & hæ. eſt q̃d mirꝝ. ꝙ ibi agatur de priuãdo aliquem bñficio libertatis, & ꝙ cauſa nõ ſit criminalis, imõ vr̃ capitalis. §. maxime. inſt. de c. dim. Attento maxime. ẽm Innoc. in c. qualiter, & q̃n. col. 2. de accuſ. q̃a
259 † de iure ciuili ſunt ſeptẽ gñã pœnaꝝ. quartum tres ſunt capitales. Prima eſt mors quæ multis modis inferunt l. aut damnũ. §. vita. ff. de pę. Secunda pœna eſt morti ꝓxima, vbi q̃s dãnat̃ in metallum, q̃ grauior vinculo ꝑmit̃, ſi vero in opus metalli tũc leuiori, vtraque tñ pęna, & ciuitatẽ, & libertatẽ aufert. vbi vero q̃s dãnat̃ in miſteriũ metalloꝝ, ſi in ꝑpetuũ, & ciuitatẽ, & libertatẽ amittit. ſi ad tp̃s ſolam ciuitatẽ. l. aut dãnũ. §. eſt pœna, cũ §. ſeq. ff. de pœ. Sed neſcio videre quare vbi agitur de pœna dãnandi aliquem in miſterium metalloꝝ. i. vt ſeruiat dãnatis in metallũ ad tp̃s, talis cauſa nõ poſſit agi ꝑ procuratorẽ. Eſt & tertia pœna deportationis, & in opus publicum dãnationis. ſed reſolutio ... q̃ in hiſce pœnis non agitur de cõmodo pecunia-
260 rio. vt dñt Bart. & Imol. † Sed adhuc nõ q̃c ſcit aius. nam de iure canonico loco pœnæ dãnationis in metallum, q̃ non inuenit in canonibus impoſita, ſolet q̃s vẽdi, vel redigi in ſeruitutẽ. de primo eſt caſus in c. quidã cler. 81. diſt. de ſecundo eſt tex. in c. eas. 32. diſt. & in c. ſtatuimus. 11. q. 1. & tñ licet hic agat̃ de cõmodo pecuniario, illa cauſa dr̃ capitalis,

nec

nec poteſt agitari per procuratorem , & tñ
261 hic agiẽ de ſeruitute.† Ang.hic dicit,ꝙ licet
ex parte accuſatoris poſſit interuenire ꝓcu-
rator.tñ ex parte rei q ꝓcuratur in ſeruitu-
tem,non põt.qa ex parte ipſius rei non agiẽ
de cõmodo pecuniario . & idem põt dici de
iure can.in quo pœna ſeruitutis imponitur,
vel melius dic, ꝙ ↄſideratio Ang. eſt contra
tex.in d.l.ſed,& hæ . q expreſſe vult, ꝙ ſicut
patronus põt accuſare libertũ vti ingratũ ꝑ
ꝓcuratorem,ita & libertus ipſe põt ꝑ procu
ratorem rñdere.& ideo tu dic,ꝙ vbi qs dam
natur in opus metalli,vel de iure can.in ſer-
uitutẽ redigiẽ . talis cauſa non põt agitari ꝑ
ꝓcuratorem, qa tendit ad vindictã publicã ,
ſed adhuc ↄſidera. qa contra p̄dicta vr̃ caſus
in c.ſiqñ 2.q.6.vbi dr̃,ꝙ in cauſa capitali,vel
in cauſa ſtatus nõ per ꝓcuratorem,ſed ꝑ ip-
262 ſum agẽdum eſt. † Idẽ ꝓbatur in l.1.circa
prin.de aſſer.toll. vbi dr̃,ꝙ ſi qs ꝓuocet ali-
quẽ in ſeruitutẽ , ꝙ ceſſante aſſertoris diffi-
cultate,debet rñdere ꝑ ſe,ſi vero reperiaẽ in
quaſi poſſeſſione libertatis ,-tũc põt agere ꝑ
ꝓcuratorẽ, ergo hi duo tex. vñr contrariari
his,quę Bar.Imol.& ceteri tradũt.Gl.in d.c.
ſi qñ,fatetur ↄtrarium,ꝙ vbi dñs eſt in quaſi
poſſeſſione ſeruitutis,ſeruus põt ꝑ ſe agere,
vbi vero aliqs ꝓuocatur ad ſeruitutẽ,& ipſe
eſt in quaſi poſſeſſione libertatis põt ꝑ pro-
curatorem agere ſuꝑ iſto cõtrario laborant
Saly.Odofr.& cõiter antiq in d.l.1. de aſſer.
toll. Prima datur ſolutio,ꝙ de iure antiquo
ille cui mouebaẽ q̃ſtio ſtatus poterat indiſtin
ćte agere cauſam ꝑ ꝓcuratorẽ.hodie vero di
ſtinguiẽ an ꝓuocatus in ſeruitutẽ ſit in quaſi
poſſeſſione libertatis,&ẽt nunc põt,ſecus tñ
ſi non ſit in quaſi poſſeſſione ſeruitutis,quia
tũc ſm Bal.Saly.& oẽs ibi non põt . Sed iſta
ſolutio tẽdit ad correctionẽ l.non ſolũ.§.ſta
tus.allegatæ hic in gl.ff.de ꝓc.Secũda datur
rñſio ꝑ Io.& Azo.quam ſequunẽ ibi Odofr.
& pleriq; antiqui. ꝙ iura in contrarium alle
gata loquuntur. vbi ſeruus litigat principali
ter de peculio ſuo , q̃ ſolutio confunditur ex
illis iuribus . Datur tertia ſolutio,ꝙ ſeruus
poſt litem ↄteſtatã de iure digeſtoꝝ põt con
ſtituere ꝓcuratorẽ. de iure vero nouo diſtin
guitur, aut lis nõ eſt conteſtata, & vbi eſt in
quaſi poſſeſſione libertatis põt, alias ſecus .
ſed hæc dr̃ia in hac mã eſt verbalis . vt infra
dicemus . Ego aũt arbitror poſſe ſic dici, ꝙ
poſt iura digeſtoꝝ. fuit quædam media iuris
prudentia,ꝙ prouocatus ad ſeruitutem dr̃et
hr̃e quendam aſſertorẽ,quæ eum aſſereret eſ
ſe liberꝝ aduerſus dñm eum prouocantẽ in
ſeruitutem. iſta aũt aſſertio fuit ſublata ꝑ Iu
ſtin.in d.l.1.vt hodie debeat ſeruus ipſe com
parere ꝑſonaliter.ſecus ſi ſit in quaſi poſſeſ-
ſione libertatis.ex quo infertur,ꝙ itellectus
datur per Doct.cõiter ad l.ſeruum quoq;.§.
1.de ꝓcur.ꝙ ibi ↄſtituitur procurator,qa a-
gitur de peculio,& adminiſtratione aliaꝝ re
rũ.in l.vero infra de aſſer.toll.agiẽ de pericu
lo ſtatus,& ꝑſonæ,nõ eſt verus,qa in caſu l.
ſed & hæ.agebaẽ de periculo ſtatus,& ꝑſonę,
& tñ ↄſtituitur ꝓcurator. & ẽt ↄfunditur illa
ſolutio ꝑ tex.in l.nõ ſolum.§.ſi ſtatus.ff.eo.
tit.de proc.vel melius dic,ꝙ ex parte dñi,ſi-
ue ille q prouocatus eſt in ſeruitutem,ſit in
quaſi poſſeſſione libertatis,ſiue nõ , cauſa ꝑ
procuratorem agi põt.ſed ex parte ꝓuocari
diſtinguitur eo modo quo dicit tex.in d.l.1.
C.de aſſer.toll. Nec huic diſtõni repugnat
tex.in d.l.ſed & hæ.in fi.q̃ loqtur de liberto.
263 †Nec ẽt l.non ſolũ.§.ſtatus.qa ille.§.debet
declarari,& diſtingui ꝑ d.l.1. C.de aſſer.tol.
264 Circa fi.gl.† dũ allegat tex.in l.nõ ſolum
§.fin.vbi in cauſa ſuſpecti tutoris interuenit
ꝓcurator.rõ dicit gl.qa illa pœna eſt minor
relegatione . ſed iſta ſolutio ſm Bart. Aug.
Imol.& Bened.de Plumb.nõ eſt tuta,qa vbi
ageretur vt tutor ſuſpectus puniretur.iuxta
l.1.cũ l.ſeq.de ſuſp.tut.cum ſimil. de quibus
hic ꝑ Bar.non poſſet conſtitui ꝓcurator,qa
talis pœna eſſet ſupra relegationem, & eſſet
quaſi crimẽ publicum.l.3.§.ↄñs.de ſuſp.tut.
tex.ergo ille loquitur, qñ agitur ciuiliter ad
cõmodũ pupilli . vt tutor tanq ſuſpectus ab
oĩ adminiſtratione bonoꝝ remoueatur. Sed
265 tu aduerte,† qa non vr̃,ꝙ poſſit agi princi
paliter ciuiliter qn in ↄñam poſſit reſultare
affectus pœnæ criminalis . vbi.n.accuſatur
tutor de ſuſpecto,vt remoueatur.ſi appareat
ipm̃ doloſe fuiſſe verſatũ circa res ipſius pu-
pilli, ad p̄fectum vrbis vt puniaẽ remitti ſo-
let d.l.1.in fi.de ſuſp.tut.&d.l.§.ſolẽt.de off. l. l. 1. ff. ſolet.
p̄fect.vrb.attẽto maxime,qa vt dicit Bart. ꝙ
accuſatio ſuſpecti tutoris eſt quaſi publica .
Imol.hic rñdet . ꝙ ex quo principalr̃ agiẽ vt
remoueaẽ ſuſpectus tutor . licet in ↄñam ob
eius dolũ,& verſutiã debet remoueri, debet
tñ ſpectari id q̄d principaliter agitur.l.ſi qs
266 nec cauſam.ſi cer.pet. † Sed tu conſidera ꝙ
tex.in d.l.non ſolum . dum dicit difficile eſt.

poteſt intelligi.i.nullo modo auditur ꝓcura
tor.iuxta tex.in l.1.§.ff.in verbo difficile,qñ
appel.ſit, & iuxta gl.in c.pñtiam. de teſti.in
verbo difficile, & ita conſiderant ẽt Mod.in
d.c.veniẽs.in 12.col.ſed tex.non dicit prout
ipſi p̄ſupponunt,ſed ita cãtat,ſed nõ fuiſſe p
ꝓcuratorẽ ſuſpectus accuſabitur, qm̃ famæ
cauſa eſt,& ſic non vtitur verbo difficile.nec
ibi põt intelligi.i.nullo modo, pp verba ſe-
quẽtia. ibi,niſi ꝯſtet ei à tutore nominatim
mãdatum. & ſic illud verbũ non ſacile vr̃ ex
cludere ꝓcuratorem gñalem. & ratio quare
ibi reqratur ſpeciale mandatũ,eſt,qa agitur
de magno p̄iudicio. Item tex.ille vult,ꝙ vbi
iudex erat,pceſſurus oĩno contra abſentem,
ꝙ iſto caſu admittatur procurator gñalis,a-
267 lias ſecus, † & ille tex.eſt multum mẽti te-
nendus. ſm̃ Imol.hic,ꝙ vbi agitur de cauſa
famæ,& æſtimationis reqritur ſpeciale mã-
datum. & ex illo tex.confunditur vna ratio
Bart.hic dicentis q̃ ad publicũ iudicium ꝓſe
quendum non põt interuenire ꝓcurator.qa
vnuſquiſq; p ſe fidelius agit cauſam ſuam.
nã illa ratio ceſſat,vbi qs habet ſpeciale mã
datum,qa comparet tanq̃ pſona, & organũ
ipſius dñi,nec poſſet fidelius agere q̃ manda
268 tum ſpeciale in forma adimplere. † Nota
etiã pro eo,quod dicit Imol.hic, ꝙ vbi quis
principaliter accuſat,vt remoueatur tanq̃ ſu
ſpectus,licet in ꝑnam poſſit puniri, cẽſetur
tñ cauſa ciuilis, pro qua poteſt interuenire
269 ꝓcurator. † nam pro iſto dicto facit gloſ.
quam ſummæ not.Ang.in d.l.nõ ſolum.§.ſi
ſtatus. vbi dicit ꝙ qñ cauſa principaliter eſt
famoſa,dãnatus p ꝓcuratorẽ eſt infamis, ſe
cus ſi principalr̃ eſt pecuniaria, & in ꝑnam
270 eſt famoſa. †ſic intelligit.l.furti.§.ſi qs alie
no.de infam. & rõ eſt,qa ex quo principalr̃
cã eſt famę,ſi p interuentũ ꝓcuratoris euita
rei infamia.iam ſñia nullum operaretur effe
ctum quod non ꝯtingit,vbi principalr̃ cauſa
eſt pecuniaria.qa fit exactio ſaltem pecunię.
Gloſ.in verbo ꝓcurator,diuiditur in qn-
que partes principales. In 1.parte declarat
tex. In 2.adducit concordantes ad hũc text.
In 3. format duas oppoſitiones contra text.
In 4.quærit an poſſit conſtitui ꝓcurator in
cauſa criminali ad vnũ articulum. In 5.for-
mat aliam oppoſitionẽ,& eam dupliciter ſol
uit.Secũda ibi,& facit.Tertia ibi,itẽ contra.
Quarta ibi,& eſt argm̃. Quinta ibi,item cõ
tra. Ex prima parte huiuſce gl.colligitur cõ
cluſio, ꝙ ſicut non põt conſtitui procurator
ex parte actoris,ita non põt ꝯſtitui ex parte
rei,licet ex parte actoris dicat proprie ꝓcu-
271 rator,ſed ex parte rei dr̃ defenſor.†Sed iſte
terminus ꝓcurator eſt latiſſimus.aliqñ.n.ca
pit pro p̄ſide ꝓuinciæ.l.2.C.de iure fiſ.li.12.
aliqñ ꝓcuratore.l.ſi in emptione.§.fi.de cõ
trahen.emp.& pro tutore ẽt cap.ẽ ꝓcurator
l.in defendẽte. ꝓut eſt in litera ꝓcurator.ff.
272 de auth.tut.† illud ẽt verbum ꝓcurare, eſt
latiſſimũ,iuxta illud Apuleij,hunc.n.equulũ
ſuũ curioſe nimis ꝓcurantẽ inueni. & alibi,
inqt Cato de re ruſt.eodẽ modo ceteras ar-
bores ꝓcur.& alibi,inqt, Hieron.cũ Satha-
nas aliquẽ ſua arte deceperit, & ꝓpriũ ei iu
gũ impoſuerit. vltra ad vitioꝝ abundãtiam
nõ ꝓcurat,& ſic apud Catonẽ ſumit hoc ver
bũ ꝓcurare,pro ſuſtẽtare,apud vero Hiero-
nymũ pro ſtudioſe curare,ſeu inueſtigare,&
nõ ab re Iurecõſulti aliqñ appellãt negocio
rũ geſtorẽ ꝓcuratorẽ,vt eſt caſus in l.ſi ego.
de neg.geſt.& in l.Plautius.ff.de ꝓc.cui ſñię
aſtipulatur,Cic.in lib.1.de nat.Deor. dũ di-
cit ſunt.n.philoſophi,& fuerunt q oĩno nul
lam hr̃e cenſerent rerum humanaꝝ procu-
rationem Deos. ꝓprie tñ,& ſtricte dr̃ pro-
curator, ſm̃ gl.hic qui aliena negocia mãda
to dñi gerit.l.1.ff.de ꝓcur. Secunda colligit
273 cõcluſio ex hac gl. ſm̃ Imol.hic † ꝙ ꝓcura
tor ex parte actoris non admittit ſine mãda
to,bene admitteret vbi eſſet dubiũ de mãda
to,præſtita tñ cautione rati.iuxta no. in l.1.
274 C.de ꝓc.† & dr̃ eſſe dubium de mandato,
ſm̃ Imol. vbi ille q aſſerit ſe eſſe ꝓcuratorẽ
venit de lõginquo,& habet inſtr̃a dñi ſacien
tia ad cauſam.iuxta not.p Bart.in l.3.§.duæ
cauſæ.ff.de carb.edic.& eſt tex.iũcta gl.in c.
coram.de off.del.ibi,cum inſtr̃is eiuſdem ec
cleſię.ſed ille tex.allegatus.p Imol.nõ ꝓbat,
ꝙ ille clericus q habebat inſtr̃a eccleſiæ erat
rector ipſius eccleſiæ.nimiꝝ ſi admittitur ad
agendum. Item ſtat ſimul,ꝙ aliquis habeat
inſtr̃a ad cauſam,& tñ illa ſubtraxerit. atten
to qa vr̃ ſpãle in caſu.l.fi.vbi gl.de pac.con-
uen. vbi ſi marito ab vxore fuerunt tradita
inſtr̃a bonoꝝ paraphernalium p̄ſumitur ei-
dem cõceſſa adminiſtratio. pro reſolutione.
vide omnino Alex.in d.l.1.col.3.de proc. q
dicit,ꝙ cõis opin.eſt cum Imol.hic,&in c.1.
de prob.& rñdet ad l.fin. C.de pac.conuen.
ꝙ ibi ex illa traditione ſequitur, ꝙ maritus
põt agere etiam nõ p̄ſtita cautione rati. Sed
tu

tu ꝯſidera vltra alios ibi,& hic,quia id quod dicit Alex.poſt.Pet.& Cy.non vř tutum. qa gl.allegata hic p Imol.in d.c.corā. de off.de leg.dicit,ꝙ admittiť clericus,quia erat coniū cta pſona,& habebat inſtr̄a,& tñ vt ibi faten tur Doct.cõiter fuit præſtita cautio rati. itē ad qđ põderare traditionem inſtrorũ vbi da tur ſanguinis coniunctio inter agentē nomi ne alicuius,& ipm cuius nomine agitur, qa hoc caſu ſufficit,ꝙ ſit coniunctus q admittiť pro coniuncto.cum cautione rati. Cõis tñ eſt opi. vt dixi,ꝙ hñs inſtr̄a facientia ad cau ſam principalem admittať ad agendum cum
275 cautione rati, imò vř, † ꝙ ſi poſſet pbari inſtr̄a fuiſſe alicui à dño tradita, ꝙ iſte poſ ſet agere ēt non pr̄eſtita cautione rati,quid quid ſentiat Imol.hic ac Alex. & ceteri in d. l.1. C.de proc.vbi.n.quiſpiam inſtrm̄ alicu ius debiti mihi tradit,non eſt pſumendum, ꝙ mihi tale debitum donare velit.arg.l.cum de indebito.de pb.& c.ſuper hoc.de renun. ergo illa traditio aliqđ operetur, pſumendū eſt,ꝙ mihi mādatum de exigendo tale debi tū ſit,vt illa traditio quippiam opereť.arg.l. ſi qñ de leg.1. Cogita ſuper pmiſſis. Circa
276 †cõtrarium.l.3.C.de accuſ.accõmodantur p ſcribentes q̃ plures ſolutiones. Prima fuit ſolutio Mart.ꝙ in caſu d.l.3.q̃ incipit reos. erat lis conteſt.cõtra principalem, nimirũ ſi pcurator interuenire põt,hic vero §.proce dit ante lit. conteſt. quo caſu pcurator dari non põt,& ratio eſt qa poſt litem conteſtatā dñs, & non procurator eſt condēnatus l.2. C.de accuſ.& l.fin.C.de iniur.ſed ſi admitte retur pcurator ante litem cõteſt.tam.lite cõ teſtata cū ipſo pcuratore non poſſet dānari ipſe dñs,tñ ante litem conteſt.repellitur p curator,vt ad diffinitiuā perueniri poſſit ad quā non poſſet lite ꝯteſtata cum pcuratore. attēto,ꝙ dñs non poſſet dānari.Sed hanc ſo lutionē improbant Sal.&Mod.cõiter in d.l. reos.&Imol.ac ceteri hic.vt hic plura p eos. vltra quos vř,ꝙ potius ante lit.conteſt. dēet admitti pcurator: vt declinatorias,& dilato rias exceptiones poſſet pponere,quę poſt li tem cõteſt. opponi non pñt,vt hř in d.c.ve niens.de accuſ. Secūda datur ſolutio ad tex. in d.l.reos,ꝙ ille tex.loqtur in pcuratore q allegat cauſas abñt æ non añt cauſas cauſæ, & ita rñ let gl.in d.l.reos.& Bart hic, & iſta vř melior ſolutio quæ dari poſſit. Tertia dať ſolutio ꝙ ille tex.debeat intelligi in illis ca ſibus in qbus abſens põt damnari etiam, ꝙ agāt de pœna capitali ſtricte ſumpta.vt in ca ſu l.lege Cor.§.conſtit.ver. ſed in ſeruos.ff. ad l.Corn.de ſicar.& in l.ne diu.C.de pœ.& in extrauag.Henrici Imper.ad repr.in h.s er go caſibus põt intelligi.l.reos. & hanc ſolu tionem tenuit Dyn.hic. & Io. And.in addit. ad Spec.& Innoc.in c.veniens.& hęc ſolutio placet Imol.hic q ponderat tex.in l.ſeruum quoq;.§.publ.ibi,quemuis dēe admitti. qui tex.innuit,ꝙ ſi q̃s cõpareat cū mādato tanq̃ pcurator admittēdus erit, ſi vero ſine māda to tanq̃ defenſor. ſed poſſet replicari vt ſu
277 pra dixi ad iſtū tex. Secūdo † moueť Imol. p tex.in extr.ad repr.ibi dř pſonaliter, vel legitime non comparuerit, quæ alternatiua vel,innuit ꝙ in crim.læſæ maieſt.vbi abſens damnari põt, poſſit quis perſonaliter cõpa rere,vel legitime,& ſic p procuratorē, & cū hac opin.tranſit Alex.in conſil.116. incip. Animaduerſis ſtatutis. in 1.col.vol.2. poſt Cyn.in d.l.reos. in 3.q.cū ſimul.de qbus p Hipp.tum in ſua pract.car.102.& in ꝯſ. ſuo 60.col.1.vol.1.& p veritate pro iſta opin.vř caſus in d.extrauag.ad repr.cui nõ ſatiſfacit ſolutio Bar.dicētis,ꝙ ille tex.dū dicit pſona liter,vel legitime, debet intelligi ꝙ compa reat,ſi eſt ſingularis pſona ea q̃ deliqt perſo liter,ſi vniuerſitas cõpareat p pcuratorē, iu xta l.tā collatores.C.de re mil. nā ſi hoc vo luiſſet dicere Impator facile expſſiſſet.ſed re plicari põt,ꝙ ille tex. neceſſario ita debet in telligi,ex quo ſupra dixi. ad hoc ſi qua cõi tās,corpus,vel collegiū,vel aliq̃ quæuis pſo
278 na deliquerit, † quo caſu non eſt abſurdū ꝙ verba ſequentia ſi pſonaliter,vel legitime cõparuerit recipiāt interpretationē,& decla rationē à verbis pcedentib.l.ſi ſeruus plurĩ. in ſi.de leg.1.& l.vtrum. de pet.hær. dūt tñ Mod.Sen.relatis dictis Imol.hic formaliter. col.31.q.14.ꝙ opin.Imol. cõiter recipitur. quæ tñ iudicio meo non pbatur vt ſupra di xi in d.§.publice.nec in d.extrauag.ad repr. nec dicāt ꝙ intelligēdo illud extrauagās p ut Imo.intelligit,ꝙ illa verba pſonaliter vel legitime, videant pariformiter referri tā ad pſonas ſingulares q̃ ad vniuerſitates, qa di co ꝙ iſta poderatio facit p intellectu Bar.nā illud verbū pſonalř cõparuerit,referri nõ pt ad vniuerſitatem, quæ non põt comparere pſonalř,& ideo non põt fieri pariformis de terminatio, & regula l. nam hoc iure pro

 cecit

cedit vbi fieri pōt pariformis determinatio,
279 alias ſecus l.2.ff.de off.ꝓc.†Et ideo verior
vr̃ opi.Bar.ꝙ in his caſib.in quib.abſens pōt
dānari in cauſis criminib.ꝙ non poſſit inter
uenire ꝓcurator tanq̃ ꝓcurator, ſed ſolū in
ſtructor ſeu informator ad allegandū cauſas
abſentiæ,& ad informandū ſeu inſtruendum
ipſum iudicē.& hanc opi.ſequitur Sal.in d.l.
reos.& do. Ant.in d.c.veniens.&hanc opin.
dicit eſſe cōem illuſtris perceptor meus do.
Iaſ.in l.2.C.q teſt.fac.poſ.col.3. vbi citat ēt
Aret.hanc opi.tenentem,q̄ opi.inconuinci-
biliter ꝓbari vr̃ hoc text.qui loq̄tur ēr in ca
ſu in quod abſens poterat damnari, cui non
ſatisfacit ſolutio Imō. vt ſupra dixi, & certe
vbi crimē eſt graue accuſatus vel inq̄ſitus ſi
pōt capi ſolet in carcerē detrudi.l.pen.& fin.
C.de acc.& l.1.2.3.ff.de cuſt.reo.& tñ illo ca
ſu preſens poteſt condemnari.& text.noſter
ſimplr̃, & abſolute dicit ꝙ ꝓcurator fruſtra
interuenit in cauſa crim.& idem dr̃ in l.1.an
per alium cau.Secundo facit ſm Bar.quia in
cauſa tanti p̄iudicij,prout eſt cauſa crimina-
280 lis, † ex quo factū ꝓcuratoris ſolet obeſſe
domino.l.non ſolum.in princ.ff.de ꝓc.ergo
debemus dicere ꝙ debeat admitti tanq̃ in-
ſtructor,& defenſor,q̄a ꝓdeſſe poſſunt, non
aūt tanq̃ ꝓcurator,q dn̄o nocere pōt.c.2.de
cōfeſ. Sed huic rōni enititur rn̄dere Imo.hic
in 8.col.ꝙ in cauſa tā grauis p̄iudicij nō po
terit nocere, niſi habeat ſpecialiſſimum mā
datū arguendo per locū à matrimonio ad ca-
281 ſum noſtrum. † nā in matrimonio req̄rit̄
ſpecialiſſimum mandatū.c.fi.de ꝓc.in 6.& l.
gn̄ali.de ſponſal.& ſic non poterit talis ꝓcu
rator rn̄dere poſitionib.ſm Imo.niſi habeat
282 ſpāliſſimum mandatum, † ſicut ēt requirit̄
in p̄ſtatione iur̄i de calumnia.c.fi.de proc.in
6.&tradit̄ in auct.& ſi principales.C.de iur.
cal. Sed replicari pōt ꝙ licet ad iſta requirat̄
ſpāliſſimum mandatum, pōt dici ex mente
Bar.ꝙ p̄p hoc lex non vult ꝙ ad tale crimen
ꝓſequendū,nec gn̄alis, nec ſpālis ꝓcurator
dari poſſit.q̄a non debet abſenti obeſſe. Sed
replicari pōt ſm Imo.ꝙ vr̃ vtilius ipſi abſen
ti ꝙ negligentia procuratoris eidē noceat,q̄
ꝙ careat defenſione,ſicut in ſimili dr̃ in l. nō
ſolum.in fi.ff.de proc.vbi qn̄ pretor ēt abſen
te tutore eſt, cogniturus de cauſa ſuſpecti tu
toris,tūc debet admitti ꝓcurator ēt ſine ſpe-
ciali mandato.quia melius eſt, & minus ma
lum,ꝙ aliquis admittatur,q̄ ꝙ nullo admiſ-
ſo procedatur,nam veriſimiliter melius veri
tas patefiet.Sed replicari pōt ex mente Bar.
hic.ꝙ iudex ex officio ſuo poterit ab ipſo in
ſtructore ſeu defenſore quęrere de innocen-
283 tia rei.iuxta l.1.in fi.de quæſtio† Itē vtilius
erit ēt ipſi abſenti ꝙ admittatur defenſor, q
tm̄ prodeſſe pōt,non aūt ꝓcurator. nā licet
non poſſit conſtitui procurator ab hoīe qui
ſolum prodeſſe poſſit,tñ à lege poterit dari
aliquis defenſor qui prodeſſe poterit,& non
nocerę.tēxt.eſt vltra alios in l. 1. & 2. C. de
tut.& cur.q ſatis non dedit tradit Bar.in l.tu
tor q repertorium.in prin.de admi.tut.nam
284 † tutor accuſat nomine pupilli,& tñ nō ob
ligat eum ad pœnam talionis.l.2. C. de acc.
Non obſt.tex.in l.non ſolum.§.fi.q̄a ibi nō
agit̄ de pœna corporis afflictiua ſicut in caſu
285 noſtro.& perfecto tu conſidera † quia veri
tas dependet ab hoc,an ꝙ poſſit ferri ſn̄ia cō
tra abſentē ſit inductū in fauorē vel in odiū
ipſoꝝ abſentiū.ergo non debet poſſe admit
ti procurator,quia vt dicit Bar.in extrauag.
ad reprim.ſtatuta Italiæ permittunt abſentē
p̄p contumaciam condemnari. ſed ſi poſſet
comparere per ꝓcuratorem, non poſſet dici
cōtumax.& ideo melius eſt vt rei publicæ ſa
tisfiat ꝙ nō agitet̄ cauſa criminalis, ꝓcurato
rē,q̄a iudex ex inſpectione in faciē,& pſonā
rei multa cognoſcere poterit, videlicet qua
trepidatione,quo colore loq̄tur vt l.de min.
§.tor.ff.de q̄ō. facit.l.3.ff.de teſt. & maxime
ex verbis rei reſpondemus,vt in dictis iurib.
quæ cōprehendere ex verbis ꝓcuratoris nō
pōt,cū ipſe innocens ſit nec inſpicit̄ rei præ-
ſentia ex quo non rn̄det.arg.l.in lege. ff. de
cōtrahen.empt.& l.nec vlla §.qđ ſi q̄s. ff.de
peti.hær.& l.2.§.furioſus. ff.de iure codicil.
286 Circa† fi.gl.habes cōcluſionē ꝙ ad teſtes
ꝓducendos,ſeu repetēdos,vel ad aliū articu
lum præterq̄ ad ſn̄iam, pōt conſtitui ꝓcura
tor.idem ſentit gl.ſm Imo.in l.cuiuſdā per
illū text.C.de acc.vbi dominus pōt defende
re ſeruū,& interuenire ꝓ ſeruo.& ad hoc ēt
Bart.hic in 2.q.allegat gl.in c. liceat. de acc.
voluit allegare in c.veniens.eo.tit.Bart.vero
hic cōcludit ꝙ vbi reus eſt incarcerat⁹ ꝙ tūc
ad hos articulos pōt ꝓcurator conſtitui. &
idē vult Bart.in l.non ſolū.de app. & idē ſm
Alex. hic tenent Guido de Suzar. & Odofr.
quos citat Gand.in tract.malefic.in rub. 21.
q volunt ꝙ ꝓ carcerato poſſit cōſtitui ꝓcu
rator p̄terq̄ ad lit.cont.ſed difficultas cōſiſtit

in

in eo qđ dicit gl.an admittatᷣ procurator ad
ꝓducendum teſtes,ꝓbatorios vel reprobato
rios, & cõis reſolutio vr̃ eſſe ſm Imo. hic ꝙ
in his caſib.in qb.abſens nõ põt dãnari tunc
nõ debet cõſtitui ꝓcurator ad aliquẽ articu
lũ concernentẽ merita cauſę.Sal.vero in d.l.
reos.indiſtincte tenet ꝙ nõ poſſit admitti ꝓ
curator nec ad ꝓducendũ teſtes,nec ad rñdẽ
dũ in cauſa,nec ad aliquẽ articulũ.q̃ opi.pro
bari vr̃ in hoc text.dũ dicit ꝙ nec ad crimen
publicũ ꝑſequendũ, nec ad defendendũ reũ
põt admitti ꝓcurator. cũ ergo iſta oĩa tẽdãt
ad ꝑſecutionẽ criminis,&à quo remouetᷣ ge
nus,remouetᷣ quęlibet eius ſpẽs. vt dicit hic
Bart.ꝑ l.1.§.1.de ſuis,& legit.& l.ſi chorus.
de l.3.&ſuadetᷣ hęc opi.qa vr̃ ſpãle in caſu l.
fi.de iniu.Ego ſum huiuſce ſnĩæ quidq d ſen-
tiant Mod.in d.c.veniens,poſt Imo. hic quẽ
formalr̃ ſequunᷣ,ꝙ ſiue abſens poſſit dãnari
ſiue nõ. ꝙ nullo modo poſſit cõſtitui ꝓcura
tor nec ad ꝓducendum teſtes ꝓbatorios vel
reprobatorios.vt hic gl.loqtur,minus ad pe
tendũ.qa in hiſce articulis totũ pondus cau
ſæ vr̃ conſiſtere.nec ꝓ iſta facit text.in l.ſi cu
iuſdam. qa ibi admittiᷣ dñs ad defenſionem
ſerui pro ſuo intereſſe pecuniario. prout dr̃
in l.ſeruus. & in l.ſciendum ſupra eo.& in l.
Lucius.de app.& tradit Bart.hic in 4.col. in
verſ.item oppono.& eod.modo põt interue
nire abbas pro monacho,&pater ꝓ filio.nõ
vr̃ ergo tenenda diſtinctio Imo.&Mod.Señ.
in d.c.veniens. qui faciunt dr̃iam an abſens
poſſit condẽnari, & tunc poſſit interuenire
ꝓcurator,ſecus ſi non põt.quia iſte text.lo-
quitur ẽt vbi ſnĩa põt ferri in abſentẽ.& tex.
in l.1.qñ cauſa ꝑ alium,vr̃ ẽt loqui indiſtin-
cte.&militat ſemper illa rõ potiſſima ꝙ ꝓhi
betᷣ conſtitutio ꝓcuratoris rõne maximi prę
iudicij.attento maxime,quia vr̃ ſpãle in ca-
ſum l.non tm̃.de app.ꝙ admittatur procura
tor ad appellandum pro incarcerato.de quo
tñ dic vt ſupra dixi.Poſſet tñ ſic ſubdiſtingui
ꝙ in his caſibus in quib.abſens dãnari põt,ſi
permittatur ꝓcurator in his articulis in qui
bus nõ poteſt fieri magnum præiudiciũ ipſi
principali,vt ad producendum capitula ꝓba
tore, ſed non ad rñdendum poſitionib. nec
ad ponendum.vt volunt Cyn.& Salic.in d.l.
287 reos.† quia ponens vr̃ fateri cõtenta in po
ſitionibus.ſecus eſt in illo qui articulat. c. 1.
& 2.de confeſ.ſed nõ poterit interuenire nec
ad litem conteſtandã, nec ad alios actus ſub

ſtantiales iudicij tangentes examinationem
criminis.de quibus in l.2.& in l.fi.C.de acc.
Item poteſt interuenire ꝓcurator ad aliqua
præparatoria quæ fiunt ante litem conteſta
tam,de quibus in l.denunciaſſe.§. ſi per ꝓcu
ratorem ff.de adult.& in l.etiam §.plures,de
manu.vin. & rõ eſt in dictis ꝑparatorijs, qa
non poſſunt multum obeſſe ipſi principali.
Circa primam quęſtionem Bart.extra gl.
288 elici poſſunt duę cõcluſiones.†Prima ſit cõ
cluſio.ꝙ pro homicidio põt imponi pęna pe
cuniaria.de qua cõcluſione vide plene.Alex.
in l.1.qđ q̃ſque iur.vbi plura ſcripſi.&Barb.
in c.fi.in 6.col.de conſue.Secunda ſit conclu
289 ſio, † vbi pro homicidio imponitur pœna
pecuniaria ꝙ poſſit interuenire procurator.
& eſt aduertendum ſm Imol. col.10. ꝙ vbi
pro crimine venit imponenda pena pecunia
ria de iure cõi,licet in ſubſidium poſſit impo
ni pęna corporalis.poteſt tñ interuenire ꝓ-
curator l.1.ff.an per alium cauſæ app.& l. 2.
C.de proc.nec conſideratur ꝙ per accidens,
& in ſubſidiũ poſſit pœna pecuniaria in cor
poralem commutari.iuxta l.ſi quis id quod.
§.in ſeruos.de iuriſd.omn.iud.& l. fin. de in
290 ius voc.& c.finem litib.de do.& cont.† qa
debet conſiderari cauſa originalis, non aut
accidentalis.l.3.§.qui habet.ff.de tutel.& de
bet ſpectari id quod principaliter agitur.l. ſi
quis nec cauſam.ff.ſi cer.pe.ſed à primordio
tituli poſterior formatur euentus, & hæc eſt
cõis omnium opin.vt Mod.dicunt in d.c. ve
niens.col.10.& facit ꝓ hac opin.l.non ſolũ.
in fi. de proc. vt in cauſa ſuſpecti tutoris põt
interuenire procurator. Sed huic cõcluſioni
291 † obſt.id,quod Bal.dicit in l.reos:ver.quæ
ro quid in pœna arbitraria.C.de acc.vbi qñ
pro crimine imponitur pœna arbitraria ſiue
à lege ſiue à ſtatuto, licet actu crimen ipſum
non ſit capitale,ex quo tñ potentia poteſt ef
fici capitale.iuxta gl.in §. in ſumma. inſt.de
iniur.quæ vult ꝙ iudex põt arbitrari vſque
ad mortem,tale crimen cenſetur capitale, &
non põt interuenire ꝓcurator, augetur diffi
cultas. nam quia pro iniuria poteſt imponi
pœna ſupra relegationem, tale crimẽ cenſetᷣ
capitale l.fin.ff.de iniu.† dic pro reſolutione
ꝙ id quod dr̃,ꝙ ille qui nõ habet in ære luat
in corpus,ꝓcedit in debitore. q laborat in-
opia.Item in debitore eo inuito non põt cõ
mutari pœna pecuniaria in corporalem,ſm
Bal.& Alex.in l.fin.de in ius voc.nec eſt præ
ſumendum

ſumendum ꝙ velit eligere pœnam corpora
lē,&ille malus euentus non debet ꝯſiderari.
l.inter ſtipulantem.§.ſacrā.de verb.oblig.&
iſtud quod q non hēt in ęre luat in corpus,
eſt quodam ius extraordinariū qđ nō debet
haberi in ꝯſideratione.l.Seio.§.medicus. de
annuis leg. qa ꝑſumptio non eſt ꝙ reus effi
ciat non ſoluēdo.l.ſi defunctus.C.arb.t.tut.
Secundo eſt aduertendum ꝙ aliqñ imponi-
tur pœna pecuniaria ex delicto virtute ſtatu
ti, ꝓ quo tñ à lege cōi pœna pecuniaria im
ponebatur.&tunc dic ꝓut ſupra dictum eſt.
293 Tertio † aduertendum eſt ſm Bart. hic,
quòd vbi ꝓ homicidio imponit̄ pœna pecu
niaria ꝙ ex parte rei poteſt interuenire ꝓcu
rator,quia vbi venit imponenda pœna pecu
niaria ꝓ homicidio,ceſſat rō prima ꝓhibiti
ua ꝯſtōnis ꝓcuratoris , de qua hic ꝑ gl.ceſ-
ſat ēt alia rō aſſignata per Bart. in extraua-
gan.ad repri.in verbo legitime.nam ſi ꝓcu-
rator ad pœnam pecuniariā ꝯdemnabit , il-
lam repetet ꝙ nō eſt vbi pęna corporis affli
ctiua poſſet imponi.Ceſſat,&alia rō aſſigna
ta hic ꝑ Bar.ac fere oēs rōnes quas ſupra di
xi ceſſare vident̄.& opi.Bart.hic eſt cōiter re
cepta,hanc tenent Bald.Saly.& cōiter ceteri
in l.reos.C.de acc.& do.Ant. & cōiter Ca-
no.in d.c.veniēs.eſt verum ꝙ Guido de Su-
zar.in l.ſeruū quoq;.§.publice,amplectit̄ ſen
tenciā ꝯtra Bar.hic,& dicit ſe vidiſſe iudicari
ꝓ,&ꝯtra,&mouet primo ꝑ hūc tex.q gñalr̄
loquitur , quòd in publico iudicio procura-
tor ꝯſtitui non poſſit , ſed rñſio colligitur ꝑ
locum à ceſſante rōne huiuſce.§.ergo ceſſat
eius diſpō.l.adigere.§.quamuis.de iure pat.
attento maxime vt ſupra diximus. qa ꝓ cri
mine publico ꝓ quo pęna pecuniaria impo
nit̄,non dat̄ ꝓcurator.Secūdo mouet̄ Guid.
294 de Suza.† nā licet ꝓ homicidio imponatur
pœna origine tñ eſt delictum publicū . ergo
ſpectāda eſt origo.l.3.C.ad Maced.&l.ſi ꝓ-
curator.ff.man.&iō dicit tex.in l.clā poſſide
re . vbi origo poſſeſſionis ſpectanda eſt vbi
Iaſ.in 6.not.infert ad plures. q. ſuadetur ſm
295 Guid.de Suzaria.† qa pœna ſuccedēs in lo
cū alterius pœnæ debet ſapere eius nām.l.ſi
donator.§.ſi ſponſus.ff.de don.inter virū,&
vxo.ſed rñderi pōt.ꝙ id qđ dr̄ ꝙ origo ſpe-
ctanda eſt,ꝓcedit vbi accidens naturę nō ꝯ-
tradicit,alias attendit̄ accidens, non aūt ori
ginalis nā.vt Bart.dicit in l.1.§.remouet. ff.
de poſtul.& idē Bart.in l.3.§.q hēt.de tutel.

cum ſim.de qbus per Alex.in l. ſi quis poſt-
humus.de lib.& poſthu.& tradūt Cy.Bal. &
Paul.de Caſt.in l.ſi eadē,vbi dixi.ff. de offic.
aſſeſſ.& ideo dicit Bar.i l.13.§.hæc actio.ſi qs
296 teſt.liber eſſe iuſ.fuerit.ꝙ † id qđ dr̄ ꝙ ſub
rogatū ſtat in nā ſui principalis , ꝓcedit qñ
ſubrogatū nō trāſeat in aliā rē alterius natu
ræ,facit l.cū in fundo.§.ſi fundus. ff. de iure
dot.melior eſt ſolutio ꝙ in ſubrogatione ceſ
ſat rō ꝓhibitiua ꝯſtitutionis procuratoris .
297 Sed huic † concluſioni aliud eſt qđ fortius
obſt.nā vt Bar.dicit in l.1.ff.vi bono.rapt.ꝑ
l.quoties.ff.de act.& obl.vbi à ſtatuto ꝓ ho
mic.imponit̄ pęna pecuniaria,nō vr̄ receſſū
à pęna iuris cōis.&fuit opi.originalis Vber.
de Bob.ī lib.cauillationū.&Io.de Deo.quos
citat Io.And. in add. ad Spec.in rub. de fur.
ad quā alleg.tex.in l.1.2.& 3. ff. arbor. fur.
ceſſ.Tu dic ꝙ ꝯtraria opin.eſt verior: ꝙ imò
videat̄ receſſum à pœna iuris cōis q̄ probari
vr̄ in l.2.ad l.Aql.vbi late Flor.ꝑ illū tex. &
ita tenent cōiter antiq in l.ſepulchra. C. de
ſepul.vio. quo caſu cū nō ſit in ptāte iudicis
imponere pœnā corporalē,aut pecuniariā .
poterit interuenire ꝓcurator ſed ꝑſuppoſito
ꝙ ſit in electione iudicis imponere aut pęnā
corporalē aut pecuniariā . dico ꝙ ſpectanda
erit forma libelli accuſatorij,& ei⁹ ꝯcluſio, q̄
ſi ꝯcludat ad pœnā corporalē habebit locū .
§.noſter. ſecus ſi pecuniariā.in caſu vero du
bio pōt id dici qđ dixi ſupra de actione iniu
298 riar.Quarto † aduertēdū eſt inquātū Bar.
ꝯcludit,ꝙ vbi ꝓ delicto imponit̄ pęna pecu
niaria ſi tale delictū eſt publicū,pōt interue-
nire ꝓcurator ex parte accuſatoris , ſm di-
ſtōnem l.ſi cui.ff.de verbo.ſign.&l.licet.ff.de
ꝓcur.& in l.in populari ff.de popul. act. nā
ex quo iudiciū publicū tendit ad vindictam
publicam,& qlibet de populo pōt agere fru
ſtra ad crimen publicum ꝑſequendum pōt
interuenire ꝓcurator,qa ipſe ꝓcurator ꝯſti
tutus eſt ita dñs accuſationis ſicut ipſe ꝯſti-
tuens. ideo lite ꝯteſtata pōt procuratorē ꝯ-
ſtituere,& hoc eſt qđ dicit tex.in l.qui popu
299 lari.ff.de popula.act.ꝙ † ille qui conueni-
tur actione populari ad defendēdū, ꝓcurato
rē dare pōt . ſed agens non pōt niſi poſt litē
ꝯteſtatam.Sed iſta opi.Bart. non vr̄ tuta ſim
300 pliciter loquēdo,qa † text.in d.l.licet.vult
ꝙ vbi qs agit ꝓ intereſſe ſuo,vel ſuā, & ſuo
rum iniuriam ꝑſequit̄,ꝙ poſſit ꝯſtituere ꝓ-
curatorem ēt ante litem ꝯteſtatam . Item in
publicis

publicis iudicis non pōt,ēt poſt litem conte ſtatam interuenire ꝓcurator.niſi dicas ꝙ illud eſt verum,vbi imponit pęna corporis afflictiua.Secundo pdicts ob.& vř ꝙ ēt ex parte accuſatoris poſſit interuenire ꝓcurator,ſicut ex parte rei. Primo qa in iudicijs eſt ſeruāda ęqualitas l.fi.C.de fruct.& litis expen. & ꝓ regulā l.non debet actori.ff.de reg.iur. ſed dat rō diuerſitatis q̄ colligit ex d.l.q populari actione.ff.de popul. actioni. Tertio
301 ob.qa vř ꝙ † vbi ſtatutum ꝓ delicto publico imponit pœnā pecuniariā, ꝙ deſinat eſſe delictū publicū.vt ꝓbari vř in l.2.ff.de concuſſ.ſm vnum intellectum gl.quem ibi Bar. refert. Sed ad iſtū text.rńdet Bar.in l.1.in 4. col.in ver.ſed ꝯtra hoc.ſupra eo.tit.ꝙ aliqn̄ ſtatutū imponit nouū nomē ipſi delicto . vt qa falſitati imponit nomē ꝯcuſſionis.& iſto caſu dānatus ex tali delicto, qđ deſinit eſſe publicū nō efficit infamis,&in tali delicto ꝓ quo imponit pœna pecuniaria pōt ꝯſtitui ꝓcurator , aliqn̄ vero ꝓ ſtatutum vel legem nouam pęna publici iudicij tm̄modo alteratur,remanente tn̄ nomine delicti. vt qa pro homicidio imponitur pœna pecuniaria . vt hic Bart.dicit. & iſto caſu non deſinit eſſe delictum publicū. & iſtud ꝓbat ſm Bart. in d. l.2.in 3. col. nam hodie alterata eſt pœna l. Iul. de adult. & tn̄ non deſinit eſſe delictum publicum l.quamuis. C.de adul. iuncta auc. ſed nouo iure.C.de adult.&idem ꝓbatur in l.ſi qs hoc genus.C.de epiſ.&cler.iūcta auc. ibi poſita.in caſu ergo Bar.hic licet ꝓ homicidio imponat pœna pecuniaria,tn̄ tale crimen non deſinit eſſe publicū,&iſto ſecundo caſu ꝓcedit id quod dicit Bar.hic . ꝙ vbi qs vult accuſare homicidā ex lege publicoꝝ iudicioꝝ , non pōt ante litē ꝯteſtatā ꝯſtituere ꝓcuratorem,ſecus poſt, niſi ꝓſequatur propriam iniuriam rōne proprij intereſſe. vt ſupra dixi , & cum Bart. tranſit dom.Ant. in d.cap.veniens. & cōiter Scriben. & Fed. de Sen.in conſ.208. Cogita ſuper pręmiſſis .
302 Circa ſecundam q̄ſtionem Bar.† an vbi in defectū pœnę pecuniarię imponit pęna corporalis,poſſit interuenire ꝓcurator, vtputa ſtatutū dicit,ꝙ ꝓ homicidio qs puniat pęna centū librāꝝ, quam ſi non ſoluerit infra mēſem,afficiat pęna capitis.&Bar.diſtinguit aliquos caſus.Primus caſus eſt,vbi imponit pęna capitalis ex eadē lege.&tūc nō poterit interuenire ꝓcurator.qa pęna nō ſoluta temanet caput in obligatione l.1.§.itē ſi ita.ff.ad l.falc.facit l.obligationum fere.§.fi.Secūdus
303 caſus eſt.ſm Bart. † qn̄ in defectum pœnę pecuniarię lex mandat per officium iudicis imponi pœnam capitalē,& tūc nō eſt crimen capitale.& maxime qn̄ hoc exprimit ā lege.l.qcūqꝫ.C.de ſer.fug.Tertius caſus eſt. qn̄ pœna ā lege impoſita augeī,& iſto caſu, vbi augetur pęna non ex illa lege q̄ originaliter pœnam imponit,&tūc ſpectari debet illa prima pœna ad cognoſcendū an ſit capitalis,vel non capitalis. vt ꝓbari vř in l.ſi qs iniuriā.ff.de iniur.&in l.1.de in litē iur.Quattus caſus eſt.vbi pœna primo loco impoſita nō nouat ꝓ ſecundā. ſicut in primo caſu.ſed ſtatutū dicit facienti tali delictū imponat talis pœna,quā teneat ſoluere infra 10. dies,& ſi nō ſoluerit infra 10. dies puniat in quarto pluris . nā ex quo ſtatutū diſpoſitiue loquit ꝙ ꝯdēnatus teneat illā ſoluere infra 10. dies illud quartū plus ꝯſiderari nō pōt vt pęna delicti,ſed eſt pęna ꝯtumacię:ſi nō ſoluat,ſecus tn̄ eſt vbi ſtatutū loquit ꝯdōnaliter.vt qa dicit,ſi qs cōmiſerit falſum. puniatur tali pœna,quā ſi nō ſoluerit infra 10.dies puniat in quarto plur.nā illud quartū plus cēſet pęna delicti qualificati, quia ſi iſte condemnatus non ſoluat infra 10.dies non dř in aliqua ꝯ-
304 tumacia.Circa † duos primos caſus aduerte ſm Io.de Imo.in d.l.2. qa vř ꝙ Bart. imponat legem verbis,& nō rebus ꝯtra l.2. C. cōia de leg. qa regula trita eſt, ꝙ non curamus de modo , dumodo ſequat effectus . ex quo.n.vtroqꝫ caſu loco pęnę pecuniarię ſubrogari vř ipſa pęna capitalis.ergo debet iudicari crimē capitale, ex quo pęna capitalis ꝓ eo imponi pōt.arg.l.ſufficit de ꝯd. & demō.
305 nec ꝓbāt aliqd iura allegata ꝓ Bar.†&primo tex.in l.1.de in litē iur.qa ibi ob ꝯtumaciā non reſtituētis auget ꝯdēnatiō.hoc.n.eſt qđ ibi dicit tex. nō.n.pluris fit ꝓ hoc,ſed ex ꝯtumacia æſtimabit vltra eius preciū. ſed in caſu nřo pęna capitalis ſiue imponat ā lege, ſiue ſit imponēda ā iudice.qa lex hoc expreſſe dicit vtroqꝫ caſu vř ꝙ ex quo crimē pōt eſſe capitale,ꝙ non debeat interuenire ꝓcurator.nec aliqd faciunt l.quicunque. & l. ſi qs iniuriā.qa ibi ſm ordinatā,&regulatā diſpoſitionē nō erat imponēda pœna corporalis. ſed extra ordinē,&in ſubſidiū,&talis malus euentus ſpectari nō debet.Sed.Imo.& Mod. in d.c.veniens.q eum formalr̄ ſequunt,non

reſpondent

rñdent rõni Bart. qa vbi imponitur pęna cẽ tum librarũ. & ſi non ſoluerit infra 10. dies puniatur in capite illico ꝙ eſt ꝯtumax, talis obligatio cenſeť nouata, & transfuſa in pęnã capitis. l. obligationũ fere. §. fi. ſecus tñ eſt, vbi lex mãdat ſolui. & ſi nõ ſoluat imponit iu dici vt ipſum delinquẽtẽ pęna capitis afficiat qa iſto caſu non eſt facta nouatio ipſo iure, qñquidẽ eſſet poſſibile, vt iudex ipſe illã pœ nam non imponeret. nec eſt verum id qđ di cunt Imo. & Mod. ꝙ iſte caſus vt qs efficiať nõ ſoluẽdo vt luat in corpus, nõ debeat ſpe ctari. qa malus euẽtus ad ꝓuidendũ ne iudi ciũ reddať eluſoriũ ſpectandus vř l. gñalr. §. ſi qs ſeruo pignori dato. ff. de fideic. lib. Pro

306 † reſolutione dictoꝝ Bar. in d. l. 2. ꝯſiderãdi ſunt aliqui caſus. Primus caſus eſt, vbi à ſta tuto venit imponẽda pęna alternatiue pecu niaria vel capitalis tunc dř crimẽ capitale. vt Bart. dicit in d. l. 2. qa in diſpõne alternatiua vtrunq; eſt in obligatione. l. cum illud. ff. qñ dies leg. & iõ vbi in vna parte alternatiue eſt res diuidua, & in altera indiuidua, tota obli gatio cẽſeť indiuidua. nec mihi placet id qđ dicit Imo. hic dũ dicit, ꝙ aut eſt electio iudi cis. & tũc erit capitale. idẽ eſt qñ erit electio rei, anteq̃ eligat. qa dico ꝙ vbi imponiť pœ na pecuniaria. vel alia corporalis. q̃ qdẽ cor poralis eſt valde diſproportionabilis, credo ꝙ nõ poterit eligi illa pęna corpalis, ſed tm̃ pecuniaria. arg. l. ſi de interpretatione. ff. de pœn. & regula in pœnis. de reg. iur. in 6. & ꝑ ꝯñs poterit interuenire ꝓcurator. Secundus

307 caſus eſt. † vbi ꝓ delicto pœna pecuniaria, & corporalis imponitur. vt qa ſtatutũ dicit. ſi quis fecerit furtum puniať pœna dupli, & fuſtigetur. nam iſto caſu nõ poterit interue-

308 nire ꝓcurator, & ꝯeludendum eſt, nõ. † qa illa qualitas qđ fuſtibus cedatur. q̃ nocet ſpe ctari debet l. cum vir. de vſu. c. pro dona. & l. ſi qs in graui. §. fi. ad Syllani. & ita ꝯcludunt Mod. Senen. in d. c. veniẽs. col. 17. & vltra eos facit pulcher tex. in l. pedius. §. 1. de arbit. & in l. 2. §. ã pupillo. ff. de vſuca. proempto. cũ ſimil. de qbus ꝑ Fely. in c. 1. col. fi. de except. & in c. 1. col. 5. de re iud. tu vero dic ꝙ hic at tẽdiť pęna faſtigationis. nõ vt noceat ꝓut di cũt Senen. ſed vt ꝓſit, & ſic vt iudiciũ valeat.

309 † quo caſu qñ ꝯcurrunt duæ cauſæ vna q̃ nocet, & altera q̃ ꝓdeſt. ſi illa q̃ prodeſt. ten dit ad validandum actum, illa ſpectanda eſt. ita tenet Iaſ. poſt gl. ibi in l. ſi mater. in 3. col. C. de inoff. teſta. in hoc caſu igiť atten ditur cauſa quæ nocet. quia reſpicit validita

310 tem iudicij. Tertius caſus eſt, † vbi ſtatutũ dicit ſi quis commiſſerit tale delictũ, plectať pœna amputationis pedis. & ſi nõ ſoluat in fra menſem centũ, nã ex quo pœna amputa tionis pedis eſt in obligatione, & pęna cẽtũ eſt in facultate ſoluẽdi, ſine dubio nõ poterit in tali crimine ꝯſtitui ꝓcurator. cũ pęna cor poralis ſit in obligatione, & pœna pecunia ria in facultate ſoluẽdi. Facit pulcher tex. vl tra alios in l. ſi qs ſtipulať fuerit decẽ in mil le ff. de fideiuſſ. Quartus caſus eſt, vbi ſtatutũ dicit, ſi qs cõmiſerit tale delictũ puniať pœ na cẽtũ, & ſi nõ ſoluat infra mẽſem amputeť ſibi manus. & Bart. cum quo trãſeunt ceteri hic. & in d. l. 3. ſupra codem ꝯcludit, ꝙ nõ po terit interuenire ꝓcurator ꝑꝑ dubiũ. arbi trarer tñ quòd ſi accuſatus pſtaret fideiuſſio nem de ſoluendo pœnam pecuniariã ꝙ poſ ſet interuenire ꝓcurator, eodẽ modo ſi ali qs ꝓcuratorio nomine interueniret, ſub ꝯ dõne ſi condemnatus ſoluat pœnã pecunia riã alias habeať ꝓ non admiſſo. & ita dicunt pfati Moder. in d. c. veniens. ſed illa cautela mihi non placet ꝑꝑ fragilitatem cautionis, vt vtar verbis Pauli in l. q ita §. 1. ff. ad Tre bel. mihi non placet ẽt ꝙ admittanť ſub ꝯdi tione, quòd ſi imponatur pœna corporalis. quòd habeatur pro nõ admiſſo. arg. l. actus legitimi. ff. de reg. iur. attento ẽt quia hoc modo iudicium poſſet reddit eluſorium. qđ non eſt dicendũ. argumen. l. ſi ꝑtor. ff. de iud.

Circa fm̃ q̃ſtionem Bar. quid ſit offm̃ ex cuſationes. elici pñt plures ꝯcluſiones. Pri

311 ma ſit ꝯcluſio. ꝙ † ad allegandũ cauſas ne ceſſarias, q̃ ipſum reũ, velit nolit, impediunt venire, admittatur qlibet, & ſine mandato ad ẽt ſine ſatiſdatione rati. quilibet ergo tã ma ſculus, q̃ fęmina maior ſiue minor põt cõpa rere ꝓ abſente, ad allegandũ ꝙ eſt infirmus, incarceratus, vel alio impedimẽto neceſſario impeditus. qa iſta eſt allegatio meri facti. imò ẽt infans admittiť vt hic ꝑ Bal. poſt In noc. in d. c. veniẽs. licet rñr non poſſit eſſe in iudicio. l. quos ꝓhibet. ff. de poſtulando. & fa cit l. non ſolũ. ff. de ꝓcur. & eũ Bart. hic trãſ eunt Innoc. Io. And. d. Ant. Abb. & Mod. in d. c. veniens. & idem Spec. in tit. de ꝓcur. ver. decimo. & in tit. de acc. verſic. ſi autem. Am plia primo hanc ꝯcluſionem. vt ẽt procedat qñ reus eſt citatus, & quis defenſorio nomi

ne

ne cōpareat, & allegat cauſas neceſſarias ab ſentię admittit ēt ſine ſatiſdatione, de pſentā do ipſum abſentē ceſſante impedimento neceſſario, ita tenēt Guid. de Suzar. & Bal. in d. l. ſeruum quoq;. §. publ. ff. de pcur. mouet p tex. in l. ſi pſtāte. §. quoties. ff. ſol. matr. Et ſequunť Mod. in d. c. veniens. vt ſupra dixi. rō

3 1 2 eſt, † qa allegans cauſas abſentiæ non pōt ꝯdemnari, nec ꝯtra eum fieri executio: & iō non tenetur cauere de iudicatum ſoluendo, minus de pſentando ipſum reū l. liberto. in in fi. de pc. Secundo ampliať iſta ꝯcluſio, vt

3 1 3 † ēt procedat, dato ꝙ ſtatutum diceret, ꝙ lapſo termino banni non recipiať aliqua defenſio, nā hoc caſu ēt poterit allegari neceſſaria, & pbabilis cauſa abſentiæ, vta dixit Bal. in d. §. publ. col. 7. ſubdit tñ ꝙ hoc non ſeruant aſſeſſores. qa ſtatuta ſunt multum pciſa ꝙ nulla defenſio admittať, & ꝙ talis poſitus in banno lapſo termino habeať pro ꝯfeſſo, & cum ſtatutū fingat eum confeſſum, ꝯtra fictionem pbari non pōt. l. ſiue poſſidetis. C.

3 1 4 de proba. Verum tñ qa, † defenſio eſt de iure naturali, & ſicut non pōt tolli per principem. clem. paſt. §. fin. de re iud. multo minus debet poſſe tolli per ſtatutū. facit l. 3. §. ſi ad diem. ff. de re mil. quo fit vt ſaltem ope reſtōnis in integrum debet admitti l. fi. de in integ. reſt. imò vr̄, ꝙ ſine reſtōne in integrum admittendus ſit talis excuſator, quādo quidem non poſſit dici ꝯtumax, attēto ꝙ neceſſaria, & pbabili cauſa fuit impeditus comparere, & ſtatutum denegans defenſionē ela pſo termino bāni vr̄ intelligēdū de plena defenſione non aūt de iſta per quam apparebit bannitum non fuiſſe contumacem. Secū

3 1 5 da colligitur ꝯcluſio ex dictis Bar. ꝙ † ad allegandū excuſationes probabiles ꝙ reus nō pōt venire, qa in loco hēt inimicitas, vel ꝙ itinera non ſunt tuta. iuxta l. de ætate. ff. ad Treb. & l. ſciendū. §. 1. de legatio. nō admittiť excuſator ſine mandato, & eſt cōis Doct. ſnia. vt hic per Imo. & alios cōiter, & in d. c. veniens. & pōt ēt exemplificari iſta ꝯcluſio non ſolum vbi accuſatus vel inqſitus citaně ad locum nō tutum, ſed ēt vbi citanť eo tpe quo itinera non ſunt tuta. vt tradit Old. in

3 1 6 conſ. 46. qđ incip. quæriť † idē eſſet vbi citaretur ad locum peſtiferū. argu. tex. in l. 2. §. pen. ibi, vel aliqua fortuita calamitas. ff. ſi qs cau. p quem tex. fuit excuſatus Gregorius. 12. q. ad ꝯcilium Piſanum non acceſſerit, qa

3 1 7 † locus ad quem qs citať debet eſſe ſecurus non ſolū p reo, ſed p teſtibus, aduocatis, & alijs pſonis neceſſarijs. 23. q. 2. c. Siue de coniugij. Idē eſſet vbi q s citaret ad locū in quo timeret non poſſe ꝯſeq iuſtitiam pp potentiā aduerſarij ſui. vt declarat Ang. in diſput. q̄ incip. Boñ. in 4. & 5. dub. & facit tex. in c. ſtatutum. §. cum aūt. de reſcrip. lib. 6. Ad vnū

3 1 8 aduerte vltra Ang. † quòd reus citatus nō excuſatur à contumacia pp hoſtilitatem q̄ ſit in territorio, vnde hēt tranſire, ſi tranſeuntes per illa loca ſunt ſoliti obtinere ſecuritates. qa eſt in culpa ipſe hoc idem non petendo. & pro iſta concluſione facit tex. in l. qbus diebus. in prin. vbi Bald. de ꝯd. & dem. & in l. ſed, & ſi p ptorem. §. ait prætor. ex q-

3 1 9 bus cau. maio. q dicit † ꝙ impedimentū, qđ de facili pōt remoueri, non eſt iuſtum impedimentum, & ſm Mod. in d. c. veniēs. col. 37. poſt Ang. in d. diſputa. incip. Bononienſis. ſi accuſatus vel inqſitus citatus ad locū nō tutū, vbi haberet inimicitias capitales excuſa-

3 2 0 retur, non comparens, † eodē modo ſi ꝯcedens ſaluum ꝯductum eſſet tyrannus, vel nō ſoleret fidem datā obſeruare, qa huſce prin-

3 2 1 cipibus non eſt credendum. Sed † iſta ꝯcluſio ita declarata ſm Bald. & Imo. non vr̄ tuta, & vr̄ quòd imò poſſit quilibet ēt ſine mādato adducere ſimiles cauſas probabiles, ꝙ non eſt tutus acceſſus. quia negari non poteſt ꝙ huiuſcemodi cauſæ non ſint nedū iuſtæ, ſed ēt iuſtiſſimæ. vt dicunt iura per Bart. adducta in d. l. de ætate. ad Treb. & l. ſciēdū.

3 2 2 §. 1. ff. de legatio. attento maxime, † qa nō eſt præſumendum ꝙ citatus ad locū non tutum, vbi hēt inimicos capitales, velit ſe committere capitalibus inimicitijs, ēt ſi haberet literas ſaluicōductus: vt probari vr̄ in c. accedens. el 2. vt lit. non ꝯt. Suadeť ēt iſta opi. vltra Bald. & Imo. per iſtum text. qui dicit, ꝙ excuſationes abſentium ex ſenatuſconſulto iudicibus allegantur. & clarius per text. in d. §. publice. q. dicit publice intereſt abſentē à quibuſcunque defendi. facit l. reos. C. de acc. q iura adducit Ang. in diſput. ſua quæ incip. Bononienſis. in 7. dub. Pro qua ēt facit duplex ratio, nam vbi quis citatur ad locū nō tutū vel peſtiferū, & non cōpareat, pſumptio eſt ꝙ nō velit ſe cōmittere in manus inimicoꝝ ſuoꝝ, nō aūt ꝙ hoc faciat voluntariæ. at

3 2 3 tēto ꝙ ꝯtumacia ſonar in delictū. vt gl. di

3 2 4 cit in l. ſi filiꝰ. de interr. act. † & delictū nō pſumitur

ſumitur niſi ꝓbetur.l quoties.§.qui dol. de
ꝓb. Vltimo ſuadetur hæc opin.cõtra Bar. &
325 cõem arguendo ꝑ locum a veroſimili. †nã
nullus eſt ita inſipidus q non cupiat crucia-
tũ corporis, vel mortis periculũ declinare.
vbi ergo qs huiuſcemodi periculũ allegat,
pſumendũ eſt, ꝙ citatus vtiliter geſtũ ratifi-
cabit.arg.l.ſi pater. de don. dũ dr̃ merces.n.
eximij laboris appellãda eſt, quod ↄtẽplatio
ne ſalutis certo modo extimari non placuit.
aut vero accuſatus veniẽs ratificabit geſtũ,&
factũ per hũc excuſatorem,& tũc ſatiſfaciũt
intẽtioni iudicis inqrentis,vel accuſatoris,ſi
vero noluerit ratificare, poterit qñcunq; hi
ſce excuſationibus renũciare.& cum Bald.&
Imol.trãſeunt Mod.Señ.in d.c.veniens,col.
28.Et dicit Ang.in d.diſp.ꝙ ex pmiſſis ↄſun
326 ditur ẽt tertia cõcluſio Bar.dũ dicit,ꝙ † qs
non poſſit ſine mãdato opponere exceptio-
nes dilatorias,&declinatorias,ſed hiſce rõni
bus facile põt rñderi.nam rõ quare non de-
beat admitti talis defenſor ſine mãdato colli
giť ex l.in eo.§.nemo.de reg.iur.& in l.ſi ad
327 defenſionẽ ſupra iud.ſol. †nã intereſt acto
ris ↄtra quẽ huiuſcemodi excuſationes op-
ponunť,vt talis excuſator habeat mãdatum.
ne iudiciũ reddať eluſorium.ſed tuendo opi.
Bal.quę mihi placet ꝑ tex.in d.§.publ.dic,ꝙ
iſtud,ꝙ reddat iudiciũ eluſoriũ,non ↄſiderať
vbi allegant exceptiones dilatoriæ,ſeu decli
natoriæ q̃ ꝓponunť ante lit.ↄteſt.vt qa accu
ſans eſt infamis,aut excõicatus, vel alias in-
habilis.ſi velles tñ tueri opin.Bar.volo,ꝙ ad
uertas ad iſtũ text.in quo poniť regula,ꝙ ad
crimẽ publici iud.pſequendũ,vel ad ſe defen
dẽdũ,fruſtra ꝓcurator interuenit poſtea ſub
ijcit,ſed excuſationes abſentiũ iudicib. alle-
gãtur,quæ exceptio vt ſit de regula,debet in
328 telligi,ꝙ reqratur mãdatũ,& maxime †qa
de nã illius aduerſatiue,ſed,eſt aduerſari his
q̃ ſunt eiuſdem gñis,gl.in l.mariti.de adult.
Si velles tñ tueri opi.Bal.Imo.& Mod.con-
trã Bart. & cõem volo ꝙ habeas præoculis
text.quem ponderat Aret.in d.cap.veniens,
329 † in l.ſi.ff.de requi.re.vbi dicit ꝙ ſi reus nõ
comparet poſt citationem infra annũ,vel nõ
habeat qui eũ defendat in cauſa capitali poſt
annum,confiſcanť eius bona.ergo cũ tex.nõ
poſſit intelligi de cauſis innocentię,intelligi
debet de cauſis abſentię in quib.admittiť ſim
plex defenſor ſine mãdato.& ſi qſpiã ſubtili
ter diceret ille tex.debet ſuppleri vt intelliga
tur de defenſore cum mandato,replicari põt
ꝙ talis non dr̃ ꝓprie defenſor,ſed ꝓcurator
l.reos.C.de acc.& 3.q.1.c.defenſor. ſed etiã
aliqñ defenſor capiť pro ꝓcuratore,& ꝓ tu-
tore,&curatore.l.1.ff.q pet.tut.Itẽ põt intel
ligi ille tex.de defenſore cũ cautione de iudi
330 catũ ſoluendo.†nec eſt inconueniens ꝙ ibi
ꝓcurator appelleť defenſor, ſicut aliqñ ẽt dr̃
ꝓcurator qa nõ habet mãdatum.l.iudicatũ
ſolui.§.2.ff.iud.ſol. Secũdo opin. Bar.& cõi
331 refragari vr̃,nã vera eſt iuris ↄcluſio ꝙ †in
criminalibus vbi abſens ↄdẽnari põt,admit-
titur defenſor ſine mandato ẽt ad allegandũ
cauſas innocẽtiæ,ſeu cauſas cauſę,d.§.publ.
ſm cõem intellectũ.ergo idem vr̃ dicendum
in cauſis capitalibus vbi abſens ↄdẽnari non
põt.ꝓbatur in d.§ publ.duplici rõne.Primo
qa tex.in 1.& 2.rñſo permittit allegari cau-
ſas innocẽtiæ in vno caſu,& cauſas abſentiæ
in cauſa capitali.Secũda ratio,qa in cauſa ca
pitali arguendo ꝑ locum à cõiter accidenti-
bus,agi põt de grauiori pιudicio ſi nõ admit
tatur excuſator ad allegandũ cauſas abñtię,
q̃ ſi non admittatur ad allegãdum cauſas in
332 nocẽtiæ in alio caſu,qa † abſens ↄdemna-
ri non põt , eius bona ↄfiſcantur,poſt annũ
irreuocabiliter.d.l.ſi.de requi.re. Si ergo ſuc
curritur accuſato,vel inqſito abſenti,qui ab
ſens cõdemnari põt.vt cauſæ ſuæ innocẽtiæ
allegari poſſint, vbi forte nõ agetur de pri-
uatione totius patrimonij,lõge magis,& mi
nus dubie debet ſuccurri abſenti,qui nõ põt
condemnari cuius omnia bona tñ publicari
poſſunt,vt admittatur excuſator ſiue manda
to.Sed tuendo cõem rñderi põt, ꝙ ſatis eſt ,
ꝙ ſuccuratur abſenti cuius bona publicari
pñt.vt poſſit cõparere cum mandato:&ſatis
probatur iſta opi.in hoc tex. ꝙ requirať mã
datum. ponderando vt ſupra dixi. & clarius
in d.c.veniens.de acc.Retenta igiť opi.Bart.
hic quæ eſt cõis,& quam tenet ẽt hic Bene-
333 dic.de Plumb.col.10.ꝙ †ad proponendas
exceptiones mere dilatorias admittatur ex-
cuſator eũ mandato,limitatur vt non proce
dat ſm Aret.in d.c.veniens.col.12.vbi exce-
ptio dilatoria ſeu declinatoria eſſet notoria.
& idem dicit Aret. vbi talis exceptio contin
geret ipſum crimẽ.alleg.Ang.in l.ſi filius.ff.
qui ſatiſd.cog.quia ſicut ipſe iudex ex officio
ſuo tenetur defendere accuſatũ,ita debet per
mittere vt ab alio defendatur . facit l. qui cũ
maior.§.ſi libertus.de ho.liber.vbi iudex no
mine

mine petente debet abſoluere reū. Bar.tñ in
fra vr̄ velle ꝙ talis excuſator non ſit admittē
dus ſine mādato. Sed iuxta prædicta cadit du
334 bitatio,† quid ſi iudex non admittat cōpa
rentē nomine abſentis, qui dicit ꝙ inq̄ſitus
eſt in partibus longinquis, vel ꝙ eſt abſens,
vel infirmus,& ſe offerat hoc probaturū per
modo conſtat,& modo agatur,& iudex recu
ſat recipere has ꝓbationes, an proceſſus ſit
nullus.& Bart.in extrauag.ad repr.in verſ.ne
glexerit.tenet ꝙ ꝓceſſus eſt nullus.q̄a ſtat ꝑ
iudicē quominus certior fiat. allegat text.in
c.interpoſita.de app.& ſubdit ꝙ ius ſit ſaluū
parti petendi reſtitutionem in integrum ob
iuſtā abſentiā.iuxta l.fi.de reſt.in integ.& li-
cet dictū Bart.nō ꝓbet.in d.c.interpoſita. vt
in voce dixi,tñ ex dicto Bart.habes cautelā:
335 †ꝙ ſtatim ꝙ quis cōmiſerit homicidiū,vel
delictū aliquod in quo nō pōt ꝓcurator cō
ſtitui,vt forte is eſt,vt ad partes remotas, ꝓ
ficiſcatur. & mittas aliquem ad allegandum
cauſas abſentię ſuę q̄ per modo cōſtat,&mo
do agat̄ ſe ꝓbaturū offerat.q̄ ſi nō admittat̄
à iudice ꝓceſſus erit nullus, ēt ꝙ ex forma
ſtatuti cōtumax habeat̄ ꝓ confeſſo. & hanc
cautelā tradunt Mod. in d. c. veniens in 10.
car.in 4.col.in 2.q.prin. Tertia colligit̄ con-
336 cluſio ex dictis Bar.† ꝙ exceptiones q̄ licet
opponant̄ ad ꝓceſſum tangunt tñ crimē,nō
poſſunt opponi ꝑ ꝓcuratorē. exēplū eſt ſm̄
Bar.vt ſupra cū opponat exceptionē rei iudi
catę,vtputa nō pōt ꝓcedi q̄a reus accuſatus
iā fuit condēnatus,vel fuit abſolutus, vel nō
pōt accuſari.q̄a occiſus ex forma ſtatuti po-
terat occidi,ad has.n.exceptiones ꝓponen-
das ꝓcurator interuenire non pōt. Primo ꝑ
iſtum text.q̄ gn̄alr̄ dicit ꝙ ad crimen publici
iudicij ꝓſequunt̄,ſed ex quo hæ exceptiones
tangunt crimen ꝑ eas fieri dr̄ criminis exe-
cutio.& iſta ſm̄ Ioan.And.in add.ad Spec.in
tit.de acc.§.eſt.ver. q̄d ſi bannitus.fuit origi
nalis opi.Iac.de Are.quē Bar.non citat, pro
qua vt ipſe dicit, ita cōſuluit Piſis cū Franc.
Tigrino.&opi.Bar.hic cōiter recipit̄ vt Imo.
hic dicit.col.18.& Mod.qui referunt Bart.&
337 Imo.formalr̄ in d.c.veniens.† Sed iſta opi.
cōis non vr̄ tuta ſm̄ Iac.But.& Imo. hic, q̄a
exceptiones de quibus Bart.loquit̄ ſunt mix
tæ.i.habent vim dilatoriæ exceptionis,& ꝑ-
emptorię.& ſic poſſunt opponi ad ꝓceſſum,
& ad merita,& ideo dicuntur exceptiones li
tis finitæ,de quibus ꝑ gl.in c.1. de lit. cont.

& in l.nā,& poſtea,de iureiur.& tradit Bart.
in l. quærebat.ff.iud. ſol. vbi ergo ꝓcurator
opponit non eſſe ꝓcedendū ad vlteriora.q̄a
fuit iudicatū illum eſſe ponendū in banno.
338 & illa eſt exceptio litis finitæ, † & ideo ſm̄
Imo.hic in omni diſpoſitione debet ſpectari
id q̄d principalr̄ agit l.ſi q̄s nec cauſam. ff.ſi
cert.pet.& facit l.non ſolum.§.fi.de proc. cū
ergo ꝓcurator non veniat ad publicū vel pri
uatū crimē ꝓſequendū, ſed potius ad ipſam
perſecutionē impediendā.vr̄ ꝙ ſit admitten
dus.q̄a finis debet conſiderari.l.& ſi nō ſint.
§.perueniamus.ff.de auro,& arg.leg.ſed re-
plicari pōt ex mēte Are.in d.c.veniēs. col.5.
ꝙ licet huiuſcemodi actus opponēdi exce-
ptionē de ſe nō tēdat ad punitionē criminis,
& ſic ad perſecutionē accuſationis porrectę.
ex quo tñ talis actus venit incidēter,vt pars
iudicij crim.ſine dubio dicetur actus crimin.
factus ſuꝑ crimine, & hoc vr̄ ſufficere, vt ad
hoc crimen ꝓcurator ↄſtitui nō poſſit. vt in
hoc tex.ergo ipſum iudiciū crim. principalr̄
intentatum ſpectandum vr̄,vt dignoſcat̄. q̄d
339 poſſet fieri in ipſo iudicio. † nā principalr̄
vbi q̄s de delicto inquiritur vel accuſatur,ibi
principalr̄ tractatur criminale, & capitale iu
dicium.ergo non debet conſiderari illud inci
dēs, ꝙ opponi poſſit exceptio declinatoria.
imò tex.in l.non ſolum.§.fi.de ꝓc.per Imo.
adductus ꝓbat contra eū.nam ibi dr̄,ꝙ q̄uis
cum agitur ciuiliter ad remouendū tutorem
in ↄn̄am tutor criminalr̄ puniri poſſet.l.1.§.
itē ſolent.ff.de off.ꝓſec. vrb. tñ hoc quod in
ↄn̄am venit ſpectari nō debet, Idem ergo di
cendum vr̄ ꝙ ſi iudicium principale eſt crimi
nalem,licet actus eidem iudicio incidens ten
dat ad effectum ciuilem, ſicut exceptio ad re
pellendum accuſatorem. tñ tale iudicium iu
dicabit̄ vt criminale.arg.l.quoties.C.de iud.
Sed tuēdo opin.Imo.volo ꝙ aduertas quòd
340 † in oī diſpoſitione finis debet ↄſiderari.l.&
ſi non ſint.§.perueniamus,de aur. & argen.
leg.&tradit Bar.in l.ambitioſa,in 4.col.& ff.
de decre.ab ord.fac.ſed ratio finalis quare in
cauſa criminali non poſſit interuenire ꝓcu-
341. rator eſt.† q̄a talis cauſa vr̄ magni præiudicij.
iſta ratio ceſſat vbi agit̄ de opponenda exce-
ptionem declinatoriam, q̄n quidem agatur
hic de faciendo ne iudicium criminale efficia
tur eluſoriū.& vt litibus,& expēſis obuiet̄,&
ne fruſtra agatur criminaliter,& maxime q̄a
tex.noſter dicit,ꝙ ad perſequēdū iudiciū pu
blicum

blicũ fruſtra interuenit ꝓcurator,ſed ille qui opponit exceptionẽ declinatoriã,vult ꝙ à tali pſecutione deſiſtat;& ſi quiſpiã diceret,aduerte qa text.noſter dũ loqtur de pſecutione vr̃ loqui in ipſo accuſatore ſed in reo nõ loqtur de pſecutione ſed de defenſione,& dicit ꝙ reus nõ põt cõſtituere ꝓcuratorem ad
342 defendendũ,† ſed applicatione defenſionis venit exceptio declinatoria.l.ſed, & ſi ſuſceperit.§.1.in verſ.alijs defenſ.ff.de iud.& tradit Bal.in l.qm̃ Alex.C.ad l.Iul.de adult.Sed tu aduerte, qa defenſio proprie eſt illa quæ crimẽ excludit.ſed illa quę ꝓceſſum retardat non eſt ꝓprie defenſio,vt eſt declinatoria.ita Bal.in l.1.C.qui accuſ.non poſ. & gl.in c.1. in gl.3.de lit.cont.lib.6.& tradit Fel. in rub. de excep.& Alb.in ſuo dictio.in ver.defenſio
343 † non vr̃ tñ recedendum ab opin. Bart.hic quæ cõiter recipitur.vt concludit Aret.in d. c. veniens. col.6.quia negari non põt.ꝙ ex parte accuſatoris cum petat ſe admitti ad pſequendum.ergo diſpoſitio facta ſuper perſecutione criminis habebit locũ in caſu illo. Idem vr̃ in reo.ſed dicat Are.quidquid velit, opin.Bar.non vr̃ tuta.quia in hiſce exceptionibus declinatorijs non ãgitur de punitione criminis.vt in ſimili dicit Bart.in l.ſolent. ff. de alim.& cib.l.Retenta tñ opin. Bart. quæ eſt cõis, ꝙ exceptiones de quibus loquitur Bart. non poſſint opponi nec in vim peremptoriæ,nec ẽt in vim dilatorię.declaratur tñ
344 huiuſcemodi cõcluſio.Primo,† vt non ꝓcedat vbi talis exceptio eſſet notoria. qa ad eã opponendã ꝓcurator conſtitui poſſet,qñ quidem iudex ẽt ex officio ſuo debet ſuperſedere in proceſſu,& libellum ipſum accuſatorium lacerare,ne litigetur ſup inani ꝓceſſu, iuxta gl.in l.1.de off.aſſeſ.& facit gl.in l. qui cũ maior.§.qui preſes.de bo.q̃ lib.&hęc limitatio cõiter recipit.vt Nel.dicit in tract.ban. in 2.parte.2.temp.q.14.ſed hęc limitatio ſm̃ Imo.hic poſt do.Ant.& Sal.p eũ relatos.nõ vr̃ tuta. qa hic tales exceptiones opponunt in vim exceptionis peremptoriæ, non debet diſtingui an ſint notoriæ vel nõ, ſed ſolũ debet diſtingui,an qs has exceptiones ꝓponat vt ſimplex allegator,vel inſtructor.&iſto caſu admittendus eſt.an vero vt ꝓcurator, & iſto caſu eſt repellẽdus,licet talis exceptio ſit
345 notoria,qa † notoriũ nõ releuat ab onere opponendi,licet releuat ab onere ꝓbandi.vt Bar.dicit in l.ſi adulteriũ cũ inceſtu. §. idem pollioni.ff.de adul.clem.appellãti,de app.cõcludit ergo do.Ant.ꝙ ex quo quis non põt legitimare perſonam ſuam in proponendis hiſce exceptionib.peremptorijs ẽt notorijs, nõ eſt admittendus vt ꝓcurator.nec vr̃ tuta rõ Bar.hic ꝙ ex quo iudex ex officio ſuo poteſt ipſum accuſatorẽ repellere, debet poſſe conſtitui ꝓcurator,qñquidem huiuſcemodi rõ concludat ꝙ debeat admitti allegator ſeu inſtructor,nõ aũt ꝓcurator. Itẽ nõ eſt tuta
346 rõ Bar.hic ex alio capite, vltra alios, † qa id ꝙ iudex poſſit ſupplere defectũ partis in opponẽdo exceptionẽ notoriã. cõcludit vbi talis exceptio demõſtrat accuſatorẽ nõ potiri iure accuſandi vel agẽdi.Itẽ ꝓcedit eo caſu vbi iudex ſi nõ ſuppleret vicẽ partis, cum aliena iactura locupletaret.vt Bart.dicit ſu-
347 per gl.ibi in ver.apponẽdo. † Si ergo in caſu noſtro apponeret exceptio, ꝙ bãnitus nõ audiat.vel ꝙ eſt pſcriptum accuſationi porrectæ.talis exceptio nõ tolleret ius accuſandi ipſo iure,ſed illud potius elideret.&cum hoc caſu non poſſet iudex vices partium ſupplere,non poſſet quoq; talis exceptio per ꝓcuratorem ꝓponi,& cũ poſſit ergo hoc caſu p allegatore,&inſtructorẽ ſubueniri,nõ debet admitti ꝓcurator, cũ ſolum poſſit pſonam ſuam legitimare:ſed ad hoc r̃ndet hic Io. de Imo.quem ſequunt Senen.in d.c.veniens. ꝙ ſpãle eſt in notorio ꝙ admittat ꝓcurator.li-
348 cet eius pſona legitimari nõ poſſit.† qa in notorijs ordo eſt ordinẽ nõ ſeruare.Sed re-
349 plicari põt ex mẽte Are.in d.c.veniẽs.ꝙ † ſicut delictũ qualitercũq; & qũocũq; notoriũ nõ põt puniri p iudicẽ incompetentẽ. Bart. in l.magr̃atib.ff.de iud. ita nõ debet admitti ꝓcurator cuius pſona legitimari nõ poteſt. Sed replicari põt ꝙ eſt magna rõ diuerſitatis inter iudicẽ. & ꝓcuratorẽ. qa abſurdũ eſt ꝙ iudex incõpetẽs,& q ꝓrſus caret iuriſditio-
350 ne iudicet:† qa exceptio incõpetentiæ iudicis nunq̃ cenſet excluſa cle.1.de ſeq. poſ. & fruc.nõ ſic eſt in exceptione nõ legitimi ꝓcuratoris. & ideo licet iudex ſine mandato nõ poſſit ſupplere vices partis in notorijs.debet tñ poſſe qs hoc facere vt ꝓcurator. vbi hẽt mãdatũ.atrẽto max:me: qa vbi exceptio eſt notoria,ceſſat finalis rõ ꝓhibitiua.vt in criminalib. ꝓcurator interuenire nõ poſſit.Cogita ſup pdictis.qa ſubtilia ſunt &male vr arbitror diſcuſſa p Scribẽ.Quarta colligit con
351 cluſio ex dictis Bart.ꝙ † vbi exceptio eſt ꝑemptoria,

emptoria,& opponitur in vim peremptoriæ non admittitur procurator: quia ſi nō admittitur ad plenam defenſionem, & ſic remouetur genus à proſecutione criminis. ergo & ſpecies.iuxta l. 1. in fi.ff. de ſuis, & leg. & hæc cōcluſio ampliatur hic per Bart.vt procedat ſiue dubietas ſit in facto, ſiue in iure,
352 †quia ſicut vbi eſt dubium in facto nō pōt interuenire procurator, ita non poteſt interuenire vbi eſt dubium ſuper iure .l. cū ꝓlatis ff. de re iud.& facit regula .§. qbus in 1. cōſt. C. & cum Bar. hic tranſeunt cōiter Scriben.
353 † & ideo ſi aliquis compareat pro accuſato,& ꝓponat ꝙ accuſatus non interfecit illum de quo accuſaẽ, qa ea die qua dr̄ illum fuiſſe interfectū,ipſe non erat Paduę,ſed Mediolani, adeo ꝙ impoſſibile fuiſſet accuſatū in illo loco fuiſſe,admitti non debet, eodem modo non pōt cōſtitui procurator ad ꝓponēdum illum fuiſſe mortuū lōge anteriori tpe q̄ ea die,qua dr̄ interfectus.iuxta gl.in l. 1s q reus.de pub.iud.nec mirū qa iſta exceptio eſt mere pēptoria. Et idem,vt Bart.& Scrib. dnt,eſt in exceptione mixta.vt ſupra dixi. et
354 vbi eſt dubietas in facto,vel in iure, † ideo non pōt cōſtitui procurator ad opponēdum ꝙ interfectus erat bānitus, quia a pari ꝓcedunt,excludere crimen directe,vel aliqd deducere,per quod crimen indirecte excludat. Difficultas huiuſce caſus conſiſtit in vidēdo
355 † an exceptio bāni ſit declinatoria, an vero ſit perēptoria,ita ꝙ poſſit opponi utroq; modo,vt ſupra dixi.& Io.de Im.hic dicit verba ſtatuti dēre cōſiderari,vbi.n.ſtatutū dicit bānitus non audiatur, vel q̄rela oppoſita ꝓ bānito occiſo nō audiaẽ,& hoc caſu ſine dubio hęc exceptio hēt uim declinatorię. vt ex dictis Bart.elici vr̄ in l. nā poſtea in prin.ff. de iureiur.& in l.cū lex.in fin.de fideiuſſ.Sed aduerte qa Bal.relatus ꝑ Aret.in c.ven.vr̄ velle,ꝙ vbi ſtatutū dicit,bānitus non audiaẽ,nō paraẽ aliquo modo exceptio peremptoria:
356 †qa exceptio q̄ repellit agentē, & ſic reſpicit qualitatē pſonę agentis, iudicanda eſt potius exceptio declinatoria, q̄ perēptoria. vt Bal.dicit in l.filius.§.veter. ad finē cōmenti. de pc.& tradūt cōiter interpretes in l. exce. C.de exc.& ideo Are. ſatis impertinenter tangit plene illū articulū, an & qn̄ exceptio inducitur ꝑ ſtatutū,cenſeaẽ denegatū ius agendi ipſo iure,vel ope exceptionis.Sed tota dif
357 ficultas cōſiſtit,†qn̄ ſtatutum dicit ꝙ bānito denegetur audiētia in cr. mixta lib.& ſm Bar. in d.l.nā poſtea.& in d.l.cū lex.vr̄ ꝙ ipſi bānito tollatur ius agendi ipſo iure, & ꝑ cōns ꝙ hoc caſu pareatur exceptio mere perēptoria,q̄ cum tangat crimen principalr̄,nō poterit ꝓponi per procuratorē. ſed imo vī ꝙ ta
358 lis exceptio debeat dici declinatoria: † qa iſta verba non audiaẽ, vr̄ inducere declina
359 toriam,non peremptoriam.† cle.cōſtitutionem.de elec.dr̄.n.in d.clem. cōſtitutionē,ꝙ licet ille q non ſeruat diſpoſitionē. c. vt circa. de elect.l.b.6.nō debeat audiri ad ꝓſequendam cām electionis. ſi tñ aduerſarius patiaẽ deducta ꝓbari,talis ꝓbō valet,& ipſa electio cācellari debet.& tñ ſi ꝑ illa verba nō audiaẽ pareret exceptio pēptoria, nō valeret ꝓbatio,minus eſſet caſſanda electio. & ſi dicaẽ ꝑut ſentit Are. ꝙ ibi ius in iudicio deductū principalr̄ reſpiciebat eccleſiam.vnde nō potuit parari exceptio q̄ tolleret, & perimeret ius ipſius eccleſiæ. iō paraẽ exceptio q̄ ipſam pſonā repellit, replicari pōt, ꝙ cōſtitutio illa nō fundat ſe ſuper hoc, ꝙ ius deductū reſpiceret fauorē eccleſiæ, & ideo pōt dici ad illā clem. q̄ licet dicatur ꝙ non eſt poſtmodū in ꝓſecutione negocij audiēdus, tñ vltra ꝓcedit Papa ꝙ ſi fiat ꝓbō ꝑ aduerſarij ꝯceſſionē,vel alio modo legitime, Papa mandat illam nō infirmari,& ſic ꝓcedit Papa declarādo ꝙ per illud uerbū non audiaẽ, non pareẽ exceptio peremptoria alias pararetur,niſi dicas tuēdo ſol. Aret.ꝙ nulla alia rōne ibi Papa hoc determinat niſi ut ipſi eccleſię faueat. Iuxta hāc cōclōnē Bar.ſe offert pulchra dubō
360 ſm Bal.hic, pone † ſtatuto cauetur ꝙ accuſatus, vel inquiſitus de crimine capitali non poſſit ꝓponere aliquam exceptionē,vel defenſionē,niſi compareat perſonalr̄,an illo caſu erit aliquod remediū, ſi velit ꝓponere ꝑ ꝓcuratorem exceptionē bāni, vel aliam exceptionem quæ ſit notoria dic vt hic per eū.

Circa.q.Bar.de Rauagenſe Boñ.habes ex
361 eius dictis ꝙ †in examinatiōe exceptionis, ꝙ quis non fuit rite canzellatus de bāno,nō poteſt interuenire procurator. & ideo cum eſſet occiſus do. Rauagienſis Bonoñ. eius filij accuſarunt occiſores, fuit exceptū ꝙ erat bānitus, & ꝙ quod poterat impune occidi, fuit replicatum ꝙ erat canzellatus de bāno, ſed fuit iterum triplicatum, ꝙ non erat rite canzellatus, dicit Bart. ꝙ conſultum fuit ꝙ in cauſa iſta non poterat interuenire procu-

rator ēr ꝙ examinaretur coram alio iudice.
& hæc fuit opin. Iac. de Bel. q̄a iſta examina
tio ſit ad finem criminis excludendi, & ad ip
ſius criminis deciſionem. facit ſm Bart. l. ar-
bitro. & l. ſi ab arbitro. ff. qui ſatiſd. cog. & l.
fin. ff. quibus. app. non li. & auc. ad hæc. C. de
iud. ſed. iſta iura non bene probant opi. Iac.
de Bel. & Bar. & maxime q̄a varijs modis in
telliguntur. vt idē Bar. dicit in l. in ambiguo.
ff. de reb. du. & ideo ſm Bal. hic vr̄ tutior opi.
362 Iac. But. † ꝙ imò q̄n exceptio venit exami-
nanda ſeorſum à crimine ꝙ poſſit interueni
re procurator ꝑ iura per eum adducta, & pri
mo ꝑ l. 2. & l. pſes. C. ad l. fla. de plag. in q̄b.
iuribus examinatio q̄onis proprietatis ten-
debat ad excluſionem criminis plagij. & tñ
poteſt in cauſa interuenire procurator. l. de
fide. C. de fal. & l. 2. C. ad l. fla. de plagia. & fa
cit tex. vltra alios in l. aduerſus. C. de fur. vbi
in actione furti poteſt interuenire ꝓcurator.
licet remedium tendant ad excluſionē iudicij
363 criminalis. Sed poteſt dici ꝙ † in d. l. 2. C.
ad l. fla. de plag. cauſa rei vendicatæ. ſm Imo.
364 erat mere pecuniaria. † Idē in l. de fide. vbi
in accuſatione falſi ciuiliter porrecta admit-
365 titur procurator. † eodem modo in actio-
ne furti ciuiliter mota poteſt interuenire ꝓ-
curator. licet in q. Bar. exceptio illa ꝙ fuerit
rite bannitus, vel non rite, vel cancellatus
non vr̄ habere aliam naturam. niſi vt exclu-
dat vel includat delictum. Idem Io. de Imo.
diſtinguit duos caſus. primus caſus eſt quan
do quis agit principaliter rei vendicatione
contra illum qui dicitur ſeruum adduxiſſe, &
hoc caſu poteſt interuenire procurator: q̄a
licet ex hoc caſu poſſit ſequi deciſio crimi-
nis: tñ non agitur principaliter ad hunc finē.
ſed ad finem pecuniarium vt ipſe ſeruus reſti
tuatur, aut vero ſm Imo. quæſtio opponitur
366 ꝑ viam exceptionis, vt in hoc exēplo † accu
ſo te de crimine plagij, ꝙ mihi ſurripuiſti ſer
uū, tu excipis de dominio, & ſic ꝙ ſeruus eſt
tuus, & ſic ꝙ nō eſt cōmiſſum plagiū, & iſto
caſu pōt ſaluari opi. Iac. de Bel. & primo caſu
ꝓcedet opi. Iac. But. eſt verū ꝙ cū Iac. de Bel.
& Bar. hic tranſit Saly. in d. l. reos, col. 3. & in
367 d. l. 2. C. ad l. fla. de plagia. † Sed tu cōſidera.
q̄a vr̄ verior opi. But. ſimpliciter ꝑ text. in d.
l. de fide. C. de fal. & d. l. aduerſus. C. de fur. nā
vbi agit̄ ciuiliter pro falſo aut furto, talis cau
ſa licet ſit ſeparata à deciſione criminalis cau
ſę ꝓcurator admittit̄, tñ ꝑ illam cognitionē
pōt ſeq. deciſio criminis l. 2. §. hoc edicto. ff.
vi bon. rap. & l. inde Neratius. §. ſi dolo. ff. ad
l. Aquil. vel ſaltē inferri p̄iudicium iudicio pu
blico l. inter. ff. eo. cū ibi no. ergo verior vr̄
368 opi. cōtra Bar. nō recedo tñ à Bar. † Circa
vltimā q. Bar. habes concluſionē, ꝙ in cauſis
criminalibus vbi nō pōt interuenire ꝓcura-
tor, ſi interueniat. licet nō opponatur, tñ pro
ceſſus eſt nullus. & fuit opi. gl. in l. q̄uis. C. de
adul. & gl. Io. And. in c. 1. de iud. & ibi Io. de
Fant. idē dicit do. Abb. in c. veniens. de acc. &
dicit Are. in d. c. veniēs. col. pe. vnū ſingulare
verbum ꝙ iſta opi. eſt cōior. quam tenuerunt
ēt Cyn. & Sal. in l. q̄uis C. de adult. & Bal. hic.
& in l. ſeruum. §. publ. ff. eo. & in l. 2. C. q. acc.
non poſ. & in l. reos. de acc. & hanc opi. dicit
veriorem Alex. in l. ita demum. C. de proc.
Pro iſta opi. ſtringit primo iſte text. ſubtili-
ter inducendo, & primo in princ. dum dicit
369 ad crimen publicū perſequendum. † nā per
ſecutio eſt perfecta ſecutio. arg. l. ædificia. §.
p̄dixiſſe. de verb. ſig. & in l. vrbana p̄dia. §. ꝑ-
noctare. ff. de ver. ſig. ergo datur intelligi ꝓ-
curator ꝓhibetur vt in publicis iudicijs non
poſſit intereſſe, nec in principio, nec in me-
dio, nec in fine iudicij, ſuadetur, q̄a text. vtit
370 † dictione fruſtra, quæ ſignificat actū ipſo
iure nullum, vt ꝓbari vr̄ non cauillando lite
ram in l. verbis ciuilibus. vulg. & pup. vbi Iaſ.
pulchre, & in c. q̄a fruſtra. de vſu. & in l. ſi eo.
& in l. cū donationis. C. de tranſ. adeo ꝙ pō
derando iſtū text. in ver. ad crimen perſequē
dū, & in ver. vr̄ ꝙ lex reſiſtat interuētui ꝓcu
ratoris. iuxta l. cū lex, C. de fideiuſ. ergo vr̄ ꝙ
geſta ꝑ ꝓcuratorem ēt ꝙ ꝑ partē non fuerit
oppoſitū ſint ipſo iure nulla. & maxime ſm
Bar. hic q̄a militat illa potiſſima rō: q̄a dili-
gentius accuſans, & accuſatus ſuas proſequū
tur, & ideo lex requirit, ꝙ accuſans. & accuſa
tus ſint præſentes corā conſpectu ipſius iudi
cis. vt ex eoꝝ ſermonibus, conſtantia, & trepi
datione poſſit veritas criminis dignoſci, &
371 intelligi. † Suadetur iſta opi. alia ratione ſe
cundū Are. in c. veniens. circa fi. dr̄ in d. c. ve
niens. ꝙ iudex nō pōt recipere ꝓcuratorē in
cauſa criminali, & ſic ꝑ illam negatiuā poſitā
ante verbū pōt, denegari vr̄ potētia ipſi iudi
ci recipiendi ꝓcuratorem in cauſis crimina-
libus faciunt not. per Bart. in l. cū lex. de fide
iuſ. & in l. ſuus quoq;. de hær. inſt ergo neceſ
ſario dicēdū eſt ꝙ ꝓceſſus ſit nullus. cū ergo
lex non velit poſſe cognoſci de crimine ſiue
de

de cauſa,vbi partes ſunt abſñtes . ergo ſi pro
ceſsũ fuerit a ꝓcuratoribus vſque ad ſniam
ſiue reorũm pleñria,conſtat notorie nõ fuiſ
ſe cognitum de cã: prout nã cauſæ reqrit,&
ſuadet . ergo huiuſcemodi ꝓceſſus vr̃ agita-
372 tus ſine cauſæ cognitione. † ergo ſnia lata
ſuꝑ eo erit ipſe iure nulla . vt lata ſine cauſæ
cognitione.iuxta l.ex ſtipulatione C.de ſen.
& interlo.om.iud.&l.fi.C.cõmi.ꝑ epiſt.&ꝓ
iſta opi.vr̃ caſus in c.ſi qñ.2.q.6. iuncta l. 1.
in prin.de aſſer.toll.dicit.n.lex.in c. ſi qñ. ꝙ
cauſa criminalis,&cã ſtatus ꝓhibet̃ agi ꝑ ꝓ-
curatorem,& ſic parificat iſtas duas cauſas ,
373 †ſed in cauſa ſtatus tex.dicit in prin.l.1.ꝙ
penitus ꝓhibet̃ ꝑ ꝓcuratorẽ comparere ſeu
litigare,ergo vr̃ ꝙ iudicium ſit nullũ in vero
374 que caſu.† nã dictio(penitus)importat a-
ctũ eſſe nullũ ipſo iure,vt l.ſolutũ.§.ſi in ſor
tẽ.in fi.ff.de pig.act.iuncta. l. ſi nõ ſortẽ. in
prin.ꝯd.inde.bñ facit gl.not.in ver.penitus.
in c. Romana.in §.in vniuerſitate.de ſen. ex
375 cõ.lib.6.† Contrariã tñ opi.tenuit gl.Ber.
quã ibi ſequunt̃ Inn.Hoſt.&Io.mo.in d.c.1.
de iud.lib.6.quã opi.ſecutus eſt ẽt Arch. ĩ c.
q gñalr̃.de procura.in 6.& in c.reos.3. q.5.
& Old.in conſ.129.Ang.hic.& Io. delig. &
Card.in d.c.veniens.vbi ẽt Fely.hanc ſniam
amplectitur. & dicit Bart. in l. poſt mortem
§.fi.de adop. ꝙ ſi ea q̃ non pñt fieri ꝑ procu
ratorem,& fiant ſi non opponat̃ valent, alle
gat gl.in §.ſi qs ergo.ver.fit ig:t̃ licentia. in
auc.quibus mo.nat.effi. leg. & illud dictum
Bart.ſequitur Ro.in conſil.251.& iſti patres
rñdent ad iſtum tex.&ad tex.in c.veniens.&
ad alia iura.ſupra adducta ꝙ fruſtra interue
nit ꝓcurator ſi opponat̃ exceptio.iuxta not.
in l.vniuerſa C.de ꝓci.impe.offe.&eodẽ mõ
do põt rñderi ad c. veniens . ponderatum ꝑ
Are. ꝙ iudex non põt recipere ꝓcuratores
parte.ſ.opponente.& eodẽ modo põt rñde-
ri ad l. 1.de aſſer.toll. Sed non eſt recedendũ
376 à cõi opi.† quia licet aliqñ dictio fruſtra ,
non importet nullitatẽ ipſo iure,ſed ope ex
ceptionis.vt eſt tex.vltra alios h:c in l.ſi Ti-
tius.in fi.de fideiuſ.& in l.1.de nõ nu.pec.tñ
iſtud eſt verũ vbi ſubiecta mã hoc patitur.de
proprietate tñ ſermonis dictio fruſtra , im-
portat nullitatẽ ipſo iure.vt Doc. cõiter di-
cũt in d.c.veniẽs.& Iaſ.in d.l.verbis ciuilib.
377 &ſemꝑ ſtat firma illa potiſſima rõ,ꝙ † lex
abhorret,ꝙ iudex cognoſcat crimine publico
ſeu capitali in abñtia accuſatoris,&accuſati

quo caſu ꝯfundunt̃ oẽs diſtõnes Doc.in hac
378 mã.q̃ ſunt tot,quot ſunt capita hidrę.†qua
rum prima fuit Iac.Butr. ꝙ ſi procurator in
teruentiat ex parte accuſatoris , valebit pro-
ceſſus,ex quo non fuit oppoſita exceptio,ſe
cus ſi interuenerat ex parte accuſati:qa non
põt abñs damnari.nõ poterit ẽt procurator
pñs : qa non deliquit : niſi forte dicatur ſm
Iac. Butr. ꝙ ex quo non fuit oppoſita exce-
ptio añ lit.conteſt.ſequitur ꝙ abñs damnari
poterit : qa regula trita eſt , ꝙ dato vno in-
conueniẽti ſequunt̃ plura.l.ratas.C.de reſc.
ven.& iſta prima diſtinctio non eſt æqua:qa
379 ſemper militat rõ . † ꝙ lex vult examinari
cã capitalis in pñtia accuſatoris, & accuſati.
380 Secunda † fuit diſtinctio Bart. q̃ eius opi.
reuocauit:q̃ non differt ab opi.Iac.de Bel.ꝙ
ex parte accuſatoris valet proceſſus : rõ qa
pars , & iudex põt remittere accuſatori pœ-
nam calumniæ:&ſolum ꝑꝑ pęnã calũniæ in
troductũ eſt ꝙ nõ poſſit ꝓcurator interueni
re.ſed ipſe principalis admitti debeat:ſi vero
ex parte rei,tũc põt interuenire.niſi poſt cau
381 ſæ ꝯcluſionẽ.†&ꝓfecto Bar.recte mutauit
opi.quia vr̃ ſm Imol. inepte intellexiſſe tex.
in l.quis.C.de adul. qui loquit̃ qñ interue-
nit ꝓcurator ex parte accuſatoris nõ aũt ex
382 parte accuſati.Secundo†male dicit.Bar.dũ
vult ꝙ iudex , & pars poſſint remittere pœ-
nã calũniæ. qa hæc remiſſio eſſet ꝯtra publi
383 cã vtilitatẽ,† q̃ ſuadet calũniã,& maleficia
puniri.l.ita vulneratus.ad l.aql. & facit opti
me id qđ legit̃,&not.ĩ l.diuus.ſupra ad Syll.
& in l.iuriſgentiũ.§.ſi paciſcar.ff.de pac.&l.
384 ius publicũ,& ꝓ hoc ẽt facit: † qa licet ni
hil fuerit dictũ in primo iudicio de calũnia,
tñ poſtea de illa põt q̃ri ꝑ viã accuſationis ,
vel inqſitionis ẽt ex interuallo.vt plene not.
in l.1.§.1.ad Turp.&in l.1.&in l.q̃ non ꝓ-
baſſe.C.de calũ.&in l.athletas.§.calũniator
385 ſupra de infam.Et † ꝓ iſta opi. vltra alios
facit tex.in l.fallaciter .C.de calũ. vbi fallaci
ter,&ꝑ calũniã accuſantibus:non ꝓdeſt nec
publica abolitio nec priu.imò nec ſpãlis in-
386 dulgẽtia pricipis:†ſi ergo nõ ꝓdeſt nec ſpã
lis indulgẽtia principis . neſcio quo poterit
pars,&iudex remittere calũniã accuſatori.fa
cit tex.in l.abolitio. C.de abol.& in l. fallaci
387 ter.eo.tit.Suadet̃ hæc opi.ꝯtra Bart.† qa li
cet in crimine priuato poſſit qs remittere in
iuriã quo ad actionẽ ciuilẽ: non tñ põt paci
ſci de nõ accuſando criminaliter.vt Bar.dicit

in l.inter oēs.§.recte.de fur.faciunt nos. per Fel.in c.1.col.vlt.extra de preſump.& p Iaſ. in l.fi.in 4.not.C.de furt.& tradit idē Bar.in l.1.§.vſque adeo. per illum tex.ff.de iniu.& ſentit Are.licet prædicta non adducat in d.c.
388 veniens.col.antepen. Tertia † fuit deciſio Dñoꝶ de Rota deciſ. [illegible] quā refert hic Im. & Alex.poſt eum in d.l.ita demū. qui dñt q̄ vbi non opponitur exceptio ↄtra procuratorem,q̄ tenet proceſſus,vbi abſolutoria venit ferēda in fauorē abſentis, q abſēs fauori ſuo renūciare pōt. Sed iſta diſtō cum qua ſimplr̄ tranſit Io. de Imol.ↄfunditur ex ſupradictis,
389 † q̄ calūnia, q̄ tendit ad vindictā publicā remitti non pōt.facit tex.in l.q cetu.§.vacantem.ad.l.Iul. de ui pub. Itē militat illa ratio. q̄ crimen publ cū, ſeu capitale debet diſcuti in pñtia accuſatoris,& accuſati,alis non pōt valere ſnīa, q a vr̄ lata ſiue cauſe cognitione.
390 † vt in ſimili dicit Bart. in extr. ad repr. in ver.ſummarie. vbi ſi iudex in iudicio plenario dicat ſe ſummarie cognouiſſe de cauſa, & ferat ſniam,talis ſnia uti lata ſine cauſe co
391 gnitione eſt nulla. Quarta † fuit diſtō do. Ant.de But.in d.c.ven.qui ↄſiderat duos caſus. Primus caſus eſt,vbi ſnia nō poteſt ferri contra abſētem, prout non pōt rīr in cauſis capitalibus.& illo caſu vult do.Ant. q̄ ſi admittatur procurator q̄ proceſſus ſit nullus, q a fruſtra interceſſit,ne ſupplet hic defectus ex litis ↄteſtatione,quia nō ceſſāt cauſa ꝓhibitiua ↄſtitutionis procuratoris. facit not. ſm eum.in l.qui ſtipendia.C.de procur.& in cap.in noſtra.& in iſto primo caſu bene dicit do. Ant.in d.c.ven.in antepen.col.Secundus caſus eſt ſm eum,vbi poteſt procedi in abſentem,& tunc vꝫ iudicium, quia tunc non eſt defectus niſi ſolēnitatis.i.cautionis non præ
392 ſtite, † quæ ſolemnitas pōt remitti.l. Pōp. §.rati.de proc. ſed do. Ant. preſupponit ſm Im. hic,q̄ ratio quare ex parte rei nō poſſit interuenire procurator ſit illa q a ꝓcurator non poteſt legitimare perſonam ſuā preſtādo cautionem de iudicato ſoluendo, & tñ iſta non eſt potiſſima, quare ex parte rei nō poſſit interuenire procurator. Sed tuendo opin. do. Ant.tu dic q̄ ex quo abſens poteſt damnari,ceſſat illa principalis ratio prohibitiua ↄſtitutionis procuratoris, q̄ eſt,q̄ in preſentia accuſatoris, & accuſati cauſa agitari, & diſcuti debeat, & ſi dicatur nōne ipſi melius defendent per ſe,q̄ per alium,q a impu-

tet ſibi qui inſtituit procuratorem,& nō venit ad ſe defendendum,& melius eſt q̄ p aliquem defendatur, q̄ per nullum ex quo deliberat abſēs eſſe, & ſic poteſt defendi iſta opi.
393 contra Im.& ſequaces.Quinta fuit † diſtō Io.de Imol.hic,quæ eſt longior.§.Callim.q in effectu conſiderat duos caſus, in quibus tenet,& valet iudicium.primus e ſt qñ procurator ex parte accuſatoris fuit admiſſus, & probauit plene crimen, ſeu delictum contra accuſatum pñtem. Secundus caſus eſt qñ ꝓcurator interuenit ex parte accuſati,& plene probauit innocentiam ipſius rei accuſati cōtra ipſum accuſatorē pñtem, & in hiſce duobus caſibus iudicium non redditur nullum. rō hoꝶ caſuum eſt, q a licet hi ꝓcuratores à principio admitti nō debuiſſent. quia tñ repulſi nō fuere, p eos crimē liquidatum fuit. vr̄ q̄ ſit ferenda ſnīa,nec curandū ſit,q̄ alius diligentius, & curioſius liquidare potuiſſet, qñquidem ſufficienter crimen ſit liquidatū. arg.l. Gallus.§. ſi eius de lib. & poſth. quia
394 † vndecunq; crimina clareſcant, punienda ſunt.c.in eccleſia.24.q.3.& ſuadetur hec oppi no. per Bar. in l.poſth.§. ſi quis ex h.s. de inof.teſt.poſt Inn.in c.in noſtra. de ꝓcur. & in c.cauſam quæ. qui fil.ſint leg.vbi con-
395 cludunt † q̄ vbi ſnīa lata pro vno in cauſa in qua agens non petit ſibi aliquid dari, vel fieri,ſed ſolum aliq̄d fieri à iudice,vel declarari, ꝓdeſt omnibus, & ſic ſi feratur ſnīa ꝓ
396 procuratore † accuſantis ꝓderit accuſatori,& reip.& oībus, eodem modo lata in fauorem ꝓcuratoris accuſati. Sed iſta diſtō nō placet Arec.in d.c.veniens,col. pen. quia licet in primo caſu fuerit plene crimen liquidatum,vt ↄdemnatoria ſequi poſſit,& in ſecundo caſu ē r conſtet de innocentia rei. vt abſolui poſſit,tñ non vr̄ in primo caſu,vbi procurator fuit admiſſus ex parte accuſatoris cōtra reum pñtem,q̄ poſſit plene cōſtare de innocentia,ſeu nocentia ipſius rei, qñquidē ſi accuſatus ipſe pñs fuiſſet, ex eius ſermone, & ex ↄſtātia, & trepidatione, facile potuiſſet
397 deprehendi de innocentia ipſius rei,†& cōfutari calūnia, & fallacia ipſius accuſatoris. eodē modo ex parte rei. Si reus fuiſſet pñs, ex ↄſtantia,& trepidatione potuiſſet crimen detegi,qd' ab eius abſētiam occultatū,& celatū fuit,& hoc ſaltē ꝓcederet quo ad ſumendū aliqd' indiciū, ob q̄d' potuiſſet torqueri, & veritas erui. ergo ſtat ſemp firma illa potiſſima,

tiſſima,& ſingularis ratio,q lex abhorret,q in abñtia accuſatoris,vel accuſati crimina di ſcutiant.Sed tuẽdo opi.Imo.põt dici,q prin cipalis rõ quare in criminalib. nõ poſſit interuenire,pcurator,vr̃ illa potiſſimũ,ne iudiciũ eluſorium reddat. quæ rõ in hiſce duob9 caſibus p Imol.traditis ceſſare vr̃.ceſſat.n.in primo caſu. qñ pcurator accuſatoris plene pbauit crimẽ ↄtra reum pñtem ↄtra quem ſñiam executioni mãdari poterit, & ẽt ceſſa re vr̃ in ſecũdo caſu,qñ ex parte pcuratoris accuſati.qa ex quo pbatũ eſt de innocentia ipſius accuſanti, poterit accuſans, q. eſt pñs
398 ↄdẽnari de calũnia,† quam calũniam vr̃ cõ miſiſſe eo ipſo,q nõ pbauit l.1. C.de cal.&
399 pfecto pro opin.Imol.† vr̃ eſſe caſus,vt ip ſemet dicit in l.quãuis. C. de adult.quẽ ſtrictius induco.nã in princ.dr̃,q oportet in cri mine adulterij pñtiam accuſatoris pcedere, tñ qa conſtabat Materiam vxorem viatoris adulterium cũ Iuliano cõmiſiſſe.mãdat Imperator Diocletianus ipſam ↄdẽnari,ex quo cõſtabat de delicto,non obſtãte exceptione, q citaret viator eius maritus. rõ eſt quia cõ ſtabat de delicto,& ſic delictũ erat liqdatum cõtra ipſam Materiam vxorẽ, & ſi dicat aduerte qa tex. dicit nõ putamus viatorẽ deputatũ ad excubias limitis reuocãdum.&ſic vr̃, q ibi potuerit ↄdẽnari Materia vxor viatoris.qa ipſe viator erat abſens cauſa reip. ſed. iſta nõ eſt potiſſima ratio illius l.quãuis.Sed qa erat liqdatum negociũ ex parte pcuratoris. Item ↄſtabat de ↄfeſſione habita à Materia p tormenta,& erat ↄcluſum in cauſa. &. iſtis tribus ↄcurrentibus valuit ſñia lata contra dictam adulteram.mihi tñ magis placet opi.Are.q non poſſit dici liqdatũ crimẽ. &
400 q requirat pſentia vtriuſque.†& ideo non vr̃ recedendum à cõi ſñia, quòd iudicium ſit ipſo iure nullum. Poſſet tñ ſaluari opi. Imo.in duobus caſibus.Primo in caſu. d. l. q̃uis.C.de adult.Item qñ de crimine ↄſtaret p ſpontaneã ↄfeſſionẽ rei ante quã nulla p
401 ceſſiſſent tormẽta,vel metus torture.qa ſi il lo caſu ẽt ſi totum iudicium eſſet nullum.tñ poſſem ferri ſñia tanq̃ ſup notorio. vt not. Innoc.in cap. qualiter,& qñ. de accuſat. & Bart.in l.ſi confeſſus. ff. de cuſt. reo. & pro hac limitatione vr̃ eſſe caſus in l. ait prætor §.pmittit.de min.quẽ tex.ſm Aret.in d.c.veniens.dicit ſingularẽ Bal.in l.2.in fi. C.de re
402 iud. † nã ↄfeſſus non põt opponere de ineptitudine libelli,nec de alio iuris ordine nõ ſeruato,& vr̃ caſus in c.piſanis. de reſt. ſpo.
403 ſed aduerte,† qa ↄtra Are. vr̃ caſus in d. l. quamuis. vbi ẽt ↄfeſſus per tormẽta non poteſt opponere q nõ potuit interuenire pcuratorẽ.ſed ibi vt ſupra dixi.ↄcurrebãt plura.

Paduæ.M.D.xxxiiij.Die viij. Iulij.

TRACTATVS

De Poteſtate procuratoris,& defenſoris in cauſis criminalibus, Secunda pars, & interpretatio in §. publice.l. ſeruum quoque.ff.de procur. Auctore Io.Antonio Rub.Alexãdrino.

SVMMARIVM.

1 *Perſonaliter comparere quis non cogitur in cauſis pecuniarijs,niſi ſubſiſtente iuſta cauſa.*
2 *Procurator conſtitui non poteſt in cauſis capitalibus,& num 48.& an id ſit perpetuum.nu.50.*
3 *Abſens damnari non poteſt in cauſa capitali, etiam poſt litem conteſtatam.*
4 *Actio ciuilis, quàm criminalis intendi poteſt pro quolibet crimine capitali tam publico, quàm priuato.*
5 *Pœna talionis ita militat in crimine priuato ſicut in publico.*
6 *Cauſa cenſetur criminalis,vbi pro crimine pœna venit applicanda fiſco.*
7 *Intellectus ad hunc §.publice.& num.12.cum ſeq.vſque ad num.23.*
8 *Ratio dubitandi quare quis admitti non videbatur ad allegandum cauſas abſentia ſine mandato.*
9 *Cautio iudicatum ſolui ab eo præſtanda eſt, qui alium vult defendere,etiã ſi locupletiſſimus ſit.*
10 *Defenſor qui non ſatiſdat,condẽnari non poteſt.*
11 *Ratio decidendi,cur quis admittatur ad allegandum cauſas abſentia ſine mandato.*
18 *Iudex debet ex officio ſuo inquirere veritatem, etiam in cauſis in quibus lite non conteſtata proceditur ad diffinitiuam.*
19 *Intellectus ad l.reos,C.de accuſationi.*
20 *Procurator an poſſit interuenire,vt tantum proſit non etiam noceat.*
21 *Excuſator an,& quatenus admittatur pro alio citra mandatum.*
23 *Reus abſens ex iuſta cauſa, poteſt à quibuſcun-*

que defendi plenarie, & quis effectus ex tali defenſione reſultet num.24

25 *Condemnari nemo poteſt, niſi termino prius ei dato ad ſe defendendum.*

26 *Terminus ad opponendum datur etiam ſponte confeſſus. Quod non procedit in crimine notorio. num.27*

28 *Cogi quis non poteſt ad renunciandum defenſionibus, etiam lapſo termino defenſionis.*

29 *Termino renunciare poteſt, ſed non defenſioni.*

30 *Verſ. nam & in capitalib. concordat cum auct. multo magis. C. de ſacroſanct. eccl.*

31 *Ad allegandum cauſas abſentiæ facti, libere cuilibet patet acceſſus, ſine ſatiſdatione.*

32 *Cauſa abſentiæ iuris an à quolibet allegari poſſint. num.34.*

33 *Defenſor regulariter nõ admittitur ſine mãdato, & vbi admittitur tenetur cauere de rato. n.45.*

35 *Procurator pro abſente interuenire poteſt, vbi abſens damnari poteſt. Et an id obtineat in cauſis capitalibus indiſtincte. num 36 37. 39. 41.*

38 *Intellectus ad l.pen. § ad crimen. ff. de pub. iud.*

40 *Sententia in cauſa appellationis poteſt ferri aduerſus reum criminis abſentem.*

42 *Iudex an poſſit repulſo procuratore dicere, quòd vult quòd principale perſonaliter cõpareat n.43*

44 *Publice intereſt aliquem defendi, & ibi declaratur quomodo procedat, num.46.*

47 *Intereſſe reip. in multis caſibus ſecundario conſiderari, in quibus principaliter conſideratur intereſſe priuatorum.*

49 *Inſcriptio ad pœnam talionis in quibus criminibus locum habeat.*

51 *Crimina publica habent quiddam ſpeciale, quod non habent crimina priuata, & ibi habes exẽpla aliquot in eam rem.*

52 *Mulier de crimine publico accuſare non poteſt.*

53 *Dãnatus de crimine publico non poteſt accuſare.*

54 *Procurator quare non poſſit conſtitui ex parte accuſatoris.*

55 *Dominus an poſſit tanquam procurator defendere ſeruum accuſatum.*

56 *Seruus accuſatus qui à domino non defenditur, an poſſit per alium defendi. num.57*

58 *Procurator interuenire poteſt in cauſa criminis pro quo venit imponenda pœna relegationis, vel remotionis ab ordine.*

59 *Intellectus ad l.1. ff. an per alium cauſ. appell.*

60 *Vſque dictio, an excludat, vel includat.*

61 *Intellectus ad l.fi. ff. de iniur. & l. fi. eod. tit.*

62 *Procurator interuenire non poteſt in cauſa iniuriarum, & quæ ſit huius ratio.*

QVantæ ſit vtilitatis, & ſubtilitatis hu
iuſcemodi. §. elicitur ex dictis Pauli
de Caſt. hic in 2. col. & Bal. in fi. ſui
cõmenti. Et aliorum quos citaui in l.pen. §. ad
crimen. ff. de pub. iud. & pro ipſius clariori in-
1 tellectu eſt præmittendum: † quod principium
huiuſce. §. loquitur de cauſis pecuniarijs, in
quibus quis non cogitur perſonaliter cõpare-
re, niſi ſubſiſtente cauſa l.fi. C. de proc. & c.1.
de iud. lib. 6. in quibus cauſis regulariter procurator
admitti poteſt. l.2. §. vſus. ſupra eod. in hiſce
tñ cauſis aliqñ quis cogitur per procuratorẽ
comparere. l.pen. & auct. omnino. C. eo. tit.
2 † Verſiculus vero nam & in capitalibus loq-
tur in cauſis capitalibus de quibus in l. 2. &
in l.capit. ff. de pœn. & in l.edicto. §. rei cap.
ff. de bon. poſſ. quarum capitalium quædã pro
ueniunt ex iudicio publico, quædam ex iudi-
cio priuato, & in hiſce cauſis capitalibus pro-
curator conſtitui non poteſt, ſiue proueniãt
ex iudicio publico, de quo loquitur tex. in l.
pen. §. ad crimen. ff. de pub. iudic. & tex. vltra
alios in l.de fide. C. ad l.Corn. de fal. & tex.
in l.tunc conuenit. C. de accuſ. & in l.reos.
eo. tit. de cauſa uero capitali proueniente ex
delicto priuato poſſet intelligi tex. in l.1. §. 1.
& 2. rñſo. ff. qñ cau. app. per alium agi po. quod
non diſtinguit inter cauſam capitalem pro-
ueniente ex iudicio publico, vel priuato, &
cõis eſt quod etiam in delictis priuatis, vt intra dicã
procurator conſtitui non poſſit, & eſt notan
3 dum † quod in hiſce cauſis capitalibus, vbi agitur
de pœna capitis abſens damnari non põt, etiam
quod ſit lis conteſtata. l.1. C. & ff. de req. reis. &
l.abſentem. §. 1. vbi Bar. ff. de pœn. ſed vbi quis
non comparet perueniatur ad annotationem
bonorum, cuius formam tradit Bart. in d. l. 1.
de requir. reis. Secundo præmittendum eſt,
4 † quod pro quolibet crimine capitali, tam publi
co, quàm priuato poteſt agi, tam ciuiliter, quàm cri-
minaliter. l.qui noĩe. & l.hodie. ff. ad l. Cor.
5 de falſ. & l.fi. de pri del. & de fur. † & ſicut de
iure in crimine publico requiritur inſcriptio
ad pœnam talionis, ita requiritur in crimi-
ne priuato. l.fi. C. de iniu. & d. l.fi. de prin. del.
& ideo videbimus infra, quod vbi pro crimine,
tam publico, quàm priuato pœna pecuniaria im
ponitur, ſiue pœna ſit applicanda parti, ſiue
6 fiſco, † quo caſu dicitur cauſa criminalis. l.3. vbi
gl. Bar. & ceteri. ff. de ſep. viol. & tradũt Mod.
in rub. C. de iud. Et extra eodem, quod in hiſce
cauſis iudicium per procuratorẽ agitari põt.

Verſi

Verſiculus verò tertius huiuſce.§. intellē in
cauſis non capitalibus,vt in pœna relegatio
nis,& remotionis ab ordine,& de alijs de q.
bus in l.cognit.de uarijs,& extr.cog. & in l.
moris .ff. de pœ.& ideo infra videbimus,an
in iſto tertio gñe includitur pœna corporis
afflictiua , vt qñ plebeus flagellis ceditur,vel
fuſtibus ſubijcitur.iuxta l.cap. in princ. in 2.
reſp.ff.de pœn. Quartum genus cauſarum
addit gl.in l.non ſolum.§.fi.infra eo.Quin-
tum addit Alb.hic col.fin.de quo ſm eum lo
quitur tex.in l.ſed & hę.§.& patronus.ff.eo.
& in l.non ſolum.§.fi.inf. eod. Sed tu dic,ꝙ
iſtud quintum genus ſatis includitur in illo
gñe,quod æſtimationem lædit, de quo loq-
tur tex.in l.pen.de var.& extr. cog. Vltimo
7 præmittendum eſt,ꝙ † tex.noſter plurib.mo
dis legitur, vt hic per Odofr. Alber.& alios
pleroſque antiquos, cõiter tñ recipitur intel
lectus gloſ. ꝙ principium loquatur in cauſis
pecuniarijs.Secundum vero rñſum in capita
libus. Tertium in cauſis non capitalibus in
quibus ſnia contra abſentem ferri poteſt.
Tu conſidera circa principium huiuſce.§. in
8 telligendo eum † ꝙ loquatur in allegãte cau
ſas abſentiæ,quæ nam poterat eſſe rõ dubi-
tandi,ad quod dic , ꝙ uidebatur dicendũ, ꝙ
non dr̃et admitti quis ſine mandato,ex quo
in hiſce cauſis procurator cõſtitui põt, & im
putandũ uidebatur abſenti , qui ꝓcuratorē
non dimiſit.l.abſens.ſupra eo.vel ſaltem ui-
debatur,ꝙ eſſet admittendus mediante cau-
9 tione de iudicato ſoluēdo,† quam ēt locuple
tiſſimus qui defendere vult præſtare tenetur
l.qui proprio.§.qui alium .ff. eo.& l. minor
10 etiam.eod.tit.† attento ēt quia defenſor qui
non ſatisdat condemnari non poteſt.l.lib.in
fin.de neg.geſt. Contrarium tñ hic decidiř,
11 † ꝙ à quocunque abſens defendi põt : nec
mirum,quia iura prędicta loquuntur,vbi qs
vult plene defendere,& ſuſcipere in ſe telam
iudiciariam, ſed tex. noſter loquitur de illis
tantummodo, qui allegant cauſas abſentiæ,
ad quas paſſim etiam inhabiles admittunř,
vt hic dicit gl.magna ad finem. Circa ſcđm
reſponſum faciebat dubium , & uidebatur ,
12 † ꝙ ex quo in hiſce cauſis remouetur ois
procurator,& defenſor, qui plene defendere
vult, debetur etiam remoueri quilibet alius
defenſor, qui cauſam abſentiæ adducere in-
tendit , per regulam quæ habet,ꝙ à quo re-
mouetur genus , remouetur q̄libet eius ſpe-
cies.l.chor.ff.de leg.2.& l.1.ff.de ſuis & leg.
Contrarium hic deciditur,& ratio deciden-
di eſt, quia in allegante cauſas abſentiæ ceſ-
ſant rõnes prohibitiuæ conſtitutionis procu
ratoris,de qbus plene dixi in d.§.ad crimē.
13 † Circa tertium reſponſum faciebat dubiũ,
quia videbatur , ꝙ etiam in hiſce cauſis non
capitalibus,ex quo per eas læditur hominis
æſtimatio, non dr̃et poſſe cõſtitui ꝓcurator.
arg.l.iuſta.ff.de man.vind. & l.Iul. ff. ſi quis
omiſſ.cauſa teſt.& l.ſi illi quidem.ff. qđ me-
tus cau.attento etiam quia tex. in l.1.in 1.&
2.reſp.ff.quando cau.app. per alium agi po.
videtur ſolum velle, ꝙ in cauſa pecuniaria
procurator conſtitui poſſit. vt patet ibi, ſin-
autem pecuniaria ſit.& ibi, ſed ſi ea cauſa ſit
ex qua ſolet ſequi condemnatio vſq; ad rele
gationem,intelligendo ꝙ dictio (vſque) ſtet
incluſiue.ut Bart.dicit inf.col.2.Sed ratio de
cidendi colligitur ex vna rõne , quæ adduci-
tur, ꝙ ideo in cauſis capitalibus procurator
conſtitui non poteſt, quia ſententia poſſet
reddi eluſoria,contra l. ſi prætor.ff.de iudic.
14 † Sed ille intellectus cõis non videtur tutus
per locum à ſufficienti partium numeratio-
ne.nam intelligendo hunc tex.in princ.in al
legante cauſas abſentiæ,& eodem modo ver
ſiculum (nam & in capitalibus) non video ,
qũo poſſit intelligi tex.in 2.reſponſ.in alle-
gante cauſas cauſæ, quia illa dictio (itaque)
15 eſt continuatiua præcedentium : † & ideo
huic text. accõmodať ſcđs intellš per Marc.
Syll.Iac.de Rau.& Pet.de Bellap. quos citat
hic Bart. & hunc intellm̃ ſequuntur Cyn.&
Alb.in l.reos.C. de acc.ſed ille itellectus nõ
recipiř cõiter ex duplici capite : & primo ſm
Bart.qa uerba tex. huic intellectui refragari
vñr,qñq dē allegare cãs innocētiæ ſit plena-
rie defendere.l.is q re᷒.ff.de pub.iud.Sed tuē
do hũc intellm̃ dici p̃t,ꝙ ſatis dr̃ excuſare in
nocētiã ille,q excuſat abñtē à ꝯtumacia,qñ-
q dē ꝯtumax habeať ꝓ nocēte,ſeu delinquē-
te. iuxta.l.omne delictum,in prin.de re mil.
Secundo obijciř huic intellectui,qa ſi iſte vl-
timus verſiculus intelligeret de allegãte cau
ſas abñtię,decideretř hic caſus minus dubius.
Si.n.quis admittitur in cauſis capitalibus ad
allegandũ cãs abſentiæ, longe magis,& mi-
nus dubie debet admitti in cauſis nõ capita
libus,in qbus abſens ꝯdēnari põt.Sed tuēdo
hunc intellectum rñderi põt , ꝙ videbatur
dicendum, ꝙ ex quo in hiſce cauſis nõ capi-

talibus ꝓcurator cõſtitui põt · q̄ nõ deberet
admitti quis ad allegandũ cauſas abſentiæ.
16 † Tertius daṙ intellectus p̄ Dyn.ꝙ iſte text.
intelligaṙ gñalṙ in qbuſcunq; cauſis tam ca
pitalibus quã nõ capitalibus in qb. abſens
condẽnari põt:ideo ſm eũ in terminis.l. le-
ge Corn.§.conſt.& l.ne diu.C.de pœn.&ex
trauag.ad repri.vbi abſens condemnari põt:
admitti põt ꝓcurator:q põt ꝓdeſſe,& noce
re dño: & cum iſto intellectu tranſeunt non
nulli antiqui quos citat Imo.in l. pen. §. ad
crimen.col.vlt.de pub.iud.&Mod.Señ q trã
ſcribunt dicta Imo.in c.veniẽs.in 28.col.de
acc.ſed Bart. non recipit hunc ſenſum : vt p̄
eum in d.§.ad crimen.in 2.col.& in d.extra
uag.ad repr.in verbo legitime:cuius tñ fun-
damentis tñdes Imo.in d.§.ad crimẽ. ſed di
17 cam inſra in vlt.not. † Quartus intellectus
accommodaṙ p̄ Bat.hic ꝙ iſte text.nõ loqua
tur in ꝓcuratore,ſed in defenſore ſine man
dato,& in oĩ gñe cauſarum de mundo, vt pa
tet ibi,à quibuſcunque defendi,q.d.non cu-
ro cũ mandato vel ſine,& vt patet ibi,quem
uis verba ꝓ eo faciente,q.d.non curo an ha
beat mandatum,vel ſit ſine mandato:&an ſit
maſculus vel fœmina : qa admittitur vt excu
ſator innocentiæ·q põt ꝓdeſſe ipſi accuſato
18 vel inquiſito,& non nocere:† & ꝓ iſto intel
lectu. facit ſm Bat.quia ſi iudex in cauſis, in
qb. ꝓceditur,ad diffin.tiuam ẽt lite non con
teſt.teneṙ ipſe ex ſuo officio inquirere verita
tẽ.auc.q ſemel,ibi,ꝑquiſita veritate,C.qũo,
& qñ iud.& idem eſt in cauſa appellationis,
in qua nõ requ.riṙ litis conteſtatio.l.amplio
19 rem.C.de app.idẽ in caſu iſto.† Et ꝓ iſto in
tellectu pondero iſtũ tex.in verbo, æquũ, &
ordinariũ eſt.quaſi velit dicere,ꝙ licet ꝓcu-
rator in cauſis capitalib.nõ poſſit ꝯſtitui: tñ
æquũ,&ordinariũ eſt admittere quẽpiã excu
ſantẽ abſentẽ,q cõdẽnari põt· & hoc eſt qḋ
voluit dicere tex.in l.reos.C.de acc.dũ dicit·
leges publicoꝶ iudicioꝶ nõ ſolũ p̄ defenſo
rẽ,ſed ẽt p̄ ꝓcuratorẽ defendi ꝑmittunt , vt
tñ defendat,nõ aũt vt noceat, attento maxi
me qa ẽt in criminalibus,vbi qs eſt p̄ſens,ac
cõfeſſus,& cõdẽnatus,teneṙ iudex ex offõ in
quirere veritatẽ l.1.§.ſi qs vltro.ff.de qõ.Er
go lõge magis hoc dicendũ vṙ in abſente.l.ſi
nõ defendanṙ.ff.de pœn.&facit pulcher tex.
vbi vṙ eſſe caſus vltra alios in l.fi.ff.ad l. Iul.
de ann. vbi licet mulier nõ admittaṙ ad accu
ſandũ l.Iul.de ann.admittiṫ tñ ad inſtruendũ·
ꝑfectum annonę.facit tex.in l.amplius puto
ibi,adire p̄torem,& iudicare rẽ prout ſe ha-
bet.ff.de fideicom.lib. & hunc intellectũ ſibi
aſcribit Saly.in l.reos.in 11.col.C.de acc.&
cũ iſto intellectu hic tranſit Paul. de Caſt. q
dicit,ꝙ iſte talis ſolũ admittiṫ ad excuſandũ:
nec ſubijcit de ſniæ: & cũ iſto intellectu tran
ſit ẽt do.Ant.Roſ.in conſ.49.col.2.inter cõ
ſil.Cæp.ſed huic intellectui cõtradicit Ang.
hic.quia Bart.vṙ ſentire,ꝙ nõ poſſit admitti
qs vt ꝓcurator, & tñ in contrarium ob. iſte
text.ibi,quemuis,& ibi,à quibuſcunq; defen
di.q vṙ innuere , ꝙ ẽt qs vt ꝓcurator poſſit
admitti,ſed rñderi põt,ꝙ Bar. ẽt fateṙ,ꝓcu-
ratorem debere admitti ad informãdum ip-
ſum iudicem de innocẽtia accuſati, vel inqſi
ti.Sed replicari põt, ꝙ tunc non põt dici , ꝙ
admittat vt procurator,ex quo in ſe non ſu-
ſcipit telã iudiciariam,arg.c.ſuper.de re iud.
& l.ſi ſuſpecta.ff.de inoſ.teſta. Secundo mo-
20 uetur Ang.† nam ꝓcurator nõ põt interue
nire,vt tñ ꝓdeſſe valeat,vt Imo. tradit in c.
conſtitutus,extra eo.tit. ſed ad hoc reſpõdet
Aret.in c.veniens.de acc.ꝙ licet nõ poſſit ta
lis ꝓcurator conſtitui ab hoie, tñ põt a lege
admitti;vt poſſit ꝓdeſſe,& non nocere,vt in
ſili de tutore tradit Bart.in l.tutor qui reper
torium,ad fin.ff de admini.tuto.facit l.2.C.
21 de acc.Tu † conſidera aut pars aduerſa non
contradicit huic excuſatori. & iſto caſu ꝓce
dat opi.Bart.aut vero contradicit,& tunc vṙ
ꝙ teneaṙ cauere.iuxta l.q proprio.§.q aliũ.
& l.minor.ff.eo.tit.&facit text.in l.2.§.pen.
ff.ex qb.cau.in poſſ.ea.vbi non debet admit
ti ꝓcurator,p̄ quẽ cõditio aduerſarij efficiaṙ
deterior:& hoc vltra alios.Eſt veꝶ,ꝙ intelle
ctui Bat.multũ refragaṙ iſte tex.dũ dicit,quẽ
libet admitti:& ſic ẽt ꝓcuratorẽ facit r'ſa.l.ſi
is q ducenta.§.virũ.ff.de reb.dub.& ſic vṙ,ꝙ
ſi habeat mãdatũ,ꝙ debeat admitti tanq̃ de
ſenſor:attẽto maxime,qa nõ vṙ,ꝙ poſſit no
cere dño. ſm Imo. niſi habeat ſpecialiſſimũ
mãdatũ:ſed dic,ꝙ nõ eſt incõueniens reſtrin
gere iſtã dictionẽ (quẽuis) vt nõ cõprehen
dat ꝓcuratorẽ:cuius factũ r'r ꝑiudicat dño:
&ſi dicaṙ,cõtra Bart.eſt caſus in extrauag.ad
repr.ibi,perſonalṙ vel legitime non cõparue
rit : & nõ dixit perſonalṙ tñ. Nam ad hunc
text.rñdet Bart.ꝙ dum dicit (legitime) refer
tur ad vniuerſitatẽ,q̃ in cauſa criminali p̄ ꝓ
curatorẽ cõparere põt:ſed facile fuiſſet impe
ratori hoc,qḋ Bart.ſentit exprimere,ſed re-
plicari

plicari pōt,ꝙ non eſt incōueniens:ꝙ ex quo illud verbum (perſonalr̄)nō pōt referri niſi ad ſingulares pſonas:ꝙ illud verbū (legitime) referaṫ ad vniuerſitatē tm̄.attento maxime,qa text.in l.inter accuſatorē. ff.de publ. iud.vr̄ innuere,ꝙ ſit ſuſcepta cognitio,ꝙ abſens poſſit condēnari:ſiue ſit reus,ſiue actor: & tn̄ vult,ꝙ ſola defenſio deł:& idē ꝓbaṫ in §.ad crimen.ad fi.ibi,& ſic iuſtā rōnem ha-
22 beant,ſniam differant:&ideo credo:ꝓ poſſit ēt accommodari nouus intellectus ad hunc tex.&conſiderandū eſt:ꝙ licet in cauſis capitalibus abſens pęna capitis damnari nō poſſit.vt dicit text.in l.abſentē,in pri.de pœnis. & in ver.veꝝ ſi qd grauius irrogādū fuiſſet, tn̄ abſens q citationi . & edictis pſidum nō obtēperat,condēnari oportet:dicit tex.in d. l.abſentē.nec iſta ſunt contraria · qa ſolū cōdemnaṫ ad pœnā, q̄ æſtimationē lædit . dico ergo,ꝙ vbi abſens pōt condēnari ſiue cauſa ſit capitalis,ſiue nō capitalis,ſiue ciuilis, dūmodo nō agaṫ de pœna capitis. pōt interuenire q s,& tanq̄ procurator, & tanq̄ inſtructor . & iſte intellectus differt ab intellectu Dyni q voluit,ꝙ ēt vbi abſens pōt condēnari pœna capitis,ꝙ poſſit interuenire ꝓcurator:&in hiſce terminis poſſet intelligi tex.in l.reos.C.de acc.Alius pōt accōmodari intellectus:& cōſiderandū eſt:ꝙ ꝑ locū à ciuilib. ad criminalia arguiṫ vt ꝓbatur in d.l. abſentē.ibi,ſm morem priuatoꝝ iudicioꝝ: ſed in cauſis ciuilibus pōt reus aſſumere in ſe onus ꝓbandi : vt demonſtret actorē experiri ſine actione.l.ſi pupilli.§.Iul.de nego.geſt.dico : ergo ꝙ qlibet debet admitti ad excuſandam innocentiā rei , ꝙ accuſator vel inqſitor nō habet ius accuſandi vel inqrendi:nec iſto caſu vr̄ ꝙ iudex poſſit dicere ꝙ velit habere pſentiā accuſati vel inqſiti, vt videat qua fronte,& quo animo loquaṫ,attento ꝙ ꝓceditur ſolū ad excluſionem ꝓceſſus:&quaſi ꝑ viam extraordinariā,& hoc eſt.ꝙ vult dicere text. in c.veniens.de acc.vbi vult: ꝙ admittaṫ ꝓcurator ad excludendū accuſatorem:q confeſſus fuerat ſe ꝑ calūniam accuſaſſe : magis
23 tn̄ placet pcedens intellectus.Daṫ † alius intellectus ad hunc tex.ꝑ Ang.hic in quadam ſua repetitione.quē referunt qdā Moder.in c.veniēs.de acc.&vult,ꝙ vbi reus eſt abſens. ex iuſta cauſa:ꝙ tunc pōt interuenire ꝓcurator ad plenā defenſionē : qa publice vtile eſt abſētem à qbuſcunq; defendi:ita loqtur tex. hic:ſed vbi q s eſt abſens ex iniuſta cauſa,&latitat:tunc non pōt interuenire ꝓcurator:ita loqtur tex. in §.ad crimen.in primo vero ca
24 ſu loqtur ēt tex.in l.reos.C.de acc.† Et ſi dicatur,ꝙ licet ſit abſens ex iuſta cauſa:ex quo nō pōt condēnari , vr̄ ꝙ non poſſit admitti procurator:ex quo ex tali interuentu nullus pōt ſeq effectus:replicari pōt. q euitabit annotationē bonoꝝ:ſed tu dic,ꝙ ille intellꝰ cōfundiṫ ꝑ text.in §.ad crimen.in fin.q vult,ꝙ poſſit ſubeſſe iuſta cā.q̄ habeat euitare annotationē bonoꝝ:& tn̄ gnalr̄ dicit,ꝙ in crimine publico pſequendo nō interuenit ꝓcurator.Notaṫ primo ex hoc text.ibi,publice vti
25 le eſt abſentes à quibuſcunq; defendi:† ꝙ ex quo intereſt reipublicę vt abſentes defendantur,nemo pōt condēnari.ſm Ang.niſi ſibi detur terminus ad defenſam.l.3.&l. deſertorē § ſi ad diē.ff.de re mil.& eſt tex.cū gl.in l.1. ff.de fur.balne.& tradunt Bart. & Imo. in l.
26 cuſt.§.1.de pub.iud.† & dicit Salyc.in l.2.de cuſt.reo.ꝙ practica totius mūdi eſt. vt ſpōte confeſſus mittaṫ ad carceres: & aſſignet ſibi terminus ad allegādū qdqd velit,ne cōdēnetur: & ſi nullā faciat defenſionē inter termi-
27 nū,vr̄ pſeuerare in illa cōfeſſione.Dixit ſtn̄ ſinglr̄ Bal.in l.ā ꝓcedēte.C.de dila. ꝙ vbi delictū eſt notoriū: ꝙ iudex pōt denegare talē dilationē ac interloq talē dilationē nō eſſe dandā:& cū condēnare,& mittere ad furcas.
28 Et ſm Ang. hic † male faciunt aſſeſſores, q faciūt inqſitum vel accuſatū cōfiteri delictū, deinde pfigunt terminū octo dierū ad faciēdū ſuas defenſiones,deinde faciunt eos renūciare hiſce defenſionibus:qa nō poſſunt. iuxta gl.in l.pactū inter heredē.ff.de pac.vbi plene Mod.facit l.nō tm̄.de app.vbi Bart. Ang. tn̄ de Aret.in tract. ſuo malefic. in verbo q iudex ſtatuit terminū ad eoꝝ defenſionem , poſt Ang.in l.cuſtodias.ff.de publ.iud.diſtinguit,ꝙ aut cōſtat reū nullā habere defenſionē:vt qa ſorte eſt inſignis latro : & tunc pōt renunciare,ex quo ius defendēdi nō habet : & nihil aliud fit:niſi ꝙ citius moritur aut vero cōſtat ipſum habere defenſionē.& tūc nō tenet renūciatio,&in hiſce terminis pōt itelligi text.in l.add.C.de app.& in l.nō tm̄.eo. tit.ibi.n. ꝯſtat eū hr̄e defenſiones,ex quo ducebaṫ ad patibulū infra tpa data ad appellandū.in dubio tn̄ ꝯcludūt oēs,ꝙ q s poſſit renūciare ſuis defenſionib.ꝑ gl.in l.1.de furi. balne.q̄ hoc mihi non ꝓbat:& vr̄ magna reſtri

ctio

ctio ad gl.in l.pactum inter hæredem, q̄ in-
diſtincte dicit, ꝙ quis nō pōt reniciare ſuis
29 defenſionibus : † mihi placet id , quod dicit
ſinglr̄ Inn.in c.qm̄ abbas.de off.deleg. ꝙ qs
poſſit renunciare termino non aũt defenſio
30 ni . † Notatur ſecundo: ibi,nam & in capi-
talibus : hic eſſe tex. pro illa regula , ꝙ ſi de
quo minus vr̄ ineſſe,&ineſt:ergo de quo ma
gis:nā ſi in capitalib. cauſis defenſio datur ,
lōge magis debet dari in cauſis pecuniarijs .
facit auc.multo magis. C. de ſacro ſan.eccl.
Notantur tertio ex hoc tex. ibi,defenſio dat̄
31 † ꝙ ad allegandum cauſas abñtię facti,vtpu
ta ꝙ accuſatus,vel inqſitus eſt detētus in vin
culis,admittit̄ non ſolū procurator, ſed etiā
defenſor quilibet,tam maſculus,q̄ fœmina ,
ēt ſine aliqua ſatiſdatione, vt patet ibi à qui-
buſcūq; defendi.Sed opponitur ſm Alb.hic,
& vr̄,ꝙ illa dictio(à qbuſcūq;)debeat reſtrin
gi ad ꝑſonas habiles.l.1.de ſacroſan. eccl. &
l.vt gradatim.§.j.de mun.&hon.ſed ipſe rñ-
det ꝙ ad allegandū cām abñtiæ, & ad infor-
mandū ipm̄ iudicē de impedimento facti qli
32 bet indiſtincte ad l.mittit.†Sed difficultas ꝯſi
ſtit.ſm Ang. poſt Inn. relatū ꝑ Bart.in §.ad
crimē. an admittat̄ qlibet ad allegandū cau-
ſas abñtię iuris,vtputa ꝙ accuſatus,vel inq-
ſitus non pōt venire , qa locus nō eſt tutus,
& diſtinguendū eſt.ſm Ang.aut.n.cauſæ iu-
ris,q̄ allegant̄, apparēt ex actis,& ſine dubio
cū ſint notoriæ,adduci pñt:qa iudex ex offō
ad hoc aſtringit ēt parte non petēte.vt gl. di
cit in l.vbi pactū.de tranſact. Si uero cauſæ
abñtiæ iuris nō ſint notoriæ : non admittit̄
excuſator ſine mādato,vt ſi vellet dicere : (vt
dixi) ꝙ locus non eſſet tutus accuſato, vel ꝙ
iudex non eſſet cōpetens ipſius accuſati, vel.
ꝙ eſſet excōicatus,& tō hꝰ ꝯclonis eſt,ſm An
gel.quia veroſilr̄ pōt quis ignorare,an accu-
ſatus , vel inqſitus velit vti hiſce exceptiōib.
Itē ut Bar.dicit in §.ad crimē.eſſet poſſibile,
ꝙ īpeditus impedimēto loci nō tuti,nō obſt.
hoc impedimēto cōpareret, & ideo vr̄, ꝙ ad
has allegationes nō debeat qſpiā admitti ſi-
ne mandato.ſed ſm Imo.poſt Bal. in d.§.ad
crimē.iſta opin.Ang.hic nō eſt tuta. Primo,
qa non eſt veroſimile, ꝙ abñs velit ſe expo-
nere periculo,licet poſſit,qa exponēs ſe peri
culo ēt inuitus defendi pōt.l. non tm̄ de ap.
& ideo vbi aliqs allegat iſtā exceptionē loci
nō tuti,vel incōpetentiæ iudicis, nō vr̄,ꝙ il-
lā alleget ꝯtra voluntatē abñtis,qa vbi abñs
non comparet, præſumptio eſt, ꝙ uelit illas
exceptiones adduci poſſe,ne incidat in deli-
ctū ꝯtumaciæ.ergo ſatis ꝓſumendū eſt, ꝙ nō
admittat̄ ꝯtra uoluntatē citati . arg.l.lib.§.fi.
de neg.geſt.& ideo idē Ang.in quadā ſua diſ
puta.q incipit Boñ. quidā,tenet,ꝙ imo qli-
bet excuſator admittat̄ ēt ad allegandū cās
iuris,q̄ nō præiudicant ipſi accuſato,vel inq
ſito,qa eas adducēdo gerit negociū dñi utili
ter.iuxta l.q vtilr̄. de neg.geſt. quo caſu, aut
dñs geſta ꝑ hūc excuſatorē ratificabit:& tūc
ꝯſtabit de voluntate dñi,aut vero non habe-
bit ratum, & ſic poterit qñcunq; renunciarę
huic exceptioni declinatorię oppoſitæ ꝑ ex-
cuſatorem . Sed iſta ꝯſideratio Ang.non vr̄
33 vera,& ꝯſiderandum eſt,ꝙ rlr̄ † defenſor ſine
mandato non admittit̄.d.l.l.b.§.fin.& l. tot.
vbi Bart.ff.eod.tit. & vbi admittitur tenetur
cauere de iudicato ſoluendo, & rō potiſſima
huiuſce ꝯclonis eſt,ne iudiciū reddatur eluſo
rium,qa intereſt eius,ꝯtra quem cauſæ abñ-
tiæ iuris allegantur, ut allegās habeat māda
34 tum,† mihi tñ placet opin.ꝯtra Ang.hic pri
mo per iſtum tex.q vult,ꝙ vbi abñs pōt con
dēnari, poſſit qs innocentiam ſuā excuſare,
ergo longe magis debet quis admitti ad alle
gandum cauſas abñtiæ iuris in cauſis capita
libus , qa niſi reus excuſetur ꝯfiſcabunt̄ oīa
eius bona poſt annum irreuocabilr̄ , ſi ergo
ſuccurrit̄ de æquitate abñti eo caſu, quo pōt
ꝯdemnari, vt eius innocētia poſſit excuſari ,
quo caſu ſæpenumero agit̄ de minori ꝑiudi
cio,q̄ ſit ꝯfiſcatio oīum bonoꝵ longe magis
hic vr̄ ſuccurrendum . & iſta opin. ſm Aret.
probari vr̄ in l.fi.circa med.ff.de req.reis.vbi
tex. dicit, ꝙ ſi reus nō comparet infra annū
poſt citationē,vel non habeat,q cū defendat
in cauſa capitali , poſt annū ꝯfiſcantur eius
bona.Et ſi qſpiā diceret,aduerte,qa ille tex.
debet ſuppleri,ꝙ veniat cū mādato,replicari
pōt,ꝙ ſi hr̄et mandatum,non vocaret ſimplr̄
defenſor,cum ergo ille text. non poſſit intel
ligi de allegante cauſas cauſæ,ſeu innocētię:
debet intelligi de quibuſcunq; cauſis tā iuris
q̄ facti,& ita ēt intelligendus vr̄ tex.in §. ad
crimen. in fi.& tex.noſter hic. Notat̄ quar-
35 to ex iſto tex. † ꝙ vbi abñs pōt ꝯdemnari :
36 ibi pōt interuenire procurator.† Et ideo ſm
Dy.relatum hic per Bart.& per Alb. col.10.
vbi de iure cōi in cauſa capitali ſententia po
teſt ferri ꝯtra abñtem, ibi poteſt interuenire
ꝓcurator,& ſic in caſu.l.ne diu.C.de pęn.&
extrauag.

extrauag. ad repr. & in caſu.l.lege Corn. §.
ꝯſtitutum.ad l.Corn.in quibus abñs dãnari
põt,poterit interuenire ꝓcurator. Idem eſt,
ſi ex forma ſtatuti, vel ex conſuetudine, ſm
Dyn.quis poſſet abñs cõdemnari: hr̃eturq́.
pro ꝯfeſſo,& ꝯuicto: & hanc opin. amplectit
Imo.in d.§.ad crimen. qui dicit,ꝙ ita cõiter
tenetur,& referunt Mod.in c.ven.col.28. de
37 acc. Sed ꝯtraria opin. † quæ vr̃ crebrior ſm
Iaſ.in l.2.qui teſt. fac. poſſ. vr̃ ẽt verior,ꝙ in
cauſis capitalibus,vbi agitur de pœna maio-
re relegatione, dato ꝙ abſens poſſit condẽ-
nari, ſiue ex diſpoſitione iuris cõis, ſiue ex
forma ſtatuti, aut conſuetudinis, nullo mo-
do poſſit interuenire procurator,quæ qdem
opinio ꝓbari vr̃ lege,rõne,& auctoritate. &
primo per tex.in l.pen.§.ad crimen. de pub.
iud. vbi dr̃ ſimplr̃ ad crimen publici iudicij
perſequendum fruſtra interuenit procura-
38 tor. † Sed huic text. rñdetur, ꝙ licet ſimplr̃
loquatur. debet tñ diſtingui,& declarari per
alias leges.Sed replicari poteſt,ꝙ nullibi re-
pellitur,ꝙ abſens in cauſa capitali de iure di
geſtoꝝ poſſit condẽnari, niſi in caſu .l. lege
Corn.§.ꝯſtitutum.qui tex.vult, ꝙ ſerui, qui
ſpadonẽ interfecerunt,licet vltimo ſupplicio
ſint puniendi, abñtes tñ ꝯdemnari pñt, cum
ergo ille ſolus caſus reperiat̃,non eſt veroſi-
mile,ꝙ includatur in regula.§.nr̃i. Item põt
dici ad illum tex. dũ dicit de abñtibus quo-
que,tanq̃.l.Cor.teneantur,ꝓnunciandũ eſt,
vt ſit ꝓnunciandum perinde, ac ſi eſſent pñ-
tes vſque ad relegationem.vt ibi ſentit gl.in
2.intellectu.Vel põt dici ꝙ ille tex.non loq-
tur de abñtibus, vt ſint puniendi tanquã .l.
Corn.teneantur .ſ. pœna corporali,ſed ſola
pœna ꝯfiſcationis bonoꝝ,quia abñs nõ põt
deportari, minus eſt præſumendũ ꝙ iſta re-
gula trahat̃ ad l.ne diu.C.de pœ. qa nõ po-
tuit l.C.diuinare de illo tex. minus de extr.
ad repr.in verbo legitime. vt ibi Bart. dicit.
39 Secundo † obijcitur contra opin. Dyn. per
Bart.tex.in l.inter accuſatorem,de pub. iud.
vbi inter accuſatorem,& accuſatum ẽt ſuſce-
pta cognitione, & ſic lite conteſt. excuſatio
ꝓ abñte iuſtis rõnibus admittitur, qa text.
gñalr̃ loquitur, & vult, ꝙ ſola excuſatio iu-
ſtis rõnibus admittat̃: & tñ ille tex. vr̃ loq,
vbi abñs poteſt ꝯdẽnari: dum dicit, nec per
triduũ ꝑ ſingulos dies ter citatus ꝯdẽnetur.
ergo tex.noſter neceſſario debet intelligi: &
idem probari vr̃ in d.l.pen.dũ dicit,ſed excu
ſationes abñtium ex S.C.iudicibus allegan-
tur.ſubdit text. & ſi iuſtam rõnem habeant,
ſñiam differunt.Et pro veritate. pro iſta op.
contra Dyn.vr̃ eſſe caſus de cauſis capitalib.
in d.c.ven.& in c. ſuper hic. de accuſ. vbi qñ
agitur de pœna depoſitionis ab ordine,non
admittit̃ ꝓcurator, qa cauſa eſt criminalis.
Sed ad iſtum tex. rñdet Im. ꝙ pœna depoſi-
tionis ab ordine de iure can.cenſet̃ pœna cri
minalis,& rõ eſt ſm Mod.in d.c.ven.col.28.
in 13.q. qa depoſitio ab ordinibus eccleſia-
ſticis eſt magna pœna,quia qs non deponit̃
ab ordine niſi ex grauiſſimo crimine.c.j.81.
diſt.ſed ob hoc non tollit̃ ꝯtrarium, qa illa
ſñia depoſitionis ab ordinibus ſacris in ab-
ſentem ferri põt, & tñ non põt interuenire
ꝓcurator.Suadet̃ hęc opin. contra Dyn. ſm
Bar.in d.extrauag.ad rep.in verbo legitime,
40 † nam in cauſa appellationis etiam in crimi
nalibus ferri põt ſñia in abſentem.l.fin.§.il-
lud.de temp.app.& tñ in cauſa appellationis
non põt interuenire ꝓcurator. ſed replicari
põt ſm quoſdam Mod.in d.c.ven.ꝙ ille tex.
loquit̃,vbi in cauſa principali nõ poterat ꝓ-
cedi ꝯtra abñtem: nil mirum ergo ſi idẽ eſt
in cauſa appellationis, quę cenſetur eiuſdẽ
naturę,ſed ſi in cauſa principali potuiſſet ꝓ-
cedi ꝯtra abſentẽ ẽt cauſa appellationis poſ-
ſet ꝑ alium agi: ſed ille text.non patit̃ hunc
ſenſum, qa ſolũ facit dr̃iam inter cauſam pe
cuniariã, & capitalẽ: & abſolute dicit, ꝙ cã
capitalis ꝑ aliũ agi nõ põt, nec diſtinguit in
ter abñtiã,& pñtiã, & late dicã de intellectu
illius.l.1.Vltimo ſuadet̃ hęc opi.pulchra ra-
41 tione.† nã vr̃ abſurdũ,ꝙ in cauſa capitali ad
mittat̃ ꝓcurator,q non ſolũ põt ꝓdeſſe, ſed
ẽt nocere dño.Sed ad hoc rñdet Imo. ꝙ per
eius dcm̃ nõ præiudicabit̃ dño, niſi habebat
ſpãliſſimũ mandatũ, vt in ſimili dr̃ in matri
monio,in quo reqrit̃ mandatũ indiuiduum.
attẽto maxime ꝙ factum ꝓcuratoris tẽdens
ad delictum,dño nõ præiudicat.l.ſi ꝓcur. de
ꝯd.ind. & erit magis vtile admittere ꝓcura-
torẽ,licet poſſit in aliqua particula nocere,q̃
relinquere ipm̃ abñtem indefenſum,& maxi
me vbi iudex eſt oĩno ꝓceſſurus ꝯtra abñtẽ.
arg.tex.in l.nõ ſolũ.in fin.ff.de ꝓcur. vbi qñ
iudex deliberat oĩno ꝓcedere ꝯtra abñtem,
admittitur qs ſine mandato ad remouendã
cãm ſuſpecti tutoris. Sed replicari põt, ꝙ ſi
iſta rõ eſſet vera,dr̃et ẽt admitti in cauſis ca-
pitalibus, in quibus abſens ꝯdemnari nõ po
teſt

teſt: q͞a melius eſſet eũ defendere, licet in ali qua parte poſſit ſibi nocere, ꝙ̃ eũ indefenſũ relinquere. Itẽ vt dicit Bart. melius eſt, ꝙ q̃li bet admittat͛, qui poſſit tm̃ prodeſſe, non aũt nocere. eſt verũ, ꝙ ꝓ opinione Dy. multum ſtringit tex. in d. extrauag. ad repr. dũ dicit, ꝑſonalr̃ vel legitime, cui text. non ſatisfacit ſolo Bart. ſm Imo. dicẽtis ꝙ ille dr̃ compare re, qui ꝑſonalr̃ compareret, ſi eſt ſingularis ꝑ ſona: vel per procuratorem, ſi eſt vniuerſi tas: q͞a illa verba ꝑſonalr̃ vel legitime vñr pa riformiter referri: tam ad ſingulares perſo nas, ꝙ̃ ad vniuerſitatem: ſed replicari põt, ꝙ ex quo illa verba ꝑſonalr̃ non pñt referri ad corpus collegium, vel ad vniuerſitatem: ne ceſſario ſunt referẽda ad ꝑſonas ſingulares: cũ verbũ (legitime) ad collegiũ vel vniuer ſitatem, vt Bar. ſentit, ꝓprie referri poſſit: q͞a regula. l. nam hoc iure. de vul. & pup. ꝓcedit vbi poteſt pariformis determinatio. cogita.

Notat͛ vltimo ex hoc text. ibi, æquũ, & or dinarium eſt admittere, hic eſſe tex. ꝙ iudex nõ põt dicere ꝓcuratori, ꝙ vult, ꝙ principa lis perſonalr̃ cõpareat: q͞a melius nouerit ve ritatẽ: q͞a ꝙ q̃s poſſet comparere ꝑ ꝓcurato rem eſt ordinariũ, & æquum: ꝯtrarium tñ tenet Bar. hic reprobata opi. Iac. But. q̃ vole bat, ꝙ ſi procurator haberet ſpecificum man datũ: ad ſic rñdendum ꝙ iudex nõ poſſet de ſiderare, ꝙ principalis compareret: nam ꝯtra Iac. ſtringit iſte tex. q̃ vult, ꝙ ſit ęquũ, & ordi nariũ admittere ꝓcuratorẽ: huic ergo æqui tati: & iuris ordini non põt iudex derogare: ſed vt ſupra dixi Bar. hic, & in l. ſi. C. de ꝓc. & in l. 2. §. defendi, ex q̃bus. cau. in poſ. ea te net, ꝙ imò poſſit cogi pricipalis rñdẽdũ: q͞a ob eius pñtiã veritas magis ꝑcipi poterit: quę ꝑ tremorem, ruborem, palorẽ, & ſimilia ꝑcipi ſolet. ſed ſm Bald. diſtinguendum vr̃ inter iudicium criminale, & ciuile: nam in iu dicio criminali in quo torturę locus eſſe po teſt. põt cogi principalis cõparere, & in hiſce terminis loquit͛ tex. in l. de minore. §. tormẽ ta. ff. de qõ. ſed vbi nõ eſſet locus torturæ, ex quo ꝓcurator hẽt ſpecificum mandatũ, dñs vr̃ loqui ꝑ organum ꝓcuratoris. l. qui ait. in ſi. ff. de cõſt. ſiue cauſa ſit ciuilis ſiue crimi nalis. ita dicit Bald. hic, & iſta opinio. fuit de mente Bart. licet Bal. non dicat in l. q̃ bona. §. q̃ alieno. in vlt. col. vbi facit drĩam inter iudicium criminale, & ciuile: & vult, ꝙ in cri minali teneatur comparere ꝑſonalr̃: quia ex aſpectu, voce, colore, & trepidatione pote rit iudex melius ſe informare ab ipſo princi pali. & opin. Bar. in d. §. q̃ alieno, recipit͛ cõi ter. ſm Alex. & Mod. in l. ſi. C. de ꝓc. & ꝓba ri vr̃ ex illo text. vbi vnicuique ꝑmittitur ꝑ procuratorem rñdere, niſi ſubſiſtente iu ſta cauſa. & tradit Raph. Fulg. in conſil. 244.

43 † Mihi placet diſtinctio quã ſentit Bald. hic ꝙ ſiue cauſa ſit ciuilis ſiue criminalis dũ mo do non agat͛ de tortura non poſſit cogi prin cipalis comparere ꝑ hunc tex. q̃ gñalr̃ loq tur. & ꝑ tex. in dicta l. ſi. niſi ſubeſſet iuſta cã, vtputa, q͞a procurator eſſet infamis, vel rixo

44 ſus vt Mod. tradit in d. l. ſi. Circa gl. † in ver bo publice, colligit͛ ꝯcluſio, ꝙ intereſt reip. quãplurimos ad defendendã ſuã cauſam ad mitti. Sed tu aduerte, q͞a iura allegata in gl. non ꝓbant hoc. nã tex. in l. ꝓuinciali. §. ſi. cũ l. ſeq. bñ ꝓbat, ꝙ ſi ædificet͛ in publico, ꝙ oẽs ciues nunciare pñt: q͞a intereſt reipubli cæ ꝙ̃ plurimos ad ſuam cauſam admitti. ſed tex. nr̃ non loquit͛ de intereſſe publico prin cipalr̃: ſed ipſius abſentis: ſicut et̃ loquit͛ tex.

45 in l. exigẽdi C. de ꝓc. † Itẽ tex. in l. 1. in ſi. ff. q̃d cuiuſque vniuer. loquit͛ de defenſore q̃ te net͛ ſatiſdare de rato vel de iudicato ſoluẽdo iuxta l. q̃ ꝓprio. §. q̃ aliũ. & l. minor. ff. eo. ſed tex. nr̃ loquit͛ de defenſore allegante cauſas abſentiæ, q̃ nõ tenet͛ ad aliquã ſatiſdationẽ: vt eſt gl. ſing. in l. in eo. §. nemo. de reg. iur. ſed alij defenſores tenent͛ ſatiſdare, dato ꝙ ſint locupletiſſimi d. l. minor. Sed tu ꝯſidera q͞a gl. in d. l. in eo. §. nemo, loquit͛ in allegãte cauſas abñtiæ in cã criminali. vbi agit͛ de vti li. publ. vt Bar. dicit in l. vbi pactum. col. pen. de tranſ. ideo vide Dec. oĩno in d. l. in eo. §.

46 nemo. ff. de reg iur. & dic † ꝙ intereſt reip. hic ſecundario, principalr̃ tñ intereſt ipſius ab ſentis à quocunque defendi: alias ſi princi palr̃ intereſſet reip. vt hic ſentit Ang. poſſet ꝓcurator inuitus ꝯſtitui, & tñ non põt l. fi liuſfam. §. inuitus ſupra eo. & l. inuitus. C. eo. & iõ officium ꝓcuratoris eſt priuatũ au ctoritate, & vtilitate: licet ſecus ſit in offõ tu toris, & curatoris: q̃d eſt publicũ auctoritate & vtilitate priuatũ l. ſi q̃s magiſtratus. ff. de

47 mun. & hon. & inſt. de excu. tut. † nec eſt incõ ueniẽs, ꝙ principalr̃ interſit priuatoꝝ prin cipaliter à q̃buſcunque defendi, & ſecũdario reipub. ſicut in ſimili dr̃, ꝙ intereſt principa liter ne quis re ſua male vtatur, ſecundario reip. vt ita onera reip. ſubire poſſit. §. pen. inſt.

inſt.de his q́ ſunt ſui vel alie.iur.& in §.eos, in auct.vt iud.ſine quoquo ſuffr. ſic ét princi paliter intereſt mulieris dotes earũ cóſeruari, fiſcario reip.l.1.& 2.de iu.dot.& l.1.ſol.ma.

Gloſſ.in verbo,dat.pót diuidi in 5.partes princ.In 1.parte opp.contra text.In 2.diſtin guendo tria gña cauſarũ opp.reſoluit,& con tra primũ genus opponit tribus modis. In 3.diuidit ipſum text.In 4.formať vnã qóne. In 5.intelligit hunc text.qñ qs pót plene de fendere:ſed tñ vult allegare cauſas abſentię. Secunda ibi,ſed vt tollas. Tertia ibi,& fm hoc.Quarta ibi,ſed in quem ſentétia dabiť. Quinta,& vlt.ibi,vel ſi vis dicas. Ex hac gl.

48 colligitur prima concluſio,q † in cauſis capi talibus rŕr nõ pót conſtitui ,pcurator.l.pen, §.ad crimen.de publ.iud.q́ text.licet loquať in publ.iudicio capitali,tñ habet locum ét in iudicio capitali priuato.vt probatur in l.pri ma an p aliũ cau.app. vbi non diſtinguit cri mé publicum à priuato,ſed ſolũ qualitas pœ nœ.& vŕ eſſe caſus.fm Imo.in d.§.ad crimé. col.2.in l.vnica.C.vt oẽs iud.tã ciuil.q́ mil. in ver.q ſi intra 30.dierũ numerũ.ną in pri. illius l.fit mentio de furto vt patet ibi,ſuper, furtis aut criminibus,quærimoniam cómo uendi:& tñ in ver.accuſationem,dicit accu ſationem vero ſuper criminibus factã,debet

49 ipſe officialis p ſe ,pſequi:† ſed rńderi pót diſputatiue tñ:q ,pprie inſcriptio ad pœnã talionis habet locũ in criminib. publicis. in qb.eſt determinata pœna:& in qb.cadit pro prie ſimilitudo ſupplicij.l.ſi cui.ff.de acc.& l. fin.C.eo.tit.&ita tradit Alb.in l.in priuatis. ff ad Turp.&ſi dicať,q ét in priuatis delictis habet locũ,& maxime in furto: vt ,pbari vŕ in l.fin.ff.de furt.dico,q ille text. rńdet huic difficultati:dũ dicit,q nõ ſit inſcriptio quaſi in publicũ iud.ſed vt temeritas gentiũ extra ordinaria pœna coherceať: & ideo ibi nõ ca dit ,ppriæ pœna talionis. Idé probatur. fm Imo.in l.3.C.vbi ſena.vel clar. ibi,oé crimé publicũ priuatum ue:cui tñ nõ p ,pcuratoré rńderi liceat:ſed ad illũ tex.pót rńderi,q nõ infert ex hoc, q rŕr in priuatis delictis non poſſit cóſtitui ,pcurator,&ideo Ang.relatus p Imo.in d.§.ad crimen.col.2.vult,q in cri mine publici iudicij ét qñ p crimine eſt im ponéda pœna pecuniaria,ſiue ſnia poſſit fer ri in abſentem,ſiue non.non poſſit conſtitui ,pcurator. primo per illum text. qui loquiť indiſtincte:& ideo ipſe intelligit.text,noſtrũ in crimine capitali priuato: vt in illo poſſit interuenire ,pcurator,vt ſnia poſſit ferri in abſente,& ideo fm eum,in crimine publico, ſiue poſſit ferri in abſentem,ſiue nõ.vt ,pbať text.in d.§. ad crimen.non pót conſtitui ,p-

50 curator:Item fm eum † in crimine priuato bene fit diſtinctio,an ſit imponéda pœna ma ior relegatione,& non poſſit ,pcurator con ſtitui,an vero minor,& poſſit:ſed in crimine publico,ſiue agatur de pœna capitali:ſiue de alia pœna relegationis,vel minores,vel ét de pœna pecuniaria,prout agiť in pleriſque de lictis publicis,vt inſt.de publ.iud.§.fin. & in l.1.ad l.Iul.de annona.& de reſiduis nõ pót conſtitui.Et pro opin.Ang.pódero tres tex. vltra alios 1.text.in l,de fide. C. ad l. Corn. de falſ.qui tex.proprie loquitur in criminib.

51 publicis,† habent.n.huiuſcemodi crimina, neſcio q́d ſpecialitatis:patet in l.q crimé pu blicum,q acc.nõ poſſ.vbi ,pprie pœna talio nis fuit introducta ,p crimine publico,& ,p-

52 bať in d.l.fin.de fur.† & ideo non permittiť mulieri accuſari de crimine publ.l.de crim.

53 C. qui acc. non poſ. † & ideo damnatus de crimine publ.non pót amplius accuſare.l. q publico iud.ff.de publ.iud.&ex delicto publi co damnatus,ét efficitur infamis: non ſic eſt, in omnibus priuatis delictis l.infamé.ff. de publ.iud.& ideo non dŕ publicũ iudiciũ:niſi, expreſſe à lege cautum ſit.l.3.ff.de præua. & pœna Turpil.de qua ibi in §.fin. ſolũ habet locum in publicis iudicijs.ergo tñ credo, q opin. Ang. ita confirmata non ſit vera,per text.in l.tunc cóuenit.C,de acc.& l.2.C.qui acc.nõ poſſ.q ,pprie vult q in ea cauſa nõ ſit admittẽdus ,pcurator,vbi eſt neceſſaria ſub ſcriptio in crimen: ſecus eſt vbi agiť de cauſa, pecuniaria.facit text.in l.2.C,q acc. nõ poſ.

54 † ſed hic eſſet indaganda rõ,quare primo ex parte accuſatoris non poſſit conſtitui ,pcura tor:& dicit hic Alb.col.7.poſt Bart. in §. ad crimen.q ex parte accuſatoris eſt,q ſi non ,pbat,puniť ſimitudine ſupplicij.dicta l. ſi cui. de acc.& l.fin.eo.tit. & ideo debent detineri, in pari cuſtodia.l.2.de cuſ.reo.ſed ex quo ho die nõ ſeruať de cóſuetudine,eſſet vidẽdũ,an correcta rõne.l.cenſeať correcta lex, de quo plene dixi in d.§.ad crimé.illa ſemp mihi vi ſa fuit vera rõ tã ex parte actoris quã ex par te rei:quã aſſignat I.C.in l.1.de req. re. qui dicit,q́d rõ nõ patiť,q́ abſens eo non audi to damneť:& ideo lex vult,quod non admit

tatur

tatur procurator: vt iudex accuratius poſſit indagare veritatem criminis inſpiciendis ac cuſatorem,& reū in faciem, ac videndo quo colore,quo tremore, & palore loquatur: vt hic dicit Bald.col.pen. & hæc ratio (vt dixi) ꝓbatur in d.l.1.ſed iſta ratio non militat ex parte accuſatoris: qa amplius non punitur pœna talionis,ſed pōt dici quod lex quantū poteſt vr̄ reſtringere facultatem accuſandi l. ſi cui. de accuſ.& l.fin.ibi,ne innocentiā feriamus: & ideo vult,quod ipſemet accuſet, non aūt per ꝓcuratorem, & ideo in accuſatore deſiſtente habet locum pœna.de qua in l.3.de ꝑuar.de quo tn̄ plene ſcripſi in d.§.ad crimen. vbi vltra alios poſui 30.ampliationes ad hanc regulam,& forte 16. limitat.

55 Gloſſ.tn̄ hic ponit tres. Prima eſt,vt † non procedat in caſu l.Lucius.ff.de app. vbi pro ſeruo condemnato in cauſa capitali pōt dñs appellare,& cauſam appellationis proſequi, & ratio eſt,dicit gl.qa comparet pro ſuo intereſſe ꝓprio.ſed iſta ſolutio non vr̄ tuta. ꝑ tex.in l.ſi non defendantur.ff.de pœ. & in l. 2.ff.de exhib.reo.& ideo gl.in l.ſi ſeruus, de ſtat.hom.dicit, ꝙ dñs poteſt bene miniſtrare ꝓbationes ipſi ſeruo cum defendēdo, ſed iudicium eſt agitandum cum ipſo ſeruo,& pro iſta ſolutione facit tex.in l.2.C.de accuſ.ibi, vt poſſit pro eo cōpetētes allegationes af ferre,ſed finis diſtinguitur ſm principium illius l. vt ibi declarat Saly. vere tn̄ vr̄, quod

56 † pro ſeruo, ſi dñs citatus pro ſuo intereſſe nō vult eum defendere, ſed relinquere fortunam iudicio: poterit vel à ſeipſo defendi,vel à quocunque d.l.ſi non defendantur. & l.ſerui.ff.de appel.& ideo Imol. in d.l.Lucius.dicit, ꝙ ideo ab alio pōt defendi ſeruus: quia debet dicere cauſam in vinculis,d.l.2.de cuſto.reo.ſed iſta ſolutio Imol.nō vr̄ tuta,qa in caſu l.1.qn̄ cau.appel.vult,ꝙ in cauſa capitali nō poſſit conſtitui ꝓcurator ad proſequendam appellationem, & tn̄ eſt neceſſe fateri,ꝙ ex quo fuit cōdemnatus in cauſa principali,ꝙ erāt pn̄s,aliter in ipſum non potuiſſet ferri ſententia d.l.abſentem. de pœnis, Imol.dicit,ꝙ ibi arripuit fugam: † tu dic bn̄, ꝙ ex quo ſeruus r̄r non poteſt eſſe in iudicio: nec in ciuili,nec criminali, ſi non defendatur à dño poteſt ſeipſum defendere, & ſi ſeipſum non defendat pōt ab alio defendi: iſtam tn̄ ſecundam ſolutionē quod in caſu l. Lucius.poſſit interuenire ꝓcurator. qa erat incarceratus.voluit Bar.in d.l.2.ſed nō placet Bal.hic in 2.col. qa ſemper in cauſa capitali dicit Bal. q s debet detineri d.l.2. de cuſt. reo.& tn̄ in d.l.an ꝑ alium cau.app.dr̄,ꝙ nō admittitur ꝓcurator, & ideo infert hic Bal. retēta ſolutione gl.ꝙ ſtante ſtatuto,ꝙ pater teneatur ſoluere ꝯdēnationem filij, ꝙ ſtatutū,valet,licet ſit iniquum,ꝙ pater pro ſuo intereſſe poterit interuenire pro filio in cauſa criminali,& idē dn̄t Ang.& Imol.in d.l.Lu-

58 cius. † Secunda colligitur ꝯcluſio ex hac gl. ꝙ vbi ex crimine publico, vel priuato venit imponenda pœna relegationis,vel remotionis ab ordine,pōt interuenire ꝓcurator, ratio eſt,qa abſens relegari pōt,ergo & in tali cauſa ꝓcurator conſtitui. & hæc eſt cōis Do

59 ctor. opin. † & probatur ēt in l.1.ff.an per aliū cau.appel.vbi dr̄. ſin aūt cauſa ſit nō pecuniaria,ſed capitalis,non pōt ꝑ ꝓcuratorē agi: nā ibi appellatione pœnæ capitalis. ſm Bart.hic intelligitur de pœna capitale ſtricte ſumpta,verſ. vero (ſed in ea) loquit̄ de pena damnationis in metallū: & deportationis vſque ad relegationē, excludēdo ipſam relegationē.& dato milies,ꝙ principiū illius text. intelligeret̄ de pœna capitali large. ſm Ryc. & Bart.de Saly.ille text.poſſet intelligi de alijs pœnis:q̄ ſunt mediæ inter pœnis capitales,&relegationem ſicut pœna fuſtium,&flagellor̄,&damnatio in opus publicū ad tps: de quibus in l.capitalium.ff.de pœnis. ſed replicari poteſt,ꝙ ille pœnæ in d.l.capit. ſm ordinem literæ poſtponuntur ipſi relegationi: vt patet ibi,veluti relegatio ad tempus, vel in perpetuum. ergo pœna relegationis vr̄ reputari maior: & ideo vr̄ verior intelle-

60 ctus Bart.ꝙ † ibi illa dictio (vſque) ſtet incluſiue,qa hęc eſt eius propria nam.ſm Bar. in l.Sempr.§.patrono. col.vlt.de l.3. & niſi ſtaret incluſiue in illo text.ſequeretur,ꝙ caſus relegationis non tam clare decideretur: ſicut caſus vbi agitur de pena capitali:vel agitur ad pœnam pecuniariam pro crimine: & tn̄ poterat magis dubitari de cauſa relegationis,quam de alijs cauſis:qa de capitalib.erat aperte deciſum: eodē modo de cauſis pec.vt in hoc tex.in princ. Ergo eſt neceſſe dicere, ꝙ dictio (vſque) ſtet incluſiue, prout eſt ſua propria nā,& ſuadetur hæc opin.ſm Bar.qa pro iniuria imponi pōt pœna relegationis l.

61 ſi.ff.de iniur.iuncta l.fin. C.eod.t.t. † ſed ad hunc tex.dantur plures ſolutiones,quas re-

tul i

tuli in d.§.ad crimen,de pub. iud. mihi pla-
cet illa ſolutio quam tradit Cyn.in d.l.fi.C.
62 de iniur.q̃ licet rř vbi agit̃ de imponendo
pœnã relegatiõis ex crimine publico,vel pri
uato poſſit ꝯſtitui ꝓcurator nõ põt tñ in cri
mine iniuriaꝶ,licet ſit priuatũ delictũ.arg.l.
ꝑtor edixit.ff.de iniur. attẽto ẽt q̃ aliqñ pro
iniuria imponit̃ pœna capitalis.vt in d. l. ꝑ-
tor.§.1.de iniur.& in l.2.in fin.ad l.Cor. de
ſic.& in l.1.C.de fam.lib.& ideo dr̃ in l.q.in
iuriaꝶ,q̃ aliqñ imponit̃ pœna exilij,vel rele
gationis, nil miꝶ ſi nõ põt interuenire ꝓcu
rator,& ſi dicat̃,aduerte: nã in caſu.l.3.in fi.
de ſic.& l.lege Cor.§.ſinaũt,cũ l ſeq.de iniu.
vbi ꝓ iniuria imponit̃ pœna capitalis, cẽſet̃
crimen publicũ replicari põt,qđ ẽt grauiter
aiaduertit̃ ꝓ crimine iniuriaꝶ,ẽt q̃ ſit crimẽ
priuatũ, vt ſi qs faciẽ alic⁹ luto ſpurcauerit,
vel aquas fiſtolas lacus:quid ue aliud ad iniu
riã publicã ꝯtaminauerit: põt ẽt imponi pœ
na capitis ꝓ crimine iniuriaꝶ.l. ſacularij.§.
ſunt qdam,ſi velles tñ tueri op.Iac.de Aret.
poſſes dicere,q̃ nõ ꝯſiderat̃ qualitas delicti,
ſed qualitas pœnæ.d.l.1.niſi replices,qđ hic
ꝯcurrit.& qualitas delicti.& ẽt pœnę,ſed hac
rõne attẽta idẽ eſſet in furto,vbi aliqñ ẽt im
ponit̃ pœna mortis.l.capit.§.fam.ff.de pęn.
& tenẽdo hãc op.ad hũc text. iuncta l.abſẽtẽ
põt rñderi,qđ nõ ſequit̃ abſñs põt ꝯdẽnari.
ergo põt interuenire ꝓcurator patet i §. ad
crimẽ.de pub. iud. vbi põt ferri ſnia i abſẽtẽ,
& tñ nõ interuenit ꝓcurator: nec dicat̃,qđ
ille tex.intellĩ de ſnia annotationis bonoꝶ:
qa hęc ſolutio diuinat, ſtat ergo ſilr̃, q̃ abſñs
poſſit relegari, & tñ in cã relegationis non
poſſit interuenire ꝓcurator, vt eſt caſus ex-
preſſus in d.l.1.an per alium cau.app. Cete-
ra dic,vt dixi in d. §. ad crimen.

TRACTATVS
De crimine læſæ maieſtatis ſummi legum doctoris Do. Martini Garrati Laudenſis.

De crimine læſæ maieſtatis. Rub.

Prima quæſtio.

INducibus, & proceribus non habet lo-
cum vt delinquens contra eoꝶ ſtatum
puniatur ſm formam l.quiſquis. C.ad l.
Iul.maieſt.ſm Alb.de Roſa.in d.l. quiſquis.
limita hoc verum niſi princeps nõ recogno
ſcat ſuperiorem, puta Imperatorem, qa tũc
de eo vt de ſupremo iudice iudicãdũ eſt,arg.
not.in l.hoſtes.ff.de cap.qa tunc habet locũ
pœna.d.l.quiſquis.ſm Bald.in d.l. quiſquis.
Aduertendum tñ eſt, q̃ in principe recogno
ſcente ſuperiorem cõmittitur crimen læſæ
maieſt.l.1.ff.ad l.Iul.maieſt,non tñ pęna ex-
tenditur ad liberos ſm formã d. l. quiſquis.
& de rebellibus,vide Bart.in extrauagan. ad
reprim. in verbo rebelles.

Secunda quæſtio.

Qui mittunt literas, vel nuntium hoſtib.
doloſe,incidunt in crimen læſæ maieſt. & ẽt
nuncius ſcienter portans literas punitur.l.j.
per Bald.ff.ad l. Iul. maieſt.& l.1.§.inc.ff.ad
Turp.& qđ not.Cy. in l.nõ ideo minus.C.
de acc.& Bar.in l.1.§.ne autẽ. C.de cad.toll.

Tertia quæſtio.

Licet plurib.modis cõmittatur crimẽ læſæ
maieſt.l.1.cũ ſeq.ff.ad l.Iul.maieſt.tñ ꝓprie
cõmittit̃ in ꝑſona principis, vel aſtantiũ cor
pori eius. Cy.in l.quiſqs.C.ad l.Iul.maieſt.

Quarta quæſtio.

Mutuans, vel donãs pecuniam hoſtibus
principis incidit in crimen læſæ maieſt.l.cu-
iuſcunque.ff.ad l.Iul.maieſt.

Quinta quæſtio.

Rebellio ſubditorum nõ priuat dñm poſ
ſeſſione ciuitatis,niſi eum,vel officiales ſuos
expellerent de ciuitate,vel caperent, vel in-
carcerarent.l.1.§.penult. ff. de ui,& ui arm.
& not.Bald.in repet.l.ſi aquam. C. de ſerui.
& aqua. Nam ſi uiolenter expellitur,vel re-
uertens non admittatur, vel ſuſpicatur re-
pelli dñs perdat poſſeſſionem ciuitatis. l. 1.
§.deijcitur.ff.de ui,& ui armata.l.clàm poſ-
ſidere.§.fin.ff.de acquir.poſſeſſ. Et aduertẽ-
dum eſt ſi princeps timore inimicoꝶ ſuoꝶ,
vel hoſtium dimittat caſtrum, vel ciuitatem
non perdit poſſeſſionem.l.licet.ff.de acquir.
poſſeſſ. dummodo hoſtes non occupauerint
caſtrum illud.l.clàm poſſidere.§. fin. Itẽ qui
capitur ab hoſtibus perdit poſſeſſionem reꝶ
ſuarum, & etiam non captus amittit poſſeſ-
ſionem rerum ſuarum captaꝶ ab hoſtibus.l.
denique.ff.ex quib.cau.maio. & Inn. in c.2.
circa fin.de oper.no.nun. facit not. per Ioã.
de Lign.in c.dilect.de capell.mo.

Sexta quæſtio.

Qui frãgit ſcienter ſaluũ ꝯductũ tenetur

l. Iul.

l.Iul.maieſt.Ang.in l.vltimur.ff.de ſep.uio.& uide Bart.in l.3.in §.transf.ff.de ſic.& nõ debet dari ſaluus conductus cum alterius damno l.2.§. ſi quis à principe .ff. ne qs in loco pub.licet hoc male ſeruetur, & qs poſſit ꝯcedere ſaluũ ꝓductum.vide Ang.in d.l.vltimur.

Septima quæſtio.

Dãnatus de crim.lęſæ maieſt.poteſt appellare.gl.in l.Pant.§.rei.ff.de acq. hęred.

Octaua quæſtio.

Tractatus & conſpiratio contra principẽ poteſt probari per cõplices, & ſocius criminis.Bald.in l.quoniam liberi. C.de teſt.

Nona quæſtio.

Facere ꝯuenticulam de Papatu viuẽte Papa eſt crimẽ lęſæ maieſt.no.in c.ven. de teſt. & Bal.in l.qm̃ liberi.C.de teſt.quod nota cõtra concilium non canonice congregatum.

Decima quæſtio.

Vbicunque quis punitur vſque ad alterũ gradum intellr̃ de deſcendentibus à maſculis non à fœminis.C.vbicũq;. de pœ. lib.6. & in crimine læſæ maieſt.non puniunt ita filiæ ſicut filij, quia mulieres non ſunt ita audaces l.quiſquis.C.ad l. Iul. maieſt.

Vndecima quæſtio.

Contra notorie tenentes ciuitates Eccleſiæ Rom. ſine citatione ꝓceditur ad ſñiam ſm Bald. in proœm. feudorum.

Duodecima quæſtio.

Ille dicitur facere cõtra ſtatum principis, qui vult dirigere ſtatum ad aliud regimen. puta ad alium principem.Bald.in l. 1. §.huius ſtudij.ff.de iuſt. & iure.

Decimatertia quæſtio.

Sola ſcientia punitur qñ maleficium eſt cõmittendum in perſonã eius,cuius eſt ſubditus,puta in pſonã principis.Bar.in l.vtriũ. ff.de parric.quod not. pro principibus cõtra ſubditos ſcientes proditiones.

Decimaquarta quæſtio.

Propter publicam vtilitatẽ,puta ob bonũ pacis reip.põt concedi vt bona rebelliũ empta reſtituantur,vidi opin.magnoꝶ Doct.allegãtium Bart.in l.quæcunq;. C.de fide inſt. & iur.haſte fiſ.li.10.facit l.Lucius de euict.

Decimaquinta quæſtio.

Pœna tranſiens in poſteros non comprehendit lineam fœmineam.Et licet in crimine lęſæ maieſtatis confiſcantur omnia bona, tamen non confiſcantur bona feudalia. Io. And.in c.quibuſdam. de pœnis lib.6.

Decimaſexta quæſtio.

Conſpiratio eſt cõfœderatio inter aliquos in preiudiciũ principis,vel alterius.Io. And. in c.exhib.de iud.& Io.de Im.in c.per.de iureiur. Et dñr tyrãni qui pp partialitates ciuitatum faciũt ſe dños l.nemo exterus.in fi. C.de iud.& j.q.1.incipiũt,alias principatus.

Decimaſeptima quæſtio.

Filij rebellium ciuitatis,vel principis ꝯcepti ꝑpe rebellionis non ſunt ciues illius ciuitatis.Bal.in l.imp.la 2.ff.de ſtatu ho.& pdũt iura ciuilia.Bald.in l. 1.C.de hæred.inſtit.

Decimaoctaua quæſtio.

In crimine læſæ maieſt. etiam hodie non ſeruantur bona filijs auct. bona damnatoꝶ. C.de bonis damnato.

Decimanona quæſtio.

Iuribus dicentibus ꝙ punitur affectus, & ſi non ſequatur effectus, eſt derogatum per generalem conſuetudinem,niſi in crim.lęſæ maieſt.& patrię oppugnatæ. Ang.in l. fin.§. fin.ff. quod quiſque iuris.

Vigeſima quæſtio.

Pęna l.q ſquis.C.ad l.Iul.maieſt. hẽt locũ ẽt in filio nãli tm̃,quia facere cõtra Imperatorẽ,vel Papã eſt ꝯtra ius quaſi nãle,q Imperator, & Papa eſt pater omniũ ſm Alber. in l.filium.ff.de his qui ſunt ſui, vel alie.iur.

Vigeſimaprima quæſtio.

Priuata inimicitia nõ excuſat à pœna rebellionis.Innoc.& Bald.in c.1.de off. deleg. licet Bar. teneat contrarium. in l. hoſtes .ff. de cap.cuius ſententia videtur humanior.

Vigeſimaſecunda queſtio.

Licet quis efficiatur ſubditus pp delictũ l.1.C.vbi de crim.agi opor.non tñ taliter fit ſubditus vt cõmittatur crimen læſæ maieſt. ſm Old. conſ. 42.

Vigeſimatertia queſtio.

Nullus priuilegiatus torquetur excep. in maieſt.crimine.l.nullus.C.ad l.Iul.maieſt.

Vigeſimaquarta quæſtio

In crim.lęſæ maieſt. filius perdit legitimã ſm Franc. Zabar. in clem. paſtor. de re iud. qui alleg.Io.de Lign.ita tenere.

Vigeſimaquinta queſtio.

Omnes ciues ciuitatum ſubditaꝶ principi non põt dare altari principi rex. & ibi Ia. de Belui.in auth.de def.ciui.§. aud. facit qđ not.gl.in l.inuit.ff.de fideicomm.lib.

Vigeſimaſexta quæſtio.

Corrũpẽs imaginẽ quę fuit dicta ad infamiam

miam alicuius proditoris principis, puta qui ſuſpenſus pedibus, vel ad decus publicum, punitur in quingentis aureis. l. ſi quis id qđ. ff. de iuriſd. om. iud. & ibi per Doct.

Vigeſimaſeptima quæſtio.

In crim. leſ. maie. admittitur laicus ɔtra cler. pro teſtificãdo, gl. in c. cũ p. mãconel. de acc.

Vigeſimaoctaua quæſtio.

Rebellis, & ꝓditor eſt, q relinqt principem ſuũ, & adhęret alteri. Bar. in extrauag. qm nu per. in ver. rebelles. & amittit iura ſui princi pis. l. amiſſione. §. qui deficiunt. ff. de c. dum.

Vigeſimanona quæſtio.

Sicut ꝑ rebellionem ɔtra principẽ ꝑdunt priuilegia, ita ɔſuetudines priuilegiatæ. Bal. in extrauag. de pace Cõſtantiæ in ver. habetis, & rebelles dñr eſſe q ſunt in notoria ino bediẽtia gl. i l. ſi certatꝫ. ff. de mil. teſt. Arg. in l. 2. ſi. ff. de iud. Et rebellio ſubditoꝝ nõ priuat dñm poſſ. Bal. in l. ſi aq̃. C. de ſer. in rep. & vide Bal. in l. 1. & ibi ſcr. pſi. C. de ſer. fug.

Trigeſima quæſtio.

Memoria damnatur poſt mortem in crimine læſæ maieſt. §. per contrarium. inſt. de hær. quæ ab inteſt. vbi gl.

Trigeſimaprima quæſtio.

Beneficium eccleſiaſt. filij non publicatur ꝑ crim. leſ. maie. cõmiſſum à pře. gl. 56. d. c. ſatis pueriſum. & vide gl. in c. paſt. de re iud.

Trigeſimaſecunda quæſtio.

Sententia nõ facit quẽ deſinere eſſe hæredẽ ipſo iure. fallit in damnato q fecit contra remp. vel principem, gl. quæ incipit. & not. in l. & ſi ſine. §. & ſi papinianus. ff. de min.

Trigeſimatertia quæſtio.

Qui eſt ꝓditor ɔtra Imperatorẽ nõ amittit feudum quod habet ab eccleſia niſi ꝑ ſententiã eccleſiæ. Bal. in l. 1. ff. de re. diui. 4. q.

Trigeſimaquarta quæſtio.

Licet crim. læſ. ma. eſt. nõ cadat niſi in ſub dito. clem. paſtor. de re iu. tñ hoſtis dr de om ni gente. Bald. in l. nihil. C. de manu. vind. & qualiter ꝓceditur in crim. læſæ maieſt. vide tex. & Bar. in extrauag. ad reprimendam.

Trigeſimaquinta quæſtio.

Licet decreto ducis, vel regis caueatur, ꝙ bona facientis ɔtra ſtatutum ſuũ publicent, tñ filia debet hře legitimam. l. quiſquis. § ad filiam. C. ad l. Iul. maieſt. & conſuluit Angel. conſil. 307. quod eſt ſingulare verbum.

Trigeſimaſexta quæſtio.

Barones facientes contra ſtatum principis habent magis puniri alij quàm ciues. Bart. in l. 1. C. de cond. lib. 11.

Trigeſimaſeptima quæſtio.

Omnis proditor perdit feudum. Iacob. de Belui. in c. 1. qui. mod. feud. amit. & ibi dixi.

Trigeſimaoctaua quæſtio.

Vaſſallus, vel ſubditus principis q inimicos ꝑmiſit venire in territorio principis eſt ꝓditor. Bald. in l. 1. ff. de re. diuiſ. in q. 42.

Trigeſimanona quæſtio.

Pater nõ põt exhæredare filiũ, qa ſit ꝓditor patriæ, qa non eſt de cauſis inſertis in §. cauſas. in auth. vt cũ de appel. cogn. quẽ. § vide. Aduerte tñ, qa non ſucceſſibilis eſt, quia eſt ꝓditor patriæ l. 1. C. de hęr. inſt. & not. in l. eius q. ff. de teſta. facit l. minime. ff. de rel. & l. veluti ff. de iuſt. & iur. l. fallaciter. C. de abol.

Quadrageſima quæſtio.

Tenens caſtrũ rebellatum cõtra remp. debet mori. Bal. per tex. in l. 1. C. de ſeditioſis. no. bene, & cadit ẽt ſub rub. de caſtellanis.

Quadrageſimaprima quæſtio.

Arma eius qui non poteſt ſtare in ciuitate propter proditionem patriæ debent deſtrui. Bart. in l. 2. ff. de ope. pub.

Quadrageſimaſecunda quæſtio.

Speciale eſt in crimine hæreſis, & leſæ maieſt. vt ſupueniente accuſatore nõ ſileat inqſito, ſm Ang. in l. ea quidem. C. de accuſ. no. ad limit. not. per Bart. in l. 3. ff. de adult.

Quadrageſimatertia quæſtio.

Proditor non poteſt eſſe teſtis ſecundum Bal. in cap. licet vniuerſis. de teſt. bus.

Quadrageſimaquarta quæſtio.

Speciale eſt in crimine læſæ maieſtatis, vt iudex cogat accuſatorem ſuam accuſationẽ proſequi. l. fallaciter. C. de abol. ſecundum Ang. in l. accuſ. de accuſ.

Quadrageſimaquinta quæſtio.

Bona caſtri rebellis ciuitatis poſtea reconciliati, non intelliguntur reſtituta per ſolam reconciliationem, ſecundum Ang. in l. filio quem. ff. de lib. & poſth.

Quadrageſimaſexta quæſtio.

Si ſubditus principis conturbauerit principem non incidit in crimen læſæ maieſt. ſed aliter debet puniri. vide Andr. de Iſer. in c. 1. §. 1. qui. mo. feu. amit.

Quadrageſimaſeptima queſtio.

In crim. læſæ maieſt. ꝓceditur ſummariæ, de plano, ſine ſtrepitu, & figura iudicij. vide tex. in extrauag. ad repr. quem Bart. gloſſ.

Quadrageſimaoctaua quæſtio.

Aliud eſt quem eſſe rebellē imper.j, aliud eſt quem eſſe in odium imperij. primum vȝ rebellio eſt mortale, nec poteſt remitti niſi ex gratia. ſecundum eſt medicinale quod re mittitur purgata contumacia authen. item nulla cōmunitas. C. de epiſc. & eler. de quo plene per Bart. in extrauag ad reprim. in ver bo rebelles. vbi plene.

Quadrageſimanona quæſtio.

Reuelantes ſecreta in damnum principis hoſtibus, capite puniūtur, ut l. omnes del §. expl ff. de re mil. ſed reuelantes amico principis ex qua reuelatione eſt factus inimicus tenentur crimine læſæ maieſt. l. cum dolo. ff. ad l. Iul maieſt. alijs caſibus reuelans in dānū principis punitur ſm l. 1. C. ſi quis Imp. ma ledixerit. vide And. de Iſer. plene loquentem in c. 1. quibus mo. feud. amitt.

Quinquageſima quæſtio.

Bona eorum qui expelluntur de ciuitate qñ eſt diſſenſio inter ciues, puta ob partialitates, non debent publicari, quia nō hoſtes, neque in crim. leſæ maieſt. inciderunt l ſi qs ingenuam. § in ciuilib ff. de capt. ſed reuerſis debēt reſtitui bona ſm Odof. & Alb. in auth. bona damnatorum. C. de bonis dam.

Quinquageſimaprima quæſtio.

Veneti, vel alij ſi ſint rebelles imperio pñt priuari libertate ſua cum habeāt eam, vel ex priuilegijs Imperatoris, vel per patienciam eius, ſm Bald. in c. ſicut. de iuretur. forte hñt à Papa & tunc rebelles Papę poſſunt priuari libertate ſua ex ratione Bal.

Quinquageſimaſecunda qō.

Faciens ligam contra Imperatorem incidit in crimen leſæ maieſt. l. 1. C. vt armorū vſus. lib 11. ſecus ſi contra alium tex. in l. nō dubito. ff. de capt. & not. Bald. in l. conuentionum, in' recollectis. ff. de pact.

Quinquageſimatertia qō.

Proditorem principis debemus manifeſtare. l. Metrodorū. § de pœn. And. de Iſer. in c. 1. quę fuit prima cau. benef. amitt.

Quinquageſimaquarta qō.

Banniti Pape, vel Imperatoris perdūt patriā poteſtatē, ſecus ſi ab inferiore ſm Arg. in l. ſi eum dotem §. ſi pater. ff ſol. matr.

Quinquageſimaquinta qō.

Iura quę non tranſeunt in ſiad filios. nō confiſcantur. l. inſulam. in princ. vbi Bald. ff. ſol. matr. Martinus Laudenſis.

TRACTATVS

De crimine læſæ maieſt. xij. quæſt. diſtinctus, per Incertum Auctorem editus.

PRAEFATIO.

Cvm ſolito ſpeculationis gaudio mēs occuparetur, interlegendum nuper in manus excidit tract. in crim. læſæ maieſt. nouiter editus qui 12. qōnum cōclu ditur examine. Hūc cum auidius ut nouitas faciebat aliquantiſper lectitaſſem, primum optimi, aut horis, atque ueri I. C. præ ſe maieſtatem ferre videbatur, ſed dū exactius ſingula deguſtaſſem, viſum fuit illius conclu ſiones non parum à iuris veritate diſſonas, cuius cum ſuper omnia qui cenſuram ſtudio ſus eſt maxime tutorem, atque defenſorem eſſe deceat. l. vna. C. de ed. lib. toll. quamq; ſit per oia amanda legiſlator exclamat in l. cū ita. ff. de pd. & dem. & pulchre. Bal. in conſil. diuino ſchiſmatis. quod poſuit ſup Rub. C. ſi quis al quem teſtari prohibuerit, quid .n. veritate ſanctius, qd diuinius? eſt .n. oibus rebus humanis antεferenda, nā qui veritatē ſequitur, Deum ſequit. vnde Auguſt. ad Caſul. & hr in can. quiſqs. 11. q. 3. quiſqs metu cuiuslibet ptātis veritatem occultat, iram Dei ſuper ſe ꝓuocat, melius eſt pro veritate pati ſupplicium, q̄ pro adulatione beneficiū. Proinde ſuppreſſam veritatem maxima ēt lucubratione oſtentare, & illi aduerſantes ꝯcluſiones optimis ꝯfutare rōnibus, non parum boni viri offō ꝯducere duxi. Verū enimuero hanc ſuſcipere prouinciam in tantumq; pelagus pedē referre maxime diſſuadebat, qḋ M. Antonium hoiem quidem ingenioſum dicere ſolitum ferunt, ſe ideo nullā vnq oratione ſcripſiſſe, vt aliqñ opus eſſet quid a ſe nō eſſe dem, poſſet id ſe negare dixiſſe, quo fit ut maxima oneri ſe ſuppoſitū intelligat, qui dicta ſua ſcriptis demandat, cū infinitis cenſoribus ſe ſubmittat neceſſe ſit, ſed cū inter hæc alter caret veritatis amore victus, cē ſorū non veritas ſniam manum porrexi cala mo pro clipeo, his q male ſentient obijciens q Hieron. dicit in ꝓlogo ſuper Iob. ſi aut ſiſcellā &c. & qḋ idē tradit in ꝓlogo ſup Eſd. pleriq; in publico detrahūt &c. & q̄ tradunt in c. inter uerba, in fi. 11. q. 3. itaque tractatū

alium

alium in mã in quo ſingulæ auctoris qõnes ad vtranq; partem examinent̃, & tandẽ ſuis ꝯfutatis argumẽtis, vera ſequat̃ ꝯcl'o, edere, & editũ in lucẽ mittere ſtatuti, in quo ſi quid ꝑperã dcm̃ fuerit, negare.n.nõ poſſum quin pleraq; dicã q̃ iuſta rephenſione digna videbunt̃, vt verbis vtar Aug. in lib. retractat. & recitant̃ in c.negare.9.diſt. correctorẽ beneuolũ patiẽter ſuſtinebo, ſi vero aliq̃d ſubtilr̃, vel acute dcm̃ reperiat̃, id totũ bonitati, atq; clementiæ D.N. Ieſu Xp̃i, atque eius Virginis Matris attribuat̃. Porrò lectorẽ rogo ne prius iudicet, q̃ totum perlegerit. nã in pleriſq; qõnibus leuiora ꝑmittentur fundamẽta q̃ vero vrgentiora ſunt in calce ponẽtur.

1 ☞ *Bona rei in crimine læſæ maieſt. ipſo iure an conſiſcentur.*
2 *Synodus tota ſapientiæ legalis adeſſe dicebatur, cum Dynus aliquam decideret quæſtionem.*
3 *Effectus conſurgit fortior diſpoſitione legis cum hominis concurrente contractu.*
4 *Feudum ea conceditur conditione, vt vaſallo feloniam committente reſoluatur.*
5 *Statutum in vno æquiparatorum in altero locum habet.*
6 *Priuationis pœnam ſi ipſo iure impoſitam nõ cõſtet, interpretatio fit vt in ea requiratur ſñia.*
Cognitio cauſæ requiritur in feudi priuatione.
7 *Reus læſæ maieſtatis bonorum dominium ipſo iure non perdit.*
8 *Feudum ob crimen læſæ maieſtatis ipſo iure non reuertitur ad dominum.*
Iudicare poteſt iudex contra communem opinionem, caſum legis non habentem.
9 *Feudum ipſo iure ob feloniam non reuertitur ad dominum, culpa per ſuiam nondum conuicta.*
Deus ex conuentione ſua obligari poſſet.
10 *Contractus quidam in feudo eſſe cẽſetur, ex quo vltro, citróq; obligatio naſcitur.*
11 *Conſuetudo in principem diſponens ipſo principe maior eſt.*
12 *Princeps ſupremus vaſallum feudo priuare nequit, niſi per ſententiam culpa conuicta.*
13 *Regulam pro ſe habens, intentionem fundatam habere dicitur.*
Regulis iuris tenaciter inhærendum.
14 *Interpretatio extenſiua non fit in æquiparatis, niſi æquiparatio per modum regulæ facta ſit.*
Extenſio paſſiua æquiparatorum locum non habent in pœnis ipſo iure impoſitis.
15 *Ius vtrunque in ſuo debet obſeruari foro.*
26 *Auctoritas dicentis non eſt attendenda ſed ratio potius.*
Bartolus legiſtarum Idolum.
17 *Bona delinquentis vaſalli, an applicentur fiſco ipſo iure, & hoc ſpecialiter.*
18 *Cauſæ duæ lucratiuæ in confiſcatione ob delictũ non poſſunt concurrere.*
19 *Dominiũ eiuſdẽ rei ex pluribus cauſis eodẽ, vel diuerſis t̃pibus cõcurrẽtibus quæri non poteſt.*
Pœna priuationis nunquam ipſo iure imponitur niſi in caſibus à iure expreſſis.
20 *Dominus feudi qua lege obligetur ad non priuãdum vaſallum feudo niſi culpa conuicta.*
21 *Extenſio in correctorijs nullo modo ꝑcenda, etiã ex identitate rationis.*
22 *Sententia requiritur ad feudi priuationem, etiã delicto exiſtente notorio.*
Notorium pro ſententia non habetur.
23 *Epiſcopus notorius homicida nõ deponitur abſque ſententia.*
24 *Iudex de notorio crimine non poteſt condẽnare, abſque præcedenti citatione.*
25 *Confeſſio non ſufficit, vbi ſcientia requiritur in pœnis executionem ſecum trahentibus.*

QVAESTIO I.

ET quidẽ prima qõ q̃ in hac mã ponit̃ eſt, num v3 in crimine lęſæ maieſt. bona rei ipſo iure fiſco applicent̃, vel an ſnĩa neceſſaria ſit. Et concluditur ꝑ auctorẽ
1 tractatus † ꝙ in crimine læſæ maieſt. ipſo iure bona confiſcant̃, nec opus eſt altera ſñia. Et allegat aliquos auctores ita tenuiſſe. & vltra eos præmiſſam ꝯcluſionẽ firmant Arch. & Io. An. in nouel. in c. felicis, de pęnis, in 6. vbi dicunt bona cõmittentis crimẽ læſę maieſt. effici ipſo facto fiſci, ſicut bona ingrediẽtis religionem efficiuntur monaſter.ij, & idẽ etiam tenuit Salyc. Bonoñ. in l.fin. C. de bo. proſcrip. vbi dicit ꝙ in crimine læſæ maieſt. ipſo facto bona cõmittentis fiſco applicant̃. & vr̃ probare tex. in d.l. quiſquis, ibi omnib. bonis fiſco noſtro additis, quę verba cũ ponantur in ptõ, non vr̃ opus altera ſnĩa, ut tradit expreſſe Bart. in l.1. ff. ad l. Iul. de ui priuata, ubi facit dr̃iam. an dicatur bona ſint publicata, vel publicentur, vt primo caſu ipſo facto cõmittantur. & nimirum qa multa alia ſunt ſpecialia in hoc crimine. ut gñalr̃, crimen exceptum dicatur, vt tradit ſignanter Lud. de Roma. in l. ſi quis in graui. §. hi

quoq;.ff.ad Syll.&q.dam Mod.in l.de mino re.ad princi.ff.de qõ. & cum pmiſſam ſniam tenuerit Dyn.de Mugello quem allegat auctor. cuius quanta ſit auctoritas pulchre de eo cõmemorat Cy.in l.vnica.C.de ſenten.q̃

2 ,p eo qđ intereſt ,pferunt. ꝗ qñ Dy.decide bat aliquam qõnem dicebatur adeſſe tota ſy nodus legalis ſapientiæ.tenuerit & Io. And. in duobus locis à cuius opinione tanq̃ à ſun damento iuris non eſſe recedẽdũ belliſſime Bal.inqt in c.cũ olim de re iud.fuit.n.tempo ribus ſuis lumẽ mũdi,meruitq; hac ſalutatio ne põtificali decorari,bñ veneris q lux mun di cognominaris,vt refert Ant.de Prato ve teri in pludijs ad repert. Bart. tenuit Arch. Paul.de Caſt.&Saly.vr̃ hęc opino cõior qua re amplectẽda in cauſa℞ deciſionibus l.vna. ibi,ſane apud veteres crebior &c.ff.de off.ↄ ſulis,& in c.in canonicis ſcripturis.19. diſt. Bald.pulchre in l.fi.C.de pœna iud.q male. iud.cũ plerisq; ſimilibus vulgarib.& preſer tim in feudo non vr̃ hr̃e dubitationẽ, vt te nuit Bal.& Card. Alex. in locis allegatis per tractatus. & ſequit̃ nouiſſime Fran.Cur. in ſuo egregio opere feudo.in 4.parte.in 3. re gula.in 4. dubitatione. Et ad ↄfirmationem

3 huius opinionis vltra pmiſſa adduco † ꝗ vbi ↄcurrit diſpoſitio legis,&ↄtractus hois tunc fortior effectus reſultat.vt eo caſu ẽt caſibus pmiſſis,ꝗ alias pmitterẽt ,phibeat, & econ tra vt ,pbat tex.in §.ſanctiſſimas.in auth.de aliena. & emphy. quem põderat Ang. Imo. Alex.& Mod.in l.filiusfam.§.diui.ff. de leg. 1.Bal.in l.quoties.C.de fideicom.& i l.1.C. de pac.& põderauit ante eos gl. in c. ve℞,de ↄd.appoſ.& in ſimili ꝗ diſpoſitio hois ↄcur rẽs cũ diſpõne legis fortiorẽ effectũ reddat facit gl.in §.oportet.in auth.de iud.colla. 6. & gl.quã ibi ſummę no.Ang.in auth. de ex h b.&introducen.reis ad prin.coll.5.&gl.in l.ſi mulier.§.ſi q s rem.ff.de leg. 3. qđ tradit Bar.in l.2.§.fi.ff.de vſuc.,p empto.Bald.in l. 2 C.de vſucap.q̃ pro liber. Panor. in c. pa ſtor.de appel.cum ſi.In qbus locis cõiter ↄ cluditur ex concurſu diſpõnis legis , & hois fortiorem debere induci effectum,&ſemper hois diſpõnem aliqd vltra debere addere ad diſpõnem leg.s . Quia in propoſita qõne.ſ. in feudo extat primum diſpoſitio legis, ciui lis , q̃ vult bona cõmittentis in maieſtatẽ in

4 principis ↄfiſcari.ſextat ſecũdo lex ↄtractus feudalis,&ſic diſpoſitio hois,ex qua feudum ſub hac ↄdõne datum vr̃ , ſi vaſallus fidelis fit,vt ſecuta felonia fiat reſolutio,vt infra di cet . ergo nimi℞ ſi illa lex cõtractus ↄiuncta cũ l.ſcripta debeat operari vt ipſo iure feudũ eo caſu reuertat.vbi alias ſnia eſſet neceſſa ria.& cũ Bal.q hãc ſniam tenuit,nõ habeat ↄtradicẽtẽ, nõ vr̃ ab eius opinione in practi ca diſcedendũ vt tradit Raph. Fulg. ↄſil. 26. & dicit Alex.in l.2.in prin.col.4.verſ.in pra ctica tñ tene mẽti.ff.de vulg.ꝗ magna eſt au ctoritas Bal.vbi non hẽt ↄtradicentem . fuit eñ virtus iuris noſtr. ſm Lud.de Ro. conſ. 480.incip.in caſu propoſito.& de eo in ple riſq; conſilijs mirabiliter exclamat eius ger manus Ang. Et preſertim,qa vt dicit auctor tractatus,in crimine hæreſis, ꝗ æq parat cri mini læſæ maieſtatis, vt ipſe in ſequentibus pluribus cõprobat fundamẽtis,ita p ius ca nonicũ ſtatutũ fuit,&in ęqparatis p legẽ an tiquã hẽt locũ interpretatio paſſiua. allegat duas gl.ſatis vulgares , ſed in terminis me lius facit gl.vulg.in c.ſi poſtquã.§.fi.de elec. lib.6.gl.in l.2.C.de cura.furio. & late tradit Alex.in l.Cẽturio.ff.de vulg.vbi p gl.alleg.

5 †&alia iura ,p quadrata ↄcluſione firmat,qđ ſtatuit in vno æqparato℞ hr̃e locum in reli quo ẽt ſi mã ſit exorbitans à regulari diſpõ ne,vt in premiſſa qõne.&melius adhuc facit ſingula.tex.in l.his ſolis de reuo. dona. vbi ,pbat pũctualiter fieri extẽſionẽ pęnæ priua tionis ipſo iure de caſu ad caſum p.p illo℞ æqparationem quod procedere vr̃ ẽt ſi lex eſſet odioſa , & vteretur dictione excluſiua tm̃ gl.ſing.qua ibi ſumme.Saly.no.in l.fi.C. de reuo.dona.Mod.Pap.in auth.nõ licet.C. de lib.præt.vel ex hær.& not.Ang.in l. lege Corn.ff.de iniur.cũ ſi.&facit ẽt optime c.cũ dilecta. de ↄfir. vtili vel inut. vbi ,pbat ꝗ ẽt in exceptis poteſt fieri extenſio p.p æqui parationem.& ideo licet caſus . c. cum ſm , ſit exceptus à communi regula propter æ quiparationẽ, põt extendi ad caſus ſimiles .

Sed hiſce oibus nõ obſtãtib. in ſecreto,& veritate iuris,ↄtraria ↄcluſio tenenda eſt , & ,p eius fundamento adducuntur tres regulę

6 quadratæ iuris . prima gñalis † ꝗ videlicet vbi nõ apparet expreſſe pęnã priuationis ip ſo iure impoſitã,ſemp interpretatio ſit,vt in ipſa priuationis pęna imponẽda,req rat̃ ſnia & nõ fiat ipſo iure, vt tradit gl.in c. qcunq;, in verbo innodetur de hæreti.lib.6. gl. in c. in pęnis.de reg.iur.eo.lib.& in c.cupiẽtes.§. ſi vero,

ſi vero, in verbo, ꝯuentus. de elec. eod. lib. la
te Mod. Cano. in c. ſi diligenti. de fo. cōpe. &
formalius Bal. in auth. qui ſemel. C. quo, &
qñ iud. vbi dicit ꝙ lex in dubio nō dr̄ dānā-
re quē ipſo iure, ſed ꝑ ſniam iudicis l. 1. §. ca
lūniatores. ff. ad turp. ſubijciens, & fortius ꝙ
vbi lex diſponit quē priuari cā cognita pri-
uationis, et ſi lex diceret priuari ipſo iure. tñ
ſemꝑ reqrit̄ priuatiua ſnīa, arg. l. de qua re.
ff. de iud. & ſine dubio in iſta priuatione feu
di reqrit̄ cauſæ cognitio. c. 1. de feudo ſine
culpa nō amit. cū ſi. & ſequit̄ in terminis ꝓ-
prijs pr̄ veritatis. Alex. ꝯſ. 124. incip. omiſ-
ſis ſuperfluis. col. 2. vol. 1. & nouiſſime Iaſ. in
l. 3. §. pe. ff. ꝙ quiſq; iuris in alium ſtatue. &
in ꝯfiſcatione ꝙ nō fiat ipſo iure ſed ꝑ ſniam
tradit̄ textualiter in l. aufertur. §. in reatu. ff.
de iur. fiſ. cum ſuis concor. prout late dedu-
cūnt Doct. in l. poſt cōtractum. ff. de dona.
7 Secūda, & ſpālis regula eſt † ꝙ in crim. læſæ
maieſt. ipſo iure reus nō ꝑdit dūm bonoꝝ,
licet ſtatim interdicat̄ ei à lege adminiſtra-
tio, & iō antequā bona ex eo delicto cēſeant̄
fiſco ꝗſita, opus eſt ſnīa. tex. eſt rotūdus in l.
ꝗſitū. ff. q, & à qbus manumiſ. lib. q nō pōt
calumniari qa punctualiter loqtur, ꝙ ante
ſniam reus ꝑduellionis remanet dn̄s bono-
rum. Aduerte, ꝙ illa lex ꝗſitum dicit in rōne
dubitationis qn dn̄s eſt, tñ poſtea decidit
dn̄m qui commiſit crim. læſæ maieſt. non
poſſe manumittere, quod poſſet ſi eſſet dn̄s,
ſaltem fauore libertatis, q eſt valde fauora-
bilis. l. libertas. ff. de reg. iur. iō ille tex. nō bñ
ꝓbat, nec eſt formalis vt dicit auctor. Imò
habes ꝙ poſt cōmiſſū crimē bona à fiſco vē
dicant̄. l. eoꝝ. & l. fi. ff. ad l. Iul. maieſt. Ideo fi
ſcus erat dn̄s ēt ante ſniam, adeo ꝙ hr̄ ra-
tio fructuum à die commiſſi criminis. gloſ.
ſing. in auth. de inceſt. nup. i verſ. imminere.
coll. 2. quā Bal. pōderat in marga. in ver. pri
uatio. & vide Barb. cōſ. 70. vbi Chriſtus. col.
18. & ſeq. in 4. vol. alia vide q addidi ad d. l.
qu ſqs. P. Rebuffus. Et ꝑ illū tex. firmat Bar.
in locis allegatis ꝑ auctorem. & idem Bar. in
l. poſt ꝯtractum. ff. de donat. dū alle. dic. l. ꝗ-
ſitum, allegatur ēt alia iura: l. fi. C. ad l. Iuliā
maieſt. in verbo. punitus, & ibi firmant for-
malr̄ Cy. & Bart. expreſſe in d. l. qſquis. Ioā.
de Imo. & alij in d. l. poſt ꝯtractum, & cōiter
Doct. in l. ex iudicioꝝ. ff. de publ. iud. Ang.
Are. ēt prædictam concluſionem firmat in
tractatu maleficioꝝ ſup gl. tu hai tradito la

tua patria. & idē ſentit Maria. de Senis. in ꝯſ.
22. in 1. vol. hanc ꝯcluſionem formalr̄, & ꝑ li
8 teras groſſas firmat ēt in feudo ꝙ ꝑꝑ crimē
læſæ maieſt. ipſo iure non reuertatur. Card.
Flor. in conſil. 128. incip. in qōne quæ ver-
titur inter Andr. 1. col. ad fin. & ſeq. & eſt
communior ſnīa, licet præfatus auctor vo-
luerit contrarium aſſerere, & licet non habe
remus Doct. firmantem hanc opin. tñ tex.
in d. l. queſitum. eſt ineuitabilis. & ideo ſuper
flua eſt diſputatio, & oīs dubitatio ex quo ha
bemus text. vt dicit Bald. in l. cū antiqorib.
C. de iure delib. & facit l. ancillæ. C. de fur.
& ꝑꝑea alibi dicit idem Bald. in quodā ſuo
conſil. incip. præponitur. in 2. vol. ꝙ in cauſa
rum deciſionibus non per varias opiniones
ſcribentiū, ſed ꝑ ſillicatas vias textū incedē
dum eſt, vnde idem Bald. in c. 1. §. iud. de
pace iur. firm. admonet iudices ne in dubio
à tex. & à regula recedant, & ideo ēt contra
cōem opinionem permiſſum eſt iudicare ſi
illa non habet caſum legis, ita Ant. de Butr.
in c. tua nos. col. 2. de vſur. refert, & ſequi-
tur Barb. conſil. 10. vol. 2. & cum per legem ci
uilem ita deciſum ſit ſm illam feudalis mate
ria cum contrarium per feudales conſuetudi
nes nō reperiat̄ cautū regulari debet. tex. ſin
gularis. in c. 1. in ſi. de feu. cogn. Quia ꝑquiſ-
rantur oēs feudales ꝗſtōnes, non reperietur
tex. qui decidat ꝯtrarium ergo lege ciuili vtē
dum eſt, ſm quam, vt prædixi, in crimine læ-
ſæ maieſt. eſt expreſſum reum perduellionis
ante ſniam bonorum ſuoꝝ retinere dn̄ium.
Tertia regula in materia feudali traditur
9 † ꝙ videlicet feudum ꝑꝑ feloniam cōmiſſam
non reuertitur ipſo iure ad dn̄m niſi conui-
cta culpa per ſniam. c. 1. in princ. & §. ſi vaſal
lus. ſi de feud. fuerit controuer. inter dom. &
agnat. vaſal. & in c. 1. de feudo ſine culpa nō
amitten. non. n. pōt diueſtire vaſallum ſuum
ēt Imperator, & Rex qcunque, niſi cauſa co
gnita, & conuicta culpa, quia licet principi
Deus ſubiecerit leges, & tributa, non tñ ſub
iecit ei ꝯuentiones, & ꝯſuetudines feudales
qbus ligatur. & ita pulchre Bald. inquit, in
c. 1. de nat. feu. per tex. ibi. & idem Bald. in
l. princeps. ff. de leg. & in c. 1. de proba. nā &
Deus ex ꝯuentione obligaret̄: vt idem Bald.
inqt. in l. 1. ff. de pact. & ideo Panor. in c. q in
eccleſiaꝝ, de conſt. dicit ꝙ non credit̄ verbis
principis atteſtantis feudatarium delictū fe-
ciſſe ꝑꝑ quod priuandus eſt, quia ſi id dice-

remus facile poſſet euacuare oēm ɔtractum cum eo firmatum. qđ eſſet ɔtra.l.Cæſ.ff.de
10 publ. † in feudo .n. eſt qdam contractus in quo vltro citroq; naſcit obligatio. c.de for- ma.22.q.5.& l.liber hō.ff.de verb.obl.& qa de nā feudi eſt vt non auferaĩ niſi cū cauſæ cognitione d.c.1.de feudo ſine culpa non amit.ſm Panor.in d.c.q̃ in eccleſiaꝝ,cū quo ibi Mod.tranſeunt.& idē tradit in apoſtillis ſuis in cle.paſtoralis.de re iud. in fi. & Lud. Rom.conſ.352.incip. q̃ritur primo,ad fi. iō Bald.ſignanter dicit.in c.1.de nā feu.ꝙ prin ceps non pōt infringere feuda quę ɔceſſit ni ſi conuicta culpa, & ꝙ ɔſuetudo in hoc dat nām,& eam aſſignat ɔtractibus feudalibus. &ideo refert de Imperatore Fed.I.q fecerat cōe Papiæ comitē in certis caſtris.ꝙ nec ip- ſe nec eius ſucceſſor pōt diueſtire vaſallū ni ſi ɔuicta culpa,& ideo ſignanter dixit Bal.in auth.oēs peregrini. C. cōm. de ſucceſ. ꝙ ex quo ɔſuetudo feudoꝝ dictat ꝙ princeps nō poſſit priuare vaſallos niſi prius p pares iu- dicent indigni.certe non poterit Imperator ſtatuere ɔtrariū, & quaſi abuſiuas facere di-
11 gnitates.† qa ɔſuetudo q̃ diſponit in ipſum principē maior eſt ipſo principe.Idē Bal.i c. 1.§.1.verſ. q̃ro nunq d,de noua forma fidel. vbi ēt dicit ꝙ ɔſuetudo feudoꝝ cenſetur ius nāle,& elegantius Bal.in c.1.§.qa vidimus. ver.q̃ro nunq d Imperator.in tit.q feu. dare poſſ.decidit poſt gl.ꝙ Imperator nō pōt di- ueſtire vaſallum niſi ɔuicta culpa;aſſignat rō nem,q a bonæ,& nāles conſuetudines ligāt principes;quia potentius eſt ius nāle q̃ prin cipatus,& qa in ore principis firmior debet eſſe veritas,alleg.in lib.Eſdrę. & qa non de cet principem reuocare ſuū beneficiū.ex q-
12 bus reſultat firma ɔcluſio,ꝙ nec † princeps ſupremus in mā feudati cōmiſſa felonia pōt vaſallū feudo priuare niſi per ſniam conui- cta culpa, & hoc ꝑꝑ legem contractus, qua ipſe ligatur,& vltra traditur ꝓ regula,ꝙ vbi cunque in feudis ſit mētio de amiſſione ſeu di ꝑꝑ feloniam,intelligiĩ culpa conuicta, & in iudiciario ordine,&nō aliter.ita ſignāter Bal.in c.ceteꝝ.de iud.Idē Doc.in §.quicun- que,de pace tenen.ꝑ tex.ibi.refert,& ſeq tur Ioan.Baptiſta de S.Seuer.in rep. c.1. de feu. cogniti.qđ indubitanter ꝓcedit reſpectu a- gnatoꝝ, qa illi nunquam priuanĩ niſi per ſniam probata,& conuicta culpa. ita ſignan ter Bald.dicit.in c.1.§.nulla. ꝑ quos fiat in- ueſtit. vbi dicit vnum qđ eſt magis ſingula- re,quod ad priuationem feudi req̃ratur ex- autoratio de inueſtiendo, vt ſi ꝑ annulū fue rit inueſtitus,deannulei;ſicut in clerico ante quā poſſit puniri ꝑ ſecularē iudicē, degrada tio,&in milite exautoratio,qa opus eſt actu retro ſimili.alleg.l.ab emptione.ff.de pac.cū ſimil. quod expreſſius firmat, & exclamat Ioan.Bapt.in ſuo cōmen.d.c.1.de feu. cogn. ex quo ſequiĩ ꝙ antequam deinueſtiatur va ſallus nō cenſetur feudū reuerſum ad dñm.

Succedit nunc, ꝙ cū habeamus tres regu las quadratas iuris ꝓbatas quæ ēt loquunĩ in Imperatore qñ felonia contra eum com miſſa eſt,habemus intentionem fundatā. vt tradit gl. ordinaria in rub. de reg. iur. in 6. Bar.in l.quoties.ff.q ſatiſd.cog.& i l.2. col. 2.ad fi.ff.ſi q s in ius voc.non ierit. Bal.in c. 1.col.3.de alie.iud.mut.cau.facta.Panor. in rub.extra vt lite non ɔt.& bñ ꝓbat tex.in l. ſuus quoq;.ver.puto.ff.de hære.inſt. & in c. venerabilibus.§.ſi.verſ. pōt quoq;. de ſentē. excōm.lib.6.q bus iuribus trita eſt doctrina
13 † ꝙ habens ꝓ ſe regulā dř intentionem hře fundatā, adeo qđ dicens aliquem caſum ex cipi à regula teneretur ꝓciſe illum probare. &hoc eſt qđ dicebat Spec.in ti.de off.iud.§. 8.verſ.5. qđ ſtare oīno debemus regulæ qñ caſus aliter non reperiĩ exceptuatus,& ꝓpte rea ſignāter dicit Io.And.in c. ſalubriter de vſu. ꝙ nūquā à regula textuali debet diſcedi ꝑ aliquam exceptionē niſi expreſſe oſtendaĩ tex.pro limitatione regulæ. & probatur for malř in c.2.de coniugio leproſo.&in c.ſane. 15.q.3. vñ regulæ tenaciter inhærendū eſt, ſicut Bononiēſes adhærēt carocio.ita gl. ſin gularis licet vulg.in l.oīs diffinitio.ff.de reg. iur.& Bal.in c.1.§.iudices,de pace iur.fir.ad moneo,inqt vos iudices ne ī dubio à tex. & à regula recedatis.& idē Bal.in l.1.C.de ſac. ſan.eccl.in verſ.ſed q̃ro qd in deportato.& ī l.ſi tut.C.de ſeruo pigno.dato manumiſſo di cit ꝙ tenaciter regulis inhęrere debemus,ni ſi aliqd ſpāliter,&expreſſe inueniaĩ.&idē Sa lyc.in l.ſi hoiem.ff.mandati.vbi inuehit ɔtra diminuentes regulas. niſi ꝓ limitatione ha beāt tex.& iō cum Bal. voluerit ſine tex. for mare exceptionem crim.læſæ maieſt.retor- quendum eſt in eum,qđ ipſe dicit de gl.in l. reipublicæ. ff. ex q bus cauſis maio. qđ ipſe loquiĩ ex capite ſuo,qa ſine lege. & iō Ant. de But.de Bal.dicit in c.ɔſultationibus.de iu re

re patr.ꝙ plerũq; dicta Bal.carẽt neruo rõ-
nis.&legis,&iõ nõ eſt illis multũ adhęrẽdũ.
preſertim cũ ipſe dicat expreſſe ꝯtra tex.ſor
males iuris,& ẽt vt per ꝑmiſſa patet,ꝙ aliter
ſenſit in multis locis.&r effectu iſta eſt vera,
& indubitata ꝯcluſio, qdquid dixerit auctor
tractatus,ſalua pace dixerimus . Nec obſtãt
fundamẽta q̃ ꝙ ꝯtraria parte fuerũt adducta.
Et primo dum allegaẽ capitulum,cum ſm de
14 hæreticis.† Rñdetur ꝙ anteq̃ in æqparatis
paſſiuã extẽſio locum habeat, reqrit ꝙ æq-
paratio ſit facta ꝑ modũ regulę.ita tradit ele
ganter Matthæus de matheſi. in tractatu ex
tẽſionis,quẽ ſequiẽ Aret.in §.ius ciuile,inſt.
de iure nãli gentium vel ciui.Decius nouiſſi
me in c.trãſlato.de ꝯſt. Or vt infra diceẽ cri
men læſæ maieſt.&hæreſis non æqparanẽ ꝑ
modũ regulę.Secundo rñdetur,& perempto
rie ꝙ in pœnis q̃ imponunẽ ipſo iure,illa ex
tenſio paſſiua æqparatoꝶ non hẽt locum ẽt
ꝑꝑ identitatem rõnis . ita ſignanter voluit
Ioan.And.in regula odia,de reg.iur.in 6.fir
mat,& ſequiẽ Bald.in l.de qbus.6.col. ff. de
leg. & expreſſe in crim. læſæ maieſt. tradit
Soc.conſ.275.incip.in cauſa fratrum ad fi.5.
col.in 2.parte. Tertio rñdetur qđ deberet eſ
ſe æqparatio facta per oĩa , ita ꝙ oĩno eadẽ
militaret rõ,antequã fiat extenſio pœnę, ita
gl.not.in c.1.in verbo. ſane,de voto in 6. &
in c.ꝯſtitutus,in verſ. ꝓgamus.de reg.-co.
lib.& firmat expreſſe in hoc crimine Soc. in
ꝯſil.allegan. ſed vt infra diceẽ nõ eſt æqpara
tio ꝑ oĩa inter hæc duo crimina, ſed eſt lon
gũ diſcrimẽ . igiẽ,&c. Quarto,& perẽptorie
qa ſpãliter ꝯtrarium reperitur deciſum per
ius ciuile in d.l.q̃ſitum,q̃ loquitur in caſu in
15 diuiduo.† & ſic vtrunq; ius debet obſeruari
in ſoro ſuo, nec .n. ius canonicũ ẽt expreſſe
legem ciuilẽ corrigere poſſet.niſi in ꝯcernẽti
bus ſoꝶ aĩę,vt late tradiẽ in c.fi.de ꝓſcrip. ꝑ
gl.in regula poſſeſſor.de reg.iur.in 6.gl.in c.
2.de arb.in 6.Doct.cõiter in c.cum eſſes, de
teſtam.Nec obſtat c.primũ de noui ope.nũc
vbi tradiẽ ꝙ ius ciuile dubiũ ꝑ ius canonicũ
declaraẽ . nã minor deficit,qa cũ habeamus
caſum legis rotũdũ,q̃ non reperiẽ aliquate-
nus correcta ꝑ aliam legẽ nouã,non eſt du-
biũ,& hoc eſt qđ dicit gl.ſingularis in auth.
de non eligendo ſecundo nubentes.§.1.col.
2. q̃ dicit ꝙ ſuperuacuo dubitabat Impera-
tor,cũ eſſet caſus legis alleg.l.ancillæ. C. de
fur. quare ſublatũ eſt fundamẽtũ principale
auctoris in hac mã . Nec obſtat auctoritas
Io.And.& alioꝶ, qa dicendũ eſt cũ Aug. in
cano.ego ſolis 9.diſt.&c. Et cũ tex.in §. ſed
neq; ex multitudine auctoꝶ l.1.C.de veter.
16 iure enuclean.†&qa in dicẽte nõ auctoritas
ſed rõ põderãda eſt vt dicit Hiero.ſuꝑ Hiere
miam,& ꝓbaẽ in cano.ſm 19. diſt. vñ dicit
Card.in conſ.78.ꝙ nunquã Io.And. voluit
in opinione cedere niſi inquãtũ vrgebat rõ.
& habemus ꝯtra eũ auctoritatẽ Bart. q̃ non
eſt minoris põderis, imò lõge maioris in fo
ro Cæſ. in quo eius opinio vt idolum ſolet
adorari vt refert pulchre Bal. de co. & Rap.
Cuma.in auth.niſi breuiores. C.de ſent. ex
breuiculo recitãdis &dicit Ang.ꝯſ.204.ꝙ tre
mẽs aderet dicere ꝯtra opin.Bar.cũ fuerit lu
cerna,&ſpeculũ iuris,&refert Ioan.Bapt.de
S.Seuerino in tract.de modo illudẽdi ꝙ opi.
Bar.in foro deficiẽtibus legibus obſeruaẽ ꝓ
textu,& multa de eo commemorat Fran.de
Curte in ꝯſ.56.col. 4. quę opinio melius eſt
fundata,quã ẽt tenuit Bal. vt dixi, q non eſt
modicæ auctoritatis: tenuerũt ẽt plures alij
Doct.legiſtæ ſupradicti,ita vt cõior ſit,qbus
magis ſtãdũ eſt in prato Cæſaris,& in his q
ſunt iuris ciuilis argu.gl.ſingularis in cano.
vt veteꝶ 9.diſt.& expreſſe Philip.Dec.in c. 1.
de ꝯſt.dicit ꝑ illã gl.ꝙ magis opin.Bar.in iu
re ciuili ſtãdũ eſt q̃ opinioni.Ioan. Andr. &
17 econtra.Ad ſm fundamẽtũ †qđ videlicet in
feudo ſit ſpãle vt bona vaſalli cõmittẽtis ipſo
iure applicenẽ fiſco,eo, qa dupliciter princi
pis ꝑſona offendiẽ,&qa facilius auferẽ dñiũ
vtile q̃ directũ,eo , ꝙ q̃libet res facile ad pri
męuã nãm redeat,rñdetur ꝙ iſtud fundamẽ
tum eſt valde debile,primo, qa ꝓ illa limita
tione nõ allegaẽ aliqs tex.expreſſus, nec i ſi
mili,qđ tñ eſſet neceſſarium attẽto ꝙ habe-
mus regulas in ꝯtrarium. Secundo dñs feu-
di eſt opus ꝙ deligat ex qua cã velit ſeudum
acqrere.nã reſpectu fiſci pœna dr̃ cã lucrati
ua. pariter reuerſio feudi reſpectu dñi ſeuda
lis, licet ꝑꝑ vltionem iniuriæ reuertatur ad
dñm,quia nihil ſibi abeſt de pœna,qđ dica-
tur eſſe cauſa lucratiua, ꝓbaẽ in l. multaꝶ ,
ibi cõpendia de modo multaꝶ. C.& ex rõ-
ne legis in ſumma.& l. qđ placuit,de iure fi
ſci.ff.&in rub.C.de pę.fiſcalib.creditores ꝓ-
ferri.lib.10.& eſt tex.in auth.de nup.§. ſi ve
ro altera colla. 4. in reuerſione autem feudi
ad dñm licet non ꝓprie cauſa lucratiua dica
tur,dr̃ tñ quaſi lucratiua,vt dicimus in actio

ne noxali.l.apud.Celſum.§.ſi quis aũt.ff.de
doli mali,& metus exceptione q oino. vt ibi
18 tradit.æquiparat cauſę lucratiuę.† Quia ſuc
cedit in delictis duas cauſas lucratiuas in cō
fiſcatione concurrere non poſſe, vt expreſſe
tradit Bart.in l.Mæuius.§.duoꝝ teſtamētis.
de le.2.& ꝓpterea licet duplex qualitas concur
rens in pſona offenſa delictum aggrauare vi
deat,qđ & ex lege feudi,& ex lege ciuili pu-
niri pōt,tñ q̃a illa duplex qualitas nō repo-
nit delictũ in diuerſis ſpeciebus,& vbi ita eſ
ſet vna lege duntaxat,cum ex vtraque execu
tio quantum ad priuationem feudi fieri nō
poſſit,agendũ eſt iuxta tradita in l.ſenatus.
ff.de acc.vbi Bar.& in l.nunq̃ plura.ff.de pri
ua.delictis,&in l.ſi gemina.ff.arb.fur.ceſaꝝ.
Sal.plene in l.q de crim. C. q acc.non poſ.
Bal.in l.q ſepul.C.de ſepul.viol.vbi dicit qđ
duplici lege pœna in executione imponi nō
pōt.alleg.l.ptor edixit.§.1.ff.de iniur. & idē
tradunt cōiter ſcrib.in l.quicũque. C.de ſer.
fugi.&coadiuuat ex regula tradita in l.in nu
merationibus.ff.de ſol.& in l.3.§.ex plurib.
19 ff.de acq.poſ.vbi traditur † ꝙ ex plurib.cau
ſis eodem vel diuerſis tpibus cōcurrentibus
dñium eiuſdem rei quæri nō pōt,& pſertim
in cauſis lucratiuis quaꝝ ꝓhibitus eſt cōcur
ſus l.inter ſtipulantē.§.pen.ff.de ver.obl.vbi
late Doc.q alleg.concor. & ſic cōcluditur ꝙ
neceſſe eſt ex altera duntaxat,& non ex vtra
que coniuncta inferri debere ad perditionē,
&cōfiſcationē bonoꝝ feudaliũ.Or quęlibet
cauſa ſeparata,vt dictũ eſt,illud non operat.
igit,&c.imò,& ſi vtraq; cōcurrere poſſet,nō
reperit iure cautũ,ꝙ cōcurſus duplicis cauſæ
operet priuationē dñij ipſo iure,&pœna pri
uationis ipſo iure nunq̃ imponitur niſi in ca
ſibus à iure expreſſis.ita tex.formalis ad ꝓ-
poſitum in auth.de nō eligendo ſecundo nu
bentes.§.cũ igit,ver.ſinaũt non valuerit,ibi,
nec quælibet eſt lex aliquid tale dices,col.2.
quē ponderat Bal.in auth.ex teſtamento.C.
de ſecun.nup.& bonus text.in l.& ſi q s.§.di
uus aũt.ff.de religi.& ſum.fune.gl.quam ibi
20 Pan.dicit ſingularē in c.fi.de iure patro.† &
multa cōgerit Mod.in c.q̃relā,de iureiur. q̃
videri poſſunt. imò placet retorquere funda
mētũ adductũ p auctorē ɔtra eũ, nā dũ ipſe
ſe fundat in l.contractus feudalis,illa (vt ſu-
pra pluribus rōnibus cōprobatũ eſt)operat,
vt dñs ſit obligatus vaſallo ad nō diſueſtien
dũ,niſi culpa ſuccta, & maiorē cauſæ cogni
tionē adhibere teneat ꝑ legē ɔtractus feu-
dalis cui ſubijcit,& ſic anteq̃ ad eā priuatio-
nē deueniat,ad cauſæ cognitionē adhibendā
maiori vinculo eſt aſtrictus, vt ſupra late di-
ctũ fuit,ēt in Imperatore ɔtra quē nō eſt du
biũ quin q s incurrat lęſę maieſt.crimē.Nec
obſtant iura q̃ vltra auctorē ſupra deduxi,ꝙ
videlicet in pœna priuationis ſit extēſio pp
rōnis identitatē,nā,vt ſupra dictum eſt,hoc
non habet locum in pęna priuationis q̃ ipſo
iure imponit.& iura allegata loquunt in re
uocatione donationis,q̃ ſit ꝑ viā actionis tũ
ēt q̃a non militat, vt in ſequentibus dicet,
oino eadem rō in vtroque crimine, hæreſis
videlicet,& læſæ maieſt. cum longe grauius
ſit diuina,q̃ humanam offendere maieſtatē,
vt infra ſubijciet,tum ēt quia induceret cor-
rectio.l.quæſitũ.& in correctorijs ēt ex iden
21 titate rōnis non debet † fieri extenſio.gl. in
auct.quas actiones.C.de ſacroſan. eccl. late
Doct.in l.ſi conſtante,ad princ.ff.ſol.mat.&
facit gl.in c.cupientes.§.qđ ſi ꝑ 20.de elect.
lib.6.cũ ſimilibus. Non obſtat pariter aliud
fundamentum eiuſdem auctoris, dũ dicit ꝙ
res de facili reuertit,&c.nam licet ſuā rōnem
cōprobet Alex.quem ipſe nō allegat in l. cũ
mulier.ff.ſol.matr.vbi voluit ꝙ in mā feuda
li in qua agit de amiſſione dñij vtilis ſolum,
facile ſit extenſio,q̃a facilis eſt reuerſio, &c.
tñ ſalua pace tanti Doct.dixerim,confundit
ex doctrina ſingulari Bart.in l.2.C.de fund.
patr.lib.xj.vbi dicit ꝙ ita difficilis eſt ablatio
vel priuatio dñij vtilis ſicut directi. & excla-
mant oēs in l. Gallus.§.qđ ſi tñ.ff.de lib. &
poſthu.& ꝑ illud dictum Bar.reprobat dictũ
Alex.Iaſ.de Mayno.in l.cum quidā.ad fi. 4.
col.ff.de lib.&poſthu.ex q̃bus omnibus prę
miſſis quadrata ſequit concluſio,ꝙ ēt in cri
mine lęſæ maieſt.cōmiſſo contra principem
dñm feudi , feudum non reuertitur ad dñm
feudi,ipſo iure,ſed requiritur ſnīa,quod pre
ſertim reſpectu agnatorũ,vt ſupra dixi alle-
gando Bal.in §.nulla.in fi.tit. ꝑ quos fiat in
ueſtitura,non habet aliquod dubiũ,& ita in
trepide tenendum puto qđqđ dixerit auct.
22 Ex quibus ēt correlarie infertur † ꝙ cum
requiratur ſnīa ad priuationem feudi ēt ſi de
lictũ eſſet notorium non poterat procedi ad
executionem,licet.n.dicat Innoc.in c.ex par
te. de verb. ſign. ꝙ in notorijs debet potius
ꝓcedi exequendo q̃ condemnando,&Bal.in
c.ad noſtram,tertio,de iureiur.dicit ꝙ in no

torijs

torijs ordo eſt ordinē non ſeruare,tñ anteq̄
ad id deueniat,& pœna cenſeat impoſita,re-
quirit ꝙ ſuper illo notorio interueniat ſnia,
vſque adeo ꝙ notorium non ſufficit,vbi req
ritur ſnia maxime in mā priuationis,ita ex-
preſſe in materia feudali tracht Bal.p tex.ibi
in c.vnico.qualiter dn̄s feudi ꝓprietate pri-
uetur,vbi dicit formalr̄ notorium non habe
ri pro ſnia, & in mā criminali ꝙ requiratur
ſnia, nec ſufficiat notoriū expreſſe dicit Bal.
in l.fin.per illum text.C.de male. Et ideo di
cebat Bal.in l.ſi maritus. C. de do.inter vir.
& vxo.&in l.nam ita diuus.ff.de adep.& in l.
23 cum fratrem.C.de his quibus vt indig.ꝙ† li
cet epiſcopus ſit notorius homicida,non tñ
debet deponi ſiue ſnia,& iuris ordine nō ſer
uato,& dicit Bal.in c.ad noſtram.in 3.col.de
iureiur. ꝙ ēt in notorijs pars eſt citanda, &
ſnia eſt ferenda,ꝙ in eis ēt requirit̄ talis qua
lis cauſæ cognitio, q̄a ſnia debet ferri de fa-
cto,ad qđ allegat,c.cum ſit Rom.de appel.
Et l.ea quidem.C.de acc.Et ꝓ hac opinione
mea vltra prædicta adduco gl.cōiter appro-
batam in c.euidentia.de acc. quæ expreſſe di-
cit ꝙ ſuper notorio ſnia eſt ferenda,& idem
dicit Bal.in l.cum fratrem,præallegata, & fir
mant Mod.in l.ſi vero.in §.qui pro rei quali
tate.ff.qui ſatiſ.cogan.& Ang.multū not.in
l.libertas.in §.fi.ff.de ſta.hom. vbi dixit ꝙ ſi
ſtatutum dicit ꝙ condemnatus de maleficio
poſſit impune occidi quærit q̄d ſi non eſt cō
dēnatus,ſed crimen eſt notorium,an poterit
impune occidi,& dicit vr̄ ꝙ ſic,q̄a notorium
æquiparat̄ ſnię,vt in l.emptorem,in prin.ff.
de act.emptio.vnde in notorijs ꝓceditur exe
cutiue.i.pōt incipi ab executiōe.vt in l.ictus
fuſtiū.ff.de his qui not.infamia.& not. Inn.
in c.ſtatuimus de offic.deleg.& in c.ex parte
in Xp̄o.de verb.ſign. veritas tñ eſt in contra
riū,dicit ibi Ang.q̄a hoc notoriū nō ęquipe
rat̄ ſnię,& dicit ꝙ ꝓ hoc eſt caſus in l.q̄cun
que,q̄ eſt lex fin.C.de malef.& mathe.qđ di-
cit eſſe notorium,ꝓ quo facit qđ voluit Bal.
in l.presbyteri.la prima,in 3.col.ibi ſecundo
24 quæro.C.de epiſc. & cler.† vbi dicit ꝙ licet
iudici ſit notorium,tñ non ꝓcedit ad condē
nationem,niſi citet,qđ dictū refert Fel. in c.
cum olim.in 8.col.poſt me.de re iud.& vltra
adduco deciſionē Bar.in l.decem.ff.de verb.
oblig.Lud.de Rom.&Iac.in l.fin.ad prin. ff.
ſi cer. peta. vbi dicunt qđ licet non ſit opus
diſcuſſione,vbi notoriū eſt debitorē nō eſſe
ſoluēdo,tñ requiritur ſnia, per q̄ declaretur
ita eſſe,& adduco tex.ſingularem quē nullus
Mod.allegat in c.cum dilectis. §. his igitur,
de purga.cano. in verbo nimirum ſi crimen
notorium exiſtebat, non erat illi indicenda
purgatio, ſed in eum condemnationis ſnia
promulgata.&ibi lucerna iuris canonici Io.
And.dicit not.ꝙ hic eſt tex. ꝙ ēt in notorijs
ferenda eſt ſnia diffinitiua.nec ſufficit ſolum
præceptum iudicis,etiam ſi reus confiteatur
ſtatim,ex quo deſtruitur altera concluſio au
ctoris, dum dicebat ꝙ confeſſio operabatur
effectum ſententię vt bona conſerentur con
25 fiſcata ipſo iure.† nam & in pœnis ſecū tra
hentibus executionem,confeſſio nō ſufficit,
vbi requirit̄ ſnia,vt tradit gl. in c. ſuper eo,
in princ.de teſt.& in c. denique,de excep. &
probatur in l.3.§.lege.ff.de teſt.& in l. q. ad
ſtatum.ff.de pęnis.& in l.qui iud.ff.de bonis
eorum qui mortem ſibi conſciuerunt.&in l.
ſi confeſſus,vbi Bart.plene,ff.de cuſto.reo.&
Spe. & Bal. quos allegat auctor,nunq̄ dixe-
rūt illud ad qđ ipſe eos allegat, ſed loquunt̄
duntaxat qđ rōne confeſſionis pœna efficit̄
tranſitoria ad hęredes,ſed ꝙ ꝓpea bona ip-
ſo iure confiſcentur ſine ſnia,nūq̄ dixerunt
aliq̄d, & infideliter referunt̄ per auctorē tra
ctatus,ſalua ſua dixerimus honorificētia, vt
verbis vtar tex.in cano. neq; 9.diſtinctione.

1 ☞ Feudum an dicatur nouum,vel antiquum, ſi vaſallus feudo priuatus ipſum recuperet.

Debita per propoſitionem reformata nō amplius cenſenda ſunt hereditaria.

2 Res ſemel alienata,& per heredem recuperata, penes ipſum eſſe cenſetur ex noua cauſa.

Aedificium radicitus deſtructum, ſi readificetur, omnino nouum dicetur.

3 Princeps rem ſuam infeudando de nouo, legem quam vult dicere poteſt.

Feudū iuxta principis voluntatē regulari debet.

4 Verba quæ in conceſſionibus principum ponuntur, plene intelligi debent.

Reſtituere quid ſit.

5 Reſtitutio quæ fit ad bona,eſt pleniſſime interpretanda.

6 Princeps facere poteſt vt factum pro non facto habeatur.

7 Feudum quod reſtituitur,ex quadam ſubrogatione antiquum eſſe cenſetur.

8 Feuda quo ad alienationem ad inſtar rerum patrimonialium ſunt redacta.

Quæſtio 2.

QVAESTIO II.

SEcunda quæſtio quæ ſe examinandam
1 offert eſt,† num videlicet ſi vaſallus feu
do priuatus fuerit, & poſtea reſtitutus,
feudum recuperatum dicatur nouum vel an
tiquũ. in qua qõne auctor tractatus allegat
iura ad vtranq; partem. & ſatis plene tangit
mãm.ſed ego conſiderandum puto,an videli
cet feudũ fuerit veraciter acquiſitum dño p
realem apprehenſionem poſt ſñiam latam ẽt
ex veris probationibus, & tunc ſi per viam
gratiæ fieret reſtõ cum alteratione qualitatũ
ſubſtantialium,& non conſtaret ex verbis q̄
princeps velit iure feudi antiq ꝯcedere,tunc
ſine dubio ꝓcederet auctoris ꝯcluſio per iu-
ra q̄ ipſe adducit.vltra q̄ facit qđ ſinglr̃ dicit
Ang.in conſ.31.incip.do.Philippus, vbi pul
chre dicit, q̄ debita reformata per cõpoſitio
nẽ nõ dñr amplius hereditaria,qa renouata
cauſa nõ dr̃ hereditaria,&ſic primeua.alleg.
l.cum hæreditas.ff.ad Treb.& idẽ tradit pul
chre Aret.in conſ.168,inc.in qõ.propoſita,
col.pen.& facit bene text.in l.ſi à me.ff.ad l.
falc.quam auctor ſeq.qõ.ad aliud ꝓpoſitum
2 alleg.vbi ꝓbatur † q̄ res ſemel alienata,recu
perata per hæredem,dr̃ eſſe penes eũ ex no-
ua cauſa,eo qđ ſemel exiuiſſet dñium ſuum,
& ibi Bar.& Alex.inferunt ad qõnem de em
phyteuta alienante,& poſtea recuperante,
&c.&optime quadrant tradita p Bal.&alios
in l.ab emptione.ff.de pactis.quã Io. Rayn.
ꝓ hac opinione adduxit.vbi dicũt qđ vbi eſt
ſemel facta traditio,& tranſlatum dñium, ſi
poſt diſſoluaĩ ille ꝯtractus, cenſeĩ eſſe nouus
ꝯtractus, vt & noua gabella debeaĩ, & ita ẽt
tradit Bal.in l.ſi pdium.C.de ædiliti.actio:
Bal.& Ang.in l.iuriſgẽtium.§.adeo.ff.de pa
ctis.& idem Bal.& Sal.in l.2. C.qñ liceat ab
emptione diſcere cum ſimilibus.Et in ſimili
ſolet dici q̄ qñ ędificium oino deſtructũ eſt,
tũc diceĩ,ſi reædificeĩ,oino nouum ædificiũ,
vt late tradit Iaſ.in l.ius ciuile. allegata p au
ctorem.&latius in repetitione l.quominus.
ff.de fluminibus,& pmiſſa ſine ſcrupulo ꝓce
dũt,qñ princeps nõ eſt vſus verbo, reſtituo.
ſed ſi verbo reſtituo,vſus fuerit, tunc ẽt poſt
apprenſionem feudum dr̃ antiquum. Ad hoc
3 dicendum moueor primum † q̄ princeps in
feudando rem ẽt de nouo, põt dicere legem
quam voluerit,&ſm eius voluntatẽ regulabi
tur nã feudi,vt pulchre Bal.inquit, in conſil.
inc.ſanctiſs.& illuſt. Regina,qđ eſt poſitum
inter conſilia Ang.conſ.110.idẽ Bal. in c.1.
de alienatione feudi paterni.& in c.1. in pe.
col.an agnatus vel filius.Iac.Alb.poſt Iac.ar
diſo.in c.1.de vaſallo decrepitę ętatis.&in c.
1.de gradib.ſuccedẽdi in feudo.tenuit ẽt hãc
opin.And.de Iſer.in c.1.de contr.feudi apud
pares terminanda, eã ẽt ſequiĩ Mart. Laud.
& Card.Mediol.in c.1.de aliena. feudi pater
ni.Alex.conſ.30.inc. quoniam oẽ datum o-
ptimum.col.2.vol.1.&conſ.56.inc.pſpectis.
14.col.in 4.vol.&cõſ.10.circa.10.col.5.vol.
Franc.de Aret.cõſ.pen.in l.ſi mihi,& Titio.
ff.de verb.oblig.in q̄b.locis late ꝯcludũt,ſm
principis volũtatẽ feudũ regulari debere, vt
ẽt ſi ſit nouum ex voluntate principis poſſit
haberi q̄ antiquo, nimirũ, qa princeps põt
immutare ſubſtantiã actus,vt dicit gl.ſing.in
c.1.de capell.monacho.in 6.ad eã aũt volun
tatẽ principis colligendã,maxime verboꝝ te
norẽ,& vim conſiderare debemus,& ſm ver
ba diſpoſitionem regulare,vt p multa funda
menta,q̄ referre laborioſum eſſet,cõprobati
Franc.de Curte conſ.48.&cõſ.49.vbi pleniſ
4 ſime loquiĩ.† & verba maxime in principiũ
conceſſionis appoſita,debent plene intelligi
l.ſi de præp.agentiũ in rebus.lib.12.l. ſi qñ.
de bon.vac.lib.10.C.ſuccedit nunc q̄ verbũ
reſtituo. ex ſua propria ſignõne ſignificat re
poſitionem in priſtinũ ſtatum oino. textus
quadratus in l. 2. §. reſtitutus. ibi,reſtituere
vr̃ qui in priſtinum ſtatũ reducit, ff. ne quid
in loco publico,& tex.aurens in l.videamus.
§.in ſauiana. ff. de vſuris dicit q̄ pleniſſimã
ſignõnem habet verbum,reſtituere, vt ꝓ nõ
facto actus reſtitutus habeaĩ, vt p reſtõnem
caſus pro non aduento reputari debeat,& fa
cit vulg.l.quod ſi minor.§.reſtõ.ff.de min.&
text.in l.1.in fin.C.de ſenten.paſ.& teſt.&in
l.princeps.ff.de verb.ſign.&in §.cum aũt,ibi
reſtituti fuerint,inſt.qui.modis ius patrię po
teſt.ſoluitur.& in l.2.ff.de natal.reſtit.&in l.
1. C. de iure aureoꝝ annullorũ,verbum .n.
reſtõ,latiſſime patet.l. reſtituere. ff. de verb.
ſignif.l.in condemnatione.§.1.& l.cum præ
tor.§.1.eod.tit.& facit cap.venerabili.in ver
bo,plenarie.de off.del.& tex.in cap.piſanis.
de reſtit. ſpol. & melior text. in l. Lucius.§.
5 1.ff.de adminiſtr.tutorum,vbi † reſtitutio fa
cta ad bona pleniſſime interpretaĩ, vt exten
datur etiam ad actiones quæ nunq̄ fuerunt
in bonis,& tradit Bart.in l.fin.C.de ſen.paſ.
vbi

vbi dicit, ꝙ pleniſſime debet. reſtitutio inter pretari. Ang.& Mod.in l.fi.ff.de conſt.principum,& pulchre Ant.de Butr.ꝯſil.20.col.2, Siq. cū verba pmiſſa habeant plenam ſignationē remittendi oia in priſtinum ſtatū, princeps illis vtēdo nouiter non ꝯcedere,ſed priſtinā inueſtituram ſuſcitare voluit, qa cū ſm verba pſumatur eius mens, cōſtat ꝙ de nouo voluit cōcedere, quod maxime procedit vbi ſunt appoſita verba, ꝑut tui anteceſſores tenuerūt, quę verba faciūt vt princeps iure feudi antiqui cōcedere voluerit, vt late deducūt ſcr.b. in locis alleg. & pro hac opinione eſt bonus tex.cōiuncta gl.in l.filio quē pater.ff. de lib.& poſth.ibi, ſed antiq redditus, & ibi ponderant oēs Doct.& bonus tex.coniūcta gl.& ibi pōderat Paul.de Caſt.in l.peculium §.ſi ęre.ff.de pecul.& oēs poſt gl.in d.l.quod dr̄, allegata p auctorem.ff.de impenſis in rebus dotalibus factis,& ꝓbatur in d.l.filio,de liberis,& poſthumis, ꝙ ēt vbi facta eſſet executio habeat locū maxima pmiſſa,nā ibi loquitur tex.de filio emancipato,q reuera exiuerat patriam poteſtatē,& effectualiter,& tñ ſi arrogetur,dicit tex.ꝙ nō de nouo in patriā poteſtatē aſſumi, ſed antiquæ patriæ poteſtati redditus vr̄,& tñ non eſt dubium qn oino ſemel exiuiſſe, & ita in ꝓpoſito eſto qđ res feudales oino p apprehenſionē reuerſæ eſſent ad principem, tñ reſtituendo nō de nouo dediſſe, ſed ablatū feudum reddidiſſe vr̄, maxime qñ vtitur verbo, reſtituo, quod hēt hanc plenam ſignationem. Nec obſtat l.ab emptione.ff.de pactis.in qua eſt fundat opi. Io.Rayn.quē allegat auctor cōtra, nam rñdetur, ꝙ princeps pōt hic facere,& fingere in mā feudali ēt nouum feudum hr̄i pro anti-quo, imò vt dictū eſt per verbum, reſtituo, vr̄
6 velle, ꝙ ꝯfiſcatio habeatur pro nō facta, † & nō eſt dubium qn princeps poſſit ēt quantū ad effectus pteritos facere quod factum pro non facto habeaī, gl.ſingularis in clem.1.in verbo, pro infectis.de immun.eccleſ.text.in c.is qui.de ſpōſ.& matr. & tex.in clem.1.de cōceſſio.præb.in fi.quare concludēdum puto, ꝙ qñ princeps vtitur verbo, reſtituo qđ pleniſſimā habet ſignationem, vt īfra latius dicetur in 4.q. adijciendo maxime hæc verba, ꝑut tui anteceſſores.feudū reſtitutum ēt poſt apprehēſionem cenſendum eſſe feudum antiquum,& nō nouum, & maxime qñ apprehenſio non fuit effectualis p incorporationem, nec aliquid facit reſeruatio quæ fieret p principem in aliqbus iuribus. qa licet ſpāliter aliqd fuerit reſeruatū, non p hoc derogatum vr̄ alijs qualitatibus, q̄ alio modo, & alia via includūtur, vt not.dicit Sal.in l.de crimine.in 2.opp.p illum tex.C.de accuſ. facit tex.in l.1.& quod ibi no.Bal.C.de diuer. reſcr. vnde Doct. in reſtōne loquentes dicūt
7 † ꝙ feudū reſtitutum cenſeī eſſe antiquū ex quadā ſubrogatione, qa de iure qñ vna res ſubrogaī in locum alterius, q̄uis in aliquo diſcrepet, in alijs ſapit nām eius in cuius locum ſubrogatur. ita ſignāter tradit Paul.de Caſt.in ꝯſ.129.incip. licet iſta dña Liza, col. fin.verſ. nec obſtat, & formaliter ad caſum nr̄m adduxit.ita firmans Phil.Dec.conſ.53. incip. placet mihi.circa princ.2.col. & vltra pmiſſa allegat deciſionē magis expſſam, Soc. in l.Gallus.§.ēt ſi parente.ff.de lib.& poſth. vbi formaliter dicit, ꝙ licet apponaī aliquod pactū contra nām feudi in inueſtitura, tūc alteratur nā feudi ꝯſecutiui pacti duntaxat, & non in alijs.& ibi alleg.optima iura. nec eſt verū, ꝙ verba appoſita in reſtōne, pro te, ſucceſſoribus tuis,& hñtibus cauſam à te, alterent feudi nām, quia illa verba in nullo alterant nām feudi, qppe cum ex conſuetudine gñali Franciæ, de qua in ſeq.quæſt. late dice-
8 tur † feuda quātum ad alienationē ſint redacta ad inſtar reꝝ patrimonialium, expreſſio eius qđ tacite inerat p conſuetudinē nō alterat nām feudi, nec aliqd īmutat l.fi. C.de fideiuſſ.not.in l.cū quo.ff.ſi certū peta.& late legitur,& notatur.in l.3.ff.de leg.1. & ita hac rōne in ſimili concludebāt conſulendo de verbis pro ſe, & deſcendētibus in infinitū,&c.Iaſ.de Mayno,& Ambr.de Opizo. in cauſa illoꝝ de Beccaria, ꝑut eos refert cōſuluiſſe.ita vt pdictum eſt collegiū Bonon. in conſ.ſuo poſito inter cōſil.Franc. de Curte. ꝯſil.l.ad princ.6.col. vbi ēt approbat pmiſſā maximā, quare illa verba exprimentia quod ex nā rei inerat, non potuerunt nām feudi alterare, imò remanſit reuera feudum antiquū. Nec obſt.arg. de adiectione qualitatis, quia vt ſupra dixi non operatur vltra conſecutiua pacti. nec impedit quo minus in alijs ſortiaī nām antiqui feudi.& ita concludo.

1 *Bona eius qui crimen læſæ maieſtatis commiſit ſubiecta reſtitutioni fideicōmiſſi, an veniant in confiſcationem.*

2 *Alienare*

2 *Alienare prohibitus, an poſſit delinquendo bona fideicommiſſo ſubiecta in fiſcum transferre.*
3 *Vaſallus ita teſtari poteſt de bonis feudalibus at que de allodialibus.*
4 *Vaſallus qui ſubinfeudauit alteri ſi feloniam cõmittat, an feudum reuertatur ad dominum.*
5 *Delictum vaſalli commiſſum in perſonam domini quando agnatis præiudicet.*
6 *Vaſallus legem contractus feudalis euertere nõ poteſt.*
7 *Contractus feudalis eſt innominatus, à conſuetudine, & non à iure ciuili inuentus.*
8 *Sententia contra cõdemnatum lata quando ſubſtitutis noceat, & alijs ius prætendentibus.*

QVAESTIO III.

TErtia quæſtio quæ in hac mã propo
1 nitur eſt. † nam ſi bona cõmittentis
crimen læſæ maieſt. ſint ſubiecta reſti
tutioni fideicõmiſſi, venient in ꝯfiſcationẽ.
in qua qõne tenuiſſe locutus eſt auctor, ſal-
ua ſua pace dixerim. primum adduxit in me
dium, ꝙ in crimine leſæ maieſt. quę non pñt
tranſire in hæredem extraneũ, tranſeant in
fiſcũ, & allegat aliqua iura quæ faciũt forma
liter in cõtrarium, nam eſt tex. formalis in l.
eos. ad l. Iul. maieſt. ff. q̃ non reperitur in hoc
correcta, q vult ꝑ literas groſſas iura patro-
natus q̃ non tranſeũt in hęredem extraneũ,
nõ tranſire in fiſcũ in crimine læſæ maieſt. &
eſt tex. rotũdus in l. iura. ff. de iure patron. be
ne verũ eſt, ꝙ d. l. quæ dicebãt iura patrona-
tus reſeruari filijs, ſunt hodie correctæ, eo
qa filij ſint effecti incapaces ꝑ l. quiſqs. & ita
loqtur gl. in his legibus, & ẽt Bart. ſed ꝙ trãſ
eant in fiſcum nõ eſt verũ imò potius libera-
rent liberti à iure patronatus, ita formaliter
tradit Bald. quem ibi ſeqtur Alex. in apoſtil.
in illa l. 1. C. de bon. lib. & ſeqtur ibi Saly. qñ
videlicet tale ius patronatus non ꝑueniebat
ex pſona patris delinquẽtis, ſed ex perſona
anteceſſorũ. & eſt lata dña inter illa iura pa-
tronatus quę non pñt filijs incapacibus ac-
quiri, & inter ius fideicõmiſſi quod debetur
agnatis, q nõ pñt effici incapaces ex delicto
2 agnati † vnde ꝓhibitus alienare expſſe, vel ta
cite non vr̃ delinquendo in fiſcũ potuiſſe bo
na ſubiecta fideicõmiſſo trãsferre tex. forma
lis in l. Imper. ff. de fideicõmiſſa. liber. vel ſal
tem ꝑ iura quæ auctor deduxit vñr debere
trãſire cum onere ſuo, & traditur ẽt in l. cum
pater. §. hereditatẽ. de leg. 2. expreſſe loquẽs
in fideicommiſſo, illa rõne, ꝙ bona illi ſubie
cta non pñt tranſire in hæredem extraneũ,
qđ non tranſeant in fiſcum ꝑ multa iura, &
auctoritates quas allegat. concludit Alex. in
cõſil. 68. incip. opportune ꝯſideratis, 2. & 3.
col. vol. 3. rõnes ſuas lõgum eſſet trãſcribe-
re, videri pñt, vltra illa iura facit quia qñ fit
tranſlatio ẽt in pœnam legati de vna pſonã
in alterã illa ſemper fit cũ onere ſuo. l. Cato.
in prin. ff. de alimen. & cibarijs lega. vbi not.
Bar. idẽ Bar. in l. legatum. ff. de adimen. lega.
Confirmatur, & maxime qa in Gallia feuda
ſunt redacta ad inſtar rerũ patrimonialium,
vt dicit Petrus Iacob. in libellis ſuis in tit. de
ꝯdõne ex mori, & voluit Ioan. Fab. in auth.
ingreſſi. C. de ſacr. ſan. eccl. & hanc ẽt cõſue
tudinem Franciæ gñalem refert Iaſ. in l. de
3 qbus. ff. de legib. vbi dicit, † ꝙ vltra montes
conſuetudine gñali obſeruatur, ꝙ poſſit qs
de bonis feudalibus ita teſtari ſicut de allo-
dialibus, ſubijciẽs id ꝑ conſuetudinẽ intro-
duci potuiſſe. allegat Bal. q h. d. in c. 1. ad fin.
princ. q. pen. de ſucceſſione feudi. & idẽ not.
Doct. in c. ſignificauit ſecũdo de reſcr. cũ ſi-
mi. ſuccedit, ꝙ vbi vna res redigiť ad inſtar
alterius, in ſe ſuſcipit qualitates, & ꝯdões
rei ad quam adæquatur ita ꝓbat tex. not. in
l. 1. §. 1. ff. ſi qd in fraudem patron. & text. in
l. illud in princ. ff. de donatio. cauſa mortis.
& late tradit Doct. in l. 1. ff. de leg. 1. & pul-
chre, Bal. in l. oĩa. C. de epiſ. & cler. qñ. n. vna
res efficiť ad inſtar alterius, vt ſit bona ſi ſita
do, neceſſe eſt qualitates q̃ inſunt vni ineſſe
alteri text. pulcher in l. in teſtã ff. de ꝯdõ. &
demon. Sicq. videreť ꝯcludendũ, ꝙ ſicut in re
bus allodialib. fideicõmiſſum non extinguiť
ꝑ cõfiſcationem, ita nec in ꝓpoſito in bonis
feudalibus q̃ ad inſtar rerũ allodialium, ſaltẽ
quãtum ad alienationẽ redacta ſunt. Cõfir
matur, & fortius ex eo quod ſignãter tradit
Ioan. Fab. in §. fi. inſt. de vſufr. & Io. Rayn. in
c. imperialem. §. illud. in tit. de ꝓhibita feudi
4 aliena. & Frid. † Vbi quærũt de qõne ſi vaſal
lus ſub infeudauerit alteri, & poſtmodũ pri-
mus vaſallus cõmittat feloniã an feudum re
uertat ad dñm, & primo dñt, ꝙ vr̃, ꝙ ſic, q a
reſolutio iure datoris, &c. allegãt l. lex vecti
gali fundo. ff. de pig. poſt modũ diſtinguẽdo,
dñt, ꝙ aut dñs conſenſit, aut nõ. ſi cõſenſerit
nõ eſt dubium, ꝙ non reuertiť, aut non ꝯſen
ſit, & tũc reuertitur, niſi is q habet ius à va-
ſallo, q̃ commiſit feloniã ſit paratus ſeruire
priori

priori dño,&ab eo feudum recognoſcere,ex
quo ſequit in ꝓpoſito ꝙ vbi agnati qb. feu
dū ex fideicõmiſſo debet,eſſent parati ſerui-
re priori dño,& ab eo recognoſcere feudū,
ipſe tenet illos adimere,nō obſtante felonia
cõmiſſa ꝑ deciſionē alleg. q̃ opponit gladiū
ad radicē,quam ſequit Iac. de S. Georgio in
ſuo opere feudoꝝ in verbo dictiq; vaſſalli.ad
fi.3.col.& principio ſequentis, qđ oĩno ſine
dubitatione ꝓcedit vbi vaſſallus poſtmodū
reſtituit,q̃a tunc ſecundus vaſſallus q ius ſuū
amiſit in pœnam ex reſolutione iuris datoris,
in pœnam recuperat ius amiſſum , modo non
fuerit in aliū tranſlatū mediū tpe.ita ſignan
ter tradit Iac.de Bel.in c.1.in tit.h.c finit lex
cõtradi.deinde cõſuetudines regni incipiūt.
quem refert,& ſequit Iac.de S.Georgio in lo
co allegato,&ꝑſertim vbi non ſunt deſcendē
tes,quo caſu feudū debet applicari agnatis,
&non reuerti ad dñm,et ſi felonia in eius ꝑ
5 ſonam commiſſa fuerat,Et iura q̃ dicunt † ꝙ
delictū directō in pſonam dñi cõmiſſum pręiudicat agnatis debent intelligi ſtantibus de
ſcendentibus.tunc.n.q̃a deſcendentes q tit.
hæred.deberent habere,capere non poſſunt,
tñ q̃a proximiores ſunt,& excludunt agna-
tos,& ipſi excluduntur à dño, nimirū ſi dñs
excludat tunc agnatos , q̃a ſi vinco vincentē
te.Secus vbi non ſunt deſcendentes, tunc.n.
agnati quibus iure hæreditario feudum nō
obuenit,& ſunt capaces,debēt admitti exclu
ſo dño,hanc opin. mediā tanq̃ ꝑ diſtīōnem ,
alias ad concordiam reducentem amplexus
eſt.& in ea ꝑſiſtit Iac. Alb.in c.1.§. fin. in 2.
cõcluſione in ti.q̃ fuit prima cauſa beneficij
amitten.&eſt æqua opinio,& tanq̃ media di
ſtinguens ſequenda l.adeo.§.cum quis.ff.de
acq. rerum do. & ita eam firmat,& ſequitur
Franc.de Cur.in d.conſ.49.circa fin.conſilij
dicens, ꝙ eſt æqua opinio,& ideo his caſib.
concludendum eſt feudum non reuerti ad
dñm.fateor ꝙ vbi p̄miſſa ceſſarent,verior vi
deret concluſio ꝙ fideicõmiſſum extinguere
tur,& ad id dicendū moueor primū q̃a teſta-
tor duntaxat ſibi,& hæredi ſuo legē impone-
re pōt,& nō dño feudi,vt videlicet feudū nō
reuertat felonia cõmiſſa ꝑ eū q vaſſallus erit
ꝑ tpe , non potuit.n.teſtator niſi ſucceſſori
ſuo legē imponere,ita Bal.in l.2.C.de vſuca
pio.ꝓ empto.Confirmat,q̃a nō eſt in ptāte
6 † vaſſalli legē cõtractus feudalis euertere, ex
qua ab initio feudū ſub ea ꝯdõne datū vr: vt
ſi vaſſallus fidelis ſit,vt ſi ingratitudo cõmitta
tur,feudū ad ipſum dñm reuertat,& hoc mo
do ꝑ concedentem conditionatū,& ideo nō
poſſunt alij agnati de hoc cū iuſtitia cõque-
ri,q̃a traditioni rei ſuæ pōt vnuſq;q; appo-
nere legē quā vult.l.legem C.de pac. Illa er
go eſt quædā lex tacite appoſita traditioni
feudi.& illud eſt qđ vult dicere tex.in d.c.1.
§.ſi.q̃ fuerit prima cauſa benef.amittē.in il-
lis verbis,vt habeat dñs hanc ſaltē ſuæ iniu-
riæ vltionē,ſubintelligit.n.in cõceſſione feu
di tacita ꝯdō, ſi primus cui fit ꝯceſſio, & oēs
ab eo deſcendentes,erunt grati verſus dñm,
arg.l.cum qs.ff.de ſol.& l.ſtipul.ff.de iu. do.
ergo quamprimum aliqs ex deſcendētibus
primi inueſtiti cõmittit ingratitudinem con
tra dñm, ceſſat tacita ꝯdō , ſub qua feudum
fuit ꝯceſſum,ideo non eſt incõueniens ꝙ feu
dum ad dñm reuertat arg.l.1. C. de dona.q̃
ſub modo. Et hanc rõnem formalr̄ aſſignat
Franc.de Cur.in ſuo opere feudoꝝ.in 5.par
te in principio , & eandem rõnem aſſignat
Sal.in l.2.C.de liber.& eoꝝ lib.Bal.in l.leg.
12.tab.C.de legib.hęr.vbi dicit ꝙ agnati pri
uantur ꝑꝑ legem contractus. & idem Bald.
ſentit eandem rõnem in d.c.1.§.fin.q̃ fuerit
prima cauſa benefic. amitten. vbi ēt dicit ꝙ
iſta reuerſio fit ex l.contractus.Et confirmat
7 & fortius,† nam contractus feudalis eſt qui-
dā innominatus contractus. eſt.n.cõtractus
inuentus à cõſuetudine,& non à iure ciuili,
nunq̃.n.fuit cognitus ciuilibus romanis, q̃a
ſi cognouiſſent,habuiſſent illum exoſum,q̃a
quandam ſeruiturē ſapit.ita Bal.in c.q̃ in ec
cleſiarum. de conſtit. Quia oēs contractus
quos cõſuetudo inuenit,vt cõtractus feudi ,
q̃a nomen vſuale habet magis adherent cõ
tractui innominato q̃ nominato,ita Bal. in
rub.C.de rerum ꝑmuta.Idē Bal.in l.fi. t. q.
C.q̃n liceat ab empti.diſce.Idem Bal.in c.ſi.
col.fi.de cauſa poſſeſſio.& ꝓprie.& ſic vr̄ q-
dam contractus correſpectiuus quales ſunt
contractus innominati,videlicet do.feudum
vt facias .i. vt ſis fidelis . & ideo vbi ex parte
vaſſalli non adimpletur cõtractus ex capite
cauſæ non ſecutæ,repetit res,ſuccedit ꝙ vbi
ex lege prioris cõtractus introducit illius re
ſolutio , omnia onera medio tpe impoſita
tolluntur . tex.eſt quadratus in l.3.ad prin.ff.
quib.modis pignus vel hypothec.ſolui.tra-
dit expreſſe Bar.in l.in diē.ff.de aqua plu.ar
cen.& in l.2.ff.de in diē addictione. cū ſimi.

Et iſte

Et iſte rõnes ſunt longe magis vrgẽtes, quã quæ ꝑ auctorem deducuntur, tñ, ut dixi, nõ procederent in caſibus ꝑmiſſis, debet ẽt tẽperari ꝓcedere hæc ꝯcluſio, qñ ſnĩa lata contra vaſſallum fuit lata ex ueris ꝓbõnibus, ſecus ſi ex ficta ꝯfeſſione inſurgẽte ex ꝯtumacia, & bãno,
8 † licet .n. ſnĩa lata ꝯtra ꝯdẽnatũ noceat ſubſtitutis, vel alijs qui pñt ꝑtendere ius in ꝯñam, vt probaĩ in l. ꝯtr. ff. de re iudic. & tradit Bart. in l. in diem. de aqua plu. arc. & ſequuntur oẽs in l. filiusfam. §. diui, de le. 1. nec requiritur illoꝝ citatio, per tex. ſingularem in l. 1. §. denunciare. ff. de ventre in poſſeſſionem mittendo, tñ moderatur qñ ferretur ſnĩa ex veris ꝓbõnibus, ſecus ſi ex ficta confeſſione reſultante ꝑꝑ contumaciã, vel bannum. ita formaliter tenuit Bart. in l. cum filius. ff. de verb. oblig. quem ibi cõiter oẽs ſequuntur, & idem tenuerunt Dynus, & Rayn. in l. 1. per illum tex. ff. qñ ex facto tut. Bal. & Saly. in l. 1. C. ne filius pro patre. Alb. de Roſ. in opere ſtatutoꝝ. q. 258. Nellus de S. Geminiano in tract. bannit. in 2. parte. q. 34. & probatur optime in l. qui repud. ff. de inoff. teſtam. quem ad hoc deducunt Imol. & Alex. in l. ſep. de re iud. & multa cõgerit Fel. in c. cum Bertal. eod. tit. Secundo deberet tẽperari, & intelligi vbi videlicet agnati, eſſent citati ſaltem ꝑ proclama gñale, ſecus ſi nullo modo, quia tunc non præiudicaret. ita tradit Bart. in extrauaganti, ad reprimendũ. in verbo per edictum Bald. in l. ſi eo tpe. C. de remiſſ. pig. Ang. in l. ſi perluſorio. ad prin. ff. de app. Soc. in d. l. cum filius, Mod. repet. in d. §. diui. & eſt cõis concluſio, quam in ꝓpria mã feudali firmat ſummus feudiſta Andreas de Iſer. in c. ſi uaſallus. in tit. ſi de feud. fuer. contr. inter dñm, & agn. vaſ. vbi concludit. ꝙ ſi feudum antiquum erat pœnes vnũ de agnatione, ſententia contra alium lata non nocet alijs agnatis nullo modo citatis, & ita in hac quæſtione concludo ſalua cuiuslibet rectius ſententijs correctione.

1 *Fideicommiſſum quòd ſemel per confiſcationem extinguitur, an reuiuiſcat ſi reſtitutio ſequatur.*

2 *Iniuria pacto ſublata, pacto ſubſequenti non poteſt reintegrari.*

3 *Beneficium ciuilitatis quòd per bellum aufertur, pace ſubſecuta belli remotiua redintegratum non cenſetur.*

4 *Reſtitutio ſui natura in ſtatum priſtinum reponit omnia.*

5 *Ciuis quia reſtituitur ſemper ciuis retro fuiſſe fingitur.*

6 *Exhæredatio per patrem facta eo ipſo extinguitur, & reuocatur cum cauſa illius inductiua remouetur.*

7 *Reſtitutio omnia in priſtinum reponens ſtatum ad perſonas extenditur quæ in principalis conſequentium puniuntur.*

8 *Reſtitutione ſecuta actiones contra reſtitutum reuiuiſcunt.*

9 *Filio capto ab hoſtibus ante patris reditum obeunte, fingitur pater reuerſus retro filium habuiſſe in poteſtate.*

10 *Reſtitutio etiam in tertij præiudicium retrotrahitur in iure ſibi quæſito.*

Mens concedentis colligitur qualis fuerit ex verbis ſupplicationis.

11 *Princeps in dubio præſumitur vſus iure communi, non gratia ſpeciali.*

12 *Qualitas accidentalis quando magis attendatur quam naturalis.*

13 *Feudi natura alteratur per verba pro te, & ſucceſſoribus &c.*

QVAESTIO IIII.

1 QVarta qõ nunc ſe offert, an vʒ † fideicõmiſſum ſemel ꝑ ꝯfiſcationem extinctũ, ſecuta reſtõne reuiuiſcat, & hanc qõnem vltra deducta per auctorem ad vtranque partem examinare ſtatuti, & ꝓ parte negatiua ꝙ ius fideicõmiſſi extinctũ non reuiuiſcat, accedit primũ iuris ꝯclufio, q̃ habet ꝙ ſubſequens diſpõ ex intellectu nõ inducit repetitionẽ coꝝ q in prima diſpõne ſunt d. l. per retentionem. C. de vſuc. l. ſi tibi certam ff. de adim. leg. l. cum pater. § pr certam. ff. de leg. 2. cum ſim. Secũdo quia ſi qualitates adiectę diſpõni primo duranti nõ pñt intelligi repetite in dubio in diſpõne 2. in quã illius primo tunc durantis facta eſt tranſlatio. l. nouatione ff. de nouat. l. labeo §. ti ff. de arb. l. ſi cum hermes C. locati. l. Valer ff. de pręt. ſtip. cum ſim ꝯñs eſt ut multo minus qualitates oneroſe huiõi adiectę feudo quas ſuperueniens felonia totaliter extinxit non intelligantur repetite in hac reſtitutione ſequenti in quam non põt videri tranſlata defuncti liberalitas inductiua fideicõmiſſi oĩo extincta ꝑ ꝯfiſcationem. Tertio probat, quia id renouatum quod de ꝑ ſe nõ eſt cauſa fidei

ſa fideicõmiſſi non põt inducere eiuſdem fideicõmiſſi iam extincti renouationẽ ad hoc tex. ad propoſitum valde notabilis licet vulgaris, in l. ſi vnus. §. pactus ne peteret. ff. de
2 pac. verſ. ſed ſi pactum. † dicens iniuriã pacto ſublatã non poſſe pacto ſubſequenti reintegrari, & ſubijcit rõnem formalẽ ſic, non. n. ex pacto iniuria naſcit, ſed ex contumelia. ita igit in ꝓpoſito nõ ipſum fideicõmiſſum q̃d non inducit principis beneficium, ſed uoluntas defuncti, non debemus di ere reintegratũ ex reſtõne. Quarto qa eſt notiſſima iuris regula qđ ſublatio cauſæ præcedentis actus ſublatiue de ꝑ ſe ſolũ actũ iam ſublatũ non reintegrat, ſed opus eſt nouo ꝑ ratiu q̃nque volũtar: o, q̃nq; coacto, put ſunt caſuũ diuerſitates, vt patet in l. ſi qs aic. ff. de pd. ob cau. & in l. metũ. §. ex hoc edicto. ff. qđ met. cau. l. ob eũ. ff. de pſcrip. ver. & in l. cum mota, fin vrum in reſiim. C. de tranſact. poſſet ẽt ad id adduc. mã. l. qui res. §. arcam. ff. de ſol. l. inter ſtipul. §. ſacr. ff. de verb. oblig. l. deferre. §. fin. cum l. ſeq. ff. de iure fiſ. l. quod in reb. § fi. ff. de leg. 1. cum ſim. Quinto adduco aliud fundamentum magis altringens in ſimili. quod punitur in l. 2. C. de lib. & coſt. l. b. vbi ꝓbaĩ
3 † q beneficium ciuilitatis ablatum ꝑ bellũ, ſubſecuta pace remotiua belli non cenſetur reintegratũ, quam ita ponderat Lud. de Rõ. ꝯſ. 459. incip. in ꝓpoſita conſultatione. & eſt bonus tex. in l. cũ ſeruus. ff. de alim. leg. vbi legatũ extinctũ ꝑ alienationem factã de re legata, nõ reconualeſcit eadẽ re ꝑ teſtatorem recuperata, cui non obſtat q ceſſante cã &c. nã ex quo extinctio ſemel opata eſt ſuũ effectum, non debet reconualeſcere fideicõmiſſum, licet poſtmodũ ceſſet cã extinctiõis. tex. no. in l. ſi. ff. vnde lib. ꝑ quem dicit Bart. in l. Titia. §. Imp. ff. de leg. 2. q donatio reuocata ꝑ ſuperuenientiã l beroꝝ, nõ reconualeſcit, licet poſtmodũ tollaĩ cauſa extinctiua, v tpote, qa filij ſuſpecti decedaĩ ſuplſtite parente. Sexto, & ult. adduco deciſ. Ang. formatã in illa. l. deb. C. de ſen. paſſ. vbi dicit rñdendo ad legẽ, qui res. §. arcam. ff. de ſolutio. q illa lex tertia intelligit vbi bona trãſierunt in fiſcum cũ onere ſuo, qa tunc non cenſetur oino extinctum debitũ, & ideo ni mirũ ſi ad illa reſtitutus teneaĩ ad debita ã ꝯtrario ſentit, q vbi bona nõ trãſiſſent cũ onere ſuo, q tũc reſtitutus reincideret in priſtinã obligationẽ, & hæc ſunt q̃ reutra iud. meo nõ paꝝ aſtrigũt.

Quibus tñ non obſtantibus, quæ ſeutra non obſtant, ꝯtraria ꝑ ſo verior, & tutior de
4 iure vr, & accedit primum † quod reſtitutio ſui nã omnia reponit in priſtinum, ſtatum ꝑ iura quæ ſupra deduxi in 2. q. qua rõne fideicõmiſſum extinctum ꝑ confiſcationem, ſuſcitari per reſtõnem. decidit expreſſe Lud. de Rom. qui non eſt leuis auctoritatis, in conſ. 247. incip. primo qr. ad prin. 2. col. Secunda facit, quia reſtitutio æq paratur fictioni poſtliminij, & retrotrahit, & perinde hři debet, ac ſi nunq̃ felonia eſſet cõmiſſa. tex. optimus ad propoſitum in l. ſi quis filio exher. §. pen. ff. de iniuſto rupto irrito facto teſt. & quod reſtitutio retrotrahatur. firmãt expſſe Ang. & Imol. in l. ſi al enũ. §. in extr. ff. de hæred. inſt. & ibi clar us Paul. de Caſt. poſt Bal. vbi dñt q vbi reſtitutus bona recuperat ſimplr reſtitutio trahit retro, niſi agatur de præiudicio tertij, licet Bart. ꝯtrarium ſenſerit in d. §. pen. l. ſi qs filio exhær. & hanc ſniam q oino retrotrahatur firmat ſolẽnis doct. Car. Rui. in rep. §. & quid ſi tm. l. Gall. de lib. & poſth. Tertio adduco in ſimili dec. Rog. de Per. in conſ incip. punctus Paulutius. poſito inter
5 gilia Bald. conſ. 74. in 5. par. vbi dicit † q reſtitutus ciuis ſemper fingitur fuiſſe retro ciuis, eo quod reſtitutio retrotrahatur, & idẽ ſequitur Franc. Tig. in conſ. ſeq. pro quo allegat bon. text. in l. aniſ. ff. de man. teſt. ita, & uaſſallus remiſſa felonia retro ſemꝑ debet fingi fuiſſe fidelis. Quarto facit, quia iura in alium tranſlata quę fuerunt ablata ꝯdẽnato miniſterio iuris duntaxat ſecum reſtõne recuperant, ut eſt tex. formalis, in l. ſiue patr. in princ ff. de iurepatr. & tex. in l. ſi. C. de ſent. paſſis & firmat Bal. in d. §. & qd ſi tm idem Bald. in c. dño Guerram. in tit. hic finitur lex Corr. & idem Bal. in tit. de pace conſt. in verbo priuil. & oẽs nemine diſcrepante in d §. & quid ſi tm. & tñ eo caſu ius reſpectu condemnati erat omnino extinct. & maxime in caſu l fin. C. de ſen. paſſ. vbi filius per deportationem pris omnino erat exutus ã patria pot & tñ illud ius iam extinctum in præiudicium tertij, quia duntaxat miniſterio legis ſine facto hois per reſtõnem ſuſcitatur ſi igi reſpectu condemnati reſtitui ſuſcitatio iuriũ extinctoꝝ locum habeat, ã fortiori quãtum ad alios qppe fictio retroctatiua, q̃ illud operat, fundaĩ ſup maxima æqtate, vt late declarat Bart. in l. ſi is qui pro empt. ff. de vſucap.

ſed

ſed lõge maior eqtas verſat̃ reſpectu tertij q non deliq,& q miſeratione digniſſimus eſt, quã reſpectu delinquentis.igit,& cęt. Quinto facit ꝙ ſingulariter tradit Bar.in l. 4. per tex.ibi.ff.de adimen. lega. vbi elegãter inqt
6 † ꝙ exhæredatio facta p patrẽ eo ipſo extinguit,&reuocat̃ ꝙ cauſa illius inductiua tollitur,&remouet̃.ſic,&in ꝓpoſito,ſublata p reſtõnem principis felonia,cauſa inductiua extinctionis fideicommiſſi extinctio ceſſare debet,& fideicõmiſsũ ſuſcitari.Sexto,&fortius ꝙ reſtitutio trahat̃ ad oẽs q fuerunt puniti in ꝑnã,&quorum iura fuerunt reſoluta reſoluto iure vaſalli committentis feloniam, deduco deciſionẽ expreſſam Iac.de Belui.ĩ c. 1. in tit. hic finit̃ lex Corra. & Iacobini de S.Geor.in ſuo opere feudo.quos allegaui in qõne præcedenti qui formalr̃ volunt ꝙ per reſtõnem eorum iura ſuſcitentur q̃ ex reſolutione extincta fuerãt,q̃ deciſio hẽt magnã æquitatem, & apponit ſecurim ad radicem. Septimo adduco tex. formalem ad hoc à nemine ponderatũ.in l.fi.ff.de ſenten. paſ. vbi tex.formalr̃ vult ꝙ reſtituto principaliter dãnato, reſtituit̃ is qui in ꝑnam punitus fuit, &ita intelligit ibi gl.fi. Octauo,& vltimo adduco deciſionẽ ad ꝓpoſitum ſingularẽ Saly. in l.caſtitati.1.col. C. ad l.Iul. de adul. vbi
7 ſinglr̃ decidit,ꝙ eo † qđ reſtitutio oĩa tepo nat in priſtinũ ſtatũ, trahit̃ ẽt ad ꝑſonas, q̃ in ꝑnãm principalis puniuntur,ſicut in caſu ſubiecto.& ꝓprie tex.in d.l.fi debitor. C.de ſen.paſ.quã actor allega.decidit caſum.Nec obſtat ꝙ Ang.ibi dicere voluit ꝙ illa l.hẽt locũ vbi bona trãſibãt in fiſcũ cum onere ſuo, nã reuera, ſalua pace tãti doctoris dixerim, non eſt verꝰ.&ad eũ ꝯfundendũ ego adduco tex.ſingularẽ,quẽ nemo ponderat in l. 2. ff. de ſentẽ.paſ.& reſtitutis,vbi vult tex.ꝙ licet ſimplr̃ reſtitutus ſine bonis nõ reincidat in priſtinã obligationẽ,tñ ſi bona reſtituant̃,reincidit,ita ꝙ ſi vellet dimittere bona, nõ poſſet ſe exuere obligationib. ex quo formalr̃ infert̃ ꝙ obligatio ꝑſonalis ſuſcitat̃,&tñ nõ pricipaliter rõne comitãtiæ obligationis ad bona reſtitutus reincidit in priſtinã obligationẽ, qa ſi dũtaxat illa rõne dimittẽdo bona libertaret̃ p l.2.ff.qđ cũ eo.eũ ſimil.vulg. & iõ gl. ibi ſinglr̃ dicit qđ illud eſt iõꝙ ille in priſtinũ ſtatũ reponit̃,& nõ alia,ergo ſequtur ꝙ reſpectu rei nõ tenet̃.nec illa eſt principalis rõ ꝙ bona trãſiſſent cũ onere ſuo, ſed eo ꝙ in priſtinũ ſtatũ oĩno reponit̃, qũ recuperat bona, vñ ex quadã ęquitate lex nõ vult ꝙ dãnatus reſtitutus teneat, niſi bona recuperet.nimirũ qa bona intelligebant̃ deducto ęre alieno, & vbi nõ trãſiſſent cũ onere ſuo dico ꝙ remaneret obligatus dãnatus, ſaltẽ nãliter.ſicut dicimus in ſeruo q remanet obligatus nãliter, ſed qñ creditores ꝑñt hr̃e regreſſum ꝯtra fiſcũ,nimirũ ſi tunc liberet̃ ꝯdẽnatus.in vltimis aũt voluntatibus qn hæredes ſint obligati ex quaſi ꝯtractu acceptãdo hæreditatẽ nemo eſt q dubitet,qa ſunt iura vulgaria. Ad aliud fundamẽtũ,qđ dr̃ ꝙ res ſemel extincta,&c. Rñdet̃,ꝙ fictio retrotractiua reſtõnis iſtud operatur. q̃ quantũ ad effectum facit qđ non cenſeatur extincta ab initio obligatio.ad hoc deduco tex. ſingularẽ i
8 l.3.ff.de ſenten.paſ.vbi vult tex.†ꝙ ſecuta reſtõne actiones directæ ꝯtra reſtitutum reuiuiſcunt, & tñ niſi fingendo nunquam fuiſſe extinctas non pñt ſuſcitari directo, ſed duntaxat vtiliter,vt not.Doct. in d.l. inter ſtipulantẽ.§.ſacrã.& ſic ꝯñs eſt vt reſtitutio q̃ retro fingit, tollat oĩno cauſam extinctiuã ẽt quãtũ ad effectus pteritos,qđ ſine dubio priceps facere põt,vt dicit gl.ſing.in clem.1.in verbo, ꝓ infectis de immunita. eccleſiaſ.,& ꝓpea Bal.in l.imper.§.1.C.de nupt. dicit p tex. ibi ꝙ reſtitutio purgat oẽm maculã, eo ꝙ oĩa reponat in priſtinũ ſtatũ. Nec obſtat ſi dicat̃ qđ fictio retrotractiua non põt hic locũ hoc caſu, eo quod medio tpe ſuperuenerit inhabilitas pp omnimodam extinctionem fideicommiſ. nam rñdet̃,ꝙ inhabilitas quæ ꝯcernit ꝑnã,&non principale,&nõ impedit fictionem translatiuam retrotractiuã, ẽt quantum ad illa ꝑnã, cum multa concedãtur in ꝑnam, quæ principaliter non conceduntur l.1.in fi.princip.de auctor.tut. l.quoties.C.de iud.c.de prudentia.de donatio.inter vir,& vxor.hæc limitatio ꝓbatur in l. ſi liber homo.§. ſi ſeruus.ff.ad legẽ Aql. & in l. pen. ff. de ſuis,& legiti. hæredibus,vbi hr̃
9 † quod ſi filius capti ab hoſtibus deceſſerit ante patris reditũ demum pr̃ reuertat̃, fingitur retro filium habuiſſe in ptãte, & ideo oĩa bona filij applicantur ei iure peculij, & tñ tpe quo pater redijt extremum a quo nõ erat habile,cum filius eſſet mortuus, & ratio eſt. quia illud extremũ veniebat in ꝯſequentiã, & ideo illius inhabilitas non ꝯſiderat.& iſtam limitationem ponit Bar.in l. fi. C.de

C.de ſenten.paſſis.Ioan.de Imo.&Raphael Cuma.in d.l.ſi is qui pro emptore.ſic intelligentes text.in l.ſed,& ſi quis ſtipuletur.§.1. de vſufru.& ita reſident.

Ad fundamenta quæ pro contraria cōcluſione per auctorem tractatus adducuntur.& primo dū dicit q̄ reſtitutus non vr̄ amplius poſſidere bona recuperata iure hereditario, ſed ex ſuperuenientē reſtōne,&beneficio principis,quodq; ex beneficio principis fideicommiſſum non inducit,&c.Rn̄det, q̄ auctor falſum p̄ſupponit, q̄ videlicet bona recuperata non habeantur iure hereditario; q̄a vt dictū eſt illa reſtitutio retrotrahit,nec aliq̄d de nouo dat,ſed omnia reponit in priſtinū ſtatū, ita vt reddita bona non nouiter ꝯceſſa videātur.Nec obſtat pariter aliud fundamentū in quo dr̄ q̄ res ſemel alienata perpetuo durat alienabilis,nec reincidit in priſtinum fideicō miſſum,&allegat principalr̄ tex.in l.pater.§. 15.de leg.3. Nā rn̄detur primo q̄ ille text. non habet locum in mā feudali. vt eſt text. ſing.quem ad hoc formalr̄ ponderat Bal. ꝓ limitatione dicti.§.15.in c.1. de eo qui ſibi, & hæred.ſuis maſculis.& fœm. Secundo rn̄detur q̄d iſta ꝓhibitio eſt realis,& ideo non ꝓcedit diſpoſitio .§.15.qui loquitur in ꝓhibitione perſonali.ita formalr̄ Bart.in l.peto. §.a fratre.de leg.2.& q̄d tradit idem Bart.in l.pater filium.§.fundū.de leg.3. Tertio rn̄det q̄ hic nō fuit facta aliqua alienatio,licet eni per delictum videat fieri alienatio, ſuper ueniēs tn̄ reſtō,quæ retrotrahit,fingit nunq̄ delictum commiſſum, & in p̄nam alienationem nō fuiſſe factam,quare ſuū fundamentum non procedit q̄d maxime procedit, vbi reſtō eſſet facta per viam iuſtitię.tunc.n.non eſt dubium q̄d trahit ad omnes in p̄nam.ita Innoc.in c.auditis.de pſcriptis.Doct. in l.1. C.ſi vnus ex pluribus.vnde,& tunc eo q̄ oia reponunt in priſtinum ſtatum.p l.q̄d ſi mi-
10 nor.§.Scęuola.ff.de min.†reſtō trahit retro ēt in præiudicium tertij in iure ſibi quæſito. ita tradit Raph. Cu. quē ſequunt nouiſſimi in d.§.& q̄d ſi tm̄.Nel.de S.Gem.in tract.de banni.in 1.par.3.tpis q.11.& pōt dici fuiſſe factam reſtōnem ꝑ viā iuſtitiæ, qn̄ in pfatione narratiua illius continet reſtituendū condemnatum fuiſſe ꝑ contumaciam, q̄a ex verbis ſupplicationis qualis ꝓcedētis fuerit mēs colligit,text.not.in l.1.de diuer. reſcr. C. & tex.in c.inter dilectos.§.ceterū,de fide inſtr. Ioan.de Imo.in l.iudex.ff.de re iud.&in ſimili in abſolōne tradit Panor.in c.cum ꝑ cauſa.de ſenten.excom.& q̄d idem tradit in c.2. de treuga,& pa.cum ſi.Et ēt pōt colligi mēs principis ex ſuis procemijs,&præfationibus l.fin.vbi not.Bal.& Imo.ff.de hær.inſt.l.reg. §.licet.& ibi Bar.ff.de iur.& fac.igno. Bal.in c.cum terra.de elec.Alex.in conſ.7.inc.viſis.
11 & animaduerſis.col.3.vol.2.†Et in dubio iure cōi præſumitur princeps vſus, & non gratia ſpāli.arg.l.in teſtamento. C. de teſt.mil. nam qn̄ factum ſuperioris pōt referri ad ius cōe,in dubio ſemper ita intelligitur , vt not. Bal.in l.bonoꝝ.C.qui admitti. & eſt doctrina Innoc. quam Io.And. Ant.de But.& oēs ſequunt in c.dudum.de decimis.& no.Paul. de Caſt.in l.princeps.ff.de leg.cū ſi.vt tradit Alex.in l.q̄q̄.C.de teſt.mili. & in ſimili ēt dicimus q̄d in dubio princeps vr̄ habere reſpectū ad ius cōe,vt tradit Innoc.in c. innotuit. in prin.de elec.Ang.in l.bene à Zenone. C. de quadrien.pſcr.Paul.de Caſt.in l.ſi teſtamētum.C.de teſta.Panor.in c.ad hæc. de reſcr. cū ſi.& facit l.ſi q̄n.ad pri.C.de inoſ.teſta.& vbi vtraq; qualitas,iuſtitiæ videlicet,&gratię concurreret,qualitas iuſtitiæ deberet potius attendi duplici rōne.Primo q̄a magis fouet iuri cōi,vt pulchre decidit Bal.in l.ſi q̄s decurio.C.de fal.Pet.de Anch.in c. canonū ſtatuta.de conſt.& eſt deciſio tex.in l.nā,&miles. ff.de iniu.rup.& irri.fac.teſt.Secūdo q̄a fauorabilior eſt,vt dicit Bar.in l.cū q̄s.in fin.§. ſi
12 q̄s ꝑ eo.ff.de ſol.& ſic magis attēdēda † q̄a licet alias qualitas nālis magis q̄ accidētalis ꝯſideret,tn̄ vbi accidentalis eſt fauorabilior, illa eſt attendenda.tex.eſt peregrinus in l.hęreditatem.in prin.ff.de caſtrē.pec.ſi bene inducat.Dum poſtremo auctor tractatus deducit q̄ vbi ſunt appoſita iſta verba,&q b.dederis,&c.vr̄ ꝯceſſa facultas alienandi,eſſet magna q̄ō,quā ipſe nō intrauit,an intelligeret pmiſſa ſucceſſio ab inteſtato,nā Bal.formalr̄ in c.feudū ea lege.ſi de feudo fuerit ꝯtr.dicit, q̄ ꝑ illa verba duntaxat cenſeret data facultas alienandi , & ſub eis ſolum cōprehendit vera,& ꝓpria alienatio,& ꝑpea infert,q̄ nō comprehendit illa quæ fieret ex delicto , q̄a non eſt propria alienatio l.ſi q̄s in tantā.C. vnde vi.ergo,& in ꝓpoſito vr̄ dicendū q̄ nō comprehendatur alienatio,quę fit per ſucceſſionem ab inteſtato, q̄a nō dr̄ defunctus ꝓprie alienaſſe,ſed à lege defertur.l.lege obue

nire dr̃,ff.de verb.ſign.& l.3.§.de illo,ff.pro ſocio. & improprie ac ficte ꝓuenit à defuncto,l.cõficiuntur,& l.ſiqs cum nullũ,ff.de iure codicilloꝝ,& formaliter Bar.iũcto eo qđ dñt ibi Ang.& Alex. decidit in l.q Rom. in §.duo fratres,ff.de verb.ſign.ꝙ vbi daẽ facultas alienandi grauato ꝑ eum cui debet fieri reſtõ fideicõmiſ.ita demum ꝓiudicat licentia ꝯcedẽti,ſi bona fuerint alienata,vſq; adeo ꝙ ſi nõ fuerint alienata debẽt ꝓuenire ad cõcedẽtem licentiam ꝓut alias ꝓuentura erant;
13 † vnde de illa verba,pro te, & ſucceſſoribus tuis,& hñtibus cauſam,&c.Non alterant,vt dixi naturam feudi in Gallia, cũ tacite inſit ex ꝯſuetudine, ſm̃ quam permiſſa eſt alienatio reꝝ feudalium ſicut allodialium. Quia vt dixi in quæſt.2.expreſſio coꝝ quæ inhærent nihil operatur, & eſt lõgum diſcrimen inter iſta verba quibus dederis,vel habentibus cauſam à te, quia ꝑ illa verba habentibus cauſam, &c. non vr̃ eſſe data aliqua facultas niſi vbi alias illã haberet de iure, nec præſumitur per iſta verba princeps iuri agnatorum derogare voluiſſe. per iura vulgaria quæ deducere piger, & ita concludendum puto, ſaluo ſemper ſaniori iudicio.

1 Pœna incapacitatis per legem,quiſquis. inflicta filijs,an locum habeat in filiabus.
2 Diſpoſitio odium irrationabile continens, nullatenus extendi debet.
Statutum vni pro alio pœnam imponens,irrationabile dicitur,& iniquum.
3 Conſtitutio quæ punit vnum pro alio eſt iuri naturæ, & diuino contraria.
4 Statutum dictans filios rebellium de ciuitate expellendos,ad filias non eſt extendendum.
5 Filiæ non cenſentur comprehenſæ ſub filiorum exhæredatione.
Priuatio nunquam inducit niſi ſpecialiter exprimatur.
6 Pœna incapacitatis filiorum quo ad extraneorũ ſucceſſiones, non debet ad filias extendi.
Salycetus fuit excellentiſſimus doct.et præcipuus veritatis inueſtigator, cuius opiniones plerunque medullam iuris continent.
7 Verba quæ in diſpoſitione odioſa opponuntur, ad alia non extenduntur.
8 Titulus inſtitutionis reſpectu hæreditatis parentum,eſt honorabilis.
9 Hæreſis in quo differat à crimine læſæ maieſt.
10 Nati ex reductis in priſtinam ſeruitutem propter ingratitudinem, ſerui ſunt.
11 Veritas ignoratur eius quod multipliciter exponitur.
12 Extenſio ex paritate rationis non fit in pœnis ipſo iure inflictis.
13 Diſpoſitio pœnalis reſpectu delinquentis eſt reip. fauorabilis, reſpectu vero filiorum continet odium.
14 Filius eſt portio quadam corporis paterni, ſed & eadem caro dici poteſt.
15 Natus ex ſola muliere abſque virili ſemine, non eſt maculatus peccato originali, ſed quis ille, Chriſtus ſolus.
16 Maieſtatem diuinam longe grauius eſt offendere quam humanam.
17 Conſtitutio pœnalis emanans ad vitanda animarum pericula, extendi poteſt.
18 Pœna legis,quiſquis, quo ad incapacitatem ſucceſſionis extraneorum, non trahitur ad filias.

QVAESTIO V.

1 QVinta quæſtio quæ proponitur in hac materia eſt, num † videlicet pœna incapacitatis filijs inflicta per l. quiſquis. habeat locũ in filiabus, & breuiter quidqd dixerit auctor tractatus, vera cõcluſio eſt,ꝙ pœna illius legis,quiſquis. non trahaẽ ad filias niſi duntaxat inquantũ exprimitur,nec ſub nomine filioꝝ qbus pœna incapacitatis,quantum ad oẽm ſucceſſionẽ infligitur,filiæ pñt cenſeri comprehenſæ. Primo,iſta cõcluſio comprobabitur auct. ſcrib. Secundo,deducentur rationes. Tertio,rñdebitur ad argumenta deducta per auctorem.

Et primo, ꝙ in illa l.quiſquis. ſub filioꝝ appellatione nõ comp̃hendanẽ filiæ dicit ſolemnr̃ Bar.in l.1.ff.de verb.ſign. ſequuntur Bal. Ang.Sal.& Fran.de Aret.in l.quicũq;.C.de ſer.fug.Imo.in l.ſi ita ſcriptũ.de leg.2. & rõ eſt ſm̃ eos, quia licet alias in mã pœnali fiat extẽſio de pſona ad pſonam, vt in l.ſi qs id quod.alleg.ꝑ auctorem, & in multis alijs locis,habet locũ, niſi odium ſit irrationabile, quale dñt eſſe in caſu dic.l.qſqs. ꝙ videlicet
2 vnus puniaẽ pro alio. †& ideo qa irrationabile odiũ ꝯtinet,non debet aliquatenus fieri extẽſio,& ita ẽt pulchre ꝯſulẽdo ꝯcludit Philip.Dec.ꝯſ.64.incip.& diligẽter,&c. col.2.& idẽ expſſius firmat Fran. de Aret.ꝯſ.39.ꝑ totũ,& quod cõtineat odium irrationabile adduco primum quod Cy. dixiſſe ſignãter refert l.lege Corn.ff.vul.ꝙ ſtatuta, & ꝯſtitutiones

nes quibus pater pro filio, vel econtra filius
ꝓ patre punit,ſapiunt quandã tyrannidem.
idem Bal in l.dotis.C.de iure do.dicit,ꝙ ſta
tuta quæ imponunt pœnã filijs ꝓ patribus,
ſunt valde dura,&rigoroſa.&idẽ tradit Ang.
in l. ſancimus.C.res inter alios acta. dicit ꝙ
ſtatutum imponens pęnã vni ꝓ alio,licet ſit
tolerabile,tñ non eſt laudabile, ſed valde ini
quũ. & ideo idẽ Bald.in auct ſi captiui.C.de
epiſc & cle.dicit ꝙ ſtatutũ quo vnus tenet̃ ꝓ
alio,nunq̃ tanq̃ odioſiſſimum debet extendi
maxime qñ pœna corporalis vel infamie, vt
in ꝓpoſito imponit̃.nã ẽt ſi expreſſe hoc vel
let non valeret tanq̃ iniquiſſimum,&irratio
nabile.dictat.n.rõ nãlis qđ geſta debeant ad
auctores ſuos reſtringi.& nõ extẽdi ad alios
q culpa carent,& ideo idem Bal. & Sal in d.
3 rub res inter alios acta. † dicunt tales ꝯſtitu
tiones eſſe ꝯtra ius nature,&diuinum.&dicit
formalr̃ Soc.in l.cum filius. ff. de verb.ſig.ꝙ
vbi repetit̃ talis cõſtitutio,licet valeat, tñ nõ
põt negari quin ſit valde dura,&exhorbitãs,
eo qđ tendat in ꝑiudicium nõ delinquentis.
& eſt bene notandum ꝙ Bal.& Sal. in d.rub.
res inter alios acta.ęquiparant pœnam infa
mię pœnæ corporali, ꝓ qua æquiparatione
facit text.formalis in l.iuſta.ff.de manumiſ.
vind.& qđ Bal.ſinglr̃ tradit in l.1. C.mand.
ex quibus firma reſultat ꝯcluſio. ꝙ ꝯſtitutio
dictans vt vnus puniat̃ ꝓ alio,filius videlicet
ꝓ parte,eſt valde rigoroſa, & exorbitans ab
æquitate nãli,&ã iure diuino,quare ſtrictiſſi
me eſt interpretãda,nec debet fieri aliqua ex
tenſio.Secũdo adduco,ꝙ videlicet vbi diuer-
ſa rõ militat in filiabus q̃ in filijs,nũc nunq̃
diſpoſitum in illis trahit̃ ad filias. ita ſinglr̃
Bald.tradit in l.ſeruus. C.cõia de ſucceſſ.ſed
in caſu ſubiecto diuerſa rõ militat,quippe in
filijs.l.quiſquis.dicit exempla criminis pater
ni metu,in filiabus dicit illas eſſe minus au-
ſuras, nimirũ qñquidẽ filij ad bella ineunda
ꝓditiones faciendas habiles, & apti eſſe poſ
ſunt filiabus vero arma deferre,proditiones
ꝯſpirare ſexus fragilitas non ꝑmittit, ꝑꝑea
4 Bal.in l.illa quicunq; de ſer.ſug.dicit, † ꝙ ſi
ſtatuto caueat̃ vt filij rebellium expellant̃ de
ciuitate,non extendit̃ ad filias, qa ceſſat rõ.
non.n.ꝑꝑ ſexus fragilitatem,ita auſurę præ
ſumunt,vt docet experientia naturalis.vnde
prout eſt in textu verbum metuunt̃, delictũ
ꝑſumptum filioꝝ punit̃,q̃ ꝑſumptio,vt dixi,
ceſſat in illis,ergo ſub filiorum appellatione
non potuerunt cõprehendi, nec pœna filij in
impoſita poteſt dici repetita in filiabus. Ter
tio confirmat̃ ꝑmiſſa, qa vbi conſtitutio lo-
quitur diſcretiue de filijs,& filiabus,tunc qđ
dr̃ in filijs nunq̃ extendit̃ ad filius, ita ſingu
lariter tradit Bal.in l.in mult.ff.de ſta. hom.
ſed in ꝓpoſito lex illa,quiſquis.loquit̃ diſcre
tiue de filijs,& diſcretiue de filiabus,ergo nõ
poſſint in diſpõne filioꝝ intelligi comprehẽ
ſe. Ex quo ẽt ſequit̃ ꝙ attento quod habent
ſpãlem determinationem non debet fieri re
petitio eius qđ dr̃ de vno in altero ꝑ tex ad
hoc no. in ſimili. in c. cum dilecti. de dona.
quẽ ibi ad hoc põderant Card.& Imo.Bald.
in c.ſecundo requiris.de appell. & in l. 1. in
fin.C.de leg.hæred.Quarto,& expreſſius de
duco qđ voluit gl.in l.ſi ita.in verbo,natus.
ff.de iniuſto.rup.quam ibi ponderat,&ſequi
5 tur Io.de Imo.quæ eleganter voluit. † quod
ſub exhæredatione filioꝝ non cenſet̃ eſſe cõ
prehenſę filię,& ſic in ꝓpoſito, ſub excluſio
ne filioꝝ ab hęreditatibus extraneoꝝ,nõ de
bent cenſeri.eſſe cõprehenſę filiæ,cum ſpãlr̃
excluſe non reperiant̃. Quinto facit qa in
mã excluſiua,punitiuã, & priuatiua, qualis
eſt iſta,qđ non eſt ſpãlr̃ expreſſum non indu
cit priuationẽ,vt pulchre tradit Bal.in l.chi-
roprahis. C. ſi cer.pet.ẽt vbi maior verſaret̃
rõ.ita pulchre idem Bal.in auth. ex teſtamen
to.C.de ſecũ.nup.ꝑ tex.in §.cũ igit̃ in auth.
de nõ elig.ſec.nub.col.1.cũ ſim.Sexto,& vlt.
confirmat̃,nam cum quantum ad excluſionẽ
illa.l.ſit valde odioſa,non debet fieri aliqua
extenſio,vnde dicit ibi ſinglr̃ Ang. prout cũ
refert Soc.in conſ.275.qđ habuit qõnem in
Romandiola,in qua ꝯſuluit qđ filij non pro
hibeantur capere eſt teſtamento parentum,
qui non deliquerant, licet lex ꝓhibeat illos
capere ex teſtamẽto extraneorum, eo qđ ex
preſſe non ꝓhibeat ex teſtamento parentũ,
& ẽt quia valde odioſa ſit non debet fieri ali
qua extenſio, qua rõne motus Salyc. tenuit
6 † pęnam incapacitatis quantum ad ſucceſſio
nes extraneoꝝ nõ debere extẽdi ad filias, q
in hoc non habet ꝯtradicentem,&eſt magnę
auctoritatis. de quo exclamat Pet.de Anch.
in c.canonum ſtatuta.de conſt. dicens ꝙ Sal.
fuit excellentiſſimus doctor, & ꝑcipuus veri
tatis inueſtigator,&qđ eius opiniones ſolẽt
cõiter ꝯtinere medullam iuris, quem ẽt ſecu
tus eſt, vt refert auctor, Angel. Aret. & iſti
duo non habent aliquem contradicentem,

quare in materia pœnali, vt infra latius dicetur, & ſequenda eſt eoꝶ opinio. cum quib. tñ ſunt omnes doct. quos deduxi ſupra in prin.

Supereſt nunc ad argumenta in ↄtrarium adducta rñdere. Et primo adducit̃ ꝙ §. ad filias loquitur limitatiue, & diſpenſatiue, nam rñdetur qđ non eſt verum qđ loquatur limitatiue. nam rñdetur, imò eſt diſpõ ſeparato de per ſe quæ fit in filiabus, & licet limitatiue loqueretur, nõ ppea ſequit̃ qđ diſpõ §. pcedentis amplietur, in ui comprehenſiua vltra ſuam ſignõnem, vt Bart. tradit. in l. gnali. §. vxori. per text. ibi. ff. de vſufr. lega. nec obſtat pariter, & diſpenſatiue loquatur, qa imò vt dixi, eſt diſpõ ſeparata. & poſito ꝙ diſpenſatiue loqueretur, eſſet verum reſpectu hæreditatis materne, vt videlicet non obſtante qđ Imperator illas ab ea hereditate excludat tñ reſeruat eis certam portionem. Nõ valet pariter argm̃ ſumptũ ex tex. in verbo, nec iure hæreditar. o. ad inferendũ ꝙ filię ſint incapaces tituli hęreditarij, nam verum eſt reſpectu ſucceſſionis materne, ad quã duntaxat verba

7 illa referuntur. † quæ cum ſint appoſita in diſpoſitione odioſa, vt dictũ eſt, & infra latius dicetur non debet extendi ad alias ſucceſſiones. Nec valet dum dr̃ ꝙ ſi reſpectu ſucceſſionis materne incapaces ſint filiæ, q̃ magis eis debet̃, à fortiori reſpectu ſucceſſionis extraneoꝶ. Nã rñdetur ꝙ qñ rõne alicuius in dignitatis inducit̃ incapacitas, magis ſolet induci reſpectu ſucceſſioni parentum q̃ extraneoꝶ, quibus eſſet quodammodo pœna nõ poſſe relinqueret, vt videmus in filijs ſpurijs, qui à parentum excludunt̃ ſucceſſione, & tñ non ꝓhibent̃ ſuccedere extraneis vel cognatis, & c. l. hac parte. ff. vnde cogna. cum ſimi. Secũdo ſi argumentum de maiori ad minus nõ habeat locum in diſpenſationibus ſimplr̃ odioſis, vt eſt dictum ſingulare Hoſtien. in c. poſtulaſti. de reſcrip. vbi ſequuntur oẽs, à fortiori in hac mã q̃ eſt maxime odioſa, pœnalis, & correctoria tale argm̃ ꝓcedere nõ põt,

8 & minus valet dum dr̃ † ꝙ titulis inſtitutionis eſt honorabilis, de quo potuiſſet allegare text. formalem in l. filiũ. §. ſed ſi portio. ↄiuncta gl. in verbo. pleniore. ff. de lega pſtan. nã illud ꝓprie ꝓcedit reſpectu hæreditatis parẽtum. eſſet. n. ſatis dedecoꝶ ſi non nominaret̃ hæres patris, pſumereturq̃. ingratus, q̃ conſideratio nõ cadit reſpectu extraneoꝶ reſpectu quoꝶ ad paria iudicant̃ tit. inſtitutionis vel alius, qa ceſſat illa ↄſideratio particularis vt not. doct. in l. ſi q̃s priore. ff. ad trebellia. nec pariter obſtat dum dr̃ ꝙ text. in ſui rõne voluit duntaxat ꝑ dictionem vt, q̃ denotat cauſam finalem, ꝙ filiæ haberent ſolum mediocrem alimoniam, & non integrum emolumentũ, nã rõ ad diſpõnem ſuam adaptanda eſt. & ſic reſpectu ſucceſſionis materne noluit Imperator qđ hñent integrũ emolumentum, ſed duntaxat mediocrẽ alimoniã, quantũ vero ad exteroꝶ ſucceſſiones. lex nihil exprimit quare nõ debet fieri excluſio. vt ſupra dictum fuit. Nec pariter obſtat verſiculus, id qđ de pdictis, vbi ſm eum non repetit̃ verbũ filiæ, ſed filij tm̃. & ſic ibi ſub appellatione filioꝶ cõprehendunt̃ filiæ, nã poſſe id negari, vel ſi de filiabus intelligatur, debet intelligi modo ꝓmiſſo. Non obſtant pariter alia argumenta q̃ extra textum per auctorem adducitur, qđ ſub appellatione filioꝶ ꝑtinentur filiæ. & primum adduxit. c. vergentis. in fin. de hæret. vbi text. loquit̃ de excluſione filioꝶ à bonis patris delinquentis, & tñ nemo dubitat quin comprehendant̃ filiæ. nã reuera nõ poſſunt non admirari ꝙ tã debile fundamentũ in mediũ obtulerit. nã cũ bona hæretici applicent̃ fiſco, nimirũ ſi filia excludat̃, quia de neceſſitate illud ſequit̃. alle. pariter l. manicheos. in verbo, filios. C. de hæret. nã idẽ rñdetur, vel aliter rñdendo dicimus ꝙ, vt in

9 ſequentibus latiſſime dicet̃, † lata eſt differentia inter crimen hæreſis, & crimen læſæ maieſt. crimen quippe hęreſis. principalr̃ animã inficit, & animam ↄternit, & eadem rõ infectionis quantũ ad animam q̃ militat in ꝓle maſculina militat, & in filia, qa quantũ ad inſectionẽ aiæ non requirit̃ audacia, & fragilitas ſexus nihil operatur. ſecus in crim. læſæ maieſt. in quo, vt dixi, diuerſa rõ militat, ex quo ẽt ſequitur ſolutio ad tex. iuris diuini allegatus ꝑ auctorẽ nã loquunt̃ de punitione delicti ↄternentis animã, & de punitione ſpirituali, nec eſt aliqua cõparatio offenſe dei ad offenſam hominis, imò eſſet quaſi hæreticũ velle æquiparare hominẽ deo, & dicere ita graue eſſet offenſam q̃ ↄtra illũ cõmitteret̃, ſicut ↄtra deũ. vt infra latius diceremus. Non obſtat pariter tex. in auth. qui. mo. natu. effi. ſui. §. pen. nã adhuc illud fundamentũ eſt debilius, quippe eadem rõ oĩno q̃ militat in filijs, militat, & in filiabus, eo ꝙ ex dãnato coitu nate ſint, qa infectio ꝓueniens ex ↄceptione per

ne per legem damnata, æqualiter concernit filios,& filias,ſecus in caſu ſubiecto,vt prędixi.Minus obſtat tex.in l.2.C.de lib. & eo. lib.nam de filiabus ꝙ cōprehendantur, nec tex.nec gl.nec doc.faciunt aliq̃ mentionē,& ſi comprehenderentur,alia rō reformat pactum,nam vt ibi gl. intelligit in finali ſolu-
10 tione,ille tex. debet intelligi † quod nati ex his q ſunt redacti in priſtinam ſeruitutē pp ingratitudinem,ſunt ſerui, modo vterq; parentū,vel ſaltē mr̃ ſit ancilla, q̄a partus ſeqˀ ventrē,alioqn volunt ibi gloſ.& doct.ꝙ filij non eſſent ſerui,& ſi cum iſta ratio ꝯceptionis in ſeruitute æque militaret in filiab. ſicut in filijs,nimirꝫ ſi comprehenderetur.Nec obſtat pariter dum dicit auctor ꝙ ratio quæ habet locum in filijs quæ eſt,vt pr̃ magis torqueatur pp punitionem filioꝝ, militat & in filiabus. & ad hoc ponderat text.in d.l. qſquis.in verbo,perire .n. debet paterno ſupplicio.exponit idem ad paternū ſupplicium. nā rō expreſſa in d.l.quiſqs: eſt, q̄a in filijs metuunt exempla paterni criminis.in filiab. dr̃ minus auſuras ꝯfidimus.illa rō eſt expſſa & non altera,vt dicemus ſm illam igiť duntaxat licet arguere, & non ſm nō expſſam, vt late tradit Inn.in l.ſi vero.§.de viro.ff.ſol. mat. Alex.late in l.ſi ꝯſt.ad prin.ff.eod.ti. bonus tex.in l.cū pr̃.§.dulciſs.de leg. 2. & in l. pr̃.§ fundū,de leg.3. Et dum dicit ꝙ imò altera rō eſt expſſa in tex.ibi pr̃no ſupplicio.i. ad paternū ſuppliciū .illa expō, vt vulgo dr̃, eſt gl. Aurel.q̃ corrūpit tex.nā tex.dicit ꝙ imperiali lenitate donať vita filijs,q̄ debēt perire pr̃no ſupplicio,& ibi gl. ſup verbo pr̃no. dicit qđ eſt interpoſitio,& ſic illa verba referunť ad cām remiſſionis pœnæ capitalis, q̄ ſit filijs, & non ꝑ rōne pœnæ incapacitatis ꝓlata ſunt, & quia ēt illa verba pñt intelligi paterno ſupplicio perire debent .i. pœna,& ſupplicium pr̃is debet in eos redūdare,& illa eſt vera expō,neſcio vnde auctor ſuam traxerit . vñ cum ſaltem illa verba poſſint hr̃e
11 plures expōnes † eius quod multipl'r exponitur veritas ignoratur,ſm philoſophum.vt refert Bald.in l.nec quidq̃.§. vbi decr. ff. de off.proconſ.& leg.& ſic nō pōt argui ex eo. vt deducit late Alex.poſt Imol.in d.l.ſi conſtante, & dum poſtmodum ſubijciebat quod expreſſa ratio in textu militat in filiab. non eſt verꝫ,ut ſupra dcm̃ fuit. Ex quo ēt ſequiť ſolutio ad alias rōnes, quas ex alijs iuribus auctor tractatus trahit ad punitionē filioꝝ. nam rñdetur quod illæ rōnes non ſunt expreſſe in d. l. quiſquis illæ pariter rōnes ſunt diuerſe,& qñ plures rōnes aſſignari pñt,ex illis non poteſt fieri extenſio, ut late ꝯcludit Alex.in illa l.ſi conſt.ad princ.ff.ſol.matr. & ut inferius ſubijcietur in criminibus in quibus rōnes illæ exprimuntur,eſt longe diuerſa ratio.Et dum ex præmiſſis in argumentis auctor uoluit ꝯcludere ꝙ appellatione filij fuerūt cōprehenſæ filiæ, quodque ex nā verbi,ſaltem ex larga ſignōne, appellatione filioꝝ comprehendunť filiæ,quo caſu ubi militat rōnis identitatis pōt fieri extenſio, allegat aliqua iura, nā ad id multipl'r rñdetur. Primo illa regula non hēt locum in hac mā odioſa in præiudicium tertij,vt expreſſe uoluit Ioā.de Imo.in l.ſi uero.§.de viro.ff ſol. mat.dum allegat.l.pñ.ff.ad l.Iul.de adul.Idē Alex.in d.l.ſi conſt.ad princ.Secundo maxima auctoris non habet locum vbi ſimul pœnalis eſt diſpō,& correctoria.gl. ſir g. in cle. vt hi q de ætate,& qualitate,quā firmāt Im. & Alex.in locis allig. ꝙ ſit pœnalis non eſt dubiū,ꝙ ſit correctoria iuris antiq, eſt text. in l.eos.ff.ad l.Iul.maieſt.& in l.iura.ff.de iure patr. q̄bus expreſſe ꝓbať ꝙ olim non puniebať filij in crimine læſæ maieſt. imò iura patronatus eis reſeruabanť,& ſic l.quiſqs in hoc corrigit d.l.eos, vt voluerunt gl.in dictis legibus. quare non debet fieri extenſio.
12 † Tertio rñdetur ꝙ illud non habet locū in pœnis inflict' ipſo iure,in q̄bus non fit extenſio ex paritate rōnis,vt dixi ſupra in 1.q. & in proprijs terminis allegaui Soc.ita tenē tem in ꝯſil.275. Quarto & ꝑemptorie eſſet opus ꝙ militaret eadē rō,vt ibi dixi, ſed eadem rō in propoſito ꝑ oīa nō militat,& igitur &c. Non obſt.pariter ꝙ mā eſt fauorabilis,quia intereſt reip.&c. & allegat doctrinā Bart.nam illa doctr.Bar. ſalua pace tanti doctoris,non vr̃ vſquequaq; vera. cauſa n.immediata imponendi pœnam,eſt odium delinquentiū, remota uero eſt fauor publicus,ad cognoſcendū aūt an diſpō ſit fauorabilis,vel odioſa,attendi debet cā ꝓxima, & nō remota,ſm Bal.in l.ſi.C.de interd.mat. quam rationē aſſignat Aret.ꝯtra dcm̃ Bart.in l.Gallus.§.& qd ſi tm̃.de lib.& poſth. & ēt qdam Mod.repet.in l.ſi is qui pro empt.ff.de vſuc. pro empt. vbi dicitur ꝙ alias ſequeretur, ꝙ oīs exceptio eſſet fauorabilis, cū principal'r,

vel in ꝯnam conſeruat fauore. quod tamen
eſt falſum l.qui exceptionem.ff.de cond.in-
deb.& facit bonus tex. pro hac opinione in
l.ob id.ff.ad l.Aq l.qđ tradit Bart.in l. fi. C.
13 vnde vi.† Secundo rńdetur ꝙ diſpoſitio pœ
nalis eſt fauorabilis reipublicę reſpectu de-
linquētis, ſed quātū ad filios vt dixi, ꝯtinet
odiū irrationabile, & nō debet aliquatenus
extendi,imò ſapit quandā ſpeciē tyrānidis,
quare nimirꝫ ſi hoc caſu non ſit fauorabi-
lis,& non debet fieri extenſio.Nō obſtat pa
riter dum ſubijcit ꝙ ēt in mā pœnali appel-
latione filiorum comprehendunt filiæ.nam
ſupra plene rńſum eſt quod non hēt locum
in odio irrationabili , quale ꝯtinetur in d.l.
quiſquis.Nec obſtat gl. in d.l.quiſquis . q̄ il
lam loquentem de patre extendit ad matrē.
nā iuſta rōne reprehēdit à Salyc. & ab Ang.
Aret.& ꝙ illa gl.male loquat demonſtro a-
perta rōne , nam pr̄ qui hēt filios in ptāte ,
nimirꝫ ſi obliget filios ad penam, cum & il-
los vendere poſſit in neceſſitate l.2.C.de pa
trib. q filios diſtraxe.q̄ vt ibi dnt oēs Doct.
& ſignanter Bald. & Salyc. non hēt locum
in matre,habebatq́. olim pr̄ ius vitæ, & ne-
cis in filium,vt dicit tex.in l.in ſuis.ff.de lib.
& poſthu. ꝙ ius non ꝯcedebat matri , vt ibi
traditur.Secundo p̄ſumptū crimen qđ puni
tur in filijs ex p̄ſumptione exēpli, militat in
patre,&nō in matre,q ppe cū pr̄ tribuat for
mam in generatione,ab eo filij denominat,
& cū eo dicunt eadē ſubſtātia, nec dicunt di
uerſi à patre.vñ vna,&eadē caro cenſent,ſm
philoſophū. & tradit tex.formalis in §.hæc
14 auctoritas.35.qōne 6. † & ꝑpea dr̄ filius eſ
ſe portio corporis paterni,text.in l. cum ſci
mus.de agrico.& cenſi.lib.11. vnaque,& ea
dē pſona cū patre reputat.l.fi. C.de impub.
& alijs ſubſtit.quæ omnia non hn̄t locum in
matre.facit glo.ſingularis in l.ij. C. q ętate
vel profeſſione ſe excuſant.quæ ſignāter di-
cit iura quæ dicunt filiū & patrē debere cēſe
ri eadē perſona non habere locū in eo qui
non eſt in ptāte.& gloſ.ſibi cōtraria in dicta
l.quiſquis.dicit formaliter ꝙ filius emācipa
tus nō punit pęna illius legis, ergo reſpectu
matris nunq̄ punit,cū mater non habeat fi-
lios in ptāte . Propterea tex. ſingularis in l.
exēplo.de decurio.lib.10. C.vult,iura q̄ dnt
filiū à patre denominari debere, & nō à ma
tre.q̄ iura late deducunt Mod.in c.Rayn. de
teſtam.vſque adeo procedere.vt nō valeat cō
ſuetudo in contrariū, eo ꝙ iure quodā nāli,
vt ibi dnt Doct.illud procedat , qua ratione
S.Thomas in ſecunda ſecundæ q.82.de arti
culo nō recordor,tenuit formaliter in ſimili
15 †ꝙ ſi cōtingeret aliquē naſci dūtaxat ex mu
liere ſine ſemine viri,ille non eſſet cōceptus
in peccato originali,eo q̄a mater nō tribuat
formā ſed mām,& multa alia deduci poſſēt.
Non obſtat pariter dū dicit qđ illa lex qū
ad filios nō continet ódiū irrationabile, nā
in principio huius quæſt.multis fundamētis
demonſtraui contrariū,&allegaui maximos
legū vertices ita tenere,& dū dicit qđ Deus
qui miſericors eſt nonnunq̄ punit filios ꝑꝑ
peccata parentū, nā miror qđ iſte doctor ve
lit os ponere in cęlū,& punitionē quæ fit oc
culto iudicio Dei,vult comparare punitioni
humanæ,cū nec in punitione nec in offenſa
ſit aliqua cōparatio,vt ſubijciet . Demū de-
duxit tex.in c.ſtatutū.& in c.vbicunq;. de pę
nis , vbi dr̄ ꝙ illud eſt expreſſum in crimine
hæreſis,ꝙ puniant æqualr̄ filiæ ſicut filij , &
qđ crimē hæreſis,& crim.læſæ maieſt. æq̄pa
rant,ꝑ multa fundamēta,q̄ deducit in q.ſeq.
16 nā rńdet † ꝙ videlicet lōge grauius eſt diui
nā q̄ humanā offendere maieſtatē l.auth.ga
zaros,C.de hæret.&tex.ī c.vergētis.eo.ti.&
tex.met.ī illa extrauag.Fed.quā ipſe allegat
dū dicit,quanto magis,ēt vult arguere à ma
ioritate rōnis,qđ argm̄ procedit,ſed ecōtra
nunquā.&ſic arguere ecōtra,videlicet de cri
mine hæreſis ad crim. læſæ maieſt. eſſet ar-
guere de maiori ad minus . Secūdo rńdetur
ꝙ in crimine hæreſis ꝙ pœna, & eius puni-
tio extendat . aliæ rōnes militant,q̄ nō mili
tant in crim.læſæ maieſt. Primo,q̄a illud tē
dit in fauorem fidei,tunc.n.ēt in materia pę
nali verba largo modo,& in ꝓprie intelligū
tur, & ſic fit extēſio . ita ſingl̄r nota. Panor.
poſt.Hoſt.in c.2.ī fi.de diuor. Secūda rō,q̄a
ex offenſione diuina, ſi delicta grauiter non
punirent peſtes,terręmotus , & alia infinita
mala ꝓuenire poſſent.in auth.vt nō luxuriē
tur hoīes ꝯtra nām.coll.6. Tertio q̄a tracta
tur de fauore animarꝫ, tunc.n.debet fieri ex
tenſio ēt iuris pęnalis. ꝑ illud qđ not.gl.in
c.ſciant cuncti.&in c.fi.de elect.in 6.&ita te
net do.Abb.in conſil.22.incip.in quæſt.mo
uenda inter Ant.circa fin. idem tenet Ioan.
And.ī c.ex tenore.q filij ſint legi.&ibi Pan.
reputat ſingulare,&non tradendū obliuioni
17 † ꝯſtitutio pœnalis debet extendi , & largo
modo

modo interpretari, qñ emanauit, vt euitenẽ pericula animaꝝ. idẽ tenet Gem. in c. 1. §. fi. in 1. col. de hom. in 6. & ꝑ ꝑea Alex. conſ. 42. inc. ſu ꝑ. ꝑmiſſo themate. col. fi. circa fi. 1. vol. ſignanter dicit, ꝗ fauore fidei, & animaꝝ, ẽt in mã correctoria fit extẽſio. ſicut enim ani ma ꝑfertur corpori. ita bona illius ꝑferunẽ bonis corporis. & ideo nimiꝝ ſi quãtũ ad cri men hæreſis, quod eſt ꝯtagioſum, & multos inficere ſolet, vt periculum animaꝝ euitẽt, fuerit introductum, vt pęna extẽderet. & hęc eſt ſolutio cui Apollo non rñderet Chriſto. vt verbis vtar Bald. in c. q̃ in eccleſiarum. de conſt. poteſt ẽt aliter rñderi quod videlicet in illis iuribus cõprehendunẽ filię, q a ex preſſum eſt. Item illa iura non loquunẽ quã tũ ad pœnã incapacitatis reſpectu ſucceſſio nis extraneoꝝ, quare nõ militãt, poſtremo auctor tractatus deduxit aliud fundamentũ de extrauag Feder. vbi ponit verbũ, liberos. & de. l. fi. C. de bonis ꝓſcripto. vbi ponit ver bum, poſteros. per quæ verba vult. l. q ſquis. quantum ad vim comprehenſiuã verboꝝ fi lijs eſſe declaratam. nã quia primis onerata eſſet hæc quæſtio, rñdebit pluſquã perẽpto rie in quæſt. ſeq. in qua eadem iura deduxit auctor pro fundamento ſuæ opin. & ẽt rñde bitur ad extẽſionem paſſiuã, quam dicit hr̃e locum in mã correctoria. ad quod ẽt rñſum fuit plene in 1. q. circa fin. Ex quibus rema nent ſublata oĩa fundamenta auctoris. q bus ſe Herculis manu clamãt abſtuliſſe putabat.

18 † eſtq. ꝯñs concluſio, ꝗ pœna l. quiſq s. quã tum ad incapacitatẽ ſucceſſionis alioꝝ q̃ pa rentum nõ trahitur ad filias, & ita intrepide tenẽdum puto ſaluo ſemper ſaniori iudicio.

1 *Pœna legis, quiſquis, quæ loquitur in filijs ad nepotes an extendatur.*
2 *Nepos etiam venit appellatione filij.*
3 *Nepos in materia correctoria venit nomine filij.*
4 *Infectio criminis læſæ maieſtatis lepra quadam dicitur omnes inficiens.*
5 *Pœna in crimine hæreſis ad ſecundum gradum extenditur.*
6 *Nepotes vere non veniunt filiorum appellatione.*
7 *Nepos non venit filij appellatione in materia odioſa etiam in legis diſpoſitione.*
8 *Priuilegium filijs conceſſum ſi ad nepotes non extendatur, nec odium.*
9 *Pœna ĩcapacitatis ſpurij nõ trahitur ad nepotes.*
10 *Nepotes non veniunt nomine filiorum in his in quibus interpretatio ſtricta fieri debet.*
11 *Auus nepotes ad pœnam obligare non poteſt.*
12 *Nepotes auo mortuo concepti ad eum nihil ſpectare dicuntur.*
13 *Nepotes filiorum appellatione continentur filio de medio ſublato.*
14 *Verba legiſlatoris enunciatiua non diſponunt.*
15 *Relatiuũ debet intelligi ſecũdũ qualitates relati.*
16 *Error præſumitur quando aliud in referente quam in relato reperitur.*
17 *Collaterales non puniuntur ob crimen læſæ maieſtatis.*
18 *Pœnam in crimine læſæ maieſtatis ad poſteros transmitti qualiter intelligatur.*
19 *Conſtitutiones extraordinariæ ſunt apocriphæ, nec allegari merentur.*
20 *Leges Cæſaris non aliter recipiuntur in Gallijs quam quod bonæ ſint.*
Rex Francorum legibus Cæſareis non ſubditur.
21 *Aſperitas dominorũ temperãda eſt, nõ imitãda.*
22 *Hæreſis æquiparari poteſt crimini læſæ maieſtatis, at non econtrario.*
23 *Lex declaratoria pœnam imponens reſpectu pœnæ non trahitur ad præterita.*
24 *Punitionis ratio non æque militat in nepotibus ſicut in filijs.*
Cauſa magis in propinquo operatur, quàm in remoto.
25 *Nepos patris imago dicitur.*
26 *Filius, & nepos eadem perſona cenſentur.*
27 *Delinquens in ſeipſo punitur, in filijs, aut nepotibus puniri non debet.*
28 *Pœna incapacitatis, & infamiæ quæ infligitur filijs non trahitur ad nepotes.*

QVAESTIO VI.

SExto quęritur, an pœna l. quiſq s loquẽ
1 tis in filijs trahatur ad nepotes. † pro parte affirmatiua, ꝗ pœna l. quiſq s extendat ad nepotes vltra allegata ꝑ auctorẽ tractatus facit, q a ſicut filius dr̃ eſſe pars cor poris paterni, ita & nepos dr̃ pars corporis aui, vt eadem proximitas in vno videatur ſicut in altero. ita belliſſime Bal. inqt ꝯſ. 13. vol. 3. quantum. n. ad naturam certum eſt ꝗ nepos eſt ex radice aui, & caro filij, caro patris, ſilr̃ de nepote q̃ deriuatur ab auo naſcẽ di ordine, vnde gñatio nepotis eſt ex gñe aui, nec poſſet nãlr̃ aliud ꝓuenire ſicut ſemẽ ex ſemine, & riuulus ex fonte, l. ꝓnunciatio. §. appellatur. ff. de verboꝝ ſignificatio. ita belliſſime Bal. inquit, in conſ. 176. volum. 5.

vnde idem Bal.in l.3. C.de ſuis,& legitimis
hæredibus.dicit ꝙ imago patris eſt nepos,&
eandem affectionem quam habet quis in fi-
lium præſumitur gerere ad nepotem.tex.ſin
gul.in l.cum auus.ff. de condit.& demonſtr.
2 † & proprie appellatione filij dr̃ venire ne-
pos.d.l.liberoꝝ.ff.de verb.ſig.imò de ꝓprio
ſignato. nam ꝓprius ſenſus vocabuli eſt ille
quem lex ei dat,non quē vulgus imperitum
aſſignat, totum ſigñat proprie ꝗlibet ſuam
partem,ſed nepos eſt pars ipſius filij.l. cū ſci
mus,& l.cū ſatis.C.de agr.& ↄſ.lib.11.& re-
ſpectu naturæ appellatione filioꝝ ↄtinentur
nepotes.l.tutelas.ff.de cap. dim. & in dubio
verba reſpectu naturæ ꝓferri vñr l. fin.C.de
his q veniā ætatis impetrauerūt. Et qđ pro
prie ex ſignato nāli appellatione filij veniat
nepos firmat Iac,But. in quadā ſua diſputa-
tio,quā late refert Barb. in conſ. 108. incip.
Omnipotentem, & immortalem Deū. col.
pen.vol.4.dicens qđ hoc ꝓcedit ex ſigñone
nāli proprie,& vere, & ꝙ nihil eſt ita verum
ſicut nā.& alleg.d.l.lib.in verbo, nā nos do-
cet.eandem ēt diſputationem Iac.But.refert
Bal.in l.max.vitiū.C.de lib.ꝓteri.vel exhær.
& in l.Gal.§.inſt.ff.de lib. & poſth. & tradit
Pet.de Anch.c.1.de conſt.& in clem.1.de ba
ptiſmo,& multa ↄgerit Barb.in ↄſ.10.vol.2.
Et ſaltem non poteſt inficiari quin ex lata
ſigñone uocabuli nepos veniat appellatione
filij.& vbi vnum venit appellatione alterius,
ēt ſublata ſigñone,modo ſit eadem ratio, diſ
poſitum in vno trahitur ad alteꝝ. ita gloſ.in
clem.1.de reſcr.coniuncta gl.in clem. audit.
eod.tit.& gl.in clem.1.de elect.ſed ratio ex-
preſſa in d.l.quiſqs,in nepotib. militat, igi-
tur &c.& hanc ſniam fortius firmat Panor.
conſ.86.incipiente primo quæritur vbi dicit
3 † ꝙ ēt in mā correctoria proprie appellatio-
ne filij venit nepos. Et hanc etiam ↄclōnem
firmat late,& ſequitur Barb.conſ.55. & cōſ.
73.vol.2.ubi pleniſſime loquitur.ſicq́. vide-
retur ↄcludendum hoc caſu nepotes eſſe cō-
prehenſos ex proprietate ſermonis, quia in
mā quantūcunque odioſa nunꝗ ea lata in-
terpretatio excluditur, quæ ex verboꝝ pro-
prietate inſurgit.ita Ang.in l.fi. ff. de conſt.
princ.Pulchre Aret.in l.cum lege,per tex.ibi
ff.de teſt.Cald.conſ.1.ſub tit. de conſang. &
affin. Confirmatur, quia vt declarat Salyc.
in d.l.quiſquis,prout in litera eſt verbū me-
tuuntur præſumptum delictum filioꝝ puni-
tur,qui præſumuntur imitatores morum pa
ternoꝝ,eo, ꝙ ex ſanguine infecto originem
trahant, quæ ratio æque militat in nepotib.
4 nimiꝝ † quia quantum ad id infectio crim.
læſæ maieſt.dr̃ quædam lepra ꝗ oēs inficit,&
ita æquiparat ſinglr̃ Bal. in conſ.158. incip.
ſuper eo quod quæritur,ad finē 2.col.vol.3.
Et altera ratio .ſ. vt retrahatur pater à deli-
cto æqualiter militare vr̃,cum æqualis ſit ad
filium,& nepotem affectio,& dilectio,vt ſen
tit Ric.Malumb.quem refert Bald.in l.cum
acutiſs.C.de fideic.& formaliter tradit Barb.
alleg.cōſ.55. vol.2. vbi alia deducit,& latius
in alleg.conſ.63.eod.vol.vnde & nepos im-
mediate dr̃ naſci ex corpore aui,vt ſinglr̃ in-
quit Bald.in l.1.C.de cond. inſ. ſicq́. ratio ꝗ
militat in filio ꝓp coniunctionem ex radice
infecta originem trahente in exemplo hære
ditarij criminis metuunt,vr̃ æquo Marte mi
litare,& in nepote, cum immediate dicat ab
5 auo deriuari. Confirmatur † nam cum in cri
mine hæreſis ſit declaratum pœnam extēdi
vſq; ad ſecundum gradum, à fortiori locum
hr̃e debet in crim.læſæ maieſt.nam licet gra
uius ſit diuinam,ꝗ humanam offendere ma-
ieſtatem, tñ mitius in pœna vr̃ dr̃e agi cum
Deo,ꝗ cum homine.l.2.§.fi. de pollic. & eſt
dictum ſingulare Inn. in c.ſicut dignum. de
homic.& quod tradit gl.fin.in c. fratern. 12.
q.2.cum ſi. Ex quibus videretur ↄcludēdum
pœnam incapacitatis.l.qſqs,extendi ad ne-
potes, & iſta iudicio meo non parum aſtrin
gunt, & forte magis quàm quæ in multilo-
quio per auctorem adducuntur.

Sed tñ præmiſſis non obſtantibus quæ re
uera non obſtant contraria concluſio eſt ve-
riſſima,& in puncto iuris intrepide tenēda,
& pro fundamento veniat primum in aciem
6 cōis in iure concluſio ꝙ rl̃r appellatione fi-
lioꝝ non comprehenduntur nepotes,vt con
cludit gl.ord.in l.filij.ff.de verb.ſign.& gloſ.
in clem.1.in verb.lib.de bapt. & ideo ex ꝓ-
prietate ſermonis ſub verbo filioꝝ non eſt
vis comprehenſiua nepotū,ut nor.Bart. in l.
lib.ff.de uerb.ſig.vbi all.Dy.in l.iuſta interp.
per illum tex.ff.de verb.ſig. & idem ſequitur
Bald.in l.maximum vitium.col.4. ver.ex ꝓ-
miſſis.C.de lib.præt.vel ex hær.& in l. Gall.
§.inſtit.ff.de lib.& poſth. & in l.filium .ff. de
his qui ſunt ſui,vel alie.iur. & Pet.de Anch.
in c.1.in 12.col.de conſtit.vnde in dubio ab
ea cōi regula,& proprietate verboꝝ non eſt
rece-

recedendum,preſertim in mã odioſa. l. 1. §.
is qui nauem ff.de exercitoria,& ppea for-
maliter ad propoſitũ dicit Io. An. in nouell.
in c.ad extirp.de filijs presb.ꝙ ſi in caſu c.ſta
tutum.de hæret.in 6. non fuiſſet expreſſum
de nepotib.ſub appellatione filioꝝ non fuiſ
ſent comprehenſi, quod reuera apponit gla
dium ad radicem hæſitationis, & ibi ſequit
But.idem Io.An.formaliter in c. in quibuſ-
7 dam,de pœnis.& non eſt dubium † ꝙ in mã
odioſa ẽt in diſpõne legis, appellatione filij
non venit nepos,ita dñt Doct.in duab.decr.
alleg.& idem expreſſe Bart.in l.2.§.filius .ff.
ad Tert.Bald.in l.Tit.ff.de lib.& poſth. in l.
fil.C.ad Mac.& quod idem tradit in l. ſed &
milites.ad pr nc.ff.de exc. tut. vnde vbi agit
de onere,ſiue odio filioꝝ nunq̃ ſub illoꝝ ap
pellatione nepotes comprehendunt. ita ex-
preſſe Paul.de Caſt.cõſil.170.incip.ne in ,p-
prijs,col.2.vbi dicit ꝙ appellatione filiorum
non veniunt nepotes ex ,pprio ſignato, nec
ex interpretatione in quacunq; diſpõne le-
gis,vel hominis, qñ non tractatur de ipſoꝝ
cõmodo,ſed onere. & iſtud per literas groſ-
ſas uoluit gl.ſing.in authẽt.de reſt.fid.§. nos
igitur. col.9. quæ ſinglr̃ dici prohibitionem
alienationis factam filijs, qa oneroſa eſt nõ
trahi ad nepotes.& idem tradit Bart.in l. fi-
liusfam.§.diui.de leg.1.Bar.in l.Luc. §.Sẽp.
ff.de leg.3.Alex.conſ.56.incip.Idronandus.
vnde I.C.in l.3.ff.de exc.tut.dicit ꝙ à ſignifi
catione ſumpta à uoce non eſt idem eſſe filij
& eſſe nepotis.idem traditur in l.quid ſi ne-
potes.ff.de reſt.tut.& §. fi. inſt. qui dari tut.
poſſ.vnde dicit ſinglr̃ Bal.in conſ.2. vol.1.ad
8 fin.1.col. †ꝙ ſi priuilegium ꝯceſſum filijs nõ
extenditur ad nepotes.l.iub.C.ad Trebell.à
fortiori,nec odium, & ſequeret̃ ſm eũ aliud
inconueniens, ꝙ eadem rõne odium ad oẽs
extenderetur.vt.ff.de poſtul.l.1.ad fi.cũ ſeq.
quod eſt falſum ſm eum, & pulchre ſubijcit,
ꝙ filius eſt prima perſona,nepos ſecũda.ſed
ꝙ ſecunda pſona ſit prima, implicat impoſſi
bilitatem naturæ, & pręmiſſa non hñt du-
bium qñ verbum filius,proferẽ cũ adiuncto,
vtpote,qa dr̃ filijs ſuis,vel eius,ut dicit l.q ſi-
quis,in uerbis eius filijs, quia tunc non com
prehenduntur aliquo modo nepotes.ita ele
gãter optima rõne decidit ſubtilis Soc. in d.
l.Gall.§.inſt.de lib.& poſth.ad fi.2.col. Con
firmat̃ & fortius qa in exhæredatione facta
p verbum filios,cenſent̃ dũtaxat excludi filij
primi gradus ita ꝙ illa exhæredatio certa
appellat, eo ꝙ duntaxat liberi primi gradus
ꝯtineantur.l.Tit.ff.de lib & poſth.& ibi for-
maliter notant oẽs Doct. & bonus tex.in l.
ſi quis filio exhær.in prin.ff.de iniu rup.&c.
& in §.poſth.inſt.de exhær.lib. Et magis ex
preſſe in caſu ſubiecto deduco alia fundamẽ
ta,quibus facile rñderi non poteſt.Et primo
deduco gl. ſingularẽ in auth. quibus modis
nat.eff.ſui.§.fi.coll.7.gl.in l.fi. C.de nat.lib.
per quas Bald.in c.in pñtia. de prob. & in l.
Gallus.§.quid ſi is.ff.de lib.& poſth. quẽ ibi
9 oẽs Mod.ſequuntur,firmat † ꝙ pœna incapa
citatis filij ſpurij, non trahetur ad nepotes,
imò nepotes pñt capere à perſona vnde ui-
tium originem trahit,videlicet ab auo,& tñ,
non eſt dubium quin ex radice abominabili,
& damnata originem trahant.l.fi. C.de nat.
lib.quod pulchra rõne eleganter Bald. ꝯfir-
mat conſ.146.in prima parte dicens, ꝙ licet
pater ſit ſpurius, tñ nepos eſt habilis ad ho-
nores,& ſucceſſiones,& oia,eo, qa in eo nõ
põt dici macula, licet ex infecta radice natus
videatur potius.n.debet inſpici perſona im-
mediate, q̃ mediata, qa cauſa proxima ma-
gis cohæret cauſato,q̃ remota.l.cum tale.§.
pen.de ꝯd.& dem.ff.& nota.in l.ſi mul.ff. re.
amot.& ſubijcit ꝙ non debet nepos odio pa
terno excludi,nec inhabilitari.alleg.l.nõ tm̃
§.ſi emanc.ff.de bon.poſſ.contra tab.qđ di-
ctum profectò apponit ſecurim ad radicẽ.
Secundo deduco,& ſpecialius deciſ. for.Bal.
& Salyc.in l.2. C.de patr. qui filius diſtr.vbi
in terminis dñt ꝙ ptãs conceſſa patri vẽden
di filium in neceſſitate, non extendit̃ ad ne-
potẽ,quia mã ſubiecta, odioſa reſpectu filij,
non patitur hanc interpretationẽ, ut ſub il-
lius appellatione nepos ꝯtineatur,qa longe
maior eſt ptãs in filiũ pſonam immediatã,
q̃ in nepotẽ perſonam mediatã. & ſic infert̃,
ꝙ ſi p ꝯtractum prĩ ꝯceſſa ſit facultas ſeruitu
tẽ inducẽdi in filios, non extendat̃ ad nepo-
tes,nec p delictum id licebit,per tex. ad hoc
optimum in l.Imp.ff.de fideicõm.lib. Ter-
tio adduco deciſionẽ Bar.in l.lib. ff. de verb.
ſign.quam ſequitur Pet.de Anch.in clem. 1.
de bapt.& Ant.de But.in c. in quibuſdã. de
10 pœnis,vbi dñt † ꝙ in contractib. in quibus
debet fieri ſtricta interpretatio, ſub nomine
filioꝝ non comprehendunt̃ nepotes. ergo à
fortiori in hac mã ꝯtinente odium irrõnabi
le,in qua longe ſtrictior debet fieri interpre
tatio,

tatio, ſub appellatione filiorum nõ poſſunt cẽſeri cõprehenſi nepotes, & qa bonũ eſt argũ de ꝯtractibus ad delicta l. omnem ff. de iud. l. 2. ff. de custo. & exhib. reo. Quarto adduco qđ in ſimili tradit And. Barb. vt referunt quidam Moderni in l. fi. C. de primipilo. lib. 12. vbi dicit ꝙ licet ex ꝯtractu primipilari teneatur filius licet nõ ſit hęres, nõ trahit̃ ad nepotem. qa fuit inductũ vt pater ꝑ filium ſagacius adminiſtraret, timore ne filius cogat̃ ſoluere, q̃ rõ nõ habet locũ in nepote, qa nõ p̃ſumit̃ pater circa illũ habere tantam affectionem quantam circa filium, & dicet̃ latius infra in rñſione ad argumenta auctoris. ꝑpter quam rõnem ẽt ſolet dici ꝙ lex. 3. C. de patria poteſtate, loquens in filio non habet locũ in nepote, vt licet pater poſſit taxare pœnã filio imponendã, qa ꝑ affectionẽ quam habet ad filiũ nõ p̃ſumit ꝙ graue de eo ſupplicium petat. ſed qa minorẽ affectionẽ ad nepotẽ gerere p̃ſumit̃, non habet locũ diſpõ illius legis. Quinto adduco deciſionem formatã ꝑ Bart. in l. patri. ꝑ illũ text. ff. ad legẽ Iul. de adult. vbi dicit formalr̃ ꝑ rõnẽ illius text ꝙ cũ l. quiſqs. ꝯtineat odiũ tertiæ perſonę, appellatione patris nõ cõprehendit̃ auus & ſic vult ꝙ licet pater obliget filios ad pœ-

11 nam, † tñ ſecus eſt in auo, q nõ põt obligare nepotes ad pœnã. & ideo gl. ſing. in d. l. patri, voluit ꝙ lex permittens patri occidere filiã adulterã in adulterio deprehenſam, non habet locũ in auo, eo ꝙ ꝯcernat odiũ tertiæ perſonæ, & qa patri permittit̃ ꝑ affectionẽ quã p̃ſumit̃ habere ad filiã, quã nõ p̃ſumitur auus æqualẽ ad nepotẽ habere. & illã gl. pro ſingulari deduxit ad hoc ꝓpoſitum Lud. de Rom. in repet. auth. ſi. r̃. C. ad l. falcid. & repe rio ꝙ in terminis ꝯſulẽdo ſolẽnis doctor adhuc viuens Phil. Dec. conſ. 64 allegato in p̃ced. quæſt. ita ꝯcludit in ꝓprijs terminis. Ex qbus omnibus ꝯcludendum puto ꝙ pena l. quiſquis, loquens in filijs nõ trahit̃ ad nepotes, quod maxime ꝓcedit vbi nepotes ſunt poſt mortem aui ꝯcepti. tunc. n. non poſſunt cenſeri excluſi, nec effecti incapaces ex delicto aui, cum nihil tunc ei attinere dicant̃ l. ſi qs filio. §. 1. de iniuſt. rup. & irri. fact. teſta bonus text. in l. Titius ff. de ſuis, & legi. hær. & l. 1. §. ſi qs proximior. ff. vnde cognati. ꝑ quę iura dicit Bal. in c. 1. ad prin. 2. col. in tit. ſi vaſallus feudo priuet. ꝙ inter nepotem ꝯceptũ poſt mortem aui, & ipſum auum, nulla vnq̃

12 fuerunt iura conſanguinitatis. † nepotes. n. qui poſt aui mortem ꝯcipiuntur, nõ ꝓprie ſed abuſiue nepotes dicuntur l. item prætor. § ſi. ff. de gradi. affinit. ꝑ quã Bal. ita dicit cõſil. 176. vol. 5. ſubijciens ꝙ nemo mortuus poteſt incipere eſſe auus. l. qui libertinus. §. poſthumus, ibi, nec quiſquam. ff. de bonis liberto. & ꝑpea dicimus in nepotib. poſt mortẽ aui ꝯceptis, ciuilitatis, & originis auitæ iura non ineſſe, nec ſuorum in hoc ꝯdõnem ſeq auorum. gl. in l. aſſumptio §. 1. ff. ad municipa. Cyn. in l. 2. C. de iuriſd. oium iudiciũ. Secũdo ꝓcedit hæc ꝯcluſio ſine dubitatione vbi pœna habuit vel potuit habere locũ ſemel in filijs, vbi. n. appellatione filiorum in aliqua diſpoſitione cõprehendunt̃ nepotes, ſi illa diſpoſitio habuerit, vel potuerit hr̃e effectũ in perſona filij, ẽt in fauorabilib. nõ debet extendi ad nepotẽ, ita formalr̃ ꝯcludit Bart. in d. l. liber. ff. de verb. ſignif. quem ſequit̃ Alex. cõſ. 105. col. 2. lib. 1. incip. perſpectis verbis. idẽ Alex. cõſ. 11. incip. ponderatis his. col. 6. lib. 3. & alibi ſæpe. & hoc eſt qđ dicebat Iac. But. in ſua diſp. quem refert Bal. in d. l. Gallus. §. inſtituens. ff. de lib. & poſth. Io. And. & Ant. de Butr. in d. c. ad extirpandas. de filijs preſbyte. & multi ſolennes docto. in eorum ſubſcri-

13 ptionib. ad quoddã ꝯſiliũ poſitũ inter conſil. Soc. cõſ. vlt. 1. partis. † quibus locis voluerũt appellatione filiorum ẽt ex diſpoſitione legis nepotes ꝯtineri qñ filius eſt ſublatus de medio. vbi vero filius eſt in medio, tunc volunt ad nepotẽ diſpõnem nõ trahi, eo ꝙ filius ſit in medio in quo diſpõ locum habere põt, & multa alia deducent fundamenta in rñſione ad argumenta deducta ꝑ ꝯtraria ꝯcluſione.

Nunc deueniendum eſt ad ſolutionẽ argumentorum deductorum ꝑ auctorẽ. Et potiſſimũ fundamentũ auctoris in verbo liberos appoſito in extrauaganti Federici ꝑ quam dicit l. quiſqs, eſſe declaratã habere locũ ẽt in nepotibus. & ꝑ eadẽ declaratione deduxit text. in l. fi. C. de bon. ꝓſc. in verbo, poſteros. ad q̃ iura multipliciter rñderi põt. Et primũ eſto ꝙ extrauag. Feder. eſſet approbata, & recepta in regno, tñ ex illa non põt aſſumi fundamẽtum validũ. Primo illa verba ſunt narratiua alterius ꝯſtõnis, & ex verbis narratiuis legis non eſt licitũ ſumere aliqđ argm̃. ita gl. q̃ ſolet dici ſingularis in l. vna. C. qñ non petentium partes. quam ita allegat Lud. Rom. in auth. ſimiliter. C. ad l. falcid & in conſil. 134. incip.

incip. ꝓ declaratione primæ dubitationis.&
idē voluit gl.in c.auditis.in ver.ex poſt facto,
in fin.de electio.& gl.in c.2.in verb.non te-
neris.& ibi Gemin.ad hoc notat de dolo. &
cont.in 6.gl.in c.1.in ver.collationem,de re
rū permu.eo.lib.& pulchre Raph.Cuma. in
l. ſi inſulā.ff.de verb.ob.& l.q Romæ §.Cal
14 limachus.eo.tit.† vnde hæc verba enunciati
ua prolata à legiſlatore non diſponunt,nec
licitum eſt ex eis arguere ſm Bart. in l.extat
in vlt.col.ff.qđ met.cauſa Sal.in l. accuſatio
nem.C.de acc.& in l.q ſe patris.in 8.col.vbi
late Alex. C.vnde lib.lit,& ꝯſequens vt cum
illa verba ſint enunciatiua non pōt ex eis aſ
ſumi argm̄ validū . Nec obſtat dum dr̄ ꝙ ex
verbis enunciatiuis pōt inferri ad declaratio
nem,nam rn̄detur,&peremptorie ꝙ attento
ꝙ hoc verbum filijs eius appoſitū in d.l.qſ-
quis , eſt verbum certum ſui nā duntaxat in
mā in qua ꝓbatum fuit cōprehenſiuum libe
roꝶ primi gradus d.l.Titius.vbi not.oēs. ff.
de lib.& poſth. extendere vlterius non eſſet
declarare,ſed tūc diceret̄ eſſe noua diſpō. ita
declarat Paul.de Caſt.in l. hæredes palam §.
ſed ſi poſt.ff.de teſta.idem Doct.in conſ.156
incip.viſo,&examinato puncto col.fi.&in ſi
mili tradit Pet. de Anch. in conſ.399.incip.
p̄mitto ꝓ clariori deciſione.col.fin.Or qđ ꝑ
illa verba enūciatiua inducat̄ noua diſpō vt
p̄miſſum fuit,non pōt vlla rōni ſuſtineri, er
go nec ꝙ ꝑ illam extrauagātem ad nepotes
15 fuerit facta extenſio. Confirmatur,† nā cum
illa extrauagans referat alteram conſtitutio
nē,debet intelligi ſm qualitates relati , & ab
eo debet recipere limitationē,&reſtrictionē.
tex.aureus in auth. de filijs natis ante dota-
lia inſtrumenta.§.fi.col.3.quem Bal. ad hoc
ꝓpoſitum dicit ſingularē in rub.de reſcrip.fa
cit.l.nihil.ff.de coniun.cum emancip. lib. &
qđ gn̄alr̄ referēs intelligat̄ ſm qualitates re
lati,& eo modo debet reſtringi. ꝓbatur in l.
in teſtamento,&in l.ſi ita ſcriptum.ff.de cōd.
& demon.& in l.eſſe toto,ff.de her.inſtit.tra
dit formaliter Bart.in l.1.ff.de receptatorib.
idem Bart.in l.1.ff.fur.nau.caup.ſtab.&idem
in l.ſi qs ſeruū.§.fi.ff.de leg.2.ſed l. quiſqs ,
relata ꝑ Imperatorem, qa non pōt cēſeri re
lata altera conſtitutio loquit̄ in liberis primi
gradus ꝑ verbum filijs, ergo & illa ꝯſtitutio
Federici referens ponendo verbum liberos ,
debet ītelligi de liberis primi gradus:vt à re
lata reſtrictionē recipiat.Et ad hanc maximā
coadiuuādā accedit adhuc duplex iuris ꝯclu
16 ſio.prima † ꝙ vbi in referēte aliud quā in re
lato ꝯtinetur p̄ſumeret̄ eſſe error. ita forma
liter voluit Bal.in l.2.C.de errore aduocato
rum pl̄chre Alex.in conſ.9.vol.5.Secūda no
uæ ꝯſtitutiones ꝑ antiquas declarant̄,&limi
tant̄ l.non eſt nouum.ff.de legi.gl.in auth.of
ferat̄.C.de litis ꝯteſta.& gl.in l.ſciendū.ff. q
ſatiſdare cogan.cū ſimil.& ideo nimirū ſi il-
la conſtitutio Federici loquens ꝑ verbū,libe
ros,reſtringatur,&limitet̄ ꝑ l.quiſquis,ante
riorem.in liberis primi gradus magis.n.præ
cedētia faciunt ad declarationē ſequentiū q̄
econtra.Bar.in l.filiū.ff.vt in poſſeſſio.leg.&
in l.fi.à via.ff.de cond.&demonſtr.& in l.qſ
qs.de lega.3.& p̄ſertim qa p̄cedēs ꝯſtitutio,
videlicet illa l.quiſqs quātum ad.i.ſpecialis
loquens in liberis primi gradus,altera vero
gn̄alr̄ nimirum ſi recipiat reſtrictionē à ſpe
ciari ꝑ iura allegata . Secundo rn̄demus,&
peremptorie tam ad verbum,liberos. poſitū
in dicta extrauaganti,q̄ ad verbū, poſteros ;
poſitum in d.l.ſi qđ cum illa conſtitutio quā
tum ad filios ſit valde odioſa,& irrōnabilis;
debet ſtrictiſſime interpretari vt reduca̅r ad
terminos ſaltem l.quiſquis.Et pro iſta rōne
adduco deciſionem ſingularem in terminis
Io.And.in nouella in c.vbicunq; de pœnis .
lib.6. vbi dicit ꝙ Papa ꝑꝑ crimen læſæ ma-
ieſt.ꝯdemnat Titium,&cognationem ſuam,
debemus ſm Gratiam,q hanc qōnem Bono
17 niæ diſputauit,tria ꝯſiderare.† Primū an de
buerit ꝑꝑ crimē læſæ maieſtatis punire col-
laterales,& certum eſt ꝙ non.can.ſi qs cum
militibus.6.q.1.c.fęlicis.§.certum,de pęnis.
Secundo an potuerit ex plenitudine ptātis ,
& vtiq; potuit, vt eſt caſus clarus teſtatis, &
vtiq; potuit,vt eſt caſus clarus in d.§ ceterū.
Tertio an voluerit. & in hoc dicit ꝯſulēdum
principem.&ſi id cōmode fieri non poſſit,re
ſtrigendam eſſe ſniam vt nō comprehendat
collaterales,ſed duntaxat eas perſonas, q̄ de
iure puniri poſſunt, qua rōne in ſimili ꝯclu-
dit princeps Iureconſultū Franc. de Aretio
cōſ.39 ꝙ in caſu in quo ꝯſulebat in quo erat
appoſitum verbum generale dubium filioꝶ,
dicit ꝙ non intelligebatur de filiabus in illo
ſtatuto facto ſuper punitione rebelliū, eo ꝙ
tale ſtatutum debebat recipere interpretatio
nem ſm diſpōnem iuris cōis, & quia quan-
tum ad filios continebat odium irrationabi
le nō cenſebant̄ comprehenſæ filiæ.& in fin.
conſil.

conſil.aliud dicit quod bene facit ad propo-
ſitum, ꝙ interpretationē ſuam coadiuuabat
in caſu in quo ꝯſulebat, ꝙ intētio populi nō
fuerat aliquid de nouo ſtatuere, tū quia vbi
agitur de iuris iam ꝯceſſione extenſione, re-
ſtringitur vl'is diſpōne quis indebite dānum
incurrat, allegat Bal. in l. ſeq. in princ. C. de
inoff. teſt. Bart. in l. 1. §. nunc. ff. de op. noui,
nunc. & in l. 1. C. de ſacroſan. eccl. & in l. ter.
C. de fruct. & lit. exp. Ex quibus omnibus in
fertur ad propoſitum ꝙ verba ꝯſtōnis Fede
rici, & illius l. fin. debent reſtringi, & limitari
ſm terminos. l. quiſquis. & iſtud eſt perem-
ptorium, & ſine replica. Rńdemus ulterius
ad l. fin. C. de bonis proſcrip. in verbo poſte
18 ros, ꝙ dum dicit † ꝙ in crim. læſę maieſt pœ
na ad poſteros tranſmittitur, loquitur quan
tum ad confiſcationem bonoꝝ partis. nam
in pręcedentibus reſeruabanť filijs, & filiab.
bona patris in alijs delictis, in hoc aūt cri-
mine dr̄ ꝙ pœna. ſ. confiſcationis bonorum
patris tranſmittitur ad poſteros, & ſic nihil
ad propoſitum quantum ad pœnā incapaci-
tatis, dicimus vlterius ꝙ illa extrauagans Fe
derici non pōt, nec debet allegari in cauſaꝝ
deciſionib. Primo illa non eſt inſertā in uo-
lum. auth. & ſic non cenſetur de approbatis.
gl. in c. ſi Romanorum. & ibi ſummæ not.
Dom. 19. diſt. Ant. de But. in procem. decret.
late Felyn. in c. paſtor. de fide inſtr. & in c. 1.
de re iud. facit gl. in l. eos. C. de off mag mil.
& quod tradit Bal. & oēs in l. ſcrin. C. de teſt.
mil. vbi dńt ꝙ deſcripti in libro alioꝝ ſunt
approbati, non deſcripti vero non ſunt ap-
probati. Et ppea cum ſint extraordinaria cō
ſtitutio quæ non reperitur in uoluminibus
iuris, non pōt, & non debet pro lege allega-
ri, ut in ſimili dicit gl. in tit. de prohibita feu
di alien. per totum, & in tit. quot teſtes ſunt
19 neceſſ. Bal. in c. 1. de grad. ſuc. in feu. † vbi di-
cit extraordinarias ꝯſtōnes eſſe apocriphas,
& non dr̄e allegari. & expreſſius Ioā. Rayn.
in §. quia vidimus q feudū dare pn̄t, dicit ꝙ
tales extraordinarię ꝯſtūnes non debent al-
legari niſi fuerint practicatæ. & iō licet Galli
leges ciuiles vt bonas receperint, ut in ſimili
dicit Bal. in c. tranſlato. de ꝯſt. tn̄ illæ intelli-
gunť receptę q ſunt in volumine aliaꝝ, & nō
aliæ. & ſic cum illa conſtitutio Federici, nec
expreſſe, nec tacite recepta reperiatur, non li
gat quantum ad pœnam, nec debet obſerua-
ri, gl. in c. 1. de treuga, & pace. Arch. in §. ſi. 4.
diſt. Math. & Card. Flor. in proœ. clem. in §.
vniuerſ. & pulchre Cæp. Veroñ. conſ. 13. in-
cip. ſtante quodam decreto. col. 3. & ſeq. vn-
de maxime in hoc regno leges Imperatoꝝ
non nos ligant, niſi qtūs fuerint receptæ, ut
ſentit gl. ſingularis in verbo Rom. inſt. de pa
tria ptāte. & ppea Bal. in l. nemo. C. de ſent.
20 & interloc. omnium iud. dicit † ꝙ Galli reci-
piunt leges Romanoꝝ inquantum bonæ,
& non alias: & maxime in conſiſtorio prin
cipis leges Imperatoꝝ pro rōne dūtaxat de
bent allegari, & non pro auctoritate. Bal. in
c. 1. §. iniur. de pace iur. firm. & ppea ſing.
Oldr. dicit in coſ. 69. col. 3. ꝙ in Hiſpania eſt
ſtatutum, vt quicunq; in ꝯſiſtorio Principis
allegauerit legem rigoroſam Imperatoꝝ pu
niatur pœna capitali, quod maxime ꝓcedit
in Illuſtriſſ. Rege noſtro Francię. Rex. n. Frā
coꝝ francus eſt à legibus Romanis, & dedi-
gnať legib. ſubijci, & ſola rōne intells regi,
& gubernať. ita belliſſime Bald. inquit conſ.
227. in 3. parte & in ſeq. conſ. dicit ꝙ ſuper
omnes Reges mundi Rex Franciæ obtinet
coronā libertatis, Regis aūt clemētia debet
rigoroſitatē legum tēperare, quia beatiſſim'
eſt ille Rex q ſedet ſup cathedram ęqtatis.
Vnde ꝓprium Regis eſt diſpenſare ſup lege
21 rigoroſa. † Nā & lex ciuilis dicit ꝙ nimia
aſperitas dn̄oꝝ temperanda eſt non ſequen
da. l. 2. ff. de his qui ſunt ſui, vel alie. iur ita ad
propoſitum Bal. inquit in ꝯſ. 364. vol. 3. ſicq.
in Regno hoc, & leges quæ ſaperēt quaſi ty
rānidem non ſunt receptæ, nec recipiendæ.
cum & maxime tpis qualitas non requirat
tantam exaſperationē & ſi dicatur ꝙ illa ex-
trauag. Fed. eſt approbata per ius canonicū
in illo c. inquiſ. de hær. tex. ibi formalr̄ dicit,
ꝙ eſt approbata. inquantūm ponit crimē hæ
reſis, non quantum ad aliam: nam dicit for
maliter tex. leges quas olim Romanoꝝ Im-
peratorē Federicū &c. Dei, & Eccleſiæ ſuæ
Sanctæ honorē ꝓmouēt, & hæreticoꝝ exter
miniū proſequunť, & ſtatutis canonicis nō
obſiſtunt approbantes, & obſeruari uolen-
tes &c. & ſic quantū ad alia non approbať.
Supeſt nūc ad aliud fundamētū auctoris rń-
dere, quo ſublato remanebit firma ꝯcl'o quā
ſupra deduximus, & adduxit in eo fundamē-
to auctor tract. tex. in c. ſtat de hæt. vbi dicit
eſſe declaratū in crim. hæreſis, & ꝙ iſta duo
crimina æqparanť. itaq; lex noua ſupueniēs
ī vno debet trahi ad alteꝝ ego ad iſtud fun-
damentum

damentum ampliſſime in p̃ced. qõ. rñdi. ꝙ
videlicet bñ fit ęqparatio inter hæc crimina,
22 ſicut de minori ad maius,†videlicet crimen
hæreſis æquiparaĩ crim. læſæ maieſt. ſed nõ
econtra; qa vt ibi late dictũ fuit crimẽ hærę
ſis lõge grauius eſt altero,& altera rõ militat
in vno q̃ in alio, & ꝙ ẽt in æqparatis non
hẽt locũ illa extenſio in pœnis inflictis ipſo
iure. Secundo ẽt non eſt æqperatio ꝑ oĩa fa
cta ꝑ modum regulæ. Tertio vbi lex eſt pœ
nalis, & correctoria ſimul vt in ꝓpoſito.
Quarto rñdemus ꝙ interpretatio paſſiua in
æqparatis nõ fit reſpectu pęnæ. ita elegãter
tradit Ioan. And. in c. diſpẽdia. de reſcrip. in
6. idẽ Ioan. And. in c. ſi forte. de elect. eo. lib.
Et vtrobiq; firmat. & ſequiĩ Gem. & Imo. in
c. fi. de reſcrip. Panor. in ꝓœm. decr. & in c. 1.
de locato. Ant. de But. ĩ c. fi. de ꝯſuet. & expreſ
ſe in ꝓprijs terminis firmat Soc. ꝯſ. 275. ꝓ
quo bñ facit, & formalĩ ad ꝓpoſitũ ꝙ licet
lex declaratoria trahaĩ ad p̃terita. §. 1. in au
then. de filijs ante dota. inſtr. na Bal. in l. nõ
23 dubiũ. C. de legi. Cano. in c. fi. de ꝯſt. † tñ ſi
talis lex declaratoria imponit pęnã reſpectu
pœnæ nõ trahiĩ ad p̃terita. tex. in cle. 1. cum
gl. in verbo, de cætero. de vſur. quã gl. ad hoc
ibi no. d. Abb. & ibi d. Card. Flor. in 2. col. rẽ
putat ſingularẽ. idẽ d. Abb. & alij in d. c. fi. de
ꝯſt. & in c. cũ tũ. de vſur. idẽ no. d. Abb. in c.
cauſam. in vlt. not. ꝑ illũ tex. de ſimo. & in c.
1. ꝑ illũ tex. ne pla. 6. ſuas gl. in c. 1. §. q vero
in verbo, receperit. & ibi Gem. no. de cle. nõ
reſiden. in 6. & in c. 1. in 2. col. de his q̃ vi met.
ve cau. in 6. qdquid notet idẽ Gem. in c. ſi cõ
promiſſarius. in prin. ꝑ gl. ibi in verbo ipſo.
elec. in 6. Quinto qa in mã excluſiua, priua-
tiua, & punitiua, qđ non eſt expreſſum in iu
re non inducit priuationẽ ſeu punitionẽ. de
punitione pulchre loquiĩ Bal. in l. ſup chiro
graphis. C. ſi cer. pet. ꝑ tex. in §. qa vero leo
nis. in auth. de nõ alienã. & bñ facit tex. in
l. at ſi qs. §. diuus aũt Marcus. ibi pœnam tñ
in eum ſtatutã nõ eſſe. ff. de relig. & ſumpti.
fune. quẽ põderat Bal. in l. nemo. C. de ſa-
croſ. eccl. de priuatione ẽt vbi verſareĩ maior
rõ. pulchre not. Bal. in auth. ex teſtam. C. de
ſecun. nup. ꝑ tex. in auth. de nõ eligen. ſecũ.
nuben. §. cum igiĩ ſim aũt, ibi, nec q̃libet eſt
lex aliqd tale dicẽs. gl. ĩ c. cũ vos. de off. ord.
Alex. ꝯſ. 104. 12. col. 1. vol. ſed in nepotibus
in hoc crimine non reperiĩ expreſſum. nam
& tex. in d. c. ſtatutũ. non loquiĩ de ſucceſſio
ne collateraliũ, ꝓut ibi formalĩ tenet Phil.
Frã. ita firmat ꝑ literas groſſas dicẽs ꝙ nepo
tes ꝑ illam ꝯſtõnem non excludunĩ à ſucceſ
24 ſione collateraliũ, igiĩ, &c. † Non obſtat pari
ter dũ dicit auctor ꝙ æque militat punitio-
nis rõ in nepotibus ſicut in filijs, ſalua ſua
pace dixerimus nõ eſt verũ. nã ſi loquaĩ de
rõne expreſſa in illa l. q ſquis. ſm quam dun
taxat licet facere extẽſionẽ, illa non æquali
ter militat in nepotibus ſicut in filijs, nã ꝙ
metuanĩ exẽpla criminis paterni in filijs eſt
ex quadã imitatione naturæ q̃ p̃ſumiĩ ineſſe
filio ꝑꝑ maximam ꝯiunctionem quã hẽt cũ
parte, q̃ rõ non æqualiter militat in nepote
ꝑꝑ enim ꝑſonam filij inter mediam nõ põt
dici eadem cauſari qualitas à delinquente in
nepote ſicut in filio; qa cauſa oĩs magis ope
raĩ in ꝓpinquo q̃ in remoto, & magis cã im
mediata q̃ mediata ꝯſiderari debet. l. ſi mu-
lier. ff. rer. amo. Bald. in l. interpoſitas. C. de
tranſ. & ió nõ p̃ſumiĩ æqualis mos imitatio
in vno ſicut in altero. & ꝑpea Bald. dicebat
25 in l. 3. C. de ſuis, & leg. hær. † ꝙ nepos eſt ima
go patris, quaſi non eſſet idẽ cũ parte, & ſicut
imago ſm eum differt à ſuo repręſentatio,
ita, & differre vĩ nepos à patre ſuo. & ꝑpea
Bal. in l. 3. §. ſi duo. ff. de leg. tut. dicit ꝙ licet
nepos repręſentet ꝑſonam patris ſui. ſ. filij,
& reputeĩ eadem ꝑſona cum eo illud eſt ꝑ fi
ctionẽ, & non ſm veritatem. & probatur in
auth. de hær. ab inteſta. §. hoc vero priuile-
giũ. col. 9. & in l. fi. in verbo, intelligiĩ. C. de
impub. & alijs ſubſti. verbum. n. intelligiĩ, de
notat fictionẽ. l. ſi is q ꝓ emptore. & ibi no.
Bart. in 12. col. ff. de vſuc. & in l ſi tibi hõ. §.
cũ ſeruus. de leg. 1. & expreſſe tradit Alex. in
ꝓpria mã in ꝯſ. 207. incip. ꝯſideratis verbis.
ad fi. 2. col. vol. 2. ſuccedit ꝙ in mã pœnali
ẽt quæ non contineret odium irrationabile
ꝑ actionem non poteſt fieri extenſio tex. for
malis in l. ob id. ff. ad l. Aql. & voluit Bar. in
l. fi. C. vñ vi. firmant, & ſequiĩ Franc. de Are.
& Caro. Roy. in d. §. & qđ ſi im. l. Gallus. ff.
de lib. & poſth. ex quo reſoluunĩ multa argu
26 mẽta q̃ deduxi ſupra ꝓ parte affirmatiua † ꝙ
filius, & nepos cẽſenĩ eadem ꝑſona. nã illud
eſt ꝑ fictionem, & non veraciter. Non obſtat
pariter altera rõ q̃ per auctorẽ extra tex. alle
gaĩ ꝙ videlicet puniunĩ filij, vt p̃r eorum ti
more magis retrahaĩ à delicto q̃ ꝑꝑ timo-
rẽ ꝓpriæ pœnę. Nam rñdemus ꝙ illa ratio
nõ militat æqualiter in nepotibus ſicut in fi
lijs,

lijs, q ppe qñ filij in medio longe maiore ad eos q̃ ad nepotes ꝑſumiẽ pr̃ agere affectionẽ,qa ꝓpinqua cauſa magis agit q̃ remota, ita expreſſe ꝓbaẽ i l.ſi viua matre. C. de bo. mr̃.& hoc eſt qđ volunt oẽs Doct. in l. Gallus.§.q dam.recte.ff.de lib.& poſthu.vbi dicũt ordinẽ charitatis,&affectionis cadere inter filiũ,&nepotem,vt ſi æqualiter vocenẽ ꝑ copulatiuam,& reſoluaẽ in diſiunctam,vt ordine ſucceſſiuo vnus poſt aliũ cenſeanẽ vocati,non nepos ſimul cũ patre, qa nõ eſt eadẽ ſeu ęqualis ad vtrunque affectio.pro hoc bñ facit tex.cũ ibi no.in 1.publius.§.fi.ff.de ꝯd. &demonſtra.ſicque æqualiter ꝑ oĩa non militaret eadem ratio,igitur cũ preſertim agaẽ de odio irrationabili nõ debet fieri extẽſio. Confirmaẽ ex viua rõne,nam ſi pœna traheręẽ ad nepotes duplex incõueniẽs ſequereẽ.
27 † Primo ex parte delinquẽtis, q puniretẽ in filijs,&in nepotibus,& ſic pœna trahereẽ vltra ſuos limites.Secũdo,&fortius ex parte filioꝝ q ſine culpa plectunẽ punirentur duplici pęna.Primo pęna infamię,&incapacitat.s quãtũ ad ſeipſos.Secũdo punirenẽ altera pęna grauiori ꝑꝑ punitionem ſuoꝝ filiorum iuxta rõnem auctoris, & ſic pœnæ ſeueritas maxime temperanda in eo q nõ deliqt extẽdereẽ,qđ reuera eſſet contra oẽm æqtatem, & iuſtitiã,& in talib.benignior aſſumẽda eſt interpretatio vulg.l.ꝑſes.&l.iterpretatione. ff.de pœnis.& ꝑpea Bal.in l.moueor, C. de ſeruis exportã. dicit ꝙ in talibus benignius debet eſſe iudicantis aĩus.&idẽ Bald.in l.ꝑci bus.C.de impub.&alijs ſubſti. pulchre inqt qđ pro liberatione iudicantis aĩus ſemꝑ inclinari debet.& ꝑpea ſingl'r voluit Barb. cõſil.60.in 1.vol.quem refert Decius in c.1.fi. col.de conſt. qđ in materia criminali eligenda eſt, & ſequenda opinio q̃ liberationi faueat ẽt ſi eſſet ſingularis. allegat in ſimili ſingulare dictum Hoſt.in c.ſi vir.de cogn. ſpiritua.tex.in c.fi.de re iud.cũ ſi.&preſertim vbi ꝑ illa opin. ſunt meliores rõnes,& fortiora fundamẽta.c.capellanus,ibi ſubtilioꝛib. &c. de ſcrijs.l §.ſed neq;.C.de vete.iur.enucleã. cũ ſimilibus.Ex qbus oĩbus elicio hãc ꝯclu-
28 ſionem † ꝙ videlicet pœna incapacitatis, & infamiæ inflicta filijs ꝑ l.q ſquis,non trahaẽ ad nepotes tanquam veriorẽ, & æqorem in cauſaꝝ deciſionibus amplectẽdã,puto maxime in conſiſtorio principis in quo ſm æquitatem procedi debet. & non ſm legem ſcriptam rigoroſam , vt ſingl'r tradit Bart. in l. ꝑſenti.C.de his q ad eccleſ.confug.& Franciſ.de Aret.in l.ſi ſeruũ.§.ſequiẽ.ff.de verbo. oblig.&facit qđ voluit Bal.in l.fi.C.de legi. qđ tradit idẽ Bar.in l.vna. C.vt q̃ deſunt ad uoca. cũ pleriſq; ſimilibus q̃ congerit Fely. in c.ad petit.de accuſ. & alibi ſæpe Doct.

1 *Pœna legis,quiſquis,quæ infligitur filijs,an locum habeat in iam natis.*

2 *Delictum patris quo in ſeruitutem redigitur, filijs poſtea natis duntaxat nocere præſumitur.*

3 *Qualitas odioſa patri ſuperueniens , filijs antea natis non obeſt.*

4 *Natura rerum teſtis optimus.*

5 *Iura antiqua in filiorum ob delicta parentum punitione corriguntur per noua.*

6 *Crimẽ læſæ maieſt. põt per mulieres denũciari.*

7 *Interpretatio paſsiua reſtrictiua legis ciuilis per aliam legem ciuilem potius quàm per canones fieri debet.*

8 *Qualitas quæ naturaliter ineſt , difficilius tollitur quàm ea quæ accidentaliter.*

QVAESTIO VII.

SEptima quæſtio quæ in hac materia ꝓponiẽ eſt,† An videlicet pœna l.quiſqs. 1
habeat locum in filijs iam natis. in qua quæſtione quidquid dixerit auctor tractatus breuiter concludendum puto qđ pœna d.l.q ſquis non habeat locũ in filijs iã natis, & hæc opin.primo cõprobabiẽ auctoritate. Secundo rõne,& auctoritate,videlicet Pe de Bellap.doctoris citramõtani excellẽtiſſimi. & Cyn.de Piſtorio q fixo pede ita tenuerit in d.l.q ſquis. quã ẽt tenuit ibi ſumus practicus Ioan.Fabr.ſequiẽ ẽt Ang.licet auctor illi allegauerit in ꝯtrarium,& male,& hãc ꝯcluſionem tãquã benigniorẽ, magis fauorabilẽ,& ęqorem ſequiẽ,& dicit amplectẽdam optimæ ꝯſcientiæ vir. Ioan.de Anania in c. vergẽtis,de hæret. & in effectu vr̃ eſſe cõtor ꝯcluſio: & huiuſce ꝯcluſionis rõ,& fundamẽtum aſſumiẽ primum ꝑ l.2. quam allegaẽ auctor. C. de lib. & eoꝝ lib. vbi formaliter dr̃
2 † ꝙ delictum patris ꝑꝑ quod ipſe in ſeruitutem redigitur nocet filijs dũtaxar poſtea natis,& non ante,ratio eſt ſm Bald. qa qui poſtea naſcunẽ hi contrahũt originem à linea iam infecte.ita dicit ibi Bald.in 1.col.3. no. verſ.item not.ex quo ad ꝓpoſitum inferi ꝙ cum filij delinquentis in crim. læſæ maieſt.

ea rōne puniunť ꝙ originē ex ſanguine inſe
cto trahunt, qua rōne criminis paterni exē-
p'a in eis metuunť quā rōnem formaiť aſſi-
gnat Cy. in l. ſancimus. C. de pœnis. Io. And.
in reg. ſine culpa. de reg. iur. in ſexto, & Saly.
in d. l. q ſquis. & formaiť Phil. Dec. in ſepe al
leg. conſ. 64. quam rōnem in ſimili aſſignat
tex. in peccato primi parētis. in §. ſed his exē
plis. 4. q. 1. qđ duntaxat poſtea nati q ex ſan
guine infecto naſcunť, & nō antea puniunť.
Secundo facit, qa ſi rſr dignitas patris. non
proſit filio antea nato, vt duntaxat hi ab ea
qualitate paterna priuilegienť, q poſt ea ade
ptā ꝯcepti ſunt vulg. lege emancipatū. §. fi. ff.
de ſenato. & tradunt oēs poſt gl. in l. imper.
§ his illud. C. de nup. Bart. in l. ſenatores. de
dignitati. lib. 12. & in l. q cūq;. de princ. agen.
in rebus. eo. lib. & in l. filium ſenatoris. ff. de
3 ſenato. cū ſimil. à fortiori, † nec qualitas odio
ſa debet ꝯtrahi in antea natis. ſed dūtaxat in
naſcituris. Nec obſtat l. moris. §. fi. ff. de pœ
nis. l. ſpurij. §. 1. ff. de decurio, qa ille leges lo
quunť vt filij pœnā euitēt, tunc. n. comprehē
dunť ēt antea nati, alias ſecus vt in iuribus
allegat. Tertio, ꝓ hac ꝯcluſione facit l. 1. §. fi.
ff. de bono. poſ. ꝯtractab. l. ſi necē. §. ſi depor
tať. ff. de bonis liber. q̄ tradunť in l. diuo. C.
de qſt. cū ſimilib. qbus iuribus cautū eſt ca-
ſum ſupuenientē pari non debere obeſſe fi-
lijs antea ſuſceptis, nec reddere illos incapa
ces ſucceſſionis, & eſt cōis ꝯcluſio, ꝙ in odio
ſis maxime ſuperueniēs macula patri nō ſo-
let nocere filijs antea natis, & ſic ēt nāliter
videmus ꝙ vitiū nāle patris non ſolet infice
re filios antea natos, ſed dūtaxat poſt natos
quaſi ex ꝯceptione infecta ꝯtrahať vitiū, ſic
ēt in caſu d. l. q ſquis. ſumptū delictū imita-
tionis moꝵ paternoꝵ ꝓuenit ex infecta ori
gine ꝯceptionis in qua př tribuit formā rō-
ne cuius filij ab eo cenſentur oino deriuari,
& quantum ad declinationem nālem ſimi-
les patri effici: ſed qualitas quæ ſuperuenit
patri poſt natiuitatem filioꝵ non pōt infun
di in antea natis, & ꝯceptis q receperūt for-
mā ante infectionē parētis ſm qualitatē, tūc
in patre exiſtentem, & iſta eſt ratio nālis ſm
quam licet arguere. vt pulchre dicit Iure ꝯ-
ſultus in l. ſcire oportet. §. ſufficit. ff. de excu
ſa. tut. & curat. in verbo, ex ipſa nāli iniuſti-
tia. & ꝓpea dicit Bal. in l. teſtium. C. de teſti.
4 in 7. col. † ꝙ non poſſumus hřē meliorem te
ſtem q̄ rerum nām, & ꝓpea legem pedago-
gam naturæ appellat Ang. in conſ. 110. in-
cip. ſanctiſſima, & illuſtriſſima regina, & ꝓp-
ea Bal. in l. vna in principio. C. de cadu. toll.
dicit ꝙ optimus legis clipeus eſt rō nālis. vn
de idē Bald. in l. quoties. C. de ſuis, & legit.
hær. dicit ꝙ virtus legis eſt in rōne natura-
li, qa lex ſpeculatur in natura, & ꝓpea Bal.
in conſil. 465. incip. circa quæſt. 5. parte.
pulchre dicit, ꝙ ratio naturalis quæ eſt ra-
tio certa, & indubia hř pro lege ſcripta, &
eſt idem ꝙ iuſtitia naturalis, & ideo præua-
lent rōnibus coniunctis, ſicque in ꝓpoſi-
to cum vt dixi ſm naturā in antea natis nō
poſſit qualitas infectionis infundi, nimiꝵ ſi
delictum paternum eis non noceat: qa cum
nō ſint nati in vitio, nō ꝑſumunť ita infecti.
& licet illa l. q ſquis. loquať indiſtincte, tň de
bet recipere interpretationē, & à natura ip-
ſa, & à legibus antiqs loquentibus in ſimili
materia, ꝑ quas leges nouæ limitanť, & re-
ſtringunť. gl. vulg. in l. ſciendū. ff. q ſatiſdare
cogan. & gl. in auth. offerať. C. de litis ꝯteſta.
gl. in §. ſed hodie, inſtit. de ſatiſda. & in §. ſu-
ſcepto. in auth. de exh. b. reis. colla. 5. Bart. in
l. ſed, & poſteriores. ff. de legibus, & in l. oēs
populi. ff. de iuſtitia, & iure, pulchre Ioannes
de Imo. in l. ſi vero. §. de viro. ff. ſoluto matri
monio, & Alex. conſil. 107. 5. vol. cum ſimili
5 bus, † & preſertim vbi agiť de correctione
iuris antiq vt in ꝓpoſito, vt ſupra dixi, cor-
riguntť iura antiqua in punitione filioꝵ, tūc
eñ ēt ſi in lege noua eſſet appoſita clauſula,
non obſtātibus qbuſcunq; legibus, dřet illa
lex noua declari ꝑ antiquā. vt voluit gl. val-
de ſingularis ī auth. de hæredi, q̄ ab inteſta. ī
prin. in verb. vacātib. col. 9. & idē firmat Bar.
in extrauag. ad reprimēdā. in verbo, non ob
ſtātibus. Lud. de Ro. conſ. 322. & alibi ſæpe
Doct. & cū preſertim hic agať de odio irra-
tionabili, & ꝑiudicio tertio inferēdo ſine cul
pa quo caſu ſumma debet fieri reſtrictione
qs indebite dānū patiať, ꝑ id qđ dicit gl. ſin
gul. quā ibi ſumme no. ſcrib. in l. fi. §. in cōpu
tatione. C. de iure delib. & tradit in ꝓpria
materia Frāc. de Are. ꝯſ. 39. in fi. vbi allegat
quotas alias, tū ēt qa eadem rō limitatio-
nis, vt dixi, verſať hic ſicut in alijs iuribus, vt
ēt deduxit Ioan. de Ana. in d. c. vergentis. de
hær. q hāc opinionē expreſſe tenet, & firmat.

Non obſtat fundamēta quæ per auctorē
in contrarium adducuntur quæ ſuo in effe-
ctu quatuor. Primo, dum dř qđ neceſſe eſt.
l. quiſ

l.quiſquis . intelligi de antea natis , eo quia
quaſi inutilis eſſet in poſtea natis.cũ tex.di-
cat pater gladio feriat.& ſic non pōt intelli-
gi de poſtea natis,ex quo pr̃ mortuus eſt,nã
admiror,& nõ pa℞ ꝙ tam leue fundamentũ
6 auctor adduxerit, †qppe ꝯiuratio in princi-
pem,vel ꝓditio patriæ pōt longo tpe mane
re inulta,vel qa tales ꝓditiones ſoleãt occul
te,& ſecrete fieri, qua rõne lex voluit vt per
mulierem denũciari poſſent l.in qõnib.ff.ad
l.Iul.maieſt.vbi tex.ſingularis loqtur de Iu-
lia muliere q̃ detexit coniurationẽ Catil.vel
qa pp potẽtiam,vel alias tales cõſpiratores
non pñt facile deprehendi, & p longum tp̃s
nonnunq̃ liberi a pœna relinquuntur , quo
tpe non eſt dubium qn poſſint concipere li
beros,licet poſtmodũ puniantᷣ capite.&ideo
argm̃ auctoris non cõcludit,qa ꝯcluſio quã
ſupra tenuimus loqtur in liberis natis ante
crimẽ,& non poſt crimen ante ſniam, & ſic
nihil ad ꝓpoſitum.& eadem rñſio ſatisfacit
põderationi,tex.d.l.qſqs.in ver.vxores. vbi
loqtur de lucris applicãdis filijs.Nam debet
intelligi de filijs ſuſceptis poſt crimẽ cõmiſ-
ſum.&l.fi.de bon.ꝓſcr.in ver.ad poſteros ni
hil facit,qa loqtur in pœna ꝯfiſcationis quę
nimi℞ ſi tranſeat ad filios ẽt antea natos vt
ſupra diximus in præced.qõnibus. Secundo
adducitur text.in c.ſtatutũ. de hæret.in 6. &
in c.felicis.de pœnis.eo.lib. cum quibuſdam
alijs in qbus dicit auctor eſſe expſſum in cri
minibus de qbus ibi crimini lęſæ maieſt.ſm
eum æqparatis pœnam q̃ imponitᷣ filijs hr̃e
locum ẽt in filijs ante crimen cõmiſſum na-
tis. Nam eſto,ꝙ illa iura p eum allegata de
neceſſitate ꝓbatent,tñ non pōt inferri ꝙ ita
7 ſit in ꝓpoſito nr̃o. † Primo qa vbi agitur de
interpretatione reſtrictiua paſſiua legis ciui
lis, illa debet potius fieri p alteram legẽ ciui
lem,q̃ per ius canonicum, eo qa in hñtibus
ſymbolũ,facilior eſt trãſitus.ita in ſimili ele
gãter concludit Petr.de Anch.cõſ.93. incip.
ita dña.Idem Petr.de Anch.in conſ.324. in
cip.viſo pũcto.col.fin.& idem tradit.Paul.de
Caſtr.in conſil.130.incip.dubitatur primo.
col.5.vbi dñt,ꝙ vbi agitur de interpretatio-
ne reſtrictiua, vel declaratione alicuius legis
municipalis,illa debet potius aſſumi ſi poſſit
ex alia lege municipalis q̃ ex lege ſcripta.eo
qa in hñtibus ſymbolum,&c.& ſic in ꝓpoſi
to infertur,ꝙ declaratio l.quiſqs.potius de-
bet fieri ex alijs legibus ciuilibus,q̃ ex decre

talibus. Secundo rñdetur,ꝙ vt late diximus
in qõne de filiabus longe diuerſa ratio mili
tat in crimine hæreſis, q in crim.læſ.maieſt.
Tertio dicit,ꝙ ratio l.quiſqs, magis militat
in filijs antea natis,q̃ in naſcituris, eo quod
illi viderint mores paternos, & potuerũt ex
cõuerſatione aſſidua magis paterno℞ mo℞
imitatores effici,nã rñdemus,ꝙ illa ꝯuerſa-
tio ſalua ſua pace dixerimus,nõ eſt ita fortis
ſicut infuſio qualitatis quæ nãliter imprimi
tur in ꝯceptione , vt q nati ſunt poſt infectã
volũtatem patris eius imitatores pſumani,
illa qdem q ex ꝯuerſatione,ꝓuenit,ſupuenit
accñtaliter,cuius effectus facile tolli p puni
tionẽ paternam pp quã filij retrahunt a de
licto,vnde difficilius tollitur,vt patet de p ſe
8 † quod nãliter ineſt vt in filijs poſtea natis,
q̃ quod accidẽtaliter ineſt rõne conuerſatio
nis in filijs antea natis.Nõ ob.pariter dũ di
cit,ꝙ alia ratio erat in l.2.C.de lib.& co℞ li
ber.q in d.l.quiſqs.qa grauius eſt crim.lęſę
maieſt.&c. nã licet iſtud crimẽ in ſe grauius
ſit,tñ quantum ad pœnã filijs infligendã ea-
dẽ ratio militat in vno ſicut in altero , eo ꝙ
originẽ trahant à linea iã infecta . Quarto,
& poſtremo deduxit gl. in c.vt cõmiſſum.§.
deniq;.de hęr.cũ qbuſdã alijs gl.p quas vult
inferre,ꝙ in crim.lęſ.maieſt.hñce in punitio
ne filio℞ ſpãlem rõnem nõ debet diſpõ no-
ua,l.qſqs limitari p alia iura.loquẽtia i alijs
criminib. nã vnico verbo rñdemus,ꝙ funda
mentũ ſuũ ꝓcederet niſi vtroq; caſu eadẽ rõ
militaret ſicut in caſu ſuo eſſe ſupra apte
demr̃auimus. & ita formalr̃ rñdet Io.de A-
na.in d.c.vergẽtis.Ex qbus concludendũ pu
to hanc opin.tanq̃ ęquiorem,& benigniorem
eſſe amplectendã in cauſa℞ deciſionibus per
ea quæ diximus ſupra in fine præced.queſt.

1 *Princeps an poſsit filio reſtituti à pœna crimi nis læſæ maieſtatis gratiam concedere, vt delictum patris reincidentis ei non noceat.*

2 *Reſcriptum remittens pœnam ante delictum commiſſum eſt nullum.*

3 *Prohibitus vinum portare, cenſetur prohibitus portare lege vini cauſa deguſtationis.*

4 *Statutum eſt nullum quòd pœna pecuniaria puniit homicidium.*

5 *Remiſsione pœnæ prohibita, prohiberi cenſetur eius diminutio.*

6 *Filius pro patre puniri non debet, ſecundum legem naturæ.*

7 Obligatio

7 *Obligatio naturalis ex tacito cõſenſu delicti reſt.*
8 *Pœna ante delictum commiſſum remitti poteſt, et qui ex alieno punitur delicto.*
9 *Filij legitimi efficiuntur per oblationem curiæ.*
10 *Princeps in his caſibus diſpenſare poteſt, in quibus, & legem condere.*
11 *Homicidium quando, & quali pecuniaria pœna puniri poſſit.*
12 *Dolus præſumptus futurus remitti poteſt, non autem verus.*
13 *Mens principis manifeſta eſt omnino obſeruãda.*

QVAESTIO VIII.

1 Octauo quæritur † nũquid princeps poſſit filio eius qui alias incidit in crimen læſæ maieſt. & fuit reſtitutus præſeruatiuam ꝯcedere grãm, vt ſi pr̃ reincidat (filio dũmodo patri non præbuerit aſſenſum) delictum paternum nõ noceat, & in effectu eſt quærere, an princeps ante commiſſum dilectum poſſit remittere. nam quæ imponitur filio ex delicto paterno, & qa tenuiſſime in hac q. ſalua ſua pace dixerimus locutus eſt auct. examinabimus hanc q. ad vtranq; partẽ. Et primo ꝓ parte negatiua, ꝙ princeps non poſſit facere talẽ grãm, adduco vltra allegata ꝑ auct. deciſ. ſingularẽ Bal. in l.eam quã. C. de fideicõm. col. 12. vbi pũctualiter ad propoſitũ dicit qđ princeps nõ põt fingere circa impoſſibile, vt qa ꝯtra bonos mores, & infert ꝙ non põt legitimare ſpurium anteq̃ naſcat̃, eo qđ pr̃i ſpurij futurũ dolum remittere videret̃, & daret occaſionem delinquendi, ſubijciens ꝙ licet delicto cõmiſſo poſſit remitti, pœna tñ antea non, qa remitteret̃ pœna, & reatus. ꝑpea Salyc. poſt Iac. But. in l.caſt. C. ad l. Iul. de adult. di-
2 cebat † ꝙ reſcriptum dans remiſſionẽ pœnæ infligendæ ante cõmiſſum delictum non ualeat, qa inuitat ad delinquendũ, & qa remiſſio fit pœnitẽti, ſed pœnitere, & opari ſimul ſtare non pñt, q̃ rõ ultimo loco poſita militat, & in filijs, in qbus ſm̃ Salyc. delicti præſumptũ punit̃, & ſic eis dolus futurus pſũptus remitti vr̃, q non vr̃ poſſe remitti ſicut nec verus dolus. ut ſinglr̃ dicit Paul. de Caſt. in d. l. ſi vnus. § illud. ff. de pac. Secundo ꝯfirmat̃, qa princeps non põt aliquid turpe, vel in honeſtũ facere, qa licet ſit dñs legum, nõ tñ eſt dñs moꝝ, ut ſinglr̃ dicit Bal. in peculio ſuo ſup Inn. & facit qđ idẽ tradit in l. 2. C. de fer. & aqua. & in §. vaſ. ſi feudũ. in tit. ſi de feud. fue. contr. Quia oẽ quod tẽdit ad mãm delinquendi eſt turpe qbuſcunq; verbis ꝑlatis, ut ſinglr̃ dicit Bal. in l. 1. in 6. col. C. de ijs qui pœnæ nom. ſed in ꝓpoſito daret̃ occaſio delinquẽdi, ſaltẽ facilius cum pr̃ magis amore filioꝝ q̃ timore ꝓpriæ pœnæ à delicto retrahi poſſit, vt deducit auctor. igit̃ talis remiſſio non vr̃ valida. vñ prohibita remiſſione pœnæ principali delinquenti ne tribuat̃, occaſio delinquẽdi vr̃ ꝓhibitũ oẽ ꝑparatoriũ, ꝑp qđ facilius ꝑueniret̃ ad illud, arg. l. oꝛone. ff. de ſponſ. qđ tradit gl. in l. itẽ qa. §. ſi. ff. de pac. vñ elegãter Bald. inqt in l. 1. C. q̃ res
3 vend. ꝓhibent. † ꝙ ꝓhibitus portare vinum ꝓhibet̃ portare amphorã deguſtationis grã. idẽ Bal. in c. nã ꝯcupiſcentiã. de ꝯſt. pulchre dicit ꝙ ꝓhibitũ in termino ꝓhibet̃, & in via, ſed in pre in quo pœna terminatur illud ꝓhibet̃, ergo & in filio ꝑ quẽ ſi impunis remaneret poſſet ad delictũ via ꝑparari, oino .n. tollenda eſt occaſio delinquendi. l. ſi à reo. §. itẽ qđ vulgo. vbi Bar. ff. de fideiuſſ. l. ꝯuen. ff. de pac. dotal. l. 1. cũ gl. de eo qđ certo loco. l. in cõmodato. in prin. ff. cõm. gl. in l. ſcire. C. vt in poſſ. leg. & ꝑpea elegãter. dicit Bart. in l. cũ lex. ff. de leg. & in l. oẽs pop. de iuſt. & iu. ꝙ qñ lex pœnam remittit, intellr̃ ꝓ pteritis caſibus, & non ꝓ futuris, ne pſtet̃ occaſio delinquẽdi, & ſequit̃ Alb. in vlt. parte ſtatut. q. 56. incip. ſimilis qõ. Ang. in ꝯſil. 62. incip. ex themate. in 2. dub. Salyc. in l. 2. ꝑ illum text. C. de gñali abol. & alibi ſæpe Doct. & ꝑpea
4 dñt Doct. ꝙ non valet † ſtatutũ impones pœnam pecuniariã ꝓ homicidio, eo ꝙ occaſio delinquẽdi pſtaret̃. vt no. Hoſt. & Abb. Mod. in c. fin. de ꝯſ. Alb. in 2. parte ſtatut. q. 122. incip. itẽ qro. cum ſim. vt tradũt Io. de Ana. & Mod. in rub. de hom. & ꝑpea tradit̃ ꝓ firma ꝯcluſione ꝙ ꝑ legẽ, vel ſtatutũ non põt introduci, vt filij ſpurij ſuccedãt eo ꝙ pres facilius delinquerẽt, & allicerent̃ hoies ad delictũ. vt tradit Fed. de Senis in ꝯſ. 330. ordine meo vbi ita ꝯſuluerunt Iac. Butr. & Paul. de Leaz. ſequitur Bart. & ibi Ioan. de Imol. in l. teſtamenti factio. ff. de teſt. Bald. in l. 1. C. de iure aureoꝝ annuloꝝ. & late Ioan. And. vbi multa iura allegat in addit. Spec. in ti. de ſucceſſ. ab inteſt. verſic. quid ſi pater. circa finẽ. & Pet. de Anch. in c. 1. q. 11. princ. de conſt.
5 Confirmatur † fortius quia vbi prohibetur remiſſio pœnæ, & illius diminutio vr̃ pro-

hibita: quia et qñ pœna conſueta minuitur, occaſio delinquendi præſtari dr. licet totum pœna non tollatur. ad hoc allego tex. ſingularem in l. in operis. C. de pœn. ſicque cū in ꝓpoſito diminueretur pęna patris ex remiſſione facta filio pſtaretur occaſio delinquēdi, quare ex oī capite talis pęnæ remiſſio non videtur valida, & hæc ſunt q̃ longe magis aſtringunt q̃ q̃ per auctorem deducunt ſalua ſua honorificētia dixerimus. Quibus tñ nō obſtātibus ꝯtraria ꝯcluſio eſt veriſſima, & intrepide tenenda, ꝙ videlicet valeat tale reſcriptum ꝑ qd' pęna remittit filijs, q ex alieno non ꝓprio puniūtur delicto, imō tale reſcriptum eſt ſummæ æquitatis, & iuſtitiæ. cum. n. ſupra diximus in q̃ſt. de filiab. l. illa q ſquis, contineat odium irrationabile, & quādā tyrannidē ſapiat reſpectu filiorum q nō deliquerunt, gratia in ꝯtrarium ꝯceſſa valde fauorabilis (eo ꝙ ꝑ illam ad ius primæuū na-
6 turæ, & ciuile antiquum redeatur, † ſm quæ non debet filius ꝓ patre puniri) cēſenda eſt, & ideo eſt valde ampliāda, ꝑ id qđ dicit gl. ſingularis in c. ſtatutū. de pben. li. 6. facit c. ab exordio. 35. diſtin. & vulg. l. ſi vnus. §. pactus. ff. de pactis. & ꝑpea dicebat ſinglr Panor. in c. veniēs. de pſcrip. col. 6. ꝙ licet alias prælatus non poſſit iura eccleſiæ remittere, tñ ſi remittat tale ius ex cuius remiſſione redeat ad primæuum ius, & ſtatum valebit, & tenebit remiſſio. & multa ꝯgerit Fely in c. cum acceſſiſſent. de ꝯſt. nemini dubiū ꝙ ſi pęna filiorum q̃ eſt cauſa valde odioſa cum puniant culpa aliena remittat, redditur ad ius primęuum diuinum, & ciuile antiquum vt præmiſſum fuit, ergo tale reſcriptum, remiſſiuum illius pęnę. maxime validū, & fauorabile cēſen-
7 dum eſt. Confirmat, † nā ſlr in delictis dicimus ineſſe obligationē nālem ex tacito ꝯſenſu, qui vr ineſſe in delinquendo, facto ipſo futuræ pęnæ ꝯſentire videatur, eaque rōne maxime ad pœnam obligatur, vt tradit gl. in l. 1. §. ſi. ff. de poſtul. & gl. in l. ſi ſeruus. ff. de his qui not. infam. tex. ſing. in l. Imperatores. ff. de iure fiſci. in verſ tu huic pœnæ te ſubdiſti. q̃ obligatio non poteſt dici ineſſe reſpectu filioꝝ qn nec expreſſe vel tacite facto ipſo pñt cenſeri ꝯſenſiſſe pœnæ, & ſic in eis oino ceſſat cauſa obligationis ad pœnā, quare nimirū ſi remiſſio eis facta valeat, & ppea lex dicit facile parcendū eis q nō ſuo, ſed alieno morbo laborant. l. lege C. de natur. li-
be. vñ licet teſtator poſſit de bonis ſuis diſponere ad nutum, qa diſponat teſtator, & erit lex vulg. §. diſponat. in authēt. de nupt. collatio. 4. tñ non poteſt facere vt ꝑ culpā vel negligentiam vnius ex hæredibus ſuis, alius qui non fuit in culpa puniat in ſua portione hæreditatis, tam exoſum iura hñt, ꝙ vnus puniat ꝑ alio. tex. eſt ſing. in l. pr. ff. de hære. inſt. & ideo nimirū ſi lex ꝑtinens talē punitionem cenſeant valde rigoroſa, quam princeps ꝑ ſuam gratiam moderare poſſit. Secundo expreſſius deduco ad ꝓpoſitū formalem deciſionem Bal. in loco ſatis trito vi-
8 delicet in l. reſcripta. C. de prec. imp. † vbi dicit ꝙ licet principaliter delinquēti nō poſſit remitti pęna ante cōmiſſū delictū, tñ bñ poteſt remitti ei q ex alieno delicto puniri, q tunc non vr quantū ad illū remitti dolus futurus, ſed dūtaxat pœna, alle. l. illud. ff. ad l. Aq. l. & l. ſi familia. ff. de iuriſ. om. iud. Tertio adduco deciſionē magis expreſſam Fran. de Are. in l. 3. in fi. 3. col. ff. de teſta. vbi elegāter dicit ꝙ licet non valeat ꝯſtitutio diſponens aliqd ad fauorē delinquentis ꝑ quam datur mā delinquendi, quia non eſt honeſta, & per ꝯñs nulla, tñ ſi diſponat principaliter ad fauorē alterius q nō eſt particeps delicti, licet aliqñ pęna imponatur vni pro altero. vt ipſe ibi loquitur in filijs ſpurijs qui puniūt ex delicto paterno conſtitutio principalr edita in eorū fauorē licet videat dare occaſionē delinquendi pri eſſet valida, & pro hoc vr tex quē ipſe adduxit in auth. quib. mo. natu. effi. ſui §. ff. in verbo, nō vtēdo, vbi dicit tex. ꝙ Conſtantinus promulgauerit quandā legē ſuper ſpurijs naſcituris in eorū fauorē, ad quā imperator nō habet reſpectū, qa nō vtēdo perempta eſt. & ſic dat intelligi ꝙ anteq̃ tolleret ꝑ nō vſum erat valida. & hoc probat in eodē
9 auth. primus modus. vbi imꝑator ſtatuit vt per oblationē curiæ filij efficiant legitimi, & ſuccedant parentibus, quæ lex vr dare occaſionē pariter delinquendi, & ſequeret ꝙ non valeret. c. cū hēret, de eo qui dixit in matrimoniū. vbi permittit, immo de neceſſitate, pater tenetur alere filios ſpurios, quę tñ permiſſio vr ampliare habenas cōcupiſcentiæ; ſed quia principalr fit in fauorē filiorum qui puniūt ex alieno delicto valet. debemus. n. attēdere principalem intentionē, & quod principalr agit l. ſiquis nec cauſam. ff. ſi cer. pet. l. q exceptionem. ff. de condi. inde. & ideo in princi-
pe

pe Bal.concludit in l.cunctos populos.C.de ſum.Trin.& fide cath.qđ poſſet per legē permittere vt relinqueret filijs ſpurijs,& tñ non eſt dubiũ quin daret occaſio delinquēdi pñi. igr̃ à fortiori ſi poſſet legē cōdere & corrigere iura contrariũ dicentia &omnino tollere. poterit diſpenſare in caſu particulari. vnde Mar.Soz in c.ad audientiā.pen.char. de ho.
10 in verſic.5.artic.dicit † q̃ in oībus caſibus in quibus princeps pōt legē cōdere ipſe poteſt diſpēſare,immo facilius,nā legatus non pōt contra leges ſtatuere,& tñ diſpenſare pōt,vt tradiit But.& Imo.in clem.ij. de reſcrip. per gl.ibi,&ſequit And.Sic.in c.cũ oēs.de conſt. qui.n.condere pōt & relaxare iuri.vulg.&cũ princeps per legē gñalem poſſet ſi vellet & de hoc non eſt dubium cũ ſit mere ius poſitũ in totā legem quiſquis qm̃ ad pęnam filiorũ abrogare,ergo à fortiori in aliquo caſu particulari poterit contra illā diſpenſare,ea preſertim ibi non ex toto delei pęna paterna,licet.n.ſtatuta quæ tribuerent remiſſionē futuri delicti non valeant, tñ qñ diminuit de pęna ſtatuta, q̄a adhuc remanent aliqua pœna pp quam pōt quis retrahi à delicto valēt talia ſtatura.ita ſinglr̃ tradit Nel.in 1.parte 2. tpis in ſuo tractatu de bannitis q.xj.vbi elegantiſſime loquitur,refert &ſequit Io.Bapt. de S.Seuerino in repet.l.omnes populi.ff de iuſtitia & iure. ſed in propoſito non ex toto pęna patri remittitur,ſed dũtaxat diminuit, non principaliter,vt dixi ad fauorē filij non delinquentis.&hoc eſt qđ dicebat Bald.in §. iniuria.de pace iuramen.firman. vbi dicebat
11 † qđ licet cōiter concludatur non valere ſtatutum quod imponit pœnam pecuniariā pro homicidio,& remittit corporalē,tñ ſi illa pęna pecuniaria ſit magna; vt veriſilr̃ pp illam quis poſſit retrahi a delicto valebit tale ſtatutum,& ſequit Pontan.in ſuis ſingularibus.&allegat tex.nota.ad ꝓpoſitũ in §.pęna. inſt. de iniur. ſed in ꝓpoſito pœna,q̄ vltra pœnam filioꝝ debet imponi patri, q̄ eſt pœna mortis, longe grauior quacunq; pecuniaria,non eſt dubiũ qn poſſit patrē retrahere a delicto,ergo valet remiſſio pœnæ filioꝝ, non.n. eſt dubium quin in talibus maior ſit ptās principis quam legis vel ſtatuti. vt pulchre Bal.tradit in auth.hoc amplius.C.de fideicommiſ.&facit l.ſi diuina domus,cum ibi not.C.de exacto.tributo.lib.10.cũ ſimil. & huic fundamēto rñdeat auctor vel Apollo.

12 Cōfirmat,&fortius,† nā licet dolus verus futurus nō poſſit remitti iuribus cōibus,tñ dolus p̄ſumptus futurus remitti pōt ita ſinglr̃ dicunt Io.And.in nouel.& Ant.de But.in c. fraternitatis.de teſtibus,& idē voluit Bal.in l.1.in fi.C.de vſufruct.&facit gl.ſingula.in l. vbi exigit.ff.de eden.q̄ elegāter dicit q̃ licet minor nō reſtituat aduerſus dolũ veꝝ, tñ reſtituit aduerſus dolũ p̄ſumptũ, ſed in ꝓpoſito ꝓut d.l.q ſquis,eſt in verbo metuunt. p̄ſumptus dolus,& malitia filioꝝ punit q̄ p̄ſumuntur imitationes moꝝ paternoꝝ. potuit aũt ille futurus dolus p̄ſumptus remitti. ergo,& pœna. Nec ob. q̃ nō ſit appoſita clauſula nō obſtāte,&c. q̄a vbi ꝯſtat oīno de mēte principis nō eſt opus illa clauſula nō obſtante,vt voluit elegāter Bal.in reſcripta.C. de preci.impera.oſte.ſi bñ pōdereni eius verba.& ppea Anton.de Butr.in c.ex parte. de
13 foro cōp.dicit † q̃ vbi ꝯſtat de mēte principalis illa oīno obſeruanda eſt quamuis dura.licet non ſit appoſita clauſula,nō obſtāte, nec debet referri ad ius cōe,&idē expreſſius tradit Domi.in c.ſtatutũ.in prin.col.4.in fi. de reſcri.lib.6.ſed hic ꝯſtat oīno de mēte principis, &c. Secūdo rñdet q̃ vbi actus aliter nō pōt valere niſi de plenitudine ptātis,tũc princeps ita faciēdo p̄ſumit velle illa vti. vt pulchre tradit Paul.de Caſt.in lex imꝑfecto.C. de teſta.Mod.in c q̄ in eccleſiaꝝ.vbi allꝫ alias cottas.de ꝯſt.ſed ſm mentē auctoris tractatus nō videret niſi ex plenitudine ptātis potuiſſe concedi hæc gratia ꝑſeruatiua ergo princeps ille p̄ſumit vſus cũ aliter valere nō poſſet eius ꝯceſſio. Ex p̄miſſis ēt patet facilis ſolutio ad argumenta in ꝯtrarium adducta q̃ videlicet daret occaſio delinquendi.nā ex p̄dictis plene pōt rñderi, & ppea non inſiſto,ſed finaliter ꝯcludo talem ꝑſeruatiuam gratiam optimo iure validam cenſeri dr̃e.

1 *Summ. Literæ principis gratioſæ in curia præſidis non integratæ,an proſint ei,qui eas obtinuit.*
2 *Impetrans literas principis gratioſas, ante integrationem illis ſe iuuare poterit, ſi opus fuerit.*
3 *Gratiæ principum executionem ſecum trahentes, non indigent alia executione.*

QVÆSTIO IX.

1 NOno q̄rit auctor, † An literæ hmōi ſi nō fuerint integratæ in curia p̄ſidis vel alterius magiſtratus poſſint,& debeant

beant ꝓdeſſe ei qui illas obtinuit in qua q.
ẽt multa deduci poſſent, ſed bñ concludo, ꝙ
defectus integrationis in caſu ſubiecto, vbi
non agebatur de prȩiudicio tertij, & ſic non
erat opus cauſæ cognitione in ꝯceſſione grȩ
nõ impedit effectum literaꝝ, quippe in alijs
literis ẽt remiſſionum. veꝝ eſt ꝙ requiriť in
tegratio, quia ẽt literæ important cauſæ co-
gnitionẽ, cum agať de præiudicio tertij, ſed
in ꝓpoſito vbi agebať de ſimplici diſpenſa-
tione gratioſa, & de ſolo ꝑiudicio ꝯcedẽtis,
non erat opus aliqua cauſæ cognitione. Ita
pulchre tradit Inn. in c. niſi cũ pridẽ. in fi. de
renũc. Bal. in l. fin. C. q̃b. res iud. non nocet.
Panor. in c. cũ olim. de re iud. & ibi late Fel.
2 & alibi ſȩpe Doct. † Secundo rñdemus, & ꝑ-
ẽmptorie, ꝙ ẽt vbi eſſet opus integratiõe añ
illã poterit impetrans ſe tueri ex ſua grã, ad
hoc adduco qđ in ſimili tradit Pau. de Caſt.
in l. mulier. §. nõ eſt dub. ff. ad Treb. & in l. ſi
cred. C. de fideic. vbi dicit ꝙ ſi bãnitus obti-
nuerit grãm vt cancelleť à bãno, poterit illa
vti ẽt anteꝗ̃ realř cãcelleť, ita ꝙ ſi ex ſtatuto
ꝑmittebať impune offendi, nõ poterit tunc
ꝑꝑ ſuã grãm, licet nõ fuerit executa offendi,
3 † qa in gratijs principũ, maxime q̃ ſecũ tra-
hũt executionẽ, vt in remiſſione de qua in ꝓ
poſito, non eſt opus altera executione, qa ꝑ
ſe opanť effectũ, vt in ſimili ĩ priuilegijs tra
dit Bald. in c. ad aud. de ꝑſcrip. & faciũt mul
ta q̃ ꝯgeſſerũt Mod. Pap. in l. quoties. C. de rei
vend. quare ꝯcludo qđ in ꝓpoſito non erat
opus aliqua executione quã ſecũ lr̃æ trahe-
bant, cũ non agereť de alterius præiudicio,
niſi ſolius ꝯcedentis. & ita debet intelligi, &
limitari ſtylus qui allegatur per auctorem.

QVAESTIO X.

1 DEcimo quæritur, an † ſi per tales lr̃as
princeps ꝯceſſerit filio, vt nõ obſtãte
delicto paterno poſſit ipſe ſuccedere
in oĩbus iurib. & bonis pr̃nis, an videať reha
bilitatus, quantum ad ſucceſſiones alioꝝ, vʒ
agnatoꝝ, vel cognatoꝝ. & ꝯcludit auct. tract.
ꝙ illa grã vr̃ eſſe q̃dam diſpenſatio odioſa, q̃
non debet extẽdi. allegat in ſimili. c. primũ.
de filijs ꝑſb. in 6. allegat ẽt deciſionẽ Ant. de
But. in c. ꝑ vener. q fil. ſunt leg ꝙ legitima-
tio facta reſpectu bonoꝝ paternoꝝ nõ tra-
hiť ad ſucceſſiones collateraliũ. & idẽ tradit
Ang. & fortius quẽ ipſe nõ allegat ꝯſ. 17. vbi
dicit ꝙ anteꝗ̃ valeat legitimatio q̃tũ ad ſuc-
ceſſiones collateraliũ, reqriť ꝙ interueniat il-
loꝝ ꝯſenſus, alioquin non valet ſm eum.

Sed hiſce minime refragantibus q̃ reuera
non obſtãt in ꝓpoſito, ꝯtrarium verius de iu
re vr̃. & ad id dicendum moueor. Primum
2 † ꝙ vʒ illa remiſſio pœnæ q̃ fit filio ſit am-
pliſſime extẽdenda, eo ꝙ ꝑ talẽ remiſſionẽ
ad ius primæuũ redeamus ſm ꝙ in crim. læ-
ſæ maieſt. nõ puniebanť filij ex delicto pr̃no,
quo caſu ẽt lex alias correctoria q̃ nõ debet
extendi, dr̃et ãmpliſſime interꝑtari. gl. ſing.
alleg. in q. ꝑced. in c. ſtat. i verbo num. de ꝑſ.
in 6. Ant. de But. in c. olim tibi. de verb. ſign.
Alex. in l. ſi ꝯſtante. ad prine. ff. ſol. mat. Iaſ. i
auth. quas act. C. de ſacroſ. eccl. cũ ſim. ſicq̃
cũ princeps remiſerit pœnã futurã, & habili
tauerit quantũ ad bona pr̃na, debet trahi ad
ſucceſſiones alioꝝ, cũ vt dixi ſit ualde fauo-
3 rabilis. † Cõfirmať qa in mã quãtũcũq; odio
ſa bonum eſt argm̃ à maiori. l. nec in ea. ibi
Bart. ff. de adult. l. in ſuis. in fi. ff. de lib. & po-
ſthum. & per gl. in c. in lr̃is. de reſt. ſpol. & fa
cit tex. in c. cũ illoꝝ. de ſen. excõm. & in can.
miramur 23. q. 1. & in l. qui ind. ff. de ſenat.
& in l. ſi cui ex facto. ff. de ſeruis export. & in
l. relegatoꝝ. §. ſolet. ff. de inter. & releg. & in
terminis in ſimili eſt tex. form. in c. per ven.
qui filij ſint legitimi. Si igitur princeps uo-
luerit, vt delictum paternum non noceret fi-
lio in bonis & iuribus patris, quibus magis
debebat priuari, q̃ ſucceſſione collateraliũ,
à fortiori vr̃ uoluiſſe remittere ẽt quantum
ad ſucceſſionem collateralium, qđ maxime
ſine dubiõne procedit, vbi princeps aſſignať
rõnem gñalem, vtpote ſi forte dicat ꝙ non
vult ꝙ filij ſine culpa puniań ꝑꝑ delicta pa-
terna

1 *Filius cui princeps conceſſit, vt non obſtante paterno delicto ſuccedere poſſit in omnibus iuribus &c. an poſſit extraneis ſuccedere.*
Legitimatio qua fit reſpectu bonorũ paternorũ, non extenditur ad ſucceſſiones collateralium.
2 *Pœna ob delictum paternum remiſſio facta filio ampliſſime extendi debet.*
3 *Argumentum à maiori in materia quantũcũq; odioſa eſt valida.*
4 *Extenſio & ſi prohibita ſit, ſi tamen ratio expreſſa ſit in lege, fieri poteſt.*
5 *Diſpenſationes odioſæ non ſunt ampliandæ, licet bene fauorabiles.*
6 *Ius quærẽdum facilius abdicatur, quam id quod iam quæſitum eſt.*

terna.tunc.n.licet poſtmodũ duntaxat de iu
ribus,& bonis patris faciat mentionẽ,exten
dit talis gratia ad oẽs ſucceſſiones,eo qa rõ
qua fuit motus concedens tendit ad ſublatio
nem effectualẽ radicis,pp quã rõnem licet
extendere ẽt diſpenſationes odioſas ad non
expreſſa,vt formalr̃ voluit Abbas.moder.in
c.at ſi clerici.§.de adult.de iud.& licet Fel.in
c.poſtulaſti.de reſcrip.voluerit in hoc repre-
hendere Abb.tñ cõiter oẽs illum ſequuntur.
vt refert Dec.in d.§.ad adulterijs.& aſſignat
4 † quia licet alias extenſio prohibeat̃,tñ ſi rõ
ſit expreſſa in lege fieri poteſt, quia tali caſu
extenſio nõ vr̃ . ſed diſpoſitio legis immedia
te reputatur,& ita in mã correctoria quę eſt
valde odioſa.dicit Bald. in auth.quas actio-
nes,col.1.in fin.ver.ſed ego dico.C.de ſacro
ſan eccle.p tex.in l.his ſolis. C.de reuo.do-
na.vbi ẽt Bal.in 1.no.&idem Bal.in l.ſi quis
ſeruo perſuaſerit.col.2.ver.& adde.C.de fur
tis.& not.Alex.per illum tex.in l.cũ mulier.
in 5.not.ff.ſol.matr.Nam qñ in pluribus ca
ſibus vna, & eadem rõ decidit oẽs caſus, qa
ſicut genus comprehendit ſpecies , ita ratio
gñalis diuerſas ſpecies caſuum cõplectit̃ . vt
not.tradit Paul.de Caſt.conſ.334. p̃ſens ca-
ſus.col.2.Alex.in conſ.75.vr̃.col.1. lib.5. &
idem Bal.in auth.poſt fratres.ver. itẽ frater .
C.de legit.hær.&idem dicit in c.ſecundo re-
quiris.in prin.de appel.Nõ obſtat ꝙ licet ea
dem rõ ſi tñ vr̃ extenſio quia illud non eſt
verum data idẽtitate rõnis, ſed haberet locũ
ſi arguat̃ à ſĩtudine rõnis,vt declarat Paul.
de Caſt.in conſ.p̃alleg.Confirmat̃,qa iura q̃
5 dicunt † ꝙ diſpenſationes nõ ſunt amplian
dæ,intelligitur de diſpenſationibus odioſis
ad beneficia pp ambitionem reſtringendã
c.quamuis de reſcrip.lib.6.vbi vero eſſemus
in alia materia in qua poſſet fauor ineſſe,tũc
debet extendi , & latiſſime interpretari ſicut
alia beneficia principum,ita pulchre Panor.
& ibi oẽs Moder.in illo .§. de adulterijs,idẽ
Panor.in c.ad aures,de reſcrip.ſed in propo
ſito non põt eſſe magis fauorabilis gratia q̃
iſta.vt ſupra dixi,ergo latiſſime deberet exten-
di.quib.caſibus duobus p̃miſſis non ꝓcedit
dictũ Hoſtien.vulg.in c.poſtulaſti.vt ibi tra-
dunt Moder &in alijs iur.alleg.põt aũt vt di
ximus.in præced.quæſt.collegi mens,& in-
tentia finalis principis,&rõ qua motus fuit,
ſm quam oportet regulare ſuam cõceſſionẽ
ex ſuis præfationibus, & verbis procemiali-
bus l.fin.vbi expreſſe no.Bal.& Ang.&Imol.
6 ff.de hęred.inſt. Confirmatur † vlterius qa
ſi per reſtitutionem q̃ poſt delictum commiſ
ſum conceditur recuperentur iura cognatio
nis,vt eſt text.optimus in l.1. §. qui mortis.
ff.ad Tertul.& ꝓbatur ẽt in l.1.in fi.ff.de bo
na.poſ.contra tabu.& ibi declarat Bart.& pa
riter recuperant̃ iura fideicõmiſſi,cuius non
dũ dies ceſſit.l.ariſt.ff.de manu.vindicta.& l.
ex facto.§.fi.vbi late oẽs.ff.de vulg. maxime
ſm iura hodierna.vt tradit Bal.in l. cunctos
populos.C.de ſum.trin.& pleniſſime Soc.in
l.ſi cognatis .ff. de reb.dubijs,vbi pleniſſime
tangit,à fortiori iſta remiſſio quę fit ante de
lictũ cõmiſſum debet illud operari,qa multa
impediunt̃ fiẽda,&c. l.patre furioſo.ff.de his
q ſunt ſui vel alie. iur. & facilius abdicat̃ ius
quærendũ quam ius q̃ſitum l. q aũt in prin.
ff.de his q̃ in frau.cred.Innoc.in c.admonet.
de renunc.Fed.de ſenis.cõſ.9.Car.& Imo.in
c.1.de locato.Panor.in c potuit.eo.ti.Alex.
conſil.14.vol.2.ſed ante delictum cõmiſſum
nõ erat alijs agnatis vel collateralibus q̃ſitũ
aliqđ ius excluſiuũ filiorũ,ex habilitate à ſuc
ceſſione. ſed duntaxat erat quærendũ vel vt
ipſi alij ſuccederent vel ꝙ eis nõ ſuccederet̃ ,
q̃ fuit rõ motiua Ant.de Butr.igit̃ tale ius fa
cile auferri potuit.Ex quibus concludo ꝙ in
caſu ſubiecto ↄcurrentibus præmiſſis gratia
præſeruatiua ab incurſu futuræ pœnæ exten
deret̃ gñalr̃ ad oẽs ſucceſſiones, nec reſtrin-
geretur pp expreſſionẽ bonorũ paternorũ ,
maxime vbi dr̃ in iuribus , & prærogatiuis ,
&c.qa iura,& prærogatiuæ patris, maxime
qui eſt comes vel dux,ſunt vt ipſe ſit habilis
ad oẽs ſucceſſiones,& honores,&c.Ex quib᷒
præmiſſis ſunt reſoluta fundamẽta in cõtra
riũ adducta p auctorem,& ideo nõ eſt opus
amplius inſiſtere circa illorum ſolutionem .

1 *Gratia carere debet impetrata qui contrauenit contentis in ea .*

2 *Contractus principis quando habeat vim legis .*

3 *Sententia declaratoria requiritur in pœnis quæ ſine executione infliguntur ipſo iure .*

4 *Probationes liquidiſſimæ requiruntur antequam pœna priuationis incurratur .*

5 *Delictum maius à paruo dignoſcitur ex pœnæ qualitate .*

Petitio veniæ non eſt ſufficiens probatio delicti .

6 *Actus ſequens ad præcedentis actus declaratorium tendens quando ſuum ſortiatur effectum.*

QVAESTIO XI.

VNdecimo quæritur ſi princeps in cō
ceſſione gratiæ præſeruatiuæ appo-
ſuerit clauſulam q̄ ſi filius cui fiebat
gratia ꝯſentiret parti in proditione,vel con-
ſpiratione ꝯtra principem,vel faceret,ſeu cō
ſentirēt aliquid q̄ poſſet redundare in prę̨iu
dicium principis eſſet priuatus eo ipſo com
modo ſuæ grę,an ſi filius tale q̄d poſtmodū
feciſſe reperiatur,ipſo iure priuetur cōmodo
gratiæ,in qua q̄ōne,& ſi poſſemus multa al-
legare ꝯtra auctorem,breui cū pſtringemus
1 ſtylo,& ſuppoſito pro uera ꝯclōne † q̄ ex cō
trauentione ipſo iure priuet̄ effectu grãe , ut
tradunt late Doc.Mod.in d.§.pactus ne pe-
teret.l.ſi vnus.ff.de pact.poſt Bart. quē auct.
alleg.& idem Bar.in l.tale pactū.§.q ꝓuoc.
eod. tit. & latiſſime diſputat in ſi. Phil.Dec.
conſ.144.cuius fundamenta referre pigeret,
tñ ponderanda eſt ratio,in qua Bart.ſe fun-
dat,& ceteri Doct. q̄ eſt, q̄ qñ talis clauſula
apponitur ab hñ'e ptātem legis ꝯdendæ, cū
eius ꝯtractus ꝓ lege habeat̄ , nimirū ſi actio
ex delicto quæ ſemel extincta pacto priuato
rum ſuſcitari non pōt,ex diſpōne tñ legis be
ne pōt ſuſcitari,cuius vim ꝯtractus principis
obtinet ex illo ſuſcitetur , & illa eſt rō pciſa
2 ſcribentiū.ſed ego reperio † q̄ ita demū ꝯtra
ctus principis hñti ptātem legis ꝯdendæ hēt
viui legis qñ in ipſo contractu exprimit̄ , vt
ſingl'r colligitur fuiſſe de mente Bar.in conſ.
q̄d incipit ex facto ꝓponit̄ q̄ nobiles viri,ꝓ
ut eū refert,& ſequit̄ maximus Doc.Io.Bap.
de S.Seuerino in rep.l.oēs pop.ff. de iuſt. &
iure. vbi ēt dicit q̄ repetit illud dem̄ relatū à
q̄buſdā Mod.in l.1.ff.de ꝯſtit.princ. ideo ita
dr̄et temperari ꝯclo auctoris qñ eſſet exp̄ſ-
ſum q̄ hr̄et uim legis, alioquin talis clauſu-
la uideretur regulanda,vt pactum priuatoꝝ,
ſed circa id inſiſto,ſed dico,q̄d vbi talis clau
ſula operaret̄ ſuperueniente reincidētia ipſo
iure priuationem cōmodi grãe requireret̄ q̄
liquidiſſime ꝯſtaret aliq̄d tale eſſe cōmiſſum
ex quo pœna priuationis gratię incurrebat̄,
vt probat tex.ſing.in l.in teſt.in princ. ff. de
condit.& demonſtr.quem ita ad propoſitum
Bald.alleg. in c.1. qualiter dn̄s feudi propr.
priu.& alibi ſæpe. & facta liquidatione eſſet
opus q̄ ita declaretur per ſñiam , vꝫ vaſallū
contraueniſſe promiſſioni ſuæ.& ex hoc pri
uatum fuiſſe . nam per multa concludit Soc.
in ꝯſ.incip. ſæpenumero animo reuolui &c.
quod edidit pro Florentinis.& eſt poſitū in-
ter ꝯſilia Franc.de Cur.conſ.20.col.11.in ſi.
3 & 12.per totum.† q̄ etiam in pœnis quę in-
fliguntur ipſo iure ſine executione requirit̄
ſñia declaratoria,quidquid dixerit Felyn. in
c.Rod.de reſcrip.& in c. cum non ab homi-
ne,de iud.vnde qñ reperitur aliqua ſñia lata
contra vaſallum cui fuit gratia præſeruan-
ua conceſſa , niſi exprimeretur cauſa rebel-
lionis contra perſonam principis, non cen-
ſeretur ex illa condemnatus , ſed ex alia le-
uiori . vt probat tex.in l. præſes .ff. de pœn.
quem ad hoc alleg.Panorm..in c.aduerſ. de
except.& hinc dicit gl.ſing. in l. hæc .n. ff. de
ſuſp.tut.q̄ ſñia quæ poteſt cenſeri lata ex ci
irrogante infamiam , vel ex cauſa quæ non
irrogat, ex ea cauſa tanq̄ leuiori lata præſu-
mitur adduco etiam alteram gl. ſingularem
in c.ſi ꝯfirmationem,de elect.in 6.q̄ elegan-
ter dicit q̄ ſi non apparet quare fuerit caſſa-
ta electio, in dubio præſumitur potius caſſa
ta ex defectu formę,quam ex vitio electi tā-
quam ex leuiori cauſa, & minus nociua . &
idem in ſimili tradit Rota deciſ. 14. in ant.
Spec.etiam in alio caſu ſimili.in tit. de offic.
iud.§.deſinit.ver.quid ſi reus.ubi allegat . d.
l.hæc enim,& in effectu eſt cōis concluſio q̄
maxime in q̄ōne propoſita procedit , eo
4 † quod ad incurrendam pœnam priuatio-
nis,ut dixi,requiruntur liquidiſſime proba-
tiones ſuper facto ex quo illa incurrēda eſt,
nec eſt verum quod ſola incarceratio ſit ſuf-
ficiens ad probationem delicti hmōi, immo
eſt valde inſulſum id dicere, quia incarcera-
tio potuit fieri ex alia cauſa etiam graui , q̄
ex cauſa delicti cōmiſſi contra principem,tū
quia incarceratio non præſupponit plenam
ꝓbōnem delicti, quia pōt fieri ex ſolis indi-
cijs,vt ſunt iura tritiſſima minus ualet dum
dicit q̄ condemnatio ad petendum veniam
ſatis demonſtrat delictum fuiſſe commiſſum
contra pſonā principis,nā placet retorque-
re ſuum fundamentū ꝯtra eum,nā pœna, &
delictum ſibi adinuicem corrn̄dent Bald. &
Alex.in l.1.ff.ne quis eum, & in l.decur. C.
ex quib.cauſ.inf.irrog. & pulchre Anton.de
Prato ueteri in quodam conſilio : poſito in
fine primæ partis conſil. Barb. ꝓpea Barb.
conſ.48.incip.præclare ſcribitur 1. Reg. in
5 antep.c.2.par.dicit † q̄ ex qualitate pœnę co
gnoſcitur maius delictum à paruo. pœna.n.
debet

debet cōmenſurari delicto: vt per multa iura comprobat Bal. in c. 1. in 1. not. de vaſ. q contra conſt. Loth. ſicq; eſt ꝑñs ꝙ ex pœna impoſita arguitur quale fuerit delictũ, ſe pœna petitionis veniæ, vel quod iterato præſtetur iurm fidelitatis, &c. non eſt pœna quę ſolet, & debet imponi ex factione, vel conſpiratione contra principem, quæ longe grauior eſt, igitur non pſumitur fuiſſe tale delictum, & de iure petitio veniæ non eſt ſufficiens ꝓbatio delicti. gl. ſing. in c. exhibita, de homicidio. quam exclamat, & ſequtur Lud. de Rom. in l. 1. §. nunciatio. ff. de noui operis nunciatio. & potius pſumendum eſt vaſallum fuiſſe cōdemnatum ad petendum veniam, ad placandum principis animum, forte motũ ex relatione maliuoloꝝ, qui & plerunq; ſolẽt incolere principum curias, quam ex alia cauſa graui cōtra principem, quia tūc veriſimilius eſt, ꝙ maior fuiſſet impoſita pœna. & iſtud maxime ſine dubitatione procedit qñ poſtmodum per principem, & pares curię fuit declaratum talem vaſallum fuiſſe immūnem à delictis ei impoſitis, tunc. n. eſt dubium quin ſententia hmōi probet efficaciter vaſallũ eſſe immunem à delicto. & vbi in vim declarationis nō valeret, operaretur de nouo effectum ſuum reſtitutoꝝ, vt in ſimili traditur in l. ſi quis mihi bona. §. ſed quid ſi mandauerit ff. de acq. hær. & in l. 3. in princ. ff. de acq.

6 poſſ. vbi traditur pro firma concluſione † ꝙ vbi actus ſubſequens tendens ad præcedẽtis actus declarationem, vel confirmationem non poſſit id operari, operabitur ſuum effectum de nouo qñ is dependet à ſola volūtate facientis, vt propoſito veniebat à ſola volūtate principis declarantis concedere grãm reſtitutoriam, & facere ꝙ etiam delicta hñentur pro non cōmiſſis, etiam quantum ad effectus preteritos, per gl. ſingularem in clem. 1. in verbo pro infectis. de immun. eccl. & non eſt dubium quin talis ſententia principis faciat ius apud omnes per late lecta, & noc. in c. in cauſis, de re iud. & ideo ſtante tali ſententia declaratoria non eſſet dubium.

1 *Princeps inhabilem ex delicto paterno tractans vt fidelem vaſallum, an cenſeatur eum rehabilitaſſe.*

2 *Princeps vaſallum poſt feloniam commiſſam vt ſua curia parem vocans, an cenſeatur ei culpam remiſiſſe.*

3 *Mens deliberata principis colligitur ex actibus frequenter iteratis.*

4 *Patientia longi temporis nonnunquam obligationem, quandoque remiſſionem, & aliquando alios actus inducit.*

5 *Feudo ad dominum ex mora vaſalli reuerſo, ſi dominus eum recipiat ad iuramentum fidelitatis, præſumitur more ingratitudinem remiſiſſe.*

QVAESTIO XII.

1 DVodecimo, & vltimo quæritur † nũquid ſi princeps illum qui erat inhabilis ex delicto paterno vocauerit, & admiſerit atque tractauerit vt fidelem vaſallum, amicum, & conſiliarium, an eo ipſo videatur eum rehabilitaſſe, & auctor tractatus dicit, ꝙ iſta quæſtio non habet dubiũ de iure. & veꝝ dicit pro contraria concluſione, ꝙ videlicet, ex tali admiſſione, & tractatione vaſalli, vr̃ purgata inhabilitas. pro quo eſt tex. formalis peregrinus in iure in l. ſed ſi accepto vſu togæ. ff. de iure fiſci. vbi formaliter probatur, ꝙ obſides qui recepto vſu togæ fuerūt reputati, & habiti veluti ciues Romani efficiuntur capaces ſucceſſionum actiue, & paſſiue, vbi alias eſſent omnino incapaces, & ꝓpea dicimus, ꝙ pater qui tractat aliquem vt filium vr̃ cum talem approbare cap. per tuas. de prob. cap. ex tenore. qui filij ſint leg. & formalius Bald. ad ꝓpoſitum in l. Imperialis. §. illud. C. de nupt. vbi dicit,

2 † ꝙ ſi princeps vaſallum cōmiſſa felonia vt parem ſuæ curiæ vocauerit, & admiſerit, vr̃ eo ipſo oēm maculam abſterſiſſe. non eſt. n. dubium, ꝙ actus ſuperioris, videlicet principis qui eſt in agere, & non pati, vt pote quia tractat vt fidelem recipit ab eo iurm fidelitatis, & facit ſimilia, operetur effectum rehabilitationis, vt colligitur, & not. per Innoc. & Butr. in c. veniens. de filijs presby. cōiter per omnes Doct. in cap. fraternitatis. de ſchiſmat. & communiter Doct. maxime Alexan. in l. quidam conſulebant ff. de re iud. & in l. idem Vlpianus. §. fin. de excuſ. tut. & maxime quando ita reiteratur tractatus, & rece-

3 ptio ad iuramentum fidelitatis. † Nam ex talibus actibus reiteratis, magis colligitur deliberata mens principis per id quod dicit gloſ. in cap. ſi quis iratus, 3. quæſtio. 1. Bald. conſil. diuino ſchiſmatis. quod poſuit ſuper rub. C. ſi quis aliquem teſtari prohibuerit. vnde ex factis ipſis melius quam verbis vo-

luntas principis colligi poteſt l. ei qui. §. ſi tñ. ff. de ędil. edic. facit l. reprehendenda. C. de inſt. & ſub. c. 2. requiris, de appell. l. pro hær. §. fin. de acq. hær. cum ſimi. Nec obſtat illa cle. ſi Rom. & c. ſi papa. quia loquitur in ſimplici nominatione quæ adhuc fiebat ignoranter, hic vero in quæſtione pmiſſa, non ſolum reiterata nominatio, ſed tractatio commiſſio, & receptio diutina interuenit. ex qbus non põt inficiari qn mens, & volũtas principis cui inhabilitas notiſſima erat fuerit rehabilitare. Et poſſent pro ꝯfirmatione huius opinionis adduci multa fundaméta, q̃ elicerentur ex dictis ſcribentium in l. ſciendum ff. de verb. obl. & in l. ſi certis annis. C. de pac. & in l. q in aliena. §. 1. ff. de acq. hær. in quibus locis multas adducunt deci-
4 ſiones ad probandum, qđ † patientia longi tpis inducit nonnunquam obligationem, & nonnunquam remiſſionem. & multos alios effectus operatur quos ibi Moder. deducũt. Et vltra facit quod tradunt Doc. in l. 2. poſt gl. C. de iure emph. & Cano. in cap. potuit. de locato vbi dicũt ꝙ ſi vaſallus qui commiſerat feloniam fuerit receptus ad fidelitatem per dñm vr̃ felonia remiſſa. Et idem in ſimili tradit Bald. in c. 1. tempore miles inueſtituram feudi petere debeat. & idem Doctor. in cap. quæ in eccleſiarum. de conſt. vbi
5 dicit, ꝙ † vbi feudum eſt reuerſum ad dominum ex mora vaſalli, ſi dominus recipiat eũ ad iuramentum fidelitatis videtur remiſiſſe ingratitudinem moræ, propter quam priuatus erat. Et infinita alia deduci poſſent, quæ breuitatis cauſa prætermitto. ex quibus præmiſſis concludo ꝙ dominus diutine tractãs vaſallum vt fidelem amicum, & conſiliariũ, & paſſim illud admittens ad honores, & alia vt parem ſuæ curiæ, eo ipſo videtur omnem abſterſiſſe maculam. & eũ rehabilitaſſe.

H.ſce finem dicendis impono, & ſi lõgior fuerim quam deceret, mouit maxime, ꝙ quę abundant non ſolent vitiare ſcripturas, ſed intelligentium implere ciſternas vt pulchre Bald. inquit in l. fi. in fi C. de iur. emphy. fateor ꝙ pleraque, & pene innumera ad ppoſitum deduci potuiſſent, ſed locus, & tempus non patiebantur plenius deliberandi cõſilium, vt inquit iureconſult. in l. 1. ad fin. princ. ff. de exercito. opusq́. quaſi raptim ex ingenti occupatione excerptum fuit. vt, & té bus labor ſuppleuerit.

PRÆCLARVS, ET ELEGANS

Tractatus de ſeditioſis, omnibus ciuitatum, villarum, & caſtrorum, dominis Scabinis, ſeu conſulibus, ac ceteris reip. adminiſtratoribus vtilis, quotidianus ac neceſſarius. Per clariſſ. virum dom. Nicolaum Boërij I. V. interpretem, de Monte peſſulano, Chriſtianiſſimi D. N. Francorum principis in ſuo excelſo conſiſtorio conſiliarium ordinarium, nouiter æditus.

1 SI ſummo ingenio parique fretus ſcientia, olim ſcribẽdi facile me implere poſſe credere, tñ tam arduũ hoc opus ingredi ſine magno difficultatis timore nõ poſſum. Scribendum tñ eſt. Cum temporibus decurſus ſæpe ortę ſint tunc in dies oriã tur de ciuilibus, villis, & Caſtris huius Chriſtianiſſimi Francoꝝ regni ſeditiones, tumultus, ſeu populoꝝ cum motiones, aduerſus illuſtriſſimũ ac Chriſtianiſſimũ principẽ dñm meum ſupremum vel eius officiarios, ꝯſules ac adminiſtratores ciuitatum, & locii regni ſui. Necnon alios terraꝝ dños, & qđ peius, & ægre ferẽdum eſt in eccleſias, & miniſtros Dei. Cum longe grauius ſit ęternã quã temporalem offendere maieſtatem. Quærit qua pęna tales ſeditioſis veniãt de iure plectẽdi. Ideo Ieſu Chriſti benedicti ac intemeratę, & glorioſæ Virginis eius genitricis prius nomina inuoco, vt ipſe piiſſimus Ieſus media eius matre Maria veritatẽ ponat in ore meo ipſe. n. ad Moyſen dicit. Ero ſemp i ore tuo, & docebo te qd loquaris. Et ad ſuos glorioſos Apoſtolos ait. Dũ ſteteritis ante reges, &c. dabit. n. vobis in illa hora qd loquamini, cũ veritas ſuper oĩa amanda ſit l. cum ita legatũ. ff de ꝯd. & dem. tutores veritatis eſſe debemus l. 1. C. de lati. lib. tol. qñ omnia vera conſonant, vt ait Ariſt. 4. Eth ac ẽt victoriam contra mihi emulos (quam eius gratia huc vſque tribuit) Iuxta virtutẽ mei nois Nicolai (q populi victor dr̃) ꝯcederet dignetur ſignantes nos ſigno ſacro ſanctæ crucis.
2 † ad oẽm enim actũ, ad oẽm inceſsũ manus pingat crucẽ. vt inqt Hiero. in 3. par. Epiſtola 41. c. 15. de ꝯtemplatione, oratione, & lectione. col. 2. & tex. cũ gl. in c. poſtea ſignat. de conſecra. diſt. 4. vbi gl. refert illud quod dicit Diabolus de iudæo q ſupra ſe fecerat ſignum crucis. Inueni vas vacũ. ſed ſignatũ.

& in

& in Epiſt. 17. eo. lib. col. 12. dicit crebro ſignaculo crucis munias frontẽ tuã, ne exterminator Ægypti in te locũ reperiat. accedat rubr. nigrũ. Nemini licere ſignũ ſaluat. Chriſti. &c. Idcirco illud in medio afferã Bald. qđ venit in mentem in cõmento l. precib. C. de impub. & alijs ſubſt. col. 14. ea inquit q̃ ſunt à magiſtris tradita recito, & poſt terga metẽtiũ quaſi ſpicas colligẽdo vado. vt Ruth. 2. c. tãti doctoris fretus auctoritate id ſequar, & breuius quã res tãta dici poſſit. Ad cuius euidẽtiã aliqua pũto eſſe pmittẽda, & pſupponẽda.

SVMMARIVM.

1 *Seditio generatur per proprij commodi procurationem.*
2 *Mores nouos ad vitæ rectitudinem non neceſſarios inducere, iſt diſcordiam inducere.*
3 *Seditio, & diſcordia generatur ſi alijs alleuiatis, alij nimis in collectis grauentur.*
4 *Seditio facilius oritur ſi delicta non puniantur.*
5 *Iuſtitia dicitur anima ciuitatis.*
6 *Iudex toto conatu ſeditionibus obuiare debet.*
Officium irenarchæ, quale.
7 *Clericos arcens à ſeditione, non incidit in canonem, ſi quis ſuadente Diabolo.*
8 *Impotentia, ſeu difficultas puniendi, excuſat iudicem à puniendis delictis.*
9 *Iudici non imputatur, ſi aduerſus ſeditioſos potentiores non proceſſerit.*
10 *Fatuitas maxima ex ſeditione oritur.*
Crudelitas nimia deſcendit ex partialitate, & ſeditione.
11 *Crudelitas Adonibeſech regis Iebus, hic memoratur.*
12 *Libertas ſumma eſt ſub domino iuſto degere.*
13 *Seditiones fugere qui debeant.*
Crimina quæ ex partialiũ ſeditionibus oriãtur.
14 *Seditio Lucij Catilinæ olim Romani qualis.*
15 *Seditionum cruentarũ exempla hic recenſentur.*
16 *Seditio C. Marij. & aliorum Romanorum militum qualis fuerit.*
17 *Mutius Scæuola quid aduerſus Porſenam regẽ tentauerit.*
18 *Fortitudo quando virtus dici poſſit.*
19 *Seditio qualis à Tyb. Gracchô Africano excitata fuerit.*
20 *Gaius Gracchus qualem olim excitauerit tragœdiam.*
21 *Seditio Liuij Druſi, & aliorum Romanorum qualis fuerit.*
22 *Lemonicenſes in ſeditione Marci exactorum tributorum tpe Chilperici regis interemerunt.*
Scholares Pariſienſes qualem aduerſus ciues tpe diui Ludouici regis mouerint ſeditionem.
Paſtorels in Francia qui fuerint, & qualem fecerint ſeditionem.
23 *Paſtores francigenæ Syriam profecturi prope Carcaſſonam ab incolis ſunt interfecti.*
Monetæ variatio tempore Philippi pulchri Pariſijs fuit in cauſa ſeditionis.
24 *Stephanus Barbetus ciuis Pariſienſis quid ſuo tempore fecerit.*
25 *Auctores ſeditionis ſunt illaqueandi furcis.*
Domum delicatam habere noſtra non intereſt, ne ob id à forenſibus vexari nos oporteat.
26 *Aedificare volentes domos quid facere debeant.*
Seditio qualis, et ob quam rem apud Attrebatum orta fuerit temporibus Ioannis regis.
27 *Seditio ob monetæ mutationẽ Pariſijs orta fuit Ioannis regis tempore.*
28 *Predones Conſtanſienſes, & Ebroicenſes agrum Pariſiorum populati ſunt.*
29 *Seditio quanta fuerit Lutetiæ aduerſus Carolũ regem Ioannis regis primogenitum.*
30 *Seditio qualis in Montepeſſulano fuerit tempore Caroli V. Francorum Regis.*
31 *Pariſienſes aduerſus Carolum VI. ob nimiam vectigalium exactionem grandem mouerunt ſeditionem.*
32 *Onera plurima ſubeunt qui populo præſunt.*
33 *Gandenſes qualem ob nimiam pecuniarum exactionem aduerſus Ludouicum Flandrenſium comitem excitarint excetram.*
34 *Lutetiani quantam ſeditionem fecerint tempore Caroli VI. 35. 36.*
37 *Aruerni et aliquando ſeditionis fuere auctores, ducem ſibi Petrum Bruerium conſtituentes.*
Gandenſes Caroli VII. tempeſtate à ſuo Philippo Burgundorum duce deſciuerunt.
38 *Iannenſes populares aduerſus nobiles ſeditionẽ fecerunt aliquando.*
Agenenſes ob ſubſidium ſuper rebus venalibus ſeditionem qualiter excitarint, & num. ſeq.
42 *Trecenſes aliquando à ſeditione non fuerunt immunes.*

ET primo tria ſunt q̃ generãt ſeditionem, & diſcordiam in ciuitatibus. & villis ſm B. Ant. Archiepiſ. Florent. in 2. parte ſummę
1 ſuæ. tit. 4. c. 8. §. 3. † Primo proprij commodi procuratio inordinata, qñ aliquis nimis intendit ſuæ vtilitati, & alij inde grauantur, &

modicam

modicam cum eo pñt hře concordiam. vnde ait Senec. in ꝓuer. principium diſcordiæ eſt aliq̃d ex cõi ſuum facere. Turpiuſq; nihil eſt quam cum illo bellum gerere cũ quo familiariter vixeris, pp quod dr̃ in c. erit autem lex. 4. diſt. ꝙ lex quæ ligat hoies ſubditos ad ſui obſeruantiam, ligat ꝯcordia, & pace q̃d nullo priuato commodo, ſed ꝓ cõi ciuium vtilitate debet eſſe ſcripta. Exemplũ de Roboã q̃ nimis voluit ꝓuidere burſę ſuę vt poſſet facere expẽ. ſuꝑfluas in curia ſua vt pr̃ eius Salomon. Et diminuere noluit exactionem tributoꝝ ſeu talliaꝝ, ex hoc tãta eſt orta diſcordia inter tribũ Iuda, & tribus Iſrael, ꝙ nunquã tollit potuit, & amiſit magnã
2 partem dñij ſui, vt hr̃ 3. Rex. 12. † Inducere eñ nouos mores non neceſſarios ad rectitudinẽ vitæ inducit diſcordiã, & indecre. dr̃ diſcordiam parit ꝯſumptio nouitatum, vel ẜm Pet. Iac. in tit. de refectio. murorum. ver. modo q̃ritur an principes, &c. Quod pp monetæ ſeu pecuniæ mutationem, & deteriorationem quæ fit plerũque quæſito colore adinuento, vt ex illo lucro à Deo, & hoĩbus maledicto pričeps poſſit guerrã ſuſtinere. Ideo deſcendũt machinationes, & maledictiones populi, intellige, qñ tributa ſine cauſa imponit, & grauat ſubditos, ſecus ſi pp iuſtam defenſionẽ ſtatus ẜm Innoc. in c. quod ſuꝑ. de voto. & Bal. in c. cum ab eccleſiaꝝ. de off. or. q̃a tunc põt ſuperindicta ponere l. 1. & ꝑ totũ. C. de ſuꝑindi. lib. 10. & tenet Mar. Laud. in tract. de prin. §. 7. tñ ſi ſine cauſa opprimeret non debent in eũ ꝯſpirare vt ſing. voluit d. Stepha. Buynardus. in repe. l. q̃ſquis. in 1. not. C. ad l. Iul. maieſtatis. licet ſit ꝑmiſſum in finibus defenſionis ſtare vt ibi ꝑ eũ q̃ extendit, & corroborat pdicta ꝑ plures rõnes,
3 & dicta &c. † Secundum generans diſcordiã & ſeditionẽ eſt qñ aliq̃ nimis vexãtr in collectis, & in alijs laboribus, & alij nimis alleuiant, vel cũ honores, & officia aliq̃bus copioſe ꝯferunt. alijs vero parũ aut nihil l. qs tã inueniri. C. de decu. lib. 10. vñ generat diſcordia inter eos, vel ẽt qñ rectores, & adminiſtratores reip. nimis grauant ſubditos pp quod ſubditi minus diligũt eos. tex. eſt celebris, & mẽte tenẽdus in auth. de man. prin. §. deinde ꝯueniẽs eſt. col. 3. ibi, vt nulli populi ciuitatũ alterutris ſeditionẽ faciãt, ſed oẽm pacem dei eſſe ciuitatibus, dum æq̃tas ẽt hic noſtris ſubiectis ſeruat, & neq; lucri neq; paſſionis alicuius cauſa ad aliquã partiũ declinat. vñ dicit Greg. in c. ad hæc. 89. diſt. dum reuerentiã minores potẽtioribus exhibẽt, & potentiores minoribus dilectionẽ impẽdũt, vera ꝯcordia fit, & ex diuerſitate ꝯtextio. & recte officioꝝ adminiſtratio gerit ſingulorum. & dixi in tractat. de auctoritate magni ꝯſilij, & parlamentoꝝ regni poſt princ. 2. poſtil.
4 † Tertiũ eſt per q̃d ſequit ſeditio, & diſcordia non punire delicta. Nam ꝑ hoc dat audacia malis ad lædendũ alios, ex quo ſeditiones, diſcordiæ, & inimicitię ſequunt. Et ſi puniant aliq̃ impotentes, & nõ alij potẽtes, & maiores oriunt indignationes, & murmurationes. exẽplũ de tribu Beniamin q̃ noluit punire ſcelus cõmiſſum ab hoibus ciuitatis Gabaa q̃ erãt ĩ tribu ſua inde orta eſt diſcordia inter eos, & alias tribus, & pp hoc mouẽtes bellũ ꝯtra eos pene totã gladio peremerũt. & hoc in caſu erãt claues iuſtitiæ, vt dicit gl. in l. ad ſplendidioris. C. de diuerſis offic. lib. 12. qñ delicta potentũ celant, & non puniunt, de quo dixi de auto. magni conſilij, &
5 parlamentoꝝ regni. fol. 13. † Nã iuſtitia eſt anima ciuitatis ẜm Alb. de Roſ. in l. iuſtitia. ff. de iuſt. & iure. Multum ergo ẜm B. Ant. vbi ſupra caueri debet diſcordia maxime q̃a vt ait Hiero. poſt Sal. in Iugurt. Concordia paruę res creſcũt, diſcordia maxime dilabuntur; q̃a ſicut virtus vnita eſt magis infinita, id eſt fortior, ita quãto magis eſt diuiſa tãto debilitat, & demũ deficit, q̃m omne regnũ in ſe diuiſum deſolabit. & idẽ dicit Luc. de Pen. in l. vnica. in verbo. ꝯcordiã. C. de irenarch. lib. 11. Et de pdictis cõq̃rebant Agnenſes ꝯtra Conſules, & iuratos ciuitatis vt infra dicam. & maxime ꝙ honores ꝯſulares continuant in illos q̃ erant eiuſdẽ domus, & familiæ, vt de patre in filiũ, vel generũ, aut in nepotẽ, vel alios ꝯſanguineos, & in ſeipſos q̃d fieri nõ debet l. 1. C. de mu. & hon. lib. 10. ai ſi alijs idoneis deficiẽtibus l. honor. §. pen. & fi. ff. eo. ti. Nulli aũt magis cõmaculãt cõmunitatem diſcordijs quã ſeditioſi, & partiales
6 † ideo q̃ primũ iudex videt ꝓuiſiones, & materiã diſpoſitã ad ſeditiones, monopolia, rixas, tumultus, ac delicta cõmittẽda totis conatibus debet obuiare, vt dicit text. i d. auth. de mand. prin. § deinde ꝯueniẽs eſt. & ibi gl. & Iacob. de Beluiſo. colla. 3. q̃a ad eius offitiũ ſpectat ne veniat ad rixas, & arma. l. æq̃ſſimũ. ff. de vſufr. & Luc. de Pen. in l. 1. col. 1. 5.

poſt

poſt prin.verſic.ſm ius Rom.&c.C.pub. le-
titiæ.lib.12.& in d.l.vnica.de irenarch.& of
ficiũ irenarchæ erat q ad ꝓuinciaꝶ tutelam
quietis,& pacis p ſingula territoria faciebat
ſtare ꝯcordiã.& ibi gl.ſup rub.& Io. de Pla.
& Iac.rebuſi.& tenet Par.de Put.in trac. ſyn
dica.in verbo.iudices.verſ. vbi fiunt ꝓuiſio-
nes,&in verbo officialis.verſ.ſi duo ſunt,&c.
qm̃ ſcriptũ eſt Lucæ. 21. cum aũt audierit.s
plia,& ſeditiones nolite terreri, &c. & 1. ad
Corinth.6.c.In multa patiẽtia,in tribulatio
nibus,in neceſſitatib. in anguſtijs,in plagis,
7 in carceribus,i ſeditionibus,&c.†Quin imò
ẽt clericos arcere à tali turba &ſeditione nec
incidunt in canonẽ ſi qs ſuadente diabolo.
17.q.4.vt tenet ibi gl.in verbo,violentas.a-
lias ſi non occurrant debent priuari offõ vt
not.Cyn.in l.ſeruus.C.de noxa.actio.Bart.
&Bald.in l.1.ff.de off.pſ.vrb.Et Bal.in l. nul
lus.C.de ſum.tri &Paris de Puteo i d. tract.
tit.de offic.ſyndi.§.ſyndicant ẽt officiales q
violentas manus, &c. Et ẽt incurrunt ſniam
excõicationis c.fœlicis.§.ſi.&ibi Philip frãc.
in c.1.not.de pœnis.lib. 6. Et hoc ſi pñt ſine
grandi periculo obuiare,vt d.c.fœlicis. §. fi.
ibi,&facultas ei affuerit,&c.& ibi Phi.fran.ĩ
8 6.nota.† dicit ꝙ à pœna q̃ imponit rõne ne
gligentiæ excuſat impotẽtia difficultas,ſi de
lictum puniri non poteſt pp potentiã faciẽ
tis,vel multitudinẽ delinquentiũ, vel graue
ſcandalũ:vt qa armis ſe defendunt. vel loci
difficultate ſe protegunt ſm Arch. & Ioan.
And.ibi quod facit ad q.ſm Philip. de villa.
vel iudice obligatio capere malefactorem,vt
excuſet ſi capere nõ põt ſupradictis interue
niẽtibus.de quo p Bart.in l.1.§.occiſoꝶ. ff.
ad ſil.qa vt dicit Bald.in trac.ſciſma. col.3.
verſ.porro.multitudo modum nõ ſeruat. &
nemo eſt q furẽtis populi rumorem non pa
ueat,p hoc adducit tex.in c.ſtatutũ. §. cũ ve
ro.ibi,niſi actor eandẽ ciuitatẽ,vel diœceſim
intrare non audẽs aut ſui aduerſarij potẽtiã
merito phorreſcẽs, &c. de reſcriptis lib. 6.
vbi gloſſ.in verbo,nõ audẽs. dicit forte erat
Gibellinus,&ibi regunt Guelphi,vel ecõuer
9 ſo.† Ideo non põt imputari ordinario,&ma
iori.iudicibus Aggenenſiũ q non fecerãt in
formationes nec ꝓceſſerãt ad captionẽ ſedi
tioſoꝶ ad aduentũ vſque dñi fratris mei dñi
Bertrãdi de chaſſaignes iuriũ ꝓfeſſoris ac in
ſupremi Burdegalæ parlamenti ꝯſiliarij opti
mi ac boni, & recti iudicis p dictã curiã ad
ꝯtra ipſos ſeditioſos ꝓcedendum cõmiſſi,&
deputati,cui poſtea fui collega adiunctus, vt
infra dicã.cũ ob metũ ſeditioſę cõitatis Age
nenſis auſi nõ fuerint, vt ex infra dicẽdis ap
parebit: qa in hmõi ſeditionibus,& partiali
tatibus reperiunt,& deſcendunt tria magna
10 mala ſm B. Ant.vbi ſupra.† Prima magna ſa
tuitas, quia non vr̃ ſub cœlo eſſe ſtultior ge
nus q partiales qui ex appetitu,& deſiderio
mali,dum partialitatem,& diuiſionem affe-
ctant,ponentes in periculo ſubſtantiam tẽ-
poralem,corpus,filios,ꝯſanguineos,amicos
& eoꝶ bona. Quid .n. boni ex partialitate
lucrentur non vr̃,niſi hæc pericula experiri,
Et hmõi partiales ſimiles ſunt frenetico q
gaudẽs exponit ſe magnis periculis nil repu
tans ea,& hoc quia rõne caret. Secundũ ma
lum eſt nimia crudelitas,non.n. inuenit tan
ta crudelitas in aliquo gñe hoĩum quãta in
partialibus,& ſeditioſis, rõ enim eſt ſm eũ
quia habitum odij ſemp hñt ꝯtra hoĩes con
trariæ partis tam notos quam ignotos præ
ſentes pteritos,&futuros aduerſus infantes,
& ſenes, Aliqñ aduerſus conſanguineos, &
affines, & ꝯtra eos q aliqñ ſibi in multis ſer
uierunt, & coꝶ oium qbus odium gerunt;
& in mente homicidæ dici pñt. Qui.n.odit
fratrem ſuum homicida eſt 1.Io.3.Sed vltra
odiũ cordiale qs exprimere valeat ſeueras,
&immanes crudelitates quas ꝯtra aliã partẽ
exercent nõ parcũt ætati,nõ ſexui,non ꝯſan
guinitati,non amicitiæ,non fidei,nõ religio
ni,nõ ſanctitati, ſed vſq; ad deuorationẽ hu
11 manę carnis pueniũt.† Sed iſtis iuſto Dei iu
dicio frequẽter euenit qđ accidit crudeliſſi-
mo Adonibeſech regis Iebus ſeu Hieruſalẽ
cui capto fuerũt abſciſi pedes,&manus,&po
ſitus fuit ſub mẽſa comedẽtiũ ſicut canis, q
memorãs ſuę exercitę crudelitatis,ait reddi
dit mihi Deus qđ feci.Septuaginta.n. reges
abſciſſi manuũ,&pedũ ſummitatib.collige-
bãt ſub mẽſa mea reliqas ciboꝶ, ſicut feci,
ſic mihi factũ eſt.Iudicũ 1.c.Et qđ ẽt accidit
crudeli Tyro regi Perſaꝶ q ex crudelitate
delectabat effundere ſanguinẽ humanũ, ſed
hũc captũ regina Tamaris,cuiꝰ filiũ occide-
rat,decapitari fecit,& caput eius in ollã ſeu
vtrẽ ſanguine plenũ demergi dicẽs.ſanguinẽ
12 ſitiſti,ſanguinẽ bibe.Sub iuſto.n.dño viuere
ſumma libertas eſt ſm Ang. in l. 1. in fi. ff.
de ſeruit.vrba,prædio,quia alleg.Senecam.
Quid Barthol.de Salyc. iurium ꝓfeſſori ꝓ-
pter

pter iſtas partialitates accidit, expulſus rele gatusq́.,& ꝯſinatus ad ciuitatẽ Paduanã exti tit vt refert And. Barb. i repe. Ioãnina. c. Ray naldus. char. 16. col. 3. verſ. ꝓ certo ſe valde cõmẽdat de teſta.& i e. Rodulphus.&ibi Fel. col. 2. de reſcrip. Tertiũ malũ eſt magna i eo diuturnitas. Nã ſemp morant̃ in hmõi diui ſionibus,&partialitatibus. Et multũ difficile eſt dimittere partialitatem in qua inueterati ſunt,& firmiter habituati. vñ ſm beatũ Ant. vbi ſupra de talibus ſeditionibus, & diſcor dijs q̃ fiũt in ciuitatibus,& caſtris, dici põt il lud qđ Pſal. pclariſſimus diuino cãtauit ore, vidi iniq̃tatem,& ꝯtradictionem in ciuitate, tota die circundabãt eã ſup muros eius ini q̃tas,& labor in medio eius,& iniuſtitia, qđ exponit ipſe ſinglr ibi. Qualem ciuitatis ſta tũ deſcribit Verg. Ac veluti magno in popu lo ꝯtra eſt ſeditio, ſeuitque aĩs ignobile vul gus. Iamque faces,& ſaxa volãt, furor arma

53 miniſtrat. † Ideo hoĩes honeſti ſagaces ac p̃ cipue iuriſperiti iſtas ſeditiones, diſcordias, & partialitates fugere,& p̃cauere debent, nec ſibi aſſumere nomẽ Guelphi, vel Gebell aut cõitatis, vel ſecta ſeditioſę, vt no. Bar. i tract. de Guelph. in 3. q. ptin. in fi. arg. l. facta. §. in danda. ff. ad Treb.& Mart. Laud. in tractatu de ptin. §. 153. dicit, ꝙ iſta noĩa ſunt diaboli ca q̃ non pñt eſſe ad bonum publicũ, imò ad ꝯſumptionẽ reip. vt experiẽtia docet. Multa eñ ꝓfecto crimina ex maleuolentia partia lium,& ſeditioſoꝵ oriunt̃. Hinc homicidia, hinc adulteria, illinc meretricia, raptus, for nicationes, monialiũ violationes, rapinæ, furta, incẽdia, ſacrilegia, alij fame moriunt̃, alij igne cõburunt̃, alij, decapitat̃, alij mẽbris detrucant̃, manib. lingua, & alijs mẽbris ẽt qđ verecũdũ eſt dicere pudẽtibus,&c. In cle ricis ꝯtinẽtia, in religioſis deficit vita regula ris, vt apparet c'atis exemplis infra dicẽdis. Poſtquã .n. vt inq̃t beatus Ant. in ciuitate Rom. ꝯqueſito dñio orbis ingreſſæ ſunt vr bẽ partialitatũ,& ſeditionũ diſcordiæ, agẽte Mario ꝯtra Syllam. Et ecõtra Catilina ꝯtra Settoriũ,& Ciceronẽ. Cæſare ꝯtra Pomp. in numeræ cedes ciuiũ ſecutæ ſunt, ſanguis hu manus ſupra modũ effuſus vt infra dicã. Et ſi tpe Octauiani imperiũ pacificũ fuerit, hoc ſummo Deo ab natiuitatẽ Chriſti operante euenit, dũ paulatim ad nihilũ deductũ eſt.& orta eſt ſeditio i Ephraim,& Iepte,& occidũ tur Ephraim cogniti i ꝓlatione cuiuſdã ver bi, vt Iudicũ 12. Itẽ alia aduerſus reges, vt pri mi Eſdræ 4.& ẽt apud Machabeos alia ſedi

54 tio. vt 2. Machabeoꝵ 14. c. † Et illã Catilinę ꝯiurationẽ quã Salluſtius deſcribit ſciũt oẽs. & de ſupplicio argẽtibus Cæſar parcẽdũ di gnitati. Cato animaduertendũ ꝓ ſcelere cẽ ſebat, quam ſniam ſecutis oĩbus in carcere paricidæ ſtrangulat̃,& quamuis parte ꝯiura tionis oppreſſa, tñ ab incepto Catilina non deſtitit. ſed infeſtis ab Ethruria ſignis patriã petens obuio Antonij. exercitu opprimit̃, q atrociter dimicatũ ſit exitus docuit,& idẽ Iu ſtinus in Lucij flori epithome lib. 4. Et Val. Max. lib. 9. c. 7. tit. de vi,& ſeditione,& de po pulo R. tam violentiæ,& ſeditionis togatę q̃ ẽt armatę facta refert,& primo Togatorum L. Equitiũ, q ſe Gracchi filiũ ſimulabat, tri bunatumq́. aduerſus leges cũ L. Saturnino petebat à Mario quintũ ꝯſulatum gerẽte in publicã cuſtodiã ductũ, populus clauſtris car ceris ꝯuulſis raptũ humeris ſuis p ſummam

55 animoꝵ alacritatẽ portauit. † Idemque Q. Metellũ cenſorẽ ꝙ ab eo tanquam Gracchi filio cẽſum recipere nolebat lapidibus ꝓſter nere conatus eſt affirmãte tm̃modo tres fi lios. T. Gracchofuiſſe. E q̃bus vnũ in Sardi nia ſtipẽdia merentẽ. Alterũ infantẽ Præne ſte. Tertiũ poſt patris mortẽ natũ Romæ di ceſſiſſe, nec oportere clariſſimæ familę igno tas ſordes inſeri, cũ interim improuida ꝯcita te multitudinis temeritas ꝓ imprudẽtia,& au dacia aduerſus ꝯſulatũ,& cẽſurã tetẽdi, p̃rin cipesque ſuos oĩ petulãtie gñe vexauit, reſi na hæc tm̃modo illa ẽt cruenta ſeditio, po pulus. n. Minuium cõpetitorẽ Saturnini no mẽ iã crearis tribunis vnoq̃ue loco candida tis duobus reſtãte vi prius in ædes priuatas cõpulit. extractũ deinde interemit, vt cede in tegerrimi ciuis facultas adipiſcẽdæ ptãtis te terrimo ciui daret̃. Preterea creditoꝵ quoꝵ ꝯſternatio aduerſus Sẽpronij aſſellonis pto ris vrbani caput intolerabili modo exarſit, quem q a cauſam debito ſuſceperat. ꝯcitati à L. Caſſio Tr. Pl. ꝓ æde ꝯcordię ſacrificiũ fa cientẽ ab ipſis altaribus fugere extra forum coactũ. Inque tabernacula latitantẽ p̃rexta rũ diſcerpſerũt deteſtãda fori conditio. Nũc

56 de ſeditioſis militib. refert. † Et primo ꝙ cũ C. Mario lege ſupplicia ꝓuincia Aſia vt ad uerſus Mithridatẽ bellũ gereret priuato de creta eẽt miſſũ ab eo Gratidiũ legatũ L. Syl lã ꝯſulẽ accipiẽdaꝵ legionum cauſa milites trucida

trucidarunt, proculdubio indignati q̄ à ſummo Imperio ad eum qui nullo in honore verſaret tranſire cogerent. Sed quis ferat militem ſcita plebis exitio legati corrigentē ꝑ conſule illud tā violenter exercitus illud aduerſus ꝯſulē. Item Q. Pomponium Syllæ col legā ſenatus iuſſu ad exercitum Cn. Pomp. quē aliq̄diu inuicta ciuitate obtinebat ꝯtendere auſum ambitioſi ducis illecebris corrupti milites ſacrificare incipiētē adorti in modū hoſtiç mactauerūt, tantumq. ſcelus curia caſtris cedere ſe ꝯfeſſā inuitū habuit. Tū q̄ ille quoq; exercitus nefarie violentus q. C. Carbonē frēm Carbonis ter ꝯſulis p.p. ciuilia diſſoluta diſciplinā militarē pſactius, & rigidius aſtringere conatū priuauit uita, ſatiuſq. duxit maximo ſcelere coinqnari, q̄ prauos, ac tetros mores mutare. Repio ꝑterea Corn. nepotē, alias Plin. aut Suet. appellatū
27 de geſtis Rom. referentem in c. 12. † qd' cū Porſena Rex vrbē obſideret Mutius Scæuola Cordes vir Romanæ ꝯſtātiæ Senatū adijt. Et veniā träſfugiendi perijt, necē Regis repromittens: accepta ꝑtāte in caſtra Porſenæ venit. Ibiq. purpuratū ſcribā pro Rege deceptus occidit. Apphenſus ad regē ꝑtractatus dexterā aris impoſuit, hoc ſupplicij arca exigens qd' in cede peccaſſet. Vnde eum miſericordia regis diſtraheret quaſi beneficiū reſerens ait trecentos aduerſus eum ſimiles coniuraſſe qua re ille territus bellū acceptis obſidib. depoſuit. Mutio prata trans Tyberim data ab eo Mutia appellata, ſtatuaq. ei honoris grā ꝯſtituta eſt. Idem refert de eodem Mutio Tit. Liuius, in 2. lib. Dec. 1. vñ v̄ p.p. illius manus cōburationē volūtarie factā, necē quā qs ſibi iactationis cauſa ꝯſciuit vt fecit Empedocles. l. ſi qs filio. §. eius. ff. de iniuſto rupto teſt. actū non eſſe virtuoſum, quia ſm Bart. ibi hoc faciūt vt oſtendāt ſe fortes, & de nulla re timere, ſed nō eſt actus virtuo
28 ſus † quia ad hoc vt fortitudo ſit virtus requiritur q̄ tendat ad debitum finē, qa attētare magna pericula non eſt magnanimitas, ſed temeritas, vt voluit Ioā. de Plat in l. in his. in 6. notab. C. de præd. nauic. lib. 11. r. alleg. illud Senecæ in lib. de quatuor virtutib. Eris magnanimus ſi pericula non appetas &c. Ideq. Cornel. c. 19. refert de C. Neomancio q captis Carioliis vrbe Volſcoꝶ Coriolanus dictus, ob egregia militiæ facinora à Poſthumio optionem muneꝶ accipiens, equū tm̄, & hoſpitem ſumpſit virtutis, & pietatis exēplum. hic ꝯſul graui annona aduentū è Sicilia frumentum magno precio populo dandum curauit, ut hac iniuria plebs agros non ſeditione coleret. Ergo à Tr. Pl. Decio dicta die ad Volſcos ꝯceſſit, eoſq. duce Actio Tullo aduerſum Rom. ꝯcitauit, & ad quartū lapidē ab vrbe caſtra poſuit. Cumq. nullis ciuium legationib. flecteretur à Veturia m̄re, & Volūnia vxore matronaꝶ numero comitata motus omiſſo vt ꝓditor occiſus eſt. Ibi templū fortunæ muliebri ꝯſtitutum. hoc idē refert Tit. Liuius eod. lib. Sic accidit Holoferni, cui Iudith caput amputauit. vt Iudith. 13. c. & dixi in tract. de cuſt. cla. port. ciuit. in
19 vlt. præſupp. † Item refert idem Corn. nepos de Tyb. Graccho Africano, qui ex filia nepos q̄ſtos Mancino in Hiſpania fœdus eius flagitioſum ꝓbauit periculū deditionis eloquentiæ grā effugit. Tr. Pl. legē tulit, ne qs plus mille agri iugera h̄ret. Octauio collega intercedente nouo exēplo magrātu abrogauit. deinde tulit vt ea familia, q̄ de Attali hæreditate erat, agerēt & populo diuideretur. Deinde eū ꝓrogare ſibi ꝑtātem vellet aduerſus auſpicia in publicū ꝓceſſit, ſtatimq. capitoliū petijt, manū ad caput referēs qua ſalutē ſuā populo cōmendabat. hoc nobilitas ita accepit, quaſi Diadema poſceret. Segniterq. ceſſante Mutio ꝯſulc. Scipio Naſ. ſeq ſe iuſſit, q ſaluā rēp. vellent. Gracchū in capitolio ꝓſecutus oppſſit. cuius corpus Lucretij ædilis manu in Tyberim miſſum vñ ille Veſpillo dictus Naſica vt inuidiæ ſubſtraheret per ſpēm legationis in Aſiā ablegatus eſt huius Tyb. Gracchi ſeditionē refert ēt Iuſtinus in
20 3. Epith. Lucij Flori. † necnō aliam cauſam Gracchi, fratris Tyberij mortui ſeditionē, & ēt Cornelius idē. Nā cum ſtatim & mortis, & legū fratris ſui vindex nō minore impetu incaluit ipſe Caius, q cū pari tumultu, atq; terrore plebē in auitos agros arceſſeret, & recentē Attali hæreditatē in alimēta populo pollicerer. Iamq. nimius, & potēs altero tribunatu ſecda plebs uolitaret, abrogare auſo legib. ſuis Municio trib. fretus comitū manu fatale familiæ ſuæ capitoliū inuaſit. Inde ꝓximoꝶ cede depulſus, cū ſe in Auētinū recepiſſet. Inde quoq; obuia ſenatus manu ab optimo ꝯſule oppſſus eſt inſulatū quoq; reliqs illud caput trib. pl. ꝑcuſſorib. auro pēſatū eſt. Nihilominus Apulius Saturn. ut ait Iuſt.

Gracchæ

Gracchanas aſſerere leges nõ deſtitit,tñ ani
moꝝ. viro Marius dabat qui notabili inimi
cus ↄſulatu ṗterea ↄſiſcus occiſo palã comi-
cus animo cõpetitore tribunatus ſubrogare
conatus in eius locũ Caiũ Gracchũ hoiem
ſine tribu,ſine nomine,ſed ſubdito tit.in fa-
miliam ipſe ſe adoptabat,cum tot tantiſq́.lu
dibrijs exultaret impune rogandis Graccho
rũ legibus,ita vehementer incubuit,vt ſena-
tumq. cogeret in verba iurare cũ annuẽtib.
aqua,& igni interdictuꝝ ſeminaret, vnus tñ
extitit q mallet exiliũ ig'i poſt Metelli fuga
in oi nobilitate ꝑculſa,iam eũ tertiũ annum
dñarętur eo veſaniæ ꝓgreſſus eſt,vt ↄſularia
quoq; comitia noua cede turbaret quippe vt
ſatellitem furoris ſui Glauciã ↄſulem faceret
Caiũ Memmiũ cõpetitorem interfici iuſſit.
Et in eo tumultu regẽ ex Satellitibus ſuis ap
pellatũ letus accepit. Tũ vero iam ↄſpiratio
ne ſenatus ipſo quoq; iã Mario ↄſule,qa tue
ri non poterat aduerſo directe in foro acies,
repulſus inde capitolium inuaſit,ſed cũ abru
ptis fiſtulis obſideret,ſenatuſq́; ꝑ legatos pę
nitentiæ fidẽ faceret ab arce digreſſus cũ du
cib. factionis receptus in curiã eſt, ibi in eũ
facta irruptione populus fuſtibus ſaxiſq́. eo
21 opertũ, in ipſa quoq; morte laterauit. † Itẽ
de Liuio Druſo ſeditionem adduxit ibi Iuſti
nus,eo.lib.Deniq; idẽ Titus Liuius lib.3.in
prin.refert ſeditiones alias fuiſſe Romæ ob
legem de Agrarijs.T.Emylio ↄſule cũ Quin
to Fabio.latam,& atrox certñ aderat,niſi Fa
bius ↄſilio neutri partium acerbo rẽ expediſ
ſet.Eodemq́. libro plures magnas diſcordias
& ſeditiones ibi fuiſſe ꝓꝑ creandos decẽ tri
bunos q ſummę rei ṗeſſent.militariq́. hono
re illos tribunos militũ appellari aduerſus
quos S.P.oppius ſenarui ṗſidẽt.Nihil aſpere
quippe agi voluit,ne ipſis ſeditionis eſſet lo
cus.ſed mittunt tres legati conſulares C. Iu
lius,P.Sulpitius,Sp.Tarpeius q q̃rerẽt ſena
tus vrbis cuius iuſſu caſtra deſſeuiſſent, aut
qd ſibi vellent.& tandẽ plebs decẽ creari tri
bunos obtinuit.&tpe ẽt Martini Papæ quar
ti fuit Romæ ſeditio,ex eo ꝙ Carolo Sicilię
regi ſenatoriã dignitatẽ,qua à Nicolao Pa-
pa tertius priuatus fuerat reſtituit.ꝙ non ita
ab oibus ꝓbatũ eſt maxime ab Vrſinis,& Hã
nibalib. vt refert Platina in dicti Martini 4.
chron.Nõ omitto illas veſperas Siculas ſiue
Sicilianas ↄtra Gallos, q nullo ſexus diſcri-
mine habito ceſi ſint,ſunt qua in re adeo cer
te ſeruitũ eſt,vt ẽt mulieres gallico cõpreſſu
22 ꝑgnantes ceſæ dicant,vt ibi ꝑ Platinã.†Sed
in regno noſtro Frãciæ maiores numero ſe
ditiones fuiſſe factas cõperio. Tpe.n.Chili-
perici regis q in ſingulos impoſuit. qui vi-
neas,vel poſſiderẽt,vel colerẽt pẽdere quo-
tannis vini vrceolũ.i.amphorã. Cui tributo
legẽdo Marcus qdam apud Aquitanos exa
ctor poſitus dũ penſionẽ ſuperbe ↄtumelio-
ſeq́. exegit,à lemouicẽſibus occidit, vt patet
in chronica eiuſdem ꝑ Gagninũ edita f.12.
Alia inſuper tpe diui Ludouici inter ſchola
res,& ciues Pariſienſes, ita vt nõnullis vtrin
que occiſis, cũ ſibi de iniurijs illatis ſatis nõ
eſſe factũ ſcholaſtici dicerẽt, eo indignati de
vniuerſitate transferenda, quos rex Anglus
Francoꝝ perpetuus, & implacabilis hoſtis
clãdeſtinis numijs vt id facerent ſollicitabat
vt in eiuſdẽ diui Ludouici apparet chronica.
f.59. Itẽ ſuo ẽt tpe Paſtoreloꝝ fuit ſeditio,
q Pariſios Aurelianoſq́. & Bituriges ꝓfecti,
cum non furto, nõ adulterius abſtinerent à
Biturigibus,non longe à vico, q mortuum
mare dr̃,quo ad nouam villã iter eſt perem
pti ſunt. Hi.n.paſtorelos ſe nominari vole-
bant.de quibus hoc diſtichon ſcriptũ recitat
Gaguinus.fol.61.verſo.N.Semel.& bis.c.li.
ↄiunge dice. Duxit paſtoꝝ ſeua megera cho
23 rum. † Alia paſtoꝝ ſeditio fuit tpe Philippi
longi qui admoniti cœleſti,vt ipſi dicebant,
oraculo in Syriam religionis Chriſtiane cau
ſa ꝓfecturos ſe iactabãt.q poſtq̃ magno nu
mero aucti ſunt,latrunculis nõ diſſimiles cũ
ṗdas agerent Carcaſſonã vſq; ꝓgreſſi ab in
colis diſſipati aufugerunt pluribus interfe-
ctis,& patibulo ſtrãgulatis.Preterea fuit alia
tpe Philippi pulchri bellonacoꝝ in coꝝ epi
ſcopum noie Symonẽ ſeditio facta q̃ eo pro
ceſſerat, vt ciuitate extorris ṗſul nobilium
quorundam manu collecta ciues quoſdã ex
inſidijs cœperit ſuburbijs igne ↄſumptis.Eo
dem tpe à Pariſijs ob monetę vſum alia fuit
nõ modica ſeditio.diuites.n.q ſuas inqlinis
& varioꝝ miniſterioꝝ opificib. domos loca
uerãt,minoris precij monetã accipere annuę
penſionis loco recuſabant, alterã q̃ iuſtioris
põderis erat exigentes. Cuius inuẽti auctor
24 Stephanus Barbetꝰ habebat.†Et hic Stepha
nus in delicijs habebat hortos à ſuo noie
Barbetos appellatos cũ ṗclaris ędib.in eo lo
co, cui barbeti porta nomẽ poſtea mãſit, po
pulus furens in barbeti poſſeſſiones delatus
quid

qdqd in ædibus,& hortis fuit vaſtat, atq; in cendit,mox inde mouentes ad viam S.Marti ni vt ipſe barbetus incolebat ſe ꝯferunt, fuſti bus clauisq. &verubus vt cui arma furor mi niſtrabat inſtructi. Effractis barbeti portis domum ſuppellectilemq́. oēm diripiūt. erat ꝑ hos dies Philippus pulcher apud tēplarios quē nihil periculi expectantē ſeditioſi in tē plo ꝯfeſtim obſident. Nec quidq̃ ad eū inſer ri ſubſtinebant qđ non,vel raperens, vel co æuo interficerent.tam repentino populi mo tu attonitus rex miſſo ad ſeditioſos Pariſia no cū q̄buſq; aulicis ꝑpoſito,dicere illis im perat,ſi qd in illos à quopiā cōmiſſum eſſet. aut iniuria illata ſe regē eſſe q eos tueri poſ ſit,petant modo ſi qd a rege optēt.Et domū abeant ſe ꝓtinus curatuꝝ vt populo melius ꝯſultū ſit,his ꝑ tpe ſimulatus,leuis populus à furore temperans cū domū quiſq; petijſſet

25 †nihil cūctatus ipſe lex Philippus ſeditionis auctoces ad octo, & viginti correctos furtis ad quatuor vrbis celebriores portas erectis illaqueari,& ſtrangulari mandat.Nec multū poſt monetā ad legitimū ęris valorē cudit:vt in eius chron.f.69.cū ſeq.Not.ꝙ nō intereſt noſtra habere domū delicatā ita,& habilē vt eius intuitu à forenſib.vexemur immenſe,& tenet Ang.in l.1.ꝑ gl. ibi in verſ. non licere ibi,q̄a plures hoīes veniebant à me.ff.de ſer ui.vrb.pd.dicētes tene mēti tu q in viridarijs delectas,q̄a ꝑmeris ſumptu ꝯtinuo.Et hoc fa ciunt nonnulli q eoꝝ nomen perpetuare cu piunt cū ex magnitudine ædificioꝝ ꝓſumāt q̄s magnanimus,tex.in l.in his.in fi.ibi ꝑ in duſtriam hominis animoſi acceſſit C.de pd. nauic.lib.11.vbi Bar.dicit ꝙ ex illo tex.habe mus vnū modū ꝓbādi hominē ingenioſum, & magnanimū.& idē ibi Io.de Pla.in 6.no. & Luc.de Pen.col.2. ibi dicit ꝙ ſunt nōnulli q in laborioſe ætatis initio q̄ſtu omiſſo,&a- gricultuta,& delitijs in eoꝝ vita ſumunt au ſpicia,decorē domus excogitant,eā tandē la borioſe ꝯſtructam vacuam habitare cogunt.

26 ꝯtra quos adduxit illud Prouerbio 24.† Præ para foris opus tuū,exerce diligenter agrum tuū,vt poſtea ædifices tibi domū.Itē Bernar. ad quendā nobilē ait. Si vis ædificare domū inducat te neceſſitas,nō volūtas. Cupiditas ędificādi ędificādo nō tollit,nimia,& inordi nata ædificādi cupiditas expectat ædificioꝝ vēditionē.Turris cōpleta,& Archa euacuata faciunt tardem hominē ſapientē. vt ibi ꝑ eū q plura adduxit.Nā q altā facit domū ſuam q̄rit ruinam.Prouerb.17. Non omittit illud Tullij.2.offi.ornanda eſt dignitas domo,nō ex domo tota q̄renda, nec domo dn̄s ſed do mus dn̄o honeſtanda eſt,&vti in cūctis habē da rō nō ſua ſolum ſed ēt alioꝝ. Fuit deniq; alia tp̄e Ioannis regis apud ciuitatē Attreba tenſem ſeditio,Cuius ſeditionis ipſoꝝ plebe ioꝝ aduerſum primores ciuitatis cauſa fuit impoſiti ad belli vſum cenſus exactio, plebs eīm in opulentos inſurgens aliquot interfe- ctis reipublicæ regimen vſurpauit. Ad quos miſſus à rege Arnulphus dāgregus ſeneſcal lus centū ſupplicio affecit,vt f.80. ꝑ Gagui.

27 † Et eodē tp̄e fuit alia Pariſius ob monetæ mutationē quā nō bono aīo Pariſienſes ferē tes Andegauoꝝ comitem vicariū, à Carolo Normaniæ duce q Ioannis regis ab Anglis capiti primogenitus erat,relictū plurimo po pulo comitāte ꝯueniunt,vt monetæ vſum in hibeat.qđ comes,dū Carolus ab Imperato re rediret,ꝯcedit Carolo ab Imperatore re- uerſo mercatoꝝ ꝑpoſitū ad S.Germanū Al- tiſſiodorenſem ꝑ archiepm Senonen.vocat. Quē cū ingenti armatæ plebis multitudine venientē archiep̄s monet non aduerſari legi quā de moneta Carolus tulerat. Sed plebis frequētia fretus ꝑpoſitus ꝑnegat id ſe factu- rū, neq; ꝑmiſſuꝝ eam monetā in vſum veni re, atq; ita locutus domum diſceſſit, moxq́. quoſq. opifices ab opere ceſſare, & in armis eſſe paratos iubet.Crepidatū eſt ne qđ à ple be iſigne flagitiū patraret.Exacta nocte Ca- rolus ſub initiū lucis palaciū petijt, quo idē mercatoꝝ ꝑpoſitus ſe ꝯfert Quē Carolus al loquēs dicit ergo ꝑpoſite bona aīo fero qđ à ꝯciuib.tuis cōmiſſum eſt.Et ſi qd culpæ eſt illā tibi remitto, nec impedio ꝯuentū ꝓceꝝ, habere coſq́. ab officijs ſemouere placet, q ſub patre ꝓtātem geſſere.Monetę vero ꝯſide rationē atq; vſum ad arbitriū eoꝝ deferre placet,q à publico ꝯuēto delegabunt. Caro li verba ꝑpoſitus libēs excepit, petit de ipſis chyrographū ab ipſo ꝯſcribi, qđ Carolus fa cile admiſit. & tandē ꝯcionē ad parlamentū Carolus vocat. Et obtinent Pariſiēſes in pe

28 titis ſine alia punitione.†Eodē tp̄e nō pauci ex Cōſtācienſi atq; Ebroicēſi territorio pdo nes agrū Pariſioꝝ incurſantes cūcta popula bant.Et licet in eos cū copijs miſſus eſſet Pe trus villarius ꝑfect᷒vigilū nullos graſſatores dāno affecit.Ea pp occaſiōe ſupta Carol᷒co

pias

p:as contrahit ſiue ut prædonibus,ut ipſe di
cebat occurreret, ſiue, vt pleriq; ſentiebant,
Pariſio & uicinis oppidis præſidium collo-
caret,idq́. metuẽtes pariſiaci Carolũ admo-
nent ne id faciat declarando ſe in vrbem mi
lites non admiſſuros.Et ob id veriti Pariſiẽ-
ſes ne aperto bello arma circũferrent ſignũ
ſibi ciuilis ꝯcordiæ accõmodãc capuciola ru
bri,& blaui coloris cõſuunt, q̃ quiq; ferant,
hæc ad diſſenſionẽ ſpectare aduertens Caro
lus ad foꝝ quem halas uocant vbi Pariſien-
ſes ꝯuenire frequenter ſoliti eſſent ꝓdire cõ
ſtituit,& ad illos orõnẽ habuit vt ibi fol. 83.
Et paulopoſt monetæ precium mutatũ eſt.
Nam mutonus,id.n.monetæ aureæ nomen
erat, ꝗ arietis effigiẽ quẽ mutonẽ Frãci dñt
ſculptam hñet,ſolidis turoneñ.30.æſtimatus
eſt vnde Perrinus Marcus campſoris cuiuſ-
dam inſtitor Io. Bailletum Caroli p̃fati the-
ſaurarium incautũ à tergo occidit,quẽ in ę-
dẽ diui Mederici latentẽ Carolus inde euel-
li iubet, & manu qua Bailletum ꝑemerat ab
29 ſciſſa homicidã patibulo ſtrangulari. † Po-
ſtridie contracto Pariſius in æde diui Eligij
magno populi cœtu, ceſo prius Reginaldo
Dauoydum à palatio domũ petit,mercatoꝝ
p̃poſitus Stephanus Marcellus cubiculũ Ca
roli ingreſſus. Nihil,inq̃t, ſerene Princeps
inter ea q̃ geſturi ſumus ꝯtriſteris, & ſimul
hæc dicẽs Cõſtanum campanũ mareſcallum
Carolo ꝯſpiciente necãt. Robertumq́. Cla-
romõtenſem inde fugientẽ in penetrali in-
terimũt. Quibus ſedib.ꝑterritus Carolus,
atq; à ſuis deſertus,& ait illi. Tu p̃poſite li-
bera Carolũ,& ſerua. Securus eſto p̃poſitus
rñdit,& hoc tuo capiti capuciolũ impone.id
eñi veſtimẽti genus erat qđ ſibi populus ad
diuerſæ partis diſcrimẽ deſumpſerat. Caro-
lus igr̃ cõmutato cũ p̃poſito capucio,ꝑ oẽm
diẽ illã, populari inſigni vſus ſuũ p̃poſito ca
puciũ ferre ꝑmiſit. Cæſoꝝ cadauera trahi à
ſatellib. & ad menſam marmoreã q̃ in atrio
ad gradus palatij eſt ꝓijci inſpiciente Caro
lo p̃poſitus iubet,vbi ad populi ſpectaculum
ad ueſperã vſq; relicta iacuere.Itaq; eo ſup-
biæ ꝓceſſit populi furor, vt p̃poſitus tyrãno
ꝑſimilis abuterẽt magr̃atu.Et laneos Caro-
lo pãnos bicolores miſit. Ex q̃bus capucio-
la ſuis aulicis ꝯficeret, futura munimẽta ad-
uerſus ſeditioſos.Id quoq; Carolus nõ recu
ſauit. Cõuocatis p̃terea in Auguſtinenſium
cenobio ꝑmultis q̃ ꝑ eos dies in cõi Frãciæ
ꝯuentu agebant, cedẽ à ſe factã prępoſitus,
adnitẽte maxime Roberto Corbio,laudari,
ꝓbariq́. imperat. Carolũ deinde in ſenatu
parlamẽti,ius dicentẽ cũ pleriſq; armatis cõ
ueniẽs petit ea oĩa illibata ſeruari q̃ ad triũ
ſtatutũ de legatis inſtituta decretaq́. eſſent,
neq; impediret aliquot ex ſuis magiſtr.amo
ueri,ſed fineret eos remp. moderari à quib.
regendã eſſe populus decreuerat. Recipetq́.
in ſuũ ꝯſilium tris,aut ad ſummum quatuor
Pariſianos ciues quos populus deſignaret.
Poſtulata Carolus admiſit. Cumq́. Nauar-
ro rege donatiõib.ab ipſo Carolo factis pa-
cato. Pariſiani ꝯſiderãtes ne ꝑ principũ be-
neuolentiã male cũ eis ageret. Et peſſimoꝝ
facinoꝝ pœnas luerent ad alias ciuitates, &
regni primiores lr̃as dãt ſuadẽtes ſuã ſocie-
tatẽ ꝓfiteri,& capuciolũ Pariſ. fœderis,atq;
cõis amicitię præ ſe ferre, qđ iam Carolus
ipſe,& Nauarrus Rex Philippus p̃terea Au
relianus Frãciæ Regis fr,& comes Stãpenſis
aſſumpſiſſent lr̃is acceptis pauci aſſumpſere.
Inter tot Reip. dãna Carolus ꝯſilium cępit,
non ſe Regis Vicariũ, & Locumtenentẽ, vt
ſolitus erat,ſed regẽtẽ appellare plus aucto-
ritatis in ea appellatione eſſe ratus. Et ipſo
Carolo apud Cõpendiũ exñte Pariſiani ar-
cẽ luparã occuparũt, & p̃ſidio impoſito ma-
chinas inde belli ad ædes publicas vrbis trãſ
duxerunt.Itaq; paꝝ abfuit q̃n ad priorẽ ad-
uerſitatẽ nouæ factiones accederent. nã ab-
eũte Pariſio Carolo nemo nobiliũ Pariſios
inuiſebat Carolũ ſequẽtes.Et aliquot ciuita
tes cũ Pariſijs ſentiebãt,ſed lõge plures Ca-
roli partes tuebant̃,& infinite ſediciones ſe-
30 cutæ fuere,ut ibi fol.83.cũ ſeq. †Fuit p̃terea
eodẽ Carolo tũc rege V. exñte,cædes apud
Mõtẽpeſſulanũ nobile caſtrũ, ĩ quo originẽ
ſumpſi,à ciuib.truculẽter occiſis 80.viris in-
genuis,atq; nobilib.inter quos fuere Guili-
elmus Põcellus,eques Andegauoꝝ ducis cã
cellarius Guidodeſſerus,& Arnoldus eiuſdẽ
loci p̃tor. cædis cã hæc fuiſſe memorat̃ ſm
Guagninũ in chron.eiuſdẽ Caroli erat in ꝓ
uincia Narboñ. cui linguæ Occitanæ nunc
nomẽ eſt. Ludouicus Andegauus Caroli fr
poſitus à Rege gubernator,c⁹ noĩe cũ ob bel
lũ qđ in ea regiõe gerebat̃ pẽſum magr̃atus
exigerẽt ſeditiõe facta ſanguinarij ciues eos
trucidarũt deiectis ĩ alios puteos cadauerib.
occiſoꝝ, tã deteſtabile flagitiũ nõ p̃terierũt
ĩpune,nã armatis inſtructus dux apud Mõtẽ
peſſull.

peſſul.cum aduenißet omnis populus fletu
mœrore, lacrymiſq́. cōfectus vrbe egreſſus,
& loci ꝯſules funes ex canabe collo tanquā
morti obnoxi geſtantes ꝑ vias proſtrati du-
ci obuiam pergunt miſerabili clamore igno
ſci ſibi flagitantes. Aſſiſtebant duci, cardina-
les Aruerniæ, cum pontificis clementis ora-
toribus q eo placandi ducis cauſa ꝯueniret,
poſtridie aduentus ducis in villā ipſe in tabu
latum qđ ei in foro edictū erat, cū pluribus
ꝓcipua dignitate viris comitatus ꝯſcēdit. Ex
quo ab omni plebe ꝯſpectus cū grauē admo
dū in ciues ſniam tuliſſet, ſublato rurſus cla
more populus veniā frequentes repetebat,
quoꝝ fletibus uotis cardinales, oratoreſq́.
pontificis accedentes animū tandē ducis in-
flexerunt, ſniæ ſeueritatem, rigoremq́. mo-
derantes qđ ipſoꝝ miſertus fuit, habuit igit
locū miſeratio. Nam cū ſexcenti necis iudi-
cium excepiſſent ſoli cædis auctores, & qui
operā ſceleri dederant regis arbitrio reſerua
ti ſunt, cumq́. oīum incolaꝝ bona fiſco de-
putata forent dimidium remiſſum eſt, armis
oibus quæ apud illos extant deditis penſata
inſuper ad pleníum impenſa, quam dux ob
hmōi cædem ſuſtinuiſſet, vt ibi vide fol. 91.
31 † Item ēt tpi Caroli 6. quædam ex Pariſia-
nis plebecula, nouis furijs acta eſt, videns ſe
vectigaliū magnitudine ꝑmi, itaq; Prępoſitū
mercatoꝝ aggrediens ad ꝯcionē venire ho-
minē cogit, vbi vnus ex plebe audētior, vice
multitudinis petit pēſiones, & vectigalia tol
li. Qđ qnq; qdā olim poſtulaſſent, nec fuiſ-
ſent exauditi, iam adeſſe tps, cū ſatis illis ſcm
eſſe oporteat. Concitatæ multitudini pleriq;
ſobrie obſiſtere cupiētes, rati ſi res in craſti-
nā deferret, cōpeſci furorē poſſe, in poſterā
diē negociū remittebant, qđ intelligēs qdā
veteꝝ calceoꝝ ſutor temere exurgens, pōpa,
inqt, aulicoꝝ & faſtus, in humeros populi re
cidūt, & q ab illis ꝑ luxū ꝓfundunt, dāna no
ſtra, & calamitates ſunt. Hāc vilis opificis te
meritatē arguere auſus eſt Ioānes Dorma-
nus, regius cancellarius, obtinuitq́. in alterā
diē poſtulata trāſferri. Non reſtrinxit mora
furorē. Enimuero redijt poſtridie ꝯcitatior
plebs, & petita, ex regis primoꝝq́. eius ſnia,
reportauit. Et vt ſedatior domū plebs repete
ret ad illā adhuc furentē ꝯcionari Ioā. Mare
ſiū Carolus imperat, atq; cauſas memorare,
q̄obrē cēſus, & vectigalia reip. moderatorib.
32 pēdant. † Oportere eos q ꝑſunt multa one-
ra ſubire, bella plurima à Carolo pr̄e geſta.
Et itē à filio gerēda eſſe, q̄ ſine populari ope
bene ꝓcedere nō pn̄t, Regios ꝓuentus & fi
ſcū Angloꝝ iniqtate imminutos eſſe, Regē
publicæ libertati, & populi tutorē, populum
coadiutorē eſſe, dr̄e, æquo aio ferre, ſi q d nō
nunq durius ꝑ neceſſitatē imperet. nihilo-
minus tn̄ gratū nūc regi eſſe vectigalia tol-
li, dicēdo abiret. Abeāt ipſi domū, & q eſcant
tumultuari. Et cū ad hanc Ioānis orōnē ſeda
ta turba eſſe ſperaret, ſublato clamore, uolu
mus inqunt, Iudæos vrbe expelli. Quibus
rn̄dente Ioāne de re ipſa ad regē relatuꝝ ſe
ꝓcurrēs ꝯfeſtim quiq; plebeius publicanoꝝ
ædes aggrediunt, atq; effractis pixidib. vbi
repoſita de vectigalib. pecunia erat, nūmos
in vias diſpergit, libelloſq́. rōnum miniſtris
interfectis carpit, & laniat, Iudæoꝝ domos
aliquot, & bona diripit. Quæ tñ eiſi reddit,
reſtituiq́. rex iuſſiſſet, nequaq tn̄ obtēperatū
eſt, vt vide in chronica eiuſdē. fol. 92. verſ. in
33 fi. cum ſeq. † Item eo tpe alia fuit apud Fla-
mingos, & Gandenſes ſeditio, ob nouā pecu
niæ a Ludouico Flandrenſi comite exactio-
nē. Qui nā ſiue egens, ſiue pecuniæ auidus à
Gandenſibus, qui ꝑꝑ oppidi magnitudinē,
& populi frequentiam primi inter Flandren
ſes hñr, grandē pecuniam arrogātiſſime pe-
tens, cū ea ſibi ꝯſtanter negaretur, loco diſce
dens, & ego, inqt, huic populo me principē,
& dn̄m exhibebo. Et Halſo militi attributis
copijs, & Angloꝝ manu, mandat Gandēſib.
bellū inferere, qui mox Gandenſem agrum
quotidianis incurſionib. vexat. Ibāt nihilo-
minus Gandenſes armis inſtructi, ſeq́. virilr̄
tuebant in cōmodis multis hoſtē afficiētes.
Recordati tn̄ debitæ ſuo comiti ſubiectiōis,
petunt ab illo ſe audiri. Admiſit eos comes.
Quoꝝ hæc breuis orō fuit. Tui, inqunt, co-
mes ſumus Tu nobis es princeps, & comes.
Tibi cū orōne parere nos decet tu nos tue-
ri debes, ſi q d in te peccauimus qđ tibi mo-
leſtum ſit, id nobis ꝯdonari ſupplr̄ flagitam⁹.
Tm̄ ne libertatē tollas, quam à maiorib. ac-
ceptā, Gandenſis populus tueri inſtituit. Co
gi ſe uectigalib. neſcit. Si rebus tuis ꝑ aliquā
neceſſitatē opus eſt pecuniariū ſubſidiū, id ti
bi nō coactione, ſed ſua ſe ſponte datuꝝ li-
ber populus offert. His comitē uerbis placaſ
ſe rati, ab aulicis imprudētib. & ꝑ ætatē reꝝ
impitis, iniurias acceperiit, iactātib. comitis
ꝑtāte eſſe illoꝝ obſtinatam rebellionem fle-

ctere calcaribus perinde ac ſtimulis aſellum
illos agi oportere, & oĩmodo iugũ impone
re. Quo accepto ꝯuitio Gãdenſes abiere. Co
mes vero magnopere ſtudebat illos rerũ, &
comeatus penuria afflictari, vt egentes, pctãti
eius ſe crederẽt. At Gandẽſes animo erecti,
vim ꝓpulſare bello ꝯſtituunt, ꝙ fugã comes
dederit, vt in pfati Caroli VI. chronica vide
34 f.49. † Fuit deniq; alia apud Pariſianos eiuſ
dem Caroli VI. tpe, & duce Andegauo Frã
ciæ regente ſeditio. Andegauus.n. durũ, alij
item principes, & regij pleriq; ꝯſultores. qui
rebus gerendis præerant, nouum tr.buti ge
nus inſtituere ꝯtendunt. Habitis aliquot cõ
tionibus, nunc blandis nũc amicorũ interuẽ
tu, adducere nõ paucos in ſuam ſniam ſtude
bant, Obſiſtebat tñ populus, nec Petro dule-
rio, nec Ioãni Mareſio q maxime populares
erant, aures accommodabat, tametſi dicerẽt
ex ea pertinacia regem irritatum iri. Et hunc
periculũ grauioris alicuius pęnæ impẽdere,
Itaq; diſcedens à principibus populus arma
capit, decanos quadragenarioſq; & quinqua
genarios ꝑ ciuitatẽ poneris. Cathenas q̃ ad
cõpita viarũ intra vrbẽ erant ptendebat, po-
ſitis ꝯtra nocturnas inſidias, ex cubis cuſtodi
bus pterea ad portas ordinatis, Idq́ue facere
incipiẽtibus Pariſianis reliquæ fere regni vr
bes ſequunt. Itaq; ducenti ex Rothomagen
ſib. plebei hoies hoc exemplũ imitati, quẽdã
obeſum ciuẽ ob craſſam corpulẽtiã Craſſus
vocabat, alioquin renitentẽ ſibi regẽ pficiũt,
curruq́. impoſitũ ꝑ vrbẽ circunferentes, tã
dẽ in rerũ venaliũ foro ꝯſtitutum de abolen
dis vectigalibus legẽ ferre, & eã ꝓmulgare
cõpellunt à cæde non abſtinentes. Seuitũ.n.
eſt in vectigaliũ q̃ſtores. & expilatũ diui Au
doeni cęnobium. Propterea qđ in eo priuile
gia q̃dam repoſita eſſe audierant, q̃ libertati
ciuitatis nõ ꝯgruerunt. Arcem quoq; oppu
gnare adorti, inde à præſidio repulſi ſunt ali
quot interẽptis. dũ hęc Rothomagi gerunt,
Andegauus dux regens poſt quartũ mẽſem
cũ pariſianę plebis ſeditionẽ ſedatam eſſe pu
tat, legẽ de vectigalib. exigendis tulit, & in fo
ro iudiciali apud Caſtelletũ promulgare iu-
bet, inſtitutis miniſtris q legẽdi vectigalis of
35 ficiũ exequerent. † Ad Calendas Martias cũ
eius officij cauſa q̃ſtor ad mercatũ apud hal
las aduenifſet, obolumq́; ꝓ naſturtio à muli
ercula, cui Perota morela nomen erat, exige
ret, q̃ſta, & vociferans anus, mercatores ali-
quot in q̃ſtorẽ excitauit, q hoiem multis vul
nerib. ꝯfoſſum trucidauerũt eius facinoris fa
ma vbi ꝑ ciuitatẽ vulgata eſt, ꝓtinus viliũ ar
tiũ miniſtri arma cupiũt, perq́. ciuitatis vias
circũcurſant ad cædẽ ꝑpetrandũ animati q-
bus cũ ꝑditi pleriq. & nullius æſtimationis
hoies facile accedebãt, & inermibus arma nõ
deſſent publicas ædes adoriunt, vbi emoris
cuulſiſq́. poſtib. cõia arma rapiũt, & ea indu
cunt fuere ex prudentiorib. nonnulli, & inter
illos Pariſianus antiſtes, q tot malis inſurgẽ
tibus coactas clam fortunas ſuas ciuitate ex
portarẽt, tutiore ſe loco cõmittentes; Inter
arma q̃ furibunda plebs deſumpſerat, erant
plumbei mallei qb. obuios quouſq; ſubſidij
pecuniarij exactores trucidabant, domos eo
rũ fortunis oibus ſpoliantes, nec ad eccleſiã
ꝓfugiẽtibus immunitas pſtabat, vnũ.n. in di
ui Iacobi hoſpitalis æde diuæ Mariæ ſimula
chrũ amplexantẽ, ꝓtinus necauerunt. ſimile
ad diuũ Germanũ de Pratis, quo nonnulli
ꝯfugerent, cũ facere molirent, defendentibus
ſe incolis, inanes in vrbem reuerſi. Caſtelleti
itẽ, & epiſcopi carcere recluſo, captiuos oẽs,
& Hugonẽ Aubriotũ ſoluerunt, hunc ſibi du
cem pficiẽtes, Sed ꝯſcius q̃d penſi furijs inci
tata plebs haberet, noctu ſe ex vrbe ꝓripuit,
quo in ſequente luce domi non inuento, ſæ-
uius furere oẽs cęperunt. ꝯſtituerunt q́. Cha
rentonũ pontẽ petere. & ꝓſternere. Sed deſti
terunt à Ioanne Mareſio admoniti. Tumq́.
fregeſcere illis cępit heſternus furor, & mẽtis
36 inſania. † Pariſiana ſeditione ad Carolũ per
lata, auctores ſupplicio grauiſſimo plectere
ꝯſtituit. Sed regis indignationẽ q̃dam ex ciui
bus, & ſchola Pariſienſi delicti ſapientes miti
gauerunt de his tñ pęna ſumpta eſt q caſtel
letum violauerunt, ſubſidio pecuniario abro
gato. de quo poſtea ꝯtentio fuit nõ modica,
vt ibi vide, f.96. Nã incurtraci publicis ędibꝰ
literæ repertæ ſunt Pariſiacæ factionis, quas
illis de ſeditione Pariſienſes dediſſe ſubſcri-
ptio annotabat. Id Carolus egerrime admo
dũ tulit, atq; ſupra morẽ, furia correptus, ple
riſq. mortẽ minat. & ipſi regi ꝑ ciuitatẽ per
genti. Præpoſitus magna ciuiũ multitudine
ſtipulatus, humilis, ꝓnuſq́. occurrẽs, cũ loq
cepiſſet, rex audire noluit. Prępoſitiq́. preces
oino aſpernatus eſt, iubetq́. eũ à ꝯſpectu ꝓ-
cerũ diſcedere, ſed pteriens, ad diuæ Marię tẽ
plũ ꝓfectus ſupplicatione abſoluta Palatiũ
rediJt. Erant ꝑ cõpita, & diuerſoria vrbis di-

ſpoſiti

poſiti ad cuſtodiam milites, ꝓhibiti ne popu lo, & ne militi populus iniuriam faceret. & di ctū tñ ꝯtemptores duo ex plebe fuere, q mox cōprehenſi à ſuis feneſtris illaqueati ſtrangu latiq́. ꝑpenderunt, & ſic ꝯtumaciæ, & ſuper biæ pœnas dederūt. Inceſſerunt eo die ꝑ vr- bem Biturigum, & Burgundiæ duces, magna armatoꝵ manu vallati, & ſeditionis inſignio res auctores trecentū in vinculū primū ꝯie- ctos, paulopoſt carnifex capite mulctauit, in- ter quos fuerunt Guillermus Cenomanēſis, Ioānes Filiolus, & Martinus doublus, & pau cis interiectis dieb. Nicolaus Flamingus, ſup plicio eoꝵ expleto, cathenæ oēs ex compitis euulſæ in arcē vicenatum arma ꝑ quaſq; do mos inuēta, partim in Luparā, partim in Pa latinū deportata ſunt. Et Ioānes Marſius, hō populo gratus, delatus ꝙ inter ſedit oſos ſu ſēti plebei fauiſſet, & cū eo 12. capite puniti; prius ſcabinis, & Præpoſito mercatoꝵ ad eo rū officij. priuatis. Inter hæc ad gradus Pala tinos, vbi Philippi pulchri ſimulachrū viſit, extructo throno, Carolus patruelib. & auli- coꝵ nobilitate circunſeſſus. Petrū Diogemō tē cancellariū affari, q ꝯuenerat populū, iu- bet. Qui à Carolo V. ad pſentia tpa orōnē deducens, pteritas ſeditiones, & populi flagi tia, regis pterea geſta, & ex Flamingis habi- tas victorias ꝓlixa orōne memorauit. Hæc poſtq̄ locutus eſt cācellarius, ad Carolū ꝯuer ſus, Hæc ne ſunt, inquit, ſereniſſime Rex. q̄ mihi dicēda cōmiſeras. Aſſentiēte rege, Pa trueles eius ad genua Caroli ꝓcliues, popu lo indulgeri orāt, nobilitate quoq; atq; for tunis inſignes fœminæ, paſſis crinib. lachry māres, ꝓcubēte humi populo, regis miſera- tionem expectabant. Mouit regē miſerabilis clamor, & mortis ſuppliciū pecuniaria multa cōmutauit. Nā dimidiā fortunaꝵ oium par tē, reus quiſq; redimēdi ſui cauſa pēdit, q̄ mi

37 liti ad ſtipēdiū diſtributa eſt. † Eadē quoq; tē peſtate Aruerni, adiūctis Lemouicenſib. atq; Pictauis, grauiſſimā ſeditionē excitauerunt, ducē ſibi quendā Petrū Bruerū inſtituentes atq; ita ꝑ nequiſſimā licentiā graſſantes, no bilē quemq́. cleꝵ, itē, & alicuius penſi hoiem ſibi obuium, ſine miſeratione obtruncabāt. Nā deprehēſi forte ꝑ viā ſcoti equitis capiti initiū callidē imponūt. Sacerdoti amputatis dignitis, capitis vorticem deglubunt, deinde cremant. Religioſum hoſpitalis ordinis per alias ꝓcere arbori appenſum, ſagitis teliſq́.

ꝯfoſſum necāt. Nec modus illis erat vlius ſe uiēdi. Pluris inter illos habebat q dirriora fla gitia cōmitteret, huius tā deteſtādæ inhuma nitatis nūcio accepto. Biturigū dux q Aue- nionē ſalutādi pontificis cauſa petebat, dele cto nobilium exercitu in ſeditioſos mouet quos nō difficili prœlio, multis occiſis mul- tiſq́. laqueo ſtrāgulatis ſupauit. Itē tpe Ca roli VII. Gādēſes a Philippo Burgundioꝵ duce diſcerere, ob ſalis tributum q̄d illis an nuū imponere conabāt. Hinc bello excitato, magna pars regionis cęde atq; incēdio vaſta tur. Redierūt tādē in ducis beneuolētiā Gā- dēſes, rebellionis pœnas magno ære luētes. Et apud Pariſios tpe Ludouici XI. q ad prin cipes regni Ludouico ob bonū publicum ad uertētes oratores miſiſſent ꝓſcriptionis pœ nā Ludouicus in oratores q ad ꝯiuratos le- gati fuerāt ꝓnunciauit, vt ibi vide f. 142. Pre terea apud Bituriges eodē tpe, ob tributū in aliqđ ſup rebus impoſitū, fuit populi eleua- tio aduerſum ipſius tributi receptorē, quē tru cidarūt, cꝰ mortis pęnā nō euaſere. Nā rex ip ſe Ludouicꝰ armatos miſit milites, & in coꝵ ſtillicidijs decē, & tris ex fautorib. laqueo ſtrā gulari pcepit, & alios pluras eiuſdē ciuitatis primiores priſonarios ſupra currum per ali

38 quot mēſes ſeqquociiq; ibat loco iuſſit. † Itē apud Ianuēſes cōis populus aduerſus nobi- les irruit, & tādē aduerſus dñm noſtrū ſupre mū regē Ludouicū XII. cꝰ aiam poſſideat pa radiſus. Et hac noſtra tēpeſtate anno pſenti. 513. ſupra mille in ciuitate Agenēſi ꝑ ſub ſidiū ſup reb. venūdādis imponēdū, ac refe- ctionē ſiue reparationē pōtis ciuitatis ſupra fluuiū Garonē exiſt. ꝯuertendū, ac ppea alia grandia q̄ ſibi cōitas dicebat non iure fuiſſe, ſed ꝯtra ipſius ciuitatis priuilegia, ꝯſuetudi- nes, & ſtatuta impoſita. Quoꝵ ēt denar. oꝵ ſiue reip. reddituum ſibi à ꝯſulibus, & ꝯſilia- tijs, quos vulgus iuratos vocat, rōnem reddi poſtulabat. Necnon ob electionem ꝯſularis dignitatis, q̄ quotannis eſt fieri ſolita, del gē do vno ex prudentiorib. cuiuſlibet ſtatus ſi- ue guyethi non celebratam, ſed veteres ꝯſu- les ſuos parentus affines, & amicos ꝯtra ciui tatis morā ex quadam, vt ipſi dicebant, inter eos firmata pactionē eligebant. Aduerſus quos, cōitas dīe quo ſubſidium deliberatum fuit, q̄ ſecunda Iulij erat, circa ſolis occaſum inſurrexit. Inter quos auctores erant Petrus de la ſarre, decūs Clerguet And. de la Broſſe,

vocatus Broſſet, Guyrandus de Podio veteri, in vulgari Vaſconio dictus, de peylo viet, & plures alij ad numerū mille, & vltra, ſed non æque principales auctores erant, vt infra in ſnia inſerta continetur, qui per vias ciuitatis publicas paucis armatis circūcurſant, ad iniurias, & cedē, vt aliqui dicebant, ꝯſulibus, & iuratis, ac alijs Regijs officiarijs inferendū, & ꝑpetrandam aiati quibus perditi pleriq; & nullius æſtimationis hoīes, & pueri accedebāt vociferantes, vbi ſunt nunc iſti latrones ꝯſules vectigal nouū, qđ ipſi rhenant appellāt, imponere uolentes, trucidare enim eos oportet, & altū cōis plateæ puteū ex cadauerib. ipſoꝝ repleri, clamātesq́. more Tuſcoꝝ, & Apuloꝝ, viuat, viuat rex, & cōmunitas, q́ tandē in cōi platea ſe ꝯtulerunt, manū à circūſtantibus leuare ꝑcipiūt, eosq́,
39 & eoꝝ partem ſeq aſtringentes. †Et ne cōſules iuratiq́. ꝯſiliarij, ac olij officiarij à ciuitate nocte illa, vel ſequenti luce fugā arripere poſſent, ad clauium portaꝝ ciuitatis cuſtodes, ſeu clauigeros acceſſerunt, eisq́. claues quas pluribus noctib. ſeruādas qbuſdam ex ipſis tradiderunt, inter quos fuere p̄fatus Petrus de peylo viet. Petrus darque, Ioānes baſtardus, dictus trompeta, & Petrus de domo noua remouerunt. Et exacta nocte ſequenti die lunæ, q́ tertia Iulij erat, poſt initiū lucis, in diuæ Mariæ carmelitaꝝ ꝯuentu, & pradello eiuſdē in numero duoꝝ milliū ad cāpanaꝝ eccleſiaꝝ eiuſdē conuentus S S. Hylarij, Fidis, & Capraſij ſonū, ſeu pulſationem, q́ ad hoīum vocationē ignis extinguendi cā fieri ſolet, ſe ꝯgregauerunt. Ad quos eo in loco nobilis Petrus Gaillardus, dñs de Buſconio ciuis plebi gratus, cauſa placādi, & pacis inter eos cōponendæ ſe ꝯtulit. Eosq́. hortatus eſt, vt ex ipſis aliquot magis honeſtiores, ad ipſis ꝯſulib. ſua ꝑtenſa grauamina demōſtrāda eligerēt. Id quoq; facere furibūda plebs recuſat, declaransq́. oēm plebē intereſſe velle. Et ſubito ad cōem, ſeu publicā domū acceſſerunt, ꝑ vias publicas cridādo, vbi ſunt latrones ꝯſules, & virgas more bidelloꝝ vniuerſitatū ante ſe deferri facientes. Sed cū illic ꝯſules, ac ceteros ciuitatis ꝯſiliarios nō inueniſſent, cētū ex ipſis peiores ad ipſam cōem domum inuitos ꝯſules adducendū delegerunt.
40 †Qui eoſdem ꝯſules ad domos eoꝝ, & vias publicas, ac ædes ſacras circūquerētes, duos qbus nomen erat Raynaldus, alius Ioannes Theobalbus Iuriſperitus, & integræ famæ vir, & Petrus Abbrecōbus in diui Stephani æde miſſam audientes, uiolēter diuina ꝑtur bātes officia extra ad domum cōem adduxerunt. Aliū aūt qui ad diui Dñici pinnaculū quo ꝯfugerat noīe Armaniacū, ſutorē q eos de ſeditione increpuerat, eripiunt. Quēdam aliū noīe Ioānem de Broha, publicū ſcribā in uicini domo abſcōſum, ꝑ crines extrahi iubēt, q ꝑte timore mortis in ſuas caligas ſe extercorauit, quo in deriſum poſtea extercorator, ſeu iuxta eoꝝ vulgare, Cacator uocatus fuit. Eoſdemq́. ac plures alios ciues priſonarios ꝯſtituerūt, Claues archiuoꝝ a manibus ꝯſulū, ꝑpea q in eis priuilegia qđā repoſita eſſe dicebāt, q́ libertati ciuitatis congruerent, ac pariter ſeras Archiuoꝝ ferreis inſtrīs ꝑ vnū ex fabris euelli conati ſunt. Sta tutorūq́. libros, & rōnū in numero quinq; è domo cōi exportari ꝑ Antoniū Rinhatū fecerūt, alias inſuꝑ ſeditiones, & ꝯgregationes tam de die, q́ de nocte, q̄uis tera iudice ma ore, ne ipſas ſub mortis pena, & bonoꝝ ꝯfiſcatione facerēt, admoniti fuiſſent, pegerunt. Itaq; eo ſuperbiæ ꝓceſſit populi furor, vt oēs primores ſe mortuos eſſe crederent.
41 †Cumq́. Agenēſes ꝯſiderātes ne ꝑ inſtitiā male cū eis ageret, & peſſimoꝝ facinoꝝ penas luerent, aliaꝝ ciuitatū, & caſtroꝝ primores lr̄as dāt, ſuadētes ſuā ſocietatē ꝓfiteri, & eoꝝ fœderis, ac cōis amicitiæ eſſe. Quorū lr̄is habitatores caſtroꝝ S. Clari de Podio mugio acqeuerūt, idē in eoꝝ locis committēs. Itaq; q ceteras Vaſconiæ ciuitates exēplo eoꝝ, maxime i caſtro de Logmaine, in comitatu Armaniacij exn̄te, ꝯtra ꝯſules, ac ꝓprios dños, & officiarios regios, niſi qđ hāc Agenenſiū ſeditionē ad xp̄ianiſſimum principē dñm nr̄m ſupremum perlatam, ac annullos cōmiſſarios per ip̄m ad ſeditioſos puniēdos deputatos intellexiſſent moueri, & ſe leuari oēs aiebāt. Poſtq́. ꝑ cōpita, & diuerſoria vrbis Agenij diſpoſiti fuere ad cuſtodiā, ꝑter cuſtodes ad portas ordinatos, ducētū, & plus armati hoīes, ne noctu i eoꝝ lectis priſonarij ad Burdegalenſem curiā, vbi adornati fuerāt ducerent. Sed hāc Agenēſiū ſeditionē Rex Lud. dñs nr̄ ſupmus cuius aia requieſcat in bona pace egerrime ad modū ferēs illoꝝ punitionem clariſs. viro, & illuſtri dño Bertrādo de Stiſſaco, eqti dño eiuſdē loci, ac Petragoricēſis ſeneſcalco, ꝯſiliarioq́. & ipſius

ipſius regis Chābellano,& nobili ac ſpectabili viro iurium ꝓfeſſori,dom.Bertrando de chaſſaignes,dño loci Stansfortis.ēt in ſupre ma Burdegale curia cōſiliario, & mihi Nic. Boherij, inter ceteros ſui ſacri regali cōſilio rij ꝯſiliarios minimo ꝑ patentes literas cōmiſit,& deputauit, de quoꝝ punitione appa ret ꝑ ſententias per nos cōmiſſarios ante di

42 ctos in fine huius operis inſertas.† Præterea nobis apud Agenēſes ſic exiſtētibus, ſimilis populi cōmotio facta in Campania apud Treçēſes,ad quos puniendos potens dñs de aura valle, eiuſdē campaniæ gubernator, & nobilis,ac clariſs.vir.dom. Petrus de la verā de,Iurium ꝓfeſſor,& æques,ꝯſiliariusq́;, & magiſter requeſtaꝝ regalis hoſpitij ordinarius miſſi fuere. q. per eoꝝ ſniam duos principales ſeditionis auctores ad mortē in patibulo ſubeūdā,aliosq. in emēdam retinentes ꝯdemnauerunt,quoꝝ ſnia quæ appellatione ſuſpēſa fuerat ꝑ arreſtum fuit ꝯfirmata,ac ēt ꝓfecto hoc anno apud Pannoniæ,ſeu Vngariæ regnū fuit magna aduerſus eoꝝ principē populi ſeditio,qui ſeuere puniri fecit eoſ dē,vt in exemplo,& hiſtoria impreſſa patet.

1 *Seditio dicitur perturbatio quietis, ſeu pacis publicæ.*

2 *Seditioſus dicitur qui animarum diſſentiones facit, & docordias gignit.*

3 *Seditio proprie fit inter partes multitudinis inter ſe diſſentientes.*

Bellum,& rixa differunt à ſeditione.

4 *Seditio quid ſit,& in quibus locum habeat.*

5 *Congregatio multis nominibus vocatur.*

1 SEcundo pſuppono quid ſit ſeditio, † & eſt q̄etis publicæ ꝑturbatio.l.1.& 2. C.de ſedit. vnde ſm gl. ibi ſeditio dr̄ quaſi ſeorſum itio,qa in diuerſum vadunt,aliosq. trahūt, vel dr̄ a ſedo as. ꝑ contrarium, qa plerunq; populo diſcordante itur ad manus, & apud græcos dr̄ pharatrea.c.coniurationū.11.q.1 vbi gl.exponit a Phares qd' eſt diuiſio, inde Phariſei cap.ſeditionarios.46.diſt.& ſeditio ſm B.Ant. Archiep.Flor.in 2 par. ſuæ ſum. tit.4.c.8.§.1.importat diſcordiā,non quancūq;,ſed inter partes alicuius multitudinis, qa diſcordia eſt ſexta filia inanis gloriæ,ſub qua ꝑtinet ſeditio ſm B.Th.2.2.q.47.arg.1.

2 Ideo Iſid.in lib.Etym.dicit,ꝙ ſeditioſus eſt, q diſſenſiones aioꝝ facit,& ſi diſcordias gignit.Cōuenit aūt ſm D.Th.vbi ſupra in aliquo cū ſchiſmate,rixa,& bello, & in aliquo differt. Cōuenit in hoc,qa importat quādā ꝯtradictionē,ſicut illa.Differt,aut ſchiſmate, qa ſchiſma opponit vnitati ſpūali.ſ.multitudinis ciuitatis.Differt aūt a bello,& rixa,qa bellū eſt ꝯtra extraneos hoſtes,quaſi multitudinē.Rixa vero eſt vnus ad vnū,vel pauco rū ad paucos vt ꝑ Bar.& Ang.in l.ſi in rixa. ff de ſic.&l.qm̄ multa facinora.C.de vi pub.

3 †Sed ſeditio ꝓprie eſt inter partes vnius multitudinis inter ſe diſſentientes, puta cū vna pars ciuitatis excitat in tumultum ꝯtra,aliā, vt colligi pōt ex d.ll.de ſed.& tenet Card.Alex. in d.c.ſeditionarios. poſt Arch.& idem Ang.de Claua. in ſua ſum.in verbo,ſeditio. Secūdo ēt bellum, & rixa in hoc differunt à ſeditione,qa bellū,& rixa important impugnationē in actu, ſed ſeditio dici pōt ſiue fit hmōi impugnatio in actu ſiue fiat ꝑparatio ad impugnationē hmōi,vt infra dicā in ſolutione q. prin.qua pęna puniant ſeditioſi,vnde gloſ.dicit.2.ad Cor.12.ꝙ ſeditiones ſunt

4 † tumultus ad pugnam.ſ.qbus ſe ꝑparant,& & intentant pugnare,vt dr̄ Iudicū. 12. ideo ſeditio habet locum in exercitu,in claſſe, in campo, in ſchola, & vbicunq; multitudo eſt hominum.Ideo ſm Bonif.de vitalli.in d.ſuo tract.criminum.tit.de ſedit.ſeditioſus dr̄ ille q ſeditionē,vel ꝓditionem tractat de aliqua ciuitate vel caſtro hñdo vel dando,cauſa faciendi guerram ꝯtra publicam vtilitatem,vel tractat facere nouitatē in ciuitate vel bonū publicū ſtatū ipſius, vel tractat ſe fieri dñm terræ vel alterius loci.&ad ꝑmiſſa facit illud qđ tradit Bal.in cōſ.130 inc. decretū domi. vol.1.ꝙ verbum ꝯgregationis eſt genus gñaliſſimū l.1.§.ꝯuentionis.ff.de pac. ibi dū dicit in vnum locum ꝯgregant,&veniunt,&c. &ꝓdicat de ꝯuentione nuda in qua aliqui.pactionibus nō firmant, ſicut eſt ꝯgregatio ad audiendam aliq̄ ꝓdicationem vel harengā,

5 vel aliqđ parlamentum.† Item ēt de ꝯgregatione in qua aliq pactionibus vel ſtatutis firmat q hñt diuerſa nomina ſm q congregati ei nomen imponunt,vel ſm q ius imponit, nam aliqñ vocatur vnio, aliqñ confœderatio,aliqñ ſecta,aliqñ conuenticula, aliqñ cō iuratio.i.ſimul iuratio,aliqñ ꝯſpiratio .i. ſimul vel idem ſpiratio,& de vtroq; eſt tex cū ſua gl.in cōſtitutionem.§.1.cū ſeq. de verb. ſig.lib.6.vbi licet ꝯiuratio capiat ꝓ ꝯſpiratio

ne, & ꝯſpiratio pro codiuratione, ſm doct. Felyn.in c.fi.de teſt.cog.& in c. exhib. col.2. verſ.non limitationē.de iud.& Cæp.Veroñ. in conſ.4.col.3.cum ſeq.& Luc. de Pen.in l. magiſt.col. vlt. C. de prof.lib.10.& Arch.in d.c.coniurationum.11.q.1. Aliqñ mutinatio, & inde mutini in Francia vocant, q̃ oĩa ferè colligunt ex l.1.& 2.ff.ad l. Iul. maieſt. Aliqñ monopolium,vt C.de monop. Aliqñ cōſilium,vt d.l.1.& paſſione dñica dr, 1026. Tunc congregati ſunt principes ſacerdotū, qui dicebatur Cayphas,& ꝯſilium fecerunt, vt Ieſum dolo tenerent,& occiderēt. dicebāt aūt,nō in die feſto,ne forte tumultus fieret. & idē Mar. 12. & Luc.23. Nam hec oĩa, ſm Bal.in d.conſil.ſignant quēdam ꝯſenſum inter ſe fidei interpoſitione firmata, qbus homines ad ſeditionē,& tumultū ꝯtra rēp. vel tertiū ꝓuocantur,vt not.Felyn.in d.c.fin.de teſt.cog.& in alijs iurib.in 4.præſupp.alleg.

1 *Homines quatuor gentem conſtituunt.*
2 *Multitudo an poſſit in quatuor conſiſtere.*
3 *Populus ex decem hominibus conſtitui poteſt.*

1 TErtio præmitto quot † homines faciant ꝯgregationem,& Bart.in l. 2. ff. ui bon. rap.& in l.1.ff.de prob.dicit,ꝙ quatuor homines faciunt gentē,& pro eius opi. eſt tex. in Lōb.in l.1.de aggr.in vico facta,q̃ eſt canonizata 12.q.2.cū deuotiſſimam. ibi ſi qs manu armata vſq; ad quatuor hoīes in uicū alterius &c.& in l.2.de ſed.contra iudicē,vel ciuitatem leuata co ʼib.& cap.1.& ibi p oēs. & in c.ꝯgr.de elect.Sed Bal.in l.1.§.fin ff de iuſt & iu.& in conſ.186.in fi.vol.1. tenet cōtrarium,qa d.l.1.hoc non dicit,qa ibi ponit genus ꝓ geniculo, non pro collectione multitudinis,maxime in ſtatut.s, & decretis, ſeu ordinationibus punientibus facientes ꝯgregationem,vt l.2.ibi Bal.in ver.colleg. C. de
2 ſed.de quo ſtatim dicam †& ꝙ quatuor homines non dicant multitudo, adducit tex.in l.fin. C. de teſt.ideo ſm ipſum quatuor, aut quinq; congregantes ſe ad malefactores puniendos non incidunt in pœnam ſtatuti cōgregationes prohibentis, ideo Bituriges q paſtorellos de qu.bus dictum eſt ſupra occiderūt non tenent,licet ſine auctoritate principis ſe ꝯgregauerunt.faciūt not in l. ſi barſ. C.de fideiuſſ.& q̃ dixi in §.19.de iu.om.iud. & idem ſm Bal.in d.conſ.186.ſi conuocauerint amicos beneuolos ad extirpandas iſtas beſtias ꝯdēnatas q̃ regioni nocent,vt not.in l.3.§.cū igitur.ff.de ui,& ui armata, ſicut .n. ad tuitionem rei licet congregare amicos, vt ibi cum not.in l.1.C.vnde ui.multo magis ad tuitionem publicam,& idē tenet Bar. in ſuo tract.de Guelphis & Gibellinis. in 3. ꝑtine.q. & dico ꝙ debet relinq arbitrio iudicantis, quot hoīes faciant ꝯgregationē ſm gl.& doct.in c.latores.de cler.excōm.miniſ. & in c.diſcip. 45. diſt. & Felyn.in c.dil.in 2.
3 col.in fi.de ſim. † Sed decem hoīes bene faciunt populum,ut not.in d.c.1.& alijs iuribus ſupra alleg.gl.& Io.Fab in §.ſi grex.inſt. de leg.& Bald.in d.l.1.§.huius.col.3.vbi dicit,ꝙ facile ſit turba coadunata.i. decē hoib. vel pluribus ad idem flagitium cōmittendū. nam turba à turbo dicta eſt ex gñe tumultus l.prætor.ui bo.rap.ſicut dr tēps turbatum,qđ eſt inuolutum,& aer commixtus.& turbare idē eſt ꝙ ꝯfundere,vel inqetare, vel imbrigare.l.1.§.fi.ff.de ſer.corr.& p Bar.in tr. q ſint rebelles in verbo rebellis,&in verbo tenere.

1 *Qualitas perſonarum in delictu puniendis attendi debet.*
2 *Qualitas cauſæ in puniendis delictis debet conſiderari.*
3 *Inimicitia priuata excuſat à rebellionis pœna.*
4 *Amicos, & cognatos cōuocare quando ſit licitū.*

QVarto iuxta prædicta præmitto ꝙ in talibus congregationibus puniendis,vel remiſſius plectendis,debet conſiderari qualitas perſonarū, & cauſæ l.aut facta.§ cauſa.
1 & §.perſona,& ibi per Doct.ff.de pœn. † & de qualitate perſonæ patet, qa ex perſonis hominum dicta penſamus l.1.C. ſi qs Imp. maled.& l.famoſi.§.1.ff.ad l.Iul.ma.eſt. & l. fi.ff.de act.& obl.& l.ſi quis aliqd.§.auct.ibi pro qualitate dignitatis.ff.de pœn.ideo ſi ꝓlata fuerint aliqua verba ꝯtra principem ꝑ ſeditionis furore durante, veluti ꝙ ſe alteri regi.ſ. Angliæ, vel Aragoñ.redderent,ſi vellet Rex noſter eos ſubſidijs opprimere, vel contra ꝯſules;& ꝯſiliarios ciuitatum, dicēdo ꝙ eos occidere oportebat, & puteum corporibus eo℞ repleri totum,vt aliqui Ageñ.dicebant,veniunt in conſideratione, quia lubricū linguæ ad pœnam facile non trahendum d.l.1.& l.fam.§.1.& olim Præpoſiti labo℞ corrigebant eos qui male loquebātur de

de principe,vt not.gl.ſuper rub.C.de præp. lab.lib.1 2.tñ ſi nobiles Burgenſes, & alij di uites hæc dicerent contra principem, magis eſſent puniendi q̃ ciues plebei, & pauperes, vt voluit Mart.Laud.in d.tract.de crim.læſę maieſt.§.36.alleg.Bald.infra l.1. C. de ꝓd.& ꝓc.lib.11.tñ genus illud maledicẽdi ſub crimine læſæ maieſt. non comprehenditur vt d.l.iuris.& tenet d.Steph. Buynardus in d.l.
2 quiſqs.in 1.no.verſ.2.dictum notabile. †De ſecundo.ſ. de qualitate cauſæ patet per text. in l.mulier.ff.re℞ amota.&d.l.2.ff.ui.bo.ra. tex.in l.Pompon.in 2.ff.de neg.geſt.& Old. in terminis in ꝯſ.315.in fi.ver. ex præmiſſis itaq; apparet,& hoc probatur Num.20.c.in prin.ꝙ cum populus aqua indigeret,ꝯuenerunt aduerſus Moyſen,& Aarõ & ver.in ſeditione dixerunt. Quare non feciſt s aſcendere de Aegypto, & eduxiſtis in locũ iſtum peſſimũ,qui ſeri non põt,nec gignit,nec vineas,nec malogranata, inſup & aquã nõ habet,& tunc Moyſes, & Aarõ orauerunt pro populo,& exaudiuit dñs clamorem populi, vel ſm Bal.qñ eſt inimicitia priuata, non ꝓſumit talia fieri ꝯtra principem,vel Rep. ſed ſolũmodo vt priuatus à priuato ſe defendat, tex.eſt celebris in l.ſiqs ingenuam.§.in ciuibus.ff.de ca.licet ipſe idem Bal. teneat ꝯtrarium poſt Inn.in c.1.de off. deleg. ſed Bart.
3 †tenet primum ꝙ priuata inimicitia excuſat à pœna rebellionis,in l.hoſtes.de cap. cuius ſnia vr̃ humanior, ſm Mart. Laud. in tract. de crim.læſæ maieſt.§.21. & hoc ferè nã inductũ eſt.Quia,vt ait Ariſt. ꝯgregat ſeparatiſſimos cõis timor,vnde ſm Bald.in d. ꝯſil. 130.hæc conſue.inoleuit,vt de pace iur.fi.§. conuenticulas. cum ibi no. quia ſi quis vult diuidere aliq̃ cognationẽ,debet ei reſiſti ſaltem ꝯſilendo l.poſſeſſ. C.cõia vtriuſq; iud. Nã qua mente aliquid fiat,animaduerti conuenit.alleg.tex.in l.ex charitate amicitiæ.ff. ad exh.b.quam non inueni ibi, quia amicus amico vult bona.l.off.C.de neg geſt. & d.l. 3.§.cum igitur,de ui,& ui armata.& Heſt.5. vbi Aman reuerſus ad domũ,ꝯuocauit ad ſe amicos, ex eo ꝙ Mardocheus ſedens ei non aſſurgit. & ẽt hr̃ Luc. 15. vbi dñs qui ouem perdiderat,& inueniens conuocauit amicos & vicinos ex 2.Machab.7.c. vbi Iudas Machabeus,& qui cum illo erãt ꝯuocauerũt cognatos,&amicos &c.& idẽ tenet Car.Alex. in d.§.conuentic.col.2.ver.vnde ſi aliqs &c.

de pace iur. firm. & per prædicta, & alia per ipſum Bald.adducta in d. conſ. 130. decidit
4 †ꝙ ſtante cõſtitutione & decreto dñi, diſponente ꝙ nullus audeat,vel præſumat palam, vel ſecrete directe,uel indirecte,vel aliquo q̃ ſito colore ꝯtrahere, & fabricare, nec modo aliquo celebrare adinuicẽ aliq̃ ligam , vnionem,confederationem,ſectam, vel conuenticulam,nec vllam ꝯuerſationem , vel ꝯſpirationem ſub pœna æris,& perſonæ, eiuſdem dñi arbitrio imponẽda &c. ꝙ ſi aliqui ne eorum amici de ſtirpe domus diuidantur inter ſe ad inſtantiam quorundam , acceſſerint ad quendã locũ , vbi plurimos ꝯuocauerint,& ꝯgregauerint,qui inter eos hęc uerba habuerunt,& potulerunt. Amici vos cognoſcitis, &nos cognoſcimus inſtigationes,& aſtutias illo℞ de Gãbarinis q̃ volũt vos diuidere , & qa virtus vnita fortior eſt ipſa diſpe ſa rogamus vos vt eis nõ credatis , nec aliqualr̃ adhærere velitis. Quinimò veſtro ſolito more in defenſionib.& offenſionib.vbi offendi vobis velint eſſe debeatis in idẽ , alias in finalẽ ꝯſumptionẽ facilr̃ incurrere poteritis &c. ꝙ nõ debeãt puniri, ſed eo℞ pœna eſt ipſi principi reſeruata,qui pro motu animi ſui ſit declaraturus,cui nihil poteſt aliud q̃ perſuaderi, ꝙ imponat pœnam pro motu, & pietate animi iuxta modicitatem non enormem.

1 ☞ *Populus quando licite poſſit ſe congregare ſine ſuperioris,aut ſuorum iudicum auctoritate.*
2 *Monachi an poſſint licite iurare ſe defenſuros aduerſus quẽlibet monaſterij bona diripientem.*
3 *Congregationes laicorum an ſint licita.*
4 *Congregatio licita cenſetur cuius finis licitus reperitur.*
5 *Guelphis ſua ꝑmittũtur ſtatuta,& Gibellinis ſua.*
6 *Seditioſi non dicuntur qui regimen tyrannicum perturbare nituntur.*
7 *Tyrannus in populo ſibi ſubiecto ſeditioſus eſt,et ideo expellendus.*

1 QVinto iuxta ꝓmiſſa ꝓmitto an ppl'o licitũ ſit ſe ꝯgregare ſine ſupioris,aut ſuorum iudicum auctoritate,& vr̃ ꝙ non,vt ꝓbatur 1.Mach.14. ante fi.ibi ne liceat vlli ex populo, & ex ſacerdotibus irritũ facere aliquid ho℞, & ꝯtradicere his q̃ ab eo dñr, aut conuocare conuentum in regione ſine ipſo & ueſtiri purpura.ſic & ẽt Pſal.15.non congregabo conuenticulam eorum , & in auth.

de mand.princ §.deinde ꝯueniens.& §. dein
de comperens.colla.3 & in l. denunciamus.
C. de his qui ad eccl. ꝯfu. & tenet Abb.poſt
Hoſt.in d.c.fin.de teſti.cog.& Doct. per illũ
tex.in l.conuenticulam.C.de epiſ.& ele.&in
d § ꝯuenticulas,& Car. Alex.in c. illud. col.
5.& 23.&ita hr̃ in ſtylo,& libro ꝯſue.&.bi p
Aufreri. in tit. quoꝝ cognitio pertinet ad re
gem.&tenet Io.Fab.in l.addictos.C.de epiſ.
aud.& in l.1.de off.mil.iud.& Innoc.in c. ſi-
gnificaſti.& ibi p Doc.inſuper Fel.de off. de
leg.& bo.tex.in auth.vt neq; miles neq; fœ-
dera.colla.8.& in c.1.& 3.23.q.3.In ꝯtrariũ
ꝙ poſſit ſe ꝯgregare,vt voluit gl.in d.§.ꝯuen
ticulas, vbi dicit ꝙ de ꝯſue. ciuitates faciunt
iuratas ꝯfederationes maxime in Italia,&in
ciuitatibus expreſſis in pace Conſtantiæ, &
p̃cipue ſi fiat ſuper licito tangente cõitatem,
vt puta, vt clerici non permittant epiſcopo
res eccleſiæ alienare,vt tenent Archi. Pet.de
Anch.&Phil.Fran.in d.c.ꝯſtitutioné.de ver.
2 ſig.lib.6.in illa q.an † monachi qui videntes
ſuum monaſterium in tp̃alibus labi ex dilapi
datione abbatis, iurauerunt in ſimul ſe iuua
re,& defendere ,p poſſe,tam ꝯtra abbatem,q̃
ꝯtra q̃cunq; aliam perſonam monaſterium
deſtruentem,dicant ꝯiuratores à reprobati,
vbi ꝯcludunt ꝙ ſi ea cauſa de p̃ſenti,& cõi eõ
tra p̃latum,& ſuperiorem, qa iam dilapida-
bat,& male tractabat perſonas, & bona mo
naſterij,ꝙ poſſit fieri prędicta ꝯuentio,ſed ſi
ꝯtra ſuperiorem nihil apparet de præſenti
iniuſtum vel p̃ſumptum, ꝙ tunc nõ licet ſub
dito ꝯiurare vel ꝯſpitare ꝯtra p̃latum p d c.
ꝯſtit.qa iſtæ ꝯuentiones alliciũt ſubditos ad
peccandum , & ad iurgia, q̃ licet per ſe non
ſint male, tñ qa malum ex eis ſequi põt re-
probant̃ à iure vt not.in c.ſi Chriſtus.de iu-
reiur.&tenet Luc.de Pen.in l.magiſtros.col.
vlt.de ꝓfeſ.&med.lib.10.& Ioan. Fab.C.de
monop.& And.de Iſer.&Card.Alex.in d.§.
cõuenticulas.& Doc.in l.per iniquum.C.de
iur.om.iud.& Bart.in l.fin.ff.de colle.illic.&
Hoſt.in ſum.de iureiur.§. ſed an ſit licitum.
3 & Bal.in d.conſ.130.† & ideo iſtæ fraternita
tes q̃ fiũt p laicos,ſiue mares , ſiue mulieres
ad bonũ,ſunt licitæ,de quo p Arch.in c.ſiqs
deſpicit.41.diſt.& Fel.poſt Abb.ſicu.in c.ac-
cedens.col.1.&2.de p̃ſer.vbi Fel.ponit ſigna
cognoſcẽdi collegia licita,tñ requirit̃ ꝙ iſtæ
ꝯuenticulæ mercatoꝝ ſint auctoritate ſupe-
rioris approbatæ vel ꝯfirmatæ,vt not.Bar.in
l.fi.de colleg.illic.& in l.1.§.1.ſub p̃textu.de
extraor.crim.vbi ẽt dicit qđ ſuperior poteſt
mandare collegijs,vt portent ſibi ſtatuta col
legioꝝ ſuoꝝ.de quo plene p Card. Alex.in
d.§.cõuenticulas.col.2.vbi ponit regulam ꝙ
omnia collegia,congregationes,& ſodalita-
tes ſunt prohibita l.1.in princ. ff. de colleg.
4 illic.† vnde ſm eum per finem licitum,licita
cognoſcitur congregatio,& econtra, per fi-
nem illicitum ꝙ ſit illicita l.ſi à reo.§ fi.ff.de
fideiuſ.& per Ang.in conſ.376.col.1.&Lud.
de Ro.in conſ. 37. & huiuſmodi confratriæ
ſolent de ſtilo Franciæ per ipſum Principem
approbari. & ita tenet Boniſ. de vitalinis,in
tract.maleſ.tit.de colle.illic.vel ſm Bartol.in
tract.de Guelphis,& Gibel.in 3.quæſt.prin.
qñ congregationes tendunt principaliter ad
bonum publicum,vt ciuitas recte, & quiete
gubernetur, licet tñ non poſſint aduerſarijs
reſiſtere,niſi ſub vno partialitatis nomine,vt
Guelphoꝝ vel Gibellinoꝝ,aut cõitatis,tunc
licitum eſt eõ ſe congregare. Et ideó dicit
Bald.in l.2.§.deinde cum eſſet.ff.de ori. iur.
ꝙ plebei poſſunt ſibi facere legem de per ſe.
5 Et magnates de per ſe. † & ſic ſm eum Guel
phi poſſunt habere ſua ſtatuta, & Gibellini
ſua,& idem dicit Bal.in cõſ.160.in prin.vol.
1.& dixi in tract.de cuſto.clauium porta.f.8.
col.2.Sed qñ vna pars non ſolum vult reſiſte
re,ſed vult ponere in adminiſtratione,& re-
gimine alios regentes,&iſtud eſt ſimpliciter
illicitum,vt d.l.1.de ſedi.& ibi no.per gl. de
eo qui volebat deponere p̃tãtem,vt dicã in-
fra in ſolu.q.prin.niſi ſm Bar.tales regentes
quos volunt deponere,eſſent tyrãni,tũc duo
bus ꝯcurrentibus licitum,&permiſſum eſt de
ponere.Primo ſi hñdo recurſum ad ſuperio
rẽ nõ poſſit tyrannides deponi ſine magna
difficultate.Secũdo ꝙ ipſi hoc faciant p p vti
litatẽ publicã vt ſtatus ciuitatis reſtauret,ſe-
cus ſi hoc facerent,vt alijs expulſis,nouã ty-
rannidem innouarent ,vt ipſe hoc ꝓbat iuri
bus,& dictis Sctõꝝ Doc.vt ibi p eũ, tñ iſtis
duobus interuenientibus, ſi peruenerint ad
actũ,ita ꝙ rumor vel tumultus irrepſerat in
ciuitate nõ incidunt in l.1.C.de ſed.alleg.B.
Th.2.2.q.42.artic.2.& idem Mart. Laud.in
trac.de pri.§.111.&Ang.de clau.in ſua ſum
ma,in verbo,ſeditio in vlt.q.& ẽt D. Ant.in
d. ſua ſum.2.parte tit.4. c.8.§.1. vbi volunt
6 † ꝙ eũ regimen tyrannicum non ſit iuſtũ,qa
non ordinatur ad bonum cõe,ſed ad bonum
priuatum

priuatum regentis,vt dr̃ iij.Polit. Ideo per-
turbatio hmôi regiminis non habet rõnem
ſeditionis, niſi forte qñ ſic perturbat̃ inordi
nate tiranni regimen, ꝙ multitudo ſubiecta
maius detrimentũ patitur ex ꝑturbatione ſe
7 quẽti,quam tyrãni regimine. †Magis aũt ty
rãnus ſeditioſus eſt in populo ſibi ſubdito ſe
ditiones,&diſcordias nutrit,vt diutius dña-
ri poſſit,& tenet Bar.in tract.de tyrã.& in l.
decernimus,& ibi Mod.C.de ſacroſan.eccl.
& Mar.de Lau.in tract.de ꝯfed.pace,& ꝯuẽ-
tion.prin.§.14.Vnde Ioiada ſummus ſacer-
dos,q cũ multitudine armata abſtulit regnũ
Iuda ab Athalia,qđ ſibi iniuſte vſurpauerat,
non fuit ſeditioſus,ſed virtuoſus,4.Reg.11.
Similiter Aioth, & Gedeon auferentes dñia
ab oppreſſoribus ſuis. vt in lib.Iudicum hr̃.

1 *Oppugnans,vel prodens propriam ciuitatem, vel alium principem ab imperatore inferiorem, an incidat crimen læſæ maieſtatis.*
2 *Monetam, & imaginem Cæſaris falſificans, crimen læſæ maieſtatis incurrit.*
3 *Forenſis licet conſpirationem à populo factam ſciuerit non tamen punitur.*
Clericus an poſſit cõmittere crimen maieſt.læſæ.
4 *Marchio Ferrarienſis iura de crimen læſæ maieſtatis,loquentia contra ſuos ſubditos exercet.*
5 *Ciuitas Florentiæ ex priuilegio ſibi indulto regalia habet.*
6 *Crimẽ læſæ maieſtatis, etiam aduerſus dominum ciuitatis committi poteſt.*
7 *Crimen læſæ maieſtatis incurrunt qui Cardinales, clericos,vel religioſos inſultant.*
8 *Ciuitates quæ ius fiſci habere dicantur.*
9 *Crimen læſæ maieſt. committere dicuntur, qui in principem,vel eos qui ad latus eius ſunt,moliuntur.*
10 *Conatus in quibus puniatur criminibus.*
11 *Maieſtas duplex eſt, diuina ſcilicet & humana, & poſtrema hæc triplex reperitur.*
12 *Filij non puniuntur ob crimen læſæ maieſt. à parentibus commiſſum.*
13 *Oppugnans ciuitatem imperatori ſubiectam,& obedientem in perduellionis crimen incidit.*
Inimicos principis ſui in terram intrare permittens, læſæ maieſtatis crimen incurrit.
14 *Ciues mittentes literas rebellibus ciuitatis, aut aliquod ſignum dantes criminis læſæ maieſt.rei efficiuntur.*
15 *Nuncium,vel literas hoſtibus mittens, aut aliud ſignum faciens quo poſſint ciuitatem, & eius dominium occupari,crimen incurrit maieſtatis læſæ.*
Crimen læſæ maieſt. quis proprie dicatur committere.
Perduelles qui dicantur.
16 *Crimen læſæ maieſt. non committitur vbi ſubſtractio non fit à iurudictione principis.*
17 *Maieſtas Papæ eſt maior Imperiali maieſtate.*
Rex Francorum de iure ſuperiorem non recognoſcit.
Ciuitatem regi Francorum ſubditam oppugnans reus eſt maieſtatis læſæ.
18 *Laicus iuramentum violando prophanãs quod regi & domino ſuo iurat, & peruerſe & doloſe regnum eius tractat,& in mortem ipſius inſidiatur crimine maieſt.læſæ irretitur.*
19 *Maieſtas dicitur maior ſtans, ſiue maior ptãs.*
20 *Crimen maieſt.læſæ,an extinguatur morte.*
21 *Confiſcatio qualibet bonorum ad ipſum regem deuenire debet.*
22 *Rex Francorum ſolus in regno ſuo gratiam,ſeu remiſſionem concedere poteſt.*
23 *Crimen læſæ maieſt. locum habet contra regem Franciæ,tamen filij eius qui crimen cõmiſit non ſunt infames.*
24 *Princeps occupatori violento ciuitatis, vel prouincia non poteſt ipſam concedere.*

1 PRæſuppono etiam ſexto,† an oppugnãs,
vel rebellãs,aut ꝓdens propriã ciuitatem
vel aliũ principem ab imperatore inferiorẽ
recognoſcẽtem, vel non recognoſcẽtem ſu-
periorẽ,incidat in crimen læſæ maieſt.ita, ꝙ
habeat locũ l.quiſqs. C.ad l.Iul.maieſt. Vel
dicat̃ ſeditionem cõmittere,q̃ non ſolum cõ
tra principem cõmittitur,l.1.C.de ſedit. ſed
ẽt contra ciuitates,caſtra,&alia oppida ac lo
ca,vt l.ij.in prin.de ſedit. dũ dicit,in nõnul-
lis locis,aut ciuitatib.&c.& l.denunciamus.
ibi collecta multitudine in qualibet parte ci
uitatis,vel vici, vel cuiuſlibet loci, &c. C.de
his q ad ec.ꝯf.& l.1.ibi,loca ue occupant̃, &
l.3.ff.ad l.Iul.maie.& circa hãc qõ.gl.&doc.
ſunt varij.Nã gl.in l.fallaciter.§.fi.in verbo,
ꝓdita.quã ibi ſeqtur Bald.C.de abol.tenet,
ꝙ cõmittit crim.læſæ maieſt.& Bal.ibi not.il
lũ tex.in ver.oppugnata.ad duo.Primo,con
tra veniẽtes cũ vexillis eleuatis hoſtiliter cõ
tra ciuitatẽ.Secũdo,ꝯtra ꝓditores populi,q
incidũt in crim.læſ maieſt. & idẽ tenent Bal.
2 in l.ſi qs nũmos.C.de falſa mon.† q dicit,ꝙ
q falſificat monetam, & imaginem Cæſ. in

derogi

derogationem ſuæ maieſtatis, cõmittit crimen læſæ maieſt.& idem dicit in ciuitate iſta, loquendo de ciuitate Peruſij,ſiquis ſubditus eiuſdẽ ciuitatis falſaret monetã ipſius,alleg. Paul.de Leaz.in clem.paſt.de re iud. bene dicit Bal.ꝙ q vult prodere pp'm, incidit in crimẽ læſæ maieſt.qd' dicit eſſe verũ in ſubdito, ſecus in non ſubdito,ꝑ tex. ibi,qa non committit crimen læſæ maieſt.gl.in d.clem.paſt. in verb.innuit.quã ibi ſequunt Doct.idẽ tenet Aeg.Bellam.in ↄſ.15.in 2.q. Steph.Buy. in d.l.quiſqs.in 1.not.ver.6.addẽdo ꝓdictis. & Io.Fab.in l.memin. C.ad l. Iul. maieſt.& Bal.in l.2.ad fi.C.de vind.man. Et ideo dicit
3 Ang.in l.fr.ff.de parric.in fi.† ꝙ forẽſis q nõ eſt de populo,& ſic ius populi nõ debet tueri,licet ſciat ↄſpiratione, tñ non debet puniri ex hoc ꝙ non reuelauit.& ſingula. Old.in conſ.44.col.2.verſ.circa 6.& Mart.Laud. in tract.de crim.læſæ maieſt.§.22.&ſic vr̃ ꝙ clericus non dr̃ cõmittere crimen læſæ maieſt. nec habeat locũ i eo.l.qſqs.ad l.Iul.maieſt. vt voluit And.Barb.in cõſ.21.vol.3. de quo per Bar.Soc.in conſ. 12. in 3.& 4.qõ. vol.1. Abb.ſic.in cap.at ſi clerici.in princ.in fin. de iud.& tex.i cap.ſiquis laicus.22. q.5.de quo dicã infra circa fin.q.princ.& ſinglr̃ Hieron. de tortis in ſuo eleganti conſ.in fauorẽ Florentinoꝝ, qui archiepm ſeditioſum ſuſpenderunt, ædito, quod reperitur inter conſilia do.Ant.de But.vltimum.& per Bald.in cõſ. 24.vol.4.incip. quidam plebanus, & Steph. Buyn.in d.l. quiſquis in 1.not. ver.5. declaratur.& hanc Bal. opin. ſequitur Cæpola in conſ.17.col.3.ver.cum ergo caſus noſter dicens in 4.col.ver.præterea licet &c. ꝙ in Italia eſt talis ↄſuetudo inter principes ẽt recognoſcentes ſuperiorem eccleſiam Romanã,
4 † vt eſt Marchio Ferr.qui publicat bona, & exercet iura loquentia de crim. læſæ maieſt. ↄtra ſubditos ſuos ſibi rebelles,& ꝓditores, & idẽ And.Barb.ↄſuluit ꝓ ꝓdicto Marchione Ferr.in ↄſ.70. incip. vbi Xp̃s col.12. cum ſeq.ver.capio primũ.vol.4.vbi hãc tenet partem multum ſinglr̃,& ꝓ ipſa adduxit tex. in d.c.ſiqs laicus.22. q.5.ꝑ quẽ tex. probat ꝙ crim.læſæ maieſt.cõmittit,qui offendit regẽ, aut dñm terræ. & idẽ tenet Ang. in ↄſ. 357. inc.dñs Gregorius Pagnocij &c. Greg fuit ob cãm turbationis ſtatus ↄdẽnatus ad mortẽ,& oĩa eius bona ↄfiſcata cõitati Florẽtiæ,
5 & talis ſnĩa tenuit de iure,ſm eum, † eo ꝙ ciuitas Florentiæ habet regalia ex priuilegio ſibi indulto ꝑ Cæſ.q̃ ſint regaliæ c.1.alias eſſet nulla publicatio,tanq̃ facta à iudice iuriſdictione carẽte l.1.C.de bo.vac.lib.10. & pariter Odoſ.in d.l.2.C.de ſed.ꝑ tex.in d. l. 1. ad l.Iul.maieſt.& ẽt Angel.in tract.malef.in gl.che hai tradito la pria tua.in 1.q.in ciuitatib.ſuꝑiorẽ nõ recognoſcentib.qa tales ciuitates æqparant ciuitati Rom.vel principi,vt no.Bar.in l.hoſtes.circa fi.ff.de cap. Et habebit locũ hoc crimẽ quocũq; modo alıqd cõtra ius fiat, ſicut ſi fieret ↄtra ciuitatẽ Rom. d.l.1.2.3.& 4.& idẽ tenet ipſe Ang.Aret. in §.ꝑ ↄtrariũ,quẽ legit cũ §.interdũ.inſt.de hęred.q̃ ab inr.deferunt.& ıdẽ Paul.de Caſt.in l.7.ꝑ illũ tex.C.de ep.aud.& hoc qñ ꝑ ſeipſas ſe regũr,vt Peruſia, & Boñ. ẽt ſi ſint alicui ſubditę.& ita dicit ſeruari de facto,q eqd ſit de iure,dicẽs ꝙ in hac q.Bal.& Ang.tñ, fuerũt in ↄſulẽdo ↄtrarij.& idẽ tenet Bar. Bri
6 xieñ.in rep.in ver.maieſtas,†dicẽs ꝙ nedum aduerſus reges, ſed ẽt aduerſus dñm ciuitatis cõmittit crimen læſæ maieſt.alleg. d. l.3. & in hanc partẽ vr̃ inclinare Felyn in c. cum nõ liceat.col.6.de pſcr. & Arch. in c. fœl. & ibi Pet.de Anch.in 4.nat.de pœnis. lib.6.& Franc.de Zab.in d.clemen.paſtor.in 5. q. & ibi Io.And.& Io.de Im.& Ioan.Fab. in ꝑe. inſt.per tex.in l.non dubito ff. de capt.& idẽ tenuit Odof in 4.nota.C.de iure reip.li.10. vbi dicit,ꝙ reſp.Rom. & aliaꝝ ciuitatum in hoc parificanẽ,quia pariter puniuntur ſeditioſi contra Rom.vel aliam ciuitatẽ d. l. 1. ad l. Iul.maieſt.& d.l.fallaciter. & illam partẽ tenet Mart.Laud.tract.de crim læſæ maieſt.in princ.ſi non recognoſcat ſuꝑiorem,ſed ſi recognoſcat cõmittitur crimẽ læſæ maieſt.l.1. ad l.Iul maieſt. non tñ pœna extendit ad liberos,ſm d.l.quiſqs . & idẽ tenet Lud. Bol.
7 in conſ. 75. volens † quod ẽt habeat locum contra inſultantes , vel delinquentes aduerſus ep̃os, cardinales, & clericos, vel religioſos familiares Papæ,& Cardinalium,de quo ꝑ Ioã.de Anan.in conſ. 75. & prædictã ſnĩam tenuit Aegid.Bellam.in d.conſ.15. in 1.qõ. ſi ex priuilegio,vel ꝑmiſſu Imperatoris, aut de conſuetudine tanti tp̃is, de cuius initio non eſſet memoria , vnus rex hr̃et ſupremũ dñium . & ſic ab eo appellari non poſſit,túc contra talem principẽ crimen læſæ maieſt. cõmittitur,& ibi ita conſuluit pro Lud. rege Hieruſalem, & Siciliæ, ac comite ꝓuinciæ à

quo

quo nō appellatur, & eſt ſupremus licet recognoſcat Imperatorē, ſm eum, & ego uidi in Archiuis ciuitatis Aquēſis comitatus Pro uinciæ iurm fidelitatis ſub ſigillo aureo, & in comitatibus Prouinciæ, & Folcalcherij hēt comes iura imperialia ex priuilegio, vt dicit Alb. de Roſ. in prima parte ſtatu. q. 165. & iſtam partem tenet ipſe in 3. par. ſtatu. q. 19.

8 † vbi dicit quod licet de ſtricto iure ciuitates & regna ius fiſci non habeant, fallit in ciuita tibus Lombardiæ qbus p pacem Conſtātiæ ꝯceſſum fuit merum, & mixtū imperiū, & regalia. & idem credit in alijs dn̄is, & ciuitatib. hn̄tibus merū imperium ab Imperatore. & idem in regno Franciæ, & alijs regnis, tn̄ ſm Bal. in rub. ff. de rerū diuiſ. ciuitas, vel dn̄s nō recognoſcens ſuperiorem habet de ꝯſuetudine regalia, & iura fiſcalia, & ēt Mart. Laud. in d. tract. de prin. §. 122. & 188. ꝙ idem tenet Guido Papæ in q. 344. volens ꝙ habeat locum in Delphino, & Duce Burgundiæ, & ēt Duce Sabaudiæ, licet recognoſcat in ſuperiorem Imperatorem, & ita dicit fuiſſe iudicatum, & in Delphino Duce comite ꝯſangui neis regijs, & in paribus Franciæ reſpectu ad principem, & p quandam ꝯnām, & non reſpectu ad eos. tenet Steph. Buy. in d. l. qſqs. in 3. no. ſed ſm Aegid. in d. conſ. ꝯtra aliquē ducem, comitē, vel Baronē regni Franciæ, ſed ſolū ꝯtra ipſum regem, q ſupremus eſt dn̄s in regno, crimen læſæ maieſt. infra regnū cō mitti pōt, q nullus alius, ꝙ rex ſupmus dn̄s in regno dici pōt, ille.n. à quo appellatur, ſu premus dici non poteſt, vt ēt dixi in tract. de cuſt. clau. ū portaꝝ, & hoc tenet Io. Barberij in viat. iuris. ti. de crim. læſæ maieſt. in 2. mē. Sed ꝯtrariū tenet gl. in d. l. 1. ad l. Iul. maieſt.

9 † q illi dn̄æ cōmittere crimen læſæ maieſt. qui contra principem, vel contra eos qui iuxta latus ſuum ſunt, aut ꝯtra remp. Roman. moliuntur vt ibi. d. l. quiſquis. Non aūt illi q contra alias ciuitates moliuntur, vt ꝓbatur in d. l. fallaciter. in fin. vbi crimē læſæ maieſt. & crimen patriæ oppugnatæ ponunt, vt ſpēs differentes, ciuitates .n. aliæ ab vrbe Romæ funguntur iure priuatoꝝ. l. eum qui uectig. ff. de verb. ſig. & Bal. in conſ. 49. in prine. vol. 2. & ſm hanc opin. conſuluit Bald. prout refert, & ſequit Nellus de S. Gemin. in tract. bānito. in 1. par. vbi dicit ita vidiſſe p viros magnæ auctoritatis ꝯſultū, ꝙ pluries in ciuitate Florent. obſeruatum fuit. Et hanc ſilr̄ tenent Aug. Arim. & Bern. Land. in add. Ang. Aret. tract. de malef. in gl. che hai tradito. Nā ſm ipſos titulus talis criminis eſt ſeditionis, nō perduellionis, vel maieſt. all. tex. in d. l. 1. de ſed. & ideo Aug. Arim. dicit gl. in d. l. fallaciter eſſe falſam p text. ibi in quo ponunt caſus ſeparari. ſ. demolitio contra patriam, & crimen læſæ maieſt. vt dictum eſt. l. alleg. Bal. in d. ꝯſ. incip. Quanꝗ allegata ſint multa, & plura &c. quod non potui inuenire, & Ang. Paul. de Caſt. Alex. & Iaſ. in l. 1. §. fin. ff. quod

10 quiſq; iur. dum volunt † ꝙ conatus non puniat, niſi in crim. læſæ maieſt. & in crimine patriæ expugnatæ, vel turbationis ſtatus, & Ang. in l. 6. ad l. Iul. maieſt. vbi dicit, ꝙ eſt ſolū pœna capitalis, p tex. in d. l. 1. de ſedit. vbi idē tenet p tex. in auth. de mand. prin. §. fin. & in l. cap. § ſolēt qdē. ff. de pœ. vbi gl. ponit exēplum in Ioſeph. decurione Bonon̄. & Bergollo Piſano q aduerſus q eté ciuitatū ſuaꝝ ſæpe ꝯuenerunt, & populum ꝯcitauerunt, & facit ſm eum. Eccl. 26. c. circa princ. dū dicit delectură ciuitatis, & collectionē populi &c. idem vult Bal. in d. l. j. de ſed. dū dicit ꝙ tenēs caſtrum rebellatū ꝯtra principem debet mori, & Ang. in l. lex. 12. tab. in fin. ad l. Iul. & Ang. in add. ad Bart. in d. l. 1. ad l. Iul. maieſt.

11 & dixi in q. de cuſt. cla. † Nam certum eſt ꝙ duplex eſt maieſtas diuina & humana. auct. Gazaros. C. de hæred. & dicā infra circa fi. q. princ. Et eſt humana triplex. ſ. Imperatoris, vt in ꝓem. inſt. ibi Imperatoriam maieſtatē, & ēt regia. l. 1. C. ut nemo pri. ibi. regiæ maieſtatis &c. itē populi R. d. l. 1. ad l. Iul. maieſ. dr̄. n. maieſtas, cum loco priuatoꝝ habeant, vt dcm̄ eſt, ita tenuit Cyn. in d. l. qſqs. quem ibi ſequunt Ang. & Salyc. in 1. opp. vbi dicit Ang. ꝙ hodie de ꝯſuetudine in filioꝝ, & filiaꝝ pſonis non hēt locum idē dicit in d. l. fall. & in l. vna. col. 2. C. ne ex del. def. & tuba veritatis Bar. in d. l. 1. in fi. ad l. Iul. ma. vbi dicit ꝙ tenet ſolū. l. Iul. de ui pub. & latius in extrauag. q ſint rebelles, & in ver. rebell. poſt prin. ver. Sed an hæc ꝯſtō habeat locū &c. & hoc p tex. in d. l. ſi qs ing. §. in ciuilib. ff. de cap. & Ang. in d. l. ſr̄. de parric. & Hippol. de Marſ. in ſuo ſin. 164. ante fin. & Io. de Fla. in d. §. 1. inſt. de pup. iud. & Pet. de Anch. in d. clem. paſt. verſ. 8. not. & Cald. in conſ. vlt. tit. de accuſ. & ſinglr̄ Ang. in conſil. 223. inc. caſus talis eſt forti guerra &c. maxime ut filij non puniantur, ſm d. l. quiſquis. & idem

Io. Fab.

12 Io.Fab.in §.publica.de pub.iud.† vbi dicit, ꝙ filij tm̃ puniunt in terminis.d.l.qſquis. li cet alias poſſet dici crim.læſæ maieſt. tn̄ filij nō puniunt,& pulchre, & ampliſſime tenet hãc partē Illuſtr.Doc.Barth.Soc. in ꝯſ. 225. inc.in cã fratris Andr.vol.2. q dicit hãc eſſe cōem,& rn̄det ſinglr ad iura in 1.parte adducta,volens illud hr̄e locum,ēt ſi tales prin ceps non recognoſcant ſuperiorem,ex priui legio vel ex ꝯſuetudine pſcripta,aut ex ꝯceſſione ſuperioris, q̃ ſingula mēbra ſeparatim examinat.Idem tenuit Ant.de But. in conſ. 61.in princ.Quid dicēdū,Saly.in d.l. fallaciter.ꝯcordat illas opinio.videlicet,aut patria ꝑdit vel oppugnat, vt pricipi vel populo R. auferat,& tūc ꝓcedit opi.gl.in d.l. fallaciter ſupra primo loco relata,ꝙ tūc crim.læſæ maieſt.committat qa maieſtas cui debent obedire offendit,vt d.l. qſquis,& l. pe. ad l. Iul. maieſt. Aut oppugnat vel ꝑdit patria aut ciuitatis,ſed nō ad finē vt principi auferat,tūc non committit crim.læſæ maieſt.&ita loqui gl.in d.l.1.ff.ad l.Iul.maieſt. ſupra ſecūdo lo co adducta, & ſic Saly. tenet ꝙ in dubio vel indiſtincte nō eſt crim.læſę maieſt.qđ cōmittit ꝯtra inferiorem à principe.Et iſta diſtinctio eſt valdē ſingularis,quã ſequit Ioan. de Pla.in d.§.1.in vlt.q.inſtit.de publ.iud. & Illuſtris doc.Barth.Soc.in ꝯſ.22.col.2.verſ ſed hic aduertendum.cū ſeq.vol.1.qa ſm eum aut loquimur de his q oppugnāt ꝑ partialitatem,expellendo vnā partem aut factionē, eo ꝙ ſunt de alia parte ſeu factione,& intro ducēdo partē ſuā,nō tn̄ occupādo dn̄ium ip ſius ciuitatis,& tūc non dr̄ crim.læſę maieſt. cōmitti.& ita loquunt iura ſecūdo loco allegata, quia ſm eum Gibellinæ, & Guelphæ partes ſunt duæ ſectæ ſolū approbatæ ꝑ lo cis in qbus ſunt.alleg.Bart.in l.ſi qs a filio. §.ſi princip.ſed non vbi.&Ioan.And.in c.ſtatutū.§.cū vero.in verbo,non audens de reſcrib.lib.6.&idem Card.Alex in d.§.ꝯuenticulas.col.3.verſ. qro qd in parte Gibellina, & Guelpha.& dixi ſupra in ꝓxi.pſuppoſitione.

13 † Aut oppugnat ciuitatē Imperio ſubiectā,&Imperatori obedientē,illius dn̄iū,& iuriſdictionē mixtū, & meꝝ imperiū occupando, talis indubitanter dr̄ crim. læſæ maieſt. incurrere,qa q ꝯtra principem arma ſumūt eum tangere totum vnr̄ l.vulgaris. in ptinc. ff.de fur.&ita loquunt iura ſuperius in 1.parte adducta,qa ille dr̄ facere ꝯtra ſtatū principis,q̃ vult dirigere ſtatū ad aliud regimē,pōſta regē,vt voluit Bald.in l.1.§.huius ſtudij. col.2.in fi.ver.&dr̄ ſtatus à ſto ſtas.ff.de iuſt. &iure,&Mart.Laud.in d.tract.de crim.læſæ maieſt.§.12. vel ēt ſi inimicos pricipis pmittet intrare in territorio vel regno principis.tex.celebris in l. ſi qs barbaris ſcelerata factione.C.de re m.l.lib.12.vbi gl.ponit exē plū de ptāte caſtri Frāci.q. pmiſit venire Mutinenſes corruptus ab eis.tenet Bal.in l.1.q. 42.ff.de reꝶ diuiſio.&Mart.Laud.vbi ſupra. §.38. qa,qui nō tenet ponere fortilicium in manibus inimicoꝶ,tenetur curare ne p inimicos occupetur quantum pōt, vt elegāter dicit Ang.in l.non eſt impoſſibile.in ſ.ff.de pac.& Mart.de Laud.in tract.de caſtel. & ca ſtris §.31.& 33.ꝑ quo adduco bo.tex. in l. dolo.in prin.ff.ſi ven.nomi in poſ. & ibi gl. ſingu.& dixi in tract.de cuſto.claui. in 3.pſuppoſitione, & ꝑ hac parte facit qđ dicit

14 Ang.i d.l.1.ad l.Iul.maieſt.† Nota vt curēt, & aduertāt ciues,vt rebellibus ciuitatis non mittāt literas,neq; aliqđ ſignū pbeāt eis, ꝑ qđ ipſi poſſint ſe iuuare ꝯtra ciuitatē. Nam ꝯtrarium facientes incidunt in maieſtatem, per illum tex.accipiendo maieſtatem large,vt ipſe dicit,qđ dictum adducit Barb.in d.ꝯſ. 70. ꝯtra Saly.&ego ꝑ Saly.qa Ang.ibi in prin. ſequit gl. quod non habeat locum in alijs ciuitatibus,& dn̄is inferioribus à principe,& ſic nō eſt veriſile quod in fi. per dictū ſupra alleg.voluerit ꝯtrarium,qa dictum docto.debet intelligi ſm l. quam allegat vt dicit Bar. in l.non ſolum. §. ſi liberationis. ff. de lib. leg.& dixi in addi.ad mādago.de electio. in l.addi.ſed dictū Ang.i d.l.1.ad l.Iul. maieſt. & ēt opin.Saly.ꝓbat ꝑ text. ibi,qui ve hoſtibus populi R.nuncium literas ve miſerit,ſignū ve dederit,fecerit ve dolo malo quo hoſtes populi R.conſilio iuuētur aduerſus rēp.

15 qui tex. elare vult † ꝙ mittens nuncium vel literas,aut ſignum faciēs hoſtibus, quo poſſint occupare ciuitatem,& dn̄ um illius vſurpare,cōmittit crim.læſæ maieſt. ergo ſequitur,ſi ad hūc finē nō fecerit,nō incidit in crimē læſę maieſt.ita tenet Mart.de Laud. in d. tract.de crim.læſæ maieſt. §. 2. vbi dicit qđ doloſe mittat.& Laud.de Ro.in ꝯſ.375.i fi. & Cępol.in d.conſ.17.col.7.in prin.& Old. in d.ꝯſ.43.in 6. q. vbi dicit ꝙ in ille proprie dr̄ crim. læſæ maieſt. committere,qui iuriſdictioni, & poteſtati imperij ſuppoſitus, ab obedien

obedientia ſe realiter ſubtrahens, hoſtis ani
mũ aſſumit, & ſe dño ſuo aduerſariũ parat.
& ideo tales ꝑduelles vocant̃.i. perfecte ad
duellum, ſiue bellũ clandeſtinũ, vel publicũ
parati,& accincti. vnde & tale crime uocatũ
eſt crimen ꝑduellionis.l.donat.§.fi.ff.de do.
& §.per ꝯtrarium.inſt.de hær. quæ ab inteſt.
def.& l.cum fil.§.reis.ff. de leg. 2. idẽ tenuit
Bart.in tit.qui ſint rebelles.in verſ.tenore.&
Mart.Laud.vbi ſupra.§.26.facit l.amiſſione
16 §.def.ff.de cap.dim. † vbi ergo non eſt ſub-
ſtratio à iuriſdictione principis non eſt cri-
men læſæ maieſt.ſm eum. In hoc artic. ego,
ſaluo ſemp ſaniore iudicio, hanc ultimã par
tem tanq̃ in iure veriſſimam,in ꝯſulendo,&
in iudicando firmiter tenendã cenſeo, & ſe-
quor,ꝙ contra rebellẽ, & ꝓditorem Ducũ,
Marchionum,Comitum,& alioꝝ dñoꝝ tẽ-
poralium,ac ciuitatũ ſuperioꝝ recognoſcen
tium pœna l.qſqs.ad l.Iul.maieſt.non habet
locũ quo ad bona & pſonas liberoꝝ,ſed ſo-
lũ pœna erit capitalis,per d.l.1. de ſedit.niſi
ꝓditio fieret cũ armis, tunc pp vim publicã
bona ueniũt publicanda,vt infra dicã in ſol.
q.qua pœna puniant̃ ſeditioſi, iſto in caſu fi
lij nõ erũt incapaces nec ſm.d.l.quiſqs. qa
indicens taliter bellũ, non dr̃ cõmittere cri-
men læſæ maieſt.l.hoſtes.ff.de capt.vt voluit
Old.in d. ꝯſ. 43.in 6.q. & iſtam partẽ tenet
Alb.de Roſ.in d.l.qſquis. Secus vero eſt qñ
fit rebellio ꝯtra propriam pſonã ipſius Im-
17 peratoris.d.l.qſquis.†Idem ſi ꝯſpiretur con
tra Papam.c.in primis.in fi.2.q.1.Cuius ma
ieſtas maior eſt Imperiali.c.ſolitæ. de maio.
& obed.aut rebellio fiat in perſonam ſupmi
dñi nr̃i Regis,q de iure nõ recognoſcit ſupe
riorẽ.c.p venerabilẽ.§.inſup. q filij ſint legi
timi, & ibi per Inn. & Mod. & dixi de auct.
magni ꝯſilij,& parlamentoꝝ regni. Aut ẽt
ꝯtra eos q iuxta latus eoꝝ ſunt, vel ſi oppu-
gnat̃ aliqua ciuitas eis ſubdita ad fidẽ vt eis
auferat̃,& tunc habet locum pœna.d.l.qſqs.
vt tenet ibi Cyn.& Steph.Buyn.in 3. notab.
& idem dicit ſi ꝯtra Auguſtũ cõmitteret̃, per
illum tex.& ſemel vidi in magno ꝯſilio.ſ. an
no 58. ſupra mille, proceſſum in crimine læ
ſæ maieſt.per ſummum Põtificem Iuliũ II.
motum contra illos de Bentiuoille, ex eo ꝙ
præfati de Bentiuoille,dñium ciuitatis Bon.
ſibi occupabant,qui tandem fuit per ꝯſilium
remiſſus ꝑficiendus, & determinandus corã
certis nõ ſuſpectis iudicib.per ipſum Papam
deputandis. & hanc ꝯcl'onem probo ꝑ text.
in d.c.ſi quis laicus.22.q.5.de quo fecit feſtũ
Barb.in d.conſil. 70. ſupra in 1. parte alleg.
18 Nam tex.dicit. † Si quis laicus iurãm uiolã-
do profanat,quod Regi, & dño ſuo iurat,&
poſtea peruerſe,& doloſe eius Regnum tra-
ctauerit,& in mortẽ ipſius aliquo machina-
mento inſidiat̃ &c. & ſic copulatiue loqtur,
non ſolum qñ prodit Regnũ, ſed in mortẽ
ipſius Regis inſidiatus eſt. Non.n.vr̃ hr̃e lo
cum in alio dño terræ à Principe inferiore,
nec eſt ſub correctione mẽs illius lr̃æ. & ita
19 tenet Old.in d.conſ.43.in 6.q.vbi vult † qd'
maieſtas dr̃ maior ſtans, ſiue maior ptãs, ar
guẽdo ab etymologia vocabuli.l.decem. C.
de epiſ.& cler.& l.tog.ff.de verb. ſign.l.1.ff.
de acq.poſ.l.fin.ff.ad munic.& oẽs poſt Bar.
in l.1.ff.ſol.matr. ſed crimen læſæ maieſt. nõ
cõmittitur niſi cum lædìtur maior ptãs, ſed
in inferiore nulla eſt ptãs in læſo reſpectu
lædentis, loquendo de ptãte, prout accipit
lex,ptãtis.ff.de verb.ſig.Poſito ẽt ꝙ talis re-
bellis teneat ab eodem inferiore dño feudũ,
quia ſm Oldr. illud non dat dño Imperium
in ſuum vaſallum. Eſt.n.quidam contractus
in quo quis alteri obligatur, vt de noua for
ma fidelit.cum alijs.n.alleg.vbi conſuluit ꝓ
quodam rege q auxilium præbuerat aliqui-
bus contra Imperatorem concludendo, ꝙ il
le Rex non cõmiſit crimen læſæ maieſt. vt
ibi per eum.Et iſtud tenet Bald.in conſil. 60.
vol.2.incip.pũctus,ſeu facti narratio &c.vbi
20 vult † qd' crimen læſæ maieſt. contra prin-
cipem,vel temp.Rom.cõmiſſum, morte nõ
extinguatur,ſed bene contra alios principes
& ciuitates cõmiſſum per mortẽ extinguat̃.
alleg.l.fin.ff. ad l. Iul. maieſt. idem tenet gl.
in d.l.memin. C. eod.tit. Et iſta eſt vera,&
cõi opin. & etiam in non recognoſcentibus
ſuperiorem de facto,ex priuilegio, vel con-
ſuetudine præſcripta, vt patet per Soc. in d.
conſil.375. Quia in delictis mitior,& beni-
gnior pœna eſt accipienda.l.interpret. ff. de
pœn. Et in hoc regno Franciæ ita obſeruat̃
in iſtis dñis,& principibus ab ipſo Rege in-
ferioribus, & ipſum recognoſcentibus, ſm
Alb.de Roſ.in d.q.19.in ſing.per Aegid. de
Bellam.in d. conſil.15. & ita reperi in grãdi
conſuetudinario Franciæ nouiter in vulgari
impreſſ.tit.de iurib.reg. col.6. verſ. Item la
où vne ville ne obeiſt au Roy, &c. qa ad eũ
ſolũ ſpectat cognoſcere de crim.læſæ maieſt.
prout

prout in d.lib.conſuet.eo.tit.f.5.verſ. Item
aut Roy noſtro ſyre, &c. quod de facto fuit
21 iudicatum contra regem Nauariæ. † Et ibi
etiam dr̃, ꝙ omnis cõfiſcatio bonoꝝ ſpectat
ad ipm regem,& non ad alium, ẽt altum iu-
ſticiarium de quo vltimo an bona publicata
ſpectent ad ipm principem, vel ad dñm im-
mediatum,vide Aeg.in d conſil.15.in 2.q.&
Guido Papæ in q.341.& Auſrer.in q.capel-
læ Toloſæ.q.395. & plene per Bart. & oẽs
Mod.in l.ſi finita.§.de vectigalib.ff.de dam.
inf.& Alb.de Roſ.in 3.parte, q.7.& Io.Fab.
in auth.bon.dam.C.de bon.dam.&Spec.tit.
de feu.ver.40.&quid de bon.cler.vide quę di
xi in §.10.de iuriſ.omn.iud.& Fel.in c.excõi
camus. in princ.de hær.& Steph.Buynar. in
d.l.quiſquis.in 4.no.verſ 3.procedit.cũ ver.
ſeq. quia in hoc regno ſolum contra ipſum
regem,&non contra alios principes ſibi ſub
ditos,crim.læſæ maieſt. cõmittitur, vt ſupra
dictum eſt.Præterea habet ſolus cognitionẽ
quo ad portum armoꝝ, ſi fiat publice cum
multitudine gẽtium,vel in itineribus publi-
cis, quia ipſe ſolus prohibet vſum armoꝝ,
ideo ſolus offenditur, vt vide in ſtylo parla-
menti,in 1.parte.tit.de iur.reg.& ibi per Au
22 frer.† & pariter nullus princeps præter ipm
in toto regno põt gratiam, & remiſſionem
criminoſis facere,cum ſolum ad ſupremum
dñm illud ſpectet l.3. C.de epiſc.aud. & l.cũ
indulgentia,& l.fi.C.de ſen.paſſ.& l.fi. C.de
gener.obl & tenet Signor.de Homod.in ꝯſ.
155.col.2.ver. præterea non eſt nouum qđ
princeps,&c.& ẽt reappellare deportatos ad
ciuitatem.l.releg.in fi.ff.de pœ. niſi inferior
ex cauſa faceret l.is q reus.per gl.& Bart.ff.
de pub.iud.& Ang.in l.ſi deceſſerit,ff.q ſatiſ.
cog.& in l.1.§.no fuit,ff.de dolo. faciũt no.
ꝑ Bal.in l.1.C.de iur.aur.ann.q poſſit reſer
uata principi, ſed hic nullo modo pñt ẽt ex
cauſa,& ꝑ Fel.in ſerm.hodie mecũ eris, &c.
& iſtam partem tenuit d Guil.do. Accuſarij
in quadam q.ꝑ eum diſp.inc.quidam Alber
tus Armix:j,&c.ſm Alb.de Roſ.in d q.19.q́
23 de iure cõi,& ẽt diuino procedit vt ibi. † Et
licet in hoc regno habeat locum crimẽ læſæ
maieſt. contra principem nrm ſupremum,
vt dictum eſt,tñ pœna d.l.quiſquis. quo ad
filios incapacitatem, ſeu inhabilitatem ipſo
rum non habet locum q̃n poſſint ſuccedere
& capere eis relicta in teſtõ ſuoꝝ parentum
alioꝝ,& ẽt ab inteſtato, nec efficiuntur infa
mes,ſed ad honores pñt promoueri,ſed ha-
bet locum quo ad pœnam corporalem,&cõ
fiſcationem bonoꝝ omnium,quia ꝯſuetudo
eſt gñalis in hoc ſm Ang.in d.l.quiſquis, vt
ſupra dictum.Si alij dñi,& principes contra
riam habeãt conſuetudinem ego me remit
to conſuetudini,& conſcientiæ eoꝝ,& ſuoꝝ
conſiliarioꝝ.& ẽt de iure.d.l.quiſquis loqui
tur in filijs in poteſtate conſtitutis, & nõ in
emancipatis vt voluit Ang.Arim.in add. ad
Ang.Aret.in tract.malef.in gl. che hai tradi
to.verſ. & aduertẽdum eſt, in additione inc.
tu aũt in ac mã,adde,ꝙ vř,ꝙ gl.per gl.in c.ſi
quis.6.q.1. quam non inueni. volens plus
Aug.ibi quod pœna d.l.quiſquis.nõ habeat
locum ſi filij ſint clerici,per gl.in c.ſatis per-
uerſum,57.diſt.non priuantur beneficijs, &
tenet Mart.de crim.leſę maieſt.§.31.de quo
plene dixi in addi.ad Dyn.in reg. non debet
aliquis alterius odio prægrauari. de reg.iur.
24 lib.6. † & no.quod violento occupatori ci-
uitatis,vel ꝓuincię,princeps non põt conce
dere ciuitatẽ,vel ꝓuinciam violenter occupa
tã l.meminerint,C.vñ vi.& ibi Bar.niſi ex ci
vera,& iuſta princeps faceret ꝯceſſionẽ,non
obſtãte dicta violẽtia,l.Lucius, ff.de euictio.
& tenet Mart.Laud.in d.tract.de prin.§.12.

1 *Seditio eſt crimen graue, & enorme.*
2 *Appellatio, & ſi per iudicem à quo non admitta tur,tamen executio differri debet.*
3 *Iudex vnius ciuitatis non poteſt cognoſcere de ſe ditione facta in alia.*
Delictum vniuerſitatis niſi notorium, & famo ſum eſſe poteſt.
4 *Delictum per x.homines commiſſum poteſt dici notorium.*
5 *Conſultor non tenetur ſi per viam iuſtitiæ proce datur.*
6 *Vniuerſitas,vel populus ſeditionem, vel tumultũ faciens qualiter puniri debeat.*
Vniuerſitas delinquere poteſt in omittendo.
7 *Vniuerſitas qualiter in committendo delinque re poſsit.*
8 *Syndicus vniuerſitatis quando legitime cenſea tur ordinatus.*
9 *Deliberatio conſilij non requiritur in delicto con ſiſtente in omittendo.*
Ciuitas ſine deliberatione delictum cõtinuatum committere poteſt.
10 *Voluntas, & intentio potius factis quam verbis demonſtratur.*

11 Vniuer

11 Vniuerſitati quādo poſsit p̄iudicare pars maior.

12 Vniuerſitas ex conſilij deliberatione delictum committentes an cenſeatur delinquere.

13 Ciuitas an teneatur de delicto conſulum.

14 Vniuerſitas non dicitur delinquere in eo quod à quolibet priuato committi poteſt.

15 Vniuerſitas quæ in faciendo deliquit an poſsit criminaliter puniri.

16 Pœna quæ infligi poſsit p delicto vniuerſitatis.

17 Ciuitas priuatur priuilegio epiſcopali ob delictum homicidij.

18 Inquiſito facilius fit contra vniuerſitatem quàm contra perſona ſingulares.

19 Ciuitas tota ob hæreſis crimen poteſt comburi.

20 Punitio tpalis vim quandoque infligitur ob delictū alterius, ſcilicet non ſpiritualis, ſeu æterna.

Ciues omnes puniuntur ob iudicis delictum.

21 Vniuerſitas decapitari non poteſt.

22 Vniuerſitas nil aliud eſt ab hominibus ipſam repreſentantibus.

23 Vniuerſitas vere dicitur deliquiſſe, in his qui reperiuntur conſenſiſſe delicto.

24 Multitudo delinquentium eſt cauſa rigoris iuris relaxandi.

Papa non poteſt omnes clericos, vel ep̄os priuare.

25 Multitudini in ſeptem caſibus non parcitur, nec etiam multitudini religioſorum.

26 Multitudini non parcitur in delicto committendo, licet bene in commiſſo.

27 Vniuerſitas illa puniri poteſt ob delictum in qua infantes, aut perſonæ ſimiles non reperiuntur.

28 Seditioſis quæ ſint pœna afficiendi.

29 Seditioſi ædes alienas expilantes capite plectuntur.

30 Bona damnatorum hodie non ſunt publicanda, niſi in crimine læſæ maieſtatis.

Deportatio nil aliud eſt quàm omnium bonorum publicatio.

31 Bona damnatorum non cenſentur confiſcata niſi hoc expreſſe in ſententia dicatur.

32 Seditioſi derobatores puniuntur per l. ſi quando. C. vnde vi.

33 Violentia præambula non confunditur propter delictum ſecutum, ad cuius factum tendebat.

34 Seditioſis ex propoſito, dolo, et conſpiratione machinata mouentes, pro dignitatis qualitate ſunt puniendi.

35 Dictio ſtudioſe, in delictis malū aīum ſignificat.

Seditioſi mori debent ſi ſeditio inualuit cruenta, & factio prærupta.

36 Offendere perſonam publicam grauius eſt quā priuatam.

37 Delictum coram iudice pro tribunali ſedente cōmiſſum, nullam probationem aliam exigit.

38 Auctores ſeditionis ſunt capite puniendi.

39 Præparamenta ad aliquid faciendum ſufficere dicuntur vt ipſum factum cenſeatur.

40 Procedere in delicto quid ſit, & quid ipſum conſummare.

41 Tractatus ſolus etiam in attrociſſimis non eſt puniendus.

42 Conatus ſolus in quibus criminibus puniatur, nullo etiam effectu ſecuto.

43 Turba non punitur, ſed bene quòd in turba perpetratur.

44 Seditio iuſtitiæ opponitur, & communi bono.

45 Seditio Chore qualis fuerit, & qualiter perierint qui in ſeditione fuerunt.

46 Plaga in Iſrael ceſſauit Moyſe, & Aaron pro populo orantibus.

47 Seditioſis toto conatu reſiſtere licet etiam eos occidendo.

Conſulatum ſibi propter ſuam nobilitatem vſurpare volentes ſunt fuſtigandi, et poſtulantis priuandi.

49 Agenenſes ſeditioſi de quibus arguantur.

50 Perſonæ honeſtæ non ſunt fuſtigandæ, ſed viles bene.

51 Lapidem iaciens ex laſciuia, ſi aliquem interfecerit, mitius puniri debet.

52 Tumultu per accidens incidente, pœna pecuniaria locum habet, & non corporalis.

53 Aurelianenſes clamantes aduerſus ſcholares, moriantur, vel occidantur, pecuniaria pœna mulctatè ſunt.

54 Malitia creſcente debet etiam pœna augeri.

55 Seditioſi vtcunque ſunt excuſandi ſi magiſtratus aut conſulum auctoritate ſeditionem fecerint.

56 Clerici in episcopum proprium ſeditioſi, depoſiti traduntur curiæ ſeculari.

Extrahentes aliquem de eccleſia crimen læſæ maieſtatis incurrunt.

57 Maieſtatem cœleſtem offendentes grauius puniūtur quàm qui temporalem.

58 Pœna extrahentium aliquem de eccleſia qualis ſit hodie de iure canonico.

59 Mulieres tempore guerræ poſſunt ciuitatem tueri, & defendere.

Carcaſſona ciuitas à Carcaſſa vetula dicta eſt, quod ſola eam ciuitatem defenderit.

60 Mulieres poſſunt crimen læſæ maieſt. incurrere.

61 Milites ex propoſito, & doloſe ſeditionem facientes in exercitu belli debent capite plecti.

62 Patrem velle filium mori non eſt veroſimile.

63 Miles

63 *Miles qui per laſciniam aliquibus rixantibus ſe diuiſionem fecerit militiæ gradu priuari debet.*
64 *Pugillum fortitudo clamoribus incitatus, & ſermo imperatoris paratas ad prælium acies, acutoſq; mucrones accendit.*

SEptimo, & vltimo præſuppono qualiter
ꝯtra ſeditioſos, & ꝯſpiratores, & ſimiles ſit
ꝓcedendum, Et qño ꝓbetur rebellio, & ſedi
tio, vide Ang. Are. in d. tract. malef. in gl. che
1 hai tradito, in princ. † vbi dicit, q̄ quis illud
crimen ſit enorme, & graue, vt ꝓbatur in paſ
ſione dominic. Luc. 23. vbi Iudæi accuſabant
Ieſum Chriſtum benedictum, dicētes. Hunc
inuenimus ſubuertentem gentē noſtrā, &c.
& ibi ſequit̄ at illi inualeſcebant dicentes, cō
mouit populum, docens ꝑ vniuerſam Iudeā,
incipiens à Galilea vſq; huc, &c. Sic ēt diuũ
Paulum vt Act. 24. Inuenimus hunc hoiem
peſtiferũ, & ꝯcitantē ſeditiones oibus Iudęis
in vniuerſo orbe, & auctorē ſeditionis ſectæ
Nazarenoꝝ, &c. ita qđ appellari non pōt. l.
ꝯſtitutiones. & ibi Bar. Ang. Are. & Mod. ff.
de appel. & Alex. in addit. ad Bart. in d. l. ſi qs
à filio. §. hi aūt. de iniu. rup. teſta. & in l. Pantonius. §. rei perduellionis. ff. de acq. hær. &
Io. Ant. Arch. & ſequa. in c. fœlicis. de pœ. li.
2 6. † licet ſm Bar. in l. 1. ff. de off. eius cui man.
eſt iuriſ. appellatio ꝑ iudicē tenet Alex. in d.
§. hi auth. & Mart. Laud. in d. tract. de crim. lę
ſæ maieſt. §. 7. tñ ꝓcedi non pōt ad torturā,
niſi p̄cedentibus indicijs, & alijs p̄ſumptionibus ꝑ tex. gl. Cyn. Bar. Bal. Ang. & Sal. in l. ſi
qs alicui. C. ad l. Iul. maieſt. & ipſis p̄cedentibus oīs pōt torqueri nullo priuilegio obſtā
te, ſiue ſit miles armatæ vel cœleſtis militię, ſi
ue doct. c. 1. de depoſito. & Barb. in conſ. 43.
col. 4. verſ. & ſi quiſpiam. lib. 1. & tex. in l. nullus. & ibi oēs. C. ad l. Iul. maieſt. & ꝯtra ſeditioſos ꝓceditur ꝑ viā inqſitionis, vt in auth. de
mand. princ. §. fi. & ibi Ang. ꝓ hac all. l. 1. in
fi. C. de abol. & aduertendum eſt ſm Ang. ibi
3 † qđ de hoc crimine ſeditionis vnius ciuitatis, puta Peruſij, non pōt cognoſcere iudex
Florētiæ, ꝑ tex. ibi; qa de ſeditione cōmiſſa
in ciuitate Conſtantinopoli nō pōt p̄ſes prouinciæ cognoſcere, ſed debet inqrere. & inueſtigare diligenter ꝯtra facientes ſeditionē, &
ipſos ad ciuitatē remittere, qđ eſt ſingulare,
qa regulariter delictum alibi cōmiſſum pōt
hic puniri, vt volūt Doct. in l. 1. C. vbi de cri.
agi. opor. & ꝑ Bart. in l. ſi cui. §. cum ſacril. ff.
de accuſ. & dixi in §. 24. in gl. 1. de iuriſ. om.
iud. in ꝯſue. Biturig. Sed facilius inquirit̄ ꝯtra
vniuerſitatē, q̄ ꝯtra ſingulares perſonas, qa
delictum magnæ vniuerſitatis non pōt eſſe
niſi notoriũ, & famoſum l. iuſtiſſimos. C. de
off. rec. ꝓuin. & tenet Alex. in addi. ad Bar. in
l. aut facta. §. non nunq̄. de pœ. Et hoc verum
ſm Bar. ibi, ſi vniuerſitas delinqt vt vniuerſitas; qa propoſito, & deliberato ꝯſilio, hoc fecit, vt infra dicā, ſecus ſi non ꝓpoſito, & deliberato ꝯſilio, qa tunc debet inquiri ꝯtra ſingulos atq; ſingula. Paul. de Caſt. in d. conſil.
315. col. 6. verſ. ſecunda pars verboꝝ. vol. antiq. vbi ꝯſuluit ꝓ cōitate Ianuenſium, q̄ tunc
tranſtulit dñium ciuitatis Ianue in regem
Franciæ, vt ipſe refert ibi, col. 7. ver. nunc ad
ꝓpoſitum. & idē tenet Paul. de Caſt. in conſ.
105. incip. in cauſa sforcij vel nouo. Ideo di-
4 cit Bal. in l. 1. §. fi. ff. de iuſt. & iur. † q̄ delictũ
qđ fit ꝑ decem hoies, vel ſupra eſt notoriũ,
vnde ſm Bart. in ſuo tract. de Guelph. in 4.
princ. q. qs pōt ꝓbari eſſe de affectione Gibellinoꝝ vel Guelphoꝝ, vel illis adhærere,
qñ expreſſe dicit ſe eſſe illius factionis, qđ
6 ſufficit, nemo. n. vr̄ dicere qđ mente non agitauerit l. Labeo. ff. de ſuppelle. lega. vel qa illi
parti fauebat in ꝯſilijs, & in armis, ac in alijs
factis. Et hoc intelligit in factis voluntarijs.
ꝓut faciebat nobilis vir, & eques veteranus
Bertrandus de forces eiuſdē loci dñs, qui in
ꝯſilijs, & alijs fauebat cōitati ſeditioſę Agenē
ſi, & ꝓ ipſa vniuerſitate iuit erga Chriſt. anſ
ſimum regem noſtrum, & ꝓ hoc text. in d. l.
1. de ſeditio. ibi publicam diſciplinam defendere fortaſſe tentauerint, &c. q̄ exponit Io.
Fab. ibi de facto, & non de iure, vt infra dicā.
5 † Quia vbi ꝓceditur ꝑ viā iuſtitiæ, aduocatus ꝯſulendo iuri aut plebiſcitādo, nō tenet̄,
ideo d. Nic. Bertrādi iuris vtriuſq; doc. q fuit
aduocatus ꝓ dicta cōitate corā nobis cōmiſ
ſarijs antedictis teneri nō pōt de ꝯſilio. & ēt
ſtatim dimiſit illos. Ideo eſt intelligendũ de
ꝯſilio fraudulēto circa ſeditionem faciendā,
aut poſt factam, & cōmiſſam, defendēdo verbo, & facto l. ꝯſilij nō fraudulenti. ff. de re iud.
& in regula nullus ex conſil. & ibi dixi poſt
Dyn. co. lib. 6. bo. eſt tex. in l. aut facta. in pri.
ibi ꝯſilia vt ꝯiurationes, &c. ff. de pœn. & Collec. in c. nuper. & ibi ꝑ do. Caſum Hugo. in
addit. de ſen. excom. & in c. ſane, de renun. &
tract. & ꝯſpiratio ꝑ complices, & ſocios criminis pōt ꝓbari, vt no. Bal. in l. qm lib. C. de
teſti.

teſti.maxime q̄ ſit ꝯtra principē,tenet Mart. Laud.in d.tract.de crim.læſæ maieſt.§.8. volens ibi in §.11.qđ contra notorie tenentes ciuitates eccleſiæ Romanæ citatione ꝓceditur ad ſnīam alleg.Bald.in ꝓhe.feudo.Et laicus ꝯtra clericum in crim. læſæ maieſt. pōt teſtificari,vt tenet gl in c.cū p. manconella. de accuſ.& Mart.vbi ſupra.§.27. de quo per oēs in d.c.cum p.manconella. His ꝑſuppoſitis
6 venio ad ſolutionem q. † qua pœna de iure puniať populus,collegium,capitulū,vel vniuerſitas ſeditionē,rebellionē,& tumultū faciens,aut aliud delictū committens, circa quā Doc. infra allegādi mouēt plures q̄ſtiones,quas oēs ꝑ vnam clarā diſtinctionē, & breuem,ommiſſis argumentis cōprehēdam. Ideo aut agitur de ſeditione facta in ciuitate aut in acie bello.Si i ciuitate, tūc aut vniuerſitas delictū cōmittit in omittēdo.aut in faciēdo.Si in omittendo,& tūc vniuerſitas poteſt vere,& ꝓprie delinquere,vt tenet Cy.i l. ſi qs in tantā.col.3.verſ.ſed pone,iuxta hoc C.vñ vi.vbi mouet illā q̄ſtio. & ēt Bart. in l. aut facta.§.nonnunquā.ff.de pœnis.& Saly. in d.l.1.C.de ſedi.in 1.q.2.& Ant.de But.& Abb.Sicu.in c.dilectus.2.col.pen.& ibi Ioā. de Ana.col.3.de ſimo.& ſm̄ ipſos puniť totum collegium ſeu vniuerſitas,licet ſm̄ Saly. nulla ꝯuocatio, & ꝯſilij deliberatio fuerit facta,vt l.iubemus nullā nauē. C.de ſacroſan. eccleſ.& rō eſt,q̄a licet negligentia regentiū vniuerſitatē hoc ꝯtingat, tñ ipſa vniuerſitas dř negligere,vt d.l.iubemus. & negligentia illoꝝ quibus mandať non excuſat mandan-
7 tē.l.ꝓcurator.§.tutores.in ſi.ff.māda.†Si vero in faciendo,& cōmittendo, & tunc aut ꝑ modum vniuerſi,vt q̄a populus, & vniuerſitas ꝯuocata extitit ꝑ ſonum campanæ vel tubæ,vel alio ſimili ſigno more ſolito.l.2.iuncta gl.C.de decurio.lib.10.& ꝯſilio delibera to ad hoc delictum committendū ꝓceſſit, dř delictum cōmittere,alias vniuerſitas ipſa non dř committere,ſed ſinglř ſing.tex.eſt celebris in l.ſemp.§. ſi in ſepulchro. ff. qđ vi aut clam.& hoc eſt qđ vult gl. in l. ſi ex dolo §.1.ff.de dol.& expreſſe in l.aliud.§. auferř. ff.de reg.iur.& in l.ſicut. ff. qđ cuiuſq; vniuer.& Saly.in d.l.1.in 4.q.de ſedi.& Bar.i d. l.aut facta.§.nonnunquā.verſ.vlterius q̄ro. & Ang.in l.metū.§.animaduertendū.ff. qđ met.cauſa.& ſing.Oldr.in ꝯſil. 315. & gl. in prag. ſanc. in tit. de numero card. in verbo ibi, collegialiter, & ēt in tit. de interdic. in princ.in verbo,locorum.& Paul.de Caſt. in ꝯſ.105.incip.in cauſa ſfortij,ver.nouorum. & Dyn.in regula delictum ꝑſonę,& q̄ ibi dixi.in addi.& poſt me.d.Celſus Hug. de reg. iur.lib.6.&Colle.in c.plerunque in pen.q̄ſt. & ibi d.Celſus de reſcrip. & ample Hier. de Tortis in d.ꝯſ.in fauorem florētinoꝝ edito. col.2. in prin. vbi refert Ioan. de Ligna. in cle.1.de pœ.ita dixiſſꝫ coram ſummo pōtif. & cardinalibus in ciuitate Bonoñ. facit tex. & qđ no.ibi Bart.in l.actuarios.C.de nume
8 ra.& cartul.lib.12.† ꝙ ſyndicus creatus non ꝯgregata vniuerſitate ad ſonum cāpanæ, vel alio ſigno, vel nō ꝯgregata in loco vbi alias ꝯſueta fuerat ꝯgregari, vel non ꝯgregata de mandato ſuperioris, ꝓut ꝯſueuerat, non dř legitime ordinatus,& ita dicit de facto ſe obtinuiſſe,& idē Ant Corſe.in ſing.ꝯſuetudo. Ita ēt quod ſi oēs ciues velo eleuato, & vexillo erecto, & pulſata prius cāpana iuiſſent ad hoc faciendum, non diceť vniuerſitas delinquere,ſi deliberatio non p̄ceſſerit. Et illo caſu illi q ꝯuocauerūt,& eleuauerūt vexillū, & cāpanā pulſauerūt,dñr incitatores ꝑſonarum,& tenentur tanq̄ ſeditioſi, ſm̄ Bart. in d.§.nonnunq̄.& Saly.in d.l.1.in 3. q. de ſedi.& Abb.Sicu.in d.c.dilectus. in q. pen. & ibi Ioan.de Ana.col.5.q.3. & col. ſeq. verſ. dicit ēt per no.in c. cum oēs,de conſt. & idē Fely.in d.c.dilectus.col.vlt. verſ. 6. inquantū,& oēs, &c. vbi hoc limitat tribus modis.
9 † Primo, vt habeat locū in delicto qđ conſiſtit in faciēdo ſecus in omittēdo,in quo non requiriť conſilij deliberatio, vt ſupra in 1. memb.dixi. Secūdo,ꝯſiſtit verum in delicto qđ non habet tractum ſucceſſiuum, ſicut eſt homicidium,& ſimilia, ſecus ſi eſſet delictū continuatum,vt rebellio,guerra, tolerantia ꝑſidis erga ſubditos opprimentes,vñ in iſtis credit ꝙ ſine deliberatione, & pulſatione cāpanæ,& ꝯgregatione ſolēni, ſi fuerit ab vna vniuerſitate ꝑpetrata vel ſi fuerit vna ciuitas paſſa ꝑ ſubditos ꝑpetrati aliquo tp̄e, ꝙ vere illud dicať delictū vniuerſitatis,poſtq̄ totus populus concurrit, ſm̄ Pet. de Anch. in ꝯſ. 158. incip. ex narratis in facto apparet,
10 &c.&in cle.1.poſt Card.ibi.4.q de pœ.†Ra tis .n. ſm̄ eum, factis ipſis declarať intentio vniuerſitatis, & euidētius declarať voluntas hoīs factis quam verbis c.dilecti filij. de ap. &l.repræhendenda tu magis es.C.de inſt.&

ſubſtit. quod etiã ſequitur Ioã. de An. in d. c.
dil. col. 5. ver. & circa prædicta an, & qñ eccle
ſia &c. Et ſic vr̃ feciſſe cõitas Agenenſis, quæ
die Lunæ tertia Iulij continuando tumultũ
& ſeditionem nocte præced. inchoatam, pul
ſare fecit campanas eccleſiaꝝ, & virgas tanq̃
vexillum anteferri faciebat ad conuentum
Carmelitanum, vſque vbi ſe congregauit.
Ad requiſitionem tñ dñi Dubuſcon volen-
tis ſedare tumultum, & cõicato cum eodem
Dubuſcon qui nihil potuit proficere, velo
eleuato acceſſit ipſa cõitas ad domum ciui-
tatis cõem, & poſtea continuauit ꝑ menſem
& vltra faciendo guietum armis, & alia per-
egit, prout ſupra narratum eſt, ut in ſñia per
dños mihi collegas lata ad longum inſerta
ꝯtinetur. Sed ꝑ hoc dr̃ vniuerſitas Agenẽſis
deliquiſſet. Tum qa totus populus non oc-
currit, nec hoc fecit, qđ requirebat̃, ut volũt
Doct. ſupra all. licet eſſent mille & plus de
plebeis ruſticis, & miſerabilibus perſonis.
11 † Tum quia ad hoc ut maior pars poſſit ꝑ-
iudicare vniuerſitati, ſm legem quod maior
pars. ff. ad mun. requirit̃ ꝙ illa tendãt ad uti
litatem, vel ſaltẽ non tendant ad damnum.
Sed qñ tendunt ad damnũ, & delictũ, reqrit̃
ꝙ oẽs ꝯcordent, alias ꝯtradictio vnius face-
ret ne uideatur geſtũ ab ipſa vniuerſitate, vt
tenet Guil. de Cum. in d. l. iub. quem ibi ſeqt̃
Paul. de Caſt. col. 2. & Felyn. in d. c. cũ oẽs.
col. 9. verſ. in eadem gl. ibi, ſi ſint plures, de
ꝯſt. & Alex. in d. l. quod maior pars. vbi in fi.
dicit qđ illa lex non habet locũ in crimina-
libus. alleg. gl. in c. mil. 65. diſt. Et tenet Bal.
in l. metũ. §. animaduer. vbi dicit, ꝙ ſi maior
pars canonicoꝝ delinquit, non vñr ꝓpea o-
mnes delinquere l. 1. in prin. ff. de mag. ꝯue.
qđ no. quia vr̃ reſtringere dcm̃ oium Doct.
12 † volentium vniuerſitatem delinquere ſi ex
ꝯſilij deliberatione cõmiſerit delictum, ſed
non facit. Nam iſtud intellr̃ qñ maior pars
delinquit ſine ꝯuocatione, & deliberatione
ꝓcedente, qa vniuerſitas tunc non dr̃ delin-
quere, vt ſupra dcm̃ eſt, faciunt not. ꝑ Abb.
in c. auditis, de elec. & c. 1. de his q̃ fi. a maio.
& ideo nos ꝓceſſimus tanq̃ contra ſingula-
res, & particulares, vt ſupra dcm̃ eſt. Tertio,
niſi ꝑ coniecturas, & actus ſequentes dero-
gat̃ uoluntas populi, forte nõ puniũt, nec in
exiliũ ponũt delinquẽtes, ita colligitur ſm
Felyn. ex verbis Card. in d. clem. 1. in 4. q. de
13 pœ. † Et ꝓdicta ꝯcluſio ꝓcedit, etiã ſi ꝯſules, &
officiarij ciuitatis delictum ipm̃ cõmiſerint,
vt voluit Bar. in d. §. nonnunq̃. & Io. de An.
in d. c. dil. col. 6. verſ. 4. principalr̃. & Cyn. in
d. l. iub. teneat contrarium, ſed opin. Bart. eſt
verior, quam tenet Old. in d. ꝯſ. 315. & quod
nullo modo dicatur vniuerſitas delinquere,
niſi fecerit deliberationem, vt dictum eſt, &
hoc caſu vera eſt concluſio, qñ delictum eſt
cõmiſſum circa id qđ à ſola vniuerſitate fie-
ri potuit, puta ſtatuta illicita ꝯdendo, vel col
lectas imponendo, & tunc ſm Bart. in d. §.
nonnunq̃, cum priuatis hoc facere non poſ-
ſit, ipſa vniuerſitas dr̃ vere proprie facere, in
qua hoc ius reſidet l. oẽs populi. ff. de iuſt. &
iur. & auth. caſſa, & irrita, de ſacroſan. eccl. &
auth. item nulla cõitas C. de epiſc. & cler. &
iſtud tenet Salyc. in l. 1. in 4. q. de ſed. & Abb.
ſicu. in d. c. dil. col. pen. & ibi Io. de Ana. col.
4. in fi. qui ambo poſt Ant. ibi alleg. tex. in d.
c. grauẽ. & in c. nouerit. de ſent. excõm. Idem
14 Mar. Soc. in d. c. dil. † Si vero eſt cõmiſſum
circa id quod à quolibet priuato fieri põt, vt
eſt crimen homicidij, rapinæ, vel violentiæ,
aut doli, & tunc ſm Bart. vniuerſitas ꝓpꝛie
non dr̃ illud cõmittere, quia nõ cadit in vni-
uerſitatem, & ad eoꝝ cõmixtionem, & per-
petrationem vera pſona exigitur, & ꝓ hoc
alleg. d. l. ſed ſi ex dolo. §. 1. de dolo. & l. 1. §.
fin. ff. de acqr. poſſ. ſed vniuerſitas non eſt ve
ra perſona, ſed ficta. l. mortuo. ff. de fideiuſſ.
ideo ficte, & nõ vere delinqt, vt ipſe ꝓbat, &
ipm̃ ſeqtur Io. Barbe. in ſuo uiat. eo tacito.
& tenuit Spec. tit. de acc. in fi. & Abb. ſicu. in
d. c. dil. col. pen. & ibi Ioan. de Anan. col. 4.
poſt prin. Sed Salyc. in d. l. 1. de ſed. in 3. & 4.
q. tenet ꝯtrarium circa hoc ultimũ ꝙ vniuer
ſitas ut pſona repñtata dr̃ vere facere, quia
vniuerſitas nihil aliud eſt, q̃ hoies vniuerſita
tis, ſed hoies vniuerſitatis vere fecerũt, ergo
& vniuerſitas vere fecit qđ hoies. Pro hoc
alleg. tex. in d. l. ſemꝑ. §. in ſepulcro. & in l. ſi
fam. ff. de iuriſd. om. iud. & h. d. eſſe verũ, qñ
hoies vniuerſitatis ad hoc faciendum cõue-
nerunt, vt vniuerſi, vt dcm̃ eſt, alias ſi ut ſin-
guli ꝯuenerunt ſine deliberatione vniuerſita
tis, tunc vere dicit Bart. & iſtam partẽ tenuit
Alb. de Gand. in tract. maleſ. tit. de hom. ver-
ſic. quõ talis eſt, & ſępe de facto contingit cõe
15 ſeu vniuerſitas &c. † Sed in modo puniendi
ipſam vniuerſitatem quæ delinquit in facien
do, quod puniatur criminalr̃ eſt altercatio
non modica. Nam Cyn. in d. l. ſi quis in tri.
verſ.

verſ. ſed pone quod facit homicidiū &c. varias refert opiniones, & finaliter ↄcludit, ꝙ teneatur criminaliter, ſed alterabitur pœna ꝑ multitudinem, ſm gl. in d. §. nõnunq, qa fieret magna hominum ſtrages, & idē tenet Ang. in d. l. ſi familia, in prima fallentia, ſed Inn. in d. c. dil. & in d. c grauem. de ſent. exc. tenet ↄtrarium, ꝙ vniuerſitas non puniat, ne innocentes, ut pupilli, furioſi, & ſimiles perſonæ, q̄ non pn̄t delinquere, puniant, ſed pœna tranſmutetur in pœnā pecuniariam, niſi ex delicto aliqd puenerit ad ipſam vniuerſitatē tūc tenet. d. l. ſi ex dolo. §. 1. & hoc tenēt oēs tex. in c. ſæpe. de reſt. ſpo. & in c. qa. 5. de iud. & Paul. de Caſt. conſ. 415. col. 2. vel tertio videndum eſt & c. vſque ad fin. ꝙ eſt ſing. inc. quia ſcio ꝙ ſup iſto vol. antiq. Sed Bart. in d. §. nõnunq reaſſumit illas opin. & tandē

16 diſtinguit. † Aut delicti pœna eſt realis, aut perſonalis. Primo caſu, aut non æque cadit illa pœna in ſingulos de vniuerſitate ſicut in ipſa vniuerſitate. Exēplū, publicat res ex delicto ſi illa res eſt vniuerſitatis ipſa vniuerſitas punit. d. l. iub. de ſac. ſan. eccl. & in hoc ↄueniūt oēs ſcribeñ. in locis ſupra all. & Abb. & Io. de An. in d. c. dil. de off. ord. Aut pœna eque cadit in ſingulos, vt pœna certę pecunię vel quātitatis, & tūc dicit. Aut collegium eſt paruū, vt eſt collegiū ancianoꝝ, vel capitulū canonicoꝝ, vel collegium doctoꝝ. Aut magnū, vt puta ciuitas, aut caſtrū. Primo caſu, ꝙ non puniat collegiū, ſed tm̄ hi q ↄſenſerūt, ꝑ tex. in l. 1. in princ. ff. de mag. ↄuen. Secūdo vero caſu, ꝙ puniat vniuerſitas, vt d. auth. itē nulla cõitas. & §. 1. de pace. iur. fir. Rō diuerſitatis ſm Bart. eſt, qa in collegio amplo, & diffuſo, non ita de facili cognoſcunt diſſentientes à ↄſentientibus, ſeu delinquētes à nõ delinquētib. ſicut in collegio paruo. & idem tenet Abb. ſicu. & Ioā. de An. in d. c. dil. poſt Ant. qui ambo alleg. tex. i c. ita nos. 25. q. 2.

17 † vbi ciuitas priuatur dignitate epali ꝑ delictum homicidij, quod ꝓprie non cadit in vniuerſitatē, ſed tenet ex eo qd' mandauit, vel ratum habuit ꝓ quo ēt alleg. c. vbi periculū. §. ciuitas, de el. lib. 6. accedat ſimilis tex. in d. c. fel. §. fin. & ibi Francus in vlt. not. Sed Saly. in d. l. 1. de ſedit. dicit ꝙ eſt truffa, qa infantes, furioſi, mulieres, ac multi alij poſſent diſcerni, ergo nõ eſt bona rõ in caſu certi, vt ipſemet Bart. ſm Salyc. vr̄ fateri, dum dicit, ꝙ ſi pro pœna ſoluēda debet collecta imponi, q non ↄſentientes non tenentur ad ↄtributionem, per d. l. 1. in princ. de mag. conuē. & ideo non placet ſibi dictō collegij parui,

18 vel diffuſi, vt infra dicam. † Item ēt quia facilius inquiritur contra vniuerſitatem, q̄ ↄtra ſingulares ꝑſonas, quia delictū magnæ vniuerſitatis non põt eſſe niſi notorium, vt dixi in vltima ꝑſuppõne ſupra. Sed qñ pœna eſt perſonalis, & tunc ſm Bart. Aut tale eſt crimen qd' afficit filium ꝑ patrem, vt crimen leſæ maieſt. l. quiſq. C. ad l. Iul. ma. vel crimē hær. c. ſtatutū, de hær. lib. 6. & cap. fel. de pœ. eod. lib. & tunc vniuerſitas, vel cõitas criminaliter punit, ut fcm̄ fuit de Carthagine, quę paſſa fuit aratrū. l. ſi vſusfruct. ciuit. ff. q. mo. vſuf. amit. vb: gl idem dicit de Troia. vnde Bart. refert ſe uidiſſe quandam ſniam diffinitiuam Imperatoris Henr. quā dedit ↄtra ciuitatē Brixiæ, q̄ fuerat ſibi rebellis, in qua dicebat illam ciuitatem eſſe ſubijciēdā aratro, quam pœnam ex miſericordia relaxauit. Et ēt dicit Bonifacium Papā ita feciſſe ꝑ hæreſim quorundā templarioꝝ, qd' totum collegiū deſtruere fecit, vñ Felyn. in d. c. dil. col. pen. verſ. 2. inquantū cñt & c. alleg. tex. in c. ſi

19 aud. 23. q. 5. † vbi ꝑ hæreſim tota ciuitas põt comburi: & idem tenet Pet. de Anc. in c. Rom. §. vniuerſitatem de ſent. excõm. lib. 6. Et ſic bona in cõi exñtia publicantur, & idē voluit Bar. in tit. q ſint rebelles in verbo rebellando, col. vlt. & Abb. Sicul. in d. c. dilect. col. pen. Ioan. de An. col. 4. dicentes, ꝙ ciuitas Boñ. etiam fuit prorſus deſtructa, & paſſa aratrum ex ſnia Imperatoris, ſed poſt ex indulgentia fuit reædificata, vt legitur in legenda S. Ambroſij, ut refert Bart. in proę. ff. §. hæc tria. Sic ēt ſm eos: Deus deleuit funditus Sodomam, & Gomorram & tres finitimas ſeu vicinas ciuitates, & tñ ibi erāt multi infantes & furioſi qui non poterāt delinque

20 re. † Ex atrocitate ergo delicti ſæpe vnus punitur pro alio tpalr̄ non aūt ſpūalr̄ pro quo vide bonam gl. 24. q. 3. in ſumma: & in §. eccleſia, l. q. 4. & ſic, ſm ipſos, in hmõi delictis ceſſant rationes Innoc. Et opin. eius vr̄ ſeruari in hoc regno ſm ꝙ reperi ſcriptum in magno conſuetudinario Franc. & tit. de iuribus reg. fol. 6. verſ. Item ſa ou vue ville ne obeiſt au Roy, elle doibteſtre raſee. Et ꝓ hac opin. facit tex. in l. iud. C. de naui. lib. 11. vbi ꝑ delictum iudicis puniuntur oēs ciues: quem tex. inducit Bart. ibi ꝙ ꝑ denegatam

iuſtitiã à iudice vel rectore loci,ꝓcedunt repſaliæ ꝯtra oẽs ciuitatis tex.cum gl.in c.dñs noſter.23.q.2.idem Ant.corſ.in ſingulari iudex,imò ſm Innoc.in c.cum ex iniuncto. de noui. ope. nuncia. ciuitas poteſt mori, ſi princeps eã dãnat ad aratrũ, & tenet Mart. Laud.in tract.de prin.§.102. Aut crimẽ eſt tale ꝙ nõ affligat alius quã cõmittens,vt eſt homicidiũ,violentia vel rapina. & ſm Bart.
21 †cũ vniuerſitas non habeat caput,ſed fictũ, decapitari non põt; ſed pęna illa cõmutabit in pecuniariã,vt l.qd ergo.§.pęna grauior. ff.de his q not.infra.& l.hos accuſare.§.oibus.ff.de accuſ.& iſto caſu habebit loci opi. Innoc.de innocẽtes ꝓ nocẽtibus puniant.& ipſum Bart.ſequit Abb.ſic. in d. c. dilectus, col.vlt.ver.ſed in modo puniẽdi. & ẽt Io. de Ana.col.4.Sed pdictã diſtinct.reprehẽdit Saly.in d.l.1.de ſeditio.dicẽs,ꝙ ſiue collegiũ ſit vniuerſale,ſiue particulare,magnum,& diffuſum,ſiue paruũ,ꝙ ſolũ puniant q ꝯſenſerũt, ꝑ d.l.1.in prin.de magiſtra.ꝯuen.Et illius legis fuit ratio, qa pſẽtes qui fuerunt maior pars totius,totã vniuerſitatẽ reprę́ſentãt. l. qđ maior pars.ff.ad munic.Ergo ꝑ eos re-
22 præſentata vere facit,vt ſupradictũ eſt.† Cũ vniuerſitas nihil aliud ſit, quã hoĩes ipſam reprę́ſentantes,merito lex ipſos ſolũ puniri voluit,& dicet vniuerſitas punita taliter,qualiter ſint pſentata. Et idẽ ſm eum,vbi pœna eſt pſonalis eadẽ rõne, tã in homicidio q̃ in crim.læſæ maieſt. in quo ex patris delicto filij puniunt,& nõ alij de gñe ſuo.Ideo ciuitas non ſubijciet aratro ſine principis ꝯſciẽtia, vt voluit ipſemet Bart. in extraua. q ſint rebel.in verbo,rebellãdo. quaſi ad fi. Et iſtam opi.tenuit Gand.in d.tit.de homic. vbi dicit ꝙ auctores,& participes homicidij, ſi appareãt,puniri debẽt,ꝑ tex.in l.q̃m.C.ad l. Iul. de vi pub.Si vero nõ appareãt,tũc pecuniariter.Sed in hæreſi,bñ dicit Bar.ſm Saly. qa ſinguli de collegio dñr peccare, merito puniunt. Sed ſi opi. Saly. eſſet vera,fruſtra q̃rit an vniuerſitas tractatu ꝓcedẽte,& ꝯcilio deliberato deliquerit, ſi ſolũ ſinguli ꝯſentientes tenent queadmodũ ſi ſine ꝯſilij deliberatione deliq̃ſſent vt dictũ eſt.& ipſemet voluit in
23 d.l.1.de ſedi.in 3.q.† Sed põt rñderi,ꝙ vniuerſitas tunc vere delinq̃t,& ẽt punit in illis q reperient ꝯſenſiſſe,& culpabiles ipſam vniuerſitatẽ repræſentantes, cum ꝑ deliberationem ꝯſilij vniuerſitas ipſa deliquerit. Et eius opi.eſt æqua,& multũ mihi placet,vt ſtatim dicam.tñ ſm Saly.in eo.caſu ſi collegiũ eſſet magnũ, ita ꝙ ex pſentiũ pœna ſequeret magna ſtrages,tũc principalioribus punitis,pęna aliorũ in pecuniariã vel aliã cõmutari debet.ar.l.q cædem ff.de ſica.& hoc eſt qđ vult dicere gl.in d.l.aut facta.§.nonnunquã.& facit tex.in l.ſi q s aliq d.§.auctores.ff. de pen. & in d.c.dilectus.de ſimo & in l. ſi fam.ff.ſi fam.fur.& c.vt ꝯſtituerẽt.l.di.ibi,ſed populorum plurimorũ ſtrages iacet. detrahendũ eſt aliqđ ſeueritati,&c.& Alb.de Roſ.in l.à ꝓcedẽte.C.de dila.& Mart.Laud.in d.tract.de prin.§.112.& in §.135.& no.i c.ſane.de tẽp. ord.& ſentit Bart.in ſuo tract. de Guelphis, & G bel.in 4.princ.q.ver. qd .n. ſi vna pars
24 erat extra ciuitatẽ.&c.† qa multitudo inducit iudicẽ ad diſpenſandum ꝯtra iuris rigorẽ: cũ ob populũ multũ crimen pertranſeat inultum ꝫ.diſt.iurib.& c.non poteſt.23.q.4. Et ẽt ꝑ ꝑ ſcandalum euitandum, qa ſcandaloſum eſſet totum populum vnius ciuitatis interficeret,& depopulare vrbem in detrimẽtum reip. cuius intereſt amplam hr̃e ſobolẽ, ad replendas ciuitates liberis hoibus l. 1. ff. ſol.matr. vñ interrogatus Homerus qđ maximũ eſſet ornamẽtũ ciuitatis, pueri (inq̃t) & turres ꝑ pueros numeroſitatẽ ſignificãs, de quo ꝑ Soc.in ꝯſ.139.col.6.ver. vltra oſtẽditur.lib.1.& dixi in §. 1.conſuet. iuri. ſtat. pſona qm̃ in lata gente, gloria principis, & diminutione populi,ꝯtritio principis,denotat.1.q.4.c.eccleſia.§.item Dauid,& ideo dicit gl.in c.ſi.9. q. vlt. ꝙ papa poteſt priuare omnes clericos,vel oẽs epos, quia vniuer-
25 ſalem ſtatum eccleſiæ turbaret.† Et licet multitudini parcatur, vt d. iurib. hoc fallit in ſeptem caſibus,ſm Io.de Ana. & Fely. in d.c.dilectus.col.1. Primo,niſi multitudo defenderet ex quadã auctoritate delictũ ſuũ,vt tenet gl.in c.cõmeſſationes.44.diſt. ꝓut feciſſe vñr ſeditioſi Agenenſes, q ꝑ plures notẽs ibãt ꝑ portas ciuitatis faciẽdo guyetũ, dicẽres ꝙ nullũ cõmiſſariũ auctoritate curię ſupremæ Burdegal. deputatũ intra ciuitatẽ introire ſinerẽt, Quinimo eũdẽ in quadam parua nauicula vocata in eorũ vulgari.gabarrot, ſine aliquo remo ſupra Garonã ponerẽt,poſteaq. ei dicerẽt, venitis de Burdegale reuertimini Burdegale,& ab excluſis molẽdi norũ ꝓcaueatis,& plura verba de qbus i ſnia inſerta ſit aliqua mẽtio, rõne cꝰ ꝓceſſimus

magis rigoroſe, q̃a ex quo q̃s pſeuerat in malitia, grauius puniendus eſt q̃ alius 11.q. 3.c.pcipue.& 2.q.4.c.quāto.& dixi in §.22. de iuriſ.om.iud. Secūdo, niſi eſſet delictū maximum, vt voluit Archid. in denique .4.diſt. facit ſecūda q.1.multi. Tertio, niſi eſſet multitudo religioſorū.vt tenet Hoſt. in c.ea quę, de ſtatu mona. Quarto, niſi loquamur in pę
26 na eterna gl.in d.c. deniq;.† Quinto, niſi eſſet delictū nō cōmiſsū ſed cōmittēdū, vt voluit Bart. in d.§. nōnunquā, Sexto, niſi ceſſaret ſcādalū, q̃a illo ceſſante pōt puniri, gl.in c.latores.de cler. exc. min. Septimo, niſi in multitudine eſſent aliq̃ principaliores, q̃a illi poterūt puniri, ſm̃ gl.in d.c.latores.vt ſupra ꝓx.dixi. Et iſtas limitationes ponit Dñi poſt Arch.in d.c.deniq;.&d.c.vt ꝯſtituerẽt l. diſt.& oēs iſti caſus fallen.reincidūt cum di. Bart. Et quāuis opi. Bar. ſit cōis, tñ mihi magis placet opi. Saly. ꝙ ſolū ꝯſentientes teneātur non alij, nec tota ciuitas q̃ non deliquerunt, q̃ forte erunt maior pars totius q̃a in ipſis ꝯgregationibus ꝯſilij populorū, nō ſunt ſenſu carentes vt mulieres, infantes, furioſi, ebetes, & hmōi ſimiles vocati, nec vocari cōſueuerunt, ſm̃ Ang. in conſ.63. in fi. & in d. §.animaduertendum.& dixi. in §. 10. in gl. 1.ante fi.de conſue.iur.ſtat.perſo. licet tales perſonæ ſequanť alios, q̃ tñ ignorant quo pacto, & animo, aut iure res agatur, & fiat l. 1.C.de fal.mone.l.diuus.ff.de off.præſi.& l. oēs.C.de pœn. q̃a peccatum vnius alios ꝓuocat ad peccandum ſecunda q.7.Paulus, in 1.& c.magnæ.§.1.de voto ergo iniquum eſſet ꝙ tales pſonæ, quæ non ꝯſenſerunt ꝓp delictum aliorū punirenť hoc voluit Barth. Brix.in c.eps qui mancip.12.q.2.dum dicit,
27 † ꝙ illa vniuerſitas poterit criminaliter puniri, in qua nō ſunt infantes, & ſimiles pſonę. Et in pœnis mitior pœna eſt amplectēda l.pſes.ff.de pœn.& in regula, in pœnis de re. iu.& q̃ ibi dixi poſt Dyn.& ſupra in 6.pſuppoſitione. Et pfecto Cyn. Inn.& eorū ſequaces vñr habuiſſe bonā, & æquam rōnem, & ipſos ſequiť Alb.de Roſ.in d.l.aliud.§. refertur q̃ alleg. Gād.in d.tit.de hom.alias ſequerẽt ꝙ appellatione pſonæ in odioſis cōprehenderet vniuerſitas qđ not.vt voluit Ioan. And.in c.cū ĩ illis, circa fi.de pb.lib.6. Secus in fauorabilibus, vt ibi p cū, & Card. Alex.ĩ d.§.conuenticulas.in 1.no.de pa.tenen. vbi vide.& iſtā opi.tenet Paul.de Caſt. in d. ꝯſ. 105.& Ang.in l.q cędē.ff.de ſic.q alleg. Inn. in d.c.grauē.& ſentit Alb.in 2.parte ſtatu.q. 71.& q.77. facit ecc.26. vbi dř. A tribus timuit cor meum, & in quarto, facies mea me tuit. Delatiū ciuitatis, & collectionē populi &c.& in iſtā partē inclinat Boniſ.de vitali.in d.tract.& tit.de ſeditio.in fi.& in tit.ad l.Iul. maieſt. Si vero p modū particulariū, & tanquā ſingulares fiat ſeditio, & tūc pęna ſequiť ſuos auctores l.ſancimus.C.de pęn. & in c.
28 ꝗſiuit.de his q̃ fi.a pla.† Quia aut cū ſeditione occurrit, & cōmiſſum eſt aliud delictum aut nō. Si nō occidit aliud delictū, aut eſt facta in ciuitate Romana, & tūc tales cōmittūt crim.læſ.maieſt.in qua ſpecie ſunt hi q̃ fecerūt hoies armari cū telis, & lapidibus, ꝓuenerūt ve vt hoies ad ſeditionē ꝓuocent aduerſus rempublicam, aut quo q̃s magiſtratus q̃ Imperium hēt, occidař, & alijs caſibus not.in l.1.2.& 3.cū ſeq.ff.ad l.Iul.maieſt.& p Ioan. Fab. Ang. Are.& Io. de Pla. in §. 1. inſt. de pub.iud.& hoc tenet Car. Alex.in d.c. ſeditionarios.46.diſt.in alijs vero ciuitatibus, q̃ turbæ, ſeditionis vel faciendæ ꝯſiliū interūt, & gentē cū armis ꝯgregauerunt, vim publicam cōmittunt l.1.& 3.in prin.& l. q dolo. ver.hac l.teneť.ff.ad leg.Iul.de vi publ.& l.fi. C.eo.& iſta fuit opi. Bar.& vera in d.l.1.ad l. Iul.maieſt.vt ſupra dixi in 6.pſuppoſ. Quorum pœna eſt mortis.l.1.C.de ſeditio. ſaltē deportatio cū publicatione bon. omn. inſt. de publ.iud.§.itē lex Iul.de vi.& ibi Ang. & Doct.ſupra alleg.& l 1.& 2.C.de vi publ. Et tenet Boniſ.de vitali.in tract.de maleſ.tit.de coll.illic ver.vñ notandū eſt.& ti.ad l.Iul.de
29 vi publ.† Et ſi in tali turba, & ſeditione ędes alienas, aut villas expilauerint, effregerint, expugnauerint cū armis, tūc capite puniunť l.ſi q̃ ędes alienas.ff.de vi publ.& Alex.in ꝯſil.111.col.4.verſ. nec pdictis obſtat. vol. 1. qđ fecerunt Agenenſes, accipiēdo ꝑ vim ex archiuis ſtatuta, & alia ciuitatis documēta, illaque ad eorū domū importantes.& idē Guido papæ in deciſ.422. vbi tenet qđ qui extrahunt aliquem p vim cū armis de domo ſua (ĩ qua debebat eſſe tutus.) l.1.C.de ꝑto. lib.12.& l.plerią;.cum l.ſeq.ff.de in ius voc. & l.nemo de domo ſua.ff.de reg.iur.& ꝯſtituerint priſonariū qđ cōmittūt tria delicta. Primo, iniuriā p dicta Iura. Secūdo, crimē capitale triplici modo, vt ibi p cū. Tertio, vim
30 publicam p iura ſupra alleg. † tñ in hoc ca

ſu ſm ipſum hodie non publicant bona, ſed deferunt aſcendẽtibus,& deſcendẽtibus, niſi in crim.læſæ maieſt. auth. bona damnatoꝝ, C.de bo.dam.ex quo pdit vitã,aut ciuitatẽ, vel ſtatũ,nõ pdit bona, vt tenet ibi Bald. & Ang.ſed ſub correctione,d.auth. bon. dam. nõ corrigit iura antiqua in illis caſibus i quibus imponũt pęnã ad emptionis bonoꝝ,ex preſſe,& p ſe,& non in pœnam alterius pęnę, vt tenet Pet.de Bella pertica,quẽ ſequit Cy. in d.auth.bona,&Bart.i l.1.ff.de bon.dã.vbi iſtã dicit eſſe cõem.ſed pęna legis Iulię de vi publ.eſt deportatio,d.l.q dolo,§.fi. cum ſua gl.& d.§.itẽ l.Iul. ſed deportatio nihil aliud eſt quam omn.bon.publicatio,l.1.§.fi.ff. de fal.&in §.Item l.Corn.in verbo,deportatio, inſt.de publ. iud. Tum ẽt non hẽt locum d. auth.bona damnatoꝝ, qñ expreſſe p ſniam bona publicant,& fiſco applicantur.vt tenet Ang.Are.in tract.malef.in gl. & eius bona

31 publicamus, in prin. † alias ſm eũ bona rlr non intelliguntur confiſcata quamuis quis ſit damnatus ad mortem nãlem ciuilem Idẽ tenet Alb.de Gand.in tit.de bon malefac.in 1 q. ideo iudex debet eſſe cautus, ꝙ in ſnia ꝯfiſcet, & publicet bona deportati, pp opi. euitandas,prout fecimus in ſnia per nos cõtra ſeditioſos Agenenſes lata, vt infra p tenorem eius apparebit, & ſic ſe habet ſtylus curiaꝝ Franciæ,tñ in aliquibus ciuitat.bus, & locis ſunt ꝯſuetudines,&ſtatuta circa publicationẽ bonoꝝ,vt apud Bituriges, apud quos bona delinquentium p quocunq; crimine,ẽt læſæ maieſt. vel hæreſis,non ꝯfiſcantur,ſed remanent eoꝝ parẽtibus,vt dixi ple

32 ne in §.10.& 12.de iuriſ.omn.iud.† Et not. ꝙ ꝯtra tales ſeditioſos derobatores hẽt locũ diſpoſitio l.ſi qñ.C.vnde vi.& c. fin. qđ met. cau.vt tenet Io.de Imo. in ꝯſ. 2. & ẽt ad oia reſarciendum damna tenentur, ſm Bald. in c.1.§.iniuria. quem ibi ſequit Car Alex. in ſi de pace iura. ſir. Si vero ſine armis,tũc nõ pdunt oia bona,ſed tertiam partem,vt d. §. item l. Iul de vi. Et ſi forte banniant ad tps, debent ipſis reſeruari, & reuerſis reſtitui bona dimiſſa,ſm Odof.& Alb.de Roſ. in d. authen.bona damnatoꝝ refert,& ſequit Mart. de Laud in tract.de crim.læſæ maieſt. §. 50. vel ẽt ſi homicidium commiſſum fuerint in ſeditione, quod pariter teneant de homicidio,vt tenet gl.in l.qm multa facinora C. de vi pub.& p hoc tex in d.l.q dolo,ver.hac lege tenent, & q ꝯuocatis hoſtibus vim fecerint quo qs verberet,&pulſet,&ſi neque homo occiſus ſit,&c. & legit in paſſione dominica,Marc.13.& Luc.23.de Barraba q cũ ſeditioſis erat vinctus pp ſeditionem quandam factam in ciuitate, & homicidium, &c. & ita iudicatum fuit p Carolum V. ꝯtra primũ Marcũ ſeditioſum, q à tergo occiderat Io. Bailletum eiuſdẽ Caroli theſaurarii in ciuitate Pariſienſi,vt ſupra in exẽplis oſten-

33 ſum eſt,† qa violentia pambula non ꝯfunditur pp delictum ſecutum,ad cuius factũ tendebat lege ſi ꝯfidis, & ibi ita tenet Ang.C. de vi.pub. Et ideo circa iſtũ art. ꝯcludit qꝫ ſi ꝯtra Principem Ro.aut vrbem Romanã vel regem Franciæ cõmittat, qđ teneant crim. læſæ maieſt.vt dictum eſt ſupra in 6. pſuppoſitione, & ſupra pbatum eſt in exemplis in prima pſuppoſitione poſitis, tpe regis Philippi Pulchri,tunc in ciuitate Pariſien. apud templarios exiſtentis. Si vero ſimplex ſeditio fiat ꝯtra remp.aliaꝝ ciuitatum aut dñorum,& tunc ſm Bar.in l.capitalium.§.ſolẽt qdam qui ſe vulgo iuuenes appellant. ver. nonnunquam.ff.de pœ. aut fit p laſciuiã, & inſolentiam populi,aut ex dolo, & ppoſito ac malitia l.reſpiciendũ.§.delinquunt. ff. de

34 pœnis.†Si ex ppoſito,dolo,&machinata ꝯſpiratione; vt quia ſm Bart. acclamauerũt fortiter,ꝙ moriant ꝯſules,q regunt, vel incitauerũt,& ꝯgregauerunt populũ p campanaꝝ pulſationem,& vexilli delationẽ; vt ſupradictum eſt in prin. huius quæſt. in 6. pſuppoſ.& tunc debet tales auctores ſeditionis p qualitate dignitatis puniri. iuxta formã tex.in l.ſi qs aliqđ.§.auctores.ff.de pœ. qa aut furcha tollunt,aut beſtijs ſubijciunt, aut in inſulã deportant.&hoc vr velle ẽt tex. in d.§.ſolent. ibi,q ſi nihil amplius admiſerint,&c.& in l.1.&2.cũ ſua gl.de ſedi.vbi gl. dicit qđ volebant deponere ptãtem,&alium facere.& idem tenet Bart. in d. ſuo tract. de Guelph. in 3. q. princ. qñ ſm eum poſſint hre recurſum ad ſuperiorem, hoc facere nõ debent,ẽt ad vtilitatem reip.ideo debent puniri dictis pœnis.& tenet Bald.in d.l. fallaciter §.fi.de aboli.& in l.denũciamus.ff.de his q ad ecc.ꝯfug.& tenet Ang.in d.l.1.ad l.Iul. maieſt.& in d.l.2.de ſedi.vbi dicit qđ reqrit qđ ſtudioſi rumorem ꝯcitauerint, & ad finẽ

35 tumultus, † quia in delictis verbum ſtudioſe,ſignificat malum aium .i. doloſum, ſed in actibus

actibus bonis ſignificat actũ meritoriũ, ſm
Bal.in l.1.§.huius ſtudij,col.1.ff.de iuſt.& iu
re.vbi adducit ad.q.de ſtatuto puniẽte aliqd
ſtudioſe factũ.& idẽ not.col.2.verſ. itẽ ſi ſta-
tutũ eſt factũ ↄtra turbantes.& qđ ſic debeãt
puniri,tenet Bart.in l.ſi in rixa.ff.ad l.Iul.de
ſic.& Io.de Pla.in §.1.in fi inſt de pub. iud.
& Io.And.Ant.de But. Abb.ſicu.& Fely.ĩ d.
c.fi.de teſtib.cog.& Alex.in d.ↄſ.111. col.4.
ver.nec p̄dictis obſtat,vol.1.& Car.Alex. in
d.c.ſeditionarios.vbicũq;.n. inualuit ſeditio
cruẽta, & p̄rupta factio,debẽt tũc tales ſedi-
tioſi mori.l.ſi qs filio exhæredato §. hi aũt
oẽs,ibi ſeditio p̄rupta factioq. cruẽta,&c.ff.
de iniuſt.rup.teſta.Et exẽplificãt ibi Bald. &
Imo. p̄ruptam factionẽ,& ſeditionẽ cruẽtã,
qñ ſeditioſi interficiũt magiſtratũ, aut patri
cium ciuitatis,vel ↄſulem, vel aliquẽ de ma-
ior.bus,idem tenet Hier. de tortis in d. ſuo
ↄſ.col.9.verſ. ſed ipſa occiſio fuit facta , &c.
36 † Nam grauius eſt offendere pſonã publicã
quam priuatã: ideo grauior pœna eſt impo
nenda,ſm Alex.in d.l.ſi familia,p illũ text.
de iuriſd omn.iud.allego bo tex.in l.aut fa-
cta §.in magiſtratum vel in priuatum. ff. de
pęn.& in l.p̄tor.§.fi.ff.de iniur.qa iudices,&
magiſtratus dñr hr̃e maieſtatem , vt voluit
Io.Fab.in ꝓœmio inſt.in prin & Aeg. Bell.
in d.ↄſil.15. non dico qđ habeat locũ crim.
læſæ maieſt. vt dixi ſupra in 6.præſuppoſ.
licet Cy.in l.ſi non ↄuitij.in 4 q.C.de iniur.
videatur ſentire cum Pet.de Bella pertica.ibi
ꝙ omnis iniuria illata officiali regis actu ge
renti officium, intelligĩt facta regi. & idem
Luc.de pen.in l.1.col.5.ſ prin. C.de coarta,
& prin.lib.12.& Steph.Buynardus.in d.l qſ-
qs,in 2.no.ante fi.ver.p quos tex. qñ in ↄ-
tẽptũ regis dicũt ſe nõ curari de Rege,nulla
quoq; allegata cauſa , ſecus ſi cũ cauſa in ↄ-
temptum p̄ſidis vel odiũ partis aduerſæ, vel
indebite ſe grauatũ ex priuilegio p̄tendit.&
ibi exẽplificat de Normanis,& de Burgũdis.
37 † Vnũ circa hoc not. ꝙ delictum cõmiſſum
in ↄſpectu iudicis adhuc ſedẽtis ꝓ tribunali,
nõ exigit aliã ꝓbõnem; qa de eo ↄſtat,vt iu
dici.ita not.gl.in c.Deus omnipotẽs . §. qñ
aũt crimẽ,in verbo,ſedẽtis.2.q.1.quã repu-
tauit ſing.Alb.de Roſ.in l.illicitãs . §. veri-
tas.ff.de off p̄ſid.& Ant.Corſeti in ſingulari
delictũ.Et ſic vr̃ ꝙ poſſit cognoſcere, & eſſe
iudex de quo in clẽ.1.de pęn.& plene dixi in
§.21.de iuriſd.omn.iud.Expedit.n. reip. ta-
les ſeditionũ ↄcitatores,& duces factionũ oc
cidere l.ↄſtit.ff.de appell.& l.3.§.q auctor ſe
ditionis,ff.de ſic.ita vt multis craſſant.b. o-
pus ſit exẽplo mortis acerbiſſime l.aut facta
§.fi.& l.capitaliũ §.famoſos.ff.de pęnis,& l.
1.C.ad l.Iul.repet. Et idẽ ſm legẽ lõgobar-
38 dã † vt q auctores in capite fuerint, capite
puniantͬ,& ceteri q in ſeditionẽ cucurrerũt,
in emendã ↄdemnetͬ.l.ſi ꝓ quacunq; cã,& l.
pęn.de aggreſ.in vico facta,& i l.1 de ſeditio
ne ↄtra iudicẽ vel ciuitatẽ leuata . Auctores
eñ magis ſunt puniẽdi,vt ꝓ hãc p id qđ di-
cit Dominica veritas Põtio Pilato Ioã. 18.
Propterea q me tradidit tibi maius peccatũ
hẽt,bonus tex.in d.c. latores . ibi,eos quos
magis cãm dlicti eſſe ↄſtiterit, &c. Et idẽ ſm
Io.Fabr.in d.l 1. & 2. de ſedit. qñ plebs de
facto, & p potentiã ſe defendit ſecus ſi de iu
re ſe opponere.Et non ſolũ ſi ſe defendat de
facto,ſed ẽt ſi tẽtauerit ſe defendere, pp ver
bũ ibi poſitũ tẽtauerit,& in d.l.denticianus,
& tenet Ang.in l.eadẽ cauſa ff.de vi publ.qđ
tenens hoies armatos in domo,vel q ineũt
ↄſilium cauſa ſeditionis,licet ad nullũ aliũm
actum ꝑuenerint,tenentͬ eadẽ lege,& rõ red
39 di põt.† qa p ſola p̄paramenta dr̃ res quaſi
peracta l.ſi partem .ff. quemadmodũ ſeruit.
amit.cũ nota.in l.is q cũ telo.C.de ſic.& idẽ
tenet Ang.in d.auth.de mandatis principũ.
§.fi.p illum tex. ibi,q populũ in turbas ſoli
citare tentant,& cæt.vbi dicit nota ↄtra tẽtã
tes pacificum ſtatum ciuitatis Parſij, vt pu-
niantur.Et voluit Bald.in ↄſil.24.vol. 3. vbi
ponit qd ſit attẽtare,tractare, ꝓcedere,& ↄ-
ſumare.Quia attentare idẽ eſt qđ ad aliquẽ
actum ꝓcedere l.ſi qs non dicam rapere. &
ibi per oẽs.C.de epiſc.& cler.& in auth ha-
bita,ne filius ꝓ patre,& cap. quamuis de of
fic. ordina. lib. 6. Tractare eſt colloquium
hr̃e,qualiter qd geri queat c.cũ olim.de ar-
bitris.c.dudũ de rebus ecc.nõ alienãdis.li.6.
40 l.pomp.cũ ſua gl ff.de negocijs geſtis.† Pro
cedere eſt ꝓſeq inchoata,& maliuolũ actum
animi, & ꝓpoſitũ conari ꝓducere ad fi ẽ l.
poſſeſſio ff.de vſucapio.Cõſummare delictũ
eſt id facere qđ ceſſet eſſe delictũ . vñ aliqui
dicunt delictum eſſe ↄſummatum cñ lex pu
nit conſilium principaliter nõ acceſſorie l.1.
§.pſuadere.ff.de ſeruo corrupto . Et q̄dam
non ↄſumata in opere ſunt ↄſummata in cri
mine qa factioſam voluntatẽ notãt,& multo
fortius factioſam factionẽ l.q̄ſitum.ff q & à

qu bus.& tales ordientes ſm eum lex cenſet
eſſe reos,q̃a poſt factum non hñt iudicem
punitorem.debet.n.factum hre vltorem d.l.
quiſq; s.ad l.Iul.maieſt.& §. ꝓ ꝯtrarium inſt.
de hær.q̃ abinteſt.deferunt.ſed pp ſolum co
natũ ſine aliquo actu ex ꝓpoſito celebrato ,
vr̃ durum qđ debeant ſuſpendi,vt in ſequen
ti membro dicam : q̃a ſm Bal.in l.non ideo
41 minus.in 6.q. C. de accuſ. † ſolus tractatus
ſola ordinatio non puniť,ēt in atrociſſimis,
niſi ſit ꝓceſſum ad aliquem actum ordinatũ
de pñti ad ipſum factum : q̃a vbi lex punit
affectum ac ſi delicti eſſet ꝯſumatum , iudex
pōt ex ptāte ſibi à lege ꝯceſſa mitigare pœ-
nam,ſed non teneť,ita dicebat Bal.in voce ,
prout refert Sal.in d.l.is q cum telo. ꝑ text.
ſingula.&optimum in l aut facta.§.euentus.
ff.de pœn.qđ eſt cordi tenendum,ſm Sal. &
etiam Fel.in tract.de conat.in fi. ver. vltimo
ſcias,quem poſuit poſt tit. de appell. ideo di
cit Spec.in tit.de accuſ.§ 1.verſic. Quid ſi in
primo actũ fuerit,&c. eſſe oibus legibus vo-
lentibus conatum puniri derogatum ꝑ con
trariam ꝯſuetu.q̃ verba multum cõmendant
Ang.& Paul.de Caſt.in d.l.1.§.fi. qđ quiſq;
iuris.& Fel.in d.tract.col.3.verſ.&ideo dicit
Bart,&c.qđ intelligunt verum Ang.& Paul.
42 † præterquam in crim.læſæ maieſt.& crimi-
ne oppugnantæ patriæ in q bus non ſeparať
euētus,ſed ſufficit ſimplex conatus, q̃a ſero
parareť vindicta crimine ꝯſummato, vt ſi q s
faceret tractatũ ꝯtra ſtatum ciuitatis,&ipſos
ſeqtur Alex.ibi. & Iaſ. & Mart. Laud. in d.
tract.de crim.læſæ maieſt.§ 19.&iſta eſt cōis
in iſtis duobus caſibus,&in ſimonia & in vo
lente intoxicare aliquẽ veneno , de quo per
Felyn.in d.tract.ver.5.fallit.cum verſi.ſeq.&
intelligo qñ conati ſunt prodere &expugna
re patriam vel ciuitatem,& ad aliquẽ ꝓceſſe
runt actũ,vt tenet Bal.vt d.conſil.24. & Bo-
niſ.de vitali.in d.tract.de crimin.tit.de ſedit.
verſic.vt dixi perueniendo ad actum &c. ſed
in alijs delictis non punitur conatus de con
ſuet.nec l.is qui cũ telo,habet locũ in patria
ꝯſuetudinaria,vt not. Aufrer. in ſtilo parla-
mẽti.in 4.parte.§.136.licet Bar.in l.1.§.Di
uus.ff.de ſicar.reprobet illud Specul.etiã,vt
43 ibi vide. †Quia lex dicit non punitur turba
ſed factũ in turba.l.prior.ff.vi bonoꝝ rapto-
rum.& d.l.metũ poſt prin.quod metus cau.
& voluit Bald.in d.conſil.130.vol.1.Præter-
ea Alb de Roſ.iudicio ſuo in verbo ſeditio,
dicit quod facere ſeditionẽ eſt graue pctm̃ ,
vnde Apoſtolus numerat ſeditiones inter a-
lia peccata ad Gal.5.ēt Iuriſc. in d.l.ꝯſtit. de
app.& in alijs iuribus ſupra alleg.& eſt ſpe-
ciale pctm̃,q̃a habes ſpāle bonum(cui oppo
nitur).ſ.vnitatem,& pacem multitudinis.Et
rō eſt ſm B.Th.2.2.q.40 artic 2.&ēt diuum
Anc.in ſua ſumma.in 2.parte tit.4.c.8.& An
gel.de Claua. in ſua ſũma in verſ.ſedit.in 1.
q.& 2.quia ſeditio opponitur vnitati multi-
tudinis populi ciuitatis vel regni. Et dicit
Aug.21.de ciuit.Dei,quod populũ determi
nant ſapiētes,non oēm cetum multitudinis,
ſed cetum iuris ꝯſenſu,& vtilitatis cōione ſo
ciatum,vnde manifeſtũ eſt vnitatem cui op-
poniť ſeditio eſſe vnitatem iuris,& cōis vtili
44 tatis.†Ex quo patet qđ opponiť Iuſtitiæ, &
bono cōi,ideo ex gñe ſuo eſt mortale,& tan
to grauius quãtum bonũ cōe qđ impugnať
ꝑ ſeditionem eſt maius quam bonum priua
tum qđ impugnať ꝑ rixam.Et delicti hmōi
ſm ipſos primo quidem,& principalr̃ perti-
net ad eos qui ſeditionem ꝓcurarunt q pra
uiſſime peccant ſicut filius Boeri q clamans
coram oī populo Iſrael. non eſt tibi pars in
Dauid,&c. fecit ſeditionem,faciēs tribus Iſ-
rael recedere à regimine Dauid,ſed Ioab ꝓ-
cedens ꝯtra eum fecit eum decapitare,vt ha-
beť.2.Rex.20.Secundo pertinet ad illos q ſe
quunť eos ꝑturbantes bonum cōe, ſicut illa
multitudo q ſecuta eſt Abſalona in ꝯiuratio
ne ꝯtra patrem ſuum Dauid, & ſuos adhærē
tes , & ſequaces , ſed puniti ſunt qñ ex peſte
mortui ſunt 70.millia viroꝝ.2.Reg.22.non
eñ ſolum pp peccatum Dauid ſed pp ꝯiura
tionẽ populi occiſi ſunt ſm Tho. Et Dauid
tñ luxit Abſalonem tribus,diebus,& tribus
noctibus,vt not.Cyn.in l.pp inſidias.C.qui
accuſ.nō poſ.& Tho.Terracij.in cautel. 25.
45 ante fin.† Item legiť Chore filijs Eſau,filijs
Cahat,filijs Dathan,atque Abiron , de filijs
Eliab,Hon quoque filio Pheleph. & de filijs
Ruben q ſurrexerũt ꝯtra Moyſen,& Aaron
dicentes quare ſe eleuabant ſupra populum
Dñi,&c. Et iratus Moyſes valde ait ad dñm.
ne reſpicias ſacrificia eoꝝ, &c.loquēſq. dñs
ad Moyſen, & Aaron, ſeparamini de medio
ꝯgregationis huius,vt eos repente diſperdã,
& ſeparatis Chore,& Datam, & Abiron cũ
vxoribus,& liberis ac bonis,ꝯfeſtim dirupta
eſt terra ſub pedibus eoꝝ,& aperiens os ſuũ
deuorauit illos,deſcenderuntq. viui in infer
num ,

num,& perierunt de medio multitudinis,vt habet numeri. 16.&ibi ſequit,cunq; or.rct ſe ditio,& tumultus increſceret,Moyſes,& Aaron fugerunt ad tabernaculum fœderis, qđ poſtq́ ingreſſi ſunt operuit nubes, & apparuit gloria dñi,dixiq.adMoyſen.Recedite de medio huius multitudinis ēt nunc delebo
46 eos.† Cunq; iacerent in terra dicit Moyſes ad Aaron.Tolle thuribulum, & hauſto igne de altari mitte iocoſum deſuper pgens cito ad populū,vt roges p eis.iam.n.ingreſſa eſt ira à dño,&plaga deſeuit.qđ cū feciſſet Aaron,& cum cucurriſſet ad mediam multitudīnem quā vaſtabat incēdium, obtulit thymiana,& ſtans inter mortuos,&viuētes p populo deprecatus eſt,& plaga ceſſauit,fuerūt aūt q percuſſi ſunt 14.milia hoium ſeptigenti, abſq; his q perierāt in ſeditione Chore. illi vero q bonum cōe defendunt eis reſiſtentes non ſunt dicendi ſeditioſi. ſicut nec illi q defendunt ſe cū inuaduntur ab alijs,dicēdi ſunt, vt ptingit dño du Buſcon,vt ſupra dictū eſt, ſic factum fuiſſe legit in actibus Apoſtoloꝝ p quendam noie Iaſonem qui Theſſalonicā p diuo Paulo Apoſtolo ſeditionē cōmouentibus turbis ſemetipſum dederit,vt Apoſtolo dicendi faceret libertatē,vt refert D.Hier. in epiſt.82.ſcribens ſup epiſtolam ad Rom. q́ incipit,Paulus ſeruus Ieſu Xpi.lib.1.&dixi
47 ſupra in tertia pſuppoſitione,† imò licitū eſt eiſdem toto conatu reſiſtere ēt eos occidēdo vt ſingłr voluit Hiero.de tortis in d.ſuo cōſ. Si vero p laſciuiā,tunc debet pcedi ſm Bar. eo ordine,& forma per illū.§.ſolent.tradita, qa aut non eſt peruentū ad actū,ſed ſolū eſt ſtatū,& remāſum in terminis inſolētiæ,& acclamationis,vt qa ſm Bart. in d.§.ſolent.acclamauerūt,vt turbarent populares dū falſo clamā: foras vel ad arma,& gl.ibi exēplificat in Borgolo Piſano,& nō de Ioſeph decurione Bono.credo q voluit dicere de Ioſeph ab arimathia nobili decurione q non acclamabat ſicut ceteri Iudæi quod Xps crucifigeret qm ipſe diſcipulus Ieſu erat,occultus aūt pp metū Iudæoꝝ, & debet eſſe loco Bon.bonꝰ, & iuſtus,vt Luc.23.in fin. p hoc bonus tex. in l.3.§.ſi intra vociferationē aut leuē q̄relā ſeditio mota eſt,&c.ff.de re mil.vel ſm gl.in
48 d.l.2.C.de ſedi.† volebant eſſe conſules pp ſuam nobilitatē,&nō pceſſerunt vltra,tales debēt de rigore fuſtigari p text. in d.§.ſolēt. &carcere debent effectu poſtulatoꝝ d.l.2.de ſedit.& illā gl.multū cōmendat ibi Ang. in fin.ɔtra facientes rumorē in palatio,vt ad officia aſſumant,Et eſt in Tuſcia multū in vſu, vt ipſe dicit. qa cōtentioſis verbis nō eſt ſtrependū c.in loco benedictionis 5.q.4. ibi nullus debet, aut indiſcretis vocibus pſtrepere, aut quibuslibet tumultibus pturbare nullis ēt fabulis vanis vel riſibus agi. Et (qđ eſt deterius) obſtinatis diſceptationib.tumultuoſas voces effundere.Et ne vndiq; cachinis,& vocibus aer reſonet,&audientiā aures pſtrepitu terreant,vt dicit Hier.in epiſt.14.c.7.li. 3. Sed cū oi modeſtia ſtantes vno loquēte ceteri ſileant. Nec alter alterū ex auditate loquendi interrumpat.&ſibeat impedimēta loquenti.Secus ſi acclamatio p populum fieret pp letitiā dicendo, viuat talis,tunc non debent in aliquo puniri. Gl'o. & Doct.inſuper Lud.Bolog.in ſecundis interpre.in l.1.C de qō.lib.12.vbi Laud.alle.bo.text.in l.iuſtiſſimos. ibi publicis acclamationib. collaudādi damus oibus ptātem, vt honoris eius aucto
49 res pferamus.C.de off.rect.prouin. † ſed ſi fiat ſm eum pp ſeditionem, tunc debent puniri quemadmodū Agenenſes fecerunt q p vias,& vicos ciuitatis acclamabāt,viuat Rex & cōitas faciendo deferri enſem,&virgas ante eos ɔgregando populum, & dicendo, vbi ſunt iſti fures ɔſules,& alia plura, vt ſupradictū eſt,& ſic ēt fecit qdam plebanus de puincia Romandiolæ,vt refert Bal in d.conſ. 24. vol.4. q clamauit poſtq́ ingreſſus fuit portā ciuitatis quam pdere intendebat viuat viuat nobilis antedictus,vt ibi vide. & nō ſolū pp talem vociferationem ſeditioſam q s tenet, ſed ēt pfecto qñ q s ɔcitauit alios ad vociferationē, vel q ſubmiſit vt vociferaret l.apud Labeonē §.feciſſe ɔuicium.ff de iniu.faciunt q́ dixi conſ.1.inc.ſi q s aio iniuriandi, polito in fin.lib.pſue. Biturig.vbi poſui de ſcholare vociferante ɔtra doctorem legētem,& ēt qđ dicit Bal. in d.tract. ſchiſmatis de Romanis acclamantibus tpe electionis Papæ Vrbani ante ɔclaue cardinaliū Romanolo volemo Italiano lo volemo,vt dixi in addi. ad man-
50 dag.in tract.de elect.c.52.† Et intellige q fuſtigari debent ſi ſint viles pſonæ:qa nobiles & honeſtæ perſonæ nō patiunt illas viles pęnas.vt tenet Bart.in §.ſerui ceſi,qui.§.dependet ex d.§.ſolent, & Cæp. in conſ.40. col.3. verſ.quantū ad mortem,& c.dixi in tract.de cuſto. claui. fol.6. col. 3. ſed debent alias in emendam

emendam ꝯdemnari ſm facultates eoꝝ, qa
cauſa,&perſonæ ꝯſiderari debent l.vna.C.ſi
qs Imper.maled.vt dixi ſupra in 4 pſuppoſi
tione.& iſto modo debet ꝓcedi ad punitionẽ
taliũ ſeditioſoꝝ, niſi ad ꝓditionem ciuitatis
vel patrię,aut dñij ipſius ꝑ aliquem actũ pro
ceſſiſſent, vt ſupradictũ eſt, alias oporteret
deſtruere text.in d.§.Solent.gl.& Doct. hic
alle.& mens,& intellectus Ang.& ſequac.eſt
iſte.& ꝑ hac ꝯcluſione facit qd̃ nota.Paul.de
51 Caſtr.in l.1.C.vbi ſena.vel clari † ꝙ qñ no-
ctis tpe qd̃ potius ex laſciuia quã dolo pſu-
mit aliqs ꝓiecit lapidẽ, & percuſſit vnum q
mortuus eſt,ipſe ꝯſuluit qd̃ debet mitius pu
niri.ſ.pecuniariter, vel forte ſibi dare bannũ
ꝑ aliquo tpe.& idem Cæp.in l.1.col.8.verſ.
ex quo refert.C. de ſer.fug.dicens eſſe bene
notandum ad adiuuandum pueros, & hoĩes
ludentes ꝑ laſciuiam ad lapides ſicut ludunt
Veronæ ſm ipſum.& Pet.de Anch. in conſ.
283.inc.iure ſcripto,& ꝯſuetudine.& dixi in
§.24 in addi.3.de iuriſ.om.iud.vel ludunt ad
niuem vel ad poma auricẽtia: vt in Mõtepeſ
ſulano,& Auenione tpe carniſpriuij,ſicut ẽt
ſit in multis alijs locis,& aliquis in eo ludo
occidat̃ ꝑ iactũ lapidis vel niuis aut aureicen
tium pomoꝝ, ꝙ occidens non debet puniri
pœna mortis vel corporali,facit l.item ſi ob
ſtetrix §.ſed ſi ꝑ laſciuiam,cũ §.ſeq. & l.ſeq.
ff.ad l.Aquil.vbi Bal.in §.quemadmodum ,
no.illum tex.ꝯtra illos q faciunt ſeditiones,
& in l.oẽ delictum §.pen.ibi,ꝑ vinum aut la
52 ſciuiam.ff.de re mil.† Quia ẽt qñ ꝑ accidẽs
tumultus inciderit qd̃ debeant pœna pecu-
niaria ꝯdemnari voluit Ang.in d.l.2.de ſed.
qm̃ non fuit mota ꝯtrouerſia in exitũ reip.
l.ſi qs ingenuã §.in ciuilib. de c. & ibi Alex.
in addi.ꝑ quem tex.dicit ibi Bar.qd̃ pp diſ-
ſentiones ciuiles res publica læditur. & Fel.
in d.c.fin.de teſt.cogen.vbi allega.Bal.in l.1.
§.fi.ff.de iuſtitia,& iu. qd̃ ſi ſtatutum puniat
morte turbantẽ ſtatum ciuitatis, debet intel
ligi ſi principalr̃ hoc agit.non aũt ſi venit in
ꝯnam alterius delicti,& eſt rõ,qa debet attẽ
di qd̃ principalr̃ agit l.ſi qs,nec cauſam val-
de remotam ff.ſi cer pet.qd̃ intelligit Fel.qñ
occaſionaliter, & ꝑ cauſam valde remotã cõ
tingit turbatio ſtatus, ſecus ſi immediate, &
ex actibus ꝓximis eſt deuentum ad ꝯcitatio
nẽ,& rumorẽ popul.allegãdo Bal.in d. cõſ.
ex inſultu.& idem tenet Ang.in d.l.metũ §.
aiaduertendũ:vbi dicit,ꝙ ſi populus cogat ꝑ
legem,ſubditũ ad aliqd faciendum non põt
ꝯqueri de populo. & ideo ne res tranſeat in
exẽplum malũ debẽt remiſſius puniri.d. l. ſi
qs aliqd.§.q abortionis,& tenet Bald. in d.
conſ.130.in fin. Et Agenẽſes ab initio bene
fecerant ſe opponendo,& ꝯtradicẽdo ne ſub
ſidiũ,& rhena ꝑ põte reficiendo imponeret.
Sed malo freti ꝯſilio ſe poſtea ꝯgregauerunt
modo,& forma qbus ſupradictum eſt,& ita
ſm iſtam ꝯcłonem fuit iudicatum ꝑ arreſtum
53 ſupremæ curiæ Pariſienſi † pro vniuerſitate
Aurelianenſi,ꝯtra quoſdã particulares ciues
eiuſdẽ ciuitatis q fuerunt in emendã ꝯdẽna-
ti,ex eo qd̃ clamauerant contra ſcholares à
mort à mort,vt refert do. Steph. Aufrerij in
ſtylo parlamenti in 4.parte de arreſtis.§.76.
& idem Io.Galli.in q.121.in fi. ſequendo de
verbo ad verbum ipſum Aufreriũ licet alio
ſtylo.ſ.ꝑ modum qonum.Si vero tales accla
mantes fuerant prius admoniti,& ꝓhibiti à
iudice ne talia facerent,tunc grauius puniun
tur pp ꝯtemptum iudicis,vt dicit text. in iũ
cta gl.in d.§. ſolent. ibi nec ante ſint a iudice
amoniti,&c. ꝓut fuerunt Agenenſes q ꝑ iu
dicem maiorẽ fuerant ꝓhibiti,tã in iudicio
qua extra ꝑ vocem pconis igit,&c.ꝑ hoc fa
cit tex.in c.ſi qs clericoꝝ.auctoritate interdi
cente.11.q.1.vbi Doc.dicũt, ꝙ ſi interdicit
auctoritas ſuperioris ẽt ad bonum eſt,ꝓhibi
ta ꝯiuratio licet alias auctoritate nõ interce
dente valeat,vt ꝑ gl.ibi,& dixi ſupra in 5. pſ
ſuppoſ.Si vero ſemel fuſtigati,& correcti ſe-
cũdo acclamauerint, tunc debẽt mitti in exi
lium ꝑ d.§ ſolent.Sinaũt ſępius ſeditioſe,&
turbulẽter ſe geſſerint in eadẽ temeritate ꝓ-
poſiti pſeuerauerint,tũc capite plectẽdi ſunt
54 vt dicit tex.in d. §. ſolent. † Quia creſcente
malitia creſcere debet, & pœna. l. ſi diutino
tpe.& ibi gl.ff.de pœ.& dixi in §.22.in prin.
de iuriſ.om.iud.Et intelligo ſępius q ter ſedi
tioſe ſe habuerit ꝑ d.§.ſolent.& text.in l.ſer
uos §.ſeruos ibi viles aũt infameſq. pſonæ,
& hi q bis aut ſæpius violentiã,&c. C. de vi
publ. ꝓut fecerat dictus Clerget.q auct.triũ
fuerat ſeditionũ , videlicet duaꝝ pcedentiũ ,
vt ſponte corã nobis pfeſſus eſt, & hmõi vlti
mæ q̃ fuit grandis, & ꝯtinuata ſeditio duoꝝ
mẽſiũ ſpatio ex qua ſolũ debebat ſuſpẽdi,iñ
miſericorditer cũ eo , & alijs cõplicibus ſuis
ꝓcedendo fuit,& plures alij in ſnia noiati fu
ſtigari, nam ipſi Agenẽſes ſoliti ſunt ſeditio
nes facere,qm̃ archidiaconũ maioris eccl̃ſię
in tra

intra Garone fluuium violẽter ab eccleſia ex
tractum ſubmerſeret, vt à fide dignis ibi tũc
55 intellexi.† Si vero ſeditio fiat ex mandato,
& inſtigatione iudicũ ſeu magiſtratuum, aut
ꝯſulum qđ cõmittentes ſunt excuſandi, ſed
non in totum, q̃a iuſſũ magr̃atus, & ſuæ ciui
tatis, villæ, vel caſtri voluntate id fecerunt l.
quenq̃.ff.de aqua plu.arcen.& l.non vr̃.§. q
iuſſu.ff.de reg.iur.& q̃ no.Dyn.in rl̃a, ꝙ quiſ
que mandato. iudicis.& ibi dixi in addi. eo.
tit.lib.6.& hoc tenet Alber. de Gand. tit.de
homi.vbi dicit hac rõne motum fuiſſe Impe
ratorem Federicum, ad parcendũ ambaſiato
ribus Lombardiæ, q miſſi fuerant ꝯtra eũ in
Alamania ꝓ diſcordia ꝯcitanda inter eũ, & fi
lium eius Henricum, q̃a iuerant p̃cepto coꝝ
ciuium, & magr̃atuum. Sed de iure canonico,
ſeditioſi ſi ſint clerici puniunt̃ ꝓ ſimplici ſedi
tione; q̃a ꝓmoueri ad ſacros ordines ꝓhibẽ
tur d.c.ſeditionarios 46.diſt. & iã ꝓmoueri
priuant̃ honore quo vtebant̃.c.ꝯiuratoꝝ. &
c.ſeq.11.q. 1. de quo vide qđ dictũ eſt ſupra
56 in 6.p̃ſuppoſitione. † Et ſi fiat ꝯtra ꝓprium
Ep̃m, & ſint incorrigibiles debent deponi, &
tradi curiæ ſeculari, vt tenet gl. Abb.& Doct.
in d.c.fi.de teſti.cog. Si vero laici excõicant̃,
& vna libra auri ſunt ꝯdemnandi d.§.ꝯuenti
culas.& §.Ep̃s.de pace ten. Aut ſeditio fit in
eccleſia, & ꝑ laicos tũc vltimo ſupplicio de-
bent plecti.d.l.denunciamus, & ibi Odof. &
doc.de his q ad eccl.ꝯfu.& gl.in c 1.§. prohi
beant. ẽt ne diuina officia tumultuoſi quo-
rumq́. ꝑ eccleſiã, &c.in ver.ꝑturbent. de his
q t̃pe diuinoꝝ off.vag. per eccl. in pragma.
ſanc.& Alex.in d.conſ.111.col.4.ver.nec p̃di
ctis obſtat vol.1.& non immerito, quia tales
extrahentes de eccleſia ad quam ꝑꝑ deuotio
nem acceſſerant, aut ſeditionem, & tumultũ
euitandum confugerant, tenetur crimine læ
ſæ maieſt.ac ſi illud crimen cõmiſiſſent. l. 2.
C.de his qui ad eccl.confu.vbi Odof. dicit,
ꝙ eſt priuilegium eccleſiarum. præcipue Gal
licorum, quia in eis cõfugientes ſunt ſecuri.
Idem tenet Luc.de Pen.in l.1.de palatijs, &
57 domib.dñi.lib.11.† Nam ſicut tenent̃ crim.
læſæ maieſt.qui offendunt terreſtrem .l.quiſ
quis.crebro alleg. multo fortius q offendũt
cœleſtem.l.ſi quenq̃.ver.cum ſane.& l. ſi qs
in hoc genus ſacrilegij.C.de epiſ.& cle.cano
nizata.2.q.1.c.in primis §. ſi quis in hoc ge
nus.& ibi gl.& auth.gazaros.C.de hæret. &
vnde ſumit̃ de ſtatu.& cõſue.ꝯtra lib. §.gaza
ros.& in c.vergentis.de hær. Et tenet Steph.
Buynar.in d.l.q̃ſqs.in 3.nota. Et non ſolũ q
ab eccleſia de facto abduxerunt. ſed q conati
ſunt abducere, vt tenet gl.fi.ꝑ illũ tex. in d.l.
2.quã ibi ſequit̃ Sal.ꝑꝑ verbũ ibi tentauerit
poſitũ, vt ſupra dixi. Et aliq̃n tales ſeditioſi
extractos ab eccleſia carceribus mancipãt, &
intrudũt, qđ eſt aliud crimen capitale.l.1. de
coarta.& pri.lib.12.imò cenſet̃ eſſe crim.læſ.
maieſt.l.1.C.de priu.carc.de quo ibi ꝑ Doc.
& Bart.in l.c.5.ff.de adult.& Lucas de Pen-
na in d.l.1.col.2. verſ. qd ergo ſi qs capiat.
da coarta. qđ eſt not. q̃a ſæpe ꝯtingit vt ſu-
pra viſum. Sic feciſſe vident̃ Agenenſes, q cõ
ſules, & iuratos villæ ꝑ quos ciuitas regebat̃.
c.fi.de ꝓc.ac ẽt alios q coꝝ ligam nõ ſeque-
bant̃, vel q eos de factione repræhendebant
à maiori, & Iacobiratum eccleſijs extraxe-
rũt, necnõ à domo ꝓpria, & ita carceres do-
mus cõis induxerunt. Per quos ẽt actus vñr
regem dñm coꝝ poſſeſſione ciuitatis priuaſ
ſe l.1.§.pen.ff.de vi, & vi arma.not. Bal.in re
peti.l.ſi aquam.C.de ſerui. & aqua. & Mart.
de Laud. in d.tract.de crim.læſæ maieſt.§.5.
58 incip.rebellio ſubditoꝝ, &c. † Sed hodie eſt
alia pęna de iure canonico, ſm̃ Io. Fab.in d.
l.2.de his q ad eccl. ꝯfugiun. contra tales tu
multuoſos extrahentes homines de eccleſia,
videlicet, ꝙ vltra excõicationem debent con
demnari in ſumma 30. librarum argenti, &
ad dãnoꝝ reſtõnem.17.q.4.q̃ſqs c.nullus.
& c.ſi qs ꝯtumax.ea.cauſa.& quæſtio. in c. ſi
quis in conſ.11.q.3.de quo per gl. Archid.&
ſequa.in d.c.cõſtit.§.1.& 2.de verb.ſign. lib.
6. Et not. ꝙ non ſolum viri, ſed ẽt mulieres
poſſunt facere ſeditionem, & inſultum vt ſu
pra viſum eſt in exemplis de Perota morela
Pariſienſi. Quem plerunq; & ꝓ maiori par
te ex conſilio, & perſuaſione maritoꝝ cõmit
tunt vt in Lõbarda.de aggreſ.in vico facta.l.
relatum eſt nobis. ſm̃ quam illæ mulieres tõ
ſæ capillis debent fuſtigari per ciuitatem. Et
ego vidi in ꝓuincia ꝓuinciæ mulieres cuiuſ
dã caſtri q̃ p̃ſentibus maritis ſe irruerunt in
porcos coꝝ dñi t̃palis, & illos occiderunt vt
dixi in d.l.relatum, in annotationib. noſtris,
59 † q̃a mulieres poſſunt delinquere, & tueri
ciuitatẽ t̃pe guerrę vt no. Luc.de Pen.in l.eſt
verũ.C.de incol.lib.10.& dixi in qõ.de cuſt.
clauiũ. Et apud Val.Max.lib.4.tit. de amore
cõiug. Legitur de Hypſicratea vxore Mithri
datis q̃ tonſis capillis equo ſe, & armis aſſue
fecit.

fecit. Et in Franciam de Ioanna puella quæ
tpe Caroli VII. Francoꝝ regis purgauit
Frãciam Anglis, vt dixi in §.7.de ↄſuet.feu.
col.pen.& facit tex.in l.1.de vxo.mil.tñ ſine
licẽtia principis vxor nõ debet ire ad mari-
tũ militem in exercitio armoꝝ exñtem l.q-
cunq;,& ibi Io.de Plat.Iac.Rebuf.& Luc.de
Pen.C.de re mil.lib.12.& Mart.Lauden. in
tract.de mil.§.11.& 40.Et cõiter dr̃ de qua-
dam bauci.&vetula Carcaſſa q̃ ſola defendit
ciuitatẽ Carcaſſone,& inde ciuitas illa Car-
caſſona à pdicta vetula Carcaſſa nomen aſ-
ſumpſit.Et agenti p informationes comperi
mus, ꝙ quædã Guilardina de colũber vidua
fecit de nocte durãte ſeditione pulſare cãpa
nã eccleſiæ de capella,& ideo dicebat Virg.2
Aen. Notũ quod furens qd fœmina poſſit.
60 † Et licet lex eas minus auſuras quam viros
pſumat d.l.quiſqs.ad l.Iul.maieſt. & l.opti-
mã, C.de ↄtrahen.& cõmit.ſtip.tñ ſm gl.in
l.quiſqs.in verbo,auſuras.crim.lęſæ maieſt.
cõmittere pñt,& idem tenet Ang.Aret.in d.
tract.maleſ.in gl.che hai tradito.vlt.col.ver.
&aduertẽdum eſt,de quo ibi per Aug.Arim.
& Bern.Landr.in addit.& Franc.de Aret. in
39.& facit l.ſi qs in tãtam.C.vnde vi.vbi gl.
extẽdit illam l.pœnalẽ loquentem in viro ad
mulierẽ,& Paul.de Caſt.in l.ſiqs id quod.ff.
de iuriſd.om.iud.&Doct.in l.ſiqs maior.C.
de trãſ.de quo ibi p Th.Parpilli.in ſua rep.
col.1. Sed in pœnis eiſdẽ infligendis,vel eui
tandis,ſufficit mulieribus paruus,ſeu modi-
61 cus error,ſm Oldr.ↄſil.291.ante fi.† Aut ve
ro ſeditio fit in acie,ſeu exercitu belli per ip
ſos milites ex ꝓpoſito, & dolo, tunc capite
plecti debẽt,l.3.§.q ſeditionem,ff de re mil.
vbi gl ponit exẽplum,primo in eo q incita-
uit milites in aliquẽ,& non in hoſtem. Secũ
do qñ quis retraxit,ſeu remouit milites ſæ-
uiẽtes in hoſtes ab illo ꝓpoſito. Tertio,qñ
incitauit ẽt in hoſtem,ſed non ex pcepto du
cis belli, vt d.l.3.§.in bello,vt fecit T.Man-
lius,ſi'ius T.Mã.ij Torquati ↄſulis, q cõtra
edictum ↄſulum pugnauit aduerſus latinos,
quãuis pſpere pugnaſſet, pater ad ſe vocari
iuſſit Quãquidem,inqt,tu T.Manlij,neq; im
perium cõſulare, neq; maieſtatem patriã vc
ritus aduerſus edictum nr̃m extra ordinem
hoſtẽ pugnaſti.Et quãtum in te fuit diſcipli
na militarẽ, qua ſtetit ad hãc diem Romana
res,ſoluiſti, neq; in eã neceſſitatẽ adduxiſti,
vt aut reip.mihi, aut mei meorumq; obliui-
ſcẽdũ ſit,nos potius nr̃o debito plectemur,
quã reſp.tanto ſuo damno nr̃a peccata luat.
Triſte exemplũ,ſed in poſteꝝ ſalubre iuuẽtu
erimus.Me qdem cũ ingenita caritas liberoꝝ,
tũ ſpecimẽ illud virtutis deceptũ vana imagi
ne decoris in te monet,ſed cũ aut morte tua
ſanciãda ſint ↄſulũ imperia, aut impunitate
imperpetuũ abrogãda,nec te qdem ſi qd in
te nr̃i ſanguinis eſt recuſare cenſeam,qn di
ſciplinã militarem tua culpa ꝓlapſam pœna
reſtituas, itaq; velut emerſo ab admiratione
aĩo cum ſilẽtio defixi ſtetiſſent, repẽte poſt-
eaq̃ ceruice ceſa viſus eſt cruor. Tũ libero cõ
queſtu coorte voces ſunt,vt neq; lamentis,
neq; execrarionibus parcereĩ, ſpolijsq; cõte
ctũ iuuenis corpus, quãtũ militarib' ſtudijs
funus vllũ ↄcelebrari põt ſtructo extra vallũ
rogo ↄcremaretur. Mãlia nanq; imperia nõ
impſentia modo horrẽda,ſed exempli ẽt tri
ſtis imposteꝝ eſſent, fecit tñ atrocitas pœnæ
obediẽtẽ duci militẽ. ita refert T.Liu.8.dec.
62 † nõ enim veriſimile eſt patrẽ velle mori fi-
lium l.q vno,§.qui filium,& l.milites agrũ,
§.deſertorem,ff.de re mil.p quem tex.dicũt
Doct.ꝙ ſi pater filium q cõmiſit aliquod de
lictũ,puta crimen lęſę maieſt.offerat,& exhi
beat iudici,qd' filius nõ debet mori, nec eſt
ita puniẽdus de quo per Cœp. in ſua prima
cautela,& Bal.in l.fin.in fi.C.de vſu.rei iud.
& Iaſ.in l.de quibus,col.15.ante fi.ff.de leg.
& de ſeueritate,& indulgẽtia parẽtũ in libe-
ros,vide Val. in 5. circa fi & Cy.& Doct in
d.l pp inſidias,q accuſ.nõ poſſ.& in iſtis ta-
bus caſibus debẽt pœna capitali puniri,& te
63 net Mar de Laud in tract dẽ mil § 49.† Sed
ſi p laſciuiam aliqbus rixãtibus, vel vocife-
rãtibus,aut leuẽ querelam hñtibus miles fe
cerit ſeditionẽ . debet militiæ gradu priuari
d.l 3 §. ſi intra vociferationẽ,& in §. fin. in
auth de man prin.vnde Iuſt.lib.1 . grande
narrat iudiciũ factum p Alex.Magnum qui
dimiſſis veteranis exercitum ex minoribus
ſupplet,ſed recentẽ veteranoꝝ diſceſſũ ęgre
ferẽtes,miſſionẽ,&ipſi flagitabãt,nec annos
ſed ſtipẽdia ſua numerari iubebãt,pariter in
militia lectos pariter ſacro ſolui equum cen
ſentes.Nec iam pcibus,ſed cognitio agebãt,
iubẽtes eum ſolũ cum pr̃e ſuo Hãmone bel
re bella,vt milites ſuos faſtidiat ↄtra,ille nũc
caſtigare milites nunc lenib. verbis monere
ne gloriã militię ſeditionib.inſuſcarẽt,ad po
ſtremum cum nihil ꝓficeret verbis ad com
pien...s

piendos ſeditionis auctores e tribunali in ꝯdónem arma·á inermis ipſe deſilijt,&nemi ne ꝓhibēte 13. correptos manu ſua ipſe ad ſupplicia duxit,tātā vel ilis moriēdi patiētiā metus regis vel hinc exigēdia ſupplicia ꝑſtā tiā diſciplina militaris dabat, & diuus Hier.
64 in 17.Epiſt.in 3.parte dicit,†pugillū fortitu do clamoribus incitaē parātas ad pliū acies, acutosq́. mucrones ſermo imperatoris ac- cēdit.& de pluribus alijs militarib. ſeditioni bus viſum eſt ſupra in exēplis enarratis ſm Valeriū,& alios ſupra alle. Vnū nō omitto in hac ſeditionū mā ſingulare, qđ q̄n aliqs expulſus de ciuitate pp ſeditionē,& ꝓditio nē, vbicūq; arma eius ſunt depicta in ſui ho norē,debent deſtrui,vt not.Bart.in l.eo℞,p illum tex.ſing.ff.de pœ. & vbi ad infamiā ta lis ꝓditoris eſt depicta imago, vt qa ſuſpen ſus pedibus,vel aliqđ aliud, ꝙ corrūpēs vel radens talem imaginem impunitur in quin gētis aureis.l.ſi quis id quod.ff.de iuriſdict. omn. iudic. & ibi per Doct. ita tenet Mart. Laud.in d.tract.de crim.læſæ maieſt.§.26.

PERVTILIS TRACTATVS de percusſionibus:per dom.Odofr.

SVMMARIVM.

1 *Percuſſus cum armis in rixa, ſi moriatur, an ex vulnere periſſe dicatur, & num.5.6.*
Diſtingue,vt ibi.
2 *Vulnus ſemper cenſetur cauſa mortis,eo quòd nihil intereſt an quis occidat, vel cauſam mortis præbeat.*
3 *Cauſa vicina præcedens inſpicitur, quæ ſequitur in forma præſumitur.*
4 *Iudicantem oportet cuncta rimari, & quid debeat iudex ſeruare in caſu vulneris ibi.*
7 *Quid ſi durante vulnere ſuperueniat alia infirmitas,& moriatur,an ex vulnere præſumatur mortuus.*
Diſtingue vt ibi.
8 *Quid ſi poſt ſolidatum vulnus, ſtimulus vulneris aſſligat, reſluentibus aliis humoribus moriatur,nunquid occaſione primi vulneris præſumatur mortuus.*
Diſtingue vt ibi. & num.12.
9 *Quid de percuſſo cū modico lapide, vel bacculo, ſi ſuperueniente febri moriatur, & num.13.*
10 *Voluntas,& propoſitum diſtinguunt maleficium.*
11 *Pœna non debet vlterius progredi quàm delictum.*
14 *Delicti æſtimatio non debet ex poſt facto creſcere.*
15 *Inter occidentem,& occaſionem mortis præbentem, differt.*
16 *Damni cauſam dans,videtur damnum dediſſe.*
17 *Occiſum accipere debemus ferro, vel medicare, ſiue magna.*
18 *Limitatio ad prædicta,num.15.16.17.*

SVper hoc frequenter pp duplicitatem
1 ambiguum in mā emerſit. Ecce † ab ali quo cū armis aliqs fuit in rixa pcuſſus, & moritur pſumiē ex vulnere perijſſe,& ſup hoc vt veritas liqueat,dic diſtinguendū eſſe, aut certum eſt, ꝙ mortifere fuit pcuſſus,aut dubium,ſi eſt certū,ꝙ vulnus ſit mortale, & tunc non eſt locus dubitationi.ff. ad l. Aql. ait lex.§.qđ ſi mortifere.& l.ita vulneratus. in prin.eo.tit.ff.de verb.obl.ꝯtinuus.§. cum ita,aut eſt dubium an ſit mortale vel non.& lex vř innuere ꝙ ſi poſt huiuſmodi vulnus deceſſit, ꝙ tunc ex eo vulnere mortuus apparet.ff.ad l.Aql.l. huic ſcript. §. ſi ſeruus. verſ.ſi manumiſſus.in ſi.Nō ob. ꝙ in principio illius.§.dř mortifere,qa expone vt puta batur,non tń erat mortale, alias eſt contra ꝓdictal. ita vulneratus,alias legis pſumptio
2 ne occaſione vulneris mortuus pſumiē,† qa ſemper vulnus cauſa mortis cenſeē, pro eo ꝙ nihil intereſt an quis occidat, vel cauſam mortis pbeat.ff.ad l.Cor.de ſic.l.nihil inter eſt.ff.ad l.Aql.l.q occidit.§.pe.&l.qua actio ne.§.Celſus.&l.ita vulneratus in prin.extra de hom.c.pſbyte℞,& cap. de cetero,& c.au dientiam. Ad hoc eſt valde bonum arg.ff.de dam.inf.ll.damni.§.Sabinus. iudicaē pſumptio facti præcedentis per ſubſequens. C. de adul.l.ſi q.ff.q.b.mo.pig.vel hyp.ſol.l. ſicut.§.ſuperuacuū.ff.de accu.l.ſi q.§. eiuſdē,
3 &hæc eſt regula,†ꝙ vicina cauſa q̄ pceſſit inſpicitur,& ꝯſideratur,q̄ ſequitur in forma pſumitur.ff.mand.l. ſi pcurator. in princ. ff. depoſi.l.1.§.qđ ſi tibi vt.§.ſi ſeruus in ſi.ve-
4 rum qatoportet iudicantem cuncta rimari. C.de iud.l.iudices.& 4.q. 5. Iudicantem iudex qui habet iudicare ſuper facti queſtione aduocet: & habet peritos aſſeſſores, qui ſm artem ꝯſiderata qualitate, quantitate, & loco vulneris exponāt,& referāt ſi vulnus fuit mortale,

mortale,vel occaſione vulneris mortis cau-
ſa præceſſit.C.de re mil.l.ſemel lib 10 de vē.
inſp.l.1.extra de hom.ſign.Sed ut circa hanc
materiam nihil de contingentibus omittaẽ,
5 † ſi poſt vulnus dubium intercedente tp̄is in-
teruallo modico, vel magno vulneratus de-
ceſſit,an ſemꝑ ex vulnere,vel occaſione vul-
neris mortuus p̃ſumatur,& circa hunc arti-
culum leges, & canones uarie vn̄r, & uario
modo loquuntur,& dn̄t quidam ꝙ p̃ſumitur
mortuus ex vulnere ſi fuit mortuus īfra tres
dies,ut infra dr̃ ſi qua fœmina. & alibi dr̃,&
aliqn̄ diu uixit,& non dicit quantum, vt ex-
tra de homic. ad audient. alibi dr̃ infra pau-
cos dies,& non dicit quot dies, vt eod. tit c.
6 presbyt. alibi dr̃, ꝙ † ſi moritur poſt octo
menſes ꝑꝑ tp̄is prolixitatem non præſumiẽ
ex vulnere mori,extra de cle. percuſſ cap.2.
Sed argõ contrario ſumpto ex hoc prooem.
cap.vr̃ expreſſe concedi,ꝙ ſi infra octo men
ſes moriatur, ꝙ ex vulnere mori præſumaẽ
ff.de off.eius cui mād.eſt iur.l.1 §. huius rei.
quia contrarioꝶ eadem eſt diſciplina l 1. de
his qui ſunt ſui,uel al.iur. Item in lõbarda,ſi
moriatur infra annũ poſt vulnus p̃ſumitur
ex eo vulnere mori, vt in tit. de plag. hoc in
oibus plagis,vel feritis. Sed in hac varietate
modicum tp̄s,aut magnum tp̄s arbitrio iudi
cis eſt relinquendum,vel cõmittendum .l.1.
C.de iure del.de eſſr l.2.§.1 vel ꝙ modicum
ex dictis ſententijs arbitretur .ff. ſi par. hær.
pet.l. antiq. & in p̄dictis iurib.rõnes ſpāles
non aſſignantur, quibus magis ad vnam ex
his q̄ ad aliam animũ applicemus.l Neſenn.
ff.de neg geſt & hæc ſunt uera, ſi vulnus nõ
ſaratũ durauit,vſq; ad mortẽ.ff.quod cuiuſ-
que vni.nom Itẽ coꝶ.§ qd̕ ſi actor. & de in
7 rem ver l.ſi pr̃.§.verſum.Sed † qd ſi durante
vulnere eodem ſuꝑuenit infirmitas alia, &
mortuus eſt, nunqđ ex vulnere p̃ſumiẽ mor
tuus. dic ꝙ ſic,quia ſemꝑ vulnus ad alia acci
dẽtia vr̃ cām dediſſe.c.presbyt.& cap ad aud.
de homicid & cap.de cetero.ff ad l.Corn de
ſic l.nihil.ff ad l.Aq l.qua act.§.Celſus Sed
hæc vera ſunt ſi imperitia, vel negligẽtia me
dicantium,vel incuria,ſeu culpa, vel in cau-
tela ꝑcuſſi nõ interceſſit ff.ad l Aq.l.q occ.
§ vlt.& l quas act § vlt. extra de homic. iua
8 nos & cap.exhib Item † quid ſi poſt vulnus ſa
natum,& ꝯſolidatũ languor,& ſtimulus eiuſ
dem vulneris,ſicut ſæpe accidit, redundauit,
& affligit,& refluentib.alijs humorib.moriẽ,

nunquid occaſione primi vulneris p̃ſumaẽ
mortuus,dic ꝙ ſic,quia ſemꝑ prima cauſa ꝑ
ſeuerare vr̃,& cauſam dediſſe præſumitur,li-
cet ad tp̄s vacantem. extra de hom.ad nām,
& cap.ſi q s ſemel de pœn. diſt 2. & arg ff. de
ædil.ed.l qui tertiana. C.de cur furio. cũ ex
his explorato ſuper hoc ſemꝑ conſilio Me-
dicoꝶ. & præuiſa tempoꝶ quantitate, vnde
infirmitas cauſetur,vt ſupra dcm̄ eſt. Si ergo
mortifere vulneratus negligẽtia perijt, licet
mortuus ſit ꝑꝑ vulnus,non tñ de occiſo agi
tur,vt ſupra in ver. Set qd ſi durante. in fin.
idem eſt ſi mortifere,& ab alio ſit occiſus,vel
ruina,aut naufragio perijt.ff ad l.Aq l huic
9 ſcrip.§.1.Quid † ſi non mortifere,utputa cũ
bacculo,vel modico lapide,vel claui ꝑcuſſus
eſt, ita ꝙ oẽs Medici dn̄t, ꝙ ꝑꝑ vulnus non
morieẽ,& ſuperuenit febris,quæ eum tenuit
vſq; ad mortẽ,& Medici ꝯfitentur,& dn̄t, ꝙ
de eo vulnere non fuiſſet mortuus, niſi fuiſ-
ſet febris,q̇ ſuperuenit, nunqd percuſſor, de
vulnerato, aut de occiſo tenebiẽ. & certe vr̃
ꝙ de vulnere teneaẽ,arg.l.qui occid & l. huic
ſcript.in fin.& l.ita vuln ad l.Aquil Item qa
iniuria ex effectu facientis tm̄.ff.de iniur.l.il
10 lud,& † voluntas, ac ꝓpoſitum diſtinguunt
maleficia.ff.de fur.q iniuriæ: non.n. delictũ
cõmittitur niſi voluntas nocẽdi interueniat
C.de ſic.l.1.non n.eſt veriſimile qd̕ occide-
re uoluerit,q calce,vel gleba,uel lapide par-
uo ꝑcuſſit.ff.ad l.Cor.de ſic.l.§.diuus. Præ-
terea dicit lex, qd̕ ſi inferaẽ alicui modicum
vulnus,qd̕ res iſta nõ habet in ſe delictũ .ff.
11 de ædil.ed.l.1.§.2.† nõ.n.debet vlterius ꝓ-
gredi pœna quā delictũ.C. de pœ.l. ſanc.ff.
de vulg.& pup.ſubſt.l.ex facto.§.ſi. & §. Iul.
12 largius. † Præterea credi debet Medicis qui
de ægritudine teſtificantur.C.de re mil.l.ſe-
mel,lib.12.in auth.de non alien.§. qd̕ autẽ.
13 Præterea † ex quo mortuus eſt ex febre,non
debet qui ꝑcuſſit ꝯdẽnari de occiſo, ſicut ſi
ab alio fuiſſet occiſus,vel alio caſu mortuus,
licet.n.primo mortifere vulneraſſet eum, &
alius ſecundario interfeciſſet, primus de oc-
ciſo non teneteẽ.ff.ad l. Aq.l. item Mela .§.
14 Celſus,& l huic ſcripturæ.§.1.Præterea † nõ
debet ex poſt facto creſcere p̄teriti delicti æ-
ſtimatio ff.de reg.iur.l.oĩs hær. §. nunq̄, cũ
ergo nõ fuerit mortifeꝶ vuln⁹, licet ex poſt
facto,& à caſu febricitauerit, nec occaſione
vulneris fuerit mors ſecuta, nõ teneẽ de oc-
ciſo, nec debet pœna creſcere eius delicti, vt
de

de occiſo teneaṫ,vt not.d.l.ois hær.§. nunq̄.
Nec obſtat ꝙ ex pcuſſione, vel vulneris oc-
caſione, ſeu percuſſione febris ſupuenerit,
15 & mors ſecuta eſt,q̄a † inter eum q̄ occidit,
& q̄ occaſionem mortis præbet dr̄ia eſt.ff.ad
l.Aq.l.qua act.§. Celſus. econtra vero vr̄ ꝙ
de occiſo agi poſſit,& teneatur, q̄a occaſio-
ne vulneris febris ſupuenit,& ipſum inuaſit
16 ex qua mors eſt ſecuta,& † q̄ occaſionē dā-
ni dat damnum dediſſe vr̄ .ff. ui bon. rapt.l.
plur.§.cum aūt in fi.ff.ad l.Corn.de ſic.l.ni-
hil,extra de iureiur.c.ul.diſt.50.ſtudeat.Nec
obſt.ꝙ leue fuit vulnus,moritur .n. qn̄q; q̄s
ex leui vulnere de quo alias nō moreret̄ d.
l.qua act.§.ſi q̄s ſeruū ægrū. Nec obſtat qđ
gleba terræ,vel modico lapide,vel fuſte eum
17 percuſſit,q̄a † occiſum accipe debemus, vel
ferro,vel alia re modica, vel magna d. l. qua
actione.§. 1.Item arg.ad hoc qđ legiṫ de mi
nore,& muliere,qđ occaſione prioris actus
incidūt in iacturā.ff.de iureiur.l.3.§.2.C.ad
Velleia.l.mulier pfectæ ætatis.Quid plura?
vr̄.n.lex quaſi expſſa,ut uideaṫ eum occidiſſe
cū vulnerauit licet poſt mortuus fuerit,vt in
eod.tit.l.ait lex,& l.huic ſcript.§.1.Ad idem
facit.l.ſi vulnerato ſeruo.eod.tit.Nec obſt.ꝙ
alibi dr̄ differt qđ q̄s occiderit,vel cām mor
tis dederit,vel pbuerit d.l.qua act.§. Celſus,
q̄a veꝝ eſt quod differt quo ad modū agēdi
ciuilr̄,vel quantū ad actionē,q̄a cum occidit
agiṫ actione .l. Aquiliæ directa, quam vero
cauſam mortis p̄bet agitur actione in fcm̄.
Idē eſt utrobiq; cū agitur de homicidio licet
diuerſis actionib.& tandē ꝯſequitur actione
l. Aquil.vtili, vel in factum ſubſidiaria cōtra
illum q̄ occidit,vt arg. de neg.geſt.l.antep.
& de ſeruo corr.l.& eṫ.& ſiquis cau.eum q.
§.qui iniuriaꝝ.& not.ad l.Aq.Item Mela.§.
ſi alius. Ad quæ forte eſt diſtinguendum,aut
aīo occidendi percuſſit,an non & hoc ppen
ditur ex factis,aut dictis præcedentib.vel ſe-
quentib.aut ex qualitate ictus, vel percuſſio
nis,& gladij cum quo pcuſſit ff.de ſicar.l.1.
§.diuus,& l.lege.§.cum quædam, & arg. de
leg.1.ſi ſeruus plurium.§ fin. & de leg.3.l.
minus.primo caſu tenebitur de occiſo.C.ad
l.Corn.de ſicar.l.is qui cum telo.ff. de ſicar.
l.ita:cum ſimilib. vel dic quod ſemp tenebi-
tur de occiſo, ſed tn̄ mitigabitur pœna, ex
quo non aīo occidendi fecit,vel pcuſſit,vt le
gibus prędictis.& ff.ad l. Corn.de ſicar.l.1.
§ diuus,& l.lege.§.cum quidam. Deo grās.

TRACTATVS

Subtilis,& elegans,de lamijs,& excellentia viri uſque iuris,cum nonnullis concluſionibus ad materiam hæreſis in practica vtilibus.ſpectabilis,& egregij I. V. D. Domini Ioannis Franciſci Ponzinibij Placentini.

Illuſtri, & excelſo I. C. Dom. Iafredo Caroli Reuerendiſſimi,ac ampliſſimi Senatus Regij Mediolani præſidi meritiſſimo:

Ioan. Franciſcus Ponzinibius Doctor Placentinus S.

SCio tibi multoꝝ ingenia ludere, & varias doctoꝝ lucubrationes nomini tuo dicari, ita vt poſſis leuiora hæc, & minuta opuſcula faſtidire. Veruntn̄ eam in te noui manſuetudinem,ac facilitatem, vt cum ſublimiora inſpexeris, humilioribus ēt pariter benigne aditum p̄beas. Quam ut literatoꝝ oīm fautor humaniſſimus habearis, & ad te veluti ameniſſimum diuerſorium oēs liberaliū artium ſtudioſi libenter ꝯfugiant, & veluti cōem patronum,atq; aſſertorem amplectantur,& obſeruant.verſabaṫ ſuperioribus diebus animus meus in mām Lamiaꝝ,quaꝝ pfectiones in hac vrbe Placentina valde frequētari cepere & cogitabā q̄ occurrebant,& vera,ac vtilia mihi videbanṫ ī ipſa eadē mā, ī qua plurimæ q̄ōnes exortæ ſunt ſcriptis demādare.Et cū id faciens inciderit vt arguēdo dicerē ius nr̄m ſciam nequaq̄ logicoꝝ more dici poſſe, & ad id lōgius pgrediēs excellentiā ei9 explicauerim,ita ut libellū de Lamijs, ac iuris ciuilis laudib.ꝯtext m ꝯfecerim,eū tibi ſapiētiſſime Præſes, ac noī tuo ꝯſecraui. Et potiſſimū rōne ꝙ tibi iucūdiſſimum fore exiſtimaui illius ſapiæ laudes intueri,cui impēſam ipſe operā à iuuētute nauaſti. Quam adeo familiarē lōgis vigilijs ac vehemēti animi applicatiōe feciſti.vt illā Ser.Sulpitij tanq̄ delectabilē filiolā amplectaris,cui excellentē illā dignitatē,& maximos honores quos cōparaſti ſoles aſcribere.Nec iniuria ſi quidem eius bn̄ficio factus es Chriſtianiſſ.Francoꝝ regi chariſſimus,q̄ eū te ſanctiſſimo ſenatorio ordini ī toto Mediolañ.impio p̄fecerit, facile ſignauit qualē de tua moderatione, caſtitate,ſanitate,opionē hēat. Cui9 ſis apud il lum

tui auctoritas, & cũ vt ſolet dici magiſtratus virum oſtendit in hac ꝓuincia, quãpluribus iam annis ſecunda fama gubernaſti, tanta in genij magnitudine, tãta es integritate verſatus, vt inter doctiſſimos iuſtiſſimum, & inter iuſtiſſimos doctiſſimũ poſſimus appellare. Accipe igitur libellũ hunc exiguæ quidẽ facultatis ac tenuis ingenij, quẽ tuę dñationi ꝓpenſa voluntate offero. Et iube tuis felicib. auſpicijs ꝓdire in publicum, ac tuo fretũ patrocinio delicatiorũ cẽſurã nõ reformidare. Vale.

Ant. Maria Merula ad lectorem.

Intima Franciſcus quod Regnatoris olympi.
Iunxerit humanis legibus ore ſacro.
Ne mirere, virum hunc peperit Venus aurea mater.
Gratia ſic illi eſt matris ab vberibus.
Quod cecinit ſagam ſine mole accingier artes,
Hoc ab Atlantiade quo ſatus eſt decidit.
Iure ergo emunctus cui conceſſere viciſſim,
Eloquium genitrix, & pater ingenium.

SVMMARIVM.

1 Lamiæ mulieres ad ludum dæmonis deferuntur per ipſum dæmonem.
2 Theologorum eſt ſacras tractare ſcripturas.
3 Princeps non debet ſe rebus immiſcere ſpiritualibus.
4 Theologia eſt omnium ſcientiarum digniſſima.
Ius canonicum, vel ciuile non eſt ſcientia.
5 Leges ſimplicitatem amplectuntur, & ſubtilitatem reſpuunt.
Lex eſt voluntaria, opinatiua non paſſim neceſſaria, &c.
6 Lex eſt localis, non omnibus prouidens caſibus.
7 Perito cuique de pertinentibus ad artem ſuam creditur.
8 Dubia in ſpectantibus ad fidem ſunt ad Papam referenda.
Canones allegari poſſunt ſicut, & leges.
9 Subiectum legalis ſcientiæ nedum circa mores, ſed eſt etiam circa fidem.
10 Leges à Deo per ora prudentum, & Imperatorum promulgatæ ſunt.
11 Legibus ſubdi debet omnis homo.
12 Leges in quibus allegari poſſint.
13 Scriptura ſacra adiuuari debent, & declarari per alias inferiores ſcientias.
14 Ius ars boni, & æqui dicitur.
15 Leges rationem, & cauſam habere cenſentur.
16 Ius ciuile eſt ſcientia practica, & ſpeculatiua.
17 Negocia plura ſunt numero quam vocabula.
18 Scientia iuris eſt certiſſima, nobilis, & omni honore digna.
19 Doctores iuris priuilegiati ſunt in multis.
20 Contemnentes iuris doctores deteſtandi ſunt velut pecudes.
21 Doctores iuris ciuilis circa quæ verſari dicãtur.
22 Scientia iuris ciuilis nobiliſſima eſt, nobiliſſimos reddens ſuos profeſſores.
23 Scientia iuris ciuilis ſapientia eſt, & res ſanctiſſima.
24 Regere ſeipſum ſumma ſapientia eſt.
25 Scientia iuris ciuilis eſt oĩum ſapientum dogma.
Legiſtæ, & canoniſtæ qualem modum habeant arguendi.
26 Scientia quælibet ſuas proprias imaginationes, rationes, & diſputationes habet.
27 Facundia oratorum quale habeat officium.
28 Ratio legis ipſius anima dicitur.
29 Leges reſpuere ſubtilitates qualiter intelligatur.
30 Lex non dicitur voluntaria, cum ẽt principis voluntas legem condens ratione regulari debeat.
31 Principis proprium eſt iuſtitiam exercere.
32 Reſcriptum principis non eſt cum alterius iniuria exequendum.
33 Principis ſtudium eſſe debet vt populus ſibi ſubditus bene viuat.
34 Lex rationabilis dicitur eo ipſo quòd prohibita non reperitur.
35 Reſpondere per verbum dubitatiuum eſt philoſophicum.
36 Lex an ſit variabilis, ſeu mutabilis.
37 Lex an ſit omnibus caſibus prouidens.
38 Iuris periti in dubijs ſunt adeundi.
39 Lamiæ ad ludum dæmonum realiter, & vere deferuntur, & non tantum imaginarie.
40 Dæmon poteſt hominem de loco ad locũ portare.
41 Deus per artem dæmonis multa contingere permittit.
Negatiua eſt non ens, & ideo improbabilis.
42 Diabolus quoad poteſt fidei noſtræ reſiſtere nititur, & eam impugnare.
43 Solennitas eadem requiritur in ſoluendo quæ in ligando.
44 Præcedẽtia declarãtur per ſequẽtia, & è cõtra.
45 Factũ aliquid eſſe nõ præſumitur niſi probetur.
46 Experimenta ſermonum verorum cũ rebus ſenſatis concordare debent.
47 Facta per artem Diaboli non vera cenſitur ſed fantaſtica.

48 Iura

48 Iura de aliquibus loquentia locum habent in nõ expreſſis in quibus eadem militat ratio.

49 Mulieres ſuper quaſdam beſtias de nocte equitare, & in momento multa terrarum ſpacia pertranſire falſum eſt.

50 Lamijs dicentibus ſe delatas ad ludũ dæmonũ, & multa ſe feciſſe aſſerentibus, non creditur.

51 Argumentum de ſimilibus ad ſimilia eſt licitum.

52 Confeſſio lamiarum eſt erronea, et reſpuenda eo quod illuſa ſint.

Cõfeſſioni rei ĩ criminalib. regulariter nõ ſtatur.

53 Teſtes probare non poſſunt quæ tantum in ſpiritu fiunt.

54 Antecedens deſtructum cenſetur ſi conſequens deſtruatur.

55 Loquentes virtus ſtat in hoc ſi bene diſtinguat.

56 Lex fit tantũ de his quæ vt plurimum accidunt.

57 Poſſe non dicitur qui ſine adiutorio non poteſt.

58 Argumentum ineſſicax cenſetur quod inſtantiã, ſeu retorquutionem patitur.

59 Argumentum à ſeparatis in iure eſt nullius valoris.

60 Probatio non admittitur cõtra præſumptionem iuris, & de iure.

61 Baptiſmus ad ſui eſſentiam non requirit perſonarum præſentiam.

62 Occaſio capi debet quæ benignius reſpõſum pbet.

Lamias portare corpus Chriſti ad ludum dæmonum, & illud dæmoni offerere eſt falſiſſimum.

63 Lamias noctu domos ingreſſas ſanguinem ſugere paruulorum eſt erroneum.

Paruuli qualiter poſſint ſtricari.

64 Dæmones, qui aliquem ad peccatum induxerũt contra naturam, abominantes fugere eſt credendum.

65 Participes, & conſcij criminis non admittuntur in caſu delationis ad ludum dæmonum.

Inquiſitores fidei cogere debent ad abiurandum quod eatur ad ludum dæmonum.

66 Doctores iuris ciuilis vocari debent ad proceſſus, & examinationes inquiſitorum.

67 Probationes in crimine hæreſeos debent luce meridiana eſſe clariores.

68 Hæreticus cenſetur qui leui argumento à fide catholica deuiat.

Teſtes veriſimilia deponere debent.

69 Infamia attendi non debet quæ à perſonis ſuſpectis ortum habet.

Cogitatio in ſolo hæreſeos crimine punitur, licet effectus nullus ſequatur.

70 Confeſſio rei ad condemnationem ſufficit in ſola hæreſi.

71 Confeſſio ad condemnationem ſufficiens debet eſſe veriſimilis, & non æquiuoca.

72 Confeſſus ſe alias iudicio hæreſim abieciſſe in manu alterius inquiſitoris, non cenſetur ex noua confeſſione relapſus.

Confeſſio facta in pœnitentiæ foro non ſufficit ad condemnationem.

73 Teſtes noui ſuper iiſdem examinari poſſunt cautelis in ſolo crimine hæreſis.

74 Publicatio teſtium non fit in crimine hæreſis ſi inquiſitorum timeatur potentia.

Hæreticus inquiri poteſt a pluribus.

75 Occultans hæreticum ſcienter, tanquam hæreticus puniri debet.

Hæreticus poſt mortem inquiri poteſt, et dãnari.

76 Bona hæreticorum ipſo facto capiuntur velut publicata.

77 Hæreticus non auditur etiam in valde fauorabilibus.

78 Aduocatus, an poſſit pro bannito aduocarẽ.

79 Inquiſitores cognoſcere non poſſunt, an ſua ſit iuriſdictio.

80 Iudici per inquiſitionem procedenti, & ſe informatum de fama dicenti non ſtatur.

81 Iudex ratione notorij non debet procedere, niſi prius conſtet de notorij qualitate.

82 Dæmones inuocare, & ab eis reſponſa petere, an ſit hæreticum.

83 Hæreſim ſapientibus quando detrahendum ſit.

84 Teſtes in crimine hæreſis cogi poſſunt ad teſtificandum.

Dicto vltimo teſtis ſtatur in crimine hæreſis.

Examinatio teſtium in crimine hæreſis poteſt alteri committi.

Teſtes excommunicati, & criminis ſocij admittuntur in inquirenda hæreſi.

85 Crimen ſpeciem hæreſis ſapiens puniri debet.

Prælatus ſuam, ſed non eccleſiæ iniuriam remittere poteſt.

86 Blaſphemans Deum non includitur in ſtatuto de pace habita cum offenſo.

87 Dolus in quibus criminibus culpæ præponderet.

88 Suſpicione ſola in crimine hæreſis ad inquiſitionem proceditur.

89 Coniecturæ quæ in crimine hæreſis ſufficientes dicantur arbitrio iudicis committitur.

Scriptura requiritur in eo qui ab hæreſi reuertitur.

90 Interpretatio confeſſionis in foro conſcientiæ ad ſalutem aĩæ in partem fieri debet deteriorem.

Malum ſemper præſumitur de malo homine, & malo verbo quod ab eo profertur.

LAmiarum materiam, quas vulgus ſtri
ges appellat, ſilentibus in iſtis natali-
tijs teſtis, iudiciorum ſtrepitibus, tracta
turus aſſumo quod ſcribitur Matth. 4. cap.
Aſſumpſit eum diabolus in ſanctam ciuitatē
& ſtatuit eum ſupra pinaculum templi. & in
fra. Aſſumpſit eum diabolus in montē excel
1 ſum valde. † Ex hoc arguunt multi, & aſſe-
rūt mulieres iſtas ad ludum demonis, & per
ipſum dæmonem deferri poſſe q̄m ſi de quo
magis ineſſe vr̄, & ineſt, ergo de quo minus
auth. multo magis. C. de epiſ. & cle. l. quanto
magis. ff. de iureiur. c. cum in cūctis, extra de
electio. imò ſtāte hac poſſibilitate, & ſm̄ eos
ꝯcedenda, inferunt credendum eſſe fore eas
ad ipſum ludū oīno portari vere, q̄m qđ eſt
poſſibile eſt admiſſibile. Verum, q̄m ego con
trariam ſniam fauore fidei ſemper exiſtima-
ui benigniorem, non per modum concluſio
nis, q̄m prudentiorum iudicio me ſubijcio, de-
creui in oppoſitum, inuocato Dei oīpotētis
auxilio, nōnullas breuiſſimas rōnes afferre.
Verum qa vr̄ theologorum m̄ī; qa de fide agi
tur, ne poſſit mihi obijci qđ ſcriptum eſt 6.
q. 3. c. ſcriptum. vbi dr̄ in alienam meſsē ma-
num non opponas. Cenſui in primis aliā du
bitationem excitare, videlicet. Nunq̄d cano-
nes leges ue adduci ac allegari poſſint ad in
terpretationem diuinarum ſcripturarum ac
ſeu ad declarationē vel deciſionē theologica
rū q̄ōnum. Nā hoc pacto ceſſabit obiectū,
cognoſceturq́. maximā eſſe canonū ac legū
ptātē, & ppea leges oī veneratione dignas.
Aſt, qa ſicut aromatum ſolet eſſe nā, vt lōge
magis ꝯtrita redoleant, ſic, & veritas quanto
magis ꝯteritur, & oppugnaī, tāto clarior, ex
pulſis nebulis, luce ꝓgrediī. Notādo. n. & di
ſputando bene, & optima rōne decreuit Mo
deſtinus, dicit text. in l. fin. §. mixta. ff. de mu.
& ho. & ſm̄ Aug. 23. q̄ō. 6. c. vides, rō vincit
p diſputationis pugnā. Arguēdo ad partes,
vr̄, in primis leges ipſas vel canones nullo
2 pacto ſic fore admittendas. † Et primo, qa ta
lis interpretatio vr̄ tantūmodo ſpectare ad
theologos. q̄m ipſi ſunt, vt hr̄. 20. diſt. c. 1. illi
q dñr tractatores diuinarum ſcripturarū, &
ppea, vt ibi dr̄ in expoſitionibus earum, ſum
mis Pontificibus ꝓponuntur, licet in cauſis
diffiniendis, ſm̄ locum poſt eos mereanī, va
na ergo vr̄ hæc diſputatio legū ſic adducen-
darum: qa nemo debet ſe intromittere circa
pertinētia ad aliū l. ꝯſulta diualia. C. de teſt.
Culpa. n. eſt ſe immiſcere rei ad alium perti
nenti. dixi text. in l. culpa. ff. de regul. iur. &
bonus tex. 10. diſtin. c. q̄m. q dicit, pontifices
ſe non immiſceant negocijs ſecularibus, qui
bus eſt ꝓpoſitus princeps, & princeps ſe non
immiſceat diuinis rebus, quibus eſt ſummus
3 Pontifex ꝓpoſitus. † Et ppa inferī ꝙ ſi prin-
ceps, q eſt ſupra leges, inhibeī ſe immiſcere
ſpiritualibus rebus, vt ibi, ergo fortius hoc
inhibeī ſubditis eius. Vel ſic, ſi Pontifices p
curſu tpalium tm̄modo rerum imperialib.
debent legibus vti, ergo fortius ſeculares, q-
bus eſt denegatum ſe immiſcere ſpiritualib.
rebus, debet poſſe ad allegandas ipſas leges,
niſi p tpalibus rebus admitti. Et facit ead. di
ſtin. c. imperialium. vbi dr̄, imperium ſuis pu
blicæ rei quotidianis adminiſtrationibus de
bet eſſe ꝯtentum, non vſurpare q̄ ſacerdotib.
Dñi ſolum ꝯueniunt. & bonus text. in auth.
q̄o opor. epiſ in princ. ibi, illud q̄ď ē diuinis
miniſtrans: hoc aūt humanis p̄ſidens ac dili
gentiā adhibens. Et ideo gl. in verbo ꝯferēs.
not. qđ nec Papa in tpalib. nec Imperator
in ſpiritualibus ſe debet immiſcere. Et gl. in
d. c. q̄m. p illum text. dicit, ꝙ non licet allega
4 re leges vbi eſt canon. † Secundo, qa theolo
gia eſt ſciētia ſuperior, & magis digna, vt hr̄
10. diſt. c. l. verſ. itē lex, lex Imperialis non eſt
ſupra legem Dei, ſed ſubtus, vt ea. diſt. c. cer-
tum. & c. ſuſcipitis. Et ꝓbatur qa ſcientia le-
galis ſubijciī Ethycæ, vt p gl. in proœ. decre
ti. q̄ Ethica eſt longe minus digna quam ſit
theologia. ergo non expedit eam interpreta
ri p ſcientiā longe inferiorē, & minus ſcien
tificam, ac ēr plus religioſis interdictā c. non
magno. & c. ſuper ſpecula. extra ne cler. vel
mona. Tertio, qa ius ciuile vel canonicum
n̄on eſt ſcientia: qa legiſtæ vel canoniſtæ (vt
inquiunt logici) nō habent modū arguēdi,
nec cognoſcunt p cauſas, ſed nitunī tm̄mo
do auctoritate legis vel canonis, qa dicūt, vt
lex dicit, ita canon loquiī, ſed q p cauſam nō
cognoſcit, nō ſcit, qa ſcire eſt rē p cauſam co
gnoſcere. 23. q. 8. occidit, de teſtibus. cum cau
ſam. & hr̄ 1. Poſter. & ſecundo Metaphiſicæ.
p Io. And. in proœ. 6. in l. pupillus. vbi Bart.
& Bal. ff. de acq. hær. p Ang. in l. q Romæ. §.
5 duo fratres. 14. col. ff. de verb. oblig. † Et fa-
cit qa leges dñr amare ſimplicitatē, non aūt
ſubtilitatē, vt l. ſicut circa ſi. verſ. ſi debitori.
ibi, hæ aūt ſubtilitates à iudicibus nō admit
tuntur ff. quib. mod. pig. vel hyp. ſol. l. 1. C. re

acto.

aſtio.ab hær.& contra hær.incip.ibi,nec pp nimiam ſubtilitatem.& in cap. dilecti filij,in ver.prouideatis attentis,ne ita ſubtiliter,ſed ſimpliciter,& pure.extra de iud.Pręterea lex eſt voluntaria,vt per Ariſtot.in primo de cęlo,& mundo,& not.gl.inſtit.de vſucap. dum dicit ꝙ ſufficit pro rōne voluntas. & probaī in l.proſpexit.ibi,quia ita verba faciunt.ff.q & à quib.ff.de leg.3.l.non aliter .ff. de exer. l. 1.§.ſi is qui. Nam quod principi placuit legis habet vigorem.dicit tex.inſt.de iure nat. gen.vel ciui.& non omnium quæ à maiorib. noſtris conſtitura ſunt,ratio reddi poteſt.d.l. non omnium.ff.de legi.ſubijcens. l.ſeq. quæ incip.& ideo.Et ideo rōnes eorum.quæ conſtituunrur inquiri nō oportet alioquin multa ex his quæ certa ſunt ſubuertuntur.& facit l. benignius.ff.eo. vbi dr̄ benignius leges interpretandæ ſunt,quo voluntas earum cōſeruetur. Eſt ēt opinatiua,& formidine permixta,vt vr̄ probari in §.rn̄ſa prudentum.in verbo,opiniones.inſt.de iur.nat.gen. vel ciui.& in l. ſi me,& Titium in verbo. ſubſiſto. ff.ſi cert.pet.& in l.ſeruum quoq; in princ.in verbo,ſubſiſtimus.ff.de proc. Item non paſſim neceſſaria,quia vt hr̄ in cap.licet. de reg. quæ ſpiritu Dei aguntur,ſub lege non ſunt. & quod not.Inno.in c.paſtoralis,de off.ord. vbi hr̄ ꝙ homines poſſunt cum tanta rōne regi, ꝙ non ſubijcerentur exercitio legis. & no.do. Abb.in c.rex pacificus.&bo.tex.in authen.de nup.§.ſi vero.colla.4.eſt ēt variabilis.c.1.de conſt.lib.6.& ff.de leg.l.non eſt no

6 uum.cum ibi notatis. † Item localis, q̄a nō obſeruatur vbiq;, vt in c. ſuper ſpecu a. ibi quia tñ in Francia,& nonnullis prouincijs, laici Romanorum Imperatorum leg.bus nō vtuntur.extra de priui.& facit qđ dicit Comen.in ſuo conſ.14.ad fin.qui dicit, ꝙ Veneti non vtuntur iure cōi,ſed iuſtitia naturali. Ad idem quia vt videmus, fere oēs ciuitates habent ſua ſtatuta, & ſuos ordines, legibus cōibus diſtormes,& repugnantes. Viuimus ēt conſuetudinibus ff.de legi.l.de quibus. §. ex nō ſcripto.inſtit.de inre.nat.gen. vel ciui. Item non oībus caſibus prouidens, quia nō oēs caſus poſſunt ſub lege comprehendi, vt dicit texr.in l.neq; ff.de leg.ergo talis cognitio vel notitia non pōt dici ſciētifica, q̄a ſcia debet eſſe de immutabilibus, æternis, & determinatis,vt p Ariſt.5. Ethi.co. & lex debet poni vniuerſaliter, & non particulariter, vt per eundem in loco præallegato; q̄a particularia ſunt infinitita,q̄ à nobis cognoſci non poſſunt,ſed cum ſit de actibus humanis,impoſſibile eſt vniuerſaliter verū dicere, q̄a eſt vtile,in aliquo caſu particulari oppoſitum legis obſeruari,& de quo multa exempla poni poſſunt,& patet ex not.in l.oēs populi.ff.de iuſt.& iur.p Bart.in 6.qō.& p id ꝙ not.Inn. & Doct.in c.1.de conſt.dum dicunt, ꝙ licet aliqñ leges tranſgredi ex magna cauſa, ergo ad ſcientes theologos vr̄ relinquenda talis declaratio ac interpretatio,q̄a cęcus,neſciēs quo vadit,in foueā cadit c.quę ipſis,20. diſt. & ignorantia eſt cunctoꝝ errorum mater.c.

7 ignorantia. ea. diſt. † Quarto q̄a peritis eſt ſtandum c.fraternitatis.de frig.& malef.c.ſignificaſti.el 2.extra de homi.l.1. circa princ. ff.de ventre inſpi.l.ſemel.C.de re mil.lib.12. ergo theologis peritis tm̄ in talibus eſt ſtandum,vt ēt p Alex.in conſ.1.& conſ.107.vol. 2.poſt Petr.de Anch.in q.incip.antiquis, & modernis tp̄ibus.Quinto p text.in c.de q.b. 20.diſt. q ponens ad quos ſit recurrendū cū ſacroſanctę ſcripturę auctoritas nō occurrit, inquit,De quibus cauſis nulla ſoluendi ligādiq. auctoritas in libris veteris,& noui teſtamenti, & quatuor Euangelioꝝ cū totis ſcriptis appareat,ad diuina recurrt te ſcripta gręca, ſi nec in illis ad catholicæ eccleſiæ hiſtorias catholicas ſcriptas manū mittite. ſi nec in illis, Sctōꝝ exēpla pſpicaciter recordamini, ꝙ ſi in oībus his inſpectis huius q̄ōnis qualitas nō lucide inueſtigaī, ſeniores ꝓuinciæ ꝯgregare,& eos inueſtigare, ergo ad has perſonas tm̄modo eſt recurrendum,& nō ad doctore legum,cū ſint omiſſi. Cōtraria opinio tñ de iure vr̄ verior. Primo p text.in c. relatum.37.diſtin.vbi formaliter dr̄. Abſurdum non eſt, ſi aliquid ēt ex eruditione cōi ac liberalibus ſtudijs, quæ forte ēt in pueritia attingit. Ad aſſertionem veri dogmatis conſerat.Ad idem ea.d.c.turbat. vbi dr̄ ꝙ ēt literæ ſeculares addiſci, ac legi permittuntur,vt errores gentilium legendo deteſtenī, ac vtilia quæ in eis inueniuntur,ad vſum ſacræ eruditionis vertant.ergo nihil hēt obſtare,q̄n, & multo magis leges, canones ue ſic

8 adduci poſſint.† Secūdo, q̄a ēt Papa ad quē ſpectat deciſio dubioꝝ circa fidem d.c.1. 20. diſt.cle.1.§.porro de ſum.Tri.& ſi.Cath.gl. in c.ſicut vnire,de exceſ.prała.alleg.leges,& ſequitur eas,vt hr̄ in c.cum à nobis,in prin.

m ij ibi,

ibi,& canonica, & ciuilia iura ſequentes d- ſtrictius inhibemus,de teſtibus,& alibi ſępe. Tertio,quia ēt canones pñt ſic allegari. 20. diſt.c.de libellis,& cap.ſeq.& hoc non eſt du bium:ergo ēt leges rōne connexitatis,& im- uitationis c.1. extra de ope.no.nun. vbi le- ges nō dedignant imitari canones, & econ- uerſo.Cōnexorꝫ.n.eſt idem iudiciū c.tráſla- to.extra de ↄſt.not.gl.ꝑ illū tex.in c.quo iu- re.8.diſt.ſed leges,& canones fraternizāt, ac quādam cōnexitatē hñt adinuicē, ergo, &c. & facit tex.in auth.de nō alien.aut ꝑmutan. §.cū aūt.& in auth.de trien.& ſemiſ.in prin. vbi idem dr̄ de imperio,& ſacerdotio,qa nō
9 multum dr̄nt,imò fraternizāt. † Quarto,qa ſubm legalis ſciētię non eſt tm̄ circa mores, ſed ēt circa fidem,qa nedum ſubijcit ethicæ, ſed ēt theologiæ,cum in ea etiā tractetur de anima,& fide, & in ea habeamus multos ti- tulos,q nos dirigunt in deū,& tendunt ad fi dem.Et ꝑpea gl.in l.iuſtitia.ff.de iuſt. & iur. & inſt.eo.tit.in princ.dicit,ꝙ nō expedit no bis legere theologiam,qa omnia pertinētia ad fidem,& ad diuini iuris ſciētiam, reperiū tur in corpore iuris,nō eſt ergo ſpernēda iu ris ſciētia cum lex ſit ſanctio ſancta. Et cū di cat Imperator in l.cunctos populos . C. de ſum.Trin. & fide Cath. Cunctos populos, quos clementiæ nr̄e regit imperiū,volumus in tali religione verſari, quā diuinum Petrū Apoſtolum tradidiſſe Rom.religio adhuc ab ipſo inſinuata declarat, hoc eſt ſm apoſtoli- cam doctrinā,euangelicamq́. diſciplinā,pa- tris & filij & ſpiritusſancti, vna deitate, ſub pari maieſtate, & ſub vna Trinitate creda- mus,& in auth.q̃io opor.epiſc.§.nos igitur dicit.Nos igitur maximā habemus ſolicitu- dinē circa vera dei dogmata,& circa ſacerdo tū honeſtatem,quā illis obtinentibus, credi mus: qa per eam nobis maxima dona dabū tur à deo: & ea q̄ ſunt firma habebimus, & quæ nōdum hactenus venerūt,acquiremus. bene aūt vniuerſa gerunt,& competenter,ſi rei principiū fiat decens, & amabile deo. & hoc aūt futurꝫ eſſe credimus,ſi ſacrarꝫ regu- larꝫ obſeruatio cuſtodiat,quam niſi laudādi, & adorādi inſpectores,& miniſtri dei verbo tradiderūt apoſtoli, & ſancti patres cuſtodie
10 rūt, & explanauerūt. † Præterea dñr leges à deo,ex ore prudētum,& imperatorꝫ ꝑmul gatæ l.fin.& ibi gl.in ver.diuino. C. de pſcr. lōgi temp.§.quia igitur imperium. in auth. de inſtr.caut.& fide 8.diſt.c.quo iure.ibi. qa ipſa iura humana,ꝑ imperatores,& reges ſe culi,deus diſtribuit humano gñi, vt 6.q.3.c. fin.Nā lex cepit à deo in paradiſo,& ideo dr̄ domum dei,& dogma prudētum,vt l.1.ff.de legi.vnde Panor.in c.1.de iur.cal.dic.ꝙ ſi- cut lex canonica pōt dici partim poſitiua, & partim diuina,qa in parte ſubijcit æthicæ,& partim theologiæ. Idē dici debet de legibus ciuilibus,habito reſpectu ad cauſam efficien tē immediatā,licet reſpectu cauſæ immedia- te efficiētis dicant diuinitus ꝑ ora principū ꝑmulgatæ d.c.quo iu.re.& d.l.fin.ergo ſaltē intuitu cauſæ a qua ſic emanatūt, debēt aūe
11 gati poſſe. † Quinto qa hoc ēt vr̄ perutile, qa cum omnis hō ſit ſubditus leg bus,ergo adducta lege quiſq́ facilius obtēperabit ve- ritati,& hoc ꝑꝑ timorem pœnæ,qm̄ legi ſtā dum eſt c.de capitulis. cū quatuor capitulis ſeq.10.diſt. Et hoc ēt in foro ↄſciētiæ,vt no. Bal.& Doc.in c.q in eccleſiaꝝ.extra de ↄſtit. do.Abb.in proce.decr.Petr.de Ancb.in cōſ. 21.incip.vr̄ prima facie dicendum.per Ioan. And.in c.2.de verb.ſign.in 6.per B.Th.2.2. 96.q.& per Bal in c.in omni.de teſti. vbi ele ganter dicit, ꝙ ideo in foro cōſcientiæ leges ſunt ſeruādę,quia alias ſequeretur,ꝙ omnis legū forma,& ſubtilitas duceret ad inferos, & ſciētia legum eſſet magis dānata quā male ficium.Et pulcherrime ꝑ Fede.de ſenis,con- ſil.ſuo 21. vbi ēt multis rōnibus comprobat ꝙ quis tenetur magis ſequi diſpōnem legis quam ↄſcientiam eius. pro quo vltimo be- ne faciunt ēt quæ not. in l.illie.tas.§.veritas ff.de off.præſi.& per Paul.de Caſtr.cōſ.296. in 1. parte nouorꝫ, & dicit gl. in c.e. ad no- ſtram.in verbo,ieiunare. de hære. & .bi co. Card.& Imo.in rubr.de conſt.col.6.Abb.in c.ſolitæ.in 2.col.de maio.& obed.& in c.ois anima.de cēſ.ꝙ nō eſt aliq̃s adeo bonus,vel
12 ꝑfectus,q non ſubſit legi. † Et ſic ex hac cō- cluſione,q̄ ſundatur ſuper vtili,debent leges ſic poſſe allegari,& ꝑ qua optime facit text. in c.vt cōmiſſi,circa fi.de hær. in 6.vbi iubet Iuriſperitos dr̄e ab inqſitoribus auocari, vt eorꝫ ꝓceſſibus aſſiſtant, & recte factum, qa legiſtæ ſunt tractatores maleficiorꝫ, & leges ēt tractāt de maleficijs,vt C.de malef. & ma the.ꝑ totū,& C.de pag.& eorꝫ temp.& ſacr. & C.de theſ.l.1.lib.10.& alibi ſępe.Et ſic pa tet, contraria non hr̄e obſtare. Et maxime primum argūr,dum dicitur,vanam eſſe hanc allegat

allegationem legum, quia immò pater q; eſt vtilis,& non vana. Nec obſt.tex.in d.c.qm̃ cum concor.q̃a illa iura loquunt̃ in caſu diuerſo,qm̃ aliud eſt quærere,nunquid Imperator poſſit ſe intromittere i cauſis ſpũalib. prout loquuntur illa iura,aliud,nunquid leges poſſint induci in theologicis q̃onib. & diuinis,prout dicit q̃ő noſtra. Et ꝓpea do. Abb.in c.inter illa.in primo no.de imm.ec. q dq d dixerit gl.in d.c.qm̃ dicit q; ẽt vbi non deficit canon,põt lex allegari,per illum tex. & ꝓbat bonus tex.10.diſt. c. 1. vbi dr̃ leges imperatoꝝ non eſſe omnino eruendas, cum eis ſæpe eccleſia utitur contra hæreticos, & ſæpe contra tyrãnos, & per eas ꝯtra quoſcunq; prauos defenditur,concor.ea. diſt.c.ſi in adiutorium.vbi dr̃,& ſunt verba Aug.ſi in adiutorium ueſtrum terreni imperij leges aſſumendas putatis, non reprehendimus. Nã fecit hoc Paul.& ꝯcor.tex.vbi gl.in c.1.extra de op.no.nunc.& 79.diſt.c.1.in verſ. vt eoꝝ cautela eccleſiæ ſeruentur indẽnes, & ſic videmus q; ẽt prædicatores in ꝑdicationibus, & Theologi in ſuis ſcriptis allegant leges,

13 & bene. † Non ob.ſm,quia ut ẽt eſt deñ,ꝑ alias ſcientias inferiores poteſt ius ſacraꝝ ſcripturaꝝ adiuuari,& declarari, ergo tanto magis per leges quaꝝ ſcientia eſt ſublimior. Et facit quia ẽt Xp̃s, cuius actio eſt noſtra inſtructio,de conſ. diſt.1. ſolẽnitates ꝑ exẽpla reꝝ humanaꝝ & terreſtrium, declarabat altiſſima,& quæ deſurſum ſunt,vt in euangelijs.Præterea,vt dicit Philoſophus 1.Phyſic. innata eſt nobis in via cognoſcendi ab imperfectioribus. Nec obſt.quod dr̃ de.c.non magno, & cap. ſuper ſpecula. quia hæc ſcia, vt ibidem notatur, non eſt omnino rẽligioſis interdicta,ſed cauſatiue.ſ. vt magis theologiæ ſtudium amplectentur, vt dilatato ſui tentorij loco,funiculos ſuos faciat lõgiores, attñ cum licentia leges addiſcunt.& quas dicerunt pñt docere,& allegare,& ſic fit.Nõ obſt.tertium,q̃a imò ius ciuile, vel canonicũ eſt ſcia,patet ex plurib.Et primo ꝑ tex.in ꝓœ.ff.circa princ.in verbo profeſſores legitimæ ſciæ ꝯſtitutos,& ibi prima veſtigia cuiuſq; ſciæ mediocriter tradentes:& in 4. col. ibi,& hi q rudes adhuc legitimæ ſcientiæ capeſcendæ aſpirant.& in pen.col.ibi, nihil legitimæ ſciæ eius deerit. & ibi, hæc ſola ſcia

14 finẽ habet mirabilem. † Secundo ꝑ tex.in l. 1.ff.de iuſt.& iure.§.1. ibi,ius eſt ars boni,& æqui, & ibi, æqui & iniq notitiã ꝓfitemur, & ibi,æquũ ab iniquo ſeparantes,licitum ab illicito diſcernentes. Nã ſi ius eſt ars.vt ibi, & concordat tex.in proœ.ff.col.pen.ibi,nul la cuenit arte,ergo eſt cognitio quia vt dicit Philoſ.1.Poſter.omnis ar.& doctr.fit ex pręexñti cognitione ſicut contingit in iure, cũ in eo diſtinguamus æquum ab iniquo, ſed diſtĩõ non põt fieri ſine cognitione. Nec hic põt capi ars pro habitu factiuo,ſi ꝑdicta ꝯſiderentur,quinimo dicta verba oſtendunt, vt accipiat̃ ꝑ habitu ſcientifico,& ꝑ demſ̃ones acquiſito.Oſtenditur ẽt,quia leges hñt rõnẽ & cauſam vt ſubijciam.Et poteſt adduci tex. cum gl.in l.1.C.de ſtud.lib.11. dum iuriſperiti,& medici dñr eſſe Philoſophi,& viri ꝓ-

15 fundioris ſcientiæ, & doctrine. † Tertio q̃a leges hñt rõnem & cauſam,& ideo eam doctores,& preſertim legentes, ſemꝑ inueſtigant quærentes de rõne dubitandi, item de rõne decidendi, de rõne dubitandi, quia lex non fit niſi in caſu dubio.l.labeo ff. de carb. edi.l.antiq.C.de fur. In claris.n.nõ eſt opus laborare.ff.de verb.obl.l.contin.§.illud. Itẽ quia de ſingulis dubitare non eſt inutile, ut in prædicamentis Ariſt.& per gloſ.in l.3.C. de ſum.trin.& ſi.cath. de rõne decidendi, ut intelligat̃ quod eſt cum rõne facta,ſicuti eſſe debet 4.diſt.c.erit aũt lex. & ſic multis alijs omiſſ.s, ex his ꝯſtat ius ciuile eſſe ſciam, &

16 ueram ex rõnibus,& demſ̃onibus. † Conſtat ẽt quia non ſolum eſt ſcientia practica, ſed ẽt ſpeculatiua, qñ oportet prudentẽ iure ſoluere nodos, q̃ones & controuerſias, q̃ nunq̃ etiam contingerunt, quod non poteſt fieri niſi per ſubtiles indagationes, & ꝑ ſpeculationem.Quo fit vt quia ſubtilr̃ indagãdum eſt,& procedendum per argumenta, rationes,& ſimilia,& alijs varijs modis ſm regulas iuris,quas decet hr̃e notas, quod detestandi ſunt illi,qui tantũmodo (vt ſunt multi) q vtuntur temeritate ꝑ ſcientia ꝯtra tex. in l.quiſq;.C.de poſtul. vel qui tantũmodo vadunt ꝑ reptoria, & q nihil uolentes à ſeipſis excogitare,timent ꝯſulere,vel pronunciare,qm̃ id à doctorib. non reperiunt ſcrĩ, & hoc licet adſit bona rõ,vel bonum ſimile, ſed male,quia ut ẽt inquit Paul.de Caſt.in l. Clod.ff.de acq. hær. pernicioſus eſt talis timor, & in miſerrimus eſt talis intellectus, qualr̃.n.ſcientia legalis fuiſſet augmẽtata, ſi ita feciſſent antiq,q̃a noluiſſent ꝯſulere, niſi

vbi reptum eſſet ita à doctoribus determina
tum,& ꝯcordat ꝙ dicit Boetius de diſciplina
ſcholaſtica, vbi ét ipſe dicit,miſerrimi īgenij
eſt,nolle niſi inuẽtis vti. Et ꝑpea rõnibus in
nitẽdum eſt, qm̃ vt dicit tex in l.1.§.ſed qa.
C.de vet.iure enucl.& in proœ.ſexti nã ſem
per nouas deproperat ædere formas, & q̃ de
nouo emergũt nouo idigẽt auxilio.l.diuus.
17 ff.de reſt.in integ. † Itẽ quia cum plura ſint
negocia quam vocabula,vt l.nã.ff.de preſcr.
verb. non pñt oẽs articuli ſigillatim decidi,
ſed debet ꝓcedi ꝑ rõnes, & ſimilia,vt l.non
pñt.ff.de leg. Et ſic patet ét non hr̃e obſtare,
quod hr̃ per Philoſophum in 1.Metaph.vbi
dicit,ꝙ ſcientes, quoꝝ ſcientiæ non ſunt ad
vſum,ſunt nobiliores illis,quoꝝ ſciẽtię ſunt
ad vſum,qm̃ illud dictum non debet intelli-
gi de tali ſcientia quæ eſt ſpeculatiua,& pra-
ctica. Aliter diceremus ét theologiam, vel
medicinã quas theologi, & medici ſummæ
extollũt,non eſſe ſciẽtias nobiliores, cũ ſint
etiam ad vſum,vt patet. Accedat quia eſt ét
ſciẽtia,quæ nedum verſatur circa mores,ſed
etiã circa ea quæ ſunt ad diuini iuris vſum,
18 vt ſupra eſt tactum, & ét dicam infra. † Eſt
etiã certiſſima ſciẽtia, quia habet finem quẽ
non hñt aliæ ſcientiæ,vt in proœ.ff.col.pen.
haberq. certiſſimas rõnes,cauſas,& demr̃a-
tiones,vt ꝑitis notũ eſt, ſed vt dicit Philoſo
phus in proœmio de anima, vna ſcientia dr̃
nobilior altera, vel ſubiecto nobiliori, vel
qa eſt certior,vel ꝑꝑ vtrunq; ſimul. Eſt ergo
ſciẽtia nobilis,& honore digna,qđ ab effe-
ctu ét demonſtratur,qa ꝑ eam hoies fiũt no
biles,vt hr̃ in l.2.§.fin.ff.de excuſtut.l.ꝓui-
dẽdum.C.de poſtu.ꝑ Bar.Bal.& Doct.i prę.
C.ꝑ Bart.in 1.conſt.ff.col.3.& in 1.conſtit.
C.§.hęc quoq;.ꝑ do.Alex.conſ.15.col.pen.
& conſil.18.col.fin.in fin in 1.vol.& ꝯſ.94.
col.2.ver,ſed ita.co.vol.& ꝑ Feiy. in c.quan
to.de mag. Et ꝑpea.vt ꝑ Doct. ibi infamis,
& Iudæus non pñ doctorari,& bonus text.
in l.fin.in verſic.qui ue magiſteriæ,ꝑtãtis ſu-
doribus clarus factus eſt C.vbi ſena vel clar.
19 † Itẽ qui à Doct. iuris priuilegiant in mul-
tis,vt ꝑ Doct in varijs locis,& no.do.Alex.
in l.cẽtur o.circa prin.ff.de vulg.& pup.& ꝑ
dom And.Siculũ in conſ.57.incip. ſcribitur
apud Iob in 1.parte,& ꝑ dom.Parid.Put.in
tract ſuo ſynd.in §.doctor.& ſeq.& in §.mã
dauit tex. nã in eis verſat publica vtilitas, vt
l.1.& ibi gl.C.de ſtud.lib.vr.Bart.& alij in l.
1.ff.ſol.mat.& ꝑ Cyn.in l.1.C.de iur.& fact.
ign. Probatur ét quia vt dicit do. Azo.in ꝓę.
inſt.ſciẽtia ciuilis facit ꝓfeſſores eius in or-
bẽ terraꝝ ſolenniter principari, & ſedere in
aula imperiali. Et ꝑpea refert Ang.de Peruſ.
in l.cum ſalutatus. C.de ſenten.paſ.ꝙ licet
Papa recipiat oẽs ad oſculum pedis. tñ Vr
banus Papa recipit eum ad oſculum pacis.
20 † Vnde ex iſtis, & multis alijs q̇ adduci poſ-
ſent,merito iure inferri põt,ꝙ tanq̃ pecudes
deteſtandi ſunt q de facili, & lubrico linguę
doctoris iuris ꝯtẽnunt, & ꝙ ſimiliter peſſi-
me faciũt,q volẽtes violare priuilegia docto
rũ (prout ſæpe iſtis tꝑibus fieri conatũ eſt)
faciũt hoſpitia militũ in domibus eoꝝ,qua
hoc cædit dedecori tãtę dignitatis.& contra
tex.expſſum in l.2.vbi ét gl.C.de mun.patr.
lib.10. Item ét contra ꝯſuetum,& cũ lęſione
publicę vtilitatis,& ꝑpea dicit Paris de Put.
in d.§ doctor.quod officialis faciẽs hoc me-
retur ſyndicari.& ita dicit factũ contra quẽ-
dam ꝑtãtem de Theano,q voluit milites ho
ſpitari in domibus cuiuſdam doctoris. ſuꝑ
hoc tñ eſt prouiſum ꝑ illuſtres ꝑſides,& re-
gios ſenatores. † Demonſtratur ét rõne exer
21 citij,qa verſantur doctores circa diuina, cir
ca cõe,& circa ea quæ ſtudet ciuitas,& prin-
ceps,& circa alia optima. vnde Magnifici vi
ri appellari debẽt,qa & ſic verſantes Magni
ficos viros appellat Philoſophus, 4. Eth. &
ita ét eos appellat text. 1.conſt. C.& in ꝓœ.
inſt.ſunt.n.doctores iuris,optimi iuſtitiæ, &
reip.miniſtri,inquit tex.in l.1.§.diſcipuli,&
§ fin.ff de orig.iur.& dicit tex.in l.aduocati.
C.de aduoc.diuer.iud. hi q dirimunt ambi-
gua facta cauſaꝝ, ſuæq́. defenſionis viribus
in rebus ſæpe publicis ac priuatis lapſa eri-
gũt,fatigata reparant, non minus prouidẽt
humano gñi,quam ſi prœlijs ac vulneribus,
patriam parentesq́ ſaluarent. Nec.n.ſolos
nr̃o imperio militare credimus illos q gla-
dijs ac toracibus nitũtur, ſed ét aduocati mi
litãt. Nam patroni cauſaꝝ,qui glorioſæ vo-
cis ꝯfiſi munimine,laborãtium ſpẽ vitam, &
22 poſteros defendũt. † Eſt ergo ſciẽtia nobiliſ-
ſima,iuris ciuilis ſciẽtia,cum & ex ea hãt no
biliſſimi eius ꝓfeſſores,vt ſupra,& qa nemo
dat qđ non hẽt 1.q.7.c.da bertũ.de iure pa
tronatus,qđ aũt.inſt.de lib.in princ.per gl.
Imò eſt admirabilis,& diuina, cũ dicat text.
in l.2.circa princ. C.de vet.iure enucl. Nihil
in legibus,neq; contrarium,neq; idem, neq;
ſimile

ſimile inuenit̃, vt ne geminæ leges ꝑ ſingu-
lis rebus poſitæ appareant, qđ q̃dẽ cœleſtis
ꝓuidẽtię peculiare fuit, & humanę imbecilli
tati nullo mõ poſſibile. & ꝓbat, q̃a eſt diui-
naꝝ atq; humanaꝝ reꝝ noticia, iuſti atq; in
iuſti ſciẽtia, aucto. Chrſiyppo, vt l. iuſtitia. ff.
de iuſti. & iur. & inſt. eo. tit. in princ. Et à diffi
nitione non eſt recedendum, quia ſm Philo
ſophum. 7. Metaph diffinitio eſt ſermo indi
cãs q̃d eſt eſſe rei ꝑ eſſentialia. & ſm Bald. in
rub C. q. admitti. allegantẽ Boetium, diffini
tio eſſentiã rei claudit & alluſio ſiue Ethimo
logia intelligentiã rei. Et ꝓpea Bal. in l. nõ ſi
ne. C. de bon. quæ lib. dicit ꝙ illud dr̃. in eſſe
23 qđ ꝯſtat ex ſuo diffinito. † Quinimmo eſt
ſapientia ſm I. C. in l. 1. §. proinde. ff. de va-
rijs, & extraor. cog q dicit ꝙ ſanctiſſima res
eſt ciuilis ſapiẽtia. & facit q̃a ſm B. Tho. 2.
2. q. 1. art. 2. de domo ſciẽtiæ cognitio diui-
naꝝ reꝝ vocatur ſapiẽtia, cognitio vero hu
manaꝝ reꝝ vocat̃ ſcientia, ſed cognitio lega
lis eſt hmõi per iura allegata, & bo. tex. in l.
1. C. de vete. iure enu. vbi dicit text. Nihil tã
ſtudioſum in oibus rebus inuenit̃, quam le-
gum auctoritas, quę, & diuinas, & humanas
res bñ diſponit, & oẽm iniq̃tatem expellit,
ſic ſapientia, q̃m vt dicit gl. in d §. proinde.
ciuilis ſcientia eſt ſanctiſſima quo ad animã
& firmiſſima quo ad mundũ. Et dicit Philo
ſophus ad Alex ſapientia eſt conſeruatiua
animæ, ſicut ſanitas corporis, ſed hæc ſcien
tia eſt hmõi, quia facit hoies virtuoſos, diri-
gens eos in Deum, tollens lites, rixas, con-
trouerſias, & talia ex q̃bus ſolent ſeq̃ homi
cidia, & oĩa alia mala ergo eſt ꝯſeruatiua ani
mę, & corporis, & ſic ſanctiſſima quo ad ani
mam, & firmiſſima quo ad mundũ, & ſic ꝯñr
24 eſt ſapientia. † Corroborat̃, q̃a ſeipſum re-
gere eſt ſumma ſapiẽtia, vt per Philoſophũ.
de regi. princ. ſed hæc ſcientia nedum docet
ſeipſum regere, ſed ẽt ciuitates, prouincias,
& oẽm orbem terraꝝ; vt patet, & dicit tex.
in auth. vt oẽs obe. iud. prouin. ſine ea nihil
factum eſt. & eſt p̃cipua aliaꝝ, quum per eam
regunt̃ omnia. Et ꝓbatur, q̃a decet I. C. hr̃e
docendi peritiam, dicendi facundiam, diſſe-
rendi copiam, interpretandi ſubtilitatem, ſo
lertiam, fidem, bonos mores, & laudabilem
vitam. C. de profeſ. qui. in vrbe conſtan. l. 1.
lib. 12. l. magiſtros. C de ꝓfeſ. & med. lib. 10.
& in ꝓœmio inſt § cunq;. quinimmo debet
ẽt alios præcellere moribus, & ſcientia. vt in

illa. l. magiſtros. nec immerito, q̃a doctores
ſunt ad alioꝝ eruditiones c. ſuꝑ ſpecul. de
mag. & dicit tex. in c. glorioſus in ſanctis
ſuis. de reliq. & ven. ſanc. ꝙ ſunt luminoſę cã
delæ ardentes ſuper candelabrũ poſitæ, q in
vniuerſum corpus orbis terraꝝ tenebris ꝓ-
fugatis veluti ſidus irradiat matutinũ. & tex.
in d. c. ſuꝑ ſpecul. dicit ꝙ fulgẽt veluti ſplen
dor firmamẽti, & veluti ſtellæ ſunt in æterni
tates ꝑpetuas ꝑmãſuræ. & tex. in c. multi. de
pœni. diſt. 2 ꝙ ſunt radij ſolis. & ꝓbat tex. ĩ
l. ſi arborẽ. §. ſi cõem in verbo, locus opacus,
q̃m ſole cœpit eſſe plenus. ff. de ſer. vrb. p̃d.
25 cum ibi not. ꝑ Ang. † Ad idẽ q̃a eſt dogma
oĩum ſapientum vt dicit text. in l. 2. ff. de
leg. & vera Philoſophia, & non ſimulata, vt
l. 1. ff. de iuſt & iure. ergo eſt ſapientia, & ita
dici debet, q̃m peritis in arte eſt ſtandũ, vt di
xi ſupra, & eſt bona gl. 9. diſt. c. veterum. &
facit tex. in §. 1 ĩſa prudentum. inſt. de iure
natu. gen. vel ciui. & quia ẽt leges, & ſic ip-
ſorum. I. C. verba, à Romana eccleſia, cui, vt
dr̃ 22. diſtin. c. 1. iura terreni, & cœleſtis im-
perij ſunt commiſſa, ſunt approbata. Non
ob. qđ legiſtæ vel canoniſtæ non habẽt mo
dum arguendi q̃a eſt falſum, & patet q̃a ẽt
eſto qđ non habeant cũ modũ quẽ habent
dialectici vel aliaꝝ ſcientiaꝝ ꝓfeſſores, hoc
non expedit dũmodo habeãt modũ ſciẽtifi-
cũ, & ꝯcludentem, ſicut habent, q̃a ſm Spec.
in ti de aduo. §. nũc de exordijs. ver. q̃d ſi ali
ter. quælibet ſcientia habet diuerſa gña lo-
quendi intm̃ ꝙ proprius modus loquendi
in vna ſcientia, eſt abſurdus in alia, & ſunt
verba Augu. in c. locutio. 38. diſt. & dicit Phi
26 loſophus primo poſterioꝝ, † vnaqueq; ſciẽ
tia hẽt ſuas proprias imaginationes, rõnes,
ac diſputationes, & bñ q̃a locutiones habẽt
eſſe ſm ſubiectam mãm l. ſi vno. C. loc. &
ſm Philoſophũ. 1. Ethyco. nũc pfectę enũcia
mus, cum ſm ſubiectam mãm loquimur. de
quo ẽt per Bald. in l. data opera. circa mediũ.
C. q̃ acc. non poſ. Et ideo indigne dr̃ legi-
ſtam vel canoniſtam non hr̃e modum arguẽ
di, licet non logice loquatur, vel ſm alium
modum. Nã vt inq̃t tex. in c. indignũ. & in
c. eccleſiaſtico. 18. diſt canones nõ ſunt reſtrĩ
gendi ſub regulis donati, nec ẽt ocioſis Phi
loſophoꝝ ſcholis. & facit q̃a legiſtæ ſunt rea
les locutores, & rebus, & non verbis intendẽ
tes, q̃a nõ verbis ſed rebus leges imponunt̃
l. 2. C. com. de leg. c. commiſſi. de elec. lib. 6.

& ideo Bal.in l.veteris .C. de ꝯtr. & cõmitt.
ſtip. dicit ꝙ leges ſunt veræ phiæ legales, &
non dialecticæ, & ponderat ad hoc illũ tex.
& ꝯcordant verba Io.An.in regula infamib.
de reg.iur.in 6.qui dicit,abſit ꝙ per ſophiſti
cationes verboꝶ nãm immutemus, & ideo
ſm eum in c.1.de ꝯſ. in 6. ex mente Didymi
27 ad Alex. † Non artem bene loquendi diſci-
mus,nec facundiæ oratoꝶ, rhetoꝶq. operã
damus, cuius offm̃ eſt falſitatis ſermonibus
figmentare mendacia,& innocentię fidẽ cõ-
ferre criminibus, ac parricidij reos aſſignare
pijſſimos, q dũ putant ſe alienæ laudis fru-
ctum ꝑ iniq̃ victoriã rapuiſſe, neſciunt muni-
menti ſuæ ꝯſciæ ꝑdidiſſe. ꝑ quo facit tex.in
c.ſedulo.18. diſt. q ꝑclariſſime ad propoſitũ
loquẽdo dicit.Cordi caſto linguã exercitatã
ꝯferre non audeãt & putent ꝑponendas eſſe
verbis ſnĩas, ſicut ꝑponit̃ animus corpori,
debetq. veriores, ꝙ diſſertiores audire ſer-
mones,ſicut prudentiores,q̃ formoſiores a-
micos hr̃e. Silr̃ non obſt. ꝙ legiſtæ, vel ca-
noniſtę non cognoſcunt ꝑ cauſas, qa ẽt ex
28 ſupradictis oppoſitum ꝓbatum eſt.†Quin-
immo rõ legis dr̃ aĩa legis.l.quod dem̃.ff.de
pact.& ſtrictius eſt obſeruantia quã ipſa lex,
ſm Bal.in l.qcunq;.C.de ſer.fug.& in l.non
dubium.in 9.col.C.de leg.& ꝑ eundẽ in l. ſi
qs ſeruo.C.de fur.vbi dicit ꝙ rõ eſt ſicut aĩa
& verba ſunt ſicut ſupficies,& in d.l.nõ du-
bium,dicit qđ eſt ſpũs uiuificans legem, oẽ
dem̃,& ſcm̃,faciens ratum,& firmum. & hr̃
ꝑ do. Abb.in conſ.1.in 1.vol. Et dicit Bal.in
l.nemo,in prin.C. de ſent.& interl. om.iud.
quod ideo Francigenæ tantũmodo allegant
rõnem,& dñt ſic eſt ratio legis,non aũt dñt,
ſic eſt lex, vel lex ſic dicit. Sed conceſſo ẽt ꝙ
ſimpliciter allegetur lex,vel dicatur ſic lex di
cit,prout fit,quid ad rem, cum talis allega-
tio non eſt ſine ratione, cum lex contineat
rõnem, & ſic ratione facta quo fit ꝙ allega-
ta lege,ẽt ratio legis hr̃ pro allegata. Nam,
& idem fit de dictis philoſophi,quia eius di-
ctis ſimpliciter adductis philoſophantes ac-
quieſcunt,quod nõ eſt,niſi qđ ꝯtinent ratio
nem,vel cauſam. Sicut ẽt de dictis Pythago-
ræ refert Boëtius in princ. ſuæ arithmeticæ,
q inqt,ꝙ ſufficiebat dici ſic Pythagoras di-
cit.& ad propoſitum etiam dicit Bal.in c. ad
hæc.in 6.col.de pace iur.fir. ꝙ leges non al-
legantur in curijs regum ꝓ auctoritate, ſed
pro ratione. Breuitatis cauſa etiam hoc fit,
qm̃ gaudent breuitate moderni, vt inqt gl.
in l.1.ff.ꝙ met.cau.& facit tex.in l. amplio-
29 rem.§.in refutatorijs .C. de appell. † Non
obſtat ꝙ leges non amant ſubtilitates, quia
non eſt veꝝ, inquantum tractatur de inter-
pretatione iurium,vel de enucleatione quæ-
ſtionum, & ad veritatem eliciendam,ſed ne
ſubtilitatibus fiant deceptiones, peruertant
vera,& recta iudicia, iniquitates æquitati ꝑ-
ferentes,in quo gñe boni,& æqui, vt inquit
tex.in l.ſi ſeruum.§.de illo.ff.de verb. oblig.
plerunque ſub auctoritate iuris ſcientiæ ꝑ-
nicioſę erratur,ſecus,& hoc eſt de quo pro-
prie loquunt̃ iura ꝯtraria,& id qđ dñt leges
ſubtilitates non amare, qa eſt veꝝ eas non
amare,inquantũ tendunt ad decipiendũ, ut
ẽt declarat Paul.in c.dil. filijs,in 2. col. de iu.
vbi latius ꝑ eum,q̃ ſubtilitates ſint attendẽ-
dæ,& q̃ non.& aliqđ ꝑ Rom. ꝯſ.201. incip.
Oĩpotentis Dei poſtulato ſuffragio,in ꝓpo
ſita ꝯſultatione.Et ꝓbat tex.in c.ſi cupis.16.
q.1. q dicit habeo ſimplicitatẽ columbæ, ne
cuiq̃ machineris dolos, ſerpentis aſtutiã, ne
30 alioꝝ ſupplanteris inſidijs. † Nõ obſt.ꝙ lex
ſit voluntaria, qa eſt falſum, vt ex prædictis
ꝯſtat.Nec ẽt ſola uoluntas principis facit le-
gẽ,qa imò debet eſſe regulata rõne.Nam &
volũtas eius ſubiacet regulæ rõnis, eſt.n.aial
politicum,rõne & mortale ſm Bal.in l.2.C.
de ſerui.& aqua.& ideo non põt iniquũ ſta-
tuere,vt inquiunt d.Abb. & ſcribẽtes de ꝯſt.
c.1.& per B.Th. 2.2.q.9.art.6.& ſm Ang.in
ꝯſ.ſuo c.incip.ſanctiſſima.in 4.col.opinioni
eius non eſt ſtandum,ſi ꝯtraria ſnĩa eſt rõni-
bus melioribus comprobata.alleg.text.in l.
Aemilius.ff.de minor.& multa dicit Par. de
Puteo in tract.ſuo ſyndic.in c.1.& 2. ꝙ non
licet principib.nec regibus in aliquo excede
re,nec quidq̃ facere,quod non ꝯueniat pro-
batiſſimo, ac ſapientiſſimo viro, & ſi aliter
faciunt,nõ ſunt Principes, nec Reges, & eis
obediendum non eſt,ut ibi latiſſime ꝑ eum,
de quo ẽt ꝑ Ioã. And.in c.1.de homic.lib.6.
31 poſt Hoſt.ibidem,vbi dñt † ꝙ propriũ prin
cipis eſt iuſtitiã exercere, & ſi deficit in hoc
auferret̃ ei nomẽ boni & religioſi principis,
& ſi carebit noĩe,carebit & re C.de ferijs.l.
nullo.C.de nup.l.imper.§.1.&de verb.ſig.c.
nã & ego.Et ꝯcordat,qa rex dr̃ a gerẽdo. vñ
debet regere,& nõ regi.ff.de leg.l.fi.alias nõ
eſt rex ſm Bal.in l.nõ ambigit.poſt Cy.ff.de
leg. & in l.poſt ſuſceptũ.ff.de excuſ. tuto. &
idem

idem de Imperatore, per Bald. in tit. de pace
ↄſtan. in fi. & per And. de Iſer. in tit. qui. mo.
feu. amit. §. ſilr ſi dñm, vbi expreſſe dicit, qđ
male verſantes in regno ſunt priuãdi regno.
Et ꝓpea non eſt dicendum, ꝙ ſola voluntas
principis faciat legẽ, qa imò decernit ſm rationem,
& regulas legis, & rõnis. Pro quo facit,
qa & ipſe atteſtatur ſe velle legib. viuere
l. digna vox. C. de legib. l. ex imꝑfecto. C. de
32 teſt. cum concor. † & ordinatũ eſt, eius voluntatem,
vel reſcriptũ cum iniuria alterius
non eſſe exequendũ, imò eſſe nullum, & irritũ.
C. de prec. imp. off. l. quoties, & l. nec dãnoſa.
C. vnde ui. l. auctorit. & ff. ne qd in loco
pub. l. 1. §. merito. & C. de emanc. lib. nec
auus. cum ↄcor. & facit tex. in clem. paſt. de re
iud. ubi ſnia principis, quia cõtra ius fuerũt
caſſatæ, & annullatæ, & merito, qa. vt inquit
Paul. de Caſt. in conſ. 70. incip. In Xpi noie,
quia fruſtra diſputaret. in 2. parte, ſm ſtampã
nouã. vbi ẽt conſuluit ↄtra quandam ſniam
principis, qa ↄſtõ regni, & monarchia eſt de
iure gentium, ergo non debet contra illud
poſſe, & ſic debet eſſe eius lex oino cõis, rõnabilis.
& honeſta, ut in d. c. erit aũt lex. & 23.
q. 4. c. ſi eccl. in fin. & concordat tex. in auth.
de inſt. caut. & fide. ibi, qa igitur imperium,
ꝓpea Deus de cœlo conſtituit, vt difficilibus
imponat q̃ apud eum ſunt bona, & leges aptet
ſm naturæ uarietatẽ. & Paulo inferius,
& dare in cõe ſubiectis, quos Deus nobis
tradidit prius, & paulatim ſemper adijciet. &
tex. in auth. vt non luxurient contra nãm in
33 prin. ibi. † qa oẽ nobis eſt ſtudium, & orõ,
vt & crediti nobis à dño Deo, bene viuant,
& eius inueniant placationẽ, & tex. in auth.
de priuil. dotis in princ. vbi dicit, vnam nobis
eſſe in oĩ nrę reip. & imperij uita, in Deo
ſpem credimus, ſcientes qa hæc nobis, & aię
& imperij dat ſalutem, vnde & legiſlationes
nras inde pendere competit, & in eã reſpicere,
& hoc eis principium eſſe, & medium, &
terminum. Nec habet obſtare allegata. l. ꝓſpexit.
ff. qui, & à quibus. quia ſm Bal. in d. l.
ſi quis ſeruo. Imò lex illa quo ad Vlp. conditorem
eius, dr hẽre rõnem, & eam Bal. aperit
ibi. & idem Bal. in l. 1. C. quæ ſit longa ↄſue.
refert, & cõmemorat Felyn. in c. ſi qn. in 7.
col. de reſcrip. in ver. circa rõnem legis. Et
poteſt adduci quod dicit idem Bal. in rub. de
34 ↄſt. col. 2. ubi dicit † ꝙ lex ſatis poteſt dicit
rõnabilis eo ipſo ꝙ non reperitur ꝓhibita,
licet non poſſit demõſtrari rõ eius, per gl. ſing.
in l. 1. §. initium, in uerbo ratus, ff. de poſtul.
& ꝑ ea quæ not. Archid. 8. diſt. fruſtra. ubi dicit
idem de ↄſuetudine, ut poſſit dici rõnabilis,
ex quo non obuiat canonicis inſtitutis.
de quo vltimo hr ẽt per Bal. in c. cum veniſ.
de eo qui mit. in poſ. col. 3. vbi ſm eum, conſuetudo
in dubio debet præſumi laudabilis,
& bona, ex quo non reperitur prohibita, &
placet ciuibus, quia quod eis placet, gñat cõcordiam,
quæ eſt ciuitatibus utiliſſima. Nõ
obſt. quod ſit formidine permixta quia imò
eſt firma, & certa, cum ſit rõne facta, quæ ut
eſt dictum facit omne dictum, ratum, & firmum.
ut per Bal. in l. non dubium. C. de leg.
& probatur in l. ſolã. C. de teſt. cum ibi not.
in auth. de hęr. & fal. §. ſi vero, col. 1. in auth.
de ſanct. ep. §. 1. & in auth. de teſt. §. & licet.
35 cum ↄc. † pręterea philoſophicũ eſt rñdere
per uerbum dubitatiuum, vt per uerbũ forte,
ut inqt gl. in l. cum res. §. ſed ſi ſtichum. ff.
de leg. 1. Præterea leges qbus vtimur ſunt
approbatę, quia quæ uiſæ ſunt rõnabiles, vel
bonæ fuerunt approbatæ, ergo uerbo℞ qualitas
non habet uitiare, ſiue nocere. Illud autem
ꝙ non ſint leges paſſim neceſſariæ, & ꝙ
vbique non ſeruantur, ſilr non habet obſtare,
qa non ſequitur, ergo non ſunt ſcientificæ,
& bonæ. Nam & aliæ ſcientiæ q̃uis non
ſeruent vbique, tñ ex hoc non ſunt minus
veræ bonæ, ac perfectæ. Nec attendit id, qđ
fit, ſed id ꝙ fieri debet. l. ſed licet. ff. de off. pſ.
ſed leges drent vbiq; ſeruari. l. leges ſacratiſſimæ.
de leg. & not. gl. in d. c. ſuꝑ ſpecula: oĩs
enim aĩa eſt ſubmiſſa Imperatori, qa eſt dñs
totius mundi. l. deprec. ff. ad leg. rho. de iact.
& 7. q. 1. in apibus, ergo &c. & facit, quia ut
dicit gl. in cle. ad noſtram. in uerſ. ieiun. de
hær. omnis ẽt quantũcunq; iuſtus ſubeſt legi,
licet non exercitio eius. & not. d. Abb. in
c. omnis anima. de cenſ. & in d. c. rex pacif. &
ſentit Philoſophus 10. Ethic. qui dicit ꝙ nõ
tm̃ ꝑꝑ iuuenes, ſed ẽt ꝑꝑ ſenes facta eſt lex.
36 † Nec obſt. quod ſit variabilis, ſiue mutabilis,
quia hoc ẽt ſimpliciter dictũ eſt falſum.
Nam quantum attinet ad ius nãle, vel gentium,
hoc patet inſt. de iu. nat. gen. vel ciui.
ver. ſed naturalia. quia illud eſt immutabile,
quantum autem ad ius diuinũ, idẽ, ut ibi, &
in l. ex hoc iure. ff. de iuſt. & iu. quantum uero
ad ius, quia ius noſtrum eſt tripartite collectum,
vt in §. fin. inſt. eo. dicitur quod licet
immu-

Immutet aliqua ↄſtitutio, non tñ ſcientia iuris immutaṫ, quum talis immutatio fiat ſm rõas iuris, q̃ volunt ſic fieri. neceſſitate vel vtilitate ſic exigente. c. non debet. de conſan. & affi. lex. n. debet deſeruire tpi 34. diſtin. c. fraternitatis. & 4. diſt. c. erit aũt lex, & q̃ de nouo emergunt nouo indigent auxilio. l. de ętate. § cauſa. ff. de interro. act. & ideo ẽt Deus oĩpotens ex his q̃ in teſtamento veteri ſtatuerat, nonnulla mutauit, vt d. c. non debet: ob qđ d. Panor. in d. c. non debet, ẽt ipſe dicit ꝙ licet ſciẽtia ſit de incorruptibilibus, & impoſſibilibus aliter ſe habere, vt hr̃ primo poſterioꝝ, non tñ expedit vt detrahat ſcientiæ iuris, quaſi non ſit ſcientia, ex eo ꝙ immuteẽ in aliquo, qa oĩno eſt ſciẽtia, rõnibus de q̃bus ibi per eum. Pro quo faciunt etiam quæ no. per eundem in c. 2. in pen. col. in ver. ſed reducendo ad concordiam. extra de ꝓb. & ꝑ eundem in c. fi. in 5. col. de ↄſue. vbi ſm eum ex cauſa põt induci ↄſuetudo antiqua dãnata, & ẽt fieri ſtatutum ↄtra canonem, qa hoc fit ex mente legis, q̃ eſt ipſa lex. Et facit, qa ſm veritatem tpum, & locoꝝ, ẽt remedia, & canones medicoꝝ expedit immutari, & tñ immutatio eoꝝ, qa fit canonib. medicinæ ſic dictantibus, non arguit defectum, ſed potius bonitatẽ, & ſcientiã; ergo idẽ in iure noſtro dicendũ eſt, qa qđ medicamẽta morbis, hoc exhibent iura negocijs, vt in auth. hæc ↄſtitu-

37 tio innouat conſtitutionem in prin. † Non obſtat ſimiliter ꝙ non ſit oĩbus caſibus prouidẽs, qm̃ ẽt hoc eſt falſum, qa imò lege, rõne legis, vel ſimili poſſunt oĩa decidi, vt dixi ſupra, & facit tex. in l. ſcire oportet. §. ſufficit. ff. de excu. tuto. & in c. ſecũdo requiris. in fi. de appel. & vbi ſub auctoritate legis põt ẽt allegari rõ nãlis. rõne legis vel ſimili deficiẽte. & not. gl. in c. ↄſuetudo. 1. diſtin. & facit optime tex. in d. c. de quibus. 20. diſt. vbi ponens ad quos ſit recurrendum cũ ſacroſanctæ ſcripturæ auctoritas nõ occurrit, dicit ẽt ad exẽpla eſſe recurrẽdũ. Et qa ita ſit ſeu fieri põt, igiẽ dixi ſcientiam iſtam eſſe ſpeculatiuã ſcẽtiam, & habere ſuos modos, & rões arguẽdi, & decidendi. & ſic conſtat ꝙ non eſt ẽt verũ, ꝙ ſit impoſſibile, ꝙ lex vniuerſaliter verũ dicat, cũ ſit vtile, oppoſitũ legis in aliquo caſu obſeruari, qm̃ imò in tali caſu oppoſiti, lex quãtumcunq; gñalis recipit reſtrictionẽ, vel iure vtilitatis, vel neceſſitatis, vel ↄgruentiæ, vel veriſimilitudinis, vel honeſtatis, vel alijs de cauſis, prout expedit, & hoc oĩno ex ꝓcepto legum q̃ mandant ſic fieri reſtrictionem, vt l. cunctos populos. cũ ibi plene not. C. de ſum. Trin. & fid. Cath. in l. oẽs populi. ff. de iuſt. & iur. l. vt gradatim. ff. de mune. & hon. in l. fi. §. in cõp. C. de iure del. in l. ſerui noſtri. C. de noxali. in l. nec auus. ff. de emã. lib. in l. 1. §. mer. ff. ne qd in loco pub cũ alijs

38 ↄc. & in locis alijs notis. † Ad alia duo, vir. .o eo obiecta, rñdeo ꝙ imò ẽt ad peritos iuris debet hr̃i recurſus, vt patet in d. c. vt cõmiſſi. de hær. in 6. & c. fi. eo. tit. Præterea vt dicit gl. in d. c. de q̃b. ſeniores dñr ſapientes. 8. diſt. c. porrò. ſed doctores ſunt ſapientes, vt ſupra ꝓbatum eſt ergo, &c. Et ſic his ↄtingenter dictis, remanet hęc 1. q. abſoluta, licet taliṫ qualiter, ſed oĩa ſint dicta ad honorẽ Dei, a quo ↄfluunt ipſe leges. Ad cuius laudem accedo nunc ad aliam q̃onem, in qua ↄſimilem ordinẽ obſeruãs, dico ex multis videri in prima ↄſideratione dicendũ dictas mulieres deferri ad dictũ ludũ realr̃ ac vere, non aũt imagina-

39 rie, vel ꝑ illuſionem. † Et primo ꝑ ↄfeſſ. earũ q̃ ↄfeſſio in crimine hæreſis vr̃ attendenda, ſm Bal. in l. non dicã rapere. in 1. col. C. de epiſ. & cler. & in ↄfeſſum nullæ partes ſunt iudicis niſi in ↄdemnãdo l. ꝑinde. ff. ad l. Aquil. & dixit Magiſter veritatis dñs Ieſus, tu dixiſti, & dicit Ouidius. Non eſt ↄfeſſi cauſa tuenda rei. Secundo qa experientia, q̃ (vt hr̃ 1. Metaph.) eſt rerum magiſtra. ac ſingularium cognitio. & no. in c. q̃ ſit. de elec. & facit c. cupientes. in prin. eo. tit. in 6. & c. ſtatutum. de reſcr. hoc multis ſic aſſerentibus fuit viſum; & cognitũ, ergo ſic credendũ eſt c. in noĩe dñi. de teſt. & in l. vbi numerus. eo. tit. Et faciunt q̃ hñr in c. cum oporteat. de acc. & in l. de minore. §. tormenta. ff. de qõ. vbi fama

40 publica facit ẽdem. † Tertio qa hoc nõ eſt impoſſibile demoni, cum ẽt portauerit creatorem in pinaculo templi, & ſuper montem. ergo non debet ei cui qđ plus eſt licet, ꝙ minus eſt non licere, vt in r̃ la, nõ debet. de reg. iur. Imò ↄceſſa hac poſſibilitate, & q̃ vr̃ ↄcedẽda, quum ẽt alias perſonas portaſſe vr̃, qa vt dicit Philoſophus in 1. de anima. & Bal. in l. ↄuenticula. col. fi. C. de epiſ. & cle. Accidẽtia magnam partem ↄferunt ad cognoſcẽdũ qđ qd eſt. Vr̃ ẽt ↄcedendus actus iſtius delationis, & maxime ↄiũcta eoꝝ ↄfeſſione iurata. Quarto ꝑ argm̃ à veroſimili, qa ſi diabolus nitiẽ adorari, vt Deus, cũ ẽt voluerit adorari

a crea

à creatore, Matthæi 4.c.& hr̄ in c.nec mirū.
36.q.5.col.4.verſ.ad hæc.n.confingatq́. ea q̄
inhęrent perſonis, per quas fallere nititur. vt
ibidem. Et iſtæ mulieres dicunt ſe ire ad talē
ludum delectationis gratia, & ſe ibidem ado
rare demonem, ergo veriſimiliter credendū
eſt ipſum demonem eas portare ad ipſum lu
dum vere, & realiter, vt etiā vere, & realiter
adoretur. Nam, & à Saule Rege voluit ado-
rari in vigilijs, vt dicit text.in d.c. nec mirū.
& idem à creatore. Item quia nititur facere
vt Deus, argm̄.n.à veriſimili eſt bonum tex.
eſt in l.ſi extraneus.ff.de condit.ob cau.& in
l.Lucius.§.Titio.ff.de lib.& poſthum.in l fi.
41 C.de hær.inſti.† Quinto ex ſimilitudine ra
tionis, quia ſi Deus ēt multa alia permittit
contingere ob artem demonis, vt probentur
audientes quali deuotione, & fide ſunt erga
eum, vt hr̄ in d.c.nec mirum.circa fin. ergo
eadem ratione credendum eſt ꝙ etiā permit
tat talem declarationem, vt ſic etiam ꝑ hoc
non probentur hęc audientes, quali deuotio
ne, & fide ſunt erga eum, quod nō continge
ret ſi talis delatio non eſſet realis ſed illuſo-
ria, qm̄ nullus tentatus ire ad talem ludum
veriſimiliter ꝯſentiret ſe ad illum duci vel de
ferri, quinimmo quæ de eo dn̄r, veluti falſa
ſpernerentur. Sexto quia hæc opinio vr̄ pro
babilior, cum ſit affirmatiua. qm̄ dicere op-
poſitum eſt negare, & qui negat nihil ponit.
Negatiua enim eſt non ens, & ſic improbabi
lis: q̄a non poteſt directo ſenſui ſubiacere.
Entium enim ſunt ſenſus, non autē non en-
tium, ſm̄ Philoſophum ſecundo de anima,
& Bal.in l.ſecunda in fi. C. de erro.aduoc.&
ideo dicit gl in l.diem proferre ff. de arbi. ꝙ
creditur magis duobus infirmantibus ꝙ de-
cē negantibus. Septimo quia præſumitur po
tius veritas quam fictio.l.3.§. hæc verba. ff.
42 de negocijs geſtis. † Octauo quia diabolus
contradicit honori Dei, & fidei noſtræ pluſ-
quam pōt, ergo debet pręſumi vel dici ꝙ ma
gis realiter deferantur ꝙ fantaſtice, & per il-
luſionem, vt ſic vere ēt conculcent crucem, &
vere adorent ipſum demonem, & ſimiliter ve
re omnia alia faciant quæ facere confitētur.
quia ſi vere fiunt, tēdunt ad maiorē ꝯtēptum
Dei, & fidei noſtræ, ꝙ ſi in ſomnijs ea fierēt,
vel ꝑ imaginationē. maior.n.pręſumptio tol
lit minorē l.diuus C.de in integ reſtit.mi.&
hr̄ ꝑ Bald.in l.ſiue poſ.C.de prob. Nouo ra
tione contrariorum, quia ſicut realiter, & ex
preſſe ac in præſentia perſonarum abrenun-
tiatur in baptiſmo demoni, & pompis eius,
ergo debet dici ꝙ ipſe demon velit realiter,
& in præſentia perſonarum ſe adorari con-
trarioꝝ.n. eſt eadē diſciplina 32.diſt. hoſpi-
tiolum. in fin.& inſtit.de his qui ſunt ſui vel
alie.iur.in prin. Et ꝑ Philoſophum 9.metap.
43 † Item q̄a eadē ſolēnitas debet interuenire
in diſſoluēdo q̄ interuenit in ꝯſtitēdo. Quod
libet.n.debet diſſolui eo modo quo colliga-
tum eſt. dicit text.in l.nihil tā nāle.ff de reg.
iur. Decimo ꝑ remotionē.tex.in c.Epiſcopi.
26.q.5.qui vr̄ huic parti multum repugnare.
quia non hēt obſtare, q̄a vr̄ loqui in alia ſe-
cta, quia mulieres de quibus ibi, & credētes
eis damnantur, q̄a ea quæ dicebant, & crede
bant ſunt impoſſibilia, qm̄ aliq̄d diuinitatis
aut humanitatis extra vnum Deum arbitra-
bantur. Credebantq́. aliq̄ creaturā fieri poſ
ſe, aut in aliā ſpeciē tranſmutari ab alio quā
à ſummo Creatore; qđ eſt impoſſibile. vt pa
tet in verſ & cum aliquid.& in verſ. quiſquis
ergo. Nam cū dicebant ſe equitare ſuꝑ quaſ
dam beſtias, credebant illas beſtias fieri ab
alio q̄ à creatore, vt in illo ver. quiſq̄s ergo.
ꝑ quē verſiculum ita vr̄ dici, & dr̄e intelligi
illas mulieres ſic tenere, & dicere licet tex.in
ver. ſciēdum.in princ. referat ſimplr̄ illas mu
lieres dicere ſe equitare ſuꝑ quaſdam beſtias
44 nocturnis horis, † quia præcedētia declaran
tur ꝑ ſequētia, & econuerſo. ſequentia ꝑ prę
cedētia l.q filiabus. & l.ſi ſeruus plurium.in
prin.ff de l.1.ſed hæc ceſſant in iſtis mulieri-
bus, q̄a licet ēt ipſæ dicant ſe portari ſuꝑ hir
cis nocturnis honoris, tñ credunt eos eſſe de
mones ſic transformatos. Confitentur ſimili
ter ſe parere dn̄æ ludi, veluti demoni. ſed ta
lis aſſumptio formæ non eſt impoſſibilis de
moni. cum ēt ſe transfiguret in Angelum lu
cis, ergo de iſtis non loquitur ille tex. nec cō
prehenduntur in eo, ceſſante eius rōne l. qđ
dictū.ff.de pac.ꝑ gl.& Bar.in l.1.in ver. pru-
dētia.ff.de leg.tuto.ꝑ Inn.in c.poſt trāſlatio
nē.in 19.col. extra de renunc.& in c.nō mira
mur.de ſeruis non ord.iūcto tex.in c.de mul
ta.de eta.& quali.& ꝑ Inn.in c. pleriq; in fi.
col.de immu.eccl. Et ideo ēt credere ꝙ tales
mulieres vadāt ad ludū in corpore, nō pōt di
ci ꝙ talr̄ credētes incidāt in errorē, de quo in
illo tex.& ſic in errorē paganoꝝ, tanq̄ credāt
ſimilia illis q̄ credebant ꝑſonæ de qb.in illo
text. quia ſimilia dn̄r eſſe illa, in quibus eſt
omni

omnimoda ratio.l.non pñt.ff. de leg.l.3.ff. de off.præſ.l.1.C.de lib.præt. p Pet.de Anc. conſ.350.incip.In Xpi noie, in pdicta ꝯſideratione, vel quoꝝ qualitas eſt vna ſm Pbm 6.Metaph.quem all.Cyn.in d.l. non pñt, & ſic ille tex.in ver.& his ſimilia nõ habet obſtare,quia hæc non ſunt ſimilia. Contraria
45 tñ ſnia vř verior. † Primo quia facta nõ pſumuntur,niſi probentur l.in bello.§.captæ. ff.de cap.& poſtlim.reuer.l.qcunq; .ff.de publ.l.conſ.§.fin.ff.de cur. fur. ſed de hoc nõ conſtat,nec probatur,vt infra dicam.Secũdo per gl.in c.iuuen.de ſponſ.& in c.1.de ſerut. in clem.exiui.de verb.ſig vbi in dubijs debet amplecti pars fauens animabus, ẽt ſi ſit durior. Sed illa ſecunda pars vř magis tutior, & fauens animabus,quia ea prædicata vera, remouentur hoies malis deſiderijs, quæ forte appeterentur conceſſa altera parte contraria vera,vt ẽt oſtendam infra, ergo vř magis fauorabilis,& amplectenda.Nam & in quauis mã,in dubijs benigniora preferuntur.ff. de reg.iur.l.ſemp,cum ꝯcor. & facit qa dicit tex.in c.vlt.19.diſt.benigniora ſunt imitatione,q̃ ſunt excellentiora pietate. Tertio per arg.à minus veriſimili,qa dicere ꝙ talis delatio ſit vera,&ꝙ tã ſubito tales perſonæ p tranſeant p tot terraꝝ ſpacia,& ꝙ faciant talia tã in ipſo ludo,q̃ in eundo, & redeundo, quæ dñr facere,eſt longe à veriſimili,ergo reputanda falſa,qa vt dicebat Auerrois, vt re-
46 fert Bal.in l.1.C.de ſer. fug. † experimenta veroꝝ ſermonũ debent ꝯcordare cum rebus ſenſatis,& not.idẽ Bald.in tract. ſchiſmatis, quẽ poſuit in rub. C. ſi qs aliquẽ teſt. ꝓh.b. & in l.fin.C.de edi.diui Adr.toll.& in l.teſt. C.de teſt.Et ppea in d. l. 1. dicit ꝙ in regno Franciæ fuit caſſata qdam inqſitio, qa non poterat verificari, ſm cõem opinionem fruẽtium intellectu,quia qđ eſt longe à veriſimili,eſt quædam falſitatis imago,& bo. text.in c.qa veriſimile non eſt,de præſump. cum ibi not.& tex.in l.ſi ita qs.in fi.ibi,nemo ſanus ꝓbauerint.ff.de euic.tex.in l.mil.§.op.C.de qõ.& dicit Bal.in l.teſt.in pen.col.C.de teſt. quod magis creditur duobus teſtibus ueriſimilia dicentibus, quam centũ non veriſimilia,imò vt no.i d.c.qa veriſimile. tales teſtes nõ veriſimilia deponẽtes,ſunt ſuſpecti de falſo,& nõ crediť eis. Quarto ab auctoritate tex.in d.c.nec miꝝ.26.qõ.5. vbi vř concludi
47 † ꝙ omnia quæ fiunt ob artẽ dæmonis,ſiue fiant arte magica,ſiue necromantica,ſiue hydromantica,vel alia ſimili arte dñr fantaſtica & non vera,vnde in verſ.ex his ergo dř. His ergo portentis p diaboloꝝ fallaciam illudit curioſitas hominum qñ appetunt id ſcire, quod nulla rõne ꝑuenir eis inueſtigare ſubiungens in verſ.ſemp, ergo diabolus ſub velamine latens prodit ſe, dum ea confingit q inhiberent pſonis per quas fallere nititur, ergo auctoritate illius tex.vř dicendum ꝙ ẽt iſte mulieres ſint illuſæ: & hoc ex gñalitate illius tex.l.de precio.ff.de pub.l.1.§. & generaliter.ff.de leg.præſt. imò,& multo magis, cum ſint mulieres,& ſi q ſunt hoies,ſunt ruſtici,& perſonę faciles ad decipiendum.l.cũ mul.C.de donat.inter uir.& ux. & ignorantia dř cunctoꝝ erroꝝ mř, vnde mulieribus, & ruſticis iura ſubueniunt.ut not.in l.1.C. de iur.& fact.ign.& in l.bon. C. q admitti. Preterea oẽs ſunt pſonæ reprobatæ,& corruptæ circa fidẽ,circa bonos mores, & appetentes non appetẽda,ergo idẽ in iſtis, quod in illis dř, dici debet.l.illud.ff.ad leg. Aq. C. ad l.Fal.l.fi.l.à Titio in fi.ff. de verb. obl. §.
48 idemq́. inſt.qb.ex cau.ma.poſ. † Iura .n. loquentia de aliqbus pſonis hñt ẽt locum in non expſſis,in qbus militat eadẽ ratio,vt hř p Pan.in c.nihil de elect.in c. fi. de reſcr. in proœ.decr.& in c.tranſlato, de ꝯſt. p Doct. in l.ſi vero.§.de viro.ff ſol mat p gl. & Doc. in clem.1.de elect.in clem.aud.in ver.benef. de reſc.in gl.in auth.vt hi q oblig.tes.in ver. ad curationem,& gl. in auth. minoris deb. C.qui tut.da pñt. Quinto p tex.in d.c. epi. q ſi recte intueatur, vř proprie emanaſſe ad tollendum hunc errorem.ſ. vt non credatur talia fieri in corpore, ſed in ſpiritu tm̃ quod patet ex diſtõne, & recitatione eius,qa poſt
49 quam fecit mentionem † quod illæ mulieres teſtarentur ſe equitare ſuper quaſdam beſtias nocturnis horis,& ſe multarum terrarum ſpacia intempeſte noctis ſilentio pertranſire,recitaueritq́. innumeram multitudinem hac falſa opinione deceptam, cum arbitraretur aliquid diuinitatis, aut numinis eſſe extra vnum Deum. Mandat vt patet in ver.quapp ea omnia reputari falſa,& non à diuino ſpiritu, ſed à maligno talia fantaſmata mentibus fidelium irrogari,& reddens rationem in ver.ſi quidem, quia ipſe Sathanas q trãſfigurat ſe in Angelum lucis,cũ mentẽ cuiuſq; mulieris cœperit, & hanc p infidelitatem

litatẽ ſibi ſubiugauerit, illico ſe transformat in diuerſas ſpecies pſonarũ atq; ſimilitudines, & mẽtẽ quã captiuã tenet in ſomnijs de ludẽs modo læta, modo triſtia, modo cognitas, mõ incognitas pſonas oſtẽdẽs, p queq; deuia deducit. Subiungit poſtea qđ hoc ſolus ſpiritus patit, & qđ infidelis hoc non in aio ſed in corpore euenire opinat. & adducit exẽplũ de Ezechiele pphera, q viſiones dñi in ſpiritu, nõ in corpore vidit. & qđ Paulus nõ audet dicere ſe raptũ in corpore, ergo vidit. & ꝙ venit ad determinãdũ nõ ſolũ talia fieri à ſpiritu maligno, & non diuino, ſed ẽt ea, & illis ſimilia fieri in ſpiritu, & nõ in cor-
50 pore. Et ppea ſequit † qđ ẽt in caſu noſtro, licet videant hę pſonę dicere ſe portari à demonibus ſub hircorũ forma, & ſimiliter dicãt ſe credere dominã ludi in cathedra honorifice modo ſedentẽ eſſe demonem ſic transformatum, qđ tñ debet dici hęc, & alia q ſe facere pſitent ſantaſtice in ſpiritu ſibi obuenire non aũt vere nec in corpore. Qui tex. & ſi poſſet dici ꝙ loquat in alia ſecta. Attñ hoc nihil eſſet, qa, & ſi illa ſecta fuiſſet diuerſa ab iſta aliquo reſpectu, vt qa dicat qđ forte ille videbantur credere ea fieri à diuino ſpiritu, quod non vñr credere iſtæ, cum dicant illos hircos à quibus dicunt ſe portari eſſe demones, & dominam illã ludi eſſe demonẽ, non aũt pſonam diuinam, tñ oino vñr ſimiles in hoc; qa ita credebant illæ ea fieri in corpore ſicut ẽt credunt iſtæ. & hoc ſufficit ꝙ ſit ſimilitudo in caſu de quo qritur. vt not. in c. cum dilecta. extra de confir. vti. vel inuti. & l. ſi creditor. ff. de ope. no. núc. Et ppterea cũ ille tex. non ſolũ dãnet vt eſt dictũ ea de qbus ibi, inquantũ dicebant fieri diuinitus, ſed ẽt inquantum fiunt à ſpiritu maligno, qa ẽt inquantũ fiunt à ſpiritu maligno damnat ea fieri in corpore, nec vult ea credi dr̃e nec credi ſic ea pungere. certe pñr ẽt ex eodem tex. debent damnari credentes ea, q dicunt iſtæ eſſe vera, quia iſta vñr ſimilia illis de quibus ibi. Quum ẽt iſtæ dicant ſe ire a l ludũ noctis tpe, & quod ſubito multa ptranſeunt terrarũ ſpatia, & ꝙ ibi puenit innumera multitudo pſonarum vtriuſque ſexus, & quod multas delectationes edẽdo, bibendo, & coeundo, & alijs varijs modis pſequunt.
51 † A ſimilibus .n. ad ſimilia ſic ta eſt argumẽtatio. l. non põt. ff. de leg. l. 2. ff. de offic. pſi. l. 1. C. de lib. pte. c. in cauſis. de re iud. & maxime vbi in lege eſt appoſita clauſu a, idẽ in ſimilibus ſicut eſt in illo tex in ſ. ibi, & his ſimilia, ſm Bald. in l. de quibus. in 2. col. ff. de leg. vbi inquit, ꝙ talis lex tunc eſt ẽt latiſſime extendenda. & hr̃ per Io. de Lig. in c fin. de conſt vbi ẽt d. Ant col. 12. & per Imo. in l. ſi vero. §. de viro. ff. ſol mat. & hoc ẽt non obſtante quod adſit aliqua diſſimilitudo, ſm Panor. in c. translato. de conſt. & in c. quemadmodum. de iureiur. p illum tex. & per d. Ant. in c. non debet. de conſan & affi. Et ſic ſtante hmõi tex. diſpõne à qua per ſubtilitates ſophiſticas nec argumenta licet recedere. 16 q. 1. c. inſtitutiones. 7. diſt. c. non decet. & ſeq. 19. diſt. c. enimuero. & ſequen. 17. q. 4. c. ſi qs. § qui autem. cum pcor. vr̃ ꝙ non habeant obſtare, arg. contraria, qa vt dicit tex. in c. qdem. 24. q. 3. in fin. quicunque aliter ſcripturam ſacroſanctam intelligit quã ſenſus ſpiritus ſancti flagitat à quo conſcripta eſt, licet de eccleſia non receſſerit, tñ hæreticus appellari põt, & ea, qõ. & cauſa. c. hæreſis. Quibus tñ ẽt ſigillatim ac particulariter reſpondens. vt ſic hæc pars quam puto veriorem, niſi melior ſnia refragetur per rñſiones particulares perſtringatur, qa valet plus quod ſpecialiter fit vel dr̃, quam quod generalr̃. extra de hære. c. ſi aduerſus. extra de confir. vtili vel inuti. c. bonæ. 23. diſt. c. qq, ff. de iniur. l. item apud Labeonem, §. hoc edictum, cum concor. de quibus in gl. ibi, & per gl in rub. C. de fer. &
52 aqua dico ea ex infraſcriptis nõ obſtare. † Et primo non obſtat primum, qa cũ tales pſonæ ſunt illuſæ, vt eſt dictum, ergo debet dici qđ ẽt earũ confeſſio eſt erronea nec admittenda l. error. & l cum poſt. C. de iur. & fac. igno. no. in l. de ætate. §. ſi. ff. de interroga. actio pfeſſio. n. debet ptinere verũ, & poſſibile, vt p Gl. Bald. & alios in l. 1. C. de confeſ. & p Glo. in c. ſi. de pfeſ. in 6. ff. ad l. Aql. l. inde Nerati⁹. § ſi. ſed iſta reſpuũt ius, & nã, ergo non ſequit. iſtę mulieres ſic pfitẽi, ergo eſt. nam pfeſſio longe diſtat ab actu, & qdquid eſt ptra nãm, deficit in ſuis principijs, ergo nãliter eſt impoſſibile. Præterea ĩ criminalibus rr̃ non ſtatur ſoli confeſſioni rei, vt p Bald. & Ang. in l. 1. C. de pfeſſ. & dicam infra in 2. no. Nec hẽt obſtare qđ dicit Bald. in d. l ſi qs non dicam rapere, qa eius dictum pcedit in hæreſi, inquantum pficit in ſola mẽte ex cogitatione, quo caſu bñ, vt inquit

inquit ipſe,quia cogitatio mentis quã ſolus
Deus noſcit, non põt aliter ꝓbari q̃ ꝑ con
feſſionem , ideo ſtãi ſoli ꝯfeſſioni , ſed ꝯfeſ-
ſio,de qua in caſu noſtro continet actum ab
extra,& minus poſſibilem de iure,& nã , ac
ẽt minus veriſimilem, & ideo põt dici ꝙ li-
cet quo ad ea q̃ credunt ſit ſtandũ ꝯfeſſioni
eaꝝ,quo ad punitionem,q̃a talis credulitas
pendet ab aio,& voluntate , non tñ quo ad
53 hoc,vt q̃a ſic ſit vel ſic fiat,ſicut aſſerũt.† Nõ
ob. ſm,quia cum hæc fiant tñmodo in ſpi-
ritu,non põt de eis per teſtes de viſu depo-
nens haberi vera ſcientia,& ſic non põt di-
ci ꝯſtare per experimenta , q̃a nõ apparẽtiũ
ſine non entium nulla eſt qualitas.l.fi. ff. ꝓ
ſuo.l.eius q̃ i ꝓuincia,circa fi.ff.ſi cer. peta.
Non conſtat ẽt de aliquibus, qui ea realiter
fieri viderint. & ſi eſſent aliqui , qui ita vel-
lent atteſtari,crederẽ ꝙ ſi ſubtiliter interro-
garent,vel non ꝯcludenter deponerent , q̃a
ea de nocte fieri dñr.& in loco ſolitario , &
pręter nãm,vel potius.& ipſi dicerent illuſi.
Non obſtat tertium , quia talis ꝯña quæ ſit
de dicta confeſſione,eſt falſa,ergo arg. quod
54 fit de ea eſt fallax,& nullũ, † quia deſtructo
ꝯñti,in quo ſtat ratio antecedentis, deſtrui-
tur ẽt antecedens . C. de fur. l. apud anti-
quos.ff.de publ.l.ſi ego.§ ſi partẽ . & ꝑ Bal.
in l.ꝓuenticula C.de epiſc.& cle.Itẽ q̃a non
probat hoc eſſe ꝙ ab hoc ꝯtingat abeſſe . l.
non hoc.C.vnde cog. l.neq; natales . C. de
prob. cum ſimi. Per quæ iura poteſt ẽt dici
ꝙ non ſequit̃,diabolus portauit creatorẽ,&
aliquos alios, ergo ẽt portat has mulieres .
Quinimmo vr̃ poſſe attentari,& negari
talis poſſibilitas ꝑ alle tex.in d.c.epi.qui ex
quo negat talem delationẽ,& ꝓdicta alia fie
ri corpore, vr̃ ꝯñr negare iſtum actum poſſi
bilitatis,qm̃ quod eſt poſſibile , eſt admiſſi-
bile, & tñ cum hoc non obſtante nõ admit-
tat talia fieri in corpore, & negãdo factũ ꝓ-
cipiat ẽt qđ non credat̃,illud certe vr̃ dicen-
dum ea rõne , quod ſentiat nec iſta à mali-
gno ſpiritu fieri poſſe,niſi ĩ ſpiritu, & illuſo
rie. nã ſi hæc poſſent fieri ẽt in corpore,non
eſt credendũ ꝙ ita ſimpliciter,& abſolute di
xiſſet,talia euenire tñmodo in ſpiritu,& nõ
in corpore,quia ſicut quæ reꝝ nã prohiben
tur,nulla lege ꝯfirmata ſunt l. vbi repugnan
tia.ff.de regul.iur.ita ea quæ à nã concedun
tur,à lege tanquam poſſibilia admittuntur.
55 † Itẽ q̃a loquẽtis virtus eſt diſtinguere, ſi di
ſtinctio dari põt,q̃a vt inq̃t Seneca,quem re
fert Saly.in l.filiæ meæ.C.fami. erci. qui bñ
diſtinguit,eſt ꝓximus veritati, & indiſtincte
loquẽs,reꝑhendit̃ tanq̃ imꝑfecte loquẽs,gl.
in l.ſi vehẽda.ꝑ tex.ibi i §.1.& fi.ff.ad l.rho.
de iac.& ideo diſtinguentis opinio ſemꝑ dr̃
melior l.rogaſti.ff.ſi cert.peta bonus tex. in
l.adeo.§.cũ q̃s.ff.de acq̃r.re. dom. tex. in c.
literas.de reſt.ſpol.& ideo cũ ille tex.in quo
defectus ꝑſumi nõ debet, cũ ſit ſpiritu ſancto
dictãte factus,nõ diſtinguat, ſed ꝓcipiat nõ
credi ea fieri in corpore,ergo nec nos diſtin
guere debemus.l.1.§ gñaliter.ff.de lega ꝑſt.
l.de precio.ff.de publ.cũ ꝯcor. ſuadet ẽt rõ,
q̃a non eſt credendum ꝙ ꝯditores illius tex.
nõ recordati fuerint vel de Chriſto,vel de a-
lijs q̃ dñr aliq̃n fuiſſe portati de loco ad lo
cum, & tñ cum eis non attentis dixerint illa
non fieri in corpore , & referãt exẽpla Eze-
chielis ꝓphetæ,& Pauli,quoꝶ aliter viderit vi
ſiones dñi in ſpiritu , & aliter nõ audet dice
re ſe raptũ in corpore. ergo dicẽdũ eſt ꝙ no
luerint exẽpla illa de Chriſto,& alijs porta-
tis de loco ad locũ in aliquo ꝯſiderari.nã,&
exẽplis nõ eſt iudicandũ.l.nemo. C.de ſent.
56 † Item q̃a ex his q̇ raro accidunt, nõ fit lex
nec regula ff.de regu.iur.l.ea q̇ raro.& l.na-
ra cum duabus.ll.ſequen.ff.de legi.& not ꝑ
gl.in l.ex his.ff.eodem q̇ dicit ꝙ ex eo ꝙ La
zarus reſuſcitatus fuit à mortuis, non ꝓpẽa
debuit fieri lex de reſurgẽtibus à mortuis.&
facit tex.q̃ ꝯcordat in auth.vt ſine ꝓhi.mul.
deb §.q̃a vero.& quod hr̃ per B. Tho. in 2.
ſenten.diſt.11.art.3 in corpore q̃õnis,& ſo
lutio.argu & per Ray. in ſua ſumma in tit.
de Aug. vbi dñt ꝙ ẽt Antichriſtus habebit
Angelum bonũ in ſua cuſtodia , ne lex cõis
immutetur ꝑꝑ vnum . Facit ẽt,quia vt dicit
gl.in c.ſi .n. in verbo,à morte dñi & in ver-
bo,ad inferna.de pœn.diſt.2 col. penul per
mortem dei, diabolo eſt adempta ptãs mun
di,& relegatus eſt ĩ inferno , vbi erit l gatus
vſq; ad tp̃s Antichriſti, quo tp̃e tunc nõ ſol
uet̃ à pœnis ſed à vinculis, vt exerceat vires
ſuas in malos. & ꝑpẽa vt tollatur obiectum
de Chriſto, & q̃a fuit portatus ab ipſo dia
bolo ſiue aſſumptus ex pmiſſu eius,põt dici
ri,& dici ꝙ ſi nõ ꝯſtat de pmiſſu Dei,qđ nul
lo modo poſſit vel debeat ꝯcedi talis ſtã-
57 tio.† Nam,& de iure dr̃ quem non poſſe,q̃
ſine adiũcto nõ põt,vt i c.1 de rebus eccl.
non alie. vbi dr̃ prælatum non poſſe aliena
re,

re, qa ſolus ſine ꝯſenſu capituli non pōt. ſi-
cut ēt dr̄ de minore, quia ſine decreto iudi-
cis non pōt. C. de pdi. min. l. non ſolū. C. de
adminiſt. tuto. l. ſi qdem & l. lex q̄ tutores.
Poſſet ēt ꝑ modū obiectus dici, ſi diabolus
ſic pōt, cur in paucis, & abiectis pſonis tm̄
hoc facit, cum ſit indifferens, & tentator vni
uerſalis mundi. Et iterū ſi id facit in illis tm̄,
à quibus habebimus teſtimonium fidele, &
indubitatum, cū talium pſonaꝝ non admit
tatur teſtimonium, vt ex illo tex. in c. epi.
& facit l. 3. ff. de teſtib. q dicit teſtiū fides di-
ligēter examinãda eſt, ideoq́. in pſona eoꝝ
exploranda erūt in primis ꝯditio cuiuſque,
vtrum qs decurio an plebeius ſit, & an hone
ſtę, & inculpatæ vitæ, an vero qs notatus, &
reprehēſibilis, an locuples vel egēs ſit, an lu
cri cā q̄d facile admittat an amicus vel inimi
cus. & ꝯcor. tex. in c. qualiter, & qñ el ſecun
do, & in c. cum oporteat. de accuſ. vbi ſama
debet hr̄e ortū à pſonis fide dignis, & hone
ſtis. Ab alijs aūt facile haberi nō poſſet, nec
veriſilr̄, rōnibus ſupra adductis in rñſione
58 ſecundi argumenti. † Argm̄ ergo de Chri-
ſto patit retorquutionem, ergo inefficax e.
ſi Romana. cum gl. in verbo, ſuffragari. 18.
diſt. Et ſic ēt nō mirum ſi in d. c. epi. dicatur
tales delationes eſſe illuſiones, & credentes
eas eſſe infideles, & illuſas. Quidquid tñ ſit
de hac demonis ptāte principalis concluſio
vr̄ vera. Non ob quartum, quia non ſequi-
tur, diabolus nitit adorari, ergo ēt defert ta
les pſonas vere, & realiter ad locum ludi de
ſtinatū, vt ipſe inquiunt, vt ibi ēt realiter ado
ret, cum in domibus earum poſſit adorari
realiter, & vere, ſicut ēt multæ ex eis ſunt q̄
dixerūt ſe ita in domibus eaꝝ, & tpe noctis
adorare. Præterea nititur adorari eo modo
quo pōt. Nam, & à Saule rege non fuit ado
ratus niſi in forma imaginaria Samuelis, &
ſatis eſt ei ꝙ ēt adoretur mentaliter. Nã, &
Deus omnipotens reſpicit ad cor. ſufficit. n.
ei. ſ. demoni hois mentem hr̄e captiuatam,
59 tã vt ſi poſſit homo decipi, & illudi. † Ad qn
tum rñdetur ſimiliter ꝙ non ſequit, Deus
pmittit multa mala fieri, ergo permittit ēt
hãc delationē realiter fieri, qa eſt arguere a
ſeparatis, q̄d lex non admittit l. nãliter. §.
in cōe. ff. de acq. r. poſ. l. Papinianus exuli. ff.
de mino. facit c. non exemplo. 26. q. 1. Tollit
ēt hæc argumētatio per ea quę dicta ſunt ſu
pra in rñſione tertij argumenti. Præterea ēt
eſſo ꝙ fiant hæc ꝑ illuſionem, tñ ſatis pro-
bantur hoies quali fide, & deuotione ſint er
ga Deum, qa nō credere ac odio hr̄e dicta,
& aſſeuerata ꝑ iſtas mulieres, qa ſunt abo-
minabilia ꝓbant audiētes eſſe deuotos, & fi
deles. Ad ſextū apparet rñſio, cum hæc pars
appareat magis rationabilis, & vera, ꝑ no. i
d. l. diem ꝓferre. nec in criminalibus minus
credit negantibus quã affirmantibus, vt ibi
60 dem. † Preterea iſtas pars hēt p̄ſumptionem
iuris, imò iuris, & de iure, vt ꝓbatur in d. c.
epi. ideo non admittit ꝓbōnem in ꝯtrariū,
vt no. in auth. ſed iam neceſſe. C. de dona.
ante nup. Item negatiua ꝓbatur ēt eo ipſo
ꝙ non probat ꝯtrarium, per Bald. in l. 2. C.
de erro. aduo. ꝑ Bart. in l. iam hoc iure. ff. de
ver. obl. Non ſeptimum, qa non vr̄ quid vr-
gere, ꝑꝑ quod poſſint dici hæc magis vera
q̄ ficta, licet in oppoſitū vrgeat, qm̄ ꝓcedunt
à diabolo mendace deceptore, & q multos
nocēdi modos hēt, vt in d. c. nec mirū. & 16.
q. 2. c. viſus. & ideo tex. in d. c. epi. dicit illa de
q̄bus ibi, & illa ſimilia eſſe oino falſa, cum à
ſpiritu maligno ꝓcedant. Octauo patet rñ-
ſio ex his q̄ relata ſunt ſupra in rñſione ad
quartum argm̄, quia vt ibi eſt dictum, diabo
lus pōt facere ſe adorari in domibus ꝓprijs,
& ibi ēt facere ꝯculcari crucem. Ad nouum
pōt rñderi per id q̄d ſolet dici, nō curamus
de modo, dummodo habeamus effectum, &
ſeu ꝙ non refert, qño q̄d ſit factum, dummo
do ſit factum, vt hr̄ per Bart. & doc. in l. gal-
lus. §. & q̄d ſi tm̄. ff. de liber. & poſthu. quod
maxime ꝓcedit in obligationibus ſpirituali
bus, qa in illis non attenditur forma, vt hr̄
ꝑ Pan. in c. fi. de regul. & ideo dūmodo dia-
bolus habeat interitum hois, & ſic intentū
eius, debet dici ꝙ non curet de modo nec de
61 forma. † Præterea ad ſubſtãtiã baptiſmi nō
requiritur p̄ſentia pſonaꝝ, vt ꝓbatur in c.
dudum. de baptiſmo. inſuꝑ non oē deſtruit
eo modo quo colligat, vt no. in d. l. nihil tã
nãle ff. de reg. iur. in gl. nec eijcit quis à com
munione fidelium eo modo quo recipit. pa-
tet ꝑ comparationē baptiſmi ad anathema.
ſit ēt aliqñ facilius quid admitur quam ꝯ-
cedatur l. non ſtatim. ff. de peculio. Argm̄
ergo remanet ſublatum, quia ad tollendum
argm̄ ſufficit dare inſtantiã. 1. q. 4. c. ſicut vr-
geri & ꝑ philoſophū. 9. Ethico. optima in-
ſtantiaꝝ eſt dicere quare non ſic, vt refert gl.
in d. c. ſicut. alias inſtantias ēt tradit gloſ. in
d. c.

d.c.1.extra de regulari. Vltimo, colligitur rñ
ſio ex narratis circa intellectum.c.epi.qui vr̃
magis amicus literæ ac rõnabilior, & magis
fauere animabus, qa vt dixi, ſi pars cõtraria
eſſet vera, imitarent̃ homines quodãmodo
ad malos appetitus, à qbus remouebuntur
prædicata illa falſa. Et pp hoc forte ẽt ema-
nauit diſpoſitio illius tex. qm̃ vt dicit text. in
62 l. capiẽda occaſio. ff. de reg. iur. †capienda eſt
occaſio quæ pbet benigne rñſum cõcor. tex.
in l. ea quæ. §. 1. ff. eo. quæ dicit, in re dubia
benigniorẽ interpretationem ſcq non mi-
nus iuſtius eſt quã tutius, & ꝯcordat l. quo-
ties, & l. in ambiguis. eo ti. l'õt ẽt dici, ꝙ illæ
mulieres tribuãt aliqd diuinitatis, aut numi
nis ipſi dæmoni, nã adorant eũ, vt fertur, id-
eo credẽdum eſt, ꝙ ẽt firmiter teneãt eũ poſ
ſe aliqd operari in virtute eius, qa & ipſum
quoq; in dñm accipiũt. Et ſic ex his, reiectis
argumẽtationibus ꝯtrarijs, attẽta hac parte
pro vera, multæ ꝯcluſiones eliciunt̃. Prima
qđ non ſit verũ quod tales pſonæ portẽt ſa
cratiſſimũ corpus Chriſti ad ipm ludum, &
ipm offerãt dæmoni, & faciãt ibidem alia q̃
facere (vt dr̃) aſſerunt, q̃ reuerentiæ gr̃a non
ſcribẽda puto, ſed in proceſſibus inquiſitorũ
63 continẽtur. †Secũda, ꝙ non ſit verũ, ꝙ de no
ctе ingrediant̃ domos paruulorũ, & eos ſtri-
cẽt, ſanguinem eis ſugendo, quod ẽt non vr̃
veriſimile ea rõne, qm̃ ſcriptum eſt, ꝙ Deus
iuſtus non patitur quenq̃ iniuſte nocere d.c.
ſm apoſtolicam. Item qa cuilibet datus eſt
angelus bonus. ita ꝙ etiam exiſtẽti in vtero
matris datus eſt, & hoc vt reſiſtat angelo ma
lo, & ſagaciter ac potẽter cohibeat poteſtatẽ
eius à nocẽdo, vt p B. Th. 2. ſent. diſt. 12. q. 2
art. 5. in corpore qõnis, & ſol. agumẽti. & p
Ray. in ſua ſum. in tit. de ang. c. 6. & c. 9. Itẽ
qa vt dixi ptãs dæmonis eſt adẽpta p aduen
tũ ſaluatoris. Itẽ qa alias vita, & mors hois
videret̃ eſſe in ptãte dæmonis, & malarũ per
ſonarũ medio eius quod non eſt dicendum.
Nec habet refragari opinio hoĩum, quæ vr̃
cõis, quæ eſt ꝙ paruuli ſtricant̃, & ſæpe hoc
experiẽtia docente, qm̃ põt rñderi, ꝙ nõ ſtri
cãtur p ingreſſum domorũ de nocte, & mo
do pdicto, ſed aliter, & alio modo. ſ. p incan
tationem, & maleficia, per ea quæ hñr toto
tit. de frig. & maleſ. vel vt dicit Archieps Flo.
in 2. parte ſuæ ſummæ. in tit. de infidelitate
c. 1. ver. ſed nãliter oculo vrẽti aẽ infecto pp
aiam infectam qđ eſt ẽt de mente. Petri de
Tarantaſia, vt refert idem d. Archieps. & fa-
cit illud Virg. Neſcio qs teneros oculus mi
64 hi faſcinat agnos. † Tertia, ꝙ ſtet firma, &
vera illa ſnia, quæ hr̃ in compendio theolo-
giæ, quã refert, & ſeqtur Archieps Flo. in 2.
parte ſuæ ſum. in tit. de luxuria c. 4. ver. quã-
tũ ad ſecundum, q̃ eſt, ꝙ poſtq̃ diabolus ici-
uit hoies de vitio cõtra nãm, & eos induxit
ad peccãdum fugit abominãs ex nobilitate
ſuæ naturæ tale, & tñ ſcelus. q altera parte
ꝯceſſa, cõfunderetur. qm̃ ille miſerrimæ aſſe
rũt ab amaſijs eorũ, quos dæmones eſſe dñt,
licet in forma virorũ. ab vtraq; parte cu mẽ-
bro biſurcato cognoſci. Incidenter in hac
ſniæ. d. Archiepi vr̃ poſſe obijci, & dici, quo
põt hoc procedere, cũ diabolus ſit tentator
malorũ ac nephãdiſſimus opator, & ſic quo
ergo eſt dicẽdum, ꝙ ſic fugiat, ſed põt rñderi
ꝙ ideo fugit, qa videt hoies ex magno calo-
re incenſos oino peccaturos, vt ſic tũc fugit
pp nobilitatem ſuæ naturæ tale, & tñ ſce-
65 lus, vt inqt do. Archieps. † Quarta, & ſi fa-
uore fidei admittũtur ad teſtimonium ꝯſ[illegible],
& participes criminis, vt in c. fidei. de hær. in
6. quod tñ non habet locũ in caſu tal.[illegible]
tionis, & aliorũ quæ dñr fieri in dicto ludo,
cũ ſint tales mulieres illuſe in eis, & decep[illegible].
Et ppea cõtra alios non facient fidẽ nec ad
dicium, ẽt ad inqrendũ, licet aliter videat̃ ob
ſeruatũ, & vt arbitror male, cũ dicta talis p-
ſonarũ pcedant ab his, q per decepios ho-
mines, alios decipe quotidie geſtiũ. 25. q. 2.
q ſine ſaluatore, & d.c nec mirũ, & quia hoc
modo dæmone illudẽte poſſent boni, & iuſti
accuſari, cũ dęmon ſe transferat in diuerſarũ
perſonarũ ſpecies, & eas oſtẽdit ſe [illegible]
do per imaginaria vaſa d.c. epi. Quinta. ꝙ in
quiſitores debet facere abiurare [illegible] opi-
nionẽ, ꝙ eatur ad ipm ludum, & ſeu ꝙ porte
tur pſonæ de loco ad locum in corpore, &
vere, cũ talis opinio ſit reprobata. qđ puto
66 notandũ licet nouum, & nõ obſeruet. †Sex-
ta, ꝙ poſtq̃ ſcientia noſtra eſt ſcientia confe
rens ad diſputationes theologales, maxime
vbi agit̃ de executione iuſtitiæ, ꝙ doctores
ſunt vocãdi, & aſſiſtãt pceſſibus inqu[illegible]
ac examinibus, & q̃õnibus ipſi n. ſunt tra-
ctatores criminaliũ, & non poſt pfect[illegible] pro
ceſſum differat̃ eorũ vocatio, & ſic obſeruari
debent ꝯſtõnes capituli, vt cõmiſſa & cap. ſi.
de hær. in 6 cum concor. Quibus, & ſi Deo
concedente poſſet dici hæc qſtio abſoluta, &
ſecundum

ſecundum ſtylum legalem, & canonicum, & ſalua meliori ſnia, nihilominus ad corroborationem aliquorum ex prædictis, & ut auctoritate illuſtris Doctoris fulciantur, ſubijcio quinq; ꝯcluſiones, quæ colliguntur ex not. per Old. in conſ. 200. alias poſtea ſuperaddēdo.

67 † Prima ꝙ in hoc crimine hæretico debent probationes eſſe luce meridiana clariores, quia ſi in alijs criminibus hoc requiritur, vt C. de prob. l. ſciant, & de proc. l. qui ſniam: multo magis in hoc crimine, in quo ſimul quis, & criminalr̄ ꝯdēnatur, & ciuilr̄ punir̄, & eius poſteritas ꝑpea notatur infamia, ſola poſteris vita quadam lenitate relicta, & in quo hr̄ vnr̄ concurrere oīa cognitionū gn̄a, de quibus legitur. ff. de uar. & extraord. cog. l. cogn. gn̄a. & vbi maius periculum vertitur, ibi cautius eſt agendum. ff. de carb. edi. l. 1. l. addictos ſupp. §. ſed & ſi qs. C. de app. & qa ſi ex ſuſpicione quis uehemēti non debet qs ꝯdemnari. extra de pſum. c. lrās. & ff. de pœ. l. abſentem, ergo & de hoc, cum ſit tm̄ crimē debet ſpeciar̄ dici, & hoc ꝑp pœnas quæ ſequūtur, vt eſt dcm̄, & probatur extra de hęr. c. verg. & c. quicunq;. §. hæreticis. eo. ti. in 6.

68 † Secunda ꝙ licet qui leui argō à fide Catholica deuiat, hæreticus cēſendus ſit, ut C. de hær. l. 2. tn̄ talem deuiationem plene ꝑbari oportet ꝑ indicia: & quæ indicia plene ꝑ teſtes ꝑbari debent, vt C. fa. erc. l. fi. vbi not. gl. in ver. indicijs. Tertia ꝙ ēt in hoc crimine teſtis non debet offm̄ teſtis excedere, & ſic non interpretari, nec iudicare, vt C. de er. mil. ann. l. ꝑ hanc 30. q. 5. iudicantem 3. q. 9. pura, & ſimplex. ff. de teſt. l. ob carmen. Quarta ꝙ teſtes debēt deponere veriſimilia. ff. de teſt. l. ob carmen, nec per eundem præmeditatumq. ſermonem, nec aſtute, & malitioſe, ſed legib. amica ſimplicitate vtētes. ff. de teſt. l. 3. §. pe. & in auth. de teſt. §. ſi vero aſt. col. 7.

69 † Quinta quod ēt infamia quæ non habet ortum a perſonis non ſuſpectis non eſt attēdenda. extra de accuſ. c. cum oporteat, & cap. inquiſ. hæc Old. Quibus adduntur aliæ, & ſm̄ ordinem. Sexta eſt, ꝙ licet tr̄r cogitatio non puniatur, ſi ſtat in meris eius terminis vltra non ꝑgrediens, vt l. cogit. ff. de pœn. ff. de verb. ſig. l. ſi fugit. & l. ſæpe. in fin. eo. tit. l. infic. in prin. ff. de fur. & no. in l. ſi quis nō dicam rapere. C. de epiſ. & cler. ꝑ Alb. in 2. parte ſtatut. q. 168. incip. quærit. & per Bald. in l. non ideo minus enim, 6. col. ver. 6. qritur. C. de accuſ. Tn̄ fallit in hoc crimine hæreſis, quia eſt delictum quod ſola voluntate, & in mente cōmittitur. c. excōm. §. cred. de hęred. ſm Bald. in d. l. ſi quis non dicam. Io. de An. in c. ſi quis eps. 3. col. de hær. & in cap. ꝯſul. 3. col. de vſur. & per Felyn. in tract. ſuo de co-

70 natu, col. 2. ver. quis caſus. † Septima ꝙ licet ex ſola confeſſione quis damnari nō poſſit, niſi aliter ꝯſtet de del. vt l. 1. §. item illud. & ibi Bar. ff. ad Syl. Are. in tract. maleſ. in gl. in verbo, & veſtem cœleſtē abſtulit, verſ. qd ſi aliquis confitetur, per Ang. in l. 1. C. de ꝯf. ꝑ Bald. in auth. ſed nouo iure. C. de ſer. fug. Paul. de Caſt. in l. quoties. §. ſi qs nomen. ff. de hær. inſt. Fely. in c. aud. in 16. col. extra de pſcrip. Tn̄ in hoc crimine ſola ꝯfeſſio ſufficit, qm̄ de ea aliter liquere non pōt, cum ſolus Deus, ſit ſcrutator mentis ſm Bal. in d. l. ſi quis non dicam rapere, & ſenſit Felyn. vbi ſupra. Declaratur tn̄ dummodo talis ꝯfeſſio ſit ueriſimilis, vel vera, per no. ꝑ Bal. & Ang. poſt gl. in d. l. 1. Bald. in l. ſi quis in hoc. C. de epiſc. & cler. per Cæp. conſ. 33. & per Alex. in conſ. 116. in 4. vol. vbi conſuluit, quædam mulier fuerat confeſſa ſe dediſſe venenum viro ſuo ad bibendum, & quod ob id mortuus erat, nihilominus, quia iudicio medicorum, tale uenenum non erat efficax ad mortem, cōſuluit ex tali confeſſione non poſſe mulierē condēnari, & faciunt not. per Aret. in lib. maleſ. in verbo, comparent inqſiti in termino defenſionis, col. fi. in fin. & ꝑ Paridem in tractatu ſuo ſyndicatus. ch. 25. in verbo ꝯfeſſio. Et ꝑpea dn̄t Doct. ꝙ iudex debet inquirere de veritate confeſſionis, quia aliqn̄ aliq confeſſi ſunt delictum, & poſtea reperti ſunt nō deliquiſſe, & ſic ergo ꝙ non debet ſubito ex confeſſione reum condemnare, alias pone-

71 ret ſe in periculo. † Secundo declaratur dū modo non ſit æquiuoca, per ea quæ hn̄r ꝑ Bal. in d. auth. ſed nouo iure. C. de ſer. fug. vbi dicit ꝙ illa verba per quæ quis ꝯfitetur ſe feciſſe multa furta eodem loco diuerſis tpibus, quia ſunt obſcura, quia pnt intelligi de diuerſis tpibus continuatis, non poterit condemnari tanq̄ cōmiſiſſet plura furta, niſi in inquiſitione eſſet dictum cum tpis interuallo, refert & ſequir̄ Ang. in d. tract. in gl. in verbo, & veſtem cœleſtem abſtulit, verſ. quid ſi quis confitetur, & per Cępol. in conſ. 77. vbi dicit ꝙ ſi inquiſitio confeſſata poteſt interpretari in diuerſos ſenſus, præſumitur in beni-

benigniorem partem ,p ꝯſitente.ff.de iud l.
ſiquis intẽtiõi ambigua,& qđ no.extra de
acc.cum dilecti.& extra de ſpon.c.ex literis .
& Cæpol.in conſ.1.col.2.in prin.& in conſ.
24.in 10.col.ver.12.rõ,& vlt.& faciunt quæ
cõſuluit Rom.in conſ.455.& Alex. in conſ.
183.col.2.verſ.tñ ad oẽ dubium tollendum .
& Paul.de Caſt.in cõſ.374.in 2. parte nouo-
rum.vbi de ꝯſeſſione indiſcreta,& q̃ põt cõ-
72 prehendere plures eiuſdem nominis . † Ex
quibus inſero ꝙ cum licet quædam mulier
confeſſa eſſet ſe alias in iudicio abiuraſſe hæ
reſim in manibus alterius inquiſitoris, ꝙ tñ
ex noua confeſſione, & relapſu non poterat
dici plene relapſa,& quia vocatus ab inquiſi
tore ad illud examen,ita dixi in contingẽtia
facti,adduco rõnem,qñ poterat eſſe ꝙ abiu
rauerat hæreſim, ſed tñ non ꝑꝑ vehementẽ
ſuſpicionem,ſed leuem.& ideo quia non põt
quis ex abiuratione facta ex leui p̃ſumptio
ne dãnari,vt relapſus c.accuſatus . de hæret.
in 6.non conſtito ex qua pręſumptione pro
ceſſiſſet talis abiuratio,dicebam ꝙ non pote
rat ex tali ꝯfeſſione vti relapſa ꝯdemnari,qa
debet fieri iterpretatio in benigniorem par-
tem . Concurrebat ẽt,quia nõ apparebat de
tali abiuratione,nec de perſona vel noĩe in-
quiſitoris,in cuius manib. eſſet facta . Et ita
fuit ꝯcluſum, licet inqſitor inclinaret prima
frõte in partem ꝯtrariã,& vellet eã vti rela-
pſam ꝯdẽnare. Tertio,dũmodo talis confeſ
ſio ſit iudicialis,& nõ facta in foro pniæ,per
tex.in c.ſi ſacerdos,cũ ibi no.p Panor.extra
de off.or.& p not.p Bal.in l.archigerontes .
C.de epiſc.aud.faciũt no. p Arch.in c.vtilẽ .
21.q.2 vbi refert Alex. Papam III. q cum
non poſſet condemnare quendam epm q ei
reuelauerat ſimoniam cõmiſiſſe,induxit illũ
epm ſub promiſſione impunitatis, vt crimẽ
ſuum confiteretur corã cardinalibus,quo fa
cto,poſtea ex tali cõfeſſione priuauit eũ . &
dicit Archid. ꝙ fuit laudatus,qa dolum bo-
73 num cõmiſit. †Octaua,ꝙ ẽt poſt didicita te
ſtificata pñt in hoc crimine de nouo exami-
nari teſtes ſuper hiſdem cap. ita Ang. in l.ꝑ
hanc.C.de temp.app.col.8.alle.c.fin.de hęr.
in 6.Dom.in c.offm̃.in §.verum,eo.tit. & li.
Bal.in l.eos.§.ſi quid.C.de app.Fel.in c.fra-
ternitatis . col.10.verſ. item limita in cauſa
hæreſis . extra de teſti.& hoc dũmodo iudex
faciat ex mero,& puro eius officio , ſicut ẽt
dr̃ in alijs criminibus,vt hr̃ per Doct. in c.cũ
clamor.extra de teſti.p tex.in l.2.§.ſi publi-
co.ff.de adult. ſm Aret.in d.c.cum clamor.
Arch.& Io.And.in c.ꝑ hoc, de hær. in 6. &
Io.And.in c.vt offm̃,eo.tit.& lib.Quę reſtri
ctio tñ vr̃ mirabilis,attento,ꝙ ẽt in iſto cri-
mine admittũntur teſtes , in quibus ẽt cadit
ratio ſuſpicionis , ſicut ẽt ſuſpecti teſtes hñt
ꝑꝑ timorem ſubornationis,vbi examinati
publicatis atteſtationibus. Itẽ quia vbi agi-
tur de periculo animaꝝ,tñ attenditur rigo-
roſa ſubtilitas publicationis teſtium,vt hr̃ p
dom. Ant. in c.atteſtationes, col.3.ver. ob-
uiar. de deſpon.imp.Panor. in c.iur.de ꝓb.
& p Fely.in d.c. fraternitatis : ergo videre-
tur dicẽdum indiſtincte teſtes ſuꝑ hiſdem ca
pitulis publicatis atteſtationibus poſſe exa-
74 minari,& ſic ẽt ad inſtantiam partis. † No-
na,ꝙ in hoc crimine ẽt non ſit publicatio te
ſtium,vbi teſtibus ꝑꝑ potẽtiam perſonarum
contra quas inqritur immineret graue peri
culum,licet in alijs criminibus ſecus, in c.ſi.
de hær.In 6.& ibi Ioan. And. aſſignat rõnes
multas ſpecialitatis,ſed nõ concludunt.De-
cima , ꝙ põt hæreticis ẽt à pluribus inquiri
d.c.ꝑ hoc,& cle.1.eo tit.quod eſt contra re-
gulã,l.vbi cœptum,ff.de iud. vbi ẽt Ang. ita
dicit,& not.Fely.in c.ex tenore,in ver. fallit
8.extra de reſcr Bal.& Ang in l.ſi pluribus,
ad fi.ff.de leg.1.vbi traditur poſt Bar.mã ꝑ-
uẽtionis . ſnia tñ illius præualet,q prius for
mauit inquiſitionẽ, licet alius prius ꝑuene-
rit ad ſniam,ꝙ eſt veꝝ,ſm Alex. ibi. qñ in-
quiſitores ſunt diuerſoꝝ locoꝝ,alias ſerua-
bitur quod traditur in d.c ꝑ hoc. & ſic in ca
ſu diſcordiæ recurret ad papam.Data aũt cõ
tumacia rei in alijs criminib. ẽt poterit reus
conuẽtus ab vtroq; iudice ꝯdẽnari.Ita Bart.
in l.ſepulchri,ff.de ſep.viol. & Bal.in l.ſena.
ad fi.C.qui acc.nõ poſ Præuẽtio tñ ꝓcurata
non hñet ꝓdeſſe reo ita Bart.& Doct in d.§.
75 ſi qs ante.& no.Cœp.in caut.ſua 19. †Vn-
decima,ꝙ occultãs hęreticum ſciẽter,põt pu
niri ſicut hæreticus,ſm Bald.in l.1.C.de his
qui latro.vbi idem de occultante latronem.
Et facit,quia vt dicit gl.rubricæ ibi,q occul-
tat alienum delictũ facit illud ſuũ. eſt bonus
text,in l pen.C.ad l.Iul.de vi publ. Duodeci
ma,ꝙ hæreticus,ẽt poſt mortem,põt inqui-
ri,& damnari,c.2.de præſcr.in 6. 24. q.2. in
ſum.& c.vlt.23.diſt c.quorundam.de hær.c.
ſi quis eps,& l.hæreticos , C.de hær licet in
alijs criminibus rł̃r ſit ſecus,ſm Bald.Saly.&
Doct.

Doct.in l.2 C.q teſta.face.poſſ. per Fely. in
d.c.ſi quis epſ. & per Paridem in tract. ſuo
ſyndicatus.cart. 53. in verbo,mortuus,& ꝑ
B.Thomam.2.2.q.40.c.1. vbi idem dicit de
occiſis in duello.& faciunt q̃ no.ꝑ Io.And.
in c.in fidei. de hære. in 6. vbi dicit qđ licet
concilium poſſit damnare papam viuẽtẽ de
hæreſi.40.diſt.c.ſi papa ad ſi.tñ papa erit iu-
dex competens cauſæ ſui p̃deceſſoris, ſi ac-
cuſetur de hoc crimine.24.qõ.1.c.admittan
76 tur.† Decimatertia ꝙ bona hęreticoꝶ tanq̃
publicata ipſo facto capiunĩ.c.2. de p̃ſcri. in
6.& hr̃ in c.vergentis. de hære. & faciunt q̃
not.Bart.in l.eius qui delatorem.ff.de iu.fiſ.
qđ procedit ẽt lapſo quinquennio, qdquid
dixerit Bart.in l 2.C.de apo.ſm Pan.vbi Fe
ly.in c.cũ nobis.extra de pręſcr. & ꝑ Doct.
in d.c.2.vbi eſt tex. & dicit Panor. ꝙ licet di
ctũ Bart.poſſit procedere in iuribus fiſci vel
principis,habita diſtinctione iter bona fiſco
incorporata,& bona delata nondũ incorpo
rata, vt ſic in bonis nondũ incorporatis ſuf
ficiat p̃ſcriptio quinque annorum,vt d.l.2.
tñ reſpectu eccleſiarum inferioꝶ requiritur
præſcriptio.40.anno. reſpectu vero eccleſię
Romanæ centum annorum; vt ibi latius ꝑ
77 eum. † Decimaquarta ꝙ hæretico denega-
tur audientia, ẽt in multum fauorabilibus,
ita ꝙ nec ſpoliatus petens vt reſtituatur,au-
ditur,nec ſi dicat illũ a quo fuit ꝑcuſſus, qa
clericus,quod eſt excõicatus. Dom. in c. in
nomine dñi.23.diſt.Roma.in l. 1. §. ſubla-
ta.ff.ad Tre.Fely.in c.ad abolendam. de hæ
re.c.in eo. ver. ſi vero quaſi in fi. de ſen. ex-
com.Car.in cle.vt Romani.§.cæteꝶ. de ele.
& Fely.in c.abſolutionis.eo.tit.de ſen.excõ.
Et ampliaĩ,qa nedum ipſe nõ audiĩ,ſed nec
ẽt alius aduocando pro eo.c.ſi aduerſus. de
hære.Quod tñ dicit Fely. ibi verum,niſi eſ-
ſet dubiũ de hoc,qa obiecta non ſaperẽt hæ
reſim manifeſtã all.Old.ↄſ.ſuo. 220. vbi ita
dicit ſe defendiſſe quẽdã qa obiecta nõ ſapie
bãt hæreſim manifeſta, & pñt adduci q̃ no.
ꝑ Doct.in tract. maleſi. in gl. in verbo,An-
dræã auxiliatorem verſ.ſi aũt diceret ſtatutũ
in additio.& ꝑ Albe. in 4. parte ſtatutorum
q.32.quæ incip.ipſe Gandinus in rub.de bã
78 nitis. verſ. item pone. † vbi dñt ꝙ illa opi-
nio q̃ eſt ꝙ poſſit aduocari pro bannito, eſt
æquior.quia offm̃ allegandi eſt publicæ vti-
litatis,vt ff.& C.de poſtu ff.de ꝓcu. l. ſeruũ
quoque.§. publice,ergo quis aduocando pę
nam non mereĩ. Et dicit Old. ꝙ ipſe exiſtẽs
Romæ pro dñis Vicecomitibus qui dam-
nati fuerant de hæreſi ꝑ Ioan.Papam,22.&
iniuſte,petijt ꝓceſſus annulari,qa non eſt fa
uere hæreticis,q coram ſuperiore defendit,
& dicit ẽt obtinuiſſe Pergami. Et pñt addu-
ci quæ not.per Bart.in l.ſi ↄfeſſus.ff. de cuſt.
& exhi.reo. vbi dicit ꝙ iudex ſecularis cui ꝑ
inqſitorem fuit traditus ↄdennatus,& ꝙ nõ
vult inqſitionem facere.de quo ẽt ꝑ eũdem
in l.magiſtratibus.ff. de iuriſd. om. iud. vbi
ẽt alij Docto.& per Innoc. in c. paſtoralis.
col.fi.extra de off.dele.& in c.cũ in iure peri
tus,eo. tit. vbi dicit ꝙ iudex ſecularis qñ ſic
videt condemnationem iniuſtã, nõ debet il
lã exequi.ſed debet ad ſuperiorẽ reſcribere.
Refert,& ſequiĩ.do.Ioan.Puteus in d.l.ma-
giſtratibus.& adducit rõnem,qa,& ipſemet
iudex q tulit ſnĩam, ſi poſtea ex aliquo acci
denti,ſibi videreĩ iniuſta, quãuis tranſiuiſſet
in rem iudicatã, haberet neceſſe ſuꝑſedere,
& ad principem reſcribere.l.1.§.ſi qs vltro.
79 & §.ſeq.ff.de qõ.† Decimaquinta ꝙ licet in
caſu dubio iudex cognoſcat rĩr an ſua ſit iu
riſdictio.l.ſi quis ex aliena. ff. de iud. tñ in-
quiſitores q ſe non intromittunt niſi in his
quæ ſapiunt hæreſim manifeſte,vt c. accuſa-
tus.§.ſane.de hære.in 6. nõ pñt cognoſcere
an ſua ſit iuriſdictio,ſm gl. in d.§.ſane,facit
in ſimi.tex.i c.cæteꝶ.de iud. vbi negata qua
litate iuriſdictionem tribuente,iudex nõ co
gnoſcit de iuriſdictione,nec ꝑ no.in c.1. de
off.deleg.in 6. ſtareĩ aſſertioni ipſoꝶ inqſi-
toꝶ,ſi ad fundandam eoꝶ iuriſdictionẽ dice
rent notorie ſapere crimẽ hęreticũ. & dicit
Fed.de Sen.in ↄſ.157. in vlt. rũſione ꝙ nec
hanc ꝓbõnem manifeſti pñt inquiſitores re
cipere in forma probationis, quia non eſt
adhuc iudex,licet in forma inſtructionis, &
informationis extraiudicialis, & ex mero
eius offõ ſic. Et faciũt q̃ hñt per Aret. in c.
qm̃ contra.in 3. col. extra de ꝓb. vbi alleg.
Spec.in tit.de inqſitione.§.nũc tractemus.
ver.hoc aũt notandũ.& Panor.in c.cũ opor
80 teat.de accuſ. vbi dicit † ꝙ iudici ꝓcedẽti ꝑ
inqſitionem, & dicenti ſe informatũ de fa-
ma,non ſtaĩ,ſi eſt iudex delegatus,ſi vero eſt
ordinarius ſic,niſi appelleĩ. Et hanc conclu
ſionem ẽt ſequitur,& tenet Felyn.in c.ſi cle-
ricus.de foro competen poſt Domi.ibi qd-
qd dicit Pan. ibi,vbi dicit ꝙ licet inqſitores
non pñt cognoſcere an ſapiant hæreſim, tñ

ſi velint cognoſcere,an ſapiant manifeſte ſic,
quod ēt tenuit idē Pan.in c.1. de ſortil. quē
tñ non alleg.Felyn.ibi,& ita dicit Pan.ſe in-
telligere tex.in c.1.& fi.de off.del.in 6. q̄ iu-
ra vr̄r contrariari deciſioni gl. in d. §. ſane.
& in c.1.de off.deleg.vbi ēt tenet idem.cum
quo ēt vr̄ tenere idem Fely.ſibi ꝯtrarius in c.
ſuper literis.21. col.ver.fallit decimo. extra
de re ſcr. Are.tñ in d.c.qm̄ contra. vr̄ tenere
primam opinionem quam ſimplr̄ refert. Et
ad hoc ēt videnda ſunt pulchra not.per Are.
in conſ.ſuo 165.in 6 col. & ſequitur vbi la-
81 tiſſime concludit, † ꝙ debet prius cōſtare de
qualitate notorij,anteq̄ iudex ipſius notorij
rōne poſſit procedere,& ꝙ non creditur iu-
dici aſſerenti ipſum notorium, licet ei creda
tur ad formandam inquiſitionem de fama
præcedente,qa talis aſſertio eſt leuis præiu-
dicij,quod non eſt aſſertio notorij, vt ibi la-
tiſſime ꝑ eū,dicētem ēt,ꝙ ad probōnem no
torij debent recipi teſtes parte citata. Vidēda
ēt ſunt no.per gl.in d.c.1.de off.deleg. q̄ de-
clarant qūo accipiatr̄ manifeſtum. Et de qui-
bus præterq̄ in prædictis caſibus, cognoſcāt
inqſitores,not. per Aret.in ꝯſ.83. vbi refert
Bal.& Io. Mo. & dicit qd̄ cognoſcunt ēt de
alio crimine ex hæreſi Oriente,& pulchre ꝑ
Old.in ꝯſ.35.qd̄ incipit,in fine art.vbi dicit
ꝙ non cognoſcunt de his q̄ tendunt tātum
modo ad ꝯtemptum,vel opprobriū fidei, vt
eſt crucifigere aīal,de quo ēt per Cald.in tit.
de Iudæis,cōſ.2.& conſ.11.vbi idem dicit de
ꝑtinentibus ad ignominiam Dei, qa de illis
non cognoſcit,vt hr̄ per Pet.de Anch.ꝯſ.12.
alias 15.incip.ſpūalr̄.Fely.in c.poſtulaſti, de
iudæis. Decimaſexta ꝙ licet gl.in d.§.ſane.
82 in ver.ſaperent,dicat † ꝙ licet dæmones in-
uocare,& ab eis rn̄ſa expoſcere,dicatr̄ ſapere
hæreſim manifeſte.26.q.4.igitur diuinatio-
nes tñ hoc non eſt indiſtincte verꝫ,qa, vt di
cit Old.in ꝯſ.ſuo.210.cum actus morales re
ſultāt ex fine intēto,qm̄ actus,& uolūtas di-
ſtinguunt maleficia.ff.ad l.Cor.de ſicar.l.di-
uus,& ff.de fur.l.verꝫ multū refert,vtrū inuo
centr̄ dæmonia, & eorꝫ rn̄ſa expoſcantur ad
ſciendū futura,an vero ad id qd̄ cōuenit ipſi
dæmoni,vt eſt ad tentandū pudicitiā mulie-
ris,vel ſimilia. Quia primo caſu licet ſapent
hereſim manifeſte,vt inqt illa gl.qa attribui
tur creaturæ id,qd̄ venit attribuēdum crea-
tori,iuxta illud Eſaiæ.40.c. Annuntiate q̄ fu
tura ſunt,& ſcimus ꝙ dij eſtis vos. ſecūdo tñ
caſu,ſi id fit ꝑ modum imperij,& nō adora-
tionis,licet ſit feudum, & mortale pctm̄, ſe-
cus qd̄ ēt tenet Io. An.in rub. extra de ſort.
in add.Spe.& Pan.in c 1.eod.tit de quo ēt ꝑ
And.Sic.in ꝯſ.55.inc.In noīe Ieſu, caſus eſt
talis,quidā ꝓ inueniendo furto, uel ſciendo
aliqua ſecreta,accipiunt fialam cū aqua cōi.
in pen.col.in 1.vol. vbi ēt ꝑ eum late ꝑ toti
illud ꝯſilium,an & qn̄ ſortilegium, vel diui-
nationes dicanr̄ ſape hæreſim manifeſtā ita
ꝙ talia facientes,vel ꝓcurantes poſſint pu-
83 niri ꝑ inquiſitorem. † Decimaſeptima ſm̄
Old.vbi ſupra ꝙ ēt his q̄ non ſunt formalr̄
hæretica,licet hæreſi ſapiant, detrahendum
eſt ꝑꝑ muliebrem ſimplicitatē.C.de iu.& fa.
ign.l.1.de iure del.l.vult.§.vlt.& de his q ſi-
bi aſcr.int.l.pen.& eo.modo ꝑꝑ furorem,ēt
ſi ꝓuenit ex mulieris amore, qm̄ ſcriptū eſt
ꝙ nihil furore amoris eſt vehemētius.in au-
then.qui.mo.na.eff.l.§.illud quoq;. & quia
dicit Philoſophus.7.Eth coire.n.& ꝯcupiſcē
tiæ venereorꝫ,& q̄dam talium manifeſte cor
pus tranſmutanr, qbuſdam aūt inſanias fa-
ciūt. Nā in quocūq; crimine furioſo parcit.
ad l.Cor.de ſica.l.infans, & hoc ēt in cri. læ.
ma.l.famoſi. Quod vr̄ notandū,ēt ꝑꝑ mulie
brē,& ruſticanā ſimplicitatē, qa ēt eis ſubue
nitr̄ ꝑꝑ eorꝫ ignorātiam, ut eſt dcm̄ ſupra.ff.
de iur.& fac.ign.l.3.& C. q admitti.l. iuris
ignor.in l.ſi qs id,quod ff.de iuriſd.om.iud.
ꝑ Bar.& Doc.vbi plene,an error iuris nālis
excuſet à dolo vero,& maxime ꝑꝑ ætatem,
vel ſexū muliebrē,& an à p̄ſumpto ꝯcluden-
tes primo caſu ꝙ non, ſecūdo vero caſu ſic,
& hr̄ per Alexan.conſ.ſuo 103.in 1.uol.ubi
idē dicit de ruſt.& mil.& per Cæp. conſ.21.
col.7.& conſ.24.col.2.& per Bal.in l. error.
C.de iuris,& facti ign. & faciunt quæ hñr ꝑ
Bald.in rub.C. de ſumma Trin.& fide Cat.
vbi dicit idiotas,& ruſticos excuſari, ſi errāt
in aliquo articulo fidei,dūmodo habeant fi-
dē implicitā, qa credunt ꝙ ſancta credit mr̄
eccleſia,nec ꝑtinaciter errorē ſuū defendūt.
84 † Decimaoctaua ꝙ indiſtincte in hoc crimi-
ne pn̄t compelli teſtes ad teſtificandū, vt ꝑ
Pan.in c.dil.extra de teſtib.cog. licet in alijs
criminib.ſint opiniones. Decimanona ꝙ in
hoc crimine ſtatur vltimo dicto teſtis, licet
primo dixerit aliquē eſſe innocentē,& ſic cō
trarium eius,ꝙ vltimo dixit,licet vtrūq; di-
ctū ſit iudiciale.c.acc.§. licet,de hær.i 6.licet
i alijs criminib.ſtetr̄ primo dicto, ut ꝑ Mod.
de vtro

de vtroq; in c.cum in tua,extra de teſtib. Vi
geſima q in hoc crimine poteſt cōmitti exa-
minatio teſtium alteri.c.inter officiorū.§. ve
ro.de hær.in 6. in alijs vero criminibus, ſe-
cus per Abb.in c.cum cauſam,de teſt. Vigeſi
maprima q admittuntur teſtes,excōicati, &
ſocij criminis.c.in fidei.de hær.in 6. cum li-
mitatione,& ſeu declaratione,tñ de qua ibi,
videlicet dummodo ex veriſimilibus conie-
cturis, & ex numero teſtium aut perſonarū
tam deponentium q̄ eorū contra quos depo
nitur,qualitatem ac alijs circunſtantijs ſic te
ſtificantes falſa non dicere pſumant. Ob qđ
ergo fit,vt debeant dici,q pſonis de qbus ſu
pra,non ſit credendum,cū ſint illuſæ,& rōni
85 bus pactus.† Vigeſimaſecunda q ēt crimen
ſapiens ſpeciem hæreſis,vt eſt iurare p mem
bra Xpi pudibunda.ēt per laſciuiam,& ebrie
tatem,eſt punibile, licet non tm̄ ſicut qn̄ iu-
rat indurato animo ſm Bald. in l. acc.col.3.
qui acc.non poſ.C.vbi ēt dicit q non eſt ve-
niæ locus,cum maieſtas diuina tam deteſtabi
liter vilipenditur,vt C.ſi quis imper.maled.
l.1.& q Eps ſi vult non poteſt facere pacem
de tale maledictione Dei per not.23.q.6. vt
pridem,in gl.arg.ff.qđ vi aut clam. l.prohi-
bere.§.plane.ff.de pac.l.contra iur.ff. mand.
l.ſi hominem.de verb.obl.l.qui Romæ.§.cal
limachus.C.de epiſc.& cle.l.ſi quis genus.
Prælatus.n.ſuam, & nō eccleſiæ, iniuriā pōt
remittere,vt not.23.q.4.inter querelas,& c.
ſi is.in gl imò.& c.ſi illic.Concordant not.p
eundē in l.1.C.de rap.virg. vbi de raptu mo
nialis non pōt fieri concordia,quia principa
liter Deus eſt offenſus,intm̄ q nec Papa pōt
remittere talem offenſam quo ad mundum.
Et faciūt quæ not.per Bart.in ſuo conſ.167.
inc.miniſter fratrum de pœnitentia.& Io.de
Ana.in c.2.in 14.col.extra de maled.vbi dñt
86 † q in ſtatuto de pace habita cum offenſo,
nō comprehendit qui blaſphemat Deū niſi
agat pœnitentiam,qa offenſus eſt Deus, hē
per Fel.in c.de his.in 2.col.ver. fallit primo.
extra de accuſ. Quæ multum ſunt notanda
p iudicibus q modico ære accepto indulgēt
blaſphemantibus,& blaſpemias audire diſſi
mulant,& peſſime; qa vt dicit text.in c.non
nullis.extra de iudæ. diſſimulare non debē-
mus opprobriū eius q pbra noſtra deleuit.
Et dicit Paris de Puteo,in tractatu ſuo ſyndi
catus.in c.an ptās.col.2.q blaſphemāti Deū
nulla defenſio competit. Quod dictum tñ vē

intelligendum cum diſtinctione, an pcedat
ex calore iracundię,vel non,& an talis calor
pcedat ex iuſta cauſa,& ſit calor maximus,
vt quia fuit prouocatus,aut ex iniuſta cauſa,
puta ex ludo,per not.p Pan.in c.2.de male-
dictis.Et ita arbitror intelligenda eſſe not.p
Alex.in cōſ.15.in 3.parte.& Fel.in c.auditis.
in antep.col.circa fi.extra de præſcr. vbi dñt
q licuit blaſphemanti prouocato ſe in con-
ſequenti corrigere,qa in illo caſu, ille nō da
bat operam rei illicitæ,ſed ſecus videretur di
cendum.vbi quis blaſphemaret,puta in ludo
vel aliter ex opera illicita, quia talis corre-
ctio non videretur excuſabilis.cum calor ira
cundiæ tunc non excuſat,per Panor. vbi ſu-
pra,vidēda tñ ſunt ēt quæ dicam in verſ. vlt.
87 p nunc. † Vigeſimatertia licet regulariter
dolus præponderet culpæ, tñ in hæreſi com
miſſa ēt lubrico ignorantiæ, pp nobilitatem
ſubiecti culpa præpōderat dolo commiſſo in
alio crimine,puta in hæretico, quia eſt deli-
ctum grauius quam ſit homicidium. Nā hæ
reticus ponit os in cœlum, & blaſphemat
Deum,vnde pp nobilitatem eius quem of-
fendit eſt grauius.ita Bald.qui alleg. Ang.in
l.1. in 11. col. ad fin. C. qui accuſ.non poſ.
Quod dictum tamen puto intelligendum ſe
cundum not.per Old.in conſ.210.& relatū
ſupra in 16.concl. videlicet niſi in non ſapiē
tibus hęreſim nō manifeſte, quia ex lubrico
88 ignorantiæ eis detrahitur. † Vigemaquar
ta quod in hoc crimine ex ſola ſuſpitione
proceditur ad inquiſitionem, quamuis diffa
matio non præcedat quę in alijs criminibus
debet præcedere.ſecundum do. Ant. Innoc.
& Doct.in c.cum oporteat.de accuſ. vbi etiā
Are.col.7.per text.in c.vt officium de hęr.in
6.quod ēt licet Spe.in tit.de inquiſitione. §.
1.ver.verum.& in addi.Ang.in lib.malef. in
gl. in verbo, hæc eſt quædam inquiſitio per
Doct. Quinimmo ſm Bal.in conſ.79.inc.re
gula iuris.in 3.vol.in hoc crimine ēt ex ſola
ſuſpicione habente ortū ex coniecturis pro
xima veris,vt ex confeſſione ſocij criminis,
pōt procedi ad torturam,licet in alijs crimi-
nibus infamia,& indicia debeant præcedere.
ff.de qō.l.maritus. & cōfeſſio ſocij criminis
nō probet aliqualiter,nec ēt alias probatio
nes coadiuuet, præterquam ad inquirendū;
quia talis eſt infamis,facinoroſus,vilis pſo-
na,& ſuſpecta, vnde ei non credit l.fin. C.de
acc. poterit tñ,ſm eum ibidem, reus ſe pur-

 gare.

gare, per no. in c. at ſi cler. extra de iud. dicés quod ēt inquiſito debent dari capitula, & dicta teſtium c. per tuās. el grande. §. nos vero. extra de ſim. & cap. licet Hely. eo. tit. & cap. qualiter, & qñ, el 2. §. debet, de acc. niſi forte hoc fiat per ſubterfugia, & contra facti notorietatem, & publice intereſit potius ad pœnā procedere, q̄ differre. C. de fer. l. prouinciarū.
89 alias incipit, p̄ſides. † Et dicit ꝙ coniecturæ ſufficientes in hoc crimine cōmittuntur arbitrio iudicis. p not. p Bar. in l. fi. ff. de qō. & ꝙ conuerſatio cum hęretico eſt magna preſumptio, quia mores formantur à ꝯiuncto. C. de coart. l. fi. coart. lib. 12. ff. de re milit. l. non oēs. §. à barbaris, & de præſump. c. lit. Nam quis bonus, vel malus præſumitur p patrem. Item ex cōuerſione. Item ex magro quem quis habet bonum, uel malum. 2. q. 7. puenit ad nos. 28. q. 1. c. ſæpe, de ædil. ædic. l. ædil. §. ped. vbi gl. all. illud. ſapientis, cum bonis ambula. Vigeſimaquinta ꝙ in redeunte ab hereſi requiritur ſcriptura. c. ſaluber. 1. q. 7. & not. gl. in c. 2. de cenſ. in 6. licet rłr ad pbōnem actus non requiratur ſcriptura, vt in illa gl. quæ enumerat alios caſus ſpāles.
90 † Vltimo pro nunc qa dixi ſupra in 7. ꝯcl. ꝙ confeſſio non debet eſſe æquiuoca, alias fieret interpretatio pro reo. Adde not. p Fel. in c. auditis, col. ant. ver. limita 2. extra de pſcrip. vbi dicit ꝙ immo fauore animæ ad ſalutem, & in foro conſcientiæ, ſemper eſt fienda interpretatio in deteriorem partem, per not. per Pet. de Anc. in conſ. 179. inc. prima facie. cū multis alijs cōcor. Et adducit Hoſt. in ſumma. de iudæ. §. & in quibus. ad fin. vbi refert Hoſt. quod ſi aliqua verba aliquo modo eſſent excuſabilia, ꝙ tñ debent potius capi in malam partem, ſi ſunt prolata à malo homine. & ita dicit ſe feciſſe ꝯdemnare quendam Iudæum in quingentis ſolidis regaliū, qui cum redderet coram eo computū, & leuaſſet manum uerſus crucem dicēs, mallem eſſe ſuſpenſus ſicut ille qui ibi pendet quam reddere amplius computum coràm nobis, & ſe excuſaret quód intellexerat de quodam latrone ſuſpenſo in furca, qui pendebat verſus Septentrionem ſicut Crucifixus, tamen dicit Hoſt. quod de malo verbo, & de malo homine non debet præſumi, niſi malum, ideo &c. ut etiam ceteris imponeretur terror, interpretatus fuit illa verba in malum. Ad laudem Ieſu Dei. Amen.

TRACTATVS De irregularitate, Domini Nicolai Plouij.

SVMMARIVM.

1 *Irregularitas quid propriè dicatur.*
Impedimentum canonicum dicitur quod à iure canonico ortum habet.
2 *Irregularitas perſona dicitur vbi generaliter ordinari quilibet prohibetur.*
Irregularis cenſetur qui ab ordinibus ſuſceptis remanere prohibetur.
Furioſus, ebrioſus, illiteratus, & ſimiles ſunt irregulares.
3 *Accuſans, vel deferens aliquem coram iudice irregularis efficitur; ſi mors, vel mutilatio ſequatur.*
Percutiens aliquem quando efficiatur irregularis, & quando non.
4 *Iudex, actor, vel procurator, & notarius irregulares ſunt, ſi in membris mutilatio ſequatur.*
Clericus qui ex ſola curioſitate, vel leuitate intereſt vindictæ ſanguinis nō efficit irregularis.
5 *Iudex, vel officialis, ſeu aduocatus cauſam ſanguinis tractantes efficiuntur irregulares, etiā ſi effuſio ſanguinis non ſequatur.*
Chirurgus irregularis efficitur, ſi ob eius imperitiam mors ſequatur.
6 *Clericus chirurgus irregularis efficitur, ſi ſub eius cura aliquis moritur.*
Custos infirmi ſi potum immedicū ei dederit, efficitur irregularis ſi mors ſequatur.
7 *Conſulens aliquid vnde ſequatur homicidium efficitur irregularis.*
8 *Mandans aliquem verberari efficitur irregularis, ſi mandatarius occiderit.*
9 *Mandatur, an efficiatur irregularis ſi mandatarius occidatur ab eo quem occidere mandatus erat.*
Conſulens alicui vt pro patria, aut iure ſuo ſe exponat, an ſit irregularis, ſi ibi moriatur.
10 *Homicidium caſualiter perpetratum non efficitur irregularis, ſi debitam adhibuerit diligentiam.*
11 *Irregularis eſt is, cuius percuſſione contracta infirmitate mortuus eſt percuſſus.*
Occidens aliquem ſe defendendo incurrit irregularitatem, ſi euitare aliter potuit.
12 *Infans furioſus aliquem occidens efficitur irregularis.*

Irregu

Irregularis eſt, qui à morte non liberat quem liberare poterat.

13 Irregularitatem incurrit qui à propoſito liberandi aliquem à morte retrahit.

Percutiens latronem aĩo occidendi, ſi latro obierit ex vulnere inflicto efficitur irregularis.

14 Clericus cum ſocio ligans latronem, ſi poſtea timens ne à latrone occidatur eum occiderit, irregularitatem incurrit.

Clericus furem tradens iudici ſeu officiali, an efficiatur irregularis ſi fur mortis condemnetur.

15 Furem indicans iudici ſeu officiali, an efficiatur irregularis, ſi fur mortis condemnetur.

16 Clericus qui ad res ſuas recuperandas egit, ſi ex poſt facto ratum habet latronis ſuſpendium, an ſit irregularis.

17 Mandans capi vnum de tribus clericis incedentibus, & alios duos non grauare, an ſit excommunicatus ſi mandatarius ſiue excedens mandati alios duos ceperit.

Irregularitatem nemo incurrit propter homicidium niſi voluntate, vel culpa præcedente.

18 Rixa ſi facta ſit à pluribus, & mortuus ſit aliquis in ea, an ſint omnes irregulares, ſi neſciatur à quo fuerit occiſus.

Irregularis non eſt is cuius amici ipſo inuito iniuriantem ſibi occiderunt.

19 Conſentiens homicidio in corde ſuo, an ſit irregularis ſi ab extra nullam operã ad hoc dederit.

Clericus irregularis eſt qui miniſtrauit arma pugnantibus, quibus aliquis interfectus fuit.

Iudex eccleſiaſt. brachium ſeculare hortari poteſt ad hæreticos, vel paganos expellendos.

20 Clericus qui bello intereſt irregularis eſt.

Clericus ſe, vel ſuos defendens nõ eſt irregularis ſi aliquis ex defendentibus fuerit interfectus.

21 Abortiuum procurans, vel faciens ne mulier concipiat, aut pariat irregularis eſt.

Clericus irregularitatem contrahit qui ob ſuarum rerum defenſionem occidit.

22 Clericus occidere poteſt ne occidatur.

Neceſſitas ineuitabilis occidendi aliũ q̃ dicatur.

23 Prælatus eccleſiaſticus iuriſdictionem temporalem habens, qualiter iuſtitiam executioni mandare debeat.

24 Conſulens iudici, vt aliquem puniat ad mortẽ, irregularitatem incurrit.

25 Suſpenſus ab officio fit irregul. ſi celebrauerit.

26 Fornicator notorius à iure ſuſpenſus celebrãdo, non contrahit irregularitatem.

27 Suſpenſus à canone quando efficiatur irregularis celebrans.

28 Suſpenſus à canone propter defectum non incurrit irregularitatem ſi celebret.

29 Suſpenſus ab audiendis confeſſionibus non efficitur irregularis ſi ante reconciliationem celebrauerit.

Recipiens beneficium in irregularitate abſolutione impetrata, an indigeat alia diſpenſatione.

30 Homicida non eſt ipſo iure beneficio priuatus.

31 Presbyter excommunicatus, vel ſimpliciter ſuſpenſus ab ordinibus ſuis efficitur irregularis ſi in acolythatu miniſtrauerit.

Clericus in minoribus conſtitutus excõicatus miniſtrans ſacerdoti non efficitur irregularis.

Epiſcopus à Pontificalibus ſuſpenſus irregularitatem non incurrit, ſi in eis celebrauit.

32 Suſpenſus ab ingreſſu eccleſiæ irregularis eſt, ſi in ea celebrauerit.

Excommunicatus, vel ſuſpenſus baptizans ſolemniter, & publice efficitur irregularis.

Irregularis eſt omnis qui nec promoueri, nec eligi poteſt.

33 Falſarius literarum Papæ nõ poteſt ad ordines promoueri.

Ordinari qui nequeant.

34 Excommunicatus celebrans irregularis eſt, & deponendus.

35 Suſpenſus à iudice irregularis erit ſi celebrauerit.

36 Suſpenſus per canonem ab officio propter crimẽ irregularis efficitur celebrando.

Occupans, & diſtrahens bona eccleſiarum vacãtium ſuſpenſus eſt ab officijs, & beneficijs.

37 Infamia cum peccato deletur in baptiſmo.

Peccatum cum ſua ſequela in baptiſmo deletur.

AD habendam aliquam noticiam de irregularitate, notandæ ſunt aliquæ regulæ, prius præmiſſa breui deſcri-
1 ptione irregularitatis. †Sciendum igitur eſt q̃ irregularitas eſt nota .i. infamia, vel impedimentum canonicum ex uitio, ſeu defectu proueniens, qua quis prohibetur ad eccleſiaſticos ordines promoueri. & in eiſdem miniſtrare. Ita diffinit Guil. Duran. in Spec. tit. de diſp. §. iuxta ꝓpõnis. Dr̃ aũt canonicum impedimentum q̃a ortum habet à iure canonico, licet inceperit à veteri teſtã quo ad aliqua, & dictũ eſt, Dauid non ædificabis mihi tẽplum, q̃a vir ſanguinis es. 1. Par. 28. c. & in can. 49. de hinc etiã, vbi hr̃ q̃ in Leui. ẽt multi à ſacerdotio repellebant ꝑ defect⁹ nãles, ſicut ꝑ ſcabiem, & gibboſitatem &c. Et di-

titur irregularitas ad in qđ eſſe ſine, & regu
la, quaſi ꝯtra regulam eccleſię natus, ſiue pp
factũ, vel defectũ extra eccleſiã poſitus. Sumi
tur aũt tripliciter. Primo, ꝑ defectibus qui
ſunt in hoie ſine peccato, qa q eſt bigamus,
vel maritus viduę, vel illegitimus, & hmõi, vt
2 de renun. niſi cum pridẽ §. pſonæ. †Secũdo,
dr̃ irregularitas perſonæ vbi generalr̃ ꝓhi-
bet qlibet ordinari, vel celebrare in ordine
iam ſuſcepto ſine diſpenſatione dñi papæ, ne
patiat̃ defectum, &c. de qbus infra patebit.
Tertio, dñr irregulares omnes illi qui non
pñt remanere in ſuſceptis ordinibus, nec ad
maiores promoueri ẽt poſt actam pniam ſi-
ne diſpenſatione dñi papæ, & alioꝝ plato-
rum, de quo dant̃ regulæ. Prima regula. Om-
nis furioſus, ebrioſus, illiteratus, impudicus,
ꝑcuſſor, litigioſus, neophytus, & generalr̃
qlibet in mẽbris nãlibus defectuoſus, irre-
gularis eſt ad ſacros ordines ſuſcipiẽdos, pa
tet hoc in decr. late incipiẽdo à 26. diſt. vſq;
3 ad 49. ꝑ totũ. vbi iſta ſingulariũ ꝓbant̃. †Se
cũda regula. Accuſans vel deferẽs aliquẽ de
crimine coram iudice ꝓ quo pęna capitis de
bet̃ vel trũcatio mẽbri, irregularis eſt. 5. q. 6.
delatori. & 6. q. 1. in ſumma de acc. accuſati.
Tertia regula. Percutiẽs aliquem ſiue in ꝓ-
pria perſona, ſiue per alium eius mandato,
ſi ſequatur inde homicidium vel mẽbri mu
tilatio, ſi hoc facit abſque ineuitabili ne-
ceſſitate, irregularis eſt, de homic. presbyte-
ri. & c. petrus. 1. diſtinct. miror. Quarta re-
gula. Percutiens abſque mortis periculo,
vel ſanguinis effuſione, vel truncatione, ha-
bens ad hoc poteſtatem non eſt irregularis,
vt de rap. in archiepatum. 23. quæſt. 8. ſæpe.
4 Quinta regula. †Iudex, actor, vel ꝓcurator,
notarius, ſiue dictator, vel promulgator ſi in
mẽbris ſecuta eſt mutilatio, irregularis eſt.
1. di. ſi quis, ne cler. vel mo. ſniam, de homic.
poſtulaſti. 1. di. c. 1. Et generalr̃ purgationẽ
vulgarem q̃ fit in torneamentis, vel alio mo
do, & circunq; vindictæ ſanguinis cui aucto
ritatem, benedictionẽ, ſeu patientiã ſui exhi
bentes, irregulares ſunt de exec. ſ. pla. ex lite-
ris. Sexta regula. Licet clericus nõ debeat in
tereſſe vindictæ ſanguinis ſi tñ ex ſola curio
ſitate vel leuitate interfuerit vbi latro ſuſpẽ
dit, vel vbi qs i duello occidit, licet peccet gra
uiter, non tñ fit irregularis, ſi nec auxilium
nec ꝯſilium, vel auctoritatem præſtiterit ſm
Guil. in Spec. tit. de diſpen. §. iuxta ꝓpoſitio

5 nis. †Septima regula. Iudex, vel officialis, ſeu
aduocatus q tractauerunt cauſam crimina
dãtes operã vt ſanguis effunderet̃ licet, nec
mors nec ſanguinis effuſio fuerit ſubſecuta,
irregulares ſunt: põt tñ in talibus ꝑ ep̃m diſ
pẽſari ſm Guil. Similiter cũ illo q non ex of
ficio ſuo, ſed ex odio dedit operã, & fecit qđ
potuit vt occideret̃, non tñ occidit vel muti
lat̃. indiget. n. talis diſpenſatione, ſm Guil.
Octaua regula. Exercens artem chirugię, ſi
pp imperitiam, & negligentiã eius fit mors
ſubſecuta ab inciſione, aduſtione, vel potio-
ne quam dedit infirmo, irregularis eſt, vt de
homi. tua. §. 1. ver. ſi tñ peritus exiſtẽs phle-
botomat ſanguinẽ, vel ſecat, adhibens oẽm
diligentiam, non eſt irregularis ẽt ſi mors
fuerit ſubſecuta, quia potius præſumit caſu,
& culpa patientis eueniſſe. 23. q. 5. de occidẽ
dis. Secus ſi ꝑ eius negligentiam, ſm Guil.
6 †Nona regula Licet laicus exercens artẽ chi
rurgię, non fit irregularis ſi non pp eius in
curiã multi obierunt, clericus tñ ſi ſub eius
curã aliqui etiam præter eius culpam obie-
runt, irregularis eſt ſm Inn. qui hoc notauit
in c. tua. de hom. ne cle. vel mona. ſniam.
Decima regula. Extrahens ſagittã vel telum
vel gladium infixum corpori alicuius, ſi pp
hæc vulneratus citius morit̃, irregularis eſt.
de hom. tua. Vndecima regula. Cuſtodiẽs in
firmũ, & dans ei bibere imperite, vel aliqđ
aliud ꝯtra ꝯſilium medicoꝝ faciens, pp qđ
mors ſit ſubſecuta, irregularis fit pp impe-
ritiam, & negligẽtiam diſſolutam. Si tñ qs
facit bona fide circa ęgrotum, nõ debet eſſe
facilis ad faciendam ꝯſcientiã ſcrupuloſam,
quamuis in aliquo ſit erratũ, ſi ibi nõ fit la
ta culpa vel negligẽtia diſſoluta, q̃ prope do-
lum, & hmõi ſcrupulũ de facili deponere de
bet ad ꝯſilium ſapiẽtis. Si tñ tanta culpa fue
rit vel negligentia diſſoluta, & certum eſt q
mors inde fuit ſubſecuta, irregularitas ꝯtra-
hit̃. Si vero non ſit certum tunc diſtinguẽdũ
eſt, aut. n. dubitatur probabiliter ſm iudiciũ
medicorum; & tunc abſtinẽdum eſt ab offõ
ſi aũt non dubitatur, tunc depoſita erronea
conſcientia poterit adminiſtrare, & ẽt ꝓmo
ueri, alias non ſm Ray. 1. di. qui arborẽ. & c.
ſæpe. & ſm quoſdam ſolus papa, cum ta-
7 libus diſpenſat. Duodecima regula. †Con-
ſulãs aliqđ vnde ſequitur homicidium, irre
gularis eſt vt ſi ſuaſit ictũ balliſtę, machinę,
vel lapidis, vel q irer ad capiẽdum caſtrum
quod

q̄d capi non pōt ſine hoīs morte, ſi inde ſequit mors ex illo ꝯſilio irregularis eſt, ſm Guil. Itē ſi facit vel ꝯſuluit furtiue vel ꝑditionaliter capi caſtrū, ſi mors inde ſequit irregularis eſt, q̄a debuit veriſilr̄ præſumere hoc euenire poſſe. In talibus.n. punit qui remotam cauſam homicidio dedit, ſicut qui propinquam, vt notat̄ de hom. presbyteri Decimatertia regula. † Mandans aliquē verberari, ſi verberans occidit verberatū irregularis eſt q mādauit, niſi expreſſiſſet ne occideret, de hom. ſignificaſti hodie. de hom. is q mandauit. lib. 6. in ſi vlt. gl. Secus tñ de illo q ꝯſuluit aliquē capi, vt puta malefactorē, q̄a tunc non fit ꝯſulens irregularis ēt ſi capiēs occidit illū, q̄a hæc non ꝯſuluit, ar. de hom. c. ſi. Abſit.n. vt ea quæ ꝓ bonum facimus, ſi ꝑter voluntatem noſtram quidquā mali acciderit, nobis debeat imputari. 23. q. 6. de occiden. ſemp tñ fit irregularis dans directe ꝯſiliū ī mortē alterius. vt ne cler. vel mo. ſniam. Nec intereſt ſiue is cui datū eſt ꝯſiliū ſtatim fecerit homicidiū, vel etiā diu poſt, niſi prius ꝯſiliū recuperauerit, & ꝯtrariū ſuaſerit, vt de hom. petrus. imò ſi firmiter, & ꝓbabiliter credat q poſt reuocationē ꝯſilij nō reuocet is cui datum eſt ꝯſilium à ꝓpoſito occidēdi, neceſſe eſt vt denūciet illi de cuius morte tractatū eſt, q caueat ſibi. In eo aūt q mādauit ꝑ ſe fieri homicidium, vr̄ ſufficere ſi conſiliū mandat tm̄. de regu. iur. omnis res, vel ſi ſciente eo, is cui mandatū eſt iuit ad eū occidendum. vt 22. q. 1. omne quod, vel parentelam, vel amicitiam cum eo ꝯtrahat, licet ei hoc non ſignificauerit, quia qui eſt certus, certiorari non debet de electio. inter vniuerſas. Decimaquarta regula. † Conſulēs alicui vt occidat aliquē ſi ipſe cui ꝯſultū eſt occidere, occidatur ab illo occidendo, ſm opinio. mitiorē non iudicat̄ ille ꝯſulens irregularis. Ratio q̄a fines ꝯſilij exceſſit, ex quo egreſſus eſt ad occidendū, nec ſibi bñ cauit, niſi excitaret eum ad occidendum aliū, forte in tali caſu vbi periculū eſſe poſſet, tūc eſſet irregularis ēt ſi is cui conſuluit occidatur ſm Guil. vbi ſupra ſm rigorem tamen iuris hodie talis conſulens irregularis eſt. Per Ioan. Andr. in nouel. de hom. is q mandauit. lib. 6. Decimaquinta regula. Si q̄s ſuadet alicui q pro patria, vel pro proximo ſuo, vel ꝓ iure ſuo vel pro iure eccleſiæ ſuę periculoſe ſe exponat, non ob hæc fit irregularis ēt ſi ibi moriat̄ 23. q. 5. ꝓ membris, & c. ſeq. Si tñ ſciret vel crederet eum ibi moriturū, tunc vr̄ q fiat irregularis, ſm Guil. Si autem conſulat q indubitate morti ſe exponat pro honore Chriſti vel fide vel ſtatu eccleſiæ, non fit irregularis, ēt ſi mors inde ſequat̄ 21. q. 1. ſunt q̄dam. 11. q. 3. non ſolū. hac rōne excuſant̄ inq̄ſitores hæreticæ prauitatis, ſciētes q ſtatim poſtquā aliquē ꝓnunciauerint hæreticū eſſe ille morti tradet hæc ēt alias multipliciter ꝓcurando. Ad hoc ēt accedit. 23. q. 8. legi. & ea. cau. q. 5. ſi audieris. Illi tñ clerici q portauerunt ligna cauſa indulgētiarū ad hæretices comburēdos, irregulares ſunt, cum eis diſpenſatur niſi ꝑ papam. Decimaſexta regula. † Dans operam rei licitæ, vt puta ædificando eccleſiam, vel domū adhibita omni diligētia quā potuit hr̄e, ſi occidit aliquē cauſaliter, non efficit̄ irregularis. Si tñ dat operam rei licitæ nec adhibuit oēm diligētiā quā debuit, fit irregularis, vt de hom. lator. & c. ex literis. & c. ſicut dignū. & c. preſbyter. & c. continebat̄. & c. ad ad audiētiam. Hinc eſt q medico operanti ſm regulas artis ſuæ non computat̄ ei ſi quis ſub eo moritur, negligētiam commiſit, conſulitur ſibi vt non ꝓmoueat̄ ad ordines de quali. ord. ad aures. Sed q̄d de illo medico qui vertit infirmum ad alius latus vt citius moriat̄. Rñdeo q irregularis eſt tā ipſe q fecit q̄ ipſe q ꝯſuluit, ſi ex hoc mors fuerit ſubſecuta q̄a forte via anhelitus ꝑcludit̄, vel apoſtema rumpitur ex violētia motus, vel ſuffocat̄. Si aūt nō citius morit̄ ex hac cauſa non fit irregularis, ſed penitere debet de facto. Decimaſeptima regula. † Non ſolū eſt irregularis q̄s ſi ex eius ꝑcuſſione eſt mortuus aliq̄s, ſed ēt ſi ex hac ꝑcuſſione infirmitatē ꝯtraxit vnde mortuus eſt, vt de hom. presbyterū. & c. ad audiētiā. & 51. di. ſtudeat. Decimaoctaua regula. Defendēs ſe ī caſu euitabili, & occidēs aliquē irregularis eſt. l. di. ſi q̄s viduā, & talis ad ſuperiora nō aſcendat, & in ſuſceptis nō facile diſpenſat̄. Sed ſi neceſſitas fuit ineuitabilis, dat̄ ꝯſilium ei vt non miniſtret. l. di. de his clericis, non tñ ꝓ hoc deponit̄, imò in ſuo ordine adminiſtrans tolerat̄ de iure cōi abſque diſpenſatione, ſm Lau. l. diſtinctio quia tua ſi loquitur de homic. c. 2. prout proſequitur ibi Hoſtien. & quidam dicunt epm̄ poſſe, in tali caſu diſpenſare, licet hoc non poſſit ſm Ioan. de Deo, qui dicit ſolum papam

Papam hoc poſſe, hodie dicitur ſimpliciter
irregularitatem nullam incurrere ille qui p-
ſonam ſuam defendendo in caſu ineuitabili
occidit, de hom. ſi furioſus, in clemen. Deci-
12 manona regula. † Infans furioſus cõmittẽs
homicidium, non eſt irregularis, ut in clem.
ſi furioſus, de homic. Idem eſt de dormiente,
ſi aliquem occidat, quia tñ non habuit ꝓpo-
ſitum occidendi eum. Vigeſima regula. Po-
tens hominem liberare à morte, & non fa-
ciens irregularis eſt, quia qui poteſt defende-
re, & non defendit occidit, de homic. ſicut di-
gnum, quod intelliga ſm gl. in c. 4. de ſent.
excõm. de illo ad quem ex ptãte, ex offõ, vel
dignitate pertinet realr̃ defendere, & nõ ſim-
pliciter de quocunque. Vnde dicit ibidem gl.
ꝙ ſi ego nõ habeo aliquam ptãtem, & video
ꝙ aliquis vult verberare clericum ſine auxi-
lio meo, aut conſilio, nõ credo ꝙ ſim excõi-
catus ſi non prohibeo illum, licet alias forte
peccē; quia non defendo eum poſſem. Vige-
13 ſimaprima regula. † Retrahens a propoſito
liberandi hominem a morte, irregularis eſt,
quia quodãmodo indirecte homicidium cõ-
miſit l. diſt. ſi quis viduam, & de pœ. diſt. 1. pe-
riculoſe. Vigeſimaſecunda regula. Percutiẽs
animo occidendi latronem ſi ex aliquo vul-
neribus latro obijt, irregularis eſt, vt colligit
de homic. ſignaſti. 1. rñ. Idem et ſi non per-
cuſſit, ſed aliquid operis impendit ad mortẽ
eius, puta quia latronem detinuit, vel contra
eum clamauit, alias aũt ſi clamaſſet ꝯtra eũ
non in mortem eius, ſed quod caperetur, vel
detinuit eum, vel ſe leuem extendit, irregu-
laris non eſt de morte eius, vel et ſit in negle-
ctu, alias ſi malitia eius perpetretur homici-
dium, & idem ſi negligentia eius cõmittatur,
l. diſt. hi qui, & ideo ſi clamat cõtra latronẽ,
ſiue cum capiat, ſi alias quocũque modo po-
tuit intelligere, & ex clamore ſuo, vel alio a-
ctu homicidium ſequitur, irregularis eſt, niſi
forte faciat ꝓp periculum corporis ſui, vt ſi
videt ꝙ aliquis eũ occidere vult, tunc. n. põt
bene inuocare, & clamare ꝓ auxilio, qa non
intendit in aliquꝫ mortem, ſed in ſuã libera-
tionem. Secus ſi hoc faciat ꝓp periculũ rerꝫ
ſuarꝫ, & ſi fugæ præſidio euadere põt, de ho.
14 ſuſcepimus. Vigeſimatertia regula. † Cleri-
cus ligans cum ſocio latronem, ſi poſtea ti-
mens ne occidatur à latrone, ipſe potius oc-
cidit, irregularis eſt, de hom. vbi ſupra. Vige-
ſimaquarta regula. Si clericus non valẽs alr̃
recuperare res ſuas, tenet furẽ ne cum rebus
fugiat, donec eũ exhibeat iudici, vel eius au-
xilium inuocet ad res ſuas recuperandas, nõ
eſt irregularis, licet poſtea fur à iudice punia-
tur, dũ intentio eius non ſit corrupta inten-
dendo ad furis mortem, vel mutilationẽ &c.
Idẽ dicendum eſt ſi clericus credit, vel tradit
ſeculari ptãti latronẽ petens, ꝙ eum puniat
citra ſanguinis effuſionẽ, vel petens rẽ ſub-
tractã ſibi reſtitui, ſi ptãs in latronẽ animaduer-
tat, i. puniat eũ morte, non ꝓp hoc clericus
erit irregularis, vt de hom. delatoris, li. 6. nec
et nocet illi ſi ad ꝯuincendum latronẽ tradi-
dit interſignia. & idem ſi ſimplr̃ deponit q̃re-
lam de iniuriantibus ſibi & eccleſię ſuę, quia
tales vix abſq; ſanguinis effuſione valent co-
arctari, de hom. tua nos. §. vlt. & c. poſtulaſti.
23. q. 3. Maximianus, & q. 5. c. 5. & c. vnũ. &
c. pœna: & hæc vera ſunt qñ non intendit ad
mortẽ, nec hoc in aĩo gerit, ſed ꝓteſtat publi-
ce qd̃ citra ſanguinis effuſionẽ caſtiget, non
eſt ergo irregularis curialr̃ agens ꝯtra furẽ,
non criminalr̃ ad mortẽ vel ſanguinẽ, licet
eũ iudex cauſa probabili ſuſpendat ab offõ
ſuo, vt de hom. poſtul. Ex quo vlterius patet
ꝙ nullus notam irregularitatis incurrit q ꝓ
extortores ſiue exactores alicuius curiæ cu-
rauit aliquẽ capi ꝓp delictum tale, ꝓp qd̃
nec mori, nec mutilari poſſet, licet iudex in-
ueniens eum alia cõmiſiſſe ꝓpea ſuſpendit
eum, ſi tñ nec ille crediderit, nec cogitauit il-
15 lud contingere. Vigeſimaquinta regula. † Si
iudex officialis inſeq̃tur furẽ fugientẽ, & q̃rit
à me vtrum viderim illum, & ego ſciẽs qd̃ fur
ille ad mortẽ q̃rit, inſtruo eũ ſi ꝑ meã iſtructio-
nem fur inuentus eſt, & occiſus, ſum irregu-
laris. Secus ſi nec ſciui, nec ſuſpicat' ſum qd̃
ad mortẽ, vel pœnã ſanguinis quærit. Vnde
ꝯſuluit in caſu hoc cũ aliq̃s ſcit aliquem ad
mortẽ quæſitum fugere non poſſe niſi ꝑ al-
terã de duabus vijs, nõ debet dicere, ꝑ hanc
non fugit, qa ſic ꝓdere eum ꝑ alteram fugiẽ-
tem, ſed aut taceat, aut q̃rẽtẽ curialr̃ euadat
dicendo nunquid ego cuſtos illius ſum, vel
16 alio modo. † Vigeſimaſexta regula. Si cle-
ricus qui egit ad res ſuas recuperandas, ex
poſt facto ratum habet ꝙ ſuſpẽſus latro eſt,
& hoc ſibi placet, ſi talis nullum conſenſum
habuit in mortem illius, nec quidq̃ coopera-
tus eſt, non eſt irregularis, ſm Guil. & hæc ſi
gaudet ꝙ maleficium eſt punitum, non aũt
perſona, cum ſm ipſum irregularitas ex ho-
micidio

micidio ſolo non contrahatur, niſi culpa, vel
uoluntas præcedat, uel ſcandalum ſequatur,
vt not. l. diſt. hi qui. & de hom. ex literis. &
cap. veruntñ. hodie uero iure cautum eſt, q̃ ſi
quis abſq; mandato meo manus uiolentas
iniecit in clericum meo nomine, ſi hæc ratũ
habeo, excõicationis canonem incurro, &
hoc pp ratihabitionem quæ retrotrahitur,
& mandato comparatur. Si autem hoc meo
nomine non eſſet factum, licet ratum hẽrem,
peccarem, ſed non incurrerẽ excõicationem
vt dr̃ expreſſe in c. cũ quis, de ſent. exc. lib. 6.
Vt hæc intelligas, pono tibi caſum. Aliquis
amicus, vel ſeruitor tuus ſciens aliquẽ clericum
tibi feciſſe iniuriam verbalẽ, vel realẽ, ꝑ
cuſſit eum quem tu poſteà receptando magis
amicũ habuiſti, vel gauiſus es, & hoc ſcm̃
cõmendaſti, vel laudaſti, tũ es excõicatus ꝑp
ratihabitionem, ac ſi mandaſſet. Sed ſi vnus
extraneus percuſſit clericum, & tu audiens
gratum habes, & gratularis de hoc, licet, nõ
es excõicatus tñ peccas ad minus venialiter,
ſm Ioan. And. in nouel. ſupradicti cap. cum
17 quis, lib. 6. † Vigeſimaſeptima regula. Si qs
mandat capi vnum clericum de tribus ſimul
incedentibus, & alios duos non grauari, ſed
mandatarius excedit fines mandati, & alios
duos capiendo. iſte mandans non erit excõmunicatas,
ſm Ioan. de deo, lib. 3. ſuaꝝ qõnum.
q. 14. & rõ eſt, quia captio ꝯtra uoluntatem
eius eſt facta. Petrus tñ de Samprana,
alias Sonſana, putat quod de dãno tenetur
quod illi paſſi ſunt, de iniurijs, c. ſi. 23. qõ. 8.
ppea. ex hoc infertur per ſimile de irregularitate,
quod irregularitas rõne homicidij nõ
contrahitur ſola voluntate, niſi homo actu
occidatur, de hom. ſicut dignum. §. 1. vbi de
hoc in gl. ex corde. 15, q. 1. ſi qs non iratus.
Sed nec ſit quis irregularis pp ſolum homicidiũ,
niſi culpa, vel volũtas pcedat, uel alias
ſequatur ſcandalũ, vt notat. l. diſt. hi q. prioris
de hom. ex literis, de clerico ægrot. tua.
ex hoc dicto ſoluitur qõ qua quærit an clericus
qui volebat interficere hoiem, ſed nõ potuit
quia inuenit eũ iam mortuum, ſed uolens
nihilominus ſatisfacere iræ ſuæ, amputauit
caput mortui, ſit irregularis. Dicẽdum
q̃ licet voluntas occidendi fuit, tñ non eſt irregularis,
ſm Arc. 15. q. 1. ſi qs, Rõ, quia ad
hoc q̃ homicidiũ cõmittatur, reqritur q̃ hõ
aiatus occidatur, de hom. ſicut dignum. 32.
qõ. 2. Moyſes, vbi abortus fetus inaiati non
imputatur ad homicidium, ſicut etiam not.
18 Inn. & Ber. de hom. ſi aliquis. † Vigeſima
octaua regula. Si quis in rixa mortuus eſt, &
neſcitur tñ quis illũ interfecit, licet ſm quoſdam.
ſ. Ioan. oẽs irregulares ſunt quo ad ꝓmotionem
tñ ad ordines pp incertitudinẽ. vt
23. q. vlt. c. ſi. tñ ꝓbabilius eſt, q̃ in tali caſu
cuilibet ſuæ ꝯſciæ ſit relinquendus, ſm Guil.
in ſpec. & Hoſt. in ſum. de hom. §. qua pęna.
Vigeſimanona regula. Si amici mei occidũt
aliquẽ mihi iniuriantẽ me inuito, & contra
meã ꝓhibitionẽ, mihi non nocet vt de hom.
Petrus 1. q. 3. quia pſulatos. Idẽ ſi me ignorante,
de ſim. nob. & c. de reg. Sed ſi turbata
ꝯſcia ſit, puta quia expſſe ꝯſenſi nec ꝯtradixi,
imputabitur: de ſim. Mātth. Imò ẽt dñt quidam
qđ ſi ſciens contractũ de morte habitũ
non reuelaui, non ſum irregularis, qa homicidiũ
non cõmiſi facto, mãdato ꝯſilio, vel de
ſenſione. l. diſt. ſi qs viduã, & de hom. Petrus.
Alij dñt contra, ſi credidi q̃ non obſt. mea
ꝓhibitione mei intuitu interficeret. & hoc
eſt tenendũ. Nã in tali caſu tenebar reuelare
illi ꝯtra quem ꝯtractum eſt. Trigeſima regu
19 la. † Si aliqs vadit ad interficiendũ aliquẽ;
& tu ei ſcienter ꝯſentias, non tñ eum incitas
an homicidium perpetrandũ, nec cũ eo ſuper
hæc aliqua uerba habuiſti, vel ſi habuiſti, ſꝑ
ex aio hæc ei diſſuaſiſti, ſed cũ nollet tibi acquieſcere,
timens de ipſo eũ aſſocians eo ꝓ
poſito vt ſi forte eũ qs inquireret, defendas,
& tunc homicidium perpetrat, vere irregularis
es, ſm Hoſt. ad qđ facit de hom. ſicut dignũ.
§. illi qui. Trigeſimaprima regula. Clericus
miniſtrans arma pugnantibus, ſi aliqs
interficit irregularis eſt ar. 23. q. 1. niſi bella
c. ſi. noie aũt armoꝝ intelligunt fuſtes, lapides,
ligna &c. Trigeſimaſecunda regula. Iudex
eccleſiaſticus põt hortari brachiũ ſeculare
ꝯtra uiolentos, & hæreticos, vel paganos,
non vt occidat, vel mutilet, ſed ut de terris ſi
deliũ expellant, nec ẽt eſt irregularis ſi aliq
hincinde ſunt occiſi. 23. q. 5. de occid. & 23.
q. 3. Maxim. imò ſm Inn. de hom. petitio, licet
aliqs in bello iuſto aliquos pcuſſerit, ſi
tñ inde nullus eſt mortuus, nõ ſit ex hoc irregularis.
Idẽ ſi qs accedit ad bellũ iuſtũ cã
pacificandi, uel ex alia iuſta cã, licet ex eius
pñtia aliquod robur accreſcit ſuis, uel timor
incutiat aduerſarijs, non eſt ſibi imputandũ,
dũmodo dolus, & ẽt lata negligentia abſit
20 omnino ſecundũ Guil. † Trigeſimatertia regula.

gula. Clericus qui intereſt iuſtò; vel iniuſto
bello in armis vel ſine armis, ſi aliqui ſunt
hincinde interfecti, irregularis eſt, licet ipſe
non occidat l. diſt. ſi qs. 23. q. vlt. qcunq; 1.
q. 1. c. fin. c. petitio, & ibi Innoc. de homic.
Trigeſimaquarta regula. Clericus defendēs
ſe vel ſuos, licet tunc ex defendētibus aliqs
interfectus eſt ex aliqua parte, nō eſt irregu
laris, vt illi q nō interfecerūt, nec interfecto
res adiuuabāt, nō ſunt irregulares, licet volū
tatē occidendi habuiſſent, quia lex ꝓmotio
nis factum reqrit. 15. q. 1. ſi qs non iratus.
Trigeſimaquinta regula. Clericus in bello
iuſto ꝙ non ad occidendum, ſed ad defendē
dum geritur, miniſtrans ſagittam balliſtario
ſuo ad ſui defenſionē, ſi ille balliſtarius ali-
quē interfecerit, ſed ille clericus nō intēde-
bat ꝙ ipſe aliquē interficeret, ſed ꝙ illos de
tinuiſſet, & ſua defendiſſet aut recuperaſſet,
nō eſt irregularis, ſm Gui. Idē dicit de illo q
in bello iuſto ꝑpoſitus fuit exercitui, & ſum
ptus facit, & cuncta diſponit, ſi forte eū ꝯtin
gat lāceas, vel ſagittas emere, & miniſtrare;
& ad exercitū, vel ad cuſtodiā caſtri mittere,
vel ſi hortat ad currendū poſt hoſtes, vt eis
ꝑda hoīum, vel animaliū auferat, & tunc for
te aliqs interficeret, dummodo ſolū intēdit
ad recuperationē ꝑdæ, non ad vindictā, talis
21 eīn cauſa remota non nocēt. † Trigeſimaſe-
xta regula. Qui mulieri facit ne ꝯcipere, vel
generare, vel poſt conceptum parere poſſit,
& qui ꝑgnantem mulierem ꝑcutit, ita qđ fa
cit abortiuū, ſi fetus iā fuit viuificatus, irre-
gularis eſt. Sed ſi nondū fuit viuificatus, ſolū
mortaliter peccat de homic. ſi aliq. 2. q. 5. ꝯ-
ſueuit. vel ſi ꝓbabiliter dubitat, vel credit an
ſit mortuus vel viuus fetus ex illa ꝑcuſſio-
ne, vel vtrū ꝯceptus fuit aīatus vel nō, in tali
dubio debet à ꝓmotione, & à miniſterio ab
ſtinere, nec periculo ſe cōmittere. Si vero le
uē vel temerariā hēt opi. deponat eā ſi pōt.
& ſic poterit ꝓmoueri, & adminiſtrare, alias
nō, ar. de ſent. excō. inqſitio. & de ſimo. per
tuas. 2. Trigeſimaſeptima regula. Licēt cleri
cus aliquē occidēs ꝓ defenſione reꝝ ſuaꝝ ir
regularis eſt, de hom. ſuſcepimus. vbi dr, poſt
tunicā relinquēdū eſt palliū, & meli⁹ eſt reꝝ
iacturā pati q̄ ꝓ ſeruandis vilibus rebus, ac
trāſitorijs acriter i alios exardeſcere, cleric⁹
tn̄ pſonā ꝓpriā defendēdo, neceſſitate ineui
tabili repellēs vim vi, cū moderamine incul
patę tutelę ꝑcutiēs aliquē, ſi inde mors ſeq-
tur, nō imputat ei, vt nēſ. de homic. ſignifica
ſti. 2. & 3. & c. iterfeciſti. vn̄ dicit Arch. 23. q.
22 3. c. 1. ꝙ clericus ēt interficere pōt, vt nō in
terficiat. ar. de fur. c. 3. dū tn̄ faciat ꝓ pſona
propria: hodie expreſſe in cle. ſi furioſus. de
hom. & dico pſonam ꝓpriā, nā ſecus eſt ſm
Ioan. And. in nouella ſup cle. ſi furioſus, de
hom. ſi nō valēs euitare mutilationem, licet
mortē poſſit euitare mutilauit vel occidit ali
quē inuaſorē, & idē ſi aliter nō valēs ſaluare
res ſuas, eū occiderit q deportare volebat;
ſecus ēt ſm gl. d. cle ſup verbo ſuo: de illo q
occidit illum q occidere volebat patrē, filiū,
ꝯiugem, vel pſonam ꝯiunctam, quē aliter iu
uare nō potuit. Quod putat Ioan. And. qua
ſi caſus ille non includat ſub neceſſitate in-
euitabili. Intelligit aūt neceſſitas ineuitabi-
lis ſm Ioan. And. ibidem ſup verſ. nō valēs,
vt qa inangulatus erat vel ſic arctatus qđ fu
gere nō poterat, nec clamore iuuari. Intelli-
git aūt cum moderamine inculpatæ tutelę ſi
fiat ex icontinēti, nō ex interuallo, & cā defen
ſionis, non vltionis, & ſi æqualiter ſe defen-
dat ſicut infeſtat, vt ſi gladio ꝑcutit, & ipſe
gladio ꝑcutit, vel ſi ligneo baculo, & ipſe ecō
uerſo baculo ligneo, aut ferreo baculo ꝑcu
tit, & ipſe ecōuerſo ne amplius ꝑcutiatur ad
mortē. Si aūt ꝑcutiat paruo ligneo baculo, à
quo nō timeat mors, vel depilat, vel ꝑ veſtē
trahit, & ipſe repcutiēs ferro occidit ſuū in
uaſorē, irregularis eſt, qa non eſt moderamē
inculpatę tutelę, debuit. n. ſe moderate tueri,
& nō exceſſiue vltra violētiā ſibi illatā, aut ſi
ꝑcuſſus eſt ſemel, & ſic dimiſſus eſt, nec vlte-
rius ſe credit ꝑcuti, ſi incōtinēti repcurit, &
occidit, irregularis eſt. Nā nō debet occidere
inuaſorē ex quo ab eo nō credebat ſe occidi
vn̄ exceſſit in moderatione, qa ꝓ vna ꝑcuſ-
ſione nō lætali ſ occidit. Hęc oīa colligunt in
23 gl. c. ſignificaſti. 2. de homic. † Trigeſimaocta
ua regula. Prelatus ſpūalis habēs iuriſdictio
nē tpalem in ſuo dn̄io, ſi fur vel latro depre
hēſus in furto, vel maleficijs adducit ad pſen
tiam eius, & petit puniri iuxta ꝯdignum ſui
exceſſus, nō debet ipſe pſonaliter de hoc co
gnoſcere, iudicare, aut ſnīare, ſe debet hoc cō
mittere ſuo ꝓcuratori dicēdo iſta verba fiat
iuſtitia, gn̄aliter, non deſcendēdo ſpālr qua
morte ſit moriturus. ne cle. vel mona. c. vlt.
lib. 6. Nec ꝑ hæc ēt eſt irregularis ſi ſequa-
tur ſanguinis pœna, vnde pōt fieri ſpālis cō
miſſio ſuper tali caſu, ſed non expreſſa pęna
ſecun

ſm Goff. Idem tenet Nouellator in d.c. vlt. lib.6. Dicit tñ Nouellator in nouella ibidẽ. ꝙ ſi eps, vel prælatus mandat notario ſuo vt in tali caſu ſcribat cõmiſſionem procuratori, epi vt ſuper hic faciat iuſtitiam, talis notarius eſt irregularis, quod probat ex eo, qa talis non habet facere quidq̃ ex offõ ſuæ iuriſdõnis, quod requirit illa decretalis. Sit ergo eps cautus ut non eijciat laqueũ clerico, vnde cõmittat iſtam iuriſdõnem laico per ſe ipſum immediate, & per alium laicum, non aũt per clericum, & ſcias ꝙ hoc non ſolũ veritatem hẽt in prælato hñte iuriſdõnẽ tpalẽ rõne beneficij, ſed ẽt rõne pr̃imonij, ſm Nouellatorem ibid. & quod plus eſt, dicit idem ꝙ ex quo clerici tales cauſas ſine metu irregularitatis pñr alijs delegare, ſatis videt ꝙ ſi laicus talem iuriſdõnem hñs, ſed probabilẽ, cauſas ſanguinis terminat, poterit hoc non obſtante ordinari, qa non fit irregularis ea rõne, caueat ergo p̃latus cum interrogatus fuerit à iudice, ne rñdeat, malũ eſt ſi ille malefactor remanſerit impunitus, nam tunc eſſet irregularis, vt de exceſſ. præla. ex literis.

24 † Trigeſimanona regula. Si iudex hñs latronem captum quærit de aliquo perito qd debeat fieri de tali, & ille rñdet talẽ eſſe morte puniendum, vel ſimile, judex aũt ſecutus eius conſilium, latronem punit ad mortem, irregularis eſt conſulens, quia fuit in culpa in caſu cui de ſacto non erat rñdendum, vt de exceſſ. præl. ex lr̃is, ſi tñ non eſt caſus de facto, ſed iudex q̃ritur ſimplr̃ qualr̃ tales ſint puniendi, & clericus rñdet ꝙ ad mortẽ, vel ad ſanguinem, ſi rñdens rñdet quod ad mortem, vel ad ſanguinem, ſm verã iuris ſniam vt expertus I. C. non eſt irregularis, & maxime ſi extra iudicium, vt dicit gl. in d.c. ex literis. Si aũt errans in iure dixit, cum tñ alr̃ iura diſponãt, irregularis eſt, vt colligitur p' Guil. in Spec. tit. 2. §. iuxta ꝓpõnis. Si aũt q non reputatur I. C. interrogatus rñdet, nõ vt I. C. ſed ſimplr̃ dicit quid de talibus ſentiat, nec præſumit ꝙ iudex eius ſequatur rñſionem, non eſt irregularis, ex quo non rñdent ad caſum qui fit de ſacto. Nam ſi conſuleret ad caſum de ſacto, irregularis eſſet,

25 ſm Ray. Quadrageſima regula. † Suſpenſus ab officio, celebrando fit irregularis. ut 11. q. 3. ſi quis damnatus. & cap. ſi eps in concilio, & licet illi canones loquanẽ de excõicato ſcienter, & in contemptu clauium celebrante, hodie tñ idem irregularis eſt in ſuſpenſione à diuinis, vt de re iud. c. cũ æterni. & de ſent. excõm. cum medicinalis, lib. 6. & in hoc caſu ſolus Papa diſpenſat, vt notauit Guil. in Spec. tit. 2. §. nunc de epoꝝ. ver. eſt inquam. Suſpenſus aũt à beneficio tm̃, non fit celebrando irregularis, quia hoc nullo iure cauetur, ſm Innoc. de elec. cum in cunc. §. clerici, & cap. ſtatuimus, de conc. præb. quia diuerſitatem. Minori quoque excõicatione ꝑꝑ participationem excõicati in locutione, vel ſimilibus ligatus, licet celebrando grauiter peccet, non tñ efficitur irregularis, qa hoc nullo iure cauetur, ſm Inn. imò ſi medio tpe poſtq̃ cõicat excõicato, celebrauerit, bene poteſt pnia peracta ſine Papæ diſpenſatione celebrare, vt de cler. excõm. miniſtri. c. fin. 11. q. 3. ſi quis presbyter. Innoc. tñ & Hoſt. dñt quod tales non ꝑꝑ ſuſpenſionem à iure celebrare prohibentur, cum non ſint ſuſpenſi à iure, nec ſuſpendi, ſed ſolum ꝑꝑ pc̃tm̃ prohibentur cum fuerint ſuſpenſi quo ad Deum, à ſacris, & à promotione, ſi. n. à iure ſuſpenſi eſſent, celebrando fierent irregulares per cap. cum ætern. de re ind. lib. 6. & de ſent. excõm. cum medicinalis. eodem lib. 6. Ex quibus omnibus ſm Abb. in dictionib. ſuis, & c. ſi celebret, & c. de cle. exc. min. ꝙ celebrans in mortali peccato nõ incurrit irregularitatem poſt pœnitentiam, & reconciliationem obtentam ſuper pc̃õ mortali, vel excõicatione minori ex quibus celebrans poterit ſine aliqua diſpenſatione ſuperioris celebrare, nec obſtãt noua iura. ſ. cap. cum æterni. de re iud. lib. 6. & c. cum medicinalis, de ſen. excõm. eo. lib. 6. q̃ loquunẽ de illis qui ſunt ingreſſu eccleſiæ priuati, & à diuinis ſuſpenſi, quod non eſt iſtis; cum iſti, nec ingreſſu eccleſiæ ſint priuati, nec ẽt a collatione ſacroꝝ, ſed ſolũ à perceptione ſunt ſuſpenſi. Quadrageſima prima regula.

26 † Notorius fornicator à iure ſuſpenſus celebrans non fit irregularis, ſm Guil. in Spec. tit. 2 §. iuxta propõnis. Nec obſtat ꝙ quidã dñt quod quodlibet pc̃tm̃ notorium facit hominem irregularem, vt de tpibus ordin. cap. quæſitum. hoc. n. verum eſt ſi ibi non intelligitur irregularitas quæ requirit Papæ diſpenſationem. vnde dicit Abb. vbi ſupra quod in illa irregularitate quam quis incurrit ex notoria fornicatione, ſi in tali celebrat poteſt eps diſpenſare poſt pniam, per cap. ac ſi

ac ſi de lit.conteſtatio.& ita hodie ſeruatur. Et quamuis quidam nimis rigidi,vt Hoſt. & Innoc. dicant contrarium, tamen non ſunt audiendi,quia qui nimis emungit, elicit ſanguinem.4.diſtinctio.deniq.nec aduertas rationem illam quam dicunt.Omnis ſuſpēſus ab officio per canonem,celebrādo fit irregularis,vt dr̄ in c.cum cler.de re iud.& c. cū medicinalis.de ſenten.excōicatio.lib.6.ſed talis eſt fornicator notorius.vt patet in c. quæſitum.de cohabita.cler.& mu.& 34.diſtinctio. pp̄ hoc.ergo efficitur irregularis celebrādo. Ad hoc rn̄de audacter ſm Franc. de Zab. in
27 c.veſtra.& c.queſitum.de cohab.cler.† quod ſuſpenſus à canone celebrans,tunc ſolum incurrit irregularitatem. qn̄ per modum ſniæ ſit à canone ſuſpenſus,vt in d. c. cum æterni de re iudica.lib.6.Sic aūt non eſt in fornicatore notorio,& ſimoniaco, quia nō per modum ſniæ,ſed enunciatiue dr̄ à canone quod ſint ſuſpenſi.vt patet in c.quæſitum. de cohabi.cler. ergo celebrando non fiunt irregulares c.1.de ſen.excomm.lib.6. Tene ergo ſm Franc.ꝙ ſi in canone pœnam imponente dr̄ ꝙ talis ſit ſuſpenſus ab officio,vel dr̄, ſuſpendimus talem ab officio,ſi hoc fecerit,tunc taliter ſuſpenſus celebrans fit irregularis,vt in d.c.cum ęterni.Sed ſi dr̄ à canone pœnam approbāte,vel enunciante, ſeu recitante aliquē eſſe ſuſpenſum. ſicut dr̄ de fornicatore notorio in c.quæſitum.vbi tn̄ recitat notoriū fornicatorem eſſe ſuſpenſum, talis celebrando non fit irregularis. Pro iſto dicto eſt famoſiſſimus ille doctor Guido de Bayſio,Archidiaconus nuncupatus 32. diſt. ad hæc vero.vbi ipſe noc.in fin.gl.quę incipit,iſtud intelligit, ꝙ notorius fornicator non eſt principaliter ſuſpenſus à canone,ſed à deo,quod patet ex eo qa q̄ cito pœnitet,licite celebrat.de coh. cle. c. vlt. licet in odiū criminis per canones aliquid ſit additū, quoad vitationem eoꝝ,vt .ſ.non audiantur ab eis diuina.vt in c.veſtra, & in c.tua.de coha.cle.32.diſt.nulla.& c.præter hæc.& hoc ſm Innoc.licet Hoſt.notauerit contrarium in Spec.tit.2.§.iuxta propoſitionis.& §.nunc de Epiſcoporum.verſ.26.& hanc viam tanꝗ mitiorē puto cōplectēdam.
28 Quadrageſima ſecunda regula.† Suſpenſus à canone non pp̄ crimen,ſed pp̄ aliquē defectum,vtputa illegitime nati,& corpore vitiati,non incurrunt nouam irregularitatem ſi ante obtentam diſpenſationem celebrēt, ſm Guil.in Spec.tit.2.§.iuxta propoſitionis.vt ſic.porrò.& idem.not.per Arch.56.diſt. apoſtolica.in prin.& hoc ſeruat curia,quia qn̄ diſpenſat cum talibus, ſimpliciter diſpenſat ſuper defectu.nulla facta mentione de irregularitate,quia nullam incurrunt 56.diſt. apoſtolica,& c.Cenomanēſem.de filijs presbyterorum.veniens. Ideo dicit intelligendum eſſe Speculatorem de illis q pp̄ infamiam ſuſpēſi ſunt à canone, ſicut ſunt illi, quorum crimina ſunt notoria,& qui ēt poſt peractā pœnitentiam celebrare pp̄ ſcandalum, & infamiam prohibentur,vt in c.ſi. de cohab. cler. & mu.& de bo.ex literis.e ti.& tn̄ ante diſpēſationem celebrando. nouam irregularitatē non incurrunt,quia hoc non inuenitur iure cautū ſm Guil.in Spec.vbi ſupra,& Arch.56.
29 diſtin.apoſtolica,&c. † Quadrageſimatertia regula. Suſpenſus à ꝯfeſſionibus audiendis, celebrās ante rēconciliationem nō efficitur irregularis. ſm Guil quia hoc nō inuenitur iure cautum 11.q.3.§.euidenter. De hac ſuſpenſione hr̄.26.q.1.& 5.q.6.per totū. Quadrageſimaquarta regula. Recipiēs beneficiū in irregularitate, impetrata abſolutione ſup irregularitate,non indiget alia diſpenſatione ſuper beneficio obtento,ſm Ray.&Guil. in Spec. Caueat tn̄ quilibet ne in peccato mortali,vel ſuſpēſione beneficium recipiat. vnde ſecurius eſt vt talis ꝯfiteatur ante receptionē,ne collatio ſit vitioſa,ſm Guil.in c.ſi celebret.de cler.excom.min.Licet hoc ſit ꝑdurum,eſt tn̄ verum pp̄ rōnem ibi poſitam. quia ſ eligi non pōt in peccato mortali ad illa à quoꝝ perceptione à ſanctis patribus eſt priuatus.Veruntn̄ Abb.ibi moderatus hoc, dicens qđ ſi cui exiſtenti in occulto collatū ſit,ſed ipſe recipit illud poſt peractam pœnitentiā,poterit retinere.allegat de temp.ord. qſitum.de ſen.excom.c.vlt. Sed pp̄ peccatū enorme,vtputa pp̄ homicidiū, ipſo iure perdit beneficium,vt not.ꝑ Arch.l.diſt.ſtudeat. q̄ incipit in gl.hic diſpēſat.vbi dicit gl.qa de iure debet eo carere. qđ exponit Arch. per
30 ſniam,non ipſo iure.† Nam homicidiū non inducit ipſo iure priuationem beneficij, ſm Bern.Copoſt.q ita notauit de electione, qđ ſicut.in gl.1.§.ſi vero.verſ.alia aūt.Et idē ſentit Inn.dicens qđ in homicidijs irregular.b. cadere pōt ius cuiuſlibet dignitatis, qa ēt iuſte hn̄t eam ſi cum eis fuerit diſpenſatū.Et ēt ſine diſpenſatione iuſte tenent pdicti dignita

tes ſuas quouſq; renuncient, vel deponant,
ſm Innoc. qui ita notauit de exceſſibus præ
latorum.c.cum.in prin.Cõtra tñ iſtud dictũ
faciunt multa iura,vt de clerico.pugnante in
duello.c.henricus.in fi. Item 55.diſt.ſi Euan
geliſta.ver.in loco.cum diſpenſatio requirat
vt homicida beneficium recipiat, vñ ſecus de
iure cõi.Item cum homicida miniſtrare non
põt ẽt poſt pœnitentiam ſine diſpenſatione.
de temp. ord. quia ſuſpenſus eſt a beneficio
qđ datur pp officiũ.& ſic ẽt accedit.81.diſt.
eos.& notatur de conſue.cum dilectus in gl.
ſuſpenſus.n.Tu dic brẽ ꝙ hic nulla eſt contra
rietas.Nam Bernar.& Innoc.intelligunt qđ
homicida iuſte tenet,& recipit beneficiũ quo
uſq; deponitur per ſniam.Iura aũt in contra
rium inducta dicunt ꝙ debent carere,& pri-
uari beneficio de iure, qa de iuris rigore eſt
inhabilis ad illud.Non tñ hoc negat qn hoc
fiat per ſniam,& ſic idem ſentiunt.Quadra-
31 geſimaquinta regula. † Presbyter excõica-
tus, vel ſuſpenſus, ſimpliciter ab ordinibus
ſuis adminiſtrans in ordine Acolythatus, ef
ficitur irregularis, ſm Guil. l. Secus ſi tm̃ à
miſſarum celebratione fuerit ſuſpẽſus.Qua-
drageſimaſexta regula. Clericus in minori-
bus conſtitutus excõicatus mininiſtrans ſa-
cerdoti ad altare portando aquam,lumen,&
alia ſimilia,non eſt irregularis,ſm Guil. Idẽ
putat de pſbytero diacono,& ſubdiacono.
Ratio quia iſta nulli ordini ſunt annexa, cũ
& per laicos literatos expediantur. Quadra
geſimaſeptima regula.Eps ſuſpenſus à pon-
tificalibus, celebrando in eis non fit irregu-
laris, quia pontificalia non ſunt de ſubſtan-
32 tia,ſm Guil. † Quadrageſimaoctaua regu-
la,ſuſpenſus ab ingreſſu eccleſiæ ſi in ea cele
brat, irregularis eſt, & ſi in tali ſuſpenſione
decedit,nõ ſepelitur in cœmiterio, vt de ſen
tentia excõicationis. is cui.lib. 6. Notat tñ
Nouellator in nouella ꝙ põt in eccleſia au-
dire diuina ſine metu irregularitatis,ſed non
ſine peccato,licet Hugo, & Ray.aliud nota-
uerint,quorum opinio refutatur per Moder
nos.Quadrageſimanona regula Excõicatus
vel ſuſpenſus baptizans ſolenniter in ſuper
pellicio,&ſtola publice,irregularis efficitur,
ſm Guil. Secus ſi aliter.ſ.ſimpliciter bapti-
zat,& maxime in neceſſitate. Quinquageſi-
ma regula, quicunq; non poteſt promoueri
ad ordines ſine diſpenſatione,nec etiã ad ho
nores,& quicunque eſt intelligibilis, irregu-
laris eſt ſm Guil.Idem intellige de omnibus
caſibus qui impediunt promouẽdos, vel deij
ciunt iam promotos,vel qui pœnam depoſi
tionis merentur. Vnde regulare eſt ꝙ quicũ
que poſt peractam penitentiam non habent
ordinis executionem, irregulares ſint, ſicut
homicidæ.l.diſt.§.1.extra de ſimo.tanta. Itẽ
excõicatus,interdictus,ſuſpenſus,in contem
ptum clauium ſe faciens ordinare de ſen.ex-
com.cum illorum.Item ſi ẽt præſumit cele-
brare.11.q.3.ſi qs,de vi.& ho.cle.vt clerico-
rum.§.ſi quis igit. Item violans interdictũ.
33 de exceſſib.præla.tanta.† Item falſarius lite
rarum Papæ.de cri.fal.ad falſariorum.§.1.ta
lis tñ ſm Inno. ſi occultus eſt,poſt abſolutio
nem,& pœnitentiam põt ordinari quia nul-
lo iure cauetur ꝙ ſit infamis ipſo iure. Item
hæreticus de purg. cañ. inter ſolicitudines,
Vel exhibentes hæreticis ſacramẽta,de hær.
exc.§.ſi vero.Item ſodomita.de exceſſib.præ
la clerici. Item presbyter denudans ꝯfeſſio-
nem de pe.& re omnis circa finem.Item in-
corrigibilis in contumacia perſeuerans, de
do.& cont.veritas.§ fin.Item notorium cri-
men de iure vel facto.de temp.or.c.fin. Item
vtens officio aſſaſſinorum,vel defendens, re
ceptans,occultans eos,licet mors nõ ſequat
inde.de ho.ꝑ humani.lib.6. Itẽ apoſtata. de
apoſta.c.fin.Itẽ ſchiſmaticus.de ſchiſma.c.1.
Item intruſus ꝑ ptãtem ſecularem.7.q.1. fa-
ctus.de ele.qs. Item oẽ crimen ꝙ ipſo facto
inducit infamiam ciuilem.2.q.7.§.porrò.Itẽ
infamia deſcendẽs ex delicto ꝑ ſniam decla
rato,quia pœna põt demi culpa ꝑmanente.
2.q.3.§.hic coll.Infamis.n.eſt irregularis, ſi
ue infamia ſit iuris,ſiue facti,vt de acc. ops.
34 de teſt.teſtimonium. † Quinquageſimapri-
ma regula. Excõicatus maiori excõicatione
ſiue ab hoĩe ſiue à iure, ſcienter durante ex-
cõicatione celebrans ſp fit irregularis,& eſt
deponendus.de cle.ex.mi.latrones. Secus ſi
ignoranter,vt eo.tit.c.apoſt.Si aũt dubitaret
ꝓbabilr̃ de ſnia excom.pſertim qñ conſcius
eſt de culpa ſua pp q̃ iuſte potuit excõicari,
neſcius tñ exponit ſe diſcrimini, & celebrat
cum ſit excõicatus,irregularis eſt,& indiget
diſpenſatione Papæ.ſm Guil.vt in d.c. apo-
ſtolicæ.Craſſa aũt ignorantia in talibus indi
catur, vt ſi citatus peremptorie nec iuit nec
miſit ad terminum,& ſic celebrat, licet nihil
de excommunicatione ſciat.Circa præmiſſa
35 ſciendũ,† ꝙ ſuſpenſus à iudice ſiue ad certã
diem,

diem,ſiue perpetuo , ſiue quouſq; pœniteat;
ſemper ſi celebrat, eſt irregularis , quia talis
non dr̃et celebrare niſi prius ſnialr abſolua
tur,ſicut ſnia ſuſpenditur . In vltimo tñ caſu
quidam contradicunt,vt 2.q.4.presb. vbi dr̃
quod talis ad arbitrium ſuſpendentis ſacere
debet,& ſi ante abſolutionem celebrat,irre-
gularis eſt,& idem de re iudic.dil. de exceſs.
præl.apoſt.Suſpenſi vero à Deo, vt ſunt oẽs
pctõres celebrantes in peccatis, non fiunt ir
regulares,licet peccent, niſi celebrent in cri-
minalibus,vt homicidio,in ſimonia,& ſimi-
libus , & in quibus etiam acta pœnitentia
executio interdicitur , vt ſupra dictum eſt.
36 † Suſpenſi aũt ab officio à canone pp cri-
men,ſi celebrant,irregulares ſunt. Et hoc in
tellige ſi ſuſpenduntur à canone pœnam im
ponente, non autem approbante,ut in cap.
cum æterni.de re iud.lib.6.quia ẽt in minori
excõicatione exiſtens ſuſpenſi ſunt à cano-
ne non imponente pœnam , ſed approban-
te,& quam cito pœnitent, pñt celebrare, de
ſent.excõm.nuper. vnde potius dr̃ ſuſpenſio
Dei quam canonis,ſm Guil.Et not.ſm Ioã.
And.in clem.1.de decimis, in gl. ſuper ver.
donec, quod cum aliquis ſuſpenditur donec
ſatisfecerit,ſufficit iudicis declaratio ſup ſa-
tisfactione,ſine alia abſolutione.In excõica-
tis vero eſt neceſſaria abſolutio poſt ſatisfa-
ctionem.Concordat ad hoc gl.Io.And.in c.
qa ſæpe de elect.lib. 6. ſup ver. donec,plene
vbi dr̃ qđ illi q occupant bona eccleſiaꝝ va
cantium,& ea diſtrahunt,tandiu ſunt à bene
ficijs,& officijs ſuſpenſi,donec ea plenè reſti
tuerint,ipſis aũt reſtituentibus ipſo iure ſine
alia ſnia reſtituti erunt, vt notauit Ioã.And.
81.diſt.ſi qui . Præterea ſciendum eſt ꝙ ſm
gl.26.diſt.deinde infamia,& irregularitas cõ
tracta ante baptiſmum tollitur poſt baptiſ-
mum,& hoc ſi prouenit ex proprio delicto,
quia dona, baptiſmi ſunt ſine omni pnia, &
ſatisfactione, vt de conſecratione diſtõne 4.
ſine.Si.n.pctm̃ nõ deletur quantum ad infa-
miam,adhuc poſt baptiſmum obeſſet, quod
negat Ambroſius 26. diſt. 1. vnde ſi aliquis
occidit mille homines ante baptiſmum , ois
infamia,& irregularitas tollitur,vt 51.diſt.ſi
quis poſt acceptum,vt patet de Paulo,qui an
te baptiſmum fuit homicida, & tñ poſtea fa
ctus eſt apoſtolus,ut l.diſt.§.econtra . Huic
tñ dicto aduerſantur Doct.nam Arch. in d.
37 c. deinde , dicit † quod bene infamia ex quo
non deſcendit niſi ex peccato,deletur in ba-
ptiſmo, ſicut & pctm̃, ſed non irregularitas
quæ non fundatur ſuper pctõ, vnde ita irre-
gularis eſt qui occidit cum pctõ,ſicut qui oc
cidit ſine pctõ,vt iudex,ne clerici,vel mona-
chi.c.ſniam,& bigami,& corpore uitiati . &
ita ipſe Innoc.notauit de hom.preshyterum
quod homicidium ante baptiſmum, ſiue ex
officio , ſiue ex uoluntate fecerit homicidiũ
non eſt baptiſmum irregularis quia omnis
ſequela peccati deleta eſt.Sed Goff. de ꝯuer-
ſione infidelium c.1. notauit quod pctm̃, &
ſequela peccati bene delentur in baptiſmo ,
ſed non defectus,ſiue impedimentum. Pri-
ma via communiter approbatur. Spec.tamẽ
in tit.de diſpenſationib. §. 3. verſ. is autem.
videtur declinare &c.

DE SORTILEGIIS
Tractatus Pauli Ghirlandi Iuriſcon ſulti clariſſimi .

SVMMARIVM.

1 ☞ *Sortilegium quid ſit in ſuo ſumptum genere*
2 *Sortilegi proprie qui dicantur.*
3 *Sortilegia vt plurimum ſub religionis falſa .*
4 *Sortilegus qui dicatur largo ſumpto vocabulo.*
5 *Sortilegorum duplex eſt profeſſio.*
Sortilegium vnde dicatur .
Sors pro fortuna quandoque capitur.
6 *Sortilegia per quos fuerint primo adinuenta .*

1 PRimo quæro quid † ſit ſortilegium ge
neraliter ſumpto uocabulo pro omni
ſpecie ſuperſtitionis.Rñ. Sortilegium
eſt ſuperſtitio quædam illuſoria , & ſumme
noxia , qua utitur homo dęmonis miniſte-
rio:vt hr̃ 26.q.5. in ſum. & 26. q.2. qui ſine
ſaluatore.vbi de hoc l.nemo , & l. multi .C.
de malef.& mathem. & S.Tho. in 2.2.q.95.
art.4.in tit.de ſuperſt. & not. in cap. 1. & 2.
de ſortileg. & ideo ſortilegi diuinatores , &
malefici huius diabolicæ religionis profeſſi
dñr hoſtes humanæ ſalutis, & humani gñis
inimici.l.& ſi excepta,& l.fin.C.eod.ti.Quę
ro nunc quis dicitur proprie ſortilegus tex.
2 enim 26.q.1.c.ſortil.dicit quod . † Sortilegi
proprie hi ſunt qui ſub nomine fictæ reli-
gionis per quaſdam quas ſanctoꝝ, ſeu apo-
ſtoloꝝ vocant ſortes diuinationis ſcientiam
profi-

profitentur, aut quarundam ſcripturā inſpe
ctione futura ꝓmittunt, ex quo tex. not qđ
iſti ſortilegi, & incătatores ſub falſo quodā,
& ficto religionis noīe Sctōꝝ vel apoſtoloꝝ
ſua ꝯficiunt ſortilegia, & hinc eſt ꝙ iſti incan
tatores, & maxime mulieres in ſuis ſortile-
gijs, & incantationibus, vt vulgariter dr̄ ſę-
pius dicere iubent ꝓ maleficiatū aut infirmū
Aue Mariam, vel Pater noſtrum, aut alias ſi
miles orōnes ad deuotionē alicuius S. Apo-
ſtoli vel martyris, vt ſub illoꝝ Sctōꝝ Apoſto
loꝝ vel martyrum deuotione ac pſidio opus
qđ ꝯficiunt videaī miniſtrari, nihilominus
oīa illa ſunt falſa, & ficta, & non ad veram de
uotionē ſeu interceſſionē illius ſancti Apo-
4 ſtoli vel martyris dñr ſeu vouenī, † ſed ſub il
la falſa religionis demonſtratione oīa opera
pdicta arte, & pſidio dæmonis ꝯficiūt, & ſub
illius deuotione vouent de qbus tum latius
infra dicemus qō. 5. & 6. tex. iñ in d. c. ſortile
gi vr̄ ponere ſolum diffinitionem iſtius verbi
ſortilegi ſtricto ſumpto vocabulo, qđ deno-
tat duntaxat ſpeciem diuinandi, & ſic ſortile
gia diuinatoria. Ego aūt largo ſummo hoc
verbum ſortilegium, ſiue ſortilegiū ꝓ oī ſpe
cie ſuperſtitioſa ſiue malefica, ſiue amatoria,
ſiue diuinatoria ſit, vt ſupra dixi in princ. q.
qm̄ ſunt tot diuerſa nomina ritus, & ſpecies
iſtius diabolicæ religionis ꝙ nimis longū eſ
ſet vlle cuiuſq; ſuam ponere diffinitionem.
& ideo ſub hoc noīe ſortilegij ſiue ſortilegi
omnium maleficoꝝ, & diuinatoꝝ ſectas cō
prehenſas hr̄e volo, tanq̄ ſub vno gñe cōpre
hendēs ſub ſe oēs, & ſingulas ſpecies ipſoꝝ
maleficioꝝ in ſubſtantia differētes, ꝓut req
rit de eſſentia veræ diffinitionis, ſm Bart. in
l. 1. ff. de teſtam. & diximus in tract. de hęret.
in princ. illa. n. diffinitio eſt bona reſpectu il
lius ſortilegij ſpecialis de quo ibi. ſ. diuinati
ui, ſed volendo ponere diffinitionem ſortile
gi q̄ comprehendat oēs ꝓfeſſos cuiuſcunq;
ſint ſpeciei ſub eadē gñali diabolica religio-
ne dicendū eſt ſic ꝙ. † Sortilegus large is eſt
5 q diabolicam religionem ꝓfeſſus eſt, & no-
xia quæq; ſupſtitioſa aut eluſoria dæmonis
inſtructione componit, & ſm hanc diffinitio
nem oēs ſpecies ſortilegioꝝ ꝯtinent ſub ver
bo, noxia, ꝯtinet ſpecies amatoria, & venefi-
ca, vt infra latius dicet ſub verbo, eluſoria, cō
tinet diuinatoria ſpecies. ſub verbo, ſuperſti-
tioſa, ſortilegia q̄ fiunt ad ſanandum malefi
ciatos, vt l. nemo, & l. multi. & l. coꝝ. C. de
malef. & Math. c. 2. de ſortil. 26. quæſt. 5. ſor
tes. & c. 2. † Iſtoꝝ aūt ꝓfeſſio duplex eſt. vna
tacita, altera vero expreſſa de quibus ad ple
nū dicet infra eo. in 3. quæſt. & vide in ſum.
conſ. in tit. de ſortil. quæſt. 2. & ꝑ totum. Sor
tilegium aūt dr̄ à ſorte q̄ in hac mā accipiī
ꝓ arte diuinandi. 26. quæſt. 5. ſortes. eadem
cauſa. quæſt. 4. c. fi. Sors igitur hoc nomen ac
cipitur qñq; ꝓ fortuna, vt in authent. vt oēs
obed. iudic. prouinc. §. arripiant circa fi. ſumi
tur ēt pro conditione humana, & pluribus
alijs modis de quib. ꝑ gl. in procemio. clem.
in verſ. ſortis. & l. milites. in verſ. ſortem. C.
de teſta. milita. & hr̄ in l. 2. C. cōia de leg. &
in l. ſed cum ambo. ff. de iud. vide do. Fed. de
ſen. in conſ. 284. quod incipit, domine reue-
rende. vbi plene examinauit quid ſit ſors.
6 † Quæri poſſet ēt à quibus fuerunt inuenta
hæc ſortilegia, & qui fuerunt primi qui illa
introduxerunt inter oēs. dic ꝙ populi Perſi
ceteris curioſiores noſcere ea quæ nā huma
na per ſeipſam facere nec docere pōt. 26. q.
4. c. igitur genus. & quid ſit ſortilegiū. & qd
ſint ſortilegi vide Archid. in c. accuſatus. §. ſa
ne. de hæret. lib. 6. & in ſumma conf. in tit. de
ſortil. q. 2. & 3. Hoſt. & Rayn. in ſumma cod.
tit. & S. Tho. ſecunda ſecundæ, quæſt. 95. in
tit. de ſuperſt. verſ. ad quartum dicendum.

1 *Sortilegiorum diuerſa ſunt ſpecies.*
Sortilegij prima ſpecies eſt diuinatiua.
2 *Sortilegij ſpecies ſecunda quæ ſit.*
3 *Sortilegiorū ſpēs tertia eſt venefica, ſeu malefica.*
4 *Maleficiatum curare hominem nemo poteſt niſi eiuſdem artis ſit peritus.*
Ars nulla hominem maleficiatum à maleficio liberare poteſt.
5 *Egritudines quæ rebus proueniunt naturalibus ex contrarijs, hoc eſt per contrarias res curari poſſunt.*
Remedia contra maleficia, aut alios languores de iure ciuili non ſunt reprobata.
6 *Sortilegi, & negromantici ſuis ſuperſtitionibus volentes fidem adhiberi aliqua futura prænunciant.*
Diuinationum quatuor ſunt ſpēs, geomantia ſcilicet, hydromantia, pyromantia, & aerimantia.
Diuini quare ſic dicti.
7 *Incantatores qui cenſendi ſint.*
Arioli qui ſint, qui aruſpices, qui augures, & qui phitoniſſæ.
8 *Aſtrologi qui dicantur, qui genethliaci, qui ſali-*

tores, & negromantici.
9 *Negromantia vnde ſit dicta:*
Dæmones ſanguinem amare dicuntur.
10 *Ius ciuile magiſtros in ſecunda, & tertia ſpecie ſortilegiorum ſolet æquiparare.*

SEcundo quæro quot ſunt ſortilegiorum
1 ſpecies. † Rñ. ꝙ multæ ſunt, ac diuerſę ſm diuerſas hominum profeſſiones, & formas quibus illa conficiunt. principaliores vero, & magiſtrales ſunt tres. ſ. diuinatiua, amatoria, & venefica. Prima itaque dr̃ diuinatiua per quam illi ſortilegi vſurparunt ſibi nomen diuinatoris per quam futura q̃dam pñtia, vel præterita nobis ignota vaticinari conantur. 26. q. 5. non oportet. & l. nemo. C. eod. tit. de maleſ. & cap. ibi diuinandi curioſitas &c. & ſm hanc ſpeciem ſortilegiũ proprie, & ſtrictiſſime ſumitur, quia dr̃ à ſorte quæ in hac mã ſumitur pro arte diuinandi, vt ſupra dictum eſt. & hoc modo ſumpſit tex. hoc verbum in cap. ſortil. 26. q. 1. At Io. lec. in ſum. conf. in tit. de ſort & diuin. q. 2. in fin. dicit, ꝙ triplex eſt genus diuinationis, quorum primum eſt quod fit per manifeſtam dñm inuocationem quod pertinet ad negromanticos. Secundum aũt eſt quod fit per ſolam conſiderationem diſpõnis, vel motus alterius rei quod pertinet ad augures. Tertiũ eſt dum facimus aliquid, vt nobis manifeſtetur aliquod occultum quod pertinet ad ſortes, & iſta duo vltima fiunt per tacitam dæmonum inuocationem, vt ibi dr̃, ſub quolibet vero iſtorum gñum diuerſæ ſunt ſpecies, vt ibi no. & dicetur infra hac q. col. 2 ver. redeo
2 nunc &c. † Secunda vero ſpecies ſortilegiorum ea eſt quæ dr̃ amatoria, quia fit pp amorem libidinoſum, & ut plurimum ad flectendum pudicos animos ad libidinem, tam mulierum, q̃ uirorum, ſed frequentius mulierum. l. eorum. in princ. C. eod. tit. & l. 3. §. hæc adiectio. ff. ad l. Corn. de ſic. l. ſi quis aliquid. §. qui abortionis. ff. de pœ. vbi fit mentio de poculo amatorio de quo latius dicemus infra. eod. ti. 12. q. & quid ſi ex poculo hmõi forſan male cõpoſito, vel indiſpoſite ſumpto fuerit ſecuta mors abſorbentis, qua pœna miniſtrator ille qui exhibuit potandum puniatur, de hoc latius dicetur ibi. & etiam videbimus qua pœna puniatur qñ non fuit ſubſecuta mors, ſed alius turpis effectus de quo infra, q. 11.
3 † Tertia ſortilegiorum ſpecies eſt illa quæ dr̃ venefica, ſiue malefica, & iſta eſt ceteris pernicioſior, & magis odioſa per quam multa mala proueniunt, & diuerſæ fabricantur infirmitates, morbi, & calamitates in humanis, ac brutorum corporibus, ex quibus mors ſæpius cauſatur. quidam .n. hac ſpecie maleficia polluti cito pereũt. & hoc euenit quotieſcũque compoſitio illa malefica eſt valde atrox, & plurimum veneni habet in ſe, quod qualiter fiat infra dicetur, qñque vero non tam cito mors prouenit, ſed poſt longas luctuoſas q̃relas, & lacrymabiles fletus perſonæ maleficiatæ corpus paulatim conteritur virtus debilitatur, id quod demum perit, & ppea ſpecies iſta ſolet dici malefica, qa ſemper tendit ad malum. l. eorum. in princ. l. mult. C. eod. tit. & ideo non immerito lex uocat iſtos humani gñ.s inimicos, quia ſemper quaſi tendunt ad hominum necem, & deſtructionem, & qñque ſola carminis potentia interimunt abſque vllo veneni hauſtu, vt dicit Aug. in lib. 10. de ciuit. Dei, cuius dictum inſertum eſt. 26. q. 5. c. nec mirum. § mag. l. ſi excepta. in princ. C. eod. tit. & alibi appellantur hoſtes cõis ſalutis l. fin. in princ. eod. tit. Quidam uero reperiuntur qui eadem profeſſione muniti, & malefica arte eruditi ſupradictas infirmitates, & maleficas pollutiones ex languentibus corporibus auferunt, & corpora ita grauiter turbata breui tp̃e ſanant, quibus vero medelis, & remedijs ipſorum curas conficiunt, & maleficas illas pol-
4 lutiones remouens referre nefas eſt, † nec putes qđ curæ hmõi fieri ſoleant abſque ſcientia maleficæ artis, & dæmonis inſtructione, quia maleficæ illæ pollutiones deſtrui non ſolent niſi per eiuſdem artis magiſtros vel q̃ ſint diabolicæ profeſſionis bene inſtructi, aut quoquo modo participes, quia n. aleficia ipſa abſque dæmonis miniſterio, & ſuffragio tam rebus ipſis, q̃ uerbis cõiter inſeri non ſolent in corporibus pariter nec tolli, & hoc eſt qđ dicit Aug. in lib. de ciuit. Dei, ꝑut refert 26. q. 5. nec mirum in fi. qđ hmõi remedia, & medelas ars nõ cõmẽdat medicorum q̃ppe, qa illa nõ nouit medicina .n. nãlis, & õium phyſicorum, & chirurgicorum ars tota cõiter nõ ſufficeret ad ſanandũ corpora ipſa, & remouendũ dictas pollutiones q̃ dæmonis opa, & ingenio in dicto corpore fuerũt inſertæ. eadẽ igr̃ artis peritia, & ſuffragio ęquũ eſt ut tollat, qa cuius eſt ꝯdere eiuſdẽ eſt ſoluere,

rere, cuius eſt ↄdēnandi facultas eiuſdē eſt, & abſoluendi libertas. l. ↄdēnare. ff. de re iud. & l. nemo qui ↄdemnare. ff. de reg. iur. Et nihil tā nāle eſt, ꝗ eodē gñe quodq; diſſolui quo colligatum eſſe repitur. l. nihil tā nāle. ff. de
5 reg. iur. † Non nego tñ ꝙ ſi ægritudines ipſę ex rebus duntaxat nālib. cauſanť, puta veneni ꝙ ex rebus ēt nālibus ↄtrarijs tolli non poſſint abſq; dæmonis operatione ſi hoīes ꝑ ſe, aut nāli ſcīa hæc ſcire poſſent, & nāliū virtutes, & potentias ita ſubtilr̄ cognoſcerēt ſicut dæmō. qa ea ꝗ mediantibus nālib. ꝓueniunt, mediantibus ēt ↄtrarijs nālib. tolli neceſſe eſt, ꝑ ea ꝗ proxime diximus, ſed quia illoꝝ nālium virtutes, & potētiæ hoī, & plurimū ſunt ignotæ, tā in ſpecie. ꝗ in gñe in arte medicinæ, & dæmon ꝗ ſubtiliſſimus eſt, & ꝑfectiſſimus nāliũ virtutū cognitor, melius ceteris oia iſta nouit, nec vult illa poſſe cognoſci, niſi ꝑ illos ꝗ ſub ſua fide diabolicā religionem profitentur, & ꝓpea vulgariter dicimus qđ maleficia, & ægritudines hmōi non pñt cōiter tolli per medicos nālis medicinæ peritos, ſed ſolum ꝑ iſtos magos, & incantatores ꝗ ſub eadem ꝓfeſſione morant̄, & qui maleficia ipſa facere ſolent, & pñt illimet eadē deſtruere, & tollere pñt arte, & inſtructione dæmonis, vt ſupra. & hr̄ ꝑ S. Th. in 2. 2. q. 95. art. 6. & l. eoꝝ. §. fin. C. eod. tit. Sed nota quod de iure ciuili remedia iſta nō ſunt dānanda, & hi ꝗ dicta remedia faciunt, & ſanāt languores ꝑdictos nulla pœna puniunť de iure ciuili licet id agant arte maleſica, & dānabili diſciplina, ut eſt tex. in d. l. eorum. §. fi. C. eo. tit. tñ de iure canonico nō licet aliquo modo hoiem maleficiatū ↄtrarijs maleficijs liberare. 26. q. vlt. admoneant. de quo tñ latius dicemus infra q. 15. Sequitur modo, vt videamus de alijs ſpeciebus ſortilegioꝝ quæ ſunt quodāmodo ſpēs ſubalternę ad illas de quibus ſupra quæ in veritate potius vñr reſpicere finē, & effectum ipſoꝝ ſortilegioꝝ quam principiūm, infraſcripte vero reſpiciunt finem, principium, & medium, & iſte diuerſis noibus nuncupanť ſm diuerſos modos, & formas quibus ↄficiunť, & eiſdem noib. appellantur eoꝝ magiſtri ab ipſa eoꝝ arte cognominati. Redeo nunc ad primam ſpēm ꝗ eſt diuinatiua quæ inter ceteras obtinet principatum in qua plures hoīes cōiter decipiuntur, atq; incidunt, ꝗ in alijs, quia nāhumana, & illoꝝ, maxime qui ſunt curioſi nāliter appetit ſcire quæ maiora ſunt nāli ſcīētia, & humano intellectui occulta nimis.
6 † Et ideo videmus ꝙ cōiter iſti ſortilegi, necromantici, magi, & ſimiles quotieſcunque volunť operibus, & ſupſtitionibus ſuis ſidē adhiberi, licet extranei ſint, & pœnitus ignoti, aliqua ꝗ ex ptō alicui acciderant eidem ad vnguem, prout euenerāt referre ſolēt quoꝝ relatione, quia ſapiunt veritatem alliciunt hoīum mentes ad credendū ſibi ēt ea ꝗ falſa ſunt oīno. iſta fuit ſnīa S. Aug. in lib. 10. de ciuit. Dei relata ꝑ ſacros Canones in cap. nec miꝝ. §. nullum ſuff. 26. q. 6. ſub hac. n. ſpecie plures militāt magi, & oēs ferē malefici ꝓfitenť artē ꝑdictā. Pro cuꝰ euidētia ſciēdū eſt, ꝙ diuinatio. nū quatuor ſunt gñā ſiue ſpēs, ſicut quatuor ſunt elnta. Primū vꝫ, Geomātia, ꝗ fit in elnto terræ, à geos qđ eſt terra, & māchos. i. diuinatio. Hydromātia ꝗ fit in aqua ab hydro, qđ eſt aq. Pyromātia ꝗ fit in igne à pyr, qđ eſt ignis. Et Aerimātia, ꝗ fit in aere. Hinc dicti ſūt Geomāti, Pyromāti, & Aerimāti, ꝗ artes ipſas ꝓfitenť, vt exponit tex. 26. q. 4. c. igr̄ genus in prin. ꝗ verba fuerūt aſſumpta ex dictis Aug. in li. de nā dęm. Hoſt. in ſum. eo. ti. in pr. Quoꝝ qdā ex ipſis ꝓfeſſorib. appellanť diuini, ſic dicti ꝗſi deo pleni. Iſti. n. diuinitate ſe eſſe plenos ſimulāt, & aſtutia quadā fraudulēta hoib. futura ꝓdicant.
7 † Alij icātatores, & hi ſunt ꝗ artē verbis ꝑ̄agūt, & eſt qñq; tāta illoꝝ potētia carmis, vt verbis ſuis abſq; aliquo veneni hauſtu occidūt, vt hr̄ 26. q. 5. d. c. nec miꝝ ī pr. Quidā alij ſunt Arioli ſic dicti, ꝗ a circa aras idoloꝝ nefarias ꝑces emittūt, & funeſta ſacrificia offerūt, ꝗbus celebritatib. dæmonū inſa ſuſcipiunt. Alij dñr Aruſpices quaſi horaꝝ inſpectatores. hi. n. obſeruant tpa, dies, horas, & momēta ex quoꝝ obſeruātia bona, vel mala futura ꝑdicūt. hi ēt inteſtina pecudū ſuſcipiūt, & ex his futura ꝓnoſticāt. Alij ſunt Augures, ꝗ volatus auiū, & voces intēdūt inde dr̄ augurīū quaſi auiū gariū. Alij dñr Phitoniſſæ ꝗ quadā religione diabolicā ꝓfeſſionē ſectantur à Phitone. i. Apolline dicti qa au-
8 ctor fuit artis diuinandi. † Alij ſunt aſtrologi ꝗ in aſtris vaticinanť, an vero ſit hodie ꝑmiſſa vaticinatio ꝑ aſtrologiam dicet infra qōne ſeq. Alij dñr Genethliaci ſic uocati ꝑp natalicioꝝ conſiderationes. iſti. n. capiunt diem natalis, & horam alicuius, & ꝑ 12. cœli ſigna, ſyderumq́. curſus calculantur, & prædicunt

dicunt felices,& infelices futuros euentus,&
mortem qñq;. Alij demum ſunt Salitores ſic
dicti,quia dum cuiq̃ membri aliqua pars ſa-
lierit aliq̃d exinde ſibi proſpeꝶ, aut infelicẽ
ſignari prædicunt.hæc omnia declarantur p̄
tex.in c.igitur genus,quę tñ non pro doctis
viris.ſed pro iunioribus, & rudibus referre
placuit q̃bus ſuperaddo. Necromãticos q̃ p̄
necromãtiam vaticinantur quia vñr eoꝶ in
cãtationibus,& coniurationibus reſuſcitari
mortui quibus p̄ dictos necromãticos fiunt
interrogationes, & illi ad eoꝶ interrogata
9 rñdere † ſic dicti à necros,ſiue necrô græce,
quod latine dr̃ mortuus, & mantia i.diuina
tio, & vt plurimum qñ hæc fiunt ipſi magr̃i
adijciunt ſanguinẽ cadaueri, quia dæmones
dñr amare ſanguinem, & p̄p̄ea quotieſcũq;
fit necromãtia cruor aqua miſcetur vt dęmo
nes colore ſanguinis facilius prouocentur.
hæc hñr in c.nec mirum.26.q.5.in §.necro-
mantici quæ pro tyronibus ſimiliter adiũcta
fuere. Videndũ eſt modo q̃ ſunt p̄feſſores,ſi
ue magr̃i qui in ſecunda,& tertia ſpẽ ſortile
gioꝶ militare ſolent.& br̃ dicas,ꝙ hi q̃ ſunt
p̄feſſores artis amatorię,& in illa ſortilegio
rũ ſpecie militant ijdẽ in venefica ſpecie pro
fitẽtur, & iſti appellãtur magi.ſ.q̃ artem ma
gicã profitẽtur,vt dicit tex.in l.eoꝶ,in prin.
C.eo.ti & d.c.nec miꝶ.§.magi.& iſti ſunt q̃
vocantur ẽt malefici ob facinorum magnitu
dinem,vt dicit tex.in d.§.magi.Ius.n. ciuile
10 † iſtos vtriuſq; artis magiſtros ęquiparauit,
tam in factura quam in pœnis.ſ. illum qui
ꝯficit ſortilegia amatoria,& ſortilegia venefi
ca,& vtrunq; pariter eadẽ puniri iubet, vt d.
l.eoꝶ.in princ.& l.ſi quis aliquid. §. q̃ abor
tionis.ff.de pœn. an idẽ ſit de iure canonico
q̃d eadem ſi in vtroq; pęna ſtatuta aut diuer
ſa dicemus infra eo.tit.10. q̃ſt. Sunt q̃dã qui
dñr incantatores qui ſola potẽtia carminis
p̄ſtringunt hoĩum vitas, iſti ſolẽt vtplurimũ
in tertia militare, & q̃dam alij qui ſupra in
prima ſpecie expreſſi ſunt, in hac tertia ſæ-
pius ſe exercẽt,vt ſunt Arioli q̃ in eoꝶ ſacri
ficijs, & immolationibus adiũgũt qñq; ima
gines ceræ vel cretæ recẽtis,& illas iuxta fer
uẽtiſſimũ ignẽ opponũt,vel acubus eaꝶ ca-
pita vel latera p̄forãt, baptizãt, & quãplura
alia turpia faciũt,q̃ ꝯueniũt tertię ſpeciei,vt
latius infra dicet̃ in ſeq. q. & Necromantici
ſimiliter ſæpius ſolẽt in tertia ſpecie labora
re,de q̃bus ſimiliter dicet̃ infra in d.q̃ſt. ſeq.

1 *Sortilegiorum profeſſio duplex,expreſſa, ſcili cet,& tacita.*
Profeſſio tacita quæ ſit,& q̃ expreſſa ſortilegij.
2 *Dæmones ratas habent ſubmiſſiones ſibi factas in manibus miniſtrorum ſuorum.*
3 *Profeſſio expreſſa cum dæmone facta duplex eſ ſe poteſt.*
4 *Profeſſio cum dæmone fit cum abnegatione nomi nis Chriſti in baptiſmate.*
5 *Profeſſionem expreſſam dæmoni facientes, ex preſſum, & adorationis cultum impendunt.*
6 *Diabolus ſummopere ab hoĩbus adorari cupit,at que vt adoretur nullum non mouet lapidem.*
7 *Dæmones euocati veniunt, certis temporibus, ſi gnis,carminibus, & ritibus obſeruatis.*
8 *Aſtronomi imaginibus quas ad dæmones euocan dos faciunt aſtronomatas vocant.*
9 *Infirmitates in humanis corporibus ex ſola ima ginum obſeruantia abſque maleficio oriri non poſſunt.*
10 *Dæmones reſponſa præbere ſolent maleficis, ſeu ſortilegis.*
11 *Diabolus an ſit futurorum præſcius.*
12 *Theſauri abſconditi an poſſint arte dæmonum inueniri.*
13 *Aſtrologi,chiromantici,& ſimiles ex ſignis cœle ſtibus,& aſtrorum curſibus prædicentes an pec catum incurrant.*
14 *Chiromantia an poſſit abſque peccato exerceri.*
15 *Sortilegia amatoria,& venefica,& in corpore, & extra corpus fieri poſſunt.*
16 *Sortilegi ſacramenta eccleſiæ quandoque permi ſcent ſuis ſortilegijs.*
17 *Amor an vere oriatur ex maleficijs amatorijs quæ fiunt ad amorem prouocandum.*
18 *Amare nemo cogitur inuitus.*
19 *Sortilegi hoſtia conſecrata vtuntur quandoque in ſortilegijs amatorijs.*
20 *Hoſtia ſcripta literis ſanguineis vtuntur ſorti legi ad amorem prouocandum.*
21 *Sacramenta eccleſiæ ſortilegijs commixta, an poſſint mouere animum maleficiati ad aman dum maleficiantem.*
22 *Dæmon quare ſortilegis ſuadeat ſacramento rum abuſus effectus aliquos mirabiles parere.*
23 *Dæmones per artes magicas aduocati compare re coguntur inuiti.*
24 *Amoris effectus an poſſint produci per rerum mixturas à ſortilegijs factas.*
25 *Sortilegiorum tertia ſpecies malefica dicitur, quæ nullius causa boni eſſe cenſetur.*
Venena non mala quæ dicantur.

26 Venena

26 *Venena mala propinans, conficiens, aut vendẽs puniatur.*
27 *Verborum ſola potentia hominem interimere poſſe credunt quidam.*
28 *Species quas maleficiati euomunt vnde, ortum habeant, & an ſint in rei veritate.*
29 *Malefici qualiter per vnctiones maleficia ſua perpetrent.*
30 *Maleficia qualiter extra corpus maleficiati cen ſeantur fieri.*
31 *Verba quædam malefica in omnibus ſortilegijs admiscentur.*

TErtio quæro quot modis fiunt ſorti-
legia loquẽdo de omni ſpecie, vt ſu-
pra, Rñ. multis, ac varijs modis fieri
1 poſſe. † Pro cuius intelligẽtia ſciendum eſt,
ꝙ duplex eſt ſortilegioꝝ profeſſio, tacita. ſ.
& expreſſa intelligẽdo de profeſſis cuiuſcun
que ſpeciei. Tacita. n. profeſſio eſt promiſſio
quædam quãuis facit alteri ꝓfeſſo de obſer-
uando q̃ ſibi mandauerit ſub promiſſione,
q̃d grandia faciet, & mirabilia in vita ſua co
gnoſcet futura, & multa alia his ſimilia, dum
modo fidẽ catholicam abijciat, & omnia ec-
cleſiaſtica ſacra peſſundet, & totis eius viri-
bus adhærebit cultui, & obediẽtiæ ſui magr̃i
& illum tanq̃ veꝝ principem adorabit cultũ
veræ adorationis ſub idoloꝝ forma ſibi pręſtãdo, & alia hmõi turpiora pacta, & cuncta
opera ꝑ ipſum faciẽda ſub illius nomine, &
deuotione cõficiet. & iſta dr̃ tacita ꝓfeſſio,
q̃a non fit ꝓprie cum dæmone, ſed cum mi
niſtro dæmonis, & in qua nullæ interueniũt
ſolẽnitates extrinſecæ, quę interuenire ſolẽt
in expſſa profeſſione: ſicut eſt ſolẽnis ſtipu-
latio, fides præſtita ꝑ iuſm de obſeruantia
ꝓmiſſoꝝ, item homagiũ, & fidelitatis ꝓmiſ
ſio erga dęmonẽ vna cum poſtergatione, &
omnimoda diuiſione fidei chriſtianæ, & alijs
quę in ea reqrantur, vt in c. q ſine ſaluatore.
26. q. 2. & vide ſum. ꝓfeſ. eo. tit. q. 3. 6. vbi fit
mẽtio de vtraq; ꝓfeſſione, & pacto habito
cũ dæmone. ſ. tacito, & expſſo, & eo. tit. q. 10.
2 in fi. † quã ſubmiſſionem ipſe dæmõ poſtea
ratã habet, & reddit ſe facilem in obſequẽdo
volũtati, & appetitui illius ſicut alioꝝ: quo
facto oĩa ſortilegia ſicut expſſe profeſſi fabri
care incipiũt, vt ibi nota. & notatur ẽt ꝑ quẽ
dam Mod. theologũ in quodam ſuo trac. de
ſtrigi. mag. demon. mirand. lib. 1. c. 4. & l. eo
rum. in prin. C. eo. tit. & in c. 2. de ſortil. vbi
dr̃ de illo qui aſpiciebat in aſtrolabio pro in
ueniẽdis furtis, & de hac tacita ꝓfeſſione vr̃
etiam meminiſſe text. ſi bene conſiderentur
verba ſua in d. c. nec miꝝ. §. negromantici.
ver. ad hæc omnia, vbi poſt narrationẽ certo
rum remedioꝝ quæ fiũt erga maleficiatum
pro ſalute corporis, ſubiũgit textus hæc oĩa
fieri arte dæmonũ ex quadã peſtifera ſocieta
3 te hoĩum, & angeloꝝ maloꝝ exorta. † Alte-
ra vero dr̃ profeſſio expſſa, & eſt illa quæ fit
expſſe cum ꝓprio dæmone, & iſta eſt duplex:
vna quæ dr̃ ſolennis, ſiue publica, altera quæ
dr̃ priuata. Solennis. n. & publica eſt illa quę
fit cũ dæmone dum publice reſidet in ſolio
maieſtatis more principis, qñ fiunt vniuerſa
les cõgregationes oĩum ſtrigaꝝ, & maleficio
rum negromãtium cuiuſcunque gñ s ꝓfeſſo
rum certis nocturnis horis, locis & tp̃ibus
dæmonis arbitrio cõſtitutis vbi vniuerſitas
aſtãtibus fit iſta ꝓfeſſio. Priuata vero eſt illa
q̃ fit cum ipſo dęmone pacto expſſo cũ iuro,
vt infra, citra tñ ſolennitates, & hominũ mul
titudinem, vnde contra illos dr̃ Eſa. 28. c. di-
xiſtis, ꝑcuſſimus fœdus cum morte, & cũ in
ferno fecimus pactum, & de hac fit mẽtio in
ſum. confeſ. eod. tit. q. 4. in princ. & q. 6. & 7.
fiunt qñque eiſdem ſolẽnitatibus, quibus fie
ri ſolent veri, & ſolennes ꝓfeſſiones mona-
choꝝ in Chriſti religione dum ꝓfitentur re
gulam monaſticam relinquentes mundum.
4 † Illi vero faciũt contrarium, q̃ relinquunt
primo Deũ ſaluatorem ab negãtes illius no
mẽ, & baptiſmũ, & poſtea reliqua ſacra eccle
ſiæ, deinde adhærẽt dæmoni eidemq̃. perpe-
tuam obediẽtiam ſpõtanea voluntate ꝓmit
tunt, ſuperaddentes ẽt ſacrm̃, & homagium
indubitatum, adeo q̃ penitus efficiunt dæ-
moni ſubiecti, & plusq̃ vaſſalli, & ex tunc cõ
trahit inter hominem, & dæmonẽ amicitia
quędã, & peſtifera ſocietas ex qua multa ma
la, & turpiſſima opa conficiũt, & quędã alia
turpiora faciunt q̃ referre nõ audeo vide illũ
Moder. theologũ in d. tract. de ſtrig. demon.
mir. lib. 1. in 4. c. vbi latius omnia iſta ponit,
5 & in ſum. conf. eo. tit. c. 3. in prin. † Iſti vero
q̃ expreſſam ꝓfeſſionem fecerũt, reddunt ẽt
expſſum cultũ adorationis dæmoni ꝑ ſolen
nia ſacrificia q̃ ipſi faciũt diabolo, imitantes
in oĩbus diuinum cultum cũ paramentis lu
minaribus, & alijs hmõi ac precibus quibuſ
dam, & orõnibus q̃bus inſtructi ſunt, adeo
ipm̃ adorãt, & collaudãt ꝯtinue ſicut nos ve

rum creatorem adoramus. 26.q.5. ↄtra ido-
loꝝ. & eſt gl. in c. accuſ. §. ſane. de hæret. lib.
6. & in ſumma. ↄfeſ. eod. tit. q. 2. & 3. & 26. q.
6. non obſeruetis. & eadem cauſa, & q̃ó. 2. q
ſine ſaluatore. vbi eſt bonus tex. in q̄bus aũt
locis, & q̄bus t̄pibus hęc faciunt dicet infra.
q. ſeq. Et hoc ꝓcedit, q̄a diabolus ſummope
re deſiderat ab hoie adorari, & Deum ipſum
creatorē in hac adoratione imitari, q̄d ꝓue
nit ex illo pc̄tō ſuperbiæ, quo ipſe Sathanas
voluit ſe facere equalem deo, & pariter ſicut
ipſe adorari q̄d pc̄m̄ adhuc in ſe retinet, vt
dicit S. Tho. in 2. 2. q. 95. art. 5. & S. Aug. in
lib. 10. de ciu. Dei, cuius dicta tradita ſunt.
26. q. 5. nec mirũ. §. augur. verſ. ſed hoc quoſ
6 dã fallit. & verſ. ad hoc. vbi dr̄, ꝙ † Sathanas
ad hoc valde nitit̄ vt adoretur quaſi Deus, &
ꝓpea illi qui interueniũt in dictis ſacrificijs
& expreſſe ipſum Sathanã adorant ipſi ſunt
ſibi ceteris præ dilectiores nihil petũt q̄n ex
audiant ab eo ex his q̄ ipſe facere põt, & ſi
petunt ea q̄ ipſe facere nõ põt fingit illa face
re poſſe, & p̄ multas illuſiones decipit ſuos
ꝓfeſſos, & ꝓpea dñt quidam ꝙ ſortilegia, &
maleficia q̄ fiunt p̄ iſtos ſunt ceteris atrocio
ra, & grauiora quippe, quia diabolus ſum-
mopere cupit illis cõplacerē à q̄bus maius
p̄miũ recipiat, & iſti ſunt q̄ ſolẽt q̄nq; ſtrue
re imagines ceræ, vel cretę, ſeu alicuius mix
turæ gummarum, & ſimiliũ. & dicit S. Aug.
in li. 21. de ciuitate Dei, hęc verba not. q̄d dę
mones alliciunt his rebus characteribus ſi-
gnis, & carminibus magicoꝝ non tanq̄ ani
mal cibis, ſed quaſi ſpiritus ſignis, quia. n. ho
mines, inſignium ſubiectionis eis offerunt ſo
lemnia ſacrificia, & ꝓſtrationes faciunt, gau
dent ſummopere, hmõi reuerentiæ ſigna ſibi
exhiberi. alliciunt aũt diuerſis ſignis, ſm ꝙ
diuerſis vitijs ipſoꝝ magis ↄueniunt. verba
ſunt S. Aug. relata p̄ S. Tho. in trac. qq. diſp.
1. part. in tit. de mirac. q. 10. verſ. r̄ñdeo. in fi.
7 vbi dicit, ſ. ꝙ demones certis t̄pibus obſerua
tis, & determinatis carminibus, & ſignis, ri-
tibus, & imaginibus ↄſecratis vel potius exe
cratis euocati adueniunt, quas imagines iſti
malefici portare ſolent ad loca ſacrificiorũ
deputata q̄bus completis cõpoſito ingenti
igne dictas imagines primo baptizãt in noie
Beelzebub, principe demoniorum, ſeu Satha
næ, & q̄buſdam alijs turpioribus verbis q̄ re
ferre non audeo, q̄bus ſic peractis imagines
p̄dictas igni adhærent, & ibi petũt q̄ mala, &
infirmitates voſunt in vera n̄ãli p̄ſona illius
quẽ vel q̄ ipſa repreſentat imago inferri, &
q̄b. doloribus, & tormẽtis cruciari, q̄nq; . n.
acubus vel alijs ferribus acutis p̄forant ſibi
capita, coſtas, femora, pectus, ventrẽ, aut aliã
corporis partem in qua cupiũt exoriri infir
mitatẽ in p̄ſonam maleficiati de q̄b. imagi-
nibus fit mentio in ſum. ↄfeſſ. in tit. de ſort.
8 q. 12. vbi dicit, † ꝙ hi q̄ faciunt dictas imagi
nes dñr aſtronomi, & illas vocãt aſtronoma
tas, q̄ oĩa opere demonum hñt effectũ cuius
ſignum euidẽs eſt, q̄a in eis neceſſe eſt ſcribi
quoſdam caracteres q̄ nãr̄ intelligi non poſ
ſunt, & ad nihilũ operant̄, niſi ad opera dæ-
monũ execranda, & illinc ad modicũ t̄p̄s au
dit p̄ſona illa ↄtra quã ſortilegia, & malefi-
cia p̄dicta facta fuerunt ꝙ grauiter dolet, &
lamentat̄ de maximo cordis viſcerũ vẽtris ſe
moris ſtomachi aut capitis dolor, dicens gra
ui quadã infirmitate repentina cruciari quã
nullus medicoꝝ cognoſcere nec curare põt,
& hæc eſt illa quã ſortilegus dæmonis arte
malefica ſibi impoſuit interueniente poſtea
ſortilegio formali, vt infra dicam, & illa eſt
veritas cui nec ſacri canones, nec ſacrorum
theologoꝝ ſchola repugnat, vt in d. c. nec mi
rũ. §. ſi aũt q̄libet opponit, circa finẽ. vbi ad
hoc ſpãle q̄ſitum r̄ñdet S. Aug. & fatet̄, & dæ
mones pñt in ſanis corporibus Xp̄ianoꝝ
immittere ęgritudinẽ mediante miniſterio
ſortilegi, & malefici, ſed reprehẽdit illos qui
credũt in eis ꝓp periculũ aiæ. q̄a qui in illis
credũt recedũt a fide xp̄iana in totũ, aut du-
bitant ſiue vacillãt in ea, arg. c. 1. extra de hæ
9 ret. & diximus ſupra tit. 1. q. 2. † Nõ tñ tibi
p̄ſuades ꝙ ex ſola illa imaginũ obſeruantia
tactu, & cerimonijs abſq; alia factura, & ma
leficio poſſint hmõi iſirmitates in dictis hu-
manis corp̄ib. exoriri, q̄a hoc eſſet ridiculũ,
credere, ſed fiũt poſtea venenoꝝ cõpoſitiões
& ↄficiunt mixturas maleficij, q̄d p̄ſtant ma
leficiãdo, aũt in corpore, aut extra corpus in
corpore. ſ. p̄ pulueres venenoſ cõmixtos in
cibo, aut poto p̄ſonę maleficiendæ, aut p̄ va
rias vnctiones factas in aliqua corporis par
te, in qua egritudinem cupiũt exoriri, extra
corpus vero fiunt, q̄n ipſe facturę ſiue malefi
cia ſic in vnũ cõpoſita abſcondunt̄ in lecto
p̄ſonæ maleficiandæ ſup quo iactura ſit, aut
ſub limine oſtij cameræ, vel alterius oſtij ſu p̄
quo p̄ſona ipſa maleficiãda tranſitura ſit, il-
laq̄ pedib. calcare ↄtinget, de q̄b. latius infra
dicetur

dicet in 6.q. Et extamet expreſſe ꝓfeſſi per-
actis ſacrificijs hmōi ſæpius ꝯſueuerūt. inter
rogare Sathanā in forma idoli ſuper altare
exiſtentē, vt futuroꝝ aut pteritoꝝ, ſiue pſen
10 tiū occultoꝝ notitiā ſibi demonſtret. † q Sa
thanas ſub idoloꝝ forma illis rñſa reſtituit
de pſentibus, & futuris, valde occultis, & re-
motis veꝝ, & certū ꝯſueuit pſtare rñſum ex
quo ipſe q eſt ſpiritus liber, ſubtilis, & eleua
tus nulloq. prēmit pondere carnis, ſicut ho-
mo videt, & expreſſe cognoſcit oia q̄ fiunt, &
facta ſunt in vniuerſo orbe terrarū, q̄ oia fa-
cile hoi indicare pōt, ſed q̄ futura ſunt mini-
me, qa illa ſolus deus nouit eſſe vera, prout
ſunt vel erunt in ſuo eſſe, qa apud ipſum vt
dñt Theologi, nulla daī rpis determinatio
pſentis pteriti vel futuri, qa oia ſunt illi pſen
tia in ſpeculo diuinæ maieſtatis, eo igit exce
pto nulla creaturaꝝ hēt certā notitiā futuro
rū vt latius infra dicemus. q. 10. & hr̄ p Eſa.
51. c. annunciate nobis q̄ futura erunt, & di-
cemus q̄ dij eſtis vos, & ideo dēmō q eſt Dei
creatura, vt hr̄ Gen. 1. nō pōt cognoſcere fu
tura ex certa ſcia, ſed p quaſdā ꝯiecturas, vt
latius infra dicet in 10. q. quotieſcunq; igit
fit interrogatio de pteritis, aut pñtis occultis,
vel de his q̄ fiunt in longinquis partibus red
dit ꝓmpta rñſio, ſicut ab eo qui hēt certam
ſciam, vt not. in d. c. nec mirum. 26. q. 5. & no
tant Canoniſt. in c. 2. de ſortil. & l. multi. C.
11 eod. tit. † quotieſcunq; vero qrit notitia fu
turoꝝ, tunc non venit tam ꝓmpta rñſio, ſed
tardior dubia, & implicita, qppe qa illoꝝ in
veritate ipſe eſt ignarus, quoꝝ certa notitia
ad ſolum deum ſpectat, & ad illum duntaxat
cui deus voluit reuelare, vt hr̄ Iſa. d. 41. c. &
dixi ſupra ꝓxime, & hr̄ Act. apoſt. 1. c. vbi dr̄.
non eſt veſtrum noſcere tpa vel momenta q̄
pater poſuit in ſua ptāte. & p S. Tho. in 2. 2.
q. 26. art. 6. & dixi infra eo. q. 6. hi vero q taci
tam hñt ꝓfeſſionem cum dæmone, licet ipſi
quoq; ſua execrant maleficia dæmonis mini
ſterio, & ſuffragio, & corpora ſaucia ab hmōi
languoribus ſanant, nihilominus non hñt
eandem vim, & ptātem, ſicut hi q ſunt expſ-
ſe ꝓfeſſi, & ſunt reſpectu illoꝝ, vt ita dixe-
rim tanq̄ fratres nouitij, aut fratres tertij or
dinis reſpectu ꝓfeſſoꝝ cum ipſi tam in eoꝝ
ꝓfeſſionibus q̄ in cultu imitant diuinum, &
mores noſtræ religionis ſm diuerſitatē pro-
feſſionis, & cerimoniarum. oia tn̄ ad eundē
effectum tendentia. vt dicit tex. in c. excōica-
mus. el 2. in princ. extra de hæret. vbi dr̄, fa-
cies quidem hñtes diuerſas caudas vero ad-
12 inuicem colligatas, &c. † Inter quas non
omittam illas qui arte hmōi iactant ſe poſſe
inuenire theſauros in locis valde remotis, &
ſubterraneis abſconditos: & q̄nq; inducunt
hoies ad talem inſaniam vt foueas q̄ ingen
tis pficiunt pro inueniendis theſauris hmōi,
& iſta vr̄ mihi q̄ ſit vna ex turpioribus illu-
ſionibus; quas dēmon hoi faciat, qa in rei ve
ritate nunq̄ legi, vidi, nec audiui, quenq̄ ex
necromantis, magicis, aut ſortilegis hmōi
aliquos vnquā inueniſſe theſauros, aut alias
aurum vel argentum, ſed quamplures vidi
huic operi incumbentes qui mirabiliter co-
nati ſunt velle experiri poſt multos labores,
& diabolicas obſeruātias demum nihil vide
runt nec inuenerunt, niſi terrā, & rō eſt, qa
deus nō permittit, nec vult dæmonem poſſe
theſaurizare, qa alias ſequeret q̄ iſti magici,
necromantici, ac ceteri diabolice fidei ꝓfeſ-
ſores eſſent ceteris Chriſti fidelibus ditiores
ac pſtantiores, & quam plures reperirent ex
ipſis Xp̄i fidelibus qui aīo ditandi ꝓſequerē
tur illos, nec curarent xp̄ianam ipſam poſter
gare fidem vt magno theſauro abundarent,
& venerarent ab oibus. Quinimmo videmus
hodie totum oppoſitū q̄ iſti ſortilegi, magi,
necromantici, & ſimiles ſunt ceteris Xp̄i fide
delibus pauperiores, ſordidiores, & viliores,
& in hoc modo deo pmittente calamitoſam
vitā cōiter pagūt, demū vero infelici morte
peūt, & æterni ignis incendio cruciant, vt in
c. firmiſſ. me. extra de hæret. & 26. q. 5. nec mi
rū, & ea q̄ dæmō arguit illos decipit eadē, &
ſimilibus ꝓmiſſionib. ipſi nos decipere ſtu-
dēt, ſed nō capiūt, niſi aliquos q ſunt ſimpli
cis cognitionis, & carent intellectu, & rōne,
vel q ſunt nimirū cruduli, & curioſi q auidi-
tate quadā impudētes appetūt ſcire ea q̄ nul
la rōne aut honeſta cauſa cōpetit ſibi inueſti
13 gare d. c. nec mirū §. aug. verſ. potentis. † Sed
qro nūc an aſtrologi, chiromātici, & ſimiles
q ex ſignis cęleſtib. & aſtroꝝ curſibus futura
pdicunt incidunt in pctm̄, & vr̄ dicendum q̄
ſic, quia iſtoꝝ notitia ad ſolū Deum creato
rem pertinet, vt ſupra ꝓxime diximus, & hr̄
Eſa. 41. c. annūtiate nobis, &c. Tu dic aut iſti
Aſtrologi, & alij pnominati volunt futura ip
ſa pdicere ex certa ſcia, & non licet eis, quia
ſigna illa cœleſtia ſunt ſigna rerum non cau
ſæ rerum. ſ. cauſæ finales, & licet inclinent

naturam humanam ad aliqđ faciendū, non coartāt nec imponūt neceſſitatē alias nulla eſſet in nobis liberi arbitrij ptās à deo tribu ta ſi cogeremur ꝯtra voluntatem noſtrā pec care.vt dicit S.Thom.in 1.2.q.27.artic.6. & not.p Abb.in c.1.de ſort. aut pdicunt illa p modum demonſtrationis, ſeu inclinationis, & bene dicunt dummodo non demonſtrent neceſſitatem præciſam neq; cauſatiuā in eo ꝙ rōne liberi arbitrij prudenter homo euita re pōt, vt dixi, & iſto modo non peccat nun-
14 ciando.† Iterum quæri pōt qđ de chiroman tia, q̄ eſt diuinatio q̄dam q̄ fit p lineamenta manus, an liceat fieri ſine peccato vel ſine pe na, dic ꝙ eodem modo aut q̄s narrat pterita q̄ euenerunt illi cuius manus intueť, & non eſt peccatum, nec phibitum, aut q̄s pdicit fu tura, & iſto caſu fit eadem diſtinctio de qua ſupra, aut q̄s vult pdicere neceſſitatiue, & cer to modo, aut inclinatiue.primo caſu diuina tio ipſa ſapit hæreſim p ea q̄ ſupra pxime di ximus, ſecundo vero caſu nō ſapit hæreſim, nec mereť pœnam p illa pdicit, q̄a vaticiniū iſtius chiromantiæ fit, vt plurimū p regulas aſtrologiæ, vt notāt ſummiſtę, maxime Ioā. Iec.in ſum ꝯfeſſ.eo.tit.q.17.& 5.& S.Tho. d.diſt.95.artic.5. Aut nos loquimur de ſecū da ſpecie q̄ dr̄ amatoria, & hæc ſortilegia fie ri poſſūt p vtrunq; pfeſſum.ſ.tacitæ, & ex-
15 preſſæ pfeſſionis ſicut illa diuinatiua, † ſed aduerte, ꝙ hæc ſortilegia, & ea quæ ſequunť tertiæ ſpeciei fieri poſſunt dupliciter.ſ. & in corpore, & extra corpus perſonę malefician dę, vt l.eo℞.in prin.& l.multi.C.eo.tit.& l.ſi q̄s aliqđ.§.q abortionis.ff.de pœn.& l.3.§. hæc adiectio.ff.ad l Corn.de ſicar.& hr̄ in d. c.nec mirum.§.nullum ſuffragium, in verſ. ſed hoc quoſdam fallit, &c.in corpore.n.fie ri dnr̄ p cibum vel potum rr̄.vt d.§. q abor tionis.& § hæc adiectio.extra corpus autem hoc eſt extra inteſtina fiunt p aliquas mixtu ras compoſitas ex herbarum folijs vel radi-cibus, metallis, reptilibus terræ, auium plu-mis, vel mēbris, ſeu inteſtinis earundē auiū animalium, vel piſcium, aliarumq. ſimiliū re rum nālium, illaq; q̄nq; conſuunt in clamy-de perſonæ maleficiandæ ad amorē, vel ſub capite lecti ſuper quo pſona ipſa dormit ab-ſcondūt, aut ſub limine oſtij cameræ, aut alte rius ſup quo ipſe maleficiandus vir, aut mu-lier tranſiturus ſit. Quidā ſolēt apponere ima ginē ceræ, iuxta ignē ardentē cōpletis ſacrifi cijs, de q̄bus ſupra, & adhibere quaſdam pre ces nepharias, & turpia verba, vt queadmo-dum imago illa igne ꝯſumitur, & liqueſcit, eodē modo cor mulieris amoris calore talis
16 viri feruēter ardeat, &c. † In iſtis ēt ſortile-gijs ad amorē, vt plurimum admiſcent ſacra menta eccleſiarū, ſicut eſt hoſtia ꝯſecrata. vt not.gl.in c.accuſ.§.ſane.de hæret. lib. 6. vel nondū ſacrata, ſed circunſcripta notis, & li-teris ſanguineis ſuper qua dici curāt, q̄nq; vnā, duas, tres, q̄nq; plures ue miſſas, q.b.ce-lebratis tradunt hoſtiā ipſam non integrā, put eſt, ſed in puluerē redactā valde ſubtilē pſonæ maleficiandę quā aſſumere faciunt in cibo, ſicut in meneſtra vel in potu; eodē mo do faciunt cū calamita immixta alijs ſpecie-bus, & tradita, vt ſupra in cibo, vel potu pſo næ maleficiandæ ex quo dicunt illā eſſe natu ræ attractiuæ, & ꝙ poterit cor, & voluntatē abſorbētis attrahere ad amorē pſonæ tradē tis, ſed oēs ſunt nugæ, & dæmonis fallaciæ q̄ raro vel nunq̄ ſortiunē effectū ſtante liberi arbitrij ptāte. nimirum qđ eſſet ꝙ mulier ca ſta, & honeſta violēter traheret ad peccandū, & ad amandū illū quē nā ipſa ſuæ pditionis nō patiť, q̄a nemo, vt ſupra pxime dixi inui tus compelliť ad peccandum, niſi ꝙ curioſe, & ſponte accedit ad peccatū, d.c.nec mirū §. auguria, verſ.his ergo portentis non negať, tñ ꝙ demon aſtutia, & ſolicitudine ſua non poſſit tā grauiter, & ſolicite mulierē ipſam tētare, & illi pſuadere, adeo ꝙ incidat in pec catū, & incipiat amare virū illū quem prius
17 nunq̄ nouerat.† Et ideo dixerunt quidā ma gni theologi, ꝙ ſi aliq̄s maleficiatus aut ma-leficiata reperiť q deuenit ad effectus quos tendunt maleficia pdicta id pfecto nō pue-nit virtute, & potētia maleficij vel ſortilegij, rōnibus pdictis, pp liberi arbitrij ptātē, ſed deuenit virtute diabolicæ tentationis, q de-mon, vt credentium aīas facilius decipiat, ait ꝙ firmiter credāt ꝙ illa ſortilegia faciunt mi racula, & vera ſint eo℞ opera, ipſemet adeo vehementer, & ſolicite infeſtat mulierem ip-ſam tentationibus, & perſuaſionibus die no ctēq. adeo ꝙ nunq̄ finit ipſum vel ipſam ali quo momēto quieſcere, nec in ſomnijs, nec in vigilia, adeo qđ multoties accedēte, maxi me opera, & miniſterio extrinſeco ſortilegi q extrinſecus cooperať, & literis amatorijs, & precibus pollicitationibusq. verbalib. ad eo ꝙ fragilis ſexus ſepe illoqueať, & cadit in pctm̄,

pctm̃,& hoc non ꝓuenit virtute, & potẽtia
ſortilegij,ſed dęmonis tentationibus,& ope
ra hois extrinſecus cooperantis,vt dixi,q in
ſectant mulierẽ ipſam tanq̃ venatores ferã,
aut aucupatores,auem, & neceſſe eſt ꝙ poſt
aliquod bellũ reddat ſe victã in manib. hoſtis,
& cedat ꝓp ſuam debilem nãm, & imbecil-
les vires quas hẽt ad reſiſtendũ diabolo,imò
ꝓ quam facilis,eſt credula;& q̃ noua ſunt tã
bona q̃ mala libenter appetit,vt not. Geneſ.
3.& c.forus.de verb.ſig.nec dici põt hoc vio
lenter fieri,ſed ſponte, qa mulier ipſa ſpõte
incipit incaleſcere in amorẽ illius viri, & vo
luntarie illum deſiderat, & hoc euenit ex nã
ſua,& voluntate nõ violentia ſortilegiorum. &
hęc eſt facilior via ad flectendũ pudicos aios
& libidinẽ quã alia,& maxime ſi qñ hæc ten
tatio fit,mittunt nuncij.Epiſtolæ amatoriæ,
& ſimilia ad mulierem.his vel ſimilibus mo-
dis vĩr facilius flecti ꝙ ui ipſius malefici. Et
nota vnum valde ſingulares ꝙ Sathanas vi-
dens ſed minus potentem in hac ſpecie ſorti
legiorum amatoria;in qua non põt hoiem in-
uitum trahere ad amandum , ſicut in tertia
ſpecie,in qua etiã viro vel muliere inuita in
eius corpore ægritudines intromittit, vt in-
fra latius dicemus in ſpecie illa, & hĩ in d. c.
nec mirum.circa finem.in verſ.ſed hoc quoſ
18 dam fallit,&c. † Effectus .n. illius ſortilegij
requirit puram,& liberam voluntatẽ, qa ne
mo amat inuitus : & licet iſti vulgares fateri
ſoleant ſe inuitos amare,& ꝓp poculum aſ-
ſumptũ cõpelli ad amandũ,hoc eſt falſiſſimũ
ſi volumus intelligere de neceſſitate ꝓciſa,&
cõpellat homo rõne,& volũtate, qa hoc nõ
ꝑmittit Deus ne tollat liberi arbitrij ꝑtãs,
quam hẽt homo : ſi tu diceres compellit ho
mo ꝑſuaſionibus dæmonis, tunc dico ꝙ nõ
compellitur in rõne,ſed in ꝯcupiſcentia car-
nis,qa fragilis eſt,& niſi fortiter,& delibera
te reſiſtat vel fugiat incidit in laqueum vt la
tius infra dicam in hac. q.& hactenus nunq̃
vidi,nec legi põt maleficiorum ordinationibus
ſiue potius machinationib. ab iſtis maleficis
ſacra miſceri,niſi in his q̃ fiunt ad amorẽ, &
19 in hac ſpecie.† Hoc bis aut ter habui in facto
ſortilegos, qui huic ſortilegio ſiue maleficio
incumbentes hoſtiã cõmiſcuerant, vnũ vide
licet clericum religioſum q hoſtiã ipſam ſa-
cratiſſimã accipiebat cuius partẽ ipſe ſcelera
tiſſimus q cupiebat amari aſſumpſerat dicen
do q̃dam verba ſatis turpia atq; nephanda,q̃
hic referre non expedit, reliq̃ vero partẽ ho
ſtiæ miſerat ad ipſam mulierem non in for-
ma hoſtiæ, ſed minutatim ꝯtritã aut in pul
uerẽ redactã ſumendã in cibo aut potu.Iterum
habui aliũ q hoſtiã ipſam nondũ ſacratã ac-
ceperat,& ſuꝑ illa circũcirca cũ ſanguine an
nullaris digiti nõnulla verba ſatis turpia de
ſcripſerat,deinde ipſam hoſtiã ſuꝑ altari im
poſuerat hoc eſt ſuper nudo lapide ſacrato
ſub linteamine tñ altaris abſcõditã,& à quo
dã ſacerdote rotũdæ ꝯſcientiæ ſuꝑ illa q̃nq;
miſſas celebrari fecerat certis orõnib. ad ei⁹
ꝓpoſitũ ſuperadditis, deinde hoſtiam ipſam
ſumpſerat, q̃ tñ nõ erat expreſſe ꝯſecrata cu
ius partẽ ꝓ ſe aſſumpſerat alterã vero partẽ
ꝑſonæ maleficiandæ tradiderat redactam in
puluerẽ,vt ꝓxime dixi aſſerentes vterq; ipſo
rũ q hoſtiã ipſam aſſumpſerat indiſſolubili
amoris vinculo adinuicem colligari nihilo-
minus nullũ effectũ apparẽtẽ vidi nec ꝑcepi.
20 † Nec ſunt adhuc anni duo elapſi,ꝙ aliũ ſi-
milẽ caſum audiui Romæ accidiſſe de quadã
impudica muliere in cuius coſanis repertæ
fuere duę hoſtię ſuꝑ qb. ambabus erãt deſcri
ta verba q̃dam ſanguinea,&c. quas ipſa tene
bat vt aſſeruit ad effectũ tradẽdi cuidã alteri
mulieri ad inſtantiã viri q eiuſdem mulieris
amorẽ ꝯcupiſcebat. Alias quoq; nõdũ ad an
nus elapſus,ꝙ duæ impudicæ mulieres Ro-
mæ quas vidi,& audiui ab excellẽtiſſimo vi-
ro Reuerẽdo dño Locumtenente Reuer.D.
Vicarij Papæ,q illas captiuatas habuerat,&
examinauerat,q̃ acceperãt oleũ baptiſmatis
quo inunxerãt ſibi labia dicẽtes hęc verba,fi
des abrenũcio tibi, & cũ labijs illis ſic inun
ctis deoſculatæ fuerãt viros quoſdã cauſa ca
ptãdi amorẽ ab ipſis,vt ipſe aſſerebãt nihilo
minus demũ oẽ experimentũ fallax,& ſuorum
exceſſuũ ꝯdignas vidi luere pęnas. Aliud exẽ
plũ,à triennio,& citra in eadẽ vrbe ꝯtigerat
ꝙ q̃dam turpiſſima mulier acceperat particu
lã cutis illius qua infans indutus egredit de
vtero matris quamprimũ venit in lucem,il-
lamq; ſilr̃ ſuꝑ nudo lapide ſacrato latuerat,
& ſuꝑ illa plures miſſas numero q̃nq; cele-
brari fecerat,cutimq. ꝑdictã poſtmodum aſ-
ſumpſerat , & baptizauerat ſub noie ꝑſonæ
maleficiãdæ cũ aqua baptiſmatis, & cærimo
nijs ꝯſuetis,deinde eandẽ in puluerẽ redegit
ad effectũ tradẽdi ꝑſonæ maleficiandę,tñ in
terim capta fuit,nec perficere potuit ſortile-
21 giũ,ſed ꝯgruas ſceleris ſui luit pœnas. † Re
deundo

deſido igit ad ꝓpoſitũ dico q̃ iſti ſortilegi ſę
pius reqrũt remedia ſacramẽtoꝝ eccleſiaſti
coꝝ in iſtis ſortilegijs amatorijs vidẽtes for
ſan q̃ diaboli auxiliũ nõ eſt ſibi ſatis putan
tes ſm dæmonis ꝑſuaſiones, q̃ ſacramenta
hmõi ſummopere cõmoueãt animos homi
nũ ad amãdũ terrena, & illoꝝ ꝯcupiſcentias
nãles, ſed ĩ hoc iudicio meo ſummopere de
cipiunt putantes tm̃ immenſum Euchariſtiæ
ſacrm̃ mundanis laſciuijs, & peccatis ꝑſtare
ſuffragiũ, q̃a in ſacrificijs nullũ aliud eſt ma
ius ꝑ qđ oĩa tollunt peccata, & anima chri
ſtiani ꝑ ipſum vnit Deo, de ꝯſec. diſt. 2. cum
oẽ crimẽ. & c. nihil in ſacrificijs. & in cle. 1.
de reliq. & vene. ſanct. & ibi no. d. Card. & ſi
militer cetera ſacra, q̃ ad excluſionẽ ſpiritus
maligni, & purificãdũ aiam a peccatis, & ad
ꝯfirmandũ vnionẽ fidei chriſtianæ adinuen
ta fuerunt, ꝓut eſt oleum ſanctũ baptiſma
tis, chriſmatis, & extremę vnctionis. 1. q. 1.
detrahe. & c. firmiſſime. de hęret. & de ꝯſecr.
diſt. 4. in prin. & eadẽ diſt. c. presbyteri. c. nul
lus miniſtroꝝ. & tetigi ſupra in tract. de hæ
ret. in 2. q. in prin. ſatuũ eſſet dicere qđ illos
22 ꝯtrarius effectus operarent. † Sed ego credo
q̃ Sathanas ſub hac ſpecie vehemẽter deci
pit iſtos ſortilegos ꝑſuadendo illis q̃ illoꝝ
ſacroꝝ abuſus parit mirabiles effectus quo
ad amorẽ, ſed hoc ipſe facit in vilipẽdiũ chri
ſtianę fidei, & vt grauius offendat diuinã ma
ieſtatem, quinimmo q̃nq; reperiunt q̃dam
ſacerdotes qui ſunt adeo ꝓteruę, & reprobę
ꝯſcientiæ, q audent in ipſo ſacrificio miſſæ
ſciẽter dicere nõnullas prauas orõnes, & ne
pharias preces, & maleficiãdã ꝑſonã noiare
& apprehẽſis ſortilegijs ſup altari manibus
ꝓprijs illa immolari Deo nõ verent exorã
tes q̃ ſuſcipiant exaudiendæ preces, vt illum
ad quẽ deſtinata ſunt ſortiant effectũ, ex q̃
bus apparet, q̃ Sathanas adeo ſubtiliter ope
ret, q̃ ab hoibus, & ſacerdotibus Dei mini
ſtris apud altare ſacratum cultũ adorationis
extorquet ĩ maximũ dedecus eccleſiæ, & di
uinę maieſtatis offenſam illos decipit, ꝓut
vidimus ſupra ꝓxime de theſauro. Quidã
alij capiũt cutim virgineã infantis de quo
ſupra diximus, aut alterius quadrupedis nõ
dũ nati, hoc eſt q̃n naſcit abortiuũ, quã redi
gũt in mẽbranã, quã appellãt chartam, virgi
nẽ, & tenent q̃nq; in forma quadrata, q̃nq;
vero in forma rotũda, ſicut hoſtia vel paru
minus, & ſup illis deſcribunt aut ſcribere fa
ciũt verba incantatiua, & ꝯiuratiua ſpirituũ
q̃bus immiſcent certos characteres, & ſigna
q̃dã extranea q̃bus dæmonũ inuocatio ꝯti
23 net, vt latius infra dicet q̃õ. 8. † q̃ dæmones
magicis artibus aduocati, mediantibus illis
ſortilegijs characterib. & ſignis coacti adue
niũt certis tꝑibus obſeruatis, & determina
tis carminibus, ritibus, & imaginib. ꝯſecra
tis vel potius execratis, vt dicit S. Tho. in
tract. qq. 1. partis. q. 10. verſ. 9. i tit. de mirac.
vbi ẽt dicit q̃ ꝑ iſta vel ſimilia noia dæmo
nes vocari cogunt venire ſi magus illos ad
uocat, & licet inſint, & appareãt aliqua noia
Dei, nihilominus illoꝝ finis, & vltimus effe
ctus ſemꝑ tẽdit ad iſtud, ſed iõ illa Dei noia
apponũt, vt facilius legẽtes decipiant, & cre
dãt ꝑ illoꝝ noium expreſſionẽ rẽ ipſam ſan
ctã atq; deuotã eſſe. Et ex iſtis q̃ plurimas vi
di, & abſtuli de manibus maleficoꝝ, & inter
alia ſæpius vidi iſta verba inſerta, agios o
theos, agios iſchyros, agios atharatos, hoc
eſt Deus acharõ, Deus immortalis, & claꝝ
eſt q̃ hoc nomẽ acharõ, eſt nomẽ Sathanę, ſi
ue Beelzebub, vt no. 4. Reg. dũ Elias diuino
noie inſpiratus reprehẽdit Ochoſiã regẽ q̃
derelicto diuino cultu deos extraneos ado
rabat dicẽs. Nunq̃d non eſt vobis Deus ve
ſter Deus Iſrael, vt eatis ad ꝯſulẽdũ Beelze
bub Deũ Acharon. delecto quẽ aſcẽdiſti nõ
reſurges &c. Quidã alij admiſcẽt in ipſis ſor
tilegijs amatorijs partẽ aliquã clamydis aut
camiſiæ ſilũ ſi hẽe pñt ꝑſonæ maleficiãdę, &
cũ illis, & alijs mixturis cõponunt facturas
ſuas, q̃dã vero capiũt auiũ aut brutoꝝ inteſti
na vel mẽbra ſeu alia corporis vel membri
particulã, ꝓut q̃dã cępere iecur vulpis, ocu
los lupi, aut illius caput, cor cerui, noctuę ite
ſtina, aut bubonis, linguã milui aut philome
24 næ, & ſimiliũ. † Nec putes q̃ ſola iſtaꝝ reꝝ
mixtura ſufficiat ad cauſandũ ꝓdictos amo
ris effectus niſi adeſſent verba diabolica ex
orcizãtia, & ſortilegi mẽs, & intẽtio ꝓdicta
oĩa Sathanæ vouẽtis, & veluti ſacrificia im
molãtis ad hmõi turpes effectus. quẽadmo
dũ .n. ꝑ veꝝ ſacerdotẽ immolat hoſtia quæ
Deo creatori cũ deuotione offerĩ ita ꝑ iſtos
maleficos, & ſortilegos veiꝝ diuinũ cultũ imi
tãtes violãteſq. hęc coꝝ reproba ſacrificia
immolant, q̃b' oblatis, & emiſſis ꝑcib. ſtatim
efficiunt à dęmone ꝯſacrata, ſeu potius exe
crata. ꝑ no. i d. c. nec miꝝ. §. ſed hoc quoſdã
&c. & S. Aug. in li. 10. & 21. de ciu. Dei idẽ te
ſtatur

ſtatur vide.S.Thom.in tract.qq.diſpu.q.10.
verſ.nonū,primę partis i ti.de mira.& i ver.
rńdeo,in fine.alioq ſequeret̃ ꝙ qlibet alius
Chriſtianus extra illoꝶ ꝓfeſſionē ſi hr̃et no
titiā illoꝶ verboꝶ poſſet eadē ꝯficere ſorti-
legia,& eoſdē effectus ꝯcipere: qđ nō eſt di
cēdum ꝑ ea q̃ ſupra dicta ſunt,& ꝑ ea q̄ hńt
in d.c.nec miꝶ.§.necromantici.verſ.ad hæc
25 oia. † Tertia ſuccedit ſpecies ſortilegioꝶ q̃
malefica dr̃,& merito, nam ex illa nullū bo
num,ſed oia mala ꝓueniunt, diuerſæ egri-
tudines ex ipſis ſortilegijs in humanis aut
brutoꝶ corporibus exoriunt̃,& mors qńq;
ſuccedit citius,vel tardius,ſm̃ venenoꝶ atro
citatem,aut lenitate:& iſta ſimiliter duplici-
ter fiūt,aut in corpore,aut extra corpus; ſi-
cut amatoria,excepto ꝙ fiūt diuerſæ cōpoſi
tiones.ſ.ex diuerſis ſpeciebus, & mixturis,
qa in ſpecie illa ꝑcedēte,vt plurimū interue
niūt res dulces,callidæ, & amenæ humanæ
naturæ placabiles coadiuuātes nālē calorē
& potētiā luxuriādi,& ideo lex appellat illa
bona vel nō mala venena, qa nō ſunt facta
hois necandi cauſa,vt l.3.§.hæc adiectio. ff.
ad l.Cor. de ſic. In hac vero vltima ſpecie q̃
dr̃ malefica,& ꝑꝑ odium vel indignationē,
vt plurimū fit ad vindictā, & vltionē alicu-
ius iniuriæ,fiunt diuerſa, imò ꝯtraria ſortile
gia, & maleficia in qbus mala venena.ſ. ea
q̃ facta ſunt hois necandi cauſa vt plurimū
cōmiſcentur qńque plus, qńque minus ſm̃
ꝙ iſti malefici grauiorem vel leuiorem q̃rūt
inferre iacturam,& iſta pocula venefica ſunt
cōiter frigida,amara,& noxia, & naturæ hu
manæ hoiumq́. ſaluti ꝯtraria vt dicit tex. in
l.& ſi excepta.& l.fi.in prin.C.eo.tit.de ma-
26 lef.†& ideo lex appellat iſta mala venena,&
nō ſolū punit̃ ille q ipſa potāda tradit, veꝶ
ēt qui illa ꝯficit ſeu componit̃,tenet,& ven-
dit d.l.3.§.hæc adiectio. ex his.n.variæ ac di
uerſæ ꝓueniunt in humanis aut brutoꝶ in
corporibus infirmitates,& egritudines inſa
nabiles exoriunt̃.ſ.febris,tuſſis,priſis, frene
ſis,demētia, dilucida interualla, inteſtinoꝶ
corroſio,cordis dolor intēſus,vel capitis,vē
tris mugitus,morbus ſonticus,mēbri debili
tatio.nerui alicuius attractio,vel alia ſimilis
calamitas ex qua corpus paulatim ꝯſumit̃,
& abſq; remedio medicoꝶ tēdit ad necem.
Quādoq; vero itroducit̃ virilis mēbri lāguē
do,& debilitas renū in viro,in muliere vero
uluę arctatio,aut matricis frigiditas, & idi
gnatio talis ex qua vir reddit̃ oīno impotēs
ad generādū,mulier vero incapax,& vndiq;
reproba ad recipiēdū ſperma in coitu, & ad
ꝯcipiendū, ita ꝙ reddit̃ inutilis ꝓ matrimo-
nio, & fit qńq; ſeparatio nō dico thori, ſed
ipſius matrimonij,& dat̃ facultas iteꝶ nubē
di illi q petijt diſſolutionē, & ego vidi ſemel
in facto caſum hmōi, vbi mulier ꝯq̄rebat̃
de viri impotētia q̃ ex maleficio hmōi ꝓue
nerat,q̃ durauerat ꝑ triennium, ꝓut iura req-
rūt,adhibita poſtea ſeptima manu ꝓpinquo
rum fuit facta diſſolutio matrimonij ſm̃ qđ
hr̃ in c.1.& c.literæ. de frig. & malef. & no.
Doct.in c.fraternitatis.eo.ti.quas cōpoſitio
nes,& mixturas iſti malefici ex pluribus ſpe
ciebus venenoꝶ cōponūt q̃dam ex herbaꝶ
folijs feſtucis aut radicibus,piſcibus,anima-
libus,aut reptilibus venenoſis, lapidibus,at
que metallis.vide S.Tho.in tract.qq. 10. 1.
partis in tit.de mirac. ver. ſextū quoꝶ tń q̃-
dā in liquoribus, q̃dā vero in pulueribus re
ſoluta tenēt,& cū ipſis ſortilegia ſua fabrica
27 re ſtudēt. † Quidā vero ſunt q ſola verboꝶ
potētia hoiem aut brutū interimūt aut egro
tare ꝑmittunt,& alia q̃dā miranda faciunt,
vt hr̃ in c.igit̃ genus.26.q.4. & diximus ſu-
pra hac q.in princ.& tetigi infra eo.q.ſeq.q̃
oia dæmonis inſtructione,& doctrinę noue
rūt,& hęc ſunt in veritate q̃ reddūt humana
corpora lāguētia vel moribūda ſæpe licet in
ipſoꝶ maleficioꝶ, ſiue facturaꝶ reſolutioni
bus ſpecies, & materię q̄dā multū extraneæ
appareāt, ꝓut alias vidi pluries ꝙ ṗdicti ma
leficiati poſtquā habuerūt remediū liberatio
nis ſępius ex pectore ꝓijciūt aut ex ore euo
mūt,vel inferius ꝑ ſeceſſum emittūt acus,ca
pillos. ferramēta,clauos,plumas,ſulphur,la
pides, & res demum tales quas impoſſibile
erat dictū maleficiatum potuiſſet comedere
nō ſolū integras,ſed nec fractas vel minuta
tim i fruſtra ꝯciſas.vń vr̃ qd mirādū,ſed dic
vt q̄dā dixerūt qđ Sathanas ad maiorē ho-
minū deceptionē facit apparere dictas extra
neas ſpecies i reſolutione facturę vt res ma
gis mirāda videat̃ qńquidē inſpiciunt̃, & ꝯſi
derant̃ ea eſſe talis naturę,& formę,& quali
tatis, ꝙ impoſſibile erat illa potuiſſet igredi
in corpore maleficiati per aliquam partem
nāliter,ſed i rei veritate nō ſunt verę ſpecies
nāles,& ꝙ ſit veꝶ apparet, qa illa emittunt̃
ꝑ vomitū vel ſtercus, & ſic inter illas mate-
rias liquidas apparent à principio cū primū

exeũt de corpore,ſed ſi ſeruares mãs illas bi
duotriduo,aut q̃nque dierũ ſpacio.ꝓut alias
ego ſtudioſe ſeruari feci,videres oĩa ea liq̃ue
facta penitus,& ipſarũ formas ꝑijſſe totas ꝙ
ſi nãlia eſſent ꝓfecto i ſua priori ſiue prime
ua forma remanerẽt nec poſſent ꝑ aliquos
liquores aut humiditates corrumpi,maxime
ferrũ,& lapides ꝑꝑ eius nãlẽ duritiẽ , vt ma
28 nifeſtũ eſt oĩbus . † Quidã alij dixerunt ꝙ
dæmones vt res mirãda videat,tunc tp̃is q̃n
maleficiatus ꝓuocat ad vomitũ ad opus vẽ
tris,velociſſime,& inuiſibiliter aſſerũt ibi ſpe
cies illas,ſiue mãs,de quibus ſupra,veras,&
nãles,quas aliunde acceperant, & attulerãt
ibi.Sed nota ꝙ licet dæmon ſui potẽtia nãli
hoc facere poſſet,& tã dextro modo illas iſe
rere in vomitu vel ſtercore maleficiati ꝙ nul
lus hoĩum aduerteret, tñ prior opin. mihi
magis placet ꝙ ſint apparẽtes ſpecies ſub il
lis formis non nãles,qđ ſit verũ apparet rõ
ne ꝑdicta, quia cõiter non durãt ſub illa for
ma, ſed breui tp̃e reſoluunt in illis liquori-
ribus cum q̃bus mixta aduenerãt , ꝓut ego
pluries vidi,& manibus ꝓprijs tetigi,quæ à
principio vt dixi apparebãt veræ,& nãles,&
retinebant in ſe neſcio q̃d duri,tñ breui tp̃e
vt ꝑdixi reſoluunt,& pereunt.Quandoq; ve
re illæ mulieres maleficæ ſiue malefici media
nocte ingrediunt thalamũ ꝑſonæ maleficiã
dæ (in quibus q̃ũo,& qualiter ingredi pñt ,
maxime q̃n oſtia , & feneſtræ ſunt oĩa clau-
ſa,& fortiſſimus feris,& clauibus ꝯcluſa,dice
29 tur infra eo. q. 8.) † & maleficiandũ ipſum
ſiue maſculus ſit, ſiue fœmina dormiẽtẽ ſuis
liquoribus,aq̃s, oleis, aut pinguedine , ſiue
alijs ſimilibus vnctionibus plura, & diuerſa
venena ꝯtinẽtibus in vngunt q̃nq; femora ,
q̃nq; aũt vẽtrẽ,aut caput,guttur , pectus vel
coſtas,ſeu aliã partẽ corporis ꝑſonæ male-
ficiandæ,q̃ ſic dormiens nihil ſentit,& eſt tã
ta vis,& potẽtia illius vnctionis ꝙ paulatim
durãte calore ipſius dormiẽtis igredit̃ intus
carnes , & vadit ad penetralia cordis viſcerũ
maleficiati,vñ paulopoſt cauſant ingẽtes do
lores in corpore maleficiati,cum primum.ſ.
maleficiũ vel factura,vt dñt,tangit inteſtina
maleficiati, illinc ſuccedũt maximi vlulatus
& lamẽtationes quã crebre,& hoc vno mo-
do ſortilegia venefica fiũt in corpore,q̃a ma
leficiũ ſiue factura tãgit iteſtina. Alio modo
fiũt ſimilr̃ in corpore,ꝑ cibum aut potũ, q̃a
illa eorũ venena & maleficas mixturas i pul
uerẽ,vt plurimũ redactas in vino vel ferculis
intromiſcẽt, & iſto modo tradũt mala fercu
la & peſtiferos potus ignaris, & his q̃ bona
fide cũ eis comedũt vel bibũt:& ideo cõſulo
oĩbus vt quã maxime præcaueãt ne comedãt
vel bibãt cũ eis qui dñr malefici aut cũ mu-
lieribus maleficis ſed fugiãt eorũ vel earum
conuerſationẽ , & merito cõſtituit Imꝑator
ꝙ iſtorũ conuerſationẽ & amicitiã quamuis
verus ſit vnuſq̃ſque oĩno fugiat.l. nullus.C.
de mal.& matth.q̃a ſunt inimici humani ge
neris & hoſtes cõis ſalutis, vt dicit text.in l.
& ſi excepta.in pri.& l.ſi.C.eo.tit.ſemperq;
ſtudẽt inferre aliqua mala i humanis corpo
ribus vel in bonis & hoc faciũt dæmone iſti
gãte , vt ſemꝑ operent malũ cõtra aliquẽ ex
Chriſti fidelibus,& neceſſe eſt ꝙ hoc faciant
imperãte Sathana poſtq̃ illius imꝑio ſe ſub-
iecerũt & promiſerũt obedientiã vt latius di
30 ximus ſupra ea.q.in pri.in 2.ſpecies.† Alio
modo fiũt hæc maleficia.ſ.extra corpus qđ
eſt q̃n iſti malefici abſcondũt in capite lecti
vel in alia parte ſuꝑ qua maleficiãdus iacere
debet ipſa venefica ſortilegia aut ſub limine
oſtij cameræ abſcõdunt eadẽ dũmodo ꝑſona
maleficiãda ſuꝑ illis trãſitura ſit & illa pedi-
bus calcare ꝯtingat,q̃a ſtatim facta calcatio
ne q̃n ſunt in limine vel facta iacẽtis corpo-
ris q̃n fiũt in lecto factũra ipſa ſortit̃ effectũ,
& recipiũt q̃nq; certa venena adeo atrocia &
furibũda q̃bꝰ pedibus calcatis ſtatim perit q̃
illa calcauerit,quędã alia ſunt q̃ nõ ſtatim oc
cidũt,ſed ſpacio duorũ triũ vel 7.aut 10.die-
rũ plus vel minus ſm ꝙ voluerint ipſi malefi
ci,q̃a ſciũt illa tẽperare,ꝓut ex pluribus cõ-
feſſionibꝰ reorũ iſtius criminis accepi q̃ ſimi
liter faſſi ſunt ex q̃bus rebus cõficiuntur &
qualr̃ fiat illorũ tẽperatio & quẽ effectũ ope
rant ſingula q̃ hic referre nõ licet,ſufficiat ti
bi ſcire ꝙ hęc fieri pñt arte & iduſtria dęmo
nis ex rebꝰ nãlibus miniſterio & opa ſortile
gi interueniẽte,vt fatet S. Aug.in li.10.de ci.
Dei.& hr̃ 26.q.5.c.nec mirũ.circa ſi.& l.mul
ti.& l.eorũ.in prin.cũ pluribus alijs ll.C.eo.
tit.Et no.vnũ qđ in oĩbus ſortilegijs cuiuſ-
cunq; ſint ſpeciei ſemper interueniũt verba
q̃dam malefica , opus illud quodcũq; ſit de-
moni cõſecrantia, & eius auxiliũ ad id faciẽ
dũ ſiue potius machinãdũ inuocãtia. Cõclu
do igr̃ in hac mã,ꝙ i quolibet ſortilegio tria
cõcurrere debẽt perſona malefica .ſ. ꝓfeſſa .
verba conſecratiua , & materia conſecrata .
& ad

& ad illum effectum compoſita, excepto ma
leficio incãtationis quod verbis tñ perficit,
vt hr̃. 26 q. 4. igitur genus. & q. 5. nec mi-
rum. & ſupra diximus hac ea q. in princ.

1 Sortilegia in quibus locis, & tempore fieri ſoleant.
2 Lux veritatis Chriſtus vniuerſum mundum illuminans.
3 Sortilegia quare potius de nocte quàm de die fiãt.

QVarto quæro quibus locis, & tpi-
bus hæc ſortilegia fabricani, & vbi
ipſi ſortilegi, & alij ſimiles cõuenire
1 ſolent. †Rñdeo, q vt plurimum in locis fo-
reſtibus, occultis, ſubterraneis, & ab homi-
num conuerſatione remotis, & peregrinis,
ruinoſis atque deſertis, & ſemper de nocte
fiunt, vt no. in c. epi. 26. q. 5. ratio põt eſſe du
plex. Prima, qa dæmon poſt caſum ex para
diſo effectus fuit obſcurus, & tenebroſus, vt
cõcludunt cõiter theologi, & maxime S. Th.
in tract. qq. q. 16. art. 1. & 6. in tit. de demon.
9ñs eſt, q omnia opera quæ ipſe facit fiãt in
obſcuro, & tenebroſo loco, & tpe, eo maxi-
me ẽt quia opera ipſa ſunt peccata quæ cõi-
ter dñr nigra, & oppoſita luci veritatis virtu
tis, & iuſtitiæ merito conficiẽda ſunt tpe ni
gro, & obſcuro iuxta illud cõe dictum. q ma
le agit odit lucem. 18 q. 2. perniencioſam. & de
2 pnia diſt. 1. item ſi ante. †Lux. n. veritatis eſt
illa quæ illuminat oẽm hominem veniẽtem
in hunc mundũ, quæ eſt Chriſtus, vt hr̃ Ioã.
1. 3. 5. 8. c 50. inter claras. in prin. C. de ſum.
Trin. & eſt lux interna q̃ clarificat animã, &
intellectũ hominis. de cõſecr. diſt. 4. in prin.
Sathanas. n. virtutibus, bonis operibus, & ve
ritati quantum põt aduerſatur, ex quo ipſe
mẽdax eſt, & tenebroſus, vt ſupra diximus,
nimirũ ſi loca ſordida, obſcura, & tenebroſa
ſibi elegit ad ſimilitudinẽ ſui, vt not. Ioã. 3 c.
3 & 81. diſt. vaiẽt interdum. †Secũda reddii ra
tio quare potius de nocte q̃ de die hæc opã
fiunt, qa ſi de die fierẽt poſſent videri ab ali-
quo, & facilius diſcooperirẽtur eorũ malefi-
cia, & deuenirẽt ad notitiam curiæ, & iuſtitiæ,
facilius caperẽtur punirenturq;, ne igr̃
tam facile detegantur, & impediantur eorũ
opera fieri, & ſacrificia celebrari, faciunt de
nocte in locis pdictis, vt à nemine habeant
impedimentum p ea quæ ſupra dicta ſunt. &
not. in d. c. epi. 26. q. 5. & cap. nec mirũ. ca. q.

1 Sortilegi quibus rebus, aut inſtrumentis in ſuorum fabricatione facinorum vtantur.
Futurorum reſponſa vt plurimum ſunt dubia.
2 Sortilegia facta per homines tacitæ profeſſionis per quæ fiant inſtrumenta.
Inſtrumenta ſortilegij amatorij quæ ſint.
3 Sortilegia extra corpus quibus fiãt inſtrumẽtis.
4 Homo, abſque Dei gratia, diabolo tentanti reſiſtere non poteſt.
Diabolus plus timet ſignum crucis quam cetera omnia quæ in mundo ſunt.
Diabolus ante Chriſti aduentum duas manus habere dicebatur.
5 Chriſtus per paſſionem ſuam è diaboli manibus in ſe credentes eripuit.
Mulier ex ſe pudica quãdoque ad libidinem diaboli opera prouocatur.
6 Sexus muliebris res admodum fragilis, facile decipi poteſt.
Inſtrumenta tertiæ ſpeciei ſortilegiorum quæ veneſica dicitur, quæ ſint.
7 Venena mala proprie quæ dicantur, & q̃ bona.
8 Sortilegia quædam fiunt ex particula cadaueris hominis.
9 Imagines de cera fiunt quandoque à ſortilegis ad maleficiendos homines.
10 Imagines quare in ſortilegijs, fieri ſoleant, cum nihil operentur.
11 Diabolus ſub diuerſis inſtrumentis, & figuris docet ſortilegos diuerſa committere flagitia.

1 QVinto quæro quibus rebus, † mix-
turis, & inſtrũs vtuntur iſti ſortile-
gi ad hæc ſua ſortilegia fabricandũ.
Rñdeo, q varijs atq; diuerſis, quorũ pars ma
ior declarata. fuit ſupra eodem. q 3. nihilo-
minus ad maiorẽ expreſſionem, qa mã iſta
nõ eſt minus cõfuſa, q̃ diffuſa, dicam aliqua
vltra ea quę ibi dixi ideo dic, q. Aut loqmur
de prima ſpẽ quæ eſt diuinatiua, in qua qñq;
verſantur ſortilegi qui ſunt pfeſſionis expſ-
ſæ, aliqñ vero hi qui tacitæ ſunt pfeſſionis.
Primo caſu dic, q quotieſcũque ſunt in cele
bratione ſacrificiorũ omnibus ferè, & eiſdẽ
inſtrũs vtuntur ad ſacrificandum, qbus vtun
tur nr̃i ſacerdotes chriſtianæ religionis, &
cum illa reuerẽtia cultum dæmonis ſub ido
lorũ forma celebrare ſolẽt, & offerre preces,
qua & qbus veri ſacerdotes Chriſtianę reli-
gionis verũ diuinũ cultum venerãtur, vt no.
Io. lec. in ſum. conf. in tit. de ſortil. c. 1. & 2. &
no. in c. nec mirũ. 26. q. 5. & in c. contra ido-
lorum.

loꝝ.26.q.4.& not.gl.in c.accuſ.§.ſane,de hę
ret.lib.6.& ibi D.Arch.Gemin.& alij vbi ex
preſſa ſit mẽtio de iſtis ſacrificijs.In locis.n.
quæ ſupra ꝓxime diximus quæ ipſi retinent
loco temploꝝ ſolent ſæpius ꝯſtruere aras,&
ſuper eiſdem ponere idola, & alias diuerſas
imagines,quibus in ipſis ſacrificijs,& p̃cibus
offerre ſolent thura,& alios diuerſos proſu-
mos,deferunt ẽt tunicas quaſdam loco ca-
miſi,cottæ,tunicelæ,planetæ, vel piuialis, &
cũ illis celebrant ſacrificia,habentq. inter ip
ſos quoſdam q melius ceteris ſunt diſpoſiti
ad illas cerimonias exercendũ, quos illis p̃-
ponunt, & appellant ſacerdotes , ſicut apud
veteres dicebant ſacerdotes Apollinis, & ſi-
miles,& nũc idem obſeruant Iudæi inter ſe.
illi.n.ſunt qui ſacrificia ipſa manibus ꝓprijs
celebrant,& miniſtrant, & maximo reuerẽ-
tiæ cultu diabolum venerantur,ac ſi vere eſ-
ſet illoꝝ Deus , & hoc eſt in quo diabolus
ſummopere delectatur,vt adoret.d.c.nec mi
rum,& per S.Th.in ſum.q.94.art.3 in ti. de
ſupſt.& hr̃ Matt.4.c.quibus cõpletis ſacrifi-
cijs , ipſi ſortilegi ſuas ꝓponunt interroga-
tiones de his q noſcere cupiunt , & ab ipſis
idolis uoce diabolica rñſa ſuſcipiunt de futu
ris , ac de p̃ntibus occultis, ſm ꝙ ipſi magis
ſcire cupiunt, licet futuroꝝ rñſa ſint vt pluri
mum dubia, & ad plures ſenſus accõmodan
da,qñ futuroꝝ ipſe dęmon eſt ignarus qũs
vellet illa prædicere ex certa ſcientia , prout
ſunt in ſuo eſſe,de quo latius dicã inf.q.ſeq.
2 † Secundo vero caſu qñ ipſa ſortilegia fiunt
p hoĩes qui ſunt tacitæ profeſſionis, & tunc
diuerſa interueniunt inſtr̃a, qñq; illa faciunt
in aqua per hydromantiam, qñq; in igne p
pyromantiam,qñdoq; in terra p geomãtiã,
qñq; vero vtunt aëre,qñ faciunt per aërimõ
tiam,vt late ponit,& declarat iſta d.Hoſt. in
ſum.de ſort.§. 2. qñq; faciunt illa ex inſpe-
ctione inteſtinoꝝ auium,aĩalium,aut p eo-
rundem uoces garritũ occurſum , & ſimilia,
vt late diximus ſupra eo.q.2.& hr̃ in c.igitur
genus.26.q.4.& q.5.nec miꝝ.& Ioan.lec. in
ſum.conf.in ti.de ſort.q.2.ver.diuinatio,alij
reſpiciunt in aſtrolabio,vel in clauicula Salo
monis,ut in c.2.extra eo.tit.Si uero loqmur
de ſecũda ſpecie ſortilegioꝝ amatoria diſtin
gue.Aut ipſa ſortilegia fiunt in corpore,aut
fiunt extra corpus hæc .n. diſtõ non cõuenit
priori ſpeciei,in corpore.n. cõiter fieri ſolẽt
per cibum,vel potum,ut l.3.§. adiectio autẽ
ff.ad l.Corn.de ſic.& l ſi quis aliquid .§. qui
abortionis.ff.de pœn.& l.coꝝ.in princ. & l.
multi.C.de mal.& math. & in qbus poculis
& mixturis cõmeſtibilibus cõmiſcẽtur mul-
ta quæ late diximus ſupra eo.q.3. quas non
3 expedit iterato repetere vide ibi . † Si vero
fiunt extra corpus,& tunc interueniunt q̃dã
ligaturæ,quas ipſi magiſtri conſuunt in cla-
mide maleficiandi, aut in alia parte latenter
abſcondunt , ſicut in lecto inter plumas, vel
materatia, aut ſublimine oſtij , vel alio loco
ſuper quo perſona maleficianda tranſitura ,
aut iacitura ſit , & vltra ea quæ diximus ibi
in 3.q.adde ꝙ ipſi ſortilegi admiſcẽt ſæpius
in iſtis amatorijs aq̃ benedictam.ſ.fontis ba
ptiſmatis,aut cõis amphoræ exñtis in eccle-
ſia,aut oleum ſanctum baptiſmatis,chriſma
tis,aut extremæ vnctionis,ramos oliuaꝝ be
nedictaꝝ,frondes palmaꝝ,candelas benedi-
ctas,ſacros Agnoſdeos,thura benedicta,ce-
rei paſchalis,& his ſimilia. Qñq; aũt capiũt
aliqua ex reliquis ſctõꝝ martyꝝ ſi hr̃e pñt
.ſ.particulas oſſium,capilloꝝ,vel veſtiũ.Alij
aũt capiunt fruſtula quædam indumentoꝝ
ſacerdotalium , alioꝝq. pãniculoꝝ bñdcõꝝ
quibus ſacra miſteria venerantur, celebran-
turq. , ſicut camiſi, corporalis purificatorij,
tunicellæ,manipuli,amitti,ſtolæ candidæ, la
pidis ſacrati.mapæ altaris, plateræ, ſudarij,
calicis,& ſimilium, & iſta oĩa, vel eoꝝ partẽ
admiſcere ſolent in ipſis ſortilegijs amato-
rijs , adhibitis eoꝝ neſandiſſimis p̃cibus , &
diabolicis verbis ad turpes libidinis actus ,
tot ſacr̃oꝝ,& alioꝝ ſacroꝝ perpetrantes ab-
uſum. Nec omittam vnum quod quidam ex
his qui ſunt expreſſę profeſſionis deferunt
qñq; imagines quaſdam ad loca ſacrificioꝝ
terra,vel cera,aut gũmaꝝ, ſeu alia q̃uis mi-
xtura ꝯfectas, illaſq. baptizant prius nomi-
ne perſonæ maleficiandæ,ſub deuotione, &
inuocatione diaboli , cum eiſdẽ cærimonijs,
quibus vti ſolent nr̃i ſacerdotes in vero ba-
ptiſmate. & adijciunt q̃dam verba valde tur-
pia,& neſanda, quæ hic inſerere non placet,
ne quenq̃ fortaſſe nimis curioſum ad illoꝝ
experientiam ꝯcitarẽ, q̃uis alius extra ꝓfeſ-
ſionẽ effectus hmõi efficere non poſſet,ut la
tius diximus ſupra in ſi.3.q. qb. imaginib.
qñq; aperiunt pectora,& ipſaꝝ corda ingẽti
calore ignita reddũt,aut tm̃ detinẽt ꝙ liquę
fiunt,putantes ꝙ eodẽ modo cor hoĩs male
ficiãdi,vel mulieris ſimili amoris ardore ad-
uret ,

uret,ſeu mollificetur, & obediens reddat ad
uotum ſacrilegi, uel amantis: ſed multi non
aduertunt ꝙ dæmonis ſallacia vehementer
decipiuntur,ut alias diximus ſupra in d.3.q.
ſi tñ poſtea appareat ꝙ mulier flecti uideat,
& amari incipiat id non prouenit uirtute,&
potentia ſortilegij,ſed diabolicæ tentationis
& opa extrinſeca alicuius hominis q ipſam
ſollicitat,& perſuadet,ut diximus ſupra d.3.
4 q. † Pro cuius corroboratione adde ꝙ dixit
Bonauent.in 2.ſeq.diſt.28.num.39.vbi dicit
ꝙ tanta eſt uis diabolicæ tentationis, ꝙ hõ
illi abſque diuina gratia reſiſtere nõ poteſt,
non ꝙ hoïem præciſe compellat ad peccan-
dam pp liberi arbitrij ptãtem, & grãm paſ-
ſionis D. N. Ieſu Xpi, ſed tanta eſt qñq; ad
malum hoïs inclinatio, & uoluntatis pni-
tas, ꝙ niſi eſſet aliud ſuſtentans neceſſe hrēt
hõ qñq; motu uoluntatis in malũ incidere,
Diabolus.n.nihil eſt ꝙ magis timeat, & ue-
hementer abhorreat quã lignũ, ſiue figurã
crucis,& memoriam paſſionis D. N. I. Xpi,
& ratio eſt, qa ante aduentum Xpi, & illius
paſſionem diabolus habebat mirabilē ptātē
ſuper oēs hoïes viuentes. habebat.n.dupli-
cem manũ,vna qua dicebatur manus attra-
hens,altera quę dicebatur manus cõpellēs.
manus.n.attrahens erat illa ptãs qua ipſe Sa
thanas trahebat ad limbũ oēs iuſtos,& ſan-
ctos viros. Manus vero compellens erat illa
ptãs præcipitãdi hoïem in malum,vel p ſal-
laciã,vel p uiolentiam, qa tunc tentabat ut
Draco,tentabat ut Leo.oēs.n. hoïes, vel per
fraudulentiam, vel p violentiam ſuperabat,
q magna ipſius ptãs debilitata fuit per paſ-
ſionem D. N. I. Xpi, p quē apparuit lumē
veritatis,& interius p diuinã inſpirationē,
& exterius p humanã inſtructionem, ita ꝙ
nos oēs à manibus illius liberauit. & ppea
5 diabolus tam fortiter abhorret † memoriam
paſſionis prædictæ,p quã eius potentia de-
bilitata fuit, & nobis liberi arbitrij vires, &
ptãs grandius reſtituta eſt, nihilominus re-
manſit ſibi illa gñalis tentãdi facultas q põt
ↄtra oēs indifferenter exercere Deo pmittē
te,imò ↄtra ipſummet Ieſum illam experiri vo
luit,vt hr̃ Matt.4 c.non tñ habet nunc illã p
modũ uiolentiæ,ſed pſuaſionis, & fraudulē
tiæ quoꝝ tot,& tantas ipſe habet, ut uix hõ
illis reſiſtere poſſit,iſta ſunt uerba not.S.Bo
nauenturæ in 3.ſent.diſt.19.q.3.num.22.&
23. Redeundo nunc ad propoſitum dico nõ
eſſe mirum ſi mulier pudica ex ſe,qñque fle-
ctitur ad libidinem,& dirigit cor ſuũ ad a-
mandum illum, quē prius nullo modo co-
gnouerat,qđ ſolũ prouenit ex illa ſcilicet,&
inſatiabili dæmonis tentatione,quæ intrin-
ſeca eſt,ſollicitans aïam accedente poſtea ſor
tilegi extrinſeca operatione ſermonis amba
ſiatæ lrãꝝ amatoriaꝝ, & alijs ſimilib. extrin
ſecis ſollicitationibus, quæ propriè ſunt cau
ſa immediata lapſus ipſius mulieris, vt inci-
6 dat in laqueũ. † & quia muliebris ſexus fra-
gilis eſt, facile decipitur, flectitur & apprehē
ditur,vt hr̃ in c.forus.de verb.ſig. & not. gl.
in c.1.de cland.deſp. 23.q.7. qđ ppoſuiſti.
& q.5.c.Adã,& c.mulier,& dixi inf.eo. q. 6.
in fi.Sortilegia vero ipſa qualiacũq;,&quot-
cunque ſint non ſunt cã immediata flectēdi
pudiciũ aïum &c.ſed dñr cã mediata,& remo
ta pp q dæmon magis deliberate ſtudet illã
tentare, & capere in laqueũ poſtq̃ per turpē
abuſum illum ſacroꝝ in grauem offenſam
diuinæ maieſtatis obtinuit diuinũ cultũ p-
ſterni,& ipſe ut Deus adorari,& hoc eſt qđ
ipſe magis deſiderat quã aliud,ut alias dixi-
mus ſupra q.præced.& latius dicã infra.in fi.
huius qõ. Tertiæ ſpeciei iuſti a ſilr̃ plurima
ſunt,quoꝝ partem uidiſtis ſupra 3. q. qbus
aliqua ſuperaddã,ideo dico ꝙ aut fiũt in cor
pore p cibũ, vel potũ, aut extra corpus ali-
quo ex modis pdictis. Primo caſu noïa vnũ
hr̃,&gñalr̃ ꝙ oïa p ſortilegia,ſiue maleficia,
veneficia,q fiunt in corpore, nõ fiunt abſq;
veneno,ſed oēs illæ mixturæ compõnes, &
pocula ſunt mixta veneno aliqua mitiori,vt
minus officiat,aliqua uero atrociori, ut citiꝰ
vulnerent vel occidant, q vt dixi, ex diuerſis
rebus ↄficiuntur.Quędam ex herbaꝝ folijs,
feſtucis,aut radicibus, quædã ex uenenis ſer
pentũ,qdam ex reptilibus terrę animalibus,
vel piſcibus venenoſis, lapidib. ſulphuræ gũ
mis ære,plumbo,argento uiuo,qđ ipſi mer
curium appellant,alijsq́. diuerſis metallis in
puluerē redactis, ſeu alio modo cõbuſtis, &
ſic ex rebus nãlibus illa componunt dæmo-
nis inſtructione docente. & hæc ſunt q in
veritate diuerſas inducũt ægritudines in hu
7 manis corporibus. † & ppea lex uocat illa
mala venena,q ſunt facta hoïs necãdi,aut ę-
grotãdi cauſa.l.3.§.adiectio aũt.ff.ad l.Cor.
de ſic.& l.ſi qs aliqd.§.qui abortiuũ.ff. de
pœn. bona ſiue non, mala venena dñr ea,q
non ſunt compoſita ad nocendum, nec facta
hominis

hois necãdi cauſa, vt ſunt illa amatoria q̃ in poculis amatorijs cõiter cõmiſceri ſolẽt d. l.3 §.adiectio aũt,& d.§.q abortionis.& ibi Bart. Aut illa fiunt extra corpus .ſ. extra cibũ,vel potũ,& diuerſas ſimiliter vnctionum mixturas,& venenoꝝ cõpoſitiones accipiũt qbus maleficiãdoꝝ corpora dormiẽtiũ linire & perſtringere ſolẽt,& quam primũ ipſa vnctura ad præcordia penetrauerit q̃ facile penetrat ſtãte calore dormiẽtis ſtatim audiũtur gemitus,& maximi vlulatus inſurgunt, quos pſona maleficiata dolore quã graui ſuſtinere nõ põt. Quidã alij ſortilegia hmõi ſub alia forma cõpoſita ꝯſuũt latẽter in chlamyde, aut abſcondunt in lecto ipſius maleficiandi,ſeu in aliquo loco ſubterraneo fouea facta,aut ſub limine oſtij;ſup quo deſtruendus trãſiturus ſit,& pedibus illa calcare ꝯtingat. Quidã aũt capiũt reſidua qdã ex corpore pſonæ maleficiãdæ.ſ.capillos,dentes,vngnes,pilos,ſiue ſetas corporis,ſanguinem ſi lire pñt, aut particulã pelliculæ manus, vel pedũ. Alij vero capiũt particulas veſtiũ earũdẽ pſonaꝝ,caligaꝝ,ſoleaꝝ, ſiue planellaꝝ, calciamẽtoꝝ,camiſiæ,diſploidis,birreti,ſcuffiæ aut veli muliebris,cinguli ſiue zonę,ſtrin

8 gaꝝ,& ſimilium.† Quidam ẽt capiunt particulam corporis alicuius cadaueris eoꝝ .ſ. q iam ſepulti fuerunt,& vt plurimum qrunt illoꝝ cadauera q furca ſuſpenſi, aut alia turpi morte periere,& illoꝝ vngues qñque aut dentes,capillos,aures,oculos,barbã,manũ, pedem,vel digitum,aut aliqđ ex eoꝝ inteſtinis.ſ.cor,iecur,epatẽ,ſiue pulmonẽ, militiã rete ventris partem, aut inteſtinoꝝ pinguedinẽ,neruos,oſſa,vel carnẽ,& cum iſtis alijs & ſimilibus turpiſſima componunt ſortilegia:Quidã alij capiunt particulas quaſdã veſtium ipſoꝝ cadaueꝝ cum qbus humati fuerunt, Quidã alij capiũt chordã ſiue capiſtrũ viri laqueo ſuſpenſi,aut illius camiſiã, & cũ illis ſimiliter quamplura mala turpiſſime execranẽ, nec vereñ nocturnis tpibus cadauera ipſa exhumare, aut ipſimet in ſepulchris ipſoꝝ intrare,& hæc pluries habui ĩ facto Romæ,& ab ipſis reis in eoꝝ examine p plures ſpõtaneas ꝯfeſſiones accepi,q̃ qdem oĩa fuerunt p demonſtrationẽ ad oculũ verificata. Quidã vero ceperunt auiũ aut ferrarum inteſtina,mẽbra,oſſa,plumas,vel ſetas, Quid de oculis aut capite vel dẽtibus lupi. Quid de iecore vulpis, pedibus, vel cornibus cerui,capite vel lingua milui, pedib' vel vnguibus caſtoris.qd de ore vel beccho aqlæ,qd de galli criſta,& teſticulis,& alijs quã

9 pluribus. †Quidã ſunt q imagines ceræ,vel alterius mixturæ ꝯficiũt illaſq. portãt ad loca ſacrificioꝝ,qbus cõpletis,imagines ipſas ſub noĩe pſonæ maleficiãdæ certis adhibitis cærimonijs baptizãt.oĩa opera ipſoꝝ, cũ deuotione Sathanę offerẽtes;qbus ſic oblatis, & execratis imaginibus ignẽ ingẽtẽ apud ipſas ꝯfouẽt,illaſq. ſpinis,acubus, clauis, vel alijs rebus acutis,qñq; in capite,qñq; in vultu,in gutture,ĩ renibus,pectore,femore, coſtibus aut vẽtre,vel ſimilibus locis pforãt,& truciãt deprecãtes ꝯtinue vt veꝝ corpus maleficiandi eaſdẽ patiaẽ pũcturas,& pęnas, & eiſdẽ doloribus crucieẽ,ac ſi eius corpus his inſtris vere pforari ꝯtingere, & fieri ſæpius pſona maleficiata in eadẽ corporis parte ſimiles dolores intolerabiles patiaẽ,nihilominus nõ ꝓueniũt virtute, vel potẽtia dictaꝝ imaginum,vel ſacrificioꝝ,vel potius ex vnctionibus.& alijs mixturis veneficis quas adhærent corpori ipſoꝝ maleficioꝝ, vt ſupra

10 dictũ eſt in 3.q. Sed qro † nũc ſi dictæ imagines nihil ꝓſunt nec operanẽ effctũ in ſortilegio,quare fiũt? Reſpon. ꝙ licet ex iſtaꝝ imaginũ imò latronibus nõ ſubſequanẽ immediate effectus de qbus ſupra, tñ ex lõginquo,& mediate ſequunẽ;q̃a dæmõ inter alia deſideria ſua hoc maius hẽt,vt adoreẽ ab homine ad ſimilitudinẽ Dei vt ſupra ꝓxime dixi,ſed vt ꝓmptius, & facilius adorationẽ ipſam conſequaẽ,& augeat, docuit ſortilegos ſuos hæc ſortilegia p imagines fabricare, illaſq. primo,& ante oĩa baptizare,& cũ illis preces more ſacerdotali offerre, ad hoc vt cultus ſuæ adorationis amplificeẽ, & latius extẽdaẽ,& ſub iſto colore captãdi amorẽ, inferẽdi ęgritudinẽ,inueniẽdi theſauꝝ,vel alio ſimili mõ decipit iſtos ignaros nihilominus opus maleficij pficiũt venenis, q̃ ſunt ꝓprie cã immediata ęgritudinũ:iſtę vero imagines dñr cã remota,& mediata pp quã dæmõ ſubtilius,& diligẽtius ſatagit ad inſtructionẽ venenoꝝ,& illoꝝ exhibitionẽ,ita ꝙ pſona maleficiata audiat qđ hẽt in corpore,& iõ iſta dr cã remota,& mediata ad maleficiũ mixtura aſit poculi, aut vnctionis eſt cauſa imme

11 diata,vt no.in c.nec miꝝ 26.q.5.† Ex qbus vides ꝙ Sathanas ſub diuerſis ſignis,inſtris, mixturis,cõpoſitionibus,ligaturis,characte-

ribus

ribus atq; figuris inſtruit ſortilegos ad cōficiēdum diuerſa maleficia, ſm̄ diuerſas hoim opin. quas pſequi intēdunt, & vt facilius dæmon ſimplicis credentium aios fallacijs ſuis apprehēdat ſæpius ſortilegia ipſa ſub aliquo tegmine ſanctitatis abſcōdit, aut culte veræ deuotionis obūbrat, vt res videat̄ honeſta, & ſanctitatis deuotione foueri, & ideo iſtæ mulierculæ, vel ſimiles in diſſolutione dictoꝝ ſortilegoꝝ ſemp quaſi iubēt dicere angelicā ſalutationē, ſiue dnicam orationem, hoc eſt Aue Mariā, vel Pater nr̄m, ad deuotionē alicuius S. Apoſtoli, vel Martyris, ſeu ſanctaꝝ virginum: Ad deuotionē vero Dei, & beatę paſſionis, ſeu virginis Mariæ nunq̄, nec reperies ēt ꝙ faciant vnq̄ dicere ſymbolū fidei. ſ. credo in vnū Deum, &c. & hoc eſt qd' diabolus vehemēter abhorret, vt alias diximus ſupra ea. q. q a p illud fidei Chriſtianæ obſeruātia, & dæmonis excluſio demonſtrat̄, ipſæ vero mulieres, aut viri remedia hmōi vt plurimū faciūt inſtructione, & ſuffragio diaboli & ideo dūr ſupſtitioſa, & reproba, vt latiꝰ dicemus infra in ſeq. q. vbi plenius examinabimus iſtū articulū an, & qn̄ liceat maleficiatū, ꝑtrario maleficio liberare, & qūo, & qualiter cognoſcat̄, an remedia iſta ſint ſupſtitioſa, & reproba, vel nō, & caſu quo ſint dānata, qua pœna puniat̄ q illa ſciēter exercet ibi dicet̄.

1 *Effectus ſortilegiorum qualiter cauſari poſſunt in corporibus humanis mediantibus rebus, ſiue mixtis, ſiue ſimplicibus.*

2 *Diabolus rerum naturalium, & ſecretorum naturæ maiorem habet cognitionem quam omnes ſimul homines.*

3 *Diabolus qualis in ſua conditione fuerit, & qualis poſt lapſum.*

4 *Intellectus an fuerit poſt peccatum obtenebratus in dæmonibus.*

5 *Diabolus præteritorum, aut præſentium occultorū hominus incognitorum optimus eſt interpres.*

Diabolus furta, adulteria, & cetera quæque vitia quanquam occultiſſima cognoſcit.

6 *Futura dupliciter cognoſci poſſunt.*

Diabolus rerum principia cognoſcit, cui magis nota eſt virtus cauſarum naturalium quam hominibus.

7 *Diabolus quare quandoque futura prædicit ex certa ſcientia quam non habet ipſe.*

8 *Arte magica ſciri poſſunt quæ in locis diſtantibus, ſeu remotis fiunt.*

9 *Diabolus imbutis artibus magicis reuelat, alias cognitu impoſſibilia.*

10 *Diabolus nulla capitur obliuione, aut ignorantia rerum naturalium, aut ſecretorum naturæ.*

Dæmones elementorum, metallorum, lapidum, herbarum, plantarum, reptilium, auium, piſciū, & motuum cæli notitiam habent.

11 *Diabolus in omnibus artibus liberalibus omniū hominum eſt longe doctiſſimus.*

Diabolus ex quibus rebus mixturas, aut compoſitiones faciat.

12 *Diabolus quædā in puluerem, & quædā in pinguedinē redigere docet ad facienda ſortilegia.*

13 *Pocula abortiuis dicuntur, quæ dantur alicui vt fœtum edat immaturum.*

Virtus generatiua quandoque impeditur per ſortilegia.

14 *Matrimonium quandoque per eccleſiam ſeparari mandatur ob impotentiam coeundi.*

15 *Maleficiatus quidam ne cum vxore computaretur qualiter fuerit liberatus.*

16 *Liberandus à maleficio iubetur ſignum crucis omittere.*

17 *Malefici, ſeu ſortilegi an, & qualiter pluuias, grandines, & fulgura inducere poſſint.*

18 *Ægritudines, ſeu morbi quos inferunt malefici, nō ex imaginibus, aut cæremonijs proueniunt, ſed ex mixturis, & rebus naturalibus applicatis.*

19 *Diabolus quare à Deo permittatur adeo inhoneſte res diuinas, & ſua adorationis cultum deturpare.*

20 *Sortilegum, ſeu maleficum an liceat impune cōſulere ad tollendum maleficium.*

21 *Ius ciuile pro ſoluendis maleficijs permittit recurſum ad maleficos, ſed non ius canonicum.*

Infirmitates an poſſint licite ſanari per quadā verba ſuperſtitioſa, quibus vt plurimum vtuntur mulierculæ.

22 *Remedia ſanatiua qualiter cognoſcantur ſuperſtitioſa, vel non.*

23 *Nomina hebraica Dei, & angelorum ab aliquibus conficta, an deferantur licite pro remedio ſanitatis.*

1 SExto quæro † qūo poteſt eſſe, ꝙ ex pręmiſſis rebus ſimplicibus, aut mixtis effectus ſortilegioꝝ hmōi, & tot accidentia in humanis corporibus ita fortiter cauſentur, ſeu ēt tollantur, aut futuroꝝ occultorū vt reuelationes tam clare ſuccedere pn̄t. nam qbuſdam ridiculum potius q̄ credibile eſſe videbatur, ꝙ ex tactu vnius imaginis ce-

ræ,cretæ aut alterius mixturæ ſi tangatur in aliqua parte ſui corporis p maleficum,in ea dē parte corporis pſonæ maleficiādæ ſtatim exoriat infirmitas,& cauſentur dolores intē ſi,aut amoris cupiditas, & vehemens libido pparet incendia cordi, & ſic de ſingulis alijs ſortilegiorum ſpeciebus.hęc.n.vñr eſſe ſatis re mota à credulitate recti iudicij, & tñ in rei veritate effectus, & accidentia hmōi negari non pōt q veniunt atq; recedūt opera,& mi niſterio dictorum ſortilegorum. Et ideo pro faci liori ſolutione iſtius dubij.Vidēdum eſt pri mo de virtute,& potentia dæmonis quæ, & qualis ſit,& quā poteſtatem habet ſup homi ne, qua cognita facilis reddet ſolutio iſtius
2 dubij. † Sciendum eſt.n.q Angelus Sathanę q eſt pprie diabolus mirabilem habet virtu tem,& ptātem cognitiuā circa nālia,& ſecre ta naturæ. plus.n.de his ipſe ſolus eſt inſtru ctus,& bene informatus,quam oēs hoīes de mundo ſimul. ita dñt Theologi,& maxime S.Th.in tract.qq.q.16.art.6. in tit.de dæm. & S.Aug.lib.10.de ciu.Dei,& hr in c.nec mi rū.26.q.5.ex quo.n.ipſe Angelus eſt ſubſtā tia ſpūalis, & pura intelligētia habet oēs vir tutes intellectiuas,& oīa ſecreta naturæ,quę nāliter ſpectant ad angelū,ſiue bonum, ſiue malū,de quibus latius p eundem Tho.in d. lib.qq.q.16.art.1.2.6.& p totū de dæmoni. & q.6.art.4.6.in tit. de mir. Deus.n.dum à principio creauit naturā angelicam in paradiſo,eādem virtutem,& ptātem dedit ange lo Sathanę quā dedit angelo lucis,q à prin cipio oēs lucidos,& pclaros creauit. ita dñt oēs Theologi, & hr Ezec.28.c.dum loqtur diabolo figuratiue in pſonam regis Tyri di
3 cēs.Tu ſignaculū ſimilitudinis, † plenus ſa pientia,& pfectus decore,in delicijs paradiſi Dei fuiſti,omnis lapis pcioſus operimētum tuū,ſardius,topazius,&c tu cherubim extren tus,& ptegens,poſui te in mōte ſancto Dei, in medio lapidū ignitorum ambulaſti pfectus in vijs tuis à die cōdōnis tuæ, donec inuenta eſt iniqtas in te. Peccaſti,& eieci te de mōte ſancto Dei,& perdi te,ō cherubin,hæc dicit Dñs Deus. hr etiam de hoc de cōſe. diſt.1. hi duo. & not.26.q.5.nec mirum,§.ſed hoc quoſdā,&c.vbi S.Aug. loquēs de acutiſſima intelligētia diaboli dicit, quanto magis pōt diabolus cognoſcere ægritudinem eſſe mor talem,vel nō, ſi hæc eadem cognoſcit homo p quaſdam cōiecturas,&ſigna,multo magis illa cognoſcit diabolus quem angelica pote ſtate ſublimem pphetica oracula fuiſſe teſtā tur. idem dicit Th.d.q.16.de dæmon. Quā primum igr̃ Sathanas qui tūc pp illius ſum mam pulchritudinem, & ſplēdorem Lucifer vocabatur incidit in pctm̄ ſuperbiæ contra ſuū creatorem,volens ſe facere æqualē deo, credens poſſe exercere vires ſuas in cælo, & alijs prædominari, pter & contra Dei volun tatem, ſtatim ipſe cū ſequacibus ſuis de cęlo expulſus fuit, & pro ſua æterna habitatione ſtatutus fuit infernus locus teterrimus,& te nebroſus,&ppca perdidit oēm beatitudinē, ſedem cæleſtem,diuinæq. maieſtatis ſpecula tionē, & lux cæleſtis candoris conuerſa fuit
4 in tenebris. † Hinc quæri poſſet an intelle ctus diaboli poſt pctm̄ fuerit obtenebratus, ita q nō habeat lucem illā intellectus cogni tiuā ita ſubtilē, & clarā ſicut prius habebat, de quo vide S.Th. in d.q 16.art.6. de dæm. vbi cōcludit in effectu q Diabolus peccādo pprietatem naturæ ſuæ angelicæ nō amiſit, ſed naturalia in eis adhuc integra remanēt, &ſplēdidiſſima.idem ſentit Dyo.in lib.de di ui.no.c.4. & not.in d.c.nec mirum. 26.q.d.§. ſed hoc quoſdā fallit,&c. Quo ad ea vero q ſint diuinæ cognitionis, put eſt ſcientia futu rorum ex certa rōne ſecreta cordis hominum, & ſimilia,iſta.n.omnis intellectus angelicus ēt angeli boni eſt incapax ex ſe ad cognoſcē dum, & cōprehendendum, & ppea indiget quodā ſuperiori lumine illuſtrari ad ipſa co gnoſcenda,quod lumē eſt diuinæ grǣ, & ad hoc nō pueniūt niſi angeli boni p grām.an gelus aūt Sathanæ eſt indignus, & incapax iſtius gratiæ pp pctm̄,de cōſe.diſt.1.hi duo. & ideo non pōt veraciter futura prædicere. In his vero quæ naturalia ſunt,vterq; ange lus habet mirabilē virtutem, & poteſtatem cognitiuam longe ſupra humanum intelle ctū, adeo q ea quæ ſunt hoīs ſcientiæ quo dāmodo impoſſibilia, ipſe Diabolus videt oīa, & expreſſe cognoſcit, qppe qa ipſe eſt ſpūs liber,& eleuatus,& dr̃ ſubſtantia ſpūa lis,& incorporea.ita appellatur ab omnibus Theologis nulloq. pmitur pondere carnis, ſeu alia corporea ponderoſitate, ex qbus poſ ſit eius velocitas intelſs quoquo modo of fuſcari,aut impediri quo minus videat,& ex pſte cognoſcat oīa q pueniūt naturæ angeli
5 cæ vt ſupra dixi. † Et iō aut nos loqmur de ſciētia ptōrum, aut pn̄tium occultorum quæ hoī ſunt

ſunt ignota penitus,& iſtorum ipſe eſt opti-
mus interpres,& cognitor, ita dicit S.Tho.
in d.q.16.art.6.& S.Aug.in lib.10. de ciuit.
Dei.& nos.in c.nec mirꝝ.26.q.5. Hinc eſt,ꝙ
Diabolus cognoſcit atque videt oĩa furta ẽt
latẽtiſſima,& eoꝝ fures,& alia hmõi crimi-
na licet occultiſſima ſint, vt ſunt coniuratio
nes tractatus,incendia,aſſaſſinia, homicidia
occulta, falſitates, ſacrilegia, ſtupra,adulte-
ria,& his ſimilia, nõ ſolũ q̃ fiunt inter pñtes
veꝝ ẽt,& inter abñtes, & in partibus multũ
lõginqs atq; remotis, ex quo ipſe omnibus
his ictu oculi pſentialiter adeſſe põt, & de il
lis notitiã haud dubiã nobis exhibere põt,
vt patebit infra in ea.q.in quibuſdã exẽplis,
exceptis tñ hoĩum cogitationibus in mente
retentis q̃ licet ſint de pſenti, tñ Diabolus il
la ignorat,maxime qñ nondum fuerunt de-
ductæ ad cognitionem alterius p aliquem
actum extrinſecũ aut ſignum, illoꝝ.n.ſolus
Deus eſt cognitor, & verus interpres, vt hr̃
Matth.22.c.& Marc.12.& dicemus infra eo.
q.10. Futuroꝝ quoq; diabolus eſt incapax,
ſed ſi deuenerit ad cognitionẽ quãdã ꝯiectu
ralem, & demonſtratiuã ſiue inclinatiuã, qa
hanc hẽt ex ꝯſideratione corpoꝝ cęleſtiũ, &
motus aſtroꝝ ſicut aſtrologus, ſed iſta dr̃ du
bia, & incerta notitia. qa põt abeſſe à veri-
tate vt nor.in c.epi.26.q.5.c.ſortes.c. aug.ea
6 dẽ cauſa.q.4.† Et ideo dicit S.Tho. d.q.16.
artic 7.qđ futuroꝝ duplex eſt cognitio vno
modo cognoſcunt futura quantum eſt in ſe
ipſis,& natura ſui,& hæc cognitio ptinet ad
ſolũ Deũ,nulla.n.creatura hẽt iſtã facultatẽ
niſi ex diuina gratia ſpãlr̃ fuerit ſibi reuela-
tũ,ſicut fuit ſanctis Prophetis: & ideo bene
dixit.Eſa.41.c.annunciate nobis q̃ ventura
ſunt,& dicemus qa dij eſtis vos. Alio modo
cognoſci poſſunt futura in ſuis cauſis.ſ.quan
tum ad cauſas ſuas actiuas, vel ſm potentiã
cauſarũ.& hęc eſt illa cognitio ꝯiecturalis,&
demõſtratiua de qua ſupra ꝓximo dixi.& de
hac Diabolus participare põt,qppe qa ipſe
cognoſcit principia rerũ,& eſt illi mag.s no
ta virtus cauſaꝝ nãlium quã hominibus, nã
p ſciam aſtrologiæ,vel p alia ſigna, & ꝯiectu
ras facilius, & certius cognoſcit diabolus fu
tura q̃ homo, qa ſubtilius cognoſcit cauſas
ipſarum rerũ nãles,& q̃ antecedũt rẽ ipſam
aſſentialr̃,q̃ nos vocamus indicia,& ſigna re
rũ. qa ſunt principia q̃dam futurarũ rerũ q̃
pcedunt operationes nãles poſtmodum ſuc-
ceſſuras,ſiue euentus rerũ futurarũ: & p iſta
fuit inuenta ꝓnoſticatio p aſtrologiam q̃ fit
iuxta demonſtrationes, & indicia aſtroꝝ, &
corpoꝝ cœleſtium,is igit̃ q p ſciam, & noti
tiã ipſam futura ꝯiecturaliter, & inclinatiue
pdicere q̃rit non peccat,ſi dixerit ꝙ ſic aſtra
minant̃ ſiue demonſtrant; ſed dicendo affir
matiue,& certitudinalr̃ ꝓut res ſunt,vel erũt
in eſſe ſuo peccat grauiter,vide Abb.& alios
Can.in c.2.extra eo.tit.& ideo diabolus vt vi
deat̃ hr̃e maiorem ptãtem, & ſe eſſe æqualẽ
Deo,non veret̃ futurorum quotiẽcunq; velle
clare certam notitiam neceſſariã demonſtra
re, & rem futuram q̃ adhuc non eſt in rerum
nã certo modo futuram ꝓut erit in ſuo eſſe
demonſtrare qñ venerit in lucem, & erit cer
ta in rerum nã,ſed in hoc mẽdax eſt, & deci
pit hoiem,qa iſtius notitiæ ipſe diabolus eſt
oĩno incapax.vt ꝯcludit S.Th.in d.q.16.art.
7.de dæmon. & hoc idem cæteri Theologi
7 ꝯcludunt,& tenent.† Et ꝓpea ipſe diabolus,
vt facilius hoiem decipiat,quotieſcunq; ꝯtin
git de ipſis futuris interrogari, ſemp rñdere
ſolet verbis implicitis dubijs,& incertis quæ
ad vtrunq; ſenſum accomodari poſſunt affir
matiuum.ſ.& negatiuum, vt patet exemplo
vaticinij ſtrenuiſſimi Ducis armoꝝ dñi Bra
chij ſenioris Peruſini q̃ paulo anteq̃ cũ ho-
ſtibus ꝯcurreret, & bellum iniret ꝯſuluit dę-
monem quendam quem aſtrictum tenebat,
nunqd futuri belli victoriã,vel ſuã aut ſuoꝝ
ſtragem reportaret, & an ipſe incolumis eua
deret,vel periret,cui rñſum dedit p iſta ver-
ba,videlicet ibis redibis non morieris in bel
lo,& aliud qđ græcis pnunciaſſe legit̃,videli
cet dico te Aiacidem Enonẽ vincere poſſe, q̃
verba media ſunt adeo cõpoſita q̃ adaptari
poſſunt ad vtrunq; ſenſum affirmatiuũ.ſ. &
negatiuũ,hoc eſt victoriæ,& ſuccũbẽtiæ ſiue
mortis,& hoc modo decipere ſolet ſimplices
credẽtiũ aios, & quoties rei euẽtus pter aut
ꝯtra ſpẽ ꝯſulentis ſuccedit.tũc diabolus ſe o-
ptime ſaluat in ꝯtraria opinione redarguen
do ipſum ꝯſulentẽ de ignorãtia ſua,aut mala
intelligentia verboꝝ ſuoꝝ,aut ꝯtraria inter
pretatione. Et qa diximus ſupra,ꝙ diabolus
hẽt notitiã oĩum pteritoꝝ,& pſentium q̃ iã
facta,ſunt,vel fiunt tã inter pſentes quam in
ter abſentes licet nobis occultiſſima ſint.
8 † Subdã exẽplũ clarũ dieb.noſtris exortũ in
ciuitate Peruſina vt referri audiui à quodã
religioſiſſimo viro,& honeſto ſacerdote ma

turæ ętatis q retulit mihi cognouiſſe quēdā
presbyteꝝ Iacobū Peruſinū q magicę artis
erat multū eruditus,& ſæpius experiebat̄ p̄-
dictā , quadā die dū ipſe presbyter Iacobus
celebraret miſſam in eccleſia Cathedrali S.
Laurētij illius ciuitatis,dū eſſet circa mediū
miſſæ verteretq̃. faciē ad populū, ad dicendū
verba illa q̄ dici ſolum paꝝ ante ↄſecrationē
Eucharithę,videlicet,Orate fratres,&c.loco
illoꝝ verboꝝ dixit. orate ꝓ caſtris eccleſiæ
q̄ laborāt in extremis. & illo tūc eodemq̃.
momēto Dux militū eccl'ię vna toto cū exer
citu ab hoſtibus cū q̄bus paulo ante ↄcurre
rāt ſuccūbebant,& exercitus ipſe ruebat , &
ſcindebat̄ in diuerſis partib. & nihilominus
diſtabant exercitus hmōi ab vrbe Peruſina
ſpatio 50. miliariorum, vel circa adeo q̄ im
poſſibile erat q̄ ꝑ hoīem ēt currēdo ſtaſſet-
tā,ſiue ꝑ poſtas potuiſſet tā cito tale ſactum
nūciari. Deinde interrogatus presbyter ille
ab aliq̄bus ex circūſtātibus q ꝓconiū ipſum
audierāt,q̄dnā ſonarēt verba illa, & ad quē
effectū in illo miniſterio miſſe loco ſolitoꝝ
verboꝝ orate,&c ꝓmulgata fuiſſent,q preſ
byter rñdit ex tpe q̄ ita dixerat , quia veꝝ
eſt q̄ illo tūc milites, & exercitus eccleſiæ q
cum hoſtibus ↄcurrerant ſuccūbebat atq; pe
ribant, & quia auxilio indigebāt ipſe ſacer-
dos orabat,& intercedebat ꝓ illis, interro-
gatus q̄s dixerat,vel reuelauerat ſibi q̄ mili
tes,& exercitus ipſi tunc ſuccūberēt,q̄ rñdit
q̄ ſpiritu ſancto ſibi tūc eadē reuelāte popu
lo manifeſtauerat, & cū iſta rñſione illis q̄e
9 tos dimiſit,† nihilominus in rei veritate dia
bolus fuit q illa dicto presbytero manifeſta
uerat,de q̄bus ſępius interrogabat, cū de ip
ſis militibus,& exercitu ↄcurſu atq; victoria
& habita reuelatione à diabolo illā populo
manifeſtauerat eo modo quo ſupra. & licet
ea q̄ in caſtris ipſis tūc ↄtingerāt ꝑꝑ loci di
ſtantiā impoſſibile eſſet q̄ tā cito hoībus ip
ſis innoteſcerent , tñ diabolus q eſt ſpiritus
liber,& incorporeus potuit illa videre,& p̄-
ſentialiter interuenire, & ictu oculi ſe tranſ
ferre Peruſiū, & ea oīa dicto presbytero aui
do illa ſcire manifeſtare,& aperire totā ſeriē
facti ſub breui verboꝝ cōpēdio , & ipſe po-
pulo, ꝓut fecit, aperuit ; ex q̄bus apparet q̄
dæmon hēt notitiā oium p̄ſentiū, & p̄terito
rum tam eoꝝ q̄ fiunt inter p̄ſentes quā eoꝝ
q̄ fiunt inter abſentes q̄cunq; ſit abſentia lō
ga vel breuis. Aut nos loq̄mur de notitia re
rum nālium creataꝝ ab ipſo deo ſiue nā aut
hoīum operationes,& circa iſta ſimiliter hēt
mirabilem virtutem cognitiuam , q̄a oīa q̄
à deo creata , ſunt immundo ipſe cognoſcit
vna cū viribus,& virtutibus ſuis,ipſe.n.no-
ta hēt oium herbaꝝ noīa,& vires ſuas quas
habent in folijs feſtucis atque radicibus, itē
oīa animalia terreſtria,& eoꝝ nās,& quali-
tates omnes aues,& volatilia cœli, item oēs
piſces, & animalia aquatilia oium metallo-
rum ſulphuriſq̃. vires oium lignorum lapi-
dumq̃. , & eoꝝ virtutes , & potentias nāles
10 hēt in promptu . † Et bñ dicas q̄ circa iſta
naturalia, & ſecreta naturę in ipſo dæmonę
nulla cadit obliuio nec ignorantia,q̄a cūcta
notiſſima tenet ante oculos ita dicit S.Tho.
in d.tract.qq. qō. 16. ar. 6. in ver.rñdeo,&
q̄a peccando,&c & §.ad primū ver.ad 7. de
dæmon . Idem ↄcludit ille Prierias in d. ſuo
tract.&c lib.1.c.13.& lib.2.c.7.vbi recitat q̄
dæmon q̄cunque ēt minimus nouit oīa cū
ſuis viribus,& ꝓprietatibus.Primo .n. no-
uit oīa elementa. Secundo,omnia metalla .
Tertio,oēs lapides . Quarto,oēs herbas .
Quinto,oēs plantas . Sexto,oīa reptilia ter
rę . Septimo,oēs aues . Octauo,oēs piſces.
Nono,oēs orbes,& motus cœlorum.Deci-
mo,oēs, & ſingulas ſtellas figuras , & ſigna
cæleſtia ac eorum influxus,& oium p̄dicto-
rum virtutes , & potentias nāles ex quibus
infinita quodammodo ſumunt venena quo
rum q̄dam ſunt ad nocendū occidendumq̃.,
q̄dam vero orta ſunt ad ſanandum q̄ dñr
bona venena ex quo nā illa procreauit ad
ad medelam l.3.§.adiectio aūt.ff.ad l.Corn.
de ſic. Cū itaq; diabolus habeat nota oium
ſupradictoꝝ noīa vires, virtutes atq; poten
tias naturales,ſicut melior medicus quā re-
periri poſſit in vniuerſo orbe terrarum , &
11 ꝓꝑea dñt † Theologi,q̄ iſte diabolus eſt o-
ptimus Philoſophus,theologus,arithmeti-
cus,matematicus,dialecticus,logicus,gram
maticus,muſicus , & medicus excellentiſſi-
mus q modica experiētia quoſcūq; viros ēt
excellētiſſimos,& practicos dictaꝝ artiū, &
peritię mirabiliter ſuperaret,& ideo ex eoꝝ
ſiue eaꝝ mixturis ipſe diabolus facit,vel face
re inſtruit ſuos,& ſortilegos qūo , & quali-
teꝝ agere debeant vt cōponāt venena illa ad
formandū ſortilegiū ſiue facturam, & diuer
ſas inducere ægritudines in humanis corpo
ribus.Quoꝝ venenorum,& maleficiorum .
Quædam

Quædam componunt ex herbarum folijs feſtucis, aut radicibus quæ ſunt mirabilis virtutis & potentiæ, & quædam ſunt quæ non oriuntur in partibus noſtris ſed illas affert dæmon ex Aegypto, aut partibus Orientalibus, ſeu alijs, vbi naſcitur, & hñt meliores vires vt alias a quibuſdã magicis p me examinatis referri audiui. Quædam vero ex lignis. Quædã ex lapidibus. Quædã ex metallis. ſ. ex plumbo, ere, ſtãno, argento viuo, qđ appellant mercurium. Quædam ex reptilib. terræ uenenoſis. Quædam ex proprio ſerpẽtum veneno Quædam ex auium, aut animalium, ſiue piſcium venenoſorum membris, vel inteſtinis, quæ hñt diuerſas proprietates à nã, in quibus inſunt diuerſa venena, & virtutes, ſeu potentiæ nãles, quæ diuerſas operationes inducunt vide Aug. lib. 4 q. 23. de ciuit. Dei, & Thom. in d. tract. qq. q. 6. art. 10. in tit. de mirac. & Prier. in ſuo tract. de ſtrig.

12 mag. lib. 2. c. 7. † Quædam. n. redigũt in pulueres, & hæc vt plurimum miſcentur in ferculis, vel potu ex quibus fiunt diuerſa pocula, de qbus dicemus infra eo. q. 11. qdam vero redigunt in pinguedinẽ, cum qbus faciũt diuerſas vnctiones, nec verentur qñque in ipſis pulueribus, ſiue mixturis cõmiſcere pinguedinem, ſiue axungiam quã ſumunt ex ꝓprio corpore xpiani, aut infantis defunctis ſine baptiſmo, & hanc ipſi appellant pinguedinem pagani, quam dñt hre mirabilem virtutem, & cũ ipſis, & dictis pulueribus alijsq. rebus adiunctis diuerſas componunt vnctiones maleficas ex quarum tactu, aut aliorum cibo, vel potu in humanis, aut brutorum corporib. infinitæ cauſant ęgritudines, & morbi intrinſeci, qñq; ex his ꝓuenit locis priuatio, qñq; vero mẽbri debilitatio, neruorum attractio, dolor capitis, dentium, pectoris, ſtomachi, ventris, cordis, & ille ſæpius ceteris euenit, qñq; renum dolor intenſiuus, aut alterius mẽbri, & partis corporis. Qñq; vero prouenit febris, tuſſis, & dementia priſis, hydropiſis, aut aliqua tumefacio carnis in corpore ſiue apoſtema extrinſecus apparẽs, qñq; vero intrinſece apud inteſtina aliqđ apoſtema fit adeo terribile, & incurabile ꝙ nulla ars medicorum id ſanare, & remouere poteſt niſi accedat alius maleficus, ſiue ſortilegus q contrarijs medelis, & remedijs ægritudinẽ ipſam maleficã tollat quã facile, & breui tpe remouere põt, ceteri vero medici q artem ipſius medicinæ ꝓfitentur nihil ualent, & neſciũt afferre remedium, & hoc eſt qđ dixit Aug. in lib. 10. de ciu. Dei. & not. in c. nec mirum. §. ad hæc aũt 26. q. 5. vbi dr̃ quod iſta remedia quæ fiũt ad tollendum iſtas maleficas ægritudines nulla ars cõmẽdat medicorum. & ideo ſunt ualde ꝓhibita de iure canon. & eccleſia multũ reprobat illa 26. q. 7. admoneãt, & latius dicemus infra ea. q. loco ſuo. Si igitur remedia hmõi non adſint corpus ipm maleficiatũ paulatim ꝯſumit̃ vſquequo deuenit ad extremũ vitæ, qñq; vero velocius occidunt qñ uolunt inferre mortem abſque remedio adhibent venena atrociora q uitam ipſam citius pimũt.

13 † Quædam ẽt faciunt vt inducant abortiuũ ꝓgnantis mulieris, & hæc dñr pocula abortionis, de qbus hr̃ in l. ſi quis aliqd. §. q abortionis ff. de pœ. & l. 3. §. adiect aũt. ff. ad l. Cor. de ſic. l. diuus. ff. de extr. crim. vbi eſt gl. not. l. Cic. & l. prægn. ff. de pœ. de qbus diffuſius dicemus inf. eo. ti. q. 13. Qñq; vero inducũt deſiccatio latis in nutrice. Quædã fiũt ad deſiccandũ totũ lac vnius gregis, vel ſecũdi armenti uaccarum, adeo ꝙ nihil caſei penitus reddãt, quis antea in maxima abũdãtia reddidiſſent, & ſilr̃ abortiones totius gregis, vel armẽti inducere pñt, ꝓut alias vidi, & habui in facto Romæ, ꝙ duæ maleficę mulieres cũ iſtis maleficijs pſrecerãt abortãdo multos pecudũ fœtus, & latẽ matrũ deſiccauerãt penitus. Quidã vero cũ eiſdẽ cõpõnib. & venenis impediũt in maſculo, vel fœm. virtutẽ generatiuã emittẽdi ſperma. Qñq; vero in maſculo mẽbri lãguedinẽ, & oĩmodã impotẽtiã coeũdi, in muliere vero vuluæ arctationẽ, ſiue mrĩcis indignationẽ talẽ q ſummopẽ abhorret ꝯcubitũ, & viri acceſſum ad coeũdũ, & pati nõ põt aliquo mõ copulã carnis. vñ

14 euenit † qñq; ꝙ durãte hmõi maleficio, & impedimẽto eccleſia mãdat mrimoniũ ipm ſeparari, & impartiri licẽtiã alteri ꝯiugũ, q, vel q nõ patit̃ impedimẽtũ ad al's nuptias cõuolare, ſed hoc ꝓcedit qñ impedimẽtũ ipm durauit triẽnio, deĩde alter, uel uterq; ꝯiugũ fatet̃ impotẽtiã ſuã tũc adhibita ſeptima manu ꝓpinquorum, aut vicinorum fit ſeparatio ipſius mrimonij p eccleſiã, vt hr̃ in c. 1. & cap. fin. de frig. & mal. & ibi Pan. & id dixit Hoſt. in ſumma eo. ti. de ſort. § fi. in fi. ꝙ iſto caſu eccleſia credit ſortilegijs, & illorum effectib. de qbus hr̃ 33. q. 1. ſi p ſortiarias. & p clariori hui⁹ rei intelligẽtia exẽplũ facti exhibeo. In

agro Sabienenſi in quo hæc maleficarũ ſecta plurimũ inualuit,& de pſenti quoq; magna
15 ipſarũ copia reperiẽ.† Quidã vir egregius literatus,& illeſæ ꝯditionis, & famæ q in vno ex oppidis illis ortũ habuit,licet modo ſit ſenex quadã die à quinquennio citra mihi retulit ꝙ ipſe dũ erat in flore iuuentutis ſuæ tpe quo ſponſum duxit ad matrimoniũ ꝯſumandũ opera,& ingenio cuiuſdã maleficæ mulieris, quã mihi noie ꝓprio declarauit maleficiatus fuit, & ideo fortiter apprehenſus fuerat dicto maleficio, ꝙ cũ vxore ea nocte, & poſtea ꝑ multos dies nullũ penitus debitũ reddere potuit,ex quo habebat maximã verecundiã,&nunq̃ ceſſabat admirari,ꝯſiderãs ꝙ prius erat ꝑ q validus in ſimili actu carnalis copulæ, ex quo maximã ſolitus erat hr̃e delectatione͂,tunc vero ꝯtra adeo ꝙ ſua miſera vxor eiuſq. parentes reclamare cœperũt, primo priuatim putantes poſtmodũ durãte impedimẽto deuenire ad matrimonij ſeparationẽ,adeo ꝙ ille ſpõſus ꝓ dolore,& verecũdia quaſi demens, & deſperatus euaſerat, & multos ac multos medicos ꝯuocauit vt liberaret ab ipſa infirmitate,& impedimento,& nihil põderãt ſibi, demũ q dam ſenex ipſum ꝯſuluit vt mitteret in q buſdã montibus altis ꝓ quodam magno,& ſolẽni magiſtro q vocabaẽ magiſter magnæ experientiæ,q in veri ta e erat ſolẽnis magus,&maleficus,q q̃ primũ vidit ipſum ſpõſum cognouit illius infirmitatẽ, & breui tpe illũ liberare ſpopondit vna nocte tñ, & iuſſit ꝙ dormiet illa nocte cũ vxore,& prius exhibuit quoddã poculum
16 dũ volebat ire dormitũ † & pmouit ipſum eiuſq. vxorem ne illa nocte munirẽt ſi ſigno crucis neq; timerẽt aliquo pacto ſi aliqd ea nocte viderẽt,vel audirẽt, q a nõ poterãt ſibi nocere, q maleficiatus cupiẽs multũ ab ipſo maleficio liberari,oĩa ad vnguẽ ſeruauit,q n ta aũt noctis hora,vel circa cępit audire maximos tonitus,pluuias tẽpeſtuoſas, & fulgura q̃ maxima, deinde terremot⁹ adeo terribiles ꝙ tota domus quaſſabaẽ à vẽtis terremotus velut arbor q̃ quaſſaretẽ à vẽtis,deinde audiuit voce humana quoſdã magnos vlulatus & clamores.&auertẽs oculos vidit in eius camera plus q̃ mille vt apparebat adinuicẽ certãtes,& vnguib. pugnis,& calcib. crudeliẽ pugnãtes,& lacerãtes alterius facies,& veſtimẽta tota,inter quos vidi mulierẽ quãdã q̃ erat alterius oppidi vicini,& dicebaẽ ꝙ erat malefica de qua ipſe ſpõſum multũ ſuſpicabaẽ ne ab ea pollutus fuiſſet,q̃ vltra oẽs maiorib. gemitibus,& vlulatibus cruciabaẽ,& crines faciemq. ſuã totã vnguibus lacerauerat, ꝑ ꝑ q̃ ipſe maleficiatus dixit ꝙ aliquãtulũ ꝑtimuit à principio dub tans ne q d mali ſibi accideret, deĩde recordatus de monitionib magiſtri reaſſumpſit vires, vxorem vero ſp tenuit ſub pãnis abſcõditã ne iſta videret, poſtq̃ ve ꝛ ta certauerant ꝑ mediã horã,vel circa,ingreſſus fuit magiſter in camera ꝑdicta,&erat tũc circa mediã noctẽ,ad c⁹ ingreſſum oẽs illi pugnãtes vna cum muliere ipſa ſtatim diſparuerũt, & abierũt penitus, ipſe aũt magiſter acceſſit ad ipſum maleficiatũ,&illius humeros tetigit manu ꝑfricãdo aliquãtulũ dicẽdo ꝙ nõ dub taret amplius q a iã liberatus erat:& illinc diſceſſit,poſt c⁹ receſſum dictus maleficiatus ſentit paulatim calorẽ quẽdã in renib. & lũbis, ita ꝙ mẽbrũ virile cœpit erigere vultũ, & ſubito ſalijt, & ipſe apprehẽſa vxore reddidit debitũ ſatis pingue cũ maxima dulcedine,& delectatione, & deinde ꝓſecutus fuit vſq; ad ſenectutẽ, & ſuſcepit optimã ꝓlẽ vtriuſq; ſexus,& ego quoſdã ex ſuis filijs cognoui, & allocutus fui cũ eius vxore tunc vetula q̃ oia ꝑdicta ingenue faſſa eſt,dicẽs ꝙ nunq̃ diebus ſuis grauiori fuit pulſata timore q̃ nocte illa de qua ſupra. Alia ẽt plura exẽpla de hoc referri poſſent q̃ cã breuitatis omitto. vide illũ Prier.in d. ſuo tract. de ſtrig.dem.&c. lib.2.c.2.vbi in 3. punct.refert exẽplũ cuiuſdã ditiſſimi Comitis dioc.argen. q hmõi maleficio ſteterat biẽnio impeditus ꝙ nunq̃ potuit vxoris comitiſſe virginitatẽ deflorarẽ quę pulcherrima erat,vide ipſum,
17 † Poſt hæc q̃ro an iſti malefici,& magi poſſint eorũ arte,& dæmonis ſuffragio inducere pluuias,grãdines,& fulgura,aut magna tonitrua,& ẽt an poſſit qñ illa venerint remouere,& facere vt ceſſent,&videtẽ dicẽdũ ꝙ nõ q a ea q de cœlo veniunt, & ad nos deſcẽdũt diuina diſpõne ꝓueniunt à corporib. cęleſtibus,vel ab aẽre mediãte ordine quodã nãli dcõꝝ corporꝝ,& illoꝝ ꝯiunctionũ ſm ꝙ cia re demonſtrant aſtrologi, tñ dicas ꝙ iſti poſſunt dæmonis induſtria inducere hymbres grandines,& fulgura,& alia de q b. ſupra,& ecõuerſo ea ſic irruẽtia remouere, & rõ eſt, q a demones poſſunt elemẽta ꝯcutere,& iduc ere vẽtos,pluuias,fulgura,&grãdines inducere,& hoc eſt q d dicit tex.in l.multi.C.de mal. & math.

& math.l.coꝶ,in fin.eo.tit.in d.l.multi. dr̄,
ꝙ multi ſunt q magicis artibus manibus ac
cinctis elemēta concutiunt,&c.ꝑ quæ oia ſu-
pradicta ꝓueniunt in d.l.coꝶ ut ipſi malefi-
ci pũt tempeſtates ipſas remouere,& id ope
rari ne ſegetibus, aut terræ naſcētibus offi-
ciant,& ꝓpterea iura ciuilia nolũt, ꝙ illo caſu
maleficus,ſiue malefica puniatur qñ illoꝶ ef
fectus tēdunt ad bonũ,& vtilitatem,aliaꝶ.n.
maleficaꝶ vna cōponit maleficium, altera
tollit,vna iſtruit,altera deſtruit,vna polluit,
altera ſanat,vna impedit,altera ſoluit impe-
dimētum,& ſic vna illudit alteram,diabolus
vero vtraq;,& vt plurimũ ea quę deſtruit ma
leficiũ indicat alteram maleficã, ſiue malefi-
cium q vel quę maleficiũ fecerat non tñ ver
bis expſſis,ſed quibuſdã ſignis, & cōiecturis
ex qbus facile comprehenduntur qui fuerit,&
& hoc ꝓuenit aſtutia,& fallacia dæmonis q
delectat in fraudibus, & ſcandalis hoīum vt
dñt Theologi in locis ſupra no.& hr̄ in cap.
18 epi.& c.ne miꝶ.16.q.5.† Cũ itaque egritu
dines,mortes & accñtia,de quibus ſupra,ꝓ-
ueniunt ex ꝑdictis mixturis,& rebus natura
libus,nō eſt dicendum,ꝙ ꝓcedant ex illis cę
rimonijs,& imaginibus, & ſeu maꝶ tact.bꝰ,
& ſacrificijs, & alijs turpibus obſeruātijs de
qbus ſupra,ſed ideo cærimonias illas obſer
uāt,& baptizant imagines, & alia hmōi fa-
ciũt,qa diabolus vt alias diximus ſupra ſum
mopere delectatur in ſacrificijs illis,quia cupit
adorari, & vt facilius ipſi ſortilegi, & male-
fici ad illa deueniant, diabolus ꝑſuadet illis
qđ ex hmōi obſeruantijs,& ſolēnitatibus ef
fectus de qbus ſupra ꝓueniunt ſed valde mē
tit,qa ꝓueniunt ex nãlibus rebus vt ſupra vi
diſtis:eodē modo dicendũ eſt de ſortilegio,ſi
ue malefico amatorio in quo ſæpius cærmō
ni ſtruitur,& mandat commiſceri ſacramēta ec
cleſię,vel ſctōꝶ martirii reliquias,hoſtiã ſacra
tã,& ſimilia de qb.ſupra 3.q.in 2.ſpec.e: tũ
effectus amoris,& flexibilitatis pudici animi
ad libidinē nō ꝓuenit virtute illius ſortilegij
ſiue maleficij,ſed virtute diabolicę tētationis
& verſutię ſolicitationis,& ꝑſuaſionis intrin
ſecæ,& extrinſecæ,vt ibi dixi,ſed hoc ideo fa
cit diabolus vt facilius adoret,& turpius diui
nũ cultum tractet,& diſſipet, & ideo deſtru
19 ctionē q̄rat.† Sed q̄ri poſſet quare Deus per
mittit diabolo ꝙ tam turpiter res diuinas,&
cultũ ſuæ adorationis deturpet, & deſtruat,
quodãmodo cũ facile poſſet illi reſiſtēdo oia
iſta ꝓhibere ne fierēt,ſicut alias nō ꝑmitten
do impedit dæmon ne poſſit q̄dam alia face
re,q̄ alias de ſui nã facere poſſet: vt dicemus
infra q.ſeq. Rñ.ſm cōem Theologoꝶ ꝯclu-
ſionem,ꝙ ideo Deus nō ꝓhibet hoīem hæc
facere ne videat ſibi velle auferre liberi arbi-
trij ꝑtātem quã a principio ſibi dedit vt poſ
ſit operari bonũ,& malũ ad libitũ ſuũ,& im
pediendo ne incidat in malũ,videret ſibi au-
ferre illã libertatē, & velle illũ omo fieri bo
nũ,ne igit rumpat aut violet legē quã a prin
cipio ipſe ꝯſtituit vt ſequat ordo naturæ, ſic
ut a principio ordinatũ fuit ideo nō impedit
hoīem ꝙ non faciat iſta, & q̄cunque alia ma
la qñ vult operare malũ, alioqn qs dubitat
ꝙ Deo renitente hæc fieri minime poſſent.
Sed hanc ꝑtātem liberi arbitrij homini dedit
vt poſſet operare bonũ, & malũ qđcunque
velit ad libitũ ſuum, ſi bonũ fēcerit ꝯſequet
gloriam, ſi vero malũ ꝑpetuam dãnationē.
Deditq. diabolo facultatē tentandi vt poſſet
ꝑtātem ipſam ꝯtra quoſcunque indiſſerēter
exercere vt no.Gen.3.& Math.4.c.vbi ꝯtra
ipſũmmet Ieſum Xp̄m ꝑtātem illam tentãdi
expertus fuit,vt hr̄ etiã Mar.1.& Luc.4.c.in
princ. Sed anteq̄ ad vlteriora deueniã.Quæ
ro aliqua de remedijs illis q̄ fiunt erga male
ficiatum ad tollendum maleficium,& liberã
20 dũ maleficiatũ.† Et primo q̄ro, an liceat im
pune ꝯſulere ſortilegium, ſiue maleficum vt
diſſoluat facturas,& liberet ægrotũ a malefi
cio,& ſic an liceat incantare,& ꝯiurare hym
bres,grandines,& fulgura ne noceant fructi
bus arboribus aut plantis.Et dic br̄,aut nos
loqmur de iure ciuili,aut de iure canonico,
primo caſu licet impune ꝯſulere,& adhibere
ſortilegũ ſiue maleficũ ad faciendũ opera q̄
vertunt in bonũ,& ꝓſunt,& nō debet qs ꝑ
bono opere cruciari l.coꝶ.§.fin. & ibi Barc,
hoc no.expreſſe.C.de malef.& math. & hoc
eſt clarũ de iure ciuili, ſed de iure canonico
nō licet aliquo modo ēt ꝓ recuperanda cor
poris ſanitate q̄rere remedia diabolica, & ſu
ꝑſtitioſa,licet aliter ſanitas ipſa recuperari nō
poſſet,niſi ꝑ remedia ꝑdicta,ita dicit text.ad
lrãm in c.admoneãt.26.q.7 & tangit verbũ
Panor,in c.2.de ſor.vbi potius ſanctiſſ Ꝑōti
fices patiũtur bona eccleſiaꝶ furto ſubtracta
penitus ꝑdi q̄ ꝙ quęrant ꝑ remedia, & artē
hmōi,& hinc eſt ꝙ eccleſia potius toleiat diſ
ſolutionē matrimonij,& tanti vinculi ſacra-
lis fracturam, q̄ permittere, & concedere

maleficiatum ꝯtrarijs maleficijs liberari. tex.
33.q.1.ſi per ſortiarias,& de frig.& maleſ.c.
fin.& ratio huius eſt quia magis expedit pa-
ti in corpore,q̃ in aĩa,quia minor eſt corpo-
ris iactura q̃ aĩæ d.c.admoneant,& c. fin. de
ſort.arg.c.ſolitæ.de maior.& ob. & ibi Pan.
& oẽs ſcribentes ad quod ius ciuile non ꝯſi-
derauit quod principalr̃ tendit ad ꝯſeruatio
nem tꝑalium.d.c.ſolitæ & not.Doct.in d.c.
admon.& not.ẽt in c. nec mirum .§. ad hæc
21 26.q.5.quod tene menti.† Idem dicendũ eſt
de remedijs ſuꝑſtitioſis ligaturis, & appẽdi-
culis,q̃ fiunt per ipſos ſortilegos, ſiue malefi
cos,ad ſanandum alias ægritudines nõ ma-
leficiales,vt eſt febris,dolor capitis,uẽtris,&
ſimiles, quas amouere non licet hmõi reme
dijs.& hoc eſt qđ vult dicere tex. in d. c. nec
mirꝶ.§.ad hæc oĩa &c.vbi dicit,ꝙ ad hæc ꝑ-
tinent ligaturæ execrabiliũ remedioꝶ, quas
ars non cõmendat medicoꝶ,quibus aũt pœ
nis puniunť qui ꝑmiſſa faciunt,vel ꝯſulũt fa-
ciẽtes dicetur infra eo.tit.q.12. Præterea nõ
prætermittã hunc notabilẽ caſum q ſæpiſſi-
me occurrit in facto, maxime apud ruſticos.
Reperitur qdam ægrotus aliqua ægritudine
non maleficiali,loco medicoꝶ; quoꝶ vt plu
rimum hñt penuriam,adducitur mulier q̃ q
buſdam verbis, & remedijs aſſerit velle ęgro
tum breuiſſimo tꝑe liberare, ægrotus vero
q eſt puræ ꝯſciæ dicit caue, quia nolo curari
ꝑ remedia ſuꝑſtitioſa, & ab eccleſia reproba
ta,qa magis expedit,vt patiaŕ corpus q̃ aĩa,
vt ſupra ꝓxime diximus,& illa rñdet ꝙ nul-
latenus dubitandum eſt de hoc, qa ipſa cum
ſanctiſſimis ꝑcibus,& orõnibus,ac remedijs
eccleſiaſticis vult ipm liberare, & incipit face
re ligaturam,& dicere ægroto , ꝙ dicat cum
deuotione ſalutationẽ angelicam,aut orõnẽ
dñicam .ſ. Aue Mariam, vel Pr̃ nr̃m, & ipſa
quoq; magr̃a aliquas ꝑces alta uoce ꝓmul-
gat deinde duo, vel tria verba dicit ſubmiſſa
voce quę nullum ſapiunt diuini cultus odo-
rem , & licet ꝑ illa verba expreſſe nõ ꝯſtet ꝙ
fiat dæmonis inuocatio , tñ non pñr cõgrue
adaptari ad ſenſum ꝑcedentium verboꝶ, qꝑ
pe, qa quo ad illa longe extranea ſunt , q̃riť
an dicta remedia ſint reproba,& ſuꝑſtitioſa,
& qlibet diceret ꝙ non ex quo non ꝯſtat ali
quid expreſſe de malo,ſed de bono patet ex-
preſſe. Solu.tu dic ſm,ꝙ ſcribit S. Th. ſum.
q 96.art.2.i tit.de ſuꝑſt & do.Io lec.in ſum.
ꝯf.eo.tit.de ſort.c.11. ꝙ in iſtis remedijs plu
22 ra ſunt ꝯſideranda. † Et primo ꝯſiderandum
eſt,vtrum remedia illa nalr̃ tales effectus ſa-
nitatis cauſare poſſint, quod facile iudicabiť
conſilio medicoꝶ, qđ ſi tales effectus natu-
ralr̃ ꝯcipere pñt, non erunt iudicanda ſuꝑſti
tioſa,ſed uera,& naturalia,ex quo medicinę
ꝓfeſſio approbat illa, ſi vero tales effectus
naturalr̃ patere non pñt , ſunt oĩno illicita ,
& dãnata,qa neceſſe eſt ꝙ ꝑtineant ad quę-
dam tacita pacta cum dæmonibus inita . ut
not.S.Aug.in lib.21.de ciuit.Dei,& hr̃ in d.
c.nec mirꝶ.§.ad hæc oĩa.26.q.5.Hoc.n.ſpãlr̃
apparet,& cognoſciť ſm ipſos quotieſcunq;
adhibẽtur aliqui characteres,ſeu noĩa igno-
ta,aut aliæ q̃cunq; obſeruationes q̃ manife-
ſtum eſt ꝙ naturalẽ efficaciã ſanitatis,& ex-
pulſionis ægritudinis illius hñe nõ pñt talia
ſꝑ iudicãda ſunt ſuꝑſtitioſa,& illicita,& iſta
ſit rĺa firma ꝑ quã facile iudicari poterit , an
remedia ipſa ſint honeſta,vel illicita, & ſuꝑ-
ſtitioſa,& hæc nota, qa ſunt ualde utilia in
foro ꝯſciæ,& multũ ꝯferũt ſacerdotibus, his
maxime q laicoꝶ ꝯfeſſionibus incũbũt. q̃.n.
dicta ſunt de verbis, eadẽ dicẽda ſunt de bre
uibus,& ſchedulis,quas ſæpius faciunt iſti in
cantatores ut ſuſpenſæ deferantur ad collũ,
ſiue i ſinu ipſius ægroti,vbi ſi vltra noĩa Dei
alias orões.& ꝑces reperiunť aliqui chara-
cteres,aut noĩa ignota,vel male ſonantia ad
ꝑcedentia iudicanda ſunt oĩno ſuꝑſtitioſa ,
23 qa ſicut dicit S.Chryſoſtomus † multi cõfi-
gunt aliqua noĩa hebraica Dei,& Angeloꝶ,
& alligant q̃ non intelligentibus metuenda
eſſe vñr.cauendũ eſt ẽt ne aliqd falſitatis cõ
tineant , qa impoĺe eſſet ꝙ effectus dictoꝶ
opeꝶ poſſit expectari à Deo q nõ eſt auctor
neq; teſtis falſitatis,ſed puræ ueritatis, ut hr̃
Io.1.Plenũ gr̃æ,& ueritatis. illa ẽt Breuia re
probata ſunt in qbus apparent noĩa q̃dam
ignota ineffabilia , & inuſitata , vel ſub hac
ꝯdõne traduntur ꝙ qcunq; portauerit bre-
uia hmõi apud ſe nullos timeat hoſtium in-
curſus,aut inſultus, vel qđ ſibi aliquid bo-
ni continget , inueniet , uel ꝯñr aut aliquid
aliud ſimile omnia iſta ſunt ab eccleſia repro
bata,merito damnabilia, & punienda , uide
d.Ioan.lect.in ſum. conf. cap.13.

1 *Sortilegæ.ſeu lamiæ an deferãtur vere,& re-
aliter per dæmones ad ludos , & congregatio-
nes nocturnas .*
2 *Dæmõ mẽte mulieris ꝑ infidelitatẽ capta , in di-
uerſa*

uerſa perſonarũ ſpĩs ſe trãsformat coràm illa.

3 *Dæmones deferre hoĩes corporaliter de loco ad locũ motu veluti eſt impoſsibile, qđ ſi verũ eſſet nõ modica nec pauca ſequerẽtur incõuenientia.*

4 *Sortilegi opera adiuti dæmonum non poſſunt liberare incarceratum.*

5 *Dæmones apparentias, & nulla rerum ſpecies intellectui humano repræſentare poſſunt.*

Febris qualis morbus ſit, & vnde proueniat.

6 *Strigæ ſeu lamiæ non deferuntur corporaliter à dæmone, ſed in ſpiritu deluduntur.*

7 *Corpora lamiarum, ſeu ſtrigarum ad ludum deferri dæmonum quibus rationibus aſſeri poſsit.*

8 *Strigæ omnes, & maleficæ extra gremium, & protectionem ſunt eccleſiæ.*

9 *Diabolus hoc vnum maxĩme optat, vt ab hominibus adoretur.*

10 *Angelus tam bonus, quàm malus dicitur ſubſtantia quædam ſpiritualis intellectiua, mobilis, & incorporea.*

Corpora per dæmones aſſumpta non ſunt vere, et naturalia, ſed quaſi naturalia, & ſimilitudinaria.

11 *Corpora per dæmones aſſumpta, ex qua componatur materia.*

Angelus bonus in corpore aſſumpto, virtutem generatiuam nõ habet, angelus autem malus ſic.

12 *Sperma ex puriſsima cibi optime digeſti ſubſtantia oritur.*

Operationes naturales corporibus per dæmones aſſumptis non conueniunt.

13 *Infans natus ex coitu cum dæmone habito cuius cenſeatur filius.*

14 *Dæmones ſecundum ipſorum naturalem virtutem multa facere poſſunt, quæ non faciunt diuina eos reprimente prouidentia.*

15 *Angeli boni & homines per Deĩ gratiam, & fidẽ miracula facere poſſunt, dæmones aũt non.*

Miraculum quid propriè dicatur.

16 *Dæmones per virtutem ſuam adeo vehementem & acutam operantur quædam quæ à nobis miracula putantur, & non ſunt.*

Dæmones in nobis dupliciter operari poſſunt.

Dæmones permittente Deo in forma corporali aſſumpta, poſſunt hominem verè, & realiter de loco ad locum transferre.

17 *Ordo rerum, & ſecundum ipſarum naturas, & ſecundum motus attendi debet, in virtutum actiuarum actionibus.*

18 *Diabolus Chriſtum aſſumptum detulit in ſanctã ciuitatem, ſtatuens eum ſupra pinnaculum templi.*

19 *Statuere verbum, idem eſt quòd ponere ſiue conſtituere.*

20 *Anima humana corpus humanum quo vult mouet, quare non idẽ poſsit diabolus qui eſt ſpũalis ſubſtantia, libera, & nullo preſſa pondere.*

21 *Res ſuæ quilibet bonus moderator, & arbiter exiſtimatur.*

22 *Diabolus virgas ligneas in veros dracones conuertit.*

23 *Canis loqui poteſt per artem dæmonis.*

24 *Aſina Balaam quomodo ipſum alloqui potuerit.*

25 *Simulachrum fortunæ quondam marmoreum ad matronas Romanas locutum.*

26 *Mulier quædam virum ſuum ad ludum dæmonum duxit, qui ibidem Deo laudes referens, repertus eſt ſolus in loco à domo diſtante per centum miliaria.*

27 *Puella quædam virgo qualiter ad ludum dæmonum abducta fuerit, & ob nomen Chriſti nominatum ibidem dimiſſa.*

28 *Strigæ, ſiue lamiæ in primis in manu diaboli baptismum, & omnia chriſtianæ fidei documenta abnegant.*

29 *Reuerentia qua forma per ſtrigas, ſiue lamias exhibeatur dæmoni ipſarum principi.*

30 *Diabolus reducens ſtrigas à ludis dæmonum, ſi ſonum campanæ pro Aue Maria audierit, cogitur eas in eodem loco dimittere.*

31 *Sortilegæ vere, & corporaliter per dæmones ad ſuos ludos deferuntur, nedũ in ſpiritu tantum.*

Mulieres quare in maiore numero eant ad ludũ dæmonum, quàm viri.

32 *Lex qualibet à ratione ſua interpretationem recipit.*

33 *Mulieres quædam ſub falſis illuſionibus cum Diana, & Herodiade fatentur ſe ire nocturno tempore.*

34 *Ratio determinata legis dictum reſtringere cenſetur.*

35 *Sortilegæ, & ſtrigimagæ in quo differant ab illis, de quibus in cap. epiſcopi.*

Apoſtatarum duæ ſunt ſpecies.

36 *Strigæ, ſeu lamiæ profeſsionẽ expreſſam faciũt ĩ manu dæmonis, nõ aũt illæ, de quibus in c. epĩ.*

37 *Sortilegi, & lamiæ à parochijs expelli debent per epiſcopos, & curatos.*

38 *Dæmones in nobis mirabiliter operari poſſunt dupliciter.*

39 *Dæmones cõtra iuſtitiam humanam vires ſuas nequeunt extendere.*

40 *Creatura nulla poteſt mortuum ſuſcitare abſq; Dei potentia, & gratia.*

1 SEptimo q̃ro,† an iſti ſortilegi, & ſtrigi
magę ſiue lamię vere corporalr̃ deferã
tur, à dæmone, maxime qñ accedũt ad
ludos, & ꝯgregationes nocturnas de q̃bus
aliqua tetigi ſupra eo. q. 3. in princ. vel ſo-
lum in ſpiritu patiant̃ diabolicas illuſiones.
Rñ. q. iſta eſt multũ ardua, & famoſa. docto-
res vtriuſq; facultatis ꝓ maiori parte tenẽt
ꝙ non deferant̃ in corpore, ſed dũtaxat de-
ludunt̃ in ſpiritu per tex. in c. epi. 26. q. 5. ex
quo tex. vr̃ firmiter ꝓbari iſta opin. Theo-
logi vero tenent ꝯtrarium ꝙ dæmon põt de
ferre corporalr̃ hoiem viuentem de loco ad
locum vero motu locali, & per ꝯñs ꝙ defert
illas lamias ſiue ſtrigas corporalr̃, vt ſupra,
quam opinionem rõnibus auctoritatibus,
& exemplis ꝑchre demonſtrant, ego vero
vtranq; reſ̃ti, demũ ſupaddam opinionem
meã. Fundamẽtũ, vt dixi, prioris opinionis
eſt tex. in d. c. epi. vbi dr̃, ꝙ q̃dam ſceleratæ
mulieres retro poſt Sathanã ꝯuerſæ dæmo
nũ illuſionibus, & fantaſmatibus tã grauit-
ter ſeductę ſunt, ꝙ credũt ſe, & ꝓfitent cum
Diana dea paganoꝝ nocturnis horis, vel cũ
Herodiade, vel cum innumera multitudine
mulieꝝ eq̃tare ſup quaſdã beſtias, & multa
rũ terraꝝ ſpacia intẽpeſte noctis ſilentio p-
trãſire, eiuſq́. iuſſionibus obedire velut dñę
& certis noctibus ad eius ſeruitiũ euocari, &
2 in fine dr̃. † ꝙ dæmon q̃ primũ mẽtẽ cuiuſcũ
que mulieris ceperit, & illã ꝑ infidelitatem
ſubiugauerit illico transformat ſe diuerſas
ſpecies ꝑſonaꝝ, & mẽte quã captiuatã tenet
in ſomnijs deludẽs ꝑ quęque deuia deducit,
& cũ ſolus ſpiritus hæc patit̃ ifidelis hęc nõ
in ſpiritu ſiue aia, ſed in corpore euenire o-
pinant̃, deinde ſubiung. i rõ. Quis. n. i ſom
nijs, & nocturnis viſionibus non extra ſeip-
ſum deducit. & multa videt dormiẽdo q̃ nun
quã vigilãdo viderat, quis vero tã ſtultus, & he
bes ſit q̃ hæc oia q̃ in ſolo ſpiritu fiunt ẽt in
corpore accidere arbitret? Hęc ſunt q̃ in eſſe
ctu dñr in d. c. epi. per quẽ tex. dñr manifeſte
ꝓbari ꝙ illę mulieres ſtrigę, ſiue ſtrigimagę,
& ſtrigones, vt vulgariter loquar, & ceteri q
ſunt maleficæ ꝓfeſſionis nõ i corpore, ſed i
ſpiritu dũtaxat deferunt̃, hoc eſt q̃a in ſom-
nijs deludunt̃ a dæmone, & oia q̃ ipſi, vel ip
ſæ aſſerũt corporalr̃ vidiſſe, tetigiſſe, feciſſe,
& ꝑſentialiter interfuiſſe oẽs ſunt illuſiones
dæmonũ ꝑſtigioſe, & figurę apparẽtes ocu-
lis intellectus, & mẽtis iã captiuatę ipſoꝝ vi
roꝝ, ſiue mulieꝝ quas figuras, & apparẽtia
ſigna ac operationes illas diabolus tã ſubtilr̃
& diligẽter accõmodat, ꝙ vnuſqſq; q̃ illa vi
det in ſomnijs oculo mẽtis vere, & corpora
liter vidiſſe nõ dubitet, imò teneat, & firmi
ter credat more ſomniãtis, & tñ vere corpus
3 nõ mutat de loco. † Preterea dñt ipſi ſi eſſet
veꝝ ꝙ dæmon deferret hoiem corporalr̃ de
loco ad locũ tam veloci motu ad remotiſſi
mas partes ſequerent̃ plura incõueniẽtia, &
maxime hoc, q̃a poſſet ad libitũ ſuũ trahere
quoſcũq; ẽt inuitos, & illos deferre ad extra
nea, & deſerta loca. & cõpellere illos ad pec
candũ aut male tractaret eoſdẽ, vel ẽt quoſ-
cũq; cupidos ꝑficere longũ iter breuiſſimo
tꝑe poſſet illos apphendere, & ꝑ aërem cor
poralr̃ ictu oculi deferre vſq; ad locũ ipſum,
ad quẽ ꝑuenire deſiderant, & ſæpius hoc fa
ceret q̃m ex his multi reperiunt̃ qui vellent
euolare ſi poſſent. hi maxime qui magnoꝝ
Principũ ſecreta, & ardua negocia tractant.
imò poſſet ẽt trahere hoiem ad infernũ, &
ſequeret̃ diuinę legis deſtructio. q̃a data poſ
ſibilitate in vno quo ad materiã corporalis
delationis ſequitur in oibus alijs qui eiuſdẽ
ponderis, & qualitatis, vt dicit S. Thom. in
tract. q. 1. partis. q. 5. in tit. de mirac. & q.
16. art. 9. & 10. de dæmon. q̃ ꝑtãtem licet Sa
thanas hr̃et tꝑe legis antiquæ ante Chriſti
incarnationem, & paſſionem, tñ per myſte-
rium mirabilis paſſionis, illa potẽtia quam
habebat Sathanas illius duplicis manus at-
trahentis, & cõpellẽtis partim fuit totaliter
abſciſſa. & remota: partim vero debilitate ſi-
ue anguſtata, vt alias diximus ſupra q. ꝑced.
adeo ꝙ hodie non põt iſta miracula facere
nec hoiem deferre aut cõpellere ad malũ ſm
qđ concludit S. Bonauan. in 2. ſent. diſt. 19.
4 q. 3. num. 22. & 23. Item ſequeret̃ aliud, † ꝙ
quotieſcũque illi ſortilegi, & malefici vellẽt
aliquẽ incarceratũ crimine capitali à furca,
vel vltimo ſupplicio liberare, poſſent vtique
ad ipſoꝝ libitũ hoc facere, ſi dæmones poſ-
ſent aliquẽ corporalr̃ deferre. q̃a illi magi
mãdarẽt dæmoni, vt dictũ incarceratũ appre
hẽderet, & extra carceres incolumẽ deferret,
qđ eſſet valde mirabile, ſi eſſet veꝝ, q̃a iſti eſ
ſent dñi dominãtiũ, q̃nimmo ipſimet, dũ ca
piunt̃ ꝓ ipſis criminibus ſortilegioꝝ ſi poſ-
ſent à dæmone corporalr̃ deferri ſemꝑ face
rẽt ſe deferre extra carceres, & euitarẽt pœ-
nas corporales, adeo ꝙ rariſſimi aut nulli
ipſo

ipſorũ perirent, & tñ videmus ꝯtrariũ ꝙ ipſi malefici tota die capiunt̃ cruciant̃ mille tormentis, ſuſpendunt̃ laqueo, ꝯcremant̃ igne, & multis alijs ſupplicijs afficiunt̃ abſq; aliquo impedimento, vñ ſequit̃ ꝙ ipſorũ corpora non ſunt in dæmonis ptãte, ſed animę ſolũ. Nec eſt mirandũ ſi ea q̃ iſte ſtrigimagę, & alij ſimiles ea q̃ vident oculo mẽtis in apparẽtia ſiue in imaginatiua intellectus dormiẽdo aſſerũt vere & nãliter vidiſſe, & corporal̃r interfuiſſe: qa ſæpe videmus ꝙ ſomniantes adeo veriſimilia putãt ea q̃ prius viderãt eſſe in ſomnijs, vt pro veris qñq; illa ꝓmulgare nõ dubitent adeo firmiter inſiſtũt in illa opi.

5 † Si.n. vaporis & fumoſitates ciborũ ex ſtomacho iſurgẽtes ad cerebrũ ſimiles effectus & ſomnia cauſare pñt vt medici teſtant̃, quãto magis demon poteſt apparẽtias ipſas humano intellectui repręſentare, & demõſtrare mille rerũ ſpecies q̃ nullæ ſunt, hoc.n. negat nemo. Præterea ſi febris q̃ eſt morbus nãlis, & ex indiſpoſitione elementorũ corporeorũ vt plurimũ cauſatur, & eſt calor mutuatus in igneũ, vt inquit, Gale. in 1. parte aphor. 6. c. q aggrediens qñq; partes illas cerebri intellectiuis ſiue imaginatiuas adeo illa vehemẽter apprehẽdit, & ꝑoccupat, ꝙ inducit freneſim, ita ꝙ egrotus vigilãdo, & loquẽdo in meridie efficit̃ freneticus & ex ſano intellectu efficit̃ inſanus, demẽs, furioſus, & dũ plures ad ſunt nõ verẽt̃ ſama quędã & extranea loq & affirmare pro veris, Itẽ videre multa quæ nũlla ſunt in veritate ſi.n. accidẽtia hmõi inanimata permutant hoĩs intellectum ita tenaciter & veriſimil̃r, quanto magis diabolus q eſt ſubſtãtia ſpũalis & creatura Dei animata, ſenſibilis, & ingenioſa poteſt iſtas imaginationes & apparentias demonſtrare humano intellectui, qa cũ ſit incorporeus põt partes illas imaginatiuas humani intellectus ꝑoccupare & demõſtrare per apparentiam aliqua eſſe quæ in veritate nulla ſunt nãl̃r, & adeo veriſimiliter ꝙ quis paret ẽt medio iureiurãdo affirmare vera eſſe & interueniſſe q̃ nulla ſunt vera neque naturalia, vt d. c. epiſcopi.

6 † Sit ergo ꝯcluſio iſtius opinionis, ꝙ iſtę mulieres ſtrigę nũcupatę, aut viri eiuſdẽ ꝓfeſſionis nõ deferunt̃ a dęmone ĩ corpore aliquo pacto, ſed duntaxat deludunt̃ in ſpiritu. Quę opinio exemplo ẽt cõprobat̃. Quidã maritus ex oppido quodã agri Sabinẽ. hñs vxorẽ maleficã ſiue ſtrigã, vt vulgariter dñt. de quo tñ crimine maritus non habebãt certã notitiam, ſed ſuſpicabat̃ ſatis de ipſa, interrogata qñque ab ipſo nunqd eſſet verum ꝙ ipſa eſſet talis ꝓfeſſionis, & ſectę, ſemꝑ mulier ipſa audacter negauit, deinde paulatim creſcente fama ꝯtra ipſam de iſto crimine, quã maritus ex plurimũ virorũ fide dignorũ teſtimonio, & relatione perceperat, ꝙ dicta vxor multũ ſtricte ꝯuerſabat̃ cum qbuſdã alijs mulieribus q̃ erant ſtrigæ, & maleficę publicę, & ꝙ interueniebat cũ eis ad multa turpia malefica, & ad ꝯgregationes ẽt nocturnas, vñ maritus decreuit velle animũ ſuũ declarare, & ipſam in flagrãti apprehẽdere, & cœpit inuigilare pluribus noctibus magna cũ diligentia, & attẽtione, & ita ſtetit vigil ꝑ 12. noctes, vel circa, vt videret ſi ipſa de nocte ibat ad ludũ dęmonũ, vel ad faciẽdũ aliqd maleficiũ, & ſingulis noctibus obſeruabat ingrẽdo lectũ poſtquã vxor venerat dormitũ ſi reperiebat ipſam penes ſe aut locũ vacuũ, & ſemꝑ illã adinuenit. & manibus palpauit q̃ apud ipſum iacebat, deĩde mulier ipſa poſt paucos dies vna cũ qbuſdã alijs mulieribus ſtrigis, & maleficis capta, & incarcerata fuit, q̃ vna cũ alijs examinata demũ ꝯfeſſa eſt veniſſe ad ludũ vna cũ alijs mulieribus incarceratis eius ſocijs tali die xj. mẽſis, &c. & tali nocte hora tali, &c. idẽ e cõuerſo fatebant̃ aliæ. Maritus vero volẽs vxorẽ defendere aſſerebat ſub grauiſſimo iurõ ꝙ illa nocte de qua dicebat̃, & illa hora maxime vxor ſua erat in lecto apud ipſum iacẽs, & ꝙ illã ſtudioſe tetigit nõ ſemel tñ, ſed iterũ, & pluries, & allocatus fuit cum ea, ergo ſequit̃ ꝙ corpus non patit̃ neq; mouet̃ à dæmone, ſed ſolus ſpiritus hæc patit̃ ꝑ dictas illuſiones;

7 † Contrariam tñ opinionem quãplures excellẽtiſſimi viri tenuerũt ꝙ imò vere, & nãliter deferant̃ in corpore, & hanc opin. oẽs ferre Theologi ſequuntur. S. Bonauen. in 3. ſenten. diſt. 19. q. 3. S. Aug. in lib. 10. & 21. de ciui. Dei. S. Tho. in ſumma. 2. 2 q. 95. art. 5. in tit. de ſupſt. & idẽ Tho. in trac. qq. 1. partis. q. 8. in tit. de mir. & q. 16. art. 5. & 6. in tit. de dæmon. & quidam Mod. Theol. magiſter Silueſt. prier. in quodã tractatu quẽ nuꝑ edidit de ſtrigi. dęmon. mira. lib. 1. c. pen. & li. 2. c. 1. vbi tenet expreſſe ꝙ pñt corporal̃r deferri atque deferunt̃ à dæmone, ea maxime ratione: quia dæmon nã ſua, & ſm eius vires potentiam nãlem poteſt mouere, & por

tare

tare corpus longe ẽt magis ponderoſum, q̃ corpus hõis de loco ad locum motu locali, Deo tñ permittente, & nõ aliter, & ſatis illo caſu Deus vr̃ permittere, qñ dæmoni nõ reſiſtit in iſtis operibus, ꝙ non reſiſtat, ſed permittat patet, quia & viri, & mulieres q fecerunt hanc profeſſionem ſaltẽ expſſam, ut faciunt cõiter oẽs iſtæ ſtrigæ, & maleficæ quæ
8 omnes ſunt † extra gremium eccleſiæ, & à cõione fidelium penitus alienæ, de quibus Deus, & eccleſia nullam penitus corãm gerit, & hñr ſiue reputantur pro creaturis diaboli. ut not. 26. q. 2. q ſine ſaluatore. & q. 5. d. c. epi. in princ. & pluribus alijs rõnibus, & auctoritatib. de qbus latius p eos i locis p̃dictis, ↄcludẽtes in effectu dæmonẽ deferre poſſe hoiem de loco ad locũ motu locali vere, & corporaliter rñdent ad d. c. epi, quoꝵ rñſio hoc ↄcludit in effectu quod ille tex. loquitur de alia ſecta mulieꝵ longe diuerſa ab iſta. Ego aũt omnino adhærebam priori opinioni p tex. in d. c. epi. nihilominus poſtea ex longa teꝵ experientia, & cauſaꝵ hmõi multitudine, pp multas, ac varias eaꝵ operationes, & exempla, quoꝵ aliqua uidi, aliqua uero à fide dignis accepi, ſum mõ iſtius ſecundæ opinionis ꝙ deferãtur in corpore. Pro cuius declaratione pſupponam. Primo, aliqua euidentialia. Secũdo, fundamẽta qđã declaratiua. Tertio, nõnulla exẽpla ſubijciã pro corroboratione. Quarto, rñdebo ad ea quæ dñr ſupra pro priori opinione, & maxime ad d. c. epi. Quinto, & ultimo, deducã inconuenientia quædam q̃ ſequerenẽ tenendo
9 priorem opinionem. † Primo igr̃ pro euidentia pſuppono vnum qđ eſt tritum apud oẽs Theologos, & Canoniſtas ꝙ diabolus inter alia deſideria q̃ ipſe hẽt, hoc vnum tenet, ꝙ ſummopẽ deſiderat ab hoie adorari, & ſicut Deus maxima cum veneratione cultũ hr̃e, & in hoc uehementer ſatagit ut xp̃ianos à vero diuino cultu auertat, & illos obediẽtes atq; deuotos ſue ꝑtãti ſubijciat, ut ab eis cultũ ipm̃ recipiat, ita dicit Aug. lib. 10. de ciuit. Dei relatus p ſacros canones in c. nec miꝵ §. mag. & ſeq. 26 q. 5. & S. Bonaueñ. in 3. ſen. diſt. 19. q 3. S. Thom. in ſum. 2. 2. q. 95. art. 5. in tit. de ſuperſt. in quo quidẽ cultu eundem ferte ritum, & ordinem tenet quem in vero culto diuino obſeruat eccleſia, & nõ ſolũ circa res, & myſteria, verumetiam quo ad pſonas, ſicut. n. eccleſia & chriſtiana religio admittit plures viros diuerſæ ꝑgregationis, habitus, & nois, ſicut eſt ꝑgregatio, & religio S. Benedicti, quæ eſt monachoꝵ, item S S. Auguſtini, Dñici, atque Franciſci, & alioꝵ, qui licet ſint diuerſi nominis, & habitus & circa modum viuendi diuerſas regulas obſeruẽt, tñ quo ad diuinum offm̃. ſ. horas ordinatas, & miſſaꝵ celebrationũ, & alia pia opera oẽs tendunt ad eundẽ effectum. ſ. laudãdi Deum & orandi pro animæ ſuæ ſalute, & proximi, eodẽ modo Sathanas ſub ſua diabolica religione recipit plures profeſſos diuerſæ ꝓfeſſionis habitus, & nois qui hñt diuerſos ritus & mores, tñ in effectu oẽs tendunt ad idẽ. ſ. ad laudandum, & venerãdum diabolum infernalẽ, & illi bonam fidelitatẽ, & homagiũ ↄtinuandum, & hoc eſt qđ dicit tex. in cap. excõicamus in princ. Et primum, & ſecundũ de hæret. facies quidẽ hñtes diuerſas caudas aũt adinuicẽ colligatas, quia de veritate oẽs ↄueniunt in idipm̃, de quibus quidem diuerſis noibus, ac diuerſoꝵ ordinum profeſſoribus ſub eadem religione cõſtitutis diximus
10 ſupra latius eo. tit. q. 2. † Secundo, euidentialiter præſuppono, ꝙ Angeli, tam boni, q̃ mali ſm̃ Pħm, & cõiter Theologos ſunt ſub ſtantiæ quædam ſpũales, intellectiuæ, mobiles arbitrio, & incorporeæ, quæ non dependent à corpore, nec quo ad ſui principium, nec quo ad finem, & non hñt corpora nãlr̃ ſibi vnita. ita dicit S. Th. in tract. qq. diſp. in 1. parte tit. de mirac. q. 6. & licet non habeãt corpora nãlr̃ ſibi vnita, pñt tñ qñcunq; uolunt aſſumere diuerſas corporeas formas, & cum illis diuerſimode hominibus apparere, & multas nãles operationes in aſſumptis corporibus hmõi efficere, vt idem Tho. teſtatur eod. tit. q. 7. & Aug. in 3. de Trin. & cap. 12. ſuper Geneſi. Sed dubitabatur an corpora hmõi ſic aſſumpta ſint vera, & nãlia corpora, vel fantaſtica, & apparentia. Sol. dic ꝙ non ſunt uera, & nãlia ex carne, oſſibus, & neruis formata, ſed ſunt quaſi nãlia, & ſimilitudinaria, & licet habeant in ſe aliquas operationes nãles, ſicut eſt motus localis, locutio, delatio, cõmeſtio, potus, quamuis iſta duo vltima ſint nãlia quo ad principium tm̃ non quo ad finẽ, quia cibi, & potus aſſumptio hi nãlis in eis, ſicut in hoie, dtgeſtio vero nulla fit, quia ſuba cibi, & potus nõ ↄuertitur in nutrimentũ talis aſſumpti corporis, & licet plures habeant ex ipſis opationibus natura-

nālibus,nō tñ oēs hñt,ſicut eſt creſcere, pin
gueſcere,nutriri,mactari,dormire, audire,
gñare,& ſimilia,iſta nō hñt,nec alia q̄ mutāt
formā dicti aſſumpti corporis, ſicut eſſet ēt
ęgrotari,palleſcere,& ſimilia: q̄ qdē corpo-
ra nō dñr eſſe ꝑpetuo,& nāliter vnita dictæ
ſubſtātiæ ſpirituali:ſicut eſt vnio aiæ ad cor-
pus humanū: ſed eſt qualis qualis vnio,& ad
hęrēna qdā,ſicut motoris ad mobile,vel figu
11 rati figurā. † Deinde videndū eſt ex qua mā
corpora ipſa dñr eſſe cōpoſita ſeu fabricata,
an ex aliqua mā elemētari ſimplici vel cōpo
ſita,aut ex alia ſubſtātia ſeparata. dic ꝙ quo
libet elemento ꝯfici pñt,nihilominus magis
cōiter fiunt ex aere, quem ipſi Angeli pñt
facilius inſpiſſare,& ingroſſare,& corpus ip
ſum formare; deinde in eoꝝ reſolutione dū
à ſpiritu ſeparant ſimiliter fit facilior reſolu
tio;qa reſoluunt i fumū,& vapores,vt idē
Tho.cōprobat eo.ti.q.7.in fi.Et qđ dixi cor
pora hmōi non hře virtutē gñatiuam,eſt ve
rū in Angelo bono vtroque modo ex, quo
nullam hēt operationem generādi,nec quo
ad potentiam,neq; quo ad actū,qa hoc con
uenit naturæ Angelicę,q̄ coitū ipſum, & oē
aliud pctm̄ penitus abhorret,cuius eſt quo-
dā modo incapax.Dæmones verò bene pñt
in aſſumptis corporibus gñare,qppe, qa in
coitu carnali, ſicut i alijs peccatis ſummope
re delectant, ſi qua tñ gñatio ex illoꝝ coitu
ſuccederet,illa nō ꝓuenit ex ſemine illius aſ
ſumpti corporis,qđ nullum hēt in ſe,qa ex
quo non hēt virtutē digeſtiuā, nō hēt ēt vir
12 tutem gñatiuam,qa caret ſanguine, † Nam
ſperma orit ex puriſſima ſubſtantia cibi iam
bene digeſti,vt inqt Auic.ſen.20.in tract. 1.
c.3.vbi dicit,ꝙ ſperma eſt ſuꝑfluitas digeſtio
nis quartę q̄ fit cū cibus diſpartit in mēbris
reſudādo a venis,tertia digeſtione iā cōple-
ta,& eſt de ſumma humiditatis ꝓximę coa-
gulationis ex qua nutriunt mēbra dura, &
vena arteriæ. Iſtę.n.operationis nāles nō ꝯ-
ueniūt corporibus aſſumptis ꝑ dæmonē,qa
nō ſunt nālia,ideo non faciunt ſperma, nec
pñt ꝑ ſe ipſa virtute ꝓpria gñare,Diabolus
igit in coitu ipſo generat ex ſpermate alie-
no.ſ.alicuius viri in ſomnijs polluti, aut ēt i
vigilia quotieſcūq; demon in forma ſuccubi
ſe trāsformat.i.in forma mulieris,& hēt coi
tū cū viro,tūc recipit formā viri, & q̄ato ci
tius velociſſime accedit ad mulierē in forma
incubi.ſ.viri,& aſſumens coitum cum ea in-
tromittit dictū ſperma in nā, & matricē mu
lieris.& inde ſequit ꝑgnātia mulieris infan-
tis,& gñatio, ac ſi mulier cū nāli viro coitū
13 habuiſſet. † Tñ infans ipſe ſi oriat nō dicet
eſſe filius dæmonis,ſed illius cuius erat ſper
ma.ita firmāt cōiter Theologi S.Aug. in 3.
de Trin. & 21. de ciu. Dei. & S. Tho. in d.
tract.qq.in 1.parte tit.de mirac.q.8.verſ. ad
primū, Concluſiue igit dico in hoc ſecundo
euidētiali,ꝙ Angelus tum bonus cū malus
in aſſumpto corpore rřr retinet, & operat
oēs illas operationes nāles ꝑ quas nō alte-
rat forma aſſumpti corporis,ſed remanet in
eſſe ſuo,& in eadē ꝓportione figuræ,& for
mę.oēs vero operationes ꝑ quos alterat for
ma ſiue figura corporis p̄dicti, de qbus ſu-
pra diximus,ſunt illis ꝓhibitæ rōne p̄dicta.
ita firmāt ipſi Theologi in locis p̄dictis, ſed
deferre corpus aut aliud pōdus loco ad locū
motu locali nō immutat formā dicti aſſūpti
corporis, ergo ſunt capaces iſtius operatio-
14 nis. † Tertio p̄ſuppono,ꝙ Angeli mali.i.Dę
mones multa facere poſſent ſm̄ eoꝝ nālem
virtutem,& ptātem,q̄ tñ facere non pñt,di-
uina ꝓuidentia ipſos reprimente.& eoꝝ o-
peribus reſiſtente,& ſic maiora pñt in habi-
tu,& potētia quā in actu. ita idē Thom. in
tract.qq.q.5.ti.de mirac.& Aug.i 3.de Trin.
vbi dicit,ꝙ Angeli mali qdā facere pñt eoꝝ
virtute, & potentia nāli ſi permitterentur à
Deo q̄ ideo facere non pñt, qa non ꝑmit-
tuntur impediuntur itaq; qñq; ab illis agen
dis ad quæ eorum nālis virtus ſe extendere
poteſt,idem ēt comprobat.S.Bonauen.in 2.
ſen.lib. 2.diſt. 7. vbi late diſputat de virtute,
& potētia dæmonū,quā hñt reſpectu creatu
raꝝ,quid poſſint,qualiter,& quantum pñt,
& quantū eis ꝑmittit à Deo, vbi enumerat
plures operationes nāles quas dęmō facere
pōt,tam in aſſumpto corpore, quā ſine eo.
15 † Quarto,& vltimo p̄ſuppono,ꝙ licet An-
geli boni,& hoies qñq; ꝑ fidem,& diuinam
gratiam opereni miracula,& faciāt aliqua q̄
ſunt vltra eoꝝ nālem virtutem,& ptātem.vt
dicit.S.Aug.i 3.de Trin.Dæmones tñ mira
cula aliqua operari nō pñt,vt ſint vera mira
cula: qm̄ miracula ipſa fiunt per gratiam,&
donum Dei, qa eſt diuina virtus in effectu,
q̄ miracula facit mediante ꝑſona, & inſtro
Angelico ſiue humano ſicut gřa ꝓphetādi
tradita fuit ſanctis prophetis ſimplicibus,
& ignaris vt refert S.Greg.in 2.dialogo. &

in 1.Omel.ſuper Ezech.Miraculum .n. ſiue
operatio miraculoſa eſt quoddã diuinũ teſti
moniũ indicatiuũ diuinę,virtutis,& verita-
tis,vt dicit S.Tho.in d.tract. 1.parte.q.5. de
mirac. verſ. rñdeo qđ ſi dęmonibus, quoꝝ
eſt tota volũtas ad malum, ptãs hæc darcť ã
Deo faciendi miracula Deus ipſe falſitatis
eoꝝ teſtis exiſteret,qđ diuinæ bonitati peni
tus incongruit.Concludendũ eſt igiť,ꝙ dæ-
mones non faciunt niſi ea ad q̃ eoꝝ nãlis
virtus ſe extẽdit diuina volũtas nõ refragať,
ſed ꝑmittit, vt idem Thom. hæc eadẽ teſtať
16 ibi.† Virtus.n.Dęmonis eſt adeo vehemẽs,
& acuta,ꝙ multa opera q̃ ipſę facit eius vir-
tute, & induſtria, & ex rebus nãlibus adeo
bñ componit,& velociter exequiť, ꝙ hoĩes
qui illa vident dñt eſſe miracula,licet in ve-
ritate non ſint.Pñt ergo dęmones mirabilr̃
in nobis duplr̃ operari. Vno modo ꝑ verã
corporis tranſmutationem, qñ fit vera mu-
tatio corporis . Alio modo,ꝑ quandam illu
ſionem ſenſuum ex aliqua imutatione ima-
ginationis,neutra tñ operatio eſt miraculo
ſa,ſed ꝑ modũ artis, & naturæ cõpoſita, vt
ibi vide in q.5.Quibus ſic pſuppoſitis dico,
ꝙ dęmones Deo ꝑmittẽte pñt in aſſumpta
corporali forma hoĩem deferre vere,& na-
turaliter de loco ad locũ motu locali, & ꝑ
ꝯñs illas ſtrigimagas, & ſortilegos ꝓfeſſos
deferũt ad nutũ in naturali forma ad q̃cun
que loca: qđ dictum ꝓbať primo rõne ꝑ ca
q no.S.Tho.in tract.qq. in 1. parte . q 16.
17 art.10.vbi dicit. † Quod in actionibus vir-
tutũ actiuaꝝ ꝯſiderandus eſt ordo reꝝ,q nõ
ſolum attenditur ſm naturas ipſaꝝ rerum,
ſed ẽt ſm earum motus . Habent .n. & ipſi
motus quendam ordinem adinuicem , q du
pliciter conſideratur.vno modo ſm propriã
rõnẽ, & ſm hoc motus localis ad alios mo
tus duplicem hẽt comparationẽ. Prima eſt,
qa ipſe motus eſt primus motuũ.ſecũdo qa
ꝑ motũ localẽ minima variatio fit circa mo
bile. nam cum per alios motus varieť aliqđ
qđ eſt intrinſecũ rei,puta qualitas, quanti-
tas , accidẽs aut forma ſubſtantialis ꝑ motũ
illum localem variať ſolum corpus ſm ali-
quid extrinſecum,qđ eſt ipſe locus, ꝑ cuius
mutationem nõ mutať nec alterať res in ſub
ſtantia,vel in accedẽti,aut alia qualibet eius
qualitate intrinſeca,& quantũ ad hec ſm ꝑ-
dicta cõpetit,ꝙ corpora moueanť ã ſubſtan
tijs ſpiritualibus motu locali facilius , & im-
mediatus quã alijs motibus . Alio mõ ꝯſide
rať motuum ſm ordinem mobiliũ, ſicut .n.
motus cœli eſt prior motu corporis elemen
tarijs, ita motus corporũ cœleſtiũ eſt prior
motu corpoꝝ inferioꝝ reſpectu ordinis , &
ſm hoc cõpetit ſuperioribus ſubſtãtijs ſpiri
tualibus mouere ſuperiora corpora celeſtia,
ita ẽt inferiorus ſubſtãtię ſpirituales q̃ ſunt
dęmones reſpectu peccati,& priuationis grę
ꝯuenit qđ mouere poſſint,& moueãt corpo
ra inferiora ſiue humana ſint ſiue alia,qa da
ra poſſibilitate in vno ꝑ ꝯñs dať in oĩbus a-
lijs his maxime q̃ ſunt eiuſdẽ põderis vel ma
gnitudinis,vt dicit idẽ Tho.in d.tit.de dęm.
q.16.art. 10.in fi.& hr̃ ꝑ S.Aug.i 3.de Trin.
vbi dicit,ꝙ dæmones colligũt q̃dam ſemina
ex q̃bus formant ſpecies quaſdã , ſiue aĩalia
viuentia q̃ fieri non pñt abſq; corpore mo-
bili, ergo mouere pñt corpora inferiora de
18 loco ad locum motu locali.†Secundo ꝓba-
tur hæc opinio auctoritate ſacri Euang.
Matth.4.c. vbi diabolus in aſſũpta humana
forma tẽtãdo Ieſum in deſerto, adduxit illũ
in ſanctã ciuitatẽ, & ſtatuit ipſum ſupra pi-
naculũ tẽpli,qđ eſt locus q̃dã excelſus,cleua
tus,ſup quo doctores antiq legis ꝑdicabãt,
& doctrinã legis ꝑdictæ publicæ populoſq́.
docebãt vt dicit S.Tho.in gl.ſuper d.c.4. in
verſ.diabolus aũt,&c. vbi dicit nota,ꝙ om-
nia opera illius tẽtationis corporeis ſenſib.
completa fuerunt,qa diabolus tũc apparuit
Chriſto in forma humana , & licet duæ ſint
opin. Theologoꝝ ſuper illo puncto quali-
ter Chriſtus ſtatutus fuerit ſup illo pinnacu
lo an ꝑ delationẽ dæmonis vel qđ ipſemet
pedibus ꝓprijs aſcẽderit mediãtibus diabo-
licis pſuaſionibus , verior tñ opinio eſt illa
ꝙ fuerit portatus, à dæmone .ſ. eleuatus de
terra,&vnico ictu ſiue momẽto fuerit porta
19 tus in loco ꝑdicto . † & hæc intelligẽtia ma
gis ꝯuenit litere Euãgelij dũ dicit,ſtatuit,qđ
idẽ eſt ſicut poſuit ſiue ꝯſtituit.ſi .n. pedibus
ꝓprijs Chriſtus aſcendiſſet ad dæmonis ꝑ-
ſuaſiones.tex. dixiſſet adduxit, ſicut dixerat
ſupra qñ illum adduxit in ſanctam ciuitatẽ,
vide S.Tho.in d.gl.& Alber.mag.ſup d.c.4.
& S.Bonauen.in 2.ſent.lib.2.diſt.7. ꝑ totũ .
qđ manifeſtius demonſtrať,ꝙ Chriſtus dela
tus fuit à dæmone ex eo, ꝙ oẽs theologi ſi-
miter ibi ꝯcludũt,ꝙ Chriſtus dũ ſtatuereť ſu
per dicto pinaculo reddidit ſe inuiſibilẽ circũ
ſtãtibus q ibi aderãt ne iſurgerẽt clamores

in populo putantes miraculoſe Xp̃m aſcendiſſe locũ, q ſi ꝓprijs pedibus naturalr̃ aſcendiſſet non erat opus qđ ſe inuiſibile redderet, ex quo nil mirandũ feciſſet. fatendum eſt igiť ꝙ diabolus ipſum aſſumpſit de terra, & raptim vnico ictu ſtatuit illum ſup dicto pin naculo. Cũ itaq; dæmon portauerit Xp̃m in vero corpore q erat Deus, & homo, & verũ corpus humanũ habebat, ipſumq́. nouit de loco ad locũ ẽt ſurſum qđ difficilius eſt mo tu locali deo pmittente nulla rõ diuerſitatis reddi quare nõ poſſit ẽt deo pmittente portare hoies iſtos ipſoq́. mouere motu locali ad nutũ de loco, ad locũ, eo maxime accedente hois volũtate, ſm ea q̃ diximus ſupra in 3.

20 euidentia. † Tertio ꝓbať ſic, ſi humanus ſpiritus q eſt aïa, q̃ eſt incluſa in iſto carcere terreno corporis humani, hẽt vires mouẽdi corpus ipſum de loco ad locũ, aſcẽdẽdi, deſcẽdẽdi, currẽdi, ſaltãdi, ſiſtendi, & aliud quoq; corpus ſupra ſuum portandi ad oẽm eius libitũ eſt, minus potẽs nã angelica, vt dicit S. Aug. in 3. de Trin. & S. Tho. d. q. 16. art. 10. quãto magis dæmon, q eſt ſubſtantia ſpiritualis libera, & ſoluta nullaq́. pmiť pondere carnis, q s neget qđ ſimiles operationes nãles, & lõge maiores in aſſumpta corporali forma diuina potẽtia nõ reprimente operari non poſſit, certe nemo, & ꝙ ipſe dæmõ ſit lõge maioris roboris quã homo imò pluribus hoïbus ſimul hr̃ p S. Aug. in lib. 10. de ciu. Dei, relatũ. 26. q. nec mirũ. §. ſup hoc. non eſt igiť mirandũ ſi dæmon corpus humanum ꝑ æthera portare poſſit, & quam velociſſime, dũmodo diuina voluntas ſibi nõ repugnet, ad q̃ faciũt ea q̃ diximus ſupra in 3. euidentiali, & q̃ dice

21 mus infra in ſeq. memb. † Quarto dico qđ vnuſquiſq; coꝶ q̃ ſua ſunt ad bonus moderator, & arbiter. l. in re mandata. C. man. & de rebus ꝓprijs q ſq; põt ad libitũ ſuũ diſponere, imò ab ipſo dño auferri non põt abſq; eius libito voluntatis l. id qđ noſtrũ eſt. ff. de reg. iur. l. ſi. ff. de pac. & p Bar. in l. iuris gen. ff. eo. tit. Iſte. n. ſtrigimagæ magi, & ſortilegi p illã ꝓfeſſionem effecti ſunt dæmonis creaturæ, eo ꝙ ſponte ſua ſub illius imperio, & ptãte ſe ſubiecerunt vt latius ſupradiximus in 2. & 3. q. ergo ſequiť ꝙ dæmõ de ipſis ſiue in aïa ſiue in corpore ad eius libitum qdqd vult diſponere põt, Deo pmittente, q in hoc dæmoni nullum pſtat impedimentũ ſed relaxat ſibi arbitriũ, & libertatẽ virium ſuarum in iſtos dico ꝓfeſſos non aũt in alios ſm ꝙ dicit S. Aug. in lib. 10. de ciuitate Dei. & in 3. de Trin. & S. Tho. d. q. 16. art. 9. & 10. hr̃ in d. c. epi. ibi mentem quam diabolus captiuatam tenet p quæq; deuia ad eius libitum deducit, &c. Ex quo. n. ipſi ſemel Deum relinquerunt, abnegantes fi. cath. & totum chriſtianæ religionis cultum, non eſt dicendũ ꝙ Deus amplius ipſos ꝓregat, vel de his curã aliq̃ hr̃e velit, ſed illos dimittit penitus ſub ptãte, & arbitrio Sathanę, poſtq̃ illi ſpõte ſub eius imperio ſe ſubiecerunt, & eum principem hr̃e voluerunt. cum ſint igiť extra cõionem fidelium, non ſunt amplius oues Xp̃i, q̃ fuerunt traditę in cuſtodiam Petro, ſed ſunt oues externę. ſ. diaboli: vt hr̃ in c. firmiſſime, & in c. excõicamus, in princ. extra. de hær. & d. c. nec mirum 26. q. 5. & eadem cauſa. q. 2. q ſine Saluatore, nimirum ergo ſi dæmones illos deferunt ẽt in corpore. primo, qa reſpectu ſubſtantiæ ſpiritualis adeſt potentia naturalis. Secundo, qa reſpectu diuinæ maieſtatis nullum pſtať impedimentum, vt ꝯcludũt

22 theologi in locis ſupra notatis. † Quinto ꝓbať hęc ꝯcluſio à maiori ꝑ ea q̃ hñr Exod. 7. c. vbi dr̃, ꝙ magi Pharaonis arte dæmonũ ꝯuerterunt virgas in dracones, & fuerunt veri dracones nõ aũt ſuperſtitioſi nec illuſorij, vt dicit S. Aug. ſup gl. ibi dicens, ꝙ dęmones hoc facere potuerunt eoꝶ virtute naturali ꝑ aliquas potentias naturales, ſeu ꝑ q̃dam ſemina collecta, q̃ habet vim putrefaciendi ligneas virgas, & ꝯuertendi in lubricẽ draconis ſpeciem, ſm, ꝙ dicit S. Aug. in 3. de Trin. quem refert, & ſequiť S. Tho. in d. tract. qq. q. 5. verſ ad octauum in ti. de mira. vbi dicit, ꝙ licet iſta apud nos videanť eſſe miracula, qã humana virtus iſta non capit nec ſe extẽdit ad illa, tñ quo ad ſecreta naturæ, & dęmonis intelligentiam nõ ſunt miracula imò opera ipſius naturæ dæmonis induſtria fabri-

23 cata † Itẽ nota aliud mirabile dęmonis arte factum: Legiť in ſacris literis ꝙ Simon magus arte dæmonum canes loq faciebat, nec dum eſt annus elapſus ꝙ caſus iſte euenit in facto Romæ, vbi mulier q̃dam magica vetula q̃ Franciſca Seneñ. dicebať artis diabolicæ plurimũ perita, canem quendam magnæ ſtaturæ nigrũ totum ſecum ducebat, quem poſt nonnullas pces reuerẽter emiſſas loq admodũ faciebat. & voce quadã velut humana verba articulata, pferebat q̃ audita fuerũt à pluribus

bus, & maxime à quodam ſacerdote presby
tero q rem ipſam ꝑpalauit dño almæ vrbis
Senatori q de mandato S.D.P.adiuncto ſibi
Reueren. D.Locum tenente Vicarij ſui vna
cum quibuſdam alijs viris maximæ doctrinę
& experientiæ mulierē ipſam ſolenniter exa
minarunt,& cõperto facinore flammis publi
ce ꝯſumpſerunt ipſam q̃ canis loquela dupli
ci modo fieri potuit ſm̃ Th.d.c. 5. de mirac.
aut ꝙ dæmon aſſumpſerit corpus in forma
canis oībus partibus ſuis bene ꝓportiona-
tum,& locutus fuerit,aut ꝙ eſſet canis verus
& nālis , & dæmon ꝑ impulſum aëris motu
locali ſonum quendam formauerit ſimilitu
dinem literatæ , & articulatæ vocis hñtem ❧
24 † & hoc modo ēt dr̃ qđ Aſina Balaam allo-
cuta fuit ipſum duabus vicibus,vt hr̃ nu. 22.
c.vbi Aſina ipſa q̃ portabat Balaam ibat ad
regem Balac q miſerat ꝑ eo, vidēs aſina An
gelum reſiſtentem in via, & ſe opponentem
Balaam Aſina declinauit à recto tramite , &
iuit ꝑ agros,Balaam ꝑcutiebat illā volens ,
qđ iret ꝑ viā,illa recuſabat, & adeo vehemē
ter ꝑcuſſit illā ꝙ cecidit,& tunc dñs aperuit
os Aſinæ,& locuta eſt ad Balaam dicēdo,qd
feci tibi cur ꝑcutis me ? at Balaam dixit,qa
cõmeruiſti,& illuſiſti mihi,vtinam hrēm gla
dium vt te ꝑcuterem,cui Aſina iterū rñdit ?
Nonne aīal tuum ſum, cui ſemꝑ cedere con
ſueuiſti vſq; in p̄ſentem diem , dic qd ſimile
vnq̄ fecerim tibi, At ille ait, nunq̄,q̃ verba ad
eo bene,& articulare ab ipſa aſina ꝓlata fue
runt ꝙ ab hoīe dicta viderent̄, ſed hoc factū
fuit ab Angelo ex diuina volūtate,vt ibi dr̃ ,
& dicit S.Thō.in d.q.5. ad tertium ꝙ Ange
lus mouit linguam Aſinæ p̄dictę,& ꝑ crebrā
aēris repercuſſionē ꝓtulit articulata verba
de quibus ibi nālium verboꝝ ſimilitudinem
habētia text. aūt ibi dicit qđ dñs aperuit os
Aſinæ no. Ang.vide Th.in d.q.5.& 6.in tit.
25 de mirac. † Vltimo, non omittam illud qđ
dixi Valer.Max. ꝙ olim Romæ Fortunæ ſi-
mulachrum quoddam marmoreum qđ poſi
tum erat in via latina dr̃ locutum fuiſſe infra
ſcripta verba ad Matronas illas Romanas
videlicet,rite mē matronæ vidiſtis,riteq; de
dicaſtis nec putes iſta fuiſſe Poētarū figmen
ta,qa ſi talia eſſent, ꝑfectū ſacri Theologi in
ſuis diuinis literis non infererent approbari
do prout fit ꝑ S.Th.in d.q.5.in 4.not. & eſt
gl.not.in c.Moyſes.in verſ habitare.32.q.2.
q dicit , ꝙ Angeli tā boni q̄ mali habitāt in
ſiccis corporibus.ſ.in ſtatutis lapideis,æneis
& marmoreis,in cadaueribus defunctoꝝ, in
auibus in quibus ipſi dæmones dant rñſum,
& refert exemplum Saulis q adorauit diabo
lum,& alias dixi ſupra ꝙ dæmō ſub idoloꝝ
forma peractis ſacrificijs, & precibus ſortile
goꝝ ſiue magoꝝ ipſis interrogantib.& ſcire
q̃rentibus q̃ occulta ſunt,rñdet ad ꝓpoſitū ,
voce quadam ſonanti articulata verba , ac ſi
ex ore hominis ꝓcederēt,nihilominus neq;
vox,neq; verba nālia ſunt ſicut humana,ſed
ex crebra aëris repcuſſione ꝑ dæmonem eō
citata verba illa ꝓlata fuerunt,vt ſupra dictū
eſt.Si igit̄ hæc fieri poſſunt arte,& virtute dę
monis , q̃ longe maiora ſunt intellectui hu-
mano,minus capacia,&difficiliora qđ canis
aut aliud aīal brutum ſeu ſtatua marmorea
verba articulata ꝓtulerint, quāto magis cre
dendum eſt ꝙ dæmon poſſit corporalr̃ defer
re motu locali aut brutū qđ minus eſt q̃ aīal
de nouo creare,vel vnā ſpēm in alterā tranſ
formare, ꝓut diximus ſupra de virga ꝯuerſa
26 in draconem . † Demum vt res ipſa cunctis
clarius innoteſcat ſubdā exemplo. Annis ci-
tra.20.in agro Sabineū . vicino vrbi Romæ
in quodā oppido qdam Ruſticus hñs vxorē
q̃ erat de expreſſa dæmonis ꝓfeſſione,& plu
ries ab eo interrogata ſi erat de dicta ꝓfeſ-
ſione,ſemꝑ audaciſſime negauerat,q mari-
tus ex qbuſdam ſignis q̃ viderat maior ſuſpi
cio aīum eius apprehendit,vnde decreuit vel
le videre ſi verum erat ꝙ de nocte ipſa exiret
extra domū,& quorſum tenderet, & plurib.
noctibus ſummopere inuigilauit, vt videret
qđ ipſa faceret,q̃ ſemꝑ volebat poſt maritū
ire dormitū , & diu poſtq̄ ipſe intrauerat in
lecto multoties vigilaba,demū nocte quadā
hora 5. vel circa, qua ipſa citata ire tenebat̄
ad ludū,ipſe maritus iacebat quaſi dormiēs,
& ipſa venit ad illū ad perſcrutādū ſi dormi
bat , qđ videns maritus ſtatim ꝯfinxit altius
dormire,& grauiori ſomno teneri, ipſa viſo
dormiēte retroceſſit ſtatim,&pedetētim ibat
lēto gradū,tunc maritus magis argute inui
gilat, atq; obſeruat eū diligētia cūcta q̃ vxor
ipſa faciebat,demū vidit,ꝙ acceſſit ab quēdā
angulū domus, & eleuata quadā ciſta aſſūm
pſit pixidē ſeu ollulam quādā q̃ ſuberat,dein
de exutis veſtib. cœpit inũgi cū certo vnguē
to in dicta ollula exiſtente apud ignē caleſa
cto,poſtea pixidē ſeu ollulā p̄dictā ad priſti-
nū eius locū repoſuit, deinde vidi illā velo-
citer

citer exeuntem de domo, ac ſi pedibus non tangeret terram: poſt cuius diſceſſum maritus aſſurgens acceſſit ad oſtium, quod clauſum optime vidit, et cum peſſulo, ſiue ſtanga interius de quo magis obſtupuit, deinde acceſſit ad angulum ex quo illa vnguentum aſſumpſerat, & reperta ollula illam accepit, & alibi abſcondit, & reuerſus fuit in lecto, pſecitq. ſomnū vſq; ad mane. die vero ſequenti reuerſa vxore maritus illā interrogauit quonā ꝓficiſceretͬ nocte illa qñ ex domo receſſit media nocte ſola, q̄ a principio fortiter negabat ſalua frōte. tūc maritus ſumpto ligno cœpit illā acriter verberare, vt hr̄et veritatē, ipſa adhuc īdurato corde ſiſtebat, demū maritus ſumpto pixide ſint ollula, ecce dixit mulier maledicta, vide ſi credis q̄ nouerim ſcelera tua, & grauiter ſibi cōminabatͬ aut qđ mortē ſubiret, aut illū doceret qūo facit illas vnctiones, & diſceſſus qa volebat oino accedere ad ꝯgregationes illas quas intēdebat oino videre, & q̄ fierēt in eis tūc mulier ipſa ꝯfuſa dū vidit pixidē vnctionis faſſa eſt ingenue errorē ſuum implorādo ſuppliciter veniā ab ipſo viro, q libenti aīo ſub fide ꝓmiſit ei indulgeri dūmodo ipſum adduceret ſecū vna nocte ad ꝯgregationes p̄dictas, ipſa tūc aperiens os ſuū cœpit vera loqui, & cuncta dictæ ꝓfeſſionis capitula recēſuit, & oñdit voluptates, illecebras, & gaudia imenſa q̄ inde aſſumebāt, & de amenita, & delectatiōe ludoꝝ, magnificentia choreaꝝ, opulētia conuiuioꝝ, principis illius liberalitate, & de vltimi effectus dulcedine cūcta narrauit, ex quo idulgentiā admiſſoꝝ a marito ipſo impetrauerat, q maritus curioſus iſta videre, & intereſſe p̄cepit vxori vt quā primū ad dictam cōgregationē acceſſura erat ipm euocaret quæ mulier ꝓmiſit illū adducere, & īpetrata prius licētia a dño Sathana de adducende maritū ad ipſam ꝯgregationē, aduenīēte hora adhibitis vnctionibus vnuſqſq; ipſoꝝ ſup ſuo hirco æquitādo quā velociſſime ꝑuenerint ad locū ipſius ꝯgregationis, & anteq̄ diſcederēt de domo vir ipſe diligenter pręmonitus fuit ab vxore vt ſummopere præcaueret ne in itinere eundo, vel redeūdo. aut in loco cōgregatiōis ſigno crucis ſe muniret, aut illius nomen nec Dei, vel Ieſu Xp̄i quouis modo cōmemoraret, maxime in laudando, vel adorādo, q ſic facere ꝓmiſit in loco ſiſtētes vxor dimiſit maritū in certa parte monēdo ipm, vt illā expectaret donec reuerteretͬ à p̄ſtando obedientiā eaꝝ principi Sathanæ quēadmodum vnuſqſq; alioꝝ tenebatͬ, q maritus uidens tam innumerā viroꝝ, ac mulieꝝ multitudinem illic adeſſe uehementer obſtupuit, finita obedientia fiunt tripudia, & choreæ, q̄ celeberrimæ cū maxima cymbaloꝝ, tympanoꝝ, alioꝝq. inſtr̄oꝝ dulcedine, & tripudiātium numeroſitate ordine quodā retro grado ꝯtra morē, nr̄m, & ordinem choreaꝝ q̄bus nos vtimur, q̄bus peractis p̄parantͬ menſæ q̄ ampliſſimæ, cū maxima epulaꝝ, & ꝯuiuantium copia, & optimis ferculis, vxor illa ex indulgentia principis introducit maritū ad menſam comedere incipiunt, maritus deguſtans epulas inſipidas petijt ſalē q nullus aderat in oibus menſis, nec dū veniens qſq̄ cum ſale iteꝝ petijt, atq; rogauit ꝓcedente mora, iteꝝ atq; iteꝝ terq. quaterq. ſalē ipm ſupplicando petijt, & toties replicauit quod dæmō quidam ſalem ipm attulit, vn̄ maritus videns ſalē ſummopere gauiſus eſt, & p̄gaudio magno dixit hæc verba. Hor laudato ſia Dio, pur uēne quello ſale. Quo verbo p̄lato poſtq̄ auditū fuit nomen Dei laudatū vnico momēto cūctæ periere, & oēs vndiq; ſtatim diſceſſerunt menſæ, epulæque oēs ꝯſumptæ ſunt, luminaria cuncta q̄ multa erāt illico extincta ſunt, adeo q̄ maritus ipſe repitur ſolus, & nudus in loco ipſo i medio tenebraꝝ ſtetitq. ſub illa frigidiſſima nuce Beneuētana p totam noctem vſq; ad mane cū maximo frigore, & periculo, die vero ſequenti videns paſtores q paſcebat greges circa loca vicina ab ipſis petijt, vbi nā eſſet ipſe q̄ regio illa dicebatͬ, cui r̄nſum fuit qđ erat Beneuētana, q̄ diſtabat à p̄ria ipſius viri centū miliarijs, vel circa, ipſe vero erat nudus, ſicut alij, q vadunt ad choreas dæmonū, multū male ſe habuit in partib. illis adeo qđ ſubſtulit periculū mortis, & qa ualde ignotus erat in ea regione, & ſine pecunijs, coactus fuit mēdicare oſtiatim amore Dei, adeo q̄ inuenit tunicellā quādā ſatis ꝯtritā, vt poſſet ſe tueri à frigore qđ tūc uigebat, & ſic paulatim q̄rendo victū i itinere amore Dei tm̄ ambulauit q̄ ꝑuenit ad p̄riam ſpatio octo dieꝝ vel circa, & erat adeo deformatus, & macilētus qđ à paucis recognoſcebatͬ, & accedēs ad curiā principis illius caſtri detulit q̄relā ꝯtra eius vxorē, & q̄ſdā alͥs mulieres eiuſdē ꝓfeſſiōis eius ſocias q̄ oēs fuerūt incarceratæ, & dū à

principio negarēt, iſtāte viro ꝑdicto teſtimoniū veꝝ de viſu ferēte tandē oēs falſæ ſunt,
27 & ardētiſſimis flāmis cōbuſtæ. Nec dū decē lapſi ſunt, vel circiter anni q̄d mulier q̄dā iuuencula infra 16. annū ætatis exiſtens adhuc virgo eiuſdē Sabinen. dioceſis ex altero tñ oppido oriunda à quadā alia maleficia ſtriga ſeducta vt religionē diabolicā ꝓfiteret, ad ludum adducta fuit, & ꝓmonita ne ſigno crucis ſe muniret, aut Deum Ieſum Xpm collaudando memineret, poſtq̄ ad locū ꝯgregationis acceſſerūt iunior ipſa vidēs tā maximā mulieꝝ virorumque multitudinem, & principem ipſum Sathanam in ſolio maieſtatis tam ſupbe ſedentē, & tot auratis ornamētis, & purpureis veſtibus decoratū, vehemēter obſtupuit, & q̄ ſimplex erat virgo incauta primę monitionis oblita ob rerū magnificētiā, & maximū ſtuporē quo apprehenſa erat ſe ſigno crucis muniuit dicendo. Ieſu benedetto che coſa è queſta? nec dū verba ꝑdicta ꝓfecerat q̄ ſtatim cūcta euanuere, & oibus luminaribus penitus extīctis ſola hec miſera inter maximas tenebras valde meſta reperit, & quā maximus pauor vehemēter illā apprehēdit, ex quo pene mortua eſt, ſed recordata de noīe Ieſu, & B. virginis Marię deuotiſſimis precibus ſe illis cōmēdauit, vouitq́. caſtitatē ꝑpetuā ſi incolumis inde euaderet, & diuino auxilio illuſtrata, tāta ſolitudinis periculū mox euaſit, q̄a ſenex ruſticus vna cū filio, & aſello trāſibat ꝓpe locū ꝑdictū vbi erat iſta puella q̄ p̄rm lamentabat de ſorte ſua, q̄ ſenex audito gemitu acceſſit ad illā dicēs, filia mea q̄d facis iſtic ſola iſto tpe nocturno, quam cū nudā videret magis obſtupuit q̄ ſimplex virgo maxima erubeſcētia ducta, q̄ nihil habebat vñ pudibūda ꝓtegeret poſt multas lacrymas, gemitus, & ſuſpiria, huic viro q̄ plurimū ſe cōmēdauit vt illā ſecū adduceret ad domū ſuā, q̄ ſenex accepit palliū ſuū, & poſuit ſup humeris puellę, & illā ſecū ad domū ſuā, q̄ nō multū diſtabat, adduxit: & in itinere totā ſeriē facti ſibi narrauit q̄ ſenex ſtupore, & pietate plurimū afficiebat, audiuitq́. ex qua patria q̄bus ue parētibus orta eſſet, & decreuit ſenex oino hęc eiꝰ parētibus enūciare, & puellā ipſā eiſdē reſtituere. ingreſſi ſunt domū vxor ſen. q̄ erat multū pia ꝑ q̄ blāde virginē recepit, & apud ſe in ſecētū retinuit, & deinde ꝑ duos vel tres dies maxima charitate materna pietate tractauit eādē veſtibus ſuis induit, & poſt triduū maritus accepit aſellū, & comite filio puellā ipſam eq̄tātē ad patriā ſuam illęſam reduxit ꝓpriisq́. parētibus eādē reſtituit, q̄ dudū fleuerāt ꝑditionē filiæ putātes ne aliq̄s miles aut alius neq̄ vir nocturno tpe rapuiſſet eādē, q̄ ſenex maxima veneratione, & amoris dulcedine a parētibus puellæ amplexus eſt, receptiſq́. muneribus ꝓ ſe, & filio dimiſſa puella ad domū ſuā reuerſus fuit: q̄ q̄dē puella poſtq̄ dono Dei, & gr̄a B. Mariæ virginis tā graue periculū euaſerat, decreuit oino votū iā factū adimplere, & ingreſſa fuit monaſteriū S. Frā. aſſūptoq́. habitu ſolēniter ꝓfeſſa fuit, & caſtiſſime vixit, cuius parētes libērū ꝓſtitere ꝯſenſum illā vero maledictā ſtrigā q̄ filiā ſuā adduxerat ad illū locū denūciarūt curiæ, & recompta publice fuit igne cōbuſta. Hęc n. q̄ audiui retuli, modo referā q̄ ipſe vidi, & in foro habui q̄ plura ſunt, tñ duo tm̄ q̄ recētiora ſunt referā. Anno dñi 1524. mēſe Septēbris dū eſſem in quoddam Caſtro Monaſterij S. Pauli de vrbe apud regionē Sab. vt mea q̄dā illic expedirē, & mox ad vrbē reuerterer, ſummis ſui ꝑcib. rogatus à Reuer. P. dño Abbate illius monaſterij q̄ eſt dñs in tpalibus dcōꝝ Caſtroꝝ, vt accederē ad aliud Caſtrū eiuſdē monaſterij ibi vicinū q̄d Nazarenū appellāt ad examinādum tres mulieres maleficas, ſiue ſtrigas, vt dicebāt. q̄ in arce ipſius Caſtri aliq̄diu incluſę remāſerāt, & q̄ ex eaꝝ dictis accipetē, ſibi referrē, atq; ꝯſulerē q̄d mihi in re illa agēdū eſſe videret. Ego. n. q̄ meis ꝑpeditus eram, licet nō potuerim abſq; magno meo incōmodo illuc accedere, & huic rei vacare, nihilominꝰ vt morē gererē tanto viro, quē alias in meis valde grati, & benignū repi, nō potui euitare q̄n eius p̄ces mihi mādata ſeruarē. Acceſiq́. ad illas quaꝝ vnā q̄ mihi facilior videbatur examinare cœpi, & plurib. exhortationibus, vt veritatē apiret, ꝑſuaderi, q̄ demū poſt aliqualē hæſitationē cœpit vera loq, & rē ipſam totā fateri qualiter ipſa erat de ſecta illa ſtrigimagaꝝ expſſe ꝓfeſſa, in qua ꝓfeſſione ꝑſtiterat ꝑ annos 14 cōtinuos, q̄bus continuum cōmercium habuerat cū dæmone, & nominauit alterā mulierē maleficam q̄ fuerat eius magr̄a, & ipſam ad ꝓfeſſionē adduxerat, & q̄ illo tpe plurima maleficia, ſiue veneficia fecerat, & ꝯtra hoium ꝑſonas, & contra iumenta ex quibus hoīes tres perierant, iumenta

iumenta aũt quatuor, & q̃ agrorum pluriũ ſegetes imaturas vẽtis, grãdinibus, & tẽpeſta tib⁹ ſtrauerat & penitus deuaſtauerat, & multa alia h.s ſimilia obſcena machinata fuerat arte illa malefica ad vlciſcendũ iniurias ſuas. Quã ego ſubtilius interrogãs vt clari⁹ hrẽm q̃ ſunt illius diabolicę religionis ſuę ꝓfeſſionis ſecreta. Primo .n. perſcrutatus ſui q̃d eſt illa profeſſio quã mulieres ipſæ faciũt cũ demone, & q̃bus modo & ordine ad illã accedũt, & q̃bus cerimonijs & ſolẽnitatib⁹ vtunt in ea. Ad q̃d ſe obligãt demoni. Sub qua forma verborũ ſit obligatio ipſa, itẽ poſtea quę ſunt ab eis ſeruãda, & ad q̃ tenent. Simili quę præmia hñt, & quæ hr̃e ſperãt ab earũ principe demone, & ex q̃bus rebus ſimplicibus, vel mixtis cõponunt vnguẽta, q̃bus liniunt corpora ſua, dũ vadũt ad ludos, & cũ q̃bus ẽt rebus faciũt alia venefica maleficia. Item quẽ ordinẽ tenẽt qñ acceſſurę ſunt ad ludos p̃dictos, & ſic eſt verũ q̃ vadunt corporaliter vel illa ſit illuſio ſiue viſio quædã in apparẽtia, in mẽte, & intellectu, & caſu quo accedãt corporaliter an ambulẽt pedibus ꝓprijs, vel aliter deferant, & quõ, & per quem. Itẽ quõ & qualiter celebrãt ſacrificia, offerunt p̃ces, & munera demoni. Itẽ quæ ſunt illis p̃cipua in obſeruantia in dicta ꝓfeſſione, & alia quędã quæ nunc non recordor, quæ q̃dem mulier ſub ſpe venite cũcta à principio vſq; ad finẽ receſſuit quæ ꝓfeſſio. ipſa req̃rit exprĩ-
28 mendo oia ſingula illius capitula. † Primũ enim dixit, q̃ q̃ñ adducta fuit per illam eius magiſtrã ante tribunal principis eaꝝ qui eſt diabolus in forma regis p̃ſidens in ſolio maieſtatis, inſtructa prius à magiſtra q̃d factura erat, venit & oportuit primo abnegare baptiſmũ, & oia chriſtianæ fidei documẽta relinquere, deinde eccleſiaſtica ſacra cuncta ꝓijcere pedibusq. propijs cõculcare crucẽ, & imagines B. Mariæ virginis, & alioꝝ ſctõꝝ, quis hæc vltima non fiunt corã eo, ſed alibi poſtea ſatis eſt q̃ iſta promittãt ſe facturas quã primũ cedet occaſio, deinde fecit obligatione p̃ ſolẽnẽ ſtipulationẽ ĩ manibus ipſius p̃ncipis, qua vouit, & ꝓmiſit q̃ ꝑpetuo erit illi fidelis, & obediẽs, & oibus ei⁹ mãdatis parebit. Deĩde medio iureiurãdo tãctis ſcripturis ſup quodã magno libro obſcuras paginas p̃tinẽte, p̃ſtitit homagiũ ſiue ꝑpetuũ vaſſallagiũ, & q̃d nunq̃ redibit ad ſidẽ Xpi, nec diuina p̃cepta ſeruabit, ſed ſolũ ea q̃ ꝑ ipſum principẽ erunt decernẽda, & q̃ ꝑpetuis futuris tp̃ibus erit obediẽs illi, & veniet ꝯtinue cũ vocata fuerit ad ludos, & ꝯgregationes nocturnas, & q̃ i eis ꝑ alias mulieres ſiũt ipſa faciet, & q̃ ẽt aderit ſacrificijs illoꝝ nocturnis, & ſolitas preces, & cultũ adorationis p̃ſtabit; vota q̃cunq; q̃ ipſa p̃ſtare ꝯtingerit ꝑ viribus adimplebit, & quoſcunq; poterit alios ad eãdẽ ꝓfeſſionẽ adducet. Ecõuerſo aũt ipſe princeps egregia frõte ꝓmiſit ei dẽ mulieri ſic p̃ñti p̃ſtare ꝑpetuã felicitatẽ, gaudia imẽſa, & voluptates quaſcunq; i hoc mũdo hr̃e deſiderauerit, & demũ poſt hãc vitã longe maiora munera ꝯſequet. Quo fcõ ſtatim vnũ dęmonẽ ꝯſtituit ad cuſtodiã ipſi⁹ mulieris quã nunq̃ relinquere debeat, ſed illi iſeruire in oibus q̃ ipſa cupiet, & quotieſcunque ꝯtigerit ad ludos accedere hoc ipſe intimabit mulieri, & illã deferret, & inſtruet vt ſupra q̃ q̃dẽ demõ aſſociat ei tanq̃ maritus vxori, iſup dixit q̃ ſępius accedũt ad cõgregationes illas vbi maxima mulieꝝ numero ſitas ꝯgregat, & nõ videt illa in mẽte, & intellectu i apparẽtia, ſed i vera, & nãli forma accedũt ad loca p̃dicta hoc mõ, & ordine, videlicet q̃a primo ꝑ vnum vel duos dies anteq̃ fiat ꝯgregatio intimat ſibi ꝑ dęmonẽ illũ, q̃ eſt ad ipſaꝝ cuſtodiã ꝯſtitutus, qualẽ nocte tali, & tali hora ſe ꝑparet ad veniẽdũ ad ludũ, q̃ mulier ſi hr̃et nullã cauſam impedimẽti deducit, & audit dũmodo ſit cã vera, & excuſabilis, q̃ legitime excuſare poſſet, alioqn ſi fingeret hr̃e cauſam q̃ nulla eſſet vt nõ accederet nõ deferebat inuita, ſed remanebat in domo ſua, nihilominus ꝓ pęnã ſui mẽdacij adeo fortiter cruciabat à dęmone vt i mẽte, & i corpore maximis, & ꝯtinuis dolorib. & ęgritudine itrinſeca vel extrinſeca, tã fortiter vexabat, q̃ die noctuq. nil penitus q̃etis hr̃et, ſed ſp tribularet, & oia q̃ ipſa ageret euaneſcerẽt, & per rẽt i fieri adeo q̃ neceſſe fuit, vt tot mala ceſſarẽt, q̃ p̃ſim ſuũ fateret, & ꝓmitteret ẽt medio iureiurãdo, q̃ ampli⁹ nõ recuſabit accedere, & hoc modo euãſit ab illis malis. Cũ vero ꝓmitteret acceſſurã ſtatim adueniẽte nocte, & hora euocabat voce q̃dã velut humana ab ipſo dæmone, quẽ nõ vocãt dęmonẽ, ſed magiſterulũ, aliæ magrm Martinettũ, ſiue Martinellũ hoc noie dimin. q̃ ſic euocata mox ſumebat pixidẽ vnctiõis & liniebat corp⁹ ſuũ in q̃buſdã ptib. & mẽbris, quo linito exibat ex domo, & inueniebat ſp

magiſterulum ſuum in forma hirci illā expectantem apud oſtium, ſuper quo mulier ipſa dixit qđ equitabat, & applicare ſolebat fortiter manus ad crines, & ſtatim hircus ille aſcendebat per aërem, & breuiſſimo tpe deferebat mulierem ipſam vſq; ad nucem Beneuentanam, & ibi illam ſuauiter deponebat, vbi inumera mulierꝝ, virorꝭq; multitudo co
29 rām Principe illo vndiq; ꝯfluebat. † Primū aūt qđ faciendū erat ꝑ ipſas mulieres erat ſignū obedientiæ, & reuerentiæ q̄ fiebat corā principe ordine quodā retrogrado in oppoſitū directo illi reuerentiæ quā nos pſtare ſolemus, nos.n. inclinamus caput, & humeros flectimus genu crure retro curuato voluentes vultū ad principē, ſiue ad aliū quē veneramur, ipſi vero faciūt ꝯtra, qa terga voluūt verſus principē, & caput curuāt verſus numeros adeo vt mentū cęlū reſpiciat. crura vero nō curāt retro vt nos facimus, ſed eleuāt ſurſum à terra à parte anteriori, & ita ſeruatur ibi. pacta igr̄ reuerētia, princeps mandat ꝙ oēs tripudiēt, ſaltētq. cū lætitia, & gaudio ſumētes vnaquęq; voluptates ſuas, & vnuſqſq; dæmoniū accipit mulierē ſuā ad cuius cuſtodiā deputatus eſt, & cū ea gerit ſaltationes illas magna lætitia, atq; dulcedine, & interim ꝑparant̄ mēſæ cū lautiſſimis ferculis abūdātiſſime ornatæ, & celebratis choreis veniunt ad ꝯuiuia, qb. cōpletis, & cibatis oib. extinguunt̄ luminaria oia, & q̄ſq; dēmō in forma incubi.ſ.viri, ſuā capit mulierē, ſi q vero sūt viri, hñt dæmonē ſuū in forma ſuccubi.ſ.mulieris, & ſic adinuicē oēs adimplēt coitū carnis, & cū maxima uoluptate. quo offō cōpleto reuertunt̄ ad domū oēs eqtātes ſup illis hircis, ſacrificia vero cū fiūt heri ſolēt ſtatim poſt pactū reuerētiæ ſignū fit adoratio, qua expleta deueniūt ad tripudia, & alia de qb. ſupra, quis ſacrificia ipſa celebrare ſolēt et in alijs locis extra locū ꝯgregationis, putat̄ domo priuata, vel in qbuſdā locis occultis, vt late diximus ſupra eodē.q.3.& 5. Sed aduerte ad duo, ꝙ ipſa dixit. vnū eſt qa dæmones feſtināt reportare illas ad domū anteq̄ labat nox, & anteq̄ pulſet̄ cāpana ꝑ Aue Maria de mane, q̄ pulſari ſolet in aurora, vel parū añ, qm̄ ſi forte pulſaret cāpana tpe quo deferūtur ad domū neceſſe habet illam magr̄ in eodē loco vbi audit ſonū pdc̄m deponere mulierē, aut virꝝ, nec pōt amplius ipm vel ipſum vel ipſam tāgere, ſed neceſſe eſt, ꝙ reſiduū illud itineris pedibus ꝓprijs ambulet, qđ per raro q̄dē euenire ſolet, qa ita velociter ipſas reportāt ꝙ nō impediunt̄ à ſomno. Scđm eſt ꝙ retulit ꝙ quotieſcūq; interfuerat ludis ita feſſa reuertebat̄ ad domū ꝑꝑ illas choreas, & crebras ſaltationes, qa erat debilis cōplexionis vt apparebat ꝙ ꝑ tres, vel q̄tuor dies male ſe hēbat in corpore ꝑꝑ magnos labores quos ſuſtinuerat q̄ ſilr̄ cū dęmone ſuo dū eſſet in forma incubi ſæpiſſime fuiſſe carnalr̄ cognitā maxima cū delectatione teſtata fuit,
30 hęc illa ibi. † Aliud breuius exēplū ſupaddā, alia quoq; mulier eiuſdē ꝓfeſſionis q̄ vna cū pcederi erat incarcerata dū deferretur à dæmone ſuo, reuertendo à ludis pdictis itinere anteq̄ peruenirent ad domū, dum eſſet vicina oppido patriæ ſuæ audiuit pulſare campanā de mane ꝓ Aue Maria. Vñ dæmō neceſſe habuit illā deponere, & diſcedere quā depoſuit ſtatim, & dimiſit in quoddā agro iuxta q̄dā ripā vbi erāt ſpineta q̄dā, & in dicto loco ipſa miſera mulier neceſſe habuit expectare vſque ad mane, quo lux clara appareret, ſed fortuna ꝓfuit ſibi, qa illa die in aurora, & in diluculo q̄dā iuuenis illius oppidi ibat ad aliū locū ibi vicinū, quē ipſa vidēs trāſeuntē cognouit, atq; vocauit noīe ꝓprio, qđ audiēs iuuenis prima facie timuit aliquātulū, ſed vidēs poſtea mulierē ipſam q̄ ſeminuda erat à femorib. ſupra, & crinib. ſparſis ſcapillata tota magis obſtupuit, nec audebat ad ipſam accedere, nihilominus illa adeo benigne, & humilr̄ ipm rogauit vt accederet ad illā, qđ venit, & interrogauit eandē poſtq̄ illā recognouit cur illic ita ſola moraret̄ in ea forma, cui illa dixit qđ tota nocte aſellū ſuū quē pdiderat pquiſierat, & nunq̄ potuit illū inuenire, cui iuuenis ſubridēs minuſq. credens dixit, hoc.n. aliud ſibi q̄rit quā aſelli inqſitio q q̄rit aſellū vadit cū ſocio, & nō ſola ſic ſeminuda, & ſcapillata. aliud qđ q̄rebas dixit ipſe, dicas mihi veritatē ſi vis, ꝙ adiuuē te, vnde venis, vbi fuiſti qđ facis hic ſola, qs te adduxit, dicas mihi oia ſi vis hr̄e ſuffragiū, & ero tibi ſecretus, & fidus. Tunc mulier ipſa Lucretia nūcupata q̄ erat ſatis pinguis, pulchra licet ſatis timeret ſeuitiam viri, & ſuoꝝ ꝯſanguineoꝝ, tñ ꝯfiſa eſt de iuuene illo rogādo ipm prius ſummis pcib. ne cuiq̄ reuelaret ſcm̄ illud ſed taceret, qa ipſa uolebat pinguiora munera ſibi elargiri, cui iuuenis ſub fide ꝓmiſit ꝙ abſque dubio cūcta referret, & ille futurus erit

erit ſibi ſecretiſſimus, tunc ipſa ſaſſa eſt, q̄ re uertebat ea nocte à ludis beneuētanis, & dū eſſet i itinere deſerreturq́. p aērē à magiſter culo ſuo audito ſono cāpanę q̄ pulſat de mane p Aue maria, fuit ſibi neceſſe qđ illā deponeret in terrā in eodē loco in quo reperiebat, qn̄ audiuit ſonū pdictū, & hoc modo ipſa ſic ſola reperiebat ibi: qa iuuenis acceſſit ad illā, & pſtitit ſibi opē in reueſtiēdo, & recaptādo ſe, deinde aſſociauit illā vſq; ad domū abſq; eo q̄ aliqs factū illud aduerteret p cuius laborib. & fide mulier ipſa donauit dicto iuueni vnū par caligaꝝ, vnū birretū, & camiſiā vnā, & certas petitas caſei, rogādo eū iteꝝ atq; iteꝝ vt taceret, & ita pmiſit, & tacuit rē ipſam plures menſes, deinde neſcit quo ſpiritu aut indignatione vel lapſu iuuētutis ductus rē ipſam ſecreto modo cū vno, deinde cū altero ppalauit, adeo qđ paulatim res deuenit ad notitiā curiæ, vñ mulier ipſa capta, & cū alijs incarcerata fuit, & iuuenis ille vt teſtis oīa hæc medico iuro depoſuit, adeo qđ ipſa quoq; poſt multa facinus ſuū diutius tergiuerſare nō potuit, ego tñ illaꝝ ſentētijs ītereſſe nō potui, qa neceſſe mihi fuit ad vrbē reuerti illasq́. dimiſir eaꝝ iudici ordinario vt iuſtitiā faceret, ſed cūcta retuli pſato dño Abbati pur inuenerā q man dauit ſuo Locūtenēti vt de ipſis iuſtitiā faceret, & inde ad paucos dies retulerūt mihi qđ vitā ſuā finierūt flammis. Illaꝝ vnguēta vidi atq; tetigi, & quoſdā alias maleficas mixturas qbus grauiſſimas ęgritudines in humanis corporibus iſerebāt. & illud ēt vidi quo hoiem ad eaꝝ libitū in furorē, & inſania in
31 ducebāt, q̄ oia mādaui igne cōburi. † Ex qbus manifeſte deprehēdi pōt q̄ vere, & corporalr̄ deferunt, nō aūt in ſpiritu illudunt, ad qđ.n. opus erat q̄ illa prior ꝯquereret de laxitudine corporis, & mēbroꝝ poſtq̄ reuerſa erat à ludis: vbi dixit q̄ p tres, vel quatuor dies ſe male habebat i corpore pp magnos labores dictaꝝ choreaꝝ, ſi in ſpiritu dūtaxat fuiſſet apprehēſa illuſione illa, nō erat opus q̄ ꝯquereret de corpore, & nimio laborare: qa corpus nō laborat i ſomnijs, ſed aius dūtaxat, vt d. c. epi. Altera ēt mulier de qua i vltimo exēplo nō fuiſſet compta ſola i illo loco niſi fuiſſet in corpore, vt ex pdictis. Sed qro nūc eſt qđ i iſta ſecta vt plurimū ſunt mulieres, viri aūt rari ſunt. Rn̄. plures reddunt rōnes p Doc. Prima eſt, q̄ mulier tāquā debilior, & fragilior facilius decipit à diabolo, & credit oia q̄ ſibi pſuadent. c. forus. de verb. ſign. c. 1. de cland. deſp. & hr̄ Gen. 3. c. vbi diabolus ſerpens prius decepit mulierē q̄ virū, eo qa magis credula fuit. alia pōt eſſe rō: qđ faciunt pp explendam libidinē carnis quā alio modo poſſent abſq; ignominia ſatiare, iſto.n. modo capiunt delectationē cū dæmone, & cōplent deſideriū ſuū, abſq; eo q̄ ꝯtra ipſas inſurgat iſamia, vt ex plurimi ipſaꝝ mulieꝝ ꝯfeſſionibus accepi dū iſta ſubtiliter indagarer. Quidā alij dixerunt q̄ mulier eſt magis vana, & curioſa, & magis familiaris diabolo q̄ ſit vir, & q̄ minus timet trāsgreſſionē pcepti ſuperioris q̄ vir, quaſi q̄ magis regit voluntate, appetitu, & ſenſualitate q̄ ratione, vt hr̄. 23. qō. 7. qđ pponſuiſti. & q. 5. Adā, & c. mulier, & p gl. in d. c. 1. de clande. deſpon. & d. c. 3. ſup Gene. & ibi per ſacros Doc. Ex pdictis itaq; ꝯcludo ꝯcluſionem ipſam eſſe ſufficienter probatam, cui non hn̄t obſtare qđam q̄ ſuperius in contrarium adducebant. Et primo obſtat tex. in d. c. epi. ſup quo tenentes ꝯtrarium ſe oēs fundant, cui licet p alios Doct. antiquos, & Mod. fuerint datæ plures rñſiones ad vnum tñ tendētes. ſ. q̄ tex. non loquitur de ſecta iſta ſtrigaꝝ, ſed de alia longe diuerſa ab iſta. Ego tñ idem comprobando alio modo rñdebo ad illum tex. declarando literam, & mentem illius ꝯcilij, & antequam ad vlteꝛ ora pce-
32 dam pmitto † quod oīs lex recipit interpretationē à rōne ſua, maxime qn̄ ratio in lege reperit expreſſa quę magis attendenda eſt q̄ dictum legis. l. adigere. §. quāuis. ff. de iurepa. l. cum pr̄. §. dulciſſimis. ff. de leg. 2. l. milites phibent. & l. milites agrū. in princ. ff. de re mil. l. nomē. in fi. ff de leg. 3. & Bart. in l. 2. §. videndū. ff. ad Tertul. idem Bart. in l. omnes populi, in 7. q princ. ff. de iuſt. & iur. Bart. in l. ſi conſtante. in 5. col. in 7. & 9. q. ff. ſol. mat. & in l. ſi vero. § de viro. eo. tit. & in l. 1. C. q̄ ſit lon. conſu. & 1. diſt. conſuetudo, p Gem. in c. vbi periculū, in 2. no. de elec. lib. 6. & eſt gl. not. in clem. 1. de elec. in ver. eligatur. & gl. in d. c. conſuetudo. 1. diſt. Ideo dnt Doc. q̄ cui non ꝯuenit rō legis minus conuenit ipſa lex. d. l. cum pr̄. §. dulciſſimis. & d. l. nomen. in fi. & d l. milites. la prima, & l. 2. ff. de re mili. Quibus pmiſſis dico q̄ rō principalis illius. c. & intentio ꝯcilij Aquiren. non fuit velle impugnare, & hr̄e

pro impoſſibili q dæmon Deo permittente non poſſit hoiem corporalr̃ deferre de loco ad locũ motu locali, q a ſi ſuiſſet illius intentionis dixiſſet contra cõem omnium Theologo℞, & canoniſta℞ ſnĩam, imò cõtra tex. proprium ſacri Euangelij Matth. 4. Luc. 4. & Marc. 1. c. in princ. vbi apparet q diabolus tentando Xp̃m, qui erat Deus, & hõ nãlis, detulit ipſum corporalr̃ ſuper pinnaculum templi, & in montẽ excelſum, vt latius infra dicemus, intẽtio igitur finalis illius ↄcilij in illo ver. Illud ẽt nõ eſt omittendum &c. fuit, velle improbare, & dãnare errorem illum in quo erã mulieres illæ ſceleratæ de q bus ibi, q erant hæreticæ, & in ſua obſtinata opinione damnatæ, & q̃ fuit ratio principalis, atq; finalis quare ↄcilium illud declarauit mulieres illas eſſe hæreticas, & dãnatas. Ratio dico principalis fuit illa quã ponit ibi tex. v3. Cũ aliq d diuinitatis, aut numinis extra vnũ Deum arbitranẽ, hæc eſt rõ principalis q̃ facit illas eſſe dãnatas, qđ melius declaro ſic. Concilium illud in princ. exponit gñale edictum quo mandat oĩbus epĩs, & clericis ut ſummo ſtudio elaborent ꝑniciosam, ſortilegam, & magicã artem ex parochijs ſuis penitus eradicare. & ſic primo improbat artẽ, de inde deuenit ad ſpẽm .ſ. ad hoies illius artis peritos dũ dicit, q ſi aliquem vi℞, aut mulierẽ hmõi ſceleris ſectatorẽ inuenĩãt turpiter dehoneſtatũ, ex parochijs ſuis deijciant, q a ſubuerſus eſt, & is ẽt qui ſimilis eſt ſibi ſubuerſi ſunt oẽs, & à diabolo captiui tenenẽ q relicto creatore ſuo diaboli ſuffragia q̃runt, & ideo à tali peſte debet mundari ſancta eccleſia. hic .n. remanet completa oro primæ partis cap. vbi ↄcilium mãdat extirpari hãc reprobã artem magicã, & ſortilegã, & illius ꝓfeſſos turpiter dehoneſtatos, & externos à fide catholica ex oĩbus parochijs ſuis repelli, ad hoc vt ſancta eccleſia à tali peſte liberetur. Deinde incipit ſecunda pars ibi, illud ẽt non eſt omittendũ q quædam ſceleratæ mulieres retro poſt Sathanã ↄuerſę &c. vbi cõcilium ṗdcm̃ mutauit ſermonẽ, & poſuit aliũ caſum diuerſum à ṗcedenti, q patet ibi dum dicit. Illud nõ eſt omittendũ q q̃dã ſceleratę mulieres &c. tex. ibi in princ. locutus fuit de mulieribus, q̃ artẽ magicã, & ſortilegã ꝓfitẽtur ibi, dũ dicit ſi aliquẽ vi℞, aut mulierẽ huiuſcemodi ſceleris &c. ſi .n. ↄcilium ṗdcm̃ in illa ſecũda parte voluiſſet intelligere de eiſdẽ mulierib. de q bus fuerat ſacta mẽtio ĩ prin. tex. non dixiſſet p illa uerba q̃dam ſceleratę mulieres &c. ſed dixiſſet p aliqua verba repetitiua earundẽ pſona℞, & qualitatũ, v3, eędẽ ipſæ dictæ, vel ṗdictæ, vel p alia ſimilia verba ex quo .n. text. in d. ij. parte non fuit locutus p verba repetitiua, ſed p diuerſa, & diuerſum ſenſum, & caſum demõſtrãtia, fatendũ eſt de neceſſitate q ille ſic diuerſus caſus a ṗcedẽti & ſic diuerſa ſpecies pſona℞, & q ſic ve℞ clarius demõſtrabit infra. †Cõcilũ igĩ deue-
33 niẽdo ad ſecundã partẽ exponit illa℞ mulierum ꝓfeſſionẽ, & qualiter ſub falſis illuſionibus, & fantaſmatibus illudunẽ a dęmone, de inde enumerat quaſdã opationes quas mulieres illæ ꝓfitenẽ facere cũ Diana vel Herodiade deabus ſuis, qua℞ iuſſionibus ad illa℞ ſeruitiũ euocanẽ, & nocturnis horis accedere ꝓfitentur, ſed utinã hæ ſolæ in ſua pfidia perijſſent, & nõ multas alĩs ad illa℞ interitũ ptraxiſſent, deinde ponit modũ ĩfidelitatis, & errorẽ exprimit quo principalr̃ deducunẽ in hęreſim dũ dicit, nã innumera multitudo hac falſa opin. decepta, hæc uera eſſe credũt .ſ. q a putant Dianã, & Herodiadẽ eſſe ueras deas, & poſſe illa opa de q bus ibi pficere, & credẽdo à recta fide deuiant, & errore paganoꝝ inuoluunẽ. Rõ finalis, & principalis oĩm ſuptadcõ℞ ope℞, & dãnatę credulitatis ex q̃ dñr hęreticæ nũc ponit dũ dr̃. Cũ aliq d diuinitatis, aut numinis extra vnũ Deũ arbitrãtur, & huc uſq; pficit ſecũda oro, & dcm̃ illi⁹ ſecũdæ partis, deinde ſeqẽ improbatio illa℞ falſæ opinionis, & erroris ṗdicti. Rõ igĩ finalis eſt illa quã ꝓxime dixi, ex qua oẽs alij errores, & illuſiones ſucceſſiue depẽdent cum credũt illas Dianã, & Herodiadẽ, eſſe ueras deas, & in eis multũ diuinitatis, & numinis eſſe, & iſte eſt verus intelľs illius capĩi, ſi bñ ↄſidereẽ in verbis & in mẽte. Stãte igĩ rõne ṗdicta expreſſa ſm̃ illam verba ipſius legis ſunt interpretanda, & vbi ratio ipſa nõ ꝓuenit lex quoq; oĩno ceſſat d. l. cum pater. §. dulciſs. ff. de leg. 2. l. hæc ratio. & ibi Bart. ff. de calum. l. is qui animo. ff. de acquir. poſſeſ. Ratio autem prædicta non conuenit, neque verificari poteſt in hac ſecta ſtrigarum, & maleficorum quippe quia ipſi, vel ipſæ non decipiuntur iſta falſa opinione putantes inſeruire deabus illis, & extra vnum Deum aliquid numinis eſſe, ſed ipſæ uident cognoſcunt, & apprehendunt expreſſe quod illarum Prince-

ceps

ceps cui inſeruiunt,& quē obediunt,& adorant eſt diabolus inferni inferior Deo,& inimicus Dei,ſed illi inſeruiunt relicto creatore pp mundi vanitates ad explendas illaꝝ libidines d.c.epi,in princ.& c. ſi quis eps.ead. q.5. ſi.n. rō ipſa de qua ſupra iſtis ſtrigimagis non conuenit verba legis, & illius diſpō minus conuenire debet per ea quę proxime
34 dicta ſunt,eo maxime.† Quia ratio legis determinata reſtringit dcm̄ legis, ut illa duntaxat lex ipſa comprehēdat ad q̄ ratio illa nāľr adaptari pōt,& nō ultra.d.l. cum pr.§.dulc. & l.hęc actio & ibi Bar.ff.de cal.& l.q aio.ff. de acq.poſſ.& 1. diſt. ꝯſuetudo,& not. gl. in clem.1.de elect.& p Gemin in c.vbi periculum in princ.eod.tit.lib.6. Cum aūt iſte ſint excluſe à rōne dñr eſſe excluſe à legis diſpoſitione per ea quæ ſupra diximus,nec obſtāt exēpla,& auctoritates quas tex.inferius deducit de Paulo,& Ezechiele,qa illa oīa referuntur ad ſectam illam,de qua ibi.non autē ad ſtrigas,ſiue maleficas,de qbus hic.Fateor tñ qď ſtrige iſte & malefice in qbuſdam cōueniūt cum mulieribus illis de qbus in d. c. epi.in 2.parte in hoc.ꝯueniunt quia vtraq; ſecta inſeruit diabolo , ēt illius imperio gubernator, ſed vna ſcienter altera ignorāter, vna decipitur,altera decipit. Conueniunt & in alio,quia quo ad effectum æternæ dānationis ita ſunt damnatæ ille ſicut iſte,ita dæmones hñt imperium ſuper illis, ſicut ſuper iſtis , & eodē modo ille ſunt eliminandæ, & deijciendæ extra parochias , ſicut iſte ſtrigimagæ, qa oēs ſunt dānatæ, non tñ ſeqtur ſi in aliqbus ꝯueniunt, & æquiparantur, ergo in oībus debent eſſe æq̄parate quia data diuerſitate rōnis datur ēt diuerſitas iuris,ut ſupra diximus,& dicemus ēt infra eo.ti. q.12. dū declarabitur mā poculoꝝ,ſiue venenoꝝ, & ut dixi extra cōionem fideliū poſite ſunt ilie,ſicut iſte,& oēs tanq̄ oues morboſe ſunt penitus à Xpi fidelibus euitandæ ne ſanas oues morbo illo inficiāt.l.2. C. de ſum.Tr. & l.hi qui ſanctam.C. de apoſt. qa oēs ſunt eiuſdē diabolicæ religionis,ſed diuerſæ ꝓfeſſionis,& habitus dico animi nō corporis, & ordinis profeſſe ſicut monachi , & moniales xpianæ religionis diuerſos ordines ꝓfeſſionis accipiunt ad vnū tñ diuinū cultū oēs tendentes,ita iſti dānari diuerſos ordines,& ritus accipiūt,& ſub diuerſis ordinibus,& mo[illegible]s diabolo inſeruiunt,& diuerſis quoque noībus nuncupanť qdā ſunt hæretici, quidā manichæi, alij vero apoſtate , alij ſciſmatici donatiſte,& ſimiles,de quibus in l. Manich. C.de hær.& l.1,& l. hi q ſanctā.C.de apoſt. & hř per gl.Abb.& alios doct.in rub.& in c. 1.de apoſt.& de ſciſm.& hoc eſt qď i effectu voluit dicere tex.in c.excōm.lo 1. & lo 2. in princ.extra de hær.vbi dixit.faciēs qdē hñtes diuerſas caudas aūt adinuicē colligatas , qa de vanitate cōueniunt in idipm,ꝑ facies dico diuerſas intellexit de diuerſis ordinib. hæreticoꝝ,ſiue ſortilegoꝝ,per caudas adinuicē colligatas intellexit de vnico cultu eiuſdē diabolicæ religionis,qa oīa eoꝝ opera tēdunt ad cultum Sathanæ ſiue in mente,& in tellectu, ſiue in corpore fiant . ad hoc inde q̄ dixi ſupra in primo euidentiali huius qō .
35 † Illæ igitur mulieres de quibus in d. c. epi, dñr ꝓprie hæreticæ ex quo pſiſtūt in illo errore,putātes aliqd numinis eſſe in illis deabus,& illas eſſe veras deas, relicto Deo Saluatore noſtro,vt in c.1.de Sum.Trin. & 21. q.2.q ſine Saluatore.& cap.firm.de hær.Iſtę vero ſtrigimagæ magi, & ſortilegi q ſciēter, & ex ꝓpria malitia peccant relinquētes diuinū cultū,& Xpi fidē, & ſcienter adhærentes diabolo,quē ſciunt,& cognoſcūt eſſe diabolū infernalē,& inimicū Dei, nō dñt proprie ſtricte hæreticæ , qa nullo dñr errore ſeductæ, ſed potius apoſtatæ pfidæ , qa ſcienter ꝓpria temeritate receſſerūt a fide Xpi, q̄uis illa eaꝝ apoſtaſia lōgo tpe indurata,& ptinaciter defenſata tranſit in hæreſim,ut diximus ſupra ti.1.q.2.& dñt gl.&Doct.in rub. extra de apoſt. & hř ꝑ Imperatorem in l.1. & hi q ſanctā .C eod.tit. vbi apoſtate proprie dñr q ſcientes,& ꝓpria auctoritate,ſiue potius temeritate retrocedunt à fide Xpiana , vt hř in d.l.1.& in gl.rub.& in c.1. extra eo. tit.& ꝑ S.Th.in 2.2.q.95.art.5.& 6.in tit.de ſupſt.ad q̄ faciunt q̄ diximus ſupra in primo euidentiali,& ſupra ēt q.2.Et not.vnū valde ſingulare , ꝙ iſtoꝝ apoſtataꝝ duæ ſunt ſpecies, vna eſt quæ ſimplr̄ retrocedit à fide , & ſequitur cultū,& obediētiam dæmonis, & altera eſt q̄ poſtq̄ Xpi fidem abnegādo poſtergauit,&deiecit ex corde ſuo,iteꝝ ſe baptizat expſſe in noīe diaboli,& aliud nomē ſibi ſuperimponit,licet vtraq; ſpecies ſit damnata , prior tñ ſi pctm̄ ſuum reuocat admittitur ad pniām,& euitat pœnas corporales,ſicut hæretici,ut l.Manich. C. de hæret.ſecunda vero ſpe-

ro ſpecies nunq̃ admittiť ad pœnitentiã in foro iudiciali ex qua poſſit euitare pœnas corporales ẽt ſi milies abiuraret ꝓfeſſionem illam,& vellet ad Xp̃i fidem reuerti nõ audiť quo ad iſtũ effectũ,& iſte eſt tex.valde no.ad hoc in d.l.hi q̃ ſanctam,& ibi gl.C.de apoſt. eodẽ modo irremiſſibiliť puniunť q abnegato baptiſmate xp̃iano iudæi effecti ſunt,&inter iudęos commoranť, vt l.1. C. de apoſta. quo ad aiam vero in foro ↄſcientiæ admittiť pœnitẽtia iſtoꝝ ab eccleſia, & alioꝝ quorũcunq; , vt no.in d.l.Manich.ꝑ Doc & hř in c.ad abol.& c.firm.de hær.ꝑ gl.in c.excõicamus.el 2.eo.tit & c.ſup eo.tit.lib.6.& diximus ſupra tit.1.q.5.circa fin.& iſta ſit prima dña q̃ repetiť inter iſtas quo ad nomẽ,& or-
36 dinẽ ꝓfeſſionis.† Secundo differunt in modo ꝓfitendi,q a illæ de q̃bus in d.c. epi. non faciunt ꝓfeſſionẽ expreſſam cum dæmone ſicut iſtę,nec credunt inſeruire dęmoni,ſed deludunť ſub ſpecie boni:& ꝑpea dicit text.ibi ꝙ diabolus poſtq̃ illarũ mentẽ captiuatam tenet,transformat ſe in diuerſas ſpecies pſonarũ.Tertio differunt,q a illæ nulla ↄficiunt ſortilegia nec maleficia in humanis aũt brutoꝝ corporibus,& nemini nocẽt, niſi ſibi ipſis,& ꝑpea non dñr maleficæ,ſeu hętericæ, iſtæ vero ſunt deterioris ↄditionis, q a nocẽt multis ꝑ diuerſa maleficia,vt latius ſupra vidiſtis in 2.& 3.qõ. Quarto,diſcõueniunt in hoc q a nõ reperiť ꝙ illæ aliquem maleficiatum curauerint . & ipſam maleficia ↄtrarijs maleficijs abſtulerunt,iſtę vero publice incũbũt curæ,& medelis maleficioꝝ, & poſtq̃ aliquẽ dicto morbo curauerint, ſæpius indicãt maleficiantẽ ſaltem aliq̃bus indicijs,vt hř ꝑ S. Aug.in lib.10.de ciu.Dei.& in 3.de Trin. & S.Thom.in d.q.5.primæ partis,tract.q.in tit.de mira.& hř 26.q.5.nec mirum.§.necn. verſ.ad hæc oia. Quinto,q a illæ licet inſeruiant dæmon virtualiť tñ inſeruiunt ſub forma dearũ bonoꝝ numinũ,iſtę vero ꝓprie dęmoni ſedẽti in ſolio maieſtatis cui,vt vero,& vnico Principi reddunt obedientiã vt ſupra latius diximus in 2.&3.q.Sexto,q a nõ apparet,ꝙ illæ de q̃bus in d.c.epi, accedant ad ludos,& exerceant ibi choreas,& ſaltationes , & demũ coitũ carnalẽ habeant cũ ſicut iſtę ꝑ ea q̃ ſupra latius in hac qõ.ↄcluſimus,& ꝑ S. Tho.d.q.5. Septimo,diſcordat in hoc,q a illæ nulla celebrant ſacrificia , nullaſq; imagines offerunt,neq; baptizant,aut rñſa petũt , iſtæ vero cuncta opera hmõi faciũt vt ſupra late vidiſtis.in 2.& 3.q.& in hac ẽt in 1.& 2. fundamento. Et ꝙ ſint diuerſi ordinis ſpecie differentes,apparet ex diuerſitate tractatuũ, & capituloꝝ,& ẽt auctoꝝ. ea n q̃ diſponunť in d.c epi decreta fuerunt in ↄcilio Aquir.diſpoſitio aũt.c.nec mirum ſumpta fuit ex doctrina textualũ ſ.Aug.in lib.10. de ciu. Dei cum igiť ex diuerſis auctorib.t pibus,& cauſis decreta ipſa ſtatuta fuerint,ſuperflua fuiſſet alterius deciſio,ſi vtrunq; eũdẽ caſum cõprehenderet vel decideret ↄtra not.in § q̃b. in 1.ↄſtit.C.& in c.ſi Papa,de priuil.lib.6.ne igiť illud incõueniens ſuꝑfluitatis ſuccedat, dicamus ꝙ c.epi loquať de diuerſa ſpecie mulierum ab iſta,& ab illa de qua in d.c.nec mirum,maxime cũ in veritate plures reperiunť ſpecies,& diuerſę ꝓfeſſoꝝ ſub hac diabolica religione,vt ſupra dictũ eſt in primo euiden
37 tiali.† Sed ↄtra ꝑdicta oppo.& dico,ꝙ imõ d.c.epi,loquiť de iſtis ſtrigimagis maſculis , & fœminis,& de oĩbus ſortilegis vt apparet in princ.ipſius c.dum dř qđ epi,& eoꝝ miniſtri curam habeant ſortilegam, & magicã artem à zabulo inuentã extirpare : & ſi aliquẽ virum aut mulierem hmõi ſceleris ſectatorẽ inuenerint ex parochis ſuis oĩ ſtudio eliminare,& deijcere curent. Solu. verum eſt qđ oẽs illi q̃ ſunt diabolicæ religionis, & ſub illius obedientia debent à limine Eccleſiarũ , & à Xp̃i fidelium cõionem repelli ſiue ſint hęretici ſiue ſciſmatici,ſiue apoſtatæ,magi,necromanti, ſortilegi cuiuſcunq; ſint ordinis , & gradus,aut quocunq; noĩe nũcupenť,quo ad hoc vt à fideliũ Xp̃i ↄſortio ſeparenť oẽs æquiparanť ex quo oẽs damnati ſunt,&dñr veluti oues morboſæ, & ab ouili Xp̃i fideliũ penitus euternæ,& merito ſunt igiť ab ipſorũ ↄſortio ſeparandæ,vt l.2.C.de ſum.Trin. & l.hi q̃ ſanctam.C.de apoſta.c.firm.& c.ad abolendam,extra de hære.& in clem. 1. eo. tit.& d.c. epi.in princ.licet.n.quo ad hoc ſint equiparati, nõ ſequiť ergo ꝙ quo ad oia cenſeať eſſe æquiparati,vt no in c.excõicamus , in princ.el 1.& lo 2.de hæret.licet.n.iuris lator in princ.d.c.fecerit mentionem de hac ſecta , nihilominus poſtea dum loquiť de illis mulieribus in ſpecie mutauit caſum in facto in verſ. ibi illud ẽt nõ eſt omittendũ ꝙ, q̃dã ſceleratæ mulieres retro poſt Sathanã ↄuerſæ, &c. q eſt diuerſus à ꝑcedenti vt patet ex his quæ tradit S.Th.in d.q.5.1.partis tract.

38 qq.tit.de mira. † vbi dicit, ꝙ dæmones poſ-
ſunt mirabiliter in nobis operari dupl̃r, vno
modo ꝑ verã corporis tranſmutationẽ, & ꝑ
veros effectus corporeos. Alio modo ꝑ ap-
parẽtiã, & illuſionẽ ſenſuũ, ex aliqua immu
tatione imaginationis ꝑ q̃ verba voluit in-
telligere de vtraq; mulierũ ſecta ſubiũgẽs ẽt
ꝙ neutra tñ ipſaꝝ operatio eſt miraculoſa,
ſed ex rebus nãlibus, & ꝑ modũ artis dæmo
nis ſubtilitate inuẽta, & hæc ſufficiãt quo ad
ſolutionẽ oppoſitionis factę de d.c.epi. Ad il
lud ſm dico dũ adducit̃ illud inconueniẽs ꝙ
dæmon portare poſſet, &c. ſol. colligit̃ ex his
q̃ dicit S. Tho. in d.5. verſ. rñdeo in tit. de mi
rac. vbi dicit ꝙ dæmones multa poſſent face
re q̃ nobis viderent̃ eſſe miracula, tñ ea face-
rẽt eoꝝ nãli virtute, & ex rebus nãlibus ſi à
Deo facere ꝑmitterent̃: ſed qa nõ ꝑmittunt̃
ideo ea facere non poſſunt, q̃ q̃dem facultas
fuit illis adempta ꝑ paſſionẽ D.N. Ieſu Xp̃i
vide ibi, vt ſingl̃r dixit S. Boñ. in 3. ſen. diſt.
19. q. 3. & diximus ſupra q̃ ꝑcep. nec eſt mirã
dũ ſi dæmon ſtrigimagas, & alios ſuos ꝓfeſ
ſos defert corporal̃r, q̃a id facere põt Deo ꝑ
mittente, ex quos ſunt oues gregis diaboli-
ci, vt latius diximus ſupra ead. q. in 4 fund.
iſtius vlt. opin. & tetigit ẽt ſupra in vlt fund.
eiuſdem poſt ſeptimam dñiam inter d.c.epi,
& ſectã ſtrigarũ. Pro quo optime facit dcm̃
illud S. Boñ. in 3. ſen. diſt. 19. q. 3. num. 22. &
23. de quo diximus ſupra qõ. ꝓxima à ꝯtra
rio ſenſu ſi.n. diaboli potentia fuit depreſſa,
& debilitata ꝑ paſſionem D. N. Ieſu Xp̃i, à
quo fuit manus attrahens penitus abſciſſa,
manus vero compellens debilitata, & eius vi
res coangustatæ fuere, illud eſt verũ reſpectu
xp̃ianoꝝ ꝓ q̃bus effuſus fuit ille ſanguis p̃-
cioſus, illi vero q̃ ſunt extra baptiſmũ, & ab
negarunt fidẽ Xp̃i ſicut pagani ſunt reputan
di, & ſunt extra oẽm gratiã, & beneficiũ ſalu
tis, vt d.c. firmiſſime. de hæret. & l. hi qui ſan
ctam. C. de apoſta. ergo ſequit̃ ꝙ diaboli po
tentia quo ad iſtos remanet illęſa, & per ꝯſe
quens ipſos deferre põt ad libitũ accedente
maxime ipſarũ mulierũ voluntate, & ꝯſenſu.
39 † Ad tertiũ dico ꝙ demones nõ poſſunt ex
tendere eoꝝ vires ꝯtrã iuſtitiam humanam,
& eripere captiuos de manibus publicæ iuſti
tiæ, q̃a Deus ñon ꝑmittit, vt dicit S. Aug. in
lib. 10. de ciui. Dei. & S. Tho. d.q.5. in tit de
mira. alias ſequeret̃ ꝙ dæmonis potẽtia eſſet
ſupra diuinam, & ꝙ iuſtitia oĩno periret & iu
ra oĩa ſubuerterentur, qđ Deus nullo modo
patit̃. vt dicit Tho. ibi vide q̃ dixi ſupra eo. q.
5. Ad quartum non negat̃ imò ꝯcedit̃ ꝙ dæ-
mones poſſunt mirabilia operari in imagi-
natiua, & humano intellectu, q̃ veriſſimilia
ſunt, & vera vndiq; eſſe vñr, ex hoc tñ nõ ſe-
quit̃, ꝙ nõ poſſunt aliquas operationes nã-
les efficere, & mouere corpora inferiora, vt
late diximus ſupra in primo fundamento, &
ẽt in ſecundo huius ꝯcl̃onis S. Tho. in d.q.5.
verſ. rñdeo. vbi dicit ꝙ dæmones poſſunt mi
rabil̃r in bonis operari dupliciter, vno mo-
do ꝑ verã corporis tranſmutationẽ. alio mo
do ꝑ p̃ſtigioſam mentis illuſionẽ, & formas
apparentes, vt hr̃ in d.c. epi in 2. parte. Ad
quintũ dũ dat̃ de illo exemplo. rñdeo ꝙ dæ
mones facile poſſunt hoĩes decipere dum ca
piunt mulieres ad ludos p̃dictos, & illoꝝ ſa
crificia celebranda neceſſe eſt ꝙ habeant mu
lieres in corpore, & earũ nãli forma ſi ea q̃
cupiunt ꝑfici volunt. & ꝓpea ne ſequat̃ ſcan
dalũ aut periculum ꝯtra ipſas, Sathanas mit
tit alium dæmonem in forma ſuccubui q̃ ia
cet ad latus mariti loco vxoris, & quoties cõ
tingit oĩa vxoris officia in thoro ꝯiugali ẽt
coitus ſubire non denegat, ſed libenter appe
tit, & adeo ſe bene accõmodat, ꝙ quenq̃ eo
ſapientiſſimũ falleret. vide S. Tho. in d.q. 5.
& dixi ſupra late. in primo fundamẽto ꝯclu
ſionis, & in 2. euidentiali. dum dixi de opera
tionibus incuboꝝ, & ſuccuboꝝ. Nempe vel
lem ꝙ hi q̃ tenent aliã opi. ꝙ deferunt ſolũ
in ſpiritu reducerent mihi intellectũ illũ ad
practicam. Aur.n. volunt, ꝙ nemo capiat par
tem ſpiritus. ſ. aiæ q̃a ſpiritus hominis idem
eſt qđ aĩa, vt no. declarat Arch. in c. Moyſes.
23. q. 2 & hoc facere non põt, q̃a aĩa eſt vni
ca in ſubſtantia, & indiuiſibilis, & nullã rece
pit diuiſionem in quãtitate nec in qualitate
vt dicit Philoſ. in 1. de Anima, & eſt gl. no. &
ibi Abb. in c. 1. de ſum. Trin. in ver. ſimplex.
& Bar. in l. ſtipulationes non diuidunt̃. ff. de
ver. obl. in 3. opp. vbi dicit, ꝙ aĩa eſt indiuiſi-
bilis, & eſt toto in tota, & tota in qualibet
parte corporis, aut volunt qđ dæmon capiat
totũ ſpiritũ, ſiue totã aĩam, & neceſſe eſſet ꝙ
remaneret hominis cadauer, & ſic mortuum,
abſente aĩa, & ſequeret̃ maius incõueniẽs, q̃a
eſſet in p̃tãte dæmonis auferre vitam homi-
ni, & illi defuncto reſtituere, & ſic mortuũ ſu
ſcitare, qđ eſt impoſſibile, quia ſolus Deus
40 hoc facere põt, † & nulla creatura neq; An-
gelica,

gelica, neq; humana habet hanc facultatem ſuſcitandi mortuum, vt dicam infra in q. 10. vnde non video quõ illoꝝ opinio poſſit ſaluari intelligendo de ſtrigis & magis, & ſi tu diceres non dico ꝙ dæmon auferát totá, nec partem aiæ, ſed deludit dormientem ꝑ illa ſigna pſtigioſa formata in intellectu, ſine intellectui pñtata ꝑ immutationem imaginationis, quod facere poteſt dæmon, tunc rñdeo ꝙ eſt impoſſibile, vt tot nãle operationes q̃ fiunt per iſtam ſectam ſtrigimagaꝝ, maleficoꝝ, & alioꝝ ſimilium, fieri poſſunt in ſpiritu ſolo, quin interueniat corpus, & membra nãlia, quõ .n. poſſent in congregationibus, & ludis prædictis tot choreas, reuerentias, & retrogradas ſaltationes efficere, niſi corpus adeſſet quõ poſſent coitum carnis implere, quem faciunt in ſingulis ꝯgregationibus ludis completis, niſi corporaliter intereſſent, nec dicendum eſt ꝙ ſit pollutio ſomnitatis, qa dæmones pñt vere, & corporaliter cum mulieribus coitum perficere, & illas qñque reddere ꝑgnantes in aſſumptis corporibus, ſm ea quæ ſupra diximus in 2. euidentiali illius. q. ergo ſequitur neceſſario ꝙ corporaliter perficiunt, non nego tñ ꝙ etiam nõ poſſint in ſomnijs pollui diabolo operãte. Quõ etiam poſſent illoꝝ ſacrificia, & cærimonias celebrare, & imagines illis imponere, ſi in ſolo ſpiritu hæc fierent: quarum imaginum olim vnam vidi Romæ, & manibus palpaui. & erat vera ſpecies materialis habens mãm, & formam, & formata erat ex quibuſdá mixturis mihi ignotis, quõ etiam poſſent tot maleficia, & ſortilegia contra humana corpora fabricare, niſi corporaliter intereſſent, in ſpiritu .n. & in ſomnijs nemini vnquam vidi iniuriam fieri, nec occidi quenq̃. Cum igitur operationes iſtæ, & aliæ hmõi quæ ſunt naturales, & corporeæ non poſſint fieri, niſi per corpus, & membra, ergo ſequitur ꝙ ſtrigimagæ, & alij ſimiles deferuntur, & inter ſunt corporaliter, & nõ in ſpũ ſolo, & ꝑ iſta ſum expeditus de iſta ſeptima difficili q;

1 *Dæmon maleficis, ſiue ſortilegis vtitur tanquam inſtrumentis ad nocendum corporibus humanis.*

2 *Dæmon non poteſt hominem in aliam transformare ſpeciem.*

3 *Maleficium quandoque abſque veneno, & ſola carminis, & verborum potentia perficitur.*

1 Octauo quæro. Si dæmõ per † ſe nõ põt nocere corporibus xpianoꝝ, q nõ ſunt de ſua religione, quia Deus id non ꝑmittit, vñ fit ꝙ ſæpius infantes ad latus parentũ, & in proprijs gremijs matrũ reperiunt qñq; ſuppreſſi, & eoꝝ corpuſcula conſciſa, & mutilata, aut aliqua alia intrinſeca ægritudine polluta, ex qua ſæpius moriũtur. Sol. dic ꝙ licet dæmon ꝑ ſeipm corporibus xpianoꝝ nocere non poſſit, ad illos maleficiandũ vtit̃ inſtrõ maleficæ, ſiue magi, q, vel quæ cũ vnctionib pulueribus cęterisq. mixturis maleficis, & venenis ꝑdictis infantib. & alijs in occulto noctis ſilẽtio dũ dormiũt parẽtes, & oẽs qeſciũt, ipſe dæmõ apit oſtia, et ſi fortiſſimis ſeris clauſa eſſent, & illas maleficas itromittit ꝑ oſtiũ dico, aut qñq; ꝑ feneſtras in domo maleficiãdi, quos ſic intromiſſos inſtruit quõ facere debeant, & ne lux cãdelæ, aut lucernæ impediãt maleficũ ne diſcoopiat, aut cognoſcat a maleficiando, ipſe dæmõ in aſſumpta forma felis, ſiue gattæ lucernã, lãpadẽ ſiue candelã, quá lucentẽ repit illico extinguit, vt maleficus ipſe cõmodius poſſit maleficia ſua pficere, qb. ꝑactis maleficus tutus abit. dæmõ vero vt facilius illinc recedere poſſit apit oſtia, deinde recludit, ꝓut añ illa repierat, nec putes (vt qdã ignari vulgares aſſerũt) ꝙ ipſe ſtrigæ, ſeu malefici trãsforment ſe in ſpẽm gattę aut alterius

2 aialis bruti † qa hoc eſt impoſſe dæmoni, ꝙ poſſint hoiem trãsformare in alterá ſpẽm, vt diximus ſupra q. ꝑced. & dicem⁹ inf. eo q. 10. bñ veꝝ eſt ꝙ ipſemet dæmõ aſſumit illas varias formas, & facit opatiões illas, de qb. ſupra ſm ꝙ declarat Aug. in lib. 10. de ciuit. Dei, & in 3. de Trin. & S. Th. d. q. 5. primę par. qq. diſp. in tit. de mir. & Bon. ſup 3. ſen. q. 3. & in c. epi, 26. q. 5. & vt facil.⁹, & ſine piculo ipſi malefici poſſit pficere dicta eoꝝ maleficia, dæmõ eſt illi ꝑuius, & tanq̃ dux in tenebris illis quos ducit ad lectũ maleficiãdi diſcoopit pãnos, & oñdit oia q̃ facienda ſunt dormiẽtibus oibus qbus ipſe dæmõ imponere põt iuxta caput ſemina q̃dã, aut pulueres ex qbus introducit ꝓfundus ſomnus, qbus ſic dormiẽtib. introducit maleficũ, & oia pficit, & hoc ego alias deſerri audiui à duab. mulierib. maleficis quas ꝑ maleficijs hmõi præ manibus examinãdus accepi: & eſt ueriſimile, ꝙ ita ſit, qa nunq̃ repi, nec audiui ꝙ aliqs maleficus, ſiue malefica fuerit vnq̃ apprehen-

prehenſus in flagrãti crimine, & vř quodã-
modo impoſſe q́ euntes in domos alienas,
& per ſecreta domus nocturno tp̃e clauſis
oſtijs,atq; feneſtris poſſent ita tute in obſcu
ris tenebris ingredi, & euadere abſq; aliquo
rumore,vel ſcandalo niſi hñnt ducem dæ-
monem qui illas in opibus ipſis ſaluas red-
3 deret. † Qñq; nullo veneni hauſtu, uel mi-
xtura in corpore, vel extra corpus adiecta,
ſed ſola potentia carminis, & verboꝝ pficit
maleficium,vt hř in d.c.nec miꝝ.§.mag.26.
q.5.vbi text.refert dcm̃ Lucani, Mens hauſti
nulla ſanie polluta veneni &c. Et ego alias
vidi Romæ quendã magũ excellentiſſimum
græcum tp̃e Adriani 6.anteq̃ perueniret ad
vrbem Pont.ipſe qui ſolis verbis cõpreſſerat
vires cuiuſdam ferociſſimi tauri exñtis in ar
mento in loco ſylueſtri,quem ſic affixum,ut
ita dixerim,& humiliatum apprehendidit p
cornua,& chordula quadam ſatis debili arte
tñ magica fabricata tauꝝ ipm̃ ligatũ quo vo
luit adduxit media nocte circiter q̃tuor, aut
qnq; miliarib.& hæc notoria ſunt q̃ viſa fue
rũt p ducẽtos,& vltra viros, quẽ poſtea ha-
bui in carcerib.capitolinis examinãdũ,& oia
iſta,& maiora quoq; ingenue fatebatur ver-
borum potentia efficere poſſe, qui tñ poſtea
euaſit imperfecto examine fauoribus popu-
li Rom.& quorundam magnatum.

1 *Malefica in manibus publicæ iuſtitiæ exiſten-*
tes quare non faciant ſe deferri per dæmones
ad mortem euitandam.
2 *Diabolus eorum mortem quos habet ſubiectos o-*
ptat,quo plene prædam eorum habeat tutam.
3 *Strigæ, ſiu lamiæ qualiter cognoſcantur vere*
penitere.
4 *Malefici incarcerati euadere nõ poſſunt, eo quod*
Deus non permittit hoc caſu dæmones ſuam po
tentiam exercere.

1 NOno quæro, quare eſt q́ † poſtquã
illi malefici, & ſtrigimagæ ſunt i ma
nibus publicę iuſtitię incarcerati,nõ
faciunt ſe corporalř deferri a dęmonibus ex
his carceribus,in qbus iacent,vt poſſint ſal-
uare vitam,& euadere pęnas corporales.qđ
qdã iudices curioſi qñq; tẽtauerũt expiẽtiã
rei uidere,& tñ nihil fecerunt,qa poſt multa
viderunt ex eoꝝ ſortilegijs nullũ penitus ef
fectũ ſortiri hmõi corporalis delationis, &
ppea multi tenuerũt q́ ipſi malefici,& ſtrigi
magæ corporalř deferri nõ pñt à dæmone,p
ſolutiõe illius q.duę reddunt rõnes p ſacros
Theologos,& Canoniſtas in c.nec miꝝ.26.
q.5.prima eſt,q́ dæmõ q nil auidius cupit,q̃
aias multas lucrari, ad tenebras inferni mul
titariã fraudibus hoies ptrahere q̃ primũ vi
det hoiem ipñi apphenſum, & illius aia ſub
ſua ptãte ſubiectam nil aliud q̃rit, niſi vt ſe-
paret a corpore,vt quã adhuc ſub ꝯdõne re-
tinet,certã lucret,q̃ poſſet p pniam illius im
periũ ſubterfugere,& ſe reunire cũ Xp̃i fide-
2 lib. † ad hoc igř vt certã eius pcũ poſſideat
ſp q̃rit illius mortẽ,& diſſolutionẽ aiæ a cor
pore,qa nõnulli qñq; repti ſunt q reuocaue
rũt errorẽ ſuũ, & grauẽ ſuſceperũt ex cõmiſ
ſo crimine pniam,& reſiduũ vitæ ſuæ ſanctiſ
ſime duxerũt,& ppea dñt q́ tũc diabolus nil
aliud ſatagit nec laborat in alio, niſi in pſua
dẽdo ipſi malefico vt pſiſtat in eius opiniõe,
& pfeſſionẽ ipſam nullatenus reuocet,ſed in
ea perſeueret vſq; ad finẽ vitæ, qa licet addu
cat ad furcas,& ſup imponat igni dæmõ ſta-
tim illũ arripiet corporalř, & liberabit à la-
queo,& flãmis,adeo q́ nullũ penitus dolorẽ
patiet,& caſu quo mori ꝯtingeret trãſibit ſi
ne pœna ſupplicij, & liberabit ſe à tot picu-
lis hꝰ mũdi, & lõge maiorib. gaudijs in alio
ſeculo fruet cũ eo, his igř illuſionib. & falſis
pſuaſionib.ab eo pmunitus ſępius tenaciter
pſeuerat in eius opione: nec curat quoquo
mõ errorẽ ſuũ reuocare,& pniam agere, ſed
obſtinatus pmittit potꝰ vlt. ſupplicio pimi.
Quædã vero ex ipſis maleficis mulierib. re-
periunt q̃ erroris ſui mirabilř pœnitere vñr,
& maximis fletibus agere pniam, quæ oia fi
cte peragunt,nullamq́. gerunt in corde me-
3 ſtitiam,aut vere pniæ amaritudinẽ. † Ad co-
gnoſcendum aũt, an vere, vel ficte pœniteãt
maxime mulieres q̃ hñt faciles lacrymas ad-
uertẽdum eſt ad oculos ipſaꝝ,an in fletu, &
gemitu hmõi emittunt lacrymas,quas ſi nõ
emittunt nulla adeſt cordis ꝯtritio,ſed oia ſi
mulate fiunt, & alias audiui à quodã excellẽ
tiſſimo canoniſta q erat ẽt optimus theolo-
gus qđ regula iſta eſt veriſſima, maxime in
mulierib.q̃ non laborant multũ in lacrymis,
& dixit mihi q́ lacrymę ipſe ſunt ſigna mani
feſta ueræ, & internæ pniæ, & adduxit mihi
text.de pœn.diſt.1.c.Petrus. & cap. lacr. vbi
dř q́ lacrymæ lauant delictum quod pudor
eſt confiteri, & hř Luc.7.c. & ego illas ha-
bui in facto nondũ tertius eſt elapſus annus
Romæ,

Romæ, in agro Sabinenſi. dum quandam vetulā maleficam examinarem q̄ iam 20. an. in ipſa ꝓfeſſione cōpleuerat, & infinita quodā modo ſortilegia venefica ſuis mixturis fabricauerat, & magnū Chriſtianoꝝ numeꝝ diuerſis ægritudinibus pollutū reddiderat, quoſdā vero occiderat, raros vel nullos ſanauerat, q̄ poſtq̄ ꝯfeſſa fuit crimē, dū ego ꝓſequerer illius examinationē ꝑ horas duas, & vltra, quā maxime videbatur ꝯdolere de ſuis cōmiſſis exceſſibus, & ꝯtinuos fletus, & ſuſpiria ꝯficiebat, aſſerēs velle ꝓfeſſionē illā oīno relinquere, & ad veram orthodoxe fidei religionē reuerti, veruntn̄ in tāta fletus, & ſuſpirioꝝ copia nullam vnq̄ ēt minimā lacrymā emittere potuit, ad qđ ego alias inſtructus plurimū aduerti, & viſum fuit q̄d valde mirabile qđ mulier fleret ſine lacrymis, & niſi vidiſſem fortaſſe nō credidiſſem, licet in viro non ſit mirandū ex quo ipſi duriores ſunt in lacrymis. non tn̄ nego q̄n mulieres poſſint in multis ꝯfigere lacrymas, vt alias dixit Cato. inſtruit inſidias lacrymis dū fœmina plorat. in actu tn̄ ꝑnīæ vr̄ quid mirādum, ſed dici pōt, ꝙ diuina iuſtitia hoc agit fauore pnīę.

4 † Secūda ratio reddit̄ quare non pn̄t euadere, q̄n ſunt incarcerati, q̄a diuina iuſtitia tūc nō ꝑmittit dæmonē poſſe ſuam nālem potētiā exercere in illos ne aliq̄ iudices, & officiales curioſi forſan vidētes aliqua ſigna manifeſta liberationis eoꝝ inuitarent̄ ad ꝓſequēdum illoꝝ ꝓfeſſionem. & hoc eſt quod dicit Aug. in lib. 3. de Trin. in 10. de ciu. Dei. & S. Th. in tract. q. 1. partis. q. 5. in tit. de mira. & Canon. in c. nec miꝝ. 26. q. 5. ꝙ Deus impedit potētiā dæmonis in q̄buſdā pro ꝯſeruatione Chriſtianæ fidei, vt late diximus ſupra eo. tit. 7. q. q̄a alias fides ipſa Chriſtiana paulatim tota ſubuerteret̄ maioréq. ꝑtātē videret hr̄e diabolus quā Deus, & iudex q̄ eſt miniſter Dei. 11. q. 3. nemo ꝯtēnat, &c. ſeq. & iō tūc Deꝰ reſiſtit dęmōi, & illiꝰ vires cōprimit ꝑ ea q̄ no. S. Aug. ī li. x. de ci. Dei. & refert, & ſeq̄t S. Th. ī d. trac. qq. d. q. 5. & dixi ſupra eo. q. 7.

1 Sortilegia, & alia maleficorum opera quando hæreſim manifeſte dicantur ſapere.

Deo ſoli reſeruata quæ ſint, nec vlli permiſſa creaturæ.

2 Secreta cordis humani ſolus Deus poteſt rimari.

3 Dæmon quæ, & qualia in cognitione habeat à naturali potentia.

4 Maleficorum, ſeu ſortilegorum duplex profeſſio, tacita videlicet, & expreſſa.

5 Sortilegia quomodocunque facta per eum qui eſt expreſſa profeſſionis diabolicæ hæreſim cenſetur ſapere.

6 Maleficia facta per eos qui ſunt de tacita profeſſione diabolica quando hæreſim ſapiant, & quando non.

7 Sortilegium factum cum hoſtia conſecrata, vel cum ſanguine Chriſti an manifeſte ſapiat hæreſim.

8 Sortilegia facta ad calefaciendum cor frigidū, hæreſim ſapere non videntur.

9 Auxilium diuinum non poteſt implorari per ſortilegia per cōmixtionem ſacramētorum facta.

Imagines facere ad amorē mulieris prouocandū potius ſuperſtitioſum eſt quam hæreticum.

10 Inuocatio dæmonis quādo hæreſim ſapere dicatur.

Imploratio auxilij dæmonum ad ſciendum futura ſapit hæreſim.

11 Inuocatio dæmonum per modum orationis eſt propriè hæreſis.

Aduocati debēt in poſitionib. formādis eſſe cauti.

12 Sacerdotes pro viuis miſſam defunctorum celebrantes in odium ipſorum, an ſint hæretici.

Imagines calcare, aut alias contemnerē, an ſit hæreticum.

13 Sacerdos in celebratione non conſecrans, an ſit hæreticus reputandus.

14 Sortilegia in quibus immiſcentur reliquiæ ſanctorum, an ſapiant hæreſim.

15 Sortilegia quæ fiunt cum permixtione chriſmatis, aut aqua baptiſmatis, an ſapiant hæreſim.

16 Sacramenta poſita in ſortilegijs amatoriis nullos producunt effectus.

17 Sortilegia quæ fiunt cum rebus in eccleſia benedictis, an & quando hæreſim ſapiant.

18 Hæreſis quibus caſibus cōmittatur in ſortilegijs.

Sortilegium factum cum rebaptizatione alicuius hæreſim ſapit.

19 Dæmonis ſuffragiū inuocare ad ſciēdū, vel faciēdū ea quæ ſoli Deo competunt eſt hæreticum.

1 DEcimo videndum eſt an, & q̄n hmōi ſortilegia, † & opera maleficoꝝ ſapiunt hæreſim manifeſte, ita ꝙ ipſorum rei, & machinatores iudicis eccleſiaſtici inq̄ſitoris hæreticæ prauitatis examini ſubijciant̄, & hæreticoꝝ pœnis puniant̄. Rn̄deo in hoc deueniēdum eſſe ad diſtinctiones. Sed antequam ad vlteriora ꝓcedam pro euidentia. Pręſuppono primo, quòd quædam ſunt

quæ

quæ ad ſolum Deum creatorem ꝑtinent, ex quo illa reſeruauit ſibi in priuilegiũ, nulliq. creaturæ &̃ angelicæ illa ꝯceſſit. Prout eſt hoiem veꝝ nãlem creare, vt hr̃ Gen. 2. & S. Th. in 1. par. tract. qq. in tit. de poten. gen. & de creat. q. 2. art. 6. & q. 3. art. 1. 2. & 4. Vel iã creatum in melius, aut deterius reformare, aut in alteram ſpẽm cõmutare, ut ibi dr̃. Itẽ mortuum ſuſcitare, ita vt vere, & nalr̃ viuat, ſicut reſuſcitatus fuit Lazarus qui iam quatriduanus erat, vt hr̃ Io. 11. & qñ ẽi filium illius viduæ dũ deferret ad ſepulturã ex pheretro ſuſcitauit, & ſurgere iuſſit, ut hr̃ Mat. 18. Item futura ſcire ex vera, & ꝑfecta ſcia ad ſolum Deũ ꝑtinet, vt dr̃ Eſa. 41. cap. annũtiate nobis quæ futura erunt, & dicemus, qa dij eſtis vos. Item cœli motũ ſiſtere ab eius vnica volunrate dependet, vt inqt Tho. in tract.
2 qq in 1. par. q. 1. art. 3. & 6. † Itẽ ſecreta cordis humani q in animo ſunt occulta nec dũ ad aliquem actum extrinſecũ deuenerũt ſolus Deus eſt ſcrutator, & verus cognitor, ut habet Matth. c. 22. Vbi Xp̃s optime cognouit ſecreta cordis Phariſæoꝝ q cupiebant ipſum calũniari apud Cæſ. ex eo ꝙ vocabat ſe regem Iudæoꝝ, & ꝑpea interrogarunt ipm cui nã dn̄t offerre tributũ ipſi vel Cæſari, tunc Ieſus petijt ab eis vt oſtenderẽt ſibi monetã aliq̃ ſi habebãt, & vnus ipſoꝝ exhibuit numiſma qdʼ Ieſus videns interrogauit cuiuſnã eſſet illa imago in numiſmate ſculpta, at illi rñderunt, eſt Cæſaris imago, tũc Ieſus reſtituens illis numiſma dixit. Reddite ergo q̃ ſunt Cæſaris Cæſari, & q̃ ſunt Dei Deo, demõſtrans ꝙ Deus nõ q̃rit theſauꝝ pecuniaꝝ ſed corda fidelium, & opa charitatis, de pœ. diſt. 1. ecce. & cap. ſeq. & diſt. 2. c. rad. & c. ſeq. & not in c. ã nobis, de ſent. exc. & in c. 1. qui de. vel vouent. Et iſta ac his ſimilia nullus dęmonũ, nec angeloꝝ facere, aut cognoſcere põt, ſed ſolus Deus, vt dixi. & hr̃ 2. q. 4. c. ꝯſ.
3 † Quædã uero ſunt ſub cognitione, & nãli potentia dæmonis, & q̃ dæmon ipſe ꝑmiſſu diuinæ clementiæ facere põt, quia ſibi non reprimit, & hæc multa ſunt, inter q̃ eſt tentãdi facultas, & flectendi pudicos aĩos ad libidinem, & ad alia peccata, vt hr̃ in Apoc. 2. ecce miſſurus eſt diabolus aliquos ex vobis in carcerẽ vt tentemini, vt habeatis tribulationẽ diebus decem, nolite timere &c. S. Aug. lib. 10. de Ciuit. Dei, & Th. in 2. 2. diſt. 95. q. 2. in tit. de ſupſt. & hr̃ Gen. 3. & Mat. 4. Mar. 1. Luc. 4. vbi diabolus auſus fuit tẽtare Xp̃m & diximus ſupra eo. q. 6. Itẽ omnium nãliũ, & virtutum creataꝝ cognitio, tam ſuperioꝝ q̃ inferioꝝ, ex quibus quidem rebus nãlibus inferioribus multa fiunt veneficia, ex qbus diuerſe, & q̃plurimæ cauſanr̃ infirmitates in humanis corporibus, ſciuntq. dictas ægritudines ſic ex accñti expoſitas ꝯtrarijs remedijs curare quam quidẽ ſciam nãlium dęmones pñt hoies docere, & inſtruere qño facere debeant ad ſauciandum ſanandum ue corpora hmõi, vt proxime diximus ſupra eod. ti. in 6. q. & alia hmõi quamplura facere pñt eoꝝ nã, & permiſſu Dei, vt dicit S. Th. in trac. qq. 1. par. q. 5. de mir. & eo. li. q. 16. ar. 7. de dem. Quibus ſic ꝓſuppoſitis nunc diſtinguo, Aut
4 † ſortilegus, malefica, ſiue magus ſunt de expreſſa ꝓfeſſione diabolica, quod eſt qñ expſ ſe abnegarunt Xp̃i fidem, & iteꝝ ſe baptizarũt in nomine Beelzebub, ut plene diximus ſupra eo. d. q. 6 & q. 3. & hr̃ in l. hi q ſanctã. C. de apoſt. & malefici hmõi ſunt tacitæ profeſſionis, qdʼ eſt qñ nondum ſe remouerunt pœnitus à diuino cultu, & à fidei Xp̃ianæ religione, nec celebrant expſſum dęmonis cultum ꝑ ſacrificia diabolica, nihilominus hñt quandam tacitã, & occultam amicitiam, ſeu familiaritatem cum dæmone, & alijs maleficis ꝑꝑ quã q̃dam ꝯficiunt ſortilegia, & operationes ſuperſtitioſas, q̃ non pñt abſq; dæmonis ſuffragio, & inſtructione cõpleri, ſeu effectum ſortiri, vt ſunt ligaturæ execrabiliũ remedioꝝ, & incantationes quas faciũt iſtæ mulierculæ, vt plurimum cum ſchedulis oib. aut alijs mixturis, ſiue ligaturis ſuſpendendis, aut ligandis ad collũ, maxime qñ ſtudet ſanare ꝑſonam maleficiatam, & hoc eſt qdʼ dicit tex. in c. nec miꝝ. in princ. in verſ. ad hæc omnia. 26. q. 5. & Aug. lib. 10. de ciuit. Dei, vbi dicit, ꝙ in iſtis oĩbus ars dæmonũ eſt ex quadã peſtifera ſocietate hoium, & angeloꝝ maloꝝ exorta. † Primo caſu dic, ꝙ
5 qualitercũq; fiunt ipſa ſortilegia ꝑ illũ q eſt expſſæ ꝓfeſſionis ſꝑ dñr ſapere hæreſim manifeſte ſi nõ reſpectu opis ſaltẽ reſpectu operãtis, q eſt vere, & ꝓprie hæreticus, ex quo relicto Deo ꝓprio creatore adorat dęmonem tanq̃ vnicũ Deum, & ꝑpea dr̃ hæreticus, qa ꝯtrauenit primo diuinoꝝ præcepto. Vnum cole Deum &c. Itẽ primo ex articulis Xp̃ianæ fidei. Credo in vnũ Deum &c. Idem dicẽdũ eſt de eo qui non eſt hereticus, tñ in ipſis

ſortilegijs fabricãdis aſſociat ſibi hereticum,
vel puerũ rebaptizat &c.vt dicit gl. in d.c.ac-
cuſatus.§ ſane.de heret.lib.vj. Et licet q̃dam
ex his q̃ faciũt ſint de his q̃ demõ facere põt
nãlr̃,quæ rr̃ non deberent ſapere hæreſim,
manifeſte,tñ in illo caſu dici põt heretica nõ
reſpectu rei,ſed reſpectu operantis,& hoc eſt
quod voluit dicere gl.in d.c.accuſ.§. ſane, q̃
exemplificat plures caſus in q̃bus ipſa ſorti
legia ſapiunt hæreſim manifeſte inter quos
ponit iſtos .ſ. q̃n ſortilegi ad ipſa ſortilegia
ꝑficienda aſſociant ſibi hæreticum aut pueriũ
rebaptizant,&c.q̃dam alia his ſimilia faciũt.
6 † Secundo aũt caſu q̃n hæc fiunt ab his qui
ſunt tacitæ ꝓfeſſionis,& tũc diſtingue ſm ꝙ
facit Oldr.in ꝯſ.210.q̃d incipit,regularis ha
bet traditio,&c.vbi dicit ꝙ aut implorat au
xilium dæmonis ad ea faciẽdum, aut cogno
ſcendũ q̃ ipſe dæmõ ſua nãli virtute,& prãte
facere põt diuina virtute non reprimente,ſi-
cut eſt hoiem tentare ad peccandũ aut flecte
re pudicos animos ad libidinẽ,& ſimilia face
re,vt dictũ eſt ſupra late in 3.& 6.q.& illo ca
ſu nõ ſapiunt hæreſim manifeſte, vt dicit gl.
& not.Archid.Gem.& cæteri Doct.in d.c ac
cuſ.§. ſane. idẽ eſſet ſi eius virtus inuocet ad
reuelandũ furta vel alia occulta pñſentia vel
pterita,ad pparandum docẽdumq́. medelas,
ad ſanandũ maleficiatum:iſta licet fieri oino
ꝓhibeant dæmonis auxilio de iure canoni-
co,vt hr̃ in c.2.de ſortil.vbi copioſe per Pa-
nor.& 26.q.vlt.c.admoneant. tñ nõ ſapiunt
hæreſim manifeſte,q̃d patet ex gñe pœnę,vt
in d.c.2.de ſortil.& p Old.in d.cõſ.210.Aut
implorat auxilium dæmonis ad cognoſcen
dum vel faciendum ea,q̃ de ſui nã ſcire aut fa
cere non põt, quia ſunt de his q̃ pertinet ad
ipſum creatorẽ,vt ſupra late diximus, & tũc
ſi q̃s putat dæmonẽ poſſe facere p ſeipſum
illa q̃ ad ſolum Deum pertinent eſt hæreti-
cus,& pagano deterior.d.c.epi.§.q̃ſq̃s in fi.
7 & d.c.q ſine ſaluatore. † Sed q̃ro q̃d ſi aliq̃s
aſſumeret hoſtiam ſacratã in ſortilegijs ipſis
q̃ fiunt maxime ad amorem,in q̃bus ſæpius
illa ſacra miſcent, vt diximus ſupra in 2.&
3.q.an iſta ſapiunt hæreſim manifeſte q̃n in
eis nullus hereticus interuenit,diſtingue aut
illa fiunt ad effectum cognoſcendi aiũm mu
lieris vel viri ſi amat illum aut illam,q. vel q̃.
ſortilegia facit,vt ſæpius faciunt iſti amãtes,
q̃ ſunt dementes, aut fiant ad effectum indu
cendi amorem erga ſortilegum aut ſortilegã
in corde illius amatæ pſonæ q̃ nullũ vel mi
nimum habet amorẽ,Primo caſu non vr̃,ꝙ
ſapiant hęreſim manifeſte,ex quo in hoc ſor
tilegio implorat auxilium illius ſacri ad ea
q̃ ſunt ꝓpria diuinæ virtutis.ſ.ad reuelandũ
ſecreta cordis hoium ſm q̃d ꝯcludit Oldr.in
d.ꝯſ.210.de quo ſupra ꝓxime diximus,hęre
ticũ potius eſſet ſi ꝓ notitia occultoꝝ prædi
ctoꝝ q̃s inuocaret auxiliũ dæmonis,putans
dæmonẽ poſſe ipſa reuelare ex certa ſcientia
ſm ꝙ dicit idem Oldr.in d.conſ. & diximus
ſupra.Et ſm hoc no.q̃d multi hodie incidũt
in hanc ſpeciem hæreſis,quia plures ſunt ex
iſtis amantibus fatuis q̃ facere ſtudent hæc
eoꝝ ſortilegia,cu alijs diuerſis rebus,vt ſciãt
aium amatę,ſiue amaſij,an teneat dilectio-
nẽ ſui.& hi q̃ in hac opinione ꝑſiſtunt firmi
8 ter id credentes ſunt hæretici,alias nõ. † Se
cundo vero caſu q̃n fiunt ad effectum calefa-
ciendi cor frigidum,& illa ſilr̃ non vñr ꝙ ſa-
piant hæreſim manifeſte, q̃m inuocat ſuffra-
gium illius ſacri ad diligendũ, ſed dilectio in
ſe non eſt pc̃tm̃ , imò vr̃ eſſe meritum apud
Deum,vt hr̃ in diuinis p̃ceptis . Diliges ꝓxi
mum tuum ſicut teipſum.& nota.Matth.22.
c. & dixit Paul. Apoſt. ſi oẽs virtutes habue
ro charitatem aũt non habeam nihil ſum, &
not.in c.firm.de hær.gl.tñ in d.§.ſane.c.ac-
cuſ.de hæret.lib.6.vr̃ tenet ꝯtrarium ꝙ ſorti
legia in q̃bus interuenit hoſtia conſecrata ſa
piunt hæreſim manifeſte,dũ ponit plura exẽ
pla in q̃bus ſortilegia ipſa ſapiunt hęreſim
manifeſte,ponit et̃ illud de per ſe q̃n interue
nit hoſtia ꝯſecrata,nec ſpecifice ponit ad quẽ
effectum illa fierent, vnde intelligi poteſt ad
oẽm turpem effectum,maxime vbi vertit mã
peccati : & ab iſta opinione q̃ fauorabilis eſt
ꝓ fide non diſcederem,vt dicit text.in d.c.ac
cuſ.maxima.n.temeritas eſt illius xp̃i q in re
bus vanis,& laſciuis tãti ſacri abuſum audet
miniſtrare. Et ad ea q̃ ſupra in ꝯtrarium ad-
ducebant. R̃ndeo,nec nego ꝙ diuina virtus
precibus implorata ad reuelandum ea q̃ ſe-
cretiſſima ſunt in corde hoium hoc facere
poſſet,qa hæc ſunt ſub eius arbitrio,& pote
ſtate,non aũt dæmonis, q̃ eſt creatura , hoc
eſt verum quotieſcunq; ꝯſultatio ipſa fieret
debito modo iuxta ritum veri diuini cultus,
& xp̃ianæ religionis,& p modum ſacrificio
rũ q̃ in eccleſia celebrant p bonos ſacerdo-
tes,nõ aũt iſto modo ſuperſtitioſo,& retrogra
do,iuxta not.in c.nihil in ſacrificijs. de ꝯſec.
diſt.

diſt. 1.& not.in c.cũ marthæ.de celebra miſ.
vide dom.Ioan.lec.in ſum.ↄfeſ.in tit.de ſort.
9 q.19.& q.vlt.† ꝑ iſta.n.ſortilegia nõ implo-
raĩ auxilium ſacri mixti in ſactura aut ipſa
diuina virtus ad reuelandum iſta,ſed potius
dæmonis ſuffragiũ vt illa reueler ꝑ abuſum
iſtoꝝ ſacroꝝ cui oia hmõi opera ſortilegia
immolanĩ ꝑ illam amicitiam quam ibi male
fici hñt cũ dęmone ẜm pacta inter eos inita.
26.q.5.c.nec miꝝ. ver.ad hæc oia & Io.lec.
in ſum ↄfeſ.eo.tit.c.2.& hoc faciũt in oppro
briũ diuinæ maieſtatis,& ſi qua rñſa reuela-
tionis inde ſequanĩ, illa ꝑfecto ſunt diaboli
ca,& non diuina, ſed iſtũ tam turpẽ abuſum
ſacroꝝ diabolus iſtruit hoiem facere vt ſub
eo ipſe facilius adoreĩ ab hoie in dedecus di
uinæ bonitatis,& hoc modo hoiem decipit,
vt dñt Canoniſtæ,& ſacri Theologi in locis
ſupra not.in 6.& 7.q.& hř in d.c.epi.Ad ẜm
dũ dicebaĩ ꝙ diligere in ſe non eſt pc̃tm̃, eſt
veꝝ qñ dilectio eſt ipſa in caritate fundata,
tũc.n.eſt opus meritoriũ Deo,qa caritas eſt
recta volũtas ab oibus terrenis,ac præſenti-
bus penitus aduerſa iuncta vero Deo inſepa
rabiliter vnita igne quodam ſpiritus,omnis
extraneæ corruptionis neſcia,nulli vitio mu
tabilitatis obnoxia, ſupra omnia q̃ carnalĩ
diliguntur excelſa, & in effectu conclude ꝙ
illa eſt dilectio maxima circa diuina,& eccle
ſiam vel erga proximum ꝑꝑ Deum q̃ reſpi-
cit aiæ beatitudinem non hæc mundana fra
gilia.vide tex.ꝑclarum de pœn.diſt.2.c.chari
tas eſt,vbi plura ſingularia de charitate nar-
rantur,hæc.n.eſt illa charitas,& dilectio quę
habet meritum regni cœleſtis, hæc eſt illa de
qua locutus fuit Paulus Apoſt.& Matth.22.
c.& de qua loquiĩ diuinum ꝑceptum.& text.
in d. c. firmiſſime.& ibi gl.ceteræ vero dile-
ctiones carnis q̃ terrenæ ſunt potius habent
annexum pc̃tm̃ q̃ meritũ reſpectu vltimi ef-
fectus qui eſt carnalis coitus, & ꝑꝑea ille q
putat ſacr̃m Euchariſtiæ oꝑari ea q ſunt me
diate vel immediate pc̃tm̃, eſt in maximo er
rore,nec caret manifeſtæ hæreſis ſuſpitione,
nihilominus in iſtis ſp me refero ad cõem
Theologoꝝ opi.& rectum iudicium ſanctæ
matris eccleſiæ. Oldradus aũt in hac mã in
conſ.ſuo.210.qđ incipit regularis habet tra
ditio,&c.ſic diſtinguit dicẽs ꝙ ſortilegia ſim
plicia,itẽ pocula amatoria,vel aſſumere ho-
ſtiam non ſacratam iſta non inducunt hære
ſim.vt in c.1.de ſortil.& in rub.eo.tit.l.ſi qs
aliquid. §. qui abortionis.ff.de pœn. & c.de
hoie.de celebratio. miſſ. Imagines vero face
re ad amorem mulieris ꝓuocandum dicit ip
ſe ꝙ magis vř eſſe ſuperſtitioſum quam hæ-
reticum.Sed circa hoc duo ſunt ↄſideranda.
Primum eſt modus inuocationis,q̃uo inuo-
catur dæmonis ſuffragium.Secundum eſt cõ
10 ſiderãdum circa rem quæ expetitur.† Primo
igiř caſu aut inuocaĩ auxilium dæmonis per
modum imperij,& ſuffragio, aut per modũ
adorationis,& cultus latriæ,primo caſu aut
imploraĩ ad tentandum, & flectendum pudi
cos animos mulierum ad libidinẽ,vel his ſi-
milia,quæ ſunt de ꝓpria dæmonis nã. & nõ
ſapiunt hæreſim,vt hř in Apoc.2. c.ecce miſ
ſurus eſt diabolus aliquẽ ex vobis in carcerẽ
vt tentemini.&c.& hř Matth.4. Marc. 1. &
Luc. 4. hoc.n. eſt ꝓprium dæmonis tentare
hoiem ad peccandum,vt ibi dř,& diximus ſu
pra ea.q.in princ.Aut imploratur eius auxi-
lium ad ſciendum futura, vel ad aliqd aliud
faciendum,qđ ſoli Deo creatori cõpetit, &
tunc ſapiunt hęreſim manifeſte,qa vult attri
buere creaturæ qđ eſt ꝓpriũ creatoris, vt c.
accuſ.§.ſane,de hæret.lib.6.& ibi not Doct.
11 † Secũdo vero caſu principali qñ inuocatio
illa fit per modum adorationis,& cultus la-
trie adorando diabolũ,abſq; dubio illud ſa-
pit hæreſim, imò eſt ꝓprie hæreſis adorare
diabolum,ſi n.adorare hæreticũ eſt hæreſis
non ꝑꝑ pſonam, ſed ꝑꝑ vitium in quo eſt
graue pc̃tm̃,vt dicit Old.ibi.& Gem. in d.c.
accuſ.§.ſane ita,&multo fortius adorare dia
bolum eſt opus hæreticũ,qđ.n.maius, & de
teſtabilius vitium eſt ꝙ adorare diabolum?&
hic non ponderaĩ perſona,ſed vitium qđ cõ
mittetur in illa adoratione.Et ideo diligẽter
eſt aduertendum ad modum,& formam,qui
bus dæmonis ſuffragium inuocatur, qa ſi ꝑ
modum imperij,& gratificationis, & petuni
ea q̃ diabolus facere põt non ſapiunt hære-
ſim,ſi vero ꝑ modum certæ adorationis,tũc
ſapiunt hæreſim expreſſe ꝑ ea q̃ ꝓxime dixi
mus q̃ fuit ſingularis doctrina Oldr.in d.ↄſ.
210.Ex qua not.ſingularem cautelã in pra-
ctica ꝓ aduocatis vt ſint cauti in formando
poſitiones,& interrogationes ꝙ ꝑ modũ im
perij ſeu gratificationis qs inuocauit auxiliũ
dæmonis,& iſto mõ euitabiĩ labes hęreſis,ſi
vero ponat ꝙ ꝑ modum adorationis,& veri
cultus latriæ qs incidit ꝓprie in hæreſim, ꝑ
12 ea q̃ ſupra diximus.Poſt hęc videndũ eſt † qđ
de-

de ſacerdotibus qui cauſa doloris ſpoliant altaria,& celebrant miſſas veſte lugubri in li uorem, & odiũ alicuius inimici, vel celebrãt miſſas defunctorũ pro ipſis viuentibus,& ſumũt pces vt citius moriant̃,vel incurrãt mor tis periculũ, nunq̃d iſta ſapiunt hæreſim ma nifeſte? dic q̃ non,qđ apparet reſpectu pœ næ q̃ imponit̃ ꝑ iſto crimine.26.q.5.q̃cunq; & clarius dicetur infra eo.q.ſeq.vbi tradetur de pœnis iſtorũ. Deinde q̃ro q̃d ſi clerici,vel laici crucem,aut imaginem B. Mariæ virginis,ſeu aliorũ ſctõrũ irreuerenti auſu ꝓiecerunt in terrã,& ſpinis, vel vrticis ſuppoſuerunt,aut pedibus forſan calcauerint,an iſta ſapiant hęreſim manifeſte,vel dicant̃ proprie opera hæretica,& ſiũr dicas q̃ non,licet grauiſſimum ſit pctm̃ in ſe.ca.ſi canon.§.fin. de

13 de off.ord.lib.6. Vlterius † quæro quid ſi ſacerdos celebrat vnã, aut plures miſſas ſuper hoſtia quam nunq̃ ſacrauit, ſi poſtea cõicat ſe cum illa an incidat in hereſim,vel dicatur hæreticus ex eo,ſiũr ſi aliquis accepit hoſtiã ſuper qua celebratæ fuiſſent vna aut plures miſſæ,non tñ fuit ſacrata, & illam immiſcue rit in ſortilegijs,maxime his q̃ fiunt ad amo rem,an incidat in hereſim ſacerdos q̃ miſſas illas ſcienter celebrauit, & ille qui hoſtiam cõmiſcuit in ſortilegijs,dic q̃ neuter cõmittit hæreſim q̃uis grauiter peccat vterque,ca. de hoĩe,de cel.miſ.& ꝑ Old.in d.conſ. 210. in 3.col.& diximus vnum verbum ſupra ea. q.in princ.& hr̃ per d.Ioã.lect. in ſumma ꝯſ. eod.tit.q.12.& 6.Nec omittã eos qui in ſortilegijs ſuis apponunt imagines illaſq. baptizant ſub noĩe pſonæ maleficiandæ vt aſſi gent in eo vel ea illud accñs qđ ipſi,vel ipſę deſiderant, an iſta ſapiũt hæreſim manifeſte, dic q̃ ꝯſiderãdũ eſt ad quẽ effectũ imagines illæ fuerunt fabricatæ, & ad quem effectum tendunt ſortilegia,& ad q̃d imploratur auxi lium dæmonis,aut ad ea q̃ facere põt virtute ſua nãli, aut ad ea quæ ſpectant ad creatorẽ, item ſub quo modo, & forma implorãt dæmonis ſuffragium,aut ꝑ modum imperij, & gratificationis,vel ꝑ modum adorationis,& cultus latriæ,de quibus omnibus diximus ſupra eadem.q.ideo non inſiſto vlterius in declaratione,vide d.Io.lect.in ſum.ꝯſ. eo.tit.q.

14 12. † Quid de his q̃ in ipſis ſortilegijs immiſcẽt reliq̃as ſctõrũ Martyrũ.ſ.particulas oſſiũ carnis,aut neruorũ capillorũ vnguiũ, & ſi miliũ,vel particulas aliquas veſtiũ eorundẽ, vel D.N.Ieſu Xpi,B.virginis Marię,ſeu alio rũ ſanctorũ,aut ſanctarũ,an ſortilegia ipſa di cantur eſſe hæretica, vel ſape hæreſim mani feſte,ꝓſuppoſito q̃ immixta fuerint in ſortilegio amatorio,vt ſępius fieri ſolet,dic q̃ nõ ſunt hæretica,nec ſapiũt hæreſim manifeſte, q̃uis negari nõ põt q̃ ſunt valde ſupſtitioſa dãnanda,qđ eſt verũ qñ fieret ipſa ſortilegia ad flectendũ pudicos aios ad libidinẽ,vel ad alios effectus q̃ fieri pñt ꝑ dæmonẽ, & non interuenit cultus adorationis, ſi vero interueniret cultus adorariõis, & fierẽt ad ſciẽdũ illa q̃ ptinẽt ad Deũ ſꝑ ſapiũt hęreſim mani feſte,ut late dixim⁹ ſupra ꝓxime.vide S.Th. in ſum.2.2.diſt.95.art.3.verſ.dicẽdũ,in ti.de ſupſt.vbi hoc idẽ tenet.idẽ ẽt Io.lec.in ſum.

15 ꝯſ.eo.ti q.16.Modo † q̃ro q̃d de his q̃ ſacra eccleſiarũ vt eſt oleũ ſctm̃ baptiſmatis, crismatis,vel extremæ vnctionis, aut aq̃ fontis baptiſmatis ĩ dictis ſortilegijs cõmiſcuerint, an ſapiãt hæreſim.vt ſupra,& br̃ dicas q̃ nõ, qđ patet ex diuerſitate pœnarũ indictarũ ꝑ hmõi maleficijs,q̃ ſunt diuerſæ à pœnis hæreticorũ,de q̃b.in c.ad abolẽdã,& c.verg.extra de hær.& late diximus intra de hær. q.6. Qđ tñ eſt verũ qñ ꝑ ipſa ſortilegia non implorat̃ auxiliũ dęmonis,niſi ad ea q̃ de ſui nã facere põt,de q̃bus alias diximus ſup.ead.q. & q.6 & 7.ſi vero inuocat̃ ad ea q̃ nõ ad ipm̃ ſed ad Deũ creatorẽ ſpectãt ſine dubio tunc ſaperẽ hæreſim manifeſte, vel ſi dæmonis ſuf fragiũ inuocat̃ ꝑ modũ adoratiõis,& cultus latriæ,q̃a ipſi ſortilegi,& eos ꝯſulẽtes adora rẽt cũ deuotiõe diabolũ,tũc illorũ opa eſſent hętica,alias ſi ꝑ modũ impij,vel gratificatio nis,dicas q̃ nõ,vt ſupra ꝓxime diximus, & ꝑ Old.in d.ꝯſ.210.Et ideo dic,q̃ ſi q̃s in ipſis ſortilegijs q̃reret auxilio dęmonis ſcire ſi mulier in corde ſuo amat ipm̃ amãtẽ,vel ecõ uerſo qñ mulier ſortilegat erga virũ iſto caſu ſortilegia ſapiũt hæreſim manifeſte,q̃a ſecre ta cordis hoim nemo ſcit,niſi ſolus Deus,& cui ipſe voluit reuelare,& hr̃ 2.q.4.cap.ꝯſul.

16 & late diximus ſupra ead.q.in princ. † Sed quæro qñ ipſa ſacra poſita in amatorijs ſortilegijs ad flectendum, vt ſupra an operẽtur effectum ut ex potentia illius ſacri flectatur animus illius ad amandum &c. dic q̃ non, quia illis non vtuntur debito modo, nec ad honeſtum,ſed ad turpem effectum, quod vt plurimum tendit in pctm̃ ad quæ opera diuina gratia,vel ſacra eccleſiarũ ſe non extendunt,

dunt, vt alias diximus ſupra eod.q.6. & ideo
cōiter appellari ſolet iſte abuſus quidam
ſacroꝝ, & ſortilegium. 17.q.4. ſacril. & c.ſiqs
cōtumax. §. 1. Nec dum eſt annus elapſus, ꝙ
vidi Romæ caſum iuſtū euenire in facto, vbi
duæ mulieris impudicæ cū oleo ſancto ba-
ptiſmatis, & criſmatis, quo inūxerūt ſibi la-
bia dicētes qdā turpia verba ad formādū ſor
tilegium, deinde deoſculabant̄ viros à qbus
amari cupiebāt, aſſerētes qđ illud ſortilegiū
& obſeruātia operabat̄ maximū effectū quo
ad iniungēdā dilectionē in corde vacuo, ni-
hilominus vidi ambas fuſtigari ꝑ vrbē, & mi
tratas i loco quodā publico nouiſſimo tur
piter dehoneſtari ſm̄ qđ dicit Panor. in d.
17 c.2. de ſortil. † Idem dicendum eſt de his q
in hmōi ſortilegijs amatoris immiſcent a-
quam benedictā ſumptā ex amphora cōi q̄
patet in eccleſia candelas benedictas, fron-
des palmaꝝ, ramos oliuaꝝ benedictaꝝ, ſa-
cros agnuſdeos, & ſimilia, iſte dr̄ potius abu
ſus qdam ſacroꝝ, vt ſupra ꝓxime diximus,
quam hæreſis expreſſa, Idem dicendum eſt
de his q aliquas reliqas veſtium ſctōꝝ apo
ſtoloꝝ martyꝝ, aut alioꝝ ſctōꝝ vel qui par
ticulam lapidis ſacrati, purificatorij ſup quo
immolat̄ hoſtia. item calicis vel alterius rei
benedictæ ſiue ſacratæ commiſcuerint in ip
ſis ſortilegijs amatorijs dn̄r abuti ſacris
hmōi, & grauiſſime peccant citra tn̄ hære-
ſis labem, vt notat̄ ꝑ Old.in d.ꝯſ.210. & Pa-
nor. in d.c.2. de ſortil. vbi expreſſe dicit. ꝙ
quotieſcunq; non interueniunt ea, de qbus
ꝑ gl.in d.c.accuſatus.§. quāuis inuocent̄ dæ
mones, vt ꝓmoueam aīum mulieris ad im-
pudicitiam, licet iſtud ſit grauiſſimū pctm̄ in
ſe, tn̄ non ſapit hæreſim, q a ꝓprium eſt dæ-
monis tētare creaturā, vt hr̄ in Apoc.2.c. &
16.q.2.viſis. vide S. Th. in ſum.2.2.diſt.95.
art.3.dicendum. in tit.de ſuperſt. & Io.lec.in
ſum.in tit.de ſortil.q.25.adulteram q oēs te
nent, ꝙ per iſta quis non incidit in hæreſim
18 dum tn̄ fiant modo prędicto. † Quę oīa ꝑ-
dicta limitanda ſunt pluribus modis, & pri-
mo vt non ꝓcedant quotieſcūq; in ipſis ſor
tilegijs celebrarent̄ ſolennia ſacrificia inter-
poſitis aris, idolis, & alijs de qbus ſupra in
3. & 6.qq. & diabolus adoret, q a iſto caſu cō
mittit̄ hæreſis, vt ſæpius ſupra ꝓxime dixi-
mus, ita tenet expſſe Oldr.in d.ꝯſ. & Gem. &
alij Doc.in d.§.ſane. dicētes, ꝙ peius eſt ado
rare diabolū, q̄ hæreticū. Secundo limitant̄
vt non procedant in ſacro eucharistiæ cor-
poris, vel ſanguinis dn̄i nr̄i Ieſu Chriſti, q a
tunc cōmittitur hæreſis. ita dicit expſſe gl.in
d.§.ſane. Tertio limitantur, qn̄ interueniret
rebaptizatio pueri in ipſis ſortilegijs, q a ēt
ſaperent iſto caſu hæreſim manifeſtā. vt per
d.gl.in d.§.ſane. Quarto limitant̄, niſi in ip
ſis ſortilegijs miniſtrādis hæreticus interue
19 nerit, vt ꝑ d.gl. † Quinto & vltimo, limitāda
ſunt quotieſcūq; dæmonis ſuffragiū inuoca
tur ad hādum notitiam eoꝝ, vel faciendū ea
q̄ ſoli Deo creatori competūt in priuilegiū
de qbus plenius diximus ſupra eadem q. in
princ. & ꝑ iſta ſit expedita hæc decima vtilis
qō q̄ oīa bene nota, q a illoꝝ ſciētia eſt maxi
me importātiæ, tam reſpectu examinis, quā
pœnaꝝ de quibus dicemus infra q. ꝓxima.

1 ☞ Sortilegi quibus pœnis ſint afficiendi.
*2 Sortilegia quæ fiunt ad habendam notitiam oc-
cultorum, aut diſtantium non ſapiunt hæreſim,
& ideo non puniuntur.*
*Sortilegi qua pœna puniri debeant in foro con-
ſcientia.*
3 Pœna ſortilegiorū ī foro iudiciali canonico q̄ ſit.
*4 Laici, & viles perſonæ ſortilegia exercentes qua
liter puniantur.*
*5 Sortilegus, & qui eum conſulit puniuntur pœna
capitis.*
*6 Sortilegia amatoria qualiter in foro conſcientiæ
puniātur, et qualiter in foro iudiciali canonico.*
*7 Sortilegia amatoria ī iure ciu. capite plectūtur.
Pœna ſortilegijs imponenda eſt arbitraria.*
*8 Clericus ſortilegus pōt officijs, et benefic privari.
Ignorātia, aut ſimplicitas in ſortileg nō excuſat.*
9 Sortilegi venefici qua ſint pœna afficiendi.
*10 Clericus qui ſortilegium veneficiū exercuit qua-
liter puniantur in foro iudiciali canonico, &
qualiter laicus.*
*11 Malefici qua mulctentur pœna de iure civili.
Sortilegus ad domū alterius accedens ad perpe-
tranda maleficia qua ſit afficiendus pœna.*
*12 Conſulens aut vocans maleficos ad maleficia fa
cienda, punitur capitis pœna.*
*13 Torqueri poteſt quilibet cuiuſuis conditionis pro
crimine ſortilegij.
Sortilegus quo caſu tradatur beſtijs vorandus.
Artem ſortilegam, ſeu magicam docens, & di-
ſcens pari pœna plectuntur.*
*14 Sortilegi membri virilis languedinem inducen-
tes, aut alias vim generatiuam impedientes, vl
timo afficiuntur ſupplicio.*

Sortilegia ad bonum finem exercens an ſit puniendus.

15 *Maleficiatos curans per ſortilegia non punitur de iure ciuili, ſed de iure canonico ſic.*

16 *Aſtrologi, & chiromantici ſecundum aſtrorum curſum, aut ſigna manuum futura pronoſticantes, an ſint puniendi.*

17 *Sacerdos cauſa doloris aras ſpolians, aut luminaria cõſueta extinguens, qua afficiatur pœna.*

18 *Clericus vel ẽt laicus imaginẽ crucis, vel alicuius ſctõrum conculcans, qualiter puniri debeat.*

19 *Iudæus ſuper crucẽ immunditias proijciens qua pœna mulctandus.*

Sacerdos qui ſcienter miſſas celebrauit ſuper hoſtia non conſecrata pro ſortilegijs faciendis qualiter puniatur.

20 *Prohibitum aliquid facere, aut efficere aliquod antecedens neceſſarium ad illud, paria ſunt.*

21 *Imagines baptizantes ad ſortilegia facienda, qua ſint afficiendi pœna.*

Reliquias ſanctorũ aut eccleſiæ ſacramenta ſortilegijs immiſcentes pari pœna puniuntur.

22 *Aſtrologi futura prædicẽtes qua ſint pœna mulctandi.*

Sortes in euangelijs quærentes librum aperiendo, vel alias, debent puniri.

23 *Sortilegus in opere ſanatiuo multas orationes dicens, ſed aliqua verba ſecreta adijciens non ſatis congruentia, an ſit puniendus.*

24 *Breuia, aut ligaturas ad collum maleficiati ſuſpendendas facientes, quæ continent aliquid extrinſecum, an & qualiter ſint puniendi.*

Deus Acheron, in breuibus adiectum ſolitum, an ſit verbum diabolicum.

25 *Deo Mãmona ſacrificantes vt fiant diuites qualiter puniri debeant.*

26 *Sacramenta aut alias res ſacras, aut benedictas eccleſiæ ſortilegijs admiſcentes pari pœna puniuntur.*

27 *Sortilegia de iure ciuili vltimo puniuntur ſupplicio, his demptis quæ fiunt ad liberationem maleficiatorum.*

Diuinatio quæ fit per ſomniorum interpretationem an ſit prohibita.

28 *Incantationes quæ fiunt contra ſerpentes quando ſint punibiles.*

1 VNdecimo poſt præmiſſa videndum eſt † quibus pœnis iſti ſortilegi puniuntur in qua. qõ. ſimilis diſtĩõ de qua ſupra repetenda eſt, aut ſapiunt hæreſim manifeſte, aut nõ primo caſu pœnæ ipſoꝝ declaratæ fuerunt in trac. de hæret. q. 4. vbi copioſe diximus, quibus pœnis puniãtur hæretici. ſecundo vero caſu qñ non ſapiunt hæreſim expreſſam diſtingue, aut ſumus in prima ſpecie ſortilegioꝝ diuinatiua, aut in ſecunda q̃ eſt amatoria, aut in tertia q̃ dr̃ maleaca de quibus alias diximus ſupra eo. tit. q. 2. Primo caſu, aut fiunt ad hñdum notitiã futuroꝝ, aut eoꝝ quæ in corde ſunt hõis, & illa quia ſapiunt hæreſim manifeſte, vt ſupra proxime diximus puniuntur pœnis hæreticoꝝ de quibus ſupra. Idem eſt ſi in illis cõmiſcerent hoſtiam ſacratam, aut alia de qb. per gl. in d. c. accuſ. §. ſane, de hæret. lib. 6. q̃a tunc ſortilegia ipſa ſaperent hæreſim manifeſte, & hæreticoꝝ pœnis eſſent puniendi q̃ præmiſſa faciunt, ita dicit Old. in d. ↄſ. 210. Panor. in c. 2. extra eod. tit. & diximus ſupra proxima q. circa fin.

2 † Aut fiunt ad hñdũ notitiam pñtium occultoꝝ, prout ſunt furta, rapinæ, incendia, tractatus, adulteria, homicidia occulta, & his ſimilia facinora, aut eoꝝ quæ iam facta ſunt de ptõ, ſeu eoꝝ quæ in longinqs partibus fiunt, & ſimilium, quia tunc non ſapiunt hæreſim manifeſte alijs pœnis puniuntur, q̃a ſi eſt clericus de iure can. ſiue diuino in foro ↄſciæ ſubijcitur pñiæ 40. dieꝝ extra collegium eccleſiæ, ſiue cõionem fidelium, q̃ imponit per ſacerdotẽ, qua ſubijciunt ẽt laici, ut eſt tex. in c. 1. de ſortil. & ibi Panorm. & alij q. ita declarãt tex. illum, licet gl. fin. videatur aliter ſentire, ſed ipſa loq̃tur de pœnis iudicia ib. imponendis a iudice eccleſiaſtico in foro contentioſo ſm iura quæ gloſ. ipſa alleg. vt infra proxime dicam.

3 † Aut ſumus in foro contentioſo iudiciali canonico poſtq̃ delictum innotuit curiæ, & tunc p eodem crimine imponuntur grauiores pœnæ, q̃a clericus erit ſuſpenſus a diuinis, & ab altaris miniſterio p annum, & vltra ad arbitrium iudicis ſm facti qualitatem, aut turpitudinem, & pſonaꝝ ↄdõnem, quo termino elapſo clericus ipſe ſtatim ipſo iure reuertitur ad priſtina ſua, ita dicit tex. in c. 2. eod. tit. & ibi p do. Abb. quem vide. & Felyn. & alios, laicus vero rr̃e excõicatur. 26. q. 5. non oportet. Sed hoc eſt veꝝ quonĩ ſcilicet ex ſimplicitate, & bono zelo clericus peccaſſet ſm terminos d. c. 2. alias grauius punietur, q̃a deponitur ab omni ordine ſacro, & priuat qib. beneficijs, & intruditur in monaſterium ad agendum perpetuam pñiam, vt hr̃ 26. q. 5. ſi

quis

quis eps.& ibi gl.idem tenet Pan.in d.c.2.&
not.ꝙ vltra pœnas pdictas poterit iudex ec
4 cleſiaſticus exercere ēt alias pœnas ꝯtra lai
cos hmôi ſortilegia exercentes, quia ſi ſerui
ſunt,& uiles pſonæ poterūt mitriari,& fuſti
gari,& alijs ſimilibus modis dehoneſtari, di
gniores uero poterunt relegari, vel ad ppe-
tuos carceres ꝯdēnari,vt in cap.ꝯtra idoloꝝ
26.q.5.quod eſt vel&. & pcedunt illę vltimę
pœnæ quotieſcūq; alias moniti laici ab ip-
ſis ſortilegijs noluerint ſe abſtinere: & ſic de
his q pluries inciderunt in crimē: vide Pan.
in d.c.1.de ſor.in gl.fi.vbi ſubiungendo dicit:
not.ꝙ licet illud ſit crimē eccleſiaſticū,tñ nō
eſt mere eccleſiaſticū,qa iudex ēt ſecularis pt
de hoc crimine cognoſcere, pariterq. puni-
re,licet reos ipſos pœnis grauioribꝰ pſequa
5 tur. † De iure aūt ciuili punit pœna capitis,
tam ille ſortilegus, & magos, q̄ ille q ꝯſulit
ipſos,& ſortilegia ipſa ſieri mādat. & ille eſt
tex.in l.nemo.C.de maleſ.& math. Iſti.n.di-
uinatores ſunt multū Deo abhominabiles,
& exoſi,rō eſt,q uolūt ſe facere æquales Deo,
dū diuinā ꝑtātē q̄ vertit in cognitione futu-
roꝝ ſibi vſurpare ꝯtendūt, & eſſe ſiles Deo:
& dicit do. Ioā.de Turre cre. in c.ꝯtra idol.
26.q.5.qđ quēadmodū Lucifer,& primi nři
parentes voluerūt eſſe ſimiles Deo in altitu
dine,& pulchritudine,in cognōne,& ſcia bo
ni,& mali,ideo oēs de cœlo deiecti fuerunt,
quoꝝ qdam in pfundū inferni, quidā uero
in hoc caliginoſum & calamitatū mūdo puenerunt,
ita dicendū eſt de iſtis diuinatoribꝰ q in co-
gnitione futuroꝝ voluit eſſe ęquales Deo,de
eccleſia Dei q̄ p cœlo figurat oīno expellēdi
ſunt,& a Chriſti fidelium gratijs repellendi.
6 † Aut ſumus in ſecunda ſpecie q̄ dr̄ amato-
ria, & ſi in ea interueniunt ea q̄ narrant per
gl.in d.c. accuſ. §.ſanè. dicendū eſt ꝙ ſapiūt
hæreſim manifeſte, & puniunt pœnis hæreti
coꝝ,vt ſupra pxime diximus. Idē dicit Abb.
in d.c.1.de ſor. aut illa nō interueniūt,& nō
ſapiūt hæreſim,& dic aut ſumꝰ in foro ꝯſcię,
& eadē 40. dieꝝ pnīa ſubijciunt tā clerici, q̄
laici,ſicut alij de qbus ſupra d.c.1.de ſort. qꝛ
tex.loqtur indiſtincte, & gñalr̄ de qbuſcūq;
pſonis,& de hac ēt ſpecie ſortilegioꝝ in qua
viget eadē rō intelligi pōt.arg.tex. in c.ſi qs
eps 26.q.5.vbi loquit de oi ſpecie, ex quo ēt
non datur diuerſa rō inter caſum, & caſum,
arg.l.illud.ff.ad l.Aquil.cum ſim.& ita tenēt
Doct.ibi. Si vero ſumus in foro iudiciali de

iure canonico,& eiſdē pœnis puniunt clerici
atq; laici,tam prima,q ſecunda uice, put ſu-
pra pxime diximus in pced.ſpecie 26.q.5.c.
non oportet.c.ſi quis eps.c.aliquanti. c.ꝯtra
idoloꝝ.& cap.augurijs, q̄ oia iura maxime
c.nō oportet.& cap. aliquāti loquunt de plu
ribus ſpeciebus ſortilegioꝝ,& de iſta quoq;
7 loquunt. † De iure ciuili ſilr̄ eadē pœna capi
tis puniunt.d.l.nemo.C.eod.tit.q oēs ſorti-
legoꝝ pfeſſiones, ac ſortilegioꝝ ſpecies cō
plectitur.vide tex.ibi,& gl.& l.eoꝝ. in prin.
eod.tit.vbi tex.vr̄ ęquiparare quo ad pœnas
illos maleficos qui flectunt pudicos aīos ad
libidinem,& illos q ꝯtra ſalutem hoīum mo
liti ſunt,oēs .n. ſeueriſſimis pœnis ſunt pu-
niendi,q̄ non denotant niſi ultimum ſuppli
ciū,vt not.gl.in d.l.eoꝝ.in princ. & l.multi.
Et circa præmiſſa nota vnum ſingulare,ꝙ di
xit Abb.in d.c.2.de ſortil.ꝙ pœna imponen
da iſtis ſortilegis, vel eos ꝯſulentibus eſt ar-
bitraria,poteſtq. iudex illam aggrauare, ſeu
grauiorem,aut leuiorē imponere,ſm quali-
tatem facti,ꝯdōnem pſonaꝝ, & animum de
linquentis,& ſm ipſas qualitates, & accñtia
pœnas ipſas moderari,arg. l. hodie. & l. aut
facta.ff.de pœ.& l.qd ergo.§.pœna grauior.
ff.de his qui not.inf. 24.q.1. non afferamus.
Hoc tñ pcedit de iure canonico in foro ec-
cleſiaſtico,de iure tñ ciuili,ſecus eſt, vt ſupra
8 proxime dixi. † Et nota ēt aliud quod dicit
Abb. ibi. ꝙ clericus per hmôi ſortilegia, de
quibus ibi,potuiſſet officijs,& beneficijs ec-
cleſiaſticis priuari.arg.tex.26.q.5.c.aliquāti,
ſed ibi ideo clericus ille fuit dignus miſeri-
cordia, vt illa minori ſuſpenſionis pœna pu
niret,quia ex ſimplicitate peccauit, & bono
zelo p inueniendis bonis eccleſiæ q̄ fuerāt
furto ſubtracta, vt dr̄ in d. c. 2. alias grauius
fuiſſet punitus, q̄ nota p limitatione eoꝝ q̄
ſupra dixi. Et nota ēt hoc aliud ꝙ in iſtis cri
minib.nō parcit ſimplicitati, nec ignorātiæ,
qa licet ſortilegia ipſa facta fuerint bono ze
lo,& ad bonū effectū.ſ.recipiendi res eccleſiæ
furto ſubtractas, nihilominus puniunt q ill-
la ꝯficiunt,aut ꝯſulunt facienteſq.d.c.2.de ſor
til.& ibi Panor. vbi dicit ꝙ iſto caſu mitius
puniunt ex quo tex.iuncta ſiat doctrina ap-
paret deciſio illius caſus an liceat hęc ſortile
gia fieri ad ſanādū corpora maleficiata, & ſi
qs maleficiis remedijs,& arte pdicta aliquos
ſanauerit,an puniat,& qua pęna,de qbus hr̄
26.q.vlt.admoneāt,& dicemꝰ ea.q.loco ſuo.

9 † Aut ſumus in tertia ſpecie principali q̃ dr̃ venefica,& ſi in ea interueniũt aliqua de his q̃ narrat gl. in d.c. accuſatus.§.ſane.dicendũ eſt ꝙ ſapiūt hereſim manifeſte,& pœnis hęreticoꝝ ſunt puniẽdi vt alias diximus ſupra,ſi vero ea nõ īteruenũt vel alia his ſimilia, & tũc aliter puniunť, q̃a aut ſumus in foro cõſciẽtiæ,& puniť fabricãs,& ille q̃ ꝯſulit pnĩa exilij 40.dieꝝ extra gremiũ eccleſiæ,& fideliũ cõionem.d.c. I.de ſortilegi. iũcto c. ſi q̃s eps.26.q.5.& licet tex. in d. c. 1. loq̃ videať de alia ſpecie.ſ.diuinatoria,tñ c. ſi quis eps. loquitur gñaliter de oĩbus , & in fine vna , & eadem pœna oẽs punit,qua pœna tã clerici q̃ laici ſubijciũtur,q̃a tex.in d.c. 1.loq̃tur gñaliter,& indiſtincte.l.de precio , ff.de publ.& 26.q. 5. aliquanti. & cum hac ſolu. vñr tranſire Doct.in d.c.1. nullam facientes drĩam de aliqua ſpecie ſortilegioꝝ aut per-

10 ſonis. †Aut ſumus in foro canonico ꝯtẽtioſo,& ſic ī foro fori,ſi laicus hoc crimine peccauit prima vice erit excõicatus, & ab eccleſia remouendus erit 26. q. 5. ſi quis eps. & c.aliquanti . ſi vero ſemel monitus adhuc in eodem ꝓpoſito pſeuerando iterum commiſit idem delictum , & tunc ſi eſt vilis pſona debet fuſtibus cedi ſiue fuſtigari publice p vrbem mitriari , & publice tanq̃ infamis dehoneſtari, digniores vero releganť in carceribus, ſiue ad ꝑpetuos carceres ꝯdemnanť 26.q.5.ꝯtra idoloꝝ.Clerici vero efficiunť infames , & oĩbus officijs atque beneficijs eccleſiaſticis priuanť.& nihilominus ipſi quoque intruduntť in carceribus aut in monaſteriũ ad agẽdũ ꝑpetuã pnĩam.26. q. 5. ſi q̃s eps.& c.aliquanti.& ſeq.in hoc tñ non recedere ab opi.Abb.de qua.in d. c. 2. de ſortil. ꝙ ſit ꝯſideranda conditio pſonæ,qualitas facti,& animus delinquentis, ſm qualitates illas pœnas ipſoꝝ,q̃nq; augere, q̃nq; vero mi-

11 nuere,iuxta ſanũ iudicis arbitriũ.† De iure aũt ciuili hęc ſortilegia grauius puniunť,q̃a iura ipſa multum abhorrẽt artẽ maleficiĩ, vt in toto tit.C.de maleſ.& mathema . & ideo oẽs malefici puniunť vltimo ſupplicio.l. nemo.l.multi.l.& ſi excepta.& l.eoꝝ. in princ. C.eo.ti.& ideo lex vocat illos humani generis inimicos,ex quo vt plurimũ q̃runt innocẽtũ corpora illis veneficijs labefactare d. l. multi.& l. ſi excepta,vbi ẽt appellanť hoſtes cõis ſalutis d.l.multi,& naturæ humanę inimici.l.ſi.eo.tit. Rr igitur puniunť pœna capitis tã ipſi magiſtri quã hi qui illos ꝯſulunt, & hæc fieri mandãt.d.l.nemo.in fi.& l.multi . ſi q̃s vero magiſter ad alterius domũ acceſſerit exercendi maleficij cauſa igne ꝯcremať,is vero q̃ illum præmijs,& ſuaſionibus euocauerit,& aſſociauerit, oĩa eius bona publicanť, & in inſulã deportať . Sed ꝯtra hoc

12 eſt tex.in l.nemo.C.eo.ti.vbi dr̃ ꝙ ille q̃ ꝯſulit, & vocat iſtos magiſtros puniť pœna capitis.Solu.gl.in d.l.nemo. refert vtráq; pœnã,ſed nõ ſoluit ꝯtrariũ,q.dã diuerũt ꝙ ī d.l. nullus, licet iſte magiſter fuerit adductus ad domũ alterius cã faciendi ſortilegia ipſa tñ nõ fuerũt facta ī d.l. nemo facta fuerãt,hæc ſoluti , nõ placet,q̃a ſapit diuinationẽ,q̃a ſi nõ apparet ꝙ in d.l. nulla fuerint facta ſortilegia,minus ẽt apparet in d.l.nemo. ꝙ facta vel nõ fuerint,niſi diceres ꝙ ille q̃ ꝯſuluit interuenit in eis, & credit his q̃ fiũt eſſe vera , ꝓpea grauius puniť,vt d. l. nemo. is vero q̃ adducit maleficũ ſiue ſortilegũ ad domũ alterius põt eſſe ꝙ ſit ignarus , puta famulus vel alius q̃ nõ interuenit vel nõ credit in eis ideo mitius puniť,tñ in hoc cogita. Et nota ꝙ iſtoꝝ amicitiam,& ꝯuerſationẽ q̃uis vetus beneuolẽtia fuerit,debemus relinquere, & eos oĩno euitari, q̃ vero ꝯtrafecerint oĩb. eoꝝ bonis publicatis in inſulam deportan-

13 di ſunt d.l.nullus. † Et nota ꝙ pro iſto crimine oẽs peterunt in diſtincte torqueri, nõ obſtãte quocũq; priuilegio dignitatis,qđ eſt ſpeciale in iſto crimine, & ex hoc nota limitationẽ ad l.miles.C.de q.l.decuriones.& l. diuo Marco,eo.tit.Si q̃s aũt de hoc crimine teſtibus ꝯuitus fuerit,& nihilominus obſtinato corde inſtiterit in negãdo,ẽt pſentibus teſtibus q̃ illis detegerunt facinus , tradiť viuus beſtijs vorãdus ac dẽtibus, & vngulis lacerãdus,ita dicit tex.in d.l.& ſi excepta . ī fi. Et nota ẽt ꝙ eadẽ pœna capitis puniť ille q̃ docet artẽ pdictã , & ille q̃ ipſam addiſcit l. culpa.& ibi gl.C.eo.tit.qđ vř eſſe ſpeciale in iſto crimine,in crimine hæreſis eſt ꝯtra l.q̃cũq;.§.eos vero.C.de heret. vbi minori pœna.ſ.pecuniaria puniunť ſcholares, magiſtri

14 vero pęna capitis.† Eadẽ pena vltimi ſupplicij puniunť,q̃ eiſdẽ maleficijs inducũt mẽbri languedinẽ,& virtutẽ viri aut mulieris gñatiuã impediunt,aut lactẽ nutricis deſiccant , vel quouis alio modo ipſa ſortilegia , & maleficia ꝯficiunt ſiue in corpore p cibũ vel potũ, ſiue extra corpus aliquo ex modis q̃bus dixi

diximus ſupra in 2. & 3 q. Sed qro nunc qd ſi aliqs ſortilegus ſortilegia exercet ad bonū finem. ſ. ad ſanandū egrotos maleficiatos, & ſoluendū alio℞ facturas, an hoc liceat impune fieri, & vr̄ dicendū ꝙ ſic, ex quo facto nemini nocent, ſed alicui ꝓſunt, non ſunt ergo digni punitione aliqua, & de hoc eſt tex. in l. eo℞. §. 1. C. eo. tit. vbi ille q̄ fecit ſortilegia ad incātādū hymbres ne noceat ſeget.ib' vel plantis nulla pœna punit̄, & ideo Bart. ibi ꝑ
15 illum text. decidit hanc qō. dicens, † ꝙ non debet q̄ curat iſtos infirmos maleficiatos aliqua pœna puniri hoc tñ eſt verum de iure ciuili, vt ibi, ſecus aūt eſt de iure canonico, qa eccleſia ſummoꝑe abhorret iſta remedia ſortilega, ēt ſi fiant ad effectū recuperandæ ſanitatis, non vult fieri poſſe. hac rōne, qa nō licet inuocare auxilium dæmonis ēt ꝓ mille corpo℞ ſanitatibus recuperandis; qa minus malū eſt ꝙ pareat corpus, quā aīa, cuius maius eſſet detrimētū, vide text. in c. admoneāt. 26. q. 7. & ſi q̄s hæc facere p̄ſumpſerit, ſi clericus eſt degradet̄, & oī officio ac beneficio eccleſiaſtico priuādus erit laicus aūt excōicandus. ꝓ quo facit ēt tex. in c. nec mirum. §. ad hæc aūt. 26. q. 5. vbi oēs iſtæ ligaturæ, & ſuꝑſtitioſa incātationum remedia ſunt oīno dānata, qa hæc fieri non poſſunt abſq; dæmonis opera, & ſuffragio, & ideo dicit S. Aug. lib. 10. de ciu. Dei, cuius verba relata ſunt in d. c. nec mirum, ꝙ hæc ſunt alia remedia quę ars non commendat medico℞, & ab eccleſia oīno reprobata, merito ſunt a Xp̄i fidelibus euitanda, vide S. Th. in ſum. 2. 2. diſt. 95. art. 3. in verſ. dicendū. tit. de ſuperſtitio. & Ioan. lec. in ſumma ɔf. eod. tit. q. 2. 11. 13. Vltra ea q̄ diximus ſu pra in prima ſpecie diuinatiua
15 addenda ſunt hæc. † qd dicendū ſit de aſtrologis, & chiromanticis q̄ ſm curſum aſtro℞, & ſigna cœleſtia futura ꝓnoſticant, an liceat hoc facere, vel ſint puniendi ſicut augures, & aruſpices aut alio modo. Rñ. aūt hæc futura p̄dicent ex certa ſcientia imponentes futuris ɔtingentibus rebus neceſſitatē quandā, quā dīt cauſari ex motu corpo℞ cœleſtiū, & illo modo ſunt hæretici, & puniunt̄ vt hæretici, vt late diximus ſupra hac qō. in princ. & qō. p̄cedenti. Rō eſt, qa ſigna non ſunt cauſæ rerum finales imponentes neceſſitatem humanis rebus agendis aut homini, ſed ſunt ſigna q̄dam inclinatiua, ſiue indicatiua rerū futurarum ſm cōiter accidentia ꝑ regulas quaſdā, & nās corpo℞ cœleſtium q̄ multoties fallūt, qbus nō ſubijcit̄ neceſſario nā humana, q̄n poſſit illa euitare, & vti liberi arbitrij p̄tāte, vide Abb. in d. c. 2. eod. tit. & Ioan. lec. in ſumma ɔfeſſ. eod. tit. q. 5. aut illa p̄dicunt demonſtratiue, p̄ſumptiue, ſiue inclinatiue aſſerentes ꝙ ex motu corpo℞ cœleſtium tale qd inclinatiue demonſtrat̄ ſiue figurat̄ in actibus hoīum inferioribus, & hoc modo non eſt p̄ctm̄ ex quo nullam imponunt neceſſitatē, ſed inclinationē quandā quā q̄s libere euitari poterit ſi velit vti prudētia, & ſui liberi arbitrij p̄tāte, vt latius dicemus infra, & hr̄ per Abb. in d. c. 2. eod. tit. Pro faciliori intelligentia p̄miſſo℞ ſubijciam infraſcriptas qōnes ſpeciales declarādo pœnas criminis cuiuſq;
17 † Et primo qro, qd de ſacerdotibus q̄ cauſa doloris ſpoliant aras aut extingunt luminaria ɔſueta qua pœna puniunt̄, dic, ꝙ clericus honore, & dignitate priuat̄, & ſic efficit̄ infamis, vt in c. quicunq; in 1. rñſo. 26. q. 5. & Ioan. lec. in ſum. ɔfeſſ. eod. tit. q. 18. & hoc niſi ſponte de p̄miſſis coram epō, vel Metropolitano ſe culpabiles detulerint, & de ipſis ɔdignam peregerint pœnitentiam d. c. quicunq;. Alij ſacerdotes reperiunt̄ q̄ ſumpta veſte lugubri miſſas defuncto℞ celebrant ꝓ viuentibus cauſa inimicitiæ, vt is ꝓ quo ſacrificium ipſum offerunt moriatur, an incurrat mortis periculum, qua pœna ſint puniendi, dic illo caſu quod ſacerdos vel clericus qui ſcienter iſta fecerit à proprij ordinis gradu priuatur, & perpetui exilij ergaſtulo vna cū eo qui ipſum ſacerdotem conſulit aut præmiſſa fieri ordinauit ſiue mandauit relegat̄, vt eſt text. in d. c. quicunq; in fi. 26. q. 5. & Io. lec. in ſum. confeſſ. eo. tit. q. 20. Deinde qro
18 † quid de clericis vel laicis qui imaginē Crucis aut beatæ Mariæ virginis, ſeu alio℞ ſanctorum proiecerūt in terram illasq. vrticis, ſpinis, vel pedibus conculcarunt, qua pœna puniendi ſint, caſus iſte ponit̄ per text in c. ſi canonici. § fin. de offic. ordina. lib. 6. vbi dicit, ꝙ vltrix ſic procedat dura ſnīa ɔtra eos ꝓ quam alij id facinus patrare pertimeſcant gl. vero declarando text. primo dicit ꝙ erunt priuandi loci ſui dignitate atq; honore niſi clerici ſatisfactione coram metropolitano ſe ſufficienter purgauerint demum deuenit ad aliam pœnam dicens ꝙ ſtat̄ arbitrio iudicis, ɔcludens in effectu ꝙ ſit pœna arbitraria, ꝓ prima allegat text. in d. c. quicunq; 26. q. 5. & l. 1. ff.

l.1.ff.de iur.delib. cum qua gl. tranſit Gem. ibi Archid.aiit dicit ꝙ poterunt tpalr puniri ꝙ in vinculis publicis ꝯuinciant, vt l.1.C. de his q ad ſtatu.cōſ.& ff.de poe. l.capitalitii. §.q ad ſtatuas,vel qd̄ moriant, vt not.in l.1. C.ne lice.ſign.ſaluat.&c.& hec vltima pœna inferē de rigore iuris ciuilis, vt d.l.1.aliæ vero ſuperiores inferri poſſunt ꝑ iudicem eccleſiaſticum,vt dñt Doct.in d.c.ſi canonici.§.ſi.

19 † Videndum eſſet ēt qd de iudæo q ſup crucem dum deferret publice ꝑ vrbem proiecit immunditias qua pœna puniaē, iſtū caſum decidit Pet.de Anch.in conſ.15.qd̄ incipit, ſpiritualis iudex in ꝓuincia Romādiole, vbi dicit ꝙ iudæus ipſe poterit ꝑ vtrunq; iudicē caſtigari eccleſiaſticū,& laicum,& ſeueris pœnis puniri. Quæro qd dicendum ſit de his q in ſortilegijs cōmiſcuerunt hoſtiam non ſacratā ſup qua tñ celebrata fuit vna aut plures miſſæ, qua pœna puniaē ſacerdos q ſciēter ſup hoſtia illa celebrauit miſſas, vel q celebrando non ꝯſecrat aliqd, ſed capit panē, & vinum apud altare ſine ſacro, & oēs ac ſingulas cęrimonias, & ſolennitates fecit apud altare excepta ꝯſecratione, qua pœna puniaē caſus iſte ponit in e.hoie.de celebra.miſ. vbi tex.nullam ponit pœnam tpalem, ſed credo ꝙ ſit pœna arbitraria in eo q celebrat miſſam,& ſine ꝯſecratione accipit hoſtiam,& vinum, quam iudex eccleſiaſticus ſibi iniunget loco pœnitentiæ, is vero q ſcientes celebrat ſup hoſtia aut alia re cum qua fieri debēt ſortilegia grauius puniendus eſt, ſicut is q ſorti

20 legia ipſa ꝯficeret † q a paria ſunt, aliqd ꝓhibitum facere vel efficere aliqd̄ neceſſariū antecedens ꝑ qd̄ peruenit ad illud, vt l.oro. ff. de ſponſa.vide text.in d.c.ſi qs eps.26.q.5. q loquiē gñalr de oibus ſortilegijs, ille .n. q habuit aium de delinquendi, & deuenit ad actum ꝓximum delicto, hr̄ ac ſi feciſſet, & cōſummaſſet delictum, non ſolū de iure canonico, vt in c.ſicut dignum, de homic.cum multis ſimilibus, ſed ēt de iure ciuili, vt l.is q cū telo. C.ad l.Corn.de ſic.& l.1.§.diuus,& ibi Bart.ff.eo.tit.& hr̄ ꝑ Panor.in d.c.2 de ſortil.& Ioan.lec.in ſum.ꝯſ.eo.tit.q.24.& Old. in d.conſ.210.in 3.col.laicus vero excōicaē, & relegaē de iure canonico in foro iudiciali. c.aliquāti.26.q.5.ſed ſi ſemel monitus iterū ſe immiſceat in ꝑdictis, ſi eſt nobilis intrudiē in carcerē, ignobilis fuſtigaē, mitriaē, & publice dehoneſtatur d.c.ſi qs eps.c.aliquāti.& c.

21 ſortes, cum alijs ſeq. † Quid dicendum de his qui imagines conficiunt atq; baptizant. & cum illis conficiunt ſortilegia, dic aut ſortilegia ipſa ſiunt ad aliquem effectū q dęmoni non conuenit, ſed ſoli Deo, & ſapiūt hęreſim manifeſte, vt ſupra diximus, q.ꝑcedenti, & ideo puniendi ſunt vt hæretici, vt ſupra diximus tit 1.q.7. ſalua tñ doctrina gl. de qua in d c.accuſ.§.ſane.de hæret. lib. 7. & ſaluis ēt limitationibus de quibus infra in ſi. dico illos eſſe puniendos eiſdem pœnis quibus alijs in ſuperioribus caſibus, vide Oldr.in d. conſ.210. vbi de hoc facit mentionē expreſſam,& Ioan.lec.in ſum.conf.eo.tit.q.12.Idē dicendum eſt de his qui in ipſis ſortilegijs immiſcent ſacras reliquias ſctōrum martyrū .ſ.ex membris vel oſſibus, aut de veſtibus eorundem d.c.ſi q s eps, & c.aliquāti.& Panor. in d.c.2.& Ioan.lec.in d.tit.in ſumma.q.16. Idem ēt iudicandum eſt de his qui ſacra eccleſiarum .ſ.oleum ſctm̄ baptiſmatis, criſmatis, aut extreme vnctionis, ſeu aquam fontis baptiſmatis, & ſimilia.d.c.2.& ibi Abb. & d. c.ſi quis eps, cum alijs ſequen. Idem quoque cenſendum eſt de his qui in eiſdem ſortilegijs admiſcent aquam benedictam, candelas benedictas, ſacros agnuſdeos, ramos oliuarum, aut frondes palmarū, & ſimilia de qb. hr̄ ꝑ Ioan.lec.in dicta ſumma eod.tit. q. vlt.

22 † Iuxta ꝑdicta videndū eſt qd de aſtrologis qui futura prædicunt an puniaē, & qua pœna, dic aut illa predicunt ex certa ſcia, quaſi ſigna illa ꝑ q̄ futura ꝯiecturanē ſint cauſæ rerum imponentes futuris rebus neceſſitatem ineſſe, ꝙ ſic erunt vel ſic oino, & iſtud eſt hæreticū, & puniri debent vt hæretici, q a futurorū notitia certa, put eſt ineſſe rei, eſt ſolius Dei, vt hr̄ Matth.22.c.& 2.q.4.cō, illuſtr. & 26.q.3.ſciendum, & late diximus ſupra qō. ꝑced, aut illa ꝑdicunt ꝯiecturalr demonſtratiue ſiue inclinatiue, & iſto modo non errant nec puniunē aliqua pœua, q a verū eſt ꝙ corpora cœleſtia habent qdam motiua, & inclinationes ad corpora inferiora, & operationes humanas, ſm quas multoties ſic fieri cōtingunt, quis euitari pñr, & ꝑpea dr̄, ꝙ illa ſunt ſigna rerum, non aūt cauſę rerū, de q b. vide Panor.in d.c.2 extra eo.tit.tertia col.

Quid.n.dicendum ſit de his q ſortes quærunt in euangelijs aperiēda librum, & ſortiſicādo in illis, dic ꝙ ꝓhibitū eſt, & puniunē q ꝓmiſſa faciunt modo quo ſupra 26. quæſt. 2.hi

2.hi qui.Et q̃a diximus ſupra q̄ ſunt ꝓhibi-
ta remedia ſortileg.oꝝ q̃ fiunt ad ſanandum
corpus maleficiatum de iure canonico, licet
de iure ciuili ꝑmiſſa ſint vt ſupra diximus ea
23 dem quæſtione. † Quæro nunc q̃d ſi aliq̃s
in opere ſanatiuo dixit plura verba honeſta,
& ſanctas,ac deuotas orõnes Dei beatæque
virginis Mariæ,& alioꝝ ſctõꝝ,& illa eaſdem
fecerit dicere ꝑ ipſum maleficiatum ad deuo-
tionẽ beatæ virginis Mariæ, aut alicuius ſan
cti martyris, nihilominus poſtea magiſter ſi
ue magiſtra ſortilegioꝝ aliqua verba extra-
nea dixerit publice vel ſecrete, q̃ non vr̃ con
gruere illi operi religioſo,& ſanitatis,an iſta
dicantur eſſe ſuperſtitioſa,& punienda,dic q̄
ſic, quia quotieſcunq; cũ rebus aut verbis re
ligioſis ſiue eccleſiaſticis miſcent̃ aliqua ver-
ba extranea, & q̃ nãlr̃ non tendunt ad opus
illud ſanitatis nec poſſunt nãlr̃ talem effectũ
operari neceſſario,tunc dñr eſſe ſuperſtit.oſa
& faciunt totum opus ſuperſtitioſum,& dã-
nabile,quod eſt maxime quotieſcunq; adiun
gunt̃ nomina quædam ĩgnota,aut characte-
res,ſeu aliæ diuerſæ obſeruationes quas ma-
nifeſtum eſt nãlr̃ efficatiam ad ſanitatem hr̃e
non poſſe, illa non fiũt ſine ſuperſtitione, &
dæmonis miniſterio,vt dicit S. Tho.in ſum-
ma 2.2.q.95.art.2.ver.dicendum.in tit.de ſu
perſtitio.& Ioan.lec.in ſumma cõſ.eo.tit. q.
11.Et ꝓꝑ ſunt puniãda de iure canonico: q̃a
ſi clericus eſt q̃ talia ſecit deponit̃,laicus ve-
ro excõicatur pro prima vice.26.q.7.admo-
neant,ſed ſi monitus ſpreta monitione iterũ
ſe ingeſſerit in eiſdem,ſi eſt nobilis vir,& ho
neſtæ familiæ incarcerat̃,aut relegat̃, ignobi
lis vero cũ vituperio ſuſtibus cedit̃. 26. q. 5.
c.ſi q̃s eps̃.c.aliquanti.c.ſortes. & c ſeq. per
Abb.in d.c.2.de ſortil.vbi dicit q̄ pœna iſto
rũ eſt arbitraria,& hoc puto verius ſm̃ quali
tatẽ facti,ꝯditionem ꝑſonarum, & aium de-
linquentis,arg.l.aut facta.& l.reſpiciendum.
§.delinquunt.ff.de pœ.& l.q̃d ergo.§.pœna
grauior.ff.de his q̃ not.infam.c.ſicut dignũ,
in princ. de hom. De iure aũt ciuili remedia
iſta nõ puniunt̃ dummodo fiant ad finẽ. d.l.
eoꝝ.§.ſi.& ibi Bart.C.de malef.& alias dixi
24 mus ſupra eo.q.6.† Idem dicẽdũ eſt de his q̃
faciunt ſchedulas,aut breuia,& ligaturas ſu-
ſpendẽdas,& deferẽdas ad collũ maleficiati,
cũ ꝯtinent aliq̃d extrinſecũ ſiue extraneũ ſi-
gnũ character aut nomen q̃d nãlr̃ nõ tẽdit
ad ꝯcluſionẽ,& intellectũ alioꝝ verboꝝ, vel
ad opus ſanitatis,tunc iudicat̃ illud eſſe ſuꝑ-
ſtitioſum,& punibile,q̃a fieri non põt abſq;
ſuffragio,& inſtructione diaboli, vt dicũt ſu
pradicti Doct.in locis ꝑdictis,& hr̃ in c. nec
mirum.§.ad hęc oia,&c.26.q.5.& ꝑ S.Aug.
in lib.21.de ciui.Dei,& ideo puniunt̃ his pę
nis quas ſupra diximus hac ead.q. in mem-
bris ꝓxime relatis. Quid ſi inter alia verba
vel nomina Dei q̃ iſte maleficæ ſæpius deſcri
bere faciunt in earum ſchedulis vel breuibus
appoſuerint hoc verbũ, Deus Acharõ.an
ſit verbũ ſuperſtitioſum, & diabolicũ, dic q̄
ſic,q̃a illud eſt nomẽ Beelzebub principis dæ
monioꝝ,vt hr̃ 4.Regum 1.c. dum Elias mo
nitus ab Angelo reprehendit Ochoſiã regẽ
ſub his verbis,nunq̃d non eſt vobis Deus in
Iſrael vt eatis ad conſulẽdũ Beelzebub Deũ
Acharõ,ideo de lectulo ſuꝑ quẽ aſcẽdiſti nõ
deſcẽdẽs ſed mortẽ morieris,q̃d bene nota,
q̃a ſæpius illis ſchedulis,& breuibus hoc no
men.ſ.Deus Acharon reperies expreſſum,vi
de do. Ioan.de Tur. crem.in c.ꝯtra idoloꝝ.
26.q.5.& d.Ioan.lec.in ſum. ꝯſ.co.tit.q.11.
25 & 15. † Quid dicendũ de his qui ſacrificant
Mamonæ deo nummoꝝ vt diuites efficiant̃,
qua pęna ſunt puniendi,dic q̄ ſi eſt priuatus
ipſo iure oi officio,beneficio,honore, & di-
gnitate,ſiue occultũ ſit crimen ſiue publicũ,
& ideo neceſſario indiget diſpẽſatione ſi vult
amplius celebrare,q̃dam alij dixerunt q̄ q̃n
crimen eſt occultũ poſſunt agere pęnitentiã
ꝯfitendo de pctõ̃ ſuum,& non incurrunt pę
nam illam priuationis, & ideo non indigẽt
neceſſario diſpẽſatione, ſi vero crimen eſſet
publicũ aut notoriũ,tunc incurrit irregulari
tatẽ,& priuationẽ ipſo iure, & indiget diſpẽ
ſatione nihilominus ꝑcedens opinio vr̃ eſſe
magis tuta in foro ꝯſciẽtiæ vt q̃s petat diſpẽ
ſationẽ ẽt q̃n crimẽ eſſet occultũ.vide d.Ioã.
26 lec.in ſumma ꝯſ.co.tit.q.vlt.† Vbi iſtis ęqui
parat ẽt ſacerdotes q̃ in ſortilegijs immiſcẽt
ſacra eccleſiaſtica.ſ.oleum ſctm̃ criſmatis, ba
ptiſmi,vel extremæ vnctionis, aut aq̃ fontis
baptiſmatis eiſdem pœnis puniunt̃ de q̃bus
alias diximus ſupra ea.q̃ laici vero de iure ca
nonico prima vice ſunt excõicati,& ſunt à li
mine eccleſiæ repellẽdi,ſed ſi poſt primã mo
nitionẽ iterũ ſe ingeſſerint in eiſdẽ, ſi nobi-
lis eſt,ꝯdẽnant̃ ad ꝑpetuos carceres.ignobi-
lis vero fuſtigatur publice cum maximo de-
decore,deinde in exilium condemnatur, ſm̃
quod habetur 26.q.5.ſi quis eps̃.c.aliquanti.

cum alijs ſeq. Abb.tñ dixit in d.c.2.de ſortil. q̃ iſtoꝝ pœnæ erunt arbitrariæ mitigandæ altetãdæ neq; leuiandæ ſm̃ facti qualitatẽ, aut turpitudinem,ſeu ſcandalum quod inde poſſet oriri,aut exortũ iam eſſet, itẽ ꝑſonarum ꝯdõnem, & aium delinquentis, aut ex ſimplicitate dr̃ lapſus in illud, & ad aliquem bonum effectum,vt hr̃ in d.c.2.extra eo.tit. vel ſi ex ꝓpria malitia aio aliquem decipiendi,& ſimilia,vt ibi ꝑ Abb. latius dr̃, & diximus ſupra ꝓxime,vide tex.in c.ſicut dignũ.

27 in princ. de hom. † De iure vero ciuili pro omnibus ſortilegijs hmõi eſt pœna vltimi ſupplicij.l.eoꝝ.in princ.l.nemo,l.multi.& l. & ſi excepta.C.eo.tit. Exceptis ſortilegijs q̃ fiũt ad ſanandum maleficiatũ,vel liberadum aliquẽ ab alia infirmitate, aut incantandum hymbres,grãdines, & fulgura ne noceãt ſegetibus,arboribus, & plãtis,aut animalib⁹, & fetibus eoꝝ,oĩa iſta quæ ꝑſunt, & nõ nocẽt rebus tꝑalibus, aut perſonis ꝑmiſſa ſunt de iure ciuili,& nullã pœnam merent,vt d.l. eoꝝ.§.ſi.& ibi Bar.C.eo.tit.& alias diximus ſupra. Vidẽdũ quoq; eſſet q̃d de diuinationibus q̃ fiunt ꝑ ſomnia ſm̃ illoꝝ interpretationem,ꝓut hr̃ in ſomnijs Danielis,& per do. Albumaſar in lib.quẽ fecit de interpretatio. ſomnio. de quibus late vide do.Ioan.lec. in ſum.conf.eo.tit.q.6. & q̃d dicẽdum ſit de incãtationibus ſerpentum illas videlicet quæ

28 fiũt contra ſerpẽtes. † vbi dicas,q̃ aut in illis ꝑcantationibus implorat̃ dũtaxat auxiliũ Dei ſimpl̃r cũ deuotione abſque aliqua machinatione intrinſeca,vel extrinſeca, & non erũt reprobandæ, imò cõmendandæ, aut in illis implorat̃ diaboli ſuffragiũ vt ſortiantur effectũ,ſiue tacite,ſiue expſſe, & erũt illicitæ penitus, & dãnabiles,ſed qualiter cognoſci poterit an ſint licitæ,vel illicitæ, & an,& q̃n in eis implorat̃ auxiliũ dæmonis tacite, vel expſſe,vel ſolius Dei, dic q̃ eſt diligẽter aduertẽdũ ad verba ipſa,itẽ ad modũ,ritũ & ordinẽ ipſius incãtationis, q̃a ſi in eis iſunt aliqua verba extranea,vel ignota noia, aut characteres, ſiue verba q̃dã extranea q̃ non congruũt ꝯcluſioni, nec naturæ verboꝝ ſupradictoꝝ,nec pñt ſm̃ eoꝝ nãm aliq̃d operari circa effectũ de quo agitur, tũc opera ipſa dici non pñt,niſi ſuperſtitioſa,& diabolica,in q̃bus diabolus plurimũ oꝑatur,& illius ſuffragiũ,ſaltem tacite inuocatur, ſm̃ q̃ cõcludit. Io.lec.in ſum.confeſ.eo.tit.q.15. & diximus ſupra ea.q.in illo art.de remed.quæ fiũt contra maleficiatũ,& ideo iſto caſu puniẽdi erũt de iure canonico pœnis ſupra ꝓxime dictis. De iure vero ciuili nulla pœna erũt puniẽdi ex quo dictę incantationes fiũt, vt ꝑſint ſ. ne hoibus noceant ſerpentes. Verum q̃a in iſtis ſortilegijs amatorijs,maxime, & veneficijs q̃ dñr fieri in corpore ſepius interueniũt pocula q̃dam q̃ tradunt̃ potanda ꝑſonæ maleficiandæ q̃ cõiter appellari ſolent pocula amatoria aut venefica, ex quoꝝ potu q̃nq; preter ſpem,& intentionem tradentis mors abſorbentis ſuccedit,q̃nque vero non, ideo aliqua de ipſis poculis ſpecialiter videamus.

1 *Poculum amatorium miniſtrans qua ſit pœna afficiendus.*

2 *Poculum amatorium qui miniſtrat punitur, ſi inde mors ſequatur.*

3 *Pœna vltimi ſupplicij punitur quis quandoque pro homicidio ſine dolo commiſſo.*

4 *Venenorum plures ſunt ſpecies,quædam enim bona ſunt, & quædam mala.*
Venenum dictio, medica eſt, ſiue promiſcua.

5 *Venena non ſemper hominũ necandi cauſa fiunt.*
Pœna legis Corneliæ,de ſicarijs, eſt hodie de pœna capitis.

6 *Fato non noxa imputantur, quia abſque fraude caſu improuiſo accidunt.*
Percutiens non occidendi animo mitius punitur.

7 *Venenum amatorium, vel ſanatiuum,ſeu conceptionis non animo occidendi propinans,non punitur l.Corn de ſicar.ſi mors ſecuta fuerit.*

8 *Venenum conceptionis bono animo propinans relegatur, ſi ea quæ illud aſſumpſit moriatur.*
Venenum amatorium, ſanatiuum, & conceptionis an & quo ad quid æquiparentur.

9 *Determinans ad plura determinabilia relatum, pariformiter illa determinare debet.et nu.16.*

10 *Poculum amatorium miniſtrans cauſa occidendi infantem in vtero, & cauſa fornicandi, homicida eſt.*

11 *Poculum amatorium ſi ab aliquo propinetur quæ in illo conſiderentur.*

12 *Pœna poculi amatorij quæ ſit, ſi mors ſequatur abſorbentis.*

13 *Venenum amatorium arte malefica confectum propinans, morte punitur, ſi mors ſorbentis ſequatur.*

14 *Venena amatoria, & ſanatiua non facta arte malefica,nec ad malum finem propinans, non punitur morte.*

15 *Pocula*

15 *Pocula amatoria propinans quando puniatur, & quando non.*

17 *Opera facta arte malefica valde ſunt deteſtãda.*

18 *Medicus dans venenum ſanatiuum ægroto an puniatur ſi ægrotus ex illo moriatur.*

Poculum abortionis, ſeu amatorium miniſtrans, punitur ſi ſumens inde moriatur.

19 *Venenum conceptionis propinans relegatur, ſi ea quæ ſumpſit ex hoc moriatur.*

20 *Venenum ſanatiuum cauſa ſanitatis immixtum medela propinans non punitur, etiam ſi mors ſorbentis ſequatur.*

21 *Venenum miniſtrans ſterilitatis, tanquam homicida puniendus erit.*

1 DVodecimo igitur nunc quæro. † Si quis miniſtrauerit, vel dederit poculũ amatorium mulieri ad flectẽdum eius pudicũ animum ad libidinẽ, & calefaciẽdũ eius cor ad amandum viꝝ prædictum, vel ecõtra: quid ſi mulier dederit poculũ viro, vt amet ipſam licet hoc rarius cõtingat, qua pœna puniatur, q poculum ipm dederit. Rñdeo, ꝙ de iure ciuili humiliores in metallum damnãtur, honeſtiores vero in inſulã, dimidia parte bonoꝝ ſuoꝝ confiſcata, releganẽ, ita dicit text. in l. ſi quis aliqd.§.q abortionis.ff.de pœn. Clerici vero de iure canonico ſunt priuandi.26.q.5.c.ſi quis eps.& p Abb.
2 in d.c.2.de ſortileg. † Sed quid ſi ex poculi hmõi aſſumptione mors abſorbẽtis ſuccedat, eo quod forſan male cõpoſitum fuerat, & nõ erat bene temperatũ, vel in mala ſorbẽtis diſpoſitione ſumptũ fuerit, qua pœna punietur q dederat, & vr̃ dicendum qđ aliqua pœna extraordinaria relegationis, vel ſimili, ex quo homicidium illud nõ fuit cõmiſſum cũ dolo, nec cum ꝓpoſito occidendi, id eo non debet puniri pœna vltimi ſupplicij, l.1.§.diuus.l.diuus.ff.ad l.Corn.de ſic.tñ cõtrarium dicit tex.in d.l.ſi qs aliquid.d.§.qui abortionis, quod ſi caſu moriatur q vel quæ poculum pdictum abſorbuit q tradidit vltimo ſupplicio puniẽdus eſt, licet dolo nõ dederit, ſed bono zelo, & hoc eſt, quia res ipſa
3 eſt mali exempli. Ex quo † nota caſum ſingularẽ in quo qs punitur pœna vltimi ſupplicij pro homicidio cõmiſſo ſine dolo, & in tẽtione aliqua occidẽdi cuius ɔtrariũ diſponit regula iuris cõis de qua in d.l.in l.Cor. & l.diuus, & l.1.§.diuus.ff.ad l.Cor.de ſicar. & l.is q cũ telo.C.eo.tit.q̃ habet ꝙ nunq̃ in fertur pœna mortis pro homicidio cõmiſſo ſine dolo, & ꝓpoſito occidendi, imò in caſu pdicto lata culpa nõ æq paratur dolo.vt no. dicit Bart. in d.l.in l.Corn.ff.de ſicar. hic.n. nulla ratio neq; pſumptio viget ɔtra ipm q dedit poculũ amatorium ex qua cõiecturari poſſit ꝙ habuerit animum occidẽdi, imò in parte nulla offendẽdi, d.l.in lege.& §.diuus ff.eo.tit.Contra pdicta oppono.de l.3.§.hęc adiectio.ff.ad l.Corn.de ſicar.vbi vr̃ eſſe tex. valde cõtrarius d.§.q abortionis, ibi.n.dr̃, ꝙ
4 venenoꝝ † plura ſunt gña, ſiue plures ſpẽs quoꝝ quædam dñr mala venena, ea.ſ.quę facta ſunt hominis necãdi cauſa, quędam ſunt alia quæ dñr bona, ſiue nõ mala, & ea ſunt q̃ facta fuerũt ad ſanandum corpus ægrotum. item ea quæ fiũt ad concipiendũ, & illud qđ amatoriũ appellatur. vel aliud quodcunque factũ ad aliud effectum dũmodo non ad occidẽdum, & ꝑpea ſubiungit tex.in verſ. adiectio, ꝙ adiectio illa mali veneni opportune poſita fuit in illa lege, qm̃ ex illa qualitate mala adiũcta demonſtratur quædã eſſe venena nõ mala. Ergo nomẽ hoc venenũ mediũ eſt ſiue ꝑmiſcuum, & adaptat̃ ad vtranq; partem, reſpectu vero adiũctæ qualitatis tam illud quod ad ſanandum, quam illud quod ad occidẽdum paratũ eſt continet, ſed & id qđ amatoriũ appellatur, vel quod ad ɔceptionẽ traditur cõtinet, oĩa iſta comphendendi pñt ſub nomine iſto veneni.ſolũ.n.in ea lege no
5 tatur quod hois necandi cauſa fit.† Ergo cetera venena q̃ non ſunt facta hominis necãdi cauſa, ꝓut ſunt venena ſanatiua, amatoria & ea quæ fiũr ad concipiẽdum, nõ continentur ſub lege illa, nec pœna illius legis plectũtur q illa tradiũt, & ꝑpea tex.ibi in fine exẽplificat regulã iſtam ponẽdo caſum cum ſua deciſione, videlicet, ꝙ ex S.C.iuſſa eſt relegari mulier illa quæ nõ malo quidem aĩo, ſed malo exẽplo medicamentum ad ɔceptionẽ dedit, ex quo ea mulier q̃ illud acceperat deceſſerit, ex qua deciſione ꝓbatur, ꝙ oĩa venena q̃ non ſunt facta hois necandi cauſa dñr nõ mala venena, & ideo ſi ex illoꝝ potu quiſq̃ perierit, q tradidit nõ tenetur pœna illius legis Corn.de ſicar.quæ hodie eſt pœna capitis, licet olim eſſet ꝑpetua deportatio, & omniũ bon.publ.l.3.§.legis.ff.ad l.Cor. de ſica. & in §.item l.Corn.inſt.de publ.iud.ſed alia minori pęna punietur.ſ.relegationis, vt d.l. 3.§.adiectio.in fi.rõne prædicta, quia defuit animus

aius occidendi tã in cõpoſitione quã in tra
ditione, ꝑ quo facit tex.not.i l.1.§.fi.C.eo.
6 tit. de ſic. † vbi dr̃, ꝙ ea q̃ ex improuiſo caſu
potius quam fraude accidunt, fato plerunq;
noxiæ ſiue culpæ imputant̃, & ꝑ ꝯñs mitius
puniunt̃, vt d.l.1.§.fi.& l.1.§.diuus.ff.eo.tit.
vbi ſi q̃s in rixa aut cucuma vel claua ꝑcuſ-
ſerit ex quo nõ occidẽdi aio illum ꝑcuſſit le
uiandam eſſe pœnã huic ꝑcuſſori I.C. con-
ſtituit, idem ſit in caſu noſtro, & licet tex. in
d.l.3.§.1. in deciſione loquat̃ de veneno cõ
ceptionis non aũt amatorio, rõ tñ pręcedẽs
quam dedit I.C. eſt gñalis comprehendens
oĩa illa venena quæ facta non fuerunt hoĩs
necandi cauſa, ſed ad alium effectum, ꝑut
eſt iſte 12. Quotieſcunq; aũt ratio eſt gña-
lis, & indeterminate poſita in lege, compre-
hendit oẽm determinationem q̃ ad illã põt
adaptari, & vbicunque ſe extendit rõ exten-
dit̃ ẽt ipſa lex, & illius diſpoſitio. l. metũ aũt.
§.aduertendum.ff.qđ met.cau.& ibi Bart.in
1.not.l.nomen.§.fi.ff.de leg.3. illa igitur rõ
quæ multum in ea lege notatur.ſ. ꝙ venena
facta non ſit hoĩs necandi, &c. comprehen-
dit gñaliter oĩa venena q̃ facta ſunt abſq; il-
la qualitate. tria. n. venena de quibus I. C.
fecit mentionem in d.l.3. illa expreſſit tan-
7 quam exempla regulæ, vt ſit ſenſus, † quicun
que venenum amatoriũ, ſanatiuũ vel ꝯceptio-
nis ſeu quodcunq; aliud venenũ non factũ
hoĩs necandi cauſa cuiquam tradiderit, non
animo occidendi, ex cuius potu ille qui aſ-
ſumpſit perijt, q dedit poculũ puniri non de
bet pœna illius legis Corn. cuius deciſionis
rõnem publicem ꝯſideraui, prima eſt, q̃a lex
Corn. de ſic. vt proxime dixi c. 5. non com-
prehendit iſta venena de quibus ſupra in
d.l.3. in prin.& ibi Bart. ſecunda eſt q̃a quo
tieſcunq; mors ꝑuenit facto alicuius abſq;
aio, & ꝓpoſito occidendi nunquã ille punit̃
pœna illius legis Corneliæ, & ſic pęna mor-
tis, ſed alia mitiori pęna, iuxta modũ culpę.
d.l.1.§.fi.C.ad l.Corn.de ſic. vbi dr̃ qđ ea q̃
ex improuiſo caſu abſque fraude accidũt fa-
to potius q̃ noxæ imputant̃, ideo excuſant̃ à
pœna ipſius legis, Idem diſponit̃ in d.l.1.§.
diuus.& l. diuus.& l. i lege Corn.& ibi Bart.
ff.eo.ti. Idẽ Bart. in l. abſentẽ.& l. aut facta.
ff.de pę.& in c.ſicut dignũ.in princ.& ibi ꝑ
8 Canoniſtas de homicid. † Cũ itaq; in pocu
lo ſiue veneno ꝯceptionis dolus, & aius occi
dẽdi oĩno defuerit tã in cõpoſitione q̃ in tra
ditione, videbat̃ dicendũ ꝙ nulla pœna puni
ri deberet tñ Iuris lator dicit, ꝙ ꝑꝑ malum
exemplũ iuſſa eſt relegari ea q̃ non q̃dẽ ma
lo animo, ſed malo exemplo medicamenta
ad ꝯceptionẽ dedit, ex q̃bus illa q̃ biberat pe
rijt. Hęc aũt tria venena ſunt æquiparata,
primo quo ad cõpoſitionẽ, q̃a ſunt facta abſ
que cauſa hoĩs necandi, ſecundo quo ad tra
ditionẽ q̃a oĩa tradunt̃ abſq; aio, & ꝓpoſito
occidendi, quare nõ eſt dicendum ꝙ ẽt in de
ciſione, & pœnę impoſitione ſit ſilr̃ æquipa
rata, cum factum idem eſſe vr̃, & eadem rõ
in omnibus militat, vt ſupra dixi, ergo debe
ret in omnibus eſſe eadẽ iuris diſpoſitio. l. il
lud.ff.ad l. Aquil. l. adigere.§.quãuis.ff.de iu
re patro.l.cum pr̃.§.dulciſſimis.ff.de leg.2.l.
hæc actio.& ibi Bart.ff.de cal.& eſt gl. in cle.
auditor.in ver.Romana.de reſcr.& in clem.
1.in verſ.eligat̃.de electio. maxime, q̃a alia
rõ mali exempli, q̃ eſt poſita pro ratione de-
cidendi in d.§.adiectio.& d.§.q abortionis,
ita militat in vno ſicut in alio caſu, ergo de-
beret eſſe eadẽ pęna in vtroq; caſu ſtatuta de
qua in d.§.adiectio. attenta caſuum ꝯformi-
tate, & ęqualitate in facto deberet ẽt eſſe cõ
formitas iuris ꝑ ea q̃ not. voluit. Bart. ĩ l. oẽs
populi. in 4.q.principali.ff. de iuſt.& iur.&
dom. Alex. in l. peregre.§.q̃bus. in 2. col. ff.
de acquir. poſſ. Pro quo facit ẽt regula illa
9 † ꝙ vnum determinabile relatum ad plura
determinabilia debet illa pariformiter deter
minare. l. nã hoc iure.ff.de vulga.& pupilla.
& Bart. in l. cẽturio. in 8.col. in verſ. ꝓ alia.
eo tit. ſed rõ compoſitionis, traditionis atq;
deciſionis vnica vr̃ eſſe in oĩbus, hoc eſt ꝙ
ea q̃ ponit̃ in vno caſu, militat ẽt i alio caſu,
ergo deberet eſſe vtriuſq; pariformis pœne
deciſio. d.l. nã hoc iure. cũ alijs ꝓdictis. Quid
dicendũ in hac ambiguitate: ꝯtrariũ profe-
cto eſt valde vrgẽs. iſta. n. opinio põt ſuſtine
ri ꝑ regulas, & rõnes ꝓdictas, & magis ęqua
vr̃, q illa de qua in d.§.q abortionis. quę eſt
nimis ridiga, & ꝯtra oẽs regula iuris cõis.
Bart. enim in d.§.qui abortionis. nihil dicit
ſed remittit ſe ad d.§.adiectio. vbi mouet
iſtud contrariam ad d.§.qui abortionis. tñ
ſoluit multum ſimpliciter, nec tãgit difficul-
tatem poculi amatorij. dicit n. ꝙ in d.§. adie
ctio. tex. loquit̃ in poculo ꝯceptionis, & ſic i
re licita ibi vero in §.q abortionis. tex. loq-
tur i poculo ipſius abortionis, & ſic de eo q
incũbebat rei illicitæ, & ꝓhibitę, ideo tradit̃
diuerſa

diuerſa pœna in vno q̃ in alio.de poculo aũt amator o de quo in vtraq; lege mẽtio fit nul
10 lũ verbũ fecit. Bart.†Ego.n.poſt aliquas meditationes ↄſideraui ↄtrarium illud ita ſolui poſſe,ꝙ in d.§.q abortionis.vterq; habebat aium occidẽdi.vnus occidẽdi infantẽ i vtero matris,& ſic eſt homicidia corporalis. vt l. ꝑgnãtẽ,& l.Cic.de pœ.alter aũt q dedit poculũ amator ũ,ex quo illud dedit cũ fornicãdi & peccãdi cũ ea,dr̃ homicida ſpũalis,qa illo peccato mortali occidit aiam.de ↄſecr. diſt. 4.quæris.de pœn.diſt. 1.noli. & 22. q.5. ille & c.aliquis. extra de homicid. Ex quo igitur vterq; eſt homicid.tam in ipſa traditione quã in ꝓpoſito, ergo pari pœna puniẽdi ſunt. ſed iſta ſolutio parũ vãlet,qa nõ reperio cautũ de iure ciuili ꝙ ꝓ vno pc̃õ mortali qs incurret pœnã mortis ſicut ꝓ homicidio doloſe cõmiſſio, niſi in caſibus à iure expreſſis.Ideo deueniẽdũ eſt ad aliã ſolutionẽ, & anteq̃ ad vlteriora ꝓcedã,ſciendum eſt ꝙ in hac materia poculorum duo ſunt principaliter ↄſiderãda q̃ præcedunt caſum mor-
11 tis. † Primũ eſt ꝙ ↄſiderari debet cõpoſitio ſm vero traditio,in compoſitione vero ↄſiderãda eſt cauſa ꝑ quam venenũ ipſum cõponitur,& fit.aut.n. fit cauſa occidendi hominem aut non.primo caſu ſit locus pœnæ d.l.Corn.de ſic.ſecundo vero non,vt d. l. 3. in prin.& §.adiectio.in traditione vero duo alia ſunt ↄſideranda.ſ.cã proxima, & immediata q̃ reſpicit principiũ.i.principalis intentio ipſius tradẽtis. Itẽ cauſa mediata,& finalis q̃ reſpicit finẽ actus ad quẽ tendit aius illius q tradidit,ſi.n.ꝓxima cauſa,& principalis intentio tradentis tendebat ad occidẽdũ, nulli dubium eſt ꝙ tradens tenet̃ pœna illius l.Corn.de ſic.vt l. 1.§.diuus.& l.3.in prin.& l.in l.Corn.ff.eo.ti.ẽt ꝙ mors ſecuta nõ fuerit l.1.in prin.& l.is q cũ telo. C. eo. tit. Si vero nõ habuit aium occidẽdi,tũc ↄſideranda eſt illa cauſa remota,& finalis itẽtio, ſiue vltimus effectus rei ad quẽ tradunt̃ ipſa pocula. Aut.n.tradunt̃ ad bonũ,& honeſtũ finẽ.ſ.cõceptionis vel ſanctitatis,& iudicani bona,& honeſta, & tũc qs excuſat̃ à pœna capitali morte ſecuta,ſed alia mitiori pœna punit̃
12 vt d.l.3.§ adiectio.i fi.& ſupra dixim⁹.† Aut finalis intẽtio,& vltimus eius effectus tẽdebat ad turpe,& illicitũ,ſicut eſt i poculo amatorio,cuius effectus eſt libidinis apprehẽſio, & illicitus mulieris ↄcubitus,vt alias dixim⁹ ſupra.& hr̃ in l.eoꝝ,in prin. C.de malef. & matth. & iſto caſu nõ excuſat̃ ꝑ principalẽ eius intẽtionẽ ſiue cauſam ꝓximã.ſ.q nõ habuerit aium occidẽdi, ſed attẽdit magis illa cã finalis,& vltimus effectus ad quẽ venena tẽdebãt, & ideo indubitãter punit̃ pœna vltimi ſupplicij.d.l.ſi qs aliqd.§.abortionis.vbi eſt caſus.ff.de pœn. & rõ deciſionis eſt,qa dabat operã rei illicitę.ideo nõ vr̃ excuſandus: qa dr̃ eſſe in culpa, & ideo tenet̃ ẽt in caſu fortuito,q pter ſpem,& intentionẽ inopinate ꝓuenit,vt eſt caſus in c.ſi.de hom.lib.6.& facit tex.in arg.in c.ſicut dignũ,eo.tit. in anti.l.ſi mulier.ff.qđ me.cau.l.q occidit. §. in hac.ff.ad leg.Aql.Ex qbus patet ꝙ illoꝝ venenoꝝ de qbus in d.l.3.§.adiectio. non eſt oĩmodo ſimilitudo quo ad oĩa,ſed ſolũ quo ad primas cauſas reſpectu compoſitionis,& traditionis,in eo ꝙ in vtroq; deficit aius occidẽdi quo ad iſta ſunt ſimilia,& æqparata. ſed quo ad vltimũ effectũ, & cauſam finalẽ ipſius traditionis ſunt diſſimilia, vt ſupra diximus. qa ea q̃ fiũt ad ſanãdũ,& ↄcipiẽdum hñt honeſtũ,& laudabilẽ finẽ l.eoꝝ.§.fi. C. de mal.& matt.& d.l.3.i prin.& hr̃ Gene. 2. c.ea vero q̃ fiũt ad amãdũ,& flectẽdũ,&c.habẽt turpẽ,& illicitũ finẽ d.l.eoꝝ. in prin. & diximus ſupra. In iſtis igit̃ diſconueniũt,& ſunt diſſimilia.ideo faciũt diuerſificare pœnas, qa licet à principio neuter hẽt aium occidẽdi, tñ vnus dabat operã rei licitæ, & honeſtæ, alter vero dabat operã rei illicitę,
13 turpi,& reprobę.vt ꝓxime diximus. † Poſt hęc alio mõ ↄſideraui rñderi poſſe ad iſtud ↄtrariũ ꝙ in d.§.q abortionis ideo punit̃ pœna mortis ille q dedit, qa venenũ illud fuerat cõpoſitũ artę malefica ꝑ ſortilegũ, ſiue maleficiũ,q illud dęmonis inſtructione, & ſuffragio interueniẽte cõpoſuerat ſm ea q̃ dximus ſupra in 3.& 5.qq.in §.aiit adiectio.cõpoſitũ fuit arte, & ſcientia nãli .ſ. medicoꝝ peritia nulla iteruenięte ſuperſtitione. Ars .n. ipſa malefica, & mathematica eſt valde reprobata,& vndiq; dãnata, & ꝑ ↄñs oĩa opera q̃ ipſi malefici faciunt ſiue ad amorẽ, ſiue ad occiſionẽ,vel ęgritudinẽ,ſunt dãnata,nec minori pœna puniunt̃ q̃ pœna mortis.d.l.eorũ.in prin.vbi ponit̃ vterq; caſus,& vnica eſt vtriuſq; deciſio,& pœna,ea.n.quæ dãt̃ in d. §.q abortionis. debent intelligi,& [illegible] tari,ſm terminos d.l.eoꝝ in prin. [illegible] eius puniunt̃ [illegible] quam in d. §. adiectio

ſupſtitionē illius damnatiſſime artis, & ſm iſtā declarationē ille tex. in d. §. q abortionis non vr̄ eſſe ita exorbitans à iure cōi. imò ſm ius cōe regulatur Ad text. aūt in d. §. adiectio, pōt dupliciter rn̄deri. primo, quia deciſio illius text. & pœna de qua ibi non adiungit ꝑ poculo amatorio, ſed ꝑceptionis quæ ſunt diuerſa. quo ad vltimū effectū, vt ſupra diximus, ergo debēt diuerſo iure cēſeri l. Papinianus exuli. ff. de mino. ſi aliter. n. euenit caſus q̄ ipſe opinabaī ſibi imputeī, q dedit poculū amatoriū ꝑ modū ſupſtitioſum, qa ex quo à principio dabat operā rei illicitę. ex hoc. n. non caret culpa. ideo tenetur ēt de ea ſu fortuito, vt in d. c. ſi. de hom. lib. 6. vbi ſi dn̄s mandauit ſeruo q̄ acciperet baculū, & percuteret Titium citra mortem tn̄, & q̄ diligenter caueret ne ipſum occideret, qa nolebat eum interficere, ſi tn̄ famulus tā grauiter Titium ꝑcuſſerit q̄ ipſum occiderit, ille dn̄s mandans non excuſatur ꝑpēa à pœna homicidij, licet nunquā habuerit aīum occidendi illū: & rō eſt illa de qua ſupra ꝑxime. pro quo facit tex. in c. ſicut dignū, in prin. extra eo. ti. in antiqui. l. ſi mulier. ff. quod met. cau.

14 & l. q. occidit. §. hac ff. ad leg. Aql. † venena igiī de quibus loquitur tex. in d. §. adiectio. non fuerūt facta ꝑ ſortilegium ſiue maleficiū ꝑ modum ſupſtitioſum, ſed arte nāli hoīs, & peritia medicoꝝ, ſicut ſiunt, & componūtur venena ſanatiua medicinaꝝ, qđ patet, qa in vtroq; titulo fit mētio de venenis. ſ. in tit. legis Cor. de ſicarijs ff. & C. & in tit. de malef. & matth. C. ſed in tit. legis Corn. fit mētio, & tractaī de venenis nālibus q̄ hoīs ingenio, & peritia medicoꝝ fiunt abſq; aliqua ſupſtitione ſiue dęmonis inuocatione tacita vel expreſſa, ꝑut eſt venenū ſanatiuū qđ miſceī in medelis ad ſanādū corpora ægrotātiū d. l. 1. & l. 3. in prin. ff. ad l. Cor. de ſic. Venena vero de qbus loquiī titulus, & iura. C. de malef. & matth. ſunt illa q̄ fiunt ꝑ ſortilegos, magos, maleficos, aut negromāticos, & ſimiles ope, & ſuffragio dęmonis ad q̄ illius inuocatio diuerſis precibus tacite vel expreſſe ſemp interuenit, & hr̄, & dicit Ioā. lec. in ſum. ꝑſ. eo. tit. q. 11. & 13. & l. multi. l.

15 & ſi excepta. C. eo. ti. † Ex hac igiī declaratione colligiī iſta diſtinctio, q̄ aut venena ſiue pocula amatoria fuerūt cōpoſita ꝑ ſortilegiū ſiue maleficū modo ſupſtitioſo, & ꝑ inuocationē demonis tacitā, vel expreſſam, & tūc ſi ex illoꝝ potu cauſaī mors potātis tradēs ille puniī pœna vltimi ſupplicij de qua in d. §. q abortionis, aut nō fuerūt facta per ſortilegiū, nec eo modo ſupſtitioſo, ſed humana induſtria aut medicoꝝ peritia, & iſto caſu morte ſecuta nō punieī pęna mortis ille q tradidit, ſed alia mitiori pęna de qua in d. l. 3. § adiectio. an aūt, & qn̄ remedia, & pocula ipſa dn̄r eſſe ſupſtitioſa, & qualr̄ cognoſcaī, vide q̄ diximus ſupra eo. q. ꝑcedenti. in mā remedioꝝ q̄ fiunt ad ſanandum. Cogita tn̄ ſup præmiſſis, qa Doct. non declarant. & ego hactenus non reperij magis ꝯgruam rn̄ſionem. Et tenendo iſtam opinionē ꝑ ſolutione dictę oppo. nō obſtāte ea q̄ ſuperius in ꝯtrarium adducebant, & primo q̄ illa vnica rō de qua in d. l. 3. in princ. &. §. 1. viget pariter in omnibus venenis q̄ nō ſunt facta hoīs necandi, &c. qa fateor q̄ quo ad cōpoſitionē reſpectu primę cauſę, & quo ad traditionē reſpectu vnius qualitatis. l. carētię animi occidendi æqparant oīa iſta, non tn̄ ſequiī q̄ ad alia q̄ ſequunī, & ſic in oibus dicātur eſſe æqparata, qa quo ad vltimū affectū ſiue finalē intentionē ſunt lōge diuerſa, vt latius ſupra diximus. nō miꝝ igiī ſi ſit diuerſa deciſio in vno q̄ in alio, & diuerſæ pœnæ

16 ſtatutæ ſunt, † & ex hoc pōt ēt ſolui aliud qđ vnū determinabile relatū, &c. qa illud eſt veꝝ, & procedit qn̄ illa determinabilia ſunt in oibus æqparata, & vnita rō in oibus viget æqualiter. ſed qn̄ inter ipſa militat diuerſa rō, tunc nō pn̄t pariformiter determinari ſed difformiter, ſm qđ militat diuerſitas rōnis. l. Lucius. & ibi Doct. ff de vulg. & pupil. & Bart. in l. Titia. ff. de leg. 2. Soc. in l. cū auus. in 27. col. ff. de ꝯditio. & demonſt. Non obſtat ēt illud qđ dicebatur de malo exēplo qđ exprimiī in vtraq; lege, qa tenendo ſecūdā ſolutionē dico, q̄ in caſu d. l. 3. §. adiectio. viget duntaxat illud malū exēplum de quo ibi. intētio tn̄ tradēris, & effectus ad quem tendebāt pocula erat iniuſtus, & honeſtus, ſed in caſu d. §. q abortionis. nedū viget malum exēplū veꝝ ēt mala intentio, & turpis effectus, ꝑꝑ quem pocula ꝑdicta facta, & tradita fuerunt. ſ. explendę libidinis ꝑ ſtuprum vel adulterij, vt alias ſupra diximus. cū igiī tendant ad diuerſum effectū merito vt diuerſa inter ſe debeant diuerſo iure cenſeri, d. l. Papinianus exuli. Et quod ſimiliter diximus ſupra, idem vr̄ ſentire Bar. in d.

l. 3. §.

l.3.§.adiectio,in ſolutione oppo.quam fecit
de d.§.q abortionis,ſed ſm vltimam ſolutio
nem dico ꝙ non ſolum dñr eſſe diuerſa quo
ad iſtum vltimum effectum de quo ſupra, ve
rũ ẽt quo ad primas cauſas; & ſic quo ad ip-
ſam compoſitionem: qa illa de qbus in d.§.
adiectio,fiunt induſtria hominis nãli, & ſm
nãlem peritiam medicoꝝ, ſicut alia venena
ſanatiua medelarum,vt alias ſupra diximus,
illa vero de qbus in d.§.q abortionis, fiunt
p modum ſuperſtitioſum arte diabolica,& p
inuocationem dæmonum tacitam vel expreſ
ſam,vt alias diximus,& hr̃ in ſumma cõfeſ-
ſio.p Ioan.lec.eod.tit.q.2.11.13. p totum.
17 minimum igit̃ ſi grauius puniunt̃ † quia oĩa
opera q̃ fiunt arte malefica ſunt plurimũ de-
teſtanda,& grauius punienda,vt d.l.nullus,
& l.nemo. C. de malef.& mathem. Et licet
iſta vltima ſolut.prima facie videat̃ ſubtilis,
& ꝯcludenter ſoluere nodũ inter ipſas duas
leges pcedens tñ ſolutio mihi magis placet,
& eſt magis iuridica,& hanc vr̃ tenere Bart.
in d.§.adiectio,vt ſupra dixi hæc.n.vltima in
veritate ſapit diuinationem, qa dicere ꝙ po
cula illa de qbus in d.§.q abortionis fuerũt
facta p ſortilegũ ſiue maleficũ diaboli inſtru
ctione,de hoc nullum verbũ fit in d.l. nec ex
aliquo iudicio, vel ꝯiectura hoc deduci põt.
Præterea video ꝙ pocula q̃ fiũt arte magica
& tradunt̃ mulieri ad flectendũ pudicũ aium
ad libidinẽ, licet mulier ipſa moriat̃ ex pocu
li aſſumptione,tñ maleficus, & ille q ipſum
ꝯfulit;vel q ſcienter dedit poculum puniunt̃
oẽs vltimo ſupplicio, vt l.coꝝ,in princ.l.ne-
mo.& l.multi.C.de malef. & mathe.vbi hæc
expreſſe pb ant,& tñ in d.§.q abortionis.ex
traditione illius poculi amatorij qñ mulier
q̃ aſſumpſit non morit̃,non infert̃ pœna vlti
mi ſupplicij: ſed humiliores in metallũ dãnã
tur, honeſtiores vero in inſulã relegant̃ con
fiſcata dimidia parte oium bonoꝝ ſuoꝝ, vt
ibi dr̃,ergo non eſt dicendum ꝙ illa ſint po-
cula facta arte magica, ſed nãli, put ſunt ea
de qbus in d.§.adiectio. ſed ideo diuerſis pę
nis puniunt̃,qa tẽdũt ad diuerſum effectũ,vt
alias ſupra diximus;& hoc eſt de mẽte Bart.
18 in d.§.adiectio.† Ponamus.n.ꝙ qs dedit ve
nenũ ſanatiuũ ęgroto vt recuperet ſanitatẽ,
& liberet ab illa infirmitate, ex cꝰ tñ aſſum-
ptione fuit liberatus à vita; qa mortuus eſt:
erit ne dicẽdũ ꝙ talis medicus vel alius q de
dit venenum in medela ſit puniendus pœna
mortis vel relegationis aut alia, ſimili certe
nõ, imò erit immunis ab oĩ pœna dũmodo
nõ interuenerit dolus aut lata culpa, vt d. l.
3.§.alio ſenatuſc.ff. de ſic. qa in iſto veneno
defuit dolus,& aius occidẽdi,deficit ẽt malũ
exẽplũ,& turpitudo finalis intẽtionis,qa oĩa
ſunt bona,& cũ bona intentione facta, ideo
euadit impunis,ergo ſunt oĩno diuerſa quo
ad effectum. Poſtremo vt̃ me expediã de iſtã
qõ. ſic diſtingue,aut nos loqmur de poculo
abortionis ſeu amatorio, & tũc aut ex illius
aſſumptione ille q aſſumpſit perijt,aut non,
priori caſu ille q dedit,& ſi dolo nõ dederit
punit̃ vltimo ſupplicio pp malũ exẽplũ. Sup
pleas tu,& turpitudinẽ finalis intẽtionis, &
ita intelligit̃ text.in d.§.q abortionis,vbi eſt
caſus. Aut nõ fuit mors ſecuta,& iſto caſu hu
miliores in metallũ ppetuo damnant̃, hone
ſtiores vero pp malũ exemplũ ꝯfiſcata dimi
dia parte bonoꝝ ſuoꝝ in inſulã ppetuo rele
gant̃ ſm ꝙ dicit text.cũ gl.in d.§.q abortio-
19 nis.† Aut nos loqmur in veneno conceptio
nis,& tũc aut ex illius aſſumptione qs perijt
& ille q tradidit punit̃ pęna relegationis dũ
taxat pp malũ exẽplũ,ex quo in ipſo traden
te erat bona,& iuſta intẽtio ſua finalis,q̃ ten
debat ad ſuſcipiẽdã plẽ qđ eſt fauorabile,vt
ſupradiximus. Si.n.iſta eſt fauorabilis in quo
igit̃ cõſiſtit iſtud malũ exẽplũ de quo loquit̃
tex.in d.§.adiectio.in fin. Rñ. qa mulier illa
vr̃ quodãmodo voluiſſe violẽtare nãm,& vo
luiſſe imponere fecunditatẽ in vtero in quo
Deꝰ, & nã impoſuerũt ſterilitatẽ. pp hoc vr̃
eſſe malũ exẽplũ,qa fuit nimiũ audax. nã p-
hibitũ eſt velle ſubuertere ordinẽ naturę,c.ſi
aliquis.de hom.in antiq. Aut non fuit ſecuta
mors illius abſorbẽtis,& nulla pęna punit̃ ex
quo caret dolus, & culpa dũmodo aliqđ ſcã
dalũ ſubſecutũ nõ fuerit, & ita vr̃ ſentire gl.
20 in d.§.adiectio.† Aut nos loqmur de vene-
no ſanatiuo qđ fit cauſa ſanitatis, & miſcet̃
in medelis, & iſto caſu ſiue ſequat̃ mors ab-
ſorbẽtis ſiue liberatio ab illa ęgritudine ſiue
nõ, in oẽm euẽtũ q tradidit vel cõpoſuit erit
immunis ab oi pęna dũmodo nõ adſit dolus
vel culpa d.l.3. §. alio,à ꝯtrario ſenſu,& ſu-
pra pxi. diximus,& p hęc ſum expeditus de
iſta ardua,& nobili.q. Sed anteq̃ ad vlterio-
ra pcedã q̃ro in hac mã, qđ ſi aliqs cã libi-
dinis, aut odij aliqd potãdũ dederit,mulie-
ri,vt parere vel ꝯcipere non poſſit. qđ dr̃ ve
nenũ ſiue potũ ſterilitatis, qđ eſt ꝯtrariũ ve
neno

neno cōceptionis, de quo ſupra proxime dixi, qua pœna ille qui tradidit puniatur. Rn. qđ de iure canonico quaſi homicida puniẽdus erit, ita dicit tex. ubi eſt caſus iſte in cap. ſi aliqs, de hom. ſed gl. ibi dicit, ꝙ debet intelligi de pœna ſpũali. ſ. excõicationis q̃ infertur tam in clericum q̃ in laicũ, non tñ clericus pp hoc efficitur irregularis, ac ſi vere hoiem viuenté occidiſſet niſi ꝓbaret infantẽ aiatum, & viuenté occidiſſe, vide gl. in d. c. ſi aliquis. & ibi Abb. Si uero loqmur de iure ciuili ſit eadem diſtõ, aut infans in utero matris adhuc nullus erat hõ, qa adhuc formatus non fuerat, nec aiatus, & tradés poculũ punitur pœna extraordinaria, ſiue relegationis d. §. q abortionis. l. diuus ff. de extr. cri. & l. Cic. §. fin. ff. de pœn. aut erat iam aiatus, & uiuẽs, & punit de homicidio, q̃a hoiem dr̃ occidiſſe, ut l. 1. ff. ad l. Põp. de par. & melius in l. pen. C. ad l. Corn. de ſic. & l. 1. in prin. ff. eod. tit. & per gl. in d. l. diuus. ff. de extraord. crim. & infra latius dicam in ſeq. quæſt.

1 *Poculum tradens abortionis, vt fœtum edat immaturum, qualiter puniatur.*

2 *Mulier prægnans poculum abortionis ſcienter ſumens qualiter puniri debeat, & num. 6.*

Mulier prægnans pecunia accepta partum ſuũ abigens, pœna capitis plectitur.

3 *Anima in ſanguine dicitur habitare, hīc eſt quod plerique vltramon. fortiter bibunt, nè anima in ſicco morari contingat.*

Fœtus in vtero matris intra quantum tẽpus formari conſeatur.

Planetæ ſingulis menſa ſingulo operari dicuntur in formatione infantis in vtero.

4 *Saturnus vita humanæ inimicus menſe primo fœtus formandi regnare putatur.*

Iupiter humanis amicus, ſecũdo menſe formando fœtui cenſetur præeſſe, tertio Mars, Venus quarto, ſexto Sol, Luna ſeptimo.

5 *Infans natus menſe ſeptimo ideo viuere poſſe dicitur, quod ſub Luna naſcatur.*

7 *Mulier de iure canonico excommunicatur, quæ poculum ſumit vt fœtus immaturum edat.*

8 *Poculum amatorium dans mulieri prægnanti ex quo moritur, an puniatur.*

9 *Clericus miniſtrans poculum amatorium non efficitur irregularis, niſi effectualiter viuentem hominem occiderit.*

Excommunicatus efficitur qui amatorium poculum propinat ex quo ſequitur abortiuum.

10 *Poculũ miniſtrans ut ſortilegiis ſeſſũ nedũ punitur, ſed & qui illud confecit puniri debet.*

DEcimotertio proſequẽdo mãm poculorũ qro, † qđ ſi aliqs miniſtrauerit poculũ mulieri pgnanti ad effectũ vt faceret abortiuum, quod poſtea effectualiter ſubſecutum fuerit, qua pœna puniatur, nec putes quæſtionẽ eſſe eandem de qua in d. §. qui abortionis, qa ibi non ſit mẽtio abortus ſecuto, vel de infante occiſo, ſed diſponitur ibi qñ poculum ipſum nocuit mri. Ad ꝓpoſitũ igr̃ Rñ. ꝙ in hac qõ. repetẽda eſt diſtõ illa quam ſupra ꝓxime in fin. præced. q. dedimus; ꝙ aut infans in vtero mr̃is erat iam aiatus. & viuens aut nõ, primo caſu q. dedit poculũ nulli dubium eſt ꝙ ſecuto abortu tenet de homicidio l. pen. C. ad l. Corn. de ſic. l. 1. in prin. ff. eo. tit. l. Cic. in prin. ff. de pœ. & not. per gl. in l. diuus. ff. de extraord. crim. gl. eſt in c. ſi aliqs. de hom. & 2. q. 4. ꝯſuluiſti, qa iſto caſu dr̃ occidiſſe hoiem. & ſumus ꝓprie in terminis. l. Corn. de ſic. c. 5. ut l. 3. in prin. in eod. tit. & iſta dñr eſſe mala venena q̃ facta ſunt hoies necãdi cauſa, d. l. 3. in prin. Secundo vero caſu qñ partus ſiue infans nõdũ erat aiatus, neq; formatus ſecuto abortu nõ tenet de ſicarijs, ſed alia pœna extraordi. relegatiõis, vel ſimili ad arbitriũ iudicis ſm qualitaté facti, & pſonarũ ꝓdõné. d. l. diuus. & l. Cic. §. fin. & l. pgnantẽ. ff. de pœn. & l. ſi mulierem viſceribus. ff. ad l. Corn. de ſicar.

2 † Mulier aũt quæ ſcienter poculũ ipſum abſumpſit vt faceret abortiuũ, ſi inde ſit ſecutus abortus, & infans iam aiatus; & completus erat tenet pœna legis l. Põpeiæ de paricidis; quia eſt mricida, vt ita inuenĩ. mr̃. ff. ad l. Põ. de parr. & ibi Bart. & Bald. in d. l. diuus idem tenet ꝙ ſi mulier in ipſa adhuc pgnans recepta pecunia partũ ſuũ abegerit tenet pœna capitis indiſtincte, ſiue partus erat iam aiatus ſiue non, & hoc pp turpitudinẽ iſtam receptionis pecuniæ, qa dẽ aliis ſimilis ut l. Cic. in prin. ff. de pœn. vide Bar. in d. l. diuus. Sed qa ſit illa diſtõ ꝙ aut partus erat aiatus, aut non, in mãa abortionis qro quanto tpe partus ſiue infans in utero mr̃is dr̃ eſſe aiatus à die cõceptionis. Rñ. cũ primũ formatus fuerit infans, & cõpletus corpore tũc aia ingredit̃ in ipſo corpore q̃ infunditur à Deo, illo tũc corpus rep informatus. 32. q. 2. qđ vero & cap. Moyſes non ãi. pleníit ꝙ aia prius infundatur

fundat in corpore illo antequam habeat pfectā
formā oībus partibus, & membris ſuis, q̄a nō
eſt cōueniens q habitare debeat in corpore
ſicco, hoc eſt rudi, & informi; debet. n. ſibi ſe
dē, & ſuo domū ſuam pfectā in qua habitare
poſſit, vt dicit gl. in d. c. quod vero, & c. Moy
ſes, q̄ gl. in ver. ſic, dicit q ſm quondā opi-
3 nione † aīa ſit habitare in ſanguine. & ppea
dicit q Normāni, Angli, & Polonī fortiter
bibūt ne cōtingat aiam habitare in ſicco. Rur
ſus quæritur quo tpe, vel infra quantū tps in-
fans dr̄ eſſe formatus in vtero mr̄is, gl. in d.
l. diuus, vr̄ tenere, q in 40. dieb. Bart. ibi dicit
eſſe verū in maſculo, in fœmina vero poſt 60.
dies demum hoc declarandum relinq̄t nāūb.
dñs aūt Conciliat. in ſuis drijs Phyſ. diſt. 49.
dicit q 30. aut 35. die ad plus partus ſiue in
fans in vtero mr̄is dr̄ eſſe formatus, Deinde
ponit notabilē, & pulchrā doctrinā circa par
tus geniturā formationē, & augumētū, & de
ilius ortu, dicit. n. q vnuſquiſq; infans à prin
cipio ſuę creationis, dū primo incipit gñari,
vſq; ad diē ſui ortus recipit fomentū, & in-
fluentiā ab oībus ſeptē planetis, quoꝝ vnuſ
quiſq; ſingulo mēſe ſui ſyderis grām nālr̄ ope
ratur in ipſo infante in vtero mr̄is iacente, ſm
quā paulatim infans recipit augumentū, ita
q deueniat ad pfectionē ſuā, & veniat in lucē.
4 † Primo. n. menſe regnat Saturnus q eſt fri
gidus, & ſiccus, inimicus vitæ humanæ, q̄ cō
ſiſtit in calido, & humido, vt p gl. pdictā in d. c.
qđ vero, & d. c. Moyſes, illius planetæ; ſeu ſy
deris vīs eſt ſperma viri de recēti effuſum in
vētre mr̄is qđ adhuc liqdū eſt vna cū ſperma
te mulieris ſimul coagulare, & inſpiſſare,
ita qđ poſſit recipe formā, & adeo fortiter
illud pſtringit coagulādo, q reducit illud tan-
quā in maſſam paſte, quo ſic in vnū coagula
to fit paulatim extēſio, & formatur primo ca-
put deinde alia mēbra adeo q̄ in 30. die cōple
to cōiter, infans ſolet hr̄e formā ſuā pfectā.
Secūdo menſe venit Iupiter q eſt calidus, &
humidus amicus vitæ humanæ, & inimicus
mortis, & infantē ipm quē formatū reperit
extendit, & auget, quos vero inuenit nondū
eſſe bene formatos illoꝝ formas cōplet mi-
rabili grā, & fortuna qđ euenire ſolet, qñq;
pp debilitatē mr̄is, & hinc eſt qđ mulieres
ita cōiter ſolent ſecūdo mēſe ſentire infan-
tē in vtero cōmoueri. Tertio mēſe Mars ſuc
cedit q eſt calidus, & ſiccus vt ignis, & ille
ſuī fert opem augumento partus illas humi
ditates quas reperit ex reſiduis ſideris Iouis
deſiccat, & incūbit augumēto pueri. Quarto
deinde mēſe venit Venus q eſt frigida, & hu
mida vt aqua, & ipſa ſiſtit temperat ſupfluas
caliditates ignitas pcedentis ſyderis. Quin-
to, ſuccedit Mercurius. Sexto Sol. Septimo
Luna, & vnumquodq; ſydus pcedit pporti-
onabilr̄, ſm eius nāṁ in augumentum ip-
ſius infantis: completo igitur ſeptimo mēſe
curſus iſte ſydereus reuertitur iterū ad pri-
mum, qđ eſt Saturnus q regnat, & operatur
octauo menſe. Deinde ad Iouē q venit no-
no menſe, poſtea ad Martē q decimo, & ſic
5 de ſingulis ſucceſſiue. † Et hinc eſt qđ infans
q naſcit ſeptimo menſe viuit, eo q̄a naſcitur
ſub ſydere Lune vitæ humanæ cōpatibili, &
q̄a tunc infans dr̄ eſſe pfectus, ex quo parti-
cipauit de nā, & qualitatib. oīm ſeptē ſyderū
ſiue planetaꝝ, ſi naſcit ille ſeptimo menſe dū
Luna dñatur, viuit, & q̄plures reperiuntur q
nati ſunt ſeptimo menſe, & viuant. Si vero
octauo mēſe veniret in lucē perraro, vel nū-
quā viuit, rō eſt quia venit ſub ſydere Satur-
ni maligno, & multum pcrario vitæ hoīs, ex
quo vt dixi eſt frigidus, & ſiccus, habet cōfor-
mitatē cū morte, illi igitur qui ſub iſto ſide-
re veniunt in lucē adeo grauiter vulnerantur,
& pmunt iſtius ſyderis malignitate, & frigidi
tate, q neceſſe eſt vt pereant. Hi vero q nono
menſe veniūt in lucē, ꝑut maior pars venit,
oēs cōiter viuunt, & creſcūt ex quo ſub Ioue
ceteris benigniore ſidere, & humanæ vitę cō
ſeruatore oriunt, de quo magis q de alijs nā
lætatur, hæc licet ſint aliquantulum extra
mām noſtram, tñ quia ſiunt delectabilis intel-
ligentiæ, ſaltem pro iunioribus hic inſerere
placuit. Redeamus nunc ad mām nr̄am qua
q̄rebamus quanto tpe infans in vtero mr̄is
dr̄ eſſe formatus, & concludendum eſt ſm
opin. dictꝛ Doct. q cōiter. 30. & qñque 35.
die ad plus à die ipſius conceptionis. quidam
alij dixerunt q maſculus poſt 40. fœmina
vero poſt 80. dies habet perfectam formā.
ita dicit gl. 5. diſt. in princ. in verſic. 40. quā
refert, & ſequit Abb. in c. ſi aliquis, in fin. de
homicidi. de iure ciuili non eſt diſcedendum
ab opin. gloſſ. in d. l. diuus, quæ eſt cōiter ap-
6 probata. † Si igitur poſt dictum tps mulier
acceperit poculum abortionis ſcienter tenet
vt mr̄icida, & legis Pōpeiæ de parricidis pœ
na puniendа erit, vt d. l. 1. §. mr̄i. ff. ad leg. Pōp.
de parricid. ſi autem alius ſcienter dede-
rit

rit poculũ pdictũ qđ ipſa mulier ignorãter accepit, ille q tradidit puniẽ pęna l. Corn. de ſic. vt l. 1. in prin. & l. 3. ff. eo. tit. de ſic. Si vero poculũ pdictũ aſſumptũ fuerit ante tps pdictũ. ſ. anteq̃ puerperiũ eſſet formatũ in vtero, & tũc aut mulier accepit pecuniã p bibẽdo poculũ vt faceret abortiuũ, & iſto caſu ſi mulier puniẽ pęna capitis ſiue infans erat iã formatus ſiue nõ d. l. Cic. in prin. & ibi Bar. & idẽ Bar. in d. l. diuus. ff. de extra. crim. ſi vero mulier pecuniã nõ accepit nõ puniẽ pęna mortis qñ ante tps formationis, & vitæ ipſi infantis aſſũpſit poculũ, ſed alia pęna extra ordinaria relegationis d. l. diuus. & ibi gl. & Bar. in l. pgnãtẽ. & l. Cic. § fi. ff. de pęn. & l. ſi mulierẽ viſcerib. ff. ad leg. Cor. de ſic. q̃ď verũ

7 eſt de iure ciuili p iura pdicta. † De iure aũt canonico inferẽ pęna ſpãlis. ſ. excõicationis quocũq; tpe fuerint data dicta pocula, ẽt ſi eſſent data mulieri nihil adhuc hñti in vtero, ad effectũ ne ꝯcipiat, eadẽ pœna puniuntẽ velut homicidiæ. c. ſi aliqs. de homic. in antiqs, & diximus ſupra pxima. q. in fi. Prędicta oia tñ pcedũt qñ fuit ſecutus effectus φ mulier fecit abortiuũ partũ. Sed qd ſi nõ obſtãte poculo mulier pepit filiũ viuẽtẽ, & q dura uit in vita, an q dedit poculũ vel ipſa mulier puniaẽ, & qua pęna, vide do. And. Barb. ĩ ꝯſ. 23. ĩ 2. vol. vbi dicit φ nõ debet puniri pœna mortis ex quo nõ fuit ſecutus effect⁹, q̃a hodie ĩ maleficijs potius ſpectaẽ euẽtus quã ſolus aĩus delinquẽtis ſiue effectu, nihilomin⁹ nõ euadet impunis ille q ſciẽter tradidit vel q ſciẽter aſſũpſit, q̃a poterit relegari p ea q̃ hñr in d. l. ſi qs aliqd. §. q abortionis. ff. de pœn. Quãdoq; vero ex poculo hmõi ſumpto mulier ipſa perijt, & tũc ille q tradidit puniẽ pęna vltimi ſupplicij, licet nõ dederit doloſe ꝯtra ipſã, q̃a res mali exẽpli eſt. & iſte eſt pprie caſus in d. §. qui abortionis. in fi.

8 †Quid ſi aliqs dederit poculũ amatoriũ mulieri pgnãti, vt flecteret eius aĩum ad amãdũ ipſam tradẽtẽ, ex quo poculo mulier ipſa perijt, qua penas puniaẽ tradẽs. dic φ eadẽ pœna vltimi ſupplicij quãuis aĩum occidẽdi nõ habuerit, & dolũ nõ fecerit, vt d. §. q abortionis, q decidit vtrũq; caſum ĩ terminis, hęc tñ q̃ ſupra diximus pcedũt de iure ciuili, & inter laicos. De iure aũt canonico vltra ea q̃ diximus ſupra clarius hic diſtincte, φ aut loqmur de iure antiquo ſm legẽ Moyſi. aut de iure nouo ſm ꝯſtõnes põtificũ. Primo caſu ſi infans iã formatus, & aĩatus erat φ qualẽ & qñ tpe dicaẽ eſſe formatus, & aĩatus dixi mus ſupra ea. q. q̃a tunc det aiam p aĩa. Et ſic punit pœna mortis q dedit poculũ abortionis, quo necauit ĩfantẽ viuẽtẽ, vt ĩ c. Moyſes. 32. q. 2. in prin. aut partus nondum erat cõpletus in forma nec aĩatus, & tradens poculum hmõi mulctaẽ pecunia arbitrio iudicis d. c. Moyſes. Ratio eſt, q̃a non põt dici exaiatum illud φ caret aĩa quam non ha-

9 bet adhuc. †Secũdo, vero caſu qñ loquimur de iure pontificio, aut loquimur de pœna irregularitatis vel degradationis, & iſta nõ infert niſi clericus effectualiter hoiem viuentẽ occiderit, vel φ ſit natus, vel adhuc in vtero matris non refert. & in c. 1. & c. ſicut digniũ. §. 1. de homic. & p gl. in d. c. Moyſes. c. ſi aliqs. in gl. eo. ti. & gl. in c. ꝯſuluiſti. 2. q. 4. idem ſequitur Panor. in d. c. ſi aliqs. aut loqmur de pœna excõicationis, & iſta infertur pro quocũq; abortiuo ſecuto ſiue puerperiũ erat aiatum ſiue nõ; & iura ipſa appellãt illud homicidiũ, ſed anteq̃ infans ſit plene formatus & aĩatus non põt dici pprie homicidiũ. q̃a non põt corpus examinari qđ adhuc caret aĩa, vt ſupra px. diximus, iſto caſu igiẽ improprie dr̃ homicidiũ, vide tex. ĩ d. c. ſi aliqs. & ibi do. Abb. imõ hac pœna puniẽ ẽt ſi aliqs libidine aut odio daret mulieri q̃ nondũ ꝯcepit venena ſiue pocula ſterilitatis adhoc ne coeũdo ꝯcipere poſſit, vt d. c. ſi aliqs. vbi eſt caſus valde not. φ nõ ſolũ qs teneẽ de homicidio p abortiuo iã facto, ſed p fiẽdo vel p impedimento pſtito ad concipiendum.

10 † Et not. ẽt hoc vnum in tota mã poculorum, φ nõ ſolum puniẽ q ſciẽter tradidit poculum, verumẽt ille q ſcienter fecit, & cõpoſuit, ita expreſſe not. Panor. in d. c. ſi aliqs. in princ. & no. in l. 1. in princ. & ĩ l. 3. in princ. ff. ad leg. Cor. de ſic. & hoc idem ſeruaẽ in qbuſcũque alijs ſortilegijs, vt not. Arch. 26. qõ. 5. quicunque. & 1. diſt. ſi qs. viduã. 23. q. vlt. peſſimam. ff. ad leg. Iul. maieſt. l. 1. & ff. de iniur. l. item apud Labeonem. §. adduxiſſe.

1 *Sacerdotes ſuper rebus prophanis ad ſortilegia aptis celebrantes, qualiter debeant puniri.*

2 *Sacerdos miſſam defunctorum pro viuentibus celebrans vt citius moriantur, aut periculum incurrant, qualiter puniatur.*

3 *Clericus qui ſacramento abutitur pœna arbitraria punitur.*

Decimo

1 DEcimoquarto q̃ro vltra † ea q̃ diximus ſupra in 11.q.videndum eſt q̃d de ſacerdotibus q̃ ſup rebus ꝓphanis,& aptis ad faciendum ſortilegia,& ad illud dũtaxat effectum oblatis,vnã aut plures miſſas ſcienter celebrãt adhibitis nepharijs, & inhoneſtis precibus, & verbis ſuperſtitioſis,q̃bus pœnis puniunt.Res vero ſup q̃bus ſolent miſſas ipſas celebrare ſunt vt plurimũ iſtę,panis crudus ſiue paſta,aut coctus,vt placenta,item calamita q̃nq; cutim indumenti pueri naſcentis,quã appellãt pelliculã virginẽ,& alia his ſimilia ſimplicia, aut mixta impoſita ſup altari illis modis de q̃b.ſupra diximus in 3.q.pro iſto facinore,dic q̃ de iure canonum clericus oĩno deponit,vt in c.ſi q̃s
2 eps.26.q.5.† ſi .n. ꝓ ſola celebratione miſſæ defunctoꝝ dicta ꝓ viuentibus,vt citius moriani aut periculum mortis incurrant, ſacerdos ꝑpetuo priuat officio,beneficio,ordine, gradu atq; dignitate, & in ꝑpetui exilij ergaſtulo, vna cum ꝯſulente vel id fieri ꝓcurante relegat,vt in c.q̃cunq; 26.q.5. & diximus ſupra 11.q.verſ.ꝓ faciliori.quantomagis deberet iſte ſacerdos deponi,& relegari q̃ in miſſarũ ſuarũ celebratione illa ꝓphana, & immũda turpiter cõmiſcuit illaq; vel Deo aut potius dæmoni vouere turpibus,& ſuꝑſtitioſis pcibus non vereč.certe non video cur minori pœna puniri poſſit, maxime q̃ñ ſciẽter iſta patrauit d.c.quicunq; in 2.parte circa fi. ꝓ quo facit in arg tex.de ꝯſec.diſt.2.cum oẽ crimen. in fi. vbi grauiter punit clericus depoſitione,q̃ abutit ordine ſacri, licet id non faciat ad effectum ſortilegiandi,aut ꝑ modũ
3 ſuperſtitioſum,vt latius infra dicam. † Quidam vero dixerunt q̃ pro hmõi facinore ſit pęna arbitraria,iuxta doctrinam dom.Abb. in d.c.2 extra eod. tit. hoc tñ tolerari poſſet quotieſcunq; factum non eſſet valde turpe vel perſona ſacerdotis eſſet adeo ſimplex. & debilis ingenij q̃ de facili q̃s cognoſcere poſſet quod bona fide ductus fuerit circumuetus putans bene facere,& non peccare,vt in d.c. 2.& eſt tex.& ibi Bart.in l.ſi adulteriũ cũ inceſt.in ver.idẽ Pollioni.ff.ad l.Iul.de adult.

1 *Sacerdos debito modo, & ordine ſacrificandi abutentes,quam pœnam dare debeant.*
2 *Sacerdos qui forma debita,aut etiam materia ſacramenti non ſeruata celebrat,omni ordine,& gradu ad tempus priuari debet.*

1 DEcimoquinto q̃ro q̃d † de ſacerdotibus q̃ abutunt debito modo,& ordine ſacrificiãdi, vt q̃a nõ ponit vinũ cum aqua ſimul in calice,ſed vinum tm̃, aut aquam ſolam vel botrum vuaꝝ comprimũt in calice aut panniculum muſto intinctum, & diu ꝯſeruatum aqua ablauant, & illã lauaturã ponunt in calice loco vini aqua cõmixti,aut panem ſacri intinctũ in vino calicis ſacrato tradunt laicis pro cõione ſiue euchariſtiæ ſacro quibus pęnis puniuut oĩa illa narrantur in tex.in c. cum omne crimen,de ꝯſe
2 cra.diſt. 2. & ꝯcludit in fine † q̃ ſacerdos ꝓ iſto facinore debet priuari ad tps omni ordine,& gradu arbitrio iudicis,& tãdiu ſic priuatus exiſtere donec iudici viſum fuerit illũ ꝯgruam pniam peregiſſe, vt poſtea purgatus ad oĩa ſua priſtina reſtituatur, vt ibi dř.

1 *Sacerdos vel quiuis alius res ſacras aut ſacratas ad vſu prophanos conuertens,qualiter puniri debeat.*
2 *Baldaſſar rex Babylonis interfectus quod vaſa ſacra templi in prophanos conuertit vſus.*
3 *Diaconus rebus ſacris abutens, & in vſus prophanos eas conuertens,quanto tempore excommunicatus ab altaris miniſterio ſit ſuſpenſus.*
4 *Abutens rebus ſacris in ſortilegiis ſacrilegij reus eſt.*

1 DEcimoſexto q̃ro qua † pęna punit ſacerdos vel laicus qui vaſa eccleſiaſtica ſacrata vel veſtes ſacras,aut benedictas vt eſt altaris pallax,calix,patena,purificatorium,tabernaculum ſacri euchariſtiæ, aut aliquaꝝ reliquiaꝝ, item lapidem ſacratum totũ aut parte,ſiue corporale, manipulũ,ſtolã,camiſum,planetã, itẽ vela q̃ ſunt in ſanctuario,aut iuxta imaginẽ crucis, aut B. Marię virg. & alia his ſimilia acceperit,& ad prophanos vſus irreuerenter ꝯuerterit aut damnabilius in ſortilegijs cõmiſcuerit. Dic q̃ primo caſu q̃ñ quis abutitur illis in ꝓphanis domeſticis vſibus circa ſortilegia de iure antiquo ſm legem Moyſi vltione diuina ꝑcutiebantur, & ſæpius morte, & totius ſtatus ſubuerſione, ſi erant reges vel alij princi
2 pes,vt hř Daniel.5.† Vbi rex Baldaſſar filius Nabuchodonoſor poſtq̃ cepit erga Deum, & res ſactos irreuerẽter ſe hřе, & q̃ ſacrata vel benedicta vaſa aurea, & argẽtea ex ſacro templo dñi in Hieruſalem abſtulerat,& cum illis

9 † Aut ſumus in tertia ſpecie principali q̃ dr̃ venefica, & ſi in ea interueniũt aliqua de his q̃ narrat gl. in d. c. accuſatus. §. ſane. dicendũ eſt ꝙ ſapiũt hęreſim manifeſte, & pęnis hęreticoꝝ ſunt puniẽdi vt alias diximus ſupra, ſi vero ea nõ iteruenerũt vel alia his ſimilia, & tũc aliter puniunť, qa aut ſumus in foro cõſciẽtiæ, & punič fabricãs, & ille q̃ ↄſulit pnia exilij 40. dieꝝ extra gremiũ eccleſiæ, & fideliũ cõionem. d. c. 1. de ſortilegi. iũcto c. ſi qs eps. 26. q. 5. & licet tex. in d. c. 1. loq videač de alia ſpecie. ſ. diuinatoria, tñ c. ſi quis eps. loquitur gñaliter de oĩbus, & in fine vna, & eadem pœna oẽs punit, qua pœna tã clerici q̃ laici ſubijciũtur, qa tex. in d. c. 1. loquitur gñaliter, & indiſtincte. l. de precio, ff. de publ. & 26. q. 5. aliquanti. & cum hac ſolu. vñr tranſire Doct. in d. c. 1. nullam facientes drĩam de aliqua ſpecie ſortilegioꝝ aut per-
10 ſonis. † Aut ſumus in foro canonico ↄtẽtioſo, & ſic i foro fori, ſi laicus hoc crimine peccauit prima vice erit excõicatus, & ab eccleſia remouendus erit 26. q. 5. ſi quis eps. & c. aliquanti. ſi vero ſemel monitus adhuc in eodem ꝓpoſito pſeuerando iterum commiſit idem delictum, & tunc ſi eſt vilis pſona debet fuſtibus cedi ſiue fuſtigari publice p vrbem mitriari, & publice tanq̃ infamis dehoneſtari, digniores vero releganť in carceribus, ſiue ad ꝑpetuos carceres ↄdemnanť 26. q. 5. ↄtra idoloꝝ. Clerici vero efficiunť infames, & oĩbus officijs atque beneficijs eccleſiaſticis priuanť. & nihilominus ipſi quoque intruduni in carceribus aut in monaſteriũ ad agẽdũ ꝑpetuã pniam. 26. q. 5. ſi qs eps. & c. aliquanti. & ſeq. in hoc tñ non recederẽ ab opi. Abb. de qua. in d. c. 2. de ſortil. ꝙ ſit ↄſideranda conditio pſonæ, qualitas facti, & animus delinquentis, ſm qualitates illas pœnas ipſoꝝ, qñq; augere, qñq; vero mi-
11 nuere, iuxta ſanũ iudicis arbitriũ. † De iure aũt ciuili hęc ſortilegia grauius puniunť, qa iura ipſa multum abhorrẽt artẽ maleficiĩ, vt in toto tit. C. de malef. & mathema. & ideo oẽs malefici puniunť vltimo ſupplicio. l. nemo. l. multi. l. & ſi excepta. & l. eoꝝ. in princ. C. eo. ti. & ideo lex vocat illos humani generis inimicos, ex quo vt plurimũ q̃runt innocẽtũ corpora illis veneficijs labefactare d. l. multi. & l. ſi excepta, vbi ẽt appellanť hoſtes cõis ſalutis d. l. multi, & naturæ humanę inimici. l. ſi. eo. tit. Rłr igitur puniunť pœna capitis tã ipſi magiſtri quã hi qui illos ↄſulunt, & hæc fieri mandãt. d. l. nemo. in fi. & l. multi. ſi qs vero magiſter ad alterius domũ acceſſerit exercendi maleficij cauſa igne ↄcremač, is vero q̃ illum præmijs, & ſuaſionibus euocauerit, & aſſociauerit, oĩa eius bona publicanť, & in inſulã deportač. Sed ↄtra hoc
12 eſt tex. in l. nemo. C. eo. ti. vbi dr̃ ꝙ ille q̃ ↄſulit, & vocat iſtos magiſtros punič pœna capitis. Solu. gl. in d. l. nemo. refert vtrãq; pœnã, ſed nõ ſoluit ↄtrariũ, q̃ dã dixerũt ꝙ i d. l. nullus, licet iſte magiſter fuerit adductus ad domũ alterius cã faciendi ſortilegia ipſa tñ nõ fuerũt facta i d. l. nemo facta fuerãt, hæc ſoluti. nõ placet, qa ſapit diuinationẽ, qa ſi nõ apparet ꝙ in d. l. nulla fuerint facta ſortilegia, minus ẽt apparet in d. l. nemo. ꝙ facta vel nõ fuerint, niſi diceres ꝙ ille q̃ ↄſuluit interuenit in eis, & credit his q̃ fiũt eſſe vera, ꝓpea grauius punič, vt d. l. nemo. is vero q̃ adducit maleficũ ſiue ſortilegũ ad domũ alterius põt eſſe ꝙ ſit ignarus, puta famulus vel alius q̃ nõ interuenit vel nõ credit in eis ideo mitius punič, tñ in hoc cogita. Et nota ꝙ iſtoꝝ amicitiam, & ↄuerſationẽ quãuis vetus beneuolẽtia fuerit, debemus relinquere, & eos oĩno euitari, q̃ vero ↄtrafecerint oĩbus eoꝝ bonis publicatis in inſulam deportan-
13 di ſunt d. l. nullus. † Et nota ꝙ pro iſto crimine oẽs peterunt in diſtincte torqueri, nõ obſtãte quocũq; priuilegio dignitatis, q̃d eſt ſpeciale in iſto crimine, & ex hoc nota limitationẽ ad l. miles. C. de q. l. decuriones. & l. diuo Marco. eo. tit. Si qs aũt de hoc crimine teſtibus ↄuictus fuerit, & nihilominus obſtinato corde inſtiterit in negãdo, ẽt pſentibus teſtibus q̃ illis detegerunt facinus, tradič viuus beſtijs vorãdus ac dẽtibus, & vngulis laceradus, ita dicit tex. in d. l. & ſi excepta. i fi. Et nota ẽt ꝙ eadẽ pœna capitis punič ille q̃ docet artẽ pdictã, & ille q̃ ipſam addiſcit l. culpa. & ibi gl. C. eo. tit. q̃d vr̃ eſſe ſpeciale in iſto crimine, in crimine hæreſis eſt ↄtra. l. q̃cũq;. §. eos vero. C. de heret. vbi minori pœna. ſ. pecuniaria puniunť ſcholares, magiſtri
14 vero pęna capitis. † Eadẽ pęna vltimi ſupplicij puniunť, q̃ eiſdẽ maleficijs inducũt mẽbri languedinẽ, & virtutẽ viri aut mulieris gñatiuã impediunt, aut lactẽ nutricis deſiccant, vel quouis alio modo ipſa ſortilegia, & maleficia ↄficiunt ſiue in corpore p cibũ vel potũ, ſiue extra corpus aliquo ex modis q̃bus dixi

diximus ſupra in 2.& 3 q. Sed q̃ro nunc q̃d
ſi aliq̃s ſortilegus ſortilegia exercet ad bonũ
finem.ſ.ad ſanandũ ęgrotos maleficiatos, &
ſoluendũ alioꝝ facturas, an hoc liceat impu
ne fieri,& vr̃ dicendũ ꝙ ſic, ex quo facto ne-
mini nocent,ſed alicui ꝓſunt,non ſunt ergo
digni punitione aliqua,& de hoc eſt tex.in l.
eoꝝ.§.1. C.eo. tit. vbi ille q̃ fecit ſortilegia
ad incãtãdũ hymbres ne noceat ſegetib' vel
plantis nulla pœna punit,& ideo Bart. ibi p
15 illum text.decidit hanc q̃õ.dicens, † ꝙ non
debet q̃ curat iſtos infirmos maleficiatos ali
qua pœna puniri hoc tñ eſt verum de iure ci
uili,vt ibi, ſecus aũt eſt de iure canonico,q̃a
eccleſia ſummopę abhorret iſta remedia ſor
tilega,ẽt ſi fiant ad effectũ recuperandæ ſani
tatis,non vult fieri poſſe.hac rõne,q̃a nõ li-
cet inuocare auxilium dæmonis ẽt ꝓ mille
corpoꝝ ſanitatibus recuperandis:q̃a minus
malũ eſt ꝙ pareat corpus,quã aĩa, cuius ma
ius eſſet detrimẽtũ,vide text.in c.admoneãt.
26.q.7.& ſi q̃s hæc facere p̃ſumpſerit,ſi cleri
cus eſt degradeẽ,& oĩ officio ac beneficio ec
cleſiaſtico priuãdus erit laicus aũt excõican
dus.ꝓ quo facit ẽt tex.in c.nec mirum. §. ad
hæc aũt. 26.q.5.vbi oẽs iſtæ ligaturę,& ſup-
ſtitioſa incãtationum remedia ſunt oĩno dã
nata,q̃a hæc fieri non poſſunt abſq; dæmõ-
nis opera, & ſuffragio , & ideo dicit S. Aug.
lib.10.de ciu. Dei;cuius verba relata ſunt in
d.c.nec mirum,ꝙ hæc ſunt alia remedia quę
ars non commendat medicoꝝ,& ab eccleſia
oĩno reprobata, merito ſunt a Xp̃i fidelibus
euitanda, vide S.Th. in ſum.2.2.diſt.95.art.
3.in verſ.dicendũ. tit.de ſuperſtitio. & Ioan.
lec.in ſumma ꝯf.eod.tit.q.2.11.13. Vltra ea
q̃ diximus ſupra in prima ſpecie diuinatiua
15 addenda ſunt hæc.† q̃d dicendũ ſit de aſtro
logis,& chiromanticis q̃ ſm̃ curſum aſtroꝝ,
& ſigna cœleſtia futura ꝓnoſticant,an liceat
hoc facere,vel ſint puniendi ſicut augures, &
aruſpices aut alio modo. Rñ.aũt hæc futura
p̃dicent ex certa ſcientia imponentes futuris
ꝯtingentibus rebus neceſſitatẽ quandã, quã
dĩt cauſari ex motu corpoꝝ cœleſtiũ,& iſto
modo ſunt hæretici, & puniunẽ vt hæretici ,
vt late diximus ſupra hac q̃õ.in princ. & q̃õ.
p̃cedenti. Rõ eſt,q̃a ſigna non ſunt cauſæ re
rum finales imponentes neceſſitatem huma
nis rebus agendis aut homini,ſed ſunt ſigna
q̃dam inclinatiua,ſiue indicatiua rerũ futura
rum ſm̃ cõiter accidentia p regulas quaſdã,
& nãs corpoꝝ cœleſtium q̃ multoties fallũt,
q̃bus nõ ſubijciẽ neceſſario nã humana , q̃a
poſſit illa euitare,& vti liberi arbitrij p̃tãte ,
vide Abb.in d.c.2.eod.tit.& Ioan.lec.in ſum
ma ꝯfeſſ.eod.tit.q.5.aut illa p̃dicunt demon
ſtratiue,p̃ſumptiue,ſiue inclinatiue aſſeren-
tes ꝙ ex motu corpoꝝ cœleſtium tale q̃d in
clinatiue demonſtraẽ ſiue figuraẽ in actibus
hoĩum inferioribus , & hoc modo non eſt
p̃ctũ ex quo nullam imponunt neceſſitatẽ ,
ſed inclinationẽ quandã quã q̃s libere euita
ri poterit ſi velit vti prudẽtia, & ſui liberi ar
bitrij p̃tãte,vt latius dicemus infra,& hr̃ per
Abb.in d.c.2.eod.tit.Pro faciliori intelligen
tia p̃miſſoꝝ ſubijciam infraſcriptas q̃õnes
ſpeciales declarãdo pœnas criminis cuiuſq;
17 † Et primo q̃ro,q̃d de ſacerdotibus q̃ cauſa
doloris ſpoliant aras aut extingunt lumina
ria ꝯſueta qua pœna puniunẽ,dic, ꝙ clericus
honore, & dignitate priuaẽ, & ſic efficiẽ in-
famis,vt in c.quicunq; in 1.rñſo.26. q. 5. &
Ioan.lec.in ſum.ꝯfeſſ.eod.tit.q.18. & hoc ni
ſi ſponte de p̃miſſis coram ep̃o , vel Metro-
politano ſe culpabiles detulerint , & de ipſis
ꝯdignam peregerint pœnitentiam d. c. qui-
cunq;. Alij ſacerdotes reperiunẽ q̃ ſumpta ve
ſte lugubri miſſas defunctoꝝ celebrant ꝓ vi
uentibus cauſa inimicitiæ,vt is ꝓ quo ſacrifi
cium ipſum offerunt moriatur , an incurrat
mortis periculum,qua pœna ſint puniendi,
dic iſto caſu quod ſacerdos vel clericus qui
ſcienter iſta fecerit à proprij ordinis gradu
priuatur , & perpetui exilij ergaſtulo vna cũ
eo qui ipſum ſacerdotem conſulit aut præ-
miſſa fieri ordinauit ſiue mandauit relegaẽ ,
vt eſt text.in d.c.quicunq; in fi.26.q.5.& Io.
lec.in ſum.confeſſ.eo.tit. q. 20. Deinde q̃ro
18 † quid de clericis vel laicis qui imaginẽ Cru
cis aut beatæ Mariæ virginis, ſeu alioꝝ ſan-
ctorum proiecerũt in terram illaſq́. vrticis ,
ſpinis,vel pedibus conculcarunt , qua pœna
puniendi ſunt,caſus iſte poniẽ per text in c.
ſi canonici.§ fin.de offic.ordina.lib.6. vbi di
cit,ꝙ vltrix ſic procedat dura ſñĩa ꝯtra eos p
quam alij id facinus patrare pertimeſcant
gl.vero declarando text.primo dicit ꝙ erunt
priuandi loci ſui dignitate atq; honore niſi
clerici ſatisfactione coram metropolitano ſe
ſufficienter purgauerint demum deuenit ad
aliam pœnam dicens ꝙ ſtaẽ arbitrio iudicis,
ꝯcludens in effectu ꝙ ſit pœna arbitraria, ꝓ
prima allegat text.in d.c.quicunq; 26.q.5.&

 l.1.ff.

l.1.ff.de iur.delib. cum qua gl. tranſit Gem.
ibi Archid.aũt dicit ꝙ poterunt tpalr̃ puni-
ri ꝙ in vinculis publicis ꝯuinciant,vt l.1.C.
de his q ad ſtatu.cõſ.& ff.de pœ. l.capitaliũ.
§.q ad ſtatuas,vel qđ moriant,vt not.in l.1.
C.ne lice.ſign.ſaluat.&c.& hęc vltima pœna
inferi de rigore iuris ciuilis,vt d.l.1.aliæ ve-
ro ſuperiores inferri poſſunt ꝑ iudicem eccle
ſiaſticum,vt dñt Doct.in d.c.ſi canonici.§.fi.
19 † Videndum eſſet ẽt qd de iudæo q ſuꝑ cru
cem dum deferret publice ꝑ vrbem proiecit
immunditias qua pœna puniat, iſtũ caſum
decidit Pet.de Anch.in conſ.15.qđ incipit,
ſpiritualis iudex in ꝓuincia Romãdiolę,vbi
dicit ꝙ iudæus ipſe poterit ꝑ vtrunq; iudicẽ
caſtigari eccleſiaſticũ,& laicum,& ſeueris pę
nis puniri.Quæro qd dicendum ſit de his q
in ſortilegijs cõmiſcuerunt hoſtiam non ſa-
cratã ſuꝑ qua tñ celebrata fuit vna aut plu-
res miſſæ,qua pœna puniat ſacerdos q ſciẽ-
ter ſuꝑ hoſtia illa celebrauit miſſas,vel q ce
lebrando non ꝯſecrat aliqd,ſed capit panẽ,
& vinum apud altare ſine ſacro,& oẽs ac ſin
gulas cęrimonias,& ſolennitates fecit apud
altare excepta ꝯſecratione,qua pœna puniat
caſus iſte ponit in c.hoie.de celebra.miſ. vbi
tex.nullam ponit pœnam tpalem,ſed credo
ꝙ ſit pœna arbitraria in eo q celebrat miſ-
ſam,& ſine ꝯſecratione accipit hoſtiam,& vi
num,quam iudex eccleſiaſticus ſibi iniunget
loco pœnitentiæ,is vero q ſcientes celebrat
ſuꝑ hoſtia aut alia re cum qua fieri debẽt ſor
tilegia grauius puniendus eſt,ſicut is q ſorti
20 legia ipſa ꝯficeret † q a paria ſunt,aliqd ꝓhi
bitum facere vel efficere aliqđ neceſſariũ an
tecedens ꝑ qđ peruenit ad illud,vt l. orõ. ff.
de ſponſa.vide text.in d.c.ſi qs eps.26. q. 5.
q loquit gñalr̃ de oibus ſortilegijs,ille .n. q
habuit aium de delinquendi, & deuenit ad
actum ꝓximum delicto,hr̃ ac ſi feciſſet,& cõ
ſummaſſet delictum,non ſolũ de iure canoni
co,vt in c.ſicut dignum,de homit.cum mul-
tis ſimilibus, ſed ẽt de iure ciuili, vt l.is q cũ
telo. C.ad l.Corn.de ſic.& l.1.§.diuus,& ibi
Bart.ff.eo.tit.& hr̃ ꝑ Panor.in d.c.2 de ſor-
til.& Ioan.lec.in ſum ꝯſ.eo.tit.q.24.& Old.
in d.conſ.210.in 3.col.laicus vero excõicat,
& relegat de iure canonico in foro iudiciali.
c.aliquãti.26.q.5.ſed ſi ſemel monitus iterũ
ſe immiſceat in ꝑdictis,ſi eſt nobilis intrudit
in carcerẽ, ignobilis fuſtigat,mitriat,& publi
ce dehoneſtatur d.c.ſi qs eps.c.aliquãti.& c.

21 ſortes.cum alijs ſeq. † Quid dicendum de
his qui imagines conficiunt atq; baptizant.
& cum illis conficiunt ſortilegia, dic aut ſor
tilegia ipſa fiunt ad aliquem effectũ q dęmo
ni non conuenit,ſed ſoli Deo,& ſapiũt hęre
ſim manifeſte,vt ſupra diximus,q.pcedenti,
& ideo puniendi ſunt vt hæretici,vt ſupra di
ximus tit 1.q.3. ſalua tñ doctrina gl.de qua
in d c.accuſ.§.ſane.de hæret. lib. 7. & ſaluis
ẽt limitationibus de quibus infra in fi. dico
illos eſſe puniendos eiſdem pœnis quibus
alijs in ſuperioribus caſibus,vide Oldr.in d.
conſ.210. vbi de hoc facit mentionẽ expreſ-
ſam,& Ioan.lec.in ſum.conſ.eo.tit.q.12.Idẽ
dicendum eſt de his qui in ipſis ſortilegijs
immiſcent ſacras reliquias ſctõrum martyrũ
.ſ.ex membris vel oſſibus,aut de veſtibus eo
rundem d.c.ſi qs eps,& c.aliquãti.& Panor.
in d.c.2.& Ioan.lec.in d.tit.in ſumma.q.16.
Idem ẽt iudicandum eſt de his qui ſacra ec-
cleſiarum.ſ.oleum ſctm̃ baptiſmatis, criſma
tis,aut extremę vnctionis,ſeu aquam fontis
baptiſmatis,& ſimilia.d.c.2.& ibi Abb. & d.
c.ſi quis eps,cum alijs ſequen.Idem quoque
cenſendum eſt de his qui in eiſdem ſortile-
gijs admiſcent aquam benedictam,candelas
benedictas,ſacros agnuſdeos,ramos oliua-
rum,aut frondes palmarũ, & ſimilia de qb.
hr̃ ꝑ Ioan.lec.in dicta ſumma eod.tit. q. vlt.
22 † Iuxta ꝑdicta videndũ eſt qd de aſtrologis
qui futura prædicunt an puniant, & qua pœ
na, dic aut illa prędicunt ex certa ſcia, quaſi
ſigna.illa ꝑ q̃ futura ꝯiecturant ſint cauſæ re
rum imponentes futuris rebus neceſſitatem
ineſſe, ꝙ ſic erunt vel ſic oino,& iſtud eſt hæ
reticũ,& puniri debent vt hæretici,q a futu-
roꝝ noticia certa,ꝓut eſt ineſſe rei,eſt ſolius
Dei,vt hr̃ Matth.22.c.& 2.q.4.cõ alluſtr.&
26.q.3.ſciendum,& late diximus ſupra qđ.
ꝑced,aut illa ꝑdicunt ꝯiecturalr̃ demonſtrati
ue ſiue inclinatiue,& iſto modo non errant
nec puniunt aliqua pœna,q a verũ eſt ꝙ cor
pora cœleſtia habent q̃dam motiua,& incli-
nationes ad corpora inferiora, & operatio-
nes humanas,ſm quas multoties ſic fieri cõ
tingunt,quis euitari pñt, & ꝑpea dr̃, ꝙ illa
ſunt ſigna rerum,non aũt cauſę rerũ,de qb.
vide Panor.in d.c.2 extra eo.tit.tertia col.

Quid.n.dicendum ſit de his q ſortes quæ
runt in euangelijs aperiẽda librum,& fortifi
cãdo in illis,dic ꝙ ꝓhibitũ eſt,& puniunt q
ꝑmiſſa faciunt modo quo ſupra 26. quæſt.
2.hi

2.hi qui. Et qa diximus ſupra q ſunt ꝓhibita remedia ſortileg. oꝝ q ſunt ad ſanandum corpus maleficiatum de iure canonico, licet de iure ciuili ꝑmiſſa ſint vt ſupra diximus ea
23 dem quæſtione. † Quæro nunc qd ſi aliqs in opere ſanatiuo dixit plura verba honeſta, & ſanctas, ac deuotas orones Dei beatæque virginis Mariæ, & alioꝝ ſctōꝝ, & illa eadem fecerit dicere ꝑ ipſum maleficiatum ad deuotionē beatæ virginis Mariæ, aut alicuius ſancti martyris, nihilominus poſtea magiſter ſiue magiſtra ſortilegioꝝ aliqua verba extranea dixerit publice vel ſecrete, q non vr̄ congruere illi operi religioſo, & ſanitatis, an iſta dicantur eſſe ſuperſtitioſa, & punienda, dic ꝙ ſic, quia quotieſcunq; cū rebus aut verbis religioſis ſiue eccleſiaſticis miſcent̄ aliqua verba extranea, & q nāl̄r non tendunt ad opus illud ſanitatis nec poſſunt nāl̄r talem effectū operari neceſſario, tunc dn̄r eſſe ſuperſtitioſa & faciunt totum opus ſuperſtitioſum, & dānabile, quod eſt maxime quotieſcunq; adiungunt̄ nomina quædam ignota, aut characteres, ſeu aliæ diuerſæ obſeruationes quas manifeſtum eſt nāl̄r efficatiam ad ſanitatem hr̄e non poſſe, illa non fiūt ſine ſuperſtitione, & dæmonis miniſterio, vt dicit S. Tho. in ſumma 2.2.q.95.art.2.ver.dicendum. in tit. de ſuperſtitio.& Ioan.lec.in ſumma cōſ.eo.tit. q. 11. Et ꝑꝑ ſunt puniāda de iure canonico: qa ſi clericus eſt q talia fecit deponit̄, laicus vero excōicatur pro prima vice. 26.q.7.admoneant, ſed ſi monitus ſpreta monitione iterū ſe ingeſſerit in eiſdem, ſi eſt nobilis vir, & honeſtæ familiæ incarcerat̄, aut relegat̄, ignobilis vero cū vituperio fuſtibus cedit̄. 26. q. 5. c.ſi qs eps.c.aliquanti.c.ſortes. & c ſeq. per Abb. in d.c.2.de ſortil.vbi dicit ꝙ pœna iſtorū eſt arbitraria, & hoc puto verius ſm qualitatē facti, ꝯditionem ꝑſonarum, & aium delinquentis, arg.l.aut facta.& l.reſpiciendum. §.delinquunt.ff.de pœ.& l.qd ergo.§.pœna grauior.ff.de his q not.infam.c.ſicut dignū, in princ. de hom. De iure aūt ciuili remedia iſta nō puniunt̄ dummodo fiant ad finē. d.l. eoꝝ.§.fi.& ibi Barr.C.de malef.& alias dixi
24 mus ſupra eo.q.6.† Idem dicēdū eſt de his q faciunt ſchedulas, aut breuia, & ligaturas ſuſpendēdus, & deferēdas ad collū maleficiati, cū ꝑtinent aliqd extrinſecū ſiue extraneū ſignū character aut nomen qd̄ nāl̄r nō tēdit ad ꝯcluſionē, & intellectū alioꝝ verboꝝ, vel ad opus ſanitatis, tunc iudicat̄ illud eſſe ſuperſtitioſum, & punibile, qa fieri non pōt abſq; ſuffragio, & inſtructione diaboli, vt dicūt ſupradicti Doct. in locis ꝑdictis, & hr̄ in c. nec mirum.§.ad hęc oia, &c.26.q.5.& ꝑ S.Aug. in lib.21.de ciui.Dei, & ideo puniunt̄ his pęnis quas ſupra diximus hac ead.q. in membris ꝓxime relatis. Quid ſi inter alia verba vel nomina Dei q ille maleficæ ſæpius deſcribere faciunt in earum ſchedulis vel breuibus appoſuerint hoc verbū, Deus Acharon. an ſit verbū ſuperſtitioſum, & diabolicū, dic ꝙ ſic, qa illud eſt nomē Beelzebub principis dæmonioꝝ, vt hr̄ 4.Regum 1.c. dum Elias monitus ab Angelo reprehendit Ochoſiā regē ſub his verbis, nunqd non eſt vobis Deus in Iſrael vt eatis ad conſulēdū Beelzebub Deū Acharō, ideo de lectulo ſup quē aſcēdiſti nō deſcēdēs ſed mortē morieris, qd̄ bene nota, qa ſæpius illis ſchedulis, & breuibus hoc nomen.ſ. Deus Acharon reperies expreſſum, vide do. Ioan.de Tur. crem.in c.ꝯtra idoloꝝ. 26.q.5.& d.Ioan.lec.in ſum. ꝯſ.eo.tit.q. 11.
25 & 15. † Quid dicendū de his qui ſacrificant Mamonæ deo nummoꝝ vt diuiter efficiant̄, qua pęna ſunt puniendi, dic ꝙ ſi eſt priuatus ipſo iure oi officio, beneficio, honore, & dignitate, ſiue occultū ſit crimen ſiue publicū, & ideo neceſſario indiget diſpēſatione ſi vult amplius celebrare, qdam alij dixerunt ꝙ qn̄ crimen eſt occultū poſſunt agere pęnitentiā ꝯfitendo de pc̄tm̄ ſuum, & non incurrunt pęnam illam priuationis, & ideo non indiget neceſſario diſpēſatione, ſi vero crimen eſſet publicū aut notoriū, tunc incurrit irregularitatē, & priuationē ipſo iure, & indiget diſpēſatione nihilominus ꝓcedens opinio vr̄ eſſe magis tuta in foro ꝯſciētiæ vt qs petat diſpēſationē ēt qn̄ crimē eſſet occultū. vide d.Ioā.
26 lec.in ſumma ꝯſ.eo.tit.q.vlt.† Vbi iſtis ęquiparat ēt ſacerdotes q in ſortilegijs immiſcēt ſacra eccleſiaſtica.ſ.oleum ſctm̄ criſmatis, baptiſmi, vel extremæ vnctionis, aut aq̄ ſontis baptiſmatis eiſdem pœnis puniunt̄ de qbus alias diximus ſupra ea.q. laici vero de iure canonico prima vice ſunt excōicati, & ſunt à limine eccleſiæ repellēdi, ſed ſi poſt primā monitionē iterū ſe ingeſſerint in eiſdē, ſi nobilis eſt, ꝯdēnant̄ ad ꝑpetuos carceres. ignobilis vero fuſtigatur publice cum maximo dedecore, deinde in exilium condemnatur, ſm quod habetur 26.q.5.ſi quis eps.c.aliquanti.

cum alijs ſeq. Abb. tñ dixit in d.c.2. de ſortil. ꝙ iſtoꝝ pœnæ erunt arbitrariæ mitigandæ alterãdæ neq; leuiandæ ſm facti qualitatẽ, aut turpitudinem, ſeu ſcandalum quod inde poſſet oriri, aut exortũ iam eſſet, itẽ ꝑſonarum ꝯdõnem, & aium delinquentis, aut ex ſimplicitate dr̃ lapſus in illud, & ad aliquem bonum effectum, vt hr̃ in d.c.2. extra eo. tit. vel ſi ex ꝓpria malitia aĩo aliquem decipiendi, & ſimilia, vt ibi ꝑ Abb. latius dr̃, & diximus ſupra ꝓxime, vide tex. in c. ſicut dignũ

27 in princ. de hom. † De iure vero ciuili pro omnibus ſortilegijs hmõi eſt pœna vltimi ſupplicij. l. eoꝝ. in princ. l. nemo, l. multi. & l. & ſi excepta. C. eo. tit. Exceptis ſortilegijs q̃ fiũt ad ſanandum maleficiatũ, vel liberãdum aliquẽ ab alia infirmitate, aut incantandum hymbres, grãdines, & fulgura ne noceãt ſegetibus, arboribus, & plãtis, aut animalib⁹, & feribus eoꝝ, oĩa iſta quæ ꝓſunt, & nõ nocẽt rebus tꝑalibus, aut perſonis ꝑmiſſa ſunt de iure ciuili, & nullã pœnam merent̃, vt d. l. eoꝝ. §. fi. & ibi Bar. C. eo. tit. & alias diximus ſupra. Vidẽdũ quoq; eſſet q̃d de diuinationibus q̃ fiunt ꝑ ſomnia ſm illoꝝ interpretationem, ꝓut hr̃ in ſomnijs Danielis, & per do. Albumaſar in lib. quẽ fecit de interpretatio. ſomnio. de quibus late vide do. Ioan. lec. in ſum. conſ. eo. tit. q. 6. & q̃d dicẽdum ſit de incãtationibus ſerpentum illas videlicet quæ

28 fiũt contra ſerpẽtes. † vbi dicas, ꝙ aut in illis ꝑcantationibus implorat̃ dũtaxat auxiliũ Dei ſimpl'r cũ deuotione abſque aliqua machinatione intrinſeca, vel extrinſeca, & non erũt reprobandæ, imò cõmendandæ, aut in illis implorat̃ diaboli ſuffragiũ vt ſortiantur effectũ, ſiue tacite, ſiue exp̃ſſe, & erũt illicitæ penitus, & dãnabiles, ſed qualiter cognoſci poterit an ſint licitæ, vel illicitæ, & an, & qñ in eis implorat̃ auxiliũ dæmonis tacite, vel exp̃ſſe, vel ſolius Dei, dic ꝙ eſt diligẽter aduertẽdũ ad verba ipſa, itẽ ad modũ, ritũ & ordinẽ ipſius incãtationis, q̃a ſi in eis ĩſunt aliqua verba extranea, vel ignota noĩa, aut characteres, ſiue verba q̃dã extranea q̃ non congruũt ꝯcluſioni, nec naturæ verboꝝ ſupradictoꝝ, nec p̃nt ſm eoꝝ nãm aliq̃d operari circa effectũ de quo agitur, tũc opera ipſa dici non p̃nt, niſi ſuperſtitioſa, & diabolica, in q̃bus diabolus plurimũ oꝑatur, & illius ſuffragiũ, ſaltem tacite inuocatur, ſm ꝙ cõcludit. Io. lec. in ſum. confeſ. eo. tit. q. 15. & diximus ſupra ea. q. in illo art. de remed. quæ fiũt contra maleficiatũ, & ideo iſto caſu puniẽdi erũt de iure canonico pœnis ſupra ꝓxime dictis. De iure vero ciuili nulla pœna erũt puniẽdi ex quo dictę incantationes fiũt, vt ꝓſint .ſ. ne hoibus noceant ſerpentes. Verum q̃a in iſtis ſortilegijs amatorijs, maxime, & veneficijs q̃ dñt fieri in corpore ſepius interueniũt pocula q̃dam q̃ tradunt̃ potanda ꝑſonæ maleficiandæ q̃ cõiter appellari ſolent pocula amatoria aut venefica, ex quoꝝ potu qñq; preter ſpem, & intentionem tradentis mors abſorbentis ſuccedit, qñque vero non, ideo aliqua de ipſis poculis ſpecialiter videamus.

1 ☞ Poculum amatorium miniſtrans qua ſit pœna afficiendus.
2 Poculum amatorium qui miniſtrat punitur, ſi inde mors ſequatur.
3 Pœna vltimi ſupplicij punitur quis quandoque pro homicidio ſine dolo commiſſo.
4 Venenorum plures ſunt ſpecies, quædam enim bona ſunt, & quædam mala.
Venenum dictio, medica eſt, ſiue promiſcua.
5 Venena non ſemper hominis necandi cauſa fiunt.
Pœna legis Corneliæ, de ſicarijs, eſt hodie de pœna capitis.
6 Fato non noxa imputantur, quia abſque fraude caſu improuiſo accidunt.
Percutiens non occidendi animo mitius punitur.
7 Venenum amatorium, vel ſanatiuum, ſeu conceptionis non animo occidendi propinans, non punitur l. Corn. de ſicar. ſi mors ſecuta fuerit.
8 Venenum conceptionis bono animo propinans relegatur, ſi ea quæ illud aſſumpſit moriatur.
Venenum amatorium, ſanatiuum, & conceptionis an & quo ad quid æquiparentur.
9 Determinans ad plura determinabilia relatum, pariformiter illa determinare debet. et nu. 16.
10 Poculum amatorium miniſtrans cauſa occidendi infantem in vtero, & cauſa fornicandi, homicida eſt.
11 Poculum amatorium ſi ab aliquo propinetur quæ in illo conſiderentur.
12 Pœna poculi amatorij quæ ſit, ſi mors ſequatur abſorbentis.
13 Venenum amatorium arte malefica confectum propinans, morte punitur, ſi mors ſorbentis ſequatur.
14 Venena amatoria, & ſanatiua non facta arte malefica, nec ad malum finem propinans, non punitur morte.

15 Pocula

15 *Pocula amatoria propinans quando puniatur, & quando non.*
17 *Opera facta arte malefica valde ſunt deteſtãda.*
18 *Medicus dans venenum ſanatiuum agroto an puniatur ſi ægrotus ex illo moriatur.*
Poculum abortionis, ſeu amatorium miniſtrans punitur ſi ſumens inde moriatur.
19 *Venenum conceptionis propinans relegatur, ſi ea quæ ſumpſit ex hoc moriatur.*
20 *Venenum ſanatiuum causa ſanitatis immixtum medela propinans non punitur, etiam ſi mors ſorbentis ſequatur.*
21 *Venenum miniſtrans ſterilitatis, tanquam homicida puniendus erit.*

1 DVodecimo igitur nunc quæro. † Si quis miniſtrauerit, vel dederit poculi amatorium mulieri ad flectẽdum eius pudicũ animum ad libidinẽ, & calefaciẽdũ eius cor ad amandum viꝝ prædictum, vel ecõtra: quid ſi mulier dederit poculũ viro, vt amet ipſam licet hoc rarius cõtingat, qua pœna puniatur, q poculum ipm dederit. Rñdeo, ꝙ de iure ciuili humiliores in metallum damnãtur, honeſtiores vero in inſulã, dimidia parte bonoꝝ ſuoꝝ confiſcata, releganť, ita dicit text. in l. ſi quis aliqd. §. q abortionis. ff. de pœn. Clerici vero de iure canonico ſunt priuandi. 26. q. 5. c. ſi quis eps. & p Abb.
2 in d. c. 2. de ſortileg. † Sed quid ſi ex poculi hmói aſſumptione mors abſorbẽtis ſuccedat, eo quod forſan male cõpoſitum fuerat, & nõ erat bene temperatũ, vel in mala ſorbẽtis diſpoſitione ſumptũ fuerit, qua pœna punietur q dederat, & vr̃ dicendum qđ aliqua pœna extraordinaria relegationis, vel ſimili, ex quo homicidium illud nõ fuit cõmiſſum cũ dolo, nec cum ꝓpoſito occidendi, id eo non debet puniri pœna vltimi ſupplicij, l. 1. §. diuus. l. diuus. ff. ad l. Corn. de ſic. tñ cõtrarium dicit tex. in d. l. ſi qs aliquid. d. §. qui abortionis, quod ſi caſu moriatur q vel quæ poculum p̃dictum abſorbuit q tradidit vltimo ſupplicio puniẽdus eſt, licet dolo nõ dederit, ſed bono zelo, & hoc eſt, quia res ipſa
3 eſt mali exempli. Ex quo † nota caſum ſingularẽ in quo qs punitur pœna vltimi ſupplicij pro homicidio cõmiſſo ſine dolo, & in tẽtione aliqua occidẽdi cuius ɔtrariũ diſponit regula iuris cõis de qua in d. l. in l. Cor. & l. diuus, & l. 1. §. diuus. ff. ad l. Cor. de ſicar. & l. is q cũ telo. C. eo. tit. q̃ habet ꝙ nunq̃ in fertur pœna mortis pro homicidio cõmiſſo ſine dolo, & ꝓpoſito occidendi, imò in caſu p̃dicto lata culpa nõ æq paratur dolo. vt no. dicit Bart. in d. l. in l. Corn. ff. de ſicar. hic. n. nulla ratio neq; p̃ſumptio viget ɔtra ipm q dedit poculũ amatorium ex qua cõiecturari poſſit ꝙ habuerit animum occidẽdi, imò in parte nulla offendẽdi, d. l. in lege. & §. diuus ff. eo. tit. Contra p̃dicta oppono. de l. 3. §. hęc adiectio. ff. ad l. Corn. de ſicar. vbi vr̃ eſſe tex. valde cõtrarius d. §. q abortionis, ibi. n. dr̃, ꝙ
4 venenoꝝ † plura ſunt gña, ſiue plures ſpẽs quoꝝ quædam dñr mala venena, ea. ſ. quę facta ſunt hominis necãdi cauſa, quędam ſunt alia quæ dñr bona, ſiue nõ mala, & ea ſunt q̃ facta fuerĩt ad ſanandum corpus ægrotum. item ea quæ fiũt ad concipiendũ, & illud qđ amatoriũ appellatur. vel aliud quodcunque factũ ad aliud effectum dũmodo non ad occidẽdum, & ꝓpea ſubiungit tex. in verſ. adiectio, ꝙ adiectio illa mali veneni opportune poſita fuit in illa lege, qm̃ ex illa qualitate mala adiũcta demonſtratur quædã eſſe venena nõ mala. Ergo nomẽ hoc venenũ mediũ eſt ſiue ꝓmiſcuum, & adaptať ad vtranq; partem, reſpectu vero adiũctæ qualitatis tam illud quod ad ſanandum, quam illud quod ad occidẽdum paratũ eſt continet, ſed & id qđ amatoriũ appellatur, vel quod ad ɔceptionẽ traditur cõtinet, oĩa iſta comp̃hendendi p̃nt ſub nomine iſto veneni. ſolũ. n. in ea lege no
5 tatur quod hois necandi cauſa fit. † Ergo cetera venena q̃ non ſunt facta hominis necãdi cauſa, ꝓut ſunt venena ſanatiua, amatoria & ea quæ fiũt ad concipiẽdum, nõ continentur ſub lege illa, nec pœna illius legis plectũtur q illa tradũt, & ꝓpea tex. ibi in fine exẽplificat regulã iſtam ponẽdo caſum cum ſua deciſione, videlicet, ꝙ ex S. C. iuſſa eſt relegari mulier illa quæ nõ malo quidem aío, ſed malo exẽplo medicamentum ad ɔceptionẽ dedit, ex quo ea mulier q̃ illud accepat deceſſerit, ex qua deciſione ꝓbatur, ꝙ oĩa venena q̃ non ſunt facta hoĩs necandi cauſa dñr nõ mala venena, & ideo ſi ex illoꝝ potu quiſq̃ perierit, q tradidit nõ tenetur pœna illius legis Corn. de ſicar. quæ hodie eſt pœna capitis, licet olim eſſet ꝑpetua deportatio, & omniũ bon. publ. l. 3. §. legis. ff. ad l. Cor. de ſica. & in §. item l. Corn. inſt. de publ. iud. ſed alia minori pœna punietur. ſ. relegationis, vt d. l. 3. §. adiectio. in fi. Pone prædicta, quia defuit animus

aius occidendi tã in cõpoſitione quã in tra ditione, ꝓ quo tacit tex. not. i l. 1. §. fi. C. eo.
6 tit. de ſic. † vbi dr̃, ꝙ ea q̃ ex improuiſo caſu potius quam fraude accidunt, fato plerunq; noxiæ ſiue culpæ imputant̃, & ꝑ ꝯñs mitius puniunt̃, vt d. l. 1. §. fi. & l. 1. §. diuus. ff. eo. tit. vbi ſi qs in rixa anũ cucuma vel claua ꝑcuſſerit ex quo nõ occidẽdi aio illum ꝑcuſſit leuiandam eſſe pœnã huic ꝑcuſſori I. C. conſtituit, idem ſit in caſu noſtro, & licet tex. in d. l. 3. §. 1. in deciſione loquat̃ de veneno cõceptionis non aũt amatorio, rõ tñ p̃cedẽs quam dedit I. C. eſt gñalis comprehendens oia illa venena quæ facta non fuerunt hois necandi cauſa, ſed ad alium effectum, ꝓut eſt iſte 12. Quotieſcunq; aũt ratio eſt gñalis, & indeterminate poſita in lege, comprehendit oẽm determinationem q̃ ad illã põt adaptari, & vbicunque ſe extendit rõ extendit ẽt ipſa lex, & illius diſpoſitio. l. meiũ aũt. §. aduertendum. ff. qđ met. cau & ibi Bart. in 1. not. l. nomen. §. fi. ff. de leg. 3. illa igitur rõ quæ multum in ea lege notatur. ſ. ꝙ venena facta non ſit hois necandi, &c. comprehendit gñaliter oia venena q̃ facta ſunt abſq; illa quãtitate. tria. n. venena de quibus I. C. fecit mentionem in d. l. 3. illa expreſſit tanquam exempla regulæ, vt ſit ſenſus, † quicun-
7 que venenum amatoꝛ, ſanatiuũ vel ꝯceptionis ſeu quodcunq; aliud venenũ non factũ hois necandi cauſa cuiquam tradiderit, non animo occidendi, ex cuius potu ille qui aſſumpſit perijt, q̃ dedit poculũ puniri non debet pœna illius legis Corn. cuius deciſionis rõnem publicem ꝯſideraui, prima eſt, q̃a lex Corn. de ſic. vt proxime dixi c. 5. non comprehendit iſta venena de quibus ſupra in d. l. 3. in prin. & ibi Bart. ſecunda eſt q̃a quotieſcunq; mors ꝓuenit facto alicuius abſq; aio, & ꝓpoſito occidendi nunquã ille punit̃ pœna illius legis Corneliæ, & ſic pena mortis, ſed alia mitiori pęna, iuxta modũ culpę. d. l. 1. §. fi. C. ad l. Corn. de ſic. vbi dr̃ qđ ea q̃ ex improuiſo caſu abſque fraude accidũt facto potius q̃ noxæ imputant̃, ideo excuſant̃ à pœna ipſius legis, Idem diſponit̃ in d. l. 1. §. diuus. & l. diuus. & l. ſi lege Corn. & ibi Bart. ff. eo. ti. Idẽ Bart. in l. abſentẽ. & l. aut facta. ff. de pę. & in c. ſicut dignũ. in princ. & ibi ꝑ
8 Canoniſtas de homicid. † Cũ itaq; in poculo ſiue veneno ꝯceptionis dolus, & aius occidẽdi oĩno defuerit tã in cõpoſitione q̃ in tra ditione, videbat̃ dicendũ ꝙ nulla pœna puniri deberet cũ iuris lator dicit, ꝙ ꝑꝑ malum exemplũ iuſſa eſt relegari ea q̃ non q̃dẽ malo animo, ſed malo exemplo medicamenta ad ꝯceptionẽ dedit, ex q̃bus illa q̃ biberat perijt. Hęc aũt tria venena ſunt æquiparata, primo quo ad cõpoſitionẽ, q̃a ſunt facta abſque cauſa hois necandi, ſecundo quo ad traditionẽ q̃a oia tradunt̃ abſq; aio, & ꝓpoſito occidendi, quare nõ eſt dicendum ꝙ ẽt in deciſione, & pœnę impoſitione ſit ſilr̃ æquiparata, cum factum idem eſſe vr̃, & eadem rõ in omnibus militat, vt ſupra dixi, ergo deberet in omnibus eſſe eadẽ iuris diſpoſitio. l. illud. ff. ad l. Aquil. l. adigere. §. quãuis. ff. de iure pãtro. l. cum pr̃. §. dulciſſimis. ff. de leg. 2. l. hæc actio. & ibi Bart. ff. de cal. & eſt gl. in clẽ. auditor. in ver. Romana. de reſcr. & in clem. 1. in verſ. eligat̃. de electio. maxime, q̃a alia rõ mali exempli, q̃ eſt poſita pro ratione decidendi in d. §. adiectio. & d. §. q abortionis, ita militat in vno ſicut in alio caſu, ergo deberet eſſe eadẽ pęna in vtroq; caſu ſtatuta de q̃a in d. §. adiectio. attenta caſuum ꝯformitate, & equalitate in facto deberet ẽt eſſe cõformitas iuris ꝑ ea q̃ not. voluit. Bart. i l. oẽs populi. in 4. q. principali. ff. de iuſt. & iur. & dom. Alex. in l. peregre. §. q̃bus. in 2. col. ff. de acquir. poſſ. Pro quo facit ẽt regula illa
9 † ꝙ vnum determinabile relatum ad plura determinabilia debet illa pariformiter determinare. l. nã hoc iure. ff. de vulga. & pupilla. & Bart. in l. cẽturio. in 8. colũn verſ. ꝓ alia. eo tit. ſed rõ compoſitionis, traditionis atq; deciſionis vnica vr̃ eſſe in oibus, hoc eſt ꝙ ea q̃ ponit̃ in vno caſu, militat ẽt i alio caſu, ergo deberet eſſe vtriuſq; pariformis pœne deciſio. d. l. nã hoc iure. cũ alijs ꝑdictis. Quid dicendũ in hac amb guitate: ꝯtrariũ profecto eſt valde vrgẽs. iſta. n. opinio põt ſuſtinerı ꝑ regulas, & rõnes ꝑdictas, & magis ęqua vr̃, q̃ illa de qua in d. §. q abortionis. quę eſt nimis rıdiga, & ꝯtra oẽs regula iuris cõis. Bart. enim in d. §. qui abortionis. nihil dicit ſed remittit ſe ad d. §. adiectio. vbi mouet iſtud contrariam ad d. §. qui abortionis. tñ ſoluit multum ſimpliciter, nec tãgit difficultatem poculi amatorij. dicit n. ꝙ in d. §. adiectio. tex. loquit̃ in poculo ꝯceptionis, & ſic i re licita ibi vero in §. q abortionis. tex. loquitur i poculo ipſius abortionis, & ſic de eo q̃ incũbebat rei illicitæ, & ꝓhibitę, ideo tradit̃ diuerſa

diuerſa pęna in vno q̃ in alio. de poculo aũt
amatorio de quo in vtraq; lege mẽtio fit nul
10 lũ verbũ fecit. Bart. † Ego. n. poſt aliquas me
ditationes ꝯſideraui ꝯtrarium illud ita ſolui
poſſe, ꝙ in d. §. q abortionis. vterq; habebat
aium occidẽdi. vnus occidẽdi infantẽ i vtero
matris, & ſic eſt homicidia corporalis. vt l.
ꝑgnãtẽ, & l. Cic. de pę alter aũt q dedit pocu
lũ amatoriũ, ex quo illud dedit cã fornicãdi
& peccãdi cũ ea, dr̃ homicida ſpũalis, qa illo
peccato mortali occidit aĩam. de ꝯſecr. diſt.
4. quæris. de pœn. diſt. 1. noli. & 22. q. 5. ille
& c. aliquis. extra de homicid. Ex quo igi-
tur vterq; eſt homicid. tam in ipſa traditio-
ne quã in ꝓpoſito, ergo pari pœna puniẽdi
ſunt. ſed iſta ſolutio paꝝ vãlet, qa nõ repe-
rio cautũ de iure ciuili ꝙ ꝓ vno pc̃tõ mor-
tali qs incurret pęnã mortis ſicut ꝓ homici
dio doloſe cõmiſſio, niſi in caſibus à iure ex
preſſis. Ideo ꝯueniẽdũ eſt ad aliã ſolutionẽ,
& anteq̃ ad vlteriora ꝓcedã, ſciendum eſt ꝙ
in hac materia poculorum duo ſunt princi-
paliter ꝯſiderãda q̃ præcedunt caſum mor-
11 tis. † Primũ eſt ꝙ ꝯſiderari debet cõpoſitio
ſm vero traditio, in compoſitione vero ꝯſi-
derãda eſt cauſa ꝑꝑ quam venenũ ipſum cõ
ponitur, & fit. aut. n. fit cauſa occidendi ho-
minem aut non. primo caſu ſit locus pœnæ
d. l. Corn. de ſic. ſecundo vero non, vt d. l. 3.
in prin. & §. adiectio. in traditione vero duo
alia ſunt ꝯſideranda. ſ. cã proxima, & imme
diata q̃ reſpicit principiũ. i. principalis inten
tio ipſius tradẽtis. Itẽ cauſa mediata, & fina
lis q̃ reſpicit finẽ actus ad quẽ tendit aĩus il
lius q tradidit, ſi. n. ꝓxima cauſa, & principa
lis intentio tradentis tendebat ad occidẽdũ,
nulli dubium eſt ꝙ tradens tenet̃ pęna illius
l. Corn. de ſic. vt l. 1. §. diuus. & l. 3. in prin. &
l. in l. Corn. ff. eo. ti. ẽt ꝙ mors ſecuta nõ ſue
rit l. 1. in prin. & l. is q cũ telo. C. eo. tit. Si
vero nõ habuit aium occidẽdi, tũc ꝯſideran-
da eſt illa cauſa remota, & finalis itẽtio, ſiue
vltimus effectus rei ad quẽ tradunt̃ ipſa po
cula. Aut. n. tradunt̃ ad bonũ, & honeſtũ fi-
nẽ. ſ. ꝯceptionis vel ſanitatis, & iudicant̃ bo
na, & honeſta, & tũc qs excuſat̃ à pęna capi
tali morte ſecuta, ſed alia mitiori pęna punit̃
12 vt d. l. 3. §. adiectio. i fi. & ſupra diximꝰ. † Aut
finalis intẽtio, & vltimus eius effectus tẽde-
bat ad turpe, & illicitũ, ſicut eſt ĩ poculo ama
torio, cuius effectus eſt libidinis apprehẽſio,
& illicitus mulieris ꝯcubitus, vt alias diximꝰ
ſupra. & hr̃ In l. eoꝝ, in prin. C. de malef. &
math. & iſto caſu nõ excuſat̃ ꝑꝑ principalẽ
eius intẽtionẽ ſiue cauſam ꝓximã. ſ. q nõ ha
buerit aium occidẽdi, ſed attẽdit̃ magis illa
cã finalis, & vltimus effectus ad quẽ venena
tẽdebãt, & ideo indubitãter punit̃ pęna vlti
mi ſupplicij. d. l. ſi qs aliqd. §. abortionis. vbi
eſt caſus. ff. de pęn. & rõ deciſionis eſt, qa da
bat operã rei illicitę. ideo nõ vr̃ excuſandus:
qa dr̃ eſſe in culpa, & ideo tenet̃ ẽt in caſu
fortuito, q p̃ter ſpem, & intentionẽ inopina
te ꝓuenit, vt eſt caſus in c. fi. de hom. lib. 6. &
facit tex. in arg. in c. ſicut dignũ, eo. tit. in an
ti. l. ſi mulier. ff. qđ me. cau. l. q occidit. §. in
hac. ff. ad leg. Aql. Ex qbus patet ꝙ illoꝝ ve
nenoꝝ de qbus in d. l. 3. § adiectio. non eſt
oĩmodo ſimilitudo quo ad oia, ſed ſolũ quo
ad primas cauſas reſpectu compoſitionis, &
traditionis, in eo ꝙ in vtroq; deficit aĩus oc
cidẽdi quo ad iſta ſunt ſimilia, & æqparata.
ſed quo ad vltimũ effectũ, & cauſam finalẽ
ipſius traditionis ſunt diſſimilia, vt ſupra di
ximus. qa ea q̃ fiũt ad ſanãdũ, & ꝯcipiẽdum
hñt honeſtũ, & laudabilẽ finẽ l. eoꝝ. §. fi. C.
de mal. & matt. & d. l. 3. i prin. & hr̃ Gene. 2.
c. ea vero q̃ fiũt ad amãdũ, & flectẽdũ, &c. ha
bẽt turpẽ, & illicitũ finẽ d. l. eoꝝ. in prin. &
diximus ſupra. In iſtis igit̃ diſconueniũt, &
ſunt diſſimilia. ideo faciũt diuerſificare pœ-
nas, qa licet à principio neuter hr̃et aĩum
occidẽdi, tñ vnus dabat operã rei licitæ, &
honeſtæ, alter vero dabat operã rei illicitę,
13 turpi, & reprobę. vt ꝓxime diximus. † Poſt
hęc alio mõ ꝯſideraui rñderi poſſe ad illud
ꝯtrariũ ꝙ in d. §. q abortionis ideo punit̃ pę
na mortis ille q dedit, qa venenũ illud fue-
rat cõpoſitũ artę malefica ꝑ ſortilegũ, ſiue
maleficiũ, q illud dęmonis iſtructione, & ſuf
fragio interueniẽte cõpoſuerat ſm ea q̃ dixi
mus ſupra in 3. & 5. qq. in §. aũt adiectio. cõ
poſitũ fuit arte, & ſcientia nãli. ſ. medicoꝝ
peritia nulla ĩteruenięte ſupſtitione. Ars. n.
ipſa malefica, & mathematica eſt valde re-
probata, & vndiq; dãnata, & ꝑ ꝯñs oia ope
ra q̃ ipſi malefici faciunt ſiue ad amorẽ, ſiue
ad occiſionẽ, vel ęgritudinẽ, ſunt dãnata, nec
minori pęna puniunt̃ q̃ pęna mortis. d. l. eo
rũ. in prin. vbi ponit̃ vterq; caſus, & vnica eſt
vtriuſq; deciſio, & pœna, ea. n. quæ dñr in d.
§. q abortionis. debẽnt intelligi, & interpre
tari, ſm terminos. d. l. eoꝝ. in prin. ideo atro
cius puniunt̃ ibi quam in d. §. adiectio. ꝑꝑ
ſuper

ſupſtitionẽ illius damnatiſſime artis, & ſm iſtã declarationẽ ille tex. in d. §. q abortionis non vr̃ eſſe ita exorbitans à iure cõi. imò ſm ius cõe regulatur. Ad text. aũt in d. §. adiectio, põt dupliciter rñderi. primo, quia deciſio illius text. & pœna de qua ibi non adiungit ꝑ poculo amatorio, ſed ꝯceptionis quæ ſunt diuerſa. quo ad vltimũ effectũ, vt ſupra diximus, ergo debẽt diuerſo iure cẽſeri l. Papinianus exuli. ff. de mino. ſi aliter. n. euenit caſus q̃ ipſe opinabaĩ ſibi imputeĩ, q dedit poculũ amatoriũ ꝑ modũ ſupſtitioſum, qa ex quo à principio dabat operã rei illicitę. ex hoc. n. non caret culpa. ideo tenetur ẽt de ea ſu fortuito, vt in d. c. ſi. de hom. lib. 6. vbi ſi dñs mandauit ſeruo q accipeſeret baculũ, & percuteret Titium citra mortem tñ, & q diligenter caueret ne ipſum occideret, qa nolebat eum interficere, ſi tñ famulus tã grauiter Titium ꝑcuſſerit q ipſum occiderit, ille dñs mandans non excuſatur ꝑpea à pœna homicidij, licet nunquã habuerit aĩum occidendi illũ: & rõ eſt illa de qua ſupra ꝓxime. pro quo facit tex. in c. ſicut dignũ, in prin. extra eo. ti. in antiqui. l. ſi mulier. ff. quod met. cau.

14 & l. q. occidit. §. hac ff. ad leg. Aq l. † venena igiĩ de quibus loquitur tex. in d. §. adiectio. non fuerũt facta ꝑ ſortilegium ſiue maleficũ ꝑ modum ſupſtitioſum, ſed arte nãli hoĩs, & peritia medicoꝝ, ſicut fiunt, & componũtur venena ſanatiua medicinalꝑ, qđ patet, qa in vtroq; titulo fit mẽtio de venenis. ſ. in tit. legis Cor. de ſicarijs ff. & C. & in tit. de maleſ. & matth. C. ſed in tit. legis Corn. fit mẽtio, & tractaĩ de venenis nãlibus q̃ hoĩs ingenio, & peritia medicoꝝ fiunt abſq; aliqua ſupſtitione ſiue dęmonis inuocatione tacita vel expreſſa, ꝓut eſt venenũ ſanatiuũ qđ miſceĩ in medelis ad ſanãdũ corpora ægrotãtiũ d. l. 1. & l. 3. in prin. ff. ad l. Cor. de ſic. Venena vero de qbus loquiĩ titulus, & iura. C. de maleſ. & math. ſunt illa q̃ fiunt ꝑ ſortilegos, magos, maleficos, aut negromãticos, & ſimiles ope, & ſuffragio dęmonis ad q̃ illius inuocatio diuerſis precibus tacite vel expreſſe ſemꝑ interuenit, & hr̃, & dicit Ioã. lec. in ſum. ꝑſ. eo. tit. q. 11. & 13. & l. multi. l.

15 & ſi excepta. C. eo. ti. † Ex hac igiĩ declaratione colligiĩ iſta diſtinctio, q aut venena ſiue pocula amatoria fuerũt cõpoſita ꝑ ſortilegũ ſiue maleficũ modo ſupſtitioſo, & ꝑ inuocationẽ demonis tacitã, vel expreſſam, & tũc ſi ex illoꝝ potu cauſaĩ mors potãtis tradẽs ille puniĩ pœna vltimi ſupplicij de qua in d. §. q abortionis, aut nõ fuerũt facta per ſortilegiũ, nec eo modo ſupſtitioſo, ſed humana induſtria aut medicoꝝ peritia, & iſto caſu morte ſecuta nõ punieĩ pęna mortis ille q tradidit, ſed alia mitiori pęna de qua in d. l. 3. § adiectio. an aũt, & qñ remedia, & pocula ipſa dñr eſſe ſupſtitioſa, & qualr̃ cognoſcaĩ, vide q̃ diximus ſupra eo. q. ꝓcedenti. in mã remedioꝝ q̃ fiunt ad ſanandum. Cogita tñ ſuꝑ præmiſſis, qa Doct. non declarant. & ego hactenus non reperij magis ꝯgruam rñſionem. Et tenendo iſtam opinionẽ ꝓ ſolutione dictę oppo. nõ obſtãte ea q̃ ſuperius in ꝯtrarium adducebant, & primo q illa vnica rõ de qua in d. l. 3. in princ. &. §. 1. viget pariter in omnibus venenis q̃ nõ ſunt facta hoĩs necandi, &c. qa fateor q quo ad cõpoſitionẽ reſpectu primę cauſę, & quo ad traditionẽ reſpectu vnius qualitatis. ſ. carẽtię animi occidendi æqparanĩ oĩa iſta, non tñ ſequiĩ q ad alia q̃ ſequunĩ, & ſic in oĩbus dicãtur eſſe æqparata, qa quo ad vltimũ affectũ ſiue finalẽ intentionẽ ſunt lõge diuerſa, vt latius ſupra diximus. nõ miꝝ igiĩ ſi ſit diuerſa deciſio in vno q̃ in alio, & diuerſæ pœnæ

16 ſtatutæ ſunt, † & ex hoc põt ẽt ſolui aliud qđ vnũ determinabile relatũ, &c. qa illud eſt veꝝ, & procedit qñ illa determinabilia ſunt in oĩbus æqparata, & vnita rõ in oĩbus viget æqualiter. ſed qñ inter ipſa militat diuerſa rõ, tunc nõ pñt pariformiter determinari ſed difformiter, ſm qđ militat diuerſitas rõnis. l. Lucius. & ibi Doct. ff de vulg. & pupil. & Bart. in l. Titia. ff. de leg. 2. Soc. in l. cũ auus. in 27. col. ff. de ꝯditio. & demonſt. Non obſtat ẽt illud qđ dicebatur de malo exẽplo qđ exprimiĩ in vtraq; lege, qa tenendo ſecũdã ſolutionẽ dico, q in caſu d. l. 3. §. adiectio. viget duntaxat illud malũ exẽplum de quo ibi. intẽtio tñ tradẽtis, & effectus ad quem tendebãt pocula erat iniuſtus, & honeſtus, ſed in caſu d. §. q abortionis. nedũ viget malum exẽplũ veꝝ ẽt mala intentio, & turpis effectus, ꝑ quem pocula ꝑdicta facta, & tradita fuerunt. ſ. explendę libidinis ꝑ ſtuprum vel adulterijũ, vt alias ſupra diximus. cũ igiĩ tendant ad diuerſum effectũ merito vt diuerſa inter ſe debeant diuerſo iure cenſeri, d. l. Papinianus exuli. Et quod ſimiliter diximus ſupra, idem vr̃ ſentire Bar. in d. l. 3. §.

l. 3. §. adiectio, in ſolutione oppo. quam fecit
de d. §. q abortionis, ſed ſm vltimam ſolutio
nem dico ꝙ non ſolum dñr eſſe diuerſa quo
ad iſtum vltimum effectum de quo ſupra, ve
rũ ẽt quo ad primas cauſas, & ſic quo ad ip-
ſam compoſitionem: qa illa de qbus in d. §.
adiectio, fiunt induſtria hominis nãli, & ſm
nãlem peritiam medicoꝶ, ſicut alia venena
ſanatiua medelarum, vt alias ſupra diximus,
illa vero de qbus in d. §. q abortionis, fiunt
p modum ſuperſtitioſum arte diabolica, & p
inuocationem dæmonum tacitam vel expreſ
ſam, vt alias diximus, & hr̃ in ſumma cõfeſ-
ſio. p Ioan. lec. eod. tit. q. 2. 11. 13. p totum.
17 nimirum igiĩ ſi grauius puniunĩ † quia oĩa
opera q̃ fiunt arte malefica ſunt plurimũ de-
teſtanda, & grauius punienda, vt d. l. nullus.
& l. nemo. C. de malef. & mathem. Et licet
iſta vltima ſolut. prima facie videaĩ ſubtilis,
& ꝯcludenter ſoluere nodũ inter ipſas duas
leges p̃cedens tñ ſolutio mihi magis placet,
& eſt magis iuridica, & hanc vr̃ tenere Bart.
in d. §. adiectio, vt ſupra dixi hæc. n. vltima in
veritate ſapit diuinationem, qa dicere ꝙ po
cula illa de qbus in d. §. q abortionis fuerũt
facta p ſortilegũ ſiue maleficũ diaboli inſtru
ctione, de hoc nullum verbũ ſiĩ in d. l. nec ex
aliquo iudicio, vel ꝯiectura hoc deduci põt.
Prætérea video ꝙ pocula q̃ fiũt arte magica,
& traduntĩ mulieri ad flectendũ pudicũ aĩum
ad libidinẽ, licet mulier ipſa moriaĩ ex pocu
li aſſumptione, tñ maleficus, & ille q ipſum
ꝯſulit, vel q ſcienter dedit poculum puniunĩ
oẽs vltimo ſupplicio, vt l. eoꝶ, in princ. l. ne-
mo. & l. multi. C. de malef. & mathe. vbi hæc
expreſſe ꝓbanĩ, & tñ in d. §. q abortionis. ex
traditione illius poculi amatorij qñ mulier
q̃ aſſumpſit non moriĩ, non inferĩ pœna vlti
mi ſupplicij: ſed humiliores in metallũ dãnã
tur, honeſtiores vero in inſulã releganĩ con
fiſcata dimidia parte oĩum bonoꝶ ſuoꝶ, vt
ibi dr̃, ergo non eſt dicendum ꝙ illa ſint po-
cula facta arte magica, ſed nãli, ꝓut ſunt ea
de qbus in d. §. adiectio. ſed ideo diuerſis pę
nis puniunĩ, qa tẽdũt ad diuerſum effectũ, vt
alias ſupra diximus, & hoc eſt de mẽte Bart.
18 in d. §. adiectio. † Ponamus. n. ꝙ qs dedit ve
nenũ ſanatiuũ ęgroto vt recuperet ſanitatẽ,
& liberet ab illa infirmitate, ex cꝰ tñ aſſum-
ptione fuit liberatus à vita, qa mortuus eſt:
eritne dicẽdũ ꝙ talis medicus vel alius q de
dit venenum in medela ſit puniendus pœna
mortis vel relegationis aut alia, ſimili certe
nõ, immò erit immunis ab oĩ pœna dũmodo
nõ interuenerit dolus aut lata culpa, vt d. l.
3. §. alio ſenatuſc. ff. de ſic. qa in illo veneno
defuit dolus, & aĩus occidẽdi, deficit ẽt malũ
exẽplũ, & turpitudo finalis intẽtionis, qa oĩa
ſunt bona, & cũ bona intentione facta, ideo
euadit impunis, ergo ſunt oĩno diuerſa quo
ad effectum. Poſtremo vt me expediã de iſta
qõ. ſic diſtingue, aut nos loqmur de poculo
abortionis ſeu amatorio, & tũc aut ex illius
aſſumptione ille q aſſumpſit perijt, aut non,
priori caſu ille q dedit, & ſi dolo nõ dederit
puniĩ vltimo ſupplicio pp malũ exẽplũ. Sup
pleas tu, & turpitudinẽ finalis intẽtionis, &
ita intelligiĩ text. in d. §. q abortionis, vbi eſt
caſus. Aut nõ fuit mors ſecuta, & iſto caſu hu
miliores in metallũ ꝑpetuo damnanĩ, hone
ſtiores vero pp malũ exemplũ ꝯfiſcata dimi
dia parte bonoꝶ ſuoꝶ in inſulã ꝑpetuo rele
ganĩ ſm ꝙ dicit text. cũ gl. in d. §. q abortio-
19 nis. † Aut nos loqmur in veneno conceptio
nis, & tũc aut ex illius aſſumptione qs perijt
& ille q tradidit puniĩ pęna relegationis dũ
taxat pp malũ exẽplũ, ex quo in ipſo traden
te erat bona, & iuſta intẽtio ſua finalis, q̃ ten
debat ad ſuſcipiẽdã ꝓlẽ qđ eſt fauorabile, vt
ſupradiximus. Si. n. iſta eſt fauorabilis in quo
igiĩ cõſiſtit iſtud malũ exẽplũ de quo loquiĩ
tex. in d. §. adiectio. in fin. Rñ. qa mulier illa
vr̃ quodãmodo voluiſſe violẽtare nãm, & vo
luiſſe imponere fecunditatẽ in vtero in quo
Deꝰ, & nã impoſuerũt ſterilitatẽ. pp hoc vr̃
eſſe malũ exẽplũ, qa fuit nimiũ audax. nã ꝓ-
hibitũ eſt velle ſubuertere ordinẽ naturę, c. ſi
aliquis. de hom. in antiq. Aut non fuit ſecuta
mors illius abſorbẽtis, & nulla pena puniĩ ex
quo caret dolus, & culpa dũmodo aliqđ ſcã
dalũ ſubſecutũ nõ fuerit, & ita vr̃ ſentire gl.
20 in d. §. adiectio. † Aut nos loqmur de vene-
no ſanatiuo qđ ſit cauſa ſanitatis, & miſceĩ
in medelis, & iſto caſu ſiue ſequaĩ mors ab-
ſorbẽtis ſiue liberatio ab illa ęgritudine ſiue
nõ, in oẽm euẽtũ q tradidit vel cõpoſuit erit
immunis ab oĩ pęna dũmodo nõ adſit dolus
vel culpa d. l. 3. §. alio, à ꝯtrario ſenſu, & ſu-
pra ꝓxi. diximus, & p hęc ſum expeditus de
iſta ardua, & nobili. q. Sed anteq̃ ad vlterio-
ra ꝓcedã q̃ro in hac mã, qd ſi aliqs cã libi-
dinis, aut odij aliqd potãdũ dederit, mulie-
ri, vt parere vel ꝯcipere non poſſit. qđ dr̃ ve
nenũ ſiue potũ ſterilitatis, qđ eſt ꝯtrariũ ve
neno

neno cōceptionis, de quo ſupra proxime di-
2 1 xi; qua pœna ille qui tradidit puniatur? Rñ. qđ de iure canonico quaſi homicida puniẽdus erit, ita dicit tex. ubi eſt caſus iſte in cap. ſi aliqs, de hom.. ſed gl. ibi dicit, ꝙ debet intelligi de pœna ſpũali. ſ. excõicationis ꝗ infertur tam in clericum ꝗ in laicũ, non tñ clericus pp hoc efficitur irregularis, ac ſi vere hoiem viuentẽ occidiſſet niſi pbaret infantẽ aiatum, & viuentẽ occidiſſe, vide gl. in d. c. ſi aliquis. & ibi Abb. Si uero loquimur de iure ciuili ſit eadem diſtĩó, aut infans in utero matris adhuc nullus erat hõ, qa adhuc formatus non fuerat, nec aiatus, & tradẽs poculũ punitur pœna extraordinaria, ſiue relegationis d. §. q abortionis. l. diuus. ff. de extr. cri. & l. Cic. §. fin. ff. de pœn. aut erat iam aiatus, & uiuẽs, & punit de homicidio, qa hoiem dĩ occidiſſe, ut l. 1. ff. ad l. Põpi. de par. & melius in l. pen. C. ad l. Corn. de ſic. & l. 1. in prin. ff. eod. tit. & per gl. in d. l. diuus. ff. de extraord. crim. & infra latius dicam in ſeq. quæſt.

1 Poculum tradens abortionis, vt fœtum edat immaturum, qualiter puniatur.
2 Mulier prægnans poculum abortionis ſcienter ſumens qualiter puniri debeat, & num. 6.
Mulier prægnans pecunia accepta partum ſuũ abigens, pœna capitis plectitur.
3 Anima in ſanguine dicitur habitare, hĩc eſt quod plerique vltramon. fortiter bibunt, ne animã in ſicco morari contingat.
Fœtus in vtero matris intra quantum tẽpus formari cenſeatur.
Planetæ ſinguli menſa ſingulo operari dicuntur in formatione infantis in vtero.
4 Saturnus vitæ humanæ inimicus menſe primo fœtus formandi regnare putatur.
Iupiter humanis amicus, ſecũdo menſe formando fœtui cenſetur præeſſe, tertio Mars, Venus quarto, ſexto Sol, Luna ſeptimo.
5 Infans natus menſe ſeptimo ideo viuere poſſe dicitur, quod ſub Luna naſcatur.
7 Mulier de iure canonico excommunicatur quæ poculum ſumit vt fœtus immaturus edatur.
8 Poculum amatorium dans mulieri prægnanti ex quo moritur, an puniatur.
9 Clericus miniſtrans poculum amatorium non efficitur irregularis, niſi affectualiter viuentem hominem occiderit.
Excommunicatus efficitur qui amatorium poculum propinat ex quo ſequitur abortiuum.

10 Poculũ miniſtrans vt ſortilegiis factũ nedũ puniatur, ſed & qui illud confecit puniri debet.

1 Decimotertio proſequẽdo mãm poculorũ qro, † qđ ſi aliqs miniſtrauerit poculũ mulieri pgnanti ad effectũ vt faceret abortiuum, quod poſtea effectualiter ſubſecutum fuerit, qua pœna puniatur, nec putes. qõnem iſtam eſſe eandem de qua in d. §. qui abortionis, qa ibi non ſit mẽtio abortus ſecuto, vel de infante occiſo, ſed diſponitur ibi qñ poculum ipſum nocuit mři. Ad ppoſitũ igr̃ Rñ. qꝙ in hac qõ. repetẽda eſt diſtĩó illa quam ſupra pxime in ſin. præced. q. dedimus; ꝙ aut infans in vtero mřis erat iam aiatus, & viuens aut nõ, primo caſu q dedit poculũ nulli dubium eſt ꝙ ſecuto abortu tenetur de homicidio. l. pen. C. ad l. Corn. de ſic. l. 1. in princ. ff. eo. tit. l. Cic. in prin. ff. de pœ. & not. per gl. in l. diuus. ff. de extraord. crim. gl. eſt in c. ſi aliqs. de hom. & 2. q. 4. ꝯſuluiſti, qa iſto caſu dr̃ occidiſſe hoiem. & ſumus ppe in terminis. l. Corn. de ſic. c. 5. uel. 3. in princ. in eod. tit. & illa dñr eſſe mala venena q̃ facta ſunt hoies necãdi cauſa, d. l. 3. in pric. Secundo vero caſu qñ partus ſiue infans nõdũ erat aiatus, neq; formatus ſecuto abortu nõ tenetur de ſicarijs, ſed alia pœna extraordi. relegationis, vel ſimili ad arbitriũ iudicis ſm qualitatẽ facti, & pſonarũ pdõnẽ. d. l. diuus. & l. Cic. §. fin. & l. pgnantẽ. ff. de pœn. & l. ſi mulierem viſceribus. ff. ad l. Corn. de ſicar.
2 † Mulier aũt quæ ſcienter poculũ ipm aſſumpſit vt faceret abortiuũ, ſi inde ſit ſecutus abortus, & infans iam aiatus, & completus erat tenetur pœna legis. l. Põpeiæ de parricidis, quia eſt mřicida, vt ita ãn verſ. mř. ff. ad l. Põ. de parr. & ibi Bart. & Bald. in d. l. diuus idem tenent ꝙ ſi mulier in ipſa adhuc prægnans recepta pecunia partũ ſuũ abegerit tenetur pœna capitis indiſtincte, ſiue partus erat iam aiatus ſiue non, & hoc pp turpitudinẽ illam receptionis pecuniæ, qa dẽ alias ſimiliter l. Cic. in princ. ff. de pœn. vide Bar. in d. l. diuus. Sed qa ſit illa diſtĩó ꝙ aut partus erat aiatus, aut non, in d. §. abortionis qro quanto tpe partus ſiue infans in utero mřis dr̃ eſſe aiatus à die ꝯceptionis? Rñ. cũ primũ formatus fuerit infans, & cõpletus corpore tũc aia ingredit̃ in ipſo corpore q̃ infunditur à Deo, & non tũc corpus reputatur formatus. 32. q. 2. qđ vero. & cap. Moyſes. non ẽ aũt ꝙ aia prius infundatur

fundaī in corpore, illo anteq̄ habeat pfectā formā oībus partibus, & mēbris ſuis, qa nō eſt conueniens q̄ habitare debeat in corpore ſicco, hoc eſt, rudi, & informi; debet.n. hīc ſe dē. ſibi domū ſuam pfectā in qua habitare poſſit, vt dicit gl. in d. c. quod vero, & c. Moyſes, & gl. in ver. ſic, dicit q̄ ſm quorundā opi-
3 nione † aīa dr̄ habitare in ſanguine. & ppea dicit q̄ Normāni, Anglici, & alij oēs fortiter bibūt ne cōtingat aīam habitare in ſicco. Rurſus quæritur quo tpe, vel infra quantū tps infans dr̄ eſſe formatus in vtero mr̄is. gl. in d. l. diuus, vr̄ tenere, q̄ in 40. dieb. Bart. ibi dicit eſſe verū in maſculo, in fœmina vero poſt 60. dies demum hoc declarandum reliqt nāib. dñs aūt Conciliat. in ſuis drijs Phyſ. diſt. 49. dicit, q̄ 30. aut 35. die ad plus partus ſiue infans in vtero mr̄is dr̄ eſſe formatus, Deinde ponit notabilē, & pulchrā doctrinā circa partus genituram formationē, & augumētū, & de illius ortu, dicit.n. q̄ vnuſqſq; infans à principio ſue creationis, dū primo incipit gn̄ari, vſq; ad diē ſui ortus recipit fomentū, & influentiā ab oībus ſeptē planetis, quorū vnuſquiſq; ſingulo mēſe ſui ſyderis grām nālr̄ operat in ipſo infante in vtero mr̄is iacente, ſm quā paulatim infans recipit augumentū, ita q̄ deuenit ad pfectionē ſuā, & venit in lucē.
4 † Primo.n. menſe regnat Saturnus q. eſt frigidus, & ſiccus, inimicus vitæ humanæ, q̄ ſiſtit in calido, & humido, vt p gl. pdictā in d. c. qd̄ vero, & d. c. Moyſes, illius planetæ, ſeu ſyderis vna eſt ſperma viri de recēti effluxum in vētre mr̄is qd̄ adhuc liqdū eſt vna cū ſpermate mulieris, infimul coagulare, & inſpiſſare, ita qd̄ poſſit recipe formā, & adeo fortiter illud pſtringit coagulādo, q̄ reducit illud tanquā in maſſam paſte, quo ſic in vnū coagulato fit paulatim extēſio, & formai primo caput deinde alia mēbra adeo q̄ ſ. 30. die cōpleto cōiter, infans ſolet hr̄e formā ſuā pfectā. Secūdo menſe venit Iupiter q eſt calidus, & humidus amicus vitæ humanæ, & inimicus mortis, & infantē ipm quē formatū reperit extendit, & auget, quos vero inuenit nondū eſſe bene formatos illorū formas cōplet mirabili grā, & fortuna qd̄ euenire ſolet, qn̄q; pp debilitatē mr̄is, & hinc eſt qd̄ mulieres ītæ cōiter ſolent ſecūdo mēſe ſentire infantē in vtero cōmoueri. Tertio mēſe Mars ſuccedit q eſt calidus, & ſiccus vt ignis, & iſte ſuā fert opem augumento partus illas humiditates quas reperit ex reſiduis ſideris Iouis deſiccat, & incūbit augumēto pueri. Quarto deinde mēſe venit Venus q̄ eſt frigida, & humida vt aqua, & ipſa ſili temperat ſupfluas caliditates ignitas pcedentis ſyderis, Quinto, ſuccedit Mercurius. Sexto Sol. Septimo Luna, & vnumquodq; ſydus pcedit pportionabilr̄, ſm eius nām in augumentum ipſius infantis: completo igitur ſeptimo mēſe curſus ille ſydereus reuertitur iterū ad primum, qd̄ eſt Saturnus q. regnat, & operatur octauo menſe. Deinde ad Iouē q venit nono menſe, poſtea ad Martē q decimo, & ſic
5 de ſingulis ſucceſſiue. † Et hinc eſt qd̄ infans q naſcit ſeptimo menſe viuit, eo qa naſcitur ſub ſydere Lune vitæ humanæ cōpatibili, & qa tunc infans dr̄ eſſe pfectus, ex quo participauit de nā, & qualitatib. oim ſeptē ſyderū ſiue planetarū, ſi naſcit ille ſeptimo menſe dū Luna dn̄atur, viuit, & q̄plures reperiuntur q nati ſunt ſeptimo menſe, & viuant. Si vero octauo mēſe veniret in lucē perraro, vel nūquā viuit, rō eſt quia venit ſub ſydere Saturni maligno, & multum cōtrario vitæ hoīs, ex quo vt dixi eſt frigidus, & ſiccus, habet pformitatē cū morte, illi igitur qui ſub iſto ſidere veniunt in lucē adeo grauiter vulnerant., & pmunt iſtius ſyderis malignitate, & frigiditate, q̄ neceſſe eſt vt peant. Hi vero q nono menſe veniūt in lucē, put maior pars venit, oēs cōiter viuunt, & creſcūt ex quo ſub Ioue ceteris benigniore ſidere, & humanæ vitę cōſeruatore oriunt, de quo magis q̄ de alijs nā lætatur, hæc licet ſint aliquantulum extra mām noſtram, tn̄ qui ſunt delectabilis intelligentiæ, ſaltem pro iunioribus hic inſerere placuit. Redeamus nunc ad mām nr̄am qua qrebamus quanto tpe infans in vtero mr̄is dr̄ eſſe formatus, & concludendum eſt ſm opin. dictr̄ Doct. q̄ cōiter. 30. & qn̄que 35. die ad plus à die ipſius conceptionis. qdam alij dixerunt q̄ maſculus poſt 40. fœmina vero poſt 80. dies habet perfectam formā. ita dicit gl. 5. diſt. in princ. in verſic. 40. quā refert, & ſequit Abb. in c. ſi aliquis, in fin. de homicid. de iure ciuili non eſt diſcedendum ab opin. gloſ. in d. l. diuus, quæ eſt cōiter approbata.
6 † Si igitur poſt dictum tps mulier acceperit poculum abortionis ſcienter tenet vt parricida, & legis Pōpeiæ de parricidis pœna puniendª eſt, vt d. l. 1. §. mr̄. ff. ad leg. Pōp. de parricid. ſi autem alius ſcienter dederit

rit poculũ ꝑdictũ qđ ipſa mulier ignorãter
accepit,ille q tradidit puniť pęna l.Corn.de
ſic.vt l.1.in prin.& l.3.ff.eo.tit.de ſic.Si vero
poculũ ꝑdictũ aſſumptũ fuerit ante tp̃s ꝑdi-
ctũ.ſ.anteq̃ puerperiũ eſſet formatũ in vte-
ro, & tũc aut mulier accepit pecuniã ꝓ bibẽ
do poculũ vt faceret abortiuũ,& iſto caſu ſp
mulier puniť pęna capitis ſiue infans erat iã
formatus ſiue nõ d.l.Cic.in prin.& ibi Bar.
& idẽ Bar.in d.l.diuus.ff.de extra.crim. ſi ve
ro mulier pecuniã nõ accepit nõ puniť pęna
mortis qñ ante tp̃s formationis,& vitæ ipſi⁹
infantis aſsũpſit poculũ,ſed alia pęna extra
ordinaria relegationis d.l.diuus.& ibi gl. &
Bar.in l.ꝑgnãtẽ.& l.Cic.§ fi.ff.de pęn.& l.ſi
mulierẽ viſcerib.ff.ad leg.Cor.de ſic.qđ verũ
7 eſt de iure ciuili ꝑ iura ꝑdicta. † De iure aũt
canonico inferť pęna ſpãlis.ſ.excõicationis
quocũq; tp̃e fuerint data dicta pocula , ẽt ſi
eſſent data mulieri nihil adhuc hñti in vte-
ro,ad effectũ ne ꝯcipiat,eadẽ pœnã puniunť
velut homicidiæ.c.ſi aliq̃s.de homic.in anti
q̃s,& diximus ſupra ꝓxima.q.in fi.Prędicta
oĩa tñ ꝓcedũt qñ fuit ſecutus effectus ꝙ mu
lier fecit abortiuũ partũ . Sed qđ ſi nõ obſtã
te poculo mulier pepit filiũ viuẽtẽ,& q̃ dura
uit in vita,an q dedit poculũ vel ipſa mulier
puniať,& qua pęna,vide do.And.Barb. ĩ ꝯſ.
23.ĩ 2.vol.vbi dicit ꝙ nõ debet puniri pœna
mortis ex quo nõ fuit ſecutus effect⁹,q̃a ho
die ĩ maleficijs potius ſpectať euẽtus quã ſo
lus aĩus delinquẽtis ſiue effectu, nihilomin⁹
nõ euadet impunis ille q ſciẽter tradidit vel
q ſciẽter aſsũpſit,q̃a poterit relegari ꝑ ea q̃
hñr in d.l.ſi q̃s aliq̃d.§.q abortionis . ff.de
pœn. Quãdoq; vero ex poculo hmõi ſum-
pto mulier ipſa perijt , & tũc ille q tradidit
puniť pęna vltimi ſupplicij , licet nõ dederit
doloſe ꝯtra ipſã,q̃a res mali exẽpli eſt.& iſte
eſt ꝓprie caſus in d.§. qui abortionis . in fi.
8 † Quid ſi aliq̃s dederit poculũ amatoriũ mu
lieri ꝑgnãti,vt flecteret eius aĩum ad amãdũ
ipſam tradẽtẽ,ex quo poculo mulier ipſa pe
rijt,qua pęnas puniať tradẽs. dic ꝙ eadẽ pœ
na vltimi ſupplicij quãuis aĩum occidẽdi nõ
habuerit,& dolũ nõ fecerit,vt d.§.q abortio
nis,q decidit vtrũq; caſum ĩ terminis,hęc tñ
q̃ ſupra diximus ꝓcedũt de iure ciuili, & in
ter laicos.De iure aũt canonico vltra ea q̃ di
ximus ſupra clarius hic diſtincte,ꝙ aut loq-
mur de iure antiquo ſm legẽ Moyſi. aut de
iure nouo ſm ꝯſtõnes põtificũ . Primo caſu
ſi infans iã formatus, & aĩatus erat ꝙ qualĩ
& qñ tp̃e dicať eſſe formatus, & aĩatus dixi
mus ſupra ea.q.q̃a tunc det aĩam ꝓ aĩa. Et
ſic puniť pœna mortis q dedit poculũ abor
tionis,quo necauit iſantẽ viuẽtẽ,vt ĩ c. Moy
ſes.32.q.2.in prin. aut partus nondum erat
cõpletus in forma nec aĩatus,& tradens po
culum hmõi mulctať pecunia arbitrio iudi-
cis d. c. Moyſes . Ratio eſt,q̃a non põt dici
exaĩatum illud ꝙ caret aĩa quam non ha-
9 bet adhuc. † Secũdo,vero caſu qñ loquimur
de iure pontificio,aut loquimur de pœna ir
regularitatis vel degradationis,& iſta nõ in
ferť niſi clericus effectualiter hoĩem viuentẽ
occiderit,vel ꝙ ſit natus, vel adhuc in vtero
matris non refert.& in c.1.& c ſicut dignũ .
§.1.de homic.& ꝑ gl.in d.c.Moyſes.c.ſi ali-
q̃s.in gl.eo.ti.& gl.in c.ꝯſuluiſti.2.q 4.idem
ſequitur Panor.in d.c. ſi aliq̃s . aut loq̃mur
de pœna excõicationis , & iſta infertur pro
quocũq; abortiuo ſecuto ſiue puerperiũ erat
aĩatum ſiue nõ;& iura ipſa appellãt illud ho
micidiũ,ſed anteq̃ infans ſit plene formatus
& aĩatus non põt dici ꝓprie homicidiũ . q̃a
non põt corpus examinari qđ adhuc caret
aĩa,vt ſupra ꝓx. diximus, iſto caſu igiť im-
proprie dr̃ homicidiũ,vide tex.ĩ d.c.ſi aliq̃s.
& ibi do.Abb. imò hac pœna puniť ẽt ſi ali-
q̃s libidine aut odio daret mulieri q̃ nondũ
ꝯcepit venena ſiue pocula ſterilitatis ad hoc
ne coeũdo ꝯcipere poſſit,vt d c.ſi aliq̃s . vbi
eſt caſus valde not.ꝙ nõ ſolũ q̃s teneť de ho
micidio ꝓ abortiuo iã facto, ſed ꝓ fiẽdo vel
ꝓ impedimento ꝑſtito ad concipiendum .
10 † Et not. ẽt hoc vnum in tota mã poculo-
rum,ꝙ nõ ſolum puniť q ſciẽter tradidit po
culum,verumẽt ille q ſcienter fecit, & cõpo
ſuit,ita expreſſe not.Panor.in d.c.ſi aliq̃s.in
princ.& no.in l.1.in princ.& ĩ l.3. in princ.
ff. ad leg. Cor. de ſic. & hoc idem ſeruať in
q̃buſcũque alijs ſortilegijs,vt not.Arch.26.
q̃õ.5.quicunque.& 1.diſt.ſi q̃s.viduã.23. q.
vlt.peſſimam.ff.ad leg.Iul.maieſt.l.1.& ff.de
iniur.l.item apud Labeonem.§.adduxiſſe.

1 ☞ *Sacerdotes ſuper rebus prophanis ad ſortile-*
gia aptis celebrantes,qualiter debeant puniri .
2 *Sacerdos miſſam defunctorum pro viuentibus*
celebrans vt citius moriantur, aut periculum
incurrant,qualiter puniatur .
3 *Clericus qui ſacramento abutitur pœna arbitra*
ria punitur .

Decimo

1 DEcimoquarto q̃ro vltra † ea q̃ dixi-
mus ſupra in 11.q.videndum eſt q̃d
de ſacerdotibus q ſup rebus ꝓpha-
nis,& aptis ad faciendum ſortilegia,& ad il-
lud dũtaxat effectum oblatis,vnã aut pluſes
miſſas ſcienter celebrãt adhibitis nepharijs,
& inhoneſtis precibus, & verbis ſuperſtitio-
ſis,qbus pœnis puniunt.Res vero ſup qbus
ſolent miſſas ipſas celebrare ſunt vt plurimũ
iſtę,panis crudus ſiue paſta,aut coctus,vt pla
centa,item calamita q̃nq; cutim indumenti
pueri naſcentis,quã appellãt pelliculã virgi-
nẽ,& alia his ſimilia ſimplicia, aut mixta im
poſita ſup altari illis modis de q̃b.ſupra di-
ximus in 3.q.pro iſto facinore,dic q̃ de iure
canonum clericus oĩno deponit,vt in c.ſi q̃s
2 epũs.26.q.5.† ſi .n. ꝓ ſola celebratione miſſæ
defunctoꝝ dicta ꝓ viuentibus,vt citius mo-
riant aut periculum mortis incurrant, ſacer
dos ꝑpetuo priuat officio,beneficio,ordine,
gradu atq; dignitate, & in ꝑpetui exilij erga
ſtulo, vna cum ↄſulente vel id fieri ꝓcurante
relegat,vt in c.q̃cunq; 26.q.5. & diximus ſu
pra 11.q.verſ.ꝓ faciliori.quantomagis debe
ret iſte ſacerdos deponi,& relegari q in miſ
ſarũ ſuarũ celebratione illa ꝓphana, & im-
mũda turpiter cõmiſcuit illaq. vel Deo aut
potius dæmoni vouere turpibus,& ſuꝑſtitio
ſis ꝓcibus non veret.certe non video cur mi
nori pœna puniri poſſit, maxime q̃ñ ſciẽter
iſta patrauit d.c.quicunq; in 2.parte circa fi.
ꝓ quo facit in arg tex.de ↄſec.diſt.2.cum oẽ
crimen. in fi. vbi grauiter punit clericus de-
poſitione,q abutit ordine ſacri, licet id non
faciat ad effectum ſortilegiandi,aut ꝑ modũ
3 ſuperſtitioſum,vt latius infra dicam. † Qui-
dam vero dixerunt q̃ pro hm̃oi facinore ſit
pęna arbitraria,iuxta doctrinam dom.Abb.
in d.c.2 extra eod. tit. hoc tñ tolerari poſſet
quotieſcunq; factum non eſſet valde turpe
vel perſona ſacerdotis eſſet adeo ſimplex. &
debilis ingenij q̃ de facili q̃s cognoſcere poſ
ſet quod bona fide ductus fuerit circumuẽtus
putans bene facere,& non peccare,vt in d.c.
2.& eſt tex.& ibi Bart.in l.ſi adulterij cũ in-
ceſt.in ver.idẽ Pollioni.ff.ad l.Iul.de adult.

1 *Sacerdos debito modo. & ordine ſacrificandi abutentes,quam pœnam dare debeant.*

2 *Sacerdos qui forma debita,aut etiam materia ſa*
cramenti non ſeruata celebrat,omni ordine,&
gradu ad tempus priuari debet.

1 DEcimoquinto q̃ro q̃d † de ſacerdoti
bus q abutunt debito modo,& ordi
ne ſacrificiãdi, vt q̃a nõ ponũt vinũ
cum aqua ſimul in calice,ſed vinum tm̃, aut
aquam ſolam vel botrum vuaꝝ comprimũt
in calice aut panniculum muſto intinctum,
& diu ↄſeruatum aqua ablauant, & illã laua
turã ponunt in calice loco vini aqua cõmix
ti,aut panem ſacrĩ intinctũ in vino calicis ſa
crato tradunt laicis pro cõione ſiue euchari
ſtiæ ſacrõ quibus pęnis puniunt oĩa iſta nar
rantur in tex.in c. cum omne crimen,de ↄſe
2 cra.diſt. 2. & ↄcludit in fine † q̃ ſacerdos ꝓ
iſto facinore debet priuari ad tps omni ordi
ne,& gradu arbitrio iudicis,& tãdiu ſic pri-
uatus exiſtere donec iudici viſum fuerit illũ
ↄgruam pniam peregiſſe, vt poſtea purga-
tus ad oĩa ſua priſtina reſtituatur, vt ibi nr̃.

1 *Sacerdos vel quiuis alius res ſacras aut ſacra*
tas ad vſus prophanos conuertens,qualiter pu
niri debeat.

2 *Baldaſſar rex Babylonis interfectus quod vaſa ſa*
cra templi in prophanos conuertit vſus.

3 *Diaconus rebus ſacris abutens, & in vſus pro-*
phanos eas conuertens,quanto tempore excom
municatus ab altaris miniſterio ſit ſuſpenſus.

4 *Abutens rebus ſacris in ſortilegiis ſacrilegij reus*
eſt.

1 DEcimoſexto q̃ro qua † pęna punit ſa
cerdos vel laicus qui vaſa eccleſiaſti
ca ſacrata vel veſtes ſacras,aut bene
dictas vt eſt altaris pallax,calix,patena,puri
ficatorium,tabernaculum ſacrĩ euchariſtiæ,
aut aliquaꝝ reliquiaꝝ, item lapidem ſacra-
tum totũ aut partẽ,ſiue corporale, manipu-
lũ,ſtolã,camiſum,planetã, itẽ vela q̃ ſunt in
ſanctuario,aut iuxta imaginẽ crucis, aut B.
Marię virg.& alia his ſimilia acceperit,& ad
prophanos vſus irreuerenter ↄuerterit aut
damnabilius in ſortilegijs cõmiſcuerit. Dic
q̃ primo caſu q̃ñ quis abutitur illis in ꝓpha
nis domeſticis vſibus circa ſortilegia de iure
antiquo ſc̃m legem Moyſi vltione diuina ꝑ-
cutiebantur, & ſæpius morte, & totius ſta-
tus ſubuerſione, ſi erant reges vel alij princi
2 pes,vt hr̃ Daniel.5.† Vbi rex Baldaſſar filius
Nabuchodonoſor poſtq̃ cepit erga Deum,
& res ſactos irreuerẽter ſe hře, & q̃ ſacrata
vel benedicta vaſa aurea, & argẽtea ex ſacro
templo dñi in Hieruſalem abſtulerat,& cum

illis ipſe rex Baldaſſar vna cũ principibus,&
primatibus ſuis vxoribus atq; ꝯcubinis i cõ
uiuijs ſuis vinũ biberãt, iratus eſt valde De⁹
de tãta eoꝝ inſolẽtia,& primo monuit regẽ
Baldaſſarẽ quodã ꝑconio literaꝝ miraculo-
ſe ſcriptaꝝ in albo pariete aulæ regiæ quas
nemo ſapiẽtũ ipſius regis Baldaſſaris, ſed ſo
lus Daniel iterpretatus eſt,&cõminatus fuit
futuꝝ malũ iudiciũ ꝯtra ipſum, adeo vt illa
nocte ipſe rex Baldaſſar ab inimicis ſuis iter
fectus eſt,&regnũ ſuũ ad extraneas man⁹ de
uenit vide in d.5.c.Daniel. de quo fit mẽtio
de ꝯſe.diſt.1.c.veſtimẽta.& c.i ſancta.vñ ꝯclu
di põt ꝙ de iure antiquo ꝓ hmõi rapina, &
abuſu ſit pęna mortis,& bonoꝝ ſuoꝝ publi
3 catio aut mala ſucceſſio. †De iure vero Põti
ficio Diaconus ꝓ iſto crimine tribus annis
& ſex mẽſibus excõicatus exiſtis,& ab alta-
ris miniſterio oĩno ſuſpenſus hr̃. Presbyter
vero decẽ annis, & ſex mẽſibus remanet ex
cõicatus,vt hr̃ de ꝯſe.diſt.1.nemo per igno-
rantiã. Si vero bona ꝑdicta ipſi immiſcuerũt
in ſortilegijs aut alijs tradiderũt vt immiſce
rent grauius puniunt̃, qa clericus debet de-
poni, & oĩbus ſuis officijs atq; beneficijs or
dine gradu,& dignitate priuari, & i ꝑpetuũ
carcerẽ intrudi,aut in exiliũ ꝑpetuũ mitti.vt
d.c.ſi qs eps.& c.qcunq; in ſi.26.q.5.vel dic
ſm Abb.i d.c.2.extra eo.tit.ꝙ erit pęna arbi
traria ſm arbitriũ iudicis moderãda attenta
qualitate facti,& ꝑſonaꝝ ꝯdõne vt alias di-
ximus ſupra eo. ꝑ dicta iura q̃ amplius non
4 refero vt capiã breuitatẽ. †Et no.vnũ in to-
ta mã ſortilegioꝝ ꝙ ille qui abutitur rebus
ſacris vel benedictis,& eccleſiaſticis ſemel de
dicatis, nõ ſolum tenet̃ pęnis de qbus ſupra
veꝝ ẽt tenet̃ pęna ſacrilegij:qa in veritate ꝑ
ſimilem ꝯtrectationẽ reꝝ ſacraꝝ committit̃
ſacrilegium vt hr̃ 17.q.4.ſacrilegium. & c. ſi
quis contumax.§.1.& d.Ioan.lec.in ſum. in
tit.de ſacril.q.3.& S.Tho. in ſum.2.2.q.99.
art. 3. verſ. dicendum,& de pœna ipſorum ,
vide in d.c. ſi quis ꝯtumax . Imò dicit Arch.
in c.fœlicis de pę.lib.6.in princ.ꝙ ſacrilegiũ
cõmittit quilibet de ordinibus clericoꝝ qui
ariolos,incãtatores,aruſpices,& ſimiles cõ
ſuluit vel ſimilia facit intelligẽs in effectu ꝙ
oĩs ſortilegus põt dici ſacrilegus, & de ſacri
legio puniri,vide tñ ꝙ q̃ lati⁹ dicã ĩfra ti.ſeq.
q.1. & no. ẽt ꝙ ꝓ iſto crimine ſubtractionis
vaſoꝝ ſacroꝝ de eccleſia ĩponunt̃ grauiores
pęnæ de qbus hr̃.12.q.2.de viro. vide ibi.

1 *Sacerdos in miſſarum celebrationibus preces nepharias,& turpes admiſcens , & ad malum finem, qualiter ſit puniendus .*
2 *Sacerdos Hiſpanus decretorum doctor etiam quadrageſimumquintum egreſſum annum in inſaniam, & furorem vertitur ob nephandum amorem monialium .*
3 *Sacerdos preces aut oblationes nepharias in miſſaram ſolemnijs offerens officio , & beneficio, gradu,& ordine eſt priuandus .*
4 *Pœna ſecundum facti qualitatem,turpitudinem, aut ſcandalũ ſunt aggrauandæ,aut molliẽdæ .*
5 *Animus maxime in omnibus criminibus eſt attendendus .*

1 DEcimoſeptimo quæro † qd de his ſa
cerdotibus q in miſſaꝝ ſuaꝝ cele-
brationibus hmõi aliquas ꝑces ne-
fandas,& turpes abſq; alicuius rei immixtio
ne ꝓtulerint illa aut Deo aut dæmoni vouẽ
do,nõ abſq; magna ſupſtitione dicauerint .
q̃ro qua pęna puniant̃,& vt facili⁹ res iſta ap
prehendi poſſit ſubdã exẽplo ꝓut habui ſe-
2 mel i facto Romæ.†Quidã vir Hiſpanus cle
ricus ſacris beneficiatus,& decretoꝝ doctor
ętatis anno 45. vel circa captus erat amore
quarũdã monialiũ iuuenũ q̃ erãt plurimum
forma venuſtæ, quas iſte ſæpius ad monaſte
riũ viſitabat , & blãdis verbis atq; munerib.
multoties blãdiebat̃ eis,adeo ꝙ ꝑ illaꝝ pul
chritudinẽ,&venerabilẽ venuſtatẽ ille Hiſpa
nus paulatim cępit ardeſcere,& frequẽti⁹ illa
rũ monaſterij limina viſitare,& in tã magnã
deuenit inſaniã, & cecitatẽ ꝙ die nocteq. tã
in ſomnijs q̃ in vigilia nil aliud niſi illaꝝ am
plexus,& ꝯcubitus meditabat̃ corde,verbo ,
geſtis,aut ſignis. Et i tã graui demẽtia addu
ctus fuit ꝙ aſſerebat expſſe, ex quo ipſe erat
clericus,eſſe ſpõſum eccleſiæ,& moniales il-
las ſilr̃ eſſe ſpõſas eccleſiæ,nã qa dicebant̃ eſ
ſe ſpõſę Xp̃i q repſentat̃ ꝑ eccleſiã ꝯcludebat
ꝙ ſpõſi,& ſpõſæ ſpũales,hoc eſt,ſacerdotes,
& moniales poterãt adinuicẽ carnalr̃ copula
ri ſiue pctõ,& ꝙ ita Deus ꝓordinauerat,pu-
tãs ſummũ bonũ in ſolo coitu ꝯſiſtere. & ꝙ
turpius eſt,ipſe ſępius hoc ꝑdicabat illis iuuẽ
culis adeo ꝙ ipſe cęperũt illũ euitaret, vñ ip
ſe clericus poſtea deuenit in maiorẽ inſaniã,
qa quotidie eſſet literat⁹ cõponebat aliquas
orones.& preces nefarias qbus orabat Deũ
&alios ſanctos vt ꝑſtarẽt ſibi robur maximũ
in renibus,in lũbis vero calorẽ talẽ quo poſ
ſet

ſet facilime in magna abundãtia luxuriari, & coitum carnis ſępiſſime cõplere, & qa illaꝝ monialium q̃dam vocabat̃ Cecilia, altera Vrſula, alia vero Magdalena, & Clara, in ipſis ſuis orationib. quas quotidie de nouo formabat ſummis precibus deprecabat̃ virgines illas ſanctas, & beatas poſt Dei inuocationẽ, vt ex dono grãæ ſpecialis in mẽtibus, & cordibus ipſaꝝ monialiũ hãc meditationẽ, & firmã opinionẽ infunderẽt, ita ꝙ ipſæ moniales firmiter putarẽt, & crederẽt nullũ aliud magis meritoriũ op⁹ Deo fieri poſſe q̃ coire, & carnalr̃ cõmiſceri, ereſcere, & multiplicare, nulla adhibita ꝑſonaꝝ diſtĩone ſit ſacra vel ꝓphana, ſit ꝯiugata vel ſoluta, ſit ꝯſanguinea vel extranea, & ſimilia, & ꝙ ex coitu hmõi putarent votũ caſtitatis nullatenus infringi poſſe, ſed magis hoc Deo placere, q̃ holocauſtũ, ſiue ſacrificiũ, & vltra hoc ꝙ ardẽtius illaꝝ corda incaleſceret ad amandũ, & vehemẽter diligẽdũ virũ ipſum ſacerdotẽ q erat ſpõſus eccleſiæ, & eius vota carnalia firmiter maxima cũ humilitate adimplere, eiusq. mãdatis. vt veri patris parere aſſerẽs ꝙ illo modo ꝯſumãdũ erat matrimoniũ ſpũale inter religioſos viros, & mulieres queadmodũ matrimoniũ carnale ꝯſumatur per veram vtriuſq; ꝯiugum carnalem copulam, vt in c. ꝯtinebatur, primo reſponſo. de deſpon. impub. & in c. tua nos. deſponſa. Quas q dem ſchedulas ipſe clericus portabat quotidie ad quoddã monaſteriũ vbi morabant̃ q dã boni, & puriſſimi ſacerdotes mẽdicãtes, q potius ſimplicitate, & bonitare q̃ doctrina religionẽ ſuã ꝓfitebant̃, & die qua liber ad eccleſiã illius monaſterij accedebat ad miſſã, & ſingulis diebus vnã ex ipſis ſchedulis dabat ſacerdoti, & dabat ẽt iuliũ vnum ꝓ eleemoſina ad hoc vt in celebratione miſſæ. ſ. in memẽto, p̃ces illas Deo, & ſanctis virginibus p̃dictis offerret cũ deuotione orãdo Deũ, & ſanctas virgines p̃dictas vt pia vota ipſius orãtis exaudirent. & hoc modo decepit vnũ vel duos ex ſimplicioribus, & rudioribus illoꝝ monachoꝝ. & interim ipſe quoque intererat miſſę, & totidẽ eaſdẽq. p̃ces ipſe eũ deuotione recitabat, & ꝓſequẽdo vlteri⁹ in hac ſua ſupſtitiõe quotidie nouas orõnes cõponẽs deuenit tãdẽ ad manus cuiuſdã monachi q erat ceteris magis doct⁹ atq; expertus q ſumpta ſchedula duplicata vna cum eleemoſina acceſſit ad altarę, & ꝑlegens q̃ intus erant verba valde obſtupuit, & ne miſſe ſacrificiũ ꝑturbaret dimiſit ſchedulã illã in angulo altaris, & ꝓſecutus fuit miſſam. demũ ea cõpleta ipſe monachus multum reprehendit ipſum clericũ Hiſpanũ dicens ꝙ verba illa erant valde turpia, & ſuperſtitioſa, nec merebant̃ ꝑ aliquem ſacerdotẽ in tãto miſſæ myſterio memorari, at ille ſubriſit deridens monachi illius ſimplicitatẽ, & ignorantiam, cępitq. ſecũ velle diſputare, q a argutus erat quaſdã interpretationes diuinæ ſcripturæ lõge erroneas attribuẽs, adeo ꝙ nõ trãſibant abſq; ſcrupulo, & labe hæreticę prauitatis, vt alias diximus in tract. de hæret. q. 1. & 2. Videres itaq; monachus ille ipſum clericũ tã graui errore apprehenſũ ſumptis pluribus ex illis ſuis ſchedulis quas adiuenit de p̃miſſis oĩbus ꝯtulit quã primũ Reuer. D. Vicariũ Papę cuius tunc ego auditor aderã mihiq. mãdauit vt rẽ hãc cogr oſcerẽ & ipſum clericũ ꝓ modo culpæ cotriperẽ, q ſtatim incaceratus, & examinatus oĩa ad vnguẽ ꝯfeſſus eſt, imò à principio inſtabat ꝑtinax i illa ſua erronea opinione, volẽs defendere falſas quaſdã, & nouas interpretationes quas diuinę ſcripturæ attribuerat, q. q̃ primũ vidit ne ꝑparari ad declarãdũ illũ hæreticũ, & pœnis hereticoꝝ ſubijciẽdũ, niſi errorẽ ipſum reuocaret, incõtinẽti oĩa reuocauit, & errorẽ ſuum ſolẽniter abiurauit, adeo ꝙ ꝓ hæreſis ſuſpitiõne meruit veniã, & reuocauit oẽs illas ſuas interpretationes quas dederat diuinæ ſcripturæ, & reliquas oẽs inſanias ſuas quas ſupra narrauimus: nihilominus vt cautius in futuꝝ procederet de mandato. S. D. N. Papæ fuit relegatus ab vr-
3 be ad certum tp̃s. † Ad propoſitum nunc q̃ſtionis noſtrę redeundo quæro ſi reperitur aliquis ſacerdos qui ſcienter preces hmõi aut ſimiles q non tendũt ad veꝝ diuinũ cultum, & ſalutem animæ, ſed potius vertunt̃ in pc̃m, & rem damnabilem in miſſę ſolemni ſacrificio celebrauerit ſeu alio quouis modo vouerit aut obtulerit, qua pœna puniat̃. dic ꝙ iſto caſu putarẽ eſſe priuandũ oĩ ordine, & gradu officijs atq; beneficijs eccleſiaſticis, & ẽt relegandũ eſſe tã ipſum ſacerdotem q̃ illum q ipſum ꝯſuluit, & p̃miſſa fieri mandat. arg. eorum quæ hñr in d. c. quicunque in fi. 26. q. 5. vbi ſi ſacerdos pro viuentibus celebrat miſſam defunctorum vt illi pro quibus miſſa celebrat̃ citius moriant̃ aut mor-

tis periculum incurrant, ſacerdos ipſe punii
pęnis p̄dictis,& nihilominus ibi nō apparet
de aliqua ſupſtitioſa orōne aut cęrimonijs,
ſed ſolū de turpi celebrantis intentione,quā
tọ magis in caſu noſtro ille deberet hac pœ
na puniri q̄ preces iſtas obſcenas diuino cul
ti admodū ꝯtrarias,& q̄ oēs tendūt ad pctm̄
& totius chriſtianę fidei læſionē,dum quęrit
ꝑ ſacrificium miſſæ præbere mām peccan-
di,& malefaciendi ꝑ quam, & eius holocau
ſtum ſolent peccata dimitti de conſe. diſt. 2.
cum oē crimen,& eadem diſ. nihil in ſacrifi
cijs,& diximus in tract.de hæret.q.2.ī prin.
nihilominus iſto caſu non diſcederē ab opi-
nione Abb.de qua in d. c. 2. extra eo. tit. ſ.
4 † ꝙ pœnæ hmōi ſint aggrauandæ vel minuē
dę iuxta qualitatem facti aut turpitudinem
ſiue ſcandalum ꝙ inde exoritur,& perſona-
rum ꝯdōnem, in quibus omnibus plurimū
vertitur arbitrium iudicis. Ponamus .n. ꝙ
eſſet aliquis ſimplex humilis ſacerdotis idio
ta qui ſit alias bonæ ꝯdōnis, & ſanæ puræ
ꝯſcientiæ, qui ad preces, & mandata alicu-
ius magi principis,baronis,aut viri magnæ
ꝯdōnis ſimiles p̄ces emiſerit, erit ne dicen-
dū ꝙ ſit puniendus ille ſicut alius verſutus
malitioſus,&qui in iſtis turpitudinibus dele
ctatur,certe non,& ꝑpea bene, & ſancte di
ſpoſuit tex. in c. ſicut dignum, in princ. de
homic.& in l. reſpiciendum. & l. aut facta.
ff.de pœ.& l.quid ergo. & ibi Bart. ff. de his
qui no.infam. & Bart.Bald.& alij.in l. 1. §.
diuus.& in l.diuus.& l.in l.Cor.ff.ad l.Cor.
5 de ſicar. vbi dicunt † ꝙ in omnibus crimi-
nibus attenditur principaliter animus, &
intentio delinquentis an ex ſimplicitate qua
dam vel ignorantia,aut dolo, & malitia in-
ductus fuerit ad peccandum vt his attentis
fiat variatio pœnæ pro quo bene facit tex-
tus,& quod ibi no.gl.& Pan. in d.c.2. extra
eo.tit. Pręterea ponamus ꝙ aliquis perſua-
det ſacerdoti ꝙ voueat, & offerat pro p̄ces
quaſdam in miſſa q̄ expreſſe non apparebāt
nec cognoſcebant ſaltē per virum rudum,& in
expertū ꝙ eſſent ſupſtitioſa, vt q̄a i ipſis ap
parebāt a principio verba q̄dā honeſta, & re
ligioſa,deinde ſupſtitioſa,& diabolica, ſede
rant ꝑ noīa q̄dā adeo ignota ipſi ſacerdoti
ꝙ putabat oīa eſſe bona, & nullam in ſe hr̄e
ſupſtitionē,iſto caſu ſimiliter putarē dictū ſa
cerdotē eſſe lōge mitius puniendū ꝑ ea q̄ ſu
pra diximus. & d.c.2.& ibi gl.extra. eo.tit.

DO. IOANNIS NICOLAI

Arelatani Iur. vtriuſque Doct. Tractatus de hæreticis, quinquaginta notabilia in hac hæreticorum materia, præter ea, quæ in tractatu ſuperiore ſcripta ſunt, è varijs ſcribentium locis decerpta continens.

SVMMARIVM.

1 *Spoliatus ante omnia reſtituendus eſt.*
2 *Hæreticus ſpoliatus non reſtituitur, & quare.*
3 *Excommunicato obſtat exceptio excommunicationis ne ſpoliatus reſtituatur.*
4 *Excommunicatus agit ad vxoris reſtitutionem, hæreticus nequaquam.*
5 *Proprietatis exceptio quoties concludit agentem non poſsidere, tunc obſtat agenti poſſeſſorio recuperandæ.*

NOTABILE I.

VNum in primi menti mādandū ſua
deo, vulgata apud vtriuſq; cenſuræ
1 ꝓfeſſores extat regula,† ſpoliatū eſ
ſe ante omnia reſtituendum, vſque adeo vt
aduerſus eum nulla poſſit obijci proprie-
tatis exceptio.l.quis ad ſe fundum. C.ad l.
Iul.de vi publ.c.1. & c. literis,& vbiq; ſcrib.
extra de reſt. ſpol. Latiſſime Bart. & ceteri
poſt eum in l.nāliter.§.nihil cōe. ff. de acq.
2 poſſeſ. Hanc tn̄ regulam reſtringe † vt non
procedat in ſpoliato, cui agenti poſſeſſorio
recuperandę obſtat exceptio hereſis,ita vult
gl.no.in c.quo iure.vbi Pręposi.Alex.8.diſt.
Ratio traditur à quibuſdam recentioribus.
in d.§ nihil cōe. q̄a hęreticus ipſo facto ex-
cōicatus eſt c.excōicamus.de hæret.excōica
3 to aūt obſtat excōicationis exceptio, ita vt
ſpoliatus nō reſtituat̄.gl.in c.1. 24.diſt. ī ver
bo.audiētia.& in c.ex inſinuatione,ī verbo,
aliud canonicū.extra de ꝓcura. Pan. in c. à
nobis,de excep.in c.fi.col.pen. de ordine co
gni. Ergo hæretico vtpote excōicato obſta-
re debet except. hæreſis, ne reſtituatur. Sed
4 hæc rō nequaquam ſatisfacit † qm̄ eadem
quoque rōne dicendum foret hæreticum ad
vxoris reſtōnem agere poſſe, cum excōica-
tus poſſit ſm̄ gloſ in c. qm̄ multos. in ver-
bo vxores. 11. q. 3. & Panor. in d. c. fin.
qui refert Hoſt. in ſum. tit. de reſtit. ſpol.
§. facienda. verſic. quid ſi vir petat, ſed fal-
ſum eſt hæretico licere vxorem petitam
conſequi. cap. 4. de diuor. cap. inter. de
purg.

purg.can.& abunde ſcriptũ eſt ſupra in trac.
q.15.num.10.igitur &c Alia ergo q̃rẽda eſt
rõ,verior igr̃ erit rõ hoc ideo eſſe qa exce-
ptio hæreſis ẽt ꝯcludit in poſſeſſorio,qm̃ hæ
reticus nihil poſſidere põt,cap.1. & 2.23.q.
7.dcm̃ fuit ſupra in tract.q.15.num.3.cũ igr̃.
exceptio hæreſis ẽt ꝯcludit in poſſeſſorio hæ
retico remedijs poſſeſſorijs agẽti obſtare de
5 bet. Nam † quoties ꝓprietatis exceptio op-
poſita ꝯcludit agentẽ nõ poſſidere, tũc talis
exceptio obſtat agẽti recuperandæ poſſeſſio
nis auxilio,ita Alex.in d.§ nihil cõe. col.6.
& ſeq.maxime in 7.fall ad regulã d.l. ſi quis
ad ſe fundũ,& Bal.in tit. de pace ꝯſt. in ver-
bo,reſtituitur.alias eſt verſ. ſub.§.oẽs. idem
Bald.in l.1.C.ſi. de moment poſſeſſ. & in l.
2.vbi etiam Ang. C. de edic. diui Adr. toll.
Aug. in l.dolo.ff. de doli excep.

1 Condemnandus nemo eſt ex ſola confeſſione quando aliter de delicto non conſtat.
2 Confeſſio ſola ſufficit ad condemnationem in crimine hæreſis,& quare.
3 Confeſſio facta in foro pœnitentiæ non probat,

Notabile II.

1 Commenda † memoriæ q̃ quãuis ex con
feſſione ſola nemo damnari debeat, qñ ali-
ter non ꝯſtat de delicto l.1.§.item illud. vbi
Bart.ff.ad S.C.Syle.Bal.in auth.ſed nouo iu
re.C.de ſer.fug. Ang.in l.1.C.de conf. Aret.
in tract.mal.in verbo, & veſtem cœleſtẽ ab-
ſtulit. verſ.quid ſi aliq̃s ꝯfitetur ſe plura fur-
ta,col.12.Iaſ.melius q̃ alibi.in l.error,col.3.
C.de iur.& fac.ign.Paul.in l.quoties.§.ſi q̃s
nomen.ff.de hær.inſt.cũ alijs ample traditis
ꝑ Hipp.Marſ.in prac.crim.in princ. & Fed.
latiſſime in c.aud.col.15.&ſeq.extra de pſcr.
2 † In crimine tñ hæreſis ſola ꝯfeſſio ſufficit
ad ꝯdemnationem, qm̃ alr̃ de delicto ꝯſtare
nõ põt quam ꝑ ſolam ꝯfeſſionem, ſolus et-
enim Deus ſcrutator eſt cordiũ.ita not. Bal.
i l.ſi q̃s nõ dicã rape.C.de ep.& cle.ſequunt̃
3 Fely.in d.c.aud. Intellige † ſane,mõ talis ꝯfeſ
ſio ſit iudicialis, & nõ facta in foro pniæ, qa
tũc nihil ꝓbaret. tex.in c.ſac.vbi Pan.extra
de off.ord.not.Bal.in d.l archigerõtes.C.de
ep.aud.faciũt no. ꝑ Arch. in c.vtil.22.qõ.2.

1 Iudex in caſu dubio cognoſcit an ſua ſit iuriſdictio.
2 Inquiſitores nõ cognoſcunt an ſua ſit iuriſdictio: quia non intromittunt ſe niſi in his quæ ſapiũt hæreſim manifeſtam.
3 Iudici vbi non datur poteſtas cognoſcendi niſi de manifeſtis,ſi reuocatur in dubium in illo caſu, non poteſt cognoſcere an ſua ſit iuriſdictio.
Limitatur,& reſtringitur,num.4.

Notabile III.

Hoc quoque in fige pectori, non te fugit
1 vt arbitror † iudicem in caſu dubio cogno-
ſcere an ſua ſit iuriſdictio, & an conuentus
declinãs forũ ſit ſuæ iuriſd.l.2.cũ ample tra-
ditis ibi ꝑ ſcrib. ſi q̃s in ius voc.non ierit.l.
2 ſi q̃s ex aliena.ff.de iud.Nota † tñ q̃ inquiſito-
res q̃a ſe nõ introm.ttũt niſi in his q̃ ſapiũt
hæreſim manifeſtã.c.accuſ.§ ſane.de hær. in
6.non pñt cognoſcere an ſua ſit iuriſdõ, ita
vult notab.i gl.in d.§ ſane. Arch.& Io.And.
Vñ not.ibi Dom.de S.Gem.regulã memo-
3 riæ mãdandã † q̃ vbi iudici nõ dat̃ ptãs co-
gnoſcẽdi niſi de manifeſtis, ſi reuocat̃ in du-
biũ in illo caſu non' põt cognoſcere, an ſua
ſit iuriſdõ,ſeqtur illã gl.Fel.i c.ſi clericus lai
cũ,de for.cõpet.ſubijciens,q̃ iudex non hñs
iuriſdõnem niſi ſuꝑ cauſa notoria,occurren
te caſu,de cuius notorietate ſit dubiũ,nõ po
teſt cognoſcere an ſit caſus notorius, alleg.
p̃dictã gl.§.ſane,& aſſignat rõnẽ ſubtilẽ,q̃a
ſi nullo mõ eſt iudex niſi caſu exñte notorio
q̃mo cognoſcet de notorietate? nã cognoſcẽ
do vt iudex non eſt iudex non exñte funda-
4 mento iuriſdõnis. Adijcit † tñ hoc eſſe verũ
qñ vellet cognoſcere,& ꝓnunciare tanq̃ iu-
dex,ſecus ſi extra iudicialr̃ non vt iudex vel-
let ſe iſormare an caſus ſit notorius, vel ma
nifeſtus,& inuenta notorietate cãm aggredi
velit.Et ita intelligat̃ gl.in cap.1. de off. del.
in 6.quæ videtur contraria gl.in d.§. ſanè.

1 Mandantis morte re integra finitur mandatum.
2 Inquiſitoris officium etiam re integra non expirat morte mandantis.
3 Limita niſi fuiſſet inquiſitor datus cum clauſula ad beneplacitum.
4 Clauſula ad beneplacitum appoſita in conceſſione officij quid operatur.

Notabile IIII.

Aduerte quæſo ad hæc quæ pulchra tibi
videbuntur,habes tritiſſimam in iure regu-
1 lam q̃ † morte mandantis finitur mandatũ
re integra, & morte delegantis re integra ex
pirat delegati offm̃.l.& q̃a.vbi Bart. & Doc.
ff.de iuriſd. om. iud. not. tñ qd' fauore fidei

2 introductum eſt † vt inquiſitoris officium ali
cui mandatũ non extinguatur morte illius
q mandauit ẽt re adhuc integra ita Paul. &
Alex. in d. l. & qa. allegantes expreſſum tex.
in c. ne aliqui. de hęr. in 6. vbi Phil. Fran. am
pliat illũ tex. loquentem in inqſitore depu-
tato à Papa vt ẽt procedat in inqſitore depu
tato à quocũque alio q̃ à Papa, & cõprobat
pluribus, vt ꝑ eum, quidquid teneat Dom.
3 ibi. † Limita nunc ſingulariter, & declara p̄-
dicta vt procedant in officio ſimpliciter da-
to, ſecus ſi eſſet datũ cum clauſula ad bene-
placitum, tunc. n. ſeruaretur quod hr̃ in c ſi
4 gratioſæ. de reſcr. in 6. vbi dr̃ † quod officiũ
conceſſum cum clauſula ad beneplacitũ no
ſtrum, expirat morte concedentis, ſecus ſi di
cat̃ ad beneplacitũ ſedis apo. ita not. limitat
Io. And. in c. ne aliqui de hær. in 6. in nouel.

1 ☞ *In hæreſim incidit quis nedũ verbo, ſed facto.*
2 *Credentes hæreticorum facto qui dicantur.*
3 *Animus declaratur ex factis, quinimo plus eſt fa*
ctis aliquid declarare quam verbis.
4 *Vſurarius ſi inhumaniter tractat eos quibus mu*
tuat, & grauiter diffamatus ſit, poterit contra
eum procedi de hæreſi.

Notabile V.

1 Nota perpetuo, ꝙ † in hereſim quis dr̃ in
cidere non ſolum verbo, ſed ẽt facto, ita La-
pus, But. & Ioã. de Imol. in cle. vnica. §. ſane
de vſu. facit tex. in c. æſtimant. & c. non ſolũ.
11. q. 3. & c. violatores. vbi bo. tex. 25. q. 1. fa
ciũt quæ expreſſe volunt Arch. & Io. And. in
c. 2. de hær. lib. 6. varijs iuribus cõprobantes
2 ꝙ † factis ſicut dictis aliqui pñt dici credẽtes
hæreticoꝝ, vt puta ſi eos adorauerunt, reue-
renciam ſuo more exhibuerũt, conſolatio-
nem, vel cõionem ab hæreticis receperunt,
vel cõſimilia pertractarunt, quę ad eoꝝ ritũ
3 pertinent. Comprobatur, † nã ex factis de-
claratur animus, l. dolũ. ff. de dolo. c. ſicut. n.
& c. q̃ viderit mulierẽ 32. q. 5. quinimò plus
eſt factis aliquid demõſtrare q̃ verbis, vt no.
in c. dilecti. de appell. Ideo inferunt Lapus,
4 But. & Imol. vbi ſupra, † ꝙ ſi aliquis verbis
nõ aſſerat exercere vſuras nõ eſſe pc̃m̃, ſed
factis hoc aſſerat, puta inhumaniter tractan
do eos quibus mutuauit, vel ſimile q̃d agen
do, tũc ſi ex hoc ita grauata ſit eius opin. ꝙ
poſſit dici diffamatus, poterit ꝓcedi ꝯtra eũ
de hęreſi. & illud refert ibi Card. Zab. q. 6.
q̃uis tandem videat̃ ab hoc dicto diſſentire.

1 ☞ *Hæreticus poſt pœnitentiam traditus carceri*
perpetuo, ſi inde fugiat, dicitur relapſus.

Notabile VI.

Non recedant à memoria quæ nunc ſubij
1 ciam, † ꝙ hæreticus qui poſt abiurationem,
& pñiam fuit traditus perpetuo carceri iux
ta tex. in c. excõicamus. 2. de hære. & late ſu
pra in tract. q. 20. & 21. ſi poſtea aufugiat à
carceribus ex hoc ſolo dr̃ relapſo eſt dene-
ganda audientia, & iudici ſeculari vt puniat̃
tradendus eſt, iuxta c. ad abolendam. de hęr.
ita Fely. in d. c. excommunicatus. poſt Ioan.
Andr. in cap. vt commiſſi. §. pen. eo. tit. in 6.

1 ☞ *Iudæorum collegio quãuis legari non poßit,*
poteſt tamen vni de Iudæorum collegio legari.
2 *Hæreticorũ collegio nec cuiq̃ de colleg. legari p̃t.*
Cur diuerſum inter Iudæos, & hæreticos.
3 *Collegio vniuerſali, & cuilibet de collegio quan-*
do dicatur prohibitum relinquere, quando ve-
ro collegio vniuerſo relinqui prohibeatur, non
etiam vni de collegio.
4 *Iudæorũ collegium hodie reprobatur rõne ſectæ.*

Notabile VII.

Quam ſit nephandũ crimen hęreſis, ex eo
1 apparet, † ꝙ q̃uis collegio iudæoꝝ ꝓhibitũ
ſit relinquere. l. 1. C. de iudæ. non tñ ꝓhibi-
tũ eſt relinquere vni de collegio iudæoꝝ. gl.
eſt nota. in l. 1. vbi Bar. C. de iudæ. Cy. Bar. &
Saly. in l. 1. C. de ſacr. ſan. eccl. & ſentit gl. ibi.
Idẽ expreſſius volũt Bart. in l. dũ ſenatus ꝑ
2 illũ tex. ff. de reb. dub. † Collegio aũt hæreti
coꝝ nihil relinqui põt, nec cui quã de colle-
gio eoꝝ. l. manicheos, C. de hær. c. ſi ep̃s. c. in
eos. c. vergẽtis. de hær. extra bo. tex. in c. ſa-
ne. 24. q. 2. ita not. Cyn. Bart. & Saly. in locis
præal. & Soc. poſt Bar. in d. l. cũ ſenatus Ra-
3 tio diuerſitatis eſt ſm̃ prædictos, qa † tũc eſt
ꝓhibitũ collegio vniuerſali, vel cuipiam de
collegio in particulari relinquere, qñ colle-
giũ reprobatum eſt rõne ſectę, vt eſt collegiũ
hæreticoꝝ, ita ꝓcedat tex. in l. collegiũ. C. de
hær. inſt. ſi aũt collegium nõ ſit reprobatum
rõne ſectæ, ſed ideo reprobatũ ſit, quia non
repitur expſſe approbatũ, iuxta l. 1. C. de col
le. illic. tunc licet non poſſit relinq vniuerſo
collegio, poterit tñ relinqui vni de collegio
d. l ſenatus. gl. in d. l. 1. C. de ſac. ſan. eccl. ſed
ſm̃ Cy. Bart. Sal. & alios in locis p̃al. Colle-
giũ iudæoꝝ nõ eſt reprobatum rõne ſectæ,
ſed ſuſtinet̃, vt toto ti. de iud. & patet in l. ſpa
donem. §. iam aũt. ff. de excuſ. tut. & in l. cir-
cunci

4 cũcidere.ff.ad l.Cor.de ſicar.ergo,&c.†Et ſi dicat, ꝙ collegium iudæoꝝ videat hodie reprobatum rõne ſectæ.arg.l.fi. C.de iud. vbi ab omni offõ, & adminiſtratione remouẽdi ſunt iudæi.Itẽ patet ex toto tit.de iud. maxime iure Canonũ, quo iure ſecta iudæoꝝ eſt hodie improbata.Rñdetur ſm Saly.in d.l.1. ꝙ aut collegiũ eſt reprobatum perpetuo, & ſm oẽs.& ꝓcedat quod dictũ eſt nihil poſſe relinqui collegio. nec cuipiã de collegio, aut collegium nõ eſt reprobatum perpetuo, nec ſm oẽs, & tunc vni de collegio relinqui põt etiam ſi hodie ſecta collegij improbetur. Sed claꝝ eſt collegium iudæoꝝ olim habuiſſe legem,& ortum à Deo. & fuiſſe gẽtem electã, & ſic non fuiſſe perpetuo,& ſm oẽs improbatum,ergo &c. Vide tñ Fely.in c.iudæi. el ſecundo. extra de iud. qui tenet aliquibus medicis contra ꝓdicta, & concludentem iudæo nihil relinqui poſſe. Soc.tñ in d.l.ſenatus. ſuſtinendo Bart.& ſequaces rñdet fundamentis quæ pro contrario adducuntur.

1 ☞ *Tranſigere licet ſuper capitali crimine pœnam ſanguinis irrogante.*
Fallit ſuper crimine hæreſis, & quare.
2 *Eps remittere non põt offenſam illatam maieſtatu Dei, ideo cum hæretico tranſigere non poteſt. Diſpoſitio l.tranſigere. C.de tranſac.nõ procedit in delictis commiſſis aduerſus Dei maieſtatem.*

Notabile VIII.

1 Opinor neminem latere †licitã eſſe tranſactionem ſuper crimine capitali pœnã ſanguinis irrogãte.l.tranſigere,vel paciſci. cum mã.C.de tranſac.aduerte tñ, ꝙ ſuper crimine hæreſeos (quamuis capitale ſit,& ſanguinis pœnã irroget.l.arriani. C.de hæret.c.ad abolẽdam.extra eo.tit.) nequaꝗ tranſigere, vel paciſci licebit. Qm̃ talem offenſam nemo niſi ſolus Deus remittere poſſit, vſque
2 adeo, vt † nec etiam eps talem iniuriam remittendi ptãtem habeat.ita Bal.no.in l.accuſar.coll.2.in fin. C.qui accuſ.nõ poſ. motus iuribus vt p eũ refert,& ſeqtur magnificus. d.Purp.in d.l.tranſigere.vbi ꝑ ſupradicta limitat regulam. d.l.tranſigere, vt.ſ.procedat in delictis aduerſus proximum commiſſis, ſecus in cõmiſſis aduerſus maieſtatem Dei.

1 ☞ *Cogitationis pœna nulla eſt.*
Fallit in crimine hæreſis.
2 *Hæreſis ſola voluntate committitur.*

Notabile IX.

1 Notiſſima apud I.C.extat ſnĩa†cogitationis pœnã nullam eſſe,ſi cogitatio ſtat in eius meris terminis, nec vltra ꝓgrediatur.l.cogitationis.ff.de pœ.& ibi Bat.gl.& Doct. in l. ſi qs non dicam,C.de epiſ.& cler. Aret.in §. ſed ſi credat.inſt.de obl.ex delic.Bald.in l.nõ ideo minus. C.de accuſ.verſ.6.quærit. Hęc tñ vulgata regula non ꝓcedit in crimine hæ
2 reſis, quia † tale crimen ſola voluntate committitur,merito igitur ſola volũtas,& cogitatio punitur, gl.eſt multũ not.in cle.1.§.verũ.in verbo (eo ipſo.) de hęr.& Bal.pulchre in d.l.ſi qs non dicam.Io.de Ana.in c.ſi eps, col.3.de hær.& in c.cõſuluit.de vſuris.Fel.in tract.de conatu.col.2.verſ.quartus caſus eſt, & ibi allegat cõcordantes,quem tractatũ reperies immediate poſt lect.ſuas in calce. tit. de ſenten.excõm.ita ẽt dicit Zab.in cle.1.§. ſane.de vſur.& in d.clem.1.§.veꝝ.q.6.& 7.

1 ☞ *Inimicus capitalis remouetur ab accuſatione iure canonico.*
2 *Inimicus inimicũ hæreticũ accuſare põt,et quare.*
3 *Hæreticum accuſans dicitur ſuam ſuorumq; iniuriam proſequi.*

Notabile X.

1 Non ignoras † inimicũ capitalem repelli ab accuſatione, maxime iure canonum ẽt ſi crimẽ notorium ſit.c.repellãtur,& c.cum P. de accuſ.l.q accuſare.ff.eo.tit.& late Fely. in d.c.repellãtur. Ang.& Imol.in l.is q reus.ff.
2 de publ.iud. Hoc † veꝝ niſi in crimine hæreſeos in quo inimicus inimicũ accuſare põt. Ratio eſt. Nam tũc inimicus dr̃ accuſare vt pſequatur ſuam vel ſuoꝝ iniuriam, quo caſu aptiſſimi iuris eſt inimicũ admitti ad ac
3 cuſandũ,vt iurib.& locis ꝑall. †Quod aũt dicatur ſuã,vel ſuoꝝ iniuriam ꝓſequi ꝓbatur, nam quę cõmittuntur in religionẽ diuinam oium iniuriam reſpiciũt.l.manicheos.C.de hær.iſta notabiliter tradit And.de Iſer.ſummus.feudiſta i auth. gazaros de ſtatu ꝯtra li. ecc.coll.10.in ver diuina quã humana, ꝗuis ꝯtrariũ attẽte Villadiego ſupra q.13.nu.13.

1 ☞ *Mutuans in refectionem domus habet priuilegium tacitæ hypotecæ,& in ea præfertur creditoribus ceteris.*
Fallit in mutuante hæretico.
2 *Hæretica mulier perdit priuilegium hypothecæ, & prælationis.*

Notabile XI.

1 Liga digito quæ ſequuntur, q̃ quis † mutuans in refectionem domus habeat priuilegium tacitæ hypothecæ, & in ea præferatur ceteris creditoribus l. cred. 1. & ibi Doct. ff. ſi certũ petatur. l. interdũ, vbi gl & Bar. decl. ff. q potio. in pig. Fallit hoc tñ in mutuante pecuniã hæretico in refectionẽ domus, ita tradit notabilr̃, do. Iaſ. in d. l. cred. q alleg. tex. in

2 auth. itẽ priuilegiũ. C. de hær. † vbi mulier hæretica pdit priuilegiũ tacitę hypothecę, & p̃latiõnis, de quo in l. aſſid. C. q pot in pign.

1 *Papa exiſtens in notorio crimine, ſi incorrigibilis ſit, ita quod ſcandalizet eccleſiam, an accuſari, & deponi poſſit intellige, num. 3.*

2 *Papa notorie incorrigibilis vbi ſcandalizatur eccleſia habetur pro hæretico.*

3 *Papa deponi poteſt pro hæreſi.*

Notabile XII.

1 Si Papa † eſt in crimine notorio, vel p facti euidentiã, vel p pfeſſionẽ ſuam, & admonitus eſt incorrigibilis, ita ut ſcandalizet eccleſiam, poteſt Papa de tali crimine accuſari, qa tunc pro hæretico hr̃, ita vult notanda gl. in c. ſi Papa. 40. diſt. ſequit Pan. latiſſime in aureo tract. de pcilio Baſil. in 2. princ. ver. 3. dixi q põt comprobari. col. 10. qui tract. ſtatim ſubijcitur poſt pſilia vbi comprobat. hanc ſniam pluribus fundamentis. idẽ Pan. in ſua diſp. inc. eps, col. 14. ver. tertius caſus, vbi dicit q totus mundus approbat d. gl. idẽ tenet do. Franciſ. Zab. in tract. de ſciſmate. ver. quintus modus, in fin. idem ẽt tenet per multa Lud. Rom. pſ. 523. q. diſcutienda, quẽ oĩno videndum ſuadeo, qa multa egregia p

2 hac ſnia accumulat † cum igitur Papa ob notoriam incorrigibilitatem, & inobediẽtiam vbi ſcãdalizat eccleſia, p hæretico habeatur, bene ſeqtur q & accuſari & Papam denudari poterit, cum p hæreſi & accuſari, & deponi poſſit d. c. ſi Papa, cum vulgaris, & hr̃ in c. fidei de hær in 6. ita ſeqtur Bellam. in d. c. ſi Papa, put eum refert Prepoſ. ibi, Reſtringẽs

3 † tñ pmiſſa ut ſanè pcedant ſi crimẽ illud de quo accuſat Papa attingat fidẽ, qa cauſat ſcãdalum circa fidẽ, puta qa Papa notorie cõmittenie ſimoniã in ordinib. & vendente beneficia inualeſcit ſcandalũ in eccleſia, qa alij inferiores credunt hoc eſſe licitũ, & ideo ipſi talia cõmittunt, tunc. n. poterit Papa accuſari, & deponi, alias ſecus. Contrariam vero ſniam q Papa ẽt pro notorio quouis crimine, quantũcunq; incorrigibilis ſit, accuſari, & deponi non poſſit niſi pro ſolo hæreſeos crimine, tenent aliq relati per Præpoſ. vbi ſupra moti pluribus fundamentis vt p Præp. q tandẽ vr cum eis reſidere, aſſerens ita eſſe cõem Theologoꝝ ſniam, vide tñ Lud. Ro. & Pan. in locis palleg. & patebit rñſio ad ea q̃ in contrarium adduci pñt, nõ tñ diffiteor quin qõ ſit dubitabilis, & anceps pp opinionum varietatem, & ſtringenda fundamenta. quæ pro utraque adducuntur.

1 *Teſtis ſi vnum in iudicio dixerit, & poſtea aliud in eodem iudicio ſtatur primo dicto.*

2 *Fallit ĩ crimine hæreſis ſtatur enim vltimo dicto.*

Notabile XIII.

Volo aduertas ad utile verbum, noſti q

1 † ſi teſtis dixerit vnũ in iudicio, & poſtea ex interuallo dixerit aliud in eodem iudicio, ſtatur primo dicto, & non ſecundo: gl. Anton. Imol. Abb. & latiſs. Fely. in c. cum in tua, de teſt. tex. & ibi omnes ſcrib. in c. præter ea. de teſt. cog. ubi Fely. multas allegat auctorita-

2 tes. † In crimine tñ hæreſis ſpeciale eſt fidei fauore ut ſtetur vltimo dicto, vnde quamuis teſtis primo dixerit aliquem eſſe innocentem, ſi poſtea dicat eum hæreticum, ſtatur ultimo dicto, quãuis vtrunque fuerit iudiciale, tex. eſt notabilis in c. accuſ. § licet iuncta gl. in verbo poſtmodum, de hæret. in 6.

1 *Filij hæreticorum liberantur à patria ptãte.*

2 *Hæreticus non poteſt ſubſtituere pupillariter impuberi filio.*

3 *Hæreticus inteſtabilis eſt.*

Notabile XIIII.

1 Hæreticoꝝ † filij eximuntur à pña ptãte, & efficiuntur ſui iuris, adeo q emancipatio filioꝝ facta poſtq̃ quis incidit in hęreſim nõ ualet, tanq̃ facta de his qui iam erant ſui iuris, tex. eſt, & ibi omnes ſcrib. in c. qcunq; de

2 hær. lib. 6. † ex hoc infero q hæreticus non poteſt filio impuberi pupillariter ſubſtituere, nã inter cetera requiſita in pupillari ſubſtitutione illud quoq; præcipuũ eſt, ut .ſ. teſtator impuberem in ptãte habeat. l. 2. ff. de vulg. & pup. Quod ex eo maxime procedit q nemo pupillariter ſubſtituere poteſt niſi prius ſibi teſtm̃ fecerit d. l. 2. §. 1. ſed notiſſi-

3 mi iuris eſt † hæreticum inteſtabilem eſſe ptinus vbi in hæreſim incidit, cum oĩa bona ipſo

ipſo facto applicentur fiſco. c. cum ſecundũ, cum vulgatis, de hær. in 6. l. 4. C. eod. t. t. & ſupra traditũ extitit per Viladiego. ergo liqdo patet eum nõ poſſe pupillariter ſubſtituere.

1 *Hæreticus non dicitur qui in dubijs vnã opinionem quamuis falſam eligit.*

Notabile XV.

1 Adnotato † φ in dubijs articulis ſuper qbus eſt diſceptatio inter maior, eligens vnã viam, ſeu opinionem q̃uis falſam, non debet dici hæreticus, ita notabiliter Innoc. in c. ne imitaris, de ꝯſt. tutionibus, quẽ ſequitur Bal. in l. captat. ver. vnum ſcias quod tabellio. C. de teſt. mil. ſequitur Fel. in c. 1. de hær.

1 *Hæreticus non eſt, qui ſemel tantum audiuit conciones hæreticorum.*

Notabile XVI.

1 Adijce prędictis aliud notabile dctũ, φ † audientes ſermones, ſiue ꝯciones hæreticoꝝ non dñr hæretici. ſi ſemel tm̃ audierint, & poſt ea reuerſi non ſint, cum non videantur approbare quod poſtmodum euitarũt. arg. l. qui contra. C. de inceſt. nup. & cap. cõſtat. 1. q. 1. & cap. ex ſtudijs, de præſump. Ita notabiliter Ioan. And. in c. 2. de hæret. in 6. ubi etiam Arch. & Dom. de S. Gemin.

1 *Accidens ad hæreticum cauſa diſcẽdi eius doctrinam qualiter puniatur.*

Notabile XVII.

1 Adde † ſimile, & proximo vicinũ notabile, quod ille qui acceſſit ad hæreticum cauſa diſcendi eius doctrinam, ſi tñ à fide Catholica non receſſerit non debet puniri vt hæreticus, & ſic pœna vltimi ſupplicij puniẽtur tñ ꝑ ꝑ ſuam curioſitatem pœna decem librarũ auri, vt inquit tex. in l. quicunq;. §. eos vero qui diſcendi. C. de hær. quem allegat gloſ. & Bart. in l. 1. C. de ſumma Trin. & ibi magnificus dom. Purp. col. 13. num. 56.

1 *Beneficium Velleiani denegantur mulieri hæreticæ.*

2 *Beneficium Senatuſconſulti Macedoniani non denegatur hæretico.*

Notabile XVIII.

Attende ad ſingulare dictum Vincentij in

1 cap. ſi aduerſus, de hær. † φ mulieri hæreticæ denegatur Velleiani beneficium cum fuerit mulieꝝ fauore introductum, & hæretici perdunt omnia priuilegia fauore alicuius ꝑſonæ introducta. l. 1. & auth. ſeq. C. de hęret.

2 Sed † beneficium S. C. Macedoniani nõ denegatur hæretico, quia illud beneficium nõ fuit introductum in fauorem debitoris, ſed principaliter in odium creditoris. l. q exc. ff. de cond. ind. Iſta refert, & ſequitur dom. Io. Lup. vulgo dictus Palatios ruuios, in repet. rub. de don. inter vir. & vx. extra f. 19. col. 1.

1 *Hæreticus dici poteſt cuius errorem inquiſitores correxerunt, ipſe autem obedire noluit.*

2 *Inquiſitori aliquid aſſerenti non credens, poteſt vt hæreticus damnari.*

Notabile XIX.

Non obliuiſcaris quæ immediate ſubijciam φ † ſi inquiſitores hæreticæ prauitatis alicuius errorem declarent, & corrigant, ille autem nolit obedire, uel obtemperare, certe is dici poteſt hæreticus pertinax, & pertinaciter reſiſtere, & tanq̃ pertinax ꝯdemnari poterit, ille eſt ſing. tex. ibi ꝑ Bart. ad hoc ponderatus i l. tutor. §. tutores. ff. de ſuſp. tut. vbi

2 dicit Bar. ꝑ illum tex. φ † qui inqſitori aliqd aſſerenti non credit, poteſt tanq̃ hæreticus pertinax dãnari. Seqtur Fely. in rub. de hær. extra, & ſeptem modos qbus qs dicať ꝑtinaciter reſiſtere, vide ꝑ gl. not. in extrauaganti Io. 22. incipiente, cũ inter nõnullos. de verb. ſig. in gl. ſuꝑ verbo pertinaciter, le premier.

1 *Pertinacia in dubio non præſumitur niſi de illa appareat.*

Notabile XX.

1 Animaduerte tñ † φ pertinacia in dubio non ꝓſumitur niſi de illa appareat, ita Ioan. And. in c. cum ꝯtumacia. de hęret. in 6. vbi ẽt Dom. de S. Gem. allegãtes text. in clem. 1. §. porrò, de ſumma Trin. & ĩ clem. ex graui. §. ſanè. de vſur. Ita ẽt tradit Io. de An. in cap. excõicamus. §. qui autẽ col. 2 in fi. extra eo. tit. & Cald. conſ. 3. in tit. de hær.

1 *Reus non tenetur edere actori ad fundandã intentionem.*

2 *Hæreticus tenetur edere ad fundandam accuſatoris intentionem.*

3 *Vſurarij tenentur edere actori quãcunque ſcripturam ad fundandã ipſius actoris petitionem.*

Notabile XXI.

Magnificus Purpuratus in l. fin. C. de ed.

1 col. 3. num. 20. notabiliter uoluit, φ † quamuis

nis reus non teneatur edere cõtra ſe ad fun
dandam intentionem actoris l.1.l.qui accu-
ſare.l.fi.cũ ibi not.p gl.& Doct. C. de eden.
2 Fallit hoc tñ † in hæretico, qui ſi q̃d habeat
ad fundandam intẽtionem accuſatoris,illud
tenet edere,allegat notata p Ang.in l.p hãc.
C.de tempo.app.comprobat vt p eum,pote
rat allegare gl. quã ad hoc ibi notat Philip.
Franc.in c.vt commiſſi in verbo q̃buslibet.
de heret.in 6.de quo valde miror q̃d nõ alle
3 garit. Benefacit,nam † ſenatores ſiue vſura
rij tenentur edere quamlibet ſcripturam ad
fundãdam actoris petitionem. tex.vbi docto
res in cle.1.§.ceterum.de vſur.Bar. & Doct.
in l.p̃tor.§.is ẽt.ff.de æden.& Doct. in d.l.fi.

1 ☞ *Fratri carnali hæretico an potius ſubueniendum ſit quam extraneo catholico.*

Notabile XXII.

1 Si fortaſſis q̃ſpiã à te ſciſcitaret † cui poti⁹
ſubueniendũ ſit an fratri carnali hęretico an
extraneo catholico, Rñ rñdeto cõem ſnĩam
eſſe vt fratri carnali hęretico ſubueniendum
potius ſit,ita dicit Pan.in c.ſi q̃s. de hæret.q
allegat gl.not.quæ hoc vult per gloſſas lite-
ras in c.1.30.diſt. vbi Præpoſ. Alex.copioſe
confirmat hanc ſnĩam auctoritatibus, & fun
damẽtis,ad quẽ te remitto ne chartas ocupẽ.

1 ☞ *Hæreticus vſucapere non poteſt titulo pro hærede.*
2 *Hæreticus incapax eſt poſſeſſionis.*

Notabile XXIII.

1 Commendat memoriæ q † hęreticus nõ
poteſt vſucapere tit.pro hęrede,ita vult Bar.
in l.conſtat.ff.pro hærede.Ratio eſſe poteſt,
2 quia † hæreticus incapax eſt poſſeſſionis. c.
1.&2.23.q.7.& dixi ſupra in 1.notab.at ſiue
poſſeſſione non procedit præſcriptio.regula
ſine poſſeſſione,de reg.iur.ergo,&c.

1 ☞ *Scripta hæreticorum reijcienda ſunt,& quare.*

Notabile XXIIII.

1 Hæreticorum † ſcripta vſque adeo reijciẽ
da ſunt,vt etiam ſi quid boni in eis reperia-
tur nihilomagis recipi debeant, text. habes
vbi Præpoſ.in c.canones.16.diſt. Ratio po-
teſt eſſe duplex.Prima,ne videãtur approba-
ri. Secunda ne cum ſana eorum doctrina 2.
qui ſciunt inter verum,& falſum cognoſcere
pro veris falſa recipiant.

1 ☞ *Iudæis ſynagogas vbi eorum cæremonias exerceant habere licet, hæreticis nequaquam.*
2 *Iudæi nituntur veritatis primordio.*
3 *Iudæi cur hodie à Chriſtianorum eccleſia ſuſtineantur.*
Reliquiæ alicuius antiqui iuris multum operantur in iure.

Notabile XXV.

Hæretici deterioris conditionis ſunt quã
1 iudæi q̃d ex eo patet, † nam iudæis licitũ eſt
hr̃e ſynagogas,& ibi conuenire,& eoꝝ reli-
gionem,& ceremonias iudaicas exercere. l.
3.& l.die ſabbati.C.de iudæis.c.3.extra eod.
tit.Hæretici aũt non poſſunt ſynagogas nec
hr̃e loca in quibus conuenire poſſint vt ibi
improbato illoꝝ more ſacra celebrant, tex.
eſt in l.3 C.de hær.elegantior text.in l.2.C.
de ſum.Trin.vbi gl.aſſignat rõnem diuerſita
tis inter hæreticos,& iudæos, quia iudæi ha
buerunt legẽ à Dño,non aũt Hæretici. & di
2 cit Cy.ibi,& Bal. poſt eum q † iudæi nitunt
primordio veritatis,habuit.n.lex iudæorum
principium veritatis,vnde in totũ falſum nõ
dr̃ q̃d nitit veritatis primordio,allegat text.
3 in l.cũ filius.§.hr̃s.ff.de l.2.Nec ob. † q ho-
die iudæi lege noua ſunt reprobati, nam pp
legis antiquę olim approbatę reliquias,ſuſti
nentur ẽt ab eccleſia Xp̃ianoꝝ, hoc n.operã
tur reliquiæ antiquæ legis, multum .n. iure
operant reliquiæ, vt patet in l.patre furioſo.
ff.de his,q̃ ſunt ſui vel alieni.iur.& l.vero.ff.
de ſol.cum alijs allegatis,p Cyn. vbi ſupra.

1 ☞ *Probationes clariſſime requiruntur in criminalibus.*
Suſpicio ſola de hæreſi ſufficit ad indicẽdam purgationem ſuſpecto.
2 *Suſpicio vrgens non ſufficit ad condemnandum quem de hæreſi.*
3 *Inquiritur contra eum qui diſcedit à communi vſu fidelium, tãquam contra hæreticum, etiam ſi non præcedat diffamatio.*

Notabile XXVI.

1 Et ſi † in criminibus requirant probatio-
nes luces meridiana clariores.l.fi. C.de pro
bat.nec ꝯſuetum ſit procedere ad inquiſitio-
nem niſi p̃cedat diffamatio,vt per Doc. in c.
cum oporteat,de accuſ.tñ in crimine hęreſis
ſola ſuſpicio ſufficit ad indicẽdã purgationẽ
2 ſuſpecto ẽt q nulla p̃cedat infamia q̃uis † ad
ꝯdemnandum de hæreſi nõ ſufficiat ẽt vrgẽs
ſuſpicio, c.literas,de præſum.ita notabiliter
vult

vult Innoc.& Ana.in c.ſicut,ſe primier. de ſi
monia. Idẽ Innoc.in c.ex parte,de off. ord.
Ant.in c.ꝑ tuas,de coha.cler.& mul. Inn.in
c.pœ.de purg.cano. Arch.in c.oĩbus. 3.q.5.
& eſt text.in c.inter ſollic.ibi. vehementẽ ſu
ſpicionem,de purg.can. Ana.poſt Card.in c.
excõicamus.§.adijcimus,de hæret vbi dñt ꝑ
illum text.ꝙ † ex hoc ꝙ qs diſcedit à cõi vſu
& conuerſatione fideliũ,inquirit ꝯtra ipſum
tanq̃ hæreticum,ẽt non præcedẽte infamia.

1 *Suſpicio de hæreſi oriri poteſt, & ex leuis ſignis,& indicijs,quæ plene probari debent.*

Notabile XXVII.

1 Suſpicio † autem de hæreſi oriri poteſt ẽt
ex leuibus ſignis,& indicijs,illa tamen ſigna
plene probari debent ſecundum Innoc.in c.
ſicut,le premier,de ſimonia.Ioan.Andr.in c.
vt officiũ.§.1.de hær.in 6. notabiliter Oldr.
conſil.210.regularis habet traditio,&c.

1 *Hæreſis in quam quis lubrico ignorantiæ incidit eſt grauius delictum quam homicidium doloſe commiſſum.*

Notabile XXVIII.

Audi elegans verbum Bald.in l.1.col. 10.
1 nũ.45.C.q accuſ.non poſ.†ꝙ hereſis in quã
qs incidit lubrico ignorantiæ,eſt grauius de
lictum q̃ homicidium doloſe commiſſum.
Quãuis.n. maius ſit maleficium dolo patra-
tum,quã culpa aut ignorantia l.in lege.ff.ad
l. Cor. de ſica. l.ſi mora.ff.ſol.matr. tñ rõne
ſubiecti valde aggrauatur delictũ vſq; adeo
vt faciat ꝙ culpa ſit maior dolo.Igiĩ cũ hęre
ticus ponat os in cœliĩ,& Deũ blaſphemat,
ꝑꝑ nobilitatẽ ſubiecti qđ offendiĩ, grauius
delinquit q̃ occidẽs hoiem ẽt doloſe. Bal. al
lega.Aug,non tñ citat locum,dic vt ꝑ eum.

1 *Hæreticum amicum ſi quis admoneat vt fugiat,aut non veniat an debeat puniri.*

Notabile XIL.

1 Si quis † amore ꝓſequebaĩ hæreticũ,non
qa hæreticus,ſed qa amicus,& familiaris,&
ſciens ꝙ iudex volebat facere capere hæreti
cũ, vt carceri tradereĩ, vnde cũ admonuit vt
nõ veniret,vel vt auſugeret,certe talis admo
nens teneĩ de tali admonitione,& cõſil.arg.
tex.ĩ l.4.ff.ad l.Iul.maie. q loquiĩ in lęſa ma
ieſt.principis, fortius ergo procedeĩ in læſa
maieſtate Dei,& ſic in crimine hæreſis. Ita
no.And.de Iſer.ſummus feudiſta in auth.ga
zaros in verbo,diffidamus, col. 4. de ſtatut.
cõtra lib.eccl.collat.10. Qđ maxime ꝓcedit
(ſecundũ eum) ſi ex tali admonitione hęreti
cus monefactus aufugerit, vel nõ venerit, &
ſic fuerit ſecutus ꝯſiliũ admonentis. Si aũt
nõ fuerit ſecutus ꝯſiliũ,& ſic admoni nõ ſor
tita fuerit effectũ,an veniat puniẽdus admo
nens, diſputat Iſernia vbi ſupra dic vt ꝑ eũ.

1 *Hæreſim abiurans ſi non impleuerit iniunctam pœnitentiam,habetur pro relapſo.*

Notabile XXX.

Inter cetera q̃ ſuperius tradita ſunt hoc
1 quoq; adijciendum duxi, videlicet ꝙ † abiu-
rans hæreſim, cui fuit adiuncta pœnitentia
per inquiſitorem,(vt ſupra dictũ eſt in tract.
de hær. q.20.) ſi non impleuerit pœnitentiã
ei iunctam,habetur pro relapſo in hæreſim;
& pœna relapſi puniri poteſt,ita Zenzel.Ma
theſi.& Io.de Imo.in cle.3.in gl.ſuper verb.
ꝓ pagine.de hær.Ioan. Cald. in c.literas,de
pſump.& Fede.de Sen.conſ.156.Alex.eps.

1 *Occultans hæreticum ex certa ſcientia punitur de hæreſi.*

Notabile XXXI.

1 Adnotato ꝙ † occultans hęreticum ex cer
ta ſcientia, poteſt puniri de hæreſi tanquam
ſi eſſet hæreticus,ita notabiliter Bald.in l. 1.
C.de his qui latro,vel ali. crim.reos occul.
Occultans enim alienum delictum facit ſuũ
gl.in rubr.præallegata.

1 *Bene agere ex certa obſtinatione recuſans habetur pro hæretico.*

Notabile XXXII.

1 Volo † notes bonum tex.in c.nullus eps,
& ibi Præpoſ.Alex.expreſſe not. 38. diſt. ꝙ
etiam ille poteſt dici hæreticus qui ex qua-
dam animi obſtinatione recuſat bene agere.

1 *Hæreticus, & erraticus quid differant.*

Notabile XXXIII.

Pro declaratione terminoꝝ nota differen
1 tiam † inter hæreticum,& erraticum. Errati
cus.n.his dr̃ qui in fide errat, ignorãtia qua
dam potius q̃ pertinacia,ſeu animo diſcendi
à vera fide catholica,vt ſunt ruſtici,& ſimpli-
ces idiotæ.Hæretici aut dñr qui animo diſce
dendi à fide catholica, potius quã ignorãtia
aliqd aſſeuerant fidei catholicæ ꝯtrarium.Ita
Bal.in c.firmiter,de ſum.Trin & fide cath.

1 *Sacramēta eccleſiæ nō ſunt conſerenda ab hæretico nec collata imprimunt virtutis effectum. Fallit in ſacramento baptiſmi, & cur diuerſum.*
2 *Sacramentum baptiſmi eſt omnium ſacramentorum ianua.*
3 *Morituro prius ſuccurritur in baptiſmate, quàm in communione Dominici corporis.*

Notabile XXXIIII.

1 Nota quæſo † q; quis ſacra eccleſiæ non ſint recipienda ab hæreticis, vtpote præſciſis ab eccleſia, nec collata à talibus virtutis effectum imprimant, vt eſt tex. not. in §. verum. 32. diſt. hoc verum ē in omnibus. ſacris excepto ſacro baptiſmi, quod ſi fuerit collatū ab hæretico imprimit effectū verum; dū tñ fiat in forma eccleſiæ, iſte eſt tex. in d. §. verum. ver hęc de malis. Ratio diuerſitatis inter ſacrm baptiſmi & c. ſacra, traditur ibitur ibi in fi. tex. quia
2 homo ſaluari poteſt ſine alijs ſacris, & non ſine ſacro baptiſm. quod ex eo patet. nam † ſacrm baptiſmi cæteris ſacris prius eſt, omnium ſacrorum ianua. c. ſi quis confugit 1. q. cum reliquis iuribus allegatis per eſ. in d. §. verum, ver. hæc de malis, & faciunt q̄ abunde tradit Præp. ibi col. 2. num. 8. Item dicit egre
3 gie tex. ibidē q; † morituro prius in baptiſmate quam Dñi corporis cōione conſulitur vnde ſanctius eſt ab hęretico baptiſmi ſacrm ſumere quam in æternum perire. an autem quod dictum eſt ſacra non eſſe recipienda ab hæretico procedat in quocunque hæretico, vide per Præpoſitum Alex. ib.

1 *Teſtium examinatio in criminalibus cōmitti non poteſt.*
2 *Fallit in crimine hæreſis, num 2.*

Notabile XXXV.

1 Receptiſſima eſt ſnia † doctorum examinationem teſtium in cauſa criminali alteri cōmitti nō poſſe Cy. Bal. & Saly. in auth. apud eloquentiſſimū, per illum tex. C. de fid. inſt. & gl. in cle. 1. in verbo ciuili, vbi bo. tex. de off. deleg. tex. cum gl. in c. 2. in verbo ꝓhibēte. de iud. in 6 & bo. tex. in l. 3. §. diuus ibi, nā ipſos interrogare ſoleo. ff. de teſt. gl. in c. 1. in gl. fi. extra de teſt. cog. & in c. ꝯſtitut⁹ 1. gl. pen. de fideiuſſ. & gl. i c. at ſi cler. de iud. Inn. in c. ſi qui teſtium, de teſtib. & Panor. ampl. in c. cum cauſam. col. pen. & fin eo. tit. Fallit
2 hoc in crimine hæreſis, in quo teſtiū examinatio cōmitti poteſt per iudicē tex. eſt in c. vt officium. §. verum. de hæret. in 6. & hanc fallentiam tradidit notabiliter Felyn. in d. c. cū cauſam, col. antepen. verſ. fallit tertio.

1 *Notarium ſufficit in principio officij iurare fideliter exercere officium.*
2 *Notarius inquiſitoris tenetur iterum iurare dū aſſumitur in cauſa inquiſitionis.*

Notabile XXXVI.

1 Nota q; † quis ſufficiat notariū in prin. ſui officij iurare offm̄ ſuum fideliter exercere. c. ad audientiam, de præſcr. gl. ſolēnis in l. quędam. §. nūmularios. ff. de eden. nec teneatur vlterius iurare ꝯſtante officio, cum ſat ſit ſemel iuratum fuiſſe, vt comprobat Bal. poſt gl. in c. præterea, vbi ēt Felyn. expreſſe col. 1. extra de teſtib. cog. & p Spec. in tit. de inſtr. ædi. §. reſtat. ver. ſed quæro. Aduerte tñ, q;
2 † notarius inquiſitoris teneť iterum iurare, dū aſſumiť in cā inqſitionis, tex. eſt in cle. 1. §. porrò corā. vet. & q a vbi gl. i verbo iurabūt, expſſe not. & ibi Paul. Anch. & Io. de Im. de hæret. Quod ſpāle eſt (ſm gl. & prædictos) propter delicti magnitudinem, & atrocitatē.

1 *Religioſi non poſſunt tabellionatus officium exercere.*
Fallit in crimine hæreſis.

Notabile XXXVII.

1 Non te latet † religioſos, & clericos in ſacris exñtes nō poſſe exercere offm̄ tabellionatus, q̄uis antea exercuerint ēt i cauſis vertentibus corā iudicibus eccleſiaſticis. c. ſicut, vbi ſcribentes extra. ne clerici, vel monachi, fallit hoc tñ in crimine hæreſis, in quo p̄dictæ pſonę pñt tale offm̄ exercere, tex. eſt expreſſus in c. vt offm̄. §. ad ꝯſcribēdas, ubi gl. Io. And. Dom. & ceter, de hær. in 6. Pet. de Anc. & Io. de Im. Poſt gl. in. c. 1. §. ſanè. ver. & q a i gl. not. eo. ti. i cle. Hoſt. in c. ſicut p̄alleg.

1 *Hæreticus præciſus eſt ab eccleſia, & eſt ſicut ramus præciſus ab arbore ſine ſtipite qui ſtatim areſcet.*

Notabile XXXVIII.

1 Hęreticus † præciſus eſt ab eccleſia, & eſt ſicut ramus præciſus ab arbore ſine ſtipite q ſtatim areſcit. 24. q. 1. c. loquitur, & eſt ille de quo Ioann. 15. ſi quis non manſerit in me, mittetur foras, & areſcet.

1 *Hæreticus reuerſus ad fidem non eſt iterum baptizandus.*

Baptiſ-

Baptiſmatis ſacramentum non eſt reiterabile. Ordinatus ab hæretico ſi ipſe quoque hæreticus ſit,iterũ eſt ordinandus ſi ad fidem reuertatur.

Notabile XXXIX.

1 Nota ꝙ † hereticus ad fidem reuerſus nõ eſt iterum baptizandus,ita Bald.in l.nihil C. de vin.lib. aſſignans rõnem quia ſacrm̃ baptiſmatis non eſt reiterabile vt dicit gl.in d. l.nihil.q̃ allegat plura iura.ordinatus tñ, vel conſecratus ab hæretico ſi ipſe quoque hereticus ſit,& ad fidem reuertatur,iterum conſecrandus eſt c.daibertum 1.q.7.hec tradit Bertac.in tract.de epiſc.in 2.parte 3.partis prin.

1 *Tyrannus ſi quid dignitatis nomine faciat illud non valet.*

Tyrannus legitime exercere poteſt iuriſdictionem in crimine hæreſis.

Notabile XL.

1 Quamuis † tyrannus (id eſt q iuriſditionem de facto, & non de iure occupat) ſi q̃d nomine dignitatis faciat illud non valeat vt not. in c.fundamenta. §. quod ſi ſecus iuxta medium,per illum tex.de elec.in 6.& in l.decernimus. C. de ſac.ſan.eccl. hoc tñ fallit in crimine hæreſis,in quo põt tyrannus legitime iuriſdictionẽ exercere.text expreſſus vbi Phil. Franc. expreſſe not.de hæret.in 6.

1 *Excommunicatus ex quacunque cauſa etiam ciuili perſiſtens per annum in excommunicatione,habetur ſuſpectus de hæreſi.*

2 *Excommunicatus per annum præſumitur male ſentire de articulis fidei.*

Notabile XLI.

1 Nota † ꝑpetuo ꝙ excõicatus ꝑ quacunq; cauſa ẽt ciuili ꝑſiſtens ꝑ annum in excõicatione hr̃ ſuſpectus de hæreſi.ita no.Io.And. & Pan.poſt alios cõiter in c.fin.de pœn.quę ſuſpicio licet nõ ſufficiat ad ꝯdemnationem vt ꝑ Innoc.&Pan.vbi ſupra ſufficit tñ vt poſſit inquiri ꝯtra excõicatũ de herefi, & ſibi indici purgatio, in qua ſi defecerit hr̃ ꝑ conuicto.c.inter. in fi.de purg.can.Rõ aũt ꝑdictorum eſt ſm Pan.vbi ſupra & Phil.Franc.in c.

2 cum ꝯtumacia,de hær.in 6.† qa talis pſumit̃ male ſentire de ſacris eccleſię,& de pt̃ate clauium ex quo tanto tp̃e in excõicatione remanſit,vr̃.n.nõ curare imò ꝯtemnere excõicationem,quod vtpote notãdum, & ſingulare menti tenendum hortantur pfati, & hæc adijcias ad ſcripta ꝑ Viladiego.q.9 num.2.

1 *Suſpectus de hæreſi ſi poſt canonicam purgationem, deprehenſus fuerit in expreſſa hæreſi, an habeatur pro relapſo,an vero admittendus ſit ad pœnitentiam.*

2 *Probatio non admittitur contra præſumptionem iuris,& de iure.*

Notabile XLII.

1 Reuocabis fortaſſe in dubium, finge † Titium habitum ſuſpectum de hæreſi, & facta canonica purgatione iudicis arbitrio hæreſim abiuraſſe,deinde poſt aliq̃d tp̃s in expreſſa hæreſi deprehenſum fuiſſe, an habeat̃ Titius pro relapſo,& vt relapſus puniendus ſit iuxta not.in c.ad abolendam,de hæretici. extra.an vero ſit admittendus ad pœnitentiã, &defenſiones ac ſi nunq̃ habitus fuiſſet ꝓ ſuſpecto,vt d.c.ad abolendam.in princ. Rñde vt ꝑ text.in c.accuſ.de hær.in 6. diſtinguendo, aut ſuſpicio ꝑꝑ quam Titius abiurauit hæreſim erat grauis,& vrgens,vt qa inſurrexerat ex grauioribus,&vrgẽtiſſimis indicijs, & hoc caſu vt relapſus puniendus eſt d.c.accuſ.Rõ eſſe põt,qa ꝑ hanc ſecundam deprehenſionem expreſſam declaratur aĩus illius, ꝙ prius fuerit in mala opinione ꝯtra fidem, in qua ſemper pſumitur ꝯtinuaſſe vſq; ad ſecundam deprehenſionem d.c.accuſ.ibi, qua-

2 dam iuris fictione cenſet̃ relapſus,quæ † quidem pſumptio eſt iuris,& de iure ꝯtra quam nulla admittit̃ ꝓbatio in contrarium l.fi. C. arbit.tutel.l.antiquæ.C.ad velle,not.in c. afferte,de pſump. & in l. non eſt veriſimile .ff. q̃d met.c.& in l.filium. ff. de his q ſunt ſui vel alie.Si vero ſuſpicio ꝓ qua prius abiurauit,& ſe canonice purgauit erat leuis,& parua,tunc non hr̃ vt relapſus,ſed eſt ac ſi nunc tm̃ peccaſſet,ideo ſibi eſt danda defenſio, & audiẽtia, & abiurationis beneficiũ d.c.accuſ.

1 *Diſpoſitio l.is cui bonis.ff.de verb.obl. nõ procedit in hæretico,qui etiam contrahendo non poteſt ſuam conditionem meliorem facere.*

2 *Hæretico interdictum eſt bonis.*

3 *Hæreticus obligatur in ſui odium,licet non in fiſci præiudicium.*

Notabile XLIII.

1 Singlr̃ † nota q̃d diſpõ.l.is cui bon. ff. de verb.obl. volentis eum cui bonis interdictũ eſt poſſe ſuam ꝯdõnem meliorem facere nõ deteriorem in tm̃ q̃d ẽt nãlr̃ non obliget, alios tñ ſibi obliget,non ꝓcedit in heretico,

2 † cui ẽt bonis interdictum eſt l.manicheos, & l.

& l.fi.C.de hęr.c.cum ſecundum,eo.tit.in 6.
ita notabiliter limitant illum text. in d. l. is
cui,Pan.& Doc.ibi dicentes illum text.ꝓcede
re in eo cui interdictum eſt bonis in ſui fauo
rem, (vt puta in prodigo) non autem in
odium,& in pœnam, patet iſtud ex illo text.
qui vult eũ cui bonis interdictum eſt nõ obli
3 gari nãlr̃,& tñ exploratũ eſt † hęreticos obli
gari in ſui odium,licet obligatio non teneat
in p̃iudicium fiſci,auth.credẽtes,ver.nullus,
ibi,alijs rñdere cogantur.C.de hær.patet igi
tur ſatis d.l.is cui,non ꝓcedere in hæretico.

1 Apoſtatæ peiores ſunt hæreticis.
2 Hæretico pœnitenti parcitur, apoſtatæ nequaquam.
3 L. hi qui ſancta. C. de apoſtatis,an ſit correcta iure canoni.
4 Legum correctio fugienda.
Differentia inducenda non eſt inter ius canonicum,& ciuile niſi expreſſo tex. reperiatur.
5 Iuri ciuili ſtandum eſt, vbi eo iure aliquid deciſum reperitur cuius contrarium non reperitur decisum iure canonico, modo deciſio ciuilis non ſit peccati inductiua.

Notabile XLIIII.

Volo mandes memorię. Traditum fuit ſu
1 pra in tractatu Villadiego.qõ. 5. † apoſtatas
(.i. qui deſerta religione Xp̃iana ad iudaiſ-
mum cõfugerunt) peiores eſſe, & deterioris
ꝯdõnis quam hæretici loquendo de his qui
ſum ꝓprie hæretici,de quibus in 1.q. & dua
2 bus ſeq.Corroborat̃ vltra ibi dicta † nam hę
retico pœnitenti parcit̃ .l. manicheos. C. de
hær.c.accuſ.eo.tit.in 6.cum vulgaribus.Apo
ſtatis aũt nequaq̃ ẽt ſi pœniteant parcendũ
eſt,ſed irremiſſibiles vltimo ſupplicio dãnan
tur.l.hi qui ſancta.C.de apoſtatis,q̃uis Villa
diego ſupra in tract.q.20. expreſſe dicat con
3 trarium dicens † qđ d.l.hi qui, non ꝓcedit
iure Canonũ,nec admittenda eſt illo pacto,
imò abolẽda,cũ diſponat de mã mere ſpũali
.ſ.hæreſis ſeu apoſtaſiæ,q́ eſt mere eccleſiaſti
ca, ideo Imperator non potuit illam legẽ cõ
dere,& ſic vult illam legem correctam de iu
re cano.cui ſtandum eſt in mã ꝯſcientię,vt p
Bart.in l.priuilegia.C.de ſacro.ſan.eccl.cum
ꝯcor. traditis ibi p Alex. & cæteros addi. &
4 doct.in c.1.de noui,ope.nunc.† Sed fugiẽdũ
puto legum correctionem. l.p̃cipimus.C.de
appel.l.1.C.de in offic.dot.c.cũ expediat. de
elec.in 6.ideo non eſt inducenda dria ſeu di-
ſcrepantia inter ius canonicũ,&ciuile,niſi re
periat̃ expreſſa diſcordãtia,& ſic niſi reperiat̃
text.de iure cano.expreſſe ꝯtrarius iuri ciui-
li.Sed nec vbi in põtificio iure ſcriptũ expreſ
ſe reperit̃ apoſtatis pœnitẽtibus parcẽdũ eſſe
vt mortẽ corporalẽ euitẽt. Ergo ſtãdũ eſt de
ciſioni iuris ciuilis expreſſe diſponẽtis nõ eſ
ſe parcendũ apoſtatis ẽt in foro ſpũali p re-
5 gulã † q vbi aliqd reperit̃ expreſſe deciſum
iure ciuili,nec reperit̃ ꝯtrarium deciſum iure
cano. ſtandũ eſt iure ciuili ẽt in foro eccleſia
ſtico,modo deciſio iuris ciuilis nõ ſit peccati
inductiua vt tradit̃ p Gl.& Doc.in c.1.de no.
ope.nun.& Doct.in varijs locis remiſſiue p
Alex. And.de Pomate,& cæteros in addi. Ad
Bar.in d.l.priuil.Nec obſtant aliqua adducta
p Villadiego (qa vt in ciuilib.vel mediocri-
ter docto patere põt) nõ ꝓbãt id ad qđ alle
gant minus obſtat fundamẽta, q̃bus vtpote
nõ ꝯcludẽtibus facilis vltro ſe offert ſolutio.

1 Defenſor nec fautor hæretici dicitur,illum defendens ne lædatur à priuato, vel qui illi in iudicio patrocinatur, credens iuſtam cauſam habere.

Notabile XLV.

1 Defendens hæreticum † ne lædat̃ à priua
to,vel q patrocinat̃ illi in iudicio credẽs illũ
hr̃e iuſtam cauſam non dr̃ defenſor nec fau-
tor,ẽt ſi poſtea appareat q nõ erat iuſta cau
ſa, rõ, quia hæc eſt iuſta defenſio quæ talib.
reſeruãtur,ſecus dicendum eſt ſi contra con
ſcientiam ei patrocinatur, quia tunc dr̃ de-
fenſor ſm Car.in elemen.1.de pœn.& d. Syl
ueſtr.in ſua ſumma ĩ verbo hęreſis.1.in 6 q.

1 Reuocatio hæreſis eſt duplex.
Reuocatio hæreſis quæ fit ſolum ad ſalutem animæ poteſt indiſtincte quandocunque fieri vſque ad vitæ exitum.
2 Sacramenta eccleſiæ non ſunt deneganda hæretico oſtendenti manifeſta ſigna pœnitentiæ.
3 Reuocatio hæreſis quæ fit tã ad ſalutem animæ quam corporu debet fieri congruo loco,& tpe.

Notabile XLVI.

Adnotato in mã reuocationis hæreſis, q
1 † duplex eſt reuocatio ſeu pœnitentia,altera
q́ fit ad ſalutem animę duntaxat in foro con
ſcientiæ,altera vero quæ fit ad vtriuſq; ſalu-
tem.ſ.animæ,& corporis. Prima indiſtincte
fieri poteſt qñcunq; a quocunq;, & in quo-
uis crimine,& loco quolibet vſq; ad vitę exi
tum

tū vt habetur in c.firmiſſime, extra de hær.
dummodo facta ſit puro corde,& ſpontanea
volūtate, vt de pœniten.diſtin.3.perfecta, &
c.1.& 2.qui cler.vel vouen. & c.ſuper eo. de
2 hæret.in 6.vbi nota tex. † quod hæretico ēt
relapſo in hæreſim (qui abſq; vlla ſpe veniæ
debet morti tradi) ſi emiſerit manifeſta pœ
nitentię ſigna nō denegant eccleſiaſtica ſacr̄a
vtputa confeſſio,pœnitentia, & euchariſtia,
q̄bus humiliter ab eo petitis nō erunt dene
3 ganda.Secunda † vero reuocatio,ſeu pęnitē
tia quæ ſit gratia vtriuſque .ſ. tam animæ q̄
corporis non eſt tam gn̄alis ſicut prima, ſed
ſpālis,& reſtringitur vt congruo tp̄e,& loco
fiat,vt abunde ſupra in tract.quæſt.20.& hęc
nec nunq̄ competit relapſo.c.ad abolendā.
de hæret.extra,& c.accuſatus.eod.tit.in 6.

1 ☞ *Correlatiuorum idem ius eſt.*
Correlatiuorum regula non procedit in hæreti-
co in caſu ibi tradito.
2 *Hæretico ſemiplene probanti contra Chriſtianū*
non defertur iuramentum in ſupplementum
probationis,econtra autem Chriſtiano ſemiple-
ne probanti contra hæreticum ſic.
Ratio diuerſitatis ibidem traditur.

Notabile XLVII.

Memorię commenda,habes vulgatam re
gulam q̄ † diſpoſita in vno de correlariuis
cenſetur diſpoſita in alio.l.fi.vbi.Doc. C. de
indic.vidui toll.l.fin.vbi Bart. de accepti.ff.l.
1.cum vulgatis,de cupre.lib.11.C.fallit hæc
regula in hæretico vel infideli in caſu nota-
bil. Tu ſcis quod ſemiplene probanti defer
tur iur̄m neceſſarium in ſupplementum pro
bationis .l. admonendi.ff.de iureiuran. l. in
2 bonæ fidei. C. de reb.credi.nota † tamen q̄
hæretico vel infideli ſemiplene probanti co
tra catholicum,& chriſtianum non defertur
iur̄m in ſupplementum ſemiplenæ probatio
nis, & tamen econtra chriſtiano catholico
contra iudæum,hæreticum, vel infidelem de
fertur tale iur̄m, arg. notatorum per Bald.
in l. qui accuſare. C. de eden. & per Ludo.
Rom.in d.l.admonendi,& Canon. in c. fin.
de iureiuran.Ratio aūt ex prædictorum do-
ctrina colligitur, nam tale iur̄m non cuiuis
indiſtincte dādum eſt,ſed perſonæ legalitas,
æquitas,& fidelitas inſpicienda eſt,q̄ a præſa
tis hæreticis,abeſſe exploratum eſt.Ita ēt ex
preſſe do.Bapt.de S.Bla.in tract. correlatiuo
rum,in §.venio ad quintum,verſ.28.fallit.

1 ☞ *Moderator rei ſuæ quilibet eſt vt de ea ad li-*
bitum diſponat.
2 *Renunciare iuri ſibi competenti quilibet poteſt.*
Fallit in hæretico in caſu tradito,num.2.
3 *Iuri introducto in fauorem partis licet contra-*
hentibus renunciare,iuri vero introducto in o-
dium alicuius nequaquam.

Notabile XLVIII.

1 Nouit vel mediocriter in iure † doctus,
quemlibet de re ſua ad l.bitū diſponere poſ
ſe,& ſibi debitum debitori remittere, & alio
modo quolibet ſup ſuo in alterius vtilitatē,
& ſui p̄iudiciū paciſci,& iuri ſibi cōpetēti re
nūciare,modo ætatis ſit legitimę,nec aliā pa
tiat̄,inhabilitatē rōne cuius,& bonis interdi
ctū ſit.l.in re mand.C.mand.l.1.& l.ſi qs in
ꝯſcribendo.C.de pac.cum ibi notatis latiſ.p
Doc.&p Bart.in l.ſi qs ꝓ eo.ff.de fideiuſ.no
2 ta tñ caſum in † quo pactū vel remiſſio ſup
ſibi debito nullo modo valet,tex.hēs notabi
lē in cle. 2. ibi,nullis pactis,vel remiſſionib.
ſup hoc valituris.de hær. vbi ſi inquiſitores
p̄textu officij aliq̄d indebite extorſerint ab
inculpatis de hęreſi,illud reſtituere teneni,&
ſi inculpati illis inq̄ſitoribus extorta remiſe
rint,& q̄etauerint,nō valet talis remiſſio,&
ſic ꝯtra diſpōnem d.l.ſi qs in ꝯſcribendo, &
l.1.§.& poſt operis.ff.de no.oper. nunc. Rō
ſiquidē eſt † q̄m oia illa iura ꝓcedunt qñ fa
uore partiū aliq̄d introductū eſt tunc.n.cō-
trahentiū pacto remitti pōt.Sed qñ in odiū
alicuius (puta indebite extorquentis) aliq̄d
inſtitutum fuit, nequaq̄ pōt illud contrahen
tium pacto tolli,vt patet in Macedoniano.l.
1.ff.ad Macedo.& in l.fin.C.de pac.pign.cū
ſimi.traditis p gl.& Doct.in d.l.ſi qs in con
ſcribendo,& Bar.melius quam alibi in d.l.ſi
qs ꝓ eo & gl.in c.ſi diligenti,de foro comp.

1 ☞ *Hæreticus eſt qui credit eccleſiam habere duo*
capita.

Notabile XLIX.

1 Adnotaio † eum q crederet vniuerſalem
eccleſiam poſſe hr̄e duo capita,hæreticum eſ
ſe,eſt enim tātum vnum caput,vnus paſtor,
& ouile vnum,ita dicit notabilis gl.in c.non
autem,in fin.gl.magnæ.7.q 1.gl. plenior in
clem.ad noſtrā,in verbo,eccleſiæ, de hæret.
ſequit̄ Abb.in cap.at ſi cler.colum.19.verſic.
aut enim quis credit eccleſiam, extra de iu-
dic.& in cap. primo de parochijs, Card. in
clem.1.§.porro.in ſecunda quęſt. de iureiur.
Ideo

Ideo Arch.in d.c.non aūt,refert Aug. dicētem quod neſciebat iure ꝓhibitum,ꝙ duo hēre poſſent ep̄atum,quia ſi ſciuiſſet, nō acceptaſſet ſuū,& vult Fely.in c.3.de hęr.vbi aſſignat rōnem. quia hoc repugnat articulo fidei.ſ.vnam ſanctam catholicam eccleſiam.

1 *Sortilegū an liceat conſulere vt liberet ęgrotum à maleficio, & an liceat adiurare imbres, fulgura, & tempeſtates, ne noceant fructibus.*
2 *Matrimonij fracturā eccleſia citius patitur, quā quod maleficiatus cōtrarijs maleficij liberetur.*
3 *Corporu iactura minor eſt quam aīa,ideo potius in corpore quam in anima pati expediat.*

Notabile 2. & vltimum.

1 Reuocabit † in dubiū qſpiam,nū impune liceat ꝯſulere ſortilegū,ſiue maleficū, vt diſſoluat facturas maleficij,aut ſi mauis,liberet ægrotū maleficiatū a maleficio? & ſilr̄ an liceat adiurare imbres,fulgura,& grādines ne noceāt fructibus,arboribus,& plātis. Rn̄de diſtinguēdo,aut loqmur de iure ciuili,aut de iure cano.Primo caſu licet impune ꝯſulere, & adhibere ſortilegū ad faciēdū ea opa quæ vertūtur in bonū,& ꝓſunt,qm̄ pro bono opere qs cruciari nō debet.l.eoꝝ.§.fi.vbi expreſſe no.Bar.C.de malef.& math. Secundo caſu.ſ.de iur.can.nō licet aliquo modo(ēt ꝓ recuperāda corporis ſanitate) q̄rere remedia diabolica, & ſupſtitioſa, licet alr̄ ſanitas ipſa recupari nō poſſit,tex. ad lr̄am in c.admoneāt.26.q.7.Bar.vbi ſupra Pan.in c.2. p illū tex.extra de ſortil.vbi Rom.pōtifex potius patit bona eccleſiaꝝ furto ablata pdi, q̄
2 ꝙ quęrant p remedia hmōi. † Hinc eſt quod eccleſia potius tolleret diſſolutionē m̄rimonij,& tāti vinculi ſacralis fracturā,quā pmittat maleficiatū ꝯtrarijs maleficijs liberari. c. ſi p ſortiarias.33.q.1.& c.1.de frig.& male.
3 Rō hoꝝ eſt, † qa magis expediat in corpe q̄ i aīa,minor.n.eſt corpis iactura quā aīę.d.c. admon.& c.fi.de ſortil.arg.c.ſolitę.de maio. & obe.vbi Pan.& Doct.ad qd' nō ꝯſiderauit ius ciuile,qd' qdē principalr̄ ad tpaliū ꝯſeruationē tendit d.c.ſolitæ.notat in c.nec mirum.§.ad hæc 26.q.6. Quæ omnia notato.

Habes tādē lector cādide, abſolutū de hæreticis librū,quem nō aure quidē popularis captādę cauſa edidimus,nec intus nobis cauētes, ſed vt cōi orthodoxoꝝ vtilitati ꝯſuleremus, quare hoc nr̄o labore lector fruere, interea tn̄ mordaci linguę frenum adhibeto.

TRACTATVS DE HÆRETICIS,

& eorum pœnis, Pauli Ghirlandi Caſtellionen iuriſconſulti Florentini. Criminalium cauſarum Auditoris R. P. D. Andreæ de Iacobacijs S.D.N. Papæ Almaq; vrbis Vicarij generalis.

SVMMARIVM.

1 *Hæreſis eſt crimen grauius cæteris, & deteſtabilius, eo quod contra creatorem committatur.*
Hæreſis eſt crimen læſæ maieſtatis diuinæ.
2 *Maieſtatem æternam lædere grauius eſt quam temporalem.*

INter crimina quæ animaduerſione di-
1 gna ſunt hæreſis † eſt grauius, & ceteris deteſtabilius eo ꝙ directo contra ipſum creatorem Deum omnipotentem patratur, eius omnipotētiæ detrahendo,negandoq. illius diuinitatem, vt hr̄ in c.1.de ſum.Trin. & fide Cath. & l.1. C.eo tit.& c.ad abolendam,de hær. non immerito igitur appellari pōt crimen læſæ diuinæ maieſt.ex quo directo tendit in læſionem,& p̄iudicium diuinæ ptātis, vt ꝓxime diximus d.c.ad abolēdam,
2 & cap.vergētis, eo.tit. † Lōge.n.grauius eſt eternam q̄ tpalem lædere maieſtatē 24.q.1. non aſſeramus. Et hr̄ in d.c.vergentis. Ideo tractaturus de criminibus, de eo prius tanq̄ grauiori æquum viſum fuit eſſe dicendū iuxta notata in rub.& in l.1. C.ad l.Iul.maieſt. & in l.1.ff.eo.tit.& d.c.non aſſeramus.no.ēt in c.excōicamus. el 1.§.credentes. de hær.

1 *Declaratio bona à diffinitione ꝓficiſci debet.*
2 *Hæreſis quid ſit in ſuo genere ſumpta.*
3 *Hæreſis proprie ſumpta non cadit in iudeo, aut ſarraceno.*
4 *Hæreſis ab electione dicitur.*
5 *Eremita quis, & vnde dicatur.*
6 *Hæriſis duo habet extrema ſubſtantialia.*
7 *Hæreſis differt ab apoſtaſia, & ſchiſmate.*

QVÆSTIO I.

1 QVæro nunc ṗmo,quid eſt hæreſis.† Nā quælibet bona declaratio ab ipſa diffinitione ꝓficiſcitur,vt inqt Cic. in 1. Off.& dicit gl.referēs Boëtium in l. omnis diffinitio.ff.de reg.iur. ꝙ ipſa diffinitio ſubſtātiam cuiuſque rei ꝓut eſt ſignificat,& hr̄ per Bar. in l.ſi is q pro emptore, in 1.q.ff.de vſuc. &

in

in l.1.§.dolum.ff.de dolo,& idem Bart.in l.
1.§.mutui.ff.ſi cer.pet.& in l.1.ff.de teſt.Vbi
dicit ꝙ omnis diffō debet ponere ſubſtantia
lia rei diffinitæ ſaltem in gñe illius dñas cō-
2 tinentia. Vnde dico ꝙ † hæreſis in gñe ſum-
pta eſt error quidam ꝑtinax corrūpens Xpi
fidem,vt colligit ex doctrina S.Thomę in 2.
2.q.11.art.2.verſ.ſed peſtifera.24.q.3 heret.
vbi introducitur ſnia S. Auguſt. Qui Tho-
mas ſubiungit ꝙ hæreſis eſſe non pōt, niſi ſit
error circa ea quæ ſunt fidei,ſicut circa pro-
priam mām, & ꝑpea non dr̄ hæreſis ſi quis
erraret in falſe opinione circa alia q̄ nō ſunt
fidei,ſicut eſt in geometralibus,vel alijs hu-
iuſmodi,ita dicit ipſe quæ appellat ēt labes,
& prauitas,vt in clem.1.§.veꝝ eod.tit. alibi
quoq; appellatur peſtis vt hr̄ in c.accuſ.§.ſa-
nè.eod.tit.lib 6. & qui crimine illo pollutus
exiſtit,peſtilentioſus dr̄ vt in c. excōicamus.
3 el.1.§.credentes ver. ſanè.extra eod ti. † Iſta
enim eſt ſpēs infidelitatis q̄ pertinet ſolū ad
eos qui Xpi fidem profitentur,& illius dog-
mata corrumpunt, & ꝑpea iſtud crimen nō
cadit proprie in Iudæo,& Saraceno, Mahu-
metano, & alijs hmōi extranei iuris hoibus
ſm qđ not.ꝯcludit S.Th.in 2.2.q.11. art.1.
Quod pctm̄ vt plm̄ oritur ex ſuperbia, vel
concupiſcentia cōmodi tpalis vt not. Aug.
in lib.de vtil.cred.& idem Th.in 2.2.q.2.ar.
2. & 3.ſed quidam arguentes tenebant ꝯtra
iſtud dictum,ꝙ ſi hæreſis oritur ex ſuperbia,
& ꝑp concupiſcentiam &c. ergo non eſt ſpe
cies infidelitatis quia fides, & infidelitas ꝯſi-
ſtit in credere, & in mente, non aūt in actu
extrinſeco. & hoc idem cōiter tenent Theo
logi.Et ꝑpea idem Tho.in d.q.11.& 12.ar.
1.declarando illud dictum dicit ꝙ finis pro-
ximus ſiue cauſa proxima hæreſis eſt adhæ-
rere falſæ ſniæ, ſeu opinioni animo ꝑtinaci,
& ex hoc dr̄ eſſe ſpecies infidelitatis, ſed cau
ſa eius remota, & finalis eſt ꝯcupiſcentia cō-
modi tpalis, ex quo ſequitur ꝙ dr̄ oriri ex
ſuperbia & cupiditate.& not.24.q.3.c. hær.
4 & ſeq. † Et appellatur hæreſis ut quidā di-
xerunt ab elect.24.q.3.hæreſis quæ ſunt ver
ba S.Hieronymi ad Gal. quia omnis hære-
ticus eligit ſibi nouas, & extraneas opinio-
nes contra fidem Chriſti, & eccleſiæ inſtitu-
tā vt dicit Hoſt.in ſum.eod.tit.& Azo.ſimili-
ter eod.tit.in ſum.§.1.ver. vlt. & per Felyn.
in rub.extra eod.tit.Arch. autem in d.cano.
hæreſis 24. q. 3. ponit plures expoſitiones.
dicit.n.ꝙ hæreſis dicitur ab electione, uel
ab errando, quia non eſt hæreticus niſi ille
qui errat. Quidam dixerunt ꝙ hoc nomen
hæreſis deſcendit à verbo græco,hære.ꝙ la-
tine dr̄ virtus.i.& theſis locutio, vnde hære-
ſis quaſi uirtus locutionis,& hæreticus.i.uir
tuoſus in locutione,& ſermone,& quia cōi-
ter iſti hæretici in ſermonibus, & diſputatio
nibus ſuis confidunt, & non in virtute ſpūs
ſancti, vel dicas dicit ipſe ꝙ hæreſis diuiſio
interpretatur.Ex quo ergo per fidem catho-
licam prima fit fidelium adunatio. Diuiſio
igitur quæ ſpecialiter fit à cōione prædicta,
ſiue à cōi fide hæreſis appellatur, vel dr̄ ab
iſto verbo erciſcor,ris,quod idem eſt ꝙ diui
do,ſm quod dicit gl.in rub.ff.fam. erc. Inde
dr̄ iudicium ſiue actio familiæ erciſcundæ,
hoc eſt diuidendæ hæreditatis,qm̄ ipſi hære
tici per illas eoꝝ erroneas opiniones diui-
dunt ſe ab vnione eccleſiæ, & Xpi fidelium.
5 † Inde dr̄ etiam eremita quaſi ſeparatus ab
hominum conſortio, ut per Hoſt.in d.ſum.
& Arc.in can.hæret.24. qō.3. Et dñr etiam.
Hæreſes leges.i. leges,diuidentes ciuitate à
ciuitate,ut l.ſi duas.§.eſt aūt.ff.de exc.tut. &
ibi not gl.1.igitur interpretatio recidit in ſe
cundam, quia quicunq; eligit nouas opinio
nes extra fidem cōem recidit ab illa cōione,
& cōgregatione fidelium ꝑ quem receſſum
fit diuiſio inter ipm̄ hæreticum, & cōionem
prædictam ſm Arch in d. cap. hæreſis. uide
Azo Hoſt.& Gof.in ſum.eod tit. & Arch.in
c.ad apoſt.§.2.de ſen.& re.iud.li.6. Card.in
rub.& in clem.1.eod.tit.dom. Felyn.in rub.
extra eod.tit.& Th. in 2. 2.q.11.art.1. & 2.
6 † Quod quidem crimen habet duo extrema
ſubſtantialia ſine quibus .i. non poteſt, pri-
mū eſt ꝙ reſpicit hæreſis initium, & hoc eſt
error in rōne,ſuppleas tu ꝙ ſit error circa q̄
ſunt fidei nō circa alia ut ꝯcluſum fuit ſupra
ex doctrina S. Th. Secūdū vero extremū eſt
quod reſpicit complementū qđ eſt ꝑtinacia
in voluntate,vt hr̄ 24.q.3.c.dixit.& Arch.in
d.c.hæreſis, quotieſcunq; igitur aliquis erat
circa fidem ꝑdictam,& in eius errore nō in-
ſtat pertinaciter, ſed variat, vel reuocat non
dr̄ hæreticus,nec ſubijcitur pœnis heretico-
rum,de quibus infra maxime ſi ſit paratus ſu
ſcipere correctionem ſui erroris d.cap. dixit
Apoſt.& cap.accuſ.in princ.eo.tit.lib.6 c.ad
abolendā.c.firm. in princ. & cap. vergentis.
extra eod.tit.& not. Abb.& Doct.in c.1.ex-

tra eod.& ꝑpea congrue dictum fuit in diffinitione error pertinax ad dñam illoꝝ qui reuocant,& non perſiſtunt in dicto errore.

7 Et nota, ꝙ Hæreſis, Apoſtaſis, & Schiſma ſunt diuerſa crimina,ſicut diuerſa ſunt noia, & q̃d contineat in ſe vnumquodq; iſtoꝝ. & an quodiibet ſit ſpecies infidelitatis de iſtoꝝ natura, & differentijs dicetur infra ꝓxima q̃ō.vbi declarabitur quis proprie ſit hæreticus,quis apoſtata, & quis ſchiſmaticus.

1 *Hæreticus quis proprie dicatur.*
2 *Errans in ſacramẽto Eucharistia hareticus eſt.*
3 *Dogma falſum, & à fide extraneum defendens, hæreticus eſt.*
Potentiam Dei attribuẽs creaturæ hæreticus eſt cenſendus.
4 *Secreta cordis rimari non eſt hominis.*
5 *Hæreticus quis dici poteſt tribus concurrentibus.*
Scripturam ſacram ad ſenſum incongruum interpretans eſt hæreticus.
Hæreticus eſt qui ſedis apoſtolicæ præcepta contemnit.
6 *Apoſtata,& ſchiſmaticus,an ſint ꝓprie heretici. Schiſmaticus quis ꝓprie dicatur,& vnde ſchiſma.*
7 *Hæreticus eſt ſemper ſchiſmaticus,ſed non econtrario.*
8 *Apoſtaſia quid proprie dicatur,& quotuplex.*
9 *Apoſtatæ hæreticis ſunt deteriores.*
Hæretici omnes apoſtatæ ſunt.
10 *Opera bona facta per hæreticum,& ſchiſmaticum aut apoſtatam,an ſint eis vtilia.*
11 *Opera bona prius facta an proſint peccatori conuerſo.*

QVAESTIO II.

1 SEcundo quero † quis ſit hæreticus.Rñ. Hæreticus duobus modis dr̃, proprie, & improprie ſiue large,& ſtricte. Proprie .n. & ſtricte hæreticus dr̃ ille qui cõtra fidem Xp̃i,vel aliquem eius articulũ,ſeu aliquod ex ſeptem eccleſiæ ſacris ab errat,vt eſt baptiſmum q̃d eſt prima porta ſalutis, qua profitemur xp̃ianam fidẽ ideo dicit S. Aug. ꝙ niſi quis renatus fuerit ex aqua, & Spirituſancto, & qui non baptizatus fuerit, erit extra eccleſiam, & ſalutis æternæ particeps eſſe non poterit,quod firmiſſimæ teneas, & nullatenus dubites.1.q.1.detrah. & cap. fir. & de ꝯſecr. diſt.4. in princ. vbi dr̃ per quam neceſſariã eſſe aquæ viſibilis in corpore ablutionem ꝑ quam ſpũs intell's, & anima q̃ eſt inuiſibilis ex inuiſibili fidei ſacr̃o, & doctrina purificat ad ſalutẽ.Itẽ ꝙ aberrat in chriſmate q̃d dr̃ fidei comprobario de ꝯſecr. diſt. 4. presbyt.& cap.nullus miniſtroꝝ,vel in confeſſione quæ eſt pc̃tõꝝ remiſſio, dum tñ fiat debito modo,& cum ꝯtritione de pœ.diſt.3. nihil,& cap.ꝑfecta pnia,& de ꝯſecr.diſt.5. nihil.& diſtin.4.ois,& in c.1. q cle. vel vouen.

2 † Item ꝙ errat in ipſius Euchariſtiæ ꝓtioſiſſimo ſacro .ſ. in tranſubſtantiatione, ſeu alia quauis eius particula ſubſtantiali ꝑ q̃d aĩa Xp̃iani vnitur Deo,de ꝯſ. diſt.2. cum oẽ, & cap.nihil in ſac.& in cle.1.de reliq. & vener. ſan.& ibi ꝑ d.Car.& ſic de alijs hmõi ſacris, ꝙ contra illa, ſeu aliquod ipſoꝝ totum, vel aliquod eius membrum ſubſtantiale nouam opinionẽ,vel adinuenit, & ſequitur, vel iam inuentam tenaciter proſequitur ꝓculdubio hæreticus eſt,vt hr̃ in c.ad abolendam. extra eod.tit.& l.Manich.C.eod.& cap.1. de ſum. Trin.in antiq.& in 6.& in clem.1.eod.tit.& ibi ꝑ ſcribentes antiquos,& Mod. & in l. 1. & ibi Bal.C.de ſum.Trin. Itẽ dubius infide, is,vz, ꝙ in illa dubietare pertinaciter inſiſtit c.1.& ibi Abb.& Doc.extra eod.tit.& d.c.dicat aliquis 23.q.3.

3 † Itẽ qui falſum dogma, vel extraneũ ſenſum circa ſubſtãtialia fidei, diuinæ ſcripturæ attribuit,& ſic tributũ ſenſum ꝑtinaciter defendit,vel qui nouas,& falſas opiniones gignit,vel ſeq̃tur 24.q.3. hæreticus. Item ꝙ firmiter credit licere xp̃iano poſſe exercere uſuras ſine pc̃õ,ut in clem.1. de vſur.& ibi do.Card.Item ꝙ potentiã diuinæ maieſtatis q̃ ſoli Deo,competit in priuilegium ſuæ vnicæ potentiæ oia creantis vult attribuere angelicæ utriq;,vel humanæ creaturæ hoc eſt q̃d credat, & firmiter teneat ꝑ angelũ lucis,dæmonem vel hoĩem poſſe fieri ea q̃ ſoli Deo cõpetunt in priuilegium, ſicut eſt infundere aĩam in infante poſtq̃ in utero m̃ris formatus eſt,ut hr̃ in c. Moyſes. 32.q. 2.aut mortuum ſuſcitare, ſeu humanã creaturam in melius,vel deterius reformare, aut in alteram ſpẽm cõmutare, futura ꝑ veram ſciam reuelare,ut not.Eſa.æ 61.c.dicite mihi quæ futura ſunt,& dicam ꝙ dij eſtis.

4 † Itẽ hoĩs ſecreta cordis indicare dr̃ Matth 23. c. vbi Chriſtus cognouit mentes Phariſæoꝝ aduerſus ipſum deprauatus,& ꝙ dũ ipſm interrogabant quærebant eum capere in uerbis qn ipſum interrogauerunt cui dr̃ent red dere cẽſum ex quo ipſe Chriſtus uocabat ſe regem

regem Iudæorũ an dẽrent ſibi dare cenſum,
vel Cæſari, at ille uiſo numiſmate, & Cæſa-
ris imagine, rñdit: Reddite quæ ſunt Cæſa-
ris Cæſari, & quæ ſunt Dei Deo. De his. n.
& quibuſdam alijs quę cõpetunt ſiue ptinent
ad ſolũ Deũ, uide latius infra tit. ſeq. in 10.
q. vbi plene tradit an, & qñ ſortilegia ſapiũt
hæreſim manifeſte, vel non, & hr̃ ẽt 26. q. 2. q
ſine ſaluatore, & 26. qõ 5. epi, & cap. ſeq. &
Old. in conſ. 210. qđ incipit, regularis habet
traditio, & S. Th. in 2. 2. in ſæpe. d. q. 11. ar. 5.
Hoſt. in ſum. Goff. & Azo. in ſum. eod. tit. Et
dicit S. Aug. in lib. de vtil. cred c. 1. ꝙ hæreti-
cus eſt qui alicuius tpalis cõmodi, & maxi-
me gloriæ, principatusq́. ſui gr̃a falſas, ac no
uas opiniones contra Xp̃i fidem, vel gignit,
vel ſequitur, & iſte ꝓprie dr̃ hæreticus, cuius
dcm̃ translatum fuit 24. q. 3. in c. hæreticus.
5 † Dñs Alex. de Alex. in 2. 2. tit. de hæreſi, di-
cit ꝙ ad hoc vt quis ꝓprie dicat̃ hæreticus,
& ſubiaceat excõicationis, & alijs pœnis cõ
tra hæreticos ſtatutis tria requiruntur. Pri-
mum . ſ. falſa credulitas in rõnali vt not. gl.
24. q. 3. c. qui aliorũ. Secundum qᵭ requiritur
eſt peruerſa voluntas in concupiſcibili. Ter-
tiũ impugnationis pertinacias ex parte ira-
ſcibili, vt poſtq̃ ſe implicuit in errorem in eo
pertinaciter inſtet, alias ſi nõ inſtaret, ſed re-
uocaret, non diceretur hæreticus. 24. q. 3. di-
xit Apoſtolus. Improprie vero, & largo mo
do hæreticus dr̃ is qui ſacram ſcripturã ma
le, & erroneæ intelligit, ſeu interpretatur . ſ.
aliter quam ſenſus ſpũſſancti flagitat. 24. q.
3. hæreſes. Item is q conat̃ velle auferre pri-
uilegia eccleſiæ à Deo, vel Romanis Pontifi
cibus conceſſa. 22. diſt. oẽs. Item qui p̃cepta
apoſtolicæ ſedis tranſgreditur. 19. diſt. nulli,
& q̃buſdã alijs modis, de quibus latius vide
p gl. in c. firmiſs. extra eo. tit. & gl. in c. inter.
hæreſim. 24. q. 3. Fely. in rub. extra. eo. tit. per
Card. in clem. 1. eo. ti. Bal. in rub. C. eo. tit. &
p ſupradictos ſummiſtas in locis p̃allegatis,
& iſti diuerſis pœnis puniũtur ab illis q ſunt
ꝓprie hæretici. de q̃bus infra tit. ſeq. 11. qõ.
6 † Sed q̃ro an apoſtata, & ſchiſmaticus conti-
nentur ſub iſta ſpecie hæreſis, uel ſub eius ge
neris. Rñ. ꝙ proprie, & ſtricte loquẽdo aliud
eſt eſſe apoſtata aliud eſſe hæreticus, & aliud
ſchiſmaticus, de hæretico vidiſtis ſupra. Sciſ-
maticus. n. à principio maxime non eſt hęre
ticus, qa ſchiſmaticus ꝓprie eſt ille q nõ vult
obedire veræ, & antiquæ eccleſiæ ſuæ, ſed fa-
cit aliam eccleſiam p̃latum, vel clericos, q fa
ciunt alium Papã relictã prioris Papæ obe-
dientia. Schiſma vero dr̃ à ſchiſſura, qa ſchiſ
maticus p denegatione obediẽtiæ ſcindit ſe
ab eccleſia eo maxime dum q̃rit facere eccle
ſiam, vel alios clericos modo ſuo ↄſtituere re
iectis ꝓprijs, & venit à ſcindo, diſt. 24. q. 1.
ſciſſura. & 24 q. 3. inter hereſim, & cap. ſchiſ-
ma. ſed quotieſcũq; ſchiſmaticus perſeuerat
ptinaciter in illa ſua opinione diuiſa efficit̃
hæreticus diuidẽdo eccleſiam, qa venit ↄtra
illũ articulũ fidei, & vnã ſanctã eccleſiã &c.
7 Et ppea dñt Doct. † ꝙ oĩs hęreticus eſt ſchiſ
maticus, quia omnis hæreticus ſcindit vnio
nem eccleſiæ diuidendo ſe ab illius vnione,
ſed non econuerſo oĩs ſchiſmaticus eſt hęre
ticus ſaltẽ ſtricto modo, qa tunc dico incipit
eſſe hæreticus quotieſcũque pſeuerat in illa
eius diuiſione, & in ea ptinaciter inſiſtit ſe-
quendo ſciſſurã rei indiuiduæ. ſ. eccleſiæ. Et
iſti quoq; ſunt duplices ſpeciei proprij, & im
proprij. Proprie, & ſtricte loquendo ſchiſma
tici ſunt hi de q̃bus ſupra. Improprie uero,
& largo mõ ſchiſmatici dñr oẽs q recuſant
obedire mãdatis eccleſiæ, vt ſunt excõicati,
& ſimiles ptinaces q largo mõ dñr ſchiſma
tici. vide not. doctr. Abb. in rub. & in c. 1. de
ſchiſm. & 24. q. 4. ſchiſmaticus, & cap. inter
hæreſim. Hoſt. Azo. & Gof. in ſum. eod. ti. de
ſchiſ. & p S. Th. in 2. 2. q. 11. art. 1. & 2. Apo-
ſtata vero differt ab hæretico, & ſchiſma . in
ſpecie licet in gñe quodãmodo idẽ ſunt in
hoc, vʒ, ꝙ ſunt extra eccleſiam, & cõionẽ fi-
8 delium. † Apoſtaſia. n. ꝓprie eſt q̃dã retroceſ
ſio à ſua debita ordinatiõe, & iſta eſt triplex
ſm̃ gl. in c. 1. de apoſt. Prima eſt apoſtaſia pfi
diæ p quã qs recidit à fide. 11. q. 7. non pot.
Secũda eſt inobedientiæ, qđ eſt qñ qs tranſ-
gredit̃ p̃ceptum, vt in c. ſi qs venerit, & cap. il
lud. de maio. & obed. Tertia eſt apoſtaſia irre
gularitatis, vt cum qs recedit à r̃la, & habitu
ſuæ aſſumptæ religionis, ut d. c. 1. de apoſt. &
50. diſtin. cap. fin. & dicitur apoſtata . i. retro
ſtans, ſiue retrocedens, aut retro adiens. 26.
quæſt. vlt. non obſeruetis. Et iſti quandoque
ſe rebaptizant, & retrocedentes à ueteri no-
mine, & ordinatione ſuæ uitæ aliam nouam
ſuſpiciunt, ſed quando recedunt à fide Xp̃i,
& nouam ſuſpiciunt ſunt hæretici maxime
qñ perſiſtunt in dicta noua profeſſione, & il
lam credunt eſſe veram, & hoc modo etiam
apoſtatæ dicuntur eſſe hæretici. † Sed nota

ꝙ iſti apoſtatæ ſic rebaptizati de iure ciuili
ſunt deterioris ꝯdõnis, q̃ hæretici, loquendo
de his q ſunt ꝓprie hæretici, vt ſupra, qa hæ
retico pœnitenti parcitur. l. Manich. C. eod.
tit. iſtis vero nunq̃ parcitur, ſed irremiſſibilr̃
vltimo ſupplicio puniuntur. l. hi q ſanctam
.C. de apoſt. & ꝑꝑea dicendo ꝙ oẽs hæretici
ſunt apoſtatæ, ꝯña eſt vera, ſed non econuer
ſo, niſi data pertinacia, & oĩmoda receſſione
à fide catholica vt dñt Can. in d. c. 1. de ap. &
Hoſt. in ſum. eod. ti. & S. Thom. in 2. 2. q. 11.
art. 1. & 2. & eſt gl. not. & ibi Abb. in c. firm.
de hæret. Sed quæro nunc de hac no. q. ſatis
proficuã in foro conſcientiæ, dicit text. in c.
firm. in fin. extra de hær. ꝙ hoi qui nõ tenet
vnitatem eccleſiæ catholicę neq; baptiſmus,
neq; eleemoſina, nec alia q̃libet maxima o-
pera charitatis, immo nec mors noie Xp̃i ſu
10 ſcepta proficit ad ſalutem. † Modo q̃ro q-
dam exñs laqueo hæreſis ſchiſmatis, vel apo
ſtaſis perfidię innodatus, fecit q̃ plurima cha
ritatis opera, vz, eleemoſinas, diſciplinas, ie-
iunia, pñias, peregrinationes, orões, & mul
ta alia diuina officia, miſſas, & ſimilia ꝓ aiæ
ſuæ ſalute, certũ eſt ꝙ dum ille eſt in pctõ in
credulitatis illa nihil ſibi proſunt ad ſaluté,
d. c. firm. in fi. dicendum ne erit ꝙ tot bona
opera omnino perdantur, adeo ꝙ nullũ fru-
ctum afferant benefactori, dic ſm gl. in d. c.
firm. ꝙ dicta pia opera non perdunt̃ aliquo
modo, & licet illi nõ proſint ad ſalutem ꝑꝑ
pctm̃ infidelitatis, tñ prodeſſe illi poterũt ad
tria. Hoſt. in ſum. in tit. de pœn. & remiſſ. in
§. & an ficte. diſtinguit melius, aut quæritur
11 † an pia opera facta ante pctm̃ reuiuiſcant
ad ſalutem poſt ꝯuerſionem pctõris, & dicé-
dum eſt ꝙ ſic, quia opera illa per pctm̃ erant
mortificata, ideo reſurgunt vna cum ſuo au
ctore, aut fuerunt facta in pctõ, tunc aut pec
cator habebat contritioné in corde, & aium
ꝯfitendi, & reducendi ſe ad pñiam, dum da-
retur occaſio, & eodem modo iſta reuiuiſcũt
& proſunt ad ſalutem ſicut priora, ut eſt gl.
not. in clem. 1. de reliq. & ven. ſanc. in princ.
& gl. in c. 1 & cap. magna pietas, de pœ. diſt.
1. & tenet Fely. in d. c firm. in fi. aut fuerunt
facta in ipſo pctõ nulla exñte contritione,
ſeu animo conuertendi, & iſta nunq̃ reſur-
gunt, neq; ꝓſunt ad ſaluté, & ſunt mortua
penitus, quia nunq̃ ſpm̃ uitæ gratiæ Dei ha
buerunt, reſuſcitare non pñt ad ſalutem. Sed
alia proſunt. ſ. ad quinq; ſm Hoſt. ibid. Pri-
mo quia diabolus in tali hoie non vtitur tã-
ta potentia ſicut prius. Secundo, qa valét ad
aſſuefactionem bonoꝝ opeꝝ. Tertio ad mi-
nus ſupplicium ſuſtinẽdum. Quarto ad cor-
poralem proſperitatem, & ad augmentú bo
norum tꝑalium. Quinto, & vltimo ad illu-
minationem intellectus ut citius diuina gra
tia illuſtretur ad ꝯuerſionem, & pñiam, & ꝑ
ꝯñs ad ſalutem, vt hr̃, de pœn. diſt. 3. q d ergo
turbant̃, q̃uis S. Aug. dicit ꝙ pium eſt crede-
re, & fides noſtra hoc expoſtulat, ut cum grã
Xp̃i in homine deſtruxit mala priora ꝑ pœ-
nitentiam ẽt remuneret bona, nam cum de-
ſtruxit ꝙ ſuum non inuenit, amet, & diligat
qđ in peccante plãtauit, vt hr̃ de pœn. diſt. 3.
pium cum tribus. 200. ſeq. & Hoſt. vbi ſupra.
Et hæc ſufficiant pro aliquali notitia iſtius
criminis hæreſis vt facilius cognoſcamus q
ſunt puniendi pœnis hæreticoꝝ, & q alijs pę
nis. Qui uero quærit hr̃e ſubtiliorem noti-
tiam illius criminis uideat ſacros Theolo-
gos, & maxime S. Thom. in 2. 2. q. 11. art. 1,
2. & 3. & per totam illam q. & in 2. 2. q. 2. &
S. Aug. in lib. quem edidit de util. cred. ꝑ to-
tum, & S. Bonauẽ. in 4. ſen. diſt. 13. art. 4. q
incipit, determinat incidenter q̃ faciunt &c,
Alex. de Alex. in 2. par. q. 181. in primo mẽ-
bro. Vbi ipſe, & alijs omnes in effectu ꝯclu-
dunt idem qđ S. Aug. vbi ſupra ad quoꝝ di
cta, & rectam doctrinam latius me remitto,
& dicta mea limitanda, ac corrigẽda ſi opus
fuerit ſubijcio, ꝓſequar nunc mãm noſtrã.

1 ☞ *Hæretici quibus pœnis plectendi.*
2 *Hæretico confitenti quæ debeat pœna imponi in foro .ſ. conſcientiæ.*
3 *Mors vltimũ terribilium à iure ciuili appellatur vltimum ſupplicium.*
4 *Filij hæreticorum puniũtur ob delicta parentũ.*
5 *Filij ex coitu damnato nati omnis ſucceßionis ſunt incapaces.*

QVAESTIO III.

1 TErtio quęro † quibus pœnis puniunt̃
hæretici, intelligendo de illis q ſunt
proprie hæretici, dic ꝙ quatuor pœ-
nis puniuntur de iure canonico ſm Arc. 26.
q. 5. hæreticus, in fi. ubi dicit ꝙ puniuntur
excõicatione, de poſitione rerum omnium
ablatione, militari percuſſione, frater Ang.
vero de Claud. in ſumm. ſua, in verſic. hæret.
dicit

dicit, ꝙ 14. pœnis puniuntur, ſed illas non
cõnumerat nec declarat, declaratio, quã facit
Arch. fuit prius Gof. in ſum. ſua in tit. de hęr.
§. punitur hæreticus, &c. vt refert idẽ Arch.
tñ declaratio illa ſolum vr̃ concernere cleri-
cos, & non laicos dum loquitur de depoſitio
ne, q̃a laici nõ patiunť depoſitionẽ, ſed ita-
tim cõperio crimine ſi nollũt pœnitere facta
declaratione per iudicem eccleſiaſticum tra-
duntur in manibus curię ſecularis puniendi
& c. clerici vero nõ, niſi ſecuta actuali degra-
datione, vt in c. ad abolendam. §. 1. & ſequiť
2 extra eo. tit. † Et ideo putaui aliter diſtinguẽ
dum pro faciliori intelligẽtia ꝙ, Aut ſumus
in foro conſcientia coram ſacerdote dum ad
huc crimen eſt occultum, & eſt pęna excõica
tionis, vt in d. c. ad abolendã. in princ. ibi vin
culo ꝑpetui anathematis innodamus, & facit
text. in c. firmiſſime. eo. tit. & 23. q. 5. nõ vos.
24. q. 1. quæ dignior domus. vbi referuntur
verba Apoſtoli dicentis hæreticum hominẽ
poſt primam monitionem de vita, ꝙ eſt q̃ñ
eſt excõicatus, & hac pœna tam clerici ꝙ lai
ci puniuntur vt ibi dr̃, & facit in arg. text. in
c. ſi quis eps. 26. q. 5. Aut ſumus in foro con
tentioſo canonico poſtq̃ ſunt deprehenſi in
hæreſi, & delictum iam innotuit curiæ, & ſi
clericus eſt primo priuandus eſt, & deponen
dus ab oĩ ordine ac officijs, & beneficijs eccle
ſiaſticis q̃buſcunq; ac oĩbus quoq; bonis pa
trimonialibus, & alijs ſi q̃ ſunt ꝓhſcatis ꝑpe
tua notať infamia, deinde degradatus tradiť
curiæ ſeculari ſeueriſſimis pœnis corporali
bus puniendus, laicus vero breui manu com
perto crimine condemnatur ad perpetuã in
famiam, & bonorum oĩum confiſcationẽ de
inde traditur in manibus curię ſecularis ſeue
riſſimus pęnis puniẽdus, vt not. in d. c. ad abo
lendam. §. 1. & 2. & in c. vergentis, & c. excõi
camus. el 1. in prin. extra eo. tit. & c. cum ſcn
leges eod. tit. lib. 6. & ibi Archid. & cæteri
Mod. Sed q̃ ſunt iſtæ ſeueriſſimæ pœnæ quæ
imponuntur de iure ciuili. rñ. ꝙ ſi qua pœna
atrocior morte reperireť illa ꝓculdubio pu-
nireť ꝑ ꝑ criminis atrocitatẽ, & horreſcentiã
q̃a, vbi maior eſt culpa ibi grauior debet eſ-
ſe vindicta c. excõicamus. §. credentes. verſ.
3 ſane. extra eo. ti. † Sed q̃a mors eſt vltimũ ter
ribiliũ, vt inquit Ariſt. in 4. Ethi. & eſt extre-
ma pœnarũ. 13. q. 2. q̃ſitum. quã ius ciuile ap
pellat vltimũ ſuppliciũ. l. ſi quis aliq̃d. §. qui
abortionis. ff. de pœn. & l. vltimum. & l. capi
taliũ. in prin. & l. q vltimo. ff. eo. tit. hac mor
tis pœna puniunť. & ſolent cõncr ignę cõbu
ri. d. l. arriani. in prin. C. de hęr. & ꝑpetua notã
tur infamia, & oia eoꝝ bona publicanť cle-
mẽtis ꝓprijs fieret iniuria ſi aliq̃d ex bonis
ſibi vel eius poſteris relinqueret, dicit tex. in
d. l. arriani. in prin. & §. 1. C. eo. tit. quibus pę
nis tã clerici quã laici ſubijciunť facta prius
tñ degradatione clericoꝝ apud ꝓprium iudi
cẽ eccleſiaſticũ. d. c. ad abolendã. in fin. extra
eo. ti. c. acc. §. fi. eo. tit. li. 6. & d. l. Arriani. & l.
manicheos. C. eo. tit. & c. vergentis. extra eo.
nec poterunt eius filij ſeu alij deſcendentes
vſq; in ſecundam gñationem obtinere ali-
qua officia aut beneficia eccleſiaſtica tanq̃ il
4 loꝝ incapaces. c. 2. § hær. eo. tit. lib. 6. † Ex
quo nota iſtũ caſum ſpãlem in quo filij ẽt in
noxij puniunť ex delicto patris, & ſic alterius
crimine puniunť, vt ibi, & in d. c. vergẽtis. ex
tra eod. tit. cuius ꝯtrarium diſponit rĩa iuris
cõis. l. ſancimus. C. de pę. & ff. eo. ti. l. ſi pęna.
& l. crimen. & ff. ad ſil. l. fin. vbi dr̃ ꝙ pęna de
bet ꝓſequi criminis auctores, & non ſe extẽ
dere vlterius ad filios, familiares, agnatos,
vel amicos, ſed rõ ſpãlitatis eſt odium delin
quẽtis ꝑ ꝑ turpitudinẽ, & abominationẽ tãti
criminis, vt dicit text. in d. c. vergentis, ſicut
alias videmus in crim. læſæ maieſt. ꝙ filij pu
niunť ex delicto patris in ſucceſſione bono-
rũ l. q ſqs. C. ad l. Iul. maieſt. multomagis di-
cẽdũ erit iſto caſu filios puniri ex delicto pa
tris ex quo grauius deliq̃t pr̃, q̃a lõge grauiꝰ
eſt æternam quã tpalem lędere maieſtatẽ d.
5 c. vergentis. † Secundo habes aliũ caſum in
quo filij puniunť ex delicto patris in authẽ.
q. mo. na. effi. ſui. §. ſiqs aũt. ſumpta in auth.
ex cõplexu. C. de inceſt. nup. vbi filij nati ex
nephario, & dãnato coitu ſunt incapaces oĩs
ſucceſſionis paternæ, nec à patre alẽdi ſunt,
nec filij dici poſſunt. hoc. n. nõ accidit culpa
filioꝝ, q̃a ipſi nõ peccarũt, ſed in odiũ ſcele-
ris paterni, & illius turpitudinis d. auth. ex cõ
plexu. Eſt, & tertius caſus in quo pęna primi
auctoris extendiť ad filios, & agnatos illius
ſucceſſores vſq; ad quartã gñationẽ c. in qui
buſdã. de pœn. Quarta reperiť caſus in c. cũ
multæ. 15. q. 8. & 1. q. 4. Itẽ pctõ Iſraelita-
6 tũ. † Quintũ reperio caſum in c. 1. & 2. de fil.
presb. vide gl. in d. c. vergẽtis. eo. tit. de hær.
alias quoq; pęnas, & ſupplicia patiunť illi hę
retici nõ tñ corporalia de q̃b. latius ꝑ Hoſt.
in ſumma de hær. & Archid. in c. hęr. 24. q. 3.

1 *Filij hæreticorum catholici, & orthodoxi an poſſint parentibus ſuccedere.*
Ius ciuile non tollit ea quæ ſunt iuris naturæ.
2 *Filij hæreticorum ne in denario quidem ſuccedere poſſunt.*

QVAESTIO IIII.

1 QVarto quæro,† qd ſi filij ipſius hæ-
retici ſint boni, & fideles xpiani, &
delicti paterni pœnitus ignari, an
poterũt ſuccedere in bonis paternis ſaltẽ in
legitima eis debita iure naturę,vt ex illa poſ
ſint hr̃e alimenta,& videbat̃ dicendum ꝙ ſic,
qa ius ciuile non tollit ea q̃ ſunt de iure na
turæ ex quo ſunt immutabilia.l. ex hoc iure
gentium,& ibi not.gl.ff.de iuſti.& iure.& in
ſtit.de iur.nat.gen.& ciui.§.ſed nãlia.ſucceſ-
ſio aũt filiorum in bonis parentum eſt de
iure naturæ,& l.cum rõ. ff. de bon. dam. in
auth.vt cum de ap.cog.§.aliud quoque capi
tulum.l.fin. C. de inſtit.& ſubſti.l.precibus.
C.de impub.& l. nam,& ſi parentibus. ff. de
inoſ.ſi.teſta.cum ſi.Sed in contrarium eſt ve-
2 ritas quia † ipſi filij effecti ſunt à iure adeo
inhabiles, & incapaces paternæ ſucceſſionis
ꝙ illi ẽt in vno denario ſuccedere non pñt
imò debẽt ſemper in miſeria, & egeſtate ſor
deſcere,ſicut filij reoꝝ criminis læſæ maieſt.
adeo ꝙ nihil aliud eis relinquendum eſt niſi
ſola vita quæ ex miſericordia elargitur.Et ta
les eſſe debent in hoc mundo quibus vita ſit
ſupplicium,& mors ſolatium,vide text.in d.
c.vergentis,& in l.quiſqs.C.ad l.Iul.maieſt.

1 *Hæreticus errorem ſuum corrigere paratus an poſſit veniam obtinere.*
2 *Pœnitentiam locum nõ habet in criminibus atrocioribus.*
Reuocatio hæreſis an debeat fieri ſtatim poſt deprehenſionem.
3 *Aduerbia temporalia continuo,illico,incontinẽti, & ſimilia celeritatem poſtulant de ſui natura.*
4 *Reuocatio erroris quando ſponte, & vero corde fieri dicatur.*
5 *Reus in quacunque iudicij parte poteſt errorem reuocare.*
6 *Conceſſum vni plurĩũ cæteris cenſetur denegatũ.*
7 *Bona hæreticorum non ſunt ipſo iure publicãda.*
8 *Donatio facta per hæreticum ante damnationẽ an valeat,& an poſſit reuocari.*
9 *Reuocatione erroris facta hæreſis caret altero ex ſubſtantialibus extremis.*
10 *Hæretici per iudicem eccleſiaſticum condemnati nedum curiæ ſeculari traditi poſſunt ad pœnitentiam admitti.*
11 *Continuo verbum,de ſui natura actum immediatum denotat.*
12 *Reuocatio erroris non admittitur niſi ſecundum iudicis arbitrium.*
13 *Peccatoris mortem non optat Deus,ſed quod viuat,& conuertatur potius.*
14 *Pœnitentibus veniam damus,eſt propoſitio indefinita vniuerſali æquipollens.*
15 *Reuocatio erroris poſt latam ſñiam admittitur.*
16 *dictiones continuo, mox, & ſimiles quandoque ſpatium temporis admittunt.*
17 *Iura generaliter loquentia generaliter ſunt intelligenda.*
Nunquam dictio,eſt excluſiua loci, & temporis, & cuiuſuis alterius ſubiecti.
18 *Probõnes in criminalib. luce clariores eſſe debẽt.*
19 *Cõtractus ſtipulatiõis vnico debet fieri cõtextu.*
20 *Redeuntes ad gratiam ſponte qui dicantur.*
21 *Reuocatio,& pœnitentia duplex eſſe poteſt.*
22 *Hæretico relapſo non datur venia,conferri tamen poſſunt ſacramenta,ſi pœnitentiæ appareant ſigna.*

QVAESTIO V.

1 QVinto quæro † qd ſi aliqs deprehẽ
ſus in hæreſi,ſit paratus tñ errorem
ſuum reuocare,& abiurare hęreſim
an poterit veniã obtinere,& euitare pœnas
corporales de qbus ſupra,& vr̃ dicendum ꝙ
non. Quia in criminibus rl̃r maxime in
atrocioribus,non eſt locus pœnitentiæ ẽt ꝙ
fur vltra pœnitentiam ipſam reſtituiſſet bo-
na furto ſubtracta ꝓprijs dñis,non tñ parci
tur ſibi l.qui ea mente.& ibi Bart. ff. de furt.
tu dic ꝙ iſto caſu admittit̃ pœnitentia ꝑ quã
euitant̃ pœnæ corporales,vt in d.c. ad abolẽ
dam,in prin.in ver.ibi,niſi continuo,& c. de
hæret.& l.manicheos.C.eo.tit.Ex quo nota
caſum ſpecialẽ in quo in grauioribus crimi-
nibus admittitur pœnitẽtia ex parte rei qua
euitant̃ pœnę corporales, & maxime pœna
vltimi ſupplicij.d.c.ad abolendam. Nam in
contrarium eſt regula iuris cõis.d.l.q ea mẽ
2 te. Sed nunc inſurgit dubium † nunquid iſta
pœnitentia,& reuocatio hæreſis fieri debeat
incontinenti q̃ primum fuit deprehenſus in
hæreſi,vel ex poſtfacto in quacunq; parte iu
dicij vſque ad ſñiam,vel eius executionem,
quidam dixerunt ꝙ incontinenti fienda ſit
abſque

abſque vlla mora,& ſponte, alias ſi fieret poſteà non admitteref, ꝑ qua opin. allegāt tex. in d.c.ad abolendam.§.1.in ver.ibi, niſi continuo,&c.vbi text.duo principaliter pōderare vř ad hoc vt iſta reuocatio admittatur.primum eſt ꝙ fiat incontinenti pòſt deprehēſionem erroris Item ꝙ fiat ſponte, & non coactè.hoc aperit text.in d.c.ad abolēdam.verſ. niſi continuo patefacto crimine ad vnionem fidei xpianæ ſponte redierit,&c. Ex quibus verbis manifeſte apparet dictā reuocationē fieri debere ſponte,& incontinenti ſine tp̄is interuallo ſm ꝙ declarat ibi Panor.quia di-
3 ctio iſta † continuo incōtinēti,illico,& ſimiles ſunt aduerbia tp̄alia quę de ſui nā deſiderant celeritatem abſq; tp̄is interuallo.l.pen. C.depoſi.& ibi Bart.& Bald & Mod.in l.lecta.ver.dicebam.ff.ſi cer.pet.l.hæredes palā. §.fin.ff.de teſta.l.1.§.fin.ff.de pe.leg.l. ꝙ ait. lex.§.fi.ff.de adult.& per do. Alex. in l. fructus.ff.ſol.mat.& 32 q.vlt.apud miſericordē. vide text.optimum in l.continuus. in prin. ff. de verb.obli.& hanc opin. vř tenere Pan. Ant.de But.& Fel.in d.c.ad abolendam.vide Abb.ibi in 5.no.& in gl.in ver. ſponte. Pro quo facit iſta rō euitandæ abſurditatis.nam ſi alr diceremus.ſ. ꝙ iſta reuocatio qn̄cunq; admitteref,ſequeret hoc ꝙ nulli,vel rariſſimi hæretici punirent pœnis corporalibus, qa quotieſcunq; viderēt iudicem paratū ad exequendum vltionē pœnę corporalis ſemper dicerent vt euitarent vltimum ſupplicū ſe velle corrigere, & reuocare errorem ſuū, & ſic eluderent iudicium,iudicem atque iuſtitia contra ea quæ hñr in l.1.& l.diuus.& ibi Bar.ff.de cuſto.reo.eo maxime.qa nō eſt pręſumendū ꝙ tunc libera voluntate, & ſponte dcm̄ errorem reuocēt,ſed potius timore pœnæ inſtantis ſeu imminentis ſupplicij. ita vř ſentire d.Fel.in d.c.ad abolendam.& idem ēt Abb.ibi in 5.no.faciunt notata ꝑ Bart. in l.
4 1.ff.ꝙ met.cau.† illa.n.reuocatio fieri dř ſpōte,& vero corde quæ fit à principio qñ non adeſt,&adhuc metus vrgens inſtantis periculi, & quæ fit aīo, & intentione amplius non reuertendi ad errorem prædictum,de pœni. diſt.3.in princ.c.pœnitentia,pœnitentia,illa eſt quæ fit corde contrito oris confeſſione, & operis ſatisfactione,alias nulla eſt pœnitētia.de pœniten.diſt.3.nihil.de confec.diſt. 5. nihil.1.q.3.c.fin.§. deſtitiſſe. vbi dř deſtitiſſe eum accipimus q totum aīum agendi depo-

ſuit.Lex.n.veniam indulget his q ſponte, & cito ad pœnitentiam recurrūt.l.manicheos. C.de hær.l.hi q ſanctam.C.de apoſt.& cum iſta opi.vñr tranſire cōiter Doct.Cano.in d. l.ad abolendam.quam Abb.in d.c. excōicamus. el 1. in gl.fin.dicit comprobari ex doctrina dñi Archi. in c. vt commiſſi. eod. tit. lib. 6. vbi dicit ꝙ tunc reus dř ſponte,& incontinenti redire ad fidem.ſ.anteq̄ neget, & anteq̄ recipiantur teſtes, & crimen probatū fuerit,& iudicium ad vlteriora proſequatur. Idem ēt ſentit Ioan.de Ligna. in cle. ad noſtram. eod. tit. Contrarium tñ opinionem quam plures non leuis auctoritatis Doct.te-
5 nuerunt ꝙ † imò reus admittitur ad pœnitētiam ipſam,& erroris reuocationem in qua cunq; parte iudicij ēt poſt ſniam vſq; ad executionem excluſiue in qua opi.fuit Abb.prædictus in d.c.excōicamus, el 1. extra eo. tit. vbi poſt lecturam illius c.extra gloſ. format hanc quæſtionem in ſpecie, & demum concludit quod reus admittitur ad pœnitentiā illā,& pōt errorem ſuū reuocare in quacūq; parte iudicij,ēt poſt ſniam iudicis eccleſiaſtici ante tñ illius executionem: vt latius infra dicam,dummodo non ſit traditus curiæ ſecularī q̄a poſtq̄ illi traditus reperiretur nō eſt amplius ſub ptāte iudicis eccleſiaſtici, & illā opi.dicit ipſe eſſe mitiorem,&ideo tenendā: pro cuius comprobatione adducit doctrinā Ioan.And.in d.c.excōicamus.el 1. in quadā apoſtilla vbi dicit ꝙ illi tradendi ſunt curiæ ſeculari qui conuicti,& condemnati ſunt, & nolunt ad fidem reuerti.illi ergo qui volunt ad fidem reuerti licet in eo ſtatu ſint in quo tradendi ſunt curię ſeculari,ꝙ eſt poſt ſniam iudicis eccleſiaſtici admittendi ſunt oīno ad pęnitentiam,quod tenet,& ſequitur ēt gl. in c.pe.in gl.fi.extra eo.tit.quæ expreſſe vult ꝙ volentibus etiam poſt latam ſniam ad fidem Chriſti reuerti,& agere pœnitentiam,corporalis pœna remittitur, pro quo facit ēt text. in l.manicheos. C.eo.ti.vbi Imperator dicit pœnitentibus veniam damus,& non limitat neque reſtringit tempus ipſius pœnitentiæ, ꝑ qua ēt opin. Abb.adducit doctrinā. Arch. in c.vt commiſſi.de hær.lib.6. vbi dicit ꝙ te lapſis duntaxat non parcit,& denegat audiētia,ergo alijs qui nondum relapſi ſunt, non denegabit audientia,nec eoꝝ ſpernet pœni-
6 tentia.† Quia rřa eſt quod vni denegatur ceteris conceſſum eſſe vř l.cum ꝑtor.ff. de iud.

l.q teſtaméto § cū q ver. mulier. ff. de teſta.
c.cum ſit gñale. & ibi gl. de foro comp. no.
Bal.& Doct.in auth.diaconiſſam. C.de epiſ.
& cle.quāuis. Abb.in fi.fatet ꝙ hęc eius opi.
expreſſo iure non probať, imò potius poſſet
defendi ɔtrarium in via iuris, q̄a illud c. ex-
cōicatus, in damnatis nullam dat indulgen-
tiam.& tex. in d. c. ad abolendam, loquiť de
redeūtib.ſtatim. Ego aūt vltra ea q̄ adducta
fuerunt per Abb. ꝓ iſta ſua opi. ſuper addo
tex.in c.firmiſſime.extra eo.tit. vbi dř ꝙ oīs
hæreticus,& ſchiſmaticus cū diabolo,& an-
gelis eius æterni ignis incēdio. Participabiť
niſi finē vitæ catholicę fuerit incorporatus,
& reintegratus eccleſiæ.ex quo tex. ꝓbať ꝙ
pnīa ipſa admittiť,& exaudiť vſque ad extre
mum vitæ. Secundo ꝓ eadē opi. adduco tex.
in d.c.vergētis.in ver.niſi, iūcta gl. vbi repe-
rio ꝙ hæretico reuerſo reſtituunť bona ex
miſericordia,& pietate canonica. ſed claꝝ eſt
7 † ꝙ bona hereticoꝝ effectualiter nō publicā
tur niſi per ſnīam iudicis eccleſiaſtici, ſicut
fit in crim. læſæ maieſt. vbi prius ferť ſnīa,&
declarať pœna, deinde capiunť bona.l. qſq;,
& l.fi.in princ.C.ad leg.Iul.maieſt. & in au-
then.vt nulli iud.§.fi.facit l. 1.& 2.& l.fi. C.
de ſent.paſ.& reſt.& l.arriani.C.de hęr. Qui
bus ſuꝑaddo bonum tex.q̄ mihi nuꝑ occur
rit in c.cum ſm leges.in fi.eo.tit.lib.6.vbi in
effectu concluditur ꝙ licet bona hæreticoꝝ
à die commiſſi criminis cenſeanť ipſo iure
ɔfiſcata, ſicut bona reoꝝ criminis læſæ maie
ſtatis, vt l.fi. C.eo.tit. tñ vere,& effectualiter
non dñt eſſe publicata nec actualiter appre
hendi pñt, niſi demum ſecuta ſnīa iudicis ec
cleſiaſtici, vt dicit ibi tex.in fi.ſuper quo Ar-
chi. dicit ꝙ licet oēs contractus alienationū
facti ꝑ hæreticum poſt diem commiſſi crimi
nis retractari poſſint, eſt verum poſt latam
ſnīam, quæ retro trahit effectum ſuū ad diē
commiſſi criminis, ex illa die vř ſibi interdi-
cta alienatio ad inſtar minoris vel furioſi, vt
de ipſum, in d.c. cum ſm in fin. in ver. & eſt
ratio, quia non habuit ius vendendi, vbi ex-
8 preſſe dicit † ꝙ licet donatio facta per hære
ticum ante damnationē ea demū ſecuta re-
uocari poſſit, tñ dñia bonorum hæretico-
rum non pertinent ad fiſcum, nec ad eccle-
ſiam; niſi ea demum damnatione ſecuta ſuꝑ
crimine qua fert iudex eccleſiaſticus, cui⁹ cō
demnationis effectus trahiť retro ad diē cō
miſſi criminis, vt ꝓxime dixi alias ſequereť

ꝙ fiſcus, ſiue inq̄ſitore vel ep̄o poſſet ad li-
bitū ſuū bona ipſa vēdicare,& alienare poſt
diem commiſſi criminis ante ſnīam; quod
fieri non poteſt vt dicit ipſe d. c. cum ſm.
in fi. ergo ſequitur ꝙ illa confiſcatio quæ fit
ipſo iure nullum vř hēre effectum, niſi de-
mum ſecuta ſnīa, & vř ꝙ ante ſnīam potius
habeat vim prohibitionis alienandi q̄ dñiū
transferendi in fiſcum: vt ſonant verba tex.
in l.fi.C.ad leg. Iul. maieſt. ſuper qua,& qui
buſdam alijs legibus vř eſſe fundata deciſio.
d.c cum ſm & hoc ē ex mente Arch. ibi dū
allegat tex.in l.in cauſę.la 1.§.fi.ff.de mino.
quod patet ratione, quia ſi totum dñium
tranſlatum fuiſſet in fiſcum à die commiſſi
criminis ipſe hæreticus, vel eius hæredes te-
nerentur fiſco ad reſtōnem fructuum om-
nium bonorum ꝑdictorum à die commiſſi
criminis vſque ad diem ſnīæ; quod nullibi
cautum reperio, ſed potius contrarium .ſ.
ꝙ habent vim prohibitionis alienandi, &
ꝙ ipſe hæreticus in hoc equiparetur mino-
ri, prodigo, vel furioſo quibus eſt interdicta
adminiſtratio, & alienatio bonorum ſuo-
rum d.l.in cauſę.§.fi.& l.conſilio, ff.de cura.
furio & ibi Bart. ɔcludo igiť in hoc puncto
ꝙ vera, & effectualis ɔfiſcatio ꝑ quā dñium
transfertur in fiſcum fit ſtatim poſt latam
ſnīam,& non ante. Vnde ſequitur ꝙ reſti-
tutio bonoꝝ q̄ petiť per ipſum hæreticum
reuerſum præſupponit ſnīam fuiſſe latam
per ea quæ ſupra dicta ſunt quidem ſnīa fin
giť fuiſſe lata die commiſſi criminis. † Ter-
9 tio ꝓ eadem opi. facit iſta ratio, quia ſtatim
ꝙ fit reuocatio deficit alterum ex duobus
extremis ſubſtantialibus ipſius hæreſis, qđ
eſt pertinacia in voluntate, vt not. 24. q̄ō.
3.dixit Apl's. pōt dici ꝙ ē aliud extremum
deficit, qđ eſt error in rōne, quia reuocando
errorem deuenit in lucem veritatis,& lucis
ingreſſus eſt erroris excluſio.c. cum ex iniū
cto.§.1.extra.eo.tit.& not.in d.c.ad abolen
dam.§.1.deficientibus igiť,& ſublatis ꝑtina
cia, & errore quæ tolluntť ꝑ ipſam reuoca-
tionem deſtruiť hæreſis ſubſtantialiter, vt la
te diximus ſupra eo.tit.in 1.q. iuxta diffini-
tionem hæreſis,& ꝓbať hoc ꝑ tex.in d.c. ad
abolendā.& c.vergentis. vbi expoſita regula
reoꝝ iſtius criminis, & pœnarum q̄bus ipſi
cruciantť ſubiungiť immediate exceptio ni-
ſi hæreſim ipſam reuocauerint: ex quibus
manifeſte ɔſtat ꝙ ꝑ reuocationem ipſam tol
litur

liſt hæreſis omnino: quod tñ eſt verum in eo,
qui ſemel tm̃ incidit in crimen non, aũt in
relapſo qui abſque vlla ſpe veniæ ſublata ſi-
bi omni audientia poſtq̃ fuerit ſecunda vi-
ce deprehenſus tradit ſtatim curiæ ſeculari,
vltimo ſupplicio puniendus, d. c. ad abolen-
dam, in fi. & ratio pōt eſſe, ꝙ illius reuoca-
tio recuſat, & nullatenus admittit, quia pſu-
mit ficta, & falſa ad effectũ duntaxat euitan-
di pœnas corporales, aĩo potius decipiēdi iu-
dicem, & iterũ reuertendi ad vomitũ, vt ca-
nis, q̃ vere pœnitendi c. excōicamus. el. 1. §.
q aut inuenti, extra eo. tit. & dicemus infra
eo. tit. & in 8. q. ex quo tex. pbat illa pſum-
ptio ꝙ ex quo alias qs fuit habitus ſuſpect⁹
de hæreſi vehemēti ſuſpicione, ſi iterũ poſtea
deprehendat in ea, pſumit ꝙ ſemp fuerit in
ea, & pſeuerauerit in eius puerſa intētione
hæretica, vt d. c. excōicamus. §. q aũt, & c. ad
abolendã. in fi. licet in foro ꝯſciētiæ ſi vero
corde pœniteat quoad Deum, pnĩa illa eſt
ſibi ſatis proficua ad ſalutē aĩæ non aũt cor
poris, vt not. in c. ſup eo § fi. eod. lib. 6. & in
fra hac ead. quæſt. tangam verbum in fi. De-
mum Abb. in d. c. excōicamus. rñdendo eo
modo quo potuit ad tex. in d. c. ad abolendã
10 † dicit quod aut iſti hæretici fuerunt ꝯdēnati
per iudicem eccleſiaſticum, nondum tñ tra-
diti fuerunt curiæ ſeculari, & iſto caſu potue
runt admitti ad pnĩam reuocando, qa ſatis
dñr incontinenti dictum errorem reuocaſ-
ſe, ſi illum reuocauerunt antequam tradant
in manibus iudicis ſecularis, & ita pcedit diſ
poſitio illius c. aut volũt reuocare poſtq̃ tra
diti fuerit curiæ ſeculari, & non poterunt
amplius audiri: qa tunc dñr eſſe priuari oĩ
priuilegio eccleſiaſtico pp degradationem,
& ideo non erit amplius locus pnĩæ. Aduer
te qa iſta ſolutio Abb. non vr̃ eſſe multum
tuta de iure nec ſuſtentabilis, & licet æqua
ſit in veritate. Tñ caret iuris fundamēto, qa
nulla lege neque ratione roborat ꝯtra l. il-
lam. C. de colla. & in auth. de trien. & ſemiſ.
§. ꝯſideremus. Item quia non eſt gñalis hæc
ſua diſtinctio, quia non comprehendit niſi
clericos, dum dicit quod poſtq̃ ſunt traditi
curiæ ſeculari amiſerunt oē priuilegiũ p de-
gradationem, ſed laici non degradat merito
&c. & ideo melior ſolutio mihi vr̃ iſta, tenē
do illius opinionem, qđ ex quo iudex eccle
ſiaſticus per ſnĩam ſuam qua declarauit reũ
eſſe verum hæreticum, & tradendum eſſe
curiæ ſeculari, vt puniatur pœnis corpora-
libus illa fuit ſnĩa diffinitiua, vt in c. excōi-
camus el 2. §. primo, extra eo. tit. & c. cũm
ſm. §. fi. eod. tit. lib. 6. ſiue igitur bene pro-
nunciauerit ſiue male, ſemel functus eſt offi
cio ſuo c. in literis. & c. venerabilis. de offic.
de leg. & l. iudex poſtq̃. ff. de re iud. & ideo
non poterit amplius ipſam ſnĩam reuoca-
re, & reum ipſum ad eius manus retrahere,
p notata p Inn. in d. c. in literis. de offic. de-
leg. & multominus hæc reuocatio fieri pōt
poſtq̃ ſnĩa ſortita fuit executionem ſuam p
illam actualem traditionem q̃ proprie exe-
cutio eſt l. a diuo Pio. in princ. ff. de re iud.
& d. c. in literis. Res igit adhuc apparet du-
bia, quia ex dictis Abb. non dat congrua, &
ꝯcludens rñſio ad tex. in d. c. ad abolendam.
11 in d. verſ. ꝯtinuo, † ꝙ verbum continuo ſiue
continuus, de ſui nã denotat actum imme-
diatum abſq; aliquo tpis interuallo, ſicut
cũ dr̃ qđ fieri vnico ꝯtextu. Vnico contextu
intelligitur. ſ. antequam quis diuertat ad ex
traneos actus l. hæredes palam, & ibi Bar. ff.
de teſta. & hoc probat tex. in l. ꝯtinuus. in
prin. ff. de verb. obl. vbi dr̃ ꝙ cōtinuus actus
dr̃ ille, qui continuatim perficitur, vt poſt
interrogationem ſequatur rñſio antequam
rñdens diuertat ad alia negocia, ad quæ ſi
diuerterit, licet rñdeat eadem die vitiatur
actus, ex quo tex. probatur ꝙ illa dictio, nō
admittit dilationem vnius diei. Quid dicen
dum caſus profecto vr̃ eſſe ſatis dubius, ex
vna parte vertit rigor iuris, ex altera vero
ſuadet æquitas, quam ius canonicum recuſare
non ſolet. c. 1. q. cle. vel mona. de pœn. diſt.
3. pnĩa, & c. pfecta, & eſt magni effectus iſta
reſolutio ex quo hic agitur de vita hoĩs. Ego
vero ſum illius opinionis ſaluo tñ melio-
12 ri iudicio, † ꝙ hæc pnĩa, & reuocationis ad-
miſſio ſit arbitraria, & in mero iudicis arbi
trio ꝯſiſtat, donec reus reperit in manibus
ipſi⁹ iudicis eccleſiaſtici, licet neminē adhuc
inuenerim q illam ponat, iudex igit eccleſia
ſticus poterit illã admittere, aut i principio
iudicij. i. incontinenti, poſtq̃ quis fuit depre
henſus in hæreſi, aut in medio vel in fine iu
dicij, anteq̃ tñ tradatur curiæ ſeculari citius,
vel tardius, breuius, aut longius ſm perſo-
narum ꝯdõnem, & qualitatē facti, vt l. reſpi-
ciendũ. in fi. principij. ff. de pœn. ibi in gra-
uioribus pœnis legum ſeueritatem cum ali-
quo temperamēto benignitatis ſuſcipiãt, di
cit

cit I.C.loquendo iudicibus,& in leuioribus
pniores ad lenitatẽ,vide tex.in l. aut facta.
in prin.& §.1.eo.tit. vbi dicit plura eſſe ↄſi-
deráda in pęnis iniungẽdis, & maxime pſo
naꝶ ↄdõnem, ꝑ quo facit tex.in l. non oẽs.
§.à barbaris.ff.de re mil. Pro cuius euidẽtia
ſciendũ eſt ꝙ hæreſis eſt crimẽ mere eccleſia
ſticum d.c.ad abolendam.§.pẽn.extra eo.ti.
& in c.vt inqſitionis.§.pe.eo.tit.lib.6. ita ꝙ
illius cognitio atq; deciſio ad ſolũ iudicẽ ec
cleſiaſticũ ptinet; de quo iura plurimũ ↄfi-
dunt, & maxime in hac mã in qua multa cõ
tulerũt eius arbitrio termináda, ꝑut eſt mo
dus,& forma abiurãdi hæreſim d.c.ad abolẽ
dã,ver.niſi ad arbitriũ epi,&c.Itẽ bonoꝶ cõ
fiſcatoꝶ reſtitutio d.c.vergẽtis,& q̃dã alia ſi
cut eſt traditio in manibus iudicis ſecularis
iuxta no.in c.ſup eo.de her. lib.6. quare ẽt
non eſt dicendũ ꝙ tp̃s admittẽdi iſtá reuoca
tionẽ ſit arbitrariũ,& in ipſius iudicis arbi-
trio mero ↄſiſtat, attẽto maxime ꝙ iſta reuo
catio hẽt inſtar, & ſimilitudinẽ quádã pniæ
ſpũalis fauore fidei,q eſt vt error iſtius hæ-
reſis penitus extinguat, & ꝙ chriſtiani oẽs
ſub vna fide catholica religioſe viuant.
13 † Quia Deus nõ vult mortẽ pctõris, ſed vt
ↄuertat,& viuat,vt hr̃ Ezec.18.c.& l.diſt. põ
deret.23.q.1.ſi Petrus.& no.in c. accuſatus.
§.licet,eod.tit.lib.6.& in c.1.& 2.qui cle.vel
vouen. vbi admiſſio pniæ,& reuocationis à
malo poſt ppetratum ſcelus tota mãdat ar
bitrio iudicis in d.c.1.diſponit ꝙ qdã diaco
nus aliũ vulnerauerat in ſabbato, & poſtea
quádã mulierẽ duxit in vxorẽ.& matrimo-
nium de facto ↄtraxerat.dicit ibi Põtifex ꝙ
ſi ille diaconus vxore relicta humiliato cor-
de ad pniam deueniens veniá poſtulauerit,
ſibi parcendũ erit,& ſi iudici videbit reſtituẽ
dus erit ad offĩn ſuum in eccleſia, & vlterius
quoq; ad presbyteratus ordinẽ iudice arbi-
trante poterit ꝑmoueri, cũ ibi ſint duo gra
uia crimina,nihilominus ſi interuenit pnia,
& iudici æquum videbit,nõ ſolum parcit de
linquenti,& ad priſtina officia reſtituit, ve-
rumẽt ad maiora extollit, eo maxime qñ iu
dex cognoſcit ipſum reũ fuiſſe alias hoĩem
honeſtæ ↄdõnis,& bonæ conuerſationis, vt
dicit gl.in d.c. de quo veriſimile ſit ꝙ debeat
ſe corrigere,ita dicamus in caſu noſtro quo
tieſcunq; iudex viderit aliquem hoc crimi-
ne notatum iuuenem ſimplicem aut mulie-
rem,vel q alias erat vir bonæ ↄdõnis, & fa-
mæ,& honeſtis ↄuerſationibus ſolitus parti
cipare,non eſt dicendũ ꝙ nõ debeat admit-
ti ad reuocationẽ vſque ad ſniam, maxime
qñ ſpes adeſt ꝙ in futuꝶ erit melioris vitæ.
d.c.1.& 2.q cle.vel vo.& arg.l. non oẽs. §.
à barbaris.ff.de re mil. l.q s ſit fugitiuus. ff.
de ędi. edi. ſed ſi eſſet vir malæ ↄdõnis,& a-
lias crimĩnoſus in alijs vel in hmõi crimine
multũ,lõgeuus, aut alias habitus ſuſpectus
de hæreſi,non dico graui,ſed leui ſuſpitione
notatus fuerit,vt ĩ c.accuſatus.in prin.eo.ti.
lib.6. de quo ſpes nõ ſit q in futurũ debeat
ſe corrigere,iſto caſu nõ admittat pnia ſero
niſi incõtinẽti,&c. & ex hmõi circuſtãtijs,&
qualitatibus iudex poterit qñq; citius qñq;
tardius admittere illos ad reuocationẽ,arg.
d.l.aut facta,& l.reſpiciendum.in prin.ff.de
pęn.& l.1.ff.de cuſt.reo.& ibi Bar.qđ,& ꝑ-
bari vr̃ p tex.in l.manicheos.C.eo.ti.vbi Im
14 perator ſimpliciter dicit † pœnitẽtibus ve-
niam damus, & non reſtringit ſe ad tpa vel
momẽta,ergo debet intelligi in quacunque
parte iudicij,q a illa indefinita æq pollet vni
uerſali.l.ſi plures.ff.de leg.3.& p do. Alex.
in rub.ff.ſol. matr. ergo ius ciuile qđ eſt ri-
goroſius admittit ſimpliciter hãc reuocatio
nẽ, & pniam, quare volumus dicere qđ ius
canonicũ ad qđ magis ſpectat ꝑſeq æq ta-
tem,debeat tã duro modo,& arcte ꝑcedere
ↄtra ipſos reos, & maxime illos q publice
pœnitentes volũt reuerti ad fidẽ catholicá,
hoc eſſet nimis crudele,impiũ, & dãnabile
poti' quá religioſum,& ↄtra morẽ eccleſiæ,
q̃ nemini pœnitenti, & redeũti gremiũ ſuũ
claudit.d.l.fi.§.æquũ.C.de ſum. Trin.l. diſt.
ponderet.24.q.1.ſi petrus.& not.in c.ſuper
eo.eo.tit.& de ↄſe.diſt.4.omnis. quod potiſ
ſime probari vr̃ per iura, & rõnes illas quas
ſupra adduximus ꝑ corroboratione opin.
Abb. videlicet de reſtõne bonoꝶ q̃ ſit hære
tico ↄuerſo de qua in d.c.vergentis.quæ re-
ſtitutio fieri non poſſet niſi bona p̃dicta fuiſ
ſent prius effectualiter publicata,& p fiſcum
apprehenſa,quę q dem apprehenſio fieri nõ
poteſt per fiſcum niſi demum lata ſnia per
iudicem eccleſiaſticum d.c. cum ſm. §. fin.
in fin. eod. tit. lib.6. nec minus vrgere vr̃
aliud fundamentum quod in pœnitente tol
luntur illa duo extrema ſubſtantialia hære-
ſis.ſ.error rationis,& pertinacia voluntatis,
quibus deficientibus deſtruitur omnis hære
ſis in ſubſtantia ſua.24.q.3.dixit apoſtolus,
cap.

c.hęrėſis.& c.hæreticus. eadē cauſa, & q. 1.
cum igit̄ deficiat crimē fruſtra tractat de pœ
na l.abſentē.ff.de pœn.& l.ſancimus. C.eo.
15 tit.† Pro quo facit ēt gl. in c. excōicamus.
el 1.extra eo.tit.in verſ.deprehenſi.quę vult
expreſſe q̧ poſt latam ſniam admittitur re-
uocatio. tex.n. ibi admittit reuocationem
poſtq̃ hæretici prædicti in errore fuerint de
prehenſi.gl. ſuper illo verſ. dicit publice ita
qđ ſit notoriū,vel ſint ꝯdēnati. ꝓ quo facit
in arg.tex.in c.accuſ.eo.tit.lib.6 ſm Pan.vbi
relapſis duntaxat non parcit,ergo alijs q nō
ſunt relapſi parcendū erit.Et tenendo iſtam
opinio.quā veriſſimā eſſe puto,nō obſt.tex.
in d.c.ad abolendam. in illo verbo ꝯtinuo,
&c.q̃a dictio iſta ciuili modo debet intelli-
gi cū facultate alicuius honeſtæ,& cōpetētis
dilationis, non tā repētino modo, qđ non
poſſit aiam aſpirare.nā iſtud verbū ꝯtinuo,
& alia ſimilia aduerbia tp̄alia,ſicut eſt conti
nuo,illico,incontinenti,mox, & ſimilia ali-
quam dilationem de ſui ꝓpria nā recipiūt,
qn̄que vnius,qn̄que duorum,trium, quin-
que,decem, vel vltra dierum terminum, &
plus vel minus arbitrio iudicis, & ſm ſub-
iectam mām: ſm quod eleganter conclu-
dit Bald.in l.2. C.de edic.diui Adria.tollen.
nec minus ꝓpea dr̄ incontinenti, vel con-
tinuo, aut illico dictum id quod factum eſt
poſt modicum interuallum vt ſupra dictum
eſt,vt hr̄ per Bart. in l. penult. C. depoſi. &
per.dom.Alex.in l.& ſi poſt tres. ff. ſi quis
cau.& l.ſi debitori. & ibi Bart. ff. de iud. &
l. cum ſpeciali. C. eod. tit. c. fi. de verbo.
ſignifi. lib 6. & ibi Ioan. Andr. & Archid.
& l.vnica. C. de his qui ſe deferunt,& libr.
50.& de conſecra.diſt.5.nunquam. vbi ꝯti-
nuo quid dr̄ eſſe factum, licet factum ſi
poſt tp̄is interuallum. vide Bald. in d. l. 2.
16 † vbi plus dicit quod dictiones iſtæ reci-
piunt qn̄que ſpacium tp̄is duorum,vel triū
menſium, & ꝓpea ille text. in d. c ad abo-
lendam, non probat neceſſario, & conclu-
denter,q̧ per illam dictionem,ꝯtinuo, cen-
ſeatur excluſa oīs mora ſiue tp̄is interuallū,
ex quo de ſui nā patitur morā alicuius tp̄is
arg.l.non hoc.C.vnde cogna.faciunt noīa-
ta p Bald.in l.neq; natales.C.de ꝓb.& ideo
opportune ſuccedit regula illa de qua in l.
1.in fi.ff.de iure delib.videlicet q̧ vbicūq; ſu
mus in mā quæ deſignat tp̄s incertū, illa
incertitudo remittit arbitrio iudicis decla-
randa. ita dicit tex. ibi,ſed hic ſumus in eiſ-
dem terminis ex quo dictio iſta continuo,
eſt incerta ratione tp̄is, quia qn̄que nul-
lam recipit dilationem, qn̄que aliquam re-
cipit,ſed paruam, qn̄que longam, vt ex ſu-
perius dictis apparet merito dicamus q̧ ſuc
cedit arbitriū iudicis per qđ declarabit illa
incertitudo.d.l. 1. §. fi. Pro qua opin. facit
ēt iſta ratio,q̃a de iſta pnīa, & reuocatione
fit mentio in pluribus locis in iure canoni-
co,& ēt in iure ciuili,& in d.c.ad abolendā:
in c.vergētis.extra eo.tit.& c.accuſatus.§.li
cet,& §.porro.eo.tit.lib.6.& l. manicheos.
C.de heret.l.hi qui ſanctā.C.de apoſta.& tñ
nullibi reperio q̧ iura velint ſic ſtatim poſt
apprehenſionē erroris dictā reuocationem
fieri dr̄e.niſi in d.c.ad abolendam, q tex. vt
ꝓxime dixi, loquitur per verba dubia apta
ſui nā comprehendere dilationem, vt ſupra
vidiſtis.cetera vero iura de hac reuocatione
mentionem facientia,videlicet tex.in c. ver-
gentis.extra eo.tit.in c.accuſatus.eo.tit. lib.
6.l.manicheos.C.eo.tit.& l.fi.§.æquum.C.
de ſum. Trin. omnia loquunt̄ indefinite, &
indiſtincte,clarum .n. eſt q̧ ſi reuocatio ipſa
fiēda eſſet tam cito,de celeritate hmōi in ali
qua alia.l.ſiue. c. expreſſior mētio facta fuiſ
17 ſet, † cum igitur gn̄aliter, & indiſtincte lo-
quant̄ iura prædicta gn̄aliter, & indiſtincte
ſunt intelligēda l.de precio.ff. de pub. & gl.
in cle. 1.de iud.& gl.i clemen. 1.de re iud. &
alia gl.in capit.ne Romani,de elec.& hoc vr̄
clare expreſſum in d.l.fi.§.æquū. C.de ſum.
Trin. vbi dr̄ q̧ redeuntibus nunquam gre-
mium ſuū claudit eccleſia, q̄ dictio nunq̄,
eſt excluſiua vniuerſaliter loci,& tp̄is, & cu
iuſcunq; alterius ſubiecti, iuxta quem appo
nitur, maxime qn̄ ſimpliciter profertur ſi-
ne limitatione l.nunq̄ actionis.ff. de actio,
& obl.& ea.l.nunq̄ actiones.ff.de regul.iur,
cuius legis ſnia ſumpta in ſenſu affirmati-
uo nil aliud ſignificat, niſi q̧ eccleſia redeūti
bus ex bono ꝓpoſito,puro corde,& fide nō
ficta,ſemꝑ tenet gremiū apertū, & ſalutiſe-
ros oſtēdit amplexus: ꝓ quo facit text. in c.
ponderet.l. diſt. & 24. qō. prima ſi Petrus.
Pro qua opi. facit ēt tex. in d. c. accuſatus,
§.licet eod.tit.lib.6, hoc modo inductus. ſi
eīn fautore fidei catholicę diſponit̄ ibi q̧ ſtā
dum ſit aſſertioni,& dicto ꝑiuri, nō ſolū cō
tra ſeipſum deponentis,verū ēt contra alios
criminis ſocios,& faciat fidem ꝯtra oēs,dū-
modo

modo non timore nec odio ſed zelo orthodo
xæ fidei, ꝓcelſerit, cuius ↄtrarium r̃r in iure
diſponit, q̃ ↄfeſſio ſocij criminis non facit fi
dem r̃r ↄtra criminis ſocium, imò nec indi-
cium, vt l. 1. §. diuus Ant. & §. cum q̃s latro-
nes. ff. de q̃ō. & l. q̃m liberi. & ibi Bart. & Sal.
C. de teſti. & 4. q. 3. ſi teſtes. in fin. verſ. item
liberi. & Spec. in tit. de teſti. §. 1. verſ. itē q̃d
eſt ſocius. q̃d eſt verum maxime q̃n agitur
18 ad pœnam criminis, quia in criminalibus
debent eſſe probationes luce clariores ad cō
demnandum l. ſciant cuncti. C. de proba. 2.
q. 8. quiſquis, & c. ſciant licet enim reuocatio
prioris dicti facta fuerit ex interuallo, vt di-
cit gl. in d. §. licet, multomagis dicendum eſt
quod eadem reuocatio debeat ex interuallo
admitti in eodem crimine, q̃n agitur de abſo
lutione, & conuerſione peccatoris dummo-
do facta ſit bono zelo, &c. maxime, quia per
iſtam interpretationem reuertimur ad r̃am
iuris cōis, qua cauet quod m̃a abſolutionis
eſt fauorabilis, vt not. Doct. in d. l. ſciant. &
in l. abſentem. ff. de pœnis. Et tenendo iſtam
opinio. ceſſat illud abſurdū de quo ſupra di-
ximus, in principio prime concluſionis, vide
licet ꝙ ſi reuocatio iſta indiſtincte admittere
tur rari vel nulli reperirent hæretici q̃ penis
corporalibus vltimi ſupplicij punirent, quia
quotieſcunq; reus videret iudicē paratū, &c.
nam ſm̃ iſtam opin. hæc facultas reuocandi
eſt penitus ſublata reo, poſtq̃ eſt traditus in
manibus iudicis ſæcularis, vt ſupra latius di-
ctum fuit. ideo ceſſat rō illa, quia tunc nō eſt
amplius in facultate rei velle reuocare, vt di-
ximus ſupra, nec ēt eſt in facultate ſua q̃n ve
lit reuocare dum remanet apud iudicē eccle
ſiaſticū. niſi reuocet incōtinenti, ſed eſt in fa-
cultate iudicis eccleſiaſtici, q̃n velit admitte
re ſuam reuocationem, & pœnitētiam, arg.
cōtr q̃ h̃r in d. c. vergētis. ibi, niſi eis ad cor
reuertentibus, & abnegantibus hæreticorū
conſortium, miſereri aliquis voluerit, &c.
& c. 1. & 2. qui cle. vel vouen. Non obſtat ēt
19 tex. in d. l. cōtinuus. in prin. † quia ibi ſumus
in ↄtractu ſtipulationis q̃ perfici debet vnico
ↄtextu, & de ſui nã non recipit dilationem,
alias non diceret factus vnico ↄtextu, ſi par-
tes anteq̃ ꝑficerent recederent ad extraneos
actus d. l. hæredes palā. §. fi. ff. de teſt. l. lecta.
§. dicebam. & q̃ nō. ibi Doct. ff ſi cer. peti. &
hoc eſt de ſubſtantia ipſius ↄtractus ꝙ r̃uſio
fiat in ↄtinēti à p̃ſente p̃ſenti l. 1. §. q̃ p̃ſens.

ff. de verb. obl. Et ideo dico ꝙ aut aduerbia
iſta t̃palia ſicut eſt ↄtinuo, incontinēti, mox,
illico, & ſimilia apponunt ſuper actu momē
taneo q̃ fieri debet vnico ↄtextu, nulla inter
ueniente dilatione, neque actus extranei in
terceſſione, & ſignat t̃ps immediatum, & nul
lam recipit dilationē, ſaltem q̃ poccupet ex-
traneum actū, & hoc modo intelligit d. l. con
tinuus. in prin. & l. hæredes palam. §. fin. ff.
de teſt. Aut apponunt ſuꝑ actu ſucceſſiuo vel
termino reiterabili q̃ requirit q̃nq; terminū
ad deliberandum vt eſt aditio hæreditatis, vt
l. cum antiquioribus. C. de iur. delib. & tunc
recipiunt ſemper aliq̃ dilationē, & interual-
lum t̃pis, q̃nq; plus, q̃nq; minus, ſecundus
ſubiectam m̃am. d. l. penult. C. depoſi. & l. cū
ſp̃ali. C. de iud. & l. ſi debitori. ff. eo. tit. & l. &
ſi poſt tres. ff. ſi quis caut. & ibi ꝑ D. Alex. &
ꝑ Bald. in d. l. 2. C. de edi. D. Adr. tollen. &
quotieſcunq; eſſet incertitudo t̃pis, q̃a non
eſſet limitatum nec ſpecifice declaratum in
iure, ſtatu arbitrio iudicis, & illius declaratio
ni. d. l. 1. §. fin. ff. de iur. delib. Quibus non ob
ſtat ēt illud quod dicit Arch. in c. vt cōmiſſi.
eo. tit. li. 6. dum declarat q̃ dñr ſponte ad gra
20 tiam redire, vbi concludit ꝙ illi dñr ſponte
redire, qui veniunt intra tempus gratiæ ſci-
licet antequam perſonaliter fuerint requiſi
ti, & probationes contra eos nundum rece-
ptæ fuerint. ſi enim poſtea compareat inqui
ſitus dr̃ venire poſt tempus gratiæ, auditur
in ſuis defenſionibus. ſed volens errorem
ſuum reuocare, & veniam obtinere non ad-
mittitur ad gratia, tñ idem Arch. in fin. decla
rat dictum ſuum, ꝙ text. ibi non loquitur de
talibus obedientibus, quia ſi eſſent tales non
deberent poſt reuocationem incarcerari, &
ſic vr̃ eſſe intentionis, ꝙ poſtq̃ illi incarcerā-
tur poſt reuocationem ꝙ reuocatio illa ad-
mittenda ſit ēt poſt negationem, & receptio
nem atteſtationum ex quo incarcerant poſt
reuocationem loco pœnitentię, & ſic nō vr̃r
habere liberam indulgentiam in oibus, vide
Hoſtien in ſum. eo. ti. §. qualiter. ver. aduertē
21 tñ. ex quibus remanet firma cōcluſio. † Vlti
mò ꝓ cōplemento iſtius materiæ reuocatio
nis hæreſis dicas q̃ duplex eſt reuocatio, &
pœnitentia. altera, q̃ fit ad ſalutem animę dū
taxat in foro conſcientiæ, altera vero quę fit
ad vtriuſque ſalutem. ſ. animæ, & corporis.
Prima indiſtincte fieri poteſt ꝑ quamcunq;
ꝑſonam ſuꝑ quocunq; crimine, & quocunq;
loco,

loco,& tpe vſq; ad finem vitæ hominis viuẽ
tis,ut l.hr in cap.firmiſſ.extra eod.tit.dum-
modo facta ſit puro corde,& ſpontanea uo-
luntate,de pœn.diſt.3. perfecta pnia,& cap.
1.& 2.qui cle.uel uo.cap.ſuper eo. de hæret.
lib.6.ex quo infero ꝙ iſta pnia, & reuocatio
eſt gñalis non ſolum rõne perſonarum, &
criminis,ſed etiam ratione loci, & tpis d. c.
22 ſuper eod.in fin. † vbi nota caſum mirabilẽ
ꝙ hæretico etiam relapſo in hæreſim q de-
bet igne uitam ſuam abſq; ulla ſpe ueniæ fi-
nire,ſi emiſerit pniẽ ſigna manifeſta non de-
negantur ſibi eccleſiaſtica ſacra ſicut confeſ-
ſio, & euchariſtia, quibus humiliter ab ipſo
reo petitis nullatenus erunt ſibi deneganda,
licet corpus ſit omnino periturus ita eſt tex.
expreſſus,in d.cap.ſuper eod.in fi. Secundo
vero caſu qñ eſt pnia, & reuocatio quæ ſit
gratia vtriuſq; .ſ. animæ,& corporis, & pro
vtriuſque ſalute, & iſta non eſt adeo gñalis,
ſed ſpecialis, & reſtringitur ad loca, & tpa
de quibus ſupra, & iſta nunq̃ competit re-
lapſo d.cap.ad abolendam,& cap.accuſ. ex-
tra eod.tit. in antiq. & in 6.

1 *Hæreticus qui pœnitens bonorum ſuorum re ſtitutionem obtinuit,an poſſit recuperare illa à fiſco occupata.*
2 *Sententia reſtitutionis tantum reſtituit quantum ſententia condemnationis ademit.*
3 *Ius canonicum de ſalute animæ curans, de bonis temporalibus raro diſponit.*
4 *Reſtitutus contra quem recurſum habebit, bona ſua per fiſcum alienata fuit.*
5 *Poſſidens in pari cauſa prioris eſt conditionis.*
6 *Peccatori conuerſo pro bonis recuperandis, quo ſubueniatur remedio.*

QVAESTIO VI.

SExto videndum eſt ex quo diximus ſu-
pra ꝙ bona hæreticoꝶ ꝯfiſcantur, q̃ro
1 † quid ſi hæreticus qui abiurauit hære-
ſim,& obtinuit reſtõnem bonoꝶ ſuoꝶ,tñ re
perijt bona ſua fuiſſe ꝑ fiſcũ occupata,an il-
la poterit a fiſco recuperare,dic ꝙ ſic,ſi iudi-
ci uidebitur,vt in d.c.vergentis,in ver.his ta
men &c.extra eo.tit.ex quo no. ꝙ reſtitutio
bonoꝶ q̃ fit reo poſtq̃ habuit gratiam,crimi
nis,& pœnæ eſt arbitraria de iure canon.qđ
ſecus eſt de iure ciuili,ut infra proxime dicã.
Contra hoc opp.de l.1.& 2.C.de ſen. paſ.&
reſti.nam in reſtõne bonoꝶ quæ fit reo qui
habuit gratiam crimis, & pœnæ ſunt multũ
attendenda verba reſcripti grat.oſi. Aut .n.
gratia fuit elargita à principe per modũ in-
dulgentiæ,& ſic per verbum indulgeo, aut ꝑ
modum reſtõnis, & per verbum reſtitutio.
Primo caſu reus non dr̃ reſtitutus niſi ad ui
tam duntaxat,bonis, & fama apud fiſcum re
manentib.d.l.2.C.de ſen.paſ.Secundo vero
caſu qñ per modum reſtõnis ad oĩa cẽſetur
reſtitutus.ſ.ad vitam,& bona,& famam. d.l.
2 1.& l.fi.C. de ſen. paſ. † quia quantum ꝯdẽ-
nationis ſnĩa ademit,tantũdem reſtõnis ſen
tẽtia tribuit & reſtituit d.l.fin.§.fi.& ibi Bar.
& 2.q.3.ſi quem. Solu.dixerunt qdam ꝙ in
d.c.verg.reſtõ fit à lege,ſed in d.l.1.& 2.reſtõ
fit a Principe viuẽte,& ſic ab hoie, & mitius
agitur cum lege, q̃ cum homine.l.Celſ.ff.de
arb.iſta ſol. paꝶ valet, qa reſtõ de qua in d.
c. verg. fit ab homine qui ab ipſa lege habet
arbitrium, non aũt ab ipſa lege principalr̃,
& immediate,& ideo aliter dicas ꝙ in reſti-
tutione illa quæ fit de iure cano.ut d.c.verg.
ꝯſideratur principalr̃ fauor animæ, & fidei,
& in ea plurimum attenditur mentis ſinceri
tas.& ꝯſtantia in obſeruatione,& ꝑſeuerãtia
fidei catholicæ d.cap.verg.in ver. ibi niſi eis
ad cor reuertentibus, & abnegantibus hære
ticoꝶ conſortium &c.& d. c. 1.& 2. qui cle.
vel uo. In alia uero q̃ fit de iur. ciui. uigore
d.l.1.& 2.non attenditur fauor animæ,vel fi
dei,ſed fauor,largitas, & gratia ipſius princi
3 pis,& cõmodum tpale.† Et ideo ius canoni-
cum quod principalr̃ attenditur ad ſalutem
animæ paꝶ curauit de bonis tpalibus,ſed di
ligenter attendit ad id quod erat maius peri
culum.c.vbi periculũ,de elec. lib.6. & ꝑpea
non curauit quidq̃ certum diſponere de ip-
ſoꝶ bonoꝶ reſtõne, ſed illam totam iudicis
arbitrio demandauit, nec in ea curauit, vel
attendit ſubtilitates verboꝶ iuris ciuilis, an
reſtitutio iſtoꝶ bonoꝶ fuerit facta, vel con-
ceſſa,per verbum conſtituo, aut per verbum
indulgeo, ſed qualitercunq; facta fuerit gr̃a
ipſoꝶ bonoꝶ reſtõ ſemper ſtatim arbitrio
iudicis d c.vergentis.c.ſi pater.de teſt.& cap.
licet mulieres,de iureiur lib.6. Ponamus.n.
ꝙ ipſe reus omnia bona ſua,vel ſaltẽ maio-
rem partẽ ipſoꝶ lucratus fuerat ex fenore,
qa dum erat ſub praua hæretica profeſſio-
ne exercebat magnas uſuras ex quibus ma-
iorem partem ſuæ ſubſtantiæ compoſuerat.
dicendum ne erit iſto caſu ꝙ iudex eccleſia-

ſticus debeat reſtituere bona dicto conuerſo, dico ꝙ non, ut not. Card. in d. clem. 1. de vſur. & per Dy. in reg. pctm de reg. iur. lib. 6. Cum ergo iſtæ duę rationes ſint diuerſæ, & ex diuerſis cauſis fiant, merito debent diuerſo iure cẽſeri. l. Papin. exuli. ff. de min. l. pen. ff. de cal. cum ſim. Sed quæro retẽtis eiſdem
4 terminis † quid ſi fiſcus bona iſta iam alienauerat, & in priuatos vſus conuerterat in totũ, vel in partẽ, contra quẽ habebit recurſum iſte reſtitutus, & an poterit dicta bona ab ipſis poſſeſſoribus vendicare. Rñ. diſtingue, aut fiſcus bona pdicta alienauerat titulo lucratiuo. ſ. donationis, aut legati, uel titulo oneroſo. ſ. uenditionis, locationis, emphyteuſis, & ſimilibus. Primo caſu, aut bona illa fuerant acqſita ex fœnore, vel alio iniuſto titulo, & non daẽ repetitio dicto reuerſo ad fidẽ p not. doctrinam Car. in d cle. 1. de vſur. & Dy. in reg. pctm. de reg. iur. lib. 6. Aut fuerunt iuſto titulo acqſita. & ꝓculdubio poterit illa uendicare. d. l. 2. & q̃ no. ibi Bart. in 4. col. C. de ſen. paſ. & reſt. rõ eſt, qa iſte tractat de dãno euitando. illi vero poſſeſſores de lucro captando merito iſte pferẽdus eſt illis. l. fin. C. de cod. & in auth. de imp. lucr. deſcrip. in prin. Secundo uero caſu qñ ex tit. oneroſo illa uẽdicare nõ poterit rõ eſt vna, qa iſto caſu vterq; tractat de dãno euitando, & ſunt
5 partes in cauſa, & rõ eſt ꝙ † in pari cauſa potior eſt ꝯdõ poſſidentis c. in pari. de reg. iur. lib 6. alia rõ viget, & melior, quia cũ iſti poſſeſſores emerit à fiſco, q erat ver⁹ dñs dcõꝝ bonoꝝ. l. quiſq. s. & in l. fi. C. ad l. Iul. maieſt. & l. Arrianj. C. de hær. c. ad abolendã, in fi. & c. verg. extra eo. tit. & cap. cũ ſm. ll. eo. tit. lib. 6. merito fuit in eiſdẽ emptorib. translatum veꝝ dñium ipſoꝝ bonoꝝ, & poſſ. adeo qd' iudex eccleſiaſticus, aut ſupior reſtituendo bona iſti conuerſo non põt reſtituere, niſi illa q̃ ſunt apud fiſcum, quoꝝ adhuc eſt dñs, alia vero q̃ fuerunt alienata nõ põt amplius reſtituere abſq; conſenſu dñoꝝ, & poſſeſſoꝝ. l. id quod nrm eſt. ff. de reg. iur. fiſcus. n. ſuccedit in bonis ipſius rei tanq̃ hæres, ut l. rut. C. ad l. Iul. de ui pub. & ꝓpea potuit in eos veꝝ transferre dñm. l. ſed & ſi lege. §. item ſi rem. ff. de pet. hæred. & Bar. in d. l. 2. in 3. col. verſ. pro declaratione. & ꝓpea rei vendicatio non datur iſti conuerſo, quia illa non datur contra dñm qui poſſidet. l. mater. l. cum à matre. & l. à poſſidentibus. C. de rei uend.

6 † qũo igiẽ poterit ſubueniri calamitati iſtius peccatoris conuerſi, erit ne dicendum quod omnino perdat ſuum, dic ꝙ nõ, ſed ſibi ſubuenitur hoc modo, quia datur ſibi conditio ex lege contra fiſcum ad recuperandũ pecunias illas quas ex venditione dictoꝝ bonoꝝ acceperat, ſi extant, ſi vero non extant nulla datur repetitio, & ideo diſtingue ſic, ſm Bar. in d. l. 2. ꝙ aut fiſcus ex pecunijs quas accepit ex venditionibus, ſeu alienationibus dictoꝝ bonoꝝ ſuis effectus locupletior, quia verſæ fuerunt in utilitatem fiſci, aut non, qa forſan fuerunt furto ſubtractæ, aut alio caſu deperditæ. primo caſu fiſcus tenetur ad illarum reſtitutionem, ſecundo uero non tenetur, ſm ꝙ decidit Bart. in d. l. 2. quem vide, qui latius exponit, & declarat ibi hãc materiam per plures quæſtiones.

1 *Hæretico conuerſo & veniam obtinenti an ſit pœna loco pœnitentiæ iniungenda.*
Clericus in carcerem perpetuum detrudendus degradari prius.
2 *Pœna perpetui carceris ex diſpenſatione poteſt commutari hodie.*

QVAESTIO VII.

1 SEptimo quæro, an hæretico † prædicto poſt reuocationem hęreſis ſit iniungenda aliqua pœna loco pniæ, poſtquam habuerit indulgentiam vitæ, dic ꝙ ſic, quia intruditur in perpetuum carcerem ad agendum perpetuam pniam. c. excõicamus. el 2. & ibi gl. extra eod. tit. & c. 1. eod. tit. lib. 6. Et not. ꝙ clericus qui intruditur in iſtum carcerem debebit prius degradari, & deinde in ipſo carcere murari. ita dicit tex. in d. c. 1. ibi perpetuo murandus &c. quod vr̃ quid mirabile, vt poſtquam eccleſia admiſit illum ad pniam, & reuocauit hæreſim publice medio iurcũr. debeat poſtea degradari, uel ſi degradatus erat remanere in eodẽ ſtatu priuatus dignitate eccleſiaſtica, ſacris ordinibus, ac officijs, & beneficijs eccleſiaſticis, & degradat⁹ dr̃ inhabilis, & incapax ad obtinendum officia, & beneficia eccleſiaſtica. c. degradatio. in fi. de pœn. lib. 6. not. per d. Fely. in c. non poteſt, de re iud. & hoc modo vr̃ eſſe melioris ꝯdõnis laicus, q̃ clericus, quia laico reſtituũtur bona qñq;, vt d. c. verg. eod. tit. & ſupra late dixi ꝓxima q. cogita iñ, quia vr̃ ſatis durum ꝙ clericus p inſignẽ pniam nõ ꝯſequiẽ aliud

aliud,q̃ ſolius uitæ beneficium,q̃ uitam mi-
ſeram ducet in perpetuis carceribus, licet ꝑ
quam duꝶ ſit,tñ lex ita ſcripta eſt, d. c. pen.
& cap.1.eod.tit.in antiq.& in 6.ideo ſeruan
da eſt.l.proſpexit.ff.qui,& a quib. ideo dicit
Abb.in d.c.pen. ꝙ ſatis eſt ſibi ſi euadũt pœ
nam mortis ꝑ ipſam reuocationẽ, cum r̃r
nõ ſoleat tolli pœna corporalis per pniam.
d.l.qui ea mente,& ſupra dictũ fuit in princ.
pręced.q.nihilominus dicit Abb.in d.c.pen.
2 † ꝙ pœna iſtius perpetui carceris poterit ho
die ꝓmutari ex diſpenſatione, & in alteram
ſpeciem conuerti arbitrio ſuperioris, ut eſt
tex.in cap.vt cõmiſſi.§.necnon. eo.lib.6. q2
ex eo datur facultas iudici permutandi pœ-
nam ipſius perpetui carceris. & no.quod eſt
ius nouum Bonifacij 8. qui mitigauit rigo-
rem iuris antiq.Arch.tñ in d.c vt cõmiſſi.in
fin.dicit ꝙ clericus beneficiatus q eſt parat⁹
corrigi,& corde non ficto reuerti ad vnitatẽ
xp̃ianæ fidei,deponi nõ debet,& per ↄñs re-
tinebit oĩa beneficia, & allegat gl. q̃ vr̃ bene
hoc ꝓbare in c.nunc aũt.21.diſtĩ. in verſic.
Marc.in fin.tñ credo ꝙ dcm̃ Arch.& gl. ꝓ-
cedat qñ ſponte,& à principio quis reuoca-
uit errorem p̃dictum,non aũt qñ poſt nega-
tionem,aut ſñiam,quia diceret cõtra tex. in
d.c.1.eo.tit.lib.6.& gl.in d.c.excõicamus. el
2.§.fi. quæ iura uolũt clericũ poſt reuocatio
nem dr̃e immutari,& ideo limitanᷓ vt ſupra.

1 *Deprehenſus in aliqua hæreſis ſuſpicione qua ſit pœna plectendus.*

2 *Damnari poteſt quis ex ſuſpicione ſola in criminibus atrociſsimis.*

3 *Bona rei per annum contumacis in non comparendo anno'ala fiſco applicantur.*

4 *Excommunicationem per annum ſuſtinens, an poßit vt hæreticus condemnari.*

QVAESTIO VIII.

1 OCtauo quęro quid ſi aliqs fuit† de-
ꝓhēſus nõ in hæreſi expſſa, ſed in
aliqua ſuſpicione hæreſis,an ſit pu-
niendus,& qua pœna.Rñ.ꝙ iura nõ impri-
munt ↄtra illum aliq̃ pœnã ſaltẽ à principio
ſed mandant illũ dr̃e ſe ſufficienter purgare
aduerſus notã illam, & ↄgrue docere de in-
nocẽtia ſua, & bona fama, q̃ hr̃ inter fideles
xp̃ianos,& viros catholicos,& eccleſiaſticos
ex qbus indicijs, & ꝓbõnibus purgatur oĩs
macula iſtius peccati, q̃ ↄtra ipm̃ fuerat obie
cta, quæ quidem purgatio qñq; maior, qñq;
minor, ſiue leuior requiritur ſm̃ grauitatẽ,
vel leuitatem ſuſpicionis,& ↄdõnem ꝑſonæ,
quam purgationem ſi ipſe ſuſpectus facere
neglexerit poſtq̃ monitus fuerit ad illam fa-
ciẽdam erit excõicandus, à qua quidem ex-
cõicatione niſi ſit legitime purgando intra
annũ exemerit.anno elapſo vt verus hæreti
cus ↄdẽnandus erit,& eiſdem pœnis hæreti-
coꝶ puniendus,ita ad literã dicit tex.in d. c.
excõ.el 1.§.qui autem inuenit.extra eod.tit.
2 † Ex quo not.caſum iſtũ ualde ſp̃alem ꝙ qs
ex ſola ſuſpicione damnatur in atrociſſimis
criminibus cõtra regulam ordinariam iuris
cõis,quæ habet ꝙ in cauſis criminalibus de-
bent eſſe ꝓbões luce clariores.l.ſciant cun
cti.C.de prob.c.pia.de excep.lib.6.& 2. q.8.
q.ſquis.& c.ſciant. ſed tu dic ꝙ ſuſpicio iſta
ↄtinuata in ↄtumacia,& in excõicatione per
annum eſt effecta adeo vehemens, & uelociſ
ſima ex qua dici poteſt ꝙ ſi orta pręſumptio
iuris indubitata,& per ↄñs euidens ꝓbõ, ut
not.Bart.& Doct. in l.ſi adulteriũ cũ inceſt.
in prin.& in l.quod ait lex.ff.de adul. & Bal.
in l.neq; natales C.de prob. per Alb. Gand.
in ſuo tract.maleſ.in tit.de præſum.& indic.
indub.& Ang. de Are. & q̃plures alios mo-
dernos quos breuitatis cauſa non refer eo
hic,dicam aliqua infra gl.igitur in d.c. excõ.
§.qui aũt,quam Abb. ibi multum cõmẽdat,
& ſequitur,dicit ꝙ iſte non dr̃ ex leui p̃ſum-
ptione damnari,ſed ex uiolentiſſima,quę fa
cit indicium indubitatum, & pręſumptionẽ
iuris expreſſam,quę ut dixi recipit incremẽ-
tum ex pertinacia illius qui ſtetit in excõica
tione per annum,& illius contumacia, ꝙ tñ
3 contrariũ apparet de iure ciuili † vbi ſi reus
ſteterit per annum contumax in non cõpa-
rendo,eius bona annotantur,& fiſco appli-
cantur,qui reus ſi intra annũ p̃dictũ redierit
cõparens recuperat bona ſua,& admittiᷓ ad
ſe defendẽdũ.l.1.& l.annus.ff.de req.re.poſt
annum vero rediens nõ recuperat amplius
bona, ſed ſi vult ſe defendere admittitur ad
eius defenſiones,& nõ ↄdẽnatur abñs d. l.1.
l.annus.& l.ſi.ff.de req.reis, & l. abñtẽ.ff.de
pœ.vide gl.in d.c.exc.§.qui aũt.quæ eſt ual-
de notabilis quę in fi.ponit alium caſum nõ
4 minus ſuperiore notabilem.† Quid ſi aliqs
ex alio crimine quã hæreſis propter eius cõ
tumaciam fuerit excõmunicatus,in qua ex-
communicatione ꝑ annũ induratur.inſtete-
rit,

rir,an poterit vt hæreticus ↄdemnari, eo qa
ſuſtinuit excõicationem per annum,& ↄclu-
dit ꝙ de hæreſi ↄdemnari nõ poterit, ſed be
ne poterit ↄdemnari de illo crimine ,ꝑ quo
fuerant excõicatus, quia illa excõicatio retẽ
ta ꝑ annũ indurato corde in illa cõtumacia
facit illum hr̃i pro ↄfeſſo.vide Abb. qui hoc
idem tenet in d.c.excõmunicamus.in 2.col.

1 *Receptatores, & fautores hæreticorum quibus ſint pœnis afficiendi.*
2 *Receptatio hæreticorum eſt omnino interdicta;*
Hæreticis nec inter viuos,nec in vltima volũtate relinqui poteſt.
3 *Credentes hæreticis pari ſunt pœna plectendi.*

QVAESTIO IX.

NOno uidendum eſt de receptatorib.
1 † credentibus,& fauoribus heretico
rum qbus pœnis puniendi ſunt, &
br̃ dicas ꝙ quamprimum de ipſoꝝ crimine
ↄſtat declarandi ſunt excõicati,in qua qdem
excõicatione ſi per annum indurato corde
inſteterint, nec ſe corrigere curauerint poſt
annum efficiunt̃ infames utraq; infamia ip-
ſo iure notantur,ita ꝙ ſi laici ſunt erunt oĩ-
bus actis iuridicis incapaces,& ut mortui re
putantur,clerici vero iiſdem criminibus no-
tari,ſi per annum, vt ſupra, in excõicatione
inſteterint. poſt annum omni offõ,& bene-
ficio eccleſiaſtico ſunt priuãdi, nec mirandũ
eſt ſi grauioribus pœnis clerici puniuntur,q̃
laici, qa vbi maior eſt culpa ibi grauior de-
bet eſſe vindicta,ita dicit tex. ad lr̃am in d.c.
excõicamus.el 1.§.credentes. extra eod.tit.
Ex quo tex.not.ꝙ pro eodẽ crimine gra-
uius puniuntur clerici,q̃ laici de iure canon.
2 rõne prædicta.† Nota ẽt ꝙ eſt omnino inter
dicta receptatio hæreticoꝝ,ẽt ſi eſſent paren
tes,filij,fratres, & ſimiles, nec quis excuſari
poteſt rõne ſanguinis,ut dicit gl. in d.c. ex-
cõicamus.§ cred. Quinimo nemini licet ẽt
inter viuos, aut in ultima voluntate qcunq;
relinquere de bonis ſuis proprijs,& in euen
tum in quem poſt mortẽ alicuius inuẽtum
fuerit ꝙ is in uita ſua,vel cauſa mortis aliqd
ex bonis ſuis prædictis hæreticis reliquerit,
vel donauerit,vt hæreticus dãnandus,& de-
clarandus erit ẽt poſt mortem cuius cadauer
& oſſa ſi in loco ſacro ſepulta reperiunt̃ ex-
humanda ſunt, & in prophanis locis proij-
cienda,nec cuique parcitur licet eſſet eps, ut
in c.2.qđ incipit,ſi quis eps.extra eo.ti.Cõ
tra p̃dicta opp. d.i dr̃ credentẽ dr̃e excõicari
d.§.credẽtes,nã tex.in c.pœ.§.fi.eo. tit.dicit
3 † ꝙ credentes debent eiſdem pœnis ſicut hæ
retici puniri,gl.in c.acc § ſi vero.eod.tit lib.
6.mouet iſtã q.& tãgit difficultatẽ quã Abb.
in d.c.excõicamus,el 1.§.cred.extra gl.reaſ-
ſumit,& tãdẽ reddũt hãc ſolutionẽ qđ in §.
cred. el.1. illi receptantes erant ignari de il-
loꝝ praua,& dãnabile intentione, ſed puta-
bãt illos eſſe bonos, & catholicos uiros. nec
debent illoꝝ errorib.in d. auth. §. credẽtes.
& cap.exc.el 2.eo.tit.qđ eſt pen.ſciebant il-
los eſſe hæreticos, & credebant ad vnguẽ il-
loꝝ erroneis opinionibus, & ꝑꝑea cum eſ-
ſent eadem labe polluti,ideo vt hæretici pro
prie ſunt iudicandi. Vel dicas ꝙ dictio illa
credentes,in d.c.exc. el.1. improprie ponit̃
hoc eſt ſcientes, quia illi ſcienter recptabãt
hæreticos,non tñ credebant eoꝝ errorib. &
ideo puniunt̃ leuiorib. pœnis q̃ hæretici i d.
vero.§.cred.el 2.ponit̃ ,ꝑprie de credentib.i.
illis q ſciunt receptatos eſſe hæreticos, & ẽt
qa eoꝝ falſis opin.firmiter credũt, iõ puniũ
tur vt hr̃tici.vide ap.d.Zac.ſuꝑ Ab.i d.§.cre.
q alr̃ exponit illud verbũ,ſed mihi non plʒ.

1 *Suſpectus de hæreſi poſt factam abiurationẽ in hæreſi expreſſa deprehenſus,an poſſit damnari tanquam relapſus.*
2 *Supplicium ultimum infligitur ex fictis probationibus in atrocioribus criminibus.*
3 *Reuocatio erroris nõ admittitur, niſi ſtatim fiat poſt deprehenſionem.*
Relapſus in hæreſim quando quis dicatur.

QVAESTIO X.

1 DEcimo,& ultimo quero,Quidã ſuit
habitus ſuſpectus de hæreſi, & facta
canonica purgatiõe arbitrio epĩ he-
reſim abiurauit,deinde poſt tps aliqđ depre
henſus fuit in expreſſa hæreſi, quæritur an
iſte habeat̃ pro relapſo, & puniendus ſit vt
relapſus.iuxta not.in d.c.ad abolendã. in fi.
vel ſit admittendus ad defenſiones,& pœni-
tentiam,ac ſi nunq̃ fuiſſet habitus pro ſuſpe
cto.vt d.c.ad abolẽdã,in princ.Rñ.tex. in d.
c.ad abolẽdã.in fin. vr̃ velle ꝙ indiſtincte pu
niatur,ut relapſus.tex.aũt in c.accuſ. in pri.
eo.tit.lib.6.alr̃ dicit diſtinguẽdo, & melius,
ꝙ aut ſuſpicio ꝑꝑ quã ille abiurauerat hære
ſim erat grauius,& vrgẽs,vt qa inſurrexerat
ex gra

ex grauioribus,& vrgentibus indicijs,& veriſimilibus,& illo caſu iudicat̃ vt relapſus,& eiſdẽ pœnis punit̃ abſq; vlla defenſione. ita dicit tex.in d.accuſat̃.in princ.& ratio eſt q̃a ꝑ hanc ſecundam dephenſionem expreſſam declaratur aïus illius ꝙ prima vice fuerit in mala opin.cõtra fidem Chriſti,in qua ſemꝑ ꝓſumitur cõtinuaſſe vſq; ad ſecũdam deprehenſionem, ita dicit tex.in d.c.accuſatus. in prin.ibi,quidã iuris fictione cenſet̃ eſſe relapſus quę,quidẽ fictio,ſiue ꝓſumptio eſt iuris & de iure cõtra quam nõ admittitur ꝓbatio in ↄtrariũ,vt no.Doct.in c.afferre. de ꝓſum. & l.quod ait lex. & l.ſi adulterium cum inceſtu.& ibi Bar.ff.de adul.& l.filiũ eum diffinimus,ff.de his q̃ ſunt ſui,vel alie.iu.l.non eſt veriſimile.ff.q̃d met.cau. & ꝑ Bald.in l.neq;
2 natales.C.de ꝓb.†Ex quo nota caſum valde ſingularẽ ꝙ in criminibus atrocioribus q̃s punit̃ vltimo ſupplicio ꝑꝑ fictas ꝓbõnes cõtra regulã.l.ſciant cũcti. C.de ꝓb.& 2.q.8. q̃ſq̃s.& c.ſciant,& vide quæ ſupra dixi,q.8. ita colligit̃ ex text.& gl.in d.c.accuſatus. in prin.idẽ ſentit Abb.in c.excõicamus.el 1.in gl.in verſ.condemnentur,extra eod.tit.quia alias potuiſſet per pñiam euitare pœnã, ſed tu dic,ꝙ non punitur ibi ꝑꝑ fictas ꝓbõnes, imò ꝑꝑ veras,& expreſſas ex quo fuit deprehenſus in hęreſi,& ꝑꝑea punitur vltimo ſupplicio, ſed illa prior ſuſpicio hoc operatur quod ꝓſumitur, ſiue fingitur eſſe relapſus ex qua fictione,ſiue ꝓſumptione denegatur ſibi facultas reuocandi,& abiurandi hæreſim,& hoc eſt q̃d in effectu operat̃ illa ſuſpicio. Si vero ſuſpicio pro qua prius abiurauerat hæreſim erat leuis,& parua, tũc non hr̃ vt relapſus,ſed eſt, ac ſi nunc prima vice peccaſſet, nec denegat̃ ſibi reuocatio, & abiurationis beneficiũ,vt poſſit pœnas mortis euitare,vt
3 d.c.accuſatus,§.1. †Et no.ꝙ iſto caſu teneo, ꝙ iſtius reuocatio nõ ſit admittẽda niſi incõtinẽti fiat poſtq̃ fuit deprehẽſus in hęreſi,ꝑꝑ illã priorem ſuſpicionẽ, q̃a caret ſuſpicione relapſi. & in hoc vertit̃ ſatis arbitriũ iudicis q̃n velit reuocationẽ ipm̃ admittere de quo dixi ſupra eo.q.5.in fi. vbi ẽt tetigi verbũ de hoc,q̃d not.pro declaratione eoꝝ quę dixi, ibi pro quo facit q̃d hr̃ in l.non oẽs,§.à barbaris,ff.de re mil.& l.quis ſit fugitiuus.ff.de ædil.edi.& hoc eſt q̃d dicit tex.in d.c.accuſatus, §.1. Et not. vnũ in hac mã relapſionis q̃d non ſolum q̃s dr̃ relapſus in hæreſim ſi in eadem ſpecie hæreſis bis peccauerit, verũ etiã ſi in diuerſis ſpeciebus inciderit,quia in hac mã non attenditur modus ſiue ſpẽs peccãdi,ſed conſideratur effectus violationis fidei ad quam oẽs ſpecies hæreſis tendũt.vide tex.in c.pen.in prin.extra.eo.tit.& ibi Abb.

TRACTATVS
Contra hæreticam prauitatem: Per Gundiſſaluum de Villadiego Sacri palatij Apoſtolici auditorem editus, incipit feliciter.

IVRECONSVLTORVM CONSVLtiſſimo do Bartholomeo Chaſſaneo, regij Senatus apud prouinciarum Prouinciam ſupremo præſidi integerrimo, Ioannes Nicolaus Arelatanus S.

CVM doctoꝝ viroꝝ ↄſuetudine,& frequentia Lugduni nõnunq̃ fruar (ampliſſime pſes)fortuito oblatus eſt elegãs de hæreticis Tract. antiquus q̃dẽ ſucciq. plenus, ordinato ſtilo tm̃ ad ei⁹ rei enucleationẽ faciẽs q̃tũ obſcuris ꝓlixiſq. voluminibus ceteri iurecõſulti.veꝝ is vſq; adeo veteꝝ in curia corruptiſſime editus extitit,vt facile dixiſſes auctorẽ non pœnituiſſe,ſi opus ſuũ iteꝝ, & ex interuallo reguſtaſſe ꝓprius, atq; recognouiſſe fata ſiuiſſent.Dolui ꝓfecto,dolui multiiuge eruditionis monumẽta orthodoxis ad modũ pro ſuctura tineis corrodi,& inter antiq̃tatis rudera cariẽ ſitumq́. ab oĩbus pęnę negligi, ac tã ſpectabilis viri ſudores nunq̃ nõ latere,quo fit vt nõ intus mihi canẽs,ſed cõi ſtudioſoꝝ vtilitati ↄſulẽs, huiuſce libelli recognoſcẽdi curã ſubire minime ſim verit⁹. Opus igr̃ qua valui ſolertia repurgaui cõpẽdiarijs ſummarijs pnotaui,ac deniq; elementario indice exornaui,vt hic poſſint ſtudioſi depromere q̃d in rẽ ſuã futuꝝ putãt,idq́. citra laborẽ aſſequant̃. Ad hæc ſm̃ de hæreticis confeci tractatum 50.ꝓnunciatis ex immenſo iuris pelago decerptis (ꝑter ea quæ in Gũdiſſalui tract. ſcripta ſunt) refertũ. ac tãdem emũctis nitidiſq. caracteribus oĩa in lucẽ prodire curauimus, q̃bus ſane peragen

dis eo æquius atq; intentius operam meam exhibui, quo huic noſtræ ætati in tanta hæreticorum audacia non parum adiumenti ſint. allatura, vt qui alio telo Lutheranæ factionis ꝯſcios ꝯfodere nequeo, hoc ſaltem dimicãdi gñe ſupprimendos, ac funditus euellẽdos doctrinis cõprobem. Verũ dũ huic ſeturę meæ patronum de more diſquirerem, q. eius tutelã ſuſciperet, & à zoilorum obtrectationibus ca ninaq; facundia ꝓtegerit, nullum medius filius te pſtantiorem ꝯcipere valui, cui primitias meas tutẽdas reponerẽ, qñ qdem quãtis pluceas virtutibus, cũ eminẽs dignitatis culmen, ad qđ animi tui egregijs dotibus euectus es, tũ oi æuo celebranda cõmentaria in ꝯſuetudines Burgundiæ, rñſa, vel Affricano I.C. digna, gloriæ mundi catalogus, alia deniq; innumera tui ingenij monumẽta aperto ſunt in documẽto. Subuerebar, ita me dij bene ament, tibi viro oi ex parte abſolutiſſimo tã leuiuſcula nũcupare, ni tua clemẽtia, itegritas, atq; religio mihi calcaria adhibuiſſent. Cõmodũ ſi qdem fuit. & rõni ꝯſonũ, vt integerrimo, ac xpiano pſidi hereticorũq. expugnatori imperterito hæc de hæreticis ſcripta dicarent. Quare pſes Illuſtriſſime hãc ingenioli mei ſeturã ęquo aio ſuſcipe. in qb. ſane ſi qppiã aurib. tuis repurgatiſſimis frigidũ, atq; ieiunũ occurrerit, id tuę ſubmitto cẽſurę. noſti. n. q̃ arduũ ſit vetuſtis nouitatẽ dare, nouis auctoritatẽ abſoletis nitorẽ, faſtidi tis grãm, & obſcuris lucẽ, ad hæc in oibus bene dicere, & i nullo peccare, teſte Iuſtiniano, potius diuinũ quam humanũ eſt. Vale felix.

Dominus noſter olim in Euangelio pdixerat, Circa finẽ ſeculi pſeudochriſtos, & pſeudoprophetas ſurgere, & multos ſeducere, & fideles ſuos multas in mũdo habituros pſſuras. Sed tñ portas inferi non præualituras. Proinde vt dicit Apoſtolus, Oportet hæreſes eſſe vt q. ꝓbati ſunt manifeſti fiant. Quapp oportet nos cũ propheta ex aduerſo ꝯſurgere, & murum opponere ꝓ domo Iſrael, & Euãgelici meminiſſe mãdati, quo ab ipſa veritate pcipit, qđ ſi nos oculus, aut pes, aut dextera ſcandalizauerit manus à compage corporis auferat, cum melius ſit his carere membris. Nã ſuperfluo extra eccleſiam poſitis reſiſtimus ſi ab his q. intus ſunt in eis quos decipiunt vulneramur. Hi. n. nec vt infideles, diſcedunt, neq; permanent, vt fideles, ſed myſteriorum pcepta noti tia, & fidei noſtræ ſecretioribus perſcrutatis, conuerſi poſtmodum impugnat nos, & contradictionibus ſuis corda noſtra dirumpunt ꝯculcãtes verbi dñici margaritas, & ornamẽta fidei maculantes. Ex quibus nouiſſime diebus iſtis multi in ꝓuincijs, & regnis tuæ ditioni ſuppoſitis in lucem ꝓdierunt qui ante in antris latebant legem veterem ſuſcitantes quæ ab olim ſepulta iacet, ac in paſſione Xpi conſumata eſt, iuxta ipſius vocem inter crucefixores emiſſam, qñ ẽt velũ qđ ipſius ſecreta tegeba: ſciſſum eſt in duas partes à ſummo vſq; deorſum, vt releuata facie myſteria Ieſu ꝯſpiceremus, quiq; æmulatores Moyſi ſe iactant, cũ reuera ipſius capitales exiſtant inimici, vt pote doctrinam eius vt falſam reſpuentes. Si. n. vt veritas inquit, Moyſi crederent vtiq; & Xpo crederẽt. De illo. n. ipſe ſcripſit. Vnde, & illud Hieronimi. Proh dolor, ꝓuinciæ tuę cõpetere ſatis video, ibi. n. ceſpite terra ſecundo dñici ſeminis puritatem centeno fructu olim referebat, Nunc aũt ſulſis ob rupta frumenta in olium auenasq. degñat, ibi quodam ſol iuſtiæ Xps oriebat. Nũc aũt Lucifer ille qui ceciderat ſupra ſidera poſuit thronum ſuum. Cum itaq; ſceptrũ regni de manu altiſſimi ſuſceperis, & ꝓ tanti honoris faſtigio talionẽ ei iuſta vires tua celſitudo impẽdere teneat. Aſſurge obſecro viriliter, & veſtigia redẽptoris amplectere, & vbi mulieres Hieruſalẽ cũ plangebant. & lamentabant, cũ baiulans ſibi crucem exiret in caluariũ, tu q. tã exaiatum in cruce, & poſtea reſurgẽtẽ adoras fontẽ apertũ lacrymarũ vbi rurſus manib. hmõi ſceleratorum hoium illũ expui, blaſphemari, crucifigi, & lancea perforari dietim vides. Nam iuxta illud. Heſter, Quis nouit vtrũ idcirco veneris? vt in tali tpe parareris? q. vbi tua maieſtas vt dignũ eſt peregerit vniuerſi ditioni tue ſubiecti clamabũt, teq. bene dicẽt dicẽtes, Tu gloria Hieruſalẽ, tu lętitia Iſrael, tu honorificẽtia populi noſtri, q. a feciſti virilr. & poſtremo poſt tpale regnũ qđ obtinẽs æterni regni gloriã ꝯſequeris. Et quo magis iuridice iſta pagi queãt pñtem tractatũ agere iſtitui, & mãm, pſeq. ordine ſubſcq.

SVMMARIVM.

1 *Hæreticus quis dicatur, & ex quibus cenſendus ſit hæreticus.*

2 Directe,

2 Directe, & principaliter quæ dicantur ad fidem pertinere, & quæ indirecte, ſeu ſecundario.

3 Simonia large dicitur hæreſis.

Excommunicatus improprie, & largo ſumpto vocabulo hæreticus dici poteſt.

4 Ad hæc contumax, & infidelis.

5 Fides principaliter in corde, & ſecundario in ore conſiſtit, idem dicito in hæreſi, num. 6.

7 Puniri debeat an qui aliqua contra fidem protulit quæ iocoſe non ſerio protuliſſe aſſeuerat.

8 Verba iniurioſa, & improba ſerio non ioco prolata extitiſſe, in dubio præſumuntur.

QVAESTIO I.

1 PRimo quæro † qd facias hæreticum,
& qs ſit hæreticus. Ad hoc rñdet magi
ſter quarto ſniarum diſt. 13. inducẽdo
varias ſctōꝝ ſnias. Ait.n. Hilarius, Extitere-
runt plures q cœleſtium verboꝝ ſimplicita-
tem non veritatis ipſius abſolutionem ſuſci
perent aľr interpretãtes qđ dctōꝝ vitrus po
ſtularet. De intelligentia.n hæreſis nō de ſcri
ptura eſt, & ſenſus non ſermo fit crimen. Idẽ
intelligentię ſenſus in crimine eſt. Hierony-
mus dicit, ꝙ ex verbis inordinate ꝓlatis in-
currit hæreſis. Auguſtinus diffiniẽs qd ſit hę
reticus ait, hæreticus eſt q ꝓ alicuius tꝑalis
cōmodi, & maximæ glorię principatusq. ſui
grã falſas, ac nouas opiniones, vel gignit, vel
ſequit. Gregorius ſuꝑ Ezechielem, q in expo
ſitione ſacri eloquij. vt auditoribus placeat
aliqd fingit ſua verba loquit non Dei. Qui
aũt in verbis dñicis aľr quã is q ꝓtulit ſen-
ſerit, & ſi ſub alio intellectu tñ ad ædificatio
nem charitatis tendit dñi ſunt verba q̃ dicit,
hæc ille. Inter iſtas aũt diffinitiones illa Au-
guſtini vr̃ eſſe pſtantior, & hanc ſecutus eſt
Gratianus. 24. q. 3. c. hæreticus. & gl. in clem.
vnica. de vſuris. S. Tho. 4. ſnia. diſt. 13. art. 3.
dicit, ꝙ hæreticus dr̃ q à fide diuiſus eſt. &
hoc facit ex quadam electione. ad cuius eui-
dentiam ꝯſiderandum eſt ſm eum, ꝙ in fide
ſunt aliqua ad quæ explicite cognoſcẽda ois
homo tenet, vt ſunt articuli fidei. Vnde ſi in
his aliquis errat infidelis reputat, & hæreti-
cus ſi pertinaciam adiungat. Si aũt circa illa
ad quæ explicite credenda homo non tenet
errat non iudicat hæreticus, vt ſi aliqs ſim-
plex crẽdat Iacob patrem fuiſſe Abrahæ qđ
eſt ꝯtra veritatem ſcripturæ, quam fides ꝓfi-
tet quouſq; ſibi innoteſcat ꝙ fides eccleſiæ
ꝯtrarium habet qa non diſcedit ꝑ ſe loquen
do à fide eccleſiæ, niſi ille q ſcit hoc à quo re
cedit de fide eccleſiæ eſſe. Et qa q̃dam ſunt q̃
in fide eccleſiæ implicite ꝯtinet, vt ꝯcluſiones
in principijs, ideo in his diuerſæ opiniones
quouſq; ꝑ eccleſiam determinet qđ aliqd eo
rum eſt ꝯtra fidem eccleſiæ, qa ex eo ſequit
aliqd ꝯtrarium fidei directe. Idem ſequit pręfatus doctor 2. 2. q. 11. art. 2. vbi ſubiungit
2 ꝙ † aliqua dñr pertinere ad fidẽ dupliciter.
Vno modo directe, & principaliter ſicut arti
culi fidei, alio modo indirecte ſecundario ſi-
cut ea ex qbus ſequit corruptio alicuius ar-
ticuli, & circa vtraq; pōt eſſe hæreſis eo mo-
do quo, & fides. Idẽ tenet in 1. parte q. 32.
art. 3. & inde eſt ꝙ nedũ eſt hæreticus q ma-
le ſentit de articulis fidei, ſed ẽt ille q non te
net rectã fidem erga ſacra eccleſiæ, de hæret.
ad abolendam, in prin. Ex qbus ſequit ꝙ ſi
extra ꝑdictus caſus reperiat alius in quo qs
dicat hæreticus illud erit large, & improprie
3 † ꝑ quem modũ debet intelligi id qđ dr̃ qđ
ſimonia eſt hęreſis. 1. q. 1. eos. de ſimo. c. quo
ties. Itẽ, & q libet excōicatus, & q priuilegiũ
Rom. eccleſię infringit, & q eius ꝑcepta trãſ
4 grẽdit. † Item ꝯtumax, & q libet infidelis, &
plures alij modi q no. ꝑ gl. 24. q. 3. illi qui. &
ꝑ Inno. de hęr. firmiſſime ꝑ Hoſtiẽ in ſum. de
hær. §. 1. & c. ſi Papa. 40. diſt. ita tenet Cald.
conſ. 4. tit. de hęr. Confirmat ẽt iſtud ꝑ id qđ
dicit S. Tho. 3. ſent. vbi ſupra dicit qđ ſimo-
niaci dñr hæretici ꝑ ſimilitudinem, qa ſicut
hæreticus ꝯtra fidem ſentit. ita ſimoniacus
operat, ac ſi ꝯtra fidem ſentiret dum precio
ſacra vult adipiſci, & ꝑ eundem modũ intelli
ges alios modo improprie hæreſis de qbus
5 ꝑdictum eſt, & qã fides † principalr̃ ꝯſiſtit in
corde, & ẽt ſecũdario, in ore aũt ꝯfeſſio fit ad
6 ſalutem. † Silr̃ hæreſis principaliter conſiſtit
in corde ſm quod Hilarius dicit. Intelligen
tiæ ſenſus in crimine eſt, ſed ſecundario in
ore. Vnde Hieron. dicit, ꝙ ex verbis inordi-
nate ꝓlatis incurrit hæreſis, nõ qa hęreſis ꝑ
ſe in his ꝯſiſtat, ſed qa ſunt occaſio, & cauſa
erroris vt Thom. dicit ibi. Adde ẽt, ꝙ verba
ſunt ſigna earum quę in aia ſunt paſſionũ vt
philoſophus dicit. Non.n ꝓſumit qs dicere
quæ ante animo non cogitauit de lib. leg. la
7 beo. † Sed quæro iuxta hoc, Pone qđ ille q
dixit aliquid ꝯtra fidem dicit ſe non ſerioſe
nec ex aio, ſed potius ꝑ lubriciũ linguæ, aut
ioco illud dixiſſe an ſit puniẽdus. Lappus, &
do. Card. in d. cle. vnica. §. ſane. de vſur. Dicũt

ꝙ extraordinarie punietur arbitrio iudicis; & imponeť ei aliqua leuis pœnitẽtia ſalutaris 17.diſt.nec licuit.24.q.1.hec eſt fides. Augerent tñ ergo pœnam ex qualitate pſonæ, & ex qualitate loci, & pſonarum aſtantiũ, & ſcandali exinde inſurgẽtis q̃ oia, & ẽt alia in puniẽdis delictis ſunt attendenda, de homi. ſicut dignũ.in prin.ff.de pœn.aut facta. talis eñ iocus non eſt pmittendus, p quem venit ad crimine.ff.ad l.Aquil.nã ludus. de homi. ptinebať, & ibi in gl.Item qñ p lubricum, lingue, ſi fuit in culpa, vt hæc lubricitas in eo
8 cauſareť punieť, alias non.† Præſumerem tñ ego verba ſerioſe fuiſſe dicta, & ex malo aio pceſſiſſe per iura pdicta.& ẽt qa oẽ male factum graue præſumitur actum, vt in l.ſi non puitij.C.de iniur.& de pſum c.1.niſi ex alijs coniecturis contrarium appareret. Eo tñ caſu quo hmôi verba non ſaperẽt hæreſim, ſed excuſarenť loco vel lubrico linguę nõ poſſet pœnam infligere inquiſito.arg.c.accuſ.§.ſane.de hær.lib.6.ſed ordinarius illud faceret.

1 *Hæreſis vnde dicatur.*
2 *Iudæus, & ſarracenus hæretici nequaquam dicuntur.*
3 *Hæreticus vocitandus nõ eſt qui errans aliquid fieri contrarium aſſerit modo corrigi, & emendari paratus ſit, vbi ſeſe cognoſceret errore lapſum.*
Hæreticus dicitur qui falſam ſententiam, & fidei contrariam pertinaciter defendit.
4 *Hæreſis pertinaciam requirit.*

QVAESTIO II.

SEcundo quæro vnde dicatur hæreſis.
1 † Ad quod dicendum ſm Iſidoꝝ ꝙ hæreſis eſt nomen grecum, & idem qđ diuiſionem importat. Vnde, & hæretica diuiſiua dñr. Hieronymus tñ in epiſt.ad Galatas. & hr̃ tranſumptiue.24.q.3.hæreſis, dicit ꝙ hæreſis græce ab electione dr̃ q.ſ.eã ſibi quiſq; eligat diſciplinam quam putat eſſe meliorẽ, & vtrunq; iſtoꝝ dr̃ pueniẽtes. Ex hoc.n.qs efficiť hæreticus qđ eligit ſingularem opinionem tenere diuiſam, & diſtinctam à cõi eccleſiæ catholicæ dogmate, & determinatione.
2 † Vnde ſi quis nunq̃ fuiſſet in vnitate eccleſiæ vtpote Iudæus vel Sarracinus ẽt ſi teneat ptraria fidei noſtræ non eſt iudicandus hæreticus. non.n.põt dici diuiſus ab vnitate eccleſiæ q nunq̃ in ea fuit, vt dicit gl.in cle.vni
3 ca de vſur. † Silr̃ ẽt ſi qs catholicus teneret contrarium aliquid fidei, non tamẽ eligens, ſed per errorem credens illud etiam per catholicã eccleſiam teneri paratus corrigi, vbi in errorem ſe lapſum cognoſceret, non eſſet hæreticus. Pro quo eſt optimus tex.24.q.3. Dixit Apoſtolus, ibi cũ dicit. Sed qui ſntiam ſuam quis falſam atq; peruerſam pertinaci animoſitate defendunt, preſertim quam non audacia ſuæ præſumptionis pepererint, ſed à ſeductis, atq; in errorem lapſis parentibus acceperunt: quærunt aũt cauta ſolicitudine veritatem corrigi patati cum inuenerunt, nequaq̃ ſunt inter hæreticos deputandi. Competit aũt, & latine hoc nomen eidem, Nã põt dici hæreſis ab hærendo quia ſuæ opinioni vehementer inhæret per electionem, vt præ diximus, & ex pdictis iuſtificari põt qđ not. Innoc.de ſum.Trin.c.firmiter, dicẽs ꝙ ſi aliquis habet fidem catholicã implicite, q̃a credit quidquid eccleſia credit, ſed falſo opinať nãli rõne motus, ꝙ pr̃ maior vel prior ſit filio, ꝙ tres perſonę ſunt tres res à ſe inuicem diſtinctæ, & ſeparatæ, & diſtantes, ꝙ non eſt hereticus, dummodo hunc errorem ſuũ non defendat, & hoc ipſum credit, q̃a credit ſic eccleſiam credere, & ſuã opinionẽ fidei eccleſię ſupponi paratus ſe ſubmittere iudicio eccleſiæ, vbi eccleſiã ſciret ptrariũ ſentire. hæreſis
4 † enim reqrit pertinaciam, vt de ſum. Trin. clem.vnica.§.porro.& d.clem.vnica. §. pen. de vſuris. Licet tñ ego excuſarem hmôi hominem ab hæreſi. Non tñ excuſarem illum à peccato, ſi errauit in his quæ ſcire tenebať de pertinentibus ad fidem. De quibus per S. Thom.2.2.q.2.art.5.quia, & ipſa ignorantia eſt pctm̃ in his quæ ſcire quis tenetur.38. diſtinctio qui ea.& per Philoſophum 3.Eth.& per Magiſtrum 2.ſenten.diſtinctione 22.

1 *Schiſma, & hæreſis in quibus diſcrepent.*
2 *Schiſmaticus dici meretur qui ſuperbe, & contumaciter Papæ ſubijci non vult.*
3 *Hæreticus dicitur qui ideo ab obedientia Papæ recedit quia eum non credit habere canonis cõdendi poteſtatem, aut quod eccleſiæ poteſtas nõ reſidet penes eum.*

QVAESTIO III.

1 TErtio quæro an † ſchiſmatici ſint iudicandi hæretici. Ad quod rñdet Hieronymus in epiſtola ad Galatas, & hr̃ tranſum

transſumptiue.24.q.3. inter hæreſim ꝙ inter
hæreſim, & ſchiſma hoc intereſt, ꝙ hæreſis
puerſum dogma habeat. ſchiſma uero poſt
epalem diſceſſionẽ ab eccleſia ſeparat. Qď
quidẽ in principio aliqua ex parte intelligi
põt diuerſum. Ceteꝝ nullum ſchiſma eſt niſi
ſibi aliq̃ hæreſim ꝯfingant, ut rectè ab eccle-
ſia receſſiſſe videat̃. Et ad clariorem intellm
hmõi ꝯſidera, ꝙ hęreſis, & ſchiſma diſtinguũt
ſm ea q̃bus vtrunq; per ſe directe opponit̃.
Nam hæreſis p ſe opponitur fidei. Schiſma
aũt opponit̃ vnitati eccleſiaſticæ charitatis.
Et ideo ſicut fides, & charitas ſunt diuerſæ
virtutes, q̃uis qcunq; careat fide, careat cha
ritate Ita ẽt ſchiſma, & hæreſis ſunt diuerſa
uitia. q̃uis qcunque eſt hæreticus ſit ẽt ſchiſ-
maticus, ſed non ꝯuertit̃. Veꝝ eſt tñ ꝙ ſicut
amiſſio charitatis eſt uia ad amittendũ fidẽ,
iuxta illud 1. Tim. 1. A quibus q̃dam aber-
rantes. ſ. à charitate, & alijs hmõi ꝯuerſi ſunt
in uaniloquium &c. Ita ẽt ſchiſma eſt uia ad
hæreſim. Et ſic innuit Hieron. in auctoritate
præinducta, ita declarat S. Tho. 2. 2. q. 39. ar. 1.
& pp hoc d. gl. 24. q. 1. didicimus, qď ſchiſma
inueteratum ſapit hæreſim, quaſi velit ꝙ ſi
non eſſet hæreticus non pduraret tandiu in
2 ſchiſmate. Ex q̃bus infertur qď † ſi q̃s rece-
deret ab obedientia Papę, q̃ vices Xpi tenet,
q̃ eſt caput eccleſiæ, nolens ſupbe, & ꝯtuma
citer, & in ꝯtemptum ei ſubijci eſſet ſchiſma
3 ticus tm̃. † Vbi tñ ideo recederet ab ipſius
obedientia, q̃a crederet ꝙ ille non habet po
teſtatem ꝯdendi canones, aut ꝙ ptãs ſupma
eccleſiæ nõ reſidet penes ipm̃ tanq̃ q̃ vicẽ ge-
rit eius q̃ eſt caput eccleſiæ q̃ eſt Xps, iuxta
illud Apoſtoli ad Col. 1. & ad Eph. 1. q̃ dedit
ipſum caput ſupra oẽm eccleſiãm, ille hære-
ticus iudicandus foret, vt dicit gl. 19. diſt. c.
nulli, & in cap. generali, de elec. lib. 6.

1 ☞ *Hæreſis ſpecies quot ſint.*
2 *Scripturam ſacram quis exponere aliter dicatur quam Spiritusſanctus flagitat.*
3 *Hæreſis prima poſt Chriſti aduentũ quæ fuerit.*
4 *Hæreſes cur hodie maiores quã olim ſuboriãtur.*
5 *Deus cur ſinat tot hæreſes eſſe, & tamen eorum hæreticorum animas in infernum mergi.*
6 *Secreta Dei (vtpote quæ nobis altiora ſunt) minime inquirere debemus.*

QVAESTIO IIII.

1 QVarto quæro, † Quot ſunt ſpecies hęre-
ſis. Hoc determinat Iſid. 8. lib. Eth. c. 5.
& hr̃ transſumptiue. 24. q. 3. cap. quidam, vbi
multæ enumerantur, quibus ſic enumeratis
magr̃ Gratianus ſubiungit aliam hæreſim di
cens. Sed qcunq; aliť ſanctã ſcripturam intel
ligit, q̃ ſenſu Spũſſancti flagitat a quo ſcri-
pta eſt, licet de eccleſia non receſſerit tñ hæ-
reticus iudicari põt. Et habuit hoc à Hieron.
vt ſupra diximus in primo mẽbro. Et intel-
2 liget ꝙ ille dr̃ aliter exponere ſanctã ſcriptu
ram, q̃ Spũſſctũs flagitat, qui ad hoc ſancta
ſcripturam retorquet ꝙ ꝯtrarietur ei qď per
Spũſſctm̃ eſt reuelatum. Ita dicit Th. 2. 2. q.
11. art. 2. Ex quo ſeqtur ꝙ ſi q̃s daret aliquẽ
intellm̃ ſacræ ſcripturæ q̃ non eſſet ꝯtra veri
tatẽ reuelatam p Spũſſctũ, ſed preter illam,
non ad corruptionẽ fidei, ſed ædificationem
fidelium non eſſet hæreticus iudicandus. Et
hoc ſatis apte innuit Greg. ſuper Ezech. ut
patet in auctoritate inducta ſupra in primo
membro. Aug. ẽt in lib. de hęretib. cõmemo-
rat aliquos catholicos tractatores q̃ de hæ-
reſib. ſcripſerunt diuerſas eaꝝ ſpẽs enumerã
tes, ipſe ẽt ibidem noiatim plures exprimit.
3 † Inter oẽs aũt hæreſes poſt Xpi aduentum
prima fuit illa quã quidem diſcipuli incurre
runt de ſacro altaris; de qua ſcribit Ioã. 6. Cũ
enim Xps pdixiſſet, niſi manducaueritis car-
nem filij hoĩs, & biberitis eius ſanguinẽ nõ
habebitis uitam in nobis. Et ſubiunxiſſet q̃-
dam alia iuxta hoc, illi pditi hoĩes dixerunt,
durus eſt hic ſermo, & q̃s poterit eũ audire,
& ex illa die abierũt retro. Et ut dicit ibi Ni
colaus. Non eſt intelligendum hoc de duo-
decim Apoſtolis, vel de 72. diſcipulis, q̃a iſti
Xpo adhæſerunt, ſm quod patet ex diſcurſu
Euangelioꝝ, ſed multi alij ſequebant̃ ipſum
ad audiendum eius doctrinã, & de iſtis mul-
ti retroceſſerunt, & ꝙ iſta fuerit prima hære
ſis patet de ꝯſec. diſt. 2. prima hæreſis, & poſt
quã illi ſancti Pr̃es de q̃bus pdiximus pdi-
ctas hæreſes ꝯſcripſerunt, multæ aliæ ſubor-
tæ ſunt, & nouiter, & diętim ſuboriunt̃. Et iu
xta verbum Saluatoris nr̃i. De quo in primo
4 themate præmiſimus, † quo magis fini ſęculi
appropinquat, eo magis hæreſes ſubcreſcũt,
quod partim ex prælatoꝝ negligentia ꝯue-
nire conſpicuum eſt, dormientibus. n. homi
nibus, vt Saluator inquit. Inimicus homo ſu
perſeminauit zizania. Ex alio etiam proue-
nit q̃m poſt illa tpa, quo illi ſancti Docto-
res ſcripſerunt multi articuli fuerunt p ec-
cleſiam determinati, ꝙ ſint contra fidem, Vñ

ſi quis modo pertinaciter contrarium affir-
maret, hæreticus cenſeretur quod minime
ↄtigiſſet ante determinationẽ eccleſiæ, vt di-
cit Tho. 1. parte, q. 32. art. 2. & prodeſt ſcire
hmôi hæreſim ſpecies, vt ex illis poſſit co-
gnoſci qs ſit hæreticus, vel qd faciat hæreti
cũ, de quo in 1. dubio tactũ eſt, ꝙ nõ ſine dif
ficultate cognoſcit in aliqbus articulis, vt di
cit Aug. in lib. de hæreſib. Illud tñ indubita-
tũ exiſtat, ꝙ cum malum infinitũ ſit vt Pitha
gorici dñt teſte Philoſopho 2. Eth. & p ↄñs
infiniti errores poſſent occurrere contra fi-
dem, ↄñr poſſent hæreſes in infinitum mul-
tiplicari. Sed iuxta p̄dicta quæreret aliqs cu
rioſus de ſchola eoꝝ q volunt ſapere plus q̃
oportet ſapere contra doctrinam Apoſtoli.
5 † Cur Deus permittit tot hæreſes eſſe totq.
eoꝝ ſectatores in inferno demergi. Ad hoc
rñdet Aug. & hr̃ in c. ſi. 34. q. 3. Ideo diuina
ꝓuidentia multos diuerſi erroris hæreticos
eſſe pmittit, vt cum interrogãt nos ea quæ
neſcimus, ſic diſcutiamus pigritiã, & diuinas
ſcripturas cupiamus. Ideo. n. Apoſtolus ait.
Oportet hæreſes eſſe vt q probati ſunt ma-
nifeſti fiãt. Hi. n. Deo probati ſunt, qui bene
pñt docere. Et q̃q̃ iſte intellectus Auguſtini
ſit bonus ad illam auctoritatẽ apoſtoli, ſupfi
cies tñ literæ magis capit hũc ſenſum, vt id-
eo Deus pmittat hæreſes eſſe, vt conſtantia
fidelium cõprobetur, ſed vtrũque recte dcm
6 ex at, vel dicas † ꝙ illa q̃ in ſecretis Dei conſi
ſtunt non ſunt a nobis inqrenda, iuxta illud
eccl. 3. Altiora ne ſcrutatus fueris, & in pluri
bus opibus eius ne fueris curioſus, & poſtea
ſubdit. Multos. n. ſupplãtauit ſupplicio illo-
rũ, & in vanitate detinuit ſenſus eoꝝ. & eccl.
7. qd neceſſe eſt homini maiora ſe quærere,
cũ ignoret qd ↄducat ſibi in vita ſua, & poſt
pauca. Neq; plus ſapias quam neceſſe eſt, ne
obſtupeſcas. Habemus ẽt exemplũ Apoſto-
li, q cum de p̄deſtinatione verba ageret, & p-
ueniſſet ad illud, quare quoſdã eligat, alios
aũt reprobet. Iuxta illud, Iacob dilexi, Eſau
aũt odio habui ſapiẽtiſſime intulit, O altitu
do diuitiaꝝ ſapiẽtiæ, & ſciẽtiæ Dei quã incõ
prehẽſibilia ſunt iudicia eius, & inueſtigabi-
les viæ eius, & de eodẽ Aug. ſup Ioan. in illo
verbo, Nemo põt venire ad me niſi pater q
miſit me traxerit eũ. Dicit quare hũc trahat,
& quare illũ nõ trahat noli inueſtigare ſi nõ
vis errare. Per id rñdet magr̃ 2. ſenten. diſt.
23. his q quærũt, cur Deus permiſerit primũ
hominem peccare cum poſſet eius volunta-
tem vertere in bonum, qa ops eſt. Poſſet in-
quit ille reuera, cur nõ fecit, qa noluit. Cur
noluit, ipſe nouit. Nõ debemus plus ſapere
quã oportet ſape, hoc vnũ in hmôi debet no
bis abũde ſufficere, ꝙ vt dicit Aug. in Enchi.
Deus ops, cui reꝝ eſt ſumma ptãs, cum ſum
me bonus ſit, nullo modo ſineret aliqd mali
eſſe in operibus ſuis, niſi vſq; adeo eſſet ops,
& bonus vt benefaceret ẽt de malo, qũo aũt
illud intelligat, & qualiter ex malis Deus eli
ciat bona, latiſſime proſequitur magiſter 1.
ſenten. diſt. 46. & per prædicta ẽt ſufficienter
ad id quod multi petunt. Quare Deus pmit
tat legem Machometi in tantum præualere.

1 ☞ *Hæretici quibus infidelibus aſſimilentur, & qui infidelium inuicem inter ſe æquiparentur.*
2 *Renitentis ſuceptæ fidei grauius eſt delictum, quam eius qui nunquam ſuceptæ renititur.*
4 *Hæreticorum infidelitas maior eſt quam iudæorum, intellige ſane, num. 3.*
Hæretici an ſint idolatris coæquandi.
5 *Hæretici qui fide chriſtiana derelicta iterum ad Moſaicã legẽ reuertuntur, peiores ſunt ceteris.*
Apoſtatam cum dicimus qui deſerta chriſtiana religione ad Iudaiſmum confugit, & apoſtaſia improbitatis deteſtatio, & num. 6.
7 *Iudæus ſectam ſaracenorum adiens an plectendus ſit.*
8 *Apoſtatæ iudæorum legem repetentes, multo peiores ſunt, quam ſi ad ſarracenorum ſectam ſeſe conſerrent.*
9 *Iudæi ceteriq; id genus infideles cur ab eccleſia tolerentur, & quare potius Iudæi quam alij.*

QVAESTIO V.

1 QVinto quæro † de comparatione hæ
reticoꝝ ad alios infideles, & infide-
liũ inter ſe inuicem. Ad qd dicendũ
ſm Th. 2. 2. q. 10. art. 6. ꝙ in infidelitate duo
pñt conſiderari quoꝝ vnum eſt comparatio
2 eius ad fidẽ, † & ex hac parte grauius peccat
cõtra fidem q tenuit fidei ſuſceptæ. Sicut gra
uius peccat q nõ implet quod ꝓmiſit, quam
q quod nunq promiſit, & ſm hoc infidelitas
hæreticoꝝ qui profitẽtur fidem Euangelij,
& ei renitũtur eam corrumpẽtes grauior eſt
q̃ Iudæoꝝ, & alioꝝ infidelium qui nunq̃ fi-
dẽ euangelij ſuſceperunt, ſed qa Iudæi ſuſce
perunt figuram euangelij in veteri lege quã
male interpretãtes corrumpũt, Ideo ẽt eoꝝ
infide

infidelitas eſt grauius pctm̃ quam infideli-
tas gẽtilium qui nunq̃ fidem euangelij ſuſce
3 perũt. † Aliud quod in infidelitate ↄſideratur
eſt corruptio eoꝝ quæ ad fidem pertinent,&
ſm̃ hoc cum in pluribus erant gentiles q̃ Iu
dæi,& Iudæi quã hæretici. grauior eſt infide
litas gẽtilium quam iudæoꝝ,& iudæoꝝ quã
hæreticoꝝ,niſi forte quorũdam, puta Mani
cheoꝝ qui ẽt circa credibilia plus errãt quã
gentiles. Harũ tñ duaꝝ grauitatum prima ꝓ-
põderat ſecundæ quantum ad rõnem culpæ:
qa infidelitas habet magis rõnem culpæ, ex
hoc quod renitit̃ fidei quam ex hoc quod nõ
habet ea quæ ſunt fidei. hoc.n.vltimum vr̃
magis ad rõnem pœnæ pertinere. Vnde ſim
pliciter loquendo infidelitas hæreticoꝝ eſt
peſſima. Si aũt quæras ex quo inter infideles
peiores ſunt hæretici vt proxime diximus.
4 †Quid ſi comparemus eos ad idolatras? ad
hoc dicẽdum ſm̃ Tho. 2.2.q.94.art.3. quod
grauitas alicuius peccati attendi põt dupliciter. Vno modo ex parte ipſius peccati,& ſic
pctm̃ idolatriæ eſt grauiſſimum. Sicut.n.in
terrena rep. grauiſſimum eſſe vr̃, q̃ aliquis
honorem regium alteri impendat quã vero
regi, qa quantum in ſe eſt totum reip. perturbat ordinem. Ita in peccatis quæ contra
Deum committuntur,quæ tñ ſunt maxima,
grauiſſimum eſſe vr̃,q̃ aliquis honorem diuinũ creaturæ impendat, qa quantum in ſe
eſt facit alium Deũ in mundo minuens prin
cipatũ diuinum. Alio modo põt attendi gra
uitas ipſius peccati ex parte ipſius peccãtis,
ſicut dr̃ grauius pctm̃ eius q̃ peccat ſcienter,
quã eius q̃ peccat ignoranter,& ſm̃ hoc nihil ꝓhibet grauius peccare hæreticos q̃ ſciẽ
ter corrumpũt, quam idolatras ignoranter
peccantes. Ex his tu clare poteris inferre,q̃
5 † cũ iſti hæretici q̃ nouiter in Hiſpania dete-
cti ſunt,potius apoſtatæ quã ſimplices hære
tici ſint iudicãdi, cum nõ in parte tm̃ de fide
Ieſu Xpi male ſentiãt, ſed in totum eã abij-
ciãt,ad legẽ Moyſi iam diu ſepultam reuerſi
peiores quã alij hæretici ſunt iudicãdi,qa in
plurib. imò in totũ aberrãt. Vnde ſup illud
Ap̃li à Galatas 4. Quõ conuertimini iteꝝ
ad egena,& infirma elemẽta, dicit gl. Hiero.
Legis obſeruãtia cui tunc dediti erant, erat
pctm̃ pœnæ par ſeruituti idoloꝝ cui ante cõ
uerſionẽ vacauerãt,& ſic apparet qđ eſt cri
mẽ pœnæ par idolatriæ,& nedũ ꝑ atrocita
tem delicti quin ẽt ꝑ periculum proditio-
nis deberent principes eos à ſuo ꝯſortio in
totũ expellere, pſertim ne participes fierent
ↄſilioꝝ ſuoꝝ, aut eoꝝ quæ ſtatum regiũ con
cernunt q̃ aperte dicit Cõcilium Tolet. De
quo hr̃.2 q.7.c. non põt. cuius verba ſunt.
Non poteſt erga hoies eſſe fidelis, qui Deo
extiterit infidelis. Vnde ſubiungit de quibuſ
dam iudæis q̃ dudum Chriſtiani facti,& demum in Xpi fide ſunt ꝑuaricati, vt à teſtimo
nio repellant̃. Non eſt.n.eis credendum,qui
fidei veritatẽ à ſe abiecerũt,&iſtud ſtat i aper
to,qui.n.fidem Xpi ſuſceptam ad quam ſtri-
ctiſſime tenet̃ feſellit,quõ fidem quã principi
terreno debet,firmam tenere poterit? Ad q̃ qđ
6 ẽt facit quod ſcribitur ꝓuerbiorum 6. †Homo apoſtata,vir inutilis gradiens ore peruerſo,annuit oculis,terit pede,digito loquitur,
prauo corde machinat malũ,& in omni tpe
iurgia ſeminat. habet ẽt aliud malum hmõi
apoſtaſia, q̃ qui eam incurrit vix poteſt ad
bonum reparari, vt dicit Apoſt. ad Hebr. 6.
Impoſſibile eſt eos q̃ ſemel illuminati ſunt,
& poſt pauca, & ꝓlapſi ſunt.ſ.per apoſtaſiã,
rurſus renouari ad pniam, & accipitur ibi
impoſſibile pro difficili. Hic eſt.n.vnus modus impoſſibilitatis vt hr̃ 5.Metha. quod po
tiſſimum in iſtis de quibus paulo ante ꝑmiſimus locum hẽt,qui a parẽtibus iudæis ꝑ-
fidiam legis veteris cum ſanguine trahunt.
Et ex his inferri poteſt ad quæſt. quam po-
7 ſuit Oldr. conſil. 51. † An iudæus tranſiens
ad ſectã Sarracenoꝝ ſit puniẽdus,& tandem
poſt multa ↄcluſit qđ nõ, & inter cetera mo
tiua ſua eſt illud qđ deterior eſt infidelitas iu
dæoꝝ quam Sarracenoꝝ aut gentiliũ vt ſuperius diximus. Pro quo ẽt eſt tex. aptus. 1.
q.1.nonne. cũ ergo de peiori trãſeat ad mi-
nus malũ, nõ eſt ob hoc puniẽdus. Ex quo ẽt
8 ſequit̃ qđ † iſti apoſtatæ qui in legem iudæo
rũ recidũt, peiores ſunt q̃ ſi eſſent apoſtatę le
gem Sarracenoꝝ amplectẽtes, vel aliam huiuſcemodi. Vnum tñ non omittam quod licet oẽs infideles tam Iudæi quã alij ſint ma-
9 li,& iniqui vtpote infideles, † tolerantur tñ
ꝑ eccleſiã in infidelitate ſua, vt vel ſic tolera
ti finaliter ↄuertantur ad fidem, vt de multis
iam vidimus, vt in c. q̃ ſincera. 45. diſt. & c.
ſicut iudæi. de iudæ. Magis tñ ſunt tolerabiles ritus iudæoꝝ quam alioꝝ infidelium, licet iudæi ſint peiores vt diximus. Cuiꝰ rõ, eſt
qa cum in eis olim ꝓfigurabat̃ veritas fidei
quam tenemus ꝓuenit hoc bonum qđ teſti

monium fidei noſtræ habemus ab hoſtib. & quaſi in figura repñtatur nobis quod credimus, quod in alijs infidelibus nõ contingit, vt dicit Th. in 2.2.q.10.art.11.& hac conſideratione, licet iure non ſit expreſſa, iura phibent ne Sarraceni publice faciant cærimonias ſuas inuocando publice nomen Machometi, vel ſimilia faciendo vt in clement. vnic. de iud. Hoc tñ non reperitur prohibitum in Iudæis, & hoc tenent Matth. & do. Card. & Ioann. de Imola in d. clement.

1 *Hæretici an tolerandi ſint.*
2 *Perniciosus populo, è medio tollendus eſt, ne eius contagione cæteri quoque corrumpantur.*
3 *Hæreſis, inſtar cancri ſerpere dicitur, & idcirco eradicanda, ne totum corrodat corpus.*
4 *Crimen proximi ita demum celandum eſt, ſi in totius populi corporalem, ſpiritualemq́; perniciem non vergat.*

QVÆSTIO VI.

1 SExto quæro, † an hæretici ſint tolerandi? Et diſtinguendũ eſt, quia aut occurrit caſus in quo non poſſent puniri hæretici quin ſimul puniant, & boni. Vel quia latent inter bonos. Vel qui hñt multos ſequaces, ita q ſine catholicorũ periculo interfici non pñt, & tali caſu hæretici ſunt tolerandi, & hoc apte dñs oſndit Matt. 13. vbi in parabola phibuit colligi zizania, ne forte eradicantes zizania, eradicarẽt ſimul, & triticum. Qñ vero ex occaſione hæreticorũ non imminet periculum bonis, ſed magis tutela & ſalus, tunc licite pñt occidi, vt dicit Aug. cõtra Parmen. Sicut.n. ſi ſaluti totius corporis humani expediat pciſio alicuius membri, puta cum eſt putridũ, vel corruptiuum aliorũ membrorũ, laudabilr, & ſalubriter abſcinditur. Ita cũ qlibet pſona ſingularis cõparetur ad totam cõitatem ſicut pars ad totam. † Si aliqs 2 hõ ſit periculoſus cõitati, & corruptiuus ipſius pp aliqd pctm, laudabiliter, & ſalubriter occiditur, vt bonũ cõe conſeruetur, modicum.n. fermentum totam maſſam corrumpit. vt 1. ad Cor. 5. Ad hæc adaptari pñt no. p Th. 2.2.q.64. art. 2. & ſi hoc in alijs enormibus criminibus locũ habet, fortius in crimine hæreſis, quod ſua grauitate flagitioſiſſimum eſt, vt in præhabitis patet eo maxime, qa iuxta Apoſt. 2. ad Tim. 2. † hæreſis vt cãcer dr ſerpere. Vnde reſecãda eſt a principio, 3 ne paulatim intima cordis corrodat, & ſpiritualem vitã adimat, reſecãde ſiquidẽ ſunt putridæ carnes, & ſcabioſa ouis a caulis repellenda, ne tota domus maſſa, corpus, ardeat, corrũpat, putreſcat, intereat. Arrius in Alexandria vna ſcintilla fuit, ſed qm non ſtatim oppreſſus eſt, totũ orbẽ eius flãma eſt populata. 24.q.3. reſecandę. Ioãnes quoq; Apoſt. in canon. ſua. Si qs inqt venit ad vos, & hãc doctr. nõ affert, nolite eũ recipere in domũ, nec aue ei dixeritis Qui.n. dicit illi aue, cõicat operibus illius malis. Hæc Ioannes q̃ de ſchiſmaticis, ſiue hæreticis vitãdis verbis docuit et factis exhibuit. Narrat.n. de illo auditor eius vir ſanctiſſ. Polycarpus, q ipe quodam cũ apud Epheſum balneas lauandi gra. fuiſſet ingreſſus, & vidiſſet ibi Cherintũ, exilijt ptinuo, & diſceſſit non lotus dicens, Fugiamus hinc ne, & ipſe balneæ corruant in quibus Cherintus lauat inimicus veritatis. de quo eſt tex. 24.q.1.c. ois q. Adde pulchrũ 4 tex. ea cauſa, & q. quæ dignior. † Vnde & ſi in alijs criminibus occultis teneat qs crimen pximi celare pp charitatem, vt in cap. ſi ſac. de off. ord. & 1.q.1. Xps. hoc tñ fallit in crimine qd pertinet ad corruptionem cõitatis ſpũalem, vel corporalem. Hoc.n. caſu tenet qs illud propalare teſtificando, vel denũciando, vt dicit Th. 2.2.q.70.ar.1. Idẽ ſentit Inn. de teſt. cog. c. 1. & ponit exemplum in hęreſi qd vt patet ex præmiſſis ſpũale detrimentũ inferre cõitati eſt aptiſſimum: pdeſt et hæc punitio criminum reip. vt ceteri metu pœnę arceantur à ſimilibus cõmittendis. 23. qõ. 5. non eſt innocentiæ, de vita, & honeſt. cleric. ut clericorũ. & inde eſt qd vt magis ita in plurimorũ exemplum veniant publice debẽt malefactores puniri, l. capit. §. famoſos. ff. de pœn. 7.q.1. denique. ver. thuribula quoque.

1 *Iudicare de hæreſi cuius ſit.*
2 *Papæ determinationi ſubijciuntur quæ Chriſtianam fidem reſpiciunt.*
3 *Pontifici Rom. optimum eſſet; ſi quid ſuper fide dubium ſit, exoreretur, id generali concilio decidere.*
4 *Pontifex Rom. conſultius ageret ſi ardua quæq; conuocato concilio decideret.*
5 *Angelum poſſet Pontifex Rom. excõmunicare, & iudicio damnare, ſi fieri poſſet, vt ille male de fide ſentiret.*
6 *Pontifex errans in ijs quæ fidei ſunt damnari à concilio poteſt.*

Papa

7 *Papa quamuis in ijs quæ fidei ſunt errare poſſit, concilium tamen non poteſt, & cur diuerſum.*

8 *Legatus Apoſtolicæ ſedis hæreticorum iudex eſt competens, ſuper iam per eccleſiam deciſis.*
Item epiſcopus, & capitulum vacãte ſede, ad hæc & inquiſitor fidei.

9 *Iudicibus ordinarijs ſuper hæreſi procedẽdi nequaquam adempta facultas videtur, quamuis Papa ſuper hæretica prauitate inquiſitores deputarit.*
Delegans ad vniuerſitatem cauſarum poteſtate conceſſa non videtur etiam in illis cauſis abdicata poteſtas ordinarij.
Limita, & declara, vt num. 11

10 *Officiali facto in ciuitate ſuper damnis datis, vel ſuper abundantiis, non idcirco tollitur iuriſdictio ordinarij.*

11 *Delegatus ab epiſcopo, aut capitulo ſede vacãte poteſt de hæreſi cognoſcere, modo quadragenarius ſit.*

13 *Inquiſitor an poſſit vices ſuas committere.*

14 *Vicarius generalis epiſcopi, aut capituli vacãte ſede, an cognoſcere poſſit de crimine hæreſis.*

15 *Inquiſitores aduerſum epiſcopos minime procedere poſſunt, niſi expreſſum illis committatur, intellige ſanè vt ibi.*

16 *Ordinario an liceat contra epiſcopum in ipſius ordinarij territorio delinquentem procedere.*

17 *Epiſcopus, an valeat in hæreticum inquiſitorem procedere.*

18 *Epiſcopi, & qui inquiſitioni præfecti ſunt, diſtricte aduerſus ſuſpectos de hæreſi procedant, nemini fraudulose falſe hoc crimen imponant, nihil denique gratia, odio, aut lucri cauſa agant.*
Qua pœna plectantur inquiſitores ſi his contrauenerint.

19 *Epiſcopus hæreſes expurgare negligens qua pœna puniatur.*

20 *Officiales tẽporales an hæreticæ prauitatis cognitionem habeant.*

QVAESTIO VII.

1 SEptimo quæro. † Ad quem ſpectet iudicare de hæreſi. In hoc diſtinguerem, quia aut agitur de articulo nondũ deciſo per eccleſiam. Aut de articulo iam deciſo. Primo caſu iudicium ſpectat ad Papam, ut ꝓbat tex. 24. q. 1. quoties, & c. hæc eſt fides, & c. 1. de iuram. calum. & c. maiores, de bap. quod ẽt ſacræ ſcripturæ auctoritas oſtẽdit. Nam & Saluator Petro dixit, quem ſummũ Pontificem conſtituit, Ego pro te rogaui Petre, vt non deficiat fides tua, & tu aliqñ conuerſus ꝯfirma frẽs tuos. Luc. 22. Et ubi Xp̃s diſcipulos interrogauerat, vos autem quẽ me eſſe dicitis? Petrus rñdit, Tu es Xp̃s filius Dei viui. Matt. 16. Hoc ẽt tenet S. Th. 2. 2. q. 1. art. 10. & huius ratio eſt qa vna fides debet eſſe totius eccleſiæ, ſm̃ illud 1. ad Corin. 1. Id ipſum dicatis oẽs, & non ſint in vobis ſchiſmata, qđ ſeruari nõ poſſet, niſi qõ de fide exorta determinaretur ꝑ eum q toti eccleſiæ præeſt, vt ſic eius ſnia a tota eccleſia firmiter teneatur. Illud idem ſequitur Aug. de Anch. in ſumma ſua de ptãte eccleſiæ. q. 10. art. 1. & 2. Et hoc ſatis figuratũ eſt Exod. 18. vbi dcm̃ eſt Moyſi qui fuit rector Iudæoꝝ, ſicut Papa rector eſt oĩum Xp̃ianoꝝ. Eſto in populo in his q̃ ad Deum pertinent, vt oſtendas ei cæremonias, & ritũ colendi Deũ. Sicut ergo oẽs qõnes emergẽtes de lege, & cultu Dei, reſeruabantur Moyſi determinande,
2 † Sic oĩa quæ ſunt fidei Xp̃ianæ ſpectant ad determinationẽ Papæ. Vnde dicit Cyrillus in lib. theſ. vt membra maneamus in capite in nr̃o Apoſtolico throno Rom. Pont. maneamus, à quò nr̃m eſt quærere qđ credere, quid tenere debemus. & Maximus in epiſt. Orientalib. miſſa, dicit oẽs fines orbis terræ q dñm ſincere receperũt, & ubiq; terraꝝ catholici veram fidẽ ꝯfitentes, in Pont. Rom. tanq̃ in ſolem reſpiciunt, & ex ipſo lumine catholicæ, & apoſtolicæ fidei recipiunt veritatem, licet. n. apud alios forte poſſet eſſe ꝓfundior ſcientia ad iſta decidẽtia, q̃ in Rom. Pont. deeſt tñ eis ptãs de his iudicãdi, & ſtatuendi, q̃ in ſolo Rom. Pont. reſidet ut ꝓdixi
3 mus. † Caute tñ ageret Papa ſi cum de iſtis dubius articulus occurrit ꝯcilium gñale faceret ꝯgregari, vt cũ eius ꝯſilio decideret qđ eſſet tenendum, & credendũ. Sicut Apoſtoli fecerunt actu. c. 15. qñ inſurrexit hæreſis illoꝝ qui dicebant legem Moyſi ſimul cũ euãgelio obſeruandã. Conuenerunt. n. Hieroſolymis videre de verbo hoc. Simile fuit c. firmiter, de ſum. Trin. & c. damnamus. eo. tit. & cap. vnico. eo. tit. lib. 6. & clem. vnica. eo ti.
4 † Et hoc idem in omnibus arduis conſulte eſſet agendum, vt apparet 50. diſt. de eo. 96. diſt. bene quidem 35. q. 5. ad ſedem. 35. q. 9. ꝙ quis, in ægrum eſt. n. iudicium, ꝙ plurimoꝝ ſententijs ꝯfirmatur, de officio deleg. prudentiam, in princ. 20. diſt. de quib. C. de fideicõm. l. fin. eſt. n. tanta in hoc Papæ ptãs

ciũ eſſe delegatus ad vniuerſitatẽ cauſarũ, ex quo habes optimã limitationẽ ad c. ſtuduiſti.de off.lega.vt nõ habeat locũ in delegato ad vniuerſitatẽ cauſarũ, pro quo eſt gl. in d. c. per hoc.facit in ſimili qđ not.Bart.in l. 1. C.
10 de off. præt.vrb. vbi tenet qđ † licet in ciuitate ſiat vnus officialis ſup dãnis datis vel ſuper abundantia, non tñ pp hoc tollit iuriſdictio quam hẽt ptãs q hẽt vniuerſalem iuriſdictionem, p quo bene facit tex. in d.l.1. & in l.fi.iuncta gl.C.de iuriſd.om.iud.& gl.
11 in c.in galliarũ.25.q.2. † Hoc tñ limita verum eſſe quoties vna iuriſdictio ſubalternatur alteri vt in exemplo prædicto. Si tñ ille ſpecialis iudex eſſet ſuperior gñali, vtputa iudex deputatus p ſtatutum ſup cauſis appellationũ, & nullitatũ, tunc gñalis iudex non ſe intromittit de ſpeciali. Idẽ ẽt ſi non ſe habet tanq ſuperior ſed tanquam differens ſpecie, vt eſt iudex inſinuationum.C.de teſt. cõſulta diualia, ita determinat Bal.in l. vnica.
12 ff.de off.cõſu. † Poterit tñ cognoſcere de crimine hæreſis delegatus ab epo deputatus. aut à capitulo ſede vacãte vt in cle.1.§.1. & in clem.2.de hær. Debet tñ talis inqſitor, ac ẽt delegatus annum quadrageſimum attingere, vt eſt tex.in d.clem.2.in princ.cũ gl. ex quo limitat.c.cum viceſimum. de off. deleg. Idem ſi ſit delegatus à Papa cum tex.d.clem.
13 gñaliter loquatur.† Sed an inquiſitor poſſit committere vices ſuas, ſolutio gl.in d.cle. 2. arguit pro, & contra. finaliter tenet qđ ſic p illum tex.& per tex. in clem. 1. §. porro. eod. tit. & hanc opinionem tenent cõiter
14 Doc.† Sed dubiũ eſt de vicario gñali epi, aut capituli ſede vacante, & dicendum eſt ſm Lapum, & Ioan.de Imol.in d.clem.1.de hęr. quod non poterit ſine ſpeciali cõmiſſione epi de hoc crimine cognoſcere p tex. in c. licet.de off.vic.lib.6. Eſt aũt tam latam epoꝝ ptãs q cõtra quoſcunque ẽt quantumcunq; exẽptos poterunt pcedere, & eos de hoc crimine cõdemnare, non obſtante quocũque priuilegio exẽptionis vt i c ad abolẽdã.
15 §. fi. de hær. † Fallit tñ hoc in epis contra quos procedere non pñt inquiſitores, niſi expreſſe hoc ſibi committat, vt in c. inquiſit. eo. tit. lib. 6. debent tñ nunciare Romano põtifici ſi illi de hoc crimine infamati ſiue ſuſpecti exiſtãt, vt dicit ibi tex. crederem tñ q vbi eſſent ſuſpecti de fuga, carcerari poſſent, vt ad Papã remitterent, vt in §.aud.in auth. de defenſ.ciui.coll.3.ad qđ faciunt not. per Bart.in l.magiſtratibus.ff.de iuriſdictio.om
16 niũ iudicum.Sed q̃ro iuxta hoc † an ille tex. procedat tm̃ in inquiſitoribus, an ẽt locũ ſibi vendicet in ordinarijs de hoc crimine inqrentibus. Ego putarem qđ tm̃ in inqſitoribus locũ habeat, non .n. debet extendi ad epm aut ad capitulum ſede vacante cũ de ipſis non loquat, nec p hoc qđ ſint epi qui hæreſim incurrunt effugiũt iuriſdictionem epi, in cuius territorio deliquũt. Pro quo eſt gl. in c.ibi.n.3.q 6.& in c.1.de rapto. & per In noc.in c.cum inferior.de maiori.& obed. Vl
17 terius iuxta idem quæritur, † an eps poſſit procedere contra inqſitorem, ſi hæreſim incurrat Lapus Abb.in d.c.inquiſitores. dicit q non durante offõ, niſi crimen eſſet adeo notorium q non reqreret cauſæ cognitio. de fil.presby.qm̃. Idem ſequitur ibi Domi. hæc opinio poſſet ẽt iuſtificari p ea q̃ not. Bar.in l fi.ff.de reꝝ diui. vbi tenet qđ ſi duo ſint dñi inſolidum alicuius caſtri, & vnus delinquat, non poterit puniri à condomino, qa non hẽt in eum iuriſdictionẽ. Nam par in parẽ non hẽt imperium.de electio. innotuit. Sed hoc non obſtante ego crederẽ indiſtincte poſſe dici qđ poſſit cõtra eum ſuper hmõi crimine procedere, cũ iſtud ſit delictũ p qđ perdit iuriſdictio ipſo iure. Pro quo faciũt no.in pdicta mã p Bart.in l. qui iuriſdictioni.ff.de iuriſd.om.iud.in addit. & ponit exemplũ in crim.læſæ maieſt.C.de dign.l. ſi gradatim.& l.quoties.li.12.C.de off. recto. puin l.2.vbi vr gl. eo ẽt caſu quo delinqueret in male pcedẽdo in offõ, indubie poſſet eũ punire, cũ ordinarius delegatus apoſtoli cũ male ſe gerentẽ in cã ſibi cõmiſſa punire poſſit, ſic tñ vt ex hoc iuriſdictio eius nõ impediat, iuxta not.p Doct. in c. fi. de reſcrip. & p Cynũ, & Iegiſtas in auth.qua in puincia.
18 C. vbi de crimine agi oportet. † In pceſſu aũt ſup hoc crimine faciendo epi, & inqſitores apoſtolicę ſedis hñt exortationẽ à iure in virtute ſanctę obediẽtię, & ſub interminatiõe maledictionis ęternę, vt cõtra ſuſpectos vel diffamatos de hmõi prauitate diſtricte & prõpte pcedãt, ſic tñ q malitioſe, & fraudulẽter hoc nefandũ crimẽ falſo alicui nõ imponãt, q ſi odij grã vel amoris, lucri, aut commodi tpalis obtentu, cõtra iuſtitiam, & conſciẽtiã ſuam omiſerint cõtra quenquam pcedere vbi fuerit procedendum, ſuper hmõi

prauitate,

prauitate, aut obtentu eodem prauitatem ip ſam alicui impoſuerint, ac eum ſup hoc præſumpſerint quoquo vexare, præter alias pœnas pro qualitate culpæ eis imponẽdas, Eps aut ſuperior ſuſpenſionis ab officio p triennium, alij vero excõicationis ſñiam eoipſo incurrant, à qua qdem excõicationis ſñia q eam incurrerint nõ ipſi p ſummũ Pontificẽ poterunt (prĝterq̃ in mortis articulo, & tũc ſatisfactione pmiſſa) abſolutionis beneficiũ obtinere, nullo in hac parte priuilegio ſuffragante, de quo eſt text in cle. 1. §. ve℞, de her.

19 Inſuper † ſi qs eps in expurgando hæreſes de ſua dioceſi negligens fuerit, uel remiſſus, cũ id certis indicijs apparuerit, deponendus eſt ab offõ epali, & in locũ ipſius alter ſubſtituendus eſt, q velit, & poſſit hæreticã ꝯfundere prauitatẽ, de her. exc. in ſi. Ex quo manifeſte apparet, q̃ dãnabilr, & cum quanto aia℞ ſua℞ periculo epi, & alij ad quos hmõi inqſitio ſpectat tam deteſtandũ facinus pſequi, ac punire omittũt. Inferiores aũt prĝlati de hoc crimine ſe intromittere nequeunt, cum ſuperiorib. pſatis ſit reſeruatũ vt pdiximus.

20 Ptãtes aũt † ſiue dñi tpales, ac co℞ officiales de hoc crimine cum ſit mere eccleſiaſticum ſe intromittere nequeunt, vt de eo cognoſcant, aut iudicent, aut incarceratos ab epo, & inqſitore à carcere liberent, executionem tñ ſuper hoc crimine fiendã ſibi à iudicibus eccleſiaſticis prædictis iniunctã adimplere non detractent, aut co℞ iudicium, ſeu ſñiam directe, vel idirecte impedire quoquo non pſumãt. Si qs vero de pſatis ſecularib. iudicibus ꝯtra pdicta fecerit, aut pſatis epo, & inqſitoribus in prædicto fidei negocio ſe oppoſuerit, ſiue illud quouis modo impediuerit, & q ſcienter in pdictis dederint auxiliũ, ꝯſilium, vel fauorẽ, excõicationis ſñam incurrat ipſo iure, quã ſi p annum aio ſuſtinuerit indurato ex tunc uelut hæreticus cõdemnetur. c. vt inquiſit. §. fin. de hær. lib. 6.

1 *Ordo quis à iudicibus, & inquiſitoribus ſeruari debeat in hæreticorum proceſſu.*

2 *Hæreticus bis generaliter monendus eſt vt ab erroribus deſiſtat, antequam ad ſpecialem procedatur inquiſitionem.*

3 *Epiſcopus ſi poſſit inquirere ſolus ſine inquiſitore, & vice verſa, quid inquiſitor abſque epo.*

4 *Epiſcopo ſine inquiſitore non licet contra hæreticum diffinitiuam proferre ſñiam, nec eum diro carceri mancipare nec tormentis ſubijcere.*

Limita, & declara, vt ibi.

5 *Inquiſitoribus, alij q; hæreticæ prauitatis cognitoribus inte dicitur ne modis illicitis ab aliquibus pecunias extorqueant, alioqui pœna ibi tradita plectentur.*

6 *Pœna pecuniaria, an quando, & ad quid hæreticis imponi poſſint.*

7 *Inquiſitioni præfecti hæreticis conuerſis pœnas commutare, & minuere poſſunt.*

8 *Inquiſitores an poſſint eſculenta, & poculenta mera liberalitate oblata recipere.*

Iudicibus an liceat eſculenta, & poculenta recipere.

9 *Delegatus iudex licite poteſt eſculenta, & poculenta accipere.*

10 *Hæreticus in quo territorio conueniendus ſit.*

QVAESTIO VIII.

1 Octauo quæro, † de ordine qui debet teneri p iudices in procedendo ꝯtra hæreticos. Ad qđ dicendum q in primis cleꝶ, & pp'lm conuocabunt exponendo eis inqſitionem, q̃ facere intendunt, auxilium quoq; & ꝯſilium, & fauorem ab ipſis pet. c. vt cõmiſſi. in §. 1. de hær. lib. 6. & ſolent inquiſitores primo ire ad epm loci, vel vicarium, & oſtendere ei facultatẽ, & auctoritatem ſuã, & rogarẽ q ꝯgreget cleꝶ, quo cõgregato oſtendunt eis lrãs, & facultatem prædictas ſermonẽ faciunt, & co℞ auxilium & fauorem poſtulant. Poſtea ſimile faciũt cũ ptãte, ſiue correctore ciuitatis, & concilio ſiue (vt Hiſpanice loquamur) ꝯſiſtorio. demũ ꝯuocant totam ꝯcionẽ populi, & habito ſermone ad populum idem faciunt vt pdixim⁹. Poſtea interpolatim inquiſitor facit ſermo-

2 nes ad populum de fide. Et ꝯueniens eſt † q ad minus duę munitiones pmittant contra oẽs hæreticos. vt relictis erroribus ſuis ad fidem catholicã reuertant, & ad eccleſiæ gremiũ redeant, q̃ tanq̃ pia mr non claudit gremium redeũti, vt c. ſup̃ eo. de her. lib. 6. Et p his monitionibus ſatisfacit auctoritas Apoſtoli ad Titum 3. vbi dicit hæreticum hoiem poſt vnam, & ſm admonitionem deuita, ad idem 24. q. 1. quę dignior, & q. 3. dicit Apls. Inquiſitores ẽt ex abundanti conſueuerunt addere tertiã monitionẽ vt mag's peſſu ſuos videant iuſtificare. In qbus monitionib⁹ qua℞ ſingulę decẽ dies ꝯtinẽt monẽt eos ad ꝯuerſionẽ, & reuertentib. promittunt benignam

gnā miſericordiā. Quibus peractis ꝓcedendū eſt ad inqſitionē, recipiēdo in vnaquaq; parochia iurm à rectore parochiali,& ab alijs ꝓbis,& honeſtis viris,& ſi illi deponant aliquos de parochia fore hæreticos,aut diffamatos ſiue ſuſpectos, ꝯſueuerūt ſecreto eos corā ſe vocare, & ſecreto ad ꝯuerſionē monere,& vbi nec ſic voluerint, ꝓcedit ꝯtra eos ſm formā iuris, q ꝓceſſus determinat aperte ꝑ tex. in cle. 1. §. 1. de hær. vbi tex. dicit qđ procedendū eſt ꝑ diœceſanos epos, & ꝑ inquiſitores à ſede apoſtolica deputatos ſi-
3 mul ꝯuenientes. † Sunt tñ q̄dam q pñt vnus ſine alio agere vtpote citare, arreſtare, ſeu capere,ac carceri mancipare,ēt ponendo in compedibus vel manicis ferreis, ꝓut ſm eū viderit expedire. Poterit ēt inq̄rere quiſque p̄dictoꝵ ſine altero ꝯtra illos de quibus vi-
4 derit inq̄rendum, † dũ tñ carceri mancipare ſiue arcto,qui magis ad pœnam quam ad cuſtodiam videat, aut tormentis ſupponere eos ꝯtra quos ꝓcedit, aut diffinitiuam ſniam ferre ꝯtra eos non poterit eps ſine inquiſitor,aut inquiſitor ſine epo,aut eius vel capituli ſede vacante ſuꝑ hoc delegato, qđ tñ intellige dummodo adinuicem copiam hr̄e valeant infra octo dieꝵ ſpatiū poſtq̄ inuicem ſe req̄ſiuerint. Si aūt ꝯuenire non potuerunt pp p̄miſſa,tunc inqſitor ordinario vel econtra ordinarius inqſitori poterit ſuper p̄miſſis committere vices ſuas,vel ꝑ literas ſignificare eidem ſuum ꝯſilium, vel aſſenſum,vt dicit ibi tex. & vt cum maiori purita-
5 te,& integritate res agat. † Inhibitum eſt inquiſitoribus, & tam ipſoꝵ quā epoꝵ ac capituloꝵ ſede vacante delegatis ſine cōmiſſarijs, ne p̄textu inqſitionis officij quibuſuis modis illicitis ab aliqbus pecuniam extorqueāt, & ſi ſecus fecerint eoipſo ſniam excōicationis incurrūt, à qua non pñt abſolui p̄terq̄ in mortis articulo, donec plenariā ſatiſfactionē fecerint his à qbus extorſerūt, à qua ſatiſfactione nullis pactis aut priuilegijs aut remiſſionib. poterūt liberari, & ne hoc latere poſſit, notarij, & officiales dicti officij necnō fratres,& ſocij inqſitoꝵ ipſoꝵ & cōmiſſarioꝵ (q dictos inqſitores aut cōmiſſarios ſecrete p̄dicta nouerint commiſiſſe) ſi indignationē dei,& ſedis apoſtolice offenſam voluerint euitare, grauiter ipſos arguere,& corrigere ſtudeāt in ſecreto,q ſi taliter ea ſciuerint vt ꝓbare valeāt p̄latis inquiſitoꝵ,& cōmiſſarioꝵ eorūdē ſtudeāt nūciare,vt in cle.2.eo.ti. Pōdera tñ illū tex.q non loquit de epis,vñ licet ipſi ab his debeat abſtinere nō tñ pœna p̄dicta h̄ret locū in illis, cū nō ſit expreſſum,voluit .n. dignitati eoꝵ deſerre,vt in c.ſane.lo 2.de off.deleg.& in c. 2.eo.tit.lib.6.ita tenet gl.in d.cle.2.quam ſequunt ibi cōiter Docto. Eps tñ nō debet aliquid hr̄e pp inquiſitionem,nec partem aliquā deputatis inqſitionis offō, vt patet in extrauag.Boni.ex eo.§.pen. ita tenet Ioan. And.in c.fi.§.1.de hær.lib.6. Cōſidera ēt cir-
6 ca idem q tex † ille ꝓhibet illicitas extorſiones,nō tn ꝑ hoc tollit pœnas pecuniarias applicandas offō imponi, & exigi. ſm gl.ibi, circa qđ dicit Matthę. q bene pñt inculpatis de hoc crimine imponi pnia in pecunia ꝓ pauperibus vel alijs pijs operibus vt c. accuſatus. §. de ꝯnibus, & §. ſi vero,de hær. lib.6. Refert ēt fratrē Aluaꝵ Hiſpanū tenuiſſe q hanc multā pecuniariā inqſitores imponunt quoties aliq ꝓferūt verba hęretica, aut ludēdo,aut ex ira,aut ex fatua ſimplicitate,& ignorātia, q̄ tñ excuſationem nō hēt. Et his caſib.& ſimilibus pñt pecuniariter puniri. Nā,& eccleſia hoc facit.23. diſt. q̄q. de iudæ.ad liberādā,de rapto. in archiepiſcopa-
7 tu. Item † inqſitores pñt hæreticis ꝯuerſis pęnas cōmutare vel minorare,in c.vt cōmiſſi.de hęr.lib.6. Nam,& alias iudex ex certis cauſis minorat pęnā.ff.de pę.aut facta.§. fi. Item ꝓ hoc facit litera d.cle.2.à ꝯtrario,per hoc.n q dicit q modis illicitis nō pñt extorquere pecuniā,ergo licitis ſic,de p̄ſumpt.nōne.25.diſt.qualis.ff.de iud.cum ptor. Itē qa d.cle.ponit verbū extorqueant,qđ ſonat in vitiū violētiæ,vel fraudis, ergo ſecus ſi iuſte ꝯdemnem: ſed caueat ſm eū ne imburſent, qa reputaretur extorſio, ſed denr pauperibus,vel applicēt offō inqſitionis.in cle. ſtatutū.de elect.de p̄ſumptio.literas.de off. ordi.dilectus. Idem per oia ſequit do. Car. in d.cle.2.& in cle.ad noſtrum.in fi.eo. tit. Sed
8 q̄ro iuxta p̄dicta, † vtrum inquiſitores poſſint recipere modica exennia q̄ ꝯſiſtunt in eſculētis,& poculētis mera liberalitate oblatis,q̄ paucis pñt ꝯſumi diebus. & veritas hꝰ
9 ꝯōnis pendet ab illa, An alij iudices poſſint iſta recipere.i quo fuit varietas iter Doc.nā gl.in l.plebiſcito.ff.de off. pſi. tenuit q licet olim illud licitū eſſet p d.l. & p l. ſolent. ff. de off.procon.tñ hodie illud eſt immutatum per

p iura noua,& correctũ. Sed Bart. in d. l. ple
biſcito. poſt Guil. tenet opin. ꝯtrariã. Sed in
auth. vt iud. ſine quoquo ſuffra. §. reſcriptũ
tenet opi. d gl quod ẽt tenet gl. in d. §. & di-
cit ꝙ lex plebiſcito. & alia iura q̃ innunt cõ
trarium poſſent hr̃e locum in defectũ ſui ſa
larij,& tunc ẽt mediocriter,& à ſponte dan-
tibus, vt innuit tex. in d. §. & gl. in d. l. plebi-
ſcito. Prędicta dicit fore vera i iudice ordina
9 rio,† ſed iudex delegatus indiſtincte põt ſm
cũ accipere eſculentũ,& poculẽtũ qđ paucis
ꝯſumi poſſit diebus, dũmodo mera liberali
tate ſit oblatũ. vt c. ſtatutũ. §. inſup de reſcr.
lib. 6. & iſtã opinionẽ ſequit̃ Bal. in d. l. ſolẽt,
licet nõ ita plene diſtinguat,& opi. iſtoꝝ do
ctoꝝ ſatis eſt ꝯformis legibus ord. Hiſpanię,
q̃ indiſtincte ꝓhibent iudicibus ne aliqd à
partibus recipiant. Adiungit tñ Bal. ibi ꝙ ꝓ
qbuſdã minimis non offendit lex, vt ꝓ vno
pari faſianoꝝ vel ꝓ duabus fialis máluaſię.
ff. de ꝯd. & dæmõ. l. quãuis, qa ꝓ tã paruo iu
dicis aius non flectit. Ad qđ ẽt ego induco
tex. c. & ſi quæſt. de ſim. vbi pro modico vo
luntarie oblato in collatione rei ſpũalis nõ
committitur ſimonia, licet in ſpũalibus ois
traditio,& ꝓmiſſio ceſſare debeat. Adde gl.
not. 1 q. q. 3. non licet. Ex qbus inferi ad de-
ciſionem q̃ſtionis ꝓpoſite, ꝙ cum inqſitori
bus, & cõmiſſarijs ſint deputati redditus of
ficij,& ſic in eis militet ea rõ q̃ in ordinario,
preſertim qa cũ ſint delegati ad vniuerſita-
tem cauſaꝝ vt not. in c. p hoc. de hær. lib. 6.
nũm ordinariam ſapiunt. ſm gl. de appel.
cum cauſam. Idem in eis quod in ordina-
10 rijs erit dicendũ. † Vlterius quæro circa p̃-
miſſa in quo territorio ſit hęreticus de hoc
crimine ꝯueniẽdus. Ad hoc rñdetur p tex. in
c. vt cõmiſſi. §. 1. de hęr. lib. 6. ꝙ in loco vbi
hęreſim incurrit ẽt ſi ad aliam iuriſdictionẽ
ſe ꝯferat. Sed an in loco illo ad quem ſe trã
ſtulit poterit ꝯueniri. Dic ꝙ ſic, vt dicit ibi
gl. cum ẽt ibidem cenſeatur delinquere hęre
ſim illam retinendo. facit in ſimili qđ not.
Bart. in l. ſi dñium. ff. de fur. & l. ſi abducta.
C. eo. & l. ſed nec legatarius. ff. de ꝯd. furti.
vbi tenet ꝙ ſi aliqs fecit furtum Florentiæ,
& reperit Peruſij cum re ſubtracta, poterit
ibi conueniri. ſ. Peruſij. Nam ſicut mutatio-
ne diuj naſcitur noua actio furti ad pęnã ap
plicandã parti, ſic mutatione territorij,& iu
riſdictionis noua naſcit̃ actio ſiue accuſatio.
furti ad vindictam publicam p d. l. ſi dñium.

1 *Hæreſis crimẽ aduerſus quos intẽtari poſſit.*
2 *Vſuram exercere non eſſe peccatum contendentes, hæretici cenſendi ſunt.*
Cõtumax in hæreſis cauſa, ſi anno in excõicatione perſiſtat, vtpote hæreticus condemnandus eſt.
3 *Sortilegij, & diuinationis crimen non eſt coram inquiſitore pertractandum. latiſſime num. 6.*
4 *Profeſſo religionem deſerente, & ad nuptias conuolante, an huius criminis cognitio inquiſitori conceſſa ſit.*
5 *Nuptias binas ſi quis contraxerit an huius rei cognitionem habeat inquiſitor.*
6 *Diuinationes, & ſortilegia quando dicantur ſapere hæreſim manifeſtam, & quando non. & num. 10.*
7 *Prænoſcere, & pronunciare de futuris quando liceat, & quando non.*
8 *Dæmonum diuinationes. & reſponſa euitanda ſunt etiam ſi vera prædicent.*
9 *Deus quandoque quæ à dæmonibus prædicuntur euenire ſinit, vt hominum religionem erga illum tentet ac experiatur.*
11 *Inquiſitoribus an liceat contra iudæos procedere, qui Chriſtianos in eorum ritus inducunt.*

QVAESTIO IX.

1 NOno † q̃ro ꝯtra quos poſſit ꝓcedi
obtentu huius criminis. Dicendum
eſt ꝙ ꝯtra hæreticos, credentes, fau-
tores,& receptatores eorum vt in c. officiũ
in princ. & c. vt inquiſitionis, in prin. de hęr.
lib. 6. Qui aũt dicant̃ hæretici, determinat
tex. in c. ad abolendam. in princ. eo. tit. in vo
lumine. De quo tñ vide q̃ late ſcripſi ſupra
2 in 1. membro. † Inter ceteros aũt ille q dice
ret pertinaciter ꝙ exercere vſuras non eſt
pc̃tm̃ hæreticus iudicaret̃ in cle. vnica. §. pe.
de vſur. Item qui pp ꝯtumaciam in cauſa hę
reſis excõicatur ſi per annum in excõicatio
ne perſiſtat, eſt velut hæreticus condemnan
dus. in c. cum ꝯtumacia. de hæret. lib. 6. Et ne
dum contra hæreticos procedi põt, verum-
ẽt ꝯtra ſuſpectos, & infamatos de hęreſi, vt
in d. c. vt officium. in princ. & de hmõi ſuſpi
cione eſt exemplum in caſu. c. fi. de pœ. ꝯtra
illum qui diu in excõicatione ẽt pro quali-
cunq; cauſa inflicta pſeuerauit,& ſimilibus.
3 † De ſortilegijs vero, & diuinationibus nõ
ſe poterũt inqſitores intromittere, niſi hęre
ſim ſapiãt manifeſte, vt c. accuſatus. §. ſane.
de hęr. lib. 6. Ex his inferẽ ad q̃õnẽ. Quidam
4 frater † ꝓfeſſus exuit ordinẽ,& accepit vxo
rem,

rē, an inqſitor hæreticę prauitatis poſſit de
hoc cognoſcere. But. in l. 3. C de ſum. Trin.
diſtinguebar, qa aut accepit eā clā, & pſumit
doloſe hoc feciſſe, & nō p errorē, & ſic ɔtra
eū nō poterit ꝓcedere. Aut accepit palā, &
eo caſu nō pſumit in dolo, ſed erroneę hoc
feciſſe, putās ſibi licere, & ꝙ erret in fide, &
ſic cognitio ptinebit ad inqſitorē. Idē ſequi
tur Panor. in c. cum qdā. de iureiur. & in ſuo
5 conſ. 68. inſertur ēt ad aliam qō. An † inqui
ſitor hæreticæ prauitatis poſſit ꝓcedere cō
tra illum q binas nuptias ɔtraxit, itaq; viuē
te prima vxore duxit ſecūdā, & Lapus Abb.
in d. §. ſane. dicit ꝙ fuit ɔſultum ꝙ ſit, qa vr̄
committere contra vnum de ſacris eccleſiæ,
& per ɔñs hæreticus eſt habendus. de hær.
ad abolendam, in prin. Idem ſequitur ibi
Dominicus. Sed ego diſtinguerem vt ſupra
proxima q. an. ſ. clam vel palam illud fece-
rit, & per hoc poteris ad multa ſimilia rñde
6 re. Vlterius qro circa pmiſſa an † inqſitores
pfati ꝓcedere poſſint contra diuinatores, &
ſortilegos. Ad hoc dicendū eſt ꝙ non niſi
hæreſim ſapiant manifeſtā, vt pdiximus qñ
aūt dicant ſapere hæreſim, eſt ſatis difficile
diffinire. Sed Old. conſ. 210. volēs hoc deter
minare dicit, ꝙ ſi qs p inuocationē dæmo-
nis vult aliqđ futurū ſcire, hoc hæreſim ſa-
pit manifeſte, qa vult dæmoni attribuere qđ
ſoli Deo eſt reſeruatū, iuxta illud Eſaiæ 41.
anūciate nobis q̄ futura ſunt, & dicemus qa
dij eſtis vos. Idem tenet Io. And. in add. ad
Spec. tit. de ſortil. & hoc caſu pōt intelligi
tex. 26. q. 5. epi. in prin. vbi pdictos appellat
hæreticos. Nō tñ ego crederē hoc eſſe verũ
ſic ſimplr̄ loquendo. Sed p veritate huius cō
ſiderandū eſt, qa futura dupliciter cognoſci
pñt. Vno quidem modo in ſuis cauſis, alio
modo in ſeipſis. Cauſæ aūt futurorũ triplici
7 ter ſe hñt. Quædā † enim ꝓducūt ex neceſſi
tate, & ſemp ſuos effectus, & hmōi effectus
futuri p certitudinē pnoſci, & pnūciari pñt
ex ɔſideratione ſuarũ cauſarũ, ſicut Aſtrolo-
gi pnunciant eclipſes futuras. Quædā vero
cāe ꝓducūt ſuos effectus nō ex neceſſitate,
& ſemp, ſed vt in pluribus, raro tñ deficiūt,
& p hmōi cauſas pñt pcognoſci effectus fu
turi, non qdē p certitudinē, ſed p quandam
cōiecturam, ſicut aſtrologi p ɔſiderationem
ſtellarũ qdam pnoſcere, & ꝓnunciare pñt
de pluuijs, & ſiccitatibus, & medici de ſanti-
tate vel morte. Quædam vero cauſæ ſunt q̄
ſi ſm ſe conſiderarent hñt ſe ad vtrumlibet,
ꝙ pcipue vr̄ de potentis rationabilibus q̄ ſe
hñt ad oppoſita ſm philoſophum, & tales
effectus vel ēt ſi quis effectus vt in paucior
bus caſu accidūt ex nālibus cauſis p conſi-
derationem cauſarum pnoſci non pñt, niſi
in ſeipſis conſiderentur. hoīes aūt hmōi ef-
fectus in ſeipſos ſolum ɔſiderare pñt dum
ſunt præſentes, ſicut cum homo videt for-
tem currere vel ambulare. Sed conſiderare
hmōi anteq̄ fiant eſt proprium Dei, qui ſo-
lus in ſua æternitate videt ea q̄ futura ſunt
tanq̄ pſentia, & de hoc intelligit pinducta
auctoritas Eſaię. Anunciate nobis, &c. Si qs
vero hmōi futura pnoſcere aut pnunciare
quoquo modo pſumpſerit, niſi Deo reuelan
te, manifeſte vſurpat ſibi qđ Dei eſt. Hęc po
nit S. Th. 2. 2. q. 95 art. 1. de quo ēt vide eun
dem 2. 2. q. 172. art. 1. cum agit de ꝓphetia.
& in ſumma contra gentiles lib. 3. c. 154. vbi
ſubiungit ꝙ maligni ſpiritus veritatem fidei
corrumpere molientes, ſicut abutunt opera
tionem miraculorum vt errorem inducant
hoibus, & argm̄ veræ fidei debilitent, nō tñ
vere miracula faciendo, ſed ea q̄ hoibus mi
raculoſa apparēt, ita ēt abutuntur ꝓphetica
pnunciatione, non qdē vere ꝓphetādo, ſed
pnunciando aliqua ſm ordinem cauſarum
hmōi occultarum, vt videant futura præno
ſcere in ſeipſis quod hoibus pſuadent q oc
cultas rerum cauſas nō cognoſcūt. Prædicti
ſiqdē ſpiritus ſubtilitate intellectus ſui ma-
gis pñt cognoſcere quam hoīes qūo, & qua
liter effectus nālium cauſarũ impediri pōt, &
cauſas effectus aliquos occulte ꝓducentes,
& ideo in pnunciando futura mirabiliores,
& veraciores apparent q hoīes quantūcun-
que ſciētes, hęc ille. p qbus allego bonum
tex. 26. q. 5. ſciendum, vnde qdam aſtrologi
qui hoīes diuinos ſe gentibus oſtentare vo-
lunt, cū videant qđ principia illius ſcientiæ
de futuris actibus hoīum q ex arbitrij liber
tate ꝓcedūt aliqd certum ſeu firmum deter
minare non valent, cum. n. intellectus aut ra
tio nō eſt corpus nec actus organi corporei
& per ɔñs nec voluntas q̄ eſt in ratione vt
patet p Philoſophum tertio de aīa. Nullum
aūt corpus pōt imprimere in rem incorpo-
ream ex quo ſequit qđ impoſſibile eſt cor-
pora cœleſtia directe imprimere in intelle-
ctum, & voluntatē, ſed tñ indirecte in qbuſ
dam beſtialibus hoibus qui rōnem, & intel-
lectum

lectum ſubijciunt appetitui ſenſitiuo, huiuſ-
modi vani hoĩes, & inſani recurrunt ad dæ-
mones, a q̃bus ꝑ q̃dam occulta pacta multa
de futuris intelligunt. Vnde Aug. l. 2. ſuper
Gen. ad lĩam dicit fatendum eſt quó à Ma-
thematicis vera dñr inſtinctu quodam occul
tiſſimo dici ꝗ neſcientes humanæ mentes
patiunt̃, qđ tñ ad decipiendos hoĩes fit ſpiri
tuum immundoꝝ, & ſeductoꝝ operatione,
q̃ quædam vera de tꝑalibus rebus noſſe per
mittunt̃. Vnde cõcludit Quapꝑ bono Xpia
no ſiue Mathematici ſiue q̃libet impie diui-
nantes (& maxime dicentes vera) cauendi
ſunt ne conſortio dæmoniorum, aĩam dece-
ptam pacto quodam ſocietatis irretiant, &
8 pondera illud qđ Auguſt. dicit † illos diuiná
tes q̃ vera dñt, maxime fore vitandos. Dæ-
mon n. q̃ intendit perditionem hoĩum, & iu
xta apoſtoli Petri vocem. Tanq̃ Leo rugiẽs
circuit quærens quem deuoret, Sępiſſime in
ſuis rñſis vera dicit, vt hoĩes aſſueſaciat ad
hoc vt ei credat̃. Vnde Athanaſius exponẽs
illud qđ hr̃ Luc. 4. Increpauit illum dicens
Obmuteſce dicit q̃uis vera fateret̃ dæmon:
compeſcebat tñ Xp̃s eius ſermonẽ, ne ſimul
cum veritate ẽt ſuam iniquitatem ꝓmulget,
vt nos ẽt aſſueſaciat ne curemus de talibus,
ẽt ſi vera loqui videant̃. Nefas. n. eſt vt cum
aſſit nobis ſcriptura diuina à diabolo in-
9 ſtruamur. Interdum † ẽt Deus remittit ea q̃
à dæmonibus prædñr euenire, vt ipſi q̃ hoc
audiunt, & vident ꝓbent̃, & appareat quali ſi
de ſunt vel deuotione erga Deum, ſicut in
Deute. legit̃. Moyſes, ex ꝑcepto dñi populo
ꝑcepiſſe dicens, Si ſurrexit in medio tui Pro-
pheta, aut q̃ dicat ſomniũ ſe vidiſſe, & ꝑdixe
rit ſignũ atq; portẽtũ, & venerit qđ locutus
eſt, nõ audies verba Prophetæ aut ſomniato
ris, q̃a tẽtat vos Dñs Deus veſter, vt palã fiat
vtrũ diligatis eũ an nõ. in c. nec mirũ. 26. q.
5. q̃ eſt tex. Aug. Silr̃ quoq; dæmones ſe hñt
in operationibus. Operant̃. n. q̃dam ſm ordi
nem nãlem, cum pꝑ ſubtilitatẽ ingenij ſui,
nãs rerum occultas ſciant, q̃ hominibus pꝑ
groſſitiem ingenij miraculoſa vñr, eo qđ il-
loꝝ cauſas non attingunt, non tñ dæmones
ꝑter naturæ ordinẽ quidq̃ efficere poſſunt,
de quo optimus tex. Aug. in d. c. nec mirum.
10 † Quibus ꝑmiſſis quo ad q̃õ. ꝓpoſitã vr̃ di-
cendum, ꝗ ſi q̃s inuocans dæmones vel ſor-
tilegia aut diuinationes exercens, credit dæ-
mones aliqua de futuris ſcire, ad quoꝝ co-
gnitionẽ nõ pertingunt, aut in operabilibus
credit coꝝ virtutem ad aliqua ſe extendere,
ad q̃ ſm rei veritatẽm ſe non extendit, hmõi
error cum pertinacia hæreſim induceret, Et
ſic intelligo text. in d. c. ep̃i. ad qđ ẽt bonus
tex. ea. cauſa. q. 7. nõ obſeruatis. qđ ſatis aper
te dñs inſinuare voluit Deuter. 18. vbi inter
abominationes gentiliũ ꝑdicta maleficia, &
ſortilegia connumerauit. Si vero iſta creduli
tas falſa ceſſaret, licet res ſit valde illicita, nõ
tñ hæreſim ſaperet, cũ diſceſſum à fide nõ ha
beret, in quo rõ hæreſis ꝯſiſtit, vt ex ſuperio-
ribus patet. Ex q̃bus manifeſte deprehendit̃
quã magnũ inſtet periculũ his q̃ ad has vni
tates, & inſanias falſas ſe ꝯuertunt. Ex hmõi
ẽt dãnãda cũ dæmonibus ſocietate deteſtabi
le idolatriæ ſcelus ſępiſſime incurrit̃. Demõ
eñ ſuꝑbiæ caput, ſummopere ab hominib.
adorari deſiderat. vt patet Matthæi 4. Vnde
q̃buſdã auidiſſime his vanitatib. deditis rlr
ꝑſuadet, & talib. modis eos allicit, vt ſacrifi-
ciũ vel reuerẽtiã ei exhibeãt. Cõtra quos dr̃
Eſaiæ 28. Dixiſtis ꝑcuſſimus fœdus cũ mor
te, & cũ inferno fecimus pactũ, & in ſumma
q̃ talib. ſocijs ſe immiſcet nõ valet illeſus eua
11 dere. Vlterius, q̃ro, † an inq̃ſitores ꝑfati poſ
ſint ꝓcedere ꝯtra Iudæos, q̃ inducũt xpia-
nos ad coꝝ ritũ, aut eos defendũt, occultãt
& fouẽt in dictis erroribus, & dicẽdum eſt ꝗ
ſic, ſm Oldr. conſ. 36. Idem tenet Ioan. And.
in c. cõtra chriſtianos. de hær. lib. 6. in nouel.
quod dicit ex extrauag. Greg. & clem. clare
patere. quæ quidem extrauag. reſeruatę ſunt
in ſuo vigore per c. fin. in prin. eod. tit. & lib.

1 ☞ *Quibus vijs, & modis ad hæreticorum puni-
tionem procedatur.*

2 *Accuſatio inſtituenda eſt ex iuſtitia, & caritatis
zelo, non cauſa vindictæ.*

3 *Laicus clericum regulariter accuſare non po-
teſt, fallit in crimine hæreſis.*

4 *Accuſatorem quamuis in publicum prodire ac-
cuſationi inſcribere deceat, in crimine tamen
hæreſis ſi ob accuſati potentiam periculum im-
mineat epiſcopi eſt prouidere ne accuſantis no-
men publicetur.*

5 *Inquiſitionis aduerſus hæreticũ quæ forma ſit.*

6 *Denũciationis aduerſum hæreticos q̃ forma ſit.*

7 *Denunciatio nequaquam fieri debet ſi crimen ita
occultum ſit vt probari nequeat, & epiſcopo
contrarium mandanti minime obediendum eſt.
& num. 8.*

9 *Monitiones generales in eccleſijs fieri ſolitæ, vt*
ſub excõicationis pœna ſcientes aliqua delicta
ea propalare habeant, an, & quãs ſtringant.

QVAESTIO X.

1 DEcimo quæro, † quibus modis ꝓce
di poſſit ꝯtra hæreticos ad punien-
dum eos de hæreſi. Ad qđ dicẽdum
ꝙ tribus modis.ſ.accuſando, inquirendo, &
denunciando, adde & quartum.ſ.ꝑ uiam no
torij. De primis trib⁹ eſt tex. de acc. ſuꝑ his.
in prin. & cap. licet Hely. de ſimo. De vltimo
eſt tex. in d.c. licet Hely. Pro euidẽtia primi
aduerte, ꝙ & ſi accuſationis genus illaudabi
lis intentionis eſſe dicaẽ. vt cap. ſi quis eps.
2.q.7. de quo ꝑ gl. 2.q.6.c.dec. Illud tñ debet
intelligi quo ad vulgi opin. alias.n.pſumitur
qs bono zelo accuſare, de dolo, & ꝯtu. verit.
2 † Ex caritate.n. debet accuſatio ꝓuenire, de
acc. ſi quis eps & non zelo vindictæ priuatæ
aut odij pſonalis, eod. tit. accuſ. & q accuſat,
publicæ ſalutis cuſtodiã gerit. C. de fam. lib.
l. vna. Pro quo uide bonam gl. in d. c. ſi quis
eps. 2.q.7. & ſi in omni crimine hoc ꝓcedat,
à fortiori in hmõi crimine hæreſis, qđ gra-
uiſſimum eſt, vt ex ſuperioribus patet, cum
etiam in opprobrium Dei cedat, cuius op-
probria diſſimulare non debemus, quia ipſe
nr̃a deleuit, ut in cap. in nonnullis, de Iud.
3 † Et licet rł̃r laicus clericum accuſare non
poſſit, ut in c. 1. & 2. & quaſi ꝑ totum. 2.q.7.
& de accuſ. c. cum. p. Tñ fallit hoc in crimi-
ne hæreſis ut uoluit gloſ. 2.q.7. in ſum. Eſt &
aliud ſpeciale in hoc ꝙ rł̃r nõ põt recedi ab
obedientia prælati inſtituta accuſatione, aut
iudicio contra illum 8.q.4. nõne. Fallit tñ in
hoc crimine, nam ẽt ante inſtitutam accuſa-
tionem recedi põt à prælato hæretico, iuxta
gl. c. ſac. 2.q.7. & c. cũ non liceat. de præſcrip.
4 † Eſt ẽt & aliud, ꝙ q̃q̃ in alijs criminib. ac-
cuſatur in publicum prodire debeat. 3.q.9.
c. non oportet, & c. hr̃. & inſcriptionẽ face-
re, vt l. libell. ff. de acc. & l. qui crimen. C. qui
acc. non poſſ. & l. pen. C. de acc. & cap. ſuper
his. eod. tit. & cap. licet Hely. de ſim. & ſimilẽ
carceris cuſtodiam ſubire. C. eod. l. fin. ſpãle
tñ eſt in hoc crimine ꝙ vbi ꝑꝑ potentiã pſo
naꝝ cõtra quas proceditur, videant epĩs, vel
inqſitores graue periculum imminere, ſi cõ-
tingat fieri publicationẽ noium eoꝝ qui ac-
cuſant procedi poterit eoꝝ nominibus ſub
ſecreto ſeruatis, ut in c. fin. §. iub. de hær. lib.
6. ſeruata forma illius cap. Adde ẽt ꝙ hære-
ticus hæreticum accuſare põt 2.q.7. ſi heret.
& per gl. 23.q.4. ipſa pietas, ꝙ in hoc crimi-
ne ſpãle eſt, cum alias rł̃r criminoſus crimi-
noſum accuſare non poſſit 3.q.7.c.q ſiue. &
cap. paſtoral. & de accuſ. cap. 1. Quo aũt ad
5 † inquiſitionis ordinem ſi ſpecialiter contra
aliquem infamatum de hoc crimine ꝓceda-
tur. ꝓcedendum eſt iuxta formam. cap. qualr̃
lo 2. §. debet, de acc. Si aũt gñalis inquiſitio
fiat in ciuitate, vel diœceſi, tũc ex teſtibus in
illa gñali inquiſitione examinatis ẽt ſi ſuffi-
cienter ꝯtra aliquem deponant, non poterit
ille ꝯdẽnari, ſed opꝫ ꝙ eo noiatim uocato, &
data ſibi copia defenſionis ꝯtra eũ ꝓcedaẽ, &
iteꝝ ꝓbõnes ſufficientes fiant voluit Inn. de
elec. bonæ, lo 1. & Spec. in tit. de no. cr. in pri.
imò ex talibus ꝓbõnib. in gñali inqſitione
habitis, adhuc ad torturam non poſſet ꝓce-
di, iuxta doctrinam Bart. in l. fin. ff. de queſt.
6 † Quantum autem ad denunciationem di-
cendum eſt ꝙ præcedere debet euãgelica mo
nitio, iuxta illud euangelij. Si peccauerit in
te frater tuus &c. 2.q.1. ſi peccauerit, de iud.
nouit. & qui hanc monitionem non p̃mitte
ret, à denunciatione repelleretur, de accuſ. c.
2. & c. qualr̃, lo 2. & cap. ſuper his. eod. ti. hoc
tñ limita veꝝ cum pctm̃ eſſet occultum, ſe-
cus aũt ſi publicum. Nam eo caſu p̃monitio
non requiritur, ſm illud Apoſt. 1. ad Tim. 5.
Peccantem corã omnibus argue, ut ceteri ti
morem habeant, quod intelr̃ de peccatis pu
blicis, ut dicit Auguſt. in lib. de verbis Dñi.
Itẽ in hereſi occulta vbi poſſet imminere pe
riculum in dilatione, vt quia eſt aliquis here
ticus occultus, q priuatim hoies a fide auer-
tit. Aut ſit tractatus occultus q̃uo ciuitas tra
datur hoſtibus, quod ẽt celerrimũ exoptat re
medium. His caſibus alio ẽt non expectato
ſtatim ꝓcedendum eſt ad denũciationẽ, niſi
forte aliqs firmiter æſtimaret qđ ſtatim ꝑ ſe
cretam admonitionẽ hmõi mala poſſet im-
pedire, ut dicit S. Th. 2.2.q.33. artic 7. & 4.
7 ſent. diſt. 19 † Generale tñ eſt in omnibus
denunciationibus, ꝙ ſi crimen eſt adeo oc-
cultiſſimum ꝙ nequeat probari, non habet
locum huius denunciatio. intm̃ ꝙ ẽt ſi præ-
latus contrarium mandaret non eſſe ſibi in
hoc obediendum, cum ſit contra preceptum
Dñi, qui delicta fratrum occulta noſuit reue
lari, imò eo caſu peccaret precipiens, & obe
diens. Obedire.n. oportet Deo magis, q̃ ho-

minibus,iuxta illud Actuū 5. & ſi gn̄alr̄ præ-
latus p̄cipet vt ſibi dicat ꝙ q̄s ſciuerit corri-
gendum,intelligendum eſt ſane illud præce-
ptum.ſ.ſaluo ordine iuris, & fraternæ corre-
ctionis, quia tn̄ medius corporalis ſanitatē
egroto ꝯfert ſi pōt ſine alicuius membri ab-
ſciſſione.Si aūt non pōt, abſcindit membrū
minus neceſſarium,vt vita totius ꝯſeruet.Sic
& medicus ſpūalis agere debet,ſi.n.pōt emē
dare fratrem quantum ad ꝯſciam ſalua fama
& illæſa,illud faciat vt p̄dictum eſt, ſi tn̄ hoc
nō pōt,tunc q̄a ꝯſcia p̄ferenda eſt famæ, vo
luit dn̄s vt ēt cum diſpendio famæ ꝯſcia fra-
tris per publicam denunciationem à pc̄tō li
beretur,vbi tn̄ de occultis aliqua indicia ap
parerent,puta p̄ infamiam vel p̄ alias ſuſpi
ciones,poſſet p̄latus p̄cipere iſta ſibi reuelari
eo modo ſicut,& iudex inquirit ꝯtra infama
tū,q̄a iā illud non eſt oīno occultum,nec ab
hoc deuiat id qd̄ in capitulis religioſoꝝ fit,
vbi ēt ſine aliqua p̄ambula monitione denū
ciant ſecreta ꝓxīmi delicta. Nā illa ſunt de
aliquibus leuibus,q̄ famæ nō derogant,& ſi
eſſent talia de q̄bus frater infamaret ꝯtra p̄-
ceptum dn̄i faceret,q̄ ꝑ hunc modum pc̄tm̄
fratris publicaret,qd̄ eſt intelligendū modo
p̄dicto.Iſta ſunt de mente S.Tho.ſecunda ſe
cundæ.q.33.art.7.& 4.ſnia.diſt.19.tenet, &
idem dicens etiam in peccato omnino occul
to regulam euangelij locum habere, & indu
cit quod Auguſt.in regula dicit. Innocentes
non eſtis ſi fratres veſtros quos iudican-
do corrigere poteſtis tacendo perire permi-
tatis.nec ex hoc aliquis efficit̄ ꝓditor crimi
nis,quia non manifeſtat crimen ad infaman
dum ſed ad corrigendum.Sed Ioan.Andr.in
8 c.nouit.de iud. tenet ꝙ in † pc̄tō oīno occul
to talr̄ ꝙ ꝓbari non pōt,non habeat locum
hęc denunciatio.talia.n.oīno occulta diuino
iudicio ſunt relinquenda 6.q.1.ſi oīa. & hoc
vr̄ voluiſſe gl.in d.c.ſi peccauerit.Sed Panor.
ibi dicit ꝙ ſtāte hoc ſecreto, licet in publicū
non debeat res produci,pro quo vr̄ mihi bo
nus tex.in d c.ſi peccauerit.& ibi gl.debet tn̄
fieri diligens exhortatio,& fraterna admoni
tio erga ipſum in ſecreto vt ſe emendet,vt di
cit ibi text. & adhuc ſi opportuerit poterit
hoc ſign̄are presbytero ſuo aut p̄lato in ſe-
creto,q̄ monēdo,& orādo poterit ꝓdeſſe,&
nō obeſſe.Pro quo bonus text.22.qō.5.hoc
vr̄.Et q̄a S Tho.tenuit ꝯtrarium vbi ſupra.
Ad motiua ſua ſtat rn̄ſio ꝙ debent intelligi
modo p̄dicto.& ad p̄dicta multum facit tex.
in clem.2.de hęr.vbi ꝓbatur ꝙ delictum qd̄
ꝓbari non pōt nō debet iudici denunciari.
Ad idem induco ēt tex.in c.qualr̄.lo 1.de ac
cuſ.in fin.vbi iudex q̄ gn̄alr̄ inquirit ſup ſta
tu eccleſiæ non debet ad occulta reuelanda
aſtringere teſtes in inq̄ſitione deponentes.
Pertinet.n.ad debitū caritatis crimen fratris
celare,de off.ord.ſi ſacerdos.1.q.1.Xp̄s quid
fecit,eo p̄cipue,q̄a cū res eo modo eſt occul
tiſſima,iudicialis auctoritas nil ꝓdeſſe pōt,
cū nec ꝓbationib.iſte ꝯuici q̄ueat,nec ſubij-
ci torturæ,vt inuitus ꝯfiteat. Ex quo indicia
9 nō p̄cedunt.† Et ex his inferi ad iſtas gn̄ales
monitiones q̄ fiunt in eccleſijs à iudicib.ſub
pęna excōicationis,vt ſcientes furta vel alia
delicta hmōi debeant reuelare.per prædicta
enim colligere poteris qualiter illę ſint intel
ligendæ,& quomodo,& ad quid aſtringant.

1 Citatio hæreticorum qualiter, quando, quæ, & à quibus fiat.
Defenſio eſt de iure naturali, & nemini denegā da quantumcūque excōmunicato et crimnoſo.
2 Relapſus ſeculari iudici protinus nulla audientia ei præſtita tradendus eſt.
Relapſus quis dicatur.
3 Diſpoſitio exceptionum excluſiua ſuper certa qualitate fundata, exceptiones illi qualitati detrahentes nequaquam excludere videtur.
4 Capitali crimine impetitus regulariter ad corpus capi, & carceri mancipari poteſt, & qua forma ad capturam procedatur.
5 Mulieres cū maſculis in eodem carcere trudi minime debent, ſed ſeparatim incarcerandæ ſunt.
6 Dominus caſtri à præfectu inquiſitioni requiſitus, an cogatur hæreticum in ſuo territorio manentem verbaliter citatum, & illis tradere.
7 Quid in aliis criminibus.
8 Hæreticus cuius expenſis ad inquiſitores remittendus ſit.
9 Delegatus ab epiſcopo vel capitulo vacante ſede aut etiam ab inquiſitore an poſſit hæreticum perſonaliter capere latiſ.
10 Carcerum quatuor ſpecies hic recitantur.
11 Cuſtodibus carcerum hæreticorum quis impenſas ſubminiſtret.
12 Iudex in carceribus quempiam iniuſte detinens, in id quod carcerati intereſt obnoxius ſit.
13 Carceratis ob hæreſim quis alimenta ſuppeditare debeat.
14 Hæreticus reſiſtens miniſtro cum iudicis iuſſu incarcerare

carcerare volenti, impune occidi poteſt in tali conflictu reſiſtentiæ.

15 *Hæreticus ad eccleſiam confugiens an gaudeat immunitate.*

16 *Epiſcopo an liceat armatos miniſtros habere pro ſuæ iuriſdictionis executione.*

17 *Brachij ſecularis auxilium ab epiſcopo pro iuſtitiæ executione implorari poteſt.*

18 *Gladij temporalis exercitium eccleſiæ denegatũ eſſe, quomodo intelligatur.*

QVAESTIO XI.

1 VNdecimo quæro de † citatione hæreticorum. Et pro huius euidentia eſt diſtinguendum, quia aut quærimus de citatione verbali, aut de citatione reali. Primo caſu citandus eſt q de hoc crimine impetitur quacunq; via procedatur contra eum, vt habeat copiam ſe defendendi, cum enim defenſio ſit de iure naturali, vt in cle. paſtoralis. §. ceterũ. de re iud. nemini denegãda eſt quantumcũq; excõicato, & criminoſo. de excep. cum inter. & 2 c. fin. † Si tñ eſſet hæreticus relapſus ſine aliqua audientia eſſet iudicio ſeculari relinquẽdus. de hæret. ad abolendam. §. illos. & c. ſup eo. eod. tit. lib. 6. Quis aũt dicatur relapſus vide pulchrum tex. c. accuſ. eo. tit. & li. Ego tñ putarem q licet relapſus non debeat audiri ſup crimine, vt in dictis iuribus, ſi tñ vult excuſare ſe relapſum fore bene eſſet audiẽdus. 3 Nam † cum diſpõ excludens exceptiones fundatur ſup certa qualitate, non vr̃ excludere exceptiones detrahentes illi qualitati, vt voluit gl. c. cupientes. §. qđ ſi p 20. de elect. lib. 6. & cle. vnica. de ſequeſt. po. & fruc. & Bar. in l. 1. §. parui refert. qđ vi aut clam. Sic in pposito eſt dicendum vt cum illa iura ſe fundẽt ſup relapſu, non videantur tollere defenſionẽ, quo ad hoc q iſte poſſet dicere ſe non relapſum, & hanc citationem poterunt epi, & inquiſitores nedũ p ſe ſed p alios facere vt in c. commiſſi. in prin. de hær. lib. 6. Aut quærimus de citatione reali hoc eſt p capturã perſonæ, & ſilr̃ illam facere poſſunt, & tam verbalem q hanc realem citationem eps̃ ſiue inquiſitore, & inquiſitor ſine epõ facere pote-4 rit. de hæret. cle. 1. §. 1. Regulare. n. eſt q puẽtus ſup crimine capi põt pſonalr̃, & incarcerari, & pſertim qñ delictum eſt maximum, ſi cut hæreſis. de qua mã. vide late p Bart. in l. ſi. ff. ad l. Iul. pecu. & in l. 1. ff. de cuſto. reorum. & in hac captura ſeruatur de more iſta practica, q informatione habita p iudicẽ de maleficio, & malefactore, ſine alia citatione verbali pcedente, mittunt ad capiendum reũ ſi crimẽ ſit enorme, cuiuſmodi eſt illud: & hoc ne fugam arripiat cõſcius de crimine. ita dicit Sal. in l. 2. C. de exhi. & intro. re. qđ dicit probari per illum text. pſertim iuncta gl. & licet iſta modeſtia incarcerando ſit ſeruãda, vt nemo ſit de domo ſua trahendus ad carcerẽ. vt l. nemo de domo. ff. de re. iud. & l. pleriq; . ff. de in ius voc. Hoc tñ pcedit in ciuili, non tñ 5 in criminali, iuxta gl. in d. l. nemo. † Seruandum tñ eſt q mulieres non ponantur in codẽ carcere cum maſculis, ſed ad partem in alio carcere, qa perículoſa eſt ſexuum cõmixtio, vt in l. qm̃. & auc. nouo iure. C. de cuſto. reo. & in auth. vt nulli iud. §. ſi vero. colla. 9. qđ pcedit nedum in carcere deputato ad cuſtodiã, ſed & deputato ad pœnam iuxta formã c. pen. de hær. & c. quis. de pœnis. lib. 6. ita te-6 net gl. in d. c. quis. † Et de forma q debet teneri in hmõi carceribus hæreticalibus, & de cuſtodibus adhibendis, & ſubſtitutis ab eis, & de iuro qđ p eos pſtandum eſt, & qualiter diuerſas claues debeant carceri adhibere, & modo miniſtrandi neceſſaria carceratis, vide text. not. in d. clem. 1. §. 1. de hæret. Sed pone 7 q † in caſtro ſiue territorio alic' dñi tp̃alis hæreticus manet, & citatus verbalr̃ p inquiſitores non vult coram eis comparere, an dñs caſtri teneatur eum in manibus inquiſitorum ponere ſi ſit ab eis requiſitus. Ad hoc dicas q ſic, p quo eſt tex. apertus in c. vt inquiſitionis in princ. de hær. lib. 6. Quid aũt ſit in alijs criminibus. vide Bal. in vſi. feu. tit. de pace tenen. §. ſi iudex. vbi dicit q ſi eſt ſuus ſubditus nõ tenetur eũ tradere, ſecus aũt ſi alienus eſt ſubditus, in quo tñ examinando non inſiſto, qa non eſt pſentis ſpeculatio-8 nis. † Sed cuius expenſis erit remittendus. Bal. vbi ſupra tenet q ſi aliqs priuat' p ſuo intereſſe hoc petit, fiet expẽſis petẽtis. vt l. cũ ſæpe. C. de ero. mil. anno. lib. 10. Si aũt iudex ex offõ hoc petat, tũc expẽſis publicis illius terræ ad quã ſit remiſ. arg. l. mulier in opus. ff. de capt. & poſtlim. reuer. Ego tñ putarem q in crimine hæreſis ſi officiũ ſufficeret ex redditibus illius eſſent fiendæ. Sed iuxta pdi-9 cta qro, † an delegatus ab epõ, vel capitulo ſede vacante aut ab inquiſitore poſſit hãc perſonalem capturam facere, & videretur q non, qa delegat' nõ põt citare pſonalr̃, vt voluit

 gl. in

gloſſ.in l.conſent.C.qũo, & qñ iudex. Sed
gl.in l.2.ff.de iuriſd.om.iud.dicebat ꝙ dele-
gatus principis hoc poteſt,ſecus aũt in dele
gato inferioris à principe, qui hoc non põt
ante lit.cõteſt.ſed bene carcerare poteſt poſt
lit.conteſt.Sed Barr.ibi.& in d.l.plerique, te
net delegatum inferioris à principe nequaꝗ̃
hoc facere poſſe,ꝑ text.in auth. de teſt. §. ſi
vero.ignoti. vbi delegatus non põt coërcere
teſtes,& eos torquere.Non obſtat ſm eum.
text.in auth.de exhib.rei.§.ſi vero ẽt, vbi dr̃
qđ delegatus non põt aliquid facere, qa lis
non eſt conteſt.quaſi innuat ꝙ poſt litẽ con-
teſt.poſſet,qa non vult hoc dicere,ſed debet
intelligi ꝙ ſi lis eſſet conteſtata poſſet deue-
niri ad ſniam ẽt abſente reo, & ſic poſſet ali
quid facere,per quæ videretur ꝙ cũ delegati
ꝑdicti,de quibus in qõne propoſita, ſint in-
feriores à principe, non poſſent hmõi captu
ram ꝑſonalem facere. ꝯtrarium tñ ego te-
neo. ꝓ quo inducto tex.expreſſum in d.cle.
1 §.1.de hær.vbi apte hoc probaẽ,hoc ẽt ꝓ-
bari põt qa ea rõne qua iſtud venit in gñali
delegatione facta per principem, vt patet in
præced.ſ.quia princeps poteſt iſta cõmittere
quæ ſunt meri imperij, & vr̃ cõmiſiſſe tanꝗ̃
ſine quibus illuſoria videretur iuriſd. delega
ri,vr̃ idem dicendũ in prædictis inferiorib.
de iure canon. ſm ꝙ ea quæ ſunt meri impe
rij ſunt delegabilia,de off. ord. quod ſedem.
& de rapto.in archiepatu cum ſimil.Et ex d.
clem. probatur ꝙ ille qui habet iuriſdõnem
in crimine, poteſt carcerem ꝯſtituere pro cu
ſtodiendo criminoſos. Sed pro veritate hu-
10 ius eſt aduertendum ꝙ † quadruplex eſt car-
cer.Primus eſt perpetuæ pœnæ,& hmõi car
ceratio eſt meri imperij,quia illa pœna æq-
paratur morti,ut not.Innoc.de accuſ. qualr̃
2.Secundus carcer eſt modicæ coërtionis,vt
cum iudex facit poni nuncios in cippis, &
iſte carcer eſt meri imperij, ſed minimi, de
quo poteſt intelligi.l.2.C.de ſport.quia iſte
carcer adhibet,qa forte nuntius ꝯtempſi iu-
riſdõnẽ iudicis. Tertius eſt carcer cuſtodiæ,
& eſt eiuſdẽ ſpeciei cuius eſt cauſa principa-
lis,ſm Guil.& Bal.in l.imp.ff. de iuriſd.om.
iud. vñ ſi cauſa eſt pecuniaria, eſt iuriſdõnis
ſi ſit criminalis,eſt meri iperij. Quartus eſt
carcer domeſticus,q non eſt licitus niſi in ca
ſibus expreſſis in iure.ff de off. pſid.l.diuus.
& iſte carcer nõ eſt ſub aliꝗ̃ ſpecie iuriſdõ-
nis,qa cõpetit priuato,vt voluit Bald.in d.l.

imperium, ex quibus concludi põt ꝙ ille q
licite poteſt carcerare (quod quõ ſit ex præ-
dictis colligitur) poterit carcerem ꝯſtituere,
& per ꝯtrarium qui non põt carcerare non
poterit ꝯſtituere carceres. & de hac mã mul
tiplicis carceris vide eundem Bald. in auth.
ſi captiui.C.de epiſc.& cler. Vlterius quæro
11 † quis ꝓuidebit de expenſis cuſtodibus car
ceꝝ ꝑdcõꝝ. Solutio.hoc determinaẽ ꝑ text.
d.clem.1.§.ſanè.ſ. ꝙ eps prouidebit cuſtodi
deputato per ipſum, & intellige de ſuis red-
ditibus non de parte ꝓuentum inquiſitio-
nis offõ deputata, ut in extrauag. Benedicti
ex eo.§.veꝝ,ita tenet gl.in d.clem. & inqſi-
tor ſilr̃ prouidebit illi quem ipſe deputabit
.ſ.de prouentibus deputatis offõ,ut in d.gl.
ex quo patet ſm Zenonem ibi, quod carce-
ratus non prouidebit cuſtodibus,quod dicit
non eſſe dubium in deputatis ad perpetuos
carceres, quia tales ſunt priuati bonis, facit
lex cum ſæpe.C.de erog.mil.ann.lib.12.Idẽ
tenet ibi Matheſil. tu dicas in cauſa hæreſis
nullum fore dubium ꝑ iſtum tex. in alijs aũt
Matheſ.& Ioan.de Imol.ſeruandã eſſe ꝯſue-
tudinẽ,qua ceſſante,glo.in d.l.cum ſæpe.di-
cit quod ſeruari debet expenſis eius q illum
facit cuſtodiri. illas tñ poſtea reſarcier cuſto
ditus,& ſic ſeruaẽ. Hoc ego limitarẽ ubi iſti
cuſtodes non eſſent ſalariati de publico. Nã
tunc nihil poſſent à partibus petere. ꝓ quo
facit tex optimus in arg.in l.arch. C.de ꝓf.
& med.lib.10.& not.in ſimili per Innoc. in
12 cap.1.de poſtul. † & vbi aliqs carcerareiur
iniuſte iudex qui iniuſte fecit eum detineri te
neẽ ei ad intereſſe,iuxta doctr gl.& Bal.in l.
13 2.§.fin.ff.ſi quis cautio. † Quis aũt ꝓuide-
bit carceratis,& circa crimẽ hæreſis dicas, ꝙ
eps, & inquiſitor debent ordinare vnde eis
ꝓuideatur,vt probat tex.in d.clem.§.porrò.
in alijs vero gl.in c.diſt.17.q.4.tenet ꝙ cu-
ſtos carceris prouidebit carceratis,ſed nõ in
telligas ꝙ habeat prouidere de ſuo. ſed de
eleemoſynis deſtinatis ad vſum paupeꝝ,hoc
poterit facere,ut l.iud.C.de epiſ.audient.vbi
aũt iſta ceſſarent conſuetudo habet ꝙ is ad
cuius petitionem fuit carceratus prouideat
carcerato,poſtea aũt carceratus ſatisfaciet ei
14 dem de prædictis. † Sed pone ꝙ cum demã-
dato prædictoꝝ uolunt incarcerare eoſdem
hæreticos ipſi ſe defendunt. Dicas qđ inua-
di pñt cum armis per miniſtros iuſtitiæ,& ſi
in illa defenſione occiderent,cum ſit illicita,
nullam

nullã pęnã incurrerẽt occiſores.vt ꝓbat tex. optimus in l.ſi ſeruus.C de his q̃ ad eccleſiã ꝯfugiũt.Nõ.n. ꝑmittiť iuſte inuaſo ſe defen dere.iuxta not.ꝑ Bart.in l.vt vim. ff. de iuſti tia,& iure.& ꝑ dñm Card.in clement.ſi fu-
15 rioſus.de hõmic.† An aũt hęreticus ad ec cleſiã ꝯfugiẽs gaudeat immunitate, ita vt de eccleſia extrahi nõ poſſis,& c. & dicas ꝙ nõ gaudet,ꝓ quo eſt gl.in auth de mãda.princi pũ §.neq; aũt collatio.3.facit ad idẽ text. in l.1.C.de h.s q̃ ad eccleſiam ꝯfugiunt.Et qm̃ ad hanc incarcerationem faciendã neceſſarij ſunt officiales armati, hñt inqſitores facul tatem à iure,vt poſſint hr̃e officiales arma tos ad hoc exequendũ,ſm tex.in clem. 2. §. fi.de hær.Ex quo infertur ad q̃ſtione,nunq̃d
16 † eṗs qui iuriſdictionem ordinariam habet poſſit hr̃e officiales armatos pro executio ne iuriſdictionis ſuæ.Panor.mouet hanc q̃ ſtionem in c.ſignificaſti.de off.delega. & di cit ſe fuiſſe interrogatũ de hoc à quodã eṗo, cui refert ſe rñdiſſe ꝙ non,niſi hẽct tpalem iuriſdictionem in loco : ad quod primo in-
17 ducit iura quæ dicunt † eṗm in executio ne iuſtitiæ dr̃e implorare auxilium brachij ſecularis:vt c. adminiſtratores . & c. princi pes.23.qõ. 5. Item alibi cauetur ꝙ ſicut pro ſpiritualibus. debent principes recurrere ad eccleſiam. ita in tpalibus debent prçlati re currere ad principes ſeculares, vt c. cum ad verum,& c.ſi Imperator.96.diſt nec promi ſcuis actibus ſunt eoꝶ officia turbanda , vt l.ꝯſulta diualia.C.de teſtam.Itẽ eccleſiæ fuit interdicta executio gladij tpalis dicẽte dño Petro conuerte gladium tuum in locũ ſuũ , vt leg.& not.in c.nouit. de iud. Item arma clericoꝶ ſunt lachrymæ,& orationes , vt in c.ꝯuenior.23 qõ.8.ſed vide Bal. in l. nam ſa lutem.§.fi.ff.de off.ꝑfec.vig.qui ꝯtrarium te net cum ipſe habeat imperium in ſua dioce ſi.nullũ aliud inducens fundamentũ ad hoc. & hæc opinio mihi placet . & eam obſeruat cõis vſus,& ꝓ huius fundamẽto facit tex.in d.clem.vbi papa ꝯceſſit facultatem inqſitori bus vt poſſint armatos officiales hr̃e. Ex quo innuiť ꝙ penes papam eſt ptãs habẽdi armatos, & mouẽdi arma in hm̃oi crimini bus ad eccleſiaſticũ foꝶ ſpectantibus , alias nõ potuiſſet eã inqſitoribus ꝯcedere. nõ er go de neceſſitate ad laicos in his eſt recurrẽ dum vt ꝯtraria opinio ꝑſupponit . Preterea fundať,& aliter ex eadẽ clem. vbi Papa ꝑ cõ ceſſionẽ ſpecialẽ dedit hãc facultatẽ inqſito ribus, non aũt eṗis qui in prędicta inqſitio ne cũ eis ꝯcurrunt oſtendens aperte, ꝙ eṗis non erat neceſſario conferenda, quia de iu re eis licebat,alias ſicut inqſitoribus ꝯceſſiť ſic,& eṗis conceſſiſſet.Confirmatur ẽt,quia eṗs ꝑ iuriſdictionem ſuam põt ẽt laicos in certis criminibus capere, & corporaliter co hercere.vt eſt tex.cum gl.26.q.5.contra ido lorum.& 16.q.4.attendendum . & de adult. c. 2. ꝙ nemo dubitat egere miniſtris arma tis.Nec obſtant fundamenta in contrarium
18 inducta , videlicet ꝙ † eccleſia non habeat exercitium gladij mali. Nã illud eſt ad infe rendũ alicui mortẽ vel mẽbri mutilationẽ , & hoc caſu intelligunť iura ꝓ ꝯtraria parte inducta.Secus aũt ad exequendum iuſtitiam ſibi competentem vt ꝓbat per pdicta.Simili ter ad illud quod dř ꝙ eccleſia implorat au xilium brachij ſecularis dici põt ꝙ inde non ꝯcludiť intentum opinionis ꝯtrariæ. Nam iter ipſosmet ſeculares iudices idẽ obſeruať, ꝙ vnus implorat auxiliũ alteri⁹, vbi vires ip ſius nõ ſufficiũt ad exequẽdũ qđ ſibi incum bit,vt eſt tex.in l. ſi q̃s in hoc genus . C. de epiſ. & cler. & ẽt iudices ſeculares inuocant in ſubſidium auxilium eccleſiæ vbi ꝑ ſe non pñt ſuos ſubditos domare,vt not.Inno.in c. licet ex ſuſcepto.de ſo.comp.& hęc notabis.

1 2 *Ordo iudiciarius in crimine hæreſeos quis ſit. Simpliciter,& de plano in crim. hæreſis procedẽ dum eſt regulariter tamen contra. inferiur ad egregia aliqnod dicta 2.*

3 *Hæreticus contumaciter abſens excommunican dus eſt qui ſi anno obduratus in excommunica tione perſiſtat vt hæreticus damnatur.*

Limita, & declara 4

Hæreticus ob contumaciam dãnatus ſi vere hæ reticus non ſit an pœna in eum inflicta teneat.

QVAESTIO XII.

1 Duodecimo quęro, † de ordine pro cedendi contra hęreticos quo ad te lam iudiciariam ordinãdam. Dicas, ꝙ licet in alijs criminibus pleniſſimo iuris ordine ſeruato debeat procedi . de quo vide tex.in l.abſentẽ.ff.de pœ.& in l. 1. C.de req. re.& ꝑ gl.3.q.9.in ſum.& per Bar.in d.l.ab ſentem.& ꝑ Saly.in l.abſentem. C.de accuſ. vbi plene.& per Doct.in c.veritatis.de dolo, & cont. tñ . in hoc crimine hæreſis eſt ſpe-

 ciale,

probari per ꝯfeſſionem ꝓpriam, cum illa in
ter oẽs ꝓbõnis ſpecies obtineat principatũ,
& ad eruendum illam poterit ꝓcedi ad tor-
turam eius qui de hoc crimine impetitur, re
quiritur tñ ꝙ prætedant indicia, alias nõ eſt
quis torturæ ſubijciendus, vt l. de min. §. tor
menta. ff. de q. & c. cum in ꝯtemplatione, de
re. iu. ẽt ſi de grauiſſimo crimine agatur. C.
2 ad l. Iul. maieſt. l. 3. † Alia tñ ſunt indicia ex
quibus iudex põt iudicare diffinitiue in cau
ſa vt in l. ind. C. de rei uen. & ẽt in criminali
C. de prob. l. ſciant cuncti, & iſta debent eſſe
ita uehementia ꝙ ſint indubitata, vbi aũt eſ-
ſent dubitata ſufficerent ad torturam. ita te-
net Io. And. in add. ad Spec. tit. de ꝓb. in fin.
3 & in tit. de not. crim. Quæ † aũt ſint illa, mul
ti multa dixerunt, ſed ꝯcluſio vera eſt ꝙ de
hoc non põt dari certa doctrina, ſed relinq-
tur arbitrio iudicis l. 3. §. eiuſdem quoq; . ff.
de teſt. hoc tenet Bar. in l. fin. ff. de qõ. vbi ad
inſtruendum iudicem ex qbus animum ſuũ
debeat mouere, ponit certa exempla, ſubiun
gens eiuſdem iudicis arbitrio cõmitti, an plu
ra indicia reqrantur, aut vnum tm̃ ſufficiat.
Adde tñ ꝙ eo magis debet augeri tortura
quo maior ſuſpicio eſt ꝯtra delinquentẽ. ut
not. Bal. in vſi. feu. ti. de ꝯtrouer. inueſt. c. 1. §.
4 item ſi vaſal. † Qualis aũt ꝓbõ ſufficiat ſup
his indicijs ad ſubijciendũ quẽ torturæ, dicit
reqri duos teſtes vbi illi deponũt de iudicio
tm̃. iuncta gl. fi. C. fam. erc. vbi tñ ſup delicto
vnus tm̃ ſufficeret ad torturã. vt voluit gl. in
d. l. 3. C. ad l. Iul. maieſt Et addit Bart. vbi ſu-
5 pra ꝙ † ex eo ꝙ dari debet defenſionis copia
parti anteq̃ ſubijciatᷣ torturę, nõ ſufficerẽt te
ſtes q in gnali inquiſitione fuerũt examina-
ti ꝯtra reum, qa non fuerunt examinati ip-
ſo citato, & exñte ꝯtradictore. Cõſidera inſu
6 per ꝙ † ẽt vbi alia indicia extrinſeca non ꝓ
cedũt ex eo ꝙ reus facit corã iudice. puta lo-
quendo trepide, pauendo, & variando, põt
hr̃e indicia ſufficientia ad torturam, ſm̃ Bar.
in d. §. torm. Et inter cetera tormenta ſolent
7 inquiſitores præfati criminis † indicere ie-
iunia ad ueritatem eruendã, q ẽt qõnis noĩe
intelligunᷣ. quod ẽt patet per etymologiam.
Nam tormentum dr̃ quaſi torquens mentẽ,
nemini tñ dubium ꝙ per ieiunium aſperum
torqueatur quis, pro quo eſt gl. in d. clem. 1.
8 de hær. in ver. torm. † In hac tñ ꝯfeſſione ꝑ
tormenta extorta requiritur ꝑſeuerantia. in
l. 1. §. diuus. ff. de qõ. oportet. n. ſm̃ Bart. ibi
vt ille q fuit ꝯfeſſus in tormentis reducatᷣ in
loco publico iudicij, & ibi coràm teſtibus, &
notario confiteatur, ſeu ratificet confeſſio-
nem primam, & ita obſeruatur de ꝯſuetudi-
ne, & qm̃ in ſupponendo reum torturæ de
grauiſſimo præiudicio agitur, obſeruat cõis
ꝯſuetudo ꝙ prius debeat ſolẽnis aduocatoꝝ
diſputatio coràm Iudice fieri ſuper hoc, an
ſit torquendus, vbi aduocatus rei debebit ad
mitti vt pro eo alleget, vt l. ſi poſtul. §. qõ. de
adult. & ꝑ gl. l. legis virtus. ff. de leg. ſed ipſi
qõni, & examinationi non debent intereſſe.
ita tenet gl. in auth. de teſt. §. quia vero in gl.
ſuper uerſ. aduocatoꝝ. & gl. vr̃ idem velle in
l. 2. circa princ. C. de iuram. calum. ita deter-
minat Bart. in l. cuſt. ff. de pub. iud. & in d. l. le
gis uirtus. & ꝑꝑ grauitatem præiudicij eſt
inductum, ꝙ in hæreſi, nec inqſitor ſine ordi
nario, nec ordinarius ſine inqſitore ꝓcedat
ad faciendum reũ torqueri, ſed ambo ſimul,
vt eſt tex. in d. cle. 1. §. 1. Poteſt ẽt fieri ꝓbõ
9 per teſtes. † Sed dubitaᷣ, quot teſtes debeãt
interuenire. Quidam dixerunt ad effectum
ꝯdemnationis non ſufficere duos teſtes pro
qua allegant. c. excõm. §. adducimus, de hær.
& hoc not. Hoſt. in ſumma. eod. tit. §. qualr̃.
vbi ſubiungit qđ iniquum videbatur ꝙ de
tanto crimine damnaretur ex dicto duoꝝ te
ſtium, ſed in ꝯtrarium facit cap, ut oſtm̃. §. ve
rum, eod. tit. lib. 6. Ioã. de Lign. in d. clem. 1.
in fin. dicit non eſſe dubium ꝙ per vnum te-
ſtem, & famam qs non põt dãnari de tanto
crimine, vt not. de teſtib. tam literis. & idem
tenet Matt. eodem ti. clem. 2. allegat not. per
gl. de teſtib. veniens, & ſimiliter nec ex præ-
ſumptione, de pręſumpt. literas tñ vr̃ ꝙ per
duos teſtes poſſit damnari, ad hoc qđ not.
Inn. de ſimon. ſicut. vbi dicit ꝙ licet in alijs
criminibus requiranᷣ ꝓbões luce meridia-
na clariores, tñ in crimine hæreſis ſufficiunt
minores. C. de hæret. l. 2. & ſm̃ eum leuia ſi-
gna ſufficiunt ad conuincendum quẽ de hę-
reſi. de præſumpt. literas, ſed hoc dcm̃ Inno
centij debet intelligi ſm̃ not. in d. l. 2. & ſic
tranſit Io. de Lign. in d. clem. 1. Idem tenet
dom. Card. ibi propter regulam generalem,
quæ habet ꝙ ſufficiant duo teſtes ad pro-
bandum crimen, niſi vbi contrarium reperi-
tur, vt in c. licet vniuerſis. & cap. in omni
negocio. de teſtib. Idem tenet Ioann. And. &
Doct. cap. vt officium. §. verum. de hæret.
libro 6. & hæc opinio mihi videtur vera.

Pro qua ẽt facit gl.not.in ſimili in q.4. ꝑſul. nec obſtat text.in d.§.adijcimus.q͞a non requirit̃ ille numerus teſtium ad ꝯuincendũ vnũ hæreticum,ſed ad ꝯuincendum plures. & inde eſt q͞d ille textus remittit hoc arbitrio iudicis, vt ſi videat expedire ꝓ multitudine hæreticoꝝ nedũ tres, ſed ẽt plures,& adhuc totam vicinam poſſit ad teſtificandũ cogere.

10 † Eſt tñ ſpãle in hoc crimine, q͞d teſtes qui alias à iure repellunt̃ admittunt̃ in hoc caſu in fidei fauorẽ,vt poте Iudæi,vt c. ꝯtra xpianos.de hæret.lib.6. idem dicerem de alijs infidelibus, q͞a illi ſolum repellunt̃ à teſtimonio ꝯtra fideles.c.pagani.2.q.7.& c.iudæi.& c.licet vniuerſis. de teſtibus de quoꝝ numero iſti hęretici non exiſtunt.Item q͞a non apparet rõ ſpãlitatis in Iudæis, vt illi magis admittant̃ cum ſint peſſimi infideles.vt prima, q.1.nonne.de quo ſuperius dcm̃ eſt. Admittunt̃ ẽt excõicati,& participes,& ſocij criminis in teſtimonium, ꝑſertim in defectũ aliorum teſtium, & ſic hæreticus ꝯtra hæreticũ admittit,vt dicit text.in c.in fidei fauorẽ. de hæret.lib.6. & ꝑ illum textum dicit Panor. in c. l͞ras.de ꝑſumptionibus. ẽt fratrem eſſe cogendum contra fratrem ſuper ꝑdicto cri-

11 mine ferre teſtimonium. † Admitterẽ ẽt domeſticos,& familiares eoꝝ,q͞n cum iſtud crimen ſecretum ſit,melius,& aptius ꝑ familiares,quam ꝑ alios ꝓbari poterit,vt l.ꝯſenſu. C.de repud.quinimmo ẽt ſerui ꝯtra dños cũ tormentis admittendi forent,q͞a admittunt̃ in crim.læſæ maieſt.C.ad l.Iul.maieſt.l.fi.ergo à fortiori in crimine hæreſis, cum longe grauius ſit æternã quam tpalem lædere maieſtatem.& hanc argumentationẽ facit text. in ſimili.in c.vergentis.de hęret.Ad idẽ text.

12 cũ gl.1 2.q.2.qõ.† periuri ẽt admittunt̃ dum modo ꝯtra ſe,&ꝯtra alios in hoc crimine atteſtent̃,dum tñ ex manifeſtis apparuerit indicijs tales non animi leuitate aut odij fomite,ſeu corruptione pecunię,ſed zelo fidei orthodoxæ velle deponere, aut dcm̃ ſuum q͞d ante in forma teſtimonij depoſuerant emendare,& corrigere,ac q̃ prius tacuerant reuelare,&hoc in fauorem fidei ſpãl͞r ꝯcedit,vt c. accuſ.§.licet,de hæret.lib.6. ex q̃bus limitabis text.in c.prerea.de teſtibus cogẽdis, quatenus de corrigẽdo dcm̃ teſtis loquit̃,& not. per Bart. in l.eos.ff.de fal. Aduerte tñ iuxta hoc,q͞d cum iſti inhabiles admittunt̃, ita demum,eoꝝ dictis fides adhibeã,ſi ex veriſimilibus ꝯiecturis, & ex numero teſtium, & ex qualitate tam deponentium q̃ eoꝝ contra quos deponitur, ac alijs circunſtantijs ſic teſtificantes non falſa dicere præſumantur, vt

13 in d.c.in fidei fauorem. † conſpiratores tñ, & inimici non admittent̃ ſicut nec in alijs exceptis criminibus. Pro quo optimus text. de ſimonia.ꝑ tuas.lo primo.& not. hoc,q͞a valet gñal͞r ad oẽs caſus in q̃bus minus idonei teſtes admittuntur.Quid aũt conſiderari debeat in alijs exceptis criminibus circa teſtes criminoſos vt admittantur vide gl.1.q. 1. ſi q̃s eps.& 2.q.1.Deus omnipotens.& ꝑ Doctores in d c.per tuas.de ſimonia. Intellige

14 tñ † prædictos inhabiles teſtes in hoc crimine admittendos fore contra hæreticos, credentes fautores,& receptatores,& defenſores eoꝝ,nõ tñ ſic eſſet ſi ꝓ eoꝝ parte inducerent̃ ad hoc q͞d de hoc crimine ſe purgarent,eo.n.caſu requirerent̃ teſtes oĩno integri ſine aliqua ſuſpicione, & catholicæ fidei

15 zelatores.eod.tit.c.filij. in fine. † An autem hmõi ſuſpecti teſtes cũ examinant̃, ſint tormentis ſubijciendi,vide gl. 15.q.6.in ſumma q̃ dicit q͞d ſic,ſi eſt ſeruus vel vilis ꝑſona, vel ſi ſit liber,& ſit criminoſus,& infamis vel obſcurus vel ignotus. Tales.n.ſine tormentis non admittunt̃. torquet̃ ẽt quælibet libera perſona,licet non ſit vilis,dum tñ vocillet in teſtimonio.de mã tñ vide Bart.in l.ex libero.ff.de quæſt.Sed quæro iuxta prædicta. an

16 † id quod dcm̃ eſt de minus idoneis teſtib. admittendi in crimine hereſis,habeat tñ locum q͞n proceditur per viam inquiſitionis, aut ẽt idem ſit cũ procedit̃ ꝑ viam accuſationis vel exceptionis.Et vr̃ ꝙ ſic,q͞a eadem eſt rõ.ſ.fidei fauor,& odium criminis, ergo idẽ ius.de reſcriptis,inter cæteras.cum ſi.Cõtrarium tñ concludit gl.in d.c. fidei. q͞a ab illo iure r͞latur,quo cauetur tales perſonas ad teſtimonium admitti non debere non eſt recedendum niſi inquantum reperiat̃ à iure permiſſum,Qui ergo accuſat,vel excipit habeat ꝓbationes idoneas,nec eſt accuſatio fauorabilis vt inquiſitio,ad hoc 2.q.7. ſi quis eps, & verbum iſtud inquiſitionis debet aliquid operari,alias quare fuiſſet expreſſum.de decimis.ad audientiam.cum ꝯcord. & ſic trãſit ꝑdicta gl.Sed contrariam tenet Arch. in d.c. in fidei,& allegat.2.q 7.c.hæreticus.Sed Io. And.tenet gl.in nouel.&ad c.ſi hereticus.rñdet ꝙ non tenet,vt ibi dicit gl.& hoc.idẽ ꝓbat

bat text.in d.c.in fidei qa ſi ille text. teneret
non eſſet neceſſaria dicta decr.& ſic trãſit ibi
Dom. ſimpliciter recitando ꝑdictos Doct.
Ego tñ potius tenerẽ opin. Arch. ꝓ quo fa-
cit,qa eadem rõ eſt vtrobique.ſ.fauor fidei,
17 † ex qua rõne ẽt in pœnalibus (attento qđ
expreſſa eſt in lege) argui põt ad ſimilia . vt
eſt text.inſt.de leg.patro.tutel.in prin. & gl.
in clem.1.de electio.& c.1.de temp.ord.lib.
6.Præterea diſpõ ꝑdicta non eſt odioſa,imò
fauorabilis , cum non in odium hæreticorũ
principalr̃ , ſed in fauorem fidei ſit inducta .
vt text.ibi innuit in princ. Vnde illud eſt cõ
ſiderandum,& non odium hæreticoꝝ qđ ve
nit in ꝯñam.iuxta gl.c.ſciant cuncti, de ele-
ctione lib 6.& l.q exceptionem.ff.de condi-
tio.indebi. Nec eſt ſimile de accuſatione in
alijs criminibus intentata, & de accuſatione
facta in crimint hæreſis . Nã,& ſi in alijs cri
minibus accuſatio dicaĩ genus illaudabilis
intentionis iuxta moderationem ꝑdictã, nõ
tñ ſic eſt in crimine hæreſis, vt in ſuperiori-
bus diximus.Poſſet ẽt dici ꝙ ille text.non ſe
reſtringit ad ꝓceſſum inqſitionis,qa non di
cit cum ꝓcedit ꝑ viã inquiſitionis,ſed dicit,
in fidei fauorem ꝯcedimus, vt in negocio in
quiſitionis hæreticæ prauitatis,& loquiĩ Pa
pa inquiſitoribus,vt patet in ſupraſcriptio-
ne,de quibus certum eſt ꝙ licet ꝑ viam accu
ſationis poſſunt procedere, appellanĩ tñ in-
quiſitores, & eodem modo ex eoꝝ noĩe ap-
pellaĩ negocium inquiſitionis , licet ꝑ viam
accuſationis,vel exceptionis cognoſcant, &
ꝑ hoc fundata manet ſatis iſta pars,&rñſum
reſtat ad motiua ꝯtraria,&qa in tanto crimi
18 ne cũ multa oportet cautela ꝓcedi,† in exa
minatione teſtium ꝙ recipi ſu ꝑ crimine ꝑdi
cto cõtigerit,debent adhiberi duæ religioſæ
& diſcreto ꝑſonæ, in quarum ꝑſentia ꝑ pu-
blicam . ſi põt hr̃i perſonã, aut ꝑ duos viros
idoneos fidelr̃ eorundem teſtium depoſitio
des ꝯſcribanĩ.ꝑ tex.in c.vt officium.§.verũ .
de hær.lib.6.& pondera illum text. q requi
rit interuentum ꝑdictarum perſonarum ne
dum in examinatione teſtiũ, ſed ẽt in deſcri
bendo eoꝝ depoſitiones . & ꝑdicta practica
examinãdi teſtes põt,& iuſte debet obſerua-
ri in oĩbus arduis cauſis, vt ſine oĩ ſuſpicio-
ne res procedat.ita tenet Panor. de electio.
qa ꝑꝑ,& c.cum cauſam,de teſti.& quo libe-
rior ſit facultas in his ꝓcedendi daĩ facultas
à iure religioſis , qui anteq̃ eſſent in ſeculo
erant notarij,ac ẽt clericis q ante clericatus
ordinem notariatus officio fungebanĩ,vt in
hac examinatione,& in alijs huic officio in-
cũbentibus,officium ꝑdictũ notariatus exer
19 ceant,vt d.c.vt officiũ.§.ad ꝯſcribẽda. † Pro
baĩ ẽt hoc crimẽ ꝑ inſtr̃a,vtpote, ſi apud ali
quẽ reperianĩ libri improbatæ lectionis,ſm
Arch.& Ioan And.in d.c.filij.Sed ego crede
rem vltra hoc requiri alias ꝯiecturas,ex qb.
iudex informet aĩum ſuum , poterat .n. eſſe
qđ erant in domo ſua eo neſciente,aut ꝙ ha
bebat illos libros, vt deprehenderet errores
hæreticoꝝ,non ad illos ſequendũ,& imitan
dũ,ſed potius ad ꝯfundẽdũ,& impugnandũ,
iuxta text.in c.q de mẽſa.& in §.ſed ecõtra.
20 37.diſt.† An aũt alias delictũ ꝓbari poſſit ꝑ
inſtr̃m,remitto ad gl.c.cũ in eccleſijs de ma-
ior.&obed.& c.cum in poſitionibus.de iure
iur.lib.6.& ꝑ Io.And.in rł̃a,ſemel malus,de
reg.iur.lib.6.in merc.& ꝑ Bart.in l.ſenatus.
ff ad Turp.& ꝑ Bald.in l.ꝯtra negantem.C.
21 ad l.Aquil.& Sal.in l.fin.C.de ꝓbõni.† Pro
bari ẽt põt crimen hæreſis ꝑ ꝑſumptiones ,
ſed ꝑꝑ grauitatem ꝑiudicij requirerenĩ eui-
dentiſſimę ꝯiecturę.Nam ẽt ſi quodlibet cri
men probari queaĩ per indicia, vt in d.l.fin.
C.de ꝓbatio.& late ꝑ Io. And. in addit ad
Spec.tit.de ꝓb. circa fin. ſed quo magis cri-
men eſt graue maiores ꝑſumptiones,& eui-
dẽtiora indicia requirunĩ.ſic ꝓbat text. not.
cum gl.in d.c.literas de ꝑſum.&ibi tenet Pa
22 nor.† qñ tñ ex præſumptionibus iudicaĩ tẽ
perare debet iudex pœnam aliquantulũ . vt
not.Innoc.de præſumptio.qa veriſimile.

1 ☞ Publicatio teſtiũ hoc in crimine qualiter fiat.
Teſtium publicatio in hoc crimine hæreſeos publi
ce fienda non eſt quando delati potentia refor
midatur,qua autem forma tunc procedatur ibi
dem,& an idem in quibuſuis criminibus dicen-
dum ſit,num.2.
3 Caſus à communibus regulis excepti,extendi mi-
nime debent,niſi per omnia eadẽ ſubeſſet ratio .

QVAESTIO XIIII.

1 DEcimoquarto quęro † de publicatio
ne teſtiũ fienda in hoc crimine . Ad
quod dicas ꝙ fieri debet ſicut , & in
alijs cauſis,vt reus habeat facultatem ſe de-
fendendi . Si tñ ꝑꝑ potentiam perſonarum
ꝯtra quos deponunt graue periculum immi
nere ſperaretur,ex publicatione nominum
prędi

p̄dcōꝶ, tunc non publice, ſed ſecreto coràm diœceſano, vel ipſo abſente coràm eius vicario, vbi inquiſitores procedunt, q̄n vero procedit eps, coràm inq̄ſitoribus, & utroq; caſu coràm alijs perſonis prouidis, & honeſtis, iuriſq. peritis hmõi publicatio eſt fienda, & vt efficacius hmõi periculis occurratur, eps, vel inquiſitores præfati poterunt ſuper his ſecretũ indicere illis quibus hanc publicationem facient, & in eos ſi arcana ꝯſilij, ſeu pro ceſſus patefecerint excõicationis ſniam, quã ex ſecreti violatione ipſo facto incurrant, poterunt ꝓmulgare. ꝓ quo eſt tex. in c. fi. §. pe.
2 de hær. lib. 6. †Sed occurrit dubiũ, an vbi ſimile periculum occurreret ẽt in alijs criminib. poſſit hmõi publicatio omitti, & dom. Ant. in c. præterea, de ſponſ. lo 2. tenet ꝙ in mã peccati eſſet duntaxat hoc admittendum, ꝓ quo inducit tex. ibi. Sed Panor. ibi dicit, ꝙ ꝓ & contra facit tex. in d. c. fin. ꝯtra facit, inducendo per locũ à ſpeciali, ꝓ facit, inducendo gñalr̃, ſed ipſe ſtat in p̃mo dicto. Ego tñ tenerem ꝙ cum diſpõ illius c. ſit exorbitans à iure exceptio à cõi rl'a iuris nõ habebit locũ niſi in illo caſu exp̃ſſo, & vbi ſimilis caſus occurret, qđ uix poſſet ꝯtingere attenta graui
3 tate huius delicti. †Nã caſus excepti à cõib. iuris regulis nõ extendunt̃, niſi vbi eſt ꝓ oia eadẽ rõ, ut tenet gl. in l. 1. C. de ꝯd. ind. & in l. illud. C. de ſacr. eccl. & tex. c. cum dil. de ꝯſ. vel inut. nec dcm̃ d. Ant. placet indiſtinćte, q̃m ille text. cap. præterea, loquit̃ q̄n agitur de modico præiudicio, vtpote de ſponſalibus de futuro, immo fundatur contrarium ex eo inquantum probat, ꝙ ſi ſponſalia eſſent iurata, illud non foret admittendum.

1 *Sententia in hæreſeos crimine ferenda, quo ordine quo ue modo pronuncianda ſit.*
2 *Hæreticus qua pœna per eccleſiaſticos iudices, & qua per laicus inſligatur. num. 4.*
3 *Hæreticorum bona qualiter diuidantur.*
4 *Hæreticus an ſit incendio tradendus, ſiue viuus igne abſumendus.*
5 *Vaſalli aliq; hæretici fidelitatis d. bito aſtricti, à nexu illo liberi ſiunt.*
6 *Cõdẽnati hæretici bona, in alio territorio quã vbi condẽnatus ſuit exiſtẽtia, cui applicanda ſint.*
7 *Forum etiam quuſortitur ratione perſonæ ſuper rebus alibi ſitis.*
8 *Feudalia, & emphyteutica bona, an damnato hæretico veniant fiſco applicanda.*
9 *Dos, an fiſco applicetur ab vxoris hæreſim.*
10 *Vir vxorem hæreticam, & verſa vice vxor virum deferere poteſt, intellige ſanè.*
11 *Purgat o canonica quo pacto à ſuſpecto de hæreſi ſienda ſit.*
12 *Pœnitentia ſuſpecto de hæreſi iniungenda eſt, iuratoria .ſ. cautione, alia ue ſecuritate adimplenda pœnitentia poſtmodum exacta, necnon certa pœna adijciendo ſi non impleuerit.*
13 *Suſpecti de hæreſi ſucceſſores, ſuſpecto adiunctã pœnitentiam implere coguntur, quam ſuſpectus viuens non impleuit.*
Delinquentiũ bona, an fiſco tacite pro delicto hypothecata ſint.

QVAESTIO XV.

1 Decimoquinto quæro†de ſnia ferenda in crimine hereſis, & de pœna huius delicti. Modus aũt qui debet obſeruari eſt, quod antequam ſnia feratur inquiſitores præfati, & eps faciant ſecum conuenire viros ſapientes, & doctos, Deum timentes, cum quoꝝ conſilio procedere hñt ad ſniam ferendam, ut in cap. ut cõmiſſi, de hær. lib. 6. & ſi uideatur eos iudicandos fore hæreticos, tunc eis citatis debet ſnia declaratoria ferri contra eos, per quam declarentur hæretici, & ſeculari curiæ tradendi ac bona eorum occupanda fore per eos ad quos ſpectat, ut cap. Cum ſm leges. eod. tit. & lib. quia idem ſeruatur ubicunq; pœna ipſo iure imponitur, vt not. gl. c. cõmiſſa, de elect. eod. lib. & per Io. And. & Dom. c. pro hum.
2 de hom. eod. lib. † Pœna aũt hæreticoꝝ eſt, ꝙ ſunt excõicati ipſo iure, & poſtquam per iudicem eccleſiaſticum fuerint de hoc crimine damnati, tradi debent iudici ſeculari animaduerſione debita puniendi, clericis a ſuis ordinibus degradatis: bona aũt hæreticoꝝ ſi fuerint clerici applicantur eccleſijs in quibus fuerant beneficiati, ſi vero laici extiterint, fiſco ſeculari in cap. excõicamus. lo 1. de hæret. in princ. & de hoc vltimo eſt text. eod. ti. verg. & cap. cum ſm leges. eo. ti. lib. 6.
3 † Hodie tñ bona hæreticorum in tres partes diuiduntur; quarum vna aſſignatur dño tpali, alia officialibus inquiſitionis, tertia vero ipſi officio, vt in extrauag. Clement. ſed illa tantum loquitur de inquiſitorib. Italiæ. & ſic ad alias prouincias non extenderetur. iuxta notata per Innoc. & Ioan. And. in ſimili. in c. 1. de loc. Lex etiã Friderici Imperatoris

eris quæ eſt tertia,& incipit patarenoꝝ, diffidat,& bānit hęreticos credentes fautores,& receptatores eoꝝ, ac perpetuæ infamiæ eos ſubijcit,& illæ leges Friderici ſunt approbatæ.c.vt inquiſitionis,in princ. de hær. lib.6.

4 † Sed iuxta præmiſſa q̄ro, qua pœna debent puniri p iudices ſeculares quoꝝ ptāti relinquuntur.Gl.tangit q̄ōnem in c.excōm lo 2. eo.tit.& dicit ꝙ pœna vltimi ſupplicij.Hoſt. & Io.And.in c.ad abolendā.eod.tit. tenēt ꝙ pœna ignis, debent ergo cremari ſm Euāg. Ioā.15.c.ſi qs in me non manſerit,mittetur foras ſicut palmes,& areſcet,& colligent eū, & in ignē mittent,& ardet. Et ius ciuile punit hæreticū pœna mortis,ut l.Arr.C.de hæret.iuncta.l vltimū ſupplicium.ff.de pœn.& ſic tranſit recitando pdcos doct.Pan.in d. c. ad abolendam,idem tenet in c.excōm.lo 2. eod.tit.ſed iſta fundamenta non ꝓbant. Nā illa auctoritas Euangelij non intellr̄ de hæreticis tm̄, ſed ēt de his qui recedunt à Deo p defectū charitatis, nec loqtur de igne mālī, ſed de igne infernali.Leges ēt ciuiles ſupius inducꝫ loquuntur de pœna mortis. non tn̄ p ignem infligenda,quod vbi iura volūt exprimunt tanq̄ ſeueriſſimam, & atrocem pœnam, ut patet in multis caſibus quos enumerant Saly.in l.vnica.C.de nili agg.nō rump. inter quos non enumerat iſtum. Vnde crederem ignem ipſis dari potius ex ꝯſuetudīne,q̄ eſt optima legū interpres,q̄ ex aliqua expſſā

5 iuris diſpōne. † Vaſſalli aūt,& alij q cunq; tenebant eis aſtricti debito fidelitatis, vel dn̄ij aut alicuius obſeqnij, ipſo iure ab oī hmōi obligatione ſunt liberi,ut eſt text. de hæret. c.fin.Quo ad pœnā aūt ꝯfiſcationis bonoꝝ, quæro de q̄ōne no.ſuppoſito ꝙ bona hæreticoꝝ ꝯfiſcata debent diuidi in tres partes , ut

6 dcm eſt. † Pone ꝙ hn̄s immobilia Ferrariæ per inquiſitorem Florentinū ſit Florentię legitime ꝯdemnatus de hæreſi,ad quos illa bona ptineant. Ioan.Cald.diſputauit iſtā q̄ōnē & arguit primo, ꝙ illa bona licet ſint ſita Ferrariæ ptineant ad officiales & cōe Florentiæ poſtq̄ ibi fuit de hæreſi ꝯdemnatus. nam bona veniunt acceſſorie, & in ꝯn̄tiam ad pſonam quæ ꝯdemnata eſt Florētiæ. arg. rłę acceſſoriū,de reg.iur.lib.6. & cap.[illegible] prudentia,de donat. inter virum, & vxor[illegible] .ff. de auro & arg.leg.cum aurum,in fine. faciāt ad idem notata per gl.in cap.quod ad te. de cler.coniug.& C.de exac.tribut.l.fin.l.b.10.

vbi in publicandis bonis attēditur locus pſonæ quæ deliquit. Secundo ſic dicit lex,vbi quis iniuſtitiam fecerit ibi pœnas ſubeat delictoꝝ,vt non alius tale quidq̄ agere præſumat ad exemplum reſpiciens, ut in auth. ut iud.ſine quoquo ſuffr.§.ſiquis aūt. col.2. & canō dicit.ibi vindicet iniuria,vbi plcābilis eſt orta pſump.23.q 4.ſi illic.Item officiales Florentini laborauerunt in ꝓcedendo,& cōdemnando hæreticū,ergo bona vr̄r eis debita rōne laboris,& officialibus Ferr. dicendū eſt,Qui non laborat non manducet. de cēſ. procurat. & not. ff. de damno inſ.quamuis.

7 † Tertio rōne perſonæ ſortitur quis foꝝ ēt ſuper rebus alibi ſitis.c.ſanè,de foro comp. C.vbi in rem actio.l.vltima.& ibi no.Quarto pro hoc facit c.cum ſm leges, de hæret. lib.6. debet.n.intelligi ille tex. de dn̄o tpali illius loci cuius erat eps qui tulit ſniam, ad hoc optime.l.Titium.§.tut. ff. de adminiſtr. tut. In contrarium vr̄ ꝙ ad officiales officij inquiſitionis Ferrariæ, & cōe illius ciuitatis pertineant bona ibi ſita, licet alibi ſit facta ꝯdemnatio. Primo, quia diſpō ſuper rebus concepta debet referri ad ſuperiorem loci vbi res ſita eſt vbicunq; fuerit dn̄s dictæ rei, patet hoc in iuriſdōne,ut d.c.ſanè,& cap.ex parte,& cap.fin.eod.tit.Idem in ſuppletione negligentiæ.10.q.2.caſelas.& cle. quia regulares,de ſuppl.negl.prælat. Item cum bona hæreticoꝝ ſint cōfiſcata,vt prædictum eſt. & occupatio ſit fienda per ꝓcuratorem in prouincia deputatū, vbi ſunt illa bona.C.de bonis vac. l. ſi q̄n lib. 10. ergo ad Florentinos pdictos pertinere non poterunt. Ad idem facit cap.poſtul.de foro comp. & l.cū vnus .ff. de bon.auth.iud.poſſit.&cap.Rom.§.ꝯtrah. de foro comp.lib.6.& de her.vt offm̄,& cap. per hoc,eod.tit. & pro iſta ſecunda parte cōcludit, & hanc firmat per iura pro hac parte inducta,& nę detur ꝯfuſio iuriſdōnum. Tertia uero parte inquiſitoꝝ dicit ꝙ debeatur illis de Florentia rōne laboris quem ſuſtinuerunt, & cum his ſe expedit de iſta q̄ōne Petrus de Anch.in rep.cap.acceſſ.de reg.iu.lib. 6. & iſta ꝯcluſio mihi placet, cum iura q̄ de confiſcatione prædicta loquunt ad bona referantur,& in rem ſint cōcepta. Ad qđ facit doctr.Bart.in l.cūctos pop.C.de ſum.Trin. An aūt in hac confiſcatione veniant bona q̄ hæreticus tenebat in feudum, vel emphyteuſim ab alijs. vide late per Spec.tit.de feud.§. 1.verſ.

1.verſ.90.& p Bart.in l.ſi finita.§.ſi de vecti
galibus.ff.de damno.infecto.& per Egid. de
8 Bella.deciſ.725.† Quid aũt ſi vir ſit hæreti-
cus,an pp hoc dos vxoris ſit ꝯfiſcata. Dicas
ꝙ nõ,niſi vxor ſciens à principio eũ eſſet ta
lem,ipm in maritũ acceperit,vt c. decreuit.
de hæret.lib.6.ex quo habes vnum caſum in
9 quo dos ꝯfiſcat̃. An aũt pp vxoris hæreſim
ꝯfiſcet̃ dos. videret̃ ꝙ non p l.quinq; legib.
ff.de bo.damn.qa iſte caſus non eſt de illis.
Sed ego dicerem ꝯtrarium. Nam ex quo in
crim.læſæ maieſt.illud hẽt locum vt ibi,ergo
à fortiori in crimine hęreſis,ſic arguit tex.de
10 hær.vergentis.† vbi tñ vir vel vxor in hære
ſim laberet̃ q fideles eoꝶ manet,poſſet pro-
pria auctoritate ab alio recedere. Si tñ ille
hæreſim abiuraret,cogeret̃ ad eũ redire, qđ
intellige ſi ſine iudicio eccleſiæ ab eo receſſe
rat,ſecus ſi iudicio eccleſiæ. Fit tñ iſta ſepara
tio quoad cohabitationẽ,non quo ad vincu
lum,ꝓbat̃ hoc in c. de illa.de diuor. & eo ca
ſu quo fidelis recederet,totam dotem aut do
nationẽ pp nuptias recuperare dr̃e de dona
tio.inter virũ.& vxorẽ.c.1. & ꝯſultum eſt cõ
iugi catholico ab hæretico ſeparari, ne ſedu
cat ab eo,& in errorẽ labat̃,& ppea dñs ꝑce
pit Deuter.7.dicens. Filiã tuã nõ dabis filio
eius,neq; filiã illius accipies filio tuo,qa ſe-
ducet filiũ tuũ,ne ſequat̃ me, & vt magis ſer
uiat dijs alienis.Iraſceturq́. furor dñi,& de-
11 lebit te cito.Si aũt † non ꝯuincant̃ de hæreſi
ſufficienter hi ꝯtra quos ꝓceditur, ſed alias
de hoc crimine inueniant̃ ſuſpecti, tunc iux
ta ꝯſiderationem ſuſpicionis qualitatumq́.,
perſonæ debẽt canonice ſe purgare, qđ ſi re
nuerint excõicãdi ſunt vſq; ad ſatisfactionẽ
ꝯdignam,& ſi p annum in excõicatione pſti
terint,ſunt velut hæretici ꝯdẽnandi, vt in d.
c.excõicamus.lo 1.in §.1.vbi vero ſuſciperet
purgationẽ, & in ea deficeret tanq̃ de crimi
ne conuictus hr̃i debet,qđ in oĩ crimine eſt
gñale, vt c.inter ſolicitudines, de purgatio.
canon.& c.tua.de cohabita.clericoꝶ,& mu-
12 lierum. † Eſt,& alius modus ꝓcedendi ꝯtra
ſuſpectos p̃dictos, vt iuxta quãtitatem ſuſpi
cionis,& alijs debitis circunſtantijs ꝯſidera-
tis,ſi diſcreta pœnitentia eis iniungat̃ atque
p̃ter iuratoriam cautionem,ab ipſis ſufficiẽs
exigat̃ ſecuritas.ſ.de certa pœna ſoluenda ſi
pœnitentiam non impleuerit,vt ſaltẽ pœnæ
tp̃alis timore debeãt coërceri.ꝓ quo eſt tex.
13 in c.lr̃as.de p̃ſumptio. in fin. † & vbi ipſi in
vita non impleſſent hanc pœnitentiã iniun
ctam,compellendi ſunt eorum hęredes eam
adimplere,per tex.in c.parochiano.de ſepul.
& c.in lr̃is de rapto.& c.à nobis.lo 2.de ſen
ten.excõicatio. Secus aũt ſi pœnitentia non
iniuncta illi deceſſiſſet.vt c.accuſ.§.porro.de
hæret.lib.6. Et vbi prędictus ſit ſpectus obli
gaſſet bona ſua pro hmõi pęnitentia iam in
iuncta adimplenda trãſirent bona hmõi in
quemcunq; et particularem ſucceſſorem di-
ctorum bonorum cum prædicto onere, vt
probat idem text.in §. ſi vero. qui text.ſatis
14 aperte terminat illa difficultatem, † an pro
delicto bona delinquentis ſint tacite obliga
ta fiſco,de quo per gl.in l.reſcriptũ.ff.de pa
ctis.& in l.aufertur.§.fiſcus.ff.de iur.fiſ. & p
Bar.vtrobiq;. & ẽt per eum in l.poſt contra
ctum.ff.de donati.Et p illum text.d.c. accuſ.
§.ſi vero.vr̃ fundari ꝙ non inducatur illa ta
cita hypotheca ſecundum Pet.de Anch. ibi,
ſed ego dicerem ꝙ ille text.non facit ad pro
poſitum, loquitur.n.de pœnitentia iniuncta
ſuſpectis de hæreſi,non aut de bonorum cõ
fiſcatione quę fit ipſo iure contra ꝯuictos de
hæreſi.hoc tñ indubie probat ille tex.ꝙ pro
pœnitentia alicui iniuncta non ſunt bona il
lius tacite hypothecata,cũ ibi expreſſa fuerit
facta bonoꝶ hypotheca. Quo ad qõnẽ aũt
principalem Bar.in d.l.reſcriptum.tenet qđ
ſint tacite hypothecata fiſco, ſed non tali hy
potheca q̃ faciat p̃ferri creditorib.ipm fiſcũ,
ſed in d.l.aufertur.§.fiſcus.& in d.l.poſt con
tractum. indiſtincte tenuit tacitam hypothe
cam illo caſu ceſſare,ſed qa de hoc principa
liter hic nõ agit̃,remitto ad no.plene p Bal.
in d.l.reſcriptũ. vbi videbis longã diſtinctio
nem,q́ euacuat iſtam mãm ſatis ad longum.

1 Hæreticorum fautores,& receptatores qua pœna plectantur.
2 Auxilium hæretico præſtare ex quibus actibus quis dicatur.
3 Miſericordiam pro delinquente quãuis regulariter implorare liceat, p hæretico tamẽ nõ licet.

QVAESTIO XVI.

1 DEcimoſexto quæro † de pœna im-
ponenda contra credentes fautores
& receptatores hęreticorum hoc de
terminatur p text.in d.c.excõicamus.§ cre-
dẽtes.de hær.vbi tex.decernit tales excõica-
tioni ſubiacere, & ſi taliter excõicatione
nodatus

nodatus ſatisfacere neglexerit intra annum
extunc efficitur infamis,& excluditur ab offi
cijs pnblicis,& conſilijs,nec ad eligendos a-
lios publicos officiales, nec in teſtem admit
titur,& efficitur inteſtabilis actiue, & paſſi-
ue,& aliæ multæ pœnæ contra tales ibidem
imponuntur quæ cauſa breuitatis omittant.
Prædicta vera ſunt qtũs de credentibus lo-
quuntur in his q credunt hæreticos fore bo
nos,& catholicos viros, & fauent eis. Si tñ
crederent eoꝝ erroribus,eo caſu eſſent hære
tici iudicandi tanq̃ à fide deuiantes, vt in c.
2 pen.§.fin.eod.tit.Sed iuxta hoc q̃ro † ex qb.
actib.dicat̃ qs pſtare auxiliũ ſiue opẽ,aut fa-
uorẽ hæreticis. Arch.& Io.An.in c.quicũq;.
eod.tit lib.6.late ꝓſequunt̃ hanc mãm. Sed
tu dicas ꝙ interdũ pſtatur auxilium de iure,
vtputa exercendo offm̃ aduocationis ſiue ꝓ-
curationis pro eis,ad quod faciunt notata p
Hoſt.in cap.ꝓpoſuit.de cler.excõm.min. &
tex.in c.ſi aduerſus,de hær. Qñq; non p viã
iuris,ſed veniæ,ſiue miſericordiæ obtinédæ.
3 & † licet illud rſe licitum ſit vt l.ſi fuerit.ff.de
reb.dub.& l.in metallum,& l.diuus.ff.de pę.
tenet Bart.in l.in furti.§.op.ff.de furtis. In
foro tñ ꝯſcientiæ diceré,ꝙ vbi non eſſet ſpes
de correctione illud eſſet illicitum, & videre
tur impendi fauor delinquentis. Ad qd' in-
duco gl.23.q.5.reos. Sed in crimine hæreſis
gñalr̃ dico non licere,etiam vbi ſpes eſſet de
correctione. Nã ſi hoc obtinet,in crim.læſæ
maieſt. vt non liceat ꝓ criminoſo illo crimi
ne ſupplicare,vt l.qſquis.C.ad l.Iul.maieſt.à
fortiori in crimine hæreſis locum hr̃e debet,
cum longe grauius ſit æternam quam tpalẽ
lædere maieſtatẽ de hæret.verg.ad quod fa-
cit gl.6.q.1.ſi qs cum militib.Qñq; pſtat̃ fa-
uor,alias extra iudicium,& tunc proſequere
mãm vt late ꝓſequit̃ gl.in clem.1.de pœn.&
in c.1.de offõ deleg.& in c.notũ.2.q.1.& p
Innoc.de hom.ſicut dignũ. & p Bar.in d.§.
op.& per Saly.in l.non eo minus. C.de acc.
Et licet alias receptatores delinquentium ſi
eoꝝ ſunt ꝯſanguinei mitius puniant̃,ut in l.
2.ff.de recepta. Hoc tñ nõ putarẽ in hoc cri
mine hæreſis locũ hr̃e,cũ & pro delicto pr̃is
filij puniant̃ p p tanti criminis atrocitatẽ, vt
d.l qſqs.& d.c.n.c.verg.& cap. qcũq; §.filij.
eo.tit.lib.6.licet ipſi nõ deliquerint. quanto
magis nõ eſſet eis hñda mia vbi tales flagi-
tioſiſſimos receptarẽt, eoꝝ delictis quodã-
modo p hoc cõicãtes,ſed in hoc vlt. cogita.

1 ☞ *Iudicibus an liceat, hæreticis à iure impoſitam pœnam minuere, vel augere.*
2 *Pœnas delictorum minuẽdi, augendi ue quæ iuſtæ cauſa cenſeantur. & num. 4.*
3 *Hæreticorum ſi adſis copia qua via procedatur.*
5 *Pœnæ augmentũ, aut diminutio in crimine hære ſis etiam poſt ſententiam fieri poteſt, in ceteris vero delictis in ipſa ſententia fieri debet, non etiam poſt intellige ſanè.*
6 *Alteratio pœnæ, & in ſententia, & poſt fieri põt.*

QVAESTIO XVII.

1 DEcimoſeptimo quæro † an pœnam
inflictam à iure ꝯtra hæreticos poſ-
ſint iudices q de hæreſi iudicant mi
nuere,vel etiam ex cauſa agere, aut mutare.
Rñdeo ꝙ ſic. Nam hoc eſt gñale in omnibus
criminibus,ut in l.quid ergo.§.pœna gra-
uior.ff.de his,q notantur inf.& l.& ſi ſeue-
rior.& l.ſi poſſidoniũ.C.ex quib.cau.inf.irr.
Vnde cum hæc regula non reperiat̃ violata
in crimine hæreſis, debet idem in eo qd' in
2 alijs iudicari. † Quæ aũt ſint iuſtæ cauſæ mi
nuendi pœnas delictoꝝ. ad hoc rñdet gl. in
d.§.pœna grauior. dicẽs multas fore cauſas.
Poteſt.n.minui pœna rõne ſenectutis,vel iu
uentutis,ut l.auxil.§.in del.ff.de min.vel qa
ſine dolo deliqt.ff.de pœn.l. ſi qs aliquid.§.
inſtrã,& l.abñtem.§.fin.& l.reſpic.§.delinq.
3 eod.tit. Augeri aũt pñt pœnæ qñ † multitu-
do eſt in delicto, qa multis craſſantib. opus
eſt exemplo.ff.de pœn.l.aut facta.§. fin. Sed
iſtud vltimum limita veꝝ vbi multitudo illa
patienter,& ſine ſcandalo pœnã ſuſtineret.ſi
tñ ſcandalum timeretur de punitione multi
tudinis, detrahendũ eſſet p p multitudinem
ſeueritati,& rigori,ita tenet gl.not.in c. co-
meſſationes.44.diſt.& in cap.lat.de cler.exc.
min. At ubi multitudo vellet errorem ſuum
ꝑtinaciter defendere, ſeuere eſſent puniẽdi,
vt uoluit gl.in d.c.cõmeſſ.& in c.quoties. lo
2.1.q.7.vel ſi ꝯfidentes in multitudine vſum
peccandi ſibi feciſſent,vt in c.1.de pœ.diſt.6.
Si tñ iſta ceſſarent, & parati eſſent illi multi
corrigi, & de eoꝝ correctione eſſet ſpes, ex
miſericordia mitius eſſet cum eis agendum,
diſt.50.vt conſtitueretur,& cap.fi.de tranſ.&
d.c.cõmeſſ.cum multis ſimilib. Quot autem
dicãtur multi,vide gl.in d.c.latores. De mo-
do autem extirpandi vitium à multitudine.
vide tex. notab. in d.c. cõmeſſationes, & de
modo puniendi multitudinem delinquentẽ,
vide

4 vide oino tex. in d.c. latores. † Quæ aũt ſint conſideranda in augendis ſiue diminuend. s pœnis. vide tex. in l. reſpiciendũ. & l. aut ſacta. ff de pœn. & in l. 2. ff. de term. mo. & gl. 2. q. 3. §. notãdũ. Reperit tñ vnũ ſpeciale iuxta
5 hoc in crimine hæreſis, † q̃ licet ſit regulare in alijs criminibus, q̃ vbi pœna venit ex cã augẽda vel diminu. illud debet iudex facere, in ſnia, nõ aũt põt poſt ſniam, vt voluit gl. in d. §. pœna grauior, & d. l. & ſi ſeuerior. in tñ vt ẽt ſi de innocẽtia ↄdẽnati poſt ſniam ↄſtet id tñ q̃ ſniatũ eſt ſine principis licẽtiã immutari nõ põt, vt in l. 1. §. fi. ff. de q̃õnibus. & l. diui. ff. de pœ. tñ in hoc crimine eſt ſpeciale vt ẽt poſt ſniam poſſit pœna mitigari vel mutari. quũ viſum fuerit iudicibus expedire, vt eſt notab. tex. i c. vt cõmiſſi. §. necnõ. de hær. li. 6. Sed illũ tex. ego intelligerẽ ſtricte in terminis in q̃bus loquit̃ quũ exorbitet à iure cõi, videlicet qñ redeuntibus ab hæreſi vel alias ſuſpectis eſt impoſita pœna carceris vel alia hmõi. Secus aũt vbi q̃s eſſet tanq̃ hæreticus ↄdemnatus, qđ. n. non mutat̃ quare ſtare prohibet. C. de teſtamentis, ſancimus. &
6 de appel. l. p̃cipimus. † Vnum tñ non omittam q̃ alteratio pœnæ q̃ eſt neceſſaria nedũ poteſt fieri in ſnia, ſed ẽt poſt ſniam. Vnde ſi condemnatus in pecunia p̃p crimen non poteſt ſoluere, iudex ex interuallo poterit pœnam corporalem permutare, & hoc obtinet in quocunque crimine pro hoc. ff. de in ius vocan. l. fi. & de iuriſdict. omn. iudi. l. ſi quis id quod. §. ſeruos. Cautius tñ faciet iudex ſi formet ſententiam bimembrem. hoc modo videlicet, condemno te in pecunia, & niſi ſolueris intra talem terminum mãdo q̃ patiaris talem pœnam corporalem. ita not. Bal. in d. l. & ſi ſeuerior. faciunt not. in ſimili per eum in l. cum iudex. C. de ſentent.

1 *Appellare an liceat hæretico.*

2 *Appellatione à diffinitiua lege vel ſtatuto ſublata nequaquam ſublata cenſetur ab interlocutoria appellandi facultas.*

3 *Appellatione lege, vel ſtatuto prohibita nõ etiã interdicta cenſetur appellãdi facultas, vbi aut dolo iudicis, aut etiã partis ſententia lata exiſtit, ex quibus autem dolus colligatur, ibi traditur.*

QVAESTIO XVIII.

1 DEcimoctauo quæro. † An in cauſa hæreſis liceat appellare. & diſtingue. quia aut eſt lata diffinitiua, & ab ea nõ licet appellare, vt in c. vt inquiſitionis. §. j. de hære. lib. vj. ibi cũ dicit̃ condẽmnatos. aut grauamen contingit in proceſſu cauſę. & tunc poteſt appellari ẜm Archid. ibi. Nã nulli eſt negãda legitima defenſio. de exceptio. cũ inter. & ne innocẽs grauet̃ permiſſum eſt oĩbus oppreſſis appellare. 2. q. 6. c. 2. & 3. nec obſtat ille tex. in d. c. vt inquiſitionis. ẜm eum, immo facit pro, q̃a loquitur de illis. de quibus iã conſtabat per ſniam latam fore hæreticos. ſic ẽt cõſtitutio Innoc. 4. de qua hic ſit mẽtio dicit. Itẽ appellationes & proclamationes hmõi perſonarũ &c. & alia conſtitutio quæ incipit. Cõmiſſi nobis celitus. ſic dicit, igr̃ proclamationis, & appellationis beneficiũ ab hæreticis receptatoribus & fauoribus eorũ penitus amouemus. Ex q̃bus verbis apparet q̃ de his quos hæreticos eſſe cõſtat, p̃dicta iura loquuntur. Idẽ ſequit̃ ibi. Io. And Hi. n. quos cõſtat eſſe tales nullo iuris beneficio gaudere debẽt, vt in auc. de priuil. doct. circa mediũ. & in tam graui crimine cũ multa debet cautela p̃cedi. de hære. vt officiũ. §. verũ lib. 6. Idẽ Gen. idẽ
2 ſequit̃ Domi. qui ex prædictis infert † q̃ vbi lex vel ſtatutũ tollit remediũ appellãdi a diſſinitiua, non vr̃ tollere ab interlocutoria, qđ eſt notandũ, & pro hoc ego induco doctrinã Inno. in c. ſignificauerũt. de teſti. & in c. pen. de no. ope. nuntia. vbi tenet q̃ & ſi in iudicio poſſeſſorio non admittat̃ appellatio, vt in l. vnica. C. ſi ad momen. po. Illud tñ eſt verũ in diffinitiua quo caſu iura loquunt̃ ſecus aũt in interlocutoria, de qua non diſponunt tollendo remediũ appellandi ab ea quod ẽt iuſtificari poſſet, quia eo magis admittenda eſt in hoc caſu appellatio ab interlocutoria, q̃a grauamen non eſt reparabile per appellatiõnẽ à diffinitiua, p̃ ea q̃ no. in l. ante ſniam. ff. de appel. nõ reci. & in l. ante ſniæ. C. quo. appel. nõ reci. & per glo. c. ie. j. de hære. in ver.
3 ipſo iure, quæ optime facit ad hoc. † Aduerte tñ iuxta hoc q̃ quantũcunque lex vel ſtatutũ tollat appellationẽ, non tñ tollit facultas appellandi, vbi p̃p dolum iudicis, vel aduerſarij eſſet ſniatum, & p̃ſumit̃ dolus in iudice ſi erat capitalis inimicus eius ↄtra quẽ pronunciat. vt ff de arbitris. l. non diſtinguemus. §. cum q̃dam. p̃batur aũt prędicta concluſio ex tex. l. diem proferre. §. ſtarimũcta. l. ita demum. ff. de arb. & l. 3. C. eod. Dolus aũt aduerſarij, colligit̃ ex his quæ dicit tex.

in

in d.l. ita demũ videlicet ſi corrupit iudicẽ; vel ambitione, vel pecunia, vel aduocatũ, aut ꝓcuratorem partis aduerſæ gñaliter ſi in lite doloſe verſatus eſt, & hanc concluſionem firmat Bal. in c. paſtoralis. §. fi. de off. deleg.

1 *Executio aduerſum damnatos hæreticos qualiter fiat:*
2 *Degradatio clerici qualiter fiat, & an degradari debeat qui perpetuo carceri mancipandus traditur, num. 3.*
4 *Sententia criminalis an mox executioni mandetur an vero decẽdio ad appellandũ expectato.*
Officiales ſeculares hæreticos punire nolentes, qua pœna plectantur.
5 *Magiſtratus ſeculares exequi, & cõſeruare cõſtitutiones aduerſus hæreticos latas iurare debẽt, quod ſi facere recuſent, puniantur, vt ibi.*
6 *Iudici ſeculari petenti an hæretici damnati à iudice eccleſiaſtico ſit exhibendus proceſſus, vt nũquid recte condemnatus fuerit videre poſsit.*
7 *Exceptio nullitatis ſententia executionẽ impedit.*
8 *Iudex laicus nunquam eccleſiaſtici iudicis ſententiam executioni mandare non debet.*
9 *Iudex ſecularis ad eccleſiaſticum, & eccleſiaſticus ad ſecularem vbi opus eſt, recurrere poteſt. vna etenim poteſtas alterius opera iuuatur.*
10 *Iudex vnus ſecularis, alterius iudicis ſecularis auxilium implorare poteſt.*
11 *Causa ſi fuerit commiſſa epiſcopo (puta Paduano) & duo ſunt electi vnus canonice, & alter non intelligitur commiſſa exiſtenti in canonica poſſeſsione.*

QVAESTIO XIX.

1 DEcimonono quęro † de executione fiẽda ↄtra ↄdemnatos. de hoc crimine, In quo eſt dicendũ ꝙ ſi ſint eccleſiaſtici viri tunc per inquiſitores, & ordinarios fiet executio in bonis eoꝝ. vbi vero ſeculari iudici ſunt tradendi, debẽt prius à ſuis ordinibus degradari, qđ gñale eſt in omni crimine. vt in c. cũ non ab hoie. de iud. & in c. nouimus. de verb. ſig. vbi tex. dicit ꝙ cũ maxima clemẽtia ꝑ eccleſiaſticũ iudicẽ ſunt tradendi precibus interpoſitis apud eũ, ne ad mortẽ vel mẽbri mutilationẽ procedat. Secularis tñ ptãs faciet executionem corporalẽ prout iura volunt. Illud .n. conuenit iudici eccleſiaſtico pp ſuam modeſtiam, & eccleſiæ clementiam, & hoc incumbit ſeculari iudici pp rigorem diſciplinę, & iuſtum ↄſeruandum.
2 † In degradatione aũt ꝑdictoꝝ reperit̃ ſpecialiter in hoc crimine ſtatutũ, vt non requirat̃ numerus epoꝝ de quo in c. degradatio. de pœn. lib. 6. imò qa tantus epoꝝ numerus faciliter ↄuenire non põt, ſolus eps ↄuocatis Abbatibus alijsq. ꝓlatis, & religioſis ꝑſonis ac literatis ſuę diœciſis (de qbus ſibi expedire vĩ) poterit eos degradare, vt in c. 1. de hær. lib. 6. & licet ille tex. dicat ꝙ illæ ꝑſonæ ↄuocatę debeãt eſſe de diœceſi, vbi tñ ibi non reperirent recurrendũ eſſet ad aliam diœceſim. vt dicit ibi Io. And. in nouel.
3 Sed occurrit iuxta hoc dubitatio. † An iſta degradatio debeat fieri tñ vbi clericus traditur curiæ ſeculari mortis ſupplicio deputandus. An ẽt ſit idem qñ debet ꝑpetuo carceri mancipari, iuxta formam. c. excõicamus, lo 2. eo. tit. Panor. mouet ibi qõnem. & tandẽ concludit ẽt in ſecundo caſu. ſ. perpetui carceris hře locum prædictam degradationem: pro quo facit ſm eum aperte text. in d. c. 1. ibi quum dicit, aut perpetuo immutandus, &c. Si vero laici fuerint de hoc crimine condemnati, ſtatim ſine alio adminiculo ſeculari ſunt relinquendi iudicio, animaduerſione debita puniendi. Ptãtes aũt ſiue iudices, & alij dñi tꝑales. officiales, ſiue eoꝝ nuncij taliter ſibi relictos ſtatim recipiant, & ſine dilatione debita animaduerſione puniant, non obſtantibus appellationibus ꝑ eos interpoſitis, aut interponẽdis, quũ tã ſm ius canonicum, quam ẽt ſm legem imperialem, appellationis remediũ ſi hęreticis fautoribus, ac eoꝝ receptatoribus, & defenſoribus interdictũ. vt in c. vt inqſitionis. de hær. lib. 6.
4 & ex illo tex. infert ibi gl. ꝙ † ſnia lata in cauſa criminali debet ſtatim mandari executioni, non expectato lapſu decendij. ſed ille tex. iudicio meo probat ↄtrarium, quum ibi permittat̃ fieri executionem incontinenti, ex eo ꝙ in crimine hæreſis non admittit̃ appellatio, vt dicit ibi tex. ergo ibi appellatio nõ excluderet (qđ eſt regulare in oĩbus criminibus, intm̃ ꝙ in eis nedum ↄdemnato, ſed ẽt tertio permittit̃ appellare. ff. de appel. non tm̃) eſſet differẽda executio, nec ſtatim eſſet fienda, de mã tñ quia nõ eſt pręſentis ſpeculationis remittõ ad not. ꝑ Bar. in d. l. non tm̃. & latius ꝑ eum l. q vltimo. ff. de pęn. & ꝑ Bal. ĩ l. addictos. C. de epiſ. aud. & ĩ l. vnica. C. ne ex delic. defun. Conſuetudo tñ hẽt qđ in quocunq; crimine non expectato decendio

decendio ad appellandum mandatur incon-
tinenti ſnia executioni quo ad pœnam cor-
poralem quod intellige vbi non eſſet appel-
latum, de quo remitto ad notata per Doct.
in locis pdictis,& p Can.in c.2. de re iud.&
quo magis ſint aſtricti hmõi ſeculares pote
ſtates,& officiales ↄtra hæreticos hmõi exe-
5 cutiones facere † ſtatutum eſt,ꝙ ad reqſitio
nem diœceſanoꝝ,ſeu officialium ſuoꝝ, aut
inqſitoꝝ hæreticæ prauitatis iurent præciſe
attendere,atq; inuiolabilr̃ obſeruare,& face
re à ſuis ſubditis obſeruari toto tp̃e ſui regi
minis ĩ terris ſuę iuriſdõni ſubiectis ↄſtõnes
edictas ↄtra hæreticos credẽtes, fautores, &
receptatores,atq; defenſores eoꝝ ipſoꝝq. fi
lios,& nepotes,& qui iurare id noluerint,&
ſeruare,velut hæretici, ac de fide ſuſpecti, &
infames offõ,& honore ſui regiminis ſpoliẽ
tur,& ſunt inhabiles ad officia publica de ce
tero ↄñda,ut in c.vt offm̃.§.fin.de hęr.lib 6.
& vltra hoc pdicti oẽs ſi executionẽ ſibi iniũ
ctam ↄtra hæreticos pſatos delatã prõpte ꝓ
ut ad ſuum ſpectat offm̃ facere,ſeu adimple-
re detractẽt,aut alias ſniam,vel ꝓceſſum iu-
dicium,q ſup hoc crimine ꝓcedunt directe,
vel indirecte impedite pſumpſerint, & q ſciẽ
ter in pdictis dederint ↄſilium,auxiliũ, & fa-
uorem,excõicationis ſniam ipſo facto incur
runt, quam ſi p annũ aĩo ſuſtinuerint indu-
rato, extunc velut hæretici ſunt ↄdemnandi,
vt in d.c.vt inquiſ.§.prohib.Ex quibus apte
mõſtratur quã ſoliciti,& attenti debeant eſ-
ſe ſeculares ptãtes, & officiales circa ea quæ
ſuper hoc crimine eis incumbunt pagenda.
Horrẽdumq. eſt ꝙ ptãtes, & dñi tpales qui
eos debite modo pdicto non puniunt, imò
& q deterius cõmittẽtes eis fauent,illud dñi
iudicium p eos prophetæ ꝓlatum incurrãt.
Quia dimiſiſti viꝝ dignum morte de manu
tua,erit aĩa tua pro aĩa eius, & ppl̃s tuus ꝓ
ppl̃o eius,vt hr̃ 3.Reg.20. Multa ẽt flagella
diuinæ vltionis quę in ppl̃o pp hoc deteſtã-
dum crimen ſeuire quotidie decernimus ha-
bita de eis vindicta miſericorditer tollerent.
vt ↄtingit in ſimili caſu 3.Reg.18.Ex pdictis
infertur ad qõ.q̃ in hac mã eſt ſatis neceſſa-
6 ria. † Pone ꝙ iudex eccleſiaſticus tradit ↄdẽ
natũ de hęreſi iudici ſeculari,vt ipm̃ puniat.
An iudex ſecularis poſſit petere a iudice ec-
cleſiaſtico vt cõicet ſibi proceſſum quẽ fecit
contra ↄdemnatum,vt ſic uideat,an iuſte fue
rit proceſſum ↄtra eum,vel non, vt in euen-
tum ꝓcedat ad exequendum ſniam ↄtra ipm̃
vel non. Bart.in l.diuus.ff de cuſt. & exhib.
reo.tenuit ꝙ non tenebitur ad executionẽ
faciendam procedere,niſi proceſſus ſibi exhi
beat.& idẽ tenet in l. magr̃atib.ff. de iurid.
om.iud.ad quod allegat tex.in d.l.diuus. ad
idẽ inducit quod hr̃ in auth. de ſanctiſſimis
ep.ſc.§.ſi vero.Sed Panorm.in cap.1. de off.
ord.reprehendit in hoc Bart. & dicit contra
ipm̃ eſſe tex.expreſſum in d. c. vt inquiſit. §.
prohibemus,ubi dr̃ ꝙ de crimine hæreſis cũ
ſit mere eccleſiaſticum,neq; directe,neq; in-
directe poteſt iudex ſecularis cognoſcere,
ſed pura, & nuda executio ad eum pertinet
ad requiſitionem iudicis eccleſiaſtici. Et hæc
opinio ſatis placet,quia fundatur aperte per
d.§.prohibemus.Sed ego limitarẽ hoc pro-
cedere ubi daretur de iniuſtia contra ſniam
ad impediendum executionem.ad quod etiã
facit notata per Innoc.in d.c.1.de off.ord.
& in c.cum in iure,de off.deleg.& p Arc.23.
q.5.adminiſt.vbi tñ diceretur eam fuiſſe nul
lam, & de hoc exciperetur ad impediendam
executionem, tunc admittenda foret hæc ex
ceptio p iudicem ſecularem exequentẽ,dum
modo in breui poſſet de ea ↄſtare, nec reqre
ret altiorem indaginem,iuxta notata p Bar.
7 in l.4.§.condemnatum.ff. de re iud. † Nam
nullitatis exceptio impedit executionẽ ſnię,
vt in d.§.ↄdẽnatum,& l.ſi cum nulla. eo.tit.
& cap.de cetero,de re iud.& per gl.in c.paſt.
§.qa vero,de off.deleg.& per Inn.in cap. cũ
in iure,eód.tit.Nec obſt.tex.in d.c.vt inqui-
ſitionis.§.1.in fin.vbi dicit, ꝙ iudex ſecula-
ris ſtatim recipiat ↄdẽnatos de hæreſi.& im-
mediate ſniam exequat̃ contra eos. Nã ille
tex.loquit̃ de ↄdemnatis de crimine pdicto.
Conſtat aũt ↄtra quẽ ſnia lata eſt nulla non
eſſe ↄdẽnatum,ut clare dicit tex.in d.§.ↄdem
natũ.Stir̃ nec obſt.tex.in d.§. prohib. eiuſdẽ
c.qa hic nõ cognoſcit iudex ſecularis de cri-
mine hæreſis,qđ ibi iterdicit̃, ſed tm̃ de nul
litate ſniæ qđ ibidẽ minime ꝓhibet̃. Et pro
hac ↄcl̃one multũ faciunt ea q̃ not. Ang.ↄſil.
275 addo etiam aliam limitationem ad pdi-
8 cta, ꝙ † vbi iudici ſeculari alias conſtaret
ſniam fore iniuſtam,non dr̃et ad eius execu-
tionem procedere,ne aĩam ſuam damnaret.
iuxta notata per Innoc.in d.§. quia vero.c.
paſtor.& ſi cogeretur per iudicem eccleſiaſti
cum p cenſuras,& alias iuris pœnas potius
debet iſta humilr̃ tolerare, q̃ mortẽ iniuſtã
alicui

alicui inferre. arg.c. inqſitioni. de ſen.excõ.
neq; p hoc dici pōt q̄ ſe intromittit de hoc
crimine ꝯtra diſpōnem d.§.ꝓhibemus . qm̃
nō ſe intromittit cognitionē ſup p̄dicto cri
mine aſſumendo,q̄ ille tex.ꝓhibet,ſed ex cō
ſcientia priuata quam habet crimen homici
dij declinando qđ quemlibet virum catholi
cū decet.& eſt aliud ſpāle in hoc crimine q̄
ꝓ executionibus faciendis,& auxilio impen
dendo ꝯtra hæreticos poterunt eccleſiaſti-
ci iudices recurſum habere ad ptātes , & iu-
dices ſeculares excōicatos,& de facto, & nō
de iure officia illa,& dignitates poſſidentes,
dummodo ſine periculo morę ad ſuperiores
eoꝝ legitime præſidentes recurſus nequeat
haberi,vt probat text.c.præſidentes,de hær.
lib.6.ex quo text.per locum a ſpāli dicemus
contrarium in alijs caſibus vt ad tales nō re
9 curratur.† Ex quo poteris aſſumere not. li-
mitationem,& intellectum ad oīa iura q̄ dn̄t
q̄ iudex eccleſiaſticus debet recurrere ad au
xilium iudicis ſecularis qñ opus eſt. 96.diſt.
cum ad verũ.& 24.q.5.principes de off. ord.
c.1.& econtra ſecularis ad eccleſiaſticum. nã
vna ptās p aliam iuuatur.10.diſt. c. qm̃. ad
qđ ēt faciunt not.p Inno.in c.licet ex ſuſce
pto.de foro comp.& in d.c.1.de off.ord.& p
idem intelliges no.p Bar.in l.vnica.in prin.
ff.ſi quis ius dicen.non obtem. Vbi dicit,q̄
10 † ēt inter ſeculares iudices pōt vnus implo
rare auxiliũ alterius potentioris.C.de his q
latro. oc.l.2.oīa.n.iſta debēt intelligi modo
prędicto.& per eundem modum limitatis ēt
no.per Vincen.& Ioan.And.in c.per venera
bilem.§.rōnibus qui filij ſint leg.vbi per illũ
11 text.dicunt q̄ † ſi cauſa committit̃ epo Pa-
duano,& duo ſunt electi,alter canonice,& al
ter non,q̄ intelligitur commiſſa exiſtenti in
canonica poſſeſſione.& idem tenet Arch.11.
q.1.ſi quiſquam.debet enim intelligi de illo
qui bona fide eſſet in poſſeſſione,ſecus aũt ſi
de facto tantum eſſet intruſus per prædicta.

1 *Recedẽtes ab hæreſi,et abiurantes an indiſtin
cte ſint recipiendi,& pœnas criminis euitent,et
vſque ad quod tempus admittatur abiuratio ,
late traditur,& variæ Doctorum ſententiæ re
feruntur .*
2 *Quod deciditur de recedentibus,& abiurantibus
ab hæreſi, procedit etiam in apoſtaſia , declara
tamen,& limita, vt num.4.*
3 *Materia, ſiue cauſa mere eccleſiaſtica non cadit
ſub iudicio laicorum, maxime vbi Ius Canonic
cum contrariatur ciuili .*
5 *Relapſus quis dicatur .*
6 *Hæreticus ſuper aliquo articulo ſi abiurauerit ,
& demum teneat contra articulum an dica-
tur relapſus .*
7 *Forma abiurandi hæreſim quæ ſit .*
8 *Iudex in ſentētijs ferendis,vel pœnis iniungendis
contra abiurantes qualiter ꝓnũciare debeat .*
9 *Forma ſententiæ contra abiurantes .*
10 *Inquiſitores an poſſint abſoluere hæreticum ab
excommunicatione quam Papa die Iouis ſan-
cta promulgat contra hæreticos .*
11 *Pœna quæ infligatur abiurationibus hæreſim ,
& num.ſeq.*
12 *Patronus eccleſiæ abiurans hæreſim an recupe-
ret ius patronatus amiſſum per hæreſim .*

QVAESTIO XX.

1 VIgeſimo quæro † An redeuntēs ab
hæreſi indifferētes ſint admittendi,
& an euadãt p hoc pęnas criminis.
Archidia.in c.vt commiſſi.§.necnon,de hęr.
lib.6.dicit,q̄ illi q veniunt intra tp̄s grãæ ad-
mittendi ſunt,licet.n.fuerunt moniti, nō tñ
ſunt coacti ex quo à nemine ſunt p̄uenti.be
ne facit.ff.ad Tertul.l.1.§.mater.cũ ſeq. Sed
ipſe tenet q̄ ēt poſt tp̄s gratiæ admittendi
ſunt re integra.i.tpore q̄ aliqs non fuit per
ſonalr̃ requiſitus , nec ꝯtra eum ꝓbationes
ſunt receptæ,ad hoc de præben. c. ſi tibi ab-
ſenti. lib. 6. Qui tñ poſt p̄dicta tpa venerit
indignus eſt venia licet errorem detegat. &
remittit ad not.in l.1. C.de his qui latro.oc
cul.& ſic recitando ipſum trãſeunt Io. And.
& Dom.ibi.& id qđ illi dn̄t de tpe gratię in
nitit̃ ꝯſuetudini quam ſolent ſeruare inquiſi
tores hæreticæ prauitatis . q vt p̄diximus in
principio inquiſitionis p̄mittunt ſermones
ad populum,vbi hn̄t inquirere de fide catho
lica differētes,atq; admonēt oēs hæreticos ,
vt recognoſcentes errorē ſuũ ad fidē catholi
cam ꝯuertant̃,q̄ tanq̄ benigna mater q̄ nulli
claudit gremium redeunti, eos benigne reci
piet , & ſolent p̄figere certum terminũ intra
quē iſti debeant venire , & illud appellat̃ tp̄s
gratiæ.Sed Hoſtien.in ſumma tit.de hęr.ſen
tit aperte q̄ anteq̄ ſit ꝯuictus de hæreſi qñ-
cunq; admittit̃ ꝯfitens errorem ſuum,& vo-
lens reconciliari,ēt ſi timore probationũ cō
fiteat̃,dummodo iudex videat ipſum contri
tum,& ſperet de ꝯuerſione ſua.Io.And.in c.

excõicamus.lo 1.§.damnati.eod.tit.in quã-
dam apoſt.ſentit ꝙ nedum anteq̃ ſint ↄuicti,
imò ẽt poſtq̃ ſunt ↄdẽnati per ſniam pñt re-
dire,& euadere pœnam mortis.& idem ſen-
tit gl.not.in c.pen.eod.tit.In contrarium tñ
facit tex.in c.ad abolendam.§.1.eod. tit. vbi
tex.vr̃ requirere ꝙ incontinenti redeant, &
ſponte.Nam poſt dãnationem vr̃ hoc facere
timore pœnæ imponendę,& poſt probõnes
vñr facere timore ꝓbõnũ,innuit.n.ille text.
ꝙ ad hoc ut redeuntibus ad fidem remittat̃
pœna mortis iſta requiruntur .ſ. ꝙ ſponte
abiurent,& ꝙ incontinenti.Si ergo q̃s expe
ctauit ꝓbõnes contra eum fieri,& ꝑ eas cõ-
uinci,& poſtea vult ↄuerti, nec hoc facit in-
continenti nec ſponte, qa vr̃ timore ꝓbõnũ
feciſſe Zen.& d.Card.in clem.ad nr̃m.§. pe.
eod.tit. tenẽt quod ſi poſt quam negauerĩt,
ſunt ↄuicti,non admittantur ad hmõi reuo-
cationem erroris, ad finem euidẽdi pœnam
corporalem,ſed Pan.in d c. excõicamus .§.
damnati.ſequitur opinionem, quã Io. And.
ibi tenuit in apoſtilla, de qua p̃dixi. & ꝓ ea
adducit,tex.in cap.accuſ.de hær.lib.6. vbi re
lapſis duntaxat non parcitur.ſemel ergo lap
ſis licet ſint ↄdemnati, parcẽdum eſt, ex quo
volunt ad fidem redire.Dicit tñ ꝙ iſta opin.
aperte non ꝓbat̃ iure,imò potius poſſet de-
fendi ↄtrarium,qa d §.damnati.nullam in-
dulgentiam dat dãnatis, & cap. ad abol. vult
ꝙ ſtatim redeant,& ſpõte,vt dcm̃ eſt, & cap.
pen.eod.tit,loquit̃ de deprehenſis in hæreſi,
& non de ↄdemnatis. ſed dicit quod alia opi
nio tanq̃ mitior eſt ſequenda arg. r̃læ odia.
& r̃lę in pœnis,de reg.iur lib.6. & ad cap.ad
abolendã ſatis colorate poſſet r̃nderi, qđ ſa
tis incontinenti dr̃ redire ſi nullam dilationẽ
expectat,nec pœnę impoſitionẽ.l.diſt.pond.
Vel põt dici ſm eum, quod aut ſunt ↄdẽnati
de hæreſi, ſed adhuc non ſunt traditi curiæ
ſeculari,& habet locum pnia.Aut ſunt tradi
ti curiæ ſeculari, & tunc non ſit locus pniæ.
Nam tunc ꝓprie non dñr venire ſpõte, nec
incõtinenti. Sed in hac opin.varietate ego di
cerem, ꝙ vbi ad ſniam eſſet proceſſum cõtra
hæreticum,nullo modo eius ↄuerſio eſſet ad
mittenda ad effectum euadẽdi pœnam mor
tis,& ꝓ hoc induco tex.in d.c. pen.de hær. ĩ
§.damn.iuncto.§ ſi qui aũt.in §. damn. diſ-
ponitur de damnatis per ſniam,vt tradantur
curiæ ſeculari, ſequitur ſtatim.§.ſi qui autẽ.
vbi tex.loquitur de deprehenſis in hæreſi,nõ
tñ de condemnatis, qui ſi redire uoluerint,
euadunt pœnam mortis,tñ perpetuo carce-
ri ſunt mancipandi.hoc ẽt probatur ꝑ textũ
in cap.vt cõmiſſi,eod.tit.lib.6. vbi ſolum cõ
ceditur facultas mitigandi pœnam,vel mutã
di his qui mandatis inquiſitoꝝ obedientes
fuerunt,ꝑꝑ quod in carcere, vel muro fue-
runt recluſi. ſecus ergo in eis qui in ꝑtina-
cia perdurarunt quouſq; dẽ crimine fuerunt
ↄdemnati. Præterea vt ſuperius diximus cũ
regula iuris ſit ꝙ pœnã iam illatã per ſniam
nullus poſſit ſine principis auctoritate rela-
xare, & in hoc caſu hæc regula nõ reperiat̃
uiolata,excepto caſu prædicto d. cap. vt cõ-
miſſi,non debemus hoc extendere ad nõ ex
preſſum,vbi tñ ad ↄdemnationẽ non eſſet ꝓ
ceſſum.ẽt ſi eſſet per teſtes,vel alias ꝓbõnes
de hæreſi conuictus,ſatis crederem reuertẽ-
tem admitti dr̃e.Pro quo facit tex.i d.c. acc.
in princ.& apertius in §.ille quoq;: Nec ob
ſtat tex.in d.c.ad abolendam. quem ſupra in
duximus,quia debet ſuppleri ꝑ text. in d. c.
accuſ.& hoc non eſt nouum ꝙ priores leges
trahantur ad poſteriores vt l. non eſt nouũ
ff. de leg. Prouidendum tñ eſt caute qñ illi
volunt redire,ne ſimulata ↄuerſione, redeãt
fraudulenter,& ſub agni ſpecie gerant lupũ,
vt cap.ut offm̃.§.prouiſo.eod.ti.lib.6.Et ad-
2 uertẽdum † ꝙ ea quæ prædiximus circa ad-
mittendos hereticos ad reconciliationem,
& gremium eccleſiæ,atq; erroris abiuratio-
nem locum ẽt ſibi vendicant in his q̃ redeũt
ab apoſtaſia cum illa non ↄſtituat diuerſam
ſpeciem ab hæreſi, ſed tm̃ addat quandã cir-
cunſtantiam aggrauantẽ,vt dicit Tho. 2.2.q.
12.art.1.in ſolutione ad tertium,iuxta illud
2.Petri 2. melius erat eis uiam dñi nõ agno
ſcere,q̃ poſt agnitam retroire, cum ergo iu-
ra præinducta gñalr̃ admittant hæreticos nõ
relapſos ad abiurationem, & apoſtaſia non
ↄſtituat diuerſam ſpeciem ab hæreſi,ut dixi-
mus iure igitur apoſtatæ erunt admittendi.
nec obſtat tex.in l.hi qui.C.de apoſt. vbi te-
xtus in fine dicit eos reuertentes non fore
admittendos. Nam illa lex non eſt admittẽ
da cum diſponat de mã mere ſpũali.ſ. hære-
3 ſis,quæ eſt mere eccleſiaſtica, † nec ſub laico
rum iudicio põt cadere, ut in cap. vt inquiſ.
§.prohib.de hæret.lib.6. Non ergo Impera
tor legem illam condere potuit. ad quod fa
cit cap.bene quidem.96. diſt. & cap. eccleſia
S.Mariæ,de conſtit.cum multis ſimilib.pre-
ſertim

ſertim hoc caſu quo ius Canonicum ſpeci-
fice ↄtrarium diſponit. pro quo induco text.
in c. quidam, de apoſt. vbi compelli iubentur
apoſtatæ per prælatos ſuos, vt fidem quã ꝓ-
miſerunt teneãt, ac ritus Iudaicos dimittãt.
Si igitur compellendi ſunt ꝑ eccleſiam ad id
ergo à fortiori uoluntatie, & ſpontanee ve-
nientes debent admitti, quod caute eſt ↄſide
randum. Prædicta vera ſunt in hæreticis nõ
relapſis. Si.n. eſſent relapſi ſine aliqua audiẽ
tia eſſent ſeculari iudicio relinquẽdi, vt d. c.
ad abolendam. §. illos quoq; . & d. c. accuſ.
4 † Sed intellige ꝙ eorũ conuerſio non eſt ad-
mittenda ad hoc vt pœnam mortis euadant
nequaq̃ tñ ſunt eis humiliter petita ſacr̃a
pniæ, ac Euchariſtiæ deneganda, vt in c. ſup
eo. eod. tit. l. b. 6. Et idem dicas eadem rõne
vbi ſuperius dixi iſtorũ ↄuerſionem non dr̃e
admitti. debet .n. intelligi iuxta determina-
5 tionem d. c. ſuper eo. Sed quæro † quis dicat
relapſus. Hoc determinat tex. in d. c. accuſ. in
princ. & in §. 1. & 2. & nota ꝙ nedum ille q
poſt abiuratam hæreſim recidit in eãdẽ, re-
lapſus cenſetur. iuxta tñ diſtõnem illius tex.
Sed ẽt ille cui ꝑꝑ ſuſpicionem hæreſis fuit
inducta purgatio, & ſe purgauit, relapſus dr̃
ſi in eam poſt abiurationem eſt relapſus. ut
probat tex. in d. c. ad abolẽdã. §. illos quoq; .
quia tñ inter cetera diſponit tex. in d. c. acc.
§. cum vero. ꝙ ille qui in vna hæreſis ſpecie
vel ſecta, aut in vno fidei articulo, vel eccle-
ſiæ ſacr̃o cõmiſit, & poſtmodum hæreſim ab
iurauit ſimplr̃, vel gñalr̃. ſi poſtea in alia ſpe
cie, ſiue articulo cõmittat, debet vt relapſus
ĩ hæreſim iudicari. Iuxta hoc occurrit dubõ.
6 † Pone ꝙ non ſic ſimplr̃ abiurauit, ſed tñ in
illo articulo, poſtea labitur in alio, an dicat
relapſus. & gl. ibi dicit ꝙ non licet Archid.
contrarium ibi teneat. tñ Io. And. in nouell.
ſequitur illam gl. cum verba debeant aliq̃d
operari, de priuil. ſi Papa. & quis in pœnis
benignior interpretatio eſt facienda Subiun
git tñ ꝙ raro practicabitur ille caſus, qa con
ſuetudo habet ꝙ oĩs relapſus ẽt in vno arti-
culo gñalr̃ abiuret hæreſim. Sed Dom. tenet
contrarium ꝑꝑ cõnexitatem, q̃ hñt hæreſes
inter ſe, qa de vanitate conueniunt in idipm
de hæreticis. excõicamus, lo 1. & 2. & ex hoc
fundamento tollit motiua Ioan. And. & ꝓ
hac opinione Dom. ego induco ea q̃ S. Th.
dicit 2. 2. q. 5. art. 3. vbi tenet ꝙ in hæretico
diſcredente vnum articulum fieri non ma-
net fides formata, nec informis in alijs arti-
culis, cuius rõ eſt qa ſpecies cuiuslibet habi-
tus reſꝑ dependet ex formali rõne obiecti,
qua ſublata ſpẽs habitus remanere nõ põt.
Formale aũt obiectum fidei eſt ueritas pri-
ma ſm ꝙ manifeſtatur in ſcripturis ſanctis,
& doctrina eccleſiæ q̃ ꝓcedit ex veritate pri
ma. Vnde quicunq; non inhæret ſicut infal-
libili, & diuinæ regulæ doctrinæ eccleſiæ q̃
procedit ex veritate prima in ſcripturis ſan
ctis manifeſtata, ille non habet habitum fi-
dei, ſed ea quæ ſunt fidei alio modo tenet,
quam ꝑ fidem. Sicut ſi aliq̃s teneat in mẽte
aliq̃ ↄcłonem non cognoſcens mediũ illius
demr̃onis, manifeſtum eſt ꝙ non habet eius
ſciam, ſed opinionẽ ſolũ. Vnde ille q de his
q̃ eccleſia docet, q̃ vult tenet, & q̃ nõ vult nõ
tenet. iam non inhæret eccleſiæ doctrinæ tã
quam infallibili regulæ, ſed potius ꝓprię vo
luntati. ex quo ſequit ꝙ hæreticus eſt ſimplr̃
qui ꝑtinaciter diſcredit vnũ articulum fidei.
Non.n. eſt paratus in oibus ſeq doctrinam
eccleſiæ. Si.n. non ꝑtinaciter iam nõ eſſet hæ
reticus, ſed errans. Vñ manifeſtum eſt ꝙ ta-
lis hæreticus circa vnũ articulum fidei non
habet de alijs articulis, ſed opinionẽ quãdã
ſm ꝓpriam uoluntatẽ, qa non credit ex ha
7 bitu fidei, ſed qa ſic placet ſibi. † Forma autẽ
abiurandi hæreſim tradit̃ ꝑ tex. in c. ego Be-
rengarius, de ↄſecr. diſt. 2. & debet ſcriptura
fieri de hac abiuratione, & ſubſcribi manu ꝓ
pria ipſius abiurantis. pro quo eſt gl. 1. q. 7.
ↄuenientibus, & ubi talis perſona fuiſſet ex
cuius hęreſi multæ eccleſiæ fuiſſent ſcandali
zatæ, debet copia illius abiurationis ad oẽs
illas tranſmitti, vt quæ malę fuerunt ædifica
tæ de ꝑuerſo, gaudeant, & ædificent de con-
8 uerſo, ut ibi dicit textus in fine. † Sed qualr̃
debet iudex ꝓnũciare in ſententijs ferẽdis,
vel pœnis iniungẽdis redeũtibus ad fidẽ, &
hæreſim abiurantib. Solu. dicas ꝙ nõ debet
eos ꝓnũciare hæreticos, qa non ſunt. 24. q.
1. hæc eſt fides. vbi de hoc & q. vlt. dicit Apo
ſtol. & c. qui in eccleſ. nec ꝓnunciabit eos ta
les fuiſſe. qa modus ille non eſt datus à iure.
9 ſed dicet ſic. † qa te inuenimus ꝑ tuam con
feſſionẽ, vel ꝓbõnes legitimas hæreticũ, uel
hæreticos adoraſſe, nunc aũt ſaniori vſus ↄſi
lio, vis ꝓut aſſeris ad vnitatẽ eccłię corde pu
ro, & fide nõ ficta redire, idcirco te in primis
abiurata oĩ hrẽtica prauit. iuxta formã eccłiæ
ab excõicatiõis viculis qb. tenebaris aſtrict⁹

abſoluimus. Si tñ ad eandem ex corde redieris, & iniuncta tibi mandata ſeruaueris, & quia in Deum, & ſanctam eccleſiam modis prædictis deliquiſti, ad peragendam pœnitétiam condignam, & in perpetuum carcerem detrudi volumus, & præcipimus ibidem perpetuo remanere, nec miretur quis quia dcm eſt ſic ſub ꝯditione. nam cauſa delédæ qõnis expedit ſic dici, vt ſi quod ei imponitur non ſeruaſſet non cẽſeatur abſolutus. & hanc formam ponit Arch. in d.c. vt commiſſi. §. necnon. quem ſequitur Io. And. in nouel. dicẽs quod quidquid dicat Arch. tñ inqſitores noſtri tpis bene pronunciant illum fuiſſe hæreticum, nec apparet quid obſtet ſm eum. Sed qm̃ in hac forma præinſerta fit mentio de abſolutione quæ ſibi impenditur a ſnia excõicationis quam incurrit pp incurſum hæreſis. Quæro † an inquiſitores poſſint abſoluere hæreticũ ẽt à ſententijs quas Papa die Iouis ſancta promulgat contra tales. Arch. in d.c. vt officium. in princ. tenet ꝙ ſic p illũ tex. qui gñalr̃ permittit eis abſolutionem. & idẽ ſequuntur ibi Io. And. & Dñi. & vlterius in eadem forma abſolutionis ponĩt per modum ꝯdõnis, ſi iniuncta mádata ſeruaueris, &c. hoc eſt ſatis iuri ꝯſonum. nã tales reuertentes errorem ſuum ad arbitriũ epi debent abiurare, & ſatisfactionem idoneam exhibere. vt dicit text. in d.c. ad abol. §. præſenti. Iuxta id vero quod in huius principalis qõnis

11 themate deducebatur. Quæro † quæ pœna ſit imponenda his q ab hæreſi reuertuntur, & dicendum ꝙ hoc reſidet in arbitrio epi, & inquiſitoꝝ, qui in crimine hæreſis inquirũt, vt ſm ꝙ eis viſum fuerit ſatisfactionem iniũgant tali conuerſo, & pœnitẽti. vt ꝓbat tex. in d. §. p̃ſenti. Bona tñ quæ pp hæreſim fuerant iudici ſeculari applicata non reſtituñt eis, niſi ex miſericordia ſecus fiat. vt in cap.

12 verg. de hær. Sed q̃ro iuxta hęc † q d ſi patronus eccleſiæ labitur in hæreſim, an reuerſus recuperet ius patronatus qd̃ prius habebat. hanc qõnem tangit gl. 1. q. 6. maximũ ꝙ tenet ꝙ ſic. niſi eſſet lata ſnia ſuper amiſſione iurispatronatus. Sed Panor. in c. qa dilig. de elect. tenet indiſtincte illum non recuperare hmõi ius patronatus. arg. c. verg. iuncto. c. pen. de hær. & l. commiſſa. ff. de publ. & vect. niſi ex gratia ſibi reſtitueret. Ad qd̃ ego induco not. p Inn. in c. fin. de hær. In hac ẽt pęnitentia imponenda debet hñi diſcretio, vt ſi à principio conuertantur, & ſpõte mitius cũ eis agat. Si aũt vlterius diſtulerint conuerſionem, vtpote quouſq; ſint conuicti, vel notorium ſit eoꝝ crimen, quia in eo fuerunt deprehenſi, augenda erit pęna, & ſi opus fuerit vſq; ad perpetuũ carcerem. vt in d.c. pen. §. ſi q aũt. eo. tit. diſcretio itaq; iudicantis in his debitam moderationem adhibebit attentis prædictis, & ẽt coniectura quam habet de ꝯuerſione, & potentia. & dolore huius conuerſi. In caſu tñ ipſo iure reuerſus recuperat primum ſtatum, videlicet ſi mulier aliqua catholica incidit in hæreſim pp quod pdit priuilegia quę catholicæ mulieres hñt in dote. ſi illa poſtea conuertat̃, recuperat ipſo iure oia prædicta priuilegia quæ amiſerat, vt in auth. de priuil. dot. §. quia enim in fin. col. 7.

1 *Diſputandum an ſit cum hæreticis volentibus publice diſputare perſiſtendo, & confirmando errores ſuos.*

Et an cum iudæis, & alijs infidelibus diſputare volentibus.

Diſputare publice de fide quando liceat, latiſſime, vbi etiam quæ in tali diſputatione ſeruari oporteat traditur.

2 *Laici publice de fide diſputantes puniendi ſunt.*

3 *Auctoritatibus quibus vtendum ſit in publicis de fide diſputationibus, & an auctoritatibus poetarum, & philoſophorum.*

4 *Diſputandum non eſſe cum negantibus principia quomodo intelligatur, & in quibus procedat.*

5 *Errãt qui fidem Chriſti humanis rationibus fundare nituntur.*

6 *Miracula (cum diuina virtute fiant) arguunt Dei ac fidei noſtræ veritatem infallibilem.*

7 *Chriſti fides circa ardua, difficilia, vera, & laborioſa conſiſtit, lex autem Machometi circa luxus, voluptates, facilia, & falſa verſatur.*

QVAESTIO XXI.

1 Vigeſimoprimo quæro. † An ſi hæretici in errõre pſiſtunt, & volunt publice diſputare confirmantes errores ſuos, ſit cum eis diſputandum. Et idem quæro circa quoſcunq; alios infideles. Et dicendum eſt ꝙ in diſputatione fidei duo ſunt ꝯſideranda. vnũ qdem ex parte diſputantis. aliud aũt ex parte audientium. Ex parte q dẽ diſputantis eſt conſideranda intentio. Si. n. diſputet tanq̃ de fide dubitans, & veritatẽ fidei p certo nõ ſupponens. ſed argumẽtis experiri

riri intendens, proculdubio peccat tanq̃ du bius in fide,& infidelis, & pr.hoc induco gl. 96.diſt.nos ad fidẽ.& in l.3.C.de ſum.Trin. Si aũt q̃s diſputet de fide ad cõfutandos er rores,vel ẽt ad exercitium, vt faciunt Theo logi illud eſt laudabile, ex parte vero audien tium ↄſiderandum eſt verũ illi q̃ diſputatio nẽ audiunt ſint inſtructi,& firmi in fide, aut ſimplices,& in fide titubantes,nam coram ſa pientibus in fide firmis nullum periculũ eſt diſputare de fide.Sed circa ſimplices eſt diſtin guendum,q̃a aut ſumus ſolicitati,& inuitati ab infidelibus,puta Iudæis,hęreticis,ſiue pa ganis nitentibus corrũpere fidẽ noſtrã. Aut non ſumus ſic ſolicitati. Primo caſu neceſſa rium eſt publice diſputare de fide, dũmodo reperiantur ad hoc ſufficientes, & idonei q̃ errores poſſint ↄfutare.p̄ quo facit gl. in d. l.3.& c.cum quibus.34. q. 3. & crederẽ ego q̃ vbi infideles,& hæretici non vellent ad fi dei diſputationem venire zelo redeundi ad fi dem veritati comperta. Sed potius ad quan dam inanem oſtentationem cautũ eſſet eos prudenter,eludere,verbaq́; ad aliã mãm cõ uertere,dummodo ſimplices q̃ adſtant non ſentirent.& hoc ne ſecreta fidei noſtræ indi gnis pandamus, & ↄtra doctrinam Xp̄i mar garitas ſeminemus ante porcos. nam nihil oĩo eis tñdere audirorum cauſa vtile non vr̃, ne forte ſimplices exiſtimẽt nos rñſionis pe nuria declinare certamen,& fides eorum lędat ex hoc.p̄ quo text.cũ gl.43.diſt.in mãdatis, & eadem diſt.§.1.in gl. Quãdo aũt liceat ſe creta fidei occultare.vide gl.not.27.q.2. in uenta. Vnde Gregorius in paſtorali.ſicut in cauta locutio in errorẽ ptrahit, ita indiſcre tum ſilentium eos q̃ erudiri poterãt in erro rem derelinqui.vbi tñ illa neceſſitas ceſſaret periculoſum eſt diſputare de fide corã ſimpli cibus,q̃a eorum fides ex hoc eſt firmior q̄ ni hil diuerſum audierunt ab eo qđ credũt. vt

2 determinat S.Thom.2.2.q.10.art.7.† hanc aũt diſputationẽ non p̄mittit laicis facere. imò excõicãdi ſunt ſi publice de fide diſputa uerint,vt p̄bat text.in c.quicunq́;.§. inhibe mus.de hær.lib.6.Diſcretio aũt maxima ad

3 hibenda eſt in hmõi diſputatione.† vt in his q̃ ſunt fidei principal'r q̃s innitat auctoritati bus noui,& veteris teſtamẽti,q̃a illæ ſunt di uinitus reuelatæ,& theologię principia,& fi dei noſtræ,nõ humana ſed diuina reuelatio ne q̃ ↄſtant nobis p̄ ſacras ſcripturas fuerũt nobis tradita.iſtis tñ p̄ſuppoſitis cũ gratia nõ tollat nãm,ſed perficiat, oportet q̄ nãlis rõ ſubſeruiat fidei,ſicut,& nãlis inclinatio volũ tatis ſubſeruit charitati.Vnde Apoſt.dicit 2. Cor.10.In captiuitatẽ redigẽtes oẽm intelle ctũ in obſequm Xp̄i,& p̄ hũc modũ auctori tatibus philoſophorum interdũ ſacra doctrina vtit,vbi p̄ rõnem nãlem veritatẽ cognoſcere potuerũt.ſicut Paulus Act.17.inducit verbũ Arati,dicẽs,Sicut q̃dam poetarum vr̃orum dixe rũt,genus Dei ſumus, & idẽ fecit.2. ad Tit. 1.c.in fi.vbi induxit illud Epim.poetę.Cretẽ ſes ſp̄ mendaces,malæ beſtiæ,ventres pigri, & in 1.epiſtola ad Cor.illud Terentij. Sæpe bonos mores corrũpũt colloquia praua: de quo vide bonã gl.37.diſt.c.turbat,ſed tñ ſa cra doctrina his vtitur quaſi extraneis argu mẽtis,& p̄babilibus, auctoritatibus vero ſa cræ ſcripturæ p̄dictis tanq̃ ex neceſſitate ar gumentando ↄcludentibus, & ſi q̃s aduerſa rius nihil crederet eorum q̃ diuinitus inſpiran tur, & p̄ ſacrã ſcripturam hñr non remane ret cum eo iam vlterius via ad p̄bandum ar ticulos fidei p̄ rõnem,ſicut,& in alijs ſciẽtijs,

4 † ↄtra negantes principia non eſt argumen tandum,licet ſit in hoc dr̃ia,q̃a aliæ ſcientiæ philoſophicæ, licet non poſſint p̄bare ſua principia,& ideo ↄtra ea negantem non di ſputent,ſed relinquunt ſuperiori ſcientię,ſu prema vero inter eas.ſ.metaphyſica diſpu tat ↄtra negantem ſua principia ſi aduerſa rius aliq̃d ↄcedat. Si aũt nihil ↄcedit,nõ põt cũ eo diſputare.Põt tñ ſoluere rões ipſius, Sacra tñ ſcriptura cum non habeat doctrinã ſuperiorem,diſputat ↄtra negantẽ ſua prin cipia,argumẽtando q̃dem ſi aduerſarius ali quid ↄcedat eorum q̃ p̄ diuinam reuelationem traditam in ſacris ſcripturis hñr.Si vero ad uerſarius de p̄dictis nil credat, non manet amplius via ad p̄bandum articulos fidei per rõnem. poterit tñ ſolui rationes q̃ in cõtra rium inducunt ↄtra fidem. cum.n.fides infal libili veritati innitat.impoſſibile aũt ſit q̄ ve ro demonſtret contrarium,q̃m vero oĩa cõ ſonant,vt philoſophus dicit 1. Ethic.conclu ditur manifeſte q̄ probationes quæ contra fidem inducunt non ſunt demonſtrationes ſed ſolubilia argumenta. ita dicit S.Tho.1. parte.q.1.art.8.hoc ẽt confirmatur. nam ſi fides noſtra rõne humana poſſet oſtẽdi, præ ter hoc quod derogaretur dignitati ſuæ tol leretur,& meritum fidei. nã fides non habet

meritum cui humana rō pbet experimentū, & ſm pdicta debet intelligi illud quod Apoſtolus Petrus ait. Parati reddere rōnē omni poſcenti vos de ea q̄ in vobis eſt fide, & ſpe.
5 1.Petri.3. Ex qbus patet † quam pernicioſe ꝯuincunt̄ errare q̄dam qui ſciolos ſe eſſent iactant fidē noſtram humanis rōnibus nitētes fundare, quæ cū diuina veritate, & reuelatione conſiſtit. derogant.n. dignitati eiuſdē, vt prædiximus, & inducunt infideles in deriſionem fidei. credunt.n. ꝙ hmōi rōnibus innitamur, & pp eas credamus. Ex hoc ēt patet ſumme reprehendendos eos, qui qđ rōne attingere nō poſſunt admittere in fide catholica nolunt. cum.n. illa excedant oēm rationis humanæ ſublimitatē, ſatis temerariū eſt ea velle rōne inueſtigare. nam vt philoſophus dicit 2.metha. Intellectus noſter ſic ſe habet ad prima entia quæ ſunt manifeſtiſſima in nā, ſicut oculus veſpertilionis ad ſolē, & Iob.11. Forſitan veſtigia Dei comprehendens, & omnipotentiam vſq; ad perfectū reperies, q.d.nō. & 36. ecce Deus magnus vincens ſcientiam noſtram. & 1.Cor.14. ex parte.n cognoſcimus, eo maxime qm̄ ex defectu intellectus noſtri ēt de rebus ſenſibilib. q̄ noſtræ cognitioni ſubiacent plurima ignoramus, quāto magis ea quæ intellectum noſtrum infinitum excedunt comprehendere non valebimus. vnde in his ꝯſultum eſt humiliari Deo, nec de ſe quidq̄ præſumere. humilitas.n. ad ſapiētiam diſponit. vt dr̄ ꝓuer. 11. vbi humilitas, ibi, & ſapientia. valde ēt admirandum eſt de iſtis hæreticis qui ſuperſtitionem Iudaicam ſequunt̄, ꝙ cum in l. Moſaica multa credenda ꝓponant̄, quę rōne humana comprehendendi nequeunt, illis toto corde inhærent. & fidem noſtram abhorrēt, ppea ꝙ credenda aliqua pdicant quæ p Dei potentiam poſſibilia ſunt. ſicut, & illa q̄ in lege veteri continentur. † oſtendit ēt veritas fi-
6 dei noſtræ ex miraculis in ea factis, & adhuc dietim videmus, ſicut, & ego vidi miraculum de ſacro altaris ad quod oēs infideles ꝯuincendum ſufficeret. Cum.n. miracula ſolū fiāt virtute diuina iuxta illud pſal. q facis mirabilia ſolus. & Deus nō pōt eſſe teſtis falſitatis, relinquit̄ ꝙ miracula q̄ ſunt facta ad confirmationem fidei noſtræ arguunt ipſius infallibilem veritatem. Item ex alio ꝯfirmat̄ qđ eſt mirabiliſſimum vt inquit Aug. ꝙ inter perſecutoꝝ potentiſſimoꝝ tyrannidem (qui fidē Xp̄i impedire, imò extinguere ſunt conati) innumerabilis turba nedū ſimplicium ſed ſapientiſſimoꝝ ad fidem Xp̄i p vniuerſas prouincias ꝯuolauit. in qua oēm humanū intellectum excedentia pdicantur, voluptates carnis cohibent̄, & oia q̄ in mundo ſunt ꝯtemni docent̄, qbus aios mortaliū aſſentire maximum eſt miraculoꝝ, & excellentiſſ.mū diuinæ inſpirationis opus vt ꝯtemptis viſibilibus ſola inuiſibilia cupiant̄. adeo vt ꝙ contempta ēt corporali vita p crudeliſſima tormentoꝝ gn̄a, multi pro Xp̄i fide vitam finierint, qđ non alr̄ q̄ diuina inſpiratione fieri exploratum exiſtit. Si aūt dicat̄ ꝙ ſine miraculis fides Xp̄i fuerit recepta hoc oibus ſignis eſſet mirabilius, ſi ad credendum tam ardua, ad operandum tam difficilia, & ad ſperandū tā alta, mūdus abſq; mirabilibus ſignis motus fuiſſet, & pſertim à ſimplicibus, & ignobilibus, & hominibus quales apoſtoli fuerunt qui Xp̄i eccleſiam plantauerunt, & ſi arguat̄ contrariū de lege Machometi quæ falſa eſt.
7 & cū à multis eſt recepta. † Dicendum ꝙ nō eſt ſimile, qm̄ Xp̄i fides habet oēs difficultates, de quibus prædiximus, & cū eis a principio ſumpſit exordium, atq; cū martirij acerbitate tanq̄ granū frumenti, ꝙ in terra mortuum eſt multum fructum attulit. Lex autem Machometi proceſſit via contraria. nam promiſit voluptates carnales eius ſectatoribus ad quarum deſiderium carnalis ꝯcupiſcētia inſtigat, præcepta ēt tradidit prædictis promiſſis conformia voluptati carnali, habenas relaxans in quibus promptum eſt ēt carnalibus hominibus obediri. documenta inſuper veritatis non attulit niſi quæ de facili à quolibet mediocriter ſapiente nāli ingenio cognoſci poſſunt, quin potius vera q̄ docuit, multis fabulis, & falſiſſimis doctrinis immiſcuit. ſigna ēt non adhibuit ſupernālr̄ facta, qbus ſolis diuinæ inſpirationi teſtimonium ꝯueniens adhiberet̄, dum operatio viſibilis quæ non pōt eſſe niſi diuina, oſtēdit doctorem veritatis inuiſibilr̄ inſpiratum. ſed dixit ſe in armoꝝ potētia miſſum. q̄ ſigna, & latronibus, & tyrannis nō deſunt, ei ēt à principio non crediderūt aliq ſapientes in rebus diuinis, & humanis exercitati, ſed hoies beſtiales in deſertis morantes ois doctrinæ diuinæ, & humanæ ꝓrſus ignari. p quoꝝ multitudinem alios armoꝝ violentia in ſuā legē coēgit. Nulla etiā diuina oracula præcedentium

tium Prophetarum ei teſtimoniū perhibet, quin potius quaſi omnia veteris, & noui teſtamenti documenta fabuloſa narratione deprauat, vt patet legem eius inſpicienti, vnde aſtuto cōſilio libros veteris, & noui teſtamenti ſuis ſequacibus non reliquit legendos, ne per eos falſitatis, argueret, Adhuc et vlteriori prædictorū cōfirmatione nō pigebit in mediū afferre qd Lactan. in 5. ſui operis libro deducit ſic inquiens. Quis eſt tam ex cors tanq̄ cæcus qui non videat in martiribus fuiſſe ſapientiam, licet eorū perſecutores malitia, & furore excecari ſtultos eſſe arbitrant. qui cum haberent in ſua prāte ſupplicia vitare, cruciari tñ, & mori maluerunt, ſed poſſent ipſi ex eo videre non eſſe ſtultitiam in qua tāta hoium milia per orbem totum vna. & pari mente cōſentiunt, ſi.n. fœminæ ſexus infirmitate labunt viri certe ſapiunt, ſi pueri, ſi adoleſcētes improuidi ſunt ꝑ ætatem, maturi certe ac ſenes hñt ſtabile iudiciū, ſi vna ciuitas deſipit, certe vſq; innumerabiles ſtultę eſſe non poſſunt, ſi vna ꝓuincia vna natio prudentia caret. ceteras oēs hre intelligētiam recte neceſſe eſt cū vero ab ortu ſolis vſq; ad occaſum lex diuina ſuſcepta ſit. & oīs ſexus, oīs ætas, & genus, & regio, & natio, vnis, ac paribus animis Deo ſeruiant, eadem ſit, vbiq; patientia, idem ɔtemptus mortis, intelligere debuerant aliquid in ea re eſſe rōnis, qd non ſine cauſa vſq; ad mortem defendat, aliquid fundamenti, & ſoliditatis φ eam religionē non tm̄ iniurijs, & vexatione, non ſoluat, ſed augeat ſemper, & facit firmiorē, debuerant prēterea exiſtimare cū videant dilacerari hoīes varijs tormentorū gñibus, & inter fatigatos carnifices inuictam tenere patientiam ɔſenſum tam multorū, & perſeuerantiam morientium non vanam eſſe, neq; ipſam patientiā ſine Deo tantos cruciatus poſſe ſuperare, latrones.n. robuſti corporis viri eiuſmodi lacerationes pferre non queunt, exclamāt, & gemitus edūt vincunt.n. dolore, q; deeſt eis inſpirata patiētia, noſtri aūt (vt de vir.s taceā) pueri, & mulierculę torturam ſuas tacite vincūt, & exprimere illis gemitū nec ignis pōt. Ecce ſexus infirmus, & fragilis ętas, dilacerari ſe toto corpore vtiq; pati, nō neceſſitate, licet vitare ſi velint, ſed voluntate, qa confidunt in Deo, hæc ille. Iure igit concludere poſſumus verba Maximi epi in quodam ſermone in modum ꝓferrent.s. Nouerimus inquit, qa nō ſine magno diſcrimine de religionis veritate diſputamus q̄ tantorū ſanguine ɔfirmatum videmus, magni periculi res eſt ſi poſt ꝓphetarum oracula, poſt Apoſtolorū teſtimonia, poſt Martyrū vulnera, veterē fidē quaſi nouellā diſcutere pſumas, & poſt tā manifeſtos duces in errore ꝑmaneas, & poſt morientiū ſudores ocioſa diſputatio ɔtēdas.

1 ☞ *Accuſatio hæretici an poſſit eo mortuo inſtitui.*
2 *Hæres hæretici an eius innocentiam purgare poſſit, & an admittatur illius excuſatio.*
3 *Præſcriptio aduerſus hæretici accuſationem an, & quanto tempore procedat.* 3
4 *Capitalis pœnæ executio in mortuum fieri non poteſt, alioquin iudex iudicandus veniet intellige niſi, & delicti atrocitas, & patria conſuetudo aliud ſuaderent.* 5.
6 *Hæreticus etiam poſt obitum excommunicationis ſententia innodari poteſt.*
7 *Hæreticorum corporibus eccleſiaſtica ſepultura deneganda eſt, & qui ea eccleſiaſtica tradere ſepultura auſus fuerit, iure ipſo excommunicationis pœnam incurrit.*
8 *Accuſatio poſt mortem aduerſus hæreticorum fautores nequaquam inſtituitur, eis tamen denegatur eccleſiaſtica ſepultura.*
9 *Accuſatio vbi aduerſus mortuum inſtitui poteſt, an mortui defenſionem ſubire volens, audiendus ſit.*
10 *Probationi alicui quoties ſtare neceſſe eſt, ita quòd contraria probatio prohibeatur, nequaquā tamen prohibita cenſetur probatio concludēs talem probationem minime legitimam eſſe.*
11 *Accuſans mortuum qua pœna plectendus veniat, ſi in accuſatione ſuccumbat.*

QVAESTIO XXII.

1 Vigeſimoſecundo quæro † An de hæreſi poſſit qs accuſari poſt mortem. & dicendum q; ſic. vt 24 q. 3. c. fin. & in c. filij. de hær. lib. 6. de quo eſt bona gl. 24. q. 2. in ſum. hoc tamen limitat gl. 23. quæſt. 4. cap. ipſi pietas. niſi illi dum viuerent eſſent bonæ famæ. per c. in primis. 2. q. 1. ſed intelligē eam in caſu in quo loquitur. ſ. qñ ille qui accuſat eſſet hæreticus vel alias inhabilis, & ſic ēt loquitur tex. in d. c. in primis. alias aūt crederem φ hmōi accuſatio ēt ɔtra non infamatum eſſet poſt mortem admittēda, & hoc iudicio meo ꝓbat ſatis aperte. tex. i d. c. filij.

puinciť aūt in hoc caſu mortuus de crimine ſi poſtq̃ erat accuſatus ſeipſum occidit. nam tunc conſcientia criminis ſe vř occidiſſe. pro eſt gl.not.in l.ſi.C.de iur.fiſ.lib.10.& ibi te-
2 net Bart.Illud † iñ limita niſi hęres vellet in nocentiā purgare defuncti,vel id q̃ ꝓ innocentia reputať,vt eſt q̃libet iuſta defenſio vtputa pſcriptio, vel q̃ fecit ad ſuā defenſionē & ſimilia, nam q hēt iuſtam defenſionem in nocenti par eſt. nā eius factum pōt defendi, q̃uis oino excuſari nō poſſit.ff.ad l Iul.repe. l.lege Iul.§.ſi.ita tenet Bal.in l.2.C.q teſt.fa. po.ſed in crimine hęreſis.difficilime innocētia poſſet ꝓbari,cū in aio ꝯſiſtat hęreſis,niſi eſſet caſus vbi ex aliquo particulari facto vel dicto illa ꝯcluderet.& adhuc eo caſu ſi illi in vita de hoc crimine fuiſſent infamati vel ſuſpecti pdicta accuſatio nō admitteret. vt i c. filij. de hær. lib. 6. qđ tñ intellige iuxta ea q̃ inferius dicam in eodē mēbro, pſcriptio ēt in hoc crimine viuente hęretico nō ꝓcedit,
3 † ſed eo mortuo admitiť ſola quadragenaria ad tuendū hæredes ſuos, quo ad bona q̃ habuerūt ab hæreticis. dūmodo illi dū viuerent catholici putarenť.alias ſecus. totū hoc ꝓbat tex.not.in c.2.de pſcrip.lib.6.p quem tex.declarať.l.apoſtatarꝫ. C.de apoſta. Formam aūt ꝓnunciandi hoc caſu, & ſimilibus ꝯtra mortuum vide p gl. nor. in §. p ꝯtrarium.inſt.de hær.q̃ ab inteſt. defe. Cōſidera tñ quod iſta accuſatio admittiť in finē occupandi bona illius quem in vita ꝯſtat hæreticū fuiſſe.non aūt vt aliqua pœna alia puniatur. vt voluit gl. in d. ſum. & ne mirandum
4 de hoc, † cum ēt ſi ꝯtra viuentē eſſet accuſatio inſtituta, ſi tñ anteq̃ pœna ſibi inferetur mortuus extitiſſet non eſſet in eius corpus aliqua iuſtitię executio poſt mortē fienda p tex.notab.in l.defuncto. ff. de publ. iud. ex quo manifeſte ꝯuincunť errare aſſeſſores, ſeu iudices maleficioꝝ, qui in defunctos faciūt executionē pęnę capitalis. & hoc tenet Ang.in d.l.defuncto. & faciūt ad idē not. p Cyn.in l.2.C.q teſtam. facere pñt. caucant igiť ab hoc, alias tpe ſyndicatus ꝯueniri poſſent, tanq̃ inferentes iniuriā cadaueri. in l. 1.§.quoties.ff.de iniur.dicit tñ Ioā.de Imo.
5 in d.l.defuncto,qđ q̄nq; † de facto ſeruatur ꝯtrariū preſertim in grauibus delictis.& vbi eſſet talis ꝯſuetudo tollerāda eſſet,in odium & deteſtationem eoꝝ.& pp facti memoriā. argum.eius quod hř.15.q.1.c. mulier. vbi ēt animal irrationale punitur pp facti memoriam. & argum eius quod hř in c. cum ad monaſterium, de ſtatu regu. vbi monachus qui in morte non reſignauit pecuniam quam tenebat tanq̃ ꝓpriam ſine conſenſu abbatis, iubeť ſepeliri extra cœmiterium cum pecunia in ſterq̃linio, in ſignum pditionis.† Pœna tñ excōicationis aſtringi pōt 6
hæreticus poſt mortem. 24. qō. 3. ſane. & per gl.ca. cauſſa. & quæſtione in ſumma,& idem tenet gl.in c.ſi quis epſ. eod. tit. & talis excōicatio nō ideo fertur vt ille amplius ligetur, quia ille iam æternaliter eſt damnatus.ſ.in criminis deteſtationē, vt ceteri hoc iudicium terribile eccleſiæ audientes, ſimilia committere contremiſcant, ſm Archidiaco.in d. ſumma,hodie iñ non eſſet neceſſe in eos ferri ſniam, cum à iure ſint excōicati,de hæreticis,excōicamus. lo 1. non iñ tollitur ꝓpea quin poſſent ēr ab homine excōicari, iuxta notata per Gloſſ. & docto. in c. ita quorundam. de Iudæis. Infertur
7 † etiam ipſis alia pœna poſt mortem,qm eorum corpora non debent hēe eccleſiaſticam ſepulturā,immo quicunq; eos præſumpſerit eccleſiaſticæ ſepulturæ tradere ipſo facto ſententiā excōicationis incurrant vſq; ad ſatisfactionē condignam,à qua abſolui nō debēt niſi proprijs manibus publicæ extumulent, & proijciant hmōi corpora dānatorum, & vltra hoc locus ille perpetua debet carere ſepultura.vt in c.quicunq;.in prin.de heret.li. 6.& pōdera illū text. qui requirit q̄ ſuis manibus extumulent.& ſic non ſatis eſſet ſi per alium facerēt,vt dicit .bi glo.requirit ēt tex.
8 qđ extumulent publice.Cōſidera iñ q̄ † iſta accuſatio poſt mortē habet loco iñ in hæreticis,non aūt in credētibus,fauoribus,& receptatoribus eorū qui non ſunt hæretici,qa morte eorum hmōi crimina extinguntur, vt probat tex.in c.accuſatus.§.porro,eo.tit. lib.6.& huius ratio eſt,quia iſtorū bona ſunt ipſo iure confiſcata,vt in eo.ca.§. ſi vero. & hanc concluſionē tenet Archi.Io.Imo.& Io. Andr.in d.§.ſi vero.quo ad carentiā tñ ſepulturæ eo iure quo hæretici cenſenť, vt in d.c.
9 quicunq; in prin.Sed iuxta pdicta † quero eo caſu quo procediť contra mortuū,an ſi aliq̃s voluerit eū defendere admittatur. gl. tangit q.24. q. 2.c.damnationis.& tenet q̄ ſic.ff.de procu.ſeruū quoq;.§.publicę. & maxime cū in cauſa criminali pro inuito quis poſſit appellare

pellate.ff.de appellat.nõ tñ.ſed opponit gl.
qũo admittetur cum nõ poſſit cauere de ra-
to.ad quo reſpondet ꝙ ſatis vr̃ hr̃e ratũ, ex
quo non opponit obicẽ cõtrarię voluntatis.
de conſecra.diſt.4.quæris.ſed ego limitarem
hoc eo caſu quo illi in vita non erant diffa-
mari de hæreſi vel ſuſpecti.nã tunc nõ eſſent
aliqui ẽt filij vel hæredes ad eorum defenſio-
nem admittẽdi,pro quo iudicio meo eſt tex.
apertus in d c.filij. Sed illo caſu aduertendũ
eſt ꝙ ẽt ſi non admittunt̃ defenſores ad ex-
cuſandum delictum, vel ad opponendum ſe
contra ꝓbõnes.& contrarium probandum
10 admittendi † tñ ſunt ad probandum corru
ptionem vel falſitatem illius ꝓbationis, ita
ꝙ ↄcludant illam non eſſe legitimam ꝓba-
tionem, qa ſolũmodo à iure excludunt̃ ad
ꝓbandũ ↄtrarium directum eius qđ ꝓbatũ
fuerat,ſecus aũt ꝑ hunc modum indirectũ.
ſic determinat Ioan.And.in nouel.in d.c.fi-
lij. quem ſequit̃ ibi Domi. & per hoc habes
no. intellectũ ad oĩa iura q̃ volunt ſtare ali-
cui ꝓbõni, & non admittunt ↄtrariam ꝓ-
bõnem.debent.n.intelligi modo prædicto.
facit in ſimili quod no.gl.& Bar.in l. iuriſgẽ
tium.§.qđ fere.ff.de pac.limitarem ẽt,& ſe-
cundo illum tex. vt intelligatur tñ in filijs
vel hęredibus. mortui hæretici,qui ſunt ad-
mittẽdi illo caſu,ſecus aũt in alijs extraneis.
arguendo ex illo tex. ꝑ locũ à ſpeciali ſicut,
& multa alia ſpecialia ꝑꝑ deteſtationem tã
ti criminis reperiuntur ſtatuta, ad quod ẽt
ſeruit ratio gl. ibi poſitę quæ dicit ꝙ alioꝝ
non intereſt ſe opponere huic defenſioni,&
defenſio q̃ admittitur ex fauore publico ꝑ
quęcunq; ꝓſtita, vt in d. §. publice,excludit
ꝑꝑ eundẽ fauorem publicũ, cuius maxime
intereſt tam nephandũ crimen indilate pu-
niri, & inde eſt ꝙ ẽt ſi in alijs criminibus ne
dum condemnato,ſed ẽt tertio permittatur
in fauorem condemnati appellare, vt l. non
tñ. ff. de appella. in hoc tñ crimine ẽt ipſi
condemnato appellationis remedium inter
dr̃,vt late ſuperius diximus, & hoc ꝑꝑ cri-
11 minis enormitatem. † Sed quæro cui pœ-
nę ſubijcietur iſte qui mortuum accuſauit ſi
ſuccumbat in accuſatione.gl in d.c.ſane,di-
cit ꝙ ei cui ſupponeretur accuſatus ſi viueret,
& non ei cui modo ſupponit̃.nec mirum cũ
grauius ſit peccare in mortuum,q̃ in viuum.
vt C. de ſepul. vio. l. qui ſepulchra, ſed ego
dubito an illud ſit verum,cum accuſator ſuc
cumbens puniat̃ ſimilitudine ſupplicij.C.de
accuſ. l. fi. imò ab hac pœna in multis caſi-
bus accuſat̃,de quibus ꝑ gl.not.in athletas.
§.calumniator.ff. de his qui notantur infa.

1 ☞ Filijs hæreticorum quæ pœna irroganda ſit, & quæ filijs fautorum,et receptorum.

2 Filius hæretici an ipſo facto perdat eccleſiaſticũ beneficium.

3 Pœna quæ filijs hæreticorum à iure infliguntur, an ad baſtardos,aut ſi manus illegitimos extendantur.

4 Filij ſimplex appellatio in caſu rationabilis odij, etiam naturalem comprehendit.

5 Pœna quæ filijs hæreticorum irrogatur an etiã ad liberos ante paternam hæreſim natos extendatur.

6 Inquiſitores prauitatis hæreticæ an poßint ſtatuta aduerſum hæreticos condere, et quid in delegatis ad vniuerſitatem cauſarum.

QVAESTIO XXIII.

1 VIgeſimotertio quæro, † de pœna
filijs hæreticorum infligenda. Ad
quod eſt dicendum, ꝙ puniuntur in
ſucceſſione paterna, nam in bonis paternis
minime ſuccedunt, imò illa fiſco applican-
tur.Si.n.in crim.læſæ maieſt.hoc eſt inſtitu-
tum, à fortiori in crimine hęreſis locum ſi-
bi debet vendicare,cum longe magis ſit ęter
nam q̃ tpalem lædere maieſtatem. ſic dicit
tex.de hęret.c.vergentis. Puniunt̃ ẽt alia pę
na: qa filij hæreticoꝝ,& receptatoꝝ vſq; ad
ſecundam gñationem ad nullum eccleſiaſti-
cũ beneficium officium publicũ admitti de
bent,& ſi ſecus actum fuerit eſt illud irritũ,
& inane.vt c.qcunq; §.hęr.eo.tit. lib. 6. qđ
intellige de ſecundo gradu deſcẽdentiũ ꝑ li
neã maſculinã. In deſcendentibus aũt ꝑ li-
neam maſculinam ad primum gradũ dunta
xat extendit̃,vt in c.ſtatutum,lo 2.eo. tit. &
lib.Item illud intellige de illis quorum ꝓge
nitores iuxta ꝓdictam diſtõnem fuerunt hæ
retici vel deceſſerunt hæretici.non aũt illoꝝ
quos emendatos eſſe ↄſtiterit, & reincorpo
ratus eccleſiæ vnitati, & pro culpa hmõi ad
mandatum eccleſiæ pniam recepiſſe, quam
ipſi vel iam ꝑfecerunt vel humiliter proſe-
quuntur, vel ſunt parati ad recipiendum eã
2 dem.vt in d.c.ſtatutum.§.fi. † Sed iuxta præ
dicta dubitat̃,nunqd filius hęretici ipſo fa-
cto ꝑdat beneficium eccleſiaſticũ qđ hẽt gl.
in

in c.ſatis peruerſum. 56.diſt.ↄcludit ꝙ non,
& ſic tranſit Panor.in d.c.vergentis. remit-
tens.ad gl.in d.c. quicunque,ſed aduerte qa
gl. in dict. c. ſatis peruerſum, non loquitur
in crimine hęreſis, ſed in crim. læſæ maieſt.
& gl.in d.c. quicunque ad quam remittit nil
dicit de hac mã.Io.And. in nouel. & Dom.
in c.vt commiſſi.§.priuandi.eo.tit. & li. te-
net ꝙ tales ipſo iure ſint priuati beneficijs ,
nec eſt fienda diſtinctio fuerint talia benefi-
cia collata filijs , vel nepotibus ante delictũ
parentũ,vel poſt, ſed ſimpliciter eſt dicendũ
qđ ꝑdiximus,pro quo facit tex.in d.§.priuã
di.q ſimpliciter loquitur,& text.in c.felicis .
§.quod ſi quis de pœ.lib. 6. Nec ob. ſi dicat
ꝙ ille. §. loquit̃ in alio caſu,quia ſm eos il-
lud eſt longe minus delictum q̃ iſtud , ad qđ
ẽt facit d.c. ſtatum,ſed ſalua meliori delibe-
ratione ego crederem eſſe fiendam illam di
ſtõnem , quia aut beneficia fuerunt collata
ante delictum parentum , & filij non ſunt
illis ipſo iure priuati, aut fuerunt poſtea col
lata , & ſunt priuati , & pro hac diſtõne fa-
cit text.in c.quicunque.§.hæret.iuncto d. c.
ſtatutum , vbi inhabilitant̃ ad beneficia ob-
tinenda filij hæreticorum,&c.& ſic iura præ
dicta loquuntur tñ de obtinendis poſt hæ-
reſim parentum,non tñ ante . nec obſt. tex.
in d.c felicis . §. quod ſi quis,quia loquitur
in alio crimine q̃ hæreſis, nec eſt fienda ex-
tenſio cũ ſit ius pœnale.ꝑ iura vulgaria,& ſi
illud eſſet verũ oẽs pœnę ↄtẽtę in d c.felicis.
hñt locum contra hęreticos ꝑ fundamẽtũ
iſtorum,de quo ſupra,qđ eſt abſurdũ,preſer
tim qa interdum,ꝓ minori delicto imponũ
tur maiores pœnæ.& ſic rõ argumẽtationis
coꝝ non ꝓcedit.ꝓ quo eſt tex.in d.c.admo
nere.33 q.2. vbi maior pęna imponitur oc-
cidenti vxorẽ q occidenti matrem , cum tñ
ↄſtet longe grauius delictum eſſe matrẽ occi
dere q̃ vxorem.Reſtat rñdere ad d.c. vt com
miſſi.§.priuandi quod ſatis vr̃ vrgere.& di-
cas quod ille tex. eſt intelligendus ſm iura
prædicta, non.n.inducit nouum ius quo ad
hanc priuationem, nam ille tex. principalr̃
emanauit ad declarandum in quibus inqui-
ſitores ſine diœceſano poſſent procedere .
Vnde qđ de priuatione beneficioꝝ dr̃ enun
ciatiue narratur , & per ↄñs diſpoſitionem
non facit,iuxta tex.in c.ſi Papa. de priuileg.
lib. 6. & vbi velles quod diſpoſitionem in-
duceret , debet intelligi de beneficijs poſtq̃

parentes hæreſim incurrerunt , filijs colla-
tis per ea quæ ſuperius diximus, vt iura iu-
3 ribus concordentur . † Vlterius quæro an
pœna quæ imponitur filijs hæreticoꝝ ex-
tendatur ẽt ad baſtardos gl.in d.c. ſtatutũ .
tangit hanc q.& arguit pro,& ↄtra, & finali
ter tenet quod extẽdatur ad eos ne plus ha
beat luxuria q̃ caſtitas, & idem tenet ibi Ar
chi.& ſequit̃ Ioan. And. in nouel. q dicit,ſe
ſic ↄſuluiſſe cum quibuſdam doctoribus cum
illegitimus ſit de ſanguine reſpectus gene-
ris,& in ipſo ẽt timeatur crimẽ paternũ. C.
ad leg.Iul.maieſt.l. q ſq s . Itẽ ſi puniunt̃ filij
illegitimi à fortiori baſtardi , q ſunt odibi-
les legi.arg.de ꝑben.eũ q lib.6.cum ſuis cõ-
cor. Item qa iura gñaliter loquuntur, bene
facit ad hoc.ff.de in ius voc.l.fi. veruntñ ſm
doctrinam Cyn. in d. l. quiſquis,illud eſſet
intelligendũ de baſtardo q patrem certũ poſ
ſet nominare, ſecus aũt eſſet in vulgo quæſi
tis natis ex incerto coitu , qui certum patrẽ
demonſtrare nequeunt , quia tunc ceſſat in
eis rõ cum non ↄſtet illum eſſe patrem eo-
rum,& idem ſequitur Ioan.And.in d.c.ſtatu
tũ.Subdit tñ ibi Dom.ꝙ vbi cõis vſus alicu-
ius ciuitatis vel loci reputaret illos de do-
mo ſm ꝙ dicit ſeruari Florentiæ , & Peru-
ſij , vbi deferunt arma illius agnationis de
qua eſſe putantur , tunc ad eos hmõi pœnę
extenderentur , & dicit fuiſſe hoc de mente
Bart.in l.pronunciatio. ff. de verb. ſig. & in
l.filium.ff. de his qui ſunt vel alie. iu. Con-
4 firmo ẽt amplius hanc partem.† Nam in ca
ſu odij rationabilis ſimplex appellatio filij
comprehendit ẽt nãlem,vt in l. libertinum,
coniuncta rub.C.de interdic.ma.inter.pup.
& tut. hoc aũt odium rationabile eſt . nam
cum crim. læſæ maieſt. filij dicantur digni
paterno ſupplicio,vt in d.l. quiſquis . §. fil-
vero . à fortiori in crimine hæreſis per d. c.
vergentis.ad idem facit quod no. Bart. in l.
2.ff.de acc.& in l.tutelas.ff.de c.dimi.& in l.
fi.C.de verb.ſig.vbi tenet ꝙ ſi ius ſiue diſpo
ſitio loquit̃ per verba nãlia , vtpote filij vel
nepotes,comprehendunt̃ ẽt nãles, & baſtar
di , quia ſm nãm ſi trahunt nãm a patribus
ſicut legitimi ſic eſt aũt in propoſito qm iu-
ra ſuperius inducta loquuntur de filijs hę-
reticorum per verba nãlia.ſ.filij , & nepotes
&c. & pręſumuntur imitatores delicti pa-
terni ſicut,& nãles,imò multo fortius cũ ex
talibus complexibus ſepenumero de gñe vi

ri-

ri,& ſcelerati naſci cõſueuerunt vt dicit text.
5 56.diſt.ſi gens anglorum. †Sed quæro,an pœ-
næ prædictæ ſe extendant ẽt ad filios q nati
ſunt anteq̃ eorum patres hęreſim incurriſſent?
Cald. mouet hanc q. in conſilijs ſuis in tit.
de hæt.conſ.3.& arguit pro & contra, finali
ter tñ concludit, ꝙ non ſe extendant ad eos
per l.emanc patum.ff.de ſena. cum mã ſua.
Item facit qa filius ante natus ex ſuperueniẽ
te dignitate in perſona patris nõ conſequit
priuilegiũ,vel honorem,vt l.ſenator. C. de
dign.lib.12.& l.filij.§.ſenatores.ff.ad muni.
& per ꝯñs ſi non honorem ergo nec pœnã,
vel onus, vt l. ex qua perſona.ff.de reg.iur.
ad idem l.1.§.fi.ff.de bon.poſſ.contrab. & l.
ſi neceſſe.§.ſi deportatus.ff.de bo.lib.ꝑ quæ
iura filij iam nati ꝓꝑ ſuperueniẽtem caſum
in perſonam patris nõ repelluntur à ſucceſ-
ſione,& pro hoc ẽt inducit l.diuo Marco.C.
de qõ.vbi dicit eſſe caſum expreſſum. in l.2.
C.de lib.& eo.lib. Ad cuius cõfirmationem
põt induci,quod in ſimili not.Cyn.in d.l.q ſ
quis,circa filios illius qui cõmiſit crim. læſæ
maieſt.ſed in contrarium facit quod not.ibi
Saly. q tenet illam pœnam ẽt hr̃e locum in
ante natis,cum non minus in eis hęreditarij
criminis exempla ſint metuenda, & qa iura
gñaliter loquuntur,Nec obſtant iura in con
trarium inducta ſm eum, ꝓꝑ grauitatem.n.
criminis læſæ maieſt. contrarium in eo ſta-
tuitur, & per eaſdem rõnes idem ego dicerẽ
in crimine hæreſis,cum ſit lõge maius, vt in
d.c.vergentis.ad hoc ẽt facit text.apertus in
d.c.ſtatutum.§.fin.de hær.ibi cũ dicit,vel ta-
les ẽt deceſſiſſe ꝓbantur, ex quo innuit ſuffi
cere,ꝙ patres eorum in morte fuiſſent hæreti-
ci. nec põt dari conueniens ſolutio ad illum
tex.ad idẽ facit d.c.filij.eo.tit.quod loquitur
de illis q oſtenderunt ſigna hęreſis,cum de-
cumberent in lecto ꝓꝑ infirmitatem de qua
deceſſerũt,&contraria tolluntur ꝑ ea quę di
ximus ꝙ ſit in hoc crimine ſpeciale ꝓꝑ eius
6 grauitatẽ. †Sed an inqſitores hæreticæ praui
tatis poterũt facere ſtatuta vtpote augendo
pœnam contra hæreticos,vel alias circa hoc
crimẽ diſponendo,& dicẽdum eſt ſm Lap.in
c.2.§.ſtatuto. de conſt.lib.6.quod non,quia
ſunt delegati.vt c.ꝑ hoc.& c.ne aliq.de hęr.
lib 6.ex quo infertur,ꝙ ẽt delegatus ad vni-
uerſitatem cauſarum non põt facere ſtatuta,qa
à iure non reperitur ſibi conceſſum. Illi.n.
ſunt delegati ad vniuerſitatem cauſarum, vt
not.gl.in d.c.per hoc. & cõcluſionem iſtam
ſequitur etiam Dom. in d.§.ſtatuto.

1 Ciuitas in qua aliqui inſunt hæretici an tota poßit igne exuri,aut alias deſtrui, latiſſime vſque ad quæſtionis finem.
2 Ciuitas quando dicatur hæreſim committere vt vniuerſa deſtrui poßit.
3 Vniuerſitate punita de hæreſi, an ſinguli quoque puniri videantur, ita vt amplius puniri nõ poßint.

QVAESTIO XXIIII.

1 VIgeſimoquarto quæro, † an ſi aliqui
hæretici ſunt in vna ciuitate poſſit
tota ciuitas exuri ſiue alias deſtrui,
& gl.in ver.oẽs.in c.ſi audieris.23. q. 5. ar-
guit,quod ſic per illum text. & vñr ibi velle
Ioan. & Laur. ꝙ quilibet poſſit hoc facere,
ſed in contrarium inducitur. ea.q.ſi non li-
cet.ver.quaſdam.& verſic.his igitur. & q. 4.
verſ.non ergo.& q.vlt.quodcunque,&quod
not.33.q.2.inter hæc.in 1.gl.Archid.in cap.
præſidentes.de hær.lib.6.dicit quod eccleſia
concedit generalem auctoritatẽ extermina-
di hæreticos.23. q 5. ſi vos. & c.ſi audieris.
quæ non tantum diriguntur principibus. &
facit eadem cauſa.q.8.legi.& de hæret.com-
municamus.§.catholici.vbi etiam ad eos ex
terminandos,cõceditur cruce ſignatis indul
gentia vltramarina,tñ occiſio,& ſpoliatio ta
lium tutum eſt quod fiat ex edicto principis
vel eccleſiæ.c.cum ſecundum leges.eo.tit.lib.
6.ne ex cupiditate vel vltione potius q̃ ex iu
ſtitia,vel obedientia pugnate videantur. 23.
quæſt. 1.quid culpatur.& quæſt.2.c.1.& q.3.
ſex differentiæ,quod etiam tenuit Raine. in
ſumma,eod.tit. verſ.ſed nunquid. & Goffre.
in ſumma.eod. tit. §. ſed nunquid catholici.
& Hoſtien.in ſumma.eod.tit. qualiter euitẽ
tur,verſ.ſed nunquid catholici. Idem ſequi-
tur Ioan.And.in nouel.in d.c. præſidentes.
ꝙ Dom. qui ſubiungit oportere neceſſario
precedere iudicis declarationem ſuper crimi
ne hæreſis ad hoc vt iſta executio fieret, per
d.c.cum ſecundum leges.ſed iſta videntur mi
hi cum ſupportatione nimis crude,& indige
ſte dicta, & in tanta qõne, vbi de tantorum
periculo agitur,& pręſertim vbi innocentes
pro nocentibus punitur grauius,& profun
dius ſcribẽdũ,& calamus magis tẽperandus
fuiſſet,quapꝓꝑ ego dicerẽ ꝙ ẽt ſi aliq de ciui
tate

tate ſint hæretici, dummodo ciuitas ipſa hæ
reſim non incurrerit, adeo quod delictum
illud vniuerſitatis ciuitati aſcribi poſſit, non
ꝓpea ciuitas poſſit exuri, aut alias deſtrui.
nullo.n.iure hoc reperitur cautum, imò iura
clamant in contrarium.ſ.ꝙ peccata ſuos de-
bent tenere auctores.C.de pœ.ſancimus.de
his quæ fiunt à maiori parte cap. quæſiuit.
Ad iura quæ in contrarium inducuntur ſtat
rñſio. ad c.ſi audieris. per quod gl.præfacta
ſe fundat, dici poteſt multipliciter. Primo,
ꝙ illud erat præceptum legis veteris, & iudi
ciale, vt patet clare. nam hr̃ originaliter
Deut.13.& talia in lege noua ceſſauerunt,
niſi de nouo fuiſſent inſtituta, nec legitur no
ua inſtitutio. Nam Cyprianus cui inſcribi-
tur ille tex in decretis nõ habuit facultatem
iura gñalia concedendi, cũ non fuerit Rom.
Pont.eo maxime, vbi de incendio, & morte
inferẽdis diſponitur, vt patet in illo tex.quæ
pœnæ ab eccleſia non imponuntur. ne cler.
vel mona.ſententiam ſanguinis, & eo.tit.eo.
lib.6.& de exceſ.prælatoꝝ, ex literis, vel ali-
ter dicas, ꝙ ille tex.non loquitur de hær.ſed
de idolatris, & iſta crimina ſunt diuerſa, vt
ex ſuperioribus patet. Aliter etiam põt dici,
ꝙ loquitur qñ omnes de ciuitate inficeren-
tur illo crimine, & ſi non omnes, illud tamẽ
tempore illo licite fiebat, ſtãte pręcepto Dei
qui dñs eſt vitæ, & mortis pro quo bonus
text.in d.c.ſi non licet, & in cap. gaudemus.
de diuor.vbi de homicidio Sanſonis fit men
tio. Ad alia vero iura quæ inducit Archid.
videlicet, c. legi, rñdetur, ꝙ auctoritate Dei
illa facta fuerunt qui interius auctoritatem
occidendi inſpirabat, vt in d.c.ſi non licet,
ad c.ſi vos, dicendum eſt, ꝙ loquitur qñ au-
ctoritate iudicis illa fiũt, vt patet in fine eiuſ
dem tex.vbi dicit diligentiſſimi rectores, &c.
ad c.excõicamus.§ catholici.dicas, ꝙ intelli-
gitur qñ in caſu licito bellum contra eos mo
ueretur, & accedente auctoritate ſuperioris
qui hanc cõcedere poſſet, alias autem ſeque
retur abſurdum, quod pro actu illicito, & re
probato Papa concederet indulgentias, quę
iñ pro opere charitatis ſunt indulgendę, iux
ta not. per doctores c.quod autem, de pœn.
& remiſſionibus. Pro quo eſt tex.eo.tit.cum
ex eodem tenet S.Tho.4.ſententiarum diſt.
20. Stabit in hoc concluſio, ꝙ ciuitas laba-
tur in hæreſim, tunc demum poſſit exuri, &
deſtrui, & non aliter. Hanc ſententiam fir-
mat Bar.in l.aut facta.§.nonnunquam.ff.de
pœn.in crimine hæreſis, & in crimine læſæ
maieſt. & alias vbicunque filius punitur ꝑꝑ
delictum patris, & ſic fuit factum de Cartha
gine, quę ꝑꝑ rebellionem paſſa eſt aratrum,
vt ff.quibus mod. vſufruc. amit.l.ſi vſusfru-
ctus. Dicit etiam ſe vidiſſe ſententiam diffi-
nitiuam Imperatoris Henrici quam dedit
contra ciuitatem Brixiæ quæ fuit ſibi rebel-
lis, in qua dicebat illam ciuitatẽ eſſe ſubijciẽ
dam aratro, quã pœnam poſtea ex miſericor
dia relaxauit, quę ſnĩa diffinitiua eſt lex, vt l.
2.ff.de legi.& in l.fin. C.eo.& de re iud. c.in
cauſis.& ita fecit papa Bonifacius qui ꝑꝑ de
licta quorundam templarioꝝ totum ordinẽ
eoꝝ deſtruxit, quia erant hæretici. Hanc aũt
ſententiam nullus inferior à principe ferre
poterit, nec ſine principis auctoritate hoc fie
ri poteſt ſm quod late proſequitur Bart. in
extrauag.qm̃. & idem ſenſit vno verbo.Sal.
2 in l.1.C.de ſedit.in fin. † Sed qñ dicemus ci
uitatem cõmittere hæreſim, vt modo premiſ
ſo puniatur, dicas, ꝙ ſi omnes eſſent hæreti-
ci, vel maior pars, vt in l.quod maior.ff.ad
municip. & hoc tenet Bart.in d.extrauagan.
quoniam in ſimili materia, & requiritur,
quòd conueniant, vt vniuerſitas ad hoc fa-
ciendum vtpote communicato conſilio, a-
lias dicerentur ſinguli facere, & non vni-
uerſitas. iuxta not.per gl.l.ſed ſi ex dolo.§.
1.ff.de dolo. & l.aliud §.refertur.ff.de reg.
iur. neque per hoc credas quod pœna corpo
rali puniantur innocentes pro nocentibus
quod manifeſte patet per ea quæ Bart.not.
in d.§.nonnunq̃.& Saly.in d.l.1.C.de ſedit.
3 † Sed iuxta prædicta quæro an punita vni-
uerſitate de hæreſi modo præmiſſo cenſean
tur ſingulares puniti ad hoc, ut amplius pu-
niri nequeant. Ad hoc rñdeo, ꝙ ſingulares
non eo minus puniri poterunt ſi culpabiles
in hoc delicto reperiantur, quia quod debet
vniuerſitas non debent ſinguli, & ecõtra ff.
quod cuiuſque vniuer.l.ſicut.§.1.ff.de reg.
iur.aliud.§.refertur, facit ff.quod vi aut clã,
l.ſemper.§.ſi in ſepulchro. Ad hanc deci-
ſionem, faciunt not.per Ioan.Mo & Ioan.
Andr.in cap.felicis. de pœn.lib.6.in fin. &
per Bart. in d.l.aut facta.§.nonnunquam.

1 ☞ *Cogendus an ſit quis ad Chriſti veritatẽ am-
plectendam, & an ſolum ſit verbo agendum, di
ſputatione pugnandum, & ratione vincẽdum.*

Quæſtio 25

QVAESTIONE XXV.

VIgeſimoquinto ſupereſt nonnullis
hęreticorum prædictorum obiectio
1 nibus, & calumnijs rñdere. † Di-
cunt .n. neminem ad Chriſti veritatem eſſe
cogendum, verbo eſſe agendum, diſputatio-
ne pugnandum, rationę vicendum, ne fictos
catholicos eccleſia habeat, & huius opinio-
nis fatei Auguſti. ſe fuiſſe cum cecitate infi-
delitatis primitus tenebaē, poſtmodū vero
cum faciem ſuam ad veritatis lucem ꝯuer-
tit, cognouit nedū verbis, & auctoritatibus
hanc ꝯfutari, & confundi ſniam, quinimmo,
& exemplis. Nam, & ciuitaş ſua cū primo to
ta eſſet in partes Donati, ad vnitatem tandē
catholiçam legum imperialiū timore ꝯuerſa
eſt, quam tpe ſuo vidit ita pniciem pfactam
deteſtari vt in ea nunq̄ fuiſſe crederet. Itē, &
aliæ multæ ciuitates ſibi nominatim com-
memorabātur, vt in ipſis rebus agnoſceret,
ēt in hec cauſa recte intelligi poſſe qđ ſcri-
ptum eſt. da ſapienti occaſionem, & ſapien-
tior erit hæc ille in epiſtola ad Vincentium
Donatiſtam. & hñr tranſumptiue. 23. q. 6.
vides, vt opinior, qualiter aiūt, & ſacræ ſcri-
pturæ teſtimonio hoc idem probetur conſi
dera patremfamilias ſeruis ſuis pcepiſſe cum
ad inuitandum ad nuptias in vias, & ſæpe
oēs deſtinaſſet, quoſcunq; inueneritis (in-
quit) bonos, & malos compellite intrare,
legimus quoque. Primo Saulum poſtea Pau
lum ad veritatem cognoſcendam, & tenen-
dam magna violentiæ Chriſti cogentis eſ-
ſe compulſum, qn potius qđ mirum eſt il-
le q pœna corporis ad euangelium coactus
intrauit plus illis omnibus qui verba tm̄ vo
cati ſunt in euangelio laborauit, & quem
maior timor compulit ad charitatem, eius
pfecta charitas foras mittit timorem. Sed,
& circa idem aduerſarij prædicti obijciant
Deum dediſſe liberum arbitrium, & ideo
non dře hoiem cogi ac bonum, qđ, & dona
tus Auguſti obijciebaē, cui, & ipſe rñdet. at-
tende, & ꝯſidera, ꝙ non ideo voluntas bona
miſericorditer impendiē, vt mala voluntas
hois diligatur. Nam quis neſciat nec dam-
nari hoiem niſi merito malę voluntatis. nec
liberari, niſi bonā habuerit voluntatem, nō
tā ideo qui diliguntur male. ſuę voluntati
impune crudeliter permittendi ſunt, ſed vbi
ptās datur, & malo prohibendi, & ad bonū
cogendi ſunt. Nam ſi voluntas mala ſemꝑ
ſua pmittenda eſſet libertati, quare Iſraelitę
recuſantes, & murmurātes tā duris flagellis
à malo ꝓhibeanē, & ad terram ꝓmiſſionis
cōpellebanē. vbi, & ſubiungit multa alia no-
ui, & veteris teſtamenti euidentia teſtimo-
nia, hñr tranſumptiue 23. q. 3. diſplicet hoc
ēt philoſophoꝶ ſchola apertiſſime docet. q
eīm nec nā ad virtutem inclinantur, nec in-
genuos hñt animos vt verboꝶ doctrina du
ci queant (qđ pcipue his ꝯtingit q aſſuetu-
dine longa malū habitū induerūt.) neceſſe
eſt quaſi beluas quaſdā ſub iugo ponere, &
legū auſteritate cohercēdos fore, vt philoſo
phus docet 10. Ethicoꝶ, & per hūc modum
coacti recta operātes virtutū actibus aſſueſa
ciēdo, tandē in bonos viros euadūt, vt ipſe
dicit 2. Ethicoꝶ, ex eo .n. quod multoties
agitur ſm rōnem, imprimitur forma ratio-
nis in vi appetitiua, quæ quidem impreſſio
nil aliud eſt q̄ virtus moralis vt Thomas
ibidem dicit, ad prædicta ēt facit tex. 23. q.
6. §. fi. Adhuc inſtant apoſtolos in ſui fauo-
rem inducentes, quos non legimus violen-
tia aliquos ad fidem compuliſſe, nec à regi-
bus terræ ad hęc auxilia petijſſe, ſed qui ta-
lia dñt, vt inquit Auguſt. ad Bonifacium co-
mitem non conſiderant aliud tunc fuiſſe, &
omnia ſuis conuenire tpibus quis .n. tunc
in Chriſtum crediderat Imperator? quis pro
pietate contra impietatem legis ferendo ſer
uiret, tunc .n. adhuc illuc propheticum im-
plebatur. Quare fremuerunt gētes, & popu
li meditati ſunt inania. Aſtiterunt reges ter
ræ principes ꝯuenerunt in vnum aduerſus
dñm, & aduerſus Xp̄m eius. nondum .n. age
baē qđ paulopoſt in eodem Pſalmo dř. Et
nunc reges intelligite, erudimini qui iudi-
catis terram. Seruite dño in timore, & exul-
tate ei cum tremore 23. q. 4. ſi eccleſia. Poſ-
ſet ēt aliter eorum obiectio confutari, ali-
ter enim cum his qui nunquam fidei ſacra-
mentum ſuſceperunt eſt agendum, qui non
vi, ſed proprij arbitrij voluntate ſuadendi
ſunt, vt ad fidem conuertantur, vt cap. q ſin
cera & cap. de Iudæis. 45. diſt. & aliter cum
eis qui ſemel ſacramentum baptiſmi adepti
ſunt, qui etiam ſi metu ad Chriſtianitatem
coacti fuiſſent à principis, ſicut factū eſt tem
poribus religioſiſſimi principio Siſebuti
quia iam conſtat eos ſacris diuinis aſſocia-
tos, & baptiſmi ſacramentum ſuſcepiſſe, &
chriſma

chriſmates vnctos eſſe, & corporis dñi extitiſſe participes, oportet ut fidem quam ét ui vel neceſſitate ſuſceperunt, tenere cogantur, ne nomen dñi blaſphemetur, & fides quam ſuſceperunt uilis, & contemptibilis habeat, vt in d.c.de Iudæis, quod tñ diximus de conuerſis ꝑ uim, debet diſtingui iuxta text. in c. maiores.§.itē q̃ritur, de baptiſmo. Poſt hæc aūt obijciunt ꝙ principes res eoꝝ ꝯcupiſcūt & vt auferant in eos ſentiunt. Sed iſti peſſimi Iudaica ſupſtitione obcecati, ſup quoꝝ oculos, vt ait Apoſt. vſq; hodie uelamē illud Moyſi appoſitū manet, vt oculos hñtes non videant, non attendont q̃ ſint ꝯtraria veritati q̃ loquunt. Si.n. principes p̄fati eoꝝ vellēt bona, nequaq̃ miſericordiam pollicētes eos inuitarent ad pniam. Sed quia eoꝝ ſalutem ex viſceribus ſitiunt, etiam ꝙ fiſco ſuo competebat dum tamen conuertantur liberaliſſime ipſis, relaxant, nec erubeſcunt hæretici ſua dicere, qui in huiuſmodi errorem lapſi in ſuo dominio retinent, vt in cap. quo iure. 8. diſtinct. & cap. quod autem 23. quæſt. 7. Clamant inſuper dicentes ſæuam crudelitatem in eos exerceri. Sed his reſpondetur per illud Hieronymi ſup Eſaiam, nō eſt crudelis qui crudeles iugulat, ſed crudelis patiētibus eſſe vr̄. Nam latro ſuſpenſus patibulo, crudelem iudicem putat 23.q.5. non eſt crudelis. Deus.n. qui miſerator, & miſericos eſt patiens, & multum miſericors, nō ideo crudelis, & rigidus & cruentus reputatur, ꝙ diluuio genus humanum deleuit, & Sodomā, & Gomorrā, ignē, & ſulphur pluit. Egyptios ſubmerſit in fluctib. Iſtaelitaꝝ cadauera ꝓſtrauit in eremo. Dñt poſtremo ꝙ reuerſi ad pniam non recipiuntur, cum eccleſia pia mr̄ gremium non claudat redeunti. Quibus reſpondetur per id quod ſcripſimus ſupra qō. 20. vbi latiſſime pertractauimus, qño, & qualiter reuerſi ab hæreſi, admittendi ſunt. Friuolis igitur ipſorum peſſimorum hominū ſpretis querelis iuris cenſura in eos eſt exercenda. Aliter.n. Rex ſeruit Deo, quia Rex eſt, aliter quia homo eſt, ſeruit viuendo fideliter, quia, Rex eſt, ſeruit leges condendo, iuſta præcipientes, & contraria prohibentes, ac uigorem iuris in ſceleratos exercendos. Et cum his breuiter finem facio. Ad laudē, & gloriam Ieſu Chriſti domini noſtri, qui cum Patre, & Spiritu ſancto viuit, & regnat in ſecula ſeculorum. Amen.

TRACTATVS

De Hæreticis ſeqtur ex tex. ibi mathematicorum cū ſupra, & infra dicetur aremathematicus dicatur hęreticus, & matheſis hæreſis ſit, ſūpta occaſiōe de hr̄ſi diſſeremus ad ſolatiū. Ludouici Careriy.

SVMMARIVM.

1 Hæreſis quid ſit, & quis dicatur hæreticus.
2 Qui ioco ꝓfert verba hæretica, quia dicat ſe habiturum vxorē in alio ſeculo, an ſit hæreticus.
3 An, & quando ex ſola voluntate vt hæreticus cōdemnari poteſt.
4 Pertinax hæreticus quis dicatur.
5 Hæreſis vnde dicatur.
6 Hæreſis quot modis contrahitur proſequere, & primo quando deuiat à fide Chriſti, & religione Chriſtiana etiam leuiter aduerſando, etiam non defendendo.
7 Hæreſis contrahitur adhærendo opinionibus illorum qui dānati ſunt ab eccleſia, de quibus in c. quidam. 24 q.3.
8 Dubius in fide hæreticus eſt quod declara, & limita quinque modis.
9 An hæreticū eſt tenere vſuras eſſe permiſſas, & an inter Iudæos, vel inter Iudæos, & Xpianos, nu. 10. Et an Papa poſſit diſpenſare circa uſuras.
11 An ſit hæreticum nolle iurare putans iuramentum eſſe illicitum.
12 An aſſerendo uotum paupertatis non includi ſub voto religionis hæreticum ſit.
13 An hæreticum ſit ſi dicatur non poſſe pœnitere eum qui vixit vſque ad ſenium in peccatis.
14 An aſſerendo Papam non habere poteſtatem dimittendi peccata.
15 An ſi dicat Imperatorem non eſſe Monarcham, & dominum totius mundi.
16 An per nouum ſenſum, & opinionem hæreſis cōtrahatur, & quando.
17 An aſſerendo fornicationem non eſſe peccatum.
18 An recuſans ſe purgari in cauſa hæreſis ſit hæreticus.
19 An defendens hæreticum, vel aduocans pro hæretico, hæreticus ſit.
20 An credendo hæreticū ſit hæreticus.
21 An ſi ſteterit in excōicatione per annum, aut biēnium hæreticus ſit.
22 An ſi per annum ſteterit, & non receperit communionem ſit hæreticus.

23 An per inuocationem dæmonum, & ſortilegia dicatur hæreticus.
24 An idolis ſacrificando hæreticus eſt.
25 An qui dicis incedere noctu tempore cum Herodiade, vel Diana hæreticus ſit.
26 An blaſphemando hæreticus ſit.
27 An oppugnando priuilegia eccleſiæ.
28 An contemnendo canones, & ſtatuta eccleſiæ, aſſerendo Papam non habere poteſtatem condendi canones.
29 An aſſerendo poſſe eſſe in eccleſia duos vicarios Chriſti.
30 An aſſerendo Papam in temporalibus non habere poteſtatem ſicut in ſpiritualibus.
31 An per ſimoniam hæreſis contrahatur, vt ſi credat ſacramentum vendi poſſe.
32 An per ſchiſma hæreſis contrahatur.
33 An auferendo priuilegia eccleſiæ.
34 An aſſerendo peccata nō dimitti niſi à ſolo Deo.
35 Si officialis diſtulit præſtare auxilium cōtra hæreticos, an ſit hæreticus.
36 An negando infernum, & paradiſum, & aſſerendo animam eſſe mortalem.
37 An aſſerendo decimas non deberi clericis.
38 An ſi profeſſus recedat à religione, & publice cōtrahat matrimonium.
39 An non conſecrando, & celebrando cum hoſtia non conſecrata.
40 An negando ex latere Chriſti ſanguinem, & aquam exiſſe.
41 An tenendo animam eſſe ſanguinem, & ex præiacenti materia generatam.
42 An contemnendo hiſtorias in biblia.
43 An per contumaciam contrahatur hæreſis.
44 An perſiſtendo in notorio crimine, & ſit incorrigibilis.
45 An recuſans iurare ad purgationem.
46 An hæreticis credendo.
47 An epſ inſtituens hæredem conſanguineum.
48 An fauendo hæreticis.
49 An frangendo imagines crucifixi, & ſanctorū.
50 An inuocando dæmonem ad actum luxuriæ.
51 An per apoſtaſiam contrahatur hæreſis.
52 An hærendo opinionibus reprobatorum.
53 An aſſerendo Chriſtum non eſſe aliquid ſecundū quòd homo.
54 An ſi abiuraſſet in iudicio prius, deinde reincidat in hæreſim.
55 Officialis recuſans iurare obſeruare ſtatuta eccleſiæ.
56 An aſſerendo animam rationalem non eſſe formam humani corporis.
57 An credendo erroribus illorum de Alamania.
58 An potens reuocare ab hæreſi aliquem non reuocando.
59 An faciendo nouam ſectam contra fidem.
60 Hæreticus tandem eſt qui contra fidem Chriſti, & articulos fidei, & contra præcepta, et dogmata eccleſiæ credit.
61 De proceſſu hæreticorum proſequere, et primo ad quē ſpectet cognitio hæreſis ad eccleſiaſticū, an ad ſecularem, et an ſit mere eccleſiaſticum.
62 Eccleſia quam pœnam imponit, et an ſanguinis.
63 An tradendo ſeculari conuictum de hæreſi cognoſcat ſecularis de proceſſu hæretici. Et an nouas pœnas imponere poſſit, num. 64
65. Qui iudices cognoſcere poſſunt de hæreſi: et quis ſit iudex ordinarius an epiſcopus, et quis ſede vacante. 66
67 Qui dicantur iudices delegati in hoc crimine.
68 Inquiſitor hæreticæ prauitatis quis eſſe poteſt, et an minor 40. annis.
69 An inquiſitores hæreticæ prauitatis habeant iuriſdictionem inſolidum ſi plures ſint.
70 An delegati inquiſitores in diœceſi epiſcopi habeant priuatiue iuriſdictionem, an cumulatiue. et quis præferatur citantibus ambobus, nu. 71. Et an vterque procedat incitando, torquendo, procedendo, et ſententiando, num. 72. Et an abſoluendo.
73 Qualiter ſe habere debent inquiſitores, et eorum officiales circa officij executionem.
74 An inquiſitores procedere poſſunt contra epiſcopos de hæretica prauitate.
75 An poſſunt cognoſcere de ſortilegijs.
76 An poſſint cognoſcere ſuper crimine uſurarum.
77 An poſſint carcerare, tormentare, et condemnare abſque interuentu epiſcopi, et quot monitiones requirantur. et an vnica ſufficiat. num. 78.
79 An inquiſitores poſſint hæreticis pœnas pecuniarias imponere.
80 An inquiſitor poſſit procedere ex ſola ſuſpicione contra diffamatum tantum.
81 Inquiſitor an teneatur ad precium melioramentorum quando bona alienata reuocantur, et precium rerum venditarum.
82 An poſſit tollere inquiſitor defenſiones, et exceptiones reo competentes.
83 An generalis inquiſitor poſſit procedere contra quem à Papa ſpecialis datus eſt inquiſitor.
84 Contra quas perſonas poteſt inquiſitor procedere, et an contra laicas, et contra exemptas, et an diœceſano non requiſito, num. 85.
86 An cōtra uſurarios ꝓcedere poſſit vt reſtituāt.

87 An

87 *An poteſt procedere contra prohibentem baptizari iudæum.*

88 *An poteſt concedere vſum armorum, & punire turbatorem.*

89 *An procedat contra iudæum receptantem chriſtianum apoſtatam.*

90 *An poſſit recipere teſtes facta publicatione.*

91 *An poſſit ſubdelegare.*

92 *An procedere poſſit mortuo delegante.*

93 *An poſſint cogere ſecularem ad concedendum auxilium, & brachium, & an punire impedientes ſuum officium, & tollere ſtatuta, & conſuetudines impedientes officium, & an inquirere poſt quinquennium, & an cogere hæredes inquiſiti ad pœnitentiam, & an contra blaſphemantes, & an cum teſtibus excommunicatis, & an abſoluere, & liberare infamatos tali crimine, & an excommunicare, & priuare prædicatores officio prædicandi, & an proſequi hæreticum confugientem ad alienam prouinciam, & an poteſt procedere ſimpliciter, ſummarie, & de plano, & an teſtibus non publicatis, & an teſtibus periuris.*

94 *An ſi ſint plures inquiſitores habeant iuriſdictionem inſolidum.*

95 *Qua pœna puniantur ſi male ſe gerant in eorum officio, & qualiter puniantur.*

96 *Quando delegantur ab epiſcopo tales inquiſitores quam habent poteſtatem.*

97 *Contra quos poteſt procedere, & qui de hæreſi inquire poſſunt an ẽps, & perſonæ exemptæ an Papa an imperator, & per quem, & an deponi poteſt ex hoc, num. 98. 99. & à quo Papa, & imperator, & an poteſt facere ſtatutum, vt Papa de hæreſi non teneatur, numero 100. & an requiritur incorrigibilitas.*

101 *An iudæi accuſari poſſint de hæreſi.*

102 *De proceſſu hæreticorum proſequere, & quòd æquiparatur hæreſis crimini læſæ maieſt. in procedendo, & quòd per inquiſitionem procedi ſoleat, & per exceptionem, num. 104. & per accuſationem, num. 105.*

103 *An inquiſitor ordinem iudiciorum ſeruare debeat.*

106 *An quilibet accuſare poteſt de hæreſi, & an publicum ſit, & omnes perſonæ etiam prohibitæ accuſare poſſunt, num. 107. & qui prohibentur, & an excommunicatus, & an minor, infans, & doli rapax, & an inimicus.*

108 *An in crimine hæreſis requiratur perſona legitimatio in accuſando.*

109 *An requirantur ſolemnitates etiam ſubſtantiales, & quid ſi accuſatio ſit inepta, & an locus apponi debet.*

110 *An diffamatio requiratur in inquiſitione de hæreſi, & an lit. conteſt. num. 111.*

112 *An contra citatum contumacem procedi poteſt, & fieri poteſt proceſſus.*

113 *An procurator admitti poteſt, & an aduocatus, num. 114.*

115 *An ſtatim quòd comparet carcerari debet inquiſitus, & an epiſcopus interuenire.*

116 *An ſufficiunt leues ſuſpiciones in hoc crimine.*

117 *An abſque iudicijs ad torturam procedatur in tali crimine, & an perſonæ priuilegiatæ torqueantur, & an requiratur indicia alia ſicut in alijs, & an teſtis de iure admittatur, licet non omni exceptione maior, num. 118. & quid ſi extent ſuſpiciones in eo vt torqueatur quid fiendum, & an purgatio indicenda, & an præſumptiones ſufficiant, et quæ.*

119 *An ſtantibus præſumptionibus non tamen legitimus duellus indicendum ſit, et locum habeat.*

120 *An quando per accuſationem hæreſis probari debet per duos teſtes habiles.*

121 *An teſtes probent parte non citata contra ſuſpectum de hæreſi.*

122 *An teſtes publicandi ſunt, et quando.*

123 *An requiratur probatio quando publice prædicat.*

124 *An poſt publicatas atteſtationes teſtes recipi poſſunt etiam ad offenſam.*

125 *Et an ſit probatum crimen ſi libri hæreſis reperiantur penes inquiſitum.*

126 *An probetur hæreſis ex leuibus ſuſpicionibus.*

127 *An transigi poſſit in tali crimine.*

128 *An in ferenda ſententia requiratur citatio inquiſiti, & an appellari poſſit, & an quando per accuſationem proceditur epiſcopus, & inquiſitor in ſententia adeſſe debet ſicut quando per inquiſitionem.*

129 *An appellari poſſit, & an habere recurſum, num. 130. vbi an prohibitus appellare poſſet habere recurſum.*

131 *An in hoc crimine admittantur defenſiones, et an renunciare poteſt defenſionibus.*

132 *Quæ ſint pœnæ hæreticorum ordinariæ, et extraordinariæ, et an pœna ignis iure canonum, et regni, et an priuilegium perſonæ operetur, et an ſecularis cogi poteſt ad imponendam talem pœnam, et an requiratur incorrigibilitas vt degradari poſſit, num. 133. et per quos degradari debent, num. 134. et ibi de forma degradationis.*

135 *An in hoc crimine dãnatur memoria defuncti & bona publicãtur, & cui bona applicãtur, & quid in terris baronum, & cui feudũ, aut emphyteuſis applicatur, & reuertatur, & quæ bona veniant publicãda, et an inſcriptio requiratur in accuſatione ne memoria dãnetur, & an bona ipſo iure publicentur, an ſententia requiritur, & quæ num. 136. & an declaratio.*

137 *An alienatio bonorũ hæreticorum ſit prohibita, & facta an reuocari poßit, & an precium reſtitui, & quid ſi bona alienaſſet, et fundaſſet hoſpitale an reuocanda ſint, num. 138. 139.*

140 *Si hæreticus habeat filios orthodoxos an bona reſeruentur filijs, & an priuentur beneficijs, & officijs, num. 141. & an etiam obtentu, & qui filij continentur, & an in hoc differant hoc crimen, & læſæ maieſt. et an dotes vxorũ conſeruentur, & an filiarum, & an filij hæretici contrahant matrimonium cum fidelibus.*

142 *Infra quantum tempus peti poteſt publicatio bonorum, & an præſcribi poſſunt, & infra.*

143 *Hæreticus an ſit infamis, & excludatur à teſtimonio.*

144 *Hæreticus an ſit excommunicatus.*

145 *Hæreticus an priuetur omni beneficio.*

146 *Filij hæreticiq́; ad quam generationem priuentur à dignitate obtinenda.*

147 *Hæreticus an careat ſepultura.*

148 *Hæreticus an à quocunque occidi poßit.*

149 *Mulier hæretica an teneatur dotare filiam orthodoxam.*

150 *Mulier hæretica an gaudeat priuilegijs mulierum.*

151 *Hæreticus an teſtari poßit, an contrahere, an aduocare, an iudicare, an eſſe notarius, & an geſta per eum ſi notarius ſit valeant, & an ei legari in teſtamento etiam militis.*

152 *An hæreticus cogatur ad obſeruantiam iuramenti.*

153 *Hæreticus an petere poſſet reſtitutionem bonorum, & rerum eccleſiaſticarum, & an poßit habere ſeruum chriſtianum, & an habere ſinagogas, & an vbique puniri poteſt, & an expelli à ciuitate.*

154 *Hæreticus reuerſus an ordinari poßit, & an agere ſi hæres inſtitutus ſit, & an cum eo conuerſare, an reſcriptum impetrare.*

155 *Papa licet promoueri, & eligi non poteſt ſi hæreticus tamen ſi eligatur valet electio.*

156 *Euntes ad terminum hæreticorum conſequuntur indulgentias.*

157 *Matrimonium cum hæretico contractum non tenet. Item punitur alijs pœnis extraordinarijs, vt num. 158. cum ſeq.*

159 *Qualiter euadantur pœnæ ordinariæ, & extraordinariæ, & primo ſi abiurauerit hæreſim, & redierit ad fidem, & ſi noluerit iurare an ſtatim habeatur pro hæretico, & ibi quæ ſit pœna, & elapſis, & an bona recuperet.*

160 *Forma iuramenti abiurationis, & forma abſolutionis ponitur.*

161 *An, & quando redeundo bona recuperet, et an alienata, & an ad alia proſequere, & an ad formam vt teſtis eſſe poßit, & an dignitatem vt promoueri poßit.*

162 *Relapſus in hæreſim qualiter puniatur.*

163 *Qualiter puniantur receptatores fautores receptatorum, & credentes, & quæ ſint pœnæ introducta, & quid ſi occultat tantum qualiter puniatur. 164.*

165 *An pœnæ contra receptatores fautores, & credentes concurrant cumulatiue ex quo diuerſa ſecundum diuerſas leges, an nouas tãtum, & quando diuerſæ pœnæ ſint impoſitæ à iure ciuili, & canonum an omnes imponi poſſunt.*

166 *An ſicut hodie in crimine læſæ maieſt. receptator rebellis ſuſpenditur cum publicatione bonorum, ita & in receptante hæreticum.*

167 *An liceat receptare hæreticum conſanguineũ.*

168 *Hoſpes an excuſetur ſi dederit potum bannito tranſeunti.*

169 *An liceat vxori receptare virum hæreticum.*

170 *Ignoranter receptans, non punitur idem ſi coacte, num. 171.*

172 *An amicitia inueterata excuſet.*

173 *An ſi gerit receptator pœnitentiam, & abiurauerit euitet pœnas.*

174 *De receptatoribus aliorum malefactorum.*

175 *Alias pœnas proſequere vſque ad finem contra receptatores, & fautores hæreticorum.*

DE hæreſi itaque verba facturi tanq̃ de grauiſſimo crimine, 22. q. 1. c. 1. & 33. q. 7. c. q̃d in omnibus. Primo, quid ſit hæreſis, & q̃ dicatur hæreticus, & vnde dicemus. Secũdo, quot modis cõtrahatur hæreſis ſubnectemus. Tertio, de proceſſu hæreticoꝝ tractabimus. Quarto, de pœnis hæreticoꝝ, & eoꝝ fautoribus, credẽtibus, & receptatoribus ſubijciemus. Tractari itaq; de hæreſi vt ſciamur q̃d ſit id de quo diſputaturi ſumus ab eiuſdẽ definitione ꝓficiſci neceſſe eſt, Cic. in off. imitantes, & in reg. omnis diffinitio. ff. de reg. iur. Primo videamus q̃d

1 ſit hæreſis. † Hæreſis igitur eſt deuiatio à fi-
de Chriſti, & catholica religione cum perti-
nacia: vt probati vr̃ in l.oes.C.de hæret.iun
ctis cle.1.§.porro.de ſum.Trin. & fide cath.
& ibi dictis p Card.in prin.2.q.text.in c.di-
xit Apoſt.24.q.3.text.in cle.1.§.fin.de vſur.
Panor.in rub.de ſum.Trin.& fi.cath.Iſer. in
c.1.§.quocũque licet nomine.de ſtat. & con
ſue.cõtra lib.eccl.& p Paul.Ghir.in tract. de
hæret.in princ. in quibus dr̃ hæreticum eſſe
eum q non firmiter credit, & pertinaciter in
ſiſtit, debet ergo eſſe ptinax in opinione de-
uiãte à fide alias.n.ſi diſputãdo dixerit con-
tra fidem nõ affirmando, non dr̃ hæreticus,
nec vt hæreticus puniri põt, vt dicit gl.in d.l.
oẽs, & alij in locis ſupra, & Card.in d.cle.1.
in fi facit conſt.reg.inconſutilem.circa ff. ibi
in erroris cõcepti conſtãtia perſeueret, & Pa
nor.in d.rub.& tex.in d.c. Apoſtolus.& cap.
2 qui in eccleſia.24.q.3. † Ideo ſi gioco, aut lu
do verba hæretica pferantur non dr̃ hæreti
cus, nec vt hæreticus punitur vt dixit Card.
in d.cle.1.in fi.& Iſer. in d.c.1.§.ſatisfactio-
nem.col.fin.de ſta.cõtra lib.eccl. Quod limi
ta niſi cũ pertinacia aſſeueret, vt ſi dicat ſe ha
bitur vxorem in alio ſeculo, vt p Card. in
3 d.cle.1.§.nos, de ſum.Trin. † Et dixit Fel.in
rubr de hær.q hæreticus nõ eſſet niſi ſuus er
ror habuerit principium, & complementum
ad hoc vt puniat̃, alias ex ſola volũtate occul
ta, vt hæreticus puniri non põt, nam cũ non
cõſtet eccleſia militans nõ habet eum p hæ
retico, ita dixit Bal. in l.ſi qs non dicam ra-
pere, col.1. C.de epo.& cle.& Fely. in tract.
de cons.3.fallen.& in c.ad abolendam. col.
1.de hære.niſi forte inqſitori, hæreticæ pra-
uitatis liqueat de tali volũtate per confeſſio
nem hæretici, cum talis mentis cogitatio p-
bari non poſſit. Anan.in cap. ſi quis eps.2.
col.de hær.& in c.cõſuluit.3.col.de vſu. & p
Fran.Ponz. in tract. de lami.verſ.6. & 7. &
ibi declara qñ confeſſio fuiſſet veriſimilis, &
non æquiuoca. licet quo ad Deum ſola vo-
lũtas ſufficiat, cap.excõicamus.§.credentes.
de hær.gl.in cap.1.24.q.1. Card.in clem.1.
in prin.3.q.de vſu.Mar.in l.q falſam, 2.col.
4 caſu, ff.de fal.requiritur ergo principium,
& complementum expreſſum patens vt pu-
niatur: facit l. cogitationis, ff.de pœnis.
4 † Pertinax aũt hæreticus dr̃, qui dat pecu-
niam ſecreto inqſitoribus ne puniatur Bar.
in l.tutores, ff.de ſuſp.tut.eodem modo per-
tinax dr̃ ſi epo inquiſitori, aut theologo nõ
credit, dum eum corrigunt Bart.& Nic.de
Neap.in l.3.§.tutores, ff.de ſuſp.tu.p gl.ibi,
dicẽtem pertinacem dici iudici non obedien
tem, Compoſt.in cle.1.§.fi.de vſu.& no.gl.
in cle.1.in verſ.ptinaciter, de ſum.Trin.licet
alias ptinacia relinquatur iudicis arbitrio:
vt p Io.And.in c.ſi diligenti, de foro comp.
Fel.in d.rubr.de hær.& in c.qualiter, & qñ.
3.col.de accuſ.& dicit gl.in d.cle.1.§.ſane, de
vſur.2.c.dixit, 22.q.pen.q talis ptinacia de-
bet eſſe obſtinata, vel cũ perſiſtentia incorri
gibili, facit d.conſt.inconſutilem, ideo error
hæretici debet hr̃e complementum vt ſupra:
quot aũt monitiones requirantur ad conſti
tuendum in ptinacia per Matth. in d.conſt.
incõſutilem.in gl.cõmoniti, & gl.in d.c.dixit
5 Apoſtolus. † Hæreſis aũt dr̃ ab electione. er
roris cap. hæreſis, 24.q.3.vel ab erro erras,
vel ab adhæreo, qa adhæret opinioni eoꝝ;
vel ab erciſco.quod idem eſt, q diuiduo: qa
ab vnitate eccleſiæ ſunt diuiſi: ſic.ff.fam. er-
ciſc.i.diuidundæ, vt in rubr.not. & hæc cõue
nit vt dr̃ in d.conſt. inconſutilem. in princ.
ibi, vocabuli vitio ſeruientes. quod ſignifica
tionem diuiſionis enũciat, & ibi gl.Hoſt. in
ſum.eo.tit.§.1.Archid.in cap.2. eo.tit. facit
c.inter hæreſim, ibi, pariter ſeparari, 24.q.3.
probatur in l. ſi duas. in princip.ibi, hære-
ſes leges.i.diuidentes.ff.de excuſ.tut. Hoſt.
in ſum.eod.tit.in princip.Iſer.in cap.1.§.pa
ctarenos, de ſtatutis contra libertatem eccle
ſiæ, & Matth.in d.conſtitutione inconſutilẽ,
2.not.& Paulus Ghir. in d.tract. de hæret.
6 † Circa ſecundum, hæreſis multis modis con
trahitur; & primo qñ deuiatur à fide Chri
ſti, & religione catholica, & miſterijs ſacro-
ſanctæ Romanę eccleſiæ abnegando, aut im
pugnando quidqd continetur in l.nos red-
dẽtes.poſt epiſtolam inter claras, C.de ſum.
Trin.& fi.cath.& in c.1.& in c.damnamus.
eo.tit.& in cap.1.eo.in 6.& in clem.1.eo. &
24.quæſt.1.cap.hæc eſt fides. Panor.in rub.
de ſumma Trin. poſt gl. vbi de articulis fi-
dei, & Bonif.in tit.de hær.& quidquid conti
netur in ſymbolo Apoſtolorum, & Athana
ſij, in quibus principaliter cõſiſtit fides Chri
ſti, & religio catholica, & per Panor.in dicto
cap.damnamus, & per Felyn.in dicta rubr.
de hær. vel ſacra, & miſteria eccleſiæ impu-
gnando, de quibus in c.ad abolendam, de hę
ret.& nos.in c.veniens, de tranſa. & p Ioan.
And.

Andr.ſuper rubr.de ſacra.non reiter.Dec.in
conſ.151.col.2.Panor.in d.c. ad abolẽdam.
1.not.& Fel.ibi.1.no.& in rub.de ſum. Tri.
Bald.poſt Azo.in rubr. C.eo.& Matth.in d.
conſt.inconſutilem.4. not. & de his duobus
p Pan.poſt Hoſtien.in c.firmiſſime. de hær.
& Dec.in d.conſ.151. Amplia ẽt,leuiter pdi
ctis aduerſando leui argõ,d.l.oẽs.in fi. Iſer.
in d.c.1.§.diffidamus.3.col.ver.ſed an ois.&
in §.quocunq; noie.poſt Hoſt.in ſum.eo. &
publice diſputando,vt in c.2.§.1. de hær. in
6.Iſer.in d.c.1.§ ſatisſactionem. & dicendo
contra fidem 24.q.1.c.hæc eſt fides.Amplia
ẽt tacendo,& non defendendo in fauorem fi
dei,vt in c.2.de heret.& no.gl.in c.1.ver.aſſe
rere.de ſum.Trin.in 6.& pdicãdo, vt p Iſer.
in d.§.ſatisfactionem.in fi.2.col.& dicendo.
7 24.q.1.c.hæc eſt fides. † Idem hæreticus eſt
adhærendo opinionibus illorũ qui hñr in c.
quidã,24.q.3.& in l.Arria. & in l. quicunq;
C. de hær. & mathem.quorũ opiniones de-
ueniant à fide Xpi,& miſterijs,& ſacris eccle
ſiæ,vt in c.hæreticus eſt,24.q.4.not. gl. in l.
quicunq; in gl.Eutycetis,C.de hær. idem ẽt
defendendo eorũ opiniones, vt in c. hæreti-
cas.24.q.3.& c.qui in eccleſia.& c.qui aliorũ
ea.q.Panor.in c.damnamus,in fin.3.col. de
ſum. Trin. Iſer. in d.c.1.§.quocunque poſt
Hoſt.eo.& de hær.in c.excõicamus.in fin.&
8 c.ſicut eo. † Amplia prædicta nedum locum
hře qñ expreſſe impugnat aſſerens contra
prædicta,& non credens, ſed ẽt ſi in his du-
bitat:nam dubius in fide hæreticus eſt: vt hř
in c.1.de hær.& ibi per Panor.Hoſt.in ſum.
eo.Iſer.in d.c.1.§.ſatisſactionẽ,col.fin.Pau.
Ghir.in d.tract.de hæret.q.2.Quid tñ decla
ra,& limita quatuor modis vt ibidem p Fel.
in d.c.1.de hæret.& primo ,vt locum habeat
in dubitatione habente in ſe firmitatem ani
mi,& quandam impertinentiam vt q̃a perſe
uerat in dubitatione illa,ſecus tñ in ſimplici
dubitatione,& dubietate proueniente ex pri
mis motibus,q̃bus nõ aſſiſtat, ſed potius re
ſiſtat affirmando fidem catholicam, tunc.n.
non dř hæreticus,ſed potius mereř quam de
mereař, cum primi motus non ſint in poſſe
hoium,vt philoſophus ait.6.diſt.c.ſed pẽſan
dum.de pœniten.diſt.2.c.1.& c.ſciendum, &
c.tentatio.ita Ioan.And.& Panor.in d. c. 1.
Limita ſecundo,niſi q̃s expreſſe erraret du-
bitando de fide tñ paratus eſſet ſe corrigere
ſi aliud eccleſia teneret: nam referendo ſe ad
fidem eccleſiæ hæc eſt fides ſua,& nõ alia,vt
not.in c.2.de ſum. Trin.& in d.c. hæc eſt fi-
des.24.qõ.1. & in d.l.nos reddentes. & ſeq.
C.de ſum.Trin.Panor.in d.c.1.facit gl.in c.
ſi Papa.9.diſt.& 20.diſt.§.nunc aũt.& in c.di
xit Apoſtolus.23.q.3.& in c.ſchiſma.24 qõ.
1.Iſer.in d.§.ſatisfactionem.col. fin. Tertio
limita,niſi q̃s eſſet dubius, & errare per ſim
plicitatem: vt quia crederet patrem maiorẽ
filio:vt dicit Bald.in rub.C.de ſum. Trin. &
Panor.in rub.eo.poſt Innoc.& per Card.in
clem.1.col.11.& in clem.fin.de vſu.& oppo.
Quarto limita,niſi q̃s dubitaret vel teneret
aliquid in his q̃ ad ſalutem nõ attinent text.
& gl.in c.in quibus,22. q. 2. videlicet ſi te-
neat aut dubitaret an planetæ moueanť con
tra firmamentum.an cum eo quod ad ſalutẽ
nõ attinet. Quinto limita,niſi eſſent opinio
nes inter Doctores eccleſiæ, & theologos,
nam eligens vnam opinionem magis q̃ aliã
non eſt hæreticus: ſm Innoc.in c.ne innita-
ris.de conſt.Bal.in l.captatorias.10.col.ver.
ideo conſulo.C.de teſta.mi.Quod tñ intelli
ge.vt per Ioan.de Fant.poſt Archid.in c. hæ
reſis.24.q.3.niſi alia opinio eſſet circa perti
nentia ad fidem,& pdictis modis duobus qñ
contra fidem,& miſteria eccleſiæ proprie, &
ſtricte contrahi dř hæreſis in cæteris, & ſe-
quentibus large vt per Panor.in d.c.firmiſſ.
in 1.gl.& ibi per Fel. de hæret. allegat gl. in
§.ea vero 24.quæſt.3. Card. in d.clemen.1.
colum 9. de ſumma Trin.§. porro pulchre
Iſern.in d.c.1.§.diffidamus 3.col. verſic.ſed
an omnis hæreticus de ſtatu. contra.lib. ec-
cleſ.vbi quis proprie, & ſtricte videtur hære
9 ticus poſt Hoſtien.in ſumma eod.† Item hæ
reſis contrahitur affirmando,& tenẽdo per-
tinaciter vſuras eſſe permiſſas nec eas exer-
cere peccatum eſſe, cũ hoc ſit contra doctri-
nam euangelicam,& dogma eccleſiaſticum.
c.3.& c.cum inter.de vſur.Paul.in c. manda
to.de ſimo. & in c.quia in omnibus,de vſur.
& in conſtit.regni vſurariorum & ibi Mat-
thæ.in conſt.ſtatuimus in 1.no.hoc eſt quod
dicit tex.in clem.1.verſic.ſane,de vſur. Paul.
Grillan in d.tract de hæret.q 51. col. 2. pro
quo facit c.hæreticus, & c. inter ſchiſma. q.
3.hereticus enim eſt qui peruerſum dogma,
vel falſas,aut nouas tenet & gignit opinio-
nes,aut ſequiť,vt no.gl.in d.clem. 1. in ver.
hæreticum,cũ ergo hoc ſit ↄtra dogma eccle
ſię,merito hęreticus eſt,& in hęreſim incidit

hoc affirmãs circa vſuras, intellige tñ vt ibi per Card.in fi. qñ pertinaciter hoc affirmaſſet,non aũt ſi in lubrico,& lapſu linguæ aut ioco., tunc.n.non punitur vt hæreticus ſed extraord.vt per eum Bald. in l.2.in auth. ad hæc.2.col.C.de vſur.Iaſ.inſt.de actio.§.fuerat,col.3.verſ.an aũt.valeat ſtatuto.& in repeti.l.cũctos populos.C.de ſum.Trin. Mat. in d.conſt. vſurariorum.16.not.1.q. Amplia et in vno nummo ſi affirmaret pctm̃ non eſſet:vt inquit Bald.in d.auth.ad hæc.2.col.& Iaſ. in d. §. fuerat, imò vt ibi dicit Bald. oẽs conſuetudines,& ſtatuta caſſantur et in vno nummo,vt dicit d.clem.1. Paul. de Caſtr.in conſ.377.Angel.in conſ.90. Anch.in conſil. 343.Ludo.And.in tract.de vſur.q.98. Et Papa in hoc diſpenſare non poſſet ex quo contrarius diuinũ, vetus,& nouum teſtm̃.c.ſup eo.de vſur. Fel. in c. quæ in eccleſiarum. de

10 conſtit.† Limita tñ,& declara inter chriſtianos tunc .n. hæc affirmare hæreſis eſt, & ita intelligitur d.clem.1.ſecus tñ inter iudæos, aut inter iudeos,& chriſtianos:nam hæreſis non eſt,& ita intelligit.d.clem.1. Iaſ. in d.l. cunctos populos,in 2.lectu.nã inter iudęos, & cum chriſtianis licet iudæis exercere vſuras ex Papæ diſpenſatione vt plene ꝓſequitur Iaſ.in d.l.cunctos populos, in vtraq; lectura,& Matth.in d.conſt.vſurarioꝝ.12.no. vbi plene an Papa poſſit diſponere,&an rex in regno ſuo poſſet pmittere. de quo ibi in d.clem.1.per Card.15.q.& Alex.in conſ.57. vol.1.& in conſil.1.& conſil.107.vol.2.Ant. de Pra. in vete.inter conſilia Alex. in conſil. 69.vol.4.Arch.tñ in c.hac rõne.31.q.1.declarat qñ aliter ſine ſcandalo vitari non poſſit de quo p Iaſ.in d.l.1.& Matth in d.conſt. vſurariorum.12.not.& per Ioan.de Arn. in ſolilo.22.& limita in hoſte.nam hoſti ad hoſtem licet fœnerari vt per Ioan. de Arno. in proble.5.tempera niſi iudæus hoc dixerit,& tenuerit inter chriſtianos ita Card.in d.cle. 1.§.fin.19.quæſt.poſt gl.161. de vſu.alias iudæo licet errare in fide.& ſacris eccleſiæ.Limita ſecundo de vſura niſi quis affirmaret vſuras poſſe exigi ab hoſte inimico fidei, & quem nocere poſſumus vt dicit text. in c.ab illo 14.q.4.iuncta gl.Ana.in c.1. penul.col. de vſur. Ludo. Rom.in l.ſi vero. § de viro. 15.fall.ff.ſolut.mat. Marſil.in l.1.§.præterea.10.col.verſic.alius eſt effectus inimicitiæ. ff.de quæſt. Limita et in alijs caſibus à iure permiſſis,vt c.conqueſtus.& c.ſalubriter. de vſur.Iaſ.in d.§.fuerat.& in d.l.cunctos populos,& Matth.in d.conſtit. vſurariorũ. & per Doct.in l.ſi inſulã.§.vſuras.ff.ſol.matr.Lud. de vrbe.in conſil.573. Anch. in conſil.138. Bald. iuni. in tract. de dot. 7. part. 2. pr ud. Campe.eod.tract.de dot.in 1.auctor.2. par. Matth.in deciſ.284.& deciſio. 291. & caſus enumerat Soc.in tract.fallen.in verſic .accipere vltra ſortem.& per Doc.in d.§.vſuras.

11 † Item hæreſis eſt, & contrahitur ſi quis no luerit iurare putãs iurm̃ habere in ſe malũ, vt per Panor.poſt Hoſtien. in c.excommuni

12 camus. in fin.de hæret. † Item contrahitur hæreſis hodie aſſerendo vſum paupertatis non includi ſub voto euangelicæ paupertatis,quod dicere hodie hæreticum eſt, & temerarium iudicatur:vt habetur in clem.exiui de paradiſo.verſic.dicere autem.de verbo.

13 ſign. † Item hæreſis contrahitur, ſi dicatur non poſſe pœnitere cum qm vſq; ad ſenium vixit in peccatis,nec ſaluari poſſe cum dicatur in cap.is qui.26 queſt.6.ꝙ quandocunq; conuerſus ingemuerit ſaluus erit, ita Oldr. in conſil.271.& Dec.in conſil.137.col.2. & Fel.in cap. excommunicamus . el 2. de hær.

14 † Item hæreſis contrahitur aſſerendo Papã non habere poteſtatem dimittendi peccata. cum Petro dixit Saluator quodcunque ligaueris ſuper terram legatum erit,& in cœlis, quodcunque abſolueris ſuper terram abſolutum erit,& in cœlis.24. quæſt.1.c.manet. & c.quodcunque.1 r.diſtin.& l.diſtin.c.conſiderandum, not. in c. ſignificaſti. de electio. Matth.16.c.cum vices Dei gerat in terris.c. vnico §.porrò.extra vt eccleſiaſti.bene.& in c.licet de tranſla.epiſc. Oldr. in conſil. 271. & Dec. in d.conſil.137.col. 2. Felin. in d.c. excõmunicamus Iſer.in d.c.1.§.ſatis factio-

15 nem.in prin.vlt.col. † Item contrahitur hæreſis ſi dicatur Imperatorem non eſſe dominum, & monarcham totius orbis cum dicat in euangelio Lucæ 3.c.exijt edictum à Ceſare Auguſto vt deſcriberet vniuerſus orbis, & Chriſtus recognouit Cæſarem Imperatorẽ,vt dr̃ in euãgelio reddite quod Dei Deo, & quod Cæſaris Cæſari,Pau.ad Rom.13.c. in extrauag.ad reprimendum.in princ.& ibi gl.de trãsl epi.c.apoſtolicæ.§.nos.de re iud. cle.1.de magiſtris.& cle.1. de ſent. excõi. in prin.& ibi per Card.&per Bar.in l.hoſtes.2. col.ff.de c.& poſt.reuer.facit.l.cum deprecatio.

tio.ff.ad l.eod.de iac.& l.bene à Zenone .C. de quad.preſcrip.loquitur tñ Bar.per verbũ forte,cum Apoſtolus narret facti ꝯtingentiã vide plene per Iaſ.in d.rep.l.cunctos pop. 2. col.C.de ſum.Trin vbi dicit ꝙ Bal.in c. ſoli tæ,de maio.& ob.tenet contra Bart.& Pan.
16 in c.nouit.de iud.in fin.& gl. †Item ꝯtrahitur hereſis per nouum ſenſum, & opinionẽ in ſacra ſcriptura aliť intelligendo, q̃ ſenſus Spũſancti flagitat.c. dixit,& ſeq. 24. q.3.& cap.quidam,in fi & cap.hæreſis,& ſeq. ea.q. tex.in clem.1.§.porrò.de ſum.Trin. Iſer. in d.c.1.§. diffid. verſ. ſed an omnis hæreticus. & in §.quocunq; noíe.Matth. in ꝯſt. inconſ.
17 16.no.6.q. †Item hereſis contrahitur aſſerendo fornicationem non eſſe pc̃m mortale,ſed licere fornicari.cũ dicat Apoſ. ad Gal. 5.& ad Eph.vt non licere fornicari.Io. And. in mer.in reg.fine culpa.32.q.4.c.nemo.no. gl.in cle.ad noſtram.ver.7.vbi tex. in hoc,& gl.refert Thomã ita tenere de hær.facit nomine mechiæ continetur fornicatio.32.q.4. c.meret. ſed in ſupradictis dicitur nõ mechaberis, ergo cum eccleſia prohibeat fornicationem,nedum cum non ſoluta, ſed ẽt cum ſoluta,ex ꝓdictis ergo ꝯtrarium affirmans ſi ſe non corrigat hereticus eſt.cap.q in eccleſ. 24.q.3.ita Matth.in d.conſtit. inconſut 16. not.5.q.Iſer.in d.c.1.§.ſatisfact.vlt.col. ver.
18 ſi quis autem. † Item contrahitur hæreſis, ſi contra hæreticum, ſeu accuſatum de hæreſi non ſint plenæ ꝓbões, ſed indicia taliter ꝙ neceſſaria eſſet purgatio,& petatur purgatio,& accuſatus recuſet,talis ut hereticus punitur,vt not.gl.in d. c. excõm. §. adijcimus, de hær.in c ad abolendam.§.qui vero.eo.ti. per Matth.in d.conſt.inconſut.18.not. verſ. quid autem.Fely.in d.c. excõicamus. 2. col.
19 ver.not.in §.excõicamus. † Itẽ hæreſis contrahitur ſi quis defenderit hæreſim,& ꝓ hæretico aduocaret animo hæreſim defendendi. nolens hæreticum ita contra fidem,& ſacramẽta ſentientem puniri. aut forte ipſum liberauit & fecit ꝙ non perueniat in manus iudicum,tunc.n.hæreticus talis eſt, arg. l. 4. ff.ad l.Iul. maieſt. nam tali crimine tenetur qui fecit vt hoſtis non perueniat in manus populi Rom.vel regis, ſecus tñ ſi ſimpliciter perſtitiſſet patrocinium, & aduocationem: vt quia defendebat non quia hæreticus, ſed ob aliam cauſam,vt ſcuitioꝝ, tunc licet puniatur ex quo in cauſa hæreſis patrocinať,

& defendit,vt in conſtit.inconſut.in fin.non tñ hæreticus eſt, nec ut hæreticus punit. ita Iſer.in d.c.1.§.diffid.verſ.quid ſi munias hæreticum vt non ueniat ad locum vbi eſt iudex ut puniat eum.& in §. ſatisfact. 2. col.& per Matth.in d.conſtit.inconſ.25. not. & de aduocatione traditur per Aug. in gl. And. auxilia. & in apoſtil. per Auguſt. & alios.
20 †Item hæreſis contrahitur credendo hæreticis,nam tunc hæreticus eſt,& punitur pœna d.conſt.inconſ.ſecus tñ ſi credat hæreticis,ſed dicat ſe credere qđ credit ſancta mater eccleſia,tunc.n. hæreticus nõ eſt, nec punitur vt hæreticus,ſm Innoc.& Panorm. in c.1.de ſum.Trin.ſed punitur pœna conſt.pactarenoꝝ.ita ibi Matt.in princ.facit cap. dã. in fi.& cap.hæc eſt fides.24.q.2.& l.nos red. C.de ſumma Trin.Pan.in fi rub.eo.tit.& uide in cap.accuſ.§.ille,de hæret.Ioan.And.in
21 rub.de ſortileg. † Item contrahitur hæreſis ſi quis ſteterit per annum in excõicatione, aut per biennium,vt not.in cap.fi.de pœ. hř in cap.ut inquiſit.in fi. de hær.in 6. Spec. in tit.de hær.verſ.eodem modo.Panor.in c. ab excõicato.in fi.de reſcr.& in cap.infin.in gl. fin.de ſim.& in auth.Gazaros.cod.ti.de hær. & in corp.vnde ſumi. gl. in c. ad apoſt. in §. de hæreti in gl.de hæreſi de re iud.in 6.& per Bart.in l.cred.C.de hæret.& in l.queramus. & poſt eum Alex.fi.de teſt. & per Matth. in d.conſtit.inconſut.in fi.18.not.ver.quid autem. facit quod not.in cap.cum contum.de hæret.in 6. & in cap.rurſus.in cap. qcunq;. 11.q.3.& in cap.1.de iud.Panorm.in c.grauem.de pœn.quod eſt fin.3.no.& in gl. hæreticæ prauitatis poſt Hoſt ibi & alios vbi vide diſtõnem ꝙ aut eſt excõicatus pro contumacia in cauſa hæreſis, & tunc elapſo anno eſt verus hæreticus. & vt hæreticus punitur d.c. cum contumacia, aut pro contumacia in alia cauſa,& tunc inducitur ſuſpicio de heręſi,quæ tñ purgari poteſt vt ibi in d. gl. & per Fely.in d.c.firmiſſ.1.col.& in d. c. excõmunicamus.2 col. de hæret. & per Panorm. ibi poſt Hoſtien.2.col.verſ.in ca.& in 3.col. verſic.item quærit, & ibi qualiter procedať ad ſententiam contra iſtum contumacem,& quot citationes requirantur, & per Paul. Ghir.in d.tract.de hæret.in 8.q. Boni. in d. tit.de hær & vide per eũ d.c.1. §.poſt annũ. de ſtat.cont.lib.eccleſ.vbi de pœna,& vide c. reg.inc. ſi quis in excõmunicatione à cano-

ne lata aut ab homine.& c. reg. item ſtatuimus,q ſi ꝯtingat, ꝑ quæ ſi quis durauerit in excõicatione ꝑ annum puniť vt hæreticus: nec aperit qñ ꝑ caſu hæreſis ſit excõicatus. ſed ẽt aliunde,& ꝑ Matth.in conſtit.pactare noſt.in 1.gl.& intellige,& declara qñ eſt ex cõicatus ex cauſa criminali licet alia q hæreſi non ex cauſa ciuili, & ideo qñ ꝑ cauſa criminali clericus priuať beneficijs ꝑ cauſa vero ciuili ẽt ſi ſtaret ꝑ mille annos non priuať beneficijs, ita dixit Io. de Arn. in ſolilo. vlt.quod eſt 100.poſt Ludo. in ſingula. 303. 22 alias 307.incip.de hoc.heri fui.† Item contrahiť hæreſis ſi elapſo anno non receperit cõionem,vt ꝑ Fel.in d.rub.de hær.& in c.ad abolendam.1.col.eo.tit.allegat Oldr. in ꝯſ. 20.& tex.in auth.de pu.dom.hær.q rñ text. hoc dicere non vř,ſed gl.dicit eum hæreticũ eſſe qui non eſt membrum eccleſiæ, ſed excõicatus eſt extra membrum eccleſię,cum dicať extra cõionem eccleſiæ.11.q.3.c.audi.& ſingulo anno non ꝯſitens nec ſumus cõionem eſt excõicatus,vt dř in c.oĩs vtriuſq; ſexus.de pœniten.& in c. & ſi frequentius, 2. diſt.de conſecr.ergo faciunt rõnes traditæ ꝑ Panor.poſt.Hoſt.in d.c.grauem.de excõica. per annum remanente in excõicatione: nã ideo hæreticus præſumiť ex quo præſumiť male ſentire de ſacris eccleſiæ cum non faciat ad quod tenetur quilibet fidelis.allegat. d.c.oĩs vtriuſq; ſexus.Item pręſumitur male ſentire de ptãte eccleſiæ. iſtæ ergo rõnes faciunt ꝯtra non ſumentem per annum cõionem vt hæreticus præſumatur ſicut qñ ſtat per annum in excõicatione. & ſm prædicta quilibet excõicatus dř hæreticus ex quo eſt extra cõionem, & ex hoc dř large hæreticus not.gl.in c.2.4.q.11.& per Panor.in d.c. ſimiliter.& gl.de hær.&.24.q.3.c. illi qui.§. quia vero.ſic & iudęi dñr large hęretici cum 23 extra cõionem ſint vt ibi per Panor. † Item contrahitur hæreſis per inuocationem dæmonum,& per ſortilegia,dummodo fiat talis inuocatio vt indicarẽt futura: ex quo tũc tollitur quod Dei proprium eſt, & creaturæ attribuitur.iuxta illud Iſaiæ c.16.annunciate nobis quæ futura ſunt in futurum,& ſciemus quia dij vos eſtis: & iuxta illud Euangeli.non veſtrum eſt noſce tpa, vel momenta cum pater poſuerit in voluntate ſua idem ad ea dæmona adoranda cũ proprium ſit Dei, & non creaturę,iuxta illud.Ego dñs zelotes ſum,& iuxta illud euange. Dñm Deum tuũ adorabis,& illi ſoli ſeruies, aut circa idola preces fundere,& dæmones conſulere vt ab eis rñſa habeantur.26.q.2.c.h j.qui.& 26.q. 4.c.igitur,& aliter vt exemplificatur. & no. in c.accuſatus.§.ſane.de hęr.in 6 aliter vero ſi ad præterita ſcienda,& ad amorem irritandas mulieres, licet peccet, non tñ incidit in hæreſim: cum proprium dæmonis ſi tentare homines contra pudicitias,& ad animarum periclitationem Matth.4.c. & Lu.4.in prin. ita dixit Ioan. And.plene,& late in rubr. de ſortil.in Spec.& in d.c.accuſ.§.ſane.&ibi Geminia.& per Oldr.in cõſ.210.quod incipit ꝯſtans hř traditio,& per Fel.in rubr. de hær. Matth. plene in conſtitutio. inconſutilem. 16.not. 1. q. voluntate hoc diſtinguitur crimen in hoc cap.cum ex voluntate.de ſenten. excõicatio.voluntas.n. & propoſitum diſtinguunt maleficia.l.1.§.diuus.ff.de ſicar. Alb. in rubr. C.de hær.videndus eſt Thom. 2.2. q.93.cum tribus ſeq.& vide Panor.in c.1.in fin. de ſortil vbi idem ſi rebaptizando, aut cum hoſtia conſecrata,& fiant tales incantationes poſt gl.in d.§. ſane. & vide plene per. Dec.in conſil.161.2.& 5.col.vbi an clericus ſortilegus,& dans pocula amatoria, & non celebrans cum hoſtia conſecrata dicatur hæreticus,& an, & qñ per ſortilegium inducatur hæreſis,& an,& qñ fit cum hoſtia conſecrata, & quid ſi non cum hoſtia conſecrata ſed abſq; cõſecratione plene vide per Paul. Ghir.in tract.de ſortil.10.q.& maxime in fi. vbi ponit quæ requirantur vt dicatur ex his hæreticus.& in q.11.vide per eũ,& Dec. vbi 24 ſupra.† Item contrahitur hæreſis idolis ſacrificando.c.conſilia.§.hinc ẽr, 17. diſt. & c. nunc añt.21.diſt.Dec.in d.cõſ.151.& Paul. Ghir in d.tract.de ſortil.2.q. Nota tñ q tũc inquiſitor hæreticæ prauitatis non poteſt ſe impedire caſu quo ſapuerit hæreſim talis inuocatio,niſi manifeſte,&notorie apparuerit ſapere hæreſim: vt dř in d. §. ſane.in dubio aut non põt cognoſcere an ſapiat hæreſim. ita vel non, cum tm̃ iuriſdictio fuerit ſibi tributa illa exiſtente qualitate nototietatis, & manifeſtitudinis,alias ea non exiſtẽte nõ cognoſcet, licet bene poſſet cognoſcere an manifeſte ſapiat,& ſic de qualitate interueniẽte an nõ vt ꝑ gl.in d.§.ſane.&Pan.in d.c.1.i fi. 25 Et vide,in pmiſſis q q credit aut dicit mulieres aut hoĩes (vt qdam vulgares dñt)noctis tempor e

tempore incedere cum Diana dea pagano-
rum, aut cum Hærodia de transformantes
ſpecies ſuas, hæreticus eſt, & infidelis, & pa-
ganis deterior cum ab alio iſta fieri non poſ
ſint q̃ à creatore oium. c. epi. 26. q. 5. Matth.
in d. c. conſti. inconſutilem. 16. not. 1. q. & ſic
alio modo contrahitur hæreſis credendo, &
affirmando aliũ poſſe facere mutare, & tranſ
formare creaturas ꝙ ipſe Deus vt ibidem, &
de intellectu. d. c. epi. & accedãt illæ mulieres
corporalr̃, an pſtrigialiter plene tradit Paul.
Ghir. in d. tract. de ſortil. 7. q. & Fran. Ponz.
in tract. de lami. verſ. & ſic ex his contingẽr,
26 & dictis. vbi ꝙ corporaliter. † Item contra-
hitur hęreſis ꝑ blaſfemiã blaſfemando Deũ
& ſanctos, & monitus eſt incorrigibilis, 24.
q. 3. c. qui in eccleſia, & per Matth. in conſtit.
inconſutilem. in gl. in verbo. diuinæ maieſta
27 tis. † Item contrahitur hæreſis oppugnãdo
priuilegia Romanæ eccleſiæ c. oẽs. 22. diſt. ꝑ
28 Dec. in d. conſ. 51. col. 6. in fin. 1. dub. † Item
contrahitur hæreſis contẽnendo ſtatuta mã
data, & canones eccleſiæ, & Papæ aſſerendo
Papam, & eccleſiam non hr̃e ptãtem condẽ
di canones, tunc. n. vt hæreticus punitur. 19.
diſt. c. nulli ſas, nota. gl. 24. q. 3. c. illi qui. §.
qa vero, not. gl. in c. gñali. de elect. in 6. Pan.
in c. 1. gl. de apoſt. & in c. cum non liceat. 2.
col. ver. poſſet tñ intelligi, de præſcrip. decla
ra, & dic vt per Fely. in c. 1. col. 3. de conſtit.
vbi plene de talibus tranſgreſſoribus, & pœ
na, & de requiſitis Mat. in proœ. conſtit. in
gl. in verbo. mortalitate not. gl. in d. c. nulli
29 ſas. & in c. violatores, 25. q. 1. † In quibus
fit diſtinctio q, aut ſimpliciter cõtrauenit, &
tunc punitur non hæreticus ſed alia pœna,
quia deponendus, & eijciendus ab eccleſia
interuenientibus requiſitis vt per Fel. in d. c.
1. de conſt. & in d. c. violatores, & in c. gñali.
& 25. q. 2. c. ſi dogmata, aut contrauenit aſſe
rendo eccleſiam, & Papam talem poteſtatem
non habere, & tunc vt hæreticus punitur. d.
c. nulli ſas, cum not. in d. c. violatores, & per
Fel. in c. firmiſſime. 1. col. de hær. limitat tñ
prædicta vt per Fel. plene. in d. c. 1. in 1. gl.
30 vbi vide. † Item contrahitur hæreſis aſſeren
do duos poſſe eſſe vicarios Chriſti, & eccle-
ſiam vniuerſalem poſſe habere duo capita,
talis. n. hęreticus iudicatur. vt per multas au
ctoritates ſacræ paginæ tradit Boni 8. in ex
trauag. de maior. & obed. inc. p. vnam ſanctã
eccleſiam. plene gl. in cle. ad noſtrum, verſic.
eccleſiæ, de hæret. gl. in c. non aũt. 7. q. 1. Fel.
in c. quæ in eccleſiarũ, in princ. pen. col. ver.
hanc declarationem, & in c. firmiſſime, de
hær. Pan. in c. 1. col. 2. de paroch. pleniſſime
in c. nouit in 2. gl. de iud. Card. cle. 1. §. por-
ro. 2. q. de iureiur. Item contrahitur hæreſis
aſſerendo Papam in tpalibus non hr̃e pote
ſtatem, ſicut in ſpũalibus, & negando Impe
ratorem ab eccleſia hr̃e Imperium, & iuriſdi
ctionem. vt declaratum apparet per d. extra-
uagantem Boni. vnã ſanctam. gl. in d. clem.
ad noſtrum, in verſ. eccleſię, pleniſſime diſpu
tat ad partes Panor. in d. c. nouit, in 2. gl. de
iud. & ibi Fel. & per eundem in d. c. firmiſſi-
me, in 1. gl. de hær. Alex. in conſ. 2. col. 4. vol.
1. Panor. in c. cauſam. & in c. per venerabilẽ,
qui filij ſint legiti. Doc. in 1. conſti. C. Oldr.
in conſil. 180. Præpoſi. in c. innouo. 21. diſt.
Bal. in l. reſcrip. C. de prec. Imp. offe. vbi di-
cit ſm qd, & non ſimplr̃. & 96. diſt. c. fin. Im-
perator. & c. duo ſunt, vbi gl. ſicut ſol præeſt
lunæ ita, & Papa Imperatori not. gl. in c. ex
tranſmiſſa, de foro comp. Pan. in c. cũ Ioan.
de fide inſtr. Philip. Franc. in c. ſi duobus. §.
denique, de appella. Bald. in proœ. ff. 6. col.
Alex. in l. 1. §. 1. poſt Bar. ff. de requir. reis re
curre. ad diſputationem Panor. in d. c. noui.
vide Matth. in proœ. conſt. 14. no. poſt. gl. &
in verſ. gladij, & in conſt. vſurariorum, in gl.
in verſ. diuinæ. no. gl. in c. ſi. de hær. Bal. in c.
bonæ. lo 2. de poſtu. præla. dicit ꝙ ſicut ſol
pfulget inter planetas, & eſt primus, ita, & Pa
pa inter ceteros, adde Iſer. in c. Imp. §. præt.
in add. text. vel Imperator de prob. ſcu. ali. ꝑ
Fed. vbi dicit Papã non hr̃e ſuperiorẽ, & Im
31 perium à Papa procedere. † Item contrahit̃
hæreſis ꝑ ſimoniam iuxta c. quiſqs. 1. q. 1. gl.
in c. eos qui. §. qa vero. 24. q. 3. in c. presby-
ter, in c. ſtudeat. & c. benedict. & c. cũ liqueat,
& c. ſcri. 1. q. 1. & c. ꝑ de hæret. intelligit tñ
ſm Inno. in c. quoties, de ſimon. videlicet qñ
qs crederet, & affirmare ſacrm̃ vendi poſſe,
alias large diceretur hæreticus, ſicut excõica
tus, & iudæus, & alij vt in d. gl. in §. quia ve-
ro. & ꝑ Panor. in d. c. firmiſſime. & vide Fel.
in c. 1. circa fi. de ſimo. & Pan. in c. quoties.
de ſim. ſentit Fel. in rub. eo. & Panor. in c. cũ
veniſſet. de iudic. Iſer. in c. 1. § diffidamus. 4.
col. de ſta. ꝯtra lib. eccl. & 3. col. verſ. ſed an
oĩs: vide gl. in d. c. firmiſſime. & ꝑ Dec. in d.
32 conſ. 151. col. 2. verſ. contumacia. † Item cõ-
trahitur hęreſis per ſchiſmam. nam ſchiſma

hæreſis eſt,24.q.3.c.inter hæreſim,& in cap.
firmiſſ.vbi Panor.de hær.& in c.quia dilige-
tia 1.col.de elect.& in rub.de ſchiſma. Old.
in conſ.62.& 65.Dec.d.conſ.15 2.col.qđ
tñ intellige,& declara,vt per Pan. in d. rub.
de ſchiſ.& in cap.firm.de hær.vȝ,in proprio
ſchiſmate, vȝ, in diuiſione vnitatis eccleſiæ,
& quia ↄſtituat quis ſibi ſacerdotes, & alios
clericos cum pertinacia, cum ꝓprie ſchiſma
dicatur.i.diuiſio,cum ab vnitate eccleſiæ di-
uidatur conſtituendo ſibi propriam cũ, tunc
veniat contra ſymbolum Apoſtoloꝝ, & vnã
ſanctam eccleſiam, & ſic non plures c.inter
hæreſim,& cap.loquitur. 24. q.1. ſecus tñ ſi
nõ ↄſtituat aliam eccleſiam, nec ſe diuidant
ab vnitate eccleſiæ Rom. ſed credat apud ſe
eſſe vnitatẽ eccleſiæ, ut quia duo, aut plures
ↄtendant de Papatu, nec impugnant Rom.
eccleſiam,nam iſti dñr ſchiſmatici,& nõ hę-
retici,vt dicit gl.2.24.q.1.c.1.& in c.1.eo.ti.
de ſchiſma,& cap.1.eo.in 6 & cap. denique.
17.q.1.& cap.licet.de elect.& p Bal.in ↄſilio
ſchiſmatis ſup rub.C.ſi qs alt.teſt. prohi. vt
fuit tpe Vrbani Papæ, vt ibi, & ita loquitur
tex.in cap.1.eod.tit.in 6.& vide cap. in noie
dñi.23.diſt.& uide Pan.in d.c.licet.in gl.ex-
ceptione,de elect.& in cap.ſi qs pecunia.79.
diſt.& tunc quid differat hæreſis à ſchiſmate
dic vt p Pan.in d.rub.de ſchiſm.& in c.1.eo.
& in c.licet,de elect.& in cap.cler.ne cle. vel
mon.vlt.col.Barb.in cap.ſi diligenti.de foro
comp.& Fely.plene.in cap.Rodul.13. & 28.
col.de reſcript.Panorm.in c.cum in cunctis.
§.fin.vlt.col.de elect.dic vt p eos, ꝙ aut iun
cta eſt cum hæreſi,& tunc ſunt excõicati,aut
non,& tunc ſm quoſdam non ſunt excõica-
ti,ſm alios ſic p d.c.licet,& Panor.in d.rub.
& cap.1.de ſchiſm. limita niſi vbi nullus ca-
deret error ꝓbabilis, ſecus tñ ſi eſſet dubiũ,
an eſſet ſchiſmaticus, an non pp factum in-
tricatũ,vt in Vrbano Papa, de quo per Bal.
in d.conſ.ſchiſm.& per Pan.in rub.& cap.1.
eo. ꝙ tunc non ſunt excõicati, in d. rub. de
eijciente epm̃ de ſede epali,& occupante ſibi
presbyteros ſuos, an ſit excõicatus, & ſm
prædictam diſtõnem, an ſchiſmaticus ſit hæ
reticus,& qñ,& quis dicatur ſchiſmaticus,&
vnde dicatur ſchiſma, & proprie, & impro-
prie dic ẽt vt Paul.Ghir.in tract.de hær. 2.q.
33 † Item contrahitur hæreſis per ablationem
priuilegij eccleſiæ vlis,qui ergo priuilegium
eccleſiæ auferre tentauerit hæreticus eſt. 22.
diſt.cap.oẽs.vbi tex.clarus gl.24.q.3.c.illi q.
34 §.quia vero. † Item contrahitur hæreſis aſ-
ſerendo peccata dimitti à ſolo Deo abſque
myſterio clauium eccleſiæ contra de pœnis
diſt.1.per tot.& per Fely.in c.excõicamus.lo
35 2. de hæretic. † Item contrahitur hæreſis ſi
ptãs,aut alius officialis requiſitus à diœceſa.
no,& eius vicario diſtulerit auxilium pſtare
contra hęreticos,& eoꝝ receptatores,& fau
tores qñ ut ſuſpectus de hæreſi punitur. ut
dr in cap.vt olim.§.ſtatuimus,de hære.in 6.
36 † Item contrahitur hæreſis aſſerendo nõ eſ-
ſe infernum,nec paradiſum, ſed animam eſ-
ſe mortalem,& non immortalem,ſed mor-
tuo corpore aĩa quoq; mortua ſit, talis ita
aſſerens manifeſtus reputatur hæreticus, ita
ↄſuluit Fed.de Senis in ↄſ.245.inc.reuerẽdo
in Xpo pr̃i, Matth. in d. conſt.inconſut.16.
37 not.3.q. † Item contrahitur hæreſis aſſeren
do pertinaciter decimas non dr̃i clericis, &
prælato,ita tenuit Anch.in clem. 1. §. ſanè.
de vſur.per gl.ibi,& Paul.de Eleaz. aſſerẽtes
ne dum hæreticum eſſe qui male ſentit de ar
ticulis fidei, ſed ẽt qui errat in documẽtis ec
cleſiæ,& falſas gignit opin.contra eccleſiam,
& ita alias dixit Anch. fuiſſe determinatum
per Theologos contra quendam pdicatorẽ.
vide Matth.in d.conſt.inconſut.16.not.5.q.
decimæ.n.permiſſę ſunt in ueteri teſtõ,&no
uo.ut plene proſequitur Matt.in conſt.quã-
to ceteris.3.not.1.2.& 3. q. & in rub. eo de
decimis,& ibi an ꝙ hodie ſoluantur decimę
integrę ſit iure diuino,an poſitiuo,& p Pan.
in cap.paroch.de decimis,& in cap. ſtatuim.
de tranſa.& in cap.adhib.de re.perm.qui.n.
non ſoluit decimas tranſgreſſor eſt pręcepti
eccleſiæ,cap.reuert. 16. q.1.ſic ex ↄſtõne ec-
cleſiaſtica debentur, & qui contra pcepta, &
dogmata eccleſiaſtica operatur is hæreticus
eſt,vt ſupra dictum fuit, in regno ẽt pcipitur
ſoluendas eſſe decimas, vt in conſt. quanto,
& ibi per Matthęum,& in cap.reg.ad audiẽ-
tiam noſtram.& in cap.item ſtatuimus quod
cõiter barones,& feuda tenẽtes,& prag. ex-
tat qualr̃ aũt compellãtur iure canonico ad
ſoluendum per Card.in cle.2. col.2. de iud.
& in clem.fi.§.1.in fi.de pœn.Pan.in c.per-
uenit,de dec.ſed tex.in d.clem.fi. contra inci
pit cupientes de pœnis nõ dicit Theologos
hoc dicentes hæreticos eſſe, ſed excõicatos,
& alias pœnas incurrere vt ibi,& vide no.in
c. 1. de decimis in 6. ubi gl. diſputat,an de-
beantur

beantur,& per Pan. in c. tuæ de decimis niſi in proprie dicatur hæreticus ex quo excõica
38 tus vt ſupra. † Item contrahitur hæreſis, ſi profeſſus recedat à religione,& ꝯtrahat matrimonium publice,& notorie, & non clandeſtine,nam tunc ſi publice ut hęreticus punitur,cum ſit ꝯtra c. 1. de voto in 6. & ꝯtra clem.eos qui de ꝯſang. & aff. vbi ẽt not. ita dixit Iac.But.quem ſequitur Saly.in l.nemo C.de ſumma Trin.Panor.in cap.de hoíe.de cel.miſſ.in gl.in verſ.verbis, & Matth. in d. conſtit.inconſut.6. not.7. q. idem dixit Bal. in d.l.nemo.circa fin.ſi duxerit duas vxores, Gemin.in cap.accuſ.§.ſane,de hæret.in 6. ꝑ Felyn.in cap.ad abolendam.1.col.de hæret.
39 † Item ꝯtrahitur hæreſis per perceptionem, & celebrationem cum hoſtia non ꝯſecrata. vt dicit Anan.in d.c.ad abolendam.Cald.tñ in conſ.4.tenet ꝯtrarium ꝙ non dr̃ hæreticus accipiens hoſtiam nõ ꝯſecratam,nec clericus cum ea celebrans, & hanc tenet Oldr. in cõſil.ſuperius allegato incip.regularis habet traditio,& Felyn.in rub. de hæret. hr̃ in d.c.de homine,de celeb.miſſ.Card.autem in d.c.de homine,refert B.Th. in ſuo quolibet 6.q. ſacerdotem dantem hoſtiam non conſecratam puniri ut idolatram, & ꝑ Matt. in d. conſtit.inconſut.6.not.8.q. intellige tñ ut per Felyn.in d.c.ad abolendam.1.col ſi perſeuerauerit in errore. ubi refert conſ. Cald. 4.allegando rationes,& intelligendo ſi per-
40 ſeuerat in errore. † Item contrahitur hæreſis negando id quod traditur in clem. 1. de ſumma Trin.v3, ꝙ mortuo Xp̃o non exiuit ſanguis & aqua,vt ibi per gl.1.verſ. aperuit.
41 † Item contrahitur, hæreſis tenendo opin. illoꝝ ꝙ anima eſt ſanguis,& gñatur ex præiacenti mã,& extraduce,& alias,vt not.in c. quod vero,& in c.Moyſes,in gl. nec animatum, 32. q.2. faciunt dicta per Felyn.in cap. ſicut,lo 2.de homic & Doct.in l.quod dr̃.ff. de lib.& poſth.& Bart.in l.diuus .ff. de extr. crim.not.in clem.1.de ſumma Trin.in verſ. vnitas, v3, de corpore animato in tempus ibi ſtatutum quod limitatur in Chriſto, ali-
42 ter ſenties hæreticus eſt ut ibi. † Item contrahitur hæreſis aſſerendo pertinaciter hiſtorias in biblia contentas eſſe falſas,tunc talis hæreticus cenſetur,ita tenet Aſten. in ſumma lib.1.2.in tit.58. vbi dicit fidem extẽdi ad hiſtorias contentas in biblia, & qui aſſerit aliquam hiſtoriam bibliæ falſam eſſe hęreticus eſt,& per Matt.in d.conſt.inconſut. 16.
43 not.9.q. †Item contrahitur hæreſis per cõtumaciam,cum ꝯtumax hæreticus dicat. 81. diſt.§.ſi qui ſunt presbyteri.38.diſt. cap.nullus contumax. dico tñ in non faciendo qđ iubeat eccleſia poteſtate Dei,& eccleſiæ quę à Deo eſt reſiſtendo, aut contumax ſit non veniendo,vilipendo tñ iudicẽ in obbrobriũ fidei, credens, aut aſſerens non eſſe ptãtem a Deo,ut dicit Apoſt ad Rom.3. & 23. q. 1. cap.& qui culpatur,ſpernendo claues eccleſiæ,& Romanã eccleſiam.& eius miniſtros, & prælatos qui ab ea ſunt.22.diſt.c.omnes. non habere à Deo poteſtatem, de hoc per Iſer.in c.1.§.diffidamus.4.col verſ.item cõtumax de ſtatu contra lib. eccl. in alijs ꝯtumax hæreticus non eſt,ne ordo iuris puertetur.vide per Felyn.in cap.excõic. 2. col.de hæret.& Dec.in d.conſil.151.2.col.verſic. & mouentur ratione,& not.40.diſt. c ſi Papa.
44 † Item contrahitur hæreſis perſiſtendo in notorio crimine, & nolendo ſe corrigi ſatis ſuſpectus eſt de hęreſi.38.diſt.c.fin.81.diſt.c. ſi qui ſunt.c.fin.de pę.Dec.in d.ꝯſ.151. in fi. 3.col.not.in d.c.ſi Papa,& per Panorm.in c.
45 ſignaſti,de elect. † Item ꝯtrahitur hęreſis recuſando pertinaciter iurare ad purgationem hæreſis,talis ita recuſans pro hæretico hr̃ vt not.in cap.excõicamus,& ibi Fely.poſt Hoſtien.pen.col.ver.not. ibi oſtentationem, de hæret. quod limita ibi ſm Hoſt. niſi forte ex ſubtilitate conſcientiæ recuſet, & limita ut per Matth.in d.conſtitut. inconſutilem. 16.
46 not. uerſ. quid autem. † Item contrahitur hæreſis credendo hæreticis,ut in d.c. excõicamus,& in d.conſtit.inconſutilem, & in c. 2.de hæret.in 6. qualiter dicatur, & intelligatur credere dic ut per Felyn.in d.c. excõicamus 3.colum.uerſic.ult.circa.§.illum.poſt
47 Hoſt.in d.c.2. † Item contrahitur hæreſis ſi eps, aut alius inſtituat conſanguineum,aut extraneum, aut paganum hæredem ut in c. ſi quis iuncto ſummario Panorm. de hæret. & in ſequent. cap. iuncto ſummario Felyn.
48 † Item ꝯtrahitur hæreſis per receptionem, fauorem,& defenſionem hæreticoꝝ,vt in c. 2.c.accuſ.de hæret.in 6.& Card. in clem. 1.
49 §. veꝝ, eod. t.c. † Item contrahitur hæreſis frangendo imaginem crucifici, virginis, & ſctõꝝ,dum tñ hoc faciat quis putãdo ea eſſe ſimulacra,& ꝙ fuerit pc̃m illa adorare, v3, ꝙ per imagines repræſentatur tunc.n.hęreticus

ticus eſſet,alias ſi non hoc aīo ſed aliter fran
gendo alia pœna duriſſima plectēdus eſſet
de qua in c.ſi canonici in fi. & ibi gl. de off.
ord.in 6.in verſ.vltrix.& vide in l.1. C.ne li
ceat ſing.ita p Hoſt.in ſumma eo.§.qua pœ
na,& Matthę.in d.ꝯſt.incōſutilē.16.nota.3.
q.& in ꝓœ.ꝯſt.in prin.pen.col. verſ. ſecun-
da ꝯcluſio,& in conſt. multę leges,in primo
lib.& per Iſer.in d.c.1.§.diffidamus,vlt.col.
vbi dicit ita teneri, & fuiſſe deciſum in ma-
50 gna curia vicarię ꝯtra Bar.ꝓ canoniſtis.†Itē
ꝯtrahitur hæreſis ſi quis inuocaſſet dæmo-
nem ad actum luxuriæ,vel alium actū, & ve
niens dixiſſet inuocanti ꝙ ſpueret crucē, &
ille ad obſequendū dæmoni in crucē ſpuiſ-
ſet abſq; cordis pnīa: tunc hęreticus eſſet,
ſed ſi timore dæmonis hoc feciſſet, non tñ
totaliter à fide recedēdo, ſed male ꝯtēptus,
& cum dolore cordis,tunc non eſſet hęreti-
cus,licet grauiter peccaret:ita p Innoc.in c.
1.de apoſta.in princip. & firmat Tho. 2. 2.
qō.12.& q.23.hr̄ in ſum.Piſane.in verſ.apo
ſtaſia.& per Matthæ. in d. conſt. inconſuti-
51 lem.16.notab.1.qō. † Item contrahitur hæ
reſis per apoſtaſiam perfidam à fide receden
do,& perfide abnegando, & oppugnando,
talis enim dr̄ apoſtata perfidię, & vt hære-
ticus punitur.Panor. poſt Hoſt. in c. primo
1.gl. de apoſta. imò talis apoſtata maior eſt
hęretico, & maius peccat cum is in totum
à fide recedit, at hæreticus non in totum vt
per Matthę.in rubr.de apoſta.in conſt. reg.
& vide quotuplex ſit apoſtaſia per Matthę.
in d. rub. & in conſt. apoſtatantes,& plene
per Gl.& Doc.in d.c.eo. & per Boni. in tit.
de apoſta.vbi de pœnis ꝯtra eos. & p Paul.
Ghirlan.in tract.de hęr.q. 2. & ibi ꝙ apoſta
tantes nouæ ſectæ qñque ſe rebaptizant, &
iſti tales rebaptizati maiori pœna plectunī:
nam hæretico pœnitenti parcitur rebaptiza
to vero nunq̄, & in remiſſibiliter l. mani-
cheos,C.de hęr.& l.hi q ſanctā,C.de apoſt.
52 vide ibi per eum. † Item ꝯtrahit̄ hæreſis per
modos vt p gl.in c.illi q.§.qa vero.24.q.3.
& p gl. in c. firmiſſime, de hær. & hærendo
opinionibus illoꝝ qui tradunī in c. qdam.
53 24. qō. 4. † Item hæreſis contrahitur aſſe-
rendo Chriſtum non eſſe aliquid ſm quod
homo vt traditur in c cum Chriſtus.de hær.
54 & ibi no.& in c.hęc eſt fides.24.q.1. † Item
hęreſis ꝯtrahit̄ ſi accuſatus de hæreſi abiu-
raſſet in iudicio,licet ꝯtra eum plene ꝓbatio
nes non fuerint,tñ ſi poſtea cōmittit in ipſa
hæreſi,hr̄ pro vero hęretico,vt per Arch. in
c.accuſatus,de hęr.in 6.& per Matthę. in d.
ꝯſt.inconſutilem,in fi.18.nota. & in gl. no-
lunt ignoſcere,Idē ſi inculpatus in vna ſpe-
cie quā adiurauit, ſi in aliā cōmiſit hæretic⁹
eſt. Idē ſi poſt abiurationē receptet, viſitet,
aut aſſociet,& dona dederit hæreticis, ꝓ ve
ro hæretico hr̄, & talis relapſus in hæreſim
nuncupatᷓ,de quo in d.c.accuſatus,& in c.ad
55 abolendam,§.qa vero,de hær † Item hære
ſis ꝯtrahit̄, ſi officialis quicunq; requiſitus
ab inqſitore hæreticę prauitatis,vt iuret ob
ſeruare ſtatuta,& canones ꝓmulgatos,& ap
probatos ab eccleſia ꝯtra hęreticos, & eoꝝ
fautores credētes, & receptatores noluerit
iurare, tūc talis vt de fide ſuſpectus tanq̄ hę
reticus punit̄: ita hr̄ in c. ꝯtra chriſtianos de
56 hær.in 6.† Itē hæreſis ꝯtrahit̄ aſſerendo per
tinaciter aīę rationalis ſeu intellectiuæ ſub
ſtantiā non eſſe formam p ſe humani corpo
ris vere:vt dr̄ clem.1.§.porro.de ſum. Trin.
57 vide ibi gl.plene, hoc diſcutientem. † Item
hæreſis ꝯtrahit̄ tenendo, & approbando ea
quæ tradunī in clem.ad noſtrum,de hær.vi-
delicet errores illoꝝ de Alamania: & vide
ibi p gl. de erroribus illis canonibus ſacra
ſcriptura vt oībus reprobantē errores illos.
58 † Item ꝯtrahitur hæreſis,ſi qs poteſt erran-
tem in fide catholica ab errore reuocare, &
non reuocat de hær.c.q alios,& 2.q.7.c. nē
59 gligere cum poſſis.† Item ꝯtrahit ſi nouam
qs facit ſectam ꝯtra fidem vel factam defen
dat vt 24.qō.1.c.hęc eſt fides. Et licet mul-
tis alijs modis hæreſis contrahi poſſit,tñ ex
præmiſſis locis ſuperius allegatis complecti
poſſet, nos aūt contenti erimus ꝑdictis mo
dis ita exceptis, & hinc inde diſperſis breui
cōpēdio in vnū coadunatis: ſi qs vero alios
ſtudioſius velit perqrere ad ſupradictos lo-
cos canones,& doctrinas allegatas ꝯuolet,
& ad no.p gl.in c.firmiſſime,eo.ti & in c.in
ter hęreſim.24. q. 3. per Bald. in rub. eo. &
Car.in cle.1.eo. & p ſummiſtas eo. & p Bo
ni.opere male.in eo.ti.& p Felyn.in rub.eo.
60 & p Pau.Ghirlan.in d.trac.de hær.† Et tan
dem hęreticus proprie dr̄ qui contra fidem
Xp̄i, & articulos fidei, & ꝯtra pręcepta, &
dogmata eccleſiæ,& ꝯſilioꝝ eiuſdem,ptina-
citer aſpirat falſum dogma, & extraneū ſen
ſum gignēdo aliter q̄ Spiritus Sāctus dictet
iuxta c hęreticus.24.q.3.& c.q̄dam,in fi.ibi
gl.ea.

gl.ea.q & gl.in l. 2. C. eo. & qui ſint hæretici, & quot ſint eorum ſectæ dic vt per Gratianum.in c.illi qui.§.quia ſermo. cum ſeq. 24.q.3. cum ibi no. & C. eo. l. Arriani. & in authen. Gazaros, & alia vide vt per prędictos Docto. vbi ſupra de his hactenus. Viſo itaque quot modis hereſis contrahatur adiacenti ꝓinde ꝓceſſu eiuſdē erit videndū
61 & qualiter in ea punienda ꝓcedatur. † Circa itaq; tertium de ꝓceſſu hereticoꝝ primo videndū de iuriſdictione, & ptāte cognoſcentis:ſecundo qs inqri aut accuſari poſſit,& q non,tertio de modo ꝓcedēdi, & ꝓbōnibus faciendis. Circa primū ad quē ſpectat huius criminis cognitio, videlicet an ad iudicē eccleſiaſticū,an vero ad ſecularē,an vero vterque poſſit cognoſcere:in hoc dicēdū erit q crimē hęreſis eſt crimē mere eccleſiaſticū vt not.gl.in c.2.3.q.3. adeo q ad iudicē eccleſiaſticū ſpectat cognitio,& deciſio,nō aūt ad iudicē laicū, niſi tm̄ executio ſnię latæ p iudicem eccleſiaſticū,alias ſi iudex ſecularis in tromittat ſe in cognitione, & deciſione ſup tali crimine, aut executionē latæ ſniæ p eccleſiaſticū differat facere, ipſo iure excōicatus reddit, & ſi p annum in tali excōicatione pdurauerit: vt hereticus ꝯdemnandus eſt ita dicit nouiter tex. in c. vt inquiſitionis negociū.§.ꝓhibemus,de hęr.in 6.& in c. cum ſm̄ leges,in fi.eo.tit.in 6.& in c. ad abolendā de hęr.& p Mat.in l.1. C.de rapto. virg. col.34.in verſ.no.ēt ex hac lege quod rapto. executio aūt ideo ſeculari permittitur cum pro hæreſi ponatur pęna corporalis,& ſangui
62 nis vt infra dicetur ſuo loco. † Eccleſia vero corporales pœnas,& ſanguinis nō infligit, ideo ſecularis cōmittit executio: vt in c. in archiepatu.de rapto. ſed ꝑpetui carceris pœnā imponit:vt in c.quāuis,de pœn.i 6.Ana. in conſ.1.p Iaſ.in l.tranſigere.C.de tranſa. & p Bart.& alios in l.2.ff.de publ.iud. & hr̄ in c.1.de hær.in 6.& in clem.1.§.1.eo.tit.c. pe.de apoſt.c.nouimus.de verbo.ſignif.Spe. in tit.de hær. in princ. Matthæ. in ꝓœ. ꝯſt. in prin.pen.col. verſ. 2. concluſio Panor. in d.c.excōicamus,lo 2. 2.no. de hær. & quod ad ſecularem non ſpectet cognitio cum ſit mere eccleſiaſticū p Io. Andr.in Spec. in tit. de hęr.in addi ſed dicit Iſer.in d.conſtitutio. inconſutilem,& in c.1.in verſ.contrahentiū inceſtas nup.in tit.q̄ ſint rega.& Matthæ. in d.ꝯſt.inconſutilem.decimo no. & Panor. in d.c.ad abolendā.eo.tit.2. col. verſ. vlterius, & plene in c.cum ſit gn̄ale.8.col. verſ. alius caſus,& col.fi.de foro compet. vbi plene tractat de criminibus eccleſiaſticis,& ad quem eorum ſpectet cognitio,& qn̄ ad iudicem ſecularem, & qn̄, non poſt gl. ibi magiſtraliter,& in c. ea q̄, de ſtatu mona. & in c. 1. in gl.publicū de off. ord. & p Steph. Aufre. in repe.cle.1.de off.ord.5.q.& vide auth.ſi clericus.C.de epiſcop.& cler. & vnde ſumit,& p Panor.in d.c.1.in d. gl. publicum inuehit
63 contra Bart.in l.diuus.ff.de cuſt.reo.† quatenus dicit ſi eccleſiaſticus tradit ꝯuitum de hęreſi puniendum iudici laico, & tpali, quod non tenet punire niſi videat ꝓceſſum nec tenet ſtare dictæ ſniæ, ſed de nouo formare pōt ꝓceſſum, dicit ibi Panor. fore ꝯtra tex. in d.c.vt inquiſitionis,§.ꝓhibemus,de hær. in 6.vbi nec ēt indirecte poteſt cognoſcere. Et no.q licet ibi hoc teneat Bart.& in l. magiſtratibus, ff.de iuriſd. omn.iud. ſequendo Guil.& Cu.ibi p tex.i §.ſi vero crimē,idē tn̄ tenent ibi Albet. & Bald.& Ang.Fulgoſ. & Paul. de Caſt. & quaſi legiſſę oēs hoc tenēt pro cōi vt dici.Imol.in c. 1. off. ord. Canoniſtæ vero tenent contrarium per tex. illum expreſſum,in d. §. ꝓhibemus,& Bald. in d. auth.clericus,& Aug.in d.l.diuus,& in l. 1. C.de exhib.rei.Salyc.in l.ea quidem, 8. col. C.qui accuſ. non poſ. qui rn̄det ad d. §. ſi vero crimen,qđ ibi erat condemnandus, ſecus qn̄ puniendus condemnatus traditur, & per Ancharia. in c. at ſi clerici. de iud. & ibi ēt Dec.in fi.1.gl. 2. concluſ. & in d. c. 1. qui tn̄dent ad d.§.quod loquatur in alio crimine quam mere eccleſiaſtico,& Alex. in d. l.magiſtratibus,& ibi Iaſ.& ceteri oēs hoc tenent ꝯtra Bar.plene,& p Fely.in d.c.ad abolendā,in fi.vbi plene,& Old.in conſil. 89. & Alex. & Barb. poſt Bart. in d. l. diuus,& in d.l. magiſtratibus. Et ſic amplia vt ſecularis non poſſit cognoſcere ēt indirecte poſt condemnationem faciam p eccleſiaſticū in executione dictæ ſniæ licet ſeculari tradatur puniēdus:iuxta,c.ſi præſidentes,de hęr.in 6.d. §.ꝓhibemus,& d. c. ad abolendā,& c. 1. de
64 hær.in 6.† Limita iū niſi addendo laico nouas pœnas, poteſt.n. ſecularis iudex nouas pœnas addere laico licet hæreſis declaratio ſpectet ad ſolum eccleſiaſticum : ita Anton. de Butr.in c.cum ſit gn̄ale. de foro compet. de quo iū Panor. ibi dubitat cū tale crimen

ſit

ſit mere eccleſiaſticum,& ad eum ſpectet cognitio,& non ad laicum, nec ualebit ſtatutũ alias pœnas imponens per no.in c.2.de ꝯſt. in 6.& in l.fi.ff.de iuriſd.om.iud.facit c. ſtatutum,de hæret.in 6. & tanto magis ex quo eadem pœna imponitur à iure canonico q̃ à iure ciuili, & conſuetudinario, vt dicit Pan. in d.c.ad abolendam,in gloſ audientia poſt Hoſt.& Io. And.v3, pœna ignis, & concremationis auth. Ioã. 15. cap. & dicetur infra ſuo loco,& patet in conſtit. reg. inconſutilẽ in fi.& per Fely.in d.c.ad abolendam, in fin. merito alias pœnas forte ſtatutarias nõ poſſet imponere,pro prædicto tñ Ant.vr̃ facere gl.in clem.ne Rom.in verſ.tolli de elect. vbi licet per pœnæ adiectionẽ lex ſuperioris tolli non poſſit,tñ adiuuari põt,per pœnæ impoſitionẽ,& no.in c.ſi ꝑꝑ,de reſt. in integr. in 6.Io.And.in c.fin.de off.arch.Pan.in cap. prudent.vlt.no.in princ.de off.deleg.Dec.in conſ.11.7.col.ver non obſtat ſtatutum, licet ergo non poſſet iudex laicus nouas pœnas imponere in præiudicium iuris eccleſiaſtici, tñ põt addere laico nouas pœnas, dũmodo non recedat à pœnis eccleſiaſticis, ſed eaſdẽ imponat, aliud.n.eſt facere ꝯtra legem aliud ꝑter legem,vt not.Bar.in l.cum lex.ff.de fid. & in l.ſtipul.iſta.§.alteri.ff.de verb. oblig. & not.ꝗ licet conſt reg.inconſutilem,dictet officiales ſeculares poſſe procedere, & pœnam ignis imponere, tñ illa conſtit.fuit ante d. c. ut inquiſitionis.§.prohib.cum ibi fiat mentio de conditore.d conſt.Frid.Imp.de ſtatut. contra lib.eccl.§.Gazaros,cum ſeq. licet ergo forte ante d. c. iudex ſecularis potuiſſet procedere, & punire tñ hodie non poteſt ꝑ d.§.prohibemus.& etiam per c.reg.incip.itẽ ſtatuimus quod officiales ſeculares edictum in planitiæ S.Martini per regem Carol.primum prohibentur iudices ſeculares intromitti in crimine eccleſiaſtico : de quo etiam per Matth. in conſt. maieſtati noſtri. 2. not. vel intellige vt per Matth.in d.conſt.inconſutilem in gl.per officiales.quod no. ad ea q̃ traduntur poſt gl.per Panor. in d. c. cum ſit generale,de criminibus eccleſiaſticis, vt pro illis puniendis non ſe intromittat iudex ſecularis per d.c.& per conſt. maieſtati noſtræ nullo tñ caſu, & in conſt. multæ leges not. Cumq́. huius criminis cognitio ad eccleſiaſticum ſpectet hoꝶ alij ordinarij dñr alij delegati, horũ autem alij à ſede apoſtolica alij

65 ab ordinario dñr delegati. † Ordinarij dñr epi diœceſani,vt in clem.1. §.1. de hæret. & ibi per Card & per hoc eod.tit.in 6. & in c. ad abolendam.eod.& in cap.excõicamus, in fin.eod.vbi Felyn.pen.col.verſ.not ex fin. & hoc tam contra clericos, q̃ contra laicos, & etiam contra exemptos, contra quos eps dr̃ ordinarius ſm Hoſt. in d. c. ad abolendam, & hoc quia habet generalem iuriſdictionẽ, & morte delegantis, aut delegati non extinguitur talis iuriſdõ,ſicut in delegata c.gratũ, de off.deleg Io.And.vero in d.c.tenet cõtra Hoſt. ꝗ contra exemptos dicatur eps delegatus non ordinarius ut ibi dicit tex.& licet morte alterutrius non extinguatur iuriſdõ, tñ illud eſt, quia delegatio ibi non dr̃ fieri à Papa,ſed à ſede Apoſtolica, q̃ nunq̃ morit̃. c.ſi gratioſæ,de reſcrip.in 6. item non fit ꝑſonæ,ſed dignitati,quę nunq̃ moritur c.qm̃ abbas,de off. deleg. ideo in ſucceſſorẽ trãſit, & ideo infert ꝗ ſi cõtingerit appellari à tali epo ad Papam appellaretur: & etiam ita tenet Pan.in d c.gl.fin.& Fely. ibi.2. col. verſ. not.ꝗ procedetur.& idem ſentire vr̃ gl. in d.
66 c. per hoc.in ver.delegata.† Sede autem vacante aut quaſi,vt dicit gl.in clem.1. §. 1. de hær. c. dr̃ ordinarius iudex,& de hæreſi cognoſcet,vt dicit tex.in d.c.ad abolendam. & in d.clem.1.§.1. eod. non autem cognoſcet capitulum de hæreſi contra exemptos de quibus in d.c. cum epo concedatur talis cognitio iure ſpeciali, & in tali iure non ſuccedit capitulum,ut not.in c.veꝶ,de foro comp. & Fely.in c.cum oẽs.4.col.de ꝯſtit.& Panorm. in c.cum omni de maior.& obed.& in c. ſcriptum,de elect.& in c.at ſi clerici .§. de adult. de iud Ioan.tñ Monac tenet oppoſitũ. Pan. autem in d.c. ad abolendam. in fi. tenet cum Io.And.per d.c.verum,intellige tñ ꝗ eps.& capitulum poſſunt cognoſcere tanquam ordinarij qñ crimen hæreſis,& factum clarum eſt,& determinatum à iure. ſecus tñ vbi dubium eſſet,tunc in dubia hęreſi non cognoſcit eps,nec capitulum,ſed ad Papam qõ remittitur decidenda.24.q.1.c.quoties,& cap. maiores de pactis,& vide Pan.in d.c.ad abo
67 lendam.2.no. † Delegati uero dñr aut à iure,aut à ſede apoſtolica,aut ab epo, delegati à iure dñr epi contra exemptos ab eorum iuriſdictione,qui priuilegium habent à ſede apoſtolica ne cognoſcatur ab alij, q̃ ab eadem ſede, tunc tale priuilegium non habebit

bit locum in crimine hæreſis: nam tales exē pti ab epō cognoſci pñt, non obſtante priuilegio: & tunc epi dñr delegati à iure, vt dr in d.c.ad abolendam, in fi.ibi tanquam à ſede apoſtolica delegatis, ſic, & in c.in refregabili.§.ceterum, de off.ord. vide gl. in d. c. ad abolendam, in verſ.delegatis, & in c. pro hoc, in ver. delegata, de hær. in 6. & ſic not. caſum in quo pp criminis immanitatē am mittit priuilegium: & ibi gl.in d.ver. delegatis, ponit qñ pp delictum priuilegium ammittatur, vide tñ in c.1.de priuil. in 6. & in c.fi. de foro comp. vbi p Panor. & Bald. & alios in auth. qua puincia. C. vbi de crim. agi opor. delegati vero ab hoīe, & à ſede apoſtolica, qñ delegant epi: vt hr in d. c. per hoc, videlicet qñ Papa expreſſe cōmittit cauſam, & delegat epo non tñ mouendo ad ſuū officium exercendum, cum tūc delegare nō diceret. c. licet, & c.graue.de off.delega. not. gl. in d.c.p hoc, in ver. delegata. & operabit talis delegatio q non impedit exercitium talis iuriſditionis, quia epis procedere poſſet per gñalem delegationē factam alij ab apoſtolica ſede: ſed vterq; procedere poteſt diuiſim aut cōiter, & proceſſus cōicandi ſunt, & per vtroſque ſimul ſnia proferenda eſt ſi conuenerint, alias apoſtolicæ ſedi remittenda erit qō, & proceſſus ita tñ q ipſe delegatus eps obſeruet modum procedendi, quē, & hæreticæ prauitatis inquiſitores obſeruare debent per iura cōia, & ſpeciales conceſſiones, & ordinationes pontificis: ita dr in d.c. per hoc, dic tñ vt in extrauagan. Bon. incip. ex eo q quædam nouella. Quando delegantur alij non diœceſani gñaliter in prouincia aliqua, ciuitate, vel diœceſi talis dr inquiſitor hæreticæ prauitatis de cu-

68 ius officio, & ptāe differendum eſt. †Et primo q inquiſitor iſte hæreticæ prauitatis nō pōt eſſe minor 60.annis vt in cle.2. in prin. de hær. qui tñ annus ſufficit eſſe inceptus licet nō cōpletus: vt ibi p Card & gl.& ſi detur minor nō videlicet, & dans punit vt ibi in fi.p gl.& Card.in ver.committi. & tūc talis inquiſitor delegatam dr hre iuriſdictionem non ordinariam ſicut eps, imò ſpecialē & limitatam: vt plene proſequitur Dec. in conſ.137. 4.col. ver. ſecundo principaliter. dr delegatus ad vniuerſitatem cauſarum ſiue in prouincia, ſiue in ciuitate ſiue in diœce ſi, & caſtro ordinet, & hoc per tex. & Ioan. And.in d.c.p hoc, de hær. in 6. & probatur arguendo à ſpeciali de c. ne aliqui. de hær. in 6.iuncto c.2.de off.deleg.in 6. & p gl. in cle.2.ver.ipſorū commiſſarijs de hær. & hoc tenet Panor.in c.cū 1.& a.2.col.in gl.3.de re iud.& in c.fi.pe.col.ver. venio ad ſecūdā eo. tit.de re iud.& in c.excōicamus.in fi.de hær. 2.Card.in cle.1.oppo.de hær.& in §. quia,

69 2.q.† Et dicit Panor.in d.c.fi.q fauore fidei tales inquiſitores hñt iuriſdictionem inſolidum, & ſeparatim procedere pñt, qñ plures ſunt, licet in alijs ſit ſecus: vt ibi proſequit. & vide Panor.in d.c.cauſam, 1. col. de reſt. ſpolia. tales.n. inqſitores inuenti ſunt ad augmentū fidei, & extirpationē errorū: vt in cle.1.& ibi Card.in prin.de hær. ideo ſpecia

70 lia eis conceſſa ſunt, † Notandum eſt ēt q licet iſti talē habeant iuriſdictionē ēt in diœceſi alicuius ordinarij, & epi, tñ tales inqſitores non dñr hre iuriſdictionem priuatiue: quia ēt epi procedere pñt aut capitulū ſede vacante: iuxta d.cle.1.& d.c.ad abolendam, de hær. ſed dñr hre iuriſditionem cumulatiue: vt hr in d. c. per hoc, de hær. in 6.& per Fely.in d.c. ad abolendam. 1. col. ver. no. epos dummodo proceſſus inuicem cōicentur, & vtroque voto ſnia proferatur: in procedendo tñ locus erit præuentioni vt ibi dr in d.c. per hoc. & vide cle. 1. §. eo. vbi quilibet ſine altero dummodo q ambo interueniant in ſniando, & condemnan

71 do, alias nulla erit condemnatio vt ibi.† Citantibus tñ ambobus inquiſitor præponendus eſt, ex quo delegatus c.ſane.el 2. de off. deleg.& c.ſtuduiſti.eo.ſic, & c.vt cōmiſſi. de hær.in 6.niſi, & ipſe eps vt delegatus citaret iuxta d.c.ad abolēdā, in fi.qñ ꝯtra exēptos, & ex hoc infert Ana.in d.c.excōicamus, q ſi vltra ordinarium ſint alij officiales in certo gñe cauſæ, q ordinariæ ptāti non præiudicarent: de quo per Bald.in auth.habita. C. ne fili.pro pa.& in l.1.§.vbi aūt. C.de cadu. tol.Saly.in l.fi.C.de iuriſ.om.iud.Panor. in c.cæterū.2.col.de iud. Aret.in conſ.10. p Fely.in d.c.excōicamus, pen.col.ver.no.ex fin. epm eſſe ſecus tñ ſi in aliqua cauſa ſpecialiter fuiſſet delegatus qs tunc preiudicaret or

72 dinariæ ptāti vt p gl.1.in d.c.p hoc. † In pmiſſis aūt qrendū eſt ex quo p d.c.p hoc. & p d.cle.1.§.1.de hær. ſtatuit q vterq; ꝓcedere poſſit ad inqrendū citandū realiter, & pſonaliter, dū tñ q vterq; interueniat in condemnatione

demnatione fienda ꝯtra hęreticū alias nulla
reddiť ſnia, idē in tormētis inferendis, & in-
qſitionibus, & in carcere arrãdo, & alias vt i
d.cle.1. ꝑ quã aliqd vltra d. c. ꝑ hoc ſtatuiť,
videlicet circa interuentū ꝑſonaꝵ in ꝑdictis
ꝯdēnatione, & tortura cū ꝑ illud c. vterq; ſo
lus, & de ꝑ ſe poterat ꝯdēnare, licet debebãt
ad inuicē ꝓceſſus cõicare, & id qđ dř de epo
& de capitulo ſede vacãte, intelligiť vt in d.
cle.1.dř. An ergo ex quo vterq; in ꝯdemnã-
do interuenire debet, ita ēt in abſoluēdo, an
vero vterq; ſolus poſſit abſoluere: quæſtio
eſt diſputabilis, & gl. in d. cle. j. in ver. contra
eos tenet quemlibet ſolū poſſe abſoluere cū
à iure veteri nō receditur niſi quatenus ex-
preſſe cautū reperitur. l. pręcipimus. C. de ap
pel. l. ſancimus. C. de teſta. ſed olim & hodie
vterq; poterat ſolus inquirere per d. cle. j. &
de iure veteri per d. c. ꝑ hoc, ſolus cognoſce-
bat & ſolus pronunciabat, licet cõicare tene
bať proceſſum, vt dicit gl. in d. cle. verſ. ad ſen
tentiã, & hodie imutatum reperiť tm̃ in cõ-
demnando; ergo in abſoluendo cū expreſſe
non dicať ſolus pronunciat: cū ius antiquū
nō immutetur, facit c. ſtatutū de elec. in 6. &
no. in c. præceptis. 12. diſt. 2. 3. q 6. c. accuſa-
tus, videndus tex. in c. inferior. 21. diſt. & l. 3.
ff. de re iudi. & l. nemo. ff. de reg. iur. & c. cum
inferior. de maio. & obed. conceſſa .n. ptãte
condēnandi, & abſoluendi poteſtas non de-
negatur, cū ergo tale ius non immutet, ergo
ſtare non prohibetur, quo minus nō poſſit
abſoluere: quæſtio iſta plene diſputať per Ci
uilitas in rub. ff. de acq. poſſ. in mã conne-
xitatis contrariorū & correlatiuorū magis
vř opinio cõis gl. in d. cle. quam ibi ſequunť
Paul. de Eleæa. Lapus Card. Imo. & Panor.
mouentur potiſſime, ex quo non ſemper ad
paria iudicantur abſolutio, & condēnatio, cū
qñq; abſolui poſſit licet nō condēnari, vt ibi
per eos. nõnullas alias rationes aſſignat Iaſ.
in d. rub. qui plene tradit diſputando in li. 3.
ff. de re iudi. & concludit cū d. gl. & ſequaci-
bus & Dec. ēt late proſequitur, & tandem re
ſidet cum opi. d. gl. in l. nemo. ff. de reg. iuris.
contra tm̃ dictum gl. tenent ibi Steph. Verc.
& Per. de Anch. in d. cle. 1. moti potiſſime,
quia ēt in correctorijs locum habet regula
correlatiuorum, maxime ſtante identitate
rationis vt per Iaſ. in l. fi. C. de indict. vidui.
tollen. cum tunc paſſiua dicatur extēſio quæ
ēt in exorbitantibus & correctorijs admitti

ſolet, vt plene ꝑ Aret. Soc. & nouiſſime per
Herma. in d. rub. q vřr ſeq opi. Pe. ꝯtra d. gl.
& ēt eam ſequi vř Fely. in c. 3. de re iud. di-
cens, parem rõnem eſſe in mã d. cle. condem
nare, & abſoluere cum fauorem fidei reſpi-
ciat: & ideo ex hac rõne refert vidiſſe Ioan.
And. in d. cle. 1. in quadã apoſtilla tenere cõ
tra. d. gl. & ꝯtra ſe ipſum allegať potiſſime. l.
ſolet. ff. de off. proconſul. inducta vt ꝑ Soc.
in d. rub. ex qua colligi vř quod ex quo le-
gatus, ille non habebat ptãtem condemnan
di, ꝙ nec ēt habet abſoluendi, & ſi condem-
nandi habuiſſet ptãtem, & abſoluēdi habuiſ
ſet, & ſic abſolutio ab ipſa condemnatione
deponere vř, & tanq̃ quid connexum con-
demnationi, vbi ergo datur hæc, & illa dať,
& econtra, vbi prohibetur, & illa prohibita
cenſeť. allegatur ēt ratio, nam in correcto-
rijs arguiť de reo ad actorem, vt no. vř ꝑ gl.
in clem. ſæpe. verſ voluit de verb. ſig. ſed cõ
demnatio ad actorē ſpectat, abſolutio vero
ad reum, & de vno inferi ad alium ēt in cor
rectorijs: ergo ſtatutum in d. cle. 1. circa con
demnationē, ſtatutū cenſeť circa abſolutio-
nem, allegať ēt alia ratio, nam in mã odio-
ſa procedit argm̃ de condemnatione ad ab
ſolutionem, & ideo ꝓſcripta poteſtate ꝯdem
nandi, & abſoluendi ꝓſcripta cenſetur. ſm
Inn. in c. dilecto. de off. Arch. Bald. & alios
in l. Imperium. ff. de iuriſ. om. iud. iunctis di-
ctis Bar. in l. 1. §. ſi qs hoc. ff. de itin. act. pri.
ſtrictior .n. fit interpretatio in ꝓſcriptione
iuris q̃ in ſtatutis, & licet Herma. coneť in
d. rub. oſtendere nouis rationibus, tñ ad idē
tendunt rõnes illæ cum alijs per Aret. &
Soc. adductis cum dicant illud eſſe ex iden-
titate rationis fauore fidei, quæ ita militãt
in condemnando ſicut in abſoluendo, & li-
cet dicat ēt abſolutionē venire ex quadam
ꝯñtia, & indiuiduitate iuxta doctrinã Bar. in
l. græce. §. illud. ff. de fideiuſſo. tñ non benedi
cit nec ſe ꝯfert ratio. cū Bart. ꝯſideret depen
dentiam per principale, & acceſſoriū ad idē
principale, & eo reſpectu dicit indiuiduū, ab-
ſolutio aūt ad condemnationem hmõi non
conſideratur, ſed potius ex vi, & propria ſi-
gnificatione, & nã correlatiuorum, vt vno
præſuppoſito, & ad aliud præſupponi cen-
ſeatur ex quadam neceſſitate l. 1. C. de cu-
preſſis. & d. l. fi. C. de indic. vidui. tol. ſicut de
patre, & filio dř, nam filius non eſſet niſi
fuerit pater, & econtra vxor, & vir, actor, &
reus,

ſeus,emptio,& venditio,& ſimilia,ideo magis ſtringit ceterorum ratio in nã correlatiui fundata,quam circa depẽdentiã:conati ſunt ꝑ alia verba idem,& eidem adducere rõnes, Aret.& Soc.tenendum tñ puto cõem canoniſtarum opinionem,& gl.in d.cle.1. vt in abſoluendo non extendat d.cle. 1. vltra rõnes modernorum ab identitate rationis ceſſante,cum fauorabilior ſit abſolutio quam condemnatio,& ꝑ redditum ad ius antiquum, & conſeruationem eiuſdem per not.in c.ſtatutum,de ꝑben. in 6. cum allega. per Mod. in d.l.3.& in d.l.nemo,& in d.rub. & ꝑ d. l. fi §.adeo,C.vbi ſena. vel clari.vbi abſolutio non denegatur licet condemnatio deneget quo ad illas perſonas, per quem text. alias et dicebat Mari.de Cara.in conſt. vt vniuerſis. 1. lib. ꝙ licet barones, & milites regni ꝯdemnandi eſſent per pares,& non per iuſticiarios,tñ per eos abſolui pñt abſque parium conſilio,& interuentu,poſtq̃ gl.Martini fuit introductum quoddam capitulum reg.ꝑ regem Caro. primum qđ incip. itẽ ſtatuimus, ꝙ ſiue ꝯdemnent ſiue abſoluant pares adeſſe debent per qđ non cadit exitatio quo ad eos,poteſt tñ aſſignari ratio,ꝙ abſolui poſſit inqſitus ab alterutro iuxta cõem ſniam, nam diſpoſitio d. clem. emanauit duplici ratione,& cauſa,vt ex ea collegi vr̃, prima ꝑꝑ exceſſus, & grauamina ſolita inferri per tales inquiſitores in ſubditos,& fideles· vt colligi vr̃ ex præambulo, & principio d. cle. 1. ibi, multorum querela ſedis apoſtolicę pulſauit auditũ,&ibi,dũ ſub pietatis ſpecie grauãtur innoxij cedat infideliũ detrimẽtũ, ex qbus verbis deprehendi vr̃ emanatam eſſe ad compeſcendos exceſſus ipſorum inquiſitorum ꝯtra fideles fortaſſe odio,prece,aut corruptione aliorum nonnulli fideles grauabant, & ꝯdemnabant,aut aliæ fiebãt extorſiones, vt dicit cle.nolentes de hær. tam circa videlicet ꝯdemnationẽs q̃ circa torturas, & carcerationes, ideo fuit per ſedem apoſtolicam prouiſum,ꝙ circa iſtos actus vt irreparabiles artioris carceris tormẽtorum illationis, & ſniæ ꝯdemnatorię probationis interueniat diœceſanus & ecõtra inqſitor, vt metu, & interuentu vtriuſq;,ſubditi non grauent. vt dr̃ ẽt in fi.§.verum quia d. cle. & ideo ſequitur in §.1. ꝑꝑ quod ad Dei,& ſequentia,ex quo ſequit ꝙ d.cle. vr̃ emanata quodammodo potius in fauorem inquiſiti vt interueniat vterq; iudicum, merito cum ceſſat rõ dubitationis in abſolutione, & rõ grauaminis,& potius inducta in eius fauore videat, in ſui odium retorqueri nõ debet. l. qđ fauore.C.de legi.& ſentire vr̃ Bal.in d.l.fi. C. vbi ſena.vel clar.ceſſante ergo rõne d.cle.ceſſare vñr. & rõnes in ꝯtrarium oppugnãtes. Mod.in d.locis.& rub. Secũda rõ ſumi vr̃ ex eadem cle.1.§.1. ibi,ꝑꝑ qđ ad Dei gloriã, & augmentũ fidei, ex quo colligit ẽt d. cle.1.emanatã eſſe ad augmentũ fidei,qđ tñ augmẽtũ ceſſare vr̃ in abſoluẽdo,nã fidei nõ ita augeri vr̃ abſoluẽdo ſicut ꝯdẽnãdo,& ꝓcedẽdo,nam ꝯdẽnando pœna infligit ꝯtra fidem ſentientẽ,& ceteris tranſit in exẽplũ,& terror ceteris inducit fidelibus:vt à fide non diſcedant,argu.l.aut facta.§.fi.ff.de pœnis. l.1.C.ad l.Iul.repe.l.1.C.de preci.Impe. offer.no.gl.in extrauag.qm̃,q ſint teb.in ver. exemplũ. nec aliqd ꝯtra eã aſſeuerẽt ex quo augmentum fidei clare ſcit qđ ceſſare vr̃ in abſoluendo, cum ergo ceſſet rationis identitas,& diuerſitas vigeat, ſequitur ꝙ, & legis diſpoſitio ceſſare videat l.quamuis.§.adigere.ff.de iure pa.l.gñal;ter.C.de epiſ.& cle c. ceſſante. de appel. ex qbus vnico verbo patet ad obiecta rñſio.vt ꝓcedant ſtante identitate rõnis q̃ ceſſat in terminis dictæ clem. 1.& gl.& ad l.ſolent.& d.l.nemo, rñdendũ eſt vt Moderni rñdent in d. l. 3.& Panor. in d.cle.1.vt ꝓcedunt in caſu defectus iuriſditionis, & ptãtis à iure prohibitæ, & non conceſſę tñ capitulo ſi non dat condemnatio nec abſolutio:at in caſu d.cle. non negabat iuriſdictio,& ptãs penitus ꝯdemnandi, ſed cum illa qualitate negabat, videlicet nõ cũ interuentu vtriuſq; eo vero interueniente ꝯcedebatur, merito non arguendũ erit ex totali defectu iuriſdictionis ad qualificatã,& limitatã vt in d.clem. vel aliter intelligendo verbũ accuſari in d.l.ſolẽt. videlicet ꝙ ſtet ꝓprie vt gl.ibi ſentire vr̃ in verſ.liberet ꝯtra inductionẽ Soc.in d.rubr.intelligentis accuſationẽ effectualem ſecuta videlicet ꝯdemnatione, licet fortaſſe quo ad rationes ſuperius inductas in intellectu d.cle.diei poſſet quod illæ rõnes ex quibus emanauit d. clem. non ſint finales rõnes, ſed potius impulſiuæ,ex quibus arguere non licet vt plene Iaſ.in d.l.fi.C.de ind.vid. tol. & in auth. quas actiones. C. de ſacroſan. eccle. in mã extenſionis, cogitandum tñ eſt circa præ-

miſſa

miſſa ex quo Ioã. And.in d.clem.1.vt refert
Fel.in d.c.3.de re iud.in apoſt.ſentit,&tenet
contra d.gl.in d.cle.ꝯſiderando,identitatem
& paritatem rõnis,videlicet fauoris fidei, q
ita complectiť in abſoluendo ſicut in conde
mnando,& depræhendi vř ex d.elem.1.§. 1.
ibi,negocium hmõi eo proſperetur ſelicius,
& in §.fi.ibi,ꝓcedere commiſſerunt vbi fue-
rit ꝓcedendum,ex quibus ſumi vř fauore fi
dei emanatam,maxima tñ eſt auctoritas ip-
ſius Ioan. Andr.in mã iuris canonici de cu-
ius auth.Card.plene in proœ.clem.& pleniſ
ſime Cur.in conſ.1.&ex fonte iuris eius opi
niones emanaſſe referunt doctores, & mirã
ingenij grauitatem fouiſſe. Ad inquiſitoris
73 officium reuertamur. † Qualiter igiť ſe hr̃e
debet ipſe,& eius officiales circa officij exe-
cutionem.dic vt in d.cle.1.& 2. de hær. & in
c.vt officium.& in c.vt inquiſitionis.de hær.
in 6.& c.vt cõmiſſi.eo.vbi de pęnis extorſio
num,& grauaminum ꝑ eoſdẽ inquiſitores,
& de pœna impedientium officium inquiſi-
toris.& de ſamulo inquiſitoris offenſo,& cõ
ceſſione portationis armoꝝ, & de iuꝛo præ
ſtando ꝑ notarium actoꝝ,& an hr̃e debet ſa
larium ꝑ Card.in d.cle.1.§.notarij. & in d.
74 ele.2.§.notarij.eo. † Prohibenť aũt tales in
quiſitores ꝓcedere contra epos de hæretica
prauitate,non obſtante ꝙ commiſſio data à
Papa fuerit gñalis quãtũcunq;, nam in tali
gñali commiſſione non comprehenduntepi
niſi ſpãlr̃ in tali commiſſione exprimanť, &
hoc ex prærogatiua talium epoꝝ:vt in c. qa
periculoſum.de ſen.excom.in 6.bene tñ ip-
ſi inquiſitores ſi viderint aut intellexerint
epos tali crimine diffamatos denunciare, &
referre debẽt ſedi apoſtolicæ, ita traditur, &
dr̃ in cap.inquiſitores. de hæret. in 6. & per
Panorm.in cap.excõmunicamus. in fin. de
hæret. In ſimili facit d.c.quia periculoſum.
vbi non poſſunt excõmunicari nec ſupponi
75 interdicto,& excõicationi. † Item prohibẽ
tur cognoſcere de ſortilegijs, niſi manifeſtã
ſaperent hæreſim,alias ſi non ita manifeſte,
nõ cognoſcunt ipſi nec cognoſcere poſſunt
an ſapiant hæreſim, licet poſſint an ſapiant
manifeſte vt not.in c.fi.de off.deleg.in 6. ita
habetur in c.accuſatus.§ ſane de hær in 6.&
Panorm.in c.1.in fin.de ſortil. Matth. in d.
conſt.inconſutilem 15.no 1. q. & ſupra fuit
76 dictum. † Item prohibentur cognoſcere ſup
crimine vſurarum vel in foro pœnitenciali;
cogendo vſurarium ad earum reſtitutionẽ.
dic vt per Fel.in d.c.excõicamus. in princ.4.
col.verſ.vtrum aũt de crimine vſurarum. de
hær.Bal.in c.1.§.ad hoc 2.col.de pa. iur. fir.
& in c.1.§.ſilr̃.1.col.de cõtrouer.inueſt.Soc.
77 in conſ.219.ver.confirmatur ẽt 2. vol. † Itẽ
prohibentur carcerare, acriter tormentare,
& pronunciare hæreticum abſq; interuentu
epi, aut ſede vacante capituli, vt tradiť in d.
ele.1. requiſito tñ vtroq; infra octo dies, &
ibi vide per Card.in 16.& ſeq.q. & ibi quid
ſi diſcordent,& vide in d.c.per hoc.de hęr.in
6.& per Fel.in c.cum non ab homine.2.col.
verſic.3.de iud.& in d.c. excõicamus. in fin.
78 † Et quot monitiones tunc requirantur in
interuentu vtriuſq;, & an vnica ſufficiat,dic
vt per gl.in d.cle.1.& Card.ibi in 18.q. & ꝑ
quem debet fieri iſta monitio, & an ſufficiat
per nũcium aut epiſtolã per Card.ibi. 20.q.
79 † Item prohibentur pęnas pecuniarias im-
ponere hæreticis.ex quo hęreticorum bona
iure in eccleſiam ſunt confiſcata,vt in c.cum
ſecundum leges.de hær.in 6. gl. & Card. in
cle.2.§.1.de hær.& in clem.fi.§.fi.eo.& in c.
vergentis.de hær.& in d. conſtit. inconſuti-
lem.& in d.c.excommunicamus.eod.& vide
in clem.fi.§.fin.per Card.& ibi in fin.ꝙ poſ
ſint dummodo pœnam pecuniariam diſtri-
buant in pauperes non ſibi nec officio ſuo
applicando,niſi ex cauſa neceſſitatis,& illud
faciant in pœnitentiam inquiſiti redeuntis
non aũt pertinacis, An autem inquiſitores
habeant iuriſdictionem in alio crimine ꝓce
dente ex hæreſi.dic vt per Are.in conſil. 83.
80 † Item prohibetur inquiſitor procedere cõ
tra diffamatũ ex ſola diffamatione ſi aliter
non conſtat ſaltem per vnum teſtem Card.
in clem.1.§.pen.& clem.2.§ fin.2.q. & in fi.
q.eod.Contrarium tñ dr̃ in c.vt officium.in
princ.eo.in 6.Limita niſi prius abiuraſſet hę
reſim, nam poſtea ex leui ſuſpicione puniť
grauiter.vt in c.accuſatus.in princ. de hære
81 ticis in 6. † Item prohibetur retinere melio
ramẽta emptoribus bonoꝝ hæreticoꝝ alie-
natoꝝ qñ reuocat alienata vt ꝑ Bal.in l.fin.
§.fi.C.com.de leg.eũ reſtituere emptoribus
teneať.Itẽ non põt retinere ꝓciũ ab emptori
bus ſed eis teneť reſtituere dũmodo fuerit ꝯ-
uerſum in vtilitatem venditoris,& nõ aliter
ꝑ Bart.in l.3.ff.de his quę in fra.cred.& in l.
chirografis.§.fi.ff.de admin.tut.Cyn.in l.fi.
C.ad.l.Iul.maieſt. Iaſ.plene in §. itẽ ſi qs in
fraudem.

ſtaudem,inſt. de act. col. 22. in verſ.gl. magna,& ibi an teneatur ipſe inquiſitor ſoluere pretium uenditori rei alicuius ipſi heretico.

82 † Item prohibetur inquiſitor tollere defenſiones inquiſito de hæreſi, & exceptiones ei competẽtes,cũ eas admittere debet, nec põt tollere,dic vt per Doct. poſt Anch.in c.exh. de iud.Item ꝓhibetur procedere contra abiurantem hæreſim,nõ obſt.q̃ pniam nõ ꝯgerit,vt p Card.in conſ.2 de hæret. Dec.plene in conſil. 137. in princip. 2. & 3. colum.

83 † Item nõ põt ꝓcedere inqſitor gñalis ꝯtra eum ꝯtra quem ꝓceſſit ſpãlis inquiſitor datus à ſummo Pontifice,vt dicit Dec.in d. ꝯſ. 2.col.ver.non obſtat:cum Papa cãm cõmittendo vr̃ ad ſe aduocare,& inferioribus ptãs ꝓcedẽdi eſt interdicta c. ad nr̃m,de app.& p cap.ſtud. de off.deleg. & gl.in cap. p hoc de hæret.in 6.cum allegatis per Dec.ibi. 3.col.

84 † Verſa aũt vice inquiſitor põt ꝓcedere, & inqrere de oĩbus ſpeciebus hæreſis,de qbus ſupra,p̃ter in caſibus ſupra proxime, & in d. clem.fin.in fi.vbi ſuper illis errorib. cognoſcit,& p Bal.in l.nemo.in fi.C.de ſum.Trin.

85 † Item põt procedere ꝯtra quaſcunq; perſonas laicas,& eccleſiaſticas ẽt exemptas,&priuilegiatas,ita dicit tex.in cap.vt nr̃m .§. denique,de hæret.in 6.& in d. c. ad abolendã, in fine & ibidem per Felyn.1. colum. verſic. vlt.not.vide in cap.accuſ.in fin.de hær. in 6. vbi contra religioſos præterquam contra epiſcopum vt in cap.inquiſitores, eod. in 6.

86 † Item inquiſitor poteſt procedere,& inqrere etiam diœceſano,& epo nõ reqſito,citare & ẽt carcerare põt,dũmodo nõ arctiores carceres,& ad tormẽta ꝓcedat,dr̃ in d.c.p hoc, eo.in 6.& in d.clem.1.§.1.& ibi p Car.eod.

87 † Item p̃dictas pſonas punire põt ẽt ex ſola mẽris cogitatione,licet ſigna hæreſis nõ ꝓbent ꝯfeſſione tñ ꝓſaꝝ,vt dicit Bal.in l.ſi qs nõ dicã rape,2.& 7. col.C. de epiſc. & cler.

88 † Item ꝓcedere põt contra vſurarios,vt eos cogat ad rei reſtõnem tm̃, non ꝯtra eos puniendos,vt p Bal.in c.1.§.ad hæc, de pa.iur. fir.2.col.Ioan.Mon.in c.accuſ.de hær. in 6. Fely.in c.excõmunicamus.3. col.de hær. itẽ põt bona per hæreticum alienata reuocare reſtituto tamen pretio vt ſupra dictum eſt.

89 † Item poteſt procedere contra impedientẽ Iudæum baptizari,& contra Xp̃ianum ſi fiat Iudæus, & ꝯtra Iudæum baptizatum reuerſum ad Iudaiſmum,& ꝯtra Iudæum inducẽtem Xp̃ianum ad Iudaiſmum.dic ut p Card. in d.clem.2 §.1.de hær.& vide tex.in c. ꝯtra Xp̃ianos,de hæret.in 6.& in ꝯſt.reg.apoſtantes de apoſt.Item punire põt dicẽtem aliqd ꝯtra fidem licet iocoſe,dum tñ non ut hæreticũ puniat, niſi ĩ dicto pſiſtat,ut ſi dixerit ſe habituꝝ vxorẽ ĩ alio ſeculo,& alia verba pſerat iocoſe,vt p Car.ĩ d.cle.1.§.nos,de sũ.tr.

90 † Item põt ꝓcedere vſum, & portationẽ armoꝝ,vt ſi dñs tp̃alis impedierit eum punire vt turbatorẽ Car.in clem.2.§.porrò,de hęr. dum tamen non excedat metan. d.§. porrò.

91 † Item ꝓceditur ꝯtra Iudæum receptantem Xp̃ianum apoſtatam, vel Iudæum putum Xp̃ianum ementem, & circuncidentem, vel Xp̃ianam accipiat,& faciat eam Iudaizare,& eam accipiat in vxorem, vel contra emẽtem Xp̃ianum,& reuendentem contra l. 1.C. ne Xp̃ian. mand. vel ꝯtra Iudæos crucifigentes Agnum in die Veneris ſancta,de qb. p Old. in ꝯſil.36.plene. Item recipere põt teſtes ẽt facta publicatione in cauſa, vt p Marſilium in practica in §.ſequens qõ.& etiam non citata parte,ut in l.de vnoquoque.ff.de re. iudicata. vbi per Marſilium, & infra dicetur.

92 † Itẽ inquiſitor põt ſubdelegare,vt in cle. 1. §.veꝝ de hæret.& clem.2.§.1.eod. & ibi per Card.poſt gl.& per eundẽ in clem.2.§.& qa 2.q. Alex.in l.more.1.col.ver.item not.ff de iuriſdõne omnium iud.& ẽt in fine, dic .l. q̃ põt vicarium ꝯſtituere,& vide gl.in d.gl.1.in ver.ipſoꝝ cõmiſſarijs. Item ꝓcedere põt ẽt mortuo ꝯſtituente ſpãle crimen vt mortuo mandante iuriſdõ non finiatur fauore fidei, vt expreſſum eſt in c.ne aliq. de hæret. in 6. Ang.Paul.Alex.Iaſ.& alijs in d.l.more.quæ iuncta legĩ cũ l.& qa.ff.de iuriſd. om. iud.

93 † Itẽ põt cogere officiales laicos ad auxiliũ & brachium pſtandum ſeculare imparciendum ſub pœna,ut in cap. vt inquiſitionis, & cap.vt cõmiſſi, de hæret.in 6. & in cap. pſid. & in cap. accuſ. §. deniq; eod. & in clem. 2. eod.& in cap.ad abolendam,& in cap.excõmunicamus,eod. & ibi per Panor. & Felyn. & per Matth in procemio ꝯſtõnum reg. in princ. Et põt puniri impedientes offm̃ inqſitionis,c. ut offm̃,& cap.ut cõmiſſi.eod.in 6. Item põt tollere omnia ſtatuta, & ꝯſuetudines impedientes offm̃ inquiſitoris, ut in c. ſtatutum, de hæret.in 6. Item põt inquirere poſt qnquẽnium à morte hæretici, ut eius memoria dãnetur,de quo p gl.in d.c. accuſ.

eo.in 6.& in c.2.de præſcr.in 6.Panor.& Fely.in c.cum à nobis,de præſcrip. & dicet infra.Item pôt cogere hæredes inqſiti de receptatione,& fauore pſititis hæretico, q ,pmiſit ſub obligatione bonoꝝ inqſitori ſagere pniam,tñ ante peractam mortuus ſit accipere à dictis hæredibus bona,& pniam exeq , vt dicit tex.in d.c.accuſatus,§.ſi vero ꝓ his, de hær.in 6.Item procedere pñt contra blaſſemantes Deum, & ſanctos dũmodo moniti ſint effecti incorrigibiles Matth.in ꝯſt.inconſutilem,in gl.in verſ. diuinæ maieſtatis. Item procedere pñt cũ teſtibus excõicatis, ſocijs, & participibus criminis, & alios defectus habentibus,vt tradit̃ in c.in fidei fauorẽ,de hær.in 6. Itẽ abſoluere,& liberare pñt tales infamatos,aut de hæreſi conuictos, vt dr̃ in c.ſuper eo. & in c. vt officium,§. 1. de hær.in 6.in c.ad abolendam,eo. & in conſtitutio,inconſutilem,& in c. accuſatus, eo. in 6. Item poteſt excõicare, & priuare officio pdicationis impedientes pdicatores ꝯgregationem circa inqſitionem,vt in d.c. accuſatus,§.compeſcendi.Item pôt ,pſeq hæreticũ ꝯfugientem in alia prouincia vel venientem de alia ,puincia in prouinciam in inqſitores,& ẽt pœnam cõmutare,& priuare ,pmotos à diœceſano beneficijs cum interuentu diœceſanoꝝ,& ẽt accipiendi libros, et proceſſus inqſitionum ꝑ alios forte factos de quibus in tex.et gl. dicti c. vt commiſſi vobis.Item ,pcedere pñt ſimpliciter,ſummarie et de plano,ſine ſtrepitu,et figura iudicij, et ẽt teſtibus non publicatis timore exiſtente, et periculo in teſtiũ ꝑſona, adhibitis tñ doctoribus peritis,et religioſis,vt dr̃ in c.fi. de hær. in 6. Item procedunt ꝯtra relapſos in hæreſi poſt ab iuratam hæreſim ꝑ quatuor illos modos de qbus in d.c. accuſatus,et in d.c.ad abolendam . Item ,pcedere pñt teſtibus periuris vt in d. c. accuſatus,§. licet,vbi

94 not. fauore fidei vt ibi dicit gl. † Et not. de iſtis inqſitoribus ꝙ ſi ſunt plures in vna ,puincia hñt inſolidũ iuriſdictionẽ,et dñr delegati ad vniuerſitatẽ cauſaꝝ, vt not. in c. ꝑ hoc,et in c.nec aliq.de hær.in 6. Io.And. in fi. de re iudica. in 6. non tñ vt ab omnibus hæreticus puniat̃ ſed ab vno,vt per Ang. in l. ſi pluribus,in prin. col. 1. ver. ꝑpea dixit Bald.ff.de leg.1.poſt Guid.de ſuza in l. ſi q a poſtea,ff. de iud. c. vt officium de hær. in 6.

95 † Not. tñ ꝙ ſi iſti inqſitores male verſent̃ in eoꝝ officio corrumpendo ſe, et alia grauamina inferendo, pñt ab officio remoueri à ꝑlatis tñ prouincialibus, licet ab eis non habeant iuriſdictionẽ,eis vero negligẽtibus ordinarij defendere debẽt ſedi apoſtolicę,nõ tñ amouere pñt,ita dicit tex.in clem.nolentes,§.notarij de hær. et ibi ꝑ gl. et Card. in clem.2.9.q.de reſcrip.et ibi in fi. §. notarij, dicit ꝙ licet ꝑlati hos amouere poſſint, tñ non pñt eos corrigere, vt ibi gl. in verſ. teneat̃,et de pœnis iſtoꝝ,in cle. 1.§. fi. de hær. et d.§.notarij,et vltra illas pœnas criminaliter ẽt puniri pñt vt per Bald.in l.ſeuerinr, de excuſa.tut. et poſt eum hr̃ per apoſtil. dũ

96 allegat dicit clem. 1.† Quandoque vero iſti inquiſitores delegantur ab epo,et ſede vacãte capitulo,et dñr eorum delegati, et ẽt pñt inquirere,et procedere contra hæreticos ſicut, et alij inquiſitores, vt hr̃ in d. clem. 1. §.1.et §.verũ,ibi eius,et in c.fi.§. iubemus, ibi eo abſente eius vicario,de hær.in 6.et vi

97 de gl.in d.clem.in verſ. conſenſum. † Viſo qui inquirere,et procedere pñt,et de eorum officio,et ptãte,modo contra quos inqri,et procedi poſſit videamus, et ſic de ſecundo. Circa igitur ſm̃ dicendum eſt ꝙ quilibet de hæreſi inquiri,et accuſari poteſt ẽt religioſæ ꝑſonę,et ſacerdotes,c. ad abolẽdam,de hęr. et c.accuſatus,in fin. eo. in 6. et ẽt exemptæ ꝑſonę,et priuilegiatę,c.vt officium inqſitionis,§.deniq;. de hęr. in 6. & c. excõicamus, eo.ẽt eps,vt in c.inquiſitores,de hęr.in 6. & ibi no. gl. in ver. apoſtolicę, qñ ſpecialiter committit̃ inqſitoribus in eoꝝ literis, imò tales acrius,& grauius puniẽdi ſunt, vt dicit

98 tex.in d.c.accuſatus in fi. † Et ẽt Imperator de hæreſi puniri pôt,& deponi vt dr̃ de Friderico Imperatore q fuit ob hęreſim,& alia crimina depoſitus vt tradit̃ in c.ad apoſtolicę,in verſ.de hęreſi,& ibi gl. eo. verbo,de re iud.in 6.& in c.vt inquiſitionis,negocijs,ibi, tũc in deuotionẽ Romanę eccleſię ꝑſiſtẽtẽ, & ibi in gl.in verſ.tũc,de hęr.in 6.& gl.in c. ſi Papa.40.diſt. dic,& intellige vt ꝑ Bart. & Bald. in l.fi.C.de legi. ꝙ deponi pôt per ſolum Papã,& non ꝑ aliũ.15.q.6.c.alius.not. gl.in d.c.ad apoſtolicę,& cle. 1.§. fin. & ibi Card.de iureiur.in fi.Alex.poſt Bart.in l. 1. §.1.ff.de requi. reis,licet gl. & Bald. in c. 1. vlt.col.ſi inter do. & vaſſallis ori. & Barr. & Guil. in l. non ambigitur. ff. de leg. & in l. ſed, & reprobari, in prin. ff. de excuſ. tuto.

dicant

dicant deponi poſſe à populo R. à quo ha-
buit imperium, l. 1. ff. de ↄſt. princ. tñ in d. l.
fi. ↄcludit Bart. & Bald. ibi q a ſolo Papa ꝑ
d. c. ad apoſtolicę, vide Barb. & Alex. poſt
Bar. & Bald. in d. l. fi. & vide de Friderico Im
peratore ꝑ Matth. in ꝑlud. ↄſt. 1. q. q fuit de-
poſitus ꝑ Papam, & Iſernia in ꝑlud. feud. &
in prooe. ↄſt. vide per Card. in clem. 2. §. cer-
99 tum de elec. † Sed an Papa teneatur de hęre
ſi vt deponi poſſit à Papa, & ꝑ quē erit de
ponendus, in quo dicas qđ ēt deponi poteſt
ꝑ p hereſim non a ſe ſed ab alio, vt a conci-
lio, hic eſt tex. in d. c. ſi papa, 40. diſt. & ibi ꝑ
gl. vbi ponit de quibus tenet Papa, vt ex eis
deponi poſſit, admodum. n. periculoſum eſ-
ſet ſi vera fides q̃ in toto populo Chriſtiano
requiritur in capite non reperiat: vt dr̃ in c.
miramur. 61. diſt. ideo dixit gl. in c. acatius,
24. q. 1. verſ. hæreſim, papam hæreticum mi
nore eſſe quolibet catholico, & de veritate
d. gl. an ꝑ notorio crimine ſi eſt incorrigibi
lis deponi poſſit ꝑ Dec. pleniſſime pluſquã
alius in ↄſ. 151. ꝑ totum, vbi multas refert
opiniones theologoꝝ, & canoniſtaꝝ, & late
diſputat in hoc, & vide Panor. in c. quoties,
de ſimo. & in c. qa diligẽtia. 1. col. de elect. &
in c. cũ veniſſent, & ibi Dec. 3. col. de iud. &
in reptorio, c. extirpãdæ, §. q vero. de ꝑben.
& in c. ꝓpoſuit, de ↄceſ. ꝑben. vbi ab alio nõ
à ſe ipſo deponẽdus, & in c. ſignificaſti. 1. col.
de electio. & in c. quãto, de trãſlat. epiſ. vbi
ꝑ ↄciliũ deponendus eſt ob hæreſim ꝑ Ioã.
de Lig. in tract. de ſent. excom. in fi. 1. par. &
ꝑ Boni. in rub. de hær. verſ. itē not. vbi de Pa
pa, & Imperatore Card. in cle. 2. cæteꝝ de
hær. & in §. nŭtij. in fi. vbi per ↄcilium aut
ſucceſſorẽ ſi ↄgregari non põt ↄcilium, & in
c. licet, de elect. Arch. in c. fidei. de hær. in 6.
& vide 17. diſt. §. hinc ēt, & 2. q. 7. §. item cũ
Balaam, & dixit Hoſt. & Ioan. And. in c. pro
poſuit, de conceſ. præbẽ. & Floria. in l. ſed,
& loci. §. 1. fini. regũ. q ſi Papa mandat ali-
quid qđ ſapiat hæreſim turbat ſtatum eccle
100 ſiæ, & obediri non debet. † Et in tñ de hæ
reſi puniri põt Papa, q non licet nec põt fa
cere ſtatutũ q Papa de hæreſi nõ teneat, ex
quo periclitaret tota eccleſia qđ nõ licet 25.
q. 1. c. ſunt qdã, ita gl. in d. c. ſi Papa, in ver.
à fide. Intellige tñ ſi eſſet incorrigibilis, ſed
ſi paratus eſſet ſe corregi, nec accuſari, nec
deponi poſſet, vt in c. apte, & in c. 1. 23. q. 1.
& c. dixit Apoſtolus, 24 q. 3. gl. in d. c. ſi Pa-
pa, in verſ. à fide, tñ intelligendũ erit in cri-
mine notorio, & hæreſi large, ſecus in pro-
pria hæreſi: nã ēt ſi eſſet occulta accuſari, &
deponi poſſet, vt ſentit gl. in d. c. ſi Papa, &
Dec. in d. ↄſ. 151. 6. col. in princ. in verſ. non
101 eſſet veꝝ. † Iudæi vero non pñt accuſari
de hæreſi, cũ in eis non cadat hæreſis, gl. in
clē. 1. §. 1. de vſur. Dec. in d. c. ex epiſtolę, col.
12. in q. de edictio, ver. ↄfirmat hoc, de ꝓb.
Viſo igit de perſonis q̃ teneri, & puniri poſ
ſint de hæreſi, nunc de ꝓceſſu hæreticoꝝ vi-
102 dendũ eſt. † Circa igit tertium dicẽdũ eſt q
læſæ diuinæ maieſt. crimen humanæ læſæ
maieſt. crimini æquparat, vt dr̃ in c. ſtatutũ,
el 2. de hær. in 6. not. gl. & Saly. in l. 2. C. ad
l. Iul. maieſt. imò longe grauius eſt æternã of
fendere maieſtatem quam tpalem, vt in au-
then. gazaros, C. de hær. c. vergentis, eo. tit.
c. 1. § gazaros, de ſtatu. ↄtra lib. eccl. gl. & tex.
in ↄſt. reg. inconſutilē, vbi grauius crimē cen
ſendum erit diuina nanq; gr̃a humanis de-
bet ꝓualere legibus. §. hinc aũt, in auth. de
mona. ideo in modo ꝓcedendi in hoc crimi
ne qđ in alio humanæ læſæ maieſt. crimine
ſtatuitur, & hic ſtatui vr̃ vt dicit tex. ibi per
oia volumus obſeruari, & Ang. in gl. che hai
tradito la tua patria, verſ. q̃ro an ſacerdos,
& ꝓced col. vbi ſtatutũ in vno, & in alio ſta-
tutum cenſet, & ꝑ Matth. in ↄſ. 1. & ꝑ gl. in
d. ↄſt. inconſutilem, & ideo ſicut in illo pro-
ceditĩ ita, & in iſto, & ideo ſicut in illo crimi
ne ꝓcedi ſolet ꝑ inquiſitionem, denũciatio
nem, & accuſationē ſimplr̃, ſummarie, & de
plano, abſq; ſtrepitu, & figura iudicij: vt hr̃
in extrauag. ad reprimendã, ita, & in illo cri
mine: vt tradit in c. fi. de hær. in 6. in prin. &
in ↄſt. inconſutilem, & ibi ꝑ Matth. in 29.
no. q ꝑ inquiſitionem, ꝓcedi poſſit conſtat
ex c. in fidei fauorē, iuncta gl. in ver. inqſitio
nis, & in c. vt officium inqſitionis, & in c. in
quiſitores, & in c. vt inqſitionis negociũ, &
in c ſi. & in c. ne aliqui. & c. præſidentes, &
c. ꝑ hoc, de hær in 6 & in clem. 1. & 2. eo. in
qbus modus tradit ꝓcedendi in inqſitione
tex. in l. apoſtataꝝ. C. de apoſta. & in l. ne-
mo. C. de iudæ. & in reg. dictat d. ↄſt. inconſu
tilem, vbi nemine ēt deferente, & ibi per of-
ficiales inqri hæreticũ vltra tradita in dictis
c. & in cle. 1. & 2. per Card. in cle. 1. §. fin. de
vſur. & in d. cle. 1. & 2. de hær. & ne dum in
hoc crimine ſed ēt qñ iniuria facta eſt eccle
ſiæ, cp̃o, & alij perſonæ eccleſiaſticæ, & reli-

gioſæ:nam tunc ex offô procedi poteſt Bar. & Bald. in l.ſi quis in hoc genus.C. de ep.& cler gl.& Matth.in d.pſt.inconſut.in ver.diuinę maieſt.& in regno extat c. ſup iniurijs illatis eccleſiæ,& perſonis eccleſiaſticis,ut ex offô procedi poſſit p iuſtitiarium puinciæ.

103 † Et an ordinem iudicioꝝ ſeruare debet inquiſitor, dic vt p Canoniſtas poſt Innoc. in c.exhibita.de iud.& Bald. in ſua marg. in verſ.inqſitio,& dic vt ibi in c.fin.& c. p hoc, in fin.de hær.in 6.cumul. in loco & mã inqſitionis,de qua p Ang.in l.ſi uac.C. de bon. vac lib.11.& Ang in gl.hæc eſt qdam inquiſitio,& p Bar.in d.pſt.ad reprim.in verſ. per inquiſitionem, & Mar. in pra.in §. pſtante, formam aût inquiſitionis vide p Spec.in tit. de teſte,§.7.ver.porrò de denunc.dic vt in d. pſtit inconſut.ibi etiam nemine deferente,& d.l.apoſtataꝝ,& per Matth.in d.pſt. incôſut. 19. not arguitur ex d extrauag. ad reprim. ibi per denunciationem, de qua ibi p Bart. & Ang. in gl. necnon ad denunciationem.

104 † Procedi etiam pôt in hoc crimine p exceptionem,vt ſentire vř gl.in d.c. in fidei fauorem,in ver.inquiſit.de hæret.in 6. ſpeciale tñ de quo in d.c.in fidei q teſtes excôicati, & participes, & alij inhabiles admittãtur fauore fidei, non habet locum qñ per exceptionem,aut accuſationẽ procedei,ſed qñ p inquiſitionem,vt dicit ibi gl.in ver. inquiſitcum in plus ſe habeat inquiſitio, & fauorabiliter ſe exceptione,& accuſatione, 2.q. 7. c.ſi quis eps.& vide per Matth.in conſtit. ut vniuerſis, 3.not.in fi. vbi in cauſa hęreſis ſta tutum faciẽs mentionem de accuſatione nô

105 extenditur ad inquiſitionem.† De accuſatione vero patet in c.accuſ.& in c.fin.in ver. accuſ.de hæret.in 6.& not.in d. c. in fidei fauorem,ver.inquiſit.& in d.l.apoſtataꝝ,& dř in d conſt.inconſut.& per Matth.ibi.19.no. & in d.extrauag.ad repr.ibi per accuſationẽ.

106 † Circa quam accuſationem ſciendum eſt, hoc hæreſis crimen publicum eſſe, & ad quẽ libet ius accuſandi ſpectare,vt dicit tex.in l. Manich.C.de hæret.& in d. l. apoſtatarum, & dř in d.c.conſtit inconſutilem,ibi inter cetera publica crimina numerẽtur. Ang.in gl. necnon ad qrelam,4.col.Bald.in rub.C.qui accuſ poſſ. 2.col.& in l.reos,2.col. C.de acc. imò crimẽ etiam publicum eſt vbi iniuria fit eccleſiæ,aut perſonæ eccleſiaſticæ, vt dř in l. ſi qs in hoc genus,vbi Bart.C.de ep.& cler. & in l.1.§.huius ſtudij.ff.de iuſt. & iu. Alex. poſt Bart.in l.1.ff.de pub.iud.gl. in d. conſt. inconſut.in ver. diuinæ. & ibi per Matth. in 15.not.& licet ritus magnæ curiæ in regno. incip.item q nullus laicus admittatur tanq̃ vnus de populo,dicet nullum admitti ad denunciandum de aliquo crimine, tanq vnus de populo,niſi ſuam, vel ſuoꝝ proſequatur iniuriam ex quo dici uideatur in regno non hře locum ii.ff.de pub.iud. ut quilibet de crimine publico accuſare poſſit, tñ ſpeciale eſt in hoc crimine,ſicut in crim.læſæ maieſt. humanæ,iuxta doctr.Bart.in d.l. 1. ff. de publ. iud.Imò etiam iſte ritus locum habet in his duobus caſibus,nam iniuria facta diuinæ, & humanæ maieſtati,& religioni,omnibus facta vř,ut dicit tex.in d.l.Manic.& in d.l.apoſtat.& in auth.qũo op.ep.§ licentiam, & gl. in d.conſt.inconſut.in ver.diuinæ maieſt. cũ ergo omnibus facta cenſeatur iniuria quilibet propria non aliam proſequi vř iniuriã, merito & in his locum habet.d. ritus. idem qñ fit eccleſiæ,aut epô, & perſonæ eccleſiaſtica per d.l.ſi qs in hoc genus,vbi Bar.& Bal. & Matth.in d.conſt.inconſut.in d.gl.diuinę ſub ea rône, q omnibus facta cenſeař iniuria his perſonis illata,& licet in exorbitãtib. extenſio non ſoleat fieri in caſu ficto, ut eſt in talibus delictis,& iniurijs, ut plene tradit Iaſ.in auth.quas actiones.C.de ſacr. eccl. & Mod.in rub.ff.de acq.poſſ.in extenſ.ciem.1. de hær.tñ fauore publico vt in pmiſſis caſib' p d.l.ſi quis in hoc genus,& 17.q.4.c.ſiquis deinceps,& 24 q.3.c.quiſqs,& Matt. ſentit in conſt inconſut.in gl.diuinæ,ver.in ea.admittiř talis extenſio,vt p Fely.plene in c. nô nulli,in prin. 14.col de reſcrip.Bar.in l ſi côſtante in prin. 19 opp.ff de ſol mat. gl.in l il lud,C de ſacroſ eccl. & plene Marſ. in conſ. 54 circa fin. & pſ 57. & 94 & per Matth in pſtône ſi quis aliquem,& Ang.in gl.necnon

107 ad querelam. † Et not.q licet aliquæ pſonæ prohibitæ, videantur accuſare de quibus in l qui acc.C qui accuſ.po.vt infames, mulieres,ſerui, & ceteri de quibus ibi & p Bal. in rub.C qui acc.non po & Gand.in 2.rub. & Ang in d gl necnon ad querelã, & Spec. in tit de acc §.1. tñ in hoc criminis admittũtur oẽs,ſicut in crim.læſæ maieſt hum tradiř in l.famoſi,& in l.ſe.ff.ad l.Iul. maieſt. Bart. in d.extrauag. ad reprimendam, in uerſ. per accuſationem Gand. in d. rub. 2. hř in hoc

crimine

crimine in d.l.apoſtatariũ,& in gl.in d. cõſt.
inconſutilem,in ver.diuinę Ang.in d.gl.nec
non ad querelam.5.& 6.col.verſ.10.repellit̃,
& in gl.che hai tradi.la tua pat.2.colum.ver.
quęro q̇s poſſit accuſare,& licet ita gñalr̃,&
in diſtincte diximus ꝯtentos , & mẽtionatos
in locis ſupra admitti ad hæc crimina accu-
ſanda, tñ ibidem continet̃ nõnullæ perſonę
q̃ ẽt in dictis caſibus non admittunt̃, vt in il
lis qui repelluntur aut defectu nãli aut diui
no defectu nãli , vt infantes , & pupilli doli
non capaces,& furioſi,muti,& ſurdi à nã:nã
iſti tales ex defectu nãli non admittunt̃, ꝑ id
quod dixit Bal.in rubr.qui accuſ. non po.3.
col.verſ.quæro ſi ſtatutum,vbi dixit ſi ꝑ ſta-
tutum dicat̃ quemlibet admitti ad accuſan-
dum in aliquo crimine, quod tales non ad-
mittit̃ licet ex defectu ciuili ꝓhibiti, eo caſu
admittant̃, intellige tñ in pupillo non doli
capace,& in furioſo,& mente capto ꝑpetuo
ſecus in hñte lucida interualla,& in muto,&
ſurdo à nã,non aũt inſurdaſtro,aut per acci
dens,cum vtrunq; defectum nõ habeat vt ꝑ
Bal.in d.rub. & per Ang. in d.gl.nec non ad
querelam,in fi.7. & in prin.8.col. vbi de mi
nore,& ita ibi declarat.Defectu aũt diuino ,
vt in excõicato , nam prohibet̃ ꝑꝑ periculũ
participationis vt in c.pia,de excep. Bal. in
d.rub.3.col.verſ.quæritur, & Ang. in d. gl.
necnõ ad querelam.6.col.ver.7.excõicatus,
& Spec.in ti.de accuſ.§.1.ver.item ꝙ eſt ana
thematizatus,& excõicatus . idem dico de
hæretico,cum ſit excõicatus non admittit̃.c.
excõicamus,de hær.Spec.in d.§.1.verſ. item
excipit̃ ꝙ eſt hæreticus.2.q.7.c. pagani hære
tici,& 4.q.1.c.1. & ſeq. & licet ſm ius ciuile
admittat̃ ꝯtra hæreticũ.d.q.7.c.ſi hæreticus ,
tñ vt ibi tradit, gl. 1. ſecus eſt ſm Canones
vt ibi in fi.vel vt ibi dicit gl.intelligit̃ in hæ-
retico minore,& large ſumpto,nõ in ꝓprio
hęr.à fide Cath.deuiante : & ibi gl.ẽt ſenti-
re vr̃,ꝙ excõicatus non admittatur ad accu-
ſandum,& d.c.1.4.q.1.cum ſaltem large hæ
reticus dicatur,vt ibi dicit gl.in c.2.4.q.1. &
gl.in d.c.ſi hæreticus, in fin. quilibet prædi-
ctoꝶ modo de quibus ſupra excluditur ab
accuſando,etiam in his criminibus ſm cano
nes,licet forte ſm ius ciuile non procederet ,
vt ibi dicit gl.in d.c.ſi hæreticus, videlicet in
caſu illo tm̃ qñ accuſat de hæreſi hæreticus
in odium immanitatis criminis idem in cri-
mine læſæ maieſt.humanæ cum vt ſupra pa
rificentur. Quod autem dictum eſt in infan
te,& doli non capace, ſecus eſt in impubere
doli capace,adulto, & minore:nam iſti in ta
libus criminibus admittuntur cum tutoris
aut curatoris auctoritate , ſicut in alijs ita
Spec.in d.tit.de accuſ.§. 1. verſ. item excipit̃
quod eſt pupillus,vbi in crim.læſę maieſt.ad
mittitur cum tutoris auctoritate Gand.in d.
rubr.2.col. & erit ſpeciale,ex quo in ceteris
non admittitur niſi ſuam vel ſuorum proſe-
quatur iniuriam.l.2.ff.de accuſatio.Bal.in d.
rub.2.col.verſ.quidam ꝑꝑ ætatem . & vide
per Marſil.in conſ.1.vbi ponit quis de crim.
læſæ maieſt.poteſt accuſare, & teſtificari , &
de pupillo. Item à prædictis excluditur ini-
micus,nam ẽt in his caſibus exceptuatis ex-
cluditur dummodo ſit inimicus capitalis, vt
dicit not. Spec.in d. tit. de accuſ. §. 1. in fin.
Aug.poſt Ang.in d.gl. necnon ad querelam
verſ. 20. repellitur inimicus. vbi de inimico
Marſil.in conſil.12.verſ.2. non probant rõ-
ne inimicitię,& in l.1.§.prætererea,1.col.ff.de
quæſt.& vide Spec.in d.tit.§.1.vbi ponit quę
perſonæ repelluntur ab accuſando: & tandẽ
circa fin.verſ.in ſumma dicit,ꝙ illæ perſonę
quæ prohibentur admittuntur tñ in aliqui-
bus caſibus,vt in crim.læſæ maieſt.hæreſis,ſi
moniæ ſacrilegij,& alijs de quibus ibi:tñ ini
mici non admittuntur:& vide ꝑ Hier. in c.1.
§.diuina quoq;, & humana:de ſtatutis cõtra
libertatẽ.eccleſ.vbi arguit pro,& ꝯtra, tandẽ
diſtinguit in ꝓpria hæreſi,& ꝑfida,& in lar-
108 ge ſumpta vt ibi.† Sed an requirat̃ ꝑſonæ
accuſatoris legitimatio,vt ſi accuſet filiusfa.
requirat̃ patris cõſenſus, ꝓ vt magis cõiter
tenet̃ in l.fi.§.neceſſitate.C.de bon.quæ lib.
& ꝑ Ang.& Aug.in gl.necnõ ad querelam ,
ver.q̇d ſi filiusfam.Gand.in rub.de filiofam.
accuſatore,& in rub.de var.q.in mal.6. col.
Bel.in pra.in rub.de cau.crim.3.col. vel ſi ac
cuſet pupillus,adultus, aut minor, q̇ nõ pñt
accuſare niſi cũ tutoris auctoritate,aut cura
toris vt dñt.d.Doc.&Mar.in prac.in §.expe
dita,& in §.ſequẽs qõ, in q̇bus ẽt dr̃ ꝙ ſi eſt
minor,& in patris ptãte ꝙ ambo interueni
re debent,&autorare,ad eo ꝙ pater vt pr̃,&
curator vt curator,alias nullus reddit̃ ꝓceſ-
ſus ibi dñt.& Spec.in tit.de acto.verſ.item ꝙ
eſt filiusfa.vr̃ dicere ꝙ ẽt in his caſibus abſq;
tali legitimatione valeat iudicium, nã cũ in
his caſibus ꝓcedat̃ ſummarie,& de plano, ſi
ne figura iudicij,c.fi.de hær. in 6. & in extr.

adreprimendam, ſequitur ꝙ ordo iuris etiã
in ſubalibus non requiratur.per text.in cle.
ſæpe,de ver.ſig. & ibi tradita per Ioan.And.
Geor.na.& Lãſ.in ſi.rep.& ꝑ tradita ꝑ Bar.
in d.extrauag.ad reprimendam, & Cano.in
cap.in olim,de acc.& doct.Bart,& Bald.in l.
nec quidq̃.§ de plano.ff.de off. ꝓconſ. Car.
in clem.2.de iud.& ꝑ Par.in tract.ſynd. car.
99.ſeq.& ſeq.Spec.in tit.de inq.§.nunc tra-
ctemus,verſ.q igitur,& Ioan.And.in d.c. ſi.
de hær.in 6.in gl.figura,& ꝑ Mat.in ꝯſt. pa-
cis cultum.5.not. verſ. item requiritur ordo
iuris,cum in ijs,criminibus ſummarie,& de
plano ꝓcedatur per d.c.ſin.ergo.non reqrit̃
legitimario perſonę,cũ ordo iuris ẽt ſubalis
non requirat̃ in ꝯtrarium,nã licet ita ꝓcedat̃
& ſubalia iudicij,& ordo iuris non requirat̃
tñ non tolluntur ea quæ ſunt iuris nãlis, ut
citationes,deſenſiones neceſſariæ vt per eos
traditur in d.locis,& per Bar.in d.extrauag.
ad reprimendam,in ver.figura,& Par. vbi ſu
pra,ſed legitimatio perſonæ,vt inqt Bar. in
d.ver.figura,reſpicit ius nãle, & defenſionẽ:
ideo legitimatio perſonæ requiritur, idem
dicit Bart.in l.nequidq̃.§.de plano.ff.de off.
proconſ.& Par.in d.tract.Card.99.& ſeq.&
car.88.col.4.requiritur ergo legitimatio ꝑ-
ſonæ, alias proceſſus nullus redditur, quod
verum crederem in pupillo,& impubere, nõ
aũt in filio famil. cum pleriq; concludant in
criminibus publicis non requiri conſenſum
patris, ſed ad cautelam concludunt interue-
nire dñe,ſed deficientibus alijs ſubalibus, &
ordine non ſeruato licet ſeruari debeat,non
tñ per hoc annullatur proceſſus, vt dr̃ in d.
clem. ſæpe, & Spec. in d.§.nunc tractemus,
109 verſ. quid igitur. † Sed quid accuſatio fue-
rit inepta.& non rite facta,an ex quo ita ꝓ-
ceditur ex ſubſtentetur Bart. in extrauag. ad
reprim.in ver.accuſ.in ver.inquiſ. vr̃ tenere,
ꝙ ex quo proceditur per accuſationem vt ꝓ
cedi poſſit ſm formam illius legis,ꝙ accuſa-
tio debet eſſe valida,& recta,maxime in ap-
poſitione loci,& tꝑis ſm l.libellorum.ff.de ac-
cuſ.3.q.7.c.libellorum,cum talis appoſitio cõ-
currat defenſionem rei, vt melius poſſit ſe
defendere, vt dicit Bald.in l. cum fratrem, &
l.1.ff.de his quibus, vt ind. & in l. in cauſis.
ff.de accuſat.& in l.mora.ff.ſol.matr.& in l.
1.C.vbi poſſ.& in l.ius ciuile.ff.de iuſt.& iu.
& Bart.& Ang.in d.l.libellorum,& per Marſil.
in conſil.49.in ſi. in addit. circa quas defen-
ſiones non ſuppletur beneficio.d. extrauag.
ad reprimendam,& per tradita per Par.in d.
tract.car.100.vbique per c. deteſtantes, non
ſuppletur defectus d.l.libellorum, nec ꝑ clem.
ſæpe,dic ꝙ licet interuenire debeat, & appo
ni in accuſatione, non tñ per hoc redditur
nullus proceſſus ſi non apponantur,vt con-
demnari non poſſit conſtito de ꝑdictis cri-
minibus, cum crimina qualitercunq; clarue
rint punienda ſunt.ut inquit Iſer.in conſt.ſi
damna clandeſtina,& in ꝯſt.iuriſgentium, &
3.q.4.c.ecce, & tanto magis in crimine hær.
quod loco non circunſcribitur,cum ſit deli-
ctum in genere,ita Bald.in l.1. C. qui accuſ.
non po.& Ang.in d.l.libellorum,& in authen.
quo opor. epiſc.§.fin. vbi dixit quod contra
cõmittentes delictum contra Maieſtatẽ diui
nam,tenet proceſſus ſine ſolẽnitate.l.libello
rum Aug.poſt Ang.in gl.hæc eſt quædã in-
quiſ.7.col.in add.locus,& tp̃s,& quod dictũ
eſt de accuſatione.Idem de inquiſitione,vt ta
lis ſolennitas non requiratur,vt per Bart.in
d.extrauag.in verſ.inqſitionem & in hoc cri
mine,ut per Parid.in d.ch.100.col.4.in ſi.in
ver.an per d.c.& Aug.in d.gl in addit. locus
& tp̃s,& Bald.in d.l.1.C.qui accuſ.non poſſ.
110 & in l.edicta.C.de eden. † Item not. ꝙ li-
cet in alijs criminibus procedi non poſſit ꝑ
inquiſitionem abſque diffamatione, vt in c.
qualiter & qñ,de accuſ.& per Ang.in repet.
l.ſi uacantia C. de bo.vac.& Ang.in gl. hæc
eſt quædã inquiſitio,& Mar.in §.ꝯſtante nu.
16.cum ſeq.in pract.tñ in his criminibus ꝓ-
cedit inquiſitio abſq; diffamatione,ita Bart.
in d.extrauag.in d.verſ.inqſitione,& ꝑ Car.
in clem.1.§.pe.& in cle.2.q.2. de hær. Aug.
poſt Ang.in d.gl.hęc eſt quædam inquiſitio,
in addit.mero officio,& ibi dicit tex.alleg.ꝑ
Card.in c.excõm.§.adijcientes,de hæret.nõ
probare,tñ uoluit inducere Card. vt inducit
Bar.in extrauag.qm̃,qui ſint rebelles ibi ꝑu
blice,aut occulte, & ſic ſi occulte ergo diffa-
matio non requiritur in illo caſu, ſic etiã dr̃
in d.§.adijcientes.ibi,aliqua occulta conuẽ-
ticula celebrantes,tñ ibi dicitur fama fuerit.
111 † Aduertendum tñ eſt ꝙ ſi facta, & forma
accuſatione, aut inquiſitione citatus compa
reat,ꝙ tunc lis erit ꝯteſtanda, & rñdendum
ſuper accuſatione, aut inquiſitione, vt dr̃ in
d.extrauagan. ibi vel is foret legitime conte
ſtata,ex quo verſ.innuitur ꝙ ſi præſens eſſet
dñet lis conteſtari,& ſentit in hæreſi, c. cum
cont.

contumacia,de hær.in 6.ibi, vt de fide reſpõ
deat,non tñ ſi non appareat,ex hoc ꝓceſſus
ſit nullus,ſed vigore dictæ extrauag. valida-
retur ſi de maleficio ꝯſtet per d.clem.ſępe.in
fi.eo.maxime,ex quo quælibet oppõ,& act⁹
ſequens hr̃et uim litis ꝯteſtationis,vt inquit
Iaſ.in l.nulli. C. de ꝓc.& Par.in d.tract.ch.
112 98.& ſeq.in cõm. c. deteſtantes. † Sinaũt
citatus non comparet, tunc in eius contu-
maciam ꝓcedi põt.d.extrauag.ad repr. in
prædictis criminib & hoc eſt in his ſpeciale,
cum rł̃r in capitalibus parte abſente ad diffi
nitiuam ſniam non procedatur.l.abſentem,
ff.de pœn.Bar.in d.extrauag.in ver.conteſt.
& poſſent teſtes recipi ea non conteſtata, vt
per gl.1.in c.qm̃ frequenter,ut lit.non ꝯteſt.
113 † Et ex hoc ſequitur ſm Dyn.in l. pen.§.
ad crimen.ff.de pub.iud ꝙ in illis caſibus ad
mitteretur procurator licet in capitalib. rł̃r
non admittatur.d.§.ad crimen.Bart.tñ in d.
extrauag.in ver.legitime.tenet contra Dyn.
ꝙ procurator interuenire non poſſet bñ tñ
defenſor, & quilibet admittitur ad oſtenden
dam eius innocentiam,& plene per Mar. in
pract.in §.ſequitur 5.col.ver.item põt ẽt. &
in l.lege Corn.§.fi.ff.de ſic. in hæreſi aũt nõ
ſtatim ꝙ eſt contumax condemnatur, ſed ꝑ
annum expectatur, qui ſi nõ comparet infra
annum, tunc ꝯdẽnatur vt hæreticus elapſo
anno,ita dr̃ in d.c.cum contumacia, de hær.
in 6. An aũt in crimine hæreſis admittatur
procurator,dic ꝙ ſi in ceteris capitalibus, &
non ita grauioribus procurator nõ admittiẽ
multo magis in his admitti nõ debet,tñ reo
exñte abñte põt de innocentia docere non
vt ꝓcurator,ſed ut qlibet,ut dicit Bart in d.
extrauag.Mar.vbi ſupra.& intelligo ſupradi
cta dubia qñ dubium eſſet an ſit hæreticus,
alias.n. ſi cõſtat hæreticum eſſe nullo modo
admittiẽ alias eſſet procurator excõicatus ꝑ
cap.ſi aduerſus,de hæret. vt ſi eſſet ſuſpectus
qs de hæreſi citatus vt rñdeat, & effectus ſi
ꝯtumax tunc infra annum iuxta d.c. cũ ꝯtu-
macia.poſſet cõparere qs,nõ ut procurator,
ſed ut qlibet ad oſtendendũ ſuã innocentiã.
114 † Sed an aduocatus admittatur,an vero ad
uocando eſſet excõicatus, vr̃, ꝙ in prædictis
aduocatum, & quẽlibet defenſorem nõ ad-
mitti,ſed fore excõicatum,ut dicit tex.in c.ſi
aduerſus, de hær, vbi expreſſe aduocatis in-
terdiciẽ aduocationis offm̃ in tali crimine,
& i c.fi.ibi,abſq; aduocatoꝝ ſtrepitu,de hęr.
in 6.facit tex.in c.excõicamus .§. cred. & in
c.ſicut,de hær.& in c.2.& c.accuſ.§.ſi vero,
& cap.ut inquiſitionis offm̃,in princ.& cap.
ꝯtra Xp̃ianos,& cap. ut inquiſit. negocium,
de hær.in 6.& in auth.cred.C.eo,& in c. 1.
§.cred.de ſtat.contra lib.eccl.tex.in conſt.in
conſut.in fi.& ibi plus dicit gl. ꝙ in hæreſi,
& crimine læſæ maieſt. non tenet reſcriptũ
ꝓ eo impetratum per l.2.C. de ſum.Trin.l.
Arr.C.de hær.l.2.C.de off.vic.& in crim.læ
ſæ maieſt.in l.qſqs,§ deniq; .C.ad l.Iul.ma.
in quibus iuribus dr̃ puniri defenſores, &
auxiliatores hæreticoꝝ,& cõmittentium cri
men læſæ maieſt. ſed claꝝ eſt ꝙ vbi ꝓhibeẽ
auxilium præſtari ꝙ tunc ẽt aduocari ꝓhi-
betur,vt dicit Ang.in gl.And.auxil.Gand.in
tit.de bãn.iſ prin.6. col. verſ. Item pone in
ſtatutis.Bar.in l.poſt leg.§.ſunt q, & §.is ue
ro,ff.de is quib.ut ind.Alb.in trac.ſtat. 4. p.
q.32.Nell.in tract.bãn.3.par.2.temp. q.26,
& Bar.in d.§.deniq; , in ꝯtrarium vr̃,nã ad-
uocationis offm̃ eſt publicum,& cuilibet li-
cet aduocare,ff.& C.de poſtu.l.ſeruũ quoq;
§.pub ff.de procur.nec verum eſt ꝙ aduocã-
do pręſtari vr̃ auxilium & defenſio, ſed ali-
ter intellr̃ de auxilio, & defenſione proprie,
& ita tenet Bart.in l.furti,§.ope. ff. de fur.&
Alb in d.tract.4.par.q.33.vbi dicit ſe defen-
diſſe inculpatos de hæreſi in conſiſtorio pu-
blico annullando proceſſum factum contra
cõitates per Papã Ioãnem XI. & obtinuit,
vide Aug.poſt Ang.in d.gl.And.aux.in ver.
aduocando nõ obſtat tex.in d.c. ſi aduerſus,
nã non loqtur qñ quis de hæreſi inculpatur
an tunc liceat pro eo aduocare,ſed loquitur
qñ alibi agunt, aut ꝯueniuntur in alijs cau-
ſis,tunc non licet eis præſtare patrocinium,
ita ẽt ꝓhibet notarios ꝓ eis ꝯficere inſtm̃,
non aũt loquitur, ꝙ non liceat ipſos defen-
dere allegãdo eos nõ eſſe hæreticos, vel ſm
Pan.loquiẽ in hæretico ponente qui ꝑ eccle
ſiam puniri non põt.Hoſt. vero dicit loq in
vero hæretico ſecus ſi velit ad fidẽ reuerti,
nã licet ꝓ eo aduocare.Ana.dicit in d. c. qñ
qs negat hæreticum eſſe,& vult oſtendere ſe
non hæreticum admittiĩ,ſed Gem.in d.c. fi.
in princ.de hær.in 6. dicit admitti dr̃e ꝑ illũ
tex.vbi dr̃ ſine ſtrepitu aduocatoꝝ, nõ ergo
prohibetur aduocare,ſed ſtrepitus ꝓhibetur
aduocatoꝝ,& negando ſtrepitũ,& illã quali
tatem ꝯcedit ſine illa qualitate. Ioã.de Lig.
in d. cap.ſi aduerſus,refert Hoſt. dicere, aut

hæreſis eſt defenſibilis, vt quia protulit verbum gioco ſe hereticum,& tūc admittitur,& in hoc cōſuluit Oldr in conſ.120.vbi allegabat,ꝙ obiecta hæreſim nō ſaperent, & Dec. cōſuluit in conſ 237. quaſi ꝙ illa mulier nō poterat inquietari ꝑ inquiſitorem de hereſi. & Alber. in d.q.32. ex qbus diſtinguendum vr̄,ꝙ aut cōſtat illum hæreticum eſſe, vel declaratus eſt hereticus ex claris ꝓbōnibus,& tunc non licet aduocare ꝑ gn̄alitatem, d.c.ſi aduerſus, & ꝑ tex.in d.conſt incōſutilem,in fi.qui loquitur poſtq̄ eſt declaratus, & nollet reuerti ad fidem,& tex.in d.§.denique,aut tes eſt dubia an verba ſaperēt hæreſim , aut non cōſtat hæreticū eſſe, aut hæreſis eſt defenſibilis,& tūc aduocare pōt pro eo, & defendere hæreticū non eſſe nec in hæreſim incidiſſe: cautius tn̄ eſt ex licētia inqſitoris,vide Mat. in d.cōſt.inconſutilē,25.not.Fel.in d.c ſi aduerſus,in fi.Iſer in d c.1.§.ſatiſfactionem,2. col.ver.ſi vero,de ſtat ꝯtra lib.vbi ſimpliciter ꝓhibet,& ita ēt dici poſſet de ꝓcuratore ad mittēdo, vel non: tn̄ maius dubium eſſet de ꝓcuratore cū in capitalibus non admittaẗ.

115 † An aūt ſtatim,ꝙ citati cōparent, aut capiūtur carcerandi ſunt, & macerādi in carcere,an vero relaxari debent fideiuſſoribus de ſtādo iuri,iuxta reg.cōſt.humanitatē,&alia, c.reg.dic ꝙ ſtatim pōt carcerari iuxta tenorē cle.1.§.& §.ſane de hęr.ſeruata forma d.cle. nec relaxat dicit fideiuſſoribus Arg d.conſt. humanitatē: vbi excipitur crim.læſ.maieſt. humanæ,ergo multo mag s in diuina læſa ꝑ d.cōſt.inconſutilē: vbi maior ratio hr̄ vt ibi dr̄,& in authen.gazaros,C.de hær.& in authen.vnde ſumit,& in c.vergentis,eo. Circa vero torturā inferendam,& arctiorē carcerē infligēdum,interuenire debet eps, iuxta cle. 1.§.1.de hæret.& vide ibi in gl. tormētis an in ieiunijs imponēdis quæ vim tormentoꝝ hāt interuenire debet,& limita, vt ꝑ gl.c.fidei.de hær.in 6.vbi ꝑ inqſitionem ꝓceditur ſecus ſi ꝑ accuſationē, aut exceptionem tūc alteruter ſufficit,& nō vterq; reqritur vt ſu-

116 pra fuit dictū. † Et no.ꝙ licet alias leui ſuſpicioni nō ſtetur,l.3.§.3.in fi.ff.de min.Bal. in l.fi.in fin. C.de ꝓb.Gem.in c.habuiſſe,1. no.33.diſt.tn̄ in hoc crimine ſtatur tali ſuſpicioni,vt dr̄ in d.authen.gazaros. ibi leui ſuſpicioni,& in l.2.& ibi gl.C.de hær. in d.ꝯſt. inconſutilem.ibi ēt ſi leuis ſuſpicio,& ibi gl. & gl.in c.literas,ver.vehemētem. de pſump. & in c.1. de hær. intellige tn̄ non ad effectū cōdemnandi,& puniēdi cum ēt ex vehementibus ſuſpicionibus nō condemnetur hæreticus,ſed ex duobus teſt.bus, vt cōcludit Oldra.in conſil.209. ſed ex tali ſuſpicione peruenitur ad fidei examinationē,& diſputationem vt veritas appareat,&ſi deuius à fide vt puniat niſi ab iurauerit , ſinaūt non deuius , ſed orthodoxus liberatur,vt dr̄ in d.iuribus, ita per gl.in d.conſt.incōſutilem.ver.ēt. & ſi leuis,& ibi Matth.iuncta gl.bene tn̄ ſi prædictæ ſuſpiciones erūt ſufficientes ad torturā ꝓcedetur ad torturam ipſam quā ſolus inqſitor,aut ſolus ordinarius inferre non pōt , ſed vterque,vt dr̄ in d.cle.1 §.1.& vide ibidē ꝑ Card §.pen.& plene in cle.1.§.ſi vlt.q. de vſu.vbi de modo ꝓcedendi,& tortura inferē

117 da †Sed an in vtroq; crimine ꝓcedi poſſit ad torturam abſq; dictis ſuſpicionibus,& in dicijs ſufficiētibus, dic ꝙ ſicut in ceteris criminibus ꝓcedi non pōt abſq; indicijs,ita & in h s in criminib. læſæ maieſt. humanæ gl. Cyn.Bal.& Saly.in l.ſi qs.C.ad l.Iul.maieſt. Ang.in gl.che hai trad.la tua pria. in princ. Matth.in conſt.monarchiam,4.not. poſt gl. ibi licet Azo.cōtra in ſumma eo.tit.cuius opinio nō tenetur Brun. in tract. ind 9.char. col.2.Marſ.in conſ.14.num.20. & conſ.8. num.7. & conſ.46.1 20.num.35. & in pract. in §.conſtante,& §.diligēter,col.28.nu.175. & in l.1.in prin.& in l.de minore,in prin.ff. de qō.Anch.in conſ.329.Cępol.in conſ.40. & in d.locis per Marſil. ēt in caſibus in quibus datur arbitrium ꝓcedendi requiruntur indicia, vt in d.extrauag. ad reprim. ibi ꝓut videbitur ita Marſil.in dictis locis,&conſ.8. 5.15.20.21.27.34.42.46.49.52.62.& 69 cū ergo ambo crimina æquiparentur , vt in d. conſt.inconſutilem. ibi,per omnia,ſtatutum in vno,& in alio ſtatūtum cenſetur per dicta ꝑ Ang.in d.gl.che hai tradita la tua patria . ver.quæro an ſacerdos.Et ex hoc etiam ſicut in tali crimine nō attenditur qualitas, & priuilegium perſonæ ſiue miles fuerit, ſiue doctor,ſiue decurio,ſiue clericus,& alij de quibus plene per Brun. in d.tract.indi.2.par. & Ang.in gl.fama pub.& Marſ.plene in pract. in §.ex prædicta,& in d.l.1.in prin.& in l.ſtatu.liber.ff.de qō.Gand.in rubr.de qō.& probatur in l.nullus.C.ad l.Iul.maieſt.& in l.milites.C.de qō.& not.in c.1.de depoſ.& Ang. in d.gl.che hai tra.in prin.& in gl fama pub. verſ.

verſ.6. quæritur,& Mar.in l.edictum, in fin. & in d.§.diligenter.ita,& in hæreſi vt dicunt dicti doctor. in d. locis q in his duobus criminibus nullum attendatur priuileg um allegant gl. in d.l.nullus: vbi de ſimonia loquitur intelligentes. de hæreſi. & ex hoc ēt erit dicendum ſicut qñ proceditur per accuſatio nem in crimine læſæ maieſt. humanæ accuſator torquetur vna cum accuſato, vbi nō ſunt indicia, vt dr̃ in l.ſi quis. C. ad l.Iul.maieſt. ita, & in hæreſi qñ proceditur per accuſatio

118 nem. † An aũt indicia quæ debent cōcurrere in tortura inferenda in his criminibus debeant eſſe talia qualia in alijs criminibus, vt quid ſi probetur aliquod iſtorũ per vnum teſtem de viſu an debeat eſſe omni exceptione maior, an vero admittatur q non ſit huiuſmodi, quid.n.ſi eſſet infamis, aut aliter nō integre an faciant indicium vr̃, q non, cum in talibus criminibus etiam infames, & inhabiles admittantur, vt in l.famoſi, ff.ad l.Iul. ma.eſt.& in cap.in fidei fauorem. de hæreticis.in 6.not.gl.in l.3.§.l Iul.ff.de teſtibus c. licet hely.el primo.de ſimo.& c.per tuas.&: ibi Doct. & cap.fauorabiles.de ſimon. Soc. in tract.fallent: al.,in reg.415.fallen.1.Pan. in c.veniens, gl.1.verſ.oppo.de teſt.Doct. in c.per tuas.eo.Spec.in tit.de accuſ.§.1 Fel. in c.teſtimonium. de teſt.Iaſ.in l.1. C. de ſum. Trin.& in l.fin.C.de his qui.vt indi. Lanfr. in repe.c.qm̃ contra.in ver. teſtiũ depoſitio. ver. quæro an infames. de prob. facit nam qui repellitur ab accuſando repellitur à teſtificando.c.teſtes.4.q.1. ſed inhabiles alias ad accuſandum admittuntur in his criminibus, ergo, & ad teſtificandum, cum ſi ſufficiãt ad condemnandum multo magis ad torquendum. In contrarium concluditur, nam licet admittantur tñ negari non poteſt quin non ſint inhabiles, d.c.per tuas. ergo non facit indicium vt nor.in l.3.§.l.Corn.ff.de teſt.& ita tenet Alex.in conſ.11.col.2. vol. 1. vbi dicit ēt in talibus criminibus non facit indicium Marſ.in pra.in d.§.diligenter. 2.col. & in cō ſil.101.num.16.verſ.& pro hac parte facit.& in conſ.102.verſ. ſed contra dictum Iconellum. Sed quid ſi tales non faciunt indicium ad torquendum contra incu'patum de hæreſi, quid fiendum, dic q debet ſe purgare, & ſi recuſauerit purgationem vt hæreticus puniretur.c.excōicamus.§.dr̃ imus,& c.ad abolendam.§.qui vero.de hær.auth.gazaros.C. cod.& d.conſtit. inconſutilem, & ſi vocatus non comparuerit, & effectus fuerit contumax, & per annum durauerit elapſo anno vt hæreticus punitur vt d.c.cum in cōtumacia. de hær.in 6.& d.auth.Gazaros. aut attendet inquiſitor vel ordinarius qualitatē ſuſpicionis, & ſi ita leuis fuerit condemnate, & puniri debet ad conſtruendum aliquem pōtem. cum, vel eccleſiam dotare, ita dicit Arch.in c. accuſatus.§.ſi vero.de hær in 6.vide Matth. in d.conſt.inconſutilem.18.no.verſ. q d aũt. & vide per Paul.Ghir.in d.tract.de hær.8.q. 10.& vlt.vbi no.q licet alias ex præſumptionibus, & ſuſpicionibus non damnantur. tñ fallit cauſa hæreſis in qua dr̃ violentiſſima pſumptio indubitatam, & euidens probatio quod tñ intelligas in caſu, d.c.in ceteris, in qbus tacite cōtrahitur hæreſis, et qñ eſt relapſus, vt d.c.accuſ.et c.ad abol.§.illos, et Mat. in d.cōſt.inconſutilem in gl.nolunt agnoſcere, nam de pñti præſumitur, niſi pbet contrariũ, et fuerit emendatus ſaltem p tres annos Dyn.in l.ſi cōſtante, §.ſi bona.in apoſt.ff.ſo. ma.Bal.in l.nō ignor. C.ad exhi.et in c.1.de feu.da.in 6.leg.cōmi.Barb.in c.teſtim de teſti.Corſ.in ſing.in ver.pſum.non tñ de pñti pſumitur in futurũ vt ibi, alias extra hos caſus ſola pſumptio non ſufficeret, idem dic in ſimonia, vt in c.ex literis, c.illud, et c.tertio loco.de ſimo Marſ.in rub. C.de pb.car.14. in fi.verſ.modo venio ad alia, vbi de pbōne pſumptionis ibi fatendum tñ eſt, cum hæreſi eqparetur, vt dicit Ang.in gl.che hai trad.la tua pat.et ibi p d.Paul.Ghir. de præſumpt. vbi diſtingue inter leuē, et grauem ſuſpicio-

119 nē, et de relapſo.† Sed quid ſi nulla ſunt indicia neq; præſumptiones, et ſuſpiciones aliquæ ēt leues, et pceditur p accuſationem, an accuſator poſſet indicere duellũ accuſato, et p duellum pbare vult tale crimē, ſicut in cri. læſ.maieſt.humanæ poſſet vt p conſt.monarchiam vr̃ dicēdum admitti, nã ſicut in crim. læſ.maieſt.humanæ.admittit, ut in d.cſt. monarchiã, ergo et in hæreſi, ut in ſtatutum in vno ex pacificatis, et in alio ſtatutũ cenſeat, vt ſupra dcm̃ eſt, et p Iaſ.in l.trãſig.C.de trãſa.Itē duellum ex cſuetudine ſolet pmitti, vt d.Bal.in l.ne qs.C.de poſi.et in l.1.C.de lati. lib.tollet i l.fi.C.de p b.Alex.poſt.Bar.et Iaſ. in l.ex hoc iure. ɔtrariũ tñ ſtatuit iur.can.nã eo iure duella phibita ſunt, c.1.de cl.pug. in due.et in c.monomachiã, 2.q 4 Iaſ.plene, et in d.l.

in d.l.ex hoc iure. & iure etiam ciuili prohi-
bentur.l.1.C.de diglad.lib.11. & licet ꝑmit
tatur in tali crimine ꝑ d ꝯſt.monarchiam.tñ
hodie non obſeruatur,vt ibi per Iſer.& Luc.
de Pe.in d.l.1.& Matth.in d.ꝯſt.1. not. facit
dcm̃ Bal.in d.l.fi.C.de ꝓb.eſſet .n. damnare
ex præſumptione quod non licet,vt ibi ẽt in
tali crimine, & ſic non probat̃ crimen hære
ſis ex p̃ſumptione,& ꝑ Matth.in d.ꝯſt. incó
ſutilem.in gl.leuis,ſuſpicionis,niſi vt ſupra,
ſed ꝓbari debet ꝑ duos teſtes ẽt infamẽs, &
alias d.c.in fauorem fidei,de hær.in 6.Marſ.
in d.ꝯſ.1. & Alex.d.11.ꝯſ. facit dcm̃ Pan. in
c.veniens,vlt.no.de teſt.ubi crimen ſimonię
eſt probandum plene,ſed hæreſis illi æq pa-
120 ratur vt ſupra,ergo.† Intellige tñ,& limita
vt per gl.ibi in verſ.inquiſitionis,qñ per inq
ſitionem ꝓcederetur,ſed ſi ꝑ accuſationem,
aut exceptionem locum non habet,nam te-
ſtes debent eſſe habiles,& idonei,quod tñ ſi
veꝝ eſſet magna eſſet limitatio,& reſtrictio,
cum illud inductum ſit ſauore fidei, q ꝯſide-
ratur qño fuerit ꝓceſſum,licet inqſitio ma-
gis ſit fauorabilis,& accuſatio odioſa.2.q.7.
c.ſi qs eps,vt dicit ibi gl.& in odioſis,& exor
bitantibus licita ſit extẽſio ex identitate rõ-
nis,maxime cum rõ in lege ſcripta reperiat̃:
vt in d.c.ꝑ ea q̃ ſupradicta ſunt,imò admitti
tur ſocius criminis,& ẽt periurus nedum cõ
tra ſeipm̃,ſed contra alios,dũmodo nõ odio
aut liuore,ut in c.accuſ.§.licet,de hære.in 6.
& per Paul.Ghir.in tract. de hæret. in q. 5.
121 ver. pro qua opin. † Sed an teſtes probẽt
ꝯtra ſuſpectũ de hæreſi parte non citata, vr̃
ꝙ non per l.ſi qñ.C.de teſt.& Bar. in l. fi.ff.
de qõ.Matt.in dec..391.num.4.& 5.Ang.in
gl.fama publica.3.col.verſ. & aduertas Bru.
in tra.ind.in 1.q.1.par.Mar.in l.1. in princ.
col.2.ver.& aduertas ne erres.ff.de q.Rom.
in ſing.366.Marſ.in ꝯſ.2.col.7. & cõſ.8.12.
15.18.29.35.46.51.& ſeq.&59.95.101.120
123.& 130.& in pract.in §.exped.& §.nunc
videndum in quibus, ꝙ nec ẽt faciunt indi-
cium.In contrarium eſt tex.in c.fi. de hæret.
in 6. per quem ita limitat prædictam regulã
Rom.in d.ſing.366. & Marſil. in l. de vno-
quoq;, in fi.12.col.5. verſ. item limitat etiã
Lud. Rom.vbi ſupra .ff. de re iu. & plene in
conſil.8.verſ. non obſtat illud quod allega-
batur per partem aduerſam,facit quod dr̃ in
d.deciſ.391.& quod dicit Mar.in d.l.de vno
quoq; in 50. caſu vbi dicit in enormiſſimis
partem non citari alle.Arch.in c.1.de hom.
in 6.Fely.in cap.qm̃ frequẽter,in prin. pen.
col.vt lite nõ ꝯteſt. ſed tale crimen hmõi eſt
ergo,quod intellige,vt per Mar.in d.conſ.8.
ſm̃ terminos d.c.fin.de hær.in 6. qñ inquiſi
tus eſſet perſona potens, & timetur loquatur
in publicatione teſtium, tñ idem eſt in cita-
122 tione ex identitate rõnis,& timoris. † Sed
an atteſtationes teſtium publicandæ ſunt, &
proceſſus publicandus vr̃ ꝙ non vt dr̃, & in
d.c.fin.de hæret. in 6. & nonnulli tradunt ꝙ
publicatio proceſſus non eſt de ſubſtantiali-
bus,ideo eius cõmiſſio non viciat, vt tradit
in l. ꝓlatam.C.de ſen.plene Alex.in ꝯſ. 120.
7.volum.Arg.in gloſ.dictum proceſſ. publ.
Matth.in conſt.pacis cultum.5.not.Par.tra.
ſynd.in cõm.c.deteſt.Lanf in cle.ſæp.de ver.
ſign.In contrarium colligitur ex text.in d.c.
fin.de hæret.in 6.verſ. ceterum vbi publica-
tio atteſtationum in hæreſis crimine fieri de
bet.& in d.extrauag.ad repr.ibi eoꝝ publica
tionem, etiam in cauſis in quibus ꝓceditur
ſumarie,& de plano vt per Bart. in d. extra-
uag.in verſ.figura,& alij in locis ſupra,nam
talis publicatio concernit defenſionẽ vt poſ-
ſit teſtes de falſo redarguere, & aliter ſe de-
fendere,vt dicit Bar.ibi,& gl.in d.c.fi.in ver.
indicijs,quæ defenſio tolli non põt qũocun
que procedatur vt in c.ad apoſt.de re iud. in
6.& dr̃ in d.extrauag.& Par. in d. cõmento,
& Lanfr.in d.clem.dic vt diſtinguitur in d.c.
fin. ꝙ aut eſt perſona potens, & timetur de
offenſione teſtium, & tunc publicandi non
ſunt, aut non eſt potens, & tunc publicandi
ſunt,vt poſſit ſe defendere,bñ tñ ſi non ſunt
publicati non ꝓpea proceſſus erit nullus ꝑ
d. clem. ſæpe,in fin.& ita gl.in d.c. fin. in d.
verſ.indicijs,& Alex.in d.conſ.120.& Matt.
in d.conſt.pacis cultum.5.no.qui allegat gl.
123 prædictam. † Sed not. ꝙ ſi publice p̃dicat
hæreſim,tunc non requiritur examinatio te
ſtium,nec accuſatio, nec publicatio, ſed ſta-
tim punitur,vt dicit Iſer.in d.c.1.§.depreh ẽ-
124 ſi,de ſta.contra lib.eccl. † Sed an poſt publi
catas atteſtationes teſtes examinari p̃nt in
hoc crimine contra accuſatum, aut inquiſi-
tum,vr̃ ꝙ non per id quod dicit Bar.in d.ex-
trauag.ad repr.in verſ.figura & alij in d.cle.
ſæpe,nã licet procedat̃ ſummarie, & de pla-
no, tñ non p̃nt recipi teſtes poſt publicatas
atteſtationes, dic ꝙ licet in alijs criminibus
magis cõiter concludatur,ꝙ poſt publicatas
atte-

atteſtationes non põt produci alij teſtes ſup
eiſdem capitulis ad oſtenſam ꝑ accuſatorẽ,
aut iudicem, licet in hoc Bar. contrarium di
xerit in l. vnius, §. 1. ff. de qõ. quem ſequitur
Ang. in gl. & d. proc. pub. & Marſ. in ꝯſ. 127.
& Par. in tract. ſynd. char. 60. col. 1. & alij vt
ẽt per Mar. in pra. in §. ſequens qõ. & in d. l.
vnius. §. cognitum tñ cõiter tenetur ꝙ teſtes
ad offenſam recipi non põt etiam ex offõ iu
dicis licet ad defenſam ẽt poſt concluſionem
põt, vt per Ang. in gl. cõp. in qui. & tot. neg.
ver. quæro poſt publicationem proceſſus, &
Mar. in d. §. ſequens, & in ſing. 90. vbi etiam
limitat niſi ſuper nouis ita Saly. in l. fi. C. de
qõ. tñ licet hoc ſit in alijs criminibus, in cri-
mine hæreſis indiſtincte põt produci teſtes
poſt publicatas atteſtationes ita Ang. in l. ꝑ
hanc. C. de temp. appell. alleg. d. c. fin. de hær.
in 6. idem Gem. in cap. vt offm̃. §. verum, de
hær. in 6 & per Marſ. in d. §. ſequens, col. 1.
& Bald. in l. eos, §. ſi qd, in fi. C. de app. Fely.
in c. fratern. 7. col. verſ. item limita in cauſa
125 hæreſis. † Et no. ꝙ hoc crimen probat ſi li
bri hæreſis reperiant penes inquiſitũ Anan.
in c. ſi qs eps, 3 col de hæret. Ioan. de Fant.
in c. ſane profertur. 24. q. 2. vbi allegat rõnẽ
quare ſecus eſt in vſurario, vt ibi dicit gl. &
Matt. in d. conſt. inconſut. 16. not. q 10. Arc.
in d. c. ſane. Rom. in ſing. 322. allegat ꝓ caſu,
c. ſi forte, 22. q. 4 Mar. in l. q falſam, in princ.
antep. col. verſ. circa quam qõnem. ff. de fal.
in pract. in §. dilig. 16 col. verſ. quæro vlte-
rius ſi res furtiua, & in ꝯſ. 52. verſ. reſtat mo-
do, Arch. in c. quicunq;, de hær. in 6. col. 2.
vbi dicit niſi dictos libros cõbuſſerit, nã tũc
ut hæreticus non punitur idẽ ut eos ꝯfutet,
vt per Ioã. de Arn. in probl. 10. & uide text.
in l. quicunq; in fi. & in l. Manich. & in l. ma-
thematicos. C. de hær. vbi comburendi ſunt,
& per Matth. in d. conſt. ineonſut. in gl. pen.
vlt. col. & ibi an liceat in domo retinere li-
bros Dãtis qui fuit damnatus ut hæreticus.
126 † Item probat hæreſis ex ſignis ẽt leuibus,
vt dixit Paris in tract. ſynd. char. 120. col. 2.
ꝯtra id qđ ſupra fuit dcm̃ ꝙ non ex pſum-
ptionibus, niſi dicamus, vt ꝑ ſigna torqueat
non ut ꝯdẽnetur, ut ſupra, & ꝑ Mar. in ꝯſ. 1.
127 † An aũt in talibus criminibus trãſigi poſ
ſit, vř ꝙ ſic ꝑ tex in l. tranſig. C. de tranſ. nã
ibi fallit in crimine adulterij licet pœna ſan-
guinis ingerat. in ceteris aũt licet trãſigere,
exceptio firmat regulam in non exceptuatis
l. quod liq. de, ff. de pen. leg. l. in his ff. de leg.
ergo, In ꝯtrarium facit id qđ dicit Cy. & nõ
nulli alij in d. l. tranſig. & Ant. in c. 1. de coll.
deteg. nã ex maioritate rõnis, quod de adul-
terio dř extenditur ad raptũ, & alia crimina
grauiora, ergo multo mag s in his in qbus
dant multæ ſpecialitates, & Cyn. & Ant. vbi
ſupra hoc tenent ꝑ iſtas rõnes dic ſm Alex.
ibi qđ in his ẽt licet tranſigere, cum cõiter
ꝯcludatur d. l. non extendi ad grauiora adul
terio, ꝯtra Cyn. & rõ adulterij, q̃ ibi tradunt
Doct. in his ceſſat dico qñ per accuſationẽ
proceditur, non qñ per inquiſitionẽ, iuxta
no. in c. in fidei fauore, de hær. in 6. & ſupra
128 fuit dcm̃. † Inferenda tñ ſnia requiritur
citatio licet non peremptoria, alias ſnia nõ
valeret c. ad apoſtolicæ, de re iud. in 6. & in
extrauag. ad reprimendam, & in d. clem. ſæ-
pe, quod intellige qñ conſtat de hæreſi, & ꝓ-
ceditur ad ſniam, ſecus aũt qñ proceditur cõ
tra contumacem, nam tunc duæ requirũtur
citationes ſi per annum ſteterit. ut per Arc.
in c. cum contumacia, de hær. in 6. & ꝑ Fely.
in d. c. excõm. 2. col. verſ. nota in §. quidem,
& Paul. Ghir. in d. tract. de hær. 8. q. ad quã
ſniam procedetur ſm formam clem. 1. eod.
tit. quod vterq; concurrat inquiſitor, & ordi
narius, licet ante quilibet per ſe poterat ꝓ-
ferre ſniam, & ꝯdemnare, per c. ꝑ hoc, de hæ
rer. in 6. ſed an qñ proceditur per accuſatio-
nem requiratur vterq;, dem̃ eſt ſupra ꝑ gl.
129 in d. c. in fidei fauore. † Sed an à tali ſnia
appellabitur, vř ꝙ ſic, nam ęquiparantur iſta
duo crimina, ſed in crimine læſæ maieſt. hu-
manæ vř gl. tenere ꝙ admittitur appellatio,
vt in l. Panth. §. rei perduell. ff. de acq. hær.
& vř tenere Aug. poſt Ang. in gl. præſente
Caio, & appellante. 3. col. in addi. grauius, ni
ſi in his caſibus læſæ maieſt. in quibus expſſe
cautum reperitur ꝙ non admittatur, ut in l.
1. C. de fal mon. & in crimine perduellionis,
vt ibi & in alijs tenet admitti ſi nõ ꝓhibeat,
Ang. tñ tenet ibi oppoſitum, ꝙ nõ admittit,
vide tñ in tali crimine i d. §. rei ꝑduellionis,
& Ang. in d. gl. in crimine aũt hæreſis clare,
& expreſſe ſtatutum reperitur, c. ut inquiſit.
offm̃, de hær. in 6. vbi refertur ꝙ ẽt per ꝯſtit.
Friderici erat cautum. Idem dic de relapſo in
hæreſim, vt dicitur in cap. ad abolendã, verſ.
illos, de hær. Spec. in tit. de appel. §. 1. ver. 31.
caſu, Archid. & Ioan. And. in cap. felicis, de
pœn. in 6. Matth. in conſt. inconſutilem, 22.
not.

nota.& Fely.in c.ad abolendam.2.col. verſ. ſed aduerte incidéter. vbi limitat admitti an te diffinitiuam ſniam ſm Archidiaconum
130 in d. c. vt inq́ſitionis. † Limitaẽt niſi per recurſum, nam ſuperior cognitio de iuſtitia poſſet inhibere ſm Panor.in c.paſtoralis.in fi.prin.de appel.not.in c.Romana,§. ſi aũt, de appel.in 6.hoc pendet ab illa q. an remota appellatione cenſeaẽ remota ſupplicatio, & recurſus:de quo p Par.ĩ tract.ſynd. char. 19.& ſeq.ver.appellatio. & verſ. an ſi ſtatuto. Iaſ.poſt alios in auth. q́ ſupplicatio. C. de prec.Imp.offe.Cano.in d.c. paſtoralis,& Ro.in rubr.ff.de arb.Spec.in tit.de appel.& ibi Bal.verſ.q́d opereẽ.Lanfran.in c. q̃m cõtra.in §.appel.de ꝓbat,Ang.in l. eos,ĩ prin. C.de appel.Mar.in ſing.287. tex. tñ in d. c. vt offm,dicit ſtatim ſniam exequẽdã dilatione aliqua poſtpoſita,adeo q̃ oẽ remediũ tollere vr̃.dic tñ quo ad iudicẽ à quo: vt non teneaẽ admittere,vt dicit Fely.in d. c. ad abolendã, ſuperior aũt bñ poterit inhibere tex. tñ in d.c.vt inq́ſitionis offm tollere vr̃ ẽtre curſum ad ſuperiores in eo q́d dicit ſeu proclamationibus,& ſic diuerſum ab appellatione,& dicit tex.& gl.in d.ꝗt. incõſutilẽ,in fi. ſicut in crim. læſæ maieſt. humanæ, vt in l.
131 q́ſq;.C.ad l.Iul.maieſt.& ibi dicit gl. †Sed an defenſiones dãdæ ſunt inq́ſitis de hæreſi, an ſtatim ſit executio non datis nec ꝑmiſſis defenſionibus,ſicut dr̃ non admitti appellationẽ ꝯtra l.addictos.C.de epiſc. aud. Et an renũciare poſſit defenſionibus, vr̃ q̃ non ꝑ plene tradita ꝑ Marſil.in pract. in §. examinanda.& in ꝯſ.114.in fi.Par. in tract. ſynd. char.29.4.col.& char.34.3.& 4.col.& char. ſeq.1.col.& Ang.in gl.q iudex ſtatuit term. Fely.in c.ſi diligenti. de foro comp. & in c. paſtoralis.§.quia vero.de off.deleg.facit nã defenſio nec per principem nec per ſtatutũ tolli poteſt vt per Mar.in conſ.25.verſ.quin immo dicta defenſio,& in conſil.31.verſ.de fenſio.n. & in conſ. 37. verſ. quinimmo talis,& conſ.81.verſ. quinimmo,& in tali crimine ſentit tex.in c. ſi. iuncta gl. indicijs,de hær. in 6. ver. ceterum, vbi publicatio fieri debet vt poſſit ſe defendere, ergo defenſio ꝑmittiẽ.& faciunt d.Bart. in d. extrauag. ad reprim.in verſ.figura,vbi ea q́ ſunt iuris nãlis, & concernunt defenſionẽ tolli non pñt licet ꝓcedaẽ ſummarie, & de plano, & ſine figura iudicij. In contrarium vr̃,nam in tali

crimine vt dr̃ in d. c. vt officium,tolliẽ remediũ appellationis, & tñ appellatio eſt defenſio,vt ꝑ Matthæ. in rub. ꝗt. appellationum tpa.Itẽ Ang.in d.gl. Par. vbi ſupra,& Mar. in pra. in §. examinanda,dñt in famoſo latrone, & aſſaſſino, ex quo occidi pñt tanq̃ hoſtes,c.1.de hom.in 6. denegari põt defenſio,& ꝑ eos renũciari,ergo idẽ in hoc crimi ne cũ longe grauius ſit,& occidi pñt.c.1. §. diffidamus,de ſtatu.ꝯtra lib.eccle & in c.excõicamus,de hær.& in auth. gazaros,C.eo. Card.in cle.2.§.ceterũ.de electio. facit l. ꝑditores,ff.de re mil.& l.3.§.ſi.ff.de ſic.Boni. tñ in ti.de hær.tenet nõ licere priuatũ occidere ꝓpria auctoritate hæreticũ,ſed ꝑ iudicem ſecularem,ꝯtra tñ d.§.diffidamus,dic q̃ aut tale crimen eſt defenſibile, vt ſi ꝓtuliſſet aliq́d verbũ iocoſe,vel diſputãdo, vel aliter vt ſupra dictũ eſt, & tũc admittiẽ defenſio. aut nõ eſt defenſibile,& crimẽ eſt notoriũ:vt q̃a publice affirmet ꝯtra articulos fidei, aut aliter plene conſtet,& ꝯuincitur, & apparet hereticus, & tunc nulla competit defenſio per d.c.vt officium,ibi, in delata animaduerſione,faciunt dicta de aduocato, & procuratore. & facit c. ſm leges,eod. in 6. & ex his ſi poteſt renunciare ſm dictam diſtõnem.
Expedito proceſſu hæreticoꝶ,de eorundem pœnis, & eaꝶ executione dicendũ eſt,Circa igiẽ quartũ de pœnis hæreticoꝶ, primo videndũ erit de pœnis ordinarijs.ſecũdo de pœ
132 nis extraordinarijs hæreticoꝶ.† Circa primũ dicendũ eſt,q̃ de iure diuino imponi pęna vr̃,& ſtatui pœna ignis, & concremationis,vt dr̃ in Ioan.15.c.ſi quis in me nõ manſerit mitteẽ foras, ſicut palmes areſcet, & colligent eum,& in ignem mittetur, ſm Hoſtien.Ioan.Andr.& Panor.in d.c.ad abolendam,3.col.in gl.audientia. & in c. excõicamus.lo 2. de hær. iure aũt ciuili imponitur pœna vltimi ſupplicij,vt in l.arriani.ver.manicheis,& l.ſeq.C.de hęr. vltimum aũt ſupplicium mors nãlis intelligitur l. vltimum ſuppliciũ,ff. de pœn. & ibi vide alias pœnas mitiores exilij, & publ. bon. d. l. arriani in prin.& d.l.q̃cunq;.verſ.hęrentibus,& deportatio, verſ. nemo. & diſtingue aut hæretici ſunt q̃a hereſim docẽt, & tũc puniunẽ pęna vltimi ſupplicij d.c.q̃cunq;.circa fi. verſ. vltimo ſupplicio,diſcẽtes vero puniunẽ,pęna decẽ librarꝶ auri, ſeruãtes vero dogmata hæreticoꝶ deportanẽ,vt dicit gl.in d.l. q̃cunque. verſ.

verſ. damnentur ēt ſi adiſcant ab inſtructore Papæ ſm Card. in clem. 1. § fin. de vſur & uide gl. in c. pen. de hæret. & gl. in ꝯſt. reg. ineō ſutiem, in verſ. pœnas, & intellige de addiſcente vt ibi dicit gl. qñ nondum ad actum addiſcendi peruenerunt, ſed gratia addiſcendi ad hæreticos peruenerunt, & ita intelli͂ d. l. quicunq;. ſecus aũt ſi didiciſſet, tunc eadē pœna puniuntur ſicut ſi docuiſſent per l. culpa. C. de mathem. ꝯſuetudine aũt introductum eſt vltimū ſupplicium imponi, vʒ, pœna ignis, vt comburantur hæretici, & ita declarat ꝯſuetudo in hoc delicto vltimū ſupplicium, vt dicit Pan. in d. c. ad abolendam, & plene per Paul. Ghir. in d. tract. de hær. 3. q. vbi ponit pœnas inductas à iure canonico, & ciuili ꝯtra pſonas eccleſiaſticas, & laicos, & p Aret. in l. 1. 3. not. C. de ſum. Trin. & fi. Cath. & Iaſ. ibi. iure aũt nouiſſimo in regno talis pœna ignis eſt approbata, vt p d. ꝯſt. inconſ. in fi. vt in ꝯſpectu populi viui cōburantur hæretici, & ibi gl. pen. in verſ. pœnā vi͂ demōſtrare, ꝙ ēt iure cōi imponat pœna ignis, cū aruſpes, & ſacrilegus pœna ꝯcremationis puniant. l. nullus. C. de mal & math. in l. ſacril. C. de ſacril. qui ēt dici pñt hæretici eum ſeparati ſint à cōione eccleſiæ. & licet dicant largè hæretici, tñ ſi in eis locum habet talis pœna, ergo multo magis in hæretico ſtricte, & ꝓprie ſumpto, tñ gl. ꝯcludit aliam pœnā introductam fore de iure ciuili, & Fely. ſentire vi͂ in d. c. ad abolendā. 1. col. ver. not. pniam, ꝙ pœna ignis imponatur, allegat d. l. Arr. alia ēt pœna imponitur, ut in auth. Gazaros C. de hær. & in corp. vnde ſumit, vʒ, bāno, & diffidatione. Et not. ꝙ talis pœna infligenda erit nulla conſiderata qualitate perſonæ, & priuilegio, ſiue ſint milites, l. Arr. in fi. facit. l. nullus, C. ad l. Iul. maieſt. ſiue clerici, ſacerdotes, & religioſi, ut in d. c. ad abolēdam, & d. c. excōicamus. laici tñ ſtatim ꝯdemnati tradun tur curiæ ſeculari plectēdi, clerici uero prius degradant, & poſtea tradunt curiæ ſeculari, vt d. c. ad abolendam, & d. c. excōic. & c. 1. eo. in 6. & Paul. Ghir. in d. tract. 3. q. An aũt ſecularis cogi poſſit per epm, aut inquiſitorē, vt morti traderet ex quo ſi mors ſequat excōicari pōt dic, vt per Fely. in cap. verg. 1. col. 1. not. de hæret. & vide c. nouimus, de verb. ſign. vbi eps rogat, & non cogit. & Matth. in
133 d. conſtit. inconſur. 17. not. † An autem requiratur incorrigibilitas, ut ex tali crimine poſſit degradari in hoc nōnulli dñt ꝙ licet alias in grauioribus delictis, & requirat degradatio, & poſtea tradi curiæ ſeculari, tñ requiritur incorrigibilitas, alias nō ſunt tradendi. fallit tñ in nōnullis caſibus, ut in hoc crimine hæreſis, & in alijs traditis p gl. in d. c. ad abolendam. & in d. c. excōm. & ibidem p Doct. & in c. cum non ab hoie, & in cap. at ſi clerici. vbi Panor. poſt alios de iud. Ang. in gl. & caput à ſpatulis, verſ. quid aũt ſi clericus. Spec. in tit. de comp. in d. add. §. r. ver. 2. Ant. tñ & Pan. in d. c. ad abolēdam. & d. c. at ſi clerici, & d. c. cum non ab homine. Ang. in d. gl. dñt hoc verum non eſſe, nam ēt in tali crimine requiritur incorrigibilitas, nam ſi velis redire ad fidem, curiæ ſeculari non traditur, ſed ad agendam pniam in carcere detruditur perpetuo, vt in c. pen. de hæret. bene tñ inquiſitores poterūt talem pœnā ꝑpetui carceris cōmutare, vt dr̃ in cap. vt cōmiſſi. de hæret. in 6. fallit tñ qñ abiuraſſet, & poſtea incideret in aliam, aut eandē hæreſim, tūc. n. relapſus ſtatim abſq; aliqua audientia tradit curiæ ſeculari, vt dr̃ in c. ſuper eod. & in cap. accuſ. de hæret. in 6. & traditur in d. c. ad abolendā, & in d. c. excōicamus, in tali caſu poſſet hr̃e locum opinio ꝑdcōꝝ, & gl. in d. c. ad abolendam, & d. c. excōicamus, & p Panor. in d. c. at ſi clerici, in princ. verſ. ad 3. q̄ ſunt.
134 † Per quos aũt degradādi ſunt, dic ꝙ licet alias requiratur in degradatione, ꝙ interueniant ſex epi, ſi degradandus eſt presbyter, & tres ſi diaconus, ut traditur per Panor. & Fely. in c. non poteſt, de re iud. & in cap. ſi qs ꝑsbyter, de cler. excōm. Spec. in tit. de acc. §. 2. §. 4. tñ in hoc crimine ſi interuenire non pñt tot epi ſolus eps conuocatis abbatibus, aut alijs religioſis poterit degradare, ut traditur in cap. 1. de hær. in 6. Panor. in d. c. ad abolendam, verſ. item not. 24. Matth. in d. conſt. inconſt. 18. not. vide Dec. in d. c. at ſi cler. 23. col. ver. venio ad tertium, de iud. Formam aũt degradationis ponunt Iac. Bur. & Bald. in auth. presbyteri, C. de epiſc. & cler. & Spec. in tit. de accuſ & Doct. in c. 2. de pœ. in 6. Ang. in gl. & caput à ſpatu. verſ. nūc re-
135 ſtat † Inſuper, & in hoc crimine ſicut in læſæ maieſt. humanę memoria defuncti dānat, & bona publicātur ut in l. pen. & fin. & l. qſqs, C. ad l. Iul. ma. l. fin. ff. eo. inſt. de pub. iud. §. item lex Iul. no. in l. ex iudicioꝝ. ff. de acc. inſtit. de ſucceſſ. quæ ab inteſt. deſe. §. interdum

dum traditur in conſtit.contingit interdum, & in c.reg.bona ꝓditoꝝ.& in c.nuper apud Tranū parimodo, & in hoc crimine memoria defuncti damnatur tam iure ciuili antiquo l.manich.& l.cogn.C.de hær. q̄ nouiſſimo vt in auth.Gazaros,&in corp.vnde ſum. vt in c. 1. §. Gazaros.de ſtatu. ꝯtra lib. eccl. not.gl.in ver.ꝑ oia.in conſtit.inconſutilem, tam iure reg.ꝑ d.conſtit incōſutilem,q̄ ēt iure canonico antiquo.1 2.q.7. ꝑ totum ibi ꝑ gl.in ſumma 8.diſt.c.iure.& in c. vergentis. et in c.excōicamus.lo 1.de hær. et in c. cū à nobis.de pſcrip. et iure moderno vt in c. cū ſm leges.de hær.in 6.Mar.in l.q fine. 7.col. verſ.item hæreticus mortuus,ff.de q. gl.24. q.2.in ſumma. ita tñ ꝙ bona laicoꝝ fiſcum imper.j applicanť non tñ ante declarationē per epm aut inquiſitorem factam, ſed poſt ſniam:vt dicit text.in d.c.cum ſm leges. Sed qd in terris baronum cui applicabunť bona hæreticoꝝ, barono an fiſco? dic vt ꝑ Guid. papę.in dec.76.et ibi an reqratur ſnia.Bona vero clericoꝝ aut laicoꝝ ſubiectoꝝ eccl'iæ fiſco eccl'ię applicanť ēt patrimōialia, vt dř, in d. c. excōicamus,et ibi Pan.& alij, et feudalia eccleſiæ vt ibidem,et ꝑ Matth.in d.conſt. inconſutilem, 18.not.et ꝑ Pan.in c.2. de ſuc ceſ.ab inteſt.Ioan.And.in d.c.cū ſm.de hær. in 6.& ibi per Philip. Fran.niſi clericus recognoſceret indirectū dñm rōne feudi an emphiteuſis laicum,tunc fiſco eccleſiæ non applicantur ſed ad directū dñm reuertitur, de quibus per Doct.in l.ſi finita.§.ſi de vectigalibus.ff.de dam.infe.Alex.in conſ.23.vol.1. & conſ.18.vol.3.Are.in conſ.10. Soc. in ꝯſ. 166.Ang.in gl.publicamus bona. Matth.in conſtit.ſequens.5.no.& in conſtit. poſt mortem,1.not.& in col.fin.verſ.in gl.4.& in deciſ.280.2.dub. in quibus qñ feudum aut emphiteuſis reuertitur per rebellionē ad dñm directum,& qñ ad fiſcum.fiſcum aūt eccleſię intelligas ſi ab eccleſia habuerit ſtipēdia eius cameram.ſi non epi cameram vt per Fel. in in d.c.excōicamus.& in d.c.vergentis,& ceteros vt per Panor.Ana.&Soc.in d.c.excōicamus,aſſignāt rōnem, nam quoties pſona cui actio acquiriť non eſt expreſſa in ptinentibus ad eccleſiam,epō loci actio competit, allegant gl.in c.de viduis,27.q.1.in fi. Inno. in c.cum olim.el 2.de pr.u.l.& alios de qbus ibi per Fely. Limita tñ vt confiſcato bonoꝝ clerici non fiat.de bonis eccleſiæ cui ſeruiuit clericus, ſed de alijs patrimonialibus aut aliter quæſitis vt ꝑ Card.in conſ.1.tit. de hær. &Fed.in conſ.137.& ibidem per Fel.& gl.in d.c.cum ſm.allegat clem.volentes. poſt pri. vbi vide.Quæ aūt bona veniant publicāda. dic vt ꝑ Panor.in d.c. vergentis, & Ang. in d.gl.& eius bona publicamus, & Doct. in d. §.ſi de vectigalibus.intellige tñ prædicta nō in oi gñe hereſis de quo ſupra,ſed in ſtricta, & ꝓpria hęreſi de qua ꝑ Iſer in c.1.§.diffidamus.3.col. verſ. ſed an ois hæreticus perdat bona,de ſta.cōtra lib.eccl.Et no.ꝙ accuſans memoriam debet ſe inſcribere,& ducere, & ꝓbare ꝙ ſcienter erat hæreticus,vt ꝑ Fel.in c.ſi quis eps.de hær.Marſ.in l.qui falſam. §.

136 accuſ.ff.de fal.† Sed in ipſo iure bona ſunt publicata,an veniunt publicanda: dic ꝙ iure veteri non ipſo iure ſed erant ꝑ ſniam publicanda,vt dř in d.c.excōicamus.vbi ꝑ Panor. hodie vero per d.c.cum ſm leges, ipſo iure bona ſunt publicata,& ꝓceſſus, & ſnia non requiritur quo ad publicationem.c.2. de reſcrip.in 6.Panor.in d.c.vergētis.2.not.Bart. in l.Imperator.ff.de iure fiſ.Ang.in d.gl.che hai trad.la tua pat.3.col.Requiriť tñ declaratio ꝑp adminiſtrationem, & fructus medij tpis: vt firmat Anch.in d.c.cum ſm leges.2. not.Oldr.conſil.371.& Marſ.in pra.in §.aggredior.16.col.& conſ.10.nu.18.& 19. cum ſeq.Dec.in c.peruenit,lo 1.de app.Matth.in conſtit.pactarenoꝝ.4.not.ſie.& in crim.leſe maieſt.huma.ipſo iure in regno ſunt publicata per c.reg.nuper apud Tranum. & ibi ꝑ gl.& per c.reg.bona proditoꝝ,tñ declaratio requiritur anteq̄ fiat executio vt per Matth. in conſtit.contingit interdum.7.not.& vide per Capit.in deciſ.ſa.conſ.130.plene.& vide per Iaſ. in l. 2. C. de iure emph. in illa q. an ꝑꝑ canonem non ſolutum ipſo iure res cadat in cōmiſſum.vbi ſiſia: & ꝙ declaratoria reqritur,& ꝑ Iſer.in c.1.in ver.ꝯtr. inceſtas nup.in addi.in tit.q ſint rega.ſeu cōmit. cri.

137 † Ex quo ſequiť ꝙ alienatio bonoꝝ hær. per eos eſt ꝓhibita,& ſi fiat reuocari pōt per inquiſitorem,aut epm. Bar.in l.3.ff.de his q̄ in fra.cre.& in l.chirographis.§.fi.ff. de admi.tut.Cyn.in l.fi.C.ad l.Iul. maieſt. & in l. 1.C.de præſc.30.anno. Bal.in l.fin.§ fin.C. cōm.deleg.Iaſ.inſtit.de actio.§.item ſi qs in fraudem.23.col.verſ.limitate tñ,& facit.l.q ſ quis.§.emancipationes. C. ad l. Iul.maieſt. Ang.in gl.che hai trad.la tua pa.3.col.Mat. in d.

in d.conſt.pactarenorum.4.not.& per Paul.
Ghir.in tract.de hær.4. q. vbi an requiritur
138 ſnīa,& an alienatio ꝓhibeatur.† Sed an te
neatur precium reſtituere, dic ꝙ ſic, vt per
doc.in dictis locis.& ibi maxime Iaſ.q̃d ſi hę
reticus emit bona,& precium nō ſoluat, an
teneat inquiſitor,vbi dicit ꝙ ſic,per tex. in l.
139 in vendicatione.ff.de actio.emp. † Et q̃d ſi
hæreticus ante hæreſim fundaſſet hoſpitale,
& bona dicaſſet an talia bona ſint ep̄o confi
ſcata, & vide Card. in cle. 1. §. ſane.q.7. de
hær.& Ioan.And.in Spec.in tit.de hær.& in
d.c.cum ſm,de hn̄te domicilium alibi ab ori
140 gine,ad quē ſpectent bona originis. † Sed
quid ſi hæreticus habeat filios orthodoxos
an bona perueniant ad eos,an penitus exclu
dant,& fiſco applicentur, ſicut in crim. læſæ
maieſt.l.quiſqs.C.ad.l.Iul.maieſt.dic ꝙ iure
veteri ciuili, ad filios orthodoxos ſucceſſio
ſpectabat,& eis non exiſtentibus agnatis or
thodoxis.l.manich.& l.cogn.C.de hær.iure
vero canonico penitus excludunt̄ filij, vt in
d.c.verg.vbi gl.in ver.exhæredatio, & gl. in
verſic.per omnia in conſtit.inconſutilem. &
approbatur per d.authen.gazaros. & in cor
pore vnde ſumitur,& hoc tenetur cōiter, vt
p Panor.in d.c.vergētis. & tenet gl.23.7.in
ſum.vbi Arch.& Cyn.in d.l.quiſqs,& Hoſt.
in ſum.eo.tit.§.qua pęna.licet.Ioan. And.di
ſtinxerit in terris eccleſię,& in terris Imperij
tam,idē in terris Imperij p d.auth.gazaros.
p quā arguit̄ à maioritate rōnis, vt ſicut in
humana filij ēt fideles excludunt̄ p d.l.qſqs,
multo magis in diuina, & ſic ēt ſi fuerint or
thodoxi vide gl.in d.§.interdum,inſti.de ſuc
ceſ.ab inteſta.& in l.ex iudicioꝝ.ff.de accuſ.
& gl.in c.2.de hær.in 6.& in c.ſm leges.eo.
tit.in 6.Iſer.in d.c.1.§.itaq; filij.de ſtat. ꝯtra
liber.& Boni. in tit.de hær.vbi refert Goſre.
diſtinguere in terris Imperij non priuent̄.li-
mita,& vide vt p Fel.in d.c.verg.in fi.vbi de
141 filijs ponit quatuor fallentias. † Qui filij
ēt excludunt̄ penitus à quocunq; beneficio
eccleſiaſtico,& officio,& dignitate,vt dr̄ in c.
2.adhæc.de hær.in 6. & p Matth. in conſtit.
inconſutilem 18.no.& vide p Paul.Ghir.in
tract.de hær 3.q.& in 4.q.& ibi q̃d ſi ſint fi-
deles filij,limita niſi pr̄ fuerit emendatus, &
egerit pœnitentiam vt in c.ſtatutum,de hęr.
in 6 vbi declarat̄.d.2.decretalis,& Ang.in gl.
che hai tra.la tua pat.3.col. & vide in c. filij.
eo.in 6.Intelligas tn̄ p̄dicta de beneficijs. vt
locum habeat in obtinendis non tn̄ in iam
obtētis,vt no.gl.in c.ſatis ꝑuerſum.56. diſt.
& per Panor.in d.c.vergentis verſ. ſed circa
prædicta.Et q filij contineant̄, an exiſtentes
in ptāte,an vero emancipati,an adoptiui,an
legitimati,an nāles tm̄,an nepotes ex vtro-
que parēte,& qualr̄,& an fœmina,& qn̄, dic
vt per gl.& alios in d.c. ſtatutum p Doc. in
d.l.quiſqs.& Ang.in d.gl.che hai trad.la tua
pat. 3. col. & q̇ poſt eū ibidem hn̄r p apoſti.
& p Fel.in d.c.vergentis.in fi. an differat cri
mē hæreſis à crim.læſæ maieſt.quo ad filios
puniendos,& vide Matth.in d.conſtit.pacta
renoꝝ.in gl.ipſoꝝ filij, vbi etiam ponit in
q̄bus filius tenet̄ ex delicto patris, & an ecō
tra ex delicto filij,& ibi q̃d ſi filius eſt hęreti
cus,an pr̄ teneat̄.& ibi q̃d ſi filius eſt emanci
patus,an ex delicto patris teneat̄,& q̃d ſi mr̄
eſt hęretica,an excludat̄ ēt ab extraneoꝝ ſuc
ceſſione,& qn̄ poſt Ang.in d. gl. Quid autē
de dotibus mulierū licet Iſer. multa dicat in
d.§. diffidamus, maxime in dote confeſſata,
tn̄ expreſſum reperit̄ in cap.decreuit.de hęr.
in 6.p ꝙ ſtatutum dotes vxoꝝ orthodoxo-
rum illęſas eſſe niſi ſciuerint virum hæreti-
cū à principio fuiſſe,non ex poſt facto:vt ibi
p gl.& p Alex.in l. ſi ꝯſtante,in princ.4 car.
ff.ſol.mat.ſic,& in crim.læſę maieſt.vt in d.l.
qſqs.§.vxores,& in conſt.pœna carere volē
tes,& ibi p Matth. in c.reg. itē ſtatuimus, ſi
forte ꝯtingat aliquos damnari, & p Par. in
tract.ſynd.in verbo bonoꝝ publicatio. Pu-
niunt̄ quoq; filij, nā ſi patres fuerint bāniti
ex cauſa hæreſis,ꝙ non pn̄t ꝯtrahere matri-
moniū ſine regis aſſenſu,& mādato,cū fideli
bus feuda tenētib.vt dr̄ in c.reg. humanitatē
142 quoq; ſectantes.† Sed infra quantū tp̄s pe
ti pōt publicatio bonoꝝ, & memoria defun
cti dānari,& an filij, & ꝓximiores p̄ſcribere
pn̄t dicta bona,& p quantum tp̄s,gl.1.l. ma
nich.C.de hær.p tex.in l.ſi qs; C.de apoſta.
vbi ēt Bar.tenēt ꝙ per quinquēniū in vtroq;
crimine diuinæ,& humanæ maieſt.læſę,& d.
gl.ſequit̄ Alex.poſt Bar.in l.fin.ff.de ſicar. &
p Rom.in ſing.436.& Ang. in d. gl. che hai
trad.la tua patria,in princ.4.col. gl. tn̄ in c.
2.de præſcr.in 6 & in c.accuſatus de hær. in
6.in ver.poſt mortem,& gl.in ſum.24. q. 2.
dicunt per 40.annos præſcr bi,& infra tan-
tum tempus peti poteſt publicatio,& memo
ria defuncti damnari,& ſequi vr̄ in d.gl. che
hai trad.la tua pat.Ang.& Alb.in l.1. C. de
apo.

apo.Mat.in rub.de apoſt Pan.vero, & Fely.
in c.a nobis,col.2.verſ.ſm prædicta,de pſcr.
ſaluant ambas gl.vt iuris ciui.gl.locum ha-
beat in fiſco imperij, & gl.iuris can. in fiſco
eccl.eo modo ut ſupra, tñ eſt remittendum
ad tradita per Doct.in d. c.cum à nobis,ſed.
Mar.vř ſentire in l.qui falſam .§. accuſ. col.
ff.de falſ.ſemper accuſari poſſe, & præſcribi
non poſſe,ſed non recte loquiť ſimplř, ut ex
prædictis patet,in crim uero læſæ maieſt. in
regno proditores nec filij,& alij deſcẽdentes
aliquo tempore poſſunt præſcribere. ſed qñ
cunque vendicari poſſint bona per fiſcum,
vt dicitur in cap.reg.bona proditorum,in fi.

143 † Nunc de pœnis extraordinarijs dica-
mus,deinde qualř ordinariæ,& extraordina
riæ euadantur, poſtremo de pœnis recepta-
torꝝ,& fautorꝝ,punitur ergo hęreticus ꝙ in-
famis ſit.l.1.in fi.C.de ſum.Trin.& ibi Bart.
& in l. Caſſius.ff.de ſen.& ideo teſtis eſſe nõ
põt in iudicio,licet poſſit in ꝯtractib. l. qm̃.
C.de hær.Bar.in d.l.Caſſius,& in d.l.1. Bal.
in marg.in verſ.crimen.verſ.hæreſis. Spec.in
tit.de teſte.§.fin.ver.q d de portantib. & ver.
item ꝙ eſt Iudæus,& de off.om.in d.§.4. vi-
de diſtõnem d.l.qm̃,vt ꝯtra orthodoxum, &
Xpianum non poſſit,pro eo vero ſic,ſed in-
tereſſe nõ prohibenť,facit nam hæreticus eſt
excõicatus.c.excõicamus, de hæret. ſed ex-
cõicatus excluditur à teſtificãdo, ut traditur
in cap.veniens.de teſt.vbi Felyn.in cap.Ro-
dulſus,de reſcr.Alex.poſt Bar.in l.3.§.l. Iul.
ff.de teſt.Spec.in tit.de teſt.§.1. verſ. item ꝙ
eſt excõicatus. Item facit nam q̃ prohibenť
accuſare,prohibenť teſtificari cap.teſtes.4.q.
3.Bart.in rub. C. q accuſ.po. Ang.in gl.nec
non ad q̃relam, ſed hæreticus accuſare non
põt orthodoxum,vt ſupra,& hř 4.q. 1. cap.
diffinimus.Spec.in tit.de acc.§.1.verſ itẽ ex-
cipitur,ꝙ eſt hęreticus,ergo nec teſtificari,vi
de tex.in d.c.excõm.§. credentes,& in auct.
credentes eo.C.& vñ ſumiť,& ſic puniť ẽt vt
non poſſit accuſare orthodoxũ ꝑ d.c. diffin.

144 † Item puniť ꝙ ſit excõicatus d.§.credẽ. &
ibi ꝑ Pan.1.not.& 24.q.3 c.notandũ,& cap.
dixit Apoſt.& cap.ad abolendam, extẽde ẽt
in hæretico occulto,gl.& Card.in clem.1.§.
pen.de hær.& in cle.1.§.fi.de vſu.vide gl.24.
q.1.c.1.& ꝑ Mat.in ꝯſtit.incõſutilem.4.not.

145 † Itẽ hæreticus priuať oi beneficio,& offõ,
& dignitate.d.c.ad abol.c.ſi Papa.40.diſt.24
q.1.c.q ꝯtra pacẽ,& cap.ſtat.de hær.in 6.l.1
C.de hær.& in auth.cred.C.eod.& vnde ſu-
mitur,& vide in cap.1.de ſchiſm.in 6. exten
de ẽt in hæretico occulto, vt ſupra ꝓxime.

146 † Item punitur hæreticus, qa eius filij vſq;
ad ſecundam gñonem excludanť ab offõ, &
dignitate,iuxta c.2.& cap.ſtat.de hær in 6.c.
verg eod.& in d.auth. Gazaros, & alibi uſq;
ad quartam gñonem,d.c.1. de ſchiſ. in 6. &
vide cum gl.de nepotib.in d.c.ſtat. eod.in 6.
& ꝑ Paul.Ghir.in d.tract.de hær.3.& 4.qõ.

147 † Item punitur quia caret ſepultura,d.c.2.
de hær.in 6.& in c.ſicut eo.ibi uide Fely. an
corpus mortuũ,& qñ puniri poſſit,& in c.ſi
qs eps,eo.& in c in eod.de ſent. excõmunic.

148 † Item puniť, nam poteſt à quocunq; im-
pune occidi,& percuti,d. auth. Gazaros, ibi
diffidamus ẽt ſi ſit clericus, vt ꝑ Card. in d.
clem.2.§.ceterꝝ,de elect.& Felyn in cap. fin.
de hæret.gl.in c.ſi qs deinceps,17.q.4 & ſic
amittit priuilegium c ſi qs ſuadente,nam cũ
percuti põt, non eſt excõicatus percutiens.

149 † Itẽ punitur mulier hæretica, nã ornetur
filiam orthodoxã dotare licet alias ſi nõ eſ-
ſet hæretica teneať,ut ꝑ gl.in l. neq; mř .C.
de iure do.Doct.in d l.1.ff.ſol mat. Alex. poſt
Bald in l.2. C. cõm. de l. Ang. in d.l.neque.

150 † Item mulier hæretica infidelis non gau-
det priuilegijs cõceſſis dotatis mulierib. de
quib.in d l.1.& in l.aſſiduis.C.qui potio. in
pig.hab.ut dř in l.1.& in auth.item priuile-
giũ,& in corpore vnde ſumitur.C. de hęre.
& Bal.iunior in tract.de dot.11 par.in 3.mẽ
bro, 21. diff. niſi fuerit conuerſa ad fidẽ qm̃
ea recuperat ut ibidem, & vide Bald. in rub.
C.de priuil.do.Arc.4.q.1.c.1.& ꝑ Camp.in
tract.de do.1.par. Item caret beneficio Vel-
leiani,ut dicit Arch.in d.c.1.4.q.1.& filiusfa
miliàs beneficio Macedoniani, vt ibidem.

151 † Item hæreticus non poteſt teſtari, ut in
ꝯſt.apoſtantes,ẽt ad pias cauſas,ut per Fely.
in c.ſi quis eps,de hæret. nec ſuccedere,non
ꝯtrahere, nec quocũq; alio modo alienare,
nec iudex eſſe,alias nulla reddiť ſnia,& pro-
ceſſus,nec aduocatus, nec tabellio, alias in-
ſtrumenta, & acta nulla redduní de qbus in
l.Manic.& in d.auth.cred.de hęr & vñ ſumiť
& cap.ſi aduerſus. & cap.excõm.§. cred. de
hæret.ubi agere non poteſt,ſed bene ꝯueni-
ri,& per Iſer.in cap.1.§.cred de ſtat. contra
lib.eccl.& in pract.Pap.in libello de rei vẽd.
ver.veris,& legitimis,& per Bart.in 2.conſ.
de tabell.& Spec.in tit.de off.om. in d. §. 4.

& in

& in tit.de inſtr.edi.§.8. ver.qđ ſi ꝯfectũ ſit.
§.12.ver.prohibetur,& ver.3.oppono. & ꝑ
Mar. in pra. in §. aggredior,vbi an geſta,&
acta fa.a ꝑ occultum hæreticũ teneant,nec
aliqd hæretico relinqui põt per Bar.in l.cũ
ſenatus,ff.de reb.dub Bald.in l.2.C.q teſta.
po.ẽt in teſtõ militis nihil hr̃e poteſt, nec le
gatum,nec fideicommiſſum,nec hæreditatẽ:
vt in l.fi. C.de hęr. ẽt ſi eſſet filius vt per Fe-
lyn.in d.c.ſi quis eṗs,de hęr.imò tunc fiſcus
vendicat l.3.C.de hær.& l.2.eo.vide Bart.in
l.1.ff de iure fiſci.ꝑ Aret.in l.1.ff. de hæred.
inſt.4.col.& limita vt ꝑ Panor.in d.c.ſi quis
eṗs ſeq.eo.& vide in auct. idem eſt de neſto
rianis, C. de hær. & ibi ꝙ occidens ſeipſum
hęreticus non hẽt hæredem . Item nec vſu-
cap.pro hęrede:vt ꝑ Bar.in l.ꝯſtat.ff. de vſu.
152 pro hęr. † Item hæreticus cogitur ad ob-
ſeruantiam iuñ,licet aliter q̃ orthodoxus iu
ret,Card.in clem.1.§.1.de iureiur. ſic,& iu-
dæus vt ꝑ Mat.in ꝯſt.eos q ſcienter . 3. lib.
9.q.& ĩ ꝯſt.ſi qs impoſtoꝶ,6.no.3.q. Doct.
in c.fi.de iudæi.Iaſ.in ꝓœ.ff.veteris Bart. in
l.ait ꝑtor,§.iurari,ff. de iureiur. & ibi Alex.
vbi hęreticus cogit̃ ad obſeruantiam iuñ ẽt
ſi aliter iuraret quam dr̃et . Item hæreticus
petere non poteſt reſtõnem rerum eccleſia-
ſt.caꝶ,de quibus fuerit ſpoliatus , vt ꝑ Inn.
153 in c.ex parte de reſt.ſpol.† Item hæreticus
non poteſt hr̃e chriſtianum ſeruum l. Deo
nobis,§.fi.vbi Bart.C.de epiſ.& cle. ſic,& iu
dęus c.fi.deinde,& in l. 1. ne chriſtia. Man.
hær vel inde . Item hæretici non pñt hr̃e ſi-
nagogas ſicut iudęi:vt in c.iudæus lo t.dein
de 24.q.3.c.clericus cũ ſeq.Cy.in l.2.in fin.
C.de ſum.Trin.poſt gl.ibi alias locus publi
caĩ,l.qcunq;,§.vniuerſi,C.de hær.l.ꝯuẽticu
lã,C.de epiſ.& cler.Matth.in rub.in ꝯſt. in-
cõſutilẽ,& in rub.ꝯſt. pact. Itẽ qa hęreticus
vbique peccat,vbique puniri põt de hæreſi .
Card.in Clem.2.§.deniq;,9.quęſt.de re iud.
& vide tex.& gl.in c.vt comiſſi,eo.in 6.Item
hæreticus expelli põt à ciuitate ne alios in-
ficiat Bal.in l.nullus,C.de ſacroſan. eccl. gl.
in auth.ſi vero dñi, C. de hær. & Mat. in d.
154 rub † Item hæreticus ẽt reuerſus ad fidem
non ordinaĩ,Fely.in c. cum te,reſcrip. verſ.
infidelitas ꝑcedens,niſi fuerit reuerſus,& ab
iurauerit iuxta c.ſaluo,1. q. 7. per qđ gl. in
c.1.de cẽſi. in 6. dicit abiurationẽ reprobari
ꝑ ſcripturã.Itẽ hæres ab hæretico inſtitutus
in teſtõ,agere non põt ex eo ad hęreditatem
l.cognouimus,C.de hęr. c.vergentis,& c. ſi
qs eṗs,eo.Spec.in tit. de actore,ver. item ꝙ
eſt ab hæretico inſtitutus.Itẽ facta monitiõe
non licet cũ eo ꝯuerſare c. dixit Apoſtolus,
24.q.3.& 24.q.1.c.quę dignior,& c. omnis
q cũ ſeq.ea.q.Itẽ hęreticus nõ põt reſcriptũ
aliqđ impetrare,vt ꝑ Spec.in tit.de reſcrip.
§.5.ver.Itẽ ꝙ eſt imperator,l. 2. C. de ſum.
Tri.Mat.in c.ꝯſt.incõſutilẽ,25.no.Itẽ ordi-
natus ab hęretico deponendus eſt,& ordina
tio nulla reddiĩ c.ordinationes,9.q.1.c.1. &
2. de ſchiſma , iũctis dictis ꝑ Panor. in rub.
155 eo. †Et not.ꝙ licet Papa accuſari poſſit vt
priueĩ ſi hæreticus ſit , tñ ſi eligaĩ ei nõ ob-
ſtat exceptio hęreſis Card.in cle.2. §. certũ,
de elect.vide gl. & Doct. in c. licet,de elect.
ibi,nulla exceptio,& ibi ꝑ Pan. de veritate,
156 & in c.ad ꝓbandũ de re iud. †Itẽ puniunĩ
hæretici,nã catholici cũtes ad hęreticoꝶ ex
terminiũ ꝯſequunĩ indulgẽtias,& alia, vt in
d.c.excõicamus,§.catholici Spec. eo. tit. in
157 fi.vbi vide de beneficioꝶ fructibus.† Item
puniĩ quia matrimonium ꝯtractũ ſcienter
cũ hæretico non tenet Spec.in tit. de diuor.
verſ.eo.modo,vide c.decreuit,eo.in 6. ſed ſu
ꝑueniens hæreſis ſeperat quo ad torum per
Spec.in d.tit.de diuor.verſ. item fit ſed rebel
lio non ſepatat Iſern.& Matth.in ꝯſt. pœna
158 carere,& ĩ ꝯſt. pactatenoꝶ,2.no.2.q. †Itẽ
puniĩ nam ſi fieret alienatio ꝑditorum hære
retico habentiũ oratoria orthodoxa à fiſco
vendicanĩ vt dr̃ in l. ſi qui orthodoxæ . C.
eo. Itẽ puniunĩ hæretici vt in l. quicunq;, &
in l.curiales,& in l.arriani,cũ ſeq. C.eo. Itẽ
puniunĩ in aĩa , vt ſit æternaliter damnatus
nec ei ꝓſit ſuffragia mortuoꝶ vt in c. firmiſ
ſime,eo.& c.odi.24.q.1.& Panor.in d. c. fir
miſſime,in fi. de ſacr̃is perceptis ꝑ hæreticũ
an teneant,& ꝑ Paul.Ghir.in d.tra. de hær.
& q. 2. ibi,quid ſi obtinet an proſint , & an
priueĩ iure patro. dic vt ꝑ Gemi. in c. 1. in
prin.de iure patro. in 6. Item puniĩ vt in c.
fraternitatis,& in c. ſi quis eṗs,cum ſeq. eo.
& in c.fi.eod.vbi liberatur obligatus hæreti
co cum iuro . Sed an recuperat bona obli-
gata , & priſtinam obligationem ſi reuerti-
tur ad fidem,dic vt ibi per Panor. Item pu-
nitur, nam officiales ẽt excõicati poſſunt
contra hæreticum ad requiſitionem ordi-
narij , aut delegati procedere , nec ſñia erit
nulla , & proceſſus ratione excõicationis vt
traditur in c.præſidentes,de hær. in 6. Item

punitur vt in c.ſicut,& ibi Panor.ut excludatur ab omni cõmercio, & negociatione fidelium,eo.tit.Item punitur,nã ei indicitur publica pnia per crucis impoſitionem, ut alij terreantur,ut in c.1.de pœn.& 2. q.1. cap.ſi peccauerit. Item punitur ut familia,& filij ipſo iure ſunt effecti ſui iuris, & liberatur à patria ptãte,& emancipatio facta poſt hæreſim eſt nulla ipſo iure, cum fuerit ipſo iure ſui iuris,vt dr̃ in cap.quicunq;, de hær.in 6. Pan. in cap.fin.eo.Item hæreticus filius põt à pr̃e exhæredari Pan.in c. Quintaual.1.col.de iureiur.Item punitur ut in 24.q.1. per totam, nam non põt alium excõicare, nec priuare offõ,aut beneficio niſi alium hęreticum cap. quiſquis ea.q.& cap.ſeq.& gl.in ſum.d.q.Et amittunt Spm̃ſctm̃,& eius dona,vt ea qõ. c. hæreticus & cap.loquitur, & alias ut ꝑ totã illam q.& punitur ut ſupra in ꝓceſſu formato,& vide per Boniſ.in tit.de hæret. & in tit. de apoſt.ex quibus iuribus,& auctoritatibus eligere poteſt alias pœnas curioſus lector.

159 † Modo qualr̃ prædictę pœnæ tã ordinariæ,q̃ extraordinarię euadant ſubnectamus. Euitant aũt dictæ pœnæ ſi hæreticus abiurauerit hæreſim ꝓdictam, & ad catholicam, & orthodoxam eccleſiam redierit ueraciter, & non fallaciter,vt dicit tex.in c.vt offm̃,in pr. de hær.in 6.cum tñ diſtõne iurium c.ad abolẽdam,& cap.excõm.de hær.l.cogn.& l.Manich.& in auth.cred.& auth. Gazaros C.eo. & in corpore vnde ſumitur, & in l. 2. C. de ſum.Trin.& in cap.accuſ.& cap. ſuper eo.& d.c.ut offm̃,de hær.in 6.& 24. q.3. cap.dixit Apoſt.& cap.hæc eſt fides,24.q.1.in qb.no. & in cõſt.reg.inconſut.cum alleg.in d.c. diſtinguendo,aut leuiter ꝯſtat de hæreſi,& tũc facta ei monitione,ut ꝑ gl.in d.ꝯſt.&ibidẽ ꝑ Matth. aut citatione ſi ſteterit ꝑ annum, & non reddiderit ꝓ uero hæretico ꝯdẽnaĩ,d.c. ad abolendam,& d.c.excõm.& d.auth. Gaz. & cap.cum ꝯtum.eod.in 6. Sed an tũc ſtatim ꝙ recuſat iurare ut hæreticus puniaĩ, dic ut ꝑ Pan. in d.c.excõm.& Matth.in conſ.pacta rerũ,in 1.gl.& ibi an ex alia cauſa contumax ſit excõicatus, & an amittat beneficia talis excõicatus ꝑ Doc.in cap.1.de iud.& in c.veritatis,& cap.ꝯtingit,de dolo & ꝯtum.& Inn.in c.cũ bonæ,de æt.& qual. ſi vero cõparuerit, & ſe purgauerit cum ſatisfactione,& pnia ſalutari euitat pœnas prædictas,& ſi relapſus fuerit nõ puniĩ vt vere relapſus licet aliter grauiter,ut dr̃ in d.c.accuſ.§.poſt gl.in d.c.cum contum.& per Matt.in d.ꝯſt. incõſ. 18.not.poſt Arch.& Anch.in d.c.accuſat. & ibi de tali ſatisfactione, et purgatione qualis eſſe debet puta ad ꝯſtruendum aliquem pium locum,ut ſupra fuit dcm̃, aut plene cõſtat de hæreſi vt q̃a publice prædicat contra fidem, aut ꝑ ꝯfeſſionem, aut per teſtes quos repulſare non põt,ut per Iſer.in c.1.§. deprehenſi de ſtat.ꝯtra lib.eccl.et tunc aut nõ ſunt ꝯdemnati,nec lata eſt ꝯtra eos ſnia,et tunc ſi abiurauerit dictam hæreſim vere,et nõ fallaciter, ut ſupra, iniuncta pnia ſalutari euitat pœnas ꝓdictas,maxime ignis,ut dr̃ in d.c.ad abolendam,et in d.c.excõm.et in d.ꝯſtit. inconſutilem, adhibitis quatuor de qbus per Pan.in d.c.ad abolendam,4.not.aut lata eſt ſnia, et ꝯdemnatus eſt hæreticus, et tũc ſunt opiniones hinc inde,nam quidã tenẽr ꝙ nõ ſit locus pniæ per d.c.ad abolendam,ibi,cõfeſtim et ſponte,et ſic ante ſniam,et nõ poſt, cum metu pœnæ ignis gl.in cap.pen.de hęr. tenet ꝯtrarium,et Io.And.in apoſt.in d.c.ad abolendam, nam ſemper ante pœnam ignis põt pœnitere,et pœnam euadere, et hanc ſequunĩ oẽs tanq̃ æquiorem,et mitiorẽ, cum eccleſia nunq̃ claudat gremium redeuntibus niſi tm̃ relapſis in hæreſim:nã eis denegatur audientia quo ad pœnã corporalẽ euitandã tm̃, cõceduntur ſacra ſi manifeſta ſunt ſigna pniæ,ut dr̃ in c.ſuper eo.de hæret in 6. et in d.c.ad abolendam,vbi Felyn. et Paul. Ghir. in d.tract.de hær.5.q.in fi.et Marſ in l. 1. §. q.ff de qõ.et in ſing.378.incip geminatio.et traditur in d.c.accuſ.bene tñ talibus(non dico relapſis) imponitur pœna perpetui carceris,cap.excõm.lo 2.de hęret.cap.pen.eo.uide Iſer.in d. c. 1.§. quocunq; nomine,et §. ſatisfactionẽ poſt Hoſt.in ſum. eo.§.qua pœna,et §.qualiter,et Pan.in d.c. ad abolendã, et Matth.d.ꝯſt.inconſut. 20. not. et alios de quibus in dictis locis poteſt tñ cõmutari dicta pœna,c.ut cõmiſſi,eo.in 6.Felyn. in d. c. pen.et ibi Pan.et Matth.in d.conſt.20. not. Card.in clem.1.§.fi.de vſur.vlt.q.et dic plene ut ꝑ Paul. Ghir. in d.trac.in 7.q. quo ad clericos, et ibi an recupat beneficia ſi pœna cõmutat, et qñ, vbi ꝙ aut ſtatim paratus eſt ſe corrigere, corde non ficto, et recupat ſm̃ Arch.in d.c.vt cõmiſſi col.fi. ver.tñ clericus, aut poſt negõnem,et ſniam,et non recupat, ſed an tũc clericus ſit deponẽdus anteq̃ immutetur,et perpetuo carceri mancipeĩ iuxta c.1.de hęr.in 6.& iuxta d.c pen.vt ꝑ Panor.

ibid.& in d.clem.1.§.fin.vlt.q.& per Fely.in
d.c.pen.Pan.tñ reſidet ꝙ aut traditus eſt cu-
riæ ſeculari,& non expectatur niſi ignis pœ
na,& executio,& tunc non auditur, aut non
eſt traditus,& tunc admittitur pnia, cum in-
continenti dicatur redire,& non ex interual
lo, & ſi ex interuallo non auditur niſi Papa
ↄſulto,vt dicit Iſer.in d.c.1 §.quocũq; noie.
arg d.c excõm.§.ſane,& Hoſt.in d.§.qñ, &
qualr̃. & an in oi parte iudicij admittenda ſit
pnia,& an lata ſnia vt euitet pœnas,& bona
recuperet.dic ꝙ Hoſt.in d.§.qñ, & qualiter,
& de opinione Panorm. an ſit vera dic vt ꝑ
Paul.Ghir.in d.tract.de hær.in 5.q.plene,&
qualr̃ eſſe debet talis pnia,vt admirat̃ dic, vt
160 per eum per totam qõnem. †Formam aũt
iurĩ redeuntis ponit Spec in tit. de iureiur.
poſt medium,& hr̃ de conſecrat.diſt.2. c.ego
Beringarius,& not.gl.remiſſiue in verſ.for-
ma,& in cap.ur offm̃,in princ. de hær. in 6.
Et formam abſolutionis cũ pnia ponit Mat.
in d.conſt.inconſut.20.not.poſt alios vt per
161 eum. † An aũt bona recuperet indiſtincte,
dic ꝙ gl.ita tenet 23.q.7.in ſum. vbi dicit ẽt
epatum recuperare,tex.in d.c.verg. ſentit ex
quadam miſericordia, & gratia reſtituenda,
& ideo ſi non dicatur ꝙ reſtituitur ad bona,
ea non recuperat,facit l.2.& 3. C. de abol.l.
inſulam,& l.fin. C. de ſent.paſſ.reſt.facit di-
ctum Bal.in l.ſi ademp.C.de ſent.paſſ.& Sal.
in l.fin.C.eo plene dic,vt per Card.in clem.
1.§ ſane.1.q.& in cle.2.§.1.q 6.de hær.& in
cle.2.§.1.vlt.q.de vſur.& Fely.plene in d. c.
uerg.&ibi quid ſi fiſcus alternauerit dicta bo
na an reuerſus,& reſtitutus poſſit ea recupe
rare,dic ut ꝑ eum,& apoſtil. poſt eum,& ple
ne ꝑ Paul.Ghir.in d.tract.de hær.6.q.ꝑ to-
tam qñ bona recuperat, & quæ. & uide tra-
dita per Fely.in c.qa de maior.& obed.in c.
de hac,in fi.de acc.& in c.ex litteris, de ↄſt.4.
col.Doct.in l.fi.C.de re mil.Herc.& Mod. ĩ
l.ſi mar.ff.ſol.mat.& in l. Gallus.§.& quid ſi
tm̃.ff.de lib.& poſth.cum ceteris alleg.& per
Fel.in d.locis,&Doct.in l.ſed ſi huc.§.lib.ff.
de in ius uoc.&an recuperat ius p̃natus ꝑ
Fely in d.c.verg.in ver.no.caſum,&Doct.in
c.qa,de elect.gl.1.q.7.q maximũ,&ꝑ Gem.
in c.1.in prin.de iu.pat.in 6. An reſtituat̃ ad
bona quę erant alienata tꝑe confiſcationis,
uide Bal.in l.pen.C.de cap.&poſtlim.reuer.
& Paul. Ghir. in d.q.6. vbi diſtinguitur, an
alienata ſint tit.lucratiuo,an oneroſo, ut ſe-
cundo caſu nõ recuperet. Et an ad bona ſua
per alium poſſeſſa,vide Bart.in l.ſi qua, §.1.
ex qui.cau.maio.Et an ad fructus bonoꝝ,&
vide Ang.in auth.de hęr.& ſal.in prin.2.col.
& Bald.in l.fin.C.de ſent pa.Alex.in d. §. &
quis ſi tm̃,15.col.ver.p̃dictis adde.An ad ius
fideicõm.ſit reſtitutus vide ꝑ Doct.in l.ex ſa
cto,§.Iulius Long.ff.de vulg.& pup. An ad
ſnias latas contra ipſum ex debitis ciuilib.ꝑ
Bald.in tit.de pa.conſt.§.ſnię quoq; in prin.
an ad feuda Bald.in c.1.vlt.col. verſ. poncre
hic fini.lex Corr.& Flor.in l.loci,§. ſicus, ff.
ſi ſer.vend.Et an ad offm̃,& dignitatem Bal.
in l.cum frẽm,C.de his qui.vt ind. Et an ad
reconualeſcentiam teſt.Bart.in l.ſi quis filio
§.qtũs,ff.de iniur.rup.teſt. An aũt ad famã,
vt poſſit eſſe capax officioꝝ, & dignitatis, à
quibus infamis excluditur,maxime ad teſti-
monium,vr̃ ꝙ non: nam ceſſante cauſa infa
miæ infamia non tollitur ut not.in cap. con
ſtituit.17.q.1.cũ alijs multis alleg.ꝑ Mar.in
ſing.107.& 273. vbi dixit poſt multa ſimilia
ꝙ Iudæus etiam baptizatus, & conuerſus
ad fidem non eſt idoneus teſtis ꝑꝑ infamiá,
& extat deciſ. ſac. conſ. ſed hæreticus eſt in-
famis ergo conuerſus non deſinit eſſe infa-
mis,dic ꝙ ẽt reſtitutus cenſetur ad honores,
& dignitates,& teſtimonium per tex. in l. 1.
C.de ſent.paſſ.& l.fin.eo. in quibus Bart. &
Bal.nam reſtitutus per gratiam cenſetur ad
hæc reſtitutus vt dr̃ in d.l.ſed hęreticus ↄuer
ſus reſtituitur ex gratia vt dr̃ in d. c. vergen.
ergo & ad hæc reſtitutus cenſetur, niſi con-
trarium ſtatuatur in ſnia,vt dicit Bart. in d.
l.1.& vide Alexan.in conſ.112.uol.2. incip.
omiſſis argumentis nec ob. Iudæo, nam ei
nulla facta conſideratur reſtitutio,ex quo ni
hil amiſerat, ideo remanet cum ſua cauſa,&
ex his etiam ad pœnas extraordinarias reſti
tutus cenſetur. Not.tñ ꝙ licet reuertatur nõ
ordinatur,nec recipitur in aliquam dignita-
tem,niſi diſpẽſetur,nec dignitate, & offõ ab
hæreticis percepto fungi poteſt,ut legitur in
1.q.7.ex princ. vſque ad c.requiſitis, & in fi.
c.præced.§.ex hac autem.Not.tñ ꝙ licet hæ
retico pœnitenti indulgendum ſit, vt ſupra,
tñ accuſanti hæreticum nõ indulget, vz, ac-
cuſatori deſiſtenti,vt ꝑ Mar.in l. qui falſam,
in fi.prin.ff.de falſ.Pan.poſt Ioan.And.in c.
excõm.lo 2.de hæret.De relapſo vero in hæ
reſim qualiter puniatur,dic vt in d. c. ad ab.
in fin.& an admittatur ad pęnitentiá, & de-

ſenſiones, dic vt ibi per Panor. & Fel. in c. ac cuſ. in princ. de hær. in 6. & plene per Paul. Ghir. in tract. de hær. in 10. & vlt. q. diſtinguẽ do de leui ſuſpicione, & graui vt primo admittatur niſi fuerit relapſus, p d. c. accuſ. ſecundo vero non admittit, bene tñ ſi admittatur debet incontinẽti fieri reuocatio, & ibi dicit ꝙ relapſus dr̃ ne dum qñ in eadem ſpecie hę reſis. ſed ẽt ſi in alia vt in c. fin. vbi Pan. de hę ret. licet ſupra dcm̃ ſit. & an relapſi puniendi
162 ſunt p Boniſ. in rub. de hær. † Nunc de receptatoribus, & fautoribus aliqua pſtringamus. in quo notandũ eſt, ꝙ puniunt credentes receptatores, & fautores hereticoꝝ tñ diuerſimode, nam credentes hæreticis ſunt hæretici vt dicit text. in c. pen. de hęr. & p conſequens vt hæretici puniunt, tñ fautores, & receptatores non puniunt eadẽ pœna ſed alia vt infra, & tñ pmiſcue tradit de credẽtibus, receptatoribus, & fauoribus, vt in c. excõicamus. §. credentes, de hæret. & in auc. credentes. C. eo. & vnde ſumit. dicẽdum tñ eſt dicit Inno. in c. 1. de ſum. Trin. & Matth. in conſt. pactarenoꝝ in prin. ꝙ ſint hæretici, & vt hęretici puniant credentes, intelligit qñ hęreticis credũt ↄtra ſacroſanctam eccleſiã Rom. & fidem Xpianam, & p Pau. Ghir. in d. tract. de hær. 9. q. ſed vt puniant veluti receptatores locum habet in hęreticis ſimplr̃ credentibus, tenentibus tñ illud qđ tenet ſancta mr̃ eccleſia, p talem ſimplicẽ credulitatẽ puniũtur, vt fautores, & non hær. & ita erit intelligenda gl. in c. accuſ. ver. hæreticus, de hær. in 6. vbi dicit aliud eſſe in credentibus, & aliud in fautoribus: vt intelligat de credẽtibus hęreticis ↄtra fidẽ: & ita intelligenda eſt ẽt gl. in d. §. credentes cum alleget tex. in c. pen. in fin. eo. vbi loquit de credẽte non illa gl. intelligit de credente ſimpliciter fautore, & receptatore, & ita intelligit dcm̃ Card. in clem. 1. §. verum de hæret. inquantum dicit tales, & hæretici idem ſunt, & ideo de pdictis, & eoꝝ pœnis videamus. Et notandum eſt ꝙ in his credentibus fautoribus, & receptatoribus diuerſæ pœnę ſtatute vñr iure canonico, ciuili, authenticoꝝ, & regni: nam iure cõi veteri pęna publicationis domus vbi recipiebant, & ↄueniebant imponebat, vt patet in l. cuncti hęret. & in l. quicunq; cum ſua diſtinct. C. de hær. & in l. 2. C. de ſum. Trin. l. ↄuenticulam. C. de epiſc. & cle. & nouiter in auct. de interd. colleg. hær. Fridericus vero primus in d. c. 1. §. cred. de ſtat. cõtra liber. eccl. addidit alias pœnas vt ibi, & in auth. credẽtes. C. eo. videlicet, ꝙ ſit excõicatus vt ẽt dr̃ in d. auth. de inter. coll. hęr. in fin. & ſi neglexerint ſatiſfacere eccleſiæ, & pſtiterint p annum in excõicatione infames efficiunt, & excluduntur ab oibus actibus ciuilibus. inteſtabiles efficiunt, & ab oibus publicis officijs, & honoribus excludebant, vt ibi dr̃. Iure aũt canonum eadem pœna ſtatuta reperit vt in c. ſi aduerſus, & in d. c. excõicamus. §. credentes. de hæreticis. Iure vero nouiſſimo addita extitit vltra priuationem pdictam, & excluſionẽ a talibus, & officijs publicis alia pœna, videlicet, ꝙ filij talium ſicut hæreticoꝝ excludunt ab oibus officijs, & beneficijs, & alijs actibus vſque ad tertiam gñationem excluſiue ex paterna linea, & ad ſecundam in materna, vt tradit in c. 2. & in c. filij, & in c. ſtatutum fœlicis, de heret. in 6. niſi tales parentes fuerint emendati, & ſatisfecerint eccleſiæ vt dr̃ in d. c. ſtatutum. Nouiſſime vero in regno Imperator Fridericus ſecundus ↄſiderans grauius iſtos fautores delinquere cũ ſine talibus defenſoribus hæretici diu manere nõ poſſent, & ẽt alioꝝ errores defendere vñr vt dicit gl. in d. §. credentes, nouam pœnam addidit p nouam cõſt. inc. pactareuoꝝ receptatores, p quã imponit pœna relegationis ppetuæ cũ publicatione bonoꝝ, & filij eoꝝ tanq̃ infames ſunt repellẽdi à q̃buſcũq; actib. officijs, & honoribus publicis, nec ẽt ad teſtimoniũ, niſi, & ipſi filij detexerint tales hæreticos p patres receptatos, & ↄſtito p eos tales hæreticos eſſe, tũc ex grã, & benignitate ad priſtinã famam reſtituunt, vt dr̃. in d. ↄſt. & pdictas pœnas incurrit receptator, & fautor ſi laicus ſit, ſi clericus vltra pdictas pęnas deponit ab offõ, et beneficio, vt dr̃ in d. c. excõicamus. Hoſt in ſum. eo. §. qua pęna, et p Paul. Ghir. in d. tract. de hęr 9. q. vbi ꝙ nõ licet eis relinquere aliqd nec in vltima volũtate nec inter viuos, et p Boniſ. in ti. de hęr. vbi vide de credẽtib. receptatoribus, et fautorib. et pœnis.
164 † Sed qd ſi nõ fauet nec receptat, ſed tñ occultat hæreticos an pœnis pdictis puniat, vt qa ſcit hæreticũ eſſe in aliquo loco, et nõ denũciat, non tñ dico ꝙ ipſe occultet vt euadat ſciẽs eſſe hæreticũ: nã tunc vt receptator puniret, ſed ſi tñ ſcit eſſe in aliquo loco nec iudici denũciat dic, ꝙ licet teneat eũ idicare, nã ſi tenet indicare pditorẽ regis, vt dr̃ in c. reg.

reg.nuper apud Tranū, ꝑ qđ teneť alta vo-
ce clamare ecce ꝓditor regis ſuccurrite vt ca
piamus cū multo fortius.et in hæretico,nā
grauius eſt diuinam ꝙ humanā lædere maie
ſtatem auth.gazaros.C.de hær.et dem eſt ſu
pra et in d.ↄſt.incōſutilem.in oibus eſt ęqua
ta ↄditio,et ibi dř ꝑ oia,et ꝑ Iſer.in d.c.1.§.
diuinam quam humanam,ſed in humana de
nūciare debet.ergo,et in diuina. Iſer.in d.c.
1.§.ſatisfactionē : dicit mitius puniri debet
quam receptator fautor nam ſaltem ad tp̄s
relegabiť ↄtra l.1.C.de his q latro,occul.vbi
occultatore eadem pœna puniri dic vt ibi ꝑ
Iſer.aſſignantem rōnem quare ſecus in hoc
165 crimine.† Sed an ex quo diuerſæ pęnæ im
ponunť iure canonico, & iure regni dicanť
dictæ pœnæ concurre cumulatiue an vero ꝑ
nouas receſſum intelligať à veteribus. gl. in
d.ↄſt.tenet ꝙ ambæ ↄcurrant,nec vna ꝑ aliā
tollať · nam qñ ſtatutū imponit nouā pœnā
ꝓut imponit d.ↄſt. pactarenoꝝ cū dicať ſta-
tutum regni,vt tradit Mat.in rub.ↄſt.ſi dāna
clandeſtina,ꝑ talem nouā pœnam nō cenſeť
receſſum a pœna iuris cōis ꝑ l. q ſepulchra
C.de ſep.viol.de quo tñ plene ꝑ Sal.& Alb.
in d.l.q ſepulcra.& Bar.in l.ſanctio legū. ff.
de pœn.Alex.poſt Bart. & Dyn. in l.1. ff. vi
bon.rap.Mat.plene in d.ↄſt.pactareno.in 1.
gl. ver.in eadem vbi ponit poſt ꝓdictos decē
limitat.ad rlam,& dixit gl.in c.1.de emp. &
vend.& Bal.in l.1.col.6.C.de ſum. Trin.& in
l.placet.in auth.clericus.C.de epiſc.& cle.cū
ceteris allega.per Matt. in d. ↄſt. ꝙ ſi ꝓ vno
delicto ius canonicum imponit vnā pœnā,
& ꝓ eodem delicto ius ciuile imponit aliā,
& delictum eſt mixtum, & vtriq; fori, ꝙ tūc
ambe pœnæ ↄcurrunt,& vna ꝑ aliam nō tol
liť.& tradiť ꝑ Can.in c.cum ſit gñale. de fo.
comp.& ꝑ Mat.in ↄſt.multe leges.1.lib.& in
ↄſt.ſtat.1.lib.& in ↄſt.maieſt.nræ.3. lib. pœ-
na ergo inducta à iure canonum de recepta
toribus ꝑ d.ↄſt.non eſt ſublata,ſed ambæ cō
currunt.opponiť ↄtra ꝓdictam ↄſt & c. de re
ceptatoribus, nam iure cōi eadem pœna im
poniť receptatori q̄,& principali l.1. & 2. ff.
de rece.& l.1.C.de his q latro.occul.cū alijs
ꝑ gl.ibi ſed hic imponiť maior. pœna, & tñ
maius eſt delictum hæreſis quam alia crimi-
na vt patet ex ſupradictis, ergo eadem pęna
deberent puniri Mat.in d.ↄſt.pactarenoꝝ.1.
col.dicit ꝙ fallit in hoc crimine,ſicut in alijs
criminibus vt ꝑ eum ibi, licet rlr ↄtra. rōnē
fallentiæ non aſſignat.Bart.aūt in d.l.1.ff.de
recep.dicit licet puniať receptator ſicut delin
quens,non tñ puniť eādem pœna, vel ſaltē
tantia,& ideo dictio ſicuti,non referť ad pœ-
næ identitatem,vide ꝑ Matth.in d.ↄſt.2.no.
5.fal.& 2.q.& d.l.1.C.de his qui la.& vř hře
locum in aſſociante vt fugiat, & occultante
reum,non aūt in ſimplici receptatore, adeo
ꝙ maior pœna puniendus eſt quam ſimplex
receptator.vel dic ſm Iſer.in d. ↄſt. pactare-
noꝝ.& in d.c.1.§.ſatisfactionem, ꝙ legiſla-
toribus nō fuit viſum ꝙ eadem pęna puniať
receptator vt tradať ſeculari cum publicatio
ne bonoꝝ,& igni immittať,hñdo ſolum re-
ſpectum ad criminis immanitatē, cū mitior
pęna eſſet ēt in receptante rebellem,vt dř in
166 l.metodoꝝ.ff.de pœnis. † Sed an ſicut ho-
die receptans rebellem ſuſpendiť cum publi
catione bonoꝝ,vt in d.c.reg. nuꝑ apud Tra
num,& ꝑ Iſer.in c.1.§.pterea,q̄ ſit cauſa be-
ne.amit.in c.1.§. de receptatoribus. de pa.
iur.fir.ſic ēt erit in receptante hæreticum,cū
ꝑ oia adæquata ſunt crimina vt ſupra vř, ꝙ
lic,ſtante adæquatione, vt ſtatutum in vno,
& in alio ſtatutum cenſeať.in ↄtrarium facit,
nam extenſio ſit ēx quadam ↄiectura, & taci
ta mente ſtatuētis ꝑ not.in l.apud antiquos.
C.de fur. q̄ tñ non ſummiť vbi dareť legum
correctio per tradita ꝑ Doct.in l.1.§. huius
ſtudij.ff.de iuſtitia,& iure,& tradiť ꝑ Mod.in
auth.quas actiones.C.de ſa.roſ.eccl.ſed ſi da
reť talis extenſio d.c.dareť correctio d.conſt.
pactarenoꝝ. cum non veniret pœna impo-
nenda cumulatiue cū maior pœna impone-
reť ꝑ d.c.per ea quæ tradi.late Mar.in l.1.§.
præterea.ff.de q.& in conſ.101. & conſ. 61.
cum allegatis ꝑ eum.& pęna. d.c.eſſet impo
nenda,videlicet c.nuper apud Tranū non d.
ↄſt.qñ talis fieret extēſio,& ſic veniret priua
tiue, & correctiue q̄ non ꝑmittiť extenſio vt
167 ſupra.† An aūt liceat receptare conſangui
neum,& affinem hæreticum,aut ei bene face
re,gl.in d.§.cred.dicit ꝙ non ꝑ tex.in c.ſi qs
ep̄s cum ſeq.eo gl.vero.30.diſt.c.1.& Panor.
poſt eam in d.c.ſi qs ep̄s. & in ſeq. ꝙ potius
eſt ſubueniendum fratri, & patri carnali hæ-
retico in caſu tñ neceſſitatis q̄ extraneo ca-
tholico.gl. in c. accuſ. in ver. non poſſit de
hęr.in 6.dicit,ꝙ rōne neceſſitatis famis pōt,
& ꝑ Th.2.2.q.31.art.3. Spec. in tit. qui filij
ſint leg.§.1.ver.quid ſi pater. Zab. in c. cum
hñet.de eo qui dux.in ma. & in c. cum ſit.de

iud.vbi Ana.Hoſt.in ſum.in ti.de temp.ord.
§.ſed pone q pr̃ tuus.& Ioan. de Fant. in c.
quieſc.42.diſt.& in c.non ſatis.86.diſt. & in
168 c.ſicut in fin.el 1.2.q.2. † Pro hoc facit,nã
hoſpes excuſat̃ ſi dederit cibum,& potũ ban
nito tranſeunti vt p Bart.in l.oẽs.la 2.ver.&
hoc eſt vtile.C.de agri.& cenſ.lib. 11. & in l.
1.C.de colo.ille.eod.lib.& in l. Seiæ.§.idem
quæſijt.ff.de fun.inſtr.& Mat.in d.conſt. pa-
ctarenoꝝ.2.no.7.fallen.nam pdationem ci-
bi.& potũ non dr̃ receptare.l.1.§. quod ait.
ff.de ſer.corr.Sed p occultationẽ.et receptio
nem mercedis vel cohabitationem , vt per
Bart.in l.1.§.1.ff.de recepta.et in l.qui vas.
§.qui furem.ff.de fur.Ang.& Sal.in l.1.C.de
his qui latr. Bal.in c.ſi cler.in prin.1.not.de
pac.ten.alr ꝯſanguineum nõ licet receptare
impune per d.c.ſi quis eps̃.ex quo vr̃ ſublata
agnatio,& cognatio p tale crimen cum rele
get in ppetuum. inſt. de his qui ſunt ſui vel
alie.iur.ſic,& in violatore pacis,vt dr̃ in d. c.
1.§.de receptatoribus.& ibi Iſer.& Bal.& in
c.1.§.ꝯuenticulas.5 not.de pa.ten. niſi iura-
uerit ſe ignoraſſe Rota. in deciſ. 415. & per
Matth.in d.conſt.pactarenoꝝ.2.not.2.q. Li
mita ergo niſi rõne euidentis neceſſitatis fa-
169 mis per gl.in d.c.accuſ.† An aũt liceat vxo
ri,receptare,&ſubuenire impune de dotibus
earum ? dic q non, ſicut in viro rebelle vt di
cit Iſer.& Matth.in conſt.pœna carere. & in
d.conſt.pactarenoꝝ. vbi Iſer. in tali crimine
hæreſis,& in alijs locis p Matth.ibi. 2. not.
2.q.nam dotes non publicant̃ ex hoc niſi, &
ipſa commiſerit rebellionem ſic,& in hæreſi
cum pariſicent̃,& tradit̃ in c.decreuit. de hæ
170 ret.in 6.† Limita ẽt niſi ignorãtes recepta
uerit hæreticum,nam tunc ꝓbabilis ignorã
tia excuſat gl.in d.c.accuſ.in ver.non poſſet.
in c.quicunque.in verſ.ſcienter.de hær.in 6.
quæ ꝓbat̃ p iurm̃ receptatoris, vt dicit Bal.
in d.§. ꝯuenticulas & Rota in d. deciſ. 415.
niſi eſſet famoſus , & notorius hæreticus vel
ꝓnunciatus tunc pſumit̃ ſcia, & non igno-
rantia , vt p Bart. poſt gl.in l.1.§.1.ff.de re-
cept.Bal.not.vbi ſupra.& Marſ.in conſ.107.
ideo dixit gl.in d.c. quicunque. q ꝓbabilis
ignorantia excuſat : q tñ non diceret ꝓbabi
lis ſi fuiſſet notorius aut ꝓnunciatus hæreti
cus : bene tñ ſi occultus, vide alleg. in alijs
criminibus,vt p Marſ.in l.1. C. de rap. virg.
& Matth.in d.ꝯſt.6.fallen.& no.q accuſator
debet articulare,& ꝓbare de ſciẽtia alias ſuc
cumbet,vt plene Dec.in c.à nobis.de excep.
& Fel.in d.c. ſi quis eps̃ Rom. in conſ. 471.
171 † Limita ẽt niſi p vim,&coacte receptaſſet
hæreticum,per tradita p Bal.in l.in delictis.
ff.de noxa.cum multis alleg.p Mar.in d.l.1.
C.de rap.virg.& Mat.in d.ꝯſt.pacta.2.no.3.
q.& Mar.in l.1.col.11.ff.de ſic.in prin. & in
§.diuus.& in l.eiuſdem.§.itẽ is cuius.ff.eod.
& ꝯſ.25.& ꝯſ.99.ſed qd ſi ſemel tm̃ recepta-
uerit an puniat̃. Arch.in d.c. qcunq; tenet q
ſic dummodo ſcienter p c.fœlicis.de pœn.in
6.& vide Mat.in d.ꝯſt.42.no.4.q. & vide Io.
172 de Arn.in commen.41.de ſcient.† An aũt
excuſet inveterata amicitia,dic q non : vt p
Sal.in l.nullus.C.de male. Ana.in c. 1. pen.
col.de male. Matth.in 2.not.6. q. facit nam
ꝯſanguinitas:non excuſat,& ſic cauſa nãlis ,
vt per gl.in d.§.cred.ergo minus cauſa acci-
dentalis vt amicitia arg.not.in ſi.C.de his q
173 ven.eta.imp. † Quid aũt ſi hæreticus rece-
ptatus,penituerit,& hęreſim abiurauerit,an
p hanc pœnitentiam euitabit pęnam ipſe re
ceptator,And.& Matth.in d.conſt.in 8.q.te
net q non cum illa pœnitentia non extenda
tur ad aliam pſonam q̃ ꝓpriam vt ibi p ſi-
174 milia.† De receptatoribus aũt malefactoꝝ
ex alia cauſa quam hæreſis plene p Matth.
in d.ꝯſt.pactarenoꝝ. vbi ponit reg. & fallẽt.
& in ꝯſt.pœnam eoꝝ.p Sal.& Marſ. in l. 1.
C.de rap.virg.& in l.is q cum telo.C.de ſic.
& per Sal.& Ang.in l. 1. C. de his qui latro.
Bar.& poſt eum Alex.in l.1.& 2.ff. de rece-
ptat. Ang.in gl.veſtem cœleſtem,& in gl. &
d.malef. ſemper aſti.& Gand.in rubr. de fur.
4.& 6.col.& de pœ.ſtat.in reg.per c.& prag.
reg.p Matth.in d.1.not.& in rub.d.cõſt.pa
175 ctarenoꝝ. † Et ex quo ponit̃ pœna relega
tionis p d.conſt.pactarenoꝝ.talibus recepta
toribus,& fautoribus an per totum regnum
erũnt,& cenſent̃ relegati ſi fuerint a iuſtitia
rio ꝓuinciæ relegati.dic vt ibi per Matth. 5.
nota.& ex quo filij ſunt infames excludendi
ab oĩbus actibus ciuilibus , & honoribus vt
ſupra.& p Matth.ibi.5. not. & a teſtimonio
ferendo excludit̃ vt ibi p Matth. ponentem
alios caſus in qbus infamis admittit̃ ad teſti
monium vt in 8.not.an p emendationem vi
tæ tollat̃ talis macula infamiæ, dic q non vt
not.gl.in c.teſtimonium.de teſti.cum ceteris
vt p Matth.ibi.7.not.Punit̃ ẽt receptator qa
caret ſepultura,& ſi qs eum tradiderit ſepul-
turæ excõicatus eſt,niſi ꝓprijs manibus ex-
huma

humauerit, qñ tñ eius oſſa ab aliorum oſſis diſtingui poſſent, vt dr̃ in d.c. quicunque, & ibi gl.verſ.extumulem. Punitur ẽt vt ibidem nam ſi quis ad ꝓces receptatoris obtinuerit ſcienter aliquod beneficium eccleſiaſticum, ipſo iure talis obtinens priuat̃, & inhabilis efficitur quo ad obtinenda, qñ tñ ſcienter, & ibi vide gl. an pontificalis dignitas includat̃. Item punitur ſi quis credens hæreticis dum eſſet in lecto peteret hereticos cõſolatos iuxta prauam eorum conſuetudinem niſi per filios eius ꝓbetur qualiter non erat ſanæ mẽtis, & hoc ꝑ teſtes idoneos non domeſticos, & familiares, priuant̃ filij ſucceſſione iuxta. c. filij.vel hæredes.de hær.in 6. puniunt̃ ẽt vt in c. in fidei eo.in 6.& puniuntur vt in d.c.accuſ.§.ſi vero.& ſeq.eo. in 6. & puniunt̃ vt in d.c.ne aliqui.eod.in 6. Punitur ẽt, & fautor, & defenſor officialis, vt in c.vt officiú, in fin. eod.in 6. punitur ẽt vt in cap.contra chriſtianos, et vt in c.fin.eo.in 6. et in c.ſicut.de hæret. et in c.excõicamus.§.cred. et in c.1.§.credentes.de ſtatu.contra lib.eccl. et in authen. credentes.C. de hær. Punitur ẽt quia ei imponitur publica pœnitentia per Spec. in tit. de teſte.§.1.verſic.quid de portantibus. Item punitur extra ordinem arbitrio ſuperioris, vt dr̃ in l. manicheos.C. de hæret.§.in eos. ibi auctoritatis noſtræ aculei. Item punitur dum tꝑalis requiſitus vt terram ſuam purget hæreſi, et noluerit facere poſt annum vt eius terra occupari poſſit à fidelibus ipſo tanq̃ defenſore excluſo. ſaluo iure directi dominij dñi, vt dr̃ in authen. ſi vero dñs, et vide vnde ſumitur C. de hær. et punitur vt in l. cú ẽt. et in l. manicheos. et in l. Arriani. l. quicúque, et l. ſi quis. C. eo. vt loci poſſeſſiones, et domus publicentur dño ſciente, et permittente. Et nota ꝙ tales receptatores fautores, et credentes non puniuntur alijs penis in iure non expreſſis, nec pœnis hereticoꝝ ꝓterq̃ credentes hæreticis contra fidem, vt dñt gl. in d.§.credentes. et in d.c.accuſatus. in verſ. hæreticos, de hær. in 6. ſi quis velit videre rationes quare filij talium puniant̃ tali pœna ex delicto paterno, dic vt per gl. & Matth. in d.conſt.pactarenoꝝ. vbi ẽt ponit qñ filius ꝓ patre, & econtra teneatur. vbi dicit patrem non puniri licet filius ſit hæreticus; credens, fautor vel receptator, ſicut cõtra. vbi rõnem aſſignat. de fugiente añt ad hoſtes fidei, & de conſultore hæreticorum remiſſiue dic vt per Matth. in d.conſt.pactare. in fi. Cetera curioſus lector perquirat. de hæreticis hactenus permiſſa tñ proteſtatione finem facio huic libello, vt ſi quid apte dictum non fuerit, aut perperam dcm̃ locutus aſſero iuxta formá. c damnamus. in fi. de ſum. Trin. & fide cath. vt ſilr̃ teſtat̃ Bal. in conſ. ſciſmatis in prin. ꝯſ. quod ponit in rub. C. ſi quis ali. teſta proh. licet potius relator, & aliqualis ſub ordinator. & cõpilator potius viderim q̃ ex noſtro morte dcm̃ apparet, eum dicta auctoritatibus cõprobentur, iudicio tñ, & correctioni eccleſiæ ſubmittendo, & in aliquo ab ea non diſcrepãdo ad laudem, & gloriam Redemptoris noſtri, & ſuæ piæ, & immaculatæ virginis Matris, & omnium Sanctorum. Amen. Valete.

SOLEMNIS AC PERutilis Tractatus, de modo procedendi contra Apoſtatas, Incerti Auct.

SVMMARIVM.

1 Apoſtata quomodo citari debeat.

2 Procuratorem quilibet tenetur dimittere, poſtquam ſemel citatus eſt, alias procederetur in cõtumaciam.

3 Praconia vox paucis innoteſcit.

4 Citatus docens ſe iuſta de cauſa abfuiſſe reſtituitur.

5 Citatus poſtquam venerit debet admoneri trina admonitione, vt iuri pareat ante ſententiam.

6 Iudex non debet ad ſententiam feſtinare excommunicationis.

7 Caſus in quibus apoſtatæ perdunt priuilegium clericale, & quibus non perdunt.

8 Renunciare iuri ſuo voluntarie, & eo ſpoliari à canone differunt.

9 Excommunicationis ſententia quomodo ferri debeat, & num. 13. Et quid ſeruandum per excõmunicatorem, poſt latam ſententiam ſi requiratur ab excommunicato exemplum.

10 Quid ſi excõicator nolit hunc ordinem ſeruare.

11 A ſententia excommunicationis contra apoſtatam non appellatur, niſi iudex excedat modum in corrigendo.

12 In ſententijs excommunicationis, & interdicti quid ſeruandum.

14 Inducia à lege conceſſa an poßint per iudicem abbreuiari.

15 *Annus licet à iure concedatur, & ex cauſa bien*
nium ad proſequendum appellationem, tamen
ſi iudici videbitur expedire poterit reciſum tem
pus moderari, & num. 20.
16 *Decem dies dantur fauore iurium ad appellan-*
dum, infra quos ſi non appelletur ſententia trã
ſit in iudicatum.
17 *Quatuor annorum tp̃s quod datur ad petendũ*
reſt. in integ. non poteſt augeri, vel minui.
18 *Homines ſubſunt iudicibus ratione iuris, ſed ius*
eſt ſupra iudices, & ideo in his quæ ſtatum ho-
minum dicunt, poſſunt iudices inſpecta verita-
te, & vtilitate mutare, ſed quæ tangũt ſtatum
iuris mutare nequeunt.
19 *Princeps legibus non ligatur.*
21 *Limitatio ad ſupradicta, num. 15. & 20.*
22 *Terminus ad arripiendum iter ſtatutus à iudi-*
ce, vicem habet peremptorij.

QVia frequenter prælati religioſorũ
ꝓp incorrigibiles Apoſtatas neceſ-
ſe hñt ꝯtra ipſos ꝓcedere, & ſniam
excõm. ferre, ideo breuem, & vtilem tracta-
tum huic noſtro opuſculo ſubijciam de mo
1 do contra prædictos procedendi. † Primo
ergo citandus eſt Apoſtata, vt veniat iuri pa
riturus, citabitur aũt tribus edictis ſiue de-
nunciationibus, vel vno peremptorie ꝓ om-
nibus, vt in tali termino veniat pariturus iu
ri, vt 24. q. 3. de illicita. & l. ad peremptoriũ.
& l. nonnunquam. ff. de iud. & ſemper citan
dus eſt reus ſi inueniatur, vt 4. q. 5. c. quiſ-
quis, & c. 1. qui ma. accuſ. poſſ. & cap. vene-
rabilis, de dol. & cont. Si autem non inueniť
2 citandus eſt ꝓcurator, ſi quem dimiſit, † quẽ
tenetur quilibet dimittere, poſtq̃ ſemel cita
tus eſt, alias procederetur contra ipſum tan
quam contra contumacem factis denuncia
tionibus ad domum ſuam, vel ad eccleſiam,
vt c. cauſam quę, & c. venerabilis, de dolo, &
cont. & c ſi aduerſarius, de eo qui mi. in poſ
ſe. & talis citatio dr̃ legitima vt d. c. cauſam
q̃, & ꝑpetuat iur. ſidict. c gratũ. de off. deleg.
maxime ſi delegatus nõ ſit certus de morte,
& obitu delegãtis. vt ibi dr̃, alias ſi eſſet cer-
tus ꝯtrariũ obtineret, q̃a tũc non ꝓcederet,
vt l. eius qui. ſi cert. peta. Si aũt non eſſet cer
tus, poſſet procedere, vt. §. recte. Inſt. mand.
Si ergo reus ſic citatus non venerit in ter-
mino ſtatuto ꝯtumax reputabitur, & proce-
di poterit ꝯtra reũ, niſi forte iudice ſedente
pro tribunali venerit, tunc .n. non habebiť
ꝯtumax, ꝓſumiť .n. q̃ parum vocem ꝑconis
3 audierit, vt l. diuus, de in integ. reſt. † vox. n.
ꝑconis paucis innoteſcit, vt auth. qui ſemel.
C. quõ, & qñ iud. & ꝓp hoc æquitate ſuadẽ
te poterit iudex expectare citatum in alte-
rum diem, vt c. conſuluit. de off. deleg. nam
in iudicijs, & compromiſſis mora purgatur
l. & ſi poſt tres. ff. ſi q̃s cau. & l. ſancimus. C.
de fideiuſſ. & ideo ſi ꝯtingat in hoc caſu ꝓce
4 dit ꝯtra abſentem, † ſi poſtea doceat ſe ab-
fuiſſe iuſta, & de cauſa reſtituiť citatus. c. cũ
Berth. extra de re iud. & ex q̃bus cau. maio.
5 ꝑ totum. † Secundo poſtq̃ venerit debet mo
ueri, vt iuri pareat, trina aũt admonitione
ſemꝑ eſt admonendus ante ſniam excõica-
tionis, vt 16 q. 7. cap. omnes decimæ. & 17.
q. 4. de presbyterorum, & de ſenten. excõm.
contingit, & admonitio appellatur à iure cõ
petens, vt c. ſacro. de ſenten. excõm. cap. re-
prehenſibilis, de appell. poterit .n. vna ſola
admonitione pro tribus moueri perempto-
rie, aſſignato ſibi ſpacio cõpetenti à iudice ſi
cut dictum eſt de citatione. vt 24. q. 3. de illi
cita. & committitur arbitrio diſcreti iudicis
peremptorium maturare, ſiue temperare ſnĩ
quod ſibi videbitur expedire, vt c. 1. de off.
6 deleg. † non. n. debet iudex ad ſniam feſtina
re, cum dicat lex, q̃ prætor non debet feſti-
nare ad determinandum, vt iubeat poſſide-
re, vt l. ſi finita. §. ſed ſi forte, de dãno infect.
7 † nec ꝑdit apoſtata priuilegiũ clericale ante
dictã trinam admonitionẽ, vt capitulo in au
dientia. de ſenten. excõm. quamuis ꝯtrarium
notari videať in c. cum non ab hoĩe. & c per
pendimus. de ſent. excõm. vbi dr̃, q̃ occiſo-
res clericorũ apoſtatorũ non plectunť cano-
ne latæ ſniæ: & iõ non ſunt ad ſedẽ apoſtoli
cã mittẽdi ꝓ abſolutione, ſed in hoc diſtin-
guas q̃ inter apoſtatas q̃dã viuũt tm̃ ſecula
riter ad modũ laicorũ, & iſti nõ ꝑdũt priuile
giũ clericale ante trinã admonitionẽ, vt di-
ctũ eſt. Alij vero q̃ nõ ſolũ ſeculariter viuũt
admodũ laicorũ, ſed ẽt enormiter ſe immi-
ſcẽt tyrãnidi, & ſeditioni guerrarũ cũ armis,
& hmõi, & tales ipſo facto ꝑdunt priuilegiũ
clericale, vt dñt iura in contrarium allega-
ta. Nec obſtat q̃ dr̃ clericus non poteſt re-
nunciare priuilegio clericali, vt c. contin-
8 git. de ſenten. excõm. † quia aliud eſt renun
ciare iure ſuo voluntarie, & aliud eſt ſpo-
liari iure ſuo à canone, & merito facino-
rum ſuorum, ſicut fit in hoc caſu. Tertio ſi
poſt

poſt trinā admonitionē noluerit iuri parere
9 poterit excōicari, debet † aūt ſnia excōica-
tionis in ſcriptis ferri, & cauſa excōicatio-
nis conſcribi, vt appareat ꝑ ꝑ quam cauſam
excōicatur, vt ſit iuſta, vel iniuſta, & ſi excōi-
catus petit exemplum tenetur excōicator
ei tradere illud. & de hmōi requiſitione de-
bet confici publicum inſtrm̄, vt c. cum me-
10 dicinalis, extra de ſenten. excōicatio. † Si
autem excōicator hunc ordinem non ſer-
uauerit per vnum menſem ſuſpenſus eſt ab
ingreſſu eccleſiæ, ita tñ qđ ſi durante hmōi
ſuſpenſione ingeſſerit ſe diuinis irregularis
efficitur à qua non poterit niſi per Papam
liberari, vt in d. c. cum medicinalis in fine.
Eodē modo ſi qs iudex ferāt ſniam excōica-
tionis ante trinam admonitionem, eſt ſu-
ſpenſus ab ingreſſu eccleſiæ. c. ſacro. de ſen-
ten. excōm. hoc .n. eſt gñale in alijs ſenten-
tijs diffinitiuis, vt in ſcriptis ferantur, quæ
ſi non ferantur in ſcriptis non tenent, nec
ſniæ nomen merentur hēe, vt 2. q. 1. in pri-
mis, in fine, & c. ſtatutis. In alijs tñ non eſt
neceſſe cauſam exprimere in ſnia, quæ mo-
uet iudicem ad ſententiandum. c. ſicut, de re
iud. Sententia vero excōicationis bene te-
net licet dictus ordo non ſeruetur, ſed pro-
11 ferens ſuſpēſus eſt ipſo iure, vt dictū eſt. † Si
aūt appellet ante ſniam excōicationis latā
in talem apoſtatā vel incorrigibilē, nō valet
appellatio, & tenet ſnia: qa ꝯtra diſciplinam
regularē, ſiue canonicā, nō tenet appellatio,
vt c. licet. de off. ord. & c. ad noſtram. de ap-
pellatio. & c. repræhenſibilis, & cap. cum ſpe
ciali. in fine, niſi iudex modum excedat in-
corrigendo, tunc .n. tenet appellatio vt c. de
priore de appell. & c. ſuper qōnum. §. nos
12 aūt de off. deleg. † Idē ēt ſeruandū eſt de ſen
tentijs interdicti, & excōicationis, qa quan
tū ad hoc pari paſſu incedūt illę tres ſniæ, vt
13 c. cū medicinalis de ſent. excōm. lib. 6. † Sic
aūt contra apoſtatas formabit ſnia, vel in-
corrigibiles. qm̄ iure cauet quod ſint ſoliciti
ꝑlati fugitiuos. & ineptos de ordinibus ad
regularem diſciplinā ſalubriter reuocare, &
inobedientes per ſniam excōicationis puni
re, vt c. ne religioſi. de regula. & tu talis, & ta
les q fuiſti vel fuiſtis in noſtro ordine, mūdū
miſerabiliter euagaſtis in vituperium, regu-
laris, & eccleſiaſticæ diſciplinæ, & honeſtatis
monemus te, vt ad tuum ordinem reuerta-
ris, aut aliā religionē ingrediaris tuæ ſaluti
idoneam, ac tibi ꝯceſſam ſm̄ noſtri ordinis
inſtituta tibi ꝑfixo ſpacio triū dieꝝ, in quos
noſtram admonitionē, tā fideliter quā effica
citer exequaris, quem terminū tibi pro pri-
mo, & 2. & 3. perempt. aſſignamus, quod ſi
non feceris ex nunc prout ex tunc, & ex tūc
prout ex nunc inſcriptis te ipſum ſniæ ex-
cōicationis ſubiacere decernimus, vel excōi
14 cationis, vinculo te innodamus. † Quarto
videndū eſt an iudex poſſit abbreuiare indu
cias à lege conceſſas, & vr̄ ꝙ ſic, vt c. cum
ſit, & cap. oblatæ, de appell. & c. ad conſult.
de re iud. & l. 2. ff. de re iud. & tertia q. 3. de
iud. & §. ſpacium, & 20. diſt. de lus in l. 3. §.
ſi quis condemnatus, de re iud. Ad hoc no-
tandum eſt, ꝙ tꝑa ſtatuta ſunt de rebus, &
cauſis humanis aliqñ fauore hoium, aliqñ
fauore iurium, & quia fauore hoium dantur
induciæ tꝑoris citato, vt veniat ad iudicium
pariturus iuris, & q̃uis tria debeant eſſe edi
cta, quorū quolibet debet cōtinere triginta
dies, vt in authen. de legit. §. oē. iudex tñ mo
derabit ordinem edictoꝝ, & cōpendium, ꝑ-
ut viderit experire, penſata qualitate ꝑſonæ
& tꝑis, & negocij ſiue cauſæ, vt l. nonnunq̄
de iud. & ideo ſi iudex nimis breuem termi
nū dederit, citatus non reputabiť ꝯtumax ſi
nō venerit in termino ſtatuto, & ſic poſt ap-
pellationem hac de cauſa factam proceſſe-
rit in cauſa grauando citatum irritum reuo
cabitur, vt c. 1. de dil. Et idem puto in alijs q̄
15 in fauorem hoium ſunt inductę, † vt quo ad
ꝓſequendū appellationem indulgeť annus
a iure, & ex iuſta cauſa biēnium, vt in d. c. cū
ſit, tunc .n. ſi iudex viderit expedire poterit
receſſius tꝑs moderari, vt dn̄t iura primo al-
legata: ſic ēt puto in tꝑe dādo ei q iuſta cau
ſa ab eccleſia ſe abſentauit, cui ad reuertēdū
iura diuerſa tꝑa ſtatuunt, ſicut habitū eſt in
16 prima parte ſummę, † Fauore aūt iuriū danť
decē dies ei cōtra quē lata eſt ſnia diffinitiua
vt appelleť, infra quos nō ſi appellauerit tēā
17 ſit in rē iudicatā, † & tēpus quatuor annoꝝ
quod datur petēti in integrum reſtitutionē,
& talia & ſimilia, augeri vel minui nō pn̄t, de
quibus hr̄. 2. q. 6. c. anteriorum. & c. fin. de in
integrū reſtit. Sed quæ eſt ratio diuerſitatis?
18 dicendum eſt † ꝙ hoīes ſubſunt iudicibus ra
tione iuris, ſed ius eſt ſupra iudices, & ideo
in his quæ ſtatum hominum dicunt, pn̄t
iudices inſpecta veritate, & vtilitate mu-
tare, vt cap. licet, de ferijs. in his vero quæ
tangunt

tangunt ſtatum iuris mutare non pñt,qa iu
19 dices iuri ſubijciunt,excepto principe † q le
gibus non ligat,vt l. princeps, de legi. q̄uis
legibus viuere cleméter profiteat,vt l.digna
vox. C. de legib. Alibi tñ dr̃ ꝙ iura grauius
inſurgunt ꝯtra ꝯtemptores iudicis q̃ con-
tra contemptores iuris.arg.l. Celſus,de ar-
bitr.& l.ſicut dies.§.fi.& l. ſi quis ſciens. ff.
20 de contrahenda emptio.† Sed an iudex po-
terit abbreuiare tp̃s appellationis, vt ante
annũ, vel poſt biennii qđ ex iuſta cauſa da-
tur,teneat appellans finire cauſam appella-
tionis? Ad hoc dixerũt q̃dam,ꝙ ſic,quantũ
ad hoc ꝙ non ſit negligẽs in exequẽdo ſine
agendo.vt cauſam finiat, ſi cõmode ante an
num vel bieñiũ non põt terminari,ne ap-
pellãs videat ſubterfugere ꝓceſſum negocij
principalis,& ſic aduerſariũ ſuũ grauare, &
non iuſtitiam ꝓſeq videatur, ſi tñ non poſ-
ſet cauſam terminare, nõ eſſet ſibi imputan
dum,arg.c.ex inſinuatione.de appell.2.q.6.
anterioꝝ.§.ad hoc,& ſic intelligit quod di-
cit canon, niſi forte iudex certum tp̃s fuerit
moderatus,infra quod terminet cauſam ſuã
vt c.cum ſit.de appellatio. Alij dñt,ꝙ iudex
non poteſt tp̃s appellationis abbreuiare, ni
ſi appellans teneatur cauſam finire ante tp̃s
ſtatutum à canone, vel à lege, imò habebit
ſemper appellans annum integrum vel bien
nium ex iuſta cauſa,infra quem terminũ fi-
niat cauſam ſuam,quo elapſo firma manet,
& rata ſnia,vt d.c.cum ſit.& l.fi. C. de tem-
21 po. appell. † Sed pro tanto dr̃, ꝙ iudex po-
teſt recitius tp̃s moderari, quia poteſt termi
num ſtatuere appellanti infra quem teneat
coram iudice ſuperiore cõparere ad quẽ ap
pellatũ eſt, vel infra quẽ arripiat iter ad ꝓſe
quẽdũ appellationẽ,qđ ſi nõ fecerit, poterit
iudex à quo appellatũ eſt ſniam latã execu-
tioni mãdare, qa ſtatim tenet ac ſi nõ fuiſſet
appellatum, vel ſi appellatũ fuit ante ſniam
põt poſtea ꝓcedere in cauſa.& rõ huius eſt,
22 † qa talis terminus vicem obtinet perẽpto
rij vt c.ſæpe.& c.peruenit. el 2. de appell. ſi
vero nullum terminum ſtatuat appellanti,
tũc appellãs hẽt terminus vnius anni à lege
præfixum, & tunc per totum alium annum
non põt iudex procedere ad exequendum
ſniam,vel ſuper principali. Sed anno elapſo
poteſt, ſicut dictum eſt, cum tp̃s ſtatuitur,
vt c.reprehenſibilis,& cap. conſuluit. in fi-
ne de appellatio.cum ſimilibus. Laus Deo.

TRACTATVS

Dom. Ioannis Thierry Lingonen. I. V. D. totam materiam fugæ laconice complectens.

SVMMARIVM.

1 *Fuga ſerui eius præſcriptionem impedit, ſicut animalis fuga.*
2 *Fuga facit ſemiplenam probationem,tamen non totam ſi aliter ſtatuto diſponeretur, licet quem in mala fide conſtituat.*
3 *Fuga eſt triplex, ſcilicet voluntaria,camaria, et ignominioſa.*
4 *Fuga an proprie dicatur,quando quis latitat vt fugiat, ſed non comprehenditur.*
5 *Fugiens in domum propriam an poßit in ea capi, & per officialem pro debito ciuili extrahi.*
6 *Fugiens ad eccleſias an ſit tutus.*
7 *Debito ciuili ſi quis ducatur per eccleſiam,nõ gaudebit eccleſiæ immunitate.*
8 *Titius homicida ſi non potuit fugere ad eccleſiam, ſed inuenit quendam ſacerdotem deferentem corpus Chriſti aufugit ad ipſum, & eum accepit, an eccleſiæ immunitate gaudere debeat.*
9 *Fures eccleſiæ an iſtud priuilegium habeant.*
10 *Fugiens de vno territorio in aliud, an per poteſtatis familiam,vel præpoſiti,capi poßit.*
11 *Fuga poſt accuſationem an ſuſpicionem faciat.*
12 *Fugiens cum gladio de domo in qua homo mortuus reperitur, an occidiſſe præſumatur.*
13 *Debitor fugitiuus,an creditoris propria auctoritate capi poßit.*
14 *Fuga ſola an faciat ſuſpicionem.*
15 *Fugitiuus qui ad aliam patriam vadit an per loci iudicem citari poterit in quo deliquit, ſine illius iudicis requiſitione, cum hic criminis ratione forum ſortiatur.*

HVius temporis cõditionem proſpiciẽs,quia plurimi cum deliquerunt, aufugiũt,ideo in pñti tractatu fugæ materiã inſerere auſus ſum. Et primitus eſt
1 notandum, † ꝙ fuga ſerui impedit eius præ-
ſcriptionẽ,ſicut fuga animalis,l.1. & ibi Bal.
C.de ſer.fug. Fuga.n.reddit quem ſuſpectũ,
l.impuberibus, §.præterea, & ibi Bart.ff.de
ſuſp.tut. & ſi exiſtat leue indicium ad tortu-
ram.Bald.in l.non hoc. C. vnde cogn.Spec.
2 in tit.de prob.§.fin.verſ.vlt.no. vbi † dicit,ꝙ
fuga

fuga facit ſemiplenam probationem,tñ non totam,ſi aliter ſtatuto diſponeretur, licet cõſtituat quem in mala fide.l.mala fide. & ibi Bald.C.de lõg.temp.præſcr.quæ pro lib.op.

3 Vnde eſt aduertẽdum,ꝙ fuga eſt triplex.ſ voluntaria,cauſaria,& ignominioſa.Bal.in l.1.

4 C.de ædi.act. Ideo quæritur. † Fuga an ꝓprie dicatur,qñ quis latitat vt fugiat, ſed nõ comprehẽditur,vide Bald.in l.1.col.3. C.de ædi.act.& in l.1.C.de ſer.fug.vbi dicit, ꝙ fugiens dr̃ latitare. Alex.de Imol.in l.pen.de cuſt.reo. & fugiens de carcere quod inuenit apertum nõ facit indicium contra ſe. Bal.in l.ſuccurrit.C.ex quib.cau.maio.Pet.de Sun. in l.bonæ fidei. C.de iureiur.tñ ſi reuertitur non dr̃ fugere nec tenetur pena ſtatuti de fugiente de carcere.Bald.in l.1.col.3.C.de ſer.

5 fug.& in l.1.C.de ædil.act. † Sed fugiens in domum ꝓpriam an poſſit in ea capi, & extrahi per officialem pro debito ciuili. Bal.& Alex. in l.plerique. de in ius vocan. contra Bald.in l.1.C.de ſum.Trin.qui tñ loquitur, qñ fuit captus extra domum,ſed euaſit,& in domum aufugit,quia põt de domo incontinenti extrahi.ita Alex.in l.quod ait.de adul.

6 † Item quęritur an fugiens ad eccleſias ſit tutus. pro hoc vide tex.in tit.de his qui ad eccle.conf.Bart.in cõſil. incip. ſtatuto ciuitatis Tudert.Oldr.in cõſil.4.quod eſt notandum

7 ẽt † ꝙ ſi quis pro debito ducatur ꝑ eccleſiã, non gaudebat immunitate eccleſię.ita Arch. 17.q.4. c. antiqtus. ex quo oritur alia q̃ſtio.

8 † Titius homicida non potuit fugere ad eccleſiam,ſed inuenit,quẽdam ſacerdotem deferẽtem corpus Chriſti,aufugit ad ipm,& q̃ũ accepit an gaudere debeat immunitate eccleſiæ,& primo vr̃,ꝙ ſic per tex in l.vna. C. de his q ad eccl.conf. Nam ꝙ aliqs in eccleſia tuetur eſt introductũ in fauorem Dei, ergo multo fortius ſi fugiat ad ipſum,arg.l.capitalium,§.ad ſtatuas,ff.de pœn. & de ædil.edic. l.quis ſit fugitiuus,§.idem Iulianus.nam teſte Ariſt.ꝑp vnumquodque tale, & ipm ma

9 gis. † Sed qd de finibus eccleſiæ an habeãt illud priuilegium, & dicendum, ꝙ ſic. in l. pñti, §.quod ſi in finibus. C. de his qui ad eccleſiam conf. tex.in cap.ſicut.de immunitate eccleſiaꝝ quod põt intelligi ſm Iac. de Bel. de finibus neceſſarijs ſecus aũt in alijs. arg.de relig. & ſump.fun.§.fi.& ff.de contrahen.emp.l.ſæde ſacra,§.1.& C.de relig.l.ſi ſepulchrum,& ibi Bald. Vnde qñ quis in eccleſia deliquit, tunc iudex ſecularis non poteſt eũ extrahere de eccleſia,ſed eps loci, & eum tradet iudici ſeculari ſi ſit laicus. C.ad l.Iul.

10 de adul.auth.ſi quis ei. † Propterea quæritur an fugiens de vna territorio in aliud per familiam poteſtatis,vel ꝓpoſiti poſſit c.& eſt dicendum,ꝙ non,ita Bald.in addit.ad Spec. de cõp.iud.adi.verſ.ſed pone,ꝙ malefactor. Bald.& Flor.de ſan.Pet.in l.ſicuti,§.Ariſt.ff. ſi ſer.ven.Saly.in l.2. C.de exhib.re. Ang.de Are.in tract.malef.verſ. quod fama facit. ꝙ eſt contra dictum Bart.in l.quod ait,§.quod ait. & ibi Alex.de adul.Bal.in l.quicunque.

11 C.de ſer.fug. † Sed quæritur an fuga poſt accuſationem ſuſpicionem faciat. Bal.in l.1.ff. de reb.eoꝝ tenet, ꝙ non, quod eſt modo limitandum ſm Soc.niſi qs coram iudice fuiſſet minatus de accuſando,licet adhuc non accuſauerit,quia tunc vr̃, ꝙ fuga ſecuta faciat ſuſpicionem. ꝑp quod ex hoc reſultat in multis caſibus idẽ effectus, qui reſultarẽt ex libello accuſatorio vt eſt tex. ſingularis,in l. miles.§.ſocer.de adult. Secundo, niſi alias fruſtra ſuſpicio laboraret contra fugientem poſt accuſationẽ tunc.n.maximam inducit ſuſpicionẽ,arg. eius quod dr̃ in l.fin.quibus mod.tur.& ibi Doct. Tertio,niſi poſt accuſationẽ accuſatus aufugiat de carcerib. qa tũc contra eũ proceditur tanq̃ contra cõfeſſum de crimine,text.in l.eos, in fi.ff.de cuſt.reo. ibi gl.no.quæ ad hoc ſæpe allegatur.Qñ ergo accuſatus eſt captus,& aufugit, nõ habet locum dictũ Bar.cum ſtatim poſſit ꝯdemnari tanq̃ ꝯfeſſus,qđ intelligendum eſt. ſi aufugerit,de carcere clauſo.ſecus ſi de aperto, ſicut de aula palatij,vbi iudex eũ ſtare ꝑcepit,quo caſu ſi incarceratus fugiat,oſtio dimiſſo aperto ꝑ negligentiã cuſtodũ,tunc aufugiẽs non hr̃ pro confeſſo.ita tenet ſinglr̃ Bal.in l.ſuccurritur,ff.ex quib.cau.ma. & fuit dictũ originale Guil. de Cun.quod ſolemnizãt Lod. de Rod.in l.admonendi,ff.de iur.Quarto,limitatur, niſi carcer fuiſſet fractus ꝑ tertiam ꝑſonã,non data opera incarceratoꝝ, qa tũc eſt eadẽ ratio,quæ eſt in oſtio dimiſſo apto. ita tenet Lãfr.de Oria in l.fugitiui.C.de ſer. fug gl.in §.ſi vero quidã,in authen.de exhi.

12 reis. † Finaliter quęro,an fugiens cũ gladio de modo in qua reperitur hõ mortuus,ꝑſumitur occidiſſe. & Doc.& Bal.in l.fi.C.de ꝓb. & in l.neq; natales.eo.ti.dñt, ꝙ ſic.ita Ang. in tract.malef.verſ. qd' fama. Ang. & Alex. poſt

13 poſt Bal.in l.2.ff.de fur.qđ vidi ĩ prax. †Sed
queritur,an fugitiuus debitor poſſit capi au
ctoritate creditoris.Spec.in tit.de renũ.ver.
Itẽ eſt beneficium;tenet q̃ ſic,qđ eſt verũ, &
ſic intellige,vt iudici pſentet,non vt occida-
14 tur ita in tit.de accuſ.§.1.ver.hoc tñ. † Ad
hęc q̃rit, an fuga facit ſolam ſuſpicionem.
Bar.in l.admonẽdi,de iureiur.& ibi gl.tenet
q̃ faciat ſemiplenã ,pbõnem, qđ eſt limitan
dum ſm Soc. niſi quis timore familiæ recto
ris aufugiat,& poſtea citatus à iudice cõpa-
reat,tunc.n.purgatur oĩs ſuſpicio.text.in l.
q̃s ſit fugitiuus.§.1.ff.de edil.edic.Item fal-
lit niſi aliqua cauſa excuſet fugientem, puta
tenere partialitatẽ in ciuitate, vel q̃d aliud,
d.l.q̃s ſit fugitiuus.§.apud Labeo. Item limi
tandum eſt dictũ Bart. ſm Soc. q̃ fuga iudi-
cium facit, vt dr̃ in d. l. admonendi, & cla-
rius in l. 1. Corn. ff. ad Senatuſcon. Sylla-
nia. videlicet qñ aufugit ante accuſationem
de ſe factam,ſecus ſi poſt,quia tunc licuit ſi-
bi ſanguinem redimere,in l.1.in fin.de bon.
eorum, vbi Bart. tenet per illum tex. quod
eſt intelligendum qñ delictum erat capita-
le. ex quo aut debebat occidi aut membris
mutilari. ſecus ſi eſſet imponenda pecunia-
ria pœna. Tñ eſt notandum,q̃ in caſu ſpe-
ciali fuga plene probata, l.ↄſiliarios, & ibi
16 Docto.C.de aſſeſ.† Finaliter q̃rit,fugitiuus
qui vadit ad aliam patriam,an poterit citari
per iudicem loci in quo deliquit ſine iudicis
requiſitione illius loci,cum hic forũ ſortiaĩ ra
tione criminis,vt C.vbi de cri.agi opor. au-
then.qua in ,puincia. Aliq dñt q̃ ſic.& alle-
gaĩ pro hoc tex.in l.oĩs.§.ſi vero apparitor.
C.de epiſc.& cler.& in l. fin. ff. de off. præ-
fec.vrb.nec obſt.l.fin.ff.de iuriſ. om. iud. tñ
ↄtrarium ſeruatur de facto, vnde aut com-
miſit in illa iuriſdictione extranea,aut non.
Si in illa commiſit, tunc debet iudex q eum
captum detinet primo ipſum punire, ſi cri-
mẽ ibi commiſſum ſit tale, q̃ non impediat
executionẽ alterius iuriſdictionis: vtputa ſi
crimen ſi tale,qđ mortẽ non exigat,& aliud
primo cõmiſſum mortẽ exigeret:q̃a tũc pri
mo de minori pęna deinde,de maioris eſſet
tractãdũ.ff.de accuſ.l.ſi cui.§.fi.& ſic in loco
captionis põt manum,vel aurẽ amittere, &
deinde eſt remittẽdus ad aliã iuriſdictionẽ,
in qua maius, vel ęquale crimen cõmiſit: &
ſic executio vna aliã impedire non debet ita
Bart.in d.l.ſi cui. §. fi. ſupra allegato.

TRACTATVS
De bannitis: Per dom. Iacobum de Arena, editus.

SVMMARIVM.

1 Bannitus quis dici poſſit, & cui æquiparetur.
Deportatio vel relegato totus mũdus iterdicitur
2 Bannitus vbique ſtare poteſt, niſi in ciuitate ex qua bannitus eſt.
3 Bannitus filios in poteſtate retinet.
4 Curator filio bãniti datur vt filio eius qui apud hoſtes eſt.
5 Bannire aliquem faciens curare debet quòd bãnum ſit certum, aliàs non valet.
6 Bannum an valeat, ſi ita dicatur, bannimus hæredes titij.
7 Bannum tenet ſi citatio facta reperitur quòd quicunque eſt hæres talis compareat ad ſe excuſandum.
8 Citatio requiritur vt quis in banno ponatur.
Modus citandi qualis ſit.
9 Citatio de mandato iud. fieri debet limit. vt ibi.
10 Citatio debet fieri in tali loco quòd ille ſe ſentiat citatum.
11 Bannum ipſo iure non valet, ſi banniti citatos eſſe negant.
12 Citatio de conſuetudine ad domum fit, citatio ad domum ſubſidiaria eſt.
13 Præconi ſoli an credatur ſi dicat ſe citaſſe.
Metu pœnæ homines à delicto arcentur.
14 Notoria multa dicuntur, quæ non ſunt.
Notorium id dicitur, quod nulla tergiuerſatione celari poteſt.
Notorium quod non eſt, per iudicem pro notorio haberi non debet.
15 In ius vocari nemo debet ſine iudiciali præcepto.
16 Banniti an impune offendi poſſint, & num. ſeq.
17 Statuta permittentia bannitum occidi de iuris ſubtilitate non valent.
18 Banniti conuenti in ſuis defenſionibus, an audiantur.
Iudex mitior lege eſſe non debet.
19 Mens legis, & non eius verba attendi debet.
20 Bannito agenti omnis audiẽtia denegatur, quid ſi ab alijs conueniatur.
21 Hæreticus non agit, ſed conuentus ſe defendere poteſt.
Excommunicatus non agit, ſed ſe defendere põt.
22 Bannitus ſi contra alium bannitum agit, an conuentus banni exceptione vti poſſit.

23 Bannitus

23 *Bannitus procuratorio nomine agẽs an audiatur.*
24 *Bannito quòd denegetur audientia, in honorem prætoris factum dicitur.*
25 *Bannitus ſi ſuccedat cuidam non bãnito ſi hæreditario noĩe agat, an banni exceptio ei obſtet.*
26 *Bannitus ſi bannito ſuccedat, an ſi hæreditario nomine agat, ei banni exceptio obſtet.*
27 *Banni pœna vt pſonalis ad hæredes nõ tranſit.*
28 *Bannitus ſi non agit, ſed alius eius nomine, audiri non debet.*
29 *Bannitus ſi iura ſua alteri ceßit, an ceßionarius agere poßit. & infra num. 34.*
30 *Leges ludibres eſſe nõ debẽt nec verbis impoſitæ.*
31 *Filius ſi in magiſtratu ius iniquum ſtatuit, ob quod ei obſt. exceptio, patri tamen non obſtabit.*
32 *Dolus vel factum cedentis ceßionario obeſſe non debet.*
Exceptio banni perſonæ cohæret, & illam non egreditur.
Actio mutata videtur perſona actoris mutata.
33 *Exceptio quæ obſtat cedẽti, an ceßionario obſtet.*
35 *Bannitus an ad officium eligi poßit, ſtante ſtatuto quòd bannitus conſul eſſe non poßit.*
36 *Præceptum in lege magnum eſt, obediẽtiam magiſtratibus per ſubditos præſtari.*
37 *Bannum eſt quædam multa.*
38 *Reſpublica per magiſtratum repræſentatur.*
39 *Diſpoſitio. quæ ab initio inutilis eſt confirmari non poteſt.*
40 *Clauſula ſtatuti ſequens per præcedentia declaratur.*
41 *Maritus qui eſſe prohibetur, licite ſponſus fit.*
42 *Veniens contra factum ſuum audiri non debet.*
43 *Probatum ſemel, improbari non debet.*
44 *Contractus, & diſpoſitio deducta ad cauſam à qua incipere potuit, conualeſcit.*
45 *Tria in quolibet officiali concurrere debent.*
46 *Statutum vel conſuetudo eſt quaſi lex.*
47 *Lex ordinariam iuriſdictionem dat.*
48 *Iure ſuo ſine culpa quis priuari non debet.*
49 *Delegatus vice delegantis fungitur.*
50 *Quod quis ſua culpa non habet, perinde eſt ac ſi non haberet.*

QVoniam bannitorum materia vtilis, & quotidiana eſt, & circa eam plurima ſunt aduertenda. Ideo circa il
1 lam plures quæſtiones ſubijciam, † & primo quis poſſit bannitus dici, & cui bannitus æquiparetur, an deportato, an relegato, de quo tangitur inſt. quib. mod. ius patr. poteſtat. ſol uit, §. relegati, in gl. Sed tex. in l. qui cum ma ior, §. his demum, ff. de bon. lib. hoc expreſſe determinat. Verum quidam dñt, & non male, quod illa gl. non eſt vera, quia maxima diſſonãtia eſt inter eos quia deportato, vel relegato totus mũdus interdr̃, excepta inſula in quam deportatur, vel relegatur, ſed in bãnito eſt ecõ
2 tra. † quia vbiq; poteſt ſtare, & habitare excepta ciuitate ex qua exbãnitur, vt in authẽ.
3 qua in ꝓuincia. C. vbi de crim. agi opor. † itẽ bãnitus filios in ptãte retinet, quia certi ſunt modi, qbus patria ptãs ſoluitur, inter quos bannũ non numeratur, ergo &c. arg. l. patre furioſo, de his q ſunt ſui, vel alie. iur. & l. ob-
4 ligationũ fere, §. placet, ff. de actio. & obl. † & filio talis banniti dabitur curator, tanq̃ filio eius q ab hoſtibus capitur, vt l. muto, §. ei cu ius, ff. de tutel. Item ſicut aduentitia nõ quæ rũtur patri, niſi quo ad vſumfructũ, vt in authen vt lice. mat. & auiæ in prin. & §. tã is. inſtit. qbus mod. ius patr. poteſt. ſoluit, & l. fin. C. de ſent. paſſ. ita, & ei q in banno ponit̃, & deſcribitur, de ſpeciali, & nominatim ponit̃, nec ſufficit quod gñaliter fiat, ſicut dr̃ in exhæredato, vt in §. nominatim. inſt. de exhær. lib. & l. ſi. §. 1. de lib. & poſthu. ſicut ẽt dr̃ in
5 excõicatione, vt in c. 2. de off. ord. † Vnde ponens, vel poni faciens aliquem in banno, debet curare vt bãnum ſit certum, & bãni ſñia, alias nõ valet, vt in §. curare. inſt. de actio. & C. de ſñia quæ ſine cert. quant. per totum. Et l. tutor. & lege duo ſunt Titij. de teſtam. tut. & l. interpres. de hæred. inſt. & l. quid tñ, §. Pomp. de arbitr. & l. 1. de iure do. Sed ſi ita
6 ſit factum † Bannimus hæredes, an valeat quidã dñt, quod ſic, ſi nominatim ſit factũ arg. §. maſculos. inſt. de exhær. lib. & l. Titius, de lib. & poſthu. & l. 3. §. nominatim, de iniuſt. teſta. & l. certũ, ff. ſi cer. pet. & l. nominatim, de cond. & demõſtr. Alij quod nõ valeat, quia in gñe, & confuſe factum, cum nõ ſit deſignata certa perſona. hic põt diſtingui, quia aut ꝑ acta conſtat q ſint hæredes, & tũc valet bãnũ, & eius effectus locum habet, aut non cõſtat ex actis, & tũc ſecus, arg. l. in ſumma. de re iud. & d. §. Pomponius, maxime ſi tanq̃ ipſe, et ꝓprio nomine experiat̃, & ſic nõ facit tanq̃ hæres, arg. l. ſi pater. de adoptio. & l. Itẽ eorum, ff. quod cuiuſq; vniuer. nom. & §. quia vero, in authent. vt nulli iud. & c. aduerſus. de
7 immun. eccleſ. † Sed pone, inuenit̃ facta citatio. quod quicunque eſt hæres talis compareat ad ſe excuſandum, & ita fuit in loco hæreditatis

ditatis publice proclamatum, an teneat ban
8 num,dico ꝙ ſic,& ita ſeruat cõſuetudo.† Ad
hoc autem vt quis ponatur in banno, debet
legitime citari,alias non poſſet legitime bã-
niri.Modus aũt citandi erit ſm locoꝝ diuer
ſas conſuetudines,arg.l.venditor.§. ſi ꝯſtat,
ff.cõm.præd.vel deficiẽte ꝯſuetudine, ſm ius
cõe,& ſm ea quæ habes l.& ad peremptoriũ
ff.de iud.cum ſeq.& l.2. & l. conſentaneum,
& authent.qui ſemel,C.quõ,& quan.iud. &
l.qui crimen,qui accuſ.non poſſ. & l.contu-
macia, de re iudic. & l. abſentem, de pœn.
9 † Item citatio debet fieri de mandato iudi-
cis,quia nullus debet exhiberi, niſi quem iu
dex mandauerit exhiberi,l.fin. C. de exhib.
re.& l.quicunq;, qui accuſ.non poſſ.fallit in
caſibus q̨ ponunt̃ in ti.quan.lic.ſine iud.vin.
& l.1.de rap.virg. & l.interdũ.§.qui furẽ, de
fur.& l.a.t ꝑtor:§.ſi debit. q̃ in fraud. credit.
10 † Item debet fieri in tali loco ꝙ ille ſentiat
ſe citatum, vel per eum ſtet quominus ſciat,
vel ad eius notitiam perueniat, vt quia fecit
oſtia claud.arg.l.vim facit,quod ui aut clã,&
l.ſi dictum,de euict. nam ſine cauſa non fuit
ſtatutum vt literę ranſmittant̃ ad magiſtra-
tum illius loci vbi citatus degit, niſi ad hoc
vt eidẽ citatio innoteſcat,vt l.1.de req.re.a-
lias ſufficeret ad domũ facta citatio,ut l.4.§.
abeſſe,de dam.inf.& §.ꝑtor, & l. ſcire opor-
tet,de exc.tut. ut l.ut perfectius,C.de ann.ex
cep.& l.ſed neq;, ff.quæ ſent.ſine appell. re.
11 † Et ſi tales bãniti negant ſe citatos,bãnum
ipſo iure non valet niſi de citatione ꝓbetur,
arg.l.ea quæ,C.qũo,& quan.iud.& l.de vno
quoque,& l.cont.§.cõtumax, de re iud. & l.
1.§.Itẽ cum ex dicto,q̃ ſent.ſine appellare,&
§.qñq;.§.1.de publ.& cap.qm̃ contra,de ꝓ-
bat.& l.1.de relat.C.& l.nec cauſam,de app.
& §.illud,in auth. de his qui ingred. ad app.
Aſſerenti enim &c.ut l.actor,& l.ei qui.& l.
12 aſſeueratio.de non numera.pecu. † Sed con
ſuetudo indiſtincte ſeruat.vt ad domum cum
citari ſufficiat,& non mi℞,arg.l.lex cẽſoria,
de verb.ſign.eſt.n. ſubſtantia ad domum fa-
cta citatio.l.3.de lib.agn. & cap. cauſam. &
dolo,& contumac.& l.de ea,§.ſi quib.mod.
13 in poſſeſſ.eat. † Sed an in talibus citationib.
credatur ſoli preconi dicenti ſe citaſſe,q̨dam
dñt ꝙ ſic, quia ipſi iurant, ſuum offĩm bene,
& legaliter exercere, & facere,vñ immemo-
res non præſumuntur &c.l.fin.C.ad l.Iul.re
pet.& cap.ad audientiam,de præſcrip. immi
net.n.pœna falſæ relationis,l.1. §. ſi quis,&
§ fin.ff.de fal.Itẽ promouerentur ab ordine
l.2.C.de ſport.& l.diuus, de exhib. re. metu
enim pœnæ hoies arcentur à delicto,l. 1.de
iu.& iur.& l.1.C.ad l.Iul.repetund. & maxi
me apparitores .l. apparit. C. de exact.trib.
Item qđ eis credatur,vr̃ expreſſum in l ma-
gis puto,§.ne tñ,ff.de reb.coꝝ,& l.1.de præ
fec.vrb.ſol dic ꝙ ei non creditur,q̨a vox vni
ca reputatur,& vox vnius &c.l.iuliurãdi, C.
de teſtib.Item quia nec ipſi iudici crederet,vt
l.ne in arb.C.de arbit.& de accuſ.l. ea q̇. C.
de decur.lib.12 l.1.& l.diuus, de cuſt.recor.
Alij tñ dñt eis eſſe credendum, ſed non ſim-
pliciter,ſed dñt,ꝙ aut refert notoria,& tunc
ei creditur,aut non refert,& tunc ei non cre
ditur,argum.l. ea quidem, de accuſat. & l. ſi
vero,§.qui pro rei,qui ſatiſd.cog.& cap. eui
dentia, de accuſ. Et per hoc pñt concordari
14 prædictæ opiniones. † Nam multa dñr no-
toria,quæ non ſunt,ſi allegetur,q̨a notoriũ
eſſe dr̃ illud quod probari põt arg.l.ciues,C.
de appell.& cap.conſuluit,de prec. Verumtñ
illud proprie eſt notorium, quod nulla põt
tergiuerſatione celari,cap.fin.de cohab.cler.
iudex ergo ꝑcaueat ne quod nõ eſt notoriũ
pro notorio habeat, & ſm hoc intellige d.l.
ea quæ,& l.qui ſepulchre,de ſepul.uiol. Alij
dñt,quod ex qualitate, & ꝯdõne perſonæ ip
ſius referentis, ei creditur, vel non creditur,
arg.l.diui,de lib.leg.& l.legitimas,de leg.tu.
& l.ſi.de accuſ. & l. teſt. de teſt.tut. Alij dñt
melius,quod aut refert de facto partis, ut ia
lem deliquiſſe,aut de facto proprio.ſ. ſe ci-
taſſe. Primo caſu non creditur. Secundo ſic
d.l.Diuus,& l.qui ſepulchra,& l.ea quæ, ꝑal
legatis.& rõ, quia in illis ꝓbõ liquida requi
ritur l.fin.C.de ꝓb.& l.vbi de falſo, niſi per
ſonæ qualitas aliud ſuadeat,& in ſecundo ẽt
non creditur,arg.l.ſi cui,de accuſ.& l. tutor,
§.qñ,de ſuſp.tut. Sed ad hoc procedat quod
not.in l.2 C.de ſuſpect. Sed eo iure non ha-
15 bebitur pro citato, † quia ſine præcepto iu
diciali nemo debet in ius uocari.l. 1.de req.
in auct.de quæſt.circa medium,tñ ſi reus ue-
lit probare cõtrarium, optime audietur ſm
formam l.optimam,C. de contrahend. ſtip.
16 de quo in cap.cum paratus,de appell. † Sed
nunquid banniti poſſint impune offendi. &
cum in cauſis ciuilibus,vel criminalibus cõ-
ueniunt,an debeant audiri. dico ut plurimũ
per leges municipales permiſſum quod im-
pune

pune poſſint offendi, & quod eis ius non reddatur, ſed omnino audientia denegetur. & ita ſolent dicere ſtatuta. De iure vero dico bannitum offendi non poſſe, quia ſiue comparentur relegatis, ſiue etiam deportatis im pune non poterunt offendi, quia relegatos, vel deportatos non licet occidere, cum non ſit de illis caſibus, in quibus qui poſſunt impone occidi, ut l. 1. & 2. C. quan. lic. ſi. iud. vin. & C. de deſerto per totum. imò & quicquid in illis reperitur non debet ad bannitos trahi, arg. l. cum quidam, de lib. & poſth. imò fauorabiliter eſt interpretandum, ut l. interpret. de pœn. & l. quoties, de reb. dub. & talis interpretatio eſſet ambitioſa, q̃a hoies vita priuaret, & alijs mãm delinquẽdi daret.

17 † Imò, quod plus eſt, talia ſtatuta hoc expſſe permittentia non valent de iuris ſubtilitate, l. 4. de decret. ab ord. fac & l decern. de epiſc. & cler. Alij tñ dñt, & male, quod bannitos licet impune occidere, quaſi ſint apoſtatæ, argum. l. quidam. de pœn. & l. §. his quibus, de leg. & apoſtata idem eſt ſine ciuitate, & iuris dictione, quaſi ciuilia ſint eis denegata, & ita conſuluit Guido de Suza. & male ut dixi. Verum tñ ſtatuta, & conſuetudines ut plurimũ

18 continent expreſſe prædicta. † Et poſito q̃ expreſſe contineant, videamus an conuenti in ſuis defenſionibus audiantur, ſi conueniantur. & quidam q̃ non, quia lex dura eſt ſeruanda. l. proſpexit. ff. qui, & à quibus, & l. quod conſtitutum, de milit. teſt. nam iudex non debet eſſe mitior lege, in authen. de iud. §. oportet, & l. ſeruos, C. ad l. Iul. de ui. Item quia talis lex municipalis ſimplr̃ ei negat de

19 fenſionem, & non diſtinguit, ergo &c. † In contrarium vr̃, quia non uerba legis dura, ſed eius mens debet attendi, arg. l. quamuis, de in ius uocan & l. adigere, § quamuis, de iure patron. & l. ſcire, §. aliud, de excuſ. tut. & non eſt de mente legis municipalis, qđ ſaltem in ſuis defenſionibus non audianť. odia enim ſunt reſtringenda, l. cum q̃dam, de lib.

20 & poſth. † Dico ergo qđ bãnito agenti, & litem mouenti, omnis audientia denegatur, & ita debet intelligi ſtatutum, ſed ſi ipſe ab alio ꝯueniatur, vel moleſtatur ꝑ uiam, & tũc in oĩbus ſuis defenſionibus audiatur. ſic & alias ꝓhibitus agere, tñ conuentus poteſt ſe defendere, l. libertus, de in ius uocan. & l. ſeruum, de appellat & l. ſi non defend de pœn.

21 † Sic & dr̃ de hæretico, quod ipſe non agit, tñ conuentus põt defendere in auth. ſtat. § cred. C. de hæret. & in excõicato, q̃ licet nõ agat tñ poteſt ſe defendere per alium, ne q̃s in periculum animæ ſuę cõicare ei cogatur, vt c. intell. de iud. & cap. cum int. de except.

22 † Sed pone bannitus agit ꝯtra alium bãnitũ an poterit uti bãni exceptione, & vr̃ quod non, arg. l. auxilium, de min. & l. nemo, de ep. aud. & l. ſi quis maior. C. de tranſact. & cap. qñ fruſtra, de vſur. Item quia nil doloſus do loſo. l. q̃m, de hær. & l. ſi duo de iureiur. & l. viro, ſol. mat. & cõtra vr̃ quod ſic, quia bãnito agenti denegatur actio, & conuento exceptio, & illi ſilr̃ replicatio, l. apud Celſum, §. Marcell. de excep. & l. 2. ff. ne quis eum, & l. ſi ob turpem, de cond. ob turp. cauſ. & l. ſi ſeruum, §. ſequitur, de uerb. oblig. & eſt expreſſum in cap. dil. de except. & illa eſt ueritas.

23 † Quid ſi bannitus agat procuratorio noĩe, an admittatur, vr̃ q̃ ſic, vt in §. fin. inſt. de except. non. n. ſibi ſed dño ſuo dr̃ dari audientia. l. denique, §. fin. quod ui, aut clam. & C. de his ꝑ quos agi poſſ. & l. 2. de admin. tut. & l. ita aiit, §. geſſiſſe, eod. tit Hinc eſt qđ qui non poſſet ſuo nomine niſi petita venia age re, alieno tñ noĩe poſſet agere, ut l. ſed ſi hac, §. fin. & l. quæſitum, de in ius voc. & l. ſi ꝑc. de doli except. niſi forte litis cauſa datũ eſſet ſibi damnum ꝑ l. 1. §. 2. ff. ſi q̃s iuriſd. tũc. n. nõ audietur, niſi primo de bãno exiret, ut l. apud Celſum, §. q̃ſitum, & l. ſi procur. 2. reſp. de except. maxime cum ſtatutũ ſit odioſum, & ideo tractandum. l. cum quidam, de lib. & poſth. & l. ſeruus, de ſer. exporta, quod quidã ſequuntur. Alij, q̃ non dicentes ꝑ omnia idẽ in bãnito quod in excõicato, & ideo &c. cap. poſt ceſſionem, de except. Item quia ſtatutũ ſimpliciter denegat bãnito audientiam, arg. l. fin. C. de hæred. vend. & l. ſi ſeruitus. ff. de

24 ſeruit. † Item quod bãnito audientia denegetur, vr̃ quod ſit factũ in honorem ꝑtoris, ſic & alias, l. 1. & per totum tit. ff. de poſtul. & l. ſed & ſi per ꝑtorem, §. actio. ex q̃bus cau ſis manum. Vnde ſicut in prohibitis ꝑ illud dcm̃ nõ conceditur, ſic nec bannito, d. l. 1. §. 2. & 3. ff. de poſtul. & l. nemo, de procur. Nec obſtat ſimilitudo inducta de patrono ad libertum, q̃a hoc eſt ius cõe in bannito, & in eius perſona, ut omnium teſtium ei audiẽtia denegeť, & ibi eſt ius ſpãle, & priuilegiũ patroni, & ideo illud eſt reſtringendum, arg. l. qđ non al. §. q̃a vero. ff. de milit. teſtam. & l. moris

moris.cum ibi notatis,de pœnis. Sed quod intereſſe poſſit, vř de facto obtineri per d. l. non alię §.qa vero & non ipſe. ſed eius dňs
25 agere vř, p d.l.moris. † Sed pone bannitus ſuccedit cuidam non bannito,& agit hæreditario noie,an obſtet exceptio bāni.vř φ nō, vt ſic habeantur p alium,& c. argumen. l. ſi cōem.ff.quemadmod.ſerui.ami.& l. Ariſt. q̄ res pign.oblig.poſſ.& l.1.§.1.ad l.Iul.de fal. & l.decurio.de decurion. In contrarium vř, quod obſtet ei exceptio ēt in iure ſucceſſionis,vel alio,licet poſtea quæſito,argumen. l. ſi non ſortem.§.ſi filius.de cond.indebi. & l. ſed Iul.ad Macedonia.& l.&ideo.rerū amo.
26 & l.1.de dolo.† Sed q̄d econtra,ſi non bannitus ſuccedit bānito,an ſi agat hæreditario noie,obſtet ei banni exceptio.vř φ ſic,vt l.vitia.de acq.poſſ.& l.cū hæres.de diuer.& tēp. p̄ſcr.& l.ſi ego.§.2.de publicia.l.ſi.de pęn. & l.2.de verb.obl. Alij dnt,φ non,quia bannū eſt ꝯtumacia patris, & in contumace tm̄ durat,& eo mortuo finiř, nec ad hæredes eius tranſit,arg.l.1.de priua. deli. & l.ſi pœnam. de pœn.& l.1.§.ſi.de req.re.& l.1.& 2. ne ex
27 de.defun. † Cum ergo pœna bāni ſit perſonalis,nō tranſit contra hæredes,l.priuilegia de regul.iuris,& l quod dictum.de pœnis,&
28 l.pecoris.de ſeruit.ruſt.prædio. † Sed pone quod bannitus ipſe non agit, ſed alius eius nomine,an ille audietur. dico,φ non arg.l. 2.de admi.re.ad ciuit.pertin.& l.nec apud de hæred.inſtit.& l.nō ideirco,§.ſeruus de iud. Item quia quod vna via prohibetur,alia via concedi non debet, l.cum hr,§.ſi cum lis de tranſact.& l.ſcire oportet.de tutor.&curato. dat.ab his,& l.idemq;.ff.pro ſocio. & l.oro.
29 de ſponſ. † Sed pone,φ bannitus ceſſit alicui iura ſua, ille ceſſionarius vult agere, an poſſit. vř φ non, quia quæ obſtant auctori, obſtāt,& ſucceſſori,arg.l.in hoc iudiciū, §.ſi cōueniat,ff.cōm.diuid.& l.a Titio. de rei vēdicatio.Item ne alia via ad ꝓhibita ꝑueniatur,vt ſupra ꝓxime dixi,qď eſſet ſi admitteret quod bānitus ſtatim cederet iura ſua alij. & ille ageret,& ſic fraudareř lex quæ ꝓhibet
30 & ius reddi,qď eſſe nō debet.†quia leges nō debēt eſſe ludibres,l.ſi p̄tor.de iud.l.ſi.§.pen. de bonis quæ lib. Nec impoſitæ verbis tm̄, l.2.C.cōmu.de leg. Item pro hoc,l.1.§ ſi factū,& §.ſi duobus,ff.de collatio bon. & l.poſthumo.C.eo.& l.ſil æ,eo.tit.vbi q repellit ab agendo ꝓp contumaciam conferendi nō pōt alij cedere. Item pro hoc qa nemo plus iuris,&c.l.traditio.de acquir.re.dom.& l.ne
31 mo,de reg.iur. † In contrarium vř,φ ſic qa ſi ſil us in magſtatu ius iniquum ſtatuit, vel impetrauit, ꝓp quod ei obſtet exceptio, tñ patri nō obſtat,vt l.1.§.1.& l.3.§.ſi filius, ff. quod quiſq; iur. ſic à ſimili nec agēti ex iure ceſſo donationis,vel in ſolutū dationis,cum habeat vtilē ſuo nomine,vt l.ſi in ſolutū. C. de actio.& oblig.& l.emptore. de hær.vēdit. p quam vtilem ēt dño in directa p̄fertur, vt
32 l.in cauſæ,& l.ſi ꝓcurator,ff.de proc. †Item qa dolus,vel factum cedentis,nō debet huic .ſ.ceſſionario, q bonam fidem habet nocere,vt l.qui à debitore,quæ in fraud.cred. Itē qa exceptio banni cohæret perſonæ, & illa nō egreditur,arg.l exceptiones.de except.& §.plane,inſt.de iure nat.gent.& ciu.& l.1.de conſt.pec. Item quia mutata pſona actoris, ipſa actio vř mutata,arg.l.1.de impo.luc. de ſcript.lib.10.& l.cum quis de ſolutio. Solutio,dñt Rain.Old.& quamplures moderni, quod aut ceſſio eſt facta ex cauſa lucratiua, & tūc obſtat ei exceptio p iura primo alleg. aut ex cauſa oneroſa,& tunc non p ſecundo allegata, & p l.apud Celſum,§.de auctoris. cum ſeq. & l.pure, §.fin.de doli exceptio. & arg.l ſi donaturus.de condit.ob cauſ.& l.Ne
33 ſennius. de re iud. † Nec ob quod dř,quod exceptio quæ obſtat,&c.quia illud eſt verū in exceptionibus realibus, & rei cohærētibus. Item non obſtat quod dř de non conferēte, qa illi ipſo iure denegātur actiones, & bannito nō ipſo iure,ſed ope exceptiones. q̄ eſt pſonalis,& non realis. Alij indiſtincte dňt obſtare exceptionē bān: huic ceſſionario,qa ipſe ſemp vtiř iure,& adminiculo ſui auctoris,& ideo cū ſua cauſa ſuiſq. vitijs,&c. Pōponius,§ cum qs,de acquir.poſſ. Nec curaē an fiat ceſſio ex cauſa lucratiua,vel onero a.
34 † Et ſm iſtos dices,φ aut agit ex iure ceſſo, & tunc indiſtin quamcūque cauſam habet, obſtat ei exceptio banni, aut agitur ex proprio iure,& actione,vt delegationis, & tunc ſerua quod dictū eſt indiſtincte.ſ.an habeat cauſam lucratiuā,vel nō,& ita ꝓcedet prima opin.& §.de auctoris,& l.pure,§.ſi. & l.cum qs,de ſolut.& eſt ratio.qa agens ex iure ceſſo: ſemper vtiř iure auctoris ſui,qď erat vitio affectū, & agēs ex iure p delationē q̄ſito ꝓprio iure,& ꝓpria actione agit,& qď dixi ceſſionario obſtare ſemp exceptionē banni,

intellige

intellige ſane, niſi ante bannum fuerat attendenda obligatio, arg. l. ex hoc edicto. §. fin. de alie. iud. mut. cau fac. vel niſi ceſſio fieret creditori ipſius banniti, cui ante bannũ fuerat oppoſitum. & maxime ſi habebat bona banniti obligata. qa tunc hr̃et vtilem ex ſua propria ꝑſona, & ante bannum, vt l. ſi conuenerit. de pignorati. actio. et l. nomẽ. C. q̃ res pignor. oblig. poſſ. & l. græce. de pignor. ꝑ qđ vtilis non ꝑ fuit ꝑp factum vel bannum ipſius debitoris. vt d. l. r. de alien. iud. & l. debitorem. de pigno. nec pōt actio transferri. ſed cedi, vel addi, argum. l. ſiue. §. Item ſi ſeruus. de exceptio. Et iſta opinio vr̃ iuridica. Alij tñ dñt qđ aut ipſe bannitus ceſſit bona fide, & tunc nō obſtat exceptio ipſi ceſſionario, aut in fraudem, & tunc ſic, arg. l. q̃ à debitore. ff. q̃

35 in fraud. cred. † Quæro ſi ſtatutum eſt in ciuitate, qđ bannitus non poſſit eſſe ꝯſul, & cũ dant breuia ꝑ eligẽdis officijs, Titius elegit Seium bannitũ in ꝯſulem, q̃ Seius de banno exiuit, & coram iudice ſe pſentauit, offerens ſe paratum intrare offĩm, cui obijcit Titius illam electionem non tenuiſſe, & ſe aliũ eligere velle, an dictus. Seius electus admittaĩ ad dcm̃ offĩm, Secundo poſito ꝙ non ſit admittẽdus, ad dictus Titius poſſit alium eligere, nō obſt. 1. elect. Ad primũ dico, ꝙ illi electo obſtant iſtæ rōnes, delicti rō. reip. offenſio, præteriti delicti manens annotatio, legis municipalis diſpō, inutilis principij pſtatio, & ſuo ꝯgruo tpe facta obiectio, ſeu ꝯtradictio. Pri

36 mum dico, delicti rō. † Nam pſtat magnum eſſe in lege præceptum obedientiam, & reuerentiã pſtari magiſtratibus per ſubditos, vt l. veluti. de iuſti. & iu. & l. 2. ſi q̃s in ius voc. & l. ſi q̃s ex aliena. de iud. & l. non vr̃. §. q̃ iuſſu. de reg. iur. & in auth. vt om. obed. iud. Idẽ eſt de iure canonico. Ait. n. Apoſtolus. Eſtote ſubditi, & c. cap. ſolitę. de maiorita. & obed. & in lib. Regũ. ſi q̃s nō obedierit principi, &c. c. 2. qui ergo hæc legis pcepta diuina trãſgredit delinquens mente iudicaĩ. l. ſanctio legũ. de pœnis. 11. q. 2. qui reſiſtit. & c. imp. & ideo multari pōt arg. l. 2. ſi q̃s in ius voc. & l. 2. ſi q̃s iuſdic. non obtemp. & l. ſi familia. & l. ſi quis id ꝙ, de iuriſd. om. iud. & l. de ætate. §. q̃ tacuit de interrogato, actio quæ multa eſt extraordinaria delictoꝝ cohærtio, vt l. aliud, de verb. ſignif. cum ergo vt ꝓbatum eſt deliquerit. rō delicti fecit cum alienum ab honore, & dignitate l. ne q̃s. C. de dignita. lib. 12. imò, qđ plus eſt, ẽt iam quæſito honore, & dignitate priuareĩ. ꝑp inobedientiam, vt l. 2. C. de ſportul. ergo multo fortius ꝓhibeĩ à dignitate quærenda. arg. l. q̃ furere. de ſtat. hom. & l. 1. §. caſum. de poſtul. & l. patre. de his q̃ ſunt ſui vel alie. iur. ex quo reperit ban

37 nitus. † nam bannum eſt quædam multa, vt l. 1. §. qđ ergo. de ven. inſpici. ex quo ſic meruit ꝯtraxiſſe exiſtimat cum ita exprimit iudicialis ſnĩa. l. metũ. §. qđ ait. qđ met. cau. & l. dedi. §. ſi liber. de ꝯd. ob cau. & c. in noſtra. de renunci. & l. ingeniũ de ſtatu hom. & l. res iud. de re iud. Secũdo obſtat reipublicæ offen

38 ſio. nã. † ꝑ magiſtratum ipſa reſpublica repræſentaĩ. l. 1. §. ius publ. de iuſt. & iud. & l. 2. §. poſt originem. de orig. iur. & l. municipium. ad municip. & l. munic. de condit. & demōſt. Sed ꝯſtat, ꝙ non faciendo. i. non parendo ipſi magiſtratui, vr̃ ꝯtra eum facere, & offendere, arg. l. q̃ non facit. de reg. iur. & ꝯtra faciendo vr̃ eum offendere, ergo, & ipſam remp. offendit, arg. l. reſtituendæ. C. de aduoc. diuerſo. iud. & l. ſi q̃s in hoc. de epiſc. & cler. & l. ſi familia, de iuriſd. omn. iud. & l. oẽ delictum. §. q̃ ꝓpoſitum. de re mil. At offendẽs remp. ab illa honorem adipiſci non debet, arg. l. nemo. de epiſc. audien. & l. auxilium. de minor. & l. ſed ſi per prætorem. §. actionem, ex qb. cauſ. manumit. & l. cum quidam. leg. 2. & l. cũ pr̃. §. lib. de leg. 3. Item ꝑp hanc offenſam fit debitor reſp. arg. l. ſi cui. de verb. ſignif. ergo in illa ſortiri honorem non debet. arg. l. 3. in princ. de mune. & bono. & l. reſcriptum. §. de bitores, eo. tit. Tertio obſtat præteriti delicti annotatio, quia licet ſit a banno abſolutus: tñ reliquiæ prioris delicti remanet, arg. l. q̃s ſit fugitiuus. ff. de ædil. edict. & l. palam. de ritu nuptia. §. quæ in adulterio. & l. q̃ ea mente, de furt. & l. indulg. C. de abolit. igiĩ honorẽ ſortiri ꝓhibeĩ. 11. diſt. nos ꝯſuetudinem. Quarto obſtat legis municipalis diſpō. cum enim ꝓhibeat bannitũ eſſe ꝯſulem ergo, & eligi cum ꝑ electionem ad illud ꝑueniaĩ. argum. l. orō. de ſponſ. & l. ſi q̃s tutor. de ritu nupti. & totum illud cum qđ ꝓhibeĩ, &c. l. cum lex. de fideiuſ. & l. ſi. §. ſi. de vſur. rei. iud. imò ipſa electio expreſſe vr̃ ꝓhibita qa ꝑ illam fit conſul arg. l. 1. de magiſtr. municipa. & l. quidam. §. 2. de adminiſt. tut. & l. ſi decẽ, de ſolutio. & l. ſi q̃s magiſtratus, de mune. & hon. & no. in l. priuatorum. C. de iuriſ. omn. iudic. ergo ipſa electio quaſi contra legem

municipalem, & per illam prohibita ipſo iu
re nõ tenebit, l.non dubium. C.de leg.maxi
me cũ in talibus ſtatuta valeant, & ſint ſeruã
da, arg.l.itẽ eoꝝ, quod cuiuſq; vniuerſi. no-
mi.& l.oẽs populi.de iuſt.& iur.& l.non tm̃,
de decurio. Quinto, inutilis principij, &c.
39 † nã diſpoſitio quæ ab initio eſt inutilis, nõ
põt ꝯfirmari, l.1. ff.cõmoda, & l.ſi ſtipuler.&
l.inter ſtipulantẽ, §.ſacram tẽ de verb.obl.&
§.in extraneis.inſt.de hær.qual.& differ.& l.
cũ filius, §.ſeruus.de leg.2.& tñ eſt ſiſe de in
ſtituto, ad electũ, cum tria tpa in vtroq; attẽ
dãtur, vt dictis legibus, & l.publius.de cond.
& demõſtratio. Idẽ in matrimonio, vt l.filiã,
de ſenator.& l.gñali, §.fin.de ritu nupt. & l.
pñs. C.de int.matr. Nec legatum, vt l.ſeruis.
C.de leg.& §.an ſeruo.inſt.de hær.inſt.l.ce-
tera de leg.1.& l.1.de reg.catoni. Idẽ eſt in
electione, vt l.honores, §.is qbus, cũ ſeq. de
decurio.& §.ſed neq;.& §.ſi qs.auth. de ſan.
epiſc & c.dudũ. & c.venerabilẽ. §.hunc aũt.
de elect.& c poſt ceſſionẽ.de ꝓbõ. & l.quod
ab initio.de reg.iur. Sexto, cõgruo tpe facta
obiectio, nam ante iurm̃ officij, & confirma
tionẽ factam. debet fieri exceptio contra ele
ctũ, vt §.ſi qs, autem. qũo opor.epiſc. & §.ſi
quis, aũt.de ſanct.epiſ.& ipſe idem põt con-
tradicere, & excipere, cũ factum fuerit cõtra
legẽ, & ipſo iure nullũ, vt l.iubemus, §.ſane.
de ſacroſan.eccl.& l.non dubiũ.de leg.& l.1.
de liber cau.& l.quẽadmodum.de agric.& cẽ
ſi.& inſt.quibus alie.licet in prin.& maxime
rõne publicæ vtilitatis, vt l iuriſgentium.3.ſi
paciſcar, ff.de pac. Ecõtra pro electo faciunt
infraſcriptæ rõnes. Primo, ſtatuti cõſiderata
inſpectio Secundo in ipſo principio ceſſans
ꝯtradictio. Tertio, denegata ꝓprij actus im-
mutatio. Quarto, inutilis principij pmiſſa cõ
firmatio. Primo, ſtatuti ꝯſiderata inſpectio.
nã per ſtatutũ, & eius mẽtem non ꝓhibetur
electio, ſed ipſa adminiſtratio officij, cꝰ verba
& mẽs vt iacet eſt ſeruãda, l.1.§.remouet. de
poſtul.& l.2.§.ſi.de inf.& l.1.§. ſi is q nauẽ,
de exerc.at eſſe ꝯſulẽ, eſt ex offõ debito mu-
nicipib. vt l.2.§.exactis.de orig.iur.quod qs
facio offõ ingreſſo, & inchoato, vt l.obſerua
40 re.§ fin.de off. ꝓconſ † ꝙ ẽt declaratur per
clauſulã ſtatuti ſubſequentẽ. ꝑ quam declarã
tur ꝓcedẽtia, ſi obſcura fuiſſent, vt l.ſed verũ.
de petitione hæred.cũ ergo ꝓhibeat bñitũ
fieri officialẽ, non aũt eligi, non põt dici, cõ-
tra ſtatuta facta electio, nec ꝓtendẽda pœna
ſtatuti.arg.l.gñalr, §.1.de decurioni, & l.in-
41 terpretatione.de pœnis. † nã qui eſſe mari-
tus ꝓhibetur, licet ſit ſpõſus, l.ſolet.§.1. de
his q not.inf.& l.q officij, & l.minorẽ de ri
tu nupt.& l.in ſpõſalibus.de ſponſ.ſic à ſimi
li iſte potuit eligi. & ſi inueniat ſcriptus tpe
quo debet aſſumere offm̃ competẽs illud aſ-
ſumet, & exercebit. Secũdo in ipſo principio
ceſſans ꝯtradictio, vt l.obligari, §.pen.de au-
ctor.tut.& l.qd ergo.de his q not.inf. & l.ſi
maritus, §.pſcript.de adult.& l.fin. de excuſ.
tut.& 8.q.1.licet 53.diſt. nulli non n.fuit in
ipſo tpe electionis facta contradictio quod
fieri debuit, vt dictis.ll. Tertio, denegata pro
42 prij actus immutatio † nanque audiri nõ de
bet veniens ꝯtra factum ſuũ, & ſi de iure nõ
tenuerit, vt l.poſt mortem de adopti.& l.per
fundum.de ſeruitu.ruſtico prædio.& l.ſi cre-
ditoribus. C.de ſeruo pigno.da. & l. filios q̃
in fraud.credito.& l.cum ꝯfiteris de reno.do
43 nat.† Nam ſemel à ſe approbatũ, non debet
improbare, vt l.Pomp.de neg. geſt. & l.cum
mulier.ſol.matr.& l.ſi vxor.§ fin de adult.8.
q.1.dilectus.recte ergo dicetur, qđ cum non
exiſtat de legitimis ꝯtradictionibus honori-
bus fungi non eſt ꝓhibendus l reſcripto. §.
ſi qs.de mun.& honori.& l.ſi.de edi.d. Adria.
tollen.quantum n.ad iſtum liberas ædes ha-
beo arg.l.licet cõpetit.ff.ſi ſerui.vendi. Quar
to inutilis principij, &c. † Nam ꝯtractus, &
diſpõ optime ꝯualeſcit deducta ad caſum à
quo potuit incipere, vt C.ſi ma.ſac.& l.3. in
prin.de ꝯtra iud.& ẽt inſtitutio. vt in §. gña-
liter.in authent.vt cũ de appella.cogn.itẽ da
tio libertatis vt l.1. C. de his qui ad liberta.
perue.non pñt, & l.fratres.de pœnis. Item le
gatum l.fin.de leg.3.& l.non intelligit.§.qñ
aũt.de iure fiſ.& l.ſi cognatus.de rebus dub.
Item datio tutoris.l.furioſus.de tut.inſt. qui
tuto.da.poſſ.in fin. Item datio iudicis l. cum
furioſus.de iud. Item electio ad honores.l.re
ſcripto. §. debitores de mun. & honori. &
l. lege. de decur.& l. quod ita.de ædili. edic.
44 † Quinto dico ꝙ cũ in quolibet officiali tria
oporteat ꝯcurrere, vt ſit, & vires habeat.ſ.ꝙ
ſumat ex ipſa electione vires, & ꝙ habeat ef
fectum ex ipſa ꝯfirmatione, & qđ agat ex in
greſſu officij, vt l.1.de offõ. pſid.& l. obſerua
re.§.poſt hæc.eo.ti & l.publius.de ꝯdõ.& de
mõſtra.ſicut dr̃ in hærede, vt in §.extraneis.
inſt.de hæred.quali.& dña.inteſta.defer.& l.
ſi alienum.§.in extraneis.de hæred. inſtit. &
l.Caius.

l.Caius.§.t.de leg.2.Nam ſtatutum dicit, q non poſſit eſſe conſul, qđ eſſet de electione vt pbat in l.1.& 2. de offo pconſul. vbi pro conſul Romam egreſſus,& anteq̃ aduenerit puinciam,quam debet regere, pōt exercere ea q̃ ſunt voluntariæ iuriſdictionis,ex quo ſe quit,q iuriſdictionem habuit p electionē,& ſic conſul factus eſt,& ſic electio quaſi inhibita p ſtatutū, fuit ipſo iure nulla, nec ex poſt facto ↄfirmat,licet poſtea electus fiat habilis & impedimentum ceſſet l.fin. C. q mil. non poſſ.& dem eſt, & p hoc patet q non obſtāt poſtea allegata p electo, qa quo ad actū dr ↄſul q ex offo debito ↄſulit, verū anteq̃ hoc faciat licet non actu,tn̄ nomen habēt ↄſulis, dem eſt.Non obſtant ſecundo allegata,quia pcedunt qn̄ is q eligit eſt habilis, in quo obſeruat illud,qđ ſi vult, & pōt ſe excuſare debet illud facere ab initio,ita loquit 3.q.t.licet.Sed ſi eſt inhabilis,pōt qn̄cunq; obijci,& reclamare,vt l.1.C.ſi lib.aut ſer.ad dec.Non obſtant 3. alleg. quia illa obtinent qn̄ illud quod fit tenet ipſo iure ſaltem nāli, qđ hic non eſt,quia fuit contra ſtatutum ergo, &c. l.non dubium.C.de legib.& l.cū lex.de fideiuſſor. Nec obſtat quarta rō, quia caſus con tractuum, legatorum, libertatum, & ſimiles ſunt ſpāles contra rām illā quod ab initio, &c.& ideo non ſunt trahendi ad ↄñam . Itē leges quæ loquuntur in datione tutorum,& iudicum loquuntur in oneribus, non aūt in honoribus,quibus non debent perfrui indigni l.eum qui. C.de decur. Item illæ leges q̃ loquunt de electione locum hn̄t in eo qui erat habilis,quod non eſt in bannito, vt dictum eſt.Super 2.quæſt.faciunt iſta, eligendi à lege data conceſſio.Secundo, effectus ceſſantis inſpectio.Tertio,eligentis ceſſans inculpatio.Quarto, inutilis actus vlla præpeditio. Quinto, ſine iniuria permiſſa variatio.

46 Primo eligendi data conceſſio, &c. † Nam ſtatutum ſeu conſuetudo quaſi eſt lex, & concedit hñti breue eligendi facultatem,qđ concedi pōt p talem legem efficaciter,vt l.nulla. & lege item eos.ff.qđ cuiuſq; vniuerſ.nom.

47 & l.non tm̄.de decur.† Item qa lex dat ordinariā iuriſdictio.l.1. C.de emācipatio.liber. & l.& qa,& ibi not.de iuriſd.omn.iud. & in ordinariam iuriſdictionem hn̄tibus hoc ſer naſ,vt deficiente prima electione, iterū poſſint eligere,vt l.ſi pſes.C.qño,& qn̄ iudex.& l.t.de ſenten.& l.3.de accuſ.& c.cum in cunctis.de electio.Secundo, effectus ceſſantis inſpectio,qa cum lege cautum ſit vt habēs breue eligat,intelligitur cum effectu, vt ita eligat, qđ electionis fructum conſequat, & ſic expiret eius ptās ſi electio ſua valeat,& non aliter,arg.l.benignius.ff.de legib.& l. fin.de conſt.princ.& l. 2. §. hæc verba.ff.qđ quiſq; iur.& l.4.§.condemnatum.de reg.iuris, & l. fi.§.fi.de vſur.rei iud.Tertio,eligētis ceſſans inculpatio:qa in nulla fuit culpa,cum potuerit pbabiliter ignorare damnū arg.l.qa difficile.de contrah.empt.& auth.qui ſemel. C.

48 qño,& qn̄ iudex. † & ſine culpa non debet qs ſuo iure priuari,vt l.tutorem.§.fin.de his quib.vt indig.& l.ſi cum dotem.§.ſi maritus. ſol.matr.& l.Titia.§.qui in vita.ff.de leg. 2. & c.2.de conſtit. Quarto,inutilis actus,& c. arg.l.qđ tū.& l.labeo. de arbitrato. & l. qui per ſalutem,de iureiur.& l.qđ indebitum.de ↄd.indeb.& l.dotis.de iure dot.& l.hæc ↄdō de ↄdō.& demonſtr.& l.ſed,& ſi pupillus . §. ſi inſtitoria.de inſtit.actio.& l.1.ſi menſ.falſ. mod.dixe.& l.2.de optio.leg.Quinto,ſine iniuria permiſſa variatio, arg. l. ſi conuenerit. de iuriſd.om.iud.& l.2.§.fin.ſol.matr.& l. ſi cum dotem.§.eo aūt tpe.eo.tit.& l.diuus.§. licet.de iur.cal.& l.cum hic ſtatus.§.penitus. de donatio.inter vir.& vxor.l.nemo. de reg. iur.nam quid nulli nocet,&c.l.in creditore. de euictio.& l.2.§.apud.de aqua plu. arcen. & C.de precib.Imper.offeren.l.reſcr.Econtra q non poſſit iterum eligere,faciunt iſta. Primo,alterius vice permiſſa electio.Secundo,eligentis culpe commiſſio.Tertio,officij ſemel habita functio. Quarto,per electionē ſemel facta pcluſa variatio. Primo,vice alterius,&c.quia vr̄ electus non ab eo,ſed ab ordine qui eligendi ptātem dedit arg.not. in l. item eorum.§.ſi decur.quod cuiuſq; vniuerſita.nomi.& in l.vnum ex familia.in princ.de leg.2.& l.apertiſſimi.C.de iud.& l.ita aūt.§. geſſiſſe.de adminiſtr.tut.p quod patet quod operatur iudici delegato cuius actus attribuitur deleganti d.l.apertiſſimi.& l.ſi C.qui

49 & apud quos.†Nam delegatus vice delegantis fungitur,& non ſua l.1.de off.eius.& l.ſolet.de iuriſd.om.iud.Sed ſi eſt ſimilis delegato non pōt iterum eligere ſicut nec delegatus pronunciare,ēt vbi ſnia prima fuit nulla. l.ſi vt proponis.& l.præſes.C.qño, & qn̄ iudex,&l.3.de accuſ.& c.venerabilis.de electione.Secundo,eligētis culpæ commiſſio,nā in

culpa fuit male eligendo lege nã,& ſeruius. de neg.geſt.§.fi.& l.cũ qui.§.ſi cũ ſeq. ſſ. cõmoda.& l.cum mandato.de min.& l. ꝓcuratoris.§.item parui.ff.de tributo actio. cuius pœna eſt, vt ꝑꝑ culpam ꝑdat ꝑtãtem eligendi,cum in eo culpabili fiat. l. eum qui. C. de procurat.& l.fin.de admin.tut.& l.qđ qs de
50 reg.iu. †nã qđ quis ſua culpa non hẽt, pinde eſt ac ſi hẽt,vt auth.qđ locũ.C.de collat. vñ in caſu nr̃o ex quo ꝑ culpã efficaciter nõ eligit, pinde eſt ac ſi bñ elegiſſet, arg.l.iure ciu.de ꝯd.& dem. Quod aũt fuerit in culpa, patet,quia de facili potuit ſcire illius ꝯdõnẽ. l.rſa. C. de iuris,& facti ignor. Tertio,poſt electionem pręcluſa variatio arg.l.ſi ab arbitro.qui ſatiſd.cog.& auth.offeratur.de lit.cõteſt.& l.ꝓcur.§.1.& l.quod in hæredẽ.§.eligere,de tributo.actio.& l.hmõi. §.ſtichum. de leg.1.& l.ſtatuliber. & l. ſi hæres. de leg. vbi ẽt ꝑꝑ errorem non vtunť eligendi facultate.Solutio,dic ꝙ cum in eligendo, iſte alterius vice fungať,vt dcm̃ eſt,pręſens,& momẽtaneum habuit offm̃,arg.l.pecuniæ.de alim.& cib.lega.& ad eligendum miniſtrum vř deputatus,arg.l.vnũ ex familia,in prin. de leg. 3.Vnde ſi in ꝑſonam electi nõ cadit electio; nec apud miniſtrum ſupereſt ius eligẽdi, ſed apud ipſos decuriones l. ſi q s Titio. de leg. 2.maxime qa de prima tm̃ electione cogitatum vř,non de ſecunda, arg.l. dotis, de iure dot.& l.cum pater.§.pater.de leg.2.& l. boues.§.hoc ſermone.de verb.ſign. cum incõtinenti debuit eligere.l.cum qdã.de leg.2. Ex his ergo dico, hunc eligentem incontinenti potuiſſe eligere,& poſt tp̃s non licere,arg.l. ſtatu liber.de leg.2.& l.oblig.§.fi.de auc.tut.

T R A C T A T V S

Inſignis ac præclariſſimus æditus ab excellentiſſ. I. C. dom. Nello de S. Geminiano, ciue Florentino, ac aduocato ſummæ practico ſuper vtili, & neceſſaria, quotidiana, ac practicabili materia de Bannitis.

Præludium cum diuiſione operis.

IN ciuitatibus Italiæ cõiter reperiunť ſtatuta ædita ꝯtra bannitos ꝓ maleficio, crimine,vel delicto,diſponentia interdũ ꝙ non audiant interdũ ꝙ poſſint impune offendi, interdũ exprimiť ꝙ poſſint occidi.interdum qđ poſſint offendi certo offenſionis gñe,interdũ ẽt offendentibus ſiue capientibus eos ꝓmia ſtatuunť, interdum ſolũ ab honoribus vel officijs repellunť,interdum ẽt ꝯtrahere ꝓhibenť Qñq; ẽt in ipſoꝝ fauorẽ aliqua ſtatuunť, ꝑꝑ q̃ ſtatuta,et alia ordinamẽta ſæpiſſime vt notiſſimũ eſt,ortæ fuerunt,et quotidie oriunť variæ,et diuerſæ ſubtilitates,et põderoſæ qõnes, quarum multæ ſparſim in cõmentis,et extra cõmenta doctoꝝ iuris canonici,et ciuilis,interdũ bene ordinare;interdũ corrupte, et aliqñ non ꝑfecte, qñq; in argumentis adductæ reperiunť,aliqñ ẽt occurrũt.Occurruntq́. à nemine aut tactæ aut examinatæ.Et quia ex ſæpius agitatis frequentatiſq́. ſolet maior vtilitas,et publica,et priuata reſurgere, et tanto maior quãto facilius in occurrentibus neceſſaria noſtris oculis apponuntur.Ego Nellus de S.Gemin.Florent.ciuis,et ſolo noie legũ doctor. Ad ꝓpriam,et alioꝝ q non multa viderint vtilitatẽ decreui ea q̃ ſparſim noui in vnum breue volumen redigere, nõ ꝑ modũ pleni tractatus, qa ab alijs plene recteq. digeſta quã breuius (vtilitate tñ non obiecta) fieri poterit,ꝯcluſiue ꝯcipiam, neq; ꝑ modũ ſimplicis repertorij,qa ẽt aliqua addã, et in repertis ab alijſq́. tractatis,& in his q̃ occurrunt occurrentq́., dum hoc opuſculum cõpilatione ſubiacebit. & aliqua inueſtigando veritatis cauſa conabor adiungere. Illæ deciſiones q̃ mihi veræ videbunť addendo, nõ vt ꝑtinaciter aſſerã ea ſic eſſe q̃ ſcripſero,ſed vt facilius ego,& alij egẽtes poſſimus in occurrẽtibus neceſſaria reperire,& vt rectius ſubtiliuſq́. intuentibus aperiať mã emendandi, ſupplendi,interpretandi,& corrigendi. Et vt huius mã opuſculi clarius dignoſcať,ꝓmittẽdum putaui plures eſſe ſpecies bãnitoꝝ,hoc noie gñalř aſſumpto de qbus tangam q̃ occurrunt non oia iura,& loca in qbus hãr inferendo,ſed aliqua potiora,ex qb.alia inueniri poterunt applicabo. Quidam.n.nõ ꝑꝑ maleficium,crimen vel delictũ,ſed ꝑꝑ morbum ne ceteros ꝯtagione inficiant bãniunť. de his hř.C.de mend,val.lib.10.Quidam de iure cõi pro maleficio aliquo diffinitiue condemnantur, & in banno ponuntur, ſiue in exilium mittitur,qñq; perpetuũ, qñq; tp̃ale,vt hř, C.de his q in exi.dã.l.1.& 2.lib.10. Quidam ẽt aliter banniuntur, vt in authen.

item

item nulla cõitas,in auth.item quæcunque,
C.de epiſc.& cler.& ff.de pœn.l. capit. §. in
exulib.& l.Cic.& de interr.& releg. l.releg.
de ſicar.l.1.transfugas de cap.dim.l.amiſſ.&
de cap. l. hoſtes. cum ſi.& per Guil.Spec. de
acc.§.ſequitur,per Bal.C.de hæred. inſt.l.1.
& per Bart. in diſputatione ſua quæ incipit,
Lucanæ ciuitatis &c. Quidam ẽt pro malefi
cio non diffinitiue, ſed ↄtumaces ad notatis
eoꝶ verbis ponuntur in bãno, de quibus &
ipſius bãni virtute hr̃,ff.de accuſ. l. abſentẽ.
& l.1.de requir.reis, et ibi per Cyn. et alios
in l.1.C.eod.tit.et per Guil.in pręalleg.§.ſe
quitur,in princ. Qñq; pp inobedientiam,ſi
ue moram in ciuilibus cauſis ponuntur in
bãno,et interdum traditur forma à ſtatutis,
qñq; ſolum proceditur de iure cõi, vt hr̃, ff.
de uen.inſp.l.1.§. ex hoc reſcripto, de adm.
tut.l.1.de uſi.feud c.1.hic finit lex Cor. inc.
conſuetudo regni,col.10.C.qui bo.ce. poſſ.
l.1.ff.ſi q s ius di.non obtemp.l.1.in fi. ff.ad
l.Iul.pec.l.cum eo aũt.C. quo,et quã.iudex
l.ↄſentaneum,per Bar. in l.1.§.et poſt opis,
ff.de no. op.nun.per Guil.in Spec. de primo
decr.§.2.ad fi.per Ioan.And.in add.eiuſdem
operis ſup rub.de ceſſ.act. Qñq; diffinitiue
ponuntur in bãno ex forma ſtatutoꝶ qbus
cauetur ꝙ in criminalibus contra abſentes
contumaces poſſit ad diffinitiuam ſniam ꝑ-
ueniri,et ꝙ citati certo modo non cõparen-
tes habeantur ꝓ ↄfeſſis, et imponatur ea pę
na ſiue in bãno ponantur pro illa pœna q̃
dr̃et imponi contra pñtes, et qđ talia bãna
ↄtra illos qui poſtea capti fuerunt debeãt in
tra breue tpꝭ executioni mãdari. De primis
quidẽ quatuor ſpeciebus in pñti opuſculo
non tractabitur,niſi qtũs opus fuerit ad de-
ciſionẽ eoꝶ,de quibus agitur,et ad diſcernẽ
dam ſeparationis rõnẽ. Sed interpoſitis aliq̃
qbus de qnta ſpecie,licet paucis vt infra pa-
tebit de his ultimis bãnitis qui dñr banniti
nr̃i tꝑis erit huius tractatus mã principalis
aſſumpta ex dictis Iac.de Are. qui breuẽ tra
ctatum cõpilauit,et plures qõnes diſputauit
Cyn.q ſup eo fundatus aliqua tractauit in
d.l.1.C.de hær.inſt.Bar.in lect. & in ſua diſ-
putatione,de qua ſupra Alb.de Gãd. in ope
ſuo de malef.Alb.de Roſ.in ul.parte ſui ope
ris ſup mã ſtatutoꝶ,& ẽt aliqualr̃ ĩ alijs par
tibus,et Io.An.in plurib.locis,et maxime in
add.ſup d.§.ſequit in tit.de acc.ver.qđ ſi qs.
et alioꝶ de qbus oibus inferius,vt occurrũt
mentio ſuis debitis locis non occultabit, vt
ſic quæ forte rõne uiua non placerẽt,ſaltem
placeant auctoritate,et ẽt quæ ſine auctori-
tate alioꝶ dicent facilius,audaciusq. poſſint
corrigi,et emendationẽ ſuppleri. Ad hoc aũt
tractandũ ꝑmitto tale ſtatutũ de quo ultimo
loco mentio facta eſt .ſ. qđ ↄtumax habeat
pro ↄfeſſo etc.de iure valere ꝑ l.oẽs populi.
de iuſt.et iu.cum ibi no.C.de aſſer.tol.l.3.et
ꝑ infinita iura q̃ alleg.ꝑ Guil.in d.§.ſeqtur,
in princ.in qb. ↄtumax de iure cõi hr̃ ꝓ ↄf.
quod ẽt tenet Io.And.in c. verit. de dolo,et
ↄt.et Bal in uſi.feud.in tit.de pace iu.fir.§.in
iuria,ad quod in l.Gallus.§.qđ ſi tñ, de lib.
& poſth.& alleg.gl.quam dicit nõ eſſe alibi,
in l.locoꝶ,C.de omni agro deſer.lib.11.ubi
gl. dicit ꝙ talis ↄtumacia eſt ficta ꝓ bõ. An
aũt alia ſtatuta de qbus ſupra mentio facta
eſt valeant,vel non,dicetur ſuis locis dũ de il
loꝶ effectu tractabitur. Et vt ex diuiſione iu-
xta l. C. doctrinã mã clarius dignoſcat. Hic
tract. diuidr̃ in tres partes principales, qa.
Primo, tractabitur de tꝑe vſq; quo dicatur
quis bannitus. Adeo,ꝙ contra bãnum nul-
lum reſtet iuſtitiæ remedium,in quo tꝑe exa
minabuntur qõnes illi tꝑi congruentes. In
ſecunda parte tract. continebitur tp̃s poſt
perfectum bannum,& quouſq; durabit cum
qõnib.circa illud. Tertia pars principalis
erit de tꝑe poſt finem banni,& qõnib. circa
illud. Et vnumquodq; tp̃s diuidetur in plu-
res partes. Quia primum in quatuor. Secun
dum in tres. Tertium in duas,vt eis patebit.
A primo igitur tꝑe exordium ſemẽti debet
occurrere examen ſignatus huius nominis 1
bannum,ſiue bannitus, ſiue huius verbi ban
nire,vel nominis verbalis bannitio, & vnde
dicatur ſm doctrinam,l.1.ff.de iuſt.& iu.& l.
1.ſi cer.pet. Sed quia in eius examine veniũt
tangenda plura ſecundo tꝑi congruentia, &
maxime dum tractabitur de his quę tales bã
niti perdant illi parti talis examinatio refe-
runtur. Et primũ tp̃s expediam hoc modo,
quia poſtq̃ in tractatu, & ſic in domo bãni-
toꝶ verſamur,ĩ qua nemo roꝶ maior eſt.l.
apud.ff.de man.vin.ſumã principium ab eis.
Diuido ergo primum vt prædixi in quatuor
partes,& erit prima. De his qui pñt bãniri,
ſiue in bãno poni. Secunda,de his qui bãni-
re pñt. Tertia,de ſolẽnitatibus in bãniendo
requiſitis. Quarto,an tali bãno liceat q̃re-
lare. Et circa dicta tꝑa examinabunt ſtatuta

ſupra i principio relata cũ ſuis q̃onib' quas vt facilius ꝯtingat reperiri, vnicuiq; particulæ p̃mittã diſtinctim titulos ſuarũ q̃onum. Sunt igit̃ vt ad rem veniã primæ partis primi t̃pis.ſ.de his qui p̃nt banniri, ſiue in banno poni tit. quæſt. ſiue rubr. infraſcr.

SVMMARIVM.

1 Primo traditur regula generalis.
2 Quæritur an exceptio ex conditione perſonæ inquiſiti vel accuſati reſultans, poſſit ante lite conteſt. opponi ad impediendum banni prolationem, & inſeritur etiam de exceptione propter defenſionem vel vindictam ex forma ſtatuti competenti.
3 An ſemel bannitus poſſit iterum banniri.
4 An bannitus delinquens in loco à quo eſt bannitus poſſit conueniri in loco in quo moratur.
5 An vniuerſitas poſſit in banno poni.
6 An formato proceſſu contra filios Titij non expreſſis nominibus proprijs poſſint ijdem filij eodem modo in banno poni.
7 An vna pars expulſa de ciuitate puta Ghibellinorum, poſſit ex contumacia banniri ab ea quæ in ciuitate remanſit.
8 An ex banno dato contra aliquem, puta Titium poſſint aſſici filij deſcendentes, & ſi poſſent, qui in tali banno comprehendantur.
9 Quid ſi banniatur ſtirps vel latus Titij.
10 Qui filij, & alij comprehendantur, an nati tantum, an naſcituri tantum, an omnes.

Prima pars primi temporis.

1 PRimo igitur q̃ro, † q̃ ſunt illi qui p̃nt virtute dicti ſtatuti quod dixi valere in banno poni. Et q̃dem hoc primũ faciliter expedit̃ oẽs.n. illi q̃ p̃nt ex delicto p̃ſentes diffinitiua ſn̄ia ꝯdenari, poterunt abſentes citati ſm̃ formam ſtatuti non comparentes tanquam confeſſi banniri. Et ſic ſm̃ regulam l.1.ff.de præto.ſtipu.ſequitur quod oẽs illi qui præſentes non poſſent ꝯdemnari non poterunt banniri. Et ideo q̃ ex delicto non tenent̃ ſiue q̃ tenerent̃, ſed de iuriſditione inq̃rentis vel aliter ꝓcedentis nõ exiſtũt ſiue exẽpti ſunt, non poterunt in bãno poni vt h̃r ff.de furt.l.infans.de fal.l.impuberem. ad l.Aq̃l.ſi putator.C.de fal.mo.l.2.& ſi aduer.delic.l.1.& 2.cum ſi.quod ſine dubio verum eſt, ſi iudici conſtat illos eſſe tales ſm̃ no.ff.de re iud l.quæſitũ, & l.furioſo.& quod h̃r per Innoc.in c.præterea.de dila.& per Doct.in l.ex quacunque.ff.ſi q̃s in ius voc. non ie.per Cyn.in l.gñaliter.C.de epiſ.& cle.per Bar.ff.de iud.l.non vt̃.& ff.de iuriſd. om.iud.l.cum quædam puella. Si aũt ei non conſtaret illos eſſe tales, procederet q̃nque iudicium vt dictis iuribus.& ff.fam.erciſ.l. cum putarem iunctis.ff.de pœn.l.abſentem. & de iud.l.omnem. In quo examinandum eſſet an minor poſſit in banno poni. de quo Alb. præallegatus poſuit vbi ſupra in 79.q. referens opi.omnium quæ h̃nr in l.clarum. C.de auct.præſt.& in l.cum,& minores,& vos.C.ſi aduer.rem iud.& in l.non eo minus.C.de ꝓcur.& in l.ſi tutor.C.in q.cau. inte.reſt.non eſt ne. Nam aut h̃et curatorẽ & interuenit, aut nõ, vel nõ h̃et, vt ibi plene p̱ Doc.in quo non inſto.q̃a vt p̃dicti à Docto.ibi plene tradit̃. Vnum tñ nolo omittere ꝙ interlocutoriã quam facit ſtatũ vt q̃d ꝯtumax habeat̃ pro confeſſo patiunt̃ minores vt h̃r in d.l.cum,& minores,& eſt nota. dcm̃ Bart.in l.ſi eo.tit.ſi aduer.rem iud per q̃d tam obtinui valere iudiciũ vſq; ad fictã litis ꝯteſtationem q̃ inducit̃ ex forma ſtatuti elapſis q q; diebus vtilibus à die primæ citationis licet pro pupillo non cõparuerit tutor cũ illã iuris interlocutoriã patiant̃ minores ẽt idefenſi vt dictis iuribus. Eſt tñ cautius ꝙ iudices ſcientes inq̃ſitũ vel accuſatũ eſſe minorem vt ei curatorẽ ꝯſtituant.inſt.de cura.§.itẽ inuiti. vt ſic eo cõparente teneat iudicium ſm̃ Alb.vbi ſupra. Sed tũc ceſſabit bannum, q̃a illud dat̃ in contumacẽ. Et ideo cũ vt dixi valeat citatio, & proceſſ⁹ iudice ignorante, & inducat̃ à ſtatuto interlocutoria per quam h̃r pro ꝯfeſſo, forte verior eſt ſn̄ia quæ habet tale bannum valere, licet ſubiaceat beneficio reſtõnis in integrum, ſm̃ not.tñ in l.ſi minor.25.annis, omiſſam.& l. auxilium.§.in delictis.ff.de mi.& per Bar.in l.1.§.nũciatio.de no.ope.nũc. Et ad ſupplettionẽ,& declarationẽ huius primę gñalis q̃ſtionis, vide in addi.Spec.in tit.de primo decreto.§.ſequit̃.ver.ſed pone.& ſeq.& quæ dicam infra in 1.q.2 partis huius primi t̃pis.

2 Secundo q̃ro † Formata inq̃ſitione vel accuſatione de crimine ꝯtra aliquẽ talẽ ꝙ ex ſui figura ꝓcedat inq̃ſitio vel accuſatio, an ille inq̃ſitus vel accuſatus poſſit defendi ante litẽ ꝯteſtatã excipiẽdo q̃d ẽt ſi vera eſſent ꝯtẽta in ꝓceſſu ꝓcedi non poſſet, q̃a ille cõtra

tra quē ꝓcedit erat infans vel furioſus, vel faciet ad ſui defenſionē, vel ad vindictā ex forma ſtatuti, vel q aduerſarius potuit impune offendi virtute ſtatuti, puta qa malpagus vel bānitus? Et vr̄ dicen. ꝙ nō, qa tales exceptiones tāgūt merita cauſæ, ergo nō pñt ante litem ꝯteſtatā examinari. C. de ꝓb. l. except. Sed non inſiſtendo in verbis, ꝯtrariū credo, & ita pluries ſeruari vidi. Vbicunq;.n. per exceptionem ꝓpoſitā in vim dilatoriæ oſtendit accuſantē ſiue inqrentem non hr̄e ius accuſandi vel inqrendi, vel illud qđ eſt ꝓpoſitū nō eſſe delictū ſemꝑ pōt nō ad effectū abſolutionis diffinitiuæ, ſed ad impediēdū ꝓceſſum ꝓponi, & ꝓbari. Talis.n. exceptio cōteſtatione impedit. C. de his q ad eccl. ꝯf. l. ſi ſeruus. §. & ne q s vere. l. 2. & l. Itē apud labeonem. §. qđ ait. ff. de iniur. & de adul. l. ſi maritus. §. pſcriptiones. ſm Iac. de Aren. & ff. de neg. geſt. l. ſi pupilli. §. videamus, ſm Bart. in l. eleganter. §. ſi q s poſt. de ꝯd. indeb. & de iureiur. l. nam poſtea. in prin. & in l. abſentē. in fi. ff. de pœn. qđ ēt ſequit̄ Bald. in d. l. exceptionē. & ſic poterit per hanc viam bannum impediri, & ēt ꝑ procuratorem ſine dubio in criminibus in qbus pōt interuenire. In alijs aūt reſtat diſputatio de qua ꝑ Doct. in l reos. C. de acc. & in l. 1. ad l. ia. de plag. & in l. ſeruum quoq;. §. publice. de ꝓc. & plene ꝑ Bar. alios referentē in l. pen. §. ad crimē. de publ. iud. qđ tanq̄ extra propoſitū ad præſens non proſequor, ſed dicam infra in 2. parte 2. tpis q. 14. vbi melius cadit. Si aūt de thémate queſt. plenius videre velis, vide in 37. q. Alberici prædicti vbi poſt relationes opi. cōcludit exceptionē prędictā poſſe ante lit. cōr. opponi. Vnū tñ nota ꝙ non ſemper annullatur proceſſus, licet tali exceptione repulſa iudex procedat ad bāni dationē facta pronunciatione ꝙ talia debeāt poſt lit. cōteſt. reſeruari, & factis citationibus ſm formā ſtatuti: vt hr̄ in d. l. except. & C. de dilat. l. à procedēte cum ſi. De quo tñ in 2. q. 2. partis huius tpis aliqua vtilia tangent̄ in 3. parte. Si aūt inquiſitus compareat ꝯfitetur ſe occidiſſe Tirium bannitum. An dicat̄ excipere, & ſic exiſtente vero non debeat condemnari. Vide Bal. qui tenet qđ ſi per acta archiui publici ꝯſtat de banno, talis ſic ꝯfitēs debeat abſolui, vt in l. 1. C. de confeſſis. in 16. col. verſic. iuxta hoc pone dicit ſtatutum quod bannitus, &c.

3 Tertio q̄ro † An ille q ſemel poſitus fuit bāno poſſit iteꝝ bāniri? Et vr̄ ꝙ non, qa ſemel infamatus iteꝝ infamari non pōt. l. aut dānū. §. ſeruos. & ibi no. ff. de pœn. & in l. 2. C. vt intra cer. tēp. cri. q. 3. & ff. de his q no. inf. l. 4. §. ait ꝑtor. Item qa cum ſit ſemel ciuitate priuatus, amplius priuari non pōt ff. de verb. obl. l. decē. Itē qa cū non ſit in ciuitate citari non pōt, & ſic ꝯtumax effici non pōt, & ideo nō ſuccedit diſpoſitio ſtatuti. ff. ſi q s cautio. l. ſed actio. & l. ſeq. & extra de ꝯſt. c. 2. Sed Doc. cōiter determinat contrariū qa excōicatus iterū excōicari poteſt. 47. diſt. c. q̄tūlibet. in fi. & extra de ſen. excom. c. cū pro cauſa. & c. officij. de quo in c. ita quorundā. de iudæis. Itē quia non debet quis pro pęna præmiū reportare. ff. de interdi. & releg. l. relegatorum. §. ff. & de neg. geſt. l. ſiue hæreditaria. Et ita determinauit Guil. in prælleg. §. ſequit̄. de accu. ver. q d ſi quis. ita ēt vr̄ ſenſiſſe Dy. in d. l. 2. & ita Bar. in d. §. ſeruus. Ita ēt Albe. prædictus in 26. q. dicens Dy. ita tenuiſſe niſi de bānitus talr̄ qui domiciliū ꝑdiderit per l. eius §. fin. ff. ad muni. Et ad argumenta cōtraria non reſpōdet. Sed nō obſtat primo qa infamatus vno gñe iſamiæ. ſ. iuris nō poteſt iterū infamari eodē gñe infamiæ, vt dictis iuribus, ſed bene pōt infamari diuerſo gñe, puta infamatus infamia facti pōt iterū infamari infamia iuris. ff. de ritu nupt. l. palā quæſtū. §. quę in adulterio. & l. fin. ff. de requi. re. ſm Ray. in d. l. 2. quod ēt ſequit̄ ibi Bal. Nō ob. quod amplius priuari nō poſſit ciuitate &c. quia aliqñ imponitur pœna priuatiua ſupra quā eſt reperire maiorē priuationē, vt in ſnia excōicationis quæ continet priuationē ad tp̄s, & poteſt alia priuatio adijci, ita in propoſito, quia prima priuatio nō extinxit habitū ſm Bald. in d. l. ij. Sed in hoc clarius dicendū eſt ꝙ aut primū bannū fuit pecuniariū, vel ad aliquod membrū, & tunc nihil nocet quin poſſit iterū in pecunia vel alio mēbro, vel ad mortē banniri. Sed ſi fuit bannitus ad mortē ēt iterū banniri poteſt. Pluribus.n. modis & cauſis poteſt mors inferri. Eſt tñ verū ꝙ in pœnā non reiterabili, vt in morte executio facta ex vno extinguit oīa alia bāna, vt inſti. quib. mod. tol. oblig. in princ. &. §. 1. In pœna vero reiterabili nō eſt ita, & ideo condēnatus in mēbri abſciſſione ex duabus cauſis, duab. vicibus paſſus eſt executionē vnius mēbri ex vno banno poteris peti executionem alterius ex alio, ēt ſi opus

ſit banni alterationem, ut d.l. 2. & quod ibi per Doct. facit, ff. de iniur. l. filius iniuriam, Vltima vero ratio quæ eſt, ꝙ non vr̃ poſſe in contumacia conſtitui non obſtat pro cuius determinatione clariori quam ſit illa q̃ ponitur ꝑ Io. And. in add. ad dcm̃ verſ. qd ſi qs, & tangit Alb. vbi ſupra. Aduertẽdum, ꝙ aut qõ ſe habet, an poſſit iterum bãniri in eodem loco in quo bãnitus fuit, & dicendum eſt ꝙ non l. licet. §. pen. ff. nau. caup. ſta. niſi in caſu quo non fuiſſet bãnitus in pena debita, quo caſu an cõputetur prima pœna in ſecunda, vel ſi prima fuiſſet ſoluta repeti poſſit. Vide not. dcm̃ Baldi q dixit quod non, in l. fin. C. de fideicõm. lib. ꝑ gl. ibi poſitam, & ꝑ aliam in l. ſi vſufr. leg. §. fi. ff. de vſufr. ad qđ not. ẽt ꝑ eũ in l. 1. & 2. C. de ſpor. vel niſi ſm̃ mãm l. ſen. ff. de accuſ. & quod hr̃ in l. quid ergo. §. pœna grauior, de his q not. inf. ſ. an poſſit iterum cognoſci ꝑꝑ adiectionẽ nouæ qualitatis. Quo caſu ẽt vide an primũ bãnum computet̃ ſecundo. Bal. in l. ꝙ dix. ff. qđ met. cau. Aut an poſſit in alio loco, puta quia fuit bãnitus in loco maleficij, puta Bon. inquiritur nunc in loco originis, puta Florentiæ, vel ẽ contra, & iterũ banniri poteſt. In primo .n. loco non fuit punitus effectiue, & ideo non obſtat dicta regula quod ſemel fuerit cognitum ꝑ d. l. ſenatus. Faciunt no. ꝑ Bar. in l. nõ ſolum, §. ſi mand. ff. de iniur. & in l. ſed ſi amici, de adul. Et de iſto caſu defectu citationis non põt obſtare. Põt. n. ibi citari, & ↄueniri l. 1. & 2. C. vbi de crim. agi opor. Et ita diſputando terminauit Iac. de Bell. quam poſuit ſuper d. l. 1. proxime alleg. & eius effectũ refert, & ſeqtur Io. And. in add. Spec. in tit. de cõp. iud. adi. §. 1. ver. qd ſi venit. Et de verbo ad verbum poſuit, & ſequitur Alb. vbi ſupra q. 76. quam hic cauſa breuitatis non inſero. idem tenet Bar. in l. ſep. ff. de ſep. viol. vbi dicit ſe ita pluries iudicaſſe, & ↄſuluiſſe. & ibi vide. Si vero q̃ritur an ꝑ crimine poſſit iterum bãniri. Dicendum puto, ꝙ aut cõmiſerat illud crimen de quo nunc ꝓceditur anteq̃ fuerit bannitus, & idem põt ẽt citari, & ibi conueniri, vt in dictis iurib. & l. 1. in fine. & ibi ꝑ Bart. ff. de req. re. Si vero cõmiſit poſtea, tũc aut illud cõmiſit in loco à quo bãnitus erat, & idem quia ſiue ſit locus originis, ſiue alius rõne delicti ibi ſortitur forum, & poterit ↄueniri, ut d. l. 1. Nec ꝑdictis obſtat qđ cũ inde ſit bãnitus non citet̃ ad locũ ſibi tutũ, & per ↄñs non uideatur arctari à citatione, vt not. ff. ad treb. l. de æt. Et eſt caſus in l. 2. §. pen. in fin. ff. ſi quis cau. & quod no. ꝑ Iac. de Are. q dicit exititios terræ non arctiari ad comparẽdum ibi citatos in l. Fulcinius, §. quid ſi latit. & l. ad cognitionem, qui. ex cau. in poſſ. ea, & quod not. ꝑ gl. in c. ſtat. de reſcr. lib. 6. & in l. 2. ff. ſi quis in ius vo. non ie. & ne qs eũ q in ius uoc. eſt ui eximat. l. ſed eximẽdi in fi. ſicq. cum citatio ſit nulla non poſſit parere effectus ↄtumaciæ, C. ne de ſta. def. l. ſi pr̃, & qđ not. ꝑ Bal. in l. 1. C. ne ex del. def. quia aut ſibi imputare debet, q a ſe ꝑꝑ delictum ſuũ in illa neceſſitate poſuit, & ſic eſt non ſuccurrẽdum, l. fideiuſſ. §. ſi neceſſ. ff. qui ſatiſd. cog. & qui. ex cau. maio. l. qui data. cũ ſi. Aut ſi hæc ſolutio non ꝓcedit quaſi ſatis punitus videatur ꝑꝑ primum bãnum, vt dixit Io. And. in d. ver. qd ſi bãnitus, cum poſſit ↄtra talem ſuſpicionẽ ꝓuideri non põt talis cauſa allegari. Aut. n. cauſa ob quã citatus eſt, eſt talis in qua põt procurator interuenire, & põt illũ mittere, ff. de min. l. Pap. exul. & ſic non obſt. c. ven. de acc. per Io. And. vbi ſupra proxime allegat. Aut eſt talis cauſa in qua non põt interuenire procurator, & põt ſecuritate, & ſaluum ↄductum petere q ſibi à iudice dari debet, ut plene ꝑ Bar. in l. is qui reus, de pub. iud. per illum tex. cum gl. & per Bal. in l. 1. C. de hær. inſt. & dicam infra in 2. tem. par. 2. q. 15. q̃ fidancia, & ſecuritas rl̃r. tollit ſuſpicionem. Fateor tñ ꝙ ſi talis ſecuritas eſſet fragilis, vt ibi dicam vel ꝑꝑ ↄdõnem iudicis q ſolitus eſt tales fidancias non ſeruare. l. nõ oẽs §. à barbaris, ff. de re mil. vel ex alia cauſa, vt tangit Io. And. in d. ver. quid ſi qs. Tũc poſſet hr̃e locum dubõ, de qua ibi per c. acced. vel lite non cont. & l. & qui ita, §. 1. ad treb. Securius tñ credo tentandum fore qđ talis exceptio locum non habeat cum à ſua culpa ꝑfecte non punita ꝓcedit, quicqd dicat Ioã. And, Quouſq; .n. pœna non ſit ꝑfecte impoſita punitus non dr̃ l. 1. & 2. C. de ſpor. & d. l. 1. ſenatus, & ꝑ Bar. ĩ d. l. ſepulchri. Cõiter tñ huic dubio ſubuenitur ꝑ ſtatuta q̃ diſponunt quid ſeruandum ſit cum ꝓceditur ↄtra bãnitos. Si aũt fuit bãnitus in loco domicilij rõne originis, vel incolatus, & alibi nunc delinquit, & contra eum proceditur non in loco delicti, ſed in loco originis, vel incolatus maior eſt dubõ, vt patet ex his quæ breuiſſime refert, & non decidit Ioã. And. vbi ſupra.

Dicen-

Dicendum tñ eſt ꝙ ſi ex primo bāno non ꝑdit domicilium illius loci à quo bānitus eſt, ibi poterit ꝯueniri vt ſupra dcm̄ eſt, & hr̄ per Bar. in l. adul. in prin. ff. de adul. An aũt ꝑdat ex ipſo bāno domiciliũ, vel non, dicet infra in 2. tēp. par. 1. q. 5. dū tractabit q̄ ꝑdant bāniti, & in q. 45. ꝑ quæ ſuppleas hec vlt. dicta.

4 Quarto quæritur † etiam circa prædicta, An bānitus delinquens in loco à quo eſt bānitus poſſit ꝯueniri in loco in quo moratᷓ, puta Florentinus bānitus de Luca offendit Lucanũ in diſtrictu Lucano, reꝑitur Senis. Quærit nunqd ibi poſſit accuſari, & ꝯueniri & exinde bāniri? dixit Guil. qđ ſic, cū nō ſit ſpes qđ Lucā reuertatᷓ, vt ipſe ponit in Spec. de cōp. iud. adi. §. 1. ad fi. verſ. ſed pone qdā. Vbi vide quod ēt tenuit Bart in l releg. §. interdicere, ff. de inter. & rel. per illum tex.

5 Quinto quæro † an vniuerſitas poſſit poni in bāno, ſiue collegium aliquod. Hæc qō fuit antiquitus multum examinata. ſ. an poſſit delinquere & puniri, & qualr̄. Et finaliter ꝯcluditur qđ pōt, & delinquere, & ꝯdēnari, vt hr̄ in l. metum. §. aīaduertendum, ff. quod metus cau. & l. ſed ex dolo, §. 1. ff. de dolo, pleniſſime per Bart. alias referentem in l. aut facta, §. fin. de pœn. Quæ uitandæ ſuperfluitatis cauſa hic nō inſeruntur. Aduertendū tñ, ꝙ vbi bāniri pōt non debet ſeruari forma in citationibus q̄ traditur ꝑ eundē Bart. in extrauag. ad repr. ſuper uerbo, citati. Quibus citationibus factis vt ipſe dicit, vniuerſitas ꝯtumax ꝯſtituitur, qđ debet intelligi. ſ. poſtq̄ poſt citationē potuit ꝯgregari. Ante enim non potuit ꝯtumax reputari, ar. ff. de lib. vni. l. 1. in fin. Et ideo caueant iudices, ut ꝯgruum terminū in citatione aſſignent. Pōt ēt iudex talē vniuerſitatē ꝯtra quā ꝓcedit cogere ad creandū ſyndicū qui eam defendat, & ex cuius citatione facilius poſſit ꝯtumacia ꝯſtitui ſm̄ Iac. de Are. in l. 3. ff. de fideicō. lib. & Inn. in c. Rom. de ſen. excōm. qđ ſm̄ Bal. intellr̄ ꝙ poſſit cogi ad creandū ſyndicū ad litem tm̄, ut ipſe nor. in l. 1. in fi. ff. ꝙ cuiuſq; vni. nom. Et aduerte, an ex ꝯtumacia talis defenſor poſſit, an bāno poni ad ea q̄ hn̄r in auth. item nulla. & in auth. iubemus, de ſac. ſan. eccl. & in l. 1. §. ſi procur. ff. ſi quis ius di. non obtemp. & ibi plene per Doct.

6 Sexto qro † an formato ꝓceſſu ꝯtra filios Titij non expſſis noibus poſſint ijdē filij in bāno poni. Et dñia huius qōnis à ꝓcedēti eſt manifeſta, qa ibi ꝯueniunᷓ plures vt vniuerſi, hic ut ſinguli. Hæc qō ponitur ꝑ Alb. ubi ſupra. ſ. in opere ſtatutoꝝ par. ult. q. 48. & ibi primo allegat ad negatiuam, qa quis debet noīatim exhæredari, ff. de lib. & poſth. l. 2. & noīatim debet quis excōicari, extra de off. ord. cap. 2. & ibi in gl. & 11. q. 3. c. excellent. ergo & bāniri, alias ſnīa bāni vr̄ inualida tā quam incerta, C. de ſen. q̄ ſine cer. quā. ꝑ totum. In ꝯtrariū ꝙ imò ualeat, ff. de iniur. l. 4. §. nominatim, & de lib. & poſth. l. Tit. & l. nominatim, & ff. ſi cer. pet. l. certū. Cōcludit ꝙ aut in aliqua parte actoꝝ ꝯtineᷓ q̄ ſint filij ſi ue hæredes, & v3 bānū, alias nō, ff. de re iud. l. in ſumma, & l. ait ꝑtor, §. 1. & C. de ſen. q̄ ſine cer. quan. l. 2. & l. hac ꝯſultiſſima, C. q te. ſa. poſ. & qđ ibi not. Et ſubdit, ꝙ ſi bānirᷓ q3 vt hæres qđ ei agenti noīe proprio obſtat bāni exceptio, de quo dicā infra in 1. par. 2. temp. q. 71. Ad propoſitū aũt puto ꝙ ſic ex tenore accuſationis, vel inqſitionis apparet de qbus filijs, ſiue de qbus heredib. intellr̄, & ſic ēt in citatione ne reddatᷓ incerta, l. aut q aliter, §. 1. ff. q ui, aut clā. valeat ꝓceſſus, & bānum ꝑ dicta iura. Faciunt not. in l. dem. de ꝯd. & demonſtr. Et vide quæ dicam infra in 3. parte huius primi temporis. qō. vlt.

7 Septimo qro † an vna pars expulſa de ciuitate, puta pars Ghibellinoꝝ poſſit bāniri ab alia q̄ in ciuitate remanſit? Hæc qō formato themate ꝙ pars intrinſeca elegit ꝑtātē poſt expulſionē alterius ponitur ꝑ Alb. ubi ſupra q. 78. Et primo arguit ꝙ poſſit in bāno poni, qa ois uocatus ad iudice uenire tenetur, l. 1. ſi qs ius di. non obtemp. Item qa ꝯtumax eſt in dolo, l. nō pōt, de reg. iur. ergo puniri pōt, ff. de pœn. l. abſentem. In ꝯtrariū arguit, quia iuſto metu abſunt, & ſic reſtituentur, ff. q b. ex cau. ma. l. 1. 2. & 3. ergo fortius eis datᷓ excep. l. inuit. §. cui damus, de re. iur. Itē qa ꝑtās non eſt ꝑtās extrinſecoꝝ, qa per eos non fuit electus ergo &c. C. de ſum. Trin. & fide Cath. l. 1. & ſi a non comp. iud. per totum. Item qa ꝑtās non fuit legitime electus eū nō ꝯſenſerint extrinſeci, in auth. de defen. ciui. §. ſed interim. Item qa ſaltem debuerant inter eſſe electioni duæ partes. l. nulli, & l. plane, qđ cuiuſque vni. no. ergo, &c. Tenet hanc ſecundam partem ſi pars extrinſeca fuit expulſa dolo, vel culpa intrinſecorum, alias tenet primam per iura, & rōnes ſupra alleg. & adducit quod not. in l. ſi quis

ing.

ingenuam.§.in ciuilibus.ff.de capti.Sed hæc qõ alr eſt inueſtiganda. Nam aut ptās qui ꝯtra expulſos ꝓcedit fuit electus ante expulſionem eoꝝ, & tunc cum ꝓponat eum eſſe iudicem illosq́. tpe delicti inquiſitione ſiue accuſatione narrati fuiſſe ſibi ſubditos, reſtat ꝙ ꝯtra eos pōt ꝓcedere quemadmodū ꝯtra ſingulos delinquentes. Sed an ꝯſtituantur in ꝯtumacia pp hoc, qa ad locum ſibi non tutum citati dicanẽ. Recurre ad ea q̃ dixi ſupra q.3.& q̃ dicam ſtatim ſequenti membro. Si aūt fuit electus poſt expulſionẽ dictæ partis, tūc aut fuit electus poſt electionarios antea factos vel virtute ſtatuti antea facti, & eius ordine ſeruato, & idem, qa eadem rōne eoꝝ ad ptās ſicut extrinſecoꝝ. Si vero fuit electus virtute noui ordinamēti facti à parte intrinſeca, tunc recurrēdum eſt ad qõnem illam q̃ hr̃ in l.oēs populi.de iuſt.& iure.videlicet an pars ꝑdicta intrinſeca poſſit ꝯdere ſtatuta. In qua q. Bart. in d.l.omnes populi.in 2.q.pri. ver.ſed q̃ro dixi, diſtinxit hoc modo, qđ ſi ali qui abſunt de ciuitate voluntarie, & tunc remanet oīs ptās in ꝑſentes.arg.ff.de tu. & cu. dat.ab his.l.vbi abſunt.& C. de dec.l.nominationum.lib.11.Si vero ſunt expulſi, aut ad eos expulſos cōpetebat ius ꝯdēdi ſtatuta, aut non. Si non cōpetebat v.g. qa expulſi nō erāt de ꝯſilio, & tunc non ob.illoꝝ expulſoꝝ abſentia, qa illi q remanſerunt in ciuitate potuerunt ſtatuta facere.ff.de orig.iur.l.2.§. deinde cum eſſent. vbi dr̃, ꝙ ad remanentes in ciuitate remanſit ptās ꝯdendi leges. Si vero cōpetebant, vt qa erat de ꝯſilio, & tunc aut ſunt expulſi ex iuſta cauſa, & adhuc ad remanentes remanet ptās ꝯdendi ſtatuta, qa cū illi non obedierint ciuitati ſuæ ꝑdiderunt oīa iura ꝓpria ſuæ ciuitatis, de c.dimi.l. amiſſione. & ſic ꝑdiderunt ius ꝯdendi ſtatuta. & ſic ptās remanſit apud ꝑſentes. Si vero fuerunt expulſi ſine iuſta cauſa forte ꝑ inuidiā, & tūc licet ſtatuta facta ꝑ remanentes ſeruenẽ forte quantum ad eos ꝑ l. ꝑ fundum .ff. de ſer. vrb.pre.tñ in ꝑiudicium expulſoꝝ non valēt ne ex ſua negligentia beneficium ꝯſequanẽ. ff.de fur.l.itaq; fullo. Et hanc diſtinctionem ſequiẽ ibi Rai.in repe. quam fecit poſt repetitionem Bar.inducēs ꝓ ꝯfirmatione eius qđ dr̃, qñ expulſi fuerunt eorum culpa perdere iura ciuitatis, q̄ cenſentur rebelles ſuæ ciuitatis vt C.de deſerto.& occul.l.2. lib. 12. & ſic ꝑdunt ius condendi ſtatuta.l.fin.ff.de leg.

Dicit ẽt vltimum dcm̃ eſſe verum, quo dr̃ nō valere in ꝑiudicium expulſoꝝ, ẽt ſi pars expulſa de ciuitate erat minor pars cū maioris partis violentia ei nocere nō debet, niſi quo ad poſſeſſionem perdendam.ff.de acq. poſ.l. clam poſſidere.§ ſi.cum l.ſeq. ꝯcludens illud ſtatutum factum à parte intrinſeca non tenere ẽt quo ad preſentes in iure totius populi, ſed in iure ꝓprio eoꝝ ꝯdentium ſic vt d. l. ꝑ fundum.ar.ff.de ma.conue.l.1.§.1.& ad l.qui maior.ff.ad mu.cum ſimilib.Rñdet ꝙ illa locum nō habet qñ minor pars impediẽ facto maioris.arg.de reg.iur.l.non debet alteri. & de dolo l.1.§.non fuit.& quod vi aut clam.l. 1.§.ſed Ariſt.Et ex his inferẽ ꝙ ſi fuerint iuſte expulſi pñt in banno poni, nec pñt allegare ſe citari ad locum nō tutum ꝑ ea q̃ dixi ſupra in q.3.Si aūt iniuſte fuerunt expulſi, nō pñt de iure banniri. Sed dubitaẽ qualiter pñt obiurare banno, dic ꝙ hoc caſu ſine dubio poterunt ſyndicum ꝯſtituere ad eoꝝ iuſtitiā ꝯſeq̃ndam.l.1.§.1.quod cuiuſq; vni.nomi.& l.ſi quis à filio.§. ſi parti ſm̃ Laud. de Ramp. & Bart.ff.de leg.licet Dy. ibi aliter dixerit. Et ibi habes per Bar.ꝙ pars expulſa, & pars intrinſeca ẽt ſeparatim pñt ſubmittere ciuitatem, quod ibi Bal.intelligit verum, niſi quo ad ſuperioris præiudicium per not. per Inn. in c.cum ex iniūcto de not.oper.nun.Ad qđ adde qđ hr̃ per Hoſt.in c.2. de maio. & obe.

8 Octauò quæro † Formatus eſt ꝓceſſus ꝑ viam accuſationis vel inquiſitionis ꝯtra Titium, & Sempronii ex eo ꝙ fecerunt ſeditionẽ in populo, & factis citationibus de Titio & Sempronio ſm̃ formam ſtatutoꝝ ſupra relati iudex poſuit in bāno Titiū, & Sēproniū & eoꝝ filios, & deſcendentes, eosq́. priuauit officijs, & honoribus ciuitatis. Quęriẽ an valeat tale bannū. Hæc qõ requireret examinationẽ an cōmittens ſeditionem in populo, &c.dicaẽ cōmittere crimen læſæ maieſt.vt ſic in eo, & filijs locū habeat.l.q ſqs.C.ad l.Iul. maie.de qua qõne dicā infra in ſuo loco parte.1.temp.2.q.16.Et ꝑſuppoſito ꝙ non, vidēdum reſtat an dictus iudex potuerit dictos filios ſic ꝯdemnare, & qa vt dixi ſupra q.6. ex defectu noīoꝝ ꝓprioꝝ ſnīa non pōt dici nulla. Reſtat videndū an ex alijs capitibus. Et certe dicendum eſt primo, ꝙ tale bānū eſt iniquū, & ꝯtra diuinā legẽ, q̃ ſe habet vt filius patris nō portet iniquitatẽ. Itẽ ꝯtra humanā q̃ ſe hẽt ꝙ delicta ſuos auctores teneāt, nec

vlterius ꝓgredianť.C.de pœn.l.ſancimus.& ibi ꝯcor.in gl. Ac ēt q̄ ēt vbi aliquis ex alterius delicto puniť,non teneť q̄n ꝯtra principalem ob ꝯtumaciam ferť ſnīa.ff. de euict. l. ſi ideo.eum ꝯcor.C.de pig.l.præſes.& ibi gl. per Dy.in l.1 .ff.q̄n ex fac.tu.& ꝑ Bar.in ſua diſp.de qua in l.cum filius.in princ. de verb. obl.& ꝙ dicam infra in 1.parte 2,tpis.q.33. Secundo dicendum eſt,ꝙ eſt nullum ipſo ꝑꝑ plura. Primo quia nullus eſt formatus proceſſus contra tales filios,& deſcendentes. Et ſic reſtat ꝙ bannum,& ſnīa eſſent nulla ſi daretur .C. de ſen.l.prolatam,& de pœn.l. qui ſniam.ff.de pub.iud.l.inter accuſatorem.& l. abſentē,de pœ.& de iud.l.oēm. Secūda rōne eſſet nullum,quia non fuerunt citati explicite nec implicite l.nam ita diuus. de adop.ff. de re iud.l.de vno quoque,cum ſi. qui defectus eſt talis ꝙ ēt ex forma ſtatuti ꝓhiberet ſnias latas pro maleficio dici nullas aliqua rōne vel cauſa , talis nullitas non diceretur excluſa cum.n.ſit de iure nāli à defenſione procedens non intelligit à ſtatuto excluſa quantumcunq; gñalibus verbis nullitatem excludat.hř in cle.paſtoralis.de re iud.& per Bart. plene in extrauag.ad reprim. & dicam infra in 2.temp.parte 2.q.34.ſicut nec intelligitur excluſa nullitas à carētia iuriſdictiones procedens vt not.in cle.1.de ſequeſt.poſ.& fruc. & in l.non erit.§. dato.ff.de iureiur. Et hoc quantum ad 1.partem qō.ex qua patet,ꝙ ti. 2.quæſt.eſt ſuperfluus. Sed ſi forte diceret ex aliquo ſtatuto talem ſniam valere videndū arbitror ēt ſuper eod.Et primo vř dicendum ꝙ à tali ſententia omnes filij, & deſcendentes afficiantur.Filij enim in legali diſpoſitione etiā ad vlteriores extenduntur.ff.de verb. ſig.l.filij.& plene.eod.tit.l.liberorum. Et fortius hoc verum eſt ꝑꝑ verbum deſcendentes,in themate poſitum quod vſque ad decimum gradum in lege vř extendi.l.fin. C. de ſuis,& legi.& quod ibi not.& quod hř in authen.de teſti.fide.§.codicillum.& §. ſeq. col. 9.ſi in lege.ergo in ſnīa, quia poteſtas vnius ad aliam adæquatur,vt no.per gl.not.in l.cū quaſi.§.ſi plures.ff.de fideicom.lib. Sed quia ſine dubio talis diſpoſitio eſt odioſa, & contra nālem,& ciuilem rōnem vt eſt dcm̄, ſine dubio reſtringenda eſt.Et ideo non puto vltra nepotes extendi ſm̄ ea quæ hňr ꝑ Cyn. in l.volūtas,in vlt.q.C.de fideic. Et qa in voluminibus hňr,vt pmiſi aliter non inſiſto.

9 Nono ergo quero † ſtāte ſtatuto ꝙ valeat tale bannum,& ꝓlatum ſit ꝯtra latus, & ſtirpem Titij q. comprehendanť in dicto bāno? Ad cuius determinationem pmitto, ꝙ q̄nq; lex ſiue ſnīa,vel homo,vtiť verbo,familię.Et tunc quos,& quot comprehendat,& vſq; ad quem gradum hř in auth.de teſtib.§. codicillum.& §.ſeq. & C. de ver.ſig.& l.fin.& ff.de verb. ſig.l.ꝓnūciatio.§.familiæ. Aliq̄n noie filiorū.& de hoc hř vbi ꝓxima qō.dcm̄ eſt,& ꝑ Cyn.ēt in l.libertinum.C.de interd.ma.ꝑ Bart.& alios in l.Gallus.§.inſt.de lib.& poſthum.Interdum noie ſobolis . de hoc hř in l, fin.C.de bo.dam.& ff.ſol.mat.l.1. Q̄nq; nominať ꝓles.de hoc.C.de epiſc. & cler.l. officiales.& l.ne diutius.C.de agri.& cenſib.lib. 11.Q̄nq; appellať ꝓgeniem.C.de eman.lib. l.pe.interdum ꝯſapiam . de hoc hř in l. ſi qs ex corporeo.C.de muril.lib.11. Aliq̄n gentem.ff.de prob.l.2.Aliq̄n vtiť noie liberorū . de quo in l.cognoſcere.§.liberorum. & l.liberorum.ff.de verb.ſig. interdum noie poſterorum.ff.de iure immu.l.1.& 4. & ff. de vac. mu.l.vacatio. Q̄nq; noie deſcendentium.de hoc in l.ſi.C.de ſuis,& le.& d.auth.de reſt.ſide.Q̄nq; ꝓmiſcue immiſcenť noīa ſupra dicta ſimplř.de hoc hř in l.quod his verbis. §. ſi.de leg.3.Si vero adijciatur perpetuo vel in perpetuum,tunc nullatenus ſit reſtrictio , vt hř in c.felicis.de pœn.& in c. 1. de ſchiſma. lib.6.& hř per Iac.de Bel.in præalle.auth. de reſti.fidei.Q̄nq; ſit mentio ſtirpis,& tunc eodem modo vř de deſcendentibus debere intelligi,ar.iurium prędictorum,quaſi idem ſit ſtirps,& proles,proſapia,ſoboles,ſiue progeniens , quod credo verum ꝑꝑ ꝓnomen ſuā vel meam vel tuam. Collaterales enim non ſunt ſtirps eius,ſed aſcendentes. licet omnes ſint de ſtirpe illius aſcendentis. Et ꝙ tunc de deſcendentibus intelligitur eſt text.& ibi per Bal.in l.ſi quis in ſuo.in princ.C.de inoffic. teſta.De gne aůt,& gnōne vide extra de hęr. c.ſtatutum.& c.vt commiſſi.lib.6.& de poe. c. vbicunque.& Bal.in l.cum acutiſſimi. C. de fideic.Et nota ꝙ ſi banniuntur omnes hoies de tali ꝓgenie non comprehenduntur exiſtentes in ventre,ar.l.cū inter.& ibi Bald. C. de fideicom.lib.cui ēt adde qood ipſe no.C. de lib.cau.vbi dicit ꝙ bannita muliere p̄gnāte natus poſtea non eſt bānitus.licet ille tex. facit in contrarium ſed dic vt ibi.Qui aůt veniant in illis verbis . & totum latus Titij eſt

eſt dubitandum, quia fratres ſunt de eodem latere, hinc eſt q̃ dñr collaterales, ff. de grad. l. Iuriſconſultus, §. ſunt ex lateribus. Sed qa frater licet ſit de latere patris, non tñ eſt de latere fratris, imò vnuſquiſq; facit ſuum latus, ſicut & ſuam lineam, vt patet ad oculũ. Sic ergo ſicut coniuncti nobis ex latere nõ ſunt ex noſtra linea, ff. de grad. l. 1. & inſt. eo. in prin. licet ſint ex linea aui, & proaui, ut C. de bon. mat. l. ẽt, ſm Bar. in conſ. qd' incipit, qa ſcm̃ &c. ita non ſunt de nr̃o latere, licet ſint de latere pr̃is, vel aui nr̃i, qa nulla eſt rõ diuerſitatis. Et ſic in dicta ꝯdemnatione non comprehenduntur collaterales aui ex eis nati. Quod ẽt oſtenditur rõne. Negari nõ põt ſi diceretur per aliquos q̃ collaterales eſſent de latere Titij, q̃ non poſſit intelligi duob. modis. Vno vt intelligantur ꝯdẽnati oẽs qui ſint de eodem latere, de quo eſt ipſe Titius, & ſic oẽs à pr̃e, ſiue auo deſcendentes. Alio modo ut intelligant̃ ſolũmodo ꝯdẽnati illi q ſunt de ſuo latere poſſeſſiue, hoc eſt de eo q̃ ipſe facit, & ſic ſolum de ſuo non aũt de latere aſcendentis, ſed in dubio ſemꝑ debet intelligi ꝯdẽnatio in minori ſignatu. l. interpr. & l. præſes, ff. de pœn. ſaltem in odioſis in q-bus etiam ſententia non extenditur. l. ſi patronus, §. ſi quis cum eſſet, de bon. libert.

10 Decimo quæritur † an in tali ꝯdẽnatione. ſ. filioꝝ lateris, vel ſtirpis veniant ſolũmodo nati, an ſolũmodo naſcituri, an oẽs tam nati, q̃ naſcituri. In hac q. br̃ me expediam. Nam aut talis ſnĩa fertur ſuꝑ crimine poſito in l. quiſq; s, C. ad l. Iul. maieſt. & dic vt ibi ꝑ Doct. tenet. n. Cyn. poſt Pet. q̃ comphendent̃ ſolũ nati poſtea, & non ante. Aliq tenent q̃ oẽs ꝑꝑ ſpecialitatẽ illius legis quod forte verius. Sed prius dicendũ ſapit æqtatẽ. ſi vero fertur ꝑꝑ aliud crimen. Tunc aut ex ꝓceſſu formato contra Titiũ, & filios eo, & hĩter filios, de quo dixi ſupra 6. q. & tũc ſine dubio ſolum ad tunc natos porrigitur. l. ſi qs in ſuo, §. legis, C. de inoff. teſt. Proceſſus. n. non intellr̃ formatus, niſi ꝯtra eos qui in rerum nã ſunt, & illi intelligunt̃ citati, & non alij. l. in ſumma, § fin. ff. de re iud. & ff. q̃ ſen. ſine ap. re. l. pen. Si uero fertur ex ꝓceſſu ſolũmodo formato contra Titium, aut nullos tũc habebat filios, & de neceſſitate debet intelligi de naſcituris, ut ſnĩa aliqd operet̃ in caſu in quo ualeat talis ſnĩa, de leg. 1. l. ſi qñ cum ſim. Si uero tunc filios habebat, dicendum eſt, & ita pluries vna cum recolẽdę memoriæ iuris ꝯſului, q̃ ad tunc natos tm̃ talis ſnĩa porrigatur, quia verba ſniæ rl̃r ad tp̃s pñs porrigitur, arg. l. ſi ita, ff. de auro, & ar. leg. & ibi no. ꝑ Bart. facit. l. ſi tibi man. §. is cuius bona, ff. man. ꝓ quo uide qd' dicam infra in 2. tem. par. 1. q. 18. An publicatio bonoꝝ bãniti porrigatur ad poſtea q̃ſita, & ad hanc deciſionẽ faciunt q̃ dixi ſupra q. 8. Nec prædictæ ꝯcłoni obſtat quod no. in l. placet ff. de lib. & poſth. qa ibi loquit̃ in his q fauorem ꝯtinent. ſ. fauorem teſtamenti ꝯſeruãdi, vt ibi nõt. Item non obſt. ff. de acc. l. 2. §. in filijs, & de pœn. l. moris. §. iſte ferre, qa loquũtur in his q̃ à pr̃ibus in filios deſcendunt, q̃ non pñt deſcendere in natos poſt illoꝝ priuationem, pro quo facit quod hr̃ in l. diuo Marco. C. de q̃õ. & ff. de iure patr. l. diui fr̃es.

Rubrica de his qui poſſunt banniri.

Expedita prima parte primi tp̃is, venio ad ſecundam quæ eſt, de his qui pñt banniri. In qua continentur q̃õnes infraſcriptæ, quia.

1 *Primo ponitur doctrina generalis.*
2 *An iudex procedens poßit factis citationibus bãnire exemptum à ſua iuriſdictione, ſi nullus cõparet exemptionem allegans.*
3 *An poteſtas, vel alius officialis poßit delinquentem ante tempus ſuæ cognitionis inquiſitum, vel accuſatum bannire ſi maleficium ſuit occultum.*
4 *Si cauetur ſtatuto quòd de robaria commiſſa per annum ante non poßit cognoſci, an poteſtas poſſit bannire eum qui incipit derobare per annũ ante, & poſtea continuauit robariam.*
5 *An poteſtas poßit bannire forenſem, alibi forenſem, alibi ſurantem, ſed portantem in locum iuriſdictionis portantis.*
6 *An formato proceſſu pro pluribus maleficijs quorum aliqua ſunt puníbilia, aliqua nõ, puta quia iuriſdictionem non habet poßit iudex aggrauare pœnam banni.*
7 *Capitaneus cognouit contra occiſores, poteſtas vult procedere contra mandante quæritur, an illum non comparentem poßit bãnire ſtante ſtatuto quòd de eodem maleficio, ſiue negocio, de quo vnus rector poßit cognoſcere, alius non poſſit ſe intromittere.*
8 *Qui iudex poßit bannire exiſtentem in territorio Florentino, & baliſtantem in territorio Bononienſi, & ibi hominem occidentem.*

9 An

9 *An officialis poſſit ponere quem in banno pro iniuria facta ſibi vel ſuæ familiæ.*

10 *An poteſtas poſſit bannire aliquem alium officialem in officio delinquentem, officio durante.*

11 *Quæritur ſi ſunt duo officiales quorum vnus eſt generalis, alius ſpecialis an generalis poſſit bannire illum qui fuit attributus ſpeciali.*

Secunda pars primi temporis.

1 PRimo ergo † gñaliter quæritur q̃ pñt aliquem bãnire. Ad hoc rñdetur, q̄ de iure cõi eſſent oẽs illi qui pñt deportare, ſeu relegare, l. §. deportatos, ff. de leg. 3. & nor. plene p gl. inſt. qui. mo. ius pa. pote ſol. §. relegati, & §. cum aũt, & plenius p Guil. in l. imperium, ff. de iuriſd. om. iud. Sed q̄a rectores ciuitatũ licet æquiparẽtur præſidibus ꝓuinciaꝝ in aliq̃bus, vt hr̃ in l. fi. C. de pſcr. lon. tem. nullã aliam hñt poteſtatem q̃ illã quam tribuunt eis ſtatuta locoꝝ, vel ſuæ electiones ſm Iac. But. in l. aſſiduis. C. q. pot. in pig. ha. & in authen. ſtatuimus. C. de epiſc. & cler. & Bald. in authen. caſſa. C. de ſacroſan. eccl. & Ioan. Andr. in addit. Spec ſuper rubr. de ſynd. hr̃ me expediens. Deo, q̄ oẽs illi rectores, quibus ſpecifice p ſtatutum conceſſum eſt, vel ex eo, q̄ ſit cõceſſum meꝝ, & mixtum imperium. poterunt illi loco ſubditos rõne domicilij vbique delinquẽtes, & quoſcunque etiam non ſubditos alias infra ſuos limites delinquentes bannire ſeruata forma ſtatuti. Et illud gñale ſufficiat ꝑ hac prima.

2 Sed † quæro ſecũdo ſtatuto cauet, q̄ ptãs habeat arbitrium inq̃rendi, &c. meꝝ, & mixtũ imperium, & oẽm gladij ptãtem, ſaluo q̄ nõ poſſit ſe intromittere de maleficijs cõmiſſis contra aliquem q̃ ſit de loco, vnde eſt ipſe ptãs talis à ſua iuriſdictione exemptus inq̃ritur à poteſtate, & citat ſm formam ſtatuti diſponentis gñaliter de modo ꝓcedendi, ipſe citatus vel alius ꝓclamatus ſm formam ſtatuti, ptãs vult eum bannire, quærit ſi facit an potuerit, & ſic an valeat bannum. An vero poſſit p viam officij iudicis nullum declarari, & cãcellari, non obſtãte alio ſtatuto quo cauetur, q̄ contra bãna lata per poteſtatem nõ poſſit aliquid ẽt de nullitate dici, obijci, vel opponi. Et ſic non dicatur bannitus, & per ꝯns in eo ſtatutum locum non habeat iuxta l. 4. §. condemnatum. ff. de re iud. Hæc quæſtio ſubtilis eſt, & habet plures articulos in q̃bus poſſent multa dici, ſed ne ꝓlixior ſim q̃ promiſerim, dico dictum de quo quæritur nõ potuiſſe de iure bãniri ex defectu poteſtatis bãnientis, quod ſic oſtendo dictũ ſtatutum dicit, q̄ poteſtas nõ poſſit, &c. ſed dictio nõ, iuncta cum verbo põt. denotat effectum ſuum importari ipſo iure, non aũt ope exceptionis, ff. de tranſact. l. de his, & ibi p Bar. ff. de iud. l. ſolemus, §. latrũculator, p Io. And. in c. 1. de reg. iur. lib. 6. Ergo ipſo iure in caſu pdicto ptãtem reddit iuriſdictione carẽtem. Quod ẽt alia rõne oſtenditur. Statutum pdictum iuriſdictionem modificãs eſt illud idem quod iuriſdictionẽ tribuit. Ergo ẽt ſine decreto. i. ſine eo, q̄ ipſum ſtatutum annullet in cõtrarium geſta p eum contra modificationem nulla ſunt ipſo iure, de elect. c. ꝓuida, lib. 6. Ita firmat in ſi. gl. no. in c. 1. de ſurrepa. in cle. in gl. ſup verbo, inhibẽtes ergo ille q̃ fuit bannitus ipſo iure à ſua ptãte exẽptus. Sed ꝯſtat, q̄ vbi iudex citat ipſo iure exemptũ à ſua iuriſdictione gñali exemptus non tenetur comparere ẽt in caſu in quo ſit dubiũ eum eſſe de iuriſdictione, ita determinauit no. Bal. in d. l. gñalr. C. de epiſ. & cle. licet Cy. ibi alr̃ dixerit. Preterea q̃n q̄s eſt exẽptus ope exceptionis nõ ſit ꝓrogatio, nec iudex cõptẽs efficit niſi iudex ꝓnũciet ſe iudicẽ competẽtem, ſm Bart in l. 2. ff. ſi q̄s in ius voc. nõ ier. imò plus dicit ibi Iac. But. q̄ non ſufficit ꝓnunciatio, niſi fiat poſt exceptionẽ ꝓpoſitam. iudex. n. non põt auferre parti exceptionem nõ oppoſitam, & in iudicium nõ deductam, l. duobus. ff. de exce. rei iud. Hæc aũt deciſio in dubio vera eſt ſi in ꝓceſſu narrantur talia ex quibus appareat ptãtem iuriſdictionem nõ habuiſſe, vt hr̃ in c. præterea. de dilatio. per Innoc. p Doct. in d. l. 2. ſi quis in ius. voc. non ie. Si vero talia non narrantur, q̄ſtio eſt magis dubitabilis. tñ idem eſt rõnibus ſupraſcriptis. Ac ẽt quia cum in veritate iuriſdictionem non habuerit ex contumacia, etiã ſi fuiſſet prorogari non poterat. præſertim ſi p viam inq̃ſitionis proceſſit, q̃bus caſibus iuriſdictio nunq̃ ꝓrogatur, vt colligitur recte inuẽti in l. 2. ff. de iud. de quo ſecũdo p Inno. in c. ad petit. de accuſ. Et de vtroq; p Bal. in l. 1. C. vbi de cri. agi opor. Nec ob. l. 2. ſi q̄s in ius vo. nõ ie. p quã Cy. in d. l. gñalr. cõtrarium dicere vr̃, quia licet veꝝ eſſe q̄ teneatur cõparere, & ſuam exceptionẽ allegare. Non tñ poteſt in meritis cauſæ damnari, ſed ſolũmodo tanquam inobediens ut non veniendo

ueniendo multari per. l. 1. ſi qs ius di. non obtemp. Et ita in terminis proprie rñdet,& determinat Bart.in l.non vř.quæ eſt. l.3. ff. de iud.vbi not.loquitur. Poterit ergo dictũ bannũ nullũ declarari non obſtāte ſtatuto nullitatis ,ppoſitionē excludente.tñ qa non intelligit tollere illam q̃ venit ab alijs ſtatutis l. ita nobis pudor. & ibi per Doc. C. de adul.l.1.§.deniq;,& ibi plene ꝑ Bar.ff.qđ vi aut clam, tñ ēt qa non tollit illam q̃ procedit ex defectu iuriſdictionis ſm gl. quæ reputat ſingularis in cle.1. de ſeq. poſ. & fruc. ſed habet concor.ſi recte intueatur.tex.cum gloſſ.in l.non erit.§.dato. ff. de iureiuran.

3 Tertio † quæro ſtantibus p̃dictis vigeſ ēt aliud ſtatutum quo cauet, ꝙ ptās poſſit cognoſcere de criminibus commiſſis ꝑ annũ retro à die introitus ſui officij tñ. Quidam cōmiſſit maleficiũ dudũ ante,ſed fuit occultum maleficiũ ꝯtra ipſum,ꝓcedit ptās.Quęrit nunqd eum non comparentē poſſit bannire,& ſi in banno poſuit talem bannũ poſſit nullũ declarari. Dicent multi hanc qōnē pendere à deciſione eoꝝ q̃ hñr. ff. ſi qs teſt. li.eſ.iuſ.ſu.l.pe. & ꝑ ea quæ ibi dñr ꝑ Doct. & in l.ſemper.§.hoc interdictum. ff. qđ vi aut clam. vbi dicere vř ꝙ in maleficijs occultis non habeat locum præſcriptio.Sed id dicentes non recte ſentiunt,qa vt dixi ſupra, & dicam ſtatim dictum ſtatutum ꝓcedit iuriſdictionē limitatā. Et ſic claꝝ eſt ꝙ de illo maleficio cognitionē non hēt.ff.mandati.l. diligēter.iūcta.l.& qa.ff.de iur. om. iud. Et qa neceſſe eſt in proceſſu apponi tp̃s maleficij,vt l.libelloꝝ de acc.& inſt. de pub. iud. in prin.ꝑ Dyn.& Iacob.But. Clarũ eſt ꝙ cōparere,nō teneſ,vt in iuribus ſupra ꝓxima. q.alleg.quod aūt ꝯtineat iuriſdictionē limitatam,patet qa nullā hñt tales rectores.niſi eis à ſtatutis attributam, adeo ꝙ ius cōe eis nihil opitulaſ,vt dixi ſupra in 1.q. Sed dictũ ſtatutum ꝓcedit iuriſdictionem de cōmiſſis ꝑ annum retro tm̃.ergo,&c.quinimmo ſine dictione,tm̃,vř de alijs iuriſdictionem excludere ff.de iud.l.cum prætor.de leg. 2. l. ſtatu lib.§.ſtichum.C.de procu. l. maritus,ēt ſi alias de iure cōi diceretur iuriſdictionem habuiſſe,vt d.l.maritus. ſm veram lec. & in cōcor.ibi in gl.alleg. Non eſt ergo de præſcriptione tractandũ,& ſic illa iura nihil faciūt. Si aūt dicatur non concedi iuriſdictionem limitatam,ſed ſolummodo de pręſcriptione tractandum eſſet idem ēt eſt dicendum,nam ſtatutum introduceret annalē pſcriptionem ſed illa ſuccederet in locum pſcriptionis.20. anno ꝑ l.qre.C.de ſal.ergo illius nām aſſumit.l.ſi eum.§.qui iniur.ff.ſi qs cau. illa aūt currit ēt ignoranti.l.ſicut.& l.oēs. C.de præſcrip.30.an.& l.ſi qs emptionis.in ſi.iūcta. l.abſentē.ff.de pœ.ergo,& hæc annalis curret ēt ignoranti.Et pro iſta parte vř caſus in d.l.pe.quod ibi tenuit Angel. qa ab ipſo initio tp̃e commiſſi maleficij ortum fuit ius,& actio, licet ꝑꝑ ignorantiā in iudiciū nō fuerit deductum qđ non nocet in initio curſus ipſius pſcriptionis l.ſi fundū.§.ſi partem. ff. quemadmo.ſer.amit.Et eſt rō ſm cum,quia pſcriptio currit abſq; aliquo facto ipſius pręſcribentis,& eſt pſcriptio fauorabilis, ſic ēt dř in l.ſi quiſ.§.ſi viam.ff. de vſuc. hoc idem tenere vř Guil.in l.ſi cum exceptionem.§.ſatis clementer.ff.qđ me. cauſa. vbi ꝯcludit ꝙ vbicunq; agiſ de odio finiendo,omne tp̃s eſt ꝯtinuum,vnde omnis actio ad vindictam,& omnis accuſatio hēt tp̃s continuum ſi aliud non dicaſ. Et ſic currit ignoranti ſm Bald. qui quidem hoc firmat in l. genero.ff.de his q nota.inf.& idem tenet in l.ſi.C.de dolo.ꝑ illam.l.& ad pal.§. interdictum rñdet ꝙ loquitur in actione q̃ daſ ad rem familiarem non ad vindictam, & ſic tp̃s eſt vtile non cōtinuum.Et ita pluries obtinui,& ꝯſului,& iudicari vidi,licet ēt qñque ꝯtrarium viderim obſeruari ob immanitatē criminis, & prætextu baliæ, ſiue auctoritatis large ipſi officiali ita ſeruanti ꝯceſſe,licet in veritatē ad id non extenderet. Sed p̃dictis opponiſ,qa licet ipſo iure nō poſſit cognoſcere, tñ poterit virtute reſtōnis in integrum quæ ꝯceditur ob iuſtam ignorantiam ꝑꝑ cauſulam gn̄alem. l.1.in ſi.ff.qu:b.ex cau.maio. vt hř in l. cum filius.§.in hac.de verbo.obl. per gl. & Bart. in l.1.§.ſi qs ꝑꝑ.de itine.actuq. priua. & in l.ab hoſtibus.§.ſed ꝙ ſimpliciter q. ex cauſ. maio.& ꝙ cū ſal.tu.aucto.l.ſi falſo.de mino. l. Aemilius.C.ſi aduer.ven.pigno.l.2. & per Dyn.in rła ſi qs in ius.lib.6. Sed hoc nō obſtat,qa illud in pœnaꝝ executorib⁹ locū nō hēt ff.de mino.l.auxiliū.§.in delictis. & ita rñdet Ang.in d. l. pe. & ſic ꝯcludiſ ꝙ dictus ptās p̃dictum ēt alias ſibi ſubditum bannire non pōt,& ſi bannieuerit per viam nullitatis ex carentia iuriſdictionis poterit, & debebit cancellari qđquid dixerit Bart. in ſuo cō

ſilio c. quod incipit à domino Cyn. contra quem etiam multi alij, tunc conſuluerunt. Fugimus autem has opin. ſi vt dictum eſt te nemus de præſcriptione non eſſe tractandũ.

4 Quarto † retento eodem ſtatuto q̃dã du dum ante annum cœpit robariã exercere, & ꝯtinuauit illam in tẽp̃s cognitionis, quæritur an ptãs poſſit illum in banno ponere, ſtante ẽt ſtatuto ꝙ de robaria commiſſa per annũ ante non poſſit cognoſci. In hac q. Alb. vbi ſupra q. 91. expediuit ſe breuiter dicẽs ꝙ poſ ſit talem in banno ponere, quia inſpicitur ſi nis, & non initium ꝑ gl. quam dicit ſingula rem in l. mariti. §. ſex menſium in ſi. gl. ff. de adul. cui tñ gl. vr̃ contradicere gl. in l. vulga- riter ff. de fur. quæ dicit pro ꝯtinuato adul- terio vnicam dr̃e pœnam imponi. & ſic vr̃ concludere ꝙ vnicum ſi adulterium. & ſic vr̃ dr̃e inſpici initium, & non finis, vt ibi, & quod hr̃ in l. ei qui, & l. inficiando. §. infans. eod. tit. dicendum eſt tñ quantum ad propo ſitum ꝙ dicta determinatio. Alb. vero eſt. & gl. d. §. ſex menſum. nõ. n. eſt vnicum delictũ continuatum, ſed tot delicta quot ſunt vices adulterij cõmiſſi, vel quot ſunt robariæ ma- xime ſi ſint factæ contra diuerſas ꝑſonas, & ideo non dr̃ cognoſci de eodẽ maleficio, ſed de alio & hoc ſufficiat ad propoſitũ. Vbi aũt eſſet vnicũ delictũ continuatũ, & non poſſet cognoſci inſpecto initio, an poſſit cognoſci inſpecto fine vt in eo q. tenet appẽſum, q te net poſſeſſionẽ quã occupauit, & i ſimilibus exẽplis, dic vt hr̃ ꝑ Bar. in l. cũ q. §. in popula ribus. ff. de iureiu. & i l. inficiãdo. §. infans. ff. de fur. Et vide Iac. But. in l. 3. C. ſi reus vel ac. mor. fu. Nec p̃dictis obſtat gl. in l. vulg. q̃a ve rũ eſt ꝙ ꝑ adulterio cõtinuato pluribus tꝑi- bus imponitur vna pœna, non q̃a ſit vnũ de lictũ ſed q̃a pena nõ eſt reiterabilis cũ ſit pe na mortis, vt ibi ꝑ Bar. & ideo ſi ex forma ſta tuti imponeretꝛ pœna reiterabilis, puta pecu niaria gl. illa non procederet, vt ibi ꝑ Bart.

5 Quinto † quęritur. Ptãs Florentinus hẽt arbitrium ꝯtra fures. Quidam nõ ſibi ſubdi tus furatus eſt aliq̃d in ciuitate Bononię, & id portauit in territoriũ Floren. Quęritur an ptãs poſſit illum inq̃rere, & non cõparentẽ bannire. Hæc q̃ õ reſidet in veritate vel falſi- tate opin. Bar. quã poſuit in l. ſi dñium. ff. de fur. ibi. n. concludit ꝙ ſic, q̃a ſicut mutatio- ne dñij noua naſcitꝛ actio furti, vt ibi, ſic mu- tatione territorij, & iuriſditionis noua na- ſcitꝛ actio ſiue accuſatio furti ad vindictã pu blicam, ar. ff. de ſta. ho. l. q fure. Hoc idẽ ſecu tus fuit ibidẽ Fran. de Are dicẽs eſſe caſum i l. inficiãdo. §. infans. eo. tit. ſumptio argũ de ꝑe ad locũ ſm not. in l. vinum. ff. ſi cer. peta. cum ꝯcor. ac ẽt q̃a ex contrectatione nona in noua iuriſditione facta reſp. illius loci læ ditur ei accuſatio naſcitꝛ l. licitatio. §. q̃d illi cite. ff. de publ. & iſtam partem vt plurimum ſequuntur aſſeſſores dicẽtes hanc opinionẽ ſanctã. Pro qua vr̃ caſus in l. 1. C. de noxa. hoc modo in loco in quo commiſit furtũ .ſ. Bono. non põt puniri. Ergo debet poſſe pu- niri in loco mutatæ iuriſditionis, ſicut ibi cũ non poſſit puniri vna ꝯtrectatio punitꝛ alia. ſed ꝯtra hanc opin opponitur, q̃a ſi ꝑ muta tionẽ territorij, & ꝯtrectationẽ ꝯtinuatam cõmitteretꝛ nouũ furtũ ex mutatione loco- rũ, variari poſſet ẽt furti qualitas, & ſic rõne vnius loci ſi ibi eſſet depræhenſus eſſet fur manifeſtus ꝯtra. l. 3. §. ſi. cũ ſeq. ff. de fu. ſm Ang. in d. l. ſi dñium, vbi nititur ſaluare Bar. in certis caſibus in q̃bus nihil alleg. & ideo referre non curo. Secundo, ꝙ opin. Bart. de iure non ꝓcedat, ſic vr̃ ꝓbari, ad hoc vt ex ꝯtrectatione naſcatꝛ actio furti, neceſſe eſt vt ꝯtrectetꝛ inuito dño l. inter oẽs. §. recte. ff. de fur. ſed in nouo territorio non põt fieri ꝯtre ctatio, niſi inuito illo cui prius furtũ fecit in alio territorio, ſed illi ex prima ꝯtrectatione nata fuit actio, ergo nõ põt naſci ex ſecũda. ff. de fur. l. ei q. Itẽ diſpoſitio. l. ſi dñium. eſt fa cta ꝯtra reg. d. l. ei q. ergo ſolum in ſuo ca- ſu ſeruanda eſt, nec ad ꝯñtias trahi debet, vt l. q̃d vero. de legi. & l. in his. & l. ius ſingula re. Præterea vt dictum eſt ex noua ꝯtrectatio- ne non datꝛ parti actio furti. ergo nec reip. officium aliq̃d per ea quæ hñr in l. non ſo- lum. §. q̃q̃. ff. de iniur. & in l. cum lex. de fide- iuſ. & in l. 1. §. ꝙ aũt de aleato. & quod dicã infra in 3. parte 2. tꝑis. q. 1. Item ſm Bald. in l. ſi adducta. C. de fur. dictum Bart. non vr̃ verum aliquibus rationibus. Primo quia ſi id eſſet verum quod Bart. dicit, remiſſio fur- ti non dr̃et fieri ad locũ criminis primo per petrati cum æque, & pari ratione vnus eſſet iudex, ſicut alius, ſed lex dicit delinquẽtẽ dr̃e remitti ad primitiuũ delicti locum, vt in au- then. vt nulli iud. §. ſi vero q̃s comprehenſo rum, ergo, &c. Secundo, ſi licitũ eſt argui de dñio ad iuriſdictionem, rõ Bart. retorque- tur contra eum, q̃a ſicut ex nono dño non oritur

oriř ɔdictio furtiua, vt l. ſed nec legatarius. ff.de ɔd.fur.& hř in d.l. ſi adducta. Ergo ex mutatione iuriſdictionis nõ dař noua accuſatio ſiue noua via extra ordinẽ ꝓcedendi. Tertio, maleficiũ debet trahi ad ſuũ principiũ. Et illud eſt inſpiciendũ potiusq̃ ɔtinuatio, vt not. in l.eum q.§.in popularẽ.de iure iur. Præterea ex d. Bart. ſequereř ꝙ quot fierent cõmutationes tot orienř accuſationes, qa ex diuerſis cõmutationibus inſurgũt diuerſa facta c.abbate.de re iud.li.6. Et ſi ꝑ totũ mũdũ vagaret cũ re furtiua, poſſet de toto mũdo bãniri, & tot locis hřet ſe repñſentare ſi vellet ſe defendere, qđ eſſet abſurdũ. argu.ff.de iud.l.hæres abſens. Reſidet tñ Bald. ibidẽ ꝙ pdictis nõ obſtãtibus ſibi vř æqtati ſatis ɔſonũ ꝙ fur puniař vbi deprehenditur cum furto vel ad principalẽ locũ delicti remittař, maxime, qa ſic diſcurrens vř vagabũdus, vt C.vbi de crim.agi opor.l.1.& 2. Item qa ſecum rem exportando prorogare vř iuriſdictionẽ de loco ad locum, & eſt prorogatio iuris, & de iure, vnde non hẽt locũ pnia. Ad l.qui furem. rñdet ꝙ iuriſdictio equiparatur dñio vniuerſali non ſingulari. C. vbi, & apud quem l.ſi. Sed in tit.de pace iura. ſir man.§. iniuria, dicit eum puniri per gñalem diſpõnem l.congruit.de off.præſi. Mihi aũt licet videantur æqua prædicta, ſuadeo tñ cõtrariam ſniam de iure procedere .ſ. ꝙ non poſſit vigore nouę contrectationis ibi conueniri, non ea rõne quæ de remiſſione tractat, quia illa locum hẽt ſi petatur, & qñ ex eodem delicto cognoſciř, vt in §. ſi vero qs comprehenſoꝝ, & in auth. qua in prouincia.& in l.ſi cui. de acc. In propoſito aũt nõ ex primo furto, ſed ex ſecũdo cognitio emanaret, & ſic remiſſioni locus nõ foret, ſed ex alijs rõnibus ſupra relatis.& maxime, quia dño nõ oriř actio ex noua ɔtrectatione, ſed nec reipublicæ. Ad rões in contrarium factas rñdeo. Primo, ad l.ſi dñium, quod aliud eſt dicere ei ad quẽ trãſit dñium ex nouo cõtrectatione naſci furti actionem. illa.n. ante nõ habebat, & ſic nõ obſtat lex ei q. Et aliud eſt dicere ɔtra illũ q mutat iuriſdictionẽ dari furti actionẽ ei q ante nõ habebat, vnde argũ eſt de acqrente ad patiẽtẽ, ſiue de actore ad reũ.& ſic a diſparibus. Lex qui furem, non obſtat ẽt alia ratione, quia loquitur in iure retinendo, & ſi in fauorabili diſpõne, ergo nõ eſt licita argumẽtatio ad ius de nouo qrendũ, & maxime pęnale qđ eſt odioſum. Lex ẽt prima C.de noxa.nõ aduerſař, qa ibi ex prima ɔtrectatione nõ fuerat orta actio, hic ſecus.§.infans, nihil facit, qa licet teneař ad valorem hodiernũ, non tñ teneř ex noua ɔtrectatione, ſed ex antiqua qa vnũ furtum eſt & ſic potius facit in ɔtrariũ. Illud qđ dñr dicit per Bald. de vagabundo ẽt non ꝓcedit ꝑ ea quę hñr in l.eius qui. ad muni. Fateor tñ ꝙ ſi ille qui diceretur vagabũdus ſm iura. ſupra alleg. ſubtraheret rẽ Bononiæ, & accederet Florentiã, ſiue cum re, ſiue ſine re, poſſet Florentiæ puniri nõ ex noua ɔtrectatione, ſed ex antiqua, vt vagabũdus ꝑ no. in dictis.ll.1.& 2.vbi de cri.agi.opor.de iud.l.hæres abſens.ad munici.l.eius q.ff.de dam.inf. l.4.§.1.vbi optima gl. Cũ ergo ſint diſtinctę iuriſdictiones ɔcludo ibi bãniri nõ poſſe, & ſi fuerit bãnitus bannũ nõ tenere ex carẽtia iuriſdictionis. Et ſic patet ꝙ aſſeſſores ɔtrarium facientes de iure non recte ſe fundant, defenduně aũt ex varietate opi. per no. in l.cum prolatis.ff.de re iud.& forte ex ɔſuetudine.l.nemine ff.de le.& l.ſi interpretatione.

6 Sed † qriř ſexto. An ex maleficijs de quibus obſtante curſu tpis, vel diuerſitate loci cognoſci non põt, poſſit iudex alia maleficia de qbus cognoſcere põt aggrauare, & in maiori parte bãniret? Cõiter dř ꝙ ſic ꝑ Dy. & alios in l.ſi cui.§.fi.ff.de accuſ.l.3. circa fi. C.de epiſ.aud.& l.ſeruos. C.ad l. Iul. de vi. & l.1.de iure patro. Et ita cõiter ſeruař ꝑ aſſeſſores quos Io.An. vocat iudices ferocesi Spec.ſup rubr.de furtis. vbi non firmat aliquã opi. ſed ſolũ refert: Bald. tñ in auth. ſed nouo iure. C.de ſer. fug. firmat ꝙ dixi. Sed qdqd ſit de iure ſtatuto aliter non ꝓuidẽte, ſi ſtatuiř diceret, vt in hac ciuitate, ꝙ de talibus maleficijs ante tps vel in alio loco commiſſis nõ poſſit fit mari proceſſus. Et qdqd in ɔtrarium fiat ſit ipſo iure nullũ, tũc talia maleficia ad aggrauandũ nõ poſſent allegari, qa eoꝝ narratio, & pro illis proceſſus ſot maius nullum, ꝓducunt effectum l.ſi pater. ff.ne de ſta.defunc.& l.accuſaturus. de adul. cum ſi. Rectores tñ cõiter ſeruant contrarium, & in eorum animarum perniciem, & contra ipſorum iurm de obſeruãdo ſtatuta.

7 Septimo qro † Stãtibus ſupraſcriptis ſtatutis duo ſunt rectores in ciuitate habẽtes eãdẽ auctoritatẽ, vt prãs, & capitaneus. Et ẽſt aliud ſtatutum quo caueř de eodẽ maleficio ſiue

ſiue negocio, de quo vnus rector cœpit cognoſcere mittendo copiam inquiſitionis ad cameram, alius nõ poſſit ſe intromittere ẽt cum adiectione nouæ qualitatis, & quidquid in contrarium fiat ſit ipſo iure nullum, ſtantibus iſtis, Titius mandauit Seio, vt interficeret Caium, qui Seius eum interfecit, pp quod ptãs inquiſiuit de homicidio, copiam miſit ad cameram contra Seium, & facto ꝓceſſu eum in bãno poſuit. Capitaneus dein de format inquiſitionẽ ꝯtra Titium de mandato. Titius non comparet. q̃ritur nũquid poſſit eũ bãnire, & ſi bãniat, an ualeat bãnũ, an uero ſit nullum? Hæc qõ fuit hic Florentiæ de facto, & poſt multa fuit determinatũ ꝙ non potuerit bãniri, & ꝙ bãnum eſſet nullũ inter alias tribus rõnib. Prima qa qcq̃d dixerit Bal. in §. iniuria, de pace iur. fir. mandans tenetur ex homicidio pp mandatũ nõ ex mand. ff. de iniur. l. q ſeruo. § ſi. de fur. vbi allegat iura, & ꝑ Doct. in l. nõ ideo. C de acc. & ſic cauſa inquiſitionis formatæ contra Titium mandantem verſatur principalr̃ ſuper homicidio. l. eo t̃pe, in prin. ff. de pec. l. 1. C. ſi ſeruus ex. ubi patet ꝙ dictio ex, denotat cãm proximã, & dictio, pp, denotat cãm remotã & ibi ꝯc. ſicq́. de eodẽ maleficio incepit cognoſcere de quo iam cognoſcere cœpit ptãs, ſicq́. obſtat ſtatutũ. Secunda qa delictũ mandantis, & mandatarij eſt vnũ, & idẽ ſpecie, & numero ſufficiat allegare Cy. & eius iura in l. 1. C. ſi reus, vel acc. mor. fu. & ibi refert ita ꝯſuluiſſe Dyn. Idẽ ſeq̃tur ibi Ray. in add. ſuꝑ Cy. allegans l. athletas. ff. de falſis. Idẽ tenet Bar. ff. de acc. l. hos acc. §. lege Iul. ꝑ iura all. ꝑ Cy. & clarius in ſuo ꝯſ. ꝙ incip. Bernardus de Tud. Idem ẽt tenuit Iac. But. in l. obſer. §. 1. ff. de off. ꝓc. & le. & Bal. latius in d. l. nõ ideo. Tertia rõ fuit ſine qua ẽt ꝓdicta locũ hñt, qa ſtatutũ vtitur ẽt noĩe negocij. Cõſtat aũt ſine dubio ꝙ ẽt ſi non eſſet idẽ delictũ cuius ꝯtrarium dcm̃ eſt, tñ idem eſſet negocium, ꝓbatur extra de verb. ſig c. forus. C. de ſent. l. cum Papin. de neg. geſt. l. Pomp. in neg. cum ibi not. C. ad l. Iul. de ui. l. quoniam multa, & eſt bonus caſus. ff. de in rem uer. l. filius.

8 Octauo quæritur † Sempronius exñs in ꝯfinibus territorij Florentini baliſtauit ꝯtra Caium, q erat in territorio Señ. & eum interfecit, quærit̃ qs poſſit eum bãnire. Iſta qõ eſt antiqua, & qa in uoluminibus hr̃ facilr̃ ꝑ tranſeam. Cõiter. n. arguitur ꝙ vterq; iudex ſ. Florentinus, & Senenſis pñt Sempronius bannire. l. Iuriſperitos, § cum oriũdus. ff. de excuſ. tut. & quod ibi not. per gl. & hr̃ in §. quia Plautianum, ff. de lib. agn. in l. ſui. Contra. Pro iudice Florentino facit, qa licitũ eſt argui de t̃pe ad locum. l. diuinum, ſi cer. pe. ſed dies mortis referi ad diem vulneris. ff. ad l. Aquil. l. ait lex, & ff. de dam. inf. l. dãni. §. Sabini, ergo & locus mortis trahitur ad locũ ex quo ſecuta fuit. Pro iudice Senẽſi facit ꝙ inſpiciatur locus in quo ſecutus fuit effectus l. 1. §. item ſciendum, el 2. ff. de aqua plu. arc. & vbi per Ray. Primam opin. ꝙ vnuſquiſq; poſſit bãnire, tenet A. b. vbi ſupra, q. 78. & dicit ꝙ eſt cõis opin. remittens ad no. per Cy. in auth. qua in prouincia, & ibi nihil dixit. Et ad Io. An. in cap. in obſcuris, lib. 6. Sed ſecundam opin. vr̃ tenere Cyn. poſt Pet. in l. 1. C. vbi de poſ. ag. opor. ꝑ rõnem prædictam. Sed Ray. ibi tenet ultimam per dctm̃ §. item ſciendum, cum ſim. Ad rõnem Pet. rñdet ꝙ diuerſitas rõnis inter locum, & t̃ps tollit argumenta, qa in ꝓcedenti ante mortem verũ fuit eum fuiſſe mortifere vulneratum, ſed in loco inchoati delicti nullũ fuit vulnus illatum. Ex quo dicit ꝙ ſi aliquod vulnus fuiſſet illatum in loco territorij Florẽtini. & finalr̃ fuiſſet mortuus ab eo in territorio Senenſi, poſſet dici veram eſſe op. Pet. Pro ipſa tñ allegat. l. Prætor. §. pen. ff. de ed. op. Ray. tenet Bal. in d. l. 1. vbi de poſſ. agi op. dicens ꝙ magis debet inſpici locus in quo eſt patiens, q̃ locus in quo eſt agẽs. l. palam q̃ſtum, de ritu nup. Ad rõnem Pet. effectiue rñdet ut Ray. quidq̃d ſit in propoſita qõne quæ locum habet ſi ſagittans rõne originis domicilij, vel incolatus nõ eſt dictis locis ſubditus, ſed ſolum rõne delicti de iure ſtricto attẽtis opin. Putarẽ rõne dubij à quocunq; bãnirei bãnũ valere per ea quæ hñr in l. 2. ff. ſi quis in ius voc. non ie. & in l. ſi putas. C. de pet. hær. ſm vnam lect. & ita vr̃ tenere de iure Ioan. And. in add. Spec in tit. de rap. vir. ſed ꝓpone. licet dicat de æquitate iudicis dr̃e inter ſe conuenire, vel ſorti mittere de quo ibi vide ſi libet. Si aũt loca ſunt in eadem iuriſdõne, ſed magis punitur delinquens in vno, q̃ in alio. tunc ad impoſitionem pœnæ, & ſic bãni inſpiciuntur verba ſtatuti. Nã aut puniunt ſagittantem, & inſpicietur in quo ſtat vulneratus ſm Bart. in l. libellorum, ff. de accuſ. qđ ẽt ſentit Bal. in d. l. 1. Sed reſtat dubium ſi ſunt

ſtatuta quorum vnum punit ſagittantem cũ baliſta verſus hoiem. Aliud punit vulnerantem hoiem gñalr̃ cum quacunq; re. An tunc poſſit ꝓ vtroq; banniri. Et ſi ſunt iuriſdictiones diſtinctę ſatis dici poſſet ꝙ vnuſquiſq; iudex imponat pœnã ꝓ actu facto in ſuo territorio. Si vero ſunt eiuſdem iuriſdictionis loca ſtat dubiũ an ſagittario ꝯfundat̃ in vulnere ſicut dicimus in inſultu, de quo in l.nunq̃ plura. ſed de his duobus vltimis dicã infra in 2. tpe parte.2.q.54. & ad qõnem principalem pro formatione proceſſus recurre ad not. ꝑ Bart. in d.l. libell. & hñt locum prædicta qñ vtrunq; eſt illicitum.ſ.initium, & finis. Si vero initium eſſet licitum vide per Bar. in l.qđ ait.§.1.in fi.ff.de adul. Si aũt ſtatutum diceret ꝙ iudex nõ poſſet cognoſcere niſi de maleficijs ſuo tpe vel infra ſuam iuriſdictionẽ perpetratis, & in vno loco eſt factum vulnus in alio eſt mortuus. & ſic de tpe dixit Bald. ꝙ nullus poterit cognoſci per.l.verba.§.pernoctare.de verb.ſign. vt ipſe ſcripſit in l.ſed milites.§.ſed ignominia.ff.de exc.tut. quod tanq̃ principalem mãm aliter non proſequor.

9 Nono quæro † an ptãs poſſit bannire aliquem iniuriantem ſibi vel ſuæ familię. Iſtam qõnem diſputauit Iac. de Are. & eam refert Cy. in l.vna.C.ne q̃s in ſua clauſ. & Bart. ſequtur.ff.de pœnis.l.ſi q̃s forte.§.ſi quos comitũ. Et in effectu ita ꝯcludunt, ꝙ aut delictum eſt notoriũ, & põt cognoſcere, q̃a nõ reſtat niſi pœnæ impoſitio. & ꝓpea. ceſſat ſuſpicio arg.l.ab. executione C.quorum appel.nõ reci. Si vero non eſt notorium, tunc aut offendit̃ principalr̃ dignitas ſiue offm̃, vt q̃a offendit̃ offm̃ exercendo. Et tunc põt cognoſcere, & punire.l.nullum.C.de teſti.cum ſimi. Si vero offendit̃ principalr̃ perſona, vt q̃a alias q̃ in executione officij, & tunc non põt cognoſcere, dicta l.vna, & l. ſenatus.ff.de off. pſid. vbi ẽt de mã. & cum hac diſtinctione pertrãſit ẽt Bal. in d.l.vna. Hęc eorum diſtinctio vera eſt in iudicibus recognoſcentibus ſuperiorem. In his aũt q̃ non recognoſcunt ſuperiorẽ indiſtincte dicẽdũ eſt poſſe eos cognoſcere, & punire.l.& hæc Tiberius.ff.de hæred.inſt. & in c.1.de ſchiſmat.lib.6.& eſt rõ ſm̃ Old. in ꝯſ. 269.q̃a ita diligunt ſingulos ſicut ſeipſum. C. de ca.tol.l.vna.§.fi. & ſic ceſſat ſuſpicio.l.non ſolum.§.1.ff.de rit.nu. Item in vniuerſitate hñte cognitionem delictorum, q̃a in cauſa propria põt iudicare ꝑꝑ ceſſantem ſuſpicionẽ, q̃a cõiter negligunt̃ q̃ à pluribus poſſident̃. C.qñ, & q̃bus quar.pars de.leg.2.lib. 10. & extra de reſt.ſpol. c. cum veniſſet ac ẽt, quia vniuerſitas non iudicat vt vniuerſitas, q̃a eſt quid incorporale. & ſic ei huius actus exercitium non ꝯuenit, arg. extra de ſent.c.ſi ciuitas. & quod not.ꝑ Innoc.de offic.ord. c.irrefragabili.ſm̃ Oldr. in conſ. 174. Sed Bart. in d.l.vna.& in l.eſt receptum.ff.de iuriſd.omn. iud. intelligit illud in vniuerſitate non recognoſcente ſuperiorem. De quo ꝑ Inno. in c. ex parte. in 10. de verb.ſign. Item illud quod dĩt qñ delictum eſt notorium poſſe quemlibet officialem punire. Intelligo verũ ſi ex forma iuris cõis vel ſtatuti eſt impoſita certa pœna, tunc.n. ceſſat ois ſuſpició. Si vero non eſt impoſita certa pœna, ſed reſtaret in eius arbitrio, non vr̃ mihi, ꝙ ceſſet rõ ſuſpicionis. & id eo tunc non poſſet cognoſcere, niſi tale arbitrium eſſet declaratum à ꝯſuetudine, quam ſeruare tenet̃, vt hr̃ in l.athletas.§.calumniator. & l.q̃d ergo.§.pœna grauior.ff.de his q̃ no.infa. & l.3.ff.de præua. & de pœ.l. hodie. Gña r̃ aũt pro mã qñ quis poſſit in ſua cauſa cognoſcere, vide quod hr̃ in d.l. vna. in c. noſt. de elec. & in c. cum veniſſet. de iud. ſm̃ Bar. Sed plenius in Spec. de acto. ver. item ꝙ in re propria auctoratur, vbi enumerant̃ 19. caſus in quibus quis in re ꝓpria cognoſcit.

10 Decimo quæritur † Officialis cõmiſit exiſtens in offõ aliquod maleficium, ptãs inquirit ꝯtra illum, vel accuſator coram eo dũ eſt in offõ. Quærit̃ an non comparens ꝯſtituat̃ in ꝯtumacia, vt ſic poſſit banniri. De hac qõ. hr̃ in multis iuribus, vt patebit ſtatim. Sed ex dictis oium quos vidi ſic cõcludo, ꝙ aut hẽt offm̃ ſine adminiſtratione hoc eſt dignitatẽ, & ꝯueniri, & banniri põt de quibuſcunq; ſiue ante dignitatẽ ſiue in dignitate cõmiſſis. C. vbi ſena.vel cla.l.2. Si vero hẽt offm̃ cum adminiſtratione, tunc aut hẽt offm̃ ꝑpetuũ. & idem arg. eorum quæ hñr in l.principalibus. & l.præſes.ff.ſi cer.peta. & ita tenuit Azo in ſum.de actio.§.rẽr.verſ.quid ergo. Idẽ ſi hẽt offm̃ ad beneplacitum ꝯcedentis, q̃a cenſet̃ perpetuus l.Iuriſperitos.ff.de exc.tut.& l.ſufficit.de cond.inde. Si aũt habet offm̃ tpale, aut ꝯuenit̃ ex delicto cõmiſſo in offõ, & põt quodcunq; habeat officium dum tñ accuſetur coram eo qui ſit ſuperior. C.ad l.Iul.rep. l.iubemus. in auth vt diffe.iud. §. ſi tñ, & vt iud.ſine quoquo ſuffra.§.illud.&.ff.de arb. l. nam

nam magr̃atus, cum ſi. Si vero ꝯuenitur ex delicto commiſſo ante officium. & tunc aut eſt de iudicibus maioribus, quia habet merũ & mixtum imperium, & non pôt rł̃r conueniri l.2.ff.de in ius voc.l.hoc accuſare, de accuſ.de iudici.l.pars lr̃arum, vt hr̃ et in l.ſenatus.ff.de off.pr̃ſi. Fallit in adulterio in quo pôt citari, & tenetur cauere de iudicio ſiſti ſi nito officio l.ſi adult.cum inceſtu.§. fin.ff.de adul. Si vero eſt de minoribus.vt ſunt rł̃r poteſtates comitatus hñtes ſolummodo iuriſdictionem, & tunc pñt de quibuſcunq; conueniri.ff.de in iu.l.nec magr̃atus, ad l. aquiliam.l.quemadmodum.§.municipales. cũ ſi. & no.p gl in l.ſi præſens.C.de epiſ.aud.& p Guil.in Spe.de accuſ.verſ.ſed quid de minore, vbi allegat.concor.& ibi vide de mã.& in verſ.pced.vbi et remittit, & per Iac. de Are. in d.l. ſi præſens. Sed dubitari vidi ex eo ꝙ in ciuitate eſt ordinamentum ꝙ non poſſint diſcedere de ptãria ſub magna pena. An tũc poſſit in contumacia pſtitui, & determina tũ fuit ꝙ ſic, qa aut conuenitur ex delicto commiſſo in otfõ, & illud allegare non pôt.C.de iudæ.l.iudęi.& l.nullus. Aut ex commiſſo ante, & idem, qa intellr̃ ſine cauſa, & ſuperioris præcepto.l.quid ergo.§.ſi hæres. de leg. 1.l. q ſeruũ.de verb.obl.l.ſi.q ſatiſ. cog. cũ ſi. Si aũt eſt tale crimen in quo poſſit p ꝓcuratorẽ rñdere, dicebat qdã nõ excuſari a pœna. Sed forte ad verũ niſi in actibus magni p̃ udicij, arg.eius qđ hr̃ in c.querelam.de proc. de minori.l.papi.exuli.& qđ hr̃ in §.ad crimẽ.

11 Vndecimo quæritur † Poteſtas hẽt arbitrium gñale ꝯtra oẽs delinquentes pp aliq̃ cauſam.creaẽ Barigellus, & daẽ ei arbitrium, & vt qõ reddat vtilior, dr̃ ꝙ ipſe ſolus vel dũtaxat cognoſcat. Quærit̃ an ptãs virtute generalis arbitrij poſſit procedere contra Titium, qui poſt officium Barigelli deliquit cõtra ſtatum, & ſi non comparet poſſit eum bãnire. Hæc qõ eſt multum vtilis, quotidie occurrens in ciuilibus et, & tractatur in multis iuribus quorũ vt in principio tractatus dixi oium mentionem non faciam, ſed ex illis q̃ infra dicentur oïa poterũt reperiri.& primo vr̃, ꝙ ptãs non poſſit cognoſcere, quia iuriſdictio conceſſa vni iudici alteri denegari vr̃. Caſus vr̃ in l.dñicis coloñ.C.vbi de cauſa fiſ. Et vr̃ tenuiſſe in propoſito Iac. de Are. in l. quod in rerũ.§.ſi quid poſt.ff.de leg. 1. & ibi tangit Bart.in contrarium ꝙ imò poſſit qa per iuriſdictionem conceſſam iudici ſpeciali non intellr̃ ſublata in illo caſu iuriſdictio iudici gñali.C.de offic.præfect.vrb. l. 1. & ibi tangit Bar. & vr̃ caſus cum gl. et ſi eſt dictio taxatiua in l.ſi.iuncta.l.cũ aliqs. C. vbi cau. fiſ.& ita no.gl.in d.l.ſi. Super quo multi multa dixerunt.dixit.n.Bart.inter alia quæ omitto, ꝙ vbi apponitur dictio taxatiua excludit̃ iuriſdictio ordinaria quæ competit ex cõſuetudine, vt ipſe not.in l.viros.C. de diuer. off.lib.12. qđ deñi eſſet multum nor. ſi eſſet verum ſed mihi vr̃ ꝙ ſit ꝯtra dicta duo iura ſupra proxi.allega. Alij vero ař dixerunt.vt patet ex no.per Guil.in l.fin.C.de iuriſ.om. iud.per Ioan.And.in c.p hoc.de hær.lib.6.p Bal.in l.pluribus.ff.de proc.& in l.præced.& in auth.habita.C.ne fil. pro pa. vbi aliter loquitur. Circa qđ commiſſis ſuperfluis ſub correctione oium mihi vr̃ ſit dicendum. Qđ aut iuriſdõ ſiue imperium diuidit̃, vt qa tpe creationis officij alicuius ſiue et tpe acquiſitionis territorij in quo nouiter diſponit̃, dr̃ de talibus cauſis cognoſcat ptãs puta prati, & ſic de alijs, & de talibus cognoſcat ptãs ciuitatis Florentiæ.& illo caſu ſiue ſit dictio taxatiua ſiue nõ, nullus pôt de iuriſdictione alteri ꝯceſſa ſe intromittere l.ꝯſulta diualia.C. de teſt.l.ex facto.§.item quæro.ff. de vulg. & pup.& ibi p Bal.Ang.in l. cũ ꝑtor.ff.de iud. Si vero nõ diuidit̃ iuriſdictio, ſed creant̃ ſeparatim vnus officialis, vniuerſalis, alius particularis, tunc aut particularis creatur, vt ſuperior, vt puta iudex appellationũ. Et tunc intellr̃ derogatum iudici gñali in his q̃ illi maiori iudici gñali in his q̃ illi maiori iudici ꝯcedunt̃, arg.C.de accuſ.l.abſentem, & ita no.p Bal. in l. ſi qs cum ꝓcuratorio.§.ſi.ff.de ꝓc. Si vero non creat̃ vt ſuperior.tunc aut iudex ſpecialis ordinat̃ principalr̃ fauore publicæ vtilitatis.& tunc rł̃r alius non cognoſcit, C. vbi q s de curia.vel coar.l.2.verſ.exceptis.de quo in l.magiſteriæ.& l.ſi.de iuriſd.om.iud. & ex hoc vr̃ ꝙ ſi Barigellus fuit creatus ſup eo tm̃ fauore reip.ptãs de eo cognoſcere nõ poſſit, qa ſi eſt fauor reip. ꝙ ille ſolus cognoſcat.ſequit̃ ꝙ lex ſiue ordinatio illius officij, ſic debet intelligi.ff.de hær.inſtit.l.ſi. de iud. l. cum prætor. ff. de legi.l. eum lex cum ſim. Pone.n. ꝙ Barigello eſt data ptãs et de facto, & ſiue aliqua ſolẽnitate tales ꝓcẽnãdi, & puniendi, vt acrius terreant̃ in delinquendo. Ptãs hẽt ſeruare ſtatuta, & ſolẽnitates, certe

tunc vt in caſu illo iuriſdōnem adépta ptāti. Si vero creatur nouus officialis priuilegio ꝑ ſonaꝝ contra quas attribuitur iuriſdō, tunc aut priuilegium non eſt clauſum in corpore ſtatutoꝝ,& non tollitur iuriſdō gñalis,vt in auct.qua in prouincia,& ibi no. vbi de crim. agi opor. Aut clauditur in corpore ſtatutoꝝ id priuilegium , & tunc aut eſt facta ꝯceſſio in cauſis publicis,aut priuatis . Primo caſu non tollitur iuriſdō ordinaria ptāti niſi illud exprimatur.C.in qb.cau mil.l.1. & vbi cau. ſta.lib.2.Secūdo caſu tale priuilegium gñale derogat iuriſdōni,vt not.in d.auct.qa in ꝓuincia.Si aūt creatur particulariter,officialis rōne cauſæ,vel loci, vel collegij, ſiue corporis, & tunc in dubio gñali iuriſdōni non derogaī niſi aliud dicat.C.ubi cau.fi.l.fi.l. cum aliquis,& d. l. dñicis,& l.1.de off. præf. vrb.

Ad prædicta examināda ſi hæc dictō non placeret,videre potes,ff. de adm.tut.l.3.§.fi. & l.ſi duo.de auth.tut.l.plurib. Guil.in l.nemo.C.de iuriſd.om iud.Iac.de Bell.in d.l.fi. vbi cau.& Bal.in d.auth.habita. tex.in auth. de def.ciu.§ nul ā,C.de ꝓx ſac.ſcri. l. in ſac. & qđ ibi ꝑ Bar.Bal.ſup rub de vſi.feu. & C. de exec.& appar.l.2.lib.12.Io.Mon. & Arc. in c.cum eps.de off.ord.Lap.in c. quia ꝯtingit,de rel.dom.Ioan.And.in c.paſtor.de off. ord.& in Spec.eod.tit.§.1.verſ.prętermiſſis.

Rub. quæ ſolemnitates requirantur in banniendo.

SEquitur videre de tertia parte primi tpis,. quæ ſolemnitates requirantur in bāniendo,& in ea examinanī infraſcripti tit.qōnū.

1 ☞ *Primo generalis quæſtio quæ ſolemnitates in genere requirantur.*
2 *An citatio inualida ſufficiat ad dationem bāni.*
3 *An ſufficiat citatio ad domum.*
4 *An requiratur citatio ſi ex forma ſtatuti caueatur quòd notorie infamatus de crimine poſſit de facto puniri,condemnari,& banniri.*
5 *An debeat audiri allegans cauſas abſentiæ, & ſi non audiatur, an valeat bannum.*
6 *An teſtis qui depoſuit contra magnatem, & fuit accuſatus de falſo,de quo ex forma ſtatuti non poteſt redargui poſſit citatus non comparens in banno poni, an vero iudex à ſeipſo nemine opponente debeat accuſationem reticere.*
7 *Ex forma ſtatuti debet poſt certum proclama quod dicitur bannum in proceſſu requiſitum poſt quod inquiſitus,vel accuſatus in contumacia,& pro confeſſo conſtituitur ſolui per comparentem reum certa dirictura ,ſiue gabella, alias non debet audiri comparuit reus poſt dictum bannum negauit, & gabellam non ſoluit quæritur, an debeat procedi contra eum tanquam contra contumacem.*
8. *Quid ſi ſeruauit omnia requiſita comparens poſt contumaciam, an ei incumbat onus probandi rem aliter ſe habere.*
9 *Si cauetur ſtatuto quòd nullus poſſit banniri niſi fiat proclama ſi quis velit defendere,vel adeſſe cauſa &c. fuit factum proclama ſi quis velit defendere,& non fuit dictum,vel adeſſe cauſa. An poſſit in banno poni.*
10 *An tranſacto termino citationis,vel banni quod facit citatus haberi pro cōfeſſo requiratur pronunciatio, vel contumaciæ accuſatio.*
11 *Si iudici conſtat intra terminum in citatione appoſitum citatum abſque probabili cauſa non eſſe venturum intra terminum poſſit eum bānire tanquam habitum pro confeſſo.*
12 *Quid iuris ſi inquiſitus,& bannitus fuit Petrus Ioannis de populo S. Laurentij,& in illo populo non erat Petrus Ioānis, ſed Petrus Martini, vel erant duo Petri Ioannis.*

Tertia pars primi temporis.

1 PRimo ergo quæro, † Gñalr quæ ſolēnitates in talibus bannis debeant obſeruari. Bald. in hac q. mixtim tractauit quorūcunq; bānitoꝝ māṁ in l.1. C. de hæred. inſtit. Sed ad propoſitum nřm dico, ꝗ in talibus debent ſeruari ſolēnitates traditæ à ſtatuto, vel ꝯſuetudine, ſi traditæ, vel conſuetæ ſunt ſeruari.ff.de leg. l. de quibus, & ff.de teſt.l.3.in fi. Si uero non eſt data forma à ſtatuto aliquo,ſed ſolum viget ſtatu,tū de quo dixi ſupra.ſ.ꝗ citatus certo modo habeatur pro ꝯfeſſo illa ſolemnitate ſeruata,in ceteris ſeruari debet iuris cōis diſpoſitio .l. ſancimus,C.de teſt.de app.l. præcipimus,cū ſim.& de iu.l.iud. Nam ubi non ſit ꝗ ex forma ſtatuti gñaliter per inquiſitionem ꝓcedi poſſit, opus erit ꝗ procedatur, vel per viam accuſationis in omnibus , & per omnia ſm formam l.in cauſis,C.de accuſ.& ff.eod. tit. l.libelloꝝ,vel ꝑ viam inquiſitionibus in caſibus in quibus permittitur ſm not.per Doc. in l.ea quidem,C.de accuſ.per Bart.in l.2.§. ſi publico.ff.de adult.nouiſſime per Ang. in l.ſi vacantia.C.de bon.uac.lib.10.& ſeruenī

ſolem

ſolemnitates in inquiſitionibus requiſitæ.de qbus p Iac.But.inſt.de publ.iud.in prin.excepto eo q ꝯtumacia facit citatum hri ꝓ ꝯfeſ ſo,qđ ēt eſt de iure cōi in caſibus in qbus cō tra abſentem ad diffinitiuam ſnīam puenit. Illa.n.ꝯtumacia litis ꝯteſtationem inducit l. 2.C.vbi in rem ac.& per Bar.in extrauag.ad reprim.ſup verbo,ꝯteſta.& illis ſeruatis poterit diffinitiue banniri. In qua ſnīa debent ſeruari ſolēnitates alias de iure requiſitæ.C. de ſent.ex breui.reci.l.1.& 2.& qđ not. per Bart.in d.extrauag.ſuper verbo,ſup d. crim. Et circa hanc primam gnālem q. poſſet qri. An qñ ꝓcedit ꝯtra forenſem delinquētē in territorio,vel ꝯtra ſubditum alibi delinquentem.debent,& in ꝓcedendo,& in condēnando ſeruari ſtatuta iudicis ꝓcedentis,an vero inquiſiti vel accuſati, & ſic delinquentis vel loci delicti: in qbus qa ſunt notiſſimæ me a'r non impedio, remittens ad not. quaſi p oēs in l.cunctos populos.de ſum. Trin.& in l.fi.ff.de iuriſd om iud.p Ioan. And.in addi. Spe.in tit.de comp.iud.adi.§.1.ver.qd ſi ꝯuenit ſuper aliquo.& per Ang.in d.l.ſi vacātia. Cōiter tñ obſeruanē ꝯſuetudines locorum iudicem procedentium,&quia ſtatuta etiam prouident r'r huic articulo finem facio.

2 Secundo ergo quero † an citatio inualida inducat ꝯtumaciam,& ſic poſſit tanq ꝯfeſſus bāniri,& ſic inualide citatus. Ad hoc rñdeo q non,imò inualiditas citationis reddit bannum nullum ſm Bald.in l.1.in fin. ff. ſi quis ius di.nō obtē.vbi allegat.l.vir bonus.ff.iud. ſol.Facit ēt ff.de adult.l.accuſatus.& l. ſi pater.C. ne dē ſtatu.defun. & quod per ipſum Bald. gnālr dr in l. 1. C. ne ex delic.de func. vbi gnālr declarat actus iudiciales qui nulli ſunt nullum effectum producere. Et ideo ſiue citatio non ſit facta ſine ſit, & non legitime, vel ēt incerta nullum erit bannum l. aut qui a'r.§.1.in prin.& l.pen.in fi.ff.qđ vi aut clam,& ibi per Bar.& erit adeo nullū q non obſtante ſtatuto excludente nullitatem,nihilominus talis nullitas poterit allegari cum à iure deſcendat.& ſic ſublata non vr, vt in clemen.paſtoralis.de re iud.eum ibi not. in cle. ſæpe.de verb.ſign.& per Bal. in l.1.ff.de mil. teſta.in l.filiusfam.in princ.de dona.& in extrauag.ad reprim.ſuper verbo,ſine figura.

3 Tertio quæro † An ſufficiat citatio facta ad domum?Hæc qō fuit Gand. & eam refert ēt Alb. vbi ſupra l. q. & primo arguit, quod ſufficiat.l.1.ff.de lib.agno & qđ vi aut clām. l.aut qui aliter.§. 2. In contrarium q non, quia iſtud bannū eſt pœna contumaciæ,arg. de ven.inſp.l.1.§.quid ergo.&de admin.tut. l.1.& l.1.ſi quis ius di.non obtem cum ſi.ſed ignorans non pōt dici contumax. loca. l. ſi ignorans.de act. & obl.l.ex maleficijs, & vr expreſſum.ff.quæ ſen.ſine ap.re.l. 1. §. item cum ex edicto. Dicit de conſuetudine obſeruari q ſufficiat citatio ad domum, intelligē do domum in qua habitat cum familia. l. 4. §.toties.ff.de dam.infec.&d.l.1.de lib.agno. & de verb.ſig.l.in l.cenſoria. dūmodo ipſius perſonæ præceſſerit diligens inquiſitio,& reperta non fuerit, qa citatio ad domū eſt ſubſidiaria,vt dictis iuribus,& in c.cauſam q̄,de dol.& cont.& de eo qui mit.in poſ.rei ſeruā. cauſa.c.fi.& ibi per Inno.Ad quod alle.C.de anna.excep.l.vt perfectius.Dyn.aīt tenebat indiſtincte ſufficere citationem ad domū p tex.in l.ſcire oportet.§.oportet.ff.de exc. tu. qđ non eſt verum,quia ille tex. qui loqu:t alternatiue debet intelligi ſm iura prædicta. ſ. non inuento citato perſonaliter,& ita tenet Bar.in d.§ toties.Si vero fuerit in iudicio pu ta qa oppoſuit dilatorias indiſtincte ſufficit citatio ad domū,vt in auth.q ſemel.C.qūo, & qñ iud. & dom eſt ſupra domus intelligit ēt ꝓducta l.lex Corn.§.domum.de iniurijs, & d.l.1.&ſi habitat in diuerſis locis vel in diuerſis parochijs.Vide gl.in clem. cauſam. de electio.& Dyn.& Bar.in l.qđ ſi dubitet.ff.de acq.hær.& l.4.§.ꝓtor.Ad apothecam aīt nō pōt fieri citatio vt dicaē ad domum facta, vt d.§ domum,& ibi plene p Bar.Nec dicat qs pdicta iura loquuntur in ciuilibus, qa r'r pariter ꝓcedit in criminalibus.l.abſentē.ff. de pœn.& l.inter accuſatorē.ff.de pub.iud. Hęc diſputatio eſt vtilis vbi nō ſunt ſtatuta q̄ ſic, vel a'r ꝓuideant.& vide Bal.in l.1.ff.de legi. vbi arguit qđ citatio ad domum nō ſufficiat niſi aliter diſponaē à ſtatuto.alleg. C.de dec. l.decurionibus.& quod not.l.1.§.aduerſus. de oper.not.nunci.Et iſtud æquius licet primū de iure verius ſm iuris r'am ſupradictā.

4 Sed quæro quarto,† ſtatuto cauetur q notorie infamatus de falſitate poſſit de facto puniri,condemnari,& banniri nulla iuris ſolēnitate ſeruata An tunc in datione banniri requiraē citatio? Et vr q nō,qa vt dixi ſupra ꝓxima q.in fi.in criminalibus ꝓcedit eo modo quo in ciuilibus,ſed in ciuilibus verbū de

facto tollit citationem,vt hr in l.vert.§.ex facto.ff.de min.ergo idem in criminalib. & vr notari in l.ictus fuſtiū.ff. de his qui not. inf. & hoc vr uoluiſſe Bar.in quodam ſuo ꝯſilio qd' incipit,punctus qõnis. In ꝯtrarium vr, quia per uerba quantūcunq; lata non vr tolli defenſio q̃ eſt de iure nāli, imò rlr tolli nō poteſt.l ut uim.ff.de iuſt.& iu.C.de iure fiſ.l. defenſionis facultas,lib.10.quinimò in brutis conceditur.l. 1. §.cum arietes.ff. ſi qua. pau.fe.dic.Sed per citationem datur parti copia defenſionis,ergo illa non tollitur.Citauit.n.Deus Adam, & tñ potuiſſet eum de facto punire. Pro ſolutione huius qõnis aduertendum puto ꝙ qñq; verbum de facto regulas capturam tm, & tunc fateor qd' non requiritur citatio Non.n.tunc tollitur citatio,ſed loco uerbalis,fit citatio perſonalis,q̃ in multis caſibus de iure permittitur .l. neq; .ff.de in ius uoc.Et l.ait p̃tor.§.ſi debitorē,de his q̃ in frau.cred.per Bar.in l. ꝯſentaneum, C.quo,& qñ iudex.Non.n.tunc tollitur defenſio,ſed peruertitur,quia vbi alias potuiſſet ſe defendere ante capturam, nunc cogeē captus ſe defendere, & ſic non obſtant in cōtrarium allegata.Qñq; uerbum de facto regulat cognōnē,ut quia dr in ſtatuto, ꝙ poſſit de facto cognoſci, & tunc puto, ꝙ reqraē citatio per iura,& rōnes pro hac parte allegatas, ac ēt quia cognitio non pōt fieri niſi partium aſſertione,l.fin.C.de fruc.& li. exp. Non obſt.gl.§.ex facto. qnia verū eſt qd' tolluntur iuris ſolēnitates, non aūt tollitur defenſio ut in alijs iurib. alleg. qd' ēt patet, q̄a vbicunq; poteſt ꝯtra abſentem ꝓcedi, iudex à ſeipſo debet defenſiones partis aſſumere.l. 1.in fi.ff.de qõ.l.ſi nō defendantur.ff.de pœ. Qñq; dicta verba regulant executionem, vt quia dr ꝙ poſſit de facto puniri. Et tunc aut adijciuntur poſt omnino liquidatum crimē, & credo ꝙ tunc non requiratur citatio.ꝯſtat enim qd' nullas defenſiones habet,& ita pōt verificari gl.in d.l.ictus fuſtium,quæ loqtur ꝯtra captum in flagrāti crimine. Et facit qd' not.per gl.in l.2.de fur.Bald. Si uero non eſt oino liquidum,ſed ſolum iuris p̄ſumptione, quia ſtatutum dictat ꝙ bānitus ꝑ ꝯtumaciam captus de facto debeat puniri,tūc puto ꝙ ēt ei ſit aſſignandus aliqs terminus, licet poſſit eſſe breuis ſi aliq̄ defenſionē hrēt l.3. §.ſi ad diem.& qd' ibi ꝑ Iac.de Are. ff. de re mil.& facit d.l.1.in fi. de qõ.& quod hr in l. fi.C.depoſ.Et ideo in propoſito puto, ꝙ licet quis notorie diffametur de falſitate, nihilominus iudex debeat eum ſaltem ſemel citare anteq̃ poſſit eum in bāno ponere. Ad qd' faciunt quæ no.in l.illic §. veritas .ff. de offi.prǣf.Satis.n.de facto fit ſi illud ꝙ alias fieret.in 20.dieb.fit in duob.vel trib. & ſic ſine ſolēnitate,& tpis dilatione,ut not.in d.§.ex facto,& ita ſeruari ſeci de iure ꝯſultus dictãte ſtatuto, ꝙ ꝓconſul notarioꝝ ſtatim ꝙ ſibi p̄nteſtur ꝯdemnatio facta de falſitate alic' notarij, debeat ipſum de facto abradere de matricula.debet.n.citari anteq̃ abradatur,vt in d.§.ſi ad diē. & ꝑ Iac. de Are. In ꝓpoſita vero .q. ſi iudex ad ꝓbōnem notorij ſm ea quæ hnr in l. 1.C.qui & aduer.quos,& in l. ciues .C. de app. & de accuſ. euidentia. cum eone.feciſſet citari infamatum cum in terminatione deponendo in bāno, & ille nō cōparuiſſet, forte tunc facta ꝓbōne alia citatio nō reqreret ꝑ not.in l.de pup.§.nunc. ff. de no.op.nun.& in l.2.C.de ep.aud.quaſi tunc oino dicatur crimē liquidatū, vt dixi ſupra.

5 Quinto quæro. † Poteſtas inquirit ꝯtra Titium, vel aliter procedit, facit eum citari debita formaē,Titius non cōparet, ſed infra terminum citationis comparet eius amicus allegans cauſas abſentiæ, puta legitimū impedimētum,morbū,vel qd ſimile, quē iudex debet audire ſm not.in l.ſeruū quoq;.§.publice.ff. de proc. ēt ſine aliqua cautione de rato,vt ſentit gl.in l.exigendi.C.de ꝓcur. & apertius in l.in eo.§.nemo,de reg.iu.q̃ritur, an teneatur eum admittere,adeo quod ſi eū non admittit,ſed ad vlteriora procedi ualeat vel non ualeat bannum. In hac q.dixit Bar. in extrauag.ad repr.ſuper verbo neglexerit, quod ſi ille amicus obtulit ſe probaturū impedimentum,& iudex eum contempſit, proceſſus eſt nullus quaſi per eū ſtet quominus certus fiat, alias dicit tenere proceſſum allegat de app.cap.interpoſita. Et idem,ſed non ſic clare dicit.C.quō,& qñ iudex.l.cum non eo. die . dicit tñ quod parti remanet ſaluum ius petendi reſtitutionem ex cauſa iuſtæ abſentiæ,C.quō,& qñ.iud.l.ab eo. & ff. de in integ.reſt.l.fi.& quod ibi not. Et ſic in qõne ſic concluſio quod ſi talis comparens non offert ſe paratum probare, tenet proceſſus,& admitti non debeat. Si uero ſe offert ꝓbaturū,tūc nō poſſit ad ulteriora ꝓcedi,& ſi ꝓcedit ꝓceſſus eſt nullus. Et ſic bānum nullum

quod

quod eſt no. Quod eſt verũ duobus ꝯcurrentibus, vno ꝙ alleget cauſas abſentiæ ꝯſiſtentes in facto ut morbum, carcerem, vel aliam cauſam abſentiæ facti. Si vero allegat cauſas ꝯſiſtentes in iure puta aliquod priuilegium, tunc non auditur ſine mandato ſufficienti, aut ſine cautione de rato. Ita tenuit Inn. in c. ven. de acc. & ſequitur Bal. in d. l. exig. & in §. pub. de proc. Si aũt iudex vellet ꝙ ſatiſdaret de repntando reum finita cauſa impedimenti non cogitur defenſor talem ſatiſdatio nem pſtare ſm not. per Io. And. in add. Spec. ſuper rub. de defenſore, & ideo ſi tunc ad vlteriora procederet bãnum nullum eſſet, ſed tunc opponitur. Et vr̃, ꝙ non ppea bannum reddatur nullũ, ſed poſſit reſcindi p beneficium reſtõnis, vt vr̃ caſus in l. 2. C. quib. ex cauſ. ma. & ibi per Doct. Sed põt rñderi ꝙ il la lex loquitur qñ iudici non ꝯſtitit citatum eſſe carceratum, vel p eum non ſtetit quominus ſibi ꝯſtaret, tũc. n. proceſſus ualet, vt ibi. Si vero ſciuit, vel per eum ſtetit quominus ſciret proceſſus nullus eſt, vt dictum eſt. Ad quod. ff. de re iudic. l. quæſitum, & l. furioſo. cũ ibi not. Requirit̃ ſecũda, ꝙ defenſor obtulerit ſe paratũ ꝓbare p veras ꝓbões. l. 3. §. ſi ad diem. l. q cõmeatut. ff. de re mil. ſm Iac. de Aret. Non aũt ſtatuto aliter non diſponẽte ſufficeret iurm niſi ſm ꝯdõnem, & qualitatem cauſę, & perſonæ cõparentis, & ita intelligo qd' not. per Guil. in Spec. de app. §. bñ, verſ. quid ergo vbi alleg. l. ſciẽ op. §. ſuff. ff. de exc. tut. Et probat̃ p l. quoties, C. de nau. lib. 11. C. de rep. auth. hodie, & l. non oẽs. §. à Barbaris, de re mil. & ita ꝯcordo Guil. & Bar. q varie loquuntur in l. 2. §. ſi qs in iud. ff. ſi qs cau. Vnũ non omittẽs qd' ibi ſcripſit Bald. ꝙ qui ſemel admiſſus fuit ad ꝓbandũ per iurm, iterũ non admittitur per iurm, arg. in l. fin. C. de bon. auth. iud. poſ. ſm intellectum Iac. de Are. quem ibi ſequitur Bart.

6 Sexto ſtatuto † cauetur ꝙ teſtis qui depoſuit ꝯtra magnatẽ non põt redargui de falſo. Titius qui depoſuit ꝯtra magnatẽ fuit de falſo accuſatus, & citatus non cõparuit, q̃rit̃ vtrũ dicatur ꝯtumax, & ſic debeat bãniri, an vero iudex habeat à ſeipſo exceptionẽ opponere, & eũ non bãnire, Hæc. q. format̃ p Bar. in l. abñtem. ff. de pœn. & ſup ipſo ꝯſuluit, vt patet in ꝯſ. c. qd' incip. A dño Cy. in ver. ſup quarto. Et qd' cõiter hr̃, & ſcripſit in l. abſentem, ac ẽt quia aliqua eſt variatio, quia in l. abſentem, ponit ſimplr̃ contra teſtem fuiſſe proceſſum. In ꝯſilio vero dicit, ꝙ iudex formauit inquiſitionẽ, vt videmus an aliqua ſit diuerſitas, eius ꝯſilium miſeram de verbo ad verbum. Formata itaq; inquiſitione oſtendit̃ primo, ꝙ valeat ꝓceſſus, & ſic poſſit ꝯdẽnari, licet. n. agens oĩ exceptione careat tñ ꝓceſſu valet in ſe, qd' patet, q̃a ex eo põt ſequi condẽnatio licet idebite. C. de ꝯd. ind. l. 1. ff. mã. l. ſi fideiuſſ. §. in oĩb. & text. dicit expreſſe in c. abbate ſane, verſ. qm̃, de re iud. lib. 6. Præterea licet ſit præſumptio iuris, & de iure ꝙ non dixerit falſum, tñ admittitur ꝓbõ in cõtrarium per ꝯfeſſionẽ, in auth. de æqual. do. §. aliud, & ibi not. gl ſuper ver. ſinaũt, ſcribit̃ per Azo. in ſum. de do. ante nup. & per Cy. C. de do. ante nupt. in auth. ſed iam neceſſe. Teſtis aũt patiendo ſe poni in banno vr̃ cõfiteri, ergo &c. Præterea qñ primo tpe fuit actio licet aliquo caſu ſit extincta põt pati quis ꝯueniri, & ꝯdẽnari de facto. ff. de exhib. l. hoc ſi quis. §. quãtum, & de rei ven. l. ſi poſt acceptum. Sed ipſe teſtis non comparendo vr̃ pati ſe conueniri, & condemnari, &c. & p hoc tolluntur oẽs rationes quæ dñt quod la pſum eſt tp̃s inquirendi. Et cõtrarium vr̃, ꝙ non poſſit ꝯdẽnari, q̃a iudex ẽt parte nõ opponente, ſed expreſſe ꝯſitente maleficiũ põt, & debet defenſionem eius q̃rere. Caſus eſt no. ff. de qõ. l. 1. in fi. & ff. de pœ. l. ſi non defendantur, in fi. ff. ibi dñ dicit, & q cognoſcit, debebit de innocentia eorũ q̃rere. Facit. ff. de app. l. non tm̃. C. de epiſc. aud. l. add. vbi inuita parte quis alleg. & eam defendit. Ad idem qñq; abſente parte poteſt ferri diffinitiua ſnĩa iudex pro eo ex ſuo officio ꝓquirit ueritatem. C. q̃uo, & qñ iud. auth. ſemel. ibi, ꝓquiſita veritate, & C. de app. l. ampliorem, in princ. & ibi not. per gloſ. licet ibi dicat ꝙ ſit ſpeciale, tñ g̃nale eſt, etiam in principali nõ poteſt ferri ſnĩa diffinitiua. l. properandũ, §. & ſi quidem §. ſeq. C. de iud. Quid ergo dicemus, dico ſic, qñq; liquet iudici euidenter non eſſe culpabilem, vel nullum delictum cõmiſiſſe, & tunc licet ſit contumax, & habeat ꝓ ꝯfeſſo, nõ tñ põt ꝯdẽnari p iura ſupra all. ꝓxime. Quid. n. ſi elapſo termino bãni iudex viuũ videt quẽ ꝯtumax dr̃ interfeciſſe. certe nõ poterit ꝯdẽnari ne plus operet̃ ficta ꝯfeſſio q̃ vera. l. inde nerat. in fi. cũ l. ſeq. & ad l. Aq l. Qñq; nõ ꝯſtat iudicẽ nõ eſſe rei culpabilem, tñ conſtat per hanc fictam confeſſio-

ligi debēt ipſa verba, ex quibus liquet, ꝙ ṗdixi. Et probatur in ſimili. in authen. de nup. §. ſi vero incertū, & ibi no. ſuper verbo, quinquēnium. Secūdo hoc eſſe verū patet, quia acceptādo eius comparationē cum de bāno eximir, procedit. n. tanq̄ contra pn̄tem, ſed non debet eximi niſi ſoluerit, & non intelligitur exemptus ergo loqtur de ante facta ſolutione, qa alias illa verba nō poſſent verificari. Præterea vbicūq; verbum qđ habet ſignatum tp̄is pn̄tis, & futuri ſi intelligitur futurū inducitur abſurdum, ſemper intelligitur in pn̄ti d. l. 1. de his quæ pœnæ not. ſed ſi dicamus, ꝙ ſufficiat poſtea ſoluēdo poterit poſt negationē differre quouſque videat dicta teſtiū. Et ſi viderit non ꝓbare ſoluet, ſi viderit ꝓbare non ſoluet, & ſic datio fideiuſſoris nō valebit, eritq̄. tunc iudiciū eluſorium, qđ eſſe nō debet, ff. de iud. l. ſi ꝑtor. Et quod hr̄ in §. publice. Vt igr̄ hoc abſurdum nō ꝯtingat, & ſic detur ptās reo eludendi iudicē, intelligatur in ſignatu ptō non in futuro. Pro illa determinatione facit quod not. ꝑ Bar. in l. 1. §. fin. ff. ne quis eum q. in ius voc. eſt vi exi. & l. ſi tutor. C. in quib. cau. in integ reſt. non eſt neceſſ. vbi determinatur, ꝙ qū ſolutio decimæ, vel alia ſolēnitas requiritur ad te actū, quidq̄d fit illo ante non obſeruato, nullū eſt ipſo iure. Et ideo in ꝓpoſito debet ꝯtra ipſm ꝓcedere, tanq̄ contra contumacem quod eſt verū eo bis citato. Si aūt ſemel fuiſſet citatus, non teneret bānum cum fuerit pctm̄ in forma ſtatuti ſm̄ Iac. de Are. per l. non ſunt liberi. in princ. ff. de ſtatu homi. quod ſeqtur ibi Ray. & alle. l. Iulianus, §. ſed, & ſi quis, ff. ad exhi. & l. ꝓlatam. & qđ ibi no. C. de ſenten.

8 Octauo quæro † dictus reus poſt cōtumaciam, & ſic poſtq̄ fuerat habitus pro confeſſo gabellam ſoluit, cōparuit, & negauit. Quæritur cui incūbit onus probandi. An ſibi, an accuſanti, vel inq̄renti? Dicendum arbitror in hac q. ꝙ ſi proceſſus fiat ex ſtatuto relato ſupra prox. q. tranſit res ſine dubio, qa facta ſolutione exemptus intelligitur à banno, ergo & a cōtumacia, & ꝯfeſſione quæ ex illo reſultat, l. fi. C. de ſenten paſ. cū ibi not. & in l. 1. in fi. ff. de queſt. & ita ſemper hic practicatur. Si vero ꝓceſſus fiat ex vi alterius ſtatuti, ꝙ introducat ex cōtumacia ꝯfeſſionem, & de cōparēte poſt bannum ante ſenten. nihil dicat reſtat aliqualis dubitatio, ſi. n. contumacia cōfeſſionem introducit, ſequi vr̄ illam reuocanti incumbere onus probandi illam erroneā fuiſſe ſm̄ not. in l. error. C. de iur. & fac. ign. per gl. & Doct. in l. non fatetur, ff. de cōfeſſ. & ꝑ Guil. in Spe. de confeſ. §. fi. ad fi. verſ. cetera. & in c. fi. de confeſ. Cum ficta cōfeſſio ſpōtaneæ, & veræ ꝯfeſſioni æquiparetur per ſtatutum, & ſic idem in vna, ꝙ in reliqua. de leg. 1. quod ēt voluit Bar. in l. abſentem. de pœ. & in alio caſu, vt dixi ſupra q. 6. hac eadē parte. Sed ṗdictis non obſtanti. veritas eſt in cōtrarium, ꝙ ad pn̄s hr̄ oſtenditur ſic. contumacia, & mora iudicialis idē ſunt l. & ſi poſt tres. ſi quis cap. ſed mora iudicialis pōt purgari vſque ad ſn̄iam, l. ſi cum exceptione, §. hæc aūt acti. ff. quod met. cau. ergo, & talis cōtumacia. Purgata aūt contumacia non poteſt obijci confeſſio quæ ex illa reſultat, qa ceſſante ſubſtātia ceſſat qualitas, ff. de vſufr. leg. l. 1. Secūdo, quia nedū effectus priuationis ipſius defenſionis inductus à cōtumacia tollatur ꝑ comparitionem ante ſent. q̄nimò tollitur ꝑ comparitionem factā poſt ſen. iudice tn̄ adhuc ſedente pro tribunali, ff. de in integ. reſt. l. diuus. Ibi. n. q alias non admitterēt ad appellandū obſtante vera contumacia admittit ſi cōparet iudice adhuc pro tribunali ſedēte. Ita in ꝓpoſito, qa non admitteret ad negandū poſt ſent. admittatur ſi ante illā cōparet contumacia non obſtan. & vide quę dicā infra ſtat. ni, q. x. & infra hoc eo. tēp. par. vlt. q 2. ex q̄bus roborat̄ deciſio ſupradicta.

9 Nono ſtatuto † aliquo cauetur, ꝙ anteq̄ quis banniatur, debeat per loca publica per proclama aſſignari terminus trium dierum intra quem quilibet qui velit defendere reū, vel adeſſe cauſæ poſſit comparere, alias nullus poſſit bāniri. Iudex procedens cōtra Titium fecit fieri proclama. ꝑ loca publica, ꝙ quicunque vellet defendere Titium compareret intra terminū trium dierū, & nihil dixit de eo q vellet adeſſe cauſæ. Quæritur an Titius poſſit bāniri, hanc q. poſuit Io. Buir. in l. hi qui. ff. de poſtul. Concludens, ꝙ non pōt banniri, & ſi detur bannum, ꝙ non valeat, quia non omnia ſolēnia ſeruata ſunt, nam aliud eſt defendere, & aliud adeſſe cauſæ, vt ibi. & ſic eum vtrūq; debuit exprimere ſi vnū omiſit ſolēnia nō ſeruauit. Idē tenuit Alb. vbi ſupra, q 98. alle. l. fi. de in inte. reſt. & de itine. actuq̄. pri. l. 1. §. hoc interdictū. Facit, ff. de tranſ. l. cum hi, §. ſi prætor, & de ꝓc. l. paulus, & quod dixerūt Hoſt. Inno. & Ioā. And.

And.in c.2.de conſ.v3,ꝙ ſolẽnitas,ſiue forma data actui debet fieri,& dicẽdo exprimi, alias actus eſt nullus. & ad hoc Bal. in auth. qui ſemel.C.quõ,& qñ iud.all.gl.in c. 1. de mil.vaſ.qui ꝯt.eſt, pro hoc qđ dixi ſupra in ſi.7.q.& ꝑ hoc dixi in l.Paulus, ꝙ ſi cauetur ſtatuto ꝙ iudex non poſſit ꝑ inqſitionẽ ꝓcedere,niſi prius requiſito iniuriam paſſo,an velit accuſare,denunciare,vel notificare,qđcunq;.n. omittat nõ tenet,ꝓceſſus ꝑ iura ꝑdicta. Aliud eſſet ſi diceretur qđ debeat citari ut cõpareat ipſe, vel alius ꝓ eo, qa tũc licet omittatur illud,vel alius ꝓ eo. nihilominus poterit in bãno poni,qa illud à iure intellĩ,ut l.fi.C.de ꝓc.& no.in l.ſi min. de bo. auct.iud.poſ.& ideo illa expſſio nihil operatur l.3.de leg.ſm Iac.But.& Bald.in d.l.fi.de ꝓc. Dic tñ ꝙ intellĩ vt legitime cõpareat, ut l. ſed ſi vnius,§.ſi ꝓcur.ff.de iniur.Ratio diuerſitatis ideo eſt qa in primo caſu ſtatutũ requirit quid diuerſum,in ſecũdo idẽ,Aduerte qa qñ aliquid exprimitur ꝑ forma ẽt ſi ſit tacitum,illud debet ſeruari,& dicendo exprimi, ſm Hoſt.Innoc.& Ioan.And.in c.2.de conſ. & in c.1.de bap. & ideo dixit Old. ꝯſulendo ꝙ licet in dño ſufficiat tacita reuocatio ꝓcuratoris,vt in cap.ſi quem,de ꝓc. lib.6. Non tñ ſufficit in procuratore ꝯſtituto cum potentia ſubſtituendi, & reuocandi, & ideo eſt qa dño à lege, vel ab hoie nulla forma tradita eſt,ipſi aũt ꝓcuratori forma tradita eſt, ergo illa, & factis, & verbis ſeruanda eſt, ut in c.cum dilect.de reſcrip.vt ipſe reſcripſit in ꝯſ.133.Aduerte ẽt ꝙ tacitum expreſſum ab eo qui poterat aliter ordinate operat, vt am modo tacitum locum non habeat,ut l.talis de leg.1.Item & ſi non poſſit tacitũ tollere, tñ illud expreſſum operat in fauorẽ eius pro quo diſponit l.Titia,ff.ad l.Falc. & l. 4. §. ſi qs ꝯdemnatus,ff.de re iud.& ſic concluditur qđ dictum Iac.& Bal.non procedit,& ꝙ niſi illud exprimatur in ꝓclamatione non poterit in banno ꝑ no.ꝑ Bar.in d.l.3.de leg.1.

10 Decimo quæritur † an poſt lapſum termini qui facit reum ꝯtumacem hĩri pro confeſſo, requiratur ꝙ accuſetur contumacia, vel fiat pronunciatio eum hĩri pro ꝯfeſſo antequã perueniat ad bannum diffinitiuum. In primo dixit Bart.ꝙ nõ, quia licet in ciuilibus talis accuſatio cõtumaciæ requiratur .l. properandum.§.1.C.de iud. Tñ in criminalibus non eſt ita ſiue procedatur per inquiſitionem,ſiue per accuſationem, qa accuſatore defuncto,vel deſiſtente põt iudex ad ulteriora procedere .C. de abol.l.2.ff.de publ. iud.l.pen.in prin. ita dixit in extrauag.ad reprim.ſuper verbo,neglexerit. Cautius tñ eſt qđ contumacia accuſetur, vel quod ꝑ accuſatorem ab initio detur iudici potentia ꝓcedendi vſque ad fin.&c.ubi ẽt ſentit Bar. Sup ſecundo vĩ dicendum qđ requirat pronunciatio qa vbicunq; contumacia inducit fictã ꝯfeſſionem, requiritur iudicis ꝓnunciatio, vt hĩ in l.2.§.quod ſi actor.C.de iu.cal.in c. 2.de ꝯſ.lib.6. & in l.eius qui delatorem.ff.de iu.fiſ.per Bal.in cap.vaſ.ſi de feu. fue.ꝯtr. vbi tradit ad propoſitum notabilem doctrinam, v3 quod vbicunq; aliquid pendet à motu iudicis ſemper requiritur pronunciatio. Facit quod hĩ in auth.hoc amplius.C. de fideiuſſ. Poſſet tñ dici, vt ſupra quod illa iura loquãtur in ciuilibus non in criminalibus Tutius tñ eſt tenere quod requiratur pronunciatio per regulam l.inter accuſatorẽ,de publ. iud. & de pœ.l.abſentẽ. Põt tñ hæc prõnũciatio fieri vna cum diffinitiua.l.eius q delatorem. & præall.& ꝙ ibi per Bar.Hinc eſt qđ cõiter in oibus bãnis dĩ habita dicti accuſati,vel inquiſiti eius contumacia pro vera, & legitima ꝯfeſſione quæ ſatis includunt dictã interlocutoriam.l.cum clericis,& qđ ibi not. C. de epiſ.& cler.Crederẽ tñ ẽt ſine vlla expſſione bannum valere, quia tacite videretur pronunciare ſicut dicimus in l.1.C. de ord.iud. & l.pen.ff.de his q ſunt ſui,vel alie.iur. & in l.quod in diem,§.ſi rõnem,de comp.cum ſi.

11 Vndecimo quero, †Stante ſtatuto ꝑdicto iudici notum eſt,ꝙ citatus eſt in loco ex quo non põt in termino in citatione appoſito cõparere. Et vt omnis ceſſet dubõ eſt ibi ex cã voluntaria.qritur an iudex habeat neceſſe expectare lapſum termini, an vero poſſit ſtatim eum bannire,& fiſcus virtute ſtatuti bona occupare.Hanc qõnem mouit Bal.in l.2. C.ſi pen.app.mors inter.& arguit primo,ꝙ poſſit dari bãnũ non expectato termino,qa de neceſſario ꝯtingẽtib.idẽ eſt ꝙ de pñtib.ff. de verb.oblig.l.cũ ſtipulatus ſim mihi à ꝓculo.de noua.l.ſi pup.§.1. Determinauit tñ cõtrarium tribus rõnib.Prima, qa uerba legis requirunt tps ꝯſumatum,vt not.in c.vbi periculum,de elect.lib.6.Secunda,quia hĩri pro ꝯfeſſo eſt pœna à ꝯdõne incipiens,quia præcedens interlocutoria de citãdo nõ obligat: vnde

vnde non incipit à præcedenti obligatione. Et ideo expectãdum eſt vltimum momentũ l. in illa ſtipulatione. §. ſi calendę, de ver. obl. Tertia, quia hæc pœna trahit ſecum executionem. & ideo reqritur ſcd̃m ↄſumatũ, ut in c. ꝑpetuæ. de elec. lib. 6. in nouel. Iſta determinatio placet. vbi. n. de pœna legali tractatur, qualis eſt ficta ↄfeſſio à ſtatuto inducta ꝑꝑ ↄtumaciam, ibi non ſufficit eſſe certũ, niſi ultimus terminus aduenerit, & ſic ante agi nõ põt, caſus eſt de uerb. oblig. l. inſulã. Præterea ubi notatur ↄdemnatio nõ ſufficit ↄfeſſio ẽt uera, & facta in iudicio, ut hr̃. ff. de his qui no. inf. l. ictus fuſtium. ꝑ gl. Bal. & alios, licet ſecus ſit ubi nota. ſcd̃m ut no. eod tit. l. qm̃, q̃ ita ſaluat. Præterea loquitur in ciuili ubi cõfeſſus hr̃ pro ↄdemnato, qđ non eſt in criminali, ut ibi ꝑ Bart. Non ergo põt iudex ante terminum bãnire, ut in rõnibus tactis ante verſ. præterea, nec fiſcus ante bãnũ bona incorporare. licet alia ſolẽnitas obſeruet in bãno dato de iurę cõi qñ annotantur bona, in l. 1. 2. & 3. C ſi pen. ap. & in conc. ibi alleg.

12 Duodecimo quęro. † Iudex formauit inquiſitionem, vel ex accuſatione proceſſit cõtra Petrum Ioannis de populo S. Laurentij, & in illo populo nõ erat Petrus Ioãnis, ſed Petrus Martini, vel erant duo Petri Ioãnis, & ſic fecit citationes, & bãnum dedit. Quæritur an dare potuerit, & ſi dedit an valeat, Bar. in l. demro falſa, in princ. in 6. q. ff. de ↄd. & demõ. tenet ꝙ valeat, & executio fieri poſſit, ſi ↄſtat ꝙ ille erat hõ qui de maleficio fuerat inculpatus. & ꝑpea dicit ꝙ cauti rectores faciunt illũ captũ recognoſcere ſe eſſe illũ q de maleficio fuit inculpatus. Et ita ẽt dicit in l. inter ſtip. §. 1. de ver. obl. & de cuſt. reo. l. diuus. Credo Bar. intellexiſſe qñ citatio fuit facta perſonalr̃ vel ad domũ, & ↄſtat ꝙ captus eſt ille qui fuit citatus ꝑſonalr̃, vel q habitauit in domo citationis. Tunc. n. citatio non fuit inualida, aut rõne erroris, aut incertitudinis ꝑ ibi notata, cum de corpore citati ↄſtaret, & ꝑ ↄñs requiſiti, ut in tutrib. ibi all. & l. ſi q s in fundi uocabulo, de leg. 1. Sed ſi citatio fuiſſet facta ꝑ loca publica, vel ad eccleſiam principalẽ, vel ianuã Palatij rectoris. vt interdũ ꝑmittunt ſtatuta, tũc puto bãnum nõ tenere vno caſu ꝑꝑ errorẽ, qa citatur Petrus Ioã. q non eſt, & de corpore nõ ↄſtat ex aliqua circunſtãtia. Alio caſu q non eſt rõne icertitudinis, ut in l. duo ſunt Titij, de teſt. tut. & qđ hr̃ in l. ſi quis ſeruũ. §. ſi inter duos, de leg. 2. Cõiter tñ rectores obſeruant cõtrarium. Faciunt. n. captum ↄfiteri ſe eſſe illum q deliquit, vt in ſnia, continetur, & qui citatus fuit, & bannũ exequant. Et ita dicit Bal. in d. §. ſi inter duos fuiſſe ſeruatum Florentiæ, qa ille qui deliquit debuit cogitaſſe ſe citari, & qa talis citatio declarat ex adiuncto. Quod põt de iure eſſe veꝝ ſi incitatione exprimitur cauſa. ſ. delictum. Sed ſi ſimplr̃ dr̃ quod compareat ad defendendum ſe a quadam inquiſitiono &c. Tale bãnimentum de iure nõ procederet. Vidi tñ ſcm dcm̃ Bal. practicari, & ita ſeruatur per aſſeſſores, qui ſi non detrahunt veritati fauori publico deſeruiunt ne in talibus fraudes cõmittant, & maleficia remaneant impunita. Et adde q̃ dicam infra in 2. tpe, parte 2. q. 26. vbi tractabo an occidens illum quem putabat bannitum cum non eſſet excuſetur à pœna.

Rub. an à tali banno poßit appellari, & de concernentibus hunc articulum, & quando quis dicatur bannitus.

SVpereſt vt quarta particula huius primi tꝑis expediatur, q̃ fuit an à tali banno poſſit appellari, & in alijs particulis proceſſum eſt ſic procedam in iſta.

Primus ergo qõnum titulus eſt prædictus.

1 *An à tali banno appellari poßit.*
2 *Quæritur vbi licet appellare cui incumbat onus probandi. An ipſi qui fuit habitus pro confeſſo. An inquirenti, vel accuſanti.*
3 *An pendente tempore ad appellandum intelligatur ſic bannitus, taliter bannitus quòd in eo locum habeant ſtatuta de bannitis loquentia.*
4 *An poßit dici bannitus appellatione interpoſita pendente.*
5 *An pendente cauſa nullitatis dicitur bannitus.*
6 *An pendẽte cauſa reſtitutionis in integrum per viam inſtitia.*
7 *An pendente cauſa ſupplicationis.*
8 *Quid iuris ſi nondum eſt bannitus, ſed notorium eſt eum commiſiſſe crimen.*
9 *Quid iuris ſi cauetur ſtatuto quòd certo modo delinquens ipſo facto bannitus intelligatur.*

Quarta pars primi temporis.

1 PRimo ergo quæro, † An à tali banno liceat appellari: in hac qõ. in locis in quibus

enim tunc ſnia legis, & ita loquit ,l. illa, & quod not. p Guil. in Spec. de rec. §. fin. in fin. ver. hic not. qnq; eſt pœna repoſita in iudicis arbitrio, & tñ pôt appellari. Ita not. in c. ſuper his, de acc. in gl. ſuper verſ. arbitrium, & in cap qa nos, de appell. in ult. gl. & idem ſi à iure imponitur certa pœna, ſed ſi certũ eſt aliquẽ non incurriſſe, vel dubitatur pp quod requiritur iudicis ſnia, & pôt appellari, vt l. & in maiorib. & ita not. Arc. & Io. And. in c. cup. de elect. lib. 6. & idem Arch. in q. 5. qa ſuſpecti, habet ẽt d. l. ſi qua pœna, alium intellm vt ibi not. ſm quem nihil facit ad ppoſitum. Non obſt. ultima ratio, quia non eſt vera, poteſt .n. in cauſa appellationis mora purgari vt not. in l. 1. circa princ. de act. empt. An aũt à diſpõne ſtatuti, ſiue ꝯſtõnis poſſit appellari, dic vt per Bart. in l. oẽs populi, & in l. fi. de app. rec. & uide Io. And. in c. cũ oẽs, de ꝯſt. q. dicit, ꝙ ſufficit ꝯtradicere.

2 Secundo quæro. † In caſibus in quibus licet appellare cui incumbat onus probandi, an ipſi iudici inquirenti, vel parti accuſanti, an ipſi bannito appellanti contra quem eſt ficta ꝯfeſſio inducta ex ꝯtumacia? Rñ. conſultum vidiſſe onus probandi incũbere iudici, uel accuſatori, prout ante incumbebat ſi comparuiſſet primo, qa extinguitur pronũciatum, l. 1. in fi. ad Turp. cum ſim. Et ſi non ſtat pſumptio ſniæ quæ onus probandi trãsferat. Secundo qa ꝯtumacia eſt purgata quæ pôt purgari ẽt lata ſnia, vt dcm̃ eſt ſupra. Itẽ ex quo non denegatur appellatio, ergo nec defenſio denegata vr̃ quæ ſuccedit ſtatim appellatione pmiſſa. Quarto p regulã gñalem quæ hr̃ in l. hi qui ad ciuilia, C. de app. & hr̃ in §. illud, in auth. de his qui ingr. ad app. dixit tñ Bald. poſt ꝯfirmationẽ pdcõꝝ ꝯſilioꝝ ꝙ ſi ꝯtra appellantem eſſent alia indicia facilius conuinceretur pp bãnum, quia illud fecit eum ſuſpectum, C. de aſſeſſ. l. cõſiliarios. quod non procederet ſi pbaret ſe fuiſſe impeditum, ſiue ſe habuiſſe iuſtam cãm in principali cauſa non cõparendi, arg. eo. quę hñr maxime p Bar. in l. fi. ff. de in integ. reſt. Pro deciſione pdicta vide quæ dixi ſupra per tepx. q. 9. Eſt .n. neceſſe quod dicatur aliud in vera ꝯfeſſione per not. in iuribus ibi alleg. & aliud in ea quæ ex ꝯtumacia introducit, vt patet manifeſte ex his quæ ibi dixi. Licet .n. in aliqbus æquiparentur non tñ in omnib. Statutum .n. ſolum dicit quod poſſit bãniri in ea pœna qua poſſet ꝯdẽnari ſi ꝯfeſſus fuiſſet, uel dicit ꝙ habeatur pro ꝯfeſſo, qd' cum ſit facti non habet eundem effectum ꝙ eſſe confeſſum, dico quo ad omnia, ff. de verb. oblig. l. mercis. & quod ibi no. quod eſt indubitanter veꝝ ſi ante diffinitiuam nõ fuit pnuntiatum eum hri pro ꝯfeſſo, ſm ea q̃ dixi ſupra parte prox. q. 10. cum .n. appellando à diffinitiua intelligatur ẽt ab illa interlocutoria appellatum: ſtat regula ꝙ in eo ſtatu eſt in quo erat illa interlocutoria non facta. Et ſic non dici fuiſſe ꝯfeſſus l. 2. ff. de app. recip. cum ſim ſi aũt fuiſſet ante diffinitiuam interlocutorie pronunciatum eũ hri p ꝯfeſſo, maius eſſet dubium, ſed putarẽ dicendum ꝙ aut ex forma ſtatuti non poterat ab interlocutoria appellari, qa reſeruatur in appellatione à diffinitiua, & idem. Si vero poterat appellari, & ille non appellauit tranſacto tpe antecq̃ daretur diffinitiua. vel antecq̃ à diffinitiua appellaretur, putarẽ ſecus eſſe, qa illa pnunciatio non eſt reuocata per appellationẽ à diffinitiua, l. intra vtile, ff. de min. cũ ꝯcor. Et ſic remanet ꝙ habet contra ſe virtutẽ cõfeſſionis. Et ſic licet concedi poſſit quod illa poſſit tanq̃ erronea reuocari, tñ ei incumbit onus probãdi errorẽ, & ſic rem aliter ſe hrẽ, vt in l. error, C. de iur. & fac. ign. & alijs iuribus alleg. in præall. q. 8. niſi per iuſtam cauſam, quam probaret, concederetur ſibi reſtõ in integrum aduerſus illam pronunciationem p not. in l. diuus, & l. fi. ff. de in int. reſt.

3 Tertio quęritur † viſo quod aliqñ poteſt appellari, an tunc lata ſnia antequam labantur decem dies infra quos poteſt appellari quis dicatur bãnitus taliter, ꝙ in eo locum habeant ſtatuta de bãnitis loquentia. Et primo vr̃ dicendum ꝙ non, ſicut .n. non poteſt innouari aliquid appellatione pendente, ff. nil nouari appellatione pendente. l. 1. & C. de app. l. ita nec pendente tpe ad appellandum, vt not. in d. l. 1. Secundo probatur, qa idem eſt effectus ſi moritur ꝯdemnatus pendente tpe dato ad appellandum, q pendente tpe appellationis, vt not per gl. in l. ex iudicioꝝ. ff. de accuſ. quæ reputatur ſingularis, ſed habet ꝯc. in l. ſi quis poſt. ff de teſt. Sed pẽdente tpe appellationis quis non dr̃ bãnitus. l. furti, in princ. ff. de his qui not. inf. & l. 1. in fin. ff. ad Turp. Ergo nec pendente tpe ad appellandum. In hac q. eſt aduertendum quod omnis effectus iuris qui producunt à ſenten

ſnia non requirentes facti executionē ſtatim lata ſnia ſunt producti l. furti. in prin. ff. de his q no.inf.& l.ſi quis filio.§.q aūt oēs. ff. de iniusto.teſta. & per Inn. in c. qualiter,& qñ.de acc.Illi aūt effectus qui requirunt factum hominis non producuntur, niſi lapſo tpe ad appellandum, & ſic poſtq̄ ſnia tranſiuit in rem iudicatam,vt C.de exe. rei iud. per totum quod in ciuilibus verum eſt ſine dubio,vt in iuribus ſupra allegatis, & de appel.l.q̄ſtōnes.& de appel.c.non ſolū. lib. 6. Sed,& in criminalibus per rſam. l. abſentē. de pœni.& de iud.ſt.l.oēm. & pp maioritatē periculi,licet in ɔtrariū faciat l. non tm̄. de appel.ead.l.addictos.C.eo.tit.& de epiſc. aud.l.addictos.Sed rn̄detur q ibi de facto fie bat executio,vt ibidem p Doct. Ex quo infert q ad effectus priuatiuos iuriū ipſius bāniti ſtatim lato banno intelligit bannitus. Et ſic decem dies eſſet infamis,eſſet inteſtabilis, eſſet inhabilis ad certos actus de quibus dicet infra in ſecundo tpe, ſtatim erit affectus ipſis qualitatis,non aūt poterit interim offendi, q a illud factum hoīs req rit.Ex quo patet qd' male dixit Gand. q indiſtincte dixit eū poſſe offendi in rubr. de bannitis. in 2.col.quē ſecutus fuit Alb.vbi ſupra. q. 24. dicens ita tenuiſſe Pet.in d.l.1.ſi pen.ap.per iura ſecundo loco allegata quæ ad alium effectum loquunt vt p̄dicti.Nec p̄dictæ ɔcluſio ni obſtat gl. l. ex iudicio℞,& l. ſi quis poſt, quas ſequitur Dyn. q a non p̄cedūt quo ad priuationē bono℞. Illa.n. ſtatim ipſo iure fit.ff.de ius.fiſ.l.1.§.an bona.Ve℞.n. eſt qd' li.ɔteſt.& ɔdemnatus.Et ſic ſunt p̄ducti effectus ab illis actibus reſultantes ſm Iac. de Are.q alle.dictam l.ſi q s filio.§.irritus.ſiue. §.q ſi q s,quem ſequit Cy.in l.3. C.ſi pend. ap.mors inter.& Bart.in d.l. ex iudicio℞,licet Bal.aliter dixiſſe videat in d.l.3. mortuo' bannito intra dictus.10. dies de quo banno dicetur infra in vltimo tpe parte 2. q. 7.

4 Quarto qrit † an poſtq̄ interpoſita eſt appellatio dicat q s bannitus adeo q interim poſſit offendi, habeatq̄. locū alia ſtatuta de bāniti loquētias,an nō.In p̄cedendi qō. patet nō eſſe inſiſtēdū in hac ex ibi dictis.Conſtat.n. q'aut appellatio p̄nunciatum extinguit ſaltē rōne p̄ſentis ſtatus, aut ſuſpendit rōne futuri,vt hr̄ in l.furti.in prin. ff. de his q notan.inf.& l.tale pactum.§.qui prouocauit.de pact.& in d.l.1.in ſi.ad Turp.cū ſimi. & q dquid ex prædictis operet appellatio ſequit quod interim non dr̄ bannitus.ſi.n.extinguit p̄nunciatum clarum eſt ſi ſuſpendit idem, quia ex ɔdōnali diſpōne interim pendente ɔdōne ius non oritur. l. pecuniam. ſi cer.peta.de verb.obl.l.quoties,cū ſimili. maxime in ſnia q̄ venit reſoluenda,iſta.n. iudicatur potius ɔdōnalis ab initio quam pura reſoluenda,vt hr̄ per Bart.in l.centeſimis.§. ſi.de verb.obl.& qd' hr̄ in l.2.ff.de in di. addi.& in l.qbus diebus. §. quidam Titio. ff. de ɔditio.& dæmon.ſaltem in legalibus diſpoſitionibus q̄ potius ęquipatant vltimis voluntatibus q̄ ɔtractibus,vt not.in l.1.ff.de his qb.vt indi.& per Bart.in l.tranſlatio. ff. de adim.lega.& ad ſilla.l.in cognitione. & plenius in l.ita ſtipulatus.ff.de verb.obl.Et vide q dicam in 2.tpe parte vlt.q.79. Interim ergo non cenſetur bannitus.& p̄pea non habebunt in eo locum ordinamenta de bannitis loquentia. Et ita determinauit Dyn. & poſt eum Bart.in l.q à latronibus.§.1. ff. de teſta.& p̄bat tex.ſm Dyn.& Bart.in l. 3. §. ſi ſeruus.ff.de acquir.poſſeſ.& in d.l.1.ff. nil noua.appell.pen.ibi. Neque vllam aliam iniuriam, &c. licet tn̄ bannum ſit extinctum, aut ſuſpenſum,& ſic ceſſent effectus banni, non tn̄ ceſſant effectus reſultantes ex pendētia p̄ceſſus,de quibus hr̄.ff.de ſolu.l.reo. & de muneri.& not.l.reus delatus. & in ɔcor.

5 Quinto qro † an bannitus agens cauſam nullitatis bāni,& ſic petēs ſe cācellari,poſſit pēdēte dicta cauſa virtute ſtatuti facti i principio p̄œmij offendi.Dy.in hac qſt. dixit,q ſic in l.3 §.ſi ſeruus.ff.de acq r.poſſeſſio.p illum tex.vbi dr̄,q licet ſeruus ſi paratus ſubire iudicio libertatis, nihilominus interim ſeruus eſt. p quo facit.ff.de lib.cā.l.ſi cui.§.licet.& l.ordinata.& ita ēt tenuit Gād.& Alb. ſequit vbi ſupra q. 23. licet non bene ſe fitmet.Bar.vero in d.§.ſi ſeruus,tenet ɔtratiū, alleg l cū vero.ff.de fideicom.lib.vbi ille cui debet libertas ex fideicōmiſſo pp ſpem dr̄ eſſe in quaſi poſſeſſione libertatis, ita bannitus litigans hoc modo. Item q a de hoc vi caſus in l.ſi q s filio.§. qd' ſi quis. ff. de iniuſt. teſta. vbi ſnia nulla non facit damnatum inteſtabilem. Tertio, quia ſtatutum loquit de bannito,ergo debet intelligi de rite bānito. l.3.§.ɔdēnatū.ff.de re iud. qd' intellige verū i eo q ſcit cauſam nullitatis agi tari. In ignorante vero remittit ad no,p ſe i n l. vlt. ff. de

adul.

adul. Sed certe lex cũ vero. nõ facit, qa ibi lo quit qñ certum erat dñi libertatem in caſu aũt noſtro dubitat. l. quod, de pecu. & ideo potius debet præſumi pro ſnia, vt l. Herennius. §. Caia. ff. de eui. & voluit Bal. in l. fi. C. q ad lib. pcla. nõ licet, vbi reprobat dictum Iac. de Are. q dixit bannitũ admitti ad dicendũ de iniuſtitia banni pſtita ſatiſdatione in l. ſtatu lib. rõnem. ff. de ſtatu lib. §. aũt. quod ſi q s, loquit in effectu ɔcernente ſolum perſonã ipſius bãniti, & ſic nõ facit ad caſum in quo tractat de iure ɔcernente pſonam alterius. Et ad. §. ɔdemnatum, rñdetur ꝙ loquitur qñ. de nullitate conſtat pp quod Bald. in auth. q ſupplicatio. C. de prec. impera offerend. dixit conſiderari veritatem .ſ. an in ſe bannũ ſit nullũ, & tunc nõ poſſit offendi alias ſic. Ego vero aliter dicendũ puto vt .n. ſæpius dicetur infra in 2. tpe quilibet vr cõ ſtitutus publicus officialis, vt l. 2. C. qñ lice. ſine iud. vindi. & ideo ſicut pendente cauſa nullitatis officialis non poſſit exeq, vt oſtendam, ergo nec alius eum repræſentans, qd aũt pendente tali cauſa nõ poſſet fieri executio. pbat, qa vbicunq; executio eſt irretractabilis ibi, ſiue cognitio nullitatis reqrat altiorem indaginem ſiue non, ſemp retardat executio. alias. n. non poſſet dicenti nullum prouideri. ita nota. p Paul. de Leaz. & alios poſt eum in clem. 1. de re iud. & p Bal. in l. ſi feriatis. ff. de ferijs. Siue igit ad mortem ſiue aliter in pſonam offenderetur locum hrẽt pena l. ſi q s puocatione. C. de appel. & eſt verũ in ſcienti cauſa agitari, qd intellige, niſi cauſa nullitatis habeat caluniã euidentẽ p nota. in l. ſatis apte. C. de ſal. & p Bald. in l. ab executione. C. quo. appel. nõ reci. & i l. 1. C. ne in vna eadẽq. cauſa lic. ter. puoc. Tũc eñ excuſaret occidens, & ita poteſt ſaluari dcm Dyn. & quod notauit Bald. in l. libertas. ff. de ſtat. hom. licet ibi alr dixerit. Quod dictum examinabo infra 3. tpe parte 1. q. 2. vbi tractabo omnes queſtiones in quibus occiditur ille qui apparet bannitus licet effectiue non ſit, vt quia ſoluit, qa clericus, qa rebannitus, & non cãcellatus, vt ibi patebit.

6 Sexto qrit † Titius fuit bãnitus talr ꝙ de iuris rigore bãnitus dr, periijt ex iuſta cauſa reſtõnem in integrũ aduerſus dictũ bannũ p viã iuſtitiæ, qd ſibi ex multis cauſis beneficium dari põt. l. 1. in fi. ex quibus cau. maio. & l. 2. quaſi per totum. ſi quis cau. C. ex qui. cau. maio. l. 2. Et dcm̃ fuit ſupra in pluribus qõnibus, & maxime ſupra hac parte qſt. 2. An pendẽte dicta cauſa reſtõnis interim poſſit offendi. Si verũ eſt qd dixit Guil. in Spec. de reſtõne in integrum. §. videndum in principio. Clarum eſt, ꝙ interim à ſciẽte cauſam agitari offendi non põt, qa ſemper impedit executio. Tñ quia illud non eſt ſemp verũ, recurrendum eſt ad id qd ſupra pxima qſt. eſt dictum. ſ. quod quia executio eſt irretractabilis eadem rõne impediat cum agitur p viam reſtõnis qua impeditur cum agitur per viam nullitatis, extra de reſtitutio. in integrum. c. aud. & de auctoritate tutor. l. defendente. & quod ibi per Bart. & C. de reſtõne in integrum l. vna. quod Bald. dixit eſſe verum ẽt ſi ſtante ſtatuto quo cauetur qd que relæ bannitorum non audiantur. Non .n. vr bannitus qui habet integram reſtõnem. ff. de in integrum reſtitutio. l. non vr. Nec obſtat quod non debet audiri, quia non intelligit excluſus qn poſſit petere ſe à banno eximi. l. 1. §. de qua. ff. de poſtul. p Cyn. & dicit eſſe ſimile in excõicato cuius querela nõ audit, niſi pponat contra ipſam excõicationem, vt in cap. 1. de teſcr. lib. 6. vt ipſe notat in l. 2. C. ſi reus vel acc. mor. ſue. De quo ẽt dicam infra 2. tempore parte vlt. q. 67.

7 Septimo quæritur an idem † ſit ſi pẽdeat cauſa p viam ſupplicationis, videlicet qd interim nõ poſſit offendi? Ad hoc dicendũ eſt ꝙ non idẽ, qa illa non retardat executionẽ, vt notatur in d. l. 1. ff. nil noua. appell. pẽden. Quod credo verũ niſi ſupplicatio in locũ appellationis ſuccederet, vt hr in auth. q ſupplicatio. C de prec. imperato. offerend. Pro quo facit qd dixi in duabus pcedẽtibus qõnibus. ſ. de executione irretractabili. arg. ff. de arb. l. non diſtinguemus. § cum quidã.

8 Octauo qro † q s puta Titius nõ eſt bãnitus, ſed notoriũ eſt eũ cõmiſiſſe maleficiũ p quo imponit pœna, p qua bannitus põt impune offendi. An hr pro bannito, vr ꝙ ſic, quia notorium, & ſniæ æquiparantur. l. emptorem. ff. de action. empti. Sed dic ꝙ non, quia quo ad hoc extraordinarium effectum notorium, & ſnia non æquiparantur l. q cunque. C. de malef. & ita ẽt vr probari in l. ictus fuſtium. ff. de his qui notan. inf. & ita determinauit Bald. in l. libertas. ff. de ſta. ha.

9 Nono ſtatuto cauetur † quod percutiens aliquem cum certo gñe armorum, puta falcione,

cione, uel quadralecto quæ arma ſolebant eſſe in uſu, & multum exoſa, ipſo facto bannitus ſit in bãno. Quidam percuſſit cum falcione, & anteq̃ banniretur per ſniam fuit occiſus, quæritur an potuerit impune occidi tanq̃ bãnitus. Alb. ubi ſupra q. 94. dicit ſe obtinuiſſe quod ſic, per l. cum quaſi, §. ſi plures. ff. de fideicõm. lib. vbi tñ operatur ſnia facta à lege, quantum operatur lata ab hoïe. Item per decretales q̃ loquuntur de canone latæ ſniæ. 17. q. 4. c. ſi quis ſuad. Quod tñ debeat expectari ſnia, ſiue iudicis declaratio al legat. l. 1. C. ubi cau. fiſc. & quod ibi dixit. & de hæret. c. cum ſm. l. & plus non dicit. Pro hac ſecunda parte facit, ꝙ ſtatutum ꝑmittẽs offendi bãnitum non habeat locum in eo q bãnitus repñtatur à lege, l. 2. C. de his q ue. æt. imp. cum ibi no. maxime cum tanq̃ odiũ, ut l. q excep. de ꝯd. ind. debeat reſtringi non ampliari. Pro prima parte facit, ꝙ illa uerba ipſo facto, important canonẽ latæ ſniæ, qa ex his demõſtatur ꝙ non requiritur ſnia, quo caſu dr̃ latæ ſniæ Canon, vt no. in c. cũ eſſes, de ſta. & in c. relatum, de iure pat. ꝑ Io. And. in c. 1. de ſagit. & in c. 1. de eo. q fur. or. ſuſcepit, ꝑ Arch. 73. diſt. Salonitanæ. Putarẽ aduertendum ad ſtatutoꝝ verba. l. ſemper, §. legem de iu. imm. Nam ſi ſtatutum qđ permittit occidi bãnitum ſimplr̃ ſic loquit̃, cum debet hr̃e ẽt in eo, quia ſtatuto ſit bannitus ꝑ ꝑ verba gñalia, l. 1. §. & gñalr̃, de leg. pſt. l. 1. §. lex Falc. ff. ad l. Falc. cum ſim. Et vr̃ caſus cum gl. quæ ſm Bald. forte de iure ciuili nõ eſt alibi in l. amiſſ. §. qui deficiunt. ff. de cap. dimin. Si vero ſtatutum diceret ꝙ bãnitus deſcriptus, & regiſtratus poſſet impune offendi. Tunc non verificaretur in eo qui ipſo facto intelligeretur, vel eſſet bannitus, qa licet efficiatur bannitus non tñ efficitur regiſtratus, & ſic non uerificant̃ verba ſtatuti duo requirentia lege hos accuſare. §. fin. de accuſ. cum ſimilib. Facit quod hr̃ in cap. fin. de elec. lib. 6. ubi licet pñtia ſuppleat citationem, nõ tñ ſupplet aliam ſolẽnitatem quæ requirit̃, & ideo actus non ualet. Si tñ tunc ſtatutum quod facit eum bannitum ipſo facto procederet ulterius, quia diceret eum etiam intelligi regiſtratum, maius eſſet dubium. Putarẽ tñ ſi ſtatutum diceret ſit ipſo facto bãnitus, & regiſtratu poſſe impune offendi? Si uero diceret ſit ipſo facto bannitus, & pro regiſtrato habeatur, ſecus eſſet per no. in l. merc. de uerb. ſig. & in l. ſi mar. §. 1. de adul. ꝑ Bar. & latius, in l. ſi is qui pro empt. Et ideo in iſta ciuitate additum fuit ſtatuto ꝙ banniti, & regiſtrati poſſint impune offendi.

De occurrentibus poſt perfectum bannum ipſi bannito.

SEquitur uidere, de ſecundo tp̃e ſ. de occurrentibus poſt perfectum bannum ipſo bãno durante, quod tp̃s ut dixi in procœmio diuiditur in tres partes. Prima .n. erit de his quæ bãniti in ſeipſis patiantur, & agant cũ eoꝝ appendicijs. Secunda erit de his quę ꝑ alios fiunt in eoꝝ præiudicium. Tertia erit de his q̃ fiunt in eoꝝ fauorem, quę ideo poſt ponitur, qa multæ q̃ones erant præambulũ ad ultimũ tp̃s. Et cuilibet particulæ ꝑmittuntur, vt ſupra in 1 tp̃e fcm̃ fuit, rub. ſuaꝝ q̃onum. Sunt ergo rub. 1. partis infraſcriptæ.

1 ☞ *An valeat ſtatutum quod cauetur bannitum poſſe impune occidi. Et in ea de ſtatuto quòd facit dominum.*

2 *An valeat ſtatutum aliud quo cauetur querelas bannitorum non debere audiri.*

3 *Quid ſit bannum, & vnde dicatur.*

4 *Quibus æquiparentur banniti de quibus agimus.*

5 *Quæ perdant tales banniti.*

6 *An bannitus vulnerans aliquem animo occidendi, debeat puniri pœna ſtatuti, an vero pœna iuris communis.*

7 *Si aliquis fuit bannitus in quinquaginta pro vno crimine, in ſexaginta pro alio, & ex alio proceſſu. An dicatur bãnitus a centũ libris ſupra.*

8 *Quid iuris ſi ex eodem proceſſu pœnis tamen diſtinctis fuit bannitus.*

9 *Quid ex eodem proceſſu pro pluribus criminibus in vna ſumma nulla facta ſummarum verbali diſtributione bannitus.*

10 *An bannitus tantum intelligatur in ſtatuto loquente de bannito, & condemnato.*

11 *An banniti prædicti perdant eorum bona virtute banni.*

12 *Si bannum fuit pecuniarium, an fiſcus poſſit accipere inſolutum de bonis banniti.*

13 *Si cauetur ſtatuto quòd bona delinquentis ſint obligata pro pœna, an tunc bannum pecuniariũ poſſit mitti executioni contra fideiuſſorem datum antequam eſſet contumax, & bannitus.*

14 *An bannum pecuniarium poſſit mitti executioni contra fideiuſſorem, antequam eſſet contumax, & bannitus.*

15 An fideiuſſor ſit liberatus, ſi bannitus captus à iudice aufugit.
16 An bannitus ex eo quod fecit contra ſtatutum dicatur bannitus ob crimen læſæ maieſt. et ſic perdat bona.
17 An quando bannitus perdit bona perdat etiam ea quæ ſunt ſita in alterius territorio.
18 An perdat ſolum præſentia, an etiam futura, ſiue poſtea quæſita.
19 An in caſibus in quibus banniti non perdunt bona eis exiſtentibus in banno currit præſcriptio.
20 An bāniti ꝑdant ꝑtātem quam habent in filios.
21 An perdant potentiam faciendi ſtatuta vna cū alijs ciuibus.
22 An bannito domino vaſſallus liberetur à ſeruitio feudi.
23 An vaſſallo bannito feudum veniat in confiſcatione bonorum.
24 An emphytheuſis banniti veniat in confiſcatione bonorum.
25 An bannito filiofamiliàs veniat in confiſcatione peculium.
26 An in confiſcatione bonorum banniti veniat vſuſfructus rei in qua bannitus erat vſufructuarius.
27 An bannito patrefamilias veniat in confiſcatione bonorum peculium filij.
28 An mulier bannita perdat dotem in caſibus in quibus bona confiſcantur.
29 An mulier bannita ob adulterium poßit vir ad dotem conueniri.
30 An in confiſcatione bonorum bāniti veniat hæreditas ei tempore banni delata, ſed nondū adita.
31 An in confiſcatione bonorum banniti veniat conditionale debitum ipſi bannito.
32 An in tali cōfiſcatione veniant iura patronatus.
33 An bannito filio, & bonis publicatis, pater teneatur aßignare fiſco legitimam.
34 An dictante ſtatuto patrem teneri aßignare legitimam filio delinquenti, poßit pater cogi aßignare bannito filio per contumaciam.
35 Poſito quòd teneatur, an in tali aßignatione inſpiciatur tp̄s delicti, an accuſationis an banni.
36 An pater banniti teneatur dare fiſco alimenta filio debita.
37 An bannitus perdat iura ſuccedēdi ab inteſtato.
38 An bannitus perdat ius ſuccedendi ex teſtamēto.
39 An bannito poßit fiſcus auferre, vt ab indigno illa quæ quæruntur bannito, & in confiſcatione non veniunt.
40 An bannitus deſinat eſſe tutor.
41 An deſinat eſſe executor teſtamenti.
42 An deſinat eſſe arbitrator.
43 An poßit de nouo eligi arbiter.
44 An bannitus dicatur effectus non ſoluendo, vel in tali ſtatu quòd vxor poßit ad dotem agere.
45 An bannitus deſinat eſſe ciuis ciuitatis à qua bānitus eſt.
46 An bannito poßint imponi collecta.
47 An bannitus poßit capi pro repræſalijs.
48 An bannitus poßit petere alimenta ab illis à quibus ante bannum poterat impetere.
49 An banniatus per viam accuſationis efficiatur infamis.
50 An efficiatur infamis ſi bannitur per viam inquiſitionis.
51 An notarius bannitus pro crimine famoſo poßit inſtrumenta conficere.
52 An bannitus poßit facere teſtamentum.
53 Dictante ſtatuto quòd ſententia banni habeatur perinde, ac ſi lata eſſet contra præſentem, An tunc teſtari poßit.
54 An vbi teſtari poteſt eius teſtamentum habeat effectum ſi capitur, & occiditur pro executione banni.
55 Stante ſtatuto quòd bannitus ex teſtamento capere non poßit, An bannitus ſub conditione ſi intra certum tempus non ſoluerit poßit hæreditatem adire, & valeat aditio eo poſtea non ſoluente intra terminum.
56 An bannitus de ciuitate, & comitatu intelligatur bannitus de comitatu poſtea acquiſito.
57 An bannitus in vna ex ciuitatibus regni, ſiue comitatus, intelligatur bannitus à toto comitatu, ſiue regno, & ibi datur remißio pro locis confœderatis.
58 An bannitus qui non poteſt habitare, vel ſtare in territorio poßit per illud tranſire ſine metu banni. Et eſt duplex, ſcilicet an locum habeat in futurum.
59 An exceptio banni ſuperuenientis excludit bannitum à iudicio per eum antea inchoato.
60 Si bannitur filius, an talis exceptio excludat patrem qui accuſauerat de iniuria facta filio.
61 An talis exceptio excludat tertium qui accuſauerat de conſenſu eius qui poſtea eſt bannitus.
62 An ſtante ſtatuto quod querelæ bannitorum nō audiantur bannitus poßit ſe defendere.
63 An bannitus conuentus à bannito poßit excipere quòd bannitus non debet audiri ex forma dicti ſtatuti.
64 An ſtante dicto ſtatuto bannitus poßit petere reuocationem tenutæ.
65 An patiatur ſecundum decretum.

66 *An poſſit compenſationem opponere.*
67 *An in caſu in quo ipſe non poſſit, poſſit illam opponere eius fideiuſſor.*
68 *Stante dicto ſtatuto quod querela bannitorum non audiantur, de quibus querelis intelligatur. Et an poſſit appellare à ſnīa lata contra eum.*
69 *An poſſit petere reſtitutionem in integrum.*
70 *An poſſit de falſo accuſare teſtes examinatos contra eum aſſecuturum.*
71 *An poſſit agere contra iudicem in ſyndicatu qui contra talem bannitum ſecuratum tulit iniquā ſententiam.*
72 *An ſtante dicto ſtatuto, bannitus ſub nomine hareditario poſſit agere nomine proprio.*
73 *An bannitus retinens bona, vel poſtea acquirēs poſſit agere per procuratorem, ſtante ſtatuto prædicto.*
74 *An bannitus poſſit cedere iura ſua, vt ſic ceſſionarius poſſit agere pro alio vt procurator.*
75 *Quid ſi ante bannum ceſſerat.*
76 *An bānitus poſſit agere pro alio vt procurator.*
77 *An bannitus non banniti hæres repellatur agēs iure hæreditario.*
78 *Quid ſi cauetur ſtatuto quòd bānitus non poſſit ſua bona in alium transferre, an poſſit facere inſtrumentum ſi ante bannum promiſit illud facere.*
79 *Ego creditor banniti contra eum qui bannitus poteſt ſe defendere, & ſecu cuare bānitum qui comparuit, quo vno creditor vult deſiſtere, bannitus vero vult quòd procedat.*
Quæritur, an bannitus audiatur.
Et eſt duplex.
80 *An bannitus qui perdit iura ſuæ ciuitatis, perdat etiam illa pro contractibus iam firmatis, quando non perdit bona vt beneficium guarentigiæ, vel ſtatuti dantis laudi executionem.*

Prima pars ſecundi temporis.

1 PRimo ergo quæro, † An valeat ſtatutū quo cauetur bannitum pro maleficio poſſe impune occidi. Hæc qō eſt multum nota, & trita, & ꝓpea in ea non inſtabo. Concludens ꝙ cum tale ſtatutum fiat ad publicam utilitatem, tum ut homines à delinquendo terreantur. ſcientes ſe poſtea poſſe impune occidi, tum vt maleficia non remaneant impunita. l. ita vulneratus. ff. ad l. Aql. & de ſen. excōm. vt fame, dicendum eſt tale ſtatutum ualere. Ita diſputando determinauit Iac. de Are. & tenet Io. And. in add. Spe. in tit. de ꝯſt. iuxta ſi. & ibi uide. Hoc aūt indiſtincte tenuit Alb. vbi ſupra q. 17. late referens rōnes diſputationis hinc inde. Et Gād. q. 1. in mā bannitoꝝ, & alleg. l. vnica. §. finautē. C de raptu uirg. Item Bart. in l. vt vim ff. de iuſt. & iure, & l. oēs populi, in 3. q. prin. & alleg. pro caſu l. 3. ff. ad l. Corn. de ſic. iuncta l. a miſſione, de cap. dim. Idem etiam dixit in l. 2. C. qñ vni. lic. ſine iud. uin. quæ allegaī pro caſu quod ēt ibi tenet Bald. & licet alias dixerim illud intelligi veꝝ qñ bannitus fuerat ex cauſa ex qua ei capto debeat irrogari mors quod ēt tenuit Rayn. in repeti. l. oēs populi. Tñ nunc dico indiſtincte valere. Nō enim ſolum hoc ſtatuitur ꝑ delictum ob quod bannitus fuit, ſed etiam ꝑ eius contumaciam, & inobediētiam factam ſuo principi. d. l. omnes populi, & ſic ſi ei mors irrogatur non fit contra ius, ut in c. 2. de maior. & obed. cum ſim. Ad rōnes in contrarium factas reſponde ubi ſupra, & adde quæ dicā infra in 2. parte huius tꝑis, q. 49. in qua tractabitur an bannitus offenſus poſſit ſe defendere, & eadem parte, q. 2. Dixit etiā Bald. quod valet ſtatutum quo cauetur quod capiens bannitum efficiatur dñs banniti per tex. in l. dilationum. C. qui ad lib. procl. non li. vt ibi per eum. Ad quod facit l. ſeruitutē. de iu. iur. iunctis quæ ſuperius dicta ſunt.

2 Secundo quæro, † An valeat illud ſtatutum quo cauetur querelas bannitoꝝ audiri non debere. Hæc qō ſtatuto ita dictante facilis eſt. Expeditur. n. in breu. bus tale ſtatutum valere. Concordat. n. cum legum diſpoſitione, quæ multoties cōtumaces taliter puniunt. l. ſed & ſi per prætorē. §. ait prætor. ff. qui. ex cau. ma. & ibi Bar. & Bald. hoc dñt, facit C. de remiſ. pign. l. ſi eo tꝑe, cum conc. & de re iud. l. contumacia, & idem firmat Bart. in l. cum mulier, ſol. mat. per dicta iura, facit l. ſancimus. C. de iud. & ſi uis ad ſaturitatem videre iura denegantia audientiam contumaci vide in Spec. de actore, verſ. item quod fuit contumax, & ibi in add. & uide de hæreticis, c. ſuper eo. lib. 6. ff. ſi quid in fraud. pa. l. 1. & §. & alias, & de his quæ in frau. cre. pup. & de iure delibe. l. ſi extraneus. Si vero ſtatutum diceret quod non fiat ei iuſtitia, dixit Innoc. tale ſtatutum non ualere, quia directo diſponit contra ius diuinum de conſt. c. quæ in eccleſiaꝝ, quod ēt ſequitur Ang. in l. 4. C. pro empt. Sed ſi diceret ꝙ ei ius nō reddatur puto ualere ſtatutū, quia ſiue iuſte, ſiue iniuſte

iniuſte dicitur ius redd.& ſic potius denegatur factum,q̄ iuſtitia.l.pen.ff. de iuſt.& iure, & l.1.de iuriſdict.omn.iud. Si autem diceret non audiatur etiam defendendo dicam vbi ſupra remiſi in fin. proxime quæſt.

3 Tertio viſa ualiditate † dictoꝝ ſtatutoꝝ quæritur quid ſit bannum, & vnde dicatur. Iſtam qōnem ponit Alb. vbi ſupra qō. 1. & multa dicit. Ego aūt br̄ me expediam ſupra enim in proœmio dixi multiplices eſſe ſpēs bannitorum, & ideo non de omnibus eſt in culcandum, vt fecerūt illi de quibus ibi dixi. Quantum ergo ad propoſitum attinet ſto cum dicto Nicolai de Matt.de quo facit mētionem Alb.vbi proxime dixi. Quod bannum de quo agimus eſt q̄dam iudicialis ſn̄ia pœnalis lata in abſentem ꝯtumacem virtute ſtatuti. Quod vt ſupra dixi in ꝓœmio valet,& fieri poteſt. Quantum aūt ad alios effectus bannum qn̄q; aliter diffinitur. Dr̄ .n. qn̄q; mulcta ut dixi ſupra in 1.q.ultimæ partis primi tp̄is, qn̄q; dr̄ bannitum .i. proclama.ſiue cōminacia, vt qn̄ dr̄ ꝙ certum quid fiat, vel non fiat publice bannitur ſub certa pœna.C.cō.uel epiſt.per totum.& hr̄ in l.4. ff.de cuſt.reo. Qn̄q; dr̄ ſn̄ia annotationis bonoꝝ,& banni,quod qualiter intelligatur hr̄ in l.abſentem.de pœn.& in l.1. de req. reis. & in ꝯcord.quæ non ſequor ne extra ꝓpoſitum euagari ꝯtingat. Vnum tn̄ nolo omittere quod dixit Alb. vbi ſupra, ꝙ ſi proclamatur aliquid non dr̄e fieri ſub pœna bāni. & alia quantitas non exprimitur in bāno,ſi per ſtatutum, vel ꝯſuetudinem aliter non declarat ꝙ intelliget pœ̄na ſolidoꝝ 60. per tex. cum gl.in lomb.in tit.de exercitalib.lib.1. l. quicunq;. qd' eſſet no.ſi eſſet veꝝ. Sed non credo,niſi forte in caſu quo bāniretur vnumquenq; dr̄e ire in exercitū, vel ꝯtra inimicos ſub pœna bāni,vt ibi & eodem vol.lib.3. & in tit de his qui ad p̄riam defendendam ire neglexerint.l.1.& 2.In alijs proclamationibus,cōminationibus, ſiue bānis non exprimentibus certā quantitatem puto dicendū ſi aliter declarari non pōt intelligi ſm̄ arbitrium proclamari facientis ff. ſi quis ius dic. non obtemp.l.1.& de pœn.l.hodie, cū ſim. Et uide quæ dicam infra parte ſeq. huius tēporis q.63.& hoc de prima parte qōnis,v3, quod ſit bannum.Vnde aūt dicatur bānum, bannire, ſiue bannitio multi multa dixere. Sciendum tn̄ ꝙ in antiquis legibus iſtud vocabulum non inuenitur. Sed gl.& iura notiſſima allegata in proœmio de eo faciunt mentionem,& dr̄ ſm̄ Nicolaum de Mat. Bānum à banderia.i.paruo uexillo,quod eſt publicum militare ſignum. ex quo dicit ꝙ bānum eſt publica dictio.i.interdictio ab honoribus,& officijs,& ſtatutis ciuitatis. Vn̄ ſm̄ eum dr̄ bannio Titium.i. contra Titium publice procedo.Sed iſtud pōt verificari in bānimentis in quibus aſſignantur termini ad comparendum non aūt in diffiuitiuis, quia illa ſine vexillo, & bānimento publice ꝓferuntur.& ideo dn̄t alij ut colligitur ex no. ꝑ Dyn.in l.reos.C.de acc per Bal.in l.1.de hæred.inſt.quod cum ſit adinuentum ad ſimilitudinem excōicationis per quam in foro eccleſiaſtico quis eijcitur extra cōionem eccleſiæ,& inde dr̄ excōicatus,& uocatur acrimonia.i.à gremio eccleſiæ ſeparatio,vt C.de ſacroſanct.eccl.l.placet.in fi. ita ꝑ bannum in foro ciuili extra cōionem ſecularium beneficioꝝ quis ponitur. Ad quam ſimilitudinē allegauerunt in vſib.feud. hic finit lex Corr. & incipiunt ꝯſuet.re.§.1. ex quo ſm̄ Cy. idē eſt bānire .i. extra beneficia bannientis ponere.Sed iſtud ēt gn̄aliter non eſt veꝝ, quia ex ſolo banno non ſemper ponitur qs extra beneficia,vt patebit ex his quæ inferius dicētur & maxime q.ſeq.& ſeq.Et ideo,qa diſputatio noīum eſt pertinacibus relinquenda vt l.2.C.de ꝯſt.pec.In hoc non amplius inſiſto, maxime quia talia ad beneplacitum fuerunt adinuenta.Bannū.n.qn̄q; ſign̄at,proclamationem .i. citationem cum aſſignatione termini ad comparendum in iudicio. Qn̄q; ſignificat pœnam q̄ appoſita eſt in ꝓclamate ꝯtra aliquid facientibus,vel non facientibus vt d.l.lombardia. Qn̄q; ſignificat ipſam ſententiam diffinitiuam, ſiue quando fit ex forma iuris cōis. Qn̄que fit ex forma ſtatutoꝝ vt in iuribus ſupra in proœmio allegans. Qn̄que non ſignificat pœnam,ſed præmiū, vt quia mittitur bannum quod quicūq; inierit exercitum habeat 20. ſolidos pro die,vel quid aliud.& tunc non pōt dici de bono itur ad malum,imò de bono ad bonum, in ſuperfluis itaq; & paruæ aut forte nullius utilitatis non inſiſtens cum talibus vulgi opin. oī ſign̄anti ꝓferatur.l.cū de lanionis.§.aſinā.ff. de fundo inſtr.l.libr.§.quid ergo,verſ. quod tn̄ Caſſius,de leg.3.de ſuppelect. leg. l. Labeo.cum ſimili. Concludo, ꝙ non poteſt in

gnē recte dici vñ dicaī,& qd ſit bannū.Quā tum aūt ad ppoſitum attinet dico vt ſupra dixi.Et ita ſe hēt cōis vſus loquendi.Qñ.n. quis petit,vel habet ſniam prædictam, dicit da mihi,vel ego habeo bannum Titii.Et ſic ſtat vera diffinitio ſupra dicta quod et con-firmabiī ex his quæ ſtatim dicam in ſeq.q-ſtione. Si aliter videre velis recurre ad loca ſuperius allegata.Et quod dixit Ang. in ſua diſput. quæ incipit Duo fecerunt, &c.

4 Quarto quæro † qbus æquiparanī banniti,de quibus agimus?Iſta fuit q.gl.in §.relegati inſt.qb⁹ modis ius pat.pot.ſolu. & de mū per multos agitata vt hī p Cyn.in l.1.de hered.inſt t.per Io.And.i add.Spec.tit. de ceſ ſio.actio.§.1.ver.illud ēt quęīī p Alb.vbi ſupra q.13.p Bal.in d.l.1.per Ange.in diſputatione ſua de qua dixi in fine proximæ queſt. & ante eū fuerat diſputata p Bar vt patet in vulgari eius diſputatione quæ incipit,Statuto Lucanæ ciuitatis &c. Quæ qa cōīter hñr hic non repetā,ſed ſuccinctē tangā,quę meo iudicio ſunt ad noſtrū propoſitū neceſſaria. Cōcludit.n.Bar.poſt multa φ nō ęquiparant deportatis,nō relegatis,nīi excōicatis in oībus,licet in aliquibus cuilibet ęquiparenī.& ſic de vno ad aliū non eſt licita argumētatio l.fi.ff.de calū.ſed dicit eos eſſe hoſtes & tráſfugas ſuæ ciuitatis, quod oſtendit primo ab effectu.Illi .n. ſunt transfugæ qui ab his ſub quoꝝ imperio ſunt deſiſtūt & in numero hoſtium ſe ꝯferunt.l.amiſſione.§.q deficiūr. ff. de capi dim. Sed ex bannitus ideo poniī in banno, qa inobediens eſt his ſub quoꝝ iuriſdictione fuit ſiue eſt,& ſic ꝯfert ſe in numero alioꝝ bannitoꝝ.i. hoſtium ciuitatis ſuæ, ergo pōt proprie dici transfuga. Sed iſta prima ratio non eſt vera.Non .n. bannitur pp inobedientiam, ſed pp ꝯſeſſionem reſultantem ex contumacia,& ſic pp delictum, vt ipſe idem Bart.dicit in l.omne.ff de re mil. Et dicam infra in 2.parte huius tpis quæſt.59. Item qa neceſſe eſſet quod ꝯferret ſe ad alios bannitos,vt dī in transfuga, quod non eſt veꝝ. Secundo probat ipſe ēt ab effectu licitum eſt impune occidi transfugam.ff.ad l. Corn.de ſic.l.3. §. fi. & ſic bannitum,ergo, &c.Iſta ēt rō non eſt vniformis. Ad ſubſtantiam.n. & eſſe banniti non requiriī φ poſſit impune occidi, qa non ſequiī qs eſt bannitus ergo pōt occidi,niſi alio ſtatuto diſponatur vt diceī infra in pluribus qōnibus,& maxime in fine huius, & infra in ſeq. parte q. 55.& hī per Doct. in locis ſupradictis. vbi ergo hęc nō diſponit ſtatutū,hęc rō nihil valet. Probat ipſe tertio qlibet ciuitas pōt hře ſuos hoſtes ſi eis bellū indixit. l. ſi qs ingenuam.§.fi.de c.& not.eod.tit.l. hoſtes. Sed talibus bānitis ciuitas bellū indixit pmittēdo eos occidi impune,ergo ſunt hoſtes ciuitatis. Hæc ēt rō non eſt vniformis vt pdixi. Addit ipſe aliā rōnem, qa qñ ſubditus repugnat dño poteſt dici hoſtis.l.ſi ſeruus. C. de his q ad eccl.ꝯf.ſed bannitus rebellat ſe ergo pōt dici hoſtis.Iſta rō ēt non pcedit.Nā ſequereī φ omnis delinquens eſſet hoſtis. repugnat.n.legibus ſuę ciuitatis,& tñ nō iudicatur hoſtis,imò qñque acriter,qñque leniter, qñque mitiſſime punitur, & non vt hoſtis.l.aut facta per totum.ff. de pœnis. l. abſentem,in fi.ff.eo.tit. Sicque non ꝯcludiī, φ banniti de quibus agiī poſſint vniuerſaliter hoſtibus æqparari.Pñt.n.qñque impune offendi,& qñque non. Et tñ ſunt bāniti.Præterea pone φ ſtatuto caueatur offendentē bannitū puniri in medietate pœnæ, erit ne tunc hoſtis?certe non, ēt ſm Bart. & tñ bannitus erit. Nulli ergo pdictoꝝ æqparantur,qđ ēt tenuit Bald.in d.l. 1. de hęred. inſt.vbi multos refert. vbi vide ſi amplius videre cupis. & ideo reſtat qđ ſit quoddā genus de p ſe ſub noie bannitoꝝ, & ita vt dixi ſupra qōne pxima vulgariter appellanī. & eſt tale genus ſtricti iuris, adeo φ qdqd expreſſe in ſtatutis quoꝝ virtute banniti ſunt non dī,illud intelligatur omiſſum l. qdquid aſtringendæ,de verb.obl. ſm Bal. de quo tñ infra in ſeq.quæſt.aliqua tractabuntur. Vbi ergo ſit ſolum ſtatutum φ contumax habeatur pro confeſſo, & poſſit in banno poni p ea pœna q̄ imponereī pſenti bannitus tunc nec exulibus ſiue bānitis de iure cōi, nec deportatis,relegatis, excōicatis, aut hoſtibus poterit cōparari. Si vero ſint alia ſtatuta de qbus ſupra maxime in pœmio dcm̄ eſt,ſatis tollerabiliter dici poſſet eos hoſtibus cōparari,de quo dicā īfra dū tractabo de receptatione bannitoꝝ parte 3.huius tpis,& ſic patet φ d.gl.§. relegati non eſt vera. Dicit tñ Ang. vbi ſupra q̄dā verba quæ quia pulchra ſunt hic placet inſerere.Quod quidam ſunt banniti imperialis culminis, vel apoſtolicæ ſanctitatis, & qa pdunt ea q̄ ſunt iuris ciuilis,& per ꝯñs bona, poſſunt æquiparari deportatis.

portantis. Et de iſto gñe bannitoꝝ loquitur
tex.C.de epiſ.& cle.auth.item nulla cōitas.
& auth.item quæcunque. & iura q̄ ibi allegā
tur. quidam vero ſunt banniti ab inferiore
non hñte ptãtem deportandi, nec priuandi
ſubditos beneficio iuris ciuilis,qm̄ talia non
ſunt imperij eorum,& tunc ſi bona eoꝝ pu-
blicantur,bellum tñ eis non inducitur,æqui-
parani vere deportatis, quia ſicut deportati
ꝑdunt ea quę ſunt iuris ciuilis,nec tñ eis bel-
lum inducit.ff.de re iud.l.ſi victum, & de ꝑ
non ſcrip.l.ſi in metallum,& in cor,de incel.
nu.circa prin. Sed bãniti tales ꝑdunt bona,
& beneficia ciuitatis ſuæ, & tñ non pñt of-
fendi. Sed hoc non ꝓcedit ꝙ æquiparentˀ de-
portatis qa deportatis interdr̃ oīs locus ex-
cepta inſula in qua deportatus eſt, bannitus
aũt talis põt ſtare in oī loco excepto loco à
quo eſt bannitus. Si aũt hñent ptãtem depor
tandi, dicit tunc bannitos tales vere æquipa
rari deportatis,& teſtari non poſſe,& patriá
perdere,vt ibi per eũ. Quod eſt multum peri
culoſum in terris quæ hñt ex conceſſione iu
re vicariatus,vel Imperij,& hñt inſulas,ideo
non credo verum ſi eos in banno ponit ſer-
uata forma ſtatuti. Et ſic virtute ſtatutorum
non virtute iuris cõis qđ ẽt patebit ex his q̄
inferius dicentur in particularibus q̃onibus.
Iſta tñ diſputatio parui eſt effectus, vt infra
patebit. Et ideo in ea amplius non inſiſto.

5 Quinto quæro,† Quæ gñalr̃ perdant bã
niti noſtri tpis. In hoc multi multa dixerunt
inculcando leges de alijs bannitis loquẽtes,
vt refert Bal.in d.l.1.de hær.inſt. Bart.aũt in
dicta diſputatione referens Iac. de Are. in l.
ex facto.ff. ad Treb. ꝯcludit eos perdere oīa
iura ſuæ ciuitatis ꝓ ſuo commodo faciẽtia.
Ea aũt quæ ſuum incommodum ꝯcernunt,
nullatenus eis relaxanĩ, ꝓ quo facit qa non
decent de pœna præmium reportare. Iura
aũt gentium, & iura cõia minime perdunt
rõnibus,& iur.ibi ꝑ eum allegatis. Bal.tñ in
d.l.1.dixit ꝙ ſi eſt bannitus ex tali delicto ex
quo de iure cõi deberet deportari tunc ꝑdit
in territorio ſuæ ciuitatis nõ ſolum illius ci
uitatis iura,ſed ẽt iura ciuilia, & nihil alle-
gat,niſi quod hoc ideo eſt qa, pœna adiecta
in banno ſuccedit loco deportationis. Ego
aũt ſto cum opi. Bart.quæ eſt cõis ꝙ in terri
torio ſuæ ciuitatis non perdat iuris cõis di-
ſpoſitionem, ad quod facit dcm̃ Cyn. in l.
reos de accuſ.de quo dixi ſupra in 3.q.huius
patris,qa bannire nĩl aliud eſt niſi extra be-
neficia bannitos ponere. Ac ẽt quia non ſm
ius cõe puniĩ,ſed ſm formam ſtatuti. Itẽ qa
non eſt verum ꝙ illa pœna ſuccedat loco
deportationis,vt patet ex no.in l.1.§. depor
tatos.de leg.3.& l.ſi qs filio exhæredato. §.
hi aũt.&§.irritum.de iniuſto teſtamen. Ergo
eſt per ſe alia pœna loco pœnæ extinctæ. Et
ſic ſuũ aſſumunt vigorem non aũt antiquũ.
l.q id qđ.ff.de don.cau.mor.& qđ hr̃ in l.ſi
eum.§.q iniuriarũ ff.ſi qs cau. Dico ẽt ꝙ ꝑ-
dit diſpões iuris cõis in ſui fauorẽ, ſi illius
loci ſtatuta aduerſarenĩ,ſunt.n.legibus ꝑua-
lentia,vt Loẽs populi,& ſic in ſui odium di-
ſponẽtia,ergo illa non ꝑdit vt dcm̃ eſt ſupra.
Retinente ergo iuragentium.l.ſi tibi manda
uero.§.is cuius bona.ff.man. Item iura ciui
lia romanoꝝ ſiue in ſui odiũ, & hoc indiſtin
cte,ſiue in ſui fauorem diſponant,niſi hoc ſe
cundo caſu à ſtatuto iura cõia ſint correcta.
Tunc.n. in territorio ſuæ ciuitatis ius illud
cõe in ſui fauorem allegare non poterit. Itẽ
ligatus ſtatutis ſuæ ciuitatis in ſui odium di
ſponentibus ſicut ligareĩ non bãnitus ſm ea
q̄ hñr in l.cunctos populos de ſum. Trin. &
ideo oīa ſtatuta priuatiua porrigẽtia effectũ
ſuum extra territorium ſm ibi no.per Doct.
locum habebunt in talibus bãnitis quocũq;
vadãt,fauorabilia aũt ſtatuta,nec ibi, nec ali
bi poterant allegare, qa illa oīno ꝑdiderũt,
vt in iuribus ſupra alle.& vide.l.amiſ.§ q de
ficiunt.& l.tut. ff. de ca. dim. ex hoc ſummo
multæ terminantur q̃ones, vt infra patebit.

6 Sexto quæro, † De iure cõi pro vulnere
eſt pœna mortis.C.ad l.Corn.de ſic. l.is qui
cum telo ff.eo l.1. ex forma ſtatuti pœna eſt
pecuniaria. Bãnitus in ciuitate,vel territorio
à quo eſt bannitus vulnerauit aliquẽ aīo oc
cidendi,& non occidit,quęriĩ qua pœna de-
beat puniri. & vr̃ ꝙ pœna corporali qa per-
dit iura ſtatutoꝝ vt ſupra ſic quantum ad eũ
remanet iuris cõis diſpoſitio. Contrarium
determinat Bal.ff.ſol.mat.l.cum mulier. qa
ſtatutum receſſit à pœna iuris cõis, & pœna
ſtatuti eſt loco illius.l.qui cum vno.§ q poſt.
ff.de re mil. nec dr̃ hoc ſtatutum eſſe benefi-
cium ſiue ſtatutum ꝙ pœnæ minorationem
vel alterationem inducat arg.C.de his q no.
inf.l.& verior.cum ſimi. In pœnis ergo ma-
ioribus includuntur banniti ſm eũ ſicut alij
non eorum fauore,ſed nã legis quæ eſt gñã-
lis,& qualiter omnes ligat hoc poteſt eſſe ve

rum ſi proceſſus eſt ſimpliciter formatus. Tunc enim ſm illius tenorem debet formari ſnia.l.cum fundus.ff.cōi diui.de accuſ. l. ſenatus cum ſua materia. Si vero eſt formatus tanq̃ contra bannitum, forte non procedit dictum Bald. quia in veritate ſtatutum ei non opitulatur, ſed ſm ius cōe tractari debet vt ſupra.Ipſe enim ab ipſo ſtatuto exemptus eſt, vt.§.qui deficiunt.Sed pro Bal.facit quia, & forenſes ſm ſtatutum puniretur, & non ſm ius cōe.Sed rñdet quod ille forenſis nunquam perdidit ſtatutum, ſed bannitus illud perdidit.Ideo forte verum eſt quod dixi, qa tñ proceſſus cōiter formaī ſimpliciter omiſſa banni qualitate Bald. opi.eſt in vſu.

7 Septimo quæro † ſtatuta prædicta dñt q̃ bannitus à centum libris ſupra poſſit offendi, &c. Titius pro furto fuit bannitus in 50. deinde, pro vulnere vel alio maleficio ex alio proceſſu fuit bannitus in 80.quod fieri pōt, vt dixi ſupra in tpe.1.parte.q.3.An in eo habebunt locum ſtatuta prædicta. Bart.dicit q̃ non, quia 50.& 80.non ſunt 130. l.vbi fideiuſſor.ff.de ſol.& ibi per eum.& in l. 2. §. 1. de con. inſt. & quod habetur in l. quoties in ſtipulationibus.ff. de verb.obl.& ſic non eſt bannitus à centum libris ſupra. Ita etiam tenuit Bal. & dicit fuiſſe conſultum per Ioan. Pag'a.in §.hæc autem tria in proœ. digeſt.

8 Octauo quæritur, † Titius fuit in eodem proceſſu inquiſitus diſtincte pro pluribus percuſſionibus, & demum fuit bānitus hoc modo in libris.200. videlicet in 50. pro percuſſione in brachio. In vigintiquinque pro percuſſione in pectore, & in 60.pro percuſſione in facie. An dicetur comprehendi in ſtatuto prædicto.Bart.in l.Lucius.§.quæ habebat.ff. ad Trebel.dixit q̃ nō, qa perinde hr̃ ac ſi ab initio ſummas ſeparatim exceſſiſſet per l.ediles.§.fi.cum gl.ſua.ff.de ædif.edic.& d.§.q̃ habebat. Et idem dicit per dicta iura in d.l.vbi & facit ff.de iuriſd.om.iud. l.ſi idem cum eo. in princ.In ꝯtrarium tñ facit.ff.de appel. l. ſi qui ſeparatim.§.1. & ibi rangit. Bar. & non rñdet vbi dr̃, q̃ plures ſummæ diuerſarum ſpecierum eadem actione petitæ cumulatæ ꝯſiderant.Dñt qdam q̃ dcm̃ Bar. ꝓcedit qñ illæ ſummę imponunt ꝓ maleficijs qbus agitur diuerſis actionibus numero,alias locum habet lex ſi qui ſeparatim. Et ideo ſm eos ſi dictæ pœnæ imponerent ex eodem ſtatuto locum non hēt dcm̃ Bar.qa ſic cumulatio vt ibi,ſecus ſi imponant ꝑ diuerſa ſtatuta. Tūc enim debent diuerſis actionibus numero,& ideo non fieret cumulatio. Sed credo ſimplr̃ dcm̃ Bar.verius ꝑ iura ꝓdicta ſiue imponant ex eodem ſtatuto ſiue ex diuerſis. Ad inducēdum.n.odium nunq̃ fit cumulatio, vt d. l. ſi idem,nō obſtat lex ſi q ſeparatim.q.a ibi inducit cumulatio ad fauorem,vt ibi patet.Intelligo aūt verum eſſe qđ dixi qñ imponunt pœnæ ꝓ maleficijs ſeparatis. Secus ſi imponātur pro vno maleficio hñte plures qualitates.l.nunq̃ plura.ff.de priuat.del.l. q de crim. C.de accuſ de quo dic vt ibi infra.q.ꝓxima.

9 Circa idem quæro nono.† Formato proceſſu de pluribus ſeparatis maleficijs ꝓ quorū quolibet eſt ex forma ſtatuti pęna minor cētum libris.Iudex in ſimul,& ſemel nulla facta diſtributione ꝯdēnat in tota ſumma,puta in ducentis,vel trecentis. Quærit an intelligent plura banna,an vnum tm̃.Hæc q̃ō eſt ſubtilis, & pendet à notatis in l. ſcire debemus.ff.de verb.obl.& in l.cum eiuſdē,& l.ædiles.aiunt.in fin.de ædil.edic.& l.qđ ſi vno. de actio emp. Mihi tñ ſic vr̃ dicendum q̃ aut maleficia ſunt ſeparata.i.diuerſis tpibus facta.Et tūc cū cumulatio fiat reſpectu diuerſorum, & ad diuerſos fines.ſ.ꝓ vnoquoq; fiat ſolutio dicent tot ꝯdemnationes,&tot bāna quot ſunt ꝑcuſſiones.l.ſcire debemus. ſ alle. & l.falſa in fi.& de ꝯd.& demon.maxime qñ in inquiſitione eſt appoſita illa clauſula, ſup qbus oībus ſingulis,&c. Quia tñ pñt ēt ad voluntatem agentis vnite ꝯſiderari,vt not.in l.&ſi vno.& in l.in cōmodato.§. duabus .ff. cōmo. poterit talē bannitū offendens ad ſui beneficiū,& excuſationē allegare,& vnicū dicet bannīi vt ibi.Si vero ſunt facta eod. tpe, tunc ſine dubio vnica eſt ꝯdemnatio,vt l.qm̄ multa.C.ad l.Iul.de ui,& ff.de adul.l. denīc. §.quid tñ cum ibi nor.& per Bal.in l.hos ac cuſare.§.l.Iul.de accuſ Cōiter tenetur quod ſaltem ad excuſationem offendentis q videt vnam ſummam excedentem centum dicatur vnum bannum.Quo aūt ad alios effectus.ſ. an debeat audiri in iudicio,vel non, & ſic de ſimilibus pōt eſſe dubitatio ſupra dicta q̃ nullo modo eſſe poterit ſi ꝑ ꝑcuſſione pęna eſt arbitraria.l.1.C.ſi plures vna ſen.cū ibi not.

10 Decimo quæro † Statutum loquit de bannito,& ꝯdemnato q̃ poſſit impune offendi. Habebit ne locum in bannito tm̃,vel ꝯdemnato tm̃. Dicit Bald. q̃ non,quia requiritur

vtrun

vtrunque copulatiue.ff.de cond.iux.l.ſi here di plures,cum ſimi.ita no.in l.qui duos.ff.de in ius vocan.Quod credo verum,niſi ꝓbaretur ꝙ tpe ſtatuti confecti cõis vſus loquendi fuerit quod bannum vocaretur potius condemnatio, quia tunc illa dictio, & vr̃ potius adiecta ex plenitudine locutionis quã vt denotaret vtriuſq; concurſum ſm no.in l.eos. de cõd.& demon.& quod hr̃ in l.1. de iuſti. & iur.Facit quod habetur in l.1.de infant. & vide quod habetur.in l.legatis .de leg. 3. & per Dyn.in c.generi.de reg.iur.lib.6.

11 Vndecimo quæro,† viſo in quibus banni tis locum habeant ſtatuta. An bannitus in perſonam perdat bona vt ſic dicantur confiſcata,& loquor de bonis quæ tunc habebat. In hac qõ.Guil.in Spec.de inſtr.edi.§.cõpendioſe. ver. quid de bannito,vr̃ concludere ꝙ non ſi eſt bannitus ex leui cauſa, ſecus ſi ex graui.Tunc.n.æquiparaṫ deportatio,& ideo perdit bona.Facit ſm eum.ff.de his qui not. inf.l.quid ergo.§.fin.& alleg.not. in §. relegati.inſt.quib.mod.ius pa.pot.ſol.Sed ibi gl. loquitur de eo cui expreſſe bona ſunt adempta. Meo iudicio qõ hæc requirit altiorem indaginam.Primo.n.videndum eſt an de iure cõi damnati ad mortem perdant eoꝝ bona.In quo non intendo diſputare, de hoc hr̃ in auth.bona damnatoꝝ .C. de bon.dam.& ibi ꝑ gl.& Cy.& per gl.& Bart.ff.eo.tit.l.1. Et ↄcludit ꝙ in caſibus in qbus de iure antiquo expreſſe diſponebaṫ de ademptione bonoꝝ, & per ſe principalr̃ non in ↄſequẽtiam alterius pœnæ.Iura antiqua non corrigant, ſed bona ẽt tunc publicent,vbi vero tacite veniebant in publicatione,& in ↄñam alterius pœnæ iura antiqua non corrigant,ſed bona ẽt tunc publicent. Vbi vero tacite veniebant in publicatione, & in ↄñam alterius pœnæ iura antiqua corrigant, quia tunc bona non publicant excepto crim.læſæ maieſt. vt in d. auth.bona.& C.ad l.Iul.maieſt.l.quiſquis.& de crimine hæreſis,vt in auth.gazaros. C.de hæreticis Nunc ad propoſitum qñ quis ban nitur ex forma ſtatuti nõ loquor de eo cuius bona fuerint adnotata.de quo hr̃ in l.1.de re quir. re. cum concordan. Aut per ſtatutum diſponitur aliquid circa bona,& illud ſeruandum eſt,aut nihil diſponiṫ.Et tunc aut bannitur ex crimine ꝑꝑ quod de iure cõi bona nõ auferebanṫ,& illa non perdit.Nec obſtat qđ ſuperuiuat qa hoc eſt de facto nõ ex vi ſnīæ, damnatur enim ad mortem,adeo ꝙ ſi capere tur non ſuperuixerit, & ꝑpea quantum ad bona idem eſt ac ſi mortuus eſſet quia illa ſiſcus occupare non põt dicta auth. bona. Si vero bannitur ex cauſa ꝑꝑ quam bona de iure auferebantur, & tunc illa perdit ꝑ eandem rõnem,& auth.Quod eſt verum ſi illud in ſnīa banni exprimitur, alias non, ſunt.n. ſtricti iuris,& ideo non extenduṅ banna.l. quidquid.de verb ob.& l.ſi patronus teſta.§. ſi quis cum eſſet.de bon.liber.Ita firmat Bal. in l.Gallus.§.& qd ſi tm̃.ff.de liber.& poſ h. & in c.1.de pace tenen.colũ o. 10. & ita ẽt conſultum fuit, & obſeruatũ in hac ciuitate in magnis cauſis, ꝑꝑ quod ordinatũ eſt qđ rectores bannientes, & ↄdemnantes debeāt ſub pęna expreſſe ↄfiſcare bona.Perdũt ergo bãniti bona ſi in eoꝝ bãnis fiat mẽtio alias non niſi in l.q ſq s.& l.fin.ad l.Iul. maieſt. & vide quæ dicã infra vltimo tpe parte 2. q. 9.

12 Duodecimo antequam † veniam ad examinationem effectus talis bonoꝝ ademptionis quæro aliqua.Titius ex maleficio fuit bãnitus in mille de quo non debeat eximi, niſi in ↄdemnationem ſoluerit.Titius nõ ſoluit, ſed exulat,& ſic capi nõ põt, An fiſcus poſſit de ſuis bonis accipere in ſolutum vſq; ad cõcurrentem quantitatẽ.Et vr̃ primo ꝙ ſic, qa cum ſit lata ſnīa, & valida,ergo meret executionem, & poterit mandari executioni offõ iudicis maleficioꝝ,qa idem iudex q ꝓnunciauit debet exequi.C.de bon.dam l.ſi qs intra. In ↄtrarium vr̃ qa hic vr̃ eſſe debitor alternatiuus, videlicet qđ aut ſtet in banno, aut ↄdemnationem ſoluat. Et certum eſt qđ in alternatiuis eſt electio debitoris .ff. de eo qđ cert.loc. l.3. Præterea cum parei banno ſatiſfacere vr̃,ſatiſfactio.n.hic in non ſatiſfaciendo ↄtingit,ergo ſi ſatiſfacere vr̃, nõ põt ad aliud cõpelli.ff.de cond.ob.cau .l.dedi. in prin.ex hoc ſequiṫ ꝙ ſi moreretur in banno, executio non poſſet. fieri contra hæredes. Verba ſunt Bal.in d.auth.bona damnatoꝝ. Sed meo iudicio non ſic leuiter eſt agendũ, qa hæc qõ pendet ab eo. An bona delinquẽtis ſint tacite obligata pro delicto ipſi fiſco, qđ vr̃, licet ꝓ illa obligatione creditoribus non præferatur,C.de pen.fiſc.cred .prædi.l. 1.& ibi not.& in l reſcriptum. in prin. ff. de pac.licet vt plurimum in contrarium allegetur,& mal.& iſtud tenuit Dyn.in l.quod placuit.ff.de iure fiſ.Sed Bar.co.ti.in l.auferi.§. fiſcus,

fiſcus, tenet fiſcū nō hēre tantā hypothecā alias. n. etiā ſtincte reuocarent alienata poſt delictū, qđ eſt falſum. l. ſi qs poſthac. C. de bo. dam. & poſt ɔtractū, de dona. ꝓ hoc facit qa ante ſniam pœna non debet iure obligationis vt ipſe idē dixit in lege in fraudē. i princ. ff. de iure fiſci. & in l. fi. de iniur. ergo bona non pñt eſſe obligata, & iſtud credo verū qđ ſic oſtendo. Obligatio realis p̄ſupponit pſonalem. l. fideiuſſ. obl. in princ. de fideiuſſ. Sed ꝓ delicto qs non eſt pſonaliter obligatus ante ſniam de iniur. l. non ſolum. §. 1. & ꝓbat̄ inſt. de pu. iud. in princ. & §. ꝙ pen. ergo, &c. Non obſtat. l. 1. §. beſtias, & qđ ibi not. ff. de poſtul. & in l. reſcriptū. ff. de pact. vbi gl. vñr velle, ꝙ delinquens ſe obliget ex ɔſenſu ad pœnā. Quia aduertendū eſt quod quatenus delinquens pōt ciuiliter ɔueniri dr̄ large obligatus, non tñ ciuiliter, ſed nāliter tm̄, & ideo non poteſt agi cum contra eum vt hr̄ in d. l. non ſolum, cum ſimilibus: Quatenus aūt criminaliter agitur. i. ad pœnam applicandam fiſco, nullo modo eſt obligatus, & ita determinat Bart. in extrauag. ad reprim. ſup verbo, mereī. Poſt ſniam aūt ɔdemnatoriā diffinitiuā, non dico banni, bene pōt agi contra ipſum tanq̄ contra debitorem pp quaſi ɔtractum factum in iudicio. l. 3. § idē ſcribit. ff. de prec. ſm Bart. conſ. qđ incipit, ſtatuto cōis Tuderit, de quo dicam hoc eodem tpe parte vltima quæſtio. 17. licet tñ ſit per ſniam obligatus non tñ eius bona ſunt obligata, quia iure cautū non reperitur. Sic itaque concludit̄ quod tale bannum non pōt in bonis executioni mandari. Sententiam autē condēmnatoriam ſm Bal. bene poterit executioni mandari, vt ipſe not. in l. cunctos populos. vlt. q. C. de ſum. Trin. & fi. cath. Cuius dicta ſic debent intelligi alias ſibi inuicem contraria viderent̄.

13 Sed quæro tertiodecimo † pone ꝙ ſtatuto cauet̄ ꝙ bona ſint obligata ꝓ maleficio, & ꝓ certis maleficijs iponat̄ pęna pecuniaria. An tūc bannū poterit mitti executioni in bonis. Dic, ꝙ aut bona detinebant̄ per tertiū ante banni, & non poterit mitti executioni in talibus bonis, qa ſnia lata per cōtumaciam non p̄iudicat tertio, cui alias p̄iudicaret lata contra præſentem vt hr̄. ff. de euictio. l. ſi ideo. & C. de pign. l. ſi præſes, & qđ ibi not. per Bart. in l. ſi ſuperatus. ff. de pign. vbi oīno vide, facit quod hr̄ in l. 1. & 2. C. qū ex fact. tut. & plene ꝑ Bart. in l. cum filius, in prin. de verb. obl. Si aūt cœpit poſſidere poſt latum bannū, tunc poterit ɔtra ipſum mitti bannū executioni, vt dictis iurib. & l. p̄ſes. & l. ſi ſuperatus. & l. ſi mr̄. §. fi. de except. rei iud. cū ſim. & in ſimili ɔſuluit Dyn. in 5. conſ. quod refert, & ampliat Ioan. And. in addi. Spec. in tit. de teſte. §. nūc tractemus in addi. magna. vbi oīno vide quia not. loquitur. & intellige ſm notata per Bart. in l. à diuo pio. §. ſi ſuper rebus de re iud. & in l. 3. C. de pign. vbi declaratur quod tangit Cyn. in l. vna. C. de alie. iud. mu. cau. fac. Si autem poſſidentur ab eo, tunc dic vt hr̄ in l. à diuo pio. §. 1. de re iud. cum ibi not.

14 Quartodecimo circa idem bannū † pecuniarium ēt q̄ro, Inquiſitus de delicto ex quo pœna pecuniaria veniebat imponēda, & ſic in accuſato, ꝓmiſit ante lit. ɔteſt. ſe repręſentare ptāti ad oēm eis req̄ſitionē, & dedit fideiuſſorē q ꝓmiſit eū repræſentare, aut cōdemnationem ſoluere, deinde iudex principalē ɔtumacē in banno poſuit ſm formā ſtatuti in pœna pecuniaria à ſtatuto diſpoſita. Quærit̄ an tale bannū poſſit ɔtra fideiuſſorē executioni mandari. Dices tu hæc qō format̄ in multis locis. Sed qa diuerſimode reperit̄ formata omiſſis ſupfluis per viā diſtōnū partim dicēdo, partim remittendo, hunc articulum declarabo. Qñque .n. fideiuſſor ꝓmiſit ſimplr̄ de iudicio ſiſti. Et tunc qualiter teneatur hr̄ in l. græce. §. & poſt litem. ff. de fideiuſſ. & in l. ſancimus. C. eo. tit. & dic vt ibi, & eo. tit. l. pen. Qñque promittit repræſentare reū, & tunc aut ſub certa pœna vt hr̄ in l. 2. in fi. ff. qui ſatiſd. cog. & ſi non repræſentat pōt ad illam pœnam extra ordinem conueniri. i. iudicis officio contra ipſum ꝓcedi vt not. in l. ſi qs reū. ff. de cuſto. reo. Si vero ꝓmittit ſoluere iudicatū, tunc pōt executiue conueniri vt hr̄ per Bart. in l. fi. C. de vſu. rei iud. & in l. 1. ff. iud. ſol. per Iac. But. & Bald. in l. 2. §. 1. ff. q ſatiſd. cog. & hr̄ Spec. de exec. ſen. §. ſequitur. verſic. quid ſi ſnia. Et ideo in propoſita quæſtione tenetur eum præſentare, & ſi non rep̄ſentat, cogit̄ ſoluere quod in banno ɔtinetur per iura p̄dicta. Idē determinat Bart. in l. ſi quis reum. ꝑall. Et clarius in bānito determinat Guil. in Spec. de acc. §. ſequit̄. ver. item q̄rit̄ ecce. vbi omnino vide. ſi aūt ſimpliciter promiſit repræſentare ad voluntatem iudicis.

Tunc

Tunc tenetur ēt poſt ſniam non ad condem
nationē:qa illam non ꝓmiſit, ſed ad pœnā
extraordinariā quā iudex ei imponere vel-
let pp inobedientiā,vt d.l. ſi qs reum,& ita
firmat Guil.in d.§.ſequit.ver.porrò.An aūt
excuſetur pp bannum vide in l.ſi deceſſerit.
ff.q ſatiſd.cog.Et plene in d.§.idem qrit.Et
vnum not. quod qn̄ poſt condemnationem
quis ſimplr̄ fideiubet , non vr̄ fideiubere de
repræſentando , ſed ſoluendo . Et ideo ſine
dubio tunc per cauſam ſuperuenientē in ꝑ-
ſonam ꝯdemnati ab obligatione nō exone
rātur,vt l.ſi vero,in princ.ff.q ſatiſd.cog.qđ
principium ſic intelligo, vt ibi ptene dixi .
15 Quintodecimo quæro † Bannitus ꝓ quo
fideiuſſor erat obligatus ꝑuenit in fortiā iu
dicis deide aufugit.Quærit an fideiuſſor am
plius teneat.Ioan.And.in verſ. item qrit al-
legato ſupra in fine ꝓx.quæſt.ꝯcludit ꝙ am
plius non teneat . Et ibi allegat plura iura.
qđ in d.l.ſi qs reū.ff. de cuſto. reo. intelligit
amplius veꝝ eſſe,niſi ꝓmiſiſſet repręſentare
eū toties quoties iudici placuerit. Tunc.n.di
cit p primam præſentationē non liberari ,
ſed p ſecundā.ff.de leg. 3. l. fideicōmiſſa . §.
ſi qs decem.& ad l.veluti.§. hæc vox . ff. de
æden.rn̄det quod ideo intelligit toties quo-
ties opus eſt qa p nouam editionē nō indu
cit nouum grauamē.At in ꝓpoſito p reite-
ratam repræſentationē ſemp inducit graua
men nouum ideo liberat p ſecundā vt in §.
ſi qs decem . Credo qđ dictum Ang.poſſit
ꝓcedere poſt ſniam interueniente fideiuſſo
re,de repſentando.Sed ſi ꝓmiſiſſet ante latā
ſniam dicta verba importent toties quoties
opus erit,qa ſic eſt de nā iudicij, & ſic debēt
intelligi.l.ſi vno.ff.loca.& l. ſi ſtipulatus . de
vſu.& l. dāni infecti qdā,in prin. ff. de dam.
infe.cum ſi. & ideo vſq; ad ſniam ſemper te
net vt d.l.veluti. §.hæc vox. Sed poſt ſniam
ſemper facta repræſentatione , vel eo ſemel
capto fideiuſſor amplius non tenet p iura p
Ioan.And.allegata.Nec obſtāt verba toties
quoties, quia intelliguntur vt dixi . & quia
verbum placuerit importat arbitrium boni
viri l.thais.§.ſorore.ff.de fideicom.lib. q nū
quā arbitrat ex culpa ſiue negligētia iudicis
fideiuſſorē ꝑgrauari.l.ſancimus. C.de pecu.
An aūt talis fideiuſſor mortuo bannito libe
retur infra in vltimo tpe parte 2.q.6.dicet .

Viſis ꝑdictis ꝯferētibus ad caſum in quo
banniti non ꝑdunt bona,rediens ad caſum
.i.quo ꝑdūt de quo dein fuit ſupra q.40.Que
16 ro.16.† An tūc veꝝ ſi qđ illa ꝓcedat ſi fuit
bannitus ex eo qđ tractauit ꝯtra partē Guel
ſam,vel ꝯtra ſtatū ciuitatis, ſiue qa patriam
oppugnauit , vt dicat commiſiſſe crim. læſæ
maieſt. ꝓpterea perdat ipſo iure,vt l.quiſquis .
& l.ſi. C.ad l.Iul.maieſt. & dixi vbi ſupra ꝓ-
xime in ſi.quæſt.& primo vr̄ ꝙ ſic. quia op-
pugnans patriam, vel contra illam tractans
committit crim.læſæ maieſt.vt dicit text. cū
gl.in l. fallaciter . C. de abol. Secundo,ēt vr̄
probari per tex.in l. 1 .ff.ad l.Iul. maieſt. Ter
tio,conſcius turbationis ciuitatis ſuæ, vel al
terius delicti commiſſi in ciuitatem ſuā pu-
nit vt particeps ex ſola ſcientia l.vtrū . ff. ad
l.pomp.de parric.& quod ibi no. per Doct.
ſicut ſi ꝯtra principem ſciret qd moliri . C.
ad leg. Iul.maieſt.d.l.quiſqs. & ſicut damna
ti illo crimine perdunt bona ita,& iſto dāna
ti.Pro hac parte faciūt.ff.de captiuis. l. non
dubito.& C.de epiſ.aud.l.3. In ꝯtrarium tn̄
eſt veritas,qa illi dnr̄ committere crimen lę
ſæ maieſt. q ꝯtra principem , vel ꝯtra eos q
iuxta eius latus ſunt, vel ꝯtra rem publicam
Romanoꝝ moliunt vt d.l.qſquis. & l. 4. in
ſi.ff.ad l.Iul.pec. & non quia contra alias ci
uitates moliunt,probatur in d.l.fallaciter,in
fine vbi crim. læſæ maieſt. & crimen oppu-
gnatæ patriæ ponuntur vt ſpecies differen-
tes,& eſt gl.ordinaria quæ hoc tenet in l. 1.
ff.ad l.Iul.maieſt.præall.Et hoc modo intelli
guntur iura in ꝯtrarium allegata quæ per
modum à ſpeciali faciunt pro hac parte.Ci-
uitates.n. aliæ ab vrbe iure priuatoꝝ fungū
tur l.eum q vectigal.ff.de verb. ſign. & iſtud
maxime verum eſt qn̄ non de ſubuertenda
patria tractat,ſed de mutuis diſſentionibus,
& partialibus l.1.§.hiſdē tpibus. ff. de orig.
iur.& l.ſi qs ingenuam.§.in ciuilibus . ff. de
capt. & ſic vidi ꝑmagnę auctoritatis viros
ꝯſultum q in ꝯtrarium allegatis rn̄debant
vt dicam infra.quod ēt tenuit tunc Bal.con-
ſulendo ex eo qa titulus talis criminis eſt ſe
ditionis non ꝑduellionis,vel maieſtatis qđ
ſic ꝓbauit.Duplex eſt maieſtas diuina,& hu
mana.C.de hær.auth.gazaros . Itē humana
eſt triplex .ſ. Imperatoris vt inſt. in prooe-
mio.ſ.imperatoriā maieſtatē,&c.Regis . C.
vt nemo priuatus. T.regis maieſt.&c.Itē po
puli R.vt d.l. 1 .ad l.Iul.maieſt. Dr̄ enim ma
ieſtas prætoris.ff.de iuſt.& iure. l. penult. &
de iuriſd.omn.iud.l. ſi familia . Partis enim
Guelſæ,

Guelfę, vel Gebellinę, nulla dr̄ eſſe maieſtas. Hæ .n. ſunt duę ſectæ ſolū approbatę ꝑ locis in q̄bus ſunt vt no. ꝑ Bar. i l. ſi q̄s à filio. §. ſi patri, de leg. i. & ꝑ Io. And. in c. ſtatutū. §. i. de reſcr. lib. 6. Hæc nāq; noīa ab iniuria inuidia, & diſcordijs orta nō illuſtrant ſupmo noīe maieſtatis. Ciuitates ēt q̄q̄ maxime non gaudēt tāto noīe, cū redigant ad inſtar priuatoꝝ: vt d. l. cum .q. vectigal. qd' probat ſm eum in d. gl. l. i. & in §. in ciuilibus. & hoc tenet expreſſe Bart. in extrauag. Henri. q ſint rebelles ſuper verbo rebellando. Non obſtant ꝯtraria, & primo non obſtat. l. fallaciter, in fine, vbi gl. dicit q̄ oppugnare patriam armis eſt ſpecie crim. leſæ maieſt. q̄a illud non eſt niſi de patria principaliter, & immediate populo R. vel principi ſubdita. Tunc .n. contra principem arma ſumuntur, qui .n. articulum tangit, &c. l. vulgare. ff. de furt. vel aliter illa gl. intellexit de cōi patria. ſ. Romanorum, vel q̄n quis contra propriam patriam molitur vt ſubtrahatur de manibus, ſeu ptāte principis ſeu reip. Romanorum. & ita vr̄ ſentire gl. inſpectis iuribus quæ alleg. Nec obſtat q̄ ꝑ ꝑ ſolam ſcientiā puniantur, quia non ꝑꝑea vt crim. læſæ maieſt. vt dictum eſt, eſt igitur ſeditionis crimē, patet ex titulorum diuerſitate. C. de ſedi. & ad l. Iul. maieſt. C. de codicillis. l. ſi idē. & ita intelligunt iura ſupius allegata. lex .n. 3. de epiſc. aud. loquitur de dn̄o .i. principe, & lex nō dubito, licet dicat quod populus habeat maieſtatem, non tn̄ ſequit̄ qd' committens ꝯtra illū populū incidat in crim. l. Iul. maieſt. & ita in hac ciuitate pluries fuit obſeruatum. Non obſt. ēt alia ſtatuta q̄bus cauetur populum huius ciuitatis hr̄e in oībus iura fiſci, q̄a aliud eſt fiſcus, & aliud res publica Romanoꝝ vt hr̄ in l. i. C. de iur. fiſc. lib. 10. Puto tn̄ q̄ ſi principales officiales ciuitatis puta priores, vel antiani, & ſimiles q eſſent à principe ꝯſtituti vicarij eius in oībus, & ꝑ oīa, & tunc non hr̄ent locum p̄dicta ꝑ d. l. q̄ſquis. Contra eos .n. qui ad latus principis eſſe cenſēt ſit molitio, & arma ſumunt. & iō nō ſic de facili, & leuiter, ſed acriter puniunt q ꝯtra ſtatum ſacro ſanctæ catholicę partis Guelfæ moliunt, cum .n. à ſummo pontifice nominetur. Et ideo ſancta, & catholica nuncupatur, eius debet gaudere præſidijs, Nec minus maieſtatis hr̄e dici debet quam ipſe prætor, pro quo vide quæ hn̄r per Bart. in d. gl. ſuper verbo, rebellādo, vbi tractat de cōmittentibus contra eccleſiam, & ſtatū eius.

17 Decimoſeptimo quæro † an q̄n banniti pdunt bona pdant ſolummodo ea q̄ hn̄t in territorio bannientis. An ēt ea quæ alibi extra illud territoriū ſita ſunt. Hæc q̄ō in ꝯdēnato hr̄ tractata per multos. & q̄a eſt ſubtilis, & magnę vtilitatis, libet in ea forte pter pmiſſum in principio aliqualiter inſiſtere. & primo Iac. de Are. mouit eā in l. ſi. §. i. ff. de publica. & ibi arguit p illū tex. q̄ non veniāt in ꝯfiſcatione exiſtētia in alterius territorio. & ad idē alleg. l. cū vnus. §. ſi. ff. de bo. auct. iud. poſ. & de iter. & rele. l. i. §. i. & ſeq. In ꝯtrarium q̄ omnia veniant allegat, q̄a in loco in quo q̄s ſortitur forum conuenitur idem pro rebus ēt alibi ſitis, arg. C. de pſcr. 10. vel 20. an. l. ſi. & vbi in rem ac. l. ult. & nihil amplius dicit. & ſic vr̄ concludere q̄ omnia perdant ſm doctrinam gl. in l. q. filium. §. Sabinus. ff. ad Treb. Idē tenuit Ric. Malū. Dicens oīa q̄ri ciuitati publicanti vt refert Ioan. And. eius diſputationem abbreuiādo in c. cum ſm de hæret. lib. 6. Ad idem. ſ. q̄ omnia pdant. Guil. de Cu. in l. ſi. ff. de c. dim. & in l. procurator. §. ſi plures. ff. de trib. aleg. i. quia ille qui condemnat habet onus, ergo debet hr̄e emolumentum de reg. iur. l. ſm nām. & ad hoc allegat plura iura. Secundo quia debet inſpici perſona, & illam ſequuntur bona. l. fideicom miſſum. §. tractatum. ff. de iud. Ad idē allegat. l. i. §. ſi ex fundo. de hered. inſt. Non .n. fit ibi bonorum diuiſio, ſed omnia habet ſolus nominatus, ita, & locus in publicatione bonorum nominatus ſolus habeat oīa facit. ff. de rebus eo. l. magis puto. §. illud. Concludit tn̄ vtrobique quod vnaqueq; ciuitas habebit bona in ſuo comitatu exiſtētia hēt .n. talis dānatio quaſi nām ſucceſſionis ab inteſtato, in qua oēs pares in gradu ſunt admittendi in auth. de hære. ab inteſta. §. pen. fiat ergo diuiſio ſm territoria. arg. ff. de tu. & cu. da. ab h. s. l. pupillo. Sic ēt diuidit̄ peculiū. ff. de pec. l. hinc q̄ri. §. ſi. & de tribu. l. pcurator. §. ſed ſi duos. Pro hoc quod de milite dr̄. ſ. q̄ habet diuerſos ſucceſſores, quia hēt diuerſa patrimonia. ff. de mil. teſt. l. i. ita, & hic: q̄a licet quo ad condemnationē ſit vnum patrimonium, tn̄ quātum ad confiſcationem diuerſa patrimonia iudicantur, ar. C. de exac. tribu. l. diuina domus. & ff. de cenſi. l. forma. §. ſi quis agrum. Pro

Pro hoc. C.de bon.vac.l.3.& de inoff.teſt.l. poſthumus,§.ſi quis ex his,& l.ſi nõ mortis §.fi.& in d.§.ſi plures.rñdet ad contraria qa nõ debet hře bona neq; perſonam,niſi quatenus ſunt ſub iuriſdictiõe ſita arg.ff.de acq. re.do.l.inter eos. Ad regulam ſm nãm rñdet quod lucrum nõ debet eſſe intentio, ſed vt delinquẽtes terreantur vt in authen.bona dam. Tertia fuit opi.Nic.de Mat.in ſua diſputatione quæ incipit. Quidam inculpatus quã ponit quaſi de verbo ad verbũ,& ſeqtur Alber. in quæſt. ſtatutoꝝ parte 2. q.233. & quam ẽt refert Ioan.Andr.in addit. Spec. in tit.de accuſ.§.ſequitur, verſ.quid ſi aliqs ſuarum additionũ. ver. fœlicis.& ibi poſt multas allegationes ad partẽ quod non perdant bona alibi ſita diſtinguit,quod aut ille q iudicat habet iuriſdictionem à iure cõi, & ſm ipſum ius cõe,& eius ordinem pœnã imponit,& tũc publicatio bonoꝝ, & omnis not. quæ perſonam ſequitur ſm iuris ordinem, extenditur ẽt extra territorium. Incorporatio aũt fiet per officiales illius territorij in quo ſunt bona ꝑ l.à diuo pio.§ 1.ff.de re iu dic.& l.cum vnus,§.pen.de bon.auct.iu.poſ. Inducit de adminis.tut.l.tutores, §. hæres de bon.vac.l.ſi qñ, inducendo eam vt ibi declaratur ꝑ ꝓ quod Ioan.And.remittit ad notata ꝑ ſe in d.c cum ſecundum. Si vero publicatio fit virtute iuris municipalis quod iuriſdictionem dat vel pœnã ſtatuit,vel facit vtrunque,& tũc publicatio non extendit extra illa bona quæ ſunt de iuriſdictione, & ꝑtãte illius legis municipalis.ꝑ l.3.ff.de off.præf. & de tut.& cura.da ab his.l.antepen. & ibi con cor. & de off.præf.vrb.l.fi.tũ fi.& C. qui da. tut.poſ.l.neque.Quarta fuit opin. Bart.in l. cũctos populos.in vlt q.vbi poſt relationem verboꝝ dicti Nic. de Mat. ꝯcludit primo, ꝙ ciuitas non põt ſibi publicare bona de iure cõi ꝑ delictum,vt l 1.C.de bon.vac.lib.10. & ibi not. Item quod ciuitas de iure cõi nõ habet merum imperiũ,& cognitionem delictoꝝ grauioꝝ. C.de deſen.ciuit.l.deſenſor. Ciuitates itaq; Italiæ illam iuriſdictionem exercẽtes,& quæ bona delinquẽtium ſibi publicant hoc faciũt,vel ex priuilegio ſibi conceſſo ꝑ principẽ,vel ex ꝯſuetudine antiqua, q̃ vim habet priuilegij cõſtituti,l.hoc iure.§. ductus aquæ,ff.de aqua quot.& æſti.& l.1.in fi.de aqua plu.arcen. Et ita dicit gl.in auth. de deſenſ.ciui.§.iuſiurandũ in fi. magnæ gl. ſic qui hñt hodie iura fiſcalia pñt dici procuratores in rem ſuã. Nam iuribus fiſcalibus vtũtur ad ſuam vtilitatẽ ex conceſſione tacita,vel expreſſa,vt dictũ eſt. Et hoc ꝑmiſſo ad qõnem propoſitam cõcludendo dico, ꝙ aut iuriſdictiones ſunt ſeparatæ,ſed burſa fiſcalis eſt vna in effectu in vtroq; loco,& tũc aut publicatio fit de iure cõi, & bona vtriuſque loci erũt publicata, vt l.ſi qñ.C.de bon.vac. & fiet executio ꝑ officialẽ illius loci in quo ſunt bona,vt d.l.à diuo pio,§.1.cũ alijs iuribus allegatis ſupra,& ponit exẽplum in hoie damnato hñte bona in Ducatu, & Marchia Anconitana. Si vero publicatio fit ſm ꝯſtõnes ſpeciales,vel ſtatuta ſpecialia. Tunc aut illa iura ſpecialia ſunt in vtroque loco vbi ſunt oĩa bona, exemplũ plures iudices ſunt deputati ab vno rege ꝑ diuerſa territoria ſui regni, vnus eoꝝ publicat bona ſm regalem ꝯſtõnem, & tunc omnia bona quæ eſſent in regno eſſent publicata eadem rõne,& ꝑ eadem iura. Si vero dicta iura ſpecialia ſunt diuerſa,& non cõmunia ad vtrunque locum, exemplũ in Marchia ſunt quædam ꝯſtõnes quæ nõ ſunt in ducatu, & tũc talis publicatio nõ extendit ad bona quę ſunt extra locũ ad quem extenditur ꝯſtõ.l.fi.de iuriſd.omn. iud. de conſt.c.vt animaꝝ lib.6. & l.neque. C.qui da.tu.po.cũ ſimi.ſi vero,& iuriſdictiones ſunt diſtinctæ,& ẽt burſæ fiſcales. & tũc aut publicatio fit de iure ſpeciali,& non extẽditur ad bona alibi ſita. Si vero publicatio fit de iure cõi, & tunc extendit ad bona etiã alibi ſita. Quælibet tñ ciuitas habebit bona in ſuo territorio ſita vt dicebat Guliel. de Cug.qđ ſic probat Quælibet ciuitas dr̃ procuratrix fiſci,vt dcm̃ eſt,ſed ſi eſſet proc.fiſci, & ad fiſci vtilitatem, & ad eius offm̃ ſpectaret acceptio, & incorporatio dictoꝝ bonoꝝ in fiſcũ,ergo nunc ad eum ꝑtinet, & ad eius vtilitatẽ allegat caſum, l.ſi ff.de auct.tut. & extra de fo.comp.c.poſtulaſti.nec placet ſibi diſtinctio.An iudex habeat iuriſdictionẽ à lege municipali,qa non curat vnde iuriſdictio nẽ habeat,ſed attẽditur ſolum, an ꝓnunciet ſuper eo quod de iure cõi diſpoſitum eſt.An vero de nouo diſponat remittẽs ad notata ꝑ ſe in 7.q.in ea.lege. Hæc q̃ſtio fuit de facto tpe quo in ciuitate Ianuæ erat regius gubernator q fecit decapitari dñm Gabrielem Mariam olim dñm ciuitatis Piſaꝝ,& eius bona publicauit. Volebat enim, ꝙ in publicatione

ne venirent certa bona dicti dñi Gabrielis, quæ dicebant eſſe in hac ciuitate Florētię,& cū pro ea excutienda eſſem in ciuitate Ianuę ad partē negatiuam plura dicebā, & vt eoꝵ huius deciſionis veritas clarius dignoſcatur mēbra diuiſionis Bart. particulariter reaſſumo. Et qdem primū membrum,& ſecūdum vſq; ad verſ. Si vero dicta iura ſpecialia excluſiue. In qbus duobus ꝯcludit oia bona in publicatione venire puto veriſſima ſicut n. in ꝯfiſcatione de iure cōi oia quærunt fiſco gnali, ita eadem rōne oia poſita in dñio ſuperioris illius iudicis ꝯfiſcantis quæri debēt ſuperiori, arg. de adminiſtr. tut. l. ſi duo cū ſimi.& iſta duo mēbra non poterāt ad ꝓpoſitū allegari qua oino erant, & ſunt diſtincta dñia,& fiſcales burſæ. Tertium ēt membrū poſitum in d. verſ. Si ue dicta vſq; ad illū ver. Si vero,& interdictiones,&eſt veꝵ. Actus n. agētium non operantur vltra agētium intentionem, l. non omnis, ſi cert peta.& ſic iudex qui fundat ſe ſuper ꝗſtōne ſuæ iuriſdictionis non intendit progredi vltra quam ipſa ꝗſtō extendatur, ff. ad municipales, l. libertus, §. pen. cum ſimili,& ſimiliter hoc non faciebat pro gubernatore regio, ſed ꝯtra eum. Quartū membrum qñ iuriſdictiones, & burſæ fiſcales ſunt diſtinctæ,& publicatio fit de iure ſpeciali, ēt veꝵ eſt. ſ. ꝙ non extenditur ad bona alibi ſita. non. n. ſpecialium fit extenſio l. ius ſingulare, & l. qđ vero contra, ff. de legi. Quod ēt tenuit Ray. quia ſtatutum quod loquit de publicatione bonoꝵ non intelľr. niſi de bonis in ſuo territorio ſitis. C. de ædif. priua. l. an in totū cum ſi. vt ipſe Ray. ſcripſit in d. l. cūctos populos, in fi. vbi formauit ſolum qōnem qñ ex forma ſtatuti publicātur bona,& hoc mēbrum ſiľr contra gubernatorē regium faciebat. Vltimum vero mēbrum dū ꝯcludit oia bona publicari, ſed vnāquanque ciuitatē hrē bona in ſuo territorio ſita, non vř mihi ꝑ oia veꝵ. Aduerte tñ, cōiter in mā confiſcationis apponi ſolent verba ſonātia in cameram fiſcalē eius q condemnat, ſiue illius cuius officialis eſt. Qūo ergo ex hac ſnīa poterit ſe ſundare ciuitas alias hñs cameram diuerſam, non. n. poterit extendere verba ſententiæ ad ſuam cameram. Tum qa id nō dicit ſententia, l. quidqd aſtringendæ, de verb. obl. Tum qa extendi non pñt, l. ſi patronus teſtō, §. ſi quis cum eſſet ff. de ope. liber.& ſi dicatur ꝑdicta locum hñt qñ ſimpliciter confiſcauit bona quo caſu intelligitur ſm quod iura volunt vt d. l. libertus, §. pen. rñdetur, ꝙ alteri per alteꝵ quæri nō poteſt, l. ſtipulatio iſta, §. alteri. de ver. obl. neq; iſte eſt caſus ſpecialis in quo poſſit vt de ſe patet. Et ideo ex his,& alijs quę infra patebūt in hoc vlt. art. ſic diſtinguo. Quod qnque licet ciuitatum ſint diſtinctæ iuriſdictiones,& cameræ, tñ ſnīa confiſcationis fertur ab illo. q habet iuriſdictionem à ſuperiore vtriuſq; ciuitatis non in tpalibus, quia dictum eſt ſupra, ſed in ſpūalibus, vt in inquiſitore hæreticæ prauitatis cōfiſcante bona hæretici,& de hoc vide Ioan. Andr. in d. c. cum ſecundū.& adde, ꝙ dř per Guil. in l. fin. C. de hæred. dec. vbi ponit cui applicentur bona clerici dānati per epm de crimine de quo laicus ꝑderet bona.& ēt vide quod no. Ioan. And. in add. Spec. in tit. de feudo, §. pen. ad fin. in magna additione, vbi tractat. q. cui applicētur bona ſeudalia quæ clericus cōdemnatus ab epo tenebat à laico in diœceſi epi. Vide multa pulchra circa mām confiſcationis bonoꝵ quæ habuit licet decurtauerit ab Oldr. vt patet in ſuis quæſt. q. 17. vbi ſi vis ſatiari plene de hoc articulo oino vide. Qñ fertur ab illo q habet iuriſdictionem ſolam à ciuitate à qua eſt officialis cōſtitutus vel à dño illius ciuitatis,& ponit in banno hoiem hñtem ibi bona,& in alijs ciuitatibus,&tūc quantum ſpectat ad ciuitatem cōdemnantem ſiue loquamur in ꝯdēnato, ſiue in bannito, nunq ciuitas illa pōt hrē bona ſita in alterius ciuitatis territorio, qm confeſſio iuriſdictionis extra illud non extenditur vt in iur. ſupra allegatis pro hac parte. Quantum vero ſpectat ad ciuitatem aliam quæ non ꝯdēnauit Bald. in d. l. cūctos populos, in vlt. q. meo iudicio ſatis notabiliter loqtur, ſed non plene, dicit. n. ꝙ ſi ſtatus perſonæ mutatur, adeo ꝙ nō pōt hrē proprietatem bonoꝵ. Et tūc ciuitas quę non ꝯdēnauit occupat bona non iure confiſcationis ſibi factę, q a facta non eſt, ſed vt vacātia, vt d. l. cum vnus, §. pen.& quod not. In noc. in d. c. poſtulaſti. Si vero ſtatus nō mutatur, ſed remanet talis qđ adhuc pōt hrē bona.& tūc illa retinebat dānatus. Poteſt. n. ſm eum diuidi effectus ſnīæ confiſcationis, l. ſi cū militi, §. 1. qui ex ma.& ad l. fal. l. in rōne, §. cum quidam, ſed nō eſt veꝵ, ꝙ diuidatur, imò, vt dixi ſupra non intelligitur cōfiſcare, niſi exiſtentia in ſuo territorio, & ſuæ cameræ,

merę,aut per expreſſionem,aut per tacitum intellectum,licet ipſe Bald.arguẽdo aliter te tigerit in l.pp litem,§.licet, ff.de exc.tut. & ideo dico latius aperiendo veritatem huius vltimi articuli, ꝙ aut loquitur in ꝯdẽnato fa cta executione, & ſine dubio ciuitas quæ nõ condemnauit, non poterit hr̃e bona ſuo ter ritorio ſita iure cõfiſcationis, qualitercũque lata ſit ſnĩa,per ea quæ dixi ſupra, ſed qꝛ ille fuit effectus ſeruus pœnæ.vt l.qui vltimo,de pœ.& ſic non poterit hr̃e hęredem,occupare poterit vt vacantia, & ſic verificatur quod di xit Bal.Si vero loqmur in bannito, tunc qꝛ cõcluſum eſt ſupra,ꝙ nõ perdat ea quæ ſunt de iure ciuili , & gentium,& ſic põt retinere bona vt ẽt infra dicetur diſtinguẽdum eſt, ꝙ aut talis bãnitus erat oriundus ciuitatis con fiſcantis,& ibi deliquit,tunc ciuitas alia hñs bona in ſuo territorio ei auferre aliquo iu re non poterit, & ita verificatur ſm dictum Bald.& not. Nullo.n.iure põt ſe fundare vt patet ex iam dictis.Si vero in ciuitate in qua fuit bãnitus nullũ aliud habebat domiciliũ , ſed ſolum fuit fortitus fori pp delictum, ſed erat oriundus,vel incola alterius ciuitatis,in qua ẽt habebat bona. Et tunc ciuitas illa nõ ex vi ſniç alterius ciuitatis,ſed iure ſuo pote rit contra illum ꝓcedere, & bona ſui territo rij ſuæ cameræ cõfiſcare per no.in l.1.C.vbi de cri.agi opor.& in l.2.& ff.de inter.& rele. l.legatoꝝ,§.interdicere. & ex his patet,ꝙ di ctus Regius gubernator non poterat ꝯſequi dicta bona . & ſic finaliter eo de ciuit. Ianuæ expulſo fuit poſtea ꝑ Ianuenſes terminatũ .

18 Decimooctauo quæritur † qñ bannitoꝝ bona publicãtur. An veniant in tali publica tione bona p̃ñtia tm̃ an ẽt futura. Iſtam quæ ſtionẽ tetigit gl.in l.1.ff.de bon. dam. in fin. gl magnæ,& non deciſit:ſed eam vr̃ decidere in l.nõ ad ea, ff.de cond.& demon.ſ.ꝙ nõ ve niãt futura.Idem tenuerũt Dy.Guil.& Old. in l.ſi qua pœna,ff.de his q̃ ſunt ſui, vel alie. iur.& idẽ tenuit diſputãdo Nic.Mat. quẽ re fert,& ſeqtur Io.Andr.de accuſ.in præall.§. ſeqtur.verſ.quid ſi aliqs.in ſuis addi.alias al legato.ver.fœlicis,& in tit.de accuſ.& ibi al legat iura quæ videre potes. & ꝓſertim alle gat pro caſu , l.ſi tibi mandauero,§.is cuius bona,ff.man.qđ intellige ſm vnam lecturã. Idem ẽt tenuit Alb. vbi ſupra q.13. Tenuit ẽt Bart.in l.certa forma.C.de iure fiſ.lib.10. vbi rñdet ad l.arriani.C.de hær. In quo qꝛ

eſt cõe aliter non proſequor. Sufficere.n.de bet text.§.is cuius, & gl.d.l.non ad ea .

19 Decimonono † Viſo quod non perdunt bona imò,& qñ perdunt non perdũt poſtea quæſita . Quæritur an eis exiſtentibus in bã no currat pro retẽtis, vel acquiſitis præſcri ptio. Iſte articulus eſt diſputabilis, tñ ne ex ceam,ꝑpoſitum vr̃ mihi br̃ concludendum,ꝙ aut ex forma ſtatuti nihil diſponitur, ꝙ audi ri non debeant. Aut diſponitur vt ſæpius ta ctũ eſt. Primo caſu,aut nõ potuit procurato rem dimittere,& dimiſit,ſed mortuus eſt,& nõ currit ꝑſcriptio . Aut potuit dimittere,& non dimiſit,& currit ꝑſcriptio,vt hæc probã tur ex not.in l.1.C.de reſt.mil.in l.papinia nus exuli,ff.de min.& quod ꝑ Inno.in c.que relã de proc. Secundo caſu vr̃ dicendum ꝑ ſcriptionem non currere. C.de anna.excep. l.1.in fi.cum concor. quod forte verũ eſt niſi ſit bãnitus pecuniariter, & aliud ſoluere poſ ſit,ſed contumax exiſtat,ff.de in integ.reſt.l. non vr̃,&de reg.iur.l.qui põt,cum ſimi.Nec ꝑdictis obſtat quod ſeipſum videatur in tali caſu poſuiſſe, l.ſi fideiuſſor, §.ſi neceſſaria,ff. q̃ ſatiſ.cog.quia illud nõ fuit ad hoc ordina tũ,ſicut dicimus in muliere ꝑgnãte ex adulte rio in l.2.§.ſi quis non propter , ff.ſi qs cau. & quod dicam infra parte proxima , q.46.

20 Vigeſimo quæro † Titius habebat filios in poteſtate fuit bannitus ad mortem.Quæ ritur an filij efficiantur ſui iuris, & ſic ꝑdant patr am ptãtem.Hæc quæſtio facilis eſt. Cũ enim dictum ſit ſupra in 4.q.huius partis,ꝙ non perdunt ea quæ ſunt iuris ciuilis ꝑ ſta tuta ſui loci non correcti patet ꝙ talem po teſtatem non perdunt. Eſt.n.de iure Rom.l. nã ciuium,ff.de his q̃ ſunt ſui,vel alie.iur. & ideo dixit Bald.in l.Gallus,§.& qđ ſi tm̃ . & d.l.ẽ.C.de hære.inſt.ꝙ filio talis banniti nõ datur tutor , ſed datur curator ad inſtar eius cuius pater eſt in hoſtium ptãte,l.muto, §.ei cuius, ff.de tute.licet de hoc ipſe idẽ dubita uerit in authen.inceſtas,C.de inceſt.nup.Irẽ eadem rõne, ꝙ licet filius talis bãniti ſit legi timæ ætatis, tñ teſtari nõ poterit impediẽte patria ptãte,l.qui in ptãte,ff.de teſta. & alle. Iac.de Are.in ſuo tract.& in l.ex facto ad tre bel.Nec ꝑdictis obſtat authen.de inceſt.nup. §.ſi vero ꝯtigerit , vbi filij exeũt ptãtem pa tris bãniti,quia loquitur de exulibus,ſiue bã nitis de iure cõi qui perdunt ea q̃ ſunt iuris ciuilis, de quibus in hoc tractatu nõ dicitur

vt dixi ſupra in prooem. licet ibi Ang. à cōi opin.diſcedens aliter dixerit, & bene.

21 Vigeſimoprimo quæro, † An tales banniti perdant ptātem ɔficiendi ſtatuta vna cū alijs ciuibus. Aduertendum tñ qđ Bart.in l. oēs populi,in 7.q.1.q.princ.ad propoſitū loquitur hoc modo. Septimo q̄ro,nunq̄d excōicati,& interdicti poſſint facere ſtatuta, & dico ꝙ non vt extra de imm.eccl. c.aduer. §. q̄a vero,nec facta recōualeſcunt impedimēto ceſſante ſine noua ɔfirmatione,vt eod.ti. c.1.& arg.ff.de leg.3.l.1.§.ſi filius,&de bon. poſſ.ſm tab.l.qui ex lib. §. reſt. Idem credo de bannitis imperij,ut 10.collat.de ſtat.ɔtra lib.eccl. §. 1. cum .n. non obediunt principi perdunt ea quę iuris ciuilis ſunt de cap.dim. l.amiſſ.Sed ſtatutū ɔdere eſt iuris ciuilis, ut in l.oēs populi. ergo ex his verbis patet, ꝙ Bart.ſenſit eos non perdere potentiam ɔficiēdi ſtatuta,maxime quia in ſua diſputatione dixit eos non æquiparari excōicatis, ſed Rayn.ibi dixit idem eſſe de bānitis de ꝓpria patria,æquiparans eos excōicatis, remittēs ad plene notata ꝑ ſe in l.1.C.de hæred. inſt. Quod cōiter non tenetur, & ego non tenui ſupra hac parte q.4.Et ideo dicendum puto quod in hac q̄one debeat ɔſiderari, an deſinat eſſe ciuis,an non. Primo caſu non poſſit facere ſtatuta. Secundo caſu vero ſic ꝑ ea quæ dicta ſunt ſupra. An autem deſinat eſſe ciuis dicam hac eadem parte, quæſt. 44.

22 Vigeſimoſecundo quęritur, † An bānito dño vaſallus liberetur a ſeruitio feudi. Hæc q̄ō mouetur per gl. in c. 1. in princ. in vſib. feud.hic finit lex Corn.& inc. ɔſue. regni. & ibi ēt per Bal.& determinat ibi gl. poſt plures allegationes qđ uaſallus non liberet̃, & ꝙ non ſit extincta fidelitas, ſed ſuſpēſa inter q̄ longa eſt dñia,vt not.ff.de verb.obl.l.2. §. ex his,& l.inter ſtip §.ſacram.Bald.aūt ibi dicit qđ gl.non eſt uera q̄a bānum habet uim diffinitiuæ,& ideo non attendit̃ qđ poſſit reſtitui quin illud à ſolo principe pōt fieri.l. apud Iul.§.fin.de leg.1.&de fideic.lib.l.ergo §.ſi is.Pro hoc.C.de ſent.paſſ. l.fin. Credo, ꝙ aut bānum eſt pecuniarium, & quia quouſq; differat ſoluere durat,& nō vltra. & ſolutio pōt ſeparari.l.cura,§.deficiētium .ff.de mun.& ho.& C.atb.tut. l. ſi defunctus dicat̃ potius ſuſpenſa fidelitas,q̄ extincta. & ideo non poſſit alienare interim licet tunc nō teneat̃ ei pſtare ſeruitium cum hoſtis reputet̃.

Si uero bānum eſt perſonale tunc aut eſt bānitus de loco,vel ex cauſa,in quo vel ex qua ſolitum eſt rebāniri bānitos in integrumq̄. reſtitui.& tunc idem q̄a illud qđ ſolitum eſt fieri,licet à ſolo principe bene pōt ɔſiderari vt colligit̃ ex not.in l.ſi.C.de ſent.paſſ. & eſt text.in d.l.apud Iul. §.1. ſi vero nō eſt ſolitū aliquem rebanniri tunc vez credo qđ dixit Bal. quia cenſetur eſſe perpetuum,& non attenditur qđ à ſolo principe fieri pōt,& non eſt ſolitū fieri,vt.l.ſeruus.C.de pœ. & d.§ ſi.

23 Vigeſimotertio quæritur, † Vaſallus fuit bannitus taliter ꝙ eius bona veniunt ɔfiſcāda. An feudū veniat in ɔfiſcatione. An vero ad dñm reuertat̃.Guil.in Spec.de feu.§. q̄m. ver.40.multum late examinauit hunc articulum,& final̃r ɔcluſit feudum ɔfiſcari, non ad dñm reuerti ꝑ iura ibi ꝑ eum alleg.& ita tenuit Gand.& ēt Alb. ut patet in ſuis q̄onib. ſtatutoꝶ parte 2.q.250.Sed Bar.in l. ſi finita §. ſi de vectig. de damno inf.tenuit ɔtrariū, videlicet qđ ad dñm reuertatur,vel ad agnatos,alleg.10.coll.ſi uaſ.feud.c.1.& ſi de ſeud: ſue.contr.c.ſi vaſallus culpam, & de eo q in ter.fra.dñi ſui.c.1.& de ꝓhib.feud. alie.c.imperialem.§.illud. Ad l.ſi q̄s in tantā.C.vnde ui.& qđ ibi ꝑ Ray.& Cyn. rñdet, ꝙ vez eſt feudatarium priuari non tñ applicari offenſo,ſed ad dñm reuertitur,& ibi ꝑ eum plene vide.Idem ēt ſed in alio caſu.ſ.qn epſ publicauit bona clerici q̄ tenebat ſeudū a laico,de quo tetigi ſupra 17.q.tenuit Old.vt patet in ſuis q̄ōn:b.q.17.quę oia refert Io.And.in d. verſ.q̄m,& hñr per Alb. ubi ſupra proxime, q.251. Sed quia ibi ſiūt multę rationes huic q̄ōni gñali nō congruentes non inſiſto. Sed omiſſis multis quæ in prædictis locis videre potes ɔcludo aliter q̄ prædicti ɔcluſerint qui ſimpl̃r formauerunt q̄ōnem in vaſallo ɔdēnato,& bonis publicatis. Nō aūt loquimur in feudo de ſui nā in hæredē extraneum nō tranſmiſſibili, & ſine dubio q̄ō non ꝓcedit. Ea.n.quæ non tranſeunt in hęredem extraneum in publicatione non veniunt.l.1.&qđ ibi not.per gl.& Doct.C.de bon.l:b.Bal.indiſtincte dixit feudum non venire in publicatione bonoꝶ,& idem dixit in præall. c. imperialem in ſuis concluſionib. Item ad hoc vt ꝓcedat q̄ō eſt neceſſe poni,ꝙ vaſallus ſupuiuat condemnatus.Si.n.eſſet mortuus cum tale ius morte extingueretur non fiſcus,ut l. vxor patrui .C. de leg.cum ſim. ſed agnatus

non

non iure ſucceſſionis, ſed ſanguinis admitte retur ſufficiat allegari not. per Doct. in l. lib. libertaeq. C. de op. lib. & per Bart. ff. eod. tit. l. iur. iu. §. ſi lib. ubi ergo ſeudum, vel ex conſuetudine, uel ex ipſius ꝯſtitutione eſt tranſitoꝝ in hæredem extraneum poſſet qđ procedere, & tunc putarem non admitti fiſcum ꝑ iura in locis prædictis allegatis. Sed aut admittit dñm, aut illos qui admitti debent tali feudatario excluſio, de quibus in l. cum. ff. de interr. & releg. Puto tñ aduertendum ꝙ ſi feudum erat extra locum à quo bānitus eſt illud in publicatione certe non veniat vt dictum eſt ſupra q. 17. Si tñ ſeruitium ſit præſtandum in loco à quo eſt bānitus, tunc non virtute confiſcationis, ſed ꝑꝑ non præſtitum ſeruitium vaſallus admitteret, ut in ti. quib. mod. ſeu amitt. Si vero feudum eſt in loco à quo eſt bannitus ſeruitium aūt alibi eſt præſtandum, tūc vaſallus bānitus non perdit ſeudum qa ſeruitiū præſtare pōt, & ſi ꝑſtat ſeruitium, fiſcus non ius feudi, ſed cōmoditatē, q̄ inde percipitur durante feudo forte poterit occupare arg. ff. de peri. & cōm. rei uend. l. neceſſario. §. fin. & ſol. mat. l. vſufr. cum ſim.

24 Vigeſimoquarto quæritur † bānitus cuius bona ſunt cōfiſcata, habebat fundum in emphyteuſim. An tale ius emphyt. perdat, & veniat in cōfiſcatione. Guil. ubi ſupra prox. qō. ſ. in tit. de feud. §. qm, verſ. 40. dixit idem quod in feudo. Sed Bart. in d. §. ſi de uectigalibus, concludit aliter, vȝ, ꝙ aut talis tenebat emphyteuſim ab eccleſia, & eccleſia pōt à fiſco indubitanter repetere in auth. de alie. & emph § 1. coll. 9. Si uero tenebat à priuato, & tūc ſi erat talis emphyteuſis, ſiue forte ex nā conuentionis tranſiret in extraneum hęredem, & tunc tranſiret in fiſcum qui hr̄ vt hæres. l. 3. C. ad l. Iul de ui. Si vero ad extraneum hæredem non tranſiret, tunc non trāſiret in fiſcum, vt ff. de bo. dam. l. 1. ubi dicit eſſe gl. not. de hoc. Dūs aūt illam repetet tanq̄ indebite alienatam, & hanc dr̄iam emph. eccleſiæ, & priuati ponit Cyn. in l. fin. C. de iu. emph. & eſt gl. in l. 1. C. de fun. pa. lib. 11. Mihi autem vr̄ hæc uerba Bart. in vlt. membro ꝯtrarietatem implicare. Si. n. non tranſit in fiſcum, ergo dñs non habet fundamentū ꝑꝑ quod poſſit ut indebite alienatam reuocare, & ideo forte dici pōt ꝙ poſtq̄ bānitus viuit, & emphyteuſis non tranſit in fiſcū dñs nullatenus poſſit ad ſe iure directi dñij tanquā alienatam indebite reducere, qa nullo modo alienata eſt, poſſit tñ fiſcus quouſq; bannitus viuit cōmoditatem talis utilis dñij ꝑcipere, & hīc facta ſolutione debiti canonis, quia abinde ſupra cōmoditas, & fructus dr̄ ff. fam. erc. l. fundus, ſol. matr. l. ſi fructus, ꝑ d. l. vſufructu, & alia allegata ſupra prox. q. Mortuo aūt deinde bānito ad dñm reuertitur. l. lex vectigal. ff. de pign. & ita pōt intelligi qđ not. Bald. in l. 1. C. de bo. lib. vbi dixit ſolum modo de emphyteuſi eccleſiæ nō ꝯfiſcanda.

25 Vigeſimoquinto quæritur † An bannito filiofamilias, & bonis publicatis veniat in publicatione peculiū qđ habebat. In hac q. dixit Bar. qđ non, in l. ſi finita. §. ſi de uect. de damno inſ. ſiue ſit ꝑfectitium, ſiue caſtrēſe, ſiue aduētitiū. l. ſi filius. C. de bonis ꝓſcr. & no. per gl. in l. 1. ff. eod. tit. Et ad rōnes ibi factas in ꝯtrariū rn̄det. Sed meo iudicio eius deciſio vera eſt in peculio ꝓfectitio. Illud. n. non eſt filij, ſed pr̄is. l. certum. C. fam. erc. & ideo non uenit in confiſcatione bonoꝝ filij. Item eſt vera in peculio aduentitio. Illud. n. non eſt proprie, & vere filij cum illius nō habeat adminiſtrationem. l. fin. §. filijs aūt. C. de bonis quæ lib. & ideo ſicut nō pōt alienare ꝯtrahendo, minus pōt delinquendo, & ad dcīi Cyn. poſt Iacob. de Arec. in l. ſi quis in tantā. C. vnde ui. & ad iura. & ad rōnes factas in ꝯtrarium. Rn̄de ut per Bart. vbi ſupra nec obſt. qđ not. ꝑ Guil. in Spec. de ſtat. monac. verſ. 5. quæritur, qa ſi illud dcm̄ veꝝ eſt, loqtur in eo qui intrauit religionē non aūt in ꝯdemnato. Pro quo ēt uide qđ not. Bal. in l. 3. C. q bon. ced. poſſ. Sed in peculio caſtrenſi meo iudicio eius deciſio nō ꝓcedit. Eſt. n. illud filij, & in eo habet plenam adminiſtrationē, & paterfam. reputat. ff. ad Mac. l. 2. ergo nihil obſt. qn ī publicatione bonoꝝ ſuoꝝ ꝯtineatur. non obſt. l. ſi fil. qa loquitur ſm ſua tpa ſm q̄ peculium illud nō trāſibat in hæredem, ſed pr̄ occupabat iure peculij, & ideo in publicatione non ueniebat. l. 1. C. de bo. lib. Hodie vero in illo filius hēt p̄rem hæredē, & ſic iure hæreditario pōt in aliū trāſire, ut hr̄ in l. ſi inf. C. de iu. del. & in auth. de hær. q ab int. def. & ſic ſublata eſt rō ꝑꝑ quā nō ueniebat in ꝯfiſcatione. & ſic nō obſt. rō Bart. nec ēt obſt. qđ ꝑꝑ delictum filiæ pater non ꝑdat dotē. C. de rep. auth. contra ſi filij. Et nor. eod. tit. l. conſenſu. & per Dyn in l. 2. §. qđ ſi in patris. ff. ſol. mat. quia licet in ea

habet

habet hæredem vt l.auus.de pac.dot. & ple-
ne p eundem in l.poſt dotem. & l. nupta. ff.
ſol.matr.non tñ eſt filiæ ſicut filij eſt caſtren
ſe peculium. Eſt.n.dotis actio cõis patri,& fi
liæ,quæ põt ẽt in parte conſolidari,vt eo.tit.
l.2.§.1.& §.volũtate,&ibi plene.Preterea in
auth.contra ſi filij .non tractatur de publica
tione dotis.Sed an illã perdat pp eius adul-
terium vt ſic remaneat pœnes virum , & ſic
non facit ad propoſitum, Sit ergo concluſio
quod caſtrenſe peculiũ veniat in publicatio-
ne bonoꝶ filij . & ita reperio tenuiſſe Ang.
in l.ſi filius.ff.de dam.inf.& addit rõnem qđ
alias confiſcatio bonorum filij nihil operare
tur,quod eſſe non debet.l.ſi qñ.ff.de leg. 1.

26 Econuerſo.26. quæritur † an bannito pa
tre,& bonis eius publicatis veniat in publi-
catione peculium quod habebat filius : circa
hoc vide Bart.in palleg.§.ſi de vectigalibus,
qui expedit ſe vnico verbo videlicet loquen
do in condemnato ꝙ non publicetur pecu-
lium,alleg.ff.de mino.l.3.§.ſed vtrum.Certe
peculium caſtrẽſe nullatenus debet intelligi
publicatum ſiue loquamur in patre ꝯdemna
to ſiue in bannito,qa illud filij eſt,& à ſe hẽt
nõ à patre vt dcm̃ eſt ſupra proxi.q. & ideo
delictum patris ei nocere nõ debet. C.ne fil.
ꝓ pat.p totum.& ff.de iure patro.l.diui fra-
tres.cum ſimi.Peculium vero ꝓfectitiũ.licet
ſit paternum , tñ ex benignitate ꝯſtõnis diui
pij non publicaĩ.vt in §.ſed vtrum, Ad l. 1.
§.merito.ff.quã.ac.de pec.eſt anna. Rñdeo .
vt p Bar.in d.§.ſi de vectigalibus.Quæ rñſio
eſt clara, videlicet ꝙ licet fiſcus teneat vt ſuc
ceſſor patris,tñ recuperat id qđ ſoluit à filio
pœnes quẽ remanet peculium.ſed Bal. intel
ligit ꝙ ibi loquiĩ qñ ex ꝯdẽnatione ſiue ban
no filius efficiĩ ſui iur.s , qa tunc deſinit eſſe
peculium,& ideo publicat vt ipſe not.in l.di
ximus.§.ſi pater.ff.de excu.tut. Sed primum
verius p d.§.ſed vtrum. Fortius ergo nõ de
bet publicari aduentitium licet pr̃ in illo ha
beat vſumfructum qa filij eſt ipſum peculiũ.
l.dñ oportet. C. de bo.q lib. Et ſi loquimur
in patre ꝯdẽnato,taĩr ꝙ vſuſructus extingua
tur,certũ eſt.Si vero non extinguiĩ, vt in bã
nito,q vt dixi ſupra,non perdit patriam po
teſtatem,maius eſt dubium per d.l.vſuſr. ſol.
mat.cum ꝯcor.de quo dicam ſtatim in ſeq.q.

27 Quæro ergo 27. † Titius inter alia habe
bat vſumſructum in fundo,fuit bannitus, &
eius bona fuerunt ꝯfiſcata. An dictus vſuſfru
ctus veniat in bonorum publicatione. Iſtam
qõ.mouet Bart.in l.ſi poſtulauerit. §. iubet.
ff.de adul.& ſe nõ firmat,ſed remittit ad no.
p ſe in l.ſi finita.§.ſi de vectigalibus.ff.de dã.
inſect.vbi in eo nihil dicit de vſufructu in l.ſi
quis in tantam.C.vnde vi,vr̃ in ſimili dicere
ꝙ publicetur commoditas per l.vſufructu.ff.
ſol.mat.Vidi in quodã Bart.in l. ſi quis poſt
hac.C.de bo.dam. ꝙ ipſe dicit ſe vidiſſe ſer-
uari vt publicetur per d. §. iubet. verſ. ſed ſi
vſuſfructus.alleg.ẽt l.ſtatius.§.fi.de iure fiſc.
cui concordat. l. cum pr̃. §. hæreditatem,de
leg.2.Ang.in l.eoꝶ.ff.de dam.inf.tenet com
moditatem publicari,& ipſam durare viuen
te patre.l.lex vectigali.de pig.Bald.in l.1.C.
de bo. lib. dixit vſumfructum non venire in
publicatione bonoꝶ,ſed perire. vt l. corru-
ptionem.C.de vſu.Barth.de Saly.in d.l.ſi qs
poſt hac.verſ.ſi qd ẽt in vſufr.peculij aduen-
titij dicit ꝙ aut publicatio bonoꝶ facta eſt
ex cauſa pp quam patria ptãs eſt deperdita,
& tũc vſusfructus redit ad proprietatem, qa
ceſſat cauſa pp quam patri conceditur .ſ. pa
tria ptãs , & adminiſtratio legitima vt C. de
bon.quæ lib.l.cum oportet.§.cum aũt , & p
hoc quod not.gl.4.in fin.in l.fin. C.de ſent.
paſ.& ibi per Cyn.in 6.q.aut patria ptãs , &
adminiſtratio legitima durat, & tũc vr̃ ꝙ pu
blicetur,quaſi nondum venerit tp̃s ꝯſolidan
di.Per prędicta iura dicit ipſe in contrarium
facit ꝙ conſolidetur, & ad filium reuertatur
quia ſi filio conceditur peculium profectitiũ
vt eſt dictum quod eſt plus,quia dñium erat
penes patrem quanto magis vſuſructus rei
cuius proprietas eſt filij.arg.de ſacr. ſanct.ec
cleſ.auc.multomagis.Item quia hunc vſum-
ſructum ſiue eius proprietatem pater habet
à lege vſque ad tp̃s,ſed commoditates cõceſ
ſæ ad tp̃s ex legali diſpoſitione ei cuius bona
publicantur non vult lex ad fiſcum ſpectare.
vt in d.l.ſi quis poſt hac.in verſ.dos ẽt.Non
ob.contraria quia in eis dilatio & commo-
ditas proceſſit ab hoĩe non à lege , & ſic alia
eſt dr̃ia inter dilationem datam ab hoĩe vel
à lege.ff.de compenſ.l.ſi cum militi,ſubditeñ
ibi cogitãdum eſſe.Et ad p̃dicta rñderi poſſe
ꝙ peculium ꝓfectitium non erat in admini-
ſtratione patris,& quod lex ſi quis poſt hac,
loquitur in ciuiliter mortuo,& ſic filij ſunt à
ptãte liberati. Vr̃ ergo ẽt ipſe ꝯcludere vſum
fruc.publicari eo modo quod dcm̃ eſt ſupra.
Sed mihi vr̃ dicendum ꝙ in mortuo locũ
habet

hẽt qđ dixit Bal.in d.l.1.de bo.lib.In bannito aũt aut loquimur in fructuario regulari, & publicatus intelligaẽ vſusfructus.i.cõmoditas ꝑ dicta iura. Aut in parte qui hẽt vſumfructum à lege ꝑꝑ patriam ptãtem, & tunc aut ei remiſerat vſumfructum ſm formã legis cum oportet.§. ſinaũt de bo. q̃ lib. & fiſcus nihil poſſit petere, ſicut nec pñt hęredes quoꝝ locum fiſcus tenet, vt l.3.ad l.Iul.de vi. Si vero ei non remiſit tunc aut bannitur taliter ꝙ non ꝑdit patriam ptãtem, & tunc oĩs commoditas tranſeat in fiſcum ꝑ iura prædicta. Aur ꝑdit patriam ptãtem. quod qñ ſit dixi ſupra in 20. q. & tunc catenus tranſeat ad fiſcũ quatenus remaneret penes patrẽ filio patriam ptãtem exeunt.ſ.medietas. vt in d.l.cum oportet.§.cum autem, ex quibus omnia prædicta ad conſonantiam reducunẽ.

28 Vigeſimooctauo quæritur, † vxor Titij fuit bannita, & eius bona confiſcata fuerit. An intelligetur dos quam dederãt Titio publicata. Quæſtio hæc hr̃ in l. quinque legib. ff.de bon. dam. & ibi ex ꝯtentio inter gl. & Dy.dixit.n.Dy. Quod aut maritus fecit pactũ de lucranda dote, aut nõ. Primo caſu nõ publicaẽ dos damnatæ mulieris niſi in qnq; caſibus ibi poſitis.ſ.qñ damnatur pro crimine læſæ maieſt.vel per l.Iul.de vi pub.vel ꝑꝑ parricidiũ, vel ꝑꝑ veneficium, vel per l.Cor. de ſica. Secũdo caſu dixit indiſtincte publicari, ff.ſol.matr.l.ſi cõſtante, §.fi.gl. aũt tenuit dotem indiſtincte nõ publicari niſi in dictis qnq; caſibus. Et hoc tenet Iac.de Are.in d.l. qnq; legib. Quod eſt veꝝ qñ damnatur cõſtantiæ matrimonio tunc vbicũq; publicanẽ bona, etiã dos eius intelligitur publicata, vt d.l.ſi conſtante, §.fin. & ita cõiter tenetur.

29 Sed quæro 29. † An ſi vxor Titij banniaẽ ob adulterium maritus, ſiue eius hæredes eo poſt bannum ꝑmortuo vxori poſſent per illã ad dotem coueniri. Hæc qõ eſt valde dubitabilis, cum tñ fuerim de facto ꝯſultus conſideraui hanc q. pendere à duobus. Primo, an vxor ꝑꝑ adulteriũ ꝑdat dotem. Secũdo, ſi ꝑdit hæres viri poſſit obijcere de adulterio. Et quidẽ circa primum dicẽdum eſt, ꝙ ſic vt probatur in authen.vt lic.mar. & auiæ, §.q a vero. & no.C.de rei vxo.ac.§.taceat licet gl.notet cõtrarium, & nõ bene in l.rei iud.§.1.ff. ſol.matr. & hoc indubitãter veꝝ eſt qñ non ſolum cõmittit adulterium, ſed ẽt à viro diſcedit fornicationis cauſa, vt extra de do.inter vir.& vxo.c.plerunque. Sed circa ſm maius eſt dubium. Vr̃.n.cõis opin. ꝙ licet vir poſſit obijcere de adulterio, nõ tñ poſſit hoc facere hæres eius l.fi.C.de adul. & per Bart. & Bald.in d.§.1.& ꝑ Guil.in Spec.de excep. ſupra d.verſ.Item quæritur, & de dona.inter vir.& vxo.§.1.ver.q d ſi mulier, & vtrobiq; Ioan.And.vr̃ firmare opin.in gl.in §.taceat. quam ſequũtur alij vt iam dixi. & pro hac opin.vr̃ caſus in l.fi.C.de re.don.in rõne ſui. & ff.qui, & à qui.l.ſed & ſi maritus. in fi.ſm Ray.in l.1.§.fi.ff.ad filia. Dixi tñ tunc in caſu de quo querebatur cõtrariam ſniam verã fore, ſic diſtinguens. Quod aut adulteriũ eſt incognitũ viro, & tũc ſicut vir potuiſſet obijcere vxori, qñ ſciſſet, ita & poſſit hæres, ff.de reg.iur.l.hæredem, & l.hæreditas. Pro hoc quod hr̃ in l.ſororem.C.de his qui vt indig. & de fideicom.l.fideicõmiſſum. Neceſſe tñ eſt ꝙ accuſet, & ꝓbet vt in d.§.quia vero ſ alleg. ſm Bar.in l.miles, §.ſocer, ff.de adul. Bald.tñ dicit non eſſe neceſſe accuſari, ſed põt excipiendo, vel ciuiliter agendo cõſequi lucrum dotis, vt ſcripſit in l.cum mulier.ſolut.matr. vbi vide. Si vero adulterium vxoris eſt notum viro, tunc aut vir eũ accuſauit, & hæres proſequi põt cauſam ſaltem quo ad effectũ perdendæ dotis. C.ſi reus, vel accuſ.mor.fu. ꝑ totum. Idem ſi non accuſauit, ſed accuſare inſtituit, vel non fuit tm̃ tempus inter ſciẽtiam adulterij, & mortem, ꝙ accuſare potuerit. Cum.n.hæres repellatur ex eo quod vir videatur remiſiſſe iniuriam vt in iuribus ꝑdictis maxime in l.fin.de adul. In caſibus prędictis ceſſat talis ratio. Ergo ſtat regula, ꝙ ius competens viro trãſit in hæredẽ. Si vero nec accuſauit, nec accuſare potuit, tunc aut retinuit vxorem poſt ſciẽtiam ſicut prius, & tũc vera ſit opin. gl. & Doct.de q bus ſupra. Cum enim ipſe mores approbauerit, hæres reprobare non põt, ſicut nec ipſe. quod intellexit Io.eſſe veꝝ ſi agere velit cõtra vxorem, ſecus ſi velit excipere, vt ipſe not.32.q.6.c.1. & tenuit Bal.vbi ſupra quod ego non firmo pro nunc. Si vero ipſam in domo nõ tenuit, tunc aut eiecit eam ꝓpria auctoritate. & dic vt hr̃ in l.conſenſu.C.de rep.& plene per Hoſt.in ſum. de adult.§.qua pœna.verſ.ſed nunquid hoc fieri. Si aũt eam non expulit, ſed ipſa à viro diſceſſit fornicationis cauſa. Tunc aut crimen notorium, & idem quod ſupra, aut crimen eſt notorium, & tunc cũ nulla requiratur

ratur ſnia ipſo iure virtute notorij dotẽ ami ſit,vt firmat gl.in c.ſi.extra de adul.& Io.30. q.5. noſſe in gl.vlt.28. q.1. idolatria. Quod alibi intelligit eſſe verũ in caſu quo cũ adultero publice moretur,29.q.2.c.cuius rei cau. & 22.q.1.c.1. & ex his patet qñ vxor bannita pp adulterium perdat dotem. In caſibus aũt in quibus non perderet,an obſtante alio ſtatuto ꝙ banniti non audiantur poſſit per ſe vel per alium recuperare, dicam infra in q.73.dum tractabo an poſſit iura credere.

30 Trigeſimo quæro, † Bannito cuius bona confiſcantur erat tpe banni delata hereditas quam nondum adiuerat. Quid erit de hæreditate illa veniat ne in confiſcatione. Iſtam qõnem vidi de facto in qua fuit determinatũ ꝙ non veniret in cõfiſcatione,& inter alĩs rõnibus infraſcriptis. Primo,quia licet ex confiſcatione,oĩa bona,& iura quæſita in fiſcum tranſeant ipſo iure vt in ſucceſſorem per l.3. C. ad l. Iul.de ui.ff.de iur.fiſ.l.1.§. an bona. Non tñ reperiĩ ꝙ trãſeant iura q̃rendi, imò potius debet dici nõ q̃ri ſicut dicimus in patre,& dño.C.de hær. inſt.l. cum ꝓponas,& de acq.hær.l.his q hæres.Secundo ꝑ ea quæ ſcribit Bart.in l.is põt.ff.eo.tit.in vlt. oppo. ante ver.expediti.vbi ſic loquiĩ. & ꝑ hoc dico qđ illud ius adeundi non quæriĩ alteri,vt ſupra dixi de filio,ſeruo,& monacho.& ideo dñt iura ꝙ rĩr hereditas non adita non tranſmittitur l.vna.§.in nouiſſimo.C.de cad.tol. hæc Bar.Si igiĩ in hæredem ſaltem extraneũ tale ius non tranſit,ergo nec in fiſcum bonis publicatis,vt not.per gl.& Doct.in l.1. C.de bo.lib. Tertio ſic ꝓbaĩ, ius adendi non eſt ꝓprie ius ſed q̃dam facultas.ff.ad leg. falc.l. precia rerum,& hĩ in l.licet.de iur.delib. ergo non venit in publicatione bonoꝝ,maxime qa ſi eſſet ius non cenſeĩ ius in bonis ſed extra bona,vt d.l.ꝑcia rerum, ergo in generali ſuoꝝ bonoꝝ tranſlatione non venit, & ita in ſimili determinauit Bal.in l.1. C. q admi.ad bo.poſ.po.in ver.quo ad vlt. Vbi ẽt aſſignat plures alias rões q̃ fiunt ad ꝓpoſitum,& illud puto verius quam id qđ ſcripſit Cyn.in l.ſi q̃s mihi,bona.§. ſi q̃s plene.ff.de acq.hær. Vbi diſtinguit in bannitus ſit intra tpś iuris deliberandi,an poſt,qđ ẽt ibi tenuerant Petr. & Iac. de Rauen. Illa.n.diſtinctio non põt cadere in fiſco qui eſt ſimplex bonorum ſucceſſor,non hæres,tam quia bãnitus viuens hæredem hr̃e non põt.l.2.de hær.vel acc.ven.tum quia nec mortuus, q̃ ſuerat eſfectus ſeruus pœnæ. l.qui vlt.de pœ. licet in quibuſdam ſpãĩ diſpoſit:s talis ſucceſſio ad inſtar heredis tractet.l.2.ad l.Iul.de ui.& no. per gl.& Bar.in l.inter eos.§.ſi.de fideiuſ.Itẽ illa diſtinctio non caderet in bannito qui ẽt poſt annũ adire põt. Item nec in ſuo in quo ceſſant.l.qm̃.& l.ſi aula.de iur. delib. & ideo vera eſt cõcluſio prædicta ꝙ talis hæreditas nullo caſu fiſco quæraĩ,qđ in d.§. ſi q̃s plane.tenuit gl. & ea ſequiĩ ibi Ray. reprobans Ia.de Ra.& id tenuit ibi Nic.de Nea.nec ſ̃dictis ob.qđ poſtea adeundo fingiĩ hæres à die mortis defuncti,& ſic tpe confiſcationis,vt l. hæres.qñq;.ff.de acq.hær.qa talis fictio hoc caſu non attendiĩ vt patet ex his quæ ibi no. per gl.& Bar.Cautela tñ daĩ ꝙ talis bãnitus repudiet in ꝯcordia eum illo ad quẽ eo repudiante deuoluiĩ de quo fiſcus ꝯqueri nõ pot, vt l.q aũt in prin. de his quæ in fraud. credi.

31 Trigeſimoprimo † Bannito debebatur aliquid ex contractu vel ex vltima voluntate ſub ꝯdõne quæ poſt bannum, & publicationem bonoꝝ purificata eſt,quæriĩ an illud ius tranſeant in fiſcum.Iſta q.meo iudicio nõ reperiĩ bene determinata.tex.n.in l. ſi ꝯſtante. §. fin.ff.ſol.matr.ſm vnum intellectum facit quod ſic.Ad id fortius de pac.dot.l.inter ſocerum.§.ſi.In contrarium facit l.quoties. in ſi. ff. de noua Et iſtam partem ꝙ non veniat in confiſcatione, tenet Alb. in mã ſtatutoꝝ q.265.loquẽs in ſubſtitutione.& alleg.l. ſubſtitutio.ff.de acq.re.do.Bar.in d.l.ſi conſtante.in ſi.arguit pro,& contra in l.quoties, de noua.vr̃ tenere ꝙ in cõfiſcatione nõ veniat. & ibi Ang.clarius idem tenet dicens ibi eſſe caſum ꝙ in confiſcatione bonoꝝ nõ veniãt iura ꝯditionalia,& idem firmat in l. tutoris, C.ad l.Iul.de ui.& allegat gl.quę hoc dicit in l.non ad ea.ff.de cond.& demon. Bal.in l.1. C.de bo.liber.ſe non firmat ſed alleg. pro,& contra dicta iura. Mihi aũt vr̃ ꝙ dicta iura loquunĩ in diuerſis caſibus. Nam l.quoties, loquiĩ in damnato q veniebat ſub ꝯdõne obligandus,& ideo cum tpe obligationis non reperietur perſona habilis ad obligandũ ſe, ſaltem ex contractu iuris ciuilis non fuit purificata obligatio,& ſic fiſcus ex ꝑſona dãnati teneri non potuit. Et vide iura quæ allegabo infra in vlt.tpe parte 2.q. 6. lex aũt inter ſoccrum.§.fin. loquitur econtrario qñ ꝑſona fuit damnata cui debebat q̃ri, & ideo ibi

videtur

videtur caſus q iura conditionalia veniāt in publicatione bonoꝝ. Sed puto ꝯtrarium per gl. in d.l. non ad ea, & per ea quæ dixi ſupra q. proxi. & q. 18. ad l. inter ſocerum. §. fin. rñ. quod ibi ius fuit natum paſſiue contra virū, & ſic illa actio erat in rerum nā. Aut ergo ille pater fuerat deportatus, & licet ei q̄ſita fuiſſent, tñ fiſcus eo poſtea nālr̄ mortuo ageret, vt l. 2. C. de bo. dā. Aut ſtatim fuit mortuus, & fiſcus aget non iure ꝯfiſcationis, ſed iure occupationis bonoꝝ vacantium quidq̄d ibi dicat gl. & illud non pōt hr̄e locum in bannito qui vt infra dicetur hac eadem parte q. 1. poteſt habere hæredem in poſtea quæſitis.

32 Trigeſimoſecundo quæro, † An banniti prædicti quoꝝ bona publicantur perdant iura patronatus. hęc q̄ō. bimembris eſt, & ideo dico aut loquimur in iure patronatus libertoꝝ de quo ff. de iur. patr. per totum, & tunc ſerua q̄d dr̄ in l. 1. C. de bo. lib. In his. n. quæ tranſeunt in hæredem extraneum priuat bānitus, & tranſeunt in fiſcum. In alijs aūt remanet patronus, vt ibi, Si vero loquimur in iure patronatus eccleſiarum ſciēdum q̄d gl. mouet, & non determinat. 11. q. 7. filius. Sed gl. in clem. paſtoralis. de re iud. ſuper verbo ſubiecte, vr̄ tenere q tale ius in fiſcum non tranſeat. & hoc tenet Arch. in d.c. filijs. & eſt verum. Nam licet tranſeat. in hæredē extraneum, vt not. in cle. ſi plures de iure pa. & 16. q. 7. ꝯſiderandum tñ quia illud ius laicus hēt ab eccleſia ſtatutum ſine ſnīa ꝯfiſcātis ille nō pōt auferre de iure patr. c. 1. & 3. & iſtud indiſtincte tenet Bal. in d. l. 1. de bo. liber. & hæc pars placuit Ant. de But. in d. cle. paſtor. reprobata opi Bart. Brix. in d.c. filijs. vt in d. cle. plene p eum q̄d intelligit verū ſiue principalr̄ veniat publicatio bonoꝝ ſiue acceſſorie ad delictum, qa ſup ſpūalibus nec principalr̄ nec ſecundario iudicat laicus extra de ord. cogn. e. tuā. Dixit tñ ibi not. q hoc eſt verū qñ publicatio fit virtute ſtatuti. Tunc. n. hoc non pōt facere ſtatutū de cōll. c. eccleſia S. Mariæ, ſed ſi publicatio fieret de iure cōi dicit q licet ex ꝯfiſcatione facta p iudicē ſecularem non pderet ius patronatus, poſſet tñ eps declarare delictum, & illud ius ꝯfiſcare fiſco eccleſię. Et erit effectus q ius patronatus extinguetur, & illa eccleſia remanebit libera ſub epi prāte. Allegat q̄d not. Arch. in d.c. eō ſider randum. Quod vltimum vr̄ mihi nō tolerabile. Non enim habet eps cognitionem criminum ciuilium in laicum. Item cū ſemel in illo loco ſit cognitum amplius cognoſci non pōt. l. licet. §. pe. ſi. nau. cau. ſtab. & ideo hoc vltimum maxime canoniſtis relinquat.

33 Trigeſimotertio quæritur, † An bannito filiosfamilias. & bonis eius publicatus pr̄ teneaē tradere fiſco legitimam. Rñdeo, q non, qa viuo patre filius vere nullū ius habet in legitima vt hr̄. ff. de lib. leg. poſt emancipationem, & per Bart. in l. ſi. ff. de lib. agno. & in l. fi. C. de pac. & hr̄ in auth. ſi qua mulier. C. de ſac. ſan. eccl. Et ſi diceret illa iura loquunē in alijs q̄bus nō debet de neceſſitate legitima, ſed legitima eſt debita, vt l. cum rō de bonis damn. & q̄d no. in l. 2. C. de iuris, & ſact. ign. Rñdeē, q ēt non obſtaret qa deberet ſub cō. ditione ſi pręmoriaē pr̄. & ideo in publicatione non venit, vt dixi ſupra q. 29. & 30. Pro hoc vr̄ caſus in lege, & ſi condemnatus. ff. de noxali. quæ ad hoc allegatur. Facit etiam l. ſi qua pœna. de his qui ſunt ſui vel alie. iur. & ita determinat Guil. vbi refert opin. in Spe. de ſen. exec. §. ſequitur verſi. ſi filiuſf. vbi vide per Ray. in d. l. ſi qua. licet tamen ita ſit de iure, ſunt in aliquibus partibus Italiæ ſtatuta contra hoc diſponentia quæ ſuis locis ſeruanda ſunt, vt l. oēs populi, de iuſt. & iur.

34 Trigeſimo quarto quęro, † Stante ſtatuto q pr̄ teneatur aſſignare fiſco legitimam pro filio delinquente, filius fuit ex ꝯtumacia bannitus, & eius bona fuerunt publicata, quæritur an pr̄ teneaē fiſco legitimam dicti filij aſſignare. Dyn. & Ray. dixerunt q nō. l. 1. ff. qñ. ex fac. tu. p illum text. ad idē. l. 1. C. de iur. fiſ. ſecundum 2. lect. & idem tenuit Alb. in q. ſtatutor. q. 257. & alleg. l. 1. de in lit. iur. cum ronc. Idem tenuit Bar. diſputando, & effectū diſputationis niſi poſuit i lec. in l. cū filius. in prin. de ver. obl. & allegat vltra pdicta primo l. eius qui delatorem. ff. de iur. fiſ. vbi ficta ꝯfeſſio ex ꝯtumacia introducta non egrediē perſonam contumacis. Allegat ēt. l. qui repudiantis in ſi. de inoff. teſta. l. de euict. l. ſi ideo. C. de pign. l. pſes. In quib. hr̄ q vbi alias ſnīa lata ꝯtra vnū pиudicat alteri nō hēt locū qñ ferē ex ꝯtumacia ēt illo ſciēte Allegat ēt no. p Cy. in ſiñ in l. ſi qñ. C. vnde vi. de qua ibi plene vide vbi examinat qñ ſtatutū aliter loquereē, q̄ cum p eum plene declareē alr̄ nō pſequor. Vnum not. q dcm̄ ſtatutū loquens in patre non hēt locū in auo ſm Dy. & Ray. in l. lege Iul. §. hoc c. p illū text. ff. de rit. nup.

F ij Trigeſi

35 Trigeſimoquinto quæritur † Pone φ ſtatutum taliter loquatur φ pr̄ ē pro filio banito nedum aliter ↄuicto.& ↄdemnato teneatur aſſignare fiſco legitimam. Cōtingit φ filius deliquit in chal.Ian. Accuſatur in chal. Martij bannitur in chal.Aug.interim augeť, & minuiť legitima quæriť qđ tp̄s debeat inſpici. An delicti. An accuſationis. An ſnię,qō eſt ſubtilis,& fuit ab olim diſputata p Ia.Vicentinum vt refert Alb. in qō.ſtatut. 259. q. & ibi arguit ad vtranq; partem multum diffuſe,ſed tangam aliqua,& bř.Primo arguit, φ inſpiciatur tp̄s delicti.l.1.in fi.ff.de pœ. Secundo, qa executio debeť iure obligationis ergo inſpiciť tp̄s delicti quo inſurgit obligatio.l.fundum cor.de noua. iuncta.l.oēm. de iud. Tertio, qa patrimonium habebat certā formam à tpe delicti,ergo illud tp̄s inſpiciť. l.2.in fin.ad l. Aquil.C.de imp.lucr. deſcr. l. 1.in fin.cum ſim. Ad idem adducit.l.iniuriarum æſtimatio,de iniur.de ſer. cor.l.doli. §. fi.de iud.l.ſi filius.Secūdo,arguit,φ inſpiciať tp̄s accuſationis.Primo,ad obligandum patrem requiriť ſcriptura, qa ante non tenetur quam ſit ↄuictus filius,l.liber.§.1.ad munic. C.de decur.l.1.lib.10.ſed in ea requirit ſcriptura.C.de accuſ.l.in cauſis.& ff.eo ti.l.libelloꝝ.ergo illud tp̄s inſpiciť. C.de fi.inſtr.l.cōtractus.Secundo ad idem pr̄ teneť vt fideiuſſor filij.l.cum filius.in princ.de ver.obl. con ↄcor.ſed mora principalis nocet fideiuſſori, & tp̄s moræ inſpiciť. l. mora. de verb. obl. ſi cer.pe.l.vinum quæ mora ↄtrahiť p interpellationē.ff.de vſu.mora.ergo,&c. Tertio, qa adminiſtrationem bonoꝝ pdit illi q. pp delictum teneť accuſatione porrecta non ante. l.auferť.§.in reatu.ff.de iur.fiſ.& ff.de bono. dam.l.cum rō.& ſic patet φ ante accuſationē non debet inſpici æſtimatio ſed accuſationis tpe,& ita vř tenuiſſe gl. ſm eum in l. chyrographis.in fi.ff.de admi.tu.licet videať tenere contrarium in l.ex iudicioꝝ de accuſ.Tertio,principalř arguit, φ inſpiciať tp̄s ſnię. Primo probať,ff.de rei ven.l.ſi hoiem.§. Iulianus.de eden.l.vbi,de triti.l.pen.& l.3.§.in hac.ff.commo.Secundo,probat à nā contrarium.l.fin.in fi.de leg.3.Sed ſi bona tpe ſnię reperiať ſine culpa diminuta illoꝝ non fiet æſtimatio,qa pr̄ teneť reſpectu certoꝝ bonorū.l.ſi ex legati cauſa de verb. obl. C. de iur. emphy.l.1.& de leg.1.l.Tiriæ textores cū ſi. Tertio, quia obligatio alicuius ex mora alterius non creſcit de in lit.iur.l.1. cum cōcor. licet ergo æſtimatio fueri, maior ante ſniam illud non attenditur in patris præiudicium qui in nulla fuit mora ante ſniam.l.lecta ſi cer.pe.&.p hac parte allegat caſum.in l.poſt contractum.ff.de dona.& C.de bo.dam.l. ſi quis poſt hac. Finalř ſoluēdo determinat qđ aut bona patris tpe ſnię reperiunť aucta aut diminuta primo caſu ſniæ tp̄s eſt inſpiciendum quaſi illud augmentum non bonis patris ſed filij adnorauerit.l.i ſuis.de lib.& poſthum.& quaſi à filio in fiſcū deueniāt occultato vno actu de dona.inter vir.& vxo.l.3.in fi. & qa tpe ſniæ ceſeť mortuus quo caſu ſuccedit fiſcus in oē ius ſuum. C. ad l.Iul.de vi. l.3.p ſo.l.verum.§.fin.cum ſi. Pro iſta parte allegat cum.ff.de teſt.l.eius qui.§.1. ad argumenta in ↄtrarium facta rñdet.Primo ad primum,φ inſpiciať tp̄s delicti rñdet,illud verū iure certa, & ſpeciali non in patrimonio qđ eſt vniuerſitas.allegat de peti.hær.l.4. & l. ſi quo caſu.de pec.l.quæſitum.& l.quoties. nō ob. ſm qđ a primordio, &c. qa quædam eſt forma nālis, & in illa loquunť iura in ↄtrarium allegata. Quædam eſt forma accidentalis,& in illa inſpiciť tp̄s ſniæ,vt d.l. quæſitū. Non ob.tertium argm̄ quia oīa illa iura loquunť qñ tractať de æſtimatione rei in qua delictum eſt commiſſum, & ſic non faciunt ad ꝓpoſitum. Non ob. quartum qa non ex ſcriptura pr̄ obligať,imò ex delicto filij quid declaratur per ſniam vnde ſnia non de nouo obligat ſed abſolutionē declarat.l.adeo. §.cum q.s.de acq.re.do.cū ſi.Præterea argm̄ nō ↄcludit qa vbi obligatio ex ſcriptura oritur,non oriť anteq̄ illa ſit pfecta,& ↄſummata,vt d.l.ↄtractus; ergo in propoſito requiritur ſnia anteq̄ res non dř perfecta,vt l. 1. de re iud.Non ob.quintum quia hic nullam eſt dare moram ante ſniam quo ad bona, quia ante illam à nullo petuntur.Non ob.vltimū φ ſit interdicta adminiſtratio, quia illud nō impedit augmentum.Secundo caſu,qñ bona ſunt diminuta cōcludit φ aut præter factum patris,aut pp factum eius.Primo caſu puta, quia caſu fortuito mortua ſunt animalia, & tunc ſaltem ope exceptionis liberať, ar. d. l. 1.C.de iu.emphy.& in auth.de ęqua.d.§.qa vero.Secundo caſu ↄcludit patrem nō teneri niſi ad bona quæ erant tpe ſniæ, quia cū ſit dñs rerum ſuarum, adminiſtrationem non perdit,nec ab ea culpa eſt exigenda licet pp delictum

delictum filius ad certam pœnam teneatur. l. etiam. §. 1. ſol. matr. & qui, & à qui. l. quæſitum. Quod dicit verum niſi fuerit in lata culpa, quia illa æquiparatur dolo. ff. depoſ. l. quod Nerua, non autem fuit in lata culpa ſi ſcienter alienauit, & in cauſam neceſſariam puta in alimentis &c. ff. fam. erc. l. alienationes. de in rem ver. l. 1. §. 1. de ſol. l. reo. In dubio autem aut alienauit tempore quo potuit ſuſpicari de fiſco. Et tunc videtur dolo facere alias non. ff. de pec. l. ſumma cum ratione, qui & à qui. l. ſi maritus. in fin. cum ſi. Ad l. poſt contractum tendet vt ibi per Iac. de Are. & alios. Credo deciſionem verã maxima quando ſtatutum obligat patrem pro filio condẽnato, quia expreſſe ad illud ſe refert. l. ſi ita ff. de auro, & arg. leg. Et ex prædictis patet, quod ſi tempore delicti pater habebat quatuor filios, tempore ſniæ habet quinque legitima erit ſemis. Et econtra ſi habebat quinque, & tempore ſniæ vnus erat mortuus, legitima erit tertia ſecundum not. in l. cum quæritur, & auth. nouiſſima. C. de inoff. teſt.

36 Vidi ſupra quæſtione 35. quod † pater nullo exiſtente ſtatuto non tenetur dare fiſco legitimam filij banniti. Quæro 36. An ſaltem teneatur ei dare illud quod tenetur dare filio pro alimẽtis. Iſta quæſtio videtur magis dubitabilis, quia iſtud eſt filio debitum. l. ſi quis à liberis, per totum ff. de lib. agn. Sed dic quod non ſecundum Guil. in Spec. de exec. ſen. §. ſequitur ver. quid ſi filius, vbi plene vide. Probatur etiam ex his quæ dixi ſupra in quæſt. 18. vbi etiam vide.

37 Trigeſimoſeptimo quæritur, † An bannitus perdat ius ſuccedendi ab inteſtato. In hoc communiter dicitur, quod aut vult ſuccedere de iure cõi, & poteſt, quia iura ciuilia non perdit ut dictum eſt ſupra in q. 5. Aut vult ſuccedere de ſpeciali iure ſtatutorum ciuitatis à qua eſt bãnitus, puta quia ſtatutum dicit quod agnati præferantur cognatis vel maſculus fœminæ, & non poteſt, quia perdit iura ſuæ ciuitatis, vt ibidem dictum eſt. Et in hoc concordant omnes vno excepto ex his quos videram. ſ. Barth. de Saly. in ſua diſputatione vbi non probat id, quod dicit, & ideo ſequor communem opi. Bart. in d. diſputatio. Guil. Dyn. & Cyn. & aliorum in l. ſi qua pœna. ff. de his qui ſunt ſui, vel ali. iur. & Bal. in l. 1. C. de hær. inſt. Primum autem membrum verum eſt quando ius cõe ſecundum quod vellet ſuccedere non eſt correctum à ſtatutis ſuę ciuitatis à qua bãnitus eſt, puta, quia eſt cognatus proximior vult excludere agnatum vlteriorẽ ex forma iuris cõis; dico quod non poteſt, quia vt dictum eſt in quæſtio. præalleg. ſtatuta in ſui odium diſponentia non tolluntur per bãnum, ſed ſolum diſponentia in ſui fauorẽ, & ideo ſi ipſe eſt agnatus, & ex forma ſtatuti vult excludere proximiorẽ cognatum, vel ſororem à ſucceſſione fratris. vel patris non poteſt per prædicta. De quo etiam per Bar. in l. 3. §. filium. ff. de contrab. & in l. 1. §. ſi pater. ff. de coniun. cum eman. lib. eius, & in l. 2. in fin. ad Tert.

38 Trigeſimooctauo quæro, † An poſſit ſuccedere ex teſtamento omiſſis ſuperfluis. Hæc quæſtio pendet à præmiſſis, & maxime in d. q. 5. tractatur per Cyn. in l. 1. de hæret. inſt. & habetur in l. 1. C. de req. re. Sed concluſio Bart. in d. diſput. quem ſequuntur omnes, quod aut teſtamentum eſt validum de iure ciuili nullo ſtatutorum auxilio requiſito, & poteſt hæres inſtitui, & hæreditatẽ adibit, & fiſco non quæretur, quia non perdit ea quæ ſunt de iure ciuili, vt dictum eſt. Si vero teſtamentum non tenet de iure ciuili, ſed ſolum ex forma ſtatuti, vt puta quia factum coram duobus teſtibus, ut Venetijs, vel per filiumfam. ex forma ſtatuti, tunc ipſo iure capere non poterit, ſed remanebit venientibus ab inteſtato coniunctis, vel ſubſtitutis. C. de cad. toll. l. 1. §. 1. & 2. & habetur in d. l. 1. C. de hęred. inſt.

39 Poſtquam vidimus † quod bãnitus etiam cuius bona publicantur poteſt acquirere bona, & quæ in publicatione non ueniunt 39. quæro. An ſaltem poſſit fiſcus ei talia bona auferre ut ab indigno per regulam. l. Lucius. ff. de iur. fiſc. Bar. ſub dubio forte in l. 1. de hæred. inſt. dixit, quod ſic, ſed ibi dicit Bal. quod non, quia nemo eſt indignus niſi in caſibus expreſſis à iure. Et quod quis ſit in tali caſu debet probari per allegãtem ff. de prob. l. ab ea parte, quod eſt verum, niſi à ſtatuto aliud diſponat. Poteſt n. aggrauare pęnas, & contumaciã. l. ſed ſi per errorẽ. §. ſed ſi dum ff. q. ex cau. ma. & ff. de pœ. l. releg. cum ſimi.

40 Vlterius, & ſic 40. quæritur † bannitus erat tutor cuiuſdam pupilli, aut legitimus, aut datiuus, aut teſtamentarius, quæritur an perdat tutelã. Bar. in l. ſi ſine hærede §. fi. ff. de adm. tut. videtur dicere, quod aut perdit bona, & tunc perdat tutelam, alias non per no. in d. §. releg. A. b. autem vbi ſupra. ſ. in parte ult. q. 14. dixit, quod aut perdit ciuitatem, & tunc deſinat eſſe tutor. Aut non, & tunc tutor remaneat. Ad primum allegat, inſt. qui. mo. tu. fin. §. ſed & capitis. C. q. pe. tut. l. in locum quando tu. lia. l. licet & quod ibi not. & quod not. per Azo. in ſum. eo. tit. §. quid ſi deceſſerit, & quia talis bãnitus videtur reputari pro mortuo. l. ſi necem. §. ſi dep. ff.

de bon.lib.& de tutel.l.ſi quis auth. & quod ibi no. Ad ſecundum allegat de condi. & de mon.l.interdicit.& qđ ibi no. Puto dicendū ꝙ ſi ei nō erat decreta adminiſtratio ad modo ei decernenda non ſit, ēt ſi eſſet teſtamentarius.ff.de ꝯfir.tut. l.in ꝯfirmando. cum ibi not.Si aūt erat ei decreta cum ad ſui odiū remaneat tutor,vt dicam infra 44.q.non finit tutela q̄n teneaꝛ actione tutelæ ēt ꝓ ꝯtingētibus poſt bannum ꝑ ea q̄ ibi dicam.Poterit tñ a tutela remoueri, arg. ff. de ſol. l. ſi cum Corn.& l.cum qs.ff.de tut.& rat.diſtr.l.ſi tutor rep. Quæ intelligo ſi eſt bannitus a loco in quo hēt tutelam gerere.Si aūt banniaꝛ ab alio loco tunc putarem poſſe ſuſtineri diſtinctionem Bart.an ꝑdat bona,an nō, & an habeat bona aliqua in loco in quo tutelam gerāt q̄ in ꝯfiſcatione non veniant de quo dixi ſupra.qō. 17. Vbi aūt dixi tutelā non ꝑdere non obſtat qđ efficiaꝛ infamis interdum ex banno vt dicā infra in q.48.qa ꝑꝑ infamiā non repellitꝛ a tutela l.1.§.ſed eſt æquiſſimū. & § fi.ff.de poſtu.& ꝑ Azo in ſum.de inſ. ex prædictis patet ꝙ vbi tutela finitur deuenit ad legitimum, vbi nō finitur ſed remouetur vt ſuſpectus peruenitur ad datiuum.Et idem, ſi eſſet bannitus ad tempus vt hæc probanꝫ in d.l.licet,in l 1.& 2.ff.de legi. tut. & in l.ſi quis ſub ꝯditione.cum ibi no.ff.de teſta.tut.

41. Quadrageſimoprimo q̄ro,† An deſinat eſſe executor teſtamenti.dixit Ray. ꝙ non,qa illud eſt merum factum,vt ipſe not.in l.ex facto §.ſi q s rogatus.ff.ad Treb.quod intelligit Bal.verum quantum ad actus nudi miniſterij.ſ.ad electionem vel declarationem aliq̄ faciendam,vt ipſe no.in l.id qđ pauperibus. C. de epiſ. & cle. & idem qđ Ray.dicit Alb. vbi ſupra.ſ.in parte bannitorum q.101.& allegat no.in l.ſi victum.ff.de re iud. Hoc ēt vr̄ ſentire Bar.in l.cum pater.§.hereditatem.de leg 2.vbi dr̄ ꝙ excōicatus poteſt eligere. Aduertendum tñ puto ꝙ ſi in executione deberent aliqui citari ſm ea quæ habentur in l.ſi quis arbitratu.de verb.obl.& in l. Theopompus.de do.præ leg. & ille non moraretꝛ in loco in quo debet fieri citatio, & executio,nō poſſet executionem facere l. ſi dies.§. ſi cum arbiter,cum ibi no.ff.de arbi.& ſic licet de iure executor eſſe non deſinat , tñ ſi ad locum non accederet effectiue executione priuaretur.Si aūt nulla citatio requireretur credo vera eſſe quæ dicta ſunt ſupra per Ray. & Bal.

42. Quadrageſimoſecundo quæro,† An deſinat eſſe arbitrator.Bar.ꝙ non in d.§.hæreditatem.& l.cum pater.de leg 2.per eadem iura. Idem Alber. vbi ſupra remiſſi proxima q. allegat l.iudæi.C.de iud.ꝛ.licet in cōtrarium allegat l.verba.& l.quod attinet. de reg. iur. & non reſpondet,ſed dic ꝙ non obſt. vt patet ex his quæ dicta ſunt ſupra q.5.

43 Quadrageſimotertio quæro , † an poſſit eſſe arbiter Guil. in Spec. de arb. §. differt. verſ.quid de bannito dixit ꝙ ſic,ſi bona eius publicata nō ſunt ar.ff.de teſti.l.3 .alias ſecus ꝑ no.in §.relegati.& in l. ſiue hærede.§.fi.ff. de admi.tut.& idē Guid.de Suza. in l. pedius ff. de arb. Tu dic ꝙ quia nunq̄ æquiparatur deportato ſiue perdat bona ſiue non vt dixi ſupra q. 4. ſemper poterit eligi in arbitrum ēt ſi ſit infamis,vt d.l pedius . Quod Ang.in ſua diſputatione de qua ibi in 5.qō.mentionem feci.dixit eſſe verum niſi q̄ñ compromiſſum fieret iu. cum ſm formam ſtatuti ſuæ ciuitatis per ea q̄ dixi vbi plene vide in d.5.q.

44. Quadrageſimoquarto quæro † Titius ſanus diues ſumpſit vxorem,& ab ea recepit dotem cum ꝓmiſſionibus,ꝯſuetis,deinde bannitus eſt. Quæritur an vxor poſſit petere ſibi dotem ꝯſignari ꝑ l.ſi ꝯſtante.vel ꝑ l. vbi adhuc.C.de iur.& C.de iur.do.vel per §.illud. in auth.de æqua.do.col.7.in hac qō.poſt aliquas alle. circa id.cum æquiparetur bannitus Bar.in l.ſi ꝯſtante,in 5.q.1. qōnis ꝯcludit ꝙ ſi oia bona publicantur, nulla eſt dubitatio . Pōt.n.tunc petere ꝑ remedium l. ſi ꝯſtante . Idem ēt dicit ſi pars bonorum eſt publicata l. ſi marito.cod.tit. Si vero retinet oia bona ſed exulare cogit,tunc qa cepit vti male ſubſtantia ſua pōt petere conſignationem per d. §. illud,qđ ēt vr̄ tenere Guil.in Spec. de dona. inter vir.& vxo.§.vlt.verſ. qđ ſi vir. & gl. & Bal.in l.2.ff.ſol.matr.in princ. Sed hoc vltimum intelligo in bannito perſonaliter vel in tanta quantitate, qđ dici poſſit eum male cœpiſſe.l.ꝑ ꝑ litem.de execu.tut.Si vero ſit bannitus in parua quantitate , puta in 100. lib. & hēt magnam ſubſtantiam,tunc licet non ſoluat vel qa nō vult,vel qa eſt abſens ignorat, non puto tale qđ ꝯſiderādum,arg.ff. de in integ reſti.l.ſcio.cum ibi no.In his n.quę ſunt contra regularem diſpōnem de minimis nō curamus,vt ibi plene hr̄ . Dic tñ ꝙ vbi petat conſignationem tenetur virum alere ex fructibus dotalibus vt hr̄ vbi ſupra. Sed tunc dubitatur

bitatur an ipſa vxor cógatur eũ ſequi ſi vult
q̃ ipſa vadat cum eo quo vadit. In quo Alb.
cum O dot. diſputando tenuit, q̃ non, arg. ff.
de annu. le g. l. Meuia. §. fin. & ſequitur Bal. in l.
ſi cum dotem. §. ſi maritus. ff. ſol. mat. Quæ in
telligo verũ niſi poſſet ea honeſte viuere cũ
eo quo vult eam ducere ſicut in priori loco,
p ea q̃ hñr in §. tranſigere. in l. ſi cum dotem.
de oper. liber. l. ſicut. & in l. 2. ff. de ritu nupt.
45 Quadrageſimoquinto quæritur † an ban
nitus talis deſinat eſſe ciuis ſuæ ciuitatis à
qua bannitus eſt. Bar. in l. fi. de leg. per illum
tex. dicit, q̃ ſic, ſi eſt talis ex bannitus q̃ poſ-
ſit offendi impune, & ẽ hoſtis ſuæ ciuitatis,
vt l. amiſſione. §. q deficiunt. ff. de cap. dimi.
& idẽ dicit ſi eſt talis q̃ ſic. ꝓh bitus recepta-
ri arg. eius qđ dr̃ de eo cui eſt interdictum
aqua, & igni. & Et ideo dixit Bal. in l. ſed, &
milites. §. ſed ignominia. ff. de excuſatio. tut.
q̃ ſi ſit ꝓclama q̃ quilibet teneaĩ ire ad exer
citum ſub certa pœna, non cõprehendit ban
nitus, qa non eſt ciuis, q̃ non eſt bona rõ, vt
infra dicet. Deũ tñ in ſe verũ eſt, qa non in
telliĩ de hoſtibus. Sed ꝓ declaratione huius
q̃onis eſt ſciendum q̃ Vgolinus de Fontana
Parmẽſis diſputauit q̃onem in his terminis.
Quidã Mediolanenſis fuit bannitus de Me-
diolano, iuit ad habitandum in ciuitate Ver
cellis vbi erat ſtatutum q̃ offendens Medio-
lanenſem puniretur in centum. Quidam com-
buſſit domum ſi bãniti de Mediol. quam ha
bebat Vercellis. q̃ſiuit an talis offendens di-
cat offendiſſe Mediolanenſem, vt ſic non pœ
na incendiarij de iure cõi de qua in l. data o-
pera. C. q̃ acc. non poſ. ſed centum librarum
virtute dicti ſtatuti tñ veniat puniendus, &
eam retulit Alb. vbi ſupra q. 66. Et qa inſtat
plurimum in eo cui æquiparet bannitus de
quo fuit ſupra q. 4. Nõ inſtabo in ſui allega
tionibus, & ꝯcludit q̃ offendens non poteſt
vti beneficio dicti ſtatuti, qa ad hoc vt dicat
Mediolanenſis non ſufficit ſola origo, ſed re
quirit q̃ ſibi non ſit interdictum domiciliũ
alleg. de ver. ſig. l. ꝓuinciales, & reprobat gl.
ibi poſitam q̃ incipit duntaxat, qa ſm eã nul
la fuiſſet dubitatio illius l. p l. 2. & l. incola. ff.
ad muni. quam dicit determinare q̃onem in
telligendo ipſam ꝓut iacet. Pro hoc allegat.
eo. tit. l. mun. & l. mutius. in fi. ff. de ver. ſig. de
adop. l. in adoptionem. & de inco. l. ciues. lib.
10. & ſic in effectu ꝯc eũ Bar. in aliquo, in alio
aũt tenet ꝯtrarium. Sufficit. n. ad effectũ per-
dendi ciuilitatem q̃ ibi ſtare nõ poſſit. Puto
in hac q̃ogĩali an pdat ciuilitatem dicẽdum
vt dictũ eſt ſupra in q. 5. maxime videlicet, q̃
quantum ꝑtinet ad ſui fauorẽ pdat ciuilita-
tem, quantum vero ad ſui odium illã nõ per
dit, maxime ſi eſt ciuis originæ, ſunt. n. de iu-
re gentiũ diſtinctæ gẽtes, & ſic ciuitates or
dinatæ. ff. de iuriur. l. ex hoc iure, qđ ius ſu-
pra ꝯcluſus eſt talis bãnitus non pdere. Et iõ
puto in ꝓpoſita ſpãli q̃one tenendũ q̃ ſi ta-
lis Mediolanẽſis bãnitus erat effectus incola
Vercellis, vera ſit deciſio ſupradicta, qa ſtatu
tũ odioſum nõ hẽt locũ in caſu noxio, ꝓ no
i l. 2. de ver. obl. Si aũt nõ erat incola Vercel
lis, puto talẽ offendẽtẽ potuiſſe vti beneficio
dicti ſtatuti, qa ille ſui odio remãſit Mediola
nẽſis, licet nõ ſui fauore vti iurib. in ꝯtrariũ
allegatis. Et vide q̃ dicã in duab. ꝓximis q̃ö.
Viſo quod ad ſui odiũ bannitus remanet
46 ciuis. Quæro quadrageſimoſexto, † An poſ
ſit in loco a quo eſt bannitus collectari. vt ſic
ad numera teneat. Vr̃. n. q̃ ſic, poſtq ſubditus
remanet. l. reſcripto. §. fi. ff. de mu. & ho. cum
ſi. Sed dic ſm Bar. & alios in l. inter quos. §.
damni. ff. de dam. inſe. q̃ aut perdit bona, qa
in fiſcum tranſierunt, & tunc non põt colle-
ctari. Hẽt. n. fiſcus res ꝓ q̃bus imponebatur
collecta, ergo ſoluere non teneĩ, ſicut nec em
phyteũta cogiĩ ſoluere canonẽ ſi res emphy
teutica ad dñm ꝑuenit l. 2. C. de iur. emph. Si
vero in fiſcum bona non ꝑuenerunt cum ſit
capax obligationis paſſiue l. tutelas. circa fi.
ff. de cap. dim. põt collectari, licet fructus ex
ſuis rebus ſua culpa non ꝑcipiat, ar. eius qđ
hr̃ in l. 1. C. de nat. lib. & l. damnum qđ q̃s. de
reg. iur. facit. ff. ad munic. l. incola. Iã primũ
membrum debet intelligi, & ita credendũ eſt
doctores intellexiſſe ꝓ bonis q̃ habebat tpe
banni. Pro bonis aũt q̃ poſtea q̃ſiſſet ſine du-
bio collectari poſſet, quia vt dictũ eſt ſupra
prox. q. ciuis ſiue incola remanet, ergo, &c. vt
d. l. reſcripto. in fi. Et hoc eſt verum ſi illa bo
na nouiter acquiſita ſunt in territorio ſuæ ci
uitatis à qua bãnitus eſt. Si aũt alibi ſita ſunt
dubiũ eſt q̃ gñalr̃ in alijs non bãnitis exami
nat, videlicet an in loco domicilij poſſit q̃s
collectari ꝓ bonis alibi ſitis, de quo p Bart.
in l. 1. C. de mul. & in quo loco & in d. l. reſc.
in fi. in quo cõiter dr̃ q̃ ſic ẽt ſi alibi domici
lium acquiſierit, vt hr̃ in addi. Spec. in tit. de
cenſi. §. nunc dicendum. ver. ſed pone reg. vbi
Ioan. Andr. refert deciſionem quã habuit ab

Oldi licet eum non nominet, vt patet in eius pſilijs, pſ. 171. licet aũt teneatur ad onera pa trimonialia, ad perſonalia nõ tenet, vt in §. q deficiunt ſm Bal. in l. ſed & mil. §. ſed ign. ff. de exc. tu. q et eadem rõne verum erit in muneribus mixtis, vt ſi dicatur q quilibet vadat cum equo. Vide ſupra in princ. 1. q.

47 Quadrageſimoſeptimo quæro, † An talis bannitus poſſit capi pro repreſalijs ꝯceſſis ꝯtra ciuitatem ſuam, & ei ciues. Iſta q. multa requireret q̃ huic tractatui non ꝯuenijt. Et ideo ac et, quia hr tractatus Bart qui cõiter hr, br me expediens, & addens aliqua his quæ in hac qõ. dixit Bart. in l. prouinc. ff. de verb. ſig. vbi concluſit capi non poſſe rõnib. & iurib. allegatis. Concludo, q aut erat bannitus tpe quo iuſtitia fuit denegata. Et ſic tpe quo fuit cõmiſſa cauſa concedendi repſalias, & capi non põt, vt ibi per Bart. quod intelligo ſi bona perdidit, & munera nõ ſubibat. Si aũt munera ſubibat, tunc puto idem, q in ſequenti membro p ea quæ not. Bart. in tract. repreſalia, in 6. q. princ. q. 2. Si aũt tunc non erat bãnitus ꝯtra ipſum poterunt exerceri, qa ciu s eſt ad ſui odiũ, vt dcm fuit ſupra proximis qõn. bus, & quia non debet ex pœna præmium reportare. l. ſi ue hæredit. ff. de neg. geſt. Cetera vide vbi ſupra, & per Ioã. And. in c. 1. de minor. & dãda. lib. 6. & in mercurial. in c. non debet, de reg. iu. eo lib.

48 Quadrageſimooctauo quæro, † An bãnitus poſſit petere alimenta ab illis à quibus ante bãnum ali debebat, & an illi alere teneã tur, tex. vr quod ſic, in l. munus, §. manente ff. de iur. do. Et ita tenet Bart. in vxore q debeat alere virum bãnitum in l. ſi ꝯſtante, in princ. ff. ſol. mat. & in filio qď debeat alere prem bãnitum in l. ſi quis à liberis. §. 1. ff. de lib. agn. al. in auth. de inc. nup. §. ſi uero ꝯtigerit. & ibi no. in gl. q̃ dicit q alet eum mittendo ſibi neceſſaria, in auth. ut cum de app. cog. §. ſi vero vnum de pdictis, & idem tenet Ray. in pre, q teneatur alere filium bãnitũ p d. §. ſi vero, & ut ipſe not. in l. ſi quis à libe ris, verſ. vtrum. In ꝯtrarium facit, qa cum ſit hoſt s ciuitatis licitũ eſt cuiq; et filio eũ occidere. ff. de relig. l. minime, ergo põt ei alimenta deneg. ff. de lib. agn. l. nec. & ad l. Cor. de ſic. l. nihil. Præterea ꝯtra prædicta, & pro hac parte, vr hodie caſus in 10. coll. de pact. ten. & eius viol. c. 1. vbi Bald. dicit filium nõ dere alere prem bannitum, & hoc ibi eſſe introductum de nouo. & idẽ dicit Ang. in ban nito qui fit effectus hoſtis ciuitatis ſuæ. alias dicit primam partem verã in præall. § ſi uero. de inc. nup. vñ ſumit auth. inc. C. de inc. nup. Sed ego ſto in prima opin. licet. n. bãnitus ſit, nihilominus pr eſt, ut dicit tex. in d. §. ſi vero, ꝑ hoc. ff. de cap. dim. l. eas oblat. & l. legatum, & de his quæ p non ſcrip. ha. l. ſi in metallũ, cum ſi. Non obſt. l. min. quia lex illa loq̃tur in patre ꝯtra pr̃iam veniente, & ſic in faciendo ꝯtra ipſam delinquente, licet ergo alias deliquerit, & uenire neglexerit, p p qď pr̃ia eum hoſtem iudicauerit, non tñ licet ſi lio eum interficere ſi ꝯtra patriam nõ venit, de quo dicam infra parte prox. huius tpis, q. 10. Non obſt. c. 1. de pace ten. qa ibi ponit caſus ſpecialis qui ad ꝯñias trahi nõ debet l. ius ſingulare, & l. qď vero ꝯtra. ff. de leg. b. Pro hoc qa filius tenetur alere prem excõicatum, vt hr in cap. ſacris, de ſent. excõ. Imò et hæreticum, vt not. 86. diſt. non ſatis, & ibi firmat Arch. & Hoſt. in ſum. de temp. ord. & pro hoc facit quod hr in l. qui cum vno. §. fin. ff. de re mil. & ibi Ray. dixit per illũ text. quod filio exiſtente in religione licet illam exire pro alendo prem, ad quod et allegat Th. de Aq. vt ipſe dicit in diver. vtrum.

49 Quadrageſimonono quæritur. † An tales banniti perdant famam, & ſic an efficiantur infames. Et hæc qõ in gñe ſic formata ꝯſiſtit in plurib. Primo in cauſa. ſ. ex qua cauſa ſit damnatus. Si. n. eſt damnatus extra cauſas fa moſas, de quibus hr in l. 1. de inf. ſine dubio non erit infamis, & ideo ſi dãnatur pp delictum à ſtatuto introductum qualitercũq; ſit proceſſum, ſiue p accuſationem, ſiue p inq̃ſitionem nõ erit infamis. Et eſt rõ quia ꝯdẽnatus eſt p ꝯdõnem ex ſtatuto, vt l. 1. de ꝯd. ex lege ergo nõ eſt infamis. ff. de act. & obl. l. ceſſat. & ita refert Bar. cõſuluiſſe Dy. in ꝯſ. quod incipit. Ser Ioannes de Caſtro de rut. Quod eſt verũ ſi delictum à ſtatuto introductum non efficitur publicũ. Si aũt fieret publicum ſm not. per eum in l. 1. ff. de pub. iud. cum tũc eſſet dãnatus publico iudicio p uiã accuſationis infamis erit, ut d. l. 1. ff. de his q no. infa. ſm eundem Bar. in l. infamẽ, de pub. iud. Secundò, ſi conſiſtit in modo ꝓcedendi. ſ. an proceſſum fuerit ꝯtra eum ꝓ crimine de iure cõi infamiam irrogante per viam accuſationis, an p viam inq̃ſitionis, & quia ſi verũ eſſet qď bãnitus per uiam accuſationis

non eſſet infamis non eſſet neceſſe an ꝑ viã inq ſitionis bánitus ſit infamis examinari, & ideo incipiam ab hoc, an bannitus pro crimine de iure cõi famoſo ex proceſſu facto per uiam accuſationis ſit infamis, & primo vr̃ q̃ non, quia dãnatus ꝑ contumaciam non eſt infamis, vt not. gl. in l. 1. C. de mo. mulc. per quã quidem Doct. antiqui ſic dixerunt, vt refert Guil. i Spec. de ſen. & his q̃ ipſam ſe. §. 1. verſ. q̃d de iſtis. & Bart. in l. ictus fuſtium. ff. de ijs q̃ not. inf. & adducit quod grauantur vltra legẽ, cũ ex ſola ꝯtumacia habeantur ꝓ ꝯfeſſis, dicatur cum infamia diſpenſatum, vt in §. pœna grauior. Iac. aũt Butr. ut refert Bart. in d. l. ictus, diſputando tenuit ꝯtrariũ, q̃a cum ex forma ſtatuti habeaẽ ꝓ ꝯfeſſo. Ergo oẽs leges loquentes de ꝯfeſſione uera trahuntur ad hanc fictam, arg. l. 1. C. de rei vxo. ac. & ff. ad l. Falc. l. 1. §. lex Falc. ſed vere confeſſus eſſet infamis, ut no. gl. in d. l. ictus. Ergo, & ficte ꝯfeſſus, ſed Bart. ibi tenet ꝯtrariũ. Primo, q̃a ex ſola ꝯfeſſione q̃s non infamatur, q̃a verba edicti non loquuntur de ꝯfeſſione, ſed de ꝯdemnato, vt l. 1. eod. tit. & non hñt locum in ꝯfeſſo in criminalib. & ꝯfeſſus nõ habeatur pro ꝯdemnato. ff. de cuſt. reo. l. ſi ꝯfeſſus. Secundo, q̃a ille qui damnatur per mediam perſonam ꝓcuratoris non eſt infamis, ut l. furti. §. q̃ al. eo. tit. & tñ ꝯfeſſio procuratoris fingit ꝯfeſſiõ dñi. Pro hoc q̃a grauatur vltra legem, vt ſupradcm̃ eſt, nec huic rõni obſtat, ſi dicatur ipſe grauatur ſolum in ꝓceſſu, ergo intellĩ cum infamia diſpẽſatũ, vt hr̃ in l. ictus fuſtium. quia imò ſm cũ grauatur circa ꝓbões, ergo in ꝯdemnatione. Quod intelligit eſſe verũ niſi ſit facta executio, & talis q̃ ex gñe pœnæ irroget infamiã; vt in d. l. ictus fuſtium, & ita ẽt conſuluit. Addens quod talis bannitus dicatur potius dãnatus ex contumacia, q̃ ex eo q̃ deliquerit. l. q̃ repud. in fi. & l. Papin. §. memin. ff. de inoff. teſt. & ſic non ſit infamis, ut patet in eius conſilio quod incipit. Quæritur & in dubium reuocatur an franchinus &c. Et hanc partẽ tenuit Bal. in l. 1. C. de hær. inſt. & aſſignat debilem rõnem, de qua non curo, maxime cum aliquid in contrarium faciens nõ rñdeat, & quia alibi, ut dicam infra tenet cõtrarium. Aduertendum, q̃ ſuper eodẽ facto ſuper quo Bar. ꝯſuluit, ꝯſuluerunt ꝯtrarium magnæ ſcientiæ viri Io. Cal. de Bon. & Nic. de Neap. Primo præmittentes quod vbi q̃s condemnatus eſt ex contumacia ꝓ crimine famoſo ſine dubio infamis eſt infamia facti, ut not. in l. fin. C. de req. re. & per Az. in ſumma eod. tit. q̃ infamia repellit a dignitatibus officijs, & honorib. C. de dig. l. 2. lib. 12. ff. de ſen. l. Caſſius. 33. diſt. laici. 81. diſt. tãtis Dañ. de acc. c. ops, de teſt. c. pterea, cum ſi. quæ loquuntur de infamia facti, & quod not. Dyn. in regula pen. lib. 6. omiſerunt allegare gl. ff. de inf. l. 1. & C. eod. tit. l. nulla. Quod aũt ẽt ſit infamis infamia iuris ſic oſtendunt. Statutum prædcm̃ quod facit contumacem hñi ꝓ confeſſo alterat formam procedendi contra contumacẽ, & nouam formam ꝓbõnis contra delinquentem inducit, q̃a vult cõtumacẽ hñi pro confeſſo, nullo ergo alio ſtatuto caueatur q̃d condẽnatus modo, & forma pdictis ſit infamis, ergo reſtat q̃ dãnatus eſt de crimine famoſo, & ſic infamis, q̃a ſic uerba ꝑtoris loquuntur in d. l. 1. nec obſt. q̃d cõtra contumacẽ noua forma iudicaẽ cum de iure bona dñent annotari. l. 1. ff. de req. re. q̃a rñdetur q̃d nouus modus ꝓcedendi effectum inſurgentẽ ex condẽnatione non alterat. ff. de pub. iud. l. ordo, q̃d eſſe verũ probauerũt ẽt per deductionem ad abſurdum. Cum .n. quaſi oẽs modi procedendi ſint alterati, ut patet per l. 1. & 2. C. ut intra cer. tem. & ꝑ l. fin. C. de acc. & C. qui acc. non poſſ. l. qui crimen, ſi diceretur ꝑ alterationem proceſſus & ordinis ceſſare infamiam, nunq̃ aliquo publico iudicio damnatus eſſet infamis q̃d eſſet abſurdũ. Non obſt. q̃ grauetur in ꝓbõnibus quia grauatur in proceſſu, non in ſnia. Hanc ẽt partẽ tenet Alb. Pap. vt refert Guil. in præall. ver. quid de iſtis, ubi allegat rõnẽ abſurditatis pdictã, & ad l. 1. C. de mo. mulr. rñdet q̃ loquitur in illis qui dãnatur ex crimine non famoſo, & non ordinarie, ſed extra ordinem imponitur multa applicanda fiſco, hanc ẽt partem tenet Bal. referens diſputationẽ Iac. de But. i rep. l. cũ mul. ff. ſol. mat. & ibi ultra pdicta all. l. fin. vbi pu. edu. de. vbi ſm eum cr̃ q̃ ſnia lata contra abſentem infamat. Et hanc partem veram credo non ex ui ꝯfeſſionis, quia ꝯfeſſus nõ eſt infamis, niſi ꝯfiteatur tranſigendo, vt l. om̃, de inf. & niſi fuerit ꝯfeſſus in iudicio aliquid q̃d à ſeipſo ſine ſnia infamat, ut hr̃ in d. l. 1. de his q̃ not. inf. q̃d non dixit Bart. in d. l. infamẽ de pub. iud. facit l. furti. §. 1. ff de his q̃ not. inf. q̃ intelligo de inf. iuris. Infamiã. n. facti inquirens

quis

q̄s ex ſola confeſſione ſm Inn. in c. per inquiſitionē. de elec. ſed ex vi ſniæ, eſt. n. damnatus famoſo crimine ergo, &c. vt d. l. 1. & eſt caſus in d. l. ordo. Hoc eſſe verū ſic oſtēdo de iure cōi ēt vbi pœna imponit vltra relegationē, ſunt certi caſus in qbus damnaī abſentes, & in eos ꝯtumaces fertur ſnia l. in lege Corn. ver. & quid de hoc, ad l. Corn. de ſic. C. de pœnis l. ne diu, & in extraua. q ſint rebelles. Dicemus ne illis in caſibus abſētes dānatos nō eſſe infames. Certe nō p gnalē rīam, dictę l. 1. de his q not. inf. ad rōnē Bar. ex prędictis patet rñſum præterq̄ ad rōnem factam p §. q alieno. quę nihil facit, nam l. 1. eo. tit. in ſpeciebus de qbus loquiī. §. qui alieno. loquiī in eo q condemnaī ſuo nomine, ſed ꝓcurator eſt ille q ꝯdemnatur, & nō eſt dñs, ergo dñs non eſt infamis. Procurator ēt non infamaī, quia non ſuo nomine damnatur. Ibi ergo licet confeſſio procuratoris dicatur confeſſio dñi, non tñ damnatur dñs, vt l. 1. de ſenten. In propoſita aūt q̄ſtione damnatur ipſe accuſatus, ergo verificatis in eo verbis legis. i. infamis eſt vt d. l. 1. §. lex falci. cū ſimi. Bannitus ergo p viā accuſationis infamis eſt ēt infamia iuris, ſi bannitus eſt ex cā de iure famoſa. Et ſi aliud diceret facilior eſſet via fugiēdi infamiā non comparendo, & poſtea ꝯdēnatus ſiue bannū ſoluendo quam illa via q̄ daī in l. ſi reus. de proc. Ad l. 1. C. de modo mulc. & ad ſuā gl. rñdeī vt ſupra. Vel rñde quod ibi loquitur de bannitis ſm l. 1. de requi. re. qui non hāt pro confeſſis, & non ſunt diffinitiue damnati, ſed interlocutorie, & ſic non infamantur. l. quid ergo. §. quantū. ff. de inf. & ita intelligebat illā Old. vt refert Ray. C. de ſuſp. tu. l. fi. in addi. ſup Cyn. ad rationem vltimā Bart. per l. qui repudiantis rñde quod illud eſt verū quantum ad pīudicium tertij. Quantū vero ad ſuum idem operant ficta ꝯfeſſio per contumaciam introducta quod operet vera. ſed Bart. met qui in ſuo conſi. c. quod incipit, a do. Cyn. de Bononia, dicit q talis ficta confeſſio ita validat inordinatum proceſſum ſicut vera per l. ſi confeſſus. ff. de cuſt. reo & addē quæ dicam infra in q. 53.

50\. Sed iuxta p̄dicta 50. quærit. † An idem ſit ſi b nnitus per viā inquiſitionis. In hoc primo. gl. in l. 7. §. præterea. ff. de ſuſp. tut. tenet q̄ damnatus ex inquiſitione non eſt infamis, quod ēt tenuit ibi Dyn. & ita ēt ꝯſuluit per l. 1. C. ſi tut. non geſ. idē ēt not. per gl. in l. fi. C. de ſuſp. tut. & Cyn. ibi, idē tenet Guil. in p̄dicto verſ. quid de iſtis alleg. ſupra ꝓx. q̄ō. refert opinio. & licet non videaī eligere tñ ex ordine referendi vr̄ tenere contrarium. Nam ſi diceremus nō infamari, ſequeretī quod nullus hodie eſſet infamis. Cū ordo ſit mutatus, vt ff. de pœn. l. hodie. & d. l. ordo. de publ. iud. quæ fuit opin. Alb. Pap. Idem ēt tenuerunt Oldr. & An. de piſis. Primo eadem rōne. Secundo, quia debet attendi cauſa p p quam fit remotio. & ideo ſequitur quod aliqñ infamatur. ff. de ſuſp. tut. l. hæc enim. Item, & tertio per l. ictus. de his qui not. inf. vbi proceditur extra ordinem, & tñ infamatur. Quarto quia mitius agitur cum homine non miniſtro legis, quam cum miniſtro legis vt l. Celſus. ff. de ai b. ſed accuſator non eſt miniſter. Et tñ quis infamatur per accuſationem, damnatus ergo fortius ſi damnaī per inquiſitionem, & ſic per cauſam agitatam cum legis miniſtro. Et ſic tenebat gl. prædictum eſſe veram qñ remotio fit ex cauſa non infamatoria. Ad l. 1. C. ſi tut. non geſſ. Rñdet quod ibi nō fuerat remotus, ſed alius adiūctus. Ray. aūt in d. §. pterea in ſuis reportationib' tenet gl. & idē in l. fi. & in §. pterea. dicit ſe ꝯſuluiſſe notarium dānatum de falſo ex inqſitione nō eſſe infamē ſequens do Dyn. in l. ceſſat. ff. de actio. & obl. Sed ad ꝯtraria non rñdet. In additionibus aūt ſup Cyn. in d. l. vlt. primo refert rōnem Oldr. & deinde rñdet. Ad l. hæc. n. rñdet q ibi non infamat ſnia, ſed genus pęnę. Ad l. ordo, rñdet quod ibi non mutatur ſubſtantia, quia remanet accuſatio, ſed mutantur certæ qualitates, quod ſecus eſt qñ per inquiſitionem proceditur. Ad rationem rñdet, q vtrobiq; inſpicitur ſnia ex quo debet infamia irrogari. l. athletas. §. fi. de his qui not. inf. Et concludit gl. p̄dictam ſaluari poſſe, dixit tñ ſe conſuluiſſe ſm opin. Oldr. cuius contrariū dixit in d. §. prætetea. vbi in vltimis reportationibus dixit expreſſe non eſſe infamem ex inquiſitione damnatum, fundamentū faciens, qa iudex q inquirit fundat ſe ex ſtatuto, & ſic ꝓ rōne ex lege, ergo non eſt infamis, vt d. l. ceſſat, quæ rō ēt ſi vera eſſet non eſt vniuerſalis per not. in l. 2. §. ſi publico. ff. de adult. Bald. in d. l. fi. de ſuſp. tut. ſimpliciter refert gl. Bart. not. in l. infamem. & concludit quod vbi iudex inquirit virtute arbitrij

bitrij ſibi ꝯceſſi aliter q̃ ex vi publici iudicij. Exemplũ in l.nullũ.C.de teſti. & tunc damnatus nõ ſit infamis.Damnauit.n. quia aures iudicis offendit non l. Corn. de falſis. Nõ ergo dãnat publico iudicio, nec aliquo crimine ꝯ pręteris in l.1.ergo nõ eſt infamia, vt d.l.infamem.Si vero inquirit directo ſup publico iudicio, & ſic inquiſitio ſuccedit in locum directæ accuſationis,& tunc dãnatus eſt infamis alleg.l.athletas.§.calũniator.vbi eſt ſpeciale in parte qđ non infamat,ergo in alijs inducit infamia. Item qa ei ꝯueniunt verba dictæ legis.Eſt.n.damnatus famoſo iudicio,ergo &c. maxime qa inqſitio ſuccedit in locũ accuſationis.l.2.§. ſi publ. de adult. & idem ſequit ibi Ang. hanc partẽ credo ꝺe iure veriorẽ,tum qa cum ſtatutũ deferat potentiam inqrendi per verba ad iudicẽ relata non orit ꝯditio ex ſtatuto, ſed iudicis offĩn nobile ꝑ not.i l.ſoror.C.de colla.& ꝑ Doc. maxime Bar.in l.1.de ꝯd.ex lege. At ẽt quia in omnibus præterquam inſcriptione inqſitio ſuccedit in locum accuſationis, hinc eſt qđ dr poſtq̃ inqſitio eſt effecta remediũ ordinarium non tollit per ſuperuenientẽ accuſatio.vt hr per Bart.in §.ſi publico. & in l. ſi maritus.§.1.eo.tit. Sic ergo ꝯcluſio qđ damnatus ex crimine famoſo ſiue ꝑ viã accuſationis ẽt ex contumacia quæ hr pro confeſſione bannitus efficitur infamis infamia iuris, qđ ẽt tenuerunt Ioan. Cald. & Nic. de Neap.de qbus dixi ſupra .1.q.rñdentes ad l. 1.ſi tut.non geſ.duobus modis. Vno qđ ſpeciale eſt in patrono. Alio qđ loquat qñ iudex inqrit ex eo qđ tutor corã eo deliqt. Et ſic aures ſuas offendit,arg.d.l.nullũ.& ſic effectiue in hoc concordauerunt cum Bart.

51 Quinquageſimoprimo q̃ritur. † Titius notarius fuit bãnitus ꝑ famoſo crimine an poſſit inſtrã conficere. Si teneret opin.Bart. quod bannitus non eſſet infamis hæc qõ eſſet ſopita. Nulla.n. ratione videret dicendũ ꝙ non poſſet, cum viuens notarius ex offõ non ex auctoritate remaneret. Sed qa ſupra dixi eum eſſe infamem, reſtat qõ. quam in condemnato format Bart in l. ead. §. hac l. ff.ad l. Iul. repet. In quo ẽt conſuluit,vt patet in conſ. 174. quod incipit, Ser Ioannes de Caſtro,de Rut. Cuius verba quia ſunt latiora quã ea q̃ poſuit in l. eadẽ hic inſerere curaui.Dicit.n. ꝙ tali infamia iure officium notarij non eſt interdictum. immò põt inſtrã conficere. probat primo per l.ſi aliquid. C. de ſuſp.& Arch.lib. 10. vbi expſſe dr ꝙ non põt exercere offĩm illud in quo deliqt. Aliud aũt offĩm exercere non reperitur prohibitum.Secundo,probat per l.ſi quis ex argen. §.1.de æden. vbi ille qui eſt alias humilis,& deploratus edit rationes,& fidem facit. Et gl.q̃ eſt ibi,q̃ non dicit notario nõ credi,&c. loquitur qñ deliquit in officio quod fuit in ꝓpoſito,ergo,&c.Tertio probat. Certũ eſt ꝙ hæretici ſunt infames ipſo iure vt. C. de hær.auth.gazaros,& not.C.de ſum.Trin. l. 1.in fi.Sed ꝯſtat ꝙ offĩn tabellionatus interdr hæretico, demum cum ꝑ annum ſteterit in excõicatione,vt C.de hær. auth. credentes.Ex quo colligit quod infamis põt conficere inſtrã,vt in hæretico ante annum. Itẽ ſpeciale eſt in hæretico poſt annũ,ergo,&c. Et illud ideo quia licet ſit infamis non tñ deliquit in officio. Quarto,probat per ſimilitudinem iudicis ordinarij. Nã licet ſit infamis,tñ geſta coram eo valent,nec ꝯtra eum põt ꝯopponi talis exceptio, niſi forte in offõ deliquerit,& ꝑꝑ fuit eo priuatus. ff. de ſenato.l.2.de iud.l.cũ prætor.ad l.Iul.repet. l.eadem.§.hac lege.Et hoc not. expreſſe ꝑ Inn. in c.cũ ſup abbatia,in gl. magna.in verſ.i ordinarijs vero,de off.ord.ita in ꝓpoſito licet ſit infamis nõ tñ eſt ex delicto cõmiſſo in officio,& ab offõ non eſt remotus. Et ſic valẽt geſta ꝑ eum.Plus ẽt tenet Spec. qđ ẽt ſi falſum inſtrm fecerit non vitiantur alia inſtrã per eum facta niſi per ſniam ab officio ſit remotus de inſtr.edic.§.reſtat.verſ. quid ſi tabellio. Quinto,reſtat vt rñdeatur quibuſdã oppoſitionib. ex qbus iſta deciſio apparebit clarior.Primo,infamis non põt eſſe teſtis,ergo nec inſtrã facere l.domitius.de teſta.Rñdeo quod hoc argm non procedit. Nã qdã repellunt à teſtimonio q non repellunt à cõfectione inſtrĩ,vt in patre, & filio emancipato qui non pñt inuicẽ teſtificari. C.de teſti. l.parentes. Tñ pater pro eo filio, & econuerſo poteſt publicum inſtrm conficere. l.impuberẽ.ff.de fal.& not.ꝑ Dyn.in l.qđ dicimus. de auctõ.tut. Et eſt rõ,quia inſtrm non nitit ſola auctoritate notarij, ſed ibi ſunt ẽt teſtes. Teſtimonium aũt nititur ſola auctoritate teſtis. Facit quod not. in d. l. parentes Preterea hic notarius iurauit primo offĩn q̃ eſſet infamis,& poſtea fuit rogatus, ſed ſi teſtis prius iurauit, & poſtea efficitur infamis

mis deinde deponit forte valet eius dictum, quia tps iuri debet inſpici ut l.ſi qñ.C.de teſtib. Facit quod not.in Spec.de teſte,§.1.ver. quid ſi teſtis. ergo in propoſito debet valere inſtrm. Item poſſet obijci quod infamia repellit à dignitate.C.de dign.l.2.& l.quot. & ibi not. quod ipſo iure repellit, ergo hic ab offõ notariæ. Sed rñdeo quod hoc offm notariæ non eſt dignitas, ſed munus quoddam ita nota.C.qui mil.non poſſ.l.fin.in gl.1.lib. 10. Facit eodem lib.de decur. l. vniuerſis. & quod ibi no.& eod.lib.ſi ſeruus, aut liber ad decur.oſſ.aſp.l.2. fateor tñ quod ſunt quidã notarij qui hñt dignitatem, vt notarius ſacri palatij.C.de mand.princ. l.1. Si non eſt dignitas ergo infamia non repellit inſtit. de except.§.fin.& ſic partes ſua ſponte pñt eũ aſſumere in notarium, ſicut in arbitrum.ff. de arb.l.pedius. Præterea non eſt verũ quod infamia repellat à dignitate ipſo iure niſi in quibuſdam grauibus delictis, ut not. p Inn. de exceſ.præl.c.inter dil. & de illis debet intelligi gl.in d.l.quoties. Hæc in d.conſ.Bart. Sed in d.l eadem dicit hoc eſſe verũ, maxime qñ offm notariæ publice exercuit per tpa poſito quod eſſet infamis per l.Barbarius. & p id quod not.in Spec.de iud. deleg.§.excipit, verſ.item quod eſt periurus, & infamis, qd' in d.conſ.dixit not.p gl.in auth. de tabell.§. pen.in gl quæ incipit, hic eſt arg.in ſi gl.& p Guil.in præalleg.ver.qd ſi tabellio.in §.reſt. de inſtr.edi.dicit etiam in d l.eadem, idẽ eſſe, ſiue deliquerit in officio tabellionatus, ſiue extra per dictas rões, licet Inn. dixerit contrarium in cap.fraternitatis de hær.ſm eum. Eſt ergo concluſio ſua quod notarius infamis non perdat offm notariæ niſi illud offm habeat dignitatem, vel niſi ſit publicum offm, puta notarij ad bancum iuris, ipſe addidit in l ead.p not.in l.3.§.miles, de his q not. inf. Hæc qõ eſt mihi valde dubia. partis .n. potentiæ ſunt inſtrm, & teſtes .l. in exercendis, de fide inſtr. Sed teſtimonio teſtis infamis nõ creditur, ergo inſtrõ quod eſt teſtimonium notarij infamis credi non debet. Nec ualet rñſio, quod teſtis teſtificetur altera parte inuit. & notarius vero à partibus aſſumatur, quia illud verum qñ aliter ɔſtaret eum fuiſſe à partibus aſſumptum. Si aũt non cõſtat aliunde niſi ex ipſius inſtri inſpectione, vt quia dixit publicaui, vel rogatus fui, ſm Bart.in l. ſciendũ, de verb.oblig. ubi allegat iura. Non eſt alia ratio, quam ſit in teſte. Præterea negari non poteſt tabellionatum eſſe offm publicum, ut l.gñali.C.de tabell. ergo à tali officio debet remoueri, quia infamibus publica officia interdñr, vt d.l.miles. Huic tñ rõni ſupra rñſum eſt, licet tñ ſit dubitabilis adeo, ꝗ tutius ſit alium adhibere ad confectionem inſtrorũ, tñ auctoritatibus prædictorũ, & aliorum de quibus infra dicetur inhærens concludo, ꝗ aut notarius eſt damnatus, ſiue bãnitus ex crimine extra offm notariæ cõmiſſo, & valent ab eo inſtra confecta tam vetera, quàm noua per rationes ſupra tactas officia aũt notarius extra publicationẽ inſtrorũ pertinentia ſi ſunt hñtia dignitatem, vel ſunt publica exercere non poteſt. Si vero eſt damnatus, vel bannitus ex delicto cõmiſſo in officio notariæ, puta quia fecit inſtrm falſum. Tunc quicquid dixerit Bar.in d.l. ſi aliquid. & Bald.in l.ſi quis ex argentarijs.§ 1.aut eſt ſimplr damnatus, & valent inſtra per eum poſtea confecta, arg.l.3 §.quæſitum.ff.de ſuſpec. tut. donec exauctoratus, ſiue priuatus non fuerit, vt d.l.ſi aliquid. Et ita loquitur dcm Innoc.in cap.fraternit. & tenet Odofr. in d l.ſi quis ex arg. §.1. & ita reperitur alia vice Bart.ɔſuluiſſe. Intellr autem exauctoratus ſi illud expreſſe dr in ſnia. Si autem pronũciatur ꝗ debeat abradi de matricula, tũc nõ dr exauctoratus donec abradatur ſm Bar.in d.§.miles, quod intelligo niſi in ſnia dictum fuerit ꝗ ex tunc habeatur pro raſo ſm not. per eundem in l.emptor.§.Lucius.ff.de pac. Duo tñ notanda ſunt, ꝗ ẽt raſus de matricula, & priuatus pro inſtris antea cõfectis ſubditus eſt ei cui ante raſurã ſubditus erat.ff. de eden.l.prætor.§.is etiam, & ibi per Bald. qui allegat no.in l.hæc demum.ff. de op. lib. Secundum quod ſi talis priuatio eſt incognita valent eius inſtra poſtea cõfecta per d. gl. not.in auth.de tab.§.pen.& ex prædictis patet ꝗ vbicunq; infamia eum repellit vbicũq; ſit talis bannitus, talis infamia ſuum operat effectum, licet quo ad alia non ſemper priuatus uirtute banni in omni loco priuatus intelligatur, de quo dic ut hr in add. Spec.in ſæpius.alleg.§.ſequitur, verſic. quid ſi q s de accuſ.in ſuaꝝ addit, præalleg.verſic.felicis.& aliqua dicta fuerunt ſupra hac eadem parte, quæſt. 17. & adde quod not. Bald. in l. 2. C. de manumiſſ. uindict.

Viſo an poſſit inſtra ɔficere. Quærit quinquageſi-

quagesimoſecundo † an bānitus poſſit face
52 re teſtā, & ſic an ex banno pdat teſtamenti factionem quam ante habebat. In hac qſt. Alb. Galioti in tit. de teſtam. verſ. pone qđ bannitus dixit q aut erat bannitus ex cauſa ob quam debebat deportari, aut ob aliā. Primo caſu non poſſit teſtari. Secundo ſic, arg. ff. de his qui notan. inf. l. quid ergo. §. ſi. iuncta gl. l. 1. C. de crim. ſtel. Et idem tenet Guil. in Spec. de inſtru. edi. §. compendioſe. verſ. q d de bannito. Dyn. vero vt refert Bar. in l. eius qui. ff. de teſta. dixit q aut pdebat bona, aut non, vt primo caſu non poſſet teſtari, ſecundo ſic p not. in ſępiſſime alle. §. re legati. ipſe aūt Bar. ibi, & in diſputatione ſua ſæpius allegata, ↄcluſit, q aut vult teſtari, ſm ſtatuta ſuę ciuitatis à qua bānitus eſt, & nō pōt, q̄a illa iura pdidit, vt ſupra dcm̄ eſt aut ſm ius cōe, & teſtari poteſt, quia ius illud non perdidit. Allegat ēt Iac. de Are. in l. ex facto. §. ex facto, ad Trebel. & ita cōiter tenetur, & vide etiam Bald. in l. 1. de hæred. inſt. & adde quæ dicam in duabus ſeq. q.

53 Sed circa idem quæro 53. loco. † Statuto cauetur, q contumax habeatur pro ↄfeſſo, & poſſit ↄdemnari ac ſi eſſet præſens, & con feſſus, & ſnia in eo lata habeat perinde ac ſi lata eſſet in pſentem. An tunc talis bannitus poterit teſtari. & vr̄ quod non, qn̄ bannitur ad mortem. Si. n. eſſet lata in pſentem ſtatim efficeret ſeruus pœnæ. l. q vltimo. ff. de pœnis. & l. q ſ filio exheredato. §. irritum. & §. ſeq. ff. de iniuſt teſtam. Et ſic nō poſſet teſtari vt ibi ēt ſi aufugeret, vt hr̄ per Bart. in l. cunctos populos. C. de ſum. Trin. & p Bal. in l. 1. de hæred. inſt. Ergo nec nunc tali ęqparatione facta à ſtatuto. l. 1. de lega. 1. Sed Bald. in d. l. 1. de her. inſt. iuxta finem in verſ. ſed qđ ſi ſtatutū, determinat ↄtrarium, q̄a talis diſpoſitio non operaꝛ niſi reſpectu eoꝝ quę ↄtinenꝛ in condemnatione ſiue banno. Nā cum ↄtumacia ſit cauſa ↄfeſſioris, & ſic ex vno ſuppoſito inferaꝛ aliud valde diuerſum ab ipſo. ergo hęc eſt fictio q̄ non operaꝛ niſi effectus expſſos à lege introducēte fictionē, vt C. de fide inſtr. l. 3. & l. ſi. & ff. de iur. fiſ. l. 2. §. diuus. & l. eius q delatorē. reſtringit ergo ↄfeſſio ficta ſolū quo ad effectum ↄtumacię de cuius nā eſt non pertinere niſi quatenus lex permittit, vel iudex diſponit, vt not. ff. ſi q s ius dicen non obtemp l. 1 §. ſi. ſed eius ſalua pace dicta iura nihil faciunt. Loquunꝛ. n. qn̄ lex ſpecialiter diſponit ↄtumaciam puniēdo, tunc. n. vltra pœnam in l. expreſſam ↄtumacia grauari non pōt, at in propoſito ſtatutum pdictum diſponit vlterius. ſ. gn̄aliter ſtatuendo quod ſnia habeatur perinde ac ſi lata eſſet contra præſentem. ergo perinde eſt ac ſi particulariter omnes effectus ſniæ latæ in præſentem exprimeret. l. omnes. C. de preſcr. 30. anno. l. ſi duo de adminiſtr. tut. cū ſimilibus. & d. l. 1. de lega. 1. Erit ergo tunc bannitus ſeruus pœnæ, quia ſic eſſet præſentialiter condemnatus. Rr̄. n. dictio perinde, ad omnes qualitates refertur l. ā filio. §. pater. de alim. lega. niſi eſſet aliud ſtatutum qđ talem gn̄alitatem reſtringeret, vt l. ſacrilegij. §. is aūt. & ibi concordat. ff. ad l. Iul. pecul. & ita in ſimili concludit Bart. in l. 1. in princ. ff. de recep. quod maxime verum eſt quia in his quæ ſunt iuris, vt quem eſſe ciuem quem eſſe ſeruum, & ſimilibus, verbū habeaꝛ, à ſtatuto introductū inducit veritatē non fictionem ſm not. in l. maritus. §. legis. ff. de adul. & latius in l. ſi is qui pro emptore. Intelligitur ergo tunc ſeruus pœnæ, & ſic teſtari non poterit. Aut ergo ſtatutū ſimplr̄ diſponit qđ poſſit ↄdemnari, & in banno poni ac ſi p ↄfeſſionem de maleficio ↄſtatet, & nō efficiꝛ ſeruus pęnę. Nec obſtat ſi dicaꝛ lex q vltimo loquiꝛ in dānato ad mortē. Ergo, & bānitus q ad mortē dānatus eſt erit ſeruus pœnæ, q̄a in eo verificanꝛ verba legis ſicut dixi ſupra in q. 48. circa verificationem verborum. l. 1. de his qui not. inf. quia non eſt ita. Bannitus. n. non eſt damnatus ad mortē niſi peruenit in fortiam cōis. & ideo ex ſolo banno non verificatur diſpoſitio legis qui vltimo. Si vero ſtatutum æquiparat ſniam banni ſniæ latæ in præſentem dicendum eſt vt ſupra effici ſeruum pęnæ. Pro qua deciſione facit qđ ēt ſm Bald. dicam ſtatim in ſeq. q.

Quinquageſimoquarto circa idem q̄ro.
54 † An in caſu q bannitus pōt teſtari qđ ſi moriꝛ anteq̄ capiatur à iudice, & fiat executio habet effectum teſtm̄. Si capiatur. & bannum mittiꝛ executioni quia interficitur, an tunc teſtm̄ irritetur. Si dicimus ex ſnia non effici ſeruum, ſine dubio ipſa executio ſeruum non faciat, cū. n. ipſa executio nō dicaꝛ facta, niſi eo mortuo, ergo liber mortuus eſt not. in l. ſi. C. de conditio. inſt. & de manumiſſ. teſtam. l. qui duos. Non. n. ſcio iure cautum qđ ipſa executio effectum ſeruitutis inducat,

inducat, ſed ipſa ꝯdemnatio, vt d. l. qui vltimo, cũ ꝯcordantijs, & l. ſi q̃s filio exhæredato. §. pen. ibi non cũ aſſumptus eſt &c. ff. de iniuſto teſta. Contrariũ tñ determinat Bal. in l. eius qui. ff. de teſta. per not. in l. 1. §. exigit. ff. de bon. poſſ. ſm tab. & latius in l. 1. C. de hæred. inſt. in verſ. nunquid iſti exbanniti, quia eo ipſo quod capiunt ſerui efficiuntur, & efficiemur ſerui pœnæ non capientium. ff. de ẽ. l. mulier inops. Quod credo verum. & ex ratio. quia tunc verificant verba ꝯdõnis appoſitæ in ſnia, quia in ſortiam ꝑuenit, & ſic tunc dr̃ damnatus ad mortem, & per ꝯñs verificantur verba. l. qui vlt. præalleg. & facit clementina paſtoralis, de re iud. vbi ponitur talis forma, & quod not. per Iac. de Belu. in diſputatione quam poſuit in l. 1. C. vbi de crim. agi oportet.

55 Quinquageſimoquinto quæro. †Statuto ẽt vltra prædicta cauetur, q̃d bannitus in ꝑſona non poſſit capere hæreditatẽ ex teſtõ vel abinteſtato. Titius fuit bannitus in mille. Et ſic quo tpe in ſortiam cõis peruenerit, & dicta mille intra decem dies tunc ꝓximè ſequẽtes nõ ſoluerit, extũc debeat decapitari, fuit dictus Titius interim inſtitutus, & hæreditatẽ adiuit. Quęrit̃ in gñe an tenuerit dicta additio an nõ, & ſic deueniat ad cõiũctos ſubſtitutos vel ab iteſtato veniẽtes teſtatori. In hac q̃ſt. Bald. in l. 1. de hæred. inſt. ſic dicit, & vr̃ q̃d non tenuerit aditio cũ ei ſit implicitus ſtatus ꝯdẽnationis ꝑſonalis. ff. ſi ex noxali cauſ. agat̃ l. fi. In ꝯtrarium vr̃, quia in his quę ex tpe initium ſumunt ſm illud tp̃s iudicamus. ff. de teſta. mil. l. Titius. & pe. l. 1. & de noxa. l. in delictis. §. ſi extraneus. Solu. vr̃ dicendum, quod ex euentu pendeat. Nam aut non venit ſortiam cõis, vel venit, & ſoluit, & tunc cum effectu reſidebat hæres. Aut venit, & nõ ſoluit, ſic decapitatus eſt, & tũc retro fingat̃ nõ ſucceſſiſſe, q̃a ꝯdõnes q̃ implent̃ ꝑ negationẽ eſſe finguntur retro, arg. ff. de manumiſ. teſta. l. neratius, ſed verius vr̃ quod valeat medio tpe factũ inſpecta eius ꝯdõne, tunc vigenti, arg. not. ff. de his qui not. inf. l. furti. §. 1. & de ſtatu lib. l. ſtatu liberi à ceteris. in princ. Hanc deciſio. credo veram. Non. n. erat damnatus in perſona ante capturam, vt dictum eſt, ergo vendicauit ſibi locum ſtatutum tpe delatæ hæreditatis: pro hoc, quia conditio conditionem non recipit. l. cum qui. §. fi. ff. de acq. hær. Facit. ff. de ſtip. ſeruo. l. vſufr. & l. ſi minor. de ſer. expor. & quod pro illa ſolutione hr̃ in l. ſi filius. in princ. ff. de verb. obl.

56 Quinquageſimoſexto quærit̃. † Sempronius fuit bannitus de ciuitate Florentiæ, & eius comitatu. Et eo tpe ciuitas Piſaꝝ non erat florentinoꝝ, & ideo ibi habitabat, ciuitas illa fuit effecta de comitatu Florentiæ. Quęrit̃ an ibi poſſit habitare. An vero dicat̃ ẽt ab illa ciuitate bannitus. Et q̃d poſſit ibi habitare facit q̃d dcm̃ eſt ſupra q. 18. ſ. an in ꝯfiſcatione bonoꝝ veniant futura, vbi dcm̃ fuit quod non. Item facit, quia ſnia intelligitur lata de eo comitatu præſenti nõ de futuro. l. ſi ita. ff. de auro, & argen. lega. Verba. n. ſniæ non extendunt̃ l. ſi patronus teſtõ. §. ſi q̃s cum eſſet. ff. de bonis lib. In contrarium facit, quia augmentũ aſſumit nãm eius q̃d adiungit̃, & illius iuris fit, legẽ ẽt. C. de iure dotiũ, & ita referente Cyn. in d. l. ẽt determinauit Ricar. Malũ. pro quo adducit. l. pupillus. §. territoriũ, de verb. ſign. & l. quoties. §. fi. de adm. tut. cum multis ſimi. Finaliter diſtinguit remittens ad Gu il. in l. ſi conuenerit. §. ſi nuda. ff. de pign. act. q̃d aut locus ad iunctus eſt ita vnitus vt ſub vna ꝯſuetudine ſit, & tũc nõ poſſit ibi ſtare. Aut nõ eſt ita adiũctus, vt vna ꝯſuetudine viuat. Et tũc poſſit ibi habitare. l. Seio. §. tyrãnæ. ff. de fun. inſtr. Et q̃a res trãſit cũ ſua cauſa, vt d. §. ſi nuda. Certe ſi recte intueat̃ qõ Cyn. ſe hẽt, an ſtatuto dictante q̃d bannitus non poſſit ſtare poſtea in loco poſt bãnũ effecto de diſtrictu: Quæ qõ meo iudicio parum hẽt dubitationis, q̃a ſupponit̃ locũ eſſe effectum de diſtrictu, & ideo cum ſtatutum ſemꝑ loquat̃ ibi habitare nõ poterit l. arriani. C. de hær. Eſt em̃ bãnitus, & ille locus eſt de diſtrictu, & ſic ꝯueniũt verba, ergo eius diſpoſitio locũ habet cũ mẽs in nullo diſcrẽpet. l. 1. §. ſi is q̃ nauem. ff. de exerc. cñ ſi, Sed difficultas eſt in dignoſcendo qñ locus ſit factus de diſtrictu, vt ſic ſub ſtatuto cõprehendat̃. In quo ſciendũ eſt ꝙ territoria diuerſimode iudicant̃, & nominant̃. Qñque. n. appellant̃ prouincia, vt Tuſcia Lõbardia, & ſi C. de off. rec. prouin. ꝑ totum & ff. de off. præſi. l. 3. & l. illicitas. §. q̃ vniuerſas. ff. de off. præſi. Et iſte pñt vniri & diuidi. Quo caſu videndum eſſet, an bannitus in vna facta vnione eſſet bannitus ex alia. Et tũc crederẽ inſpicienda eſſe vnionis verba. Et de his vnione, & ſeparatione hẽ in

in l.ſi ea.ff.de aſſeſſo.& extra in c.1. ne ſede
vac.& C.de metrop.beri. l. 1. & ibi p Bart.
Qñque vero non dr̃ prouincia, ſed territo-
rium alicuius. Et iſtud nomen põt plures ꝓ-
uincias ꝯtinere, vniuſcuiuſq; .n. põt terrere, ter
ritoriũ eius dr̃ l.pupillus.§.territoriũ. ff. de
verb. ſign. & tunc ſi ſtatutum loquit̃ ꝙ non
poſſit ſtare in territorio, licet non ſit locus
eiuſdem prouinciæ ſi tñ ibi dñs vel ciuitas
ſtatuens hẽt ius terrendi, ibi ſtare non pote-
rit, vt ſupra. Qñq; territorium vnius nõ di
ſtinguit̃ ſimplr̃ per nomen territorij, ſed alia
nomina ſignificat̃ in ſtatuto. Interdum.n.dr̃,
ꝙ nõ poſſit ſtare intra terminos de hoc dic,
vt l.curiales.C.de decu.lib.10. Interdum qđ
non poſſit ſtare intra pertinentias; & tunc q
contineatur vide extra de reſt. ſpoli. c. cũ ad
ſedem.& de fide inſtr.c. inter dilectos. Qñ-
que appellatur curia, & tunc multis modis
ſumitur. Aliqñ .n. ſumitur pro loco in quo
ius redditur.l.pen.ff.de iuſt.& iur. Qñque ꝓ
parte ciuitatis, vt l.2.in princ.ff.de orig. iur.
Qñque ſumitur pro pſonis, vt in curia Ro-
mana. Eſt.n.ſm Oldr.conſ. 212. corpus re-
præſentatum, & multorum maiorum con-
gregatione collectum. ff.de fideiuſ.l.mortuo
ibi ſicut municipalis curia.q.ex cau.maio. l.
ergo.in fi.de quo corpore loquit̃.l. reꝝ mix
tura.ff.de vſuc.& de iud.l.proponebatur, ſm
eum. Qñque pro territorio ſiue comitatu ali
cuius ciuitatis vel caſtri, vt in c.1. de capi. q
cur.vend.collatio. 10. & tunc ſimiliter inſpi
ci debet diſpoſitio ſuper qua tale verbum
profertur. Bannitus .n. de curia. iudicis non
intelligeret̃ bannitus niſi de loco in quo ius
redditur. & eodem modo ſi ciuitas eſſet di-
ſtincta per curias, vt d.l.2.de orig.iur.banni
tus ab vnius curiæ iudice, vt non poſſet ſta-
re in curia ſua non intelligeret̃ bannitus ab
alijs curij. Aliqñ vero appellatur diœceſis,
& de hoc in c.ſignificante.& c. Rodulphus.
de reſcrip. Qñque nominatur comitatus. &
hoc hr̃.C.qñ imper.inter pu.& vi.l.1. in au
thẽ.qua in ꝓuincia.C.vbi de crim.agi opor.
& 24.q.8.c.ſi vobis. Interdum dr̃ diſtrictus,
10.colla.qu.b.mo.feu.amit. c.1. in clem. ne
Romani.de elect.inſt.de actio. §. rurſus. &
not.p gl.94.diſt.c.ꝓuinciæ.& in c. vt anima
rum, de ꝯſt.lib.6.& C. vbi de poſ. agi opor-
tet.l.1. & differunt hæc duo vltima nomina
ſm Bald. quia comitatus dr̃ qñ non habet
ſeparatum iudicatum, diſtrictus qñ hẽt ſepa

ratum iudicatum; ſicut dicimus in colonijs
q non erant ſub præſide, licet eſſent de ꝓuin
cia, ſed habebant diuerſum iudicẽ, ita dicit
ipſe in l.1.§.cũ vrbẽ.ff.de off. pſe. vrb. Cu-
ius contrarium vr̃ tenere gl.in l.1. ff.de cen
ſi. vbi dr̃ Coloniam, & comitatũ idẽ eſſe. &
alleg.l.eius.§.ſi quis. ff.ad munic. Sed male
dicit illa gl. Nam ſm quod ibi not. Iac. de
Aret. & bene Colonia erat indicata p ſe nõ
ſubiacens pſidi vel ꝓconſuli in cuius pro-
uincia erat, ſed habebat proprium iudicẽ, vt
correctorẽ vel comitẽ de qbus fit mentio in
l.ex oibus.ff.de off.pſid.& in auth.vt iud. ſi-
ne quoquo ſuffrag.§.hæc aũt.col.2. eſt ergo
diuerſi ſignificatus diſtrictus à comitatu, le-
ge ſi idem. C. de codicil. & magis ſubiacet
comitatus quam diſtrictus ſm Bald.licet gl.
aliter dixerit in d. c. prouinciæ, & ideo qui
ex forma ſtatuti ſiue banni non poterit ſta-
re in comitatu poterit ſtare in diſtrictu, ſed
nõ ecõuerſo, arg.ff.de interd.& releg. l. rele
gatoꝝ.§.fin. cũ ſimi. Sed aduertendũ eſt qđ
iſta noĩa appoſita territorio ponunt̃ ad bñ
placitũ. Interdũ nanq; efficit̃ territoriũ cer
tum de comitatu, & tñ regit̃ diuerſis legib᷒,
& iudicibus, interdum regit̃ eiſdem legibus
ſed diuerſis iudicibus. Qñque ẽt eiſdem le-
gibus, & iudicibus, & ꝓpea in propoſita q-
ſtione debemus inſpicere cõem vſum loquẽ
di in loco ſtatuẽtiũ.l.Labeo. de ſuppellecti.
lega.l.lib.§.quid ergo, de lega. 3. l. tugurij.
de verb.ſign.cum ſimi. Si igitur ſtatutum lo
quit̃ quod bannitus nõ poſſit ſtare in comi
tatu, & ciuitas Piſaꝝ ſit effecta de comitatu
ex forma ſtatutoꝝ florentinoꝝ licet reſerua
ta ſint ſua ſtatuta, bãniti de ciuitate Florẽtiæ
& eius comitatu ibi habitare nõ poterũt p
d.l.Arriani. Ad qđ faciũt not.p Io.And. in
addit.Spec.de treg.& pace ſup rub. Non ob
ſtant in ꝯtrariũ allegata, qa illa iura loquun
tur in verbis ſnĩæ q non trahuntur ad futu-
ra. Sed qõ noſtra loquitur in ſtatuto quod
ſemper loquitur, vt ibi, & hr̃ in l.1.ff. de con
ditio.& leg. p Doct. Si vero ſtatutũ nihil di
ceret, ſed bannũ tm̃ banniret eũ à ciuitate,
& comitatu, crederẽ nõ intelligi niſi de comi
tatu q tũc erat pdicta iura.& l.3.de off. præ.
ſi.& l.ſi.de iuriſd. omn. iud. Et quod notat̃.
p Bart.in l.certa forma.C.de iure fiſ.lib. 10.
& p id ꝙ dictum fuit ſupra hac eadẽ parte
18.q. Et ex his patet ꝙ non expedit exami-
nari articulũ illũ an locus acqſitus in dubio
regatur

regatur legibus loci acquirentis an ſuis proprijs. Sed de eo vide in d.§.ſi nuda. ꝑ Guil. & Bart.& ꝑ Guil. & Cyn. in l.de qbus.ff.de legib.Quibus adde q̃ dixit Bar.in tract.Tiberiadis in 2.lib. dũ exponit verbũ nullius.

57 Quinquageſimoſeptimo quæritur, † An bãnitus in vna ex ciuitatibus regni, ſiue ciuitatis intelligitur bãnitus à toto comitatu, ſiue regno.Iſtam qõnem mouet gl.in 10.colla. hic finit l.Corn.& incipit cõſuetudo regni.in princ.in gl.1.in fin. Et vr̃ inclinare in opin. ꝙ non, qa inferior non põt dicere legẽ ſuperiori.Sed Alb.vbi ſupra q.85. allegat eam ad partem cõtrariam.& ibi dicit per illã gl.quod bannitus intelligitur à toto comitatu. ſed Bal.ibi illud intelligit ſi qualitas delicti illud patiẽ ſm gl.in §.relegati. inſt. quib. modis ius patriæ poteſt.ſolui. Sed tu dic,& melius ſm Andr.de Iſer.ibidem, quod aut ille q bãniuit habebat imperium à ſuperiore, & tunc dicatur bannitus à ſuperiore, l.1.§. omnia.C.de vete.iur.enucl. & ff.de off.præſ. l.1.in fi.An habebat imperiũ aliunde, & tũc ſecus,l.nam magiſtratus, ff.de arb.ad Treb. l.ille à quo.§.tempeſtiuum.Exemplũ pone, Si locus à quo eſt bannitus in ſubmiſſione reſeruauit ſibi ſua ſtatuta ſm not. in l.ſi conuenerit,§.ſi nuda.ff.de pignorati. actio. qđ eſt verũ niſi,vel ex forma ſubmiſſionis,vel ex ordinatione ſupioris aliud actũ ſit, vt l.oẽs populi. Ad quod facit quod dicã in ciuitatibus confederatis infra parte prox.q.37.

8 Quinquageſimooctauo quæritur. † Pacto,vel ſtatuto cauetur,ꝙ bannitus nõ poſſit habitare, vel ſtare in certo loco, alias poſſit ibi capi,& decapitari, & ꝙ puniantur vicini q eũ ibi ſtare,vel habitare ꝑmiſerint, quidã poſtea bãnitus tranſiẽs per prædictum locũ volẽs ad alium locũ non ꝓhibitum accedere bibẽs,& comedens in quadam caupona captus fuit à familia.Quæriẽ an poſſit decapitari,& an vicini veniãt puniendi? Hęc q.habet duas dubitationes. Vna eſt quantũ ad id, ꝙ tangiẽ de pacto, an in eo comꝓhendatur ꝓdictus q fuit poſtea bãnitus.Circa qđ poſſent multa dici.maxima ꝑ not.per Bar.in l.ſi ita. ff.de auro,& arg.leg.ꝑ Cy.in l.non modus. C.de ſerui.& aqua.& ꝑ no.in l.ſi ſeruitus,ff. de ſerui.vrb.pręd.Omiſſa tñ ſuperfluitate,attenta opin.Pet.& Cyn.in d.l.ſi ita.Concludo ꝗſtionem prædictam ſi nõ eſt viciſſitudinaria non hr̃e locum in poſtea bannitis. Nõ enim potuit ab initio cogitari numerus bãnitoꝝ in futuꝝ, ergo de illis non intelligiẽ, vt d.l.nõ modus, & l damni, §.ſi is qui.ff.de dam.inf. & ſic nõ obſtat,d.l.ſi ſeruitus. quæ facit in ꝯtrarium,qa aut ibi poterat cogitari de quãtitate futuraꝝ feneſtraꝝ,aut poſtea factæ ſubrogantur loco prioꝝ ſm Iac.de Are. quoꝝ nullũ locum habet in ꝓpoſito.Nec obſtat quod not. ꝑ Io.And.in addit. Spec.ſup rubr.de treuga,& pace.vbi dicit,ꝙ facta pax pro ſe, & ſubditis intelligitur ẽt pro poſtea effectis ꝑ d.l.ſi ſeruitus.& l.ſi qs filiabus, ff. de teſtam.tut.& de priuil.c.quia circa,& cap. cum capella.tum qa loquitur in fauorabilibus,& ſic extẽdendis,quęſtio nr̃a in odioſis, & muniẽtibus libertatem loci conuẽtionati, & ſic reſtringendis,vt in regula odia,de reg. iur.lib.6.tum ẽt quia ibi conuẽtio erat viciſſitudinaria,& reciproca. Hic aũt vt prædixi erat ex vna parte tm̃. Si aũt talis conuentio erat reciproca, puto ẽt ad futuros bãnitos, trahi.arg.not.in l.1. C.de pact.& de trãſact. l.fideicom.& quod hr̃ per Bar.in proœ. cod. & in l.ambitioſa,ff.de decr.ab ord.facien.In q̃ſtione illa de ſtatuto cogẽte partes ad compromiſſum.Sint ergo cauti talia paciſcentes vt aut ꝑ nomina vniuerſalia contrahãt,quo caſu ẽt de futuris vr̃ intelligi,ff.de fun. inſtr. l.pen.& de lega.2.l.peculium.cum ſi. Aut expreſſe de futuris diſponant ſi eoꝝ intẽtionis eſt velle,ꝙ ad futuros conuentio extẽdatur. Alia dubitatio eſt, an cõprehenſus in conuẽtione dicatur ibi ſtare, vel habitare ad effectus de qbus quæriẽ.In qua ẽt poſſent multa dici vt patet in qõnibus Guil.de Suz. quẽ ẽt refert Gand.in opere.ſuo in parte qua tractaẽ de bãnitis.Sed cõcludendum eſt,ꝙ non, qa ſic tranſiens non dr̃ habitare,l.heres abſens,§.1.cũ ibi not.ff.de iud. C.vbi de crimi. agi opor.l.2.ff.ad municip.l.eius qui.§.1.cũ ibi not. Item non dr̃ ibi ſtare.C.de verb ſig. l.1.& 2.de lega.3.l.quæſitũ,§.1. de hær.inſt. l.ex facto,§.reꝝ. Faciunt not.per Pet.& Bar. C.vbi in rem actio.l.fi. Facit ẽt,ff.de re mil. l.3.§.emanſor,& l fin.& quod not. in cap.ſi poſtq̃.de elec.in gl.& ita punitur. Et vide caſus.in l.ſi qs poſt hac.cum gl.ſua.C.de ædif. priua. & ita ſentit Odof.in l.pen.ff.de ſerui. export. & dictũ Guil. vbi ſupra ſub litera.S. & allegat.l.Titius.de ſerui. exportan.Ita ẽt tenuit Alb. vbi ſupra de bannitis. quæſt.8. vbi allegat iura. & ita iam de facto ſeruare vidi.

vidi. Non ergo poterit decapitari, ſed debet relaxari, & ſic uicini puniri non poſſunt.

59 Quinquageſimo nono ſequens † mām eorum quæ banniti, de quibus agimus ꝑdant, & quæ non, ſtantibus ſtatutis, de quibus ſupra, & maxime ſtatuto ꝙ banniti non audiantur in ciuili, uel criminali, Quæro Titius accuſauit Sempronium de quodā maleficio, & cum fecit citari, pendente hoc proceſſu. Titius fuit bannitus ob maleficium, & ideo Sempronius ab eo ante accuſatus opponit exceptionem quod obſtante banno non debet audiri. Quæritur an obſtet exceptio vt ſic perdat potentiam proſequendi iudicium quod iam inchoauerat? Hæc quidem qō tāgitur ꝑ Dyn. & Bart. qui eū non bene refert in l. Vranius. ff. de fideiuſſ. ſed melius eū refert Io. And. in add. Spec. ſuper rub. de accuſ. in ult. q. & qa op. ſunt ꝯtrariæ, & antiquoꝝ & modernoꝝ. vt patet etiam ex no. ꝑ Bald. in l. 1. & l. neganda. C. qui acc. non poſſ. & in l. cum mul. ff. ſol. mat. vbi dicit Cyn. ꝯſuluiſſe nō obſtare exceptionē ꝑ l. is q reus, de pub. iud. ſine repetitione oīum q̄ ſcripta ſunt uidi, ꝯcludo ꝙ aliqñ ſtatutum dicit ꝙ bānitus non admittaꝛ ad accuſandū. Et tunc pōt ꝓſequi accuſationē datā ante bānum. Dānati. n. non prohibenꝛ inchoatas ꝓſequi accuſationes. ff. de pub. iud. pall. l. is q reus, & d. l. neg. & ita tenuit Dyn. in d. l. Vranius, & Bar. ibidē latius q rñdet ad ꝯtraria licet referat ſtatutum in alia forma. & ibi uide, & Ioā. And. vbi ſupra eſt. n. certū ꝙ hodie nō accuſat, ſed ꝓſequiꝛ accuſationē. & ideo in eo verba dicti ſtatuti nō verificanꝛ. l. hos acc. §. fin. ff. de acc. & ideo dicit Dyn. in d. l. Vranius, & poſt eum Io. And. vbi ſupra ꝙ debet ſibi dari ſecuritas vt poſſit accuſationem proſequi.

Qñq; ſtatutum dictat ꝙ querelę bānitoꝝ nō recipianꝛ, & ideo meo iudicio, qa ſtatutum nota. receptionē q̄relæ. Querela aūt recepta erat ante, ergo ſtatutū ſibi locū nō uēdicat. Proſeqꝛur ergo iudex ad petitionem eius ꝙ q̄rimoniam iam receptam non autē nouā recipit. l. in delic. §. ſi extr. ff. de noxa l. cum ſimilib. & ꝑ iura ſupius allegata tenet Dyn. licet in hoc ꝯtrariū dixerit, & nō bñ in l. poſt finitā, de ſuſp. tut. ꝑ l. illā, & ꝑ l. Vran. & ꝑ l. 3. §. qa Plaut. de lib. agn. qbus rñd. vt ꝑ Bart. in d. l. Vranius. Loquunꝛ. n. qñ ſupuenit defectus in cauſa fin. quo caſu locum habet regula. l. qa in eum. ff. ad l. Aquil. nō aūt qñ ſuperuenit in perſona defectus de nouo faciendi, & his duobus caſibus loquiꝛ Dy. q vt dixi ꝯtrarius reperitur. Qñq; dictat ſtatutum ꝙ q̄relæ bānitoꝝ non audiantur. Et idē ſm Bart. in d. l. Vranius. per dicta iura. quod credo veꝝ, quia q̄rela, ſiue q̄rimonia ſumit ꝓ accuſ. l. q̄rela. C. de fal. Et ideo licet poſtea a iudice petat procedi ꝯtra accuſatum non tñ de eo conqueritur cum iam conqueſtus ſit. Et ſic nouam q̄rimoniam, ſiue q̄relam nō facit. & ideo verba ſtatuti nō ꝯueniunt. Aliqñ aūt dictat ſtatutum ꝙ bānitus non audiat, vel ꝙ non fiat ei ius. & hoc caſu deciſiones ꝓdictæ non procedunt. Certum eſt. n. ꝙ in quacunque parte iudicij dꝛ accuſator audiri, & eius fieri. ff. ſi quis ius dic. non obtēp. l. 1. §. 1. cum ſimil. & ideo cū reperiatur bānitus qñ petit citari reum, vel qñ vult inducere teſtes, vel alios actus facere, debet ei audientia denegari, & ius non fieri, qa qualitas impeditiua, tunc adeſt. ff. de ſtatu hom. l. & ſeruoꝝ §. 1. de pec. l. quoties. §. pen. qdꝛ iuſſu. l. 2. in fin. de mil. teſt. l. Titius, & d. §. ſi extr. Hęc. n. exceptio tu non debes audiri, tibi nō debet ius fieri, pōt ēt poſt litem conteſtatā opponi ſm Iac. Butr. in l. adulteram. C. de adult. & dicam infra parte 3. huius tp̄is. q. 4. Non obſtat l. is q reus, & l. negāda, qa ibi verba non ſunt ꝯcepta ad impediendū audientiā, aut iuris redditionē, ſed ipſam accuſationē, ut patet in d. l. is q reus, & qa hoc eſt ſatis claꝝ, & cōe aliter nō inſiſto. Cōcludens ꝙ hoc caſu ēt iudex ex offō ꝓcedere non poterit. l. ſi ſeruus. C. de his q ad eccleſ. conf. l. 1. §. qdꝛ aūt, ff. de alea. per Iac. de Are. in l. 1. ad Trebell. & alijs iurib. de quo dicā infra in 3. parte huius tp̄is, q. 1. & ibi ēt uide aliqua circa qōnē ꝓmiſſam. & ex his habes, an, & qñ obſtet exceptio bāni ſuperuenientis, & quando non. & adde quæ dicam ſtatim quæſt. 61.

Sexageſimo quarto prædicta locum hñt
60 † qñ ſuperuenit bannum in perſona accuſatoris. Sed pone, pater accuſabat de iniuria facta filio, pendente proceſſu filius fuit ex aliquo maleficio bannitus. An in his caſibus in quibus exceptio banni obſtaret filio accuſanti ſm dicta ſupra obſtet etiam patri. Alb. vbi ſupra q. 43. refert Iac. But. tenuiſſe filio ante accuſationem bannito patrem non excludi per l. 3. §. ſi filius. ff. quod quiſque iur. ſed ipſe Alb. tenet contrarium eo caſu per l. lex Corn. de iniu. de quo dicetur infra hoc

eodem tpe parte 2. q. 97. & tangam ſtatim in propoſita qõne, fuit determinatũ ꝙ patri obſtet exceptio banni ſupuenĩetis in pſonæ filij pluribus rõnibus. Prima qa qđ filius per ſe non põt, non poteſt ẽt per alium. l. ſi deportati ſeruo. de leg. 3. & qđ no. in l. antiſtius. ff. de acq. hær. Secunda, qa pater proſequitẽ principaliter iniuriã filij ſecũdario ſuã: Sicut ergo repelleretẽ filius, & ſic debet repelli pr̃. l. Labeo. de vſu. & l. ſi is q duos. de lib. legat. Tertia, qa inſpicitẽ quod principaliter agitur non quod per ꝯñam. ff. de au. tut. l. 1. de donat. inter virum, & vxor. l. 3. Facit. ff. de his qb. vt indig. l. poſt legatũ. §. filius, cũ ſua gl. ad idem per rationem econuerſo lex diui fratres tñ ibi not ff. de iure patro. Quinto, inducebatẽ lex proc. ad exhib. §. 1. ff. rem rat. habe. iuncto. ff. de iniu. l. ſed ſi vnius. §. ꝑtor ait, quia pœnæ impoſitio eſt iniuriæ ſatisfactio, ergo pater agens pro ſatisfactione iniuriæ filij repellitẽ ne filio ſatisfaciat. Allegabatẽ. Sexto, filiũ eſſe hoſtẽ ciuitatis, vt in §. q deficiunt. & qđ ſupra dictum eſt hac parte q. 4. & ideo ſicut Xpianus non põt interuenire iudicio ꝓ hæretico vel Iudæo contra Xpianum, vt in auth. credentes. C. de hær. Itẽ nec ciuis ꝓ hoſte ꝯtra ciuem. Ad quod allegabatẽ pro ſingulari text. l. poſtliminium. §. filius. ff. de c. vbi dr̃ quod ſicut hoſtis perdit patriam, ita perdit patrem, de hoc tñ dicetur infra parte 2. huius tpis q. 10. Pro hac parte facit, quia illi dr̃ ius reddi ad cuius commodum redditur. l. 1. §. 1. in propria. ff. qñ appe. Sed pater agit ad commodum filij ergo, &c. Hanc deciſionem credo veram ſi pater accuſauit de iniuria facta filio. Si aũt ex forma accuſationis appareret eum accuſaſſe de iniuria facta ſibi patri p pſonam filij. per l. 1. § vſque adeo. ff. de iniur. & per not. p Bart. in l. ambitioſa. ff. de decr. ab ord. fa tunc non procederet deciſio prædicta. ex libello. n. qui attenditur, vt l. cum quædam puella, de iuriſdictio. omnium iudicum. apparet ꝙ de ſua non de filij iniuria ſatisfactionẽ q̃rit: cuius iniuriæ actio fuit ſibi orta tali tpe ꝙ agere poterat, qa filius bãnitus non erat, & ſic ei poſtea filius auferre nõ potuit. ff. de iniur. l. ſi qs ſeruũ. l. prætariũ. §. ſi filius. ff. de pact. & d. §. ſi filius, qđ q ſequitur. Q̃ ſ̃ declara p ea q̃ dicã infra 3. parte huius tẽp. q 97. dũ tractabo an bãnito ob iniuriã factã ſibi ſufficiat pax habita à patre vbi

declarabuntur hic dicta. vide ẽt quod dicam in ſeq. particula, vbi ſupra remiſi.

61 ☞ Sexageſimoprimo circa idem quæro. † Si ſtatuto caueẽ, ꝙ ẽt de publico crimine nullus poſſit accuſare ſiue ꝯſenſu eius ꝯtra quẽ delictũ cõmiſſum eſt, vel eius ꝓximioris ꝯſanguinei. Cõtingit, ꝙ Titius vulnerauit Seiũ, Sempronius de ꝯſenſu Seij accuſauit Titiũ, deinde ante lit. ꝯteſt. Seius fuit ob maleficiũ bannitus. Quæritẽ an Sempronio obſtet exceptio banni? Hæc qõ fuit olim diſputata p Lamber. de Rap. cuius verba oĩa refert Alb. vbi ſupra q. 82. & eius effectum ponit Ioan. And. in addit. Spec. ſup rubr. de accuſ. & oẽs ꝯcludunt, ꝙ non obſtet exceptio rationibus ibi per eos allegatis, preſertim per l. is qui reus, de publ. iud. & qa de iure cõi cum maleficium eſſet publicum, & ſic quilibet ſuo iure remanſit legitimus accuſator, & ideo poſtea p factũ Seij, tale ius ſibi tolli nõ potuit, vt in regula quod noſtrum, & in l. ſed, & ſi in ꝯditione. §. ſolemus. ff. de hæred. inſt. Ad l. ſi cum dotem. §. eo autem tpe. ff. ſol. matr. quæ ibi in contrarium fortiter allegabatur, rñdet quod non, ideo ibi excluditur pater, qa filia patiatur capitis diminutionem, ſed ideo quia in eam ius conſolidatur, & à parte remoueẽ quod non eſt in propoſito. Conſidera, ꝙ iſtud ius accuſandi non diceret auferri per factum Seij banniti, ſed pp diſpoſitionẽ ſtatuti, quod poteſt gñaliter ſtatuendo ſine dubio auferre alteri ius quæſitum, vt hr̃ in l. antiochenſium. ff. de priui. cred. & plene in l. toties ff. de pol. & ſic ceſſat potiſſima ratio deciſionis ꝑdictæ q. Lex is q reus, non aliter facit quam ſupra dcm̃ fuerit in 59. q. & ideo forte dicendum eſt, vt ibi dixi. Licet. n. de iure cõi tale maleficium ſit publicum, tñ à ſtatuto eſt qualificatum, & ideo puto in terminis Lamb. q ꝓpoſuit ſtatuto caueri, qđ querimoniæ bannitoꝝ non audianẽ, & damna eis illata nõ emendenẽ verã eſſe deciſionem ꝑdictam. Tpe. n. quo fuit illata iniuria non erat bannitus. Et ſic nõ verificanẽ verba ſtatuti, vt l. ĩ delictis. §. ſi extraneus. ff. de noxa. cũ ſimi. vbi ſupra alle. Præterea tpe quo fuit audita querimonia ſilr̃ bannitus non erat. Sed ſi ſtatutũ diceret ſimplr̃ ꝙ bannitus nõ audiaẽ. forte ſecus eſſet p ea quæ dixi ſupra, maxime ſi ſtatutũ aliud diceret. nullus accuſans audiaẽ ſine ꝯſenſu offenſi. Tunc. n. cum offenſus p ſe nõ poſſet, ergo nõ poſſet alteri

ꝯſentire, vt dixi ſupra qſt. prox. ſaltem quia non repellit̃ offenſus ex eo qđ de iure non habeat pfectum ius, ſed ſui odio, qa bannitus ab illius iuris exercitio excludit̃, & ſic ſtat rña l. ſi fundus. ff. de pig. & quod no. per Bart. ibi. & in l. fi. C. de pact. Finaliter licet paſſus ſit dubius. Cũ lex excludens bannitũ ſit facta in fauorẽ reip. vt l. 2. C. qñ lice. ſine iu. vin. & ſic ſit extendenda, vt l. hoc modo. ff. de condit. & demon. puto ſub correctione cuiuſq; dicendũ ꝙ vbi ipſe bãnitus admitteret̃ nõ obſtãte exceptione banni ſupuenientis, admittat̃ eius ꝯſenſu accuſans alias non. Pro quo vide quod dixi in d. 59. q. Vnum ſubdo ꝙ in d. q. non tangitur, ꝙ ſi accuſaſſet cum ꝯſenſu proximioris ꝯſanguinei ſuperueniente bãno in pſona vulnerati nõ obſtaret l. exceptio. l. ſi pater. in fi. de manu. vin.

62 Sexageſimoſecundo quæritur. † An ſtãte ſtatuto pdicto quo cauet̃ querelas bannitorum audiri non dẽre, bannitus in iudicio vocatus vt reus poſſit ſe defendere, qdã cuius nomen ignorat̃, arguit primo, ꝙ non poſſit ſe defendere, qa in exceptionibus, & defenſionibus qs eſt actor. ff. de excep. l. 1. C. eo. tit. l. ſi qdem. ff. de prob. l. quoties. §. q dolũ. Sed certum eſt exbannitum non poſſe agere, ergo nec excipere, & ſe tueri. Ad idẽ Alb. vbi ſupra q. 51. allegat ꝙ ſtatutũ indiſtincte loquitur, ergo indiſtincte ſeruandum ẽt quãuis durum ſit. ff. de publ. l. de precio. ff. q, & à quib. l. proſpexit. de teſta. mil. l. quod conſtitutus, & qa iudex nõ debet eſſe maior lege, in auth. de iud. §. oportet. C. ne ſanc. bap. rei. l. fin. ad l. Iul. de vi. l. ſeruus vterq; tñ prædictoꝝ determinat ꝯtrarium. Primus, quia q non põt agere ergo nec excipere, qa multa ꝯſequunt̃ aliq excipiendo quæ agendo conſequi non pñt. C. ẽt ob chy. pe. l. 1. ff. de pig. l. 1. in princ. ad l. falci. l. 1. §. id quod. Adducit ẽt ſimile in minore qui non põt agere cõi diui. tñ ſi conuenitur poteſt ſe defendere, & pdictoꝝ fit diuiſio. C. de præd. mi. l. inter oẽs. Et hoc ideo quia iudicium redditur in inuitũ. ff. de verb. obl. l. inter. §. 1. Et adducit pro hac opin. caſum in auth. credentes. C. de hær. Secundus, alle. ẽt l. ſi non defendant̃. ff. de pœn. & ff. de noxa. l. quoties. ff. de in ius voc. l. libertas. & extra de iud. c. intelleximus, & de excep. c. cum inter. vbi excõicato non denegat̃ defenſio. Hinc eſt ſm cum ꝙ dr̃ diabolo non denegari defenſionem. & ſic concludit potius inſpici mentem ſtatuti quam verba. ff. de iure patr. l. adigere. §. quãuis. Dixit tñ primus quod licet poſſit ſe defendere, non tñ poterit ſuum actorẽ recõuenire p no. in d. c. cum inter. Prædicta qẽ procedit ſtatuto ſimplr̃ dicente, vt ſupra, & eſt vera deciſio pdicta, excipiens. n. non proprie ſed improprie actor eſt, vt not. in l. in exceptionibus. ff. de prob. Licet igitur ex tali ſtatuto intelligat̃ ꝓhibitus ab agendo. de quo dcm̃ fuit. ſupra in 2. q. huius partis, nõ tñ intelliget̃ ꝓhibitus ab excipiendo, & ſe defendẽdo. & ita referi Bal. in l. 1. C. de hered. inſt. tenuiſſe Iac. de Are. in l. ex facto. §. ex facto. ad Treb. & alleg. Bald. vltra pdicta. ff. qui. ex cau. ma. l. ſi cũ militi. & cle. paſtoralis. de re iud. vbi vr̃ caſus. Primus, tñ de quo ſupra dicebat tutius eſſe ꝙ p ꝓcuratorẽ ſe defenderet p d. c. intelleximus. Sed Bal. in d. l. 1. dicit id veꝝ, & neceſſariũ ſi eſt cã in qua ꝓcurator admittit̃, alias ſibi dabit̃ ſecuritas, vt l. papinianus exuli. ff. de mino. & ff. de iud. l. is ꝙ reus. Et aduertendum ꝙ pdicta ꝓcedunt qñ fundat ſuam defenſionem à iure cõi. Si aũt fundat ipſam à ſtatuto, dñt quidam eũ non admitti, qa illius ſtatuti pdidit beneficium, vt refert Bal. in l. ſi libertus a patrono. ff. de in ius voc. Quod puto veꝝ ſi ꝯuenitur pro geſtis pro bannũ. p ea q̃ dicta ſunt ſupra hac eadem parte, qõne 5. Si aũt conueniatur ꝓ antea geſtis dic vt dicam in vltimo tpe parte vlt. qõ. 15. & plenius infra hac parte. q. pen. Quando autem ſtatutum vlterius procederet ẽt tollendo defenſionem. quid iuris ſit, dicam in ſeq parte huius tpis q. 2.

63 Sexageſimotertio † Stante dicto ſtatuto ſimpliciter loquente, vt ſupra bannitus agit ꝯtra bannitum, bannitus conuentus excipit ꝙ non debet audiri. Quæſtio hęc nõ eſt multum dubia. bannitus. n. excipiẽs ſe defendit. Igit̃ eum non comprehendit ſtatutũ, vt dcm̃ eſt ſupra ꝓx. q. Nec ob. ſi dicat̃ nil põt obijcere iudęus iudęo, &c. vt in l arena. C. de inof. teſta. & qđ no. in l. 3. §. idẽ diuus. ff. de teſti. ergo nec bãnitus bannito, qa illud ꝓcedere poſſet qñ ex ſolo bãno qualitas allegata induceret̃. Nullus. n. tunc poſſet alteri impingere, puta infamiã, ſed hec qualitas ꝙ bannitus non audiat̃ nõ ex vi bãni, ſed ex vi ſtatuti, qđ comprehendi agentem tñ non excipientẽ vt dcm̃ eſt ſupra, & hæc tenuit p alias rationes Iac. de Are. vt refert Bartol.

in l.

in l.cum mulier.ff.ſol.mat.& Alb. ubi ſupra q. 5.dixit.n.ꝙ bannito datur defenſio nõ aũt alterius impugnatio.ff.de accuſ.l.ſeruos.pro quo Bar.dicit uideri caſum in c.dilecti,de excep.& licet excipiens certet de lucro, quo caſu exceptio doli tolli ſolet replicatione doli .l.apud Celſum.§.Marcellus ff.de do.excep. & l.uiro.ſol.mat.& d. l. cum mulier. Tñ id non procedit qñ exceptio non opponit ad merita cauſæ, ſed ad perſonã ea rõne ſaltẽ, qa eo ipſo ꝙ bannitus citat bãnitum ad iudicium facit eũ habilẽ,ſed ipſe citatus non habilitat actorẽ ſm Inn.in c.cũ int.de exc. & uide plenius ꝑ Bar.in d. l. cũ mul. dixerunt tñ quidã ut refert Bald.in l.lib.à patrono.de in ius uoc.prædicta ꝓcedere ubi bãnitus excipiens fundat exceptionẽ de iure cõi, ſecus ſi de iure municipali,quia illud ꝑdidit.Ipſe tñ ibi tenet no.ꝑ Iac.de Are.in d.l.cũ mulier.& ſeruos,& in l.qm Alexandrũ .C. de adult.& ſic tenent ꝙ poſſit excipe qď eſt veꝝ,ut dcm̃ eſt.Quia ſtatutum intellr̃ reſeruare defenſionem a quocunque iure procedat, dũ tñ ante non ſit ſublatum beneficium,ut ſic nõ obſtet qď dixi ſupra prox.q. Pro hoc ẽt facit quia in pari cauſa potior eſt conditio excipientis ff.de ꝯd.ob tur.cau.l.1.& de reg.iur.l.fauorabiliores. Id aũt quod dcm̃ eſt ſupra excitatione ab actore facta legitimari pſona rei ꝓcedit qñ citatur nominatim, & ſimpliciter. Si aũt citaretur limitate ut ueniret ad ꝯtradicendum quicquid de iure poſſet,non intelligeretur in omnibus legitimata pſona, ut dicam vbi ſtatim remittã. Itẽ ſi citaretur ut ueniret ad ꝯtradicẽdũ ſi ſua putauerit intereſſe vel fuerit facta citatio gñalis de oibus q ſua putauerint intereſſe non vr̃ tunc legitimata perſona,arg. cap. ueniens, de teſt. ſm Bald. vbi ſupra qui pro his citandi formis remittit ad no.ꝑ Innoc.in d.c. dil. Hoc ultimum de citatione generali puto ueriſſimum, ſed aliud dcm̃ ſi ſua putauerit &c. eſt mihi dubitabile.Et potius inclino in partẽ Inn. qa illa ꝯditio ſi ſua putauerit intereſſe non ad qualitatem pſonæ refertur, ſed ad cauſæ qualitatem ſm not.in cap.ſup his.de acc.& in l. niſi ff.de pact & ideo perſonæ legitimitatem nõ qualificat.l.in delictis .§. ſi extraneus .ff. de noxa.cum ſim. Redditur aũt quæſtio magis dubia quando ſtatutũ tolleret defenſionẽ,de qua dicam in ſeq.parte huius temporis. q.6.

64 Sexageſimoquarto quritur an data tenuta alicui in bonis banniti, ſtante dicto ſtatuto, quod ut dcm̃ eſt ſupra proximis qõnibus,defenſionẽ non tollit, dictus bãnitus poſſit petere dictæ tenutæ reuocationem. Pro huius qõnis expeditione ꝑmittendum eſt, ꝙ qñq; ꝓceditur tenuta de iure cõi parte citata ſm not.in l.prop.§.ſinaũt reus .C. de iud.in l. ſi quis emp.§.2.C.de præſcr.30.ann.l.ꝓſentaneum,C.quõ,& qñ iud.& plene in l. cum ꝓponas,& in auth. ibi poſita .C. de bo. auth. iud.poſſ.& in l.ſi finita.§.Iul.ff. de dam. inf. & iſto caſu ſine dubio intra tpa ſibi data ad reuocationem poſitionis dr̃ reus, ſicut primo,ut dictis iuribus. & ꝑ pea dr̃ ſe defendere ſicq; ſibi non obſt. ſtatutum prædictũ,ſed ad reuocationem admittitur.qñq; conceditur tenuta ex forma ſtatuti parte non citata, vt qa ipſi inſtrõ,aut ſniæ traditur virtus executionis de facto ſine citatione,de cuius ſtatuti virtute gñalr̃ dictum fuit ſupra primo tpe,parte 3. q.4. & iſto caſu remanet dubiũ, an talem tenutam petens reuocari dicatur actor,vel reus quod examinatur in excõicato in cap.cum interr.de excep.& etiam in eo & bannito per Doct.in l. de pup. §. qui remiſſionem,& §.ſi procur.ff.de noui op.nun. In quo multi plura dixerunt quæ in uoluminibus reperiuntur, ſed omiſſis ſuperfluis ſciendum ꝙ qñq; ẽt ex forma ſtatuti proceditur vlterius virtute dictæ tenutæ, quia ſit præceptum tenentibus quod euacuent, & diſgomberent bona iuxta tenorem ſtatuti Floreñ.vel ẽt ſi de iure cõi ſine ſtatuto peteretur ſm decretum, ſiue in ſolutum dano de quo dicam in ſeq.q. Qñq; vlterius non proceditur,ſed immiſſus in tenutam illa utitur. & qñq; lucratur fructus, & habet alia beneficia q hñr, vel in ſtatutis, vel ſimplr̃ de iure cõi per not.in l.3.§.verba,& §.ſi quis omiſſum,ne ius fiat ei.& in l.prætor .§. quod de fructib.de bon.auct.iud.poſſ.& ideo ad ꝓpoſitum dicẽdum eſt,ꝙ aut comparet ad reuocationem tenutæ poſtq̃ nihil factum eſt, & maxime qñ incipit ab eius nullitate,& dr̃ actor non reus.l. de pupillo.§.qui opus.ff.de no.op.nun.per Bar.in §.ſi procur.per Inn.licet confuſe loquatur in c.ſane. de off. deleg. & firmat Bald.in cap.1.de reſcr.lib.6.ſi alias bene percepi illum tranſcurrens. Non obſt. huic d.l.non cogendum.§.fin.ff.de proc. qa ibi ſolummodo quo ad vnum effectum dr̃ reus,quo ad omnia alia dicitur actor, & ibi not.

not.in gl.& ideo hoc caſu cũ veniat non ꝓuocatus, & ſic actor nõ audiet ſtatuto ei obſtãte.Si vero poſt tenutã aliud actũ eſt. Puta pceptũ de euacuãdo, & tunc cũ veniat ꝓuocatus, & principaliter occaſione pcepti, dr̃ reus. & ſic ſe defendere,& audiri debet non obſtante ſtatuto,vt hr̃ in d.§. qui pro remiſ. & §.ſi ꝓcurator ex notabili doctrina Bar.& qđ not.p Bald.in l.diffamari. C.de inge. & ma. Debẽt ergo illi q ex aliqua cauſa nõ ad mittunt agẽtes, caute cõparere vt nõ principaliter cõpareãt occaſione tenutę, aut principaliter illam nullã dicant,vel reuocari petãt, ſed principaliter cõpareãt occaſione citationis vel pcepti, & ſic cõprehendant eſſe rei non actores. Sunt tñ quædam iudicia in quibus quilibet eſt actor,& reus, vt l. in his tribus.ff.de iud.&in illis ſuſpicietur ẽt q fuerit prouocator,vt ibi,& l.inter omnes.C.de præd.mino.Prouocator .n. principaliter actor eſt,& ideo non admitteretur, licet ſecũdario ſit reus,& ecõuerſo,ꝓuocatus ſit reus principalr̃,ſecus licet ſecũdario ſit actor, & ſic inſpecto q principalr̃ agit non repellit.

65 Sexageſimoquinto q̃rit̃ an contra bãnitũ poſſit perueniri ad ḟm decretum? Iſta qõ tangit per gl.quę vr̃ velle q non,in l.ad cognitionẽ.ff.qui.ex cau.in poſ.ea,& ibi idem ꝯcludit Bar.ſ.q non poſſit,niſi finito bãno. Nec ob.qđ pœna nõ ſolet tribuere immunitatẽ.ff.de neg.geſt. l. ſiue hæreditaria,qa illud ver̃ directo,ſed p quandam ꝯñam ſic.ff. de ſuſp.tut.l.decreto. Sed Iac. de Are. dixit imò q poſſit perueniri ad ḟm decretum qa cum poſſit ſe defendere per procuratorẽ, ſi non facit dr̃ eſſe in contumacia, vt l. Papin. exuli. de mino. Aduerte,q de iure cõi, ḟm veram opi. vt poſſit ad ḟm decretum perueniri requirit̃ latitatio.l.Fulcinius. §. 2. ff. q ex cau.in poſ.ea.& qđ hr̃ per ipſum Iac. de Are.in l.ignorare. C. de reſt. mil. & ideo vr̃ verior opin.Bart. qa licet poſſit ꝓcuratorẽ mittere, non tñ dr̃ latitare ſi non facit, niſi dicas q qa nõ ſperat̃ rebanniri ſit iuſta cauſa p p quam ex ſola contumacia detur ḟm decretũ,vt l.ſi minor.de bo.aucto. iud. poſ. ḟm Iac.de Are. Sed dic,q aut iam ante bannum latitauerat,& ſic fundatũ erat iudiciũ, licet poſtea banniat̃ nihilominus poterit cõtra eũ dari ḟm decretũ p ea q̃ no.in l.pluribus.§.& ſi placeat,de verb.obl.& l. patre furioſo.de his qui ſunt ſui vel alie.iur. Si vero fuit ante bãnitus,tũc aut ſtatutũ eſt in loco, q ḟm decretũ dari poſſit ex ſola ꝯtumacia, & clarũ eſt qđ tunc poterit ad illud ꝑueniri ꝯtra bannitus per pdicta, & iſtud eſt qđ ſen ſit Bar.in d.l.ad cognitionẽ.vbi dicit,q in talibus hodie ꝑuiſum eſt p ſtatuta.Si vero ſtatutũ nihil diſponit,tũc ſatis dici põt verũ eſſe dcm̃ Iac.de Are.p d.l.ſi minor.niſi ex qualitate banni,& ꝯdõne pſonæ, aliud pſumeretur,puta ſi quãtitas eſſet parua, & bannitus abñs eſſe diues.arg.ff.de iud.l.ſi longus. Tutius tñ eſt eo caſu quo nõ ſperat̃ exire de bãno q det̃ curator bonis p l.ab hoſtib. & qđ ibi no.qb.ex cau.ma. Et ꝑueniat̃ ad diffinitiuam, & ad eius executionem ḟm doctrinam.l.à diuo pio.ff.de re iud. quaſi p totũ.

66 Sexageſimoſexto quæritur,† vt Titius bãnitus ꝯuenit̃ à ſuo creditore, opponit ei exceptionẽ cõpenſationis,an poſſit. hanc qſt. diſputauit Iac.de Are.ſ. ſtante dicto ſtatuto de quo ꝓximis qõnibus dcm̃ eſt, & eam de verbo ad verbũ refert Alb.vbi ſupra q.92.& primo arguit ad negatiuã, compenſatio eſt eius qđ inuicẽ debet ꝯtributio.l. 1. de cõpẽ. ſed ſi bannito aliqd deberet̃, ſi ageret obſtaret except.extra de iud.c. intelleximus,& in vſi.feu.hic finit lex Cor.& incipit conſue.re. c.1.& arg.ff.q.ex cau.ma.l. ſed,& ſi per piorem.§.ſed,& ſi dum. ergo,& nunc cum vult ſibi debitum allegare, & per ꝯñs contribuere rebelli debet exceptione q̃ cum poſſit eſſe tpalis,& ꝑpetua cẽſenda eſt ꝑpetua. ff.de ꝯd.inde.l.ſufficit. Secundo ille qui põt exceptione ſubmoueri non dr̃ creditor.ff.de ver bo.ſig.l.creditores.& de reg.iur.l.nihil inter eſt.Cũ igit̃ poſſit bãni exceptione repelli,ergo creditor dici nõ debet.ff.de cõpen.l.quicunq;ſol. mat.l.inſulã.§.pe.Tertio,licet bãnitus rñdere teneat̃,tñ eius petitioni nullus tenet̃ rñdere. C. de hær. auth. credentes,de iud.c.intelleximus.de exce.c.cũ inter. ſed in cõpenſatione verſat̃ petitio.ff. rem ra. hab. ergo,&c.Quarto,qa illud q directo ꝓhibet̃ p obliquũ ꝯcedi nõ debet. ff. de transa. & l. cũ hi.§.cũ hs.& de tut.& cur.da.ab his .l. ſcire oportet. in ꝯtrariũ arguit,q poſſit cõpenſare.Primo,qa ſibi ꝯcedit̃ eſſe in iudicio per modũ rei, vt in iuribus ſupra alle. ergo oia quæ reis permiſſa ſunt ſibi conceſſa vñr. de iuriſ.om.iud.l.1. & ſic ſe defendendo põt cõpenſare qđ facere põt quicunq; reus.de cõpen.p totum.Princeps .n. ei ꝯcedendo q tã

quam reus poſſit eſſe in iudicio, omnia quæ reo competunt permiſiſſe vr̄.l. quidam ꝯſulebat, de re iud. iūcta.l.defenſionis facultas.C. de iu.fiſ.lib.10. Secundo, quia cōpenſatio ab homine oppoſita ipſo iure fit per legem .C. de comp.l.fi.& l.ſi ꝯſt.& inſt.de act.§.in bonæ fidei.ergo compenſando nō petit, ſed ꝑ l.facta cōpenſatione parata vtitur defenſione, arg.ff.de acq.re.do.l.adeo.§.cū qs. Tertio, licet bannitus petere non poſſit, tñ nālr̄ ſaltē ſibi debet̄.ff.de ꝯd.ind.l.ſi pœnæ cauſa. licet ergo debitū non nāle peti nō poſſit .ff. de pact.l.1.& l.iuriſg.§.ſed cum nulla.tñ pōt cōpenſari.ff.de comp.l.ēt.& de don.l.hoc iure.§.pen.cum ſim.Sæpe.n.qs ꝯſequit̄ cōpenſando, quod non ꝯſequeretur agendo.ff.ſol. mat.l.ſi filio, & de comp.l.ſi cum filio.Quarto, ille q cōpenſat ſoluit.ff.qui po.in pig.ha. l.ſi deb.& ff.de ſta.lib.l.ſi pec.§.de illo.Si ergo vult ſoluere compenſando audiri debet. Quinto, ꝓuocato permittitur id, qđ alias nō ꝑmitteret̄.ff.de bon.lib l. q cū maior .§. ſi lib.de in ius uoc.l.lib.de iud.l. qui nō cog. & l.2.§.ſed ſi agant, & C.de ſent.l.cum Pap. Finaliter ſoluendo tenuit primam partem.ſ. bannitum compenſare non poſſe per ſupra allegata, & ꝑ not.in c.cū inter.Subdens duplicem eſſe defenſionem.Vna eſt q̇ habet metā ſolius defenſionis, ſiue excluſionis.Et hæc ꝯceditur bānito, ut l.ſeruus.ff.de acc. cū ſim. alia q̄ habet nām actiōis, & impugnationis, vt compenſatio, & hæc ei denegatur, ut in d. c.cum inter . Et idem effectiue in excōicato ꝯcludit Bar.in d.l.amplius.Credo hanc deciſionem uerā niſi bānitus ꝓbaret ſe ante bānum ēt extra iudicium compenſaſſe.tunc.n. cum ipſo iure debitum fuerit ſublatum ſm̄ not.in d.l.ſi ꝯſtat, & ff.eo.tit.l.ſi qd à fideiuſſore, ꝑ Bar.& gl.non dr̄ impugnare, ſed oſtēdere agenti ius nō competere qđ ei non eſt interdcm̄, ut ſupra & dicā infra par.ſeq. q.2. Aut ergo de nouo compēſationē opponit̄. Et non admittitur, quia dr̄ petere, vel agere. Aut alias oppoſitā allegat, & tunc admittit̄, qa dr̄ excluſiue. Aduerte tñ, quia ſi alias oppoſuiſſet in iudicio hr̄et neceſſe ꝓbare, quod iudex illam approbauerit.l.qđ in diē.§.ſi ratione.ff.eod.tit.ſm Iac.de But.in d.l.ſi quid, qđ nō hēt neceſſe docere ſi allegabat oppoſitum extra iudicium ſm̄ Bart.eod. tit ſuper rub.& probatur, eod.tit.l.verb. & ibi dixi.

Iuxta prædicta quæritur ſexageſimoſepti-

67 mo † ſi ꝯuenitur fideiuſſor banniti, an poſſit opponere exceptionē compēſationis eius quod agēs debet ipſi bānito, ſicut alias poſſet ſi nō eſſet bānitus, ut d l.ſi quid à fideiuſſore, de comp.Iac.de Are.diſputauit hanc q. & eius verba refert Alb.vbi ſupra ꝓx.q.dcm̄ eſt.ſ.in q.92.parte 2.Et primo arguit, ꝙ non poſſit pluribus rōnibus.Primo, ꝙ repn̄tat ꝑſonam principalis, inſt.de publ. §. fin.ergo. iiſdem rōnibus repellitur quib. principalis, vt in regula, ſi qs in ius, lib.6.& l.nemo plus iuris.ff.de reg.iur. Secundo, qa fideiuſſor dr̄ rei defenſor, de pact.l.hæredi.§.nos aūt, & l. cum filius, de verb.obl. ergo vicē eius ſubire dr̄, & ſic quod obſtat reo obſtabat ſibi de ꝓc. l.ſed & hæ.§.defendere.Tertio, quia id quod noceret reo nocet fideiuſ.vt eſt in pr̄e, & filio q ſunt reus, & fide ius ut l.1.de dec.& l. cū filius de verb. obl. Quarto, qa rō quare fideiuſſor opponit compēſationē ex ꝑſona rei eſt qa qđ à fideiuſſore petitur à reo petit̄.& ideo ſicut male petitur à reo, ergo & male petitur à fideiuſſore.l.verb.ff.de cōpen. Sed iſta rō ceſſat in ꝓpoſito, qa reus nō opponeret. & ſic bene peteretur, ergo & c.l.qđ dcm̄.ff.de pac.Quinto, qa iam reus ꝯſequeretur ꝑ fideiuſſ. qđ ꝑ ſe non pōt qđ lex non vult .ff de ꝯtrah.emp.l.non licet, & C.de hæred. inſt. l. neq; ꝑ ſe.Sexto, qa non pōt ꝓuideri ꝑ compenſationē fideiuſſori qn ꝓuideatur reo. & ideo rōne medietatis ꝓhibet̄.ff.ſi qs cau.l. ſi duo.de dam.inf.l.ſi fin.§ ex hoc edicto cū ſi. Septimo, quia pars vitioſa trahit ad ſe non vitioſam.l.Pedius.ff.de arb.de aqua quoti.& æſti.l.1.§.item q̄ritur.Octauo, qa vbi eſt qđ prodeſt, & quod nocet inſpicitur, qđ nocet ff ad Syl.l.3.§.fin. Nono, qa mora rei nocet fideiuſſori.ff.de verb.obl.l.mora. In ꝯtrariū quod imò compenſare poſſit, arguit primo ꝑ iura iducta ꝓ parte pricipalis ſupra ꝓx.q. Secundo, per regulam.l.eius .C. de comp.& ff.eo.tit.l.ſi quis fideiuſſ. Tertio, qa illud qđ fideiuſſor habet apud ſe de bonis debitoris, id ſoluere pōt, & liberatur, de pet.hæred.l. ſi quid ſponſor.§.1.de pec.hinc q̄ritur.§. fin.& l.quoties.§.vlt. Quarto, quia quæcunq; defenſio competit fideiuſſori ex quocūq; facto rei ēt ex quo reo non competit.ff.de pact. l. fi.ſi quis cau.l.ſed & ſi quis.vbi licet reus remiſerit exceptionē pacti, & ſic ip ſe opponere nō poſſit, tñ poterit opponere fideiuſſor. de ædil.edic.l.q̄ritur.§.ſi uend.& de pac.l. cū

in eo

in eo. Quinto, quia qđ vni eſt in utile alteri prodeſt. ff. de fideiuſſ. lege cum is, cū ſimilib. Sexto, q̄a ratio quare fideiuſſoria durat prin cipali non exſtāte, ut l. 2. de lui. pign. eſt quia principalis ipſo iure non eſt extincta, ſed rō quare bānitus compenſationem non oppo- nit, non perimit ipſo iure debitum, ſed quia ei bāni replicatio opponitur & ideo cū facul tas opponendi cōpēſationem non ſit ex- tincta durabit in perſona fideiuſſoris ſibi ꝑ- ſonali principalis exceptione non obſtante. Septimo, q̄a q̄nq; quis per alium ꝯſequitur quod per ſe non poteſt. l. & per iuſiur. §. ſi fi- deiuſſori. ff. de accept. & C. de tempo, in int. reſt. l. petendę. Octauo, quia rōne cōnexita- tis utile trahit ad ſe inutile. ff. de ſta. hom. l. Imp. ff. de pœn. l. prægn. & de lib. leg. l. quis duos, cum ſim. Nono, q̄a pœna rei nō debet ad fideiuſſorem trāſire. C. de pœn. l. ſanc. & ſol. mat. l. ſi mar. nec obſt. ff. quod quiſq; iur. l. 3. §. ſi is, vt ibi not. Vel q̄a ibi eſt ſpeciale, vt fideiuſſori adimat facultas excipiendi in pœ nam illius edicti quod alias non poſſet effe- ctum ſortiri. Cum reus in ſua perſona non poſſet de facili ꝯueniri. Et ideo ſaltem ꝑ me- dium fideiuſſorē ꝯuenitur, ſed in caſu noſtro pœnis alijs ſubiacent bāniti quæ poſſent eis irrogari, vel q̄a illud edictum afficit ius agē- di, & excipiendi, ideo omnibus nocet. l. ea le ge. §. hoc aūt, ſed bānum afficit ſolā banniti perſonā. Vltimo, q̄a fideiuſſor certat de dā- no uitando, ideo ei fauendū eſt. C. de cod. l. ſi cum ſi. Soluit primo dici poſſe, ꝙ aut prin- cipalis eſt ſoluendo, & non poſſit opponere cōpēſationē alias ſic, arg. ff ſi men. ſal. mo. dix. l. 3. §. 1. de adm. tut. l. ſi. C. ad Vell. auth. ſiue tunc. & de leg. 1. l. ſi cui in ſi Finaliter cō cludit indiſtincte dcm̄ fideiuſſorem poſſe op ponere exceptionē cōpēſationis debiti cōpē ſabilis nō obſt bāno ipſius principalis, q̄a ip ſi fideiuſſori eſt ꝑmiſſum à iure qđ poſſit ſol uere de bonis principalis. ff. man. l. ſi ꝓc. §. ſi ignor. ſed q. cōpenſat ſoluit, vt dcm̄ eſt ſupra ergo &c. Exceptio aūt bāni nō obſtat fideiuſ ſori onerosam cām hn̄ti, de do. excep. l. apud Celſum. §. ſi cū legitima. Nec obſt ꝙ videat̄ ad principalē reuerti, ea. l. §. apud Iul. quia vt dcm̄ eſt ſupra magis fideiuſſori, q̄ reo ſuccur rit, & apud eum remanere intellr̄. Pro qua mā finalr̄ Alb. remittit ad not. per Dyn. in regula, ſi quis in ius, lib. 6. Hæc deciſio vera eſt. Cui adde quæ dixi ſupra prox. q. in fin.

68 Sexageſimooctauo † ſtante dicto ſtatuto, ꝙ q̄relæ bānitoꝶ non audiantur. quærit̄ de quibus q̄relis intelligatur, & ſi eſt lata ſn̄ia ꝯtra bānitum, an audiatur appellās. Alb. vbi ſupra q. 21. & q. 113. refert quoſdā tenuiſſe, ꝙ intelligat̄ de q̄relis extraordinarijs, & q ꝑ iudicijs ordīn explicantur, de iure patr. l. 1. & ibi ſic vr̄ tenere Ray. & l. diui. §. mand. & de ijs qui ſunt ſui, vel alie. iur. l. 2. & de off. pfec. vrb. l. 1. §. cum patronus. & ibi ēt tāgit Ray. Sed ipſe Alb. determinat ꝙ imò intellr̄ de o- mnibus ēt ſi expediantur per libellum. C. vt oēs tā ciuiles, q̄ criminales acc. l. 1. circa pri. de an. excep. l. ut perfectius. C. de ſal. l. q̄rela, extra de elec. c. quorūdam, & de inſt. c. ex fre- quentib. & veꝝ dicit. Libellus. n. appellatur ēt querela, ut colligitur ex gl. c. quia pſula- tus 1. q. 4. Ad ſecundam partem q̄onis, an poſſit appellare. arguit primo ꝙ non, q̄a ap pellatio eſt q̄rela, ergo non debet audiri, ꝙ ſit q̄rela probatur ex tex. cum gl. in l. ſi ab ar bitro. ff. qui ſatiſd. cog. determinat ꝯtrariū, quia appellatio eſt ſpecies defenſionis, & de fenſio non denegatur bannito, ut in c. cum inter. de excep. & dicit eſſe expreſſum. in c. c. de reſcrip. lib. 6. Fateor hanc deciſionem ve- ram ſi in cauſa in qua fuit contra eum lata ſn̄ia erat reus ſe defendens. Tunc. n. cum ſit reus in cauſa appellatiōis ſicut in cauſa prin cipali ſm̄ veram opin. de qua in l. hi q ad ci- uilia. C. de appell. Iiſdem rōnibus auditur in cauſa appellationis quibus in prima, de qui bus dixi ſupra 72. q. Si aūt erat actor in pri- ma cum nunc ſit actor ſicut prius reſidet q̄ō in hoc an poſſit talis exceptio ex banno re- ſultans opponi in cauſa appellationis. De qua q̄ōne uide quæ dicam infra par. 3. hu- ius tp̄is. q. 3. & q. 4. ubi concludam ꝙ poſſit opponi, & ſic tunc appellans non dr̄et audi- ri. Si tn̄ interim eximeretur à banno audiri deberet ſm̄ Bald. in l. per hanc C. de temp. app. in 8. col. & pro primo membro huius ſo lutionis uide quæ dicam in ſeq. & ſe. q̄onib.

69 Nono & ſexageſimo quæro † ſtante dicto ſtatuto, an bannitus petens reſtōnem in in- tegrum audiatur. Alb. vbi ſupra q. 12. ſe in breuib. expedit dicens videri primo qđ au- diat̄, quaſi reſtō ſit ſpēs defenſionis. & quaſi remiſſionē petere uideat̄, & ſic dicatur fungi partib. defenſoris, & nō actoris ff. de no. op. nunc. l. de pup. §. qui remiſſionem. Sed dicit tenēdum contrarium, quia petens reſtōnem

ſequitur ſoꝝ aduerſarij.C.vbi,& apud quem l.2.& remittit ad ibi not.per ſe. Aduertendũ puto, ꝙ aliqñ reſtitutio petit̃ aduerſus bannum.& de hac dic,vt dixi ſupra tpe 1. parte vlt.q.6. Aliqñ petitur principaliter ꝑ viam officij iudicis,& quia agere dr̃ puto veram eſſe deciſionem p̃dictam l.1.in princ.ff.de æden.cum ibi not. Si vero petitur incidenter ꝑ viam exceptionis,tunc cum reus ſit audiri debet ſicut in ſuis alijs defenſionibus audiretur quod examina vt hr̃ in l.nam,&poſtea §. ſi minor,ff.de iureiur. Aliqñ vero petitur reſtitutio aduerſus ſniam,&tũc aut erat actor, & habuit ſentẽtiam contra ſe,& nõ debet audiri. Aut erat reus, & tunc aut petit ſe reſtitui ad appellandum ſm quod hr̃ in l. diuus. & l.fi.ff.de in integ.reſt. & puto eum debere audiri,l.ad rem mobilem, & l.delegatũ.ff.de procur. iunctis quæ dixi ſupra prox.q.ſi vero petit reſtitutionem aduerſus totã cauſam non puto audiri debere,qa in veritate actor eſt nõ reus. Nec mihi placet ratio Alb.quia ẽt petens reſtitutionem põt illam petere coram ſuo iudice,puta ſi eſſet ille q ſniam quę petit̃ reſcindi executioni demãdaret. & ꝓbatur in d.l.2.per quam iudicari viri,ꝙ ſi laudũ fuit latũ inter clericũ,& laicum,& ꝯtra laicũ laicus volẽs dicere laudũ nullum,debet adire iudicẽ ſecularem,tũ quia eſt ſuperior eius q tulit,tum qa eſſet iudex executionis.C.de arb.l.cũ antea.Ad qđ faciũt not.ꝑ Guil.in l. cũ hi,§ vult igitur omnino de tranſac.& per Bar.ea.l.§.eam tranſact.& in §.arbitrorum.

70 Septuageſimo † viſo, ꝙ non obſtante dicto ſtatuto põt ſe defendere, vt maxime dictum fuit ſupra q.62. Quæro bannitus fuit accuſatus,fuit à iudice ſecuratus,cõparuit & negauit maleficium, teſtes fuerũt examinati contra eum,& ꝓbauerunt, accuſat teſtes de falſo,an ei obſtet banni exceptio. Hanc quæſtionem refert Io. And. in addit. Spec. in tit. de accuſ.§.ſequitur in ſua additione magna. iuxta fi.in ver.gradum 7. dicẽs fuiſſe diſputatum ꝑ Franc. de Mata. & ibi poſt allegat ad vtranq; partem. concludit ſoluẽdo,ꝙ aut accuſat aduerſarium,ꝙ corrupit,& ꝓduxit teſtes falſos,& admittet̃ ad talem accuſationẽ, qa hoc proprie eſt defendere, ff.de excep.rei iud.l.diuus.C.ſi ex fal.inſtr.ꝑ totum,& C.q accuſ.non poſſ.l.1. Si aũt accuſat teſtes, vel alios teſtiũ corruptores dicit non admitti, qa iſte nõ defendit,ſed accuſat.Ergo ſtãt verba ſtatuti prohibentis,l.quidquid aſtringendæ.de verb.obl.Item qa accuſatus pendente ſua accuſatione nõ accuſat,l.negãda.C.q accuſ.nõ poſ.& l.is q reus.de publ.iud. Subdit tñ ipſe Io.And.quod p̃dictæ,ll.ſm eum non ꝓbant ad id quod allegant̃, non.n.loquunt̃ de illo q impune põt offendi, & cuius querelæ non audiunt̃,dicens ꝙ canon ſe expediret ꝑ decr.cũ inter.de excep.videlicet ꝙ excipiẽs de falſo audiret̃, & hoc eſt ꝓprie defendere accuſans nõ,qa illud eſt querelari,vel agere, nec perit iuſtitia.qa intentũ ſuum ꝓſequitur ꝑ exceptionem, & ſine onere.de ꝓb. c.licet, de excep.cap.cum venerabilis.Et remittit ad not. ꝑ ſe eodem opere in tit.de iud.deleg.§. reſtat.verſic. qd ſi in ſtatuto.& ibi tractat,an accuſatio falſoꝝ teſtium tm̃ ꝓſit ſibi in cauſa ſuæ accuſationis,quaſi dicere velit ſi ꝓdeſſet accuſatio diceretur defenſio alias non,de quo articulo ibi vide, & in l.1.q accuſ. non poſ.Alb.aũt vbi ſupra q.88.refert quæſt. p̃dictam fuiſſe diſputatam ꝑ quendam doct. de Mezabatibus, quẽ dicit concluſiſſe talẽ bannitũ admitti, ſiue ꝑ viam exceptionis opponat de falſo,ſiue ꝑ viã accuſationis dicẽs ſtatutũ prędictum ꝑmittẽs oſtendi nõ intelligi in tali offenſione q̃ fiat in forma iudicij,arg. ff.de trãſac.l.q cũ tutore,&ẽt tanq̃ odioſum dr̃e reſtringi, & quod non debet excludere viã accuſandi falſarios ꝯtra quos oĩa iura clamãt.de appell.c.cordi.in fi.lib.6.ſubdit,ꝙ origo cauſæ inſpici dr̃et,ff.de donatio, l.q id quod.& quod cum eo.l.ſi filius. Origo aũt in ꝓpoſito eſt,ꝙ bannitus eſt reus, ergo &c. vt in l.de pupillo,§.q remiſſionẽ.de ope.no. nũtia. & ſic ꝯcludit ẽt ipſe Alb.ꝙ ẽt ꝑ viam accuſationis cõtra teſtes audiatur. Credo, ꝙ vbi poſſit ſibi ꝓuidere, alias quam ꝑ accuſationẽ teſtium vera ſit prima opin.dr̃.n.tunc potius impugnator,facit.ff.de ꝓbatio.l.circa.& quod ibi not. Si aũt ſibi alias ꝓuidere non poſſet,quia ex forma ſtatuti non poſſet de falſo cognoſci, niſi ꝑ viam accuſationis, puto eũ admitti ẽt ad accuſandum ipſos teſtes. Vr̃.n.ſibi permiſſum eſſe illud ſine quo ad ſui defenſionem ꝑuenire non poſſet, l.ad rem mobilẽ. & l.ad legatum.de proc. & hoc puto veꝝ ſi non põt accuſare in doctorẽ, vt qa eſt talis qui accuſari non põt,vel quia eſt iudex q inquirit. Satis.n.aperte patet,ꝙ ſuã defenſionẽ proſequitur. non aũt principaľr alterius offenſionẽ. Ad qđ bene facit qđ hr̃

per

per Bald.in l.diffamari. C.de ing.manu. vbi concludit quod ille diffamatus dicitur reus, licet prius veniat ad iudicium. Si aũt ſtatutũ diceret ꝙ non audiatur etiam defendendo dicam vbi remiſi ſupra 62.quæſtio.in fin.

Retento themate in prox.quæſt. formato iudex cõtra talem bannitum tulit iniq̃ ſentẽ
71 tiam. Quæritur ſeptuageſimoprimo. † an durãte banno bannitus poſſit cõtra dictum iudicem agere in ſyndicatu. Quæſtio hæc ẽt tractatur in d.verſ.gradum 7.allegato ſupra prox.q.in prin.& ibi pro parte negatiua allegaẽ,vt ſnia conueniat verbis ſtatu.de flum. l.1.§.non aũt,l.ita aũt,in princ.ff.de admin. tut. cũ.n.talis offendi potuerit,& ei ius, ſiue ratio reddi nõ debuerit legis auctoritate factum dãnum,ſiue iniuria dici non põt.C.q̃n lic. ſine iud. vind.l.1.& 2.& de adul.l.Gracchus.& fortius,ꝙ licebat in ꝑſonam,licet in rem. cum q̃libet minima pœna ꝑſonalis ſit maior quacũque reali,l.in ſeruoꝝ,ff.de pen. Nec data ſecuritas reſpicit hũc caſum, ſed il lũ ſolum ꝑꝑ quem erat bãnitus. Et id tm̃ hr̃ pro expſſo,ff.ſi cer.pet.l.cum q́d, & l.ſeruitu tes.de ſerui. & gñalitas ſecuritatis reſtringit̃ ad cogitata,ff.de trãſa.l.cum aq́l. & l.q cum tutoribus,facit l.nõ eſt veriſimile,ff.q́d met. cauſ.& de pſcr.c.quia veriſile,& imputet ſibi q non appellauit,quia ſniæ conſenſiſſe vr̃.de re iud.c.quod ad cõſultationem.& C.de appel.l.hi q ad ciui. His non obſtãtibus ſoluit cõtrarium,ſecuritas.n.ſuſpendit effectũ banni, & ſi hoc eſt quo ad ſniam datam fortius ad dandam, ſed nõ bannitus iuſte ageret,ff. de iud.l.ſi filius. & l.Iul.ergo, & iſte ſecuratus,vt ſic fauorabile ſecuritatis,verbum non reſtringatur.&quod ſit fauorabile.facit ff.de ſtatu homi.l.2.§.1.& inſt.eo.§.ſi. & quod ſit extẽdendum patet,ff.de conſt.prin.l.2.& C. de bon.vac.l.2. & gñalis ſecuritas gñaliter intelligẽda,ff.de publ.l.de precio.& extra de priuil.c.qa circa. Item ſi cõtra eum poſſet ſerri iniqua ſnia ad quid citareẽ vel ſecuraretur, certe ſuperuacue ꝯtra l.ſi prætor.ff.de iud.cõ tra l.1.ad munic.& l.1.C.de theſau.& ad q́d grauareẽ in expenſis veniẽdi,& litis,& aduocatoꝝ, & in alijs ꝯtingentibus ꝑꝑ quæ expediebat potius nõ ſecurari.ff.de leg. 2. & l. q ſolidum.§.ẽt,iudica.ſol.l.iam tñ.§.in hac. & quia beneficio iuuari debuit non decipi. extra de commo.c.1.ff.eod.l. in commodato.§.ſicut. in ſi. Nec obſtabit tp̃s ſecuritatis eſſe decurſum, cum beneficiũ debeat eſſe ꝑpetuũ,& nulli diminutioni ſubiectũ. i auth. ꝑſt.quæ de dig.§.illud.ad q́d facit lex neceſſarios.§.1.ad Syllania. C.de his q̃bus vt indig.l.minoribus. Finaliter pro alijs rõnibus & pro rñſionibus ad ꝯtraria remittit ad auctõrẽ q fuit do.Nicolaus Capoccij de vrbe, q ſoluebat ꝯtraria. Primo, q́d verba ſtatuti locum hñt ſecuritate non data,alias non,vt patet in l.ꝯuentionũ.ff.de pac.de leg. l. ſi. ff. de dolo.l.1.§.non fuit.quæ leges volunt hoſti ſecuritatem dari,& datã ſeruari, & nõ ſeruantem puniri. & per hoc rñdet alijs rõnibus. Ad rationem,ꝙ videaẽ cõſenſiſſe nõ appellando rñdet, ꝙ ibi non eſt verus conſenſus,ſed fictus arg.de verb.obl. l. inter ſtipulantem.§.1. Præterea ẽt dato ꝙ eſſet verus, eſſet cum parte, ergo ſibi non præiudicat cũ iudice.l.ſi vnus.§.ante omnia.ff. de pactis. Nec obſtet ꝙ negligentia in vno præiudicat ſibi in alio q̃n agitur de eo. C.de his qui à non domi.ma.l.ſi.ff.de pec.l.quæſitum.§.ſi annua.& de ſolu.l. ſtichum,& ſic cum ꝑꝑ negligentiam commiſſam contra partem repelleret ab agendo contra partem,vt C. de appella.auth.hodie.ergo,& contra iudicẽ agendo repellatur, quia illa regula ſm eum vera eſt, cũ ſunt duo remedia, quorum vnum eſt principale aliud acceſſoriũ. Tunc.n. negligentia circa principale extenditur ad acceſſoriũ,ſed in ꝓpoſito erant duo remedia principalr̃ cõpetentia,quo caſu negligentia in vno non ꝑiudicat in alio.l.idem ſi res.ff.de alien. iud.mut.cauſa fac.& l.ſi emãcipata. C.q admit.ad bon.poſſeſſio.po.iũcta l.1.C.de ſuis, & legit. & pro iſta parte iuncta præcedenti rõne.facit optime d.§.ſi annua.vult.n. ꝙ exceptio competens contra vnum non obſtet ꝯtra alium ſi exceptionis rõ ad alium non extendit̃. Hæc deciſio ſapit æquitatem,& habet iuris rõnem, q.a cum iudex teneatur eũ conſeruare indemnem,vt dicam infra,patet, ꝙ non dr̃ effectiue agere,ſed ſe defendere,& ſic non debet repelli, vt ſupra proxima quæſtione dictum eſt. & eſt ẽt not. maxime ꝑꝑ tria. Primo,propter id quod dr̃ ſecuritatem datam durare ẽt tp̃e ſyndicatus. In hoc tñ aduertendum, ꝙ poteſt eſſe verum ſi fuerit data pro eo tempore quo durabit quæſtio ſiue cauſa.Tunc.n.non intelligetur finita donec ſyndicatus duraret, tenetur enim iudex ad omne intereſſe, &c. l. ſi iudex. de var. & extraor.

extraord.cogn. & ſic ad ſoluendum ꝯdemnationem pro eo, & ꝑpea quouſque hoc ſit expeditum cauſa durare dr̄. Si aũt cōceſſio fuiſſet tp̄alis non hr̄et locum quod dictum eſt. Poſſet tñ tunc procuratorem mittere ſi cauſa pateretur, alias nouam ſecuritatē petere, vt dictum fuit in primo tp̄e parte 1.q.3. Secundo notanda eſt ꝑp id quod dixit Hoſt. eſſe ſecuritatem dandā, & datā ſeruari dr̄e. De hoc dicā in ſeq.par.huius tp̄is.q.15. Tertio, ꝑp id quod voluit excluſum ab appellādo excludi à potentia agendi ꝯtra iudicē in ſindicatu, facit qđ hr̄ in l.1.§.1.ff.quod q ſq; iur.de quo aliquid ibi per Bart.& in d.l.itē ſi reus.& plenius in diſputatione ſua q̃ incipit, iudex ꝑp imprudentiam, vbi ēt tractat, an iudex poſſit conueniri appellatione pendente, & ibi determinat, ꝙ non cum certis limitationibus ibi poſitis ꝑ eum. Bal.tñ in l. ſi filius.ff.de iud. eo. caſu dixit ꝙ licet nō poſſit agi ad totale intereſſe, tñ poteſt agi, vt condemnetur ad ꝯſeruationē indēnitatis, arg.ff.de ſtatu lib.l.ſtatu libero rōnē, & l. Athenis.§.1.de aqua plu.arc. Pro quo. ēt vide qđ ipſe no.in l.nouiſſ.ff.qđ fal.tut.auct.eſt ēt not.ꝑ ſo.dicta℞.ll.C.de his q à nō do.ma.l.fi. & l. item ſi res. vbi tractat an negligentia in vno ꝑiudicet in alio, de quo dic vt ibi.& in l.3. ff. ui bo. rap. ꝑ Bar.& vide C.qđ met.cau.l.3.

72 Septuageſimoſecundo quæritur. † Dictū fuit ſupra par.1.tp̄is 1.q.6.ꝙ quis pōt bāniri ſub nomine hęreditario, an tunc ſtante dicto ſtatuto ꝙ q̃relæ bānito℞ non audiant, ſi bānitus ſub nomine hæreditario agat noie ꝓprio repellatur ab agendo dicti ſtatuti uirtute. In hac q. Alb. vbi ſupra q.48. primo arguit ꝙ nō.ff.de adop.l.ſi pr̄.§.q duos, & C. de dol.l.1. In ꝯtrarium dixit eſſe caſum in c. aduerſus, § fi.de imm. eccl. ſed certe .c. illud non multum facit.dicit.n.ſnīa excōicationis lata ꝯtra iudicē ligat ēt in officio ſucceſſorē. At in propoſito agēs noie ꝓprio cenſetur alius ab hærede. igitur non vr̄ ꝙ ſibi præiudicet, arg.ff de ijs quib.vt inde l.tutorem.ibi diſcreta ſunt .n. iura, quamuis plura in eandem perſonam deuenerint. Puto tñ deciſionem veram per no.in l.fi.C.de euict.licet.n. quis teneatur de euictione ut hæres principalis uenditoris, tñ agens noie proprio repellitur, licet ſecus ſit qñ teneretur ut hæres fideiuſſoris, vt ibi, q̃ lex non eſt alibi. Et ideo ad ꝓpoſitū ſubtilius ꝯſiderando. Aut qs eſt bānitus ſub nomie hereditario, ex delicto tñ, vel cauſa per eum cōmiſſo, vel commiſſa, ſed forte ex ignorantia ꝓprij nois, ita latū eſt bānum, & tunc ſine dubio agens noie ꝓprio repellitur, arg.l.ſi qs in fundi uocabulo de leg.1.cū alijs alle.ubi ſupra. Aut forte ex forma ſtatuti fuit bannitus ob cauſam defuncti, puta ob debitum non ſolutum, & talē qđ in ſtatuto prædicto comprehendatur, & tunc pōt hr̄e locum dictō.d.l.fi.quia aut erat hæres fideiuſſoris, aut principalis ut ibi. Quid aũt econuerſo, uide q̃ dicam inf.q.77. in hac ead.parte. Ad l.tutorem.patet rn̄ſio, quia loquitur qñ nulla repr̄tatio cadit in ſe ipſum, ut ibi.& l.poſt.C.de ijs quib.ut indig.

73 Septuageſimotertio quæritur. † An bannitus qui uigore dicti ſtatuti repellitur ab agendo, poſſit ſaltem per procuratorē agere, & vr̄ ꝙ ſic, quia qđ per me non poſſum, per alium poſſum, arg.ff. de in ius uoc.l.q̃ſitum, de priui.cre.l.1.§.ſi qs, de tranſac.l.& poſt rē § fi.& melius in l. Antiſtius, in fi.ff. de acqu. hær. ꝯtrarium uidi determinatum, quia licet poſſit ꝓcuratorē relinquere .l. Pap.de min. non tñ poterit per illum agere, qa ipſe idem ex bānitus agere vr̄ l.ita aut.§.geſſiſſe .ff. de admin.tut. Item quia fraus fieret legi de perſona ad pſonam.ff.de leg.l.contra legem.& ad Mac.l.ſed Iulia, & ita ēt refert Alb. vbi ſupra q.62.tenuiſſe Iac.de Are. ad quod alleg. ēt de adm.re.ad ci.pert.l.1.§.2.de ſpō.l. orō. & de tu.& cur.da, ab his l.ſcire oportet. cum ſim. Et hoc eſt cla℞ alias fruſtratoria eſſet denegatio iuris, vel audiētiæ.l.1.§ uſus, de ꝓc. non ergo pōt per ſe. vel alium agere ſtante ſtatuto ꝑdicto, & ita uerificat ꝙ dixit Guil.in Spec.de proc.§.rōnē quoq; conſtit. verſic.1. vbi aũt eſſet ſolūmodo bānitus bonis non ꝯfiſcatis, & dictis ſtatutis non vrgentib. non prohiberet ꝓcuratorem ꝯſtituere, vt in iure ſupra in ꝯtrarium alleg. ſm Io. Andr. in add. Spec.in tit.de eſſ.act.§.1.uerſic.illud etiam.

Viſo quod bānitus non poteſt agere per procuratorem, quæro ſeptuageſimoquarto,

74 an poſſit iura ſua alteri cedere, & ſic ceſſionarius non repellatur. Hæc qō à multis tractata reperitur, & quia quotidiana eſt libet aliquantulū inſiſtere. Primo .n. Iac.de Are. ff.de noua.in l.doli mali. tenuit īdiſtincte, ꝙ non.& ſic exceptio bāni ceſſionario obſtare l.in his.§.nō debeo.& l.qđ ipſis, de reg.iur. Ad d.l.doli. rn̄det quod loquitur in delegatione

tione. Ad contrarium allegabat Dyn.l.ſi cum dotem.§.ſi pri.ff.ſol.mat. ubi pro pre depor tato agit filia,ſed ille text.nihil facit,quia ibi agit filia, iure ſuo, & noie ſuo, non iure, vel noie patris,ut eod.tit.l.2 §.1.& l.uoluntate. Ipſe tñ Dyn.in d.l.doli.& in regula ſi quis in ius,diſtinxit. An fiat ceſſio ex cauſa lucratiua,& obſtet exceptio,an ex cauſa onerosa,& non obſtet.l.apud Celſum.§.de auth & §. ſi qs aút.§.ſi cũ legitima.ff.de doli exc.Alb.de Gád.dicebat,ꝙ aut retinet bona,& ualet ceſ ſio. Aut publicant, & non ualet ceſſio.ff.de cap.di.l.2.& l.act.§.publ.ff.pro ſoc.cum ſim. Aliqui ut refert Gui.in Spec.de ceſſ.act.§.1. ver.illud ét quæritũ, dicebát indiſtincte obſta re exce.ff.ad Velleja.l.fin.Alij vt ibidé refert dicebant ꝙ aut fit ceſſio ex cauſa neceſſaria, & nõ obſtet excep.aut ex cauſa volũtaria, & obſtat.Hæc.n.non ambulant parib.paſſib.ff. de dam.inf.l. cum poſtul. de re. coꝝ qui ſub tu.vel cu.l.3.§.1.de re iud.l.fin.& refert Ioá. And.ibi,in add.magna. Fed.de Scal.diſputan do tenuiſſe ceſſioné indiſtincte valere, & ceſ ſionarium ét ex cauſa uolũtaria, & lucratiua agere poſſe Ipſe aút Ioá.And.ibi remittit ad notata p ſe in c.1.de iure patr.lib.6. & ſuper gl.pen.& ibi relatis op.tactis.in Spec.vbi ſu pra tenet indiſtincte agenti nõ obſtare exce ptioné ſi ceſſionarius bániti cũ bona publi cata non erant agi ſuo noie p iura ibi alleg. in gl.q̃ probant ꝙ uitium pſonale ad ſucceſ ſoré non tranſit.ff.de diuer.& temp.pſcrip.l. an uitiũ,&C.de acq.poſſ.l.uitia.& extra qui mat.acc.poſſ.c.cum in tua.dicens conſiderandũ eſſe,an uitiũ inſit pſonæ & rei, & in re furti ua qñ poſſideretur á fure. An rei tm̃, ut qñ poſſideretur á bonæ fidei poſſeſſore, & tunc tranſit uitium in ſingularé ſucceſſoré,inſt. de vſuc.§.furtiuæ, An tangit actionem,& pſo nam,vt qñ dolus interuenit in contractu.& tũc dicit pcedere diſtõnem cauſæ lucratiuæ, & non lucratiuæ,ut in §.de auc.& §.ſi cum legi tima. Vbi aút tangit pſonam tm̃, ut in caſu noſtro tunc ad ſucceſſorem non tranſit,ut ſu pra ad l.3.§ qd' aút.ff.quod quiſq; iur. & de coll bo.l.cum emanc.R.ñdet ꝙ ibi eliſio erat inflicta actioni,non aút perſonæ tm̃,vt in ca ſu noſtro ſubdens ét de ſucceſſore vr̃, ut di cam infra in ult.temp. Bar.autem in d.§. ſi cum legitima,tenet opin. Dyn.per illa iura. & idem vr̃ dicere in d.l. doli. tangens aliqua de narratis ſupra in diſt.Io.And. Sed Bal. in

l.3.§ ſi filius.ff.ꝙ quiſq; iur.dicit, ꝙ aut bon num ſequitur ceſſioné.& non obſt. except o de quo dicam ſtatim in q. ſeq. aut præcedit ceſſionem,& tunc aut ex perſona ſtatuti põt opponi exceptio actioni aut perſonæ. Pri mo caſu excluditur ceſſionarius.Secundo ca ſu diſtinguitur an habeat cauſam lucratiuá, & repellitur, an onerosam, & nõ repellitur. Et ſic ibi effectiue loquitur opin.Dy. Sed in l.p diuerſas.C.man.dicit ꝙ aut eſt bánito in terdictus forus,& valet ceſſio. Aut eſt ſibi in terdictũ agere.i.interdictus, ipſe actus agen di, & tunc aut cedit ex cauſa lucratiua,& nõ, v3,aut ex onerosa,& ualet ceſſio,dum tñ ceſ ſionarius agat vtili. Si vero bona eſſent pfi ſcata,ideo nõ ualeret ceſſio, qa cederet iura fiſci non ſua.ff.de cap.dim.l.tut.Item ſi pone res ꝙ eſſet ei ſola manſio interdicta,tunc nõ eſt dubiũ ꝙ põt cedere,ut l. Pap. exuli. & ió ibi dicit ꝙ exititij de terris ſuis põt iura ce dere,& aliena re,qa eſt eis interdicta máſio, ſed ſecꝰ eſſet ſi expſſe eis interdicta eſſet alie natio.allegat p ſingulari tex.in l.de pollicit. ff.de pollic.Idé tñ Bald.altius hanc mãm tra ctans in quadam ſua diſputatione q̃ incipit. Statuto caueť ꝙ fœnerator, dicit ꝙ aliqñ ini quitas ineſt actioni, & agenti, aliqñ agenti, & non actioni,aliqñ neutri. De primo po nit exemplũ in eo qui inducit aliqué p do lum,vt ſibi pmitteret, & deinde actioné ceſ ſit.Et iſto caſu dicit repelli ceſſionariũ nulla facta diſtõne,qa actio eliſa ceſſa eſt. Nec põt tunc dici,ꝙ uitium purgetur p ceſſioné.Ex ceptio.n.rõ cõpetens ſibi inuito auferri nõ põt,vt no.in d.§.ſi cum legitima.& arg.ff.de pac.l.ſi.& mand.l.ſi mand. tibi,in princ.Exce ptio ergo doli cõmiſſi circa actioné ceſſam obſt.ceſſionario ex quacũq; cau.d l.in his.§. non debeo. & l. ꝙ ipſis, ꝙ intelligit veꝝ qñ actio eſt infecta p p dolũ pximum, & imme diatũ,ſecus ſi eſſet vitium in quodá pambu lo.exéplum dolo induxi ſcripitũ heredem ad recipiendũ hereditaté,q̃ ego ab inteſtato adi ui,& ceſſi actioné hæreditariam in qua nul lũ erat uitium.Et ideo non obſt.ceſſionario exceptio,ut d §.ſed cũ legitima,& §.ſeq. Se cũdo caſu qñ ineſt vitiũ ageti,& nõ actioni, vt in excõicato,& bánito. Primo vr̃ tenere opin.Ioá. prædictá ꝙ vbi ceſſio non fit ſimu lata indiſtincte nõ obſt.exceptio ceſſionario nõ ſequés diſtõné.Dyn.& Bar.qa ſtatutũ vr̃ ſuſpendere actionem ad tempus.i. donec du

ret bannum vel excommunicatio. & idem
debet operari tpalis ſuſpenſio pēdente tpe,
qđ operat̃ excluſio perpetua.de cond.inde.l.
ſufficit.& d.l.ſi tibi mand.in princ. & hæc rō
ita ꝯcluderet ꝯtra agētem ex cauſa oneroſa,
ſicut ꝯtra agentem ex cauſa lucratiua. Finalr̃
tñ vr̃ tenere opi. Dyn.& Bart.qa cauſa one-
roſa eſt fauorabilior lucratiua. ff. de his quæ
in frau.cre.l.fin.§.1.& no.iuſt. de actio. §. ſi
qs in fraudem quod dicit eſſe verum,niſi illa
ceſſio.ex cauſa lucratiua fiat ex neceſſitate,
vt qa hæres excōicatus vel bānitus ceſſit le-
gatario actionem legati nominis.Sed iſto ca
ſu non eſt dubium, qa legatarius ēt ſine ceſ-
ſione ageret.l.ex legato nominis . C. de leg.
Sit ergo in hac mā ꝯcluſio, ꝙ aut bona ſunt
publicata,& nō valet ceſſio iuriū antiquoꝶ.
Aut non ſunt publicata vel ſunt ſed cedunt̃
iura poſtea quęſita. & tunc aut bannitus ceſ
ſerat ante bannum,& dicam in ſe.q. Aut ce
di poſt bannum. Tunc aut cedit ex neceſſita
te, vt qa cedit fideiuſſori. qa ei ſoluit vel ex
alia cauſa neceſſaria,& tunc ſilr̃ nō obſtat ex
ceptio p ea q̃ allegata ſunt ſupra in prin.q.ſi
aūt ſit ceſſio volūtaria, aut ſit ex cauſa lucra
tiua.& ob exceptio aut ex cauſa oneroſa, &
nō obſt.agēdo vtili actione noīe ſuo,niſi ꝓ-
bet in fraudem factā C.man.l.pe.cū ſi.Si aūt
ageret directa noīe cedētis obſtaret exceptio
p ea q̃ hic dicta ſunt,& ſupra prox.q. Prædi
cta aūt locum hn̄t in ceſſione iurium. In ceſ
ſione vero ſiue in tranſlatione dn̄ij dicit Bal.
d.l.ſi cū dotem.§.ſi pater.ꝙ non repellit̃, qa
immediata cauſa agēdi.ſ.dn̄m eſt ſine vitio.
gl.eſt ordinaria ſm eum in d.l.ſi cum legiti-
ma, non intelligas qn̄ ſimplr̃ cedit̃ rei vendi
catio, qa tunc erit idem ꝙ ſupra ſecundum
not.in tit.de ceſſio.ac.§.ex pręmiſſis.ver.Itē
qd ſi mihi.vbi vr̃ maxime in addi.Io. Andr.
quid operet̃ ceſſio rei venditæ quibus adde.
l.ſi eius . & quod ibi not.ff. ad Trebel.

Succeſſiue ſeptuageſimoquinto quæro,
75 † Quid iuris qn̄ ceſſio præceſſit bannū, an
tunc ceſſionario agenti poſt bannum obſtet
exceptio. Bal.in l.3.§.ſi filius.ff.quod quiſq;
iur.dicit ꝙ non ob exceptio,qđ quidam dn̄t
ꝓcedere, ſm diſt.quæ hr̃ in l.poſt ꝯtractum,
ff.de dona.qđ eſſet verum in caſu in quo ex
forma ſtatuti alienatio, & ceſſio redderetur
nulla ipſo iure,qa tunc ceſſionarius repelle-
ret̃ quaſi agens ſine actione.l.ſi pupilli.§.vi-
deamus.de neg.geſt.& l.non putauit.§. non
quęquis.ff.de ꝯtratabu.&idem ſi ex alia cauſa
eſſet ceſſio nulla ſm not.in l.ab Anaſtaſio.&
l.per diuerſas.C.manda.& l.fi.C.ne lib. po.
Si aūt ceſſio hēt.ſua ſubſtantialia, & ſtatutū
nō annulat eam cum neceſſaria ſit reuocato
ria qn̄ facta eſſet in fraudem ceſſionarius nō
poſſet repelli à debitore opponente de iure
fiſci.l.his ꝯſequenter.§.1.famil.erciſ.& l.2.ſi
ager vectig.& qđ ibi not.& l.ſi eum ſeruum.
p Cy.C.de ſer.fugi.p Bar.in l.1.ff.de excep.
rei iud.non ergo obſtat exceptio bāni ſuper
uenientis qđ eſt certū ſi agat vtili.Sed dubiū
eſſet an ſibi obſtaret agenti directe rōne ce-
dentis,per l.q ſtipend.cum ibi no.de proc.&
p ea quæ dicta ſunt ſupra 73.q. Puto tñ qđ
ēt tunc nō ob.exceptio,talis qa directe exer
citum tranſit ſine aliquo vitio,arg ff. de ſer.
expor.l.ſi minor.& quod no.in l.pluribus.§.
& ſi placet.p Dyn.& Bar.de verb.obl.& hoc
ideo quia agit in rem ſuam ceſſionarius.
Facit.C.de dona.l.illam.& quod habetur in
l.ſi quidem per Doct.C.de act.& oblig.
76 Septuageſimoſexto quæritur,† Viſo, ꝙ p
alium aliqn̄ agere pōt,& aliqn̄ non,an poſ-
ſit pro alio ꝓcuratorio noīe agere. Puta Ti
tius fuit factus procurator Sempronio non
bannito, an repellatur virtute dicti ſtatuti ꝙ
banniti non audiantur. hæc qō examinatur
per Alber.vbi ſupra q. 62. Cuius verba licet
hic inſerere pp qōnis vtilitatem, & aliqua
pulchra dicta.Dicit.n.primo vr̃,ꝙ audiatur,
& non obſtet exceptio ar.inſtit. de excep. §.
fin. Item quia non dr̃ hic audientia dari vel
ius fieri, ſed ei cuius eſt procurator, quia dr̃
dn̄s agere per procuratorem .ff. quod vi aut
clam.l.denique.§.fin.& l.ſeq.& ff. de proc. l.
1.& ſecundum hanc determinationem intel
ligitur.l.non ſolū.§.pe.ff.de iniur.& ad hoc.
arg.ff.de do.excep.l.ſi procurator.in prin.ni
ſi occaſione ipſius litis datum foret ſibi ban
num quod fieri poteſt de iure,vt ff.ſi quis ius
di.non ob.l.3.§.2.tunc.n.non audiretur niſi
primo exiret de banno,vt ff.de dol. excep. l.
apud,Celſum §.quæſitū.& l.ſi procurator.2.
rn.Et qđ alias admitti debeat,& ſtatutum re
ſtringi debeat ſolum ad eos q ſuo noīe agūt.
Facit qa ſtatutū eſt odioſum,& ideo reſtrin-
gendum,vt ff.de lib.& poſth.l.cum qdam. &
ita in hac q.qdam ſentiunt.& ꝓ hoc.ff.de in
ius voc.l.quæſitum. Alij dn̄t bannitum ēt ꝓ
alio non admitti ad inſtar excōicati,vt extra
de prob.c.poſt ceſſionē.Item qa ſtatutū indi
ſtincte

ſtincte dicit non dari audientiam bannito,
nec diſtinguitur an agat ꝓprio nomine, uel
alieno, ergo indiſtincte intelligi debet. ff. de
ſer. vrb. l. ſi ſeruitus. cum ꝯcord. Item qa ꝙ ei
non detur audientia inductum eſt in hono-
rem prætoris ſicut, & edictum de poſtulando
quod ꝓhibet certas pſonas poſtulare. ff. de
poſt. l. 1. qui. ex cau. ma. l. ſed, & ſi per ptorem
§. ſed, & ſi dum. ideo ſicut nullo modo ꝯcedit
poſtulare ei cui ab edicto denegat̃, ita & hic.
Item bánitus qui ꝓ ſe nõ admittitur multo
minus admittit pro alio. nec obſt. ſimilit. ff.
de poſtul. l. 1. §. 1. & 2. & C. eod. tit. l. nemo.
nec obſt. ꝙ arguitur de patrono ad bánitũ,
quia ꝙ bannitus nõ audiatur eſt de iure mu
nicipali quod eſt cõe ius ipſius ciuitatis, ꝙ au
tem libertus nõ uocet in ius patronum ſine
venia eſt priuilegiũ ipſius patroni, in auth.
de non alie. §. ſi uero. de teſt. mil. l. eius. & ꝓ
iſta parte bene facit. ff. de pœn. l. mors, circa
princ. De facto obtinuit, ꝙ pro alio audiat̃,
maxime ꝑ l. q̃ſitũ, de in ius uoc. & qa alteri'
odio alias grauari non debet. C. de inof. teſt.
l. ſi qs in ſuo, & quia bánitus non vr̃ agere,
vel audire, ſed dñs qui per alium agere vr̃, ut
in d. l. mors. not. Iac. de Are. & iſtam partem
puto uerã, Ad quod facit vltra prędicta, quia
filiusfam. in iudicio eſſe non põt, & intellr̃
ſuo noie, ut l. fi. §. neceſſ. ff. de bon. q̃ lib. põt
enim eſſe ꝓcurator. de procur. c. quia gñalr̃.
lib. 6. licet gl. aliter dixerit in d. §. neceſſ. Nõ
obſt. c. poſt ceſſionẽ, de ꝓb. qa loqtur in ex-
cõicato qui ꝑdie ꝑceptionẽ ſacro℞, & cõio-
nem fidelium, de excep. c. 2. de ſent. excõm. c.
pen q̃ bãnitus non ꝑdit, vt certum eſt. & ſic
de vno ad alium non arguitur ſm Bar. in ſua
diſp. in verſ. 5. eſt videndum, & dcm̃ fuit ſu-
pra hac ead. parte, q. 4. Aduertendum tñ, ꝙ
hoc eſt ve℞ qñ agit nomine alieno, & ad al
terius utilitatem. Si aũt ageret nomine alie-
no, & ad ſui utilitatem, ſecus eſſet, utputa, qa
eſſet ꝓcurator in rem ſuam. l. 1. §. in ꝓpria.
ff. qñ appel. non ſit, & C. de proc. l. q. ſtipen-
dia. Si aũt ſtatutum diceret ꝙ non audiatur
in aliquo ſuo iure non hr̃et qõ dubõnem. l.
1. §. viſus. C. de proc. l. nihil, & l. neq;, & l. ꝙ
quis. Prædicta vera ſi fuit factus procurator
poſt bannum, ſi autem fuiſſet antea ꝯſtitutus
repelleretur non virtute ſtatuti, ſed quia pſu
meretur reuocatus ꝑꝑ mutationem ſtatus,
vt l. ſi cum Corn. & l. cum quis. ff. de ſolut. cũ
ibi not. & per Bart. in l. poſt litem. ff. de proc.

Dictum fuit ſupra hac eadem par. q. 37. ꝙ
bannitus poteſt ab inteſtato ſuccedere de iu
re cõi. Modo ſeptuageſimoſeptimo quærit,
77 † bannitus ſuccedit Titio non bánito ſtante
dicto ſtatuto quod banniti nõ audiantur. di-
ctus bãnitus adit hæreditatem, & ut hæres
Titij agit contra Sempronium an ei obſtet
exceptio bãni. Alb. ubi ſupra qõ. 49. arguit
primo ꝙ non ob. exceptio, vt ꝯſequatur ex
perſona alterius quod per ſe hr̃e non poſ-
ſet. ff. quæ res pig. ob. l. Ariſt. & de ſal. l. 1. §.
1. & determinat cõtrarium, & ita dicit fuiſſe
obtentum, ut ſic ſibi obſtet exceptio in iure
poſtea quęſito. ff. de ꝯd. ind. l. ſi non ſortẽ. § ſi
filius, ad Mac. l. ſed Iulia. §. 1. re. amo. l. & iõ,
& C. de bon. ma. l. t. in ꝯtrarium facit. ff. de
excep. l. Modeſt. vbi hr̃ ꝙ agenti iure hæredi
tario nõ opponitur exceptio ex perſona ꝓ-
pria, & idem ꝓbatur in l. quidam cũ filium,
verſ. quare. ff. de uerb. oblig. Puto tñ dictum
Alb. ve℞, quia exceptio banni eſt exceptio, q̃
reſpicit perſonam, & in illa tm̃ verificatur ſi
pro ſuo iure agit, vt ſupra q. prox. qualiter-
cunq; ergo ius ſuum ſit, & ex quacũque cau-
ſa uerificantur uerba ſtatuti. Et ideo ẽt ex iu
re hæreditario agens repellitur cũ vnicũ ſit
effectũ patrimonium. ff. de priui. cre. l. pr̃. &
de vulg. & pupill. l. ſed & ſi plures. §. ſi filio. l.
Modeſt. & l. quidam cum filium, loquunt̃ in
exceptione reali. ſ. rei iudicatæ in qua inſpi-
citur non ſolũ pſona, ſed cauſa. l. cũ q̃ritur,
& l. ſi mr̃. §. eand. & l. an eand. ff. de excep. rei
iud. Et ideo licet ille qui nomine ꝓprio ſuc-
cubuit, poſtea ut hęres alterius agat. & ſic ex
diuerſa cauſa, ceſſat regula illius excep. quia
licet dici poſſit eadẽ perſona, in auth. de iure
iur. à mo. præſt. §. 1. non tñ concurrit identi-
tas cauſæ. Et ſic ſibi non obſt. except. Qđ eſt
ve℞ niſi ueniendo iure hæreditario ueniret
ad impugnationẽ ſui facti ꝓprij, & à ſe facti.
Tunc. n. ſi agat iure hæreditario obſtat ſibi
exceptio ex pſona ꝓpria, ut d. §. ſi fil. & d. l.
ſed Iul. §. 1. de quo tñ articulo. ſ. in gñe, an
agenti iure hæreditario obſt. exceptio ex ꝑ-
ſona ꝓpria, uide in d. l. Modeſt. ꝑ Bart. & qđ
ibi not. in l. poſt leg. §. ſi is, de his qb. ut ind.
& uide qđ not. in Spec. de ſent. & his q̃ ip-
ſam ſe. §. fi. uerſ. quid ſi ꝓcurator, vide ẽi qđ
hr̃ in l. fi. C. de euic. Ecõuerſo vero agenti iu
re proprio ob. exceptio ex perſona eius cu-
ius eſt hæres etiam banni examinabitur in-
fra in ultimo tempore, parte 2. quæſt. 4.

Septua-

78 Septuageſimooctauo quæritur, † Bānitus ex forma ſtatuti non pōt ſua bona in alium transferre. Quidam vēdidit vel aliter alienauit quædam ſua bona, & promiſit exinde ad voluntatem emptoris facere inſtrm cū clauſulis ꝯſuetis, deinde anteq̃ faceret inſtrm bānitus fuit, & taliter quod in ſtatuto ꝯtineť. Quæritur an poſſit facere inſtrm prædictū, & valeat, non obſtantibus banno, & ſtatuto: pro huius qōnis deciſione ſciēdum eſt ꝙ Richar. de Salyc. diſputauit qōnem in terminis infraſcriptis, Lege prohibeť partialitatis cauſa relegatum aliq̃d trāsferre vel alienare de ſuo. Relegatus dicta cauſa ante relegationē dederat locauerat pro decem annis rem ad francandum in quinquennio pro quingentis, hoc acto, ꝙ ſub pœna teneať locator, & dator in termino ꝑdicto francanti facere inſtrumentū venditionis. Quærit q̃d iuris de ꝑfectione ꝯtractus, & pœna, & poſt multas ꝓlixas rōnes primo ad affirmatiuā, ſecundo ad negatiuam, ſoluit hoc modo. Pro parte affirmatiua, ꝙ poſſit facere inſtrm, & ſi non facit pœna cōmittať. Primo, ꝓꝑ verbum dederat, de cuius nã, & ſignificatione eſt dñium transferre. ff. de cōd. ob cau. l. ſi. de verb. obl. l. vbi aiit. §. ſi. inſt. de actio. §. ſic itaque. Secūdo, ꝓꝑ copulam, & dum ſubijcit thema, & locauerat, de cuius copulæ nã, & ſignificatu eſt ponere diuerſa, & augere præcedentia. ff. de leg. 3. l. ea tñ adiectio. & not. ſuper rub. ff. de iur. & fac. igno. Tertio, per l. ſub ꝯditione. ff. de ſol. vbi rei vel pecuniæ date tranſit dñium immediate. Quarto, per ꝓpriam ſignonem huius dictionis, ad q̃ eſt vt inducat modum, ſed rei datę ſub modo ab initio trāſit dñium. l. neceſſario. §. qđ ſi pendente, de pericu. & cōmo. rei vēd. & not. C. eo. tit. l. 1. Quinto, ꝑ l. ſicut. §. interdū, & l. cū venderē. ff. loca. Sexto, qa res fuit eſtimata, ergo vř tunc tranſiſſe dñium. ff. loca l. in naue. & locatio ſuos notiſſimos terminos excedere arg. ff. depoſiti. l. lucius. Nec obſtat q̃d rei ſuæ non teneať ꝯductō. ff. locati. l. q rem. & l. ad ꝓbōnem. & ff. depoſi. l. q rem. & de reg. iur. l. neq; pignus in ſi. cum ſi. qa illud verū eſt ab ignorante vel ēt ſciente reſpectu dñij. Sed a ſciēte reſpectu poſſiōnis q̃ non eſt ſua ſic, vt patet expreſſe. ff. de acq. poſſ. l. ſi rē aliq̃, ſed poſſeſſio rei ſic locatæ non tranſierat. C. de præſc. 30. anno. l. malę agitur, ergo à ſciente eius reſpectu cōductio tenebat dñium aiit ſine poſitione bene potuit tranſire ꝑ l. ſi fundum. de fund. vel pōt dici, ꝙ ꝯductio rei pleno iure ꝓprie nō tenet, ſed hic non eſt pleno iure ꝓpria ꝯducētis arg. à ſimili. ff. qđ metus cauſa l. metum. §. volēti. C. de dono ſub modo. l. 3. C. qđ metus cau. l. 3. cum ſimi. Septimo, ꝑ verbum ad francandum, de cuius ſignone oportet eſſe francare. i. liberare, q. d. ꝙ tranſtulit dñium, ſed non francum. Pro parte aiit negatiua ēt ꝓ ſolutione adducit ne videať laicis q̃dā iniquitas, vt in ſi. not. gl. C. de tranſact. l. ſi maior. Secundo, qa hoc eſſet duplex improprietas. ſ. qđ rei locatæ tranſierit dñium contra nãm locationis. ff. loca. l. nō ſolet. & qđ eod. momento rei proprie teneret locatio ꝯtra l. neq; pignus. cum ſimilibus ſupra allegatis, ſed duplex improprietas in eo admitti non debet. C. de dotis ꝓmiſ. l. 1. cū ſimi. ff. mand. l. ſi vero non re. 2. vel 3. rūſo ff. ve cōd. & demonſt. l. ſi mulieri, & Titio. Tertio, qa vnum de copulatis trāſit ad nãm alterius. ff. de fun. inſtr. l. Seiæ. §. Caio. Sed hæc copula, & copulat dederat, & locauerat, ergo datio trahit ad nãm locationis, vt ſic dñium non tranſeat, vt eſt clarum. ff. loca. l. 4. vbi vř caſus ibi dediſſet locaſſet ve, & arg. eo. tit. l. ſi vno. in princ. Quarto, qa ſi aliud ſumereť, eſſet ꝯtrarietas, & incōpaſſibilitas ꝯtra. l. Titij ff. de ꝯd. inſt. Quinto, qa qđ duplici iure pōt ſumi in dubio debet intelligi. ꝓut caret vitio. ff. de legib. l. in ambiguo. & ꝓ ſocio. l. merito. vbi ꝑſumiť qs facere iure licito, & non illicito, ſed vbi ex tpe locationis tranſiſſet dñium non poſſet dari penſio ꝓprie à modo niſi de ꝑcio qđ eſt terminum eſt ſoluēdum, & ſic induceret in ꝯtractum vſurarum illicitum, & reprobatum, vt hř. C. de vſur. auth. ad hoc. & in authen. de eccl. tit. §. 1. & ſolet not. C. de ſum. Trin. l. 1. niſi diceres ꝙ veniret rōne fructuū, & intereſſe, ſed certe hoc non poſſet, cum ille ſit in mora ratione dilationis ſibi datæ, vt l. lecta. ſi certum pet. & fructus inde ꝑcipiat qa dñium non tranſiuit. Sexto, ꝑ l. q̃ro. §. ſi. ff. loca. vbi rei æſtimatæ locatæ non tranſit dñiū ſi eſt ſpecies, ſed periculum tranſit, & non eſt emptio, ſed quaſi emptio. Nec obſt. l. i naue. qa ibi loquiť de ꝯductore operarum q pōt transferre dñium rei in qua opera debēt ꝑſtari ſi deť ad pondus vel numerū vt reddať non idem in ſpecie, ſed in gñe, qđ cum datio recipiat functionem vel alr, vt ibi not. qđ nō eſt in ꝓpoſito, & vř æquior, & verior ꝑ d. §.

ſi. Finaliter ſoluendo deriſiue dicit ego vtor tali diſt. q̄ aut pſtat, q̄ ab initio tráſferre voluit, aut q̄ noluit, qa in ꝯtractibus inſpicitur magis volútas q̄. verba. l. ẽt. C. de iure do. cũ ſi. Aut eſt dubium, & tunc aut vendebat, ſed pactum apponit, vt donec pcium ſoluat certa mercede ꝯductum habeat, & obtineat prima pars. ſ. affirmatiua p d. l. ſicut. & l. cum vẽderem. Aut ab initio locabat, ſed cum pacto q̄ francari deberet, vt in caſu noſtro, & tunc obtinet alia pars. ſ. negatiua quaſi tranſlatio vel alienatio facta nõ fuerit ab initio, ſed debeat fieri demum cum erit facta frãcatio. ſed tunt venit ad inhabilitatem ergo ſi recte vr̃ fuiſſe in caſu noſtro. Non ob. l. ſub ꝯdõne, qa ibi ſolutio fiebat purè, ſed effectus, & ceſſioni in ſolutũ adijciebaṫ ꝯdõ. hic aũt locatio fuit pura, & eius nã non erat tranſlatabilis dñij, vt ſupra ibi ergo tranſit dñium, hic non, ſed ius locationis, vt ibi. Vides ergo, q̄ vbi ab initio ex ui ꝯtractus tranſijt dñium non obſtante ſtatuto poterit inſtr̃m facere, & ſi non facit in pœnam incidit. Vbi aũt non tranſijt dñium, ſecus eſt, obſtante ſtatuto. Nec ob. q̄ illa videaṫ alienatio neceſſaria, & ſic ſtatuto non cõprehendaṫ, de contrah. emp. l. fiſtulas. §. 1. de re. co. l. magis puto. §. ſed ſi rpe. & C. qñ decr. op. non eſt l. 1. qa hic res ex forma ſtatuti eſt reducta ad impoſſibilitatem. ff. ad l. rhod. de iact. l. ſi vehenda. §. idẽ iur. & loca. l. inſulam. Secũdum ergo diſt. p̃dictam in terminis in prin. q. ꝓpoſitis. Aut fuerat tranſlatum dñium, vt qa vendens receperat pcium vel fidem de eo. ff. de ꝯtrah. emp. l. q̄ vendidi. C. de re. ven. l. in ciuile. & q̄ vtrobiq; hr̃, & in l. ꝓcurator. §. ſed ſi mercẽ. ff. de trib. & l. quidam fundum. ff. de in rem ver. & ſine dubio non obſtante ſtatuto poterit inſtr̃m facere, qa tunc non alienat, & ſic non hñt locũ verba ſtatuti. ſi vero dñium non fuit tranſlatũ, ſecus eſſet. Sed hæc pars ſecunda eſt mihi dubia cum ſit alienatio neceſſaria p dicta iura, & l. alienationis. ff. fam. er. niſi dicas q̄ illa ꝓmiſſio p̃ſumaṫ in fraudẽ ſtatuti facta q̄ eſt verum ꝯcurrentibus his q̄ hñr in l. poſt ꝯtractum. ff. de do. in l. ſi venter. §. fi. de pri. cre. & C. de bo. dam. l. ſi qs poſt hac. Tenet aũt hęc deciſio cõferat ad mãm, tñ magis placet per ea q̄ dicta ſunt ſupra circa cognitionem contractus. an ſit venditio an locatio, & quid im portent illa verba ad francandũ. Pro qua tñ mã recurrendum eſt ad latius, & clarius not. per Bart. in diſp. ſua quę incipit, publicanus. quæ ſaltem in effectum hr̃ in l. cotem. §. qui maximos. ff. de publ. Sunt & not. ſupra dicta pro mã. l. qui rem. C. loca. & l. ſi rem aliquã. ff. de acquir. poſſeſſ. de quo ibi per Bartol.

79. Septuageſimonono, † Stãte dicto ſtatuto, q̄ bannitus nõ audiaṫ in aliquo ſuo iure qđ oſtenſum eſt non tollere defenſionem vt hac ea. parte q. 62. Quæriṫ Titius agit contra Sẽpronium bannitum, dat libellum, & facit eũ citari, Sempronius bannitus comparuit, & ſuas exceptiones oppoſuit, qbus viſis Titius agens vult à lite tñ deſiſtere. ſed Sẽpronius vult q̄ procedat per auth. qui ſemel. C. quo. & quan. iud. & per not. in l. edita. C. de eden. An audiaṫ bannitus quaſi videaṫ defendere. An vero nõ audiaṫ quaſi videaṫ impugnare, & agere. Dixit Iac. de Ray. in l. ſi libertus. ff. de in ius vocan. q̄ bannitus audiaṫ. qa dr̃ ſe defendere. Alb. vbi ſupra q. 60. idem ſequitur dicens melius probari. eod. tit. de in ius voc. l. liber. à patrono. & extra de reſcr. c. 1. lib. 6. Certe meo iudicio hæc q. paruam habet dubitationem ſm̃. n. no. ex d. ll. edita. & auth. q ſemel. ſemper conuentus actore negligente reus eſt. & ideo ſiue differat aduerſarius vt l. ꝓperandum. §. & ſi quidem. de iud. ſiue renũciet taliter q̄ ſibi nõ noceat ſm̃ not. in dictis iuribus, & in l. poſtq̃ liti. C. de pact. ſemp bannitus vt reus audiendus eſt. Faciũt ea quæ dicta ſunt ſupra hac parte q. 68. 69. & 70. Si aũt bannitus illo non agente vellet q̄ iudex pronunciaret exceptionem ſibi cõpetere p not. in l. ſi finita. §. eleganter. ff. de dam. infec. ff. de fideiuſ. l. ꝯtendat. de lib. lega. l. Aurelius. §. cẽtum & C. qui bo. ce. poſſ. l. 3. forte non audiret. tum qa ꝓuocatus eſt non ꝓuocatus, vt dem̃ fuit ſupra q. 64. tũ qa implorando offm̃ iudicis interuenit in iudicio, vt dictis iurib. non aũt excipiendo, & ſic tenetur libellum offerre, & per conſequens actor eſt. hr̃ in l. 1. ff. de eden. & p Bar. ff. de iuriſ. om. iud. l. 1.

Circa eandem materiam. 80. quæritur
80 ſtante ſtatuto q̄ laudum habeat executionẽ paratam, & ſimiliter inſtrumentum guarentigiæ habens certum terminum. Titius habens inſtrumentum guarentigiæ vel laudũ contra Sempronium habentis executionem ante illã factã bãnitus eſt, bonis eius non publicatis, dem̃ fuit q. 5. q̄ pdit beneficia ſtatutoꝶ ſuæ ciuitatis. An nullo modo diſponẽte bãnitũ audiri nõ debere poterit, pone p ꝓ-

curatorem

curatorem uirtute dictorum iurium incipere ab executione ſm formam dcōꝝ ſtatutoꝝ. Hæc qōnis eſt diſputabilis, ſed omiſſa diſputatione ne prolixior ſim, q̄ promiſerim ſuccincte me expediam. Præmittens primo, ꝙ de iure cōi talia non hñt paratam executionē. C. de exec. rei iu. l. 1. ff. de ſuſp. tut. l. 3. §. tut. ſed à iure ſtatutoꝝ tale tradit̄ beneficium, vt hr̄ in laud. in l. 1. C. de arb. & qđ ibi ꝑ Doct. in guarentigia hr̄ per Iac. de Aret. in l. cum quaſi. §. ſi plures. ff. de fideic. lib vbi gl. fi. ſm eum dicit ꝙ illud ꝙ facit ſnia facit legis poteſtas, ex quo ipſe ibi dicit, ꝙ ſicut ſnia habet executionē, ita inſtrm guarentigiæ hoc ēt ſequitur Cyn. in l. vna, de conſ. Bart. tāgit in l. proinde, in fi. ad l. Aquil. in l. 1. de eden. in l. 1. iu. ſol. & in l. 2. C. de ſen. quæ ſine cer. quant. beneficium ergo executionis traditū guarentigiæ non eſt de iure cōi, ſed de iure ſtatuario. Item p̄mitte ꝙ non eſt beneficiū, ꝙ de neceſſitate tradat̄ illi inſtrō ex quo natum eſt, ſed pōt ēt ſine illo beneficio in exercitium alias iudicium deduci l. intra dies, cū ibi not. ff. de re iud. & in c. fin. de iud. Res .n. iudicata hn̄s executionem à re cōi per not. in l. à diuo Pio. per totum, & C. de exec. rei. iud. pōt per uiam actionis ēt in iudicium deduci, licet poſſit per offīn iudicis ēt intentari. C. de arb. l. cū antea. C. de reb. cred. l. act. l. miles. §. iudic. ff. de re iud. cum no. per Bar. in d. l. intra dies. Sic ergo eſt in inſtrō guarentigiæ, & laudo, vt ēt patet ex not. in l. plane. per Bart. ff. quod cum fal. tut. auth. vbi patet per præſcriptionem remanere ipſum ius ordinarie agēdi. Præmitto ēt ꝙ donec illud inſtrm fuerit executioni mandatum non dr̄ facta executio, ut hr̄ plene, & not. per Bar. in l. is qui. ff. qui. ex cau. ma. Ex his infertur ꝙ cum res reducta ſit ad caſum à quo non pōt incipere, & ſimus in re non perfecta viciatur ipſe ꝯtractus, vt l. quia in eum ff. ad l. Aquil. & de fideiuſſ. l. Vranius, & ꝑ Dy. & Bart. in l. plur. b. §. ſi placeat. de verb. obl. Pro qua deciſione facit quod in his quæ reſpiciunt ordinem iudicij inſpicitur iudicij locus, vt hr̄ in l. 2. C. quē. teſt. app. & plene ꝑ Doct. in l. cunctos pop. de ſum. Trin. ergo & tp̄s iudicij, arg. l. vinum. ſi certum pet. & ff. de trit. l. in hac. Ex hoc ſatis colligitur ex not. ꝑ Bar. in extrauag. q ſint rebelles. ſup verbo, rebellando. Si aūt executio fuiſſet ante bānum facta ēt ſm ꝙ Bart. intelligit factam eſſe in d. l. is qui nullatenus, ꝑ ꝑ bannum vitiaretur, vt d. §. & ſi placeat. Item ſi inſtrm eſſet factū taliter qđ valeret de iure ſtatutario, & nō de iure cōi non vitiaret ex bāno ſupuenienti, q̄a iam ꝑfectū erat, & q̄a quo ad ſolēnitatē act⁹ inſpicit̄ tp̄s ipſius actus ꝯfecti ſicut locus, vt in iurib. p̄dictis, ſicut ēt in fi. no. ꝑ Bal. in d. l. cunctos populos, iuxta fi. dum tractat de ſolēnitate ꝓbatoria ipſius actus. licet aūt in p̄dictis ipſe bānitus perdat beneficium ſtatutoꝝ, non tñ idem debet eſſe in hærede. de quo dicā infra in ultimo tp̄e, parte 2. q. 15.

Rubrica de ijs quæ per alios fiunt in præiudicium bannitorum.

SVpereſt expedita prima par. huius 2. tp̄is, vt ad ſecundam perueniatur, quæ ut ex diuiſione in princ. huius tp̄is poſita patet, tractare debet de ijs quo per alios fiunt in p̄iudicium bānitoꝝ, & ut ordine præmiſſo procedatur. Præmitto primo rubricas ſiue titulos qōnū q̄ in hac parte examinare ꝯtinget.

1 *An ſubripiens rem bannito poſſit ab eo ad reſtitutionem rei conueniri.*
2 *An valeat ſtatutum quod excludit bānitum etiā à defenſione.*
3 *Si bannitus non poteſt opponere exceptionē præſcriptionis, an illā poſſit eius fideiuſſor opponere.*
4 *An correus debendi conuentus à creditore poſt terminum præſcriptio, repellatur ab excipiendo de præſcriptione ex eo quòd intra terminum præſcriptionis bannitus fuit eius correus. Et ſic ſit interrupta præſcriptio etiam contra nō bannitum. Et ſic in hac examinatur an valeat ſtatutum minuens tempus præſcriptionis, & materiam. l. fin. C. de duo. reis.*
5 *An ſi agatur contra bannitum qui non poteſt ſe defendere, & taliter quòd ex narratis appareret præſcriptionem eſſe decurſam iudex à ſeipſo poſſit de præſcriptione obijcere, et agentem repellere, & in hoc latiſſime examinatur virtus præſcriptionis.*
6 *An ſtante dicto ſtatuto bannitus agens contra bannitum poſſit contra exceptionem quòd non debeat audiri replicare quòd ille non poteſt excipere.*
7 *An ſtante ſtatuto quod bannitus poſſit impune offendi, poſſit impune occidi.*
8 *An bannitus nondum regiſtratus dum regiſtrabatur potuerit offendi dictante ſtatuto bannitū & regiſtratum poſſe impune offendi.*

9 Si

9 *Si fuit regiſtratus, & fuit ſumptum bannum legitime deinde caſualiter regiſtrum, fuit combuſtum an poſſit impune offendi oſtenſo ſumpto.*

10 *An bannitus qui poteſt impune occidi poſſit occidi impune à filio, vaſallo, ſeruo, vel liberto.*

11 *An occidens bannitum auctoritate ſtatuti peccet in foro conſcientiæ.*

12 *An excuſetur occidens bannitum ad inſtantiam inimicorum eius, & pro pecunia.*

13 *Quid iuris ſi volens occidere bannitum intrauit per muros ciuitatis, & eum occidit.*

14 *Si accuſatur occidens bannitum an poſſit p procuratorē opponere, quòd occiſus erat bannitus.*

15 *An bannitus poſſit impune occidi pendente ſecuritate ſibi data libere veniendi, etc.* Et in ea plene *tractatur de materia ſecuritatis.*

16 *An bannitus qui pendente ſecuritate non poteſt offendi perdat illud beneficium ſi cōmittit graue maleficium, & ſic poſſit impune occidi.*

17 *Si cauetur ſtatuto, quòd capiens bannitum habeat centum à communi, an debeat habere ſi ille captus habeat ſecuritatem.*

18 *An præmium quod datur capienti bannitum debeat diuidi inter eum, & fiſcum.*

19 *An capiens bannitum debeat habere expenſas quas fecit in capiendo.*

20 *Si ſunt plures capientes bannitum an debeatur vnicum præmium inter omnes an plura.*

21 *Stante ſtatuto, quòd dat 50. capienti bannitum in pecunia, et centum capienti bannitum in perſona, bannitus in mille, quæ ſi non ſoluerit intra menſem intelligebatur bannitus in perſona, fuit intra menſem captus, & præſentatus, deinde elapſus eſt menſis, & non ſoluit. Quæritur quod præmium debeatur capienti.*

22 *An poteſtas qui ignoranter cœpit ex bannitum debeat habere præmium quod datur bannitum capienti.*

23 *Vno ſtatuto cauetur, quòd capiens exbannitum habeat centum, alio ſtatuto cauetur quòd homines de villa teneantur trahere ad rumorem, & capere malefactores, & exbannitos. Quidam iuit ad capiendum Titium ſciens eum bannitum, & cum Titius fugeret eleuauit rumorē propter quòd homines de villa inſecuti ſunt eum, & illum ceperunt quæritur an alicui præmium debeatur.*

24 *Stante eodem Statuto Titius ſciens Caium bannitum ignorans tamen ſtatutum cœpit Caium, & poteſtati præſentauit, quæritur an debeat habere præmium.*

25 *An ſit neceſſe probare, quòd occidens bannitum ſciebat illum eſſe bannitum.*

26 *An occidens vnum quem credebat eſſe Titium Ioannis bannitum, & erat alius hō, excuſetur pp ſtatutum vel non, & qualiter puniatur.*

27 *An vniuerſitate bannita quilibet de vniuerſitate offendi poſſit.*

28 *An liceat occidere bannitum captum à familia poteſtatis.*

29 *An priuatus accipiens bannitum in alterius territorio præmietur virtute vnius ſtatuti, an vero puniatur virtute alterius ſtatuti.*

30 *Quid in officiali capienti bannitum extra territorium, an poſſit executionem facere, an vero teneatur eum relaxare.*

31 *Quid ſi talis bannitus indebite captus à priuato vel à familia in manibus capientis occidatur.*

32 *An quis poſſit occidere bannitum in manibus priuati qui eum licite ceperat virtute ſtatuti eum præmiantis.*

33 *An captus in confinio territorij duarum ciuitatum, ita quòd dubium ſit in quo territorio captus ſit poterit iuſte capi, vel non ſiue à priuato, ſiue ab officiali.*

34 *An contra bannitum licite captum poſſit fieri executio ſine nouo proceſſu.*

35 *Quid ſi vno ſtatuto cauetur quòd antequā bannum detur debeat quis citari certo modo, alio ſtatuto, vel eodem in fin. cauetur quòd banniti pro homicidio capti ſtatim fiat executio, etiam ſi ſolennitas ſtatuti non ſit ſeruata, an non facta citatione dicto modo debeat bannum executioni mandari.*

36 *An bannitus ex vna ciuitate captus in alia illi confœderata poſſit ſibi iuſtificari ſecundum tenorem banni.*

37 *An iudex Laicus debeat tractare tanquam bannitum Laicum bannitum ab epiſcopo.*

38 *An retinens bannitum in priuato carcere excuſetur à pœna virtute ſtatuti permittentis offendi bannitum.*

39 *An ſtatutum prædictum quod permittit occidi bannitum habeat locum in fœmina bannita.*

40 *Si cauetur ſtatuto, quòd viri bannitarum debeant expelli de ciuitate an econtrario vxor banniti ſit expellenda.*

41 *Cauetur ſtatuto, quòd familia banniti expellatur de ciuitate an ſit expellenda vxor.*

42 *An ſtatutum diſponens quod filij bannitorum expellantur de ciuitate comprehendat filias.*

43 *An ſtāte tali ſtatuto cōphendātur nō legitimi.*

44 *An tale ſtatutum locum habeat in filijs matris bannitæ.*

45 *An interficiens bannitam prægnantem ſit excuſatus virtute ſtatuti permittentis occidi bannitum.*

46 *An committens adulterium, vel ſtuprum cum bannita per vim veniat puniendus, & quid ſi voluntarie.*

47 *An in vxorem banniti non bannitam poßit virtute dicti ſtatuti licite committi adulterium, & ſic non poßit accuſari, vel inquiri.*

48 *An repertus cum armis prohibitis rediens ab occidendo bannitum puniatur virtute ſtatuti prohibentis talia arma portari.*

49 *An volens occidere bannitum poßit bannito aliter euadere non valente impune occidi.*

50 *An bannitus pro homicidio propter quòd inſurrexit rumor in ciuitate contra honorē, & ſtatū ciuitatis poßit offendi virtute ſtatuti acrius permittentis offendi bannitum qui fecit contra honorē, & ſtatū ciuitatis, quàm alios bannitos.*

51 *Dictante ſtatuto, quòd bānitus pro amputatione mēbri poßit occidi. An bannitus pro amputatione digiti comprehendatur in dicto ſtatuto, & ibi de aliis membris, & de membro arido.*

52 *Quando quis dicatur bannitus pro cicatrice vt ſit ſtatutum de eo loquens verificetur.*

53 *Quando quis dicatur bannitus pro percuſſione ſanguinolenta.*

54 *An bannitus pro eo quòd inſultauit, & percußit poßit offendi tanquam bannitus pro inſultu, & etiam pro percuſſione Et examinatur an inſultus confundatur in percuſſione.*

55 *An bannitus prædictus poßit impune in rebus offendi, puta ſi comburitur eius domus.*

56 *An Bononienſis occidens Florentiæ bānitum de Florentia, poßit pro tali occiſione Bononiæ conueniri, & in ea etiam examinari.*

57 *Quod vbicunque offenditur bannitus de Florentia offendens non poteſt Florentiæ conueniri.*

58 *An Bononienſis occidēs in eccleſia cōmitatus Florentiæ florentinum bannitum de Florentia poſſit puniri Bononiæ, ac ſi illum occidiſſet extra territorium Florentinum.*

59 *An citatus in cauſa ciuili non comparens, & propter inobedientiam condemnatur, & bannitus fiſco, dicitur bannitur pro maleficio, vt ſic in eo locum habeāt Statuta prædicta, & poßit offendi, & ibi inferitur quid iuris ſi iudex in tali banno adiecit, quòd poßit impune offendi.*

60 *An condemnatus in contumaciam pro crimine dicatur pro maleficio bannitus.*

61 *An bannitus in ære, & perſona captus à iudice poßit decapitari.*

62 *Si quis fuit ſimpliciter bannitus in amputatione membri, de quo membro intelligatur.*

63 *Quid iuris ſi fuit ſimpliciter poſitus in banno.*

64 *An bannitus captus poſt 30. annos à die lati bāni poßit tradi executioni.*

65 *Stante ſtatuto quòd damna data à bannitis debeant emendari per vicinos, vel proximiorem communitatem, vel villam, cuius dicatur vicinus, & quæ villa dicatur proximior.*

66 *Bannitus fuit quis in mille quas ſi ſoluere nō poterit intelligatur bannitus in perſonam. Quæritur quando dicatur non poſſe ſoluere, & in ea de ſignificatu verbi poteſt, & de natura termini cuiuſcunque, multum plene tractabitur.*

Secunda pars ſecundi temporis.

1 PRimo igitur quæro † Titius abſtulit rem aliquam bānito ſtante ſtatuto ꝙ bannitus non audiatur, an poſſit a bānito ad reſtōnem illius rei conueniri, & vr̃ ꝙ ſic, nam & relegatus bona ſua retinet .ff. de interd.& releg.l.1.de bo.eo. qui mor. ſibi conſc.l.2.in fi. ſic,& bannitus qn̄ non publicantur, ergo vr̃ ꝙ agere poſſit. Facit ad hoc ff.de bon.poſ.l.edicto.§.rei cap. C.ſi pen.ap. mors inter.l.2.pro hoc qa appellatione bonoꝝ ꝯtinentur iura.l.bonoꝝ,&l.ſubſignatū §.bona,de verb.ſig.Si ergo retinet bona, ergo & iura.& ſic actiones,& ꝑ ꝯñs eaꝝ exercitij, alias fruſtratoria eſſet iuris illius reſeruatio ſiue retentio. Sed ꝯtrarium eſt veꝝ ad inſtar excōicati qui agere non pōt, de off.ordin.c.2.de iud.c.intell. Quod q̄dam dixerūt eſſe verumetiā de iure cōi circunſcripto ſtatuto ꝑdicto, de quo tangā infra hac ead. par. q.55.qđ ego non credo ꝑ rōnes ꝑdictas. & ꝑ text.in l.ſi tibi.§.is cuius.ff. man. Statutū ergo eſt illud qđ licet non tollat actionem, tn̄ tollit illius exercitium,& ſi dicit,ꝙ nō audiatur quouſq; fuerit in bāno claꝝ eſt quid iuris. Si vero dicit indiſtincte, dicā inf. in 3. temp.par.2.q.8.Sed & ſi ſit aliud ſtatutū qđ dictet bānitum ꝑdcm̄ poſſe à quocūq; offendi impune, res clara eſt, quo caſu q̄d iuris ſit dicā infra in 3.par.huius tpis dum tractabo an de tali ſubtractiōe iudex poſſit īq̄rere.q.j.

Secundo quia dcm̄ eſt ſupra parte prox.
2 q.62.ꝙ ſtatutum ſimpl'r denegans audientiā non excludit defenſionē.Quæro ſi in ſtatuto dicatur, ꝙ nō audiatur in aliquo ſuo iure ēt defendendo, an valeat tale ſtatutum, & vr̃ ꝙ non, qa leges debent eſſe iuſtæ.l.3.ff.de leg.

ſed

ſed iniuſtum eſt, quod quis non poſſit ſe defendere. l. ut uim, de iuſt. & iur. Præterea defenſio eſt de iure nāli. l. 1. §. cum arietes. ff. ſi qua paup. fe. dic. quod ius tolli non pōt. d. l. vt uim, & not. in l. pactum. ff. de pact. in glo. ma. & eſt tex. in clem. paſt. de re iud. In ꝯtrarium ꝙ imò valeat, & tolli poſſit vr̃ probari, primo quia ꝯtumaci poteſt audientia denegari. l. ſed, & ſi per prætorem. §. ſed & ſi dum. ff. qui. ex cau. ma. & rōne contumaciæ clauditur reo iudicij aditus. C. de iud. l. ſane. C. de iure fiſci. l. defenſionis fac. lib. 10. hinc eſt quod ille qui fuit ꝯtumax in ſe defendendo non auditur poſt terminum in l. ult. ff. de fe. & ita tenet Dy. in l. fin. ff. de cuſt. reo. & ideo cum bānum detur ꝑ ꝯtumaciam vr̃ valere ſtatutum, & ſic aliud eſt iſ bānito, q̄ in excōicato. Nec mirū quia deteriori loco ſunt banniti qui pn̄t impune offendi. Bar. in hoc arg. in l. cum mul. ſol. mat. tenuit primam partē diſtinguendo ꝙ quædam eſt defenſio volūtaria, vt qn̄ quis vult comparere ad defendendum aliquem, & illa pōt tolli per ſtatutum. Quædam eſt defenſio neceſſaria, vt qn̄ quis ad iudicium citatur, iſta non pōt tolli allegat no. ꝑ Inn. in cap. cum inter. de except. & idē dicit in l. facultas. ibi tn̄ limitat prædicta vera in defenſione iuris. In defenſione vero facti dicit valere ſtatutum, de qua facti defenſio ne dicam infra hac ead. par. q. 49. dum tractabo, an bānitus offenſus poſſit ſe defendere. Sed Bald. in d. l. cum mulier. ꝯcludit, ꝙ quedā eſt defenſio in qua bānitus nihil ponit, ſed ſimplr̃ negat, & illa nō pōt auferri. C. de ed. l. qui accuſ. Quinimò nec de iure intellr̃ qa non eſt proprie defenſio. l. ſi quidem. C. de excep. & ibi per eum quædā eſt in qua aliqd ponit ad meram defenſionē, & tunc aut talis exceptio eſt, de iure gentium vt ſi excipiat ſe feciſſe ad ſuā defenſionem, & talis exceptio non pōt reſpui. l. vt vim, de iuſt. & iu. Si vero exceptio oritur de iure ciuili, ut exceptio pſcrip. rei iu. & ſi. Et tunc ſtante tali ſtatuto bānitus non debet audiri, qa ciuilis rō ciuilia iura tollere pōt, nālia non, ut in §. ſed nālia iura, inſt. de iure nat. gent. & ciui. & in l. eas. ff. de cap. dim. Qn̄q; id, qd̄ ponit non tendit ad meram defenſionem, ſed ad impugnationem, & iſta pōt tolli ꝑ ſtatutum. l. qm̄ Alex. C. de adult. & l. ſeruos. C. de accuſ. Simile in doloſo cum nō datur beneficium ceſſionis, ſed bene datur beneficium diuiſionis, qa tendit mere ad defenſionem. l. 1. § nunc tract. ff. de tut. & ratio. diſtra. equidem hęc uerba pulchra ſunt, ſed credo idiſtinctè valere tale ſtatutum per l. oēs populi. non obſt. ꝙ defenſio ſit de iure nāli, quia ve℞ eſt, & licet ſine iuſta cauſa tolli non poſſit, vt in iur bus ſupra alleg. tn̄ ex cauſa tolli pōt. C. de bo. dam. per totum, & ita firmat Inn. in c. quæ in eccleſ. de ꝯſt. & ſentit gl. in l. 1. ff. de ꝯſt. prine. nec uideo rōnem diuerſitatis inter defenſionē facti & iuris, cū defenſio iuris ſit minoris ꝑiudicij, q̄ facti, vt in l. ſeruo℞, de pœn. & tn̄ defenſio facti tolli pōt ex caſu ſm̄ Bart. in l. facultas. per l. 1. & 2. C. qn̄ lic. ſine iud. uin. ex quo ſequitur ꝙ non procedat illud qđ Bal. dicit ꝑ l. ut uim. dicam tn̄ ubi ſupra remiſi. Siue ergo ſit defenſio iuris, ſiue facti q̄ tollit̄ per ſtatutum cum ex cauſa iuſta fiat. ſ. ir. pœnā mulieri, & inobedientiæ ꝑ talē ſtatutum ſublata eſt ipſi bannito. Illud aūt qđ dixit Bal. defenſionem ꝯſiſtentem in mera negōne non tolli ve℞ puto. quia cū proceditur ꝯtra eum, & citat̄ vt litē ꝯteſtetur, illa aūt fit negādo, aut ꝯfitendo, ut l. 2. C. de iu. cal. imò tr̄c negando, & ſic cum habilis fiat ex tenore ipſius citationis, q̄ eſt ut veniat ad ſe excuſandum preſertim in criminalib. à dictæ citationis auctoritate decipi non debet. l. 2. C. de ijs qui ue. æta. & idem quod Bal. tenuerat Iac. Butr. in l. ubi pactum. C. de tranſact. & Alb. vbi ſupra q. 40. repetā aliq̄ circa hoc iſ. i q. 5.

3 Tertio quæro, Bānitus erat debitor Titij, & fideiuſſorē dederat, creditor differt petere tanto tp̄e ꝙ lapſa eſt pręſcriptio, ſi agit ꝯtra bānitum ſtante ſupradicto ſtatuto bānitus non poterit excipere per not. ſupra ꝓx. q. & in d. l. vbi pactum agit ꝯtra fideiuſſorē. poterit ne fideiuſſor de pſcriptione opponere? hanc q̄onem diſputauit Iac. de Are. ut refert Bal. in l. cum mul. ſol. matr. & ibi ſic loqtur. Primo vr̃ ꝙ fideiuſſor non poſſit opponere. l. 3. §. ſi is ꝑ pro quo. ff. quod q ſq; iur. vbi principali excluſo à potentia excipiendi ꝑp imper. iniqui iuris à ſe factā, excludit̄ ēt fideiuſſor, dicit ꝯtrarium fuiſſe determinatū ꝑ Iac. de Are. pdēm. In hac n. exceptione, & omni alia quā non pōt opponere reus opponit fideiuſſor ēt naſcētem ex perſona rei, qa fideiuſſor nō habet cauſam detractiuā. & ideo dolus principalis ei nō ob. l. apud Celſ. §. de auſt. de do. excep. Item ſicut exceptio ꝑſonalis quæ iuuat non tranſit ad fideiuſſorē.

vt l. niſi de pact. ita contra odium perſonale tranſire non debet l. 1. de conſt. princ. & ſic non capit ꝑ capacem l ſi is qui duos de lib. lega. Ad. §. ſi is ꝑ quo. rñdet, ꝙ ibi dolus naſcentem exceptionem reddebat inualidam, hic vero reddebat inhabilem ꝑſonam excipientis, & ſic ꝯcludebat ꝙ interdum eſt vitiũ in mã ꝑꝑ ꝑſonam. primo caſu vitium eſt reale, ſecundo ꝑſonale. Interdum eſt vitium perſonale ꝑꝑ ꝑſonam, & locum qđ dcm̃ eſt ſupra. In hac quæſt. ꝯſiderandum arbitror qđ ſi ante bãnum decurſa erat ꝑſcriptio, deciſio ꝑdicta vera ſit. Non. n. potuit principalis ex facto ſuo auferre fideiuſſori exceptionem iã qſitam. l. ſi. ff. de pact. qđ forte verum eſt niſi ꝓbaret fideiuſſorem delicto ꝯſenſiſſe vel fuiſſe participem ibi, & in d. §. ſi is ꝑ quo, qđ intelligo ſi fundaret ſuam exceptionem ex ꝑſona rei, vt ibi, alias non, vt ſtatim dicam. Si vero ꝑſcriptio eſt decurſa poſt bannum ꝯſiderãda ſunt plura. Primum an ꝑſcriptio dicat̃ decurſa ex forma ſtatuti quod abbreuiet iuris cõis ꝑſcriptionem, puto qa reducit trigennalem ad decennalem vel quinquennalem. de quo dicam ſtatim in ſeq. q. Et hoc caſu qa vt dcm̃ eſt ſupra parte prox. q. ſ. Banniti perdunt beneficia ſtatutoꝝ ſuæ ciuitatis. ꝯſiderari oportet ꝙ ꝯtra eum eſt interrupta ſicut cõtra fideiuſſorem. Quam q. formauit Io. And. in addi. Spec. ſuꝑ rubr. de fideiuſ. in fin. & ibi vr̃ ꝯcludere ꝙ ſic, dum dicit tenendum, ꝙ hr̃ in l. fin. C. de duo. re. q vult, ꝙ interruptio facta ꝯtra vnum ex duobus reis ꝓſit ꝯtra aliũ. Sed id nõ eſt verum, qa ꝑſcriptio interrupta ꝯtra principalem non interrumpit̃ ꝯtra fideiuſſorem. Tex. eſt ſm vnam lect. in l. cũ qs. §. ſi quis ꝓ reo. ff. de ſol. & ibi per Bar. & per Cyn. in d. l. fin. licet gl. contrarium dixerit, & non bene in l. 1. §. ſi. ff. de eo ꝑ quem fa. erit. & in l. fideiuſſor. §. ſi. ff. man. Iſto ergo caſu licet principalis ſit bannitus, & per eum non ſit actioni ꝑſcriptum, tñ erit ꝑſcriptum per fideiuſſorem. In eo. n. remanet illęſa diſpõ ſtatuti loquẽtis de debitore, qa eius appellatione continentur ſm no. per Bart in l. 1. ſi cer. pet. Nec prodeſſe poteſt hic curſus præſcriptionis ipſi principali ẽt ſi ea audientia de defenſione reſtitueretur, puta quia ſolueret, ſi dicimus, vt ſupra quo ad eum fuiſſe interruptam præſcriptionem. de quo dicet̃ in ſeq. q. vel ẽt ſi rebanniretur. ff. de pact. l. fideiuſſ. & d. §. ſi quis pro reo. Si vero præſcriptio eſt decurſa poſt bannum de iure cõi tũc poteſt habere locum opin. Iac. de qua dictum eſt. Cũ enim ille bãnitus notorie ſi abſens exceptio ordinis à fideiuſſore non poteſt opponi. l. ſi. ſi cer. peta. & in l. decem. de verb. obl. & C. de fideiuſ. auth. præſente. & ſic neceſſe eſt deuenire ad exceptionem præſcriptionis, & ſic vera eſt deciſio, prædicta. Opponit. n. fideiuſſor exceptionem præſcriptionis ex perſona ſua non ex perſona principalis banniti. & ideo non poteſt cõtra ipſum ex illius perſona aliquid replicari, quod ſecus eſt in d. §. ſi is pro quo. Ibi. n. opponebat fideiuſſor exceptionẽ ex perſona ipſius principalis. Et ideo ſi poſt bannum fuiſſet quæſita exceptio ipſi bãnito puta pacti de non petendo. & ex eius perſona tranſiſſet in fideiuſſorem ſm ea quæ hñt in l. 2. de excep. forte non poſſet illam opponere fideiuſſor, quia nata fuit cum illo obſtaculo replicationis audientiæ denegatæ ẽt in defendẽdo. & ſic cum illa qualitate tranſiuit in fideiuſſorẽ, vt d. §. ſi is ꝑ quo. ſicut dicimus in exceptione compenſationis q̃ opponit̃ cõtra ꝓcuratorem in rem ſuã ſm vera deciſio nem Doc. in l. eius. C. de cõp. & in l. ſi qs in rem. ff. de ꝓc. & Dy. in rł'a, ſi qs in ius. lib. 6.

4 Sed iuxta prædicta, quarto quęritur, † Qđ in conreo banniti. Statuto pone cauet̃, ꝙ cuilibet debito præſcribat̃ ſpacio quinq; annorum. pendẽte quinquennio vnus ex conreis debendi ꝑꝑ ſuum delictum eſt bannitus. lapſo qnquennio agit creditor ꝯtra alium nõ bannitum, opponit reus ꝯuentionem de pręſcriptione ſtatutaria, replicat creditor qđ ꝑꝑ bannũ illa fuit interrupta in conreo. qa ꝑdidit beneficiũ ſtatuti, ergo intellr̃ interrupta ꝯtra alium conreum ꝑ l. fin. C. de duo. reis. Hæc qõ hẽt duos articulos. Vnus eſt an valeat tale ſtatutum. Alius eſt poſito ꝙ valeat, de qua interruptione loquatur l. fin. præall. Circa primum qa parum hr̃ in voluminibus libet ſed breuitate referri ſniam Bal. q hunc articulum diſputauit, & incipit qõ. Statuto cauetur ꝙ fenerator, &c. & ibi primo arguit, ꝙ non valeat ſtatutum, dr̃ qdam ſnia ſiue decretum. C. de legi. l fin. ff. quod cuiuſq; vni. no. l. item eorum. §. ſi decuriones. & de decre. ab or. fa. l. ambitioſa. Sed ſnia continens ne qs ſoluat quod debet nõ valet, quia in ſe habet vitium intollerabile. ff. de excu. tut. l. qui teſtamento, ergo idem in ſtatuto. Secũdo ſtatutum non poteſt facere ꝙ malefidei poſſeſſor

p̄ſcribat in malæfidei poſſeſſore. de reg. iur. lib.6. Sed q recipit mutuum vel aliter ſe fecit debitorem ſcit ſe debere, ergo eſt malæfidei, ſicut ille q tenet reliqua ex adminiſtratione. ff. de neg. geſt. l. Pomp. la 2. antep. rñſo. & ff. man. l. doius. ergo non p̄ſcribit. Tertio, ꝓbať ex mutuo nãli, nãlis oriť obligatio, ſed nãlis obligatio non põt tolli p ſtatutum cum ſit de iure ciui. & illa de iure nãli. inſtit. de iur. nã. gen. & ciui. §. ſed nãlia. ff. qď quiſq; iur. l. 3. §. penult. de neg. geſt. l. at q nã. in princ. & idem in oi ꝯtractu q fit ex ꝯſenſu. l. 1. de pac. & de reg. iur. l. cum amplius. §. is nã debet. Si ergo eſt nãlis obligatio, ergo non ſoluens peccat, ergo non debet valere ſtatutum cum inducat pc̃tũ ꝓfidiam, & malam fidem, qď patet p ſuum ꝯtrariũ. ff. man. l. ſi fideiuſſor. §. fin. q depo. l. bonafides. Quarto, diſpõ pręſcriptionis ideo valet qa ꝯtinet iuſtitiam poſitiuam vt no. ff. de poſtul. l. 1. §. pueritiã. Sed illud ſtatutum vř ꝯtinere apertam iniquitatem, & nullam hẽt cauſam. ergo non valet. de conſt. c. q̃ in eccleſiarum. l. fi. C. ſi ꝯtra ius vel vti. pub. & ibi p Cyn. p Hoſt. & Io. And. in c. cum p. tabellio. de fide inſtr. & ideo ꝯtra excipientem ex tali ſtatuto debet obſtare replicatio doli ff. de doli exceptio. l. 1. in fine. Quinto, ſtatuta auferentia ius, & actionem alteri ex nulla iuxta cauſa non valent, quia ſunt ꝯtra iuſtitiam nãlem. Certum. n. eſt illã iuſtitiam nãlem debere ſeruari. ff. de excu. tuto. l. ſcire oportet. §. ſufficit. & ad eã tanq̃ ad legem naturę recurri debet vt ibi patet, & cõfirmať qa nõ tenet ſcriptũm principalis. C. de pre. impe. offe. l. quoties. ergo nec ſtatutũ inferioris, & ita vř tenere Bart. in l. oẽs. populi. in 2. q. prin. circa prin. Ad partem vero ꝯtrariam arguit lex rõne morę põt moroſo audientiam denegare. C. de iud. l. ſancimus. Item põt ꝯſtingere tp̃s ad agendum. & ſine dubio valet, qa ſi id põt iudex. C. qui accuſ. nõ poſ. l. ſi ea. ff. de accuſ. l. cum in tua. ff. qui ſa. co. l. de die. ſm Iac. de Butribi, ergo multo fortius ipſa lex. nam aſſignatio termini ad agẽdum mouet creditorem vt agat intra terminum, ſicut terminus aſſignatus ad ſoluendũ mouet debitorem, vt ſoluat intra terminũ. C. de ꝯtra. & com. ſtip. l. magnã. Per lapſum ergo termini peremptorij, qa ois terminus à lege p̄fixus eſt peremptorius, ꝓcluſa eſt agẽdi copia. ff. de excu. tut. l. ſcire. oportet. §. ꝯñs. Vnde ſi ſtatutum diceret, monemus oẽs creditores q agant intra quinquennium ſcientes q de cetero non audirentur, valeret ſtatutum. Ita ergo valeat ſi ſimplř dicat q poſt quinquenniũ non audiant, qa terminus includit monitionem. Facit qď no. Inn. extra de præben. c. extirpandæ. Nec põt ob hoc eccleſia audiri, cum debeat ſeruare inter laicos ꝯſuę ſtatuta no. ff. de poſt. l. ex ea. Præterea q ꝯtra ſe p̄ſcribi patiť renũciare vř. ff. de nego. geſt. l. ſi ego. de dam. infec. l. p̄tor. in prin. C. de p̄ſcrip long. temp. auth. malæfidei. Secũdo idẽ ſic ꝓbať. Sicut ius cõe ſe hẽt gñalř, ita ſe hẽt ius municipale localiter, vt l. oẽs populi. & l. de qbus. Sed ius cõe inuenit p̄ſcrip. & valet ẽt ſi rõ reddi non poſſit. vt in l. non oium. ff. de legi. Imò adeo valet vt ſm quoſdam actionem tollit ipſo iure, vel ſaltem tollere poſſit ſi velit. C. de p̄ſcrip. tri. anno. l. oẽs. & l. ſicut. & ẽt poſſit tollere nãlem obligationem ſi velit ſicut, & cñium. ff. rem rat. habe. l. fin. Tertio ſtatutum hẽt vim pacti. vt not. ff. de legi. l. ſed in ea. & C. de decre. decur. ſuper rub. ff. de pac. l. non impoſſibile. & de reg. iur. l. nec ex p̄torio, ſed p actum põt p̄figi meta agendi, ergo, &c. Accedit. ff. de verb. obl. l. obligationum. fere. §. placet. de ſol. l. cum mihi decem. & qď. not. de legi 1. l. nemo põt. Quarto ſtatutum diſponit reſpectu iudicij qď patet dum dicit, non audiat. ff. de ꝓc. l. mutus. §. pœna. Omnia aũt iudicia ſunt de iure. ciui. vt no. inſt. de obl. in prin. ergo, &c. Ex prædictis tenet hanc partem q valet ſtatutum, & ibi tractat multa notabilia in mã. c. nouit. de iud. circa debitum p̄ſcriptum q ſi libet ibi vide, hic vero non inſero qa non faciunt ad mãm noſtram. In fine aũt rñdet ad argumẽta facta in contrarium hoc modo quia primo non ob. prima rõ, quia plus põt ſtatutũ q ſnia ſimplex. vt not. in l. 1. §. pen. ff. de fer. Non ob. ſm argñ, quia debitor non dř in dolo cum poſſideat quod ſuum eſt. l. 2. §. appellata. ſi cert. peta. & no. de immu. eccleſ. c. quia plerumq;. Item quia præſcriptio fingit retro, & omnia purgat. C. de vſu. l. cos. in pri. & dicit Bar. dixiſſe q non requiritur bona fides, niſi vbi requiritur poſſeſſio præſcribentis de vſuc. l. ſequitur. §. ſi viã. q ſibi dicit non placere, in quo non inſiſto quia extra propoſitum, & quia ẽt ipſe Bal. ſibijpſi contradicit. Non ob. tertium quia fatendum eſt q nõ tollitur nãlis, ſed effectus eius eliditur. ff. de cõpenſa. l. quæcunq;. Non ob. quartum, qa ſtatutum

tutum hoc non debet dici iniquum cum in ſe habeat cauſam motiuã q ſolet ꝓbari ex ꝓœmio.ff.ad Mace.l.1.§.fi.de hær. inſt. ꝑ Bart. in l.ambitioſa. Non ob.quintum arg.qa nõ eſt ꝯtra iuſtitiam nãlem. Et ideo certum eſt ꝙ ſtatutũ in ſuis beneficijs quæ adinuenit põt præſcriptionem præfingere ẽt pupilis,& eccleſijs,extra de teſtib.conſtitutus. Valet ergo ſtatutum ꝓdictum,qđ ẽt tenuit idem Bal. in d.§.pueritiam.& in d.c.ſi qs per 30.ſi de feu. fue. ꝯtro. & pſcriptionem inducit ẽt ſi ꝑ alia verba loqueretur,puta qa diceret.lapſo quinquennio creditor non auditur, vt ibidem.ſ. in prædicta q.concludit.alleg.l.properandũ. C. de iud. iuncta.l.mariti lenocinium.§.50. & l.miles.§.60.& l.ſi maritus.§.præſcriptio. ff.de adul.C.de inoffic.teſta.l. ſi quis filium. §.fi.cũ ſi.& illud eſt verius q̃ id qđ dixit.Bar. in l omnes populi. vt patet ex prædictis. Et ideo reſtat ſecundum dubium in quo vř dicendum ꝙ conreus illam exceptionem nõ poſſit opponere. Interruptio.n.facta eſt in perſona conrei banniti ergo iuuat creditorẽ contra alium conreum.vt d.l.fin. C.de duo. reis.quę gñalř loquitur in omni modo interruptionis. Mihi tñ vř durum quod lex illa locum habeat hoc caſu. nam loquiř de interruptione ꝑ l.illã cogitatis. vt patet in fi. illius l.ergo ad iſtum non extendiř.vt l.iubemus. in fi.ad Trebel.Intelligo igiř l. illam interruptione pſcriptionis precedente ꝑ modos inductos a iure ciuili. & in qua factũ creditoris vel debitoris ad id principalř ordinatũ interuenerit ſuꝑ ipſo credito,vel debito. non aũt intelligã illã hře locum in interruptione à ſtatuto introducta ſimplř aliquo ꝓdicto rñ nõ interueniẽte, ne in exorbitãtibus à iure cõi fiat extẽſio.ff. de legi. l. qđ non ꝯtra. Poſſum ẽt dicere ꝙ hoc caſu nõ ſit pſcriptio interrupta,licet decurſa ſit, qa in debitore q non eſt bannitus locum hẽt ſtatutum.l.1.§. ſi is qui nauem. ff. de exceptio. ac ẽt virtute alterius conrei qui non eſt bannitus in totũ decurſa dicatur, vt incapax capiat ꝑ capacẽ l.ſi is qui duos.ff.de lib.lega.facit l. q cõem. ff.quemadmodum ſer.amit. Licet aũt ſit decurſa præſcriptio, & poſſit per conreum nõ bannitum opponi, non tñ opponi per bannitum non ex defectu præſcriptionis curſus, ſed ex vitio ſuæ perſonę quæ ad eam ꝓponendam audiri non debet ex forma ſtatuti l.qui ex lib.§.teſtamẽto.ff.de ſecun. tab.

5 Quinto circa idem ſtatutum q̃ro. † Agit creditor ꝯtra bannitum, & proponit in libello tp̃s ꝯtracti debiti, & taliter ꝙ iudex videt pſcriptionem eſſe decurſam. An poſſit à ſe ꝓ ſo agentem repellere. Dicet qs hæc qõ eſt ſopita ꝑ Iac.de But.& Bart.q tenuerunt ꝙ vbi parti non competit ius agendi, iudex ex offõ non poſſit cognoſcere l.non ſolum.§.q q. ff. de iniur.& in alijs iuribus de q̃bus intra parte 3.huius temp.q. 1. ergo ẽ ꝯuerſo vbi pars non põt excipere, nõ poſſit iudex ex offõ repellere.ff.de excepti.l.1. ſed certe illa deciſio de qua dicam,ſupra nõ adaptař ad ꝓpoſitũ, loquiř.n.in criminali,ac ẽt qñ iudex vult aſſumere locum actoris, & ſic impugnatoris, hic aũt vult aſſumere locũ rei,& defenſoris, cui magis fauet l. Arrianus.de actio. & obligatio.& ideo ꝓ huius articuli deciſione. Primo videndum eſt an pſcriptio tollat ipſo iure actionem, & ex eo perueniř ad propoſitã qõnem.Circa qđ ſciẽdum eſt ꝙ gl.in l.ſi eũ. §.qui iniuriarũ.ff.ſi qs cau. dicit ꝙ pſcriptio inducit liberationem ope exceptionis.vt ea. l.ſi eum,in prin. non aũt ipſo iure.ex qua vř ꝙ non tollat actio ſed pareř exceptio. Item gl. vbiq; dicit, ꝙ pſcriptio non tollit nãlem obligationem,vt l.at qui nã.in princ.de nego.geſt.l.ſi qs poſtq̃.ff.de fideiuſſo.& eod.tit. l.vbicunque,de ſol.l.cum quis. §. ſi quis pro eo.C.de præſc.30.anno.l.cum notiſſimi, in princ.& ff.rem ra.habe.l.fin.Dyn.vero in d. l.fin.dixit ꝙ licet non tollatur nãlis, tñ tollitur amnis effectus, quod ſequitur Cyn. in l. cum quis de iur.& fac.igno.in 6 quæſtio.ſed Guiliel.de Cun.in l.3.§.fi. ff.quod quiſq; iu. dicit ꝙ imò remanet naturalis cum ſuis effectibus, & ſic ſolutum repeti non poſſit, vbi per illũ text.principaliter mouetur.Guil.aũt in Spe.de preſc.§.1.ver.1.refert opiniones, & nihil firmat. At Bar.in d.l.fi.rem ra.ha.cõcludit ꝙ quando quis liberatur tp̃e ex conuentione, vt quia voluit eſſe obligatus vſq; ad certum tempus,& non vltrã,& tunc tolliř naturalis ex vi pacti.l.eum qui ita.§.qui ita, de verb.ob.ſed remanet ciuilis ſicut remanet qñ per pactum expreſſum tollitur nãlis.l. ſi vnus.§.pactus.ff.de pac. Quandoque quis liberatur tp̃e quia tenetur actione temporali, & tollitur tunc ciuilis tm̃,& remanet naturalis d.l.at qui natura,in prin.& quod ibi not. Qñque vero quis tenetur actione perſonali perpetua licet liberatur præſcriptione. 30. vel

vel 40.anno.tunc dicit liberari à ciuili,& remanere nãlem quam ius ciuile tollere non pôt vt in §.ſed nãlia,tollit tñ oĩs effectus ipſius obligationis.l.ſicut.l.oẽs.& l. cum notiſſimi.de præſc.30.anno. Ad l.ſi qs poſtq̃, rñdet vt ibi per eum.qđ ẽt tenuerunt vltramõ ta.vt refert Cyn.in l.ſi.C.quib.ex cau.maio. Cuius membra ꝑ ordinem videamus. & primum eius dcm̃ cõiter tenent oẽs.ſ.ꝙ ex conuentione obligatus ad tp̃s,poſt tp̃s liberatur à nãli non ciuili,qđ eſt verum niſi mora precellerit,vt per Bal. in d.l.at qui nã, nullo.n. modo liberat ille,ergo qui non eſt in mora poſt tp̃s ꝯuentione appoſitum tenet̃ ciuiliter tm̃ non nãlr̃,qđ Ang.in d.l.ſi.ſub dubio forte limitabat dicens non hr̃e locum in ſtipulationibus prætorijs ꝑ l.ſi fideiuſſor. C.de ſideiuſſ.ſumpto arg.a tex.ibi qui dicit,liberari qđ non hẽt rõnem.Non ob.ille text.qa intelligitur ſm l. obligationum fere . §. placet de act.& obl.ſ.vt liberet̃ ope exceptionis, & ꝓbari vr̃ tex.in d.l.ſi eum,in princ.& ꝑ gl.in §.qui iniuriarum.Puto tñ hoc primum mẽbrum nõ hr̃e locum in obligatio per ſniam, puta quia iudex condemnauit Titiũ ad ſoluendum certum quid vſque ad certum tp̃s, hoc enim caſu poſt illud tempus ex ſnia nulla remanet obligatio. Cum .n. ſnia ſit actus ciuilis tacite concludens poſt tp̃s non teneri.ff.de poſtul. l. Imperator,tolli debet omnis obligatio, quia per illum actum fuerat introducta.vt in §. pactus ne peteret. & qđ hr̃ in l.Iulianus verum debitorem.ff.de cõd. indebi. & ſi dicatur hoc nihil releuat,quia remanet obligatio primitiua.l.nep.ff. de fund. inſtr.l.1.C.de iud.& ibi not. Rñdetur ꝙ imò vtile eſſe pôt qñ primitiua obligatio, aut nõ probatur,aut non probari pôt,vt quia teſtes mortui ſunt,& perditę ſunt depoſitiones antiquę.Concluditur ergo circa hoc ꝙ præſcriptio conuentionalis non præcedente mora tollit nãlem obligationem remanente ciuili,ſecus ſi præcedat mora, puta qa ꝓmiſit tibi dare Stichum volẽs teneri vſq; ad paſcha. ſi.n.ante paſcha fui in mora ſine dubio adueniente paſcha non liberor iure aliquo ſicut nec liberaret morte l. ſi ex legati cauſa. & l. qđ te, ſi certum peta. obligatus aũt ex ſnia vſq; ad tp̃s finito tp̃e penitus liberat̃,& ideo in primo caſu nõ tollitur actio ipſo iure qa pôt cum ciuili remanere,vt hr̃ in d.§. pactus ne peteret,in ſecundo ſic, vt hr̃ in d.l. Iulianus.Circa ſecundum qñ quis tenetur actione de ſui nã tp̃ali qđ eſt vbicunq; lex adueniens actionem illi actioni tp̃s ponit cõiter tenetur qđ dixit Bart.ſ.ꝙ remaneat nã.is,& tollatur ciuilis,vt d l.at qui nã.licet Bal. in l. omnes.de præſc.30.anno. tenuerit idem qđ in ſeq.membro qđ lege non probat.& tñ illo quam ibi facit ad l. at qui nã nihil valet vt ibi patet,& ideo referre non curo.Credo tñ in hoc ſecundo dicendum,ꝙ aut illa actio inuenitur à lege ꝑ contractum vt redh bitoria,& quanto minoris,& vera ſit deciſio præ dicta ꝙ remaneat nãlis, ineſt enim tunc ipſa nãlis procedens à conſenſu partium, quia contrahendo partes videntur velle ſe ſubijcere illius contractus diſpoſitioni ẽt extra id quod expreſſe agunt l.ſi is qui.ff.commo. & de eo quod cer.loc.l.in bonæ fidei. & inſt. de obl.quæ ex con.§. 1. quam nãlem ius ciuile nõ tollit.& iſto caſu verũ ſit remanere actionem ſed obſtare exceptionem per d.l.ſi eũ.in prin.& quod not.gl.in d.§.q iniuriarũ. Aut datur à lege ꝑ delictum, & tunc finito tp̃e quo illa actio durat ipſo iure liberat̃,& actio tollit̃,ꝓbat̃ in actione iniuriarum in l.ſi non conuitij.in fi.de iniur. vbi text.dicit finito anno ꝯueniri non potes,quæ verba ſm omnes important effectum ſuum ipſo iure l.de his. & ibi per Bart.ff.de tranſa.per Ioan. And.in reg. 1.lib.6.& ita intell go quod dixit Bal.in d.l.at q nã.ſ.odioſam actionem tp̃alem tolli ipſo iure.& allegat text.in l. vnus .§. ſed ſi ante.ff.de iniur. licet ibi Ang. dicat ꝙ tollat̃ ope exceptionis per §.placet quid debet intelligi. vt dixi ſupra, & adde q̃ dixi ſupra parte 2.huius tp̃is q.11 & hoc de ſecũdo. Quo aũt ad tertium .ſ. qñ actio eſt ſui nã perpetua.vt l.2.de conſt.pec. & præſcribitur ei per ſpacium 30.vel 40.anno.per ll.ſicut cum notiſſimi.& omnes.Credo verum eſſe quod dixit Bart.ſ. ꝙ tollatur omnis effectus illius nãlis quæ remanet,licet Angel.in d.l.fin.tenuerit opin.Guil.impropri ans text.in dictis iuribus.ſ.vt dum dicunt ſit pleniſſima munitione ſecurus , intelligat̃.ſ.ope exceptionis , quod non eſt bene dictum,illa.n.eſt plena ſecuritas nõ pleniſſima. ſicut in ſimili dicimus in l.ait prætor.§.permit.ff.de min.& C.ſi ad uer.ſol.l.1.ſicut ergo ſolutione cui ſimilis eſt præſcriptio tollitur actio,vt inſt.quib. mod. tol.obliga.§.1.ita,& hac præſcriptione tollatur.Nec obſt.d.l.ſi eũ.in pri.& alia iura digeſtorum

ſtorꝶ, quæ vñr velle ꝙ nunquam tpe tollaƭ actio ipſo iure, qa in hac pſcriptione non lo quunƭ. Talis .n. præſcriptio illis tpibus fuit incognita vt ff. quib. ex cau. maio. l. Iul. ad l. Aq. l. ita vulneratus. Et in cor. aue. vt eccleſia Rom. in prin. & licet hoc ſit verꝶ in pſcriptione legali. 30. vel 40. anno. qđ ét tenuit Bald. in l. oẽs, tñ in præſcriptione ſtatutaria illã abbreuiante aduertendum eſt ad verba ſtatuti qualiter ſint ꝓcepta. Nam ſi ſunt ꝓcepta ꝙ actioni pſcribaƭ certo tpe, vel ꝙ lapſo tpe creditor ſit priuatus iure ſuo. & tunc locum hét quod ſupra dcm̃ eſt. Si aũt ſtatutũ diceret elapſo decennio vel alio tpe creditor non audiaƭ, tunc nulla tolleret obligatio, ſed pcluderet via agendi. & hoc caſu licet non audiretƭ in foro ciuili, tñ audiretƭ in foro eccleſiaſtico ꝑ viam denunciationis eccleſiaſticæ ſm Inn. in c. noluit. de iud. & Bar. in l. ſequiƭ. §. ſi viã de vſu. Bald. in c. ſi qs per 30. ſi de feu. fue. ꝯtro. vbi dicit ꝙ illud verum niſi in ſtatuto allegareƭ aliqua cauſa ꝑ ꝗ audientiam denegaret per c. quod clericis de foro comp. dicit ét ibi ꝙ ſi ſtatutũ diceret ꝙ elapſo certo tpe creditor intelligaƭ ſe ciſſe pactum de non petendo vel ꝑ exceptilatione liberaſſe, tunc tolletur nãlis ſaltem in effectu. Si vero ſtatutũ diceret ꝙ elapſo certo tpe omnis obligatio, & actio ſit extincta dixit idem Bald. tolli actionem ipſo iure ꝑ l. bene à zenone. C. de pſcripti. & ibi vide, qđ an ſit verꝶ examino, niſi à reo petaƭ declaratio tpis. & procedat libellus, & iudiciũ adeo ꝙ ét ſi non probetur de tpe debiti, ſi tñ probatur debitum actor obtineret ſm nota. in l. ſi ex multis. C. de annal. excep. l. ob carmẽ. in ſi. de teſti. extra de fide inſtr. c. cum Ioannes. de pig. l. cum tabernam. dum tñ probetur ante lit. cont. debitum ſubſuiſſe quod debet intelligi ſm not. in l. nõ poteſt. ff. de iud. & ff. de pig. actio. l. ſi rem. §. ſi. Si aũt reus petet declarationem vt ſciat an vellit ꝯcedere vel ꝯtendere, tunc erit neceſſe exprimere, arg. eius quod not. in l. ſi in rem. in ſi. ff. de rei vend. & d. l. ſi. de anna. exceptio. Vbi igiƭ non eſt expreſſum tps obligationis in libello, vera eſt opin. Bart. ſine dubio ſtaƭ. n. libellanti quo ad iudicij proceſſum cum quędam puella. ff. de iuriſ. om. iud. Sed ſi eſt expreſsũ tps, aut actor eſt in caſu in quo pſcriptio tollit ei ipſo iure actionem, & tunc iudex nedũ poſſit imò debet ipſum à iure repellere ſicut in ſimi. dr̃ ꝑ gl. in §. pactus ne peteret. & i l. vbi pactũ. C. de traſ. & vtrobiq; ꝑ Bart. & alios, & ꝑ ipſum in l. eũ ꝙ ita. § q ita de verb. ob. Facit qđ no. in l. 1. de aſſeſ. Et iſto caſu ſit vera opi. Bal. Si vero tollit ipſo iure actionẽ ſed parat exceptionẽ qđ qñ ſit, dcm̃ eſt ſupra & tunc nõ poſſit iudex à ſeipſo illã opponere. Non. n. põt rlr de facto ſupplere. ff. de dã no infec. l. 4. §. hoc aũt & de off. pſid. l. illicitas. §. veritas. eũ ſimilib. ex pdictis igiƭ liquido ad expeditionẽ in principio ꝓpoſitæ quęſtionis inferƭ. qđ aut in libello agentis ꝯtra bannitum non narraƭ eũ eſſe bannitũ, locũ habeat ſine dubio diſtinctio ſupradicta. Si vero narraƭ illũ eſſe bannitũ, tũc eſt magis dubium per ea q̃ dicta ſunt ſupra, in principio qſt. Vbi. n. parti ius non competit, iudex à ſe ipſo non impartiƭ offm̃ ét in excipiendo. l. Pomp. §. rati. & l. ita demum. C. de ꝓcur. Puto tñ iudicem poſſe talem libellum reiicere, & lacerare ſiue ipſum nõ admittere ꝑ iura ſupra alleg. & ff. de bon. lib. l. q cũ maior. §. ſi patris. & qđ ſcripſit Rayne. ꝓprie in bãnito in l. ſi extraneus. ff. de iur. domi. & in d. l. ſi ſeruus. C. de his q ad eccl. ꝓfug. ꝑ illũ text. Nec tunc dr̃ partes rei aſſumere, ſed ſuum offm̃ facere. Tunc. n. dr̃ aſſumere partem rei qñ ius actoris eſt fundatum ſed elidi põt ab exceptione fundata in pſona rei. l. mil. cod. §. 1. de mi. te. l. qui ex liberis. §. teſtam. de ſm tabulas. Quando aũt ius actoris non eſt fundatum, vt qa apparet illi ipſo iure actionem non cõpetere, nõ dr̃ partes rei aſſumere illũ à iudicij limine repellendo. l. 1. §. 1. ff. ſi pars hæred. pet. & l. ſi pupilli. §. videamus. de neg. geſt. Nec prædictis obſt. qđ dr̃ ét in præſcriptione 30. annorum obſtare exceptionem pſcriptionis, qa non eſt ꝓprie exceptio, imò dr̃ facti vel intentionis ſicut alibi dr̃ in l. ſi vnus. §. & gñaliter. ff. de pac. & ita dixit Bal. in l. oẽs. Puto aũt prędictam deciſionem ꝓcedere qñ ex libello apparet ex præſcriptione iuris cõis actionem non competere. Si aũt illud apparet ex pſcriptione ſtatutaria, tunc aut apparet illã fuiſſe decurſum ante bãnũ, & idem qa iam ius fuerat fundatũ, & actio fuerat extincta. & ſic pſcriptio ſuũ operata fuerat effectũ, ſicq. non reuiuiſcit ex bãno. l. q res. §. areã. ff. de ſol. & l. inter ſtipulãtẽ. §. ſacram. de verb. obl. & qđ hr̃ eo. ti. l. pluribus. §. & ſi placeat. & qđ dixi ſupra parte ꝑx. q. vlt. Sed ſi apparet decurſam eſſe poſt bannum

num tunc non poſſit illam opponere, quia aut ex banno fuit interrupta pſcriptio vt. in q̃onibus præcedentibus tactum eſt,& clarꝫ, aut non fuit interrupta,& illud beneficiũ bãnitus non hẽt vt ſuperius dcm̃ eſt, & maxime parte proxima q̃one quinta. Et ſic non conſtat iudici agentem non hr̃e actionem.

6 Tertia ẽt circa idem ſtatutum †qđ bannitus non audiatur agendo vel defendendo, bannitus agit ꝯtra bannitũ,excipiẽ reus bannitus ꝙ actor eſt bannitus,& agere nõ põt, replicat actor ꝙ ille non põt excipere,qa bãnitus.Quærit qd iuris,&c.hanc q̃õ. diſputauit Iac.But.& finaliter determinauit ꝙ reus bannitus non põt excipere, & iudex de facto non põt ſuppellere,& ſic ꝓcedat iudiciũ & ita refert Bart.in l.cũ mulier.ff.ſol.mat.& ẽt Alb.vbi ſupra q.5.inſtat tñ Bart.in l. cum mulier,ꝯtra deciſionem p̃dictã hoc modo loquiẽ qa ſicut denegatũ eſt reo excipere, ita denegatũ eſt actori replicare. vñ ſicut vr̃ denegatũ reo ne excludat actionẽ,ergo ea rõne qua dicis ꝙ ꝓcedit actio,qa denegaẽ exceptio,dici debet ꝙ ꝓcedat exceptio, qa denegaẽ replicatio. Sed rñdet ꝙ non valet replicatio, qa non venit ad excludendũ ſed ad detegendum ꝙ exceptio ſit nulla vel pſona excipiens inhabilis, ſed certe idẽ dicit reus. Nã exceptio venit ad declarãdũ inhabilitatem actoris, vñ vr̃ ꝙ iudex ſemel reperiat ꝙ nec reus poſſit excipere nec actor agere, cu nõ debeat ꝯcedere plus actori q̃ reo,vt i rl̃a nõ debet.& ſic nõ ꝓcedit iudiciũ. hæc Bart. q vt vides leuiter ptranſit.Qua pp Bald.ibi dẽ latius examinauit, & finaliter tenuit opi. Iac.de Butr.qa actio eſt ius.inſt.de actio. in princ.& iſtud ius nõ eſt ſublatũ agẽti licet ergo ex forma ſtatuti impediaẽ iuris exercitiũ, non tñ impediẽ ipſa actionis exiſtentia. Hẽt ergo ſuũ ius fundatũ qđ non eſt in excipiente.facit de excu.tuto.l.cũ oſtendimus.ſm eũ. & ſic ꝯcludit ꝙ ſicut interdũ vincit actor ſolum,quia non hẽt actum legitimũ ꝯtradictorem.de manu.te.l.qui habebat.§. fi. & extra de exceptio.c.cum eccleſiæ. ita hic bannitus actor vincat,qa excipiẽs nõ eſt legitimus excipiens. Pro iſta opinione facit ꝙ actor tractat de dãno,reus de lucro,& ſic potius fauetur actori quã reo.l.apud Celſum.§.Marcellus de doli exceptio.& qđ hr̃ in d.l.cum mulier.& in l.viro.eo.tit.hoc eſſe verꝫ ſic ſubtiliter oſtẽdiẽ,dcm̃ ſtatutũ,ꝙ dictat bãnitũ non dr̃e audiri,nullam tollit obligationẽ,vt dcm̃ eſt ſupra ꝓxima.q.ſed exceptionẽ parat aduerſario,vñ quouſq; illa nõ opponiẽ ꝓcedit iudiciũ de quo dicã infra in 3. parte huius tp̃is.q.3. dũ tractabo an valeat ſnĩa lata pro bannito.Bannitus ergo poſtea veniẽs reperitius actoris fundatũ,& ſic repetit ſe inhabilẽ ad excipiendũ ex forma ſtatuti,ergo repelliẽ. Nec obſtat qđ ex eius citatione dicatur eius perſona legitimata, vt dixi ſupra parte ꝓxima.q̃õ.63.per not.p Iac.de Are. in d. l. cum mulier.& per Inn.in c.cum inter,de excep quia forte id verꝫ eſt quo ad alias exceptiones ſi ſimplr̃ ad opponẽdum citareẽ,nõ aũt quo ad exceptionem bannĩ,quia legitimatio rei nõ debet intelligi facta ex citatione actoris vt eius pſonã illegitĩmet.facit.C. de ſol.l.inqſitio. cum ſi. Stemus ergo,& ſic multũ ſic indubitabilis hæc deciſio cũ determinatione Iac.But.ꝙ ꝓcedit iudicium. Pro quo facit.ff.de verb. obl. l. ſi Titius in rõne ſui. Clarius aũt ꝓcederet deciſio ſi citareẽ ad ꝯtradicendũ qdqd poſſet vt dixi in quæſtione prędicta. Intelligit tñ Bald. deciſionẽ prædictam in d.l.cum mulier. forte verã niſi ſtatutũ vlterius procederet, puta qa denegaret iudici iuriſdictionẽ in cauſis bannitorꝫ. Tunc.n. ex defectu iuriſdictionis iudicis nõ poſſet iudiciũ ſubiri.l.filius. §. ſi qs ex his: ff. de inofficio. teſtam. cum ſimili. ſm eum ibi.ſed in l.ſi creditoribus.C.de ſeruo pign. da.ma.tenet partem rei.Sed tene qđ dcm̃ eſt ſupra licet ſine dubio nõ ptranſeat. Pro qua deciſione facit quod in principio faueẽ actori.vt not.in c.cum ad ſedem.de reſt.ſpo.

7 Examinatis quęſtionibus †ꝯcernentibus ſtatutum qđ bannitus non audiaẽ,&c.de ſcẽdo ad examẽ q̃onum ꝯcernentium hãc ſecũdam partem huius tp̃is quo ad aliud ſtatutũ qđ permittit bannitus offendi. Et q̃ro ex ordine ſtatuto.Stãte ſtatuto qđ bannitus ꝓ maleficio à centũ libris ſupra poſſit impune offendi.Titius.B.talr̃ bannitũ interficit. q̃rit an excuſeẽ,an vero veniat puniẽdus. Aeg. de Foſcara.antiqtus diſputãdo tenuit qđ veniat puniẽdus qa illa verba,ꝙ poſſit offendi ad modicã offenſam referunẽ.arg.ff. de ſeruit.ruſt.pd.l.duas.& C.de inoff.teſta.l. cũ te ex filia in orbitate.Sed Io. And.in add.Spec. in tit.de ꝯſt.ad finẽ,dicit Mar.de Fran.diſputaſſe hanc q. & ſoluiſſe ꝙ de æquitate bannitũ ex delicto ex quo veniebat imponẽda mi

nor

nor pęna q̃ mortis,nõ poſſe impune occidi, alias ſic.ff.de bon. dam.l.1.& 2.&55.diſ.c.1. & 2. De rigore aũt q̃a cõis interpretatio à qua diſcedere debemus vt l.ſi de interpretatio ne.eſt in ꝯtrariũ.Dicit indiſtinctè tenendũ . B.impune occidi potuiſſe.verbũ.n. offendi . ẽt occiſionem includit. & ſic ꝑ ꝯtumaciam nõ capitale ſit capitale, & venit plus in executionẽ quã in ſñia principali.l.capitalium . §.in exulibus.ff.de capt.& facit ſm eum extra de exceſ.pla.c.ex literis,in fi. & idẽ tenet Gan.in fin.ſui operis.Sed Ray.in l.3.§.fi. de ali.lega. tenet ꝙ ſi erat bãnitus ad mortẽ po tuerit ipune offendi l.fi. de bo. eoꝝ q mor. Alb.vbi ſupra refert Odo. indiſtinctè tenuiſ ſe impune occidi potuiſſe,& ita fuiſſe ſeruatũ Bononiæ, & Brixię in curia dñi Frid. de Scal.& in 18.q.refert opinionẽ,& fundaẽ ſu per iuribus p̃dictis,& q̃a auctoritate publica ſit id qđ publice credit poſſe fieri, ergo excu ſat.l.2.C.de his q veni.ꝯta impe.Bart.in d. §.fi.dicit indiſtinctè.B. occidi potuiſſe ꝑ illũ tex.& ꝑ c.fi.de homi.lib.6.& ꝑ l.teſtõ.centu rio.ff.de manu.teſta.Et idem tenet conſulen do ut patet in eius conſilio quod incipit.Sta tuto Caſtriplebis caueẽ,&c. & add. l: filia in orbitate q̃ fuerat vt ſupra in ꝯtrariũ allegata.C.de inoff.teſt.& eo.tit.l.ſi maritus . hæc qõ eſt ponderoſa.& ideo aliqualiter inſtabo & arguo primo ꝙ nõ potuerit impune occi di pariẽs offendi,ita ſe hẽt ad offendere volẽ tẽ ſicut creditor gñis ad creditorẽ,ſed tũc nõ duriſſimũ , ſed leuiſſimũ eſt in obligatione de pig.l.obligatione gñali.& man.l.fideiuſ ſorẽ,& ſic non ad mortẽ, ſed leuiter offendi poterit . Secũdo,ptãs gladij ademptiua vitæ nõ venit in gñali ꝯceſſione.l. fi. C. de male. & mate.& ff.de off.eius cui mand. eſt iuriſd. l. 1. Tertio,q̃a nõ debet eſſe maior pœna q̃ culpa.inſt.de iniur.§.pœna.& notaẽ in §.pœ na grauior. Quarto,q̃a q occidiẽ non dr̃ of fendi,ſed extingui . Aliud .n. eſt luminibus nocere , aliud totũ obſcurare ſiue excæcare . ff.de ſerui vrba p̃d.l.binas.Quinto,poſſe of fendi eſt pęna ſine dub o,Sed cũ iſta pęna ſit gñalis,& indeterminata relinquiẽ arbitrio bo ni viri l.1.§.effractores.ff. de effracto. & ibi hr̃ ꝙ non debet arbitrari ad mortẽ. In ꝯtra riũ ſtatutũ ꝑmittit offenſionẽ cũ vulnere, & hoc nõ debet negari, ſed vulnus non põt ſic tẽperari vt mortẽ non inferat.c. vltimo . de homi.lib.6.ergo,&c. Secũdo,ꝑmiſſo,antece denti permittitur ꝯñs.l.2.de iuriſd.om. iud. Hinc eſt quod patri cui permittebatur filiũ vulnerare permittebaẽ occidere.l.in ſuis,de lib.&poſth.Tertio,impeditus ad mortẽ põt alium morti tradere lege permittente . l. 1. §.ſi appetitus.ff.ad ſylle.& ad l.Aquil.l.ſed ſi quemcunq; de verb.obl. l. qui ſeruum l. qđ ergo.§.heres de leg.1.Et hoc ideo eſt q̃a offenſo licitũ eſt offendere.l.vt vim.de iuſtitia, & iur.& ſic talis rñ̃a trahitur ẽt ad mortem. Quarto,tale ſtatutũ eſt factũ ob publicã vti litatem. C.qñ licet ſine iud. vend.l. 1. ergo large interpretandum de cond. & demõſtra tio.l.hoc modo,facit.C.ad l.Iul.repet.l 1.& de aleato.l.1.§.quod aũt. Et iſta pars cõiter tenetur,& ita ſeruatur. Contraria autem lo quuntur in his quibus proceditur ordine iu ris non aũt in his quæ extra ordinẽ fiunt in quibus licet augere pœnã l. decurionũ . C. de pœnis.Nec eſt verum qđ mortuus nõ di caẽ offenſus,imò dr̃ grauiſſima iniuria affectus l.1.C.de eunuch.& ibi not & in l.1. C. de ſeditioſis,& ita ꝯſuluit Bald.& ita ſeruaẽ.

8 Octauo q̃riẽ dictat ſtatutum † quod bannitus,& regiſtratus in certo libro poſſit impune offendi. Titius fuit bãnitus,& dũ regi ſtrabaẽ in dicto libro fuit ab aliquo interfectus,an interficiẽs veniat puniẽdus. Alb. vbi ſupra.q.101. dicit ſic,& vr̃,ꝙ dictus bãnitus patiaẽ pœnas bannitoꝝ ꝑ legem.ff.de iuriſ. om.iud.l.ſi q̃s id quod.§ quod ſi dum p̃ponẽt.Sed rectè intuenti põt adduci in contrarium.Ibi .n. dr̃ hoc non eſſe ex verbis edicti ſed ex mẽte.In ſtatutis aũt non eſt recedẽdũ à verbis,ergo,&c.Dicit pendere à qõne illa, an in ſtatutis habeat locũ interpretatio,quę qõ eſt notiſſima,& tractata in l.oẽs populi . Mihi aũt vr̃ ꝙ dictus occidens veniat puniẽ dus.Illud.n.verbale regiſtratus denotat rem perfectam Quouſq; ergo nõ fuerit perfectè regiſtratus non habet locum ſtatutum ꝑ il lum tex.& ꝑ l. 1. in fi. ff. qđ quiſq; iuris,& quod hr̃ in l.verbum erit.ff.de verb.ſign. facit.C.ad ſylla. l. cum ſyllanianum . vbi dr̃ ꝙ nihil vr̃ actum donec aliquid reſtat agendũ . Et hanc partem tenuit Iac.Butr.in d. l. ſi q̃s id quod.Pro hoc ẽt quia de contractibus ad delicta licita eſt argumẽtatio.leg.oẽm de iudicijs , ſed q ꝯtrahit cũ alio debet ſe de ꝯdõnibus illius informare.l. q cum alio,de reg. iuris.ergo,& qui in alium deliquit . nec d. l. ſi id quod facit in contrarium,q̃a paria ſunt tollere .

tollere ſactū,& impedire quod id non fiat l. in iure ciu.de reg.iur. Et ergo veꝝ quod cū nō eſſet regiſtratus nō habet locum ſtatutū.

9 Nono pone, ꝙ † fuit regiſtratus in dicto libro, & ex eodem libro fuit extractū exem plum,& ſumptum bānum,deinde ex caſu re giſtrum fuit conſumptum,puta qa archiuus eſt combuſtus. Titius hn̄s ſumptum interſe cit talem bānitum. Quæritur an veniat pu niēdus.In hac quæſtione quę meo tpe de fa cto occurrit ex eo qa combuſta fuit camera actoꝝ ciuitatis Piſaꝝ tpe expulſionis Gabrielis Mariæ,multa allegata fuerunt maxime circa mām authen.ſi qs in aliquo documēto. C.de eden ſi quis vellet poſſet totam ſumpti tractare mām.Sed concluſiue procedam,dicēs, ꝙ aut ſumptum fuit factum cum ſolēnitatibus reqſitis,&taliter,ꝙ ꝓbet in ea cōtenta ſm not.in d.authen.ſi qs in aliquo. & in l.ſicut.& l.emācipatione. C.de fi.inſtr. & tūc potuerit impune offendi. Habetur.n. tūc plena fides,ꝙ ille fuerit regiſtratus,& ſic ꝙ in eo verificabātur verba ſtatuti. Item dictū ſumptum hř loco ipſius primi regiſtri, vt in dictis iuribus,& leg.ſi donatę.§.1.ff.de dona.inter vir.&vxo.cum concor.facit,ff.de leg.2.l.cum filius,§.heres,& C.qn̄ & qui.4. pars deb.l.2. Si vero ſumptum non habebat ſolēnitates tales ex quibus ei daretur fides in iudicio. Tunc aut ille q offendit faciebat archiuum,& regiſtrum eſſe cōbuſtum,& tūc non excuſatur niſi aliter ꝓbet veritatem ſm not.in d.ll.ſicut.& l.emancipatione. Si vero ignorabat excuſatur. vt dicetur infra in vltimo tempore, parte prima, quæſt.2. vbi tractabitur, an occidens bannitum rebannitum, & non cancellatum excuſetur.

10 Decimo viſo,ꝙ bannitus † vt ſupra poterit impune occidi. Quæritur an pater bannitus poſſit occidi à filio,dn̄s à ſeruo,vaſallo,vel liberto. Dy.in filio dicebat,ꝙ nō in l. ſi adult.cū inceſtu,§ liberto,ff.de adul. & ad idē alleg.in auth.de inceſtis nup.§.1.de obſequijs,l.pen. ad quam partem ēt allegabat Bar.ff.de iur.do.l.mutus,§.manēte.Et hanc partē tenuit Alb.in 6.q.vbi ſupra ēt in liberto,& ſeruo dicit Bar.in d.§.liberto.fuiſſe determinatum cōtrarium,& dicit eſſe veꝝ, qa pater taliter bānitus efficitur hoſtis,& ſic ēt perdit filiationē, l poſtliminium, §.filius,ff. capti. & dicit eſſe caſum in l.minime.ff de religio. ſed Alb.ad illam rn̄det quod eſt ſpecia le in patre veniente cōtra patriam, Iacob. aūt de Are.in d.§.liberto.dixit,ꝙ deciſ.Barr. fuit potius humana quam iuridica,ex eo qa filius captus erat.Nō.n.perdit pater ea quæ ſunt de iure cōi vt dictum fuit ſupra parte ꝑcedenti,q.5.& ideo non perdit filiationem. Pro hac parte facit quod dicam infra parte ſeq.q.53.vbi dř,ꝙ hęc indefinita ꝙ poſſit offendi non comprehendi fratrem. Faciunt ēt ea quæ dixi ſupra parte prox.q.47.An filius cogatur alere patrem bannitum.Puto tn̄ in patre dicendum, ꝙ aut veniebat contra bannum in territorio,& ſic cōtra patriam,&tūc poſſit occidi ꝑ d.l.minime, aut non,& tunc non potuerit occidi ꝑ alia iura. In ſeruo,& liberto forte alia deciſio vera eſt, qa nō hn̄t locum rōnes de quibus in alijs queſtionibus allegatis cōtinetur, quæ quæſtio locū habet in ſeruo qn̄ non fuerit publicatus.In vaſallo aūt vide quæ dixi ſupra parte prox. q.22.

11 Vndecimo quæro, An occidens † bannitum impune ex forma ſtatuti peccet in foro cōſcientiæ. Alb.vbi ſupra q.19 dicit ſic. Ioā. tenet,ꝙ ſic 32.q.c.inter hæc. Dicit tn̄ ſe audiuiſſe dici a religioſis, cōiter teneri contrarium quia talis occidens facit auctoritate legis,& ſicut legis miniſter,& executor. vnde ſicut iudex puniendo,& occidēdo malefacto rem ſm formam legis non peccat,imò meretur. vt 23.q.5. quaſi per totam. & maxime cap.reos. ita & iſte q facit auctoritate legis, & ob vindictam, & vtilitatem publicam. & ſubdit quod credit hanc opin.veriorem ſi ſolus zelus vindictæ, & publicæ vtilitatis cum mouiſſet.Secus id faceret liuore, & delectatione effundēdi ſanguinem humanū tunc.n. peccaret mortalr. Pro quo remittit ad ſummā Ray.di.vltra princ.& verſ.ſeq.& dicit, ꝙ quatuor modis pōt intelligi dicta cauſa, 23. quæſt. cap.vlt. facit quod dicetur infra hoc eodem tempore, & hac parte,quæſt.42.Hoc tamen relinquo dominis Theologis.

12 Duodecimo quęritur † aliqui occiderunt B.bānitum fuerunt capti,& cōtra eos ꝓbatū fuit,ꝙ occiderunt eū ad inſtantiā inimicorū ipſius volentiū facere priuatā vindictam, &ꝙ ex hoc ab ipſis inimicis bāniti habuerūt florenos cētum vt eū occiderēt, nunqd erūt impuniti,& vř, ꝙ non nam ſicut legis miniſter occidendo malefactorem licite facit ſi facit nō odioſe,nec malo zelo, ſed cum cōpaſſione vigeſimatertia quæſt.4. c. vindictam, & per

& per totam ipſam quæſtionem. Cum ergo illi non fecerint zelo iuſtitiæ ſed priuatæ vindictæ, non pñt dici legis miniſtri, ſed vltores alienæ vindictæ, & p ꝯñs non ſunt excuſati p ſtatutum. Item p leges q̄ delicta puniunt non debet delictis via aperiri. C. de ind. vid. l. 2. ne vnde iura naſcunť, inde naſcanť iniuriæ. C. vnde vi. l. meminerint. Sed ſi intelligeremus ſtatutum in caſu propoſito nonne ex ſtatuto aperieť via qđ eſt ꝯtra iura. C. de iudæ. l. nullus. & 23. q. 4. p totam. Item aperiretur via ad trucidandum hoies p pecuniam qđ eſt deteſtabile crimen, vt extra de homi. c. 1. lib. 6. ergo tales non excuſanť p ſtatutū, nec eſt veriſimile ſtatutarios ſic intellexiſſe. Item vř ꝓbari tali rōne, illud qđ fit licite ſi fit gratis, efficit illicitum, & vř eſſe delictum ſi fiat recepta pecunia. ff. de recepta. l. 1. in fi. & ad l. Iul. repetun. p totum, & maxime in l. fin. §. fin. ibi. Qui. n. ob hoiem, &c. Sic erit in propoſito. & pro hoc facit illud gñale, ꝙ multa gratis licent, quæ non licent pecunia accepta. l. 1. cum ſimili. pro hoc. ff. de bo. liber. ſi necem. §. ſi quis, & ꝙ not. de nego. geſt. l. ſi pupilli. §. ſi Titij, & de conditio. ob turpem cauſam. l. 4. §. ſi tibi iudicium, licet forte iſta opin. non ſit mala de ſtricto iure, tñ quia verba ſtatuti ſunt indiſtincta, & gñalia, & gñalř concedentia bannitum qñocunq; interfici. Vidi ſeruari, & ſtatutum intelligi, & interpretari, ꝙ qualitercunq; ſit interfectus bānitus ēt per pecuniam excuſentur occiſores virtute ſtatuti, licet non excuſentur à pctō, vt dixi ſupra proxi. qō. verba ſunt Alb. vbi ſupra q. 20. Credo deciſionem veram, licet. n. ille qui tenetur facere gratis, accipiendo pecuniam pro illo turpiter faciat, vt in iuribus prædictis, non tñ punitur pro eo ꝙ facit illud qđ facere tenebatur, ſed ſolum ex eo ꝙ pecuniā recipit vt patet in iudice, non. n. punitur ex eo quod iuſte iudicauit. ſed quia pecuniā accepit, vt hř C. de pena iu. qui ma. iu. per totū. Item aliud eſt ꝙ quis teneatur aliquid facere gratis, & tunc accipiendo pecuniam turpiter facit vt dictis iuribus. Et aliud quod quis poſſit facere ſi vult, nō tñ teneatur, vt in propoſito, tunc. n. non turpiter accipit ꝓ faciendo illud qđ gratis facere poterat, vt patet in d. §. ſi tibi iudicium. Et ideo credo ēt de ſtricto iure deciſionem prædictam veram eſſe. ff. qui, & à qui. ma. lib. non fin. l. proſpexit. cū ſimilibus. Puto tñ hoc verum ſi illi qui mandauerint, poterant illud per ſeipſos licite facere. Si aut ipſi non potuiſſent tunc puto illos non excuſati cum non iure ſuo, ſed mandato alioꝝ fecerint l. multum, cum ibi not. C. ſi quis alt. vel ſibi, & in mām l. nō ideo. C. de accuſ. Exēplū, q̄dam erat bannitus de Florentia. Florētinus vbicunq; eū occidat Florētiæ excuſať a ſtatuto, de mādato Bononiēſis interficit Florentinū illū bannitū Bononiæ. Dico, ꝙ forte poterit Florentię ꝯueniri p ea q̄ dicta ſunt, qa non fecit iure licito, ſed illicito, facit. ff. de fur. l. ſi q̄s in ſer. ad qđ poſſent multa iura allegari. Pro quo vlt. dicto vide, ꝙ dicam infra hac eadem parte. q. 55. & 56.

13 Sed circa idē decimotertio quæro. † Quidam volens interficere bānitum exiſtentem in caſtro non intrauit p portam ſed per muros, & illum occidit. An veniat puniendus. Et ſi venit puniendus de quo puniať. Et primo vř, ꝙ puniať ex eo ꝙ p muros intrauit pp p̄ciſam diſpōnem. l. vlt. ff. de re. diui. & maxime qa licet ei liceret interficere bānitum, non tñ illud erat neceſſarium p̄ambulum pp qđ id videať fuiſſe pmiſſum. l. ad rem nobilem. & l. ad legatum. ff. de ꝓc. cum ſim. Poterat. n. p portas ingredi, & ſic licito modo eū offendere. & ſic non vř facere ad ꝓpoſitum deciſio do. Tho. de Azo. de qua dicam infra. hac eadem parte. q. 47. In ꝯtrarium tñ facere vř qa fortaſſe p portas ingrediēdo id facere nō potuiſſet vt qa illæ p̄ſenſiſſet, & ſibi cauiſſet. Itē qa intereſt reip. vt malefici vulnerenť l. ita vulneratus. ad l. aq l. Et ſic p oēm modū vř fuiſſe pmiſſum. Facit. ff. de aur. & arg. leg. l. & ſi nō ſit. §. pueniamus, cum ſi. facit ēt qa ꝯſiderať illud pp qđ aliqd fit, non illud qđ fit. ff. ad l. Aquil. l. illud. ff. de fur. l. verum. cum ſim. & ad l. vlt. de rerum diui. rñdeať eam loq niſi ex aliqua alia licita cauſa id pmiſſum eſſe videať qua ſi oīs lex q̄q̄ præciſa, ſic ab alia diſtinguatur. l. vtrum. ff. de peti. hær. & l. non eſt nouum. de legi. cum ibi not. & quod hř. ff. de in ius vocan. l. q̄uis, maxime qñ illius occiſio intrando per portas fieri non potuiſſet. l. 1. C. de oper. lib. ff. de offic. conſu. l. 1. facit C. de pœ. l. decurionum. & qñ ibi no. Hæc qō eſt mihi dubitabilis multū quia introitus per murus non eſt neceſſarium argumētum ad inferendum mortem bannito. Et ideo puto dicendum, ꝙ non de occiſione bāniti ſed de aſcenſione p muros veniat puniēdus, nō tñ de maleficio doloſo. Cum enim daret operam

rã rei licitę, nõ debet de dolo ſed culpa puniri, ſicut dicimus in l. ſi adulteriũ cũ inceſtu. §. 1. de adult. de iniur. l. itẽ apud Labeonẽ. §. ſi qs virgines, & eo. tit. l. ſi cũ ſeruo. faciunt not. p Cy. in l. 1. ff. quod quiſq; iur. per Bald. & alios in l. diuus. ff. de ſic. & quæ dicam infra hac eadem parte q. 68. & ſic remaneat in arbitrio iudicis, ſicut ẽt alias dicit Cyn. in d. l. fin. de ter. diui. pœnam illius. l. eſſe arbitrariam quæ ad mortem non debebit arbitrari vt hr̃ in l. 1. §. effractores. ff. de effracto.

Decimoquarto viſo qđ bãnitus virtute di
14 cti † ſtatuti põt impune occidi. Accuſator occidẽs. Quęro an exceptio, ꝙ interfectus erat bãnitus poſſit p ꝓcuratorẽ allegari. Quæſtio hæc hr̃ in voluminibus in c. veniens. de accuſ. C. eo. tit. l. reos. ff. de pu. iud. in l. pe. §. ad crimen. Et ideo in ea parũ inſtabo. Sciendũ tñ ꝙ Iac. Butr. diſputando tenuit ꝙ vbicũque exceptio venit examinãda ſeorſum à crimine ſemp admittit̃ ꝓcurator ad illius ꝓpoſitionẽ. l. 1. & l. pſes. C. ad l. fabi. de plagia. & p multa alia iura. Sed Iac. de Bel. diſputando determinat ꝯtrariũ rõne p̃iudicij qđ fieret ipſi cauſæ criminali in qua ꝓcurator nõ interuenit, vt in §. ad crimen. Ad iura Iac. de Butr. rñdit ꝙ ibi vnũ iudiciũ non parabat alteri p̃iudicium. Cyn. aũt in d. l. reos, ſequens. Iac. de Are. ꝯcludit ꝙ aut bannum eſt notorium, adeo ꝙ nõ reqrit extrinſecas ꝓbões ſed ſolũ ꝓducto banno apparet talem exceptionẽ obſtare, & tunc admittit̃ ꝓcurator, arg. l. 1. C. q., & aduer. quos. Si aũt nõ eſt notoriũ obſtare exceptionẽ p̃dictam ſed eſt dubiũ, tunc non admittit̃ procurator. & hanc ꝯcluſionẽ p diuerſa verba ſequit̃ Bart. in d. §. ad crimen. Bald. in l. reos poſt longam examinationem, & relationum oium opi. cõcludit ꝙ aut ſtatutũ loquit̃ talr̃ ꝙ exceptio põt opponi iuriſdictioni. & tũc admittit̃ ꝓcurator, alias nõ p d. §. ad crimẽ. & p l. 1. an per alium cau. ap. Cõiter tenemus ꝙ talis exceptio notoria poſſit opponi p ꝓcuratorẽ, p iura ſupra allegata, & qđ appoſita litis ꝯteſtationẽ impediat, de quo p Io. And. in add. Spec. in tit. de accuſ. §. ſequit̃. verſ. quid ſi bãnitus. vbi refert diſputationẽ Iac. de Are. de qua p Cyn. & Bal. in d. l. reos. Imò plus dicimus ꝙ ſine aliquo mãdato tertius admittit̃ ad ꝓducẽdũ bãnũ. Quo producto iudex vlterius non põt ꝓcedere. eſt. n. hoc fauor publicus ꝯtra bannitos. & iudici ꝯſtat illud de quo ꝓcedebat non eſſe delictum. Ita firmat Bar. in l. vbi pactũ. C. de trãſact. & Bal. ibi, & alleg. l. 1. §. 1. ne qs eum q in ius voc. &c. vbi ẽt tangit. Si vero bannũ non ſit notoriũ, puta qa non ꝯcordãt qualitates ſiue demõſtrationes mortui in ꝓceſſu noiati cũ demõſtrationibus bãni, & ſic eſt neceſſe fieri ꝓbões de identitate, tunc procurator non admittit̃ ſm̃ Iac. de Bel. ſępiſſime ſeruati viderim contrarium per rões Iac. de Butr. quod puto verius ꝓducto. n. banno habente aliquam ꝯcordantiam cum demonſtrationibus mortui nõ diſputat̃ de delicto, ſed de liqdatione notorij. & ideo admitti debet argũ. C. qui, & aduer. quos. l. 1. & l. ad rẽ mobilẽ. & ad lega. ff. de proc. pro hoc facit qa iudex qui ex inſpectione banni iam ꝓducti in ſuſpitione innocẽtiæ adducit̃, debet à ſeipſo ipſam innocẽtiã liqdare. l. ſi nõ defendant̃. ff. de pęn. cũ concord. Fateor tñ, ꝙ ſi demonſtrationes eſſent multũ variæ qđ tunc non adductus in dubitationẽ, ſed potius in oppoſitũ ꝓcuratorẽ poſſet repellere, & quẽcunq; cõparentem excepto ipſo occiſore, arg. l. ſcias apte. C. de fal. cũ ſim. Et hæc puto veriora q̃ ea q̃ dixit Bal. in l. 1. C. qũo, & qñ. iud. vbi vide ſi libet.

15 Decimoquinto quæritur an † bannitus cui erat ꝯceſſa licentia libere veniendi, &c. Quæ vulgariter appellat̃ bulletinus ſiue ſaluus ꝯductus, poſſit durante tali ſecuritate interim occidi impune. In hac qõne primo videndũ eſt in gñe de huius ſecuritatis mã. & primo an dari poſſit. Secũdo à quo. Tertio, an data ſic ſeruãda, & in his qa nõ eſt huius tractatus mã principalis breuiter, & ꝯcluſiue ꝓcedã. & circa primũ dico ꝙ dari põt vt patet in oïbus iuribus in q̃bus de tali ſecuritate tractat̃, in auth. de man. princ. §. ſed neque homi. vbi gl. alr̃ dixit, ſed infra rñdebo. l. in ꝯuentionum. ff. de pact. in l. papinianus exuli, de mino. in l. is q reus, de publ. iud. ad l. Iul. maieſt. l. 1. de ſepul. vio. l. vtimur, cũ alijs iuribus q̃ infra allegabunt̃. Ad ſm̃ rñdeo ꝙ aut loquimur de ſecuritate perpetua, & illa non põt dari niſi à principe. vel habente in loco ius principis. l. relegati. ff. de pœnis. Si vero loquimur de tpali, & illa dari poteſt non ſolũ à principe vel lege, vt l. ſi. ff. de leg. ſed ẽt à duce belli, vt d. l. mentionum. de pac. & ibi no. Item poteſt dari à iudice ſed cauſa cognita, alias non: vt dictis iuribus hr̃. Itẽ ab alijs q̃bus ex forma ſtatuti tacite vel expreſſe

ſe conceditur per Bar.ff.de decr.ab or.fa.l.fi. Quo ad tertium eſt aduertendum ꝙ aut ſecuritas fuit data hoſti priuato,& illam ſeruare non cogitur.l.1.§.non fuit ff.de dolo. aut fuit data a perſona publica.& tunc ſm Guil. in d.§.non fuit debet ſeruari fides,& ſecuritas,niſi ſit data homicidijs,& alijs q de eccleſia, & loco exempto retrahi pñt vt d. §. ſed neq; , & quod ibi not.Cyn.vero poſt Pet.in l.pnti.C.de his qui ad eccl.cõf.tenet indiſtincte tales ſecuritates ſeruari dre,ſed Bal. in d. §.non fuit ꝯcludit ſecuritatem datã à ſuperiore ſeruandã eſſe indiſtincte.Si uero eſt data à iudice,aut cauſa cognita,& idẽ ꝑ not. in l.is q reus,de pub.iud. Si uero ſine cauſæ cognitione tunc dicit ẽt non ualere per l. rel. & ſic ſeruari non dre.`& ita appatet dre intelligi quod dr per Io.And.in tit.de acc.§.ſeqtur,in ſæpiſſime alleg.verſ.quid ſi quis bãnitos,in ſuaꝶ addit.2.qõ.Nec prædictis ob.§. ſed neq; , quia non loquiť de ſecuritate differente , ſed de ſecuritate immunitatẽ pſtãte vt ibi patet. Si quis aũt plenius de hac ſecuritate videre velit,recurrat ad not. ꝑ ſcribẽtes in d.§.ſed neque,& ꝑ Bar.in l.1.ad l.Iul.ma. & latiſſime ꝑ Alb.vbi ſupra q. 48. vbi refert ad literam verba Old.in diſputatione q̃ incipit, Poteſtas Paduæ. Secundo,principalr̃ ad propoſitam qõ.videndum eſt quid talis ſecuritas contineat . Aut.n. continet ꝙ libere,& ſecure omni , & quocũq; impedimento ceſſante poſſit venire &c. Aut ſimplr̃ ꝙ poſſit venire , & ſtare omni officialium publicoꝶ impedimento ceſſante. Primo.n.modo non põt ꝯcedi niſi à principe,vel eum repñtante. Secundo modo põt concedi ẽt ab inferioribus,ut patet ex ꝓdictis. Nunc ad ꝓpoſitã q. Aut ſecuritas fuit ꝯceſſa ſecũdo modo, & ſine dubio occidens bãnitum taliter ſecuratũ non tenetur.ſecuratio.n.non comprehendit licet publica auctoritate faciat,vt dicetur infra qõnib.45.& 68. Non.n.facit ut perſona publica licet ſecuratus auctoritate,ſed ut priuatus,& ſic in ſecuritate nõ comphenditur . Itẽ quia talis publica intellr̃ ſm cõem vſum loquendi l.cum de lanionis.§. aſinam .ff. de fun.inſt.l.lib.§ ꝙ tñ,de leg.3.cum ſim.Conſtat aũt ſm cõem opin.ꝙ etiam ſi faceret , vt publica perſona , non tñ officialis publicus appellatur.non ergo pro eo intelligitur conceſſa ſecuritas.l.ſi vnus .§. ante omnia .ff.de pact.& de uerb.oblig.l. ſtipul. iſta . in princ. & l.quidquid aſtringendæ, cum ſim. Si uero fuit ꝯceſſa primo modo,& ſic à principe,vel eum repñtante. Et tũc aut interficiens ignorabat ſecuritatem prædictam . Et dicut dicã in 3.tpe,par.1. q.2. vbi tractabitur de occidente rebannito,non cãcellato. Si uero ſciebat ſecuritatem ꝓdictam,tunc puto eum puniri poſſe. Talis.n.ſuſpenſio ad tps idem debet operari ꝙ liberatio in perpetuum. Dico quo ad illud tps.l.ſufficit,de cond.ind. & l.ſi tibi mandauero,in princ.ff.mand. Item debet operari,ꝙ appellatio,arg.l.nõ pñt.ff. de leg.& quod not.Inn.in c.ad hoc.de app. Nõ obſt.l.1.§.merito,& §.ſiquis à principe.ff.ne qd in loc.pub.vbi ꝯceſſio facta à principe nõ tollit ius priuato quæſitum , qa illud veꝶ in dubio vbi uerba ad illud ſe expſſe non extendunt, vbi aũt verba ſunt ita ꝑgnantia ꝙ ad illud ius extendantur , illud ẽt tollunt ſaltem qñ non eſt ex facto illius priuati quæſitũ vt hr̃ in c.in noſtra.de iniu.&dam.da.Pro quo vide q̃ dicam in 3.par.huius tpis q.86.Cõiter tñ cum quia tales ſecuritates non dãtur à principe,ſed ab inferioribus.Itẽ quia ſunt limitatæ,& referũtur ad perſonas officialiũ dicimus ꝙ talis ſecuratus ẽt ſciẽs ſecuritatẽ poſſit ipune occidi.&ita pluries ſeruari uidi.

16 Decimoſexto quæro † ꝙ talis bãnitus taliter ſecuratus ꝙ impune occidi non põt , & eum capiens præmium aliquod nõ ꝯſequiť, vt dicam in ſeq.q.cõmiſit pendente ſecuritate aliquod graue maleficium , puta aliquem vulnerauit,vel interfecit,an perdat beneficiũ ſecuritatis.Iſta qõ eſt diſputabilis,tñ in breuibus me expediã,& vr̃ ꝙ non,qa delinquẽs puniť in eo in quo deliquit, & non vltra.ff. ad l.Falc.l.Paulus,& l.beneficio, & ff. de his q vt ind.l.reſcriptũ, vbi circa rem ſubtractã tm̃ perdiť falcidia non quo ad alia.Præterea ſecuritas nullam habet ꝯdõnem, ſed ẽt tpalis,& pura.ergo nullo caſu põt effici ꝯdõnalis l.quidquid aſtringẽdæ,de uerb.oblig.Pro hoc.ff.com.l.in cõmodato.§.ſicut. Sed puto de iure ꝯtrarium veꝶ eſſe. Certũ eſt, ꝙ ſine ſecuritate in loco in quo deliquit licite eſſe non potuiſſet. Ergo ibidem delinquẽdo ſuo abutitur priuilegio,ergo illo priuatus eſt.C. de Iud.l.Iud.& l.nullus, & 63. diſt. vbi cum ꝯcord.Nec veꝶ eſt ꝙ ſaluus ꝯductus ſiue ſecuritas ſit pura,imõ habet tacitã ꝯdõnem .ſ. ſi concedenti illam non inferatur offenſio .ff. qui ſeruum,de uerb.oblig.l. quid ergo .§.ſi

hæres

hæred.de leg.1. Et eſt caſus in l.qro.§. inter locatorem.ff.de loc. Intellr̃ ergo quod non poſſit offendi niſi ipſe offenſionis cãm præbeat,facit.ff.de verb.oblig.l.quidam cũ filiũ, & quod ibi per Doct. Conſtat aũt temp.,& ipm̃ ꝑcedentem lædi, offendiq́. ſi aliquis offendatur.l.ſi quis ingenuam .§. in ciuilib. ff. de capt.& l.ita vulneratus, ad l. Aquil. Et ſic intellr̃ reuocata ſecuritas,facit.ff. de ſol. l. ſi cum Corn.& l.cum quis,cum ſim. Nec obſt. prædictis.l.Paulus.l.beneficio,& l.reſcriptũ. quia hic qui deliq̃t non ſolum deliq̃t in illũ quem offendit,ſed ẽt in ipm̃ ꝑcedentem ſecuritatem,& ſic nõ punitur vltra,q̃ deliquerit. Præterea hodie illa iura ſunt correcta, vt in auth.de hæred.& fal.§.ſancimus, ſm̃ Rayn. & Bar.in d.l.reſcriptum.Concludendo ergo ꝙ poterit impune offendi, & illum capiens habebit præmium à ſtatuto ordinatum , ꝙ maxime ver̃ eſt ſi nulla cauſa interueniente de nouo tale maleficiũ paſ̃ poſt ſecuritatẽ ꝑceſſam cõmiſit,pſumitur .n. doloſe illam ſecuritatem impetraſſe.l.ſi ventri.§.fi.ff. de priuil.cred.& ſic ei iuuare non debet.ff.ad Mac. l.ſed Iul.§.ꝓinde,cum ſim.Prędicta vera niſi ad ſui defenſionẽ fecerint. tunc.n.ſiue facere potuerit ſiue nõ,de quo dicam inf.q.48. nõ intellr̃ ſaluũconductu rupiſſe.ff.de fur.l.ver̃. Et licet tunc non excuſetur q̃n puniat̃ pęna ordinata ex delicto ꝑ eum cõmiſſo, non tñ poterit ex primo bãno detineri q̃a ꝯtra ſecuritatẽ cũ fuerit ꝓuocatus feciſſe non intellr̃. Facit qđ' hr̃.C.de calumn.l.2.cum concord.

17 Decimoſeptimo † ẽt circa bannitum ſecuratum, ſtatuto cauet ꝙ capiens bãnitum debeat hr̃e centum à cõi.Quidam cœpit bãnitum hñtem ſecuritatem t̃palem,queritur an debeat hr̃e centum.Hanc q.diſputauit antiquitus D.Th.de Azog.& incipit q.ꝓſuppoſito ꝙ bãniti, & vt qõ ſubtilior redderetur addidit themati,alio ſtatuto caueri ꝙ uerba ſtatuti debeant intelligi ſm̃ propriam ſignõnẽ, abſque aliquo extrinſeco intellectu. Ad affirmatiuam arguit ꝙ bannum non tollitur per affidationẽ per regulam.l.ꝑut quiſq;,de ſol. Secundo,à iuſto errore capientis.l.fin.ff.pro ſoc.cum ſim.Tertio,quia t̃palis mutatio rei nãm non alterat.l.ex facto.§.ver̃.ff. de hær. inſt.cum ꝯcord.Quarto,à certitudine t̃palis in ſecuratione adiecti.Tale.n.obligationem non ſuſpendit.l.cedere diem,de verb.ſign.cũ ſim.ergo nec bannũ.& ſic nec extinctio,nec ſuſpenſio præmium denegant . Quinto,arguit à fidantia non effectiua,vel plena,ſed tẽporali,& ſic non perfecta ſecutatione,& ꝑꝑ ea nullum debet effectum parere.l.5.§.fi. de verb.obl. cũ ſim. Soluit pro parte negatiua primo æquiparando fidantiam appellationi per l.non pñt.ff.de leg. Secundo,quia nõ eſt bannitus cum effectu ſm̃ ꝙ debent verba in telligi.l.1.in fin.ff.quod quiſque iur.cum cõcordan. Tertio,per regulam,cum principalis,& regulam acceſſorium. Securitas.n.operatur circa perſonam affidati,ergo intellr̃ operari circa præmium capientis quod eſt acceſſoriũ . Quarto,ratione ceſſante quæ fuit vt malefactores puniantur.l.ita vulner.ff.ad l. Aquil. ſed iſte captus ꝑꝑ fidantiam puniri non poterit,igitur ceſſat præmium.l.adig.§. quis,de iure patr.C. de epiſ.& cler. l. gñalr̃. Quinto,ab incompaſſibili,q̃a non põt eod. tp̃e,& loco dici bannitus, & non bannitus, C.de fur.& l.1.cum ſim. Sed ſi darentur centum huic capienti iudicaretur ut de bannito quod non eſt ver̃ , quia affidatus igitur &c. ſed iſta ratio non ꝯcludit, quia per bannitus eſt licet bãnitus affidatus.Non.n.ex hoc intelligitur ad tp̃s rebannitus per not.in l. fin. C.de ſent.paſſ.Subdit quod quia debitor eſt ille à quo inuito põt extorqueri de verb.ſig. l.deb.& ille proprie dr̃ debitor.& ideo bannitus ſecuratus,quia interim inuitus nõ põt exigi non proprie dr̃ bannitus, ergo ſtatutũ ſibi non locum vendicat, quia verba debent proprie intelligi.licet autem prędictæ rõnes ſint perſuaſiuæ illi tñ quæ facta eſt à ratione ceſſante inhæret . Et ad contraria reſpondet quod ver̃ eſt eum interim eſſe bãnitum, ſed non cum effectu.Ac etiam ꝑꝑ ceſſantem rationem dicit non eſſe illum,de quo loquitur ſtatutum,& ver̃ dicit etiam ignorante, ut dicam infra hoc eod.t.pe,& parte q.23. & duabus ſeq.& in 3.temp. parte 1.q.3.poterit tamen tunc repetere expenſas quas feciſſet in capiendo l.mulier inops.de cap.& quod dicam infra hac eadem parte quæſt.19.

18 Decimooctauo quæritur †vtrum p̃mium quod datur capienti bãnitum debeat diuidi inter eũ,& fiſcum,& vr̃ quod ſic,& vr̃ probari.ff.ad Syll.l.Corn.in fi.ibi tangit Ray.poſt Dynum.In contrarium eſt veritas,ut not.in l.ſiquis id quod in prin.ff.de iuriſd.om.iud. & ad l.Corn.in fi.reſpondet quod ibi eſt ſpeciale quod etiam tenuit Iac. de Are. inſt. de

acc.

ac.§.pœn. & idem breuiſſime referendo tantũmodo Dy.dixit Alber.vbi ſupra q.47.Hęc deciſio debet intelligi qñ ſtatuto cauetur, ꝙ præmium detur capienti de bonis bãniti. Si enim diceret ſtatutũ, ꝙ detur de bonis cõis fruſtatoria eſſet q̃ſtio, an fiſco debeatur dimidia, ff.de ſol.l.qui ſie.eſſet.n.potius nugatio quædam vt l.ſi qs à filio.& quod ibi not.de legat.1.Si ergo ſtatutũ dicat,ꝙ capiens bãnitum debet hr̃e centum de bonis bãniti.nihil debebit dare fiſco, qa intelligitur quod totũ applicetur. Ita.n.dictat ſtatutũ à quo decipi nõ debet,l.2. C.de his qui ve.æta.imp. Nec illa iura aliqd faciunt.Loquuntur.n.de pœna quæ debetur à cõtrafaciente,& dubitatur an debeatur agenti, an fiſco de quo dic vt dictis iur.& plenius in l.agrar.ff.de termi.mo. q̃ limita niſi pęna imponat̃ pro intereſſe lęſi. Tunc.n.ei in totum applicat̃ quocunq; iure agatur,l.in eũ iuncta,l.quiq;.ff.de in ius voc. Facit,C.de leg.l.pen. Quæſtio aũt p̃dicta loquitur de p̃mio quod datur faciẽti id ꝙ à ſtatuto ꝑmittitur, & ideo tanq̃ à ſeparatis non eſt licita argumẽtatio,l.fin.de cal. cum ſimi.

19 Decimonono quæritur,† Titius in capiendo Caium bannitum fecit expenſas, An debet illas repetere à cõi. Dixit Bald.ꝙ ſic ꝑ l.mulier inops,ff.de captiuis,vt ipſe not.in c.1.in prin.hic finit lex Corn.& incipit conſue.re. ꝙ ſine dubio verꝫ eſt qñ ex forma ſtatuti nihil datur capienti. Si aũt aliquid datur tunc dubium eſt, an illud in expenſis imputetur. In quo puto dicẽdum,ꝙ aut datur pro p̃mio aut ſimpliciter.Si pro pręmio poteſt ẽt petere expẽſas arg.ff.de cond. & demon.l.qbus diebus,§.dñs. Si ſimpliciter tunc non poſſit expẽſas petere niſi excederẽt quantitatẽ datam à ſtatuto. Tunc.n.poſſet id reſiduũ petere. facit quod hr̃,ff.vi bon.rap.l.1.cum ibi notatis de cond.inde.l.eleganter, §.ſi quis poſt. de tranſact.l.& poſt rem cum ſimi.

20 Vigeſimo † pone ſtatuto cauetur quod q cœperit, & præſentauerit bãnitum poteſtati debeat hr̃e centum à cõi,plures cęperunt bãnitum,& illum captum cõi præſentauerunt, quæritur an debeat hr̃e quilibet centum, an oẽs vnica centum, & vr̃, ꝙ quilibet debeat hr̃e centum per l qui filiabus.§.ſi quis ita.de le.1.& inſt.de lib.agn.ſucceſ.§.ſi plures.Dicit Alb. vbi ſupra q.104. quod hæc queſt. põt decidi ſicut deciditur quæſtio de pluribus intrantibus ſimul caſtrum,& remittit ad not.ad §.diſcipuli,in proœ.ff.Illa q̃ſtio ponitur ꝑ Bart.in l.hoc articulo, ff.de hær.inſti. Et determinat,ꝙ inſpicienda ſunt verba ſtatuti an loquatur ꝑ verbum vniuerſale, ſiue collectiuũ an per diſtributiuum.Primo caſu oẽs habeant vna centũ.Secundo,quilibet habeat centũ per d.l.q filiabus.in fin.Credo,ꝙ hoc ſit verꝫ. ſi tñ appareret factam fuiſſe fraudem vt qa multi cœperũt vnum ad quem capiendum ſufficiebant pauci;non puto oĩbus dr̃i,ſed ſolum illis principalibus in capiẽdo. Nec.n.veriſimile eſt,ꝙ fiſcus voluerit iactare pecunias,l.cũ de indebito,§.1.de prob. & ſe in infinitũ obligaſſe,l.q bona.§.vlt.de dã.inf. Et ita in pluribus ponẽtibus vexillũ,&c. terminauit Pet.&poſt eũ Ray.in d.§.diſcipuli.Pro qua determinatione facit tex.in d.l.q filiab.§.1.in fi.Quę aũt ſint dictiões collectiuę,& q̃ diſtributiuæ.vide in d.l.hoc articulo.

21 Vigeſimoprimo quæritur, † Statuto cauetur,ꝙ qui cœperit bannitum,in pecunia debeat hr̃e 50. Qui aũt cœperit bannitum in perſona debeat hr̃e centum. Titius bannitur in mille,& ſi non ſoluerit intra menſem, intelligeretur bãnitus in ꝑſona, fuit intra mẽſem captus,& p̃ſentatus,&deinde elapſus eſt mẽſis,& non ſoluit.Quæritur quod p̃mium debeatur capiẽti.Quęſtionem iſtã ſub terminis ꝙ bãnitus erat in centũ, & ſi caperetur, & intra mẽſem à die quo in fortiam cõis venerit non ſoluerit dr̃et decapitari.diſputauit Odofr.vt refert Alb.vt ſupra q.76.& multũ copioſe allegat. Primo,ꝙ debeat hr̃e cẽtum à cõi publica vtilitate ad l.Aql. ita vulneratus. de male.& ma.l.fi.quæ fortius inſurgit quãto ad maius p̃cium inuitabuntur hoĩes ad capiẽdum de leg.2.l.cũ pater,§.1.ad fi.de annu.leg.l.ſcio.in fi.1.rñſo. Secũdo,à cõſideratione effectus cõſecuti q in iure attendit̃, l.1.in fi.quod quiſq; iuris,ſed effectus eſt ſecutus qa ꝯdemnatio pecuniaria cõuerſa eſt in ꝑſonalem,ff.quod met.cau.l.ſi cum exceptione,§.hæc aũt actio. Ergo iſte effectus debet ꝯſiderari,ff.de actio.emp.l.1. & C.eo.l.ſi traditio. Tertio,à duplicitate rõnum.duę.n. rõnes.ſ.transfuſio ſniæ pecuniarię in corporalẽ, & ipſa executio vincũt vnam.ſ.verbalẽ ꝯdõnalem in pecunia.C.de edic.diui Adria.tol.l.fi.& extra de treu.& pa.c.licet.Quarto, à purificatione ꝯdõnis quæ retro trahitur,l.potior.in prin.q pot.in pig.hab.Et ſic purificata ꝯdẽnatione ꝑſonali retro dicet̃ captus

bannitus

bannitus in perſona.ff.de vſufruc.l.ſed, & ſi aliquid.§.interdum.de ſol.l.1.cũ ſimi. Quinto, a paraficatione pſentationis capti ad iudicem.de fur.l.interdum.§.q ſi.de condit.ob cau.l.pen.ſed ipſi iudici ſufficeret in quacunque parte.iudicij ius ſuperueniret.l.non põt de iud.& l.ſi rem.§.ſi.de pig.actio. de pecu.l. qſitum,cum ſim,ergo,& ipſi pſentatori ſuffi cere debet. Sexto, a nã traſfuſionis q̃ eſt ab initio facta poſtea tranſfuſione vnicus actus cenſeat.ff.qñ dies leg.ce l. ſi cum pũitione. l.ſi pœnam.& l.1.ff.qñ di.le.ce.l.1.§. item ſi ita.ad l.falci ad l.Aquil.l.ſi vulnerato ſeruo, cum ſi. Arguit ſecundo, q̧ vtrunq; premium pſequi debeat. Primo, qa tale p̃mium cũ ſit beneficiũ debet latiſſime interpretari de ↄſt. prin.l.ſi.Secundo,a ſimilitudine periculoꝝ q̃ verſant in capiendo.l.ſi ſeruus. de his qui ad eccl.confu.C.ad l.Iul.de vi.l.qm̃.ad l. acq. l. quemadmodum in fin. Et ſic debet eſſe multitudo præmioꝝ.de iureiur.l.ſemper.§.negociatores. Tertio,qa cum ſit dubiũ qđ p̃miũ debeat,debet fieri interpretatio ↄtra fiſcum. ff.de iur.fiſ.l.non puto.Quarto,à pluralitate ↄdemnationũ.pendente.n.ↄdõne vtroq; modo ↄdemnatus erat.l.1.§ biduum .ff. qñ ap. ſit ergo ẽt debet eſſe pluralitas præmioꝝ de ap. cũ in vna,ad Turpil.l.1.§.ſi plura.de ope non.nun.l.de pupillo.§.ſi pluribus. Tertio, principaliter arguit,q̧ debeat hr̃e ſolummodo quinquaginta. Prima,quia vbi obligatio pendet ex pluribus ↄdõnibus à prima purificat,& amplius non committit iud.ſol.l.cum q̃rebat.de verb.obl.l.ſi ita q̃s ſtipulatus. Sed obligatio ad primum pendet à pſentatione banniti pecuniariter vel pſonalr̃,ergo purificat a prima pſentatione q erat pecuniaria. Secundo,qa p̃miũ debet ipſi actui pſentationis, ergo illud tp̃s attendit non inſpecto q̧ poſtea aliunde deueniat vt d.l.ſi pęnum.de rei ven.l.non ideo.& l.ſi q̃s hac lege.ad Syll. l.1.§.1.cum multis ſi. Tertio,qñ facto alicuius aliqd ↄſequendum eſt non ſufficit id fieri facto ſtultitia vel negligentia l.2.ff. de cond. & demon.de bo.poſ.l.1.§.ſemel,cum multis concor. Qđ aũt pſentatus puniat pſonalr̃ cõtingit ſua culpa,& negligentia,qa nõ ſoluit. ff.de fideic.lib.l.ſi q̃s in ſua.ad ſi.de rei vend. l.ex diuerſo.§.petitor.cũ ſimi. Et ſic fiſci obligationem non auget de fideic.l.fin. cum ſi. Quarto,qa ſicut q̧ ſemel meum eſt amplius meũ fieri non põt.l.3.§.ex plurimis.de acq. poſ.inſt.de le.§.ſi cui,cũ ſi. Ita ſemel pſentatus amplius pſentari non intelſr,ſicut,nec ex aſſidua ↄtrectatione non naſcit nouum furtum.de fur.l.et qui. Et ſic attenta pſentatione prima qua fuit ↄdẽnatus pecuniariter nõ attenditur alia,nec id quod poſtea occaſionaliter venit de pecu.l.eo tp̃e. Quinto,cõe cui fit præſentatio vnicum bannum recipit de pac.l.reſcriptum.§.ſi pacto.cum ſi. Ergo vnicum p̃mium debet de cond.& demon.l. plautius. ſed in dubijs debetur minimum de reg. iur.ſemper in obſcuri.& l.ſemper.ff.de verb. obl.ergo,&c. Sexto,qa ab initio pecuniaria obligatio ex quaſi ↄtractu orta eſt.l.3.§. idẽ ſcripſit.ff.de pecu.& de tute.& ra.diſ.l. defenſor.Item deinde nõ ſoluta pecunia ẽt ex qua ſi ↄtractu orta eſt obligatio ad pſonam ijſdẽ iur.ergo prima non eſt nouata.l.ſi.C.de noua.ſm verã opin. Et ſic eſt in electione fiſci p qua obligatione ſoluere velit.l.ſi q̃s à ſocio. p ſocio cum ſi. Vltimo qa à primordio tituli fit denominatio.C.de teſta.manu.l. ſi. Et ideo à prima ↄdemnatione debet ipſa preſentatio ↄſiderari.Et ſic debet hr̃e p pręmio 50.tm̃.Finalr̃ dixit ſoluendo quoſdam tenuiſſe,& ita fuiſſe qñq; iudicatum q̧ pſentans debeat conſequi maius præmium per allegata ſupra pro iſta parte. Dixit tñ verius eſſe 50. tm̃ deberi per iura pro iſta parte allegata, pro qua deciſione adducit de leg. 2.l. Sempronius proculo,de le.1.plane.§. ſed ſi non corpus,de probatio.l.50.Vbi in dubio debetur vnum,& minus.Ad contraria rñdet.Ad primum,q̧ ẽt alias quam premijs quis debet inuitari ad fauorem patriæ de ventre in poſſeſ. mitten.l.1.§.ſi ea.cum ſi.Ad ſecundum,q̧ in ipſa pſentatione dr̃ factum conſummatum. Ad tertium, q̧ duæ rõnes hic non currunt circa idem.vt ſecunda rõne pro hac parte facta.Ad quartum rñdet, q̧ quia ſoluere,& nõ ſoluere eſt conditio ptãtiua retro non trahitur vt l.1.qui potio.in pign.habean.licet ſecus ſit in caſualibus vt l.potior. eod. tit. Ad quintum rñdet, q̧ præſentatio debet vnico iure cenſeri.l.eum qui ædes,de vſucapio. Ad ſextum rñdet,q̧ illa iura loquuntur in legato quod pendet à mera voluntate teſtatoris. Et ideo qñocunq; appareat deberi ſecundũ hr̃ perinde ac ſi illud tm̃ fuiſſet legatum qa ſic de eius voluntate apparet. Sed in caſu noſtro iudex poſt ſniam habet ptãtem. ff.de regul.iur.l.iudex.& ſic vna non transfunditur

in aliam.ſed in vtraq. perſeuerat licet vtriuſ
que commodum conſequi non poſſit.Si hęc
videre extẽſe velis, vide vbi ſupra vbi ſcribit
hoc per ſex columnas.Pro iſta parte faciunt
duo. Primum ꝙ ꝯdemnatio pecuniaria non
transfunditur in perſonalẽ,nec illius fit no-
uatio ſm notata ꝑ Bat. in l.i.ff.de publ.iud.
per Bal.in l.magnam,in fi.C.de contrahen-
da,& commit.ſtipulatio.licet ipſe Bart.aliter
tetigerit arguẽdo in l.cũ duob.§.idẽ rñdet.
ff.pro ſocio. Secũdo qa qualitas adiecta ver
bo,ſemper intelľr ſm tp̃s verbi.l.in delictis.
§.ſi extraneus.ff.de noxa.Et ſi cum tp̃e præ-
ſentationis in vtroq; themate reperitur ban
nitus in pecunia non in perſona verbum bã
nitum intelľr ſm tp̃s verbi ceperit ſiue præ-
ſentauerit.Et ſic debentur ſolummodo quin
quaginta.Faciunt not.per Bar.in l.ex facto,
in princ.de vul. & pupil. Et ideo vt ſubditur
vbi ſupra in fi. Si bannum conuerterẽt quia
bannitus eſſet in pſona ſaluo ꝙ ſi intra men
ſem à die capturæ ſolueret mille illũ capiẽs
deberet hr̃e centum,quia tp̃e pręſentationis
bannitus erat in pſonam. Ad qđ alle.idem
Odoſr.de ver.obl.l.ita ſtipulatus.de reg. iur.
l.miles.§. decem. & d.l.ſi pec.2.rñ.& l.1.§.
item ſi ita ad l. fal. Et iſta deciſio vr̃ facilior
prima qa cum ſolutio pecuniæ ſit in hoc ca
ſu in conditione non eſt in obligatione vt l.
ſi qs ſub ꝯdõne ff.ſi qs omiſ.cau.teſt.Et ideo
tanq̃ ꝯdõ ptãtiue voluntaria retro non trahi
tur.Sed in præcedenti videbatẽ neceſſaria, qa
erat in ꝯdõne, & ideo retro trahi videbatur
conditio licet eſſet ptãtiua.vt l.1. qui pot. in
pig.hab.& l.Titius,q̃ res pig.ob.poſ.ſed tñ-
de qđ ſolummodo ſolutio eſſet illa q̃ retro-
trahitur quæ in obligatione non erat. & ſic
non obſtat deciſioni ſupraſcriptę.Et nota be
ne titulum q̃õnis quia hic terminus non cur
rebat à lata ſn̄ia ſed captura.Et ſic patet ꝙ iu
dex volebat eum intelligi interim bannitũ,
& ſic non ſunt hæc contraria his quæ dicam
hoc eodem tp̃e parte vlt.q.79. vbi vide.

22 Vigeſimoſecundo † ſtante ſtatuto, ꝙ qui
cœperit bannitum debeat hr̃e certum p̃mũ,
ptãs illius loci cœpit quendam vt malefacto
rem quem ignorabat eſſe bannitum,cũ poſt
capturam,reperiat eum eſſe bannitum. vult
p̃mium à cõi,q̃rit an debeat illud hr̃e. Hanc
q̃õnem formauit Bar.in l.3.§.vtrũ.ff.ad ſyll.
& determinauit qđ non debeat hr̃e. & idem
Bal.tenuit ibi,& in l.genero.ff.de his qui no.
inſa.Et mouentur pluribus rõnibus.Prima,
quia ptãs ſuo ſalario debet eſſe cõtentus,qa
illud habet pro exercitio ſui officij in auth.
iuſtur.ꝙ præ.ab his,& in auth.ſcriptũ exem
plar.§.ſicut.Secundo, quia ipſe ptãs non cœ
pit ſponte ſed ex neceſſitate ſui officij,qđ eſt
purgare ꝓuinciam malis hominibus.l.con-
gruit.ff.de offic.præſi.ergo p̃mium conſequi
non debet,vt d.§.vtrum.& de acq.re.do.l.3.
§.ſi ſeruus.Tertio,quia illud gratis facere te
netẽ ergo p̃mium capiendo turpiter faceret.l.
1.de cond.ob tur.cau.bene facit tex.in l.q ſi
ne.ff.de nego.geſt.Quarto,qa cœpit eũ non
vt exbannitum, & ſic ſtatuti ꝯdõnem nõ ad-
impleuit,ignorabat.n.eũ bannitũ,ergo, &c.
l.2.de conditio.& demonſtra.& d.§. vtrum.
Adde q̃ dicam in duabus q̃õ. poſt ſequentẽ.

23 Vigeſimotertio † Stante dicto ſtatuto vi-
get aliud ſtatutum quo cauetẽ quod hoies de
villa teneantur trahere ad rumorem,& cape
re malefactores,& exbannitos.Quidam iuit
ad capiendum exbannitum, & cum exbanni
tus fugeret, eleuauit rumorem ꝑꝑ qđ hoies
de villa inſecuti ſunt eum,& illum ceperunt.
Quærit in alicui p̃mium debeatẽ Bart. in l.3.
§.vtrum.ad Syll.dicit ꝙ nõ.Primo,nõ hoies
de villa, quia incitati non ſponte ſed coacti
illum cœperunt vt ibi.Ille etiã qui inſecutus
fuit hr̃e,non debet, quia ipſum non cepit. fa
cit qđ hr̃ in l.ſi barſatoram. C. de fideiuſ.cũ
concor.facit.ff.de acq.re.do.l.laqueum.

24 Vigeſimoquarto † Stante eodem ſtatuto
Seius ſciens Titium bannitũ. ignorans aũt
ſtatutum p̃dictum p̃mians capientem cœpit
Titium,& ptãti eum pſentauit.q̃rit an poſſit
petere.p̃mium.Dices tu ex dictis ſupra ꝓxi-
mis.q.hæc.q.eſt deciſa.ꝙ nõ, qa ad impediẽ
dum lucrum ſua ignorantia põt ꝯtra eum al
legati,vt d.l.ſi is.§.ſi ſeruus.de acq.re.do.ſed
non eſt ſic. aliud.n.eſt ignorare illum eſſe bã
nitum, & aliud eſt ignorare ſtatutum p̃miãs
capientem,Primo,caſu locum hñt quę dicta
ſunt ſupra ſecundo caſu talis ignorantia nõ
nocet. Commodum.n.à ſtatuto datũ q̃rit ẽt
ignoranti ſtatutum arg. C. de dec.l.pen.lib.
10.& ita determinauit Bart. in l.oẽs populi.
de iuſt.& iur.in q.5.principali in principio.

25 Vigeſimoquinto † dictum eſt ſupra ꝙ oc
cidentis bannitum q põt impune offendi pœ-
nam non meretẽ.Quærit an ſit neceſſe qđ ꝓ-
bet occidentem ſciuiſſe illum fuiſſe bannitũ.
Bart.in l.genero.ff.de his qui.not.inf.& in l.

inter omnes .§. recte. de fur. dicit q non, quia quantum ad incommodum ignorantis talis ignorantia alteri non prodeſt, ſed ſtare debeat veritati vt d.l.genero.& d.§. recte.de cri.expil.hæred.l.fi.inſt.de obl.quæ ex delic. na.§. placuit,& ita communiter tenetur.

16 Vigeſimoſexto † Caius ſciebat Titiū Ioānis eſſe bannitum,videns alium quē putabat eſſe Titium Ioannis, & in veritate non erat occidit illum. Quæriť an ſtatuto pmittente occidi bānitum excuſeť. Iſtam qōnem forma uit Franc.de Aret.in l.ſi cum ſeruo.ff.de iniur.& arguit qđ excuſeť, & in nullo puniať arg.d.l.ſi cum ſeruo.& eo.tit.l.illud.§.fi. Nō enim cogitauit delinquere,ſed putauit ſe licite agere.dicit.n.nō teneri de dolo,ſed puniri pōt ſm modum culpæ.arg.l.ſcientiam.§.qui cum al'r.ad l. Aquil. Aduertendum q aut habuit iuſtam cauſam ſic credendi, puta qa ſic publice tenebať q ille eſſet Titius Ioā.& tūc in nullo puniť arg.ff.ad Maced.l.3.& C. eo. l.Zenodorus.cum ſi.ſi aūt non tenebatur publice,ſed ex aliqua cauſa motus fuit ad ſic credendum,& tunc non ſit in dolo nō pōt Cornelia de ſicarijs ꝯueniri.l.in lege.ff.ad l.Cor. de ſic.Sed vt dcm̄ eſt ꝑ modo culpæ aut latæ aut leuius poterit puniri vt ſupra. Quæ aūt ſint tales culpæ hr̄ in l.qđ nec.ff.dep.An aūt hoc caſu pleniſſima culpa puniri poſſit cū dabat opā ex aſpectu rei licitę recurre ad no.ad l.aut facta.§.-del.ff.de pę.& i l.j.ff.de l.p Doc.

17 Vigeſimoſeptimo quęro,† ſup dicto ſtatuto q bannitus poſſit impune oſſendi. Quædam vniuerſitas fuit bannita de quo dixi ſupra in primo tpe parte 1.q.5. An qlibet de illa vniuerſitate poterit impune offendi. nō inſiſtendo in verbis dicendum eſt q non, qa nullus ſinglř vt ipſe eſt bannitus vt hr̄ in l.in tm̄.§.qui in vniuerſitatis.ff.de re.di. & de in ius voc.l.ſed ſi hac,§.q manumittiť. & quod habetur per Bar.in l.4.ff.de re iud.

18 Vigeſimooctauo † Bannitus captus erat ā familia ptātis.Titius illū videns in manibus familiæ interfecit.Quæriť an potuerit impune facere.Iſtam §.formauit Dy.in l. laqueū. ff.de acq.redo.& ibi ēt ponit Bart. ſed latius ponit in l.3.§.trāsfugas.ff.ad l.Corn.de ſic. & refert Iac.de Are.ēt diſputaſſe qđ ēt dicit Ioan. Andr.eius determinationem effectiue referens in addi.Spe.in tit.de accuſ. §. ſequiť verſ.qd ſi qs bannitus circa princ.magnę additio. Et ideo poſſet cum ſola deciſione tranſire remittendo ēt ad dot.per Alb. vbi ſupra q.64.qa tn̄ aliqua pulchra dn̄r ꝑ Ia.de Are. & alias eius diſputatione latius qua referat Ioan.And.Tn̄ quā breuius potero his ſubijciam ēt cum alioꝶ dictis.Arguit.n.primo ad affirmatiuā q poterit impune occidere.Primo,ā verbis legis,quæ & ſi dura ſint ſeruanda ſunt l.proſpexit.ff.qui,& ā qui.& l.qđ cōſtitutum.de mili. teſta. Secundo,qa lex non diſtinguit bannitum captum ā non capto,ergo,&c.ff.de publ.l.de precio. Tertio,qa cum adhuc duret bannum debet durare effectus. C.de infe.pe.celi.l.1.de ferri.l.ā nullo, addebat Dyn.qa captio non facit deſinere eū eſſe bannitū,ar.ad hoc.C.de decu.l.2.Quarto,pp incertitudinem, qa licet captus eſſet non tn̄ certum erat q pœnam pateref. poterat.n.fugere.l.ſi appatitor.C.de appart.lib. 12. & de ac.re.do.l.3.§.illud.& de incēd.rui.nauf.lege pedius.Quinto,deprehenſum in facinore licet occidere ei.cui alias non liceret.C.de ſic. lege is qui.ff.de verbo.obl.l.q ſeruum.de legat. 1.quid ergo.§.ſi hæres. ergo fortius iſtū deprehēſum quē ante licebat occidere, ſic q cum ſit factū lege pmittente pœnā non merei l. Gracchus .C. de adul. Adduxi ēt Dyn. ad hanc partem.l.in laqueū de acq.re.do.vbi dř q feram illaqueatam poſſum apprehēdere,qa multa pn̄t occidere pp q ā laqueo euadat. Ad hanc partem ēt adducit Bal.in l.liber tas.ff.de ſtat.ho.q nō intereſt reip.ā quo occidať dumtn̄ occidať.l.cum ſeruus.ff.de verb. obl. Item qa cum quilibet ā ſtatuto habeat ptātem occidendi, non hēt neceſſe ā iudice impetrare.l.q ſub ꝯdōne.§.fi.de cōd. inſt. In ꝯtrarium alleg.Dy.l.carceri. & l.fi.in §. fi.de cuſto.reo.vbi dř q capite puniť qui carceratum interficit, captus aūt dř carceratus vt l. qui neque.ff.de verbo.ſign. Dicebat tn̄ illis, ll. rn̄deri poſſe, quia hic erat certum bannitum illum debere mori,ibi nō . ſed ſubdebat q alia rōne dici pōt talem interficientem puniri, qa non licet alicui ꝓuincialium aliquē ē manibus officialium eripere in auth.vt oēs obe.iu. prouin.§. eripiant. Iac. vero ad hanc partem abducebat ſtatutum intelligi debere in eo cui per iudicem pœna imponi nō pōt arg. C. de iud.l. nullus.ſed hic captus erat in ptāte iudicis arg.ff.de do.l. qui ſaxum . & ſic puniri poterat. Item quia alias licet auctoritate legis occidere reſiſtentē,cui non reſiſtentem ā contraria non licet occidere. C.de his

q̄ ad eccl.ꝓfug.l.ſi ſeruus.ita,& hic non licet b.ān.cū nō reſiſtentē, imò iudici obediētē in terficere. Præterea hic erat in cuſtodia reip. ergo debet reſeruari vt torqueaṫ. C.de epiſ. aud.l.raptores. & vt ſaluus ſit debito ſuppliçio.ff.de qō.l.qōnis.& de cuſt.reo.l.1.de male.& ma.l.fi.alle.Bal.ꝓ hac parte l. adictos. C. de epiſc. aud. vbi dṙ, ꝙ priuatus nō pōt impedire iudicis executionē. Itē addebat rationem, iudex eſt executor ordinarius, iſte priuatus extraordinarius executor. Sed vbi locum hēt remediū ordinariū ceſſat extraordinariū.ff.de mino.l.in cauſæ. Soluit Iac. q̄ſtionem pro hac parte per iura p̄dicta ac ēt q̄a lex ꝑmittit hoſtem occidi.l.3.§. fi. ff. de ſic. Et tū poſtquam captus eſt occidi non poteſt vt inſt.de iure perſo.§. 1. de ſtatu homi. l.3.§.ſerui.Et facit.ff.ad l.Aquil.l.ſed,& ſi q̄cunque. Item quia cauſa ꝑꝑ quam poterat à quilibet occidi.ſ.defectus publicæ vindictę ceſſat in ꝓpoſito ergo,&c. l.qḋ dcm̄. ff. de pac. Ad contraria rndet. Primo ad verba ſtatuti, q̄a intelliguṅ alio non interueniente qḋ impediat. Similiter tutor, & legatarius pn̄t eſſe teſtes hoc intelligitur niſi aliud impediat. ff. de teſta. l. qui teſtō, in prin. & de obſequijs.l.Titius.ſic & alias in l.non erit. §.dato. de iureiur. & l. tut. Item q̄a vbi vna lex non diſtinguit.l.vna.C.de inoſ. donat. Facit lex vt gradatim.§. ſed,& ſi lege,de mune.& hon.Nō ergo factū eſt lege ꝑmittēte, imò vetāte, & ſic quaſi omnia argumēta tolluṅ. Addit ēt ſi quis dixerit hoc ius occidendi cōpetere reip. & cuilibet alij inſolidū, ſicut alias dṙ in lege ſi cui.§.ijſdem. de accuſ. locū habuit p̄occupatio.ff.de ꝓcur. l. pluribus. Plus dicit,& notabiliter.quod ſi eodem tp̄e concurreret reſpublica,& priuatus dr̄et reſpublica p̄ferri. aut tanq̄ ille cuius directo cōpetit.C.de nouati.l.3. Aut q̄a eius voluntas æq̄or eſt, q̄a ꝯtinet viam iuris,& iuſtitiæ ordinariā ar.ff.de re iud.l.inter pares. & C. q̄ bo.ce.poſ.l.fi. Addit rōnem, ꝙ potentia offenſionis procedit ꝑꝑ ꝯtumaciam quæ eius pœnam aggrauat vel l.relegati ff. de pœ. illa aūt contumacia eſt finita poſtq̄ eſt in manibus familiæ.ſ.quo ad hūc effectū vt à quocunq; poſſit occidi. Remanet ergo ſolū pęna primi delicti ob qḋ bannitus eſt. Adducit ſimile de feris beſtijs q̄ licet à quocunq; capi poſſint non tū pn̄t capi cū ſunt in manibus alicuius.ff.de acq.re.do.l.3.in fi. Et hāc partē tenet Cy.in d.l.libertas.& Bar.in d.§.trāſfugas, addēs ꝙ illi q̄ veniūt de neceſſitate ad ciuitatē dr̄r hr̄e ſecuritatē à lege.l.2.§.legatis.ff.de iud.& ff.de leg.l.fi. Sic ēt dicimus in teſtibus vt ea.l.2.§.ſi q̄s.& ſic concludit ꝙ ille qui ducitur à familia de neceſſitate venit. & ſic dṙ hr̄e ſecuritatem à lege. Ideo illum occidēs incidit in l.Iul.maieſt.ar.ff.ad l.Iul. maieſt.l. 1. & ibi ēt hoc ſequiṫ Ang. Credo qḋ verꝫ eſt eum non potuiſſe occidi in manibus familiæ. & qḋ illū occidens teneaṫ pœna l.Corn.de ſic.ꝑ d.§.transfugas. Sed non puto qḋ teneaṫ pœna legis Iulię maieſt. tū q̄a iure non caueṫ de ſecuritate legis niſi in certis caſibus inter quos iſte nō reperiṫ. Tū ēt quia pœnę non debēt extendi.ff.de pœ.l. interpretatione.& l.ſi p̄ſes,ac ēt quia in ciuitatibus alijs ab vrbe tali pœnæ locus non eſt vt dictum fuit ſupra parte 1. huius tp̄is. q.15.& hæc locum habent quando iuſte captus erat,ſi vero iniuſte,vide infra.q.31.

29 Vigeſimonono † Statuto caueṫ, ꝙ capiēs bannitum debeat hr̄e centum à cōi, altero punitur vadens in alterius territorium ad aliquem capiēdum. Titius bannitus de Florentia vbi eſt ſtatutū erat in territorio Florētino. Sēpronius voluit eum ibi capere. ille vero aufugit in territoriū Bononiēſe, & ibi à dicto Sēpronius eū inſequentē captus fuit. Quæriṫ an potuerit capi. & ſic Sempronius debeat puniri virtute alterius ſtatuti Ioan. And.in d.tit.de acc.§.ſequiṫ. verſ. q̄d ſi quis in ſuaꝝ additi. verſ. elegans Old. qō. refert Old.diſputādo terminaſſe Titiū capi nō potuiſſe.& ſic Sēproniū puniendū. Allegat primo ꝓ caſu.l.q̄s ſit fugitiuus.§.idē Cęcilius. ff. de ædil. edi. Et ibi declarat qualṙ inducaṫ ponēdo ibi caſum,ſed nimis ꝓlixe,q̄a in gl. ſatis apparet. & ꝯfirmat hoc dictum qḋ ex iure loci non debebat aliū locū ingredi. Allegat.ff.ad Marce.l.ſi filius.§.fi. Adducit ēt l. q̄ cum maior, primo rn̄ſo de bonis lib. Item q̄a ꝯditio exiſtentis in fuga pōt ad eius commodum variari. l. ſi q̄s in ſeruitute, de fur. Sic ergo cum intrauit territoriū Bon̄. factus eſt lib. deducit ēt nor. in l. talis ſcriptura de leg.1.in vlt.gl. & ꝙ verba ſecūdi ſtatuti ſunt clara ergo ſeruanda l.non aliter.de leg.3. & quia limitatio locoꝝ eſt certa, & ſic nulla reſtat iuris.q.l.ancillę C. de fur. Et dicit non ꝓdeſſe licitum principium, q̄a ꝑꝑ mixturā inſpiciṫ id qḋ nocet vt no.de reg.catō.l.1.& ibi

ibi concord. Ac etiam quia effectus ſecutus eſt in loco prohibito. Et ideo a princ. licito legem non aſſumit. Allegat. ff. ſi ſerui. uen. l. ſicuti. §. Ariſt & ad l. Aquil. l. quemadmodū. in prin. Et ſic ceſſat pceptio rei altero prius illam apprehendente. ff. de acq. re. do. l. in laqueum, & l. nãlem. §. illud. Item q a pacificantur exceſſus in loco, & exceſſus in modo. inſt. de act. §. huic aũt, ſed exceſſus in modo punitur ut l. 1. C. vñ ui, ergo & exceſſus in loco facit. ff. de adul. l. ſi adulteriū cū inceſto. §. Imp. vbi punitur q plus fecit, quã debuerit. Et ſic ↄcludit talē capientem puniri. Quod ēt ſentit Bar. in d. §. idē Cecil. Hanc diſputationē ſi integram videre velis recurre ad Alb. ubi ſupra q. 77. Vnum nolo omittere quod ipſe Old. dixit ꝙ cū alicui ↄceditur facultas limitata, ille q excedit limites, non facit ſibi conceſſum, ſed aliud. ff. ad Treb. l. ſed ſi ante quē admodum ſerui. amit. ſi cōem. §. 1. mand. l. diligenter, de re. coꝝ qui ſub tut. vel cur. l. ſi pupilloꝝ. §. ſi ptor. Sed ad capiendum bãnitum ſunt limites limitati p ſtatutū. ſ. intra territorium. Qui ergo excedit, aliud facit, & ſic ꝓhibitum. & ideo quantũcunq; bonus effectus ſecutus ſit nihilominꝰ punit. C. de neg. geſt. l. fi. Et ideo venit à pmio repellēdus, q a eadē nō pōt eſſe cauſa pœnæ, & pmij de neg. geſt. l. ſiue hæred. ex hoc vlt. colligo, ꝙ quo ad pmium aſſignatū capienti bãnitum gñale ſtatutū reſtringitur ad hoc locū ſtatuentis licet quo ad euitationē pœnæ talis reſtrictio nō fiat vt dicã infra q. 46. & rō pōt eſſe diuerſitas lucri, & damni arg. l. fin. C. de codicil.

30 Trigeſimo † Pone ſupra proxime dictū eſt de priuato capiente extra territoriū. Officialis florentinus puta vicarius. alpiū cœpit bãnitum de Florentia in territorio Bonoñ. Quæro an poſſit ↄtra illum executionē facere an vero teneatur eū relaxare, & priſtinę libertati reſtituere. Hæc qō vr̄ fortior præcedenti, quia nullum præſupponitur ſtatutum diſponens contrarium, ſed eadem nihilominus debet eſſe deciſio. Et ſi ponis ꝙ bãnitus à principio non eſſet in territorio Florentino, ſed in Bonoñ. & inde extractus fuerit, res eſt clarior, non. n. fregit fines bãni, & p ↄñs capi non potuit, ita dicit Iac. But. in auth. iudex. C de epiſ. aud. Et ita ēt determinauit Fr. de Aret. in l. quis ſit fugitiuus. §. idem Cecilius, per illum tex. & per not. in l. à diuo Pio §. 1. de re iud. & in l. add. C. de ep. aud. per l. extra territorium, de iur. om. iud. Eſt. n. tunc officialis exñs in alterius territorio ad inſtar priuati. l. 2. ff. de off. proc. & l. fin Bald. in d. l. addictos. & ex his patet, ꝙ tanquam ſpoliatus ſua libertate ante omnia reſtituendus eſt l. ſiquis ad ſe fundum. C. ad l. Iul. de ui. ſi per uim, vel alio modo. l. 2. Et vr̄ expreſſe caſus in l. ſi quis liberum. ff. de prob. & facit de lib. cau. l. liberis. §. fin. & de acq. re. do. l. nemo. ꝓbatur etiam per l. plerique. ff. de in ius uoc. probatur etiam ex ui verboꝝ ſniæ bãni quæ tāl ſe hñt ſi uenerit in fortiam &c. Ille aũt q in fortiam hoc eſt in locum ſubditum uiolēter ducitur non dr̄ uenire ut l. qui neq; . ff. de verb. ſig. ſm 3. lec. debet igitur relaxari, & priſtinæ libertati reſtitui, ēt ſi fuerit ab initio in loco Florentinoꝝ, & deinde fugiens captus fuerit in territorio Bonoñ. vt in themate dictum eſt p iura, & rōnes ſupra in prox. qō.

31 Trigeſimoprimo quæritur. † Viſum eſt ſupra proximis qō. ꝙ nec a priuato, nec ab officiali publico bãnitus pōt capi extra territorium. An talis ſic indebite captus in manibus detinentis poſſit impune occidi. Dices tu ꝙ hæc qō eſt ſuperflua, quia ſupra 28. qō. determinatum eſt captum non poſſe occidi. & inter alias rōnes fuit allegata ratio præuētionis per l. pluribus, de proc. quæ vr̄ hr̄e locum in omni caſu. Item cum ſit in manibus familię, ſiue iuſte, ſiue iniuſte, eripi nō debet. in auth. ut omnes obed. in prouin. §. eripiãt. Qui tex. gñaliter loquitur. Sed pro clariori deciſione ſeparãdi ſunt termini qōnis. & iō primo q̃ro an captus indebite à familia poſſit impune eripi de manibus eius. Bart. in l. ſed eximendi. §. 1. ne quis eū qui in ius uoc. eſt ui exi. non determinat, ſed arguit ꝙ ſemꝑ eximens puniatur. C. de mal. l. fin. de his qui latro. l. 1. & d. §. eripiant Ang. vero eo. ti. l. 1. not. dicit ꝙ aut captura nō tenet ex defectu iuriſdōnis, uel quia nullam habet iuriſdōnē, vel quia ſuæ iuriſdōnis terminos exceſſit, & tunc licite eximitur de manibus familiæ. All. l. prohib. C de iu. fiſ lib. 10. Si aũt iur. ſdōnē habebat licet iniuſte eum ceperit, tunc reſtō non eſt fienda de facto, ſed iuris ordine per remediū appellationis ſm Inn. de off. del. c. ſi qñ. Ad quod ēt alleg. d. l. fin. de mal. & l. quoties, de exacto. trib. lib. 10. Item ubi captura eſſet iniuſta reſpectu ritus, & ordinis eximēs etiam debet puniri ut d. l. ſed eximendi. § 1. & l. ſi per alium. §. 1. eod. tit. Ex hac deciſione

inſertur ꝙ in caſu propoſito tolluntur omnes rões ſactæ in dicta 28.q.pro ea parte q̃ occidi non potuerit.Et reſtant factæ in contrarium ꝙ occidi potuerit.non.n.habet locũ ꝙ ſit in carcere,vel ꝙ ſit facta præuentio,vel ꝙ debeat res publica pręferri,quia omnia iura ibi allegata intelliguntur in actu qui de iure valeat. Alij.n.actus.ſ.de iure nulli quantum ad effectus p̃dictos nullum pñt effectũ inducere.l.ſi pater.C.ne de ſta.defun.l.accuſaturus.ff.de adul.de re iud.l.4.§.ↄdemnatũ. Facit quod habeť in l.ſi pecuniam §. pe.ff.de cond.ob cauſam. vbi ille qui eſt in actu relaxationis non reputať carceratus. Ex his patet ꝙ minus deberet puniri qui interfecit bãnitum in manibus eius qui cœpit eum extra territorium contra formam, & tenorem ſtatuti. Fortius.n.eſt actus factus ↄtra lege quã ille qui eſt factos præter legem.l.ſi nõ ſorté. in princ.ff.de cond.inde.& l.cum lex. de fide iuſ.& ibi p Bar.& p Doct.in l.non dubium. C.de legi. Intelligo aũt deciſionem p̃dictam fore veram ſi ille q interfecit occidiſſet eum impune ẽt in loco à quo ex tractus eſt.Si aũt ibi non occidiſſet impune ſm ea quæ dicam infra 55.& 56.q. non diceť eũ licite occidiſſe qa p̃ſumiť mortuus in loco à quo inuitus iniuſte extractus eſt vt l.qui neque.de verb.ſig. ſupra q.proxi.alleg.Et ideo licet tunc nõ puniať in loco in quo occidit tñ puniret in loco à quo contractus ſuit ſi ibi rõne domicilij ↄueniri poſſet vt l.1.& 2.C.vbi cri.agi opor.

32 Trigeſimoſecundo quæro, † Quidam in loco licito virtute ſtatuti præmiantis capientem bannitum cœperat Titium bannitum, & ad ptãtem ducebat. Sempronium eum in ſuis manibus interemit,quęritur an impune facere potuerit.Dicet qs hæc qõ eſt terminata per no.ſupra q.28.ſ.ꝙ non eſt.n.miniſter legis vt l.2.C.qñ lic.ſine iud.vin.& ſic locum habet præuentio licet aliquæ rões ibi factę non adapteñť.Sed in contrarium arguitur, & vř quod imò potuerit occidi periura,& rationes ibi pro hac parte,allegata, ac ẽt quia vnuinquodque remedium eſt extraordinarium.ſ.captura,& occiſio de facto facta, nullus enim iure ordinariũ iuriſdictionis facit ſed extra ordinem, ergo vnum non excludit alium l.ſi cum exceptione.§. eũ qui. ff. quod me.cau.no.l.fin.C.ſi mi.ſe maiorem dixerit. & in l.1. C. de alie.iud.quinimo cum remedium occiſionis plenius,ſubueniet rei publicæ quam captura illud præſerri debet vt hř in l.fi.C.ſi aduer.rem iud.& in l.in cauſæ.ff. de min.& plene.in l.in prouinciali.ff.de no. ope.nunc. Nec obſtat præuentionis rõ p l. pluribus.de proc.cum ſimi.qa illud verũ qñ circa idem ſit præuentio.Operať.n.circa idẽ non circa diuerſa vt l.ſi pluribus de leg. 1. capiens.n.præiudicauit ius capiendi, & ducendi,& ſic pmium ↄſequendi.Ergo non intelľr abſtuliſſe viam alteri illum occidendi ſine p̃mio qa ſunt diuerſa. Et ſic de vno ad aliud non inſeri ff.de cal.l.fi. Si qs teneret iſtã partem p l.nãlem.§.illud, & in l. laqueum.ff.de acq.re.do. Rñdet ad id qđ diceret cum non potuiſſe auferre ius q̃ſitum, vel quærendum illi capienti in caſu quo repræſentaſſet per l. ſtichum.§. ſi de nouo cum ſi. q licet teneret ei cui exemit ad ſuum intereſſe.ſ.ad quantitatem quam ↄſequi debebat p l.ſed eximendi. §.1.ne qs eum q in ius voc.p l.3.C.de exac. trib.& qđ dixit Bal.in l.abditos. C. de epiſ. aud.Non tñ l.Cornelia teneret. Et iſta pars eſt ęquior. Certum.n.eſt eum occidiſſe bannitum q non erat captus à familia, vel in publico carcere, Nec certum erat de manibus eius q cœperat non euaſurũ.Et ſic fauorabilius ſit reip eſſe in caſu certi quam in caſu dubij.Sufficit.n.reip.ꝙ ille moriať.l.Gallus.§.ſi eius de lib.& poſth.Si aũt non erat bannitus ad mortem, vel ad membrũ ſed in pecunia, non ſolum teneret capienti,ſed ẽt reip.vt d.l. 3.de exac.trib.& alijs iur.ſuperius alle.prędicta qdem non p̃cederent quo ad obligationem occidentis. ſi ille bannitus erat in manibus eius q cœperat euaſurus ſi ille non occidiſſet. Tunc.n.in nullo teneť qa captus dici non põt.ff.de in integ. reſti.l. non vř cum ſi.

33 Trigeſimotertio † Circa prædicta inſtãs quæro.Quidam cępit bannitum in ↄfinibus duarum ciuitatum,adeo ꝙ eſt dubium an cęperit in ↄfinio ciuitatis à qua bannitus erat, qđ multis modis põt ↄtingere, quæritur an fuerit iuſte captus ſiue à priuato ſiue à familia. Credo, ꝙ hæc qõ debeat terminari ſicut terminať quo ad cognitionem. Dř.n.ꝙ ſi in tali loco committitur maleficium vtraque ciuitas habet cognitionem ergo executionem l.à diuo Pio cum ibi notatis.ff.de re iud.Qđ aũt vtraq; ciuitatis habeat cognitionem probatur per tex.in l.iuris peritos.§.cum oriundus.ff.de excu.tut.& l.ſiue ↄtra.§.quia plaucianum de lib.agno. & quod dictum fuit ſupra

pra

pra parte 2.temp.1.q. 8. Pro hoc quia cum ſint duo quorum vnum prodeſt,& aliud nocet, nec apparet,ꝙ id, ꝙ prodeſt ſit potentius al tero.inſpicitur id quod nocet.ff.ad Syll. l. ſi quis in graui.§.ſi.cum concor.Et idem puto ſi certum eſſet in quo loco captus fuiſſet, puta quia vnum pedem tenebat in vno territorio,aliū in alio, vel ſedebat ſuper lapide poſito pro cōſinio.Eſt enim locus cōis.Et ſic intelligitur captus in ꝓprio territorio ad Syl. l.1.§.dñi.cum ſi.quod maxime verum eſt qñ pars capitis.i.ipſum caput exiſteret in parte capientis l.cum in diuerſis.ff.de reli.&de ſur. l.vulgare,cum ſi. Si aũt dormiendo totius eſſet in territorio à quo non eſt ex bannitus. & ſic dormiēdo caderet vel perueniret in territorium à quo bannitus eſt, non vr̃ ꝙ capi potuerit.niſi experrectus ibi ꝑmanſerit arg. ff.ad l. Aqui.ſi ſeruus ſeruũ.§. ſi fornicatius, ꝙ intellige vt ibi niſi potuerit veriſilr̃ caſum illum cogitare.Facit.ff.locati.l.ſi quis domũ. §.1.& ad l. Aquil.l.item mela. in princ.

34 Trigeſimoquarto † officialis licite quocũque reſpectu cœpit bannitũ de quo agimus. Vult facere executionem ſine nouo proceſſu,quærit an poſſit.Iſtã q.ponit Guil.in Spe. in ſepiſſime alle.§.ſequit.verſ.ſed pone in ti. de acc.Et ibi dicit ꝙ non pōt de iure cōi. Et idem ibi ſequit Io. Andr. referens diſputationem Guido de Suza.q idem de iure tenuit licet conſuetudine dixerit ſeruari ꝯtrariũ. Idē dixit Dy. de iure, & dixit eſſe caſum q alibi non reperit in l.diuus.ff.de cuſto.reo. Idē dicit Cyn. in l.impuberibus.§.item ſi q s.ff.de ſuſpe.tut.ꝑ eandem l.diuus.vbi. Bar.idem dicit in bannitis ſm formam l. 1. de requi. re. Sed in bannitis de qbus agimus q ꝯdemnaẽ ex eo ꝙ hñr ꝓ ꝯfeſſis dicit ſtatim ꝙ capiunẽ ſine nouo ꝓceſſu poſſe fieri executionẽ ſm formam banni. ꝓ quo eſt gl.in l.pe.eo.tit. q vult,ꝙ ficta ꝯfeſſio æquipareẽ veræ. Hoc idē tenuit Odof.ſm Alb.vbi ſupra qō.53. vbi refert alias opiniones. Et qa loquunẽ in bannitis alijs q̃ de qbus agimus non refero, ſi libet ibi vide qa plene refert. Eſt ergo verum ꝙ bannum prædictum pōt ſine nouo ꝓceſſu executioni mandari,qđ eſt verum,ſiue capiatur ab illo officiali q tulit ſniam vel eius ſucceſſore q idem cenſeẽ. ſiue ab alio æqualem iuriſdictionem hñte,puta qa capitaneus capit bannitum à ꝑtãte,vel econuerſo ſm Bar. in l.à diuo Pio.§.1.ff.de re iud.vbi vide.Et vide de quæ dicam ſtatim in 36.q. Dicit tñ idem Bart.ꝙ iudices anteq̃ exequantur, faciant ꝙ talis bannitus recognoſcit ſe eſſe illum, qui fuit bãnitus,de quo ſupra in primo tpe par te 3. q. vlt. Prouidetur tñ cõiter per ſtatuta circa talem executionem. Et ideo id ſeruandum vt l.omnes populi.ff.de iuſti.& iu. Vbi vero non eſſent ſtatuta ꝑmittentia eum condemnari vt confeſſum, & bannitus fuiſſet tanq̃ habitus à iudice ꝑꝑ eius fugam,& contumaciam pro confeſſo, poſſet captus ſuam innocentiã probare. Et ẽt aduerſarius ſuus crimen per l.petendæ, C. de tem.in integrũ reſti. Etiam ſi tps cognitionis eſſet elapſum vt no.dixit Io.And.in p̃alle.ver.Sed pone, ꝙ ex cauſa prædicta nō proſequor.Intelligo tñ id verum, ꝙ poſſit probare innocentiam in omni caſu in quo fuga nō hr̃etur pro plena probatione. Tunc aũt qñ hr̃etur pro plena probatione ſecus eſſet.Et ita intelligo qđ not.per Ray.in d.l.diuus.de quo etiam dixit Odof.ſm Alb.vbi ſupra.Qñ aũt fuga ſaciat. ꝓbationem vide per Doc.in l.impuberibus. ff.de ſuſpec.tut.per Bar. in l.lege Corn.ff.ad Syll.& in leg.admonendi,de iureiur.

35 Trigeſimoquinto † pone ſtatuto caueẽ ꝙ licet habeatur pro confeſſo, tñ anteq̃ bannũ detur debeat accuſatus, vel inquiſitus certo modo citari. Alio ſtatuto,vel eodē ſimili caueẽ ꝙ bãniti pro homicidio capti ſtatim fiat executio ẽt ſi ſolennitas non ſit ſeruata,quęrit an nō facta citatione dicto modo debeat bannum executioni mandari. Iſta qō fuit antiquitus diſputata vt refert Alb.vbi ſupra q. 71. vbi latiſſime arguit ſed ſuccinctè referã. Et primo,ꝙ debeat fieri executio. Statutum qđ de executione dic t alegat caſum vt male ficia non remaneant impunita,ergo vr̃ derogari principio ſtatuti.ff.de teſt.tut.l.ſi heredi tas.§.1.& l.teſtamento,& qa vltima derogãt prioribus in vltimis voluntatibus de leg.1.l. ſi mihi,& tibi.§.in leg.cum ſi. Et in pactis vt l pacta nouiſſima.C.de pac.ergo idem in ſtatutis. Item qa ꝓ ſolẽnitate banni præſumiẽ de verb.obl.l.ſciendum de ꝓb.c. in pñtia., & ideo ſnia non eſt ventilanda, ſed exequenda.C.de execu.rei iud.per totum. Item qa ſi tolliẽ à ſtatuto ſolẽnitas ipſius banni qđ eſt maius ergo tollitur ſolennitas citationis q̃ eſt minus arg.ff.de publ.l.ſi ergo.§. idē agit. In ꝯtrarium allegat qa finis ſtatuti directo vr̃ ꝯtradicere, vnde ergo neutrum ſeruandũ

de reg. iur. l. vbi repugn. & C. de fide inſtr. l. ſcripturæ. Et ſic deber ſtari iuri cōi ſm quod bannum eſt nullum. C. & ff. de req. re. qūo, & qn̄ in l. 2. & l. tres denunciationes, de ſent. l. prolatam. Item quia prima pars ſtatuti cō tinet iuſtitiam, & concordat cum iure cōi. ff. de in ius uoc. per totum. C. de an. excep. l. ut perfectius, & de dam. inf. ff. l. 4. §. toties. Vlti ma vero pars q̄ loquitur de executione eſt ꝯtra ius, & ideo principium debet ſeruari, & non finis arg. ff. de lib. & poſth. l. cum quidā, nec pōt dici ꝙ finis corrigat principium, qa hoc non eſt in ſtatutis, cum eodem tpe vires ſumant ſm opin. multoꝝ. C. de teſt. iure. l. 2. magis ergo finis iniquus reſtringitur ab æquo principio. Item recte intellecto ſtatuto finis non ꝯtradicit principio, qa principium loquit̄ de ſolēnitate ſeruanda in modo citādi bānum, & ſitiam, & ſic principium ſtatuti ſeruandū. Et ita determinat bānum non tenuiſſe, & executioni mandari non dr̄e obſtā te nullitate, maxime ꝑ vltimā rōnem ſupra factā, & ꝑ fauorē q in dubio debetur reo vt in rīa fauorab. liores. Vt uides diſputator locutus eſt in caſu quo idem fit ſtatutū qui eſt minus dubitabilis. non. n. eſt veriſimile qđ ſtatuentes voluerint ſtatim ſe corrigere. l. nō ad ea. ff. de ꝯd. & dem. Item cum poſſit ad diuerſam ſolēnitatem referri finis vt ſupra, nō debet intelligi referri finis ad ſupra dictam ſolēnitatem illam corrigendo. l. talis ſcriptura, in fin. ff. de leg. 1. & quod ibi not. Itē quia clauſula ꝑcedens eſt fortioris naturæ ad determinationem ſequentium q̄ ſit ſequēs ad determinationem ꝑcedentiū. l. filiū. ff. qn̄ di. le. ce. Et no. in l. q ſq̄s, de le. 3. ſic itaq; licet ſi in ꝓbōne bāni non fuerit ſeruata ſolēnitas, puta qa non fuit lectū, vel qa non ſedendo fuit ꝓlatum ut l. 2. C. de ſen. ex breui. rec. Si tn̄ citatio de qua ſupra fuerit ſm modum à ſtatuto traditum facta tale bānum executioni mittet̄ ſm finem ſtatuti. Si aūt omnia ſolēnia fuerint obſeruata in ꝓbōne bāni, ſed nō fuit facta illa citatio ſm modum ſtatuti, minime mittetur executioni ſm ipſius ſtatuti principium. Si aūt tpa cognōnum largiantur poterit de nouo cognoſci. l. ſi vt ꝓponis C. qūo, & qn̄ iu. ff. de acc. l. lib. §. ſed ſi aliud. Si uero tpa non largiantur debebit libere relaxari. l. accuſ. ff. de adult. Si autem diuerſis ſtatutis talia diſponantur res vr̄ hr̄e maiorē dubōnem. Si tn̄ ſunt diuerſa ſtatuta in cod. volum. & eod. tpe approbata, quaſi omnia præallegata locum hn̄t. Et idem eſt quod ſupra dictum eſt per not. in d. l. 2. de teſt. tut. ꝑ Cyn. & plene per Bart. in l. omnes populi, dum tractat de ſtatutis contrarijs. Sed & ſi poſt primum ſtatutum ſit noua reformatio idem erit, tum quia legum correctio eſt vitanda ſi ſine correctione lex noua poteſt aliquid operari. l. ſi qn̄. C. de inoff. teſt. & de ap pell. l. præcip. cum ſim. & vnius cum alia con cordatio facta. C. de inoff. do. l. vna de petit. hær. l. utrum. cum ſim. tum quia noua gn̄alis & trunca reſtringitur, & declaratur ab antiqua, lege non eſt nouum. & l. nam, & poſteriores. ff. de leg. & quod hr̄ in l. ſciendum. ff. qui ſatiſd. cog. & in auth. offeratur. C. de lit. conteſt. & vtrobiq; per gl. & Doct. tum etiā qa ſolēnitas illius citationis intelligitur in ſecunda l. repetita. ff. de coniun. cum emanc. lib. eius l. n. hil. & plene per Roff. in 45. q. 1. Bart. in l. prætor. §. eritq́. dn̄a. ff. ui bo. rap. & per Ioan. And. antiquam prędictam diſputationem referentem in add. Spec. in tit. de ſent. exec. §. poſtremo, verſ. 16. Quæ quia in voluminibus habentur hic non inſero.

36 Trigeſimoſexto † Duæ ciuitates erant cō ſederatæ, puta Florentina ciuitas cum ciuitate Senaꝝ, Titius fuit bannitus de Florentia, dum habitaret Senis fuit ibi captus per poteſtatem qui uolebat eum decapitare ſm bāni tenorem. Quæritur an poſſet. Dicebant quidam ꝙ ſic, per text. l. non dubito. ff. de cap. Bar. aūt ibi determinat legem illam hoc nō dicere. Sed ꝙ poteſt ita ſtatutum fieri in vna ciuitate ex confederatis, ꝙ delinquēs in alia poſſet ibi puniri. ſ. in altera q̄ ſtatuit. Et ideo in ꝓpoſito ſi ex forma ꝯſederationis q̄ pōt fieri cum pactis paribus, & maiorib. & minoribus cū libertate tn̄ populoꝝ, ut in d. l. non dubito, qđ qn̄ ſit hr̄ per Bar. in l. ſi. ff. de col. illic. Illud diceret̄ vel in ciuitate Senaꝝ eſſet ſtatutum, vel ēt in ciuitate Florētiæ, forte eadem rōne per gn̄alitatem illius legis poſſet ibi talis capti fieri executio. de quo etiam ꝑ eum, & Bald. in l. cunctos populos. C. de ſum ma Trin. & ita debet intelligi quod ſenſit in l. à diuo. §. 1. de re iud. alleg. l. nō dubito. Pro quo ēt uide dictum Bart. in extrauag. q ſint rebell. ſuper ver. rebellando. in uer. ſed an ſint rebell. vſque ad uer. de pœna autem. Vbi dicit, ꝙ in dubio talis confederatio vr̄ fieri æquali fœdere per d. l. non dubito. Et ideo ſi actum

actum eſt ꝙ inuicem ſe tractent ut ciues in ciuilibus, & criminalibus intelligitur ut vna contra aliam leges grauiores non imponat q̃ tunc eſſent quia in ſocietate inſpicitur tp̃s ſocioꝝ tp̃e initæ ſocietatis. ff. pro ſocio. l. ſocius ſocio. & fam. erc. ſ. l. hæredes. §. non tm̃.

37 Trigeſimoſeptimo † pone ꝙ ep̃s ſm̃ formam ſuæ ɔſtõnis pro crimine ſpũali in quo habet iuriſdõnem inter alia ɔtra laicum, ut in c. fin. de foro comp. lib. 6. & de iud. c. decernimus, poſuit Titium in banno. Quæritur an iudex ſecularis debeat illum tanq̃ bannitum tractare, & eius ſniam executioni mandare. Bart. in l. diuus. ff. de cuſt. reo. in ɔdẽnato ab inquiſitore tenet ꝙ non, ſed ꝙ põt de nouo ꝓceſſum facere, & de delicto cognoſcere. Alle. in auth. de ſan. epiſ. §. ſi vero crimẽ, col. 9. & Guil. in l. mag. ff. de iur. om. iud. Quia iſta q. eſt de mã canonica, eis eſt relinquenda. l. ɔſulta diualia. C. de teſt. Quantum tñ attinet ad q. propoſitã de bãnito ab ep̃o, vr̃ caſus in ɔtrariũ in c. 1. de off. ord. de quo dic vt ibi maxime per Innoc. Quantũ vero ad ſniam latam ab inquiſitore vr̃ etiam eſſe contrarium eius quod ipſe Bart. dicit vt hr̃ in cap. ut inquiſitionis offm̃, de hæret. lib. 6. Lex vero diuus non facit quia loquitur in damnatis ab illis qui iuriſdõnem non habebant. Si aũt habuiſſent iuriſdõnem aliud eſſet ut l. non dubium eod. tit. Secundum ergo prædicta apparet rr̃ tenendum ꝙ bannitus ab eccleſia debeat tractari vt bãnitus ẽt à priuatis, ſiue laicis de quo in d. c. 1. Et ideo forte veꝝ eſt ꝙ ſtante ſimpliciter ſtatuto in utilitatem interficientis, bannitus occidens talẽ bãnitum non debet puniri. Conſideranda tñ eſſent, & conſtitutio ep̃i, verba banni, & etiam ipſius ſtatuti. ff. de iur. immu. l. ſemp.

Iuxta prædicta trigeſimooctauo q̃ritur.

38 † Quidam cœpit bãnitum, & cum ad iudicẽ nõ duxit, ſed in priuato carcere tenuit, qa in ſua domo recluſit, an ueniat puniendus. de p̃mio non eſt dubium, qa illud non ɔſequit̃ niſi iudici repñtet ẽt ſi ſtatutum ſimpl̃r præmiat capientem l. 3. & 4. & l. interdũ. §. q ſurẽ. ff. de fur. & C. de rap. vir. l. vna, ſed dubiũ eſt, an incidat in pęnã priuati carceris, ad cuius q determinationẽ aduertẽdũ puto ꝙ ſm̃ Bar. in l. cap. 5. ff. de adul. quidã priuati ſunt q hñt ius capiendi, & detinẽdi vt dñs ſeruũ, & pater filiũ. l. 1. & 2. de pa. pot. ff. de lib. ho. ex hi. l. 3. §. 1. & 2. Et iſti ſine dubio pœnam priuati carceris carcerãdo filios, vel ſeruos, non incurrunt, tangitur in d. l. 1. de pri. car. Quidam ſunt qui nullum hñt ius capiendi, neq; detinendi. Et in iſtis eſt aduertendũ ob quam cauſam aliquem capiunt. Si. n. capiũt, vulnerant, & occidunt, in continenti inſpici debet ſolum illud delictum ꝓp qđ capiebãt ff. ad l. Aq. l. l. illud. Sed ſi ex interuallo occiderent, tunc tenerentur de vtroq;, & de priuato carcere, & de occiſo. l. nunq̃ plura. ff. de priua. de lic. Et iſte non eſt caſus nr̃. Quidã ſunt qui hñt ius capiendi. & iſti ita demum vñr comittere in pœnam priuati carceris ſi vltra 20. horas captum detineant ut d. l. c. 5. Et ideo dixit ibi Bar. ꝙ ſi quis capit falſatorẽ monetæ per l. 1. C. de fal. mon. vel furem ſm̃ formam l. itaq;. ff. ad l. Aquil. & l. ſi quis in ſeruitute, circa finem. ff. de fur. vel debitorem ſuum fugientem per l. ait p̃tor. §. ſi debit. ff. de his q̃ in frau. cred. Et idẽ in quolibet qui põt capi ꝓpria auctoritate de qb. uide Spec. de accuſ. §. 1. circa prin. & detinerẽt ultra 20. horas incideret in pœnam priuati carceris. Ex quibus uideretur ɔcludi ꝙ poſtq̃ eſt data licentia capiendi bãnitum, ſi eum captũ detinuerit ultra 20. horas incidat in pœnã priuati carceris ꝑ d. l. cap. 5. Pr̃. n. põt adulterum occidere ſicut quilibet bãnitum. l. pr̃i. eo. tit. Et tñ ſi eum detinet per 20. horas punitur. Ergo & capiens bãnitum, & ſic detinẽs. Sed aduertendũ eſt, ꝙ marito, vel pr̃i nõ licet indiſtincte occidere adulteꝝ, ſed cum diſtõne, & incontinenti ut eod. tit. l. qđ ait, & l. mar. Et ideo ſuccedit diſpõ. d. l. cap. 5. Bannitũ aũt quis põt indiſtincte offendere, & occidere. ergo lex illa nihil facit. Et ſic in nullam pœnã vr̃ incidere is de quo quæritur. maxime qa quem põt occidere fortius põt contumelijs afficere l. nec in eam, eod. tit. quod ẽt oſtendi vr̃, quia talis detentio eſt offenſio ẽt in perſonam ſm̃ Innoc. in c. nuper. de ſent. excõm. Ergo eſt licita ex forma ſtatuti ꝑmittẽtis eũ impune offendi. Et ita tenuit Alb. vbi ſupra q. 95. Id aũt quod dr̃ in d. l. cap. 5. de 20. horis debet intelligi ibi, & vbicunq; illa diſpõ locum hr̃et niſi ex aliqua cauſa iudicialiter videatur arg. ff. ſi quis cau. l. 2. quaſi per totum. Si autem eum poſtea dimitteret uide quæ dicam infra parte prox. q. 28. in fi.

39. Trigeſimonono † ſtãte ſtatuto prædicto, ꝙ bãnitus poſſit impune offendi. Titius occidit Bertã bãnitam. quæritur an excuſet̃ à

pœna virtute ſtatuti. Guido de Suz in qõnibus ſtatutorum ſub litera. P. format qõnem. Et arguit pro, & contra finaliter determinat quod ſic, quia in diſpõnibus legalibus ſiue fauorabilibus platio maſculini cõprehendit fœmininũ. ff. de verb. ſig. l. 1. & in concor. ibi poſitis, & ad iura in contrariũ facientia rñdet, quod loquũtur in diſpõne hois ſiue teſtatoris. Et ſatis bene loquit in mã. Hæc deciſio vera eſt pro nota per Cyn. in l. quicunq;. C. de ſer. fu. & l. ſi qs in tantam, C. vnde vi. Illi. n. nomini bannitus conuenit terminus cõi mari. & fœminæ. ſ. homo. Et ita ſi in plurali loquitur ſtatutum, & ideo locum habet etiam in fœmina maxime exiſtente eadem rationem ſm ibi not. Et per Dy. in l. 1. ff. de verb. ſig. & ibi ẽt per Bart. ſed latius in l. 1. §. verba. ff. de pec.

40 Quadrageſimo qrit. † Alio ſtatuto cauet, quod viri bãnitorum debet expelli de ciuitate. An ecõuerſo vxor bãniti erat expelleñda. Hãc q. formauit Bal. in l. qcũq;. C. de ſer. fugi. & determinauit quod nõ, quia odiũ irrationabile non debet extẽdi. C. de ſecun. nup. l. ſi. de contrariabu. l. 3. §. ſi emãcipatus. Aduerte quia deciſio pſentis qõnis non habet cum iſta cõicationem hic. n. non aptat terminus cõis, ſed homo. Itẽ fœmininũ non dominat ab eodẽ nomine, ſed diuerſo, quia maſculinũ dr vir, fœmininũ dr vxor. Sed contra prædictam deciſionem vr, quia diſpoſitio in vno ex correlatiuis ſicut ſunt vir, & vxor tradit ad aliũ, vt l. ſi. ff. de acceptila. cũ concord. & C. de cupreſ. ex lu. dãnaſcen. l. 1. lib. 10. & C. de ind. vidui. l. 1. & ibi per Bart. Sed rñdeo quod illud verum ex eodem actu nõ ex diuerſo. & ideo licet ex bãno vxoris repellatur vir, non tñ ex banno viri debet expelli vxor ſaltem quia diuerſa ratio eſt. Non enim poteſt vxor detinere virum à delinquẽdo ſicut vir vxorem l. 1. §. quæ onerande. ff. qua rerum actio non da. & qd' not. in l. ſi vxorem. de cond. inſer. cum ſimi.

41 Circa idem cauet ſtatuto latius † quod familia banniti debeat expelli de ciuitate. Quaeritur c 41. An per hoc erit expellẽda vxor. Alb. vbi ſupra 110. q. dicit Old. tenuiſſe quod nõ, quia nulla lege cauet quod vxor ſit de familia viri, & remittit ad not. per ſe in l. pnũciatio. §. familiæ. de verb ſign. Sed eſt in hac. q. aliter conſiderandum. Dictum. n. ſtatutum poſſet duobus modis intelligi. Vno modo quod familia viri ſumat pro tota eius agnatione ſicut dicimus in l. 1. ad ſylla. & d. l. pnunciatio. Alio modo vt intelligat pro ſimplici familia ipſius viri, cuius ipſe eſt caput, vt eadẽ l. & in l. ſi. C. de verb. ſig. Et quia ſtatutũ eſt odioſum, & cõtra nãlem rõnem quod vnus prematur delictis alterius, debet ſine dubio intelligi in mitiorẽ, & ſic in ſecũdã partẽ. ff. de pœnis. l. ſi præſes. Et quod dictum fuit ſupra in 1. tpe parte 1. 8. & 9. q. Et ideo videndum eſt an dicatur de talis viri familia. & vr, quod ſic per tex. in d. l pronunciatio. §. familiæ. vbi Dy. dixit ad literam contrarium eius qd' dicit Alb. dixit enim quod ſi banniat vir, & familia ſua intelligat bannita vxor. Pro hoc quia qualitatem conditionis viri vxor trahit ab eo. ff. de ſenato. l. fœminæ. hinc eſt quod dr popularis nupta magnati efficit magnas. & ecõuerſo magnas nupta populari dr popularis ſm Bald. in d. l. fœminæ. & Frãc. de Are. in d. l ſi. C. de verb. ſig. Pro hoc vr tex. in d. l. 1. ad ſi. iuncto. §. ſi vir qualitercunque. in princ. exponatur nomen domus. ibi. n. dr quod viri, & vxoris vna eſt domus. Pro hoc l. ſi. C. de incolis. & l. mulieres. C. de dig. & quod vir, & vxor dñr vna caro, & ſit inter eos cõicatio diuini, & humani iuris. ff. de ritu nuptia. l. 2. Et hoc vr velle Bald. in d. l. fœminæ. vbi concludit quod vxor dr proprie de familia viri. In contrarium facit qd' ſcripſit Bart. in d. l. ſi. C. de verb. ſign. vbi dixit, quod vxor. non dr proprie de familia viri ſed improprie, & largo modo. & ideo non continetur in ſtatuto licet prima pars pro qua allegaui de iure ſit verior, quia non ſolũ vxor quæ aſtringit tot vinculis ipſi viro, qui nimmo, & ſerui de eius familia ſunt. Tñ ex benigna interpretatione debet intelligi quod vxor nõ intellr quantũ ad hoc eius familia. In pœnis. n. ſemper ſit benigna interpratio, vt l. interpretatione, & d. l. ſi pſes. de pœnis. Quod intelligo verum, niſi ex cõi vulgi opinione vigenti ſtatuti pfecti tpe vel ex interpretatione poſtea debite facta aliud pbaret l. Labeo. ff. de ſuppel. & l. cũ de lanionis. §. aſinã. de fun. inſtr. cũ ſimi. & ff. de legi. de qbus. & l. ſi de interpretatione. Et ita in ſimili determinauit Cy. in l. q in adoptionẽ. ff. de adop.

42 Quadrageſimoſecundo qrit. † An ſtatuto dictante qd filij bannitorum expellant de ciuitate cõprehendant filiæ. Alb. vbi ſupra q. 65. refert Iac. de Are. tenuiſſe quod nõ in l. 1. §. 1. ff. de ven. i poſ. mitt. voluit allegare §. toties. vbi patet quod exhæredato filio q. naſcet, quia põt naſci filia mittit vẽter in poſſeſſionẽ.

Ex

Ex quo inferť φ filia nō intelli͞r exhæredata. alias.n. věter in poſſeſſione non mitteretur p̄ illū titulū vt ibi.& ibi proprie Ia.inducit pro poſitū, & hoc ideo qa ſicut ibi odiū eſt irrationabile,vt l.ſi qs i ſuo.§.legis. C.de inoff. teſta.ideo non comprehēdit filia. Ita & in ſi hijs bannitoꝝ, qa irrationabile eſt φ ex delicto patris p̄maneť filij,vt l.ſancimus.C.de pœnis.cū ꝯcor.& ita ſequiť ipſe Alb. ſed p̄ alia verba.Bart.ibi aliter vř dicere per not.in l.ſi q̄s in tantū.C.vnde vi. ſed ibi poſt nomen ſi qs cadit terminus cōis. vt dixi ſupra. 39. & 40.q. Notandum ergo eſt φ vbi de odio irrationabili tractať diſpoſitio facta de filijs non cōprehendit filias,in quo non inſto,qa eſt fauorabilis deciſio.Pro quo vide in reſnſionibus quas dedi, vbi ſupra. Subdit ēt ibi Alb.φ ſi tpe ſtatuti pr̄ bānitus erat mortuus, φ ēt maſculi eius filij nō expellanť, qa non ſunt filij bāniti al'egat ff.de ſenato. l. emāci patū.§.itē Labeo.q tex.facit in ꝯtrariū.vide q̄ dicam infra in vlt.tpe,parte 2.q.13. & 14.

43 Quadrageſimotertio q̄riť. † Stante dicto ſtatuto de expellendis filijs bannitoꝝ,an cō prehendať filij non legitimi. Hæc q̄ō poteſt in ſe hr̄e duo capita. Primum an ꝯtineanť filij nāles qui nati ſunt ex concubina legitima, quibus proprie conuenit nūcupatio baſtardoꝝ vt not.ff.de concub.ſup rub.de reg. iur.l.quotie s idē ſermo.& in l.ſi. C.de natu. li.in auth.inceſtas. C.de ince. nup. Secundū an contineanť alij illegitimi nati qui diuerſis nominibus nuncupanť,vt hr̄ in c. niſi cū pridē.de renun.ſe cōiter dn̄r ſpurij.ſ. ex quo cūque damnato coitu nati,in auth.qui. mo. na.effi.ſui.§.ſi.Quo ad primū vř primo dicē dum φ ſic.ff.de in ius voc.l.parentes. & qd' nota.in cle.1.de baptiſ.In contrarium C.de adult.l.3.& l.filium.ff.de his qui ſunt ſui vel alie.iur.Dixit.Gui. qd' aut ſtatutū fundať ſu per ratione nāli,& continentur nāles, vt in primis iuribus,aut ſuper ciuili,& non ꝯtinē tur,ita ſoluit ꝯtrarium in d.l. parentes. Sed Bart.ibi ſoluit aľr.Quod aut tractať de fauore,& hēt locum lex parentes,aut de odio, & hēt locum contrarium.Cyn. vero ſoluit ſm̄ Guil.ſed addit in 2.membro φ aut ſtatutum ꝯtinet odiū,& veꝝ dicit Guil. aut fauorē,& ꝯtinet in ſtatuto quantumcunque ſubdei ſu per ciuili rōne,vt ipſe no.in l.quiſquis.C.ad l.Iul.maieſt.& in l.libertinū.C.inter.ma. Secundū hęc videreť dicendum,φ nāles filij in tali ſtatuto non cōprehendanť, tum p̄p ſo. Bart.tum p̄p dcm̄ Cy. Sed conſidera φ diſpoſitio legis parentes, vř odioſa ſaltem quo ad filios.ff.de in ius voc.l.quinq;.§.p̄tor ait. Ergo vř quod ſaltē p̄ illa parte dr̄et reſtringi,vt not.in l.2.C.de in ius voc.& ibi p̄ Bal. ēt in ſtatutis. Sed rn̄de quod cum ſit in' mā correlatiuoꝝ non poſſet reſtringi ex parte filioꝝ quin reſtringereť ex parte parentum. Et ideo fauor eorum pro quo illa diſpoſitio fuit facta p̄ualet vt extendať l.q exceptionē. ff.de cond.indeb. Remaneat ergo ꝯcluſio,φ vbi lex moueť nāli ratione, contineanť nāles. Vbi ciuili aut tractatur de odio, & non cōprehendanť,aut de fauore,& cōprehendā tur.Et ideo in ꝓpoſito cum ꝯtra rōnem nālem,imò, & diuinā ſit φ filius p̄p patris iniquitatem p̄maneť, non pōt dici ſtatutum nāli rōne confectum.Et ideo reſtat quod tanquā odioſum nāles non contineat, quod ēt poſt diſputationem tenuit Bald.in d. l. quiſquis, vbi vide. Et ex iſta deciſione patet φ examinatio ſecundi eſt ſuperflua.ſ.an veniāt ſpurij qui filioꝝ appellatione non continentur in auth.qui.mo.natu.effi.ſui.§.ſi.Et eſt tex.expreſſus.ff.de ritu nup.l.lege Iul.§. nec diſtinguit.& ibi ēt p̄ Cyn.in ſi.in add. Et ideo nō inſiſto.licet gl.q̄ inquantum hoc dicat nō tenet,videať dixiſſe, φ licet non contineantur appellatione filioꝝ in ſui fauorem, tn̄ ꝯtinē tur in ſui odium in cle.1.de baptiſ.Nō ergo in tali ſtatuto comprehendunť niſi legitimi filij,& nāles. Niſi ex cōi vſu loquendi aliud diceretur,vt in l.Labeo.de ſuppel.le.cum cō cor. Et p̄pea cōiter prouident ſtatuta φ ēt tales interdum comprehendantur. An autem comprehendantur legitimi tantum nō examino, maxime quia illi non ſunt in vſu vide ad materiam quod habetur per Bart.in l.ſi ita quis.§. 1. de leg. 1. & per Doct. in l. generaliter.§.cum autem.de inſti.& ſubſt & in d.l.filium.de his qui ſunt ſui vel alie. iur.

44 Quadrageſimoquarto † q̄riť. dictum fuit ſupra q.39.quod in tali ſtatuto pręmente bānitos continetur ēt bannita. Sed quæritur an ſtante dicto ſtatuto φ filij bannitorū expellanť debeant expelli filij mulieris bānitę, dr̄ φ gl.in l.quiſquis ad l.Iul. maieſt. determinat qd' ſic. Et ita poſt reprobationē eoꝝ q repræhendunt gl.tenet ibi. Pet. & ſequiť Bald. licet dicat φ in ſtatutis odioſis appellatione patris comprehendatur mater. Ibi .n. dicitur

dr̄ quiſquis &c. Et ſic ponit̄ terminus cōis. Et ideo in propoſito cum dcm̄ ſit in d. q.39. ꝙ illud nomen bānitoꝝ adiungitur cum termino cōi. & ſic comprehendit fœminam. Sequitur ꝯſecutiue ꝙ in tali ſtatuto ꝯtineantur ēt eaꝝ filij. Et iſtud apud me ſuppoſito prius eſt ſatis clarū. Si aliter uidere cupis ibi uide.

Viſo ꝙ in ſtatutis editis ꝯtra bannitos continent̄ fœminæ. q̄ritur quadrageſimoquinto
45 † an bannita prægnans poſſit uirtute ſtatuti impune occidi. Iſta qō eſt ſubtilis. & ideo arguo. Et primo ad negatiuam. Et ſic ꝙ occidens debeat puniri. Statuta patiuntur interpretationem paſſiue reſtrictiuam à iure cōi .l. ſi ſerui ueſtri. C. de noxa. l. fin. §. in computatione, de iure del. in gl. Modo ſic ex forma ſtatuti permittentis bānitum poſſe impune occidi, quilibet vr̄ quodāmodo ꝯſtitutus officialis publicus. l. 1. & 2. C. qn̄ li. fine iud. vin. Bart. in l. à diuo Pio. §. 1. de re iud. Bald. in l. amiſſione. §. qui deficimus. ff. de cap. dim. Fr. de Are. in l. quis ſit fugitiuus. §. idem Cecil. de ædil. edic. Colligitur ēt ex no. p gl. & Bal. in l. accuſat. C. quod me. cau. ſed publicus officialis in mulierem prægnantē non pōt facere executionem. ff. de pœnis. l. prægn. & in l. Imp. Adrianus. ff. de ſtatu hom. Ergo nec priuatus qui auctoritate publica facit. Secundo, hoc ꝓbatur licet mulier ſit bānita, tn̄ partus q eſt in vtero nō eſt bānitus. l. & ſeruoꝝ §. 1. de ſta. hom. & ibi p Bald. Sed occidendo mr̄em occiditur ēt partus, vt pl'm, & r'lr. Ergo occidens non debet eſſe immunis a pœna, quia qn̄ de permiſſo neceſſario ꝓuenitur ad prohibitum non pōt fieri id, quod alias permiſſum erat, ne per vnam uiam ꝓcedatur quod per aliā prohibetur. l. ſcire oportet. §. oportet de leg. tuto. l. 1. in fi de auth. tut. Tertio, ſi quis occidit duos, quoꝝ vnus erat bānitus, alter nō, licet ꝓ morte bāniti non puniatur, tn̄ debet puniri pro morte nō bāniti. Et illud eſt claꝝ per l. 1. ad l. Corn. de ſicar. Sed quantum ad fauorem ſui partus hr̄ pro nato, ut l. q in utero. ff. de ſta. hom. Suus aūt fauor eſt vt mr̄ uiuat, ut ſic educari poſſit. Ergo cenſebit occidiſſe natum, & ſic bānitum, & non bannitum. Ergo punitur quarto, qn̄ duo ſunt quoꝝ vnus eſt capax, ali' incapax. Incapax capit pp capacē. l. ſi is q duos. ff. de lib. le. Ergo hic mr̄ incapax ſecuritatis eſt capax pp partum capacē, facit. ff. quemad. ſer. amitt. l. ſi cōem. In ꝯtrarium quod imò occidens puniri non debeat. probatur primo ſic. Qn̄ permiſſum, & prohibitum non pōt ſeparari, permiſſum trahit ad ſe prohibitum, ut d. l. ſi is qui duos. Ergo & hic hoc permiſſum .ſ. occiſio mr̄is tanq̄ potentius trahere debet ad ſe prohibitum. Secundo, pr̄ pōt occidere filiam in adulterio deprehenſam. ff. de adult. l. ꝙ ait. & ſi facit non punit̄, nec diſtinguit̄, an ſit prægnās, vel nō. Ergo ita in ꝓpoſito. Sicut. n. ibi pr̄ facit de facto iuris auctoritate, ita & hic priuatus. Statutum. n. non diſtinguit ſicut nec lex, ergo nec nos diſtinguimus, de publ. l. de precio. Nec obſt. l. ſi ſerui ueſtri. iuncta l. prægnantis, quia illa loq̄tur in iudice q cum deliberate debet iudicare, & iuris ordine ſeruato ad dn̄am aſtringit̄, hic aūt de facto facere pōt, ergo iuris ordo non attendit̄. ff. de ꝯd. & demonſt. l. Meuius, & de his qui not. inf. l. quid ergo. §. ſicut aūt. & ita in pre determinauerunt Guil. & Cyn. poſt eum, in d. l. Imperator. ergo eodē modo idē dicimus in eo cui licet bannitum occidere. Hanc ēt partem tenuit ibi Bald. ſed dixit ibi cogita, an ſit veꝝ. Si ꝯſideramus vnā rōnem Guil. ꝙ ideo pr̄ poſſit, quia irato animo patci debet. vt in l. quod ait. hoc ceſſaret in ꝓpoſito, niſi diceret occidentē fuiſſe primo offenſum, vel eius pr̄em, vel filiū, & qd' dictę mulieri obuiaſſet, & ſic ex ꝓpoſito non feciſſet, ſed dolore, & ita motus ad talē actum deueniſſet. Hæc deciſio Bal. non eſt mihi tuta, licet ꝓ eo faciat ꝙ p̄gnans capta ſeruat̄ in carceribus. & ſic eſt veriſimile ꝙ pœnā debito tp̄e luet. In caſu aūt nr̄o nō eſt ſic cū uagari poſſit. Puto tn̄ in hac q. ſic poſſe diſtingui, ꝙ aut dicta mulier erat manifeſte p̄gnans, & tunc aut occiſor q occidit eā erit talis ad quē ſm̄ mundum ſpectabat vindicta offenſionis pp quam bānita fuerat, licet alias ſibi à ſtatuto ꝑmiſſa non eſſet, aut nō erit talis. Primo caſu aut occidit eam, nō ex ꝓpoſito, ſed qa et fortuito obuiauit, & locū habeat deciſio p̄dicta p iura, & rōnes Guil. non. n. potuit iuſti tēperare dolorē, & ſic virtute bāni, & ſtatuti veniat excuſandus. Secūdo caſu nō poſſit ipſam occidere p rōnes ſupra factas. Nō obſt. ꝙ de facto fiat, & nō iuris ordine, qa ēt i his i qb. extraord. ꝓcedit aliqlis ordinis diſpō ſeruāda eſt, vt hr̄ in cle. ſæpe. de verb ſig. & p Bart. in extr. ad repr. Scit. n. uel ſcire debet ꝙ nō ſolū bānitam, ſed ēt nō bānitā creaturā interficit, & ſic puniri debet per iura p̄dicta.

Si vero

Si vero manifeſte prægnans non apparebat, túc aut probatur occidẽtem ſciuiſſe prægnã tem,& puniẽ alias non.l.pen.ff.de adul.&qđ no.plene ꝑ Io. And.in regula quod quiſque lib.6. & dicam infra in vlt.tpe. parte 1.q.2. Quæ aũt dicta ſunt in fauoré prægnãtis,intellige locũ hr̃e,ſiue ſit nupta,vel ꝑgnans ex viro,vt hr̃ in l.miles,§.quaꝑꝑ ff.de adul.ſiue ſit ꝑgnans ex adulterio, vel alio illicito coitu,vt hr̃ in ſim. per Guil.Iac.de Bel.Cy.Bar. & Bald.in l.2.§.ſi non propter,ff.ſi qs cau.

Poſtquam de muliere bannita aliqua diximus ꝓſequendo mãm eandem. Quadrage-
46 ſimoſexto quæro. †Titius Bertam bannitã nõ prægnantem non occidit, ſed cũ ea adulterium,vel ſtuprũ inuita,vel volente cõmiſit, an veniat puniẽdus. Si dicimus eã fuiſſe libere volẽtem, nulla ei violẽtia,ſiue offenſio facta eſt, vt C. de tranſa.l.cũ donationis.ff.de iniur.l.3.& l.1.§.vſq; adeo. quod qualiter intelligatur examinãt ibi Dy. & Bar.& Dy.in regula ſciẽti.lib.6.Si violẽter ei iniuria, & offenſio facta eſt.& ſic in primo caſu debet poſſe puniri de adulterio,qa in bannitam licita eſt offenſio. Alia aũt quæ in offenſione non cadũt ſuæ determinationi relinquunẽ l. ſi cũ doté,ff.ſol.mat.cũ ſi. Iuris aũt determinatio eſt, ꝙ adulterium ẽt conſentiente marito cõmiſſum puniẽ, l.2.§.1.& l.fin.§ ſi publico.ff. de adul.Secũdo caſu non vr̃ poſſe puniri,qa quẽ licet occidere, licet ꝯtumelijs afficere,l. nec in ea.ff.de adult.Et ideo ſi ipſa accuſaret non audireẽ virtute dicti ſtatuti. Nec mirũ, ꝙ magis puniaẽ qui minus delinqt contra l. quod ſeruus,ff.quod vi,aut clã, qa vno caſu offendi bãnitum, & ſic habet beneficiũ ſtatuti alio nõ, & ſic verba ſtatuti nõ verificanẽ l. ſi qs in ſeruitute, ff.de furt.& de leg.3.l.non aliter.cũ ſimi. Prædicta quidem vera ſi habeatur conſideratio ſolũmodo ad iniuriam,ſiue ad offenſam factã marito,vel patri, ꝑꝑ quã cuilibet iure ſuo licitum eſt accuſare,ff.de iniur.l.1.§.vſq; adeo,de adult.l.2.§.marito, & §.ſi ſimul.cum ſe.& C.de adul.l.iure mariti. maius eſſet dubiũ. Puto tñ,ꝙ poſtq̃ in eo q principaliter offendiẽ ipſum ſtatutũ non reputat offenſam,qnimò nec delictũ vt dicam infra ꝓxima parte,q.1.& ſic nõ reperiẽ principalis offenſio.nõ reperiatur ẽt ſecundaria. Requiritur.n.ſubiectum.ſ.ipſa iniuria quæ hic virtute ſtatuti eſſe non dr̃ ergo agi nõ poteſt,aut ꝑ patrem,aut ꝑ maritum. Nec ob. d.§.vſque adeo.& §.fi.vbi dr̃,ꝙ licet filia agere non poſſit tñ egit pater,vel maritus, quia ibi loqtur qñ filia, vel vxor voluntate ſua excluſit ſe à ſuo iure quæ non põt patri,vel marito ꝑiudicare,nec vlterius extendit excluſio l.ſi vnus,§.ante omnia, ff.de pac. & l.ſi quis ſeruũ.de iureiur.& ibi concor.hic aũt non ipſa filia,vel vxor à tali iure ſe excluſit,ſed ipm ſtatutum quod fortius operatur. Multa.n.ꝑ legem fieri pñt,quę non pñt fieri ꝑ pactum, ſiue per partes,vt hr̃ in l.ius publicum, ff.de pactis.Nec obſtat,quod dr̃,ꝙ poteſt per legẽ fieri poteſt ẽt per pactum,vt no.in rub.C.de decr.dec.lib.10.quia illud verũ qñ pactum fit ab illis qui poterãt legem facere,tunc.n.talia conuertuntur,vt ibi,& hr̃ in l.ciuitas,ff.ſi cer.pet. Non aũt habet locum in illis q non pñt legem facere,vt d.l.ius publicum.& no. in l.nõ impoſſibile.eõ.ti.per Doct.Et ꝙ hęc deciſio procedat,probatur ex quocũque maleficio facto cõtra vnum læditur tota cognatio.l.lex.Corn.ff.de iniur. Et tñ pro morte banniti, vel alia offenſione factaſibi q iura cognationis nõ perdidit,vt l.iura ſanguinis. de reg.iur.Et dictum fuit ſupra in parte præcedenti, q 4.nullus agit vt dicam, vbi ſupra ergo nec nũc. Concludatur itaq; quod ſi bãnita voluntariæ carnali cognitioni ꝯſentit, poterit pater,& maritus de adulterio,vel ſtupro accuſare.Statutum.n.hoc caſu ſibi locũ non vendicat. Si aũt per vim cognita eſt,nullus agere põt, quia ſibi locum vendicat ſtatutũ quod ꝑmittit impune offendi poſſe, Nec ob. ꝙ dixi ſupra in parte præcedenti huius tpis,q.60.quia ibi loquitur qñ ab initio tꝑe offenſionis filius non erat bãnitus. & ibi tetigi.Nec ob.l.3.§.ſi filius,ff.quod quiſq; iur. quia loquitur qñ oritur ius,ſed ob.excep.vt ea.l.ſi.hic aũt nullum ius oritur, vt dicam in d.q.1. Et ſic nõ eſt vera deciſio Iac.Butr.quã refert Alb.vbi ſupra q.42. Et iſta deciſio de ſtricto iure verior eſt meo viſu quã deciſio Bal.qui in l.fin.C.ſi cõtra ius,vel vtili. pu.tenuit cõtrarium ꝑ c.& ſi Chriſtus.de iureiur. qa illud c. potius facit cõtra eum cũ pariter diſponat de homicidio furto,& adulterio. Duo aũt proprie ſm ipſum ibidem permittuntur cõtra bannitum talem ergo,&tertiũ, qa ſi permittitur homicidiũ quod eſt maius delictũ adulterio,33.q.2. ſi quod verius. ergo,& ipm adulterium qđ eſt minus.C.de ſacroſ.eccl.auth.multomagis. cũ ſi. Nõ obſtat

ratio

rō ſua videlicet, ꝙ homicidiū, & furtum q̄nque permittunt in cle. 1. de homic. & de fur. c. 3. adulterium vero nunq̄, quia aliud eſt à ſtatuto fieri actū licitū, quo caſu militaret di ctū ſuū, & aliud eſt pœnā remitti actu remanēte illicito, vt patet ex no. in hac eadē parte q. 49. ſm Ioan. de Lign. quo caſu locum hēt quod dixi. Statutum. n. pœnam remittit, & agit, & agere intellr̄ quantum pōt, & vt pōt ēt diuerſimode, vt no. in l. ſi qs maior. C. de tranſac. Pœna aūt adulterij quo ad huius fori legibus ſubdita eſt. l. ſi adulteriū cū inceſtu. §. 1. ff. ad l. Iul. de adult. facit quod hr̄ in l. 1. ff. de iuſt. ergo, & ſtatutis, vt l. omnes populi. ff. de iuſt. & iure. Nec mirum quia ēt aliq̄ñ iure canonum adulterium non punitur licet remaneat illicitum iure poli, vt d. c. ſi. quod verius. & ibi no. Facit 23. q̄ō. 2. c. tolerandi. Et hoc caſu nō hēt locum. q. 11. hac eadem parte quia ſopita eſt in c. canone, ꝙ peccat iure poli. facit lex ſi qs in ſeruitute. de fur. autem lector tene, ꝙ placet. An autem ex tali violenta cognitione reſultet rl̄r accuſatio adulterij, vel non examino, quia non conuenit ad propoſitum remittens ad l. ſi vxor. §. ſi quis plane. & l. vim paſſam. in prin. ff. de adul. & l. 1. §. remanet. ff. de poſtul.

47 Quadrageſimoſeptimo † pone econuerſo vir erat bannitus vxor non bannita, ipſa commiſit adulterium. Quæritur an de tali adulterio poſſit fieri accuſatio vel inquiſitio quia vbi ſupra proxima quæſt. remiſi ad 1. q. partis ſequentis, tractabitur. plene q̄ñ iudex poſſit vel nō poſſit inqrere, vbi pars nō pōt accuſare. hic breuiter de hac q̄ō. me expediā. Et dico aduertēdū ꝙ aut maritus accuſat iure mariti, vel iudex reſpectu illius iuris inqrit. Puta eo tpe quo nullus accuſare pōt pter maritū, vt l. iure mariti. C. de adult. cum ꝯcor. Et tunc non poſſit ꝑ ea q̄ dicam vbi ſupra. Si aūt accuſat alius puta pater vel extraneus iure cōi. Et tunc poſſit cognoſci. Adulterium. n lege humana eſt ꝓhibitum. ff. de adult. l. 1. imò, & diuina iuxta illud Leui. c. 18. Nō mechaberis, &c. Adeo qđ licet maritus ꝯſentiat, & ſibi nulla fiat iniuria. tñ cognitio adulterij cōpetit. l. 2. §. lenocinij. & §. ſi publico. ff. de adult. Licet igit̄ maritus repellat̄, nō tñ repellunt̄ alij vt ibi, ergo nec iudex q iure alioꝝ inqrit. De ſeparatis. n. habentibus diuerſam rōnem non fit illatio. l. ſi ff. de calūnia. & l. ſi maritus. §. ſi negauerit.

ff. de adult. cū ſi. Et iō in hac ciuitate in qua eſt ſtatutū ꝙ iudex nō poſſit inqrere, niſi inqſito prius iniuriā paſſo an velit accuſare denūciare vel notificare. Et ſi reqſit' dixerit ꝙ nō, tūc poſſit inqrere. debet iudex bñ aduertere. Si. n. inqrit bannitū maritū. Et eo rñdēte, ꝙ non vult accuſare, &c. iudex inquirit non procedit inqſitio. iure. n. mariti cognoſcit quod non poteſt. facit regula ſi quis in ius. lib. 6. cum no. inſt. de publ. iud. in prin. Reqrat ergo patrem vel alios ſibi ꝓximos. & tunc poterit inquirere. Excluſus. n. iure vno non intellr̄ excluſus ab alio. l. filius. de inoff. teſta. l. ſi filius. de ope. lib. 1. §. nunc videndum. de ſucceſſ. edic. cum ſimi. quæ deciſio vtilis eſt ad multa. Ad quam vide Io. And. in mercu. ſuper regula fruſtra. in 3. q.

48 Quadrageſimooctauo † pone ſtāte ſtatuto cauet ꝙ bannitus poſſit impune offendi. extat aliud ſtatutū quo cauet ꝙ nullus poſſit portare arma offendibilia. Et reptus cū illis puniat̄ certa pœna. Quidā cū armis portari ꝓhibitis interfecit bannitum, & rediens domū fuit inuentus cum armis ꝑdictis. Quæritur de duobus, primo an puniat̄ pœna homicidij, ſecūdo an ſaltē incidat in pœnā portantis arma ꝓhibita. Sed q̄a ex deciſione ſecundi clare inferi ad deciſionem primi, circa illud primum non inſtabo. Et eſt ſciendum ꝙ do. Tho. de azog. de Bono. diſputauit hāc q. multū ꝓlixe. Sed q̄ breuius potero decurtabo ſuam referēs intentionē. Et primo, ad affirmatiuam qđ puniat̄ arguit multis modis. Primo à rōne ſeparatoꝝ, quia de vno ad reliquū non arguit l. Papinianus exuli. de mino. delatio aūt armoꝝ eſt ſeparata ab homicidio. Ergo licet homicidiū ſit licitū, nō eſt licita armoꝝ delatio. Secundo, in his q̄ facti ſunt, vno poſito nō ſequit̄ aliud. l. nō hoc. C. vñ cogn. Sed occidere, & arma deferre ſunt diuerſa, & facti ergo licet ꝑmittat̄ occiſio, nō inferi ad ꝑmiſſionē alterius. Tertio, q̄a facile fuiſſet ꝓcedenti vtrunq; ſtatutum illud imprimere in ſtatuto de inuēto cū armis. Ergo ſi nō expreſſit, intellr̄ vt iacet, vt in l. vnica. §. ne aūt. C. de caduc. toll. Quarto, vbi eadē rō idem ius. l. à Titio. de verb. obl. ſed cauſa, & ratio ſtatuti prohibentis arma portari eſt ne committantur maleficia. Ergo locum habet in ꝓpoſito, quia cū ipſis poterat maleficia cōmittere. Quinto, à verbis & mēte ſtatuti quibus ſtari ꝯuenit, l. non aliter. de lega. 3. & l. 1.

& l. 1. §. ſi is q nauē. de exerci. Sed verba, & mēs ſtatuti ſunt vt occidēs bānitū excuſet, portare arma ꝓhibita inuentus ꝯdēnet, ergo, &c. Sexto, qa in gn̄ali ꝯceſſione non veniūt ea, q̄ qs non eſſet ſpecialiter ꝯceſſurus. l. gn̄ali. ff. de pig. Sed qa ex delatione armoꝝ oriunt̄ lites. C. vt vſus armoꝝ inſcio, &c. nō eſt veriſimile qđ princeps vel ſtatuens in ſpecie ꝯceſſiſſet portationem armoꝝ. l. eq ſſi mum, de vſufruc. Ergo non venit in gn̄ali ꝑmiſſione bannitum offendi poſſe. Septimo, ꝯtrarioꝝ eadem eſt diſciplina. l. & ſi ꝯtra. de vul. & pup. l. de his qui ſunt ſui vel alie. iu. ſed ſi de ꝑdictis fuiſſet inuētus ante occiſionē bāniti cū armis ꝓhibitis veniret puniendus, vt patet ex ſtatuto, ergo, & in eius ꝯtrario caſu cū redit ab occidendo. Octauo, ꝯceſſio larga intellr̄, dūm tn̄ alijs ſtatutis quam minus pōt offendat̄. C. de inoff. teſta. l. ſi qn̄. ergo ꝯceſſio offenſionis ſiue occiſionis banniti, debet intelligi ſaluo alio ſtatuto de inuento ꝓhibita arma portare. Nono, in his q̄ ſunt de gn̄e permiſſoꝝ vt in matrimonijs hēt locum limitatio dum tn̄ fiat ſm ordinē alioꝝ iurium, vt patet in matrimonio quod gn̄aliter eſt ꝑmiſſum. l. 1. de iuſt. & iur. & tn̄ intelligitur modo alias non prohibito. C. de inter. ma. per totum. Permiſſio ergo huius homicidij debet intelligi alias q̄ cum armis portari prohibitis. Decimo, arguit̄ à defectu ſeruatæ formæ, & alle. multa iura, & inter alia. l. qđ ait. de adult. ad l. Aql. l. Itaq;. ad l. Corn. de ſic. l. furē. Vndecimo, ꝓbat qa ſtatutum nō punit portantē arma, ſed inuentū cū illis. Sed iſte eſt inuētus cū armis, ergo licet eſſe ꝑmiſſum illa portare vt bannitū occideret, non tn̄ eximeret ſe à pœna inuētionis, q̄ oīno ſunt diuerſa. Arguit ēt aliter à gn̄alibus, ſed non curo, determinat contrarium. ſ. ꝙ veniat puniendus pro delatione armoꝝ. Ex quo ēt determinat ꝙ nec ꝑꝑ occaſionem, & allegat multas rōnes. Ergo aūt aſſumam illas quæ mihi vīr ad cauſam facere, & alias omittam, & ſuccincte concludam. Primo, ergo ꝓbat ſuam deciſionē vno ꝑmiſſo, omnia vīr permiſſa ex quibus facilius ꝑuenitur ad permiſſum, ar. ff. de acq. her. l. nec his. & l. illud. ſed cum armis pōt occidi bannitus facilius. qđ eſt permiſſum, ergo vr̄ permiſſum illa ob id poſſe portari. Secundo, ad remotionem gn̄is remouetur, quælibet eius ſpecies. de fun. inſtr. l. fundi. & C. ne ſi. rē quā ven. l. 1. & 2. Sed occidens bannitū remouet̄ gn̄aliter à pœna ergo, & à quocunque ſpeciali. Si ergo puniret̄ pena delationis armoꝝ non eſſet a pœna remotus. Tertio, ꝑꝑ nām ꝯtrariorum. vno ꝓhibito prohibet̄ omne illud quod venit ex eo vel ob id. l. nō dubiū. C. de leg. ergo ecōuerſo vno ꝑmiſſo, ꝑmittit̄ omne illud qđ venit ex eo, vel ob id, ſed occiſo bannito ſequit̄ reportatio armoꝝ, ergo id vr̄ eſſe ꝑmiſſum. Quarto, à maiori, qa ꝑmittit̄ occiſio qđ eſt maius, ergo delatio armoꝝ ob illā cauſam. qđ eſt minus lege nec in ea. ff. de adult. Quinto, qa beneficiū principis debet late interpretari. l. ſi. de ꝯſt. princ. Et ſic cū reddat̄ immunis ab homicidio. ergo, & à quolibet eius parte, & ſic à delatione armoꝝ. Sexto, qa ſicut vna lex declarat aliā. l. nō eſt nouū, & l. nā, & poſteriores. ff. de legi. & qđ no. in l. ſciēdū. ff. q ſatiſd. cog. ita vnū ſtatutū debet aliud declarare. l. oēs populi. & l. ius ciuile. ff. de iuſt. & iur. & ideo ſtatutū qđ nō ꝑmittit arma portari determinat̄ ꝑ aliud qđ ꝑmittit bannitū occidi. ſ. vt intelligatur niſi portarent̄ cauſa occidēdi bannitū. Septimo, à nā acceſſorij ad principale, qa ꝑmiſſa eſt occiſio qđ eſt principale, ergo, & delatio armoꝝ quod eſt acceſſoriū, maxime qa intereſt reipublicę vt malefactores puniant̄. & ſic per oēm modū l. ita vulneratus ff. ad l. Aql. inducit. l. & ſi nō ſint. §. ꝑueniamus. ff. de auro, & arg. lega. cū ſi. Vltimo inducit. l. illud. §. ſi. cū ſi. ff. ad l. Aql. ſ. vt ꝯſideret̄ ipſum ꝑꝑ quod ſit aliquid nō ipſum quod ſit. Et iſta eſt melior rō q̄ fecerit vna cū illa ꝙ vnū ſtatutū declarat̄ ab alio. Si. n. qs caperet arma, & occideret hoīem, & caperet̄ non puniret̄ niſi de occiſo, quia in illo confundit̄ omne præambulum, vt l. nunq̄ plura. ita, & in propoſito, qa homicidiū qđ eſt ꝑmiſſum trahit ad ſe delationem armoꝝ. Sit ergo ꝯcluſio ꝙ qa ſtatutū de inuento cū armis gn̄ale reſtringit̄, & declaratur ab alio, vt dictis iuribus. & auth. offerat̄. C. de litis ꝯteſta. vnum ꝯfundit̄ in alio, vt dictus inuentus cū armis puniri nō debeat. faciūt ꝓ hoc no. ꝑ Bart. in l. q̄ſitum. §. pe. ff. de fun. inſtr. Et hāc deciſionē intelligo verā ſi nō eſt magnū interuallū inter occiſionē bāniti, & inuentionē cū armis, argu. l. ꝯtractus. C. de fide inſtr. cum ſi. Hoc aūt an ſit longum interuallū vel non ſm locorum diſtantiam, & facti qualitatē iudicis arbitrio relinquat̄, ar. l. 1. in fin. de iure

iure deſi. cum ſi. Ex quibus et patet, ꝙ id quod dr̄ de inuento in reditu hr̄et locum et in eo qui repertus eſſet in eundo ad illum occidendum ſi iudici de eo ꝯſtaret. per eaſdem rōnes. Vnum tn̄ nota ꝙ dictante ſtatuto vt ſupra nō ſufficeret ad pœnā exigendā ſola inuentio niſi fuiſſet et apprehenſus, vt l. ſi barſatoram. C. de fideiuſ. & ibi ꝑ Bart. & in l. 1. ff. de acq. poſſ. per Cyn. C. eo. ti. l. licet.

49 Nono, & quadrageſimo. † Sēpronius volens interficere Titiū bannitū eū fuit inſultatus, Titius aūt mortē vitare nō valens occidit Sēproniū. Quærit an illud licite facere potuerit cū fecerit ſe defendēdo ꝑ l. vt vim. ff. de iuſt. & iur. & ad l. Aq. l. ſcientiā. §. q cū aliter. & C. vnde vi. l. 1. Quia hæc q. tangit ꝑ Doct. in d. l. vt vim. poſſem cū eoꝝ determinatione ſentire. Sed vt determinatio reddat vtiliore arguā breuibus rōnibus ad partes, deinde decidā. Pmo, ergo ad affirmatiuā arguo. bāniti de qbus agimus nō ꝑdūt nālia ſiue gentiū iura, vt dem fuit ſupra parte ꝓx. q. 5. Sed de iure nāli eſt talis defenſio ꝓmiſſa vt dictis iuribus. & l. 1. §. cū arietes. ff. ſi qua. pau. ſe. di. ergo id facere licuit. Secūdo, licet ſtatuto dicat ꝙ nō audiat agēdo vel defendēdo illud intelligit in iudicio, ꝙ aūt de facto nō poſſit ſe defendere illud ſtatutū nō dicit, nec et aliud dictans quod poſſit impune offendi. ergo vltra id qđ in eis ꝯtineat nō dr̄et extendi. ff. ad mun. l. ꝯſtōnibus. & l. qdquid aſtringendæ. de verb. obl. Tertio, dicta defenſio eſt nālis, & cum pſupponatur eum aliter mortē vitiare non potuiſſe eſt neceſſaria, ergo tolli non potuit. imò non intelli̇̄r tolli ꝑ ſtatutū, vt in cle. paſtoral. de re iud. & quod non. Inn. in c. cū inter. de exec. Quarto, pater, & maritus pn̄t occidere adulterum, vt l. patri. & l. qđ ait. ff. de adult. & l. nec timorē. qđ met. cau. tn̄ adulter ꝑꝑ metum talis mortis aliqd promittendo poteſt agere actione qđ met cau. vt d. l. nec timorē. ergo patet qđ poterat ſe defendere, ſi. n. non potuiſſet ſe defendere oīs promiſſio dr̄et eſſe licita, quia non poſſet dici iniuſtus metus illatus. eo. tit. l. ſi lī. in prin. iuncta. l. qui in carcerem. Quinto, lex gn̄aliter dicit, ꝙ qcunq; licitum eſt redimere ſanguinē ſuum. l. 1. ff. de bo. eo. qui mor. & not. in l. trāſigere. de trāſact. C. qualitercunq;. & ſi gn̄aliter loquit in perſonis, & in modo, ergo et iſtum comprehendit. l. 1. §. & gn̄aliter. ff. de leg. pſt. Pro hac parte poſſent multa dici, ſed ꝑ nunc hæc ſufficiāt. In ꝯtrarium ꝙ imò veniat puniendus, & ſic ad negatiuam arguiſ. Primo, qn̄ alicui infertur iuſta iniuria, tunc non licet illā ꝓpulſare, vt not. in l. vt vim. p ꝯall. tunc. n. non dr̄ iniuria. inſt. de iniurijs in prin. Sed volens occidere bannitū licite faciebat virtute ſtatuti, ergo non fuit licita offenſio ꝯtra eū. Et ꝑ iſta rōne alle. Bar. ff. ad l. Aq. l. 4. Secundo, vr̄ caſus in l. 2. C. qn̄ lic. ſine iu. vin. & ibi ſentit gl. ſm Bart. qui determinauit. in d. l. vt vim. Tertio, allegat et pro caſu l. ſi ſeruus. C. de his qui ad eccl. confu. Quarto, probaſ rōne, ſic, virtute dicti ſtatuti priuatus agit auctoritate publica, & vr̄ ꝯſtitutus publicus officialis, vt dixi ſupra in hac par. q. 45. ergo ei nō pōt fieri reſiſtentia. C. de iur. fiſci. l. ꝓhibitū. lib. 10. & l. deuotū. de meth. eo. lib. & ff. de rei ven. l. q reſtituere. cum. n. ſuccedat loco iudicis, ſequiſ ꝙ talis reſiſtentia non eſt iuſta. 24. q. 5. c. non eſt noſtrum. Pro hac parte facit deciſio dn̄i Tho. de azog. in publica diſputatione in qua ꝑ multa rōnes, & maxime ne offendens vel volēs offendere, ſiue occidere legis auctoritate decipiat. l. 2. C. de his q ve. æta. imp. & ꝑ iura ꝑdicta determinauit patrē volentem occidere adulterum inuentū cū filia non potuiſſe impune occidi ab adultero aūt mortē vitare nō valente ad qđ vltra prædicta alle. l. 1. C. de exac. trib. & C. de deſer. l. 2. lib. 12. & l. qm̄. C. ad l. Iul. de vi. & incipit eius diſputatio. Pater adulterū inuentū cū filia. vt in ipſe ibi dicit, ille caſus eſt magis dubitabilis, qa patri non ꝑmittit indiſtincte occidere adulterū, ſed tunc demū ſi et filiam occidit. l. qđ ait. & l. patri. & ideo cū non cōſtet, an iure licite faciat magis eſt dubitandū ad quod facit. d. l. nec timorem, licet tn̄ ipſe non dicat ſi iā pr̄ filiā occidiſſet minus eſſet qō dubitabilis, quia amplius de licito iure dubitari non poſſet. Sit ergo ꝯcluſio ꝙ talis bannitus nō potuit impune facere, & ſic debeat puniri. Qualiter aūt puniri debeat dicā infra poſtq̄ rn̄ſum fuerit rōnibus ſupra ſcriptis in contrarium factis. Quibus ſic reſpondeſ. non ob. prima rō, quia illud quod dr̄ bānitum non perdere iura gentium vel nālia eſt verum niſi à ſtatuto aliud expreſſe vel tacite diſponatur, vt d. l. 2. qn̄ lic. ſine iu. vin. iūcta d. l. oēs populi. & dixi ſupra hac eadem parte q. 2. vbi dixi defenſionem facti tolli poſſe, & iuris cauſa ſubſiſtēte. Nō obſtat qđ ſtatutum

cum non extendatur, quia ipſum excedit lex virtute neceſſariæ ɔſcientiæ.l.ſi ita ſtipulatus fuero per teſt.de verb.oblig.l.lex Iul.de fun.do. & plene, per Doc.in l.oēs populi. Si.n.offenſio fit per ſtatuta licita, ergo ſequitur neceſſario ꝙ defenſio eſt illicita, & ſic illud ſtatutū diſponere intellr. Et ſic rñſum eſt ad tria priora. Ad quartū argm rñdetur tribus modis. Primo, ꝙ intellr illa qñ illi, cito poterat occidi, ut quia non incontinenti, vel ſine filia alias ſecus ut l.accuſationis.C. quod me. cau. Secundo, ꝙ licet poſſet occidere non tñ potuit pp id aliquid recipere, de ɔd. ob tur. cau.l.2. Tertio, quia ibi loquitur in eo qui non eſt effectus hoſtis reip. & ideo nō vt miniſtro legis erat permiſſum, ſed ut priuato vbi nota. Peiores tñ ſunt gñaliores, & melius faciunt ad propoſitum pp determinationem dñi Thomæ præfati. Sed illa iura nō multum faciunt ad nrm propoſitum, qa hic indiſtincte permittiṫ occidi, & ſic ſemp ɔſtat qd' eſt iuſta offenſio ibi non ſic, & ſic non ꝓceditur à pari. Vltimum ar.non obſt.quia licitum eſt redimere ſanguinem, nō tñ alium offendendo, aut.n.eius ſanguis iniuſte effundi uolebat, & tunc omnimodo licet redimere, ut i l.ut uim Aut iuſte, & ſine alterius ſanguinis effuſione redimere uolebat, & idē ut i iuribus in ɔtrarium alleg. aut cum alterius effuſione, & dicendum eſt, ꝙ non, vt d.c.nō eſt nrm facit text.in rōne ſui in l.aſſid.C. q po. in pig.ha.cum.n.in hoc ɔflictu de ɔſeruatione ſanguinū agat, magis fauetur ſanguini iuſte agentis, q̄ eius q iniuſte egit. Ioan.aūt de Lig.in tract.de bello in 4.art.verſ.8.ɔcludit, ꝙ aliqñ lex ꝑmittit aliquid, q̄ nullo iure ꝓhibetur.31.q.1.hac rōne, aliqñ permittit ali q d ɔtra ɔſtōnes humanas, vt ɔtrahere olim in 5.gradu.35.q.5.c.quodam. Aliqñ, & ſic tertio modo permittit actum tolerando, nō quia alias illicitum faciat licitum, ſed actum non punit, vt dicit tex.4.di.c.denique, & 33. q.1.ſi quid uerius. Ex quibus infert ꝙ ſi ſtatutum permitteret tolerando, & pœnam remittendo actu remanente illicito, tūc liceat bannito ſe defendere. Si vero permittit poſitiue faciendo de actu illi cito licitum, tūc nō poſſit ſe defendere, qa legis miniſterio offenditur q iuriſdōnē tribuit.l.& quia, de iuriſd. om.iud.& ſic cum effectu ɔcludit eum in ꝓpoſito puniendum. Licet aūt dictus bānitus aggreſſorē occidens ueniat puniendus ex ta li homicidio pp quod poſſet iterȝ bāniri, ut dixi in 1.tpe, par.1.q.3. Non tñ ēt ſm ṗdcīā d. Th. debebit puniri de homicidio doloſo, ſed culpoſo tm̄.arg.C.ad l.Corn.de ſicar.l.3. cum ibi not.ff.ad l.Aquil.l.ſi putator, & inſt. eod.tit.§. item ſi putator. & ita ēt in eo qui exceſſit modum defenſionis.tenuit Io.And. in addit.Spe.in rub.de hom.per legē.l.Cor. de ſica.& d.l.1.alleg.ēt c.olim.de reſt.ſpol.& ita dicit fuiſſe ſeruatum.ita ēt dicit Bald.in c. ſi quis ſua.10.col.de pa.iur.firm.& alle.Ioā. And.in c.ſignauit, de pœn.& remiſ.& ita in hac ciuitate iudicatū fuit in eo qui ut defenderet ſiue vindicaret frēm ſm formam ſtatuti iam ꝑcuſſum cum lapide illum q ꝑcuſſit interfecit. Fuit.n.punitus de exceſſu non de homicidio non.n.incontinēti expirauit, ſed ex poſtfacto, & ſic non ɔtradicit ei quod dicam in ſi.ꝓx. q. Sed aduertendum qa illo caſu, ꝙ in caſu Io.And.licita erat defenſio, vel offenſio ad uindictam, vt dixi, ſed cum moderamine.& ſic dabat operam rei licitæ. In caſu aūt nro dabat operā rei illicite, qa verberatio aliqua cā defenſionis, nō erat licita.& ſic vr fuiſſe in dolo ꝑ not.Cy.in l.1.ff.qd' q̄ſq; iur.& ꝑ Bart.& alios in l.diuus.ff.ad l.Cor. de ſic. Et ideo forte hoc caſu non habebit locū deciſio vltimo dicta, ſed puniri debebit l. Cor. cū ſciret ſe īpune offendi poſſe. Pro quo vr̄ caſus i d l.2 C.qñ lic.ſine iud.vind. Pro quo vide quod hr̄ in c.ſicut dignū, de homicidio.

50 Quinquageſimo loco † qa vt ſupra dcm̄ fuit in proœmio in hac mā ſtatuta diuerſimode loquuntur mutatis in aliquibus terminis ſtatutoꝝ. Ponitur ſtatuto caueri, ꝙ bānitus pro eo qd' fecit ɔtra ſtatutum ciuitatis poſſit impune occidi, bannitus vero ꝓ membri abſciſſione, vel ꝓ cicatrice, vel ꝓ percuſſione ſanguinolēta poſſit excepta morte qualitercūq; offendi in duplū. Bānitus aūt ꝓ inſultu non poſſit, niſi manib.vacuis offendi. Ex hoc ſtatuto oriunṫ varij, & diuerſi tituli qōnū, & ideo incipiendo à prima parte. Quæro Titius fuit bānitus ad mortē ex eo, & ꝓ eo ꝙ ſup platea cōis interfecit hoīem pp qd' inſurrexit rumor, q̄ omnia fuerunt contra honorē, & ſtatū cōis Florentiæ, ut in banno dicebatur, demum fuit à Sempronio interfectus, an impune occidi potuerit. Hæc q.ſubtilis eſt, & hēt duos paſſus. Primus eſt an dicaṫ bannitus ex eo ꝙ fecerat ɔtra ſtatum. Et vr̄, ꝙ ſic, qa verba inquiſitionis ſiue ꝓceſſus ita

ita ſe hñt,& illud ꝯtinet, ergo eis ſtari oportet l.cum quidã puella.de iuriſd.omn.iud. precertim qa oĩa in inquiſitione ꝯtenta intelligit fuiſſe confeſſus,& ſic ꝯfeſſioni ſtandum l. in eos,& l.fi.ff.de cuſt.reo. Sed non inſiſtendo in ſupfluitate verboꝝ veritas eſt in ꝯtrariũ. debẽt.n.verba dicti ſtatuti intelligi de eo q principalr̃ fecerit ꝯtra ſtatum,non aũt de eo qui ſecundario. proprius .n. ſignificatus eſt in his q̃ per prius ſignificant non in his quę per poſterius l.qd liberis.§.hæc verba.ff. de vul.& pup.ſubſt.Et ſic debet intelligi in ſtatutis hoc eſſe veꝝ,patet ex rr̃a gñali q̃ eſt vt ſtatuta à recipiant paſſiuam interpretationem iuris cõis l.2.C.de noxa.& no.in l. iuſiurandum,& ad pecunias.§.fi.ff. de iureiur. & C. de iur.deli.l.fi.§.in cõputatione. Sed diſpoſitio iuris cõis ſup aliquo ſimplr̃ facta intelligitur qñ illud principaliter fit, non qñ ſecũdario vt oſtendam,ergo,& ita in ſtatutis qđ debeat intelligi principalr̃ probaẽ in multis iuribus in l.1.§.huius ſtudij.ff.de iuſt.& iu.& ibi tãgit Iac.But.ff.de in integ.reſt.l.nõ ſolũ in fi.& qđ ibi no.p gl.& Guil.ſi cert.pet.l. ſi qs nec cauſam.& qđ ibi p Iac. But. De quo dicã infra parte ,px.q.6. Et pro hac deciſione eſt tex.optimus i l.1.§.merito.ff. depoſi. & ibi p Bald.decidiẽ hæc qõ.p illũ tex.,pbaẽ ẽt in l.ſi quis ingenuam.§.in ciuilibus. ff. de capti.& optime facit tex.in l.famoſi. ff. ad l. Iul.maieſt.in §.hoc tñ crimẽ.Ex qbus ita ſępiſſime extitit iudicatũ.Nõ ob.narratio facta in accuſatione ſiue inqſitione,qa aut intelligitur non principaliter,ſed ſecundario, vt ſic ꝯformet ſe cum iuris cõis diſpoſitione l.Lucius.§.pe.ff.ad mun. cũ ſim. & non hẽt obſtare.Aut aliter intellr̃,& illud nihil releuat,aut accuſatorẽ,aut iudicẽ.l.1. §. accuſationẽ.ff.ad turp.& C.de ſen.l.ſi ex ſtipulatione.qnimò nec ꝯfeſſio.l.ꝯfeſſionibus.ff.de inter.act.& l.ornamentoꝝ.ff.de aur.& ar. leg. Sed ꝯtra pdicta vñr facere no. per Bart. in l. ambitioſa.ff. de decr. ab ord. fa. vbi dicit ꝙ ſm ordinem intellectus vterque lædit principaliter.ſ. priuatus,& reſp. Sed non ob. qa aut illud loquitur in fauorabilibus diſpõnibus,& non in odioſis,vt in regula odia.,lib. 6. Aut ſi veꝝ eſt ꝙ lædaẽ, vt dicit non tñ lædit circa ſtatum alias diceremus eſſe omne maleficiũ circa ſtatũ reip.Offenditur.n. illa, & ideo eius intereſt, vt maleficia puniantur. l.ita vulneratus. ff.ad l. Aquil. & tñ certiſſimum eſt ꝙ rr̃ non dñr committere contra ſtatum ciuitatis regularia maleficia committẽtes,vt furta,homicidia,& ſimilia,& eſt tex. in d.§.hoc tñ crimẽ.Nõ ergo defendit Sempronius à prima parte ſtatuti. Et ideo reſtat ſecundus paſſus ſiue articulus.ſ.an defendatur ex interpretatione ſiue extenſione.Et primo vr̃ dicẽdũ, ꝙ ſic,qa tale ſtatutũ qđ bãniti poſſint ĩpune offendi eſt factũ fauore reip. ergo debet extendi.l.2.§. exercitium. & ibi gl.ff.de his qui no.infa. Idem ſi non ſit mere fauorabile reip. ſed partim odioſum ipſi bannito,iuxta no.in l.2. C. de in ius vocan. Idem ſi ſit penitus odioſum, quia ẽt in pœnalibus proceditur de ſimilibus ad ſimilia vt no.in l.ſi pignore.§.ſi poſt diſtractam. ff. de pig.act.& in l.athletas.§.calumniator. ff. de inf.& eo.tit.l.qd ergo. §. pœna grauior. In ꝯtrarium ꝙ imò non eximaẽ à pœna homicidij p dcm̃ ſtatutũ.Nã aut ipſum ſtatutũ dr̃ in totũ odioſum,& pœnale,& non debet extendi,vt not.gl.in l.pe.ff. de in ius voc. & l.furti.§ fin.de his q not. inf.& in rr̃a odia. Aut dr̃ partim fauorabile, & partim odioſum:& quatenus ꝯtinet odiũ.ſ. reſpectu banitoꝝ nõ extendiẽ,ſed reſtringeẽ, vt hr̃ in d. l.2.C.de in ius voc.& ff.eo.tit.l.ſed ſi hac.§. patronũ.& qđ hr̃ in l.cũ hi.§.qui tranſigit. de tranſ.& in l.3.C.qđ me.cau. Circa hunc articulũ multa dici poſſent. Sed qa eſſent extra ,ppoſitũ me in breuibus expediã. Cõcludẽs dcm̃ ſtatutũ exorbitans à iure cõi non extendi, niſi quatenus abſurditatẽ ꝯtineret ſi non extenderetur.ff.de pe.hær.l.ſi dño. §. ſi pdo.de excu.tut.l.ſcire oportet.§ oportet. cum ſi. & hoc per regulam gñalem, quæ hr̃ in auth.quas actiones. C. de ſac.ſan.eccl. & plene in l.oẽs populi.Statutũ ergo pmiſſum eximit à pœna offendentem ẽt ad mortem bannitũ pro eo qđ fecerit ꝯtra ſtatum. Ille nõ erat de illis ergo non ꝯtinetur in ſtatuto. Ei.n.non conueniunt verba ergo nec diſpoſitio legis hoc accuſare.§.ſi.ff.de acc. cum ſi. Itẽ eximit offendentem bãnitos pro. cicatrice,&c.& certo modo.De bãnitis aũt ,p homicidio nihil dicit, ergo remanent in iuris cõis diſpõne l. commodiſſime. ff. de lib. & poſth.l.ſi cũ dotẽ.ff.ſol.matr. Sicque impune occidi non pñt. Quia tñ abſurdum eſſet ꝙ banniti pro minori delicto poſſent offendi, & banniti pro maiori non.contra l. non ſolum.ff.de noxa.Puto dicendũ,ꝙ tales bãniti poſſent

poſſent offendi, ꝓut pñt banniti ꝓ cicatrice,& debilitatione,&c. arg. eoꝝ q̃ not. in l. tale pactũ.§.ſi.ff. de pac. & qđ not. in auth. de colla.§ vt ꝓhibemus.vbi ꝑditio mẽbri ęquiparat̃ perditioni vitæ. hr̃ ẽt in l. imperiũ de iuriſ.om.iu.ꝑ Bart.in l.2.de pub.iud.per Bal.in l.reos.C.de acc.Et erit vtile in propo ſito, qa cũ ipſum poſſet excepta morte qua litercunq; offendere non puniet̃ de homicidio ſimplr̃ ſed de exceſſu, vt dcm̃ fuit ſupra prox.q.qđ intelligo veꝝ ſi ex verberationibus vel vulneribus nõ ſtatim expiraſſet.Tũc eñ non ꝓſumit̃ illum voluiſſe occidere, ſed quatenus ſibi permittebat̃ offendere. Si aũt animoſe ei tot vulnera intuliſſet qđ eũ ſtatim fecerat expirari, volens de eius morte certificari, tunc nõ puto eũ modo aliquo defendi ab homicidij pœna, apparet .n. quod aliud q̃ qđ ſibi ꝑmittebat̃ facere voluit, extra de hom.c.ſignificaſti.ad l.Cor.de ſic.l.1. & ideo non tanq̃ modũ excedens, ſed tanq̃ oĩno aliud ꝑmiſſo faciens puniet̃ l.diligenter.ff.mãd.In incertis.n.non certis locus eſt coniecturis l.ꝯtinuus.§.cũ ita. de verb. obl.

Circa idem ſtatutum alia inſurgit qõ. Et

51 ideo quinquageſimoprimo quæro. † An bannitus pro amputatione mẽbri vt ſicut ille poſſit offendi. ita bannitus pro amputatione digiti.Hæc.q.eſt vulgaris,& in multis iuribus tractat̃.Primo.n. text. cum gl. & ibi Doct.cõiter in l.non ſunt liberi.ff.de ſta.ho. tenet ꝙ digitus non ſit membrum, ſed officium membri,& ita dicit ibi Bart. ſe conſuluiſſe. alle.l.idẽ Ofilius.ff.de ędi. edic. ad idẽ alle.Rich.de Saly.eo.tit.l.q̃rit.§.ſi quis igit̃ ad l.Aq̃l.l.inde Neratius.§.idẽ Iul.& de leg. 2.l.peculiũ §.quadrigę.& C.de ſer.fug.auth. ſed nouo iure.Nec ob.qđ videat̃ abſcindere partem mẽbri. & ſic ſit idem ius qđ in toto membro,vt l.quæ de tota ff.de rei ven. quia illud verbũ vbi eſt eadẽ rõ.arg.in d.l. imperium. & quod ibi hr̃, ſed hic non eſt eadem rõ,qa ſtatutũ ponderat facti atrocitatem,vt ex ſe patet,ita dicit Bald.in d.l.non ſunt liberi.Bar.vero in l.2.ff.de pub.iud.multũ nõ.dicit ꝙ ꝓprie loquẽdo digitus nõ eſt mẽbrũ, proprie.n.eſt corporis pars. Mẽbrum .n. dr̃ a metior metiris. largo aũt modo dr̃ membrum quælibet particula corporis, ſicut in domo quilibet lapis dr̃ pars domus, vt not. in l.eum q̃ ædes.ff.de vſuc. licet habeat proprie ſuas partes per diſtĩonem officioꝝ ſeu miniſterioꝝ,vt ſalam,camerã,coquinã, &c. l.ſi fin.§.ex hoc edicto.ff. de dam. infect. & ideo cũ ſtatutũ debeat ꝓprie intelligi, talis non dr̃ bannitus pro mẽbri abſciſſione ſeu amputatione,& ſic non ꝑtinet in ſtatuto qđ dicit eſſe veꝝ,niſi ex verbis ſtatuti aliud colligat̃.Puta ſi dicit ſi q̃s abſciderit alicui mem brum et ſimile membrum abſcindatur. Si .n. abſciderit alicui digitũ ſimilis digitus ei abſcindet̃ ꝑ relatione qualitatis ar.l.nõnunq̃. ff.ad Tre.& idem refert,& ſequit̃ Bald. in d. auth. ſed nouo iure. Et addit,ꝙ ſi extrahet dẽtẽ dabit aliũ dentẽ,ſicut dicimus in pœna talionis.& alleg.quod not.inſt.de iniur.§.pœna. Subdens quod ea quæ non proprie dñr membra pñt diminuto vocabulo appellari membrula:qa non eſt aliq̃s digitus in manu qui officiũ ꝓpriũ nõ habeat,vt docet experientia.Ipſe tñ Bald.in l.reos.C.de acc.in 2. col. dicit omne id quod habet in corpore noſtro propriam, & diſtinctam operationẽ eſt mẽbrũ, vnde oculus cuius ꝓpriũ eſt videre,auris cuius ꝓpriũ eſt audire, naſus cuius ꝓpriũ eſt odorare, lingua cuius propria eſt operatio guſtare, manus cuius ꝓpria operatio eſt tãgere, pes cuius ꝓpria operatio eſt ambulare,ſine dubio mẽbra ſunt ꝑ ſe potentia habẽtia ꝓprias,& diſtinctas operationes & alle.partẽ iuriũ ſuperius alle.extra de cor po.viti.ꝑ totum.& ex ꝓdictis patere dicit ꝙ mẽbra gñationis ſunt mẽbra q̃ hñt ꝓprias, & diſtinctas operationes, imò ſm̃ eum dñr eſſe membra valde nobilia, & quæ ſaluatur ſpecies humana dicens, ꝙ mutilans illa punit̃ tanq̃ inimicus naturæ eo modo q̃ puniret̃ ſi occideriť l.3.ff.ad l.Corn.de ſic. & ſub dit ibi,ꝙ quia barba eſt pars formalis corporis amputans barbam dr̃ amputare membrum.arg.l.in rem.§.1.ff.de rei ven.qđ not. & adde quæ ipſe not.in l.data opera. C.qui acc. non poſ. vbi dicit ꝙ mammillæ millieꝝ ſunt mẽbra,ſed non mãmillæ hoĩs, & nihil allega. Prædicta quidem intelligendo ſunt in membro hñte ſuam virtutem ſiue operationem,ſi aũt eſſet aridum dubitat̃ an veniat appellatione membri.Guil.& Ray.in l. ſed, & ſi pupillus.§.ꝑſcribete.ff.de inſt.tenent ꝑ illum tex.ꝙ ſic,& alleg.l.3.§.2. ff.ar. fur. ce. Bald.in d.l.nõ ſunt liberi. dicit contrariũ, alleg.not.in l.vitem.ff.arb.fur.ce. vbi tangit Iac.de Are. & hoc verius puto ſi ſtatutum dicit. ſi q̃s debilitauerit mẽbrũ ſiue manũ,&c.

Ex .n. quæ non hñt ſenſum, ſiue uigorem debilitari non põt.l.decem,de verb.obl.cum ſim.Si autem ſtatutum non referret ſe ad ſenſum,aut officium ipſius membri, & tunc credo veram deciſionem Guil.& Rayn. vt puta qa ſtatutũ dicit ſi quis offenderit alicui oculum,licet.n.obſcuratus ſit,ſiue obcecatus,ſit tñ ita cecatus cum corpore eſt vnitus,&ideo patitur effoditionem,& idem ſi ſtatutum diceret ſi quis amputauerit alicui manũ, & ita vr̃ tex.in d.l.vitem.quæ eſt lex 3. §.1. verſic. ideo facit l.amiſſæ nauis,cum ibi not.ff.ad l. rhod.de iac. Quod forte poteſt dici eſſe ver̃ ſi manus,vel oculus à caſu aridi facti ſunt.Si autem à nã ſic producti fuiſſent tunc ſecus eſſe videtur. Cum nõ habuerint primordium veritatis,ut d.l.uitem.§.ſiquis ex ſeminario, facit l.cum filius.§.hæres,de leg.2. & fateor prædicta procedere in ſtatutis quæ intelligũtur,vt iacent, ſi autem in ſententia contineretur quod alicui deberet amputari manus, tunc non vr̃ ſatisfieri ſententiæ, niſi amputetur virens.& non arida. Illa.n.intelligitur vt pœnam afferat.ff.de pœn.& C.per totum,q̃ non eſſet ſi uerificaretur in manu arida, & ita intelligatur ꝙ dici ſolet in d.authent. ſed nouo iure.C.de ſer.fug.Contrarium tamen fuiſſe determinatum refert,& ſequitur Ioan. And.in regula in pœnis lib.6. in merc. dicit enim illud eſſe ver̃ membrum, & valere ad decorem 1. q. 1. c. ſicut vrgeri.& ſic pœnam continet pro quo facit l. ſi de interpretatione,& l.præſes.ff.de pœ. Quæ deciſio potius fundatur in æquitate, q̃ iuris rigore, vt ibi patet. Quæ æquitas ceſſaret ſi ꝑp delictum cum manu ualida cõmiſſum ſic dãnatus exiſteret.tunc .n. ex collatione proceſſus declararetur ſententiam debere intelligi de manu quæ delinquit,& ſic ualida.arg.ff.ad Treb.l. nonnunquam, & quod dictum fuit ſupra circa princip.q.Bald. vero in l. 1. C. qui accuſ. non poſſ. in fin. tenet ſimpliciter ꝙ manus non habens aliquod officium non dicatur membrum. alleg. Ariſtot.in 1.de Anima. & in 4.Metaph.ad fin. Ex his colligitur ad propoſitam qõ. An bannitus pro amputatione digiti dicatur bannitus pro amputatione mẽbri. & dicitur ꝙ non, quod intelhge niſi ex vulgi opinione aliud diceretur l. Labeo. de ſupp.l.de verb.ſig.l.Alfenus, cum ſim. Item colligitur qñ quis dicatur bannitus pro amputatione membri.Sed incidenter quæritur an ſaltem dicatur membrum debilitare ille qui amputat digitum.Bald.in d.l.non ſunt liberi,dixit ꝙ ſic,& patere dixit in effectu, læſa .n. eſt membri operatio. Et idem vr̃ velle Bar.in d.l.2.de pub.iud. dicens ꝙ tunc vr̃ debilitatum membrum qñ eius offĩm aliqualr̃ impeditur,alleg.d.l.idem Ofilius. & idẽ Iac. But. dicens ꝯſiderandum eſſe quis digitus ſit amputatus vt ipſe ſcripſit in d.l. non ſunt liberi.quod Franc.de Are.in l.& quantum,de ædil. edic. intelligit ver̃ dum tñ ad minima officia non trahatur per l.1.§.ſed ſciendum, eo.tit.Probaẽ deciſio prædicta,quia illud qđ eſt debilitatũ non eſt ſanum.ut ibi.& eo.ti.l. idem Ofilius. & ideo vbicunque dr̃, ꝙ ꝑp id quo quis caret non eſt infirmus, & ſic remanet ſanus,ſequiẽ ꝙ non eſt debilitatus ꝑ locum à ꝯñi deſtructo. Et ideo dr̃,ꝙ qui caret dente,vel teſticulo nõ dr̃ debilitatus, nec mẽbro mutilatus l.Pompon.& l.cui dens.eo.ti. debet ẽt intelligi hoc in debilitatione ꝑpetuo remanſura,ut dicam infra prox.q. Et ex his prædictis puto qđ hoc an ſit debilitatũ membrum,vel non remaneat in arbitrio iudicantis,q̃ debet cõmittere iudicio peritoꝝ, vt in iuribus infra ꝑx.q.alle.niſi ex facti euidẽtia appareat notoria debilitatio.l.ſi irrup. fini.reg.Quid.n.ſi vni ſcriptori, vni pictori, vni ꝑſbytero,videt in totum amputatũ poliicem qui reponi nõ põt. certe videt illius manus offĩm fore priuatum nedum debilitatũ. Et ideo tũc re exñte clara medicis cõmiſſionem nõ faciet.Facit de cle.egr.c.ꝑſbyt. & de cor.viti.c.1.2.& 3.& d.l. & quantum, & qđ not.l.inde Nerat.§.idem Iul.ff.ad l. Aquil. ſi aũt digitus non eſt penitus remotus, ſed os eſt fractum,vel incluſum, ſed non talr̃ ꝙ ſm̃ peritiam medicoꝝ curari non poſſit,recurrendum erit tunc ad cõmiſſionem ſm̃ quod dicam infra prox.q. Sed ſi uidet modicã ſciſſuram factam eſſe,tunc à ſeipſo iudicabit imponendam eſſe pœnam ſimplicis vulneris, ut d.§.ſed ſciẽdum,ut l.vulneris .ff de iniur.

Stante eodem ſtatuto ſupra 50. q. deſcri-
52 pto.Sequitur quinquageſimoſecundo † videre qñ quis dicatur bãnitus pro cicatrice, ut ſic excepta morte qualitercũq; offendi poſſit.Iſte artic.eſt ſubtilis,& pulcher,& quotidie uerſatur in practica.&ꝑpea dr̃et late examinari,vt tñ non aliter q̃ promiſerim euagari ꝯtingat, q̃ breuius potero q̃ per alios, & ꝑ me inueſtigari uidi his ſubijciã, ut habeatur

tur notitia veritatis. Aut ſaltem ad illa inueſtiganda dei mã iuxta poſſe. Ad cuius articuli doctrinam ſciendum eſt, ꝙ quibuſcunq; ſtatutis exaggregantibus, ſiue aggrauantibus pœnas, vt in ꝓpoſito puniendus, acrius faciẽtes vulnera cum cicatricibus q̃ ſine nõ intelligit hoc nomen, ita ruditer vt iacere vr. Cicatrix.n.eſt corporis deformatio, ita dicit tex.in l.locũ.§.1.ff.de vſufr.ibi. Nec corpus cicatricibus deformet. Sed intelli de tali deformatione q̃ ſit in apparẽti parte corporis, ſitq. ibi perpetuo remanſura, ſic.n.in exaggeratiuis talia ꝯſiderant, vt ꝓbaẽ.ff. de iniur.l. ꝑtor.§.atrox. & l. vulneris magnitudo.ff.de pœ.l.aut facta.ꝑ totam ꝓbaẽ apertius in l.fi. § quoties.ff.de ædil.edic.& extra de cor.viti. c.2.vbi in his q̃ non ſunt leuis effectus ꝑpetuitatis morbi ꝯſideraẽ. eius.n.morbi qd eſt in via ſalutis nõ hr ꝯſideratio l.quærit.§. idẽ ait.eo.tit.& dr eſſe in via ſalutis qñ ꝑ diligentem curam. Caſus.n.eueniens ex defectu curationis morbi malitiæ non aſcribiẽ, ſed ęgri culpæ vel ignauiæ l.q occidit.§.fin.ff.ad l.Aquil.& qđ hr.C.de emen.propin.l.1.&ꝑ Bart.in l. fin.ff.de ſic.Et ad ſic intelligendum ſtatutum aſtringit nos viua rõ. Ante namq; ꝑfectam curam ex quolibet vulnere in facie illato vituperat facies, & deformaẽ. Itẽ in cõſolidato vulnere ſemper certo tꝑe remanet quoddam veſtigium ſiue q̃dam effigies q̃ demonſtrat fuiſſe vulnus de illa.n. non intellr ſtatutum alias ſuperfluus foret, cũ vt dixi ex quolibet vulnere id ſequaẽ. Intellr ergo ſtatutum de cicatrice ꝑpetuo remanſura. Pro qua determinatione facit ꝙ verba legis ſine tꝑis determinatione prolata ad tꝑs perpetuũ intelliguntur.ff.de cond.inde.l. ſufficit.l. iuriſperitos.ff.de excuſa.tut.C.de pœ.l.ſeruus.ff. de bo.aut.iud.poſ.l.in venditione.§.1. Item de ea deformatione intellr per quam corpus deformaẽ in apparenti loco corporis qđ ẽt ꝓbaẽ, q̃a põt eſſe efficies deformans corpus, & tñ non diceret cicatrix.ꝓbaẽ in d.l. quæritur.§.fi.de ædi.edic. & in l. fin. ff. de his qui deiec.vel eff. vbi poniẽ diſiunctiua inter cicatricem, & deformationem. & ſic patet ꝙ nõ ois deformitas dr cicatrix. per illas.n.interdum dignoſciẽ homo.l.ſtigmata.C.de Fabr. lib.11.vbi vide not.dcm Bart.l.1. in fin.ff.de ſer.fugi.vbi text.not.facit dñiam inter notã, & cicatricem. Licet.n.appellatione notę contineatur cicatrix.non tñ econuerſo appellatione cicatricis contineẽ nota, vt ibi patet. intelligit ẽt debet ſtatutum de ea cicatrice, quę ex vulnere ꝑpetuo remanſura ſit habita diligenti cura, q̃a ſemper verba maxime ſtatuti debent intelligi vt inſpiciaẽ cauſa proxima, & non remota.ff.quod met.cau.l.metum.§. ſed licet verum, q̃a talis cognitio nõ ꝑtinet ad iudicem iuriſtarum qñ caſus occurrit, debet fieri commiſſio medicis q̃ iurati referãt an ex vulnere ſit ꝑpetuo remanſura cicatrix. l.ſemel.C.de re mil.l.12.l.1.§.1.ff.de ven. in ſpe.& in proœmio digeſtorũ.§.1.de ſtat. ho. l.ſeptimo mẽſe.extra de homi.c. ſignificaſti. cum ſimi. Si ergo facta commiſſione ſeruata forma medici iurati referunt ex vulnere remanſuram ꝑpetuo cicatricem, & ſequiẽ ꝯdẽnatio, tunc diceẽ q̃s ꝑ cicatrice damnatus. Si aũt inquiſitus vel accuſatus non comparuit, & ꝑꝑea ſeruata forma ſtatuti nulla facta cõmiſſione ꝯtumax fuit habitus ꝓ ꝯfeſſo, & deinde damnatus ſiue in banno poſitus eſt aduertendum. Nam aut accuſatio ſiue inquiſitio ſimplr dixit vulnus fuiſſe factum cũ cicatrice. Aut adiecit verba ꝑpetuo remanſura. Primo caſu non diceẽ bannitus ꝓ cicatrice, ꝓut requirit ſtatutum, q̃a cum poſſit intelligi de tꝑali, & ꝑpetua in dubio intellr de tꝑali.ff de pœn.l.ſi præſes. Vide tñ quod dicam infra ad fin.q̃õ.vbi declarabitur hoc dcm. Secundo, caſu aut narratur vulnus fuiſſe in apparent parte corporis, & intelligetur ꝯdẽnatus ſiue bannitus ꝓ cicatrice. nullus.n.apparet error, & ideo cõfeſſioni ſtatur l.in eos. & l.fin.de cuſto.reo. Aut in parte occulta, & non habebit locum ſtatutum, vt patet ex præmiſſis. Puto tñ, ꝙ cum hæc ſubtilis inueſtigatio non cadat in mente ſiue diſcretione idiotarum, ſicut dr in ſimili in l. quid ſi nepotes. ff.de teſta.tut. ꝙ offendens bannitum ꝓ vulnere cum cicatrice, aut eſt immunis, vt ſupra aut mitius ꝑ talem errorem puniri debet l. ſi adulterium cum inceſtu.§.1.ff.de adul.

Vnum ẽt circa ꝑdicta notandum eſt ꝙ non ſemp ſtaẽ relationi medicoꝝ, ſed põt ꝑ facti euidentiam ꝓbari contrarium ſm quod dixit Gui.de Suza.in d.proœ.digeſtorum.& refert, & ſequitur Ioã.And.in addi.Spec.in tit. de homi.ver. 1. vbi de tali commiſſione aliqua dñr. Et quia hæc mã vt dixi ſupra pertinet magis ad iudicium medicoꝝ q̃ legiſtarũ. Hic inſeram Tractatellum quendam quem ſuper mã occurrente compoſuit eximius artium

t'um, & medicinæ doctor magr̄ Chriſtoforus Georgij de Florentia mihi pr̄ reuerendus, cuius tenor hic ſequitur. Quia iudiciū de cicatricibus, & ueſtigijs penes inexpertos in ſcientia medicinæ à recto tramite ueritatis multum eſt diſſonans. Idcirco me ipſum cupiens ac ēt eos aliqualiter declarare hanc breuem ſummulam cōnotatam ex auctoritatibus Hyppocratis, Galeni, & Auicenę, ſic ſuperficie tenus compilaui. Reſecans igit̄ uerba ſuperflua. Sciendum eſt ꝙ pręfati auctores ꝑ cicatricem intelligunt ꝯcauam ſuperficiem, & calloſam ex cōſolidatis vlcerib. vel vulneribus derelictam, à qbus alicuius ſenſibilis partis ſpermatici membri deꝑditio facta fuit, cuius ꝯcauitatis cauſa eſt deꝑditio ſola maxime aūt cutis groſſæ, uel oſſis. Sunt aūt ſpermatica membra, quibus i principio gn̄onis pro mā ſemē ſubijcitur, & ſibi in colore ſimulantur, ſicut ſunt oſſa, nerui, venæ, paniculi, chartilagines, & cutis groſſa. Hæc aūt membra ſi ab eis aliquid ſenſibile deperdatur ꝑ uiam primæ intētionis ꝯſolidari nō pn̄t ſicut carniformia membra, q̄ vera vnione pn̄t abſq; ulla ꝯcauitate coniungi. Supradictoꝝ verboꝝ ſnīa maxime ꝯtrahitur ex dictis Hyppocratis, ac cōmentatoris eiuſdem ſexta particula amphoriſmoꝝ dicit. Vulnera quæcunq; annua fiunt, aut longum tp̄s hn̄t eſt neceſſe os emitti, & cicatricem ꝯcauā remanere. Idem expreſſe ponunt eadē particula illo amphoriſmo. Qn̄ inciſum fuerit os, aut cartilago, aut neruus, nec creſcit, nec conglutinat̄ ſubaudi ſicut primo erat. Enucleat̄ ēt ſimilis intell'ſ pluribus auctoritatib. Galeni in 3. de ingenio ſanitatis c. 2. ſic dicentis. Vnde quædam aliqn̄ haꝝ intentionū monſtrat aliquid incurabile fore ſicut ꝯcauū vulnus quod non ſolum carnem amiſit, ſed ēt oſſa. Impoſſibile.n.eſt hanc ꝯcauitatem opportune repleri, vulnus tn̄ poterit ꝯſolidari &c. & in eo. lib. c. 4. ſic dicit. Cōcaua.n. carne vice eius quod amiſerunt replenda ſunt, Carnis aūt mā ſanguis eſt. Ea uero quibus nihil carnis deeſt neceſſe eſt ꝯſolidari, & ſanari cutis tn̄ eius cauſa extitit. Carne quidē, & pinguedine amiſſa, poſſumus ea reſtaurare ſicut ea q̄ amputata fuerant, cutim aūt reddere non poſſumus, vn̄ ingeniandum eſt ꝙ uice cutis faciendum ſit quod carnis tegmē exiſtat. cutim.n. reſtaurare impoſſibile eſt. Supple & ſilr̄ alia ſpermatica membra reſtaurari eſt impoſſibile, cum aliqd ſenſibile deperditur, maxime in ætate perfecta, ſed loco partis deperditæ aliquid reapponit̄ incomplete qd' à præexn̄tibus diuerſificatur in gn̄e. Non aūt ſic euenit carniformibus membris. ſupradictæ igitur impoſſibilitatis reſtaurationis in ſpermaticis mēbris triplex eſt cauſa. Prima, ipſoꝝ durities, vnde extēdi non pn̄t. Secūda, humiditatis, & roris paucitas q̄ loco partis deperditæ debet ſubito reapponi, ſeu partes diſiunctiuas ꝯiungere. Tertia, virtutis gn̄atiuæ, ſed aſſimulatiuæ debilitas q̄ multum in eis deficit ꝑ reſpectum ad carniformia membra oſſa difficilius ſolidant̄ cum inter ea ſint duriora, debiliora, ac ēt minus de humiditate participent. Supradictis ſentētijs ēt eſt cōforme qd' ponitur ab Auic. lib. 1. ſen. 4. c. de medicationib. ſolutionis ꝯtinuatis cū dicit. Impoſſibile.n. eſt ut reſtaure̅t os, & ꝓprie in corporibus ꝯſiſtentium niſi ſm̄ hunc modū, qm̄ nullo modo redibit ad ꝯtinuitatem &c. & ſtatim in eo. c. ſubdit. Si vero illud qd' ꝑditum eſt tm̄ fuerit cutis neceſſe erit ut cicatricem inducat &c. Conſonat ēt qd' ipſemet Auic. ponit lib. 4. ſen. 10. tract. 1. & cap. 1. cū dicit. Dico ergo, ꝙ nos conamur in q buſdā mēbris quoꝝ ꝯtinuitas eſt ſoluta, vt redeat eoꝝ ꝯtinuitas ſicut fuit, & illud ſicut in carne, & conamur in q buſdam eoꝝ, vt remanet ꝯtractus eoꝝ cum ꝯſeruatione, licet non redeat ipſoꝝ ꝯtinuitas, & illud in oſſibus &c. ſupple. & in alijs membris ſpermaticis. Ex q bus clare patet, ꝙ tunc remanet vera cicatrix cum aliqua pars ſenſibilis ſpermatici mēbri deꝑditur, maxime cutis, vel oſſis. Pōt aūt tā parua quantitas ipſoꝝ deperdi ꝙ nō ſequet̄ exinde cicatrix. Nunc aūt de veſtigio aduertēdum ꝙ nihil aliud eſt veſtigium, niſi ſignū ex carniformibus ꝯſolidatis vulnerib. derelictum à quibus nihil ſenſibile ſpermatici mēbri fuit amiſſum. dn̄r aūt talia vulnera per viam primæ intentionis vniri ēt ſi ſint magna, ſicuti clare ponit Auic. lib. 4. ſen. 4. trac. 1. c. de cura vl'i carniformium vulneꝝ, cū dicit, & ſi fuerit. ſ. ſolutio ꝯtinuitatis, ita vt ne ꝯcurrant extremitates eius qm̄ ſunt rotūdæ elogatæ, aut diuerſæ figuræ, aut iam deſtructa eſt ex eo caro pauca nō plurima, tūc eius cura eſt futura, & ꝓhibitio aggregationis humiditatis i ea. & ſtatī poſt ſubdit. Etſi fuerit ꝑ funda. ſ. ſolo ꝯtiguitatis & magna, tūc ſtrictura ēt facit eā adhęrere multoties poſtq̄ adhæren-

hærentiam, ſiue ꝯſolidationem completam non remanet cicatrix, ſed ſupradcm̃ veſtigiũ de quo veſt gio maxime mentionem facit Auic. lib. 4. fen. 4. tract. 1. c. de medicinis ꝯſolidantium, & ſigillatiuis dum dicit. Quod ſi non auferatur illud. ſ. quod de carne ſupfluit ꝓculdubio ſit veſtigium vlceris ſuperius cute. Põt aũt eſſe veſtigium ſi in apparenti mẽbro fuerit ipſum manifeſte vituperans ſicut q̃plm euenit poſt ꝯſolidata vulnera quæ ſolum in carne fuerunt, quibus vt coniungerẽtur neceſſaria fuit ſutura, ac ẽt ligatura. De iſtis aũt veſtig. js facit Auic. cap. lib. 4. fen. 4. vlt. tract. & c. & ſic dicit rub. capituli. Eradicatio. i. modus curationis veſtigium vlcerum, & vulneꝝ. Simili modo ẽt ipſemet Auic. fen. 7. quarti. Cum de decoratione loquitur, ſeu vituperataꝝ partium correptione facit appropriatum cap. veſtigijs vlceꝝ, & variolaꝝ, & dicit eius cap. rub. de veſt. vlce. & vario. Ex quibus ſatis patet ꝙ veſtigium põt eſſe vituperans, ac ẽt quõ aliquod magnum veſtigiũ exñs in membro patenti plus ipſum vituperabit q̃ aliqua parua cicatrix in eodẽ exñs, ſicut de facto euenit in vulnere magno in facie facto à quo nulla ſit dep̃ditio ſpermatici membri, tñ ꝑꝑ eius magnitudinẽ, & labioꝝ diſtantiam indiguit ſutura, & ligatura, ut labia coniungerentur, vnde remanet apparẽs veſtigium ipſam faciem manifeſte vituperãs, quæ vituperatio non ſequeꝛ in aliquo paruo vulnere ẽt in facie facto à quo facta erit abſciſſio cutis, vel alterius partis ſpermatici membri. Ex quibus ꝯcludendo colligitur ꝙ q̃nq; veꝝ eſt dicere facies eſt vituperata ꝑ apparens veſtigium, & tñ vituperata non eſt ꝑ cicatricem, & q̃plm ẽt euenit econuerſo. Similimodo ẽt eſſe põt ꝙ nec erit uitupata ex vno paruo ueſtigio, nec ẽt ex vna parua cicatrice. vñ ad hoc vt facies, ſeu aliquod membrũ apparens vituperatum exiſtat reqritur, vt tãta ſit facta læſio in ſupficie dictoꝝ mẽbroꝝ, ſeu diminutio in ipſoꝝ quantitate qđ oculo corporali videaꝛ à longo talis ꝯcauitas, ſeu veſtigium derelictũ. Ac ẽr eſt neceſſe ꝙ in illiſmet partib. ſit vera ægritudo difformãs faciem in ſuperficie, ſeu tn quãtitate, vel ẽt in figura ſm iudiciũ peritoꝝ in ſcia medicinæ. Q̃n aũt uituperatio ſit ex veſtigia, aut cicatrice non bene põt à lõge diſcerni, ſed ex ꝓpinquo perito medico derelinquo. Vnũ eſt vltimo vlterius aduertendũ qđ quanto vera veſtigia plus elongãtur in tpe, & veteraſcũt tanto plus corriguntꝛ ſolũ ex operatione naturæ, nec ita pñt diſcerni, ſicut in coꝝ principio. Oppoſitum aũt euenit in cicatricib. veris cuius cauſam ſpeculare volentibus pro nunc dimitto, licet ex ſupradictis ſatis leuiter poſſint hꝛi. Sic igꝛ hic finem dictis impono ſubijciens me correctioni &c. Xp̃oforus.

Ex his itaq; colligiꝛ ꝙ cicatrix vera non põt eſſe q̃n ſit perpetuo remãſura, & quia vt ex iuribus ſupra alleg. apparet, ꝙ ẽt interdum intelꝛ cicatrix aliter quam intelligunt medici plurimum in ſtatutis adijcitur ꝑpetuo remanſura, & ideo id qđ ſupra dixi ꝑcẽſſu ſormato ſimplꝛ cicatrice non intell gi bãnitum pro ea quæ ſit perpetuo remanſura, debet intelligi veꝝ ſi in ſtatuto illa verba perpetuo remanſura ꝓſilunt per not. in l. 3. §. docere. ff. ui bo. rap. & in cap. pro humani. de ho. lib. 6. Et idem ſi ſtatutum diceret ꝑ apparentem cicatricem, quia tunc intelꝛ bannitus ꝑ nõ apparent quod eſſe põt, ut ſupra & ideo verba ſtatuti ſunt ponderanda. In hac. n. ciuitate ſtatutum diſponit de vulnerante cum uituperatione in facie ꝑ apparentem cicatricem vel ꝑ veſtigium, vel alio vocabulo medicinę quod tñ ut patet ex p̃dictis intelꝛ de uituperatione perpetuo remanſura, & ideo multoties ignorantes admirantur de relationibus medicoꝝ referentium non eſſe cicatricẽ, aut non eſſe ueſtigium, ſeu notã cũ vitupatione faciet ꝑpetuo remãſura, vt ſæpius in magnis iuxta vulgarẽ ſermonẽ marginib. iudicatum vidi quia ſic p̃ceſſit relatio medicoꝝ. Sed ut ex p̃dictis liquet nulla eſt admiratio facięda.

Ex eodem ꝯſtituto offert ſe quinquageſi-
53 materia † qõ. formanda ad percuſſionem ſanguinolentæ percuſſionis, ut ſic compꝛhendatur q̃n pro illa q̃s bãnitus intelligatur. & ideo ꝑ ipſius declaratione q̃ro. Quidam fuit inq̃ſitus ex eo ꝙ cũ cultello acuto apto ad frangendũ panem ꝑcuſſit Caium in ꝑſonã vna ꝑcuſſione ex qua ſanguis exiuit, an ex forma dicti ſtatuti ſupra ſo. q. relati poſſit impune offendi. In q. iſta ꝯſuluit Bar. Sed in ſtatuto ſuper quo ꝯſuluit erant ẽ: alia verba, videlicet, ꝙ percuſſor vulnus fecerit. & in eo ꝯſilio ſic dixit. Et vꝛ, ꝙ non potuerit offendi, q̃a ſtatutum requirit, ꝙ fuerit bãnitus pro ꝑcuſſione ſanguinolenta, & ꝙ percuſſor vulnus fecerit, ergo &c. Econuerſo dꝛ, ꝙ poſſit impune offendi q̃a ad poſitionẽ ꝑcuſſionis

 ſan-

ſanguinolentę cum cultello,neceſſario ſequitur vulnus,cum vulnus ſit ſciſſio continuitatis. In q.pmiſſa facit dubium, qa vulnus dr̃ ſi cutis ſcindať.l.ſi ſeruus ſeruũ.§.rupiſſe.ff. ad l.Aquil. ſed ſanguis põt exire de corpore abſq; eo ꝙ cutis ſcindať.ſ.p poros, maxime vbi cutis eſt tenuis,vt de naſo,& parte interiori,vel gingiuis.Item dr̃ quod Chriſtus ſudauit ſudore ſanguineo.Luc.22.Credo tñ,ꝙ in ꝓpoſita q.ex verbis ꝯdenationis ſatis colligatur ꝙ vulnus fuerit factũ.Quod apparet ex tribus.Primo,qa cum cultello acuto. Secũdo,qa ex percuſſione ſanguis exiuit. Tertio,qa in perſonã. Primum eſt clarꝫ,quia ſi ꝑcuſſio fit cũ cultello acuto ītelligitur factũ vulnus.Cultellus.n.eſt res apta ad ſcindẽdũ. ff.de fur.l.ſi pign.§.2.ad l.Iul.de vi pub.l.pe. §.teloꝝ, & de verb.ſig.l.armoꝝ, & apparet expſſe de cultello,ſeu gladio, cũ quo Petrus abſcidit auriculã ſeruo principis ſacerdotũ. Matth.26.c. & Mar.14. & tex.in l.aut damnũ.in prin. de pœ.dicit gladiũ eſſe aptum ad ſcindẽdum. Aliud quia dr̃ in perſonam ẽt ꝓbatur,qa non ſignãt in ſuperficie,vel in pannis,ſed inter pſonam ſm ſignificatum huius dictionis in l.1.§.in corpus.ff.de his q deic. vel eff.& de flu.l.1.§.in flumine. Sed ſi cultellus in pſonam mittať neceſſario ſeqtur ſciſſio cutis, vt ꝓbatur in l.ſi.ff.de his qui deic. vel eff.ſi bene inſpiciať. hoc ẽt probatur rõne. ſicut.n.ignis appoſitus ſtipulæ de neceſſitate cõburit.ff.ad l.Aquil.l.ſi ſeruus ſeruũ, §.hæc aũt actio. & § ſeq.ita gladius ꝑcuſſus in pſonam de neceſſitate ſcindit,qa vtrunq; eſt inſtrũm agens ſi appropinquetur materiæ. Ex alio quod fuit ſm dum dr̃,ꝙ ex percuſſione ſanguis exiuit ẽt colligitur. Not.enim,ꝙ dixit ex ꝑcuſſione, & ſic ſignat locũ ex quo, l.nõ dubium. C.de legi.l.eodẽ tpe.ff.de pec. l.1.§.ex incendio,ff.de incen.rui.naufr.ſed ſi q̃s d xerit ſanguinem exiſſe p poros abſque cutis ſciſſione,tunc non exiuiſſet ex percuſſione,ſed ex alio loco pp percuſſionem. Et ſic verba ſnīæ non verificarentur. hoc vr̃ expreſſe ꝓbari extra de ſen.excõm.c.cum illorum.ver.nos aũt, vbi percuſſio cũ ſanguinis effuſione dr̃ difficilis,& enormis,qđ nõ eſſet niſi eſſet ex vulnere.ff.de iniur.l.vulneris magnitudo. Et ſic ꝯcludit,ꝙ pdictus bãnitꝰ fuit, qa ꝑcuſſit,& vulnus fecit,& ſanguis exiuit. & ſic potuit impune offendi,hęc Bart.Ex qbus verbis patet, ꝙ in ꝓpoſita qõne qñ ſtatutum nõ exprimit de vulnere, reſtat minor dubitatio. Proponitur.n ex tali percuſſione ſanguinẽ exiuiſſe.& licet poſſit exiſſe ita paruus ſanguis,ꝙ à iure non eſtimaretur.l.1.§. deinde.ff.de ædi.edic. tñ qa in inquiſitione dr̃ contra formã iuris,nõ intelligitur de parua effuſione,ſed de magna.iuxta no. p Cyn. in l.ſi non cõuit.j. C.de iniur.& l.nec exemplũ. C.de fal. Nec ob.l.ſi pſes.ff.de pœn. qa ibi vtraq; vis erat punibilis,ſed vna plus altera. hic aũt vno modo eſſet punibilis alio nõ,& ideo intelligitur ſm modũ punibilem, vt ꝓcedat libellus,& ꝓceſſus.Nec ob.not.in l.nõ ſolum.§.ſed vt ꝓbari.ff.de no.ope.nun. qa aut procedẽte libello,& ꝓceſſu,quia procedit,vt ibi ẽt not.& colligitur in l.eũ actum ff.de nego.ge.& in l.matrem. C.de prob.p l.ſi q̃s intentione ambiguã. de iud.ſequitur ꝓbatio per teſtes,& locũ habet abſolutio,niſi ꝓbatio clare concludat,vt in c.in pñtia.de prob. & ita intelligitur quod not.in d.§.ſed vt ꝓbari.Aut ſequitur p confeſſionem verã vel fictam.& tũc ſequi debet ꝯdẽnatio,qa illa intelligitur ſm libellata,vt l.ſi cõfeſſus, ff. de cuſt.reo. & l.2.§.ꝙ ſi actor. C.de iur.cal. cum ſi.Item patet ex pdictis ꝙ ſi fuiſſet ꝯdẽnatus ex eo,ꝙ manu vacua ꝑcuſſerit Titium in facie, & ꝙ ſanguis exiuit de naſo, vel de gingiuis, non diceretur condemnatus ex ꝑcuſſione ſanguinolenta ſm Bart. Sed in hoc nõ ſto cum eo. Verba.n.denotãt cauſam proximam,vel non ſm nãm rei cui adiungunť,vt in iuribus ſupra alleg.adeo,ꝙ interdũ vna dictio poniť pro alia,vt l.eas cauſas. de cõd.& demon.quinimò,& dictio ex,ponitur ꝓ pp l.pter.§.quod de fructibus.ff.de bo.aut.iud. poſ.Impoſſibile aũt eſt niſi quis hr̃et ſanguinem in manu, ꝙ ex ipſa ꝑcuſſione ſanguis exeat.Intelligitur ergo dictum ſtatutum ſimpliciter loquẽs de cõdemnato,ex,vel pro ꝑcuſſione ſanguinolẽta qñ pp percuſſionem ſanguis exijt ex perſona, intelligo aũt ꝙ incõtinenti ſanguis exiuit.tunc.n.intelligiť ex ꝑcuſſione.Si aũt ipſa percuſſio fecerit rumorem pp quod poſtea fuerit neceſſe ad illius curam ꝙ medicus pungeret,vel incideret, & tunc ſanguis exiuerit nõ dicetur tunc condẽnatus ex vel pro percuſſione ſanguinolenta. Exiuit.n.proprie, & improprie ſanguis pp percuſſionem,& ſic non habet locum ſtatutum,vt in iuribus ſupra alleg. Et idẽ erit in ſpintura pp quam ſpintus cecidit,& ꝑcuſſit, & ſanguis

& ſanguis exiuit ſm Bald. in l. de pecoribus. C. ad l. Aquil. & in l. ſi familia. ff. de iuriſ. om. iud. Vbi ergo tales dictiones põt proprie in intelligi, proprie intelligũtur, alias impropriè etiam in ſtatutis, vt hr̃ in l. Labeo de ſuppel. leg. & in l. oẽs populi. de iuſt. & iur. per Doc. vt tñ tollantur tales dubitationes cõiter in accuſationibus, & inquiſitionibus ponuntur illa verba cum maxima ſanguinis effuſio ne per ea quæ habentur in d. c. cum illorum, & in d. l. vulneris magnitudo; & in d. §. dein de, vbi gl. facit mentionem de vulnuſculo.

54 Quinquageſimoquarto, † Titius fuit bãnitus pro eo, ꝙ inſultauit, & percuſſit Gaiũ cũ vno baſtone ligni quo erat armatus. duabus pcuſſionibus in renibus ſine ſanguinis effuſione. & demum cũ lignum fractum fuerit, vel ceciderit in terrã, percuſſit ipſum plu ribus pcuſſionibus vacuis. Queritur an viſo dicto ſtatuto de quo dictum eſt ſupra, q. l. veniat in aliquo puniẽdus. Et primo vr̃, ꝙ nõ: nam pdictum ſtatutum dictat, ꝙ bãnitus pro pcuſſione ſine ſanguine poſſit offendi in duplum. Conſtat aũt, ꝙ dictum ſtatutum licet loquatur in ſingulari verificatur ẽt in plurali, vt ſic. Bannitus pro vna pcuſſione põt offendi cũ quatuor, & ſic de ſingulis. ff. de libe. ho. exhi. l. 3. & ff. quod. fal. tut. aut. l. 1. §. item hoc edictũ. & quod hr̃ in l. Agrar. ff. de term. mo. Sed Titius fuit bãnitus pro duabus percuſſionibus, ergo põt offendi cum quatuor. Itẽ vt patet ex themate inqſitionis fuit bãnitus pro inſultu, & ſic potuit offendi manibus vacuis, & qa ſic dictat ſtatutũ, ꝙ cum inqſitione, & bãno pcordat. l. nõ aliter, ff. de leg. 3 cũ ſi mi. Pro huius aũt qõnis deciſione aduertendum eſt ad plura. Primo. n. videri oportet q d ſit inſultus. Secundo, an cõfundatur in alijs delictis illũ ſecutis. Tertio, vbi confundatur an valeat ſnia quæ pœnam inſultus cum pœna alterius delicti non confundit: vt qñ ex forma ſtatuti pro inſultu imponiẽ certa pœna, puta librarũ 50. & pro percuſſione imponitur pœna cẽtum, vel maior, ſm qualitatem ipſius percuſſionis. Et his viſis patebit qõnis premiſſæ deciſio. Quo ad primũ ſciendum, ꝙ circa mãm illam iura varie loquunẽ, & ẽt gl. Interdum. n. quem contra alium irruentem his vocat inſultãtem. C. de iud. l. ſi. qñque aggreſſorem. l. is qui aggreſſorem. C. ad l. Cor. de ſic. & ſic dr̃ in l. qui de crimine. C. de accuſ. Qñque vocat appetentem, & ſic patientem vocat appetitum. l. & ſi percuſſor. §. ſi appetitus. ff. ad Sylla. quod ibi gl. exponit. i. inuaſus, & ſic qñque dr̃ inuaſor. C. vnde vi. l. inuaſor. Qñque ẽt patiens dr̃ inſultatus, l. itẽ apud Labeonem. §. pen. ff. de iniur. Et hinc deſcẽdit nomen verbale quod vocaẽ inſultus, & in hoc dixit Bar. in l. reſpiciendũ §. delinquunt, ff. de pœ. ꝙ inſultus eſt in aliũ ſaltus alleg. d. l. is q aggreſſorẽ. & l. 1. §. cum arietes, ff. ſi quadr. pau. fec. dica. ſed in §. cum arietes dicit, ꝙ inſultus eſt motio de loco ad locũ, & in §. delinquũt, concludit, ꝙ ſi exñs tecum in itinere, vel menſa, aut in alio loco deuenit tecũ ad rixam, non dr̃ inſultũ facere ſed potius pditorie feciſſe, ar. C. de dilati. l. j. lib. 11. Ex pdictis vr̃ aliqualis contrarietas inſurgere. Si. n. inſultus eſt in alium ſaltus, nõ verificaẽ in eo qui ſine ſaltu in alium, ſiue cõtra aliũ ſe mouet de loco ad locũ, cuius contrarium dixit Bart. in d. §. cum arietes. Sed aduertendum quia primo modo dr̃ ſm alluſionem vocabuli. Secũdo modo ſm diffinitionem. & ideo ſi quis inſultando aliquem facit in eum ſaltum, facit inſultum ſm alluſionem, & ẽt ſm diffinitionem, quia mouet ſe de loco ad locum, & facit in alium ſaltum, facit. ff. ad l. Aquil. quemadmodum. §. ſi nauis. Si vero ſine ſaltu mouendo ſe de loco ad locũ vadit verſus alium tunc dr̃ inſultum facere ſm diffinitionem tm̃, & tñ puniri poteſt de inſultu, quia diffinitio pualet alluſioni qñ ſunt contrariæ alias ab vtraque argui licet, vt hr̃. ff. ſi cer. pet. l. 2. §. appellata. de tu. l. 1. de teſta. l. 1. & in l. 1. de acq. poſſ. p Doct. maxime per Bart. dr̃ ẽt interdum facere impetum, vt d. §. delinquunt, ſed tunc aliter punitur, vt ibi hr̃. & hoc de inſultu contra perſonam. Qñque ẽt dr̃ fieri inſultus, ſiue aſſaltus ad domum, ſiue ad caſtrum, vt x. colla. qui. mo. feu. ami. §. ſimiliter. & ibi dicit Bal. ꝙ tunc dr̃ factus aſſaltus qñ appropinquat ſe tñ domui, vel caſtris, ꝙ põt proijcere iaculum, & expugnare. Vt tñ omnis ceſſet dubietas conſueuerunt cõiter accuſantes, & inquirẽtes ponere in accuſatione, & inqſitione omnia dicta verba, quia dñt B. deliberate, & appenſate mouendo ſe de loco ad locũ fecit inſultũ impetum, & appreſſuram cõtra C. & c. quæ ex abũdanti ponunẽ, vt patet ex pdictis, ex quibus expeditũ eſt primum qñ qs dicatur inſultum facere. & tũc ſine dubio ſi aliud nõ ſequitur vltra inſultum, pœna inſultus

ſultus imponi poteſt. Si vero ſequitur aliud, vt quia pcutit, vulnerat, vel occidit, dicit gl. quod de inſultu non fit punitio, ſed cũ delicto ꝯfunditur ſecuto, vt no. in l. qui de crim. C. de accuſ. per l. illud. ff. ad l. Aq. & idem ibi Bar. Et ita determinarunt primo Dy. ſic cõſulendo, ſecundo Franc. Acc. diſputando. & Gui. ẽt de Su. vt patet in ſuis q. ver. ſed pone de facto. q. ſtatutum eſt qđ ſi quis pugno & ſe. & idem tenuit Alb. Gan. in margarita. in ver. Sed pone ſtatutũ eſt Mutine. in tit. de ac. & idẽ Guil. in Spec. de ſen. §. 2. ver. ſed pone licet. n. ſint cum ſunt ſeparata diuerſa delicta ff. ad l. Aq. l. 2. & l. ſi ſeruus. §. 3. cap. tñ ſi contingãtur dñr vnum eſſe delictum. ſ. vulneris, vel mortis. l. illud, præall. §. fin. all. ẽt de act. & obl. l. qui ſeruum. in princ. & C. ad l. Iul. de ui. l. qm̃ multa Bar. aũt in l. nunq̃ plura. ff. de priu. del. limitat hoc dcm̃ niſi ex inſultu imponeretur maior pœna, q̃ ex percuſſione. Tunc. n. qtũs excedit non ꝯfunditur. ar. l. generaliter, & l. hæres à debitore. §. qđ ſi hic ſeruus. ff. de fid. quod ibi reprehendit Ang. tenens indiſtincte gl. ſed non bene reprehẽdit. qa ſiue vnum ſit principale, & alteꝝ acceſſorium, ſiue vtrunq; principale, ſiue vnum pparatorium ad aliud, qđ eſt uerius, nõ põt dici q̃ pœna vnius tollatur à pena alterius, niſi ex ui ꝯfuſionis, nã aũt ꝯfuſionis eſt ut eatenus ꝯfundatur, & compenſetꝰ qtũs ꝯcurrũt & non ultra l. 1. C. ſi cer. pet. ad l. fal. l. licet, cũ ſim. & ideo ſi ex inſultu cũ armis qs veniret puniendus in centũ ex pcuſſione manu uacua in quinquaginta. Inſultans cũ armis, & pcutiens manu uacua punitꝰ in centum facta ꝯfuſione ſolum de 50. in pcuſſione, alias ſequeretꝰ quod intm̃ puniretur inſultans cum armis, & pcutiens manu uacua inquantũ inſultans ſine armis, & ſic pcutiens, qđ eſſet abſurdũ l. non ſolũ. ff. de nox. Dico ergo, q̃ inſultus ad caſtrũ, ſiue ad domũ ponitꝰ, vt ſupra. Inſultus in pſonã aut eſt ſolus, & ſolus punitꝰ. Aut ſecutum fuit aliud. Et tunc aut eſt maior pœna inſultus, q̃ delicti ſecuti, nõ cõfunditꝰ in totũ, ſed qtũs ꝯcurrunt. Aut eſt eadem pœna delicti cũ pœna inſultus, vel maior, & pena inſultus ꝯfunditꝰ, & de delicto dãnatꝰ, non de inſultu. Fallit in vaſallo inſultãte dñm, vt d. §. filꝰ. & ibi per Bal. Prædicta intellige ſi inter inſultum, & pcuſſionẽ non fuit medius actus extraneus. ſi aũt fuiſſet actus extraneus, putã qa inſultaſſet, & cũ ille retro ceſſiſſet, vel arma extraxiſſet inſultans redit domum, & arma ſumpſit, deinde reuerſus eſt & vulnerauit. Tunc. n. de primo inſultu, & de vulnere punitur ſm Io. Ant. in add. Spec. ſuper rub. de hom. vbi vide. Et hæc de ſecundo. Ad tertium bꝛ dicendum eſt, q̃ cum ſnia tunc ſit cõtra ius partis valere debet l. 2. §. 1. ff. quæ ſen. ſi. ap. reſcin. ſi ex tenore ſniæ non apparet quid pro inſultu, & quid pro vulnere ſiue pcuſſione impoſuerit. ſi aũt ꝯdẽnauit diſtinctim in tm̃ pro inſultu, & in tm̃ pro pcuſſione dici põt ſniam non tenere, qa non intellr̃ cognouiſſe de inſultu per dicta iura. Et ſic non valet ſnia. l. de qua re. ff. de iud. & C. de ſen. l. prolatam, niſi in proceſſu ſiue inquiſitione, vel accuſatione eſſent illa verba ſuper quibus omnibus & ſingulis &c. de q b. per Bal. in l. 2. C. de pb. Tunc. n. valet et licet eſſet iniqua, & ex pdictis infertur ad deciſionem ſupra formatæ qõnis q̃ vbi bãnito non fuit impoſita pœna inſultus, ſed pcuſſionũ, offendens eũ modo prædicto punietur de offenſionibus factis manibus vacuis, quia in illis exceſſit modum, & ſic puniri debet de exceſſu. vt dcm̃ fuit ſupra q. 49. & ẽt l. Si vero fuit ei impoſita pœna ẽt pro inſultu, & talr̃, q̃ ualeat ꝯdẽnatio, & in nullo puniri debet, qa potuitꝰ utroq; modo offendere. Si aũt bãnũ fuiſſet nullũ, dixi ſup. in 1. tpe, par. 3. q. 9.

55 Quinquageſimoquinto ſtante ſtatuto generali, q̃ bãnitum à centum libris ſupra poſſint impune offendi. Titius immiſit ignem in domum Sẽpronij bãniti, & eam cõbuſſit, vel in rebus ſuis aliter dãnum dedit vel ei abſtulit. Quæritur an veniat puniendus, in hac q. me bꝛ expediam. Nam licet gl. dixerit qđ bona bãnitoꝝ ſint extra cuſtodiã, & à quocunq; poſſint deſtrui, & deuaſtari in tit. hic ſinir lex Cor. & incipit ꝯſuetudo regni. in pri. & tangitur in c. 1. §. ſi qs alium, de pace ten. & de mil. vaſ c. 1. Tñ illud eſt veꝝ de iure cõi, nec cautum reperitur. Eſt ergo potẽtia offendendi bãnitum à ſtatuto pueniens. Dñia. n. reꝝ, & eoꝝ tuitio, & defenſio de iure gentiũ eſt, ut l. ex hoc iure. ff. de iuſt. & iu. ergo illam bãniti de qbus agimus non perdũt, ut dcm̃ fuit ſupra in hoc 2. tpe par. 1. q. 4. Et ideo inſpicienda ſunt verba ſtatuti. l. ſemper. §. legẽ. ff. de iu. imm. q̃ cum ſtricti iuris ſint. l. ꝯſt. ff. ad mun. extendi non debent, vt in auth. quas actio. in l. q. qd aſtringendæ. Aut ergo ſtatutũ dicit qđ poſſint offendi qualitercunque, vel

vel ſimplr̃,quod idem eſt, quia indefinita æquipollet vni.l.ſi ſeruitus.ff.de ſeru. vrba. & poterunt offendi in perſona,& rebus.l.1.§.& gn̄aliter.ff.de leg.præſt. cum ſim. Aut dicit,ꝙ poſſint in perſonam offendi. Et tunc non poterit offendi in rebus à pſona ſeparatis. Et idem ſi ſtatutum reſpectiuaret offenſionem ad offenſam factam per bannitum, tunc.n.talis pmitteretur, qualis ſuit illa ob quam bānitus eſt.l. nōnunq̄.ff. ad Treb.& quod dcm̄ fuit ſupra hac ead.par.q.2.& hæc ſatis ſunt de mente Bart.in l.licitatio.§ qđ illicite.ff.de pub. Et ibi vide qn̄ dicatur fieri offenſio in perſonam. Sed dicet qs tu dixiſti ꝙ ſi quis pōt offendi ex forma ſtatuti in perſonam, non pōt offendi in rebus à perſona ſeparatis. Iſtud vr̄ falſum, qa cui pmittitur qđ eſt maius vr̄ permitti qđ eſt minus, ut patet in ar.à maiori.C.de ſacroſ. eccl. auth. multomagis,& extra de elect.c.cū in cūctis. Quælibet aūt minima pœna corporalis eſt maior quacūq; magna pecuniaria ut in l.ſer uoꝝ.ff.de pœ. Ergo tuū dcm̄ nō ꝑcedit. Sed reſp.ꝙ hoc ꝑcedit ui verboꝝ ſtatuti q̄ aliqd debent operari. ſi.n.ſimplr̄ dicerent poſſe offendi,cōprehenderent offenſionē in pſonis, & reb. Si ergo dn̄t in pſonam operanī reſtrictionē, qa aliud operari non pn̄t.l.ſi qn̄.C.de inoff.teſt.cū ſim. Preterea ſtatutum odioſum non extenditur ēt per maioritatē rōnis vt hr̄ in auth.quas actiones,de ſac. ſan. eccl. Et vide quæ dicam infra in ult.tēp.par.1. qō. 12.vide ēt quę dicam infra parte prox.q.60.

Nunc ex prædictis ſtatutis particularib. quæram de aliquibus per circa hanc partem gn̄alr̄ ad mām facientibus. Et ideo quinqua-
56 geſimoſexto q̄ro dcm̄ eſt ſæpiſſime, † ꝙ bānitus de vna ciuitate,puta in Florentia, non perdit ea q̄ ſunt iuris ciuilis. Item nec ea quę ſunt iuriſgentium,niſi aliud dicaī. Et ēt ſi diceret illud non intellr̄ extra territorium.l.fi. ff.de iur.om.iud.quo ad perſonas non ſubditas.pone,ꝙ Bonon̄.in ciuitate,vel comitatu Florentino occidit bannitum de Florentia. Quem ſi Bononiæ occideret puniretī,qa illuc ſtatutum ſe non extendiī. Quæritur an poſſit Bononię,& ſic in loco ſue originis cōueniri p l.1.& 2.C.vbi de crim.ag.opor.aut Romæ p l.Rom.ad mun. Hæc qō.reſidet in hoc an occidens bānitū qui pōt impune offendi dicaī delinquere. nam ſi ibi delinquere dr̄, licet aliqua dilatoria exceptione de tali delicto cognoſci non poſſit tn̄ non tolleretī quin alibi cognoſci non poſſet.l.decurionū. & ibi not.C.de his q̄ not.inf. Sed veritas eſt ꝙ non dr̄ delinquere,facit.n. lege pmittēte, ergo &c.l.Gracchus.C.de adult.facit.C. de his qui ad eccl.conf.l.ſi ſeruus. & l.2. ne qui vela.re.& quod non ſit delictum firmat Bal. poſt gl.in l.1.§.1.ff.ne qs eum q̄ in ius uoc. eſt ui exi. Et idem in ſimili tenet in l. cūctos populos,ꝑpe fin.in ver.viſo.& Bart.in l.vbi pactum. Et dixi ſupra hac ead.par.q.14.& dicam latius infra in ſeq.parte huius tp̄is.q.1. Cū ergo in loco actus facit ex eo actu nō teneī,ergo nec in loco originis. Inſpiciī.n.in ꝯtractib.quantū ad ipſius actus ſolēnia,& validitatē, & obligationē inde inſurgētē locus in quo fit.l.ſi fundus §.1.ff.de euict.ergo idē in delictis.l.oēm.ff.de iud. Faciūt no. p Bar. in l.2.ff.de eo qđ cer.loc.dū reprobat illā gl. & qđ no.p eū,& alios in l.cūc.pop.& in d.l. fi.de iuriſd.om.iud. Si aūt aut Bon̄. aut alibi extra territoriū Floren̄.occideret, vbi occideret, & ēt Bon̄. poſſet ꝯuenire p iura pdicta.

57 Sed tunc econuerſo,† Quinquageſimoſeptimo q̄ritur an Florentinus occidēs bānitum de Florētia Bononiæ,vel alibi extra territorium Florentinū poſſit virtute dictaꝝ ll. 1.& 2.vbi de cri.agi opor.ꝯueniri Florentię. Et vr̄ ꝙ ſic, qa in loco in quo occidit poſſet tanq̄ delinquēs ꝯueniri,& ſic ibi delictū cōmiſit,ut ſupra ꝓx.q.dcm̄ eſt. ergo ſuccedit regula dcōꝝ iurium. Sed dic ꝯtrariū,qa quantū ad municipiū Florentinū illa pœna pſonalis comitaī eum quocūq; vadat ſm̄ Doct. in d.l.cunctos populos, & ibi in ſpecie. ita determinauit Bald.in Aretino occidēte Aretinum bannitum in territorio Florētino,nō enim attenditur ſm̄ eum territorium,ſed ſolum an ſm̄ locum conuentionis ſit licitum, vel permiſſum.l.non ſolum.§.& qui,& l.pp litem.ff.de excuſ.tut. Et dicit eſſe caſum in l. 3.§.transfugas.ff.de ſicar. & ita ſeruatur.

Quinquageſimooctauo circa idem q̄ro.
58 † Bonon̄.occidi Florentinum bannitum de Florentia in quadā eccleſia poſita in comitatu Florentino,an poterit Bon̄. ꝯueniri, ac ſi eū in territorium Florentinū occidiſſet. Et vr̄ ꝙ ſic, qa eccleſiæ non ſubiacent ſeculari ptāti,ergo & c.in auth.quo.op. epiſ.in prin. & inſt.de re.di.§.nullius.& ff. ne in lo.ſacr.l. 2. Sed contrarium eſt verum,eſt.n. eccleſia in territorio Florentino. in auth. de mand. princ.

princ.§.ſed neq;.i fi.§.Nõ obſt.ꝙ nõ ſit ſub ꝓtectione iudicis ſecularis,q̃a verũ eſt ſpãliter,ſed bene eſt ſub quadã gñaliter pp hoc, q̃a adhæret territorio iudicis ſecularis : ar. ff.de ꝯtrah.emp.l.in modicis.& l.ſi id qđ. in fi.de peri.& com.rei ven.& C.de epiſ.& cle. in l.ſi quis in hoc genus. & ſic non dr̃ extra territorium fieri ſm Guil.in l.pleriſq;. de in ius voc.& ſequit Bald.& tenet Bart.in l.cunctos populos alleg.eo.ti.l.2.& C.de adul.authẽ.ſi q̃s.Si nõ ſit extra territoriũ ergo locũ hẽt qđ dixi ſupra ꝓxima q. Et iſtud verius q̃ id ꝙ ipſe Bald.dixiſſe vr̃ in d.l. cunctos populos,in verſ.viſo. alleg. ſupra prox. q.

59 Quinquageſimonono quærit. † An citatus in cauſa ciuili non comparens, & pp inobedientiã ꝯdẽnatus,& bannitus fiſco dicat bannitus ꝓ maleficio,vt ſic in eũ locum habeãt ſtatuta p̃dicta.& poſſit offendi. Et vr̃ ꝙ ſic,q̃a ꝯtumacia eſt delictũ.l.omne delictũ.ff. de re mil.Item q̃a vbicunq; negligentia ordinat ad ꝯtemptum illa facta dr̃ q̃n ad contemptũ partis patet in l. ſed,& ſi alia , & ibi no.ff.de conſt. pe. q̃n ad contemptum iudicis ꝓbat in l.de ætate.§.q tacuit. cũ gl. ſua. ff.de interro.act.Facit quod hr̃ in c.quanto. de ſent.excom.& in c.dilecto . & quod not. ꝑ Guil.in l.metũ.§.ſed licet.ff.qđ met. cau. in q.illa. An puniat tanq̃ occidẽs ſi potui iuuare hoiem, q ab alio necabat , & non feci. q̃n.n. dr̃ eum teneri non dr̃ teneri ex negligentia,ſed ex facto,vt ibi patet,& in l.necare.ff.de lib.agno.de quo et̃ in l.culpa caret. ff.de reg.iur.per Guil.in Spec.de leg.§. iuxta.ver.q d ſi potuit.& ꝑ Doct.in l. vt vim. ff. de iuſt.& iu.Si ergo talis negligentia reputatur factũ, ergo ꝓ maleficio dãnatus eſt . q̃a pro malefacto . In hac mã aduertendũ eſt ꝙ Bart.in l.aut facta.in princ.ff.de pœn. diſtinguit malefactum a maledicto ſm ꝓpriam ſignificationẽ . Et ideo dicit ibi,ꝙ dãnatus ꝓ verbis iniurioſis non dr̃ damnatus pro maleficio,cũ verba debeant ꝓprie intelligi, maxime in iſtis odioſis.l.interpretatione.ff. de pœ.& in d. l. oẽ,dicit ꝙ talis nõ eſt dãnatus pro maleficio ſic dicens.Ois ex bannitus ex bannit pp ꝯtumaciam.l.1.ff.de re qui.re.Statuta ergo quæ dñt , ꝙ bannitus pro maleficio poſſit impune offendi,volunt req̃rere ꝙ cauſa illa pp quam citabat ſit maleficium.Et ideo ſi q̃s fuit citatus in cauſa pecuniaria , vel ꝓ teſtimonio ferendo,& fuit ꝯtumax, & bãnitus,nõ diceĩ bannitus ꝓ maleficio. Sed ſi q̃s fuerit citatus pro aliquo maleficio , & fuerit ob ꝯtumaciã bãnitus diceĩ bãnitus ꝓ maleficio,licet fuerit contumax. Ex cuius dictis ibi,& in l.aut facta ꝯcludit,ꝙ aut ſtatutũ loquit ꝑ nomẽ criminis ſiue delicti,& hẽt locũ in quocũq; ſiue ſit crimẽ in faciẽdo , ſiue in negligẽdo,ſiue in dicendo ꝑ not.in l.1.& 2.C.ſi aduer.del.& d.l.oẽ . Si vero loquaĩ ꝑ nomẽ maleficij,vt q̃a dicit de bannito ꝓ maleficio,vt in themate q̃onis dcm̃ eſt,tũc non verificenĩ in bãnito ꝓ negligẽtia , alias pro verbis iniurioſis vel pro malo ꝯſilio. Sed aduertendũ ꝙ vt ſæpius dictum eſt, ſtatuta intelliguntur ſm cõem vſum loquendi . Sed cõis vſus loquendi eſt,vt ꝯdemnatus pro verbis iniurioſis ſit ꝯdemnatus pro maleficio . & hoc puto verius vbi de cõi vſu appareret , alias verũ puto,ꝙ dixit Bart. Nec p̃dictæ cõcluſioni obſtant iura ſupra in ꝯtrariũ alleg. quia verum eſt quod ibi dr̃ ſm largã, & propriam ſignificationem, quę non verificat in ſtatutis niſi vſus cõis loquẽdi aliud inducat, vt l.Labeo.de ſupp.leg.cum concor. & ſi plene hanc q̃onẽ cum iuribus ad eam allegatis videre velis,ſcias ꝙ ipsã diſputauit Mar. de Fano.de qua hr̃ per Cyn. ſup rub. C. de cri.ſtel.& in Alb.de Gan.in 4.& 5.col. & in Alb.22.q. in mã bannitoꝝ vbi concluditur pro maleficio non intelligi bannitum. & ibi et̃ ponunt q d iuris ſi in ſñia banni iudex appoſuit,ꝙ poſſit impune offendi.& dicunt,ꝙ tũc quaſi iudex declarauerit illũ eſſe bãnitũ ꝓ maleficio,& iuſſerit offendi,offendens excuſat ꝑ l.furti.§.qui iuſſu.de his qui no. inf. & l.nõ vr̃.§.qui iuſſu.de reg.iur.Sed hæc deciſio non eſt vera , q̃a ad iudicẽ non ꝑtinet , & q̃a de hoc nulla facta fuit cognitio . ff. de iud.l.de qua re.& l. ꝓlatã.C.de ſent.De hoc hr̃.ff.de cuſt.reo.l.ſi q s reum. nec excuſat offendẽs quaſi iuſſu iudicis fecerit, q̃a verbũ , põt,iuſſum non importat.l.ſæpe.ff.de off.ꝑſi.& l.1. C.q̃uo,& q̃n,iu. niſi forte fuiſſet deſcriptus in libro bãnitoꝝ ꝓ maleficio ĩ quo ſeruata ſolẽnitate tradita à ſtatuto deſcribiĩ ſolũ nomẽ banniti cũ eius pena.De quo dic vt dicam infra in vlt.tempore parte 1.q. 2.

60 Sexageſimo quæritur †ſupra in rub.q̃rit. An bannitus pro crimine in contumacia dicat bannitus ꝓ maleficio. & q̃a deciſa eſt ſupra prox.q.ꝑ no.ꝑ Bart.in l.oẽ delictum.de re mil. aliter non ꝓſequor, ſed dic vt ſupra.

Sexage

61 Sexageſimoprimo quæritur. † Titius pro maleficio fuit bannitus in ære, & pſona, deinde fuit captus à iudice q vult eum decapitare, quęritur an poſſit. dicit Bal. in l. data opera. C. qui acc. non poſſ. ſic vr, q pœna perſonæ intelligatur in ſuo potiori ſignatu. i. de pœna mortis, ut not. in auct. de armis §. op. & hoc ſi cauſa meretur tantam pœnam. nã ex gñe cauſæ metiendũ eſt genus pœnæ ar. ff. ad Turp. l. 1. §. 1. Vel dic, q iudex q pfert verba illa poterit interpretari, & declarare cũ illa verba ſint gñalia. arg. ff. de ap. l. ab executore. Et ideo iudices qui dãt bãnum in hauere, & pſona. Item q recõmendant p hauere, & pſona pñt poſtea declarare antequã ſunt functi offo, ar. ff. de exc. tut. l. ſi duas. Diffinitiua vero ſnĩa debet intelligi in mitiorẽ partem. ff. de pœn. l. ſi pſes. & not. in l. 2. C. q res vend. non poſ. Credo verũ, q dicit de recõmendatione. Quod aũt dicit de ſnĩa, puto eſſe verũ ſi ex forma ſtatuti appareat q pœna perſonæ imponi debeat p maleficio p quo fuit talis captus bãnitus, tunc .n. illa intellr impoſita p nota. in §. pœna grauior. Si uero poterat imponi maior & minor, intellr tunc impoſita minor pœna per d. l. ſi præſes. Si uero erat in eius arbitrio, puto inhærendũ uerbis, q ſic de ꝯſuetudine iterpretant, ut imponent, mortẽ p no. in d. §. pœna grauior, & l. athletas. §. cal. eo. tit. & in l. hodie. ff. de pœn.

62 Sexageſimoſecundo † Titius fuit bãnitus in amputatione membri alio non expreſſo, fuit deinde ad tps captus à iudice q vult ꝯtra eum facere executionẽ, quærit in quo membro poſſit executionem facere, & præſuppoſita declaratione q dicantur mẽbra, vt dictũ fuit ſupra hac ead. parte. q. 51. videretur primo dicendũ q intelligatur de eo qd minus diminuit, quia ſemp defertur ad minus, vt in l. ſi præſes. de pœn. Sed Bal. in l. data opera. C. qui acc. non poſſ. dixit q intellr bannitus in amputatione manus. alleg. auth. ut null. iud. §. pen. cum gl. ſua. qd indubie credo verũ niſi ex relatione delicti commiſſi, & alicuius ſtatuti, aliud colligat, puta qa amputauit alicui pedẽ, vel auriculã. & cauet ſtatuto q amputãti membrũ ſimile membrũ amputetur. Tunc. n. ſm nãm inquiſitionis, vel accuſationis regulabitur ipſa ſnĩa bãni, ar. l. nõnunq. ff. ad Treb. & quod not. per Bart. in l. 2. de pub. iud. & quod dixi ſupra in d. 51. queſt.

63 Sed pone ſexageſimotertio † q in ſnĩa banni nihil fuit expreſſum, ſed ſimplr fuit in banno poſitus, in quo intelligetur bãnitus, an in perſona, an in membro, an in pecunia. Iſtam q. tetigi ſupra in 1. parte huius tpis. q. 3. in ver. vnum tñ. & ideo hic non multũ inſtabo ꝯcludens q aut loquimur in banno. i. cõminatione aliqua quæ fit puta per pręconem aliquod facientibus, vel non facientib. & dic ut ibi dixi. Aut in banno lato ꝯtra contumacem ex forma ſtatuti. Et tunc in hac ciuitate in qua anteq feratur ſnĩa banni diffinitiui p præconẽ fit bannum cõminatorium in quo exprimitur pœna quæ ei imponet ſi non venerit. parua eſt dubõ, quia ex tali cõminatione declarat poſtea ipſa ſimplex ſnĩa bãni. l. Titia. §. idem rñdit. de verb. obl. l. pacta nouiſſima. C. de pact. proprie in l. ait pᷓtor. §. 1. de re iud. & hr i l. hæc ſnĩa. C. de ſen. quæ ſine cer. quan. cum ꝯcord. Ex actis. n. in certitudo ſnĩæ declaratur. Nec illa verba, nec plus, & minus arbitrio rectoris quæ in bãni proclamate ponuntur aliquid operantur. l. pen. C. de con. inſt. & in l. 1. §. 1. ff. de hæred. inſt. & quod hr in l. admonendi. ff. de iureiur. Si vero talis ſolẽnitas, ſiue expreſſio non pcedit, ſed ſimpliciter formato proceſſu fiunt citationes poſt quas citatus hr pro ꝯfeſſo, aut ex delicto eſt ex forma ſtatuti impoſita certa pœna, & tunc illa in banno vr expreſſa. l. 4. §. ſi ex conuentione cum ibi not. ff. de re iud & quod hr in iuribus ſupradictis. Et idẽ ſi eſt arbitraria pœna, & ex ꝯſuetudine eſt declaratum arbitrium ſm quod hr in l. quid ergo. §. pœna grauior, & in l. athletas. §. cal. de his qui not. inf. Sicut. n. lex tale bãnum declarat, ut dixi ſupra, & ẽt in d. q. 3. vbi allegaui iura, ita & ꝯſuetudo. l. de quib. ff. de leg. & quod hr in l. ſi finita, in princ. ff. de dam. inf. & in l. dedit. qui ſatiſd. cog. & in l. ita ſtip. de verb. oblig. Si vero nulla eſſet ex ꝯſuetudine facta declaratio, putarẽ tale bãnum non ualere tanq incertum, & q nulla rõne certificari poſſet, vt in §. curare. inſtit. de act. iuncta l. omnem. ff. de iud. quod forte non pcederet inquiſitio eſſet formata ſup crimine. Ex quo ſm formam iuris cõis dret in exilium poni. Tunc. n. ita importaret ipſa ſnĩa, & exul eſſet effectus, & ita intelligo quod hr per gl. & Bald. in cap. 1. hic finit lex Cornelia, & incipiunt conſue. regni. Et quid importet talis pœna habetur in iuribus allegatis ſupra in prooemio circa ipſam diuiſionem bãnitorũ.

Sexa-

64 Sexageſimoquarto quæritur.† Titius fuit
bannitus ſm qđ cõiter ferẽ bannum in pſo
na vel membro,ſtetit à die lati banni vel per
annos 30.qbus ad locum ex quo erat banni
tus non acceſſit. & elapſis annis 30. illuc ac
cedens captus eſt. An iudex põt facere execu
tionem. Vř.n.ꝙ non,qa ſicut cuicunq; actio
ni ẽt ex ſnia præſcribit ſpacio 30. anno. vt l.
oẽs.& l.ſicut.C.de pſc.30.anno.ita, & in ꝓ-
poſito ẽt ſi dicatur ſolum iudicis oſtiũ ortum
fuiſſe,vt d.l.ſicut.iuncta l.oẽm.de iud. quin-
imò,& minori tpe præſcribi vř,vt l.querela.
C.de fal.Dic contrarium ſm Bald. in l. data
opera. C.qui accuſ.non poſ.quia cum eſſet
bannitus ſi quo tpe puenerit in fortiã, &c.
non cucurrit præſcriptio anteq̃ in fortiã ve
nerit l.1.in fin.C.de anna.exce.& in l.cũ no
tiſſimi.§.in his.C.de præſcr. 30. anno.quod
ẽt dicit eſſe verum ſi pure, & ſimplř bãnitus
eſſet in pecunia,quia cum ſit malæfidei non
præſcribit,vt no.16.q.3.c.per ſingulas.Vide
ibi cum in repetitione ſua.vbi ẽt dicit, quod
ſicut poſt.30.ann. bannum habet effectũ ita
ſi eſt ab initio nullus ẽt poſt.30. ann. poteſt
nullum dici.de quibus omnibus ibi vide .

65 Sexageſimoquinto † Pone ſtatuto cauẽ,
ꝙ ſi bannitus damnum dederit debeat capi
p vicinos,& ſi non fuerit captus damnũ da-
tum emendeẽ p cõitatem ſiue villam propin
quiorem.Ex hoc ſtatuto inſurgit triplex du-
bitatio.Prima,q dicanẽ vicini.Secũda,q̃ cõi-
tas ſiue villa dicaẽ ꝓpinquior , ſiue qualiter
debeat menſurari an à territorio an ab ædifi
cijs. Tertia,qd iuris ſit qñ ambæ cõitates ſi
ue villæ pariter ſunt ꝓpinquæ. Quo ad pri-
mum qa in voluminibus hř,parum iſtabo.Il
le .n. quantum ad ꝓpoſitum dř vicinus qui
exaudire vocem clamantis põt l.1.§. eodem
aũt tecto.ff. ad Syll. niſi ex cõi vſu loquendi
aliud appareret.ff.de verb.ſig.l.vt alphanus.
intelligendo de voce cõi non altiore vel de-
preſſiore.ff.de hær.inſt.l.ſuus quoque.§.pu-
to.& l.ↄtinuus.§.cum ita.de verb obl.Et ſm
cõem nãlem curſum tpum l. 1. §. ripa.ff.de
flumi.ſm Bart.in l.ſi tertius .ff. de aqua plu.
arcen.Vbi vide de vicinitate pſonarum.& ẽt
Bal.in l.ſi vicinis .C. de nu.de vicinitate aũt
caſtroꝝ,& ciuitatum dř ẽt p eundem Bar.in
l.4.§.Si tam vicinum.ff.de dam.infect. qualř
aũt intelligaẽ,ꝙ bannitus delinquẽs capi de
beat p vicinos.Vide in ↄſil. Bart.c.2.qđ inci
pit,Chariſſime dñe iſti noſtri nucerini qđ ef
fectiue poſuit in l.1.§.occiſoꝝ .ff.ad Syll. de
bet.n.intelligi ſi pñt. Quid.n.ſi aliqs banni
tus venit in villam cum tanta gente cui villa
non potuiſſet reſiſtere,certe non teneneẽ.Fa-
cit C.de epiſ.audien.l.abditos.Item qd ſi de
liquit clam,certe teneneẽ vicini.ad Syll.l.3. §.
ſi maritus.Item qd ſi fuit factum maleficium
in loco ex quo ſtatim tranſijt in locũ ad quẽ
accedere non poterant,certe nõ teneneẽ,vt in
d.§ occiſoꝝ,& de acq.re.do.l.nãlem.cũ alijs
iuribus vbi ſupra per eum alle. Vnum circa
hoc no.ꝙ ſi ſtatuto caueẽ ꝙ bannum debeat
notificari coram duobus vicinis banniti,in-
telligi debet de vicinis pdio vrbano nõ ruſti
co,arg.ff.ſi.reg.l.ſed ſi riuus.& ibi p Ray. ad
ſecundum aduertendum,ꝙ vera rõ ſtatuti in
ducentis emendam fieri a cõitate ſiue villa
ꝓpinquiore ſumiẽ à negligentia hoium nõ
curantium ne damna fiant,& ſi fiat nõ capiẽ
tium. ex hoc ſequiẽ,ꝙ non territorio ſed ho
minibus talis culpa impingi põt,& ſic illa cõ
munitas ſiue villa cuius domus ſunt magis
ꝓpinquæ loco commiſſi delicti diceẽ ꝓpin-
quior l.adigere.§.quis.de iurepa.cum ſi.Qđ
ẽt ꝓbaẽ;qa ſtatutum aſtringit cõitatẽ magis
ꝓpinq̃.ergo intelř de hominibus q cõitatẽ
repræſentant.de colleg.illi.l.ſodales.& l.1.ff.
qđ cuiuſq; vni.nomi.Tertio,ſm no.in d.§.ſi
tam vicinũ.Ciuitas,caſtrum,vel villa dř ma-
gis ꝓpinqua vel magis vicina ſm arbitrium
iudicis,niſi in caſibus à iure expreſſis. Certũ
aũt eſt qđ iudex non arbitrabiẽ vicinitatem
niſi a potentia ſuccurrendi vel aliter ꝓuidẽ
di,vt in d.§.occiſoꝝ.& eo.tit.l.3.§.ignoſciẽ ,
& C.eo.l.fi.Et ꝙ ita ſit colligiẽ ex no. p Bar.
in d.l.ſi tertius.Sed viſo, ꝙ ↄſideraẽ ꝓpinqui
tas ab ædificijs nõ à territorio,dubitaẽ qualř
fieri debeat menſuratio. & in hoc Bar.in tra
ctat.de inſula.figura 14.q̃ incipit,iſta figura.
verſ.hic quo ad finem,&c.ſic loquiẽ ꝙ mẽſu-
rator debet incipere ab illa parte loci q̃ pro
pinquior eſt loco menſurãdo.vnde in caſtro
erit clarum,in villa põt dubitari , qa domus
ſunt ſparſæ,ſed puto ꝙ ſi eſſet aliqua domus
q̃ diſtaret multum ab alijs , iſta non diceẽ de
vicinia,maxime ſi inde vox exaudiri nõ põt
vt in d.§.eodem aũt tecto.& dixi in l. ſi ter-
tius.de aqua plu.arcen.Et ſubdit ibi aduertẽ
dum eſſe ꝙ licet lex dicat mille paſſus debe-
re menſurari à ↄtinentibus ædificijs vt l. mil
le paſſus.de verbo ſig.hoc tñ caſu debeat in-
choari ab ipſo muro ciuitatis, vel caſtri , vel
ab

ab ipſo loco vbi terminaī villa. Tu aduerte ꝙ ibi loquiī in alio ſtatuto non faciente ad ꝓpoſitum.& ēt puto ꝙ debeat fieri menſura tio ab ipſis ædificijs in qbus hoies habitant non aūt à muro. Quid.n.ſi vnum caſtrum ex vna parte totum eſt inhabitatum,ex alia hēt ædificia certe ab illis rōne ṗdicta fieri debet menſuratio. Puto ēt eadem rōne,ꝙ licet vbi alias ad alios effectus debeat fieri mēſuratio ꝑ viā rēctā,& nō ꝑ tortuoſam l.eos in fi.ff. de ſal.& nō ꝑ aëra.qnq; ſm recta ꝑ Bar.in l. 1.ff.ſi qs cau. Tñ hoc caſu fiet menſuratio potius ꝑ aëra quam ꝑ viam, cum exauditio vocis ſit illa q̄ inducit hoc,vel ꝑ viam tortam, ſi eſt ꝓximior ꝑ illam loco cōmiſſi maleficij. Vndecunque.n.ſuccurri pōt mēſuratio fieri debet.Sic.n.dictat rō ɔiecturata ipſius ſtatuti q̄ rſat diſpōnem,vt in d.l.qđ dcm̄. cum ſi. Et hoc de ſecundo. Quo aūt ad tertiū recurrendum eſt ad ea q̄ tanguīt in Spe.de rapto. ver.ſed pone. vbi finalr in ſimili ɔcludiī ꝙ ꝓ quantitate patrimonij locoꝝ fiet diuiſio. ff. de cenſi.l.cum poſſeſſor. C.de naufra.lib.11. l.fi.ff.de incen.rui.& naufr.l.pedius. Et dicit ibi Ioan.Andr.ꝙ idē tenet Dy.in l.ne q.d.de incen.rui.& nau.& ita ēt ibi refert Bar.& nō decidit remittens ad no.ꝑ ſe.in l.4.§. actor. de reg.iur. vbi q̄rit,q.d in delictis vniuerſitatis.& remittit ad not.ꝑ ſe in l.ne q.d.& ſic vt vides non vī decidere hunc articulū, ſed puto ꝙ cum inſpiciaī cauſa ꝑꝑ quam imponiī collecta,vt ipſe idem dicit.&cauſa ſit ꝑꝑ perſonarum negligentiam, debeat imponi per capita, ſicut qñ ponitur vt mittantur hoies in exercitum per eadem iura. Et vī caſus in l.2.& l.nauis,§.cum aūt.ff.ad l. rhod. de iac.

66 Sexageſimoſexto quæro, † Statuto caueī ꝙ officialis cōis Florentiæ q cęperit bannitum in perſona vel membro, debeat incontinenti lapſis tribus diebus poſt capturam facere executionem ſm tenorem bāni ſub certa pœna, puta librarum mille. Ptās ciuitatis Piſtorij q̄ eſt de comitatu Florentiæ, & recepit ptātem à ciuitate Florentiæ cœpit Titiū bannitum ab officiali cōis Florentiæ in hac forma,videlicet in mille florenis,quos ſi ſoluere non poterit amputeī ſibi caput, q̄rit an debeat incontinenti lapſis tribus diebus nulla facta ſolutione facere ipſum decapitari, & ſi non facit incidat in pœnam. Hæc qō ſubtilis eſt,& hēt plura dubia.Primum an ptās ciuitatis Piſtorij comprehendaī in d. ſtatuto. Secundo poſito ꝙ cōprendaī qñ dicaī Titiū ſoluere non poſſe, & ſic poſſit fieri executio in ꝑſonam. Tertiū qñ incipiant currere tres dies,an ab ipſa captura, & ſic de momēto ad momentum, an vero poſt diem ipſius capturæ. Quartū an poſito ꝙ non faciat executionem, niſi poſt menſem incidit in pœnā ſtatuti ēt ſi ex qualitate officij à dicto ſtatuto intelligaī aſtrictus. Ad ad primū rediens rñdeo,ꝙ ſi in ciuitate Piſtorij eſſet ſtatutum qđ traderet formam executioni ſiendę de bannitis,& eſſet ɔditum vel approbatum auctoritate ſuperioris ſm ea q̄ hnr in l.oēs populi. ſtatutū de quo agiī eum non comprehendit. Nō.n. ptās ciuitatis Piſtorij à populo florentino tranſmiſſus eſt officialis cōis florentiæ, ſed ibi ꝓ cōi Florentiæ ɔſtitutus,vt ꝓbat tex. ff. de interro.act.l.voluit.§.1.vbi pſides prouinciarum non vocanī magratus populi R.licet ab eo eſſent ɔſtituti,ſed ponunī vt ſpecie differentes.Pro quo ēt facit qđ hī in l.1.§. quibus.ff.qđ cuiuſq; vni.noe.& qđ not. ꝑ Cyn. poſt Iac.de Are. C. ēt ꝑ ꝓc.l.1. & ita in hac ciuitate extit in ſimilibus iudicatum. Ex quo patet qđ dcm̄ ſtatutum qđ loquiī de officiali cōis non verificaī ex vi verboꝝ vel ſniæ in officiali prędicto qui eſt officialis pro cōi.ff. ſol.matr.l.ſi vero.§.de viro.cū ſi.Si vero nullum ſtatutū hrētur Piſtorij aliter diſponens. tunc licet non comprehenderetur ex vi interpretationis,& diſpōnis quæ eſt vt loca ſubdita regantur legibus ſuperioris, vt hī in l. oēs populi.per Bart. & ſic tunc teneretur illud ſtatutum obſeruare. & vide quæ dixi ſupra eodem tpe parte 1. q.56. Poſito ergo ꝙ ſumus in caſu in quo teneatur obſeruare ſtatutum videndum eſt ſecundum.ſ.qñ dicaī verificata condō banni.ſ.ꝙ Titius ſoluere non poſſit.Et in hoc videri oportet ſignificatum, & importantia verbi pōt. Pro quo ſciendū qđ dcm̄ verbū qnq; ponitur in orōne principaliter,& per ſe. Qnq; ponitur incidenter, & conditionaliter,vt in propoſito themate. Primo,caſu aut ponitur negatiue,& tunc importat neceſſitatē præciſam, & ipſo iure eradicat potentiam.ff.de leg.1.l.nemo pōt.ff.de ſur.l.non pōt.& in c.1.de reg.iur.lib.6.ibi ꝑ Ioan.And.probatur ēt in l.ſolemus.§.latrūculator.ff.de iud.& in l. de his. & ibi ēt per Bar ff.de tranſa Per quod multæ qōnes quotidie terminantur,& in hoc tractatu, pluries mentio facta erit. Si aūt ponitur affirmatiue, tunc

tunc aut in ultima voluntate. Et qñq; indu-
cit neceſſitatem,& qñq; non habita diſtõne,
an referatur ad grauatum, an ad honoratũ,
vt hr̃ in l.peto.in princ.ff.de leg.2.& not. ff.
de oſt.præſ.l.ſæpe. Aut in ꝯtractibus, legib⁹,
vel reſcriptis. & tunc non importat neceſſi-
tatem præciſam,ſed cauſatiuam,ut hr̃ de pri
mo in l.ſi tibi mand.§.ſi ff.man. De ſecundo
in l.Gallus,in prin.ff.de lib.& poſth.& ibi ꝑ
Bar. Et de eiſdẽ,& de tertio in d.l.ſæpe.Quæ
oĩa intelligit Bal.eſſe vera niſi uerbũ põt aut
poſſit,ponatur pro forma. Dat exemplũ,ut
ſi ſtatutum dicit ꝙ ptãs poſſit inquirere de
certis maleficijs. Tunc.n.dicit importari ne-
ceſſitatem,ut ſic teneatur inquirere, quod ſi
non facit de negligentia puniaĩ, ut ipſe not.
in d.l.Gallus.in princ.alle.in ar.ea ꝙ no.in l.
3.C.de ſer.lib.12. Sed vr̃ ẽt quod tunc ſit ne
ceſſitas cauſatiua ſi non vult in pœnam in-
currere. Secundo caſu principali, qñ verbum
põt ponitur incidenter,& ꝯdõnalr̃. Aduer-
tendum eſt primo, ꝙ triplex eſt potentia ho
minis,ut hr̃ in l.1.ff.de iniuſt.teſt.& de verb.
ſig.l.nepos ꝓculo. Pro quo vide Innoc.in c.
ſciſcitatus extra de reſcript. Item ꝙ aliud eſt
potentia,aliud eſt deductio potentiæ in actũ
l.inter illã,de verb.ſig.& infra patebit. Qui-
bus præmiſſis ſciendum eſt ꝙ Bar.& poſt eũ
Bal.in d.l.1.ſic diſtinguunt, ꝙ aut verbũ põt
ponitur abſolute in orõne,vt qa non referẽ
ad actum certæ perſonæ, & tunc intellr̃, ut
denotet potentiam naturæ,vt d.l.1.& l.cum
in ſecundo,eod.tit. & quod hr̃ in l. ꝯtinuus.
§.illud.de verb.obl.cum ibi not. Aut poſitũ
in orõne refertur ad actum certæ perſonæ.
Et tunc aut ille actus cum explicaĩ continet
cõmodum certæ pſonæ,aut non. Primo ca-
ſu aut ille ad quem refertur ex hac potentia
vult agere,& req̃ritur potẽtia cũ actu.l.3. §.
ſi quis ſic acceperit.ff. de ſtatu lib.ubi eſt no
tabilis caſus. Aut vult ab alio ꝯueniri,& ſuffi
cit qđ habeat potentiam deducendi in actũ,
ut l.nepos ꝓculo,de verb ſig. Secũdo caſu.ſ.
qñ actus explicandus non ꝑtinet cõmodum
certæ pſonæ. Et tunc ſufficit potẽtia deducẽ-
di in actum illius ſpecialis pſonæ ad quam
refertur,adeo ꝙ nõ ſufficeret poſſibilitas na
turæ,ut l.inter illã,de verb.ſig. Quod eſt verũ
niſi addaĩ actio poſtꝗ,qa tunc req̃ritur potẽ
tia cũ actu,ut d.l.inter illã,ſm aliã lect. Et ex
pdictis videretur dicendũ ad ꝓpoſitum cum
potẽtia ſolutionis referatur ad actum certę
perſonæ.ſ.fiſci cui ſolui debet, & nollit age-
re, ſed uelit ab alio ꝯueniri ſufficiat qđ ſol-
uere poſſit.i.habeat potentiam ſoluendi, li-
cet ad actum non deducat,ut d.l.nepos. Sed
non ſic eſt nã ſi recte ꝯſideras ꝑdicta loquun
tur qñ verbum põt ponitur in orõne incidẽ
ter affirmatiue. Sed i themate qõnis nr̃æ po
nitur negatiue,ergo non eſt eadẽ diſpõ, ut
hr̃ in l.qđ ſeruus.ff.de ꝯd. ob cau. Sed tunc
recurrendũ eſt ad doctr.Bart.not.ꝙ ponit in
l.ſuus quoq;.ff.de hær.inſt. in §. ſed & ſi fi-
lio, dr̃.n.quis deſinere poſſe,& ſic non poſſe
multis modis. Qñq; ex pſona eius ꝗ debet
aliquid facere. Qñq; ex tpe ex quo fieri de-
bet. Qñq; ex mã de qua fieri debet. Qñq; ex
perſona eius in quem fieri debet. Primo ca-
ſu habet locum diſt.d.l. ſuus quoq;. Aut eſt
ꝯdõ poteſtatiua quæ põt impleri ultimo ui-
tæ ſpiritu, & non deſinit poſſe niſi cũ eſt in
articulo mortis,vt ibi,& quod hr̃ in l.fin. ff.
de ꝯd.inſt. Secundo caſu, qñ ex tpe dicit qđ
deſinit poſſe fieri qñ lapſum eſt tps illi actui
limitatum,ſiue ab hoĩe,ſiue à lege.ff.de hęr.
inſt.l.ſed ſi in ꝯdõne,& de verb.oblig.l.in il-
la,cum ſim. Sed an tps intelligatur adiectum
ſaltem à lege. Dicit ibi Bart. ꝙ qñq; adijciẽ
talis diſpõ in ultima voluntate. Et tunc aut
adijcitur inſtitutioni hæredis, & nullum tps
intellr̃ limitatum, & ideo expectat tps mor-
tis niſi per iudicem aliud inſtituatur, vt ibi,
& l.ſi quis inſtituatur.eod.tit. Aut adijcitur
legato,& tunc habet tps limitatum.ſ.ꝙ im-
pleatur cum primũ põt.l.hæc ꝯdõ.ff. de ꝯd.
& dem.& no.in d.l.ſi quis inſtituatur. Qñq;
adijcitur in diſpõne inter viuos, & tunc aut
incipit à præcedenti diſpõne, & tunc intellr̃
tps limitatum.ſ. quo ad quis fuerit ꝯſtitutus
in mora. Si uero incipit à præcedẽti ꝯdõne,
& tunc req̃ritur ꝙ deſinat poſſe fieri, ut hæc
ꝓbatur.l.ita ſtipulatus de verb.oblig. Ex q-
bus Bart.infert ad ꝓpoſitam qõnem,dicens
cogitandum,an ſnia æquiparetur ultimę uo
luntati,an contractibus,& ſic inſolutum di-
miſit. Ex prædictis tñ colligitur ꝙ ſi ſniam
æquiparas vltimæ volũtati cum non ſit vr̃is
diſpõ,ſed particularis, & ſic æquiparetur la-
gato dicatur non potuiſſe ſoluere ſi cũ ſciuit
ſe ſic bãnitum ualens ſoluere non ſoluit, ut
d.l.hæc ꝯdõ. Si æquiparas contractui cũ ce-
perit à præcedenti diſpõne non intelligitur
ſoluere non poſſe, niſi cum fuerit deſoluẽdo
requiſitus, & ſic neceſſe ſit ſibi terminũ ali-
quem

quem aſſignari,arg.ff.de ſol.l.tñ, & l.quod dicimus.Quid ergo dicendũ.Bal.in d.l.ſuus quoque,dicit,ꝙ iudex poterit aſſignare terminũ ſuo arbitrio,arg.ff.de iur.delib. in l.1. in fi. Et ſic ſm hac determinationẽ non hr̃et ſeruare dictũ ſtatutũ officialis de quo ſupra. Sed dr̃et aſſignare dicto bannito terminum ad ſoluẽdum.Cęterũ hoc non vr̃ expeditum, qa in caſu thematis propoſiti nullus terminus fuit appoſitus in bãno.& ſic potius vr̃ cadere in tertio caſu qñ ex mã ex qua fieri debet . in quo membro Bar.vbi ſupra ſic dixit, quod aliqñ mã ex qua ſumitur ſtricte.Exemplum in l.quod ſeruius . de cond.ob cau. & tũc iſta mã diſſoluta deſinit poſſe fieri,vt ibi, & in authen.cui relictũ.C.de ind.vidui.Si vero mã ex qua eſt gñaliſſima,vt ſi dicatur . Si decem dederit in gñe,&c. Tunc ex parte materiæ non dr̃ deſinere poſſe, quia genus perire non põt, vt l.incendium.ſi cer.pet. & l.in rõne.§.incertæ.ad leg.fal. Ex quibus vr̃ dicẽdum in ꝓpoſito quod condemnatio capite nunq̃ ante mortis articulum poſſet hr̃e locum quia reſpectu pecuniæ nunq̃ deſineret poſſe ſoluere. Quartũ vero membrum.ſ.qñ pendet potentia a pſona eius in qua debet impleri nõ facit ad propoſitum,ſed dic. vt p Bart.in d.l.ſuus quoque.Per hoc igr̃ nondũ expeditus eſt caſus noſter,tum qa omnia debent redicti ad ſuum intellectũ, vt ſic res potius ſortiat̃ effectum quam nõ.l.j.in fi.ff.qđ quiſq; iuris,& quia ſnĩa æquiparatur,aut cõtractui,aut vltimæ voluntati ſm benigniorẽ intellectum,ſm Bart.in l.centeſimis. in fi.de verb.obl. & dicam infra parte proxima hoc eo.tpe q.79. Dico,ꝙ aut in ſententia banni fuit adiectum tempus,& tũc lapſo tpe intelligitur ſoluere non potuiſſe,& ex tunc purificata fuit cõdemnatio perſonalis. Si aũt nullum fuit adiectum tempus,tũc non habet locum dictũ ſtatutum; ſed debebit officialis,& aſſignare terminum ad ſoluẽdum ad ſimilitudinem cõtractuum vt ſic conſtituat̃ in mora; qa non debet eſſe minor dieꝝ 10.arg.eorum quæ hñr in l.debitori.ff.de iud.iunctis . quæ hñr in l.1.in fi.ff.de iur. delib. & ꝑ hoc ſit expeditum ſecũdum. Intelligitur ergo ſtatum prædictum in eo qui tpe capturæ erat bannitus in perſona, vel membro.l.in delictis.§.ſi extraneus.ff.de nox. Si tñ aliud ſtatutũ non eſt lapſo tpe ſibi aſſignatio aſſoluẽdũ.& nulla facta ſolutione ſuccederet diſpoſitio ſtatuti,vt incontinenti poſt tres dies debeat facere executionem.l.non pñt.ff.de legib.cum ſi.Sed reſtat tertia dubitatio qñ currat dictus terminus, & in hoc examinari oportet. An in dubio terminus currat de momẽto ad momentum,an vero à die actus, vt ſic dies termini nõ computetur in termino. Circa quod Doct.varie loquũtur in iuribus quæ infra allegant̃. Sed aduertẽdum puto,ꝙ qñq; terminus aſſignat̃ ſine aliqua ꝑpoſitione,puta qa dr̃ habeat pro termino ad executionem ſnĩę,ſiue banni tres dies.Qñque aſſignatur cum aliqua præpoſitione,a,vel,ex,vt quia dr̃ à tali, vel ex tali actu, vel à tali, ſiue ex tali die habeat terminũ trium dieꝝ . Aliqñ cum præpoſitione infra,vel intra, vel ante tres dies. Aliqñ aſſignatur cum dictione, poſt,vt in themate nr̃o dictum eſt. Primò caſu , qñ ſimpliciter aſſignantur certi dies pro termino.Sciẽdum eſt triplicem eſſe diem.q.dam.n.dr̃ dies nãlis.ſ.24.horaꝝ,& iſte incipit,qñque ab ortu ſolis , qñque ab occaſu , qñque à meridie,ſm diuerſitatem gentium, more aũt Romano incipit à media nocte,& alia media nocte finit, vt hæc hñr in l.more. ff.de fer. Quidam eſt dies artificialis , & iſte incipit in mane,vt ibi not. quod intelligit̃.i. ab ortu ſolis, & durat vſque ad occaſum , vt hr̃ in l.1.C.de cuſt.reo.per Bar.in l.aut facta §.tempus.ff.de pœ.ꝑ Ioan.And.in cap.1.de homi. Eſt,& alius dies qui vocat̃ dies emergens qui eſt qñ computatur de momẽto ad momẽtum vt hr̃ in d.l.more. & ibi per Ia.o. But. & alios. Et cum hæc vltima appellatio non ſit cõis,vt de ſe patet,intelligam ſtatutũ prædictum intelligi de tribus diebus,aut nãlibus,aut artificialibus,qđ effectiue in idem recidit.& ſic non computabitur de momento ad momentũ. & ſic dies capturæ nõ cõputabit̃ in termino , vt ſic tunc nullo verbo ad ad alium ſignificatum inducente intelligat̃ ſm cõem vſum loquẽdi.l.anniculus.de verb. ſignif.cum ſimil.& hr̃ per Iacob.But. & Bar. in l.1. ff. ſi quis cau. qui allegant l. cum qui cal.in prin.de verb.obl.per Iacob.de Are.in l.1.§.dies.ff.de liber.agnoſcen.& ẽt alibi hr̃, vt infra patebit.& hoc credo verius rõne prędicta q̃ id quod dixit Ioan.And. in cap. ſup eo.2.de appella. vbi dixit in dubio tempus computandum de momento ad momentũ , quod ẽt voluerunt alij . ut infra dicam , ſed debet intelligi,ut infra dicetur . Sed tunc du

dicatur an dicti dies ſint utiles,an ꝯtinui. Et tex in d.§.dies,facit ꝙ ſint continui.In ꝯtrarium facit tex.in l.2.§.dies .ff. ſi quis ord.in bon.poſſ.ſer.& in l.1.§.dies.ff.qñ appell. ſit. ꝑ quæ iura credo ꝙ intelligatur de utilibus ſaltem quo ad actum de quo agitur. Cũ .n. debeat expediri in forma iudici ſaltem quo ad initium debent eſſe utiles,ut in iuribus ſecundo loco alleg. Vtiles intelligo ſm nãm criminaliũ,& actus executionis.l. ſi vno .ff. loc.cum ſim.& ideo ſi qs eſſet bãnitus ex tali cauſa ex qua ẽt quacunq; die fieri poſſet executio ſm qđ hr in l. præſides .C. de fer. nulla eſſet rõ quare differri poſſet. Et ꝑ mã tpis vtilis continui,& partim ꝯtinui.vide qđ hr in l.1.ff.de diuer.& temp. præſcriptio. & extra de ꝯceſſ.præb.c.2.& c. quia diuerſitatem,& de reſt.in integ.c.1.in clem. Secundo caſu qñ aſſignatur tps cum ꝓpõne ,a, vel ex,vel ab.Et iſto caſu dñt cõiter Doct.quod dies termini non computatur in termino. Et ſic etiam hoc caſu dies capturæ non computabitur in termino trium dieꝝ.l. ratio .§. fin.ff.de act.emp.& ita not.in Spec.de dil.§. 1.ver.ſed pone.& per Io.An.in c. ſtatutum, de præb.lib.6.per Iac.& Bart.in d. l. 1. ſi qs cau.Nec obſt.l.1.§.dies, de lib. agnoſ. & de adul.l.pr.§ fin.vbi tex.dñt qđ dies cõputanẽ ex die diuortij, quia ibi ꝯtingit, ex eo, quia in alia parte dcm fuerat tps currere poſt diuortium, & ſic vna particula reſtringitur, & declaratur ab alia l.ſi ſeruus plurium .§. fin. de leg.1.& C.fam.erciſ.l.quoties, cum ſim. Prædicta qdem vera ſi tales dictiones apponuntur tpi.Si vero apponunẽ actui, vt quia dicatur a captura,vel ex captura, & ſic de ſimilibus, tũc computabitur in termino dies capturæ,& procedet de momento ad momẽtum.l.1.§.bid.& §.dies,qñ appel.ſit,& C.de temp.app.auth. hodie. & idem ſi apponitur dictio demonſtratiua extremitatis tpis, vel initij,vt ſi dicatur habeas terminũ inde, vel hic,ad ſex dies.Tunc.n.ſilr computantur de momẽto ad momentũ.l.3.§.min.ff. de min. & per Doct.in d.l.1.ſi quis cau & iſtud puto verius,quã id qđ dixit Iac. But. ibidem qui gñalr dixit cõputari tps de momento ad momentum,ſiue dilatio ſtatuatur ab hoie,ſiue a lege,ſiue dcẽ dilatio dieꝝ,ſiue in dies, ſiue ad dies,ſiue intra dies . Ex prædictis.n.& ex his q̃ inferius dicenẽ patet quod illud nõ eſt ſimpliciter verum nec ll.per eum allegatæ, de quibus ſupra mentio facta fuit aliteꝛ probant quam ſupra dictum ſit. & vt dixi ſupra ſic debet intelligi, & ſaluari dcm Ioan. And.in d.c.ſuper eo.2. de appell. licet Bald. aliter dixerit in aliquibus in l.eos.§.finaũt. C.de app.ubi alleg.prædicta,& alia iura,ubi uide ſi libet.Et qa nã dictaꝝ dictionum ſeparatiuaꝝ qñq; eſt diuerſa,& pro pdcoꝝ declaratione neceſſarium eſt id ſciri. pro dictione a,recurre ad not.in l.a caligato,C.de nup.& in d.l.ratio.§.fi.de act.emp.ff.de flum.l.pen. 31.diſt.ante triennium.16 q.3.placuit.ff. de excuſ.tut.l.1.§.qui autem de reſcrip. c.dilec. l.1.& 2.ff.de ſena.l.fin.§.fi.C.de aduo.diuer. iud.l.poſt duos,& C.de ero.mil.an.l.ſub Ex quibus patet ꝙ qñq; ponitur excluſiue,qñq; incluſiue,ut ẽt hr in multis alijs iurib.Põit ẽt aliqñ cauſatiue 23.q.7.coniuges. Interdũ aſſumit nãm aliaꝝ dictionum, qñq;.n. ponitur pro,ex 15.q.3.inter cetera.&cap.item ſi de reb.Qñq; pro,per.ff.de leg.1.l.ſeruo legata.§.1.& ſol.mat.l.ſi ſocer. §. 1. & uide ẽt quod hr in c.abbate,de re iud.lib. 6. De dictione ab , ſimplr poſita quæ ſeparationem denotat,habes.ff.de duo.reb.l.ſi ex duob. in prin.ff.de euic.l.ſi rem.§ fin.de hæred.inſt.l. ſeruum.§.hæred.ff.ad l.falc. l. hæred.& not. extra de app.c.ſuper eo.4.q.6.c.quiſquis.35 diſ.ab iſto.ff.de min.l.Aemyl.C.de ſep.uiol. auth.ſed nec.ubi ponitur excluſiue. Qñq; ẽt ponitur incluſiue in auth.ut ab ill.& qui ſuper eos ſunt in rubro,& nigro. Si uero iungitur cum alijs dictionibus , ut quia dicatur abhinc qualr intelligaẽ,ut C.de ſac.ſan.eccl. placet.Intellr.n.ab hoc tpe in antea . Si autẽ adijcitur ante intellr.i.ab hinc retro.ff. de iudic.l.proponebatur.Si aũt dr ab hoc uide de orig.iur.l.2.§.poſt hunc. Tertio,principali caſu qñ dr infra,vel intra tres dies,dixit Iac. de Bel. in d. l. 1. ꝙ terminus computatur de momento ad momentum , & ſic dies prima .ſ.termini,& ultima computantur in termino,ut d.l.2.§.quod in ſententijs .ff. qñ app. ſit.Sed hoc non vr veꝝ per ea quę dixi ſupra in primo caſu.Non obſt.l.1.§. quod in ſententijs.ff.qñ appell.ſit.quia ibi ideo eſt,quia dr a ſniæ recitatione intra 10. dies, de quo ibi.& de re iud.c.quo ad conſulta . Dies 10. tertius,vel decimus qualitercunq; fiat computatio erit in termino,& illa die actus fieri poterit,ut no.in c.frequens,de reſt. ſpol.lib. 6.in gl.quia dies,quę allegat iura,ubi tñ cõputatur

putatur de momento ad momẽtum neceſſe eſt ꝯſtare de hora qñ ſit in ultima die, ut ſic appareat factum eſſe intra tps ſm Io.ã. And. not. id referẽtem in addit. Spec. in tit. de inſt. edi. §. 2. verſ. poſt indictionem. De nã aũt harum dictionum. ſ. intra, & infra. vide de intra in l. Pompon. in neg. de neg. geſt ubi ponitur quod interdum, uel interim, quia dr̃ intra moras. Item denotat extremitatem. ff. ſi cert pet. l. non omnis. & non dr̃ quis eſſe in mora, niſi lapſo illo die, ut cum dr̃ intra decem dies dabo. ff. de ver. obl. l. qcquid aſtringendæ. §. ſi ita ſtipulatus. Qñq; tñ ponitur ꝑ circa. ff. de iur fiſ. l. ultima, & ad propoſitum nr̃m dictio, intra ponitur incluſiue. ff. de ver. ſig. l. ſi quis ſic dixerit, de contrah. emp. l. ꝗde ſacra. §. ſi quis intra, de off. præf. vrb. l. 1. in initio, & de act. emp. l. fundus. & l. quarto. Dictio uero infra eodem modo denotat extremitatem, vt d. l. non omnis, licet qñq; id nõ faciat. ff. de ſucc. edic. l. 1. Item ponit incluſiue inſt. de grad. in princ. & ff. de act. emp. l. in vendit. & uide extra de auth. & uſupal. c. 1. & cap. ex tuaꝝ, & idẽ in dictione ante, de quo ff. de uerb. oblig. l. qui ita §. qui ita. & l. ſi ſtipulatus fuero. & l. qui ante licet aliter uideaĩ poni in l. anniculus, de verb. ſig. Sed rñde per not. ꝑ Bart. in l. 2 ſi cer. pet. & alijs pluribus locis Quarto aũt principali caſu qñ aſſignatur terminus cum dict.one poſt. Dixit Guil. in Spec. de citatio. §. viſo. verſ. pen. quod dies dati termini non computatur in termino ẽt ſi dicatur poſt citationem, & ſimilia Sed verjus dicendum eſt quod aut dictio poſt, adijcitur diei, vel tpi. Et tunc non computaĩ de momento ad momentum, licet dies dati termini non computetur in termino. ponĩt. n. excluſiue. ff. de min. l. Aemyl. & de verb. ſig. l. annic. & l. ſi quis ſic. facit. ff. de leg. 3. l. poſt diem. ponitur tñ cauſa neceſſitatis incluſiue, vt quia alias nõ eſſent decẽ dies niſi ille dies computareĩ, ut dicit gl. 23. qõ. 4. ea uindicta, & alleg. 76. diſt. ſcire, ſed cap. ea uind. illud non probat, vt ſtatim dicam. Si uero adijciĩ actui, ut quia dicat poſt citationem, vel poſt publicationem teſtium, & ſim. tunc cõputaĩ de momento ad momentum. l. 1. §. dies. ff. de lib. agn. & d. l. pr̃: §. fin. de adult. cum ſim. & ideo ad propoſitum dum dr̃ poſt capturam intelliguntur tres dies de momento ad momentum, dum tñ intelligatur poſt capturam perfectam. i. poſtq̃ ad ipm officialem ductus fuerit, & ſciuerit ductum eſſe. l. laqueum. ff. de acq. reꝝ dom. l. ſi barſat. C. de fideiuſſor. per Cyn. in l. licet. C. de acq. poſſ. & per Bar. in l. 1. ff. eo. tit. Non. n. currit terminus ei anteq ſciuerit. l. gñe, de his qui not. inf. cũ ſim. quinimò nec anteq executionem facere poſſit, arg. ff. de ſtat. lib. l. 3. §. ſi quis hæred. & l. ſi in diem, de cond. & demonſt. cum ſibi. Vltima dubõ fuit, an elapſis tribus diebus ſi non facit executionem incidat in pœnam ſtatuti, & dicendum eſt, ꝙ non, quia licet teneaĩ illum terminum ſeruare ad ſimilitudinẽ eius qui capit ſimplr̃ bannitum ad mortem. l. in teſtõ. ff. de cond. & demõſt. non tñ incidit in pœnam ſtatuti. vt ibi, & l. multa, in eod. tit. Sed ſi differt ultra debitum teneatur per tit. vt diff. iud. Not. tñ ꝙ licet non faciat ſic repente lapſo triduo nõ ꝑpea punitur. ex cauſa. n. dictio, incontinenti, & ſic ſimiles recipiunt tpis interualla, ut probaĩ in iurib. infraſcriptis. primo in uerbo, confeſtim in l. ita ſtipul. de ver. obl. l. 1. C. de comp. dep. l. pen. C. vnde ui. l. momẽt. iuncta. l. 1. ff. de pen. leg. l. qui procurat. dat. ff. de proc. in uerbo, cõtinuo. de uerb. obl. l. ſi ſtipul. ſum damã cũ gl. ſua. de arb. l. licet, & l. 3. §. in admitt. ubi gl. ff. de acq. poſſ. In dictione mox. in l. ꝑ interualla, de iud. ff. ſol. matr. l. fructus. In dictione, ſtatim. ſol. mat. l. diuort. §. ex ꝯtrario. In dictione, incontinenti, & mixtim. in ꝓdictis. l. 1. §. itẽ ſi ita. ff. ad l. Fal. in c. quia ꝑꝑ de elec. de non nu. pec. c. 1. gl. in clem. 1. de off. deleg. Inn. in cap. fin. de ꝓſump. Bar. in l. cum pecuniam. ff. de nouat. C. quo. bo. poſ. l. fin. & ff. ſi cert. pet. l. 1. Et uide in Spec. de diſp. aduo. §. poſt hæc, verſic. item clauſula.

Rubricæ quæſtionum tertiæ partis ſecundi temporis, videlicet, de his quæ fiunt in fauorem bannitorum.

POſt expeditionem 2. par. 2. temp. reſtat, vt ad tertiam eiuſdem tpis, particulam ueniamus, & ideo aliaꝝ partium ordinem ſequens præmittam rub. ſiue titulos qõnum quæ in ea uerſabuntur. Deinde ad illaꝝ examinationem particulariter deſcendetur. Sũt ergo huius partis rub. quæ ſequuntur.

1 *An index poſſit inquirere de offenſione facta bannito de qua ipſe accuſare non poteſt.*

2 *An formato proceſſu de offenſa facta bannito*

proſit ad vtilitatem proceſſus, ſi poſtea bannitus ſoluit, vel à banno eximitur.

3 *An valeat ſententia lata pro bannito contra debitorem qui banni exceptionem non oppoſuit.*

4 *Incidenter quando talis banni exceptio poſſit opponi.*

5 *Si cauetur ſtatuto quòd bannitus non poſſit ad ſui vtilitatem contrahere, An valeat pactum de inquilino non expellendo.*

6 *An valeat ordinamentum factum in fauorem banniti, ſtante ſtatuto quòd nihil poſſit proponi in conſilio in fauorem bannitorum.*

7 *An bannitus pluribus bannis præſentans bannitum virtute ſtatuti diſponentis eum ex banniri debere, debeat ab omnibus bannis rebanniri.*

8 *An ſtante ſtatuto, quòd bannitus præſentans bãnitum rebanniatur ſi eſt bannitus de pari, vel minori crimine. An præſentans bãnitum pro homicidio facto cum armis debeat rebanniri à banno ſibi dato pro homicidio facto cũ veneno.*

9 *An ſtatutum factum in fauorem bannitorũ certum quid ſoluentium porrigatur ad bannitos carceratos.*

10 *An tale ſtatutum trahatur ad poſtea bannitos.*

11 *Stante ſtatuto quòd banniti rebanniantur ſoluẽdo, 5. ſolidos pro libra, ſit aliud quo cauetur, quòd banniti rebanniantur ſoluendo medietatẽ banni, An bannitus ante confectionem ſecundi ſtatuti habeat beneficium primi ſtatuti an non.*

12 *An generale ſtatutum in fauorem bannitorum comprehendat bannitos pro falſitate.*

13 *An petens ſe rebanniri virtute ſtatuti ſoluendo certum quid, habeat beneficium ſecundi ſtatuti facti poſt venditionem talis introitus, & eſt prolixus titulus quæſtionis.*

14 *Si ſtatuto cauetur quòd falſatores monetæ, et robatores ſtratarum non poſſint rebanniri etiam habita pace. Et ſit aliud generale ſtatutũ quòd omnes banniti habita pace debeant rebanniri, an comprehendat falſarios, & robatores.*

15 *An in ſecuritate data venientibus ad nundinas comprehendantur banniti.*

16 *An data generali ſecuritate quòd nullus poſſit capi pro debito, bannitus pro maleficio poſſit vti dicta ſecuritate.*

17 *An ſecuritas valida conceſſa bannito intelligatur conceſſa etiam pro redeundo.*

18 *An intelligatur pro vna vice tantum.*

19 *An ille qui non poteſt rebanniri, poſſit dari ſecuritas ad annos centum.*

20 *An receptans bannitum ignorans eum bannitũ puniatur pœna receptantis.*

21 *An conſanguineus receptans bannitum ſcienter puniatur pœna ſtatuti.*

22 *An vxor receptans virum bannitum incidat in pœnam receptantium bannitos.*

23 *An receptans in domo extra villam poſita incidat in pœnam ſtatuti punientis receptantem in caſtris, vel villis.*

24 *An ille qui ſcienter pluribus diebus receptauit bãnitum, poſtea eum prodidit, & curiæ præſentauit debeat puniri, vel præmiari.*

25 *Si vicina eſt condemnata ex eo quòd in illa vnus recuperauit bannitum. An poſſit agere contra receptantem.*

26 *Stante ſtatuto quòd nullus poſſit dare bannito auxilium, conſilium, vel fauorem. An aduocãs pro eo incidat in pœnam ſtatuti.*

27 *An incidat in pœnam allegans pro eo cauſas abſentiæ.*

28 *An incidat in pœnã ſi pro eo teſtimonium dicit. & quid ſi eum capit deinde relaxat.*

29 *Aliquis eximit captum de manibus familiæ. An teneatur vt eximens, & an etiam vt præſtans auxilium, vel fauorem.*

30 *Poſito ſtatuto quòd pacis beneficiũ aperiat bannito viã ad eum rebanniendum. An bannitus pro crimine adulterij poſſit habere tale beneficiũ.*

31 *A quo debeat haberi pax de adulterio, vt ei proſit ſtatutum.*

22 *An minor poſſit facere pacem de morte patris, vt ex ea bannitus talis ſtatuti beneficium conſequatur, & in hac inferuntur duæ ſequentes.*

33 *Si non poteſt. An poſſit tutor, vel curator. & an poſſit peti reſtitutio.*

34 *An talis pax requirat iudicis decretum, vt bannito proſit.*

35 *An ſi requiritur pacem fieri ab hærede occiſi ſufficiat bannito quòd illam habeat à filio non expreſſo nomine hæreditario, & in hac ſubditur.*

36 *An ex tali pace videatur adire etiam ſi aliquid recipiat.*

37 *An bannitus debeat cancellari habita pace pro generali procuratore cum libera.*

38 *An ſufficiat bannito ſi habeat pacem ſine ſcriptura.*

39 *An ſufficiat ſi bannitus habet pacem ab vno ex pluribus hæredibus.*

40 *An ſufficiat pax habita ab occiſo dictante ſtatuto ſimpliciter bannitum debere rebanniri ſi pacem habuerit.*

41 *Quid ſi ſtatutum dicit, quòd rebanniatur ſi habuerit pacem ab hærede occiſi. An ſufficiat habita ab ipſo vulnerato.*

42 Ex

42 *Ex forma ſtatuti requiritur quòd de pace cōſtet per publicum inſtrumentum, & de pace cōſtat per inſtrumentum, ſed de aditione hæreditatis conſtat per teſtes. An ſufficiat.*

43 *An ſufficiat pacem fuiſſe factam abſente bannito intra terminum ſtatuti.*

44 *An ſufficiat quòd bannitus ratificet poſt pacem receptam intra tempus ſuo nomine, & inſt.*

45 *An ſufficiat, quòd nomine offenſi, vel hæredis alius fecerit bannito pacem intra tempus.*

46 *An ſtante dicto ſtatuto bannitus ex eo quòd blaſphemauit Deū poſſit habere beneficium pacis.*

47 *An ſtante eodem ſtatuto ſufficiat bannito ſi habeat pacem à patre offenſi.*

48 *An ſtante dicto ſtatuto ſuccedens hæredi offenſi poſſit ſubijpſi pacem reddere, vt habeat beneficium ſtatuti.*

49 *Quid iuris ſi ſtatutum ſimpliciter dicit de offenſo, & nil dicit de hærede. & quid ſi moritur ſine hærede.*

50 *Si vniuerſitas eſt bannita, An requiratur quòd fiat pax ſingulis de vniuerſitate, & quòd ſinguli ſoluant.*

51 *An offendens illum cum quo pacem fecit tempore quo erat bannitus incidat in pœnam pacis ipſi bannito offenſo.*

52 *Quid iuris ſi poſt pacem bannitus fuit.*

53 *Quid iuris in caſibus prædictis ſi facientes pacem erant fratres.*

54 *A quo tempore computetur decenniū cuius curſus requiritur antequam bannitus poſſit rebanniri an à tempore dati banni an à fine primi.*

55 *An ſyndicus teneatur denunciare offendentem bannitum.*

56 *An vniuerſitas talem offendentē non capiens incidat in pœnam non capientis malefactorem.*

57 *An bannito poſſit ſolui durante banno.*

58 *Stante certo ſtatuto quot pœnis puniri debeat aſſocians bannitum cum eo contrahens, & in domo retinens.*

59 *An attentans rebellare caſtrum ad actum proximum perueniens, inde bannitus comprehendatur in ſtatuto prædicto loquente de bannito ob rebellionem caſtri.*

60 *Si vno ſtatuto cauetur quòd banniti poſſint impune offendi altero cauetur quòd non poſſint offendi in feſto S. Ioan. Baptiſtæ, et per octo dies ante, & p octo dies poſt, An offendens bannitū in bonis incidat in pœnam ſecundi ſtatuti.*

61 *Bannitus de Florentia fuit aſſumptus Bononiæ ad honores. Quæritur an poſſit illud officium exercere.*

62 *An valeat geſta per bannitum electum ad officium vetante ſtatuto.*

63 *An dictante ſtatuto quòd banniti non poſſint eligi ad officia, bannitus poſſit eſſe ambaſciator, orator, ſiue legatus.*

64 *Qui ſunt illi qui poſſint bannitum rebannire.*

65 *An poteſtas comitatus poſſit rebannire.*

66 *An quis poſſit coram poteſtate petere quòd pronuncietur ſe non eſſe illum de quo dictat bannum, & an ſufficiat ſi poteſtas declarat, & qui in tali cauſa ſint citandi.*

67 *Qui poſſint petere, quòd bannitus rebanniatur.*

68 *An cancellatio banni per viam iuſtitiæ poſſit peti per procuratorem.*

66 *Quis poſſit petere quòd ſibi detur ſcriptura bāni.*

70 *Quis dat curatorem minorem bannito.*

71 *Quis det tutorem, vel curatorem filio banniti in alio loco exiſtenti.*

72 *Si quis eſt bannitus pluribus bannis, An ſufficiat vna abſolutio.*

73 *An poſſit abſolui ab vno banno tantum.*

74 *Statutum factum eſt, quòd certis banniti rebanniantur, & habeantur pro cancellatis. quæritur an requiratur cancellatio de facto.*

75 *An cancellatio totius condemnationis, ſiue banni vigore vnius reformationis reſtringatur ad illos de quibus loquitur reformatio.*

76 *An ex forma ſtatuti bannitus pro debito poſſit de banno eximi ad voluntatem creditoris.*

77 *An talis bannitus pro debito offerens ſtare iuri debeat cancellari dictante ſtatuto quòd eximatur de bāno ſi fuerit in concordia cū creditore.*

78 *An ſtante ſtatuto quòd nullus bannitus rebanniatur niſi ſoluerit certam quantitatem cameræ apoſtolicæ. Facto poſtea contrario ſtatuto, bannitus qui vult rebanniri teneatur illā quantitatem ſoluere.*

79 *An bannitus ſit liberatus à bāno eo ipſo quòd fecit illud pp quod ex forma ſtatuti intelligitur rebannitus, An vero requiratur declaratio, & eſt bimembris, quia primo tractatur quando in banno dicitur ſaluo quòd ſi ſic fecerit, &c.*

80 *An debeat cancellari à banno de mille integris, ſi ſoluit intra decem dies cum beneficio quarti ex forma ſtatuti.*

81 *An poteſtas qui vltimis. 15. diebus non poteſt quem eximere de banno poſſit pronūciari eum eximendum eſſe, & quid de officialibus qui prohibentur rebannire ex bannitos, An ſaltem poſſint ordinare qualiter debeant rebanniri etiam aliquid detrahendo ſolennitatibus in rebanniendo antea requiſitis.*

82 *An ſtantibus tertiis ſtatutis capitaneus qui propoſuit aliquem rebanniendum, & fuit ordinatum vt propoſuit, intelligatur priuatus officio capitaneatus, Et ſic non valeat ordinamentum, an vero valeat.*

83 *Si cauetur ſtatuto, quod bannitus in certa quantitate incidat in pœnam capitis ſi petierit ſe ab aliquo in officium admitti, An ignorans ſe eſſe bannitum excuſetur, vel an perdat ius eius rebannitione generaliter ordinatum.*

84 *An bannitus receptus in ciuitate, & tractatus longo tempore vt ciuis etiam in officijs, intelligatur rebannitus, & an ſententia lata contra offendentem illum poßit retractari.*

85 *An bannitus Vicentiæ, et regiſtratus Paduæ virtute vnius ſtatuti Paduani, præſentans bannitum Paduæ debuerit rebanniri virtute alterius ſtatuti Paduani, de præſentante bannitum loquentis. Et in ea tractatur plene de virtute ſucceßionis, & acceßionis vnius rei ad aliam.*

Tertia pars ſecundi temporis.

1 POſitis ergo tertiæ partis queſt. tit. Capio primam quæ fuit talis † Bannitus q ex forma ſtatuti nõ debet audiri in ciuili, vel criminali fuit offenſus à Titio. Iudex nõ ad alicuius inſtantiam, ſed ex ſuo officio inquirit cõtra Titium, quæritur an poſſit, Hæc qõ eſt antiqua, & in multis locis tractatur. Fuitq. per Iac. de Are. & Iac. Butr. diſputata, quod effectiue refert Bar. in l. cũ lex ff. de fideiuſ. & in l. nõ ſolum. §. q̃q̃. ff. de iniur. & l. 1. ff. ad Treb. & nouiſſime poſuit Angel. in l. ſi vacãtia. C. de bon. vac. lib. 10. Ad finẽ eius quod ibi ſcripſit faciẽs mentionẽ de opin. alioꝝ, & ſuã ponit notabilem ꝯclonem quã ego hic inſeram additis, & mutatis. aliqbus in multiloqo nõ iſtando. Sciẽdũ ergo eſt vt patet ex multis qõnibus ſupra formatis, ꝙ circa hũc effectum ſtatuta varie loquunt̃. Aliqñ. n dñt, ꝙ bannitus poſſit impune offendi. Qñq; ꝙ bãnitoꝝ querelę nõ audiant̃. Interdũ, ꝙ audiantur agẽdo, vel defendẽdo. & qñq; ꝙ non fiat eis ius vel non reddatur. Aliqñ non ſimpliciter excludunt̃, ſed ad tp̃s denegatur audiẽtia, puta quouſque in bãno fuerint, vel ſoluere diſtulerint, de quoꝝ virtute verboꝝ. ſ. an ipſo iure actionem tollãt, an nõ tangetur inferius, & ideo vt hæc quæſtio oia complectatur dicẽdum puto, ꝙ aut ſtatutum ſimplr̃ dicit, ꝙ poſſit impune offendi, & tũc iudex minime poſſit inqrere, quia id nõ eſt maleficium vt dixi ſupra p̃ te prox. q. 56. & ſic vnicuiq; p̃cluditur via. l. ſi ſeruus. C. de his q̃ ad ec. cõl. & l. 2. ne quis vela. oc. & illa pars eſt ſatis clara. Excluditur. n. tunc iudex ex eo, qa id de quo agitur non eſt delictũ. Si tñ in inqſitione nõ narratur offenſum fuiſſe bãnitum, tenet inqſitio, & ꝓceſſus l. cum putarem. ff. fam. ercif. l. cũ quædam. de iur. om. iud. & neceſſe eſt, ꝙ opponat̃, & iudici ꝓbet̃ exceptio bãni quæ eſt talis finitæ. & ad ꝓceſſum põt opponi, & p̃ alium quam inqſitum vt dixi ſupra parte ꝓx. q. 14. Omnis. n. exceptio p̃ quam oſtenditur accuſantem nõ hr̃e ius accuſandi. inqrentem non hr̃et ius inquirẽdi ante lit. cont. opponi põt ſm not. doctrinam Bart. in l. nam poſtea, ff. de iureiur. & in l. elegãter. §. ſi quis poſt. ff. de cond. ind. & dixi ſupra in ꝓximo tp̃e parte 1. q. 2. Si vero ſtatutũ dicit aliter, vt ꝙ non audiatur, vel nõ fiat eis ius. & ſilr̃, quæſtio eſt magis dubitabilis, qa licet pars nõ poſſit accuſare tñ iudex ex officio põt inquirere. ff. ſi tu. non geſ. l. 1. C. de cal. l. 1. & ibi not. & in l. querela. C. de fal. & ita tenuit Iacob. de Are. & ſecutus fuit Ray. ſ. qđ poſſit cognoſcere ad vtilitatẽ fiſci non banniti, arg. l. licitatio, §. ꝙ illicite. ff. de publ. vt ipſe ſcribit in l. 1. §. qđ aũt, de alea. & in l. falſi. C. de fal. vbi et̃ Cy. tangit. In contrarium tñ eſt veritas qa vbi p̃cluſa eſt via parti ibi eſt iudici, l. non ſolum. §. q̃q̃. ff. de iniur. & ibi bonus tex. & in l. 1. §. quod aũt. ff. de alea. vbi melior. l. p̃tor. §. pręterea. ff. de iniur. & ibi p̃ Iac. de Are. & p̃ Bar. in iuribus ſupra dictis, & Iac. & Bal. in l. 1. ff. de his q ſunt ſui vel alie. iur. Nec huic, & p̃cedenti mẽbro ob. l. decuriones. C. de infa. vbi Iac. Butr. & Bal. aliter vñr velle, qa ibi à lege nõ fuerat offenſio reddita impunita, vel ſimpliciter audiẽtia denegata, ſed fuit excluſum certũ genus pœnę, & ideo alia potuit imponi, & maleficium factũ ꝓnunciari fuiſſe, & ꝑpea ſi ſtatutũ diceret, ꝙ offendẽs bannitum nõ poſſet ꝑſonalr̃ puniri, vel nõ poſſet puniri maiori pœna librarum mille, nõ excluderet̃ cognitio pro minori pœna. Caſus eſt ibi, & de ſe patet l. cum p̃tor. ff. de iud. & de leg. l. cũ lex. cũ ſi Diuerſa enĩ ſunt tollere delictũ. & tollere certã pœnã qđ latius ꝓſeqtur Bal. in l. cũ mulier. in fi. repet. ff. ſol. matr. Nec p̃dictis ob. l. querela, qa illa gl. nõ eſt vera per l. Pomponius. §. tali. ff. de ꝓc. & l. ita demum. C. eo. & ita dicit Ang. quod eo audiente reprobabat Bar. illam gl.

Bald.

Bald.ét in d.l.1.de his q́ ſunt ſui vel ali. iur. Rńdet, q̃ illud procederet qń.ex poſtfacto nõ ab initio tollitur ius accuſandi, vt per pſcriptionem, ſecus ſi ab initio. Sed prima rńſio eſt.côior. Si vero ſtatutũ dicit q̃ non audiať donec fuerit in banno, vel q̃ q́ non ſoluerit collectas non audiať in ciuili, vel criminali donec diſtulerit ſoluere. Dicit idē Ang. vbi ſupra q̃ tũc iudex à ſeipſo poterit inqrere p d.l.1.C.de cal.& l.1.ff.ſi tut.non geſ. Hic tñ aduertēdũ puto q̃ ſi iudici ex forma ſtatuti dať potentia inqrendi, reqſito tñ prius iniuriā paſſo an velit accuſare. Quo rñdēte qđ nõ, iudex poſſit inqrere,& aliter nõ. Tũc de caſu pdicta nõ pcedit. Cũ.n. ſuccedat in locũ partis, eo iure qđ pars hēt vti pôt, & nõ alio, vt in rła ſi qs in ius.lib.6.preſertim qa lex ſiue ſtatutũ volens reqri iniuriã paſſum debet intelligi de habili ad accuſandum l.1. C.de ſac.ſanc.eccl.& l.vt gradatim. §. ſed ſi lege.de mu.& homo.cum ſimi.aliter.n. termini ſtatuti verificari nõ pñt, & ſic non pôt ſuccedere inqrendi potētia l.ita aũt.in prin. ff. de admi. tuto. cũ ſimi. diſputando tenuit Ray. qń ſtatutũ dat potētiã iudici inqrendi prius tñ accuſatione recepta. & ibi allegat multa iura.& inter alia qđ not. in l. plane. ff.qđ cũ fal.tut.aut.& ff.de acq.poſ.l.Põponius.§.cũ qs.& incipit eius diſputatio. Lege municipali cauet. Accedăt q́ dixi ſupra par. 1.huius tpis. 59. & 60. quæſt. Si aũt ſimplr̃ dať potentia inqrendi, forte eius dcm̃ verũ eſt. Non.n.reddit quod ſit in eum impunitũ. Nec in totũ denegať audientia pp qđ iuris natiuitas ſit impedita, ſed qualificate denegať ad tp̃s. Cũ ergo illud ſit maleficium ex eo orit ab initio duplex ius. Vnum parti ad accuſandum, & ab iſto pars ipſa excludit do nec diſtulerit ſoluere, vel donec fuerit in bãno. Aliud iudici ad inqrendũ,& ab iſto non reperitur iudex excluſus, ergo remanet ſibi ſaluum ius ſuum l.ſi vnus.§.ante omnia. ff. de pac.& ſatis offendunt d.l.1.de cal. & l.1. ſicu.non geſ.& facit quod not.in l.1. C.qui acc.nõ poſ.& d.l.decuriones.in ratione ſui. Prædicta quidem intelligo in offenſa facta tpe quo quis erat malpagus. Si autem ei fiat offenſio ante ceſſationem ſolutionis, ſed antequam iudex inquirat labitur tempus, & efficitur malpagus. Dixit tunc Bald. in d. l. cum mulier, quod tunc iudex pôt inquirere, quia iam erat fiſco ius quæſitum, quod negligentia illius tollere nõn poteſt, alleg. not. in l.querela.C.de fal.& l.fi.ff.de pact. quod hr̃ in l.2.§.quod ſi in patris. ff.ſol. matr. & ſic licet tunc ipſe excludať exceptione perſonali, vt l.pen. C.acc. non poſ. tñ non excluditur iudex ſm eum, quod intelligo niſi ad potentiam inquirendi requiratur requiſitio iniuriam paſſi ſm ea quæ ſupra dixi. Quo caſu ẽt ſufficiet ſi requiſitio eſſet facta ante ceſſationem ſolutionis, & ſic eo tpe quo nõ erat malpagus vt in iuribus per Bald. alleg.

2 Sed tunc ſecundo circa idem qro † ſtante ſtatuto q̃ bannitus non audiať ẽt in criminali quouſque diſtulerit ſoluere odemnatione, vel quouſq; ſteterit in bãno, & idē diſponente in nõ ſoluẽte collectas, bannitus vel malpagus fuit offenſus, accuſauit de offenſione ſibi facta, vel iudex eo reqſito an vellet accuſare, rñdente q̃ non, formauit inqſitionē fuit, appoſita exceptio, & probata ſm no. in l.hoc iure.ff.de verb.obl.per Bar. poſt qđ bannitus fuit rebannitus, vel ipſe aut malpagus ſoluit,& iudici pductio facta fuit. Quærit an ex eodem proceſſu poſſit ad vlteriora pcedi. An vero reqrať nouus pceſſus. Hæc qõ eſt magni effectus. Pone.n.q̃ tpe ſolutionis, vel exemptionis à banno, tpa cognitionis ſũt decurſa, q́ non erant tpe accuſationis, vel inqſitionis, & ſic dicať locum eſſe l. accuſaturus.ff.de adult.& in ea varie cõſuli, & iudicari vidi. Meo tñ paruo iudicio huius quæſt. virtus ſtat in eo an acta facta cum bannito in eius fauorē valeant, vel non. De quo dicã ſtatim in ſeq.q. Si.n.non valerent p ſolutionem, vel exemptionem, à banno ſupuenientem non validarent vt in regula qđ ab initio.de reg.iur & C.qui da.tu.poſ.l.in vniuerſis.& ff.de ſer.expor.l.ſi minor.cũ ſi preſertim qń lapſum eſſet tp̃s cognitionis, qa tũc fictio attractiua operari nõ poſſet l.bono tũ.ff.rem ra.habe. Si vero acta valent vr̃ con trar um verum eſſe. Qń.n. tenet iudicium licet agens ius nõ habeat agendi.l.cũ putarē ff.fa.erciſ. Si poſtea ſupuenit ius ſequi debet odenatoria l.ſi rē.§.ſi.ff.de pig.act.& ſm hãc ſecundam partem pluries iudicari vidi p ibi not.& l.ſi mãdauero r.bi.ff.man d. l.la tñ iura prima facie non vñr adaptari ad propoſitum, quia loquuutur qń ius ſuperuenit ex cauſa de prætẽrito, & ſic retrotrahitur, qđ hic non vr̃ eſſe, ergo,&c.l. non poteſt. ff. de iud. Aduertendum tñ puto, q̃ ẽt ſi acta teneant

neant debeat conſiderari qualiter à banno eximat. Nam aut eximit ꝙ ſoluit, & puto ve ram eſſe ↄcluſionem ꝑdictam. ſuperuenit.n. pendente iudicio replicatio contra exceptio nem. exceptio excludit l.his oneribus.§.au ctis.ff.de vaca.mu.& qđ ple.not.p Bart.in l. 1.ff.de excep.facit.ff.de pecul.l.quęſitum. in princ. vbi bonus tex.ad ꝓpoſitũ. Si vero fuit exemptus à banno ꝑ viam gratiæ vt qa fuit rebannitus, nõ puto ꝓcedere ↄcluſionẽ præ dictam. Cũ.n.oppoſita exceptione eſſet op ponenti ius ꝗſitum vt ꝓnunciaret proceden dum non eſſe, vel abſolueret ab obſeruatio ne iudicij, qđ rṙ idem eſt in effectu ꝑ not.in §.fin.inſt.de diuer.& temp præſcr. per illam rebannitionem tolli nõ intelľr vt in c.ſ quis: de reſcr.lib.6.& qđ not.in l. Gallus.§.& qd ſi tñ.de lib.& poſth.& in l.fin.C.de ſen.paſ. Nec hẽt locum hæc rõ in caſu quo eximit, qa ſoluit, tum qa illa exceptio cum hac qua litate opponebat, & ſic ꝑ illam non poterat tolli ſoluendi facultas q̃ ↄſiderari debebat, vt l. ſi q̃s domum.§.1.ff.loc.nũ ſi. qđ non erat in abſolutione ꝑ viam gratiæ.l.apud Iul. in fin.de leg.1. tum qa vna exemptio fit ꝑ viã iuſtitiæ alia ꝑ viam gratiæ, & ſic prima pin guius ſuccurrit quam ſecunda vt no.in l.anti quæ.C.ad velle.cum ſi.Facit qđ no.ꝑ Inno. in c.veniens.de fil.preſby.cum ſimi.& vide q̃ dicam infra in vlt.ꝑte parte.1.q.4.& 5.

Pro declaratione ꝓcedentis q. Tertio q̃ro

3 † bannitus nõ debet audiri ex forma ſtatuti egit in iudicio ↄtra ſuum debitorem, nõ fuit ſibi oppoſita exceptio banni.& ideo ꝑ ban nito fuit lata ſnia. Quærit an valeat. In hoc art.Iac.de Are.dixit primo videri, ꝙ acta va leant, & ſic ſnia arg.l.extat.ff.qđ met.cau. & qđ ibi no.& C.de iuriſ.om.iud.l.in crimina li. debet.n.intelligi tale ſtatutum quo cauet ius non reddi, vel nõ debere audiri exceptio ne.ſ.oppoſita, alleg.ff.ad Treb.l.1.§.ſublata. Ipſe terminauit ↄtrarium.ſ.ꝙ ipſo iure non valeant acta ꝑ bannito, qa in ſuis fauoribus hr̃ tanq̃ mortuus. Item qa ois iuriſdictio, & oia iudicia ſunt de iure ciuili vt not. inſt. de obl.in princ. Conſtat aũt tale ius non com petere deportato, ergo nec bannito, qđ Bal. in l.ſcire oportet.§.ꝑñs, de excu.tut. dixit eũ dem tenuiſſe arg.illius.§.& in l.1.C.de hær. inſt.dixit eſſe verum, qa à quo remouetur ge nus remouet quælibet eius ſpecies l ſi cauſa cognita.C.de tranſac.ſed ei non debet reddi ius in gñe, ergo nec ſnia q̃ eſt in ſpecie. Ioan. aũt And.in addi.Spec.in tit.de ſenten. & his q̃ ipſam ſe §.iuxta. verſ. Item eſt nulla rõne litigatoꝝ refert Iac. aŕ tenuiſſe, videlicet, ꝙ aut fuit expreſſus error, vt ſi dixerit ↄdemno Titium Caio bannito aut non. Primo caſu dixit ſniam nullam l.1.§.ite cũ ↄtra ſacras. ff.q̃ ſen.ſine app.re.C.q̃ñ prouo.non eſt ne. l.1.& 2.q.6.§.diffinitiua. Secũdo dixit, ꝙ aut fuit oppoſita exceptio aut non. ſi fuit oppoſi ta, aut iudex iudicauit ex ↄtemptu iuris qua ſi illa exceptio nulla eſſet, & tunc idem arg.ff. de fer.l.1.§.2. Aut qa exceptionẽ nõ habuit ꝑ ꝓbata, vel bannum exiſtimauit nõ rite da tum.ff.de re iud.l.4.§.ↄdemnatum, vel illum reputauit de banno exemptum, dixit valere ſniam.ff.de re iud.l.cum prolatis.C. de fide inſtr.l.fin.ff.de compen.l. qđ in diẽ.§. ſi rõ ne.dixitq́. hoc ſciri poſſe ex qualitate diſce ptationis factę ſuꝑ exceptione.ff.de iureiut. l.fin. Secundo caſu q̃ñ exceptio non fuit op poſita, dixit ſniam nullam, qa ↄtra formam ſtatuti, & ſic ↄtra legem.ff.de leg.l.ↄtra legẽ. & l.non dubium.C.eo. Item qa in caſu iſto deficit ꝑſona actoris, ergo iudicium nullum de verb.ſig.c.ſoꝝ.§.in oi. Paria.n.ſunt nõ eſ ſe vel eſſe ſed inhabilem.ff.qđ cuiuſ.vni.not. l.1.§.ſi.ff.ad velle.l.ſ quis §.ſi cum eſſet. Alle gat ẽt qa paria ſunt denegari alicui potentiã agendi fauore ſuæ ꝑſonæ vt in minore ſiue tutore, & curatore, &c. & denegari odio ſuæ ꝑſonæ vt in bannito, vt ↄtrarioꝝ eadem ſit diſciplina. ff. de leg.3.l. ſi. ſed in primo caſu iudicium eſt nullum.C. q le.ꝑ l.1. & 2. & ſi aduer.rem iud.l.cum, & minores vos. Ergo, & iſto caſu, & fortius vt in rľa odia.lib. 6. & in hoc reſiſtet ibi Ioã. And. Iac.aũt But.in l. adult.C.de adult. vŕ velle qđ quouſq; nõ op ponat exceptio valeant acta, & abinde in an tea non.& idem ſentit Bart.in l. eleganter. §.ſi q̃s poſt.de cõd.ind.ꝑ c.pia.de excep. lib. 6. Idem ẽt Ioan.And.in c.ſtatutum.de reſcr. lib.6.in gl. ſuꝑ verſ. nec audiant ſimplŕ dixit q̃ñ alicui denegat audientia valere iudicium ſi nõ opponat exceptio. Et idem dixit Ang. eum allegans.in l.4.C.pro emptore. Mihi ex prædictis non vŕ ꝙ hæc q̃ō ſit bene ſopita. Aliud.n.eſt hr̃e legitimam perſonam ſtandi in iudicio, ſed non hr̃e ius agendi. quo caſu tenet iudicium, vt ff.fami.erciſcun.l. cum pu tarẽ iuncta l.ſi pupilli.§.videamus.ff.de neg. geſt. Et aliud eſt hr̃e ius agendi ſed non hr̃e

legiti

legitimam perſonam ſtandi in iudicio. de
hoc. C. q le. perſ. per not. Aliud ēt ſilr̄ eſſe de
bet qñ vtrunq; ↄcurrit. ſ. qđ q s non habeat
legitimam pſonam nec ius agendi ſumpto
argō à ↄiunctione q̄ fortius operaī quam in
ſeparatis l. qui fundum. §. ſi tu ex parte. ff. ad
l. fal. l. qui patri. ff. de acq. hær. cum ſim. & ēt
à maiori. de elect. c. cum in cunctis cum ſim.
Ad ppoſitum itaq; rediens dico ꝙ bāniti de
iure cōi de qbus non agimus ſunt illi q qñ-
que pdunt iura ciuilia, vt patet ex his quæ ta
cta fuerunt in proœmio. Banni vero noſtri
tpis de qbus eſt qō illi non perdunt vt dcm̄
fuit ſupra parte 1. huius tpis q. 5. ſed perdunt
iura ſtatutoꝝ ſuę ciuitatis à qua bāniti ſunt.
Aut igitur valerent acta ſolummodo de iure
ſtatutario, vtputa qa ex forma ſtatuti citatus
ↄtumax hr̄ elapſo tpe pro conſtante litem.
& qđ ppea pōt actor ſuam intētionem pro
bare, & peruenire ad diffinitiuā quod de iu-
re ciuili non eſt permiſſum l. properandum.
C. de iud. & iſto caſu indiſtincte puto non te
nere ſn̄iam. Cum. n. perdidit talis bannitus
ius ſuorum ſtatutorum. non dr̄ habuiſſe ius
agendi eo modo quo egit. Item nec legitimā
perſonam ſtandi in iudicio pp ſtatutum, qa
audiri non debet, & ſic oīno iudicium nullū
vt in iur. ante dictis. Facit. ff. qui ſa. cog. l. 2.
§. 1. & l. quoties cum ſim. Facit ēt rō. Iac. de
Are. facta per arg. à cōtrarijs hoc modo, qa
ſicut in eo q fauore ſui remouetur à iudicio
tenet ſn̄ia lata p eo, & non contra eum, vt l.
non ideo minus. C. de procura. Ita econtra-
rio qñ quis remoueī ſui odio tenet ſn̄ia lata
contra eum, & non pro eo. & poteſt adduci
argm̄ ſimilitudinis per contrarium vt no. gl.
C. de pig. l. ſicut. & ff. quibus mo. vſuf. amit. l.
ſicut. Si vero ſn̄ia pōt ſuſtentari de iure cōi,
vt quia reus comparuit, & fuit litem cōteſta
tus, & ſeruata fuerunt alia quæ facerent vale
re ſn̄iam in quocunque vt l. prolatam. C. de
ſenten. & l. 2. de ſen. ex peri. reci. Aduertendū
puto ad diſtinctionem Iac. de qua ſupra. Ad
cuius primum membrum faciunt not. per
Inno. in c. præterea. de dila. & per Bar. in l. 2.
ff. ſi quis in ius voc. non ie. Addens ꝙ idem
eſſet ſi per relationē ad acta expreſſus error
diceretur in ſn̄ia contineri ſm̄ diſtōnem quę
hr̄ in l. 1. C. de erro. cal. per Doct. & maxime
per Bar. & qnod tangit Bal. in l. libertorum.
C. de teſti. Ad aliud membrum qñ iudex con
tempſit exceptionem, adde not. per Bal. in d.
l. 2. ff. ſi quis in ius voc. non ie. vbi dicit, ꝙ qñ
iudex oppoſita exceptione ad proceſſum ex
arrupto ad vlteriora procedit non tenet iudi
cium. Alleg. de iud. c. exhibita. Tertium mē-
brum, qñ exceptionem non habuit pro pba
ta, verum puto niſi pars obtuliſſe ſe paratā
pbare, & iudex non admiſiſſet per ea q̄ hn̄r
extra de app. c. interpoſita. & c. ex parte. Vlti
mum vero membrum quo dixit ſn̄iam nullā
qñ exceptio non fuit oppoſita eſt mihi valde
dubium qñ. ſ. pōt de iure cōi valere pro non
bannito, vr̄. n. potius lata ↄtra ius litigatoris
q̄ legis vt d. l. 2. §. 1. quæ ſen. ſine ap. re. Si. n.
intelligamus quod requiraī oppoſitio exce-
ptionis vt ſatis colligit ex not. in iuribus ſu-
pra allega. illa non oppoſita deberet tenere
iudicium l. ſi accuſatoribus. C. qui acc. non
poſ. cum ibi no. & per Bar. in l. hos accuſare.
§. l. Iul. de acc. Ad hoc quod not. Innoc. in c.
poſt ceſſionem. de prob. & hr̄ in c. pia. de ex-
cep. lib. 6. Micam ergo ſn̄iam quę de iure cōi
valere pōt hoc caſu validam eſſe ēt in ſui fa-
uorem latam. Nec verū puto qđ illa verba
non audianī reddat extra ius ſtatutoꝝ eius
pſonam inhabilem penitus ad iudiciū. Pōt
enim ēt vbi phibeatur defenſio in iudicio in
tereſſe, negando vt dcm̄ eſt ſupra in parte p̄-
cedentis huius tpis q. 2. qđ non pōt facere
minor ſine curatore vt in iuribus ſupradi-
dis. Non ergo eſt bona comparatio eius cu
ius pſona eſt inhabilitata ad iudiciū, & eius
cui ex forma ſtatuti audientia denegatur, &
hanc partem tenuit Alb. vbi ſupra q. 56. vbi
poſt multarum opi. relationes ↄcludit tene-
re ſn̄iam, vbi vide ſi libet. Hoc ēt ſentit Bald.
in l. per hanc. C. de temp. ap. in 6. col. ver. Itē
pone exemplū, vbi dixit ꝙ talis exceptio bā
ni nō pōt opponi in cauſa appellationis qđ
eſt mirandum. Sed aduerte qa illud verū qñ
ſtatutum ſpālr̄ loquiī in ptāte. Si aūt ſimplr̄
dicit qđ bannitus non audiatur. Credo illud
dcm̄ non procedere per ea quæ dicā in ſeq.
q. Facit tñ ēt contra dcm̄ Bal. quod not. per
Bart. in l. 2. ff. ad Ter. Sed rn̄det quod ibi lo-
quitur qñ iudices ſunt pares. Dictum Bald.
quando vnus eſt ſuperior. ſ. iudex appellatio
nis quo caſu dictum in minore non extendi
tur ad ſuperiorem ſed non tranſit ſine du-
bio. Poſſet tñ, & forte. non male dici ſn̄iam
talem eſſe nullam eo caſu quo iudex ſciret il
lum eſſe bannitum. & ſic ſcienter faceret con
tra ſtatutum arg. eorum quæ habentur in l.
quæſi

queſitum.& l.furioſo.ff.de re iud.per locum à contrarijs.De quo dictum eſt ſupra.

Quia in caſibus in qbus teneret ſnīa poſſet diſputari an in illius executione poſſet ante non oppoſitum banni exceptio allegari.
4 Quæritur quarto loco † qñ hęc exceptio. Tu non debes audiri,debeat opponi.In quo aduertendum φ vbi talis exceptio redderet iudicium retro nullum,ſine dubio pōt opponi qñcunq;.C.de iud.l.licet.Semp.n.dr̄ opponi in initio cum acta non teneant p Inn. in fin.extra de reſcr.c.ſuper lr̄is. Si vero non redderet iudicium retro nullum. Dicendum ēt eſt φ ſemper pōt opponi.i.in quacunque parte iudicij. Semper.n.infertur nouum grauamen ſi ille audit,ergo licet non tollat acta præterita tollit tñ futura:vt in c.pia.de excep. lib.6.ita tenet Bart.in l.eleganter.§.ſi quis poſt.ff.de cōd.inde.Idem Iac. But.in l.adult. C.de adul.proprie in bānito. Sic ēt dicimus in exceptione citationis ad locum non tutū vt no.Archid.3.q.9.hortamur.&Vinc.extra de reſcr.c.dilectus.el 2.& Compoſt.eo.tit.c. nōnulli.Pro quo vide qđ hr̄ in Spec.de cita. §.1.verſ.quid ſi reus.& eſt adeo hoc verum, φ ēt poſt ꝯcluſionem in cauſa opponi pōt. dum.n.actor petit ſnīam,petit ſibi ius reddi, & ſic audiri.l.4.§. hoc aūt iudiciū.ff.de dam. infe.& qđ not.in l.ad peremptorium.ff. de iud.& in l.ꝓperandum.§.ſinaūt reus.C. de iud.& ſic ad illum actum opponi poteſt.Nec obſtat ſi dicaī iudex ēt nemine petente tp̄e ferendæ ſnīæ pōt à ſeipſo ſnīam ferre: vt hr̄ in l.properandum, quia qñ pars non poteſt petere,ipſe ferre non poteſt vt dictum fuit in hac parte.qō.1.Nec obſt.prædictis qđ not. per Cyn.in l.alia.C.de his qui.vt indi.vbi dixit poſt concluſionem non poſſe fieri illud, quod poſſet fieri poſt ſnīam, quia illud verū niſi iuris ſiue ſtatuti verba contrarium patiātur.l.nō aliter.de leg.3.cum ſi.Poterit ēt opponi dicta exceptio poſt ſnīam,non vt ſnīam quæ alias valeret reddat nullam ſed vt executionem impediat, vt hr̄ in ſimili poſt Doct. in l.1.C.de iur.&fac. igno.& ita determinauit Guil.de Suza.in ſuis qōnibus ſtatutorum ſub litera S.Cum talis exceptio ſit anormala alleg.gl.l.ordo.&l.ſi vt proponis.C.de exceptio.rei iud.in quibus probaī qđ in executione ſnīæ ius redditur quod a ſtatuto denegatur,& ita refert. & ſequitur Ioan. And. in additio.Spec.in tit.de ſen.excom. §. ſin. ver. 17.& ēt ita tenuiſſe vr̄ Alb. vbi ſupra q.56. vbi multa alia dicit vt dixi ſupra proxima qō.Nec prædictis opponi pōt φ patiendo litem conteſtari videaī renunciaſſe, vt in l. ita demum.C.de proc.& l.Pomponius.§. rati. ff.eo.quia dato φ verum eſſe videreī renunciaſſe illi exceptioni quæ tunc ſibi ad illum actum competebat,& ideo poſtea cum alius actus fieri petiī pōt tūc opponi quaſi ſit alia exceptio tunc orta non aūt quaſi ſit illa cui renunciaſſe dr̄ ſm no.p Iac.But.in d.l.adult. Ad quod facit.l.2.C.de conſor. eiuſdem lit. cum ibi not.& vide quæ dixi ſupra prox.q.

5 Quinto quæritur, † Viſo an valeat ſnīa pro bannito,an valeat pactum.Pone.n.φ ſtatuto caueī φ bannitus non poſſit ad vtilitatem contrahere.Titius locauit Seio domum ad certum tp̄s,deinde fuit bannitus,& demū vendidit illam domum Caio eo pacto φ emptor pateret Seium habitare domum vſq; ad finem termini. Quæriī an iſtud pactum valeat.Hanc.q.format Io.And.in addi.Spec.in tit.de ſen.& his q̄ ipſam ſequunī.§.iuſta.ver. Item eſt nulla rōne litigatoꝝ.ſuarū additionum,verſ.viſo.& qđ valeat arguit à dn̄a nominis,& pacti de pac.l.ꝯuentione à diſpōne ſtatutoꝝ ſtricti iuris.l.quidquid aſtringēdæ. de verb.obl.ab abſurdo qđ eſſet ſi puniretur inquilinus qui non deliquit.C.de pœ.l.ſancimus.& qđ ſtatutum ponderat vtilitatem bāniti de qua hic non agiī,ſed de dam. vitādo. l.ſi.C.de cod. determinat ꝯtrariū diſtinguendo,φ ſi bona ſunt ꝯfiſcata pactum non tenet vt ſuperfluum ſiue ſuperuacuū.l. ſi.ff.de iur. ſi. Si nil fuit ꝯfiſcatum dixit nō tenere pactū qa bannito ꝓueniret vtilitas ſi non poſſet inquilinus expelli qui expulſus hr̄et regreſſum ꝯtra ipſum cui bona remāſerūt.l. ſi merces.§.1.ff.loc. Si vero certa quota bonorum fuit publicata,& certa non C.ad l. Iul.de vi. l.2.tunc idem iuris in parte quo ad partē, φ in toto quo ad totum.de rē.ven.l. q̄ de tota. & ibi vide.& ſi plenius videre cupis, vide in Alb.vbi ſupra q.43.Scđm membrū eſt mihi dubiū qñ ex illo pacto qrereī actio inqlino puta ex forma ſtatuti vel p l.pe. C. ad exhi. tūc.n.eſſet principalr̄ factū in vtilitatē inqli. & ſic nō hr̄et locū ſtatutū vt dicam in q.ſeq.

Ex quo de ſtatutis impedientibus fauorē bannitorum mentio facta eſt.Quæro ſexto.
6 † Statuto cauetur φ nihil poſſit ꝓponi in cōſilio in fauorem bannitoꝝ,& ſi proponatur, & ſtat,

& fiat, non valeat. factum eſt ſtatutũ ꝙ bannitus capiẽs aliũ bannitũ rebanniat, quęritur an valeat dcm̃ ſtatutum. Quæſtio hæc habet duo puncta. Vnũ an tale ſtatutũ dicat continere fauorẽ bannitorum, & hoc dixit Iac. But. ꝙ non, q̃a tale ſtatutũ eſt factũ in fauorem reip. vt malefactores puniant. l. ita vulneratus. ff. ad leg. Aquil. & l. 2. C. qñ lic. ſine iud. vin. Nec ob. quod redundet ẽt in fauorẽ bãniti capientis, quia illud non attenditur. l. q exceptionẽ, de cd. indeb. & quod not. in l. rogaſti. ff. ſi cer. pet. & l. ſi qs nec cauſam. eo. ti. & ita ibi terminat per Iac. & Bart. qđ ẽt ſequit Bal. Faciũt omnia iura q̃ alle. ſupra parte ꝓxima. l. q. Secundus articulus eſt an regimina habentia arbitriũ in negocijs ciuitatis potuerit illud ſtatutũ facere, & dixit Bar. ꝙ ſic. l. nõ oẽs. §. ſi. ff. de re mil. p illũ text. & ibi dixit, ꝙ tale ſtatutũ fieri non põt p prãtem, & capitaneoũ ad quos non ſpectat parcere condemnatis. l. 1. in fi. ff. de q. & vide qđ dicam inſra hac eadem parte. 64. & ſeq.

7 Septimo q̃ro † circa dictum ſtatutum. Titius bannitus pluribus bannis, quod fieri poteſt dixi ſupra in 1. tpe parte. 1. q. 3. cœpit alium bannitum, & curiæ præſentauit, quęritur an rebanniri debeat ab omnibus aut ex diuerſis factis, & tunc ab vno tm̃ argu. ff. ad Tur. l. 1. §. ſi plura. & l. de pupillo. §. ſi pluribus. ff. de noui oper. nunc. Et idem ſequit ibi Bal. & ſubdit ꝙ electio à quo velit cãcellari erit fiſci, q̃a debitor eſt l. plerũq;. in fi. ff. de iuredo. remittẽs circa id vltimũ, de electi. ad no. p ſe i l. q cũq;. C. de ſer. fugi. Alb. aũt vbi ſupra q. 98. refert ſimplr̃ dcm̃ Iac. de Are. qđ ẽt dicit tenuiſſe. Old. & alleg. vltra p̃dicta. ff. ad Tur. l. in ſenatus. & de adul. l. vim paſſam. §. q duos. Puto ꝙ alr̃ ſic ꝯſiderandũ videlicet q̃a dcm̃ ſtatutum ſit ob fauorẽ publicum, & ideo ab illo debet regulari tanq̃ à ſua cauſa. l. ꝙ dcm̃. ff. de pa. & ideo puto ſi bannitus captus, & p̃ſentatus erat bannitus pluribus bãnis ex diuerſis factis, ꝙ tũc bannitus eũ capiẽs debeat rebãniri ex pluribus bãnis, ex diuerſis factis ipoſitis, vt ſupra. Si vero captus erat bãnitus ex vno, tũc ex qualitate illius cognoſcet à quo capiẽs eũ debeat rebãniri argumẽto. ff. de comp. l. ſi ambo, cum ſimili.

8 Octauo q̃ro † ſtante ſtatuto prædicto, ꝙ præſentans bannitum rebanniat ſi eſt bannitus de pari, vel minori crimine. Titius bannitus ꝓ homicidio facto cũ veneno, & ſic ꝓ veneficio p̃ſentauit captũ Caiũ bannitũ pro ſimplici homicidio cum armis facto, quęritur an debeat rebanniri, Alb. ſupra q. 99. in terminis dicit ꝙ non, quia plus eſt hominẽ veneno extinguere quam occidere gladio. C. de male. & ma. l. 1. Ad quod ẽt alleg. in lõbard. de homicidijs. l. fi. vult allegare de ho. liberorum hom. lib. 1. Sicque cum ſit bannitus de maiori crimine rebanniri, non debet. Idẽ dixit in alijs terminis Iac. But. in d. l. videlicet ſi ſtatuto cauet ꝙ de homicidio poſſit cognoſci intra tres mẽſes qđ poſt intra annos 20. poterit cognoſci de veneficio vt ibi p eũ. Fateor ꝙ eſt diuerſum crimẽ vt dicit Iac. ſed hoc noſtro caſu nõ nocet, q̃a ſufficit ꝙ ſit par, vel minus licet diuerſum. Itẽ fateor ꝙ r̃r maius eſt delictum veneficium q̃ ſimplex homicidiũ, ſed cauſaliter põt eſſe contrarium, & ideo puto dicendum ꝙ ſm̃ qualitates talibus criminibus inhærentes iudicabitur vnũ aut minus, aut par, aut maius altero. ff. de pœn. l. aut facta, per totam legẽ.

9 Nono pone ꝙ factũ eſt † ſtatutũ validũ ꝙ oẽs banniti debeant cãcellari de bãno ſoluẽdo certã quãtitatẽ taxatã a ſtatuto ſm̃ bãni quãtitatẽ. Quidã erãt banni, & carcerati q̃rit an tale ſtatutũ porrigat ad eos. Hãc q. format Bart. in l. domitianus. ff. ad Tur. p quã. l. Dyn. dixit ꝙ non, qđ ẽt tetigit Bart. arguẽdo in l. 2. de cuſt. reo. p illũ tex. ſed in d. l. domitianus. ꝯcludit, ꝙ aut diſpoſitio eſt taliter facta in totũ eximat bannitum à banno vt in p̃dicto ſtatuto, & tũc cõprehẽdit ẽt carceratos p p eius gñalitatẽ, & quia ſic eſt in ſpeciali abolitione que delictum extinguit vt l. mulier. ad Tur. & C. de abo. l. 1. & ꝓbat. eo. tit. l. fi. circa prin. Si vero nõ eximit totaliter à banno, ſed illud differt vt ſi eſt facta reformatio ꝙ banniti habeant ſecuritatẽ durãte guerra, & tunc porrigitur ad carceratos, ſicut dr̃ in gñali abolitione, q̃ in totũ nõ tollit crimẽ cũ ab eodẽ intra certum tps repeti poſſit vt l. ſi q̃s repetere, & l. aut priuatim. §. fi. ff. ad Tur. & ideo carceratus nõ relaxat, vt d. l. domitianus. Fortius thema diſputauit Fran. Acc. Videlicet ſtatuto cauet ꝙ oẽs condemnati ꝓ maleficio poſſint redire ſoluẽdo certã quãtit. & ꝯcluſit illud ad tũc carceratos extẽdi, alle. ff. de li. leg. l. non ſolum. §. liberatio vbi liberatio debitori legata valet anteq̃ debitũ ſit exactum. p qđ patet ꝙ captio, vel detentio pſonæ non impedit legatũ liberationis

tionis durante debito.i.ſolutione nō facta. Adduxit ēt ꝙ liberatio eſt fauorabilis, & ſic amplianda.l.Arrianus.de act.& obl.Itē q̄a eſt beneficiū,& ſic large ſumendū de ꝯſt.prin.l. beneficiū. Itē q̄a in dubijs fit interpretatio ꝯtra fiſcū.l.nō puto.ff.de iur.fiſ. Item q̄a carcer nō eſt ad pœnā.de pœnis.c.quis.li.6.Ita refert Io. And.in addi.Spec.i ti.de ob. & ſol. ſup rub.in pe.q.ſuaꝝ addi.ver.diſputauit.& ibi ꝯtra deciſionē Fran Acc. inducit detenti pſumunē ſoluere,ꝙ nō ſic de nō detentis ſperatr,& ideo ab illis recipit totū, a non detentis modicū. Itē q̄a illud verbū redire,poſitū in themate,vr̄ notare bānitos nō detentos. In illis.n.nō ſperat̄ reditus. Itē q̄a de condē nationibus maleficiorū loquit̄ q̄ puniri publice intereſt.vt in c.famæ.de ſen. excōm. & ibi ꝯcor.Et ſubdit ꝙ q̄a pia eſt ſolutio ſupra dicta tenenda ſit.& dicit ad contraria r̄ndere poſſe.ꝙ illa vltima rō eſt cōis omnibus condemnatis,& ſic non reſtringit ḡnalitatē. Ad ſecundam rōnem de verbo redire, dicit dare reditum ad libertatem eundi cum familijs ſuis,&c.& ad libertatē manſionis. Nā ēt in nō carceratis ſe occultātibus in certis locis ciuitatis talis eſt redditus.Ad primā dicit ex multis apparere poſſe lōge minus poſſe ꝯtribuere carceratos q̄ fugitiuos.Ex his patet ꝙ illa deciſio nō fuit ſibi viſa multū tuta.Credo tū̄ illā veram p ea q̄ dicta ſunt ſupra maxime p Bart.& q̄a ęqua eſt,& fauorabilis. Illud .n. verbū,redire,ſic abſolute poſitū nihil obuiat, quia pōt intelligi ad priſtinam ꝯdōnem,& libertatē.Dubium aūt faceret ſi diceret ſtatutum poſſint redire ad ciuitatem. Vr̄ enim tunc ad carceratos non extendi, quia vr̄ loqui de his quibus talis qualitas poteſt inhærere.l.fi. §. cui dulcia. de vino leg. & l. hos accuſare.§.oībus.de acc.& l.nam quod liquide.§.fi.de pęn.leg.cum ſi. Ad iura,& rationes in ꝯtrariū facientes r̄nderetur tunc ꝙ verba ſtatuti illam diſpōnem reſtringunt l.1.§.ſi is qui nauem.ff.de exerc.cum ſim.

10 Circa idem ſtatutū decimo †q̄rit̄,an locū habeat in bānitis poſt ſtatutum,an verificet̄ tm̄ in illis qui tpe ſtatuti banniti erant. Formatur qō in hac mā diuerſimode in l. cum lex.ff.de legi.& dixit ibi Bart. ꝙ ſi ſtatuto caueť ꝙ ql.bet bannitus in pecunia, ſoluendo quinq; pro centenario debeat rebanniri. Et arguit qđ poſtea delinquens, & bānitus habeat illud beneficiū,quia de nā legis eſt dare formā futuris.C.de legi.l.leges. determinat ꝯtrarium p d.l.cū lex.& l.2.C.de abol.gene. Et eſt rōne detur mā delinquendi.& ſic non ob.d.l.leges. Odof.vero ibidē format q. ſtatuto caueť qđ ſi quis cōmiſerit homicidiū, ſi pacē habuerit cū hærede occiſi poſſit exire de banno. Prima de Ianuarij p̄tās iurat ſeruare ſtatuta intra q̄ eſt dictum ſtatutū .Intra octo dies aliq̄s cōmiſit homicidiū, & tpe dicti p̄tātis habet pacē cum hæredibus occiſi,& dicit qđ non pōt extrahi de banno, quia p̄tās iurauit prima die Ianuarij ſic quicunq; cōmiſit maleficiū, & ideo cum ꝯcedit de p̄teritis in futurum negat, vt d.l.cū lex.& d.l.2.de gene.abo.declarat hoc Cy.ꝙ Odof. dixit, ꝙ ſi ſequens p̄tās illud ſtatutum iuret poterit tunc extrahi de banno, q̄a verificantur verba ſtatuti qđ Odof. non dixit ibi nec in l.2.de gen.abo.Sed puto Cy. ex eo tacite collegiſſe.Dicit tū̄ idem Cyn. ꝙ hoc vltimū non eſt expeditū, q̄a ſtatutū nouas vires nō reaſſumit p nouum iurm per no.p Dy. in l. neq;.C.de teſta.tut. Sed debet attendi q̄bus verbis ſtatutum loquat̄.An ſint verba de futuro. An implicita q̄bus caſibus ſtatutū trahit̄ ad futura.l.cū tale.§.pe.cū ſua gl. de ꝯd. & demon.Si de p̄terito dicit ēt videri dicendum,ꝙ futura delicta ꝯtineant̄,q̄a verba legis ſiue ſtatuti p̄terita reſpiciūt, & futura. l. 1.de ꝯd.ex le.ibi no. Bald.in d.l.cū lex.dicit, ꝙ aut ſtatutū eſt ꝓlatū cū determinatione certi tpis,vel certi caſus, & ad illud nō extēdit̄. Si vero eſt oīno indefinitū trahit̄ ēt ad futura.Sed in l.leges.vbi male refert Cy.dicit ꝙ opi.Cy.hr̄et locum in diſpoſitione indifferenti.l.illicitas.in prin.de off. p̄ſi. Secus q̄n ratio præteriti, & futuri diſcrepant quis tunc interpretamur legem in ſenſu æquo,& benigno,vt det cauſam delinquendi.Iudicio aūt meo ipſi nō declarāt hūc articulū q̄ nō eſt parue importantię,& ideo aliter dico,q̄a q̄nque rōne vel cauſa aliqua fit vna reformatio in ſtatutorum corpore non clauſa.& illa ſm cauſam,vel rationem declaratur vt contineat, vel non contineat bannitos in futurum. Ab illa.n.diſpoſitio reſtringit̄,ampliat̄, & declarat̄.l.fi.de hæred.inſt.l.hæc actio. de cal.p Bart.plene i l.ambitioſa.de decr.ab or. fa. Si vero nulla eſt cā ex qua colligi poſſit intētio ſtatuētiū tūc idē,ꝙ in ſimplici ſtatuto in quo ſic dicēdū, ꝙ aut ſtatutū loquit̄ expreſſe in futurum, vt quia dicit quicunq; bānietur,

nietur, & tunc non eſt dubium, quia ad futuros tm̃ ẽt ſi eſſet lex dura. l. ꝓſpexit. ff. q, & à qui. Aut in pteritis vt qa dicit ſtatutum, qui cunq; bannitus fuit, & tunc ſolum de pteritis intellr, vt d. l. cum lex, aut ſtatutum loquiẽ dubie vt qa dicit quicunq; bannitus fuerit ꝙ põt intelligi in pteritis, & futuris vt l. ſi iam facta. & l. ſolemus. de cond. & demon. & in l. 1. de his q̃ ꝓ non ſcrip. hab. & tunc puto dicẽdum, ꝙ aut ſtatutum eſt talis naturæ ꝙ maleficium reddat penitus impunitum, vt in exẽplo Odoſ. dum dixit de ſtatuto diſponẽte, ꝙ bannitus habeat pace cancelleẽ, & tunc non trahat ad futuros bannitos. ſ. ex maleficio cõmiſſo poſt ſtatutum, qa talia verba q̃ pñt hr̃e vtrunq; ſignatum reſtringunẽ à rõne pdicta vt hr̃ in d. l. 1. & ꝑ Bart. in l. oẽs populi. Bannitos aut poſtea ex maleficio iam commiſſo bene comprehenderet, qa in illis non eſt aliqua rõ q̃ reſtringere debeat rlare ſignatum verboꝝ ſtatuti. & eadem rõne comprehẽdit ẽt eos ante bannitos q tñ tpe ſtatuti pacem non habuerant ſed habuerñt poſtea ſm Bal. in l. cũ in ſecundo, de iniu. teſt. arg. gl. ibi poſitæ. Si vero ſtatutum non reddit maleficium penitus impunitum, ſed condemnationẽ mitigat, tunc ceſſante illa rõne locum habebit ẽt in futurum vt d. l. 1. de cond. ex. leg. & l. Arrianı. C. de hær. & ideo in exemplo. Bar. eius deciſio non procedit vt patet ex prædictis.

11 Vndecimo † S. ante ſtatuto, ꝙ banniti rebanniantẽ ſoluẽdo. 5. ſolidos ꝓ libra, ſit aliud ſtatutum quo caueẽ qđ banniti rebanniantẽ ſoluendo medietatem banni, q̃riẽ q d ſoluere debeat ille qui tpe ꝯfectionis ſecundi ſtatuti erat bannitus in mille. An ſm primum ſolidos 5. ꝓ libra. An vero quingẽtas libras ſm tenorem ſecundi ſtatuti. Cum hæc qõ eſſet Paduę determinatum fuit qđ ſoluere debeat medietatem ſm tenorem vltimi ſtatuti, qa illud non dat formam futuris bannitis, ſed futuris exemptionibus bannitoꝝ, & ſic futuris liberationibus vbi debet ſeruari lex noua. C. de vſur. l. eos. & l. ſeq vt refert Cy. in l. leges. C. de leg. Sed Alb. vbi ſupra q. 54. addit idem referendo latius q̃ Cyn. rõnem qa ſicut lex noua loquẽs ſiue dans formam ꝓbationib. locum hẽt ẽt in pteritis obligationibus. C. de teſti. l. teſtium. ita, & hoc ſtatututum locũ habeat cum loquiẽ diſſolutione pteritæ obligationibus ſiue pteriti banni. Nec ob. in auth. hæc ꝯſtitutio interpretaẽ, &c. vbi dr̃, ꝙ non hẽt locum niſi in futuris ingredientibus monaſterium ꝑ quem text. dicit quoſdã ꝯtrariũ tenuiſſe, qa ibi expreſſe dr̃ ꝙ habeat tm̃ in futuris. & ita dicit intelligi ꝑ Azo. in ſum. illius tit. hæc ꝯſtitutio & c. Idem ẽt tenet Bal. in d. l. leges. Nec ob. ꝙ ex primo ſtatuto eſſet ius q̃ſitum illi bannito tpe ſecundi. & ſic non videaẽ ei auferre debere. l. 2. §. merito, & §. ſi q s à princ. ne q d. in loc. publ. ꝑ ꝑ qđ qui dam ꝯtrarium dicebant qa illud ius erat quęſitũ ex mero beneficio ſtatuti, & ideo potuit reuocari. l. qđ ſemel de decre. ab or. fa. Iſta rõ Bal. non multũ vrget qa aliud eſt dicere, an potuerit tolli tale ius. & certum eſt ꝙ ſic niſi tranſiſſet in ꝯtractum vt hr̃ in d. l. qđ ſemel. & in c. in noſtra. de iniu. & dam. da. & aliud eſt dicere an tollere voluerit, quo caſu ſuccedat q. ſupra dicta. Dico igiẽ ꝙ aut ante ꝯfectionẽ ſtatuti ſecũdi q s bannitus venerat ad ſoluẽdũ, & aliqd fecit ꝑ ꝑ qđ dici poſſet ſtatutũ trãſiſſe ſecũ in ꝯtractũ ſm no. ibi, & in l. 3. §. emanc. ff. de col. bo. & tũc à ſecũdo ſtatuto non cõprehendaẽ ſed poſſet ſoluere ſm tenorẽ primi, ſi vero nihil fecerat vera ſit deciſio ante dicta. In qua aduerte qa qõ formaẽ in bannitis de pterito, & ſic in nullo eſt ſuꝑflua. Aut ꝯtradicit his q̃ ſupra prox. q. dicta ſunt.

12 Duodecimo † circa idem ſtatutum quo caueẽ bannitos debere eximi de banno certam quantitatem ſoluendo. Quæriẽ an bannitus pro falſitate habeat beneficium dicti ſtatuti. Vel pone ꝙ ſtatutum dicebat ꝙ bãniti carcerati deberent relaxari certa quantitate ſoluta. Cõiter dr̃ ꝙ non per l. fallaciter. §. 1. C. de abol. & l. Lucius. ff. ad Tur. & ibi Bar. niſi appatet ſtatuẽtes aliud ſenſiſſe. l. ſi docueris. C. de fal. Deciſio prædicta vera eſt, põt aũt ex pluribus de voluntate ſtatuentium apparere, puta ſi alij non erant carcerati vel erant tres, quoꝝ duo erant banniti pro falſitate. tunc. n. eum aliter rectus ſermo pluralis numeri verificari non poſſit, ad illos porrigiẽ arg. ff. ad Treb. l fin. Gui. tñ in Spe. de abo. & purg. §. 1. i ver. itẽ no. Intelligit illã l. Lucius. ꝙ ibi non erat nomen accuſati receptũ inter reos. & ideo cum accuſatori nõ eſſet neceſſaria abolitio ad illum non refert ſubdẽs ꝙ ẽt ad crimen falſi alias extendiẽ ꝑ d. l. ſi doc. Sed primũ dcm̃ eſt cõius, & ita teneẽ. Sed ꝓ hoc ſciendum eſt qđ non intelligeẽ bannitus ꝓ falſitate niſi q bãnitus fuerit ꝓ falſo punito aliquo ex capitib. l. Cor. de fal. vt hr̃ ꝑ Bar. in

l. quid

l.quid ſit falſum.ff.de fal.& C. eod. tit. l.nec exemplum. Adeo,ꝙ ẽt bannitus per ꝯſtõnes principum tm̃ poſitas in tit. de fall.non intelligitur bãnitus de falſo.& ideo ut illos cõprehenderet, ſtatutum Florentinũ diſpoſuit excipiendo a beneficijs non ſolũ ꝯdẽnatos pro falſitate,ſed ẽt pro falſamento, ꝙ eſt interpretatum in punitis ꝑ principũ ꝯſtões. & ita poteſt etiam rñderi,ad d.l. ſi docueris.

13 Decimotertio † ſciendum eſt ꝙ Iac. But. diſputauit talem q.ſtatuto cauebatur q intelligerentur bãnitis pro graui crimine,& q ꝑ leui, & inter bãnitos pro graui maleficio ponebat bãnitos pro inſultu cũ armis animo occidendi. Huius ſtatuti tpe cõe vendit Titio ius ꝑcipiendi à quolibet bãnito, vel banniendo ꝑ graui maleficio q uoluerit cãcellari ſolidos 20.& ſolidos 10.à bãnito ꝑ leui maleficio.Facta tali uẽditione ſcm̃ eſt nouum ſtatutum declarans q dicant bãniti ꝑ graui maleficio,& qui ꝑ leui, & inter bãnitos pro leui crimine,ſiue maleficio ponit bãnitos ꝑ inſultu cũ armis aĩo occidẽdi. cuius ſtatuti tpe venditione durante qdam fuit bãnitus ꝑ inſultu cũ armis aĩo occidendi,& petit ſe cancellari de bãno ſoluendo ꝯdẽnationẽ. Quærit qd ſoluere debeat dicto emptori.An ſm̃ tps primi.An ſm̃ tps ſecundi ſtatuti,& ſic an.20.an vero 10.& in d.diſp.effuſiue allegauit ꝑ vtraq; parte, quas allegationes hic non inſeram,ſed ponã ſubſtam deciſionis q̃ fuit, ꝙ ſoluere teneretur ſm̃ primũ ſtatutum.Et anteq̃ veniam ad rõnes ſuas ad uertendum eſt,ꝙ q.11. non habet cõtonem cũ iſta, qa in illa nullus ꝯtractus factus fuit cũ aliquo.Itẽ hæc fuit facta mentio de futuris bãnitis non ad impunitatẽ maleficij, ſed potius ad grauamẽ. Probauit ſuã deciſionẽ inter alias his rõnib. Prima qa attento tpe cõtractus, dcm̃ maleficium ex forma ſtatuti erat inter grauia numeratum ꝑꝑ qđ in d. ꝯtractu facta relatione ad ſtatutũ intellr̃ nominatũ. Vbicũq; .n. in vna ſcriptura ſubindeterminatũ aliqd ꝓlatum referẽ ad aliam q̃ ꝯtinet determinatũ,& certũ. Illud determinatũ,& certũ intellr̃ expſſe, & omni certitudine poſitũ in ſcriptura q̃ ſe ad illã refert .ff. de re iud.l.ait ꝑtor,de verb.obl.l. vbi aũt .§. qđ vere.C.de ſent.q̃ ſine cer.quan. l.2.ff. ad Treb.l.ſiqs priore.inſt.q.mo.teſt.if.§.ſed & ſi qs.Sed cũ ſcriptura ſtatuti veteris ꝯtineret & numeraret grauia crimina ad ipm̃ ſtatutũ venditionis ſcriptura ſe referat. hr̃ perinde ac ſi omnia grauia crimina in ipſo ꝯtractu venditionis nominatim numerata fuiſſent, vt dictis iurib. Secundo ex eo,ꝙ non obſt.ſecundo ſtatuto crimen, de quo tractatum eſt manet ſicut erat graue vere ſimplr̃, & nãlr̃. Cum hæc ſ.eſſe grauem procedat cauſa immutabili.Cum iure diuino,& humano delicta diſtinguunẽ ex animo delinquẽtis, & ſm̃ illum aggrauanẽ. Vñ dr̃ in iure diuino,ꝙ q venerit ad ꝯcupiſcentiam iam mechatus eſt in corde ſuo. Item,& ius humanum inſultũ cum armis animo occidendi punit ut homicidium ꝯſumatum.C.ad l.Corn.de ſica. l.1. Cũ ergo ex iure diuino,& humano tale delictũ eſt graue, nõ potuit à lege municipali ſuperueniẽte in ſui veritate mutari,ut in §.ſed nãlia;inſt.de iu.nat.&ciui.licet ex ſtatuto potuerit pœnæ impoſitio alterari. Hinc eſt qđ dr̃ ꝑ leui crimine magna pœna, & ꝑ graui parua, quaſi mutatio pœnæ non faciat crimen eſſe leue,vel graue.C.de lib.& eod. lib. l.ſi manum.& de hær.l.oẽs.Licet ergo ſtatutum reſpectiue ad ius municipale ſit immutatum.Tñ in veritate illud maleficium remanet graue, & ſic in ipſo venditionis ꝯtractu ꝯtinetur,quia emens,& vendens intelligunẽ ſe retuliſſe ad veram, & nãlem grauitatẽ nõ ad fictam,& ciuilem.l.pen.C de his q ue.ẽt. imp.& l.ſi ita quis.§.is cui.& l.cum pr.§.hered.de leg.2. Tertio,quia ſcm̃ non põt à lege tolli.ſed ipſa vẽditio facta fuit,& ius queſitum emptori ſm̃ primum ſtatutum, ergo non potuit illud ius à ſtatuto ledi, de ꝯtrah. empt.l.ſæpe.§.fin.de cond.ob cau.l.3.§.ſi.& q.mo.vſuſ.amit.l.ſicut.§.fin. & de aqua plu. ar.l.in ꝯcedendo.cũ ſim.Addũt vltimo,ꝙ rr̃ leges nouæ ad ꝑterita nõ trahunẽ.C. ad regulandum ꝯtractũ ptm̃, & ius qđ vltimũ in aliquo aduerſaẽ.11.dec. Sed rñſio patet qa hoc erat ius q̃ſitum ex ꝯtractu maxime oneroſo ibi ex ſimplici diſpõne ſtatuti.præterea ſtatutũ nouũ hic nihil dicit de cancellatione ibi ſecus,& ideo vera eſt deciſio ſupra dicta qua ſi ſtatutũ ſm̃ factũ videatur ſine diminutione iuris tertij.i.ipſius emptoris.ff.de pri. cre. l. Antiocẽſium,& l.2.§.mer.& §.ſi quis à principe, ne qd in loco pub. & iſta eſt melior rõ q̃ ſecunda,q̃ tñ not. & vide pro ipſius declaratione,quæ habentur in l.leuia.ff. de accuſ.

14 Decimoquarto quæro † ſtatuto cauetur. ꝙ falſarij, & robatores ſtrataꝝ banniti non poſſint

poſſint cancellari de banno, poſito et ꝙ habeant pacem ab offenſis. Poſtea ſcdm eſt aliud ſtatutum quo cauetur ꝙ oẽs bãniti poſſint cancellari de banno habita pace ab offenſis ſoluendo vnum ſolidũ ꝓ libra ꝯdẽnationis. Quærit̃ nunqd falſarij, & robatores poſſint cancellari virtute ſecundi ſtatuti, & vr̃ ꝙ ſic, qa primum ſtatutum tollitur per ſcdm inſt. qui.mo.teſt.infir.§.poſter. Dyn.determinauit ꝯtrarium, qa et noua ſtatuta diſtinguunt̃ & limitãtur ꝑ priora arg.de leg. 1.l.talis ſcriptura. Item q a ſtatutum ſpãlr̃ præcedens derogat gñi de ali.& ci.leg.l.liber.de verb.obl. l.doli clauſula.de pœn.l.ſanctio legum.& de leg.3.l.vxorem.§.feliciſſ. & ita ſcribit in d. l. talis ſcriptura. & eum ibi ſeqtur Rayn. Pro qua deciſione facit.l.non eſt nouũ,& l.ſed,& poſter.ff.de leg.& ꝙ ibi per Guil. & alios, & in l.ſciendum.ff.qui ſatiſd.cog.& de lit. cõt. auth.offeratur. Ad quod facit quod not. per gl.ſup uerbo qnquẽnium in auth.de nup.§. ſi uero incertum.& ita et tenet ſolũmodo referens Dyn.Alb.vbi ſupra q.57. Hanc deciſ. tenet Bald. qñ in ſecundo ſtatuto nihil eſſet additum, de ſolutione vnius ſolidi ꝓ libra. Sed ꝓp illam additionem dicit ſe dubitare, qa primum ſtatutum diſponit ſolũmodo reſpectu pacis habitæ, ſed ſm̃ diſponit mixtim reſpectu pacis,& ſolutionis. Vnde nõ eſt iſta cãcellatio gratuita ſicut erat prima. Statutũ ergo ſm̃ loq tur gñalr̃ ĩ vno caſu,& antiquũ ſpãlr̃ in alio.ergo ſpãle non derogat gñalr̃ ad Syll.l.ſi quis in graui.§.hi quoq;, de ann. leg.l.Titia.§.q Marco. Quantum ad falſarios retenta determinatione ꝓcedẽtis 12. q. non eſt dubium ſm̃ ſtatutum non extendi ꝑ d.l.Lucius,niſi aliud appareat. Quantum ad robatores ſtratarũ veram credo opin.Bal. & ꝓpea dicam nõ obſt.primo ſtatuto dcm̃ bãnitum ꝓ robaria habita pace ab offenſo ſoluendo ſolidum vnũ ꝓ libra poſſe cancellari virtute ſecũdi ſtatuti. Nõ.n.ſp ſpãle derogat gñali,vel qualificat,ſiue reſtringit vt hr̃ plene per Bar.in l.qſitũ.§.pen.ff.de ſun.inſt. Additio.n.vel detractio inducit rei diuerſitatẽ l. ius ciuile.& l.ius aũt.ff.de iuſt & iu.& ſic ſeqtur reꝶ diuerſitas,& ceſſat reg.d.l.doli. cum ſim. Facit et ꝙ prima diſpõ ſimplex eſt odioſa ergo de ſimplici loquens non verificat̃ in mixto.l.mariti lenocinium.§. hoc qnquẽn. & l.vim paſſam §.præſcript. de adult. & qd̃ not.per Bart.in l.2.in princ.ff.de verb.obl.

15 Decimoquinto quæritur, † data eſt ſecuritas omnibus venientibus ad nũdinas, ſiue ad feſtũ S.Io Baptiſtæ duratura ꝑ octo dies. Quærit̃ an bãniti libere,& ſecure venire poſſint. Dixit Bar.qd̃ non in l.1.ff.ad l.Iul.ma. ꝑ l.1.C.de nun.q̃ dicit, ꝙ qcunque uadit ad nundinas non debet inqetari. & tñ non hẽt locũ in hoſtib.ciuitatis.l.merc.C.de cõmer. & merc. Bãniti aũt qui pñt impune offendi ſunt hoſtes,ut l.amiſſ.§.q deficiũt.ff.de cap. dim.& dcm̃ fuit ſupra in 1. par. hꝰ tpis q. 4. Habes ergo ꝙ in gñali ſecuritate, nõ ꝯtinet̃ niſi aliter appareat. Põt.n. ſecuritas veniẽdi ꝯcedi,ut dixi ſupra ĩ 2.par.huius tpis. q.15. & ex hac deciſ. Bart. patet quod bãniti qui non poſſent de dicta ſecuritate generaliter data venire,quia illi non eſſent hoſtes, & ſic ceſſare d.l.1. C. de nund.cum d.l.mercat.

Ex dictis ſupra proxima qõne inſurgit de
16 cimaſexta qõ. † In qua ꝯſuluit Bar. Statuto cauet̃, ꝙ ſi q s fuerit citatus ad ſe excuſandũ ab accuſatione,vel inqſitione, & cõparuerit illa die,vel ſequẽti, nõ poſſit capi ꝓ aliquo debito,& ſi captus fuerit debeat relaxari. Cõtingit qd̃ Petrus q in certa quantitate erat ꝓ maleficio bãnitus fuit citatus ad ſe excuſandũ à noua accuſatione, vel inqſitione q cõparuit,& poſt excuſatione eadẽ die fuit captus ꝓ bãno,fuit in q.an de iure capi potuerit,& in d.ꝯſ.arguit primo qd̃ ſic,qa illa ſecuritas debet intelligi ꝑterq̃ ꝓ maleficio. C. de his q ad eccl.ꝯf.l.2.cum gl.ſua in auth.de ma.prin.§.neq; aũt.Secũdo,ſecuritas data à lege ĩ domo ſua,vt l.pleriq;.ff.de in ius voc. & de reg.iu.l nemo de domo,nõ ĩtellr̃ ꝓ maleficio,ut ibi.Tertio,qa talis ſecuritas nõ extẽdit̃ ad debita pub.ĩ auth.de mã.pri. §. pub. & ſic dcm̃ ſtatutũ debeat limitari.l.ut grad.§. ſed ſi lege de mun.& hon.Quarto,qa ſtatutũ debet intelligi ſm ꝓpriã ſignificationẽ.l.nõ alr̃.de leg.3.l.1.§.ſi is q nauẽ.ff.de exerc.ſed debitor,& creditor ꝓprie eſt qñ q s alienã ſidẽ ſeqt.ff.ſi cer.pet.l.1. ſed ĩ maleficio ex eo nullũ eſt debitũ qd̃ q s ſit alterius fidẽ ſecutꝰ ergo &c. Determinauit ꝯtrariũ qa poſt ſententiã non dr̃ q s ꝯueniri ex maleficio, ſed ex q̃ſi ꝯtractu.l.3.§.idẽ ſcribit.ff.de pec.hinc eſt ꝙ dicit lex qñ agit̃ de crimine ad aliquẽ ꝯdẽnãdũ debet agi corã ꝑſide,q a dr̃ cã criminalis,ſed facta ꝯdẽnatione tũc ageret̃ corã ꝓcuratore Ceſaris,q eſt iudex inter fiſcũ,& priuatũ, & ſic eſt cauſa ciuilis non criminalis.

C.ubi

C.vbi cau.fiſ.l.1.& 2. ꝑ hoc patet rñſum ad primã,& ſecundã rões, quia loquunť, qñ quis capiť ꝑ maleficio inueſtigando, & puniendo.& ſic qñ maleficiũ eſt proxima cauſa capturæ. Sed hic ꝓxima cauſa capturæ eſt ipſe priuatus ꝯtractus qui ſnia celebrať. Vn de ſicut ſnia lata ꝑ iudicẽ ꝑ priuato nõ põt exequi capiendo.ita nec lata ꝑ fiſco.Præterea ciuitas vtitur iure priuati.l.ſimile.ff. ad mun.C.de iu.reip.l.2.libr.12. ſed ad petitio nẽ priuati capi non poſſet pro ſibi debito. ergo nec ad petitionem cõis.Tertio,appellatio debiti referť ad oẽ debitũ ſiue ſit ex cõ tractu,ſiue ex delicto l.græce.§. ſed ſi ex delicto.ff.de fideiuſſ.de verb.ſignit.l.ſi cui.ſed ſtatutũ dicit ſimplr, ꝙ nõ poſſit capi ꝑ debito ergo, &c. Et per hoc patet rñſum ad rõnem quartam qa ibi loquiť ſm alluſionem vocabuli,arg.not.in l.1.ff.de tuto.Adduxit vlt. l. 2.§.legatus.ff.de iu.& de acc.l.hos accuſare, circa princ.Nõ obſt.alia in ꝯtrariũ alleg.qa illa erat ſecuritas volũtaria. hæc vero neceſſaria.Credo Bar.ꝯſuluiſſe in caſu in quo nõ habeať ſtatutũ qđ bãniti poſſint impune offendi, vel ſi eſt ſtatutũ in illo nõ cõprehẽdať talis bannitus,alias eũ tunc eſſet hoſtis reip. talis ſecuritas eũ non cõprehenderet, vt dictũ eſt ſupra .px. q. Nec poteſt fieri dña inter voluntariam,& neceſſariam, tum qa itio ad nundinas ẽt qñque poteſt eſſe neceſſaria vt patet ex ſeq.& tñ gñaliter dixit bannitum non contineri.item quia per expreſſam conceſſionẽ ſecuritatis poterat, & debebat ſibi ꝑ videri vt plures dcm̃ eſt ꝑ no. plene per Bart.in l.is q reus.de pub.iud. & ꝑ id qđ di xi ſupra in parte ſecunda huius tpis. q. 15. Vbi ergo talis bannitus non reputať hoſtis põt ꝓcedere dcm̃ Bart. ꝑ quo allego caſum in l.1.C.ad l.Iul. amb. ex pdictis ẽt patet ꝙ vbi aliquo caſu de maleficio poſſit iterũ cognoſci ꝑ no.in l.ſenatus.C.de acc.& in l.2. C.de ſpor.& in ſimi. non hřet locum pdicta deciſio. Tunc .n. poſſet detineri pro maleficio puniendo nõ ꝑ quantitate banni. & ceſſarent rationes Bar.de quibus ſupra,& ꝑ ꝑ ea talis banniti debent eſſe multum cauti.

17 Quærit xvij.& xviij.† in caſu in quo ſecu
18 ritas †videlicet,& ſecuratũ defendet.an ꝯceſſa ꝑ veniẽdo intelligant ꝯceſſa ꝑ redeundo. gl.facit,ꝙ ſic in l.vlt.ff.de ſep.vio.& ibi Bart. idẽ dicit.Non.n.intellř ſecure venire,qui ſecure diſcedere non poſſet.l.ſciẽdũ.§.1.ff. de legi.ad Treb.l.de ætate. Et idẽ tenet in l. 4. ff.de pœn. Cõiter tñ cauſa tollẽdi dubitatio nem apponiť ẽt ſtandi,& recedendi, imò ẽt apponit tpś. Sed circa hoc qriť an talis ſecuritas intellř pro vna vice tm̃. De hoc dic vt ꝑ Bart.in l.1.ff.ad l.Iul.maieſt. & ibi ſcripta intelligo qñ ſecuritas non hẽt tpś, tunc .n. illud verum quod intellř pro vna vice tm̃. ſi vero hẽt tpś, quo concedens durare voluit illam non finiť licet bannitus reuertať ad locum extra dñium concedentis, qa ex tpis appoſitione colligitur contraria volũtas cõcedentis.l.non aliter.de leg.3.cum ſimil.

Factum eſt ſtatutum ꝙ banniti pro vitio ſodomitico,pro robaria,& homicidio in ꝑpetuũ non poſſint rebãniri.& ꝙ nõ poſſint receptari ſub graui pœna. Nulluſque eis dare poſſit auxiliũ,vel fauorẽ. Bãniti vero pro alijs maleficijs poſſint rebãniri elapſis duobus annis à die lati bãni ſi habuerint pacẽ ab offenſo vel eius herede,quo caſu ſoluẽdo certã quãtitatẽ eximanť de bãno. Et hoc ſtatuto varie oriunť qõnes: Primo ergo.& ſic

19 ex ordine.19.qriť.† An bãnito ꝑ vitio ſodomitico,pro robaria,vel homicidio q non poteſt in ꝑpetuum rebanniri, poſſit dari ſecuritas ꝑ annis centũ,dicto ſtatuto nõ obſtãte. Facit ad hanc qõnem quod ſic.gl. in l. eod. §.inſtituta.ff.de le.2.ſed illa gl. non eſt vera. Et ideo dř,ꝙ talis ſecuritas non põt concedi ne dũ ad annos cẽtũ ꝑ l.fi.C.de ſac.ſan. eccle.ſed nec longeuo tpe.l.eũ hæres. in prin. ff.de ſta.lib.ibi hř in qbuſdam lect.ꝑ Bart.& eſt veritas qa per indirectum eſſet bannum viribus euacuare l.1.§.q oneradæ.ff.qua. re. act.nõ da.faciũt not.ꝑ Bart. in l. ambitioſa, circa ſlam negatiuã de decr. ab ord. facien.

20 Vigeſimo †loco circa idẽ ſtatutũ ad partẽ prohibitæ receptationis.Quæritur. Titius receptauit Caiũ bannitũ ꝑ homicidio ignorans eũ eſſe bannitũ an incidat in pœnã receptantis? Dic breuiter ꝙ dcm̃ ſtatutum ſic gñaliter loquens intellř ſm ius cõe. l. 2. C. de noxa.& not.in l.fi.§.in computatione.C. de iu.del.Ius autem cõe non punit ignorantem ſed ſolummodo ſcientem,vel ſcire debẽtem,vt hř in l.2.§.non enim.ff.de incen.rui. & nau.& in l.metrodorum.ff.de pœn.& no. per gl.& Bart.in l.1.ff.de recep. vbi gl. dicit, ꝙ ſciens præſumiť ſi conuicinia notorium erat illum eſſe bannitum,quod eſt no. & idẽ no.in ſimili in l.tutor.C.de peri.tut.& idem

ſi eius

ſi eius bannum publice præſcriptum erat vt no.in l.ti.ff.de decre.ab ord.fac.& ſi latius videre velis vide Alb.de Gan.in parte bannitorum qõne q̃ incipit, Alia eſt qõ dixerunt tñ quidam pdicta vera ſi bannitus erat pſona nota licet bannum ignoraret. Si aũt erat perſonã incognita receptanti, dicebant, q tenebatur cum debuerit explorare ſuam pdõnem vt l.ſeruos.C.de agri.&cen.niſi eſſet hoſpitator qui explorare non tenet pdõnem hoſpitum.l.1.in fi.ff.fur.aduer.nau. quod non tenuit Bart.ſed dicit indiſtincte non teneri re ceptantem ignoranter, adeo q niſi ſcia in accuſatione apponat ſemp veniat abſoluendus.de quo p eum in l.2.C.in quib.cau.coloni do.&c.lib.11.ſcientes ergo, vel ſcire debẽtes illum bannitũ ſi receptãt puniunt, nec eſt neceſſe q ſciãt cauſam bani, vel eius qualitatem. Poſtq.n.ſciunt bãnitum inueſtigare debent an ſit de phibitis receptari.& ita intellr quod not.p Bar.in l.1.C.de colo.illi.eo.lib.

21 Vigeſimoprimo quæritur, † An pſanguineus banniti ſcienter eum receptans incidat in pœnam ſtatuti. Bart.in l. 2. de recep. q̃ vř dicere, q non dicit q aut eſt talis bannitus qui põt occidi ex forma ſtatuti. Er tunc quia dř hoſtis ciuitatis, ſicut eũ perdit ciuitas ita eum pdunt agnati,& cognati l.poſtliminiũ. §. filius .ff. de capti. Et quod ipſe dixit in l.ſi adulterium cum inceſtu.§.liberto.ff de adul. Si vero non põt impune occidi,& ſic non eſt hoſtis, tunc aut ſtatutum imponit certam, & determinatam pœnam, & illa pœna eſſet imponenda pp gñalitatẽ ſtatuti. Nõ ob.d.l. 2. qa loquit de iure cõi ſm q eſt limitata certa pœna.poſſet tñ iudex ſi vellet vti arbitrio p legem ſibi pceſſo.l.q d ergo.§.pęna grauior. ff.de h's qui no.infa. & ſic cauſa cognita poſſet minuere pœnam.& ſic ſm Bar.impoſitio pœnæ limitatæ facit vt dcm̃ ſtatutum à iure cõi non reſtringat, qď eſt mirandũ, maxime qñ ſunt tales piuncti qbus nõ ſolum ciuilia noĩa ſed nãlia pueniunt vt in patre, matre, & econuerſo, q̃ noĩa pp bannum non pdunt. Et vide qđ dixi ſupra in prima parte huius tpis.qõ. 20. & ideo credo potius iudicis arbitrio relinquẽdum vt ẽt cum ſit certa pœna locũ habeat ex cauſa.d.l.2.p not.in l.hodie de pœn.& in §.pœ.grauior.& in l. athletas.§.calumniator.eo.tit.l.cet.n.de iure non eſſet pœna determinata vt l.hodie. tñ à pſuetudine determinata dř vt ibi no.& ſic vtroq; caſu ſtatutum determinetur a d.l.2. Dixit ex cauſa qa ſi ſine aliqua iuſta cauſa receptaret locum hřet opinio Bar.l.aut ſacta.p rotã.ff. de pœnis.& l.reſpic.§. delinquunt eo. tit.

22 Vigeſimoſecundo quæritur, † Quid in vxore.an incidat in pœnã ſtatuti ſi receptat virum bannitum, Guil.in Spe.de dona.inter vi.& vxo.§.ſi.verſ.q d ſi vir eſt in bãno.dicit, q vxor banniti,& ẽt excõicati cõhabit cum eo non obſtante banno, vel excõicatione alleg. 11.q.3.c.qm̃.de ſent.excom.c.inter alia. & ſic vř concludere q ſine pœna poſſit eum receptare.facit ff.de adul.l.vim paſſam.§.mulierę. Nec ob.q vir ſit hoſtis ciuitatis, qa ſtatutum vires matrimonij ſoluere non põt cũ ſit de iure diuino ſm Fran.de Are.in d.l.2.& idem ẽt tenuit Alb.vbi ſupra q.7.al.l. 1. C. de rep. & quia vxor debet ſequi fortunã viri.l.ſi cum dotem.§.ſinautem.ſol.matr.

23 Vigeſimotertio † pone q ſtatuto cauet, q banniti non poſſint receptari in caſtris, vel villis ſub certa pœna. Titius dę villa S.Martini quæ habet domos ptiguas excepta vna domo quæ diſtat per militare à Burgo villæ eſt tñ in agris ſiue in pfinibus villæ prædictę receptauit quendam bãnitum ſcienter in dicta domo. Quærit an incidat in pœnam ſtatuti. Dicit.n. Titius ſe non teneri, q̃a non receptauit in caſtro, vel villa, ſed in agro inter q̃ eſt dña, vt l.1.ff.ad l.Iul.de vi publ. & cum ſtatutum ſit ſtricti iuris, & pœnale debet reſtringi.ff.de pœnis.l.interpret. Contrarium tenuit Alb.vbi ſupra q.102. p identitatẽ rõnis,& reip.fauorem. Ad qď alleg.l.1 §.1. C. de fal.mo.& de hær.l.quicunq;.§. qď ſi fecerit.qď eſt verum, qa villa ſm nřm vſum non pſtituit ex vallo vel foſſa, ſed ex ipſis domib. & agris. Et ideo licet nõ ſint domus piunctæ nihilominus villam pſtituunt. Pro quo vide plene p Bar.in pſilio qď incipit. Quæritur vtrum iuriſdõ.& in.l.1.ff.de dam.inte. & plenius in extrauag.qui ſint rebelles.ſup verbo Lombardiæ. In quibus declarat qď ſit villa, caſtrum, ciuitas, puincia, &c. Et ad pþoſitũ melius in tractatu de inſula.15. figura q̃ incipit. His quo ad finẽ,&c.vbi ſic loquit. Villa dř ſm propriam ſignõnem à vallo.hoc eſt ciuitas quæ non cingitur muro, ſed vallo ſm Hugutionem. Sed in vſu noſtro villa appellatur quædam vicinia plurium habitantium ſiue aliquod municipiũ ſiue aliqua municeps q̃ pprie loquendo appellatur vicinia. & ita

accip.t gl.in l.ex hoc iure.ff.de iuſt.& iure.Et ſic quia ſm cōem vſum debet intelligi ſtatutum de quo dixi patet ꝙ receptator tenetur. An aūt pro eo teneretur vicinia recurrendū eſt ad no.per Bart.in l.1.§.eodem aūt tecto ad Sylla & in l.ſi tertius,de aqua plu ar.& in d.l.fin.vbi ponit qualiter villa debeat menſurari.de quo dixi ſupra eod.t.pe par.2.q.pen.

24 Vigeſimoquarto †Titius receptauit in loco ꝓhibito Caium bannitum pluribus diebus,Deinde eum ꝓdijt cœpit.n.eum,& ꝑtāti ſiue eius curię pſentauit,q̄rit an debeat puniri vt receptator,an pmiari vt capiens,& pſentās.Hæc qō fuit Alb.vbi ſupra q.68.& ꝙ puniat arguit,qa ſemel delinquit qd̄ ſufficit ad l.Iul.maieſt.l.fin.de arb.l.ſi duo.§.fin. qbus ex cau.in poſ.eatur l.hęc aūt.1.rñ.quia inſpicitur tps quo eum recepit variatione nō admiſſa l.diſpenſatorem in fin.ff.de ſol.Et qa in delictis non eſt locus pœnitentiæ de fur. l.q ea mēte.& de ædil.edic.l.qs ſit fugitiuus. §1.& qa inconſtantia reprobaī,de proc.l.in cauſæ.Et qa maleficium non debet remanere impunitum ad l.Aquil.ita vulneratus. In ꝯtrarium arguit ꝙ excuſari debet ex quo pęnituit obediens fuit,&,ꝓdijt arg.de in integ. reſti.l.pen.qa ſatiſfactione ſe liberauit à delicto.C.ne tut.vel cu.l.1.& de crim.ſtel.l.1.& qa tīr pœnitētia ꝓdeſt in criminibus. C.de apoſta.l.hi qui.de hær.l.manich.dixit finalr̄, ꝙ vt audiuit Bononię fuit determinatū eum puniri debere pœna ſtatuti ꝯtra qd̄ fecit receptando ꝑ iura ſupra inducta. ipſe tñ dixit pœnam mitigari debere.arg.auct.de man. prin.§.ſed qa delinquētes,& plu.§.illius tit. ꝑ quo.C.de his q ſe deſe.lib.10.& ff.de iure fiſ.l.deferre.Nec ꝑdictis ob.ꝙ ꝑ pniam tollatur delictum.vt extra de teſti.c.teſtimonii.& de pœni.& re.in decr.ꝑ totum:qa illud verū iure poli nō iure fori,& in hoc reſidet.Sed tu dic,ꝙ aut ꝯſtat,ꝙ initio retinuit eum aīo receptandi,& poſtea mutato ꝓpoſito delibera uit eum iudici pſentare.Et veram credo deciſionem pdictam.ſ.ꝙ puniaī ex receptione. in delictis.n.ꝯſumatis non hēt locum pœnitentia vt in iuri ſupra allegatis. Licet aūt puniaī ex receptatione nihilominus pmiari debebit ex præſentatione,ſunt.n.actus diuerſi. Vnus.n.eſt receptatio de qua puniī,& alius pſentatio de qua pmiaī. Et ſic non ob. ꝙ ex eod.actu ꝯſequaī pœnam,& pmium,vt.l.ſiue hæreditaria.ff.de neg.geſt.qa imò ex diuerſis ſicut dicimus in fi.in l.1.ff.de his qui.vt ind.& ꝑ Dyn.in rr̄a,ꝙ ob grām lib.6.& ꝙ not.ꝑ eum,& Ray.in l.decreto.ff.de ſuſp.tu. Si vero hoc non ꝯſtat tunc non puto eū puniri,ſed ſolummodo pmiari.pſumiī eū receptaſſe,& tenuiſſe vt ei curiæ pſentaret,ar.ff. ad Mac.l.ſed Iul.§.ꝑinde,& qď ibi ꝑ Doct. & in l.Maced.C.eo.niſi ꝓbet aliquid ꝑꝑ qd̄ talis pſumptio excludaī,qa vna præſumptio tollit aliam.l.diuus.ff.de integ.reſt. Puta ꝙ tunc præſentauit eum curiæ ꝙ ei aliquis minatus fuerat ꝙ eum accuſaret vel aliqd ſimile arg.not.in l.fulcinis.§.quid ſit latitare.ff. quib.ex cau.in poſ.ea.& quod hr̄ plene per Dy.& Bat.in l.poſt ꝯtractum.ff.de donatio.

25 Vigeſimoquinto quæritur,† Quidam in villa receptauit bannitum ꝑꝑ qď ex forma ſtatuti tota vniuerſitas villæ fuit ꝯdemnata. An agere poſſit ꝯtra illum receptantē. Alb. vbi ſupra q 69.dicit,ꝙ ſic,& allegat qd̄ non reperit,Tu aūt dic,ꝙ aut villa fuit ꝯdemnata ex eo ꝙ non cœpit illum bannitū,& tunc ꝯtra illum receptantem agere nō poſſit. Cōdemnaī.n.ex ſuo facto.i.non facto.ſ.vniuerſitatis quo caſu ꝯtra alium non agitur.l.ēt.§. pen.ſi de pet.hær.& quod not.in l.ſi quis dolo.§.1.in vlt.gl.in fi.ff.de re.iu.&ar.ff.mā. l.ſi procuratorem.§.ſi ignorantes.ver.ſi hi qui.aget tñ ad ratam condemnationem ſm not.in l.4.§.actor.ff.eo.tit.vbi per Bar. Si vero fuit condemnata ex eo ꝙ ille receptauit, & ſic ex facto receptantis. Et tunc pōt agere ꝯtra illum.ar.ff.de verb.obl.2.§.fin.& quod ibi ꝑ Iac.de Are.l.nam,& ſeruus in princ.ff. de ne.ge.nau.cau.ſta.l.licet§.fi.de his qui de ie.vel eff.l.ſi vero.§.cum aūt,& de eui.c.l.ſi plus.§.1.& C.de exac.trib.l.miſſi opin.l.10.

26 Vigeſimoſexto † Stante ſtatuto prędicto, ꝙ nullus poſſit dare bannitis auxilium, vel fauorem ſub certa pœna.qro an in cauſa ciuili vel criminali talis bāniti qs poſſit aduocare ꝓ bannito, an non quaſi dicaī ei dare auxiliū vel fauorē.Antiqua q.eſt, vt patet in Alb.vbi ſupra q.33.Bart.in l.q ſquis.C.ad l. Iul.maieſt.vr̄ velle ꝙ talis aduocatio vel ēt ꝓcuratio facit eum incidere in pœnam ꝑ illum text.& ad participationem quæ fit cum excōicato.Rn̄det,ꝙ illa eſt medicinalis.Illud bannū eſt mortale.Sed in l.in fur.§.ope.ff.de fur.notabilius loquiī pmittens.ꝙ cū ꝓhibetur auxilium ſimplr̄ non habito reſpectu ad actum intellr̄ multū late pro quolibet adiutorio

torio ſiue matuetur pecunia,ſiue per iter aſ-
ſociet l.1.C.de hic q latro.qđ ét tenuit Alb.
q.35.ſiue qd aliud fiat quod ad eius vtilita-
tem pertineat allega.ff.ad l.Iul.ma.l.4.poſt
prin. hoc pmiſſo ad ꝓpoſitū ꝯcludit ꝙ qñq;
auxilium pbeť ſciente ſuperiore p viam iuſti
tiæ,vt qa petit ꝓnunciari bannum nullum,
vel petit caſſari allegando aliq iuſtitiæ cau-
ſam puta p l.1.in fine ff.de qō.& pone ꝙ ſuc
cumbit.Et non vř aduocatus pſtare auxilium
vel fauorē ſm Inno.in c.ſolet de ſent. excōi.
in gl.mag Qñq; p viam gratiæ vt imploran
do ſimplicem miſericordiam,vt ſic ꝓcuro,ꝙ
aliquis rebanniať.Et hoc eſt licitum rſr, &
nō ſit ꝯtra ſtatutum l.ſi fuerit.ff.de re.dub. l.
in metallum.ff.de poe. Fallit in eo q eſſet dā-
natus ſiue bannitus ꝓ crim.læſæ maieſt.pro
quo non licet ſupplicare,vt d.l.qſqs. Qñq;
pſtať auxilium in iudicio ſuperiore ignoran
te,vt mutuando pecuniā vel qd aliud vt ſu-
pra, & tunc puniť aduocans vel ꝓcurans, vt
d.l.4. Sed ex his verbis Bart. non deciditˀ qō
ſupra poſita,qñ in alia cauſa fuit aduocatus
vel ꝓcurator banniti in aliqua cauſa ſepara
ta banno, & tunc aut illam cauſam pōt age-
re, vt qa ſe defendit non excluſa defenſione
à ſtatuto,vel q agit bonis non publicatis nō
ꝓhibita audientia à ſtatuto l.ſi tibi mādaue-
ro.§.is cuius bona.ff.mand.& tunc non hñt
locum ſtatutum,qa dat ei auxilium,& fauo-
rem in relicta arg ff.de iuriſd.om.iud.l.2. &
de ꝓc.l.1.§.vſus.& l.ad rem mobilē, & l.ad
legatum.eo. tit. Si.n.pmittiť ei iudiciū ergo
cum ſuis qualitatibus,vt d.§.vſus in ꝓcura-
tore,& in aduocato i l.1.§.ait ꝑtor,de poſtu.
Et qđ dicam ſtatim q.28.Si vero nō pmittiť
ei agitatio talis cauſę puto talem ꝓcuratorē
vel aduocatū, ſi ſciunt eū bannitū teneri de
auxilio p d.l.qſqs.Si vero agit cauſam bāni
aut obtinuit.& clarū eſt ꝙ non debet puniri
vt ſupra. Aut ſuccubuit, & tūc aut cauſa erat
dubitabilis,& non puniť. Aut erat maniſeſte
friuola ſiue iniuſta,&debet puniri.ar.eius qđ
dicimus de eo q recurrit aduerſus laudū, &
ſuccūbit,qa ſi habebat iuſtā cām credendi ſe
iuſte petere,&excuſať à pęna,alias nō vt hęc
hńr in l.tres fratres.ff.de pact.& p Io.And.i
ad.Spe.i ti.de ar.§.ſeqť.ver. qd ſi cōpromiſſ.
27 Vigeſimoſeptimo † pone. Inquiriť vel ex
accuſatione ꝓcediť ꝯtra Titium bannitum
cui non pōt ex forma pmiſſi ſtatuti pſtari au
xilium vel fauor.q.dam comparet corā iudi-
ce,& allegat illū eſſe abſentem ex aliqua cau-
ſa.Quæriť an incidat in pœnā ſtatuti? Guid.
de Suz.in qōnibus ſtatutoꝵ ſub litera. S. in
ſtatuto dicente qđ nullus poſſit bannitū de-
fendere teneť ꝙ in pœnam incidat, qa talis
allegatio eſt defenſio vt in oībus legib. dicē
tibus abſentem defendi. In ꝯtrarium alleg.
Alb.vbi ſupra q.33.ꝙ dcm̄ ſtatutum videať
loq de auxilio extra iudiciali.C.de his q la-
tro.l.2.extra de homi.c.ſicut dignum.§.ſi. &
ibi p Inno.de ſchiſma.c.1.lib.6.Item qa ſpe
ciale vř in l.qſqs. ergo in alijs ꝯtrariū debet
ſeruari.ff.ad mun.l.1.Sed ꝓ deciſ.Guil.alleg.
qa ita occidit qs lingua ſicut facto.l.diſtinc.
ſi qs viduam.Et qa clamore,&ploratu dř qs
auxilium pſtare.ff.ad Syll.l.2.§.potuiſſe. &
§.ſeq.Finalř ꝯcludit,ꝙ in pęnā non incidat.
Sed ſi recte aduertať loquiť in aduocato alle
gantæ cauſas cauſæ. de quo dixi ſupra ꝓxi-
ma q. Puto tñ,ꝙ dcm̄ eius verum ſit p l.ſer-
uum quoque.§.publ.de ꝓc.vbi patet ꝙ talis
allegans non dř agere cauſam ꝓpriam ſiue
abſentis,ſed publicam.Præterea facit in iudi
cio ſciente iudice.ergo,&c. vt dcm̄ eſt ſupra
prox. q. & facit qđ no.in l.in eo.§.nemo.de
reg.iu. Et intelligo hoc verū in themate qđ
ꝓpoſui.in caſu aūt Guid.de Suz forte proce
dit dcm̄ ſuum, qa ſtatutū ꝓhibet defenſionē
iudicialē qđ patet,qa eius thema dicit, ꝙ bā
nito nō fiat ius,ꝙ nulli pmittať, & ꝙ poſſit
ipſum defendere.l.ſi.ff.de iuſt.& iur.& intelli
ge de allegāte cauſas abſentiæ in facto ꝯſiſtē
tes.Pro quo vide q̄ dixit in 1.ꝑte 3.par.q.5.
28 . Vigeſimooctauo † circa idem ſtatutū quę
ro,an ille q tulit teſtimonium ꝓ tali banni
to,dicať ei ſtatutum pſtaſſe auxilium, & fauo
rem?Bar.in l.poſt legatum.§.his vero. ff. de
his qui.vt indig. dicit,ꝙ ſic ſi pſtitit teſtimo-
nium ſponte,ſecus ſi coactus p illum tex.cū
gl.Hoc intelligo,vt dixi ſupra ꝓxime.ſ.in q.
26.qñ cauſa per bannitum agitata non erat
ei pmiſſa,ſed forte admiſſus fuerat non oppo
ſita exceptione,vel qa nō cōparuit aduerſa-
rius.Si aūt ei fuiſſet pmiſſa locum habet qđ
ibi dixi,ꝓhibitio.n.gñalř auxilij intellř, ni-
ſi in caſu licito arg.l.1.§.deniq;.ff. qđ vi aut
clam.& C.de adul.l.ita pudor.Si aūt qui cœ
pit bannitum volens ducere ad curiam,& de
inde eum relaxauit. Dicit Ray.in l.1.§. vnuſ
quiſq;. de ſer.fug.ꝙ aut relexauit eū gratis,
& non puniť vt opem pſtans.vt ibi.Aut p pe
cuniam,& tūc puniť arg.l.2.de receptato.qđ

forte verum eſt non exiſtente ſtatuto q̃ poſſit impune offendi alias forte non ꝓcedit ꝑ ea quæ dixi ſupra parte prox.q.1.& q.38.

29 Vigeſimonono quærit.† An ille q̃ eximit bannitum captum de manibus familiæ,q̃ vt dictum fuit ſupra parte proxima huius tp̄is q.32.tenetur fiſco ad ſoluendum condemnationem per l.ad commentarienſem. & per l. quiſquis,ibi alleg.teneatur ēt vt præſtans auxilium vel fauorem.In hac q̄ne poſſent multa dici. concluſiue tñ tenendo q̃ vtraq; pœna teneatur cum ex diuerſis factis oriantur, vna quia eximit, alia quia auxilium dedit. item quia vna ciuilis,vt ff.ſi quis eum qui in ius vo.eſt vi exi.per totum.alia criminalis.l. fi.de fur.Pro quo vide.ff.de fur.l. nunq̃ plura.& in l.qm̄.C.ad l.Iul.de vi.ff.de pœ.l.ſanctio legum.& q̃ hr̄ in l.2.§ qui aduerſus. ff. de poſtu.& C.qn̄ ciui.ac præiud.crim.l.1.

Ex prædicto ſtatuto de quo dictum eſt in q.19.vbi de pacis beneficio ponit̄,inſurgunt

30 multæ q̄ones. Et ideo.30.quæro.† An tale beneficium competat bannito ꝑ adulterio. Et dubium facit q̄a ſuper crimine adulterij non licet tranſigi nec paciſci.C.de tranſac.l. tranſigere, imò r̄r non licet trāſigi à ꝯtumace ſm Bart. in diſputatione ſua quæ incipit Lucanæ ciuitatis, in fin. ſed hic fuit ꝯtumax ergo,&c.Sed in ſimili articulo Bar.conſuluit ꝯtrarium dicens. q̃ q̄dam eſt tranſactio q̄ fit de re dubia, & lite incerta. & illa fit ad impediendum ꝓceſſum ne amplius ſup tali crimine ꝓcedat. Et illud nō pōt fieri ſup crimine adulterij,nec ēt pacto. Quædam eſt pax, & ꝯcordia ꝑ quam rancor q̄ eſt in aīo iniuriati reijcit̄.nec ꝑ hoc ꝓceſſus impedit̄, licet pœna minuatur ex forma ſtatuti. Et iſta pax eſt ꝓmiſſa in oi maleficio vt inſt.de iniu.§.fin.& de pact.l.1.& l.ſi tibi.§.quædā. Et q̃ de adulterio poſſit fieri pax eſt tex.expreſſus .C. de adult.auc.ſed hodie,& in corpore vnde ſumitur,vbi dr̄ maritum per adulteriū iuxta poſſe reconciliare eam ſibi,qđ nl eſt aliud,niſi pacem facere. Aduertendum eſt q̃ ille tex.loquit̄ de remiſſione q̄ fit vxori non de illa q̄ fit adultero q̄ vr̄ ꝓhibita l.ſecunda.§. lenocinij ff.de adul. paria.n.vīr ab initio ꝯſentire, & poſtea adulterium committere.l ariter.n. punit̄ retinens vxorē in adulterio depræhenſam,& ipſam alij adulterans,vt ibi.& l.mariti lenocinium in princ. Retinendo tñ opin. Bar.dic q̃ lex tranſigere,& iura ſupra allegata loquunt̄ ante ſñiam latam ꝯtra adulteriū; poſt aūt ſniam latam in cauſa adulterij licitum eſt tranſigi ſuper pœna.ff.de pac.l. iure gentium.§.ſi paciſcar. & §.itē ſi experiar ſm Bar.in d.l.tranſigere.& in l.quid ergo.§.pœna grauior.de his qui not.inſa.Et ſic nō obcontraria. Et ſic concludit̄ q̃ ſtatutum prædictum locum habet ēt in bānito ꝑ adulterio.

31 Sed circa idem 31. dubitat̄ † a quo pax de adulterio hr̄i debeat vt locum habeat beneficium ſtatuti.Dicit Bar.in prælle.3.ꝯſ. 175. quod incipit Ptāti terræ rochæ. qđ ſufficit hr̄e pacē à marito tm̄ ipſe.n.eſt ille cui principa'r̄ infert̄ iniuria, & qui oibus præfertur iniuria vindicāda ff.de adul.l.2.§ ſi. & C. de adul.l.q̄uis adulterij cum muliere aūt non cadit pax cum non poſſit dici ei illata iniuria, quia in volentem factum eſt. Præterea ipſa de hac iniuria non pōt ꝯqueri accuſando,q̄a ſocia criminis.C.de li.cau.l.ſi filiū 15.q.4. nemini,ergo ab ea nō requirit̄ remiſſio, q̄a nō eſt iniuriæ perſecutio de iure deli.l. ait pror. Præterea ꝓbōnes factæ contra adulterū nō præiudicant mulieri.l.denunciaſſe.§.ſi. ff. de adult.Et ſic cum mulier non cōtētetur ſe adulteram vel non dicit ſe iniuriam paſſam, non eſt ab ea requirenda pax,quia videretur confiteri ſe adulteram l.qm̄.ff.de his qui no.inf. Sed in contrarium facit.C.de rapt.vir.l.1.& in auth.de rap.muli.& quod not. Dy.in regula ſcienti,in primo contrario lib.6.ſed illud verum in muliere rapta,ſecus in ſimplici adulterio.hæc Bar.non intelligas per hoc vltimum q̃ ſtatutum non habeat locū in raptore, ſed intellige q̃ tunc requireret̄ pax ēt à rapta,quia ei principaliter iniuria facta eſt.

32 Trigeſimoſecundo † in quo examinabo

33 † 33.& 34.q̄onrs.† Quæro bannitus in ſta

34 tuto prædicto comprehenſus habuit pacē à filio eius quē offendit,poſtea mortui,minore tñ,& ſine iudicis decreto.Quæritur an habeat beneficium ſtatuti. Hæc q̄ō multas habet partes. Prima eſt,an ipſe minor ēt pupillus poſſit de morte patris pacē facere.Secunda,ſi pōt an requirat̄ auctoritas tutoris.Tertia,ſi nō requirit̄, an poſſit petere reſtōnem in integrum.Et erit alia q̄ō circa q̄ dicit Bal. in l.1.C.de in inte.reſt.mi.q̃ ſic.Et ſi hēt tutorē pupillus cū eius autho.ſi non hēt cū auctoritate iudicis ſuppletis tutoris defectū.Et ſi adulter hēt curatorē cū eius auctoritate,& idē dicit in ꝓdīgo ſubdēs,q̃ nō poteſt petere

reſtōnem

reſtõnē in integrum, quia non intellr lędi q pacem facit. Ad primum & ſecundum alleg. not.l.cred.§.1.ff.man. Sed aduerte qa pdicta latius examinantur in Spec.& ſuis additioni bus in tit.de hom.verſ.illud aūt. & ibi refert prius opin. Alb.Gal.in tit.de acc.§. pen. qui poſt allegationes hinc inde ɔcludit quod aut pupillo aliquid datum fuit,& tunc ualet.l.pſes.C.de tranſact. Si non eſt datum idem qa intereſt minoris ſumptibus, & litibus nō vexari.ff.de min.l.min.&de iniur.l.ſed ſi vnius §.filio nam & ciuitas pacem ſeruans cōmendatur.ff.de cenſ.l.1. Deinde ſubdit opin. Vb. de Bobio quę fuit,vt infans nullo modo poſſit.ff.de pact.l.1.ſi aūt exceſſit infantiam.dicit requiri tutoris auctoritatē, & iudicis decretum. Videamus ergo p ordinem articulos ſupra tactos. Primus articulus ſit de infante.& in hoc oēs ɔcordant ꝙ non,nec ſolus,nec cū tutore l.1.ff.de pact.& de noua l. 1.cū ſim.Secundus articulus eſt, an tunc ſolus tutor poſſit pacem facere, vt ſic ſufficiat bānito.In hoc fuerunt opin. Sed cōis opin. ſe habet ꝙ aut homicida eſt icognitus,ut qa dubitatur,an ille cui pacem reddit cōmiſerit homicidiū pris,vel non,& tunc pōt,vt l.pſes C.de tranſac.ideo dixit Io.And.vbi ſupra referens dcm Guid.qđ cautela eſt facere pacē, vel recipere tanq̃ illi,vel illc,q.dr̃ iculpatus, Si vero eſt certū.& tunc aut intereſt pupilli, puta p p periculum ſuæ pſonæ. & tunc pōt tutor facere,vt l.1.§.ſed nōnullos,de tute.& ratio.diſtr.alias non.l.interdum.§. qui tute. ff.de fur.& iſta fuit opin. Iac.de But. quā ibi ſequitur Bal.Sed aduertendum puto qa hæc qō alio non dato debet eſſe ſopita.de iure.n. cōi nulla pōt fieri uindicta.l.3.§.eum,qui.ff. de ui,& ui arm.& l.ut uim.ff. de iuſt.& iure. Snia de homicidio lata eſt, ergo amplius nō pōt accuſ.l.licet.§.pen.ff.nau. ca.ſta. & ideo nihil vr̃ remittere,ſed potius iure reip.vti.& ideo facilr̃ defendi pōt talem pacem valere. Sed dubium facit qñ ex forma ſtatuti eſt per miſſa vindicta.Tunc.n.vr̃ illud ius donari.& ideo tunc tenēda eſt opin.Iac.de But.ꝙ poſſit ſi eſt ei periculoſa inimicitia,alias nō.Sed ɔſidera,ꝙ tutor ēt euidentē damnoſam hæreditatem infanti delatā ſolus repudiare nō pōt ſine ɔſanguineoꝝ infantis ɔſilio, vt not. ff.de auct.tut.l.ſi ad pupillum,& l. is pōt.ff. de acq.hær.& in l.tutor de bon.poſſ. & in l. 1.§.ſi tutor.ff.de ſucceſſ. edic. & in l.eius eſt,

nolle.ff.de re.iu.vbi gl.not.loquit.c.q.nimō, ſm Azo.in d.l.tutor,requiritur ēt iudicis au ctoritas quod ibi ſequitur Bart.& Bald. in l. bonoꝝ.C.qui admit.ad bo.poſſ. Cum ergo hoc caſu ſit expreſſe alienare, & illud facere qđ quantum ad mundanam uitam verecundum eſt. puto ſolius tutoris non ſufficere pacem,ſed reqri ɔſilium ɔiunctoꝝ ſm l. magis puto.§.ne paſſim de rebus eoꝝ, & iudicis decretum p ſupradicta. Id aūt qđ dr̃ cautelam eſſe fieri,vt ei q dr̃ inculpatus non pdeſſet ad beneficium ſtatuti,qa requirit pacē fieri de ɔtentis in banno in quo ɔtinetur, ꝙ fecit,& ſic ɔfeſſus intellr̃, & ſi tunc non eſſet ſatisfactum ſtatuto per nota, & maxime per Bart.in l.1.§.1.ff.de dolo.& l.1.ff.ſi qua.pa. fe.di.&quod ſcripſit in ɔſilio qđ incipit qdā Matthæus ſup verbis illi enunciatiuis, vt dr̃ &c.q̃ dicit tanq̃ dubitatiua ſummi non tanq̃ affirmatiua. Pro quo vr̃ tex.in l.ſi in uenditione in fi.ff.cōm.præd. Tertius articulus ſit de pupillo cum tutore, & adulto cum curatore.& in hoc ɔcordāt oēs,ꝙ ſic,ut ſupra dictum eſt. Sed an tunc reqratur iudicis decretum,qdam ꝙ ſic, vt in prædicto verſic. illud aūt. Bald. aūt ɔtra ꝙ non requiratur iudicis decretum,quia nihil alienat,& qa in executionibus pœnaꝝ non ſubuenitur minori.ff. de min.l.auxilium, & quia non dr̃ damnum pati.de ſep.uiol.l.ſepulchri. vt ipſe ſcribit in l.1.ff.de pac. Sed vt dixi ſupra id poteſt eſſe veꝝ inſpecto iure cōi tm̄, ſm qđ actio iniuriaꝝ remitteretur.non.n.dr̃ eſſe in bonis. & ꝑpea dici ſolet ꝙ dr̃ hæreditas adiri, vt dicā inf. in q. 36. inſpectus vero ſtatutis vindictā permittentibus maior eſt dubō,licet.n. tale ius non dicatur in bonis, ut l.cum emancip. ff.de col.bo.& i l.ſed ſi vnius.§.ſi ante,de iniur.tn̄ alienatio dr̃ ſicut in repudiatione hæreditatis in qua ante aditionem nullum ius dr̃ in nobis eſſe,vt l.pretia reꝝ.ff. ad l. Falc. Quia tn̄ in caſu noſtro loquimur de effectu pacis ad cancellationem fiendam non gratuito,ſed aliquo ſoluto, & ſic pur in aliquo punitur,ſatis putarē veꝝ eſſe iudicis decretū non reqri,vt d.l.pſes. Cautela tn̄ eſt,vt eius auctoritate fiat, vt oē dubiū remoueatur,vt in d.verſ.illud aūt. Vltimus art. ſit,an poſſit peti reſtitutio in integrū, vt ſic interim pax nō dicat firmiter facta. In hoc dicit Iac. de Are.in d.l.1.C.de integ.reſt.mi.ꝙ nō, qa in executionib.pęnaꝝ &c.ut l.auxiliū,& qa nō

eſt ieſus q voluit fugere inimicitias, de vſufr. l.gñali.§.1.in prin.& idē vt dixi ſupra tenet ibi Bal.& in d.l.1.de pac.& ſic pp hoc nõ re tardabit cācellatus maxime cum in talibus nõ inſpiciat qd̄ euenire pōt de iure ſpeciali. l.4.circa prin.ff.de fideicom.lib.& per Bart. plene in l.inter ſtipulantē.§.ſacram.de verb. obl. ex pdictis itaq; patet qualiter requirat pax qñ filius mortui paſſi iniuriam eſt mino.& patent expedite.32.33.& 34. q.

35 Quæro ergo trigeſimoquinto† circa idē. Filius occiſi maior vt ſic ceſſent aliȩ dubitationes fecit ſimplr̄ pacē de iniuria facta patri cū remāſiſſet patri. An hoc ſufficiat ad cācellationē bāni poſito ꝙ pax ſit ſpālis de cōtentis in ſnia bāni.In cuius deciſione primo vidēdū eſt an ſtatutū pdictū qd̄ loquit̄ de hȩrede intelligat̄ de filio,& deſcēdēte.An vero ēt de extraneo.Si.n.primo modo intellr̄,nō vr̄ ꝙ ſit neceſſaria hȩreditatis aditio. ff. de ope.lib.l.vt iureiur.§.ſi liberi.cū ibi notatis. & ita voluit Bar.in l.dāni.§.Sabini.ff.dē dā. infec. vbi dixit tale ius cōpetere iure hæreditario. qd̄ ſecus eſt ſi intellr̄ gñaliter de quo cunq; l.3.§.ſi qs hæred.ff.de ſta.lib.& l. qui hæredi.ff.de pditio.& demon. Et qd̄ debeat intelligi de filijs vr̄ probari,qa idem indicat̄ de remiſſione iuris, ꝙ de ipſo iure l. manumiſſiones.ff.de iuſt.& iur.& qd̄ not. in l. de tutela.C.de in integ.reſti. mi. ſed ipſum ius vindicādi nō trāſit i hȩredē l.iniuria℞ actio. §.1.de iniur.ergo debet intelligi.i.de filio. l. lex facta.§.fi.ff.ad Treb. & quod hr̄ p Bart. in l.Gallus. §.ēt ſi parente de lib. & poſthu. & ita dixit Bart.in l.ſi filius q patri.de vulg. & pup.vbi dixit ꝙ ſufficiebat pax habita à filio ēt q abſtinuerit pp beneficiū ſuitatis q operat̄ commodum filij.Er idē tenet ibi Bal. qa nomen hæredis pfertur ratione nāli. Ex quo ſi ve℞ eſſet ſequeretur ꝙ non ſufficeret pax habita ab eo q adiuiſſet filio abſtinente, puta q non eſſet de deſcendentibus.Quantū ad me paſſus eſt dubitabilis pp nām materiæ ſuper qua proferē tale nomen, ſed pp mā fauorabilem cōis interpretatio ſe habet quod intelligatur de quocunque vr̄i ſucceſſore l.ſciēdum de verb.ſig. & ita tenuit Bal. contra Bart.in l.2.C.de lib.& eo.li.& etiam Bart.in l.eadem.§ cato.de verb.oblig.vt dicam infra in q.39.Non ob. ꝙ ius vindicandi non ſit tranſitorium, quia imò tranſitorium eſt de ſui nā lite conteſta. vt ibi cum concor.de quo ar.vide in d.§.ēt per Bart.& Bald.per Doct.in l.antiquas .C.de vſufr. & in l.annalibus.C.de lega.requiritur ergo ad verificationem ſtatuti qd̄ ſit hæres ideo,&c.

36 Trigeſimoſexto videndum †eſt an ex tali pace dicat̄ adire hæreditatem.Alb.vbi ſupra q.9. tenuit ꝙ ſic ſi aliquid recipit, quia illud dat̄ ꝯtemplatione mortis arg.ff.ad Tre.l. 1. de lib.& poſth.l.in ſuis.Cōis vero opi.ſe hēt in ꝯtrarium l.p hæred.§.fi.& ibi p Bart. ff. de acq.hær.& ēt per alios.& in l.quæſitum. ff.de ſe.viol.facit l.eum qui.C.ar.tute.de his q ef.vel deie.l.ſi vero.§.hec actio. & ita determinauit Odof.vt refert Gui.de Suz.q idē tenuit in ſuis qō.ſub literas S.Quod intellexit idē Odof.in d.§ hæc actio. nullo exiſtente ſtatuto. Sed vbi ſit dcm̄ ſtatutū tribuēs pacis beneficiū dixit eū intelligi adire hæreditatē.& nil allegat.& idē ſequit̄ Cy.in d. l. eū qui.qd̄ non credo ve℞,niſi in inſtr̄o pacis dicatū, ꝙ fecit pacē vt ille ꝯſequeret̄ beneficiū cancellationis.Tunc.n.intellr̄ adire,quia alias hr̄e non poſſet beneficium arg. d. l. pro herede.§.Papin.& l.illud.eo.tit. ita debet intelligi dictum Odof. Simplex ergo inſtrm̄ pacis habitȩ ab eo qui poteſt hȩres eſſe non dat beneficium cancellationis, niſi de aditione tunc facta aliter appareat. Vide tñ quod dicam infra hac eadem parte q 47.ad fin.

37 Trigeſimoſeptimo † qrit̄ ꝑcurator Titij offenſi cū gñali,& libera adminiſtratione fecit bānito pacē de ꝯtentis in banno, qrit̄ an virtute dictȩ pacis bannitus poſſit pp dcm̄ ſtatutū certū qd ſoluendo cancellari.& vr̄ ꝙ ſic,quia tutor poteſt.l.pſes.C.de tranſact.ergo & ꝑcurator cum libera.l.procurator.cui liber. ff.de proc. In ꝯtrariū eſt veritas,qa aut nō venit in mandato hoīs eo ꝙ non ꝯſiſtit in adminiſtratione patrimonij.vt l.nec mulierē.C.de manu.vin.aut ſi venit reqrit̄ ſpāle mandatū.ff.de ꝑc.l.mādato.extra de arb. c.per tuas.& de tranſa.c.contingit. & ff. de pac.l.nā,& nocere.& ita not.i Spe. de treug. & pa.verſ.hoc quoq; not. & de ꝑcurato. §. ratione igitur ſui verſ.22.Et ita ſeruatur.

38 Trigeſimooctauo † quęritur an ſufficiat, bannito hr̄e pacem verbis vel factis ſine ſcriptura. Puta quia probat bannitus ꝙ offenſus,vel eius hæres hñs eius cognitionem bibit ſecū vel cœpit eum per manum,& ſimilia.& vr̄,ꝙ ſic,quia per tales actus alio non dato intelligit̄ fieri pax,& remiſſio iniuriæ.

Facit

Facit qđ notat in l. 1. ff. de pac. & inſt. de iniur. §. fi. eo. ti. l. nõ ſolũ. hoc aũt ꝓbat̃, q a nõ reperit̃ hic caſus inter illos in quibus requirit̃ ſcriptura de quibus hr̃ ꝑ Dyn. in ſuo tract. ꝑ Gui. in Spec. de inſtr. edi. §. reſtat verſ. ſed ſi vnus ꝑ gl. i c. 1. de cen. lib. 6. & ꝓbat̃ ex not. in l. 3. §. pen. ff. de adim. le. ꝑ Bar. in l. 1. ff. de pac. Et vt̃ caſus in l. in ipſius. C. fam. erſc. Et ibi ꝑ Guid. & hoc ver̃ licet Gui. in Spec. in ti. de hom. ver. illud in duobus verbis videat̃ ſenſiſſe ꝯtrarium per c. pactum, de verb. ſign. qđ non ob. vt ibi no. in gl. Quia tñ facilius poſſent fieri fraudes cõiter per ſtatuta prouidetur ꝙ de tali pace debeat conſtare ꝑ publicum inſtr̃m. & tunc dicit Bald. ꝙ producens tale inſtr̃m non debet detineri ſed ſtatim relaxari. ff. de in ius vo. l. neque in fin.

39 Trigeſimonono ꝙrit̃ an ſufficiat bãnito ſi hẽt pacẽ ab vno ex pluribus hæredibus occiſi ſiue alr̃ offenſi. Quæſtio hæc in diuerſis titulis qõnum ad idẽ tẽdentiũ reperit̃ diuerſimode terminata. & licet in voluminibus habeant̃. tñ pro ꝯtrarietate determinationũ opus eſt vt aliqualr̃ inſiſtat̃. Et ideo ſciendũ, ꝙ iſta qõ fuit de facto Bononię, & ibi Oſber. de Cremona determinauit talẽ pacẽ ab vno habitã nõ ſufficere ꝑ tex. l. 1. §. denũciari in fi. de lib. agno. Itẽ q a indefinita ęquipollet vl̃ de leg. 2. l. ſi pluribus. Sed Old. tũc tenuit ꝯtrariũ q a ſtatutũ ſupra relatũ dicit ab hærede, ergo ſufficit ab vno cũ hæres ſit. Itẽ q a vindicare necẽ defuncti eſt qđ indiuiduum ergo cõpetit cuilibet hæredũ inſolidũ. ff. famil. erciſc. l. hæredes. §. antea. & de ſeruitu. ruſt. l. via. §. fin. Nec obſt. lex fi. ff. cõia præd. quia ibi ius illud indiuiduũ reſpicit corpus hæreditarium, ideo ibi requiritur conſenſus oium. ſed in ꝓpoſito tale ius nõ reſpicit qđ hęreditariũ ergo ſufficit volũtas vnius. & ita dixit Cy. in d. §. denũciari fuiſſe Paduę determinatum. Bart. aũt in l. eadẽ. §. cato. de verb. obl. dicit ꝙ licet in indiuiduis apud quẽlibet hæredũ ſit ius inſolidũ, tñ eſt ſine effectu niſi ceteri conſentiant, de ſerui. ru pdio. l. itinere, & qđ licet in tutoribus apud quẽlibet ſit inſolidũ ius actiones exercẽdi. non tñ ſic in iure ꝑ qđ tutela finit̃ l. clarũ. C. de aucto. ꝑ ſtan. & ideo in propoſito cum extingueret̃ ius vindicandi non debet tenere pax ab vno habita niſi ceteri ꝯſentiant, quod ẽt apparere dicit ex eo qđ ſtatutũ dicit ab hærede, & ſic de eo qui ex aſſe. i. in totum hæres eſt l. ſi defenſor §. 1. de interr. act. Ac ẽt quia hęres ꝑ parte non repræſentat defunctũ, niſi ꝑ illa parte. C. de rei ven. l. cũ à matre, ꝑ alia n. hr̃ vt extraneus vt ibi. & no de pr̃ato. ſtip. l. 2. §. fi. ff. de quo ſtatuto nõ cogitauit. Finalr̃ tñ concludit ſtandum maiori parti hæredũ intelligendo maiorẽ partẽ pro numero pſonarum, & vnciarum, & vbi ſint pares ſtandũ eſſe dignioribus, & ſi in oibus ſint ęquales ſtãdũ eſſe remittentibus, & ſic pacẽ facientibus de pac. l. & ſuũ §. ſi. & l. maiorẽ, in prin. & C. q bo. ce. poſ. l. ſi. reputans iniquũ eſſe ꝙ vnus ſolus q forte eſſet vnus triſtis poſſit pacẽ facere. Contra l. ſi vnus. §. ſi filio. ver ſed inter dũ. ff. de iniur. quã ſñiam dixit ęquitati conſonã. Bal. vero in hac q. multũ variauit. Nã in l. cõis libertus. ff. de i ius vo. ſequit̃ opi. Cyn. q a cum non agat̃ de pecuniario commodo, penes vnũquęq; hoc ius faciendæ pacis conſiſtit inſolidũ, ſed non ſic vbi agit̃ de pecuniario cõmodo. & ita rñdet ad not. in l. 2. C. de lib. & eo. lib. vbi allegat̃ lex ſi quis hac lege. §. ſi. ff. qui, & à qui. ma. li. non fuerit. Sed in l. 1. ff. de pact. dicit ꝙ aut tractamus de pace ad effectũ tollẽdi ꝓceſſum inchoatũ & tunc ſi ille q inchoauit remittit ſatis eſt l. per ſundũ. ff. cõia pd. Aut ad effectũ tollendi ſñiam latam, & tunc ſecus eſt. Et ſic tenet directo ꝯtrarium, dicens veram eſſe opi. Osber. & ſubdit ꝙ opin. Bart. ... maiori parte loquẽs non põt eſſe vera, q a illud verum r̃r qñ aliquid competit pluribus collegialiter. i. vniuerſis ſecus ſi ſinglr̃. Tunc n. contradictio vnius qui vtit̃ iure ſuo liberationẽ excludit ſm Innoc. de maio. & obe. c. humilis. Implicat ergo ibi ꝯtrarietatem ꝙ pax vnius ſufficiat, & nõ maioris partis, ſed debet intelligi ꝙ pars vnius ſufficiat alij non ꝯtradicentibus. Si vero aliqs cõtradicat nedum habita ab vno, ſed nec à maiori parte ſufficiat in l. 2. C. de lib. & eo. lib. vbi dicit Old. vacillaſſe ꝙ nõ eſt ver̃. cũ ſemꝑ dixerit inſpici verba ſtatuti, an loquat̃ in ſingulari an in plurali. poſt relatam oium opi. ꝯcludit ꝙ aut ius indiuiſibile accedit rei cõi. & tunc rei cõis habet nãm, & melior eſt conditio prohibentis & plus valet prohibitio vnius q̃ multorum conſenſus. vt d. l. fin. cõia prædio, & ibi concor. Aut tale ius ſtat per ſe, & tunc aut attendit ad percipiendum aliquod commodum, Et tũc oẽs debent requiri, ſed ſi diſcordant ꝓfert̃ maior pars vt l. maiorẽ, & ꝙ nc t. per

Bar.in l.hær.§.pcto.ff.ad Treb. Aut tale ius tendit ad vindictã, & tũc pfertur magis idoneus,& cuius magis intereſt de ſepul. viol. l. 3.§.ſi ad plures,& l.ſepulchri. Aut tendit ad remiſſionem vindictæ. & idem quia fauorabilior,eſt liberatio q̃ vindicta, & qa agit de publica vindicta,q̃ reſp.remittit, nec pñt ptendere cohæredes aliq̃ læſionem, qa nihil agunt niſi ut officiãt.ff.de rei vend.l. in fun. item quia illa illa uerba. Si pacẽ habuit &c. non pferunt aliqd hæredib. ꝙ poſſit extingui,quia verba ↄdõnalia non diſponunt,ſed facultatem denotant.ff.ſiquis omiſſ.cau.teſt. l.ſi quis ſub ↄdõne.Et ſic ceſſare dixit omnia ↄtraria quæ loquũtur de pluribus ius hñtib. Concludens,ꝙ ſi ſtatutum loquitur p uerba ſingularis numeri ſufficiat pax facta ab vno ex hæredibus,qui ſit honeſta perſona, & eã ſecerit bona fide. Nã & ius diuinum ad hoc hortatur offenſum,vt not.de his q no. inſ.l. furti.§.pactus. Ang.vero eius fr̃ faciẽs de eo mentionẽ in d.§.Cato. dicit de rigore iuris opin.pdictam,& ẽt Bart.non poſſe pcedere, ſed veram eſſe opin. Ober.per iura p eũ allegata,qa in iuribus ſingulorꝝ non habet locum lex quod maior, niſi in caſibus l. maiorem,& l.ↄſil.de cura. ſu. De humanitate aũt dicit veram eſſe opin. Bart. ut ſtetur maiori parti ſm eius diſtõnem dum tñ in maiori parte non computetur fœmina, quia ad eã ius uindicandi non ptinet, vt not. per gl. in vſi.feu.in tit.qui feu.da.poſ.uer.hoc aũt not. Dicit ẽt ꝙ ſi in numero minoris eſſet vnus ↄſors occiſi, & alij eſſent extranei uox illius ↄſortis eſſet oĩbus alijs præferẽda.ff. de acc. l.ſi cui.§.1.& l.ſi plures. Vides ergo in hac q. q̃, & quanta ſit diuerſitas opin. Sed ſaluo iudicio cuiuslibet melius,& ſubtilius intuẽtis mihi vr̃ aliter eſſe dicendum. Nã qñq; ius vindicãdi incipit à perſona offenſi qñq; incipit à pſona hæredis. Primo caſu ut ſi ſtatutũ dicit ꝙ nullus poſſit rebãniri, niſi habuerit pacem ab offenſo, vel eius hæred. Et iſto caſu ius ſiendæ pacis quo ad ſtatuti bñficiũ incipiat,& ortũ habeat in perſona offenſi,& ex eius pſona tranſeat in hæredem puto verum eſſe de iure non ſufficere pacẽ habitam ab vno, quinimò nec à maiore parte, cũ ab hærede requiratur pp reſpectum defũcti. Et ſic pp repñtationẽ dicta verba nõ verificanť, niſi in his q totũ eũ repñtant l. cum à mře,ſupius allegata.Pro parte.n. p qua nõ eſt hæres cenſetur extraneus.Et ſic hoc caſu ſit uera õpin. Osber.per iura per eum alleg. & per d.l.ſi quis hac lege.§.fin.in quib.iuribus ius apud quemlibet eſt indiuiduum,vt l. Carm.pia.de iu. pat. Et tũ oẽs requiruntur. Secundo caſu puta cum ſtatutum dicit occidens decapitetur,niſi habuerit pacem ab hærede occiſi.Et ſic ſolum fundatur ius in perſona hæredis non reſpectiuatum ad ius defuncti.Et iſta fuit qõ propria Osber.Old. & Cyn.Et hoc caſo puto ↄſiderandum duplex vindictæ genus.Vnum ius vindicandi ex forma ſtatuti quod datur hæredibus mortui p ppria auctoritate. Aliud ius accuſandi,vt per iudicem puniatur, vel bãniatur, & bãnitum offendendi qd̕ datur cuilibet ex forma ſtatuti. Quo ad primum ius qd̕ datur ſolũmõ ex ipſo facto homicidij ẽt nullo ſecuto pceſſu.& qa vnicuiq; cõpetit inſolidũ, licet vnus pacem faciat, non ppea præiudicat alijs qn poſſint uindicare,& offendere, nec ẽt ſi maior pars pacem faceret. Ille.n.q pacem non fecit tale ius uindicandi auctoritate propria non perdit,ut d.l.fin.cõia præd.& l. claꝛ.de auct.pre.cum ſim.Et eſt verꝭ ꝙ in iure cõpetenti pluribus,ut ſingulis diſpõ l.qd̕ maior. ad mun.locũ non habet,niſi in caſibus ſpecialibus,de qbus iſte non eſt. Quo uero ad ſm ius uindicandi p uiam iudicij, & ſic accuſandi,& faciendi puniri p iudicem, & ẽt bannitum ppria auctoritate offendendi uirtute ſtatuti pmittentis à quocũq; offendi,qd̕ ius eſt publicũ,& in quocũq; reſidet vt in pſona qualibet,ut ff.de pub.iud.p totũ. Puto verꝭ eſſe dcm Old. ſ. ꝙ ſtatutũ qd̕ loqtur in ſingulari locũ habeat ſi vnus hæredum pacẽ facit.Cũ.n.ſtatutũ ſic loquať i ſing.ſufficit pax habita ab vno.l.nõ alr̃.de leg.3.l.1.l. ſi is qs nauẽ,de exerc.cũ ſim.Nec obſt.ꝙ pıudicetur alijs, qa ſic in iure publico, ſiue plurib. ſiue oĩbus cõpetenti ↄtingit,vt l. plures.ff.de acc. & nau.caup.ſtab.l.licet.§.pen. Si.n.vnus accuſat,& nulla interueniẽte colluſione accuſatus abſoluitur, ceteris ius accuſandi ſublatũ eſt.Itẽ ſi agitur cauſa nullitatis,vel cãcellationis, vel exceptionis à bãno ſufficit, ꝙ citetur reſp.ſiue ipſam repñtantes,nõ ꝗt eſt neceſſe ꝙ ſinguli de vniuerſitate citenť, ut hr̃ plene p Bar.in extr.ad repr.ſup verbo citata,& ſi ad petitionẽ vnius cãcellationis tale ius offendendi oĩbus perit. Et hoc caſu uerificanť verba Bal. in d.l.1.ff.de pac. Nec obſt.l.claꝛ de

de auth. pręſt. & l. fi. cõia præd. cum ſim. qa loquũtur in iure priuato cõpetenti cuilibet iure pub. & ſic in eo potuit ſtatuens diſpõere quicq̃d uoluit, de iniu. & dam. da. c. in nr̃a, & ff. de pri. cre. l. Antiocẽſium cum ſim. cum plene no. per Bar. in l. toties. ff. de poll. Hoc tñ caſu verũ eſt, ꝙ ſicut vbi accuſans pſumeretur colluſiſſe non habeat locum abſolutio vt hr̃ in tit. de præuar. p totum. Ita & tũc nõ habeat locum tale beneficium ſtatuti q̃n pſona vnius hæredis q̃ pacẽ fecit eſt uilis, vel prauæ ꝯdõnis, vt ſic ſtatutum à iuris regulis ordinet ar. l. ſed vnius. §. filio, de iniur. Nec obſt. ſi dicatur rõ prædicta locum habet ẽt in primo membro, & tñ dicis diuerſam eſſe cenſuram, quia vt dixi à diuerſitate verboꝝ diuerſa cognoſcitur intẽtio l. Labeo. de ſup. le. In illa aũt q̃one, & ſic in primo membro verba ſtatuti fundata ſunt in iure competẽti offenſo, & de eius pſona in pſonas hæredũ. hic in iure ipſoꝝ hæredum nõ reſpectiuato ad defũcti pſonam, & ſic diuerſa colligitur cenſura. l. ſi idem. C. de eod. Nec ẽt obſt. qđ p hoc dicantur alij perdere ius uindicandi p pria auctoritate, q̃a non eſt veꝝ, ut dcm̃ inf. in 3. tpe parte 1. q. 10. dum tractabo, an contra rebannitum poſſit fieri uindicta permiſſa ex forma ſtatuti contra offendentem.

40 Quadrageſimo † circa eandem pacis materiã pone ſtatuto ſimplr̃ caueri, ꝙ bãnitus rebãniatur ſi habuerit pacẽ, an ſufficiat ſibi pax habita ab occiſo. Pone. n. ꝙ erat capitalis pœna p vulnere facto aĩo occidendi, ut ſic ante mortem potuerit in bãno poni ſm̃ not p Bart. in l. damni. §. Sabini, de dã. inf. & in Spec. de acc. §. uiſo, verſ. ſed pone. & ẽt in tit. de inq. uerſ. pone, ꝙ habuit pacem anteq̃ eſſet bãnitus. In hac q. r. uidendum eſt, an occiſus poſſit liberare occiſorem in quo Bart. in d. §. Sabini. dixit primo vr̃ ꝙ non, q̃a homicidium non põt remitti. l. diuus. ff. ad Syll. & ibi not. & ideo dicit ꝙ debet poni ſtatutũ in his terminis ꝙ q̃ occidit occidatur, ſed ſi habuerit pacẽ minus puniatur. Et arguit ꝙ vr̃ facta pax de occiſo, ut in §. Sabini, cũ oib. iurib. ibi alleg. In ꝯtrariũ arguit de l. ita vul. & l. q̃ occ. ff. ad l. Aq̃l. & ſubdit, ꝙ ſm̃ Guid. de Suz. tutius eſt fieri pacẽ de vulnere, & de oĩ eo qđ ex vulnere ſeq põt, & alleg. Gui. in d. verſ. ſed pone ubi latius p Io. And. & dein de relato d. Iac. de Are. ꝯcludit ꝙ aut eſt certum de mente ꝯtrahẽtium, & ſtare debemus certo. l. 1. §. ſi ꝯuenerit. ff. depoſ. aut nõ ꝯſtat. & tunc ille remiſit actionem iniuriaꝝ, & nõ vr̃ remiſſa actio de homicidio. l. ſi duo p̃roni §. Iulian. de iureiur. aut remiſit iniuriam, tũc aut vulnus erat mortale. & oĩa vr̃ remiſſa, ut in d. §. Sabini, cum ſim. Aut non erat prima facie mortale, & mors non vr̃ remiſſa, ut l. ſi vulnerato. ff. ad l. Aquil. quia de ea nõ vr̃ cogitatum, ut l. qui cum tutorib. ff. de tranſ. & intelligo hoc ꝙ vere erat mortale. Si aũt ex alia cauſa mors fuiſſet ſecuta non minus valeret pax, vt d. l. qui occidit. ex quibus patet ꝙ ꝯcludit ꝙ quis poſſit reddere pacẽ de morte ſuijpſius, & proſit homicidæ, nõ obſt. l. diuus, ad Syll. quia illud veꝝ de iure cõi, de quo dic vt ibi, & per Bar. in l. ſi maritus. §. ſi negauerit. ff. de adult. Ad ꝓpoſitum ergo dictante ſtatuto ſimplr̃, vt propoſui de bãnito dico, ꝙ ſi erat bãnitus tpe quo pacẽ habuit, & pax fuit talr̃ compoſita, ꝙ comprehendit ẽt de morte, & debebit cancellari ſi ſtatutum requirit ꝙ aliquid ſoluatur ſine dubio, quia non ꝑpea eſt immunis, ſed mitius tenet̃. Idẽ ſi ſimplr̃ dicit ſtatutum cãcellandum eſſe ex beneficio pacis, quia lex diuus cum gl. habet locum ante latam ſniam non poſt ut dr̃ per Doct. in l. tranſigere. C. de trãſact. & dixit ſupra hac ead. par. q. 30. Sed ſi non comp̃henderet mortẽ non hr̃et beneficium. Si uero non erat tunc bãnitus non vr̃ ei prodeſſe beneficium pacis. quia bannitus non habuit pacem. & ſic nõ verificantur verba ſtatuti l. in del. §. ſi extr. ff. de noxal. & l. Titius. ff. de milite. & quod ibi per Doct. Nec ei vr̃ ſufficere additio hær. per quam vr̃ ratificari oĩa geſta p defunctum, ut dicam in ſeq. q̃o. q̃a illa trahitur retro cum illis qualitatibus cũ quibus facta fuit, & ſic tali qui bãnitus nõ erat vt in regula rati lib. 6. cum ſim. & in l. eius q ff. ſi cer. pet. Niſi ergo illam habuerit ab hærede non vr̃, ꝙ poſſe cancellari. Sed aduerte, ꝙ iſtud ultimum poſſet eſſe verum ſi ſtatutũ diceret ſi fiat pax bãnito &c. Tunc. n. requiritur, ꝙ ſit bãnitus tpe quo fit pax. Sed in ꝓpoſito dcm̃ fuit ſtatuto caueri cum dr̃e cancellari ſi pacẽ habuit. & ſic ſignãri ẽt tps ptm̃ vt l. ſi iam facta. & l. ſol. ff. de pd. & dem. & qđ no. p Bar. in l. oẽs pop. ff. de iuſt. & iur. dũ tractat de ſignãtu verbi qđ põt eſſe ptm̃, & futuꝝ. Nec obſt. ꝙ leges ſiue ſtatuta nõ trahantur ad ptm̃ q̃a veꝝ eſt quantũ ꝯd ptõs bãnitos &c. qđ declara vt dixi ſupra hac ead. par. q. 10.

quæſtio. 10. vbi pro hoc vltimo oino vide.
41 Sed pone 12. † ſtatuto caueri, q bannitus qui habuerit pacem ab hærede occiſi debeat cācellari, &c. Et ſic ſufficiat, ſiue habuerit ante bannum, ſiue poſt. Titius q vulnerauit ad mortē Caium, habuit pacē ab eo vulnerato ēt de morte. Aut tacite vt dictū eſt ſupra ꝓx. q. aut expreſſe. an ſibi ſufficiat hæc pax. Bart. in pall. §. Sabini, arguit primo, q ſic, quia qui habet à defuncto, habet ab hærede. ff. de ꝓb. l. pactū. & vē expreſſum. ff. de exc. tut. l. athletæ. §. dat remiſſionē, credit contrarium cum hoc fauore hæredis ſit inductū, & ſic non pōt teſtator remittere. C. vt in poſ. l. pe. & quod ibi not. & qa ex hoc quis inuitaret ad delinquendū cum vulneratus expectās de ꝓximo mortē faciliter pacē faceret. adduxit ad ſui deciſionē, q hmōi iniuriæ ꝓſecutio non cōpetit iure hęreditario ar. ff. de ſep. vio. l. qſitū. & l. pro hærede. §. fin. de aeq. hær. Sed Bar. in l. 2. C. de lib. & eo. lib. allegās pro hac parte, q ſtatutum loqtur de hærede nō teſtatore. & ſic in eo locū nō habet ſol. matr. l. ſi vero. §. de viro. determinat ꝯtrariū, qa ſtatutum qd' loqmur de hærede cōſiderat ꝓſonā defuncti ꝓut repræſentatur ab hærede ſecūdum met Bar. in l. eadē. §. cato. de verb. obl. ſed fortior virtus eſt. in repræſentato q̄ in repræſentāte arg. C. de iure del. l. cū aliqs. item quia hęres tenetur hre ratum factū defuncti. C. fam. erciſ. l. in ipſius, & l. ſi ergo. §. 1. de iure do. Et ideo hoc caſu volūtas hæredis nō debet requiri. ff. de ſer. expor. l. 3. Patet etiā hoc ſm eum nāli rōne quia quidqd eſt cauſa cauſę eſt cauſa cauſati. ff. man. l. hæredē. ſed defunctus eſt cauſa cauſæ. i. hæredis. ff. de leg. 2. l. codicillis. §. pen. ergo eſt cauſa cauſati. i. pacis, & ſic pax ab eo depēdet. Et ſi pōt per alium ergo ꝑ ſeipſum, & multo fortius arg. ff. de min. l. quod ſi minor. §. Scæuola. Nec ob. l. 1. C. de vſufr. & l. ſcire vt in poſſ. le. alle. ꝑ Bar. in ꝯtrarium qa illa cautio ꝓſtatur hæredi vt dño, & ſic recipit eam tanq̄ quilibet ꝓprietarius nō tanq̄ hæres, hic vero tanq̄ hæres, & defunctū repræſentās facit. Credo hanc opin. Bald. verā & fauorabilē. Non ob. q ſtatutū loquitur de hærede, qa cum de homicidio loquatur habuit reſpectū ad id qd' frequentius accidit. ſ. q plurimū interficiūtur incōtinenti, & ſic pacem reddere non pñt. Si ergo aliter contingit idem eſt ꝑ identitatem rōnis. ff. de leg. nā ad ea. & qd' no. in l. tale pactum. §. ſi. de pact.

Aduertendum tñ eſt, q bannitus debet oſtēdere aditionē hæreditatis, alias nō diceretur habita ab hærede. l. 3. §. ſi qs hær. ff. de ſtatu li. & l. q. hær. de cond. & demon. Et ideo ſi qs decederet ſine hærede ſm not. in l. ſi. ff. de in ſtit. & l. ſine hærede. in prin. de admin. tut. & l. poſtq̄. vt leg. no. ca. Puta qa facta diligenti inueſtigatione, & excuſſione ſm formam. l. pen. C. ad Treb. nō reperiretur qui hæres eſſe vellet. forte ſibi pax habita à defuncto nō ꝓdeſſet. Faciunt no. ꝑ Bart. & Bal. in l. 1. C. de act. & obl. qd' & ſi ſubtile ſit, tñ non ſapit æquitatem, & forte ēt non eſt verū. quia ſi diceremus ſufficere pacem habitam à defuncto de eius hæredis ꝑſona non eſt curandum, quin imō ſi aditur hæreditas qſtio remaneret clara. cū adeundo oia geſta defunctū ratificare dicat, vt dictum eſt ſupra ꝓx. q. & probat. C. de lib. cau. l. ſi ab eo. niſi in his quæ in fraudē ipſius hæredis geſta eſſent ſm not. in l. 2. C. de his q̄ in frau. pa. Concludatur itaque pro parte fauorabili quod ēt tūc ſufficiat pax habita à defuncto licet tutius ſit aditionē hrdi tatis oñdere. Vide tñ quæ dicā infra q. 49.
42 Quero † circa idem 42. Dictum ſtatutum reqrit, q de pace habita ab hęrede conſtet ꝑ publicum inſtrm. de pace conſtat per inſtrm taliter qd' aditio non inducitur ſm ea quæ dixi ſupra q. 36. ſed de illa probatur ꝑ teſtes. Queritur an beneficiū pacis ꝓſit bannito vt poſſit cancellari. Iac. Bur. diſputauit q. in ſiſi. de qua Doct. ponūt in l. certi cōdictio. §. qm̄ ff. ſi cer. pet. & cōcluſit, q licet per teſtes non poſſit ꝓbari ex forma ſtatuti debitū vltra cētū ſolidorū. Si probatur ꝑ inſtrm promiſſio indēnitatis, vel intereſſe ꝑ teſtes poterit probari de quātitate damni, vel intereſſe, qa ſtatutum loquitur de pace nō de aditione. Secūdo, quia verū eſt, q non eſt facta ꝓbatio ꝑ teſtes, ſed ꝑ teſtes, & inſtrm. & ſic confectū eſt vnum mixtū. ergo ſtatutum in eo locū ſibi nō vendicat. per not. in l. 2. de verb. obl. Sed iſta ratio ad ꝓpoſitum nō adaptatur, quia illud ſtatutū eſt prohibitiuum. ſ. qñ non poſſit ꝓbari ꝑ teſtes. Iſtud affirmatiuū, q debeat conſtare ꝑ publicum inſtrm. Et cum iſtud ſit fauorabile debet hre locum in mixtis, vt no. per Bart. in d. l. 2. Sed attende, q imō effectiue iſtud ſtatutum eſt prohibitiuum. i. q pax nō poſſit ꝓbari ꝑ teſtes, ſicut dicimus in negatiua. l. ſi. in prin. de doli excep. & in l. inter ſtipulantem. in princ. de verb. obl. Et ideo argm̄

arg.in prędictum facit ad propoſitum.ſ.quod dictum ſtatutum nõ habeat locũ in hoc mixto.Et ſic poſſit aditio probari per teſtes. Pro hac deciſione allegatur tex.d.§.qm̃. cum gl. ſua. nam tex.ibi dicit,ꝙ ille contractus mutui fit re,& verbis, & gl.exponit.i.verbis interueniente re.ſic in propoſito iſta probatio pacis fit per inſtr̃m. interuenientibus teſtibus quod hoc facit, ꝙ vbi alteratur nã probationis ſuper aliquo,vt quia dr̃ quod infamis admittatur ad ꝓbandum ſimoniam, vel adulteriũ.Illa alteratio non extendit ad circũſtantias,de ſimo.c.ꝑ tuas,& ꝑ Bart.in l.in q̃nibus.ff.ad l.Iul.maieſt. & ꝑ Bal.in auth. ſi dicat. C.de teſti.ita in ꝓpoſito cũ iſta forma ꝓbõnis detur ſuper pace nõ trahitur ad circũſtantias. Et ſic additio poterit ꝓbari ꝑ inſtr̃m. quod eſſe verũ oſtenditur, hæres nõ põt eſſe niſi poſt mortem,de reg.iur.l.hęreditas.de vulg.& pup.l.2.§.1. De morte aũt rñr non fit inſtr̃m maxime in occiſo ſm̃ no. per Bar.in l.in ſenatum.ff.ad Turp.& C.de ꝓb. l.fin.& C.ad l.Aquil.l.contra negantẽ. Si.n. intelligitur,ꝙ mors non poſſet ꝓbari per teſtes,ſtatutum quaſi de nihilo ſeruiret qñ daret beneficium pacis habitæ ab hærede. Intelligitur ergo,ꝙ ipſa pax ꝓbetur ꝑ inſtr̃m. Circũſtantiæ vero poterunt probari per teſtes. ad quod ẽt facit quod hr̃ in iuribus ſupra ꝓxime allegatis.In quibus dr̃ per cõtrarium, quod licet maleficium nõ probetur ꝑ inſtr̃m, tñ circumſtantiæ maleficij bene probantur per inſtr̃m,vt puta adulterium probatur ꝑ teſtes. Matrimonium põt probari per inſtr̃m.& ſic de ſi.vt ibi, & per Bal.in l.optimam.C.de contrahen.& cõmit.ſtip. Et intelligo prædicta ꝓcedere ſtatuto dictante,vt ſupra.Si vero ſtatutum diceret,ꝙ in cauſa cancellationis nõ admittatur ꝓbatio per teſtes ſecus eſſet, q̃a tunc hrẽt locum in quolibet articulo cauſæ arg.ff.de tranſac.l.cum hi,ſm̃ Bar.in fi.in l.ſolet.de ali.& cib.leg.& Bald.in l.2 de iureiur. Puto tñ,ꝙ ẽt tunc poterit ꝓbari mors,& filiatio. alias redderetur ſtatuti diſpoſitio inutilis. Cum.n.ſtatutum det beneficiũ pacis habitæ ab hęrede,& dicat,ꝙ in cauſa cãcellationis nõ admittatur ꝓbatio ꝑ teſtes debet intelligi ſuꝑ his quæ pñt probari ꝑ inſtr̃a vt ſuper pace,ſuper aditione, ſuꝑ matrimonio.Sed in his quæ rñr non pñt ꝓbari niſi per teſtes,vt de morte,& filiatione, vel parentela ſtatutum non intelligitur.l.ita autem,in princ.cum ſi.ff.de admin.tut. & ne iuris diſpoſitio reddat̃ inutilis.l.talis ſcriptura.in fi.& l.ſi qñ.de leg.1.& l.Titia.§.idem, reſponſo primo, de verb.oblig.

43 Quadrageſimotertio † pone ſtatutũ dans bãnito beneficium pacis reſtringit ſe ad certum tp̃s,puta q̃a dicit dum tñ pax facta ſit intra ſex mẽſes à die lati bãni. Ex hoc ſtatuto poſſent oriri multæ q̃ões.& ſubtilis inueſtigator à ſeipſo poterit reperire.Quarũ ad p̄ſens duas tm̃ gratia breuitatis attingam.Prima erit an pax poſſit fieri abſenti. & ſic an ſufficiat pacẽ fuiſſe factã abſente bãnito intra terminũ ſtatuti,quam q́ó format. Bal.in l.2.C.de lib.& eo.lib.& ibi primo allegat,ꝙ non ꝑ l.ſi cũ Corn.de ſolu.In contrariũ allegat quod ſic.q̃a liberatio põt fieri abſenti, vt no.ff.de lib.le.l.non ſolũ.§.ſi liberationis verba.Cõcludit,ꝙ pax ꝑfunctoria qualis ſit in foro pniali põt fieri inter abſentes,vt no. inſt.de iureiur.§.fi.pax vero ſolẽnis non põt fieri,niſi interueniente pñtia,vel organo iuxta no.C.de ſacroſan.eccl.l.illud,&de actio.& ob.l.ꝯſenſu.Et demũ arguit ꝯtrariũ. de l. Labeo.ff.de iureiur.& nõ ſoluit. ſed Bart.in d.§.ſed liberationis.rñdet quod ibi interuenit nũc ius vel epiſtola. In hac q.ꝯſiderandũ puto qđ interdũ pax eſt neceſſaria hinc inde,quia ex omni parte ſunt factæ iniuriæ,& tũc talis pax eſt de nã pacti, vt l.1.ff.de pac. & ſicut pactũ non põt fieri inter abſentes,vt ibi.ita nec pax. Si vero pax req̃ritur ſolũ ab vna parte, quia ex altera parte tm̃ fuit illata iniuria,tunc non req̃ritur ꝓmiſſio,ſeu ꝯcordia,ſed ſolũmodo req̃ritur ſimplex remiſſio facta à paſſo ei q̃ intulit ſm̃ Guil.in Spec. de treug.& pa.verſ.Itẽ ſi ex altera.Et ideo cum ex forma ſtatuti req̃ratur pax ſecũdo modo .i.remiſſio iniuriæ,ab offenſo,vel eius hærede.dicendũ eſt in hoc articulo illud qđ in remiſſione dr̃,ſiue in liberatione in qua gl.sũt cõtrariæ.Nam gl.in l.idẽ in duob.ff.de pact. & in l.Põponius ſcribit de neg.geſt.tenẽt,ꝙ nõ valet in §.ſi liberationis verba.Tenet gl. ꝙ valeat,ſed veritas eſt ſm̃ Doct.ꝙ aut fit remiſſio abſenti ſimplr̃. & tunc nõ valet,vt in iuribus ſupra alle.Aut fit remiſſio alicui recipiẽti pro abñte,& tũc valet,vt in iurib. ſupra alleg.&vbi alias q̃rit̃ actio ſi cedat, & nõ alias vt not.ĩ l.huius.de leg.1. Hoc caſu q̃rit̃ exceptio ip̃o iure l.reſcr.§.fi.ff.de pa.&ꝑBar. vbi ſupra,& in l.tale pactũ.Et hęc de prima.

Secunda

44 Secunda qō & ſic. † 44. eſt an ad beneficium ſtatuti obtinendum ſufficiat, ꝙ talis remiſſio facta abſ̄nti recipienti pro bānito fuerit facta ante tp̄s, licet ratificatio fuerit facta poſt tp̄s. Dixit Bal. in l. 1. ff. de pact. ꝙ nō ſuf ficit. ff. de app. reci. l. 1. rem ra. ha. l. honoꝝ. & quod not. per Inn. in c. cum in tua. qui ma. acc. poſſ. Quod ut patet ex his q̄ ibi dixit, & ex his quæ dixi ſupra prox. q. debet intelligi in pace facta ſm̄ primum modum per quem requiritur hincinde promiſſio. Sola vero remiſſio ex altera parte q̄ ēt pax dr̄, ut ſupra prox. q. dixi poteſt q̄ncunq; ratificari, quia illud ius quæritur ſibi ignoranti, & ratificatio requiritur non ut q̄ratur, ſed ut perdat, ſicut dicimus in legato. l. cū pr̄. §. ſurdo. ff. de leg. 2. & de ɔd. inſt. l. ſi quis ita. Sic itaq; vbi apparent duo banniti de offenſionibus hincinde factis, & tractaretur de vtriuſq; cancellatione pax reqritur reciproca, & in forma ſolēni. Si aūt vni tm̄ fuiſſet illata offenſio, vel de vnius tm̄ cācellatione tractaretur, ſufficeret pacem factā extraneo recipienti ꝓ bānito, qđ maxime veꝝ eſt ſi eſt notarius recipiens ꝓ not. per Guil. & Doc. in l. non alr̄. de ado. rem pup. ſal. fo. l. non quaſi. de mag. ꝯue. l. 1. §. exigit. & ꝓ Bar. ff. de verb. obl. l. ſtip. iſta. §. ſi quis inſulā. Quīnimò ēt ſi fiat ſacerdoti recipienti noīe bāniti. l. 1. §. ius pub. ff. de iuſt. & iu. iuncta d. l. non alr̄. ſm̄ Guid. de Suz. cōſulendo. Et ſic debet reſtringi, & declarari qđ dixi ſm̄ Bal. ſupra prox. q. Pro quo vide qđ ſcripſit Bart. in l. non ſolum. §. 1. ff. de iniur. quæ debent intelligi procedere. Aut cum inſtrumento, aut fine, ut dixi ſupra 38. q.

45 Si autem econuerſo, & ſic 45. † Aliquis nomine offenſi pacem faceret bānito, & offenſus poſt terminū ratificaret abſq; dubio bānitus beneficium ſtatuti non hr̄et, ut d. l. bonoꝝ, cum ibi not. & ſic ſit expedita 45. q.

46 Quadrageſimoſexto † circa eandē mām cauetur ſtatuto, ꝙ oēs bāniti rebannianē ſol uēdo quartam partē ɔdēnationis, dūmodo nullus poſſit rebāniri, niſi habuerit pacem ab offenſo, vel eius hærede. Titius fuit poſitus in bāno ex eo ꝙ blaſphemauit Deum. Quæritur an poſſit hr̄e beneficium ſtatuti? In hac q. ɔſuluit Bar. ɔſ. 168. & incipit ɔſiliū. Miniſter fratrū de pniaria, in quo dixit talē bānitū hr̄e poſſe beneficium ſtatuti, q̄a hēt pacē ab offenſo. Blaſphemādo. n. Deus prin cipalr̄ offenditur. Sed nos uidemus, ꝙ Imperator ei q̄ ip̄m blaſphemauit facit pacem, & remiſſionem de iure ſtatuto, & ſcripto. C. ſi q̄s Imp. ma. dix. l. 1. ergo magis Deus, cuius ꝓpriū eſt miſereri, & parcere. Et hoc eſt q̄a in epiſt. inter claras. C. de ep. & cler. dr̄, ꝙ eccleſia nunq̄ claudi gremium redeuntib. & ali bi. Veniam pœnitentib. damus. C. de hæret. l. Manich. in fi. Vnde ſine dubio ſola ɔfeſſione, & remiſſione ſimplicis ſacerdotis dr̄ talis hr̄e pacem ab offenſo. Aut ſi diceremus eum non hr̄e pacem cum nō reperiatur offenſus q̄ poſſit pacem facere, tūc dicendū eſt ꝙ illa clauſula. Null' tn̄ &c. nō pōt referri ad iſtos terminos in quib. nullus offendit, ſed iō puniī q̄a ɔtra bonos mores. Facit quaſi uerba illius clauſulę ad iſtos terminos adaptari nō poſſint ar. ff. de adm. tut. l. ita aīt, in prin. & §. 1. facit. ff. de poſtu. l. 1. §. deinde, & qđ ibi not. ſ. ꝙ cl'a vlt. poſita referē ad ea ad q̄ cōmo de referri pōt. & ſm̄ hoc hic bānitus remanet in pced. parte in diſpōne ſtatuti. Ad qđ facit collatio illoꝝ verboꝝ, vel eius hærede, q̄ ad Deum offenſum adaptari nō pn̄t, arg. ff. de uino le. l. fi. §. cui dulc. & l. q. non milit. §. Lucio, de hær. inſt. Et faciunt q̄ dicā infra in fi. 48. q. Nec obſt. ꝙ dixi ſupra 40. q. iuxta fi. quia ibi ſtatutum habebat vnicā partē tm̄ diſpoſitiuā hic vero diſpoſitiuā, & limitatiuā.

47 Quadrageſimoſeptimo † ſtante eod. ſtatuto, Titius fuit bānitus pro iniuria facta filio Caij, habuit pacem a Caio debito tp̄e: Quæriē an ei pſit dicta pax? In hoc Bar. br̄ dixit qđ ſic, niſi pater ſit uilis pſona. l. ſed ſi vnius. §. filio. ff. de iniur. ꝓ illum tex. qđ etiā intellr̄ ſiue ſit in ptāte, ſiue emancipatus ſm̄ gl. inſt. de iniur. §. itaque. quā gl. tenuit Dyn. & ſequitur Cyn. in l. ſi noui conuitij. C. de iniur. in q. 4. Sed Iac. de Are. & Old. dn̄s ꝙ remiſſio quam pr̄ facit de iniuria facta filio nocet ipſi filio viuo pr̄e, eo aūt mortuo non l. 2. §. cete ꝝ. ff. ſol. mat. & ſic ſm̄ Fran. de Ar. in d. §. filio, hæc q. non eſt expedita. Ang. aūt ibidem dixit opin. Bar. veram ſi ſtatutū loqtur in rem, puta quia dicit cancellet ſi habuit pacem. Habet. n. tunc ab eo qui facere potuit. Si uero ſtatutū dicit ſi habuit pacem ab offenſo, vel eius hærede dicit dem̄ Bart. non pcedere, q̄a filius eſt ille q̄ eſt offenſus l. lex Corn. §. illud, eo. tit. Subtilius aduertendum puto, ꝙ in iurib. ſupra alleg. agitur de actione priuata remittēda non de pœna publ. Et iō forte illa iura nō ꝓbant id ad qđ allegā-

tur. Pro Bar. tñ facit l. in pſonã. §. 1. de pact. & qđ ibi no. Et ideo mihi vr̃ ſic dicendum, ꝙ poſtq̃ ciuitas ſtatuẽs remittit penã ſibi applicãda ſub ptextu pacis habitæ ab offenſo, ꝙ illa pax debeat pcedere ab illo cui ius principaliter cõpetebat arg. l. eius eſt nolle. de reg. iur. & l. is põt. de acq. hær. & qđ hr̃ in l. iure gẽtiũ. §. ſi paciſcar. ff. de pac. & ideo aut bãnitus fuerat qs ex iniuria facta filio p quã cõpetit actio ptoria patri, qa non p verberatione, pulſatione, vel domus filij introitu. Et tũc ſi vera eſt opin. Bart. illa. n. actio patri cõpetit, & nõ filio, & principalr̃ dr̃ pater offenſus ſicut filius ita intelligo l. 1. §. vſq; adeo. de iniur. & l. ſed ſi vnius. §. filio. & l. in pſonã & ꝙ dixit Bar. in l. ambitioſa. circa prin. Sufficit. n. tũc pax habita à patre ẽt emãcipati, niſi pr̃ reſpectu filij ſit vtilis pſona: vt ibi. Si vero fuit bãnitus p offenſione manu facta vel introitu domus filij, vt ſupra. Pro qbus iniurijs cõpetit filio ciuilis ex l. Corn. iniuriaꝶ actio, vt l. lex Corn. in prin. & §. illud. & nũc ſit vera opi. Ang. tũc. n. filius eſt principalr̃ iniuriatus, qa pulſatus vel verberans qđ factũ nõ põt principalr̃ ad patrẽ trahi. l. in lib. §. factæ. de capt. l. nec vtilẽ. ff. quib. ex cau. ma. Et ſic nõ ſufficit qa patri actionis pdictæ exercitium cõpetat, vt dixit gl. in §. illud, qa noie filij exercet nõ ſuo vel exercet actionẽ filij nõ ſuã. Et ſic vtroq; modo non eſt ille de quo ſtatutũ loquit. l. ſi vero. §. de viro. ſol. matr. ſiue dicat ſtatutum intelligi de offenſo principalr̃ ſiue de eo in quo actio radicat. Vnum tñ poſſet eſſe veꝝ, ſi eſſet bannitus p p filij mortem, pater eſſet ille qui ex morte filij principaliter offenditur. Et tunc poſſet reddere pacem ẽt ſi non ſit hæres filij per dicta iura. & ſic põt limitari quod dixi ſupra in q. 35. vt ibi tetigi in fin. An aũt ſufficiat pax habita à dño pro iniuria facta ſeruo pro iniuria facta vxori à marito, & ſi. vide per Bart. in l. 1. §. vſque adeo. de iniur. ver. idem ait. & per Cyn. in d. l. ſi non conuitij. quæ ẽt per prædicta poſſunt declarari.

Stante dicto ſtatuto dante beneficiũ bãnito ſi habeat pacẽ ab offenſo, vel eius hærede de qua ꝯſtat publicum inſtr̃a interueniente pacis oſculo vel non. Contingit caſus ꝙ bãnitus ſucceſſit hæredi offenſi, & fecit fieri publicum inſtr̃m à notario qualiter ipſe vt hæres offenſi ſibijpſi proprio noie pacem faciebat de offenſionibus pro qbus bannitus fuerat. Quærit an habeat beneficiũ pacis, & ſic

48 debeat cancellari. 48. † Iſta qõ fuit de facto Bononiæ, & eã diſputauit dñs Bartolucius de Pretis ſolennis doctor. Et dixit qõnem hr̃e duo dubia. Primũ, qñ ſtatutũ ſiue prouiſio dicit ſine oſculo. Secundum, qñ cum oſculo. Ad primũ, qñ ſtatutũ dicit ſine oſculo, arguit ad negatiuã. Primo, à verbis ſtatuti quĩbus recedendum non eſt. l. conſt. ad mun. l. 1. §. ſi is q nauem. de exerc. Ipſa aũt vñr requirere actum duoꝶ, dum dñt habita pace ab offenſo, vel eius hærede. ff. de pact. l. 1. §. pactũ. l. ille à quo. §. tẽpeſtiuũ. ff. ad Treb. cũ multis ſim. Cũ ergo hic nõ ſit actus duoꝶ, ergo non hẽt beneficium. Secundo, qa vbi qs hẽt actionem ꝯtra tutorẽ, cũ non poſſit ſuſtinere vicem duoꝶ dat curator ad litẽ de tute. l. q hẽt. C. de in li. dan. tu. p totum. Tertio, à nã extinctionis quã operat aditio hoc modo ius retinendi in banno. i. ipſa diſcordia vr̃ extincta p ſucceſſionem. ſicut debitor ſuccedit creditori, vel ecõuerſo de ſolu. l. Stichũ. §. add. C. de pact. l. debitori. de neg. geſt. l. ſi ab eo. cũ ſimi. Si ergo eſt extincta diſcordia, non põt hr̃e locũ ſtatutũ. Ad affirmatiuã arguit ſic. In act. bus voluntarijs qs vtit vice duoꝶ ar. ff. de off. pſi. l. 1. & 2. de off. pſi. l. præſes. de adop. l. ſi ꝯſul. de ſti. ſer. l. 1. §. ſi cõis. Sed actus pacis eſt volũtarius. ergo &c. Secundo, qa tutor ſibijpſi auctorat emẽdo bona fide vel ſoluendo. C. de ꝯtrah. emp. l. cũ ipſe. & ff. eo. tit. l. fiſtulas. § q fundũ. Item qs ſibijpſi parcit. ff. de ẽdil. edic. l. cũ aũt. ergo ſibi dat pacẽ. Præterea qs dat ſibi vicẽ l. plane quod cuiuſq; vni no. ergo, & pacẽ. Pro hac parte adducit argm̃ de tanquam, quia ille bannitus nõ fecit, vt ipſe ſed tanq̃ hæres. vnde alius ſibi vr̃ pacem facere. de adop. l. ſi pater. § q duos. cum ſi. allegat ad hanc partem multa iura l. fi. C vbi, & apud quem l. filius. de inoff. teſta. & multa alia ſoluit valere pacẽ, & prodeſſe ſibi per pdicta. Ad ꝯtraria rñdit, qa licet requirat actus duoꝶ hic adeſt, qa eſt actus banniti, & hæredis Nam non facit ſe ſibi pacẽ vt ipſe, ſed vt hæres Nõ ob. ꝙ ius diſcordiæ ſit extinctum, qa fatetur quo ad ius cõe, ſicut in ſimili no. in l. frater a fratre. ff. de cond. inde. & de duo re. l. fi. & de fideiuſſo. l. Vranius. Præterea dixit non videre effectualiter extinctum. l. ſi ei. §. ſi is cui. de euic. vera eſt eius deciſio pro qua Alb. in opere ſtatutorum. q. 263. breuiter dicit qõ fuiſſe

fuiſſe diſputatam,& ita determinatum fuiſſe ꝑ d.l.filius.dixit melius facere.l.ſtatu libera. §.ſi filius.ff.de ſtatu.& eūdē. §. allegat Ray. idem tenens in d.l.filius. Secundū dubiū qñ ſtatutū reqrit pacis oſculū non fuit profecu tus dicēs illud eſſe magis dubitabile,ſed pōt dici idē qua ſi illud requirat vbi interuenire pōt,alias non, ſicut dr̄ in pupillo conſtituen te domiciliū in quo requirit aius, quia intel ligitur qñ conſtituit ab eo qui hēt aium ſiue cognitionē,alias non requirit animus: quia intellr̄ qñ conſtituit ab eo qui hēt animum ſiue cognitionem, alias non requirit argm̄. C.de emancipatio.libero.l.pen.ſm Bart. in l.placet. ff.ad mun. Et ſicut dicimus in renū ciatione quæ debet fieri in manibus ſuperio ris.quia intelligitur qñ poteſt, alias non re quiritur, vt Papa renunciante papatui, vt not.in c.1.de renuncia.lib.6. ſicut ēt in ma trimonio quod requirit verba,quia intelligi tur qñ fit ab eis qui loqui pñt,alias non, vt in c.tuæ.de ſponſa. Et facit quod hr̄ in l. 1. §.lex falci. ff. ad l. fal. & quod dixi ſupra q. 46. Præterea ſm morem aliquarum partiū ēt hic poteſt interuenire pacis oſculum.ſ.o ſculando ſibi ipſi manum,&c.Poteſt ergo ip ſe bannitus vt hæres offenſi, ſibi vt bānito q offendit pacem reddere qđ eſt notandum.

49 Sed pone quadrageſimonono loco†ſtatu to cauet bannitum dr̄e rebāniri habita pace ab offenſo,& nihil dicit de hærede, an ſuffi ciet pax habita ab hęr. Alb.in qōnibus ſtatu to℞.q.264.formauit qōnem hoc modo. Sta tuto cauet,ꝙ qs nō exeat de bāno ſine volū tate offenſi,& nihil dicit de hærede. Quærit ſi offenſus morit ſine hærede, an poſſit de bāno exire.Et dicit,ꝙ ſic.arg. C. ſi man. ita fue.l.1.& qa poſt mortē velle nō pōt. C. de ſac.ſan.eccl.l.1. Et ꝑ hoc bene facit ſm eū. ff.loca.l.4.& extra de reſcr.c.ſi gratioſe. lib. 6.cū ibi not.ꝑ Arch.& Io.And.de off.deleg. c.ſi delegatus.eo.lib. & qđ no. C. de ꝯtrah. emp.l.ſi.Idē putat ſi ſtatutū loqueret de hæ rede,& offenſus decederet ſine hęrede.Dixit ēt Odoſ.tenuiſſe,ꝙ ceſſante omni ſtatuto bā nitus nō poſſit eximi de bāno ſine licētia oſ fenſi ꝑ l.ſi manumiſſus.C.de lib.& co.lib.& C.de epiſ.& cler.auth Itē nulla cōitas. Si re cte ꝯſideras termini ſunt oīno diuerſi. Aliud em̄ eſt dicere ꝙ bānitus rebāniat habita pa ce ab offenſo. Et iſto caſu puto ꝙ ſufficiat pax habita ab hærede in auth. de iureiur. à mo.pſt.§.1.cū ꝯcor. Eſt.n.ſtatutū fauorabile ergo ſic debet intelligi l.illud. C.de ſac. ſan. eccl.& qđ not.ꝑ Bart.in l.ſi ꝯſtāte.ſol.matr. i 1.q.Et iſto caſu ſi morit ſine hærede nō ha bebit beneficium ſtatuti,vt dixi ſupra q. 41. Non.n.habuit à defuncto,nec ab hęrede.Et ſic nō pñt verificari verba ſtatuti.l.hos accu ſare.§.ſi.ff.de acc.cū ſi. Nō tñ ſequeret ꝙ de bāno ꝑ aliā viā exire non poſſit et ſi ve℞ eſ ſet vltimum dcm̄ Odoſ. per ea q̄ dixi ſupra prox.q.in ſi. Et aliud eſt dicere ꝙ qs nō poſ ſit exire de bāno ſine volūtate offenſi. Quo caſu locū hr̄e non pōt quod dixit Alb.ꝑ iu ra ꝑ eum allegata.Sed recurre ad plene noc. ꝑ Bar.in l.centeſimis.§.ſi.ff.de verb.obl.Vbi patet ꝙ aliud eſt reqri ad eſſe voluntatē, & aliud ceſſare voluntatē. Illud aūt quod dixi ſtatuto nō diſponēte aliqd bannitū nō poſ ſe eximi de banno ſine voluntate offenſi mi hi non placet,qa aut vult eximi de banno ꝑ viā iuſtitię puta ſoluendo ꝯdēnationē,& ela rū.ꝙ voluntas non reqrit cum debeat illā ſi ſco,inſt.quib.mod.tol.obl. in princ. & §. 1. Aut ꝑ viam grãz,& idem, quia fiſcus poteſt ſuū remittere vt ibidē.Fateor tñ ꝙ ex illa re miſſione nō tolleret ius ipſius offenſi,vt d.l. ſi manumiſſus.ꝑ quo tñ vide q̄ dicā infra in vlt.temp.parte 1. q. 10. Vbi tractabo an per reſtōnem a banno tollatur ius q̄ſitū tertio.

50 Quinquageſimo qro †dixi ſupra i primo tpe parte 1.q.5. ꝙ vniuerſitas qnq; banniri pōt.Pone,ꝙ vniuerſitas fuit bānita,& ꝙ di ctat ſtatutū ꝙ bāniti debeāt cācellari ſoluen do certū qd ſi pacem habuerint ab offenſis. Quęrit an cuilibet de vniuerſitate debeat fieri pax, & an qlibet debeat quātitatē taxa tā ſoluere? Alb.de Gād.in opere ſuo in rub. de bānitis.verſ.itē qd ſi. quē ſequit Alb. vbi ſupra q. 10.tenet ꝙ cū fuerit tm̄ vnum factū ſufficiat pacē reddi ſyndico, & ꝙ ſoluat tm̄ vnica quantitas.alleg.ff.qđ cuiuſq; vni.no mi.l.2. ibi non erit hoc dicēdū quaſi a pluri bus,&c.& ff.de fideiuſſ.l.mortuo.Iſta qō eſt facilis ſtatuto ſimplr̄ dicente de bānitis. Sed magis eſſet dubitabilis ſi ſtatutū diceret ꝙ q̄libet ꝑſona bānita,&c.Idē tñ putarē.ſ.qd hrēt beneficiū ſtatuti, qa ēt appellatione ꝑ ſonæ cōprehendit vniuerſitas. caſus eſt in l. 1.C.de iuriſd.om.iud.licet Inn. dixerit ꝯtra riū in c.graue.de ſent.excō.vbi dixit,ꝙ ſi fa cio Titiū ꝓcuratorē ꝯtra oēs hoies, nō erit ꝓcurator ꝯtra vniuerſitatem,quia.i. nomen iuris

iuris qđ ēt non ſequiť Bal.in l.ſed ſi hac.§.q manumittiť.ff.de in ius voc.per l.metum.§. animaduertendū.ff.qđ met.cau.Itē qa vnica ſufficeret ſolutio,vt d.§.qui manumittiť. & l.intin.§.vniuerſitatis.de re diui. & quod dixi ſupra parte prox.huius temporis.q.26.

Poſtquā in mā pacis verſamur circa idē.
51 51.quæro † bannitus ex eo qđ Titium interfecit vel ꝑcuſſit fecit pacē cum quodā alio ſuo inimico, vel cū eodē Titio nō exiſtēte ſtatuto ꝙ debeat cancellari, & in ea pace fuerūt factæ ꝓmiſſiones de inuicē nō offendendo.deinde ille q pacē fecit ſub prætextu ſtatuto quo ꝓmittiť bānitū poſſe impune offendi, verberauit dcm̄ bannitū cū quo pacē fecit vel aliter,offendit. Quæriť inciderit in pœnā rumpentis pacem ſtatuti qđ imponit maiorē quā ꝓmiſſionis factę in pace. Hanc q.diſputauit Bar. q̄ eſt vulgatis,& incipit Lucanę ciuitatis,&c.& cōiter hř. & ideo breuiter me expediā.Cōcludens vna cū eo ꝙ nec in pœnā ſtatuti incidit,nec in pœnā cōuentionalē.De pœna ſtatuti eſt clarū,quia illud ius ꝑdidi bannitus,vt dcm̄ eſt in 1. parte huius tpis.q.4.De conuentionali probať,quia talis pœnalis ſtipulatio fuit nulla tanꝙ adiecta ꝯtra illud qđ erat inductū publica vtilitate,vt l.2.C.qn̄ lib.vni.ſiue iur.vin.iīſcta l. iure gētiū.§ ſi paciſcar.ff.de pact. itē qa licuit ei rūpere fidē datā hoſti. vt dixi ſupra in parte p̄cedēti.q.15.p l.1.§.non fuit. ff.de dolo. Tertio qa cū publico iure vindictam proſequať,vt dixi ſupra eadē parte p̄cedenti.q.44. illud ius remanſiſſe non vř.facit. ff.de inoff. teſta.l.filius.de bo.lib.l.ſi filius. De quo dic plene vbi ſupra quod ſequitur Bald.in multis locis in d.§.item ſi paciſcar.in d.l.2.qn̄ li. ſine iud.vin.vbi ēt Bar.ponit.Sed in l.1.ff.de pac.referendo opi.aliquid add.dicit.n. deciſionē verā in bānitis qui ſunt extra ꝓtectionem.ſ.qui pňt impune offendi. De qbus dixit Bart. & addit rōnem: quia ius offendi eſt introductū in odiū bannitoꝝ,ergo ei renūciari nō pōt,vt no.in l.2.C.ne ſi.do.den. in l.ſi diuerſa.C.de trāſact.in l. ius publicū. ff.de pactis.Et ſiue ꝑ ꝑ publicam vtilitatē ſiue ꝑ ꝑ odium bannitoꝝ ſit introductum renūciari nō potuit.In bānitis q ex forma ſtatutoꝝ nō poſſent offendi dicit, ꝙ offendēti imponiť pœna iuris cōis nō ſtatuti,qa illud ꝑdit bānitus,niſi pęna ſtatuti ſit minor Tūc eīn illa imponiť nō ꝙ illud beneficiū capiat bānitus ſed qa offendēs eſt illius benefic. pax.ff ad l.fal.l.cū dote.Illud dcm̄ credo. rū ſi ex forma ſtatuti diceret ꝙ bannitus 1.ō fiat ius ẜm formam ſtatuti.Si aūt nullum eſt ſtatutū ꝙ ꝯtra bānitos loquať nihil ꝑdunt, niſi illud ꝙ in banno ꝯtinetur ēt ẜm Bald.in l.1.C.de hær.inſt.& dixi ſupra.in 1.par.huius tpis.q.3.Subdit ēt in d.l.1.ꝙ ſi pax eſſet iurata talis bannitū offendens dřet puniri ſi accuſareť, qa tunc pax valeret iure diuino, & humano.Licet aūt poſſet accuſari non tn̄ poſſet ꝯtrā eū inqri, qa reſpublica nō eſt offenſa,qa voluit eū offendi poſſe. & ſic ei nō ſit iniuria. credo, ꝙ iſtud dcm̄ in foro ciuili nō ſeruareť, quia ſi ponimus tale pactū contra publicā vtilitatē factum eſſe ꝯtra bonos mores, tale iurm̄ nullius eſſet momenti ēt de iure cano.vt in regula nō eſt obligatoriū & idem ſi diceret alia rōne nullum ipſo iure,vt d.l.nō dubiū.Poſſet aūt forſan in foro eccleſia, ꝯueniri quod canoniſtis relinquo. Sit ergo ꝯcluſio in hac q.licet aliq alř dixerint,vt refert Bal.in d.l.1 C.de hęred.inſt. & Alb.vbi ſupra q.29.vbi dicit Odof.diſputando ſic tenuiſſe p l.q ſeruum.de verb.obligatio.ꝙ in bānitis de qbus qō loquitur, talis offendēs illum q erat bannitus tpe pacis,vt in themate ponitur,non dř pacem rūpere, & ſic nec pœna ſtatuti nec ꝯuentionali pœna teneť. quod limita vt dicam ſtatim in 2. q.Et ꝓcedunt prędicta qn̄ ſtatutum ꝓmittit gn̄alř offendi bannitū.Sed ſi ꝓmittere occidi bannitū inimicum ſecus eſſet,vt.l.1. §. ſi. de adim.leg.ẜm Bald.in l.reos. C.de acc.
52 Quinquageſimoſecundo quæritur † p̄dicta qō loquitur qn̄ erat bannitus tpe pacis ille q poſt pacem fuit offenſus.Quid ergo ſi fuit poſtea bannitus. Hæc qō minus hēt dubij.eam tn̄ diſputauit Iac.de Bel. quā poſuit C.vt intra cer.tēp.l.1.& eius determinationem,ſed decurtatā refert Io. And. in regula fruſtra.l.b.6.in 4.q. quæ fuit cū diſtinctione .ſ. an ꝑderet bona an non. De qua ibi licet Bal.alř illā referat in l.1.§.non fuit.ff.de dolo.Sed Old.q ēt ipſam diſputauit,tenuit ſimpliciter talē offendētē in pęnā nō incidere ſi ue ꝑdideri.bona ſiue nō.Sufficit.n.ꝙ virtute ſtatuti poſſit īpune offendi,& ſic ꝑ ꝑ publicā vtilitatē ſupuenīētē priuata,& ꝯuentionalis lex rūpiť.ff.ad Syll.& l.ſi q s in graui.§.verū. Secūdo qa p legis auctoritatē ſupuenientē cauſatū ā delicto nō ſolū tolliť lex cōis, ſed etiam

etiam priuatã, ſiue conuentionalis.ff.de leg. 1.l.qd ergo.§.ſi hæres. de verb.obl.l.qui ſer uum.vbi And.Zat.dicebat eſſe caſum.Itẽ qa vr̃ eſſe diuerſus hõ ab illo q erat tpe ſtipulationis ad Treb.l.ex facto.§.ex facto.& ita firmat Io.And.in dicta regula fruſtra.& ſeq tur Bal.in d.§.nõ fuit.& in l.iuriſgẽtium.§.item ſi paciſcar.& Bar.vbi ſupra, & in pdictis iuribus. Siue igitur fuerit bannitus tpe pacis,ſiue poſtea,nulla pœna committitur. & ita ſeruatur. Vide tamen quę dicam infra prox.q.

53 Quinquageſimotertio quęritur † duo ciues fratres hñtes caſtra quæ recognoſcẽbantur à ſua ciuitate,habebant ad inuicem guerram,peruenerunt q. ad pacem,& pmiſerunt vnus alterĩ non offendere ſub certa pœna,p quibus certi ciues hincinde fideiuſſores extiterunt.demum vnus ex iſtis fratribus cõmiſit graue maleficium pp quod fuit bãnitus, & ſic ex forma ſtatuti poterat impune offendi. Alter frater ei bannito caſtrum abſtulit? Hanc qõnem diſputauit Aegidius de Foſcariis,& altius exordiuit ſuccincte tangens aliqua de mã bannitorũ quę Bar.in dicta ſua diſputatione latius fuit pſecutus. & poſt argumẽta pro,& ↄtra ↄclũſit,q qa offenſa pmiſſa trahit ad modicã offenſam.de ſer.verb.ſ.pdio.l.duas.& C.de inoff.teſt.l.filia in orbitẽ. offenſa aũt bonorũ facta ↄtra fratrẽ reputat grauis. Ita q pp hoc ↄcedit exhæredatio in auth.de nupt.§.ingratitudinẽ.Ac ẽt conſiderato,q ei bona nõ ſunt adẽpta, & qa hoc caſu indefinita nõ æqpollet vl̃i, quia non cõprehẽdit fratrem ſtipulationẽ pœnalẽ fuiſſe cõmiſſam. hoc maxime p l.ex ſnia. de teſta. tu.vbi text.dicit nõ admittendã excuſationẽ quã ex iure publico recipit qui pmiſiſſe videbat. Sed aduertẽdum ad dicta ſupra in proximis duabus qõnibus ex qbus colligitur qd' hæc deciſio nõ eſt vera. Non ob.l.ex ſnia,qa loqtur in iure priuato cui renunciare poterãt. hic in iure publ. Præterea ibi loqtur in eo q ſciebat ſibi cõpetere,hic ignorabat. & ideo nõ intelligitur remittere.l.ſi qs tutor. de iurepa quæ ↄtrariatur d.l.ex ſnia. Sed eſt hæc deciſio Aegidij nor. pro eo qd' noluit in gñ l'i.ſiue indefinita pmiſſione offendẽdi cõprehẽd' fratrem,quod eſt ↄtra deciſ. Bart.in l.ſi adult.§ liberto.ff.de adult. de qua dixi ſupra in 2.parte huius tpis.q.10.& illam puto veriorem,qa ſecundum quod dixit Aegidius indefinita æqpollet vniuerſali,ſi in quolibet eſt eadem ratio ſm Dyn.in l.ſi plurib.de leg. 1.ſed nõ eſt eadem ratio in fratre quæ in extraneo,vt de ſe pater,ergo,&c.Pro diſputante ẽt facit,qa indefinita æquipollet vl̃i de æquitate,l.ſi ſeruitus,ff.de ſerui.vr.pd. In fratre aũt quod poſſit alterũ fratrem offendere nõ eſt æqtas,imò repellitur ẽt per viã iuris, vt l.ſi magnũ.C.q accu.non poſ. Concludit ergo, q deciſiones de qbus in duabus prox. qõnibus verę ſunt in extraneis nõ in fratribus,quod alij nõ tangunt,& eſt no.& ęqtati conſonum.attẽtis maxime his q̃ dixi in d.q. 10.quibus hæc adde.& illa hic etiam videas.

Materia pacis quo ad pñtem tractatũ ſic taliter expedita ad alia accedens. Quinqua-

54 geſimoquarto quæro. † Statuto cauetur,q q ſtetit in banno p decennium ſoluta certa quãtitate debeat cãcellari. Titius fuit bannitus p vno maleficio, deinde ad duos annos fuit bãnitus pro alio, qd' fieri põt,vt ſæpius dixi elapſo decẽnio ſoluit, & petit ſe cãcellari à primo,& cãcellat' eſt elapſis deinde duobus annis vult cãcellari à ſecundo. dr̃ ſibi q non põt,qa debet ſtare decẽ annis poſt finẽ primi bãni,quęritur qd iuris.Iſtã qõnem in interdictis domib. vicinis maleficio formauit Gui.de Suz.in q.ſtatu.mihi.char.5.col.2. & ibi plene relatis oibus ↄcludit fuiſſe determinatũ q aut.n.dñi domorũ erãt pñtes tpe ſecũdi maleficij.& currit qnquenniũ.poſt finẽ primi,aut nõ, & currit à die interdicti ẽt durãte tpe primi.ex qua deciſione ad ppoſitũ infertur, q cũ ſm bannũ datur ex pprio delicto decennium currat à tpe finiti primi. Bart.aũt in ↄſinato in l.in ſenatus.ff.ad Turpil.dicẽs fuiſſe alias pluries diſputatũ,poſt alleg.ↄcludit,q aut ſtatutum ſimplr̃ loquit̃,vt dixi,ponẽdo annos decem vt genus, & tunc ſm decẽnium currat à tpe primi finiti,vt ſic illi tpi non imputet̃,niſi illud bannum. ar.l. ſeruus q in teſtam.§.1.de ſtat.lib.&ſic in pꝑoſita qõne non debeat cancellari. Si vero illud tps decennij apponitur vt ſpecies. puta qa ſtatutum dicit, q ſtet in banno p decennium à die lati bãni.Tunc finitis dictis duobus annis dr̃et cancellari,quia tunc illud tps ponitur vt ſpecies,ſic intelligatur de illo qd' ſtatim ſequitur, & non de alio, vt l.ſi vſuſr. mihi in biennium.ff.de vſuſr. leg. ſpecies.n. non duplicatur.l.Lucius.§.impuberem. de leg.2. Si latius videre velis,ibi vide.

55 Quinquageſimoquinto † Incipiã de aliqbus

bus generalibus ad hanc mãm ſpectantib. & primo ſtatuto cauetur, q ſyndicus vniuſcuiuſq; villæ debeat denunciare omnia maleficia cõmiſſa in ꝯfinib. villæ infra certũ tps ſub certa pœna. Titius bãnitus fuit offenſus in uilla, vult q ſyndicus denunciet ptãti. ſyndicus dicit ſe non teneri, qa ex forma ſtatuti põt impune offendi, quæritur an trãſacto tpe intra qđ debet denunciari ipſe non denuncians inciderit in pœnam. Itẽ eſt ſtatutũ q hoies de villa teneant trahere ad rumorẽ, & capere malefactores ſub pœna, hoies de villa nõ cœperũt talẽ offendentẽ bãnitum, q̃ritur an villa incidat in pœnã ſtatuti, & ſic
56 eſt quinquageſimaſexta quæſt. † Determinationes har duar qõ. ſunt ꝯtrariæ, qa in prima ſyndicus non denũcians tenet ad pœnam l. ſi. §. diuus. ff. de pub. & ibi p Bart. Sed villa non capiens talẽ offendentẽ in pœnam nõ incid. t. ff. ad Syl. l. 3. § ſi maritus. & qđ ibi per Dyn. & Bart. & eſt rõ diuerſitatis, qa denunciatio quæ fit à ſyndico fit ad cognoſcẽdum an illud fit maleficium, vel nõ, q cognõ ad eũ non ſpectat, ſed ad iudicẽ, ar. ff. de no. op. nun. l. de pup. §. mem. ver. quoties, & ita diſputando tenuit Thom. de Azo. & incipit eius diſputatio. Duo ſunt ſtatuta. & p rõne allegat, qa denũcians eſt merus executor. & ideo non habet vlterius q̃rere. l. 1. §. ſane. ff. de off. pſ. vr. & de cuſt. reo. l. diuus. Captio autẽ fit ad executionẽ, imò eſt pars ipſius executionis. Vñ ſi liquet executionẽ non dr̃ fieri, villa nõ exequẽs nõ tenetur. & ita firmat Bar. i iur. ſupradictis. Facit. ff. ad Turp. l. 1. §. 1. vbi ẽt tangit. Facit ẽt, qa captus in flagrãti crimine põt ſine pceſſu puniri, vt hr̃ in Lic. fuſtiũ. ff. de his q not. inf. & ideo ipſa captura dr̃ fieri ad punitionem non ad cognõnẽ, merito non cogit villa ipm capere, maxime cũ p eo q ſcit non eſſe maleficium, non debeat ſe exponere periculo qđ alias ſubire dr̃et, vt d. §. ſi maritus. iũcta. l. 1. §. por. eo. tit.
57 Quinquageſimoſeptimo q̃ritur. † Quidã erat debitor Titij in centũ. Titius fuit bãnitus, hoc nõ obſt. debitor ei ſoluit. q̃rit an fuerit liberatus. dixit Bart. ſimplr̃ q nõ in l. ſi. §. ſi. de req. re. p illũ tex. ad l. reos. de ſolu. rñdet, q ibi loquitur in reo cõparente non in ꝯtumace. Sed puto aliter dicendũ, q aut bona erãt ꝯfiſcata, & veꝝ dicit Bart. ibi. n. loqt in bãnito de iure cõi cuius bona erãt adnotata, aut adnotari debebãt p l. 1. eod. tit. Si vero bona non erant publicata non video rationem quare ei ſolui non poſſit alio nõ dato. & ideo liberatur debitor ſoluens creditori. inſt. qui. mo. tol. ob. in prin. & §. 1.
58 Quinquageſimooctauo † Sciẽdum eſt, q Ray. diſputauit qõnem hñtem duo mẽbra, quoꝝ vnum hic ponam. Aliud ponã in vlt. temp. cum de filijs bãniti mortui loquar. Statuto cauetur q bannitus ad rebellionem caſtri ſit in ppetuum priuatus omni cõmodo ciuitatis, & deſinat eſſe ciuis, & q nullus cũ eo ꝯtrahat ſub pœna libraꝝ mille. Itẽ, q nullus audeat eũ ſociare, vel i domo tenere. Titius ꝯtraxit cum tali bãnito ob rebellionẽ. eũ aſſociauit, & in domo retinuit, q̃ritur an veniat puniendus in mille tm̃, an in tribus milibus, vel quib. pœnis. Et arguit hincinde multũ late, ſed ſuccincte referã multis truncatis. Et q vna pœna puniar, facit q a vna lex plura hñs capitula vnica cenſet cenſura. l. ẽt §. ex cauſa. ff. de min. de verb. obl. g. l. qđ dr̃. Præterea ẽt ſi plures leges intelligerent, punitus vna non puniret alia. l. ſenatus. de acc. Secundo, ſeparatoꝝ ſeparata rõ eſt l. fin. de cal. Sed ꝯtractus, & delicta ſunt ſeparata, igẽ pœna impoſita ꝯtractui non intellr̃ appoſita delicto. ſ. aſſociationi, & retentioni in domo, & ſic in mille tm̃ puniat. Tertio arguit, à verbis claris. l. non alr̃. de leg. 3. dicens illa verba clara eſſe ex qbus obſcuritas nõ reſultat, ſed ſtatutũ ſolũ ꝯtrahẽti pœnã imponit. Ergo arguit quarto ab actus ptãte, qa pœna nõ põt eſſe ſine lege, ſed lex põt ſine pœna. l. ſi qua pœna. de verb. ſig. ergo nõ reqrĩr ſuppletio. ad legem, & ſic vnica pœna puniatur alijs nõ ſuppletis. Quinto, à ſufficiẽtia vnicę pœnæ in vno del. l. ſanc. C. de pœn. Sed hic eſt vnum delictũ, qa fecit ꝯtra ſtatutum, ut l. ꝯtra legẽ, ergo &c. Sexto arguit, à legis ſimplicitate q̃ in aſſociando, & retinendo ſimplr̃ loquitur. ergo pœna nõ ſuppletur. l. 1. § ſinaũt. ff. ad Turp. In ꝯtrarium arguit alijs ſex rõnib. Et prima eſt, à potentia legis repetitiua p dictionẽ. Item l. in repet. de leg. 3. cũ ſi. Secunda, à pluralitate delictoꝝ ad l. Aq. l. illud §. fin. & ſic plures pœnæ. l. nunq plura. de pri. del. Tertia, ab excluſione immunitatis pœnæ, qa qđ fit ad pœnã non operatur immunitatẽ l. ſiue hæred. de neg. geſt. Et ideo prima pars ponẽs pœnã nõ arguit reliqs in partib. imunitatẽ. Quarta, à pportiõe legis ſpãlis, & gñalis, qa ſic ſe hẽt gñalis ad generalem

ralem ſicut ſpecialis ad ſpecialem.ff.de teſt.l.
5.§.fi.& C.de ædifi.priua.l.an in totum . cũ:
fi.& de admi.tut.l ſi duo. Sed, ꝙ in lege cõi,
& gñali in principio dr̃ intellr̃ in fine repeti
tum l. rſa.§.pe.ff.de ſa.& iu. igno. inſt. ad l.
Aquil.§.hoc tñ capite.de eden.l.ſi qs ex ar-
gentarijs.§.ſi initium tabularum ergo idẽ in
hoc ſtatuti ſpeciali. & ſic in alijs capitulis ẽt
pœna mille intelligat̃ repetita . Quinto ar-
guit à grauitatis diuerſitate delictoꝝ,&ꝯtra
ctuum, qa grauius debet puniri delinquens
quam ꝯtrahens l.in actionibus de in litẽ iu-
ran.l.nõ dubium.C.de legi.Sed in hoc ſtatu
to punit̃ ꝯtrahens , ergo fortius delinquens
.ſ.aſſocians,& retinens. Sexto à durãte qua
litate cauſæ ꝓhibitiuæ,qđ ſic oñdit. Poſt de
lictum durat ẽt virtus legis pœnalis. qa illa
ꝑpetua.C.de diuer.reſcrip.l. falſo ergo licet
ſemel ꝯtrafecerit,& in pęnam inciderit, nihi
lominus durante lege ꝯtrafaciendo iterũ in
pœnã incidit . Soluit ꝙ imponi debet pœna
mille tm̃ determinata,qa contraxit. In alijs
aũt non imponet̃ determinata pœna mille .
Quod duabus ꝓbat rõnibus , qa illa pœna
eſt ꝯtra ius cõe.l.ſi tibi.§.is cuius.ff. manda.
de pœnis l.q dam.in fi.ergo non trahitur ad
alia.l.qđ vero.ff.de legi.& qa impoſitio pœ
næ eſt odioſa, ergo reſtringenda, vt in regu
la odia.& ſic non hẽt locũ repetitio.allegat.
l.talis ſcriptura.in fi.de leg.1.Sed ꝓ aſſocia-
tione.& retentione in domo puniet̃ extra or
dinem ꝑ tit.de recepta.cum ibi no. & qa ex
ꝓdictis ſatis patet rñſum ad ꝯtraria non iu-
ſto,ſed remitto ad not. in d.l.nunq̃ plura. &
in l.ſenatus.Et nota hanc deciſionem q̃ vult
ꝙ licet in ſtatuto imponat̃ in principio vni
delicto certa pœna,illa tm̃ nõ intellr̃ in alijs
capitulis inducentibus alia delicta repetita ,
ſed remanet ĩ arbitrio iudicis. Pro quo vide
qđ' hr̃ per Bart.in l.3.§.eritq. dñia. ff.vi bo-
nor.rapt.& in d.l.talis ſcriptura.de leg.1.

59 Quinquageſimonono † Circa dcm̃ ſtatu
tum q̃rit̃ . Quidam attentauit rebellare ca-
ſtrum,& ad actum ꝓximum ꝑuenit,& ſic cõ
tra eum ꝓceſſum fuit, & in banno fuit poſi-
tus. Titius cũ eo ꝯtraxit. Quærit̃ an incidat
in pœnam ꝯtrahẽtis cum bannito ob rebel
lionem caſtri vel pro rebellione. & vr̃ ꝙ ſic.
l.ſi qs non dicam rapere,cum mã ſua. C.de
epiſ.& cler. Sed hic ꝯtrarium qa aliud eſt re
bellionem feciſſe,aliud attẽtaſſe l.fi.ff. de re.
diui.& l.&ſeruoꝝ.ff.de ſtatu homi.& l.aliud
de verb.ſig.Rebellio.n.denotat rem ꝑfectã .
l.1.in fin.ff.qđ q ſq; iuris . Pro hoc qđ' not.
Cyn.in l.is q cum telo.C.ad l. Corn. de ſic.
vbi dicit,ꝙ ſtatutum qđ eſt factum ꝯtra occi
dẽtẽ nõ hẽt locũ in eo q attẽtauit occidere ,
licet punitus fuerit eadẽ pœna. Non obſt.l.
ſi qs non dicã.cũ ſi.qa licet puniat̃ attẽtas ſi
cut faciens in atrocioribus, non tñ punit̃ ea
dẽ lege,qa non eſt idẽ factũ.l. in lege,ff.ad l.
Corn.de ſic.l.aut facta.§.euentus.ff.de pœ-
nis.& vide in Spec.de acc.§.1. verſ. q d ſi pri
mo.De rebellione aũt in gñe vel de rebellio
nibus.vide Bart.in l.reſpic.§.delinquũt.ff.de
pœn.& latius in extraua.q ſint rebelles.ſuꝑ
verbo,rebellare.& ſuper verbo,rebellando .

60 Sexageſimo quærit̃, † Statuto cauet̃ ꝙ bã
nitus poſſit impune offendi. Altero ſtatuto
cauet̃,ꝙ non poſſint offendi banniti in feſto
S.Ioannis,q dã offendit bannitũ in rebus in
feſto S.Ioannis Baptiſtæ.Quærit̃ an incidat
in pœnã ſtatuti. Vel pone ꝙ non eſt niſi ſm̃
ſtatutũ . Quærit̃ an puniat̃ de iure cõi an ex
forma ſtatuti.Alb.vbi ſupra q.111. dicit fuiſ
ſe determinatum ꝙ ſolum pœna iuris cõis,
&'ꝙ pœna ſtatuti locum hr̃et in offenſione
ꝑſonali nõ in reali.Allegat ꝓ hoc.l.1.§.hæc
aũt verba.ff.de his q deie. vel effu. Sed dices
tu hoc eſt ꝯtra ea quę dicta ſunt ſupra parte
ꝓx.q.55.vbi dr̃,ꝙ ſtatutum intellr̃ de quacũ
que offenſione qđ ẽt dixit Bar.in l.licitatio.
§.qđ' illicite,de publica.Sed rñde, ꝙ ibi loq
tur in ſtatuto affirmatiuo, qđ' tanq̃ factũ in
fauorem reip. & quorumcunq; offendentiũ
debet large intelligi.ff.de cond. & demon. l.
hoc genus. Iſtud vero fuit factum in fauorẽ
bannitoꝝ q bus non debet̃ tantus fauor , &
ideo reſtringit̃. Cum igit̃ negatiue loquat̃ re
ſtringit̃ ad offenſionem ꝑſonalem,vt hic,vel
dic,ꝙ ibi tractat̃ de ſtatuto abſoluente à pœ
na,ergo extendit̃ hic de ꝯdemnante, ergo re
ſtringitur,vt in regula fauorabiliores.lib. 6.

61 . Sexageſimoprimo quæro,† An bannitus
de Florentia poſſit Bononiæ exercere offm̃
ad qđ' ibi fuit electus.Iſta fuit quæſt. Alb. q
allegat vbi ſupra ea.quæſt.ꝙ ſic.ff.de ori. iu.
l.2.§.exactis.&in prooemio.digeſtoꝝ.§.hęc
aũt tria.& C. de epiſc.aud.l.mathematicos .
Allegat in ꝯtrarium , qa ſunt infames ſaltẽ
infamia facti q̃ eo ꝯcomitat̃ vbiq; ſicut lepra
leproſum,vt no.in l.fratre à fratre.ff.de cõd.
indeb. Pro hoc de poſtu.l.ex ea. C. de dign.
l.neq;.de reg.iur.c.in familibus.lib.6.Et dr̃ ,
ꝙ vidit

ꝙ vidit ſeruari primam partem niſi eſſet in loco ſubdito eidem dño. Quo ad primum vide quę dixi ſupra in 1. parte huius tpis. q. 48. vbi plene tractaui an ſit infamis. Quo ad ſecundum vide quæ dixi ea. parte. 17. q.

62 Sexageſimoſecundo † Statuto cauet, ꝙ bānitus non poſſit eſſe de ꝯſilio ciuitatis. & ꝙ ſi fuerit aſſumptus qdqd factum fuerit non valeat, bannitus fuit electus ad ꝯſilium, & interfuit, & offm̄ exercuit, q̄rit̄ an ſit remouendus, & an valeant geſta. Hęc qō fuit Guid. de Suz. & ponit̄ in l. noīationes. C. de appell. & eius effectus referē ꝑ Ioan. And. in tit. de accuſ. §. ſequit̄. verſ. qd ſi qs bannitus ſuarum additionum. verſ. cū tractauerimus, q tenuit qđ debeat ab offō remoueri ꝑ d. l. nominat. & de appell. l. ſi ꝯſtat. & qa factum ꝯtra legē l. non dubium. C. de legibus. Nec obſt. quod geſſerit oifm̄, qa ēt tutor poſt geſtionem remouet̄. l. hæc. n. §. fin. de ſuſpec. tu. dixit tñ ꝑ eum geſta valere per l. Barbarius. de off. pt. de teſtam. l. 1. de ſenten. l. ſi arbitri. cum ſi. Si latius videre vis, recurre ad notata ꝑ Doct. in d. l. Barbarius. Primum ꝓcedit niſi bannitus fuiſſet admiſſus in ꝯſilio tali modo ꝙ cū eo videri poſſet diſpenſatum ſm̄ l. quidam ꝯſulebant, de re iud. ad qđ faciunt not. per Bart. in l. ſi is q ꝓ emptore, in eo q in ꝯſilio fuit admiſſus vt ciuis, &c. Secundum, intelligo verum præterq̄ in geſtis in ſui fauorem, qa in eo ceſſat ignorantia q̄ facit geſta valere, vt dictis iuribus, niſi ēt ipſe ignoraſſet ſm̄ quod dicam infra hac ea. parte, q. vlt.

63 Sexageſimotertio † Stante ſtatuto ꝙ bannitus non poſſit eligi ad officia, quęritur, an poſſit eſſe ambaſſiator ſiue legatꝰ dixit Alb. vbi ſupra. q. 87. ꝙ non, quia illud officium. C. qui. ex cau. ma. l. 1. Probatur etiam in l. legatus, ff. de legat. & in alijs iuribus.

Cum à modo ſequatur tertium tp̄s quod erit poſt finitum bannū, expedit, vt ad ea q̄ illud finitū accedamus. ꝓꝑ qđ q̄ram de pluribus. ſ. q poſſint rebannire, qui poſſint talē rebannitionē petere, & de forma circa eius petitionē, & expeditionē. Et īcipiēs à primo.

64 Sexageſimoquarto quæro, † Qui ſunt illi q pñt bannitos rebannire, vt ſic effectiue bānum dicat̄ extinctum. Bar. in l. relegati. ff. de pœnis. dicit ꝑ illum textū ꝙ ſolus princeps pōt hoc facere, qđ intelligit de bannitis à ciuitatibus ſub illo principe exiſtentibus, & id eo bannitus in comitatu non pōt rebanniri niſi ab ipſa ciuitate cuiuſlibet comitatus. In ciuitatibus aūt q̄ nō recognoſcunt principē vel ex pace ꝯſtantiæ, vel ex ꝯſuetudine pōt illud facere ꝯſilium ciuitatis qđ totū populū repręſentat. l. aliud. §. refert. ff. de reg. iur. & qđ not. C. q̄ ſit longa ꝯſuetu. l. 2. & ita tenuit Ray. in l. 1. §. ſi ꝯſulto. ff. de ſecun. tab. per l. nihil tā nāle. de reg. iur. & idē in alijs qb. ipſum ꝯſilium cōmiſiſſet. Pōt. n. ſtatuta facere, vt l. oēs populi. ergo, &c. l. ꝓhibere. §. plane. ff. qđ ui aut clam. de quo vide ꝑ Bar. in l. ambitioſa. Et ibi an talis ptās veniat in gñali cōceſſione arbitrij ſuper bono ſtatu ciuitatis.

65 Sexageſimoquinto quærit̄, † An ptās ciuitatis poſſit rebanire. Gui. de Suz. in ſuis qōnibus ſub lr̄a. S. terminauit ꝙ ſic: qđ facit ex eo ꝙ bānitus malefactores facit capi, ꝑ l. nō oēs. §. fin. ff. de re mili. & ad velle. l. 1. & 2. §. verba. & C. in qui. cau. ſer. ꝓ præ. li. ac. l. 1. niſi ſtatutum aliter ſe hr̄et, vt l. oēs populi. ff. de iuſti. & iure. Et idem tenuit Gan. vt refert ēt Alb. vbi ſupta q. 65. Et allegat ad idem. l. ſi qs in graui. §. vtrum. ad Sylla. & C. q ad lib. ꝓcla. non licet. l. 2. Bar. aūt in diſtōne tenuit ꝯtrarium, vt tetigi ſupra hac eadem parte. q. 6. in fin. ꝑ text. in l. 1. in fi. ff. de qō. Pro qua parte Alb. ꝓdictus alleg. C. de tranſ. l. preſes. l. diſt. c. t. 2. 3. ff. de pœ. l. diui. & l. relegati. Et dicit videri expreſſe ꝓbari in l. prohibere. §. plane. ff. qđ vi aut clam. Et hanc opinionem dicit tenuiſſe Hugo de ſontana. Ipſe vero cōcludit ꝙ prima opinio eſt vera, non exiſtente ſtatuto ꝙ vetet bannitos de bāno eximi. Si aūt tale ſit ſtatutum, tenet opin. ſecundā. Hæc ſua opinio parum ſapit, qa qñ eſt ſtatutum, ptās q iurauit illud ſeruare non pōt cōtra facere. Et ſi dicis pōt ex cauſa. vt l. fi. q ſatiſd. cogan. Rñdet̄, ꝙ tunc eſſe vel nō eſſe ſtatutum nihil releuat, vt de ſe patet. Puto aūt in hoc ſic dicendum, ꝙ aut ſtatutum in ciuitate dat formam rebannitioni. & illa ſeruanda eſt l. cum hi. §. ſi ꝑtor. ff. de tranſ. Si vero ſtatutum formam non tradit, & ptās eſt electus cum mero, & mixto imperio, aliquo non excepto. & poterit ꝓ rebannitione bāniti legē facere ſeruata forma quā ſeruare debet in ſtatuto ꝯdendo. ſ. vocatis ꝓceribus, &c. ſm̄ qđ tradit̄ ꝑ gl. Cyn. & Bar. in l. 1. ff. qđ q ſq; iuris. & ēt per Bart. in l. oēs populi. q. 1. & hoc modo pōt ſaluari dcm̄ affirmatiuum Guid. cum dicto tñ Alb. qa ſi eſſet ſtatutum in contrariū licet illud poſſet tolli à populo, nō tñ

poteſt tolli à ptāte, quia non pōt ꝯtra illud, qđ à ꝓcedente ſibi auctoritatem eſt ordinatum. C. de off. præf. præt. l. normā. & ff. man. l. ſi hoiem. & ita intelligo qđ not. prædictos in d. l. 1. qđ ēt uoluit Bart. in l. ambit. licet de ptāte non loquatur. Si vero vult facere ꝑ ſeipm, aut per uiam grē, ſiue legis, & nō pōt. ut d. l. 1. in fi. de qō. & qđ per Bar. no. in d. l. oēs populi. Si uero per aliquā viam iuſtitiæ, vt per uiam reſtōnis in integrū ex iuxta cā. Vel ꝑ uiam cognōnis ordinariæ, vt dicam in ſeq. Et tunc pōt, quia ſub iuriſdōne, ſiue arbitrio gnāli talia ꝯtinētur. l. abſētem. C. de acc. & in tit. de reſt. in integ. Dixit ēt Rayn. ꝙ ſi ex forma ſtatuti ptās pōt differre bānum ad tps, & illud diſtulit, ꝙ eius ſucceſſor pōt illā dilationem reuocare arg. ff. de diuor. l. quod ait. & ibi per eum, qđ mihi non eſt claꝝ niſi intelligatur ſecundum not. in l. fin. ff. de pœ.

66 Sexageſimoſexto quæro. † Titius comparuit coram ptāte dicens Titium fuiſſe bānitum, & dr̄ ꝑ multos ꝙ ipſe eſt ille qui ꝯtinet in banno. Ipſe aūt dicit ſe non eſſe illum, de quo dictat bānum. Quæro an id poſſit petere, & iudex ſic declarare, & ſi pōt qui ſint citandi. In hoc primo qualr̄ hoc poſſet ꝯtingere, uide ſupra in 1. tpe, par. 3. q. ult. Et ēt uide quæ dixi ſupra parte prox. q. 26. Et dic ꝙ ſic, arg. C. de ing. & manu. l. diffam. ff. ad mun. l. de iure. & ita in ſimili determinat Bart. in cōſtit. qui ſint rebelles. in gl. ſuper ver. rebellando, verſ. circa primum quæritur. Ad qđ facit qđ ēt ipſe tetigit in l. ubicunque. §. interdū. ff. de uen. in poſſ. mit. Debet aūt citare regimina ciuitatis, ſm not. per Bart. in ꝯſt. ꝓced. ſuꝑ verbo citata, q̄ punctualr̄ obſeruant. Poterit ergo cauſa cognita declarare illū non eſſe illū de quo in bāno dr̄. Et ita iam ſeruari vidi. Faciūt no. ꝑ Bar. in l. dem. de ꝯd. & dem. in l. inter ſtip. de ver. obl. & in l. diuus, de cuſ. reo. de quo dixi in parte præced. q. 34.

Viſo ergo qui ſint illi qui pñt rebānire.

67 Quæro ſexageſimoſeptimo † qui ſunt illi qui pñt petere, vt bānitus rebāniatur? Dñt quidam ꝙ aut petitur remiſſio poſt banni executionem. Et tunc extraneus petere non pōt, ſed affinis ſic allegant. ff. de pœ. l. in metallum. Si vero petitur ante executionē, tunc pōt quilibet. ff. de appell. l. non tm̄. Mihi aūt non vr̄ quod illa iura faciant ad propoſitū, lex. n. non tm̄, loquitur in appellatione eius qui pœnæ ſeruus eſt l. qui ultimo. ff. de pœn. cum ibi no. & ideo aliter dicendum puto. ꝙ aut petitur remiſſio banni per viam gratiæ, & vnuſquiſq; pōt illam petere. & ſi ꝯcedatur ab hñte ptātem valet remiſſio. Nihil. n. obſtat l. 1. §. uſus. ff. de procur. quinimò motu proprio fieri poſſet. Si vero petitur per viam iuſtitiæ. tunc puto, ꝙ ipſe poſſet petere, vel ꝑ uiam appellationis, vel nullitatis, vel per uiam ſupplicationis, vel in integrū reſtōnis. De quibus modis aliqua dixi ſupra in 1. tē. par. vlt. in plurib. particul. qōnib. Ac ēt quia velit probare ſe ſeruaſſe illud ꝙ ſm reformationem eum a banno eximit. puta ſe ſeruiſſe in exercitu, & ſi. licet. n. alias ſit ei audientia denegata non tñ in talibus denegatur. iuxta no. per Innoc. in c. cum inter. de excep. & in c. intelleximus, de iud. & pluries dictū eſt.

68 Sed tunc ſexageſimooctauo quæritur † an talis petitio poſſit fieri per procuratorem? Et vr̄ ꝙ ſic, quia ſi per ſe ergo ꝑ procuratorem. l. filiusfamilias, de proc. ff. qui pet. tu. l. 2. cum ſimil. Non. n. diſputatur, de crimine, ſed ſolum de proceſſu, colligitur ex not. per Innoc. in c. dudum, de ele. & ſic admitti debet procurator. C. ad l. fa. de pla. l. 1. & l. ꝓſes. In ꝯtrarium vr̄, ꝙ non poſſit, qa in cauſa appellationis venit cauſa nullitatis, & tñ non pōt interuenire procurator. Primum patet in l. ſi expreſſum, de app. & C. qñ prouo. non eſt ne. l. 1. ſm probatur in l. 1. an per alium cauſa ap. Dicit Bald. ꝙ vbi directe, vel indirecte cognoſcitur de crimine, non pōt ꝓcurator interuenire, alias ſic & ita dicit ſeruari, vt ipſe ſcribit in l. reos. C. de accuſ. iuxta fin. qđ veꝝ eſt, & ita ſeruamus, & habet locū quod dcm̄ eſt in bānito à relegatione ſupra. Si aūt fuiſſet bannitus in pœna pecuniaria. tunc ſine dubio pōt per procuratorē petere. Nec habet obſtare, qđ bānitus non audiat ex forma ſtatuti in ciuili agendo, vel defendēdo. & ſic videat̄ tractari de pœna perſonali vt l. hi q ſanctam. C. de apoſt. qa q̄dam ſunt pœnæ afflictiue, & de illis loquit̄ m ā l. reos, cū ꝯc. Quædā ſunt pœnæ excluſiuæ, vt eſt pœna ꝑdicta, & in illis pōt procurator interuenire ſm Iac. in d. l. hi qui. Præterea illa pœna hƀet locum poſt bānum decurſum non ante ſm Bald. in l. ſeruum quoque. §. publice, de ꝓcur. Aduerte tñ, quia in tali cauſa ēt vbi de remiſſione tractatur debet eſſe ſpāle mandatum ſm Gui. in Spec. de procur. §. 1. verſ. ſed nunquid media. & Bald. in d. §. pub. & ꝑ Bar. & Io.

& Ioan. But. in l. non ſolum. §. fin. ff. de proc. vbi bonus tex. Facit ad ꝓpoſitum optime l. Pomponius. de ꝓc. & qđ dixit Bart. in ꝯſil. 84. qđ incipit. In cauſa Vanniſgerij. vbi per aliã legem ꝯſuluit in petitione relaxationis à captura pſonæ ẽt pro cauſa pecuniaria requiri ſpãle mandatum. ex quo patet ꝙ p talem viam petendi remiſſionem à banno in iudicio non admitteretᷣ coniũcta perſona ſine mandato. l. patri. & illud. ff. de mino. & p Doct. in l. ſed, & hæc, in princ. de proc.

69 Sexageſimonono. † viſo ꝙ quilibet põt p viam gratię remiſſionem bãnui petere. Quęro qa ſupplicatio debet formari certa. l. vt reſponſum. C. de tranſ. & C. vt lit. pen. l. 2. qũo poterit extraneus hoc facere cũ ſcriptura bãni ad eũ non ptineat, & ſic non poterit petere ſibi edi. ff. de ędẽn. l. quędam. §. ptinere. dic ꝙ ſcriptura bãni eſt publica. & ideo debet ędi cuicũq;, petẽti, maxime qñ bãnit' põt a quo cũq; offendi, qa vnuſcuiuſq; intereſt. ff. de po ſtu. l. ex ea ſm Bar. i l. 2. §. diuus. de iure fiſci.

70 Septuageſimo quæro, † Minor. reperit in banno, non habet curatorem, vult ipſum curatorem petere, vt poſſit ꝓuidere de ſua cancellatione vel de alijs iuris negocijs, qrit qs dabit ei curatorem. An iudex loci à quo exulat. An iudex loci in quo permanet. Gui. de Suz. in l. 1. C. vbi tutor. vel cura. pe. dicit ꝙ pp neceſſitatem licet illud qđ alias non licebat. ff. de of. con. l. vna. & ibi conc. ſed in propoſito pp perſonæ periculũ imminet neceſſitas cum illuc ire non poſſit ſine vitæ diſcrimine, & ideo ille iudex ſub quo degit curatorem dabit. Facit. ff. de inter. & rele. l. relegatorum. §. interdicere. & ad muni. l. filij. §. releg. & l. eius qui. §. fin. & ita ſequit Ioan. Andr. in add. Spec. in ti. de cura. in prin. Rõ deciſionis pdictę locum habet vbi ſit bãnitus ꝓ pſona, vel membro, vel tanta quantitate q̃ ſm ſtatutum ſuum ſit maior pars ſuæ ſubſtantiæ, vt l. pp litẽ. ff. de excuſa. tut. Sed vbi eſſet par ua quantitas ſm ſui quantitatem. iuxta not. in auth. præterea. C. vnde vir, & vxor. talis rõ ceſſaret. & ſic nõ hẽret locum diſpoſitio. l. qđ dictum. ff. de pac. niſi eſſet ſtatutum ꝙ impune poſſit offendi, quia tunc talis timor diſpoſitionem prædictam inducit, vt vbi ſupra.

71 Septuageſimoprimo † Bannitus expulſus de ciuitate Florentia cũ tota ſua prole mortuus eſt in ciuitate Bononię vel alibi recto ſilio impubere qui habebat oĩa bona ſua Florentiæ q non hẽt tutorem teſtamentarium, vel legitimum, & indiget tutore quęrit qũo, & per quem iudicem ſibi cõſulat. Iſtam q. diſputauit Osber. de Cremona. & eam refert Alb. vbi ſupra q. 90. In qua ꝓlixe ꝓcedit ſuccincte referam ſubſtantialia. & ꝙ pupillus ſit oĩ auxilio deſtitutus. arguit qa ſunt plures ſpecies tutelarum ſcꝫ, teſtamẽtaria, legitima, & datiua. Primis duabus ceſſantibus locus eſt tertiæ. C. & ff. & in li. inſt. in mã tutelarũ. & ab ordine tituloꝶ. Sed duæ primę ceſſant, & tertiæ locum non eſt vt ꝓbabo ergo, &c. Probat aũt, qa certa ſunt loca, vbi põt peti tutores, & dari. ſ. locus originis, & domicilij, & ibi innuit, ſaltem à ſufficiẽti partium enumeratione. ſed ibi non põt dari obſtante ſtatuto ergo, &c. qa paria ſunt nõ poſſe fieri de iure l. 1. §. ꝙ ſi nemo. ff. qđ cuiuſque vniuer, no. cum ſi. Item qa iſte non eſt de iuriſdõne illius iudicis, ergo ei dare non põt. ff. de tut. & cu. da. ab his. l. ius dandi. iunctis not. in §. relegati. inſt. qui mo. ius pa. po. ſol. Item cũ non habeat voluntatem cum æquipareť furioſo cum non poſſit ire ad Imperatorẽ vel Romam, maxime pp expenſas, & diſtãtiam itineris, & qa non põt ſibi ꝯſtituere domicilium. Item qa non põt dici fugitiuus. vř oĩ auxilio deſtitutus. Allegat ad prædicta p ordinem de acq. hęred. l. Pupil. ſi cer. pet. l. certi ꝯditio. §. qm. de poſſi. ſi quis rem. §. voto. de tut. & cur. da. ab his l. Pupillo. de ter. expor. l. Titius. In contrarium arguit primo, quia Pupillus põt ſuam ꝯdõnem facere meliorẽ ẽt ſine tutore. iuſt. de aucto. tu. in prin. ita in puncto dr, ꝙ indiget tutore, ergo debet petere poſſe de iur. om. iud. l. 2. cum ſi. Secũdo, ſi cum tutore litigat põt petere curatorem de tute. l. q hẽt §. ſi Pupillus. & ille põt dari quocũq; loco, & tpe, vt ibi ergo, &c. Tertio, qa põt impetrare iudicem. C. qñ impera. inter Pupil. & vi. l. 1. Quarto, quia impetrare põt ius annuloꝶ. ff. de excuſ. tu. l. cũ ex orone. Quinto, qa iurat, & obligať. ff. de ope. lib. l. vt iur. iu. & de lib. cau. l. fin. Sexto, qa ſit miles. C. q teſta. fac. poſ. l. fin. & p ꝯñs nouum contrahit domiciliũ. C. vbi mi. cauſa. l. 1. Septimo, qa ꝯtrahit ſponſalia. ff. de ſpon. in l. in ſponſalibus. Octauo, qa petit in iudicio alimenta a tutore. ff. vbi Pupil. edu. de l. fin. Nono, qa implet, & impedit ꝯdõnem. ff. de ꝯd. & de l. ꝯdõnibus Pupillus. Decimo, qa ad tutores petendos Romam vadit. C. de neg. geſt.

geſt.l.1. Vndecimo, quia pp neceſſitatem ceſ ſat iuris diſpō.de off.pſul.l.1.& ideo pp neceſſitatem non iudex dat tutorem. de tu. & cu.da.ab his l.vbi abſunt. Duodecimo, licet datio tutoris ſit mixti imperij tñ fauore pupilli delegatur.ut no.ff.de iu.om iud.l.1. Decimotertio, quia pp neceſſitatem interuenit pupillus in iudicio momentaneæ poſſeſſionis.C.qui le.per l.fi. Decimoquarto, qa põt pdere domicilium pp deportationem.ff. de iure.l.ſi deportati, ſed deportari, & relegari pōt.ergo ſortitur domicilium pp deportationem.ad mu.l.fi.§.releg.& l.eius.§.fi. Decimoquinto, qa pſentir manumiſſioni pquã efficitur ciuis, & incola.ff.ad munic.l.1. ergo pcluditur, ꝙ in loco in quo degit põt ſibi tutor dari. Soluendo tenuit pupillo pſuli poſſe altero de duob.modis, vel p translationem facultatis ad alium locũ, vel p electionẽ domicilij ſm Azo.in ſum.ubi pe.tu. licet Hug. aliter dixerit in pſt.domic. de tut. & cur. da. ab his l.1.qa tñ translatio facultatis eſt difficilis reſidet in pſtõne domicilij, & ꝙ poſſit ſibi pſtituere domiciliũ probat. domiciliũ.n. pris de neceſſitate non ſeqtur.ff.ad munic.l. aſſumptio.§.1.& l.filij liber.§.pris, vbi expſſum eſt ꝙ eligere poſſit ubi velit, qđ patet, qa nõ reperitur ei phibitum ergo pmiſſum ff.de pb.l.ab ea parte. & ideo arrogatur de pſilio ppinquoꝝ.ff.de adop.l.2.pp qđ ſortitur domicilium.ff.ad mun.l.1.ſubdit ſe credere eũ petere poſſe à iudice Boñ.C.q adm. ad bo.poſſ.l.fin dicit ẽt ꝙ eps loci vñ eſt expulſus poſſet ſibi dare in defectũ iudicis ſecularis.C.de ep.aud.l.ſi pſes, & l.ſi.de ann.exc. l.vt pfectius. & ad ptraria dicit facilr patere rñſum. Inſerui hanc pp duo. Primo, pp particularia quæ tangit fieri poſſe p pupillum ſine tutore. Vide tñ q̃ hñr in l.1.ff. de noua. Secundo, pp hoc vltimum dcm̃ p qđ patet, ꝙ vacante ptãte vbi ſolus ſit qui poſſit dare tutorẽ poterit recurri ad epm. qđ credo dñe intelligi ſi decuriones nõ dant illum, pñt.n. in l.vbi abſunt.de tu.& cur.da.ab his. Pro eo aũt qđ dcm̃ eſt.ſupra pupillum ſibi pſtituere domicilium.vide Bart.ff.ad mun.l.placet. & quod dixi ſupra iuxta ſi.44.q.hac ead.par.& pro principali mã.qõ.uide in l.pup.de tu. & cur.da.ab his.& l.legitimos.in prin.ff.de le. tut.ubi plene. Sed pone in q.ꝙ talis pupillus hñet bona alibi non in domicilio originis à quo exulat, ſed in alio in quo nullum habet domicilium, quis dabit ei tutorem. Dixit tũc Bart.dari tutorem per iudicem originis, & illam dationem extendi ad bona alibi ſita, al legat l.pp litem.§.licet.ff.de exc.tut.& l.magis puto.§.illud.de re.eo.reprobata gl. l. nõ ſolum.§.q teſtõ.de exc.tut.& in l.legitimos. dicit ꝙ talis tutor poterit adminiſtrare ſine auctoritate iudicis loci in quo ſunt bona ſita ſi nõ habet ptradictorẽ, alias illius iudicis requirit interuentus, vt ibi p eum. Intelligunt quidam id verũ qñ iudex originis ſimplr dat tutorẽ. Si aũt exprimeret ſe dare ẽt ad bona alibi ſita, dñt non ualere dationem quo ad illa bona. Quædam.n.tacite veniunt q̃ expſſe nocent.l.nonnunq̃, de cond. & dem. cum ſi. & ita ſoluunt gl.d.§.qui teſtõ. In propoſita igit q. ſit cautus iudex vt ſimpliciter det pupillo tutorem non expreſſo, ꝙ extra ſuam iuriſdõnẽ ſe itromittat.l.ſi.de iuriſ.om. iud

Hæc de præambulis ad abſolutiones à bã
72 no. ſed ſeptuageſimoſecundo quæro. †Titius erat bannitus pluribus bannis, quod fieri poteſt, vt ſæpius dcm̃ eſt, maxime in 1.tpe par.1.an ſufficiat ſibi vna abſolutio, an vero habet neceſſe plures abſolutiones hñe? Dixit Cyn.in l.ſi libertam.C.de nup.ꝙ aut talia banna deſcendunt ex eodem facto, & tũc ſufficit vna. Si vero ex diuerſis factis deſcendunt plures abſolutiones requiruntur, allegat.ff.ad Turp.l.1.§.ſi plura.de no.op.nun. l.de pup.§.ſi plurib. Qñ ex eodem facto deſcendunt, dixit Bart.eſſe poſſe. vt quia iudex inqrit venit ſyndicus, & denunciat, ſupuenit pars, & accuſat ſup oibus, iudex fert ſniam ptra Titium ptumacẽ, de quo per eũ in d. §. ſi plurib. Sed Ray.in d.l.ſi libertã.dicit ꝙ ẽt ſi ex diuerſis factis deſcẽdũt ſufficit vna abſolutio ſi oẽs cauſæ in abſolutione exprimanẽ alleg.not.extra de ſent.excõ.c.cum pro cauſa.& ita ẽt tenet Iac.de Are.in d.l. ſi libertã. Sed Bart.elegantius more ſuo in hac mã diſtinxit in d.§.ſi plurib.quod aut quis petit ſe abſolui à iudice ex mera iuſtitia pp aliquam cauſam, & tunc vna abſolutio gnalis nõ porrigetur niſi ad cauſas expreſſas in petitione d.l.licet.C.de iud.& de arb.l.de reb. Qñq; petitur vera abſolutio ex mera grã, vt a principe, vel à populo ſm ea quæ dixi ſupra in q. 64. tunc ſi fuit abſolutio gnalis ſine aliqua partis petitione, vel ẽt præcedente petitione gnali, ſufficit & porrigitur ad oẽs cauſas, qa princeps, vel populus vr̃ hoc feciſſe ex certa

ſcientia

ſcientia.C.de abol.l.2. Sed ſi petens aliquas cauſas expreſſit adiecta clauſula gñali,& tūc fuit tacita aliqua cauſa grauior expreſſis, & tunc eſt veriſimile ꝯcedentem ſi ſciuiſſet non fuiſſe ꝯceſſurū.& ideo tunc erit nulla ſup toto;arg.C.ſi contra ius,vel vtili,pub. l. pſcriptione.extra de reſcrip. c. ſuper lris,& facit clem.non poteſt,de procur. Si vero fit abſolutio à patre ad cuius petitionem fuit datum bānum.De quo dicā infra.q.66. & tunc ſine dubio ſufficit vna abſolutio gñalis.l.emptor §.Lucius.ff.de pact.& de noua.l.ſi. niſi fieret ex cauſa trāſactionis,qa tunc referẽt ad ea de qbus erat lis.C de tranſact.l.ſi de certa.& l. age.& l.ſub ptextu.& hoc cōiter tenent oēs.

73 Septuageſimotertio qritur econtra. †An ex plurib. ex bānitus poſſit abſolui ab vno banno tm̄? Bart.in d.§.ſi plurib.proxime al legato dicit ꝙ ſi bānum quod remanet eſt tale, ꝙ facit eum pdere iura ciuitatis ſuæ ſm ea quæ dixi in l.quidam,de pœnis,& melius dcm̄ fuit ſupra in 1.parte huius tpis,q.5. & tunc in eū nō pōt cadere abſolutio ab vno, qa abſolutio eſt redditio beneficioꝝ ciuitatis. Sed poſtea cum ab alio bāno abſoluetur prima abſolutio ꝯfirmabitur.arg.ff.cōia pd. l.fin. Si vero bānum qđ remanet non facit eum hoſtem ciuitatis nil obſtat qn vnū poſſit tolli alio remanente.l.fin.C.qui.mod.pi. vel hyp.ſol.& l.ſiquidem.C.de tranſact. Iſta deciſio in primo mēbro eſt periculoſa. Si.n. ante liberationē ab alio bāno caperet poſſe fieri executio ſm eum qđ eſſet iniquum. & ideo dixit Ang.in d.§.ſi plurib.ꝙ imò ēt vbi aliud remanens facit eū hoſtē ciuitatis pōt vno tali alio remanente nihil allegat. Facit de reg.iur. ſm nām.& de ſolut.,put qſque. Sicut.n.ſeparate dantur,vt dixi ſupra.ſ.in 1. tempore,parte 1.q.3. ita pñt ſeparate tolli.

74 Septuageſimoquarto. †In ciuitate ordinatum eſt, ꝙ banniti in pecunia rebāniantur, & quod habeanẽ ,p cancellatis, qritur an eo ipſo, ꝙ ſic ordinatum eſt ſint rebāniti abſq; eo ꝙ de facto cācellētur? Dixit Bart.in l.emptor.§.Lucius.ff.de pact. ꝙ aut in reformatione dr̄ ꝙ debeāt rebāniri, & tunc niſi de facto rebāniant rebāniti non erunt.C. de ſol. l.ind.& qđ ibi not.& ff.de pet.hær.l.ſi qs libertatē.Aut dr̄,ꝙ habeantur ,p rebānitis,& tunc abſq; cancellatione de facto rebanniti intelligunt p dcm̄.§. Lucius, & de adimen. leg.l.nihil,quod ſeqtur ibi Bal.& alleg.ff.de leg.1.l.hmōi.§.ſi cui ita. Sed prædictis opponitur ꝙ aliud eſt hri pro cancellato, & aliud eſſe cancellatum de verb.ſig.l.mercis & qđ ibi not. Sed illud veꝝ in his q̃ ſunt facti. In his aūt q̃ ſunt iuris talia verba impo[illegible]nt veritatem.l.ſi maritus.§.leg. & qđ ibi per Bar. ff.de adult. & plenius in l. ſi is qui ,p emptore.de vſuc.Si tn̄ vis ꝙ in eoꝝ fauore plenius diſponatur,facias,ꝙ reformatio dictet,ꝙ habeantur,& ſint rebāniti,& cancellati,& ,p legitime cācellatis.Hoc tn̄ intellige ſm ea q dicam infra in ſeq.tpe parte 1.q.2. & etiam 1.

Sed circa idem ſeptuageſimoquinto qrit.

75 † Tres erāt bāniti in eadem ſnīa,virtute reformationis duo debebāt cācellari. Notari⁹ aſſerens ſe facere virtute reformationis cancellauit oēs cum dr̄et tm̄ duos cancellare,qrit an tertius de quo non dictat reformatio dicat à bāno liberatus,ſiue exemptus, dic ꝙ nō, qa cācellatio reſtringit à cauſa ſuæ cācellationis.l.cancell.ff.de his q̃ in teſt.delen. Et ibi ,p Bar.in terminis. Et idē dicendum eſt ſi vnus hñs plura bāna dr̄et ex aliqbus cācellari, & fuerit ex oibus cancellatus eadē rōne. Vide tn̄ quæ dicam in q.ſupra prox. alleg.

76 Quæro ſeptuageſimoſexto. † Statutum eſt in ciuitate,ꝙ ad petitionē creditoris poſſit debitor non comparens ,p debito nō ſoluto ꝯdemnari in certa quantitate ſoluenda fiſco ſm debiti quantitatē. & in dicta quantitate bāniri.Titius debitor ad petitionē creditoris fuit bannitus. An ad dicti creditoris petitionē debeat de bāno eximi,& cācellari. Dixit Guil.in l.fi.de off.proc.Cæſ.ꝙ non ,p illum tex.& per l.2.in fi.C.de lib. & eo. lib. Sed Bar.in l.1.§. & poſt operis.ff.de no. op. nunc.ubi text.facit in contrarium. Dixit ꝙ qñq; bannum ꝑtinet aliquid tedioſum ſoli fauore creditoris,vt puta,ꝙ non audiatur ad ius niſi ſoluat,& tunc pōt tolli ſimplici conuentione,ar.illius tex.ſicut pōt tolli res iudicata,arg.l.4.§.ſi ex ꝯuentione.de re iu. & C. de exec.rei iu.l.2.Qñq; continet aliquid pœnale præciſe,ut ſi nō ſoluerit vſq; ad Kal.ſoluat tm̄ fiſco noie pœnę,vel ſit priuatus officijs &c. Et tunc poſtq̃ incidit in bānum non pōt tolli partium ꝯuentione, quia alteri eſt ius q̃ſitū,vt l.iuriſg. §. ſi pac ſcar,de paç. Sed ſi in bannum non incidit,ſed adhuc eſt intra terminū bāni tunc ex ſola partium uolūtate pōt terminus ꝓrogari,& adueniēte termino ꝓrogato incidit in bānum,niſi ſoluat,qa ,p roga-

rogatio intelligitur facta cum omnibus ſuis
qualitatibus.ff.de iud.l.2.§.ſi iudex.& vide la
tius ibi ꝑ eum. Nunc ad ꝓpoſitum cum in
terminis ꝓſumatur bannũ eſſe decurſum, ɔſtat
ꝙ illud ad voluntatem creditoris cancellari
non põt.In hac tñ ciuitate eſt ſtatutum,ꝙ ẽẽ
poſt datum bannum,&decurſum terminum
poſſet tolli intra certum terminũ ꝙ hic ſer-
uandũ eſt. Aduertendum tñ ad illud qđ dixit
Bar.ꝙ vbi adhuc durat terminus bãni poſſit
fieri ꝓrogatio.& ꝙ adueniẽte ſcđo termino
ſi non ſoluerit in pœnam appoſitã in primo
termino incidit,qa hoc non vr̃ bene dictum
Nam ex tali ſnia quaſi ɔtrahit.l.3.§.licet de
pecul.ſed in pœnis ɔuentionalibus pœna ad
iecta in primo termino non vr̃ ſaltem effecti
ue repetita in termino ꝓrogato l.cum ſtipu
latus ſim mihi à ꝑculo.de ver.obl. & qđ ibi
not. Præterea talis ſnia eſt ɔdõnalis. & ideo
non debet committi niſi proprie exiſtat ɔdõ
ſub qua fuit ɔcepta.ff.iud.ſol.l.ſi ſine. & l. cũ
apud.Et ideo forte illud eius dcm̃ in hac par
te non ꝓcedit.& aut in nullam pœnam inci
dit,aut incidit in illã adueniẽte primo termi
no.ꝓ cuius declaratione vide q̃ dicã in q. 2.

77 Septuageſimoſeptimo quæro,† Circa pręe
dicta dictat ſtatutum,ꝙ talis bãnitus ad peti
tionẽ creditoris debeat eximi de bãno abſq;
eo qđ ſoluat cõi ſi fuerit in ɔcordia cum cre
ditore. dictus bannitus comparuit coram iu
dice, & fecit citari creditorem obtulitq́. ſepa
ratum ſtari iuri cum eo.Quęrit an debeat cã
cellari Alb.vbi ſupra q.112.dixit ꝙ ſic,qa cũ
ex illis verbis ſtatuti fiat relatio ad ɔcordiã
creditoris intellr̃ facta relatio ad arbitrium.
Conſtabat aũt illud debere intelligi de arbi
trio boni viri.l.hæc vẽd.ff.de ɔtrahen.empt.
ff.ꝓ ſocio.l.ſi ſocietatem.de fideic.li.l.thais.
§.ſorore.& l.Labeo. & de operis liberto.l.ſi
libertus iurauerit.Nullus aũt bonus vir arbi
trabit creditorem nolentem ſtare iuri vt re-
cto arbitrio,ſic habeat ꝑ inde ac ſi eſſet in cõ
cordia,vt dictis iuribus.Facit.ff.de ɔd.& de.
l.iure ciuili,licet ipſe non ſic declarat.Sed ad
uerte,qa aut bannit,qa non ſoluit debitum
liquidum ɔtra qđ non poterat opponi exce
ptio. & tunc non puto deciſionẽ pdictã ꝓce
dere. Rectum.n.arbitriũ eſt nolle ꝓ liquido
debito litigare.l.qdã ęſtimauerunt.ff.ſi cert.
pet.Si aũt fuit bannitus ꝓ debito ɔtra qđ ſi
cõparuiſſet, potuiſſet exceptionẽ opponere.
& tunc cõpareat dicẽs ſe paratũ ſtare iuri.&
tunc aut eſt talis ꝑſona de qua non obſtãte
prima contumacia nulla eſt ſuſpicio, ſed qa
diues eſt,& ſoluẽdo credit ꝙ ſoluet.& ſic ſuc
cũbet,& ſufficiat talis oblatio,arg.l.ſi pecu-
niæ.in fi.ff.vt in poſ.le.q̃ ẽt facit ad primum
mẽbrũ.Si vero reſtat ſuſpicio inducta ꝑꝑ cõ
tumaciã,&iſto caſu nõ puto eũ dẽre eximi de
banno niſi ducat ſecũ fideiuſſorẽ q ꝓmittat
ſoluere iudicatũ, arg.ff q ſatiſ.cog.l. fideiuſ.
§.fi.l.3.§.fi.ff.de ſta.lib. Si vero ꝓ parte eſt li
quidũ ꝓ parte non,ꝓ parte liqda debet ſol
uere, ꝓ alia poteſt litigare ſm̃ ſupra dictam
diſtõnem.l.qdam ęſtimauerũt.ſi cer.pet.Pro
quo vide not.text.in l.ſtatu lib.rõnẽ.ff.de ſta
tu lib.Sed pone,ꝙ fuerit bannitus ad petitio
nẽ multoꝝ creditoꝝ ſimul.& in eadem accu
ſatione gentiũ.An debeat cancellari ſi fuerit
in ɔcordia cũ maiore parte creditoꝝ dicente
ſtatuto ꝙ cãcellet ſi fuerit in ɔcordia cũ ſuis
creditorib.In hoc aduertendũ ꝙ qñq; actus
in quo requirit ɔcordia referẽ ad plures, vt
vniuerſos.& tunc dicit Bal.in l.nulli.ꝑ illum
text.cum gl.ꝙ Federicus tenuit ſufficere qđ
duæ partes faciant.Sed in l.1.de pac. dicit,ꝙ
ſufficit maior pars,qa in nulla reſidet colle-
giũ.ff.ad muni l.qđ maior.Sed in l.& ſuñ §.
fin.dicit ɔtrarium,ꝙ debet intelligi,& dicam
ſtatim. intelligo hæc ſua dicta ꝙ requirit, ꝙ
duæ partes collegij ſint ꝑſentes dũ tñ maior
pars ꝑſentium faciat. Ad hoc qđ hr̃ in c. ea
noſcit.de his q̃ fi.à pl.ſine ɔſen.ca. Qñq; ve-
ro referẽ ad plures vt ſingulos, vt in caſu no
ſtro.& tunc puto,ꝙ ſufficiat,ꝙ ſit in ɔcordia
cum maiore parte creditoꝝ ſm̃ formam l. &
ſeruum.§.hodie.& l.maiorem.videlicet, ꝙ il
li ſint citati,& ſit ſeruata illa forma, alias ſe
cus.eo.tit.l.reſcriptum.&ſic loquit dcm̃ Bal.
in §.fi.Et aduertendum, ꝙ licet non conſen
tiant eodem tpe,ſi tñ omnes conſentiant ſe
paratim dñr eſſe ſecum in concordia.l.fi. cõ
mu.prædio.ſm̃ Bald.in d.l.1. de pact. ff.

78 Septuageſimooctauo † Statutum erat in
ciuitate ꝙ nullus bannitus poſſet rebanniri
niſi ſoluat prius certa quantitas camerę apo
ſtolicæ, & ſi ſecus fieret nõ intelligeret rebã
nitus.deinde in illa eadem ciuitate illud ſta-
tutũ fuit ꝑ nouũ ſtatutũ annullatũ.Quærit
an bannitus q poſtea rebannit teneat illam
quantitatem ſoluere,adeo ꝙ ſi non ſoluit re
bãnitio nõ valeat?Hanc q.mouet Bal. in l.fi.
ff.de pact.& dicit ꝙ fuit de facto Florẽtiæ,&
ꝙ vidit in ea ita bene allegari ſicut vnq̃ vide
rit in

rit in aliqua quæſt.& dicit fuiſſe determina-
tum ſm ſtatutum non valere.& ſic ſm illam
determinationem dictas quãtitas ſolui dr̃et.
Sed aduerte,qa ſi vera eſt deciſio ſupra dicta
in q.76. anteq̃ ius ſit q̃ſitũ poſſit p ꝯuentio-
nem tolli fiſco. Deciſio p̃dicta ꝓcedere non
vr̃.Pro quo facit.l.q Romę.§.Flauius Her-
mes.de verb.obl.& ff.de ſer.expor.l.1.p quę
iura dixit ibi Bart. ꝙ ſi donaui tibi rem hoc
acto ꝙ poſt mortem tuam ꝑueniat ad quan
dam eccleſiam illam ꝯuentionem de eccleſia
potero reuocare. licet ex tali pacto ipſo iure
q̃rat̃ ius eccleſiæ.l.quoties.C.de dona. q̃ ſub
modo.In quo tñ moderni variant, ſed illius
diſputatione omiſſa q̃ eſt extra rem noſtrã,
rediens ad ꝓpoſitum in quo multa dici poſ
ſent inclino in hanc ſñiam,ꝙ aut talis ban-
nitus erat rebanniens ante reuocationem il
lius ſtatuti,& tunc cũ eſſet ius q̃ſitum came-
ræ apoſtolicæ illud tolli nõ potuit p ſtatutũ,
p d.l.ſi.de pac.cũ ſi.Cũ illud ius camera apo
ſtolica ad ſuum cõmodum eſſet habitura,nõ
ad cõmodum ſtatuentiũ tunc.n.ſecus eſſet.l.
in cauſæ.in ſi.ff.de ꝓc.cũ ſim.& ſoluere tene
bit̃ illam quãtitatẽ alias de iure cãcellari nõ
poterit. Nec obſtat qđ hr̃ extra de iniur. &
dam.da.c.in nr̃a.qa aliud eſt qđ ſupior tol-
lat inferiori ius ex ſupioris ꝓuiſione q̃ſitũ.
de quo ibi.& aliud qđ inferior,vel p id face
re poſſit.l.ille à quo.§.temp.ff.ad Treb.cum
ſi.Si vero fuit rebãnitus poſt reuocationẽ ſta
tuti cũ illud ius nondũ eſſet q̃ſitum.& ſic po
tuit reuocari.vt i §.flauius.ſoluere nõ tenet̃.

79 Septuageſimonono.† Titius erat bãnitus
cum ſaluo,ꝙ ſi faceret certum qd eſſet exem
ptus à banno, vel erat bãnitus ſimplr̃ ſed ſa
cta fuit lex qđ oẽs banniti dr̃ent rebanniri
q ſeruirent duobus mẽſibus in exercitu ſuis
ſumptibus,vel dicebat,ꝙ eſſent à banno libe
rati.Titius fecit illud ꝙ erat in ſaluo, vel ſer
uiuit in exercitu,q̃rit̃ an ſtatim dicat̃ liberatꝰ
à bãno,vel requirat̃ iudicis declaratio.Vt pa
tet ꝛ̃ṅc qõ eſt duplex.Conſtat.n.ꝙ iudex põt
in ſua ſñia apponere verba illa ſaluo qđ in-
fra dicam.&c.vt nor. in l. item Labeo.§.1.ff.
fami.Hęr.Itẽ ꝙ licet non debeat ferre ſñiam
ꝯdõnalem,tñ lata ſub ꝯdõne valet.l.2.§. bi-
duum.ff.qñ app.ſit.Et ideo videndum eſt an
ſtatim dicat̃ bannitus.Hoc pendet ab eo di-
cta ſñia ſit ꝯdõnalis. Et vr̃ ꝙ non ſit ꝯdõna-
lis,vt no.p gl.in l.oblig.fere.§.ꝯdõ.ff.de act.
& obl. qđ maxime verum eſt ſi illa verba ap
poſuit poſt verbum,bannitus.tunc.n.nõ vr̃,
ꝙ aliqd poſtea addere potuerit,vt l.iudex po
ſtea.ff.de re iud.Et ſic tunc certum ſit cum eſ
ſe bannitum.& hoc tenuit Bart.in d.l.iudex
& in l.1.ad Turp.& in l.moris.de pœnis. In
ꝯtrarium qđ imò ſit ꝯdõnalis . & ꝙ interim
non dicat̃ bannitus.& ſic nulla declaratio re
quirat̃,ꝓbat̃ ſic,Aut dicta ſñia quo ad banni
dationem habuit verba ſuſpenſiua,& tũc cla
rum,ꝙ eſt ꝯdõnalis,ſiue æquiparet̃ ꝯtractui
ſiue vltimæ voluntati.l.2.cum ibi no.ff.de in
diem adic.Si vero non habuit verba ſuſpenſi
ua.& idem,qa licet in ꝯtractibus,tunc actus
ſit purus,& veniat ſub ꝯdõne reſoluẽdus , vt
ibi.Tñ in vltimis voluntatibus ſecus eſt , qa
ſemp eſt ꝯditionalis diſpõ l.de qbus diebus.
§.qdam Titio.de ꝯd.& demon. & l.legatum
pure.de adimen le. cum ſimil. Conſtat autẽ
ſñiam æquiparari vltimis voluntatibus.l.nõ
eſt mirũ.ff.de pig.act.l.ſi ita fuerit. de manu.
teſt.Et qđ no.p Gui.in l.ſi eum.§.q iniuria
rum.ff.ſi qs cau.& p Bart.in l.centeſimis. in
ſin.de verb.obl.ſaltem hoc caſu qñ hic eſt be
nignior interpretatio, vt in c. ſi delegatus iu
dex de off.deleg.lib.6.Nec ob.ꝙ in ſñia qua
ſi ꝯtrahat̃.vt l.3.§.idem ſcribit. de pecul. qa
omiſſo examine , an illud ſit verũ reo nunq̃
comparente in iudicio,aliud eſt ꝯtractus, &
aliud eſt quaſi ꝯtractus . & ſic de vno ad aliũ
rlr argumentatio non ꝓcedit. vt in ꝓpoſito
patet ex l.ex maleficijs.§.hęres.de acti.&ob.
& l.apud Iul.in fin.qui. ex cau.in poſ. ea. &
qđ ibi p Bar.Non obſt.gl.§. ꝯdõ. qa illa gl.
non eſt vera,vt ſcribit Innoc.in ca.præterea.
extra de appel.Nec ob.l.iudex poſtea.& qđ
per illam dixit Bart. quia aut illa verba ſunt
appoſita in principio,vt qñ dixit ſaluo qđ in
fra dicam,& tũc lex illa non obſt.vt in d. gl.
§.1.in l. item Labeo,pro qua vr̃ caſus .ff. de
conſt.pe.l.quidam . Aut fuerũt appoſita poſt
verbum,bannimus,& idem donec.n.ſñia nõ
habeatur pro expedita per iudicem, illa lata
non dr̃.C.de fide inſtr.l.contractus.in ſi.qd
quid ergo continetur in illa ante illam clau-
ſulam quæ ſemper apponitur lata data. &c.
ineſſe dr̃ ipſi ſñia ſi cer.pet.l.lecta,ſm Ang.in
d.l. iudex. In hoc vltimo non.n.nocet talis
præpoſteratio , quia cum ſint oia in eodem
actu,intelligunt̃ ſm ordinẽ iuris, vt ipſe idẽ
Bart.dixit in illo libello peto cogi, & condẽ
nari . in l. 1. C. qñ prouoc. non eſt neceſ.&
in l.cum prolatis,de re. iur. & cum de mẽte
iudicis

iudicis ꝯſtet talis ordo non attenditur de ſo lu.l.nō.n.& quod Bart.ſcripſit in l.2.§.prius de vulg.& pup.Intellr̄ ergo d.l.iudex poſtea, qn̄ iudex appoſuit aliquid poſtq̄ habuit ſententiā pro expedita.& ideo ſi illa verba aperirentur poſt illam clauſulam lata data &c. Vera eſſet Bart.deciſio alias non ꝓcedit. & hæc de prima.De quo ēt tetigi in 1.tpe vlt. q.4.& vide quę dixi vbi hoc declaratur in 2. tpe par.2.q.21.in fi.Quo aūt ad aliam.ſ.qn̄ poſt bannum ꝑfectum ſit reformatio &c.an reqratur declaratio non multum laborabo, licet multa dici poſſent. Concludo.n. ꝙ aut ipſa reformatio dicit,ꝙ ex tunc,ꝙ ſeruiet ip ſo iure,ſiue ipſo facto ſit liberatus à banno, & tunc poſtq̄ ſeruierit quantum eſt in ſe erit non bānitus.adeo ꝙ ſi agat,& ei opponatur exceptio banni,vel ad bāna res eligatur,& ſi probando id feciſſet non repelleṫ à iudicio, vel à dignitate.Ita.n.importāt illa verba ipſo iure, ſiue ipſo facto ēt in ꝯdemnando, vt dixi,& ibi allegaui iura in 1.tpe,par.vlt. qō. vlt.& hr̄ ēt in c.1.de reſc.lib.6.& C.de leg.l. non dubiū. Valebit ergo eius teſtm̄ ꝙ faciat ſm̄ formam ſtatutoꝝ ſuæ ciuitatis, qđ ante nō valuiſſet. Poterit ēt ſuccedere ſm̄ illa qđ ante nō feciſſet,& ſic de ſing. Quantum aūt ad alios vt ſi ante declarationē,vel cancellationē offenderetur.Dicā infra in vlt.tpe,par te 1.q.2. Si vero illa uerba nō apponunṫ,ſed ſimplr̄ dr̄. ut in themate qōnis dcm̄ eſt. Vr̄ eum non eſſet rebānitum,niſi ſequaṫ declaratio,ꝙ id ſcm̄ fuerit ſm̄ doct. Inn. in c. bo. de ęt.& qual.Pro quo facit quod hr̄ in l.eius qui delatorem.ff.de iure fiſ.& in l.2.§.ꝙ ſi actor.de iu.cal.& quod ſcrib.Bal.in c.ſi vaſal. 10 coll.ſi de feud.ſue.contr.vbi ponuntur caſus in quibus declaratoria requiritur,ſed illis rn̄detur quod loquuntur in priuatione iuris. & ſic in re odioſa, hic in executione pœnæ. Et ſic acquiſitione abſolutionis & re fauorabili. Sed per ſupra allegata primū dictum vr̄ verius,ante.n. q̄ ſit facta declaratio quod id ſcm̄ fuerit ſm̄ doctr.Innoc. incertū eſt,an ſic ſcm̄ ſit, & ideo id certum eſſe debet l.iam hoc iure,& l.ita ſtipul.de verb.obl.Facit l.1.C.qui & aduer.quos,& qđ tetigi ubi ſupra.Nec obſtat ꝙ lex ſit ſemꝑ certa.l.cum qdam.§.qđ dr̄.ff.de acq.hæred.qa illud verū quantū ad ſniam legis, vt dcm̄ eſt ſupra quo aūt ad ſniam hoīs, quæ hic requiritur non eſt ita,vt ibi.& in l.antiqui.ff.ſi pars hær.pe.

Sic ergo talis qui ſeruiuit in exercitu vel qd aliud fecit habet tria tpa.vnum poſtq̄ ſeruiuit ante declarationem, & hoc tpe quo ad oēs, & omnia ſtantibus verbis, vt ſupra repeto ipm̄ bānitum.Nec obſt.quod no.ꝑ Io. And.in regula quod qs,lib. 6. vbi dr̄ captm̄ non dubium de ſent. excōm. per qđ fundaṫ dcm̄ Innoc.loqui in ſnia medicinali,quę difficilius tollitur,q̄ mortalis,quia eius dcm̄ loquitur in ſoluente id quod continetur in bāno,& ſic naturæ ordinariæ ipſius bāni ſatiſfacit.inſt.quib.mod.tol.obl.in princ. & §. 1. merito declaratio non reqritur. ſed hic loqmur .n eo qui aliud ꝑ alio facit,quo caſu nō ita ꝯtingit liberatio ipſo iure ſicut qn̄ ſoluitur.idē l.ſi cum fundū .ff. de pac. & quod hr̄ in l.ſolutū.§.ſolutū.ff.de pig.act. Fateor tn̄, ꝙ ſi caperet talis exceptio impediret executionem,& ꝑbato ſe ſeruiſſe ſm̄ formam ſtatuti relaxari,& cancellari dr̄et, qa ſaltē ope exceptionis fiſcus excludiṫ ut dcm̄ eſt. Aliud tps̄ habet poſt declarationem ante cancellationē.Et quo ad ſe eſt rebānit⁹, quo ad alios dicā vbi ſupra. Aliud poſt cācellationē.& tūc quo ad oīa eſt rebānitus,ut dixi ſupra q.64.

80 Octuageſimo pone.† Titius fuit bānitus in mille ſoluenda intra menſem ſine diminutione cum eſſet ſtatutum quod daṫ beneficiū quarti.i.ꝙ poſſint ſolui tres partes ꝯdemnationis tm̄ ſit ſolutio intra decem dies à die latæ ſniæ. Titius ſic bānitus ſoluit tres partes,& à toto fuit de libris oībus cancellatus. Quæritur, an dicatur legitime cancellatus, vt ſic elapſo menſe amplius non dicaṫ bānitus. Iſta qō fuit hic de facto, & ꝯſultum fuit ꝑ totum collegium fuiſſe licite cancellatum. Iſta .n. verba ſine diminutione appoſita in ſnia beneficiū ſtatuti auferre non potuerūt .l.nemo pōt,de leg.1.Præterea qn̄ aliqd debet ſolui, & de uolūtate eius cui ſolui debet ſit remiſſio,intellr̄ impleta ꝯdō ſolutionis ēt ad pœnæ euitationē.ff.de ſolut.l.ſolutionis, & ibi ꝑ Bar.Facit.ff.de verb.obl.l.in exec.§. ſi.allegabaṫ caſus,in l.4.§.ait pto̅r.iuncto.§. ſoluiſſe.ff.de reg.iur. Nec obſt.l. Meuius,de ꝯd.& dem. vbi dr̄ ꝙ implemētum debet fieri in forma ſpecifica, qa de voluntate eius cui debet fieri implementum ēt in ꝯdōnib. pōt ſolutio alterari.Caſus eſt ſm̄ vnam lect.in l. filium quē hn̄tem.C.fam.erc.l.iure ciuili, de ꝯd.& dem.cum ſim.Pro iſta determinatione do caſum in l.iuſiurandū à deb.ff.de iureiur. quod

quod not. ꝑ Bar. in l. Labeo quæ ſeqtur illã.

81. Octuageſimoprimo loquitur. † Dictat ſtatutum, ꝙ ptãs ultimis quindecim diebus ſui officij non poſſint aliquem eximere de banno. ptãs ultimis quindecim diebus pronunciauit Titium bãnitum eſſe eximendum de banno. Quæritur an talis pronunciatio ualeat, & quid operet̃? Formatur hæc qõ per Doct. & maxime ꝑ Bal. in l. 1. C. ſi aduer. li. & ɔcluditur per eos, ꝙ valeat talis ꝓnunciatio. Sicut. n. aliud eſt bona publicare, & aliud ꝓnunciare bona eſſe publicanda. ff. ꝓ ſocio. l. cum duob. §. idem rñdet. & quod ibi not. Item ſicut aliud eſt deportare, aliud pronunciare deportandum. l. 1. §. deport. de le. 3. l. ſi quis filio exhæredato. §. eius qui. ff. iniu. teſt. Item ſicut aliud eſt mittere quem in poſſeſſione, & aliud eſt ꝓnunciare immittendum, vt not. in l. cognõ. §. vt honor. ff de off. eius cui mand. eſt iuriſd. Item ſicut aliud eſt reſtituere, & aliud ꝓnunciare reſtituendũ. l. fina. vbi, & apud quem. Item ſicut aliud eſt exequi ſniam. & aliud ꝓnunciare illam exequendã, vt hr̃ in l. ab execut. C. quo. appell. non rec. Ita aliud eſt eximere de banno, & aliud pronunciare eximendum eſſe. & ideo ſtatutum quod debet ſtricte intelligi. l. ɔſtit. ad munic. loquens in eximente non habet locum in ꝓnunciante eximendum l. fin. de calum. & l. ſi vero. §. de viro. ff. ſol. matr. cum ſim. Valebit ergo pronunciatio, ſed tunc demum habebit effectum ſi ſucceſſor illam exequatur. l. iure noſtro. ff. de teſt. tut. & ideo interim tractabitur ut bannitus, & poterit impune offendi ſm Bald. in d. l. 1. Non obſt. l. procur. C. ubi cau. fiſc. vbi dr̃, ꝙ ſicut procurator fiſci non põt exigere pœnam, ita non poteſt pronunciare exigendam, quia ibi loquitur qñ non põt ex carentia iuriſdõnis. Hic autem nõ carebat iuriſdõne, ſed exercitio ipſius. Nulla enim priuatio iuriſdõnis inducitur, ſed ſolũ modo exercitium impeditur, quod patet, qa poſſet cognoſcere illis quindecim dieb. qđ ibi non poterat procurator, ut ibi patet in fi. gl. quæ ponit ibi caſum, & ibi ẽt dixi. ex qbus infertur, ꝙ ſi certis officialibus hñtibus largam auctoritatem à populo ſuper bono ſtatu eſt interdictum quod non poſſint rebãnire bannitos, poterunt tñ ordinare qualr̃ debeant rebanniri, banniti aliquid pro bono ſtatu facientes, etiam detrahendo ſolénitatibus antiquis per no. in l. oẽs populi. & ꝑ dicta iura. & ideo ſi poſtea ſm per eos ordinata illi rebanniuntur erunt legitime rebanniti. Facit, ꝙ not. per Io. And. in c. 2. de off. uic. in notab. & ita pluries fuit obſeruatum, qñ. ſ. ex iuſta cauſa id fecerunt ff. mand. l. hominem. Nec obſtat, ꝙ non pñt mutare regimina ciuitatis ꝑ q̃cunq; latã auctoritatẽ eis ɔceſſam, vt not. ꝑ Bar. in d. l. amb. qa non ꝓ mutatione, ſed pro illius ſtatus regimine, & ſaluatione à toto populo dr̃ fuiſſe ſtatutũ. l. item eorꝫ. §. ſi decur. ff. ꝙ cuiuſque vniuer.

82 Octuageſimoſecundo † Statuto ɔdito à toto populo, & cõi cauetur, ꝙ per ɔſilium ciuitatis nihil poſſit firmari niſi prius per capitaneum ꝓponatur. In illo alio ſtatuto cauet̃ ꝙ ſi capitaneus proponat de aliquo ꝓ homicidio bãnito cancellando de bãno ipſo iure deſinat eſſe capitaneus. Contingit, ꝙ q erat capitaneus propoſuit de aliquo bãnito pro homicidio cancellando de bãno, & ɔcilium ɔfirmauit. Quæritur an ipſa reformatio in cuius ꝓpõne q erat capitaneus deliquit vitietur. Hanc qõnem diſputauit Iac. But. Et arguit latiſſime, ꝙ non vitietur. ego uero ut in alijs referam aliqua reſecando plura. Primo ergo, arguit ſic. T pe inchoatæ ꝓpõnis capitaneus q ꝓpoſuit erat capitaneus, licet ergo poſtea deſinat debet inſpici tp̃s initij, de neg. geſt. l. Põpon. ff. pro ſoc. l. ſi id qđ. §. ſi filius. non ergo nocet mutatio ɔdõnis. Secũdo, qñ res vtilr̃ inchoatur, licet poſtea inutilis fiat tota vtilis iudicatur. ff. de neg. geſt. l. ſed, an vltra. ff. mand. l. q mutuam. §. fi. cum ſi. Tertio, qa tp̃s ɔſumationis trahitur ad tp̃s inchoationis. l. ſi filius, de verb. oblig. cum ɔc. Quarto, qa res dijudicatur ſm id, quod potentius operatur l. quæritur. ff. de ſtatu hom. & de acqui. re. do. l. quicquid. §. paries. Sed principiũ fuit potentius fine. l. 1. de ord. iud. ergo iudicatur ſm illud facit in auth. quo. opor. in pr. Quinto, ex ordine delictum præcedit pœnã. C. de pœnis. l. ſancimus. Sed ꝓpoſitio eſt delictum, pœna eſt priuatio capitaneatus. & ſic qñ deliquit, quia propoſuit erat capitaneus. ergo tenuit ꝓpõ, & ſic ualeat reformatio. Arguit ẽt à gñali nã̄ diſpõnis, ut effectus cõſideretur, vt id quod in ɔdõne eſt non ſit in obligatione l. 1. §. item ſi ita. ff ad l. Falcid. ex nã̄ pœnalis diſpoſitionis quæ actum nõ annullat. l. fin. ff. de diuor. quod pœnalis diſpõ requirit effectum. l. 1. in fi. ff. quod quiſq; iu. & ꝙ in fauore, & odio concurrentibus inſpi

citur

citur fauor.l.cum quidam.ff.de lib.& poſth.
cum ſimi. In ↄtrarium arguit,qñ lex puniẽs
delictum refertur ad tp̃s non conſumatum
puniẽ delinquens ex ſolo principio. Si vero
ad tp̃s pfectum,& ↄſumatũ ſpectaẽ pfectio.
C.de ſer.fugi.l.2.de iuriſd.om.iud.l.ſi qs id
qđ.quod ſi dum proponeretẽ,& qđ quiſque
iur.l.1.in ſi.Sed in nr̃a q.ſit relatio ad tp̃s in
choatum. dum dicit ſi capitaneus ꝓponat,
ergo eoipſo ꝙ cœpit ꝓponere deſint eſſe ca
pitaneus.Et ſic non eſt verũ capitaneũ ꝓpo-
ſuiſſe,ſed inchoaſſe.ergo ex ipſa lege ipſo fa
cto inſurrexit pœna.l.qđ ergo.§.cũ aũt.ff.
de his q not.inf.& l.quãuis.§.ſi cũ eſſem.ff.
ad velleian. ex quo inferẽ,ꝙ non valet refor
matio,qa qñ ex aliquo actu expectatur effe
ctus ante ↄſumationẽ nõ põt effectus inſur
gere,nec cœpiſſe prodeſt.ff.de acq.rerum do
mi.l.nãlem.§.illud.C.de teſtam.l. ex imper-
fecto.de leg.3.l.fideiuſſ.§.1.cum ſimi. Secun
do arguit,quia res ſumit eſſe per formam,&
forma p ↄſumationẽ.ad l.falci.l. ſi is qui.§.
qdã.ad exhib.l.Iul.§.quantũ.vel.§.ſed,& ſi
qs,ſed ante ꝓpoſitionẽ propoſitio non hẽt
eſſe nec forma.Ergo non fuit facta à capita-
neo,& ſic nõ valet l.cũ ſyllaneanũ.C.ad ſyl
la. Tertio,arguit p multa iura oſtẽdẽtia qđ
qñ ab initio eſt habilitas ſi pẽdẽte explemen
to ſupueniat inhabilitas actus vitiaẽ l.patre
furioſo.ff.de his qui ſunt ſui vel alie.iur.l.in
ter ſtipul.§.ſacra.de verb.obl.& C. de teſta.
l.furioſum.cum ſi.Quarto,cũ multis tp̃ibus
requiriẽ aliqua ↄditio perſonæ ſi vno tp̃e il-
la ↄditio deſijt actus vitiaẽ l.ſi alienum.§ in
extraneis.de hær.inſt.cum ſimi. Ergo & vi-
tietur.Quinto,probat ſic. Qñ ſic ſe habent
duo,vt effectus ſurgat ex eo qđ p prius ſit,
ſi erit ↄcurſus eoꝝ,non erit vitiũ, alias ſic l.
cũ hic ſtatus.§.ſi ambo. de dona. inter viꝝ,
& vxo. Sed reformatio in ꝓpoſito debebat
ſumere effectũ à duobus à ꝓpoſitio nec ca-
pitanei,& deliberatione ↄſilij. Et p prius ex
eo qđ capitaneus ꝓponeret. Si ergo anteq̃
opponat deſijt eſſe capitaneus ergo deſijt cõ
curſus,& ſic erit vitiũ. Inducit ſexto q.de pñ
cto,vt qñ non apparet qđ p̃cedat,& qđ ſe-
quaẽ potius inducatur totius vitiatio.ff. de
reb.du.l.ſi fuerit.& l.ſed & ſi.de teſta.tute.l.
duo ſunt Titij. Sed hic nõ apparet qđ prius
fuerit an ꝓpoſito,an priuatio,ergo totũ vi-
tiari debet. Induxit ẽt ꝙ ex eodẽ facto nõ ſe
quiẽ pœna,& p̃miũ.de neg.geſt.l.ſiue hęredi
taria.Item qa duoꝝ ↄtrarioꝝ non dẽ eſſe ea
dem rõ de cap.dimi.l.2.§.nemo. & p ſocio.
l.de illo. Itẽ ꝙ factũ l. ꝓhibente valere non
poteſt l.nõ dubiũ.ff.de leg.Inducit gñale qđ
inutile p ſe alij non põt vtilitatem operari.
de ſerui.ruſt.l.qui hẽt. Adducit ẽt l. cum pa-
ter.§.libertis.de lega.2.l.iubemus.§.ſane.de
ſacroſ.eccl.in auth.de nõ alie.§.qa vero leo
nis. vbi actus ex quo quis priuaẽ non valet.
Finalr̃ conſuluit reformationẽ non tenere
maxime tali argõ, q̃dam effectum expectãt
à iure,quia ſunt iuris,& de iure. Quædam
effectũ non expectant,qa ius eis non aſſiſtit
nec de iure ſunt.In primis expectaẽ pfectio,
& quo ad ↄſumationẽ actus,& quo ad iuris
effectũ.Et ſic inchoata tm̃ vel ẽt terminata ſi
ne iuris aſſiſtẽtia nihil ſunt l. hac conſultiſſi
ma.§.ex imperfecto.C.de teſta. de fide inſtr.
l.ↄtractus.in ſi.cũ ſi. In ſecundis q̃nq; expe-
ctaẽ conſumatio, vt quia lex de eo loquens
eſt p̃teriti, & perfecti tp̃is, quod exigit rem
perfectam,& vbi delictum eſt de leuioribus
non fingit rem inchoatã eſſe ↄſumatã,& ita
pfecto q exigiẽ ex nã verbi non ſuppleẽ à ſi
ctione iuris.d.l.1.in ſi.qđ quiſq; iur.qñque
non expectaẽ ↄſumatio. Aut qa lex de eo lo
quens non eſt ſub tali verbo, ſed p̃ſentis vel
p̃teriti imperfecti ↄcepta, vt l. ſi fugitiui.C.
de ſer.fug. Et probaẽ hæc dñia in l.ſi quis id
qđ.§.q ſi dum proponeretur.& in d.l.ſi fu-
gitiui.in ſolutione contrarij. de l. poſtlimi-
nij.§. transfugę.capt.& poſtli.reuer. Aut qa
eſt de atrocioribus in qbus inchoata ſingũ
tur à lege ↄſumata l.ſi qs non dicam rapere
de epiſc.& cle.cũ in eis effectus, & aſſiſtẽtia
nõ accedit l.reũ qui.C.de adult. Cũ ergo in
ꝓpoſito ſint duæ leges quarũ vna eſt ꝓdita
ad delictum,& pœnam.l.illa quę capitaneũ
proponentem punit priuat officio.vt in hac
cum prolata ſit per verbum pręſentis tp̃is,
& p̃teriti imperfecti, apparet ꝙ ante conſu-
matam propoſitionem fuit delictum vt d.l.ſi
fugitiui.& l.ſi quis id quod.Ergo,& pęna in
ſurgens ſine hominis facto,vt d.§.cum aũt.
eſt ẽt alia lex quæ diſponit de reformatio-
ne ex qua apparet,ꝙ reformatio de homici
da bãnito cãcellãdo nõ fuit talis,vt debuit.
eſt.n.de his q̃ à iure ciuili, & municipali ex-
pectãt,& ſortiunẽ effectũ.de iuſtitia, & iure
l.ius ciuile.& l.oẽs populi.ergo inchoata,&
non perfecta quo ad effectũ iuris hñr p in-
fectus,vbi ergo inchoata ꝓpoſitione capita-

neus

neus reliquit ſatis fuit quo ad pœnam priuationis.& ſic tpe quo finiuit ꝓpónem non erat capitaneus, & ſic quantum ad legem q̃ de forma reformationis loquitur,nihil actu debet intelligi. Finalr̃ rñdet ad contraria.& quia paret ex diſtóne prædicta non inſiſto. Vides ergo ꝙ talis non intelligetur rebánitus, & ſic non poterit cancellari. Vt tñ iſta dubõ tollatur ſolent apponi in reformationibus illa,vꝫ,qd' non poſſit apponere in ꝯſilio.& ſi ad actum ꝓponis peruenerit,vel ꝓponere ceperit ipſo facto priuatus intellr̃.de qua doctrina,vide in l.filiusfam.§.diui.de le. 1.p Bar.per alios,& maxime Bal.in l. ea lege.C.de ꝯd.ob cau.& ẽt p Bart.in l. ſi ita qs §.ea lege,de uerb.oblig.& de qõne prædicta in dictis iuribus pauca tanguntur ex deciſ. ꝓdicta colligit̃ triplex mã. Vna qñ actus cœptus habeatur pro conſumato, de qua in iurib.ſupra all.Et uide quod not.Bart.in l.ſi is qui.ff.qui.ex cau.ma.vbi tractat qñ executio facta dicatur.Secũda,qñ debet inſpici initiũ, vel finis.De hoc vide in l.3.§.Seio.ff. de mi. & ibi latios.Tertia eſt,de nã uerbi pñtis pteriti imperfecti,& uerbi præteriti perfecti,de qua hr̃ in iuribus ſuperius allegatis, maxime in d.l.1.quod quiſq; iuris.& no.ꝙ in hac diſput. Iac. But. oſtendit ſe fuiſſe doctorem ſubtiliſſimum.& uide quæ not.per Doct. in l.Aretuſa.ff.de ſta.hom.& tangit Bart.in l. ſi poſt mortem.in fin.princ. de leg. 1.

83 Octuageſimatertia qõ partis erit. † Fuit factum ordinamentum ꝙ oẽs banniti cõis exñtes in territorio Ducis Mediolani, q̃ illud territorium exiuerint intra duos mẽſes, & fuerint ad ſeruiendũ cõi in exercitu ſuis ſumptibus p quatuor menſes debeát rebanniri.Qui vero non exiuerint intelligant̃ rebelles,& in ꝑpetuum de bãno exire nõ poſſint, & omnia eoꝝ bona intelligãtur elapſis dictis duob.menſib.confiſcata. Titius exñs, & habitans in ciuitate Papiæ fuit Florentiæ inquiſitus,& fuerant factæ citationes ſm ſormam ſtatuti. Et cum nullus cõpareret iudex poſuerat eum in banno, & inter alios bánitos cõis extiterat regiſtratus,quę oĩa,Titius ignorabat.Elapſis duobus menſibus in exercitũ cõis fuit facta reaſſignatio bánitoꝝ ibi ſeruientium.& cũ non eſſet inuentus Titius eius bona fuerũt incorporata. Ipſe aũt id audiens diſceſſit de territorio ducis,& in exercitum venit.Quæritur an inciderit in pœnã rebellionis,& ꝯfiſcationis bonoꝝ,&c. An vero ſeruiens per quatuor menſes debeat rebanniri? Iſta qõ habet duo membra principalia.Primũ eſt an dcm̃ bãnum potuerit dari contra illum ignotantem.Secundũ poſito ꝙ dari potuerit,an eius ignorantia ſibi ꝓſit. & hoc erit ẽt duplex.ſ.an excuſetur à pœna, & ſic excuſatur,an ſeruiens habeat ſtatuti beneficium,& ſic debeat cãcellari. Quo ad primum recurre ad ea quæ dixi in 1.temp. par. 3.qõ.3.ex quibus patet, ꝙ aliqñ pôt dari, & aliqñ non. ſi ergo in caſu nro bãnum fuiſſet inualidum,qõ non procederet, q̃a non eſſet bannitus.l.4.§.ꝯdemnatum,de re iud.Oportet ergo ꝓſupponi bãnum validum, ex quo reſtat ſecunda dubõ. & licet dubitabiles paſſus ſint, tñ ꝯcludendum eſt, ꝙ non inciderit in pœnas,ſupradictas.Certum .n. eſt,ꝙ ſtatuta pœnalia non ligant ignorantes.l.fin.ff. de decr.ab ord.fac.extra de ꝯſt.c.cog.p Arc. not.19.diſt.c.quod dictis.ẽt ſi talis reformatio fuiſſet per ciuitatem publice bannita, vt no.in d.c.cogn. Id.n.quod in ciuitate eſt notorium ligat ibi hñtes, nõ aũt exñtes extra ꝓuinciam.& ita intellr̃ quod hr̃ in l.ſi tutor C.de peric.tut.& in l.2.C.de recep. extra q̃ matr.acc.poſſ.c.cum in tua. & probatur ſm Ruff.vt refert Arch.vbi ſupra in l. optimam C.de contrah.& cõmitt.ſtip.& ibi notanter dicit ꝙ illud qd' dr̃ ſufficere qd' quis ſit voce ꝓconia citatus. Intellr̃ qñ pco mittitur per totam ciuitatem. quo caſu dicit neminẽ excuſari,ſacit auth.qui ſemel.C.quõ,& qñ iudex,& qd' ibi per Iac.But.Nec obſtat ſi dicatur ſtatutum eſt pciſum, & lapſi fuerunt duo menſes anteq̃ exiret, ergo in pœnã incidit, cum ſtricte debeat intelligi.l.ꝯtõnib. ad municip.ẽt ſi durum ſit.l. proſpexit.ff. qui,& à quibus.quia ille terminus non currit, niſi à die ſcientiæ ẽt ſi dicatur de proxime futuris. Debet.n.ſubaudiri à die ſcientiæ ſm Bart.in conſ.230.quod incipit, Domine Iacobe &c. alleg.l.3.§.ſi quis hæredi.ff.de ſtatu lib.& l.ſi in diem.ff.de condit.& demonſt. Sed in hoc Franc.de Are.in l.ſi cui.ff.de leg.1.dicit notanter,ꝙ aut diſpõ demonſtrauit initiũ tpis, puta quia dixit hinc ad duos menſes. Et tũc aut pars ignorauit impedimento iuris,& nõ cedit tempus niſi à die ſcientiæ .l. ſi quis in graui.§.vlt.ff.ad Syll.& facit l.ſcimus.§. donec de iure delib.ſm eum. Poteſt poni exẽplum in propoſito, ut quia fuit ordinatum, ꝙ di-

ꝙ dicta reformatio non poſſet propalari inde ad certũ tp̃s.Si vero ignorauit impedimẽto facti,vt q̃a nõ fuit ei notificatũ.Et iſto caſu tp̃s hic limitatũ currit ignoranti, q̃a currit ab initio demonſtrato,vt ead.l. ſi cui,& l. q̃ duos.§.1.de manumiſ.teſta.ſm eum. Pro quo vide.no.tex.cum gl.in l.qui filio impuberi.§.1.ff.de hæredib. inſtituen. & idẽ dixit Bart.in ꝯſ.13.qđ incipit.Quęrit̃ vtrum elapſo.&c.in 2.vol.& allegauit.l.placet . C. de ſacr.ſan.eccl.& l.iubemus nulli. eo. tit. quæ fuerunt verba Iac.Butr. Qui vltra prædicta ꝯſulendo allegauit auth.hodie.de appell.& de mino.l. Aemilius.Puto tñ quod hoc caſu poterit reſtitui ex iuſta ignorãtia.l.1.in fi. q̃b.ex cau.maior.& qđ viaut elã.l.ſemp .§. hoc interdicto.ſ.ad remiſſionẽ pœnę.Si vero nõ demõſtrauit initiũ, q̃ nõ dixit hinc, ſed dixit intra mẽſem ſimplr̃, vel dixit intra duos mẽſes ꝓxime vẽturos.& tũc intellr̃ .ſ. à die ſcientiæ,arg.C.de appel.auth.hodie.& qđ ibi not.& de ſtatu lib.l.3.§.ſi quis hæredi.quia anteq̃ ſciat non vr̃ poſſe petere. l. annus.de cal.Plus .n. dixit Old. in conſ. 138. qđ non ſimplr̃ currit à die ſcientiæ,ſed eum põt actus ille in exercitium deduci .ff.de iure dotium.l.tali.& d. §.ſi quis hæredi. & d.l. ſi in diem.qđ eſt valde no.& vtile ad multa. ex qua diſtõne colligitur deciſio ſupra dicta inſpecto themate qđ in pœnam non inciderit. Pro quo facit.ff.de adminiſtra. tut. l. q̃dã decedens.§.fi.& de his q̃ no.infa.l. gño & ſic reſtat videndum an ſi ſeruiuit per quatuor menſes cõi debeat rebanniri.iſta q̃o eſt fortior, q̃a licet in pœnis euitandis excuſet ignorantia,& ſilr̃ in grauaminibus.vt dictũ eſt ſupra tñ in lucris nõ eſt ita l.ſi is.§.ſi ſeruus . de acq. re. domi. & qđ dixi ſupra hoc eodẽ tpe,par.2.q.22.& 24.Magis .n. ſuecurrit̃ primo q̃ ſecundo l.fi.C.de ꝯd.Item q̃a dicta ſupra locũ hñt in eo qui ignorat ordinamentũ.hic aũt p̃ſupponit̃ qđ ignoret ſe eſſe in ordinamento comprehenſum, & ſic ignoret qualitatẽ ſuę pſonæ q̃ nõ ſolet tribuere beneficiũ l.tametſi.ff.ad maced.l.fi.ff.ꝓ ſuo. & ſic videat̃ ꝯcludi dr̃e, ꝙ licet excuſet à pœna quodcunq; ignorauerit. Si tñ intra duos mẽſes à die ſcientię ſeruierit, vt ſupra nõ tñ debet p̃miũ cãcellationis ꝯſequi per iura p̃dicta . Quod ve℞ erit ſi illi quatuor menſes fuerint electi,vt tp̃s ſpeciale,puta in obſidione alicuius loci, ꝑ quam cauſam illa reformatio facta fuerit, tunc .n. cũ amplius illud ſpeciale tp̃s non poſſit ſuppleri . ff. de vſufr. lega.l.vſufr. mihi in bienniũ rebanniri non debebit. Si vero illud tp̃s fuerit adiectum in gñe,puta q̃a ſi ꝯſiderauerit ſtatutum de quocunque tpe durante guerra, tunc debeat rebanniri ꝑ iura p̃dicta quę omni modo ignoranti tp̃s currere non ꝑmittunt . Nec obſt. qđ dictum fuit ſupra p.§.ſi ſeruus.quia aut q̃s tpe quo ſeruiſſet cõi ignoraſſet ſe eſſe bãnitũ,& ſic non vt bannitus ſeruiſſet, & tũnc non dr̃et rebãniri vt ibi,& l.2.ꝯd.& demon. ff. Sed ſi tp̃s quo ſeruit ſcit ſe bannitũ . & vt bãnitus ſeruit,cum ei ignoranti tp̃s gñaliter traditũ non cucurrerit, vt ſupra eſt oſteſum hr̃e debebit ſtatuti beneficiũ qđ eſt latiſſime interpretandũ.ff.de ꝯſt.prin.l. ſi. cum ſi.

Poſt operis expeditionem ſuꝑuenit mihi notitia dua℞ q̃onum Old. quas ꝑ alios tactas aut relatas.non inueni,q̃ licet alibi decentius ante locatæ fuiſſent, tñ cũ de fauoribus banniro℞ ẽt tractent, & q̃a fuiſſet plurima quotarum mutatio neceſſario huic loco quaſi oportune locant̃ . & prima eſt in qua
84 ꝯſuluit.& ideo 84.q̃rit.†Titius fuit bãnitus pro ꝓditione ciuitatis ꝑꝑ qđ ex forma ſtatuti ipſe,& filij erãt bãniti.Poſt bãnũ Titius ſuſcepit filiũ noĩe Caiũ, q̃ Caius patre mortuo reuerſus fuit ad ciuitatem de qua pr̃ fuerat bãnitus.& ibi ſtetit longo tpe ſicut ciuis exiſtẽs de ꝯſilio,equũ tenẽs,& oĩa alia faciẽs q̃ alij ciues,faciunt.& dũ iſta ſic ſe hr̃ent venit ad rixam cũ Sẽpronio de qua rixa facta eſt pax corã ꝑtãte ciuitatis poſt quã pacẽ Sẽpronius eum interfecit,& aufugit.Ptãs fecit eũ citari . & q̃a non venit ex vigore arbitrij qđ habebat bãniuit eũ.Nũc corã ſucceſſore ꝑtãtis prædicti petitur reuocari p̃dicta ſnia banni lati contra Sẽpronium.& dr̃ quod licitum fuit ei impune occidere dcm̃ Caium , q̃a bannitus erat ex forma ſtatuti,de quo ſupra mentio facta eſt. Quærit̃ an poſſit dicta ſnĩa reuocari . Et primo vr̃,ꝙ non ex vigore publicæ auctoritatis,quia ipſe Caius habebat̃ vt alij ciues . Ne ergo ſub eius ꝑtextu decipiat̃ idẽ debet de ipſo ſicut de alijs ciuibus iudicari.arg. C.de his qui ve.ætã.imp.l. 1. & cũ eodẽm eum alijs vitam duceret eadẽ ſentire debet in legibus diſciplinam, vt tex. ibi legit̃,extra de ſtatu mona. c.recolẽtes,& cũ eadẽ particula experiret̃ iura quoq; eadẽ ſibi vẽdicare debet.ff.de bo.poſ.ex teſta.mil. l.vnica.

l.vnica.circa princ.& cũ par ſimilisq́. militia ſit iuſtum, vt eiſdẽ priuilegijs gloriari. C. de proxi.ſacra.lar.& rerũ priua.l.iubemus. Secundo facilius pœna remittitẽ quam priuilegiũ auferat,eo qđ vnũ eſt fauoris,& gr̃æ, al terũ vero ſupplicij,& pœnę.ff.de conſt. prin. l.beneficiũ,de lib.& poſth.l.cũ q̃dã. de pœnis.l.interpretatione.Sed habitus in cõi contrarius veritati tollit priuilegium.ff.ad Maced.l.ſi q̃s patrem.& loca.& ꝯd.l.ſi q̃s ignorans.Imò ẽt aliq̃n facit ceſſare ius cõe. ff. de iniur.l.item apud.§.ſi quis virginem. de iure fiſ. l.ſed,& ſi accepto.ergo multo fortius tollit pœnam ſiue ſupplicium ex banno inflictũ. Tertio,ſicut ſubſiſtẽtia veritatis actu aliquem reddit illicitũ,ita,& opinio cõis q̃q̃ ſit veritati ꝯtraria, ſicut ergo ſi vere bannitum non fuiſſet licitum occidere, ſic nec q̃n vere erat bannitus cõi opinione in contrarium ſe hñte,vt probatur aperte.ff.de acq. hær. l. cum quidam.in verſ.quod ſi ipſe.& in eo.ti. l.ventre.& ibi not. Quarto nonne r̃ſa cõis eſt ꝙ error publicus facit ius,vt inſt.de teſta. §.teſtes.ff.de off.præt.l.Barb.C.de teſta. l. 1. ff. de ſuppel.lega.l.3.in fi. Faciat ergo hoc caſu error publicus. quo credebatur filius Titij non bannitus ius .ſ.tã fauorabile,tã benignũ .ſ.vt impune occidi non poſſit,ſicut nec alij ciues,talis nãq; error immutat aliq̃n ſtatum alicuius.Nã de ſeruo ciuiliũ actuũ non capace liberũ facit. & actuũ ciuiliũ capacẽ,vt ad literã legit.C.de lati.lib.tol.l.vna . §. ſed, & qui dñi.ſic ergo hic de bannito faciat non bannitum.Dico ergo ego Old. de ponte de Laude ll.doctor ſalua ſemꝑ veritate,qđ ſucceſſor prætis dictam ſnĩam reuocare non poterit,& hoc p̃ter iã dicta triplici rõne, & prima ſi aliq̃s pulſet legatũ hoſtiũ, tradit hoſtibus vt ſeruus eoꝵ fiat.ff.de legatio.l.vlt. Pone ergo ꝙ talis pulſans,& hoſtibus traditus reuertit ad nos, ſi non recipiẽ à nobis , non recuperat iura ciuitatis poſtliminij iure.ſi vero recipiẽ ea recuperat. Sic ergo in ꝓpoſito cũ hic bãnitus rediẽs receptus fuit,& in omnibus tractatus vt ciuis , iura alioꝵ ciuiũ habeat,vt legit.ff.de c.& poſtli.reuer.l.3.§.fin. Secunda eſt talis . Talis bãnitus non põt,cẽſeri deterioris ꝯdõnis quam hoſtis, imò hoſtis proprie dr̃.ff.de cap.dimi.l.amiſſione .§. q̃ deficiũt.& ad l.Corn.de ſic.l.3.§.vlt. & de re mil.l.proditores. Tñ ſi ei pax ſit promiſſa ſeruanda eſt.23.q.1.noli.& 22.q.4.innocens.& qui non ſeruat capitẽ puniendus eſt. ff.de re mil.l.vlt. §.fi. licet ergo potuiſſet occidi ex forma ſtatuti , non tñ ꝑ eum q̃ cum eo pacem fecerat . Tertio,& vltimo dato,ꝙ ſnĩa banni fuiſſet iniqua . fuit tñ ꝯtra ius litigatoris tm̃ lata , & ſic non poſſet ſucceſſor eã reſcindere.C.ſent.reſcindi.non poſſe l. 1. & q̃n pro.non eſt neceſſ.l.1.ẽt ſi hoc ſtatutũ qđ faciebat eũ bannitũ fuerit corã banniente allegatum, q̃a ꝑꝑ probabiles dubitationes ſuperiores, & alias non putauit cauſam illo ſtatuto iuuari ff.de re iud. l.pręſes . & l. cum ꝓlatis.vbi eſt caſus . Hæc Old. Si recte ꝯſideras ipſe propoſuit talem filium ẽt poſtea natũ ex verbis ipſius ſtatuti ex ſua ꝑſona intelligi bannitũ,imò eſſe bannitũ. & ſic non contra dicit his quę dixi ſupra in 1.tꝑe parte 1.q.vlt.nec quę dicam infra in vlt.tẽp. parte 2.q.14.Id aũt ꝙ dixit eum q̃ pacẽ fecerat nõ potuiſſe impune occidere bannitum nõ eſt ꝑ oĩa ꝯtrariũ ei qđ ipſe in ſua diſputatione q̃ incipit Titius fecit pacem,concluſit .ſ.facientẽ pacẽ non obſtãte pace potuiſſe offendere bannitũ , q̃a in hoc themate erat bannitus tꝑe pacis, in illo fuit bannitus poſtea.In hoc tñ recurre ad ea q̃ dixi ſupra hac eadem parte q.51. 52. & 53. & ex hac deciſione collige duo notãda . Primũ ꝙ ꝑ actus publicos quos bãnitus facit intellr̃ rebanniri. Secundo,ꝙ ſnĩa lata ꝯtra offendentẽ bannitũ valet. Quo ad primũ aduerte,ꝙ id põt eſſe verum , niſi q̃n ad actum rebannitionis requiruntẽ aliæ ſolennitates,tunc .n.illis nõ ſeruatis in publicis actibus ſicut non valeret expreſſa rebannito, ita nõ valeret tacita l.q̃ ad certũ.ff.loca.Puto tñ ꝙ licet non intelligatẽ rebannitus nihilominus offendi nõ poterit.Illud.n.ſtatutum tolli põt alia ſolẽnitate ab alio ſtatuto req̃ſita.vt in mã. l. omnes populi.& l.ſi q̃s in principio teſtamẽti . de leg. 3. Licet ergo tunc non intelligatẽ rebannitus non tñ poterit offendi, cum qualitas hoſtis ſublata ſit ꝑ eius receptionẽ ad actus publicos de qua ſupra.Si aũt actus publici fierẽt corã toto populo ad parlamẽtũ vocato,vt fit in introitu dñoꝵ,& prioꝵ & ẽt in introitu vexillorum ſocietatis in ciuitate Florẽtiæ.dicerẽ tũc intelligi rebãnitũ Caiũ, de quo ſupra. Præſumeret.n.ſciſſe populum oĩa quæ in ſuis legibus ꝯtinentẽ, & ſic ꝯtra illas in totum diſpenſare .C. de teſta. l. omnium.& l.quidam conſulebat.ff.de re iud.& quod

quod hr̃ in d.l.ſi quis in principio teſtamẽti. Vis.n.cõis publici erroris iuducta à populo qui poteſt maxime per uiam parlamenti facta à conſilijs quæ illum repritant,ut l.aliud §.refertur.& ibi not.ff.de reg.iur.& C. quæ ſit lon conſ.ſuper rub.reuocare. & ſic faciendo intellr̃ reuocare,ut hr̃ in l.2.C. de decre. dec.& qđ not.in l.ita tñ.in prin.ff.ad Treb. iuncta.l.de quib.in fi.cum ſua mã.ff. de leg. ſm quam intellr̃ hæc deciſio, vt patet ex themate.& ita fuit in legibus ſiue ſtatutis loquẽtibus de conſortibus epi Florentini iudicatum per totum collegium Florentinũ. Quo ad ſin vide quæ dixi ſupra hac ead.par. q.3. Et conſidera, ꝙ hic non fuiſſet lata ſnĩa ad petitionem bãniti agentis, ſed alterius accuſantis, vel ipſius iudicis inquirentis pro iniuria facta bãnito, & in ꝓceſſu non expſſo, licet fuerit exceptum.Id aũt quod ultimo dr̃ tale bannum reuocari non poſſe tempora ꝑ ea quæ dixi in primo tempore,parte vlt.qõ.

85 Altera qõ,& ſic.85.ſub †hoc themate formata erat. Duo ſunt ſtatuta in ciuitate Paduæ.Vnum per qđ cauetur, ꝙ quicunq; fuerit bãnitus de maleficio,pñtando alium bãnitum de ſimili maleficio liberetur, & eximatur à bãno.Aliud quod qcunq; fuerit bãnitus de maleficio in ciuitate Vicentiæ intra octo dies bãniatur, & in libro bãnitoꝝ ponatur in ciuitate Paduæ eiſdem modis,& cõditionibus,& formis quibus bãnitus fuerit in ciuitate Vicentię.Accidit,ꝙ Titius cõmiſit maleficium in ciuitate Vicentiæ, & de maleficio eſt ibi bãnitus,& ex forma ſecundi ſtatuti bãnitus eſt ſilr̃ in ciuitate Paduę repertis verbis ſecundi ſtatuti in ipſo bãno. Qui Titius bãnitus pñtat Paduæ alium bãnitum de ſimili maleficio,& vult liberari à bãno ciuitatis Paduæ virtute primi ſtatuti, licet hoc non poſſet in ciuitate Vicẽtiæ. Quæritur an hoc poſſit de iure petere, & ſic an debeat liberari.Et dicta Old.in hac q.multum diffuſe ꝓſequit, ſed multis omiſſis, & maxime rñſionibus ad argumenta facta hincinde referã truncate eius intentionẽ,& primo ad negatiuam, qñ vnus locus adijcitur alteri nãm eius cui adijcitur aſſumit,arg.ff. de pub.l. ſi ego.§.ſi tñ,de vſufr.l.ſi Titio.§. 1. & de pac. do.l.inter ſoceꝝ.§.cum inter. Sed ciuitas Paduæ adijcitur Vicentiæ à qua ꝑ prius Titius erat bãnitus.ar.ff.de ſenato.l.pen.& de exercit.l.ſi eum.§. 1. ergo ex loco Vicentiæ vbi non liberatur debet iudicari. Secundo ſic,bãnum Paduæ fuit datum ꝑꝑ bannum Vicentiæ, & licet fuerit ex interuallo ꝑꝑ neceſſitatem apparẽtem,tñ intellr̃ ſimul datum, arg. ff.ſi pars hære.pet.l.antiq.de mil.teſt. qrebatur.de hære.inſt.l.hæredes palàm.§.fin.ergo licet tollatur ſm durat primum, qa talium quoꝝ vnum ꝑꝑ aliud eſt ademptum virtute ꝑmanẽtis perdurat.ff.de lib.& poſth. l. ſi ita §.1.& arg.ff.ad carbo.l.3.§.ibidem. Tertio, ſnĩa eſt lex.ff.de iuſt. & iu. l. pen. & apparet ex æqparatione ad vltimum voluntatem.ff. de manu.l.ſeruus.de pig.actio.l.non eſt mirum.iuncto in auth.de nup.§. diſponat. Sed ex diuerſitate locoꝝ effectus legis non variatur. C.de uſuc tranſ. l. ult. & de temp. in integ.reſt.l.fin.ergo nec effectus ſnię.& ideo ſicut Vicentiæ nõ liberaretur,ita nec Paduę, facit.ff.de poſtu.l.ex ea.& qđ ibi no.Quarto,qa bãnum tranſlatum non debet immutari ex loco ad quem eſt tranſlatũ.C. de his q in prio.cre.lo.ſuc.l.1.de noua.l. aliam. de adim.leg.l.legatũ.cum ſim. Et ſic remanente qualitate bãni ex loco Vicentiæ eximi non poterit. Quintum bãnum latum Paduæ dr̃ ortum Vicentiæ.ff.quod ui,aut clàm.l. nam origo.ergo ſequitur, ꝙ in exẽptione ille locus attenditur.ff.de edict.l.ſi fundus,de vſur. l.1.ergo qa Vicentiæ non liberatur, ita nec Paduæ.Sexto,dicta bãna ſunt eiuſdẽ formę, ergo,& eiuſdem ſubæ.ff.ad exib.l.Iul.§.ſed, & ſi q s.ff.de auro,& arg.leg.l.Seia.& de ver. ſig.l.mul.§.1.& ſic eſſe debent eiuſdem vitæ, ad l.Falc.l.qui quadringenta.§.quid ergo.& de ſerui.ruſt.præd.l.vna eſt uia, bãnum Vicẽtiæ durat,& uiuit,ergo & Paduæ.& maxime qa fortior eſt actus obligationem ꝯſeruans, quam extinguens.C.de duob.re.l.ſi. Vltimo ab adæquatione facta de bãnis, & ſic eiuſdẽ vitæ debent eſſe.C.de inoff.don.l.ſi.In ꝯtrarium arguit ſeptẽ alijs modis quos ſilr̃ decurtabo. Primo,à nã ſuperaddit q̃ eſt ut ſuis ꝯdõnib.& qualitatib.proprijs iudicetur.C.ſi plu.vna ſen.l.1.& 2.& ff.mand.l.ſi mand. §. Paulus,de pũ.pec.l.item illa. §.1. bãnũ vero Paduæ ſupadditur bãno Vicentiæ, ergo debet ſuis qualitatib.iudicari,& ſic Titius liberari debet.Secũdo,obligatio ex bãno,& eius diſſolo ſunt diuerſa qnimõ,& ꝯtraria, ergo diſpõ ſup vno nõ trahit ad aliud.l.ſi uero.§. de uiro.ſol.mat. & ſi à pa.q s fue.manu l.pr. cũ ſi.et ſic diſſolo q̃ ſit Paduæ remanet i ſuo ſtatuto

ſtatuto.l.oēs populi. Tertio,licet plures leges ꝓdeāt à diuerſis circa eaſdē perſonas ēt eūdem effectū dirigentes,non tñ ſunt eiuſdē vitæ,ſed vnaquæq; durat ſm nām ſuam inſitam ꝓducenti,vt patet in bonoꝝ poſſeſſione de iure ꝑtorio,& aditione de iure ciuili,inſti. de bo.poſ.§.aliqñ.de bon.poſ.ſm tab.l.hi q. & C.de iure delib.l.licet.& q admit.ad bon. poſ.l.2.& de ſucceſ.edic.l.1.§.largius. cū ſi. In ꝓpoſito ergo bānum Vicentiæ duret perpetuo,&Paduę tollat̄ pręſentatione alterius bāniti. Quarto,extēſio vnius loci ad aliū intelligit̄ ſm quid nō quo ad oīa.C.de ſacroſ. eccl.l.omni.de præ.vrb.conſtāt.l.1.tit.11.& not.de leg.l.princeps.Sic ergo,& tunc extenſio bāni de Vicentia ad Paduā fiat ſm quid, ne vnico verbo ſtatutū Paduæ videat̄ tollere ſuas leges ꝓprias. C.de inoff.teſt.l.ſi qñ. & extra de ſepul.c.certificari. Quinto,pęna debet eſſe ꝓportionata delicto. C. de epiſc.& cler.l.ſi quenq̄.de hęr.l.quicūque.prolixitas in duratione dr̄ magnitudo pœnæ, de pœn. l.aut dānum.§.inter eos. plus aūt eſt delinquere in aliquē immediate ad l.Iul.maieſt.l. Iul.& de capt.& poſtli.re.l.ſi qs ingenuā.Sed ſi bānum datum Paduæ pro delicto cōmiſſo Paduæ tollitur ꝑſentatione, & ſic minus durat fortius tolli debet aliud datum ꝑp delictum cōmiſſum Vicentię,qa quo ad ciuitatē Paduæ lōge minus delictū eſt. Sexto,variatio loci plerūq; inducit diuerſitatem quo ad exēptionem ab onere.ff.de exe.tut.l.ſed milites.§. ignominiæ.ff.de re mil.l.milites.§. miſſionū. & patet. C.q nu.lib.l.1.non ergo miꝝ ſi diuerſimode eximit̄ quis à banno Paduæ q̄ Vicētiæ.Septimo redhibitoria,& quāto minoris ab eodē inductæ ſunt.ſ.à ꝑtore. ff.de ædi.edic.l.1.§.1.& l.qđ ſi nolit.§.ſi plures.& l.ædiles. & aliqñ vtriuſq; idem eſt effectus ff.de ædil.edic.l.bouē.§.aliqñ.& ſnīa lata ſu͂p vna parit exceptionē rei iud.in alia.ff. de excep.rei iud.l.ſi is q hæres.§.1. Sed vna tollit̄ anno. Alia lex mēſibus de ædil.edic.l. ſciendū.§ ſi.Ergo fortius in ꝓpoſito cū non ab eo.ſed à diuerſis bāna procedant.His rōnibus factis licet ꝓlixius facit ipſe Oldr.rōſiones ad vtriuſq; partis argumenta. Et illis poſitis cōcludit vt ſequitur. His ſic decurſis ſubijcio ſolutionē quæ mihi verior eſſe vr̄. Et credo ſimplr̄ dicente ſtatuto, ꝙ qui eſt bānitus Vicentiæ,banniatur & Paduę.Et ſic ſit factum iſto caſu pręſentando alium bannitū liberaretur à banno ciuitatis Paduæ ſm formam primi ſtatuti ſuperius allegati. Et hæc ꝑ allegata pro hac parte,& maxime, qa qñ. vni ꝑp delictum non in ſe,ſed in alium commiſſum cōpetit actio, ita ꝙ ēt nihilominus cōpetit principali.Et ſic vtrique vnaquæque actio ſuam legē habet,& ſuum ꝓprium ſortitur effectum,& ſuū diſſoluendi modum, & faciliorem principali: ſicut ſi fiat iniuria filio cōpetit actio filio, & patri.ff.de proc.l.nō ſolum.§.ſi pater.& de iniur.l.pater,cū ſimi. & tñ non erit eadem exiſtimatio vtriuſq; actionis,ſed vnaquæq; habebit ꝓpriam ſm ꝯdōnem eius ꝑſonæ cui competit. ſic dico,ꝙ & ſi ꝑp maleficium, & in vno loco cōmiſſum in duobus locis qs banniatur vnumquodq; bannum ſm nām loci ſui proprij iudicabit. ff.de iniur.l.ſeruo.§.vlt.& l.ſeq.Et qa identitas, & vnitas ſnīæ ex qua diuerſæ pœnæ ſequuntur nō arguunt identitatem durationis in pœnis ſicut in ſnīa relegationis ad tēpus, habet.n.in ſe pęnam quam verbum ſonat.ſ. relegationem,& aliam.ſ.remotionem ab ordine decurionatus amiſſi.ff.de decurio.l.2. Et ad tempus ab ordine decurionum redditus eſt inhabilis ad honorem,&tñ finito tp̄e principalis pœnæ.i.amotionis ab ordine, non finit̄ inhabilitas ad nouos honores,ſed tanto tp̄e expectat quanto fuit in pœna. ff. ad mun.l.ordine. & de decurio. l. ad tp̄s ex qbus apparet ꝙ pœna acceſſoria nō comenſuratur ex tp̄e principalis, ſed habet per ſe propriam in legē ſm quā finit̄,& durat. Verum qa in themate nr̄o in ſtatuto fuit vltra ꝓceſſum,& dcm̄ ꝙ banniat̄ eiſdē modis, & ꝯdōnibus,&c. Contrariū credo de ſtricto iure ꝑp virtutem prædictoꝝ. modus nanque dr̄ a moderor moderaris, & dr̄ moderamen tum ſiue temperamentum rei cui adijcitur. ff.ad leg.falci.l.1.& inſtit.eo.in prin.& ff. de dona.cau.mortis. l. quod conditionis,& ibi. not.& de ſerui.l.ſeruitutes,§.modus. Temperamentū vero obligationis duo reſpicit.ſ. ius creditoris. & eius qđ pōt ſolui reſpectu debitoris, & hoc vult dicere lex. de acti. & obl.l.obligationū fere.§.modus. Poſito .n. ibi obligationis modo ꝑ eum exēplū alternatiuę obligationis. ꝑ exemplū alternatiuæ obligationis ſtatim ſubdit rōnem quare illa obligatio dr̄ ſub modo. Nā alterius ſolutio, &c. Et ſic moderat̄ ſolutio reſpectu creditoris. Cū igr̄ debeat eſſe idē modus bāni dati i

ciuitate Paduæ,qui eſt banni dati in ciuitate Vicentiæ . oportet idem eſſe in petitione,& ſolutione, ſed in ciuitate Vicentiæ non eſt pñtatio banniti in ſolutione, ergo nec Paduæ . Item hoc nomen ꝯdõ, interdum dicit obligationis ſuſpenſionem per adiectionem vel ſubintellẽ̃m alicuius extrinſeci executi .ff. de ꝯd.& demonſ.l.legatum.& l.aliqñ,de ver. obl.l.interdum,& de verb.ſign.l.cedere . Interdum dicit ius perſonæ competens,ſiue pſentem ſtatum alicuius rei.ff.de ꝓcur. l. ign. de reg.iur.l.non ſolum,& l.melior,& de teſt. manu.l.Mæuia. De primo modo intelligẽdi cum dicit ſuſpenſionem nõ vr̃ ſtatutum dr̃e intelligi eo quod appellatione iuris non eſt ſm legem.ff.qñ appell.ſit l.1.§.biduũ. & verbum hñs duas ſignõnes ꝓlatum a lege,eam ſignõnem aſſumit quæ eſt ſm legem,non eã quæ pter.C.de inſtit.& ſubſtir. l.gñalr̃,& de op.lib.l.qui libert.§.fin. ergo ſm vltimũ modum.Itaq; æqua debet eſſe ꝯdõ banniti in ciuitate Paduæ cũ bãnito in ciuitate Vicẽtiæ, ſed hoc non eſſet ſi ſe poſſet liberare Paduæ ꝑ repñtationem banniti, cum Vicentiæ hoc non poſſit, imò eſſet melior ꝯdõ Paduæ, q̃ Vicentiæ, ſicut eſt melior ꝯdõ dñi quo ignorante ſeruus delinquit,quia liberatur dando eum pro noxa, q̃ eius, quo ſciẽte delinquit, quia neceſſe habet damnum emendare.ff.de noxa l.ſi plurium ſeruus delinquerit . & de vſufruct.l.cum fructuarius.& l.ſeq.Præterea ſicut facultas,& difficultas diſſolutionis obligationis facit obligationem eſſe melioris ꝯdõnis,vel deterioris.ita facultas diſſolutionis banni facit alicubi bannum eſt melioris ꝯdõnis alibi deterioris . Sed hoc non debet eſſe in propoſito , immò debet eſſe eiuſdem ꝯdõnis vtrobique,ut ex ſtatuto apparet, ergo debet eſſe par,& eadẽ diſſolutio in utroque prædicta ꝓbantur.ff.de fideiuſſ.l. græce §.idem Iul.&de in diem addic.l.ubi añt.§.fi. & l. ſeq. & ſic intellr̃ ſtatutum de ꝯdõnibus extinctiuis, ut eadem ſit ꝯdõ extinctiua bãni in utroq; loco,vt no.ff.de ſeruit.l.4. ſic & ſeruus qui intolerabilr̃ afficitur à dño debet bonis ꝯdõnibus vendi non ſuſpenſiuis , ſed extinctiuis, ita.ſ.ꝙ ꝯtractus non diſſoluatur per redditum ſerui ad dñm, ſic nec ꝑ redditum banniti ad ciuitatem vt inſtit.de his qui ſunt ſui,vel alie.iur.§.ſed,& maior. & ſi quæreretur an ſi talis bãnitus ... per aliũ in ciuitate Paduæ pñtans hr̃e beneficium pſentationis ex forma ſtatuti primi : Crederẽ ꝙ ſic,quia negari non põt eum eſſe bãnitum ciuitatis Paduæ,quæcunq; fuit rõ bãniendi. Et ad hoc pñt diuerſimode ſuperiora deduci,& potiſſime hoc dicerẽ per l.de interd. & reg.l.releg.§ interdic.cũ §. ſeq.& in §. ſi qs. ibi pluribus etiã prouincijs &c. & de cap. & poſtl.re.l.non dubito.Hæc Old. Vt ergo vides ex ſol.prædicta cum diſt. ſatis patet rñſum ad rões vnicuiq; parti diſtinctum aduerſantes,quaꝑ illas nõ curaui referre.Sed mihi primum membrũ deciſionis eſt dubiũ , quia cum ſtatutum Paduæ ſemꝑ loquatur,& bãnitus Vicentiæ remaneat Vicentiæ bãnitus reſtat primum ſtatutũ, ut ſic ẽt poſt cancellationẽ debeat banniri,& regiſtrari. C.de hæret. l. Arr. Nec ſufficiat prima deſcriptio cum non durauerit.l.ſi pro parte.§.uerſum. ff.de in rem uer.& quod hr̃ ꝑ Bart.in l.ſicut §.ſupuacuum.ff.quib.mod. pig. uel hypoth. ſol. Vr̃ ergo verius ꝙ vtroq; caſu talis bãnitus alium bãnitum pñtans non eximatur à bãno,&ꝙ ſtatutũ primum intelligatᷣ de bãnitis tm̃ in ciuitate Paduæ, & non de alijs , ut ſic vnum ſtatutũ declaretᷣ ab altero.ff.de pet. hær.l.cum ſim.Quia tñ auctoritas tanti uiri ampla eſt. nõ audeo ab eius deciſione diſcedere,eo caſu quo ſtatutum tm̃ diſponit, ꝙ bãnitus Vicentiæ bãniatur Paduæ.Semel.n. fuit bãnitus.ergo &c.ꝑ not.in l.q duo.§. ſi. ff. arb. cum ſim. Vel quia prima rõ facta ad partẽ negatiuã, & ẽt ad affirmatiuã non concordant ex pdictis . Et qa ẽt circa illas ſolo, & dictõ eiuſdem utilis eſt ad multa,& maxime ad mãm l.2.§.hæc actio.ff.ſiquis te.li.eſ. iuſ.fu.Ac ẽt ad ꝯuentiones que ſæpe fiunt inter cõitates,& ſtatuta q̃ quotidie fiunt ꝙ bãniti in vno loco intelligantur bãniti in alio, & ſic de ſim. Solutionẽ quam ponit ad dictã primã rõnem hic ad literã inſerã,ꝑut iacet . Dicebat.n.ꝙ non obſt.primũ arg.Nã aut ſit ſucceſſio,aut acceſſio.Si ſucceſſio,tunc id qđ ſuccedit eſt eiuſdẽ ꝯdõnis,&cauſę ſicut id cui ſuccedit.ff.de ꝯd.& dem.l.filiæ.& de do.inter ui.& vx.l.ſi don.§.ſponſus.niſi diuerſitas eq tatis inter vtrũq; diuerſitatẽ iducat.ff.de fun. do.l.cũ in fundo.§.ſi fundus . Fit.n.reſtõ rei immobilis dotalis ſtatim,qa cum ꝑ l.Iul.ſit inhibita alienatio ipſius.ff.de fun.do.ꝑ totũ & maxime in l.lex Iul.& C.de fun.do.l.1.& 2. Facile poterit eius reſtõ fieri. Pecuniæ uero cum facile expendantur,& conſumantur

ff.de

ff.de leg.3.l.ſi toreus.§.1. imò adhuc qñ in dotem datur res mobilis,& ſe mouens cum alienari poſſit.C.de ſer.pi.da.ma.l.fin.ff.de manu.l.ſeruum.ſo.ma.l.dotalẽ,& no.inſt.q.ali.li.vel non in prin. non ſic eſt facilis reſtõ iuxta illud non .n. eſt ſemp facilis nois emptio cum numeratio totius debiti non ſit in expedito.ff.de fideiuſſ.l.ſi dub.in princ.& iõ ad reſtõnem eius datur annus.C.de rei vxo. act.l.1.§.exac. Ad ſimilitudinem eius qđ dř inſt.de off.iud.§.1.cum ſim.Si uero ſit acceſſio aut eſt acceſſio pſonæ aut rei, aut actionis.Primo caſu accedens habet eaſdẽ cognitiones cũ eo cui accedit,niſi ↄtrarium exprimatur.ff.de verb.obl.l.vlt.§.ſi.ff.de publ.l.ſi ego.§.quod cãm,cũ ſim.ſupra alleg. primo arg.Et eſt rõ, qa non vř quid nouum induci,ſed magis antiquũ augeri.ff.de iur.do.l.4. & intelligo hic acceſſionem ↄcretam q̃ cohæret primæ quaſi ſit vnũ cum prima.ff.de dã. inf.l.hoc amp.§.de his,ver.ita demũ,vel quę cohæret quaſi acceſſorium principali, vel ut ornatus ornato.ff.de auro,& arg.leg.l.cum aur.§.ult.& l.& ſi non ſint.§.pueniamus, vel vt vnius complexu eiuſdem vniuerſitatis vtrunq; pariter ↄcludentis.ff.de leg.1.græce. & l.ſi legato.& de leg.3.l.pecul.in princ. Si aũt ſit oino diſcreta acceſſio,tunc ſecus.arg. ff.de dam.inf.l.damni.§.ſi is qui vicinas, & eſt ratio, quia ſeparatorũ ſeparata debet eſſe ratio.C.de don.inter ui.& ux.l.ſi maritus.& ibi not.& ff.ad carb.l.de bonis,in princ. niſi & modus illam acceſſionem inducens aliq̃ tacitam repetitionẽ prior induceret,de le.3. l.in repet. Tertio caſu aut eſt acceſſio q̃ deuolutio nuncupatur, & tunc aut ſit hominis facto puta nouatione,& perduntur priuilegia primæ.ff.de noua.l.aliam,aut p legẽ,& tũc obtinet lex diuortio.& qđ ibi not.in l.ſi naũt §.1.ff.de neg.geſt.& l.quod deb.de don.cau. mor. Si aũt ſit vera acceſſio q̃ dř eſſe cũ primæ ſubſiſtẽti accedit ſecũda.ff.de re iud.l.4. §.ſi ex ↄuentione, tunc quod erat in prima deducitur in ſecundã ei accedentẽ, nec plus, nec minus loco, re,tpe,vel cauſa.ff.ut le.nou. cau.l.1.§.bell.& §.ſub ↄd.& ſic aſſumit nãm primæ,ſed non accñs.l.item veniunt.§.cum pdiximus,& ibi not.ff.de pet.hær. vnaquęq; tñ habet ſuũ proprium tps. vñ ſi prima erat tpalis non ſequitur q̧ ſecunda ſit talis.ff.de ↄſt.pec.l.item illam.§ adijcitur,& de leg.1.l. ſi cred.in 2.rñſo. Fallit qñ ſecunda adijcitur primæ non ad nouam principalem obligationem ↄtrahendam, ſed ad dandam executionem,& exitum iam ↄtractæ qualis eſt ſtipulatio de iudicio ſiſti. tũc.n.prima extincta de cuius executione,& exitu tractabatur, & illa quę dabãt viam ↄueniendi ad exitum ex ↄña tollitur,& ſic loquit.l.ſi cum.§.q iniur. ff.ſi qs cau.& ſic debet exponi ibi,quia tales ſtipulationes pp rem ipſam darentur.i. pp ipſum principale qđ poterat ipſa actione peti,& eius petitio facilius,& ſolidius perducatur ad finem. Ad hoc facit.ff.de ſer.ruſt. pđ.l. 3.§.vlt.& quẽadm.ſer.amit.l.Labeo.ſm vnã lect.& de lib.le.l.prec.o.cum ſim.Old. An autem omnia prædicta procedant, & maxime qa ad l.1.& 2.C.ſi plures vna ſen.& alijs iu. Vñ in prima rõne ad partẽ affirm.alleg.non rñdet.non examino, qa extra mãm principalem.Sed ſi libet uide Doct.in d.§.q iniur. & in §.quod dicitur.& Bart.in d.§. hæc act.

Rubrica de quæſtionibus occurrentibus poſt finitum bannum,aliter quàm per mortem.

REſtat poſtremo vt tertium, & ultimũ tps attingatur. Cuius mã eſt de ↄtingentib. poſt finitum bãnum. Et quia bãnum finitur qñq; remanente uita,qñq; per mortem. In duas particulas diuidam tps iſtud. Prima.n. erit de quæſtionibus occurrentibus poſt finitum bannum aliter q̃ per mortem. Secunda erit de occurrentibus poſt mortem banniti. & quia more aliarũ partium hæc ultima expeditur. Præmitto rubricas quęſtionum, quæ in 1. parte veniunt agitandæ quæ ſunt.

1 *An dato termino menſis ad ſoluendum omnibus bannitis. Titius infra illum menſem potuerit offendi, facta deinde ſolutione intra menſem illum.*

2 *An rebannitus, & non cancellatus poſſit impune offendi, in qua multæ quæſtiones ſimiles inſeruntur. & hic quando bannum eſt nullum, puta quando clericus bannitur a iudice ſeculare.*

3 *Quid econtrario de eo qui offendit bannitũ cancellatum, ſed non legitime.*

4 *An ſimpliciter rebannitus dicatur in integrum reſtitutus.*

5 *An reſtitutus recuperet etiã alienata per fiſcum.*

6 *Si non recuperat alienata, an recuperet à fiſco precium eorum.*

7 *An recuperet fructus præceptos à fiſco ex bonis quæ reſtituuntur.*

8 *An reſtitutio taliter fieri poßit, quòd ad alienatis trahatur.*

9 *An rebannitus recuperet partem quæſitam hæredibus occiſi ex forma ſtatuti.*

10 *An ex rebannitione tollatur ius vindicandi quæſitum alicui ex forma ſtatuti.*

11 *An rebannitus intelligatus reſtitutus etiam aduerſus condemnationem factam de bannito dãnum paſſo.*

12 *An rebannitus poßit agere pro robaria ſibi facta tempore banni, ſtante certo ſtatuto in themate illius quæſtionis narrato.*

13 *An agere poßit pro contractu quem facit tempore banni.*

14 *An tempore banni bannitus deceptus vltra dimidiam iuſti precij, ſtante ſtatuto quòd non poſſet ad ſui vtilitatem contrahere exemptus à banno agere poßit per l.2.de reſcin.ven.*

15 *An rebannitus poßit teſtificari, & alios actus facere, qui infamibus ſunt interdicti, & in hac tractatur qui poßit famæ reſtituere.*

16 *Si bannitus infamis iurauerit tempore banni, & poſteaquam fuit rebannitus depoſuit quid iuris, ſcilicet an valeat eius dictum.*

17 *An rebãnitus poßit admitti ad honores ciuitatis.*

18 *Si eligitur vel imburſatur ad officium prohibitum tempore banni, & poſtea extrahitur de bãno an ſit habilis, & ibi etiam ſequens.*

19 *De eo qui ante bannum fuit imburſatus, & extractus poſt rebannitionem in præcedenti.*

20 *An exemptus à banno poßit ratificare quæ geſſit tempore banni etiam ſi ſint inualida.*

21 *An exemptus de banno poßit à ſuis antiquis creditoribus conueniri.*

22 *An poßit agere contra ſuos debitores qui poſtquam fuit in banno ante rebannitionem ſoluerunt communi.*

23 *An rebannitus ex eo, quia ante terminum banni occidit rebellem prohibeatur habere officia prohibita bannitis rebannitis.*

Prima pars tertij temporis.

1 PRima igitur, q. † facta fuit in fauorem bannitorum, ſiue reip. reformatio quod banniti ſoluentes intra menſem certã quantitatem intelligerẽtur à banno exẽpti. pendẽte dicto menſe Caius bãnitus fuit offenſus à Sempronio, deinde poſt offenſionẽ, & ante lapſum dicti mẽſis Caius ſoluit, quæritur an Sẽpronius veniat puniendus. & vr̃, ꝙ non, quia tp̃e offenſionis bannitus erat, ergo potuit ex forma ſtatuti impune offendi. l.4.§.ↄdemnatũ.ff.de re iud. Ad qđ poſſent multa allegari, ſed cauſa breuitatis omitto. Et ẽt qa ſciendum eſt olim hanc q̃õnem fuiſſe diſputatã, vt refert Io.And.in add.Spe. in ſæpius alleg.tit.de accuſ.§.ſeqtur.ver. qd ſi qs ſuarum additionũ.verſ.eſt ſciẽdum. Et ibi dicit, ꝙ diſputator determinauit Semproniũ puniẽdum, & duas rõnes aſſignat. Prima eſt, qa aut beneficium trahit̃ ad tp̃s ſolutionis, aut e ↄtra ſolutio ad tp̃s beneficij, ex primo remanet delictũ impunitum, ex ſecũdo venit puniẽdum, ergo p̃eligendum eſt ſecundum, cum publica vtilitas exigat maleficia puniri de ſent.excõm.c.vt famæ.& ibi cõcor. Inducit ſecũdo legem ſufficit.de cõd.ind. Equiparat n.ↄdõnem ſuperuenientem ad actũ purum ei, q̃ à principio fuiſſet annexa. Sed certũ eſt quod ſi ab initio bãnitus ſic fuiſſet, ꝙ ſoluendo intra mẽſem tm̃ à banno eſſet exẽptus, interim non potuiſſet impune offendi, ergo nec hoc caſu. Aduerte, qa prima ratio nihil facit, qa cap.vt famæ, cum cõcor. loquitur in delictis, ſed pluries dictũ eſt, quod illud qđ fit lege p̃mittente nõ eſt delictũ l.ſi ſeruus. C.de his q ad eccl.conſ.& not.in l.1.& per Bal.ff.ne qs eum q in ius vo.ell vi exi. Præterea ibi concurrunt interpretatio delicti, & interpretatio excludẽs delictum. Secũda, aſſumitur l.merito.ff.pro ſocio. de pœn.l.interpretatione. Tertia ẽt ratio põt tolli ex eo, ꝙ hic non eſt cõditio adiecta. ſed terminus certus poſitus ſolutioni q interim obligationẽ nõ extinguit ſicut faceret cõditio, vt ibi not. ſ.in l.ſufficit, & ſic cũ interim eſſet bãnitus potuit impune offendi. pro hoc.ff.ad ſen.li.l. ſub ↄdõne.& l.4.§.ſed & Marcellus.de in diẽ addit.& ideo puto ſubtilius aduertendum retenta tñ deciſione p̃dicta, & ſic vbicunq; poſt actũ perfectum apponit̃ ſuſpenſio, illa non reddit actum ↄdõnalem, quod ſecus eſt qñ ab initio habet ſuſpẽſionem l.2.ff.de in diẽ addit. cũ ibi nota. Et iſtud verum in contractibus, ſed in vltimis volũtatibus ſecus eſt, quia ſemp actus redditur ↄdõnalis.ff.de adimen. lega.l.legatũ pure.& de cõd.& demõſtratio. l.qbus diebus.§.qdã Titio.& dixi ſupra parte p̃ced.q.78. Sed regula traditur, ꝙ vbi inter ↄtractus, & vltimas volũtates eſt dña. legis diſpoſitio adaptat̃ ad diſpõnem vltimæ voluntatis.l.1. C.de his qui.vt ind. & ibi not.

per

ꝑ gl.& Bart.ff.ad Sylla.l.in cognitione.& de adim.leg.l.trãſactio.& latius in l. ita ſtipulatus.de verb. obl. Sic ergo in propoſito facta æqparatione ad vltimas voluntates diceť interim nõ bãnitus,&ſic Sẽpronius veniet puniendus, ꝓ hoc qa facta ꝓrogatione termini interim executio fieri nõ põt l. 4. §. ſi ex ꝯuẽtione.de re iud.facit.ff.ſi cer.pet.l. pecuniã.cũ ibi not. & hoc verũ,ſi aſſignať terminus oĩbus bannitis vel aliqbus ſpãliter enumeratis.& offenſus ſit de illis. Si vero fuerint ordinati certi officiales q hñent teuidere q banniti debeãt hre tale beneficium,puta qa in ordinamento dr̃, ꝙ illi banniti qui fuerint declarati intra menſem ab officialibus turris poſſit intra mẽſem à die declarationis ſoluere taxatã quantitatem.&c. Puto iſto caſu ante declarationẽ poſſe impune offendi, qa p̃ſens ſtatus nõ tẽdit de ſua nã ad excluſionẽ banni.& ideo nõ inſpiciť qđ euenire põt,ſed poſt declarationem factã,ſecus eſt.tendit .n. tunc p̃ſens ſtatus ad excluſionẽ bãni cũ iã ſoluẽdi beneficiũ datũ ſit, & ideo hoc caſu offendi non põt alio ſic vt in dictis iuribus probatur.faciunt no.in §. ſacram. ꝑ Bart.& melius q̃ ſubtiliter ſcripſit in l.Iulianus verũ debitorem.ff.de cond. inde. in vlt. op. Aduertat ergo multũ ad verba deliberationis q talem bannitum vult offendere, & ꝯſideret,ꝙ in dubio cautius eſt abſtinere, & prædicta vera in ſciente legem. In ignorante autẽ vide quæ dicam ſtatim in ſeq. q.

2 Secundo quæro † dictum eſt ſupra proxime de offenſo ante ſolutionẽ. Sed q̃ro qd ſi ſoluerit intra tp̃s vel aliter fuerat rebannitus,ſed nõ fuerat cãcellatus. An offendẽs eũ puniať? Iſta eſt antiqua q.& formať diuerſimode, qñque in offendente bannitũ, cuius bannum eſt ipſo iure nullum. vt in clerico incedente vt laicus,bãnito, & occiſo de qua facit mẽtionẽ Alb.de Gãd.in tit.de bãnitis. in 6. col. & ibi refert ꝑ multos fuiſſe determinatũ talẽ offendi potuiſſe,qđ Ioan. And. late examinat referens diſputationem Aegidij Cremon.& Nic.de mat.in regula ꝙ qs. lib.6.& in ſoluente cãcellato.Idẽ Io.And.refert diſputationẽ Viãniſij, & eius determinationẽ in add.Spec.ſuꝑ rub. de obl. & ſol. in fi.ſuarũ additionũ Iac.But.poſuit in l.de ætate.§.ex cauſa.ff. de inter. ac. & ibi ẽt Rayn. Iac.de Are.in l.1.§.ſi oẽs.ff.de vend.inſpici. In bãnito nõ legitime poſuit Dy.in l.pe.ff. de adult.& ibi Bart. in l. gño. de his q not. inf. Quæ oia iura faciũt ꝙ offenders excuſetur à deſcriptione bãni ẽt ab initio inualidi ſiue validi ab initio,& ſublati,ſed nõ cãcellati, & ſic eũ occidens non veniat puniendus. & vt patere põt lectori in locis prædictis omnes ꝯcordãt ꝙ ſciant prædicta puniať, qa cancellatio de facto non eſt illa quæ eũ faciat rebannitũ,vt dixi ſupra parte ꝓxima q. 75. Et ita intelř quod not. in ſæpius alleg. addi.in verſ.quid ſi quis.in ver.addi.qđ incipit quartum mẽbrũ.euanuerat .n.virtus bãni.& ſic cũ non eſſet bannitus ceſſat ſtatutũ. In ignorãte vero ꝯcludunt ẽt oẽs ꝙ non teneatur pœna l. Corn. quia illa requirit dolum,& non habet locum ẽt in lata culpa. l. in l.Corn.ff ad l.Corn.de ſic.An aũt in aliquo puniať variauerunt do.in aliquo. dixit em̃ Aegidius,ꝙ nullatenus punitur cũ ignorans in illa fuerit culpa.ff.loca.l.ſi ignorans & in c.2.de conſt.lib.6.ſed Nic. Mat. latius declarans dixit ꝙ aut erat perſona offendẽs in qua cadebat iuſtus error,aut non, vt primo caſu non teneať ſecundo ſic, quod refert Ioan.And.in d.c.ꝙ qs,Bar.vero in d.l.pen. quia debuit diligẽtius inueſtigare an bannũ fuerit rite datum,ꝙ puniť de homicidio culpoſo.ff.vi bo.ra. l. 2. §. hac actione. & d. l. Corn. maxime cum error iuris ſit lata culpa.l.liberorũ.§.notantur.ff.de his q not.inf. pro hoc alleg.quia cum alio ꝯtrahens debet ſe informare de ꝯdõtibus eius.ff.de reg.iur. l.q cũ alio. multofortius qui aliũ interficit. de reg.iur.l.qui in alterius.Ioan.And. in eo q ſoluit, ſed nõ fuit cãcellatus occiſor tenet occiſorẽ nõ puniri de dolo,ſed iudicis arbitrio ſm̃ facti qualitatem.ff.de ſic.l. 1. §. ſed ſi clauã,& alia iura alleg.in d. rub. & de ob. & ſol. Veritas ergo eſt ꝙ vbi ei põt imputari culpa ẽt ignoranti põt extraordinaria pœna imponi,alias non. Et ideo ſi elapſo tp̃e appellandi nulla cauſa agitať ẽt nullitatis, ſed non rite bannitus regiſtratus eſt inter alios bãnitos,& ita bãnitus credit.certe nullo modo erit puniendus eũ occidens p̃ſumitur.n.pro ſñia l.Herennius.§.Caia.de vſur. Similiter ſi bannitus non veniſſet ad ſoluendũ,ſed alius ꝓ eo ſoluiſſe, & occidens non fuiſſet ibi tp̃e ſolutionis,& dum veniret inueniret illũ q erat bannitus veniẽtẽ ad ciuitatẽ,& illũ occideret, certe in nulla culpa eſſe põt. Si vero publice diceret bannũ fuiſſe

nulla vel facta eſſet reformatio in fauorē aliquoꝝ q̄ ſoluerēt, & publica eſſet reformatio, certe tunc debuiſſet inueſtigare, an id q̄ de nullitate dr̄ verꝝ ſit. & an eſſet de illis qui ſoluiſſent alias eſt in culpa, & ſic tūc opinio. Bar. verificat, non tn̄ intelligas q̄ ſemp pariter puniat̄, ſed ꝓ modo culpæ, vt l. aut facta. §. delinquūt. ff. de pœ. Adeo, q̄ dubitat̄ an ꝓ leui culpa poſſit criminalr̄ puniri, de quo ibi ꝑ Bart. & ꝑ eū, & alios in l. 1. ff. de legi. In dubio aūt maxime vbi eſt ſtatutū q̄ ille intelligat̄ bannitus qui reperit̄ deſcriptus in certo libro alio nō ꝓbato, non pōt talis occidens extra ordinem ēt puniri. C. de adult. l. Gracchus, & d. §. ex cauſa. & vide ēt quod ſcribit Bald. in l. hmōi. §. ſi cui ita. ff. de leg. 1.

3 Sed tertio q̄ro in caſu ꝯuerſo. † T. rite bānitus fuit cācellatus ſed nō legitime G. eū interfecit. q̄rit̄ nunq̄d puniat̄ tanq̄ occidēs nō bannitū, an excuſet̄ à pœna quaſi in veritate bānitus exiſteret. Certe nō inſiſtēdo dicēdū eſt q̄ excuſet̄. & non puniat̄. l. non ſecūdū. & ibi per Ray. de do. inter uj. & vxo. ff. fact, l. quoties. ff. q ſa. cog. eū ſi. Actus .n. q nullus eſt, nullū ꝓducit effectū, & paria ſunt nō fieri, & fieri, ſed nō legitime, vt ibi, ita ēt tenet Bald. in c. 1. in prin. hic fi. l. Cor. & inci. conſue. & alle. Io. And. in c. veniens de acc. & eſt verum ēt ſi occidens putauerit illum rite cācellatum. excuſatur .n. à pœna, licet non admittatur ad præmium, vt dixi ſupra in 2. tempore. parte 2. in q. 23. 24. & 25.

4 Quarto q̄rit̄ † Titius bānitus, fuit ꝑ reformationē ſimplr̄ rebānitus, vel à bāno exemptus, & deinde cācellatus, an dicat̄ recepiſſe ſolū indulgētiā, an vero fuerit in integrū reſtitutus. Et vt videat̄ importantia q. ſciēdum eſt q̄ eſt dr̄ia inter indulgentiam, & reſtitutionem. nam vbi filius exiſſet ptātem patris, puta ſi ſtatutū ita dictaret, q̄a alias bāniti de q̄bus agimus illam non perdunt, vt dixi in 1. parte 2. tpis. q. 21. Et tunc ſi aliquis conſequitur ſimpliciter indulgentiam illam non recuperat l. inſulam. C. de ſen. paſ. Q̄nq̄ue tñ conſequitur quis indulgentiam non ſimpliciter, ſed cū aliquo adiuncto. Et tūc eatenus extēdit̄ indulgētia quatenus illud adiunctū importat, vt eo. tit. l. ſi pr̄. Si aūt q̄s reſtituitur dr̄ totum econtra, quia ſi conceditur ſimpliciter reſtitutio omnia reſtituta vr̄ eo. ti. l. 1. ſed ſi cum limitatione eatenus reſtringit̄ quatenus operatur limitatio eo. tit. l. 3. qn̄

que tñ conceditur indulgentia, & reſtitutio, & tunc oīa complectuntur, niſi aliud ſit expreſſum, eo. tit. l. fi & ibi ꝑ Bart. ad quæſt. ergo an rebānitio importet reſtōnem vel ſimplicem indulgentiā rediens dico q̄ Iac. But. refert Bart. in d. l. fi. diſputauit hanc quæſt. & tenuit in dubio importari reſtōnē motus principalr̄ per duas rationes. Prima quia diſpoſitio ſup p̄paratorio porrigitur ad illud cuius eſt p̄paratoriū. ff. de contrah emp. l. clauibus. & C. de dona. l. 1. ad qd̄ facit. ff. de his q̄ in te. delen. l. cācellauerat, ſm̄ Bart. Sed cācellatio ſiue rebannitio eſt p̄paratorium ad reſtōnem, ergo, &c. Secunda beneficia debēt latiſſime interpretari. ff. de conſt. prin. l. fi. ꝑ qua deciſione dicit Bart. eſſe caſum in l. 1. in fi. ff. de qō. & ita ēt ſentit Cyn. in d. l. fi. ſi aliter videre cupis, vide ibi per Moderniores.

Viſo ergo q̄ intellr̄ reſtitutus q̄rit̄ quinto, † an talis reſtitutus ſiue rebānitus recuperet oīa bona ēt alienata per fiſcum. de bonis nō alienatis clarꝝ eſt l. 1. & l. fi. C. de ſenten. paſ. Sed in alienatis eſt qō, & cōis concluſio eſt vt ad illa talis reſtitutio non porrigat̄ q̄ probatur ſm Bart. in d. l. fin. Primo, q̄a qui emit à fiſco nullo modo pōt inquietari. l. bene à Zenone. C. de quadri. præſcr. Secundo q̄a idē debet eſſe in qualibet ciuitate. ꝓſtat eñ q̄ poſt publicationem fiſcus legitime tenuit illa bona tanq̄ hęres l. 3. C. ad l. Iul. de vi. ſed q emit à tali nō pōt inq̄etari. ff. de peti. hęr. l. ſed, & ſi. l. §. itē ſi rem. & ꝓ hac parte alleg. in l. Gallus. §. & qd ſi tm̄. de lib. & poſt. q̄ dicit q̄ reſtitutio nō trahit̄ ad ius q̄ſitum. Tertio, facit. ff. de minor. §. Sceuola. vbi difficilius ꝓceditur reſtitutio poſt alienationem quam ante, & qd̄ hr̄ in l. fi. C. de rep. hær. 5

6 Sed tunc ſexto q̄rit̄ † an recuperet à fiſco precium bonoꝝ alienatorum, dixit Bart. q̄ ſic, quia pōt recuperare à fiſco illud in quo eſt factus locupletior ꝑ d. §. item ſi rē. ſed aduertēdū q̄d ille. §. loquit̄ in eo qui ſuo iure cōi vendicat, & ſic non fauit ad illum qui iure ſpeciali ſibi reſtituto nititur ꝯtra reſtituētem. Pręterea aduertendū q̄ illud dictū poſſet eſſe verꝝ in expreſſa ad priſtinum ſtatum reſtōne, ſed in ſimplici rebannitione, licet intelligat̄ reſtitutio, vt ſupradictū eſt. forte nō eſt verum, niſi quo ad illa de quibus in ipſa rebannitione continetur. Doct. tñ cōiter ſequuntur, dictum Bart. ſed hic non ſeruat̄.

7 Septimo circa idem quero † Viſo q̄ talis reban

rebānitus recuperat bona nō alienata, an recuperabit ēt fructus interim à fiſco pceptos. qdā qđ nō p auth. idem de neſtorian. C. de hær. Contrariū vidi iudicari pp nām reſtōnis, q̄ eſt in priſtinū ſtatū repoſitio. nō ob. il la auth. qa non loquiť in reſtōne, ſed in noua ꝯceſſione. Præterea loquiť in diſpoſitione limitata non in ſimplici, & larga. Et ideo dici pōt ꝙ aut p reformationē bannitus expreſſe reſtituiť in ſtatū priſtinū, & tunc recuperet fructus. aut ſimplr̄ rebannitur, & tunc ſecus, vt in d. auth. idem de neſtorianis.

8 Octauo q̄riť † dcm̄ eſt ſupra ꝙ reſtitutio banniti non trahitur ad bona alienata, quæritur an poſſit taliter fieri ꝙ ad illa trahať, dic, ꝙ aut rebannitio fit ſolum ad vtilitatem bannientis, & non poteſt. Aut ad vtilitatem publicam, & tunc poteſt, quia eo caſu poteſt auferre ius alteri quæſitum l. Lucius. ff. de euic. l. itē ſi verberatum. §. fi. de rei ven. l. venditor. §. ſi ꝯſtat. ff. cōmu. pd. & ita firmat Bar. in l. quęcunq;. C. de fide inſtr. & iure haſtæ fiſ. lib. 10. & vide quæ dicam ſtatim in ſeq. q.

9 Nono q̄riť † dcm̄ eſt ſupra ꝙ recuperat bona nō alienata, & alienata nō, ſed pone ſtatuto caueť qđ bona homicidæ applicenť fiſco ꝓ medietate, & ꝓ alia medietate, hęredibus occiſi. Titius bannitus ſm̄ formā ſtatuti fuit rebānitus, q̄riť nunq̄d talis rebannitio q̄ eſt reſtitutio. vt ſupra in q. 4. trahať ēt ad partē q̄ſitam in hæredibus occiſi. Dixit Cyn. in d. §. & q̄d ſi tm̄, ꝙ non, q̄a reſtitutio non trahiť ad nō integra, vt ibi, & l. fi. C. de ſen. paſ. dicit tñ qđ de ꝯſuetudine non ſeruať, Alb. vbi ſupra q 45. dicit idem, ſ. ꝙ non trahitur ad illa bona, alle. vltra prædicta, l. ei qui ſoluendo. ff. de hęr. inſt. & l. ꝙ ſi minor. §. Scęuola. ff. de mino. & l. fi. C. de rep. hær. & ibi ēt dicit ꝙ nō recuperat offm̄, vel honores, alij aſſignatos, de quo dicam infra 17. q. Bald. ēt in d. §. & q̄d ſi tm̄, tenet qđ ad dicta bona talis reſtitutio nō trahať, maxime ſi ante rebānitionē bona fuerint hæredibus occiſi aſſignata, & facta fuit executio: q̄a non p̄ſumiť rebāniētes ſiue principē habuiſſe animū lædēdi ius tertij. l. 2. §. merito. & §. ſi q̄s a principe. ff. ne q̄d in loco pu. Sed ibi vlterius quęrit Cy. an ſtatutū ſiue reformatio poſſit hoc facere Et dicit ꝙ ſuit. Paduæ determinatū ꝙ nō. & nihil alleg. ſed Bald. alleg. no. in l. 1. ff. de doli excepti. & de polli. l. toties. & quod, no. in l. fin. C. ſi contra ius vel vti. pub. quod intelligo niſi p publicam vtilitatem illud fieret. Cū .n. hæredes occiſi habuerint a ſtatutis illius ciuitatis, vr̄ ꝙ ex tali cauſa eis tolli non poſſit. de iniur. & dam. dat. c. in noſtra.

10 Decimo ſtatuto caueť † ꝙ q̄cunque fuerit offenſus poſſit ſe vindicare faciēdo vindictā cōpetentē, & qđ hæres occiſi poſſit occidere occiſorem. Titius ab homicidiū Caij fuit bānitus: deinde ad certū tp̄s fuit rebānitus, q̄riť an tollať tale ius vindicandi. Et primo vr̄ ꝙ non, quia per reſtōnem non tolliť ius q̄ſitum. Secundo vt ſupra dcm̄ eſt in 5. q. Et vr̄ caſus in c. quis de reſcr. lib. 6. In contrarium vr̄ probari per l. ſiue patronus. ff. de iure. pat. & l. ſed ſi hac. §. patronum, à cōtrario ſenſu. ff. de in ius voc. Vidi dū ſtudebam vt ſcholaris in hac ciuitate q̄ōnem hanc de facto, & vidi in ea ſubtilē allegari. Et finaliter determinatū fuit tale ius nō tolli p iura primo loco alleg. Sed aduertēdū vlterius ꝙ quodā eſt ius quod q̄riť ex banno iuncto ſtatuto vt qđ bānitus poſſit impune offendi, & iſtud ius tolliť p rebannitionē p c. in noſtra ſupra, pxime alle. de iniur. dam. da. & dictis. l. ſiue patronus. §. patronum. Quodam aūt eſt ius quod q̄riť nō ex banno, ſed ex delicto tm̄, vt in iure vindicandi. de quo ſupra, & illud nō tolliť per reſtōnem. Nec mirū quia reſtitutio fiť aduerſus bānū. & ſic eſt limitata, nō ergo tollit ius bānito q̄ſitū ex ipſo maleficio vt dcm̄ eſt ſupra in q. 4. facit de mino. l. ꝙ ſi minor. §. reſtō. Reponit .n. eū in eo ſtatu in quo erat ſine bāno. & ſic non trahiť ad anterius tp̄s. & ideo puto ꝙ cū tale ius quæratur ex forma ſtatuti, & maxime cōtrā ius cōe ſi rebannito eſſet facta p viam reſtōnis, & taliter ꝙ fieret ēt aduerſus delictum reponendo eum in loco in quo eſſet ſi non deliquiſſet, tale ius ēt tolleretur per ea q̄ dicta ſunt ſupra duabus proximis quæſtionibus.

11 Vndecimo q̄riť † ex inq̄ſitione fuit bannitus Titius ex eo qđ hoſtiliter venit ꝯtra patriā in recōpenſationē damnatoꝝ datoꝝ dāna paſſis ſimplr̄ ex contumacia condemnatus. Deinde ob publicā ex cauſa pacis vtilitatē motu ꝓprio fuit aduerſus bannū, & oia in illo ꝯtenta reſtitutus, & ſic eius bannum regiſtratū fuit cācellatū, an poſſit à dictis dānum paſſis conueniri, an vero intelligatur liberatus? Hæc q̄ō eſt ſubtilis. & hēt duos paſſus principales. Primus eſt an potuerit ſic dānari p̄ſuppoſito ꝙ ſtatuto non dicať aliter q̄

 dictum

dictum fuit ſupra in princ.tractatus. Secundus eſt an ſi tenet ꝯdẽnatio facta ꝑ damnũ paſſis illa intelligatur remiſſa. Circa primũ fuerunt ab olim opi. Cy.n.& alij vſq; ad ſua tpa tenuerunt ꝙ non potuerit fieri talis ꝯdemnatio, qa in eodem ꝓceſſu non põt venire cauſa ciuilis, & criminalis. Ita not ꝑ eum in l.ſi qs à ſe fundum .C. ad l. Iul.de ui.vbi ẽt gl.& idẽ tenet ibi Ray. alleg.ff.de publ. iud. l.interdum.idẽ tenuit Bal. niſi in caſu qñ dãnatus hẽr penes ſe rem ſubtractam l. interdum.§.q furem.ff.de fur.& vt ipſe no.in l.4. C.vnde.6. Hoſt.aũt in c.ad nr̃am.de iureiur. & in c.cum oportet.de acc.& ibi Inno.tenẽt ꝯtrarium ſiue.n.ꝑ viam inquiſitionis ſiue ꝑ viam accuſationis ꝓcedat dñt talem ꝯdemnationem fieri poſſe. Hoc ẽt tenuit Gui. in criminibus extraor.vt ipſe ſcripſit in l.1. C. ſi qs ali.teſt. prohi. Sed ipſe idem indiſtincte dixit id verum eſſe in l.qd ergo,§.pœna grauior.ff.de his q no.inf.qđ tenuit Iac.But.verum qñ ex eadem lege tenet̃ inqſitus criminaliter,& ciuilr̃,alias non, & ita dixit ꝯcordari iura,vt ſcripſit in l.1.C.qñ ciui.ac cri.ꝑiu. Bal.ẽt in l. obſeruare.§.ꝓficiſci.ff.de off. ꝓcon.& le.vr̃ ſeq opi.Inn.& Hoſt.Bart.aũt indiſtincte tenet iudicem criminalium ex eodem ꝓceſſu poſſe vtranq; pœnam.ſ.criminalem,& ciuilem imponere,& alie.C.qđ met. cau.l.qđ euitandi.ff.de calum.l.pe. de extra ord.cog.l.medicus.& d.§.q furem . & ibi ꝑ eum.& in l.1.in fi.ad Turp.alle.ẽt l.4.§.ſi dicant.ff.fin.regun. & eſt caſus ſm vnam lectu. in §.pœna grauior ad l.interdum. alleg. per Ray. rñdet ꝙ loquit̃ qñ vtrunq; iudicium principalr̃ intentat̃, quo caſu iudex criminalium de ciuili non cognoſcit l. ſolemnis .§. latrunculator.ff.de iud.& hęc pars ſemꝑ fuit mihi viſa vera,& ęquior,maxime vbi ꝑ ſtatuta gñalr̃ ꝑmittit̃ iudicibus maleficiorꝫ ꝑ inqſitionem ꝓcedere ꝑ not.inſt.de publ. iud. in princ.ꝑ Iac.But.& ꝑ Bart.in l.2.§.ſi publ.de adult. Tenuit igr̃ in ꝓpoſito dicta condemnatio,qa cum habeat ꝓ ꝯfeſſo, & poſſit ꝯdẽnari,perinde ac ſi comparuiſſet,& ꝯfeſſus fuiſſet nulla eſt rõ q̃n ẽt in dãnis tenere debeat condemnatio , niſi diceret̃ ꝙ eſſet nulla ꝑꝑ incertitudinẽ,per tit.C.de ſen. quæ ſine cer. quant. Sed rñdetur per l.1.& quę ibi no.C. de ſent.quæ pro eo quod intereſt. & in l. 1. de eden.& in l.1.iud.ſol.Faciant ẽt quę not. in l.certi condictio.in prin.& in d.l.2.de ſenten. quæ ſine cer. quanti. Venio ad ſm.ſ.an dem ius ꝑ talem rebannitionem dicat̃ remiſſum. & primo,ad affirmatiuam verba reſtitutionis comprehendunt oĩa ꝯtenta in condemnatione,& banno,ſed in eo ꝯtinet̃ condemnatio damnorꝫ,ergo illa intellr̃ remiſſa l.non aliter.de leg.3.& l.ꝓſpexit.ff.qui, & à qui.cum ſi. Secundo,ꝙ talis liberatio fuit tollere ius.de iniur.c.in noſtra.& qđ ibi ꝑ Inn. Tertio,qa ob publ.vtilitatẽ,ergo, &c.l.quæcunque.cum ibi no.C.de fide inſtr.& iure haſtæ fiſca.lib.10.& dem̃.fuit ſupra q.8. Quarto, qa de nã reſtõnis eſt tollere ius ẽt priuati.l.1.C.de ſenten.paſ.& l. fin. & qđ ibi no. eod. tit. ſaltem qñ quæſitum eſt ex illo actu aduerſus quẽ fit reſtõ l.ſiue patronus.de iure patr.& dixi ſupra q. 10. Quinto,à nã diſpoſitionis factæ motu ꝓprio q̃ latius debet extendi,vt ſic ius tertij contineat l.ſi qñ . C. de bon.vac ſm vnum intellectum quem ſequtur Cy.in l.ſi ff.de conſt.prine.in lectu.maxime qñ fit ex certa ſcientia l.quidam conſulebant,ff.de re iud.& l.ſed ſi hac.§.patronum. de in ius voc.ſaltem qñ ſtatuens eſt de negocio informatus vt hr̃ in c.paſtoralis.§. ꝓterea.de off.deleg.q̃ vñr vera ẽt ſi talis particula non fuerit cancellata ꝑ no.ꝑ Bart.in l.emptor. §. Lucius.de pact. & qđ dixi ſupra in parte præced.q.74. Pro parte vero negariua faciunt primo,qa pars remittens oẽm iniuriam ex maleficio non intellr̃ remittere dãna.l.ſed ſi vnius.§.ſi ante. de iniur. & ibi per Dy.& Bart.& Bal.in l.ſi vnus.§.& gñalr̃. de pact. ergo nec ſuperior cuius factũ interpretat̃ à parte factum l.2.C.de præt.pig.& C.de euict.l.ſi ob cauſam. Secundo qa diſpõ ſuper publico iure non trahitur ad priuatum tanq̃ ſpecie differens d. l. ſi vnus §. itẽ ſi paciſcar. adeo ꝙ ſi mixtim fiat valet ſuꝑ vno,& ſuper alio non. Ergo,& hic ſumpto argõ à contrarijs l.& ſi contra.de vulg.& Pupil.cum fiſcus in dubio vti velit iure priuati.C.de peti.her. l.1. Tertio,qa licet princeps ſuam pœnã remittat, tñ ius priuato q̃ſitum ex delicto non tollit l.2.C.de in ius voc. & ibi ꝯcor. ex quo ibi Bart.& Bal.dñt ꝙ ꝯuentiones factæ ꝑ rectores Marchiæ,cum duce ducatus,nõ intelliguntur remittere pœnas partibus debitas. Quarto,qa talis reformatio dr̃ reſcriptum. l.2.C.de legi.ergo reſtringi debet, vt ius tertij non lædat.l.2.§.merito.& §.ſi qs à principe,ne qd in loco publico. Et in hãc ſecundã

partem

partem inclino per rationes prędictas, quod maxime poterit apparere ex narratis ante liberationem l. ſi ff. de hær. inſt. & qđ hr per Bart. in l. ambitioſa. de decr. ab ord. fa. Licet enim ob pacem, ob publicam vtilitatem, & legem gnalem ſtatuendo poſſit princeps, & eius iura obtinens ius priuato qſitum tollere, vt in iuribus in ꝯtrarium allegatis, nõ tñ in dubio intelľr id facere voluiſſe vt in iuribus ſupra ꝓ hac parte allegatis, & C. de emã ci. lib. l. nec auus. & no. in l. ſi. ff. de cõſt. prin. & in l. oẽs C. ſi ꝯtra ius vel vtil. pub. ſicq. nõ ex defectu ptãtis, ſed volñtatis ad tale ius nõ porrigit. Facit. ff. de mili. teſt. l. in fraudem. iũcta l. 1. eo. tit. Id qđ dixi de motu ꝓprio nõ ꝓbaẽ lege. Prætérea verum eſſet quo ad ius ꝯcedentis non quo ad ius priuati. Concludit ergo ꝙ dicta reſtõ condemnationem factam dãnũ paſſis tollere non vr, qđ ſine dubio verum eſt ſi agere uellent damnii paſſi actione in factum primitiua ꝑ l. q noĩe. ff. de fal. per ti. ut bon. rap. vel perti. vnde ui. Licet. n. tollere eẽ ius ex ſnĩa quæſitum. primum tñ, ꝙ remanſit. vt l. nepoti. de fundo inſtr. & qđ hr in l. 1. C. de iud. non diceret ſublatum per prædicta. & l. ſi vnus. §. ante oĩa. de pac. cum ſim. & qđ dixi ſupra q. 10. ꝓdicta vera in reſtitutione q̃ fit ꝑ viam gratiæ. Facta vero ꝑ viam iuſtitiæ tolleret oĩa iura quæſita ex illo actu aduerſus quem fit reſtõ. l. ꝗ ſi minor. §. reſtõ. ff. de min. & l. 1. C. de rep. quę fi. in iud.

12 Duodecimo quęrit,† Dcm̃ eſt ſupra ꝙ bãnitus, & rebannitus põt à priuato ꝯueniri. Sed qrit ẽ ꝯuerſo, tpe banni facta fuit robaria ipſi bannito an nunc rebannitus agere poſſit ſtante ſtatuto quo ꝓhibeẽ fieri rõnem bannito ꝓ maleficio, niſi ꝓ maleficio vel mẽbri mutilatione. Dixit Io. And. in ſepiſſime allegato verſ. qđ ſi qs in §. ſequitur in tit. de accuſ. ſuarum additionum, verſ. hr alia Iac. de Are. ꝙ Iac. idem diſputauit hanc qõ. & ibi aliqua refert. Et primo allegat ad negatiuã ff. de aleato. l. 1. Item qa rĩr ꝓhibita caſualr licent C. de con. & merca. l. 2. & de homi. c. 2. & 3. & pluribus alijs iuribus ibi allegatis. Et ideo vbi talia ꝑmittunr non eſt locus q̃relæ. C. de adulter. l. Gracchus. Pro hoc facit gnalis ꝯſuetudo, q̃ hẽt bannitos talia pati in vſib. feud. de mi. vaſ. q contu. ſu. c. 1. in fin. & in tit. hic finit lex Cor. in prin. Item qa conſuetudo facit licitũ, qđ alias eſſet de ſe illicitum. 32. q. 4. c. obijciunr. ẽt cõia ꝑdio. l. vendi tor. §. ſi conſtat. Nec ob. exceptio à banno cũ à principio nata non fuerit actio inſt. de noxa. §. ſi ſeruus. & ff. de fur. l. ſerui, & filij. In cõtrarium arguit ꝙ poſſit; qa ſtatutum vr debere reſtringi ad iniuriam ꝑſonalem ꝑꝑ exceptionem quã fecit de homicid. o vel mutilatione. ff. de penu. ſe. l. nam ꝙ liquide. §. fi. & poſitio verboꝝ ſtatuti eſt attendenda, de poſtu. l. 1. §. ait ꝑtor. nec ſunt exaggerẽda q̃ dãt certum modũ ff. de decurio. l. gñalr. §. Imperator. Item qa res non delinquit ſed hoĩes, in auth. de manda. prin. §. oportet. Illis ergo rebus læſio inferri nõ debet. Sed ad hoc rñdet, qa ille q non obtemperat ius dicentĩ. vr diffidatus vt hoſtis. ff. de capi. dimi. l. 5. §. 1. & C. de his q ad eccl. ꝯf. l. ſi ſeruus. Et ille q eſt diffidatus in ꝑſonã fortius eſt diffidatus in reb. ff. de capt. & poſtl. reuer. l. 5. §. in pace. & l. hoſtes. & de pœnis. l. in ſeruoꝝ. Tenet, ꝙ agere non poſſit. allegat C. de epiſc. & cler. l. fin. §. pen. extra de hæret. c. vergentis. C. qui ad liber. procla. non lice. l. 1. de pœnis. cum filius, de ma. teſt. l. Ariſto. Nec obſtat qđ hodie contractet, & ſic poſſit ꝯueniri ꝑ d. l. ſerui, & filij. & C. de noxal. l. 1. quia loquuntur qñ initium illicitum, hic vero fuit initium licitum. C. de vſu. tranſ. l. vna. §. hic tãtummodo, & de vſu. ſequit. §. de illo. ff. ſi prædicta latius videre velis recurre ad Alb. vbi ſupra in 2. qõ. & in 89. vbi refert illam diſputationẽ de qua facit mentionem Io. And. vbi ſupra de verbo ad verbum. Conſidera tñ ꝙ hæc deciſio loquitur in ſtatuto quo cauetur ius vel rõnem non fieri bannito, & ſic indiſtincte. & ideo vera eſt deciſio, qa ab initio nullum ius orit, cum factum licitũ fuerit. Si vera verba ſtatuti diceret, ꝙ bannitus poſſit offendi in ꝑſona ſecus eſſet, ꝑ ea q̃ dixi ſupra parte 2. 2. temp. q. 55. & idem ſi dicerem ꝙ non reddaẽ eis ius quouſq; fuerit in banno. ꝑ ea quę dixi ſupra parte præcedenti. q. 1. & not. bene deciſionem ꝑdictam ꝙ illa exceptio niſi pro homicidio vel mutilatione, nõ reſtringit generalem regulã ad perſonales offenſiones, ſed remanet in ceteris gñalis diſpõ, quod vr contra. l. gñali, in princ. ff. de vſuf. & l. quæſitum §. idem rñdet domo. ff. de fun. inſt. & qđ d. l. nam quod liquide. §. fin. Sed rñdet quod hoc contingit propter naturam maioritatis rationis per d. l. in ſeruiorum quod eſt not.

13 Eodem loco† ſcilicet in d. ver. hr formalr alia quæſtio ſuper eo. ſtatuto. ſ. an exemptus à ban

à banno agat ex contractu quem tempore banni fecit.& ibi ĕt vbi ſupra ꝓxime dixi determinatur quod poſſit, quia licet alias ex commiſſis in bannitum,& eius res nõ agat à banno exemptus ex cõtractu tamen recte aget,allegat.ff.de pec.l.quam Tuberonis .§. fi.& l.ſed ſi damnum,in princ.Item qa ex ui banni non fuit impedita origo actionis quę eſt de iure gentium ff.de pac.l. iuregen. Igitur fides eſt ſeruanda.C.de pac.l.debitori.& hoſt.& rebelli.in authen.de manda. in prin. §.ſed neque,& 23.q.1. ſed noli.

Vides ꝙ qõ præcedens hẽt terminos ſm quos bannitus poterat contrahere. Sed 14.
14 † pone vt ponebat Guil.de Suz.in ſuis qõni bus ſtatutoꝶ ſub lr̃a S.verſus finem. ſtatuto cauet ꝙ bãniti,& eoꝶ petitiones ꝓ eis factę non audiant,nec dãna ſeu iniuriæ eis factæ, & illatæ in rebus ſuis emendent̃. Item,ꝙ cõ trahere non poſſint ꝑ ſe vel alium ad ſuam vtilitaté,ꝯtingit ꝙ Titius poſitus fuit in banno,& dum erat in banno vendidit q̃dam ſua bona,qa non fuerunt ꝯfiſcata,& in ipſa venditione fuit deceptus vltra dimidiã iuſti pc̃ij. Scio ꝙ durante banno nõ poterat agere ꝑꝑ principium ſtatuti. Querit̃ an exemptus à bãno agere poſſit ꝑ l.2.C.de reſcin.ven. & eãdem q. diſputauit Tho.de Piperata quã ponit Alb.vbi ſupra q.44.& vr̃ ꝙ agere poſſit, qa durante offõ non põt officialis ꝯtrahere, & tñ finito offõ agere põt ex eo ꝯtractu. ff. de ꝯtrahen.emp.l.non licet.& C. de contra. iud.l.vna.Idem ꝓbat ꝑ prin.inſt.de nup.ſm Guid.ꝑdictum. Sed ꝯtrarium tenuit d. Tho. qa ſi licet damnificari in delictis fortius in ꝯtractu.& dicit videri expreſſum inſtit. de ex hær.li.in prin.ſed Lamber.de Ramp.ſm Io. And.in addit.Spec.in tit.de empt.& vend.§. nunc dicendum reſtat ſuper ver.vbi aũt,aliter tenuit. Dixit.n.ꝙ ex primo capite ſtatuti non impedıri agere,qa non eſt bannitus. Ex ſecundo ĕt non impedit̃, qa licet rr̃ appellatione damni intelligatur oĩs diminuto patrimonij.ff.de dam.infect. l. 2. tñ appellatione damni dati vel facti ꝑtinet damnum interueniens culpa vel facto hominis delinquentis,vt patet in dãno legis Aquiliæ, qa actio illa non competit in damno ꝓcedente ex cõ tractu.ff.ad l.Aquil.l.ſi ſeruus ſeruum.§.inquit lex.& §.rupiſſe.Tertio ĕt capitulum ab ipſo initio ſibi non obſtat, qa hic ꝯtraxit ad damnum non ad vtilitatem, & ſic ꝯcludit ꝙ agere poſſit.Sed meo iudicio hoc vltimũ nõ multum ſtringit̃, Negari.n.nequit ꝗn ꝯtractus emptionis, & venditionis de ſui nã ſit ꝯtractus ꝯtinens vtriuſq; parti vtilitatem.& ſic talis ꝯtractus in ſtatuto ꝯtinet̃.l. non aliter de leg. 3. Sed dato ꝙ contractus ſit nullus nihilominus agere poterit. Aut enim aduerſarius excipiet de nullitate ꝯtractus,& cogetur reſtituere rem vel precium recipere illo rem ſuam vendicante.l. emptor. ff. de rei ven. Aut dicet contractum validum, & tunc nulla reſtat rõ quare agere nõ poſſit ꝑ d.l.2.

15 Decimoquinto quærit̃,† Bannitus q. erat infamis ſm ea quæ dixi in 2. tpe parte 1. q. 50.& ĕt in præcedenti.fuit rebannitus, & cãcellatus reuerſus in ciuitate vult teſtificari vel alios actus facere q infamibus non competunt. Quærit̃ nunquid poſſit. In hac q. eſt primo videdum qs poſſit aduerſus infamiã reſtituere. Et de Papa, Imperatore,ſenatuq́ non dubitat̃.l.1.§.de qua.ff.de poſtul.ꝑ Inn. in ca.cum te à B.de re iud. & ꝑ Bart. in l.in famem.ff.de publ.iud.& vtrobiq; de collegio cardinalium,& legibus. Sed dubium eſt in ciuitatibus de qbus agit̃ in quo Bart.in l.infamem dixit ꝙ licet olim non poſſent tñ cum hodie ciuitates Italiæ, & maxime in Tuſcia nõ recognoſcant ſuperiorem, & ſic hñt liberum populum,& merum,& mixtũ imperiũ, hñt in ſuo populo tantam ptãtem quantam Imperator in vniuerſo.ff.de captu.l. hoſtes. & ſic ꝯcludit ꝙ poſſint infamiam tollere.ſed ĩ d.§.de qua,dixit, ꝙ aut infamia irrogat̃ de iure cõi,aut ꝑ ſtatutũ. Si ꝑ ſtatutum qlibet ciuitas põt illam tollere.de reg.iu.l. nihil tã nãle. Si de iure cõi, aut ciuitas recognoſcit ſuperiorem,& nõ põt,alias ſic.vt d.l.hoſtes. In l.ſi vero. C. de ſen.paſ.dicit ſimplr̃ ꝙ aut iſamia infert̃ ex forma ſtatuti vel ex proceſſu habito ſm formam ſtatuti, & tunc põt ꝑ ſtatutum infamia reſtitui,alias nõ. eſt igr̃ inter ꝑdicta aliqua ſed parua veritas.In effectu.n. ꝯcludit ꝙ ſi aliquis damnatus ex forma ſtatuti eſt infamis ciuitas illa põt infamiam tollere. Si vero eſſet infamis de iure cõi, tunc aut ciuitas recognoſcit ſuperiorem,nõ põt, alias ſic.& ita effectiue tenuit Iac.de Bui. in ſua diſputatione vt refert Alb. vbi ſupra q. 71. vbi illam diſputationem refert. Vide ĕt Bal.in l.cum mulier.ff.ſol.mat. in ſua repetitione. Sed aduerte ꝙ fundamẽtũ Bar.q. vult, ꝙ qñ non recognoſcit ſuperiorẽ ciuitas reſtituat

ſtituat famam vndecunque infamia ſit incur ſa,eſt pp preſcriptionem p no.in l.imperiũ. de iur.om.iu. Sed hoc eſt ſummę dubiũ,maxi me in his q̃ ſunt de reſeruatis principi,in q bus pſcriptio aliqua locũ non hẽt.C.de pſcr. 30.an.l.cõperit. extra de pſcr.c.cum nobis. & no.p gl.in c.1.de ele.egr.lib.6.Et ideo for te tũc vetſus eſt,ꝙ eo caſu nõ poſſit infamiã irrogatam de iure cõi tollere.eius tñ opi.ſer uatur cõiter in talibus ciuitatibus, ſed diſpu tatio vtilis eſt in locis illi ciuitati non ſubdi tis.In qbus infamia eum cõmittatur,vt l.ex ea.de poſtu. tũc.n.ab alijs præterq̃ à ciuitate à qua bãnitus eſt reſtitutus nõ habebitur for te pro alio q̃ infame.& ita tenuit Ray.in d.l. fi.C.de ſen.paſ.reprobãdo Bar.& ex prædi ctis ſeq tur, ꝙ talis bãnitus quẽ dixi infamẽ eſſe vbi ſupra in prin.huius q.à bãno exem ptus.& ſic reſtitutus à talibus actibus nõ rep pellet.ſed clarius eſt dicendũ,ꝙ aut fuit rebã nitus,& cãcellatus p viã iuſtitiæ, aut p viam grẽ.Primo caſu,aut qa iniuſte fuerat rebãni tus,& qualitercunq; infamiã fuerit incurſus aduerſus illã reſtituit.vt d.§.de qua. aut fuit cancellatus qa ſoluit.& tũc niſi à ſtatuto alr ꝓuideatur,famã non recuperat.ar.l.cãcella uerat.de his q̃ in teſta.delen.ſm Bar. in l.nõ ſolum.§.fi.ff.de proc.Si vero fuit cancellatus p viam gratiæ, tunc intelligitur ſublata in famia per d.l cancellauerat,ſm Iac.de But.& Bar.in d.§.fi.& ſicut tũc à talibus actibus nõ repellat.Hoc puto veꝝ niſi fuerit bãnitus ex tali cauſa quæ à ſe ipſa infamet ſine ſnia. vt l.1.de his q not.inf.Tunc.n.cum reſtituatur ſolum aduerſus bannum,reſtat factum,& ſic infamia nõ tollitur.vt d.l.cancellauerat. Idẽ etiam puto ſi rebannitur ſoluendo certam quãtitatem, qa tunc non cancellat ex eo qa reſtituat,ſed quia ſoluit quantitatẽ diminu tam. & ſic ex vi ſolutionis diminutæ pœnæ. Nec ob.§.pœna grauior.q a illa diſpõ habet locũ ante condemnationem pfectam,ſeu in ipſa ꝯdemnatione, & ſic ante incurſam infa miã.& ideo nõ trahit ad caſum poſt ꝯdemna tionẽ contingentẽ.l.quod vero.ff.de legi.Fa cit quod hr in l.trãſigere,de tranſa.per doct. ꝑterea non habet locum qñ ſit diminutio pe cuniariæ p pecuniaria vt ibi.& in l.& ſi ſer uior.C.de infa. Et vide q̃ dicã ſtatim in 2.q.

16 Decimoſexto bãnitus † infamis tpe quo bannitus erat fuit ꝓductus in teſtẽ,& iura uit deinde fuit reſtitutus taliter,ꝙ exiuit infamiam,& dictum ſuum depoſuit.Quæritur an valeat eius dictũ. Alb.vbi ſupra q.70.di cit,ꝙ ſic allegat.ff.ad carbon.l.3.§.duæ cau ſæ.Sed cõtrarium vr̃ eſſe veꝝ,quia dictum re ſtis trahitur ad tps iuri. vt l.ſi qñ.C.de teſti. & l.iureiur.Et ideo dixit Bar.in ꝯſil.174.qd incipit.Ser Ioannes de Caſtro dirute.Quod ſi tpe iuri teſtis non erat infamis, ſed poſtea fuit effectus infamis anteq̃ deponeret,ꝙ va leat eius dictũ cuius contrarium vr̃ velle in d.§.duæ cauſæ, vbi dicit, ꝙ ſi teſtis mutauit ſuam ꝯdõnem pp ſuum delictum, & inſpicit tempus redditi teſtimonij.vt ibi. põt dici,ꝙ aut teſtis mutat ꝯdõnem in melius,aut in de terius. & tũc habeat locum diſtinctio Bart. ſed in hoc me nõ extendo remittẽs ad nota ta in iuribus pdictis.& in l.dãni.§.Sabini.ff. de dam.inf.& p Gui.in Spe.de teſte.§.1.ver. qd ſi teſtis. & vide ẽt quod hr̃ in l.1.de teſt. & in c.1. ſi teſtes pa. eſſe deſierint.10.col. Et aduerte,ꝙ dictum Alb.eſſet veꝝ ſi oino tol leretur infamia. Si aũt remaneret infamia facti, tũc putarem hoc caſu oino dictũ eius non valere. licet.n.alias dicatur teſtem infa mẽ de facto non repelli à teſtimonio. ſed ei dari minorẽ fidem vt dr̃ in d.§.duæ cauſæ.& in l.cũctos populos. vbi declaratur quod dr̃ in l.caſſius.de ſenato.tñ hoc caſu qñ tpe iuri erat infamis de iure. & tpe depoſitionis tm̃ infamia facti verificari põt gl.d.l.caſſius.Cũ enim non valeat dictum teſtis ſine iuro. vt l.iuriſiurandi.C.de teſtib.& illo tpe erat in famis de iure nõ eſt depoſitio talis teſtis ſim pliciter infamis infamia facti. Vnum tñ no ta,ꝙ ſi teſtis infamis de facto deponit, & ha bet conteſtem notæ auctoritatis eius dicto ſtatur, & creditur, ſicut ſi non hr̃et aliquam infamiam: quia ſuppletur per dictum conte ſtis arg.ff.de æden.l.ſi quis ex arg § 1. & ibi per Iac.Butr.& Bald.& per eundem Bald. in d.l.j.C.de teſta.an autem remaneat infamia facti, vel non, tangam ſtatim in ſeq.q.

17 Decimoſeptimo quæro † an talis banni tus rebannitus poſſit admitti ad honores ci uitatis, & ꝓcedit hæc q̃ſtio vbi ſtatutũ aliter non ꝓuideat. Bart.ſimplr dixit,ꝙ ſic in l.& qui.§.ſi in metallum.ff.de mu.& ho.Sed ad uertẽdum, ꝙ ſi dicimus eũ intelligi reſtitutũ aduerſus infamiã iuris.reſtaret infamiã facti p l.honori.ff.de obſeq. Deciſio pdicta habe bit locũ in honoribus non hñtibus dignita tẽ. Ab illis aũt qui hñt dignitatem talis in famia

famia eum reppelleret.l.2.C.de dig.& no ff. de his q no.inf.in rubr.& l.nullá. C. eo.tit. Si dicamus ét aduerſus illam reſtitutum indi ſtincte ad quoſlibet honores admitteret, & ideo puto qd' ſi reſtõ concernit ſolũ bãnum cũ remaneat ꝯtestio nõ intelligitur ab infamia facti reuelatus alias ſecus. hoc tñ credo reponẽdũ eſſe in arbitrio iudicatis q examinet an cõi reputatione teneaẽ eum cõmiſiſſe delictũ ob quod fuit bannitus vt primo caſu locũ habeat diſtinctio honoris cũ dignitate ab alio ſine dignitate. Secũdo vero caſu indiſtincte admittaẽ niſi ex rebãnitione aliud ſtatuaẽ,vt dixi ſupra q.4. & qd' dixi rebannientẽ admitti ad honores,& ſic ad officia intelligẽdũ tñ alijs aſſignata non recuperet iuxta no.in l.Gallus.§.& q d ſi tñ.de lib. & poſth. & tetigi ſupra q.9.& ꝓbatur ex his quæ not. inſ.in l.q d ergo.§.pœna grauior. de his qui no.inf.in ſi.gl.magnæ.Si aũt offm̃ quod ꝓdi diſſet vacãs eſſet illud recuperaret. l.ꝙ ſi minor.§.reſtõ de mi.& no.i d.§.pęna grauior.

18 Decimooctauo quæritur † dato, ꝙ rebannitus aduerſus oẽm infamiam reſtituaẽ, vel ꝙ de hoc nõ dubitetur, vt quia offm̃ non habeat dignitatem . quidã fuit ſcruptinatus,& imburſatus tp̃e quo erat bãnitus,extrahitur aũt de marſupio poſtq̃ rebannitus eſt,quæritur an poſſit ad dictum offm̃ admitti . vt refert Io. Andr.in ſæpiſſime allegato §.ſequit. verſ. quid ſi q s in tit. de accuſ.hæc qſtio fuit diſputata per d.Iac.de But. in electo à rebannito ante tempus iuri extante ſtatuto, ꝙ nullus bãnitus poſſit eſſe cõſul, vel in aliquo officio. & ibi poſt plura argumẽta de qbus ibi videre põt facta ad partem affirmatiuã ꝯcludit negatiuæ ip̃m tales offm̃ acceptare non poſſe,dicẽs tria in officiali põderãda electionem,ꝯfirmationẽ,& exercitiũ officij.Probat aũt quia conſul, vel ꝓconſul habet hoc nomen ẽt potiusq̃ ſit egreſſus vrbem ,& anteq̃ ad ꝓuinciam ſibi decretam pueniat.l.pen.de off.procon.coadiuuat p l.j. C.de mag.mun. lib.12.& ff.de mune.& hono.l.ſi q s magiſtratus, vbi nomẽ magiſtratus habet ex electione dato qd' reſiſtat, & ff.de admi.tut.l.quidã §.ſi. Item cum eſſet ꝓhibitus eſſe in officio , ergo eũ eligi prohibitum erat, cum per electionem pueniatur ad illud.ff.de ſponſ.l.oratio. Adducit illud gñale quo' [illegible] prohibito dicaẽ ꝓhibitũ omne id ꝑ qd' peruenit ad illud.ff.de fideiuſſ.l. cum lex . C. de natu. li.l.ſi.cum ſi.Ex quibus dicit concludi ẽt electionẽ fuiſſe ꝯtra ſtatutũ , nec ꝑ habilitatem ſupuenientem potuiſſe ꝯualeſcere. Quod ẽt rñdendo ad quædam obiecta ſeqtur ibi Io. Andr.quia ſufficit,ꝙ ab initio talis exceptio poterat eſſe ꝑpetua.l.ſufficit.de condit. inde adducit ẽt ad dictam deciſionẽ de ele.cum in cũctis.§.inferiora.& ibi ꝑ eum.Cõcludit itaque ꝙ talis rebãnitus ad dictum offm̃ nõ admittiẽ.pro quo facit de ſer.expor.l.ſi minor. & C.q da.tut.poſ.l.in vniuerſis. Alb.aũt vbi ſupra q.91.vbi diffuſe qſtionem ponit, dicit fuiſſe diſputationẽ Iac.de Are. vt ſupra ꝯcludit,& ita ẽt dicit Bal.ſuper rub.C.de cõd. ob tur.ca.vbi videre potes. Et alleg.ẽt ff.de pœ. l.fratres. Sed puto aduertendũ ad q.noſtrã. An ex forma ordinamẽti ſup ſcruptinio talis bãnitus fuerit ꝓhibitus ſcruptinari,& ſic eligi. Et tũc ſit vera ẽt in caſu nr̃o deciſio ꝑdicta. Si aũt vnuſquiſque ẽt inhabilis potuiſſet ſcrutinari cũ ex forma illius ſcrutinij nõ dr̃et tunc fieri exactio, ſed inde ad tp̃s putarẽ tunc poſſe talem rebãnitum dictum offm̃ acceptare, quaſi tunc fuerit facta imburſatio qñ habilis reperitur per relationem ad illud tp̃s.l.in tempus . de hæred.inſt.cum ſimilib. Caſum vero eius q fuit imburſatus tp̃e quo non erat bannitus,& demum fuit bannitus, & poſtea rebannitus,& deinde exactus .

19 Et ſic ſit q.19.†non aliter proſequor quia clara vr̃ deciſio,ꝙ poſſit acceptare,& exercere cum media tempora nocere non ſoleant, l.ſed,&ſi in conditione.§.ſolemus.ff.de hęr. inſt.cum ibi no.& quod tangitur per Bal. ſuper prædicta rub.de cond.ob turpem cau.

20 Vigeſimo quæritur † bannitus in iudicio egit aliqua eo modo quo non valuerunt de quo dixi ſupra parte pręced.q.3.Fuit deinde exẽptus de banno, ratificat oĩa illa antea geſta.an valeãt tanq̃ tunc tp̃e ratificationis geſta.iſtã q.tangit Alb.vbi ſupra q.46.&primo arguit, ꝙ ſic arg.ff.de iniu.te.l.ſi q s filio exhæredato §.irritũ.& de lega.3.l.1.in prin.& §.deportatos.C.de his q nõ poſ.ad lib.pue. l.1.& ff.de pœ.l.frẽs. Sed dicit priora iura loqui in teſtõ quod ſolũ depẽdet à volũtate teſtãtis. Aliæ leges loquunẽ in libertate,cᷓ fauore multa ſunt ꝯtra ius itroducta.ff.de fideic. liber.l.gñalr.§.ſi q s ſeruo ad l.falc.d.l.pœn. §.vlt.Sed ꝙ non valeat arguit per gñalem regulam quæ ab initio,&c. & quia non fuit in iniuriatum cum perſona legitima.C.q legi.

p l. 2.q da.tut.po.l.vniuerſis finalr̃ circa illũ articulũ. An valeat acta, vel nõ, de quo dic vt dixi vbi ſupra. Sed ad q̃ſt. propoſitam q̃ eſt qñ acta non tenent, dic ratihabitionẽ nihil operari vt dictis iur. & quod hr̃ in l. 1. C. q pro ſua iur. & ſi oĩa acta repeterentur in eo dẽ inſtanti per vtranq; partẽ ſm not. in l. omnium. & l. in cauſæ. ff. de ꝓc. q̃a illa doctrina locũ hẽt, qñ acta valebant ſed ſpirabat iudiciũ. hic vero nulla erant ſi tñ partes eſſent in ꝯcordia, & daretur ſnĩa valeret vt conuentio non vt ſententia, vt hr̃ in l. 2. C. cõm. vtri. iud. de quo in l. ſi conuenerit. ff. de re iud. & in l. 1. C. de iuriſd. omn. iud.

21 Vigeſimoprimo q̃rit. † An bãnitus rebãnitus teneat creditoribus quos ante bannũ habebat. Quæſtio hæc leuis eſt. & ideo breuiter ꝑtranſeã. Nã aut recuperauit bona ſua p reſtõnẽ, & habuit. & põt à creditoribus cõueniri C. de ſen. paſ. l. ſi deportationis. & ff. eo. ti. l. 3. i ſi. aut nõ habuit q̃a noluit. Fuit. n. ad ea reſtitutus, ſed ea capere neglexit, & cõueniri põt. ff. de ſen. paſ. l. 2. Aut ea nõ rehabuit q̃a reſtõ ad ea nõ fuit porrecta ſm ea q̃ dixi ſupra 4. & 5. q. & nõ tenet nec ab illis cõueniri põt, ſicut nec ante poterat l. tutel. §. ſi. ff. de c. dimi. & d. l. 3. de ſent. paſ. in princ.

22 Vigeſimoſecundo q̃rit. † An talis rebannitus poſſit agere ꝯtra debitores q interim dũ eſſet in bãno ſoluerint cõi. Hęc q̃õ eſt ita vulgata ꝙ in ea nõ eſſet inſtãdũ. formauerũt. n. eã Dyn. in l. creditor. ff. de ſol. & multi alij ibi, & alibi vt refert Gui. in Spec. de obl. & ſol. §. nũc aliqua. verſ. illud q̃rit. Ac et multi eandem q̃ſt. diſputauerunt vt refert ibi Ioan. Andr. in addi. q effectiue ponit oĩum intentionem. Si ergo latius videre vis ibi vide, & Bart. in d. l. creditor. qui ibi ſic ꝯcludit ꝙ aut reſp. habebat bona illius creditoris banniti obligata ſibi ex aliquo ꝯtractu vel ex aliqua iuſta cauſa, & tũc non eſt dubiũ ꝙ ſolutione facta reip. debitor liberat l. nomen. C. q̃ res pig. ob. poſ. Si vero nõ habebat illa obligata tũc aut bona illius creditoris bãniti erãt publicata ex aliqua iuſta cã. & idẽ q̃a nõ eſt dubiũ ꝙ ſoluẽs liberat, fiſcus. n. hr̃ loco hæredis l. ſi debit. deportatio. ff. de fideiuſ. & l. tutore. C. ad l. Iul. de vi. Si vero bona non erãt publicata vel erãt ſed iniuſte. & tũc aut reſp. exigit iniuriã debitoris aut creditoris bãniti, aut ſimplr̃ exigit nõ habita ꝯtemplatione ad iniuriã alicuius. Primo caſu eſt, periculũ debitoris, vt d. l. creditor. in prin. Secundo caſu eſt, periculũ creditoris. l. ſi merces. §. culpæ. ff. loca. & l. pen. in prin. ff. ſol. matr. & l. Paulo Calimacho. in ſi. ff. de leg. 3. & l. liberto. §. Lucius. de an. leg. Tertio caſu, qñ exigit exactura cuiuſcunq; fuiſſet. tunc aut erat ſpecies debita, aut quãtitas. Si ſpecies, eſt periculũ creditoris, ſi quãtitas eſt periculũ debitoris. l. lectos. & l. ſe. de peri. & com. rei vẽ. & ibi gl. Ad idẽ l. ſi. in ſi. ff. de pig. act. facit ff. de euic. l. Lucius. de rei ven. l. idem ſi verberatũ. §. 1. Hæc Bart. in d. l. creditor. Videamus, & nunc particulariter an omnia vera ſint. Dixi ergo primo ꝙ ſi fiſcus hẽt bona obligata, debitor banniti ſoluẽs liberat per l. nomen. Iſtud mẽbrũ eſt veriſſimũ, ſed dubitat an requiratur excuſſio. & idem Bart. in l. ſi ꝯuenerit. de pig. ac. dixit ꝙ non. Sed Cyn. tenet ꝯtrariũ in d. l. nomen. quẽ ſequit Bald. in l. 2. C. qñ fiſ. vel priua. & latius ponit in l. hęredem mariti. C. de hær. ac. p l. 1. C. de ꝯue. ſi. lib. 10. Sed credo opi. Bart. veriorẽ, non p ſuam rõnem, q̃a ꝯcluderet ꝙ auth. hic ſi debitor. C. de pig. non hr̃et locũ qñ poſſeſſor hr̃et cauſam lucratiuam, qd' eſt contra gñalitatem illius auth. ſed per rõnem Guil. qui idẽ tenuit. ſ. quia illa auth. eſt correctiua, & loquit in poſſeſſore pignoris, ergo non habet locum in ꝓpoſito l. fin. C. de act. & obl. Nec ob. l. 1. C. de conue. fiſ. deb. quia loquitur qñ conuenitur tertius qui promiſit ſeruare indemnem creditorem qui eſt alterius debitor. de quo dic vt ibi. Vbi ergo bona bãniti erãt obligata fiſco, & ſic ſiue excuſſione peruenire poterat ad noĩa. debitor banniti fiſco ſoluens non põt à tali rebannito ꝯueniri. Si aũt fuiſſet debitor à ꝯſeruationem indẽnitatis ſecus eſſet excuſſione non facta. vt d. l. 1. Secundum membrum eſt qñ bona erãt publicata iuſte, & iſtud non hẽt dubitationẽ ammodo. n. fiſci debitor eſt. l. 1. §. an bona. de iure fiſ. & ideo ſoluendo liberat. C. de noua. l. 3. & hoc certe verum eſt ſi ſoluiſſet exactus: ſi vero nõ inſtigatus ſed ſpõte ſoluiſſet, putãs illũ rebãniri dr̃e ſine reſtõne bonorũ q̃ aliq̃ habuiſſent innouationem, forte tunc eſſet liberatus arg. l. 1. §. idem Iunio. ff. de q̃õ. & l. & qui data. qui. ex cau. ma. cum ſi. niſi excuſaret, q̃a ſoluiſſet vt in pœnã nõ incideret l. itẽ illa. cũ ibi not. C. de ꝯſt. pec. Tertiũ dẽm. ſ. qñ bona nõ ſunt ꝯfiſcata, vel ſunt iniuſte, & fiſcus exigit in iniuriã debitoris non

non eſt mihi uſquequaq; expeditũ in ea parte qua ɔfiſcatio facta erat, ſed iniuſte. Nam tunc,aut fiſcus volens iniuriari debitori exegit ſimplr̃ non allegata ɔfiſcatione, & credo dcm̃ Bart. veꝝ aut allegauit ɔfiſcationem, & eius prætextu exegit à debitore, & tunc aut ex iniuſtitia ɔfiſcationis poterit opponere debitor, & non oppoſuit, & non vr̃ veꝝ dcm̃ Bart.ar.ff.man.l.ſi fideiuſſor.quaſi .p totam. Aut oppoſuit. Et tunc cum ſibi facta fuerit iniuſtitia,bânito poſtea rebannito imputare non pôt.ff.de euic.l.ſi per imprudentiam. Si vero de ɔfiſcatione iniuſta nõ poterat opponere,puta ex forma ſtatuti, vel quia ſnia ɔfiſcationis ualebat, licet eſſet iniuſta. & tunc vr̃ mihi dubꝪ ꝙ non liberetur cum à cauſa bâniti proceſſerit eius ex actio licet in ſui pnĩciem,& odiũ facta fuerit .p no.in l.pen.ff.ſol. mat.per oẽs Doct.& ẽt .p Bart. qui ibi tenet ɔtra gl.l.ſi merces.§.culpæ,& qđ id qđ Bar. dixit de ɔfiſcatione iniuſta debeat ſic intelligi facit,& l.ad eos.& ꝙ ibi nota.ff.cõ. Aliud membrum diſtõnis eſt qñ fuit coactus ſoluere in iniuriam bâniti.quo caſu dicit Bart.eũ liberari,vt in §.culpæ, & alijs iuribus ſupra alleg. Illud puto veꝝ quæcunq; opin. teneat in §.culpæ. Dedit.n.cauſam cõmittendo id .pp quod bannitus fuit,& non parendo iudici,& ſic ſua culpa præceſſit.Sed aduerte quia forte hoc erit veꝝ niſi bannum fuiſſet latum ɔtra abſentem, & ignorantem non culpabilem ſm̃ ea quæ dixi ſupra parte .px.q.antep. in prin.& .p pea fuiſſet poſtea reſtitutus.Tũc enim cũ in nulla fuiſſet culpa ceſſat rõ ſacta p.§.culpæ. Vltimum membrũ eſt qñ ſimplr̃ exigit non ad iniuriam alicuius.& iſtud ſubdiuidit,quia aut debitum eſt in ſpecie. & dixit periculum eſſe creditoris, aut in quantitate,& eſſe periculum debitoris. Dñt qdã vt Ang.in d.l.cred. ꝙ primum eſt ueꝝ niſi debitor ante bânũ fuerit in mora. Scd̃m eſt veꝝ niſi creditor alias fuerit in mora recipiẽdi .l. q decẽ.in princ.de ſol. & intelligit qñ mora fuit ad illũ caſum ordinata alias ſecus.arg.ff. ad l.Rho.de iac.l.ſi veh.§.idẽ iuris.Prædicta oĩa q̃ dixi debitorẽ nõ moroſum nõ accuſari debẽt intelligi niſi uirtute ordinamẽti pœna lis facta ɔtra eũ in ſpẽ,vel in gñe ɔtra oẽs debitores bânitoꝝ ſoluerit.Tũc.n.ſp excuſat,& liberat l.fi.§.1.ff.qđ met.cau.& l.1.§.quæ oner.ff.de qua re ac. non da. ſm̃ Bart.in d.l. creditor.in princ.in fi.eius quod ibi ſcribit.

23 Vltimo,& uigeſimotertio circa hãc partem quæro,Statutum dictat,ꝙ ille qui fuerit ex bannitus elapſo termino bãni non poſſit eſſe de priorib.et ſi fuerit rebânitus. Alio ſtatuto cauetur.ꝙ q interfecerit aliquem rebellẽ ſit exemptus, vel eximatur à bâno omni qđ incurriſſet,uel incurrere poſſet .pp pteri ta delicta. Contingit ꝙ Titius poſt bânũ ſibi datũ infra terminum banni tñ interfecit quendã rebellẽ,.pp quod habuit beneficium exemptionis à bâno.Quæritur an poſſit eſſe de priorib.ſtatuto prædicto nõ obſt. & vr̃ ꝙ ſic,quia nunq̃ fuit ex bânitus, q a durante termino ſupuenit cauſa quæ bânum pfectũ extingueret. Ergo impedit bânũ incurrere. Sed certe cũ hæc cauſa tendat directo ad liberationẽ, nec de bâno poſſit exire, vel eximi niſi ille qui illud incurrit in eo puncto quo terminus bâni curreret eſt bânitus,& exemptus,& ſic veꝝ eſt eum fuiſſe exbânitũ , ut l. ſi ſub ɔdõne.ff.de ſol.cum ſim.Secus ſi ſtatuto de cetero redderet pſonam inhabilem ad exbâniendum .p ea quæ dicta ſunt. Hæc Bar. in l.inter ſtip.§.ſacrã.ff.de verb.obl. Ang.vero ibi tenet ɔtrarium. q a illud verbũ poſſet, eſt ptm̃ impfectum. Vñ impedit bânũ incurri quaſi circũducto edicto bâni .p ſtatutũ qđ relaxat neceſſitudinẽ cõparendi.ff. de iud. l. & poſt edictũ.§.circũducto,& hęc dñt inter ſe obligationem diſſolui, & illã impediri ne ɔtrahatur.C.ſi cer.pet.l.fin.& inf.eo.l. decẽ. Nullo ergo tpe ipſe ſe inueniret bannitũ,& p ɔñs nec rebânitum vñ eſſe poterit de prioribus. Subdit tñ,ꝙ ſi ɔtingat in puncto quo quis occidat rebellẽ ipm̃ occiſorem ex alio maleficio bâniri,& ſtatutũ non loquatur de exbâniendis, ſed exbânitis non gaudebit talis occiſor beneficio ſtatuti. Dicit.n.eſſe caſum ſm̃ Iac.de But.in l.ſi quis id quod .ff. de iur.om.iud. §. qđ ſi dum .ppon ntur ſtante ſtatuto,ut retulit Bar. Ego ſto cũ Ang.cũ.n. ipm̃ ſtatutum eximat occidentem rebellẽ à bâno quod nondũ latum fuiſſet .pp maleficium ptm̃, apparet ꝙ non intellexit de illa vera exẽptione q̃ reqrit omnino bânum pcedere. Voluit.n.ꝙ bâniretur ut patet ex uerbis eius,& ideo cum uoces exemptũ nondũ bânitum,& ſic impediat ortũ eius,impediat ẽt ipm̃ effectum,ut in d.§.ſacram. Cum ergo tpe termini reperiat ſe inhabilem ad bâniẽdum ſine dubio non dicetur bânitus rebânitus,ſed nõ bânitus. Talis.n.terminus reſolutionis

lutionis dicetur potius importare ꝯdõnem, q̃ diem certum, ſm ea quæ dixi ſupra parte prox. q. 78. & ideo cũ illo tpe reperiat ſe inhabilem non erit dare punctũ in quo reperiatur bãnitus, & ſic nec rebãnitus l. quoties. in fi. ff. de nouati. Poterit ergo eſſe de prioribus nõ obſt. ſtatuto. Pro eo aũt q̃ ſ vltimo dixit Ang. p ver. q̃ ſi dum ꝓponeret. Vide q̃ dixi ſupra par. ꝓx. 82. q. & vide Bar. i l. ſi poſt mortẽ. in princ. de leg. 1. ubi dicit, q̃ inſpiciẽ cauſa fauorabilior, & ſic pro parte, q̃ tenui.

Rubricæ de quæſtionibus occurrentibus poſt mortem ipſius banniti.

NOuiſſime reſtat ſecunda pars huius vltimi tpis quæ eſt de q̃õnibus occurrentib. poſt mortẽ ipſius bãniti, & ideo ut illa expediatur aliaꝝ partium more ꝓmitto rubr. quæſtionum in ea agitandarum, quæ ſunt.

1 *An teſtamentum factum à bannito tempore banni ſecundum formam ſtatutorum valeat eo mortuo poſtquam fuit rebannitus.*

2 *An corpus banniti mortui in banno poſſit ſepeliri in ciuitate à qua erat bannitus.*

3 *An interficiens bannitum, & poſtea auferens bona quæ habebat ſuper ſe poſſit puniri de robaria, vel furto.*

4 *Si contingit bannum non finiri morte, an hæres banniti non bannitus repellatur exceptione banni virtute ſtatuti.*

5 *An regulariter bannum pecuniarium poſſit exigi ab hæredibus banniti,*

6 *An contra fideiuſſorem poſſit fieri executio mortuo bannito.*

7 *An mortuo bannito cuius bona fuerunt confiſcata, ſed non incorporata, fiſcus poſſit illa hæredibus banniti auferre.*

8 *An hæres banniti poſſit agere pro robaria facta viuente bannito præſuppoſito certo ſtatuto, & quid de mutuo.*

9 *Si pater tenetur ex forma ſtatuti aſſignare partem filio bannito. An poſſit cogi illo filio bannito mortuo.*

10 *Si patre bannito ex forma ſtatuti fiſcus diuiſit bona patris cum filio. An filius poſtea habitus à bannito poſt mortẽ banniti poſſit aliquid petere.*

11 *Si pater aſſignauit partem filio bãnito, & poſtea habuit alium filium. An filius ſecundus poſſit aliquid petere à fiſco.*

12 *An filij banniti ob rebellionem caſtri mortua patre redigentes caſtrum ad obedientiam in illo gantur reſtituti ſtante certo ſtatuto.*

13 *Si cauetur ſtatuto quòd vxores bannitorũ perpetuo ſint bannitæ. An duret effectus banni marito bannito mortuo.*

14 *Si cauetur ſtatuto quòd filij bannitorum expellantur de ciuitate. An debeant expelli mortuo patre bannito.*

15 *An hæres banniti poſſit vti contractibus factis per bannitum cum beneficio ſtatutorum ciuitatis à qua bannitus erat.*

16 *An bannitus vniuerſitate duret bannum illis qui tunc erant de vniuerſitate mortuis.*

Secunda pars tertij temporis.

1 PRimo igitur quæro † Titius exñs in bãno fecit teſtm̃ ſm ordinamenta ſuæ ciuitatis, puta coràm quinq; teſtibus, quæ dcm̃ eſt eum perdidiſſe ſupra in 2. tpe, parte 1. q. 5. Et ſic illud teſtm̃ non ualere eadem par. q. 51. deinde fuit rebãnitus. & demũ alio teſtõ non ꝯdito mortuus eſt. Quæritur an valeant in eo diſpoſita. Siquis vellet hanc q. diſputare, hr̃et neceſſe videre q. quæ tangitur in c. q̃q̃ de vſuris, lib. 6. ſ. An teſtm̃ vſurarij fcm̃ ſine cautione recõualeſcat eo poſtea cauente. de qua ibi p Ioan. And. per Bart. in l. filius, de teſt. & latius in l. filio ptõ, de in iu. teſt. per Bald. in l. vniuerſa. C. de pre. Imp. offe. Veꝝ quia mihi vr̃ claꝝ tale teſtm̃, de quo egimus ab initio fuiſſe nullum ex uitio perſonæ à ſuo delicto procedente, & ſic ex vitio intrinſeco ſm opin. omnium non poteſt ex poſtfacto conualeſcere, debet. n. teſtator eſſe habilis ad ſic teſtandum tempore teſtamenti, & mortis. l. 2. ff. de teſta. & l. filius. & ff. de bon. poſſ. ſec. tab. l. 1. §. exigit. vbi bona gl. & per Cyn. in l. 3. §. ſed ſi filius, de leg. 3. in addit. vbi etiam Rayn. ſic format in terminis. Nec me trahit quod fuerit inhabilis ad teſtandum ſecundum ius ciuile, quia ſecundum illud non fuit teſtatus, ſed ſecũdum ſtatutum ſecundum quod inhabilis erat, & quod iuris in toto idem in parte l. quæ de tota. de rei uen. Et ex notatis in dictis iuribus apparet, q̃ ſi ante bannum feciſſet teſtamentum cum ſolennitate ſtatuti, & deinde bannitus fuiſſet, & demum rebannitus tale teſtamentum ualeret, cum medium tempus non attendatur ut dictis iuribus. Vide tamẽ quæ habentur in l. qui ex liberis. §. teſtam. de bo. poſſ.

poſ.ſecundum ta. quæ in propoſito non videnť hře locum.cum talis rebannitus intelligat reſtitutus,vt dixi in parte preced.q.4. Ad qđ q̃ not.p gl.in d. §. exigit. Ex dicto ergo teſtō de quo q̃ſitum eſt agi nō pōt niſi ex eo fuerint inſtituti tales q de iure cōi faciunt tale teſtm̄ valere.l.hac ꝯſultiſſima.§.ex impfecto.& §.ſi quis aūt.C.de teſt.vel niſi in teſtō facto coram quinq; teſtibus,vt exemplificaui eſſet appoſita clauſula codicillaris. Tunc enim,& iuris fideicommiſſi,& legati valerēt in eo diſpoſita l.ex ea.§.1.de teſt.& l.poſthumus.§.j.de iníu.teſta.& de teſta.mili.l.q̃reba tur.ad Treb.l.ſi patroni.§.vlt.& plene Bart. in l.1.ff.de iure cod. Prædicta vera niſi illud teſtm̄ confirmaſſet, &c. Pro quo vide iura quæ allegaui ſupra parte præced.q.20.

2 Secundo quæritur, † An corpus banniti qui mortuus eſt durante banno poſſit ſepeliri in territorio à quo bannitus erat.In l.2. ff.de cada.puni.per illum text.dicitur ꝙ nō. Et pro hoc quod dicitur de excommunicato vt eius corpus nō ponatur in eccleſiaſtica ſepultura vt in clem.1.de ſepult. cum concor.

3 Tertio,Ex forma ſtatuti † bānitus poterat impune offendi in ꝑſona,&bonis.Titius interfecit bannitum, & poſtea cum derobauit hoc eſt res quas inuenit penes eum abſtulit, & in ſuos vſus ꝯuertit. Quæriť an licite facere potuerit,tex.vř,ꝙ ſic.ff.de ſepul.vio.l. ſepulchra.iuncta determinatione preced.dixit Franc.de Arc.Dic ꝯtrarium q̃a cum ſit mortuus bona amplius non ſunt ſua. Item nec pōt offendi.&ideo nunc verificanť verba ſtatuti. Nec obſt.l.2.ff.de cada. pu. & qđ' dcm̄ fuit ſupra ꝓx. q. q̃a illud eſt verum quantū ad corpus banniti,non aūt quo ad bona.Ita determinat in d.l.ſepulchra. allegat q̃ hřr p Cyn.in l.1.§.ſi.C.ſi reus vel accuſ.mor.fue. Et dicit,ꝙ Cy. refert ita fuiſſe determinatū. Aduerte, quia Alb. vbi ſupra q. 43. format quæſt.in eo qui interfecit bannitum qui poterat impune offendi, & eum ex interuallo poſtea derobauit. & allegat ꝙ non puniatur quia cum ille fuerit hoſtis ciuitatis l.amiſſione. §. qđ deficiunt non debet iuuari legū beneficio,de vſuris c.quia fruſtra. Item allegat effectiue d.l.ſepulchra.& l.2. de cada. puni. Allegat in ꝯtrarium q̃a poſt mortem non pōt dici bannitus, mors .n. oīa ſoluit. ergo non pōt dici ꝙ ipſe bannitus fuerit offenſus in authen.de nup.§.deinceps,Facit,ꝙ no.in l.eius qui prouinciam.ff.ſi cert. peta. Ibi ẽ q̃a non eſt homo ſed cadauer,de ꝯdō. inde.l.ſeruo manumiſſo.vt ibi not. Allegat ꝓ hoc. C. ſi pen.appel.mors interue.p totum,&ſi reus vel accu. mor.ſu.p totum, Item q̃a ille q̃ derobauit potius vř ſpoliaſſe hereditatem q̃ defunctum,de iniur.l.1.§.quoties. Item q̃a q̃n alicui ꝯceditur ꝙ alium occidat intelliř in flagranti crimine.vt l.qđ' ait,de adult.Et dicit, ꝙ ꝓ hac parte dř fuiſſe determinatum Piſtorij,& derobatorem fuiſſe bannitum de robaria filijs occiſi eum accuſantibus quaſi robaria fuerit commiſſa de rebus hereditarijs ad ipſos filios ꝑtinentibus.Dicit primam partē ſibi videri leuiorem ẽt vbi ſtatutum nō excuſaret ſpoliantem,q̃a robaria exigit vim ꝑſonæ illatā qđ hic non fuit. Item q̃a licet dñiū tranſlatum fuerit in ſuum hæredem,tñ poſſeſſio non tranſit niſi fuerit apprehenſa.ff.de acq.poſ.l.cum hæredes,ex qui.cau. ma. l. ſi miles.Fateť tñ,ꝙ ciuiliř poſſet peti reſtō rerū ablatarū ꝑ iura ꝑdicta.Si ꝯſideres q̃ōnē, termini non vřr vniformes. Nam aliud eſt de robare,& occidere eodem inſtanti, vel occidere,& derobare. & iſto caſu credo talē non poſſe puniri.Oīa.n.ſi ipſum viuū illata dńr. Quinimò potius dř facta occiſio ꝑp robariā quā econuerſo.Et ſic non veniat puniendus l.lecta,ſi cer.peta.l.ſi in rixa,de ſic. C.ad l.Iul.de ui.l q̃m.& ff.de fur.l.verū. Id.n.qđ' ſit incontinenti non vř factū poſtea.Imò illud ad ꝯtinguum tp̄s redigiť,vt hř in l.quoties.§.ſi q̃s ita.ff.de hær.inſt.& in l. fructus. ff.ſol.mat.ꝑ Dyn.& Bar.vř.n.eodem ꝯflictū bannitū derobaſſe,& occidiſſe,& ſic in partē abſolutoriam fiat interpretatio l.eum actū, de neg.geſt.C.de ꝓbō.l.mřem,de not.oper. nuncia.l.nō ſolū.§.ſed vt̃ꝓbari.Aliud eſt occidere, & ex interuallo.ſ.ad actus extraneos facta collatione ſm l.ꝯtractus in fin.C.de fi. inſtr.de verb.obl.l.ꝯtinuus.de duo re.l. reos eū derobare.Tunc.n.ſuccedūt rōnes ꝑdictæ factæ vt teneať,& non excuſeť à ſtatuto. Sed aduertendū qđ non teneať de robaria q̃a illa reqrit vim.vt ff.vi bo.rap.p totū q̃ hic nō potuit,eſſe vt dixit Alb. Et hoc reſpectu bene dixit illos nō potuiſſe ꝯdēnari q̃a fuerat intentatū crimen qđ' non reſultabit ex accuſatione leg.liberoꝝ.§.qđ' ſi libelli, de accuſ. l.3.§.docere.ff.ui bonorum raptorum cum ſimili.Dicendū ergo eſt qđ' aut incontinēti ſpoliant occiſores ipſum bannitum, & non puni

puniantur aũt ex interuallo,vt ſupra.& tunc veniant puniendi, quo aũt iure vide in l. rei hæred.ff.de furt.& C.eo.tit.l.ſi abducta.

4 Quarto ſtatuto cauet,† ꝙ bannitus nõ audiat in ciuili vel criminali, & ꝙ bannum pecuniariam poſſit exigi ab hæredibus bãniti Titius bannitus in pecunia reliquit hęredẽ Caium q adiuit hæreditatẽ. Agit deinde in iudicio Caius ꝯtra aliquem opponit ſibi exceptio ꝙ non debet audiri, qa bannitus, cũ ſit hæres banniti qrit qđ iuris. Recordor ꝙ de hac qõ.feci mentionẽ ſupra in 2. tpe parte 1.in fin.72.q. in qua eſt caſus ꝯuerſus qñ bannitus ſucceſſit nõ bannito. & dixit Alb. vbi ſupra, ꝙ vbi agit iure hæreditario vr obſtare exceptionem de reg.iur.l.in his.§.non debeo. & C. de acq.poſ.vitia rerum cũ ſi.Dixit alios tenuiſſe contrarium, quia bannum eſt pœna ꝯtumaciæ,vt ex ſuperioribus patet, vnde non trãſit ad hæredes ſed morte criminoſi finit.ff.de priua.deli.l.fin.de req.re. l.1. §.1.C.de delict.defun.l.vna,ſicut nec tranſit priuilegiũ.C.de re.iu.l.priuilegia, & de pac. l.idem.§.perſonale ſm Iac. de Are. & dicit, ꝙ vidit ita ſeruari,ſi ſtatutum ſimplr iacet ꝙ bannum poſſit exigi ab hæredibus, deciſio clara eſt. Eſt.n.talis exceptio ꝙ non audiat mere perſonalis,& ideo non tranſit in hæredem.Si aũt in ſtatuto diceret,ꝙ hęres intelligat bannitus, & vt bannitus poſſit ꝯueniri, aliud eſſet dicendum. Nam aut diceret ꝙ intelligeret bannitus, cum illud verbum denotaret fictionem.ff.de reg.l.oſſa,in fin.& not. in l. hæres qñq;.ff. de acq.hær.ſtatutum qđ dicit denegari audientiam,bannitis, niſi alr loqueret,non verificaret in tali hærede.l.3. §.hec verba.ff.de neg.geſt.& qđ no.in l merces,de verb.ſign.Si aũt ſtatutum tranſmittẽs bannum ad hæredem diceret ꝙ hæres intelligat eſſe,& ſit bannitus,vel alio diceret ꝙ bãnitus vel habitus ꝓ bannito non audiat,videret dicendum ei obſtare exceptionem per no.ꝑ Bart. in l.ſi is q ꝓ emptore.ff.de vſuc. & in l.ſi maritus.§.legis.ff.de adul.vide tñ q dixi in 2.tẽpore parte.vlt. q. 84. ſi vero agit nomine proprio quando ſub nomine hæreditario eſt bannitus ſibi obſtat exceptio ſecũdum ea quæ dixi in d.72.q.vbi vide.

5 Quinto pone, ꝙ bannitus † in pecunia mortuus eſt relictis hæredibus, qđ fieri põt vt dixi ſupra in 2.temp.par.1.q.52. Qui hæredes adiuerũt hæreditatẽ,qrit an dcm bãnũ poſſit ab eis exigi.Alb.vbi ſupra q.26.refert Gand.Et primo allegat ꝙ teneant,quia tale bannum eſt ſnia diffinitiua, & pecuniaria, & in ea quaſi ꝯtrahit.l.1.in fin.ſi q s ius di.non obtem.& l.3.§.idem ſcribit de peculio,& ſic tranſit in hęredes.de actio.& oblig.l.ex ꝯtractibus,refert ipſam Gand.tenuiſſe ꝯtrarium. C.ex delict.defun.l.vna.ff.ſi q s omiſ.cau.te. l.ſi q s ſub ꝯdõne.l.1. in fin.ſi q s ius di. non obtem.licet.n.vulgariter actiones tranſeant ad hæredes,qñ ſunt ex ꝯtractu vel quaſi, tñ fallit hoc caſu de actio.& obligatio.l.in honorarijs, & ibi ẽt refert ſic tenuiſſe Dy. ꝑ l. ex iudicioꝝ,in fin.ff.de publ.iudicijs.Subdit aũt diſtingui poſſe qđ aũt in bãno dcm eſt, ꝙ non poſſit exiri niſi ſoluat centum,& dicat tunc hæredes non teneri ꝑ l.ſi q s ſub cõditione.ſi quis omiſ.cau.teſta. Si aũt dcm eſt ꝯdemno qui mulcto eum in tm puta mille libris. tunc dixit hæredes teneri ꝑ ea q̃ not.in d.l.1.in fi.ff.ſi q s ius di.non obtem. Bal.aũt in d.l.vna.C.ex deli.defun.dicit Bart. tenuiſſe ꝯtrarium in d.l.ex iudicioꝝ. & ad mãm tãgit aliqua ſubtilia ibi vide. Et ꝯcludit ꝙ qñ ex forma ſtatuti bannum nõ requirit aliam ſniam vt in caſu nr̃o teneant hæredes alias non ꝑ not.in d.l.1.in fin.& ibi dicit ꝙ idem eſt in ꝯdemnatione pecuniaria qđ in ꝯfiſcatione bonoꝝ,ipſe tñ Bal.in auth.bona damnatorum. dixit, ꝙ tale bannum non mandat executioni ꝯtra hæredes,vt dixi in 2.tpe parte 1.q.12. Et hoc credo verũ cum.n.hoc ſit exorbitans à iure cõi,& ꝯtra abſentem ferat diffinitiua ſnia, nullatenus ad ꝑna trahi debet l.qđ vero.ff.de leg.&nullo modo ſnia debet extendi l.ſi patronus teſtõ. §. ſi q s eũ eſſet.ff.de bo.lib.qđ eſt verum niſi ſtatutum diceret ꝙ bãnum hr̃et effectum ſicut ſnia lata ꝯtra pſentem ꝑ l.1.de leg.1. cum ſi. Non igr mandabit bannum executioni ꝯtra hęredes,niſi aliter appareat de mẽte ſtatuti, vt dixi ſupra ꝓx.q.Item nec ꝯtra bona vt dixi in d.12.q. niſi ſtatuto diceretur ꝙ illa eſſent obligata. Tunc.n.licet eſſet extincta principalis ex poſtfacto ſiue perſonalis,nihilominus durat hypothecaria l.intelligere. C. de luiti. pigno.& l.cum notiſſimi,de præſc.tri.an per Dyn. de fideiuſ. Nec prædictis ob. qđ dixit Bar.in d.l.ex iudicioꝝ qa loquit in ſnia confiſcationis bonorũ vt dicam ſtatim in q. 2.

6 Sexto. Titius † dedis fideiuſſorem iudici de ſe repræſentando,& de ſoluendo oẽm cõ

demnationem,& bannum,deinde fuit inq̄ſi
tus,non cōparuit, ſeruata forma ſtatuti ha-
bitus pro ꝯfeſſo ſuit bannitus in mille. dcm̃
eſt ſupra ꝓx.q.ꝙ non poteſt talis ſnia man-
dari executioni nec ꝯtra hæredem nec in bo
nis. An mortuo bãnito poterit fideiuſſor cō
ueniri. Et vr̃,ꝙ non quia liberato principali
liberaẽ fideiuſſor l.fideiuſſor.in prin. de fide
iuſ.de ſolu.l.Modeſt.cum ibi no. Contrariũ
puto qa teneẽ ex ſua obligatione q̇ vna cum
banno mandatur contra ipſum executioni
ſm̃ plurale not.p Iac.& Gui.in l.2. q ſatiſd.
cog.& ideo licet bannitus moriatur, non tñ
contingit liberatio,ſed eius perſona in obli
gatione eximitur, & ꝓpea remanet fideiuſ-
ſoris obligatio.ff.de fideiuſ.l.vrannius.§.ſed
cum duo.& probaẽ eo.tit.l.vbicunque : quæ
lex ſic poteſt exemplificari,quod eſt veꝝ ſiue
habeat bannitus hæredes ſiue non : cum .n.
moriaẽ poſt ꝑfectam obligationẽ fideiuſſo-
ris obligatio nõ extinguiẽ l. ſine hærede in
prin.ff.de admi.tut.licet ſecus ſit qñ ſine hæ
rede ante purificatam obligationẽ decedit l.
poſtq̃.in prin.vt le.no. ca. In cuius legis in-
tellectu variauit Bart. vt patet ex his q̇ dixit
ibi.& in l.ſine hærede.& in l.1. §.idẽ pomp.
ff.depoſi.vbi bona gl. in quo non inſiſto,qa
non eſt mã noſtra.Pōt ergo fideiuſſor exigi
nō obſtãte morte bãniti. Alb.tñ vbi ſupra q.
43.referens Gan. ꝙ cauti iudices anteq̃ pro
cedant ad dationem banni faciunt requiri fi
deiuſſorem ꝙ repræſentet principalẽ, quod
ſi non facit eum condemnant. Pro quo vide
quæ habenẽ in l. ſi quis reum.ff.de cuſt. reo.
7 Septimo Ponæ, † Titius fuit bannitus in
ꝑſona,& oĩa eius bona fuerũt ꝯfiſcata, ante
quã fiſcus ea incorporaret, mortuus eſt Ti-
tius relictis hæredibus. Quæritur an fiſcus
poſſit virtute dictæ ſniæ auferre eis bona q̄
fuerant ꝯfiſcata Dy. in l. ex iudiciorum . de
publ.iud. dixit ꝙ non,qa illa lex reqrit litis
ꝯteſtationem,& ſniam, quæ in propoſito ca
ſu non ſunt,igiẽ,&c.Bart. aũt ibi tenuit con
trarium,qa ſufficit condemnationem eſſe ſe
cutam. Ideo.n.ibi opponitur de litis conte-
ſtatione,quia rr̃ ſine illa non poteſt fieri cō
demnatio quod patet,quia vbi pœna impo
nitur à lege ipſo iure ſine condemnatione il
la tranſit ad hęredem. vt l.cõmiſſa.ff.de publ.
reqrit ergo ꝙ illa pœna incœperit cum de-
functo , quod fit rr̃ lite conteſtata, & lata
ſnia . Sed ſi poneremus caſum in quo non
requirereẽ conteſtatio, ſufficit ſnia . Idem ſi
reperireẽ caſus in quo non requiriẽ ſnia nec
litis conteſtatio,vt in caſibus in quibus pœ-
na ipſo iure infligitur vt dictum eſt. Et hanc
partẽ vt dixi ſupra q.5.tenet Bal.in d.l. vna.
C.ex del.defun.Et illud veꝝ. & ita ſeruaẽ li-
cet aliter ipſe dixerit l.3.ſi pen.app.mors in
ter.De quo tetigit in 1. tpe parte vlt.q 3.ad
fi.Non ob.q̇ dixi in d.5.q. quia Ibi non fuit
lata ſnĩa quo ad bona. Et ideo ibi erat neceſ
ſaria extenſio q̇ non fit vt ibi dixi . hic vero
nulla extenſio requiratur, ſed ſufficit ipſam
ſniam ſeruari l.nō aliter.de leg.3.cum ſi. Ad
uerte , qa cum ſnĩa lata contra defunctũ eo
viuente litis ꝯteſt. tranſit in hæredẽ vt dictis
iuribus ſi p ſtatutum induciẽ ꝙ ꝯtumacia ha
beaẽ pro litis ꝯteſtatione nihil erit dubij qn
eodẽ modo mandeẽ ꝯtra hæredẽ executioni
l.1.§.lex falc.ff.ad l.falc. Si vero non ſimpli-
citer ꝑmitteret damnari abñtem,locum hẽt
ſupradicta diſtinctio. Quidquid aũt ſit de iu
re in hac ciuitate ſeruaẽ ꝙ bannum pecunia
riũ non mandeẽ executioni contra hęredes.
8 Octauo q̃riẽ,† Bannito fuit facta robaria
q mortuus eſt. Quæriẽ an eius hæres agere
poſſit,& qd ſi ipſe bãnitus viuẽs aliquid mu
tuauit. Io. And.in addi. Spec. in ſæpius alle-
gato.§.ſequiẽ ver.qd ſi q̇s in tit.de acc.ad fi.
ſuaꝝ addi.refert hãc q. fuiſſe antiqtus diſpu
tata p Iac.de Are.& deinde reaſſumptam p
do.Nic.Cappocium de vrbe . quã totam de
verbo ad verbum poſuit Alb. vbi ſupra q.
89.quæ incipit Nicolaus . & dixit Io. And.
ſuccincte ꝙ hæres bãniti ꝓ rapina furto vel
dãno dato tpe banni agere non pōt cũ nul
la actio cōpeteret tanq̃ hoſti licite paſſo ꝑdi
cta, cũ bonus ſit dolus quẽ q̇s machinaẽ in
hoſtẽ.de dolo.l.1.§.1.& nemo plus cōmodi
relinqt hæredi quã ipſe habebat vt de reg.
iur.l.in his.& l.nemo plus. Ad hoc vt iſta de
ciſio ꝓcedat oportet ꝑſupponi talia ſtatuta
ex qbus tollaẽ ortus actionis ipſi bannito .
qđ qñ ſit dixi in 2.tpe parte vlt.q. 1 . Si aũt
pōneres ei natã fuiſſe actione,licet non hrẽt
exercitium obſtante banno locum hrẽt qđ
ſtatim dicam de mutuo. In quo in iiſdem lo
cis terminaẽ,ꝙ hæres agere poſſit. Cũ .n te-
nuerit ꝯtractus vt l.ſi tibi.§.is cuius.ff.man.
& ſic rō fuerit bãnito q̄ſita: ſed ꝑ bannum
obſtaret ſibi exceptio , quia illa exceptio eſt
perſonalis .i. perſonam repellens , non aũt
actionis æqtatẽ reſpuens ꝯtra hæredẽ non
tranſit

tráſit vel.l.exceptiones q̃ pſonæ.ff. de excep. & de acq.hær.l.pan.in fi.& ad mu.l.libertus. §.patris. Item abolitio nomine banniti per mortẽ, & pœna, & ex noĩe banni extracta cenſet abolita.C.de ſer.l.à nullo. & de inſic. pe. cœli. l. 1. quod ẽt verũ niſi eſſet ſtatutum qđ ↄtraſui repugnet,& taliter, ꝙ actionis natiuitati reſiſtat.ff.de fideiuſ.l.cum lex cum ſi. Et vide quæ dixi ſupra parte prox. huius tẽpis q.12.& 13.& quod dicam infra q.15. ſi autem latius videre cupis,vide vbi ſupra.

9 Nono pone ex forma † ſtatuti pater tenetur aſſignare partem filio bannito cõputata pſona,patris in numero filiorũ ꝓ vno capite q̃ pars deſtruať, & deſtructa remaneat in cõi. Quæritur an filiofamilias bannito ſm tenorem illius ſtatuti, & demũ mortuo partem illam teneať pater aſſignare cum in banno fuerit expreſſum ꝙ bona eius deſtruerenť,& deſtructa, & publicata remanerẽt in cõi.Hanc quæſt.dixit Io. And.vbi ſupra proxime dixi ſuarum additionum.verſ.duas tũc quæſt. fuiſſe diſputatam per Lamb. de Rãp. quem dicit determinaſſe obiectum mortis filij banniti obſtare fiſco,& ꝙ ex verbis banni non fuit ſufficienter facta bonorũ ademptio his rõnibus.Petitio deſtructionis,& publicationis eſt ↄtra formã iuris ſaltẽ in eo ꝙ de deſtructione dr.de contrahen.emp.l.ſenatus.Et de publicatione patet.C.de bo.dam. auth.bona dãna. Item eſt ↄtra ius ꝙ ex delicto filij ꝓcedať in res patris.C.ne filius pro par.p totũ. Itẽ,ꝙ cogiť pater filio dare partem.C.de eman.lib.l.fi.Item apțius eſt ↄtra ius ꝙ filiofa.delinquente caſu quo erant publicanda bona delinquentis,tñ non publicatur caſtrẽſe peculium filij,ſed remanebit ipſum apud patrẽ.C.de bo.dam.l.ſi filius. Et hic ꝙ peius eſt agiť de publicatione rerũ paternarũ ex delicto filij.& his rõnibus dicit eſſe diſtinguẽdũ vt tot legũ ↄtrarietates viteni. Et dicit ꝙ ſi reus decedit ante accuſationem pẽdẽte iudicio pereũt acta,& crimẽ cum pœna extinguiť.C.ſi reus vel acc.mor.fue. l. 1. & 2.& ff.de publ.iud.publica accuſ.& l. defuncto.Si aũt accuſatus moritur lata ſñia cõdẽnatoria, & appellatione pẽdẽte tũc diſtinguiť an expreſſe bona fuerint adempta vel nõ,vt C.ſi pẽd.appel.mors interue.l.3. & ſi reus vel acc.mor.fue.l.fi.Si aũt decedat accuſator accuſatione pẽdẽte ẽt pereũt acta, ſed datur ceteris licentia repetendi reum intra certos dies.ff.de acc.l.libel.in fin.Si moritur poſt latam ſñiam appellatione pendẽte acta ẽt pereunt de quo remittit ad notata in d.l. publ.& l.fi.C.ſi reus vel acc.& ſubdit,ꝙ caſus de quo agiť non adaptať nec ſub primo nec ſub ſecundo art.ſed ſub tertio. Et intellige,ꝙ tertiũ vocat q̃n moriť reus lata ſñia. Sed aduerte,q̃a nec ſub illo, quia in themate nõ ꝓponiť fuiſſe appellatũ, aut eſſe intra tpa appellãdi.de quo dixi in 1. tpe,par. vlt. q.3. & ideo ſubdit ꝙ ꝑ ſñiam banni nõ fuit facta expreſſa bonorũ ademptio, quia dictũ fuit,ꝙ bona ſua deſtruerentur,&c. Debebat aũt dicere,ꝙ pater deſignaret ſibi, &c. vt in ſtatuto apparet.Illa .n. verba,bona ſua,non cadũt in filiũfam. Cũ bonorũ appellatio,alia ſit ciuilis,alia nãlis. Ciuilis deſignat bona bona fide poſſeſſa exẽpto vel aliter, licet cet ſint aliena. Nãlis cum poſſidemus q̃ noſtri dñij ſunt.de verbo.ſign. l. bonorum. in prin.& §.in bonis.at in filiũfa. neutra iſtarũ cadit.ff.de acq.poſ.l.poſſeſſio quoq;.§.q in aliena.& co.tit.l. qdqd. hinc dicit eſſe ꝙ in hypothecaria ꝓbãdũ eſt rẽ nõ fuiſſe in bonis.i.i dñio debitoris,nec ſufficit poſſeſſio. Et in hoc dicit differre à Saluiano interdicto.ff.de pign.l.1.§.cũ ꝑdiũ.& l.q̃ rondũ.§. qđ dr. Ex quibus ↄcludit ꝙ cũ ſit pereptum crimẽ,& bona expreſſe acẽpta nõ fuerint,pr̃ non teneť deſignare partem.Et in hoc remanet ẽt ipſe Io. And. Ex qbus verbis hr̃,ꝙ ſi ſñia fuiſſet recte lata ſm formam ſtatutorũ non obſtante filij morte,dr̃et contra partem executioni mãdari.de quo vide q̃ dixi ſupra parte 1.2.temp.q. 33. quod facit ꝓ his quæ dixi ſupra q.7.Nota ex hac deciſione plura. Primum ꝙ inepta verba ſñiæ ad aptitudinem non referuntur, & ſic aptitudo ſñiæ vitiat illam ſicut libellum. Vide in l.in ſumma. ff. de re iud. Secundum, ꝙ vbi bona debent pro delicto publicari licet fiat condemnatio de delicto, non tñ venit publicatio bonorũ niſi expreſſe dicatur in ſñia. Pro quo vide quæ hñr in d.l.3. ſi pendente appell. & quæ dixi ſupra in 2.tpe parte 1.q.11. vbi de hoc mentionem feci. Tertium, ꝙ pro nomen ſuum ꝓlatum in ſñia non refertur niſi ad dñium.de quo vide per Bart.in l.quintus.§. argẽto.ff.de auro,& ar.leg.& in rub. de no. ope.nun.& ibi remiſſiones. Quartum,ꝙ in hypothecaria non ſufficit ꝓbatio poſſeſſionis,hoc declara vt hr̃ ꝑ Cyn. in l. cum res.

C.de pig.per Bart.in l.rem alie.de pign. act.
ff.Quintum,ꝙ in Saluiano ſecus,de quo.C.
de Salui.inter.l.1. Deciſio pdicta æqua fuit.
Tñ cũ oĩa verba ſtatuti ſint appoſita in ſnia,
excepto,ꝙ dicit ſua,& nõ patris, &c.ſatis vr
dura deciſio. cum in circunſtantijs declarat
qd' iudex intellexit ſua.i.ſibi hoc caſu à pa-
tre debita arg.ff.ſi certum peta.l.ſi,& me, &
Titium. & ibi concordat. Iunctis q̃ no.in l.
ſed.& ſi priori.§. item ſi iurauero.ff.de iure-
iur.& in l.1. C. de vſufru.ergo idem in ſnia
l.vt fundus.cõi di.& l.fin.C.de fideic.lib.Sed
rñde,ꝙ ille eſt improprius ſignãtus,ſniæ aũt
verba non impropriant,vt C.quan.plu.vna
ſen.l.1. & l. Paulus rñdet.ff.de re iud. & per
Bart.eo.tit.l.miles.§. decem.niſi expreſſe re
tulerint ad libellum l.fi.de ſenten. q̃ ſine cer.
quan.& p Bart.in d.l.1.ſi plu.vna ſent.Et id
eo in caſu ꝓpoſito inquiſitio ſiue accuſatio
fuiſſet apte formata,& ſnia ad illam ſe retu-
liſſet,dicta verba impropriarent,& locus eſ-
ſet deciſioni cõtrariæ,vt patet ex præmiſſis.

10 Decimo pone ex forma ſtatuti † cauet, ꝙ
patre bannito pſonalr bona eius diuidant
inter fiſcum,& filios banniti ꝓ rata, Titius
fuit bannitus tpe quo habebat vnicum filiũ,
ꝑp qd' fiſcus diuiſit ꝓ dimidia bona banni
ti cum eius filio,vxor ſecuta eſt virum banni
tum,& ex eo peperit filium, mortuo deinde
bannito filius ſecundo loco natus vult pete
re à fiſco,& fratre partem ſuam. Quærit nũ
quid poſſit.Ioan.And.in d.verſ.duas. allega
to in prin.ꝓx.pced.quæſt.refert hanc q. fuiſ
ſe diſputatam p Iac. de Tenca.& ponit eius
determinationem q̃ eſt talis,ꝙ cum fuerit bã
nitus ex ea cauſa qua debuit deportari, cum
bannũ deportationi ſucceſſerit. ff. ſi qs cau.
l.ſi eum. §. q iniuriarũ.& de inſa.l.qd ergo.
§.vlt.& ſic deſijt hre filios in ptate. inſt. qui.
mo.ius pa.po.ſol.§ cũ aũt.Ille filius ꝯceptus
& natus poſt bannum nec à cõi nec à fratre
aliqd poterit petere. Nam cõe eum repellet
p l.2.de ſen.paſ.& de acc.l.ex iudic. Putabat
tñ ꝙ ſi cõe non apprendit bona licet illa de-
uaſtauerit, poterit ille ingredi poſſeſſionem
illius partis ac ẽt illam vendicare ab iniuſte
detinente.allegat ad pdicta ff.fami.erciſcun.
l.Lucius.de inoff. teſt.l. mr. & ſi frater vellet
hre partem in bonis deuaſtatis poſſet ꝯferen
do partem quam habuit.de ꝯcepto poſt ban
num.Dixit Ioan.And.ſe ideo dixiſſe. quia ſi
potius ꝯceptus fuiſſet, licet poſtea nat' quo
ad patrem fratris dicendum vr ꝯtrarium per
l.q in vtero.ff.de ſta.homi.Fatetur tñ ꝙ ſi ee
legatus fuiſſet vel minori pœna bannitus,cũ
teneat tunc filios in ptãte,natus poſtea ſuc-
cederet cum alijs ex teſtõ,& ab inteſtato. de
inter.& relega.l.3.& 4. & inſt. quib.mo.ius
pa.po.ſol. §. relegati. Ad qd' Homo bonus
poſtea reaſſumens q.adduxit l.ſi totas. C.de
inoff.do.& l.ſi vnq̃.de reuo. dona. Et ibi ſub
dit quo iure partem petat à fratribus ſiue à
fratre de quo ibi.Si tenes qd' dixi in 2.tpe.
parte 1.q.5.& q.20.ſ.ꝙ bannum non ſucce
dit loco deportationis, & ꝙ bannitus non
pdit ptãtem filioꝝ. Prima deciſio non ꝓce
dit.& ideo tractandum eſt de ſecunda.Et ad-
uerte ꝙ ſi ſtatutum dicat ꝙ fiſcus teneaĩ diui
dere cũ filijs ꝓ rata. qõ de qua dixi locũ hẽt
ẽt quo ad partẽ fiſci.Si vero ſimplr loquiĩ,&
ſic ipſe dimidiã hre debeat.ff.de vſufr.accr.l.
ſi qs Titio.& qd' nota.in l.fi. C. de impu.&
al.ſub. Quo ad eius partem nõ põt eſſe qõ.
ſed ẽt tũc qñ debet hre ꝓ rata, puto ꝙ inſpi
ciaĩ tps ſniæ,arg.ff.de aur.& ar.leg.l.ſi ita.cũ
ſi.& ff.de iud.l.non põt.quo caſu remanebit
qõ, & ẽt in alio ſolum de parte fratri vel fra
tribus aſſignata,& aſſignatis.Quibus caſib.
credo ſupuenienti filio deberi portionẽ ſuã
ꝯdõne ex dicto ſtatuto,vel p ꝯdõnem dicta-
rum legum,ſi totas.vel ſi vnq̃.quaſi illa ſit ta
cita donatio ſiue filijs aſſignatio patiendo ſe
in banno poni,ſciendo ſe eſſe talr ꝯdemnan
dũ.ff.de poſtulan.l.1.§ beſtias.& qd' ibi no.
Facit de leg.1.l.ſeruo legato.§.ſi teſtator.cũ
ſi.Si tenemus illis filijs ſtatutũ aſſignare par
tẽ priuando dñio coꝝ bonoꝝ.Si aũt tenem'
patri reſtare dñiũ,hẽt ſuo iure vt hęres vna
cũ illis,qa illud ius nõ pdit bãnit' vt dixi in
2.tpe,parte 1.& multis q. & maxime in 51.
Ex his quæ dixi ſupra.ſ.inſpici tẽpus ſen-

11 tentiæ patet deciſio quæſtionis,11.ſ.† Si pa
ter ex forma ſtatuti tenetur aſſignare filio
bannito legitimam dandam fiſco,tunc enim
filius poſtea non poterit aliquid petere à fi-
ſco,quod maxime verum eſt quia penes pa
trem remãſit integra legitima filij poſtea na
ti,per ea quæ habetur in l.1. C. de inoff.do.

12 Duodecimo, ſm ea q̃ † ꝓmiſi ſupra in 2.
tpe par.vlt.q.58.reſtat vt 2.pars qõ Ray.de
qua ibi dixi hoc loco iſeraĩ. Thema.n.erat,
ꝙ cauebaĩ ſtatuto, ꝙ banniti pp rebellionẽ
alic' caſtri,& eoꝝ deſcendentes ab oĩ ciuita-
tis cõmodo. & honore ꝑpetuo ſint excluſi,
nec

nec pro ciuibus habeantur, niſi dictū caſtrū in fortiā ciuitatis redegerint,&c. Titius ob caſtri rebellionem fuit ꝯdemnatus.i. bannitus. Et demum eo mortuo, filij eius illud caſtrum in fortiam ciuitatis redegerunt. Quæritur an à pœna dicti ſtatuti debeant relaxari. Et dictus Rayn. ſeptem rónib. multum diffuſe,& ordinate arguit ad affirmatiuam.ſ. ꝙ filij beneficio ſtatuti gaudeant,& relaxari debeant à pœnis ꝓdictis. Quas iuxta poſſe trūcabo ut in alijs ſcm̄ eſt. Primam fundat ab identitate perſonaꝝ.ſ.pr̄is,& filij.C.de imp.& alijs ſubſtitutioni.l.fin. Et ideo ſicut patri redigenti caſtrum cōpetebat beneficium ſtatuti, ergo & filijs qui idem cenſentur. Conſtat.n.perſonę conceſſum beneficium locum hr̄e ēt in perſona pn̄tata.l.minor.§.qm̄. & l.ſed,& hæc.§.defendere,de procur.& ꝓ ſocio l.veꝝ.§.1. Secundam fundat ab euitanda abſurdita e, quod argm̄ eſt ualidum in iure.l.ſcire oportet.§.aliud,de excuſ.tuto. & alleg. ad hoc multa iura. Sed patri qui deliqt redigenti caſtrum ꝯceditur beneficium, ergo abſurdū eſſet ſi non cōpeteret filijs q non deliquerunt.ff.de noxa.l.nō ſolum.& l.ſeruus.ff.quod ui,aut clàm. Ne ergo hoc ꝯtingat abſurdū, dicamus filijs competere ſtatuti beneficium. Tertiam à benignitate in dubijs ꝓferenda dicens illud dubium qđ oibus nō liquet.l.qđ labeo.ad carb.cum ſi. Sed an filij habeant beneficium, vel non, eſt oibus claꝝ. ergo in hoc dubio ſumenda eſt benignior īnterpretatio vt hr̄e dicantur de his q̄ in teſt. delen.l.ꝓxime.de re. du. l. ſi fuerit cum ſim. Quartam à pœnaꝝ acerbitate reſtringēda. ꝯſtat.n.ꝙ non eſſe ciuem, & non hr̄e honores eſt magna pœna.adeo ꝙ dr̄ capitalis pœna,de leg.3.l.1.§.deport.de pœ.l.2.& l.capitalium &c. Si pœna ergo reſtringenda eſt l.hæc.n.de exc.tut.& de re.iu.l.ſcm̄.§.fin cum ſim.& ſic vt reſtringatur filij euadent pœnā caſtrum in fortiam redigendo. Quintam ſumit ab æqtate hoc ſuadente quam ꝓbat, qa cuilibet ſuaderet æqtas ꝙ nō delinquens facilius eximatur à pœna l.ſancimus.C.de pę. æqtas aūt ꝓfertur rigori.l.21.§.itē; varus.ff. de aqua plu.arc.C.de iud.l.placuit. Ergo æqtate ſuadente filij qui non peccauerunt redigentes caſtrum debent eximi à dicta pœna. Sextā à paritate iuris ſeruanda in parib. caſibus, ſed ſtatutū in vno ſeruaē in ſimilib.l.loci corpus.§.ſi fundus.ſi ſer.ven.l.2.C.ſi vnus ex plu.& l.nō pn̄t de legi. Sed in impoſitione pœnæ pr̄,& filij iudicanē pares, vt patet in ſtatuto, ergo eodem modo in ipſius pœnæ remiſſione. Septimā fundat ab indēnitate ciuitatis in qua multa dicit, ſed iſte eſt eſſectus. Remiſſio pœnæ fit per indēnitatē ciuitatis qua ſeqtur ex redigentia caſtri in eius fortiam, ergo à quocūq; redigat ſeq debet eſſectus remiſſionis l.fi.C.ſi man.ita fue.al.ff. de man.l.4.§.nihil,cū ſi. Vltimo ꝓ hac parte allegat, ꝙ filij tenenē ex quaſi maleficio. Titi⁹ ex uero maleficio l.2.& 3.ff.de his q deie. vel eff.& ſic facilius ꝯſeq debent hoc bn̄ficiū q̄ pr̄ dicit facere, qđ no.in l.fin.§.quoꝝ.ff. nau.cau.ſta.& inſt.de obl.ex quaſi del.§.fin. Item qđ pr̄ & filij rōne eiuſdem pœnæ dn̄r ꝯſortes, ergo qđ ſtatuitur in vno trahitur ad alium.l.ſi cōem.ff.quemadm.ſer.am.& C.de nup.l.pe. Ad negatiuā ſilr̄ arguit ſex rōnib. Primam fundat ab eo, ꝙ vnius incluſio alterius à beneficio ꝯſequiē excluſio. qđ ꝓbat ꝑ l.cū ꝑtor.ff.de iud.de ꝯd.& dem.l.cū ita,&C. de ꝑc.l.mar.ſed ſtat. dat bn̄ficium ipſi pr̄i rebelli. Ergo nō cōpetit filijs qa tm̄ valet denegatio tacita quantū expſſa.ff.ſi cer.pe.l.cū quid cū ſim. Secundam ſumit ab eo, ꝙ ꝓuiſio beneficij ꝑſonalis facta vni ad alium nō eſt extendenda de aqua quotid.& eſt.l.1.§.permittiē,de cenſ.l.forma §.q̄q̄.de iu.imm.l.1. Sed vbi alicui qd ſpāl̄r ꝯceditur, illud perſonale beneficium appellaē.inſt.de iur.natu.§. ſed quod principi,de conſt.princ.l.1.in fi. cū ſim.ergo dcm̄ beneficium ꝯceſſum bannitis ad filios non extenditur. Tertiam facit ab eo, ꝙ vnius caſus exceptio à nō exceptis eſt regulæ ꝯfirmatio,in auth.de nō al.§. vt aūt. col.2.de ſun.inſt.l.q̄ſitum.§.idē rn̄dit domo. & qđ not.de reg.iu.l.1. Sed ꝯſtat vbi procedit regula vl̄is affirmatiua, & ſeqtur dictio niſi inducit̄ exceptio à regula.ff. ſi q̄s cau.l.cū.§.q iniuriaꝝ.C.de trā ſact.l act. extra de reg.iu.c.pc̄ñ.lib.6.de manu.te.l.Titia.§.ſi. Sed in ꝓpoſito ꝓcedit regula vl̄is, ꝙ banniti &c.& ſeqtur exceptio niſi &c. Ergo ſicut rl̄a loquiē in bānitis, ſic debet intelligi exceptio, ut dictis iurib.& ſic qn̄ ipſi bāniti redigunt caſtrū in fortiā habeat locū beneficiū, alias nō. Quartā ſumit ab omiſſione huius caſus facta ꝑ ſtatuentē. In legibus.n.municipalib.q̄ ſunt ſtricti iuris id demū intell̄r, ſiue includiē qđ in verbis exprimiē, & nō ultra, arg.ff.de uerb.obl.l.quidquid de excer.l.1.§.

ſi is qui nauem. Et ideo caſus omiſſus pro omiſſo debet hñi.ff.ſol.mat.l. ſi cum dotem. in prin.de lib.& poſthu.l.commodiſſime. & ideo cũ de filijs in exceptione nulla fiat mẽtio, ergo tanq̃ omiſſi remanent in rl'a ſupra dicta,& ſic non hñt beneficium. Quintam, arguit ab euitanda verbo℞ legis offenſione. l.non dubium.C.de legib.ff.eo.tit.l.ꝯtra legem. & l. fraus,ſed ſi volumus ꝙ filij q̃ non ꝯtinent in verbis legis habeant beneficiũ legis eius verbo offendimur, ergo facere non debemus.Sextam facit a remotione cauſæ ipſius beneficij Ceſſante.n.cauſa conceſſionis ceſſat illud beneficium.l.gñalr̄ C.de epiſc.& cler.l.cum pr̄.§.dulciſſimis.de leg.2.in fi. de donatio.l.1.§.ſexũ.de poſtu.illa aũt dr̄ finalis quæ colligit̃ ex verbis legis.ff. de admini ſtra.tut.l.3 §.1.& l.ita aũt.in prin.&de flumi ni.l.1.§. non aũt omne.Et de adult.l. patri. cum l. ſeq. Sed ex verbis dicti ſtatuti colligit̃ ꝙ ideo ꝯcedit̃ beneficium vt bannitus redigendo caſtrum in fortiam purget infamiam. Sed iſta rõ ceſſat in filijs, ergo non habebũt beneficium.Finalr̄ ſoluit ꝙ filij Titij nõ habeant tale beneficium his verbis,q̃a vbicũq; lex imponit pœnam filijs ob delictũ patris vr̄ imponere ꝑ ꝓſumptionem culpæ,& malitia q̃ à patre deſcẽdit in filios.l. q̃ſq̃s.C.ad l.Iul.maieſt. Si ergo pr̄ bannitus nõ reduxit caſtrum in fortiã ciuitatis non purgauit ꝯtumaciam,& culpam ſuã,durat ergo poſt mortẽ eius ꝓſumptio culpæ patris q̃ deſcendit in filios. Ergo non debent euitare hanc pœnã redigendo caſtrum in fortiã ciuitatis,q̃a pœnitentia vnius non purgat alium.l.edicto.§. heredes.ff.de iur.fiſci.Multũ.n.differt purgatio patris à purgatione filij.C.de reb. cred.l. gñalr̄.Ad qd' de purg.iud.l.is q̃ reus. & rõ legis,q̃ eſt in l.ſi pœna.ff.de pœnis.Prętereà pr̄ illo℞ iam fuit ꝑ delictum damnatus, & ſic eius filij delictũ eius non purgabunt,vt l. ex iudicio℞.cũ mã ſua.de accuſ.Prętereà lex ipſa ꝑſonalr̄ ſcripta fuit niſi bãnitus redegerit,&c.Ergo non debet trahi ad aliũ.l. aut q̃ alr̄.§ 1. ff. qd' ui aut clam. Rñdet ad ꝯtraria multum diffuſe, ſed breuiſſime referã q̃a aliquid boni dicit. Ad primã de identitate ꝑſonarũ rñdet,id verũ qñ ꝑ oia eſt repręſentata q̃ hic non eſt cũ filij nõ ſint bãniti,& q̃a ipſi purgant delictũ patris ſicut ipſe pr̄, alleg.de ſolu.inter artifices,&alia iura. Ad ſecundam rñdet,q̃a non eſt eadẽ rõ vt ſupra q̃a pr̄ purgat ꝯtumaciam,filij non. Ad tertiam rñdet, q̃a hæc verba ſunt clara cum loquit̃ de bãnitis,&c.l.ꝯtinuus.§.cũ ita,de verb.obl.Et eodem modo rñdet ad quartam. Non obſt.5. de æquitate,q̃a locũ hẽt vbi æquitas eſt ſcripta.At hic eſt ſcriptus rigor,ergo ille ſeruandus.C.de legi.l.1.& qd' ibi no.Nõ ob.6.rõ, q̃a hẽt locum in eo in quo ſunt pares. non aũt in eo in quo ſunt diſpares, ſed hic non ſunt pares vt dcm̃ eſt,q̃a bannitus purgat delictum,ipſi non.Non ob.7.rõ,q̃a illa rõ locũ hẽt qñ plures eſſent obligati ad intereſſe, ſed hic erant obligati ad merã pœnam, quare,&c.l.adeo,& ibi not.de iuriſ. om.iud. Ad alia iura rñdet, ꝙ nominatio facta de bannitis tollit ꝯtrariũ.& multa dicit,& inter alia, ꝙ rõ facta q̃a ſunt ꝯfortes locum hẽt in iure indiuiduo alias nõ C.ſi vna eademq́. cau. in integ.reſti.po.l.1.Quia vt dixi in ꝓœ.hęc antiqua non põt hñi correcta,non põt ꝑcipi qualr̄ loqueret̃ ſtatutũ. Ex vna.n.rõne facta ſupra.ſ.tertia ſumit̃ ſiue colligit̃, ꝙ ſtatutum non dicebat expreſſe de bannitis, ſed ſimplr̄ niſi redigerint,&c.Ex deciſione aũt,& rñſionibus ad ꝯtraria colligit̃ ꝙ de bãnitis expreſſe dicebat.& ideo hæc deciſio vr̄ mihi tuta. Si.n.ſtatutum loquit̃ ſimplr̄ in exceptione niſi redegerint caſtrum in fortiam,&c. vr̄ ꝑ eadem iura exceptionem dr̄e intelligi in illis de q̃bus ꝓcedebat rl'a, ſed rl'a erat de bannitis ergo, &c. Et ſic meo iudicio concludit̃ ꝙ aut ſtatutum loquit̃ ſinglr̄, vt q̃a dicit bannitus ꝑ rebellione,&eius deſcendentes,&c.Et ſubdit niſi bãnitus redegerit caſtrum &c. Et hoc caſu ſit vera deciſio ſupradicta.l. ſi vero. §.de viro.ff.ſol.mat.cũ ſim.Si vero loquit̃ in plurali,& idem ſi dicit niſi banniti,&c.Si vero ſimplr̄ dicat̃.vt in themate dixi. puto deciſionem ꝯtrariam veram eſſe ꝑ rões in contrarium allegatas,ſiue earum partem. & q̃a pluralis ſermo reſoluit̃ in ſingularitates. l. falſa.§.fi.de cond.& demon.& ibi concor.& ſic intellr̄ ꝙ catenus habeant beneficiũ quatenus redegerint ſi oẽs oẽs, ſi aliqui aliqui. l.Stichum q̃ meus erit.de leg.1.qd' intellige ſi alij fuerint reſiſtentes, vel nõ ꝯſentientes. l.ita aũt.§ geſſiſſe.de admini.tut.& hoc ſi filij banniti hæreditatem non adeunt. Si aũt illi ſe immiſcent,dubiũ eſt leuius quaſi tunc videat̃ in eos tranſmiſiſſe ius ꝑdõnis implendæ.l.2.C.de pact.inter empt. & vend. cũ ibi not.& ꝑ Bart.in l.ſi decẽ cũ petiero.de verb. obl.

obl. Niſi dicas ꝙ in diſpõnibus legalib. id lo cum non habeat p̃ ea q̃ dixi ſupra hoc eodẽ tpe, parte 1. q. 1. Vnum tñ ↄcludo, ꝙ qa hęc lex eſt fauorabilis, & vtilis reip. vt inuitent̃ fi lij ad redigendum caſtrum in fortiam ciuitatis debet larga interpretatione iuuari, vt ſic filij prædicti gaudeant in dubio ſtatuti beneficio. l. hoc genus. ff. de cond. & demonſt. & l. 2. ff. ſol. mat. Nec miretur quis de deciſione Ray. qa vt ſcriptum reperi hanc diſputationem fecit tpe iuuentutis. i. non tãtæ pfectionis quantæ poſtea fuit. fecit enim ipſam in 1327. & mortuus eſt eodem anno 1358.

13 Decimotertio pone,† ſtatuto cauetur, ꝙ vxores bannitoꝝ ppetuo ſint bannitæ. Titius bannitus pmortuus eſt vxori. Quærit̃ an vxor pdicta intelligatur bannita, an vero bannum intelligat̃ extinctum, Iac. de Are. in l. Titia Seio. §. vſuras. de leg. 2. dixit nõ iurare bannum, qa illud verbum ppetuo, intellr̃ quandiu manſerit vxor, ar. illius tex. ſed ipſa amodo non eſt vxor. l. Quintus, de donati. inter vir. & vxo. & ff. de au. & arg. leg. l. q tibi. ſicut in ſimili alias accipit̃ illud perpetuo, ad Carb. l. ideoq̃. & l. de bonis §. 1. & de c. d. l. 2. §. fi. Sic ẽt dr̃, ꝙ q̃s ſit ppetuo excõicatus .ſ. quandiu non purgauerit ↄtumaciam. 1. q. 1. c. reperiunt̃. Item, & alia rõne, qa impoſita eſt pœna ſub noĩe appellatiuo, qa ſtatutum dicit vxores, ergo finito noĩe finit̃, & pœna, ſicut, & finito noĩe agnationis finiunt̃ tutelæ q̃ deferunt̃ vt agnato. ff. de c. d. l. tutelas. pro hoc C. de infir. pe. celi. l. 1. §. 1. ff. de adult. l. adulter diem ſuum. & de ↄtratabu. l. ſi emãcipatus. §. fin. Idem ſequit̃ ibi Ray. alleg. vltra Iac. ff. de cond. ob cau. l. ꝙ ſeruus. de verbo. obl. l. continuis. §. illud. de poſtul. l. cui eoꝝ. §. affinitatis. de annu. leg. l. annua. §. 1. de ↄd. & dem. l. filio. & de ſtip. ſeruo. l. cõis ſeruus. & ff. p ſocio. l. c. & qđ ibi not. circa ſigñatum illius dictionis ppetuo. alle. ẽt qđ not. p Pe. C. de iud. l. pperandum. §. finaũt, &c. & 11. q. Idem ẽt tenet ibi Bald. & nihil alleg. facit ẽt ff. de diuor. l. fi. §. ait lex. & ad Muni. l. fin. §. idem reſcripſerunt mulierem. In ↄtrariũ tñ facit. ff. de ſena. l. fœminę. & l. filij. §. vidua. ad muni. C. de bo. ma. l. 3. Sed rñdeo, ꝙ verum eſt ꝙ quo ad fauorẽ dr̃ durare matrimoniũ, non quo ad odium. Et vide plene in d. §. vidua. Bart. aũt in d. §. vſuras. dicebat ſimplr̃ ꝙ ſtatuto diſponente vxores rebellium nõ poſſe ſtare in ciuitate. Illud non hr̃e locum viro mortuo, qa finita eſt cauſa odij, vt d. §. affinitatis. Sed hẽt illa qõ minus dubij, qa non dr̃ ppetuo. & idem pbat̃ in l. fi. C. q ad lib. pro. non poſ. & ibi per Bald. & per prædicta dr̃, ꝙ ſtatuta prementia vxores ceſſantium nõ hñt locum ſi remanẽt viduæ. Nec obſt. quod alibi dr̃ ꝙ ſufficit noĩa demonſtratiua de monſtrari ſm tps diſpõnis. l. ſi cognatis. ff. de re. du. l. peto. §. fratre. ff. de leg. 2. quia illud verũ ſm Iac. de Are. niſi demõſtratio ſtet loco cauſæ finalis vt in propoſito, quod eſt not.

14 Decimoquarto ſtatuto cauet̃ † ꝙ filij bannitoꝝ debeãt expelli de ciuitate, tpe facti ſtatuti, bãnitus hñs filios erat mortuus. An debebunt filij de ciuitate expelli, Alb. vbi ſupra q. 65. dixit, ꝙ non, qa non ſunt filij banniti. l. emancipatũ. §. 1. de ſena. Et forte idẽ erit ſi erat viuus tpe ſtatuti. Nam licet ab initio ligatus fuerit à ſtatuto tñ poſtq̃ executio non eſt facta cum amodo qñ expelleret̃ non eſſet filius banniti nõ excludit̃ à ſtatuto, debet. n. intelligi ſm tps expulſionis l. in delictis. § ſi extraneus. ff. de noxa. de mili. teſta. l. Titius cum ſi. Faciunt quæ dixi ſupra prox. q. Et vide ſupra in 2. tempore parte 2. q. 42.

15 Decimoquinto quærit̃. † An hæres bãniti poſſit vti ↄtractibus factis cum beneficio ſtatutoꝝ ciuitatis à qua bannitus erat. de ipſo banno tetigi ſupra in 2. tpe, parte 1. q. 79. Et ideo qa illa ↄferũt ad deciſionem huius, paucis ↄtentus ero. Nam aut inſtrm̃ quo hæres vult vti ↄfectum fuit ante bannum cum beneficio, & ſolennitate ſtatutoꝝ. Et iſto caſu hæres banniti illo inſtrõ cum oĩbus beneficijs ſtatutoꝝ vti poterit. Valuit. n. ab initio, licet ipſe bannitus pp bannum executionẽ ſtatutariam pdidiſſet. Erat. n. exceptio pſonalis quam dixi in hæredem non tranſire. l. exceptiones q̃ pſonæ. ff. de exce. Et vide in hac eadem parte q. 4. & 8. Si vero fuit ↄfectũ tpe banni. Et tunc aut talr̃ q̃ valebat de iure cõi, & tunc põt hæres vti illo inſtrõ cum qualitatibus iuris cõis, non aũt cũ qualitatibus ſtatutoꝝ, quia illæ ab initio fuerunt habitæ p non appoſitis. Et ſic cum bannitus ius illud non hẽet tanq̃ non natum in hæredem non tranſmiſit vt in regula nemo plus. & in l. in his. §. non debeo. & l. hæredem. de reg. iur. cũ ſi. Si vero fuit ↄfectum cum ſolẽnitatibus ſtatutorum tm̃, & taliter ꝙ de iure cõi non valebat. & tunc cum ipſum inſtrm̃ nullum fuerit, ad hæredẽ nihil tranſit, vt dictis iuribus,

& eadem q. & deciſio locum hr̃et qñ bãnum finiretur cancellatione. An ipſe bannitus exemptus à banno agere poſſit. pro qua deciſione vide regulã iuris quę ab initio, lib. 6.

16 Decimoſexto, & ultimo quæritur † vniuerſitas quędam puta villæ, vel alicuius collegij fuit bannita ſm̃ ea quæ dixi in primo tp̃e, par. 1. q. 5. per multos annos ſtetit ciuitas banniens, quibus ꝯdemnationem nõ exigit, deinde mortuis omnibus qui tũc erant de illa vniuerſitate vult bãnum exigere. dñt illi de vniuerſitate ꝙ bannum fuit extinctũ ꝑ mortem eoꝝ qui tunc erant. Quęritur qd iuris. Bar. in l. fin. C. de coll. ill. per not. in l. eis. §. fi. ad mu. & in l. ſicut. ff. qđ cuiuſq; vni. mo. dicit ꝙ omnibus mortuis collegium eſt diſſolutum. ex quo ſequitur ꝙ bãnum eſt finitum. & ſic nõ poſſet à ſucceſſoribus exigi. aduerte quia iſtud eſſet veꝝ, ſi ante omnium mortem nullus alius fuiſſet in collegio ſubſtitutus. Tunc. n. veꝝ eſt quod diſſoluta eſt vniuerſitas per mortem oium, & ſic bãnum extinctum. Et licet alij poſtea, vel ex ꝯceſſione ſuperioris, vel propria auctoritate ꝯſtituerint ibi collegium, vel vniuerſitatem, non tñ illud eſt antiquum collegium, uel illa antiqua vniuerſitas, ſed eſt noua, & ab ea bãnũ exigi nõ poterit, arg. ff. de ſol. l. q res. §. areã. & l. inter ſtipul. §. ſacrã. ff. de verb. obl. & qđ ibi tangitur ꝑ Bart. Si aũt & plerũq; ꝯtingit vno mortuo, alius ſubrogatur, & ſic de ſingulis licet oẽs illi qui tp̃e bãni uiuebant mortui ſint, tñ eadem eſt vniuerſitas, ut dictis iurib. & ff. de vſuſr. l. vetus eſt qõ. in fi. cum l. ſeq. & ff. de iud. l. ꝓponebatur. & ideo poterunt ad bãnum ꝯueniri ſm̃ ea quæ hñr in l. 4. §. actor. ff. de re iud. ꝑ Bart. Quid aũt iuris in excõicatione tangit Bar. & remittit ad ea quæ hñr in c. grauem, de ſent. excõ. ubi nihil dicit, ſed examinatur, an vniuerſitas poſſit excõicari, ſed ad propoſitum faciunt quæ hñr ut ipſe alleg. in cap. ſi aduerſus ꝯſules. de imm. eccl. quod canoniſtis relinquetur.

Huic opuſculo finem faciens 19. menſis Iulij, currentibus annis 1423. oculis cunctorum ſubijcio, ut ſi quid boni fuerit in eo, omnium conditori gratia referantur. & ut ea quæ minus bene compoſita fuerint, non aſpera ſed benigna correctione emendentur. Ad laudem, & gloriam omnipotentis Dei, & ſanctorum Antonij, & Catharinæ patronorum meorum, & totius cæleſtis curiæ.

TRACTATVS

multum conductibilis, de Carceribus d. Baldi Peruſini, fama ſuper æthera noti.

SVMMARIVM.

1 *Sermo quilibet de quauis re, ſeu negocio ſuſceptus à diffinitione proficiſci debet.*
2 *Carcer quid proprie dicatur.*
3 *Carcer, vnde dicatur, & quare ſic vocetur. Mulier qua & quando incarcerari poßit.*
4 *Doctor legum an poßit pro debito incarcerari.*
Filiusfamilias incarcerari poteſt, et cedere bonis.
Pupillus pro delicto an poßit carceri mancipari.
5 *Appellatio intra decem dies à ſententia lata interponi debet.*
6 *Incarcerari nemo debet die feriato pro hominũ utilitate.*
7 *Iudex qui die feriata aliquem incarcerari fecit, die feriata poterit eum abſoluere.*
Debitor de fuga ſuſpectus die feriato capi poteſt.
8 *Creditor debitorem de ſuſpecto accuſans, & eum capi petens, an debeat iudici oſtendere inſtrumentum crediti.*
9 *Carcerari nemo debet pro debito die feriata in honorem Dei.*
10 *Tortura inferri poteſt ob enorme crimen die feriata etiam in honorem Dei.*

Caput primum de carcere.

QVia legum præcepta principaliter ſunt inuenta ne pauperes perſonæ moleſtijs affligantur. ideo q̃a mihi viſum eſt qđ inter pauperes ꝑſonas nulla adeo triſtior, & pauperior inuenitur, q̃ perſona incarcerata. Ideoq́. de carcere aliqua ſum dicturus, & ꝯñr de perſona incarcerata, & ſilr̃ de cuſtodibus.
1 † Et quia, ut ait Tullius primo de officijs, Omnis. n. qui de aliquo ſuſcipitur ſermo debet à diffõne ꝓficiſci, ut intelligatur quid ſit de quo loquat̃. ad qđ ꝯcordat. ff. de iuſt. & iure l. 1. ideo primo uideamus qđ ſit carcer, & vnde dicatur carcere. Et ſubſequenter videamus de ꝑſona incarcerata, q̃a põt incarcerari, ꝑ quo debito, & in quo loco põt incarcerari, & qualr̃ puniat̃ fugiẽs de carcere, & ſilr̃ videamus q̃s põt eſſe cuſtos carceris qua pœna puniatur cuſtos carceris, & an plures poſſint eſſe cu-

ſtodes carceris. Veniamus ad primum.ſ.diffi
2 nitionem,& pōt ſic diffiniri. †Carcer eſt lo
cus ſecurus, & horribilis, & repertus nō ad
pœnam,ſed ad delinquentium , vel debitoꝝ
cuſtodiam. Primū membrum huius diffōnis
dū dr̄ locus ſecurus colligitur.ex l.1.in verb.
ſalubribus locis.C.de cuſt.re.Nā carcer de
bet eſſe ſecurus ne incarcerati effugiant. &
ibidē debent eſſe cathenæ ferreæ,& cōpedes
& alia ſimilia,quib.mediantib. carcerati poſ
ſit ſub fida cuſtodia retineri,vt eſt tex. 3. l.1.
C.de cuſ.re.vbi dicit,vt & cruciatio deſit.Itē
dū ſubditur horribilis.Nam carcer eſt locus
horribilis,tum pp ꝯuerſationis hoīum pri
uationē,tum pp immunditiam,& iſtud colli
gitur in l.ſi quis in ea culpa.C.de cuſt.re.ibi
dū dicit carceraris,& cuſtodię ſqualore.Nec
tñ in tm̄ debet eſſe horribilis, ꝙ ad pœnam
incarceratoꝝ redundet,cum carcer ſit inuen
tus ad cuſtodiam,nō ad pœnā,ut ff.de poe. l.
aut damnū.§.ſolēt. fallit aūt in vno caſu ſpe
ciali in l.1.§.fin.ff.de alea.Hinc eſt qđ de iu
re ciuili nemo pōt ad perpetuum carcerem
damnari,vt d.§.ſolent, ſecus vero eſt de iure
canonico,in c.quis,extra de poe.lib.6.& c.re
periunt̄ 1.q.1.Circa ſecundū,vnde dr̄ carcer
3 pōt dici à claritate ſecluſus, † quia ibi nulla
claritas , uel pōt dici quaſi carens claritate.
qa ibi eſt magna cecitas, & obſcuritas. qdā
alr̄,& aliter interptant̄ ſm̄ diuerſas opi. Ter
tio q̄ro,qs pōt incarcerari.Et primo q̄ro an
mulier poſſit incarcerari, & dicendū eſt qđ.
Aut q̄rimus nunqd poſſit carcerari ꝓ debi
to ciuili,aut ꝓ delicto. Primo caſu, aut eſt
mulier honeſtæ uitæ,aut eſt meretrix.Si qdē
eſt mulier honeſtæ vitæ,tunc non pōt incar
cerari,imò iudex capitis pœna punit̄,q facit
eā incarcerari,ut not.in l.fin.de off.di.iu. &
in auth.nouo iure q̄ poſita eſt.C.de cuſ.reo.
Vnū tñ dico qđ ſi mulier ſubijſſet tutelā fi
lioꝝ ſuoꝝ,& renunciaſſet Velleiano,& oī al
teri exceptioni ſibi cōpetenti,qđ ꝑ illā renū
ciationē pōt carcerari. iſtud expſſe notabilr̄
tenet Bar.ff.de teſt.tut.l.ſiqs ſub ꝯdōne.Aut
iſta mulier eſt infamis,ut qa meretrix. & tūc
dico qđ pōt incarcerari, non tñ debet poni
in eodē carcere cū marito, & eſt caſus.C.de
cuſt.reo.l.qm̄.& no.Arc.18.q.2.diffinimus.
ēt ꝓ debito ciuili,vt no.de cuſt.reo.auth.ho
die nouo iure. Secundo caſu principali cum
q̄rit̄,an poſſit incarcerari ꝓ delicto, uide in
4 d.auth.ſed nouo iure. † Tertio q̄ro an legū
doctor poſſit incarcerari ꝓ debito, dicendū
eſt qđ non ſicut miles imò puniunt̄ iudices
capite.Illud not.glo.ſing.C.de profeſſ.& me
di.l.medicos.lib.10.Quarto quero,an filius
familias poſſit incarcerari, dic qđ tam pro
debito ciuili, q̄ pro criminali pōt carcerari,
& ſic ꝓbatur, nam filiusfamilias pōt cedere
bonis,vt l.pen.C.q bo.ced.poſſ. ergo p̄ſup
ponitur qđ pōt incarcerari, licet gl. videat̄
tenere ꝯtra.in l.3.§.ſed vtrū ff.de min. ſed il
la gl.reprobat̄ cōiter ꝑ Doct.& ꝑ Bar.ff.ſol.
mat.l.ſi filia. Quinto q̄ro,nunquid pupillus
pōt incarcerari ꝓ delicto. & vr̄ qđ non, ut
no.i l.fi.C.de cu.re. ibi dū dicit ætateq́. &c.
Idē credo in debito ciuili, dūmodo nō ſit do
li capax. Sed an poſſit in integrū reſtitui, ſi
aliquo caſu ſit leſus,vt l.partu.ff.de minori.
Idē puto de quacūq;, pſona q̄ pro delicto
pōt carcerari.Idem ꝓ debito niſi creditores
renūciaſſent iure carcerandi,ut not. Bart. in
l.1.C.q bo.ced.poſſ.dūmodo non ſit ſoluen
do.nā ſi eſſet ſoluendo,de iure ciuili nō poſ
ſet incarcerari,vt eſt gl.ſing.in l.3.ff.de ſuſp.
tut.& ſi incarcerent̄ dū ſunt ſoluendo, pñt à
tali ſnia ſup incarceratione lata appellare,&
reappellare poterūt incarcerati ſi ſteterint ꝑ
tres mēſes,vel plures in carcerib.numerādo
à die late ſniæ ſup icarceratione.Nec obſtat
5 auth.ſed nouo iure.C. de appell. † Quæ dic
qđ appellatio debet interponi à ſnia lata in
tra decē dies, qa illa intentat̄ in actu momē
taneo.Sed ſi illa interponatur ab actu ſucceſ
ſorio,vt eſt in caſu nr̄o,tūc appellatio ſemꝑ
pōt interponi, qa oī die dū detinet̄ debitor
indebite in carcerib.ſemꝑ reſtat ſnia ſup ip
ſa incarceratione oī die.ita vr̄ tenere d.Bar.
in l.3.C. de ep.aud. Secundo principalr̄ q̄
ro,qn̄ pōt incarcerari aliqs,&ꝓ debito,&ꝓ
delicto, & prima q̄ro nunquid pōt incarce
rari die feriato. & iſta qō pōt ſubdiuidi in
tres.Primo, an poſſit incarcerari die feriato
ad vtilitatem hoīum.Secundo,an die feriato
ad honorem Dei. Tertio,an die feriaꝝ re
6 pentinaꝝ. †Ad primum dico,ꝙ non pōt in
carcerari die feriato ad utilitatem hoīm qđ
ꝓbari pōt ſic.Nam ſi de quo magis vr̄ ineſ
ſe,& non ineſt,nec de quo minus,auth. mul
to magis .C. de ſacroſan.eccl. ſed ſic eſt qđ
magis vr̄ qđ in tp̄e meſſium non poſſit qs
cogi uenire ad iudiciū, cū ſit minor citatio
verbalis,q̄ pſonalis,vt no.ꝑ Cy.in l.cū cler.
C.de epiſ.aud.alias incipit.oēs, & tñ hoc eſt
falſum,

ſalſum,vt l.1.in fi.ff.de ſer. ergo nec citatio
pſonalis poterit fieri. Et rõ,vt dicit tex. ne
hoies ab agricultura remoueant.hoc eſt ve-
rũ niſi caperet ꝓ executione ſniæ, quo tpe
põt iuſte fieri,iuxta no.p Inn.in c.fi. de iud.
& ideo pp inſtrm guarentigiæ qđ hẽt exe-
cutionẽ paratã,& p ſniam ex forma ſtatuto
rũ iuſte põt tali tpe capi debitores.hæc ſunt
verba Bar.in l.6.ff.de ſer.& Io. de Imo. Præ
dicta aũt recipiũt diſtinctionẽ,niſi renuntiaſ
ſet debitor,ar.l.ſi quis in cõſcribendo.C. de
pact.nã talibus ferijs bene põt renũciari. vt
7 no.in cle.ſæpe.extra.de ver.ſign. † Item no.
qđ ſi iudex in die feriata feciſſet aliquem in
carcerati qđ die feriata poterit eũ excarcera
re,vt not.Accur.in l.minor.in prin.ff.de eui.
Itẽ ſecus ſi debitor eſſet oriũdus de partib⁹
vbi nõ recolligit triticũ neq; vinũ neq; alia
neceſſaria ad vitã.iuxta no.p Inn.in c. ꝯque
ſtus, extra de ferijs. Itẽ ſecus eſſe ſi debitor
eſſet ſuſpectus. ita qđ de eius fuga timeret.
iuxta.no.p Doc.inſt.de act.in prin.& in l.fi.
C.de ferijs. Nã pp ſuſpitionẽ fugæ põt de-
bitor capi in die feriata,vt eſt gl.in d.l.fi. C.
de fe.l.& ꝓpria auctoritate põt capi,vt.l.ait
ptor.§.ſi debitorem .ff. de his q̃ in frau. cre.
Nec hoc caſu eſt citandus debitor q accuſat
tanq̃ ſuſpectus p creditorẽ,vt no.Bar.in l.ſi
8 creditor.& in l.2.ff.ſi cer.peta. †Sed circa p̃-
dicta q̃ro.nunqd qñ creditor accuſat debito
rẽ ſuſpectũ de fuga.& à iudice petit,& reqrit
vt ſibi det familiã,qua mediãte poſſit capere
debitorẽ, nunqd creditor hẽt neceſſe oſtẽde
re iudici ſummatim inſtrm debiti vel alia iu
ra.Rñdet qđ ſic,ſicut in ſimili videmus.Nã
ſequeſtrũ qñ fit ob timorẽ fugæ nõ põt fieri
niſi oſtẽdat inſtrm debiti,& tex.in l. ex hoc.
C.de ero.mil.anno.lib.12. ergo multo ma-
gis qñ debet pſona capi, & addit hoc Io. de
Imo.qđ poſſet qđ ſufficeret iurm petentis,
vel vnius teſtis,ſicut dr̃ de miſſione in poſſeſ
ſionẽ ꝯtra ꝯtumacẽ ex primo decreto.vt no.
gl.in c.qm .§. in alijs,vt lite non ꝯte. Circa
ſm .ſ. an in ferijs inductis ad honorem Dei
9 poſſit qs capi ꝓ debito, †dicẽdũ eſt qđ nõ,
vt in l.fi.C.de fer.niſi eſſet timor fugæ,vt p̃-
dixi.idẽ credo in ferijs repẽtinis qđ nõ poſ-
ſit capi ſicut,in ferijs iductis ad honorẽ Dei,
qđ patet,q a p̃dictis non põt renunciari, vt
no.Ioan.And.in d.cle.ſępe. niſi forte ex for
ma ſtatuti aliter diſponeret.Nã ſtatutum ſm
quoſdã põt tollere ferias inductas in hono
rem Dei.& hoc vr̃ ſentire gl.& Bart.in l.50.
C.de ferijs.Sed Alb.de Roſ.in l.fi. de ferijs.
tenet contrarium. de qua qõne ibi vide vbi
ad plenum examinat iſtam mãm. & prædi-
cta locum habent in ciuilibus,in criminali-
bus, aũt puto quod quacunque die põt fieri
incarceratio,dũ tñ ſit graue delictũ, vt not.
in l.3.de epiſc.aud. C.& ibi not. per Bart.

ADDITIO. Secus ergo ſi tm̃ eſſet le
ue ſm dictũ Io.de Imo. qa cum in leuibus
criminibus capi non debeant illo tpe rela-
xatur,vt eſt tex.in illa l.3.C.de epiſ.aud. mo
do ergo non debent capi ſm Io. de Imol.

Itẽ ſecus eſſet ſi eſſet aliqđ periculũ.nam
pp enormitatem criminis,ꝙ periculi multa
ꝯcedunt quę alias non ꝯcederent arg. in l. ſi
qs filio exhære.§.pen. ff.de iniuſto rupto,&
10 irrito teſta. † Nam pp immanitatem crimi
nis poteſt fieri tortura in die feriata in ho-
norẽ Dei,vt ſignanter not.Bart.& eſt tex.in
l.3. C. epiſc. aud. vbi omnia vide quantum
ad tempus quo poteſt fieri incarceratio.

1 *Incarceratio fieri poteſt pro quolibet debito.*
Incarceratio an fieri poſſit pro fiſcali debito.
2 *Incarcerari poteſt quis pro collectis non ſolutis.*
*Debitorem eximens de manibus poteſtatis an te-
neatur.*
3 *Incarceratus pro debito fiſcali recommendari
poteſt pro debito priuato.*
4 *Incarceratio in quo loco fieri debeat.*
5 *Carceres frangens ad fugiendum, cenſetur con-
fitetur delictum.*
Cuſtos carceris diſcretus eſſe debet.
6 *Cuſtos carceris in officio delinquens qualiter pu
niendus ſit.*
Proceſſus qualis fiat in cauſis incarceratorum.
7 *Perſona miſerabilis quæ dicatur, iudicis arbitrio
relinquitur.*
8 *Cauſa carceratorum, & aliarum perſonarum
miſerabilium diebus in honorem Dei feriatis
agitari poteſt.*
*Debitor non ſoluendo, & non habens vnde ſe a-
lat, cuius expenſis in carcere ſit alendus.*

Caput ſecundum de carcerato.

REſtat modo videre pp quod põt fie
ri incarceratio.& primo quæro, an
pro debitori priuato poſſit quis in-
carcerari.Secundo,an pro debito fiſci. Ter-
tio,an incarceratus pro debito priuato poſ
ſit ibi recommendari pro debito fiſci. Item
an

an incarceratus pro debito poſſit pro deli-
1 cto recommendari. Item an econtra †Circa
primũ rñdeo, ꝙ ꝓ quolibet debito põt fieri
incarceratio, vt no. in l. 3. §. tutores. ff. de ad
mini. tuto. & ꝑ canoniſtas, extra de pign. c.
2. in gl. 36. diſt. non ſatis. & in l. 1. C. qui bo.
cede. poſſ. ꝓ debito aũt ↄdõnali, non puto ꝙ
poſſit incarcerari, ſicut nec põt efficaciter pe
ti. Itẽ puto, ꝙ ꝓ debito nãli tm̃ vel ciuili tm̃
non poteſt fieri incarceratio ar. l. ſi is. §. fla-
uius. ff. de ſolu. & arg. l. 1. §. 1. ff. ne vis fiat ei.
Circa ſm. ſ. an pro debito fiſci poſſit incar-
cerari. rñdeo ꝙ ſic ſi non vult ſoluere. tex. eſt
in l. 1. de exac. tri. C. lib. 10. qđ probatur ra
tione. nam debitor fiſci poteſt cedere bonis,
vt eſt gl. ſing. inſt. pro ſocio. §. item ſi qs. &
gl. in l. 2. C. q bon. cede. poſ. Sed ceſſio bono
rum fit vt cedẽs liberẽ a carcerib. ergo, &c.
2 † Sed nunqd pro collectis poteſt qs incar-
cerari de iure, rñdeo, ꝙ ſic, vt not. in l. nemo
carcerẽ. C. de exact. trib. lib. 10. & maxime ſi
ſtatutũ faciat collectã eſſe munus ordinariũ
qđ põt. vt eſt tex. C. de iud. lib. 10. Dico tñ
ꝙ iudex ꝑꝑ paupertatẽ põt collectã remit-
tere, vt eſt gl. in l. oẽs. C. de anno. & tribut.
lib. 10. vnũ tñ dico, ꝙ ſi debitum eſſet iã ſo-
lutũ vel ſatisfactũ, ita ꝙ incarceratus fuiſſet
iniuſte, põt ab amico cum violentia extrahi
de carcere. Hoc tenet d. Dy. in l. nemo. C. de
exa. trib. Nã iudici iniuſte facienti põt reſiſti
vt priuato, vt infra videbiẽ. Quid ſi iudex nõ
vult differre appellationẽ ab amicis interpo
ſitã in cauſa criminali, ſed velit facere execu
tionẽ intra 10. dies datos ad appellandũ. dic
ꝙ amici impedire pñt, vt no. Inn. in c. ſi qñ.
extra de off. deleg. & Bart. in l. addictos. C.
de epiſ. aud. dico tñ in debito ciuili, ꝙ qui de
bitorem ex iniuſta cauſa aliquẽ de manibus
familiæ eximeret, teneẽ ad illud debitum ad
qđ incarceratus tenebaẽ vt C. de exa. tri. l.
quoties. per d. Roſ. de Peruſ. & not. Ioan. de
Imo. qđ reus accuſatus de crimine debet in
carcerari. tex. eſt ordinarius. 2. q. 8. qſqs, &
3 ibi ẽt no. † Circa ſm an incarceratus pro de
bito fiſci poſſit recommendari pro debito
priuati, rñdeo, ꝙ ſic, vt eſt tex. in l. quoties.
de exa. tri. Reſtat videre an incarceratus. pro
debito poſſit ꝓ delicto recõmendari, & ſm
Doct. dr̃, ꝙ ſic not. Bart. in l. 3. ff. de cuſt. reo.
ſed ſi eſſet incarceratus pro delicto non poſ
ſet recommendari ꝓ debito, vt ibi not. Bar.
Sed ſi eſſet in carcere ꝓ vno delicto an poſ-
ſet ꝓ alio delicto recõmẽdari. diſtingue aut
delictũ ꝓ quo erat prius incarceratus erat
tale, vt impediret taẽ executionem fiẽdã in
alio ꝓ quo recõmendaẽ, & tũc bene põt fieri
recõmendatio, vt ſi erat primo incarceratus
ꝓ manu, & tũc recõmendaẽ pro capite, qa
tũc iſtæ exceptiones nõ ſe cõpariunẽ, vnde
primo fit executio in manu, deinde in capi-
te, vt eſt gl. not. in l. omnes. C. de dcla. libr.
12. & prędicta ſufficiant circa debitum pro
quo poteſt incarcerari, & circa delicta. Re
ſtat videre in quo loco poteſt incarcerari.
4 † Et circa iſtũ paſſum vnico modo me expe
dio, qa nullus debet incarcerari niſi in loco
publico, & cõi deputato, alias ipſe qui incar
cerat aliquem ſi teneat ipſum ꝑ 20. horas dr̃
cõmittere priuatũ carcerẽ, vt not. C. de pri-
ua. carce. l. 1. & l. capite. ff. de adulter. Fallit
tñ ſi pater incarceret filiũ ad corrigendum
eũ, nã tũc pater non dr̃ committere priuatũ
5 carcerem, vt no. Cyn. de priua. car. l. 1. † Imò
plus ſi ipſe filius eſſet clericus pater non in-
cideret in canonem, ſi qs ſuadente. 17. qõ. 3.
iſtud tenet Raymun. in tit. de ſent. excõm.
§. ſequiẽ. vel circa. Quod aũt dixi, ꝙ non po
teſt quis incarcerari ꝓ debito in loco pri-
uato, eſt verũ niſi debitor ipſe ꝑ ipſum iur̃m
præſtitum promiſiſſet ad ſtandum in aliquo
loco, vt no. Inn. in c. ex reſcripto. extra de iu
reiur. Si autem ſimpliciter ſuo iur̃o ille pro
miſiſſet debitum, tunc dico ꝙ per iſtam pro
miſſionem non artatur vt not. Bart. ff. ſol.
matr. l. alia cauſa. §. eleganter. & per eundẽ.
ff. de conditio. & demon. l. Titio centum.
Hæc de loco ſufficiant, Nunc reſtat videre
de pœna fugiẽtis, & dico ꝙ capite puniẽ, vt l.
1. C. de affract. & expi. lib. 10. & vide Ioan.
And. in c. pen. de apoſt. ſuꝑ gl. & certe ſciẽdũ
eſt, ꝙ ille q fugit de carceribus vr̃ delictum
ↄfiteri, vt l. ad commentarienſem. C. de cuſt.
reo. idem no. Arch. in c. vt commiſſo. de hęr.
lib. 6. vnum tñ dico ꝙ nunquam præſumiẽ
ꝙ reus fugiat ſi eſt ſpes de ꝓximo ꝙ debeat
relaxari, gl. eſt not. in l. ſi pecuniã. ff. de cõd.
ob cau. & no. in l. arg. §. 1. ff. de re iud. Sed iu
xta ꝑdicta q̃ro quid ſi oſtium carceris erat
aptũ, & effugerit incarceratus, nunqd punie
tur, dico ꝙ ſic, facit optime tex. in l. 1. §. 1. C.
de exac. tri. & effra. Reſtat modo videre qs
põt eſſe cuſtos carceris, & dico, ꝙ cuſtos car
ceris debet eſſe hõ diſcretus. nã cũ ipſe hẽt
incarceratos in cuſtodia, debet eſſe in eo
diſcretio,

diſcretio, & dico, ꝙ prædicta debent eſſe in arbitrio iudicis,&addit hic d.Ioan.ꝙ qñque poteſt dari parti ad cuſtodiendum de auctoritate iudicis, ſi melius cuſtodiatur, vt dicit Arch.2.q.1.in primis. Quæro vlterius qua pœna punitur cuſtos carceris qui deliquit in
6 cuſtodia. † dico ꝙ ipſe capite punitur, ſi ꝑꝑ dolum,vel culpam,incarcerati ex delicto effugerint,vt eſt tex.in l.miles,in fin.ff.de cuſt. reo.In ciuili aũt credo ꝙ ipſe tenetur ad illã quantitatem creditori ad quam debitor erat obligatus, hoc tenet Dulius de Galbano in l.quoties.C.de exa.tri.lib.10.Et dicit ꝙ agiẽ contra illum cuſtodem ex illa l. Vltimo ꝗro nũquid plures pñt eſſe cuſtodes carceris. Dico bř,ꝙ ſic.vt in l.miles.ff.de cuſt.reo.&dico quod quilibet familiaris põt cuſtos eſſe, & quilibet retinere vnam clauẽ carceris, gl. eſt in clem.1.de hær.in ver.Diuerſæ claues. Itẽ quæro,qualř in cauſis incarceratoꝝ ꝓcedat & dico, ꝙ ꝓceditur ſummarie,& de plano. Nam in cauſis miſerabilium ꝑſonaꝝ ꝓcedit ſummarie,& de plano. ita tenet Cyn. in l. 1.C.ſi quis alt.vel ſibi,ita ſupplet in l. 1. C. qñ Imperator inter pu.& ui. & vř eſſe text.
7 & ibi Bart.in l.fin.C.de cuſt.reo. †Nam miſerabilis perſona dř illa eſſe ſm ꝙ iudici videbitur,vt not.Pet.de Bellap.in l.1. qñ Imperator inter pup.& ui.not.gl. in auth. ꝑterea C. vnde vir. cum itaq; ſit ꝙ iſtæ miſerabiles perſonæ, & qđ relictum incarceratis dř relictum ad pias cauſas ẽt ſi ſint incarcerati pro debito,vt no.in l.illud.C.de ſacroſan.eccl.iõ credo ꝙ in tali cauſa procedatur ſummarie, & de plano.Sed an in cauſis incarceratorum poſſit procedi diebus feriatis in honorẽ Dei & vř,ꝙ non, quia licet in cauſa poſſit ꝓcedi ſummarie,vt iam dixi,tñ in talibus cauſis nõ proceditur diebus feriatis in honorem Dei, not.in clem.ſæpe.de verb.ſig. Contrariũ pu
8 to per tex.in cap.fin.cũ gl.ſua de ferijs. †vbi cauſa miſerabilium ꝑſonaꝝ poteſt tali tꝑe tractari.ſed iſtæ ſunt miſerabiles perſonę,vt hic dicit gl.& ad hoc tex.l.iudices.C.de epiſ. aud. do. Ioan. de Im. dicit quod ſi quis fecit ſuum debitorem incarcerari, & non ſit ſoluendo, ita ꝙ non põt ſe ſuſtentare, debet de bonis creditoris ſuſtentari,facit ad hoc optimus,tex.16.q.6.de lapſis,licet gl.dicat ꝙ rector carceris ꝓuidebit.17.q.4.diffinitionem; & vide quod not.Ioã.And.in c.ex reſcripto,de iureiur.Ioan.de Im.dicit,ꝙ creditor tenetur ipſum alere in carcerib.& iſtud tenet gl.in l. fin.ſuper uerbo agnoſcere.C.de ero. mil.an. lib.12.Iſtud tenet dom.Raph. in l.iud.C.de epiſc.aud.& quærit hic do.Io.de Im. quid ſi aliquis incarceretur pro debito deſcendente termino, alias pendente an debeat relaxari ſi præſtet cautionem ſatiſfaciendi, gl. dicit, ꝙ ſic. in c. nuper allegato, & hæc ſufficiant.

DE RELAXATIONE Carceratorum, Tractatus do. Pauli Girlandi Caſtillionis Florẽtini,Criminalium cauſarũ Romæ auditoris.

SVMMARIVM.

1 *Relaxationum diuerſæ ſunt ſpecies.*
2 *Relaxationes quæ lite pendente fieri poſſint.*

CVm ſæpius ꝯtingat quod rei pro diuerſis criminibus in carceribus deducuntur, ex qbus poſtea diuerſimode relaxantur,ideo ꝯgruum mihi uiſum fuit in hoc tract.de relaxatione carceratoꝝ, & de extremis actis cauſaꝝ quędã bř exponere.
1 † Veruntñ quia reoꝝ relaxationes diuerſæ ſunt,quaꝝ quædam fiunt poſt cauſæ deciſione,& ſic poſt latam ſniam,alię vero fiunt lite adhuc pendente. Relaxationũ vero quæ fiunt poſt litis deciſionẽ, q̃dam eſt quæ fit ꝑ ſniæ executionẽ. Quædam alia eſt q̃ fit per grãm ex beneficio,& indulgentia principis, alia aũt relaxationis eſt q̃ fit per compoſitionem pœnę factã cum curia,aut fiſco.Alia eſt q̃ fit ꝑꝑ innocẽtiam incarcerati qñ plene de
2 illius innocentia ꝯſtat. † Relaxationem vero quæ fiunt lite pendente, quædam eſt quæ fit per compoſitionem pœnę factam cum curia aut fiſco.Alia eſt quæ fit ꝑꝑ fideiuſſorem ꝑſtitum de ſe repræſentando, & ſoluendo pœnam &c.Quædam alia eſt quæ fit licentioſe, & de facto ꝑ fugam incarcerati,·& iſta qñq; accidit cum fractura, & violentia carcerum, qñq; aũt clanculo abſq; aliqua fractura, aut violentia. Bř igitur cuiuſque relaxationis ſpeciem declaremus. Videndum erit primo de relaxatione illa quæ fit per ſniæ,& pœnę executionẽ.Secundo,de illa q̃ fit ex bñficio, & indulgentia principis.Tertio,de illa q̃ fit ex ꝓpria innocẽtia incarcerati. Quarto,de illa

illa q̄ fit ꝑ cõpoſitionẽ pœnę. Quinto, de il-
la q̄ fit ꝑ fideiuſſorẽ pſtitũ de ſe repñtando,
& ſoluendo pœnã, &c. Sexto, de illa quæ eſt
illicita quæ fit ꝑ fugam ipſius rei vt ſupra di
ctum eſt. Septimo, & vltimo poſt p̄miſſa bre
uiter, & ſuccinctè videbimus de calumniato
ribus ac de expenſis damnatis, & intereſſe.

1 *Executio quid ſit.*
2 *Pœnæ quæ ſimul, & pro quibus criminibus infli-
gi poſſint.*
3 *Executio pœnarum corporalium quare publice
fieri debeat.*
4 *Iudices eccleſiaſtici ſæpe vtuntur carceribus per
petuis.*
5 *Carcer ad cuſtodiam de iure ciuili inuentu eſt
non ad pœnam.*

De ſententiæ, & pœnarum executione.

QVęro primo, quid eſt iſta executio?
1 †Rñ. qđ eſt ſatisfactio q̄dã q̄ fit per
ↄdẽnatũ opera, & miniſterio publi
ci executoris pro ſñiæ iã latæ obſeruatione
vt ꝓbat̃ in l. 4. §. ait p̄tor. ff. de re iud. & l. 2. &
fi. C. de cuſt. reo. Bal. in auth. ſed nouo iure.
C. de ſer. fugi. q̄ neceſſe eſt qđ fiat poſt latã
ſñiam tp̄e rei iudicatæ. Nam ſi antea fieret
non valeret l. 1. C. de excep. rei iud. vbi Bal.
dicit, ꝙ in ordinatis per eſſentiam rationis
poſterius præſupponit ſuum prius ineſſe, vt
not. Ioan. Mona. in c. ſi ↄfirmationẽ, de elec.
lib. 6. Item videndum eſſet quid ſit res iudi-
cata, & an ſñia ipſa, & res iudicata ſint idem
vel potius diuerſa. Et quę eſt dr̃ia inter ſen-
tentiam, & rem iudicatam: ſed quia iſta re-
quirunt altiorem indaginem, & ampliorem
examinationem, ideo vt breuius me expe-
diam hic p̄termitto vide Bart. in l. 1. ff. de re
iud. Ioan. de Imo. & Panor. in rub. extra eo.
tit. Hoſt. in ſum. eo. tit. in prin. vbi deſignat
2 pulchram figuram. †Quo ad mãm noſtram
dico qđ aut pœna exequenda eſt corpora-
lis vltimi ſupplicij. vel circa mortẽ corporis
afflictiuã, aut eſt deportationis, ſiue relega-
tionis, aut eſt pecuniaria aut bonoꝝ publi-
cationis, licet interdũ iſtæ poſſint eſſe ſimul
vnitæ qñ ſumus in atrociſſimis, ſicut i crim.
læſæ maieſt. hereſis, falſæ monetæ, raptus vir
ginũ, & ſimilibus. In q̄bus vita, bona, & fa-
ma ſimul pereũt l. q ſqs. C. ad leg. Iul. maie.
l. Arriani. C. de hær. c. ad abolẽdã, & c. vergẽ
tis eo. tit. l. 1. & 2. C. de fal. mone. & l. vnica.
C. de rap. vir. & ibi Cyn. Bal. & Saly diximus
ſupra lib. 1. & 3. in 4. & 10. q. Primo. n. caſu,
qñ ſumus in pœnis corporalibus, aut exilij
relaxatio p̄dicta fienda eſt anteq̃ fiat execu-
3 tio, † q̃a executio pœnaꝝ corporaliũ debet
eſſe publica, & in locis publicis fieri, & non
in carceribus, vt vnius exẽplo ceteri ꝑtime-
ſcãt, & vnius pęna ſit metus multoꝝ l. capita
liũ. §. famoſos, & l. aut facta. §. fi. ff. de pœ. &
l. 1. C. ad l. Iul. repetũ. & not. in l. 1. ff. de iuſt.
& iu. & in cle. 1. de pę. Car. in cle. 1. 12. & 14.
no. de off. ord. 45. diſt. diſciplina 2. q. 7. qua
ꝑꝑ 10. q. 1. q̃a ſacerdotes. de cohabi. cler. &
mulie. c. clericos. & de exceſ. p̄lato. c. 1. cũ ſi-
mili. eodẽ modo primo relaxandus eſt ante
executionẽ qñ executio ipſa fieri debet ꝑ re
laxationẽ aut deportationem, q̃a ad hoc vt
ſñia, & pœna q̄ in ea ↄtinet̃ ſortiant̃ effectũ
ſiue executionẽ, neceſſe eſt qđ reus exeat de
de carceribus, & ad loca ſibi deputata ſubmi
gret vt l. fi. C. de cuſt. reo. & l. cuſtodias. ff. de
pub. iud. niſi relegatio ipſi facta fuiſſet in car
4 ceribus, † q̃a reus ↄdẽnatus eſſet ad ꝑpetuos
carceres, qua pœna ſæpe vtunt̃ iudices eccle
ſiaſtici, vt 26. q. 5. ſi q̄s ep̄s, & c. ↄtra idoloꝝ.
& c. 1. de hær. lib. 6. & eſt gl. c. excõicamus, el
2. de hæret. in antiq. hoc. n. raro vel nunq̃ fa
ciũt iudices ſeculares, q̃a ius ciuile non vtit̃
iſtis pęnis carceralibus, ſed potius relegatio
nis aut deportationis ſm̃ perſonaꝝ ↄdõnẽ,
& qualitatem facti. l. 3. in prin. & §. adiectio.
ff. ad l. Corn. de ſic. iuncta l. ſi quis aliquid.
5 §. qui abortionis. ff. de pen. † carceres. n. ius
ciuile inuenit ad cuſtodiã nõ aut ad pœnã l.
2. & l. fi. C. de cuſt. re. aut executio ipſa fiẽda
eſt in pecunia, vel in bonis, & iſto caſu reus
nõ erit relaxãdus de carceribus niſi demũ ſe
cuta ſolutione dictę, pœnę vel ſaltem ſatisfa
ctione, q̃a fiſco fuerit ſatiſfactũ aut ꝑ pigno
rũ traditionẽ aut ꝑ idoneũ fideiuſſorẽ, adeo
quod plene ſit cautum fiſco d. l. 4. §. ait præ-
tor. ff. de re iud. l. 1. §. diuus. ff. de iure fiſci.

1 *Executio in cauſis criminalibus an ſtatim fie
ri debeat poſt ſententiam latam.*
2 *Homicida maleficus, veneficus, & adulter con-
feſſi, aut teſtibus conuicti non audiuntur appel
lantes.*
3 *Appellatio nemini denegatur niſi duobus concur
rentibus.*
4 *Defenſiones iuris non tolluntur reo etiam in fa-
cto notorio.*

Confeſſo,

Confeſſo, & conuicto in ciuilibus an auferatur appellationis remedium.
5 *Appellatio nõ admittitur in criminibus notorijs.*

1 SEcundo quæro an ſtatim † poſt latam
ſententiam in cauſis criminalibus fien
da ſit executio, vel potius expectari de-
beat res iudicata ꝑ elapſum 10. dierum. vt
in authen. de appel. in princ. col. 4. & dic qđ
in cauſis criminalibus rĺr non ſit executio
pœnæ anteq̃ ſnia tranſeat in rem iudicatã ꝑ
lapſum 10. dierum vt l. addictos. C. de appe.
& l. addictos. C. de epiſc. aud. & in auth. ſed
hodie. C. de appella. Quæ rĺa fallit qñ ſu-
mus in atrocioribus criminibus, & reus vo-
ce ꝓpria ſponte ɔfeſſus eſſet, & teſtibus ple-
ne ɔuictus, qa tunc poſt latam ſniam incon
tinenti, & immediate ſit executio, vt l. 2. C.
quo. ap. non reci. & d. l. fi. C. de cuſt. reo. & l.
cuſtodias. ff. de pu. iu. imò ſi reus poſt latam
ſniam incontinenti vellet appellare non au-
dires, & eius appellatio tanq̃ calumnioſa pe
nitus reijceret, ita dř in d. l. 2. C. quor. ap. &c.
2 vbi dř † ꝙ homicidio, veneficus, maleficus,
adulter, & is q manifeſtam violentia intuliſ
ſe probat, ſi voce propria cõfeſſus ſit ſponte
crimen, & teſtibus plene conuictus reperit
non audiat appellans, maxime in caſibus, &
criminibus ibi expreſſis. Bal. aũt ibi q̃rit, qd
erit dicẽdum in alijs minoribus criminibus
extra illa q̃ ſunt ibi expreſſa, an ſi reus repe
rit confeſſus, & conuictus poſſit interpone-
re appellationem, & an ſit audiendus, demũ
concludit ꝙ appellare non poterit, & ſi for-
ſan appellauit non erit audiendus, ita tenet
gl. in d. l. 2. quam ſequit ibi Bal. licet Iac. But.
dixerit contrarium hac rõne, quia dicit ꝙ
reus in cauſa appellationis poterit ɔfeſſio-
nem ſuã reuocare, nihilominus Bal. hoc nõ
obſtante tenet opinionem gl. ibi, & rñdet ad
rõnem Iac. But. quia illud eſt verum ꝙ reus
poſſet reuocare confeſſionem ſuam qñ illã
per errorem aut metu tormentorum feciſ-
ſet, vel qñ teſtes non clare probarent. ſed ali
quantulum appareret dubium illorum dcm̃
tunc poſſet bene audiri in appellatione, & cõ
feſſionem ſuam vt erroneam, vel extortam
3 metu tormentorum reuocare. † Ad hoc igř
vt tollatur remedium appellandi duo princi
paliter requ runt, primum ꝙ reus ſit plene
teſtibus conuictis qui luce clariorem proba
tionem oſtendant, ſm ꝙ ſponte abſq; aliquo
impedimento ɔfeſſus fuerit, iſtis. n. vel ipſorũ
altero deficiente non denegat appellatio vt
tenet gl. in d. l. 2. & ibi Bal. & alij. Quidam ve
ro addunt tertium requiſitum ad hoc vt tol-
lat remedium appellationis. ſ. ꝙ ſit vnum de
illis criminibus expreſſis in d. l. 2. q̃uis Bal.
ſecutus gl. ibi teneat ɔtrarium, vt ſupra ꝓxi-
me diximus. Limita tñ illud, ꝙ dř in d. l. 2.
non ꝓcedere qñ reus vellet facere defenſio-
nes iuris dicens, ꝙ qdq d fecit id totum fecit
ad ſui defenſionem: vel ꝙ ille quem ipſe oſtẽ
dit erat bannitus, & ſimilia, qa iſto caſu po-
terit audiri non obſtante ſua ɔfeſſione, & tã
clara ꝓbatione, ita tenet eleganter Bal. in d.
4 l. 2. † qa reo ẽt notorio in facto non tollunt
defenſiones iuris. ſm qđ ſinglř voluit Inn.
in c. ſtatuimus. de off. dele. Quæro nunc qd
in cauſis ciuilibus an ɔfeſſo, & ɔuicto auſera
tur remediũ appellationis. gl. in d. l. 2. dicit,
ꝙ ſic ꝙ auferat ad ſimilitudinem cauſarũ cri
minalium vt ſupra ꝓxime dcm̃ eſt, & illam
gl. ſequit ibi Bal. quam dicit eſſe notabilẽ. Ite
rum q̃ro qd ſi reus non erat ɔfeſſus ſed ɔui-
ctus duntaxat, cuius vigore fuit ɔdemnatus,
& poſt ſniam ɔfeſſus fuerit crimen, an ẽt ille
debebit excludi à remedio appellationis,
dic, aut ɔfeſſus fuit in iudicio, & apud acta,
& appellare non poterit ex quo ɔfeſſio illa
ɔſonat cum veritate ꝓbõnum, & cenſet ac ſi
ɔfeſſus fuiſſet ante ſniam, ita dicĩt Bal. in d. l.
2. in 2. col. ver. modo q̃ro, aut fuit ɔfeſſus ex
tra iudicium, & admittit ad appellandũ: qa
ɔfeſſio extraiudicialis non facit notorium,
imò nec plenam ꝓbõnem ex qua ſeq poſſit
ɔdemnatio. ſed bene facit indicium ad tortu
ram l. capite 5. §. fi. ff. de adul. vide bonũ tex.
5 in l. non tm̃. ff. de app. † Idem ẽt dicendum
eſt in notorijs criminibus in qb. non admit
tit appellatio ſm qđ voluit Abb. in c. ſuper
his. de pœnis, vbi dicit, ꝙ iudex in notorijs
criminibus põt mãdare pœnã exeq ẽt abſq;
aliqua ɔdemnationem, & idem dicit voluiſſe
Inn. in c. ex parte. el 1. de verb. ſig. vide Abb.
in c. ad nřam. el 3. de iureiu. Idem dicendum
eſt de qbuſdam iterlocutorijs q̃ trahũt ſecũ
executionem, ſicut eſt illa q̃ fert ɔtra debito
rẽ ſuſpectũ de fuga, vt l. ſciẽdum. ff. q ſatiſd.
cog. l. ſi fideiuſ. §. fi. co. ti. & ibi Bar. quẽ vide.

1 *Condemnato non valente pœnam pecuniariam ſoluere an poſſit fieri executio in bonis vxoris, aut patris ipſius.*

2 *Paupertas à pœna non eximat, quia qui non poteſt ſoluere luere deb. t in corpore.*

3 *Pœna quæ ex vnius delicto oritur quandoque ad non peccantes extenditur.*

1 Tertio quæro ſi ꝯdẽnatus,† ad pœnam pecuniariã illã ſoluere non põt ꝑꝑ paupertatem, an executio ſiniꝫ fieri poſſit in bonis vxoris ſuæ, aut patris ſi eſſet filiusfamilias, matris, fratrum vel aliorum de eius familia? rñ. ꝙ non, quia pęna non debet excedere ſuũ auctorẽ l. ſancimus. C. de pę. vbi ẽt in rub. & toto tit. C. ne ſi. pro pa. & ne vxor ꝑ mari. vel ecõtra. & l. ob maritorum eo. tit. quia nemo debet alterius odio vel crimine damnum ſentire l. ſi quis in ſuo. § legis C. de inoff. teſta. & l. legẽ. i prin. 1. rñ. C. de nat. lib. & l. ſi pœna. & l. crimẽ. ff. de pœn. & l. ſi maritus. ff. ſol. matr. & l. ſi. ff. ad Sylla. & in r'la nemo. de reg. iur. libr. 6.

2 † paupertas igiť non excuſabit illũ à pęna, qa ſi nõ poterit ſoluere pęnã in ære luet in corpore, ita dicit tex. not. in l. 1. in fin. ff. de pęn. & ibi Bart. vbi ſingl'r limitat regulã illã de qua in l. in ſeruoꝝ. ff. de pęn. quæ vide, & diximus ẽt ſupra lib. proximo præced. q. 7. an in cauſa pecuniaria, &c. & not. ẽt ff. de of fic. pſi. l. illicitas. §. ſi. & de iuriſd. omn. iud. l. ſi q̃s id qđ'. §. in ſeruos. & ff. de ſer. fugi. l. quicunq;. § qđ' ſi, & C. de ſep. viol. l. ſi. §. ſi. ſed contra prędicta facit. C. ad leg. Iul. maieſt. l. q̃ſq̃s. & c. vergentis. de hęr. & cap. in quibuſdam. de pę. & cum multæ. 15. q 8. & 1. q. 4. item peccato Iſraelitarũ. & in c. 1. & 2. de fil.

3 presby. in q̃bus iuribus ꝓbaŧ † ꝙ pęna quæ oriŧ ex delicto vnius extẽdiŧ ad alios q̃ nihil peccarunt. Solu. ſpeciale eſt in crim. læſæ maieſt. ꝑꝑ criminis immanitatem, & ꝑꝑ reuerentiã maieſtatis principis, idẽ eſt in crimine hæreſis, & multomagis, qa hinc offendiŧ maieſtas diuina q̃ maior eſt tpali d. c. vergentis & ibi gl. & c. accuſatus. eo. tit. lib. 6. vide ea q̃ diximus ſupra lib. 1. in tit. de hær. q. 3. vbi poſui alios caſus in quibus vnus nõ delinquẽs puniŧ ex delicto alterius, & pęna vnius delinquentis extenditur ad non peccantes.

1 ☞ *Condemnatus ad membri mutilationem an poſſit puniri in membro iam debilitato.*

2 *Reo carente membro ſecundum ſtatutum amputando, an poſſit iudex eum condemnare ad amputationem eius membri quod ſibi ſupereſt.*

3 *Statutum dictans manum, vel pedem abſque alia ſpecificatione amputari debere, qualiter intelligi debeat.*

1 Quarto quæro, quid ſi reus † incarceratus fuit condemnatus ad mutilationem vnius membri, puta amputationis manus, pedis, oculi, & ſimiliũ, & habeat alterum ex dictis membris debilẽ vel aridũ, an executio pęnæ fiet ſuꝑ membro debili, vel ſuꝑ valido? tu dic aut pęna reperiŧ impoſita ſuꝑ certo mẽbro puta manu dextra vel pede dextero. & illa vel ille amputãdus eſt qualiſcũq; ſit, licet dextera ſit vtilis ſiniſtra vero inutili, vt in auth. ſed nouo iure. C. de ſer. fug. & ibi gl. not. & Bar. & Ang. & Paul. de Caſt. idẽ dicit Ioan. Andr. in c. in pœnis. de reg. iur. in 6. in mercu. vbi dicit, ꝙ iſto caſu ſola deformitas corporis facit pœnã, & ad hoc facit bonus tex. in l. 2. §. qđ' ſi q̃s. & §. ſeq. ff. arbo. furt. ceſ. & Bart. in l. hos

2 accuſare. §. ſi. ff. de accuſ. † Quid ſi reus caret illa manu, vel pede, aut oculo qui vel q̃ ex forma ſtatuti venit amputãdus, nunquid iudex poterit ꝯdemnare ad amputationem membri illius quod ſupereſt, dic quod non, ſed debebit illum ꝯdemnare in alio mẽbro qđ' eſt veꝝ ꝙ pœna commutari põt in alio mẽbro ante latã ſñiam non aũt poſt, qa ſi reperiŧ nota ſñia ſuꝑ vnico illo membro qđ' amputãdũ venit ex forma ſtatuti, aut trãſiuit in rẽ iudicatã aut nõ, ſi trãſiuit, neceſſe eſt ꝙ fiat executio ſuꝑ illo mẽbro, alias ſñia eſſet nulla, nec poteſt variare iudex poſtq̃ functus eſt officio ſuo l. iudex poſtq̃. ff. de re iud. niſi hoc fieret de mãdato principis, vt l. 1. C. de preci. Imp. offe. & l. 1. in ſi. ff. de q̃ſt. aut nõdũ trãſiuit in rẽ iudicatã, & poterit reus ab ea appellare, qa maius ſuppliciũ patereŧ ex amputatione illius mẽbri qđ' ſolũ eſt, quam ſi duo eſſent, & interpretatio pęnaꝝ nõ debet fieri in duriorẽ cauſam, ſed in mitiorẽ, vide

3 Bal. in d. auth. ſed nouo iure. in 3. col. † Et qđ ſi ſimpl'r dicaŧ in ſtatuto, vel ſñia amputeŧ ſibi manus, vel pes, nec ſpecificeŧ certũ membrũ tunc ꝯcludunt Doct. ꝑdicti ꝙ in mẽbro minus potenti fiẽda erit executio, qđ' eſt verum qñ duas habet, ſed ſi nõ habet niſi vnã dic, vt ſupra proxime dixi, vide latius de ꝑdictis Bal. in d. auth. ſed nouo iure. & Ang. de Are. in tract. male. in gl. quas ſi non ſoluerit intra decem dies amputetur ſibi, &c.

1 ☞ Iudex

1 *Iudex eccleſiaſticus an poſſit ſententiam ferre fuſtigationis, & mandare exequi per milites, & executores.*
2 *Iudex eccleſiaſticus bene pōt ferre ſententiam ex qua non venit principaliter ſanguinis effuſio licet ex poſt facto, & accidentaliter ſequatur.*

1 QVinto quæro, Quid ſi pro † crimine reus venit fuſtigandus, putà pro vno furto, vel ſortilegio, ſiue alijs ſimilibus minoribus criminibus, & ſit in manibus iudicis eccleſiaſtici an iudex ipſe poterit ferre ſentētiam ad fuſtigationem, & illam mādare exequi per milites, & executores, & vr̄ dicendum, ꝙ non, quia iudex eccleſiaſticus nullā habet iuriſdictionē ſanguinis cap. ſentētiam ſanguinis, ne cler. vel mon. ſed in fuſtigatione vt plurimū interuenit aliqualis ſanguinis effuſio, quia cutis humeꝝ crebris verberibus ſæpius ꝑcuſſa laceratur, & emittit ſanguinem, maxime qn̄ eſt longa fuſtigatio, vt experientia docet: ergo nō poteſt qa incurreret irregularitatem vt ibi dr̄, tu dic, ꝙ iudex eccleſiaſticus habet iuriſdictionē verberandi, & fuſtigandi, & ſentētiam ſuam ſuper his pōt mandare exequi abſque ſcrupulo irregularitatis 26.q.5. contra idoloꝝ. &
2 23.q.5. circumcelliones. in fin. illa † igr̄ qualiſqualis ſanguinis effuſio non cōſideratur, nec venit principaliter ex ſententia, ſed ex poſtfacto accidit ſatis eſt, ꝙ in ſententia clerici non inſertur talis pœna, ex qua principaliter, & immediate veniat ſanguis, ſicut eſt in amputatione membri, vel alia ſili pœna: vnde ſanguis humanus imediate debeat effundi, vt d.c. circūcelliones, vide d. Abb. & alios Cano. in c. 2. de ſortil. Circa mām iſtius executionis non me extendam vlterius vide latius ꝑ Doct. in d. auth. ſed nouo iure. & in l. capitaliū. §. famoſos, & in l. q vlt. ff. de pœ. & in d. l. eo. tit. & in l. ſancimus. C. eod. tit. & ibi Bal. & Ang. de Are. in d. tract. in cōmento ſnīæ ſuper ver. quas ſi non ſoluerit, & in ver. & ibi caput à ſpatulis, &c. Gan. in ſuo trac. malef. in ti. de pœ. reo. & do. Par. de Put. in tract. ſyn. in tit. de exec. ſententiaꝝ. f. 41.

1 *Iudex ex cauſa rationabili an poſſit pœnas à lege ſtatutas augere, vel minuere.*
2 *Iudex facultatem habet à lege vt pœnam pecuniariam ex cauſa iuſta poſſit in corporalem cōmutare.*
3 *Iudex pœnam vnam commutans in aliam non dicitur contra legem venire.*
Iudex ſententiam qua decurionem relegandum pronunciauit mutare non poteſt.
4 *Sententia eſt nulla contra iuris diſpoſitionē lata.*
5 *Sententia libello, ſeu petitione difformis eſt nulla.*
Quæſtio facti eſt ſtat in arbitrio iudicantis, ſed pœna proſecutio legis diſpoſitioni mandatur, & numero ſeq.
8 *Statuta interpretationem declaratiuam à iure communi recipiunt.*
9 *Iudices ob caſus emergētes poſſūt trāſgredi leges*
10 *Auctoritas legis, aut ſuperioris in omni iuramento cenſetur excepta.*

1 SExto † non omittam hāc notabilem q. quam bene nota, an iudex poſſit, ſi aliqua iuſta cauſa ſibi videbitur, pœnas certas à lege ſtatutas augere, minuere, alterare, aut in aliam ſpeciem cōmutare, & vr̄ dicendum, ꝙ non, niſi hoc faceret de expſſo principis mandato: quia iudex eſt miniſter legis, & iuſtitiæ, & non habet auctoritatem ſupra legem, imò debet illas ad vnguem ſeruare, & ſm̄ illas in omnibus cauſis iudicare, non aūt alterare illaꝝ diſpoſitionem: quia dr̄, ꝙ facti quidem quæſtio arbitrio iudicis cōſiſtit, ſed pœna impoſitio, & perſecutio conſiſtit in facultate legis l. 1. §. 1. ver. nam ſiquidem. ff. ad Turp. l. oēs. in prin. ff. ad mun. 2. q. 3. ſi quem §. notandum, vbi dr̄, ꝙ facti quidem quæſtio in arbitrio eſt iudicātis pœnæ aūt perſecutio non eius voluntati mandatur, ſed legis auctoritati reſeruatur ꝑ quo facit text. in l. ſeruos. in fin. C. ad l. Iul. de vi publ. vbi expreſſe dr̄, ꝙ non licet iudici pœnam certam à lege ſtatutam minuere, aut mollificare. & l. ſi operis. C. de pe. vide gl. no. in d. c. ſi quem. in ver. voluntati. In contrarium eſt tex. in l. & ſi ſeuerior. & ibi gl. C. de his qui not. inf. & l. qd ergo. §. pœna grauior. ff. eo. tit. & ibi gl. Bar. & alij ibi oēs concludunt, ꝙ poteſt iudex pœnam certam à lege ſtatutam in ſententia ſua ex iuſta cauſa agere, minuere vel in aliā ſpe-
2 ciem permutare, † ita ꝙ vbi lex irrogat pœnam pecuniariam pro aliquo crimine, iudex ipſe poteſt imponere corporalē ex iuſta cauſa: & hanc facultatem, & arbitrium iudex ipſe habet à lege, vt quotieſcunque ex qualitatibus, aut alijs circunſtantijs delictū vr̄ enormius, aut turpius, vel ex eo imminet ſcandalum nō modicum: vel alia ſimili iuſta cauſa concur

concurrente, lex dat arbitrium iudici, vt in ſnia ſua poſſit ex cauſa hmôi pœnas certas à lege ſtatuta augere, minuere, vel in aliam ſpêm ꝑmutare, qđ quidē arbitrium non ſolum habet quo ad pœnas principales, verūetiam quo ad acceſſorias. ſ. infamię, q̄a iudex pôt diſpenſare cū infamia, q̄ reo uenit ex cri mine irroganda, ut eſt gl. in d. l. qd ergo. §. pœna grauior. ff. eod. tit. & ibi bart. h. d. expreſſe, idem Bal. & Saly. in d. l. ſi ſeuer. C. eo. tit. & q̄ tale arbitrium iudex habet à lege, ꝓbatur in l. aut facta. §. fin. & l. hodie. ff. de pę. & d. l. & ſi ſeuerior, & d. l. quid ergo. §. pœna grauior. Et ratio iſtius arbitrij pôt eſſe, quia delicta cum diuerſis circūſtantijs, & qualitatibus ꝑpetrantur ex q̄bus crimen ipm̄ q̄nq; ſit excuſabile, q̄nq; magis atrox, & odioſum, quas circunſtantias, & qualitates oēs lex ipſa exprimere non potuit, ſed quaſdam expſſit, ut d. l. aut facta. §. 1. cū duob. ſeq. ideo dedit iudici hanc facultatē, & arbitrium, vt ſm̄ facti ꝯtingentiam ꝑœnas ipſas arbitrio ſuo ex cauſa augeret, minueret, vel mutaret d. l. aut facta. §. fin. & d. §. pœna grauior.

3 † Et ꝓ hoc iudex non dr̄ venire cōtra legem, vel ab eius diſpōne recedere, ſed potius legem ſeruare, quæ ita vult. atq; diſponit, qđ ꝓbatur ēt per illam regulam iuris qua dr̄, q̄ pœna debet cōmēſurari delicto, ut l. ſanc. C. de pę. & in c. ſicut dignū. extra de ho. & cap. ut clericoꝝ, de ui. & ho. cle. & hæc eſt uera, & cōis ꝯcluſio, ut ſupra dixi, quam tenet Bart. poſt gl. in d. l. quid ergo. §. pœna grauior. & Bal. Cyn. & Saly. in d. l. & ſi ſeuerior. C. eod. tit. Quæ q̄dem ꝯcluſio recipit nōnullas limitationes, quas ꝑ oppōnes br̄ declarabo. Et primo oppono de l. moris. §. iſte fere. ff. de pœ. vbi dr̄ q̄ iudex non pôt aliquo modo mutare ſniam ſuam qua ꝓnunciauit decurionem eſſe relegandum q̄a iura id ꝓhibent expſſe, ſed debet principem ꝯſulere, vt reſcribat q̄d agendum ſit in hac re. idem diſponitur in l. 1. §. fi. ff. de q̄ō. & l. 1. §. fina. aūt. ff. ad tur. Sol. ibi iudex iam ꝓnunciauerat, hic non. & veꝝ eſt q̄ iudex poſtq̄ tulit ſniam, non pôt illam & pœnas in illa expreſſas amplius permutare, ut ibi dr̄, quia ſemel functus fuit offō ſuo l. iudex poſtquam. ff. de re iu. & ideo limitaē iſta ꝯcluſio hre locum anteq̄ feratur ſnia, ſeu in ipſa ſnia, non autem poſt ſniam, & ꝑpea Bart. in d. l. moris. §. iſte fere. reꝑhendit quoſdam iudices qui apponunt certas clauſulas in fin. ſniaꝝ ſuaꝝ poſt verbum condemnamus &c. qđ nihil ualet.

4 † Itē opp. de l. d. ſtatus ff. de iniur. vbi non valet ſnia lata contra iuris diſpōnem, q̄n non fuit ſeruata forma iuris. So. ibi per errorem, & ſine cauſa fuit alterata forma iuris, hic aūt ex certa ſcientia, & ex cauſa, & ratione, ut l. hodie. ff. de pę. & ita ſoluit Saly. iſtud contrarium in d. l. & ſi ſeuerior, ideo ſecundo limita ꝯcluſionem ꝑdictam q̄n iudex ex certa ſcientia facit, & ex iuſta cauſa, alias non poſſet. Sed quero an ſit neceſſe q̄ iudex exprimat iſtam cauſam in ſnia, q̄ ideo imponit iſtam pœnam ꝑꝑ talē cauſam ſpecificatam, & br̄ dicas q̄ non, ſed an debeat in ḡne exprimere cauſam dicendo ex iuſtis cauſis animum nr̄m mouentibus &c. Bart. in d. l. quid ergo. §. pœna grauior. dicit q̄ ſi iudex exprimeret cauſam in ḡne non errat vt dcm̄ eſt, tū ſi nullam exprimit in ḡne nec in ſpecie, per hoc non vitiaē ſnia dūmodo ex actis appareat q̄ fuit iuſta cauſa quæ mouit iudicem ad ita pronunciandum, alias ſi nulla eſſet cauſa, nec appareret ex actis ſnia poſſet dici nulla tanq̄ lata ꝯtra ius ꝑſōnis, & per expreſſum iuris errorem, ut l. 1. ff. quæ ſen. ſine ap. reſcin. & per Bar. in d. §. pœna grauior.

5 † Item opp. de. l. fi. C. de fideic. lib. & l. ut fundus. ff. cōi diu. & in l. ſeruos. §. fin. C. ad l. Iul. de ui pub. ubi dr̄ q̄ quotieſcunq; ſnia non eſt conformis libello, & q̄ continet aliud q̄ petitio nulla eſt, ſed hic aliud hr̄ in petitione, & libello accuſationis vbi petita fuit certa pœna, q̄ ius declarat in illo caſu, & aliud in ſnia continetur merito &c. Solu. dicit Saly. in d. l. & ſi ſeuerior, q̄ illud habet locum in cauſis ciuilibus nō aūt in criminalibus in quibus nō eſt neceſſe apponere concluſionem certæ pœnæ in libello accuſationis, ſed ſufficit ꝯcludi q̄ reus pœnis à iure ſtatutis puniatur. & iudex excedēdo pœnas certas ex cauſa dr̄ legitime procedere, ut ſupra dictum eſt. Iteꝝ opp. d. l. ſi operis. C. de pœ. & 2. q. 3. c. ſi quem. §. notandū,

6 ubi dr̄ q̄ † facti quidem q̄ō in arbitrio eſt iudicantis, pœnæ autem perſecutio non eius uoluntati, ſed legis diſpōni mandatur. Sol. illud eſt veꝝ, q̄ iudex non poteſt pœnas iuris immutare ſine cauſa, ſed cum cauſa bene poteſt facere, ut ſupra dictum eſt, & per hāc ſolutionem tolluntur omnia contraria quæ ſuperius in princ. adducebantur. Poſtquam vidimus limitationes iſtius concluſionis ꝑ

oppoſitiones pdictas, videamus modo illius extēſiones q̃ eruntmultum vtiles. Et prima extēſio ſiue declaratio eſt ꝙ iſta ↄcluſio non ſolum hēt locum in iudicis ſiue cauſis, & pœnis minoribus, & extraordinarijs, ſed gñalr̃ in omnibus ordinarijs. ita tenet gl. not. cōiter approbata in d. l. hodie. ff. de pœn. quā ſe quit. ibi Bart. & idē Bar. in d. l. q̃d ergo. §. pœna. Bal. & Salyc. in d. l. & ſi ſeuerior. in 1. no. vbi expreſſe dicit ꝙ iudex in ſnīa pōt ex cā pœnā ordinariā pmutare. Secundo, ampliatur iſta, vt habeat locum ēt in acceſſoris pœnis ad principalē, ſicut eſt infamia q̃ ex illo crimine orit̃ ſiue infert̃ vltra alias pœnas. nā ſicut iudex immutat, & diſpenſat pœnas principales, ita ēt diſpenſare, & permutare pōt pœnā infamię, ita tenet gl. in d. l. & ſi ſeuerior, quam ſequit̃ ibi Bald. Salyc. & alij.

7 † Tertio, ampliatur vt non ſolum procedat iſtud de iure cōi, ſed ēt de iure municipali, ita qđ ſi ſtatutum imponit, certam pœnam pro aliquo crimine, iudex pōt illam ex cauſa permutare, non obſtāte ꝙ à principio officij iudex iurauerit ſeruare ſtatuta illius loci. ita dicit expreſſe Saly. in d. l. & ſi ſeuerior. in 4. col. in ver. quæro quarto. Vbi primo arguit, ꝙ nō poſſit, qa ſtatuta ſunt ſtricti iuris l. ↄſtōnibus. ff. ad munic. & p p iurm̃ qđ debet ad vnguē ſeruari, vt in c. licet mulieres. de iureiu. lib. 6. cū ſimi. deinde quatuor ſundamētis cōprobat dictum ſuum qđ poteſt.

8 †Et primo, qa ſtatuta recipiūt interpretatiōnē declaratiuā à iure cōi l. 2. C. de noxa. & p Bart. in l. omnes populi. in 4. q. princ. ff. de iuſt. & iur. Secundo, qa lex q̃ dat poteſtatem populo condendi ſtatuta, illa, eadem dat poteſtatem iudici pœnas ex cauſa pmutādi, aut minorandi, vt l. hodie. ff. de pen. & l. aut facta. §. ſi. co. tit. iuncta l. oēs. populi. ff. de iuſt. & iu. Tertio, quia hoc permittitur iudici ex cauſa, & ſic in ſupplementū legis q̃ culpas, caſus, ac fauores reip. ſigillatim excogitare non potuit. ſed hæc ratio hēt locum ēt in ſtatutis, qa ſtatuentes ipſi non potuerunt omnes cauſas cum ſuis qualitatibus adhærentijs, & circūſtantijs exprimere, aut cogitare, ideo vñr iudicis arbitrio commiſiſſe, vt pœnas ipſas iuxta facti ↄtingentiā, & qualitatēs ex iuſta cauſa pmutare poſſit d. l. hodie,

9 & l. aut facta. § fi. de pe. † Quarto dicit, ꝙ p iſta opi. facit ſingulare dictum Inn. in c. 1. de ↄſt. vbi dicit, ꝙ licitū eſt iudici rōne caſuum emergētiū leges tranſgredi. Et non ob illud quod dr̃ de iuro, quia iudices ſicut ſtatuta, ita, & leges iurant ſeruare, vt l. rem non nouam. C. de iud. & in auth. vt iuſiur. quod præſta. ab his, &c. tñ non obſtante tali iuro pñt eum cauſa minorare, vel augere pœnas, & ſic faciendo non lędunt nec tranſgrediunt leges, ſed illa obſeruant, quia ſic fieri mandant. & per hoc ēt non dr̃ iudex incurrere

10 periurium, † quia in omni iuro ſemper intelligitur excepta auctoritas legis, aut ſuperioris, vt l. ſi. ff. qui ſatiſd. cog. ita tenet do. Franc. Are. in d. l. & ſi ſeuerior. & Bald. ēt in eadem l. & ſi ſeuerior, vbi dicit ꝙ iudex non incurrit periurium alterando pœnam legis vel ſtatuti, qñ hoc facit ex cauſa, vel cum cauſæ cognitione, quia alterando pœnam legis, vel ſtatuti iuſta cauſa præcedente, illud facit lege permittente, & ex poteſtate ſibi à lege conceſſa arg. d. l. hodie, & ideo dixi Archid. ibi ꝙ in omni iuro intelligitur ſemper excepta legis, & principis auctoritas d. l. fin. ff. qui ſatiſd. cog. Demum quæri poteſt quid ſi Titius accuſauit Sempronium ꝙ intulit ſibi violentiam cum armis, & ſic remedio legis Iuliæ de vi. pub. & probauit violentiam ſine armis ſibi illatam fuiſſe, ex quo vr̃ probata interuio legis Iuliæ de vi priuata, nunquid Sempronius poterit condemnari de vi priua. prout probatū fuit: quidā dixerunt qđ ſic, qa iudex pōt penā minuere ex cā q dā alij dixerūt ꝙ nō, qa hoc nō fuit deductū i iudicio à principio, vide Saly. i d. l. & ſi ſeuerior. in ſi. & in l. 3. C. ad. l. Iui. de vi pub.

1 *Condemnatus pro hæreſi, vel læſæ maieſtatis, ſi obtineat gratiam principis, an cenſeatur reſtitutus ad vitam, ſamam, dignitates, & ad bona priſtina.*

2 *Principi congruit ſalutem populi tueri, & malis hominibus prouinciam purgare.*

3 *Indulgeo verbum, quid ſignificet, et quid reſtituo. Reſtituere plus eſt quàm indulgere.*

4 *Reſcriptum in quo ponuntur verba indulgeo, & reſtituo, qualiter intelligatur.*

De beneficio, & indulgentia principis.

SVccedit nunc videndum de ſecunda ſpecie relaxationis, quæ ſit beneficio, & indulgentia principis. poſtquam reus largitate principis obtinuit veniam ſui criminis, & culpæ. ex carceribus liberatur, quod ſit

fit pluribus modis, quia grã qñq; fit ſtricta
1 qñq; vero orit̃ pinguior. † Ponamus.n.quẽ
eſſe damnatum de aliquo ex maioribus criminibus,vt eſt hæreſis,lęſę maieſt.raptus virginis,falſę monete.& ſimiliũ ex qbus de iure inferẽ pœna mortis,perpetua infamia, & oium bonoꝝ publicatio,vt in c. ad abolendã,& c.vergẽtis.de her.& l.1.& 2. C.eo.tit. l.qſquis.C.ad l.Iul.maieſt.& l.1. C. de rap. vir.& C.de falſa moneta. ſi obtinuit mereri veniam ex indulgentia principis, an cenſeatur reſtitutus ad vitã,famã,dignitates,& bona, vel ad vitã duntaxat, & vr̃ dicendum q̃ cenſeat̃ ad vitã duntaxat reſtitutus, ex quo reſtitutio ſiue indulgentia ipſa tendit ꝯtra publicam vtilitatem,& ordinẽ rectæ iuſtitiæ ꝯgruit.ff.de off.præfi. & ff. de his qui not. infa.l.furti.§.mandati.& in auth.vt nulli iud. in prin. Nemini .n. magis congruit ſalutem populi tueri, & purgare ciuitatem malis hominibus,q̃ ipſi principi.l.nã ſalutẽ. in prin. ff.de off.prefe. vigil. Solu. tu dic attendenda forte diligẽter verba reſcripti ipſius principis,qñq;.n.princeps exprimit ſpeciem grã, quam reo carcerato largiri intendit,vt quia dixit facimus tibi gratiam vitę duntaxat, vel indulgemus tibi vitam,aut reſtituimus te ad vitam tm̃,vt tunc ſolius vitę grãm obtinuiſſe dicetur, ſi vero dixerit facimus tibi grãm oium,vel reſtituimus te ad oia vt in priſtinũ erat, & dr̃ reſtitutus quo ad oia poſtq̃ verba reſcripti clare ſonãt,& ꝯſtãt expreſſe de principis volũtate.arg.l.non aliter ff.de leg.3.& l.continuus.§.cũ ita ff.de ver.obl.ſi vero nõ ꝯſtat in reſcripto de ꝑdictis, & nullũ fit verbũ de fama,vel bonis,ſed ſimplr̃ reperit̃ principem feciſſe grãm illi,& tũc diligenter attẽdenda ſunt verba reſcripti, aut .n. princeps vſus fuit, † verbo indulgeo, aut verbo reſtituo, primo caſu ſola criminis pœna corporalis cẽſet̃ eſſe remiſſa.l.2.& l.ſi adẽptis. C. de ſen.paſ.& reſt.idem ꝓbat.in l.inſulã.& l. gñali. eo. tit. Secundo vero caſu quo ad oia cenſetur eſſe reſtitutus.ſ.ad vitã,famã, & bona in priſtinum ſtatum, in quem erat ante ſniam repoſitus,vt l.1.& l.ſi.C.eo.tit. quia tantundem reſtitutionis gratia tribuit quantum ꝯdemnationis ſnia ademit, dicit tex. in d.l.ſi.Ex quibus habes notare,q̃ verbum reſtituo,habet ampliorem ſignificatum q̃ verbum indulgeo, quia per vnum reſtituuntur omnia, per alterum vero vita duntaxat, & ꝓpterea ſis cautus vt in reſcripto gratiæ quam impetrare cupis pro amico incarcerato.vtaris verbo reſtituo.non aũt indulgeo,vel alio ſimili verbo arido.Bart.& Bald.in l.1.& 2.&
4 d.l.in inſulã.C.eo.tit. † Sed qro,ſi in reſcripto vtrunq; verbũ reperit̃ expreſſum.ſ.verbũ indulgeo,& verbũ reſtituo,vt quia princeps dixerit ꝑ indulgentiã noſtrã ſe reſtituimus, vel, ꝑ noſtram reſtõnem tibi indulgemus, qdnam ꝯſequitur reus per iſta verba.dic ſm Bart.in d.l.ſi. q̃ ad omnia cenſetur eſſe reſtitutus.ſi.n.alterum ex dictis verbis per ſe omnia iſta comprehendit, qñ non reperit limitatũ,multomagis qñ habet aliud adiũctũ per quod non debet eius ampla ſignificatio reſtringi ſed potius ampliari fauore liberationis ratione adiuncti,vide Bart.in d.l.ſi.& vide quæ diximus ſupra li.1.q. 4. & 5.

1 ☞ *Reus an cẽſeatur ad omnia reſtitutus ſi princeps dicat, facimus tibi gratiam.*
2 *Verba dubia in materia gratioſa latiſſime interpretari debent.*

1 SEcundo quæro, quid ſi Papa, † vel Imperator in reſcripto ſuo poſt narrationem criminis,& ſniæ dixerit, facimus tibi gratiam, an reus cenſeatur ad omnia reſtitutus.ſ.ad vitã,famam,& bona? dic q̃ ſic. tex.eſt not.in l.1.§.ſi.& ibi Bart. ff.de qſt. & Bart.in l.Gallus.§.& quid ſi tm̃ .ff.de lib. &
2 poſt.& d.l.ſi.C.de ſen.paſ. rõ eſt,q̃a † verba dubia in mã gratioſa ſunt latiſſime interpretanda, in fauorem illius q recipit grãm l. ſi. ff.de conſt.prin.c.ſi gratioſe.de reſcr.lib.6.

1 ☞ *Banniti an recuperent bona ſua publicata, ſtatuto dictante omnes bannitos rebanniendos.*
2 *Banniti qui dicantur ſecundum cõmunem vſum loquendi.*

1 TErtio quæro. Ciuitas fecit † ſtatutum q̃ omnes banniti rebanniantur, an banniti quorum bona fuerunt publicata,poſt gratiam pęna recuperent ẽt bona, & ſic an illud verbum rebannire habeat vim reſtitutionis,vel indulgẽtiæ. & vr̃ dicendum q̃ habeat vim ſimplicis indulgentiæ. attẽto maxime cõi vſu loquẽdi, quo iſti ꝯdemnati pro crimine appellantur bãniti, & ecõuerſo rebãniti dñr q ſunt à banno ꝑdicto, & ſic à pœna reſtituti l.1.& l. releg. ff. de interd. &

releg. ɔtrarium dicendũ eſt, ꝙ imò iſtud verbum habet vim plenæ reſtõnis, & tales rebãniti poterunt recuperare bona, & famam, & omnia quæ prius per ſniam perdiderant, & fuerant priuati ꝑ rebãnitionem, igitur q̃s dr̃ eſſe reſtitutus. ita dicit Bart. in d. l. fin. C. de ſen. paſſ. imò cõis vſus loquendi magis vr̃ approbare hanc ſniam quam ꝓcedentem ɔtra-
2 riam † q̃a cõiter ſolent uocari bãniti illi qui ſunt damnati, ẽt pœna mortis ꝓ quocunq; graui crimine, & rebãniti dñr illi qui ſunt reſtituti aduerſus dictam ſniam, ſiue bãnum, ꝑ quam ſiue quod priuatus fuerat uita, bonis, & fama: nam proprie iſtud uerbum bãnum, vulgares accipiunt pro ſnia, & ꝑpea dicunt quem eſſe captum bãnitum, vel hr̃e bãnum capitis, q̃ eſt ɔdemnatus pœna capitis, & hãc q. diſputauit Iac. de Are. ut refert Bart. in d. l. fin. & determinauit ꝓut ſupra concluſum eſt, alijs ẽt rationibus, de quibus ibi per eũ, vide ẽt Bart. in l. Gallus. §. & quid ſi tm̃. ff. de lib. & poſth. & in l. 1. §. fi. ff. de qó. idem Bart. in l. non ſolum. §. fi. ff. de proc. Bald. in d. l. fi. C. de ſen. paſ. idem Bal. in l. ſi qua pœna. ff. de his qui ſunt ſui, vel alie. iur. & ꝑ Mod. magis copioſe in d. l. Gallus §. & quid ſi tantum.

1 ☞ *Reſtitutus an recuperet bona ſua iam per fiſcum alienata.*

2 *Princeps nemini gratiam concedere dicitur cum iniuria tertij.*

1 QVarto quæro † Quid ſi bona iſtius reſtituti fuerant per fiſcum alienata, an ipſe reſtitutus poterit bona ipſa recuperare, & à poſſeſſoribus uindicare? dic ꝙ non, duplici rõne, prima quia emptores dictoꝝ bonorum ſunt bonę fidei poſſeſſores, imò veri domini, quia emerũt à fiſco, qui erat verus dñs ipſorum bonorum, & ſic non datur rei uendicatio contra dominum l. 1. & l. rem. & l. officium. ff. de rei uend. & ipſi poſſeſſores ſunt veri domini dictorum bonorum. l. bene à
2 Zenone. C. de quad. præſcr. Item quia † princeps faciens gratiam alicui, cenſetur illam impartiri ſine iniuria, & præiudicio tertij: non enim videtur æquum ꝙ faciendo gratiam vni, velit inferre præiudicium alteri: quia ſemper iſta conditio ſubintelligitur, ſine præiudicio iuris alieni. l. & ſi ſine. §. ſed quod Papinianus. ff. de minor. l. ꝙ ſi minor. §. Scæuola. eod. tit. & Bart. in d. l. fin.

1 ☞ *Reſtitutus an poſſit illico precium ſuorum bonorum conſequi à fiſco.*

2 *Poſſeſſor bonæ fidei quatenus precium rei alienatæ teneatur reſtituere.*

1 QVinto quæro, † nunquid iſte reſtitutus poterit ſaltem conſequi ꝑtium dictoꝝ bonoꝝ à fiſco? Bar. in d. l. fin. dicit ꝙ ſic, qtũs ex eo effectus fuerit fiſcus locupletior, alias non. l. ſed, & ſi lege. §. item ſi rem. ff. de petit. hæred. q̃a fiſcus ſuccedit loco hæredis illius dãnati. l. 2. C. de bon. proſcr. & l. 1. C. de bo. eo. qui ante ſent. mor. ſib. con. qui cũ ſit legitimus, & bonæ fidei poſſ. ꝑtium rei alienatæ
2 ꝑ ipm † eatenus tenetur reſtituere, qtũs ex eo locupletior factus fuerit, & nõ aliter. l. tutor. ff. ad l. Iul. de ui. & ideo ſi in ꝑtium ꝑdcm fuiſſet à fiſco furto ſubtractũ, vel alio ſimili caſu fortuito perijſſet, nõ teneretur ad illius reſtõnẽ, cũ nõ ſit effectus locupletior d. l. & ſi rẽ & ꝑtium. vide Bar. in d. l. fin. C. de ſen. paſ.

☞ *Rebannitus per ſtatutum an cenſeatur ad famam reſtitutus.*

2 *Princeps & Senatus famam reſtituere poſſunt.*

3 *Tollere poteſt qui & condere.*

1 SExto quæro † de vno dubio, quod ex præmiſſis inſurgit, an rebãnitus per dcm̃ ſtatutum dicatur reſtitutus ad famam: & ſic an ciuitas per ſtatutum poſſit aliquem reſtituere famę, & vr̃ dicendum, ꝙ non, quia reſtõ famæ, & dignitatum dr̃ ſpectare ad principẽ, non aũt ad ciues inferiores. l. 1. §. pen. ff. de
2 poſtul. vbi dr̃ † ꝙ ſolus princeps, & ſenatus reſtituit famam. tu dic, ꝙ aut infamia orta fuit de iure cõi, aut per ſtatutum, quia ſtatutum ex aliquo delicto irrogat infamiam ex quo non oriebatur de iure cõi. primo caſu non poteſt niſi per Imperatorem, vel Senatum fama reſtitui. d. l. 1. §. pen. ſecundo uero caſu poteſt ciuitas ipſa per ſuum decretũ, vel ſta-
3 tutum reſtituere famam, † quia cuius eſt cõdere, eiuſdem eſt tollere. l. nam nã. ff. de ꝓd. ind. & l. nihil tam nãle. ff. de re. iu. & qui habet facultatem condemnandi, habet etiam abſoluendi poteſtatem. l. 3. ff. de re iud. & Bart. in d. l. fin. C. de ſent. paſſ. & uide quæ diximus ſupra in lib. 1. in tit. de hær. in 6. q.

1 ☞ *Iudex cum primum innocentiam carcerati ſcit ipſum abſoluere debet.*

2 *Sententia diebus feriatis ferri poteſt in fauorem innocentis.*

Examinatio, & tortura fieri poteſt diebus feriatis contra latrones famoſos.

3 *Sententia condemnationis ferri non debet diebus feriatis.*

De abſolutione innocentis.

EXpeditis duabus ſpeciebus relaxationum qñ ꝯſtat de crimine, & eſt lata ſñia, deueniendum eſt modo tertiam relaxationis ſpeciem, q̃ fit ꝑꝑ innocentiam.
1 †Dic igr̃, ꝙ q̃ primum iudex cognoſcit innocentiam incarcerati, & de illa ſibi ꝯſtat, debet illum q̃primum abſoluere, & à carceribus liberare. vt l. 1. in prin. & l. fin. C. de custo. reo. vbi dr̃ qđ q̃primum reus eſt incarceratus ſtatim debet qõ fieri, vt reus ꝯdemneť, & innocens abſoluať, de his. n. quos tenet carcerari incluſos aut ꝯuictos, velox pœna ſubducat, aut innocentis diutina carceris cuſtodia nõ maceret vt l. 2. & fin. C. de cuſto. reo. ibi aut liberandos diutina carceris cuſtodia nõ maceret, &c. & l. cuſtodias. & ibi Bart. ff. de pub.
2 iud. † vbi dicit ꝙ ẽt diebus feriatis põt ferri ſñia in fauorem innocentis, dummodo non ſint feriæ in honorem Dei, ſm qđ tenet gl. ibi. & in l. dies feſtos. C. de fer. Examinatio tñ, & tortura fieri põt contra magnos latrones, & ꝓditores patriæ, ꝯſpirantes ꝯtra multoꝶ ſalutem, & in ſiľibus maiorib. criminib. quocũq; tꝑe quadrageſimali, & feriato ĩ honorem Dei, ẽt ſi eſſet dies paſchalis, non ſit aliqua dr̃ia dierum ſolenniũ quo ad indagãdum veritatem ipſoꝶ maioꝶ criminum, vt l. ꝓuinciarum. C. de feri, & ibi gl. & Bar. dic ergo ſic, Aut q̃rimus de examinatione, & inqſitione veritatis, & tunc aut ſumus in maioribus, & atrocioribus criminibus, & iſta fieri põt quocunq; die ẽt feriato in honorem Dei, & paſchali d. l. ꝓuinciarum, aut de aliјs minoribus, & illa fieri põt ſilr̃ quacunq; die ẽt feriata, dummodum non ſit de maioribus diebus ſolennibus, vt ꝑ gl. & Bal. in d. l. prouinciarum. & d. l. cuſtodias. aut quærimus de
3 cauſæ deciſione, † & tunc aut ſumus in mã ꝯdemnationis, & iſta ſñia ferri non põt tꝑe feriarum ẽt q̃ ſint feriæ meſſium, vel vindimiarum. ſed ꝯſtito de crimine ſñia, & pœnæ executio debet differri in tempus iuridicũ. Iſte eſt proprie caſus in d. l. cuſtodias. de public. iud. in fi. aut ſumus in abſolutione innocentis, & iſto caſu põt ferri ſñia quæcunque die feriata exceptis ferijs introductis in honorem Dei d. l. cuſtodias, & ibi gl. & Bart.

1 ℞ *Inquiſitus de crimine, & ob vrgentia indicia tortus, & non confeſſus an debeat abſolui.*

2 *Abſolutionis forma qualis, quando reus indicia purgauit.*

3 *Reus qui per torturam purgauit indicia, & abſolutus an poſſit repeti ſuperuenientibus nouis indicijs.*

4 *Iudex quo caſu accuſationis abolitionem facere poſſit, ſed non diffinitiue abſoluere.*

5 *Innocens, & non culpabilis in quo differant.*

SEcundo quæro ſolutionẽ huius memorabilis quæſt. quæ ſæpius in facto acci-
1 dit. † Titius reperiť inqſitus de homicidio, ꝙ Sempronium de nocte occiderat. deinde examinatus negauit: ſed qa indicia contra ipſum aderant vrgentes, iudex deuenit ad rigoroſum examen q in tormentis ſilr̃ eadem negatiua ꝑſeuerantes in ſtetit, adeo ꝙ iudex ꝯſiderans illum fuiſſe ſatis competenter tortum, ſm qualitatem indicioꝶ ex tormentis illum deponi fecit, putans ꝑ illã torturam purgaſſe indicia, q̃ ꝯtra ipſum militabant, modo reus ipſe inſtat ꝓ abſolutoria, & liberatione a carceribus q̃ritur qd agendum ſit, qdam dixerunt ꝙ oĩno vt innocens abſoluẽdus erit, & à carceribus liberandus, ex quo non fuit repertus culpabilis. qdã vero dixerunt nullatenus abſoluendum fore, niſi expreſſe conſtiterit ipſum eſſe vere innoxium, qa nemo dici põt innocẽs, niſi qñ expreſſe ꝯſtat de innocentia ſuæ, qđ eſt, qñ repertus eſt verus reus criminis. Iõ dic, aut plene ꝯſtat de homicidio, & de vero homicida. q eſt alius q̃ ipſe Titius, & ſto caſu ſi ꝯſtat iudici ꝙ Titius non occidit ipſe, nec fuit criminis particeps, tunc vt verus innocẽs debebit diffinitiue abſolui, ex quo plene ꝯſtat de eiꝰ innocentia, & ita intellr̃ text. in l. 1. & in fin. C. de cuſto. reo. & l. 1 §. fin. ff. de q. & l. cuſtodias. & ibi Bar. ff. de pub. iud. Aut ꝯſtat de delicto non tñ de ꝑſona delinquentis, ꝙ fuerit alius q̃ Titius, & tunc nõ poterit d. ctus Titius vt innocens diffinitiue abſolui. ex quo nihil ꝓbauit de innocentia ſua, ſed ꝑꝑ torturam quã ſuſtinuit in corpore, dr̃ purgaſſe idicia q̃ ꝯtra ipſum erant: & ideo iſto caſu de-

bebit abſolui ab inquiſitione & proceſſu,q͂a
2 non fuit repertus culpabilis.† Et iſta eſt vera forma abſolutiõis q͂n incarceratus purgauit indicia, & nondum reptus eſt verus reus, q̃ ponit Bart.in l.fin.in princ.ff.de q.& hæc dr̃ quædam ſnia abſolutoria ab obſeruatione iudicij,& hr̃ in l.properandum .§.& ſiquidẽ C.de iud.& ibi gl.& Bart.& Mod.Et ꝑ iſtam abſolutoriam obtinebit liberationem a carceribus iuxta terminos.l.fi.ff.de req. reis. & l.fi.C.de cuſt.reo. Et nota ꝙ inter iſtas duas abſolutiones eſt maxima dña, quia q͂n ꝯſtat vere de innocentia ipſius Titij,qď eſt q͂n reperitur verus homicida,ut ſupra dixi,abſoluitur diffinitiue ab ipſo crimine, & à tota cã vt verus innocens , & iſto caſu nullus poterit amplius de obiecto crimine inq̃rere , ſeu alio quouis modo ꝯtra ipm̃.d.l.fi.C. de cuſt. reo.q̃a obſtat curiæ exceptio innocentiæ,& rei iudicatæ,ut l.1.C.de excep.rei iud.& l.1. C.q͂n prouo.non eſt neceſſ.& l.ſi cui.§. iſdẽ ff.de acc.& quid ibi not.Bart.& l ſi qui adulterij,ſuper gl.fi. C. de adul.
3 † Secundo vero caſu , q͂n purgauit indicia per torturam, iſta abſolutoria non obſtabit quominus poſſit ꝯtra ipſum abſolutum de nouo ꝓcedi,ſi noua indicia ſuperuenerint, & ſic iſta abſolutoria non parit exceptionem ꝑemptoriam rei iudicatæ,ſicut præcedens ad crimẽ, uel ad iudicium ſuper eodem crimine. ita tenet notabiliter Bal.& Saly.in d.l. ſi qui adulterij ſecuti doctrinam gl.ibi, q̃ dñt oẽs Doct. tenere. vbi Saly.ſpãlr̃ formauit hanc q.poſt gl.ibi,& dat ſaluberrimum ꝯſilium iudici in iſtis caſibus dicens,ꝙ utile non eſt abſoluere reũ diffinitiue ut innocentẽ , q͂n iudex eſt dubius , & hoc põt facere iudex, ut ipſe dicit ex iuſta cauſa,puta ſi habet reum accuſatum,vel inq̃ſitum in manibus,& habet ſufficientia indicia ꝯtra eum, qui pluries totus non fuit ꝯfeſſus,iudex poterit ſi inſtaret ꝑ abſolutoria,illum abſoluere à ꝓceſſu,uel ab obſeruatione
4 iudicij,ut ſupra † & iſto caſu dicit ipſe,ꝙ iudex põt accuſationis abolitionem facere,nõ aũt ipm̃ abſoluere diffinitiue à crimine,uide ipm̃ ibi,qui dicit ẽt quod iſta faciunt ad q. q̃ ipſe diſputauit,& declarauit in l.ſiquis.C.ad l.Iul.maieſt.& hanc opin.tenuit etiã Pet. de Bellaper.ibi nemine ꝯtradicẽte.uide Bart.in l.1.in princ.ff de q.& ſupra diximus.qď refert,& ſequtur Ang.de Are.in tract. male. in gl.fama pub.in fi.& Par.de Put.in trac. ſyn. in c.viſo de repet.torturæ.in fin.fol.125.qui tñ Mod.melius declarant verba Bart.in d. l. fin.dicentes,ꝙ illa abſolutoria non erat abſolutoria diffinitiue a crimine ſm̃ terminos d.l.ſi cui.§.iſdem,& l.abſentem .ff. de pœn. ſed erit diffinitiua reſpectu abolitionis ꝓceſſus,& inquiſitionis inde factæ, vnde non im
4 peditur ꝙ ſuperuenientibus nouis indicijs noua poſſit formari accuſatio , vel inq͂ſitio ꝯtra eundem reum,ꝑ doctr.gl.Bal. & Salyc. ſupra relatam.& ꝓpea bene dixit Bar.in d.l. fin.ff.de q. non repertum culpabilem abſol-
5 uebam, † & non dixit innocẽtem , quia hoc verbum innocens præſupponit , & denotat omnimodam immunitatẽ,& carentiam criminis,& doli d.l.abſentem.& Bal.in d.l.ſi q adulterij . quamuis non deſint qui ſubtilizãdo in uia diſputatiua tenere velint.idem denotari per verbũ innocens, ꝙ ꝑ verbum nõ culpabilis,tñ in hoc ulterius nõ inſiſto poſtquam habemus opinionem claram quę ſeruanda eſt in deciſionib. cauſaꝝ,& à qua nullatenus eſt recedendum,vt dicit Bart. in l. 2. C.de pœna iud. qui male iud. & Bald. ẽt ibi dicit,ꝙ iudicando nunquam recedendum eſt à carrocio prudentum, maxime gloſſ.

1 *Teſtes de iure non admittendi, in poſſunt admitti in cauſa innocentiæ.*

2 *Teſtes qui ob reuerentiam non debet examinari, ſi examinetur,ne indicium quidem facit .*

Teſtes alias non admittendi . in probanda innocentia admittuntur.

3 *Reus quas habet excuſationes proponere poteſt, & per domeſticos innocentiam probare .*

Domeſtici teſtes admittuntur in probandis his , quæ domi geruntur .

4 *Inquiſitus bonæ conditionis,& famæ poteſt innocentiam ſuam par. domeſticos,& alias non admittendos probare .*

1 TErtio quæro, † An in cauſis criminalib. q͂n agitur de probando innocentiam accuſati, vel inquiſiti, admittantur domeſtici, & familiares,& alij, qui alias de iure non ſolent admitti,pro cuius faciliori notitia figurabo caſum . Titius reperitur inquiſitus de homicidio de nocte perpetrato, vult probare innocentiam per negatiuam ab impoſſibili,coarctato loco, & tpe,dicẽdo,ꝙ illa nocte eademmet hora, & momento quibus Sẽpronius fuit occiſus , ipſe erat in domo ſua vna

vna cum vxore,filijs & alijs familiarib. ſuis,
adeo quod erat impoſſibile, ꝙ corpus nãle
poſſet eſſe in duobus locis diuerſis eodem
tp̄is momento,vel ſi vellet probare, qđ illa
met hora noctis ipſe iacebat in lecto cum
uxore ſua,nunquid hanc diſtantiam à crimi
ne, & exñtiam in domo ſua poterit probare
per ꝯſanguineos,aut vxorem,& per teſtes fa
miliares? & vr̃ dicendum ꝙ non,quia teſtes
hmõi nõ dñr legitimi teſtes, nec legitimam
ꝓbõnem faciunt, contra quos plures dãtur
exceptiones? adeo ꝙ nedum in criminalib.
vbi luce clariores requiruntur ꝓbõnes .l.
ſciant cuncti .C. de ꝓb. c. cum oporteat de
acc.5.q.6.Epiphanium.& eſt gl.in c. veniẽs.
de teſt.verumetiã in cauſis ciuilibus non ad-
mittuntur,nec fidem faciunt,vt hr̃ in c. in li
teris,de teſti.& not.Spec. in tit. de teſte. in
princ.§.opponitur.ver. item ꝙ eſt parens,&
Bart.in l.1.§.diuus,el 1.& §.Antonius.ff.de
2 qõ.& l.mar.in prin.eo.tit.vbi dicit † ꝙ teſtis
qui non debuit examinari ꝑꝑ reuerentiam,
vt ſunt filij,famuli,& illi in quibus habemus
imperium,non ſolum plene probãt, ſed nec
ſemiplene. imò nec faciunt indicium,ẽt cum
tortura,vt dicit d.Hipp.de Marſ.in l.1.§. ad
q.in princ. ff.de qõ. In ꝯtrarium tñ eſt ueri-
tas, quia quotieſcunq; tractatur de ꝓbando
innocentiam, admittunt teſtes, qui alias de
iure non admitterent, p̃ſertim qñ alioꝝ te-
ſtium copia hẽri non põt, vel qñ veritas alr̃
probari non põt,ita ſinglr̃ uoluit Io.de An.
in ꝯſ. 59. quod incipit viſa inquiſitione &c.
in 1.col.Hipp.de Marſ.in ſingulari. ſuis nu.
59.quod innocentib.Spec.in tit. de inquiſit.
§.1.in 5.col.verſ.ſed nunquid & verſ. gñalr̃.
3 vbi dicit ꝙ † reus poteſt proponere eas excu
ſationes quas habet,& probare innocẽtiam
ſuam ꝑ domeſticos, & concubicularios ſuos
ſm ꝙ tenuit Goff.in ſum. verſ. ſed qualiter.
ar.tex.12.q.1.ſint manifeſtæ.& cap.ſeq.2.q.
7.cum paſtoris.& in cap. ueniens, de teſt. &
not.Bart.in l.quoties.C.de nauf. lib.11. ubi
dicit ꝙ de his quæ domi geruntur,non ſolũ
domeſtici admittunt ad teſtimonium,verum
ẽt de iſtis tanq̃ melius informati, ceteris p̃fe
runt,maxime qñ eſſent perſonæ honeſtæ,&
fidæ dignæ.ac probatæ opinionis,vt d. c. in
literis,de teſti.& in l.ꝯſenſu.& ibi Bal. C. de
rep.& uide latius d.Hipp.de Mar.in d.l.1.§.
ad qõ.ff.de qõ. ubi latius tradit iſtam mãm,
& dicit hanc eſſe puram ueritatem, ab hoib.
4 Doct.approbatam. † Hæc tñ limita, & de-
clara procedere poſſe, qñ inquiſitus eſſet bo
næ ꝯdõnis, & famæ, nec ſolitus in ſanguine
immiſceri, vel ire de nocte, alias ſi eſſet vir
factioſus, ſanguinolentus, vel ꝙ p̃ceſſerant
graues inimicitiæ inter ipſum,& occiſum,&
ꝙ erat ſolitus ire de nocte ſæpius armatus,
vel ſi fuiſſet viſus illa nocte exire de domo ar
matus,& ambulare per vrbem, vel ante do-
mum illius occiſi,& ſimilia indicia,& quali-
tates,q̃ ſunt ꝓxima facto.& reddunt illũ val
de ſuſpectum de iſto crimine,vel ſi fuiſſet re-
pertus eius gladius ſanguinolentus de recẽ-
ti,vel ſi in hoc loco homicidij fuiſſet repertũ
de mane birretũ,ſcufficia,calciamentũ, chi-
roteca,vel q̃d ſimile ex bonis, vel arma q̃dã,
ſicut gladius,pugio,pars clypei,ſiue rotellini
aut aliud ſimile,q̃d redderet illum valde ſu-
ſpectũ, nõ crederẽ iſto caſu ꝙ teſtes p̃noĩati
facerent plenã fidẽ de illius innocentia,quia
illoꝝ diſpõnes eliduntur,ſiue debilitantur per
ſupraſcripta indicia,niſi forſan illa purgaſſet
ꝑ torturã,vt ſupra diximus in p̃ced. q. & ita
teneo ꝑ doctr.Bart.in l.fin.in 2.col.ff.de qõ.
vide Ang.de Are.in ſuo tract.male.in gl.fa-
ma pub.in 3.col.& Par.de Put.in tract. ſyn.
in c.aduert.l.non oẽs.§. à Barbaris .ff. de re
mil.& qđ ib. not.Bart.cui ꝯcluſioni nõ ob-
ſtant ea,q̃ ſupra in ꝯtrarium adducta fuerũt.
q̃a loquũtur in mã pœnali, & ꝯdẽnationis,
qñ agitur de ꝓbando crimine ad effectum
ꝯdemnationis, & pœnæ quæ ſunt magis o-
dioſæ. & ideo illis caſibus ꝓbõnes requirũ
tur luce clariores,d.l.fin.&c. Epiphaniam.&
cap.cum oporteat,nos aũt loq̃mur in mã in
nocentiæ,& abſolutionis, quæ eſt fauorabi-
lis,d.l.abſentem.ff.de pœ.& cap.qualiter, &
quando,de accuſat.& c. veniens de teſtibus.

QVarto q̃ro, Quid ſi incarceratus crimi-
nis delati innocens demũ repertus eſt,de
cuius innocẽtia plene ꝯſtat iudici,nihilomi-
nus paſſus fuit maxima dãna i corpore,& in
bonis,q̃a habuit torturã,& carcerationẽ ſa-
tis longam, adeo ꝙ fecit magnas expenſas,
tam in captura,q̃ in carceratione p̃dicta,an
habebit aliqđ remedium ad recuperandum
dãna,& expẽſas hmõi,& ꝯtra quẽ, de hoc di
cetur inf.eod.lib.in tit.de expen.dam.& int.

1 ☞ *Pœna ſuos tantũ tenẽt & ſequũtur auctores.*
Homicida puniri debet, ſed qui gladio non

ferierit gladio non debent perire.
2 *Homicidium an oibus imputetur, ſi tres vnũ aggrediantur, ſed vnus tantum feriat, et occidat.*
3 *Iura municipalia regulariter factum puniunt.*
4 *Ius municipale non punit eum qui cum occidente eſt aggreſſus, ſed tantum occidit.*

QVinto quæro. Quid ſi Caius, Sempronius, & Mæuius enſibus armati agreſſi fuerunt Titium ſolum, q ab ipſo Caio vnico vulnere interfectus eſt, an ceteri duo ab iſto homicidio, vt innocentes poterũt abſolui, ex quo ꝯſtat per vnum tm̃. ſ. Caium homicidium ipm̃ fuiſſe
1 cõmiſſum? & vr̃ dicendũ, q ſic, † quia pœna ſuum tm̃ proſeqtur auctorem q facinus ipm̃ patrauit. l. ſancimus. C. de pœni. nec vlterius ꝓgrediat̃ metus q̃ reperiat̃ delictũ. & l. fi. C. de epiſc. aud. vbi dr̃ homicida quod fecit ſemper expectet. ſed illi q gladio non feriere, gladio perire non debent. vt hr̃ Matth. 26. & Ioan. 18. c. 23. q. 8. in prin. nec debent ꝓpea amici, cõſanguinei, affines, & ſocij, qui fuere noxij, alterius criminis luere pœnas d. l. ſancimus. Diſtingue aut loqmur de pœna corporali quæ infertur in ꝑſonam, aut de pœna relegationis, vel pecuniaria, vel alia ſimili. Primo caſu, aut homicidiũ fuit cõmiſſum in rixa, vel quadã repentina, & inopinata violẽtia, & aggreſſu, aut ſciẽter, & appẽſate, cõicato
2 ꝯſilio, & deliberatione ꝑhabita. † Primo caſu, videlicet, qñ loquimur de pœna corporali, aut homicidium fuit cõmiſſum in rixa inopinato rumore, & tũc aut loquimur de iure cõi ſm terminos l. Corn. de ſica. & non tenet̃ de homicidio, niſi illę q percuſſit. Ceteri vero vt innocẽtes, ab homicidio, & à pœna corporali erũt abſoluẽdi. vt l. 1. §. diuus. & l. ſi in rixa. & ibi Bar. ff. ad l. Corn. de ſica. & rõ eſt, qa iſto caſu iura nõ ꝓſumũt alios habuiſſe aium occidẽdi. d. l. ſi in rixa. in prin. ſi vero ꝓbaretur, q oẽs pariter habebant aĩum occidẽdi, & eo aĩo inſultarunt dictũ Titium, oẽs pariter tenent̃ de homicidio. licet vnus tm̃ ꝑcuſſerit, qa in ea lege nõ factum ipſum cõſummatum, ſed aĩus principal'r conſiderat̃, ita dicit Bart. in d. l. 1. §. diuus. & d. l. ſi in rixa. & l. in leg. Corn. ff. ad l. Corn. de ſica. & l. is q cum telo. C. eo. tit. vbi ſi aliqs cum telo armatus ambulauerit aĩo aliquẽ interficiendi, licet ipm̃ nõ occiderit, neq; tetigerit, nihil
3 ominus pœna illius legis tenet̃. † Aut loquimur ſm iura municipalia quę rl'r puniunt factum; quia regulariter imponũt pœnam illi qui cõmiſerit homicidium, & tũc iſta pœna corporali nõ punit̃, niſi ille q re ipſa homicidium ꝑpetrauerit, ar. l. 2. ff. ad l. Aql. in qua lege aqlia principaliter cõſideratur, & punit̃ factum. ſ. qui occiderit, &c. vide Bar. in d. § diuus. & in d. l. ſi in rixa. in princ. Secundo aũt caſu principali, qñ animo deliberato, & cõicato cõſilio, aut loqmur de iure cõi ſm terminos d. l. Corn. & oẽs tenentur, quia oẽs dñr habuiſſe aĩum occidendi. vt eſt gl. no. & ibi Barr. & Doct. in d. l. ſi in rixa. in princ. &
4 Cy. & Bal. in d. l. is qui cum telo. † Aut loqmur de iure municipali ſm ſtatuta locoꝝ, & non tenetur niſi q occiderit, & realiter percuſſerit, ratio qa ſtatuta ipſa puniunt factũ, & nõ ſolum animum: & ſic potius attendit̃ factũ q̃ aĩus, quamuis ex facto ſolo ſine dolo, & aĩo occidendi nõ inferi pœna corporalis, in tm̃, q lata culpa iſto caſu non ęq parat̃ dolo, vt eſt tex. in d. l. in l. Cor. & per ꝯñs ceteri qui non percuſſerunt à pœna corporali erunt abſoluendi, ſed tenentur de auxilio, & fauore minori pœna, vt ibi ꝑ eum. Idem ẽt tenet Bal. in l. non ideo minus. in pen. col. in ver. iuxta hoc quæro. C. de accuſ. vbi dicit, q qñ plures ſunt ſimul in eodem loco congregati, & ecõtra vnum quẽ occiderunt, aut vulnerauerint, vnuſquiſq; tenetur de eo quod fecit, non aũt de eo quod alij fecerunt: niſi factũ magis diſtincte ꝓbaretur qũo, & qualiter vnus impendiſſet auxilium alteri, & hoc qñ facta ſunt diſtincta non cumulata, & clare probantur, vt l. 2. §. ſi quis. ff. vi bon. rapt.

1 *Homicidium ſi vnico ictu factum ſit, & neſciatur à quo ex tribus, an omnes debeant condemnari.*
2 *Probatio in cauſis criminalibus luce clarior eſſe debet.*
3 *Percuſſus ſi quis ſit à pluribus, & moriens poſt aliquod tempus neſciatur ex cuius ictu, an debeant omnes percuſſores puniri.*
4 *Occidens qui dicit ad ſui defenſionem occidiſſe, an ratione dubietatis debeat abſolui.*
5 *Clericus de iure canonico potius irregularis quàm innocens cenſetur in dubio.*

SExto quæro proſequendo materiam. Quid ſi non apparet, & iudici conſtare non põt cuius ictu, & vulnere Titius,
inter

1 interemptus ſit,†retentis eiſdem terminis.ſ.
ꝙ Titius vnico tm̃ vulnere percuſſus, & in-
teremptus fuerit: an oẽs ſint condemnandi
de homicidio, vel oẽs ꝑ hanc dubietatem
abſoluendi? dic brr̃,ꝙ ſi eſt tanta dubietas,ꝙ
nullo modo conſtare põt de vero ꝑcuſſore,
potius oẽs erunt abſoluendi,q̃ oẽs vel vnus
eoꝝ condemnandus. ita tenet eleganter d.
Spe.in tit.de hom in 2.col.verſ.Pone,ꝙ qua
tuor,vbi dicit, ꝙ ſi quatuor erãt in vna do-
mo,& vnus ꝓiecit lapidem ex feneſtra,& p̃-
tereũtem occidit,ſi ꝯſtat ꝙ vnus ex illis qua-
tuor ꝓiecit lapidem, tñ nullo modo cõſtare
põt quis illoꝝ proiecerit,non erunt oẽs con
demnandi pœna capitis: quia certum eſt, ꝙ
vnus tm̃ proiecit: ergo tres ſunt innocẽtes,
nec debẽt vnius delicto ceteri innocẽtes pu-
niri,ꝑ l.ſancimus,C.de pœ.& l.abſentem.ff.
eo.tit.q̃a tunc non deficit ius,ſed ꝓbatio, vt
2 l.duo ſunt Titij.ff.de teſt. tutel.† quæ q̃dem
ꝓbõ debet eſſe luce clarior in cauſis crimina
libus,& maxime in his in q̃bus tractaĩ de pę
na corporali l.ſciant cuncti.C.de proba.2.q.
8. ſciant. hoc tñ limitandum eſt, niſi oẽs illi
quatuor ſtudioſe,&cõicato ꝯſilio acceſſiſſent
ad illam domum, in eaq́. ingreſſi fuiſſent eo
aĩo,& intentione vt dcm̃ Titium tranſeun-
tem lapide interficerent, q̃a illo caſu oẽs pa
riter ꝯdemnandi erunt pœna capitis, ille q
proiecit ex facto ꝓprio, ceteri vero de man-
dato teneñ. ita dicit Spec.in d. tit. de homi.
3 ver.pone.† Poſſet ẽt hic inſeri alia q. quid ſi
plures iſti ꝑcuſſerunt Titium,& intulerunt
ſibi plura vulnera,q poſt aliq̃d tp̃s reperitur
mortuus,& neſciĩ ex quo vulnere,q̃a habe-
bat plura vulnera letalia in perſona ſua,& à
pluribus aggreſſoribus illata.aut ſciĩ ex quo
vulnere perijt, tñ neſciĩ à quo vulnus ipſum
fuerit illatum, & q̃d ſi habebat vnicũ vulnus
letale, cetera vero duo vel tria minora nõ le
talia,& à pluribus illata, & mortuus fuerit.
an oẽs teneanĩ de homicidio, quaſi oẽs occi
derint, vel nullus rõne dubietatis? de oĩbus
his vide Bart.in d.l.ſi in rixa.in 2.& 3.col. q̃
hic non infero breuitatis cauſa,q̃a ſunt no-
tiſſima.† Et quid ſi duo adinuicem ſe inſulta
runt,& eodem tp̃e,& quaſi momento adme
nantes adinuicem euaginatis enſibus vnus
venit occiſus ab altero,ſuperſtes vero q occi
dit dicit ſe defendendo illud feciſſet ad ſui de
fenſionem,& ꝓbari non põt q̃s primo,& q̃s
ſecundo inſultauerit,an rõne iſtius dubieta-
tis ille occidens debeat abſolui,vide Bart. in
l.1.§.cum arietes.ff.ſi quadru. pau. fe. dica.
& ibi late ꝑ d.Alex.in apoſtil.nunq̃d in du-
bio p̃ſumendum ſit illum feciſſe ad ſui defen
ſionem vel ad offenſam qui prius inceperit.
Quæ aũt diximus ſupra, de eo qui pluribus
vulneribus ꝯfeſſus mortuus eſt, & apparere
non põt,cuius ictu perierit, rõne dubietatis
nemo puniĩ pena homicidij,illud eſt verũ de
iure ciuili, qñ agiĩ de pœna corporali, quia
tunc neceſſe eſt ꝙ adſit dolus, & luce clarius
ꝓbeĩ.l.in lege Cor.ff.de ſica.& l.fi.C.de ꝓb.
5 † De iure aũt canonico ſecus eſſet, quia in
dubio clericus potius cenſetur irregularis q̃
innocens,& ꝓpea debebit ſe abſtinere à diui
nis, licet clare perpendi nõ poſſit an ictu cle
rici vel alterius ille ꝑierit,vt eſt text. in c. ſi-
gnificauit.de homi.& ibi Abb.Ioan.de Imo.
& alij canoniſtę.rõ eſt q̃a illud ſit fauore aię,
& nullum corporis detrimentum inferĩ ab-
ſtinẽdo,ſed ſe immiſcendo poſſet eſſe pericu
lum vt ibi dr̃. vide ẽt Bar.in l.ſi ex plagijs.§.
1.ff.ad l.Aquil.Bal.& Imol.in l.cum mulier.
ff.ſol.matr.in d.l.ſemel mora.eod. tit.

1 *Conſanguinei homicidæ ipſum cum armis aſſo-
ciantes ad locum tutum defẽdendo à manibus
inimicorum,& curiæ,an cenſeantur participes
& conſocij criminis.*

2 *Aſſocians malefactorem ad receſſum, an cenſea-
tur aſſociaſſe ad maleficium committendum.*

1 SEptimo,& vltimo ſilentio non † præter
mittam hanc vlt. q. in hac mã q̃ ſæpius
contingit in facto.Quod ſi plures arma
ti cõſanguinei,vel amici ipſius homicidæ ſta
tim completo homicidio in loco cõmiſſi cri
minis cõparuerunt,ipſumq́. homicidam aſ-
ſociarũt,& reduxerũt ad locum tutum. ip̃m
defendẽdo à manibus inimicoꝝ,& curiæ.an
vt participes,& cõſcij criminis,& auxiliato-
res ſint ꝯdẽnandi,& ſiľr an pręſumendum ſit
ꝙ fuerint conſcij à principio de homicidio
perpetrando, & ꝙ cõicato prius ꝯſilio illud
fieri mandauerint, vel ſtudioſe procul ſtete-
rint,& noluerunt ſe diſcooperire niſi poſt fa
ctum,an teneanĩ de homicidio pœna capitis
vel alia pœna,& qua.rñ.ꝙ aut iſti aſſociãtes
à principio cõicato ꝯſilio cum ipſo homici-
da venerunt eo aĩo, & ad illum effectum vt
occultarent ſe prope locum criminis,& expe
ctarent ibi donec perficeretur, & caſu quo
opor

oporteret aſſiſterent, & tunc tenerentur ut ſocij, vel de auxilio, aut caſualiter tranſeuntes per illum locum inuenerũt eoꝝ ꝯſanguineum occidiſſe Titium, idem eſt ſi poſt ſcm̃ audito rumore occurrerunt eoꝝ agnatũ, qa non præſumitur à principio illos fuiſſe conſcios, & non tenent, prout in ſimili decidit Spec. in tit. de hom. ver. pone ꝙ quatuor homines &c. ita dicit Salyc. in l. vnica, in 4. col. verſ. ex 6. par. & 5. col. uerſ. ex nũc tráſeamus C. de rap. virg. & Bal. in l. nõ ideo minus. C. de acc. in 8. col. verſ. q̃ro, an aſſocians &c. vbi
2 melius declarat iſtum articulum. † & q̃rit an ille q aſſociat ad receſſum videatur aſſociaſſe ad maleficium cõmittendũ, ita ꝙ puniri poſſit ut auxiliator. & dicit ꝙ aut qs aſſociauit ante ſcm̃, & nulli dubiũ eſt ꝙ tenet, aut poſt ſcm̃, & tunc aut imediate facto maleficio illi apparuerunt, & aſſociarũt malefactorẽ, ſiue homicidã, & tũc certũ indiciũ eſt ꝯtra ipſos, ꝙ fuerint dicti maleficij ꝯſcij, & participes, vt auxiliatores tenent, ita dicit Bal. ibi q alleg. tex. in l. ſi ventri. §. ſi. ff. de pri. cred. & ita dicit ꝙ tenet Alb. ibi, & Cy. in l. 1. C. de nili agg. nõ rum. Aut aſſociarũt ex interuallo, & non potuerũt puniri vt ſocij de auxilio ꝙ opem præſtiterint maleficio, ſed poterunt puniri quemadmodum punitur receptator. ita dicit ipſe, qui dicit ꝙ Alb. & alij Doct. hoc idẽ tenent. Quia pœna teneantur receptatores videri poteſt in toto tit. ff. & C. de recep.

1 *Compoſitio quid ſit, & quotuplex.*
2 *Qualitas eſſentialis triplex reperitur, in qualibet anima rationali.*
3 *Compoſitio pœnarum qua dicatur, & qualiter fiat.*
4 *Compoſitio pœnarum de concordia, & communi conſenſu fieri debet.*
5 *Eccleſia ſanguinem abhorrere dicitur.*
6 *Compoſitiones pœnarum abſque cauſa rationabili non poſſunt fieri.*
7 *Mulieri facilius, quàm viro ignoſcitur.*
Iudex veniam indigno concedens, prouocat vniuerſos ad ſimilia perpetranda.
8 *Compoſitio lite pendente fieri poteſt, non autem poſt ſententiam.*
Veniæ facilitas incentiuum tribuit delinquendi.
9 *Pecunia qua pro compoſitione ſoluitur fiſco ſolui debet.*
10 *Infamia ex crimine quibus verbis aboleatur in compoſitione.*
Paciſcens cum parte, vel pecunia corrumpens, ne ſe accuſet infamiam non euadet.
11 *Abolitio proceſſus, & litis extinctio per qua verba fiat in compoſitione.*

De pœnarum compoſitionibus.

Sequitur nunc declaráda alia ſpecies relaxationis, quæ fit ꝑ compõnem pœnę factam cũ fiſco, aut cũ curia. Et hæc eſt prima quę fit lite pendẽte, vt ſupra diximus.
1 † Primo. n. q̃ro q̃d ſit cõpoſitio, vt ꝓcedẽtiũ ordo ſeruet. Rñ. ſumendo hoc verbũ, cõpoſitio, ſimplr̃, & gñalr̃. Cõpoſitio eſt plurium ſimplicium cõmixtio partis ad partes, q̃ cadit tã in rebus ſenſatis, & intellectualibus, q̃ inſenſatis, & mãlibus, ut eſt gl. no. in c. 1. de ſum. Trin. i verſ. ſimplex, q̃ dicit ꝙ in diuina eſſentia triplex figuratur ꝑſona ſub eadem
2 tñ ſuba, & ſubiecto. Eodem modo † in qualibet anima rõnali, & in vna eſſentia nãli, ſiue ſuba ſpñali, triplex reperitur qualitas eſſentialis. ſ. intellʼs, rõ, & memoria. Intelʼs. n. eſt qui comparatur patri. Ratio. i. ſapia, q̃ comparatur filio, & memoria, quã cõparatur Spiritui ſctõ, de his tñ ulterius nõ me intromitto, qa non faciunt ad mãm nram. hæc modica dixiſſe volui ꝑ aliquali notitia illius verbi. vide gl. ibi, & latius do. Feli. in c. nouit. in
3 2. col. de iud. † Redeundo ad mãm nram q̃ro q̃d eſt cõpoſitio in iſtis terminis. Rñ. Cõpoſitio eſt ꝯuentio q̃dã ꝑ reum cum præſide facta, ex cauſa, lite pẽdẽte de dubio criminis ſtatu, de ſoluẽdo fiſco certã pecuniaꝝ ſummã, ad effectum redimendi vexationes litis, ut ꝓbaĩ in l. ab accuſ. l. deſtitit. & l. ſeq. ff. ad S. C. Turp. & in auth. de defen. ciui. §. qa vero, & cap. fin. de tranſact. ubi eſt text. not. Et anteq̃ ad vlteriora ꝓcedã. not. ꝙ in hac mã duæ ſunt ſpẽs compõnum, vna eſt q̃ fit cũ fiſco, vel ꝑſide, q̃ ꝯcernit intereſſe reip. Altera vero eſt q̃ fit cũ parte offenſa, q̃ dr̃ priuata ex quo ꝯcernit intereſſe priuatum. l. tranſigere. C. de tranſact. & d. c. fi. eod. tit. Examinemus modo ſingula uerba dictæ compõnis publicæ, q̃ fit cum præſide, vel fiſco. Dr̃. n. primo,
4 ꝙ eſt ꝯuentio quædam &c. † nam cõpoſitio iſta fienda eſt de ꝯcordia, & cõi ꝯſenſu. alias ſi violenter fieret diceretur potius extorſio q̃dã illicita l. 1. C. ſi ꝑ vim, vel alio modo. l. extat. ff. qď met. cau. & l. 2. & 3. & l. lex Iulia rep. ff. ad l. Iul. rep. & iõ iudex, uel alius magiſtratus

ſtratus teneretur in ſyndicatu ad reſtõnem parti d.l.1.& l.lex Iul.& l.extat. quis.n.com poſitiones iſtæ ſæpius fieri ꝯſueuerunt per iudices eccleſiaſticos, et ub: de crimine pęne ꝯſtat, maxime in cr.min.bus capitalib. & in quibus veniret imponẽda pœna ſanguis, & q̃ cõmutatur in pecuniaria pœna 17.q.4. ſi quis diaconus, & cap. ſeq. & hoc eſt quia
5 † eccleſia abhorret ſanguinẽ,ca. ſniam ſang. ne cler.vel monaſt.& cap.in archiep.de rap. li.diſt.c.1.& de exceſ.prælat.c.ex liter:s l.diſ. ſi quis uiduam.vide Abb.& do.Ioan. de Im. in d.c.ſniam ſanguinis,& in c.ſicut dignum, de homic.& per Archid.in d.c. ſi quis diaconus.17.q.4.& ꝓpea iudices eccleſiaſtici ſunt faciliores in componendo cõmutando pœnas,q̃ in rigoroſa ſanguinis effuſione,per iura prædicta,ſed iſta non dr̃ proprie compoſitio,ſed potius diſpenſatio,& cõmutatio pęnæ,unde Abb in d.c.ſicut,& cap.ſniam.Item dr̃ ꝯuentio facta cum pſide,ad dñam illius q̃ fit cum parte aduerſa,nam illa ꝓprie appellatur tranſactio.l.tranſigere.C.de tranſact.l. fallaciter,& l.fin.C.de abol.l. deſtitiſſe. & l.
6 ab accuſ.ff. ad S. C. Turpil. † Ex cauſa,ideo dcm̃ fuit, quia compõnes hmõi abſq; cauſa rõnabili fieri non pñt.l.aut facta.§.fi. & l.capitalium.§.ſolent.ff.de pœ. cap.ſicut dignũ, de hom.In his.n.compõnibus plura ſunt ꝯſideranda,& primo perſonæ ꝯdõ,ut ſi alias ſit nobilis,& honeſta perſona,& in ſimilib. exceſſibus alias non incederit, ut cum eo admittatur compoſitio, alias ſi eſſet turpis ꝑſona,& criminoſus,vel aſſuetus, non admittitr̃ compoſitio,ſicut non admitteretur diſpenſatio,vt d.c.fin.de tranſact.& l.tranſig.C.eod. tit.& l.fin.C.de abolit.& l.3.in fi.C. de epiſ. aud.Item qualitas facti,ne ſit de atrocioribus. vt eſt crimen hæreſis,læſæ maieſt.& ſimiliũ. Item tp̃s,locus, intentio delinquentis, ætas qa facilius cum minore,q̃ cum maiore com
7 ponitur. † Item ſexus,quia mulieri facilius ignoſcitur ꝑꝑ ſexus fragilitatem,q̃ uiro,dũ modo non ſit mulier maligna, & rixoſa, & in ſimilib.aſſueta, qa non erit digna principis largitate,& legis benignitate,d.l.3. in fi. C.de ep.aud.cum .n. iudex indigno veniam indulget,ad prolapſionis ꝯtagium prouocat vniuerſos,qa facilitas veniæ incentiuum tribuit delinquendi 23.q.4.c.eſt.iniuſta.in fi.& in c.vt cleric.de ui.& hon.cler.l.1.C. de em. ꝓpinq.Spec.in ti.de aduo.§.ꝯñr,in fi.de qua

litatibus.n.ꝓdictis ꝯſiderandis hr̃ in l.reſpic. §.delinquunt,& l.aut facta.§.1.& ſeq. ff. de pœ.& l.capit.§.ſolent,eod.tit. c. ſicut dignũ
8 de hom. † Lite pendente, ideo dñr iſta uerba, quia poſt latam ſniam ſero fieret cõpoſitio,q̃ fieri non poſſet ꝑ iudicem q̃ ſemel functus ſuit offõ ſuo.l.iudex poſtq̃.& ibi Bar.ff. de re iud.c.in literis.& ibi Abb.& Inn. de officio deleg.fieri tñ poſſet poſt latã ſniam principis auctoritate,& decreto.l 1.in fi.ff. de q. & ibi Bart.& Mod.anteq̃ plene cõſtet de crimine,ideo dcm̃ eſt qu.a liquidato crimine ferenda eſt ſnia,& iuxta determinationem iuris pœna erit certa ſtatuenda, ſiue declarãda in ſnia.l.1.& l.fin.ff.de cuſt.reo.& l.capit. in prin.ff.de pœn.l.1.§.1.verſ. nam ſi quidẽ.ff. ad Turp.niſi euidens rõ,& vrgẽs cauſa aliud ſuaderet,q̃ pœna iuris ꝓmutari, vel alterari dẽet,qđ iudex facere põt,quia iſtud arbitriũ habet à lege ut late ſupra diximus in tit. de leg.ſent.exec.q.6.ſiue ult.ma, & hr̃ per Bar. & Doct.in d.l.aut facta.§.fin.& l. quid ergo §.pœna grauior.ff.de his qui no.inf.& aliis iurib.ibi not. Ex quo ſequitur q̃ poſtq̃ reus fuerit ꝯfeſſus crimen, non poterit amplius fieri iſta compoſitio, ſed debebit ferri ſnia, certa pœna declarari. Sequit in themate de
9 ſoluendo fiſco &c. †pecunia.n.quæ ſoluit ꝑ compoſitione, dr̃ debet perſolui fiſco,quia iſta compoſitio ſuccedit loco pœnę.l. ſenatus.§.ſi quis declarat.& §. ſeq. ff. de iure fiſ. de iure tñ canonico in foro eccleſiaſtico alio modo applicantur iſtę pecunię compõnum, quia illarũ medietas applicatur eccleſiæ, altera uero medietas diſtribuitur inter pauperes, niſi eps̃ eſſet pauper, quia tunc poſſet illam medietatẽ pro ſuis indigentijs retinere cap. pſbyt.de pœnis. 17.q.3. qui ſubdiaconum. alias. n.ſi iudex pecunias ipſas pro ſe retineret, vel imburſaret, teneret crimine peculatus,& de barataria cõmiſſa,teneretur q́. illas integralr̃ parti reſtituere cum max.mo.eius dedecore,& ignominia.l.1.2.& 3.ff.ad l.Iul. repet.& not.in c. ſciſcit.de reſcr. Dr̃ et fiſco applicanda ad dñam illius q̃ applicatur pñi, qñ ſit priuata cõpoſitio q̃ fit per tranſactionem d.l trãſigere.C.eod.tit. Supereſt ultima particula declaranda, ad effectum abolendi
10 proceſſum,& redimendi &c.†Hæc verba non abſq; miniſterio fuerunt appoſita ſm Bart. in l.ſi q̃ reus.ff.de pub.iud.& in l.ſi reus paratus.ff.de ꝓc.nam ex iſtis verbis euitat infamia

ſamia quæ orit̃ ex illo crimine, qñ conſtaret
de illo, & ferretur ſnia: vt latius infra dr̃ in
ſeq. q̃t. p̃terea ſi diceretur ad effectum euitã
di pœnã, non valeret compoſitio tanq̃ facta
in fraudem fiſci l. Imperatores. ff. de pollici-
ta. & reus p illa verba cenſeret̃ virtualr̃ fate
ri delictũ: & non poſſet infamiam euitare l.
qm̃. ff. de his qui not. infamia. qui vero paci
ſcit̃ cũ parte, vel illã pecunia corrumpit, nec
accedat ad curiã ad illum accuſandum, non
euadit infamiam, nec tollit̃ p pea effectus ac
cuſationis vel inq ſitionis: & nihil ſibi pro-
deſt cõpoſitio quo ad curiã, ac ſi nihil feciſ-
ſet, & ita ſæpe faciunt Iudæi Romę q a pecu
nia corrũpũt aduerſariũ ne accedat ad curiã
& crimẽ iudici deferat. nihilominus poſtea
p exploratores ſecretos qd' ſpionos vulga
riter vocãt, ſolẽt crimina poſt modũ deferri,
& comp ta veritate acrius puniunt̃, & ſic illa
rũ pecuniarũ expoſitio nihil ſibi pdeſt l. fi. ff.
ad Turp. fallaciter. & l. fin. C. de aboli. vide
Bart. in d. l. is q reus, per illa. n. verba ad effe
ctũ redimẽdi vexationes litis, &c. nota q p
illa verba fit abolitio pceſſus, & litis extin-
11 ctio, † & pdendo vexationes iudicij redimit
q eté. arg. l. fi. C. de feri. l. pperãdũ. C. de iud.
& c. finẽ litibus. de dolo, & ꝯtu. & not. ẽt q
p compoſitionem hmõi fit abolitio proceſ
ſus, non tñ reus abſoluitur innocens p diffi
nitiuam ſniam: quia ad illam deueniri non
põt niſi plene conſtiterit de illius innocen-
tia: vt ſupra dcm̃ fuit in titulo de abſolutio.
inno. in 2. q. & not. in l. 1. § fi. ff. de qõ. & l.
cuſtodias. & ibi Bart. ff. de publ. iud. vide ẽt
dominum Par. de Put. in d. ſuo tract. ſynd.
in c. compoſitio. fol. 40. vbi latius ceteris hãc
compoſitionis materiam exponit.

1 ☞ *Compoſitio cum quibus perſonis fieri poßit.*
2 *Crimina venia remißionem ſemel tantum habe re poſſunt.*
3 *Compoſitiones pœnarum quandam gratiæ ſpeciem continere videntur.*
4 *Veniæ facilitas incentiuum tribuit delinquendi.*

1 SEcundo quæro, Cum quibus † perſo-
nis fieri poſſit compoſitio. rñ q non
debet cum omnibus indifferenter fieri:
ſed cum illis duntaxat de quibus ſperatur q
amplius in eiſdem criminibus non incidẽt,
& qui erroris commiſſi facile ſe emẽdabũt:
& cum illis quoque qui ſemel tm̃ inciderũt
in crimen, non aũt cum illis qui delinquen-
di conſuetudinem contraxerunt l. 3. in h. C.
2 de epiſ. aud. vbi ſinglr̃ dicit Imperator, † Re
miſſionem venię crimina niſi ſemel commiſ
ſa non habeant: nec in eos liberalitatis au-
guſtæ referat̃ humanitas, qui impunitatem
veteris admiſſi nõ emẽdationi potius quam
ꝯſuetudini deportauerint. & licet tex. ille lo
quat̃ in caſu quo delinquẽs ex mera princi
pis liberalitate veniã ꝯſecutus fuit. nihilomi
nus Doc. ad hãc cõpoſitionis ſpẽm frequen
3 ter accõmodãt, & merito: † q a cõpoſitiones
hmõi ſpeciẽ quandã grẽ in ſe ꝯtinere dĩr:
p quas primo ꝯſeruat̃ fama illęſa, & proprij
criminis pœna minuitur. vt in c. de trãſ. 17.
q. 4. ſi diaconus. & in c. 2. de pœ: c. ſicut di-
gnum de homi. & ideo negari non poteſt q
quandam grẽ ſpeciẽ in ſe non ꝯtineat, vide
tex. not. l. 1. C. de emenda. ppin. ibi quos ad
vitæ decora domeſticæ laudis exempla non
reuocãt, collectionis ſaltẽ medicina compel
lat. Ad idẽ eſt tex. iuncta gl. in c. vt clericorũ.
de vi. & ho. cler. & Spec. in tit. de aduo. §. &
ꝯñr in c. fi. 23. q 4. eſt iniuſta, in fine. dum dr̃,
cũ vni iudex indigno veniã indulget ad pla
4 pſionis ꝯtagiũ puocat vniuerſos. † facilitas
enĩ veniæ incentiuum tribuit delinquendi, &
p pea qui hmõi moribus corrupti ſunt, ab
ipſius cõpoſitionis beneficio tanq̃ indigni
merito repellendi ſunt per iura prædicta.

1 ☞ *Compoſitio in quibus caſibus ſuper quibus criminibus, & an in omnibus fieri poßit.*
2 *Iudex in atrocißimis delictis principe inconſulto componere non poteſt.*
3 *Iudex quibus caſibus, ſeu cauſis moueri poßit ad componendum, & ad pœnas mitigandas.*
4 *Compoſitio non debet fieri parte non cõcordata, alias reclamare poterit, & iudicium proſequi.*
5 *Iudex in minoribus delictis poteſt componere, quòd in talibus habeat arbitrium maius.*

1 TErtio quæro. In quibus caſibus, † &
ſuper quibus criminibus fieri poſſit
hæc compoſitio: & an liceat in omni
bus gñaliter componere. Rñ. quidam dixe-
rũt q in illis caſibus, & criminibus in qbus
reus trãſigere põt, in eiſdẽ quoq; ei cõpone
re licet: ita econtra vbi trãſactio denegat̃, ibi
ẽt compoſitio non permittit̃, quia compoſi-
tio, & trãſactio idẽ ſonant, vt eſt tex. in l. ab
accuſatione. in prin. ff. ad Turp. & in c. fi. in
prin.

princ.de tranſact. Tu aũt dic, aut loquimur de compoſitione priuata, illa .ſ. quæ fit cum parte offenſa, & quæ concernit intereſſe priuatum, & iſta habet conformitatem, & ſimilitudinem tranſactionis, & fatendum eſt qđ fieri poteſt in caſibus, & criminibus illis, in quibus tranſigere licet, per d.l.ab accuſatione, & per ea quæ notantur in d.c. fin. Aut loqmur de compoſitione publica, quæ fit cũ fiſco, uel curia, & quæ concernit intereſſe publicum. Et iſta indiſtincte in oĩbus criminib. fieri põt, ex quo ſuccedit loco pœnæ d.c.fin. de tranſact.& cap.1.de pœ.17.q.4.ſi qs diaconum, not.Bald.& Doct.in l.venia, ſup gl. fin.C.de in ius uoc.

2 † Tu aũt clarius diſtingue, ꝙ aut nos ſumus i atrociſſimis delictis, vt eſt crimen læſæ maieſtatis, & hæreſis, raptu virginũ, & ſimilium, & in iſtis iudex cõponere non põt, niſi principe conſulto, & de eius expreſſo mandato.l.quiſquis, in princ. & l. mem.C.ad l.Iul.maieſt.& l.1.in prin.l. lege 12.tab.& l.fi.ff.eo.tit.rõ eſt, quia ꝑ iſtud crimen in ꝑſonam ipſius principis, vel ſui ſtatus tranqllitatẽ machinatur, ut in d.iurib.& l.maieſt.ſſ.eod.ti.& ideo in iſtis non licet cõponere abſq; illius ſcĩa, & ꝯſenſu, qui principaliter læſus repĩt, ut d.l.mem.& l.1.ff.eod. tit.& l.vnica.C.de raptu virg.§. pen. vbi eſt inhibita ꝯcordia pr̃i puellæ raptæ cũ ipſo raptore. Aut ſumus in alijs criminib. atrocioribus iſtis exceptis, vt eſt crimen aſſaſſinij, falſæ monetæ, veneni ꝓpinationis, homicidij, & ſimilium, & tunc aut plene ꝯſtat de crimine, aut nõ ꝯſtat plene, ſed adſunt præſumptiones uehemẽtes, & indicia vrgẽtia, primo caſu non licet iudici ad compõnem ipſam deuenire, ſed debet ꝓſeq cãm vſq; ad finem, & certã ferre ſniam. pœnasq. à iure ſtatutas imponere.l.cũ reis, & l. ſanc.C.de pœ.l.fi.C. de cuſt.reo.

3 Qđ verꝫ puto, niſi † iudex ex iuſtis, & rõnabilibus cauſis ad aliud declarandũ moueret, qa ſi aliqua iuſta cauſa, vt eſt minoris ætas, ignorãtia, error, caſus fortuitus, aut iuſtus dolor, uel alia ſimilis cauſa aium iudicantis moueret ad mitigandũ pœnas, & iuris ſtatuti rigorẽ, tunc ad compõnem iſtã deuenire poſſet, qppe cũ pęnas certas à lege ſtatutas ex qualitatib. & rõnib. & cauſis ſupradictis minuere, alleuiare, vel in alteram ſpẽm cõmutare põt, ẽt ſi feratur ſnia, & hoc arbitriũ ipſe iudex habet à lege, ut ſupra latius diximus in tit.de exec.ſen.q.6.ut l.reſp. § delin.& l.aut facta.§.fi.l.ſiqs aliqd.§.iſ.fra. & l.abſntem.§.fi.ff.de pœ.l qd ergo.§.pœna grauior.ff.de his q not.inf.l.ab accuſatione, in princ.ff.ad S.C.Turp.uide tex. valde not. in c.fi.de tranſact.& Spec.in tit.de præparat. iudicio.§.1.verſ.circa iudicem, & ver. cetcꝫ, & hr̃ 90.diſt.ſtudẽdum.& 5.q.2. ſi primates. & ibi do.Arch.17.q.4.qui ſubdiaconum, vbi de multiplici compoſitione pœnaꝝ hr̃ mentio.& per Canoniſtas in d.c.fin. de tranſact. & in c.2.de pœ.& ibi Abb. Secundo vero caſu, qñ non plene conſtat de culpa rei, & tunc nulli dubium eſt, ꝙ fieri põt compoſitio per iudicem, ꝯcordata iñ parte lęſa, & ita intelligatur tex.in d c.fin.de tranſac.& in d.c.2.de pœn.& 5.q.2.ſi primates, & 90.diſt.ſtudendũ 23.q.5. circũcelliones, & 22. q.4. innocens,

4 † alias ſi fieret compoſitio parte non ꝯcordata, poſſet reclamare in iudicio, & ꝓſequi iudicium ꝯtra ipſum reũ ꝓ ſuo intereſſe. ita notanter tenuit Saly.in l.ſi pro iure.ff.de ꝯd. fur.& eſt gl.no.& ibi Bal.& in l.venia.in gl. fin.C.de in ius uoc. dum tñ compoſitio ipſa fiat aliqua rõnabili cauſa, & cũ perſona honeſta, quæ iſtud beneficium mereatur, ꝯſideratis ẽt criminum qualitatib.& facti circunſtantijs, & his ſimilibus, ut in d.c.fin. in fi. de tranſact.& hr̃ in c.ſignaſti. de homic. & per Bart.in d.l.reſpic.§.delinquĩt, & l.aut facta. & l.ſi quis aliqd.§.inſtra.ff.de pœ.& Bart.in l.3.§.D.uus, & in l.ſi in rixa.ff.ad l. Cornel. de ſic.& l.qd ergo.§.pœna grauior.ff. de his qui not.infamia.

5 † Aut ſumus in minoribus delictis, in quibus iudex habet maius arbitrium, & non eſt dubium ꝙ iudex põt in illis qñcunq; deuenire ad compoſitionẽ, parte maxime ꝯcordata, vt dñt Canon.in d.c.fi. de tranſact.& in d.c.2.de pœ.& Archid.in d. can.ſtudendum 90.diſt.& 5. q.2. ſi primates. & per Spec.in tit.de off. om. iud.§. deſeruit. verſic.& gñalr̃.& idem Spec.in ti.de præpar. iudicio.§.1.uerſic. circa iudicem, & idem ẽt in ti.de treug.& pace, per totum ubi plenius vide, quibus ſic ſupra concluſis non obſt.tex. in cap.1.& 2.de collu.deteg.ubi not.ꝙ licet partes ipſæ.ſ.reus, & accuſator, inter ſe compoſuerint, & concordauerint, adeo ꝙ crimẽ intentatum non proſequerentur ulterius, nihilominus iudex non debebit deſiſtere, quin ad ulteriora procedat vſque ad finem, quia ibi fuit facta colluſio fraudulenta inter partes ipſas interueniente pecunia, & ad effectũ

frau-

ſraudandi iudicium ſiue fiſcum, & propterea
non toleraī q̄n ea non obſtāte ad vlteriora
in crimine ꝓcedaī. & hoc vr̄ innuere tex. ibi
in fi. ver. non ex charitate. & melius gl. in d.
verſ. hoc declarat, ꝙ facta bono zelo tolerari
pōt, ꝑ tex. in d. c. fin. de tranſact. & 5. qō. 2. ſi
primatus. & 90. diſtinct. ſtudēdum vide Abb.
& Ioan. de Imo. in d. c. 1. & 2. de coll. deteg.
in d. c. fi. de tranſ. & Spec. in d. tit. de off. om.
iud. §. de ſeruitu. §. & gn̄alr̄. & per do. Fel. in
rubr. de treug. & pac. & ꝑ Ioan. And. in addi.
ad Spec. in tit. de præpara. iudicio. §. 1. ver.
ſed quid ſi eſt iam in cauſa concluſum, &c.
vbi allegat multas concordantias, & doctri-
nas Doc. ad hoc vide Bar. in l. congruit. ff. de
off. præſid. in fi. & Bal. in d. l. tranſigere. C. de
tranſac. & idem Bal. in l. venia. in fin. C. de in
ius vocan. & Ang. in authen. vt litig. iurent.
§. fi. Bal. in l. æſtimauerunt. ff. ſi cer. pet. & in
l. ex ſtipulatione. C. de ſenten. & interlo. om.
iud. & videas ēt licet cōfuſe loquatur in hac
mā dominum Pari. de Put. in ſuo tract ſynd.
in cap. compoſitio. ſol. 40. & Bart. in l. is qui
reus. ff. de publ. iud. & Panor. & Canoniſtas
in d. c. fi. de tranſ. & c. 2. de pœ. cum ſimi.

1 *Reus an dicatur delictum confiteri per com-
poſitionem factam cum fiſco cum conſenſu par
tis læſæ.*
2 *Reus cōponens quando delictū fateri cenſeatur.*
3 *Aduocati, & procuratores compoſitionem fieri
procurantes, qua debeant vti cautela, vt compo
ſitio ſit tuta.*
4 *Compoſitio priuata de famoſo crimine facta cū
parte irrogat infamiam.*

QVarto quæro an per compoſitionē
1 † factam cum curia vel fiſco interue
niente conſenſu partis læſæ, reus cē
ſeaī fateri delictum, ita ꝙ incurrat infamiā
ſaltem facti. Reſpon. aut compoſitio ipſa fit
mere cum præſide vel iudice pro publico in
tereſſe, & ſm̄ illam formam traditam ſupra
q. 1. ſ. ad effectum euitandi incommoda li-
tis, & redimendi vexationes iudicij, & nullā
incurrit infamiam iſto caſu, nec iuris, nec fa
cti, qa ꝑ illa verba nunq̄ vr̄ fateri delictum,
ſm̄ qđ dicit Bart. in l. infamem. ff. de publ.
iud. & in l. iuſiurandum, & ad pecunias. §. ait
prætor. ff. de iureiur. vide ēt Bart. in l. ſi reus
paratus. ff. de procura. vbi tradit iſtam caute
lam, q̄n fit iſta oblatio per compoſitionem
cum curia, vide Bal. in d. l. ſi reus paratus. &
in l. ſi ſeruum. §. nunc videamus ff. de verbo.
oblig. & Bar. in l. q̄n intellr̄. ff. de his q̄ not.
2 inf. † Aut compoſitio iſta fit ad effectum cui
tandi pœnam criminis, & hoc exprimitur in
compoſitione, & iſto caſu nulli dubium eſt,
ꝙ reus ꝑ iſta verba cenſeī fateri delictū: qa
vr̄ timere pœnam ſibi inferri, quam nemo ti
mere debet, niſi ille q̄ eſt peccator, & in cul-
pa: vt not. in l. 1. in princ. ff. de iuſt. & iur. & ꝑ
ꝯn̄s iſto caſu euitare nō poterit aliq̄ infamię
notam, ſaltem facti. per quam grauatur eius
opinio apud graues, & honeſtos viros. vide
3 Bart. in d. l. infamem. & d. l. q̄n. † Et ideo ſit
bene cautus aduocatus, vel procurator, qui
hēt clientulum ſuum incarceratum, vel ſub fi
deiuſſore obnoxium, q̄ cœpit ꝑ compoſitio
nem illam à curia, & illius moleſtijs liberari,
vt bene forment dictam compoſitionem. &
aduertant diligenter ad rōnem ſiue cauſam
compoſitionis, q̄ exprimit vt nullam faciant
mentionem de pœna, neq; de crimine ſaltē
diſpoſitiue, ſed ſolum aſſertiue, & ſub gn̄ali-
bus verbis, dicendo, qa Titius reperit incar
ceratus, ſiue inquiſitus, & ſub fideiuſſore de-
tentus ꝓ tali aſſerto crimine. ſ. furti, homici
dij, vulneris, inſultus, & ſimilium, vt dr̄ perpe
trati in ꝑſonam vel in bonis Sempronij, vt
dn̄t, qđ tn̄ eſſe verum ꝑ dcm̄ Titium expreſ
ſe negaī, nihilominus qa dictus Titius eſt ꝓ
ſuis negocijs grauiter occupatus, vel eſt de
ꝓximo receſſurus ad longinquas partes ibi
diu moraturus: vel eſt debilis, infirmus, pau
per, aut aliam ſimilem iuſtam cauſam expri-
mere, idcirco cupiens rebus ſuis quiete vaca
re, & ab hmōi moleſtijs criminalis curiæ, &
actis iudicialibus liberari infraſcriptam cō-
poſitionem deuenit cum Magnifico, & excel
lentiſſ. viro Do. N. Præſide, ꝑtore, vel iudice
vt ſolueret centum fiſco, & libereī ab oī inq
ſitione. & ꝓceſſu p̄ſentis cauſæ. vide Bart. in
d. l. ſi reus paratus. & d. l. infamem. & l. q̄n,
& Spec. in tit. de off. om. iud. §. 6. ver. & gn̄alr̄.
& in tit. de præpara. iudicio. ver. circa iudicē.
& in tit. de teſte. §. 11. verſ. fin. vbi dicit, ꝙ iu-
dex ſi viderit expedire ꝯcordiā, poterit q̄q;
partes terrere vt deueniaī ad compoſitione:
vide tex. in c. fi. de tranſac. & in c. 2. de pœn.
4 & 17. q. 4. q̄ ſubdiaconum. † Aut nos loqui
mur de compoſitione priuata, q̄ fit ſolum cū
parte, paciſcendo cum illa, & ſi compoſitio
iſta fiat ſuper crimine famoſo, & reus incur-

rit infamia, quia per hoc videtur fateri delictum. & ille eſt caſus in d.l. qui. ff. de his qui no. inf. & l. athletas. §. fi. eo. tit. & ibi Bar. hoc tñ limitandũ puto qñ iſta ꝯcordia fieret priuatim, & extra iudicium ignorante iudice, & curia, ſed ſi fieret in iudicio mediante iudice, poſtq̃ ꝓceſſerat prior compoſitio cum curia, & fieret ad effectum eximendi reum ab ipſis vexationibus, & moleſtijs iudicialibus, non crederē q̃ iſto caſu reus incideret in aliq̃ infamiã p̃ ea q̃ ſupra diximus in p̃cedẽti mẽbro, vide Bar. in d.l. ſi reus paratus, & in d.l. inf.

1 *Compoſitio an ſit valida cum fiſco abſque partis aſſenſu facta.*

Compoſitio, & pecunia ipſa media fiſco ſolutæ ſuccedunt loco pœnæ.

2 *Compoſitio extraiudicialiter fieri poteſt iudice abſente, cui non præiudicatur.*

1 QVinto q̃ro, † an valeat compoſitio facta cum fiſco vel curia ſine ꝯſenſu partis oſſenſæ. Rñ. aut nos loq̃mur de intereſſe fiſci quo ad pœnam criminis, & iſto reſpectu valet compoſitio, q̃a ſemel cũ fiſco concordatum fuit, & ſatisfactũ, & ideo non poterit iſto reſpectu amplius moleſtari. arg. l. tranſigere. C. de tranſ. & l. 4. §. ait prætor. ff. de re iud. ca maxime rõne, q̃a compoſitio ipſa, & pecuniæ, q̃ ſoluunt fiſco mediante compoſitione ſuccedunt loco pœnæ. vt l. ſi donatæ. §. 1. ff. de do. inter vir. & vxo. & dicemus infra q. ſeq. aut loquimur reſpectu partis, & ſui intereſſe, & ex quo pars huic non ꝯſenſit, non p̃iudicat ſibi quo ad ſuũ intereſſe, & poterit ꝓſequi iudicium contra ipſum,
2 † ſicut econtra, qñ compoſitio fit cum parte extraiudicialiter abſente iudice, p̃ quam nõ p̃iudicat fiſco l. qui. ff. de his q̃ not. inf. & no. in l. tranſigere. C. de tranſ. & ibi Bart. eodem modo non debet præiudicare parti qñ fuit facta cum ſola curia. arg. l. fallaciter. & l. ſeq. C. de abolitio. & ideo iſto caſu pars poterit ꝓſequi iudicium rõne ſui intereſſe, ſed reus tutus erit quo ad pœnam p̃ ea q̃ ſupra diximus, ſi vero facta fuerit cum vtroq;. ſ. fiſco, & parte, tũc tutus erit in oĩb. vt l. 1. C. de abol.

1 *Iudex ſuperuenientibus nouis indicijs an poſſit inquirere de crimine ſuper quo fuit facta compoſitio.*

2 *Abſolutus ab inquiſitione poteſt iterato repeti ſi ſuperueniant contra eum noua indicia.*

3 *Procede quando poſſit ſuper eodem crimine iam compoſito, aut aboluto.*

1 SExto q̃ro poſtq̃ reus † fecit compoſitionẽ cum curia, an iudex poterit poſtea, ſi forſan ſuperuenerint noua indicia, ſuper eodẽ crimine ꝯtra ipſum inquirere. Rñ. in hoc caſu repetenda eſt dictõ quam ſupra ꝓxime q. poſui, q̃ aut pars, & fiſcus ſimul concordati fuerunt, & nõ poterit amplius nec curia, nec priuatus ſup dicto crimine ꝓcedere d.l. 1. & l. fallaciter. C. de aboli. & p̃ Bal. in d.l. tranſigere, q̃a compoſitio, & illis ſolutio facta fiſco ſuccedit loco pœnæ. l. ſi donatæ. §. 1. de dona. inter vi. & vxo. idẽ tenet do. Pari. de Put. in tract. ſynd. in c. an facta compoſitione, fo. 51. in 2. col. aut alteri iſtoꝝ duntaxat fuit cõcordatus, & ille q̃ fuit extra ꝯcordiam, non impedit quo minus iudicium ꝓſequat̃ ſaltẽ ꝓ ſuo intereſſe: vt ſupra ꝓxime dcm eſt. arg. d.l. fallac. in prin. Sed contra p̃dicta oppono de. l. ſi cui. §. iiſdem. ff. de accuſ. & l. fallaciter. C. de aboliti. vbi ſemel abolita accuſatione vel inquiſitione, ſi poſtea noua ſupuenerint indicia, non impedit iudex quominus poſſit de nouo ꝯtra dcm reum compoſitum ꝓcedere. & eſt gl. not. in l. ſi q̃s adulter, in fin. C. de
2 adul. vbi ille † q̃ ſemel abſolutus fuit ab inquiſitione, & ꝓceſſu, ſiue ab obſeruatione iudicij, non eſt tutus quo minus ſi poſtea ſuperuenerint noua indicia, curia non poſſit iterũ ꝯtra ipſum ꝓcederi, de quo, late diximus ſupra in tit. de aboli. in q. 2. Solu. iura illa ꝓcedunt qñ eſt facta abolitio criminis gratuita, vel quam reus purgauit indicia p̃ torturã, & ſic qñ fiſcus nihil ꝯſecutus fuit ꝓ pœna vel loco pœnæ, nos aũt loquimur in caſu i quo facta fuit compoſitio, & ſoluta pecunia fiſco, q̃ loco pœnæ ſuccedit vt d.l. ſi donatæ. §. fin. ff. de dona. inter vir. & vxo. & l. ſenatus. §. ſi q̃s delatorem. & §. ſe. ff. de iur. fiſ. & hoc quo ad intereſſe publicum, & fiſci, quo aũt ad intereſſe priuatũ, nõ putarẽ illũ ẽt eſſe tutũ q̃ cõpoſuit, niſi q̃tũs cum parte ꝯcordauerit de eo q̃d ſua intereſt, & q̃tũs ꝯcernit intereſſe priuati, vt ſupra ꝓxime diximus. vide Bart. in d.l. ſi cui. §. iiſdem. Iterum opp. de. l. 1. & l.
3 fallaciter. C. de abolitio. vbi diſtinguit, † aut abolitio ꝓceſſus fuit impetrata à p̃ſide vel pretore, aut a pricipe, primo caſu nõ tollit quominus iterũ poſſit ex pricipis reſcripto ſup eo. crimine

crimine procedi, ſecundo añt caſu qñ à principe obtinuit abolitionẽ, erit tutus ꝑpetuo. Solu. ibi. loquit in ſimplici abolitione gratuita q̃ gratis fuit obtẽta, hic uero ĩ cõpõne q̃ fit ex cã oneroſa, & ideo non eſt bona ꝯña de vno ad alium, ex quo ſunt diuerſa. l. fi. C. de eod. & l. 1. C. de imp. lucrat deſcr. lib. 12.

1 *Reus pro quibus criminibus relaxari poſſit ſub fideiuſſoribus.*

2 *Iudex retinens paratum praſtare fideiuſſorem idoneum, in ſyndicatu conueniri poteſt actione iniuriarum.*

Mulier honeſta in leuibus delictis non debet perſonaliter detineri.

3 *Mulieres impudica, & inhoneſta etiam pro leuibus detineri poſſunt criminibus.*

Reus non relaxatur fideiuſſoribus, ſi crimen atrox ſit.

4 *Membrorum ſuorum nemo eſt dominus.*

5 *Reus an poſſit relaxari fideiuſſoribus, ſi pœna ſit arbitraria.*

6 *Reus an poſſit fideiuſſoribus relaxari ſi indefectum pœna pecuniaria eſſet imponenda corporalis. & num. 7.*

8 *Iudex an poſſit nobilem magna conditionis de aliquo crimine delatum ſub cautione relaxare donec proceſſus fiat.*

9 *Iudex circa cuſtodiam, & modum detentionis reorum amplum habet arbitrium.*

De fideiuſſoribus reorum.

SVpra proxime vidimus de cõpoſitionibus pœnarum, primã ſpeciem relaxationis reorum qñ de crimine nondum plene conſtat, vidẽdum eſt modo de alia ſpecie relaxationis, q̃ fit dum crimen eſt dubium, & iudex eſt in actu inueſtigandi veritatem, quæ fieri ſolet mediante fideiuſſore præſtito ꝓ reum de ſe repñtando toties quoties fuerit req̃ſitus, vel de non recedendo ex certo loco ſine iudicis licentia, ſicut de non exeundo de ciuitate, oppido, caſtro, aut palatio prætoris, & de ſoluẽ-
1 do pœnam. † Videamus nunc ꝓ quibus delictis ſit relaxandus reus ſub cautione prædicta, & dic, aut ſumus in criminibus in q̃bus venit imponenda dũtaxat pœna pecuniaria, quo caſu aut reus fuit ꝯfeſſus, vel plene conuictus, & non debet relaxari, ſed detineri donec ſoluat pœnam l. ſi non ꝯfeſſus. ff. de cuſt. reo. aut non fuit ꝯfeſſus, neq; ꝯuictus, & debet relaxari præſtita idonea cautione de ſe repñtando, vel de nõ recedendo ex certo loco, vt dicit Bar. in d. l. 1. ff. de cuſ. reo. vbi poſt Iac. de Are. declarat iſtum art. reducendo ad practicam. pro quo facit tex. in l. fi. C. eo. tit. & l. 1. & l. ſi quis. ff. eo. tit. in q̃bus iuribus in affectu diſponitur qđ in criminib. illis, in quibus uenit imponenda pœna pecuniaria, reus debet pſtito idoneo fideiuſſore relaxari, & ratio eſt, quia pœna ipſa pariformiter ſatiſfieri põt fiſco ꝑ fideiuſſorem, ſicut ꝑ ipſum, & principalem arg. l. deniq;, & l. ſeq. ff. de ru. ſi.
2 †Quinimò ſi iudex vellet retinere eum q eſt paratus ꝓſtare idoneũ fideiuſſorẽ, poſſet agi ꝯtra ipm in ſyndicatu actione iniuriarum. vt not. Bar. in l. ſi vero ꝓ ꝯdẽnatione. §. 1. ff. q̃ ſatiſd. cog. Fallit regula iſta qñ reus non hrẽt fideiuſſorem idoneũ, quia tunc detineri poterit ſm Bart. in d. l. 1. ff. de cuſt. reo. & in d. l. ſi vero. §. 1. Mulier añt honeſta in cauſis criminalib. ſi crimen ſit leue, vel de non atrocioribus, non debet pſonalr̃ detineri, neq; incarcerari, ſed fideiuſſorib. relaxari, ſi habeat facultatem fideiubendi, ſi uero non hrẽt fideiuſſorem ſilr̃ non detinetur, ſed ſtatus ſuæ iuratoriæ cautioni, & relaxaĩ. Si aũt crimen eſſet de atrociorib. tunc non incarceratur apud uiros, ſed intruditur in monaſterium, vel aſſiſterium cuſtodiẽda, vel apud honeſtas matronas ꝯſeruatur, ita dicit tex. not. in auth. vt nulli iud. §. neceſſ. verſ. ſi vero crimen. tranſlata in auth. nouo iure. C. de cuſt. reor. Hoc tñ intellige de mulierib. honeſtis,
3 & q̃ honeſtam uitam agunt. †Mulieres vero impudicæ, & inhoneſtæ non hñt iſtud priuilegium. ita dicit Bart. in d. auth. ut nulli iud. d. §. neceſſ. uide Bal. & Doct. in d. auth. nouo iure. Qñ vero crimẽ eſt atrox, vel eſt tale de quo venit imponẽda pœna corporalis, ſiue corporis afflictiua, iſto caſu non debet reus rlr̃ fideiuſſorib. relaxari, ſed pſonalr̃ detineri. rõ eſt, ne eludaĩ iudicium, ſi poſtq̃ repertus fuiſſet culpabilis fugã arripet, iudicium eluderet, qm̃ huic pœnæ corporali non põt ꝑ aliũ, q̃ ꝑ ipmmet reum principalẽ ſatiſfieri, etſi fideiuſſor expſſe ſe obligaſſet ad pœnã corporalẽ, & diceret velle ſubire pœnam in corpore ſuo in euentũ in quẽ delatus curię
4 repiretur culpabilis, non põt, † q̃a nemo eſt dñs membrorum ſuorum. l. liber hõ. & ibi Bar. ff. ad l. Aq l. & uide Bart. in d. l. 1. ff. de cuſt. reo. & uide 23. q. 5. de occid. & cap. ſi non licet. & cap.

c.cum homo. in quibus quidem iuribus habetur quod quando ſumus in huiuſmodi criminibus, in quibus venit inferenda pœna corporalis, fit diſtinctio perſonarum pro modo facultatum, dignitatis, honoris, criminis qualitate, innocentia rei, & ſimilibus, ſecundum quod dicit tex. in l. 1. ff. de cuſt. reo. & ſecundum iſta iudex arbitrabitur, an reus ſit detinendus in carceribus, vel in palatio militibus cuſtodiendus, vel fideiuſſoribus cõmittendus, qui erunt fideiuſſores nõ de repręſentãdo, ſed deſiſtẽdo in incerto loco, & nõ recedẽdo ab illo, aut in vinculis conijciendus ſecundum quod declarat Bart. dicendum illud Iac. de Are. in d. l. 1. in 2. col. & ſic iudex ſecundum qualitates, & conditiones iſtas arbitrabitur modum detentionis ipſius rei, ſecundum quod conſiderat I.C. in d. l. 1.

5 † Aut ſumus in crimine ex quo venit imponenda pœna arbitraria, & iſto caſu an reus ſit fideiuſſoribus relaxandus vel non. Bart. in d. l. 1. ff. de cuſt. reo. dicit, quod aut delictum eſt adeo turpe quod veriſimile eſt iudicẽ impoſiturum pœna corporalem, & iudicatur ſicut de pœna corporali ſimpliciter, & ideo non erit fideiuſſorib. relaxandus. d. l. 1. ff. de cuſt. reo. aut veriſimile eſt iudicẽ arbitrari debere pœnam eſſe pecuniariã, & poterit relaxari. d. l. ſi vero pro condemnatione. §. 1. ff. qui ſatiſd. cog. quia illo caſu iudicatur de eo ſicut de crimine pro quo venit imponẽda pœna pecuniaria ſimpliciter d. l. ſi vero. & vide Bart. in d. l. 1. ff. de cuſt. reo. quod tamen non ita diſtincte loquitur. Sed quęrit quid ſi in defectũ pœnæ pecuniariæ venit imponenda corporalis an tũc poterit ſub fideiuſſoribus relaxari. & concludit quod nõ videtur, deinde dat modũ, & cautelã quõ poſſit relaxari vide ibi per eũ. Bald. aũt in d. l. nullus. C. de exhi. reis aliter diſtinguit, & clarius ac copioſius dicẽs.

6 † Quod aut ſumus in crimine ex quo venit imponẽda pœna ordinaria, aut extraordinaria, & arbitraria. Primo caſu quando ordinaria, & determinata, aut eſt pœna corporalis aut pecuniaria, ſi corporalis non erit fideiuſſoribus relaxãdus, imò detinẽdus, & cuſtodiendus in carcerem d. l. nullus. in fi. & l. ſi quis in ea. C. de cuſt. reo. & l. 1. ff. eo. tit. quando aũt eſſet confeſſus delictũ aut legitime conuictus, nõ ſolũ eſt detinẽdus, ſed etiam in vinculis conijciẽdus, & ſupponẽdus, donec feratur ſententia, & mandetur executioni. d. l. nullus. in prin. & l. ſi confeſſus. ff. eo. tit. ideo tũc nõ eſt fideiuſſoribus relaxandus, quia fugiẽdo poſſet illudere pœnã, & iudicẽ ſimul, quando non eſt in poteſtate fideiuſſoris ſoluere iudicatũ, & ita dicit Bald. & in d. l. nullus. Si aũt eſt imponẽda pecuniaria, aut reus eſt confeſſus delictũ, aut conuictus, & tunc non eſt relaxandus, ſed detinendus, & confeſſim condemnandus d. l. 1. & fi. C. de cuſt. reo. & l. ſi confeſſus. ff. eo. tit.

7 † Aut non confitetur ſed negat, & debet fideiuſſoribus dimitti, qui debẽt promittere de repręſentando illũ, & de ſoluendo pœnam delicti pro quo detinetur, vt d. l. 1. ff. de cuſt. reor. & ex hoc not. quod Bald. vult quod ille tex. in d. l. 1. ff. de cuſt. reor. intelligatur etiam de fideiuſſore præſtito ſe repręſentando, & ſoluendo pœnam licet Bart. ibi dicat quod lex illa debet intelligi de fideiuſſore præſtito de non ſeparando ſe nec recedendo de certo loco. Quæ intelligentia Bart. mihi videtur quod nimis reſtringat tex. Et ideo mihi magis placet intellectus Bal. vel dic quod intelligitur de vtroque, ex quo tex. ſimpliciter loquitur, nec magis ſe reſtringit ad vnam ſpeciem fideiuſſoris quam ad alteram, imò ſecundum declarationem gl. in verſ. fideiuſſoribus, videtur intelligere potius de fideiuſſore de repręſentando ſecundum quod ipſa exemplificat. ſ. quando crimen eſſet leue, ſed pro leui crimine videtur venit imponenda pœna pecuniaria, ideo fit relaxatio ſub fideiuſſore de præſentando, vt d. l. fi. C. de exhib. reis. & l. 1. ff. de cuſt. reo. nimis enim durum eſſe videtur, quod quis detineatur in palatio vel in alio loco, ex quo recedere non poſſit pro tã leui crimine, quia videretur detineri in carceribus, ex quo locus ille pro carcere habetur, vt not. Ang. in l. 2. C. de exhib. reis. & Paris de Put. in tract. ſynd. in c. an poteſtas quẽ aliquẽ tenebat arreſtatum. ſ. 29. in ma carcerationis. vide gl. in d. l. 1. ff. de cuſt. reo. in ver. vel ſibi. quæ hoc idem tenet. Et clarius hoc ſentire videtur quod tex. loquatur de fideiuſſore de repræſentando, dum allegat tex. in l. cum clericis. §. 1. & § ipſe vero. C. de epiſ. & cler. qui tex. proprie loquitur de fideiuſſore de repręſentando, & ſtando iuri, & iudicatum ſoluẽdo ſub certa pœna ſi recte inſpiciatur. Tertio vero caſu, quando ſumus in pœna arbitraria. & iſto caſu dicit Bald. conſiderandum eſſe criminis qualitatem, loci conſuetudinem, & conditionem perſonę l. quid ergo. §. pœna grauior. ff. de his qui not. inf. vnde ſi veriſimile eſt, quod pœna ſit corporalis, idẽ iudicatur quod de ordinaria corporali, ſi vero conſideratur quod ſit pecuniaria, idem ſeruatur quod in pecuniaria ordinaria.

8 † Poſt prędicta quæro & not. bene hanc quæ. quę ſępius

occurrit in facto. Quidam nobilis vir, & magnæ ꝯdõnis, aut diuitijs copioſiſſimus, imputatur de crimine aliquo, ex quo de iure cõi, vel ex forma ſtatutoꝝ venit imponenda pœna corporalis, citatus comparet, examinatus negat, iudex vult ipm̄ detinere donec pficiat ꝓceſſus, & purgentur indicia, iſte replicat dicendo, ꝙ eſt paratus ſeipm̄ obligare de ſe repñtando toties quoties &c. ſub pœna mille duc. &c. & de ſtando iuri, & parẽdo iudicato vel dicit qđ vult præſtare idoneam cautionẽ de ſe repñtando vt ſupra. quęritur an iudex poterit illum relaxare ſub tali fideiuſſione, vel propria obligatione, & vr̄ dicendum qđ non, quia cum ſit pœna corporalis, poſſet illudi iudicium, vt ſupra proxime diximus, & not. in d. l. 2. C. de cuſt. reo. & l. fin. C. de req. re. Contrariũ tñ dicendũ eſt, & iſta eſt veritas, ꝙ iudex ꝓ criminis qualitate, & magna pſonæ ꝯdõne, ꝓ dignitate, vel innocẽtia poterit arbitrio ſuo detentionem ipſam moderari, & dcm̄ nobilẽ dimittere, aut ſub ꝓpria iuratoria, aut ſub fideiuſſoris obligatione de repñtando, vel de nõ diſcedendo ex certo loco, ſm qđ notat Bart. in d. l. 1. ff. de cuſt. reo.

9 † Concludendum eſt igr̄ ꝙ iudex circa cuſtodiam, & modum detentionis ipſoꝝ habet magnũ arbitrium à lege, ut dicit I. C. in d. l. 1. ff. de cuſt. reo. dũ dicit ꝙ de cuſtodia reoꝝ ꝓconſul exiſtimare ſolet an in carcerem ſit recipienda, vel militib. tradenda, aut fideiuſſoribus cõmittenda, vel ſibi, qđ eſt qñ fidei ꝓpriæ obligationis ipſius rei iudex ſtare intendit, qđ facere põt ut dixi, ꝑ arbitrium qđ habet à lege, & hoc fit aut ex criminis leuitate, aut pſonæ nobilitate, dignitate, uel grauitate, ſeu ꝑ ampliſſimas facultates, quibus ꝯiecturis veriſimile eſſe vr̄ ipſum reum non fugituꝝ, nec iudicium deluſuꝝ, ut d. l. 1. & l. non oẽs. §. à Barbaris. ff. de re mil. & l. cum clericis. §. 1. & §. ſeq. C. de epiſ. & cler. & ꝑ Bald. & Ang. in d. l. 2. C. de exhib. reis.

1 ☞ *Iudicis arbitrio remittitur qualiter reus cuſtodiatur.*
2 *Innocens præſumitur cuius nocẽtia nõ probatur.*
3 *Modus rei cuſtodiendi ſecundum criminis qualitatem committitur iudici.*

1 IVxta prædicta ſucceſſiue † quæro. Quid ſi iſte nobilis, vel ditiſſimus, vt ſupra fuerit delatus de crimine graui, ex quo uenit imponenda pœna mortis, non tñ eſt de atrocioribus, & dicat nolle incarcerari, ſed habere palatium, vel vnam cameram in ipſo palatio loco carceris. & ibi ꝑ milites cuſtodiri, vel præſtare idoneas cautiones de non diſcedendo ex loco pdicto, donec fuerit cõpletus ꝓceſſus, an iudex poterit, ſine ſcrupulo iuſtitiæ illi cõplacere, & br̄ dic ꝙ ſtãd remittit arbitrio iudicis, q bñ ꝯſiderare debet criminis qualitatẽ, pſonæ ꝯdõnem, & illius innocentiam vel culpam, q̃ ꝯiecturari pñt ex qualitate indicioꝝ. ſi. n. viderit indicia eſſe leuia, vel ꝓcedere à maleuolis, & ſuſpectis pſonis, poterit ꝯiecturari potius ꝓ innocentia, q̃ ꝓ crimine ipſius detenti, & ꝑpea iſto caſu poterit retineri in palatio, vel in aliqua camera cum cautione, vel cuſtodia militũ. & hoc eſt qđ dicit tex. in d. l. 1. vel ꝓ innocentia pſo-
2 næ, & ibi gl. † q a potius pſumendũ eſt pro eius innocentia, q̃ pro culpa, q a de bono viro bonũ pſumendum eſt l. non oẽs. §. à Barbaris. ff. de re mil. & ꝑ Bart. in l. ſi cui. §. eiſdẽ ff. de accuſ. & ꝑ Abb. & Can. in c. afferte, de præſump. ſi uero delatus ſit magis ſuſpectus de crimine, vel q a indicia grauius ſtringunt ꝯtra ipm̄, vel quia alias cõmiſerit ſimile delictum, & ſimilia: & tunc non debebit ipſum extra carceres detinere, ſm ꝙ ꝯcludit Bar. &
3 Doct. in d. l. 1. † Pro quo facit l. Diuus. la 1. ff. eod. tit. & l. 1. §. ſi quis in ea. & l. fin. C. eo. tit. in quibus omnibus iuribus cõmittitur iudici cuſtodiendi modus ſm criminis qualitatem, cuius arbitrium in his plurimũ verſat quemadmodum in exñtia, & grauitate indicioꝝ ad torturam, ut l. 1. in princ. ff. de qõ. & ꝑ Bart. in l. fin. ff. eod. tit. & diximus ſupra. lib. 4. in prin. & l. teſtiũ. §. tu magis. ff. de teſt.

De fuga incarcerati.

NVnc uidendũ eſt de fuga reoꝝ, & in iſto tit. nigrum erit gñalius rubro, iuxta notata ꝑ Doc. in rub. ff. ſol. mat. nam in ꝓceſſu tractabit de fuga carceratoꝝ, & illoꝝ quoq; qui nondũ fuerunt incarcerati. Et quis plures ſint fugaꝝ ſpẽs, de illa tñ reoꝝ fuga qui criminis occaſione ꝓfugerũt hic tractandum erit, & iſta eſt duplex, qdam q̃ fit ante incarcerationẽ, qdam vero q fit poſtq̃ quis eſt intruſus ex ipſis carceribus. Videamus primo de illa quæ fit anteq̃ quis ſit incluſus in carcerẽ, & ꝓ faciliori doctrina figurabo caſum.

1 Fuga

1 *Fuga ante incarcerationem an faciat criminis probationem.*
Probatio plena an inducatur ex fuga.
2 *Probatio ſemiplena tantum ex fuga inducitur.*
3 *Fuga quandoque in delictum imputatur.*
4 *Fuga quandoque ad probationem alterius criminis inducitur.*
5 *Fuga officialis publici quid operetur.*
6 *Fuga ſola nonnunquam in criminalibus plenam facit probationem.*
7 *Fuga eius qui carceribus fractis aufugit plenam probationem facit.*
8 *Fugitiuus non præſumitur qui ſtatim ſponte ſua reuertitur.*
Latitans in domo an dicatur fugiſſe.
9 *Reus iurans ſe veritatem dicturum, an poßit de mendacio puniri ſi mendacium dixerit.*
10 *Fugiens præſentiam iudicis ſamẽtis nõ punitur.*
11 *Malum ſemper præſumitur de malo iudice.*
12 *Appellare præſumitur qui ad ſuperiorem iter aggreditur.*
13 *Fugiens ex camera vel palatio poteſtatis in quo detinebatur, pro confeſſo habetur.*
Fugitiui an ſint ad ſententiam audiendã citãdi.
14 *Reus carceratus oſtium apertum reperiens non habetur pro confeſſo ſi fugerit.*
15 *Fugiens de licentia cuſtodis non habetur pro confeſſo.*
Fugiens ex carcere priuato non habetur pro confeſſo.
16 *Carceres publici qui ſint, & qui priuati.*
17 *Latitans domi ne capiatur an fugiſſe dicatur.*
18 *Debitor qui ob multa debita iam contracta fugit ſi reuerſus cum eis tranſigat, an poßit per vnum ex illis ob fugam præcedentem vt ſuſpectus capi.*

1 QVæro primo, † An fuga quæ fit ante incarcerationem, faciat ꝓbõnẽ criminis aduerſus fugientem. Titius reperitur occiſus de nocte, ignoratur quis illum occiderit, & qui fuerunt eius ſocij, aut fautores. Mæuius, & Sempronius poſtq̃ dcm̃ homicidium ſcm̃ eſſe dr̃, a ciuitate fugam arripuerunt, & neſcitur ex qua cã, quæritur an ipſa fuga ꝓbet illos eſſe iſtius criminis reos, & ſi non ꝓbatur plene, an ſaltem ex dicta fuga ſemiplena ꝓbõ oriatur. Rñ. dixerunt quidam ꝙ ex fuga hmõi inducitur plena ꝓbõ, ex quo fuga ipſa eſt maleficium. l. deſertorem. §. deſertor. ff. de re mil. & l. quis ſit fugitiuus. §. apud Labeonem. ff. de
ædil. edic. & l. impuberib. ff. de ſuſp. tut. & ibi Bartol. & idem Bart. in d. l. deſertorem. §. 1.
2 † Quidam alij dixerũt, ꝙ ex fuga non inducitur plena, ſed tm̃ ſemiplena ꝓbõ, ut eſt gl. in l. admon. ff. de iureiur. & gl. in l. in bonæ ſi dei. C. eod. tit. c. fin. de ſucc. ab int. & cap. fi. de iureiur. & ibi p Can. Quidã alij dixerũt qd̃ fuga de p ſe in cauſis criminalib. nullã facit ꝓbõnem plenã, neq; ſemiplenã, ſed ſolum quandã ſuſpicionem, ita qd̃ fuga ſola nõ facit indicium ad torturã. & adducunt text. in l. vnica. C. de rap. virg. vbi dr̃, ꝙ ꝯtra raptores fugientes, ſi poſtea capti fuerint poſt legitimas, & iuri cognitas ꝓbõnes ſine tori pſcriptione, duriſſimis pœnis afficiantur, cum tex. ibi poſt fugam requirat exactiſſimas, ſiue clariſſimas ꝓbõnes: ſequitur ergo qd̃ fuga nullam facit ꝓbõnem, ita tenet Saly. in d. l. vnica. Circa q̃ br̃ dicendũ eſt, quia cupio me expedire ſm̃ qd̃ eleganter nota Bart. in d. l. admon. ff. de iureiur. & in l. lege Corn ff.
3 ad Syll. † ꝙ qñq; fuga imputatur alicui ad delictum, & ſic fuga eſt ipm̃ delictum, & tunc ꝓbata fuga, ꝓbatũ eſt delictũ, & ita intellr̃ tex. in d. l. 3. §. deſ. & §. emanſ. ff. de re mil. & l. qs ſit fug. §. apud lab. ff. de ædil. edic. Qñq; fuga non inducit vt delictum principalr̃, ſed ad ꝓbõnẽ alterius delicti, tũc ſi q̃ de ad ꝓbationẽ alterius criminis ꝓbandi ſufficit ſola ſuſpicio. ſicut eſt in ſuſpecto tutore, & iſto caſu ſilr̃ ꝓbatũ eſt delictũ, qd̃ ꝯſiſtit in ſola ſuſpicione, & ita intellr̃ tex. in d. l. impub. in fi. ff. de ſuſp. tut. & l. locoꝝ. C. de omni ag. deſ.
4 lib. 12. † Qñq; fuga inducitur ad ꝓbõnem alterius criminis, in quo requiruntur plenæ & ordinariæ ꝓbõnes vt l. ſciant cuncti. C. de prob. c. in literis. de teſt. & cap. licet clamor. eod. tit. & tunc per fugam non fit plena ꝓbõ. ſed nec ſemiplena, ſed qualisqualis pſumptio ſiue ſuſpicio, ut l. lege Corn. ff. ad Syll. l. 1. C. de rap. virg. & ibi Cyn. Bald. Saly. hoc idẽ tenẽt. & Bal. i l. 1. ĩ 5. col. C. de ſer. fu.

Cõcluſio ergo regularis ſit iſta, ꝙ quotieſcũq; fuga non inducit ut delictũ principal̃r, ſed ad ꝓbõnem alterius criminis, ad qd̃ ꝓbandum reqrunt ordinariæ ꝓbõnes, ut l. 1. C. de rap. virg. & l. fin. C. de ꝓbat. c. in literis, de teſt. tunc fuga non facit plenã neq; ſemiplenam ꝓbõnem, ſed facit quãdam ſuſpicionem d. l. 1. C. de rap. virg. & l. in l. Cor. ff. ad Syll. & Bar. in l fi. ff. de q. & per ea q̃ diximus ſupra, & notant Mod. practici in eoꝝ

tract. maleſ.de quibus late memini ſupra in
5 tit.de qõ.& tort.q.3.in mā indicioꝝ.† Quæ
qdem ↄcluſio fallit primo in oĩbus officiali
bus publicis, ſiue ſint officiales q pſunt iuſti
tiæ,ſiue pſunt adminiſtrationi,vt in authen.
de coll.§.ſup hoc.& l.3.C.de exac.trib. lib.
10.qui iſti ſi tpe ſyndicatus vel quo reddere
debent rõnem adminiſtrationis ſuæ auſuge
rint de loco in quo offm geſſerũt,illoꝝ fuga
facit ſemiplenam pbõnem rĩ:vt d. authen.
de coll.§ ſup hoc.& §. ſi qs aũt.& ĩ auth. vt
iud.ſine quo.ſuffra.§ neceſſitatem,& in au-
then. de exhib. reis.§.ſi vero.ẽt qdam,ita ꝙ
pcedente fuga hmõi actor eius aduerſarius
non cogiť facere alias pbões de his quę pe
tit:ſed ſolo eius iurm ſtať, quo iũcto cum fu
ga officialis,induciť plena pbõ,vt ĩ d. iurib.
6 † Qñq; vero induciť plena pbõ criminis cõ
tra reum pp odium fugæ, vt eſt caſus in l. ſi
apparitor.C.de coart.lib.12.vbi dr, ꝙ ſi ap-
paritor pendente iudicio ↄtra ipſum tpe ſyn
dicatus,ſiue reddendæ adminiſtrationis au-
fugerit, iudex debet ↄtra ipſum emittere edi
ctum peremptorium,vt compateat ad ſe de
ſendendum,quo non comparẽte poterit fer
re ſnĩam ↄtra ipſum ẽt abſentem,& nota, ꝙ
ibi eſt caſus ſingularis , ꝙ in cauſa criminali
ferť ſnĩa ↄtra abſentem,& ↄtumacem,& ſu-
ga hr p plena pbõne,cuius ↄtrarium diſpo
niť de iure cõi l.abſentem.ff.de pœn. & l.1.
& fin.ff.de requir.reis.& l. in l. Corn. ff.ad
Sylla.& l.1.C.de rap.vir.cũ ſi. Qñq; aũt nõ
ↄtra ipſum fugientem,ſed contra alium.ſ.re
ceptatorem hunc fugitiuum ex fuga pdicta
induciť plena pbõ,vt l. conſiliarios.C.de aſ
ſeſſo & ibi Bart.& l.3.C.de exact.tribut.lib.
7 10.† Secundo, fallit in eo q fractis carcerib.
cum ↄſp.ratione auſugit, cuius fuga plenam
facit pbõnem contra ipſum,vt l.in eos.ff.de
cuſt.reo.& latius declarabitur infra eo. loco
ſuo. Hæc tñ exceptio ſiue fallẽtia prior limi
tať pluribus modis,vt non pcedat, & primo
qñ qs auſugit aĩo reuertendi , & deinde re-
uerſus fuit ſponte, qa nõ ſubijciť pœnis pdi
ctis,nec fuga inducit pbõnem contra ipſum
iſto caſu vt d.l.deſertorem.§.1.& ibi gl.ff.de
re mil.& d.l. qs ſit fugitiuus . in princ. & §.
apud Labeonem.& ibi Bart.ff.de ædil. edic.
Sed qualr pbabiť ꝙ habebat aĩum reuerten
di? dic,ꝙ p teſtes,qa forſan anteq̃ fugeret ,
declarauit aĩum ſuum coram teſtibus,ꝙ di-
ſcedebat aĩo reuertendi.iuxta not.p Bart.in
l.1.§.ſi qs ipſi ptori.ff.de oper.no.nũc.ſi ve-
ro p teſtes id pbari non põt,ↄſideratur ↄdõ
pſonæ an ſit nobilis, honeſta, & legalis, vel
potius vilis,& ſuſpecta,& ſm illius ↄdõnem
iudicare fugam,vt l.non oẽs.§. a Barbarijs.
8 ff.de re milit.† Item attendit an ſit diuturna
vel breuis abſentia,qa ſi cito reuerſus fuerit,
pſumiť ꝙ auſugerit aĩo reuertẽdi. put reuer
ſus fuit:aut diutius ſtetit abſens,& pſumiť ꝙ
aĩo fugiendi , & non reuertendi receſſerit d.
l.deſertorem.§.emanſor.& ibi gl.& Bar. qui
hoc bene notant. & d. l. qs ſit fugitiuus . in
princ.& idem tenet.Bal.in l. 1.in 5.col.C.de
ſer. fug. Secundo limitať,vt non pcedat qñ
qs auſugeret aut latitaret cautus in domo ,
non eundo p vrbem, nec apparendo in pu-
blicum poſt formatã inqſitionem,aut poſtq̃
curia cœpit ↄtra ipſum pcedere,qa iuſte ti-
met q timet pſecutionem curiæ.ita no.dicit
Bar.arg.illius text.in l. 1.in fi.ff.de bon.eor.
q ante ſent.&c.vbi dicit ꝙ fuga aut latitatio
iſto caſu ꝙ non fieret,ſi adhuc nulla eſſet for
mata inquiſitio vel accuſatio,vel anteq̃ curia
cœpiſſet ↄtra ipm pcedere,qa ſi tunc auſuge
ret fuga illa faceret indiciũ ↄtra ipſum , aut
ſaltem induceret ſuſpicio, vt l.lege Corn. ff.
ad Sylla.rõ eſt;qa iſto caſu non ex alia cauſa
q̃ ppria criminis ↄſcientia auſugiſſe pſumiť,
ita dicit Bart.in d.l. 1 .quam doctrinam dili-
genter not.qa non reperi alibi, & eſt magni
9 effectus,cuius l. arg.dixerunt qdam . † Qđ
reus q iurauit ſup inquiſitione dicere verita
tem, & poſtea dixit mẽdacium vt ſaluaret vi
tam,qa negauit oĩa ↄtenta in ea vera eſſe,ꝙ
licite potuit hoc facere vt mortem euitare ,
qa iura pmittunt vnicuique citam,& ſangui
nem pprium quouis modo redimere,& nõ
tenebiť de periurio,vt no.in d.l.1.ff.de bon.
reo.&c.vide Alex.in apoſtil.Bart.d.l.1 .in ſi.
vbi dicit ita fuiſſe ↄſultum p plures peritos
Doct.pdicta tñ intellige eſſe vera qñ eſt cri-
men tale ex quo venit imponeda pœna ſan
guinis.vt l.trãſigere,& qđ ibi no.gl. & Bal.
C.de tranſacti.& d.l,1.ff.de bo.reo.&c. Ter
tio limitať pdicta exceptio, qñ ↄſtabat ꝙ qs
debebat capi de facto,qa tũc licet auſugere ,
& euitare violentiam facti,& tũc fuga pdicta
nõ operať aliqd ↄtra ipſum,ita dicit d.And.
de Iſern.in conſt.rt g.in c.vt participatio , vt
refert,& ſequiť d.Par.de Put.ĩ tractatu ſynd.
in c.an iudex.fol.52.in 2.col.in volum.meo.
10 † Quarto limitatur, vt non noceat fuga,qñ
quis

quis aufugit præſentiam ſæuientis iudicis, q conſueuit eſſe multum crudelis cum ſubditis ſuis, & in quo plus ſæuitiæ q̃ iuſtitiæ reperit ineſſe, iſtæ.n.dr̃ iuſtus timor, & fuga. iſto caſu dr̃ eſſe facta ex iuſta cauſa, ita dicit idem And.de Iſer.in conſt.reg.in c.grandis, & c.pœnã eo℞.& do.Luc.de Pœn.in l.ſi colonis.C.de agri.& cenſi.lib. 12. vbi dicit ꝙ ſi qs timet ſæuitiam impij iudicis in quo nulla eſt iuſtitia, ſed tota crudelitas, aufugeret ex curia in qua tenebaẽ aut cuſtodiebat detentus,non debet hñ ꝓ ꝯfeſſo,† qa de malo iudice malum pſumendum eſt l.ſi qs p impreſſionem .C. qđ met.cauſa.arg.l.non oẽs.§.à Barbaris.ff.de re mil. Pro quo facit ẽt quod no. Bar.in d.l.1.§.ſi qs ipſi ptori.ff.de oper. no.nunc.vbi dicit,ꝙ ille q oino aut ꝓbabiliter timet pœnitẽtiam iudicis dubitans ne cõtra ipſum inuitum inſeuiat, actus ille q fiendus erat coram iudice,ſufficit ſi fiat corã vicinis,& amicis.idem tenet Par. de Put.in dicto ſuo tractatu ſyndic. in d.c.an iudex.qui demum offert bonam cautelam officiali. cuius fuga faceret ꝓbõnem ꝯtra ipſum,vt quotieſcunq; videret officiales ſyndicatores ſibi inimicos,& ſuſpectos,iter arripiat ad ſuperiorem cum ꝓteſtatione,ꝙ non intendit p illũ receſſum arripere fugam,vt fugiat iuſtitiam. ſed accedere ad ſuperiorẽ vt audiaẽ in cauſa

12 ſua ꝓ iuſtitia ſine ſuſpicione.† Nam q arripit iter ad ſuperiorem,vr̃ appellare,& acceſſus ille loco appellationis hr̃ ſm Hoſt. in c. vt debitus.de app.de quo Bal.dixit eſſe text. in l.ſed ſi p ptorem §.fin.ff.ex quib.cau. maior.& aliqđ p Bar.in d.l.1.§.ſi qs ipſi ptori. de ope.no.nun.Sequiẽ nunc ſecũda exceptio declaranda,qñ fuga fit ex carceribus,quo caſu fuga facit plenam ꝓbõnem, vt ſupra diximus,imò facit fugientem hñ ꝓ ꝯfeſſo crimẽ illud,ꝓ quo detinebaẽ l.in eos.ff.de cuſ.reo. adeo ꝙ iudex poterit ferre ſniam ꝯtra fugiẽtem, ac ſi fuiſſet vere ꝯfeſſus in iudicio, ẽt ꝙ ſit abſens,ita ſentit gl.& Bar.in d.l.in eos,vt ſequaẽ ꝯfeſſionis effectus:& eſt text.in l.ſi apparitor.C.de coharta.lib.12.qđ not.vt dixi qa eſt caſus exceptus ꝯtra regulã iuris cõis, vt abſens ꝓ crimine dãnari poſſit d.l. abſen

13 tem.ff.de pœni. cum ſim. † Qđ dcm̃ amplia vt ꝓcedat ẽt in fugiente ex aliqua camera, vel ex palatio ptãtis in quo detinebaẽ ſub cuſtodia.ita tenendum eſt arg.illius text.d.l.in eos . qa loca ipſa,ſiue palatiũ dr̃ eſſe carcer, qñ qs detineẽ in eo de mãdato iudicis: vt eſt tex.& ibi notant Doct.in l.1.ff.de cuſto.reo. vide Ioan. And. in addi.ad Spe.in tit. de præſum.§.ſpecies.ver.violẽtia. Vbi vult,ꝙ ẽt arrectatus in ciuitate aut palatio ꝓ crimine, ſi fugit in arreſto,habeaẽ ꝓ ꝯfeſſo,vide ipſum, q copioſe narrat iſtam mãm in d.addit.Qui qrit an ſit neceſſe dictos fugitiuos citare ad ſniam qñ ſunt abſentes.& ꝯcludit demum, ꝙ non:ꝯtra quem vr̃ eſſe tex.in d.l.ſi apparitor.C.de cohart.lib.12.vbi abſens p fugam. citandus eſt ad ſniam edicto peremptorio, vt infra certum terminum compareat, quo elapſo,& non comparente,iudex poterit ferre ſniam ꝯtra abſentem,& hoc vr̃ eſſe magis tutum ꝓ ſnia,vt p edictum ſaltem citenẽ, vt l.ꝑperandum.C.de iud.qđ tenet ẽt gl. in d. l.ſi apparitor.ideo cogita.Hęc ẽt exceptio recipit nonnullas limitationes,&primo vt nõ ꝓcedat qñ qs eſſet incarceratus ꝓ inquiſitione gñali,ſed ſolum qñ ex ſpeciali inquiſitione, & pro certo crimine.ita ſinglr̃ limitat Bal.d.l.in eos.in conſ.230.lib.1. qđ incipit primus qõnis atticulus vbi dicit d.l. in eos. ita dr̃e intelligi ſm ꝙ refert Ioan. And.in d. addi.de qua ſupra.Secũdo limitaẽ,vt nõ procedat d.l.in eos, niſi fuga ipſa facta fuerit cũ ꝯſpiratione prius habita in carceribus cum ſocijs,hoc modo hr̃ ꝓ ꝯfeſſo alias non vt dicit Bal.in d.conſ.230.† Tertio limitaẽ,vt nõ ꝓcedat illa diſpõ niſi qñ interuenit fractura carcerũ,alias ſi ſine fractura aufugiſſent: qa exiuerunt p feneſtras,aut p oſtium:vt qa inuenerunt oſtium apertum, vt latius infra dicet,nõ haberenẽ ꝓ ꝯfeſſis.ita limitat Bal. in d.l.pen.in d.cõſ.qui dicit ita tenere Guil. de Cun. in l.ſuccurrit.ff.ex qui. cau.maior. idẽ tenet Bald.in l.in bonæfidei in 11. col.C.de iureiur. vbi dicit ẽt ꝙ fuga incarcerati non ꝓbat ꝯtra ptãtem vel iudicem ſeu officialẽ. Quarto limitaẽ, vt non habeat locum in eo q aufugit aĩo reuertendi,& deinde ſponte rẽuerſus fuerit, qa ille non hr̃ ꝓ ꝯfeſſo,nec incurrit pœnas de qbus i d.l.in eos.Qũo aĩt, & qualr̃ cognoſcaẽ ꝙ fugiens habuerit aĩum reuertendi, ſatis plene dcm̃ fuit ſupra co. in ꝓcedenti excep.in 1.fallen.Quarto limitatur d.l.in eos,vt non ꝓcedat qñ fugiens inuenit oſtium carceris apertum, ita notanter declarauit Ang.illum text.in l.verum la 2.ff.de effrac.ſm ꝙ refert idem Ioan. And.in d.apo. de qua ſupra,vide aliam apoſt.ad Bar.in l.1.

ff.de bo.cor.&c. † Quinto limita vt non hã beat locum d.l.eos . qñ q̃s aufugit de licẽtia cuſtodis:q̃a iſto caſu tenebit̃ cuſtos, & nõ ip ſe fugiẽs,ita tenuit Guil.de Cu.in l.quoties. C.de exac.trib.lib. 10.& Bal.in l.ad cõmentarienſem.eo.tit.vide Ioan. And.in d. addit. &facit tex.optimus in l.ꝯſiliarios.C.de aſſeſ ſo. Sexto limita,vt duntaxat habeat locũ in eo q̃ aufugit.ex publicis carceribus,non aũt in eo q̃ ex priuatis carceribus aufugeret,ita dicit Guil.de Cug.i d.l.ſuccurrit̃. Bal.ẽc ibi, ſm qđ' referunt Iaſ. & q̃dam alij Mod. in l. admonendi.ſuper gl. in ver.fuga.ff.de iure-
16 iur. † & notat ꝙ publici carceres nõ ſolum dñr illi q̃ fortibus clauibus aperiunt̃, & hñt ꝑpetuos cuſtodes , verũ ẽt dici pñt carceres publici aliqua alia camera in palatio ꝑtãtis , imò totũ palatium,qñ ꝑtor vel iudex ſtatue ret alicui locum ꝓ carcere,q̃a carcer publicus dr̃ locus ordinatione, & decreto iudicis deputatus,in quo cuſtodiat̃ perſona, ſicut eſ ſet palatiũ ꝑtãtis,arx,vel alia domus,vt notant Doct.in l. 1.ff.de cuſto.reo. & ideo ſi tyrannus vel alia priuata ꝑſona caperet aliquẽ & violenter detineret in aliqua arce,vel ẽt in carceribus q̃ ſolent eſſe publici:nihilominus iſto caſu dñr carceres priuati , quia deſtinati ſunt ꝑ hoiẽm nullam hñtem iuriſdictionem ſuꝑ hoie capto.vide Bal.in d.l.ſuccurritur.&
17 Bar.& Doct.in l.2.ff.de priua.car.†Sed quæ ro,q̃d ſi aliq̃s latitat,& nõ apparet in publi- cum ne capiat̃,ne dicat̃ fugere,dic ꝙ non ita dicit Bal.in l.1.in 3.col.C.de ædil.actio. cui ꝯcordat dem̃ Bart.in l.1.in fi.ff.de bon.eor. &c.in 2. membro ſuæ diſtin. Et q̃d ſi mulier aufugit de carceribus cauſa euitandæ libidi nis? dic ꝙ non hr̃ ꝓ ꝯfeſſa ſm Bal.in d.l.1.in 3.col. Et q̃d ſi aliq̃s fuit accuſatus ꝙ ꝓduxit falſum inſtrm̃, & dum ꝯtra notarium q̃ de il lo rogat' fuerat,ꝓcederet̃ de falſo, notarius aufugit , an fuga notarij noceat parti, & in quo,vide Io. And.in d.addi.de qua ſupra. Et no.vnum qđ' dixit gl.no.in auth.de exhi.re. §.ſi vero ẽt q̃dam.vbi dixit arg.illius text. ꝙ ſi famulus aut ſeruitor aufugerit, aut receſſe rit a dño ſine licentia, ꝙ omnia bona q̃ defi ciunt in domo patroni, ꝑſumunt̃ à dicto ſer
18 uitore fugiente furto fuiſſe ſubtracta. † Poſt hæc q̃ro q̃d ſi vnus aufugit ꝑꝑ multa debita ꝑ ipſum ꝯtracta , q̃a timebat ad inſtantiam creditoꝝ incarcerari,deinde reuerſus cũ oĩbus vel maiori parte ꝯcordauit , an poterit poſtea ꝑ aliquem ex illis creditoribus,aut ꝑ alios creditores poſteriores rõne ꝑcedenẽs fugæ capi,vt ſuſpectus de fuga? Doct.in d.l. admonendi,in gl.magna.in verſ. fuga. tenẽt ꝙ ſic,vide latius ibi,ꝑ quo facit text.in l.nõ oẽs.§.à Barbaris.ff.de re mil.&ꝑ hęc ſum ex peditus de iſta mã fugæ,de qua vide late per Doct.maxime Mod.i d.l.admon.& q̃dam ꝑ Alex.i apo ad Bar.i d.l.1.ff.de bo.eo.q̃ ante ſen.&c.& i l.in eos.ff.de cuſt.reo.& Io. Anã addi.ad Spe.i tit.de ꝑſum.§.ſpẽs.ver.violẽta.

De calumniatoribus.

POſt carcerum liberationem vtile eſt vide re de calumniatoribus,q̃ falſas vel calum nioſas accuſationes aut q̃relas ꝓponunt ad uerſus innocẽtes,qualr̃ de ipſoꝝ calumnia cognoſcat̃,& q̃bus pœnis puniendi ſunt , ꝓ cuius faciliori notitia bñ figurabo caſum.Titius à tribus nocturno tp̃e inſultatus fuit,& tribus vulneribus ꝑcuſſus , Sempronius qui alias ipſius Titij inimicus dicebat̃ hac de cã, vel ꝑꝑ alias ſuſpiciones captus,& incarceratus fuit, & inſtigante Caio ꝯſanguineo vel amico vulnerati , ꝯtra Sempronĩũ ꝓceſſum fuit in cauſa, ẽt vſque ad rigoroſum examẽ incluſiue, ſed q̃a. d. Sempronius in veritate iſtius criminis innocens erat , inſtetit fortis ad omnem paragonem,quem cum iudex in nocentem cognoſceret,abſoluit,& à carceribus liberauit, nihilominus q̃a in dictis carceribus ꝑ plures dies ſtetit incluſus , & magnas expenſas fecit,& calumnias d.Sẽpronij ꝑtendit ſe paſſum fuiſſe, & vult ꝓponere cõ tra d.Caiũ accuſationem,aut q̃relã calũniæ.

1 *Iniuriam carcerũ,& torturã paſſo, quo ſubueniantur remedio aduerſus calumniatorem ſeu delatorem eius.*

2 *Iudex reo abſoluto, de accuſatoris falſi conſilio inquirere debet.*

3 *Calumniatorum tres ſunt ſpecies.*

1 QVæritur modo quo † iure, &qua via ſuccurritur huic Sempronio contra iſtum Caium delatorem ſiue inſtigatorẽ. Reſpon. quidam dixerunt , ꝙ contra Caium procedi non põt de calumnia, q̃a non venit vt accuſator apertus, nec ſe inſcripſit ad pœnam talionis , & nulla acta in cauſa criminali facta fuerunt noie ſuo,vt l.fin.C.de accu.& l.1. in princ.ff.ad Turp.& l.2.C.qui accu.non poſ.

In contrarium eſt veritas, ꝙ imò non ſolum accuſator, ſed. & q̄relans, inſtigator, & ſolicitator cauſæ criminalis, ſiue ſit publicus, ſiue ſecretus quocunq; ꝓcedat tenet de calũnia, vt eſt tex. no. in l. 1. §. incidit, & ibi gl. & Bar. ff. ad Turp. & d. l. 1. in princ. §. calumniari, &
2 §. ſed non vtique. eo. tit. vbi dr̄ † ꝙ iudex reo abſolutio, tunc incipit de accuſatoris aut delatores ↄſilio q̄rere, quã mente, & quo aio ad accuſationem ꝓceſſerit, & ſi inuẽnerit illum calumnioſe, & doloſe ad accuſationem ipſam ꝓceſſiſſe, ſufficit, ꝙ pronunciet illum calumniaſſe, q̃uis pœnam certam non exprimat, lex tñ irrogat pœnam d. §. ſed non vti-
3 que. verſ. nam ſi q̄dem. † Et ꝓ faciliori notitia iſtius materiæ p̄mitte, ꝙ tres ſunt ſpecies calumniantium principaliter, q̄dam. n. dr̄ calumniator, q̄dam p̄uaricator, alius vero tergiuerſator. Calumniator eſt q̄ ſcienter, & doloſe falſa crimina ꝓponit in accuſatione vel inquiſitione. Præuaricator vero eſt qui vera crimina diſſimulat. Tergiuerſator aũt eſt q̄ in vniuerſum ab accuſatione recedit vt not. in l. 1. in pri. in verſ. calũniatori. ff. ad Turp. his ſic præſuppoſitis deuenio ad quæſt.

1 ☞ Calumniator an illico præſumatur qui eo ipſo quòd crimen intentatum non probauit.
Pœna calumniantis eſt ſupplicij ſimilitudo.
2 Pœna ſenatuſcon. Tur. eſt in quinque auri libris fiſco applicandis.
3 Calumniator in probatione deficiens non punitur ſi deferre tenebatur.
4 Accuſans alium de crimine non auditur, niſi cautione præſtita de lite proſequenda, & expẽſis reficiendis in caſu ſuccumbentiæ.
5 Deficiens in probatione an teneatur de calũnia, ſi per viam inquiſitionis procedatur.
6 Accuſans ob neceſſitatem officij, an puniatur de calumnia ſi in probatione defecerit.
7 Denunciantes qui tenentur, & ſi in probatione deficiant an puniantur.
8 Iudex an incidat in Turpillianum ex mero procedẽs officio, inſtigante nemine, ſi reus fuerit innocens repertus.
9 Iudex in dubio præſumitur proceſſiſſe zelo iuſtitiæ, non per calumniam aut doloſe.
10 Accuſator calumnioſus in extraordinarijs puniri poteſt pro motu iudicis.

1 QVæro an eo ipſo ꝙ q̄s † non ꝓbauit crimen q̄d intendit, dicat calumniaſſe, ita ꝙ de calumnia condemnari poſſit? quidam dixerunt ꝙ non, quia ſi iudex pronũciat in cauſa calumniæ contr̄ accuſatorem; & reliquos non ꝓbaſti, ꝑ iſta verba non dr̄ eſſe cõdemnatus de calumnia, ſed potius abſolutus, ibi dum dicit, pepercit ei &c. ſi vero ꝓnũciauerit calũniatus es, eo ipſo incidit in Turpillianum. d. §. ſed nõ utiq; verſ. nam ſi q̄dẽ. Sed ↄtra prædicta facit tex. in l. 1. §. 1. C. de aduo. diuer. iud. vbi dr̄ ꝙ eo ipſo ꝙ quis deficit in ꝓbone, dr̄ calumniaſſe, & vt calũniator ↄdemnari poterit pœna calumniæ. Quæ calumniantis pœna eſt ſimilitudo ſupplicij, vt eſt gl. in d. l. 1. C. de aduoc. &c. & ibi Bartol.
3 † Pœna vero S. C. Turpilliani eſt 5. librarũ auri fiſco applicandarũ, vt l. 3. §. fin. ff. de præuaric. & ibi gloſſ. Ad contrariũ ſupra formatũ ita rñdetur, ꝙ reperiuntur q̄dam perſonæ, q̄ cõpellunt aliqua iuſta de cauſa ad accuſandum, quarũ q̄dam ſunt, q̄ rõne ſanguinis, vt uendicent necem defuncti: ſicut mr̄ q̄ agit de morte filij, ut l. mr̄. C. de cal. & infra dicetur. Itẽ vxor de morte viri, & econtra, pr̄ de morte filij, & econuerſo. l. cal. C. eod. tit. & not. in d. l. mr̄, & ꝑ gl. in l. athletas. §. pen. in ver. ex utraq; . ff. de ijs qui not. inf. quidam ſunt qui rõne officij cõpellunt ad accuſandum, vt ſunt tutores, curatores, & ſimiles, ut l. 2. C. qui acc. non poſſ. & infra clarius dicemus, quotieſcunq; . n. ſunt hmõi ꝑſonæ exceptæ q̄ veniunt ad accuſandum ex quadã neceſſitate, ut diximus, ille excuſantur à p̄ſumpta calũmnia, & ideo eõ ipſo ꝙ non ꝓbauerint, non dñr calumniaſſe, ſed potius p̄ſumuntur erraſſe, & iuſto errore ducti fuiſſe, niſi expreſſe ꝓbetur ↄtrariũ ꝙ doloſe, & malitioſe uenerint ad accuſandum. Et ideo in iſtis perſonis qñ pronunciatum fuit. non probaſti, iudex pepercit ei, q̄a iura p̄ſumunt in eis ꝙ potius iuſto errore, & iuſta de cauſa moti fuerint ad accuſandum q̃ doloſe, vt ſupra diximus, & ꝓbat in d. l. mr̄. C. de calum. & d. l. 2. C. qui accu. non poſ. & ita intellr̄ tex. in d. l. 1. §. ſed non vtiq; . ff. ad Turp. & q̄d' ibi no. Bart. ita ẽt intelligit gl. illũ tex. in l. athletas. §. pe. in ver. vtraq; . ff. de his de qui. no. inſ. ꝙ tex. in d. l. 1. ff. ad Turp. loquitur in perſonis exceptis. tex. vero in d. l. 1. C. de aduo. di. iud. loquitur rl̄r in perſonis priuatis, & non exceptis, in quibus procedit alia regula, ꝙ eo ipſo ꝙ quis non probat, vr̄ calumniari: & iura p̄ſumunt illum calumniaſſe: & de calumia

ꝯdemnari poterit, niſi euidenter ꝓbauerit ꝙ aliqua iuſta de cauſa motus fuerit ad accuſandũ, q poſſet ipſum excuſare ab illa pſũpta calũnia. Et ideo bñ dicit Bart. in d.l.1. in prin. ff. ad Tur. ꝙ iudex debet ſtatuere terminũ huic reo, intra quẽ ꝓbet ꝙ habuerit iuſta cauſam agẽdi, intra quẽ niſi ꝓbauerit: poterit merito de calũnia ꝯdẽnari, iuxta terminos d.l.1. C. de aduo. &c. & qđ ibi no. gl. &
3 Bar. Ad ꝓpoſitũ igr̃ q̃onis noſtrę dico, † Aut iſte Sempronius eſt de pſonis exceptis q aliqua neceſſitate cõpelluñ ad accuſandum, & deficiẽs in ꝓbõne nõ pſumiẽ calũniator ſiue calũniaſſe, aut non erat de illis pſonis, & in dubio, crimine nõ ꝓbato pſumiẽ calũniaſſe. & poterit iudex ſibi ſtatuere terminũ ad ſe purgãdũ aduerſus illã pſumptione, intra quẽ niſi ſe purgauerit, poterit vt calũniator ꝯdẽnari, p ea q ſupra diximus, vide Bar. in d.l.1. § incidit. & l. in ſenatus. §. an ad eos. ff. ad Turp. Et ideo vt clarior habeaẽ notitia de pmiſſis, diſtingue ſic: Aut pceſſum fuit in cã criminis p viã accuſationis via ordinaria, & accuſatus iſto caſu, ſi eſt innocẽs, tutus erit, & poterit iure merito vindicare oẽm iniuriã q̃ ſibi inferreẽ in cauſa, q a accuſator nõ auditur, niſi prius ſe inſcribat ad pœnã talionis, vt l. ſi. C. de acc. & l. 1. in princ. ff. ad Turp. † & niſi pſtiterit ẽt idoneã cautionẽ de pſequẽdo litẽ vſq; ad finẽ, & in euẽtũ ſuccũbentiæ de reficiẽdis expẽſis, vt d.l.3. C. q acc. nõ
4 poſ. Et vtinã ordo iſte ſeruareẽ hodie in omnibus cauſis criminalibus, vt iſti ẽt inſtigatores, & ſolicitatores ita facerent, qñ procediẽ per viam inquiſitionis, quia non orirentur quotidie tot pauperũ innocentiũ clamores & querelę, q poſt multa dãna, & opprobria graueſq́. iniurias quas ſæpius patiunẽ, non cogerenẽ multas tollerare, & dãna quãpluri ma indebite ſuſtinere, & cautius diſceret viri maligni alioꝝ crimina tũ falſa tum ſimulata in iudicio ꝓponere, & in alienis calamitatibus gloriari, iuxta illud Prouerb. 17. c. malus obedit lingue inique, & fallax obtẽperat labijs mẽdacibus, q deſpicit pauperem exprobat factori eius, & q in ruina lætaẽ alterius,
5 nõ erit impunitus, & 13. dr̃. Riſus † dolore miſcebiẽ, & extrema gaudij luctus occupat. Qñque vero proceditur per viam inquiſitionis, & tũc aut per modũ querelę, & deſiſtẽs in ꝓbõne an cẽſeaẽ in dubio calũniaſſe, recurrendum erit ad illam diſtõnem de qua ſupra, aut erat de pſonis exceptis, aut non, & dic vt ſupra ꝓxime diximus. Quod aũt teneaẽ de calumnia qñ conſtat ipſum calumniaſſe, vel incidat in pœnam S. C. Turpilliani, nemini dubium eſt l.1. §. incidit. & ibi gl. & l. in ſenatus. §. an ad eos, & ibi Bart. ff. ad Turp. & diximus ſimiliter ſupra eo. Idem dicendum eſt de inſtigatore, & illo qui ſolicitat in cauſa contra aliquem, vt illo deficiente in ꝓbõne, non euadat calumniantis pœnas, vt eſt caſus in d.l.1. §. incidit. & ibi Bar. ff. ad Turp. & l. in ſenatus. § an ad eos, eo. ti. vbi proprie loquiẽ qñ proceditur in crimi-
6 ne via extraordinaria p inquiſitionẽ † Aut ꝓcediẽ ad inſtantiã fiſci vel illius ꝓcuratoris, & qdam dixerunt ꝙ ille in dubio excuſatur à pſumpta calũnia pp neceſſitatem officij. ſicut tutor, & alij ſimiles, de quibus ſupra in d.l.2. C. qui acc. non poſ. ſed ſi appareret de illius calumnia ꝙ doloſe, & calũnioſe egit, non euitabit pœnas pdictas, vt d. l. in ſenatus. §. an ad eos, & ibi Bar. ff. eo. ti. vbi loquiẽ ẽt de iudice q teneẽ de calũnia, qñ doloſe, & calũnioſe egit ꝯtra reũ, ad q̃ facit notata p Bart. in l. ſi poſtulauerit. §. ſi. ff. de adult. vbi ſi ꝓcurator fiſci fecit torqueri ſeruũ alienũ nullã hñs cauſam, ex qua tortura ſeruus deterioratus fuit, dr̃ ibi ꝙ fiſcus, & ꝓcurator teneñ ad æſtimationem ſerui ipſi dño, & ad oĩa dãna q̃ occaſione pdicta paſſus fuerit, vide ibi, & vide Gãd. in tract. maleficio. in tit. qualiter cognoſ. de malef. p denunc. & infra
7 ꝓxime dicam. † Qñque proceditur ad denũciam officialis publici, prout ſunt Bononi. ex forma ſtatutoꝝ in ciuitate officiales, q dãqui dñr magiſtrales, & in qualibet capella deputaẽ vnus, in comitatu vero ſunt maſſarij, ſiue ſaliuarij in qualibet villa ſiue cõi, & iſti tenentur denunciare curiæ oĩa maleficia quæ fiunt in ſua capella, vel in ſuo cõi reſpectiue, quæritur modo ſi aliqua denunciatio p officialẽ facta fuerit ꝯtra aliquẽ de crimine nõ vero, & ſic iniuſta & mendoſa, an ille denũciator teneaẽ de calumnia, & incidat in Turpillianũ. dic, aut ꝯſtat de illius calũnia, & dolo, & nulli dubium eſt ꝙ teneẽ, vt l. in ſenatus. §. an ad eos, & qđ ibi not. Bart. ff. ad Turp. aut ꝯſtat de illius innocentia, quia deceptus fuit ſeu aliqua alia iuſta cã, & non teneẽ, vt d.l.1. in princ. & §. ſed non vtiq;. ff. ad Turp. aut ſumus in dubio, & excuſaẽ ratione officij à pſumpta calumnia, q a quidq́d facit,

ſac:t,illud agir ex neceſſitate officij l.2. C.q
accuſ.nõ poſſ.l.2.§. ſi publico,& ibi Bart. ff.
de adulc.& d.l.1.§. ſed non vtique,ſm Bart.
ibi,& Bart.in l.in ſenatus.§.an ad eos. in fi.
eo. tit. vbi expreſſe ponit caſum,& ita deci-
dit, qđ maxime eſt verũ qñ aliqua p̃cedeb.it
indicia,ſecus ſi nulla,quia tunc non euitaret
aliqualem infamiam ſaltem facti,vt l.ob hęc
8 verba,& quod ibi not.ff.de infam.† Qñque
aũt inquiſitio reperitur formata per iudicẽ
ex mero officio, & ex illo mero offo ꝓcedit
in cauſa,nemine querelante vel inſtigãte,&
iſto caſu crimine non ꝓbato, q̃rit an iudex
incidat in Turpillianũ,& teneať vt calũnia-
tor,breuiter dicas, aut ꝯſtat ꝙ iudex ꝓceſſit
nimis animoſe,& doloſe in cauſa,nullis vel
leuiſſimis,& inanibus iudicijs p̃cedẽtibus,&
nulli dubiũ eſt,ꝙ teneť de calũnia, & incidit
in Turpilianũ, & patiť oẽs pœnas ac ſi eſſet
mere priuatus,qñ ꝯſtat de dolo ipſius,ita di
cit expreſſe Bart.in d.l.in ſenatus .§.ad eos .
ff. ad Turp. aut ꝯſtat de ius bona iuſtitia, &
ꝙ ex iuſta , & rõnabili cauſa motus fuit ad
inquiſitionẽ, & ꝓceſſum ꝯtra inquiſitũ ꝑꝑ mul
ta indicia q̃ ꝯtra ipſum aderãt, & nõ tenebiť
de calũnia , imò p̃ſumptio iuris erit ꝓ eo ꝙ
motus fuerit ad litẽ zelo iuſtitiæ ꝓut ipſe te
neť,& nõ ꝑꝑ calũniã d.l.2.§.ſi publico.ff.de
adulter.l.2.C.q accuſ.nõ poſſ.& l.ꝯgruit. &
9 l.obſeruandũ.ff.de off. præſ. † aut ſumus in
dubio, & iſto caſu ſilř potius præſumitur ꝙ
zelo iuſtitię q̃ dolo, & calũnia proceſſerit in
cauſa.& ꝙ fecerit ꝑꝑ neceſſitatẽ officij.d. l.
2.C.q accuſ.non poſſ.& l.2.§ ſi publico .ff.
de adulter.& not.Bart.in d. §. an ad eos . &
Bart.& Bal.& Doct.in l.1.C.de pœna iud.q
male iud.Alex.in l.1.ff. de iuriſd. oium iud.
qđ maxime p̃ſumendum eſt attenta ꝯdõne
perſonæ ipſius iudicis l.non oẽs.§.à Barba-
ris.ff.de re mil.& attenta ẽt ꝯdõne ꝑſonę in
quiſitæ, & nã cauſæ , & attenta ẽt qualitate
iudicioꝶ iuxta not.in l.reſpiciendũ .§.delin
quunt.ff.de pœn.& l.aut facta.eo.tit.cũ mul
tis ſimi.Et not.inquãtũ diximus ſupra ꝙ ca
lũniæ pena eſt ſimilitudo ſupplicij criminis
obiecti.d.l.1.& ibi gl.C.de aduoc.diuer.iud.
hoc eſt verũ i iudicijs criminalib.ordinarijs .
10 †Secus aũt erit in extraordinarijs,qa in il-
lis calũnioſus puniẽdus erit ꝓ motu iudicis,
ita dicit gl.quam ſequiť Bart.in d.l.1. §.ſed
non vtique,in fin. ff. ad Turp. Qũo aũt, &
qualiter probeť calumnia , & qualiter pro-
cedať in cauſa calũniæ,& q̃ probationes re-
quiruntur,& multa alia circa illam mãm, vi
de late Bart.in d.l.1.in princ.ff.ad Turp.

1 ☞ *Accuſator quocunque nomine cenſeatur de ca lumnia condemnatus ad expenſas etiam dam nari debet.*

2 *Condemnatio expenſarũ fieri debet in cauſis cri minalibus parte petente, ſicut in ciuilibus.*

3 *Iudex maleficiorum licet principaliter non poſ ſit cognoſcere de cauſis ciuilibus, poteſt tamen incidenter.*

4 *Reus abſolutus an ad ſolas agere poßit expenſas cauſa calumnia omiſſa.*

De expenſis,damnis, & intereſſe.

POſtremo videndum eſt quibus modis
prouideatur reo innocenti vt releue-
tur indemnis à tot damnis expenſis,
& intereſſe quæ paſſus fuit in dicta incarce-
ratione, & cauſæ proſecutione vſque ad fi-
nem, circa quæ repetendus eſſet caſus ſupra
figuratus in tit. ꝓximo ꝓcedenti,& ſucceſſi
ue omnes diſtõnes, & membra quæ ibi po-
ſuimus hic inſerenda eſſent q̃ tñ cauſa bre-
1 uitatis omitto , † Concluſio ergo ſit iſta , ꝙ
in oibus caſibus in qbus,accuſator,delator,
inſtigator,querelãs,procurator fiſci aut ſyn
dicus, qui denunciauit vel ipſemet iudex no
tať , & ꝯdemnať de calũnia in omnibus illis
caſibus inſtãte reo innocente poterit iudex
ꝯdẽnare reũ calumniæ in expẽſis,vt expreſſe
& no.tenet Bart.in d.l.1.in prin.in fi. come
ti.ff.ad Turp.q poſt quorundã Doc. opi. q
2 tenebant ꝯtrariũ illis ꝯſutatis ꝯcludit † ꝙ in
omnibus cauſis criminalibus ſiue ꝓceſſum
fuerit ꝑ accuſationẽ ſiue ꝑ inquiſitionẽ , aut
alio quouis modo fieri debet parte petente
ꝯdemnatio expenſaꝶ , ſicut in cauſis ciuili-
bus, de qbus dicit eſſe caſum in l.fi. ſm vnã
lec.C.de fru.lit.expen.circa q̃ vide latius ibi
per eum . Quæ quidem expenſæ peti pote-
rũt , aut offõ iudicis nobili humiliter implo
rato anteq̃ feratur ſnĩa abſolutionis vt vni-
co ꝯtextu ferať ſuper vtroq; aut iure actio-
nis intentando nouũ iudiciũ , vt dicit Bart.
in d.l.1.in prin.vbi vide latius dicta per eũ ,
& ꝓbat tex.in l.3.C.qui acc. non poſ. in fi.
& l.interdum.§.q furẽ.ff.de furt.& ibi dicit,
3 † nota qđ licet iudex maleficioꝶ nõ poſſit
cognoſcere de cauſis ciuilibus, eſt verũ prin
cipaliter,incidẽter tñ bene poterit cognoſce
re cauſas ,

re cauſas, quæ deſcédunt ex crimine ſicut eſt reſtitutio rei furto ſubtractæ, Item expenſas factas in cauſa poterit illas cognoſcere, & reũ in eis condemnare, & taxare, vt dicit ibi Bar. & vide Bart. in l. ſi poſtulauerit. §. fi. ff. de audul. vbi dicit, q̃ ibi eſt quaſi caſus quod in cauſis criminalib. victus victori ꝯdemnatur in expen. vide Innoc. in c. cũ oporteat. in fin. magnæ gl. de accuſ. & ꝑ Abb. & Cano. in c. calũnia, extra de pœ. †Sed quęro an reus ab
4 ſolutus poterit agere ad expenſas duntaxat quas fecit, & omittere cãm calũnię. credo, q̃ ſi quia, iſtæ ſunt cauſæ ſeparatæ ſm̃, q̃ dicit Bar. in d. l. 1. in prin. ff. ad Turp. tñ ad hoc vt poſſit obtinere ſniam ĩ cauſa expẽſaꝝ oportet, q̃ ꝓbeẽ calũnia accuſatoris, qua ꝓbata iudex poterit ex offõ ſuo ipm̃ punire de calũnia, vt l. 3. C. q accu. nõ poſſ. & hoc idem vr̃ eſſe de mẽte Bar. in d. l. 1. in vlt. q. ff. ad Turp.

PERVTILIS, ET QVOTIdianus *tractatus de tormentis, ſiue de indicijs, & tortura: Per præſtantiſſimum ac eminentiſſimum ea ætate doctorem dom. Guid. de Suzaria Mãtuanum, cum addit. dom. Ludouici Bolognini Bonon. V. I. D. clariſſ. equitiſq; digniſſ. in almo Bonon. ſtudio Anno D. 1388. Ad magnificos dominos. d. prætores, & eorundem aſſeſſores ac iudices ad maleficia deputatos.*

SVMMARIVM.

1 *Iudex torturus reum, iuris, & humanitatis meminerit, nec repente ad tormenta procedere debet, ſi veritas impoſiti criminis, alia quauis via leuiori poſſit erui.*

2 *Quæſtio, ſeu tortura non ex leui cauſa, aut pro quolibet crimine eſt indifferenter proponenda.*

Indicia non qualibet ſunt ad torturam ſufficientia.

3 *Tortura repeti non debet quis, niſi duobus concurrentibus.*

Tormenta reo ea ſunt moderatione inferenda, vt tortus aut innocentiæ, aut certe ſupplicio cõſeruetur ſalutis.

4 *Quæſtio, inquiſitio quædam dicitur, cum tormentis, & dolore corporis, facta eruendæ veritatis gratia.*

5 *Quæſtio fieri dicitur per tormentum quaſi torquens mentem.*

6 *Iudex carcerato, qui torqueri non poteſt, alimenta denegare non debet.*

7 *Ferula in pueris, cenſetur quædam tortura.*

8 *Torqueri poteſt in caſu quolibet, cuiuſcunque ſit conditionis, aut ſtatus.*

9 *Torquendi non ſunt, qui in dignitate conſtituti ſunt.*

10 *Statu liber improprie dicitur, cui libertas in tempus certum, vel ſub conditione certa relinquitur.*

11 *Seruus quando, & contra quẽ torqueri poſſit.*

12 *Minor quatuordecim annis non debet torqueri, poteſt tamen ferula vel corrigia cedi.*

13 *Ferula minoribus datur, vt veritas ſciatur, ſed non vt condemnatio ſequatur.*

14 *Decrepitus non eſt torquendus, & quæ dicatur decrepita ætas.*

15 *Decrepitus in crimine læſæ maieſtatis, & hæreſeos torqueri poteſt.*

16 *Iudices eminentiſſimi, milites, decuriones, & eorum filij, nequaquam ſunt torquendi.*

17 *Torquens in dignitate conſtitutum in caſu non excepto in eo, ſcilicet quo torqueri non debebat, capite plectitur.*

18 *Clerici, & presbyteri, an, & quando ſint torquendi.*

19 *Quæſtio qualiter, & quo debebat moderamine fieri.*

20 *Iudicis æqui arbitrio relinquitur, & quando, & qualiter quis torqueatur.*

21 *Iudex in dubio modum torturæ non præſumitur exceſſiſſe.*

22 *Tortura quo ordine ſit applicanda, ſi plures torquendi ſint.*

Pater, & filius quando torquendi veniunt, à filio in patris præſentia eſt inchoandum.

23 *Fœmina quare prius torqueri debeat quàm maſculus.*

24 *Torqueri debet prius, qui veritatẽ nouit melius.*

25 *Iudex qualiter, & quo ordine, debeat reum interrogare.*

26 *Reus ex cauſa ciuili, & criminali poteſt torqueri, ſi alias veritas non poſſit haberi.*

27 *Tortura communiter in ciuilibus cauſis non eſt admittenda.*

28 *Indicia ſufficientia, & veriſimilia quæſtionem præcedere debent, neque enim in omni cauſa, aut qualibet perſona eſt proponenda.*

29 *Confeſſio facta in tortura ſine indicijs veriſimilibus nulla cenſetur etiam ſi extra tormenta ratificetur.*

30 *Indicia qualia ad torturam requirantur, iudicis arbitrio committitur, & num. 35.*

Iudican

Iudicantis arbitrio relinquitur quidquid à iure non determinatur.

31 Iudex prudens circa indicia indaganda ſolerter inſtare debet contra delatum de crimine.

32 Conuerſatio mala eſt mala operationis, & conſcientiæ deprauatæ indicium.

33 Indicia contra delatum ſumi poſſunt ex conſtantia, vel trepidatione.

34 Opera hoīs attenduntur ex præteritæ geſtis.

36 Iuuenis cum puella repertus, vel de domo eius exiens, ſuppoſuiſſe præſumitur.

37 Furtum feciſſe an præſumatur is penes quem res ſubtracta reperitur.

Fama malæ alicuius de præterito, facit eum malum præſumi, in eodem genere mali.

38 Iudex in quibus delictis ad torturam promptior eſſe debeat.

39 Mortuus iuxta domum Titij repertus, an præſumatur à Titio occiſus.

40 Fuga quando indicium ſufficiens præbeat ad torturam.

41 Indicium conſurgit, ſi poſtquam dominus locutus eſt in aure famuli, ipſe famulus aliquod crimē commiſerit.

42 Fama publica à fide dignis orta perſonis, indicium ad torturam tribuit.

Confeſſio ſocij in crimine indicium ad torturam cenſetur præſtare.

43 Quæſtionis, ſeu torturæ effectus quis ſit.

Confeſſio rei ſtatim in cauſa criminali non præiudicat ei, nec plenam facit probationem.

44 Confeſſio in ciuilibus, in quibus differens ſit à cōfeſſione facta in criminalibus.

45 Confeſſioni in tormentis, vel eorum formidine emanatæ, non creditur.

46 Confeſſio rei de crimine, an debeat ratificari, vel reiterari antequā poſſit condemnatio ſequi.

47 Conuictus de crimine non poteſt appellare, poteſt tamen confeſſus confeſſionem ratificare, aut reuocare.

48 Confeſſio ſponte facta, poteſt ſtatim ratificari, vel reuocari, ſed ea quæ in tormentis fit, non ſtatim ratificari debet.

49 Defenſio non eſt deneganda ſponte confeſſo.

50 Torto contra alium confeſſo, quando credatur.

51 Tortus de ſe confeſſus, de alijs interrogari non debet.

52 Torqueri cōtra alios in quibus caſib. quis poſſit.

53 Inculpati, ſeu accuſati à torto, an ob huiuſmodi præſumptionem poſſint torturæ applicari.

54 Inculpatio ſola à torto facta, non facit indiciū ſufficiens ad torturam.

55 Inculpatus à torto, an ſaltem poſſit ſubijci torturæ, ſi ſit malæ conuerſationis, & famæ.

56 Accuſatus de furto, ſi tortus confiteatur, an poſſit torqueri pro alijs furtis, de quibus contra eum non habentur indicia.

57 Quæſtio an poſſit alicui repeti ſine nouo indicio.

58 Iudex dolo malo, & ſine cauſa, quæſtioni, ſeu torturæ aliquem applicans, capite punitur.

59 Tortura, & repetitio eiuſdem non niſi legitime fieri debet.

60 Iudex quid facere debeat, torto dicente ſe nihil ſcire, & nil dicturum etiam ſi per decennium torqueretur.

61 Indicia dicuntur noua, quæ à primis differunt ſpecie, vel ſubſtantia.

62 Reus petens defenſionem contra indicia ad torturam, an ſit audiendus.

63 Reo ante torturam aduerſus indicia cōtra eum recepta datur defenſio.

64 Princeps poſt ſententiam latam, ad cōfeſſionem factam in tormentis, defenſionem concedit, ſi de innocentia damnati conſtiterit.

65 Defenſio nullatenus eſt deneganda reo, etiam ſponte, aut coacte confeſſo.

66 Teſtis tortus, & in tortura confeſſus per errorē an poſſit ante ſnīam ſuum errorem reuocare.

67 Defenſionis facultas ante pœnæ impoſitionem nemini debet denegari.

Defenſio, & probatio vſque ad ſententiam fieri poſſunt.

68 Confeſſio in tormentis facta, & ſtatim reuocata, an poſſit aliquid operari in præiudicium cōfitentis.

69 Confeſſio metu tormentorum facta abſque perſeueratione, nullo modo præiudicat.

Tortus confeſſus per diem naturalem quieſcere debet antequam confeſſionem ſuam ratificet.

70 Confeſſio torti, nullis, vel non legitimis præcedentibus indicijs, eſt nullius valoris.

71 Confeſſio ſponte facta, nullis etiā indicijs præcedentibus, eſt valida, quam ſequi pōt condēnatio.

72 Confeſſio quo in tormentis facta dicatur.

Percutere, & frameam vibrando minari, paria ſunt.

73 Confeſſio quæ fit apud tormenta, in tormentis cēſetur facta.

74 Quæſtio ſeu tortura etiam dicitur, ſi in turri recluſo alimenta denegentur.

75 Detentus in carcere vt ſiti moriatur, torqueri dicitur, & ſi confiteatur eius confeſſio nulla erit.

76 Territio ſeu timor leuis non inualidat confeſſionem de crimine delati.

77 Confe

77 *Confeſſio facta ad verba iudicis dicentis reo, aut confitere, aut ad tormenta duceris, quando valeat.*
78 *Reus confeſſus, ad quem locum duci debeat in cõfeſſione perſeueraturus.*
79 *Interuallum confeſſionis, & reductionis rei ad perſeuerandum quantum eſſe debeat.*
80 *Quæſtio quibus præſentibus fieri debeat.*
Aduocatus in examinatione non poteſt præſens eſſe, licet bene in iuramenti delatione.
81 *Liber homo in quibus poſſit torqueri caſibus.*
82 *Homo liber, & in ſe, & in alios, ex aliquo crimine delatus, torqueri poteſt.*
83 *Liber poteſt torturæ ſubijci indifferenter.*
84 *Principales perſonæ ſunt etiam ad veritatem eruendam, quæſtioni ſupponendæ.*
85 *Iudex in tortura modum excedens, & membra delati debilitans an & quo iure teneatur.*
86 *Propinquus propinquum corrigendo modum excedens tenetur.*
87 *Iudex in torquendo modum excedens non tenetur l. Corneliæ de ſicarijs.*
88 *Iudex modum in torquendo excedens, non iudex, ſed priuatus eſſe fingitur.*
89 *Torto in tortura deficiente, non tenetur iudex, ſi indicia præceſſerint.*
90 *Teſtis vnicus an faciat indicium ad torturam ſufficiens.*
91 *Infamis teſtis indicium ad torturam non facit, debet enim teſtis fama eſſe integra.*
92 *Teſtis ſolus de viſu non facit indicium.*
93 *Quæſtio, ſeu tortura an poſſit dari, maleficio tantum per famam probato.*
94 *Dictum vnius teſtis cum fama, indicium ſufficiens præbet ad torturam.*
95 *Fuga fugientem ſuſpectum monſtrat.*
96 *Poteſtas habens arbitrium procedendi ſecũdum ſuam conſcientiam, an poſſit ſupplere defectum probationis indicij.*
97 *Iudex vigore arbitrij ſibi dati poterit torquere ad dictum vnius teſtius de viſu deponentis.*
98 *Præſumptio iuris, violenta dicitur, & quid operetur.*
99 *Indicia indubitata quæ dicantur, & quando quis torqueri poſſit, ſtatuto ſtante quòd nullus ſine indicijs indubitatis torqueatur.*
100 *Indicia plura probata an, & quando faciant vnum indicium indubitatum.*
101 *Præſumptio violenta contra aliquem, quòd quempiam occiſi fecerit, qualiter probetur.*
102 *Cauſa criminalis præſumptionibus, & argumenti cognoſci poteſt, & terminari.*
103 *Probationes diuerſi generis non iunguntur ad condemnandum in criminalibus.*
104 *Milites noſtri temporis an poſſint q̃ſni ſubijci.*
105 *Milites hodierni, per plateas quotidie ocioſi, torturæ poſſunt applicari ſicut alij priuati.*
Milites noſtri temporũ pro debito contractus, vel vltimæ voluntatis carcerari nequeunt.
106 *Inſignia ſola militia non faciunt quæ militum gaudere priuilegijs.*
107 *Presbyteri non ſunt torturæ ſupponendi, licet bene clerici de iure ciuili.*
108 *Iudices, & aduocati an poſſint ſubijci q̃ſtioni.*
109 *Aduocati nec de iure nec de conſuetudine poſſunt torqueri.*
110 *Conſiliarij ciuitatum de iuris ſolennitate torqueri non debent, decuriones enim dicuntur.*
111 *Iudex conſiliarios torquens, ſeu decuriones capite punitur.*

Guido de Suzaria.

De quæſtionibus plenius tractaturus videndum eſt quid ſit quæſtio. Quæ perſonæ poſſint torqueri, & quæ non. Et quo debeat inquiſitio, ſeu quęſtio fieri, ſeu quo moderamine, & quo ordine ſint hñda tormenta, ſeu homines torquẽdi. Ex quibus cauſis, & quæ oporteat pręcedere quæſtionem, & quis ſit effectus q̃ſtionis. Denuo formabo quaſdã vtiles, & quotidianas q̃ones ſuper p̃dictis, & vt iudicibus immodice ſæuientibus aliqua tẽperies imponat, vt C. de cuſt. reo. l. 2. Prænotabis quinq;
1 magralia ad hunc tractatũ. †Primum, ꝙ iudices q̃ de aliquo hr̃e q̃onem intendunt, ante oĩa iuris, & humanitatis ꝯſideratione habeãt, vt non facile ad tormẽta procedãt nec repẽte, quantumcũq; adſint veriſimilia argumẽta, ſi aliqua leuiori via põt obiecti criminis, prius veritas reperiri. ff. de quæſt. l. diuus 1. & 2. rñſo, & l. edictũ. & C. eo. l. quoties. ff. de rei ven. l. ſi poſſeſſor. & not. ff. pro ſoc. l. ſi
2 inter §. idem rñdit in gl. ord. † Secundũ eſt notãdũ, ꝙ ex qualibet leui cauſa, nec ꝓ quolibet crimine, nec indifferenter de qualibet ꝑſona hñda eſt qõ. d. l. edictũ. Tertium notãdũ eſt, ꝙ non q̃libet indicia ſunt ſufficientia ad tormẽta hñda, q̃ a tũc torquẽdus eſt reus cũ ſuſpectus eſt, & indicia p̃ceſſerint, veriſĩlia talia, ꝙ ſola quaſi torquẽdi confeſſio de eſſe
3 videat. l. 1. & 2. rñſo. ff. de quæſtio. † Quartũ notandum eſt, ꝙ in quæſtione nõ eſt aliquis repeten

repetendus niſi duo concurrant.ſ.φ noua ſuperuenerint indicia,& φ tortus in fortitudine corporis animiq. durauerit, vt ff.de qõ.l.vnius.§.1.Quintum notãdum eſt,φ iudices hoc temperamẽtum teneant, vt tormẽta nõ ſumãt de aliquo in immẽſum, nec quãta poſtulauerit accuſator,ſed pout moderatę rõnis tẽperamẽta deſiderãt,adeo, φ tortus ſaluus innocẽtiæ,vel ſupplicio ɔſeruet,vt ff.de q.l.j.
4 §.qõnis ibi,teneri eũ,&c. †Quid eſt qõ? qõ eſt inqſitio, quæ fit ad eruendã veritatem p tormẽta,& corporis dolorẽ. Nuda igr̃ interrogatio,vel leuis territio nõ pertinet ad hoc edictũ. vt ff.de iniur.l.apud labeo.§.adijcit. verſ.qõnem.& ff.ad Syila.l.1.§.quæſtionem.

Additio domini Ludouici.

Circa hanc quotidianam,& vltimam materiam tormentoꝝ, non dico vtilem tñ pro torquẽdis,ſed potius quo ad eos horrendã, & inutilẽ,licet multum practicabilẽ,vt vides d.auctor fecit quinq; principales dubitationes,in qbus vis tota eius ɔſiſtit, cũ declarationibus,interpretationibus,& limitationibus p me in vnoquoq; paſſu inferius ſubijciẽdis.
5 † Et primo circa hoc primũ,φ qõ fit ad eruẽdam veritatem p tormenta,& corporis dolorẽ,&c. dicas,φ hoc veꝝ eſt,ſed iudicio meo ẽt dr̃ fieri per tormentum,quaſi torquẽs mentem,à torqueo,torques, ita repio dixiſſe dom.Abb.in c.cũ in contemplatione in 1.col.in prin.in ver.& pro intellectu materiæ,& c.extra de reg.iur.Plus dico,φ ẽt de negatio victus dr̃ ſpẽs torture,tex.eſt in d.§.
6 qõnum, & ibi gl. † & ideo male facit iudex denegãs alimenta carcerato, q nõ poſſit torqueri,ſm Bart.in l.1.§.diuus.ff.de qõ.& do. Ang.Aret.in ſuo libello maleficio.in verbo, fama publica præced.in 2.col.& adeo reqritur corporis,vel mẽtis dolor, φ ſi iudex fecit quẽ ſpoliare vt torturæ eum pberet,ſi cõfiteatur crimen non dr̃ confeſſio eſſe extorta metu tormẽtoꝝ ſm Nic.de Neap. in l.nouiſſime.ff.de ſal.tut.au.licet Salyc.in hoc vltimo teneat ɔtrariũ in l.2.C.de cuſt.reo.&forte melius. nã ſi denegatio victus inducit ſpeciẽ torturæ,idẽ in ſubiecto torturæ,& iã ſpoliato vt torqueat̃. nam ineſſe vr̃.l.lecta.ver. dicebã.ff.ſi cer. pet. & facit l.pen.ff.de teſta.
7 mil.†pro quo facit qa ferula dr̃ eſſe ſpẽs torturæ in pueris.l.1.§.impuberes.ff.ad Syll. & eſt gl.quã cõmendat ibi Bal.in l.fi.C.ad Syl. & Bart. in l.ex libero.§.de minore.ff.de qõ.

ad idem facit. quia ſi filius torquetur,ſ rout torqueri debet ante patrem, corã patre, pater dr̃ quaſi tortus.§ ſed veteres.Inſt.de noxa.act.& iſra dicemus poſt auctorẽ in §.quo ordine,&c.& tñ corpus eius nõ tangit,præterea ductus ſolũ ad locũ torturæ,ſi ɔfitet̃ dr̃ ɔfeſſus in tormentis.l.2. C.quo.app. in ver. fortitudine tormẽtoꝝ. & dicet̃ infra poſt auctorẽ in verſ.quæro q̃ dr̃ confeſſio,&c. neq; omnibus iſtis modis dicitur quæſtio habita.

Guido de Suzaria.

8 Quæ aũt perſonæ † pñt torqueri, & quæ nõ. & certe torqueri pñt tam liberi,q̃ ſerui, & liberti,& ſtatu liberi.l.edictum.de qõ.l.ex libero,& l.diuus.& tã maſculi,q̃ fœminæ,niſi ſint ꝑgnantes,vt l.prægnãtes.ff.de pœ.& q̃uis quidã contrarium dixerit, dic indubitanter liberos hoĩes,tam in ſeipſos principalr̃, quã alios poſſe torqueri ff.de qõ.l.ex libero,in princip.l.vnius.§.teſtes.& arg.C.ad l. Corn.de fal.ſicut.& l.ſiq s decurio,& ff.de re mil.l.pditores. & ĩ auth.vt iud.ſine quo.ſuf. §.oportet.col.2.& C.de qõ.l.milites, vbi in diſtinctẽ loqtur,& quo ad crimina.& quo ad
9 pſonas cuiuſcũq; pdõnis † exceptis qbuſdã in dignitate poſitos quos torqueri nõ pmittit,vt C.de inſa.l.nullã vbi de hoc.& C.de aſſeſ.l.nullus. ad fin. oĩa pdicta iura loquũtur de qſtionibus hñdis de liberis hominibus.

Additio domini Ludouici.

Circa hanc ſecundam concluſionem, de pſonis torquẽdis,ſeu quæ torqueri pñt. adde,φ dictũ in liberis ipſemet auctor ɔfirmat infra verſ.ſed nunqd liber hõ,&c. Et idẽ dicẽdum eſt ẽt in ſtatuliberis tex.eſt in l.ſtatuli
10 beꝝ.ff.de quæſt. † & ſtatuliber dr̃ ille cui libertas eſt relicta in certũ tempus, vel certa pdõne interim.l.1. & per to.ff.de ſta.libe. & ita in terminis voluit do.Abb.in c.cũ in contẽplatione. in vlt.col.circa fi.in verſ.ſi vero ſunt ſtatuliberi,&c.extra de reg.iur.&voluit Bart.in l.diuus pius.ff.de quæſt.& Ang.Arc. in ſuo tract.maleficio.in uerſ.fama publ. ꝑced.in verſ.6.quæro quæ pſonæ,&c. vbi dat regulam gñalem, φ oẽs pñt torqueri niſi
11 ſint excepti à iure. † De ſeruis aũt, dicas tu clarius, φ aut volumus torquere contra extraneum.& indiſtinctẽ pñt,aut contra dñm, & non pñt,niſi in ſubſidium, niſi ſit ſuper facto cõi domini,& ſerui.l.quicunq;.C.de ſer. ſug. & niſi in criminibus exceptis. vt læſæ maieſtatis, & ſimilibus. ita voluit do.Abb.

vbi ſupra in ult.verbis licet do. Ang. vbi ſu-
pra ſimpliciter dicat ſeruos torquendos.

Guido de Suz.

12 Excipiuntur † quædam perſonæ quas ius
torqueri non ſinit.ſ. quædam pp ætatem,vt
minores.14.ann.nam torqueri non pñt, tñ
pñt ferula cedi,vel terreri corrigia leuiter ad
eruendam veritatem,ut ff.ad Syll.l.1.§.imp.
& l.excip.ff.de qõ.& l.de minore.1.reſpon-
ſo.& l.ex libero.§.de minore.

Additio D. Ludouici.

De hoc ſupra dixi in 1.cap. ideo non re-
13 peto hic. † Sed not.nunc vnũ q ferula qua
torquent iſti minores 14. ann. dat ſolum vt
veritas ſciatur, non aũt ɔdẽnetur, ſm Bart.
in d.l.ex libero.§.de min.& Bal.in l.fi. C.ad
Syll.vbi dixit limitando pdicta,vnũ notabi-
le verbũ,q hoc pcedit in minore,maiore tñ
infante,ſecus aũt in infante ſm eum ibidẽ.

Guido de Suz.

14 Item † ætati decrepitæ ſubuenitur,& non
torquetur. ſed quæ dr̃ illa ætas decrepita,cui
debeat ſubueniri,reſpondeo vt ff. ad Syll. l.
3. §. ignoſcitur.

Additio D. Ludouici.

In hoc de decrepito adde tu, q idem vo-
luit Ang.in d.ſuo tract.maleficiorum,in verbo
ſama publica præcedente,&c.in ver.6.quęro
15 quæ perſonæ &c. †vbi limitat præterquam
in crimine læſæ maieſt.& hæreſis,& ſimilib.
Nã cũ in iſtis caſibus doctor & miles,& oẽs
exceptuati poſſint torqueri puta infra dice-
mus in locis ſuis.idẽ & multo magis dicen-
dum eſt in decrepito,vt non excuſet, qn tor
queat,quo vero ad ætatẽ decrepitã q̃ dicatur
vltra tex.in d.§.ignoſc.dicas put hr̃ in c.vlt.
80.diſt.& p Io.And.in proœm.6.lib.& hr̃ in
hoc verſ. Infans, inde puer, adoleſcens poſt
iuuenis,vir,Dr̃ inde ſenex, poſtea decrepitus.

Guido de Suz.

16 Item in dignitate poſiti † non torquent,
vt eminentiſſimi iudices,& milites,& decu-
riones,& filij,& nepotes pdcorum,ne in eis ali
qua pudoris macula aſpergatur,ut l.mil.& l.
diuo Marco,& l.decur.C.de qõ.& l.fin.ff.de
decur. ſed in quibuſdam caſib. dignitas nec
minor ætas pbet excuſationem,qa torquen
tur,ut in crim. læſæ maieſt. & pditionis, &
qbuſdam alijs,ut l.de min.primo rñſo. & l.
ex lib.§.1.de qõ.& l.deſertor.ff.de re mil. &
l.bis,& l.prodit. Item decuriones in alio ca
ſu torquentur. cum tpe decurionatus quæ-
ritur de fid.inſtr. q ante decurionatum ɔfe-
cerãt,& l.ſi quis decurio.C.ad l.Cor. de fal.
Item mulieres quouſq; ſunt pregnantes tor
queri non poſſunt.l.prægnantis.ff. de pœn.

Additio D. Ludouici.

Circa has pſonas priuilegiatas, adde tu,
q idem uoluit do.Abb.in cap.cum in contẽ
platione,in 1.col.in verſ.5.quæro hoies &c.
& Ang. in d.ſuo tract. in gl. fama publica,
17 ver.6.quæro &c. dicens † q ſi quis torque-
ret aliquẽ de priorib.vel de ancianis, q ſunt
loco decurionũ puniretur pœna capitis, niſi
eſſemus in criminib.exceptis alleg. tex. in l.
fall.C.de abol.& Bald.in l qõ.C. de decur.

Plus dico,q ɔſuetudo inducens,q pſonæ
priuilegiatæ torqueantur,non v3.text.eſt in
l.oẽs iudices.p quem tex. ita determinat ibi
18 Bart.C.de dec.lib.10. † Pręterea ſcias,vltra
pſonas enumeratas per auctorem,idẽ dicen
dum eſt in clericis ſm quoſdam, quos refert
do.Abb.in d.c. cũ in ɔtemplatione vbi tñ ip
ſe poſtea decidit ɔtrarium, & plus dicit q et
ſi eſſent pſbyteri pñt torqueri. ſubdit tñ, q
clerici in vno ſunt priuilegiati,q tortura nõ
debet eſſe ita ſeuera in eis,ſicut in laicis. vñ
nõ debent ſupponi aculeis,vel funiculis, ſed
virgis,ſeu corrigeatis al.tex.i c.1.i fi.23 q.3.

Guido de Suz.

19 Qualiter inquiſitio † ſeu qõ fieri debeat,&
cum quo moderamine ſint hñda? dic non
eſſe in immenſum tormenta hñda,nec quã-
ta poſtulauerit accuſator, ſed ut moderatæ
rõnis tẽperamenta deſiderãt.l.de minore.§.
torm.de qõ.& circa hoc non põt certa tradi
doctrina,ſed iudex ɔſideret torquẽdũ, cuius
ſit fortitudinis,vel debilitatis, cuius valitudi
nis,cuius ætatis, & ſm veritatẽ pſonæ varie
tatẽ,criminis,ſeu alterius negocij qualitatẽ,
qñq; ſupiorib. qñq; minorib. tormẽtis uta
tur, & q hæc ſint ɔſiderãda pbat p iura .ff.
de re mil.l.3.§.fi.ff.ad Syll.l.ſiqs in graui.in
prin.ſic ergo torqueat,ut innocẽtię,vel ſup-
plicio,ſeruet incolumẽ,ut l.qõnis .ff. de qõ.

Additio D. Ludouici.

Circa modum, ſeu moderamen tormen-
torum,dom. auctor recte locutus eſt cuius di-
ctis adde,q idem uoluit do.Abb.in d.c.cum
in ɔtemplatione.in 1.col.in uer. 3. q̃ro qua-
lis debet eſſe &c. idem uoluit Ang. Aret. in
ſuo tract.maleficio,in ver. ſama pub.præce-
dente &c.in verſ. 7. quæro cum quo mode-
20 ramine &c.vbi ſubdit q †hoc reſidet in pe-
ctore

ctore boni iudicis, qui ꝯſiderabit omnia ꝑdicta,adeo ꝙ ſi indicia præcedant,& in actis appareat de eis,ſi iudex quẽ torqueat, & tortus moriatur,non tenetur.l. ſed an vltro.ff. de neg.geſt.& uoluit Cyn.Bald.& Saly.in l. Gracchus.C.de adult.& Bar.in l.qõnis.ff.de qõ.& Ang.in l.3.C.de adult.& do.auctor.in fra in ver.an ſi iudex in tormentando &c.in quibus locis ſubdunt præfati ſcrib.ꝙ hoc eſt verũ,dũmodo iudex non fuerit egreſſus ter-
21 minos torturæ, †& in dubio non præſumit egreſſum fuiſſe,vnde dicenti contrarium incumbit onus probandi.quod dicit ẽt no. dignum Ang.ubi ſupra, de quo uide ẽt ꝑ do, Gand.in ſuo tract.maleſ.in rub.de q. in qõne quæ confeſſio dicatur facta metu &c. & Ang.in l.1.de ui pub.Bald.in cap.iud. in tit. de pa.iur.fir. in uſi. feu. & Bald. in rub.C.de pœna iudicis qui male iud.& do.Gaſp Cald. in cap.1.extra de depoſito.

Guido de Sũz.

22 Quo ordine † ſint hñda tormenta,poſito ꝙ à pluribus ſint hñda, rñdeo ſagax iudex ꝯſiderabit à quo facilius erui poſſit veritas, & ſic ab illo qõnem incipiat, à timidiori, à magis ſuſpecto,à iuniori,à debiliori,& nõ à fortiori,ut l.1.§.1.& l.vnius.§.1.de qõ.Item ſi torquendi ſunt pr̃,& filius,à filio incipiendum eſt in patris ꝯſpectu,quia per hoc dicet citius pr̃,cũ ipſe magis torqueatur, q̃ filius, arg.ff.ꝙ met.cauſ.l.iſti quidem.in fi. & Inſt. de nox.§.ſed veteres.Item fœmina priuſquã homo torqueatur,quia homo tanq̃ maioris ꝯſtantiæ tardius confitetur,& mulier citius, quia momentaneum, & inſtabile cor habet l.filia in obritate.C.de inoff. teſt. cap.forus. extra de uerb.ſign.l.deferre.in prin.de iu. fi.

Additio D. Ludouici.

Circa ordinem torquendi do. auctor recte locutus eſt,cuius dicti s adde, ꝙ idem uoluit Dy.in ſuo tract.de qõ.in ver.quo ordine &c.& Bar.in l.1.ff.de qõ.& Ang.Are.vbi ſupra ꝓxime in ver.ſama publica ꝑcedente. in verſ.nunc uideamus &c.ubi alleg.Ang.in
23 l.fin.C.de q. † & dum loquitur de fœmina quæ prius torquenda eſt,q̃ maſculus, all. ipſe aliã rõnem,qa fœmina eſt debilior. all. tex.in l.filia.C. de inoff. teſt. ſed tñ ꝯtra hoc facit gl.in l.nihil,de adul. q̃ dixit, ꝙ fœmina ſuſtinet grauiora vulnera,q̃ maſculus.vñ dicas,ꝙ tutior eſt rõ do.auctoris, quia fœmina habet cor momentaneum,& inſtabile, de qua mã vide ꝑ Bart.in l.1.ff.de off.præſ.vig. vbi dixit,ꝙ de re ſurata pri⁹ torqueri debet. & Bar.in l.diuus.§.reorũ.ff.loc.& Bart.in l.ſi ita.ff.de fun.inſt.& Bal.in l.1.C.loc.vbi dñt, ꝙ vicinus ꝓximior debet prius torqueri. & Bar.in l.quoties.C.de naufr.lib. 10.ubi dicit
24 † ꝙ ille debet torqueri q̃ prius nouit ueritatẽ,& facit l.1.in prin.& l.ex libero.§.1.de q. vbi ꝓbatur ꝙ prius torquendus eſt iuuenis, q̃ ſenex,tanq̃ minus ſtabilis. Præterea ſcias circa iſtum ordinẽ tormentorũ, ꝙ iudex debet cauere ut non interroget inculpatũ, an ꝑcuſſerit Caium in brachio, cũ enſe tali die, & tali loco,qm̃ iſtud eſſet inſtruere ipſm,& ꝑ ſuggeſtionẽ inducere eũ ad ſic ꝯfitendum, ut eſt tex.in l.1.§.q qõnem.ff.de qõ. & ibi hoc
25 voluit Bart.† debet ergo interrogare eũ in gñe,ſi cum aliquo fecit aliq̃ rixam, & poſtea deſcẽdendo ad ſpẽs,ſi cum Caio,& poſtea ſi Caium vulnerauerit, nõ aũt magis in ſpecie inclinet,vel rectius faciet iudex ſi ſolũ interroget,ſi aliqd̾ maleficium cõmiſerit,nec vlterius interroget alias forte ille doctus dicet ret metu tormẽtorũ,ꝙ nunq̃ ſi ſciret diceret, nec dicere potuiſſet.ita uoluit Ang.Aret. in d.tract.ſuo in verbo fama publ. in verſic. 3. ſit bene cautus iudex,&c.

Guido de Suz.

26 Ex quibus cauſis †torqueantur hoĩes,rñ. ex ciuili,& criminali,& tunc cum veritas hr̃i non põt,ut ff.de qõ.l.diuus.& l. ex libe. & l. quot.C.co.ti.& no. Az.in ſum.eo.ti.§.torq.

Additio D.Ludouici.

Circa cauſas qõnis hñdę,optime locutus eſt do.auctor,cuius dictis,adde do.Abb.in d. c. cum in contemplatione,in 1.col.extra de
27 reg. iur. † tñ ſcias ꝙ in cauſis ciuilibus r̃r tortura non permittitur,d.l.diuus.& l. ẽt. & ibi Bart.de qõni.& Ang.Are.in d. verbo fama, niſi pro delicto ciuiliter conueniatur ſm Bald.in cap.dilectus, extra de appell.

Guido de Suz.

28 Non tñ ex omni cauſa † quis torquẽdus eſt,nec quælibet perſona indifferenter, vt ff. de qõ. l. edictum cum oporteat præcedere qõnem indicia ſufficientia,& veriſimilia,nec à tormentis eſt incipiendum.l.prima. 1.reſpon.ff.de qõ.nam ſine indicijs, uel ſine preſumptionibus quis torquendus nõ eſt, ut l. vnius §.in ea.ff.de qõ.l.mar. & l.ſi. & C. de fal.l.ſicut,in fin. & certe à rectorib. eſt valde ꝯſiderandum,& ponderoſe, nunq̃d ꝑcedentia

tia indicia ſint veriſimilia,& ſufficiētia ad ha
bendū torturā,cū ad talia reſtitutio, vel ap-
pellatio ſubſequēs ꝓdeſſe non poſſit,nā plu
res dum torquent̄ perimere ſolent l. aut dā-
na.§.1.ff.de pœ. & quod torturam præcede
re debeant indicia,probatur per iura in l.mi
lites,& in l.cum cognitio nālis .C.de qōni.

Addit.dom.Lud.

In hoc ꝙ indicia oīno præcedere debeāt
torturam,idem reperio voluiſſe do.Abb. in
c.cū in ꝯtemplatione.in 1.col.circa prin. ex
tra de reg.iur.& do.Ang.Are. in ſuo libello
male.in verſ.nunc videamus,&c. in hoc ne-
29 mo diſcrepat, ſed plus dicas† ꝙ intm̄ debēt
præcedere indicia torturam, & ēt ſufficien-
tia, & legitima q̄ qualia ſint infra dicam, ꝙ
ꝯfeſſio aliter facta,ēt ſi ex poſtfacto ratifice-
tur,ēt ſi extra tormenta.nō valet,nec poteſt
illa ꝯfeſſione condemnari.caſus eſt not. in l.
qōnis.ſm vnam lect.gl.approbata ff.de qſt.
do.Gan.in tract. male. in rub. incip. quæro
nunquid confeſſus in tormentis non præce
dētibus,&c.& Ang.& Paul. de Caſt. & Ioā.
de Imo.in l.q in aliena.§.Celſus .ff. de acq.
hęr.& Saly.in l.2.in vlt.col.C.de cuſt.reo.&
Pet.& de Ancha.in clem.1.extra de ho.& in
ꝯſ. 22. incip. in Xpi nomine vita inqſitione
formata in Philippū. &c.& do.me. Alex. in
ꝯſ.5.in 1.col.incip.in cauſa inqſitionis for-
matę ꝯtra Vale.&c.in 1.vol.& in ꝯſ.53.in 2.
vol.ꝑ totum incip.viſo themate,&c.& in ꝯſ.
142.in 2.col.in 2.vol. incip. an ille qui pri-
mo fuerat iniuſte tortus,&c.qa ſm eū poſtq̄
ſemel fuit indebite tortus ꝑſumit̄ ſemꝑ ſub
eſſe eadē cauſe iuſtj timoris,& ideo nō valet
talis ꝯfeſſio,niſi ꝓcedant indicia ſufficientia
& legitima . & idem voluit auctor infra in
verſ. ſed quid ſi aliquis tortus eſt nullis, &c.

Guido de Suz.

30 Quæ , & qualia indicia † requirantur vt
quis poſſit poni ad torturam , rn̄deo non
ꝑn̄t dici,vel onđi,vel de eis certa deſcriptio,
vel doctrina dari,ſed hoc committit̄ arbitrio
iudicātis.vt ff.de teſti.l.3.in prin. ibi tu ma-
gis ſcire potes , & ſicut dicimus de acceſſio-
ne,& mora,vt ff.de diuer. & temp. præſcr. l.
de acceſſionibus,& ff.de vſur.l.mora.& gnā
liter,omne quod non determinatur à iure ,
relinquit̄ arbitrio iudicantis,vt eſt videre in
pœnis à iure nō determinatis,vt l.hodie. &
l.ſanctio ff.de pœn.& ff.de effra.l.1. §.qbus
nulla . ſic de tꝑe dicimus, ꝙ indeterminate
ꝓferi,vt ff.de iure del.l.1.cū ſi. poſſumus tū
31 in gnē talem doctrinam tradere,† ꝙ aſtutus
iudex debet ſolicitus ſtare ad indagāda indi
cia ꝯtra delatū ex aliquo crimine.nā indicia
ſunt alijs ꝓbōnibus proxima , & dn̄r quaſi
demonſtratiua veritatis,& probationum ad
minicula,vt C.de prob.l.inſtra,& l.fin. ſunt
em̄ iudicia pars ꝓbōnis claræ, vt C.qui te-
ſta.fa.poſ.l.hac ꝯſultiſſima.§.deinde.ibi,indi
cia,&c.Nam indicium dr̄ ab indicando, vn-
de indicia.i.adminicula demrātiua ad indicā
dum veritatem , vt C. de adul. ſi qs adulte-
rij.& l.ſolent.ff.de pſc.verbis. Quęrat iudex
& inſtāter indaget,cū qbus, & p q̄ loca con
uerſabatur delatus,quem torqueri intendit,
32 † qm̄ mala conuerſatio eſt malæ operatio-
nis indiciū,vt ff.de admi.tut.l.ſi plures.§.aſſi
due.nā ex mala ꝯuerſatione,qs ēt bonus effi
cit vitioſus,vt ff.de ędi.ędic.l.edilē §.pedius.
ibi alleg.fore,vel vinearius. Ad idē dcm̄ Phi
loſophi. qualis qſq; eſt taliū ꝯſortio delecta
tur . Itē ꝯſideret loca in qbus ꝯuerſabatur ,
quia ſm locorum varietatem varie colligun
tur coniecturæ vt C.ſi man.fue.alie.l.ſi.ff.de
pœ.l.aut facta.§.euenit . Itē intereſt qrere,ſi
erat inimicus offenſi , vel ſi aliqua offenſio
interuenerat inter eos,qa tūc eſt pſumptio,
culpę, qa inimicus de inimico male facere ,
& male cogitare à iure pſumit̄, vt ff. de his
qbus vt ind.l.ſi inimicitiæ.ff.de adm. leg. l.
3.§.ſi.& de qōnibus l.1.§.qōni.Item ſtudeat
inuenire cuius æſtimationis,& famæ ſit.qua
lis .n.fuerit fama,& opinio cuiuſcūq; in ciui
tate talē eū eſſe pſumimus.l.de minore.§.tor
mēta ibi,vel cuius eſtimationis,&c.de qōni
bus,& l.ſi à bonæfidei,primo rn̄. de rei vēd.
33 & in auth.teſti.§.ſancimus,col.6. † Itē pote
rit iudex indicia ſumere ex ꝯſtātia,vel ex tre
pidatione vocis,vel mēbroꝝ,vel pallore, vt
d.§.tormēta.locutio,vel ꝯſtātia, vel trepidi-
tas,vel eſtimatio cuiuſq;,attēdēda eſt,& in-
dagāda,qm̄ multū ꝓfert ad illuminādū ve-
ritatē,& in lucē emergētia,vt d. §.tormēta .
Itē indaget cuius primo vitæ fuit,& an talia
& ſimilia de qbus ad pſens inculpat̄, facere
ꝯſueuit.nā de vno quoq; bonū, vel malū ꝑ-
ſumimus,ꝯſideratis primo actitatis ab illo ,
vt ff.de re mil.l.deſertorē.§.his q el 2. ibi,in
ſpecto vitæ eius ꝓcedēti actu,&c.& l. nō oēs
§.à Barbaris,eod.tit.& ff.de ſuſ.tut. l. tutor
34 quoq;.§.qri pōt.†ex geſtis.n.preteritæ vitæ
pſentia me timor,vt C.de agē.in re.l.pe.§.fi.
lib.12.

lib. 12. Item an fuerit ei minatus, quoniam erit indiciũ, quod ipſe operibus adimpleuerit illud quod terrendis verb.s profudit, cũ ex dictis hoium facta pręſumimus, vt C. ſi q̃s Imp. ma. dix. l. 1. & ff. de ſup. leg. l. Labeo. Itẽ cõſiderandũ eſt an ſit talis qui ſuccuerit, & poſſe habuit talia cõmittẽdi quod eſt noia digni vt. ff. ad l. Iul. maieſt. l. famoſi. ibi, an potuerit facere, & ibi an. quod ſimile fecerit. Itẽ ſi aufugit eſt indiciũ cõtra eũ, vel ſi ſtatim ſe abſentauerit poſt perpetratum maleficiũ arg. in auct. de exhib. & introd. reis. §. ſi vero, & C. de abſ. ſior. l. conſiliarios. Itẽ teſtes recipiat ſup maleficio commiſſo in loco vbi fuit conuiuium. & de voce publica, & fama cũ cura probata coadiuuant indiciũ ad tormenta vt. ff. de teſti. l. 3. & ff. de fluminis. §. flumen. l. 1. Ex multis alijs poterit curioſus iudex indicia ſumere ad informandã pſcientiã pro eruenda veritate delicti.

Addit. dom. Lud.

Circa hanc mãm qualiter, & quõo ſumantur indicia, & qualia requirantẽ vt quis poſſit torqueri. d. auctor, vt vides multipliciter exẽplificauit, & finaliter cõcludit hoc dependere ex iudicis arbitrio, & ideo poſſumus dicere in hoc certã doctrinã dari non poſſe, in qua mã primo reperio do. Abb. in c. cum in contẽplatione. in 1. col. in verſ. & q̃ indicia ſuffi-
35 ciant, &c. vbi † cõcludit quod non põt dari certa doctrina. ſed relinquẽdũ eſt iudicis arbitrio, & idẽ voluit Bal. in l. 1. in vlt. col. in prin. C. cõia deleg & Bald. in l. ea qdem. C. de acc. & Bald. in rubr. C. de prob. in 2. col. & in l. ſeruos. C. de teſti. & in l. 2. C. quorum appell. & do. Ang. Aret. in ſuo libello maleficiorum in verbo fama publica pcedẽte. in 5. col. in ver. q̃ro an vnũ indicium, &c. vbi ponit fere oia exẽpla, de qbus hic p dñm auctorẽ, & vltra ea ſubdit, quod ſi res furata reperitur penes ali-
36 quẽ. † & ſi iuuenis reperit in domo pulchræ puellę, vel reperit exire de domo, pſumit ſup poſuiſſe. alleg. Bart. poſt Iac. Butr. in l. ſi. ff. de hæred. inſt. vel ſi q̃s repertus eſt cum cultello euaginato prope mortuũ, nã iſtud eſt indiciũ ſufficiens, imò manifeſtum ſm Bart. in l. fur manifeſtus. ff. de fur. & idẽ ſi q̃s viſus fuit cũ cultello ſanguinolento exire de domo, cum facie pallidã, & reptus eſt intus domo mortuus. alleg. Ioan. And. in additio. Spec. in tit. de prob. §. 1. verſ. 12. referentẽ do. Tho. de Piperata cõbon. ita tenẽtẽ, & plus dicentem, quod hoc vltimũ eſt indiciũ ad cõdẽnationẽ, de quo latius poſuit dom. Ang. vbi ſupra proxime.
37 † Cuius dictis adde ẽt in hac mã indiciorũ, & primo, dũ dixit, quod ſi res fuit ſubtracta, & reperit penes aliquem, pſumit ab eo ſubtractã, nã hoc verum, dũmodo probet illũ ſolitũ eſſe talia perpetrare, alias non redditur ſuſpectus ex eo ſolo. ita voluit do. nic. Alex. in cõ. ſi. 5. in 2. col. in 1. vol. inc. in cauſa inq̃ſitionis formatæ pꝫtra Valerium, &c. Præterea in eo quod dcm̃ fuit, quod mala fama alicuius de pterito; facit pſumi de pſenti. d. l. non oẽs. §. à Barbaris. de re mil. & l. ſi cui. §. hiſdem. ff. de acc. nam hoc procedit in eodem gñe mali, alias aũt non, ſm Iac. de Raue. & Bart. in l. Caſſius. ff. de ſena. & Bart. in l. ſi pupillus. §. ſed ſi q̃s pt. in 7. q. de no. ope. nun. & Bald. & Ioan. de Imo. in l. ſi. de hær. inſt. & do meus in d. conſ. 5. in 3. col. vbi multum ſinglr more ſuo locutus eſt in hac mã indiciorum, & torturæ, & in conſ. 152. in 2. vol. incip. an tortus, &c. & in conſ. 67. in 7. & 8. col. in 1. vol. incip. ſi pcedentibus indicijs, &c. in ver. quod autem indicia fuiſſent ſufficientia, vbi ponit de teſte deponẽte de viſu, & de fuga illius, q di cebat particeps eiuſdẽ delicti, & in pꝫſ. 77. in 2. & 3. col. in eo. 1. vol. incip. in cauſa accuſationis de crim. fal. &c. vbi dat vnã doctrinam multũ magiſtralẽ, & declarantẽ totam hanc
38 mãm, quod † in delictis q̃ occulte committuntur, vt eſt adulteriũ, venerare aliquem, falſificare monetã, & ſimilia, iudex debet eſſe facilior, & prõptior ad torturã. alleg. Bal. in l. 3. C. de epiſc. aud. q dixit hoc eſſe mẽti tenendum. de qua mã ẽt poſuit idem dñs me. in conſ. 41. per totum in 1. vol. incip. ſi præcedentibus indicijs. & in pꝫſ. 1. in 3. vol. incip. in cauſa inquiſitionis formatæ contra Ant. Fran. de Fon. &c. Siñr illud quod dictum eſt de inimico, vt pſumat ab inimico offenſus, per l. 3. §. ſi. de alimen. lega, &c. dicas quod idem voluit Spec. in tit. de pſumptio. §. 1. & facit tex. in l. 1. §. hæc reſcriptũ. ff. ad Sylla. in verſ. in ſuſpicionẽ cedis, &c. tñ intellige hoc eſſe verum loquẽdo de inimico capitali, vel ſaltẽ cũ quo erat lis de maiori parte bonorum. ita voluit Spec. in d. §. 1. & Bart. in d. l. 3. §. fin. & Arg. Aret. in ſuo lib. mal. in ver. fama publ. pced. in verſ. q̃ro quod ſi reperiatur quidam occiſus,
39 arg. gl. in l. licet, de arb. † vbi ponit ẽt de eo q repertus eſt mortuus prope domũ Titij, an pſumat mortuus a Titio, & cõcludit q ſic, ſi Titius erat ſolitus committere homicidia,

per gl. in l. ciuilem. C de fur. & Bar. in l. fi. ff. de via publ. & ſilr, ſi quis reperit mortuus in ſtrata, pſumit mortuus ab illo q frequentabat in illa, ſm Bart. in l. iuſte. ff. de vſucap. in princ. tñ intellige ſi erat malus homo, alias non, ſm do. Ang. vbi ſupra pxime, in verſic. qd aũt ſi qs in ſtrata. &c. vbi ponit et quid ſi quinq; reperiunt in vna domo, quoꝝ vnus reperit mortuus, an pſumat mortuus ab illis de domo, poſt multa ꝯcludit, ꝙ non pñt oẽs pdicti puniri, ſed bene pñt torqueri, alle. Ioã. And. in additio. Spec. in tit. de hom. §. 1. ver. ſed pone quatuor, &c. Silr dũ dixit d. author de minis præcedentibus, vt faciant indiciũ, & et ꝯſuetudo talia ppetrandi, &c. dicas ꝙ idem voluit Bal. in l. fin. ff. de hæred. inſt. & d. Abb. in c. 3. loco. in 6 col. cum ſeq. extra de pbat. & Cyn in l. 1. C. ſi quis impe. & Cy. & Bal. in l. metum. C. qđ me. cauſa, & Sal. in d. l. 1. ſi quis imperatori. & Ang. & Io. de Imo. in d. l. fi. de hær. inſti. tñ intellige ſane ſm qualitatem pſonæ minãtis, ſm Sal. vbi ſupra, pxime.

40 † Item illud ꝙ dcm eſt de fuga, intellige ſane, ſi fuga ſequat vel inquiſitionem, vel accuſationem in cauſis non capitalibus, ſed in capitalibus poſt inquiſitionem, vel accuſatione ex fuga, vel ſi reus ſtat caute in domo, vel alibi, ne capiaꝛ, nõ eſt pſumptio, vel indiciũ, qa iuſte timet, & ſic iuſte facit ſm Bar. in l. 1. ff. de his q ſibi mor. conſci. Idem dicas vbi fugiens pp terrorem familiæ, & poſtea citatus comparet, qa tunc ex fuga non inducit indicium ꝯtra eum, ſm Bar. in l. qs ſit fugitiuus. §. 1. ff. de ædi. edic. Idẽ vbi qs aufugeret de carcere quem apertum inuenit, ſm Bal. in

41 l. ſuccurrit. ff. ex qbus cau. ma. † Silr indiciũ reſultat qñ dñs locutus eſt ad aures famuli, vel in ſecreto, poſtea famulus delinquat, ſm Bart. in l. ſi venerit. § fin. ff. de priui. credi. & Bal. in l. 1. C. de ſer. fugi. Idem dico ſi dñs diceret aperte famulo hæc verba vel ſimilia, non redeas domum niſi ſenſero aliqd nouũ de tali re ſm Bar. in l. ſi qs mihi bona. §. ſed ſi mãdauerit. ff. de acq. hæred. & Pau. de Caſt. in l. 1. in 2 col. C. de his quib. vt iud. & in ꝯſ. 263. incipi. in Xpi noie, vr ꝙ p prædicta &c.

42 † Silr fama publica orta a perſonis fide dignis, facit indicium ad torturam, ſm Bart. in l. de minore. §. plurimum. ff. de qõ. & ſilr fama cum fuga, ſm Bal. in l. volũtas. in vlt. col. C. de fidei. ſilr confeſſio, et in tortura, iuncta cum fama publica, vel cum alio indicio, ſm Bal. in l. fi. C. de prob. Silr confeſſio ſocij criminis, ſm Cy. in l. fi. C. de accuſ. & Ang. in l. & ſi certus. ff. ad Silla. & Pau. de Caſt. in cõſ. 117. incip. notandum eſt, ꝙ adulteriũ eſt graue, &c. & in conſ. 195. incip. hæc eſt quędam inquiſitio, &c. Silr confeſſio iudicialis, vel et extra iudicialis, ſecundum gl. & Bart. in l. c. 5. ff. de adul. quæ omnia tene menti. cum his quæ inferius dicemus in progreſſu, vbi ponemus quæ dicantur indicia indubitata.

Guido de Suz.

43 Denuo videre reſtat † quis ſit qõnis effectus. & ſi quidem abſq; formidine tormentorum, vltro quis crimen confiteaꝛ, dixerũt antiqui, & moderni quidam pceptores, eũ non eſſe ſtatim damnandum, ſed debet iudex ſtare per diem, vel p aliud tps, ſm qualitatem criminis, & pſonæ ꝯdõnem, & iterum facere reum coram ſe pſentare, & interrogет eum, an velit pſeuerare in pfeſſione quam fecit, an contradicere, vel reuocare, & hoc ideo dicunt ipſi, qa ꝯfeſſio rei ſtatim in cauſa criminali non præiudicat nec ſtatim facit plenam pbõnem, vt expreſſe dicit l. 2. C. de cuſt. & exhib. reo. & ita intelligũt illam legem, q non diſtinguit, an formidine tormentoꝝ, vel ſpõte fuerit habita ꝯfeſſio. & ita intelligunt. ff. de qõ. l. 1. §. diuus. ibi, nec ſtatim hře pro exploratis facinoribus. & § ſi qs vltro. & ſic di

44 cebant ipſi. † Item in ꝯfeſſione habita in ciuilibus, & habita in criminalibus, hoc intereſt, qa in ciuilibus non eſt opus pſeuerãtia, p dicta iura, nec mirum dicebant ipſi, ſi magis ponderate, & ſolertius in criminalibus, q in ciuilibus pcedit. nam vbi maius vertit periculum, &c. l. vbi. C. de fal. & melius. C. de pœn. l. q ſniam. nec mirum. ſi tam varie, qa criminalia iudicia cũ ciuilib nil quaſi ſimile hñt, vt inſtit. de pub. iud. in prin. Tu dic ꝯtrarium, & hæc eſt cõis opi. qa ſi qdem qs in ſe ꝯfitet ſponte crimen, ſtat.m incarcerãdus eſt, & illico ſtatim abſq; alia pſeueratione damnãdus eſt, vt C. de cuſto. reor. l. diem. 1. tñ. & C. de pœ. l. cum reis. & ita intellr. ff. de cuſto. & exhib. reo. l. ſi ꝯfeſſus. Non ob. d. §. Diuus. & §. ſi qs vltro, q intelligunt in ꝯfeſſionibus factis, & habitis in tormentis, & ſic ſilr intellige. l. 2. C. de cuſto. & exh b. reo. ſm veriorẽ intellectum, & lecturam vt patet in fin. legis, ibi, vt ſic iudicibus immodice ſæuient b. &c.

45 † Sinaũt in tormentis vel formidine tormẽtoꝝ fiat confeſſio, tunc non ſtat eius confeſſioni,

ſioni, hæc debet haberi pro exploratis facinoribus, vt d. §. diuus. & C. quo. appel. non reci. l. 2. & eſt ratio, vt ff. de quæſt. l. 2. §. qm̄. ibi quia qō eſt res fragilis, & periculoſa, & vt plurimum veritatis, &c. & tunc hēt locum l. 2. C. de cuſto. reo. vt iudex faciat criminoſum ad ſe redire, & quærat ab eo vtrū velit in ſua ꝯfeſſione perſeuerare, an retractare, vel contrarium dicere vel docere, & tūc ſi ꝑſeuerauerit valet eius confeſſio, alias nō, vt dicit §. ſi q̄s vltro. & d. l. 2. C. quo app. non reci.

Additio D. Ludouici.

Dn̄s auctor vt vides circa effectum qōnis multum notabilr̄ locutus eſt, faciendo drīam inter ꝯfeſſionem ſpontaneam, & factam in tormentoꝝ, vt prima nō requirat reiterationem, ſecunda ſic.† Aſt, tu in hoc paſſu dicas, ꝙ imò in puncto iuris verior eſt opi. ꝙ req rat ratificatio ſeu reiterano ꝯfeſſionis, vt eſt caſus non cauillando, in d. l. 2. in ver. atq; ita poſtmodum ductus, &c. quem text. pondero in ſuo prin. in verſ. deprehenſus &c. & in ver. cū de admiſſo ꝯſiterit crimine, &c. q̄ omnia oſtendunt ꝯfeſſionem ſponte factā, & maxime cum lex illa ſit poſita ſub tit. de cuſt. reo, & non ſub tit. de quæſt. Præterea, ꝑ hoc conſidero rōnem illius tex. in fi. nam militat, nō ſolum in ꝯfeſſo ſpōte, ſed ēt in coacto, ꝙ ecōtra, ſi. n. non ratificat ꝯfeſſio, nimis ſeuiret iudex in delinquentes. Ad idem pondero text. in l. fi. eo. tit. in prin. in verſ. velox pœna ſub ducat, iuncta gl. in ver. ſubducat, nā licet tex. dicat delinquentem cito debere puniri, ſed dicit gl. ſeruata d. l. 2. & ſic ratificata confeſſione, q̄ tū non dicebat prius facta ꝑ tormenta. Nec ob ꝙ illud requirat, qn̄ confeſſio fuit facta in tormentis, vt d. §. diuus. & l. 2. §. tn̄ ſi. qa rn̄deo, ꝙ non negat ille tex. ꝙ idem non debeat fieri in alia ꝯfeſſione, ēt ſponte facta. Non ob. ēt d. l. 2. C. quo. appel. non reci. qa
47 non probat hoc in mille annis, †nam dr̄ ibi aperte, quod conuictus de crimine non pōt appellare, non tn̄ dr̄, quin confeſſio, ēt ſponte facta non debeat ratificari, itaq; ille text. non facit. Non ob. l. cum reis. C. de pœn. qa ille text. non loquitur primo in terminis noſtris, præterea tollit facultatem ſupplicandi, & alias artes ad differendū ſn̄iam, ſed ꝙ non debeat ꝯfeſſio facta ratificari non negat ille tex. & illa ratificatio non tendit ad oppugnādum ſed potius ad confirmandum ſn̄iam poſtea ferendam. Itaq; illa iura ſi recte ponderentur, non probant opin. dn̄i auct. imò in contrarium, allego caſum in l. 1. §. ſi quis vltro. ff. de quæſt. vbi text. diſponit, non eſſe fidem adhibendam ēt confeſſioni factæ vltro
48 ſeu ſponte. †bene verum eſt, ꝙ vbi confeſſio eſt facta ſponte, pōt reiterari, ēt incontinenti ad modicum tp̄s, ſed confeſſio facta in tormētis, poſtea ratificari ex interuallo, & ſaltē debet quieſcere per vnam diem nālem, antequam ducatur ad ratificandum, ꝑp metum tormentorum ſm̄ Bart. in d. §. diuus. & Iac. But. in l. 2. C. de cuſt. & exhib. reo. & domi. auct. infra in verſ. item quæro quantum tempus, &c. cum quo ibi dicam de hoc, & idē voluit Ang. Aret in ſuo tract. maleſ. in verb. fama publ. præced. &c. in pen. & vlt. col. in verſ. 2. nota, &c. & licet ipſe ibi dicat, ꝙ vbi quis ſponte confeſſus eſt, non requiratur alia ratificatio, & ſic tranſeat cum opin. do. auctoris ſupra relata, tn̄ ſubdit, quod iudex cautus ſemper faciat confeſſionem reiterare, ēt ſpōte factam, & ſic videtur ēt inclinare in hoc, & iudicio meo hoc eſt tutius, & melius, nec iura contradicunt imò requirunt, ſi bene ponderentur, vt ex ſupradictis apparet, quæ omnia tene menti, quia ſunt noua in hac materia, & vltra prædicta vltimo loco adduco,
49 † quia etiam ſponte confeſſio non eſt denegādo defenſio. d. l. 1. §. ſi q̄s vltro, ergo debet fieri ratificatio, quæ multū eneruabit defenſiones poſtea futuras, & ſic citius ea expedietur, & per conſequens ceſſat rō d. l. cū reis. C. de pœ. quod no. de quo ēt poſuit Dyn. in ſuo tract. maleſ. in verſ. reſtat videre q̄d ſit cōfeſſionis, &c. Bar. in d. §. diuus. Bart. in l. 1. in fi. ff. de cuſt. reo. & Sal. in l. 2. C. eo. ti. vbi multum notabiliter locutus eſt. Lud. Bol.

Guido de Suz.

50 Sed q̄d† de qōne occurrenti. Aliquis ſubijcitur qōni, & confitetur ꝯtra alium, nunq̄d ſtat dicto ſuo? Rn̄. diſtingue, aut torquet in alios, ꝯſocios, & non in ſe, & tunc ſtat dicto ſuo, vt cum alijs indicijs ꝓcedi poſſit ad condemnationem vt C. de aſſeſſ. l. nullus. in fi. & de quæſt. l. edictum. & l. 1. §. q. qōnem. ibi, efficaciſſimas cauſas ad requirēdā veritatē, &c. idem Tullius in Topicis. Nā tormentis verberibus igne fatigati. quæ dicunt veritas ipſa vr̄ dicere, ſaluo ſi dixerint de inimico. quia tunc non facile credendum eſt ei, ſed nec oīno fides detrahenda, ſed cauſa cognita erit fides adhibenda vel non, vt ff. eod. l. 1. §. præterea.

terea.& arg.ff.de teſt.l.3.in prin. aut torquetur in ſe,& in alios,& tunc ſi nihil de ſe confiteatur,hñt locum ꝓxime dicta. Si vero confiteať de ſe, & de alijs, tunc ſm Accu. cuius opin.præualet,eſt inuenire regulam,& inſtãtias à regula,rłr de proprio ſcelere ɔfeſſus ſuper ɔſcientia non ſcrutetť aliena,& ſic regula
51 eſt,† ꝙ tortus de ſe ɔfeſſus non debet interrogari de alijs,& maxime de ɔſocijs,vt ff. de qõ.l.q de ſe,& C.eod.l.ſicuti.in princ. & C. de accu.l.fi.& ſi de facto interrogať, vel ſine interrogatione,dicat de facto alioꝝ,non ſtatur dicto eius ,fallit in caſibus in quibus q̃s de ſe confeſſus torquetur,& interrogatur de alijs,ſi tñ contra illos alios præcedant indicia. Primus eſt in quibuslibet latronibus, & maxime aſſaſſinis,qui de ſe ɔfeſſi,torquendi ſunt, & interrogandi de ɔſocijs,& mandatoribus,&de receptatoribus,vt ff.de cuſt.reor. l.diuus Adrianus.& C.de ſer.l.pe.Secundus eſt.C.de ſal.mone.l.1.Tertius,ad exh.b.l.fi. Quartus,C.de male.& math.l.fi.Quintus, de ſeruo de nece dñi in ſe ɔfeſſo,vt torqueat & vt interrogetur quo mandato,&c.vt ff.ad Syllă.l.prius.& l.ſi percuſſor,& eſt ibi ſpeciale,vt ſentit ibi apparatus,vt ff.de qõ.l. is qui ſunt.Sextus ad l. Aquil.l.inde neratius.§.ſed & ſi ſeruus,& bene dixi,ſi aliqua p̃cedant indicia,q̃a alias nõ debet interrogari de alijs, vt C.de qõ.l.1. Itẽ eius rñſio non erit plena ꝓbõ ɔtra illos quos inculpauerit,ſed aliqua pręſumptio,vt in apparatu d.l.fi. C.de accu.

Additio D. Ludouici.

Licet do.author non dicat,hęc fuit formalis doctr.d.Gand.in ſuo tract.malef.in ti. de qõ.& tormẽtis.verſ.reſtat formare circa hũc tract.&c.& Dyn. in ſuo tract. quæſt.in verſ. nunquid ꝑ talem p̃ſumptionem,&c.& gl.& cõiter ſcrib.in d.l.fin.C.de accuſ. maxime ꝑ Bald.ibidem. & Bart. in l.repet. de qõ.& gl. Inno.& dom. Abb.in c.1.extra de confeſſ.gl. in c.3.extra de teſti.& gl.in c. fin. 15.q.3. & do. Ang. Are.in ſuo tract.malef in verbo fama publica præced.in 8. col. in verſ. q̃ro an
52 particip̃es criminis,&c. vbi † ponit aliquos caſus,in quibus põt q̃s torqueri ɔtra alios, & interrogari de alijs, vltra ſupra numeratos,videlicet in crim.læſæ maieſt.vt in criminibus quæ non committuntur ſine ſocijs,& idẽ voluit ipſemet.in ver.decimo q̃ro an inculpato, &c. vbi dicit in caſibus in q̃bus q̃s põt interrogari de ſocijs,talis inculpatio eſt ſufficiens ad ponẽdum inculpatum ad torturam,alleg.tex.in l.edictum.& in l.1.§.cum q̃ latrones.ff.de qõ.ſed tu intellige hoc ſane,ſi aliqua indicia ꝓcedant,& do.meus in ɔſ.89. in 3.vol.incip.an aſſertio ſocij,&c.ꝓut dixit d.auctor q̃ in hoc rectius, iudicio meo locutus eſt,nã do.Ang.nimis larga verba effudit, & dixit contra text.in d.l.1.C.de quæſt.

Guido de Suz.

53 Sed nunquid † ꝑ iſtam talem p̃ſum. poterunt iſti inculpati à torto ſeu à tormentato, ad tormenta poni,reſpon.ſic in dictis ſex caſibus exceptuatis,arg.prælegat.l.nullus.& l. edictum.ff.de qõ.& l.1.§.cũ q̃s latrones, tñ eſt argm̃, ꝙ iã ſic in alijs criminibus.ff.eod. tit.l 2.§ Diuus Adrianus.in alijs vero caſib. non vt C. de accuſ.l.fin.& ff.de qõ.l.is cui.

Additio D. Ludouici.

Intellige prędictam ɔcluſio.cum modificatione quã ſupra ꝓxime dixi in fi.p̃cedẽtis additionis.ſ.dummodo p̃cedant aliqua indicia
54 ɔtra inculpatos † nam ſola inculpatio facta à tormentato de ſocijs ẽt in dictis caſibus exceptuatis non eſt ſufficiens ad torturam,& ſi diceres,amice q̃d ſpãlitatis erit in dictis caſibus exceptuatis, cũ in oĩbus alijs caſibus indicia p̃cedentia ſint ſufficientia ad torquendũ,rñ.ꝙ hęc indicia in caſibus ſpãlibus non requirunť ita legitima, ſicut in alijs caſibus non exceptis,ibi requirunť indicia ſufficientia ꝓ quo adduco notabilem doctrinã do. auctoris in §. ꝓxime ſeq inc. ſed q̃d ſi pſona,&c.vbi dixit, ꝙ in dictis caſibus exceptis vbicunq; inculpatus à tormentato eſt malæ famę,& ɔuerſationis,poterit torqueri,ſed in alijs caſibus nõ exceptuatis ſecus, in quibus ſm eum debẽt præcedere indicia ſufficiẽtia.

Guido de Suz.

55 Sed quid † ſi pſona inculpata à torto ſit malæ famæ, & ɔuerſationis, nunq̃d in alijs caſib.q̃ ſupra dictis ſex exceptuatis, poterit torqueri,& ſubijci,qõni? Dic ꝙ non,ſi non p̃ceſſerunt indicia ſufficiẽtia, nec inculpatio facta de eo à tormentato,inducit indiciũ, cũ interrogari nõ debuerit,vt C.de acc.l.fi.& ff. eo.tit.l.is cui.ergo q̃d inde ſequiť tanq̃ lege ꝓhibente factũ nõ valet,vt l.non dubiũ. C. de legib. tñ de ɔſuetudine vidi torqueri, ad q̃d facit text.in l.1.§. diuus Adria. ff. de qõ.

Addicio D.Ludouici.

De hac deciſione ſupra feci tibi mẽtionẽ, ideo non repeto nunc,ne idẽ ſæpe dicamus.

Guido

Guido de Suz.

56 Sed quid † de qõne quotidie occurrenti, Accuſator quis de furto,indicijs præcedentibus, ad illud furtum torquetur, & ꝯfitetur illud furtum,nunquid debet ꝓcedi in tortura, ſiue repeti, ut indicet, & ꝯfiteatur de alijs furtis à ſe cõmiſſis, ad quæ nulla hñr indicia? Dic de iuris ſolẽnitate non,arg.eo.quę dicentur in ꝓx. qõ. pro ſecunda parte, quia quantum ad iſta furta, de quibus in ſpecie, vel in gñe inquiritur nulla ꝓcedunt indicia, & ſine indicijs nemo torquendus eſt, ut C. de fal.l.ſicut,& ff.de qõ.l.1.in princ.& l.maritus.ſed generali conſuetudine Italiæ, quotidie ſeruamus contrarium, & ſpecialiter in furtis,quæ magis frequentantur,quæ ꝯſuetudo põt adiuuari ꝑ l.nõ omnes.§.à Barbaris.ff.de re mil.& de off.præſ.l. congruit.

Additio D.Ludouici.

In hoc paſſu adde tu do.Ang.Are. in ſuo libello maleficio.in verbo ſama publica ꝓcedente,in vlt.verbis,vbi hoc idẽ ꝯfirmauit, & dixit idem eſſe in omnibus alijs delictis. all. tex.in d.l.non omnes.§.à Barbaris.& in d.l. congruit,& ita dicit ſeruari de ꝯſuetudine.

Guido de Suz.

57 Sed pone † ꝙ fuit de aliquo ſemel habita qõ. forte quia nil dixit, vult iudex de nouo repetere qõnem ſine aliquo nouo indicio accedente,nunqd põt? vr̃ ꝙ ſic,ut ff.de qõ.l. reper.& l. vnius.§.1. q̃ indiſtinctè dñt qõnẽ repeti poſſe,& vbi lex nõ diſtinguit,nec nos ff.de pub.l. de pretio,cum ſim. tu dic ꝙ non ſine nouis indicijs,ut quia tortus dixit nullum ibi illa nocte iacuiſſe,ubi maleficiũ fuerat cõmiſſum, poſtea inuentum eſt ꝑ teſtes, ꝙ ibi aliquis iacuit, certe hoc caſu repeteret qõ,ꝑꝑ illñ indicium,vel aliud ſimile, & hæc eſt cõis opin.non tñ allegatur aliqua lex, tu alleg.ff.de verb.ſig.l.bon s §. hoc ſ.rmone, & ff.pro ſocio.l.ſi ſocius.§.nec ſi prior. Aſſeſſores aũt honoris auidi,hoc non ſeruant, imò qõnes repetiit ſine nouis indicijs, quo uſque de obiectis criminib.hauriant veritatem,quoꝝ opinio põt defenſari per §.oportet. in auth. ut iud. ſine quoquo ſuffrag. ibi torquebunt fures, & non prius qeſcent &c. conſideret aũt bonus iudex in qõne repetenda qũo tortus in animi,& corporis fortitudine durauerit.l.vnius.§.reus.ff. de quæſt.

Additio D. Ludouici.

Licet dom.auctor non dicat,hæc ſunt formaliter verba Dyn.in ſuo tract. qõ n.m. in verſ.quid ſi aliquis fuit ſemel tortus &c.& refert,& ſequitur Ang.Aret.in ſuo tract. mal. in verbo ſama publica præcedẽte &c.in verſ.

58 3. qro an ſemel tortus &c.ubi dixit,† ꝙ de quacunq; tortura, q̃ facit iudex dolo malo, & ſine cauſa,capite punitur ꝑ arg.l.decurio, & ibi hoc uoluit Bal.C.de qſt. & Bal. in l.1. C.de pri.car.& licet ꝑ mala cõſuetudine aſſeſſoꝝ repetentium qõnes ſine nouis indicijs,allegeẽ ille tex.in auth ut iud. ſine quoquo ſuffr.in § oportet,tñ nunq̃ placuit mihi hoc,& dico,ꝙ ille tex. non facit ad propoſitum ſi recte ponderet̃,nam ille tex.loquitur de adminiſtratorib.bono. fiſcalium, & dicit ꝙ ſi aliquod furtum cõmittatur in dictis bonis,ꝙ iudices torquebunt. & non primitus quieſcent donec reddãt furta, ibi aut in hoc ſi manſerint in maximis ꝯſtitutis furtis &c. nam ille tex.vult,ꝙ iſti officiales ſunt ſoliciti in perquiſitione dictoꝝ bonoꝝ,non tñ ꝑ mittit fores repeti poſſe ſine nouis indicijs, & ſic arbitrium ꝯceſſum eis,intell ꝯceſſum, non tñ extra limites iuris, & potius ille tex. denotat facultatem in torquendo plures, q̃ in repetendo qõnem cõtra vnum, & ut ipſi ſint diligentes vult ibi tex. ꝙ ſi non reperirent dicta furta, teneantur ipſi tanq̃ illi qui forte nõ fuerunt diligẽtes in cuſtodia dcoꝝ

59 bonoꝝ † ex quo ẽt infero, ꝙ Impator non voluit,ꝙ tortura, nec repetitio eiuſdem debeat fieri,niſi legitime, cum oino ipſe ꝑdere non poſſit. Nã iudices remanẽt obligati,& potius credendũ eſt Impatorem ibi uoluiſſe iudices ꝓcedere ſeruatis ſeruandis, q̃ aliter. Nã pſumptio eſt,ꝙ iudices uidentes ſe remanere obligatos,torquerent & repeterẽt qũocunq; & qua'itercũq; itaq; ille tex.nihil mihi facit,ꝑ ſaluatione aſſeſſoꝝ repetentiũ qõnem ſine nouis indicijs, a qua iudicio meo cauere debent ſicut ab igne, & maxime cum cõis theorica doctoꝝ ſit in ꝯtrarium ꝑut ſupra dixi.& vltra præd. ita in terminis uoluit Bal.in l.2.C.quoꝝ app.& Bal.in l.mil.C.de qõ.& do.Abb.in c.cũ m contẽplatione.in 2. col.in verſ.7.quæritur.extra de reg.iur.

Guido de Suz.

60 Quid ſi dum aliquis† eſt in tormentis dicit torqueatis me quantum vultis,quia ſi ſtarẽ vſque ad 10.annos,nil dicerẽ,q̃a nil ſcio, vel in nihilo ſum pollutus obiecti criminis, & ſic oĩa diffitet̃,nũqd ſtatim eſt d.mittẽdus

 & de

& deponendus de tormẽtis, & libere relaxã dus ire vias ſuas? & certe non, ſed ꝓcedat in tortura cum temperie, vel aſpere, ſm ↄdit. cri minoſi, & ſm criminis qualitatem, & ff. con fiteatur, bene quidem, ſinaũt non confiteat, debet eum iudex in carceribus detinere, & ſi noua aderunt indicia, qõnem repetet, ſinaũt noua indicia non aderunt, tunc ſtatuet accu ſatori dilationem competentem ad proban dũ, & ſi poterit ↄuinci, ↄdemnabit, alias nõ. ff. de q. l. 1. §. ꝑterea. & l. vnius. §. in ea. eo. tit.

Additio D. Ludouici.

In hoc do. auctor recte locutus eſt, nec eſt opus additione, niſi dum dicit de nouis indi
61 cijs. Nam noua indicia ea dñr, q̃ differunt à præcedentibus ſpecie vel ſubſtantia, vt puta, prima indicia erant de mala fama rei, vel ꝙ erat inimicus, &c. ſuperuenit poſtea vnus te ſtis, q̃ dicit ſe vidiſſe reum ꝑcutere, vel dicit ꝙ vidit eũ cũ gladio euaginato, &c. ſecus ſi primo habuiſſes iudiciũ ex ſama p aliquos te ſtes, licet poſtea habeas alio teſtes ſup ſama, non dñr noua indicia ſed dr̃ noua ꝓbõ pri mi indicij, nec poſſet qs repeti in tormẽtis, ita voluit Ang. in tract. male. in verbo, ſama publica, ĩ ver. qro q̃ dicant noua indicia, &c.

Guido de Suz.

62 Sed qd † qõne de ſacto occurrenti, Crimi nis indicia ꝓcedunt, per q̃ iudex informatus vult ꝓcedere ad tormenta, dicit reus iudici, dñe, detis mihi defenſionem anteq̃ ponatis me ad tormenta, qa paratus ſum incontinẽ ti arguere ↄtra indicia ↄtra me recepta, nun quid audiendus eſt reus, & ſibi defenſio dan da anteq̃ torqueat? vr̃ ꝙ non, ꝑ l. 3. in ver. ne que ante ꝓbõnes iniurias patiant, &c. C. vbi ſena. vel clari. cum ibi in illis ꝑſonis in digni tate poſitis ſit ſpeciale, vr̃ in ceteris ↄtrariũ eſſe ius cõe, arg. l. 1. ff. ad mu. Præterea, pri mo actor ꝓbat, & fundata intentione ſua reus opponit defenſiones, & exceptiones ſuas, vt C. de exce. l. ſi qdem, & l. exceptionẽ, de prob. igr̃ primo totaliter debet fundari in tentio actoris ꝑ teſtes, vel ꝑ confeſſionem rei anteq̃ audiatur in ſua exceptione ſiue de
63 fenſione reus. † Tu dic ↄtrarium. ſ. ꝙ primo ſit danda defenſio, anteq̃ torqueat, maxime qñ tale qd allegat, quo ꝓbato non deberet ad tormenta ꝓcedi, & hoc illa rõne, qa ab in terlocutione facta à iudice, ꝙ aliqs torquea tur, appellat. l. 2. ff. de ap. reci. ꝙ eſt rõ ↄſide randa, qa à tali interlocutoria eſt ꝑmiſſum appellare, qa ſi defenſio differret poſt tortu ram, nunq̃ poſtea poſſet recuperare detrimẽ tum membroꝝ, vt d. l. 2. ergo eadem rõ ſibi locũ vendicat in ꝓpoſito, ſero. n. appellaret. vel defenſio peteret, ſi pr mo torqueret, nã qñque ſolent deficere in qõne vt l. aut dam na. §. 1. ff. de pœn. præterea ẽt ↄfeſſo, defen ſio ſuæ innocentiæ dat. C. de cuſt. reo. l. 2. multomagis hæc defenſio non denegatur.
64 † Præterea, ẽt videmus ꝙ iam damnato ex ↄfeſſione ſua facta in tormẽtis, & ꝑſeueratio ne facta, princ eps ſubuenit ẽt poſt ſniam pri ſtinam defenſionem ſuæ innocentia ꝓceden do, & ſniam retractando, ſi ↄſtiterit de inno cẽtia ↄdemnati, vt l. 1. §. ſi qs vltro. ff. de qſt. ſi igr̃ iam ↄfeſſo, & iam condemnato conce ditur defenſionis facultas tanto, & multoſor tius ante tormenta denegari non debet cui. eñ qđ eſt plus conceditur, non debet dene gari, qđ eſt minus, vt dicit r̃la iuris, cui qđ plus eſt, &c. qd plura, in iure legit̃ expreſſe, quod quocunque tp̃e iudicij, reo petente, de ſenſio danda eſt. l. vnius. §. cognit. o. ff. de qſt. ibi quocunq; tempore reo poſtulante, &c.

Additio D. Ludouici.

In hoc paſſu multũ quotidiano, licet do. auctor non dicat, reperio Paul. de Eleaz. in cõ mẽto. c. grauis. in vlt. col. in ver. qd ſi torquẽ dus q̃rit, &c. extra de depoſi. & Gan. in ſuo tract. maleſ. in ver. nunqd torquendus ſit au diẽdus, &c. vbi formaliter, & de verbo ad ver bum argumentati fuerunt ad partes, ꝑut fe
65 cit d. auctor in hac qõne, & finalr̃ † conclu dunt defenſionem non eſſe reo denegandã, & ꝙ copia indicioꝝ ei danda eſt, & plus dñt, ꝙ qtumcunq; iudex hẽt arbitrium ex for ma ſtatuti in talibus, nõ tñ põt denegari de ſenſio, & idem voluit Gand. vbi ſupra proxi me in verſ. item qro nunqd ptãs q̃ hẽt arbi trium, &c. & idem in terminis noſtris repe rio ↄſuluiſſe do. me. Ale. in conſ. 66. in 1. & 2. col. in 1. vol. inci. ſi præce. indicijs, vbi tñ limi tat multũ ſinglr̃, niſi reus ſimplr̃ peteret co piam indicioꝝ cum termino ad ꝓbandum, nec diceret qualem defenſionem hr̃et, ſed ſo lum diceret indicia illa non eſſe vera ſed fal ſa. Nam ſm eum, ad hoc vt ꝓcedat defenſio, & differat tortura, opus eſt ꝙ allegetˋ tal:s defenſio, qua ꝓbata tortura ceſſaret, ſed i ca ſu ꝓpoſito, ſi teſtes depoſuiſſent, & affirmaſ ſent indicia non eſſe vera, ſed falſa non reue larent, tanq̃ deponẽtes ſup mera negatiua, ergo.

ergo,&c. & idem vr̃ fuiſſe de mente Paul.de Eleа.in d.c.grauis.Secundo limitat do.meus in conſ. præalleg. alio modo multum ſinglr̃ qñ dñs ptãs denegaret defenſionem cum cõ ſilio dñi iudicis maleficio.nam põt,&non te nebiẽ in ſyndicatu ꝑ doctrinam Bal. in rub. C.de pœ.iud. in ver. q̃ro nunquid ptãs,&c. Sal.in l.fi.eo.tit.qđ no.ꝑ te qui vadis per of ficia,vt ſi non intelligis ſemꝑ facias de cõnſilio iudicũ q ſint tñ doctores hñtes inſtrm̃ ſuæ approbationis in ſtudijs gñalibus,vel ꝙ talis iudex ſit tibi datus per ſuperiorem , nã eris excuſatus faciendo cum tali conſilio ſm̃ Bal.in d.l.fi & do.me.in d.conſ.66.in 2. col. ꝙ conſ.eſt repetitum de verbo ad verbum in 2.vol.in ordine ibi 41.incip. vt ſupra dixi.

Guido de Suz.

Sed quid de qõne quã ſæpe de facto vide-
66 mus.† Teſtis fuit tortus, & in tortura confeſſus,nunc ante ſniam,dicit ſe erraſſe, nunquid poterit reuocare errorem ſuum? rñdeo,aut vſq; ad ſniam,& eſt rõ,q a non vr̃ fa teri,q in facto errat l.2.in prin.ff.de confeſ. item talis error non põt vſq; ad ſniam obeſ ſe l.error. C.de iur.& fac.ign.& facit C.quo rum appel.non recip.l.2. nam ꝯdemnato ex ꝯfeſſione in tormẽtis,facta,& ꝑſeuerata,ſub uenit ẽt poſt ſniam,& errorem ſuum,ſiue in nocentiam ſuam docere volenti, & ſi oſtẽde rit,abſoluet,vt.ff.de q.l.1.§. ſi qs vltro. mul to fortius debet audiri iſte errorem ſuum an te ſniam ꝓbare volens. Item iſte non ꝑſeue rauit in confeſſione, ex quo nõn expectauit ſniam. Item ꝯfeſſus formidine tormentoꝝ audit appellans,vt C.quorum appel.non re cip.l.2.Si autẽ eſt error iuris,tunc nõn pote rit venire ꝯtra ꝯfeſſionem ſuam,vt d.l.error.

Additio D. Ludouici.

Circa reuocationẽ erroris ſeu ꝯfeſſionis erroneæ,vt vides dñs auctor facit dñiam inter errorem iuris vel facti,vt hic ꝑ eum. Cu ius dictis adde tu Gand.in tract.maleſ. in ti. de qõ.in verſ. Sed qd ſi ꝯfeſſus in tormẽtis, & perſeuerans,&c. vbi idem formalr̃ tenẽt. Nam ſm̃ eum,q dicit ẽt hoc eſſe bene notã-
67 dum,nemini eſt deneganda † facultas defen ſionis ante impoſitionem pœnæ. alleg. d. l. vnius.§.fi. in verſ. quocunq; tpe poſtulante ergo,&c.de qõ.& C.de iur.fi.l.facultas. lib. 10.& C.de bo.vac.l.fi.in ver.data copia,&c. & plus ſubdit, qđ ẽt ſponte ꝯfeſſo nõ eſt de neganda defenſio,ad ꝓbandum de iure ſuo, & innocentia ſua.alleg.text.in l.1. §. ſi qs vl tro.ff.de qõ.& qa defenſio, & probatio pñt fieri vſque ad ſniam.l. ſi qs iureiur.C.de re. cred.l.indicia. C. de prob & l.1.§.ſi ad diẽ. ff.de re mil.de quo vide per Bal.in l in bonæ fidei.in 3.col.C.de reb.cred.& Bald. in l.fin. in 1.col.C.de prob.& per do. Pet.de Anch. in conſ.22. in 3. col. incip. vtrum confeſſio contra iniuſtum, &c. vbi dicit ſe de facto ob tinuiſſe ꝙ quis poteſt reuocare confeſſionẽ ſuam,licet ſecundum eum iudices in hoc ſe difficiles,& rigoroſos exhibeant, credentes vileſcere in conſpectu hominum per abſolu tionem contra l.abſentem.ff.de pœ.

Guido de Suz.

68 Sed pone † ꝙ aliqs ꝯfeſſus eſt in tormen tis,& non ꝑſeuerauit in ꝯfeſſione, nunquid talis confeſſio aliquid operetr̃, vr̃ ꝙ fic.ſ.ſemiplenam ꝓbõnem,vt no.C.de cuſto.reo.l. 2.& ff.de quæſt.l.1.§.diuus.qui. §. intellr̃ in ꝯfeſſione torti in qua non extitit ꝑſeueratũ. vel dic,& forte verius,ꝙ niſi ꝑſeueratũ ſit,ta lis ꝯfeſſio non plenam,nec ſemiplenam,pro batio.inducit,qm̃ nullo modo confiteri, vel confiteri ſine perſeueratione,paribus paſſibus ambulant.C.quorum appel.nõ reci.l.2.

Additio D. Ludouici.

Licet do. author in hoc loquat̃ ſub dubio
69 forte,dicas tu,ꝙ † ſine dubio forte dicta cõfeſſio facta metu tormentoꝝ ſine ꝑſeueratione non præiudicat.caſus eſt in d.l.1.§.di uus & ibi Bart.&idem voluit Iac.But.in l.2. dẽ cuſtod.reo.& Ang.& Sal.ibidem.&Sal.in l.fin.in 1.col.C.de quæſt.& do. Abb. in c.cũ in ꝯtemplatione.in 2.col.in ver.6.quæro.de reg.iur.vbi dicit,ꝙ talis perſeueratio,& rati ficatio debet fieri extra locum tormentoꝝ, quod dicit facere contra iudices qui inconti nenti in loco vbi eſt tormentum,faciũt ratificare ꝯfeſſionẽ,& male. & inde voluit Ang. Aret.in ſuo tract.male in pe.col.in ver.ſama publica præcedente.in verſ.2.no.vbi dixit ꝙ tortus debet quieſcere ſaltem per vnam diẽ nãlem anteq̃ ducatur ad tribunal, ad ratificandum , de quo vltimo ſuperius diximus.

Guido de Suz.

70 Sed qd ſi † aliquis tortus eſt nullis vel nõ legitimus indicijs ꝓcedentibus,nunqd valebit eius ꝯfeſſio,dic ꝙ non,ẽt ſi, & quantumcunq; in ea ꝑſeuerauerit,vt eſt arg.in l.2. 3. & 4. C.ſi ex fal. inſtr. & eſt caſus in l. maritus. & in l. pe. ſecundum vnam lec.ff.de qõ.

& tex.in l.diuus.ver.ex quib.eod.tit.Preter-
ea hoc eſt de ſubalibus qōnis hñdæ,ꝙ legi-
tima præcedant indicia, alias quis torqueri
non pōt,cū à tormentis non ſit incipiendū.
l.1.ff.de qō.& l maritus,& C. eod.tit.l. cum
cognōnale,& l.milites,quo deficiente qeq̨d
ſequitur,ipſo iure nō ualet.l.non dub.C. de
leg.& de ſi.inſt.& iure halle ſi.lib.10.l.1.& l.
diuus.de in int.reſt.& C.de app.l.noiatiōes.

Additio D. Ludouici.

Pro hac ꝯcluſione eſt tex. cum gl. ſing. &
ibi Bart.in d.l.pen.ff.de qō.quem cum gl.ꝓ
ſingulari ad hoc allegauit, & ſecut' eſt Ang.
Aret.in ſuo tract.mal.in 8.col. in verſ. fama
71 publica ꝓcedente. in ver. aduertas tñ. † vbi
dicit ſecus eſſe in ꝯfeſſione ſponte facta,quia
tunc ēt non ꝓcedent.b.indicijs valet,adeo ꝙ
ex ea ꝯfeſſione pōt quis ꝯdemnari.alleg.tex.
in c.1.de acc.l b.6. & dicit idem tenere Pet.
de Anch.in clem.1. de hom. quod eſt ſinglr̃
menti tenendum ſm eum ibi.de qua mā ſu-
pra latius diximus. ideo non repeto nunc,
vbi alleg.dñm meum in ſuo conſ.5.in 1.vol.

Guido de Suz.

Dictum eſt ſupra ꝙ ꝯfeſſio facta in tor-
mentis non præiudicat,niſi ꝯfeſſus perſeue-
72 ret in ea. Quæro † q̄ dicatur ꝯfeſſio facta
in tormentis? rñdeo confeſſio in ipſis tor-
mentis, idem eſt,ſi ad pedem ipſius torturæ
ducitur,& ligantur manus, & terror incutit̃
à iudice dicente, ꝙ niſi incontinenti ꝯfiteat̃,
ſubijciet eum qōnib.certe nō tenet talis cō-
feſſio,niſi in ea fuerit ꝑſeueratum, quia lex
æquiparat ꝯfeſſionem factā in ipſis tormen
tis, & ex tortura, & formidine tormentoꝝ,
ut eſt tex.C.quo.app.non re.l.2.ibi,aut for-
midine tormentoꝝ &c.& not.ꝙ ibi dicit for
midine,non aūt dicit tormentis, & idem ibi
ſentit gl.& arg.ff.de iniur.l.itē apud Labeo-
nem.§ adijcitur.verſ.qōnem ibi,vel leuis ter
ritio.ergo à ꝯtrario ſenſu,non leuis territio
hr̃ pro ipſa tortura. Ad qd' accedat qd' legi-
tur,ſufficit terror armoꝝ, & ſi quis eis vſus
non ſit.ff.de ui,& ui arm.l.idem eſt.§. ſi ar-
mati.& nā quo ad l.Cor.de ſicar. paria ſunt
hoiem gladio ꝑcutere,vel ſtringēdo minari,
vt ff.ad l.Cor.de ſic.l.1.§.diuus,& facit.ff.ex
qb.cau.maio.l.3.& C.qd' met.cau. l. metū.

Additio D. Ludouici.

Dñs auctor veꝝ dicit in hoc, & ultra all.
per eum,dicas tu,ꝙ idem voluit Bart.in l. 1.
§.diuus.ff.de qō.& Bar.in l.2.in 3.col. in ſi.
C.quod met.cau.& Bald.in l.vnica.in 8.col.
C.de ꝯſ.& Bal.in l.nouiſſime.ff.de exc.tuto.
73 † vbi dixit,ꝙ ꝯfeſſio quæ ſit apud tormenta
dr̃ facta in tormentis, per illum text. quem
dicit ad hoc ſingularem, & idē de ꝯfeſſione
facta in tormentis,vel formidine tormētoꝝ
vt à pari ꝓcedant,voluit ēt do.Abb.in c.ſin.
in 5.col.extra de ꝯſ.& Abb.in c. cum in con
tēplatione.extra de re.iur.& Alex. de Neuo
Vicent.in ſuo ꝯſ.47.in 2.col.in 4. uol. inter
ꝯſilia do.mei in cap.in cauſa prædicta &c.&
faciunt ea q̄ inferius dicemus immediate.

Guido de Suz.

74 Sed quid in † qōne de facto, Continetur
in ſtatuto ciuitatis,ꝙ aliquis non poſſit tor
queri niſi in certis caſib. ptās honoris aui-
dus extra illos caſus ꝯceſſos ꝑ ſtatutū, vult
eruere veritatem criminis,non tñ vult, eum
ponere ad torturam ne incidat in pœnā ſta
tuti,ſed qd facit,præcipit eum teneri in tur-
ri,vel in alio loco,denegādo ei alimenta,do
nec ꝯfiteatur,vel in hyeme facit eū ſtare ſpo
liatū oib. panis,& nudū,nunqd videat̃ eum
ponere qōni,ut ſic dicamus eum incidere in
pœnā ſtatuti,& dic ꝙ ſic,vt ff.de iniur.l.item
apud Labeonē.§. qō.ibi,malā māſionē &c.

Additio D. Ludouici.

Pro deciſione do auctoris,adducas tu do
75 ctrinam Bart.in l.1.§.diuus.ff. de qō. † vbi
ponit de eo q̨ retinetur in carceribus ut ſiti
moriatur,nam dr̃ tortus, adeo ꝙ ſi ꝯfitetur
virtute talis ſitis,non ualet ꝯfeſſio, tanquā
facta in tormentis, & idem uoluit d. Ang.
Aret.in ſuo tract. male. in verbo fama pub.
præced.in verſ. quæro quid ſi eſt tale delictū
&c. vbi arguit contra iudices ignorantes,&
crudeles, qui qñ non pñt torquere dant car
nes valde ſalatas ad comedendum malefa-
ctori,& non bibere. Nam ſm eum dñr tor-
quere,& tenentur in ſyndicatu, de quo vide
ēt per do.Abb.in c.ſi.in 5.col. extra de ꝯfeſ.
& facit illud quod etiam inferius dicemus.

Guido de Suz.

76 Sed quid ſi † extra locum torturæ,vel cir-
ca tribunal iudicis, vbi ius redditur, iudex
examinans dixit delato ex crimine aut ꝯfi-
tearis,aut ducam te ad tormenta,& torque-
bo te,nunquid dicatur tunc ꝯfeſſio facta for
midine tormentoꝝ? dic, ꝙ non, quia leuis
territio &c.ut d. l. item apud Labeonem.§.
qōnem.& C.quod met.cau.l.metū ibi, non
iactationib. &c.Terrorem aūt qōnis ꝓba-
bilem

bilem veræ torturæ comparandæ accipere debemus pñ:em,& inſtantem torturæ, ſicut de metu inſtãt:s cruciatus dicimus,ut ff. qď met.cau.l. metũ. 1.rñ.& ff.ex q.cau.ma. l. 3. in fin.leuis enim territio, quod extra locum torturæ facta, eluſoria eſt,arg. l. ſi cui pluſquam per l. fal. l. hæc,ſatiſdatio.

Additio D. Ludouici.

77 Sto in hoc † cum do.auctore cũ modificatione tñ,niſi iudex qui diceret reo,aut ꝯfitearis,aut ducã te ad tormenta,& torquebo te, eſſet hõ terribilis vultu, & ſolitus talia dicere,& mandare executioni, qa tunc dicerem ſecus eſſe,& ꝯfeſſionem eſſe factã metu tormentoꝝ,iuxta not.ꝑ Bar.in l.de pup §.ſi qs ipſi ꝑtori,cũ ſi.ff.de no.op.nun. idem dicerẽ qñ reus eſſet ꝑſona multũ timida,puta mulier eſſet,vel cõplexionis trepidæ,qa tunc dicã illa verba inducere ſufficientẽ tormẽtoꝝ formidinẽ.ꝑ quo facit qď dixit d.auctor.infra in §. itẽ q̃ro quantũ tp̃s &c. vbi ponit de qualitate perſonaꝝ ꝯſideranda in hac mã.

Guido de Suz.

78 In quo loco † ſit reus ducendus ad perſeuerãdũ in ꝯfeſſione,rñdeo,apud acta, vel in alio publico loco, extra ꝯſpectũ torturæ, & ita uidemus expto s aſſeſſores in ꝑſeuerãtia ꝯuocare teſtes,& ſub publico teſtimonio ſcribi facitr,talis tali die ꝑſeuerauit, & ꝯfirmauit &c.in pñtia taliũ teſtiũ &c.& bñ faciũt ꝑ l.2.C.de cuſ.reo.ibi.ſub pub.teſtimonio &c.

Additio D. Ludouici.

De loco ratificationis ꝯfeſſionis. do. auctor recte locutus eſt,idem uoluit Bart. in l. 1.§.diuus.ff.de qõ.& Bal.in l.2.C. quo.app. & Bald.in l.2.C. de cuſt.reo. & idem uoluit do.Abb.in c.cum in ꝯtemplatione. in 2.col. in ver.quæro,in fin.extra de re iud.& dom. Abb.in cap.fin.in 5.col.in fin.extra de ꝯf.& bñ facit qď not.Bal.in l.2.in 3.col.in fin.ff. qď met.cau.& Bal.in l.1.in 7.col.C.de ꝯfeſ.

Guido de Suz.

79 Item quæro † quantum tp̃s erit medium à die ꝯfeſſionis torti, ad diem reductionis ad ꝑſeuerandum,rñdeo hoc lege aliqua nõ determinatur,ut d.l.2.de cuſt.reo.ibi, poſt modicum,non tñ dicit ꝙ ſit illud modicum,dic ꝙ ſit in arbitrio iudicis ꝯſiderata qualitate ꝑſonaꝝ,& enormitate,vel leuitate criminis: cum.n.tp̃s,uel quid aliud, à iure non præfinitur, remittitur iudicis arbitrio .ff. de iure delib.l.hodie.ff.de pœn.& l.1.de effracto.

Additio D. Ludouici.

Hęc eſt uera ꝯcluſio,de tp̃e intermedio inter ꝯfeſſionem,& ratificationem, remittẽdo in arbitrio iudicis,in quo adde tu. Iac. Butr. in l.2.C.de cuſt.reo.& Ang.& Saly.ibidem, & d.Ang.Aret.in libell.ſuo mal. in verbo fama,in pen.col.in ver. 2. not. ꝙ ſi ꝯfeſſio &c. & etiam ſupra de hoc dixi.

Guido de Suz.

80 Quæro qui † debeant q̃õni intereſſe. reſpondeo vt ff.de adult. l. ſi poſtul.§. q̃õni.in ſecreto aũt iudex recipiet dcm̃ eius tort⁹.n. habet ſimilitudinem teſtis, ut in ſumma de q̃õni.ꝑ Az.§.ſed hr̃,& ff.eod.ti.l.1.§.Imper.

Additio D. Ludouici.

Circa hanc mãm de dicto rei recipiendo in ſecretis vide tu qď no.Bar. ĩ d.l.ſi poſtul. §.q̃õni.ff.de adult. vbi multum notabilr̃ loquitur in mã teſtis torquendi,an aduocatus poſſit eſſe præſens,& concludit, ꝙ nõ in examinatione,ſed in delatione iuramenti ſic.

Guido de Suz.

81 Sed nunquid † liber homo poſſit torqueri,vr̃ ꝙ non,quia quaſi totus titulus de q̃õnib.C.& ff.de tortura ſeruoꝝ intelligere vr̃, alij dñt ꝙ liber hõ torquetur in caſibus.ſ.qñ in teſtimonio uacillat,& pñs fuit facto,ut ff. de qõ.l.ex libero.& l.teſtes,& in crimine falſi,ut ff.de fal.l.ſi quis decurio.arg.C. de ꝑb. l.iub.& C.de teſti.l.nullũ, & in alio caſu ſpeciali.C.de malef.& math.l.ſi excepta.& nor. in apparatu,& C. de qõ. l. decur. Si ergo eſt ſpeciale,in contrarium eſt l. ius ſingulare .ff. de legi. ſic & milites rl̃r non torquentur, ut C.de qõ.l.mil.ſic decuriones .C. ex qb.cau. inf.irr.l.decuriones.C.de qõ.l.diuo,& C.de pœ.l.decuriones,& l.decurionũ,& l.miſeric. ad l.Iul.maieſt.l.nullus.ff. de pœ.l.moris.§. iſte.ff.de decur.l.2.§.in decur. & l. fin. cũ ꝯc.

82 Tu dic † ꝙ liber homo poteſt torqueri, nõ ſolum in alios ut ff.de qõ. l.ex libero. 1. rñ. & l.vnius.§.teſtes.C.de aboli. l. fallaciter.§. quod ſi ingenuoꝝ.C.de aſſeſſ.l.nullus. ad fi. ff.de cuſt.reo.l.diuus Adrianus,ſed etiam in ſeipſum,q̃ñcunq; deferuntur ex aliquo crimine.C.de qõ.l. cum cognitionaliter.C.ex quib.cau.inf. irrog. l. nullam. & ibi de hoc. C.de fal.l.ſicut.ff.de re mil.l.proditores. De nuo quod liber homo torqueri poſſit inconuinc.biliter, arguitur per l. ſi quis decurio.C.de fal.ubi decurio torquetur, imò melius.ff.de qõ.l.fin.vbi vr̃ caſus,quod liber hõ torqueri

torqueri poſſit, vt C. de accuſ. l. fi. vt C. de aſ
ſeſ. l. nullus. & qđ ibi no. & alius q liber hō
nō pōt eſſe decurio. vt ff. de decur. l. ſeuerus.
& ita ſeruat gn̄alis conſuetudo, & do. Azo.
in ſum. de quæſt. §. torqueri. & §. torquētur.

Additio D. Ludouici.

83 De libero † homine, vt poſſit torqueri,
iudicio meo non eſt dubitandū, licet do. au-
ctor ad hoc ꝓbandum multum laboret, ꝓ-
ut vides, nā ego habeo hoc pro abſoluto, &
licet de hoc dixerim in princ. huius operis.
tn̄ nunc pro cōfirmatione dico vnum vltra
omnes, nam ſi liber homo torqueri nō poſ
ſet, profecto ex mille delictis, non punietur
vnū ꝯtra l. ita vulneratus. ff. ad leg. Aql. nā
in delictis nō ſemp ſunt p̄ſentes teſtes, imò
qui male agit cōiter odit lucē, vnde ex hac
rōne primo debet poſſe liber homo abſque
dubio torqueri, & contra ſe, & cōtra alios.

Guido de Suz.

Item puerilis tn̄ qō eſt, nunquid ita prin
cipalis perſona debeat poni, vel ſubijci tor
mentis veritatem eruendam, vr̄ ꝙ non, qa
totus tract. de qō. C. & ff. vr̄ conſiſtere circa
ſeruos ſuos torquendos, & liberos hoies va
84 cillantes, Sed tu dic quod † ipſe principales
perſonæ ſunt qōni ſubijciendę, vt C. de qō-
ni. l. 3. & ff. eo. tit. l. 1. §. diuus, & §. ſi quis vl-
tro, & l. vnius, & ff. de re mil. l. proditor præ
cedere tn̄ debent indicia veriſimilia, ex qui
bus obiecti criminis reus, ex pręfinitione
culpæ, indicijs animus informetur, vt C.
de quæſtio. l. cum cognitionaliter, & l. mi-
lites. §. oportet, & C. de fal. l. ſicut.

Additio D. Ludouici.

Prout atteſtatur ipſemet auctor, hæc q̄-
ſtio puerilis eſt, & probatur ex his quæ ſu-
pra dicta ſunt in additione proxima præce
dente, & per do. auctorem in §. proxime p̄-
cedenti, incip. ſed nunquid liber homo, &c.

Guido de Suz.

85 An ſi iudex adeo † tormentando modum
exceſſerit, ita ꝙ tortus in quæſtione defe-
cerit, vel membra debilitauerit teneatur,
& quo iure. & ꝙ teneatur dicit lex expreſ-
ſe. ff. de iniur. l. item apud Labeonem. §.
quæſtionis, ibi teneri eum, &c. ſi enim tor
quendus eſt reus vt innocentiæ, vel iudi-
cio ſaluus reddatur, vt l. quęſtionis mo-
dum. ff. de quæſtio. certe ſi iudex non ſer-
uauit, tenetur. & facit. ff. ſol. matrim. l. ſi
conſtante. §. ſi maritus. & inſtit. qui ſunt
ſui vel alie. iur. §. 2. & §. dn̄orum, & me-
lius. ff. ad l. Aquil. l. ſed, & ſi quemcunque.
§. ſi magiſter, & ff. de vſufr. l. locum. §. fi. &
ff. de pign. act. l. eleganter. §. plane. nec pro-
deſt ſibi, ꝙ tanq̄ iudex hoc fecit, cum deli-
querit, nam omne maleficium praue præſu
mitur actum, vt C. de iniur. l. ſi non conui-
86 cij. & C. de ſic. l. 1. † Præterea, ſi ꝓpinquus
in corrigēdo ꝓpinquū, modū exceſſit tene
tur, vt C. de emen. ꝓpin. l. 1. nec iudicem ex
cuſat offm̄, qa ſicut priuati, & ita magiſtrati
bus ꝓhibitū eſt aliquid illicitū facere l. nec
magiſtratibus. ff. de iniu. econtra vr̄, ꝙ non
teneat, qa iudex cauſa veritatis eruēdę hoc
fecit, ſuum exequendo offm̄, & non animo
interficiendi, vel debilitādi, igit̄ nō debet te
neri. nemo. n. vr̄ delinquere niſi animū ma-
lignum ad hoc habuerit. ff. de verb. ſign. l. ſæ
pe, ad fi. voluntas. n. & propoſitum diſtin-
guūt maleficiū. ff. de fur. l. q iniuriæ. in prin.
& facit. ff. de acq. poſ. l. q iure. & alibi ſcri-
ptū eſt, tūc crimē cōtrahit̄, cū volūtas nocē
di interuenit, non alias. l. 1. C. ad leg. Corn.
de ſic. & facit. ff. de lib. homi. exhi. l. 3. §. 1. p̄-
ſumit̄. n. bonū de officialibus niſi ꝓbet̄ ꝯtra
rium manifeſte, vt ff. de off. p̄ſe. p̄to. l. 1. ad fi
nē. nā creditor, rē obligatam auferendo nō
p̄ſumit̄ deliquiſſe, qa notabilis eſt pręſum-
ptio, vt ff. de fur. l. cū creditor. ſic, & à ſimili,
iudex in ꝓpoſito cauſa ſui officij exequēdi,
p̄ſumit̄ id feciſſe, non nocendi ꝯſilio, vt ff. de
87 iniurijs. l. iniuriarū. §. 1. † & ſi aliquam cul-
pā in excedendo modum, in torquēdo adhi
buit, non tn̄ tenetur l. Corn. de ſic. quia in
delictis, lata culpa non æqparat̄ dolo. ff. de
pœn. l. aut facta. § cauſa. itē officij neceſſitas
ſuadet remanere impunitū qđ alias coer-
ceri dr̄et, vt ff. de his qb. vt indi. l. poſt lega-
tū. §. aduocatū, & l. tutorē, nā in dubio, ſi nō
apparet quo aīo fecerit p̄ſumit̄ potius, ꝙ ex
zelo iuſtitię, & vigore officij, q̄ malo ꝯſilio
id feciſſe l. minus inſtructus. C. de acq. poſ.
ff. ꝓ ſoc. l. merito. Accedit ad idē, & aliud va
lidius arg. ſumptū. C. q acc. nō poſ. l. 2. ad fi.
vbi tutor ex offō ſuo, accuſans de falſo ꝓdu
centem inſtrā contra pupillum, ſi non pro-
bat non p̄ſumit̄ calumniandi animo accuſa
tionem inſtituiſſe, niſi euidenter ꝓbet̄, & tn̄
vr̄ qui non probat calumniari præſumitur,
eo ipſo ꝙ non ꝓbat l. 1. C. de aduo. diuer. iu
di. Solu. diſtinguūt, qdā, ſi hoc apparet, ꝙ fe
cerit ex voluntate, dolo tenet̄, ſed caſu abſq;
culpa

culpa nullo modo teneť, ſi aũt cum aliqua culpa excedendo modũ nõ puto teneri ꝑ l. vnicã. C. de emen ſeruoꝝ, & bona eſt argumentatio de ꝑtãte dominica ad poteſtatem rectoris, vt ff. de ver. ſig. l. poteſtatis.

Additio D. Ludouici.

Paſſus iſte de mortuo vel debilitato in tortura, an iudex teneať vel ne, eſt multũ, iu dicio meo ꝯſiderandus, & aperiendæ ſunt au res ꝑ dñis iudicantibus, in quo paſſu, do. au ctor ꝯcludit, qđ in vno caſu ſolum teneť iudex, qñ apparet de dolo, alias aũt non qñ caſu vel ẽt qñ culpa exceſſit modum in tor-

88 quendo per d. l. 1. de emen. ſuorum. † Ad ego ſentio, qñ culpa exceſſit modum in tor quendo, nam eo ipſo ꝙ excedit modum fin giť priuatur homo, & non iudex, ergo debet teneri, ſicut dicimus in tutore nõ bene admi niſtrãte bona pupilli. nã nõ fingiť tutor, ſed teneť tanq̃ quilibet, vt ff. de fur. l. interdum. §. qui tutelam, & ff. pro emp. l. qui fundum. §. ſi tutor. & arg. C. de epiſc. & cler. l. gñaliter. præterea vř eſſe caſus de hoc in l. item apud Labeonem. §. qõnis. ad fi. ff. de iniur. ibi ſed, & ſi iuſſu dñi quis qõnem habeat, modum tñ exceſſerit, teneri cum dĩe labeo ait, &c. & hoc ẽt reperio voluiſſe Cy. Bald. & Saly. in l. Gracchus. C. de adul. & Ang. in

89 l. 3. eo. tit. † vbi dñt, ꝙ ſi tortus deficit in tor tura iudex non tenetur, dummodo indicia ꝓcedãt, & in actis de indicijs appareat, & ẽt iudex non fuerit egreſſus terminos torturę. & ſic ſentiũt apte, ꝙ teneť iudex de exceſſu, & ſic de culpa in excedẽdo. veꝝ eſt, ꝙ in dubio non pſumiť egreſſus modum, rõne officij. l. herennius. §. gai. ff. de euic. vnde ei q. di cit contrarium, incumbit onus probandi ẜm Ang. in d. l. 3. quod eſt not. dignum ẜm Ang. Are. in ſuo tract. maleſ. in ver. fama. in verſ. octauo quæro quid ſi tortus, &c.

Guido de Suz.

90 Sed quid † ſi probatum eſt maleficium ꝑ vnum teſtem de veritate tm̃, nunquid erit ſufficiens indiciũ ad tormẽta habenda, vř ꝙ non, vt ff. de qõ. l. maritus. vbi per dictum vnius teſtis non fuit ad qõnem proceſſum. Præterea dictum vnius teſtis, non inducit in diciũ ſine pſumptione, vt ff. de do. ꝑle. l. Theo pompus. & ff. queadmo. teſta. ape. l. 1. §. ſed vnius, & iura oĩa tractantia de indicijs, quæ requiruntur ad qõnem habendam, loquunť in plurali. ſ. indicia pręcedere hr̃e, non aũt dñt indicium l. 1. ſecundo rñ. ff. de qõ. & ibi & alijs argumentis, & l. vnius. §. in ea cauſa. & l. fi. eo. tit. & C. eo. tit. l. cum cognitionali ter, & l. milites, & C. de fal. l. ſicut. & pluralis locutio, ſingulari numero nõ quieſcit. ff. de man. teſt. l. libertas quam. §. vlt. Sed his non obſt. dic vnũ teſtẽ de veritate ſufficere ad ha bedã torturã, vt in ſum. de qõ. §. indiciũ aũt. & C. ad l. Iul. maieſt. l. ſi q s alicui, in apparatu. Nõ obſt. l. maritus, q a ibi nõ fuit tortus ꝑp dctm̃ vnius teſtis, q a ille q ꝓhibuit teſtimoniũ erat familiaris ꝓducẽtis & ideo dctm̃ ſuũ non fuit tãti effectus, ꝙ faceret indiciũ. Non obſt. alia iura in ꝯtrariũ alleg. in q bus de pluribus indicijs hr̃ mẽtio, q a illa pluralitas inſpecto cõi vſu loquẽdi, in ſingularitatẽ reſoluiť, vt ff. de ver. ſig. l. non eſt ſine liberis, & ff. de neg. geſt. l. ait ptor. §. 1. & ff. de ori. iur. l. 2. §. exactis, & ff. de ꝯd. & demõ, l. demõ ſtratio falſa. §. fi. & l. q ꝯcubinã. §. ſi ſtichus.

Additio D. Ludouici.

Dñs auctor concludit, ꝙ poteſt quis tor queri per vnum teſtem deponentem de veritate, & idem voluit ipſemet in §. proxime ſeq. in princ. dum tractat de fama. in quo ad de tu gl. ſing. de hoc in c. at ſi clerici. extra de iud. quam pro ſing. alleg. & ſecutus eſt dñs Abb. ibi, in 7. col. & gl. & ibi Bart. in l. 3. C. ad l. Iul. maieſt. & Bart. in l. fi. ff. de qõ. & in d. l. maritus, & in l. pe. eo. tit. & Bald. in l. 2. C. de app. & Bald. in l. milites. C. de qõ. & do me. Alex. in conſ. 65. in pe. col. in 1. vol. inc. ſi præcedentibus, &c. & do. Ang. Are. in ſuo tract. maleſ. in verbo, fama. in ver. quæ-

91 ro an vnũ indiciũ. † vbi limitat ꝑdictã ꝓcedere ſi eſt vnus teſtis integer, q a infamis, vel vilis, nõ faceret indiciũ ad torturã l. 1. §. itẽ Cornelio. & ibi Bar. de qõ. & voluit do. me. in ꝯſ. de quo ſupra ꝓx. feci mẽtionẽ. Secũdo limita ꝑdictã ꝯcluſio qñ teſtis deponit recte ſup maleficio. ſecus ſi deponeret ſup iudicio ad maleficiũ ꝓbãdũ, ita voluit gl. quã ſe quiť ibi Bart. & Bal. in l. fi. C. fa. erciſ. & Bar. in l. fi. ante fin. de qõ. & do. Abb. in c. 1. in 1. col. extra de ꝓfeſ. & in c. ſup eo. el 2. in 2. col. extra de teſti. Tertio limita ꝑdictam ꝯcluſio nẽ ꝓcedere niſi aliæ circũſtantię reſiſterent,

92 † q a tũc vnus teſtis de viſu nõ facit indiciũ ẜm Bald. in d. l. 2. C. quo. app. referens Io. And. ita tenentem, quod eſt notã. ẜm eum, & idem voluit do. Abb. in c. tertio loco. in 5. col. de ꝓb. & in c. cum in contemplatione.

extra

extra de reg. iur. pro quo adduco, quia qñ aliqua ſunt indicia pro reo excuſantia, tunc indicia contra eum debent eſſe multum vrgentia, ut ſuperent illa quæ faciunt pro excuſatione rei. ita hr in l. 1. §. 1. ff. de qõ. ita uoluit Ang. Are. in ſuo tract. maleſ in verbo fama. in verſ. & prædicta procedunt, &c.

Guido de Suz.

93 Quid ſi maleficium † probatum eſt per famam tm̃ poterit ne ad tormenta ꝓcedi? vr ꝙ ſic, quia ꝓbõ famæ æquiparatur ꝓbõni vnius teſtis. ff. de teſt. l. 3. §. eiuſdem, & in apparatu, & ſupra prox. qõ. dcm̃ eſt indicium vnius teſtis ſufficere ad qõnem hñdam. Sed dic, ꝙ non, quia fama per ſe non ꝓbat, ſed inducit aliquod indicium, ad confirmandas, ſeu coadiuuandas, ſeu comprobandas, alias ꝓbões, vt d. §. eiuſdem. ibi ꝯfirmat rem de qua agitur &c. i. ſimul firmat, non tñ per ſe facit validum indicium. eſt. n. fama res fragilis, & pernicioſa, ut plurimum per clientelas voces artificioſe tranſmiſſa ab ipſis qui deſiderant de hoc famam eſſe, ut. ff. de hær. inſtit. l. Pacumæuius, & arg. C. de pœ. l. decur. & ff. de off. rect. proui. l. iuſtiſſ. ibi nec ad libidinẽ. non. n. quælibet indicia ſunt ſufficientia ad torturam, vt ſupra dixi in princip. notab.

Additio D. Ludouici.

De fama non ſufficiente pro indicio ad torturam d. auctor recte locutus eſt. cuius dictis adde quod idem voluit Bart. in l. de minore. §. torm. de qõ & Bal. in l. mil. C. eo. tit. & Salyc. combon. in l. ea quidem. in mã famæ. C de accuſ. tñ limita, niſi fama eſſet orta à perſonis fide dignis, vel eſſet iuncta cũ fuga, prout ſupra dixi in addit. mea. incip. circa hanc mãm qualiter, & qũo ſumantur indicia. circa fin. ad quæ me remitto.

Guido de Suz.

94 Sed ſi præter † famam eſſet aliquod indicium, puta dcm̃ vnius teſtis, quod quidẽ facit indicium, ut d. l. Theopompus, vel ſi ꝯſiteri: accuſatum eſſe inimicum interfecti, vel alias offenſi, alias tunc non ſufficeret cũ lex de inimico præſumat omne malum, vt ff. de quæſt. l. 2. §. præterea, & de teſt. l. 3. in princ. Item ſi ſe iactaſſet delatus de maleſ. cõmittẽdo. nam talis iactatio inducit indicium ꝯtra iactantem, ꝙ maleficium poſtea cõmiſerit, ꝯſiderata qualitate perſonæ, arg. C. qđ me. cau. l. metum. & ff. ex qui. cau. ma. l. 3. Tu allega meliora iura. ff. ad l. Iul. ma. l. fam. ver. tñ ibi, & ante quid fecerit &c. & C. ſi quis Imp. maled. l. vnica. ibi ex dictis, hominũ facta penſemus, & ff. de ſu. leg. l. Labeo. ibi neminem perdicere &c. Item ſi accuſatus uiſus

95 eſt fugere de loco maleficij, † nam fuga accuſat fugientem, ut in auth. de exhi. re §. ſi uero, & in auth. de ſan. ep. § ſi quis ad ordinationem. Ita ſi ꝯſiliarius depoſito officio ſe abſentat, pro ꝯfeſſo hr, ꝙ male fecerit. C. de aſſeſſ. l. ꝯſiliarios. ff. de ſuſp. tut. l. impub. ad fi. Item ſi is contra quem fama laborat, praue ſit æſtimationis, & homo qui ſimilia facere ꝯſueuit. ff. de qõ. l. de min. § torm. ff. de acc. l. ſi is cui. §. iiſdem. Idẽ ſi foret aliud indiciũ, ꝙ qlibet curioſus põt ꝑpẽdere. ſm criminũ qualitatem, & perſonaꝶ varietatem, tunc cũ adeſt aliqđ de prædictis indicijs, uel alijs ſimilib. & fama ꝓbetur, poterit ad tormenta ꝓcedi, qa fama ꝓbata, ſimul cũ aliquo ind. facit legitimum, & ſufficiens indiciũ ad habendã torturam, q̃uis fama p ſe nõ ſufficiat.

Additio D. Ludouici.

Quodlibet ex prædictis indicijs, vna cũ fama, ſufficiat ad torturã, prout ꝯcludit do. auctor, ſed tu dicas, ꝙ multa ex prędictis indicijs, ẽt ſine fama, ſufficiunt ſola ad torturã, ꝓut ſupra dixi circa princ. in add. inc. circa hanc mãm qualiter, & qũo ſumantur indicia &c. quæ non repeto, ſed uide q̃ ibi dixi, vbi poſui de inimico, & de fuga, & alijs ſimilibus. Sed vnum ꝓ nũc non omitto, an vnus teſtis vna cum fama, ſint indicia ſufficientia ad condemnationem. habes gloſſ. in cap. veniens. el 1. extra de teſt. & poſuit Bart. in d. l. minore. §. tormenta, in ult. col. de quæſt.

Guido de Suz.

96 Sed quid ſi † ptãs habet arbitrium, ꝙ nil aliud eſt dicere, niſi ꝙ bona fide procedat, ſm ꝙ ei conſcientia dictauerit, an poſſit ſupplere defectum probõnis indicij vigore arbitrij, dic ꝙ non, quia non vr eſſe cõmiſſum arbitrio ſuo, ꝙ legitima indicia non debeant ꝓcedere, qa iuris auctoritas, ſed facti non eſt in ptãte iudicum l. ordines. §. 1. ff. ad munic.

Additio D. Ludouici.

Pro ꝯcluſione do. auctoris, ꝙ vigore arbitrij iudici ꝯceſſi à lege, vel à ſtatuto, non poſſit ſupplere defectũ indicioꝶ, adduco primo l. ſi à milite. §. ed. ctum. ff. de teſt. mil. vbi per libertatem arbitrij non intellr̃ ꝯceſſum, qđ non conuenit bonis moribus, & ſic ſm bonos mores eſt interdictum, ſed eſt contra bonos

bonos mores torquere aliquẽ ſine ſufficiẽti bus indicijs, ergo nõ põt in hoc ſupplere iu dex vigore arbitrij ſui. & ita in terminis re perio Paul. de Elcaz. in commen. c grauis. ex tra de depoſi. in vlt. col. & Gãd. in ſuo. tract. maleſ. in ver. item q̃ro nunq̃d poteſtas, &c. Pro q̃bus facit, nã hoc eſſet tollere defenſio nes, & iura tertij, quæ non põt quis auferre vigore alicuius arbitrij ẽt liberi, & abſoluti, vt in c̃le, ſæpe, cum gl. in verbo, defenſiones, extra de ver. ſig. & in cle. paſtoralis. §. pe. extra de re iud. & voluit Bar. in l. filiusfa. ff. de don. & Bar. in l. 1. ff. de teſt. mil. & in extraua. ad repri. in ver. videbiẽ, & in verbo figura, & do. Ant. & Io. de Imo. i c. j. extra de ꝯſt. & Pet. de Anch. i ꝯſ. 161. inc. viſis diligẽter, &c. Vnũ

97 † tñ tene mẽti ꝙ vigore talis arbitrij pote rit iudex toquere aliquem ꝑ dcm̃ vnus teſtis de viſu, ẽt ſi non ſit omni exceptione maior. ita ſinglr voluit do. Gand. vbi ſupra prox. in d. ver. itẽ q̃ro nunquid poteſtas, &c. & voluit do. me. Alex. in ꝯſ. 65. in pe. col. 1. vol. incip. ſi p̃cedentibus indicijs, &c. vbi ẽt plus dixit ꝙ ẽt ſi ille teſtis fuiſſet receptus, parte nõ ci tata, põt torqueri, vigore illius teſtificatio nis, dũmodo ſtylus ſit, ꝙ nõ citeẽ pars in exa minatione teſtiũ in ea mã, qđ ꝑpetuo tene mẽti, ꝓ ꝯfirmatione eoꝝ q̃ dixit do. auctor hic circa arbitriũ ꝯceſſũ iudici in torquẽdo.

Guido de Suz.

Sed quid ſi continetur in ſtatuto ciuitatis Bononiæ, ꝙ non poſſit aliq̃s poni ad torru rã niſi ꝯtra eum fuerint habitæ violentiæ p̃ ſumptiones, reſpondeo, requiruntur ma gna indicia quæ ſint aliquo minus indubi tatis, & pluribus indicijs ſimplicibus ex qui bus proceditur ad torturam, vt dictum eſt, nam, & illa videntur manifeſta argumenta.

Additio D. Ludouici.

Pro do. auctore facit circa hoc de violen tis p̃ſumptionibus, illud quod hr̃ in c. affer te. extra de præſum. & ibi do. Abb. in 4. col. & ꝑ Bald. in l. ſi. in 1. col. & in l. neq; natales.

98 in 1. col. C. de ꝓb. hinc eſt, ꝙ dicimus ꝙ † p̃ ſumptio iuris dr̃ violenta. ſm Paul. de Caſt. in 2. conſ inc. acta iudiciaria, &c. Adeo ꝙ p̃ ſumptio iuris operatur, ꝙ poteſt ferri ſñia pro actore, ſm eundem Paul. de Caſt. in ſuo conſ 95. incip. ſi dico me, &c. & plus dico ꝙ præſumptio violenta ſufficit ad condemnan dum in criminibus occultis, vtputa, in crimi ne adulterij l. ſi quis adulterij. C. de adult.

Idem dico in omnibus caſibus à iure expreſ ſus, ſm Bart. in l. ꝗ Neruas. in 5. col. ff. depo. de qua mã poſuit aliquid Ang. Aret. in ſuo tract. maleſ. in ver. fama in 2. col. cum ſeq.

Guido de Suz.

99 Sed qđ † ſi ꝯtinet in ſtatuto ꝙ nemo poſ ſit torqueri, niſi indicia indubitata præceſſe rint, vt exẽplũ de indicijs indubitatis ecce. n. camera habens vnũ aditũ, & exitũ, non plu res, de dicta camera exiuit q̃s pallidus, trepi dãs, cũ cultello nudo ſanguinolẽto in manu & ſtatim poſt exitũ reperiẽ homo recẽter oc ciſus in dicta camera, certe iſta ſunt indicia ad ꝓbõnẽ maleficij indubitata, ex q̃bus nõ ſolũ ad tormẽta, ſed ẽt ad condemnationẽ, & pœnę impoſitionẽ põt ꝓcedi. Et ita intel ligit l. ſciãt. C. de ꝓb. ibi vel indicijs ad ꝓba tionẽ indubitatis, & ho. diſiunctiuã vel, nã palliditas, vel trepidatio eſt vnũ indiciũ ꝯtra ip ſum, vt ff. de q̃õni. l. de minore. §. tormẽta. Itẽ delatio gladij, preſertim nudi, eſt aliud in diciũ, nã deportantibus arma lex male p̃ſu mit, vt C. vt armoꝝ vſus l. vna. & in auth. de man. princ. §. vlt. colla. 3. Itẽ, ꝙ gladius erat ſanguinolentus, erat aliud indiciũ. homine eñ occiſo, gladius ſolet eſſe ſanguinolẽtus, nam ex qualitate facti accipiẽ ꝯiectura. ſic, & alias dr̃. ff. de do. int. vir. & vxor. l. vtrum. ta ro tamen contingunt talia indicia.

Additio D. Ludouici.

In hoc primo exẽplo d. auctor recte locu tus eſt, in quo exẽplo ꝯcordat Gãd. in tract. ſuo maleſ. in rub. de inſt. & p̃ſum. & Bart. in l. 2. ff. de fur. & Ioan. And. in addi. Spec. in ti. de ꝓb. §. 3. ver. 13. & do. Ang. Are. in ſuo tra cta. maleſ. in verbo fama publica p̃cedente.

Guido de Suz.

100 Eſt, & aliud † indiciũ ad ꝓbõnẽ indubita tũ, & iſtud ſæpius ꝯtingere põt cum occidiẽ Titius in aliqua vinea vel fundo, & de hoc accuſatur Seius, ſed de viſu nulli teſtes depo nũt ꝙ viderint Seiũ hoc homicidiũ cõmitte re, ſed ꝓbaẽ iſta ꝯtra Seiũ. primo, ꝙ ipſe Se ius erat inimicus Titij. Itẽ ꝓbãt teſtes, ꝙ vi derint Seiũ admenãtẽ gladiũ ꝯtra Titiũ. Itẽ ꝓbaẽ ꝑ teſtes, ꝙ Seius aufugit tpe ꝑpetrati maleficij. Itẽ ꝓbaẽ ꝑ famã, & vocẽ publicam, ꝙ Seius dcm̃ Titiũ interfecit certe iſta qua tuor ſimul iũcta quãuis ſingula ꝑ ſe nõ ſuffi cerẽt, ſunt ſufficiẽtia indicia, & p̃ſumptionis indubitatæ, non ſolũ ad torturã, ſed ẽt ad cõ demnationem, & ſic põt intelligi d. l. ſciant.

Additio

Additio D. Ludouici.

In hoc ſecũdo exẽplo do. auctor ẽt recte locutus eſt,& cũ eo ↄcordat Gand. in tract. maleſ.in rub.de indicijs,& præſum. & Ang. Are.in ſuo tract. ẽt maleſ. in verbo,ſama,& poſuit do.Abb.in c.3.loco. extra de prob.

Guido de Suz.

101 Eſt videre † aliud exemplum de præſum ꝓtio. indubitatis,Ecce defert Seius, ꝙ Titiũ fecit occidi, nõ ſunt teſtes q̃ dicant hoc ſe vidiſſe,tñ probant iſta indicia.primo,ꝙ Seius erat inimicus Titij.Item,ꝙ dictus Seius per petrato homicidio receptauit homicidã. Itẽ ꝙ homicida erat domeſticus, & familiaris Seij.Item ꝙ ſama eſt,ꝙ Seius fecit occidi Titiũ. Itẽ ꝙ Seius ſe iactauit, ꝙ fecerat occidi Titiũ,& eſt homo de quo eſt veriſimile ꝙ talia faceret.Itẽ ꝙ olim aliquæ offenſiones interuenerunt inter eos, & ita ꝙ indicia iſta ſimul iũcta vñr nedum ad tormẽta, ſed ẽt ad ↄdemnationẽ ſufficere.& ita põt exemplificari.d.l. ſciant,nec mirũ ſi ex pluribus ſimul iũctis quoꝵ quodlibet ꝑ ſe nõ ſufficit ad indiciũ indubitatũ,vel ad plene ꝓbandũ, ſicut indubitatũ indiciũ vel plena fides,nã hoc iure hr̃ expreſſum,vt in auth.de inſtr.cau. & ſi de.§.ſi vero nũllus hoꝵ.colla.6. duo .n. vel plura imperfecta conſtituunt vnũ perfectũ l.cũ ſcimus.in prin.C.de agri.& cẽſ.lib. 11. & q̃ nõ ꝓſunt ſingula multa iuuant.vt c.præterea.extra de teſtib.l.ſancimus.ad fi. C. de teſta.& vide de hoc ꝑ Azo.in l.2.in fi.primi

102 rñ.de excuſatio. tuto.† Quid plura,reperit in iure cautũ,ꝙ ipſa cauſa princ. criminalis per argumẽta, & pſumptiones cognoſcit & terminat,q̃q̃ de liquido delicto, probari non poſſit,vt l.non oẽs.§.à Barbaris,ibi,& ſi hoc liquide ꝓbari non poſſit argumentis tñ cognoſcendum eſt, & tñ in capitali cauſa agit,vt l.deſer.§.his qui. de q̃ô. & facit in authen.vt li.ma.& aui. §. illud curioſus autem lector multa alia poterit inuenire exempla de iud. ad probationem indubitatis.

Additio D. Ludouici.

In hoc tertio exẽplo ẽt d.auctor recte ſenſit, de qua mã indicioꝵ indubitatoꝵ, ẽt ad condemnationem nõ ſolum ad torturã, poſuit Bal.in d.l.ſciãt,& in l.neq; natales.in 1. col.& in l.ſiue.in 2.col.C.de ꝓb. & Bald. in l.q cũq;.C.de ſer.fug.& Bal.& Ioan.de Imo. in l.ſi.ff.de hær.inſt.& Bald. in l.fi. ff. de off. proc.& Bal. in addit.Spec.in tit.de ſen.circa fi.& Io.Calde.in c.veſtra.extra de coha.cler. & mulie.& do. Abb.in c.tertio loco,de probatio.& Gãd.in tract.maleſ.in rub.de ind.& ꝓſum.& Ang.Are.in d.verbo,ſama publ. in verſ.q̃ro an vnũ indiciũ.& Paul. de Caſt. in conſ. 196. inc. viſa inq̃ſitione,&c. vbi dixit vnũ notabile verbũ,ꝙ in caſibus, in quibus quis põt cõdemnari ex indicijs indubitatis, poteſt condemnari ad pœnã pecuniariã nõ aũt corporalẽ, de qua mã poſuit ẽt do. me. Alex.in conſ.15.in 5.col.in 1.vol. incip. q̃ñ plures,&c.& in conſ.24.in 14.col.in 2. vol.

103 inc an ſi q̃s,&c.in 2. vol. vbi dixit, † ꝙ in criminalibus nõ iungunt ꝓbões diuerſi generis ad condemnandum,vt ibi ꝑ eũ multũ notabiliter loquentem in hac mã, & ibi ponit q̃d in maleficijs cõmiſſis de nocte,vel q̃ alias difficile pñt probari,quæ ꝓbões admittuntur.& in conſ.53.in 1.col.& per tot. in eo.2.vol. inc. q̃ñ probari debet,& in cõſ. vlt.in 3.vol.in 3. col. Circa vero illud,quod incidenter dixit d. auctor, ꝙ duę vel plures ꝓbões imꝑfectę iũgunt ad faciendũ vnam plenam ꝓbonem, &c. de hoc non dicã tibi nũc,quia eſt extra mãm de qua agimus, ſed ſi de hoc videret ↄtingeret remitto te ad do mi.meũ Alex.in ↄſ.19.in 2.col.in 1.vol.inc. vtrum ſi poſtfacto,&c. & in conſ. 65. in vlt. col.in eo.1.vol.incip. ſi præcedentibus,& in conſ.13.in 13.col.in eo.1.vol.inc.an ꝓmiſſo,&c.& in conſ.33.in vlt.col. in eo. 1. vol. incip.viſo pũcto,&c.& in conſ.54. in eo. 1. vol.incip. in cauſa vertente,vbi dicit ẽt,ꝙ in criminalibus peruenitur ad diffinitiuam per præſumptiones tam legis quam hominis.

Guido de Suz.

104 An milites noſtri † tpis pñt ſubijci quęſtioni.dic ꝙ ſic,cum nec in aſſumptione militiæ,nec in vita interueniant in eis,nec obſeruent ea q̃ veros milites decet obſeruare, & obſeruari expediũt, vnde militaribus priuilegijs gaudere nõ debẽt,vt i auth.de man. princ. §. fi. col. 3. & ibi in apparatu de hoc ibi,& talibus militibus,&c.Nã ſi q̃s nõ ſeruatis ſolennitatibus,fabricẽſis efficiat, hr̃ ꝓ nõ fabricẽſi, & ſibi fabricenſia priuilegia denegant.vt l.ſi q̃s ↄſortium.C.de fabr.lib.11. & C.de epiſc.& cler.l.gñaliter verſ. eos tñ. vbi clericis non ſeruantibus ſolennia, clericalia priuilegia denegant ſeu beneficia clericalia,& facit l.nominationes .C. de app. nã etiam milites in quibuſdam etiam criminibus

bus torquentur, & habentur quo ad hoc ꝓ
non militibus. de re mil. l. proditores.

Additio D. Ludouici.

Alias promiſi tibi examinare, an milites
noſtri tpis poſſint torqueri. in tract. de præ
cedentia doctoris, & militis, circa fi. in addi.
105 meis ibid. † Nunc igit̃ ſcias, velim ꝙ mili
tes noſtri tpis, ciues quotidie ꝑ plateas nõ
gaudẽt priuilegijs militum, ꝓut dixi tibi in
loc. p̃alleg. põt torqueri ſicut alij priuati, ita
voluit Bart. in ſuo tract. de qõ. licet iudicio
meo, ille tract. nõ fuerit Bart. vt videre pote
ris ex ſtylo eius, tñ attribuit̃ Bart. ſed ultra
Bar. dicas, ꝙ idẽ voluit Cy. in l. 1. C. de iur. &
fac. igno. tñ reperio eũdẽ Bal. in l. 1. in fi. C.
q bo. cedere poſ. dicẽtem ꝙ milites nr̃i tpis
non põt carcerari ꝓ debito ꝯtractus, vel vlti
mæ voluntatis, qa ſm eũ veri milites ſunt,
alias falſo vocabulo vterent̃, & licet non ha
beãt inſignia antiquæ obſeruãtię, tñ hñt in
ſignia nouæ obſeruantiæ, q̃ loco veteris ſuc
ceſſerũt, & idẽ cõprobauit Ioan. de Lig. in c.
quãto, in pe. col. extra de magi. Sed tu nõ re
cedas à prima opinione, qa imò iſti nõ ſunt
veri milites, ꝓut vult expreſſe do. Abb. in d.
106 c. quãto, ꝓ qbus facit. † Nã inſignia ſola eſ
ſe vera, nõ ſunt illa, q̃ faciũt milites gaudere
priuilegijs ſuis, ſed exercitiũ, ita ꝓbat̃ in l.
pe. C. de teſta. mili. vbi dr̃, ꝙ miles non mili
tãs, nõ gaudet priuilegijs militũ, ergo mul-
tominus debẽt gaudere milites nr̃i tpis q,
nõ hñt, nec habuerunt vera inſignia, nec ẽt
exercẽt militaria, ſeu non militãt. Ad idẽ fa
cit qđ dixit Bal. ꝑ illũ tex. in d. l. pe. & Bart.
in l. officiales. C. de epiſ. & cler. & idẽ Ioan.
de Lig. in cle. cũ ex eo, de ſen. exc. & Ang. in
conſ. 197. inc. In dei nomine, viſa narratio-
ne. & do. Cano. in c. 2. extra de ſo. comp. vbi
dixerũt ꝙ milites, ſeu fratres gaudẽtes non
gaudẽt priuilegijs clericoꝶ. Ergo in ꝓpoſi-
to noſtro, milites nr̃i tpis nõ debẽt ẽt gau-
dere priuilegio veri militis. & ĩ terminis vo
luit Dy. in ſuo tract. de qõni. in ver. q̃ ꝑſonæ
põt torqueri, &c. in verſ. modo dictum eſt.
& Cyn. & Ang. in l. milites. C. de quæſt. &
Cyn. in l. 3. C. ad l. Iul. maieſt. in terminis ẽt
voluit Ang. Aret. in tract. maleſ. in verbo, fa
ma. in verſ. ſexto quæro quæ perſonæ, &c.

Guido de Suz.

107 Quid de militibus † cœleſtibus. & dic, ꝙ
presbyteri nõ torquent̃, clerici aũt ſic, de iu
re ciuili. C. de epiſc. & cler. l. presbyteri,
& in apparatu. l. fallaciter. C. de abo. tñ de
iure nouiſſimo, ſecus per auth. Federic. ad
decus, & honorem. §. ſtatuimus. Præterea ſi
militibus terreſtribus conceſſa eſt immuni-
tas, vt non torqueantur, multo magis cœle-
ſtibus, arg. l. ſacroſan. C. de epiſc. & cle.

Additio D. Ludouici.

De clericis & presbyteris dixi ſupra in ad
di. inc. circa has perſonas priuilegiatas, &c.
vbi allegaui do. Abb. in c. cum in contempla
tione. in 1. col. in fi. extra de reg. iur. & vltra
ibi dicta, vide gl. 15. q. 7. in ſum. & gl. 3. q. 5.
& Inn. in d. c. cum in contemplatione. &
do. Ang. Are. in ſuo tract. maleſ. in verbo,
fama. in ver. 6. quæro quæ perſonæ, &c.

Guido de Suz.

108 Quid de iudicibus † ſiue aduocatis, nun
quid poſſint torqueri, vr̃ qđ non ſicut veri
milites, nã militãt patroni cauſaꝶ. vt C. de
aduo. diuer. iud. l. aduocati. p̃terea ſicut mili
tibus ꝯceſſum eſt priuilegium, vt ꝯdemnati
non exigant̃, niſi inquantũ facere poſſint,
ita. & patroni cauſarum l. miles. 1. tñſo. de
re iud. in apparatu. econtra vr̃, quia nullã le
ge cauetur, ꝙ iudices, ſiue aduocati, ſint im-
munes à tortura. Solutio. ꝙ de iuris ſubtili-
tate ſiue iuris ſolẽnitate nõ debẽt torqueri,
vt d. l. aduocati, ſed de ꝯſuetudine, q̃ eſt opti
ma legum interpres, ſeruatur contrarium.

Additio D. Ludouici.

Sum ꝓpoſiti qđ nec de iure nec de ꝯſue-
tudine poſſint aduocati torqueri, nã de iure
habeo ꝓ hoc expedito, ꝓut ꝯcluſit ipſemet
auctor ꝓ quo faciũt ea q̃ dixi ſupra in addi.
meis de p̃cedentia doctoris, & militis, nã ar
109 gumẽta ibi facta manifeſte ꝯcludũt † ꝙ ad
uocati multominus poſſunt de iure torque-
ri quã milites. De conſuetudine ẽt non põt
torqueri, nã ꝯſuetudo inducẽs ꝙ ꝑſonę pri
uilegiatæ torqueant̃, non valet. tex. eſt in l.
oẽs iudices & hoc ibi voluit Bart. C. de dec.
lib. 10. & ſupra ẽt aliquid dixit circa prin. in
verſ. circa has perſonas priuilegiatas, &c.

Guido de Suz.

110 An conſiliarij † ciuitatum noſtri tpis
poſſint torqueri? dic ꝙ de iuris ſolennita-
te non debent torqueri, quia cuiuſcunque
ciuitatis conſiliarij decuriones ſunt vt ff. qđ
cuiuſque vni. no. l. nulli. ff. de verbo. ſig. l.
pupillus. §. decuriones. de gñali autem con-
ſuetudine quæ eſt optima legum interpres,
contrarium ſemper vidi ſeruari, & conſului.

Additio

Additio D. Ludouici.

Circa conſiliarios non torquendos ſum oino cum dño auctore, nam ꝯſiliarij ſucceſſerút loco decurionum ſm Bart. in l.1.ff.de offic.aſſeſſ.& not.in rub.C.de decu.lib.10.

111 † Plus dico, ꝙ iudex torquẽs eos capite punitur ſm Bald.in l.decuriones.C.de qſtio.& dom.Ang.Aret.in ſuo tract.malef. in verbo fama.in verſ.quęro quæ pſonæ,&c.vbi dixit hoc non hre locum in crim. læſæ maieſt.& ꝓdõnis populi, alleg.text.in l.fallaciter. C. de abol.quæ oia tenementi, q͂a hæc mã tormẽtoꝝ ſæpenumero occurrit, & licet do. auctor ea multũ ſinglr, & copioſe locutus fuerit, nihilominus in aliqbus deficit, prout ex ſupra dictis apparet, in qbus addẽdo, declarãdo, & aliqñ corrigẽdo, vbi opus fuit, ſi qd in nepte diximus id paruitati ingenij mei attribuẽdũ eſt, ſi qd vero boni. id ſupremo Deo oium bon. largitori à quo oẽ bonũ, & oẽ donũ pfectũ ꝓcedit, vt à pře luminũ, attribues.

VTILIS, ET PRACTICABILIS

tractatus de indicijs, & tortura. Editus in ciuitate ſenarum, per excellentiſs. I. V. D. dom. Franciscum Brunum de S. Seuerino. Quæ materia hactenus a plerisque ſatis truncate, & imperfecte tradita reperitur. In hoc tamen tractatu adeo perficitur vt nullibi vsque ad hæc tempora perfectius inueniatur. Habent igitur latrunculatores, id eſt iudices maleficiorum iter terſum, per quod tutiſsime incedere valeant in theorica, & practica.

Præfatiuncula cum diuiſione.

CVM materia Indiciorum, & quęſtionis, ſiue torturę, ſit multum in vſu, & non parũ periculoſa, & officiales in ea qñq; male aduertant, aut cupiditate honoris, aut ignorãtia. Ideo decreui in modum tractatus, materiam ipſam colligere, & eam prout potero dilucidare, & ordine aliquo texere, vt legentes, & practicantes facilius capiant, & inueniant caſus occurrentes. Et quia indicia debet p̃cedere, & tortura ſubſequi, ideo prius dicam de indicijs, ſecundo ſubdam de quæſtione, ſiue tortura. Et primo, quid ſit indicium, & vnde dicatur. Secundo, qualiter indicium probetur. Tertio, qualia debeant eſſe indicia, p quæ deueniri valeat ad torturam. Quarto, qualia debeãt eſſe indicia, per quæ deueniri valeat ad ꝯdemnationem. Quinto, qũo, & qualiter indicia elidantur, & tollant.

SVMMARIVM.

1 *Indicium, maleficij alicuius commiſſi, vel alterius, de qua agitur, rei ſignum dicitur.*

2 *Indicium eſt minus quam ſemiplena probatio.*

3 *Indicium ſemiplenum quod dicatur, & quod plenum, ſeu indubitatum.*

4 *Indicium facti, eſt quo iudex in viam præſumptionis dirigitur.*

5 *Indicium varijs nominatur modis apud legumlatores.*

Prima pars de Indicijs. Quæſt. I.

CIrca primum dum quæritur, quid ſit indicium, & vnde dicatur. Reperio varias diffinitiones, & deſcriptiones. Gand.in ſuo opere maleficioꝝ, ſub rubrica de præſumptionibus, & indicijs. §. vidimus
1 dicit, † ꝙ indicium, dr ſignum alicuius maleficij cõmiſſi. vel alterius rei de qua agit̃, quæ diffinitio, ſm eum colligitur ex leg.bus tractantibus de indicijs. Ioan. And. in addit. Spec. in tit. de prob. §. fin. ver. item p indicia. dicit, ꝙ indicium eſt notabile ſignum maleficij, vel alterius rei ad ipſius veritatem habẽdam. Paul. de Eleaz. in c. grauis. de depoſito in vlt. char. dicit, ꝙ indicium eſt demõſtratorium adminiculũ, ad veritatem indicandam p text. in l. ſi quis adulterium. C. de adult. & cap. pręterea, de teſtu. & cap. tua. §. adulteriũ.
2 de homi. Bart. in l.2.ff. de excu. tut. † diffiniẽdo quid ſit indicium dicit, ꝙ eſt minus quã ſemiplena ꝓbatio. & idem dicit Bald. in l. cũ probatio. ff. de prob. in additionibus ſuis dicens nullibi clarius hoc probari q̃ in illa lege. Sed idem Bald. in rubr. C. de prob. dicit, ꝙ indiciũ eſt minima præſumptio hominis boni, ſeu diſtans argm̃ à vera ſpecie probationis, & ꝙ valet indiciũ ſi ponatur in ꝯñam alterius probationis, nõ ſi per ſe, vt d. l. cum probatio. vt in l. ea quidem. C. de accuſ. in 2. col. dicit maturius loquẽs, ꝙ duplex eſt indicium, videlicet ſemiplenum, ſeu dubitatũ, & plenum, ſeu indubitatum. † Indicium ſemiplenum eſt præſumptio fortiter mouens

animum

animum ad aliquid credendum, uel diſcredē
dum, & de iſto hr̄ in d.l.cum ꝓbō. Indicium
vero plenum eſt demonſtratio rei per ſigna
ſufficientia, per quæ animus in aliquo tanq̃
exñte uero quieſcit, & plus inueſtigare non
curat, quod probatur ſm̄ eum in l. ind. C.
de prob. Abb. Sicu. in c. 3. loco, extra de ꝓb.
approb. diſtōnem Io. And. ſupra relatam. Ad
de Bal. in l. ſeruos. C. de teſt. qui dicit ꝙ indi
4 cium eſt duplex. ſ. facti, & iuris. † Ex indicio
facti dirigitur iudex in uiam preſumptionis,
indicium iuris eſt quod habet aliquem affe-
ctum iuris, eſt ēt duplex, quoddam eſt quod
dirigit iudicem in uiam hndæ qōnis. i. tortu
ræ, quoddam eſt qd' inſtruit iudicem ſimul
cum alijs in uiam ꝯdēnationis. Dr̄ aūt indi-
cium ab indicando & demonſtrando. l. ſolēt.
ff. de præſcr. verb. l. adult. C. de adult. & ind.
dr̄ demonſtrantia veritatis, & adminicula
ꝓbōnis l. fi. & l. inſtra domeſt. C. de ꝓb. Sūt
enim indicia pars claræ ꝓbōnis. h. d. Gand.
in dicto opere, in rub. quæ debeant p̄cedere
qōnem in ver. q̃ro, q̃, & qualia debēt eſſe iſta
indicia. Adde ꝙ legiſlatores varijs modis
5 noiant indicium. † Nam q̄nq; noiant argm̄
l. 1. in princ. ff. de qō. & l. mil. §. oportet. C.
eo. tit. Interdum noiant ſimplr̄ indicia, ut cō
muniter nuncupamus. l. 1. §. Antonius. & §
d. Adr. & l. diuus. §. ex quib. ff. de qō. Interdū
noiant ſuſpiciones, vt l. fi. ff. de qō. & l. abſētē
in princ. ff. de pœ. Interdum noiant ꝓbōnes,
vt l. 1. C. de q. & l. 1. §. diuus ſeuerus. ff. eo. ti.

SVMMARIVM.

1 *Indicium per vnum teſtem de viſu deponentem probatur.*

2 *Teſtis vnicus, ſeu ſingularis ſemiplenam probationem facit in criminalibus.*

3 *Teſtis ſingularis de viſu faciens indicium, debet eſſe omni exceptione maior.*

4 *Indicium probatur quandoque per duos teſtes, non de viſu deponentes, ſed de quodam ſigno ad maleficium conferente.*

5 *Teſtis ſingularis & ſi indicium non probet, aliqualem tamen facit præſumptionem.*

6 *Probationes multæ ſemiplenæ non coniunguntur, ad faciendam vnam probationem plenam, licet bene ad indicium faciendum.*

7 *Teſtes in criminalibus debent eſſe omni exceptione maiores.*

Indicium probari poteſt per teſtes infames, & familiares, & ſimiles omni exceptione non maiores.

8 *Teſtis ante proceſſus formationem examinatus, an faciat indicium.*

9 *Indiciorum copia per teſtes facta reo dari debet poſt negationem, & excuſationem.*

10 *Iudex ante inquiſitionem formatam ex indicijs per teſtes acceptis nō debet quem qōni ſubijcere.*

Teſtes ſuper inquiſitione generali examinati nō faciunt indicium aduerſus delatum de crimine.

11 *Teſtis qui examinari non debuit quando indicium faciat.*

Teſtis domeſticus non facit indicium.

12 *Teſtis familiaris indicium facit.*

13 *Teſtis quandoque non cogitur inuitus teſtificari & talis ſponte examinatus indicium facit.*

14 *Teſtes teſtificari præſumuntur inuiti, niſi de ſpōtaneitate conſtet.*

15 *Veritatem aliter haberi non poſſe qualiter & à quo probari debeat.*

Attinentes vſque ad ſupremum gradum cōpelli non poſſunt ad teſtificandum.

16 *Clerici ad teſtimonium ferendum non poſſunt cogi.*

Senes ſeptuagenarij non coguntur teſtificari.

17 *Minor annis viginti an poſſit in criminalibus examinari.*

18 *Impuberes in criminalibus non ſunt idonei teſtes ad probationem plenam, ſed bene ad indicium.*

19 *Teſtis qui ob infamiam non debuit examinari, examinatus aliquale facit indicium.*

20 *Teſtis examinatus poſt terminum præfixum ad probandum, an faciat indicium.*

21 *Teſtis qui iure examinari prohibetur, an probet ſi examinetur.*

22 *Indicium triplex eſt, & per quem probari poſsit quodlibet.*

23 *Teſtis qui non poteſt interrogari inuitus, volens reſpondere poteſt ſed confeſſus non facit indiciū.*

Quæſtio ſecunda, primæ partis.

CIrca ſecundum qualiter probetur in
1 dicium. † Rn̄dē ꝙ probatur p vnum
teſtem de uiſu, hoc eſt, qui deponat ſe
uidiſſe maleficium cōmitti, ut nor. gl. in l. ſi
qs C. ad l. Iul. maieſt. l. maritus. ff. de qō. ubi
ēt per Bart. & per eundem, & Bald. in l. fi. C.
fam. erc. & in l. bonæ fidei. C. de iureiur. & l.
admonendi. ff. eod. ti. Quinimò gl. in d. l. ſi
2 quis, vr̄ velle q † in criminalibus, vnus teſtis
faciat ſemiplenā ꝓbōnem, quod ēt vr̄ pla-

cere Bald. ſed Cyn. tenet ꝯtra ibi in quodã ſuo ꝯſilio, quia indiciũ eſt minus ꝙ ſemiplena probatio vt not. in l. cũ ꝓbatio. ſupra de
3 ꝓbat. † intellige tñ, ꝙ ad hoc vt vnus teſtis de viſu faciat indiciũ, debet eſſe omni exceptione maior. vt dixit Bart. in d. l. maritus. & in d. l. fi. & l. admonẽdi. vbi ẽt p Bald. & p eundẽ in ſuo notabili ꝯſilio, qđ incipit, ſtatutũ ꝓuidet. vbi optime docet qño cognoſcat teſtis omni exceptione maior. Itẽ intellige, ꝙ vnus teſtis facit indicium de viſu, qñ aliæ circunſtantiæ non reſiſtunt, ſm Bald in l. 2. C. quo. appel. allegãdo Ioan. And. in c. cũ in cõtemplatione. de reg. iur. in 6. in no-
4 uella qđ dicit eſſe notabile. † Probat ẽt indiciũ ad minus p duos teſtes non probantes de veritate maleficij, & ſic de viſu, ſed ꝓbantes aliqđ ſignũ conferens ad maleficium, & ſufficiens ad faciendũ indiciũ ad torturam, put dicet infra in ſeq. q. prin. & ꝙ ad probãdũ indiciũ requirant duo teſtes, voluit gl. ꝗ reputat ſingularis in l. fi. C. fami. ercis. ſupra allegata, & ita tenent Bart. & Doct. in l. fi. ff. de qõ. ita ẽt voluit Inn. in c. ſicut. de ſimo. vbi dicit, ꝙ leuia ſigna ſufficiunt ad probandũ quẽ hæreticũ, tñ oportet illa plene probari ita refert, Bald. in d. l. fi. & ſi vnus ſolus teſtis ꝓbat de aliquo ſigno, & indicio nihil probat, ſm Bart. in d. l. fi. Sed Raph. Fulg. in
5 d. l. fi. dicit, † ꝙ licet ſingula indicia debeant ꝓbari p duos teſtes, tñ negari nequit, quin vnicus teſtis faciat aliqualẽ pſumptionẽ, & ideo ſi plures ſunt teſtes ſinglr de ſingulis indicijs deponentes, dicenẽ plures eſſe pſumptiones, ꝗ faciũt vnũ indiciũ ad torturã, arg. l. inſtra domeſtica. C. de prob. & l. 2. §. ætas. ff. de exc. tut. Pone .n. ꝙ vnus teſtis dicit ſe vidiſſe Seiũ vulneratũ, & in terra proſtratũ, & interrogatus qs vulnerauit rñdit, Titius, hic eſt vnus teſtis ſuper indicio deponens. Alius dicit ſe vidiſſe Titium ſanguine aſperſum, & euntẽ euaginato enſe, Alius dicit vidiſſe hũc Titiũ exeuntem directo tramite, & voluẽ:ẽ ſe verſus nemora, & occulte ſe latitãtẽ. Certe hi ſinguli teſtes de ſingulis indicijs deponũt, & tñ nemo ſanæ mentis negabit, qn hæ pſumptiones faciãt ſufficiens indiciũ ad torturã, arg. d. l. & illius regulæ, & ꝗ non pſunt ſingula multa iuuãt, ita notabilr dicit Fulg. in d. l. fi. ad hoc optime adduco ad corroboratiõẽ huius opin. qđ not. dicit dom. meus do. Ioã. de mõte Sperello, de Peru. in
6 l. admonẽdi. de iureiur. † ꝙ licet plures ſemiplenæ ꝓbões nõ ꝯiũgant ad faciẽdã vnam plenam, tñ ꝯiungunt ad faciẽdũ indicium. arg. not. in l. fi. C. de probat. & ita refert, & ſequit Caccialupus in d. l. admonendi. char. 25. in verſ. applica, & ego puto tãtoſortius hoc eſſe verũ, quanto illi ſinguli teſtes eſſent multũ notabiles, & magnę auctoritatis, qm licet teſtes ſingulares nõ ꝓbẽt, tñ ſi ſunt ita notabiles, ꝙ adducãt iudicẽ ad indubitatã ſidẽ, iudex nõ debet curare de illa ſingularitate illud eſt dcm ſingulare dom. Paul. de Caſt. in l. Lucius. ff. de infamib. in recollectis Florẽtinis. & in d. l. admonendi, vbi ẽt cũ refert, & ſequitur idem Caccialupus in char. 8.

Aduerte tñ, ꝙ licet qñ vnus teſtis teſtificatur de veritate facti, & ſic de viſu, ad hoc vt faciat iudiciũ debet eſſe oĩ exceptione maior, vt ſuperius dictum eſt, † & ſitr qñ plene
7 probant quo ad condẽnationẽ, in criminali debet eſſe oĩ exceptione maiores, ſm Bald. & Sal. in d. l. fi. C. de prob. p illũ tex. q. dicit. ꝙ in criminalibus debent eſſe probationes luce clariores, & p tex. in l. optimã. C. de cõtrahen. & cõmit. ſtip. & idẽ dicit Bald. in l. cũctos populos. C. de ſum. Trin. col. 6. in quo ad ꝓbandũ indiciũ ſufficiunt duos teſtes ẽt nõ omni exceptione maiores, & ſic admittentẽ infames, ita dicit Bal. in d. l. cunctos populos. & Bar. in l. 2. §. qõni. ff. de qõ. Item admittentẽ familiares, & ſimiles, ſm Bart. in l. 2. ff. de exc. tut. Itẽ aduerte, ꝙ p hoc ꝙ duo teſtes ꝓbent aliqđ indiciũ, tñ non p hoc iudex indiſtincte debet torquere reũ, niſi illi duo teſtes deponant veriſimilia. Pone .n. factũ eſt furtũ in loco, ꝓbãt duo teſtes, ꝙ viderunt de loco exire Martinum hñtem aliqd ſub mantello, ſi iſte Martinus eſſet magnus mercator, aut vir alicuius dignitatis, & auctoritatis, quẽ nõ eſſet veriſimile furtũ feciſſe, nõ poterit ex hoc torqueri, ita declarat Ang. in l. milites, p illũ tex. C. de qſt. & refert & ſequit Aug. de Ari. in addi. ad opus maleficio. ſup gl. in verbo, fama publica, ſup verſ. qro quaiẽ, dicit n. Ang. ibi qđ adictio pſonę excludit pſumptionẽ reſultãtẽ ex indicijs, & ideo opus eſt tũc, ꝙ alia indicia concurrãt, facit ad hoc qđ ſupra dictum fuit in præcedenti q. ꝙ teſtis de viſu facit indicium, niſi aliæ circunſtantiæ contradicant, & reſiſtant.
8 Quęro an teſtis † examinatus ãn formatũ proceſſum facit indicium. Ecce commiſſum

eſt delictum, ptãs hoc audito examinat teſtes ſup indicijs nullo formato pceſſu. Ex quorũ dictis tñ percipit, q ſufficeret ad indiciũ ɔtra aliquẽ, hoc facto facit illum capi, & torqueri, an poſſit hoc facere, & ſi facit, & ille ɔfitetur, an piudicet. Rñdeo, q non. qm in principio tortura nõ eſt hñda. dicit Bart. in l. 1. in princ. ff. de qõ. & illa ante litem cõteſta, non eſt permiſſa. Bart. in l. ſi quis adulterij. in prin. ff. de qõ. & ſimiliter non citato illo capto ad videndum iurare teſtes, tex. eſt ſm Iac. de Are. & Bart. in d. l. ſi quis adulteriũ. & l. ſi maritus. Et ſilr non publicato proceſſu, ſm Bart. in l. vnius. ff. de qõ. & dicetur latius inferius, vide ad prędicta Bart in l. cuſtodias. ff. de pub. iud. & Bal. in l. ſi tibi. C. de ɔd. ob. tur. cau. Sal. in l. fi. C. de qõ. Caccialu-

9 piñ in l. 1s apud quẽ. C. de eden. † q dicit q indicioꝝ copia quæ fit p teſtes debet dari reo poſt negationẽ, & excuſationẽ, vt colligit̃ ex mente Bart. in l. qõ. C. de qõ. in prin. Ratio eſt euidens, q a poſt negatam inqſitionẽ, teſtes examinari debent, ex qbus hãt indicia, nec ea q p curiæ informatione ante pquiſiuit, & inuenit curia debet reo manifeſtare, ſm Ang. de Peru. q fuit magnus practicus l. fi. ff. de qõ. & qd' recte intuẽti ſenſit ibidem Bart. dum vult teſtes examinatos ante inqſitionẽ ſpecialẽ, nõ facere indiciũ. Et dum ſubdit indicioꝝ copiã eſſe dãdã parti petẽti, debet intelligi de indicijs legitime habitis, & tpe ɔgruo. ſ. poſt ſpecialem inquiſitionẽ, & excuſationẽ inqſiti. nã examinati ante, & ipſo non citato ſibi, nõ piudicant, niſi repetantur poſt lit. conte. & parte pſente vel citata, vt p Bart. in d. l. fi. & p Bald. in addi. Spec. in tit. de ſen. in fi. de quo ẽt p Abb. in c. ad petitionẽ. de acc & Ang. in repe. l. ſi vacãtia. C. de bo. vac. lib. 10. hæc illi, adde Ang. de Are. idẽ velle in ſuo opere maleficioꝝ in gl. fama

10 pub. in 2. col. in fi. verſ. & aduertas. † ex qbus apparet q hodie male faciunt officiales, q a anteq̃ formẽt inqſitionẽ, ex indicijs habitis p dicta teſtiũ, ponũt quẽ ad torturam, & ſic poſſent teneri in ſyndicatu. & ɔfeſſio quæ ſequeretur ex tali tortura non valeret, ẽt ſi in ea pſeuerarct, p d. l. maritus. de qſt. cum ſit habita nõ pcedentibus indicijs legitimis, de quo ẽt dicet̃ infra dum tractabitur de tortura. Item q̃ro an teſtes examinati ſup gñali inquiſitione, faciant indicium contra diffamatũ delicto, vt deueniri valeat ad torturã ſup pceſſu ſpecialis inqſitionis, dic q nõn, vt ex ſupra dictis apparet, & tenet Bart. in l. fi. ff. de qõ. qm tales teſtes fuerunt examinati ipſo reo nõ citato, nec ɔtra dictore exiſtẽte, ergo non piudicant. l. qñ. C. de teſti. vnde debebunt teſtes examinari poſt li. conteſt. ſuper ſpeciali inquiſitione per l. ſi quis adulterij. de adul. ita dicit Bald. in l. fi. C. de quæſt.

11 Vlterius gñaliter quæro. † an teſtis q examinari non debuit faciat indicium, referam q dqd ſcriptũ reperio ſup hoc. Cyn. hoc examinat in l. fi. C. de accuſ. & in l. ſeruos. & l. libertorum. C. de teſti. ex cuius dictis, ſume pro ɔcluſione, q qñq; teſtis non debuit examinari, pp reuerentiã eius ɔtra quẽ examinat̃, & tũc examinatus nõ facit indiciũ, vt l. 1. §. diuus. Antonius. & §. Antonius. & l. diuus. §. ex qbus. & l. maritus. ff. de qõ. Qñq; teſtis nõ debet examinari pp timorem, ne deponat pro eo examinatus. vt l. 1. §. ad qõnem. ff. de qõ. & l. 2. & l. ſeruos. C. de teſti. & l. teſtis idoneus. & l. idonei. & l. teſtes. ff. eo. eiuſmodi ſunt teſtes domeſtici, quoꝝ appellatione, q ɔtineat̃. vide in Spec. in tit. de teſte. §. 1. ver. itẽ excipit̃ q eſt domeſticus, cum alijs ſequẽtibus & hoc caſu tales teſtes examinati nõ faciũt indiciũ tex. eſt no. in l. pridẽ. C. de qſt. ibi, vt neq; p his, neq; aduerſus eos in capitalibus, vel pecuniarijs qõnibus veritatis vim obtinere poſſit, &c. & hoc tenuit Spec. in tit. de teſte. §. 1. uerſ. qd ſi teſtis domeſticus. & Bal. in l. iuiti. la 2. ff de teſti. ſi hoc tñ forte fallit ſi teſtis domeſticus, vel familiares, & ſimiles ſunt honeſti, & bonæ famæ, puta familiares epi vel abbatis vel alicuius nobilis dñi, q a iſti nõ retinet ſecũ niſi familiares diſcretos, & bonę opinionis. p ea q no. Inn. in c. in literis de teſti. & Bal. in l. ẽt.

12 C. de teſt. † Aduerte q a Bart. in l. 2. ff. de excuſ. tut. dicit, q indiciũ fit p teſtẽ familiarẽ, p gl. in l. 1. de teſt. & q ex pluribus teſtibus familiaribus, põt iudex deuenire ad ſniam, ſed Bald. in l. inuiti. la 2. ff. de teſti. dicit ɔtrariũ, vbi vide. Itẽ forte fallit pp difficultatem pbãnum, & dolũ aduerſarij, per l. ɔſenſu. §. ſup plagis. C. de repu. & qd' no. Cyn. in l. ſi qñ. C. vnde vi. in fi. facit l. quoi. C. de naufra. lib. 11. Qñque teſtis non debet examinari pp odium præſumptum in ipſo teſte, vt q a eſt minatus, & tunc an. examinatus faciat indiciũ vel non, hoc debet ɔſiderare iudex aduertens ad qualitatẽ inimicitiæ, & qualitatẽ

T ij perſo

perſonæ examinandæ,& ſi adſint veriſimilia
dicta,tali teſti datur fides,ut not.in l.1.§. p̄-
terea.ff.de q̄ō.iūcta.l.milites.§. oportet .C.
13 eod.tit. † Qn̄que quis nō cogitur inuitus,
nec cogi debet teſtificari,vt d.l.lege Iulia . &
l.inuiti.la.1.ff.de teſti. & tunc talis teſtis exa
minatus ſponte, & volens facit indicium, &
probat,vt d.ll.à ꝯtrario ſenſu , ſed ſi inuitus
eſſet examinatus,non ꝓbat,ſm Cy. in auct.
p̄sbyt.la 2.C.de epiſc.& cle. Et in dubio præ
ſumitur inuitus, niſi appareat ꝙ volens de-
poſuerit ſm Cyn.ibi,ut refert Bal. & ſeqtur
in d.l.lege Iul.& in d.auth.& in l. ſi parētes.
C.de teſt.Saluo. ꝙ dicit non p̄ſumi inuitum
deponere, niſi in ſuum priuilegiū allegaue-
rit,ꝙ non ſit cōpellendus,& nihilominus ſit
coactus deponere , & hoc caſu non ſit indi-
cium,ſm Bar.in l.1.§ ſi ſeruus.ff. de q̄ō . ita
ēt expreſſe tenet Bal. in l ſeruos .C. de teſti.
Adde,ꝙ do.Bart.de Capua in auth. de ſan.
ep.in §.Deo amabiles ibi, propria volūtate
14 ſuſcepiſſe &c.vbi vide in lect.Bart. † dicit,ꝙ
præſumuntur inuiti teſtificari,ideo ꝓducens
debet facere apparere in actis ꝙ uolentes te
ſtificantur Hæc tn̄ perſonæ priuilegiatæ cō-
pelluntur teſtificari ſi aliter veritas hr̄i non
pōt ſm Guid.de Suz.in d.l.lege Iul.& Imol.
in c.delictoꝝ,de teſti.cog.ratio eſt , ne ueri-
tas occultetur , q̄ occaſio indicit pctm̄ mor-
tale.Sed ſtabit difficultas,qs habeat probare
veritatē aliter hr̄i non poſſe,in quo articulo
But.& Imo.in cap.ſuper eo.de teſtib.cogen.
ꝯcludunt producentem teſtes dr̄e probare,
& eſt rō,qa iſtæ ꝑſonę priuilegiatę hn̄te ius
pro ſe.ſ.ꝙ compelli non poſſint,& qd' aliter
veritas hr̄i non poſſit eſt fundamentum in-
tentionis ꝓducentis, ideo debet ꝓbare, qm̄
negatiua poſita pro fundamento intētionis,
ſemꝑ debet ꝓbari per opponentem,ita ſin-
gulariter dicit Inn.in c. ſuꝑ his de accuſ. &
Bar.in l.hoc iure,de ver.obl.& eſt tex.in l.er
go.ff.ex qui.cau.maio. Aduerte ſm d.Nic.&
Capram.in d.c.ſuper eo.de teſtib.cog.ꝙ for
15 te hoc.ſ.†ꝙ aliter veritas hr̄i non poſſit,ꝓ-
bari poteſt iuro ipſius teſtis,quia ſicut ꝓdu
cens ſubmittit ſe dicto teſtis ſuper principa
li,ita debet ſe ſubmittere ſuper hoc p̄ambu-
lo,vel ſm eos pōt iudex ſe de hoc informare
ſummarie. Sed an in cauſa criminali poſſint
teſtes compelli teſtificari,fuerunt octo ōpin.
de qbus uide in d.c.dilect. vbi dicit Imol. ꝙ
in hoc attendit̄ ſtylus, & ꝯſuetudo iudicioꝝ.

Sed q̄ ſint iſtæ ꝑſonæ q̄ cōpelli non pn̄t , dic
ꝙ ſunt attinentes vſque ad ſupremū gradū
gl.eſt ſing.in l.ſi fœm.C. ad Turp. quam ibi
ſequtur Ang.& Imo.in d.c.dil. Item affines,
ſoceri,& ceteræ ꝑſonæ,de qbus in d. l. lege
Iul.hæc qdem ꝑſonæ non coguntur teſtifi-
cari niſi uelint.Sunt ēt quædam ꝑſonæ quæ
non admittunt̄ ad teſtificandum ꝯtra ēt ſi ue
lint, ob reuerentiam eius ꝯtra quem ꝓducū
tur,ueluti filius ꝯtra p̄rem, libertus cōtra pa
tronum,arg l.quos ꝓhibet.ff. de poſtul. ita
tenet Imo.in d.c.dilect. & ceteri Doct. in l.
16 parentes.C.de teſtib. † Et not. ꝙ inter iſtas
perſonas priuilegiatas, ſunt ēt clerici q non
pn̄t compelli,nec coram eccleſiaſtico,nec ſe-
culari iudice,niſi aliter veritas hr̄i nō poſſit,
gl.in cap.ſuꝑ eo.de teſt.cog.& in cap. ſtatuē
dū.2.q.6.& tenet Hoſt.in ſum.de teſt.§.1.&
Goſ.eo.tit.in ſum.& Ioā.de Imol.in d.c.dil.
Item ſenes non compelluntur inuiti teſti
ficari de iure ciuili,ut l.inuiti.la 1. ff. de teſt.
& 4.q.2.§.inuiti.Sed de iure canonico ſecus
eſt,vt hr̄ in c.ſi qui teſtium.de teſt. & ibi per
Caprā. & dn̄r ſenes quo ad hoc annoꝝ 70.
vt dicit gl.in d.l.inuiti. Qn̄que teſtis non de
bet examinari ꝑꝑ ætatem,& tunc examina-
tus non facit indicium plenū, ſed quale qua
le,ut l.1.§.imp.ff.ad Syll.& not.gl.in l.talis.
C.de his qui.vt ind.ſm Bart.ibi vbi hoc ex-
preſſe tenet,ſed Bal.ī d.l.ſeruos, dicit ꝙ hoc
caſu pupillus in ciuili,& minor.20. annis in
criminali nō facit indicium ad ꝓbōnem,vel
defenſionem negocij de quo agit, ſed ad in-
formationē,ut ex eo inqri,& ꝓcedi poſſit ꝑ
gl.in d.l.talis.Aret.in ōpe maleficioꝝ. i ver
bo,comparuerunt & negauerunt totum, in
17 ver.item minor.dicit,†ꝙ minor 20.annis in
criminalib.pōt examinari,ad aliq intentio-
nem iudicis, & ꝙ faciat indicium, non autē
plenā ꝓbōnem, & hoc ſi in inqſitione fue-
rit examinatus ex mero officio,non aūt ſu-
pēr accuſatione ad partis inſtantiā , ita dicit
tenere Guid.de Suz.& Flo.in l.in teſt.ff.de te
ſti.d. Aug.de Ari.ī ſuis add.ad dcm̄ opus ma
leficioꝝ ſuꝑ d.ver.dicit,ꝙ Doct.ſolent alle-
gare vnā gl. ꝓ ſing.in l.fi.C.de his qui. vt in
di.ad fil.ꝙ minor facit indicium ad torturā ,
& dicit ꝙ Lud. ſolebat allegare conſimilem
gl.in d.l.1.§.impubes. vide ēt de hoc ꝑ Bar.
in l.de minore.in prin.ff.de quæſt.vbi ponit
an minor in criminalibus faciat indiciū . &
limitatur prædicta per gl.in d. l. in teſtim. &

adde

adde Bar.in l.ex libero.in fi.ff.de queſt.Vide
oino p d.Alex.de Imo.in l.fi. C. de his qui.
18 vt indig.† vbi tenet,ꝙ licet in criminalibus
impuberes non ſint idonei teſtes,ad plenam
ꝓbõnem,tñ ſunt idonei ad indicium,&licet
gl.i l.inuiti.ff.de teſtib.la 2. velit ꝙ impubes
faciat aliqđ indicium,quaſi velit qđ non,va
lidum ad torturam,tñ Spec.in tit.de teſte §.
1.ver.item ꝙ eſt impubes expreſſe tenet ꝙ fa
ciat indicium ad torturam. & idẽ tenet Bal.
in d.l.inuiti.& l.ſeruos.C.de teſt. & idem vř
velle Bal.in l.de minore.& l.maritus.ff.de q.
& hoc qñ eſt ꝓximus pubertati, & doli ca-
19 pax.vt dicit gl.in d.l.inuiti.† Qñq; teſtis nõ
debet examinari pp infamiam,vt l.3.§.lege
Iul. ff. de teſti. & tunc examinatus non facit
indicium plenum.ſed quale quale,vt l.q vlt.
ff.de pe.ita ẽt dicit Bal.in l.1.C.de ſum.Tri.
dicendo ꝙ facit indicium ad fundandã inten
tionem iudicis,&inquiſitionem,vide ẽt in l.
Caſſius.ff.de ſena.& in c.teſtimonium. & c.
fi.de teſti. Qñq; q s nõ debet examinari rõ-
ne ordinis,vt q a ante lit.ↄteſt.vel parte non
citata,& tunc examinatus non facit indiciũ,
vt l.ſi q s adulterium.ff.de adul.& dixi ſupra
in ver.quæro an teſtis.Qñq; q s examinatur
vt principalis in ſe,& vt teſtis in aliũ,& tunc
aut ponit in alium examinari, aut non, qđ
qñ ſit patet ex no.p text.& Doct.in l.fin.C.
de accuſ.& in l.ſi filium.C.de lib.cau. & per
Bar.in l.1.§.reperi.ff.de queſt.cum ſi.Primo
caſu facit indicium ſufficiens ad torturam,vt
20 tenet Cyn.in d.l.fi.† Qñq; teſtis non debet
examinari pp lapſum termini ſtatuti ad pro
bandum, & tunc ſi hẽt locũ purgatio moræ
examinatus ꝓbat,vt no.Doc.in l.mancipio
rum.ff.de ope.leg.Si aũt non hẽt locum pur
gatio moræ,& tunc ad nihilum valet eius di
ctum,ſm Cyn. in l.1.C.de ſepul. vio. Adde
Lud. de Vrbe,in rubr. ff. de arbi.in 9 col.in
ver.an tñ teſtes,q in hac.q.dicit,ꝙ aut teſtes
ꝓhibentᷣ à limine iudicij, & tunc admiſſi ẽt
indicium non faciunt, ex quo oino lex eos
inhabilitat,vt ff.de queſt.l.maritus,ſed ſi tñ
eſſe teſtes ꝓhibeantᷣ, tunc admiſſi faciunt in
dicium,vt not.Bal.C.de teſti.l.ſeruos.ad qđ
ẽt l.matris.ff.de prob.Super hac qõ.qua quę
rit an teſtis q non debuit examinari, faciat
indicium ſi examinatᷣ Bar.in d.l. maritus .ff.
21 de quæſt.† dicit ꝙ teſtis q non debet exami
nari pp reuerentiam ꝑſonarum,& tunc exa
minatus non facit indicium,vt d.l.maritus.
& l.diuus.eo.tit.Qñq; teſtis non debet exa-
minari pp ętatem, tunc examinatus non fa
cit indicium plenum,ſed quale quale,vt l. 1.
§.impuberes ad Sylla. Idẽ dicit ipſe puto de
teſte q non debet examinari pp ſexu, vt in
muliere eadem rõne. Qñq; teſtis non debet
examinari pp infamiã,& tũc examinatus fa
cit indiciũ quale quale.l. q vltimo.ff.de pœ.
Qñq; non debet examinari pp inimicitias,
tunc examinatus facit indicium, vel non fa-
cit ſm qualitatem inimicitiæ,vt ff. de quæſt.
l. 1.§.ꝑterea.Qñq; teſtis non debet examina
ri rõne ordinis q a ante lit.conteſt.vel parte
non citata, & tunc dicit puto ꝙ non facit in
diciũ,vt l.ſi q s.ff.de adul.& C.de teſt.l.ſi qñ.
in fin.Bald.in l.ſeruos.ff.de teſtib. ſuper hac
22 qõ. dicit † ꝙ indicium eſt triplex, vnum eſt
qđ dirigit iudicem in viam perſcrutationis,
& inquiſitionis,& iſtud põt fieri p quẽcunq;
teſtem.vt d.l.qui vltimo.Aliud eſt qđ dirigit
in viam hñdæ qõnis. & aliud qđ dirigit in
viam ↄdemnationis ſimul cum alijs admini
culis.Et dicit ipſe,ꝙ teſtis nõ idoneus,& ꝓ-
hibitus à limine depoſitionis, non facit hoc
indicium ad qõnem,& torturam.l.liberto⁊.
C.de teſti.Sed ſi teſtes q non ſunt ꝓhibiti à
limine depoſitionis , non tñ ſunt idonei ad
plenã efficaciam ꝓhibitionis, bene faciunt
hoc indiciũ, vt ff.de teſtib.l.ſerui.2.rñſo . &
ff.de ꝓb.l.cum ꝓbatio.ff.de ædil.edic.l.quæ
ro,in fine. Si vero quærimus quantũ ad effi
caciã ↄdenationis , nullus eſt teſtis idoneus
ad ↄdẽnationem niſi ſuppleatur p alias pro
bationes , vt l.ſolam. C. de teſt. & arg.ff.de
eden.l ſi q s ex argentarijs.§.2.& ſubdit Bal.
in d.l.ſeruos ꝙ teſtis interrogatus, & exami
natus, q nõ debuit interrogari nõ facit indi
cium , qñ eſt prohibita interrogatio, vt d.l.
maritus.ff.de qõ.aut non eſt iuſta rñſio, qđ
eſt qñ non põt inuitus cogi, & tunc idẽ ſi al
legauit priuilegiũ,vt ff.de teſti.l.lege Iulia .
Aut nõ debuit interrogari ad probationẽ,&
tunc põt interrogari,ad informationẽ,vt pu
pillus in ciuili,vel minor 25.annis in crimi-
nali, tũc bene facit indicium ad inqrendum
nõ ad decidẽdũ,vt no. C.de his qui.vt ind.l.
fi.in gl.ord.Sal.in d.l.ſeruos.clarius hoc de-
clarat, dicẽdo ſuper q.ꝑdicta ꝙ teſtis q non
debuit examinari,ſi examinatᷣ, ꝙ quantũ ad
effectũ ↄdenationis non facit indiciũ, niſi p
alias ꝓbões ſuppleretur,vt d.l.ſolam,& ar.
d.l.ſi quis ex argentarijs.§.1.aut quantum

ut ex eo poſſit perueniri ad torturā, & tunc
quidam ſunt teſtes qui ſunt ꝓhibiti,& inter
rogari,& rñdere,& iſti non faciunt indiciū,
23 ut d.l.libert.& d.l.maritus. † Quidam ſunt
qui inuiti prohibentur interrogari, ſed uolē
tes pñt rñdere. & iſti ad rñdendum cōpulſi
ēt non faciunt indicium,ut ff.de teſti. l. Iul.
& dñr compulſi priuilegio allegato,nō alr̄,
ut l.parentes,& qđ ibi hr̄.C.de teſt.parificā
tur.n.iſto caſu inuiti.& qui nullo modo vo-
lentes ēt pñt admitti. Quidam ſunt qui pro
hibentur interrogari quantum ad ꝓbōnem,
ſed non prohibentur quantum ad informa-
tionem,ut minor 25.ann.in cauſa crimina-
li,& illi faciunt indicium quo ad inqrendū,
ut d.l.fi.in gl.de his qui.ut ind. Abb ſic.in c.
de cetero,de teſt.dicit,ꝙ licet laicus in crimi
nalib.non poſſit teſtificari ꝯtra clericū,tñ fa
cit indicium ad torturam. Et aduerte ad oīa
ſupradicta ꝙ nullus ſupradcōꝝ diceret teſtis
oi exceptione maior, vñ vnus ſolus teſtifica
rei de viſu nō faceret indiciū,ſed ſi duo teſti
ficarent de uiſu,facerēt indiciū.& ſilr̄ ſi teſti-
ficarent de circūſtantijs q̄ inducerēt indiciū,
vt dixi ſupra in 2.q.princ.in uer.aduerte tñ.

1 ☞ *Indicium quale eſſe debeat, vt ſufficiens ſit ad torturam iudicis committitur arbitrio.*

2 *Indicium eſt ſufficiens contra aliquem de furto, ſi ſit malæ conditionis, & famæ, & ſolitus talia facere.*

3 *Furtum à familiaribus, & in domo conuerſantibus factum præſumitur.*

4 *Furtum præſumitur factum per familiarem fugitiue à domo recedentem.*

5 *Indicium ſuper furto contra aliquem habetur, qui cum antea pauper eſſet, multas pecunias habere reperitur.*

6 *Indicia, & præſumptiones contrarijs tolli poſſunt præſumptionibus & indicijs.*

7 *Fuga ſola quādo indicium ſufficiens præbeat ad torturam.*

8 *Fuga non facit indiciū, vt quis poſſit ſubijci q̄oni ſi poſſit aliqua probabili cauſa velari.*

9 *Fuga ſola propter proceſſum initiatum non facit indicium.*

10 *Fugiens de carcere per oſtium carceris apertū, non eſt pro confeſſo habendus.*

11 *Officialis fugiens tempore ſyndicatus, pro confeſſo habetur, de his ſuper quibus inquiritur.*

12 *Fuga quando præſumptionem & indicium inducat, & alios ſuos effectus producat.*

13 *Statutum dictans in omni caſu fugam omnem facere probationem an valeat.*

14 *Indicium generale in quolibet crimine cenſetur dum extra iudicium crimen ſe commiſiſſe aliquis fatetur.*

15 *Confeſſio extraiudicialis facta parte præſente, indicium facit ad torturam.*

16 *Cōfeſſio extra iudicium facta, indiciū præbet ad torturā, ſi de tempore & loco deponat cōſitēs.*

17 *Confeſſio facta coram iudice, ſed nō in figura iudicij vel coram notario ſine iudice, an probet.*

Confeſſio coram iudice incompetenti facta quando probationem inducat.

18 *Mendacium an præſtet quæſtionis indicium.*

19 *Confeſſus de ſe, non eſt de ſocijs interrogandus, fallit in quibuſdam caſibus.*

20 *Fures de ſocijs, et receptatoribꝰ īterrogari poſſūt.*

21 *Seruus de crimine conuictus, vel confeſſus, de ſocijs, & mandatoribus eſt interrogandus.*

22 *Latrones dicuntur qui publicè ſtratas aggrediūtur, qui & de ſocijs interrogari poſſunt.*

23 *Interrogatio de ſocijs generaliter fieri debet nō deſcendendo ad ſpeciem, ſeu ad nomen certæ perſonæ.*

24 *Confeſſio rei contra ſocios criminis, quando præſumptionem inducat aduerſus illos.*

25 *Crimminoſus de conſocijs confeſſus, indiciū ad torturam nō præſtat, niſi pluribus cōcurrentibus.*

26 *Iniuriatus vel percuſſus ab inquiſito, vel accuſato, aſſerens contra eum non facit indicium.*

27 *Confeſſio tacita per pacem, ſeu tranſactionem facta, an faciat indicium, vel probationem.*

28 *Pax, ſeu tranſactio ſuper crimine multis poteſt modis fieri, vt tranſigens confiteri ipſum crimē non videatur.*

29 *Inimicitia facit indicium ad homicidium.*

30 *Variatio, pauor, & trepidatio, indicium faciunt alijs deficientibus indicijs.*

31 *Accuſatus de crimine debet diuerſis examinari vicibus, & varians quæſtioni poterit ſubdi.*

Variationes, & vacillationes factæ in tortura ſine indicijs facta, torto nō præiudicāt in aliquo.

32 *Fama ſola cum vno indicio ſufficit, vt torturæ quis ſubdi poſſit.*

33 *Minæ quando indiciū ſufficiens faciant ad torturam.*

34 *Homicidium factum in aliquo loco per quem aliquis ſolitus erat tranſire, qui maleficia conſueuerat perpetrare, præſumitur ab eodem perpetratum eſſe.*

35 *Diuinatio an faciat indicium ad torturam.*

36 *Ars diuinandi non ſemper reprobatur.*

37 Locutio

37 *Locutio ſecreta, vel articularis cum aliquo facta, qui poſtea incontinenti homicidium cōmiſit an faciat præſumi conſilium, vel mandatum ad hoc faciendum.*

38 *Armatus ſtans cum offendēte præſumitur opem ferre.*

Quæſtio tertia, primę partis.

Circa tertium videlicet qualia debent eſſe indicia per quæ deueniri valeat ad torturam. † Dic, ꝙ Doct. oēs ſunt in hoc ꝯcordes, ꝙ de hoc non pōt dari certa doctrina, ſed cōmittitur arbitrio iudicis, ut ff. de teſt. l. 3. §. eiuſdem quoque ibi, tu magis ſcire potes quanta ſit teſtibus fides adhibenda, ita dicit Alb. Paul. de Eleaz. Odoſ. Cy. & Bart. in l. fi. ff. de q. dicit tñ ibi Bart. ꝙ in aliquibus criminibus pōt dari aliqua uia ad cognoſcendum indicia ſufficientia ad torturā.

2 † Et primo in crimine furti. nam aliquis accuſator de furto, pñt eſſe indicia ꝯtra ipm, ꝙ eſt homo malæ ꝯdōnis & famę, & ꝯſuetus facere ſimilia. l. de minore. §. plurimum. ff. de qō. & l. non oēs. §. à Barbaris. ff. de re mil. ꝓ quo facit tex. in l. ſi cui. §. ijſdem. ff. de accuſ. vbi q ſemel fuit calūniatus, præſumiẗ iteꝝ calūniari. & qd' no. Dyn. in regula ſemel malus. in prin. lib. 6. Itē pōt eſſe indicium, ꝙ ipſe erat vicinus, & habebat notam illam domum, & qa ꝯuerſabatur ibi, ut eſt text. in l. dñm horreoꝝ. ff. loca. & ibi dixit Bart. notāter ꝙ ſi aliqui hñt notitiam domus, ſunt ſuſpecti qñ domus frangitur ꝑꝑ ædificioꝝ notitiam. nā tales ꝑſonæ de facili poſſent torqueri ad inueſtigationem veritatis, ut hic. & ideo officiales qñ cōmittuntur maleficia, occulte ꝯſueuerunt mittere ꝓ uicinis q veriſilr̄ debent ſcire veritatem, ad qd' l. ſi ita, in fi. de fun. inſt. & ibi per Iac. de Are. & Bar. Itē Bar.

3 in d. l. dñs, notabiliter dicit not. ar. † ꝙ furtū præſumitur factum à ꝯuerſantibus in domo, vel quod ſaltem ſciant quis fecerit. C. de rep. l. ꝯſenſu. §. ſuper ſeruis. Hinc ēt dixit Bart. in l. 1. in fin. ff. ſi fami. fur. fe. dica. ꝙ famuli hoſpitatoris pñt torqueri ꝓ re ſubtracta in hoſpitio. Prædicta tñ tempera ſm ꝙ notabilr̄ dixit Bal. in l. 1. C. loc. ꝙ iudex ex qualitate ꝑſonaꝝ arbitrabitur qs ex vicinis ſit torquendus vel non, vñ dicit ipſe licet uicini ꝑſumantr̄ ſcire, & ꝑꝑ hoc ſuſpicio cadat in illis, tñ non oēs erūt torquendi, ſed ſuſpecti de ſcia, vel qd' fecerit, arg. l. non oēs. §. à Barbaris. ff. de re mil. Terreri poterunt oēs, vt ff. de teſt. l. 3. §. idē diuus, ſed non torqueri oēs, qa tortura in ſe habet iniuriam, ſm

4 eum, quod eſt ualde notabile. † Itē eſt aliud indicium ad furtum, ꝙ res q̄ reperiunt furto ſubtractæ in domo, videantur furto ſubtractæ ꝑ familiarē fugitiue recedentē, gl. eſt no. in auth. de exhib. re. in §. ſi vero ēt quædam. Item eſt aliud indicium ad furtū, quia viſus eſt exire de nocte illam domū, in qua fuit factum furtū, & habebat aliqd ſub ius. Itē qa viſus fuit expendere monetā de illa ſtāpa, cuius erat illa, q̄ fuit furto ſubtracta, hęc duo dicit Ang. in l. mil. C. de qō. & h. d. ipſe niſi ſit alia veriſimilitudo in ꝯtrarium, puta qa ille q̄ fuit viſus exire, uel pecuniā expendere, eſſet qdam magnus mercator, qa ꝗdō ꝑſonæ excludit ꝑſumptionē reſultantē ex indicijs, ideo tunc eſt opus vt alia indicia concurrāt.

5 Item eſt aliud indicium † ſuper furto, ſi poſt furtum ſcm̄ repertus eſt qs expendere pecuniam, cum ante eſſet pauper, nec reperiẗ vñ habuit, arg. l. Quintus. ff. de don. inter ui. & vxo. ſm Bart. in l. ſi. ff. de qō. Item ſi illa res ſubtracta cedebat ſibi ad commodum. puta erat inſtrm quo ad eum ꝑtinebat, vt l. 1. §. ſi quis inſtra. C. de lati. liber. toll. ſm Bart. in d. l. fin. Item ſi poſt furtum reperitur res furtiua penes aliquem l. in ciuilem. & l. ciuile. C. de fur. Quod veꝝ eſſe dñt Doct. qñ cum hoc concurrit ſiniſtra ſuſpicio, ex qualitate perſonæ, cōſuetæ. ſorte res furtiuas emere, vel ꝯſuetæ furari, quia tunc poterit deueniri ad torturam, ſi iudici uidebitur, alias ſecꝰ nō ſi iudici non uidebiẗ, ꝑꝑ grauitatem ꝑſonæ, & honeſtatē, arg. l. non oēs. §. à Barbaris. ff. de re mil. ita dicit Bald. in d. l. in ciuilem. de quo ēt ꝑ eundem, & Cyn. in l. fin. in fi. C. de hær. inſt. & ꝑ Cy. in l. fin. C. de qō. nec miꝝ, quia ut dicit Bar. in l. 1. §. 2. ff. de qō. ꝓ illum

6 tex. licet † reperiuntur indicia ſufficientia ad torturam ꝯtra aliquem, tñ ſi pro ea ſunt alia indicia, opus eſt ꝙ illa idicia ad torquēdum ſint magis vrgentia, & fortia, & ſic iſtæ ꝑſumptiones, & indicia pñt elidi ex altis indicijs, & ꝑſumptionib. v. g. ſi ille penes quē res furtiua reperitur, eſt bonæ ꝯdōnis, & famæ, vel ſi oſtendit eum à quo habuit, ut d. l. in ciuilem, & d. l. ciuile hr̄ etiam in l. ancillæ. C. de fur. & hoc eſt generale, ut ipſe dicit in omnibus alijs indicijs ſimilibus. Ad hoc facit,

eſt: quia vna præſumptio tollit aliam, vt l.di
uis.ff.de in inte.reſt. Item põt eſſe aliud indi
ciũ ad furtum, q̃a poſt factum furtum q̃s au
fugit, & ſe abſcõdit vt l.lex Corn.ff.ad Syll.
Hoc tñ.ſ.an fuga faciat indicium ad torturã
examinemus latius.gl.tangit in l.admonen
di.ff.de iureiur.& l.in bonæ fidei.C.eo.tit.&
in authen.de exhib.reo.§.ſi vero.col.5.& ali
quid in l.1.C.de requir.re.& ibi p Odof. &
p Cyn.in l.1. C.de raptu virg.Iac.de Belui.
in d.§.ſi vero.ibi p Bart.in d.l.admonẽdi.&
in d.l.fi.ff.de q̃õ.& latius in l.lex Corn.ff.ad
Sylla.p Bal.in d.l.admonendi.& in d.l.in bo
næ fidei,& in d.l.1.de raptu virg.& in d.l.lex
Corn.& l.de crimine. C.de adult.per Ang.
in d.§.ſi vero p Lud.de Vrbe.in d.l.lex Cor.
& latius in d.l.admonendi, vbi ẽt per Bal.&
Saly. & p Spec.in tit.de prob.§.fi.verſ.vlt.p
Ioan.And.in addit.Spec.in tit.de præſum.§.
ſpeciei, p Arer.in ſuo opere malefic. ſup gl.
in verbo, fama publ.verſ.an fuga ſit ſufficiẽs
indicium, & ibi p do.Aug.de Arim.in ſuis
addit. Ex quoꝶ omnium dictis colligo talẽ
7 dictionẽ. † nam q̃ñq; fuga obijcitur alicui
tanq̃ crimẽ ei pro crimine, & tunc probata
fuga eſt probatum crimẽ.l.deſertorẽ,ff.de re
mil.C.de deſer.l.1.2.lib.12.ſm Old.& hoc
tenẽt Iac.de Are.Cy.Bart.Bald.Ang.& oẽs.
Q̃ñq; fuga obijcitur pro alterius criminis
pbõne, non vt ſit de p ſe crimẽ,& tunc aut
eſt tale crimen,ad cuius probationẽ, & con
dẽnationem ſufficit ſola ſuſpicio, & tũc ſola
fuga ſufficit, quia facit quẽ ſuſpectum,vt in
l.publicis.§.præterea.ff.de ſuſpec. tut. & in
hoc ẽt concordant oẽs. Aut eſt tale crimen,
ad cuius ↄdẽnationem requiritur plena pro
batio de ipſo facto,& non de ſuſpicione tm̃,
& tunc aut quis fugis ante formatũ proceſ-
ſum,aut poſt. Primo caſu,aut fugit timore
familiæ ne capiaẽ,& poſtea vocatus ad iudi-
ciũ reuertitur,& comparet,& tũc fuga nullũ
facit indicium cõtra eum, nec ſibi in aliquo
p̃iudicat,vt no. Bar.in l.quis ſit fugitiuus.§.
ſciẽti.ff.de ędil.edi.& ideo dixit Bal.in l.1.C.
de ſer.fug.ꝙ ſtatutũ puniens fugientẽ de car
cere,nõ includit illos q̃ exiuerunt aĩo reuer
tẽdi.arg.inſt.de re.diu.in §.pauonum. ſed ſi
cito reuertanẽ,ſecus ſi nõ reuertantur, & ita
intellr̃ gloſ.in d.l.1.ad hoc ff.de re mil.in §.
emãſor.& l.qui cum vno,§.edictũ germani,
ſm eum. Si vero poſtea vocatus ad iudicium
nõ veniat,& non cõparet,& tũc fuga facit in
dicium,& præſumptionem contra fugientẽ,
& intelligo Bar.in d.l.fi.ff.de q̃õ. Aut nõ fu-
git timore familiæ ptãtis,ſed ex cauſa pba-
bili,puta,q̃a timet rõne partialitatis, ne pp
mortẽ vnius hoĩs interfecti,ipſe ẽt occidat,
vel ꝙ ab aduerſa parte,alias de delicto incul
petur,pp quod non eſt ei locus tutus,& pp
fugã non reſultat indicium ſufficiẽs ad tortu
rã. & ita loq̃tur Bal.in l.in bonæ fidei.C.de
8 iureiur. † & pp hoc quidam conſuluerũt,ꝙ
ſi fuga põt ab aliqua pbabili cauſa velari,&
colorari non facit indicium,vnde ſi quis pp
homicidium factũ de aliquo aufugit,ne ↄſan
guinei occiſi ipm̃ interficiant, non pp hoc
redditẽ ſuſpectus de homicidio, nã aduerſus
periculum, nãlis ratio pmittit ſe defendere
l.itaq;.ff.ad l.Aquil.ſm eos. Idem conſulue-
rũt quidam alij, ſi ſolitus tranſcurrere rõne
mercantiaꝶ, p diuerſas ciuitates, & loca, ſta
tim cõmiſſo homicidio de aliquo,ipſe rece-
dit,& allegat ſe pro mercantijs emendis,vel
vendẽdis receſſiſſe, nam p eius receſſum nõ
ſit indiciũ ſufficiens ad torturã,alle.l.ſi cũ §.
ex iuſta.ff.de fideicõmiſ.liber.& ad hoc bene
facit, q̃a in hac re dubia.ſ.ex qua cauſa receſ
ſerit,interpretamur in meliorẽ partem.l.nõ
oẽs.§.à Barbaris.ff.de re mil. & l.q̃a ſit fugi
tiuus.§ apud Labeonem.ff.de ædil.edic. ſm
Bal.in d.l.in bonæ fidei,& hanc ſniam ẽt te-
9 nebat Lud.de Vrb.in d.l.admonendi,† Secũ
do vero caſu q̃ñ quis aufugit pp proceſſum
initiatum,& tunc aut ad indicium faciẽdum
allegaẽ ſola fuga,& illa nõ facit indicium, &
ita loq̃tur Bar.in d.l.1.ff.de bo. eoꝶ q̃ mor.
ſibi ↄſc. Aut allegatur fuga vna cũ alijs admi
niculis aliq̃d ſuſpicionis inferẽtibus ↄtra fu-
gientẽ,& tũc iſta ſimul iũcta faciunt indiciũ,
arg.l.1.cũ ibi no.C.q̃ numero tut. & ita di-
xit Lud.de Vrbe,in d.l.lex Corn. q̃ ẽt limi-
tat dcm̃ Bar.in l.1.C.de bo.eo.niſi iudici fue
rit porrectus libellus minatorius de accuſan
do,licet accuſatio nõ interuenerit adhuc,q̃a
de hoc reſultat in multis caſib.idẽ effectus,q̃
reſultaret ex libello accuſatorio,vt eſt tex.in
l.miles.§.ſicubi.ff.de adult.q̃ ẽt limitat ter-
tio dcm̃ Bar.ibidẽ,niſi poſt accuſationẽ inſti
rutã,q̃s fractis carcerib.aufugerit,nam tunc
fuga plenã pbõnem facit,& facit eũ hñi pro
ↄfeſſo,de eo de quo pcedebatur ↄtra eũ l.in
eos,& l.fi.ff.de cuſt.reo.& in d.l.lege Corn.
10 † Quod eſt veꝶ niſi aufugerit oſtio carceris
exiſtente aperto: quia tunc non hr̃ pro con
feſſo,

ſeſſo, nec fuga facit probationem criminis, ſm Guil. de Cun. & Bal. in l. ſuccurritur. ff. ex qui. cau. maio. Item idem Bal. in d. l. admonẽdi. limitat illud verum qñ qs aufugerit de publico carcere, ſecus ſi de palatio rectoris alleg. ẽt Guil. in d. l. ſuccurrit. vbi hoc tenet. De eo aũt ꝙ aufugit fractis cippis, Bal. in d. l. ſuccurrit, ꝑ illum text. tenet idem ꝙ ſi fregiſſet carceres, & ſine fuga, ꝓbat ꝯtra ipm, tanq̃ ſi ꝯfeſſus fuiſſet, quaſi nihil interſit, an parietibus, an cõpedibus qs teneat. Dixit tñ Batt. in d. l. lege Corn. qđ quis fuga deducta ad ꝓbõnem criminis non plene ꝓbet, ſed indi-
11 cium facit ad torturam, † tñ hoc fallit in fuga officialis fugientis tꝑe ſyndicatu, qm̃ tũc talis fuga plenam ꝓbõnem facit eoꝝ de quibus officialis accuſat ſiue inquirit ꝑ l. ꝯſiliarios. C. de aſſeſ. Circa qđ Sal. in d. l. admonẽdi. quem ibi ſequit Lud. dicit ꝙ aut officialis fugit ante finitum offm̃, & tunc illa fuga hoc inducit ꝙ punit tanq̃ committẽs crimen leſæ maieſt. Ita eſt caſus in auth. de adminiſt. §. 1. col. 3. Aut fugit poſt finitum offm̃, & intra 50. dies qbus debet ſtare ad ſyndicatum, vt l. 1. C. vt oẽs tam ciui. quã mili. & in auth. vt iud. ſine quo. ſuffra. §. neceſſitatem. & tũc aut eſt reductus, licet inuitus ad locũ à quo aufugit, & tunc fuga ꝯtra eum nullam facit ꝓbõnem ſed opus eſt ad ꝯdemnationem cõtra eum legitima ꝓbõne, caſus eſt in d. §. neceſſitatem, Aut non eſt reductus ad locum à quo aufugit, & tunc fuga ꝯtra eũ tantã facit ꝓbõnem, qđ iurm̃ illi additũ ſufficit ad eũ ꝯdemnandum. caſum habemus ſing. in auc. de colla. § ſuper hoc colla. 9. ita dicit Sal. in d. l. admonendi. vt refert, & ſequitur ibi Lud.

12 Illud circa hoc eſt † oino menti tenendũ, ꝙ tunc fuga inducit pſumptionẽ, & indiciũ, & alios ſuos effectus, qñ eſt certa, & manifeſta, ſaltem ꝑ vehementem pſumptionem, ꝙ ſe illa de cauſa abſentauerit, ſm Arch. q ita ſignanter notauit 3. q. 9. c. nihilominus, & in c. cum ꝯtumacia. de hęr. in 6. Item aduerte ꝙ fuga non inducit, indicium ſufficiens, qñ fugiens ꝑ prius reputabat bonæ vitæ, & famę, ſm Arch. in c. decernimus. 3. q. 9. & fuit de mente Bal. in d. l. in bonęfidei. vbi dixit, ꝙ abſentia alicuius in dubio pſumit in bonã formam, vt ſuperius relatum eſt. Aduerte ẽt, ꝙ de fuga debet ꝓbare, ſaltem ꝑ duos teſtes, ſicut de quolibet alio indicio, ſm ꝙ ſuperius dcm̃ eſt per gl. in l. fin. C. fami. ercis. Item voluit Cyn. in l. fin. C. de requiren. reis ꝙ ſuſpicio quę inducitur per fugam, tollitur ꝑ iurm̃
13 fugientis quod eſt valde notabile. † Quæro an valeat ſtatutum ꝙ oi caſu fuga faciat plenã ꝓbõnem, vide per Lud. in d. l. lege Cor. & Arct. in ſuo opere maleſ. in gl. ſuper verbo, fama publ. & ibi per do. Aug. in addi. vbi etiã vide de ſtatuto ꝙ ſtante rumore de delicto commiſſo in ciuitate fugiens capitaliter puniatur. Adde mirabilem effectum fugæ, & abſentiæ, ſecundum Bal. in l. 1. C. de requir. re. ꝙ licet quando quis aufugit, incumbat onus probandi accuſatori, & accuſato, tamen qñ quis non aufugit incumbat ſolum accuſatori. Item aliud dixit Bal. in l. de crimine. C. de adult. per illum text. ꝙ ille qui aufugit ne veritas inquirat, videtur quodammodo fateri.

14 Aliud eſt indicium † gñale ſuper quolibet delicto qñ quis extra iudicium ꝯfitet ſe commiſiſſe crimen illud, vt l. c. 5. ff. de adult. ſm Bart. ibi. & per l. quæro. in fin. ff. de ædi. edic. & per not. in l. Fulcinius. §. itẽ. ff. ex qui. cau. in poſ. ea. & idem voluit Ang. in d. l. c. 5. vbi ẽt plus voluit, ꝙ ſi ꝯfitens poſtea tortus negat, illa ꝯfeſſio nihil operat. & ſic patet, ꝙ in ea non cogit perſeuerare. quod eſt not. Bal. aũt in l. 1. C. de confeſ. tenet idem qđ Bar. & Ang. quantum ad indicium faciendum, ſed qđ non cogatur pſeuerare in ea. Bal. vr̃ tenere contrarium in l. clarũ. C. de auct. pręſtan. vbi dixit ꝙ ſi confeſſio extraiudicialis eſt veriſimilis põt confeſſus cogi perſeuerare. & ita intelligit d. l. quæro. & d. l. c. 5. ſecus ſi nõ ſit veriſimilis, vt l. 1. C. ſi qs Impe. male. & l. milites. C. de quæſt. Et iſtud plus placet ꝑ id
15 qđ dicã ſtatim, † Quidam tñ vir egregius, & magnæ auctoritatis ꝯſuluit ꝙ tũc extraiudicialis ꝯfeſſio facit indicium ad torturam, qñ eſt facta parte pſente, quod probat ꝑ d. l. c. 5. à ꝯtrario ſenſu, dicit, ꝙ fuit de mẽte Bal. in l. qm̃. C. de inſ. quod non placet, ꝑ ea quę not. gl. in l. fulcinius. §. quid ſit latitare. ff. ex qui cau. in poſ. ea. & Ang. in l. certum. §. ſi qs abſente. ff. de confeſ. vbi dicit ꝙ delictum qđ perficitur ſolo animo plene. probat per confeſſionem extraiudicialem abſente parte factam. præterea d. l. cap. 5. illud non probat. Præterea eſt caſus in d. l. quæro. in fin. ꝙ facta abſente parte facit indicium. Eſt igr̃ vera concluſio ꝙ confeſſio extra iudicium facta ẽt parte abſente facit indicium ad torturam
16 ꝑ pdicta. qđ ẽt firmat Bart. in d. l. qm̃. † Aduerte

uerte tñ ſm quoſdam,ꝙ confeſſio extra iudicium facit indicium qñ eſt certa tpe & loco,videlicet, quod confitens dicat de tpe, & loco cõmiſſi maleficij, allegant Bal. hoc tenere in l.admonendi .ff. de iureiur. uide de. hoc in d.l.admonendi,in recollectis. ubi in 7. char. in verſ. ulterius,ad hanc gl. allegatur Bal. ita tenere in l.bonæfidei.C. de iure iur.vide omnino per Caccial.in d. l. admonendi.vbi late examinat, pro qua require in lib. 1. aduerte tñ, ꝙ dom.Tindarus in tract. ſuo probat. in ea parte in qua tractatur de confeſſionibus,in uer.nunc de criminalium. in princ.fuit in noua opin. dicendo ubi talis confeſſio eſt veriſimilis faciat plenam fidem in criminalibus ſicut in ciuilibus,de quo dicit eſſe caſum expreſſum.ff.de ædil.ed. l. qro §.fin.& in d.l.cap.5. non impropriando tex. ad quos Doct. non aduertunt quod dicit ét probari multis alijs iuribus, & rationibus, de quibus dicit ſe ſcripſiſſe in tract. de teſti. var.in 6.cap.Et dicit,ꝙ veriſimilia in hac materia ſunt eadem per omnia ſicut dicitur in ciuili,de quibus dicit ſe ſcripſiſſe in prædict. tract. de teſtib. uarianti cap.9.

17 Quid autem † ſi confeſſio eſt facta corã notario maleficioꝝ abſente iudice, vel corã iudice,non in figura iudicij,an probet plene vel faciat tm̃ indicium.Rñdeo,gl.eſt ſing. in l.iubemus.C.de lib. cau. ꝙ non probat plene,facit tñ indicium ſm Bal.ibi.vide ét Lud. in conſ.8.Sed quid ſi confeſſio eſt facta corã iudice incompetenti,an probet plene, vel faciat indicium coram iudice competenti. Reſpondeo,ꝙ ſi illius iudicis incompetentis iuriſdictio erat prorogabilis, ualet ꝯfeſſio ad plenam probationem,ſi vero non erat prorogabilis,tunc eſt nulla confeſſio, ut in cap. at ſi clerici,de iud.ſm Io. And.in addit.Spec. in tit.de conf.§.ſequitur,in ver.5.non ualet. & ita refert, & ſequitur Ang. in d. l.1. ff.de conf. poterit tñ cogi in ea perſeuerare corã iudice competenti,ſm Innoc. in cap. inquiſitionis,de elec.ut refert Ang.in d.l.1. & idẽ tenuit Bal. in l.mag.ff.de iuriſd. om.iud. Ex quo not.ꝙ ſaltem faciat indicium ad torturam,cum cogatur in ea perſeuerare, ſicut ſi facta foret extra iudicium,ut d.l.cap.5.& ita puto limitandum dictum Bart.in l.diuus. la 2.ff.de cuſt.reo. qui indiſtincte tenet dictam confeſſionem non ualere.nam nõ ualet quo ad plenam probationem,ſed quo ad indiciũ ſic.hoc tñ intelligit Bal.in l.claꝝ.C. de auct. præſt.in fin. qñ ex dicta ſuſpicione oritur ſuſpicio,uel infamia,& non alias, & ita limita dictum Innoc.in cap. inquiſitione,& in cap. cum ſuper.de confeſſis. Item dictum Innoc. limitat idem Bal.in l. 1.ult.col.C.de conf.ni ſi ꝯfeſſus coram incompetenti iudice reuocet ꝯfeſſionem per dictum cap.at ſi clerici.Et ideo dicit,ꝙ cautus debet eſſe torquendus ꝙ dicat expreſſe ſe dictam ꝯfeſſionem reuocare,nec haber probare errorem,qa nõ tenuit quo ad aliquod indicium iudicij, ſed ſolum quo ad indicium facti,quod eſt valde notandum,vnde dicta indicia non ui indicij,ſed ui ſimplicis ꝯfeſſionis ualet quo ad indicium, tanꝗ ſi extra iudicium facta foret,ut d.l. c.5. cogitur ergo præſeruare niſi reuocet eam.

18 Quæro an mendacium † faciat indicium ad torturam, puta inculpatus de delicto reperitur in mendacio. uide Lud.in conſ.8. q. dicit ꝙ ſic,ita dicit tenere Bart.in l.fin. ff. de qõ.per l.minus.§.teſtes.eod.tit. & per cap.literas,extra de præſump.Addendo ad ſupradicta de ꝯfeſſione, quæro an ꝯfeſſio ſocij criminis faciat indicium ad torturã. Ad huius qõ.perfectam doctrinam. primo uidendum eſt an quis debeat interrogari de ſocijs eiuſdem criminis.ſecundo an examinatus & in

19 terrogatus faciat indicium ad torturã. † Ad primum rñdeo, ꝙ rlr quis ꝯfeſſus de ſe non debet de ſocijs interrogari.l.fin.C.de accuſ.& l.repet.§.1.ff.de qõni.& l.qm̃ liberi.C. de teſtib.cum ſim.Fallit tñ in caſib.not.p gl.in d. l.fin.& per Spec.in tit.de acc. §. 1. uerſ.item repellitur qui fuit ſocius,& in tit. de teſte. §. 1.verſ.item ꝙ eſt ſocius criminis.Eſt.n.à legiſlatoribus diffinitum,ut ꝯfeſſus de ſe, non debeat de alijs interrogari,ut d.l.fin. Bar.in hac mã in d.l.repet.§.1.tradit talem doctrinam,quædam ſunt delicta q̃ non cõmittunt principaliter in offenſam alicuius,vel odiũ, ſed pp cõmodum cõmittentium, ut falſare monetam, ſeu fabricare, item furari. & iſto caſu põt de ſocijs interrogari, ut probat in l.diuus.ff.de cuſt.reo.& l. prouinciaꝝ.C. de fer.& l.fi.C. de mal. & math. & ita intelligit l.1.ff.ad exhib.& l.qui ultimo.ff.de poe. qdã. ſunt delicta quæ cõmittuntur principalr in odium alicuius.& in iſtis ꝯfeſſus de ſe nõ debet de alijs interrogari,ut d.l.fi.C.de acc. & d.l.rep.§.1.fallit in caſu.l.prius.ff. ad Sylla.

20 † ẽx qbus infert,ꝙ fures põt interrogari de ſocijs

ſocijs,& receptatorib.& ſi.arg.d.l.diuus.Ratio prædictorum eſt, quia qñ delictum cõmittitur in iniuriam alterius, eſt qui alios delinquentes põt accuſare,ſed non ita in delictis, quæ non cõmittuntur in alterius iniuriam, ideo magis permittitur iudici inquirere, ſm eum.Illam rõnem cum dicto improbat Bar. de Salyc.in d.l.fin.C. de acc. quia latro licet afficiat res,& non perſonã,niſi pp res, hæc tñ affectio fit cum iniuria dñi, ideo eſt qui eos accuſare põt,& ſic eius diuerſitate attenta non dr̃et de ſocijs interrogari,qd' eſt falſum per d.l.prouinciarum. Item maleficus in alienum odium ſua facit maleficia,tñ de ſocijs interrogatur.C.ad l.Iul.maieſt.l.pen.& fi.Item in crimine homicidij, fuit ſeruus interrogatus de ſocijs,ut l.1.§.fin.ff. de quæſt. Quapp idem Salyc. dicit qualitatem pſonarum,& delictorum ponderandam fore. †nam
21 aut pſona inqſita,vel accuſata eſt ſeruilis cõditionis,& tunc de mandatorib.uel ſocijs interrogari põt.Ratio,quia tales pſonę ut plurimum,ut meticuloſæ,ſiue ſocij inuelliga.u, uel mandato non ꝯſueuerunt grandia delicta cõmittere,vel attentare, arg.l.qcunque, circa med.C.de ſer.fug.& l.fi.C.ad l.Iul.ma. & ff.ad Syll.l.ſi prius,& l.ſi ſer.& ff.de qõ. l. fi.quæ oẽs leges inferius loquunt. Ad quod ẽt faciunt.l.inde Nerarius.§.ſi ſeruus.ff.ad l. Aq.l.& l.fin.ff.ad exhib.& qd' in eis hñr per gl.& Doct.aut pſona accuſati, uel inquiſiti eſt liberæ ꝯdõnis,& non uilis,& tunc in crimin.b.quæ ſine ſocijs c'r non cõmittuntur, puta de ſocijs interrogati poſſe; vt ꝓuincia eis purgetur.ad hoc l. ꝯgruit.ff.de off. præſ. & ad hoc accedant.ll.q̃ dñt latrones interrogari de ſocijs,ut d.l.ꝓuinciarum,& d. l. diuus.
22 † cum .n. latrones ſint qui ſtratas aggrediũtur publice,vt l.capit.§.famoſos.ff.de pœ.& hi ſoli non ſint,ſed plures,nec ſine receptoribus,facilr̃ lex permiſit de ſocijs interrogari, cum ut plurimum ſint ignoti, & occulti. Idem põt dici de falſatorib mone arum. ut C. de fal.mo.l.1.quia r'r in eo miſterio plures ſunt neceſſarij.Idẽ dicit de h s qui ꝯtra principem moliuntur, qa talia non ꝯſueuerunt cõmitti p vnum ſolum. Aut eſt delictum qd' ꝯſueuit cõmitti ſine ſocijs, & tunc aut delictum eſt ꝯtra cõem ſalutem oium,& tunc de ſocijs põt interrogari,d.l.fin. C. de malef.& math.Et eſt rõ,qa & ꝯtra ſocios inqrere intendit ad cõem ſalutem oium,& ideo niſi ra dicitur tale uitium extirpetur ſalus cõis nõ habebitur,& idem ẽt põt dici quod de latronibus dcm eſt ſupra, vbi ait hæc ceſſant de alijs nõ debet interrogari,ut d.l.fi.&d.l.rep.
23 † Qualis aũt ſit modus interrogandi, nõt. gl.in l.ſi prius,ad Syll.& Cyn. in d.l. fin. de accuſ.q̃ debet fieri gñalr̃ non deſcẽdendo ad ſpẽm,& ad noiationẽ certæ pſonæ, qa ſi ad ſpẽm deſcenderetur,non eſſet q̃rere,ſed potius ſuggerere,qd' fieri non debet,ut l.1.§.q qõnem.ff. de qõ. quod intellexit niſi ꝯtra aliquem in ſpecie ſit legitima pſumptio,ut ſentit gl.in d.l.fi.& facit l.1.C.de qõ.ſm Bar. in d.l.fin. Vbi plus ſubdit ꝙ qñ ſua ſponte non interrogatus alium nominat, noiatio ſuſpecta hr̃ã lege rõnib. aſſignatis ibi in tex.ſicut alias diximus in teſte ſponte ſe offerente,qa eſt ſuſpectus,ut not.gl.& Bart. in l. poſt legatum.§.his ver.ff.de his quibus ut indig. & per hoc ſit expeditum primum dubium.

24 Ad ſecundum † videlicet,an interrogatus de ſocijs, & ꝯſeſſus faciat pſumptionem. gl. in d.l.fin.dixit,ꝙ ſic.qd' intelligit Cy. qñ debuit interrogari,& non aliter, & iſtud ẽt tenuit Saly. dicens tñ ꝙ non per ſe ſolum, ſed ſi eſſet ꝯtra illum ꝯſortem criminis legitima pſumptio,tunc facit legitimum indicium ad torturam. & ſic dicit dre intelligi .l. qui ulr. in fi.ff.de pœ.& C.de cuſt.reo.l.1.in gl.4.ad hoc facit gl.in d.l.fin.q̃ exigit pſumptionem aliq̃ prius ꝯtra eũ ꝯtra quem interrogatur dr̃e ꝓcedere,& ita ẽt uoluit gl.15.q.3. nemini.& ibi p Arch. qnimò, ubi non in ſpecie, ſed in gñe quis interrogaret de ſocijs,ita ꝙ ꝯtra neminẽ eſſet pſumptio in ſpecie,tũc cõfeſſio criminoſi de alio indiciũ ſufficiens ad torturã nõ faceret,ſm Salyc.in d.l.fin.quod
25 eſt ualde notandum. †Vt ergo confeſſio criminoſi interrogati de ſocijs faciat indicium ad torturam, oportet ꝙ plura concurrant, videlicet ꝙ confeſſus interrogetur in caſu in quo de iure poſſit interrogari. Idem ꝙ interrogetur in ſpecie contra aliquem,& non in genere. tertio ꝙ contra illum ꝯſortem in ſpecie ſit aliqua legitima præſumptio, alias non facit indicium ad torturam, ſecundum eum.Sed quod dicit, ꝙ debet interrogari in ſpecie contra aliquem ad hoc ut faciat indicium,non credo verum,imò ex doctrina gl. Cyn.& Bart.illa interrogatio eſt potius ſuggeſtio,q̃ exquiſitio veritatis,q̃ non eſt aliter facienda, vt dictum eſt, & ideo puto totum contra

cōtra in hoc ꝙ interrogatio debet ḡnaliter fieri abſq; alicuius nominatione, niſi aliqua indicia ſint ꝯtra certā ſpālem perſonam, qa tunc ſpecialiter poterit de aliquo interrogari, & facit indiciū ſua ꝯfeſſio, ſi cum ea ꝯcurrat alia legitima præſumptio, & ita pōt intelligi ēt gl. in l. fin. ad exhib. vbi aūt quis de ſe ꝯfeſſus, interrogaretᷣ de alijs ſocijs, & ille cōfiteretur contra aliquem contra quem nulla eſſet legitima pſumptio, vel interrogetᷣ in caſu à iure non pmiſſo, tunc licet non faciat indicium ad torturam, tñ facit indiciū ad inquirendū ꝯtra nominatū, & ita intelligo dictū Oldr. quē Bald. refert, & ſequit in l. & ſi certū. in prin. ad Sylla. vbi ēt p Ang. credit ergo quantū ad inquirendum, ſed non quātum ad puniendum, ſm eos ibi, & ita ēt dicit do. Domi. de S. Gem. quem ibi ſequitur Capra in c. clericos, de ſenten. excom. in 6. Sed quæro qūo opponetur contra teſtē, ꝙ eſt ſocius criminis, ne ex illa oppoſitione videatᷣ opponēs fateri crimen, vide in Spec. in tit de acc. in 4. col. in verſ. caue tamen.

26 Sed an aſſertio † iniuriati faciat indicium vel ꝓbōnem cōtra inquiſitum, vel accuſatū. dic ꝙ non, caſus eſt apertus in l. ſi quis in graui. ff. ad Sylla. in §. ſi quis moriens, & nedum non facit plenam ꝓbōnem, ſed nec indiciū ad tortura ſufficiens, vt dixit ibi Ang. arg. l. 1. §. ſi qs filiū. ff. ad Carb. & l. Seia. in prin. ad Velle. & vř caſus in ſimili in c. ſicut, de teſti. facit quod no. Cyn. in l. 1. C. qui acc. nō poſ. Ad idē facit, qa aſſertio ꝑcuſſi non facit ꝓbōnem ēt in mortis articulo, vt d. §. ſi qs moriens, ergo nec faciet indicium ad torturam, qm̄ indicium eſt ſpecies ꝓbōnū, per not. per Bart. in l. fi. C. de prob. & à quo remouetur genus, remouetᷣ qlibet eius ſpecies. C. de vſur. re. iu. l. fi. ff. de fundo inſtr. Ex qbus apparet ꝙ ſi dicta aſſertio probaretᷣ p duos teſtes, non facit indiciū, & ita ēt egregie vidi ꝯſultum per quoſdam, credo tñ ꝙ bene ſufficiat ad inqſitionē formandam p ea quæ nota. Bald. & Dyn. in d. §. ſi quis moriens, & per ea quæ not. gloſ. & Bald. in l. 2. C. de cal. vbi notabiliter dicit, ꝙ licet in articulo mortis conſtitutus dicat ꝙ aliquis fecit occidi eum, tñ iſta verba non inducunt pſumptionem quæ ſit ſpecies ꝓbōnis, ſed quandam vilem præſumptionem, ſm gl. & not. de effectu iſtius vilis pſumptionis, quia excuſat à calūnia excuſantē ex neceſſitate, nō aūt ex voluntate, ꝑ hoc facit l. noſtris, in rōne ſui, & l. q non ꝓbaſſe. & l. fin. eo. tit. de

27 collu. † Quæro qd de ꝯfeſſione tacita q̄ fit ꝑ pacē, an inducatᷣ per eam probatio vel indiciū, dic ꝙ ꝓbatᷣ plene delictum, per ea quę hñr per Bart. & Bald. in l. tranſigere. C. de tranſ. & per Bal. in c. 1 §. iniuria. de pace iur. fir. in vſib. feu. de hoc vř tex. in l. qm̄. ff. de in fam. Bald. in d. l. qm̄. & l. furti. §. pactus. eod. tit. dicit ꝙ faciens pacem nunq̄ intelligitur confiteri delictū quo ad condemnationem, ſed Arch. 2. qō. 4. c. in omnibus dicit ꝙ licet paciſcens videatur fateri crimen, vt d. l. qm̄. tñ iſtud eſt verum ſi aliquo dato paciſcitur,

28 ſecus ſi gratis, vt d. §. pactus. † Sed qūo poterit fieri pax, vt per eam non videatur qs fateri. Tancredus de corneto in ſua compendioſa, dicit ꝙ fiat hoc modo, ꝙ dicat, ꝙ hoc facit, vt euitet ſumptus litis, nō ꝙ cōmiſerit crimē de quo facit pacē, vt ff. de infa. l. furti. §. pactus. Itē alio modo, videlicet ꝙ is q iniuriā, vel damnū recepit, remittat ꝑ pactum oēm iniuriā, & oē dānū, quod conſtaret, vel conſtare poſſet, ſibi ab aliquo illatū quacūque de cauſa, vel iniuriatus faciat pacē cum iniuriato, & ei remittat iniuriā quam ꝯſtat, vel ꝯſtare poſſet illū ſibi intuliſſe, qa ex hoc nihil vř fateri. Alij dñt ḡnalius. ſ. ꝙ notarius debet dicere tales fecerunt pacem, & cōcordiā de oībus iniurijs, vulneribus, & offenſis quæ dñr per dictos ſe adinuicem feciſſe, & intuliſſe, nam tunc non vř fateri. Aliud erit indiciū ad delictū, ſi aliqs fuiſſet fugatus cū rumore commiſſo aliquo delicto l. itaq; ff. ad l. Aquil. ita dicit Bart. in l. ſi ff. de qō. facit qđ ipſe no. in l. de minore. §. plur. mū, circa

29 medium. eo. tit. † Aliud erit indiciū ad homicidium vel aliud delictum. ſ. inimicitia, ꝙ inculpatus erat inimicus occiſi, vel iniuriati, vt dicit idem Bart. alleg. l. 1. §. cum quis. ff. de qōni. ad hoc facit qa inimicus pręſumitᷣ cogitare malum ꝑ ſuo inimico, vt ff. de his qb. vt ind. l. inimicitiæ. & l. ex parte. illud idē ciū firmat Spec. in ti. de pſum. §. ſpecies. ver. ſed pono & verſ. & idē eſt no. Lud. in l. 1. §. ſi qs villā. ff. ad Sylla. Itē dat aliud indiciū qđ fuit viſus facere pparamēta ad hoc, vt emere gladiū, & ſimilia. Et ꝙ ferro illo quo factū eſt homicidiū, fuit viſus ire ꝑ aliqua loca p q̄ vicina eum non ꝯſueuerat videre ſm eum, ad hoc facit, qa pp locoꝝ varietatē varia colligiᷣ coniectura. C. ſi manc. ita fue. alie. l. fi. ff.

de

de pœn.l.aut facta.§.euenit iſta ſunt indicia quæ ponit Bar.in d.l.fin.ff.de qõ.remittens reliqua arbitrio iudicis. Alia quædã indicia ponit ipſe Bart.in l.de minore.§.plurimum, eo.tit. vbi dicit per illum tex.q' iudex debet aduertere qua cor ſtãtia,& trepidatione exa minandus loquat.& ſic illa indicant aliquid
30 iudici.†& ideo vbi alia indicia non pcedũt, tñ ex eo q quis trepide loquatur coram iudice, pauẽdo & variando, pñs hñt indicia ſufficiẽtia ad torturã,vñ debet iudex examinans eſſe cautus vt faciat dicta eius ſic uaria & diuerſa ſcribi in actis, & ſilẽ qualẽ trepidando loquebat, & ſimilia ne ei poſſit dici, q fecit ipm poni ad torturã ſine indicijs ſm eum.alleg.Inn.in c.qm cõtra falſam,de pb. vbi dicit, ille q examinat teſtẽ debet hoc facere ſcribi in actis,ſ.q hoc dicebat trepidando,& balbutiendo,& ſim.& Spec.in tit.de teſti.§.nunc tractandũ eſt in ver.hoc aũt ſcias. ita dicit Bart.in d.§.plũ, qd' eſt ualde notabile,& elegãs.hoc ẽt approbat Bal.in l. pſb. C.de ep.& cler.q ſubdic hoc relinquendum iudicis arbitrio,q inqrat indicia ex alijs indicijs non ex ſolo pallore faciei, uel trepidatione. uide ẽt ad prædicta Are. in ſuo opere maleficiorum.in gl.i verſ.fama pub.col.24.ver.
31 9.qro†qui ẽt dicit.q hũs inculpatum p delicto in manib.debet ipm examinare plurib. diuerſis uicib. & continuo facere ſcribi oia dicta eius,& ſi repererit ipm variare,poterit ipm ex hoc ponere ad torturã, & repetere. Quod intellige uerum niſi torqueret reũ iniuſte ſine indicijs,& ipſe tunc uacillaret, & uariaret. qa vno ſero diceret vnũ,& vno ſero aliud in tortura,qa oẽs ille cõfeſſiones,& vacillationes factæ, illo modo in tortura ẽt ſi eſſent milies ratificatæ non ualerẽt,ita dicit d.Aug.de Ari.i add.ad dcm̃ op' maleficiorum, q ẽt ibi approbat dcm̃ Bal.in d.l.presb. An fama publica faciat indiciũ ſufficiens ad torturam,late hoc diſputat Gand.in trac.male. ſub rub. de qõnib. ver. ſed de vno qro pone
32 forte pbatum &c. & tandẽ concludit † q ſi cũ fama concurrit vnũ aliud indicium nunc poterit poni ad torturã, & hoc ſm iura ciuilia, ſed ſm iura canonica dicit ipſe cũ fama faciat ſemiplenam pbõnem,& æquiparetur dicto vnius teſtis c.illud,de pſump.& c.ſiqs, extra de purg.can.cũ ſim. tũc p ſolã pbõnẽ famę qs poterit torqueri,& ſubdit q aſſeſſores hoc ſeruãt cõiter, & dicit q multoties vidit obſeruari pro & contra p iudices,& aſſeſſores in uarias diuerſorum opiniones. Sed tu tenea pteraruim, ut per ſolam famam non torqueas aliquem, niſi ſit iuncta cũ alijs indicijs,ita vt reſidere Bart.in d.l fin.ff. de qõ. & in l.de min.§ torm.eo.tit.& Salyc.in l. ea quidẽ.C.de acc.& gl.in l.3.§.eiuſdem .ff. de teſt.& uide p Cy.in l.fi.C.de qõ.& Bal.in c. 1.§.iniuria de pace iura.fir. & in hoc reſidet Aret.in ſuo ope maleficiorum in gl.fama pub. in uer.& an fama.& ibi ẽt d. Auguſti de Ari. in add.dicens q ſi ipſe eſſet aſſeſſor,poneret aliquem ad torturã ex ſola fama,quod tñ limitat ſm qd' dixit Bart. in quodam ſuo cõſilio incipiente,do. Paci de Burgo, niſi fama eſſet multum vehemens, quia tunc ſufficeret ad torturam,& ita tenet Bald.in d.§. iniuria in 9.col. Item limitat niſi cum fama concurreret dcm̃ ſyndici cum iuro qui ita denũciauit .ſ. talem cõmiſiſſe hoc delictum, ſm cõſilium Bart.conſ.186.Item limitat vbi cum fama eſſet pbõ,q infamatus eſſet hõ malæ cõdõnis, & uitæ,ita probat Gand. in tract. malef. ſub rub.ex quo tpe poſſit fama incipere,in uerſ. ſed pone q crimen,& affirmauit in fin.in d. verſ.ſed de vno quæro. Adde,q dixit Bal.in d.l.3.§.eiuſdem,in add.q vbi eſt uaria opin. gentium, tunc fama nõ eſt indiciũ ſufficiens
33 ad torturam. † Quæro ulterius,an minæ faciant indicium ſufficiens ad torturam. Spec. ponit hanc q.in tit.de præſumptio.§.ſpecies verſ.ſed pone,& Bald.in l.metũ.C.qd' met. cau.& in l.1.C.ſi qs Imp.mal.& Cyn.in d.l. metũ.& uide p Imol.& Doct.in l. Pactum ff.de hær.inſt.& p Bar.in l.fam. §.1. ff. ad l. Iul.maieſt.& Saly.in d.l.1.& Ant.de But. in c.3.loco.de pb.& Ang.in l.fin. C. de qõ. & in l.1.C.de his qui.ut ind.& Abb.in c. ſcribam,de pſumt. ex quorum dictis cõclude aduertendum eſſe ad cõdõnem perſonæ.Nam ſi eſt hõ potens exequi minas, & malæ famæ in eodem gñe mali, vel ſolitus minas executioni mandare, & maxime ſi poſt minas ſtatim reperitur cõmiſſum delictum, & tunc minæ faciunt indicium ad torturã. Aut minãs erat hõ uilis cõdõnis,& impotens ad talia, vel bonæ cõdõnis & famæ,nec ſolitus minas exeq, tunc ſecus p tex.in d.l.1.C.ſi quis Imp.male. Adde ſm do.Bal.de Bartol.de Perut.in l. licet Imperator,de leg.1. q ſi plura concurrant,v3,præcedens inimicitia, ſecundo ipſæ minæ,tertio percuſſio ſequens, quarto ſine magno

magno interuallo fuit percuſſus, tunc forte ex his non ſolum poterit torqueri, ſed condemnari ex ꝯtiguitate actuum, ꝑ id qđ hr̃ in l.3.in §.in bonis.ff.de priuil.cred.& qđ in ſi mili not. Bart. in l.1.in fin. ff. ſi qs te.li.eſſe
34 iu.fue.† Eſt, & aliud indicium ſm Ray.in l. iuſto, in princ.ff.de vſur. ꝙ homo reperit̃ occiſus in loco vbi Titius erat ſolitus frequenter tranſire, & ꝯuerſari, nec aliud maleficiũ reperit̃ ibi commiſſum, p̃ſumit̃ occiſus à Titio, qđ tñ intelligo ꝯcurrente alio, videlicet ꝙ Titius ſolitus erat alia maleficia perpetrare, arg.l.ſi cui.§.hiſdem.ff.de acc.in l.ſi ita.§. ſi.ff.de fund.inſtr. Si aũt iſtud non ꝯcurreret non putarem ꝑueniendum ad torturam, ꝑ ea, q̃ in ſimili not.gl.& Bal.in l.in ciuilem.& l.ciuile.C.de fur.& Bal.in l.ſi.ff.de hær. inſt. & de hoc hr̃ ꝑ Lud.in l.1.§. ſi qs villam. ff. ad Sylla. Vbi inducit illũ text.ꝙ ſi ante oſtiũ domus Titij reperit̃ corpus mortuum p̃ſumit̃ à Titio interfectum, qđ ẽt limitandum puto, vt ſupra ꝑxime dixi de quo ꝑ Bart. in l.ædiles.ff.de via publica. Quid aũt ſi in vna domo vbi reperit̃ qs occiſus erant quinque aut plures, & neſcit̃ qs occiderit, an ꝯtra oẽs illos ſit p̃ſumptio, vel qđ ſiẽdum ponit Lud.
35 ibidem.†Quęro an diuinatio faciat indiciũ, puta aliquis diuinator, incantator ꝯſultus dicit ꝙ Titius cõmiſit tale furtum, vel Seius, an ex hoc poterit qs poni ad torturam ego vidi fieri incantationem in quadam fiala, vel cum forpicibus, & cribro. Dic ꝙ non: q̄ talibus non eſt adhibenda fides, vt l. item apud Labeonem.§.ſi qs aſtrologus. & ibi hoc tenet Ang.ff.de iniur.facit.l.verbum.C.de in fam.dixit tñ Bald. in quodam ſuo ꝯſilio incipiente, In dei noĩe amen, q̄ q. iſta de tortura, &c. ꝙ licet ars maleficioꝝ ſit reprobata. vt l.nemo.C.de malef.& mathema. tñ q̃nq; permittit̃ ꝙ maleficium tollat̃ ꝑ aliud maleficium, ſi alio modo non põt, q̃ ꝑ incantationem ẽt dæmonum, vt no. in ſumma ꝯfeſſoꝝ ꝑ magr̃m Ioan.de Ripa.ſub rub.de impedimento ligaminis. tñ non debet recedere à Deo qdq̄d ore proferat, ſm opinio.multoꝝ theologoꝝ. nam licitũ eſt aliq̃n de aqua turbida bibere, vbi fluuius ſtagnantis aquæ deficit. Medicinæ.n.oẽs ſumunt̃ non rõne delectationis, q̄ ſunt horrendæ, ſed ſolum rõne ſanitatis recuperandæ, retinendæ, vel adipiſcendæ ſicut arte, & nã manifeſtum eſt, & ſæpe vulnus vulneri addit̃ vt vtrunq; curetur

36 hæc Bald. ad lr̃am in d.ꝯſilio. † Ex hoc vr̃ ꝙ quis diuinandi ars ſit reprobata, tñ vbi magnum ex delicto immineret ſcandalum, forte nec Deo, nec hoibus rep̃henſibilis videret, dummodo aĩus à recto non recedat, non dico ꝙ ad torturam ꝑcederet̃, ſed ad inquiſitionem, nam ſi diuinator aliquem inculpat poterat iudex ꝑ illo mittere, & videre qua ꝯſtantia, aut trepidatione, & quo rubore, & pallore loquat̃, & ex hoc ſumere indicium veritatis.vt l.de minore.§.tormẽta.ff.de q̃ő. Item dicit Bar. in l.ſi veteri.§.coꝝ.ff.de priuil.cred. ꝙ ſi aliqs accuſat̃ de ꝯſilio p̃ſtito ad homicidium cõmittendum, & de homicidiũ ꝑbat̃ per famam. Item ꝑbat̃ ꝙ ille fuit locutus homicidæ, & ille ſtatim iuit, & occidit, ſed neſciebat̃ qđ dixit ei certe ex breuitate ſpacij tp̃is p̃ſumit̃ ꝯſilium dediſſet ei, ꝑ gl. in d. §.ſm eum. Item dixit. Bal.in l.1. C.de ſer.fugitiui in 4. col. ꝙ ſi aliquis locutus eſt ad aurem, & in illo ſtatim ſecutus eſt factum, & p̃cedit capitalis inimicitia, p̃ſumit̃ mandatũ, allegat Bart.ff.de acq.hær. l. qui aliena. §. ſi qs mihi bona.§.fin.de priuil.cred.l.ſi veteri.
37 & arg.ff.de repu.l.dubium.† Vel ſi erant pariter inimici, dicit ipſe, p̃ſumam ꝯſilium, & ſic in partem mitiorem, quia efficacius, & durius obligat mandatum quam conſilium, vt not.in c.ex ꝯſilio, de reg.iur.in 6.ꝑ Io.And. Si aũt non p̃ceſſerunt cauſæ, tunc, nec cauſarum p̃ſumo, ẽt ſi ꝯceſſerint capitales inimicitiæ, ſm eũ, & ſic Bal. vr̃ reſtringere dcm̃ Bar. in d.l.ſi ventri.ſolum q̃n qs ſecrete alloquit̃. ẽt ille quem alloquit̃, pariter ſunt inimici occiſi, ſed q̃n nulla eſſet inimicitia capitalis, tunc dicit, ꝙ illa allocutio eum facto ſubſecuto non facit indicium, & iſtud placet. Et ita puto intelligendũ qđ not.Bal.in l.multum. C.ſi qs alteri vel ſi. vbi dixit ꝙ ſi inter Titium, & Seium fuit tractatus de occidẽdo Martinum ꝑ ipſum Titium poſtea ipſe Titius occidit, & p̃ſumit̃ ꝙ fuerit ſecutus ipſum tractatum, & ꝙ fuerit ita ordinatũ inter ipſos, licet teſtes dicant de finali ordinatione ſe neſcire, & alleg.Bar.in d.l.q aliena.§.ſi qs mihi bona, q̄ aſr loquit̃, & in caſu diuerſo,
38 & claro.†Item inſurgit aliud indiciũ ſiue p̃ſumptio ꝯtra eum q ſtat armatus cũ offendente, ꝙ dederit auxiliũ, & fauoré. Nã ille q ſe armat, de rixa, vel bello p̃ſumit̃ cogitare vt not.Bal.in l.1.in 3. col. C. de ſer.fug.& l. vt vim.ff.de iuſti.& iure. Supradicta placet retuliſſe

liſſe cum ſint exempla quotidiana, & approbata à legibus, & Doct. Multa alia ēt poſſent exempla q̄ iura cōmittunt iudicātis arbitrio prudentes inſpicienda, ꝓut ſuperius dixi in prin. huius 3. qō. prin. Adde an teſtes examinati ſup vno ꝓceſſu ꝯtra vnum faciant indicium ſup alio ꝓceſſu ꝯtra alium. vide Bar. in l. à ſnia. de appella. Adde q̄d ſi iudex vidit cōmitti aliqd' maleficium, & non habeat alia indicia, an ex hoc poſſit deuenire ad torturam. Spec. in tit. de ſen. § qualiter. verſ. itē debet ferri ſm allegata. vr̄ velle ꝙ nō, & ipſum tenet Bal. in l. fi. in princ. C. de appellatio.

1 Damnari nemo poteſt, ex indicio ſemipleno, ſeu dubitato, ſed ex indicio indubitato iudicem in viam condemnationis dirigente poteſt quis damnari.

2 Teſtis ſingularis de viſu deponens cum fama, & alijs adminiculis certis ſufficientem ingerit probationem in factis antiquis, & delictis occulte factis.

3 Indicia indubitata cenſentur, quæ ita per legem approbantur, vt ad ipſa velit cōdemnationem ſubſequi.

4 Reo in tormentis confitenti non prodeſt confeſſionem reuocare, ſi contra eum alia reperiantur indicia.

5 Indicia indubitata dicūtur quando plura in vnā tendentia conſonantiam, veritatem indicant.

6 Indicium an pſumatur homicidij contra fugientē nudo gladio, vbi quiſpiam reperitur occiſus. Fuga inculpati, & reperti cum mucrone madefacto cruore, vehementiſſimum præſtat homicidij indicium.

7 Indicium certum cenſetur, ſi poſt mutuam duorum rixam, alter vulneratus videatur.

Præſumptio in quibus ſufficiat criminibus, vt ad condemnationem deueniatur.

8 Meretrix probari poteſt ex veriſimilibus circumſtantijs, nedum tactu, & actu.

9 Sacerdos, ſeu presbyter mulierem amplexatus, cauſa benedictionis impartienda hoc ipſum pˉſumitur feciſſe.

10 Cuius pecunias alicui qui ex eiſdem conducit gētes aduerſus ciuitatem mutuantis, an ad hmōi conductionem ſit mutuaſſe præſumendus.

11 Indicium homicidij præſumitur cōtra eum qui aduerſus aliquem gladium ſtrinxiſſe viſus eſt, licet non fuerit viſus percuſſiſſe, ſi ipſo fugiente alius reperiatur interfectus.

12 Condemnatio quādo poſſit ſequi ad minus præcedentes, & quibus concurrentibus.

13 Iudex ſola habens indicia contra delatū, quanquam indubitata tutius p torturam confeſſionem delati extorqueat prius quam condēnet.

14 Iudex per præſumptionem procedens, ſuam valde temperare debet ſententiam.

15 Iudex ſecundum præſumptiones iudicans, finibus pœnarum, vt à iure ſcripta ſunt, contentus eſſe debet.

16 Condemnari ad mortem nemo poteſt ex indicio quanquam indubitato.

Quæſtio quarta primæ partis.

Circa quartam qōnem princ. videlicet qualia debeant eſſe indicia p quæ deueniri valeat ad ꝯdemnationem. Sup qua qōne q̄ro primo an q̄s dānandus ſit ex indicijs. Dic ꝙ duplex eſt indicium. ſ. ſemiplenum, & dubitatum, & iſtud dirigit iudicem in viam qōnis hn̄dę. Quoddam eſt indicium plenum ſiue indubitatum, & iſtud dirigit iudicem in viam ꝯdemnationis. †Ex primo q̄dem iudicio nunq̄ q̄s damnat̄, vt ff. de pœn. l. abſentem. in princ. q̄a ſanctius eſt impunitum facinus nocentis relinquere, quam innocentes ꝯdemnare, vt ibi dicit text. Ex ſecundo vero indicio q̄s pōt, & debet damnari, vt l. ſi qui. C. de adul. & l. fi. C. de prob. rīr tn̄ ex indicijs non eſt q̄s damnandus, cū in criminibus ꝓbōnes debeant eſſe luce clariores, vt d. l. fi. C. de prob. & hr̄ in l. licet Impera. ff. de leg. 1. Adde an ꝯfeſſio facta in tormētis licet non ratificata iuncta cum alijs indicijs ſufficiat ad ꝯdemnationem. vide Sal. in l. fi. C. de prob. † Adde ꝙ ſi eſt vnus teſtis de viſu, cū fama, & alijs adminiculis certis, & probabilibus, eſt ſufficiens probatio in factis multum antiquis de quibus non eſt memoria, & in delictis quæ occulte fiunt vt voluit Iac. Bal. ſm quod recitat Hoſt. & Abb. in c. pterea. de teſti. in fin. vide Bart. in l. 1. §. idem Corn. ff. de qōni. qui dicit gn̄alr̄ ꝙ vnus teſtis de viſu cum alijs indicijs facit plenā probationem in delictis. p text. ibi p l. 2. §. 1. ff. de excuſa. tuto. & ibi p gl. iuncta l. inſtrumēta. C. de prob. Secundo q̄ro q̄d ſit iudicium indubitatum, vide eius diffinitionē ſupra in 1. q. prin. Dixit tn̄ Nic. de Mata. in d. l. fi. ꝓut ipſum ibi refert Bald. † ꝙ indicia indubitata ſunt ea q̄ adeo à lege ſunt approbata, ꝙ lex vult p illa fieri ꝯdemnationem ſicut eſt exēplum in d. l. ſi qui. Ex quo ſunt indubitata legi, de

gi, debent eſſe indubitata iudici, ut not. in l. ſi tutor. C. de peri. tut. alias iudex faceret litẽ ſuam, q̃a dñt indicia indubitata. Q̃nque tñ non ſunt talia indicia q̃ ſunt à lege approbata, ſed ſunt iudicis religioſi arbitrio cõmiſſa, tñ ſimul collecta, indicant indubitabilr̃ veritatem, ut eſt exẽplum in ↄfeſſionib. p tormẽta extortis, q̃ non p ſe, ſed cũ pſeuerãtia, vel fama, vel veriſimilitudine facti, uel alijs adminiculis indubitabilr̃ indicãt veritatẽ, ut l. ſanc. & l. q ſciam. ff. de pœ. & l. 1. §. diuus. ff. de qõ. ſm Nic. de Matar. quod intellige qñ ſunt plura indicia valde ꝓxima vero, ſicut eſt vnus teſtis de ueritate facti, & duo teſtes de extraiudiciali ↄfeſſione facta p delinquentẽ cum cõfeſſione extorta p torturam, & ſic p̃cedentib. legitimis indicijs quis poſtea confeſſio talis ſit reuocata, q̃a tunc bñ faciũt in dicium indubitatũ, ſecus ſi indicia eſſent leuiora p ea q̃ not. Bart. in l. fi. ff. de qõ. in illa qõ. an ſufficiat vnũ, vel plura indicia. & ita intelligo gloſſ. in l. 2. §. ætas. ff. de excu. tuto.

4 † Ex quibus habemus notare, q non ꝓdeſt confitenti in tormentis reuocare cõfeſſionẽ ſi ↄtra ſe ſunt alia indicia, q̃a ↄiuncta cũ ↄfeſſione q̃q; extorta p tormenta, indicant indubitabilr̃ veritatẽ, niſi reuocans ꝓbaret ↄtrarium, vel clare, vel p alia indicia, qđ eſt notandum ſm Bal. in d. l. fi. Item ponit exẽplũ idem Nic. de Mat. vbicunq; ex qualitate, & multitudine indicioꝝ indicatur veritas oculis mentis iudicis, ſicut clara lux oſtendit ueritatẽ corporis, exẽplũ in eo. q ingreſſus eſt quandam domũ, & poſt modicam horã audi tus eſt clamor mulieris, & ſtatim uiſus eſt q intrauit exire cum gladio ſanguinolento, & viſa eſt mulier in facie vulnerata, vnde dubitatur an eſſe ꝓbatum de vulnere cõtra illũ, & videbatur q non, q̃a nõ fuit uiſus vulnerare, & q̃a non ꝓbat hoc eſſe qđ ab hoc cõtingit abeſſe, ut C. de ꝓbat. l. neque natales. poteſt n. eſſe. q hæc mulier vulnerauit ſeipſam, tñ dicendum eſt ſufficienter ꝓbatũ, q̃a non pſumitur ipſamet ſibi vulnus intuliſſe, ſed qđ paſſa ſit ab inimico, ſm Nic. de Mat. Patet ergo quid ſit indicium indubitatũ: nã

5 et ſunt quę ſunt approbata à lege. † Item qñ ſimul plura colle cta, & in vnam ↄſonantiã tendentia indicant indubitabilr̃ veritatẽ vt C. de rei. milit. l. milites. §. oportet, ſm Bal. melius facit qđ not. in l. 2. § ætas. ff. de exc. tut. & l. 1. in princ. ff. de qõ. & ibi alijs argumẽtis ita ꝓbõni admouetur vt ſola ↄfeſſio ſeruo & de eſſe uideat, & l. q̃ro. § fi. ff. de ædil. ed. q̃ ſolet allegari. ut ibi dicit Bal. q ex multis indicijs inſurgit plena ꝓbõ, & q qñ indicia ſunt multa ex his colligatur uiolenta pſumptio, q̃ ſit ſufficiens ad ↄdemnationẽ, tenet et do. meus d. Io. de monte Sperello in l. admonẽdi. ff. de iureiur. q dicit de hoc eſſe tex. in l. excip. ff ad ſill. & do. Catal. de uiſo, in quodam ſuo ↄſilio, ꝓ quo reqre in litera A, à char. 474.

6 Item Bart. ponit aliud exemplũ de indicio indubitato in l. 2. ff. de fur. † q ſi aliquis fuit uiſus aufugere cum gladio euaginato, & reperitur aliquis mortuus ex hoc cõphendit manifeſtum homicidiũ, q ille talis illud cõmiſerit, p illum tex. ſed in hoc exẽplo Ang. ibi tenuit ↄtrarium, ſi aliter non ꝓbatur, q̃a potuit ille eſſe de auxiliantib. Item potuit il le percuſſiſſe, ſed nõ examinaſſe, ut l. ité illa §. ſi plures. ff. ad l. Aql. & ꝓbõ debet eſſe neceſſario ↄcludens, ut in cap. in pñtia, de ꝓb. Dicit tñ q vehemẽtiſſimũ facit indicium ad torturã fuga diffamati, & inuenti cũ cultello maxime tincto cruore. & ita practicatur ſm eum ꝓ hac Ang. opin. facit qđ not. Bal. in l. ↄuenticula. C. de epiſc. & cler. vbi dicit quod quoties ↄtrariũ eius qđ teſtis dicit ſtare põt cum ueritate rõnis teſtis, nunq̃ dcñ teſtis ꝓbat̃ neceſſario, ſed ita eſt hic igr̃ &c. de hoc ẽt uide inferius. Aliud exemplum de indicio manifeſto ponit Sal. in d. l. fin. C. de ꝓbat. ex quo dicit deuenire poſſe ad condemnationẽ.

7 † Pone duo rixantur adinuicem in qua rixa, vnus percutitur, & vulneratur teſtes examinati dñt q non viderant qñ fuit talis pcuſſio, ſed uiderunt eos adinuicem rixantes, & ſtatim dimiſſa rixa uiderunt q ille erat pcuſſus & vulneratus, certe ex hoc reſultat iudicium indubitatũ, ex quo deueniri ualeat ad ↄdemnationem. Itẽ adde, q licet in criminalib. rr̃ ex pſumptione deueniri non valeat ad ↄdẽnationẽ, vt hr̃ in l. licet Imp. ff. de leg. 1. tñ ſecus eſt in criminibus q̃ de ſui nã ſecrete patrant, ut in adulterio, ſodomia, ſimonia, & ſimilia, ex quo in iſtis eſt difficilimum hre claras ꝓbõnes p id qđ hr̃ in d. l. q adult. C. de adult. & in c. ex lris, & c. illud, & c. 3. loco. de ꝓb. in c. pterea, el 2. de teſtib. & not. Bar. in d. l. 2. ff. de fur. & d. l. cap. 5. ff. de adult. & uide de hoc per dom. meum do. Bal. de Bar-

8 tolinis in d. l. licet Imperat. † Item dixit Iac. Butr. in l. neque natales. C. de probat. q proba-

probatur ꝙ aliqua ſit meretrix non probato
tactu,&actu,ſed ꝓbatis circunſtantijs vt plu
rimum veriſimilibus,vt qa paſſim ſcholares
intrabant domum ipſius de die,& nocte,qa
qñ ſcholaris loquit cum puella non pſumit
dicere Pr̄ noſter.ita dicit Bal.ibi, & refert in
l.fi.de hæredi.inſt.Item dixit Bar.in l.2.ff.de
fur. ꝙ ſi aliqs deprehendit in domo vbi erat
pulcherrima mulier, ꝙ iſte eſt manifeſt⁹ adul
ter,& ita dicit debere intelligi d.l.c.5. Mod.
Doc.dñt hoc eſſe verum qñ ꝓbaret ēt aliqđ
ex ſignis venereis,de qbus in d.l. qđ ait, in
9 princ.ff.de adul. ꝑ gl. & Bart.† hoc tñ fallit
in ſacerdote ſiue presbytero, qa ſi amplexa
rei mulierem,pſumit facere cauſa benedicen
di,vel ad pniam exhortandi dicit gloſ.11.q.
3.abſit refert Spec.in tit.de præſump.§. ſpe-
cies.circa princ.ſed ab hac benedictione, &
exhortatione liberet nos Deus.Item ſi offi-
cialis tp̄e ſyndicatus auſugit de loco vbi geſ
ſit offm̄, pſumit ꝯtra eum de oībus querelis
de eo factis,& ex hac ſola pſumptione dam-
nat,vt C.vt oēs tam ciuiles quam milita.l.1.
& l.ꝯſiliarios.C.de aſſeſſo. Itē ſi maritus ter
denunciauit alicui ne loquat cum vxore ſua,
qa hēt ipſum ſuſpectum de adulterio, qđ ſi
poſtea inuenit eum loquentem cū ea,& hoc
ꝓbat,pſumit ipſam adulteraſſe, & ex hac ſo
la pſumptione damnatur, vt in auth. vt lice.
matr. & auie. §. is quoque.colla.8. & C.de
10 adulter.authen.ſi quis ſæpe.† Item ſunt qui
dam qui dñt ꝙ ſi aliquis mutuat alicui pecu
nias, & ille accipiens ſtatim ꝯduxit gētes cō
tra ciuitatem mutuantis,ꝙ ille mutuans prę
ſumit mutuaſſe vt illa gēs ꝯduceret,& ꝙ fue
rit ꝯducta de dicta pecunia, & tunc dñt eſſe
pſumptiones iuris,& de iure arg.l.fin. C.de
pign.& qđ ibi Bal.& in l.ſi ventris.§. in bo
nis.ff.de priuileg.cred.ita dñt ipſi in l.4.ff.ad
l. Iul.maieſt. Adde ad id,ꝙ ſuperius dcm̄ eſt
de viſo auſugere cum gladio euaginato, &
aliquis reperit mortuus, qđ ex hoc colligit
indubitatum indicium de homicidio ꝯtra il-
lum, vt voluit Bar.in d.l.2.ff.de fur.Item vo
luit Thomas de Piperata,vt refert Ioan. An
dreæ. in tit.de ꝓbo.§.1.ver.13.& Bal. in l.2.
§.fin.ff.de adult.& Bald.in auth.quas actio-
nes.C.de ſacroſanct.eccle.& in l. neq; nata-
les.C.de prob.& l.fin.eo.tit.& in l. fin.ff.de
11 officio proconſul.& legat.†Et idem dicit ibi
idem Thom.ſi viſus fuit admenare cultellū,
licet non viſus fuerit percutere, & poſtea ibi
reperit interfectus,&poſtea viſus fuerit ſuge
re,& apparet ꝙ erat ſibi inimicus,&fama la
borat ꝯtra eum, & idem ſi ꝓbat qđ Titius
erat inimicus Seij.ff.de quæſt.l.1.§. pterea,
vel qđ tp̄e occiſionis erat in loco,vel qđ re
ceptauit occidentem, vel quod occidens
erat familiaris,vel domeſticus vel qđ Titius
iactabat ſe qđ Seium fecerat interficere, vel
qđ inter eos offenſæ præceſſerant.Sed Ioan.
And. tenet ibi qđ iſta indicia non ſint ſuffi-
cientia ad ꝯdemnationem,ſed ad torturam,
& idem tenet Ioan. de Imo.in l.fi.ff.de hær.
inſt.Et illud eſt tutius,dicit Are.in opere ma
lefic.in gl.in verſ.fama publ.in ver.quęro an
vnum indicium, & idem tenet ibi dñs Aug.
in ſuis addit.qm̄ iſtæ ꝓbōnes non ꝯcludunt,
qa poterat eſſe ꝙ ille q auſugiebat cum gla-
dio exaginato qdqd fecit ad ſuam defenſio-
nem fecit,& dicit hoc eſſe de iure verius, vi-
de tu tñ oīno de his ꝑ Abb. in c.3. loco, de
prob.vbi bene loquit, & qui vr̄ reſidere cum
12 opi.1. Tho. de Piper.† Item licet ex minis
ꝯtra aliquem factis non reſultet pſumptio
ꝯtra minantem de delicto ad ꝯdemnationē,
vt dicit Spec.in tit.de præſum.§.2.circa fi. ꝑ
text.2.q.8.c.ſciant,iñ pōt dicit ꝙ ſi multa cō
currant primo pcedens inimicitia, ſecundo
ipſæ mine tertio ipſa ꝑcuſſio ſequens, quar
to qđ ſine magno interuallo fuerit ſecuta,
tunc forte ex omnib.iſtis poterit ꝯdemnari,
& maxime ex ꝯtiguitate actuum ꝑ id qđ hr̄
in l.4.§.in bonis.ff.de priui.cred. & qđ not.
Bart.in fi.in l.1.in fi.ſi qs teſta.li.eſ. iuſ. fue.
& ēt fuit de mente Bal.ꝑ illum tex.in l.1.C.
ſi qs Impera.male.& ēt fuit de mente Dyn.
in ſuo tract. de quæſt. de inimico viſo exire
de domo occiſi cum gladio ſanguinolento,
ita dicit do.meus do.Bal.de Barthol.in d.l.li
cet Impera. Itē de iſtis indicijs indubitatis,
vide oīno ꝑ Gand. in opere maleficiorꝶ ſub
rub.de indicijs,&pſum.indubitatis,de qbus
ad ꝯdēnationē deueniri pōt q ponit multa
exēpla, & de illo q exiuit camerā cū gladio
ſanguinolento pallidus. Item de capitali ini
mico. Itē qđ vnus vidit admenare,itē ꝙ fu-
13 git. †Notandū tñ,ꝙ licet ex indicijs indubi
tatis qs dānari poſſit abſq; alijs ꝓbōnibus,
vt ſuꝑius dcm̄ eſt,Tutius tñ,& melius faciet
iudex q non hēt alias ꝓbōnes q̄ dicta indi-
cia indubitata ſi extorquet ꝯfeſſionē ꝑ tortu
ram.vt l.ſi excepta.in fi C.de male. & math.
ita elegāter dicit Bal.in l.mil.C.de qō.& ita

etiam ſentit licet non ita clare.in l.fin.C. de hær.inſt.quod eſt menti tenendum,licet dubium ſit,ꝙ ubi de crimine liquet non debet procedi ad torturam,ut l quoties. C.de qõ. ſed forte põt rñderi illud hře locum qñ liquet per alias veras ꝓbões , ꝗ per indicia eſt manifeſta,vti eſt in caſu noſtro.Aduertendum tñ eſt notabiliter ꝙ ubi iudex iudicat ex pſumptionibus multum debet temperare ſuam ſniam,& maxime ne ꝯdemnet ad pœnam corporalem iuxta not.per Innoc. in c. afferte,quia veriſimile,de præſump.qđ colligitur ibi ex ſnia Salomonis qui licet ex pręſumptione adiudicaret vni mulieri filiũ,non tñ ꝯdemnauit aliam mulierem ad mortẽ, ad quã ex morte pueri veniebat ꝯdẽnanda . Idẽ vult Spec.in tit.de præſum.in §.ſpecies, ver.
14 in ſumma † dicens , ꝙ ubi iudex ꝓcedit per pſumptionem valde debet temperare ſuam ſniam, & tardus debet eſſe ad infligendũ pœnam corporalẽ,vel pecuniariam arg.2. q.1. nomẽ.& cap.1.Idẽ uolunt do.Card. Ant.de But.& Imo.in d.c qa ueriſimile. & Old. in ꝯſ.192.qđ incipit,viſo diligenter. & Pet. de Anch in regula,ſemel malus,19.col.& Abb. in c.2.de cohab.cler.& mulier.& in cap.at ſi cler.§.de adul.de ind.& in c.auditis, de pſcr. & Bal.in l.fi.C. de ꝓb. dicens, ꝙ vbi ꝓcedit ex pſumptionib.imponitur mitior pœna,& ꝙ non põt imponi pœna corporalis, qa ꝑꝑ inopiam ꝓbõnis minuitur pœna.Subdit tñ, ꝙ licet qñ proceditur ex pręſump.mitigatur pœna, tñ qñ pœna habet certos fines nunꝗ põt ex qualitate ꝓbõnum exaggerari, ut l. gñaliter,in princ.ff.de decur.ubi eſt tex.not.
15 † Et ideo iudex debet eſſe ꝯtentus finibus pœnaꝝ, prout ſunt ſcriptæ à iure ſm eum , vnde põt dici, ꝙ aut loquimur in pſumptione iuris.ſ.qñ iudex vult ferre ſniam per quã dam præſumptionem,ꝗ lex expreſſe approbat in criminalib. & tunc põt ꝯdemnare in pœnam corporalem,vel pecuniariã ꝓut ius diſponit,ut d.l.ſi qui adulterij.C.de adult.& ita tenet Abb.in cap.accedens, de ſim. & ita intelligit do Aug.de Ari.in add.ad opus maleficioꝝ in gl.in uerbo fama pub.ſup verſic. quæro an vnum indicium , vel plura . & ita dicit eſſe intelligenda dicta Doct.max.Abb. in c.1.de iud.in 13.col. Aut loquimur in pſumptione hoĩs, & tunc aut cum illa ꝯcurrit ꝯfeſſio criminoſi extorta per torturã,& idẽ, aut non ꝯcurrit ꝯfeſſio prædicta,& tunc aut ſumus in pœnis à iure expreſſe limitatis , & habet locum dcm̃ Bal.aut in pœnis arbitrarijs,& habet locum dcm̃ Innoc.& Spec.vide oĩno ad pdicta p Bal.in d.l. fi. qui multũ bñ loqtur de triplici ꝓbõ.in criminalib. Itẽ limitat pdicta idẽ do. Aug. ibidem niſi ageret de puniendo aliquẽ pecuniariter, vel pœna leui corporali,puta fuſtigationis tex.eſt in l. 3.§.qa plerunq;.ff. de off.præf.vigil. vbi ex culpa pſumpta, qa incendium pſumit culpa illa habitantiũ põt quis fuſtigari.Sed tu potes dicere ideo hoc eſſe qa lex approbat expreſſe hãc pſumptionẽ , vnde erit idẽ prout ſupra dcm̃ eſt.Item idẽ do. Aug. ibidẽ dicit, ꝙ Io.An.in addit.Spec in tit.de ꝓb.§.fi.ver. 13.limitat alio modo,v3,niſi iudex ſe moueret ex pſumptione violentiſſima,& ita refert Inn.in c.afferte,de pſump.Adde ad oĩa pdicta Gand.in opere ſuo maleficioꝝ, q notabiliter dicit,ꝙ vidit in pract.obſeruari. † &
16 ita oẽs ſapientes Boñ. volunt,ꝙ nullus poſſit capitalr̃ ꝯdẽnari ex indicio quantũcũque indubitato,ſecus ſi ueniret imponenda pœna pecuniaria . Adde vnũ mẽti tenendũ qđ dicit Bald.in d.l.ſi qui adulterij, ꝙ ꝯdẽnatus ex pſumptione iuris,& de iure nõ põt appellare.p illũ tex.q dicit talẽ hři ꝓ ꝯfeſſo,& cõuicto,& p l.2.C.quoꝝ app. An aũt ꝯfeſſus i tortura appellet ſcribit Bal.i d.l.fi.C.de ꝓb.

1 *Indicia, & præſumptiones contrarijs eliduntur præſumptionibus, & indicijs.*
2 *Conuerſatio præcedens monſtrat qualis vnuſquiſque ſit præſumendus.*
Fama bona theſaurus inæſtimabilis , & lilium ſuaue perolens.
3 *Indicium per teſtem ſingularem habitum eliditur,alijs refragantibus circunſtantijs.*
4 *Indicium homicidij contra aliquem ortum ex minis,& inimicitia eliditur ſi abſentia,& diſtãtia probetur à loco homicidij tempore .*
5 *Præſumptio affirmatiua per negatiuam tollitur.*
6 *Indicia contra delatum grauiora eſſe debent his quæ pro ſe habet vt torqueri poſſit.*

Quæſtio quinta primę partis.

Circa quintã qõnem principalẽ,ꝗ eſt, quõ,& qualr̃ tollanẽ,& elidanẽ indi-
1 cia. † Dic ꝙ tollanẽ indicia,& pſumptiones p ꝯtrarias pſumptiones, & indicia, vt dicit Bart.in l.fi.C.fam.erc. nã licet pſumatur

matur ꝙ dānum datū ſit potius à uicinis, q̄ ab alijs, ut nor. Iac. But. & Bar. in l. ſi ita. §. ſi. ff. de fun. inſtr. & ſuperius fuit dcm̄, tn̄ hæc præſumptio tollitur, & elidit̄ ꝑ bonā, & laudabilē famā, & ↄuerſationē, qa ꝓ bono pſumit̄ bonū, & bene, & prudenter uiuere, ut dixit Bal. in l. 1. C. loca. circa fin. † Vita. n. ꝓcedens magnā partē ↄferr ad pſumendū, ꝙ qd ſit, vn̄ caueat vnuſqſq; ab infamia, qa nō ſolū in eo de quo eſt infamatus, ſed ēt in alijs grauat eius opinionē, vt extra de reg. iur. c. defleat pctōr. & nor. in l. 2. C. q reſt. fac. poſſ. ſed bona fama eſt theſaurus hoīs inæſtimabilis, & iocundus, & ſicut lilium dat ſuauitatē odoris, uerba ſunt Bal. in l. 1. C. de ↄf. in 4. col. Itē licet pſumatur ↄtra aliquē de furto, ſi ꝓbetur ꝙ exiuit de illa domo de nocte, in qua furtū cōmiſſum fuit, & ꝙ habeat aliqd ſub mantello, tn̄ ſi ꝓbatur ꝙ ille talis eras magnus mercator, vel talis ↄdōnis ꝙ nō ſit veriſimile furtū cōmiſiſſe, excludet̄ illa præſumptio eſt ↄdōne perſonæ, ita dicit Ang. in

3 l. mil. C. de qō. † Itē indicium qd' ſumitur ex vno reſte de veritate, pōt elidi ſi aliæ circunſtantiæ refragant̄, ſm̄ Io. And. in cap. cum in ↄtemplatione, de reg. iur. vt refert Bal. in l. 2. C. quoꝝ app. non re. Et ideo ſi teſtis deponeret ꝙ vidit talem ſolū ſubtrahere, & portare de loco ad locum vnum lignum, qd' nō ferrent decem hoīes, ꝓbato indicium illius teſtis eliditur, deficit. n. eius dcm̄ in veriſimilitudine l. mil. §. oportet de qō. Nā impoſſibili poſito in eſſe, nullū ſeqtur ↄtingens. l. filium. 1. rn̄. ff. de his qui ſunt ſui, vel alie. † Et

4 ideo licet ↄtra accuſatū, vel inqſitum de homicidio Titij ꝓbentur inimicitiæ capitales, & minæ de occidendo, & pp hoc reſultet indiciū ad torturā, tn̄ illud indicium tollitur ſi accuſatus ꝓbat ſuā abſentiā, & diſtantiam à loco homicidij tpe quo illud fuit cōmiſſum, ꝙ nullus ſm̄ nām poſſet illuc accedere ad illud faciendū recedendo de illo loco, & accedendo ad locū homicidij, pſūptio. n. q̄ tollitur ꝓbatur qd' ſit impoſſibilis, ut d. l. filiū, & dicit ibi Bal. ꝙ præſumptio nihil operat̄

5 vbi veritas in ↄtrarium ꝓbatur. † Item pſumptio affirmatiua tollitur per negatiuam. Itē vbi non pōt hr̄i certa ꝓbō, recurritur ad pſumptionem ſm̄ eum. præſumptio ergo tollit præſumptionem, ut d. ll. & l. diuus ff. de in integ. reſtit. & d. l. ſi qui adulterij. C. de adul. vbi dicit Bal. not. ꝙ non creditur id qd' non eſt veriſimile euidentibus indicijs, & idem dicendum eſt in ſimilibus de hoc ēt per Bal. in l. non ignorat. C. qui acc. non poſſ. in 2. col.

6 † Illud eſt bene notandum, ꝙ qū torquēdus haber aliqua indicia pro ſe, hæc eſſe indicia magis grauia ↄtra ſe, ita ꝙ præponderent, ita ut ad torturam deuenire ualeat. dicit Bar. ꝑ text. ibi in l. 1. §. ad qōnem, ver. nec facile, ff. de qō. item Bal. not. dixit ꝙ ſi teſtator exculpauit reum, puta de eius morte inculpatum, ꝙ pp hoc reus non poterit ex indicijs torqueri, qa habet indicium innocentiæ ꝓ ſe, ut l. 1. §. Paulus. ff. de op. l. b. ſi tn̄ liquido ↄſtaret de crimine puniet̄, ut l. 2. ff. ad Syll. ita dicit ipſe in l. 1. in ultima col. C. cōia de leg. quod eſt not. ad hoc etiam quod no. Bal. in l. iuriſgentium. §. ſi paciſcar. ff. de pact.

SECVNDA PARS,

Tractatus de tortura, & quæſtione.

Diuiſio.

Primo, quid ſit quæſtio, & vnde dicatur.
Secundo, qd appellatione qōnis ↄtineat̄.
Tertio, in qua cauſa debeat haberi queſt.
Quarto, qui poſſint torqueri, & qui nō.
Quinto, qualr̄ ꝓuenerit debeat ad qōnē.
Sexto, quis ſit effectus torturæ, & qōnis.
Septimo, qualiter puniatur torquens aliquem indebite.
Octauo, ſubnectam aliqua notanda communia de indicijs, & quæſtione.
Nono & vltimo, deſcribentur aliqua in practica maleficioꝝ nō inutilia iuuenib. latrunculatorib. vbi ſub epilogo recolligētur quaſi omnia quæ in hoc tractatu ↄtinētur.

SVMMARIVM.

1 *Quæſtio eſt veritatis inquiſitio per tormenta, & cordis dolorem facta.*
Territio leuis, qō nō dicitur abſq; dolore cordis.
2 *Quæſtio à quærendo dicitur, vel inquirēdo quòd per eam negocij veritas inquiratur.*

Quæſtio prima ſecundæ partis.

1 CIRCA primum dic, quòd quæſtio † eſt inquiſitio veritatis per tormenta, & cordis dolorem. Nam nuda, & leuis territio abſque dolore cordis

cordis non dr̃ quæſtio in iſta materia. vt l.
item apud Labeonem.§.qõnis.ff.de iniur.&
l.1.§.qõnum.ff.ad Sylla. Ita diffiniunt Azo
in ſumma de quæſt.& Odoſ.in quodam ſuo
2 tract.quem ſecit de qõnibus. †Et dr̃ quæſtio
à quærẽdo,vel inquirendo,qa per ea inqrit
ſeu querit veritas negocij de quo diſputatur
& ad illuminandum veritatem fieri debet,&
nõ aliter, vt l.Item apud Labeonem.§.q̃ſtio
nẽ.ff.de iniur.& l.hoc quod placet C.de qõ.

1 Q̃onis appellatione quæ cenſeantur venire.
2 Carceratio vel detentio ſimplex, an veniat quæ
ſtionis nomine.
3 Confeßio tormẽtis adhibitis facta,vel prope tor
menta, dicitur metu tormentorum facta.
4 Territio leuis dicitur, ſi quis tantum ad funem
ducatur.
Confeßio non dicitur metu tormentorũ facta in
carceribus,quando non denegantur alimenta.
5 Confeßio metu tormentorum facta non cenſe
tur, ſi index delato torturam minetur.
6 Tortura, ſiue quæſtio varijs inſtrumentis,& mo
dis dari poteſt.
7 Iudex torquendi carnem ſcindens vt cõfiteatur,
capite plecti debet ſi moriatur.

Quæſtio ſecunda, ſecundæ partis.

Circa ſecundum videlicet quid conti-
1 neatur appellatione qõnis.†Rñdeo,
cõtinetur carceratio facta de aliquo,
vt nõ comedat donec dicit negociũ de quo
quæritur.Item qualitercũq; per vim,& tor-
menta qs compellitur ad aliquid dicendum
vr̃ quæſt. & qõn s. verbo continetur.l.item
apud §.qõnis, ff.de iniur.l.1.§.q̃ſtionem ad
Sylla.Item negatio cibi dr̃ quæſtio.l.necare
.ff.de lib.agn.Item chordæ.l.decuriones. C.
de quæſt.& l.nullus.ff.ad l.Iul.maieſt. Item
quælibet vis illata pſonæ. vt l.fi.C.de abol.
2 † Sed an ſimplex carceratio; vel detentio cõ
tineatur appellatione qõnis, vel tormento-
rum,vr̃ ꝙ non,qm̃ carceratio,& detentio fit
etiam nullis prætedẽtibus iudicijs, & ad ſo-
lam cuſtodiam. quæſtio vero;ſiue tormenta
non fiunt niſi p̃cedentibus indicijs, vt l.1.§.
diuus.ff.de quæſt.ꝑ p quod dicit Ang.in d.l.
item apud §.qõ. ꝙ ſi ſtatutum prohibet ali-
quẽ torqueri ſine ſcientia prioꝶ;ꝙ nihilomi
nus poterit carcerari abſq; ipſoꝶ conſcien-
tia, dũmodo carceratio non ſit cum denega
tione cibi. & idẽ tenuit in l.nemo.C.de ex-
act.tri. Idem ſm̃ quoſdam ſi carceratio eſſet
periculoſa alicui rõne loci,vel rõne infirmi-
tatis,vel inferret infamiam, rõne qualitatis
perſonæ detentæ,qa tunc põt dici ineſſe tor
3 tura in detentione ſm̃ eos. † Sed hic quero
qñ dicatur confeſſio facta metu tormẽtoꝶ.
Rñdet Bart. in d.l.1.§.diuus Seuerus.ff.de
qõ.ꝙ tunc dr̃ facta metu tormentoꝶ, qñ eſt
facta adhibitis tormentis, vel ita facta ꝓpe
tormenta aliquo ligato, & p̃cedentibus mi-
nis deponendo ad torturam.non aũt quæli
bet leuis territio facit videri ꝯfeſſionem eſſe
factam formidine tormentoꝶ,ſed debet eſſe
poſitus in tormẽtis,vel ductus ad ea. Item ſi
eſſet i carcere in quo de ſame,& frigore mul
tũ patiebatur.nam tunc formidine tormen-
toꝶ vr̃ factam arg.ad hoc.ff.de iniur.l.item
apud §.qõnis,facit.ff.de vi,& vi arma.l.3.§.
ſi qs viſus, dum dicit, ſufficit terror armoꝶ
4 ſm̃ Bart. † Dixit tñ Ang.in d.§.quæſtionis,
ꝙ ſola ductio ad funem eſt leuis territio,ſed
ductio, & ligatio bene facit videri ꝯfeſſionẽ
extortam metu tormẽtoꝶ, quia ibi ineſt ter
ror cadens in ꝯſtantem virum,vt l.interpoſi
ta.C.de tranſac.eſt.n.timor proximus tortu
ræ arg.l.1.C.de ſica.Item dixit Bal.ꝙ mani-
cis ferreis ligatur.dr̃ torqueri in l.1.C.de cu
ſto.reo.Confeſſio aũt facta in carceribus,in
quibus nũ denegatur cibus,non dr̃ facta me
ꝟ tormẽtoꝶ,per dicta ſupra in ꝓxima q.&
ideo talis ꝯfeſſio valet,& nocet confitẽti. ita
tenet Bald.in l.1.C.de ꝯfeſ.in 6.col.& p ꝯñs
non reqritur,ꝙ in ea perſeueret,per ea quæ
dicemus in 9.q.prin.Sed Gand.in tract.ma-
leſ.in rub.de quæſt. & tormẽtis,in verſ.dem̃
eſt ſupra tenet,quod ſufficiat eſſe penes tor-
turã;licet nõ fuerint ligatæ manus de retro;
vt dicat̃ confeſſio facta metu tormentoꝶ,&
5 ibi rñdet ad d.§.qõnem. † Dicit tñ,ꝙ ſi ex-
tra locũ in quo homines torquent̃, iudex di
xit,aut ꝯfitearis,aut ducã te ad torturam,in
ferendo ſibi terrorem, ꝑp hoc non dicetur
ꝯfeſſio facta metu tormẽtoꝶ; quia eſt leuis
territio,p d.§.qõnem. & cum hoc vr̃ tranſi-
re do. Aug.de Arim.in addit.ad tract.maleſ.
Aret.in gl.in verbo, ſama publ.in antepen.
col. Adde,ꝙ Bart.in l.nouiſſime per illũ tex.
ff.quod ſal.tur.aut.voluit,ꝙ dicatur cõfeſſio
facta metu tormentoꝶ,ſi tm̃modo apud tor
turam qs fuerit ſpoliatus ſolum,& nõ liga-
tus,nec minatũ ſibi de tortura, ſi non ꝯfitea
tur,& ibi dicit, ꝙ ſemel habuit hoc de facto

Floren

Florētiæ. Et q̄a ſuptadictū eſt, q̄d ꝯtineant
6 appellatione tormentoꝝ, ſcias † & multis va
rijsq́. modis, & inſtr̄is vtuntur latrunculato
res, & iudices maleficioꝝ. Nā q̄dā dant reo
& ei mittunt aquam ꝑ nares, in qua ēt non
nulli imponūt calcē obſtructo ore bibentis,
q̄d genus torturę. vt audiui, eſt periculoſum
ne ex eo ſuffocet̄ tortus. Quidā ponūt taxil
lū in oſſe pedis, q̄ vulgariter dr̄ loſſo pazzo.
Quidā ponūt muſcionē in ventre, ſiue vmbi
lico, & de ſuꝑ ponunt ciatū ad includēdū il
lū, ne poſſit egredi. Quidā torquēt cum lin
gua caprina hoc modo, q̄a lauāt pedes tor-
quēdi cū aqua bene ſalita, & ligato torquen
do ſuꝑ ſcāno, faciūt vt capra cū lingua lam-
bat plātas pedū, q̄d libēter facit, ꝑꝑ auidita
tē ſalis, & audio ꝙ iſtud eſt duriſſimū tormē
tū, & ſine periculo. Quidā torquēt in mittē
do virgas inter digitos manus ſtringēdo cū
cordula. Quidā vtunt̄ corda, ligatis manib.
poſt terga, quod genus torturę cōiter eſt in
vſu, & vnumquodq; p̄toꝝ ex publico habet
tale inſtr̄m. vt videmus vbique, & iſtud eſt à
conſuetudine cōiter approbatum, & etiā de
iure, vt l. nulli. C. ad leg. Iul. maieſt. Sed in
iſto debet adhiberi maxima diligentia, & de
bet moderate adhiberi, alias ſolent multa
pericula incidere. Alij ligant ſolū vnam ma
num ad funem, & ſinūt ſic pendere ſuper ter
ram. Audiui etiam, ꝙ dantur detento ad co
medendū carnes multum ſalitæ, & denegāt
potum. Aliqui lauant pedes torquendi, &
plātas inungūt larido porcino, & ligato tor
quēdo ſuꝑ ſcannū, faciūt, vt plantæ pedū vr
gāt verſus ignē validū, & ſic iuxta ignē ſinūt
ꝑmanere. De modis aūt, & inſtr̄is aliquibus
torquendi crudeliter, ponit Bal. in l. 1. C. de
emen. ſeruoꝝ. vbi dicit ꝑ illū tex. in verbo,
7 laniauerit. † nota ꝯtra iudices q̄ ſcindūt ali
cui carnes vt ꝯfiteat̄ crimen, nam ſi moritur
tortus in tormētis, iudex iſte debet decapi-
tari tanq̄ homicida. & Ang. in l. nemo carce
rē. C. de exact. tri. lib. 10. dicit no. tex. ꝯtra iu
dices. q̄ ꝑꝑ deletationē inueniunt nouam
ſpeciē tormentoꝝ, hi. n. appellantur iudices
irati, & peruerſi, & ratione peruerſitatis dn̄s
confundet eos, quia ſunt perpetuo ignoran
tes. Sapientes enim talia abhorrent, & vir-
tutum illuminatione, ſciētiæ formam pro-
pagant, reliqui vero actibus impijs ſe exal-
tare dicentes, confundunt eorum famam a-
pud bonos, & graues inceſſanter inq̄nātes.

1 *Quæſtio, an tortura applicari poteſt in cauſa criminali criminaliter agitata.*
2 *Seruus in omni cauſa, & in omni crimine iudicis arbitrio torqueri poteſt, ſed liber in grauibus tantum, & criminalibus.*
3 *Iniuria perſonalis dicitur graue delictum.*
4 *Delictū leue quòd dicatur, & quæ leuis iniuria.*
5 *Tortura etiam locum habet ſi de crimine ciuiliter agatur.*
6 *Cauſæ ciuiles in quibus differant à criminalibus in materia torturæ.*

Quæſtio tertia ſecundæ partis.

TErtio principalr̄ quæro. In qua cau-
1 ſa ſit hn̄da q̄ō. & tortura? † Rn̄deo ꝙ
in criminali cauſa nō eſt dubiū, ſi cri
minalr̄ agit̄, vt patet ꝑ totū ti. ff. & C. de q̄ſt.
& maxime in l. 1. & l. edictum. ff. eo. & l. mili
tes. §. oportet. C. eo. tit. & dixit gl. in d. l. 1. ꝙ
in quolibet crimine hēt locū tortura, & ꝑ
ꝯn̄s tā in publico, quam in priuato crimine
pōt q̄s torqueri, facit q̄d nor. gl. & Doc. in
l. verbū. C. de infa. Aduerte tn̄, ꝙ non ꝓ oī
2 crimine pōt q̄s torqueri. † Super quo dic, ꝙ
aut loq̄mur in ſeruo, & tūc pōt arbitrio iudi
cis in oī cauſa torqueri, & in oī crimine, vt
l. edictū, ſupra alle. & ibi ꝑ Doc. & ꝑ Bar. in
l. diuus. eo. tit. & ꝑ Gād. in tit. de q̄ſt. & tort.
in ſuo opere maleficioꝝ. Si aūt loq̄mur in
hoie libero, & tūc in cauſis criminalibus, &
grauibus pōt torqueri. In leuibus aūt crimi
nibus non, vt hr̄ in dictis iuribus. vnde male
faciūt iudices q̄ ꝓ quibuſcunq; leuibus iniu
rijs faciūt quē poni ad torturā, iſta ſunt ver
ba Papienſis in ſua practica in forma inq̄ſi-
tionis in gl. in verbo, hęc eſt q̄dā inq̄ſitio cir
ca 12. col. Sed nūc cadit declarare q̄d dicat̄
leue crimē, & leuis iniuria. Nā Bart. in l. nō
3 ſolū. §. ſi mādato. ff. de iniur. † dicit, ꝙ q̄libet
iniuria ꝑſonalis, & dr̄ delictū graue. ſed Pa-
piēſis vbi ſupra dicit q̄d trahere quē ꝑ capil
los. vel ꝯtra aliquem ꝓijcere lapides eſt leue
crimē. Bar. aūt in d. §. ſi mādato, dicit ꝙ leuia
delicta ſunt illa in q̄bus nō req̄rit̄ dolus. vt
dare dānū. Item q̄n filius patri, vel libertus
patrono non eſt obediēs. Item q̄n q̄s eſt re-
ꝑtus cum armis, vel ire de nocte. & his ſimi
lia, vt ludere. & idē dicit in l. leuia. ff. de acc.
vbi ēt dicit, vt ſuperius dixi. ꝙ delictum cō-
miſſum in ꝑſonā eſt graue. q̄d Ang. ibi dicit
eſſe veꝝ, niſi opinio illius patriæ aliud velit,
vt eſt Florētię, vbi ꝑcutere pugno reputat̄ le

ue.Itē dicit Bart.in d.l.leuia.ꝙ quodlibet de
lictū ēt cōmiſſum dolo tñ in rę parua, vt eſt
4 furtū rei paruæ, eſt delictū leue. † Adde qđ
delictū leue dr̃ crimē abigeatus, furtū dome
ſticū,& leuis iniuria verbo illata,ſm Spec.in
tit.de exec.ſen.in §. nūc dicendū.ver.42.vbi
vide vt hæc refert,& ſequit̃ do.Ma.Soc.in c.
1.de libel.obl.in 47.fallen.Itē Ang. in d. l.
leuia,dicit ꝙ leuia delicta ſunt qñ leuis pœ-
na imponit,nō attēto alias ſit de iure leue,
vel graue,& vide gl.ī c.cū illoꝝ.de ſen.excō.
in verbo,mēbri, q̃ dicit ꝙ relinquet̃ iudicis
arbitrio q̃ dicant̃ crimina leuia, vel nō, quā
gl.approbat do.Aug.de Ari.in addi.in tract.
malef.in gl. in verbo hæc eſt q̃dā inquiſitio.
5 col.15. † Sed q̃ro qđ ſi de crimine agit̃ ciuili
ter,an erit locus torturæ.Rñdeo,ꝙ ſic,vt ēt
idicto caſu q̄s torqueri valeat vt l.ſicut.C.de
fal.& ibi ēt ꝑ Bald.q dicit,ꝙ tūc debebit mi
tius agi.Sed an in ciuili cauſa poteſt adhibe-
ri torturā? Dic ꝙ ſic,ſed tunc demū cū alias
veritas ſciri nō pōt niſi ꝑ torturā l.diuus. in
prin.ff.de qō.vt not.gl.in l.ex libero.ī prin.
& eſt tex.in l.quoties.C.eo.facit l.ſup. & l.
hoc qđ placuit.& l.interrogauit.& l. ſi. eo.
ti. In ſubſidiū ergo in ciuili cauſa ꝑuenit̃ ad
6 torturam vt d.l.diuus. † Sed ſm hoc in hac
mã torturę nulla vr̃ dr̃ia inter ciuiles, & cri
minales cauſas,dic ſm Bart. ꝙ imò eſt dr̃ia,
nã in cauſa ciuili,& pecuniaria torquent̃ ſer
ui,& nō liberi,vt l.edictū.ff.de q̃ſt. & l. ſi q̄s
decurio.& l.vbi falſi.C.de fal.hoc tñ intelli-
go ꝙ ēt in cauſa pecuniaria liber nō torque
tur in ſe,vt dicit Bart.in aliū bene torquet̃ ſi
vacillat vt d.l.ex libero. Quod qualr̃ intelli
gat̃ dicā infra in 4.q.prin.Item dicit Bart.ꝙ
nō ita de facili ꝑuenit̃ ad torturam in cauſa
ciuili ſicut in criminali,& graui.vt d.l.diuus.
vbi ipſe hoc ponit,putat tñ ꝙ nō ex oī cau-
ſa q̄s ſit torquēdus,ſed in hoc aduertēdū iu
xta diſpōnem.d.l.edictum,& d. l. ex libero.

1 ☞ *Torqueri poſſunt liberi, & ſerui liberti, & ſtatu liberi.*
2 *Libertus vt liber eſt torquendus, & in eiſdem caſibus.*
3 *Confeſſio mulieris prægnantis facta in tormentis nulla eſt.*
Tortura exiſtente illicita, irritatur quidquid ſequitur ex ea.
4 *Liber homo tam in ſe quam in alijs, torqueri poteſt, præcedentibus indicijs.*
5 *Indagatio exquiſitiſſima non fit quando pro crimine ciuiliter agitur, ſicut quando agitur criminaliter.*
6 *Clericus in teſtem inductus non eſt vacillans torquendus.*
7 *Diuites bonæ opinionis, & famæ in duobus tantum caſibus torqueri poſſunt.*
8 *Hominibus vilis conditionis in teſtimonium admiſſis non adhibetur tanta fides quanta alijs.*
9 *Teſtis non eſt torquendus in eum, contra quem fert teſtimonium non inuitus.*
10 *Domeſticus non debet torqueri in eum cuius eſt domeſticus.*
11 *Teſtis qui non eſt omni exceptione maior, non debet torqueri in cauſa ciuili.*
Tortura non datur, niſi delictum certo ſciatur.
12 *Teſtis an poſſit torqueri non ꝓcedētibus indicijs.*
13 *Teſtis non debent torqueri, niſi ſignis quibuſdam contra reum præcedentibus.*
14 *Maleficio domi cōmiſſo, torqueri poſſunt ibidem exiſtentes tempore commiſſi maleficij.*
15 *Diſputatio an ſit fienda ſuper indicijs contra teſtem habitis, ſicut ſuper his quæ contra reum habentur.*
16 *Dictum teſtis validius dicitur cum tortura factum, quàm quod ſine.*
Minor quatuordecim annis nec in ſe nec in alijs torqueri poteſt.
17 *Impubes ſecundum ius cōe non poteſt teſtis eſſe.*
18 *Impubes cum tortura leui ad inſtructionem poteſt interrogari.*
19 *Milites, & veterani non debent torqueri.*
20 *Decuriones, & eorum filij non ſunt torquendi.*
21 *Decurio infamis torqueri poteſt, & pro crimine falſi.*
22 *Nobiles, aduocati, & doctores an poſſint torqueri.*
23 *Doctores legum, & aliarum ſcientiarum, perſonaliter capi, ad iudicem trahi, aut quouis modo vexari non poſſunt.*
24 *Exceptio qualibet in crimine læſæ maieſtatis ceſſare debet.*
25 *Surdus, et mutus à natura torqueri non poſſunt.*
Seruus in quibus caſib. in dominū torqueri poſſit.
26 *Seruus communis pluribus, vt pluribus torqueri poteſt in caput alterius dominorum.*
27 *Seruus patris torqueri poteſt pro morte filij.*
28 *Seruo, vel volenti, vel torto non creditur contra dominum.*
29 *Libertus in caput patroni non debet torqueri.*
30 *Reus, & accuſator in crimine falſi poſſunt torqueri.*

Quæſtio

Quæſtio quarta ſecundæ partis.

1 Quarto principalr q̄ro,qui pñt torqueri? & qui non? † R̄nde q̄ torquerī pñt omnes tā liberi q̄ ſerui,& tam liberti,q̄ ſtatuliberi,vt patet in multis iuribus, & potiſſime in l.ſi q̄s decurio.C.de fal.& l.primū.C. de q̄ſt.& l.ex libero.& l.vnius.& §.teſtes.& l.r. §.q̄ōni ff.eo.ti. quę oēs loquunt̄ de q̄ōne,& tortura liberi hoīs. Item patet in l. 1. circa principiū.& in §.ſeruū municipū.& §.ſeruū mariti.& § ſi ſeruus,& §.ſi ſerui.& §. in cauſa.& in l.hereditarij.& l.ſi q̄s viduam .ff. de qō.& l.1 .& 2.& l.cum teſtm̄.& l.hoc quod .C.eo. in quibus hr̄,q̄ ſerui torquent̄. Item de ſtatu libero patet, q̄ torqueatur in l. edictū.§.fi.iūcta gl.ff.eo.& l.fi.§.ſed in eo.ff.ad Sylla. Itē de liberto patet ēt quod ſit torquē

2 dus,vt l.1.§.ſi ſeruus ad hoc.ff.de q̄ſt.† Nam libertus torquet̄ vt liber, in his in q̄bus liber homo torquetur,ſm gl.ibi.Item torquetur iam maſculus vt ſupra dictis legibus q̄ fœmina,vt d.l.cū primū.C. qō.quod eſt verū niſi ſit p̄gnans, nam tunc non torquetur quandiu p̄gnās ſit l. p̄gnantis .ff. de pœnis. vbi plus dixit gl. qđ ēt poſt partū depoſitū p 40.dies non torquetur: & illam gl. tenet And.de Piſis,& Bal.in lectu.in l.Impera. ff. de ſta.homi.& eſt rō,quia intra 40.dies poſt partū nō eſt fortis mulier ad ſubeunda tormēta ſm eos,& idē tenet Bart.in d.l. p̄gnantis. Addens rōnem,q̄a ſi inter 40. dies torquerer̄,cum ſit debilis,morerer̄,& iudex excedens modum punirer̄,debet ergo differri, donec ſit fortis ad torturam ſm,cū. Et plus

3 voluit Bal.in d.l.Imperator. † q̄ ſi mulier p̄gnans torquet̄,& ꝯfiteat̄, q̄ non valet talis ꝯfeſſio facta in tormentis,q̄a cum illicita ſit tortura,nō valet qđ ſequit̄ ex ea,arg.l.maritus.ff.de qō.ſm eum,quod eſt notandum. Et hoc qđ de muliere prægnante dictū eſt, hēt locum ēt ſi ſit p̄gnans ex alio quā marito vt l.ex ſeruoꝝ.§.pen.ff.de ſtatu.homi.Et idem ſi eſt p̄gnans de pauco t̄pe puta.10.vel

4 20.dierū ſm Bal.in d.l.mulier.§.fi. † Quod aūt dictum eſt de libero homine, q̄ torqueri pōt,eſt verum tam in ſe,præcedentibus indicijs,vt l.fi.ff.de q̄ſt.& l.milites .§.oportet. C.eo.tit.& l.ſicut.& l.ſi q̄s decurio.C.de fal. & l.proditores ff.de re mi.quā ēt in alios .ſ. vt teſtis,vt l.ex libero.& l.vnius .§.teſtes .ff. de quæſt.& l.nullius.C.de aſſer tol.l. nullā. C. de inſa. iuncta gl. Adde,quod Bald. in l. milites .C.de qō. dicit q̄ teſtis vilis torquet̄ ſine indicijs, vide inferius de hac q̄ſt. in ver. ſed quęro an debent p̄cedere. Primum tñ dictum intelligo in cauſa criminali .ſ. vt liber in ſe torqueatur p̄cedentibus legitimis indicijs.vt d. ll. & forte ēt ſi de crimine agat̄

5 ciuiliter per d.l.ſicut, † non tñ ſit ita aſperrima indagatio q̄n ciuiliter pro crimine agitur,ſicut q̄n criminalr̄,vt no.gl.in l.2.eo.tit. & Bal.in d.l.ſicut.ſm aūt dictum vt torqueatur in alium vt teſtis intelligo in duobus caſibus.ſ.ſi vacillat vt d.l. ex libero. & ſi facto interfuiſſe dicatur.vt l.vnius.§.teſtes. & l. is cui.ff.de q̄ſt. Et intelligo ſi ipſe dicit ſe facto non interfuiſſe,& p alios ꝯuincit̄ de mendatio,qđ interfuit,& ſufficit q̄ p vnū teſtē im ad minus q̄ ſit dignior ipſo negāre hoc dicatur,ſm Bart.in d.§.teſtes. An aūt hoc ſit verū qđ liber homo ꝓductus in teſtem poſſit torqueri,vel non diſtinguit Bart.in d.l. ex libero.q̄ q̄dam ſunt liberi hoīes poſiti in dignitate clericali,& iſti nō pñt torqueri, ſed alias de falſo puniunt̄ vt l.presbyteri .C. de

6 epiſ.& cle.ſm Bar. † licet ergo clericus teſtis inductus vacillet in teſtimonio.tñ non torquet̄. Quid aūt ſit de iure canonico. Bald. in d.l.presbyteri,remittit ad not.6.q̄ſt.1.preſbyteri. el 2. & p Arch. ibi,& vide tu p Inn. in c.q̄n ꝯtra falſam.de ꝓb.& melius in c.cū in ꝯteplatione,de reg.iur.& plenius p Paul. de Eleaz.in c.grauis.de depoſi. Quidam alij ſunt poſiti in dignitate,vel notabilitate, vel offō ſeculari,& iſti pñt torqueri in vno caſu tm̄.ſ.ſi vacillent,& ſic aures iudicis obtūdunt,vt l.nullum.C de teſti.in prin. & dicit Bart. q̄n teſtis vacillant debet facere ſcribi p notariū, & notarius debet ſcribere qualiter iudex dixit q̄ teſtis vacillabat, & hoc debet facere ſolū audiente,& intelligente teſte. Alleg.Inn.& Ioan.And.in nouella in d.c. q̄n contra.& idem voluit Ang. in auth. vt ſpon

7 ſa.lar § inſuper col. 9. † Quidam alij teſtes nō ſunt poſiti in aliqua dignitate, & tunc ſi ſunt diuites,& bonę opinionis,non pñt torqueri,niſi in duobus caſibus in primo .ſ. ſi vacillat,ſecundo ſi conuincatur de emendacio, quia aſſerit ſe non interfuiſſe negocio, & ab al js ꝯuincit̄,q̄ interfuit,vt d.l.vnius.§. teſtes.Quidam ſunt liberi homines,viles artes exercentes,obſcuri, & ignoti forſan, & iſti ſm quoſdam,nunquam admittuntur, niſi cū tortura i auth.de teſti.§.ſi vero ignoti.

& §.ſi huiuſmodi,& ibi gl.quam videtur te-
nere Azo in ſumma . C. & auth. de teſti.ſed
Bart.improbat hanc opi.p tex.in l.diuus.§.
fin.ff.de quæſt.vbi deportatus in inſulam, &
ét ſtatuliber non torqueẽ, ſicut alij liberi ho
mines,& tñ ꝯſtat eos eſſe viles,obſcuros,vel
humiles.Propterea text.in d.§.ſi vero igno-
ti, ad hoc vt torqueaẽ, requirit̃ duo.ſ.ꝙ ſint
viles,& ignoti. Item ꝙ tentant corrumpere
veritatem,& tunc pñt torqueri,& ideo dicit̃
8 Bart. † ꝙ illi viles hoies admittunẽ ad teſti-
monium ſine tortura, non tñ adhibeẽ eis tã
ta fides ſicut alijs,vt d.l.3.ff.de teſt.in princ,
Pñt tñ torqueri in caſibus. primo ſi vacillãt
vt d.l.ex libero,& d.§.ſi vero ignoti. ſecũdo
ſi ꝯuincanẽ de mendacio.vt d.§.teſtes. tertio
qñ ſponte vadunt teſtificandum,vt d.§. ſi ve
ro ignoti.in verſ.feſtinantes. & ꝓbaẽ.5.q.5.
§.hi qui.ita dicit Bart. in d.l. ex libero. Illud
tñ eſt bene notandum ꝙ vbi teſtes torquen-
tur,ſufficit torqueri duos,vel tres factũ ſcien
tes,nam refrenada tortura.de naufrag.l.quo
ties.lib.11.ita dicit Bal.in d.l.data opera. C.
q accu.non poſ.Adde ꝙ tortura teſtium non
fit ſeruata forma.l. cuſtodias. de publ. iudic,
9 Alex.in d.l.vnius.§.iudex, de qõ. † Item nõ
torqueẽ qs in eum in quem inuitus teſtimo
nium nõ dicit l.1.§ ſi ſeruus bona fide. in fi.
ff.de qõni.Qui aũt ſint illi q inuiti nõ teſtifi
canẽ in aliquem,habes in l.4.&5.ff.de teſtib.
ꝙ dixit Bar.in d.§.ſi ſeruus, ꝙ tales torti,&
aliqui teſtificantes non ꝓbant ſufficienter ét
ad indicium, loquaẽ tñ ſub dubio p verbum
forte,de hoc tñ an teſtis qui non debuit exa
minari,an examinatus faciat indicium , fuit
dcm ſupra,& vide Bart.in l. ſi maritus. §. de
10 qõ.† Item non torqueẽ domeſticus. in eum
cuius eſt domeſticus.vt l.maritus.ff.de qõ.&
l.1.ad qõnem.eod.tit.facit l.pen.ff.de teſtib.
Et q dicanẽ domeſtici,not.in l.ét.C.de teſti.
& l.pridem.C.de qõ.cum ſi.Et aduerte notã
ter ꝙ ſi aliquæ exceptiones obſtant teſti tor
quendo,vt ipſius fidem reſtringant, dictæ ex
ceptiones debẽt examinari, & diſcuti anteq̃
teſtis torqueaẽ,ne ſuperuacuo,& abſq; cauſa
torqueaẽ.caſus eſt ſm Bart.ibi.in l.1.§. ſi qs
dicatur.ff. de qõ. Et ideo ſi de maleficio eſſet
vnus teſtis tm̃ q ſciret veritatem rei , & ille
non eſſet oi exceptione maior , & ſic non fa
ceret indiciũ,ét ſi plene ꝓbaret, in caſu quo
alias teſtis dẽret torqueri , iſte non torquere
tur, cum tortus non faciat indicium . Et idẽ
in ciuili,vbi vnus teſtis omni exceptione ma
ior,facit deueniri ad iurm neceſſarium , vt l.
in bonæfidei.C.de iureiur. & l. admonendi.
11 ff.eo.tit. † Nam licet in ciuili cauſa teſtis ét
torqueaẽ,vt not.in d.l.ex libero.ff.de quæſt.
tñ hoc caſu teſtis , ſi non eſt oi exceptione
maior non torquebiẽ, qa ét tortus plene de
ponens non facit ſemiplenam ꝓbõnem , cũ
non ſit oi exceptione maior,vt d.ll.not. per
Doct. qđ eſt valde notandum . Item not.ꝙ
nunq̃ venit ad torturam teſtium, vel princi-
palium niſi prius conſtet de delicto l.1.§. itẽ
illud.ff.ad Sylla.ad idem tex.in l.ſi qñ. C.vn
de vi.vbi dicit Bal.ꝙ qñ lex, vel ſtatutum di-
ſponit aliquid ꝯtra delinquẽntem,prius de-
bet ꝯſtare de delicto,ſicut ſi ſtatutum loquaẽ
ꝙ ptãs habeat arbitrium torquendi homici
dam , nam primo debet ꝯſtare homicidium
eſſe commiſſum,& ſic mortuũ eſſe, & de cor
pore mortui, alias nemo debet torqueri,vel
niſi ꝯcurrant alia q̃ debent ꝯcurrere, in tor-
tura.vt l.1.§.1.ff.ad Sylla. ſm eum,ſed male
ſeruaẽ in practica,qa ſtatim ꝙ aliquis dicit ſi
bi aliquid ſubtractum abſq; eo, ꝙ ꝯſtet,ſub-
12 tractum,torquentur ſuſpecti de furto. † Sed
q̃ro an debeant p̃cedere indicia ad hoc vt te
ſtis poſſit torqueri. Bal.in l.milites. C.de q.
dicit,ꝙ ad hoc vt teſtis torqueaẽ non eſt ne-
ceſſe qđ p̃cedant indicia,ſed põt torqueri,vt
ſi ſit vilis pſona vel vacillet, vel p̃ſumaẽ ſcire
veritatem quam tacet C.ad l.Iul.de ſic.l.fin.
& facit.l.3.in verſ.ad veriſimilia cauſæ.& l.in
terrogari.C.de quæſt.& p Dyn.in c.ſine cul
pa.de reg.iur.in 6.& Cyn.in l.fin. C. de qõ.
facit de adul.l.ſi poſtulauerit.§.pe.& i auth.
de teſt.§.ſi vero ignoti.ita dicit Bal. ibi,Bar.
in l.1.§. idem Corn. ff. de qõ. dicit ꝙ teſtes
non debent torqueri ſi non p̃cedant indicia.
imò ſi eſſent torti ſine indicijs non crederen
tur ſm eum. Sed Bart.non declarat ꝯtra quẽ
debeant p̃cedere indicia an ꝯtra principalẽ,
vel ꝯtra teſtem.Sed idem Bar.in d.l.1.§.qõ-
nem . dicit ꝙ debent eſſe aliqua indicia ꝯtra
teſtes,ꝙ ipſi debent hoc ſcire,vel quia ipſi va
cillunt,vel qa aliq dñt eos interfuiſſe,vt l.ex
libero.in prin.& l.vnius.§.teſte. ff. de quæſt.
Et illud eſt verius,qđ ét ſenſit Bal .in d.l.mi
lites.licet male explicet, imò vr̃ ſeipſum in-
uoluiſſe.Dixit ét Bar.in l.1.in princ.ff.de q.
13 † ꝙ debent apparere aliqua ſigna ꝯtra reũ
priuſquam teſtes torqueri poſſint p illum
tex. non ergo indiſtincte torquendi ſunt te-
ſtes

ſtes ſed ita demum ſi ſciant aut ſcire debeant veritatem negocij directo, vel ꝑ aliqua indicia. & de hac ſcientia vera, vel pſumpta debẽt apparere indicia, puta, qa teſtis dicit qñq; ſe ſcire, & qñq; negat, & ſic ille vacillat ꝑp qđ pſumit̃ ſcire veritatem, & velle occultare ipſam, & tunc torquetur, vt d.l. ex libero. Item ſi teſtis negat ſe interfuiſſe negocio, de quo q̃rit̃, & alijs teſtes dñt illum interfuiſſe, vel ĩllum ꝯfeſſum eſſe interfuiſſe, & tunc ẽt pſumit̃ ſcire veritatem, & ipſam velle occultare, nã tunc ẽt torquet̃, vt l. vnius. §. teſtes. & l. is cui.

14 ff. de quæſt. † Item ſi maleficium eſt factum domi, certe exiſtẽtes in illa tp̃e maleficij torquent̃, qa ſcire pſumunt̃ q̃ fiunt in domo. casus eſt in l. fi. C. de ſic. & in l. in adulterij qõne. C. de adul. & ibi dixit Bal. ꝙ illi q̃ ſunt in domo pſumunt̃ ſcire ea q̃ fiunt in domo, & non alij. Et hinc eſt ꝙ rõne iſtius pſumptæ notitiæ torquent̃ q̃ ſunt in domo. facit ff. locati. l. dñs horreoꝝ, C. de repudi. l. conſenſu. §. ſuper ſeruis. & de teſt. c. veniens, ẜm eum, q̃ ẽt dixit in d. l. fin. de ſica. ꝙ illi demũ ſunt torquendi, q̃ pſumunt̃ ſcire veritatem, & ideo abſens non pſumit ſcire veritatem, & per ꝯñs non torquet̃, vt l. 1. §. hoc aũt ſenatus. ff. ad Sylla. ẜm eum, facit l. 1. §. ſed ſi eos. ff. de magiſt. conue. Item ſi maleficium factum eſt in conuicinio, torquent̃ vicini q̃ pſumuntur ſcire veritatem maleficij ibi comm iſſi, & ꝑp hoc ẽt torquent̃, arg. ad l. conſenſu. §. ſuper ſeruis. ẜm Bal. ſi ergo ꝯcluſio ꝙ teſtis contra quem eſt præſumptio, & indicium ꝙ ſciat vel ſcire debeat veritatem negocij, põt torqueri de iure, non alias, de hoc ẽt ꝑ Bal. in l. nõ ſo-

15 lum. C. de adul † Sed tunc q̃ro, an ſuꝑ his indicijs ꝯtra teſtem habitis diſputabit̃, ſicut diſputat̃ de indicijs habitis ꝯtra aliquẽ, q̃ torquet̃ in ſeipſum, de quo ĩ l. cuſtodias, ꝑ Bart. & alios. ff. de publ. iud. rñdet Bart. in l. vnius. §. teſtes. de quęſt. ꝙ non, qa in his non debet hr̃i diſputatio cum aduocatis, ſed committit̃ iudici, & ita debet intelligi l. is, cui. ff. de qõ. & in authen. de teſti. §. ſi vero ignoti. & C. de teſti. l. nullum. ẜm Bart. Item notandum, ꝙ ſi teſtis ante torturam dixit vnum, deinde tortus dixit oppoſitum, ſtatur ſecundo dicto facto in tormentis, ſecus aũt ſi non fuiſſet tortus, tunc ſtaret̃ primo, niſi dcm̃ ſuũ incontinenti mutaſſet anteq̃ diuert ſſet à iudice. vt not. gl. in authen. de teſtib. §. qa vero, prudẽs tñ aſſeſſor faciat vnicũ tm̃ dcm̃ reperiri ſcri-

ptum ẜm Bar. & Ang. in l. ſi poſtu'auerit. §. pen. ff. de adult. & ita ẽt ad lr̃am tenet Bal. in l. non ſolum. C. de adult. ꝯtra illud tamen vr̃

16 facere qđ not. Bar. in l. eos. ff. de fal. † Item not. qđ validius eſt dcm̃ teſtis cum tortura, quam ſine tortura, vt in authen. de teſtib. §. 1. & ff. de prob. l. cum ꝓbõ. dixit Bart. in l. 1. §. qõni. ff. de qõ. Et hæc dicta ſufficiant circa torturam teſtium faciendam vel non faciendam, quam mãm non inuenies alibi ita plene redactam. Item ab illa rĩa, qua dcm̃ eſt ſupra ꝙ liber homo torquet̃, excipiunt̃ q̃dam perſonæ. Excipit̃ nanq; minor 14. annis, qui nec in ſe nec in alium torquet̃. l. de minore. in princ. & l. ex libero. §. 1. ff. de qõni. licet tñ non torqueat̃ ea tortura qua torquent̃ maiores, ñ cedi pñt habena ſiue corrigia, vel ferela. vel alr̃ terreri, vt l. 1. §. impubes. ff. ad Syll. & l. excipiunt̃, in prin. eod. tit. Item text. in d. l. de minore, vr̃ velle. ꝙ minor 14. torqueri poſſit tanq̃ maior in crim. læſæ maieſt. & qđ fidẽ faciat in dicto crimine, ad hoc facit text. in l nullus. C. ad l. Iul. maieſt. Ex hoc dico qđ ſi ex forma ſtatuti minor. 14. ad teſtificandũ habilitaretur. quod hoc caſu poterit torqueri minor, de quibus dixi ſupra, & idẽ in quolibet inhabili, & minus idoneo de iure cõi

17 qđ eſt notandum. † Sed ꝑ declaratione prædictorum quæro, cum impubes de iure cõi non poſſit eſſe teſtis. vt l. 3. §. l. Iul. & in l. in teſtimonium. ff. de teſti. & tortura fiat ad illuminandum veritatem negocij de quo q̃rit̃, vt l. cum falſum. & l. hoc quod placuit. C. de quæſt. q̃nõ facta ex lex de ipſo impubere, cũ nullum eſſet dubium de hoc contra. l. quod Labeo. ff. ad Carbonia. & l. ancillæ. C. de furtis. Rñdeo ẜm Bart. in d. l. de minore. ꝙ torquetur non vt plene ꝓbet ſed faciat indiciũ non plenum ſed qualequale, vt l. 1. §. impubes. ff ad Sylla. & no. in l. tale. C. de his quib. vt indig. ẜm Bar. in l. maritus. ff. de quęſt. Sed

18 Bal. in d. l. tale, dicit not ex gl. hic poſita. † ꝙ impubes cum leui tortura interrogat̃, nõ ad ꝯdemnationem, ſed ad inſtructionem. Nõ tñ eſt intelligenda de infante, q a q̃ quidqd videt ignorat. Ois. n. lex de habili loquitur d. l. excipiuntur, & C. ne ſacrum baptiſ. re. l. 2. ita dicit ipſe ibi de hoc eſt gl. in l. inuiti. la 2. ff. de teſtib. vbi gl. vult ꝙ pupillus in criminalibus faciat indicium, dummodo ſit ꝓximus pubertati, & doli capax. ſentit tñ gl. ꝙ non faciat plenum indicium dum dicit aliqđ indi-

cium

cium,&c.& ſic concordat cum doctrina Bar. de hoc tñ nota per Spec. in tit. de teſte.§. 1. verſ.item excipit qđ eſt impubes.& Bald.in l.ſeruos.C.de teſtib.Item non torquetur ſenex in decrepita ętate conſtitutus ſm Odof. in d.ſuo tract.& Gand.in ſuo tract.maleficiorum ſub tit.de qõ.ver. quæ perſonæ pñt torqueri, per l.3.§. ignoſcit.ff.ad Sylla. dcm̃ eſt ſatis ęquum,ſed tex.ſi recte inſpiciat̃ hoc nõ probat,q̃a loquit̃ in eo q̃ tenet̃ iuuare, dñm ſuum,ſed ſi p̃p ætatem decrepitam non põt excuſat̃,& ideo non torquet̃, ſicut ille qui iuuare poſſet.pro hoc tñ dicto facit quod not. Bal.in l.quid ergo.§.pœna grauior.ff.de inf.

19 † Item milites, & veterani non ignominiæ cauſa miſſi,& ipſorũ filij non torquent̃, vt l. milites.in princ.C.de qõ.& l.nullus. & l.milites.C.ad l. Iul.maieſt. Sed q̃d de militibus noſtri t̃pis an torqueri poſſint. Cyn. in l.3. C.ad l.Iul.maieſt.vult q̃ ſic,cum nõ ſint proprie milites, & idem vult Ang. in l. milites. ff.de qõ.quos refert,& ſequit̃ Aret. in tract. maleſ.in gl.ſama publica.col.23.in ver.6.q̃ro,& idem approbat do.Auguſt.ibi in addi. dñt tñ q̃ Sal.in l.1.C.de iur.& fac.ignor.tenet ɔtrarium.ſ.q̃ milites noſtri t̃pis nõ pñt torqueri,& idem dicit velle Guil.de Cu.in l. penul.ff.ex quib.cau.ma. & iſtud dicit approbari p̃ Moder.in l.Centurio.ff.de vulg.& pupil. & per prædicta vr̃ q̃ ep̃i non pñt torqueri,cum ipſi teneant culmen dignitatum.c.venerabili.de præben. facit de conceſ. præben. c.dilec.ita tenet Paul.de Eleaz.i c.grauis. de pœn.

20 † Item decuriones, & eorũ filij idẽ priuilegium hñt vt non torqueantur,vt l. diuo Marc.& l.decuriones,de qõ.C.& per hoc dicit Bal.in d.l.decuriones, q̃ idem eſt in prioribus,& ancianis, & conſiliarijs,qui loco decurionum hñr. ſed Odof. in d. ſuo tract.de qõ.in fin.& Gand. in ſuo tract. maleſ. in tit. de qõ.in ver. ſupra dcm̃ eſt decuriones dñt, q̃ hoc non ſeruet̃ de conſuetudine, nã licet de iure ſit verum q̃ priores,& ɔſiliatij ciuitatum ſint loco decurionum l. nulli.ff.qđ cuiuſ.vni.not.& l.ſi pupillus.§.decurio.de uer. ſign.& gl.in rubr.& in l.2.C.de iure fiſci.lib. 11. & dicit Gand.vbi ſupra q̃ de ɔſuetudine ita vidit obſeruari,q̃ torqueant̃,& ɔſuli p̃ ſapientes in ciuitate Bononiæ, ſed hoc an ſit

21 obſeruandum dicam inferius. † Aduerte tñ quod iſtud quod dictum eſt de decurionibus fallit in eo qui commiſit crimen falſi.nam in eo crimine torquentur,vt l ſi q̃s decurio. C. de fal. Item fallit niſi decurio eſſet infamis. ſm gl.in d.l.diuo Marco. Item qui olim fuit decurio filiꝰ non torquetur l.nihil.in fi. C.de quæſt.& l.fin.ff.de cecu.Et idẽ in prioribus, & ancianis,& conſiliarijs ciuitatum. nam q̃ olim fuerunt in dicto officio non pñt poſtea torqueri dixit Bal. in d.l.nihil. Item parẽtes decurionum eodem priuilegio vtunt̃ quo ipſi decuriones,vt l.ſi matrem.C.de pœn.& ff. eod.tit.l.moris. §. parentes quoque. & licet illi tex.loquant̃ in pœnis tñ idem vr̃ in tortura,q̃a iſta parificant̃,vt l.milites,in prin.&

22 l.diuo Marco. C.de qõ. † Item dicta regula fallit in nobilibus hominibus, qui ẽt de iure torqueri non pñt, vt hoc tenet ẽt Odof. in d.ſuo tract.Quid aũt de doctoribus,& aduocatis an ſint exempti a tortura. Odof. in d. ſuo tract.circa fin.arguit p̃,& contra. Et primo vr̃ q̃ poſſint torqueri,nam milites torqueri non pñt vt ſupra dcm̃ eſt ſed aduocati & patroni cauſarũ dñr militare. vt C.de aduocatis diuerſo.iud.l.aduocati.& facit.l.fori. eod.tit.in fin. ergo nec aduocati pñt torqueri. Item miles non põt exigi vltra quam facere põt,vt l.miles.ff.de re iudica.vnde idem eſt in aduocato,p̃ eãdem rõnem,vt tenet ibi gl.& ſic miles, & aduocatus paribus regulis priuilegiant̃. Et p̃ hac parte vltra ip̃m addũ co qđ nota.Bar.in l.3.C.de profeſſo,& me-

23 di.lib.10.† vbi notabiliter dixit,qđ doct. ll. & aliarum ſcientiarum non pñt p̃ſonaliter capi,vel ad iudicium duci,vel alio modo vexari,& ſic familia p̃tãtis non debet eos p̃ armis ſcrutari,ſm eum ibi.Facit ẽt vltra Odof. l.oẽs.C.de decur.lib.10.vbi poſiti indignitate non torquentur,non diſtincto in qua dignitate poſiti ſint.vnde dicit ibi Bart.no.qđ decuriones,& alij poſiti in dignitate non torquentur. ſed doctores, & aduocati ſunt poſiti in dignitate,vt patet ex not.per Bart. in l. 1. C. de dignita. lib. 12. ergo torqueri non pñt, Ad idem facit d.l.nullus. C.ad l. Iul.maieſt ibi,aut dignitatis,à ɔtrario ſenſu.In contrarium facit, quia nulla lege cauetur, quod doct.& aduocati ſint immunes,& exempti à tortura, ergo ſine lege loqui non debemus l.illã.C.de colla.Odof.factis hincinde argumentis,ſoluit pro prima parte,quod ſit vera de iure,quod non pñt torqueri,ſed de ɔſuetudine,quæ eſt legũ interpres,bene torquẽtur,ſm eum,& ita ẽt dicit Paul.de Leaz.in d. cap.

cap.grauis.de depoſito.do. Ang. de Aret.in tract. maleficioꝝ in gl.in verbo.fama publ. col.21. in verſ. ſexto q̃ro, & ita legi aliquos modernos tenere,dicentes nunq̃ vidiſſe talē ꝯſuetudinem obſeruari, & ita puto tenendū in iudicando,& conſulendo,ēt ſtāte dicta cō ſuetudine,quæ de iure nō valeret,vt dicendū
24 inferius.† Sed prædicta limitat,ꝙ oēs dictę exceptiones ceſſant in crim.læſæ ma:eſt.vt l. de minore.2.rñ.ff.de qō.& l.nullus.C.eo.ti. Vide ēt ꝑ Are. in tract. maleficiorum in gl. in verbo,che hai tradita la tua patria.ī prin. Item in crimine proditionis,vt l.deſertoꝝ. §.his qui ad hoſtes. & l. proditores.ff. de re milita. Idem vř in crimine ſimoniæ, vt dixit gl.in d.l.nullus,ꝑ text.in l.ſi quenq̃.C.de epiſ. & cler. ibi,ad inſtar publici criminis,& læſæ maieſtatis accuſatione ꝓpoſita à gradu ſacerdotij retrahaī. Item et eſſet dicēdum in maleficijs,& mathematicis,&alijs ſimilibus, de q̃bus loquiř l.& ſi excepta.C.de maleſ.& mathemat.Adde idem eſſe in criminis falſi, vt l.ſi q̃s decurio. C. de fal.Et idem in priuato carcere,vt l.1.C.de priua.carc.vide de his duobus in d.l.ſi excepta,in gl.2. Et q̃m ſuperius dcm̄ eſt,ꝙ aliq̃ doc.dñt ꝙ de ꝯſuetudine non ſeruaī,ꝙ poſiti in dignitate nō torqueātur.imò aliqui dñt,ꝙ Bononiæ viderunt ſeruari ꝯtrariū,q̃ro poſito ꝙ ꝯſtaret de tali conſuetudine in aliquo loco,an illa valeret,& eſſet ſeruanda. Dic ꝙ non,ſm Bart.in l.oēs iudices.C.de decu.lib.10.& ita refert,& ſequiī Bertachinus in ſuo repertorio in verbo tortura,ꝙ loquiī de militibus,& ēt tenet Ludo. in ſingulari,primi anni.371.qđ incipit,milites,& doctores,quem refert, & ſequiī dom. Aug.de Ari.in addi.ad tractatum Are. maleficioꝝ in gl.in verbo,ſama publica.in d.verſ.
25 ſexto quæro †Vlterius q̃ro an ſurdus,&mutus à nā poſſint torqueri, vt ꝯſiteanī delictū à ſe commiſſum,& de quo apparent indicia? Rñdeo reperi Bal. in quadam apoſtilla in l. 1.C.de confeſ.qui in ſimili vř tenere ꝙ nō, q̃a talis nō pōt damnari niſi ex dictis teſtiū. Item adde ꝙ ſupradictæ ſallētiæ in q̃bus hř ꝙ poſiti in dignitate non torqueně. Fallunt niſi hoc fiat de ſcientia principis, & principe ꝯſulto, nam nullū priuilegium aut dignitas hic impedit dicit text.expreſſus in l.nullus, C.ad l.Iul.maieſt. & ꝑdicta quantum ad torturam liberi hominis.Serui ēt q̃nq; non torquentur, nam ſeruus contra dñm non torquetur exceptis criminibus adulterij,fraudati cenſus,& læſæ maieſtatis,vt C.de qō. l. 1. & ff. eod. tit. l.1.§. diuus Antoninus. & §. item ſeruus.& §.cum quidam,& §.ſi ſerui.& l.de inceſtu.cum l.ſeq.& l.diuus.§.ex q̃bus. & l.extraneo cum multis ſimi.eod.tit. Item non torquentur ſerui nō ſolum in dñm preſentem,ſed ēt in preteritum,vt l.vnius.§.ſeruus.ff. de qō. & hoc ob memoriam prioris dñi, vt ibi. & facit ad hanc rōnem l.penult. C.eod.tit.in fi.& hoc quocunque modo fuerit ſeruus alienatus,ſaluo q̃ ꝑꝑ delictum domini, nam tunc contra dñm torquetur vt l. 1 § idem numero.ff.de qō. Et prædicta ſunt vera non ſolum dño inuito, ſed ēt ipſo volēte,ſeruus non torquetur in eum l.ſeruos.C. de qō.Item ſeruus non torquetur contra dominum nec pro dño l. pridem.C.de qō. Itē ſeruus cōis non torquetur in caput alicuius dñorum ſuorum vt l hoc quod placuit.C.de qō.& l.conſtitutione. eo.tit. hoc tñ fallit q̃ñ ſocius diceretur occidiſſe ſocium,vt d.l. hoc quod placuit.& d.l. extraneo.C.de quæſtio. Item fallit in qōne ſucceſſionis.q̃ñ diſputatur ad quem hæreditas pertineat, quia plures ſe ferunt ſe hæredes,vt d.l.hoc quod placuit.& d.§.de quæſtione. & l. hæreditarij. ff. de qō.Item fallit cum quæritur de facto ſerui,vt l.de cōi ſeruo.ff.de commu.diui.& l. interrogari.C.de qō.& ad hoc facit l. quicunque.& l.cum ſeruis.C.de ſer. fugiti. & quod
26 ibi per gl. & doct.† Item fallit q̃ñ ſeruus eſt cōis pluribus,vt pluribus,vt in ſeruo ciuitatis,vel alterius vniuerſitatis vt l.1.§. ſeruum municipium.ff.de qōni.nam his caſibus ſeruus cōis torqueī in caput alterius ex dominis ſuis.Item torquetur ſeruus in caput dñi, q̃ñ de dño ipſius queritur,vt l.quoties.C.de qō. Item torquentur ſerui hæreditarij,cum de falſo teſtamento quæritur vt l.patre.§. fi. ff.de quæſt.& l.cum teſta. C.eod.tit. Item ſi ꝑꝑ ſucceſſionem diſputatur de ſtatu ingenuitatem uolentis, nam tunc ēt torquentur ſerui,ut l.ſuper ſtatu. C. de quæſt. Sed dcōꝝ caſuum ratio poteſt aſſignari,quia ſerui hoc caſu non pñt clare, & firmiter dici alicuius donec patefactum ſit q̃s ſit iuſtus ſucceſſor, ut not.gl.in d.l.quoties.Item ſeruus qui tp̄e accuſationis nō erat accuſati,ſi ab ipſo emitur pendente iudicio,& proceſſu, tñ in ip̄m torquetur in l. ſeruus ad hæc, verſic. ſed & eum.ff.de quæſt. Item ſeruus caſtrenſis peculij

tulij filij non torquetur in patrem neque fi-
liū.l.de minore.§.1.ff.de qō.Item ſeruus pa
27 tris non torquetur in filiū,vt ibidem. † Pro
morte vero filij torquet̄ ſeruus patris,& ecō
tra pro morte patris torquet̄ ſeruus filij, vt
in l.1.§.ſi pater.ff.ad Syll.Itē ſeruus redhibi
tus nō torquetur in caput emptoris.l.ēt.ff.
de qō.Item in cauſa liberali non torquetur
ſeruus,vt l.de minore.§.fi.ff.de qō. vbi gloſ.
hoc late examinat,& l.ſi qs ne quæſt.eo.tit.
Item ſeruus nō torquetur contra poſſeſſorē
hæreditatis,licet q̄ſtionem de hæreditate pa
tiatur l.ex libero.§.fi.ff.de qō. Item non tor
quetur contra dn̄m putatiuum,& bonęfidei
poſſeſſorem, vt l.1.§.ſi ſeruus.ff.eod.tit. vbi
idem dicit in libero hoīe bonafide poſſeſſo
pro ſeruo.Item ſerui nō torquentur in dn̄m
in quæſt.ſtupri.vt d.l.extraneo,2.rn̄ſo.ff.eo.
tit. Idem in cauſa ſimplicis inceſtus, vt l. de
28 inceſtu.de quæſtio.ff. † & intm̄ eſt prohibi-
ta tortura ſerui in dn̄m, q̄ etiā ſeruo ſponte
cōfitente aliquid de dn̄o ſuo, vel ēt per tor-
menta non creditur,ēt ſi dn̄s conſentiat tor
turę,vt de primo eſt text.in l.vnius.§.ſeruo.
de ſecūdo eſt text.in l.1.§.item ſeruus. & de
vtroq; in d.l.1.§.diuus Antoninus,de tertio
eſt tex. in d.l.vnius.§.ſeruus nec.ff.de qō. &
l.ſeruos.§.eo.tit. Sed qd de ſeruo mariti,an
torquet̄ in caput vxoris,text. eſt q̄ ſic in d.l.
1.§.ſeruum.ff.de qō.& idem vr̄ in ſeruo vxo
ris,vt torqueri poſſit cōtra maritum; qa ea
dem eſt ratio,arg.l.illud.ff.ad l.Aquil. Item
ſeruus nō torquetur contra tutorem,vel ma
trem dn̄i ſui niſi in tutelari cauſa. vt l.2. C.
quęſtio. Torquetur tn̄ ſeruus in dn̄m ſi vxor
occidit virū,vel vir vxorem,vt l.fi.C.de ſica.
& alios caſus ponit tex.& gl.in d.l.C.de qō.
Et dixit Bald.ibi, quod in iſtis caſibus in q-
bus ſeruus torquetur cōtra dn̄m, in illis tor
quetur monachus contra Abbatem, qđ eſt
29 notandū. † Item libertus non torquetur cō
tra ſuum patronum,vt l.1.§.ſi ſeruus bona.
verſ.ſed nec libertū,& §.ſi ſeruus ad hęc.& l.
de minore,§.tormēta.ff.de qō.& l.pridē. C.
eo.Hoc tn̄ fallit in caſibus,de qbus in d.l.1.
C.de quęſtiō.ſm gl.in d.l.pridem.Statuliber
ſiſr non torquetur contra hæredem donec
pendet ɔdō libertatis in pecuniarijs cauſis,
l.diuus. in fi.de quæſtio.ff.quod fallit qn̄ fue
rit particeps delicti.ff.ad Sylla.l.1.§.in eo.
30 † Vnum non eſt ſilentio ptereundum.ſ.q̄ in
crimine falſi pōt torqueri reus,& accuſator,
cum modo contra torquendum ſint indicia,
text.eſt ſm Bald.ibi in l.vbi.C de falſis.

1 ☞ *Index praeoculis multa habere debet antequam aliquem torturæ ſubijciat.*
2 *Initium non eſt à quæſtione ſumendum;*
3 *Quæſtio ſeu tortura non eſt præſtanda, niſi præcedant indicia.*
4 *Seruus in facto proprio poteſt torqueri.*
5 *Seruus quando contra dominum torqueri poßit abſque indicijs præcedentibus.*
6 *Quæſtio abſque indicijs dari poteſt in tractatibus proditorijs.*
7 *Accuſatus ob contumaciā bannitus ſi poſtea comparuit,torqueri poterit abſque alijs indicijs v*
8 *Quæſtio non pro oī cauſa,aut pſona eſt ſumēda.*
9 *Iudex qualem debeat facere diligentiam dū delictum refertur ſibi eſſe commiſſum,& num.11.*
10 *Tortura non eſt adhibenda niſi prius liquido conſtiterit de facto.*
11 *Inquiſitus, vel accuſatus de delicto qua forma citari debeat.*
12 *Accuſatus citatus,& non competens,ponitur in banno, & cenſetur confeſſus.*
13 *Iudex antequā aliquem torquet indiciorū copiā dare debet,vt ſi valeat reus, eadem purget.*
14 *Torqueri timens iniuſte,hoc eſt ſine indicijs,poteſt appellare.*
15 *Quæſtioni; ſeu torturæ locus non eſt,ſi aliunde veritas haberi poteſt.*
16 *Iudex plenariam de maleficio habens certitudinem licite appellationi poteſt obuiare.*
17 *Iudex nō inhumane,ſed iuris ordine ſeruato,& cū moderamine,ad torturam debet procedere.*
18 *Iudex torquendi fortitudinem,ætatem,valetudinem, & perſonam attendere debet.*
19 *Iudex an, & quando teneatur ſi reus in tortura, vel ob torturam moriatur.*
20 *Iudex non tenetur ſi reus tortus caſu fortuito moriatur.*
21 *Iudex in dubio officium ſuum geßiſſe pſumitur.*
22 *Iudex non pſumitur iura,& ea q̄ ad ſuum ſpectant officium ignorare, tametſi quamplurimi que medullitus in iure intendunt conſecuti ſint minime ad corticem vſque leges contemplati.*
23 *Ignorantia iuris,in iudice culpa lata eſt, qui & dolo non carere præſumitur, cum ſe iuris peritum fateatur.*
24 *Culpa lata in pœnis corporalibus infligendis nō eſt dolo æquiparanda.*
25 *Iudex in corpus alicui grauamen inferens, extraordinarie punitur.*

26 Index

26 Iudex allegare poteſt ſe in iure erraſſe, & hoc eſt ſuam turpitudinem detegere.
27 Iudex in torquendo modum excedens, non iudex, ſed priuatus fingitur; quemadmodum, & tutor male adminiſtrans fingitur non tutor. & num. ſeq.
29 Pœnam non meretur qui lege permittente quidquam operatur.
30 Torto mortuo quis teneatur, ſi dolo, culpa, vel caſu mortuus ſit neſciatur.
31 Iudex in dubio quæſtionem debito grauiorẽ intuliſſe præſumitur zelo iuſtitiæ, & non doloſe.
32 Iudex doloſe excedens modum torturæ l. Corn. debet pœnam ſubire.
33 Iudex ſine cauſa, & abſque indicijs, & doloſe aliquem torquens, plectendus eſt capite.
34 Tortura iniuſta alicui illata tenẽtur iudices, & ptãtes, ſed non officiales ex mãdato facientes.
35 Iudex pro torto mortuo tenetur pœna pecuniaria, ſtante ſtatut. quod &c.
36 Iudex ad quid teneatur ſi tortus non moriatur, ſed iniuſte, & inhumane debilitatur.
37 Tortura indicijs probatur, & coniecturis, ſi à poteſtate negetur.
38 Domeſtici pro delicto domi commiſſo poſſunt torqueri.
39 Tortura, & violentia in occulto facta, per famam, & vociferationem probari poteſt.
40 Confeſſus crimen non condemnabitur, ſi ſe tortum fuiſſe aſſerat, dummodo apud acta non ratificet.
41 Teſtes duo de actu corporali, & viſibili deponentes, præferendi ſunt decem alijs de mentali, & inuiſibili actu deponentibus.
42 Quæſtio, ſeu tortura non eſt vniformiter applicanda, ſed ſecundum delicti exigentiam, & grauitatem.
43 Aduocatus confeſſionem abſque indicijs legitimis torti infringere intendens, qualiter articulari debeat.
44 Reus tortus confeſſionem illicitam per tormenta pluries ratificans, præſumitur hoc facere tormentorum timore.
45 Perſeuerare præſumitur, qui reuocaſſe non reperitur.
46 Confeſſioni per torturam abſque indicijs extorta non ſtatur, etiam ſi perſeueretur.
47 Tortura intantum præcedere requirit indicia, vt ſi milies tortus abſque indicijs in confeſſione perſeueraret, ipſa confeſſio nulla eſſet.
Confeſſio facta in tormentis abſque indicijs, non conualidatur ex ſuperuenientibus indicijs.
48 Sententia lata vigore confeſſionis in tortura iniuſte extorta, an ſit nulla ipſo iure, vel erit opus appellatione.
49 Iudex ante proceſſus formationem, & litis conteſtationem, ad torturam procedere non debet.
50 Quæſtio non datur niſi indicijs prauijs, & in alijs probationibus deficiatur.
51 Iudex defenſionem parti auferre nõ poteſt, ſed ad ſe defendendum præfigere debet terminum.
Copia indiciorum reo dari debet, ad purgationem faciendam.
52 Tortura an poſſit adhiberi diebus in honorem Dei feriatis.
53 Teſtis qui iurauit poteſt examinari die in Dei honorem feriato.
54 Tortura cui prius debeat applicari, quando plures ſunt torquendi.
55 Filius in conſpectu patris prior eo torqueri debet, & fœmina prior maſculo.
56 Iudex qualiter in tortura poſitum examinare, & interrogare debet.
Tortus vt teſtis qualiter interrogari debeat.
57 Tortus in ſeipſum de alijs nõ eſt interrogandus.
58 Tortus negans, & in negatione perſeuerans, an poſſit iterum torqueri.
59 Tortus ſufficienter non debet rurſus torqueri, niſi de nouo ſuperueniant alia indicia.
60 Aſſeſſores honoris auidi torturam repetẽtes ſunt puniendi.
61 Quæſtio, ſeu tortura quando repeti poſſit.
62 Tortura leuis, & incompetens repeti poteſt.
63 Indicia noua quæ dicantur.
64 Confeſſus crimen in tormentis, & præcedentibus indicijs, an poſſit torqueri ſuper alijs delictis, de quibus nulla ſunt aduerſus eum indicia.
65 Tortus, & crimen confeſſus quando poſſit ſuper alijs torqueri criminibus.
66 Iudex cautus in actis facere debet vt appareat torturam moderate contra detentum fuiſſet adhibitam.
Iudex qui aliquem indebite torſit, qua cautela in eius relaxatione vti poſſit.

Quæſtio quinta, ſecundæ partis.

QVinto principaliter quæritur. Qualiter ſit perueniẽdum ad torturam?
1 † Rñdeo, ꝙ multa debet iudex hr̃e ante oculos anteq̃ ad ipſam ꝑueniat. Nam primo ſciẽdũ eſt, ꝙ à tormẽtis nõ eſt incipiẽdũ, neq; adeo torturæ eſt fides adhibẽda, vt ab ipſa incipi debeat, ſed ita demũ ad ipſam ꝑueniẽ ſi ꝯtra torquẽdum ꝓcedant indicia, &

argum

argumenta eius negocij de quo quæritur,
iſta eſt ſnĩa text. in l. 1. in princ. ff. de qõ. & l.
milites. §. oportet. C. eo. & l. ſicut in fi. C. de
fal. Qualia aũt debeant eſſe iſta indicia fuit
2 dictum ſuperius. † Et ad id quod dcm̃ eſt ꝙ à
qõnibus non eſt ſumendum initiũ eſt tex. in
c. cum in ꝯtemplatione, de reg. iur. in antiq.
vbi ẽt dicit gl. ꝙ ſi ſecus fuit põt appellari, vt
hr̃ ẽt 3. q. 6. non ſolent. Hoc tñ fallit in caſu
l. prius. ff. ad Syll. vbi ſm̃ intellectum gl. quã
ſequuntur Dyn. & Bart. ibi ſeruus in caſu il-
lius l. torquetur abſq; indicijs præcedentib.
gl. tñ in l. 1. §. item illud, eod. tit. vr̃ velle ꝙ
non poſſit ſeruus torqueri abſq; indicijs. &
ita ẽt tenet in l. quicunque. C. de ſer. fugit. in
gl. no. duo mirabilia. Idem tenet gl. in l. cum
ꝓbatio. ff. de probatio. Idem in l. ſerui. ff. de
3 teſti. ſm̃ vnam opin. † Ego credo nequaquã
deueniendum ad torturam non ꝑcedentib.
indicijs, vel quantum ad ſeruos qualiquali
præſumptione veritatis. Non ob. huic ꝯclu-
ſioni. d. l. prius, quia illud prius intellr̃ anteq̃
ꝯtra aliquem formetur proceſſus fit exami-
natio ſeruoꝝ dñi. Et non ſit examinatio in-
diſtincte oĩum ſeruoꝝ, ſed eoꝝ tm̃ qui veri-
ſimile poterant ſcire veritatem, & dñm iuua
re potuerunt. & ideo illa veriſimilitudo ſciẽ
eſt qualequale indicium ꝯtra torquendum,
non tñ dico, ꝙ requiratur plenũ indiciũ, de
quo ẽt fuit dcm̃ ſupra in prox. qõ. & ita intel
ligo gl. in l. interrog. C. de qõ. q̃ dicit ꝙ ſer-
uus in his quę pendent ex ſuo facto torque
tur. forte etiam indicijs non præcedentib.
4 † Nam ex quo tractatur de facto ſerui p̃ſu-
mitur ſcire veritatem negocij. & ideo vt per
torturam veritas liqueat torquetur. ar. l. hoc
qđ placuit. C. de qõ. & ita ẽt intelligo. d. l.
cum ꝓbõ. & d. l. ſerui cũ. Non obſt. gl. q̃ dñt
reqri indiciũ, & ſic vr̃ loq de pleno indicio,
qa rñdeo, & ꝯfiteor ꝙ ſi extat indicium ple-
num põt ſerui torqueri, ſed ſi non ſit plenũ,
ſed qualequale, ẽt torquentur. Credo tñ, ꝙ
in d. l. prius ſit iſtud ſpeciale, ꝙ anteq̃ forme
tur proceſſus, perueniatur ad tormenta, qđ
rl̃r fieri non põt; ut inferius dicetur. Dicta
tñ regula fallit in caſu ſingulari. ſ. ſi accuſa-
tus, uel inquiſitus nollet rñdere accuſationi,
vel inquiſitioni, & pñs foret. Nam torquet
non ad eruendam confeſſionem, quia non
præcedunt indicia, ſed ad eruendam rñſionẽ
affirmatiuam, uel negatiuam prout ſibi pla-
cuerit, ſm̃ Bal. eleganter. in l. ſi accuſationẽ,
in ult. col. C. qui acc. non poſſ. Item fallit ſm̃
Az. in ſumma. C. de qõ. in uer. & ſunt iſta re
5 gularia. † Nam ſm̃ eum, ſeruus torquetur
in dñm nullis præcedentibus indicijs in cri-
mine læſæ maieſt quod ad ſalutem principis
pertinet, vel forte populi R. & in crimine
fraudati cenſus, & adulterij, & homicidij, &
in caſu qñ maritus dr̃ occidiſſe ſuam vxorẽ,
vel econtra, alias aũt ſeruus non torquetur
in dñm in cauſa criminali niſi præcedant in
indicia, ut l. 1. C. de qõ. & l. 1. pr. mo rñſo. ff.
eod. tit. & l. fin. C. de ſicar. ſm̃ eum. Mihi vr̃,
ꝙ ẽt in dictis caſibus debeant præcedere in-
dicia ad minus præſumptiua ꝙ ſerui ſcire de
beant ueritatem non dicto indicia plena. &
iſta opinio mihi vr̃ æquior nam non repe-
rio tex. contrarium dicentem, & iſtud minus
exorbitet à iure cõi quo cauetur indicia dr̃e
præcedere torturã. vt in d. l. mil. & proptum
eſt leges legib. concordare, vt in l. 1. C. de in-
off. do. & dixi de hoc plenius ſupra proxime.
6 † Addo alios caſus in quibus vr̃ poſſe de-
ueniri ad torturam ſine indicijs, videlicet in
ꝓdimentis, & tractatib. qui fiunt ſecreto, &
hoc pp ꝓbõnis difficultatẽ, ut vr̃ uelle Bal.
in l. quicuq; . C. de ſer. fug. ad qđ facit, quia
ſunt alij caſus in quibus ꝑuenitur ad tortu-
rã ſine indicijs quos ponit gl. 12. q. 2. c. qõnẽ
& tñ in illis caſibus non eſt tm̃ facinus, qtm̃
eſt crimen læſæ maieſt. Sed in ꝯtrarium eſt
tex. in l. ſi qs alicui. C. ad l. Iul. maieſt. & ibi
hoc tenet gl. Cy. Bal. & Saly. ꝙ in crim. læſæ
maieſt. nõ ꝑuenitur ad torturam ſine indi-
cijs, niſi uelimus dicere, ꝙ ille text. in d. l. ſi
qs alicui, loquaĩ qñ indicia poterant hr̃i, ſe-
cus ſi hr̃i non poterãt, ſed certe ſm̃ hoc mul
tum reſtringeretur ille tex. in quo Doct. ma
xime Ang. dñt ꝙ nullo modo qs torqueaĩ
ẽt in iſto crimine ſine indicijs, licet in iſto
crimine ſint multa alia ſpãlia, & ab hac opi.
q̃ eſt cõis non vr̃ recedendũ, de quo vide per
Arc. in trac. malef. in gl. in uerbo, che hai tra
dita la tua pr̃ia in princ. & ibi ẽt ꝑ d. Aug. in
add. Itẽ uide, & adde alios tres caſus in qbus
ad torturã ꝑueniĩ ſine indicijs quos enume
rat gl. i d c. q. 12. q. 2. quã gl. refert, & ſeqtur
idẽ d. Ang. in d. add. & ẽt in gl. ver. fama pub.
in add. ſup uerſ. nũc uideam' de tort. col. 35.
7 † Adde alium notabilẽ caſum, in quo põt
ad torturã ꝑueniri ſine indicijs, videlicet, qñ
accuſatus, vel inqſitus, qa non comparuit,
fuit poſitus in bãno pp contumaciam, nã ſi.
postea

poſtea compareret, quia vult purgare ɔtumaciam, & tendere, q̃a forte hoc ei a ſtatuto ꝑmittitur, poterit tunc poni ad torturã abſq; alijs indicijs ꝑ eius præcedentem ɔtumaciam ſm̃ Nic. de Mat. & Bald. in l. 1. §. ſequitur videre iuxta fi. C. de hær. inſt. quod eſt menti tenendũ. Sed an q̃n torquentur teſtes debẽt ꝑcedere indicia fuit dcm̃ ſupra in 4. q. princ.
8 in uerſ. quod aũt dcm̃ eſt. † Secundo iudex debet aduertere, q̃a non ꝑ omni caſu, neq; de oĩ perſona q̃ſ ſumenda eſt l. edictũ. ff. de q̃ſ. & eſt plene dcm̃ ſupra in 3. & 4. q. princ. Tertio, debet aduertere ad qualitatem indiciorũ, quia nõ q̃libet iudicia, ſed uerisimilia, aut uero ꝓxima requirunt. l. 1. 2. rñſo. ff. de q̃ſ. & l. mil. §. op. C. eod. Quarto, iudex debet aduertere, vt non ponat aliquem ad torturã, niſi prius ɔſtet de delicto, ut l. 1. §. illud, ff ad Syll. ad idem uide tex. in l. ſi q̃n. C. vnde ui. & fuit ſupra dcm̃ in 4. q. prin. in uer. item nota qđ nunq. vñ Aret. ex. hoc in ſuo tract. maleſ. in gl. in uerbo fama pub. in uerſ. 12.
9 tu uide. † dicit q̃ iudex debet eſſe in hoc bñ cautus, q̃ ſi furtum d̃ſcm̃, vel aliud delictũ cõmiſſum, faciat in baſtardello ꝑ diligẽtem inueſtigationẽ, vel inq̃ſitionẽ q̃relam, & teſtes, & uiſionẽ officialis apparere, q̃ furtum, vel delictũ eſt cõmiſſum, & ſic deſcribi ꝑ notarium, & deſcribi vulnera, & ſic de homicidio, q̃ mittat officialem ad uidendũ vulneratũ, uel mortuum, & hoc redigatur in actis prius, alias aũt niſi facta iſta diligentia aliquem torqueret, poſſet teneri in ſyndicatu. Ad qđ facit ſm̃ eum, q̃ in ſimili nota. in l. hæc aũt. §. 1. ff. ex qui. cau. in poſ. ea. l. multũ ff. de ɔd. & dcm. ad hoc qđ dicit Bal. in l. 3. §. eiuſdẽ. ff. de teſtib in add. dicit. n. ꝑ tex. in d. l.
10 1. § item illud † q̃ prius debet ɔſtare liquido de facto anteq̃ quis torqueat, vñ tortura fit ad liq̃dationẽ ꝑſonæ non ad liq̃dationẽ facti. Itẽ dicit, q̃ diſpõ. d. §. itẽ illud, fallit in crimine falſi ꝑ l. vbi. C. de fal. & in crimine furti. ꝑ l. cũ ſeruus. ff. de ɔd. ob cãm. & in crimine adulterij ꝑ l. ꝓſpexit. ff. q & à qui. ita refert do. Aug. de Ari. in add. ad tract. Are. maleſ. in gl. in uerbo fama pub. in verſ ſupra alleg. vbi ẽt dicit, q̃ ipſe dubitat de illis trib. fallentijs, quia illæ ll. non vñr hoc probare. Et ibi etiam dicit, q̃ ſi non poteſt ɔſtare de facto. puta quia aliquis confitetur occidiſſe aliquem viatorem, & eum proiecisſe in flumẽ. & an ſufficiat de hoc ɔſtare ꝑ famam, vide ibi in remiſſionib. ad quas ſe remittit. Dicit ẽt ibidem, q̃ iudex non ſolum nõ debet procedere ad torturam, ſed nec ad inq̃ſitionem ſpẽalem, niſi prius ɔſtet de delicto. & dicit hoc velle Bart. in l. ſi. in princ. ff. de q̃ſt.
11 †Quinto, iudex debet aduertere q̃ anteq̃ã veniat ad torturam, debet. n. procedere hoc modo, quia habita informatione de delicto & ſi ɔſtito ſibi de facto, vt ſupra ꝓxime dcm̃ eſt, debet in baſtardello facere inq̃ſitionem contra illum q̃ tale delictum dr̃ cõmiſiſſe, q̃ erit inq̃ſitio ſpecialis quo ad delictũ, & gñalis quo ad ꝑſonas, & ſup illa debet examinare teſtes ẽt nullo aduerſario ad hoc citato. Et ſi habuerit indicia, ꝓcedat ad inq̃ſitionẽ ſpecialem ɔtra ꝑſonam ɔtra quam laborant indicia, & illam ponit in lib. actorũ prout hr̃
12 in cap. qualr̃, & q̃n, de acc. † Et hoc facto, ſi aduerſarius non eſt in manibus ſuis, faciet ipſum citari, cum tenore inquiſitionis, qđ veniat ad rñdendum dictæ inquiſitioni, & ſi eſt accuſatio eodem modo faciet, & ſi cõparuerit, & negauerit, iterũ examinet illos eoſdẽ teſtes, vel alios, & eorũ dicta ponat in lib. actorũ. & hoc faciat parte citata ad vidẽdum iurare teſtes. & ſi ex dictis teſtibus, vel aliunde, habet indicia ad torturã ſufficientia, tunc faciat iterũ inq̃ſitum, vel accuſatũ citari ſub hac forma, videlicet quod cum ɔtra eum ꝓceſſum ſit per viam inq̃ſitionis, vel accuſationis, eo quia dr̃ cõmiſiſſe tali tp̃e, & tali loco tale delictum, prout ɔſtat apud acta &c. & q̃a ɔtra eum laborant indicia ſuper tali delicto, q̃ intra tot dies comparcat ad ɔſitendũ tale delictum, non obſtante ſua negatione, aut ad purgandum indicia q̃ contra eum laborant, & ad ſubijciendũ ſe torturæ. Sed formam hm̃oi citationis ponit ɔſtõ prouinciæ Marchiæ in lib. maleficiorũ, in rub. de maleſ. ɔtra quem apparent indicia, quæ eſt rub. 87. Quam formam ſeruabunt ius dicentes in Marchia. Et his factis, ſi reus comparuerit cum retineas, & torqueas immediate ſm̃ in
13 dictorũ qualitatem. † Si aũt in termino non comparuerit, ponas eũ in bãno, & ſic habebitur ꝓ ɔfeſſo dcm̃ maleficiũ. ita dicit ſinglr̃ Bart. in l. pen. ff. de q̃ſ. Et iſtam practicam ponit Are. in ſuo tract. maleſ. in gl. in uerbo cõparuerunt dicti inq̃ſiti, & negauerunt totũ, poſt principium, qđ dicit eſſe mẽti tenendũ, q̃a poterit facere honorẽ. Sed licet iſta ſit pulchra theorica, tñ nõ eſt ꝑfecta iudicio meo. nam

nã ſi reus ad hãc citationẽ factã cõparet, & petat copiã taliũ indicioꝝ iudex debebit publicare teſtes, & ꝓceſſum, & dare copiã indicioꝝ, cũ termino ad opponendũ, & purgandũ indicia, in quo termino poterint reprobari teſtes tã circa pſonas q̃ circa dicta vt d. l. cuſtodias. vbi gl. Bart. Ang. & Imol. ff. de pub. iud. & p Bar. in l. vnius. §. reus. & §. cognitoꝝ. ff. de qſt. in l. ſi poſtulauerit. §. qſt. ff. de adulter. & l. fi. in fin. ff. de qſt. & melius p eũdẽ in ſuo ↄſilio incipiẽte, pũctus qõnis. ꝑ quo reqre in lra ad char. 180. vbi dicit ꝙ iudex anteq̃ ponat aliquẽ ad torturã debet dare copiã indicioꝝ cũ termino ad illa purgãdũ, & dictis teſtibus, & indicijs reprobatis, & purgatis indicijs nõ ꝓcedit ad torturã. Et plus ibi dicit, ꝙ ſup hoc debet ꝓnũciari eſſe vel nõ eſſe deueniendũ ad torturã. de hoc vide ẽt per Traner. de Corn. in ſua compendioſa in 6. parte princ. q. 17. pro qua requiꝛe in lra h ad char. 213. Et ab iſta pronunciatione eſto ꝙ ſit interlocutoria appellari poterit, ẽt de iure ciuili, cum ↄtineat grauamẽ irreparabile. vt p Bar. & doc. in l. 2. de appe. reci. & p Bald. in l. 2. C. de epi. audi. de quo eſt caſus in d. l. 2. ff. de app. reci. Et hoc hẽt locũ ſi ꝓnunciabiť eſſe torquendũ. Sed qd ſi pronunciabiť non eſſe torquẽdũ, an p illũ q pe tebat dr̃e torqueri poterit appellari. Aret. in d. l. 2. ff. de app. reci. ponit hãc qõ. & dicit ꝙ non, cũ iſtud grauamen poſſit reparari in ſnĩa diffinitiua p illũ tex. & rõnem ſui. Facit ad prædicta gl. in c. cum in ↄtemplatione, de

14 reg. iur. in antiquis. q̃ vult † ꝙ ſi quis timet torqueri ſine indicijs. & ſic iniuſte, põt appellare. de quo ẽt hr̃. 3. q. 6. non ſolet. & dixi ſupra in 5. qõ. principali, circa princ. Et aduerte, ꝙ facta ſupradictis appellatione licet ſint interlocutoria erũt ligatæ manus iudicis. vt nõ poſſit ad torturã ꝓcedere ẽt ante quã ſibi inhibeať. q̃m licet alias p appellationẽ ad interlocutoria non videanť ligari manus iudicijs à quo ante inhibitionẽ. vt in c. ſup eo. el 1. in prin. de app. in 6. tñ illud intelligit cũ eſſet appellatũ ad interlocutoria ex qua inferť grauamẽ reparabile p appellationẽ à diffinitiua. Secus ſi inferť tale grauamẽ qđ reparari nõ poſſet, put eſt tortura. ita dicit Raph. in l. eius q. ff. de ap. reci. Idem vult Bal. in rub. C. cõmina. vel epi. vbi ẽt dixit ꝙ ↄfeſſio poſt appellationem ſecuta eſt nulla.

15 Sexto, † Iudex ↄſiderare debet, ꝙ non eſt deueniẽdũ ad torturã ſi aliũde veritas hr̃i põt. Sed qñ aliũde nõ põt hr̃i, tũc erit locus torturæ. l. diuus, in prin. & l. edictũ. ff. de qſt. & l. quoties. C. eo. tit. & idẽ dicit Aret. in tract. maleſic. in gl. in verbo fama publ. col. 22. ver. Secũdo quæro. Ex quo dicit ꝙ cautus iudex debet facere apparere in actis ꝙ iudex nõ poſſendo aliter veritatem hr̃e declarauit deueniendũ ad torturã, alias poſſet teneri in ſyndicatu. Vide ad pdicta Gand. in tract. maleſic. in rubr. de qõni. & torm. in princ. qui dixit, ꝙ iudex qui de aliquo qõnem hr̃e intendit ante omnia hr̃e debet iuris, & humanitatis rõnem, & debet hr̃e hanc conſiderationem, vt non facile, & repente ad qõnem procedat ſi aliqua alia via leuiore poteſt obiecti criminis veritas, inueniri quantumcunque adſint indicia vel veriſimilia argumẽta. allegat d. l. diuus. ff. de qõ. Et Ang. in l. ſi certus. ff. ad Sylla. dixit ꝙ ſi maleficium eſt liquidatum ꝑbõnes veras, male facit iudex ponere malefactorem ad torturã, & tenebitur ſyndicatu. & hoc ẽt dixit Io. And. in d. c. cũ in ↄtemplatione. de re. iur. in antiquis, & d. Catal. de viſo, in ſuo tract. ſynd. in q. 132. & in q. 209. 210. 211. qui ponit qđ de facili non eſt deueniendum ad torturã. & Cy. in l. 2. C. quoꝝ appel. nõ reci. dicit ꝙ iudices maleficioꝝ qui plene ↄuictũ torquent vt confiteatur delictum, & ſic apud acta reperiať cõfeſſus, & ↄuictus, ad hoc vt non poſſit appellare, male faciunt, q a nemo eſt torquendus niſi in ſubſidium ꝓbõnum. Sed Bald. in d. l.

16 1. & d. l. 2. dicit ego credo, † ꝙ iudices bene faciunt, qñ hñt plenariam certitudinem de maleficio ſi obuient ne appelleť p calũniã, & maxime in criminibus enormibus, in q bus licet interdũ leges trãſgredi. l. ſi q̃s filio exhæredato. §. ſed ſi. ff. de iniuſto te. & ꝙ no. Inn. in c. 1. de ↄſt. qđ eſt multũ notabile ſm eũ. Et idẽ Bald. in d. l. 2. dixit ꝙ iudices bene faciunt qrẽdo ↄfeſſionẽ extorquere à conuictis ne crimina patentia remaneãt, ĩpunita, nec debet dari occaſio appellãdi, tñ ſi ↄſtaret de tortura nõ eſſet ꝓhibitum appellare. Sed idẽ Bal. in l. q ſnĩam, in fi. C. de pœn. mutauit ſnĩam, & tenuit ↄtrarium dicendo, ꝙ ſi diluci de q̃s ſit ↄuictus non debet torqueri, & hoc puto de iure verius, & ſequendũ. Ex ſupradictis infero ꝙ in notorio crimine nõ eſt deueniendũ ad torturã, q a tortura nõ adhibetur niſi in defectum ꝓbõnum, vt ſuperius dcm̃ eſt.

eſt. ſed hic de crimine liquet ergo nō eſt ꝓ-
17 cedendum ad torturam.†Septimo aduertat
iudex,ꝙ ad torturā ꝓcedendū eſt cū mode-
ramine,& non effrenate,& inhumane,& de
bito iuris poſtpoſito.vt l.nihil .C.de qō. ad
q̄ facit quod hr in l.1. C. de emen. ꝓpin. &
in l.1.C.de emēda. ſeruo. itaq; tortura non
debet eſſe indicium rōnis.& melius eſt infra
ſubſtinere q̄ ſupexcedere.vñ ait apoſtolus .
qđ iuſtū,& æquū eſt parate , ſciētes ꝙ dñm
in cœlo habetis , & ita iuriſconſul. ꝙ nimia
aſperitas dñoꝝ eſt tēperanda,& corrigēda .
vt l.2.§.dñoꝝ .ff. de his qui ſunt ſui vel ali.
iur.& tales ita ſæueriter ꝓcedētes ſunt pri-
uādi iuriſdictione.dixit Bald.ibi, & Guil. &
Cyn.& Aret.in tract. malef. in gl. in verbo
fama publ.col.24.ver.7. q̄ro,dicit ꝙ tortura
eſt adhibenda cū moderamine,vt l.de mino
18 re.§.tormenta.ff.de qō.† Et hoc totum re-
ſidet in pectore iudicis diſcreti q ꝯſiderabit
torquēdi fortitudinē,ætatē,debilitatē,vale-
tudinem,pſonā,& criminis qualitatem , &
nec à grauioribus,nec à leuioribus tormen
tis initiū ſumet.facit ſm ipſum.l.3.§.fi.ff.de
re mil.& l.ſi qs in graui,in prin. ff.ad Sylla.
& l.1.§.impubes . eo. tit. & ſic debet facere
iudex vt innocētiæ vel ſupplicio reū ſaluum
ꝯſeruet.vt l.qōnis modus .ff.de qō. ita dixit
Ioan. And. in d. l. cū in ꝯtēplatione de reg.
iur.p d.l.qō.& adde Bal.in l.1.de ꝯfeſ. in 6.
col.q dicit,ꝙ quo moderamine hñda ſit qō
relinquit iudicis arbitrio, ſed tu dic ꝙ dictū
arbitrium debet eſſe diſcretum p ea q̄ hñr
in l.1.ff.de legat.2.vide ēt ad prædicta Bald.
in l. 2. C. quoꝝ appel. qui dixit ꝙ quæ ſint
plena vel moderamine tormenta,& quæ nō
iudicis diſcreti arbitrio committi cum cōſi
lio diſcretoꝝ ſibi aſtantiū.ff.de adul.l. ſi po-
ſtulauerit.ff.de qō.Sed cum dictum ſit,ꝙ tor
tura debet adhiberi moderate, adeo ꝙ reus
ſit ſaluus ſupplicio vel innocentiæ. annectit
19 bene alia qō.q d †ſi tortus morit in tortura
vel pp torturam ,an iudex teneatur ad aliq̄
pœnam,& ad quam. Cy. ponit hanc quæſt.
in l.Gracchus in fi.C.de adult.& Bar.in l.q̄-
ſtionis.ff.de qō.& Bal.in d.l.Gracchus. & l.
1.C.de emen.ſeruo.ex quoꝝ dictis ſic ꝯclu-
do,ꝙ aut iudex in torquēdo nō exceſſit mo
dū debitū,& ꝯſuetū.vt q a torſit in caſu lici-
to,& ꝓut eſt de ꝯſuetudine,puta cum fune,
quæ eſt inſtrm̄ à iure approbatum,vt l.nul-
lus.C.ad l.Iul.maieſt. nec vltra debitum te-
nuit torquēdū in tortura , & iſto caſu nullo
modo tenet q a licite fecit , & licite factū nō
meret pœnā, vt d.l.Gracchus.& d.l. qōnis .
& l.de minore.§.tormēta .ff.de qō. Ad hoc
optime facit tex.in d.l.1.C.de emen. ſeruo.
vbi vult tex.ꝙ vbi non excedit modus.& tñ
mors ſequat nō tenet de homicidio q a ope
rā debet rei licitæ.Si aūt modū exceſſit.tūc
ſi doloſe hoc fecit,tenet l.Cor. de ſica. tanq̄
homicida.& ſic capitaliter venit puniendus,
vt d.l.1.C.de emen.ſeruo.& l.1.C.de emen.
ꝓpin.ꝯiuncta gl.in l.1.C.de parri.facit d. l.
qſt.à ſenſu ꝯtrario.Si vero nō doloſe ſed cul
pabiliter modū exceſſit. tūc tenet ſm quali-
tatem culpæ,nō tñ tanq̄ doloſus,vt l.ſi adul
teriū cū inceſtu,de adul.& qđ no.Cyn. in l.
ſi quis in hoc genus.C.de epiſ.& cle.& Bar.
& Bald.in l.1.ff.de ll.& p Bald. in l. 1. ſi qs
te.li.eſſe iuſ.fue.& l. reſpiciendum .§. delin-
20 quunt.ff.de pœ.†Si vero mors torti caſu cō
tingat,& tunc nullo modo tenet,quia dabat
operā rei licite,ſm Iacob.de Aren. Cyn. &
Bald.& Bart.vbi ſupra . facit de reſt. ſpol. c.
olim.el 3.qđ not.in l.1.C.vnde vi.Et in hoc
eſt reſpiciendum an aliquid poſſit iudici im
putari vel non,vt dicit Bart.in d.l.q̄ſt. per l.
aut dāna.§.1.ff.de pœ. Et ſm prædicta intel
ligo Bald.in d.l.milites.§.qō.dum dixit hūc
torquentem puniri tanq̄ homicidā , vide ēt
de hac q.per Are.in tract.malef.in gl. in ver
bo fama publ.col.24.in ver. octauo quero .
vbi dicit ꝙ licet Bart.in l.lege Corn.ff.de ſi-
ca.dicat ꝙ ſi rectores torquent reum vel te-
ſtem,ita ꝙ ex hoc moriat, teneatur l. Corn.
de ſica.per illum tex.tñ Bald.& Ang. Cy. &
Saly.in d.l.Gracchus .C.de adult. intelligūt
verum,ſi non fuit legitime tortus. Si autem
fuit tortus præcedentibus indicijs de q bus
in actis appareat , tunc cum iudex fecerit ex
pmiſſione legis, quia ad torturā licite pue-
nit,licet ille moriatur,non tenet vt l. ſed nō
vltro.in prin.ff.de neg.geſt. Et hoc ēt intelli
gunt veꝝ,dummodo iudex non fuerit egreſ
21 ſus terminos torturę.†Et ꝙ in dubio nō p̄-
ſumit ꝙ fuerit egreſſus,imò ꝙ ſuum eſſm̄ tē
perare geſſerit l.Herēnius §.Caia.ff.de euic.
vnde allegāti qđ iniuſte torſit incūbit onus
ꝓbandi ſm Aug.& ita dicit intellexiſſe Bar.
prędicta in d.l.lege Corn. do. Aug. de Ari.
in addi.in d. verſ. 8. quæro. refert de verbo
ad verbum conſilium do. Gilioli ſuper hoc
qō.ergo inſeram prout ſequitur . Pone qđ

iudex exceſſit modum in torquendo reum
exceſſiue,vel in caſu non permiſſo,vt qa for
te non erant indicia legitima,vel fuerũt pur
gata per alias ꝓbõnes, vel qa non erant de
caſibus de qbus poſſet torqueri de iure, an
teneatur ſi ille tortus mortuus eſt directe l.
22 Corn de ſica.& ſic debeat decapitari.† nam
vr̃,ꝙ ſic,cum iudex non poſſit prætendere ſe
ignorare iura quoꝝ aſſeruit ſe fore peritũ,
cum electioni de ſe factæ vt de perito ꝯſenſe
rit.l.2.ff. qđ quiſque iu. nam licet ignorare
iura ſit lata culpa, qa põt ꝯſulere peritiorẽ,
vt ff.de infam.l.liberoꝝ,in fin.& ita dicit ibi
gl.ĩ l.ex maleficijs §.ſi iudex.ff.de act. & ob.
& ꝓbaẽ p text.inſt.ad l.Aquil.§.præterea.in
verſ.imperitiam & ff.de reg.iur.l.imperitiã.
tñ hoc verum in perſonis q̃ nõ ſunt aſtrictæ
ſcire iura, vbi in pœnalibus lata culpa non
æquiparaẽ dolo,& ita intellr̃.d.l.imperitiã.
23 cum ſimi.Sed † in iudice, q aſſerit ſe iuris pe
ritum, ignorare ius,eſt adeo lata culpa,quod
dolus in eo p̃ſumiẽ,cum iuris ignorantia nõ
p̃ſumaẽ. ſed verius ſcientia iuris. & iſto caſu
lata culpa æquiparaẽ dolo. l.2. cum gl.ff.qđ
quiſq; iu.Et p hoc vr̃ ꝙ iudex debeat decapi
tari tanq̃ doloſe occiderit illum in tormen-
tis,& ita vr̃ tenere Sal.Sed certe eſt error,qa
ſm dcm̃ d.Gilioli.dicit ibi d.Auguſt.iſto ca-
ſu lata culpa ęquiparatur dolo.ſed non dolo
vero ſed p̃ſumpto. Item æquiparaẽ dolo taci
to,& non expreſſo.& ita debet intelligi tex.
& gl.in d.l.ex maleficijs.& gl.in l.fi.C.de pę
na iu.q ma.iud.Et idẽ in medico q p impe-
ritiam aliquem debilitauit vel occidit. vt di-
cit gl.in d.l.2.§ qđ quiſq; iu.& text.in d.§.
p̃terea,inſt.ad l.Aquil.Et ideo errauit Sal.dũ
24 voluit talem puniri directe l.Aquil.†Sed nõ
eſt verum, qa in pœnis corporalibus infligẽ
dis lata culpa nõ ęquiparaẽ dolo.ſed eũ dico
teneri.vt l.Corn.vt extra ordinem iudicis ar
bitrio puniatur,& ita dixit.Bar.in l.vlt.ff.de
adul.in q.de bannito occiſo.ꝓbareẽ in l. lex
Iul § fin.ff.ad l.Iul.repe.lex.n.Corn. directa
requirit verum dolum.vtilis aũt requirit fa-
ctum ſeu p̃ſumptum,qđ inſurgit ex lata cul-
pa commiſſa p illũ q eſt aſtrictus ſcire iura,
vt in iudice,& medico. Et licet qñ iudex læ-
dit partem ciuilr̃ p imprudentiã,non teneaẽ
ad meram pœnã fiſco applicandã, ſed tm̃ ad
ſatisfactione damnoꝝ,& expenſarum ſeu in
tereſſe partis læſæ,vt dicit Bart.in l.fin.in fi.
ff.de vari.& extraor. cog. & in diſputatione
ſua, q̃ incipit,à ſnĩa iudicis q p impitiam iu
25 dicauit, &c. † & tñ qñ iudex p imprudentiã
lædit in corpus aliquem.ſ.torquendo vel alr̃
debilitando vel occidi faciendo in publico,
iſte iudex teneẽ extra ordinẽ.vt l.lege Corn.
vt ſupra dixi.Et ita ꝯſuluit dictus domi. Gi-
liolus in ciuitate Mantuæ,q dixit ꝙ niſi do-
lus expreſſus ꝓbeẽ in iudice.ſ.vel q odio vel
gratia alterius. puta inimici, vel corruptus
fuerit pecunia,non teneaẽ directa l. Corn.ſ.
pœna corporali, qn potius dici debet ipſum
iudicem fuiſſe in culpa lata, q̃ in dolo vero,
& expreſſo,qa ſaltem p̃textu officij ſibi com
miſſi id fecit. & p ꝯñs non p̃textu homicidij
committendi.nam ad excludendum verũ do
lum,& expreſſum, & pœnã q̃ ꝓ tali dolo im
ponenda venit,ſufficit ꝙ aliquo colore iuſto
vel p̃textu id factum ſit, licet facere iure non
debuit.vt l. Gracchus. C.de adult.vbi eſt ca-
ſus. Item ſufficit eum fuiſſe motũ aliquibus
rõnibus ſiue iniuſtis,qa p hæc calliditas ex-
cludiẽ,licet vera culpa ꝯcludat,q̃ ex quaſi ma
leficio ꝓuenit.vt dicit gl.in d.l.ex maleficijs.
§.ſi iudex,& in d.l.fin.ff.de var. & extraord.
cog.& ꝓ hoc tex.in l.igr̃.§.põt.ff.de lib.cau.
& gl.in l.1.ff.de abige.& in l. plagiarij.C.de
plagiarijs.& in l.1.C.vbi ca.ſta.& ibi Bal. &
p Bar.in d.l.fi.ff.de adul.Et in corporalibus
lata culpa non ęquiparaẽ dolo.ſ.vero,& ex-
preſſo.vt l.in l. Corn.ff.de ſica. & ibi p Bar.
Et hanc opinio.dicit ipſe dom.Giliolus tene
re Iac.de Are.in d.l.Gracchus in addi.&Gui
26 do de Suz. † Tñ dicebat iudicem hmõi dr̃e
caute ꝓteſtari ſe erraſſe in iure,& ſuũ errorẽ
iuris allegare, & ꝓteſtari ꝙ ſi alias ſilr̃s reus
ſibi occurreret,eum talr̃ non torqueret arg.
l.ſi adulterium cũ inceſtu.§. idẽ pollioni. ff.
de adul.Et dicebat eum extraordinem p̃terq̃
in corpus puniẽdũ.& ipſe do.Giliolus de fa
cto ꝯſuluit in ciuitate Mantuæ ꝓ dño Bibia
de Fauentia ibi iudice,q tm̃ torqueri fecerat
vnum reũ,excedendo morẽ debitũ, ꝙ mor-
tuus fuerat, & in ſyndicatu ꝯtra eũ ꝓcedeba
tur.vide ẽt ad p̃dictã qõ.Gãd.in tract.maleſ.
in rub.de qõ.& torm.in illa qõ.q̃ ꝯfeſſio di-
caẽ facta metu tormentoꝝ,in ver.ſed qd ſi iu
dex in tormentis adeo modũ exceſſit, ꝙ tor
tus ibi deficit,vel membrum debilitauit,q la-
tiſſime diſputat hanc qõ.arguendo ꝓ, & cõ
27 tra.& refert Guido.de Suz.dixiſſe,† ꝙ vbi iu
dex modũ excedit torquẽdo,ſtatim ꝙ modũ
excedit teneẽ,qa fingiẽ non iudex,ſed eſt pri
uatus

uatus,ſicut tutor male adminiſtrando,fingi-
tur non tutor,&tenet tanq̃ q̃libet.l.tutor.ff.
de ſuſp.tut.cũ ſi.ipſe vero Gand.dicit q̃ ſi do
lo fecit tenet, ſi vero aliam culpam commi
ſerit non tenet.dic vt ibi.vide ẽt p do.Catal.
in tract.de ſynd.q. 114. vbi in hac mã appro
bata dicta Bar.in l.q̃onis.ff.de q̃o.& Cyn.in
d.l.Gracchus C.de adult.& idem do.Catal.
q.206.& 205.dicit,q̃ ſi aliqs in tortura repe
rit,& ibi moriat aſſeſſor tenet tanq̃ homici-
da.d.Amodeus quo ſuo tpe nullus fuit ma-
gis practicus in magratib.in ſuo tract. ſynd.
in gl.ſuper verbo.Itẽ in eo q̃ dictus ptãs offi
ciales capi detineri,carcerari,&torqueri,&c.
in 3.col.in 7.q.qd' aũt ſi ptãs,multum bene
loquit ſup d.q.dicendo q̃ aut officiales faciẽ
tes torquere ſunt in dolo, aut in culpa, aut
morit caſu,aut eſt dubiũ ſi dolo fecerunt, &
non p̃cedentibus indicijs modũ exceſſerũt,
ita q̃ moriat,tenet pœna capitis.l. Corn.de
ſic.videlicet ptãs,& iudices q̃ fecerũt torque
ri.l.1.in princ.& §.1.& l.lege Corn.in prin.
ff.de ſica.& l.aut damna. §. 1. de pœn. & eſt
text.in l.item apud Labeonem.§.q̃o.in fi.ff.
de iniur.qd' hẽt ẽt locum,qñ ſiue nouis indi
cijs fecerunt reponi ad torturam, illum qui
fuerit ſemel tortus ſufficiẽter,quo caſu ſi mo
riat tortus,tenent pœna capitis,vt dixit no.
Bald.in l.milites.C.de q̃o.& rõ,quia eoipſo
28 † q̃ iudex modum excedit fingit priuatus,&
non iudex ſicut tutor non recte adminiſtran
do fingit non tutor,& tenet tanq̃ q̃libet l.tu
tor.ff.de fur.l.fundum.§.ſi tutor. ff. p emp.
ar.l.gñalr.C.de epiſ.& cle. qa nimia ſæuitia
rectoris aſcribit culpæ.ff.ad l. Aquil.l.ſi quẽ
cunq;.§.ſi magr. & ſicut priuatis ita iudicib.
eſt phibitum aliquid illicitum facere.ff.de in
iur.l.nec magratibus.Si vero non ſunt in do
lo,ſed in aliqua culpa,puta, qa nõ p̃cedebãt
indicia ſufficientia vel modum exceſſerũt, &
immoderate p ignorantiã, vel p laſciuiam
cauſam mortis p̃buerunt, arbitrio ſyndicorum
puniri debebũt.Et ſi fuerunt in culpa leuiſſi
ma mitius q̃ in leui, & ſi in leui mitius q̃ in
lata.d.l.lege Cor.& l.1.§.ſi claua.& l.3.§.ſed
ſi S.C.ff.ad l.Cor.de ſic.Et licet Iac. de Are.
in tract. quem fecit de q̃o. dixerit hoc caſu
ptãtem,& eius officiales nõ teneri,p l.1. C.
de emenda.ſer.ſumpto ar. de ptãte dñica ad
ptãtẽ rectoris.ff.de ver.ſig.l.ptãtis.ſed Guid.
de Suz.& poſt eum And.de Piſis.& p Bar.q̃
ſi'em tractatũ fecerunt ↄcludunt q̃ teneant.

& idem vr̃ tenere Paul. de Eleaz. in repet. c.
grauius.de depoſito. Tertio caſu,qñ tortus
ſine dolo,vel culpa officialis morit,vt innuit
tex. in d.l.aut dãna.§.1.ff.de pœn. & tũc nõ
29 tenet,vt no.Bar.in l.q.ff.de q̃o. † qa q̃ facit
lege pmittẽte pœnam non meretur l.Grac-
chus.C.de adul.& ibi hoc firmat Cy.qd' in-
telligitur qñ præcedebãt legitima indicia,&
nõ exceſſerunt modũ,cum ille nõ fecerit aĩo
necãdi,ſed veritatis eruẽdę,& nemo delinqt
niſi habeat aĩum delinquẽdi,l.ſæpe. in fi.ff.
de verb.ſign.qa aĩus, & pp̃oſitũ diſtinguũt
maleficia.l.q̃ in iure.ff.de fur.& l.1.§.1.ff.de
30 ſica.& l.is q̃ cũ telo.C.eo.tit. † Quarto ca-
ſu,qñ eſt dubiũ an dolo culpa, vel caſu mo-
riatur. dicendũ,q̃ ſi ptãs,vel iudex doceat le
gitima indicia p̃cedere, & appareat cum qui
fuit tortus fuiſſe ætatis maturæ,& robuſtæ,
p̃ſumptio eſt pro ptãte, vel iudice.l.herẽnius
§.Caia.ff.de euic.p̃ſumit.n.princeps oẽ bo-
nũ de officialibus ſuis niſi manifeſte appa-
reat ↄtrariũ.l.1.§.fi.ff.de off.pręf.facit l.cum
creditor.ff.de furt.& l.iniuriarum.§.1.ff.de in-
iur. & l.iuſte.ff.de acq.poſ.& l.3.§.1.ff.de li.
ho.exhib. Et q̃ allegat, q̃ ptãs,vel iudex fuit
in dolo, vel culpa id p̃bare debet l.quoties.
§.q̃ dolo.ff.de p̃bõ.& l.1.& ibi no. C.de ſi-
car.& l.2.ff.de p̃b.& l.actor.C.eo.tit.& no.
Bart.in l.ſi q̃s ex argẽtarijs.§.fin.ff.de æden.
31 † In dubio.n.ſi non apparet quo aĩo fecerit
p̃ſumit feciſſe zelo iuſtitiæ,& iuſte.l.2.§.ſi pu
blicanus.ff.vi bon.rap.& l.minus.C.de acq.
poſſ & l.merito.p ſoc.facit l.2.C.q̃ accu.nõ
poſ.Poterit tñ ptãs,vel iudex ſi nõ fuit in do
lo,vel culpa,ad cautelã p̃bare p teſtes ẽt do
meſticos q̃ p̃cedẽtibus legitimis indicijs mo
derate eũ torquebat,& q̃ caſu ſine dolo, vel
culpa iudicis defecit in tortura,qd' plerunq;
euenire ſolet.vt dicit tex.in l.aut dãna.§.j.ff.
de pœ. Bal.tñ vt refert idẽ Amodæus,vbi ſu
pra.i hac q̃ bñ ſic dicit,aut iudex nõ exceſſit
modũ qa tormẽtauit i caſu licito,put eſt de
ↄſuetudine.&nõ cũ aliqua aſpitate.&tũc nõ
tenet iudex,ſed licite facit,arg.ff.de iniu.l.itẽ
32 apud labeo.§.q̃onis †Aut exceſſit modũ,&
tũc aut dolo,&tenet l.Cor.de ſica.facit l.vni
ca.C.de emẽd.ſer.Aut culpa,& tũc tenet ſm
qualitatẽ culpæ.Aut caſu, & tũc in nihilo te
net,qa dabat operã rei licitæ ſm Iac.de Are.
& Cy.iſta ſunt verba Bal.in l.verba. in fi.C.
de adul & ſubdit ipſe do.Amodæus,& bñ,q̃
eſt caute agẽdũ q̃tũ fieri pt ne caſus mortis

in tortura accidat, pp euitandas calumnias populatiū, & vulgariū, quos de facto dicit vidiſſe, & audiuiſſe pp hmói caſus cōtra officiales, & innocētes armata manu inſurgere. vt euenit Peruſij ɔtra do: Sāctē de Corneto ptātem, q vix euaſit à furore populi. Et dicit ſe habuiſſe duos in manibus, vnū dū eſſet ſenator vrbis, & aliū dū eſſe ptās Tuderti, q immediate ꝙ fuerūt poſiti in tortura, & eleuati à terra paꝝ defecerunt, & iudicio medicoꝝ oppreſſi à cataro vix poſt plures dies euaſerūt. ideo ipſe ɔſuluit, & paterne, ꝙ moderate ad torturam ꝓcedat. nec ita de facili
33 currāt, vt multi facere ɔſueuere. † Et dicit ēt ꝙ qñcunq; doloſe, & ſine cauſa, & ſine indicijs faciunt aliquē torqueri, ēt ſi tortus non moriat, tenet pœna capitis, vt vult. Bald. in l. decuriones. C. de qō & in l. 2. C. de requir. re. & eſt tex. in l. lege Iul. § hodie. ff. ad l. Iul. repe. qđ hēt locū ēt ſi habeat arbitrium, vt no. in c. veniēs. & in c. Quintauallis. de iureiur. Et eadē pœna tenet ſi faciūt torqueri illū q de iure torqueri nō poterat. puta vnū de prioribus durante offō, niſi in crim. læſæ maieſt. p tex. no. in d. l. decuriones. Si aūt ſine dolo faciūt torqueri nō torquēdū, vel excedūt modū, ipſi officiales tenent actione iniuriarum arbitrio iudicis ſm Bal. in rub. C. de pœna iud. q ma. iu. & ff. de iniur. l. iniuriarū æſtimatio. nec debēt puniri ſimili pœna torturæ, qa ex hoc nihil adeſſet pſonę tortę ſm Bald. in rub. de hoc tū vide infra in 6. qō:
34 prin. † Et aduerte circa pdicta, ꝙ qñ fuit torturā iniuſte facta tenent ſolummodo ptātes & iudices mādātes torqueri iniuſte, nō aūt milites ſocij, & a'ij officiales q hoc fecerūt ex mādato. ita dicit Bal. in l. furti. §. q iuſſu. ff. de infam. p illū tex. facit qđ no. Dy. in c. qđ q s mādato. de reg. iur. i 6. & ponit Flor. in l. liber. homo. la 2. ff. ad l. Aq. qđ tū eſt dubiū, q a mandatū ſuperioris excuſat ſolū in leuibus ſm Bart. in l. non ſolū. §. ſi mādato. ff. de iniur. & ideo pñt officiales reſiſtere ptāti iniuſtitiam facienti ſm Bart. in l. oēs. C. de decu. lib. 10. Et aduertant bene rectores, qa ſi cogunt aliquē eius iudicē vel officialē iniuſtam ſniam ferre, tenent l. corde ſi ca. de his vide latius, & melius infra in 6. q.
35 prin. in verſ. ſed ponamus. † Item aduerte ꝓ his q̄ ſupradicta ſunt, ꝙ ſi p ſtatutū ꝓ homicidio imponit pœna pecuniaria ciuibus, ꝓut eſt in multis locis, & ſi fiat in palatio imponit pœna capitis, ptās vel iudex q iniuſte, & immoderate tormētauit, ſi tortus moriat nō puniet pœna capitis, ſed pecuniaria, ſm Bal. in rub. C. de pœna iu. q ma. iud. qa ſtatutū qđ imponit pœnā capitis ꝓ homicidio, & maleficio, debet intelligi de eo qđ pōt cōmitti indifferēter in palatio, & extra. ſed occaſione torturæ pōt ſolū cōmitti in palatio vbi eſt tortura. ideo nō debet augeri pœna rōne loci, ſicut dicit Bart. in ſimili. in teſte dicēte falſum in palatio i l. aut facta. ff. de pęn. & in ɔſ. 199. qđ incipit, Tudertinus qdā Et licet dictum ſtatutū imponat pœnā pecuniariā ciuibus ꝓ homicidio, hēt locū in ptāte, & officia, qa gaudēt priuilegio ciuiū. vt no. gl. in l. ciues, & incolæ. C. de incol. lib. 10. &
36 firmat Bal. in §. pficiſci in qō. 13. † Sed pone, ꝙ ex tortura q s nō moriat, ſed debilitat aliqđ membrū d. Amodeus in tract. synd. ſup gl. in verbo corā nobis, &c. Kiriacus de Ancona, &c. in 8. col. in ver. pœna debilitationis. dicit qđ imponit ea pœna q imponitur à ſtatuto ꝓ tali delicto. & hoc ꝓ pęna fiſco applicāda. ſed quo ad partē læſam, videlicet quo ad tortū tenet ei de iure cōi, rōne, & actione iniuriaꝝ, inquantum iudici æquum videbit, & ad intereſſe expenſarum factarum in medicis, & medicinis, & ad dāna operarū qbus caruit, & cariturus eſt, vt eſt text. inſt. de obl. q ex quaſi deli. na. in §. ob hominem vero. Sed ego puto hoc procedere eo caſu quo iudex iniuſte torſiſſet dolo vel culpa. ſecus aūt ſi licite, & moderate, & in caſu pmiſſo, ſm dicta ſupra in verſ. ſed cū dictū ſit. in q. de mortuo in tortura, quo caſu in nihilo dicet teneri ſm ea quæ ibi dicta fuere. Subnectamus hic aliā q. aliq s dr mortuus in tortura vel debilitatus, ſed ptās negat illū fuiſſe tortum, quæro quō hoc probabitur Bald. in
37 l. ſi q s hoc genus. dicit † ꝙ tortura probari pōt per indicia vel ɔiecturas, & hoc conſiſtit in arbitrio iudicis. Idem vr velle Bart. in l. de pupillo. §. ſi q s ipſi prætori. ff. de no. operum. dū vult ꝙ ꝓbato ꝙ iudex fuerit minatus de torquendo aliquē, ſi poſtea ille fuit viſus cū brachio ligato ad collum, & ſi ex hoc ꝓbabit tortura. & idē in ſimilibus ɔiecturis, facit qđ not. in l. ſi. C. de probatio. & l. ſi. de hæredib. inſtit. Tu aūt dicas ꝙ, aut qrimus de ꝓbando torturam ad finem vt condēnet iudex in ſyndicatu, & tunc requirit plena, & vera probatio de tortura, vt quia teſtes deponunt

ponunt de viſu, vel aliter plene probatur, ut
not. Bart. in l. 1. §. ſi quis tñ. ff. qd' ui, aut clã,
quia ex p̃ſumptionibus ẽt vehementibus nõ
põt quis damnari ſm Innoc. in cap. quia ue-
riſimile, de prob. & not. in l. abſentem. ff. de
pœn. & in l. fi. C. de ꝓb. Et hoc forte erit in
arbitrio ſyndicoꝝ, qui in ſubſidium poterũt
cogere, ẽt per torturam, familiares ptãtis, ad
teſtificandum aliquem fuiſſe tortum. l. diuus
de qõnib. & per not. per Innoc. in c. ex lr̃is,
de teſtib. & per gl. & Doct. & in c. cum P. Mã
conella. de accuſ. & Bart. in l. ex libero. ff. de
qõ. in §. 1. & vide dicta ſupra in 4. princ. poſt
prin. vbi qñ teſtes poſſint torqueri. & in ver.
ſed quæro an debeant, poſt medium, vbi fuit
38 dcm̃ † ꝙ teſtes domeſtici torqueri poterunt
pro delicto domi cõmiſſo, quia præſumunt
illud ſcire, hæc dicit do. Amodæus Iuſtinus
in tract. ſuo de ſyndicatu in gl. in uerbo itẽ
in eo ꝙ dictus ptãs, iudices, & officiales plu
res capi, detineri, carcerari, & torqueri fece-
runt &c. in 8. col. in verſ. ſed pone ꝙ ptãs, &
ſe. Sed ꝯtra hoc vr̃ quia iſti teſtes de familia
ptãtis licet volentes poſſint teſtificari ꝯtra
ptãtem tñ non pñt cogi, vt per Bal. in l. ẽt.
C. de teſt. & in §. proficiſci. q. 36. & per Saly.
in l. 2. C. de teſt. niſi dicamus ꝙ poterunt co-
gi in ſubſidium qñ aliter veritas hr̃i nõ põt
arg. l. ꝯſenſu. C. de rep. & 14. q. 2. c. q̃q̃. & qd'
not. in cap. inſinuante in gl. 1. de off. deleg. &
de priuil. c. licet, in 6. in gl. ſuper verbo fami-
liaribus, & in c. dilecto in gl. in verbo fami-
liaris, de off. Archid. & de verb. ſign. cap. vlt.
in 6. & in c. magnæ, de uoto in 6. aut quæri-
mus de probando torturam vt ex ea præſu-
matur ꝯfeſſionem uiolentam eſſe, & habeãt
locum dicta p Bal. in d. l. ſi quis in hoc ge-
nus. & p Bart. in d. l. de pup. §. ſi quis ipſi prę
tori. Quibus adde quod dixit Bal. in l. filius,
in fin. C. de fur. ꝙ vbi aliter non põt ꝓbari
tortura ſufficit ꝓbare quem detentũ, ut cõ-
feſſio dicatur facta metu tormẽtoꝝ. de quo
p Cyn. in d. l. 2. C. quod met. cau. vnde dicit
39 idem Bal. in l. 1. C. ne ex del. def. † ꝙ violen-
tia ꝓbatur per famã, & ſilr̃ tortura, qñ voci-
ferans torquetur in occulto allegat l. de mi-
nore. §. tormenta. ff. de qõ. & qd' not. Cy. in
l. 4. C. de ſer. fug. vbi dixit ꝙ id, quod dr̃ à ꝑ-
ſonis fide dignis eſt iuſta cauſa credulitatis.
Item probatur tortura ſi teſtis cognouit per
ſonam tortam, & qualitatem uocis in quo-
libet ſtatu. & dicit audiuiſſe eũ vociferantem
dum torquebatur ſm Bal. in l. ꝯuẽticula. C.
de epiſ. & cler. Item ſi dicatur, ꝙ teſtes indu-
cti p curiam, depoſuerunt metu tormẽtoꝝ,
ꝓbatur metus eoipſo qd' probat eos fuiſſe
ob hanc cauſam detentos, qa præſumit me
tus tormentoꝝ, ſm Bal. in d. l. falſus p Cyn.
in d. l. 2. C. qd' metus cau. Item alligare tor-
40 tura p̃ſumitur, niſi ꝯtrarium probet. † vñ ſi
ꝯfeſſus crimen, dicat ſe fuiſſe tortũ, licet non
ꝓbet, nõ põt ꝯdẽnari, niſi ratificauerit apud
acta, cum in officialib. præſumat illatio me-
tus ſm Bal. ſing. in ſuo conſ. incipiente, tres
ſunt caſus &c. & ſeqtur Pet. de Anc. in quo-
dam ſuo ꝯſilio in quo recitat ad verbũ dcm̃
ꝯſilium Bal. & ita refert Bertach. in ſuo rep.
in ver. tort. qd' eſt menti tenendũ. Vide hæc
ꝯſilia in tract. clauſulaꝝ in clauſula rei nõ ſic
geſte, in §. de metu tormentoꝝ, in 2. col. &
inf. in 7. q. prin. Subiungo aliam not. q. circa
prædicta, pone, agitur contra ptãtem, cõtra
quẽ dr̃ qd' compulit aliquem ꝯfiteri p tortu
ram, & duo teſtes inducti ꝯtra ptãtem, depo
nunt ꝙ p vim fuit ꝯfeſſus, & compulſus ꝯfi-
teri. Ex altera parte ꝓ parte ptãtis inducunt
decem, vel plures qui dñt, reus ſponte ꝯfeſ-
ſus eſt, quærit quibus teſtib. ſit magis credẽ-
41 dum. Innoc. in c. ſup hoc de renun. † dicit ꝙ
magis creditur iſtis duobus deponẽtib. de ui
qa deponunt de actu corporali, & uiſibili. ſ.
qd' uiderũt torqueri, ſed alij decẽ deponunt
de actu mentali, & inuiſibili. ſ. qd' ſponte cõ
feſſus eſt, qa actus mentalis ſoli Deo eſt no
tus. Et idẽ ſi notarius in inſtr̃o dicat ꝙ ſpõte
ꝯfeſſus eſt, qa tale inſtr̃m reprobat p duos
teſtes, ut not. Bal. in d. §. ꝓfic. in tract. de ſyn
dic. q. 13. & Bar. in l. de pup. §. ſi qs ipſi p̃tori
ff. de no. op. nun. Nũc cũ fecerimus parẽthe-
ſim longiorẽ non tñ impertinentem redea-
mus ad mãm princ. nr̃æ qõ. q̃ erat qualiter
erat ad torturam perueniendum ſuper quæ
fuit dcm̃ ꝙ ad multa debet iudex aduertere.
42 † Adde ꝙ ẽt debet aduertere ad aliud, v3, ꝙ
in tortura non ꝓcedat pariformiter in par-
uo ꝓut in magno delicto, ſed illã debet adhi
bere ſm delicti qualitatem, ut ꝓ magno deli
cto maior fiat, q̃ pro paruo, & pro paruo mi
nor, q̃ pro magno. ar. l. item apud. §. qõnis,
verſ. & ſi iuſſu. ff. de iniur. de hoc tñ non põt
vt ſupradictum fuit certa doctrina dari, ſed
cõmittitur arbitrio diſcreti iudicis. Sed po-
namus ꝙ qs eſt minus legitime tortus, puta
qa non ꝓcedentibus indicijs, vel alijs modis

ſupradictis,& in tortura ꝯfeſſus eſt, & in ea perſeuerauit, an veniat ꝯdemnandus ex illa ꝯfeſſione. Rn̄deo non.caſus eſt ſm vnā lect. quam ibi tenet Bart.in l.pe.ff.de qō. & ita vidi alias ꝯſultum ꝑ quendam inſignem,& famoſiſſimum Doct.q ad hoc ēt ꝑ caſu allegabat.15.q.6. c. 1. † Et dicebat ꝙ cautus debet eſſe aduocatus q vult infringere ꝯfeſſionem torti abſq; indicijs,ſaltē legitimis,ꝙ articulet,& ꝓbet ꝙ ille talis anteq̄ fuiſſet ꝯfeſſus, fuit tortus abſq; aliquibus indicijs ſaltem legitimis,& ad torturam ſufficientibus. Nam quouſq; detentus eſt tortus ſemꝑ idem metus tormentoꝝ durare pſumit. Et ideo pcedēte dicta iniuſta tortura iudex q facit ſcribi ꝙ ille fuit ſponte ꝯfeſſus falſum facit confici inſtrm̄,& notarius incidit in falſum ſi notitiā habuit tormētoꝝ. Vbi aūt tortura legitimis indicijs pcedentibus iuſte fuiſſet illata. tunc ſecure notarius ſcribit. & iudex ſcribi faciat ꝙ ſponte fuit ꝯfeſſus quantumcunq; tormenta pceſſerint.dumtn̄ inter torturā, & ꝯfeſſionē interuallum cōmodū interueniat,vt not. l.1.§.idē ſeuerus.ff.de q.ꝑ Doct.& ꝑ Cyn.in l.2.C.de cu.re. ita ad lrām oīa prædicta dicit Ang.in l.q in aliena.§.Celſus.ff.de acq.her.

44 Ex ſupradictis ſequit,† ꝙ pſumptio eſt,ꝙ ſi tortus pluries ratificauit dictam ꝯfeſſionē illicite à prin.extortam,ſemꝑ ipſam ratificare vr̄ metu tormētoꝝ, pteritoꝝ,& futuroꝝ, arg.l.ſi cui.§.hiſdem.ff.de accu.qđ eſt valde notandum. Hoc tn̄ intelligendum, niſi poſt dictam torturam,& ꝯfeſſionem illicite extortam reus fuiſſet relaxatus,& poſitus in priſtina libertate,& ꝑ aliqđ interuallum vocatus per iudicem ſponte compareuerit, & ſine tortura ꝯfeſſus fuerit iterum illud,qđ prius per torturam ꝯfeſſus fuerit. nam hoc caſu ex illa ꝯfeſſione eſſet damnandus tanq̄ ſpontanea, vt l.1.C.de confeſ.ad hoc facit qđ no.Inno. de accuſ.c.qualiter,& q̄n, Bal.tn̄ in d.l.1.C. de confeſ. dicit in 4. col. ꝙ confeſſioni factæ in tormentis non præcedentibus indicijs vel pcedentibus, ſed ita leuibus ꝙ non faciunt pſumptionem,non ſtat,niſi in ea pſeueret.al

45 leg.gl.in d.l.1.C.de ꝯfeſ. †Et dicit,ꝙ intellr̄ perſeuerare eo ipſo ꝙ non reuocat, qa metus tormentoꝝ non eſt iuſtus metus.nam iudicis auctoritas operat ꝙ factum per talem metum valeat, qa pertinet ad executionem iuſtitiæ,vt ff.qđ met.cau.l.3.cum non fiat cōtra bonos mores.ſed iure licite,vt ibi patet. Si aūt appellat non intellr̄ perſeuerare, ſed tacite reuocare,vt no.ff.de appel.l. creditor. §.iuſtus.Sed aſſeſſores,vt nō poſſit appellari faciunt talem ꝯfeſſum iterum de nouo ex interuallo tp̄is duci ad tribunal, & ibi publice confiteri,vt l.2.C.de cu.re. ſed ſi ꝓbari poſſet, ꝙ iſta noua cōfeſſio emanaſſet repetitis tormentis, iſta noua confeſſio eſſet eodē vulnere ſaucia,& vulnerata,& maior, qa ſemel tortus competēter non debet iterꝝ torqueri niſi ſuperueniāt noua indicia.ff.de qō.l.repetita dicit Bal.in d.l.1.de cōfeſſis.Sed parcat mihi reuerētia tanti Doct. nō eſt veꝝ,ꝙ

46 † cōfeſſioni extortæ ꝑ torturam ſine indicijs,ſi pſeueretur,ſtetur per ſupradicta.Præterea gl.quam ipſe allegat hoc non ꝓbat,vt patet cuilibet intuēti. Item eſt ꝯtra caſum.in d.l.pen.ff.de qō. Itē aliud qđ dicit, videlicet ꝙ intelligat perſeuerarē eoipſo qđ nō reuocat non eſt veꝝ ſimpliciter.Nam tunc dr̄ qs perſeuerare in ꝯfeſſione facta in tormentis q̄n poſt dictam confeſſionem reducit in loco publico iudicij.& ibi corā notario,& publicis pſonis ꝯfitēdo text.eſt in l.2.C.de cu. re.ſm Bar.in l.1.§.diuus ſeuerus.ff.de queſt. vnde non ꝑ non reuocationē, & ſic ꝑ nō factum,ſed ꝑ expreſſam ꝯfeſſionem factam in loco publico coram pdictis, & ſic ꝑ factum intelligit perſeuerare,& ita puto tenēdū, & hoc ēt reperio tenere d.Tindarum in tract. ſuo de prob.in verſ.nūc de criminalium cauſaꝝ cōfeſſionibus.circa mediū,vbi ad conte

47 xtum,& ad verbum ſic dicit. † Scias tn̄ circa hm̄oi torturam,ꝙ in tm̄ requirit indicia pcedentia, ꝙ ſine eis,ēt ſi millies confeſſus in tortura in ſua cōfeſſione perſeueraret, nihil operaret eius perſeueratio, nec poſſet ex ea ſequi ꝯdēnatio.tex.eſt ſing. ad hoc quē Bar. ibi ponderat.in l.pen.ff.de quæſtio. & eſt ad idem alter tex.ſm vnam lect quam ēt ibi ſequitur Bar.eo.tit.l.maritus.& tenet Ang. in l.1.C.de cōfeſſi. Adde aliud mirabilius,ꝙ ſi qs eſt cōfeſſus in tortura non pcedētibus legitimis indicijs, deinde anteq̄ reponatur in priſtina libertate ſupueniunt indicia ex hoc nō conualidat ꝯfeſſio facta in tormētis, nec pſeuerare ſufficit gl. eſt ad hoc ſing.& vnica quā Bar.ibi multū cōmēdat in d.l.maritus. & ſequtur Bal.in l.ſi.C.de accu.& Lud.de R.

48 in conſ.167.†Sed ponamus ecce,ꝙ ptās,vel iudex condemnauit confeſſum vigore dictæ confeſſionis inualidæ extortæ ꝑ torturam, in caſu

in caſu quo non poterat torqueri,quia non præcedentib.legitimis indicijs,ut ſupra dcm̃ eſt, vel quia alias tortura fuit iniuſte illata, vel rõne perſonæ quæ torqueri nõ poterat, vel rõne delicti pro quo torqueri non poterat,vt ſuperius oſtenſum eſt,an ipſa ſnia erit nulla ipſo iure,vel erit opus appellatione,vr̃ ꝙ ſit nulla ipſo iure.nã ſnia lata ꝑ ꝓbõnem a iure improbatã,eſt ipſo iure nulla, vt eſt in c.2.de purg.vulg. Tu dic,aut ſnia ꝯtinet expreſſum, & patens vitiũ ꝓbõnum à iure improbatoꝝ, vt qa dixit. & qa ꝯſtat nobis per ꝯfeſſionem Titij habitis indicijs ꝑ talẽ eius libertum tortum,vel ꝑ talem eius fratrẽ coactum teſtificari, vel ꝑ talem eius inimicum & ſi.ideo ipm̃ ꝯdemnamus,& tunc ſit ipſo iure nulla.& ita loquat̃ tex.in d.c.2.vel qa dixit iudex , & qa ꝯſtat nobis te culpabilẽ ꝑꝑ duellum,vel ꝑꝑ experientiam ferri cãdẽtis , ideo te ꝯdemnamus . iſta eſt doctrina Ioan. And.in nouella.in c.qm̃ ꝯtra falſam, de ꝓb. in fin.quã refert Bal.in l.libertoꝝ.C.de teſt. Aut non ꝯtinet expreſſum.& patens vitium. ſed latẽs,& tũc nõ eſt ipſo iure nulla, ſed eſt opus ꝓuocatiõe,vt l.2.C.qñ ꝓuo.nõ eſt ne.

49 Item ad aliud † debet aduertere iudex vt ante formatum ꝓceſſum, & ante li. conteſt. non ꝓcedat ad torturam.vt ẽt infra dicet. & & fuit dcm̃ ſupra dum tractauimus.de indicijs.in 2.q.in verſ.q̃ro an teſtis.Inſuꝑ q̃ro,iudex formauit ꝓceſſum ꝯtra aliquem,ille cõparuit,& negauit,iudex ſolẽniter parte citata examinauit teſtes,ꝑ quos legitima ꝓbant̃ indicia, & poſtea non aũr publicato ꝓceſſu, & teſtibus, poſuit reum ad torturam q̃rit̃ an iuſte,& legitime hoc factum fuerit.Et primo vr̃,ꝙ ſic,nõ ad petitionem partis,ſed ex offõ iudicis,qa non eſt vis,ſi ſit publicatꝰ ꝓceſſus vel non, qa quantum ad iudicem ſemper eſt publicatus,vt not. Inno.in c.cum clamor.de teſti. In ꝯtrarium eſt veritas,nam ex dictis teſtium ante publicationem non fit ꝓbõ nec indicium,vt eſt caſus ſm̃ vnam lect.in l.ſolã. C. de teſti. & ꝑ ꝯñs non ꝓcedit ad torturã .

50 & illud tenet Iac.ibi.† Et eſt rõ, qa cum tortura non debeat fieri,niſi in defectum ꝓbõnum,& p̃cedentibus indicijs,& adhuc nõ cõſtet de his , qa ꝓceſſus non publicatus non ꝓbat,vt d.l.ſolam, ergo non hẽt locum tortura. Et ꝑ hanc rõnem,& aucto. Iac.idem tenet Bal.in l.milites. C.de qõ. Sed eſt aduertendum,qa dicta rõ non vr̃ bona , ꝑ ea quæ not.Doc.& maxime Bald.in l.geſta.C.de re iud.vbi dixit Bald. ꝙ iudex põt ferre ſniam , ẽt nõ publicatis atteſtationibus.& valet ſnia, niſi ambæ partes,vel altera contradixerint , & ita tenuit Innoc.in d.c.cum clamor,de teſti.& But.in l.prolatam de ſent.licet gl.ibi teneat ſniam non valere non publicatis atteſta

51 tio.† Vnde vr̃ poſſe aſſignari rõ, quia iudex non debet auferre defenſionem partis , imò non põt ad ꝯdemnationem ꝓcedere, niſi dato termino ad faciendum defenſionem , cui ẽt renunciari non põt,vt hr̃.in l.cuſtodias.ff. de pub.iud.& in l.pactum inter hæredem. ff. de uac.Sed hæc defenſio ꝑ reum fieri nõ poſſet, niſi publicatis atteſtationibus teſtiũ qa alias ſcire nequiret qd teſtes teſtificati ſint, niſi publicent,cum ipſoꝝ examinatio fiat in ſecreto,vt l. ſi qñ.C.de teſti. Poſſet forte diſtingui,ꝙ aut pars petit publicari atteſtationes,&copiam indicioꝝ ſibi dari,&hoc debet fieri,qa debet dari copia indicioꝝ, qa ſuper eis debet diſputari , an procedant nec ne l. vnius.§.cogniturus.ff.de qõ.ſm̃ Bart.in l.fi. in fi.eo.tit.& huic diſputationi,non torturę, debet intereſſe aduocatus,vt no.gl.& Bart.in l.legis virtus.ff.de ll.& ꝑ hoc d.l.cuſtod.nam poſſet in dicta diſputatione apparere de inualiditate indicioꝝ,& teſtes poſſent reprobari.& ſic indicia remoueri,ꝑ ea q̃ no.Inno.in c.p̃ſentium,& in c.licet,de teſti.Item debebit ſuꝑ hoc pronunciari , vt diximus de his ſupra in hac q.in ver.5.iudex.Aut non eſt petita publicatio atteſtationum,& copia indiciorum,& tunc ꝓcedat ꝙ primo loco dcm̃ eſt , ꝑ no.ꝑ Inno.in d.c.cum clamor.&Bal.in d. l.geſta.& Iac.But.& Bal.in d.l.ꝓlatã.Et hac diſtĩõne eſſet vtẽdũ poſt factũ,ad ſaluandũ iudicẽ i ſyndicatu, ſed ante fcm̃ melius faceret iudex ſeq. ſniam Bal.in d.l.mil. & Iac.i d.l.ſolã,q̃a dr̃ et prius publicare ꝓceſſum, & atteſtatiões,q̃ deuenire ad torturã , qđ ẽt firmat Bar.in l.vnius.§.1 .ff.de q.,ꝓ quo ẽt facit qđ no.Bal.in l.in bonæfidei.C.de iureiur.4.col.

52 Quæro † cum ſupradictũ fuerit, ꝙ iudex in tortura debet aduertere ad multa, an debeat aduertere ad aliqđ tp̃s,& ſic an tortura adhiberi poſſit diebus feriatis in honorem Dei? Rñdeo,hæc q.vr̃ decidi ꝑ text.in l.nemo.C.de epiſ.aud.& in l.prouinciarii. C.de fer.Nam aut delicta ſunt atrociora,vt latrocinium,ſacrilegium,crim.læſæ maieſt. adulteriũ,ſtuprũ,inceſtus,raptus virginũ, vel ſan

ctimonialium, veneficium, homicidium, parricidium, & ſim. & in his pôt omnibus dieb. ẽt paſchalibus, procedi ad torturam, tex. eſt expreſſus in d. l. nemo, ver. ſed ab his. & in d. l. prouinciaꝝ. Si aũt non ſunt crimina atrocia, ſed minora, in qbus eſt imponenda pœna pecu niaria, tunc vr̃, ꝙ non poſſit fieri tortura diebus feriatis in honorem Dei, per d. l. nemo, in princ. & l. dies feſtos, ibi ſit idem dies à cognõnibus alienus, & l. 40. & l. actus C. de fer. Cõſuetudo tñ vr̃ male ſeruare hoc, licet ẽt in tortura, ẽt alia ſupra, & infra dicẽda male ſeruet, tñ hoc de die feſto poſſet roborari, qa tortura eſt qdam examinatio extraiudicialis. vñ ſi pceſſit iudicialis cognõ in dicioꝝ poteſt poſtea dicta examinatio fieri
53 quo libet loco, & tpe, † exẽplo teſtis q iudicialr̃ iurauit. nam pôt examinari quolibet tpe, ẽt feriato in honorem Dei, ut tenet Spe. in tit. de fer. §. 2. ver. qd ſi tunc teſtis. & Bart. in l. damni. §. Sabini. ff. de dam. inf. & Bal. in l. qñ. C. de teſt. & eſt gl. in clem. 1. de off. deleg. Itẽ pôt hoc iuuari, vbi vigeret ſtatutum. put eſt cõiter p Italiã ꝙ in cauſis criminalib. pcedatur quocunq; tpe, ẽt feriato in honorẽ Dei, ut vult ẽt ſtatutum in hac terra S. Seuerini, in rub. de fer. An aũt iudex debeat aduertere, anteq̃ deueniat ad torturã, à qua pſona debeat incipe. ſi ſunt plures torquẽdi.
54 † Rñdeo, aũt oẽs ſunt æque ſuſpecti de crimine de quo q̃ritur, & tunc incipiendum eſt ab eo q timidior eſt, ſi diſpariter ſunt timidi ſi uero æqualr̃ timerent torturam, tunc incipiẽdũ eſt à iuniori, & ab eo q magis tenere, ætatis eſt. caſus eſt in l. vnius, in prin. ff. de q. Si vero æqualr̃ non ſunt ſuſpecti, ſed ex oĩb. vnus eſt magis ſuſpectus alijs, & tũc ab illo incipiendũ eſt, & poſt iſtũ, tunc iudex debet examinare illũ, quẽ iudex crẽdiderit facilius poſſe ueritatẽ pmere, tex. eſt in l. 1. §. itẽ D. Adr. eod. tit. & ita vr̃ mihi, quis Barr. in d. §. Diuus. alr̃ loquaẽ. dicit. n. Bart. quẽ refert, & ſequiẽ Aret. in tract. mal. in uerbo, fama pu. col. 22. ver. nunc videamus de tortura, ꝙ iudex debet aĩaduertere, à quo melius, & citius ſperat extrahere veritatem, & ab illo torquẽ do faciat initiũ. Si aũt ſperat ita ab vno, ſicut ab alio, tunc initium faciat ab eo, qui magis de crimine eſt ſuſpectus. Si aũt oẽs pariter
55 ſunt ſuſpecti, incipiat à magis debili. † Item ſi eſt pr̃, & filius, incipiat à filio, in pſpectu pr̃is, qa magis timet in filiũ, q̃ in ſe, ut l. iſti quidẽ. ff. qd' me. cau. Et ſi eſt maſculus, & fœmina, incipiat à fœmina qa eſt debilior, ut l. filio. C. de inoff. teſt. & l. deferre. in prin. ff. de iure fiſci, ſed Gãd. in ſuo tract. malef. in rub. de q. & torm. in ver. nũc videndũ eſt, quo ordine ſint hñda tormẽta. dicit, ꝙ iudex ſagax pſiderabit, à quo facilius veritas erui poſſit, vt ab illo qõnẽ incipiat, tanq̃ à timidiore, & à magis ſuſpecto, & à magis debiliore, & nõ à forriore, ut l. 1. § q qõnem. ff. de qõ. & d. l. vnius, & à fœmina, potius quã à maſculo, & à filio, potius quã a pr̃e, p iura ſupra alle. Et vide ad pdicta ẽt p Io. And. in c. cũ in ꝯtẽpl. de reg. iur. vbi ponit, ſm qd' alias audiui à pceptore meo in uoce, ꝙ ſi inter torquẽdos eſt aliqs q habeat aliqd' turpe cognomen, ſicut eſt in pluribus locis, puta forabo ſco. va de nocte, & ſimilia, qd ab illo erit incipiẽdũ.
56 Videamus modo † qõo ſe iudex gerere debeat qñ poſuit aliquẽ in tortura, in examinãdo, & interrogando tortũ, ad hoc Bar. dat hanc practicã, vʒ, ꝙ aut iudex pcedit ſuper gñali inquiſitione, q formauit, pſtito ſibi de maleficio, licet non pſtet de malefactore, & tũc teſtis debet interrogari, q s dcm̃ maleficium fecerit, nõ aũt debet noiare aliquẽ, vʒ, an Titi⁹ fecerit illud, qa hoc eſſet magis ſuggeſtio, q̃ inqſitio veritatis: & ita debet intelligi. l. 1. §. q qõnem. ff. de qõ. & hoc caſu, anteq̃ veniaẽ ad torturã, debẽt eſſe aliqua indicia ꝯtra teſtẽ, vt dcm̃ fuit ſupra in hac princ. q. poſt princ. Aut iudex pcedit p modũ ſpãlis inqſitionis, aut accuſationis, ꝯtra certam pſonã, & tũc aut torqueẽ teſtis, aut ipſe principalis. ſi torqueẽ q s, ut teſtis, tũc debet interrogari, an inqſitus, uel accuſatus, fecerit maleficium intentatũ, vel alius, non aũt interrogabiẽ de modo, & alijs circũſtantijs, ſed ſit interrogatio hoc modo, qa interrogabiẽ, qualiter fecit illud maleficium inqſitus, vel accuſatus, & qñ, in qua parte corporis pcuſſit. non aũt interrogabitur limitate, ſi percuſſit ſic, vel ſic. quia iſtud eſſet ſuggeſtio, ut dictum eſt. & ita intelligit d. l. 1. §. diuus Adrianus.
57 † Aut torquetur, ut principalis, & tunc d. §. diuus. dat formã, quia debet interrogari ſolum de ſe, & non alijs. Si aũt in tortura aliquid depoſuerit contra alium. tunc an illud faciat indicium, fuit alibi dictum h. d. Bart. in l. 1. §. qui qõnem. ff. de qõ. Item ſi interrogatur ipſe principalis, debet eum interrogari in gñe, ſi cum aliquo fecit aliquam rixam vel

vel ẽt ad ſpeciem deſcendendo, ſi cum Caio, vel ẽt magis ad ſpeciem, ſi Caium vulnerauit, non aũt magis in ſpecie inclinet, uel dicat, vel vlterius interroget, alias forte ille me tu tormentoꝝ ut doctus illud diceret, quod nunq̃ ſciuiſſet dicere, nec dicere potuiſſet. & ſic ↄtra ius ↄfeſſionẽ hr̃et de delicto, qđ forte nunq̃ cõmiſit, qđ eſt iniquum. facit qđ not. gl. in l. prius. ff. ad Syll. & Cyn. in l. fi. C. de acc. & ibi Saly. in ver. q̃ro nunc de modo. ita dicit Aret. in tract. malef. in gl. in ver. fama pub. in vlt. col. ſed do. Aug. de Ari. ibi in addit. dicit, ꝙ ipſe putat hæc uera. vbi indicia nõ eſſent nimis manifeſta. ſed ubi ↄſtaret de delicto vere ↄtra inculpatũ, non video quare iudex ad ↄuincendã malitiam malefactoris q negaret, ad hoc ut ſibi denotaret, ꝙ immo iudex ſcit omnia, quare iudex peccaret ſi hoc diceret reo, p ea q hñr in l. cum hi. §. ſi cum lis. ff. de tranſact. cũ ſim. vbi malitijs ho
58 minum eſt obuiandũ. †Sed ponamus ꝙ tortus negat, & in negõne pſeuerat, an poterit iteꝝ torqueri. Rñdetur, ꝙ in hoc tex. vñr cõtrarij, nam l. repet. in princ. ff. de qõ. dicit ſimpliciter, ꝙ qõ repeti põt, ſed l. vnius. §. j. dicit ꝙ ita demum repetitur, ſi euidentioribus in dicijs, reus opprimitur. Dñt Doct. ꝙ aut nulla ſunt indicia de nouo, & qõ non põt repeti, aut ſunt indicia de nouo euidentiora primis, & tunc põt repeti. & ita ↄcordant dicta iura, ſm Iac. de Are. & Cy. in l. fi. C. de qõ. & Ray. & Bar. in l. vnius. §. 1. ff. eod. tit. Et ibi dicit Bar. ꝙ licet iſta ſint vera de iure, tñ de cõſuetudine non ſeruatur, ſed qõ repetitur toties quoties iudici uidebitur. Ipſe tñ alr̃ intelligit iſtam mãm, dicendo, ꝙ qñ apparent contra reum indicia leuia, & non multũ manifeſta, nec multũ vrgentia, tunc qõ non debet repeti, qñq; ↄtra reum apparent indicia manifeſta, & euidẽtia, & multũ vrgentia. tũc ſi in prima tortura, reus nihil dixerit, & ſtat dutus, poterit iteꝝ torqueri, ut d. l. diuus. §. 1. & d. l. repet. Et qđ dr̃ in d. §. euidentior. b. argumentis, exponit. i. euidentioribus, q̃ ſint alia argumẽta leuia, q̃ conſueuerũt apparere contra reos, ſed ſm primam lect. de qua ſupra exponitur euidentior. b. argumentis, q̃ fuerint prima argumenta contra reũ. ita dicit ipſe ibi. ſm tñ ſecundam expõnem, dicit hanc mãm practicari. Aret. aut in ſuo tractatu malef. in gl. in verbo, fama pub. col. 22 ver. 3. q̃ro. dicit, ꝙ Bart. in l. vnius. §. 1. ff. de

59 qõ. dicit † ꝙ ſi primo fuit ſufficiẽter tortus, nunq̃ tormentis põt repeti, niſi ſupueniant indicia de nouo, ut ibi ꝓbat, quod not. dicit ipſe Aret. contra aliquos crudeles iudices, q quotidie torquent, & tormenta repetũt, & de nouo alia indicia non hñt, qm̃ tenent in ſyndicatu, qa non poterant illum in tormentis repetere. & idem dicit tenere Saly. in l. 2. in fi. C. de cu. re. & dicit qđ Dyn. in ſuo tract. de qõ. dicit, ꝙ aſſeſſores hoc nõ ſeruãt, ꝓ quoꝝ opin. ſaluando alleg. in auth. ut iud. ſine quo. ſuf. §. op. ibi, iudices torquebũt ſures & c. do. aũt Aug. de Ari. in d. verſ. 3. q̃ro. ĩ add. dicit, ꝙ Bal. in l. mil. §. de qõ. dicit ꝙ ſemel tortus, non põt iteꝝ torqueri, & ſi faceret hoc iudex, qđ repeteret, & tortus decederet, dr̃et acriter puniri domi. Catald. in ſuo ſynd. in qõ. 220. dicit ꝙ leuiter tortus, poteſt iteꝝ torqueri quantũcunq; Bald. in l. obſer. C. quoꝝ app. non re. dicit ꝙ ſemel tortus, ẽt inſufficienter, non põt torqueri ſine nouis indicijs, q̃ ſniam idem do. Aug. non credit eſſe ueram, cum careat rõne, ꝑ doctr. Bart. in d. l. vnius. & dicit, ꝙ ſibi placet doctr. Gand. in ſuo tract. mal. in rub. de qõ. & tor. in ver.
60 an qõ poſſit repeti. qui dicit † qđ licet aſſeſſores, qui ſunt auidi honoris, ſeruent, ut repetant qõnem, ſine nouis indicijs, tñ cõis opin. Doct. eſt, ꝙ ſine nouis indicijs nõ põt. Et idem affirmauit idem Gãd. in d. rub. col. 1. licet ibi dicat, quod de ↄſuetudine, multi aſſeſſores hoc non obſeruent. Et Ang. in l. 1. §. ſi quis. ff. ad Syll. dicit, qđ ſemel illata tortura caueant iudices, ne iteꝝ torqueant. & Bal. in c. 1. §. furtũ, de pace iu. fir. dicit, ſemel tortus, bis, & ter, & ſufficienter, ſi tñ pſeuerat negãdo, & ſupueniant indicia de nouo, põt iteꝝ torqueri. & idem dicit in l. 1. C. de conf. in 7. col. quod ſemel tortus cõpetenter, non põt iteꝝ torqueri ſine nouis indicijs. & Bart. in l. vnius. §. 1. de qõ. dicit per illũ text. quod põt repeti tortura, poſt publicationem ꝓceſſus, qñ ſunt indicia euidentiora primis. Mihi autem, in tanta uariatione, vr̃ latius diſtinguendum, videlicet, quod aut tortus ex primis indicijs fuit competenter tortus, aut
61 minus cõpetenter, uel leuiter. †Primo caſu, aut noua ſupeueneruent indicia, & validiora primis, & repetitur qõ. ſm omnes per tex. in d. l. vnius. §. 1. Aut æqualia primis, vel minora, & tunc, aut in prima tortura reus ↄfeſſus eſt. & poſtea variauit, qa negauit, & tunc propter

pp noua indicia, dúmodo de iure valida, ad torturá qõ repetit, qa principalr ſecunda indicia nõ ſunt purgata pp primá torturá, in qua corpus, animuſq. nõ durauit, qa confeſſus fuit, licet poſt receſſum à tortura diffiteatur, & ita vno modo põt intelligi. l. repeti. ff. de qõ. Et hoc caſu forte ẽt ſine nouis indicijs, poterit repeti tortura, qm̃ ex illa prima cõfeſſione, ẽt reuocata, vr̃ fieri nouum indiciũ, qđ ſufficit ad repetendũ torturá, vt vr̃ velle Bald. in l. bonęfidei. C. de iureiur. in 3. col. & vide quod dicetur infra in 6. q. videlicet de effectu torturæ, in verſ. ſed ponamus. vbi de hoc late dicet. Aut nihil confeſſus eſt in prima tortura, & tunc non repetat, ꝑ d. l. diuus. §. 1. niſi prima, & ſecunda indicia eſſent multum vergẽtia, & manifeſta, vt dixit

62 Bart. in d. l. vnius. §. 1. †Si vero prima tortura fuerit leuis, & minus cõpetenter facta, & tũc indiſtincte poſſit repeti. & ita ẽt põt intelligi. d. § 1. Ad qđ ẽt facit qđ not. Bald. in l. 2. C. quoꝵ app. nõ re. q ſi aliqs fuit leuiter tortus, non hr ꝓ torto, ſicut leuis fabricula nõ dr̃ febris. vt ff. de edi. edi. l. ob q̃ vitia. §. ſi. Tormentũ. n. dr̃ dolor corporis, & magna afflictio, vt not. Ioan. And. in nouella. in c. cũ in contẽplatione. de reg. iur. ſm eum. Et ſm hanc diſtõnem, intelligo quod dicit ibi Bald. q ſi tormẽta ſunt plene impoſita, non pñt repeti, niſi ex nouis indicijs, & qđ idẽ dixit in l. 1. C. de ꝯfeſ. vbi dixit, q ſemel tortus cõpetenter, non debet iteꝝ torqueri, niſi ſuperuenerint noua indicia. Et hæc puto vera de iure, licet ꝯſuetudo obſeruet cõtrariũ, & latrũculatores multũ inſæuiãt in torquẽdo, repetendo pluries, & ita ſeruari vidi. & ita qnq; ſeruaui, licet minus iuridice. & maleſa

63 ctũ fuerit. †Sed cũ hic fiat mẽtio de nouis indicijs, q̃ro q̃ dicant noua indicia. hanc q. ponit. Aret. in d. tract. malef. in gl. in verbo, fama publ. col. 23. in verſ. quæro q̃ d cantur. dicit, q noua indicia dñr ea, quæ differunt à præcedentibus, ſpẽ, vel ſubſtantia, v. g. prima indicia erãt de mala fama rei, vel quod erat inimicus, &c. ſupuenit poſtea vnus teſtis q dicit, ſe vidiſſe reũ ꝑcutere, vel dicit, q vidit cũ gladio euaginato, talia. n. indicia dicunt noua, q̃ à prioribus, ſpẽ differunt, vel ſubſtãtia, ſicut dicimus in capitulis nouis l. ꝑ hãc. C. de tẽp. app. & c. fraternitatis. de teſti. qđ dicit eſſe notandũ, ne erret, qa ſi primo fuerit habitũ indiciũ ex fama ꝑ aliquos te-

64 ſtes, & cũ eo fuerit data tortura. †Quid aũt ſi qs fuit poſitus ad torturá ꝑcedẽtibus legitimis indicijs, & fuit ꝯfeſſus crimẽ de quo q̃rebat, nec ꝯtra ipſum militãt alia indicia, ſuper alijs delictis, an poſſit interrogari, vt ꝯfiteat, ſi cõmiſit alia delicta, & maxime eiuſdẽ gñis puta fuit tortus ꝓ furto, & cõfeſſus, an poſſit interrogari, ſi cõmiſit alia furta. dic q nõ, vt l. 1. in prin. ff. de qõ. ſed de conſuetudine ſeruar̃ cõtrarium q̃ conſuetudo põt probari ꝑ l. non oẽs. §. à Barbaris. ff. de re mil. & l. ꝯgruit. ff. de off. præſi. ita dicit Gand. in tract. malef. in rubr. de qõ. & tormentis. in verſ. ſed qd de qõne. quæ quotidie occurrit de facto. & ita dicit etiá tenere Aret. in ſuo tract. malef. in gl. in verbo, fama publ. in vlt. col. ſed do. Aug. de Arim. ibi in ſuis additio. dicit qđ talis conſuetudo non valet, tanq̃ irrationabilis, & ꝯtra tex. in c. ſi. de conſuetu. & in l. 2. C. q̃ ſit longa conſue. nã opus eſt, ſm ipſum, q primo conſtet de delicto anteq̃ ad torturam procedat, vt l. 1. §. itẽ illud. ff. ad

65 Syll. & fuit ſuperius dictũ. †Ego puto q ꝑdicta poſſint ꝯcordari hoc modo videlicet, q aut ꝯtra eum ꝑcedit diffamatio gñalis de illo crimine, videlicet, q eſt magnus latro, & tũc ſit laudabilis illa ꝯſuetudo, q de alijs interrogetur pp illam diffamationem, ꝑ d. §. à Barbaris. Aut non ꝑcedit talis diffamatio, & tũc ſecus. vnde iudex diſcretus, debet aduertere ad qualitatem ꝑſonæ. Sed ponamus. q q s eſt tortus legitime, tñ non ꝯfitet, imò perſiſtit in negatione, qd hẽt facere iudex? Dicas, q debet eũ reponere in carceribus, & expectare, ſi põt hr̃e noua indicia, & tunc, vt ſupradictũ eſt. ſi hẽt noua indicia, vel vacillet, debet ipſum iteꝝ torquere. Si aũt nõ ſupueniũt alia indicia, vel non vacillat. debet aſſignare accuſatori, ſi ꝑcedir ꝑ viam accuſationis, vnã dilationẽ, ad ꝓbandũ, & ꝓducendũ qdquid vult, & põt contra accuſatum, vel inculpatũ, proteſtando, q alias, elapſa, dicta dilatione, ſi nõ fuerit aliqd ꝓductum, vel ꝓbatũ ſufficiẽter, ipſum relaxabit. ita dicit Aret. in tract. malef. in gl. in verbo, fama publ. in

66 vlt. col. in ſi. †Vbi ẽt dicit, q erit bona cautela, q in relaxatione iudex faciat apparere in actis torturá eſſe adhibitá cõtra detentũ, cũ moderamine, ſm qđ indicia habita demonſtrabãt, & ideo qa fuerũt purgata bene indicia, nõ repẽtũ culpabilẽ, mãdauit relaxari, & dicit hoc notari ꝑ Bart. in l. ſi. in princ. ff. de quæſtio

quæſtioni. Et dicit eſſe menti tenendum, ne iudex, alias faciendo, teneatur in ſyndicatu. Itē ſi iudex indebite, & iniuſte torſit aliquē, vtaī hac cautela, in relaxatione torti, videlicet, ꝙ ſi vult faciat ipm ꝯfiteri, ꝙ fuit legitime tortus, & ad dictam ꝯfeſſionem inducat ipm blādis ſuaſionibus, & de hac ꝯfeſſione faciat eſſe rogatū notarium, & in ſyndicatu non tenebiī. ita dicit Catald. de viſo, in tract. de ſyndi. circa prin. i 3. ver. & ita dicit, ꝙ hoc voluit Ang. in l. iniur. §. ſi qs qđ decreto. ff. de iniu. & ita dicit, ꝙ ita vidit de facto practicari.

1 ☞ *Quæſtio, ſeu tortura ad quid fuerit inuenta.*
2 *Cōfeßioni factæ in tormentu quando ſtandū ſit.*
3 *Confeßionis in tortura factæ fides non habetur ſi in ea non perſeueretur.*
4 *Tortus quomodo in confeßione cenſeatur perſeuerare.*
5 *Tortus non ſtatim poſt torturam debet ad tribunal reduci, ad videndam ipſius in confeßione perſeuerantiam.*
6 *Tortus ad tribunal reductus an ſit relaxādus, ſi confeßionem in tortura factam reuocauerit.*
7 *Reuocatio confeßionis factæ in tortura quando ſit admittenda.*
8 *Confeſſus in tormentis quando cōdemnari poßit abſque alijs probationibus.*
9 *Condemnatio non poteſt ferri ex confeßione extorta per torturam illegitimam.*
10 *Torto metu tormentorum confitente montes, & maria, caueat ſibi iudex ne damnetur in corpore, & anima.*
11 *Iudex an debeat ſtatim credere ei qui ſponte cōfitetur ſe aliquem occidiſſe, cuius corpus non reperitur.*
12 *Occidens aliquem, & proijciens corpus in mare, an poßit condemnari ſi de corpore mortuo non conſtet.*
13 *Iudex non ſtatim confeßione extorta legitime debet ad condemnationem procedere.*
14 *Condemnatio ſequi poteſt ex confeßione delicti ſpontanea, & probata.*
15 *Confeßio delicti in dubio præſumitur ſpōtanea.*
16 *Iudice, & notario aſſerentibus confeßionē torti ſpontaneam, reo aūt dicente eam tormentorum formidine factam, cui potius ſtandum erit.*
17 *Confeßio non pōt dici ſpontanea ꝓbata tortura.*
18 *Iudex condemnationem fundare non poteſt ex ſola confeßione reuocata.*
19 *Confeßio ſola in ciuilibus non obligat.*
20 *Confeſſus tormentorum formidine confeßionem ſuam debet reuocare per ſe, vel per procuratorem, ſpeciale mandatum ad hoc habentem.*
21 *Confeßio vnica an ſit ſufficiens in criminalibus.*
22 *Aſſeſſores caute in negocijs arduis confeßionem apud acta repetere debent, quod ſcilicet ſponte confeſſus fuerit.*
23 *Confeßionem ſuam qualiter quis interpretari poßit.*
24 *Notarius non debet ſcribere reum tortum ſponte confeſſum fuiſſe.*
25 *Reus quando dicatur ſponte confeſſus, & quando coacte.*
26 *Reus dicitur ſponte confeßus in confeßione perſeueret.*
27 *Confeßio facta in tortura quando cenſeatur valida, & num. ſeq.*
29 *Executio an fiat in cauſa criminali ex confeßione ſola abſque alio proceſſu, & ſententia.*
30 *Sententia in criminali ſemper eſt neceſſaria, in qua nunquā quis pro cōdemnato haberi debet.*

Quæſtio ſexta, ſecundæ partis.

SExto principaliter quæritur de effectu
1 torturæ, & qōnis. † Supra qua qōne eſt
ſciendū, ꝙ tortura fuit inuenta, ad finē,
vt ꝑ eā veritas negocij, de quo quęrit, illuminaret, & inueniretur l. cū falſum, & l. hoc ꝙ placuit. C. de qō. Et tñ non ſemper, nec vnq̄ eſt ei fides adhibēdæ, qa fragilis, & periculoſa res eſt, & fallēs veritatem. Nam qdā adeo ſunt duri, vt millies torti, nihil dicā, de eo, de quo interrogant, & pleriq; obdormiūt in ea. Ex qbus habui iā duos pro manibus, q poſiti in tortura, ita obdormiebāt, vt viderentur defuncti penitus, & poſtq̄ de ea deponebant, ſtabāt ſic ꝑ aliquod ſpatiū, & poſtea incipiebāt reſpirare, & ꝯtinuo ſic faciebāt, quotieſcūq; ponebant in tortura. Sed cū mutaſſem torturā ponendo taxillū ad talos, vnus ex ipſis, & in hac tortura idē faciebat, alius vero nō. Quidā vero ſunt ita timidi, & fragiles, & doloris impatiētes, vt oia ꝯfitent, ēt falſa, & q̄ nunq̄ cōmiſerūt, vt eſt de his tex. in l. 1. §. quæſt. ff. de qō. & Seneca dicit ēt innocentes cogit mētiri dolor. & hoꝶ eſt maior numerus q̄ obdormiētiū. vnde iudex debet multū
2 aduertere, ne de facili credat. † Et iō hic q̄ro,
an ꝯfeſſioni factæ in tormētis, credi, & ſtari debeat? Rñdeo, tex. in d. l. 1. §. diuus Seuerus ff. de qō. dicit ꝯfeſſiones reoꝶ. pro exploratis facinoribus hri non oportet, ſi nulla alia ꝓbatio, religionem iudicis inſtruat. & ſic vř

velie,

velle,ꝙ non credatur,nec ſtari debeat, ſed in
l.edictum.ff.eo.tit.dicit qõnes efficaciſſimas
eſſe ad inquirendam ueritatem,& in l.1.§.ſi
quis vltro,eod.tit.dicit,cum in tormentis cõ
ſiteritr,& ſic innuũt dicti tex. ꝙ ꝯfeſſio facta
in tormentis fidem faciat gl.in l.fi.C. de qõ.
dicit ꝙ ꝯfeſſioni factæ in tormentis ſtatur, ſi
ꝑſeueretur.& ita loquitur d.l.1.§.ſiqs vltro.
& d.l.edictũ,ſecus ſi ꝑſeueret̃.& ita loquit̃ d.
§.diuus Seuerus. & iſtud ẽt ſequit̃ ibi Odoſ.
& iſta diſtõ eſt de mente Azo.in ſum. C. eo.
in fi.gl.ẽt ponit eam in d.§. diuus Seuerus.
& iſtam tenet ibi Bar.Bal.aũt in l.1.C.de ꝯſ.
in 4.col.diſtinguit, ꝙ aut reus in tormentis
ꝯfitetur,p̃cedẽtib.legitimis indicijs, & ſtatur
ſuæ ꝯfeſſioni,p̃ſertim,ſi perſeueret in ea,aut
non p̃cedunt aliqua indicia, uel argumenta,
vel ſunt ita leuia,ꝙ nõ faciunt p̃ſumptionẽ,
& tunc non ſtat̃ ꝯfeſſioni,niſi in ea ꝑſeueret,
vt no.in gl.in d.§. diuus Seuerus, ſm eum.
Ego puto,ꝙ iſta diſtõ Bal. non ſit bona,nec
vera.& miror,ꝙ ita inſipide,ꝯtra morẽ ſuũ,
locutus fuerit.Nam in primo mẽbro vult,ꝙ
3 † ꝯfeſſioni factæ in tormentis ſtetur,ẽt ſi nõ
ꝑſeueretur in ea.ſed iſtud eſt ꝯtra gl.& Doc.
oẽs,vt ſupra relatum eſt, & contra dictũ .§.
diuus.Item in ſecundo mẽbro ſimiliter ma-
le dicit,ꝑ tex.& q̃ ibi not.ꝑ Bar.in l.pe.ff.de
qõ.vbi ꝯfeſſioni factę in tormẽtis nunq̃ ſtat̃,
ẽt ſi ꝑſeueretur,ſi fuerit habita nõ p̃cedẽtib.
indicijs vt ibi eſt text.ſm vnam lect.quam te
net ibi Bar.late examinaui ſupra, in ꝓxima
princ.q.in ver.ſed ponamus ꝙ qs, & iſta eſt
cõis opin.in utroq; p̃dcõꝝ membroꝝ. vnde
bonus qñq; dormitat Homerus. & hoc idẽ
melius loquendo conſuluit Bal.in ſuo conſ.
incipiente,tres ſunt caſu pro quo cõſilio re-
quire infra ubi forte ponã,de uerbo ad uer-
bum,in ver.& q a ſupra. & idem ipſe uoluit
in l.Imper.la 2.ff.de ſta.hom. dicendo,ꝙ cõ
feſſio extorta ꝑ torturam minus legitimã,
4 nihil ualet. † Sed quæro, qũo dicatur in con
feſſione perſeuerare. Rñdetur, ꝙ ad hoc ut
dicatur perſeuerare in confeſſione, oportet
ꝙ poſt confeſſionem factam in tormentis re
ducatur in loco publico iudicij,& ibi coram
notario,& publicis ꝑſonis confirmetur tex.
eſt in l.2.C.de cuſt.re.ſm Bart.in d.§. diuus
Seuerus,in l.1.ff.de qõ. Iſta tñ perſeueratio
debet eſſe,& fieri extra loca tormentoꝝ, in
loco vnde tortura non vr̃, & dr̃ perſeuerare
preſertim ſi hoc confiteatur coram amicis,
arg.l.quæro.ff.de ædil.edic.dixit Bal. in l.2.
C.quoꝝ app.nõ rec.ſed idem Bal.in l.1.C.
de conf.ꝙ perſeuerare dr̃ eoipſo, ꝙ non re-
uocet ipſam. Non obſt.ſi dicatur, ꝙ cõfeſſio
facta metu tormentoꝝ non valet, quia talis
metus non eſt iuſtus,quia iudicis auctoritas
operatur, ꝙ ſcm̃ ꝑ talem metum,valeat: qa
ꝑtinet ad executorem iuſtitiæ,ut ff.qđ met.
cau.l.3. cum non fiat contra bonos mores,
ſed iure licito,ut ibi patet. Si aũt iſte appel-
lat,non intellr̃ perſeuerare,ſed tacite reuoca
re,ut ff.de app.l.cred.§.iuſſus. ita dicit ipſe,
qđ non placet, imò requiritur expreſſa rati
ficatio ad locũ tribunalis facta,ꝑ d.l.2.ff. de
cuſt.re.uide Bal.in ꝓœmio.C.in fi.& in c.1.
de pace iur. fir. de his tñ uide q̃ dicent̃ infra
5 in hac ead. q. † Sed an ſtatim ꝙ tortus depo
nitur de tortura,debeat duci ad tribunal, ad
videndum,an ꝑſeueret in confeſſione habi-
ta? Rñdeo,ꝙ non,ſed debet repauſare,ſaltẽ
ꝑ diem,& noctem, ſine tormentis, & poſtea
debet duci ad locum, de quo ſupra dcm̃ eſt,
& ſi confitetur,tunc dr̃ perſeuerare,ſi autem
hoc faceret ſtatim poſt tormenta,nõ diceret̃
ꝑſeueraſſe ita no.Iac.in d.l. 2. C. de cuſt.re.
vt refert,& ſeqtur Ang. in l. 1. ff.eod.tit. Et
ideo dixit Bal.in princ.C. ſuꝑ rub.ꝙ ꝑſeue-
rantis expreſſa reqrit,ꝙ pluries cõfiteat̃, di-
uerſis tꝑibus,ſed qñ pluries confiteret̃ eodẽ
tꝑe.iſta eſt vna cõfeſſio tm̃,& non eſt ꝓprie
ꝑſeuerãtia de hoc eſt gl.not.in ſimili.in l.4.
ff.de pig.act.ſm eum,qđ eſt notandum.Ipſe
tñ in l.2.C.qđ me.cau.i 3.col. aliter loqtur
Bar.in d.l.1.§.diuus Seuerus.ff.de qõ. dixit,
ꝙ debet duci ad banchum,eo tꝑe, quo ceſſa
uerit dolor tormentoꝝ,ſed ſi reduceretur ad
banchum,ſtantibus dictis dolorib.totũ hoc
videretur ſcm̃,& dcm̃ formidine tormẽtoꝝ,
arg.l.qđ ait.§.fi.& de adul. & ſic dicti Doc.
mire inter ſe ſunt uarij,ſed pñt ſaluari,diſtin
guendo hoc mõ,v3,ꝙ dcm̃ Bar.procedat,qñ
eſt certum dolorem ceſſaſſe, vel durare, ſed
qñ de hoc dubitatur,loquatur Iac.But. quia
per diem,& noctem p̃ſumitur ceſſaſſe, & ita
6 intelligo hanc qõ. † Sed ponamus,ꝙ tortus
confeſſus in tortura,fuit ductus ad tribunal
vt ratificaret,ſed ipſe negauit,qđ in tortura
confeſſus eſt, & an ꝑꝑ hoc debeat relaxari,
cum non confiteatur apud tribunal, vel de-
beat tm̃ torqueri,qđ apud tribunal dicat il
lud,qđ dixit in tormentis. Bal.dicit, ꝙ poſt
talẽ reuocationẽ remaneat ſemiplena ꝓbõ.
alleg.

alleg.gl.in l.2.C.de cuſt.reo.& ideo, niſi re-
uocans ꝓbet ꝯtrarium,compellit ꝑſeuerare
in ꝯfeſſione,ēt per repetitionem tormento-
rum.ad hoc qđ not. Innoc.in c.per inquiſi-
tionem de elec.ita dicit Bald.in l.bonæ fidei.
C.de iureiur.in 3.col.ſed idem Bal. in d.l.2.
7 C.de cuſt.reo.dicit, † ꝙ qñ quis in ꝯfeſſione
non perſeuerat tacite vel expreſſe, ſed reuo-
cat, & tunc ſi ſunt aliqua indicia facientia ꝓ
reuocatione admittitur reuocatio,vt l.1.§.ſi
qs vltro.ff. de qō.ſi aūt indicia faciunt ꝯtra
eum.non admittitur reuocatio,qa vbicunq;
pōt quis cogi confiteri,non admittiť reuoca
tio, ſed iſte pōt cogi ꝯfiteri,ergo fortius pōt
cogi ꝑſeuerare in confeſſione. vbi aūt nulla
indicia apparent ꝓ,vel contra,vř ꝙ iſta reuo
catio confeſſionis ſponte facta, non proce-
dat,niſi error allegetur,& probetur,vel non
ſtaret per allegantem,ſed ſtaret per iudicem,
quo minus probaretur,vt l.de ætate.§.fin.ff.
de interro.act.facit qđ not.in l.ictus fuſtiū.
ff.de infam.ita dicit Bal.in d.l.ſecunda. & eſt
allegans diſtō ita debet intelligi, ꝙ ipſe not.
in l. fi.C.de prob. vnde hoc caſu poſſet cogi
perſeuerare in confeſſione, per repetitionē
torturæ.Et qa ſupra facta eſt mentio de con
feſſione habita in tormentis, quæro gñalř,
an ꝯfeſſus in criminalibus,poſſit ex ſola con
feſſione ꝯdemnari,abſque alijs,probationi-
8 bus. † Rñdeo tres ſunt caſus. nam qñq; qs
ꝯfiteť in tortura,ſeu formidine tormentoꝶ,
& hoc conſtet, qñq; qs ꝯfiteť ſponte, & hoc
conſtat ēt, qñq; quis confitetur, & dubitať,
an ſponte, vel formidine tormentoꝶ ꝯfeſſus
ſit,qa totius dicit timore tormentoꝶ ſe cō-
feſſum,& iudex illud negat,Primo caſu Bal.
in d.conſil.ſuo,quod incipit,tres ſunt caſus,
dicit quod qñ qs confitetur in tortura, vel
formidine tormentoꝶ,& hoc conſtat, & tūc
ſi non præcedunt indicia,non crediť ꝯfeſſio-
ni,& ſi poſt ꝯfeſſionem probanť indicia, tūc
iudex appellationis non debet confeſſionē
ſequi, qa illegitima, & ꝯtra iuris forma fuit
extorta.vt legitur,&notat,in l.maritus.ff.de
qōnibus. Indicia ergo debent p̄cedere per le
gitimos teſtes legitime recipiendos, & exa-
minandos,&enim extra iudicium aliquid di
cerēt ſine iuro,facerēt indicium,qa depoſue
runt non iurati.C.de teſti.l.ſolam.& in l.iu-
riſiuran.& indicia ſunt ꝓbanda per duos te-
ſtes,non ſingulares.C.famil.erciſcund.l. fin.
in gl.ita dicit Bald. in d. conſil. in iſto t.cap.

Quibus adde quod qūocunq; tortura ſit ille
gitima eſt verum quod dicit Bal. non ſolum
ſi ſit illegitima eiſdem perſonis, quæ torque
ri non poterant.de quibus ſupradictum fuit
plene,in 3.q.princ. dum tractauimus q̄ per-
ſonæ pñt torqueri, & quæ non vel reſpectu
cauſæ,ſuꝑ qua fuit adhibita tortura, de quo
dixi ſupra in 3. q. princ. vbi hř,in qua cauſa
ſit hñda tortura,& in qua non.vel quia non
formata inquiſitione vel accuſatione,& an-
te lit.cont.vel non ſeruatis alijs,q̄ fieri,& ſer
uari debent. ꝑꝑ quæ nō pōt deueniri ad tor
turam.de qbus plene dcm fuit in 5.qō.prin.
9 per totum,vbi vide,† nam ex tali confeſſio-
ne extorta per torturam illegitimam nō po
terit deueniri ad ꝯdemnationem ēt ſi fuiſſet
milites ratificata, cum non valeat, vt dictum
fuit in d.5.q.prin.in ver. ſed ponamus,quod
qs eſt minus legitime tortus,&c. Si aūt con
feſſio fuit extorta per legitimam torturam,
tunc ad hoc,vt ex ipſa poſſit deueniri ad con
demnationem,eſt opus,vt in ea fuerit ꝑſeue
ratum,& ſic,ꝙ fuerit ratificata legitimo mo
do, ꝓut ſuperius in hac q dcm̄ eſt. Item eſt
opus,vt certa ſit,& ſpecialis nō vaga,& gña-
lis.& ꝯſtet de facto,puta,in furto.de reb. ſub
tractis.ita dicit Bal.in d.authen.ſed nouo iu
re.in ver.ſed pone,ꝙ qs ꝯfiteť,ꝑ l. in rebus.
§.illud.ff.ad Trebel.& Pau.de Caſt.in d.au-
then.ſed nouo iure.& Arc.in tract. malef.in
gl.in verbo,& veſtem cœleſtem. in 7. col. in
10 ver. quid ſi quis cōfitetur.vbi ēt dicit,† ꝙ iu
dex debet eſſe bene cautus,ne damnet aiam,
& corpus,qñ fur ꝯfiteť maria,& montes, &
plura furta cōmiſiſſe,ꝙ velit dicta furta alibi
com miſſa,& hic qualificare,& verificare mit
tendo nuncium ad hñdum informationē ꝓ
veritate,& ad reperiēdū dicta furta,ita ꝙ ap
pareat, q̄ diſtraxerit, & q̄ pignorauerit, & q̄
penes ſe,vel aliū habeat,alias ſæpe innocēte
ꝯdemnaret,q metu tormentoꝶ, multa non
vera ꝯfiteň,ꝯtra.l.abſentem.ff.de pœ.& vide
ad hoc ēt ꝑ Ioan.And.in addi.Spec.in tit.de
ſen.in verſ.titius fuit ꝯfeſſus,& Gand.i trac.
malef.in rub.qualř fiat accuſ. & Ang. in l.1.
C. de confeſſ. q dicit, ꝙ ſi qs ꝯfiteť occidiſſe
hoiem,q viuus apparet ꝙ ꝯfeſſio non tenet,
neq; ligat ꝯfitentem,vt l.inde neratius.§.fin.
cum l.ſeq.ff.ad l. Aquil.ſi aut ꝯſtat hoiem oc
ciſum,tñ neſcit à quo,tunc ꝯfeſſio ligat,ibi.
11 † Sed qd ſi non apparet,nec viuus,nec mor
tuus,exēplū,ꝯfiteť qs ſe duos,vel tres merca
tores

tores occidiſſe incognitos,& eos ꝓieciſſe in
flumē,nec corpora reperiunt, an illa ↄfeſſio
erit ſufficiens ad ↄdēnationem, dicit ipſe vr̄
ꝙ nō,ex quo nō apparet, ſaltē corpora inte
rempta.ſed dicit ꝙ ↄtrariū fuit determinatū
Peruſij p egregium d.Nic.de Torrellis . ibi
pſidentem . & dicit ꝙ bene fecit, ex quo in-
quiſiti erat malæ famæ,& ↄdōnis, & erāt ro
batores,& ſtabant iuxta clanas, ita quod in
illud flumē habiliter potuerunt corpora ꝓ-
ieciſſe,ſi aūt nō eſſet veriſimile,pp diſtantiā
loci,vel pp bonam famam inquiſiti, nō cre
derem de iure,ex tali confeſſione,quem eſſe
dānandū, nec debet vltro ↄfeſſum iudex in-
continenti punire, & ↄfeſſioni credere vt d.
l.ſi qs vltro.§.diuus .ff.de qſt. ita dicit Ang.
in l.certū.ff.de ↄfeſ. damnat illū do. Nic. de
Torrel.pſidentem Peruſij, ꝙ p illas confeſ-
ſiones gnales, condemnauit illos inqſitos ,
cū non ↄſtaret de rebus ſubtractis,& de cor
poribus mortuis.& hoc idē ↄfirmat in addi.
Spec.Bald.in titu.de ſen.in 18.col. q dicit .
12 † ꝙ ſi qs ↄfitet ſe hominem occidiſſe, & cor
pus ꝓieciſſe in mare,ꝙ cū nō cōſtet de cor-
pore mortuo,ille nō pōt ex hoc condēnari ,
niſi ſaltem probet illum per famā eſſe mor-
tuū,ſed do.Aug. de Ari. in addi. dicti tract.
malef.in d.verſ.qd ſi qs ↄfitet.dicit,ꝙ iudex
ſemp debet facere,ꝙ ↄſtet de delicto perpe-
trato,& rebus ſubtractis,ēt ſi fur,& reus eſ-
ſet malæ famę,p d.§.itē illud.in l.1.ff.ad Syl
la.& ita vr̄ ipſe velle.in d.tract.ſuper eo.ver
bo,fama pub.circa fi.additionis,ad ver.poſt
quā aliqs fuit captus,& incarceratus,&c.Et
ita ego approbo,ꝙ ſi nō ↄſtat de delicto , &
corpore,in quo dr̄ factum delictū iudex , ex
ↄfeſſione, nō procedat ad ↄdemnationem ,
maxime corporalem,per pdicta, & per ea q̄
dicta ſunt ſupra 4.q.princ.ſupra de tortura.
& verſ.itē no.ꝙ nunq̄,&c.vbi fuit dictum ꝙ
non eſt deueniendū ad torturā , niſi ↄſtet de
delicto,ergo multominus ad ↄdemnationē.
13 † Quinimò ēt ſi conſtaret de delicto , puto
eſſe aduertendū , qd' iudex non deueniat ad
condemnationem, ex ↄfeſſione, ēt legitime
extorta p torturam,ᵱſto ēt ꝙ ſit ratificata ,
ſed velit antēq̄ procedat ad ↄdemnationem,
verificare,inquantū pōt dictam ↄfeſſionem,
ſaltem p aliqua veriſimilia , quia multa dn̄r
nō vera,& ratificant ēt pp timorē torturæ,
p ea q̄ hn̄r in l.1.§.qōni.ff.de qō & fuit di-
ctū ſupra in princ huius 6.q.prin.Ego .n. vi
di,& audiui , aliquos fuiſſe ex tali ↄfeſſione
iniuſte ex inaduertētia, vel ſęuitia officialiū
ↄdemnatos,& morte traditos, q non aliter
perqſita veritate ꝓceſſerūt ad ↄdemnationē
& executionē ex ſola ↄfeſſione,non verificā
do aliter factū,& qd' fuerint iniuſte dānati,
fuit detectū ex poſtea, qa fuerunt capti. alij
ex poſtea,q talia delicta cōmiſerant,ex quo
fuit declaratū illos fuiſſe iniuſte dānatos.vn
de ſit bene cautus iudex,ſaltē,vt excuſare ſe
poſſit in foro poli , vt velit prius verificare
factū ex aliquo certo ſigno.v. g. ſi fuit aliqd
ſubtractum,qrat poſt confeſſionem,quid cō
feſſus fecerit de re ſubtracta.& ſi dicit ſe ven
didiſſe,vel pignoraſſe alicui exploret ab his,
qbus dicit vēdidiſſe,vel pignoraſſe, an ſit ve
rū,& his ſimilia fiant,& nūc eſt de facto , in
hac inclyta ciuitate Seneſi,in noſtro ꝑtorio
in quo detinet vnus,occaſione homicidij de
nocte cōmiſſi, & ille qn̄que fatetur , & qn̄-
que negat,tn̄ vltimo perſiſtit in cōfeſſione ,
propter timorem torturæ,cuius eſt nimium
pauidus,& dicit ſe poſuiſſe enſem cū quo in
terfecit,modo in vno loco,& modo in alio,
& tn̄ adhuc non pōt ex aliquo ſigno clare in
noteſcere iudici maleficioꝝ,qd' ille vere fa-
teat certe maleſaceret, & ita ſibi dixi, ſi ex ſo
la ↄfeſſione, ipm̄ ↄdēnaret,niſi aliter dictam
ↄfeſſionem,cū aliquo vero ſigno verificaret.
14 Secundo caſu qn̄ † quis confitetur ſpon-
te,& hoc cōſtat,tunc ſm̄ Bald.in d.conſil.ſta
tur ſuæ confeſſioni,l.qui ſententiam. C. de
pœn. niſi indicia probabilia . & veriſimilia,
vel ipſa innocētiæ ſubſtantia, in contrarium
appareat,vt ff.de quæſtio.l.1.§.ſi qs vltro,&
iſto caſu.ſi quis reuocet cōfeſſionem, & co-
rā iudice appellationis detegat innocētiam
debet liberari, vt not.ff.de app.l.creditor.§.
iuſſus.& C.de erro.aduo.l.fin.& C.quo.ap.
nō re.l.1.per Cy.Bar. aūt in l.1.§.diuus Se-
uerus.ff.de quæſt dicit, & ēt gl.ibi ꝙ talis cō
feſſio ſufficit ad cōdemnandum, vt l.ſi.cōfeſ
ſus.ff.de cuſt.reo.d.l.qui ſn̄iam Bal.tn̄ in d.l.
1.C.de confeſ.dicit in 5.col. ſuper hoc mem
bro,diſtinguēdo,ꝙ aut cōfitetur veꝝ,aut fal
ſum,aut dubitat. Primo caſu dicta confeſſio
nocet cōfitenti,& ei ſtat, niſi eſſet talis cōfeſ
ſio,q̄ poſſet interpretari in bonā partem , c.
cū dilecto.de accuſ.Secūdo caſu,non eſt ſtan
dum,qa talis confeſſio eſt contra nām veri,
vt l.1.§.ſi qs vltro.ff.de quæſt. & l.non tm̄.
15 ff.de ap. † Tertio caſu, qū dubitatur, dic ꝙ
præſu

preſumitur ſpontanea.primo,quia nemo p̄-
ſumitur ita fatuus,ꝙ mentiatur,in ſeipſum.
ſecundo, quia cōfitetur præſtito iur̃o de ve-
ritate dicenda, & ſic ipſe confitetur ex ꝯſcia
perpetrati ſceleris. tertio, quia hr̃ pro veri-
tate,ita dixit Bald.ibi.Eo tn̄ caſu,quo cōfeſ-
ſionē falſam non nocere dictū eſt,intelligo,
ſi ſit reuocata eius ſnīa, & probatum de in-
nocentia.Si aūt eſt lata ſententia,& foret ap
pellatum, tunc ēt in cauſa appellationis poſ
ſet de innocētia deduci,& ꝓbari, & debebit
ſolui,ſi ꝓbata fuerit,vt ff.de app.l.creditor.
§.iuſſus.& C.de erro.aduo.l fi. & ita voluit
Bald.in d.conſ.res ſunt caſus. Si aūt non eſ
ſet appellatū,& iudici ꝯſtaret de innocentia
ꝯdemnati,& tunc ante executionem factā,
& hēt locum d.§.ſi quis vltro. q̄a debet re-
ferri principi ꝓ liberatione ꝯdemnati,& in
terim debebit ſuperſederi. ſi vero eſſet facta
executio,anteq̄ de innocētia ꝯſtiterit,& tūc
ſnīa,& executio fuit iuſta, ſed per ipſam nō
liberaī verus delinquens caſus eſt in l. q ſer
uum.in prin.ff.de itine.actuq́ue priua.& te-
16 net Bald.in l.2.C.qb.res iud.non no. †Ter
tio vero caſu principali, qn̄ dubitatur, an
ſponte, vel formidine tormentorum. quis
cōfeſſus fuerit, vt puta q̄a ꝯfeſſus dicit ſe cō
feſſum formidine tormentorum, ſed iudex
dicit ſponte, & idem dicit tabellio, & ſic eſt
dubia ꝑ negationē,tunc Bald.in d.l.1. C.de
ꝯfeſ. dicit ꝙ ſi quidē nulla fuerunt adhibita
tormēta,& imputet ſibi ꝯfitēs,quaſi dicat,p̄-
ſumiī ſpōtanea. ſi vero fuerunt adhibita,vel
p̄ceſſerūt terribiles minæ, vel minaces iactā
tiæ,& tūc p̄ſumiī metus, niſi eſſet talis male
factor,cui iudex dr̃et imminere,tanq̄ terri-
bilis, q̄a potius tūc eſt p̄ſumendū cōtra con
fitentē,quā ꝯtra iudicē.ita intelligr̃ quod not.
Bart.in l.de pupillo.§.ſi quis ipſi prætori.ff.
de noui ope.nunt. & ſic cum duæ p̄ſumptio
nes poſſint eſſe,vna ꝙ per metum alia ex cō
ſcientia criminis,p̄ſumā potius ex conſcien
tia.quod eſt notandum ſm eum. Ad q̄ ēt fa-
cit qđ dicit Bart.in l.ſi q̄s in hoc genus.C.
de epiſ. & cle. ꝙ q̄uis ſit carceratus, tn̄ eius
cōfeſſio non p̄ſumiī facta per metum, quia
iudex non dr̃ inferre metum, vt not. Arch.
15.q.6.ſi ſacerdotibus.q̄a p̄ſumiī pro iudice
17 vt l.3.C.de off.ci.vbi eſt tex.notabilis. †Itē
dicit ꝙ ꝓbato metu,vel tortura,eſt quaſi im
poſſibile ꝓbare, ꝙ ſponte fuerit confeſſus.
per no.per Inn.in c.ſuper hoc.de renun. ſm
Bald.Item dixit idem Bald. in l. nouiſſime.
in ſi principij ff.qđ fal. tut. au. ꝙ licet quis
ſit relaxatus ꝑ curiam, tn̄ ſemper præſumiī
metus inſtare,ne iterū compellat, quod eſt
menti tenendū ſm eum. Bald. ipſe vero in
d.cōſ.tres ſunt caſus. in quo mēbro dicit,ꝙ
ſi q̄dem corā iudice appellationis ꝓbaī deli
ctū,debet ſequi cōdemnatio, ſi aūt dato ter
mino vtrique parti,non ꝓbaī delictum, tūc
quia cōiter tales confeſſiones,conſueuerunt
per aſſeſſores, & ꝑtātem per tormenta cōi-
ter extorqueri forte per locum à cōiter acci
dentibus debet præſumi formidine tormen
torum, ad hoc facit qđ not. Cyn. & clarius
Iac.Butr.in l.2.C.qđ metus cau.& ibi mul
tum aſſeſſores reprehenduī,q̄a faciunt,ſcri
bi, qđ fuit ſponte ꝯfeſſus. Item ratio nālis
hoc dictat, quia nemo vitam ſuā odio hēt,
ſe non chi ſe impicha ꝑ la gola.non eſt veri
ſimile, qđ exiſtens in ſortia iudicis ſponte
confiteaī,ſufficit.n.terror eorum qui mina-
18 cē feruorē ponunt. † Et ſola ergo confeſſio
ne reuocata, & dato termino ad ꝓbandum
hincinde,& maleficio nō ꝓbato,non credo
ꝙ iudex poſſit fundare condēnationē, maxi
me ſm gl. quæ dicit,ꝙ ſoli nude cōfeſſioni
nō crediī,vt no.C.de cuſt.re.l. 2. alias parū
prodeſſet ēt ignorantibus appellare,q̄a du-
rum eſt ꝓbare torturā. q̄ fit in camera iudi-
cū, nec aſſumuī teſtes quoꝝ dicta poſſent
hr̃i,ſicut docet experientia, & ſic lex q̄ per-
mittit appellare cōfeſſo,eſſet ludibrio, ita di
cit Bald.in d.cōſ.Pet.vero de Anch. in conſ.
ſuo 24. qđ incipit viſa inq̄ſitione formata
cōtra Philippū de Mātua,&c.referendo cōſi
liū prædictū dicit,ꝙ ad p̄dicta faciunt nota-
ta ꝑ Bald.in l.nouiſſime.ff.ꝙ fal.tu.au. poſt
Cyn. vbi dicit ꝙ ſemper p̄ſumiī in officiali
metus,& terror ab eo inferri.ſ. ꝑ impreſſio
nē.C.qđ met. cau. Et licet q̄s ſit relaxatus,
tn̄ ſemper metus inſtare vr̃, ne iterum capia
tur, & talis recte pōt dici metus cōtinuatus
vt c.1. quod met. cau. & idem dicendum eſt
iu iudice cuius metus poſito in carcere pro
crimine. ſemꝑ inſtat ad torturā,q̄a familiā,
& alia inſtr̃a ſemꝑ in prōptu hēt,ita ꝙ potē
tia nocēdi,& torquēdi in habitu.idē operaī,
ꝙ potētia in actu.vt c.nō ſolū.de ap.in 6. &
l.labeo.de ſtatu homi.& hēt hoc in ſe æq̄ta-
tē. nam ſi nimiam reuerentiam tormentoꝝ
cōtrahentis metimur,vt l.1.§.q̄ onerādæ.ff.
quaꝝ re.act.non da.& 22.q.3.vnuſquiſque.
multo

multomagis nimia tormētoꝝ.formido quā
formidinem iuſtam reddit cōis vulgi opin.q̇
hēt ꝙ officiales conſueuerunt captos,& in-
qſitos de crimine ꝑtermiſſa iuris, & grauita
te torquere.ad hoc qđ nor.ꝑ Bart.ff.de no.
ope.nunt.l.de pupillo .§. ſi qs ipſi prætori .
19 † Itē nuda ꝯfeſſio, nō ſufficeret in ciuilibus
ad obligandū.l.cum de indebito .ff.de ꝓba-
tio.& c.ſi cautio.extra de fide inſtr.multomi
nus in criminalibus, vbi agiẗ de ſalute hois .
nec eſt veriſimile,ꝙ qs vltro ꝯfiteaẗ illud qđ
vitam adimat, vel ſtatum eius vel famam mi
nuat.abhorret .n. hoc nā quod ſeruari deſi-
ſiderat,mortem aūt,& pernitiem, vt ait Boë
tius,euitat.Confeſſionē ergo nō veriſimilē,
& ſponte factā nō debet iudex admittere,ni
ſi alia ſuffragenẗ adminicula.vt not. in c. qa
veriſimile . de præſump. & ſic ꝯfeſſio contra
nām non valet,vt in c.ſi.de confeſ.& c. nos
in quenquam 2.q. 1.nec confeſſio contra ꝑ-
ſumptionem,quæ eſt ſm nām .ſ. ſeipſum cō
20 ſeruare mortemq́.,& ꝑnitiem euitare. † Re
medium ergo eſt ꝙ ille qui dr̃ confeſſus for
midine tormentoꝝ, ꝯfeſſionem ſuam reuo-
cet,ꝑ ſe, vel ꝑ procuratorem hñtem ad hoc
ſpeciale mandatū,nec iudex aliter dicto cri
mine, non probato poterit eum condemna
re,rōnibus ſupradictis.hæc dicit do. Pet. in
d.ꝯſ. dicens ēt ita de facto obtinuiſſe licet iu
dices maleficioꝝ,difficiles, & rigoroſi in ad
mittēda dicta reuocatione ꝯfeſſionis,ſe exhi
beant,& euolant ad ꝯdēnationē, cum ꝑ in-
quiſitionē ꝓcedunt , & credunt vileſcere in
conſpectu hoium,cum aliquē abſoluunt, cō
tra l.abſētē.ff.de pœn.hæc ille. & licet iſta vi
deantur varia dicta,tñ oia reducuntur ad cō
cordiam,cū hac diſtōne,ꝙ ſi conſtat de tor-
tura pręſumitur confeſſio meticuloſa,hic tñ
metus ſi ꝓceſſerunt indicia non infringit cō
feſſionē.ꝑ dicta in primo mēbro. Aut nō cō
ſtat de tormentis,& tunc,ꝑſumiẗ ſpontanea
& iſtam puto veritatem,hoc additio, niſi ex
conſuetudine iudicis,aliud eſſet dicendū.per
ea quę not.Bart.in d.§.ſi quid ipſi prætori .
& ita intelligo quod dicit Bald. in d. conſ.
21 Rurſus q̄ro † an in criminalibus ſufficiat
vnica tm̃ confeſſio,vel debet eſſe repetita ſæ
pius.hanc q.tangit gl.in l.diuus.Seuerus .ff.
de q̄ſt.& in l.ſeruos.C.ad l.Iul.de vi. & in l.
2.C.de cu.re.& ꝑ Cy.Bal.& ꝑ Azo.in ſum.
C.de ꝯfeſ gl.ēt ponit in l.1. C.de confeſ. &
ibi Bald.& per Spec.in tit.de confeſ.§.1.ver.
& hoc in ciuili.& per Iac.But.in l. 2. C. qđ
met. cau. vera ꝯcluſio,& cōis, & quaſi oium
eſt, ꝙ aut qs in iudicio eſt ſponte ꝯfeſſus cri
men,de quo agitur,& tunc vnica tm̃ ꝯfeſſio
ſufficit ad ipſum ꝯdemnandū . tex. eſt,& ibi
gl. in l.ſeruos.C.ad l.Iul.de vi. & l. q ſniam,
& l.cum reis.C.de pœ.& l.ſi quis in hac ge-
nus.C.de epiſ.& cler. Aut ꝯfeſſus eſt in tor-
mentis,& formidine tormentoꝝ, & tūc qa
illa confeſſio cōiter fit extra locū iudicij,nō
ſufficit ad ꝯdemnandum,ſed eſt iteꝝ repeten
da apud tribunal in forma iudicij , & forte
corā teſtibus,& iſte eſt intellectus.l. 2. C. de
cuſt. reo. & iſtā diſtōnē poſuit Azo. in ſum.
C.de ꝯfeſ.licet in l.1.C.de ꝯfeſ.aliter loquaẗ
in appara.& hanc ſentit gl. in d.§.diuus . &
Spec.tenet in d.ver.& hoc in ciuili. & Odo.
22 Cyn.& Bald.in d.l.2.C.de cuſt.reo. †Cauti
tñ aſſeſſores in arduis negocijs ſemꝑ repe-
tunt ꝯfeſſionē apud acta. ꝙ ſpōte ꝯfeſſus fue
rit quāuis ēt ꝓceſſerit tortura.ita dicit Bald.
in d.l.2.C.de cuſt.reo.& qđ ſupradictā con
cluſionē tenet Bart. & Gand. qui dñt idē de
ꝯſuetudine obſeruari.& allegant qđ nor.in
l.ſeruos.C.ad leg.Iul.de vi.hæc dicit Bal. in
d.l.2. dicēs ēt,quod aliqñ in confeſſione ꝑ-
ſeueraẗ per expreſſam confeſſionem factam
apud acta.& non eſt dubium ꝙ talis ꝯfeſſus,
ex ſola ꝯfeſſione pōt damnari, ſm omnes .
Qñque in confeſſione perſeueratur tacite ,
quia non reuocatur confeſſio , & tunc , aut
emanauit ſponte,& ſufficit aut metu tormē
toꝝ,& non ſufficit imò repetēda eſt ꝯfeſſio ,
imò aſſeſſores,vt non ſtetur in dubio iſto,fa
ciunt ſcribi,qūo reus fuit ſponte confeſſus,
& quaſi,vt plurimū,iſta ꝯfeſſio eſt falſa. Qñ-
que in confeſſione non perſeueratur tacite,
vel expreſſe,ſed reuocaẗ confeſſio, & tunc ſi
quidem ſunt aliqua indicia facientia pro re
uocatione,& admittiẗ reuocatio, ſed pōt co
gi ꝯfiteri, ergo fortius cogi pōt perſeuerare
in ꝯfeſſione.ſi aūt nulla indicia apparent ꝓ,
vel contra vr̃, ꝙ iſta reuocatio ſponte facta
non procedat,niſi error allegetur, & proba
retur,vel ſtaret per iudicem non per allegan
tem quo minus probareẗ,vt l.de ætate .§.ſi.
ff.de interro.acti.facit qđ nor.in l. ictus fu-
23 ſtiū.ff.de infam. † Confeſſionem aūt ſuam,
qs pōt interpretari,exponendo, nō perime
re in totū.c.cū dilecti.de acc.hæc Bald. in d.
l.2.ſed gl. in d. l. 2. & qdam ſui ſequaces,vt
fuit Fran.Accur.dñt ꝙ ſiue ſpōte,ſiue ꝑ tor
menta

mēta q ſ pfeſſus fuerit, non eſt adhuc puniēdus, niſi pſeueret. & hoc pbant p tex. d. l. 2. qui gnaliter loquitur, ergo gnaliter eſt intelligendus. ff. de le. præſt. l. 1. §. gnaliter. & l. de precio. ff. de publ. & pro quotum ſnia facit. C. ad l. Iul. de vi. l. ſeruos. vbi dicit confeſſionibus. in plurali, ſed tu teneas qđ ſupra concluſum, eſt q̃ eſt cōis opinio. Sed ponamus qđ q ſ eſt pfeſſus p torturam, & in ea perſeuerauit, ratificando apud acta, & pfitēdo, an liceat notario ſcribere, vel iudici præcipere ei, q ſcribat, q pfeſſus fuit ſpōte ſup hac qſt. Inn. in c. ſup hoc de renunc. vt refert Bal. in l fi. q ſ in hoc genus. C. de epiſ. & cle. dicit, qđ pbata tortura eſt quaſi impoſſibile pbari pfeſſionē ſponte factā, & in d. l. 2. C. de cuſt. reo. dicit q talis ſcriptura vt plurimum

24 eſt falſa. Iac. Butr. in l. 2. C. qđ met. cau. † dicit q iudex, & notarius malefaciūt, in actis apponere, q ille q tortus eſt ſponte pfeſſus ſit, & talis ſcriptura eſt falſa Bart. in l. 1. § ſi quis vltro. de qō. ff. in fi. dicit q ſi pfeſſus eſt reus in actu torturæ, nō debet dicere notarius, q ſpōte, ſecus ſi poſtea pfeſſus ſit. Bal. in l. 1. in 5. col. C. de pfeſ. dicit q notarius nō incidit in falſum, primo quia vidit, & audiuit hoc, & nō vidit, & audiuit ptrarium pſertim tūc, vnde de hoc nō poſſet pficere inſtrm, vt l. hac pſultiſſima C. q te. fa. po. Itē q a nālī ratione debet credere q ille pfiteat p p pſcientiā perpetrati criminis. Item ēt iudex excuſatur, quia non fuit tortus ad hoc pciſe, q confiteret, ſed vt ve॰ diceret, & ideo cū no fuerit tortus ad hoc ſignāter, & ſpecifice, ſequit q tenet pfeſſionis, non eſt oino tormentarius, ſed ſm quid eſt liber, & intentio iudicis fuit, & eſſe debuit, q ſi confiteretur quia verū, non quia tortus. Itē q a ſic ſe habet gnalis conſuetudo, quæ excuſat, & q a bonos zelo. vnde in pſalmo, zelaui ptra iniquos, pacē peccato॰, vidēs. ita dicit ipſe ibi Are. aut in tract. malef. in gl. in verbo, cōparuerunt inqſiti, & confitent totum. in ver. vnū nō omittas. dicis qđ Ang. & Ioan. de Imol. in l. q in

25 aliena. §. fi. ff. de acq. hæred. † dicunt, q aut reus fuit tortus nō præcedentibus indicijs vel nō ſufficientibus, & tunc ēt ſi perſeueret in pfeſſione, non pōt ſcribi, q ſponte fuerit pfeſſus, & notarius ſcribens ſcribet falſum, ſi ſciret eū tortū non pcedentibus indicijs, & ideo dnt cautela eſt, q notarij maleficiorum retineant extra palatium ne habeāt notitiā tormento॰, & ſic pnt ſcribere confeſſiones tanq ſpontaneas. ſed tu aduertas de Are. q ex hoc nō euitaret falſum iudex q ſcribi fecit. q hac ſciebat. Si aūt iuſte pceſſerunt tormenta, tunc rite, & iuſte pōt ſcribi, q ſponte fuit pfeſſus, dūmodo inter tormēta, & pfeſſionē, aliud commodū interuallum interueniat. qđ arbitrio bonis iudicis relinquit, vt no. in l. 3. §. diuus Seuerus. & ibi Bart. ff. de qō. Bald. ēt in l. 1. C. de pfeſ. in 11. col. dicit, q gnalis pſuetudo excuſat notariū, & iudicē a falſo, qn̄ ſcribunt, talis eſt pfeſſus ſpōte, & vide ēt ad hoc do. Catal. in tract. ſynd. q. 215. vbi ſatis bene loquitur, qn̄ adhibita eſt tortura, an iudex pōt ſcribi facere, q ſponte fuit pfeſſus. do. Vitalis in ſuo tract. clauſularum. ſup clauſula nō, vt nō metu. in §. de metu tormēto॰. in 4. col. tāgit hāc q. & dicit, q ſi notarius ſcripſit, q pfeſſus fuit ſponte, verum eſſe, non vr̄, p p hoc vr̄ falſum ſcripſiſſe. pro hoc vr̄ tex. in d. l. 1. §. ſi quis vltro. ff. de qō. ibi eſt tex. ſi quis vltro, & c. & ſequitur ibi in lr̄a, cū tormentis, & c. pſtiterit. & ſic dr̄ ſponte pfeſſus ille q eſt cōfeſſus in tormentis, & ſm hoc debemus exponere, conſtite-

26 rit. ſ. de confeſſione illius ſerui. † Et ſi dicis, quo dr̄ ſponte confeſſus cum dicatur p tormenta, dicas ideo, quia perſeuerauit in confeſſione, vt d. §. diuus Seuerus. & l. 2. C. de cuſt. reo. vel ēt ſi pfeſſus eſt in actu torturæ, q̄uis notarius ſcripſerit, ſponte pfeſſus eſt. Nec obſt. verbū pſtiterit, poſitū in d. §. ſi q ſ vltro, quia exponitur, conſtiterit. ſ. de innocentia, & ſic non refert ſe ad pfeſſionem ſed ad ſerui innocentiā, vt ibi patet. & no. bene, dicit ibi Bart. mihi aūt cū reuerentia tantorum do. vr̄ ſuper hoc, ſit diſtinguendum dicēdo, q aut nulla pceſſerunt tormenta ipſam pfeſſionem aut pceſſerunt. Primo caſu nulli dubium, q vterq; iudex. ſ. & notarius recte ſcribit in actis, q ſpōte pfeſſus eſt per d. §. ſi q ſ vltro. in prin. & l. 2. C. quo. ap. nō re. ſi vero pceſſerūt tormenta, & tūc aut ipſa tormēta illata fuerūt nullis pcedentibus indicijs,

27 ſaltē legitimis, aut ipſis pcedentibus. † Primo caſu, q a illa tortura fuit iniuſta, & iudex q hunc torſit iniuſte. & inique fecit, illa pfeſſio vigore inique torturæ facta, ēt ſi mil es ratificaret, & dicat ſponte facta, nunq pſumitur ſponte, ſed p violentiā tormento॰ facta & nihil valet. caſus eſt in l. pen. ff. de qſt. & hoc caſu ſi notarius ſcit illam torturā eſſe fa-

ctã nõ debet ſcribere ꝙ ſponte fuit ꝯfeſſus, & ſi ſcribit, puto ꝙ tã iudex, q mãdauit, ꝗ ip ſe notarius inciderit ſalſum. l. q teſtm̃. ff. de fal. & l. 2. C. de fi. inſtr. cũ ſi. ſi vero notarius ignoraret torturam iniuſtam, tunc dicta pœ na non tenereť, quia falſum abſq; dolo non committiť. l. nec exemplũ, & l. maiorẽ. in fi. C. de fal. iudex tñ ſemꝑ teneť, quia manda uit ſciẽter ſcribi falſum, licet ignoranti, & in eo, in dubio ꝓſumiť ſcientia iuris. l. 2. ff. qđ
28 q ſque iu. † Secundo vero caſu, qñ tortura fuit iniuſta, & p̃cedentibus legitimis indicijs habita, & tũc imminẽtibus tormentis cõfeſ ſio in eis facta ſcribitur, mandante iudice, ꝙ ſponte fuit ꝯfeſſus, tunc vterq; tam iudex ꝗ notarius malefaciunt, & puniť, vt ſupra aut poſtea, & tunc aut notarius ſciuit torturã, aut ignorauit, ſi ſciuit, & tũc aut inſtantibus doloribus torturæ hoc ſit, qa ſtatim, ꝙ depo ſitus eſt de tortura, vel parũ poſt tortus ꝯfite tur, & non licet ſcribere ꝙ ſpõte. malefaciũt iudex, & notarius, ꝑ no. per Iac. But. in d. l. 2. C. qđ met. cau. & l. 2. C. de cu. re. & ſupra dixi. Si vero trãſacto debito tpe, & ſpacio in termedio, ille tortus ꝯfiteť, & tunc licet ſcri bere ſpõte. & ita ſeruat ꝯſuetudo. Si vero no tarius ignorauit torturã, tũc nunꝗ ipſe tene tur licet ſcribat ſponte ꝯfeſſum, & ita intel ligo qđ not. Bald. in d. l. 1. C. de ꝯfeſ. Et ideo iudices debẽt cauere, ꝙ tormẽta nõ videanť, neq; audianť per notariũ maleficiorum, qa forſitã recuſaret ſcribere ſponte ꝯfeſſum, & hoc ẽt voluit ibi Bald. Vltimo no. circa hanc prin. q. ꝗ eſt de effectu torturæ, ꝙ qñ tortura ſit in caſu non permiſſo, viciatur ſolũ actus torturæ, cum ſuis dependentibus, non aũt reliquus proceſſus rite factus, vt l. 1. C. de quæſt. & ibi per Bal. in l. milites. in fi. eo. tit.
29 Poſtremo quæro † an in cauſa criminali, ex ſola confeſſione, abſque alio proceſſu, & ſnia, fiat executio. Inn. in c. qrenti. de off. de leg. dicit ꝙ non. Sed ipſe idem tenuit contra rium in c. qualiter, & qñ. el 2. de acc. & pro iſta parte eſt caſus in c. Romana. de app. lib. 6. D c aut quis, confiteť metu tormentorum, & hñt locum primo loco dicta, quia requi ritur perſeuerantia, & proceſſus. lit. cont. vt ſupra dictum eſt in 5. q. prin. torturæ. aut cõ fitetur ſponte, & habet locum ſecunda opi. Inn. in d. c. qualiť, & qñ. & vide quod no. per gl. in c. ex literis, de diuor. ſub verbo, admo nitus. & vide Bart. in l. 1. in fi. de cu. re. ita di cit d. Vitallis in tract. clauſularum, ſuper clau ſula, non vi, non metu. in §. de metu. tormẽ torum, in ver. ſi. Spec. in tit. de confeſ. in §. 1. in ver. fi. dicit, ꝙ ſi qs eſt ſponte confeſſus, vel ꝑ torturam, & tñ in confeſſione perſeue rauit, ꝙ nihilominus debet ꝯdemnari l. ſi cõ feſſus. ff. de cuſt. reo. & extra de confeſ. c. cum
30 ſuper. de elec. c. ꝑ inquiſitionẽ. † vbi dicit, ꝙ nunꝗ quis eſt in criminali pro ꝯdẽnato hñ dus, imò ſemper eſt neceſſaria ſnia, vt C. de pœn. auc. ſnĩam, & C. de cu. re. l. ſi quis reus, & ff. de quæſt. l. 1. §. 1. vel l. pen. 2. qõ. 2. nos in quenquam. & 24. q. 4. quæſitum. & c. il lud. Lanfr. Brix. ſuo commento ſuper c. qñ contra falſam. de prob. ſuper rub. de con feſ. in 6. col. in ver. quæritur præterea. dicit, ꝙ Inn. in d. c. per inquiſitionem. dicit cõtra confeſſum de crimine non poteſt ꝓcedi ad condemnationem, nulla præcedente accuſa tione, inquiſitione vel denunciatione, quia ad hoc vt fiat condemnatio, oportet qđ ali quid petatur, vel ſubſit mã, ſuper qua ſunde tur condemnatio, ita dicit dicere Bald. in l. 2. C. de confeſ. tñ ſi prædicto caſu, inquiſitio ſequatur confeſſionẽ, & ſic ordo peruertať, dicit ꝙ procedi poteſt quia ſnia ferri poteſt contra ꝯfeſſum, ex inordinato proceſſu, vt te net Bart. in d. l. ſi confeſſus. ff. de cuſt. reo. & Bald. in d. l. 1. & Io. And. in d. c. qualiter, & qñ. quod intelligendum eſt, ſm Bart. vbi ſu pra, ſi cõfeſſio emanauit principaliter, alias ſecus. quod etiam ſequitur Bart. in d. l. 1.

1 *Iudex indebite aliquem ſubijciens quæſtioni qua pœna debeat puniri.*
2 *Iudex qui doloſe, & ſine cauſa aliquem torſit, ſi moriatur, capite plectitur.*
3 *Tortura adhiberi non poteſt per eum qui non ha bet merum imperium.*
4 *Tortura ad finem triplicem fieri poteſt.*
5 *Officiales non debent parere poteſtati aliquid contra legem iubenti.*
6 *Familiaris poteſtatis ponens aliquem ad tortu ram de mandato ipſius, non tenetur.*
7 *Rector cui conceſſum eſt arbitrium torquendi ali quem, an poſſit torquere nullis præcedentibus indicijs.*
8 *Inculpatum de crimine ſponte ſe ingerentem tor turæ, an poſſit poteſtas licite torquere, ſi alias ei non liceat de iure.*
9 *Committere nemo poteſt alicui vt ipſum percu tiat, cum nemo ſit membrorum ſuorũ dominus.*

Quæſtio

Quæſtio ſeptima ſecundæ partis.

SEptima prin.q. eſt qua pœna puniaẽ iudex torquens aliquẽ †indebite.vr̃ ꝙ debeat puniri pęna capitali,vt eſt tex.in l. decuriones.C.de q.& ibi hoc dicit Bald. ſed tex.in l.nemo carcerẽ. C.de exac.tri.lib.10. dicit,ꝙ iudex q indebite torquet, vel carcerat aliquẽ puniẽ ea pœna puniretẽ incarceratus vel tortus ꝑ eo pro quo torqueẽ vel carceraẽ. Item puniẽ,quia damnatur ad carceres.ſ.ad certum tp̃s,ſm Ang.ibi,ſed Bald. in rub.C.de pœna iud.q male iud. dicit ꝙ iudex q de facto aliquẽ torquet,nõ punii ſimilitudine torturæ,qa non reperiẽ iure cautũ, ꝙ tortura alicui imponaẽ ꝑ tortura, ſed teneẽ iniuriaꝝ ꝑ motu iudicis,vt ff.de iniu. l. iniuriaꝝ æſtimatio,ſm eum,ſuper hac q. diſtingue, an tortus moriẽ in tortura, vel ꝑꝑ torturã,& tũc an,& qñ & qua pœna teneat, fuit late dictũ ſupra in 5.q.prin. de tortura. in ver.ſed cũ dictũ ſit. Aut nõ fuit mortuus, & tũc aut fuit tortus q s iuſte,& rite,& nõ teneaẽ aliqua pena,ꝑ l. Gracchus .C. de adul.

2 † Aut fuit tortus iniuſte,vel nõ rite, & tunc aut torſit doloſe,& ſine cauſa,& teneẽ pœna capitis,ẽt ſi non moriaẽ,& eadẽ pœna teneẽ ſi fecit torqueri illũ, q de iure torqueri non poterat, puta qa decurio vel ancianus, ſiue prior,durante mag̃ratu,ꝑ d.l.decuriones,& ꝑ l.1.C.de req.re.vbi de hoc ꝑ Bald.ꝙ ꝓcedit ẽt ſi ptãs habet arbitrium,vt no.ſupra in c. veniens,& in c. Quintauallis, de iureiur. Aut ſine dolo,& cũ cauſa tñ nõ recte,nec rite,& teneẽ actione iniuriaꝝ,vt.ff.de iniu. l. iniuriaꝝ examinatio, & ita intelliguñẽ, & ꝯcordanẽ p̃dicta iura,& vide d.in ver. ſed cũ dictũ,ſit quibus adde,ꝙ qñ quis vt priuatus torquet aliquẽ puniẽ ea pœna qua puniẽ retinens priuatũ carcerẽ,vt dicit Bal.in l.1.C.

3 de priua.carc. †Et ſi torſit non priuatus ſed vt iudex tñ nõ habebat talem iuriſdictionẽ, qa non habebat merũ imperiũ,ſine quo tortura adhiberi non poteſt,vt no.hr̃ in l.imperiũ.ff.de iuriſ.om.iu.& ibi ꝑ Guil. & tũc habebat locũ d l.nemo carcerẽ.licet ẽt hoc caſu teneatur parti actione iniuriaꝝ per d. l. iniuriaꝝ, & hoc qa tortura eſt iniuria perſonalis,ſi ſit ſine cauſa,& iniuſte,vt l. nihil .C. de q.Sed quid ſi ꝑꝑ bonum publicũ,q s diſcrete torſit aliquem, puto ꝑꝑ ſedãdũ tumultũ populi,vt multoties ſit,ꝑꝑ terrorem alio

rũ,an teneaẽ in ſyndicatu.Credo ꝙ nõ arg.

4 no.ꝑ Inn.in c.1.de ꝯſt. †Item no.ꝙ tortura põt fieri ad triplicem ſinẽ,nã qñq; ſit ad criminis punitionem,vt l.ictus fuſtiũ.ff.de inf. exẽplũ,qñ officialis reperit aliquẽ in flagrãti,nã facit illũ ex hoc fuſtigari, vel aliter torqueri.vt ibi, qñq; fit ad iuriſdictionis defenſionẽ,& iſta tortura debet eſſe modica, & tẽperata.l.ſi.§.ſi.ff.de off.eius cui man.eſt iur. qñq; fit ad criminis inuentionẽ,vt l. c. 5. ff. de adul.& de hac eſt mã noſtra,& de qua infra late locuti fuimus, & inferius diceẽ. Sed ponamus iudex,aut ptãs,q eſt caput officij, & in quo reſidet ptãs torquẽdi, nõ torquet ipſe ꝑ ſe,ſed iuſſit militibus,& alias officialibus,vt torquerẽt aliquẽ,an ſi tortura eſt indebita,teneanẽ ipſi milites,& officiales.Suꝑ hac qõ. licet aliqd tetigerim ſupra in 5. q. prin.in ver.& aduerte circa p̃dicta,vbi vide, tñ qa nõ erat locus ſuus,ſed melius cadebat hic,ideo cũ minis ꝑfecte ibi dcm̃ fuerit, dicamus hic ꝑfectius, capiẽdo diſtõnẽ Dy. in c. ꝙ q s mandato,de reg.iur.in 6.ꝙ aut iuſſus ptãtis eſt expreſſe cõtra legem, aut expreſſe

5 ſm legẽ,& ſic iuſtus,aut dubitaẽ. †Primo caſu officiales nõ debẽt ei parere. imò potius reſiſtere,& ſi nõ reſiſtũt puniuntur,vt qa poteſtas mãdat in caſu illicito, vel torqueri decurionẽ,vel aliũ q de iure torqueri, nõ põt, caſus eſt in l.oẽs.C.de decu.lib.10.& l. qm̃. C.de ap.cũ ſi.& ſuperius fuit dictũ.& hoc caſu,officiales debent ꝓteſtari ptãti,ꝙ hoc nõ faciat,& ꝙ ipſi cõtradñt,& ꝯſentire,& ſi fiat ñõ intẽdũt,vt colligiẽ ex d.l.qm̃. Secũdo caſu,parere teneñẽ,alias ſi non parerẽt,puniretur.ff.ſi q s iuſd.nõ obtem.l.1.& ff.de re iud. ꝯtumacia.in prin. Tertio caſu officiales nõ puniuñẽ, ſi indebite torquẽt aliquẽ qa parere teneñẽ ar.ff.de iud. l. ſi q s ex aliena,& ita intelligo l.liber hõ.la 2.ff.ad l.Aql. vbi obe dictia debita,vel ꝑmiſſa excuſat à delicto, ꝑ quã l.dixit ibi Bald.ꝙ fuit reiectus qdã libellus, q dabaẽ contra quendã officialẽ ptãtis, qui de mandato ptãtis, quendã torſerat illicite,quia iſte excuſatur, rõne iuſſus ſuperioris ſm eum Intelligo tñ dictum ſuum, in caſu in quo officialis debet parere ſm diſtõnem ſupradictam,& non aliter.Sic ẽt intelligo,qd ſcripſit Ang.in l.iniuriaꝝ actio.§.ſi

6 q s eo.ff.de iniur.vbi dixit † ꝙ miles, aut alĳ de familia rectoris, ponẽs aliquẽ ad torturã de mãdato rectoris iuſte vel iniuſte,nõ teneẽ

per illum tex.coniuncta gl.in l.non vř .§.q iuſſu.in gl.magna .ff.de reg. iur. Et ideo dat cautelã, ꝙ rector oblato libello cõtra aliquẽ de ſua familia de aliquo iniuſte facto, ꝙ eſa pſo tpe dãdi libellos ꝯtra ſeipſum faciat reũ ꝯuictum articulari, & ꝓbare ꝙ hoc fecit de mãdato rectoris, & hoc ẽt rector ꝯfiteat̃, ꝙ fecit ꝓ offõ exercẽdo, & erit ſecurus vterq;, qđ eſt valde notandũ, intellige tñ ſm diſtõnem prædictam, & non aliter, videlicet in caſu qñ debet parere. Aduerte ꝙ multoties cõcedit̃ rectori, arbitriũ torquendi aliquẽ, an poterit torquere nõ ꝓcedentibus legitimis
7 indicijs. † Rñdeo multi dñt ꝙ ſic, ſed contrarium eſt de iure verius, qa non poterit non ꝓcedẽtibus legitimis indicijs, vt c. quintaualis.& c.veniẽs.de iureiur.& no.in cle.ſæpe. de verb.ſign.ita dicit Paul.de Leaz.in c.grauis, de depoſito, & ſic ꝑ iſtud arbitriũ nõ excuſaret̃ rector à pœna ſi torqueret, non ꝓcedẽtibus legitimis indicijs. Quid ſi eſt datũ arbitriũ ꝙ poſſit torquere, nullis ꝓcedẽtibus indicijs, in aliquo crimine. Dic, ꝙ intellr̃ ꝙ debeat torquere arbitrio boni viri, & moderate. ideo ſi exceſſit modũ dẽt puniri arg.l. pen.ff.de arbit.ita dñt qdã, arg.eorum. quæ not.Bart.in l.ſed ſi vnius.§.ait ꝓtor .ff.de iniur. vnde ſi rector cupit hr̃e amplam poteſtatẽ ſuper maleficijs, & maxime in torquẽdo, prout multoties fieri vidi, & ꝯcedi, ſiue à gubernatoribus, ſiue à cõitatibus, ſint cauti, vt bulletinũ ſiue reformatio, ſit large, & plene certũ, videlicet torquẽdi cũ indicijs vel ſine, & alte, & baſſe, & moderate, & immoderate,
8 ꝓut ſibi viſum fuerit. † Inſup q̃ro ponamus, qdã inculpatus de crimine, ſpõte ingerit ſe torturæ, puta dicẽdo, ergo nõ cõmiſi tale delictũ, & offero me velle ſtare torturæ, ponatis me in tortura, coſtui è vn pazzo. an ptãs poſſit iuſte iſtũ volẽtẽ ponere ad torturã, ſi alias de iure hoc ei nõ liceret, puta qa non ꝓcedũt indicia. Rñdeo ꝙ nõ põt, qa liber homo non eſt dñs membroꝝ ſuoꝝ l. liber homo.ff.ad l. Aq.l.ſecundo qa ptãs torquendi, eſt meri ĩperij, vt l.defenſores .C. de defenſ. ciui.& tenet Guil.de Cun.in l.imperiũ.ff.de iuriſd.om.iud.ſed ea quæ ſunt meri imperij, non pñt pacto priuatoꝝ concedi .C. de iu-
9 riſd.om.iud l.priuatoꝝ. † Tertio quia non põt qs committere alteri, ꝙ ipſum ꝑcutiat. l.1.§.vſqueadeo.ff.de iniu.& hoc tenuit Bartol.in l.pen.ff.de ꝯd.ob cau.& in l. interdũ. §.q furẽ.& ibi gl.contrarium ſenſerit.ff. de fur.& licet gl.& Bart.loquantur qñ committat ſe ad torturã priuato, tñ ego idem dico, ſi committit ſe iudici, qñ vt iudex, in caſu illo torquere non põt, quia hr̃ vt priuatus, qñ quid facit extra terminos iuris l.prohibitũ. C.de iure fiſci. cum ſi. Et ꝓpea qñ iudex, in caſu ꝓdicto, torqueret aliquem volentẽ non excuſaretur à pœna per prędicta applicãda fiſco, ſed excuſaretur ab actione iniuriarum & ab ipſius intereſſe, qm̃ volenti non fit iniuria.l.1.§.adeo.& ibi Bart.ff.de iniur. & ꝑ Bart.in l.quamuis.in fin.ff.de in ius vocan. Ex his deciditur alia q.q̃ ſæpe occurrit, nam aliquis inculpat aliquem de delicto, & quia non hẽt. veras probationes neque indicia ſufficientia ad torturam, dicit dñe poteſtas, ponatis me, & ipſum ad torturam, multi fatui, vt ita loquar, putãt hoc poſſe, & dr̃e fieri per poteſtatem ſed per ſupra proxime dicta eſt contrarium in perſona volentis, ergo multofortius in perſona illius qui nollet.

1 *Reum torquendum nemo debet ſubtrahere dum locus eſt tortura.*

Tortura ſi locus ſit, detineri perſonaliter quis poterit.

2 *Tortura facilius adhibetur in maleficijs, occulte factis, quàm in alijs.*

3 *Tortura pro crimine explorando facta, non reddit tortum infamem.*

Præſumptio iuris, & de iure dicitur indicium euidens.

4 *Suſpicio vna præſumptionem nõ inducit, ſed plures ſuſpiciones bene inducunt vnam præſumptionem.*

5 *Præſumptio illa cenſetur potior, quæ vero reperitur proximior.*

6 *Iudex in tortura procedere debent quamuis tortus aſſerat ſe nihil dicturum.*

7 *Innocens reputatur is contra quem indicia non reperiuntur.*

8 *Res de crimine delati, & ſi non omnes nec omni caſu poſſint torqueri, poſſunt tamen vultu iudicu terreri.*

9 *Quæſtio in certis delictis datur ex ſolis indicijs.*

Quæſtio octaua ſecundæ partis.

Circa octauam partem princ.in qua pollicitus ſum colligere, & deſcribere aliqua notanda cõmunia, de indicijs, & tortu-
1 ra. † Et primo not. ꝙ qñ eſt locus torturæ, non

non licet alicui ſubtrahere torquendum a tortura,nec facere q veritas non poſſit apparere,vt l.quicunq;.C.de maleſ. & mathe. qđ facit ɔtra celantem teſtem, ne teſtificet in criminali ſm Bal.ibid.Secundo not.q qñ eſt locus torturæ qs pōt cogi.& detineri per ſonalr,vt in c.ſi clericos.de ſen.excom.lib.6. facit qđ not.Inno.in c.vt famæ.& c.qa ɔtingit.de ſen.excom.& Bald. in l. nemo. C. de

2 epiſ.audien.iuxta fin. † Tertio not.q tortura facilius adhibet in clandeſtinis, & nocturnis maleficijs,q in alijs d.l.nemo. & ibi Bal. vel in crimine falſi l. ſi.uri.C.de fal.& in crimine ꝓditionis,& ſic in crim. læſæ maieſt l. fallaciter.C.de abol.& in crimine adulterij, & ſimilibus,vt.ff.qui,& à quib.l. ꝓſpexit. facit.de fur.l.interdum.§.q furem.& l. pen. ff. de cōd.ob cau.& ideo in maleficijs de nocte commiſſis,non requiritur arguta ꝓbō,atg. not.in c.in fidei fauore.de hæret.lib.6.& l.ſi cū exceptione.§. hæc aūt actio. ff. qđ met. cau.& facit.C.de iuſti.codi.emend. circa medium.& l.1.§.tria.ff de ven.inſpi.& vide ommo infra in ver.fin.

3 † Quarto not.q tortura,q̃ fit ad crimen explorandū,non infamat, ſiue qs torqueat vt teſtis ſiue vt principalis. l.nulla.iuncta gl.C.de infam. Quinto no. q indicium in criminalibus,ponit ꝓ quodā ſigno maleficij, ſed in ciuilibus ponit ꝓ veritate rei,vt l.fi.C.de fal.her. Sexto no.pſumptionem iuris de iure appellari indicium eui dens l.ſi qui.C.de adul. Septimo no.dīam inter pſumptionem,& ſuſpicionem,qa ſuſpicio ſtans in ſuis finibus nunq eſt cauſa ɔdemnationis,ſed pſumptio ſic,ſm gl.& Bal. in l.

4 q̃uis.C.de adul. † Octauo not.q ex multis ſuſpicionibus inducit vna pſumptio, ſed vna ſuſpicio nō inducit pſumptionē.facit q not. gl.in l.2.§.ætas.ff.de excuſa.tu. Bal.in auth. ſi qs.C.de adul. Nono not.q illud,qđ dr, ſemel malus ſemp pſumit malus. intellr in eodem gñe mali,& non in diuerſo,vt ſi tractat de homicidio,& aliqs ſit homicida, pſumat ɔtra ipſum,ſed ſi eſſet adulter,nō pſumatur homicida,& his ſi.l.oēs.§.à Barbaris. ff. de re mil.& p Bal.in l.fi.ff.de hær.inſt. Decimo no.q dña eſt inter ſuſpicionem,& pſumptionem,indicium,& argm,& adminiculū, vt no.Bal.in l.ea q dem.C.de acc.1.& 2.col.

5 † Vndecimo not.q inter pſumptiones illa eſt potior,q̃ vero vr ꝓximior,vt l.eū filiū,diffinimus.ff.de his q ſunt ſui vel alie. iur. Itē q poſterior pſumptio tollit priorem. ff. de in integ.reſti.l.diuus. pares vero pſumptiones inuicē ſe ɔfundunt, qa nulla victoria fit à pari.ff.de rit.nup.l.non ſolum.§.vno,arg.ff.de fideiuſ.l.gñalr.verſ.ſua,& de excu.tuto.l.ſed & milites.in princ. vnde pariter operant, & non ꝑponderat altera alteri, ſed remanet factum ſimplex,ab oī ſuſpicione abſtractum.ſi vero ɔcēdunt plures pſumptiones ꝓ vna, quā alia parte.tunc plures rōnes vincunt vnam, ſi q̃libet ꝑ ſe, eſt ita bona,ſicut illa vna q̃ eſt in ɔtrarium,arg. in auth. de ɔſang. & vteri. fra.§.1.Itē pſumptio violenta tollit non vio

6 lentā.de pſumptio.c.līas. † Duodecimo no. q licet exiſtens in tormento, dicat iudici ſe nunq̃ dicturum aliqd, tñ iudex debet procedere in tortura,alias facile eſſet vnicuiq; vitare tormenta,quoꝝ dolore forte mutabit ſermonem,ſm l a.de Leaz.in c.grauis. de depoſito. Decimotertio nota. q ſicut pōt torqueri accuſator,ita pōt torqueri litigator, & ɔſultor.l.ſi qs.C.ad l.Iul.maieſt. Decimo quarto not. qđ accuſatur non excuſatur calumnia, ꝑ ꝑ quælibet indicia, ſed ſolum ꝑꝑ indicia manifeſta.ita dicit Bal.in d.l.ſi quis. Decimoquinto no.q vbi tortura eſt ꝓhibita non hēt locum tortura,ēt ſi ꝑcedunt indicia,dicit Bald.ſumendo arg.à ɔtrario in l.mi

7 lites.C.de quæſt. † Decimoſexto no. q lex habet quemlibet ꝓ innocente, ɔtra quē nō ꝑcedunt indicia,ſm gl.& Bal.in l.pe. C. eo. Decimoſeptimo not. qđ licet ex forma legis vel ſtatuti,debeat ſtari indicijs,quantum ad plenam ꝓbōnem, tñ ſemp neceſſe eſt, q tale indicium ꝓbetur ꝑ duos teſtes.ita dicit Ang.in authen.de teſt.imperfe.in fi.in prin. col.8. vbi ex gl. poſita q̃ incipit, valet. nam lex.C.dicit ſtari teſtō paterno,qbuſcunq; indicijs ꝓbet,tñ iſta gl.& ille dñt q iſta indicia debent ꝓbari ꝑ duos teſtes. Et ideo ſi ſtatutū dicit, q in maleficijs nocturnis, ꝑ plena ꝓbōne habeat indicium, q licet vnus teſtis deponat de veritate. & ſic faciat indicium vt l.in bonæfidei. C. de iureiur. & ff.de teſti.l. cum ꝓbō.& ff.de excu.tuto.l.2.§.ætas.tñ ex iſto indicio non pōt ſeq ɔdemnatio,qa non eſt ꝓbatum tale indicium ꝑ duos teſtes.& ſi tu dicis,q d operet ſtatutum, nā ſi duo teſtes ꝓbarent de veritate, ſine dubio dret ſeq cōdemnatio,ſed dic qđ multum operat.nam ſi duo erunt teſtes, q deponant ſup aliquo adminiculo indicium faciēte, certe ex tali indi

cio ꝓbato p duos teſtes, ſequitur ꝯdemnatio, licet nihil depoſuerint ſup veritate, per iſtam gl. vt dicit ibi Ang. Mihi durum vr, ꝙ plus ꝓbẽt indicia remota, q̃ ꝓpinqna, quæ ſiunt p vnum teſtem de veritate, per ea q̃ no.
8 Bart. in l. fi. ff. de qõ. †Decimooctauo not. ꝙ licet non oẽs, nec omni caſu liceat torquere tñ pñt terreri, qa vultus iudicijs, in talib. debet apparere terribilis, vt in auth. de mand. princ § talẽ vero. ſm Bald. in l. 2. C. quo. ap. nõ reci. Decimonono no. ꝙ ſi aliqs ꝓbauit indicia, pp q̃ ventũ eſt ad torturã, nõ meretur pmiũ, qđ dat probanti maleficium, qa iſta probatio potius eſt facta offõ iudicis inquirentis, q̃ p ipſum delatorem, dixit Bal. in l. in fi C. pro qui. cau. ſerui. ꝓ præmi. li. ac.
9 † Vigeſimo no. ꝙ in certis delictis, ꝯſilijs, & tractatibus. pp difficultatem probationis, peruenit ad torturam, & qñq; ad condemnationem, ex ſolis indicijs, ſi ſunt ita certa, ꝙ vix negari poſſint. C. de qõ. l. milites. §. oportet. & de excuſ. tuto. l. 2. p Dyn. ita dicit Bal. in l. qcunque. C. de ſeruis fug. & vide omnino de hoc ſupra in hac parte. in verſ. 3. not.

1 Index cui relatũ eſt aliquod delictum eſſe commiſſum, ſtatim ad illud videndũ mittere debet.
2 Miles, ſeu alius miſſus per iudicem, ſeu poteſtatẽ ad videndum exceſſum, quid facere debeat.
3 Poteſtas informationes ab offenſo, vel ſyndico debet habere de delicto, & vicinorum nomina, & teſtium, ſcripta tenere debet.
4 Indicia leuia, & leuiora quam ad torquendum ſufficiunt ad inquiſitionem formandam.
5 Iudex ad capturam perſonalem procedere non debet niſi prohibita informatione, & formata inquiſitione.
6 Captura pſonalis quibus cõcurrentib. fieri poßit.
7 Iudex delatum de crimine habens præ manibus, qualiter eum verbo abſque tortura interrogare debeat.
8 Reus delictis corporaliter puniendus, debet in carceribus publicis detineri, ſed ſi pecuniariter, idoneo præſtito fideiuſſore poterit relaxari.
9 Iudex examinatis teſtibus eorum dicta, & proceſſum parti citata publicare debet.
10 Iudex indicijs purgatis, interlocutorie debet pronunciare non eſſe deueniendum ad torturam.
11 Iudex neminem debet quæſtioni ſubijcere ſi veritatem aliunde poßit percipere.
12 Cõdemnatio in criminalibus nonnunquã ex probationibus pſumptiuis ſequitur mediũ ex veris.
13 Iudex ad torturam moderate, & temperate debet procedere.
14 Iudex confeſſo in tortura non debet ſtatim credere, quinimò ipſum facere debet perſeuerare, & ratificare.
15 Iudex aliquem indebite torquens, in ſyndicatu tenetur ad pœnam fiſco applicandam.
16 Arbitriũ torquendi collatũ alicui, quod hoc legitimis pcedentibus indicijs fiat debet intelligi.

Quæſtio nona ſecundæ partis.

CIrca nonam, & vltimam partẽ principalẽ in qua deſcribet̃, quo ordine, & modo, iudex ſe hr̃e debeat in cognitione maleficioꝝ, colligẽdo quaſi oĩa cõpendio. q̃ in hoc tractatu ꝯtinent̃, & aliqua
1 addendo, dico † ꝙ iudex quam primũ ad eius notitiã puenerit, delictũ eſſe cõmiſſum, mittat ad vidẽdũ dcm̃ delictum, vt ſibi de eo cõſtet, qa anteq̃ cõſtet de delicto, nihil põt fieri, vt dictũ fuit ſupra in 4. q. prin. torturę. in ver. itẽ not. ꝙ anteq̃, & de hoc faciat ad cautelã apparere in baſtardello, hoc modo videlicet, die tali, &c. ſupradictus dñs poteſtas cũ ad ſuã ſuæq́. curiæ notitiã puenerit, ꝙ fuit cõmiſſum tale maleficiũ, in tali loco, ꝯtra talem, &c. & intendat ſup eo ꝓcedere, ex ſuo ſueq́. curiæ offõ, per inquiſitionem. Ideo cõmiſit tali ſocio militi ſuo, ꝙ vadat, & ſe pſonalr̃ ꝯferat ad talem locum prædictũ, & diligẽter ſe informet, ẽt p oculoꝝ inſpectionẽ,
2 de dicto maleficio, &c. † Qui miles debet accedere, & videre pſonam offenſi, & vulnera ſeu pcuſſiones, & ſi eſt furtum, vel aliud delictũ, debet ꝯſiderare, & inſpicere vñ fur intrauit, & qũo fuit fractum oſtiũ, & ſi apparẽt veſtigia, puta, tpe niuis, veluti, & ceni. debet accipere, menſurã dictoꝝ veſtigioꝝ, vt alias fieri vidi, & oĩa debet referri ptãti. q̃ relatio ſilr̃ ponat̃ in baſtardello hoc modo, dicta die, ſupradictus miles ſocius, iẽs, & rediẽs, retulit ſupradicto dño ptãti, & mihi notario iuiſſe ad dcm̃ locum, & diligenter oĩa vidiſſe, & intellexiſſe, & exploraſſe, & inuenit hoc, &c. vt qualr̃ talis erat vulneratus, in tali, & tali loco, &c. & ponat̃ quidquid vidit, & audiuit. & laudo ꝙ ſi eſſet delictũ alicuius importãtię. videlicet furtũ magnę quãtitatis, ꝙ ptãs ipſe poſtea accedat ad vidẽdũ locũ, & ita qñq; feci, & ab alijs obſeruari vidi. † Deinde curet di-
3 ctus ptãs hr̃e informationẽ de delicto, ab offenſo. vel à ſyndico, & ſcribat noĩa vicinoꝝ & dome

& domeſticorum,atq; ſuſpectorum,& teſtiũ. ſi q ſunt,q aliquid viderint vel audierint,aut aliter ſciuerint. & poſtea in eodẽ baſtardello, deſcribat inqſitionem ſpẽlem, quo ad dictũ maleficiũ,& gñalem,quo ad pſonas, qñ nõ hẽt certitudinem de pſona delinquente.hoc modo videlicet. hæc eſt qdã inqſitio q̃ fit,& fieri intendiť per ſupradictum dñm poteſtatem,ↄtra oẽs,& ſingulos hoies, & perſonas quæ de anno præſenti 1493.& menſe Octobri,dicti in tali loco,&c.commiſiſſe tale delictum, videlicet vulneraſſe talem,&c. de qua inqſitione,& hr̃ per Ang.in l.ſi vacantia.C. de bon.vac.lib.10.& per Are.in tract.maleſ. in 1.gl.circa princ.de qua hr̃ in l.4.§. mãdatis.ff.ad l.Iul. pecul. & ſup iſta inquiſitione examinet omnes teſtes ſupradictos, & eorum dicta, & atteſtationes ſilr̃ deſcribat in baſtardello, poſt dictam inqſitionem, nec ad hæc requiriť citatio alicuius. & ſi ex dicto ipſorum teſtium hẽt aliqua indicia, ẽt leuia contra aliquẽ,tunc deueniat ad inqſitionem ſpecialem ↄtra illum ſup illo delicto,de qua inqſitione habes formam per Are.in d. tract. in prin.& p Papienſem in ſua practica,in forma inqſitionis,& dicta inqſitio non decribatur in baſtardello,ſed in lib. maleſ.

4 † Et aduerte,q ad formãdã inqſitionẽ, ſufficiũt indicia leuia,& leuiora,q̃ ad torquendũ, vt puta diffamatio de tali delicto.vt hr̃ in c. qualiter,& qñ,el 2.de acc.& p Are. in d. tract. in gl.in verbo,fama publica. in prin. vbi ẽt dicit q boni eſt, qđ iudex faciat apparere in baſtardello,poſt examinationẽ pdictã. & pdicta facta fuerit ad banchũ iuris, iudice ,p tribunali ſedẽte.vbi ẽt hr̃ quod ſine iſtis indicijs,inqſitio eſt nulla,ſi eſt oppoſitum,niſi in certis caſibus ibi enumeratis.Itẽ eſt ſciendũ q cũ iſtis indicijs poterit iudex deuenire ad capturã inqſiti vel inqrendi,vt dicit Bal. in l.& ſi certus.ff.ad Sylla.& Salyc.in l. nullus.C.de exhi. re. p illum tex. dicit q iudex in maleficijs ſtatim põt deuenire ad capturã inculpati habita aliquali informatione de maleficio,& malefactore. Sed idẽ Saly. in l.

5 ſi.C.de qõ.† vult q anteq̃ in criminalibus iudex deueniat ad capturã debet eſſe phabita informatio,& formata inqſitio. qđ ego intelligo de ſupra dicta gñali inqſitione,gñali quo ad pſonas,& ſpeciali quo ad delictũ,de qua ſupra dcm̃ fuit, & eodẽ modo intelligo qđ dicit Bald.in l.ↄſentaneũ.C. qũo,& iudex vbi vult, q in criminali,põt incipi a captura.& al:eg.ca.ſi clericus.de ſen.excom.in 6.ẽt nõ pcedentibus indicijs,q non intelligo de indicijs, q̃ ſunt talia qualia ſufficiant ad inqſitionem. Sed aliqui moderni in l.1. C.de execu.rei iud.dñt,q tunc demũ põt incipi à captura in criminalibus,qñ delinquẽs repeniť in crimine vel timet de fuga, & non aliter,vt hr̃ in auth.vt nulli iud. § ſi q̃s vero cõprehenſorum colla.9.& in l.aſt ptor.§. ſi. ff. de his q̃ in frau. cred. Ego aũt ſic diſtingue-

6 rẽ.† Aut eſt delictum de quo venit imponenda pœna corporalis,vel corporis afflictiua, & tũc põt deueniri capturã pcedentibus tñ aliqbus indicijs,de qbus fuit ſupradictũ, ne inqſitio eſſet fruſtratoria quantũ ad excuſationẽ,& ita loquiť Bal.in d.l.ſi certũ.& in d. l.ↄſentaneum.& Saly.in d.l. nullus. Aut eſt delictum de quo venit imponenda pœna pecuniaria, & tunc nõ pcedentibus aliquibus indicijs ſaltẽ leuibus,& q̃ ſufficiant ad inquiſitionẽ,nõ poterit deueniri ad capturã, per ſupradicta. Aut præcedunt aliqua indicia,& tũc põt deueniri ad capturã,ſolũ in duobus caſibus,videlicet qñ eſt repertus in flagranti crimine p tex.in d.§.ſi quis vero comprehẽſorum. & qñ timetur de fuga. per d.§.fin.l. prætor,ſicut ibi dr̃ in ciuili de ſuſpecto de fuga,vt poſſit capi, in qua tamen captura requiritur aliqualis cauſæ cognitio. ſ.vt conſtet de debito, & ſuſpectione de fuga, vt ẽt hr̃ per Ang.in l.nemo carcerem .C. de exa-

7 cto.tri.lib.10.† Item tunc cum iudex hẽt inculpatum de crimine pre manibus,& in ſua ptãte,debet ipſum interrogare,& examinare verbo ſine tortura,& faciat ſcribere dictũ ſuum per notarium in baſtardello,hoc modo videlicet,à tali die menſe Octobri, Ant. cole. detẽtus per curiam, occaſione talis maleficij,vt dr̃,per eum commiſſi & perpetrati, interrogatus,& examinatus per ſupradictũ domi.ptãtem,dixit hoc.videlicet,&c. & hoc faciat pluries,diuerſis horis,& tpibus & ſcm per faciat ſcribere eius dictũ,& videat iudex an loquať pauide,& trepide,& de hoc ẽt faciat apparere in baſtardello,vbi notarius debet hoc ſcribere de mãdato iudicis ſm Bar. in d.l.minore.§.tormẽta.ff.de qſt.nam ſi iudex,ex dictis eius videtiť aliq̃ variationẽ vel trepidationẽ,& pauorẽ & vultus pallorẽ,qđ relinquitur iudicis arbitrio,fiet indicium ad torturam,& de hoc vide plene dictum ſupra

de indicijs.in 5.q.prin.in ver.alia q̃dam indicia in 6. car. Facta dicta inq̃ſitione ſpeciali, & deſcripta in li.maleſ.mittat iudex copiam ad camerã,vbi ex forma ſtatutoꝝ hoc fieri debet. Et deinde faciat inq̃ſitum citari cũ tenore inq̃ſitionis ꝓut hr̃ p Aret. in d. tract. maleſ. in gl. in verbo,ſupradictus do. iudex
8 ſupraſedẽs,&c. † Et ſi cõparuerit, & ꝯfeſſus fuerit,vel ſi erat detentus rñdendo ſimiliter ꝯfeſſus fuerit.& tũc aut venit ex delicto imponenda pœna corporalis,vel corporis afflictiua,& tũc debet ipſum mittere ad carceres publicos,vt ibi detineat̃. Aut venit imponẽda pœna pecuniaria,& tũc dato idoneo fideiuſſore de ſoluẽdo oẽm pœnã,debebit relaxari,vt not.p Bart.in l. 1.ff.de cuſt.reo. & ſi pœna erat ꝯdõnalis,quid iudex debet facere vel inquiſitus.vide per Aret.in d.tract.in gl. in verbo,pro q̃bus Ant.fideiuſſit,Aut citatus nõ cõparuit, & tũc debet poni in bãno, ꝓ pęna ad quã venit condemnãdus, ſm formam ſtatutorum que cõiter ſunt in Italia, Et ſi in termino,in dicto banno aſſignato, nõ cõparuerit,tũc habebit̃ ꝓ ꝯfeſſo, & cõdẽnari poterit,ſm formam ſtatutoꝝ p̃dictoꝝ. Si aũt comparuerit,& cõfeſſus fuerit, tũc iudex faciat,vt eſt ſuperius dictũ. Si aũt negauerit,& pœna eſt corporalis,vel corporis afflictiua,& tũc ipſum retineat in carceribus, vt ſuperius ſilr̃ dictũ eſt.Si aũt eſt pecuniaria vel conditionalis,ex ſupradictis ſilr̃ inſtruitur iudex,q̃d habeat facere circa detentionẽ vel relaxationem. Et tunc cum negauerit debet iudex iteꝝ teſtes examinare,in forma valida,citata parte ad videndum iurare teſtes, quoꝝ dicta debet ponere ſilr̃ in libro maleficioꝝ.Et huiuſ tp̃e potuerunt teſtes torqueri,maxime vicini,& domeſtici qui præſumũtur ſcire facta in vicinia,& in domo. De hoc tñ,an,& q̃n teſtes torqueri valeant,vide ſupra in 4. q̃ö. princ. in verſ. ſm autem. & in verſ. ſerui autem. Et an debeant præcedere aliqua indicia,& quæ,vt teſtes torqueri valeant,vide ibidem.in d.4.quæſtio.princ.poſt princ.in verſ.quod aũt dictum eſt. Et an de indicijs,quæ hr̃ contra teſtes,debet dari copia,vide ibidem in verſ. ſed tunc quæro. Et ſi teſtis in tortura dixit vnum,& extra torturam aliud,cui dicto debeat ſtari,vide ibidẽ,
9 in verſ.item notandum. †Demum examinatis teſtibus,iudex eorum dicta,& proceſſum publicet,parte citata. Et hoc facto,ſi uiderit iudex ex dicto teſtium,vel aliunde, hr̃e indicia ſufficientia ad torturam,q̃ qualia eſſe debeant,vide ſupra de indicijs.in 3. q̃ö. princ. tunc citet inq̃ſitum ad torturã,de cuius citationis forma vide ſupra de tortura,in 5.q̃ö. prin.verſ.5. iudex aduertere debet,quod ante q̃ . Et an de neceſſitate requirat̃ dicta publicatio teſtiũ,dixi ſupra in dicta 5.q̃ö.prin. in verſ.inſuper q̃uo iudex formauit. Et ſi in dicto termino citationis p̃dictæ non cõparuerit,ponat̃ iteꝝ in banno,& eo non cõparente in termino bãni habebit̃ ꝓ cõfeſſo, & conuicto,& poterit condemnari ſm Bart.in l.pen.ff.de q̃ö.& fuit dictum in d. ver. inſuper q̃uo iudex.Si aũt comparuerit,& petierit copiam indicioꝝ. tunc iudex debet dare copiã cũ termino ad opponendũ, & reprobandũ indicia, in quo termino poterunt reprobari teſtes,tã circa dicta,q̃ circa ꝑſonas,
10 & p ꝯñs purgari indicia. † Et ſi ex hoc erũt purgata indicia non erit deueniendũ ad torturã.Et ſup hoc iudex debebit pronunciare, non eſſe deueniendũ ad torturã. à qua ꝓnũcia non licebit appellare,ab eo cuius intereſſet de iure ciuili,cum ſit interlocutio,q̃ reparari põt in diffinitiua.Sed ſi non erũt purgata indicia,debebit ꝓnunciare eſſe deueniẽdum ad torturã,à qua pronũcia poterit appellari,ẽt de iure ciuili, cum contineat grauamen irreparabile.Et ſtatim facta appellatione,erũt ligatæ manus iudici,abſq; alia inhibitione,& hæc oia vide ſupra, in tortura. in 5.q.prin.in verſ.5.iudex debet aduertere. Si aũt nõ fuit petita copia indicioꝝ,vel ſi petita fuit ſed nõ fuit oppoſitũ, & tũc ex quo nõ fuit ſup ipſis diſcuſſũ,nõ debebit,vt reor tũc ꝓnunciari,vt l.de qua re.ff.de iud.arg. à ꝯtrario ſenſu.Et eo caſu poterit deueniri ad torturã, & ſilr̃ q̃n ꝓnũcia de veniẽdo ad torturã,trãſiſſet in rẽ iudicatã, vt q̃a ab ea non fuit appellatũ, vel q̃a appellans ſuccubuerit in eã appellationis.Et his oibus pactis poterit ad torturam deueniri,& nõ alr̃, nec alio mõ,niſi in certis caſibus ſpãlibus.in q̃bus ſi ne indicijs,& ẽt ſine alijs ſupradictis poterit deueniri ad torturã,de q̃bus vide ſupra 5.q.
11 prin. poſt prin. † Sed anteq̃ iudex ad ipſam torturam deueniat debet aduertere, ꝙ ad ipſam nõ deueniat,q̃ñ alias veritas hñi põt, vt fuit dcm̃ ſupra,in d.q.prin. in verſ. 6. iudex ꝯſiderare debet.Et debet hoc facere apparere in actis,ꝙ non poſſendo alr̃ veritatẽ hr̃e, deuenit

deuenit ad torturã, vt ibidẽ fuit dcm̃, & erit
melius, iudicio meo, ſi hoc inſerat, in ꝓnun
cia, q̃a ꝓnunciat deueniendum eſſe ad tortu
ram, hoc modo videlicet die 22. Octobris,
1493. ſupradictus d. ptãs, viſa ſupradicta in-
quiſitione, & r̃nſione, cũ negatione dicti inq-
ſiti, viſis ſupradictis teſtibus, & eoꝝ dictis, &
attellationibus, & exceptionibus, & oppoſi
tionib. &c. & viſo ꝙ aliter veritas h̃ri nõ põt
de dicto maleficio, ꝓnunciauit, & declarauit
deueniendũ eſſe ad torturã ꝯtra dictũ inqſi-
12 tũ, &c. † Itẽ debet aduertere, ꝙ non ſolũ ex
veris ꝓbõnibus, ſed, & p̃ſumptiuis, põt qñ-
que ad ꝯdemnationẽ deueniri in criminali-
bus, qđ qñ ſit, vide ſupra, de indicijs in 4. q.
prin. Itẽ debet aduertere iudex, an ſint tales
ꝑſonæ, q̃ torqueri valẽt, qm̃ ſunt multę quę
non pñt torqueri, de qbus fuit dictũ ſupra
de tortura, in 4. q. princ. Itẽ debet aduertere,
an ſit tales cã, in qua ad torturã deueniri va
leat, q̃a nõ in oi cauſa, ẽt criminali fieri pt, vt
ſuit dcm̃ ſupra de tortura in 3. q. prin. ꝑ tõ-
tũ. Itẽ, ſi erunt ꝑſonæ, q̃ torqueri poſſint, &
cauſa in qua hoc fieri liceat, debet aduertere
ſi ſunt ꝓ eodẽ delicto plures torquẽdi, à quo
incipiat, de quo fuit dcm̃ ſupra de tortura.
in 5. q. prin. in verſ. an aũt iudex debet aduer
13 tere. † Itẽ multũ aduertat, ꝙ ad torturã mo
derate, & tẽperate, nõ ineffrænate deueniat,
qđ qũo intelligat, fuit dictũ in d. 5. q. in verſ.
7. aduertat iudex. Et inter alia debet aduerte
re, ne ꝓcedat eodem modo in torquendo in
paruo ſicut in magno delicto, vt fuit dictum
in dicta 5. q. prin. in verſ. nunc cũ fecerimus.
Et qd ſi tortus morit̃ in tortura, vide in ver.
ſed cũ dictũ ſit. & qũo probet̃ aliquẽ eſſe tor-
tũ, vide ibidẽ in verſ. ſubnectamus. Itẽ debet
aduertere iudex, vt non repetat torturã ſine
nouis indicijs, qđ qũo intelligat̃, vide ſupra
ibidem, in verſ. ſed ponamus ꝙ tortus. Item
debet aduertere in examinãdo, & interrogã
do torquendũ qũo debet facere, vide ibidẽ,
in verſ. videamus modo. Et an poſſit torquẽ
dũ, & tortũ interrogare de alijs delictis, de
qbus non agit̃, de quo fuit dictum ibidẽ, in
verſ. qd aũt ſi qs fuit poſitus. Item quid ha-
beat facere iudex ſi tortus non vult cõfiteri,
& qũo, & cũ qua cautela debet ipſum relaxa
re vide ibidem. in dicta 5. q. prin. in verſ. ſed.
14 ponamus qđ qs. † Itẽ ſi reus fuit ꝯfeſſus in
tortura debet aduertere iudex vt nõ credat
illi ꝯfeſſioni, ſed debet facere ipſum ꝑſeuera
re, & ratificare. de quo fuit dcm̃ ſupra, de tor
tura, in 6. q. prin. & in verſ. & ideo. Et qũo,
intra quantũ ſpaciũ, & tortura, & in quo lo
co debeat fieri iſta ratificatio, vide ibidem in
verſ. ſed quęro qũo. & ver. ſe. Et ſi ꝯfeſſus in
tortura nõ vult ratificare, qd habeat iudex
facere, vide ibidem in verſ. ſed ponamus, ꝙ
tortus. Item ſi fuit ſponte ꝯfeſſus ſine tortu-
ra, vel coacte cũ tortura, an ex ſola cõfeſſio-
ne, ſine alijs ꝓbõnibus, poſſit deueniri ad cõ
demnationem. Et qd ſi cõfeſſione, ſine alijs
ꝓbõnibus, poſſit deueniri ad condemnatio
nem. Et qd ſi confeſſio facta ẽt de delictis a-
lijs forte alibi cõmiſſis, quid debeat iudex fa
cere in verificãdo dicta delicta, & an illis nõ
verificatis. poſſit deuenire ad ꝯdẽnationem
ex ſola ꝯfeſſione vide optime in d. 6. q. prin.
in verſ. & q̃a ſupra facta eſt mẽtio. Et an ſuf
ficiat vnica tm̃ confeſſio in criminalibus, ẽt
ſpõte facta. vide ibidẽ, in verſ. rurſus quæro.
Itẽ ſi tortus confiteatur ꝑ torturam, ſi poſt-
ea in illa ꝑſeuerat, & illã ratificat ad banchũ,
an tunc iudex, vel notarius poſſint ſcribere,
ꝙ ſpõte fuit ꝯfeſſus. Et an & qñ hoc faciẽdo
incidãt in falſum, vide ibidẽ, in ver. ſed pona
mus quod qs. Item an in criminalib. poſſit
deueniri ad cõdemnationem ſine proceſſu,
vel ad executionem ſine ꝓceſſu, & condẽna
tionem ex cõfeſſione, vide ibidẽ in verſ. fin.
15 † Item aduertat iudex, ne aliquẽ indebite
torqueat, q̃a in ſyndicatu teneret̃ ad pœnam
fiſco applicãdam, & parti actione, iniuriaꝝ,
& ad dãna, & intereſſe, vide ſupra in pen. par
te prin. in prin. Et an ſi torſit, licet alias inde
bite, ſi fecit ob bonũ publicum, forte ꝑꝑ ſe-
dãdum tumultum, vt alios terreret, an excu
ſabitur, vide ibidẽ, in verſ. ſed qd ſi ꝑꝑ. Et an
ex iniuſta tortura teneãtur alij officiales vl-
tra ptãtem, vide ibidẽ in ver. ſed ponamus,
vbi ẽt ponitur cautela. qua tũc debeãt vti of
16 ficiales in ſyndicatu. † Itẽ aduertat iudex cui
datũ eſt arbitrium torquẽdi, q̃a intelligitur,
ꝙ hoc faciat p̃cedentibus legitimis indicijs:
vide ibi in ver. aduerte. Et ſi arbitriũ ſit ꝙ poſ
ſit ẽt ſine indicijs, intelligit̃ tñ moderate, &
arbitrio boni viri vt ibidẽ, in verſ. qd ſi eſt da
tum. Vltimo aduertat iudex, ꝙ iniuſte non
poteſt torquere etiam volẽtem ſe torqueri.

Explicit vtiliſſimus Tractatus de indicijs, & tortura, Excellentiſſimi dom. Franciſci Bruni, I. V. D.

TRACTA

TRACTATVS

De indicijs,homicidij ex propoſito cõmiſſi, & de alijs indicijs homicidij,& furti,ad l.fin. ff.de quæſtionibus M. Antonij Blanci Patauini.

SVMMARIVM.

1 Sine accuſatore de iure contra reum non proceditur.
2 Quæſtio ad inſtantiam partis haberi debet.
3 Officium iudicis non impartitur niſi petenti.
4 In inquiſitione frequenter ad inueſtigationem partis proceditur.
5 Per inquiſitionem hodie in quocunque caſu ex conſuetudine proceditur.
6 Iudex ex aliquali informatione procedere poteſt ad capturam, non ad quæſtionem.
7 Iudex ex indicijs vrgentibus procedere poteſt ad quæſtionem.
8 Iudex an antequam ei conſtet de crimine malefactorem,ne fugiat, capere poſſit.
9 Sententia interlocutoria,quòd ad torturam procedatur, appellationem recipiat.
10 Leuia,& grauia indicia qualiter cognoſcãtur.
11 Iudex ex indicijs vrgentibus ſemel procedere poteſt ad torturam.
12 Iudex ex indicijs multum vrgentibus poteſt repetere quæſtionem.
13 Iudex ex indicijs multum vrgentibus quoties, quæſtionem repetere poſſit.
14 Iudex cum moderamine debet procedere ad torturam.
15 De delicto iudici conſtare debet antequam ad inquiſitionem procedat.
16 Iudex ſtare non debet confitenti ſe hominem occidiſſe, ſi de corpore non conſtat.
17 Aſſaſſini (ſi fateantur hoĩem occidiſſe) nec de hoĩe conſtet,an ex illa confeſſione puniẽdi ſint.
18 Iudex quomodo,& quando procedere poſſit ad inquiſitionem ex confeſſione rei ſi de corpore non conſtet.
19 Iudex viſo cadauere,vt ad inquiſitionem procedat, quid agere debet.
20 Practica iudicum cadauera inſpicientium, & vulnera deſcribentium.
21 Teſtes examinati in inquiſitione generali,vt reo noceant,iterum examinari debent reo citato.
22 Rei citatio non requiritur ſuper ſpeciali inquiſitione, & accuſatione, ſi teſtes examinentur.
23 Teſtes in inquiſitione ſpeciali quare iterum examinare debeant.
24 Reus petere debet copiam indiciorum.
25 Iudex antequam ad quæſtionem procedat, tenetur dare reo copiam indiciorum.
26 Reus petens copiam indiciorum an alligare debeat cauſam,quare illam petat.
27 Reo an danda ſint noĩa teſtium cum atteſtationibus.
28 Reo nomina teſtium ſeparata à ſuis atteſtationibus ſtante conſuetudine dantur.
29 Reo non petenti an danda ſit copia indiciorum.
30 Iudicis officium ſi vulnerabiles perſonas,aut actũ pium reſpicit, etiam non petenti impartiendum eſt.
31 Ignorantia iuris in damnis euitãdis non nocet.
32 Teſtis, vt indicium faciat, veriſimile deponere debet.
33 Veriſimile quid dicatur.
34 Veriſimiliora dicuntur illa, quæ magis conſonant iuri communi.
35 Confeſſio veriſimilis facit, vt confitens ſine alia probatione capitaliter puniatur.
36 Confeſſus extra iudicium poteſt cogi ad perſeuerandum in illa confeſſione, ſi veriſimilis eſt.
37 Socio criminis, ſi veriſimile eſt eum non mentiri, aliquando creditur.
38 Non veriſimile eſt ſpecies falſitatis.
39 Plura indicia an requirantur, vel vnum tãtum tum ad hoc, vt procedi poſſit ad torturam.
40 Doctrina certa in indicijs, vt ex eis procedatur ad torturam dari non poteſt.
41 Arbitrium iudicis arbitrium boni viri interpretatur.
42 Arbitrium iudicis à lege limitatum eſſe debet.
43 Indicia generalia, & remota an ſufficiant ad torturam, ſine alijs indicijs.
44 Mala fama cum generali indicio an ſufficiat ad torturam.
45 Indicia propinqua, & tangentia negocium faciunt indicium ad torturam.
46 Indicium probari debet per duos teſtes.
47 Indiciũ propinquum, & remotũ quod dicatur.
48 Maleficium aliter probatur,& aliter probatur indicium.
49 Teſtis per aliquem ex ſenſibus tenetur dicti ſui reddere rationem.
50 Proceſſus,& teſtes dati per iudicem reis diuerſis nominibus nuncupantur.
51 Indicium eſt minus quam ſemiplena probatio.
52 Indicium oriens ex teſtibus, qui non debebant examinari, facit,quod iudex ſolum ad inquiſitionem procedere poſſit.
53 Homicidium præmeditate,et apenſate cõmiſſum magis

magis punitur, quàm cauſatum in pura rixa.
54 Homicidium non præſumitur penſate, niſi qualitas penſamenti probetur.
55 Aſſaſsinos, & latrones publicos ſemper præſumitur apoſtate delinquere.
56 Dolus licet in actu delicti præſumatur, non tamen præſumitur prius deliberate reum delictũ commiſiſſe.
57 Deus ſolus eſt ſcrutator cordium.
58 Animus ex qualitate verbi, aut facti pſumitur.
59 Intrinſeca ex extrinſecis probantur.
60 Iudex factum, quòd animum metitur, conſiderare debet.
61 Cauſæ criminales iuramento ipſius rei non deciduntur.
62 Iuramentum nõ defertur ſuper eo, quod ab animo dependet, ſi coniecturis probari poteſt.
63 Cauſæ ciuiles aliter regulãtur, quàm criminales.
64 Iuramentum purgationis reo an per iudicem deferri poſsit.
65 Infamia an iuramento purgetur.
66 Indicium reſpicit alterum trium temporum.
67 Præparationes, & ordinationes faciunt indicium ad penſamentum.
68 Præparatio, & ordinatio varijs modis demonſtratur.
69 Præparatoria in adulterio adulterium probãt.
70 Tranſitus non ſolitus inducit penſamentum.
71 Repertus extra viam publicam habet malam ſuſpicionem contra ſe.
72 Frequẽtatio viæ facit indicium ad pẽſamentum.
73 Frequentans viam (in qua homo mortuus reperitur) præſumitur occiſor, ſi de alio occiſore non conſtet.
74 Maleficium ex actuum proportione, & aptitudine præſumitur.
75 Viæ frequentatio in homicidio puro non eſt indicium ſufficiens.
76 Viæ frequentatio in homicidio puro non eſt indicium ſufficiens ad torturam, ſi frequentans eſt homo bonæ conditionis.
77 Intellectus ad ſtatutum Patauinum diſponens, quòd male auiati teneantur de maleficijs commiſsis in ſuis villis.
78 Armorũ delatio in non ſolito, nec habenti iuſtam cauſam deferendi indiciat ad penſamentum.
79 Arma deferens maleuolum habet animum.
80 Armorum vſus regulariter eſt prohibitus.
81 Arma induens præſumitur de rixa, & bello cogitare.
82 Arma euaginata deferens præſumitur ſe præparare ad aggreſſuram.
83 Armorum genus oſtendit aĩum ad occidendum.
84 Mittens iaculum cum ferro præſumitur velle hominem occidere.
85 Aſportatio bonorum ante homicidium inducit penſamentum.
86 Alienatio bonorum inducit malum animum ad delictum committendum.
87 Donatio bonorum facit præſumi de malo animo donantis.
88 Donans, & poſtea repertus in poſſeſsione rei donante præſumitur habuiſſe malum animum.
89 Inimicitia facit præſumi delictum apẽſate fuiſſe commiſſum.
90 Inimicus ſemper cogitat mala de inimico.
91 Inimicitia triplici de cauſa oritur.
92 Iniuria quibus caſibus inimicitiam generet.
93 Occidens conſanguineum, vel affinẽ meum mihi iniuriam facit.
94 Inimicitia capitalis dicitur, quotieſcunque offenſus directe, vel per obliquum ſe vindicaret.
95 Verberans, pulſans, introiens domum meam mihi iniuriam facit.
96 Atrox iniuria grauiſsimam inimicitiam parat.
97 Bona noſtra tollens nos afficit iniuria.
98 Detinens vxorem, vel terram contrahit inimicitiam cum domino.
99 Inimicitia contrahitur inter detentum, & detinentem in vinculis.
100 Inimicitia cauſatur inter expellentem aliquem de domo, & expulſum.
101 Diuortium ortum inter maritum, & vxorem cauſat inimicitiam.
102 Non obediens ſuperiori videtur eius inimicus.
103 Ex oſculo non dato (ſi de conſuetudine dandum eſt) præſumitur inimicitia.
104 Iniuria ex verbis fit, et ex ea inimicitia oritur.
105 Minæ faciunt præſumi inimicitiam capitalem, ſi minatus eſt mortem.
106 Inimicus is dicitur, qui dixit ſe nociturum ſi poſſet.
107 Penſamentum inducitur ex verbis, quibus quis dixit non diligere petrum, ſi petrum interfecit.
108 Dicens ſe inimicum, eſt inimicus.
109 Non loquens, aut non ſalutans, quem ſolitus erat ſalutare præſumitur inimicus.
110 Literis fit iniuria, ſi ad infamiam alicuius ſcriptæ ſint, & ex ipſis inimicitia oritur.
111 Dãnum famæ dicitur maius dãno pecuniario.
112 Crudelis eſt ille, qui famam ſuam negligit.
113 Perdere honorem, ſtatum, & famam, dicitur ciuiliter mori.

114 Lis quandoque dicitur ſignum inimicitiæ.
115 Accuſatio criminis capitalis generat capitalē inimicitiam.
116 Accuſatio criminis non capitalis etiam generat inimicitiam capitalem.
117 Accuſator inimicus appellatur.
118 Cauſæ ſtatus capitales inimicitias generant.
119 Matrimonialis cauſa quaſi ſtatus dicitur.
120 Iuramentum in ſupplementum probationis nō defertur in cauſa matrimoniali.
121 Monachationis cauſa, & matrimonialis æquiparatur.
122 Filiationis cauſa ardua appellatur.
123 Famoſa ſi eſt lis, dicitur cauſa ſtatus.
124 Iuramentum neceſſarium in ſupplementum probationis non defertur in cauſa famoſa.
125 Cauſa omnium bonorum, vel maioris partis inducit inimicitiam capitalem.
126 Cauſa magna ciuilis criminali cauſæ æquiparatur.
127 Capitalis inimicitia non ſolum concluditur ex morte, vel ex cōſanguinitate primo, ſed etiam ex ſecundo videlicet bonorum, vel honoris.
128 Aequiparatio, & ſimilitudo ſufficit, vt ſit in ea re, de qua agitur, nec requiritur, quòd tota res ſit alteri ſimilis.
129 Metus iuſtus, & legitimus infertur ex timore grauis damni in rebus proprijs.
130 Cauſa leuis, & parua non facit præſumi inimicitiam.
131 Contentio rei leuis quandoque maximam inimicitiam parit.
132 Parua res quæ dicatur.
133 Lite finita an præſumatur durare inimicitia.
134 Reconciliatio ſi non probetur, an ſemper præſumatur inimicitia.
135 Inimicus reconciliatus. an vt ſuſpectus repellatur, & num. 136. cum ſeq.
136 Cauſa ceſſāte nō ceſſat effectus iā conſumatus.
137 Amicitia, & inimicitia dicuntur paſſiones mentales quæ animo retinentur.
138 Procurator, vel aduocatus ſi patrocinium præſtiterint contra accuſatum, an cum eo contrahatur inimicitia.
139 Procurator, et aduocatus dicuntur aduerſarij.
140 Aduocatus non accuſat.
141 Cohabitans cum inimico meo facit præſumi, vt ſit meus inimicus.
142 Aduocatus vt inimicus dicatur debet aduocare in cauſa capitali.
143 Aduocatus (ſi interficitur ab eo, contra quem aduocauit) dicitur penſate interfectus.
144 Iudex an dicatur contrahere inimicitiam cum partibus inter quas iudicat.
145 Iudex debet ptes audire, et iuſtitiā miniſtrare.
146 Iudex procedens ex inquiſitione dicitur ſubrogari loco accuſatoris.
147 Aduerſarius meus is dicitur, qui eſt ſubrogatus in litem.
148 Appellans facit iniuriam iudici, qui protulit ſententiam.
149 Iudex proferens ſententiam capitalem dicitur contrahere inimicitiam cum reo.
150 Inimicitia an contrahatur inter iudicem, & propinquos iudicati, & occiſi.
151 Accuſatio nullam inimicitiam inducit.
152 Inimicitia an præſumatur contracta inter teſtem, qui depoſuit contra aliquem in cauſa capitali, & reum.
153 Teſtis quando dicatur voluntarie depoſuiſſe.
155 Teſtis, qui coacto depoſuit, non præſumitur inimicus, & quid econtra, & num. 154.
156 Bis deponens contra aliquem in ſecunda atteſtatione præſumitur inimicus.
157 Iudex pluries iudicando, an inimicus præſumatur, vt tanquam ſuſpectus repelli poſſit.
158 Bis teſtis examinatus, ſi citatur, non inducit timorem ſubornationis.
159 Probationes anguſtari non debent.
160 Cauſa inimicitiæ an ſufficiat ad inimicitiam probandam.
161 Reconciliatio an tollat præſumptionem mali animi ex inimicitia.
162 Iudex de recenti reconciliatus tanquam ſuſpectus repellitur.
163 Conuerſatio cum inimicis occiſi an faciat indicium ad penſamentum.
164 Teſtis conuerſans cum inimicis meis non poteſt eſſe teſtis contra me.
165 Offendens mecum cohabitantem dicitur mihi fregiſſe pacem.
166 Conuerſantes varijs nominibus dicuntur.
167 Particeps qui dicatur.
168 Adhærentes qui dicantur.
169 Complices qui dicantur.
170 Cohabitatio parua cum inimicis meis non facit præſumi inimicum.
171 Iuuans inimicos meos mihi dicitur inimicus.
172 Iniuriati propinquitas inducit arg. ad penſamentum.
173 Iniuria facta vni intelligitur facta omnibus de cognatione.
174 Iniuria facta vni, quòd ītelligatur facta oībus de cognatione capitur ſ. vſq; ad quartū gradū

Inimici

175 Inimicitia an faciat indicium ſi de interfectione non conſtet.

176 Inimicitia ſola capitalis, vel grauis an faciat indicium. & 177.

178 Indicium vnum a delicto remotum non ſufficit ad torturam.

179 Minæ indiciant ad penſamentum.

180 Minans ex malignitate animi videtur verba proferre.

181 Factis rebus, & verbis quis propriam voluntatem demonſtrat.

182 Minatus minantem in eo actu de facili occidere poteſt.

183 Minæ ſi de percuſſore ignoretur, an indicium ad torturam faciant.

184 Penſamentum inducitur ex iactatione, qua quis dixit ſe poſſe aliquem interficere.

185 Iactatio indiciat ad torturam.

186 Iactatio (ſi de interfectore non conſtet) an faciat indicium ad torturam contra iactantem.

187 Iactatio aliquando non nocet conſiderata qualitate perſonæ.

188 Modus percutiendi an faciat indicium ad penſamentum.

189 Percutiens in capite dicitur habere animum ad occidendum.

190 Cerebrum eſt membrum diuinum.

191 Proditorie vulnerans indiciatur ad penſamentum.

192 Prodere quis dicatur.

193 Proditionis crimen committit, qui contra principem, vel rempub. agit.

194 Proditor, et aliquid proditorie factum differunt.

195 Vulnerum multitudo, & magnitudo demonſtrant penſamentum.

196 Delictum non capitale ex reiteratione capitale efficitur.

197 In penſamento quid debeat attendi.

198 Tempus, puta noctis, inducit ad penſamentum.

199 Tempus ad delictum grauandum conſideratur.

200 Locus aggrauat delictum, & præcogitationem demonſtrat.

201 Aſſociatio, vel auxilium præſtitum poſt delictum facit præſumi præparamentum.

202 Receptatio delinquentis indiciat ad penſamentum.

203 Confeſſio delicti per reum facta quando ei noceat, vel non.

204 Confeſſio extraiudicialis an indiciet ad torturam.

205 Confeſſio extraiudicialis facit ſemiplenam probationem.

206 Confeſſio extraiudicialis per duos teſtes probari debet.

207 Confeſſio extraiudicialis veriſimilis eſſe debet.

208 Confeſſio extraiudicialis, ſi in tortura iterum fateatur, an alia ratificatio requiratur.

209 Confeſſio reuocata ante cœptum iudicium an noceat.

210 Confeſſio facta parte præſente, an faciat plenam probationem.

211 Confeſſio, & probatio habent diuerſam naturam.

212 Confeſſio coram notario facta, vel coram iudice ſolo, an præiudicet ipſi reo, vel ſolum indiciet ad torturam.

213 Notarius fiſci nomine ſtipulari poteſt.

214 Confeſſio coram incompetenti iudice facta an indiciet ad torturam, & num. 215. 216. 217

215 Laici ſunt infeſti clericis.

216 Indicia legitima eſſe debent.

218 Confeſſio coram iudice incompetenti, cuius iuriſdictio prorogari poterat, an faciat indicium.

219 Confeſſio ad torturam facta, & reuocata dum ducitur ad ratificandum, an noceat.

220 Variatio in reo indicium facit.

221 Confitens in tortura ſine indicijs præcedentibus an puniatur, & ei noceat.

222 Reus ex variatione quoties torqueri debeat.

223 Literarum acceptatio an indicet ad torturam.

224 Semiplena probatio in ciuilibus facit indicium in criminalibus.

225 Tractatus quid ſit.

226 Rixa per tractatum facta facit, vt omnes teneantur de occiſo.

227 Interfectus in rixa, ſi ignoratur, quis interfecerit, an omnes teneantur, vel nullus.

228 Illicitum omne puniri debet.

229 Tractatus ad hoc vt dicatur, quæ requirantur.

230 Tractatui præſens, & nil dicens ſi repertatur ad delictum, an teneatur de tractatu necne.

231 Tractatus ex quibus indicijs præſumitur.

232 Secreta conuentio, & locutio habita inter plures faciunt oriri indicium tractatus.

233 Rixa ſecunda vice facta parum poſt primam indiciat ad penſamentum.

234 Aggreſſio nullis dictis verbis inducit penſamentum.

235 Inſultus dicitur motus de loco ad locum.

236 Aſſiſtentia in delicto facit indicium ad torturam.

237 Qui ſe armat præſumitur de bello cogitare.

238 Ducens aliquos verbis in aliquo loco, ſi interficiantur contra ducentem præſumitur.

239 Subijciendus non eſt torturæ, de quo ſuſpicio cadu videtur.

240 Indicia homicidij ex varijs cauſis oriuntur.

241 In homicidio ſpectatur vita imputati.

Conſuetu

242 Conſuetudo delinquendi facit præſumi contra aliquem.
243 Præteritum facit præſumi in præſens.
244 Actuum geminatio apertam voluntatem demonſtrat.
245 Delinquens per tres vices magis grauatur.
246 An ſolitus delinquere, ex eo indicietur ad torturam.
247 Verba diſpoſitionis attendenda ſunt.
248 Præſumptio minus eſt quàm indicium.
249 Malus, & bonus dupliciter conſideratur.
250 Mala vita ſola an indicet ad torturam.
251 Præſumptio quo ad indicium genus dicitur.
252 Præſumptio plures gradus habet.
253 Conuerſatio malorum facit indicium contra imputatum.
254 Malos famulos tenentes habent contra ſe indicium.
255 Qualitas perſonæ an faciat indicium.
256 Ex varijs qualitatib. ſæpe delicta cõmittũtur.
257 A communiter accidentibus oritur indicium.
258 Argumentum à communiter accidentibus validum eſt in iure.
259 Trepidatio, inconſtantia, varietas, vox balbutiens, loquella timida pallor indiciant ad torturam, & num. 262.
Sed vnum ex dictis indicijs non ſufficit ad torturam, ibi num. 260.
261 Teſtis vacillans quæſtionatur.
263 Variatio circa negocium principale nocet.
254 Quis varius dicatur.
265 Mendacium an indiciet ad torturam.
266 Mendacium quid ſit.
267 Aſſertio rei large dicitur teſtimonium.
268 Accuſatus poteſt negare delictum commiſiſſe, & ſi probetur, quòd fecit ad ſui defenſam.
269 Reus circa diuerſa poteſt ſibi ipſi contrariari.
270 Reus aſſerens ſe. feciſſe ad ſui defenſionem debet illud probare.
271 Non reſpondens interrogationi an habeat indicium contra ſe ad torturam.
272 Contumacia facit indicium ad torturam.
273 Non reſpondens quando contumax dicatur.
274 Taciturnitas domeſtici an faciat indicium contra ſe.
275 Sollicitans, & cum inſtantia petens, vt inquiratur ſi res ad eum non ſpectat an indicietur.
276 Qui ſe ingerit ſuſpectus eſt.
277 Fuga an faciat indicium ad torturam.
278 Fuga multis modis conſideratur.
279 Inquiſitione valeat debet habere famam præcedentem.
280 Fugiens per loca inuia, & non ſolita maius habet indicium contra ſe.
281 Fuga arrepta poſt accuſationem, ſeu inquiſitionem formatam non facit indicium.
282 Fuga facta ab eo (qui timet) de accuſatione, ſeu inquiſitione indiciet necne.
283 Fugæ ſuſpicio an per iuramẽtum remoueatur.
284 Purgationis iuramentum quod dicatur.
285 Fuga ex aliquibus cauſis excuſatur.
286 Fugiẽs, et ſtatim rediẽs nõ indiciatur ex fuga.
287 Fugientes ex carceribus ſi ex ſtatuto puniatur, non comprehendentur fugientes, qui ſtatim reuerſi ſunt.
288 Fuga facta per officialem (qui ſyndicatur) inducit plenam probationem.
289 Fugatus cum rumore à loco delicti habet indicium contra ſe.
290 Vociferatio mulieris aſſerentis ſe vim paſſam facit indicium.
291 Fuga accuſat fugientem.
292 Fugiens cum gladio euaginato ex loco delicti indiciatur ad torturam.
293 Cõtumàcia an faciat indiciũ contra contumacẽ, & quid ſi ſit ſolum indiciũ contumaciæ ibi.
294 Prohibens aliquem capi an habeat indicium contra ſe, cum conſcius criminis videatur.
295 Repertus prope mortuum cum cultello indiciatur ad torturam.
296 Et in loco delicti eſt indicium propinquum.
297 Gladius ſanguinolentus in manu exeuntis domum occiſi indiciat ad torturam.
298 Mortuus ſi inueniatur prope domum alicuius, an dominus indicietur.
299 Mortuus in domo indiciat exiſtentes in ea.
300 Inuẽtus in loco delicti, habet indiciũ contra ſe.
301 Inuentus in loco propinquo delicti an habeat indicium contra ſe.
302 Admenare gladium viuus, licet non ſit vinus percutere, an indicietur.
303 Potens prohibere nec prohibens an habeat indicium contra ſe.
304 Potens hominem à morte liberare, nec liberãs occidere videtur.
305 De iure ciuili an quis teneatur delicto obuiare
306 Criminis Pax ſeu transactio an faciat indicium.
307 Pax, ſeu transactio tractata, ſed non cõcluſa de crimine an faciat indicium.
308 Petitio veniæ an indiciet.
309 Cautela, vt petitio veniæ non noceat.
310 Negligens punire delinquentes habet indicium participationis contra ſe.

Fama

311 Fama an faciat indicium ad torturam.
312 Fama quæ requirat, vt probata ſit.
313 Fama an faciat ſemiplenam probationem, & num. 314.
315 Cauſa, & qualitas in fama conſideratur.
316 Teſtis de viſu an faciat indicium ad torturã.
317 Teſtis dicitur omni exceptione maior, quando imputatio nulla fieri poteſt contra eum.
318 Aequo, & bono datur æquior, & melior.
319 Teſtes omnes eſſe poſſunt, niſi repellantur.
320 Teſtis dicitur integer, qui à iure nõ repellitur.
321 Gradus inueſtigationis veritatis, & probationis diuerſi dantur.
322 Teſtes non integri, aut idonei aliquando examinantur, vt iudex informetur.
323 Iudex, vt procedere poſſit ad torturam debet habere teſtes, qui à iure non repellantur.
324 Teſtis vnus de viſu facit ſemiplenam probationem dũmodo alia circunſtantia non reſiſtãt.
325 Teſtis, vt ſemiplene probet quo ad condemnationem, debet eſſe omni exceptione maior.
326 Indicium eſt minus quam ſemiplena probatio.
327 Teſtis examinatus ſine iuramento an faciat indicium.
328 Informatio gratia iudicis facta non requirit iuramentum.
329 Iudex an teneatur citare facere reum, cum vult teſtes examinare.
330 Teſtes an debeant recipi lite conteſtata, ſeu poſt nomen rei receptum inter reos.
331 Rei nomen quando inter reos dicitur receptũ.
332 Lex ſi quis reus. ff. de publ. iud. non bene à doctoribus intelligitur.
333 Porrectio libelli per accuſatorem facta non eſt de proceſſu.
334 Citatio rei de commiſſione iudicis fieri debet.
335 Reus vt quis ſit, vel eius nomen ſit receptum inter eos differunt.
336 Citatio eſt, principium iudicij ciuilis.
337 Argumentum à contrario ſenſu non capitur, quando legum correctio inſurgit.
338 Lex fraudibus obuiat.
339 Teſtis examinatus poſt terminum aſſignatum per iudicem an faciat indicium.
340 Dilatio non eſt de ſubſtantia probationis.
341 Qualibet aſſignatio termini probatorij dicitur peremptoria.
342 Depoſitio teſtis poſt terminum examinati non valet.
343 Iudici nunquam præcluſus eſt terminus ad accipiendas probationes.
344 Teſtis qui ob reuerentiam examinari non debuit, ſi examinatus ſit an faciat indicium.
345 Filius contra patrem non admittitur ad examinandum, & ideo non faceret indicium.
346 Teſtis minor 14. annis an debeat examinari in cauſa criminali.
347 Teſtis minor 14. annis an faciat indicium, & num. 348.
348 Quædam valent ad præparandum, quæ non valent ad decidendum.
349 Minor 14. an. an debeat examinari.
350 Mulier ſi examinaretur, an faciat indicium.
351 Mulier de iure canonico non poteſt eſſe teſtis in cauſa criminali.
352 Infamis teſtis an poſſit teſtificari in cauſa criminali, & an faciat indicium.
353 Inhabiles teſtes aliquando admittuntur, ſi aliter veritas haberi non poteſt.
354 Veritas quando aliter haberi non poteſt, quomodo intelligatur.
355 Teſtis qui cogi non poteſt ad deponendum ſi coacte depoſuerit, an faciat indicium.
356 Teſtis qui cogi non poteſt, ſi voluntarie deponat, an indiciet.
357 Teſtis præſumitur voluntarie deponere.
358 Actus in dubio præſumitur in caſu conceſſo, & non prohibito.
359 Teſtis qui cogi non poteſt ad deponendum cogitur, ſi veritas aliter haberi non poteſt.
360 Compellens teſtem ad deponendum, quia aliter res haberi non poteſt, debet illud probare.
361 Teſtis domeſticus producẽtis an faciat indiciũ.
362 Domeſticus non poteſt examinari ad fauorem illius, cuius eſt domeſticus.
363 Domeſtici, & familiares qui dicantur.
364 Teſtes domeſtici, & familiares aliquando admittuntur ad teſtificandum.
365 Teſtis familiaris an faciat indicium.
366 Teſtes plures ſingulares ſuper diuerſis indicijs deponentes an coniungantur ad faciendam probationem, vt oriatur indicium ad torturam.
367 Teſtes ſingulares non iunguntur ad faciendam probationem.
368 Teſtes ſingulares quando iungantur, & quando non.
369 Teſtium ſingularitas coniungitur, quando dictum vnius coadiuuat dictum alterius.
370 Socij dictum non faciat indicium ad torturã.
371 Socius an de conſocijs poſſit interrogari, & in quibus caſibus.
372 Seruiles perſonæ vti meticuloſæ ſine ſocij inſtigatu, vel mandato non conſueuerunt grandia delicta committere.

Latrones

373 *Latrones dicuntur qui ſtratas aggrediuntur.*
374 *Interrogatio de conſocijs, & conſuetudine ſit in omni cauſa.*
375 *Quibus caſibus ſocius de conſocijs interrogari debeat.*
376 *Iudex in iudicio accuſatorio nõ ꝓcedit ad torturã, niſi ſit facta inſtantia per accuſatorem.*
377 *Dictum ſocij an faciat indicium contra ſocium ad torturam.*
378 *Nominatio facta per reum in tortura an faciat indicium contra nominatum.*
379 *Lex & eius verba cum effectu intelligi debẽt.*
380 *Nominatio alicuius ad hoc vt indiciet, quid habere debeat.*
381 *Perſonis turpibus ſine tormentis non creditur.*
382 *Interrogatio conſociorum per iudicem fieri debet generaliter non particulariter.*
383 *Reus facta nominatione de ſocio an iure debeat dicta per eum vera eſſe.*
384 *Depoſitio ſine iuramento nulla eſt.*
385 *Conſocij tres non ſufficiunt ad condemnationem quarti ſocij, ſecus in teſtibus, & quare.*
386 *Indicia debent eſſe diuerſi generis.*
387 *Perſona interrogata, quæ interrogari non debuit, an faciat præſumptionem ſaltem ad inquirendum.*
388 *Atteſtatio teſtis nominantis aliquem in ſocium, an inducat qualemqualem præſumptionem.*
389 *Socius quãdo vt teſtis aſſumitur torquẽdus eſt.*
390 *Depoſitio mortui an faciat indicium ad torturam.*
391 *Nemo præſumitur immemor ſalutis æternæ.*
392 *Multa conceduntur, vt veritas habeat.*
393 *Crimen proditionis committit, qui contra principem, vel rempub. agit.*
394 *L. ſi quis ingraui. §. ſi quis moriẽs ff. ad Sylla. aliter intelligi debet quam cõter percipiatur.*
395 *Facilius proceditur contra ſeruum conquerentis quam contra liberum.*
396 *Denunciatio Decani, ſeu centenarij an faciat indicium.*
397 *Diuinationes, ſeu incantationes an faciant indicium.*
398 *Dæmones in ſortilegijs vocantur.*
399 *Deus ſolus ſcit occulta.*
400 *Sortilegi ſunt infames, & à teſtimonio, & ab accuſatione repelluntur.*
401 *Iudex ex ſortilegijs fundamentum nõ capiat.*
402 *Iudex vterque tam ciuilis quam canonicus in ſortilegijs poteſt cognoſcere, & punire.*
403 *Iudex, ſi vidit hominem interficere, an poſſit reum condemnare.*
404 *Iudex ſecundum allegata, & probata procedere debet.*
405 *Malum nomen an faciat indicium.*
406 *Phyſionomia mala an genere præſumptionẽ.*
407 *Signum an quandoque faciat indicium.*
408 *Sanguis exiẽs ante occiſores an faciat indiciũ.*
409 *Furti indicia quomodo aſſumantur.*
410 *Solitus furari habet indicium contra ſe.*
411 *Ex conſuetudine oritur præſumptio.*
412 *Vicinus domui in qua factum eſt furtum an habeat contra ſe indicium.*
413 *Et quid in vicino bonæ famæ.*
414 *Hoſpes penes quem bona ſunt depoſitata, ſi ſubtrahantur, an indicetur.*
415 *Perſona viatoris conſideratur, ſi veriſimiliter furto potuit ſubtrahere rem furatam.*
416 *Furtiua res (ſi reperitur penes aliquem) an indiciet eum eſſe furem.*
417 *Perſonarum cõſideratio in furto haberi debet.*
418 *Exire viſus domum cum fardelo ſub veſte an habeat contra ſe graue indicium.*
419 *Exire viſus domum (in qua furtum cõmiſſum fuit) tempore noctis an indicietur.*
420 *Expẽdens multam pecuniã de illo cuneo, cuius fuit pecunia, quæ ſubtracta fuit, an ĩdicetur.*
421 *Pauper, ſi expendit multam pecuniam nec reperitur, vnde habeat, an habeat indicium contra ſe.*
422 *Res ſubtracta ſi cedibat ad commodum imputati, an indicet contra eum.*
423 *Fuga famuli ex domo domini an indiciet.*
424 *Famulorum natura eſt furari.*
425 *Culpa cuſtodis, ob quam furtum factum ſit facit indicium.*
420 *Pedis furantis forma in terra humida an faciat indicium.*
427 *Res relicta in loco furti an faciat indicium.*
428 *Schala ante feneſtram domus an faciat indicium.*

LEx hæc cum tota eius materia pro inueniendis criminibus, quæ plerique occulte fiũt, iuxta verbum Domini, qui male agit, odit lucem, frequens, & quotidiana eſt, ideo diligentius, & accuratius pertractanda venit. Indicia vrgentia præcedere debent vt quis torqueatur, h. d.

1 † Noto primo in tex. ibi, ſine accuſatoribus ꝙ & ſi de iure non procedatur contra reum niſi exñte accuſatore, l. reſcriptum. §. ſi quis accuſatorem, infra de mu. & hon. & in l. 3. C. de accuſ. & in cap. quiſquis, 22. q. 4.

Et

2 † Et ẽt anteq̃ quis torqueatur debeat iudex requiri,& ad inſtantiam partis qõ hri, ſiue ſit accuſator,ſiue ſit inueſtigator i inqſitiõe.
3 † Cum oſm iudicis non impartiatur niſi petenti l.4.§.hoc aũt iudicium,ſupra de dã.inf. & per Bal.in c.1.§.iud.col.2.ver. q̃ro vtrum iudex faciat litem ſuam,de pac.iur.fir. & ibi in add.loquens de inqſitione,& eſt in accuſatore gl.in l.quicunq;.C. de ſer.fug. quis Hyp.in l.1.hoc tit.in princ.in quinto reqſito dicat ꝑ gl.ibi nil ꝓbari, attñ optime pro baſ dũ tex.vult, ꝙ ſeruus poſſit torqueri, ut manifeſtet,vtrũ pp lucrũ capiendũ callide,à dño ad domũ,vel ad agrũ eius q eũ ſuſcepit imiſſus ſit,gl.in ver. op; dicit, torqueri op; mãcipiũ ad petitionẽ ꝯuẽti,& ſic petẽte ꝑte.
4 † In inquiſitione ẽt frequenter procedit ad inſtigationem partis prout not.in c. qualr, & qñ.el 2. & maxime per Abb. ibi, col.3. ver.& pondera gl.hic,tñ proceditur ſine accuſatore, & ſic ꝑ iudicem ex inquiſitione.
5 † Nam & ſi rſr inquiſitio non concedatur, attñ multi ſunt caſus,in quibus inqſitio daſ & ſunt illi,de quibus per gl.& Bar.in l.2.§.ſi publico,de adult.& ꝑ Ang.in l.ſi uac. C. de bon.vac.& not.in d.c qualr, & qñ, maxime ꝑ Soc.& ꝑ Spec.in tit.de inquiſ.§ 2.Sed aduertendum eſt ꝙ hodie de conſuetudine in quocunq; caſu,ꝓcedit ꝑ inquiſitionem,ut dicit Gãd.in tract.maleſ.in rub.qũo,de maleſ. cog.ꝑ inqſ.col.1.uer.ſed hodie,& Alb. in l. ea quidẽ,col.2.ver.de ꝯſuetudine tñ C.de acuſ.& Arct.in tract maleſ.in ver.hæc eſt q̃dã inqſitio,col.5.& ibi in add.Hye.ubi multos adducũt.Et ita quotidie ſeruaſ in locis Lombardiæ,& credo ẽt in alijs ciuitatib. in qbus ꝓcediſ ꝑ inquiſitionẽ pro quocũq; delicto.
6 † Noto ſecundo,ꝙ ex hoc text.probatur illa cõis ꝯcluſio, ꝙ iudex habita aliquali informatione põt procedere ad capturam, &
7 carcerationem rei. † Non tñ ad qõnem,niſi ſint maiora indicia,quæ vrgeãt, ut dr in tex. ꝯſtat nanque ꝙ rei de qbus in l. noſtra erãt carcerati,& difficultas oritur ſuper eo. An poſſint torqueri, I. C. determinat, ꝙ non, dato ꝙ fuerint capti, niſi appareant indicia vrgentia,& ſic ex hoc tex. probatur ꝙ informatio,ſeu indicium per quod daſ libertas iudici procedendi ad capturam,non eſt habile ut poſſit deueniri ad qõnẽ. ad diem eſt text. in §.aud.in auth.de defenſ.ci.ubi defenſores ciuitatum pñt capere malefactores, & carcerare, & tñ non pñt cognoſcere de crimine.
8 Ex quo dicit ibi Ang. † ꝙ anteq̃ conſtet de crimine malefactor põt capi,ne fugat, adducit tex.in l.2.C.vbi de crimine ag. oporter, & ad idem eſt bo. tex. in l. diuus Adr.ſupra de cuſt.reo,& ꝑ hæc dico Ang. in tract.mal. in ver.qui iudex in princ. male ſenſiſſe dum vult,ꝓcedendũ eſſe ad capturam,qñ ſunt indicia ſufficientia ad torturã, nam illud non eſt expectandũ ex quo in iſtis datur gradus ꝓbõnis. Cum minor ꝓbõ requiratur ad capturam,& ſufficiat qualiſqualis informatio, ꝓut dicit Saly.in l.2.in uerſ.no.5.C.de exh. re.& in l.abſentẽ,col.2.ver.prouident tñ iudices.C.de acc. Et ad operandũ hoc ꝙ iudex poſſit inqrere,leues ꝓbões requiruni,vt ꝑ Bal.in l.1.in 5.op.C.de ſum.Trin. & dicam infra in verſ.teſtis.Minor,& in ſeq.maiores aũt ꝓbões requirũtur, qñ iudex vult procedere ad torturam, vt probat tex.nr, dum non ꝓcedit de carceratis qõnem hri, niſi indicia vrgeant, nec ad qõnem fallaciter eſt ꝓcedendum,cum tortura eſt pœna non modica,ut dicit Abbas in cap. 1. in primo not. de conf Ex quo hr,ꝙ licet ab interlocutoria
9 rſr non appelletur. † Tñ ab ea interlocutoria,ꝙ ad torturam procedatur, appellari põ teſt.l.ante ſniam,infra de app.recip. & hr in cap.ante ſniam.2.q 6.nec iudex ita faciliter procedere debeat ad qõnem, ut per Ang. in l.item apud Labeonem.§. qõnem ſupra de
10 iniur. † Diſtõ autem indicioꝶ leuium, & iudicioꝶ grauium cognoſcitur hoc modo. Nam ſi frequenter,& facile hoc ab illo contingit abeſſe.Tunc eſt leue indicium ut not. in l.cum res.C.de prob. & in l.ciuile.C. de fur. Si autem frequenter & facile contingit adeſſe.Tunc eſt graue indicium, vt not. per Cyn.in l.metum.C.de dol. & hoc veꝶ, ſiue agatur de ꝓbando vero hoĩs actu,ſiue de ꝓbando animo.l. 1.§. ſed ſi claua. ſupra ad l. Corn.de ſic.& c. ſignaſti.de hom.& hãc no. doct.tradit Bal.in l.non hoc in ſi.C.vn.cog. Alius gradus eſt ꝓbõnis,qñ procedendũ eſt ad ſniam,& ꝯdemnationem, nam tunc luce meridiana clariores ꝓbões requiruntur l. fin.C.de ꝓbat.& l.qui ſententiam.C.de pœ.
11 † Noto tertio, ꝙ qñ ſunt indicia vrgẽtia,
12 Iudex ſemel torquet reum vt in tex. † Sed ſi eſſent multum vrgentia,tunc ſit repetitio in tortura,vt dicit Bart.ĩ l.vnius.§.1.hoc ti.Sed
13 aduerte, † ꝙ repetitio hæc nõ põt fieri ultra

tertiam uicem,ut per Ang.in l.fin. col.1. C.
de qõ.alleg.tex.in l.ſideicõm.§.ſiq̃s decẽ.de
leg.2.& ſequitur.Par.de Pur.in tract.de ſyn.
circa fi.in verſ.viſo de repet.col.fin.& Mod.
ponunt in l.repet.hoc tit.& in hoc eſt aduer
tendum ad dcm Bart.hic,dum dicit,iudicem
non dr̃e cogere reum ad cõfitendũ,quia tũc
ex indicijs,& ſuſpicionibus ipſum ꝯdẽnaret.
Et pp iſtud debet procedere in tortura cum
moderamine in eo.n.ꝙ dicit Bart. quod nõ
debet cogere reum ad ꝯfitendum,cum dãna
retur ex ſuſpicionibus, dici poſſet ex uerbis
Bart.reum ꝯdemnari ex ꝯfeſſione, non aũt
14 ſuſpicionibus, quia ꝯfitetur. † Ideo dictum
Bart.intelligi debet, quod iudex ſi habuerit
ſuſpiciones,& indicia ꝯtra reum, non debet
ꝓcedere in infinitum in tortura,ſed cũ mo-
deramine. Quia procedendo ꝑ quatuor,vel
quinq; vices,aut in infinitũ vſquequo ꝯfitea
tur,ex ea impreſſione prima,quã cepit ex cõ
tentis in ꝓceſſu. Tũc ipſe reus vi coactus cõ
fiteretur.& tũc iudex dãnaret ipm̃ ex illa pri
ma impreſſione habita ꝑ indicia, cũ ꝯfeſſio
eſſet violenta. & ideo qõ debet eſſe modera
ta, & moderatio iſta reducit̃ ad tres uices .i.
ad tres dies ſeparatos . & pro qualibet vice
hr̃e debet ipſe reus tres ſaccatas , ſeu elaua-
tiones,& depoſitiones, ut practicatur quoti
die,& hoc modo dcm̃ Bar.intelligit Paul.de
Caſt.in ꝯſ. 197. viſa inqſitione ſupraſcripta
ac ẽt teſtib.in antiq.& 299.in no.uol.2. Iu-
diciorũ mã latius ꝑ Bart.hic tractatur,q̃ ali-
bi.Sequẽdo eius veſtigia,cum in diuerſis lo-
cis ſuꝑ ipſis verba habeantur, colligendo, q̃
ſparſim dicta ſunt ꝑ alios,& ad certum ordi
nem redigendo,vt facilior ſit eorũ cognitio .
Ideo ꝓcedam ꝑ partes infraſcriptas , ſed ꝑ
cognõne gñali totius materiæ amplectendo
15 ea,quæ Bart.in l.hac nr̃a ponit. † Primo,ꝑ̃
mitto id qđ dicit Bart.in princ.Iudicem in-
quirẽtem dr̃e eſſe certum de corpore inter-
empto,vel ſi eſt furtum,ꝙ ſit fama de re ſub-
tracta,vel in vicinia, vel aibi, ꝓut iudex in-
formari poterit de ipſo delicto.Iaſ.i l.iuſiur.
§. ꝑc. col.8. verſ.2. limita. ſupra de iureiur.
referens Ang.in l.certum.§.1. ſupra de ꝯfeſ.
16 † Dicit,qđ ſi q̃s ꝯfeſſus fuerit hoiem occi-
diſſe, quod niſi appareat de corpore, nõ ſtat̃
eius dicto. Limitat tamen ex mente Ang.
17 † Niſi fuerint aſſaſſini,ꝙ ver ſi r̃ potuiſſent
hoc facere ob qua iratrm loci.Et qđ ita fuit
iudicatũ ꝑ Nic.de Iamel.de Prati.& ceſſan-
te tali uerifimilitudine, & exñte bona fama
non poſſent puniri, niſi corpora apparent .
referens Bal.in add.ad Spec.in tit.de ſent.§.
pen.in addit.mag.in verſ. Titius fuit ꝯfeſſus,
ꝙ ſi q̃s ꝯfeſſus fuerit hoiem occidiſſe,& ꝓie
ciſſe in mari,non ſtatur eius dicto,niſi ſubſit
fama de hoie mortuo , nec refert , an certo
noie ſit noiatus mortuus,vel ſine noie, ut ꝑ
gl.in c.libell.2.q.8.& not.per Bal. in l. quo-
ties.§.ſi q̃s,de hær.inſt. Ang.in d. l. certum
aliud ſentit,q̃ Iaſ. in d. loco referat, cũ velit
ꝯfeſſionẽ incertam de corpore non ualere ꝑ
tex. ibi. ſed ſi eſſet ꝯfeſſio de certo hoie , de
quo põt liquere eũ eſſe mortuũ , tunc uale-
ret q̃uis dicat Nic.ſeruaſſe ꝯtrarium,non tñ
eius opinionẽ apprehendit.In hac mã diffi-
cultatẽ faciebat tex.in l. 1.§.item illud.ſupra
ad Syll.ꝑ quem ꝓbatur dr̃e eſſe certũ iudicẽ
de hoie mortuo. Et de delicto ibi dum dicit
niſi ꝯſtet,& ibi liquere igitur debet . Ex quo
vera ꝓbõ,nõ aũt fama req̃ritur, facit etiam
tex in d.l.certum in princ.ibi,ſi quis incertũ
veluti corpus ꝯfiteatur,& tex.in l.1.in fi.ſu-
pra eo.Facit ẽt difficultatẽ gl.in l.inde Nera
tius,ſupra ad l.Aquil.vbi ꝯfeſſio nocet,ſi nõ
ꝓbet ꝯfitens eum viuere, quem dixit interfe
ciſſe, vnde ex mente Ang. in d.l.certum , &
18 Bal.in add.ad Spec.in tit.de ſent.† In hoc ar
ticulo ſic diſtinguerẽ,ꝙ aut delictum de quo
quæritur ſubijci põt oculis ut corpus mor-
tuum,vel quid ſimile, & tunc iudex non ꝓ-
cedat ẽt ex inquiſitione gñali,niſi uiderit ca
dauer. & ita intelligat̃ id qđ dr̃ hoc, & qđ
hr̃ in l.1.§.item illud ſupra ad Syll. ibi dum
dicit liquere aũt debet. Aut ſecũdo caſu res
non põt ſubijci oculis, ꝓut eſt de hoie ꝓie-
cto in mari,vel igne ꝯſumpto,vel de re furto
ſubtracta, tunc ſi fama eſt de certa ꝑſona, &
in indiuiduo iudex ꝓcedat,& ita ſentit Bar.
& Ang.in d.l.certũ ꝑ tex.ibi dũ dicit, certũ
eſt utputa Titius , & ita ẽt ꝓcedat qđ dicit
Bal.in add.ad Spec.Aut incerta eſt ꝑſona,&
incerta res,tunc q̃a ꝯfeſſio non ꝑiudicat exi
ſtente tali magna incertitudine, neq; iudex
poterit ꝓcedere ad inq̃ſitionẽ,vt ſenſit Ang.
in d.l.certũ, cũ tex.ibi dicat incertũ veluti ſi
corpus,nã eo caſu ex tali incertitudine fun-
damentũ aliqđ hr̃i non põt,prout dixit tex.
19 ibi.& in l.1.in fi. hoc tit. † Secundo ꝑ̃mitto
ꝙ rectores mittũt militẽ , vel alium officialẽ
ad videndũ hoiem mortuum,& ad uidẽdum
vulnera,& hoc faciunt ſcribi,ut ꝑ Bar.hic,&
per

per Ang.in l.1. §. item illud, ſupra ad Syll. Nã inqſitio qñq; fit ꝑ inſpectionẽ oculoꝝ, vadit.n.iudex perſonaliter, & inſpicit quendam.l.fin.C.de cuſt.reo.l.iud.C.de epiſ.aud. ita Bar.in l.2.§.ſi pub.col.2.ver.circa primũ in fi.ſupra de adul. Vñ ꝑ iudicẽ maleficioꝝ, vel ſaltẽ ꝑ militẽ ꝯtemplari debent vulnera.

20 † Et ideo ſeruat ꝯſuetudo mũdi,ut hoie interempto hñte plura vulnera ſiue ab vno,ſiue à pluribus,miles curiæ inſpiciat cadauer, & vulnera,& ea in ſcriptis reducet mortalia ꝓ mortalibus, & non mortalia ꝓ non mortalibus.Ita not.Ang.in l.fi.C.de ſic. Mod.ultramontani in ſua pract.dñt, ꝙ iudex debet mittere chirurgicos, & medicos ꝓ contemplatione vulneꝝ, & illos ꝯſulere,q ꝯſiderata qualitate vulneꝝ ſm artem ſuam exponãt,&referãt ſi vulnera ſunt mortalia,vel occaſione eoꝝ vulneꝝ mortis cauſa data ſit,& oia ſcribanẽ.l.ſi.& l.ſi ſemel.§.cauſa.C.de re mil.lib.12.l.1.§.3.ſupra de vẽ. inſp.l.cũ ita. ſupra de uerb.ob. Et hanc practicam exiſtimo meliorẽ,cum medicus magis cognoſcat mortalia à non mortalib. ꝗ alius miles, uel iudex,& ẽt ex quo gñe armoꝝ ſint facta, cũ exptis in arte ſua ſit credẽdum.l. 1. ſupra de ven.inſp.& ibi Bar.in prin.& cap.ꝓpoſuiſti. de ꝓb & ibi Dec. & relatio medici multũ faciet ad cognõnem cauſæ, & ad iudicandũ in pura rixa,qs teneaẽ de occiſo, & qs non, & maxime ex quo gñe armoꝝ iux.l.ſi.ſupra de ſic.&ibi no.Erit ẽt vtilis talis relatio,ꝙ ſi vulneratus iacuerit poſt vulnera ꝑ aliqđ tps vt ꝑ 11. dies, ꝙ medicus referẽdo declaret, an vulnus à princ.fuerit mortale nec ne, nã ſi à princ,nõ fuerit mortale,de occiſo nõ teneaẽ vt dixi ĩ ea q.Qñ qs dicaẽ mortuꝰ ex vulnere.

21 † Tertio ꝑmitto ex mente Bart. hic, ꝙ ſi iudex fecerit inqſitionem gñalem, & examinauerit teſtes,ad hoc ut pᷓiudicent reo,debẽt iteꝝ examinari citato ipſo reo,& exñte contradictore,alias non pᷓiudicarent.l. ſi qñ .C. de teſti.& tales teſtes lite conteſt.ſunt reexaminandi,& dicit Saly.in l.fin.in fi.C.de q.ꝙ eo tunc reus debet dare interrogatoria,ꝓut ẽt refert,& ſeqtur Ang.in ſuo tract.in ver.ꝙ fama publica ver.qro qualr.& dicit Hipp.in l.1.in prin.col.2.ꝙ aliq iudices errãt, q examinant teſtes non citato reo,nec ipſo pñte,

22 adducit multas auctoritates.† Aduerte ꝙ ſtylus,& ꝯſuetudo eſt in ciuitatibus Lõbardiæ, ꝙ teſtes ſiue ſup gñali, ſiue ſup ſpãli inqſitione, & ẽt ſuper accuſatione examinantur ſine citatione partis. & iſta talis practica, & ꝯſuetudo ſeruanda eſt,vt dicit Alex.in conſ. 41. incip.habita ſuper ꝯtentis,col.fin. ver.& data vol.2.ꝙ duplicatum eſt in ꝯſ.65. vol. 1. adducẽs, ꝙ ſtylus debeat obſeruari tex. in l. ſi.C.de iniur.& in l.3.§.ſi ſupra de teſt. & ꝗ no.Cyn.in l.2.C.quæ ſit lon.conſ.& in c. ſi.

23 de conſt. † Rõ aũt dictæ ꝯſuetudinis potuit eſſe ex duplici capite,quia ſi teſtis primo examinatus depoſuerit vnum cum iuro, ſi poſtea iteꝝ examineẽ,& ꝯtrarium,vel qd diuerſum deponat,neutrũ ualet,& teſtis puniẽ de falſo,prout not.Bar. ꝑ illum tex.in l.eos.C. de fal.& But.in c.cum in tua,de teſt. & Anc. in c.2.de teſt.in cle. & ſm alios ualet primũ not.Abb.Car.Fel.in d.c.cũ in tua,& eſt periculoſum ꝙ ſecundo examineẽ. Item nulla põt oriri utilitas ex ſecunda depoſitione,q a teſtis primo examinatus poteſt referre ſe ad primum eius dictum, & petere, ꝙ ſibi legaẽ prima atteſtatio,no.Bar.in d.l. eos,ſupra de fal.Itẽ alia potuiſſet eſſe rõ,q a qñ in criminalib.ꝓcediẽ ex argumẽtis & indicijs.eo caſu teſtes examinanẽ ſine citatiõe partis, tex. eſt in c.1.de hom. lib.6. & ibi Gem. & Phil. Fran.in uer.argm,ſed qñ agiẽ de homicidio ꝓcediẽ ex argumẽtis,& ind.l.mil.§.op.C.de qõ.l.ſi.C.de ꝓb.ideo inoleuit practica,ꝙ citatio nõ fiat, cũ frequẽtius ꝓcedaẽ ex indicijs, & ita quotidie ſeruaẽ, & ex ꝯſuetudine lis non ꝯteſtaẽ, ſed primo examinanẽ teſtes, poſtea ꝓcediẽ ſuper accuſatione,vel inqſitione,& accepto ꝯſtitutio rei ꝙ eſt loco litis cõteſt.ex dictis teſtium prius examinatoꝝ ꝓcedit ad torturã ſine publicatione ꝓceſſus.

24 †Quarto præmitto ex mente Bart.hic in q.pe.ꝙ reus petere debet copiam indicioꝝ.

25 † Et iudex teneẽ eã dare ipſi reo anteꝗ ꝓcedat ad torturã,& rõ eſt, q a diſputandum eſt ſuper ipſis indicijs,ideo eoꝝ copia eſt danda l.vnius.§.cogn.hoc tit. Item alia eſt rõ,quia actori non debet licere,qđ reo non liceret, ſed pares eſſe debent in procedendo,c. 2. de mu.pet.c.non debet,de reg.iur. Nã actor ꝓduxit teſtes,ergo reus debet ſe defendere.Itẽ q a iudex fidẽ non adhibet ꝯõni,ſed de ꝯfeſſione habita ĩ tortura põt ex poſt cognoſcere.l.1.§.ſi.hoc ti.Ergo & añ debet cognoſcere,& defenſiones rei uidere. Cũ qõ ſit remedium irreparabile.l.2.C.de app.recip.

26 †Sed aduerte,ꝙ indicia petẽs debet allegare aliꝗ cauſam

cauſam ob quam velit ſibi dari copia indiciorum, quæ ſit legitima, not. Paul. de Eleaz. in c. grauis, de depo. Alex. in conſ. 65. col. 1. & pen. vol. 1. & Alb. in d. §. cogn. Sed ex cõi vſu defenſiones pro reo petuntur, & indicia abſq; eo, quod cauſa aliqua allegetur, niſi hæc quod vult
27 defendere ipſum reum. †Item & teſtium nomina ſunt dāda cum atteſtationibus. c. qualr & qñ. §. debet, de accuſ. & ibi Hoſt. Aret. Fel. Ioã. de An. & Imol. iſtud limitantes. Si eſſet timor potentiæ ipſius rei, ne offendere teſtes, nam tunc non darentur noīa arg. text.
28 in c. fin. de hær. † Ideo inoleuit practica, quod noīa dentur confuſa, & ſeparata à dictis teſtiū ob potentiam reorum, ne pñt ſcire quid dcm̃ fuerit ab vnoquoq; ipſorum teſtium. Itē dātur indicia oībus, & non certis, vt ſi eſſet male condõnis, vel quod ex offõ procederet ut dñt Ang. & Aug. in pract. in ver. fama pub. nu. 37. 38. volentes, quod in his caſib. non detur copia indiciorum, qa dico iſtud eſt contra æquitatem nālem, vt ſentit Ang. loco de quo ſupra, nā defenſio non eſt deneganda, cum ſit de iure na-
29 turæ c. paſtor. de re iud. in clem. † Sed an iudex ex offõ teneatur dare copiā indiciorum ipſi reo, an vero requiratur hoc, quod pars petat indicia. Hip. in ſua pract. in §. nunc vidēdum, in princ. dicit pro ea opinione, quod iudex nõ teneatur dare copiam ipſi reo, niſi petat, facit tex. in l. vnius. §. cognitum, in verb. reo poſtulante, hoc tit. & tex. l. 1. §. magr̃atibus, ſupra de mag. conue. itē & gl. in l. vniuerſa. C. de pci. Imp. off. & ibi Paul. de Caſt. inferens ad ſtatutum mandans fideiuſſores pſtari, intelligitur. n. ſi fuerit petitū. Item & regula illa, quod offm̃ iudicis non impartitur niſi petēti l. 4. §. hoc aūt iudicium, & q̃ ibi no. per Doct. ſupra de dam. inf. Pro contraria opin. quod imò iudex teneatur dare copiam indiciorum ēt reo non petente, adducit, quod iſta datio indiciorum eſt defenſio, qa reus opponit contra perſonas, & dicta teſtium, ſed iudex ex offõ ēt nemine petente quærere debet defenſiones rei l. ſi non defendant, infra de pœ. & per ea q̃ no. in l. 1. §. ſi. hoc tit. ponderando verbum debebit, poſitum in d. l. ſi non defendant, quod importat neceſſitatem, ut per gl. in c. attend. in
30 ver. debet, de ſtat. mo. in clem. cum alijs. †Itē qa iudex debet exercere offm̃ ſuum ēt non imploratum, qñ tale offm̃ reſpicit miſerabiles pſonas, vel actum pium, ut per Bar. & alios in d. l. 4. §. hoc aūt iudicium. Sed carcerati dñr miſerabiles pſonæ. l. ſi quis ad declinandā. C. de epiſ. & cler. l. 1. C. quā. imp. int. pup. & uid. & ibi Doc. & cauſa carceratorum dr pia vt per Bart. in tract. de carc. in ſi. & per Bal. in l. ſi quis pro redemptione. C. de don. ipſe tñ diſtinguit, quod aut reus carceratus eſt hō idiota, aut ruſtic⁹, mulier, pupillus, vel alius veriſilr ignorans ius, & neſciēs facere ſuas defenſiones, & hoc caſu iudex ēt reo non petēte teneat dare copiā indiciorum per tex. in l. nec quicq̃ §. aduoc. ſupra de off. pc. Cum ēt in actibus pijs debeat ſupplere ex offõ, ut per Inn. in c. ad nr̃am, de iureiur. & per Bal. in l. nec qdq̃. §. vbi decretum, col. 10. Cum ēt iudex in cauſa dotis interponit offm̃ ēt non petitum, quia eſt cauſa pia. l. ſi cum dotē. §. eo aūt tpe, ver. nec uero ſupra ſol. ma. & per Alex. in d. §. hoc aūt iudicium. cū ēt iudex teneatur ſupplere q̃ deſunt partibus & aduocatis to. tit. C. ut q̃ deſ. aduo. par. Et ēt quia iudices tenent reos in carcerib. ſecretis, ne poſſint conſulere peritiores, quo caſu non eſt eis imputanda ignorātia iuris, ut per gl. in l. iuris. C. q admitt. & ibi per Alex. volentē, quod qñ qs facile aliqd facere nõ põt, perinde eſt, ac ſi illud facere non poſſit. c. q̃uis, & ibi gl. in uer. continuatis. de of. or.
31 in 6. † Cum ēt ignorantia iuris non noceat in dānis euitādis ut hr̃ in l. iuris, & i l. error. & in l. regula. & ibi gl. ſupra de iur. & fac. ig. Si uero reus carceratus ſit prudēs, ſagax, & lr̃atus, & q uériſilr ſcit petere copiam. tunc iudex ex offõ non teneat dare copiā, ſi reus nõ pierit, cum imputari debeat ſibijpſi, cur nõ petierit per reg. quod qs ſua culpa ſentit, ſibi imputet c. dānū, de reg. iu. in 6. Itē qa ſcia, & patiētia cū taciturnitate æquiparatur conſenſui. l. ſi filius. C. de pe. hær. ibi Bart. & Ang. & in l. q in aliena. §. quod ſi non adierit, ſupra de acq. hær. In hac q. puto indiſtincte iudicē nõ teneri ad dandū indicia reo, niſi fuerint petita, & iſtud iuridicū puto, nā aut reus ſponte venit ad carceres, & tunc anteq̃ pñtes ſe ad carceres, debet aduocatos conſulere, & res ſuas & meſtos parētes cõponere, ut dicit tex. in l. 2. C. de exhib. re. ibi adhibita aduocatione, & ſi iſtud nõ egit, ſibi eſt imputandū, & hoc caſu iudicis offm̃ non debet impartiri, cum habuerit ptātē ipſe reus conſulere reb. ſuis, ſtāte ēt eo, quod infra dicam, aut capit à iudice, & carcerat, & tunc non debet iudex ex offõ indicia dare, quia ſine traditione iudiciorum poteſt iudex procedere ad ſentētiam, ita eſt gl. in

gl.in c.fin.in uer.iudicis,de hær.lib.6. & ſibi imputet reus potuit .n. iuri ꝑ ſe introducto renunciare,& tunc tacito renũciat, vt voluit gl.in c.1.in verſ.fuerunt,de acc.lib.6.& ſequitur. Cæpol. in conſ.66.teneo idem.ver. nec põt,alleg. Ang.in l.ſi vacantia. C.de bo.vac. lib.10.col.14.& 35.Præterea ſi ipſe iudex ex offõ inſtaret,ꝙ reus acciperet indicia,&ſic ipſo non petente vellet defenſiones ipſi reo dare, videret iudex hr̃e intentionẽ, ꝙ ꝓbões factæ ↄtra reum non eſſent legitimæ, & ipſe reus eſſet ĩ caſu,ꝙ poſſet ſe defendere ab obiectis ↄtra ipm̃,& ſic ꝓpalaret ipſe iudex opinio.ſuam anteq̃ ſniam ferret,qđ fieri non debet.Præterea ſuperflua . & inanis eſſet datio indiciorum ipſi reo,ſi ipſe non hr̃et aduocatos,quos conſuleret,& quoꝝ medio eius defenſiones,& iura ſua deducerent, qa ipſe exiſtens in carceribus,& ignarus lrãrum, vt puta ruſticus,mulier,vel alia pſona idiota ignoraret, qđ ſibi eſſet agendum ꝓ ſua defenſione.ex quo dico,ꝙ cautius, & melius faceret iudex dare aduocatos ipſi reo,qui eius defenſiones ↄſiderent,& iura ſua deducant,ipm̃ defendẽdo,& ita ꝓcedant ea,q̃ deducunt ꝓ iſta parte, ꝙ iudex debet ſupplere, & offm̃ ſuum impartiri ẽt non petitum in cauſa carcerati, nam intelligendum eſt in dando aduocatos ad hoc vt reus defendat, vt eſt text. in l. nec quidq̃.§ aduocatos,&alia ſuperius adducta, & debet ſupplere iudex in eo caſu,in quo vtilitas aliqua oriri põt ad beneficium rei, non aũt inaniter, qđ eueniret ex ſola indicioꝝ pſtatione ſine ↄſtõne aduocatoꝝ, nam dato aduocato reo ipſe hñs iuris cognõnem petet copiam indicioꝝ,& alia perager, q̃ erunt neceſſaria ꝓ defenſione rei,&ceſſabunt exinde oĩa,q̃ deducunt in contrarium,& verificabit id qđ hr̃ in l.cuſtodias.ſupra de pub.iud. & ita quotidie ſeruat ꝙ iudices, & ptãtes dãt aduocatos carceratis, & cũ ꝓcedit in cauſa, qcũq; vult ĩdicia,illa petit,& ita vidi ſeruari.

32 † Quinto præmitto,ꝙ ad hoc vt teſtes faciant indicium,neceſſe eſt,vt deponãt illud, qđ eſt veriſimile alias aũt indicium nõ face-
33 rent. † Et veriſimile eſt illud qđ vero vr̃ ſimile,& nõ veriſimile eſt,qđ à vero diſſimile vr̃,vt dicit Bal.in l.ea quidem,col.2.verſ.veri ſimile.C.de acc.adducit tex.in l.miles.§.mulier.ſupra de adul.& in l.fi.ſupra qđ met.cauſa.Et dicit Inn. in c.auditis,circa med.de pſ.
34 ꝙ † illa ſunt veriſimiliora,q̃ magis ↄſonant iuri cõi,vnde Bal.in l.non hoc.C.vn.legi. dicit ꝙ indicium eſt ↄiectura ex ꝓbabilibus,& non neceſſarijs orta,à q bus põt abeſſe veritas,ſed non veriſimilitudo veri, q̃ q̃nq; mentem indicantis pſtringunt, vt cogant ↄſcientiam iudicis iudicare ſm̃ ipſa vt not.in l. neque natales.C.de prob. Et veriſimile dr̃ tripliciter . Vno modo q̃n teſtis deponit ea q̃ ↄſonant iuri cõi,vt dixit, & voluit Anch. in c.1.de reſc.lib.6.&Ro.in rub.de arb.col.10. verſ.Item pſerunt veriſimiliora.Secundo q̃n ↄſonat rõni vt ꝑ Bal. ĩ l. q accuſare de eden. & in l.teſtiũ.col.pe.C.de teſt. Tertio,q̃n melius factum narrat vt ꝑ Bal.in l.teſtiũ.& voluit Cur.in tract.de teſt.q.19.Vnde Bal.in l.1.C.q,& aduer.quos.dicit,ꝙ ad hoc vt ex ſemiplena ꝓbõne deſerat ſacr̃m,debet eſſe nõ ſolum ſemiplena,ſed veriſimilis,nã ſi in contrarium eſt veriſimile ſemiplena ꝓbatio elidit,& ſacr̃m non defertur,idem Bal.in c.j.
35 de confeſ. poſt gl. ibi dicit, † ꝙ confeſſio de homicidio ſine alia ꝓbõne habet pœnam , vt cõfitens capitaliter puniatur.quod eſt verũ dicit ipſe , ſi cõfeſſio ſit veriſimilis ; vt qa pceſſerunt inimicitiæ capitales . vnde iudex debet pquirere rõnem,cur fecerit,& ſi iudici ↄſtaret de innocẽtia,non debet ſequi ↄfeſſionem eius, adducens tex.in l.1.§.ſi q s vltro . ſupra eo.& in l.1.C.ad l.Cor.de ſica. & in l. inde Neratius.in §.vlt.ſupra ad l.Aquil. Et idẽ Bal.in l.claꝝ.C.de auct. præſtan. dicit,ꝙ
36 † ↄfeſſus extra iudiciũ põt cogi ad pſeuerandũ in illa ↄfeſſione,ſi modo eſt veriſimilis, l. quæro,in fin.ſupra de ædi.edi.l.c.5.ſupra de adul.ſecus ſi nõ eſſet veriſimilis.l.milites.§. opponet.C.eo.l.1.C.ſi q s Imp.male.Et A-
37 re.in c.cũ p.de accu.col.5.nu.22.dicit,ꝙ † ſocio criminis credit in criminibus exceptis,ſi mõdo ex qualitate deponẽtiũ , vel ex pſona eoꝝ,cõtra quos opponit, veriſimile ſit eum nõ mentiri,&caſum eſſe ſingularẽ dicit in c. in fidei fauorem, in fi.de hær.in 6.& dixi de hoc ĩfra verſ.ↄfeſſio extra iudicialis,in prin. & Ang.in l.2.C.de qõ.ibi,veriſimilia cauſæ dicit,ꝙ cũ ꝓcedunt argumẽta accedentia ad veriſimilẽ cauſam criminis,ex ipſis ſolis põt deueniri ad tormẽta, cum non oẽ indiciũ ſit ſufficiens, ſed debet eſſe tale,ꝙ veriſimile ſit argm̃ illud maleficiũ eſſe ꝑpetratum ꝑ eum, & in hoc dic.eſſe notabilẽ illam literã quam põderare debet multũ,q aſſidet in criminalibus. Vnde attẽta tali veriſimilitudine Fel.in c.audi

c.auditis,col. 11.ver.inquantũm poſtea, nu.
36.de preſcriptio.dicit poſſe limitari gl.in c.
cler.81.di.volentem, ꝙ ceteris paribus imò
aliquali diſparitate ꝑferant̃ teſtes rei.Quam
gl.dicit peregrinam,& ſingularem in crimi-
nalibus fauore abſolutionis. & didiciſſe à
Bal.in l.lata.C.q acc.non poſ.Ro.in l.in il-
la ſtipulatione. ſupra de verb.obl.de qua me
minit Cur.in trac.de teſt.in 27. concl.eam li
mitat,& reſtringit ipſe Fel.non ꝓcedere vbi
teſtes actoris deponerẽt veriſimiliora,& idẽ
Fel. in d.c.auditis,late inſiſtit in demõſtrãdo
veriſimilitudinem attendi.& Iaſ.in l.ſi extr.
in 4.not.ſupra de cond.cau.dat.cau.nõ ſecu.
& Hip.in rub.de ꝓba.nu.108.Vbiq; adducẽ
38 tes illud.ꝙ † non veriſile eſt ſpẽs falſitatis ꝑ
dcm̃ Bal.in l.1.in 3.col.C.de ſer.fug.q dicit,
ꝙ remotum à veriſiſi eſt ſpẽs falſitatis,qđ ẽt
voluit Car.in cle.ne romani,in prin.de elec.
39 † Sexto ꝑmitto,ꝙ ꝑ ꝑ diuerſitatem,q̃ in le
gibus hr̃, an vnum ſeu plura indicia reqrãn
tur, cum oẽs fere leges videant̃ loq in plura
li.vt in l.1.in prin.&in l.vnius.§.1.& in l.no
ſtra.& in l.milites.C.eod.& cum loquant̃ in
plurali vnius numero non ſunt ꝯtentæ.l.vbi
numerus.ſupra de teſti. Aliquæ tñ gl.ſint, q̃
ſentiat vnum tm̃ ſufficere in l.ſi quis.C.ad l.
Iul.maie.& gl.hic in ver.ſuſpicionibus,dum
de ſuſpicione loquitur in ſingulari,&exinde
Doc.cogantur dicere, ꝙ iſtud relinquitur ar
bitrio iudicis,vt ꝑ Bar.hic,& ꝑ Saly.in l.fin.
C.eod. & ꝑ Ioan. And. Ant. de But. Card.
Abb. & alios in c. cum in ꝯtemplatione, de
reg.iur.& Bald.in l.obſeruare,col.1.C.quo.
40 app.non recip. † Qui dicit,ꝙ relinquit̃ arbi
trio iudicis,q̃ indicia ſint ſufficientia,q̃ non,
qa nulla certa doctrina,dari põt.l.1.§.ſi ex-
pillatores. ſupra de effra. & expilla. & idem
Bal.in l.milites in princ.C.de qõ. & Ang.in
d.l.milites,dicit ꝙ certa reg.tradi non põt,
in mã tormentoꝝ.Sed aduerte, ꝙ iſtud arbi
triũ iudicis regulat̃ ſm̃ diſpõnem iuris cõis
vt ſenſit Bart.in extrauag.ad repri.in ver.vi-
debit̃,& in l.ſi in lege.ſupra loc. & Ang.in l.
1.ſupra de teſta.mil.&dicit Rom.in l.filiusf.
col.3. verſ. 4. caſu ꝙ qñ ptãs hẽt arbitrium
ſimplr̃,ꝙ tunc in oibus hẽt ſeruare rĩas iuris
41 ciuilis. † Quia intellr̃ in dubio de arbitrio
boni viri.d.l.ſi in lege,& l.hæc vẽditio.ſupra
de ꝯtrahen.emp.& l.ſi cum ea,cum ſimil. C.
de do.promi.& Pariſius nunc Reueren.Car.
& ꝑceptor meus in conſ.151. paucis agam,

col.3.ver.ex qbus vol.4.dicit,ꝙ licet iudicis
arbitrio committat̃, an indicia ſint ſufficien
42 tia ad torturam vel ne.† Tale arbitrium nõ
debet eſſe abſolutum ſed limitatum à lege,&
43 ſm̃ legis diſpõnem.† Ideo Bart.in hac l.di-
ſtinguit,q̃dam eſſe indicia gñalia,& remota,
& iſta non ſufficiunt de per ſe ſine alijs indi
cijs,nec ſola ſunt ſufficientia ad inferendam
torturam vt puta mala ꝓdõ,& mala fama in
hoĩe facit indicium qualequale.l.de minore.
§.pen.ſupra.eo.Item ꝯuerſatio in domo.Itẽ
notitia rei ſubtractæ. iſta.n.de ꝑ ſe nõ faciũt
indicium, ſed ꝯiuncta inſimul bene illud in-
ducerent,vt ꝑ Bar.hic,& Saly.in l.fin.C.eo.
dicens,ꝙ ſi eſt indicium gñale ꝯtra plures de
licto.cum exterus committere non potue
rit,& in dubium ſit,qs ex pluribus delique-
44 rit.† Tunc mala fama vnius iuncta cum illo
gñali indicio faciet indicium ſufficiẽs ad tor
turam.Ita dicit Sal.in d.l.ſi.verſ. q̃ro,an ſuffi
cit,arg.eius ꝙ dr̃ de nauta in l.quoties.C.de
naut.lib.10.idem dicerẽ de inimicitia, de fu-
ga,de armoꝝ delatione, & alijs ſimilibus in
dicijs, q̃ in homicidio ſimplici nõ ſufficiunt
ad torturã, & rõ eſt, qa talia indicia de ꝑ ſe
frequẽter, & facile ꝯtingũt abeſſe à delicto,
nam q̃nq; qs interficit ab alio q̃ inimico,&
qs aufugit abſq; eo,ꝙ qđ deliquerit,timens
iuris ſæuitiam,q̃ in delictoꝝ cognitione ad-
hiberi ſolet. & ẽt qs defert arma abſq; eo, ꝙ
delinquat,& iſtud frequẽter,& facile euenit,
& eſt indicium leue,vt dicit Bal.in l.nõ hoc,
in fi.C.vn.cog.& dixi ſupra in 2.not.in fi.&
45 exemplificari põt in ſimilibus. † Quædam
vero indicia ſunt ꝓpinqua tangentia nego-
cium de quo q̃rit̃, & iſtam faciunt indicium
ad torturã,vt puta vnus bonus teſtis de viſu.
Item ꝯfeſſio extraiudicialis,vel captus in lo-
co delicti,vel ſi res reperta eſt apud aliquem,
ita Bart.hic,& Sal.i d.l.ſi.Quos cõiter Doc.
ſequunt̃, & rõ eſt qa frequenter,&facile con
tingit delictũ eſſe cõmiſſum ex ipſa ꝓbõne
vt ꝑ Bal.in d.l.non hoc.in fi.C.vnd.legit.nã
ſi qs viderit,ꝓſumit̃ id eſſe actũ.& ſi teſtis vni
cus fuerit idoneus,erit indiciũ ad torturã,vt
dicam infra in ver.teſtis de viſu,& oculus vr̃
hr̃e certitudinẽ quandã in ſe,quã ſenſus au-
ditus,cũ certior aure arbiter ſit oculus.§.fi.
inſt.de gra.Itẽ ex ꝯfeſſione extraiudiciali dr̃
idẽ,cũ nulla ſit maior ꝓbõ q̃ ꝓpria oris ꝯfeſ
ſio.l.gñalr̃.C.de non nu.pec.qđ idẽ dici põt
de reperto in loco,& de re ſubtracta reperta
penes

penes tertium. Nam hoc frequenter, & facile ɔtingit hīc delictum in ſe. & hoc idē dici pōt in al.js ſimilibus indicijs, de quibus infra, & ſm iſtam diſtōne intelligi pōt illud, qđ dicit Ioan. And. in addi. ad Spec. in §. ſpēs, in add. inci. lex vnica. in fin. de præſump. & qđ dicit Iac. de Bel. in §. ſi vero, in auth. de exhib. rei.

46 † Septimo pmitto, ꝙ indicium debet ꝓbari p duos teſtes p gl. in l. fin. C. fam. er. Saly. hic dicit Bar. male allegare gl. in d. l. fin. cum loquat de idicijs diuerſis ab his de qbus eſt pręſens mā, ſed ꝙ ſufficit rl'a ḡnalis. l. vbi numerus. ſupra de teſtib. & qđ dr. in Euangelio, ꝙ in ore duoꝝ vel trium ſtat oē verbū. c. nouit. de iud. hoc idem voluit Ang. in l. fin. in princ. in verſ. eſt tñ indicium ſupra quod met. cau. dicens, ꝙ indicium ſemp debet probari p duos teſtes, alias non eſt ꝓbatum exēplificando in eo teſte, q dixit, ꝙ reperto hoīe occiſo vidi Titium fugientē cum gladio ſanguinolento in manu, non. n. eſt ꝓbatum indicium ſufficiens ad torturam, exemplificando ēt in furto, vt dicam infra. Adducit, & ip ſe gl. in d. l. fin. Bru. & pleriq; alij Moder. dñt indicium ꝓbari p vnum teſtē de viſu, ſed ſi erit remotum à maleficio debet probari per duos teſtes. adducunt multas deciſiones, & Hipp. hic in 2. col. quem videas qa cōis eſt.

47 † Aduerte tñ, ꝙ Bar. in pręced. q. dum diſtinguit de indicio. & dicit indicium propinquū eſſe tangēs negocium, vt vnus teſtis de viſu, ɔfeſſio extraiudicium, captus ibi, vel res reperta apud eum indicium vero remotum dr̄ homo male ꝯdōnis, & ſimilia, ideo ſi velimus dicere, ꝙ indiciū remotū debeat probari per duos teſtes, indicium ꝓpinquum ꝓbaret p vnum teſtem, & tñ ɔfeſſio extraiudicialis, & alia ſuperius enumerata vltra teſtem de viſu ꝓbari debent p duos teſtes, & ex rl'a ḡnali ſuperius tradita, ꝙ indicia debeant ꝓbari p duos teſtes ēt ꝙ ſint ꝓpinqua, vt in exēplo

48 Ang. tradit in d. l. fi. † Vnde dico, aliud eſſe, ꝙ ꝓbeē maleficium. Aliud ꝙ ꝓbeē indicium, ad oſtendendum maleficium. i. ꝙ ꝓbeē qualitas aliqua, vel facti, vel verbi ſeparata à maleficio, ex qua oriaē ſuſpicio penes iudicem, vt dicat indicium eſſe ɔtra reū, ſi. n. teſtis deponit de maleficio p vnum ex quinq; ſenſibus videlicet viſum, auditum, guſtum, odoratū, & tactum, per quos ſenſus fit plena ꝓbatio.

49 † Et teſtis p illos rōnē reddere tenet, vt voluit Cic. in lib. 2. ad Heren. in c. in cauſa ɔiecturali. in ver. Argm̄ ibi, nunquid aliquo ſenſu pceptum ſit aſpectu, auditu, tactu, odore, guſtu, nam q̄s horum ſenſus pōt ɔflare ſuſpicionem. idem voluit Bar. in tract. de teſti. col. 1. in verb. teſtis cauſam ſui dicti, & p Soz. in conſ. 54. viſis teſtibus, col. 1. ver. ex qbus. vbi vult duos rixantes cognoſci ad vocem p teſtem, & directe deponi ſup maleficio. In his caſibus ſi teſtis deponit non dr̄ ꝓbare indicium, ſed ꝓbat maleficium, vt ſi teſtis dicat vī diſſe Titium vulnerātē, vel audiuiſſe blaſphemantem, vel iniuriantem verbis. vel noctis tpe duos ſibi cognitos tetigiſſe ſimul ſe cognoſcentes, vel qđ ſimile directe demonſtrās delictum, nam ſi duo eſſent teſtes deponētes de ipſo delicto, orireē plena ꝓbō, ſed qa eſt vnus tm̄ teſtis, & eſt eius dicto ĩpfecto, quo ad plenam ꝓbōnem orit indicium, & p ɔ̄ns indicium ꝓuenit ex ꝓbōne ſup maleficio, non aūt ꝙ ꝓbeē indicium, & illud eſt qđ voluit Bart. hic dum dicit, illud ꝙ dixi ꝙ vnus teſtis facit indicium, eſt verum de vno teſte, qui teſtificaē de maleficio ipſo. Ex quo male dñt Moder. ꝙ indicium ꝓbaē p vnū teſtē de viſu, ſed ſi quis vellet ꝓbare qualitatem aliq̄ ſeparatam a maleficio, ſiue ꝓpinquam, vt eſt in ɔfeſſione extraiudiciali, vel in capto in loco delicto, vel de re reperta apud aliquē furto ſubtracta, vt exemplificat Bar. hic, & Ang. in l. fi. vel ꝙ vidit talem fugere cū gladio ſanguinolento, ſed non vidit pcutere, vel ꝙ vidit portare vnum fardellum ſubtus clamidē, ſed qđ portaret ignorabat, vel libellus diffamationis reperit poſitus in aliquo loco, & inde viſus eſt exire vnus, & non alius, vt exēplificat Ang. in ꝓprijs terminis in l. 2. C. de qō. dicens, ꝙ iſta ſunt indicia vehementia, & tñ vnus teſtis ita deponens non faciet indiciū, ſed requirunē duo teſtes, Et eodē modo, ſi voluerit ꝓbare qualitatē remotā ab ipſo maleficio, vt in mala fama, & ſil' bus, eo modo duo teſtes req̄runē. & ex his apparet nō eſſe faciēdā diſtōnem inter ꝓbōnem indicij remoti, & indicij ꝓpinq, cū vtrunq; ꝓbari debeat per duos teſtes, ex rl'a ḡnali iā dicta. Sed an plures teſtes ſingulares ɔiungāt ad faciēdū indiciū, videbimus infra i ver. Teſtes ſingulares.

50 † Octauo præmitto, ꝙ proceſſus, & teſtes q dantur per iudicē ipſi reo, ad hoc, vt ſe defendat, hn̄t diuerſa noīa, aliqñ appellanē probatio vt in l. 1. §. 1. ibi, ita probationi, ſupra eo. aliquando argumēta vt in d. l. 1. & in l. mi

lites.C.eo & per Ang.in l.2.C.de quæſt. Aliqñ præſumptiones,& aliqñ coniecturæ, ꝑut eas Cic.appellat in lib.2.ad Heren.in c.in cauſa côiecturali.& per Bal.in l.non hoc.C. vnde legi.dicés ruſticos Papienſes appellare has coniecturas, vt ét per Dec. in d.c.tertio loco.col.fi.de prob. Aliqñ veriſimilitudines. Aliqñ adminicula,vt ponit Bal.in l.ei quidê. col.1.C.de accuſ.& Alex.hic in addit.fin. & multa ponit Brun.in d.tract. de ind. in 1.q. diſputatio tñ iſtoꝝ nominum relinquenda eſt pertinacibus gl.in rub.ſupra ſol.matr. & de iſtis nominibus loquens Abb.in d.c.tertio loco.&in c.quâto in princ.de præſum.& ibi Felyn.col.fi.& Inno.in c.quia veriſimile, eodem titulo dicunt relinqui pertinacibus.

51 † Nono præmitto, ꝙ indicium eſt minus ſemiplena ꝓbône,vt in l.cum ꝓbatio. ſupra de prob.quam refert,& ſeqtur Bar.in l.3.de excuſ.tut. quis illa lectura ſit Nic. de Neap. & Ang.idem voluit in l.2.C.de qô.& idem voluit Alex.& Soc.in l.1.§.1. ſupra ſi ex noxa.cau.aga.dicêtes magnû eſſe,ꝙ ex minore deductione q̃ ſit ſemiplena ꝓbô ꝓcedat ad torturâ,& ꝙ ſit minus q̃ ſemiplena ꝓbatio, tenet Cy.in l.3.C.ad l.Iul.maieſt.& in l.fin. ver.nunqd ergo.C.eo.de qô.& Bal.in d.l.cû ꝓbô,& in l.non hoc,in fi.C.vnde legi. & in l.fi.C.de ꝓb.Ang.in l.fi.in prin.ſupra quod met.cau & in §.ſi vero vſusfructus, in fin.in authen.de nup.&Alb.in l.ſine poſſidetis.C. de ꝓbô.& Iaſ.in l.admonêdi. ſupra de iureiur.nu.47.& Dec.in d.c.tertio loco,col.fi.de ꝓbatio.Eſt ét indicium qualequale quod oritur ex teſtibus,q examinari non pñt,ſi exa-

52 minati fuerint. † Et iſtud indicium operaẽ, ꝙ iudex pôt procedere ad inquiſitionem, vt ꝑ Saly.in l.ſeruos,in fi.C.de teſti.& dixi ſuperius in 2.not. & dicâ infra in verſ.teſtis q nô debuit examinari, & de iſta dictione qualiſqualis, loqtur tex.in l.Item apud Labeonem §.ꝑtor ait ſi qd, ſupra de iniur. & in l. merito.ſupra ne qd in loco publ.& ꝑ Bal.in l.ſi duo patroni. ſupra de iureiur.& Bart.& Alex.ibi in l.maritus.ſupra eo.Et qa indicia frequêtius ꝑ ll.ac ſcri. hñr circa homicidia, furta,& adulteria,ideo incipiâ ab homicidio ſiue ab vno ſiue à pluribus cômittaẽ. Fit.n. altero ex his modis. Aut ex ꝓpoſito,ſiue apêſate,& tractatu præhabito,aut in pura rixa.

53 † Principiû itaq; erit ab homicidio ex ꝓpoſito, & apêſate ac ꝑ tractatum facto,cû magis puniatur,q̃ homicidium in pura rixa l.1. §.1.ſupra de ſica.l.abſentê,in fin.de pœ.ibi, ꝯſulto aliqd cômittatur,an caſu,& l.reſpiciêdû.§.delinquût.infra eo.tit.& de pœn.& ibi Bar.not.Abb.in c.inter alia,col.7.verſ. ſecûdo caſu,nu.25.de immu.eccl.& Ang.in trac. maleſ.in verſ.& apêſate, cû ſi plures fuerint oés tenentur de occiſo,ſi homicidiû ſit ſecutum ꝑ tractatum, ſecus ſi in pura rixa no.& Bart.& Ang.in d.l.fi.ſupra de ſicar. & Mod.

54 ibi.†Vlterius ſciendû eſt non ꝓſumi factum ex ꝓpoſito, & apêſate homicidium,niſi illa qualitas pêſamenti ꝓbetur, & iuſtificeẽ, ita ſenſit Innoc.in c.inter alia, de immu.eccl. &

55 ibi Hoſt.& Ioan. Andr. † Qui dñt ꝙ latrones publici,& q obſident ſtratas ſemper pręſumũtur inſidioſe facere, niſi aliud ꝓbetur, arg.l.q ſemiſſes.ſupra de vſucap.& cap.1. & 3.de ꝓſump. In alijs vero non ꝓſumitur,niſi ꝓbeẽ,l.quoties.§.qui dolo, ſupra de dolo.l. vt vim. ſupra de iuſt.& iur. Idê voluit Butr. ibi col.2.& Car.q.8.Petr.de Anch. ſenſit côtrarium ibi dicés,ꝙ dolus ſemper ꝓſumitur, poſtq̃ conſtat delictû eſſe cômiſſum, l.ſi non côuitij,C.de iniurijs.Abb.ibi col.6.ſaluat di-

56 ctum Hoſt.& alioꝝ dicens. † Quod licet in actu delicti ꝓſumatur dolus. tñ non præſumitur ex ꝓpoſito prius deliberato deliqſſe côiter in omnibus. In iſtis aût latronibus,q ſtant in ſtratis publicis,ꝓſumitur, ꝙ ex deliberato ꝓpoſito hoc fecerint, ex quo in illis rapinis ſe aſſuefecerint,& inſpiciaẽ hoîs conſuetudo d.l.q ſemiſſes, Sciant ét ꝙ ſi plures fuerint in rixa in dubio ꝓſumitur ibi exiſtês cauſaliter affuiſſe,ita determinat Felyn.in c. ſicut dignû.in 3.col.verſ.7.& vlt.in fi.de homic.allegat Bal.in l.1.in lect.antiq. ſupra de ſer.corrup.& in c.1.de benef.fra.Homicidiû ſi ab vno tm̃ fuerit factum,illud ꝓcogitatum (& vt vulgo dr̃) Apenſate,& apoſtate feciſſe dici pôt, ſi indiciû aliquod ex iſraſcriptis in ꝓceſſu appareat, ꝓbô nanq; liquida hri nô pôt,cum hmôi cogitationes in aîo delinquê-

57 tis conſiſtât. † Et quamuis aius a ſolo Deo cognoſcatur,vt eſt tex.in clem.exiui in §.quis.de verb.ſign.ibi,quę oia fecit ipſe Deus, tñ qui abſconditoꝝ eſt cognitor, ad animû ſibi miniſtrâtium reſpicit. & per illum text. ita decidit Bal.in tract.ſchiſma.col.10.& eſt tex.in c.nunquid de pœ.diſt.1.ibi, quia ego ſum ſcrutator reꝝ,& cordis.& dicit Ang.in l.1.C.de ſica.ꝙ dolus,& bona fides ſunt paſſiones

ſiones animi, quæ ſoli Deo ſunt notæ, & ibi
ēt Saly. col. 1. quos ſequitur Cæpol. in conſ.
21. ſuper homicidio col. 2. & eſt gl. in l. 2. ſu-
58 pra de interrog. actio. & ibi Alb. † Attñ aīus
ꝓbat̄ p̄ſumptione verbi, vel facti. Talis. n. a-
nimus p̄ſumit̄, qualia ſunt verba aut facta. l.
is qui. §. diuus. ſupra de tuto. & cura. da. ab
his l. Labeo. ſupra de ſup. leg. l. repræhenda.
C. de inſt. & ſubſt. & in l. 1. §. diuus. & ibi Bar.
& alij ſupra de ſicar. Et dicit Bart. in d. l. is
qui. §. diuus, ꝙ qñcunq; de aliqua animi qua
litate q̄rit̄, teſtis debet teſtificari per actus ex
teriores, quos vidit, nam ex qualitate facti
aīum facientis metimur l. 1. ſupra de peti. hę
red. l. ſi tñ. §. ei q ſeruum. ſupra de ædil. edic.
vbi videns ſeruum vinctum non tenet̄ ędili-
tio edicto, multo. n. amplius eſt id facere, q̄
ꝓnunciare in vinculis fuiſſe, & ex text. in l. ſi
vt certo. § cuſtodiam. ſupra commo. & in l. ſi
59 hoīem. ſupra depoſi. † Nā ꝑ extrinſeca pro
bant̄ intrinſeca. l. fi. circa fi. ſupra de diuor. &
in l. quidam in ſuo. ſupra de cond. inſt. & in
§. ceruos. inſt. de re. diui. Et dicit Cyn. in l. fi.
C. de ſica. ꝙ extrinſecus actus ꝓbat intrinſe
ſecum animum. Et Gand. in tit. de præſum-
ptio. in tract. malef. col. fin. ver. octauum ēt,
vbi ꝑ multa confirmat p̄dicta. Idem voluit
Bald. in l. ſi ex plagis. ff. ad leg. Aquil. qui di-
cit poſt gl. ꝙ facto datur voluntas intelligi,
& eſt gl. in c. & ſi qōnes. de ſimo. & idem vo
luit Soz. in conſ. 131. in præſenti col. 2. verſ.
præterea, vol. 1. determinans, ꝙ poſſidēs nō
dr̄ mutare cauſam poſſeſſionis, niſi appa-
reat de aīo, q aīus demonſtrat̄ ꝑ exteriora.
& dicit Rom. in conſ. 195. ſuper eo ꝙ q̄rit̄, ꝙ
qs non tenet̄ actione iniuriarum, niſi aīum
iniuriandi habuerit, q aīus ꝓbat̄ p̄ſumptio-
ne verbi vel facti. & dicit Gand. in tract. ma-
lef. in tit. de præſump. col. 1. verſ. præterea.
60 † Quod iudex debet ꝯſiderare factum, qd'
aīum metimur, & dicit Alb. in l. aut facta. in
verſ. qualitate, infra de pœn. ꝙ ex qualitate
facti p̄ſumit̄ incendium, vel ferita ꝑ tractatū
facta, ꝑ not. in l. & ſi amicis qs domū. ſupra
de adult. Vnde ex p̄dictis dico Hip. de Marſ.
male ſenſiſſe in eius conſ. 95. dum vult, ꝙ ſtā
te ſtatuto, ꝙ qs non poſſit puniri, ꝙ aliū oc-
ciderit, ſi non apparet id tale feciſſe aīo occi
dendi, ꝙ iſte aīus nō poſſit aliquo modo ꝓ-
bari ꝑ teſtes, eo, qm̄ aīus ꝑ actus exteriores
non vere ſed ficte comprehendit̄, vt latius
ibi per eum: quia dico ſatis ꝯſtare eſt p̄dictis
aīum demonſtrari, & ꝓbari verbo aut facto,
& ex ꝯiecturis, vt ēt voluit Bart. in l. ſi concu
bina. §. 1. ſupra re. amo. & in l. ſi cui. §. 1. ſu-
pra de accuſ. & Bal. in l. libertæ. C. de oper. li
ber. dices, ꝙ qualitas factoꝝ deſcribit̄ quali-
tatem intellectus, qd' idē voluit ipſe Hipp.
61 in l. 1. col. 4. num. 27. C. de ſic. † Præterea cau
ſæ criminales non decidunt̄ iur̄o ipſius rei
vt eſt tex. in l. fi. C. de ꝓb. & in c. nos in quen
quam, 2. q. 1. & vult Bar. in l. maritus. ſupra
eo. ti. & in l. admonēdi, & ibi Iaſ. & alij repet.
ſupra de iureiur. & Bal. in l. in bonæfidei, col.
1. verſ. 5. oppono. C. de iureiur. & in l. 1. col.
2. verſ. oppono. nam cōtumax. C. qūo, & qñ.
iud. nulla. n. eſt difficultas ꝙ qlibet reus ad
hoc vt euitet pœnam, & vitam conſeruet. iu
rabit non ſemel, ſed ꝑ centum vices, ꝓut la-
te inſiſtit idē Hippol. in d. l. ſi maritus, & in
62 ſua pract. in §. poſtq̄, in prin. † Præterea nō
ſtat̄ iur̄o alicuius de dependentibus ab aīo,
quoties pōt ꝓbari ex coniecturis, ita voluit
gl. in clem. 1. in fi. de pœ. ibi hoc tenet Card.
in vltimis verbis, & ſequit̄ Fel. in c. ſigñati. el
1. col. 2. verſ. 3. fallit de homi. Non ob. gl. alle
gatæ ꝑ Hipp. in d. conſ. vt eſt illa in §. aliæ.
inſt. de actio. & in d. c. ſigñaſti, & qd' voluit
Pet. de Anch. in conſ. 158. qa oēs illæ gl. &
deciſiones loquunt̄ in cauſa ciuili, ꝓut eſt le
63 gere in oībus illis deciſionibus. † Nam cau
ſę ciuiles alio modo regulant̄ ꝙ cauſę crimi
nales, vt ꝑ Bar. in d. l. admonēdi. & treſdecim
dr̄as ponit ipſe Hipp. in ſua pract. in §. expe
dita col. 8. & ſeq. vbi ponit ēt dr̄iam in iur̄o.
Non ob. alia gl. in l. ſi cui ꝓut dicā infra qa
loquitur de iur̄o purgationis. Aduertendum
eſt circa p̄dicta ad vnum dcm̄ Bar. in d. l. ma
64 ritus, in fi. q diſtinguendo dicit. † Qđ iur̄m,
quod defertur à iudice in defectum ꝓbōnis
reo ad abſolutionem, bene pōt deferri. l. præ
ſenti §. ſicubi. C. de his qui ad eccle. conf. &
dr̄ iur̄m purgationis, nam de hoc d. Bar. nul
lam facit mētionem Hippol. in d. l maritus,
nec alibi, & tñ ipſe Bart. vr̄ innuere, ꝙ reo
pōt deferri iur̄m pro cauſa criminali ꝑ ip̄m
iudicem. Et ideo ꝓ intellectu dicti loci Bart.
eſt ſciendum, ꝙ qñ aliquis eſt infamatus de
aliquo crimine, nec ſunt ꝓbōnes, aut p̄ſum
ptiones contra eum, & illa fama perduret,
quæ ēt non habet totum à probis perſonis,
65 vel à quocunq;. † Tunc iudex qui videt illū
talē laborare infamia debet deferre ei iur̄m,
& ille corporaliter iurabit ſe eſſe immunem
à crimi

à crimine,ſuper quo dr̃ infamatus prout eſt tex.in c.1.2.& 3.de purg.cano.Et illud dr̃ eſſe iurm̃ purgationis, & ita de hoc loquitur Spec.in tit.de abol.in §.2. per totum tit. Et iſtud tale iurm̃ erat in vſu de iure canonico & raro repeiebatur cautum de iure ciuili,vt dicit Anch.in c.excõm.de hær. & dicit reperiri in l.vbi.C.de ſal. & ꝙ nõ recordat̃,ꝙ de iure ciuili ꝑꝑ infamiã,quæ remanet, debeat ſe purgare,ſed Ioan.de Ana.in d. c. excõm. col.4.in verſ.qui aũt in primo nota. dicit reperiri multos caſus, in quibus quis de infamia ſe purget.alleg.tex.in d.l.p̃ſenti,& in l. Marcellus,ſupra rer.amo.& in l. lex Corn. §. hac lege, ſupra de iniur. in quibus hr̃ de iuro purgationis, quod ſm ipſum dr̃ purgamentum neceſſarium de quo in l.gñaliter in princ.ſupra de iureiur.& adducit tex. in authen.Gazaros.C.de hær. & in l. fi. ſupra de requi.re. in quibus ſm ipſum expreſſe dr̃ de purgatione, & hoc modo intelligit dictum Bart.in d.l.maritus,ꝙ loquatur de iſto iuro prout ẽt ipſemet Bart.exprimit ibi dicendo & dr̃ iurm̃ purgationis, & de hoc ẽt iuro loquitur gl.in l.ſi cui,in §.ijſdem,ſupra de accuſ.& clarius gl.in l.1.C.de fic.& ſic Bart.in dicto loco intelligendus eſt,ꝙ iudex deferat iurm̃,qñ de crimine non eſt probatio, neq; præſumptio contra aliquem, ſed tm̃modo eſt infamatus vndecunq; proueniat talis in fama,& de hoc iuro loquitur Spec.in tit.de fur.in col.3. verſ. quid ſi peregrinus dicens, ꝙ ſi peregrinus,qui vadit,vel redijt vltra mare,intrat nauẽ,vel tabernã, vel ſtabulũ, nec oſtẽdit res.quas hẽt,ꝙ tũc ſi ꝑdant̃ res,non ſtat̃ eius dicto vel iuro. ſed bene poteſt cogi caupo,vel ſtabularius,vel nã iurare, ꝙ res illas nõ ſubtraxit,nec ſubtrahi fecerit, & erit ſacr̃m,per qđ quis purgat̃,cum de eius mala ꝯſcientia q̃rit̃ ab eo,allegat tex.in d.l.præſenti.& l.fi.C.de iur.do.impet. & in l. fi. C. de bo.auc.iud.poſ.idẽ voluit Bald.in l.1. C. loc. in verſ. & no. dicens,ꝙ hoſpes tenet̃ de ammiſſione rei,ẽt ꝙ locus ſit fractus, ĩ quo erant, & hoc de gñali præſumptione, quæ eſt contra hoſpites,ꝙ ſint rapaces ex mente Nic. de Marar. ſi iĩ erunt bonæ famæ tunc debent ſe purgare per iuramentum ſuum.

Indicia vero homicidiũ p̃cogitatũ demonſtrãtia ſunt infra poſita, in qbus tñ aduertẽdum eſſe puto,ꝙ aliqua ex infraſcriptis non ſunt de per ſe ſufficientia ad faciendũ plenũ indiciũ.Sed vnũ coadiuuat aliud,ex quo deueniri põt ad torturam, vt dixi in p̃miſſo 6. Et de illis indicijs demõſtrãtibus homicidiũ ex propoſito ponunt̃ ſex ꝑ Alb.in tract. ſtatu.q.64.in 3.par. & in l. ex ſi amicis domũ, ſupra de adul. & per excellentiſſimũ p̃cepto rẽ meũ Mant.in conſ. 325. niſi innocentia, col.3. v bi ponit ſeptem indicia tractatus,&

66 p̃ſamẽti. † Et ꝓcedendo ſuꝑ illis diuidam ipſa indicia in tria tꝑa,vt dicit Cic.in lib.2. Rethor.ad heren.in prin.in cauſa ꝯiecturali in verbo argm̃. In p̃teritum,inſtans,& ꝑñs, prout ẽt ſenſit Bald.in l. mulierem .C. ſi qs alt.vel ſib. dicens,ꝙ dolus,& ſtaus probant̃ à priori, & poſteriori, & ab vtroque ſimul iuncto.l.ſi qui adulterij.C.de adul.& vt dicit Bart.in l.in furti.§.ope.ſupra de furt. dũ cõſiderat auxiliũ ante delictũ,in ipſo delicto, & poſt delictum. ideo videbimus de tẽpore ante homicidium per infra poſita indicia.

67 † Præparationes, & ordinationes indiciant penſamentum,& homicidium p̃cogita

68 tum,vt puta. † Emptio armoꝝ, quæ in vſu non ita frequenter hñr, & maxime in emente. Item,& exercitatio in armis,vt eſt ludus ſcrimiæ in eo,qui non erat ſolitus, & maxime ſi ꝑ ætatẽ id ſibi non licebat, & repertũ fuit homicidiũ cõmiſiſſe cũ illis armis,cum qbus exercebat̃. Item ſi cum armis per eum ſolitis deferri experientiã aliquã fecit ſuꝑ clipeo,vel toraca, vel ſimili gñe armaturæ, & cũ illis homicidiũ fecit, ꝓut vidi,ꝙ qdam fecit experientiã ſuꝑ armatura cũ pugione, an ptrãſiret ipſam armaturã,& in die ſequẽti interfecit hoiem, reptum fuit hunc p̃cogitaſſe,homicidiũ,& in tortura ꝯfeſſus fuit, id tale appẽſate feciſſe,& luit pœnas debitas, & qđ eã experiẽtiã faciebat ad hoc,vt videret, an pugio eſſet ſufficiẽs ad interficiẽdũ eum hoiem,quẽ ꝑcuſſerat,q armatus incedebat. Itẽ ſi arma habiliora ad incidendũ, & vulnerandũ,vt puta (prout vulgo dr̃) limare fecerit,vel molare,de quo loquit̃ Par.de Put. in tract.ſynd.in verbo.mandauit col.6. verſ. ſi quis reperit̃,prout ẽt vidi in alio,qui eo modo ꝑ hoie interficiendo arma p̃parauerat, & reptus fuit ex ꝓpoſito hoiem interfeciſſe.Itẽ ſi repoſuit arma in aliqua domo,vt cuſtodirent̃,& ibi ꝓpinq; homicidiũ fecit. Itẽ ſi p̃monuit amicum, vt audito rumore dr̃et accurrere cũ armis,vel ſi p̃monuerit amicũ, vel aliũ,ꝙ audito rumore nõ ammoueret,ſe quia

qa res ad ipſum non ꝑtinebat. iſta.n.ꝑpara mēta,&ordinationes.& alia ſimilia faciūt in diciū,ꝙ homicida tale delictū ex ꝓpoſito,& appēſate fecerit vt voluit Cic.i d.lib.2.Reth. in c.in cauſa ꝯiecturali,in verb.argū ibi,nīi quid apparant.& Bar.hic col.2. verſ. itē qđ fuit viſus,& Ang.in l.fi.C.de qſt. quē ſequit Par.de Put.in tract.ſynd.in verb.viſo de indicijs,col.1.char.109.& Brun.i tract.de ind. col.12.verſ itē dat aliud, vbi determinant ꝑ hęc indicia poſſe deueniri ad torturam,ſi aliquis infamat de homicidio,eo magis aūt dicendū eſt in faciēdo indicium ſup penſamento,cū de ipſo actu homicidij ꝯſtet,& tm̄modo deducat in qōnem,an propoſitum interuenerit in homicidio ipſo, & p̄dicta omnia demōſtrēt præcogitationem,cū ad eū finem homicidij tendāt,& eſt tex. hoc ꝓbans in l. 1. §.vi poſſidere,ſupra de vi,& vi arm. ibi q in hoc ipſum optatus, & præparatus venit.

69 †Facit ꝓ hoc ꝙ in ꝓbandis occultis q̄ ex p̄ſumptionibus, demōſtrant prout in adulterio,ex ꝑparatorijs induciť ꝓbatio, nam deoſculatio,tactus mamillaꝝ,apparatus, ꝯuiuia,& alia ſimilia ꝑparatoria ꝓbant adulteriū,vt eſt gl.3.in l.qđ ait lex ſupra de adulter.& ibi Bart.& idē Bart.in l.2.§.fi.& in l.c. 5.ſupra eo.& tex.in c.preterea,de teſtib. & ibi Doc.Sed aduerte ꝙ gl.in d.l.qđ ait lex,dicit reptum in rebus venereis eſſe illū q, p̄dicta facit,& ēt dicit Bart.in d.l.c.5. res venereat eſſe p̄dicta.Attā Bud.in ſuis anno.ſecun. an no.35. reprehendit locū illū Accurſij ꝑ mul torū auctoritatē volens rē venercā eſſe, qn pudenda in pudendis, vel in obſcena in obſcenis ſunt poſita,ꝙ puto in l.illa I. C. ſenſiſſe,dū dicit, ſi in ipſa turpitudine filiam de prehendat, hn̄s reſpectū ad actū ipſum carnalē, dū poſtea ſubiūgit verba Labeonis cō firmātia p̄dicta dū dicit,in rebus venereis,ꝙ idē eſt cum p̄dictis. Adduci pōt ad p̄miſſa illud,ꝙ dicit Bald.in c.tuæ,de proc.ꝙ ita punit mulier,q̄ oſculum luxurioſum dat,quem admodum,& ꝓ adulterio, ꝙ Dec. intelligit quo ad ꝓbandū adulterium, & non quo ad p̄dicta,dicens illa eſſe ꝑparatoria, vt vult in rub.C.de eden.in princ. & in rub. de prob. extra,& in c. cum ſuper col. 1. de off.del.

70 † Tranſitus non ſolitus, & iſtud indicat penſamentum.Si.n. ego in regione non ita frequētata, & per quā aut nunq̄ ſolitus ſum iter facere, ſi ꝑ ipſam tranſitū faciens repto hoīe ipſum interficio,indiciū oriť, ꝙ id præcogitauerim,ex tranſitu nanq; inſolito oritur indiciū,ꝙ ꝑtranſiens homicidiū cōmiſerit. Si eo ſero homicidij ibi fuerit viſus, nec erat ſolitus ꝑ ea loca ꝑtranſire, ita determinat Cic.in d.l.2. ad Heren. ibi nam quo in loco præter ꝯſuetudinē fuerit,& Bart.in d.l. fi.col.2.in fi.ſupra de qō.& Saly.in l. fi. col. 2.C.de qō.& Par.de Put.in d. tract. de ſyn. in verb.viſo de indicijs,col.1.char.110.allegat tex.in l.3.§.eiuſdē ſupra de teſti.eo. magis dicendum eſt,ꝙ ſecuto effectu homicidij occidens habuerit aīum occidendi, & ꝑcogitauerit ipſum homicidiū, & ꝙ venerit illuc gratia interficiendi,cum aliud p̄ſumi,nō poſſit.Facit pro hoc id,qđ dicit Bart. per illum

71 tex.in l.2.C.de curſ.publ.lib.12.†Quod reptus extra viā publicā habet malam ſuſpitionē ꝯtra ſe, vt eſt in portante ꝯtra deuentū ꝑ tex.in l.fi q̄s.eo. tit. quod ſequiť Ioan. And.de Plat.in d.l.2.Dicēs,ꝙ cūtes ꝑ viam non publicam nec ꝯſuetam hn̄t præſumptionem ꝯtra ſe,& idē eſſe in eo,q ingrediť, vel egrediť ciuitatem aliunde quam per portam publicam,& ꝯſuetā l.fi.ſupra de rer.diuiſ. In homicidio aūt puro non ita ſimplr̄ habeas tranſitū inſolitū ꝓ indicio, vt quis torqueatur,cū ſit indiciū remotū à maleficio & ideo alia requiruntur, vt dixi ſupra in 6. p̄miſſo.

72 † Frequentatio vie,in qua delictū eſt cōmiſſum. Si.n.Titius viſus fueris per plures vices pertranſire per aliquam viam eundo. & redeūdo vno die,vel diebus ſucceſſiuis,& eodē vel ſequēti, vel alio die nō multū poſt interfecerit hoīem in eadem via, p̄ſumptio oriť ꝯtra ipſum,ꝙ ſæpius eam viā tranſierit cauſa cōmittēdi tale homicidiū,& ad id animum applicauerit,vt ſenſit Cic.in d.l. 2. ad her. ibi vbi fuerit,vbi viſus ſit,facit tex. in l. iuſto ſupra de vſuc. vbi ꝑꝑ frequentiā rei id ſtatuiť,& in l.legatis.§.ſi vnus,ſupra delega.

73 3.Et dicit Rayn.in d.l.iuſto.†Quod ſi quis reperiť mortuus in ſtrata publica.nec appareat occiſor,ꝙ ille p̄ſumiť occidiſſe, qui frequentabat locū illū, ea nanq; loci frequētia indicat frequētantē,ꝙ occiderit,idem voluit poſt Ray.Ang.Raph.Cum. & Imol. in d.l. iuſto,& vt in præcedenti indicio dixi.Si frequentatio viæ facit p̄ſumi frequentantē occidiſſe,eo magis ꝯſtiro ꝙ occiderit,p̄ſumendū

74 eſt,ꝙ appenſate ad id ꝓceſſerit. † Et rō eſt. Quia ex actuū ꝓportione, & aptitudine p̄ſumitur

ſumit maleficiũ arg.l.ſi dolo.& l.dolus.C.de
75 reſcinden.vend.† Indiciũ vero ꝓ homicidio puro facit frequentatio viæ (vt iã dixi) & re ꝓto cadauere in via,ſi ignorat, à quo ſit interfectus,pſumit contra frequentantẽ, & in diciat ad torturam, ita determinat Ang. in tract.malef.in verbo fama publ. col. 9. ver. qd aũt ſi quis in ſtrata. Idem voluit Bolog. in addi.ad tract.de torm. Guid. de Suz. col. 7.& Par.de Put.in tract.ſynd. in verbo ſi qs eſt inuentus. Vltra prædictos videlicet Ray. Ang.& alios ſupranotatos in d.l. iuſto. Sed aduerte ꝙ Aret. & alij ſupranominati i ſuis tract.alleg. Bart.& Bal.& Ang in diuerſis locis,& maxime in d.l.iuſto. qui tñ nihil dñt de hac re,ſed voluerũt allegare Ray.& alios ſupranominatos i d.l.iuſto. idẽ voluit Alex. referẽs.Rayn.& Ang.in ꝯſ.l.viſis,& opportune ponderatis,col 3.verſ.cõprobat,vol.1. ſubdens, qđ eodem modo pſumit incendiũ ꝓceſſiſſe à facto ſerui, ſeu miniſtroꝝ eius q hẽt mercantias in forticis ꝓꝓ conuerſatio-
76 nem,quam hñt in eis. † Intellige pdicta. ꝙ in homicidio puro frequẽtatio pdicta non ſit ſufficiẽs ad torturã,ſi frequẽtans eſſet homo,bonæ ꝯdõnis, qui cõſueuerat ꝑ ſtratam illã tranſire.cũ ſit indiciũ nimis gñale ꝑ ea, q̃ not.Bart.in l. ſi. ſupra de qõ. ita intelligit Imol.in d.l.iuſto,volẽs reſtringere dictum. Ray. Attñ.Ray.& Cuma.& ibi idẽ ſenſerũt, dñ dñt,ꝙ frequentans pſumit occidiſſe,maxime ſi talia cõmittere ꝯſueuit,arg.tex. in l. ſi cui.§.iiſdẽ.ſupra de accuſ.& in l.ſi ita.§.ſi. ſupra de ſun.inſtr.& idẽ ẽt ſenſit Aret. in d. verſ. qd aũt ſi qs in ſtrata. Dicens pſumi,ſi ille erat malus homo, & ſic cõſtat ex mente pdictoꝝ, ꝙ ex frequentatione ſimplici non inducit indiciũ ad torturã,niſi alia ꝯcurrãt, & q̃uis addentes ad tract. Aret. in dicto loco ſibi ipſis attribuant hanc reſtrictionẽ.Tñ (prout dictum fuit) Antiqui.& clarius Imo. dant iſtam intelligentiam. Facit ſm ipſos,ꝙ voluit Ric.Malumb. in queſt. q̃ eſt nihil 14.
77 incip.Cũ in ſtatuto Ciuitatis Paduæ. † Vbi vult,ꝙ ſtante ſtatuto,ꝙ male auiati teneant de maleficiis cõmiſſis in ſuis villis,ꝙ ex hoc ſolo, ꝙ reperiat corpus interfecti iacens in terra in quadã villa,nec apparet qs maleficiũ fuerit ꝑpetratus,nõ tenet villa,cum corpus mortuũ non pbeat teſtimoniũ de loco cedis, niſi ꝯſtet hoĩes illius villæ eſſe maleſactores,& ibi ꝯuerſari,& morari,& alia veriſimilia ꝯcurrant,nam tunc villa tenet,quod idem voluit Alb.in quæſt.74.in 2.par. referens q.Ricar.ad literam,& ſequitur Bald.in l.3.in §.cognoſcit ſupra de oſt.præfec. vig.
78 † Armoꝝ delatio in non ſolum ſolito, & non hñte iuſtã cauſam deferendi, ſi per deferentẽ homicidiũ cõmittat,pſumitur, & indiciat,ꝙ ex propoſito arma detulerit cauſa ho
79 mine interficiendi. † Nã deferens arma maliuolum habet aĩum, vt eſt gl. ſi. tit. de pac. conſt.& cor.viol.& ibi hoc not.Bal & Mar. de Lau. in verſ. ſi quis ruſticus,& ẽt voluit. And.de Iſer.Præpo.Aluar. in d. tit. in verſ. mercator,& Alex.in additio.ad Bart.in l.1. ſupra ad leg.Iul.de vi.pub. Vbi oẽs concludũt deferentem arma malum aĩum hr̃e, niſi ex cauſa deferat,vel ea ligata habeat,vel pro ut dicit Præpo. & Aluar. ꝙ licentiã habeat, & dicit Mar.de Lau ꝙ cauſa,an ſit iuſta portãdi arma, relinquit arbitrio iudicãtis inſpecta perſona,& tpe l.1.& 2.C.ad l.Corn. de
80 ſica.l.1. C. vnde vi. † Facit pro hoc illud,ꝙ armorum vſus rẽr eſt interdictus, & prohibitus,vt in l.1.& in rub.C.vt arm.vſu. lib. 11. & in auth.de arm.in §.ſinaũt.& per Bart. & Ang.in l.1.per illum text. ſupra ad l.Iul. de vi pub.& per Abb.& alios in c.clerici,de vit. & hone.cler.Et dicit Franc.Brun.in tract.de
81 iud.col. 14. † Quod ille qui ſe armat de rixa,& bello præſumitur cogitare,alleg. Bald. in l.1.C.de ſer.fug.col.1.verſ. ex conſilio,& in l. vt vim ſupra de iuſt. & iur. & pro indicio ad torturam hanc delationem armorũ ponit Iac.de Bel.in ſua prac.crim. in tit. de qſt.in col.16.in ſi.dicens,ꝙ gladij delatio eſt indiciũ,nã deportantibus arma lex male pſumit vt in auth.de mand.prin.in §.ſi.qđ dictũ intellige(vt iã dixi)nulla ſubſiſtẽte ad de
82 ferendum arma cauſa legitima. † Et hoc magis pſumi debet,ſi defert arma euaginata,ex eo .n.pſumit ſe ꝑparaſſe ad aggreſſurã d.l.1. §.vi poſſidere,ſupra de vi,& vi arm. Et ponit Cæp.in conſ.28.col.2. ver.2. quia.
83 † Armoꝝ genus,& iſtud oſtẽdit aĩum, & pmediationẽ ad occidendũ,nam ſi qs ambulauerit cũ armis haſtatis,vel cũ arco,& ſagitis,vel cũ arcobuſio,vel ſimili gñe armorũ. quę facilitèr hominem interficiunt,& vulnerando occiderit,indiciũ eſt,ꝙ habuerit animũ ad occidendum,& id præcogitauerit,vt eſt tex. & ibi not. in l. 1. in §. diuus. ſupra ad leg.Corn.de ſic. & in c. ſignificaſti. el 2.

& ibi

& ibi Doct.de homic. Et dicit Bal.in cap.1.
84 de præſump. † Quod ille qui alium ſagittat cum arcu, vel baliſta, vel lãceam mittit in ipſum, præſumitur hre animum occidendi, in telligendo, qñ mittit iaculum cum ferro. Et cũ ſequitur Fely. in d.c.ſignaſti, col.3. nu.8. & dicit Bal.in l.ſed & ſi.§ ſi magr, ſupra ad l. Aquil. ꝙ ex gñe armoꝝ præſumitur aĩus, & atrocitas maleficij ꝑ tex. in d. c. ſignaſti. & idẽ dicit Flor.in d.§.ſi magr, nulla facta mentione Bal.quem tñ refert, & ſequitur Ioã. de An.in d.c.ſignaſti, col.10.verſ.not.ꝙ moderamen, & Bal.& Saly.in l.1.C. de emen. ſer. & Alb.in d.l.1.§.diuus, & Cyn. in l. is q cũ telo.C.de ſicar.idem determinat, & deducit Hipp.in l.1.col.5.C.de ſicar.& conſ.76. dñe Deus, & Cæp.conſ.44. Magnificæ, ante fi.
85 † Aſportatio bonoꝝ, ante homicidium facit indicium penſamenti, nam ſi portauero res meas de loco ad locum, & maxime ad eum locũ, ad quẽ poterã ꝯfugere, vel ſaltem precioſiora, ex eo demõſtrat aĩus ad interficiendũ, & uerificat ſecuto homicidio.ita no. Saly.i l.ſi col.2.ver.nũc trãſeam' i fi.C.de q.
86 † Alienatio bonoꝝ ſuoꝝ inducit malum animum, & ꝓmeditationem ad homicidiũ. & iſta talis alienatio ꝯſideratur, prout dicit Bar.in l.poſt ꝯtractum ſupra de dona. ex ſex
87 ꝓſumptionib.† Prima eſt, ſi donauit, uel uendidit bona ſua, nam ex donatione, ſeu vẽditione ꝓſumitur malus aĩus, ꝑut ẽt cõſiderat Alex.ibi in add.poſt Bal.in l.1.C.q bon. ce. poſſ.& in l.pen.C.de bon.dam.& Cy. ibi. & dcm Bar.ſequunt Raph.Cu.Imo.& Ro.ibi. Idem Bar.in l.3.§.eoꝝ, ſupra de pri.cred. Et Io.An.in add.ad Spec.in ti.de ꝓſump.in ver. pone ꝙ Tit.& Luc.de Pe.in l. queadmodũ, C.de ag.& cenſ.lib.11.col. 2. q ẽt loquit de caſib.de qbus infra. Iſtud intellr cõiter per Doct.poſt Bar. quoties eſt inimicitia cũ aliquo, & ſecutum ſit delictum in eius ꝑſonã, vt ex ea cauſa dicatur, & donaſſe, & animum ad delinquendum habuiſſe arg.tex. in auth. poſt iam.C.de ſec.nup.& in c.fin.de renunc. in 6.Secunda eſt præſumptio, quoties q s donat partem bonoꝝ alicui propinquo ſubſiſtente tñ prædicta cauſa inimicitiæ, uel conſimili, & magis credendum eſt, illud eueniſſe ex donatione facta ipſi propinquo, de quo credendum eſt, ꝙ magis ſe confidat, & poſſit ſuffragari ex re donata, & ꝙ etiam non ſecuto delicto ſibi reſtituat, ꝑut deducit Pau. de Mon.pie.in d.l. poſt ꝯtractum, impugnando opin.Imol. & Rom. dicens ita practicari.
88 † Tertia eſt ꝓſumptio ſi donando, vel alienãdo, ex poſt reperiatur in poſſeſſionem, nã tunc ſignum eſt donaſſe fraudulenter, & doloſe, & animo delinquendi, reſtringit tñ per Bar.& alios ibi. Si emptor, vel cui facta eſt donatio fructus habuerit, vel alienatio ſit facta cũ reſeruatione fructuum, vel ꝙ facta donatione, vel venditione diſceſſerit, vel mortuus fuerit acqrens. Quarta eſt præſumptio, quoties quis donauit, vel uendidit clam, ut puta ex chyrographo ſubſcripto à teſtib.uel ſine, uel adhibitis teſtib. ſine ſcriptura, nam tunc ꝓſumptio eſt mali animi, & uolẽtis delinqre. Quinta eſt ꝓſumptio, ſi poſt donationẽ, vel venditionem inimicum interfecerit ſtatim, aut ex paruo interuallo, qđ eſt arbitrarium iudicis in uidendo ex qualitate perſonæ, loci, & tpis, an ſit magnum, vel paruum interuallum, ut per Doct.in d.l.poſt contractum. Reſtringitur hoc, ut non ꝓcedat, ſi interfectus fuit ex improuiſo, nã ex ſubſecuto homicidio ẽt in continenti non eſt ꝓſumendus malus animus, ut ẽt dicam infra in uerb. inimicus, in prin. Sexta præſumptio eſt, ſi in donatione appoſuerit ꝯdõnem, ꝙ valeat, ſi bona eius ꝯfiſcabuntur. Nam claꝝ eſt eſſe aĩum ad occidendum, qui uerificatur, eo ſecuto.
89 † Inimicitia inducit tractatum, & cogitationem ad interficiendum ꝓceſſiſſe, ſi qñ cõſtat de ipſo interfectore, & ille ꝑut dictum fuit interficiens erat inimicus, nã tunc orit indicium contra ipm, ꝙ appenſate, & apoſtate, & præhabito tractatu interfecerit eum.
90 † Inimicus .n. mala ſemper cogitat de inimico.l.inimicitia, ſupra de his qb. ut indig. d.l.1.§.præterea, hoc tit.l.3. §. non ſolũ, ſupra de adimen.leg.c.repell.& cap. cum oporteat, de accuſ.& ita determinat Alb.in d.l. & ſi amici domĩ, ſupra de adul.& in trac.ſtatu. in 3.par.qõ.64. Intelligo prædicta ſine aliqua diſtõne, ut locum habeant in quocunq; inimico ſiue capitali, ſiue non capitali, nam ex effectu demonſtratur ipm eſſe inimicum capitalem, eo ꝙ illum, cum quo erat inimicitia interfecit, ꝙ ſecus eſſet in indicio, qđ oriri dr̃et in homicidio puro, nã tunc reqritur inimicitia capitalis, ut dicã infra. Intelligas ẽt, ꝙ tunc demum inimicitia faciat indicium penſamenti. Si modo ex proceſſu nõ appareat homicidiũ fuiſſe ex iprouiſo, vtputa, qđ obuiati

obuiati ſint à caſu, uel ꝙ inimicus occiſus fuerit aggreſſor, vel ꝙ ſit pura rixa præcedẽtibus verbis, nam tunc ex inimicitia non daẽ penſamẽtum, ut determinat Bart. in d. l. poſt ꝯtractũ, de don. in 2. col. ver. 5. pſumitur, vbi ſi rixa fuit inopinata, ẽt ꝙ cauſa præcedat, vt voluit Bal. in l. 1. in fi. C. ad l. Corn. de ſicar.

91 † Inimicitia ex triplici cauſa oritur. Ex iniuria. Ex lite: &, Ex opinione. Primũ ſignũ inimicitię eſt, ſi iter partes iniuria eſt inducta.

92 † Iniuria aũt inimicitiã gñat in caſib. infra enumeratis, & hæc triplr̃ cauſaẽ. Re, Verbis, &, Lr̃is, ut in l. 1. §. 1. & l. lex Cor. in fi. ſupra de iniur. Re fit iniuria in caſib. infra poſitis.

93 † Occidens ꝯſanguineum, vel affinẽ meum mihi iniuriam facit, & inimicus efficitur ita Bar. in l. 3. in §. fi. ſupra de adim. leg. all. tex. in d. l. lex Corn. in princ. Idem uoluit Bal. in conſ. 41. pſuppoſito ſtatuto, vol. 5. dicens, ꝙ teſtis repellitur uti inimicus capitalis. ſi ille ꝯtra quem deponit fuit ad occidendũ frẽm ꝯſobrinum ipſius teſtis, ea rõne, quia præſumitur inimicus ille, cuius fr̃ eſt inimicus, immo oẽs de gñe. l. 1. C. ſi quac. præd. poteſt. l. humanitatis. C. de excuſ. tut. & per not. in c. 1. de eo qui interf. frat. domi. ſui. Subdens.

94 † Qđ inimicitia capitalis eſt illa vbicũq; offenſus directe, vel ꝑ obliquũ ſe uindicaret, ſi poſſet, hoc idẽ uoluit Luc. de Pe. in l. 1. col. 2. verſ. itẽ ꝑꝑ homicidium. C. de his ꝗ ſe def. lib. 10. adducit tex. ꝗ hoc determinat in c. ſi. de ſpõ. in Lõb. & hãc inter capitales enumerat Hip. in l. 1. §. præterea, nu. 58. ſupra de q.

95 † Verberans, pulſans, domum ue meam ui introiens mihi iniuriã facit d. l. lex Corn. & inimicitia oritur. Nã eũ primũ ꝗs offenſus eſt in pſona, ſtatim fit inimicus not. Bal. in l. in his. §. nãlis, ſupra ſol. mat. & dicit Luc. de Pen. in d. l. 1. C. de his ꝗ ſe def. lib. 10. col. 2. ver. & ſcias ꝙ ex offenſa illata oritur inimicitia, imò re atrox iniuria induciẽ, ut puta, ſi vulnus illatũ, vel os alicui ꝑcuſſum ſit. l. ꝑtor edixit. §. fi. in fi. ſupra de iniur. & §. atr. iſt. eo.

96 † Et ex atroci iniuria paratur inimicitia grauiſſima, ut per Barr. in l. 3. §. fin. ſupra de adimen. leg. quem ſequitur Alexand. conſil. 99. in cauſa inquiſitionis, colum. 1. volum. 1.

97 † Bona nr̃a tollẽs nos iniuria afficit, & inimicus nr̃ pſumitur c. idẽ cũ ꝗs, de reſt. ſpol. & ibi Bal. dicens ꝓdicta ꝓcedere ſiue ui, ſiue clã hic talis bona nr̃a abſtulerit, quod ẽt ſequitur Abb. ibi in 3. no. & But. Imo. & Car. cum ẽt ex ſpoliatione rei particularis detur inimicitia capitalis. c. accedẽs. el 2. ut lite nõ ꝯteſt. & ibi But. in 5. not. & Imo. adducẽtes il lud vulgare, non eſt amicus nr̃, qui bona noſtra tollit, qđ idẽ ſequiẽ Abb. ibi, & Mar. Soz. in 7. not. & Ioã. de Anan. in c. cum oportet, col. 2. in fin. & ibi Fely. col. 6. num. 13. de acc. Alb. in auth. ſi teſtis, col. 2. C. de teſt. & Luc. de Pen. in l. 1. col. 2. C. de his ꝗ ſe def. & Hip. in l. 1. §. præterea, hoc tit. nu. 43. Limita ꝓdicta (vt non procedant) qñ res ablata eſt uilis, nam tunc nõ oritur inimicitia capitalis, ita no. Abb. & Mar. Soz. in d. cap. accedens.

98 † Vxorem, vel alienam terram detinens cõtrahit inimicitiam cũ eo, cuius ſunt, eo modo, ut ſi ſecutum ſit homicidium, de ipſo detinente pſumatur appenſatũ, & pſona illius, cuius eſt vxor, vel terra, ſi occiderit. Et ꝙ ſit inimicitia capitalis eſt tex. ĩ d. c. acc. ut lit. nõ ꝯteſt. & ibi Bal. ad hoc not. ꝙ deẽ inimicitia capitalis, qđ ẽt voluit Abb. Ioã. de Anan. & Soz. ibi, & Hipp. in d. l. 1. §. præterea, nu. 58.

99 † Detinens in uinculis pſumitur ꝯtrahere inimicitiam cũ detento, cũ ipſi iniuriam faciat, & corporalis ſit, & ex ea inimicitia oriatur nã ille (ꝗ detinet aliquem in uinculis) pſumitur inimicus, & odioſus arg. tex. in l. in ipſius. C. fam. erc. & ibi hoc not. Bal. in 2. no. & in l. ign. in fi. C. ad exhib. & in auth. ſi dicatur, imò carcerans aliquẽ iuſte largo modo dr̃ facere iniuriam l. cum filij. C. qui bo. ced. poſ. Fely. deducit hæc in c. cũ oportet, col. 6. num. 13. de acc. Et ꝙ detentione oriaẽ inimicitia, uoluit Hipp. in l. 1. §. præterea, num. 52 ſupra de qõ. & in ꝯſ. 26. col. 2. num. 8. Et dicit Amad. de Caſt. in tract. de ſynd. in verb. ſupra dictus Dñs ꝓtãs, in ver. aduerte ꝙ teſtis non eſt idoneus ꝯtra officialẽ, ꝗa ab eo fuit carceratus, ꝗa præſumitur odioſus, infero & hoc, ꝙ tortus ꝑ iudicẽ pręſumitur inimicus, cum ꝓcedat detentio in carcerib. realr̃. Et ẽt ꝗa ex cauſa pecuniaria oritur inimicitia, ꝓut dicam infra, & tñ quælibet pœna corporalis eſt maior, & grauior, quam pecuniaria damnatio l. in ſeruoꝝ, in fi. infra de pœnis.

100 † Expellens aliquem de domo pſumitur odio ꝓſequi ab expulſo, & eius inimicus iudicatur, nec põt teſtificari ꝯtra expellentem vt eſt tex. in arg. in l. Lucius Titius, in §. L. Titius damam, & ibi hoc not. Bal. ſupra de leg. 2. refert eũ, & ſequiẽ Alex. in l. 1. in add. ad Bar. ꝗ incipit oppono ꝓbõ, ſupra de teſt. & re-

& refert,& ſequitur prædictos Hipp. in d. l. 1. §. præterea,numero 54. ſupra hoc tit.

101 † Diuortium ſi ſecutum fuerit inter mari tum,& vxorē,oriuntur inimicitię inter eos, ita eſt tex.in l.Cic.in 2.rñ.ibi ne iam inimico marito infra de pœ.& ita ꝑ illũ text.not. Luc.de Pe.i l.1.col.2.C.de ijs q ſe def.lib.x.

102 † Non obediens ſuperiori,nec eius ſtatuta ſeruãs p̄ſumitur eius inimicus gl. eſt in c. ſi diaconus,in verb.& inimicos,1.diſt.q̄ dicit not. ꝙ eo ipſo ꝙ aliqs non obedit p̄lato,eſt eius inimicus. 24. q.1. c.qm̄ uetus,iſtud idē determinat Præp.& Dom.de S.Gem. ibi in 4.not.idē voluit Luc.de Pe.ꝑ eã gl.in l.1.C. de his qui ſe def.lib. 10. iſtud idē determinat Alb.in auth.ſi teſtis.C.de teſt.in 1.col.dicēs, ꝙ ſi ſubditus ſpoliat p̄latum, vel ſuperiorem ſubtrahendo ſe ab eius obedientia,qbus eſt obediendũ ēt lite pēdente,ēt à ſubiectis, qui eos accuſarunt c.olim de acc.cõnumerat̄ inter inimicos.Subdens ꝙ ideo Canõ dicit de ſpoliatio ꝯtra ſpoliatores,nec nudi ꝯtēdere, nec inimicis inermes opponere nos debem' cap.opȝ. q 3.c.1.frequens de reſt.ſpol.lib.6.

103 † Non oſculans dũ datur pax in celebratione miſſæ, vbi ex ꝯſuetudine dat̄ oſculum, p̄ſumit̄ inimicus nã ex ꝯſuetudine aliquaꝝ eccleſiaꝝ p̄lati inferiores admittunt̄ ad oſculum pacis ꝑ epm c.de delicto,de p̄ben. & nõ admittens recuſat̄, quia præſumit̄ inimicus not.Card.Abb.& Barb.poſt gl. in c. cũ ſuꝑ, de off. deleg. Et dicit Hoſt. ibi,ꝙ ſignum eſt rancoris non admittere ad oſculum pacis, qđ' ēt uoluit Steph. Auſ.in tract. de recuſat. verſ. 39. & Hipp. in d.§. præterea enim 52.

104 † Verbis iniuria fit,ſi qñ ꝯuicium ſcm̄ ſit in aliquem prout eſt tex.in d.l.1.& in l.item apud Labeonem.§.1.& non tm̄ oritur, ſi p̄ſentialiter alicui uerba iniurioſa,& diffamatoria ſint prolata,verumetiam ſi abſenti, ut puta ad domum ſtationem, vel tabernã ꝓſerant̄,ut eſt tex.in d.l.itē apud, in princ.& ex verbis iniurioſis capitalis inimicitia orit̄, ut eſt tex.in c.ueniens,in prin.de iureiur. & ibi Bal.no. in fi. quē referunt,& dñt eſſe menti tenendũ,Mod.in d.§.p̄terea.Sed ante ipſum idē determinat Iaſ.in l.ꝓcur.C.de ꝓcur.ꝑ illum dem̄ Bal.& eſt tex.in d.l.ſi inimicitiæ,de his quib.ut indig.ibi ſed & ſi palã. Sed iſtud idem (ꝙ ex conuicio,& verbis iniurioſis det̄ capitalis, & grauis inimicitia) voluit Anch. Ant.de But.& Im.in d. c. veniēs,ſubdēs Im. ꝙ illud docet exꝑientia,vt ex verbis iniurioſis oriat̄ inimicitia. verba aũt iniurioſa ſunt ſi reimprobo tibi aliqđ' maleficiũ,vel crimē ꝑ te cõmiſſum, ſeu aliq̃ iniuriã in te, vel in tuos cõmiſſum,vt ꝑ Bar.i d.l.itē apud.§.ſed qđ' adijcit,Henr.Boych.i d.c. cũ opȝ de acc.

105 † Minę faciũt p̄ſumi inimicitiã capitalē,ſi minatus eſt mortē gl.in l.licet ſupra de arb. Bart.in l.3. §. fin.ſupra de adim.leg. Alb.in auth.ſi teſtis.C.de teſt.& dicã inf.i ver.minę.

106 † Dicēs ſe nocituꝝ, ſi poſſet dr̄ inimicus, ut uoluit gl. in c.cum ſuper de off. deleg. & ibi Abb.Car.& Imol.& faciunt ea,q̄ adducit Hip.in d.§.præterea,col.2. num.10. dicens, ꝙ non tm̄ eſt inimicus,qui nocet, ſed etiam ille q noceret ſi poſſet,ut per Bal. in auth. ſi dicatur.C.de teſt.& in l.1.in fin.C.ſi qua p̄dit.pot. poſt Barb.in c. repellantur, de acc.

107 † Dicens non diligere Petrum ſi talia uerba ꝓferens interfecit Petrum,habet indiciũ penſamenti,nam ex illis verbis præſumitur inimicus not.Alb.in l.ſi inimicitiæ,ſupra de his quib.vt indig.& in l.metum.C.qđ' met. cau.ꝑ tex.in c.inqſitionis de accuſ.& ꝑ ea q̄ not.in c. cum ſuper Abbatia,in gl. 1. de off. deleg.& ex inimicitia præcogitatio inducit̄.

108 † Dicens ſe inimicum eſt inimicus c.inqſ. §.ad hæc,ver.aut etiam aduerſus eos,de acc. ita not.Alb.in auth.ſi teſtis,col.2.C.de teſt.

109 † Non loquens cum aliquo nec ſalutans cum eſſet ſolitus ſalutare & loqui, p̄ſumitur inimicus tex.eſt in c.ſi inimicus. 93. diſt.ꝑ q̄ iura ita determinat Luc.de Pen.in l.1.C.de his qui ſe defe.lib.10.& gl.in c.cum Adr.73. diſtin.quæ dicit,ꝙ eo ipſo,ꝙ quis nõ ſalutat alium prȩſumitur eius inimicus alleg.tex.in c.cũ ſuꝑ,de off.deleg.& ibi Card.Imo.Abb. & alij eam ſequuntur,quam gl.refert, & ſequitur Abb.in c.ad hæc,& in c. repellant̄, in 2. no.de acc.& Iaſ.in l.apertiſſimi,col.2.in ver. & dicit gl.C.de iud. inferens, ꝙ iſte talis, q non ſalutat,ſi iudex eſt,recuſari poteſt,quod idem uoluit Alb.in l. ſi inimicitiæ, ſupra de his quib.ut indig.dicens, ꝙ ſi quis non ſalutat aliquē p̄ſumit̄ eius inimicus,ex quo præmiſſa ſunt reſtringenda in eo.q ſolitus erat ſalutare,nã non ſalutando p̄ſumit̄ inimicus, ita Abb.Io.de Ana.& Fel. poſt ipſos in d. c. repellant̄,in princ.de accuſ.& Abb.in d.c.ad hæc, & Fely.in proœ. decret.col.5.num.22.

110 † Literis fit iniuria,cum qs librũ, carmē, vel hiſtoriam ad infamiam alicuius ꝑtinentem

tem ſcripſit, compoſuit, uel edidit, uel dolo malo fecerit, quo quid eorum fieret, & in oibus illis caſibus, de quibus loqtur tex. in d. l. lex Corn. in fi. cum l. ſeq. itē ſi quis ſine ſcriptura in notā alicuius aliqd ꝑduxit puta ueſte lugubri, uel ſqualida utitur ad iniuriam alicuius, aut barbam demittat, vel capillos ſubmittat, vel cantet aliqd, ꝙ pudorem alicuius lædat, vt eſt tex. in d. l. item apud Labeonē. §. ait prætor, ſupra de iniur. vel ꝙ fideiuſſores idoneos reprobet, vel fideiuſſores interpellat exñte parato ad ſoluendū, vel domū abſentis debitoris ſignet, & alia faciat, de qbus p Hoſt. & Azo. in ſum. de iniur. & eſt tex. in l. ſi cred. cū ſeq. ſupra, de iniu. in iſtis. n. oibus caſibus, ex iniuria orit̄ inimicitia, ut eſt tex. in c. cum in iuuentute, de purg. can. ibi, ſed inimicus hō, & ꝑ illum tex. Luc. de Pen. in d. l. 1. C. de his q ſe def. lib. 10. dicit, ꝙ ille, q publicat ea, quæ pertinent ad infamiam alicuius, eſt eius inimicus. Pro ꝯfirmatione p̄-

111 miſſorum facit illud. † Quod damnū famæ eſt maius dāno pecuniario, ut eſt tex. in l. ſi duabus infra de reg. iur. & in l. iuſta in princ. cū gl. ſupra de man. vind. & in l. iuſiur. §. ꝓcur. ſupra de iureiur. & ibi Alex. in 2. col. ver. itē no. q dicit per illum tex. ꝙ parum dr̄ quis ꝑuidere alicui, cum aduerſus dānum pecuniariū ſuccurritur. Si ēt non ꝯſeruatur aduerſus dāna honoris, & famæ, cum tale dānum ꝓferat̄ pecunia. Sed ꝓ dāno pecuniario, & ꝓ lite pecuniaria oriuntur inimicitiæ, vt dicā infra ergo, & ꝓ hac re maiori. Cū ēt hēamus illud.

112 † Qđ crudelis eſt q famā ſuā negligit. c. ſi qs pſbr̄, de purg. can. & c. nollo. 12. q. 1. & dicit Alb. in auth. ſi teſtis, col. 2. C. de teſt. inimicitiā oriri, ſi aliqs ſpoliat̄ bona fama q̄ p̄cioſa res eſt 9. q. 3. c. facta, & magnū damnū eſt eam amittere. l. infamia. C. de decurion.

113 † Eſt. n. quædam mors ciuilis ꝑdere honorē, ſtatū, & famā. l. pen. inf. de var. & extr. cog. & l. 1. §. deport. ſupra de ꝯtrahab. l. fi. ſupra de ca. di. & ideo quibuſcūq; modis redimi pōt infra, de bo. eo. qui ſibi mor. conſc. l. j.

114 † Secundum ſignū inimicitiæ eſt, ſi cauſa, uel lis eſt inter partes, plurib9. n. reſpectibus pōt eſſe lis, nam qnq; eſt criminalis, qnque ciuilis. Illa quæ eſt criminalis, aut eſt capitalis, aut nō capitalis. illa q̄ eſt ciuilis, aut agit̄ de crimine ciuiliter, aut eſt pſonalis, aut oim bonorum, aut maioris partis, aut paruæ rei. Et ideo de omnibus iſtis uideamus infra.

115 † Accuſatio criminis capitalis gn̄at capitalem inimicitiā inter partes gl. eſt in l. licet. ſupra de aib. & in §. itē inimicitiæ, in verb. ſi capit. inſt. de exc. tu. & in §. ſi uero qs dicat, in uer. de crimine, in auth. de teſt. Bar. in l. 3. ſupra de teſt. & in l. 3. §. fi. ſupra de adim. leg. Abb. & Mar. Soz. in c. accedēs, el 2. ut lite nō ꝯt. Alb. in auth. ſi teſtis, colum. 2. C. de teſtib.

116 † Accuſatio criminis non capitalis adhuc inimicitiam inducit, nam ille q accuſat, ꝓſequit ſuam, vel ſuorum iniuriam l. 1. §. 1. & §. fi. ſupra de iniur. & §. patit̄, inſt. eod. Et tūc aut iuſte accuſat, aut iniuſte. Si iuſte iniuriā paſſus eſt. Aut re, aut uerbis, aut lr̄is. Ex quibus orit̄ inimicitia, ut dixi ſup. in 2. ſigno p̄ced. Aut iniuſte accuſat, & tunc non iure facit, & iniuria orit̄ d l. 1. §. 1. ſupra de iniur. & p̄ſumendū eſt, ꝙ accuſans malo aīo, & qa eum nō amat, accuſationem inſtituerit, nā crimē imponēdo infamat apud ꝓbos, & bonos uiros de facto, & ſi non ſit vera imputatio per not. in l. 1. ſupra de his q not. inf. & in c. teſt. & ibi gloſſ. & Doct. de teſt. & oritur contumelia, de qua ſupra in eodem ſigno ſecūdo.

117 † Vnde lex accuſatorem appellat inimicū, tex. eſt in cap. 1. in §. illum, ibi, nec inermes inimicis, de reſt. ſpol. lib. 6. & in cap. item cū quis eod. tit. & in c. meminimus de accuſat.

118 † Perſonalis cauſa ſiue de ſtatu inimicitiā facit, vt ſi qs agat ꝯtra aliquem, aſſerendo eū eſſe ſeruum ſuum, & ille negat. Itē ſi qs dicat illum eſſe libertū ſuum, & ille negat, iſte. n. ſunt qōnes ſtatus, ut dicit Bar. in l. Imperiū, col. fi. ver. qro ꝙ q̄ ſunt, ſupra de iuriſd. om. iud. & ibi oēs Doct. & appellat ibi cām hanc maximi p̄iudicij, & expediri debet ꝑ magnos iudices, nec pōt delegari. l. placet. C. de ped. iud. not. Doct. in §. p̄iudic. inſt. de actio. & ex hac cauſa oriunt̄ capitales inimicitiæ in l. fi. ſupra de his qb. ut ind. & no. Bal. in l. aihl. §. dat remiſ. in 4. no. ſupra de excuſ. tut. & dicit Iaſ. in l. quoties. C. de iud. in princ. ꝙ cauſa ſeruitutis, & cauſa vitę eq parant̄. Cū ſeruus reputet̄ ꝓ mortuo .l. qđ att. inf. de reg. iur.

119 † Matrimonialis cauſa ſi tractatur. Tunc dr̄ quaſi cauſa ſtatus. Cum mulier vocet virum in matrimonium, quæ dr̄ ſeruitutis, & econtra, ſi uir mulierem, ita gl. in c. mulieri, de iureiur. & ibi But. Card. Imo. Abb. & reliq eā ſequentes, & hoc maxime, qa cauſa criminalis, & cauſa liberalis, & matrimonialis æquiparantur ut eſt text. in cap. pen. de reſtitut. in integ.

integ. & gl.in l.3.§.quacunq;, ſupra de iure iur.& ibi Bart.Alex.& Paul. de Caſt. appellant hanc cauſam arduam,& grauem eo mo
120 do, † vt in ea non deferatur iurm in ſupplementum ꝓbõis,vt ꝑ gl.& Doct.ſupius adductos,& ꝑ Bar Rom.& reliquos Rep.in l.admon.ſupra eo.de iureiur.& ibi Iaſ.num. 277.Doct.in c.fin.de iureiur. & Dec. in ꝯſil. 133.de iſto ꝓceſſu,col.1.uol.1.Et ita ꝯſuluit Alex. æquiparando cauſam mr̃imonialem criminali in ꝯſ.143.qm̃ abunde,col.2.ver.2. non eſt,vol.2.quam refert, & ſequitur Dec. in ꝯſil.210.Viſis diligenter,vol.2. & Hip. in l.de minore.§. plurimum num. 63. ſupra de qõ. ex quo neceſſario eſt dicẽdum inter hos litigantes, ut eſt in præmiſſis, inimicitiam
121 oriri. † Monachationis cauſa eſt eiuſdem iuris,cuius eſt ꝑcedens.Cum in ea tractet de graui præiudicio, & ex dño redigatur quodãmodo in ſeruitutem,& priuetur oibus bonis,cum monachus nihil ꝓprium hr̃e poſſit c. cum ad monaſt.de ſtat.monac.& auct. ingreſſi.C.de ſac.ſan.eccl. & ob eius ꝑiudiciũ, & grauitatem iurm neceſſarium non deferẽ, quemadmodum & in cauſa mr̃imoniali nõ datur,& æquiparata ſunt hæc,vt ꝑ gloſ.in l. 1.§.1.ſupra de iureiur.& ibi Bar.Ang. Paul. de Caſt.Saly.Alex.& Iaſ. qui eam ſequũtur, no.Anc.Abb.Car.& Imo.in c.fi.eo.tit.Lap. alleg.86.col.vlt.Cum itaq; cauſa ſit tanti ꝑiudicij,nulli dubium ex ea oriri inimicitiam
122 inter litigantes.†Filiationis cauſa,vt ſi agẽti dixero eum illegitimum,& inhabilem ad ſucceſſionem,& ad dignitates, nam iſta cauſa eſt ardua,& tractatur de ſtatu, & in tali caſu non defertur iurm in ſupplementum, qñ eſt neceſſariũ ita determinat Bal.in l. in bonæfidei.C.de reb.cred. & rõnem reddit, qa dicere aliquem eſſe illegitime natum eſt qđã infamia.Et iſtud refert,& ſequitur Iaſ.in d.l. admonendi ſupra de iureiur.num. 280. dicens, ꝙ iurm neceſſarium non deferẽ in cauſa ſtatus ꝑſonæ puta filiationis,vel legitimationis,qa ſunt graues,& hæc grauitas, & ꝑiudicium ꝯſtat ex eo qa vt in plurib. qñ opponit iſta illegitimitas, id fit ad excludendũ ab aliqua ſucceſſione, vel paterna , vel alia, ſeu ad excludendum ab aliqua dignitate , q̃ oia ſunt grauia , vt in infrapoſitis ſignis , &
123 ideo in hac cauſa oritur inimicitia . † Famoſa ſi eſt lis dicitur cauſa ſtatus , ſi qñ agit quis contra me , vt amouear ab ordine , vel vult prohibere ne fungar officijs publicis , vel ꝙ agatur pro ſocio,tutelæ, mandati, depoſiti noie ſuo,vel ex alijs cauſis, de quibus in l.1.§.1.ſupra de his q not.inf.& in l. cognitionum, in ver. exiſtimatio infra de var. & extraor. co. & ita intelligit illum tex.in l. cognitũ. Rom.in l.admon.num. 105. ꝙ cã
124 famoſa ſit cauſa ſtatus. † Ex quo nec in ea defertur iurm neceſſarium in ſupplementũ. Eo maxime qa (ſi non deferẽ iurm in cauſa bonoꝝ maioris partis, vel totius pr̃imonij) multomagis non eſt deferendum in cauſa famæ , q̃ magis præualet q̃ omnis bona mũdi l.Iul.ſupra ſi quis omiſſ.cau.teſta.l.alias. ſupra de iureiur.Iaſ.in d.l. admon. num. 278. ſequens hanc opinionem dicit , ꝙ cauſa famæ,& cauſa vitæ æqparantur .l. iuſta,cũ gl. ſupra de manumiſſ.vind.gloſ.in §.ſuſpectus aũt,ver.ob culpam,inſt.de ſuſp.tut.& hoc(ꝙ non deferatur iurm neceſſarium in hac cã) ſequuntur cõmitt.Doct.in d.l. admonẽdi,& Io.And.But.Imo.Card.& alij in c.fin. de iureiur.improbando opin.Bar.in d.l.admon. quis Iaſ.ibi dicat verba illa non eſſe Bar. Ex his ita ꝯſtat ex hoc litigio cauſæ famoſæ, cũ
125 ſit ſtatus inimicitiam oriri . † Cauſa oium bonoꝝ , uel maioris partis inducit inimicitiam capitalem.Nam cauſa bonoꝝ dr̃ cauſa uitæ.l.aduocati.C.de aduoc.diuer.iud. & ibi Bal.& dicit Saly.in d.l.admon.col.pen. verſ. qro an ſit,ꝙ pecunia eſt alter ſanguis , vnde videmus,ꝙ cauſa omnium bonoꝝ, ſeu maioris partis ſunt equiparata ꝑ tex.in cap.frequens,de reſt.ſpol.in 6.& gl.in auth.de teſt. in §.ſi vero dicatur,in fi.in uerſ.qõnes,& gl. in auth.ſi teſtis,in fi.C.de teſt.coniungit hęc de oibus bonis,vel parte maiori,vel de ſtatu ꝑ tex.in §.item ꝑꝑ litem,inſt.de exc. tut. & gl.in cap.cũ partium,de reg.iur.in 6.coniungit hæc cauſam criminalẽ,famoſam,& arduã.Et Iac.de Are.Odof.Bar.Alb.Saly. Ful.
126 & Rom.in d.l. admon. dñt. † Quod cauſa magna æquiparatur cauſæ criminali ꝑ tex. in l.ꝑꝑ litem,ſupra de excuſ.tuto.& ꝑdictos ſequitur Io.Crot. Caccialup. Curt. & reliq rep.in l.admon.& idem uoluit But.& Imol. in c.fin.de iureiur.Sed aduerte,ꝙ Iaſ.in l. ꝑperandũ,in princ.in 3.no.C.de iud. dicit, ꝙ ille tex.in eo, ꝙ determinat inſtantiam non eſſe eandem in cauſis criminalib.q̃ eſt in cauſis ciuilibus,vr̃ tñ eſſe ꝯtra hanc deciſionẽ,ꝙ iſtæ cauſæ magnæ æqparanẽ cauſis crimina-

libus,& idē ſenſit Iaſ.in d.l.admon. nu.171.
ob id.quia quælibet cauſa corporalis eſt ma
ior quacunq; pecuniaria ꝑ l.in ſeruoꝶ in fi.
infra de pen. Vnde vult reſtringere illud in
ꝑſonis uilibus,uel in illis caſibus, in quibus
ꝓ crimine imponitur pœna pecuniaria, &
in d. l. ꝓperandum infert,ꝙ iſtæ cauſæ non
pñt dici capitales,& per ꝯñs, ꝙ non oriatur
inimicitia capitalis,ſed quaſi capitalis vt cō-
ſuluit Io.de Ana.in ꝯſ.59 uiſa inqſitione,q̄
dicit, ꝙ ex litigio non oritur inimicitia capi
talis cum Imperator,& I. C. ponant de ꝑ ſe
inimicitiam,q̄ oritur ex litigio,& inimicitiā
capitalē,vt inſt.de exc.tuto §.item ꝓp inimi
citias,ſubdens,ꝙ Doct.in d.c. cum oportet,
dñt, ꝙ ex prædictis oritur inimicitia quaſi
capitalis.idē ſenſit Fely. in d. c. cum oportet
col.4. num. 8. vbi quaſi capitalem appellat.
Non puto eſſe recedendum ab opin.Bart.&
alioꝶ dicentium ex prædictis cauſis oriri ca
pitalem inimicitiam,& pro prædictis ꝯſidero
tex.in §.item ꝓp litē,& alios §§ ſubſeq.vbi
lex determinat, ꝙ ob cauſas magnas tutor
habeat excuſationem, & inter alias, ſi eſt lis
de omnibus bonis,vel hæreditate. item ſi eſt
inimicitia nec ſufficit ſimplex inimicitia, ſed
reqritur, ꝙ ſit capitalis,ut in §. inimicitiæ.
cum itaq; lex uelit capitalē inimicitiam ad
excuſandum tutorē,neceſſe eſt ēt,ꝙ alia liti-
gia,q̄ excuſationē inducunt ſint talia,ex qb.
oriatur capitalis,nō aūt ſimplex inimicitia,
non.n.eſt ꝓſumēdum,ꝙ vna, & eadem diſpō
diuerſo iure cenſeatur,& ex diuerſa cauſa ſit
inducta.l.iam hoc iure,ſupra de vulg.& pup.
nec opus eſt dicere,ꝙ Imperator poſuerit ſe
paratim inimicitiam orientem ex litigio, &
inimicitiam capitalem, qa imò omnia ſunt
poſita ſub eodem contextu, & ſub eadē de-
terminatione,& ſub eod.tit.& ex eadem cau
ſa ſunt inducta,& ordinata, ut iam dcm̄ eſt.
Pro prædicta opin.adduco tex.& ibi Bal. in
l.athletæ.§.dat remiſſionem,ſupra de excuſ.
tut. ibi capitale certamen eis ad inuicem ꝯſti
tit,quæ verba exponuntur ꝑ Bal. ſi de ſtatu,
omnibus bonis, uel maiori parte litigetur,
& dicit Ant.de But.in c.accedens,el 2. in 5.
127 not.vt lit.non conteſt. † Quod inimicitia
capitalis non ſolum ꝯcluditur ex morte, uel
ex ſanguine primo,ſed ēt ex ſecūdo bonoꝶ,
vel honoris,& Bart.in l.pen. in fin.ſupra de
ꝯd.ob tur.cau. dicit, ꝙ promittens tyrannō
ob metum ēt tpe ſolutionis durat, nec de-
buit deſerere pr̄iam & bona,qa amiſſio oim
bonoꝶ æquiparatur morti,& Pet.Cy. Ray.
Fulg.& Alex.in l.reum criminis.C.de ꝓcu.
dñt,ꝙ quemadmodum accuſatus de crimi-
ne non pōt eſſe ꝓcurator, ita & ille q habet
litem omnium bonoꝶ,q̄ æqparatur crimi-
nali,& Bal.in l.certa forma,in fi.C.de iu.fiſ.
lib.10.ꝙ quaſi maior pœna eſt amiſſio oim
bonoꝶ,q̄ mors ꝑ tex.in l.fi.C.ad l. Iul. ma.
Vñ licet offendere aggreſſorem ad defenſio
nem bonoꝶ ſicut ad defenſionem perſonæ
gloſ.in l.vt vim,ſupra de iuſt.& iu.& ibi Iaſ.
Et Alc.in c.1.de iud.num.17.& Bald.in l.3.
§.1.ſupra de teſt. æquiparat inimicitiam ca-
pitalem cauſæ oim bonoꝶ,& Alex.in l.poſt
legatum.§.his vero,ſupra de his qb. ut ind.
Nec obſtat,ꝙ dicatur, ſi non eſt cauſa capita
lis primo,nec inimicitia capitalis oritur,qa
iſtud eſt falſum, nam ex iniuria verbali orit̄
inimicitia capitalis, & ex alia iniuria ſimili,
vt dixi in præced.ſig.& tñ non eſt cauſa capi
talis. Nec ob.ꝯſideratio l.in ſeruoꝶ,infra de
pœ.qa dato ꝙ pęna corporalis ſi maior qua
cunq; pecuniaria,attñ ꝓp hoc non ſequit̄ ꝙ
ex cauſa bonoꝶ non poſſit oriri idem effe-
ctus,quo ad hoīs intentionē, q oritur ex cā
hñte pœnam corporalē. Cum.n. inimicitia
ſit ranchor animi,eodē modo oritur,ex eo,
ꝙ qs vexatur grauiter,vel bonis, vel in cor-
porale.Et in hoc hñt hæc duo æqparationē,
& in illis agens demonſtrat hr̄e malam opi
nionem aduerſus reum,& eius ruinam ꝓqui
rit,ſiue agat in bonis,ſiue ī corpore, ex quo
datur inimicitia grauis,q̄ capitalis eſt,& ſuf-
ficit, ꝙ quantum ad hunc effectum inimici-
tiæ, & eius ortus hæc duo ſint æqparata, &
ſimilia,dato ꝙ vnū excedat aliud quo ad exe
cutionem,& maior ſit pœna,quæ in corpus
infligit̄,q̄ pecuniaria, quæ bonis applicatur.
128 † Sufficit.n. æquiparatio,& ſimilitudo ſit
in ea re (de qua agitur) nec reqritur,ꝙ tota
res ſit alteri ſimilis cap. cum dilecta de ꝯfir.
vtil.vel inutil.Cum ſimile non ſit idem not.
Bart.& alij in l.qđ Nerua.ſupra depoſi & l.
nō pñt,ſupra de legib.l.ad ſimilitudinem.C.
de epiſ.& cler.no.Fely.in c.tranſlato, col.5.
num.16.de ꝯſt. Cum ēt maior ſit inimicitia,
q̄ orit̄ ex cauſa oium bonoꝶ,q̄ illa, q̄ oritur
ex accuſatione capitali.ita Paul. de Caſtr. in
auct.ſi dicat̄.C.de teſt.Qđ aūt ex litigio oim
bonoꝶ,vel maioris partis cauſetur capitalis
inimicitia vltra ꝑdictos,tenuit gl. Ioā. And.
Hoſt.

Hoſt.Car.& Abb.in d.c.cum oportet,adducit tex.in d.c.frequens de reſt. ſpol. lib.6. & idem Ioan. de Ana. ſibi ipſi contrarius in d. c.cũ oportet,col.2.ver qualis aũt. & Anc.in d.c.frequens de reſt.ſpol.ꝑ tex.in d.§.dat remiſſionem,&Hipp.in d.l.1.§ ꝑterea,nu.58. ſupra de qõ.Intellige prædicta non ꝓcedere in caſibus,de quibus loqtur Bart. in d.l. admonendi, qñ.ſ.tractatur de poſſeſſorio oĩm bonoꝝ. Nam tunc nõ dr̃ magna,uel grauis cauſa,vel qñ tractatur de aliquo incidenti,ꝙ non tolleret, nec diminueret veritatem negocij,vtputa ꝙ aliqs nõ eſſet ꝓcurator meus, nec potuiſſet agere pro me,ut per Bar.exemplificatur,& ꝑ oẽs ibi Scrib. Nã in caſib. ꝑdictis cum de paruo præiudicio tractet,non eſt dicendũ capitalem inimicitiam oriri.Intellige ẽt , vt inimicitia capitalis interueniat qñ eſt lis inferens graue dãnum in bonis rei ꝯuenti,vt puta,ꝙ aut ſit amiſſio lucri, vel amiſſio bonoꝝ.Nam quemadmodũ infertur iuſtus metus ob mortem,uel quaſi. ita ẽt ex amiſſione lucri,aut bonoꝝ,ita no.Cyn.in l. interp.C.de tráſac.& ibi Bal.& Saly. q. dñt.

129 † Qđ qñ non timeť mors, uel quaſi. Sed graue dãnum in reb. ꝓprijs,iuſtus, & legitimus metus inferť.Et Bal.in c.1.de iud.col.4. verſ.qd.n.dicit,ꝙ inimicitia capitalis oriť, ſi eſt ꝯtentio oĩum bonoꝝ,vel maioris partis. Idẽ ſi eſt qõ de meliori re,quã hr̃et in bonis ꝑ tex.ſing.in l.ſumma cũ rõne,ſupra de pec. & idem ſi eſſet qõ amiſſionis magni lucri per ſingulare dictum Cyn.ſupra allegatum.

130 † Infertur ex prædictis, ꝙ ſi cauſa erit leuis, & parua inter partes non præſumiť inimicitia.Nam modicũ damnũ quilibet æquo aĩo ferre debet c.terrulas. 12. q.2. Cum lex paruam læſionem non cõſideret.l.ſcio,ſupra de in integ.reſt.& dolus ex parua re non pſũmitur.l.ſi oleum,ſupra de dol. Et ꝓ parua re non præſumitur quis uelle peierare , cum detur in ea iuramentum in ſupplementum per not.in d. l. admonendi ſupra de iureiur.

131 † Aduerte tñ , ꝙ qñq; ex ꝯtentione ẽt de re leui maxima oriť inimicitia,ut dicit Dec. in d.c.1.de iud.in 2.lec.col.1.uer.& ex ſupra dicto no alleg.Abb.in d.c.1.& in c.nõ accedẽs ut lit.nõ ꝯteſt.& in c.cũ oportet, de acc.

132 † Parua.n.res qñq; dr̃, q̃ ad ſumptus iudiciales nõ ſufficit c.anterioꝝ.§.illud. 2.qõ. 6. not.in c.de appellationib.de appellat. Qñq; minor 10.libris auri in auc.de mand.prin.§. ſi tibi,& de appell §.illud. Qñq; uſq; ad 40. aureos,ut i l.1.C.de def.ci.qñq; ad 300.aureos,ut i auth.de def.ci.in.§.& iudicare. Sed in caſu (de quo agitur)parua res dr̃ ſm qualitatem pſonaꝝ.Nam cauſa 200.aureoꝝ penes magnũ virum eſt parua, vt eſt gl. & ibi Bar.& alij in l.ſed ſi ſuſceperit, ſupra de iud. loquẽs de illa cõmitiſſa Matilda, q̃ donauit 30. miliaria terreni, & dixit aliquantulũ terreni.Econtra aũt cauſa ſui, ſeu porci dicetur magna reſpectu pauperis vt eſt gl. in l.illic. §.ne tenuis,ſupra de off. ꝓc.Et ſic pſonæ faciunt paruã,& magnã cauſam. Et arbitrium eſt iudicis iudicare ob pſonas,q̃ parua,q̃ magna,& grauis cauſa dicať,not.Iiar.& alij oẽs in d.l.admon.&ibi Iaſ.nu.272.no.Inn.Car. Abb.& alij,in c.ſi.in §.is aũt,de off.deleg.& de iſtis paruis,& minimis late ꝓſequiť Ant. Cor.in trac. de min. quaꝝ aliqua tráſcripſit Hip.i l.ſurẽ,ſup.de ſic.& i l.ſi ut all.C.de ſic.

133 † Quæro præmiſſis inhærendo, an lite ſinita inimicitia durare pſumať Doct. in c. 1. de iud.in 1.not.loquẽdo de teſtib. & indicio fuerunt varij,& ex diuerſis rõnib.moti. Aduerſanť inſimul Ant.de But.& Abb. vñr ſentiſſe,ꝙ inimicitia nõ duret.Dec.Rip. Alc. ibi ſequuntur hęc dicta,q̃uis per diſtõnem ſe reſtringant. Prædicti ad hoc tenendum moueťtur.Primo,ex d.Ioan.And.in addit.ad Spec. in rub.de teſtib.verſ.ſciendum,& verſ.6. ubi illi qui habuerunt contentionẽ , uel cauſam cum epõ, non repelluntur à teſtificatione. Secundo, adducitur tex. in §. ſi uero qs dicat,in auth.de teſti.ibi donec de crimine iudicetur. Tertio,facit text.in §. item ꝑ p litẽ, inſt.de excuſ.tut.ponderando verbum ſit,ꝙ excuſeť qs à tutela,ſi ſit lis,de oĩbus bonis, vel de hereditate, adeo ꝙ reqrit actualis exiſtentia litis,& ſi fuerit finita aliud ſit.Quarto,pro hoc eſt tex.in c.ops,de acc.tunc gl.& tex.in l. reus delatus, infra de mu. & hono. vbi ceſſante infamia ceſſat effectus ipſius. Quinto,adduciť tex.in c.itrm cũ qs,de reſt. ſpol. vbi non agiť ante reſtõnem ſpolij criminal̃r,cũ pſumanť inimici,facta vera reſtõne,ut innuit tex.agi poterit,& ſic nõ pdurat inimicitia . Sexto,facit tex.in c.poſtremo,& ibi Abb.in 2.not.in fi.de appell. ibi in eodẽ negocio aduocati offõ funcť ex quo appet, ꝙ ille q fuit aduocatus in vna cã, ſi dat fuit iudex in alia cã, non põt recuſari . & tñ aduocatus dr̃ aduerſarius, ut not. in d. cap. 1.

de iud.& dicam infra ſub ſig.ter.& ſic functo offõ per eum nõ dr durare inimicitia. Septimo, adducitur tex.in cap.ad hoc.el 1.& cap. ꝓpoſuit, de ap.ubi iudex in vna cauſa, à qua fuit appellatum, põt appellatione pendente recuſari in alia cauſa, ergo finita cauſa non poterit recuſari. Et ſic aliqs ranchor non vr ꝑdurare. Aliam opin.ꝙ finita lite adhuc du ret inimicitia tenuerunt Aret. Barb.& Boſc. Codeg. Adducũt. Primo, cũ ut ſuperius dcm̃ eſt, inimicitia inducatur ex lite, vt in caſibus
134 ꝓcedentib. † Tunc, ſi ſemel inimicus fuit, pſumitur durare inimicitia, niſi ꝓbetur recõ ciliatio, vt ꝑ Innoc.in c.cum oportet, de acc. & Bal.in auth.ſi dicatur.C.de teſt. & eſt tex. in l.in ipſius, & ibi Bal.C.fam.ercif.ergo re-
135 pelli debet nunc ſicut tunc. † Cum ẽt inimicus reconcilians repellitur ut ſuſpectus, vt ꝑ Spec.in tit.de leg.in §.ſupeſt uer. item ꝙ quondam, & hoc qñ reconciliatio eſt de recenti, ut dicam infra in uer. reconciliatio, ita hic, dato ꝙ finita ſit lis, tñ adhuc durat cã inimicitiæ. Secundo, adducitur Bar.in l.1.§. idẽ numimio, ſupra de qõ. Vbi domeſticus tpe ꝯtractus ſi deſijt eſſe domeſticus tpe atteſtationis faciendæ, & duret cauſa reuerentiæ.i.ranchor, & odium, non poteſt eſſe teſtis. Tertio, mouenẽ, uoluntas ſemel poſita durare pſumitur.l.ſancimus.C.de teſt. c.ma iores de bapt.ex quo inimicitia ſemel ineſſe deducta pſumitur ꝑpetuo durare. Quarto adducitur, q̃ ex ſolo curſu tpis non mutaẽ ſemel in eſſe poſita, ſemꝑ in ipſo eſſe preſumuntur, niſi ꝯtrarium probeẽ, voluit Abb.in c.ꝓpoſuit de cler.excõ.min.ꝑ gl. ibi in uer. abſolutione, q̃ vult, ꝙ ſemel excõicatus, niſi ꝯtrarium ꝓbetur ſemꝑ pſumitur excõicat⁹, q̃ ꝯcluſio ex plurib.ꝯfirmatur poſita ꝑ Fely. in c.ſcribebam, in gl.2.in prin. de præſump. & per Bald. in l. ex perſona .C. de probat.
136 † Quinto facit, ceſſante cauſa non ceſſat effectus iam pfectus, & ꝯſumatus. Bart.in l. cum lite mortua, ſupra iud.ſol.& in l.fiſcos, la 2.infra de iur.fiſ.Bal.in l.cũ antea, in fi.C. de arb.in c.illud de præſcr.Fely.in c.cãmq; . el 1.col.pen.ver.fallit primo, de teſt. Sexto, allegatio inimicitiæ facta ꝑ alterã ex partib. oſtendit eã ſubeſſe, dato ꝙ lis ſit extincta, cũ in hoc ſtandũ ſit aſſertionis partis, eo qa pẽ
137 det ab aĩo. † Nã amicitia, & inimicitia dñr paſſiones mẽtales, q̃ aĩo retinenẽ, & ꝯtinuãtur, ut ꝑ Bal.in d.l.ex pſona.C.de ꝓb. Et ꝑ Fely.in d.c.ſcribẽdũ, ꝓut in ſimili dicit Bart. in l.ſiue poſſid.C. de ꝓb. ꝙ ſtandũ eſt aſſertioni dicẽtis poſſidere, cum hec aio retineaẽ. Septimo, adducitur tex.in c. cum P.Manconella de accuſ. Octauo, facit tex.in c.accuſatores, el 1. 3.q.5.ubi ẽt poſt reconciliationẽ quis repellitur, ut ſuſpectus, & dicam infra. Aduerte circa prædictam ꝯcluſionẽ, ꝙ quis allegentur pdicti, ꝙ teneant alterã ex prædictis partibus, attñ non ſimplr ſequuntur dictas opiniones. Nam Aret.in d.c.1. de iud. dicit moderando eius opinionem, ꝙ nõ repellitur in totum, qui habuit litem reſpectu inimicitiæ. Sed non adhibeẽ plena fides. Rip. in d.c.cum P.tenet eandem modificationẽ, Dec.in d.c.1.ꝯcludit arbitrarium iudicis eſſe in admittendo, vel non admittendo ꝯſiderato, ꝙ certa eſſet aliqua magna inimicitia, tũc præſumitur durare, aut ſolum allegatur lis pterita, ex qua erat pſumptio inimicitiæ lite pendẽte, finita lite, ſuſpicio illa purgaẽ, Alc. in d.c.1.intelligit, vt nõ duret inimicitia, niſi iudex cognouerit, ẽt poſt litẽ ſubeſſe inimicitiam. Et ſic oẽs prędicti vñr inclinare, ꝙ ſit quodãmodo arbitrariũ ipſius iudicis, Alex. in l.3.in add.ad Bart.in uerb. inimicitias, in fi. ſupra de teſti. non ſe firmat in hoc artic. Sed vr ſentire, ꝙ aliqualis inimicitia duret, quia diminuitur de dicto teſtis, & eius fide. Ego indiſtincte verũ puto, ꝙ ſi orta ſit inimicitia capitalis, aut grauis (vt ſupra dcm̃ eſt) ꝙ finita lite adhuc pſumptio ſit eam durare. Nã cũ amicitia, & inimicitia ſint animi paſſiones, & in intẽtione ꝯſiſtant, & inimicitia ſit ira ulciſcendi tps obſeruans, vt ait Cic. in lib.4.qõ.Tuſc.quo poſſumus dicere, ꝙ ꝑ receſſum litis hæc recedant, cũ ſint radicata in corde, q̃ nõ ita de facili amouentur. Si.n.inimicitia deſiderat vltionẽ, & obſeruat tps ad ſe uindicandũ, non põt ex hoc dici, ꝙ ceſſet ob ceſſationẽ litis, imò ꝙ obſeruetur tps ad ſe uindicandũ, ex quo finis litis nõ debet eſſe illius potentiæ, ut dicaẽ extincta inimicitia. Sed reqritur reconciliatio, q̃ ẽt non ſit de pñti, ut uoluit Bar.in d.§.ſi uero q s, in auth. de teſti.& ita intelligit gl.in l.3. in princ. in verb. inimicus ſupra de teſti. Pro hac opin. credo eſſe tex.clar in §.inim.inſt.de exc.tut. vbi inimicitia pſeuerat, & ꝑdurat, niſi interueniat recõciliatio ibi nec recõciliatio inter uenit, & tex.in §.ſeq.dñ vult paſſum qõnem ſtatus à pupilli pr̃e excuſari, ita ꝙ ex ea lite ſtatus

ſtatus inimicitia ſubeſſe dicitur, dato ꝙ lis ſit finita.& iſtam ſniam indiſtincte tenet Præp. Alex.in c.accuſ.3.q.5.in 1.not. Tertiũ ſignũ inimicitiæ oriri ex hoium opinione,& ex diuerſis cauſis inferius annotatis, & primo.

138 † Aduocatus,vel ꝓcurator ſi patrocinium pſtiterint ɔtra accuſatum. An contrahat inimicitia cum eo.dicas,ꝙ ɔtrahit, vt eſt text. iunc.gl.in l.1.§. ſed, & conſtit. ſupra de cal. vbi iudici, & aduerſario ꝓhibitum eſt pecuniam dari.Et gl.ibi in verb. aduerſario exponit pcuratori, & aduocato,& ex ea demõſtratur ꝓcuratorem,& aduocatum partis, mihi ɔtrarie aduerſarium dici.Ita et p illum text. Alb.appellat hos aduerſarios i ſuo Diction. in verb.aduerſarius,& 4 2 p illũ tex.dicit procuratorem,& aduocatum inimicum.Luc. de Pen.in l.1.col.2.verſ.item aduocatus.C. de his q defer.lib.10.Anch.in c.cum P.de accuſatio.in 3.no.dicit ſub verbo forte ꝙ aduocatus, ꝓcurator,& fideiuſſor accuſatoris pſumit inimicus accuſati p tex.in l.poſt legatũ. §.his vero,ſupra de his quib.vt indig.Ioan. de Ana.ibi.in ver. q d aũt ſi aliquis relato dicto Anch.tenet,ꝙ ſit inimicitia,ɔſiderando, ꝙ tex.in d.§.his vero,loquit in teſte,& fideiuſſore,& ſubdit, deneganda eſt actio accuſatori,q ad fuerit.& Dy.intelligit tanq̃ ꝓcurator,& Bart.ibi intelligit tanq̃ aduocatus. In ducendo ad q.de bannito,& ɔſulendo,ꝙ nõ ſit aduocatus bãniti vllus Doctor, Dec.in c.

139 1.de iud.i 2.no.dicit †qđ ꝓcurator,& aduocatus dñr aduerſarij ſm Nic. de Mathar. alleg.But.ibi in 2.not. & in c. teſtimoniũ,in 2.not.de teſti.q nihil dicit de hoc,allegat. et tex.iam p pdictos ponderatum in d.l.1.§.q aũt,Ioan.Franc.Rip.in d.c.1.in 2. not. in 3. ampliat.dicit ꝓcuratorem, & aduocatum dici aduerſarios p tex.in d. §. q aũt,& p text. in c.2.de confeſ.lib.6.& ex hoc eſſe,ꝙ ꝓcurator, & aduocatus non ſunt idonei teſtes in cauſa,in qua patrocinant p gl.in c. Rom.de teſti.lib.6.& p Bart.in l.deferre infra de iur. fiſ.& per Fel.& alios in c.ã nobis de teſti.cogen.& in d.c.1.ſenſit hoc,ꝙ dicat aduocatus aduerſarius in 7. col. & ex his pdicti in eam partem inclinare vñr,ꝙ det in iſtis inimicitia.Sed iſta dicta non vñr ſine dubio ꝓcedere.Nam tex.in l.q cũ natu maior.§.pen. ſupra de bon.liber.dicit,ꝙ ſi filius patroni aduocationem accuſatori liberti pſtitit,non repellit à ɔtratabulas bonoꝝ poſſeſſione ſub-

140 dens rõnem.† Quia aduocatus non accuſat,& Bart.p illum text.in l.3.§.fi. ſupra de adim.leg.dicit,ꝙ inimicitia capitalis eſt ſi occidit meum ɔſanguineũ. Idẽ ſi accuſauit vel minatus eſt interficere.Secus tñ videretur,ſi auxilium pſtiterit ɔtra eum in cauſa capitali p text.in d.§.pen.& ſic ſenſu inimicitiam in pdicto caſu non dari.Aret.in c.1.de iud.col. 1.in fin.dicit,forte poſſet dici,ꝙ aduocatus, & ꝓcurator poſſet dici inimicus,ſi fuiſſet in cauſa capitali ɔtra me,vel actione famoſa,p ea q̃ hñr in l.pen.in princ. ſupra de inoff. teſta.& q̃ ponit Bart.in l.poſt legatum.§. ſunt q putant,ſupra de his quib.vt indig. hoc ñ non affirmat. & ſic non audet dicere inimicitiam oriri.Hoc idem vr ſenſiſſe Cur.in trac.

141 feud.in 3.par.in 33.q.† Credo in caſu pmiſſo contrahi inimicitiam. Cũ ex cohabitatione,& familiaritate quam q s hẽt cum inimico meo,oriã mecum inimicitia,vt eſt text.& ibi Bar.in l.ſciendum.§.ſi accuſatio,infra de leg.& Iaſ.in l.apertiſſimi,col.2. C. de iud.& dicam infra in verbo ɔuerſatio cũ inimico. Eodem modo,& tanto magis det inimicitia in eo, q auxilium pſtat inimico meo contra me,& ad meam iniuriam qui.n. aduocat cõtra accuſatũ neceſſe eſt ꝙ exprimat cauſam accuſationis,& delicta declarat,& inſtet contra eum,vt puniat,& aperte, & palam maledicat,infauſtaſq; voces aduerſus eum iactet. Ex qbus inimicitia cauſat,vt eſt text.i l.ſi inimicitiæ,ver.ſed ſi palam, ſupra de his quib. vt indig.facit p hoc, qđ dicit Abb. p illum tex.in d.c.cum P. col.2.dñ vult, qđ clericus non poſſit aduocare ñe videat alteri nocere. Non ob.tex.in d. l. q cum natu maior in §. pe.qa filius patroni ad hoc vt excludat à bonoꝝ poſſeſſione, debet de cauſa capitali accuſaſſe,alias ſi capitalis nõ fuerit acc. ſed minor,non excludit,vt eſt tex.in d.l.q cũ natu

142 maior.§.ſi tñ.† Et ſic q̃libet accuſatio,& iniuria ipm non excludit.Sed debet eſſe capitalis,& iſtud eſt,qđ dicit Bart.in l.poſt leg. §. ſunt q putans,ſupra de his qb.vt indig.poſt gl. ibi ꝙ non ita de facili pdit portio debita patrono,ſicut legatũ qđ eſt mere lucrũ.& ſic dato ꝙ ex aduocatione fiat iniuria liberto, & oriat inimicitia non tñ capitalis. Vnde Bart.dcm in d.l.3.§.fi. ſupra de adimen.leg. debet intelligi, ꝙ ex auxilio pſtito nõ oriat inimicitia capitalis.de qua locutus fuerat in pcedentibus caſibus:non tñ negat,ꝙ alia inimicitia

m:citia eſſe non poſſit, dum dicit Secus tñ vi
deret, &c. ſic aliter q̃ dixerat in trib. caſibus
p̃cedentibus, in quibus locutus fuerat de ini
micitia capitali. to maxime, qa qñ aduocat,
infauſtas voces exprimit ex neceſſitate ſui of
ficij, non tanq̃ inimicus, & ideo excuſat. Se-
cus eſt in eo q ad iniuriam verba diffamato
ria ꝓfert, vt i d. l. ſi inimicitiæ, neceſſitas aũt
excuſat, ex quo dico grauem inimicitiam ori
143 ri cũ aduocato non aũt capitalẽ. † Præmiſ
ſa itellige ſine difficultate ꝓcedere, vt ſi poſt
aduocationem, vel ꝓcurationem ꝯtra aliquẽ
ſequat mors aduocati, vel ꝓcuratoris ex vul
neribus accuſati, vt det indicium penſamen
ti ꝯtra illũ ꝓcedens ex inimicitia, & ẽt ſi fue
rit alia cauſa, ex qua oriatur capitalis, vel gra
uiſſima inimicitia cum principali agente vt
144 in caſibus p̃cedentibus. † Iudex an dicat ini
micitiam ꝯtrahere cum ipſis partibus, inter
quas iudicat. Cõſidero in hoc duo tpa, q̃uis
alr ꝯſiderent Moder. in c. 1. de iud. videlicet
ꝙ aut pendet iudicium, aut eſt iudicatum, in
primo caſu, aut eſt cauſa ciuilis, aut crimina
lis. Si ciuilis, tunc nulli dubium eſt ꝙ non cõ
145 trahit aliqua inimicitia. † Cum iudex de-
beat ipſas partes audire, & iuſtitiã vtriq; ad-
miniſtrare in auth. de iud. p tot. & i l. nemo.
C. de ſen. & fauorẽ vtriq; pſtare ſm ſua tpa,
vt not. in l. fauorabiliores, infra de reg. iur. &
in c. cum ſunt, de reg. iur. lib. 6. & ſi iudex eſ-
ſet ſuſpectus partibus ex inimicitia ante cõ-
tracta, vel ex alia cauſa, tunc dat adiũctus de
iure ciuili, ſm ꝙ not. in l. apertiſſimi, & ibi
Iaſ. late in 2. col. & in auth. ſi vero ꝯtingerit
C. de iud. & de iure canonico recuſat iudex
vt in c. cum ſpeciali, de appellat. Si vero cauſa
eſt criminalis. Tunc aut ſup accuſatione pro
cedit, & idem eſt dicendum ꝙ in cauſa ciuili.
Cũ ſit pſona accuſatoris, q cauſam agit. aut
ꝓcedit p viam inquiſitionis p ipm iudicem,
& eſt mera inquiſitio nõ intentata ad requi
ſitionẽ alicuius, vt dicit gl. & ibi Ioan. And.
Car. Abb. Fel. in c. qualr, & qñ, el 2. in princ.
de acc. Et tunc dico ꝙ ꝯtrahit inimicitia, ꝓut
vult Dec. in d. c. 1. de iud. in 2. not. in 2. lec.
146 motus. † Quia iudex, q ꝯtra me ꝓceditur
inquirendo, dr aduerſarius meus, qa ſubro-
gat in locũ accuſatoris, & oẽs exceptiones,
q̃ opponi pñt ꝯtra accuſatorem, tali caſu op
poni pñt ꝯtra iudicem, vt no. Bart. in l. 2. §. ſi
publico ſupra de adult. col. 4. ver. q̃rit vtrum.
Et vt p Alex. in conſ. 54. viſo themate vol. 1.

147 † Item qa ille q in litẽ ſubrogat dr aduer-
ſarius meus vt no. Gem. p illum. text. in c. ſi
hi, vt lit. pend. lib. 6. item p gl. in l. ſi apellan-
te. C. de appel. in verb. aduerſarium, q expo-
nit iudicem. Et rñdet ad tex. in c. cum ſpecia
li de appell. qđ q̃uis ponant ibi tanq̃ diuer-
ſa aduerſarius, & iudex nõ tñ ſequit, ꝙ iudex
aduerſarius non dicat. Nam ſæpe genus, &
ſpecies ponunt tanq̃ diuerſa, vt in rub. C. de
ſeruit. & aqua. Et in Euãg. dicite diſcipulis,
& Petro, q̃uis. Rip. in d. c. 1. nitatur impugna
re dcm̃ Dec. pſupponens, ꝙ fama ſit loco ac
cuſatoris, quem Codeg. ibi defendit attendẽ
do verba Bart. in §. ſi publ. ꝙ iudex ſuccedat
loco accuſatoris. & ſi fama eſt loco accuſato
ris, iudex partes ipſius famæ aſſumit, & aſſu-
mendo ſubintrat, vt ibi p eum. Confirmat
p̃dicta, nã ꝓcurato, & aduocatus dñr aduer-
ſarij, licet noie alieno interueniant, vt in l. 1.
ſupra de cal. Et ſunt inimici, vt dixi ſupra ꝓ-
xime. Et p̃dictam intellige, qñ iudex forma-
ta inquiſitione citari fecit partem; vel ad ſe
defendendũ, vel ſe carceribus p̃ſentandum,
& ſniam non tulit. In 2. caſu qñ ſnia eſt la-
ta. Tunc ſi ſentẽtia eſt in cauſa ciuili, & pars
(contra quam lata eſt) non appellauit. Sed ip
ſi ſniæ acquieuit, vr agnouiſſe bonam fidem
non appellando, puto aliquam inimicitiam
non oriri. Eo tñ caſu qñ ille habebat ptãtem
appellandi. Secus ſi nõ poterat appellare, qa
tunc inuictus ſniæ acquieuit, & inimicitia
contrahitur, vt dicam infra in caſu ſequen.
148 † Aut appellauit, & tunc inimicitiam ꝯtra-
hi. Cum p appellationem ille (qui appellat)
grauatur, & iudici fit iniuria. Cum eius im-
peritia arguatur, & iniquitas, q̃uis de iniuria
agi non poſſit gl. in l. fin. C. quan. ꝓuoc. non
eſt neceſ. in verb. iniuriam. Et ex hac cauſa
põt iudex allegari ſuſpectus, Imol. & Dec. in
c. ad hæc, el 1. de appella. Et dixi i tract. meo
de compromiſ. int. coniun. in q. 8. princ. col.
pen. num. 35. & inimicitiam ex hoc dari de-
terminat Alb. in auc. ſi teſtis C. de teſti. Intel
ligo tñ p̃dicta, qñ cauſa agitur, quæ ſit de to
to patrimonio, vel de maiori parte. vel ꝙ ſit
cauſa magna ſpectans ad honorem. Secus ſi
eſſet parua (vt iam dixi.) Si vero ſnia eſt cri
minalis. Si quidem eſt pecuniaria. Tunc di-
ſtinguo (vt dixi) ſup. de cauſa ciuili inter ma
149 gnam, & paruam. † Si aũt eſt corporalis.
Tunc dico, ꝙ ſi eſt ſententia capitalis, nulli
dubium, ꝙ contrahitur capitalis inimicitia,
& pro

& ꝑ hoc facit illud qđ dicit Andr.de Iſer.in c.1.col.pen.de rapt.virg.in conſt.reg.ꝙ ſi qs fuerit totius non pcedentibus legitimis indicijs,& ꝯfeſſus,& lata ſnia mortis ꝯtra ipm appellauerit,non eſt neganda appellatio, & iudex ad quem videbit, an legitime ſit appellatum. Cum iudex a quo ꝑ ſniam præſumitur ſuus odioſus.Idem voluit Matth.de Affl. ibi col.7.verſ.decimo qro,ſubdens,quod ex tali ſnia efficitur iudex odioſus,& inimicus. Sed ſi fuerit ſnia corporis afflictiua,& non capitalis.Idem dico,Cũ ſi ex ſnia oium bonoꝝ, ſeu maioris partis ꝯtrahiť inimicitia, tantomagis ex pœna afflictiua corporis, q̃ maior eſt quacunq; pecuniaria l. in ſeruorum infra de pœn.& dixi ſupra in hoc ſigno in ver.cau

150 ſa magna. † Sed qd ſi lata ſnia capitali ille ꝯdemnatus habeat debitum ſupplicium, an inimicitiam oriať inter iudicẽ, & ꝓpinquos occiſi Anch.in c.cum P.in 3.not.de accuſ.de terminat inimicitiam oriri,qa in ea contrahenda non ꝯſiderať,qđ verum,& iuſtum eſt, vt patet in teſte,qui ſi verum dicat,p̃ſumitur inimicus.Sed conſiderať,ꝙ pōt aium ad iracundiam ꝓuocare, licet poſſit illud fieri impune,& ẽt cum pmio,vt accuſare,teſtificari,& aduocare,& eſt caſus not. & ibi Bart. in l. 1. ſupra de his quib.vt indig.& facit tex.in d.c. cum P.vbi aius offendendi ſine effectu indu

151 cit inimicitiam. † Nam atteſtatio ſup accuſatione nulla,& accuſatio nulla inducit inimicitiam.Ioan.de Ana.in d.c.cum P. ſequiť hanc opinio.adducens text.in l.poſt legatũ. §.qdem,& p̃ſiden.ſupra eo.de his quib.vt in dig.Sed dicit,ꝙ eſt aduertendum,qa ſnia primi iudicis,q̃ dř indignus, fuit reprobata per iudicẽ appellationis. Sed ſi fuiſſet ꝯfirmata. reliquit cogitandum. Tu dic idem eſſe quo ad inimicitiam:qa principium attenditur,&

152 cauſa,q̃ p̃ſumit durare,vt ſupra dixi.† Teſtis,ſi ꝯtra aliquem depoſuerit in cauſa criminali,& pcipue capitali, an p̃ſumať inimicus. Sed qa varie ſenſerunt Doc.in hoc art. Ideo faciam duo capita.Primo caſu qñ ſemel depoſuit. Aut ſponte depoſuit,aut coactus à iudice,ſi ſponte,p̃ſumiť inimicus. Ita determinant Hoſt.Ioan. And.But.Abb. Io. de Ana. & Fel.in c.meminimus,de accuſatio.& Car. Abb.Ioan.de Ana.& Fel.in c.cum P.de acc. & hoc modo intelligi debet,qđ dicit Bar. in l.poſt legatum.§.his vero,ſupra de his quib. vt indig. in quantum vult inimicitiã ꝯtrahi ex depoſitione facta in cauſa capitali,& illud qđ dicit Alb.in auc.ſi teſtis col.2. verſ. item q teſtificatus.C.de teſti. & Luc. de Pen.in l.

153 1.col.2.C.de his q ſe defe.lib. 10.† Spōte aũt,& voluntarie teſtis dř deponere, qñ examinať,& non fuit ꝓductus à parte,nec citatus à iudice. Itẽ ſi fuit ꝓductus à parte,& nō citatus.Item ſi fuit citatus à iudice,ſed poterat recuſare ex aliqua cauſa,ne cogereť ad teſtificandũ.Nã in p̃dictis oibus caſibus dř ſpōtanea atteſtatio,ita declarat Bart.in d.l. poſt legatũ. §. his vero,ſupra de his q.b.vt indig. & Ioan.de Imol.i c.1.de iud.& aliqua ponit Ioan.de Ana.in d.c.meminibus,de acc.& de ſpontanea depoſitione dicam infra in verb. Teſtis q cogi non pōt.Et hoc modo intelligendo de ſpontanea atteſtatione tolliť dcm̃ Anch.in d.c.meminimus,q dicit, nimiũ reſtringi deciſionem ibi poſitã, & reduci ad caſum reprobatũ,& non ꝯtingentem,qñ qs vltro ad teſtimonium ſe obtulerit, qđ nunq̃ accidit,nec valeret arg. l. q̃ oia,ſupra de ꝓc. Nã vt vides in pluribus caſibus verificať hec ſpontanea atteſtatio. & ita impugnãt Anch. Ioã.de Ana.& Fel.ibi.Intellige p̃dicta vt procedant ẽt qñ teſtis fuit ſolus ꝓductus ad teſtificandũ,& ad locum acceſſit, vbi examinarei ſup crimine, & non depoſuit, qa p̃ſumiť ex ſolo actu inimicitia. ita Card.in d.c.cũ P. de accuſ. ſi ſponte venit,(vt iam dictum eſt.)

154 † Aut depoſuit coactus. Tunc dico,ꝙ non p̃ſumiť inimicus ꝓut ꝯcludũt oẽs ſupradicti Doct.tam in c.meminimus,quam in cap. cũ P.de accuſ.Et eſt rō originalř poſita ꝑ Hoſt. in d.c.meminibus,qa bonum obedientiæ ab oi ſuſpicione excuſať ipm teſtem c.qd culpať 23.q.1.& c.ad aures.§.1.de temp. ord. & ex iſta rōne oẽs poſtea ſecuti ſunt hanc ſniam. Et qñ teſtis in cauſa criminali poſſit compelli ponunt Doct.in c.dilectoꝝ,de teſtib. cog.

155 † Intellige, vt ille q coactus depoſuit non p̃ſumiť inimicus ex parte ſua. Sed ille contra quem depoſuit,ſi grauatur per tale dcm̃, inimicitiam contrahat cum teſte,adeo ꝙ ille cōtra quem teſtis depoſuit nō poſſit eſſe teſtis contra eum,nec ipm accuſare ex præſumpta inimicitia,not. Abb.in d.c.cum P.de accuſ.& Præp.in c.2.§.in criminali.4. q. 1. Aduerte ad vnum,ꝙ dicit Bart. in d. l. poſt legatum. §.his vero,ſupra de his quibus,vt indig. ꝙ licet quis cogatur dicere teſtimonium,non tamen cogitur ſic dicere.& ex eius dicto,ſi gra

nauerit defunctum, efficitur indignus, & ſic Bart. vr̃ innuere, ꝙ qs deponendo põt ꝯtra veritatem deponere, ne efficiat̃ indignus, & ne incidat in inimicitiam, qď idem dicit Io. de Ana. in d.c. cum P. referẽdo Bart. Sed hoc dcm̃ vr̃ periculoſum, vt qs ꝓ euitanda inimicitia deponat falſum, & ſit periurus, qď ius
156 abhorret, vt tot. ti. ſupra, & C. de falſ. †Secũdo caſu q a his depoſuit ꝯtra aliquem, ex ſecunda atteſtatione facta in cauſa criminali p̃ſumit̃ inimicus, eſt text. in c. 2. §. in crimina li. 4. q. 3. Vbi Gratianus interpretando text. in l. ꝓduci. ſupra de teſtibus dicit, ꝙ in cauſa criminali ꝓduci teſtis non põt, q a antea in eum reũ teſtimoniũ dixerit, quis Bart. Bald. Sal. ꝙ Flor. dent varios intellectus ad illum tex. in d.l. ꝓduci. & ſolus Fu.g. ibi poſt alios intellectus referat hunc canoniſtarum. Hoc idem voluit gl. in c. fraternitatis, in verb. receptos de teſti. q̃ dicit, qď q ſemel tulit teſtimonium ꝯtra aliquem, p̃ſumit̃ inimicus eius, ſi iterum velit ꝯtra ipm̃ reſtificari. & gl. in d. §. in criminali, ſm̃ primum intellectum ſequit̃ hanc opinionem, & intellectum gl. ſimplr̃ ſequit̃ ẽt Gem. ibi, Innoc. in d.c. cũ P. de accuſ. in fin. dicit, ꝙ qui dixit ſemel teſtimonium ꝯtra aliquem, vlterius ꝯtra eum teſtificari nõ põt, allegat tex. in d. §. in criminali. Contrarium tenuit Abb. in d.c. fraternitatis, dicẽs, ſi teſtis ſponte ſe nõ obtulit, non põt p̃ſumi in eo inimicitiæ cauſa arg. l. q̃ oĩa, ſupra de proc. & cap. cum non deceat, de elec. lib. 6.
157 † Nam, & iudex pluries iudicando nõ præſumit̃ inimicus, ita vt repelli poſſit tanq̃ ſuſpectus, niſi alr̃ ꝓbet̃ grauamen, iuxta no. in c. ad hoc, & c. ꝓpoſuit, de appel. Fortius nec teſtis, qui deponit ſuper facto cap. inter dilectos, & qď ibi not. de fi. inſtr. vnde intelligit d. §. in criminali, in eum qui malum teſtimonium dixit vt ſm̃ aliam interpretationem intelligit gl. ibi, & eodem modo intelligit Spec. in tit. de teſt. §. 1. col. 24. ver. itẽ ꝙ in alia cauſa, & Præpoſ. idem voluit in d. §. in crim. In caſu p̃ſenti puto plures caſus dari poſſe, q ad alteram iſtarum opinionum adaptari p̃nt, in primis. Aut ꝓcedit̃ ex inquiſitione, aut ꝑ accuſationem. Primo caſu, aut inquiſitio fit ex mero iudicis officio, aut ad inſtãtiã partis, vt declarat gl. & ibi But. & Abb. in 3. col. i c. qualiter, & qñ. el 2. de accuſ. Qñ igr̃ fit inquiſitio
158 ex mero iudicis offõ. † Tunc dico ꝙ ẽt ſi teſtis fuerit bis examinatus, dummodo fuerit citatus, ꝓut de iure requirit̃ non põt dici inimicus. Cũ nec timor ſubornationis oriat̃ in eo caſu, vt dicit But. Car. & Abb. i d.c. qualiter, & qñ. in 5. differ. Aut inquiſitio fit ad inſtantiã partis, & tunc idẽ dico, ꝙ & in caſu accuſationis, de quo infra. ideo ſecũdo caſu qñ ꝓcedit̃ ſuper accuſatione. Et tũc ſi primo fuit examinatus ex mero offõ inquirentis, & ſecundo loco ſup accuſatione, & addit aliquid qď grauat accuſatum in eius depoſitione. Et tunc p̃ſumerem inimicũ, ſiue ſit coactus ſiue non, q a facile eſt impetrare p̃ceptum pœnale à iudice, & facilius eſt, teſtem, & accuſatorem eſſe in ꝯcordia ad intimandum p̃ceptũ penale. Sed q a ipſe teſtis ſup inq̃ſitione examinatus, & ſup toto caſu nil deponit ſup ea re, de qua atteſtat̃, in accuſatione ſi deponit, p̃ſumẽdum eſt, ꝙ ex inimicitia dixerit, & ad iniuriandum reum, & hoc maxime qñ poſt inq̃ſitionem reus p̃ſentat ſe ad carceres, & inſtituta q̃rela ꝑ offenſum denuo poſt p̃ſentationem factã teſtis examinat̃. Et iſtud euenit mihi ſaltem ꝑ duas vices. Et taliũ teſtiũ dicta vti ꝑ inimicos ꝓlata reijciunt̃. Aut iſte teſtis nil addit vltra ꝯtenta in prima atteſtatione, & tunc non p̃ſumam inimicũ. Et iſtud eſt, qñ eſt eadem cauſa, & indiciũ. Si vero nõ eſt eadẽ imputatio in inq̃ſitione, q̃ eſt in accuſatione, ſed diuerſa, & tñ eſt eadẽ perſona. Tunc dico, ꝙ ſi ſup vtraq; fuit citatus (vt cõuenit) non eſt p̃ſumendus inimicus. Si vero examinatus ſup accuſatione primo. & deinde ſup eadẽ accuſatione, dato ꝙ videat̃ coactus, p̃ſumerem inimicum, cũm (vt dixi) facile ſit facere iſtas coactiones, & accuſator vr̃ hr̃e paratũ hunc reſtem ad oĩa ꝓbanda, & ꝙ ipſe teſtis velit ei inſeruire ſup oĩbus neceſſarijs ad q̃relam, tantomagis p̃ſumerem. Si vero q̃rele ſunt diuerſe, & teſtis examinat̃ primo ſup vna deinde ſup alia, & iſte teſtis fuit citatus vel coactus, & apparet ex proceſſu, ꝙ veritas alr̃ hr̃i nõ poſſet, q a alius nõ erat ibi p̃ſens, & cum difficultate alij poſſint id ſcire, ſup quo deponit, vel ꝙ ſit teſtis inſtrarius. Tunc nõ p̃ſumerẽ inimicũ reſpectu ꝓbõnũ.
159 † quæ non debent auguſtari l. qm̃, in fi. cũ alijs. C. de heret. Et ita intelligo, & reſtringo dcm̃ Abb. i d.c. fraternitatis, cũ alijs. Si vero teſtis examinat̃ ſup ſecunda accuſatione, & eſt caſus, q poſſet ſciri ab alijs q̃ ab ipſo teſte primo ꝯtra reum examinato ſup alia q̃rela. Tunc ſiue teſtis cogat̃, ſiue non p̃ſumerẽ inimicum.

micũ.Et ſic intelligo dicta p̄cedentium doct.
Reſtringe tñ p̄dicta, vt non ꝓcedant, qñ ex
ꝓceſſu apparet de manifeſtiſſima coactione,
vt q̃a iudex ꝓceſſerit ad acceptionem pigno
ris,vel aliã mulctam ↄtra teſtem negantem de
ponere,nam tunc apparet, ꝙ non ex inimici
tia ſed coactus depoſuit, & hoc modo ẽt poſ
160 ſet intelligi dcm̃ Abb.& alioꝝ.†Cauſa aũt
inimicitiæ an ſufficiat ad inimicitiam ꝓban
dam,dato ꝙ p partem ignoreť,vide late Iaſ.
in l.apertiſſimi nu.7.C.de iud.& Fel.in cap.
cum oportet nu.14.de accuſ. & Hippo. in l.
1.§.p̄terea.nu.3.ſupra de qõ.& in ſing. 178.
inc.inimicus. Concludentes ꝙ ſufficit ad de
monſtrandum inimicitiã cauſam ſubeſſe. ex
qua iudicari poſſet ipſa inimicitia,dato ꝙ ẽt
illa cauſa eſſet incognita p̄ſumpto inimico,
vt exemplificat Hippol.in d.ſing.in eo q̃ me
accuſauit de aliquo crimine,licet ego ignorẽ
eſſe accuſatum ab eo.Tñ non potero eſſe te
ſtem ↄtra ipſum. Item ſi Titius adulterauit
vxorẽ vel filiã Caij,&iſtud nõ ſit cognitũ ipſi
Caio.Tñ ipſe Caius nõ poterit teſtificari cõ
tra Titiũ, q̃a ſubeſſet cã inimicitiæ icognita
ipſi Caio.Et ſic ſufficit cãm poſſe ↄſiderari.
161 † Reconciliatio an tollat p̄ſumptionem
mali animi ex inimicitia,dicas qđ non,maxi
me ſecuto homicidio, & ſi facta ſit pax de re
centi, p̄ſumiť.n.ꝙ iſte læſus voluerit ſe vlci-
ſci, & iratus voluerit nocere, vt eſt text. lo-
quens in teſte in c.2.3.q.5.in rõne ſui,& ibi
gl. dicit, ꝙ ex recentia tp̄is aliq̃d p̄ſumendũ
eſt p tex.in c.ſi quis viuente.31.q.1. Vnde à
pari ꝓcedunt aliq̃d non eſſe factum vel eſſe
factum ſed de recenti l.1.verſ.ceterum.ſupra
de his q̃ eiec.vel eſſu.Equalia.n.ibi hæc ſunt
viam non frequentati,vel de recenti eſſe ce-
ptam frequentari.Et dicit Præpoſi. in d.c.1.
ꝙ ex p̄cedenti offenſa reddiť ſuſpectus affe-
162 ctus offenſi. † Idem in iudice de recenti
reconciliatio,vt nõ poſſit eſſe iudex, & tanq̃
ſuſpectus repellať vt voluit Iaſ.in d.l.apertiſ.
col.2.in fi.C.de iud.Arguendo p tex.in d.c.
2.Item determinat in teſte p eundem tex.&
p gl.in c.p tuas.de ſimo.no.hoc Inno.Abb.
Io.de Ana.in c.cũ oporteat,de acc. Et Alex.
in ↄſ.99.in caſu inq̃ſitionis,vol.1. Et Hipp.
late i l.1.§.p̄terea,col.1.ver. amplia ẽt ſupra
hoc tit.& Ioan.Crot.in tract.de teſti. q.9.3.
q.prin.ex quo infidelitas p̄cedens non nocet
ↄuerſo in ꝓmotionib.niſi ſit nouus ad fidẽ,
vt p Fel.in c.eã te,col.3.in verbo ifidelis, de
reſcr. Parificando ut ſupra aliquid non eſſe
factũ,vel eſſe de nouo fcm̃ per gl.in cle.ne i
agro.§.ſane,in ver.nouicijs,de ſtatu mon.
163 † Conuerſatio cum inimicis occiſi facit
indicium contra illũ,qui delictũ cõmiſit. Ex
tali.n.conuerſationem cum inimicis occiſi,
ſeu iniuriati p̄ſumendum eſt interſectorem
ex aĩo interfeciſſe,& ſic appenſate, cum ami
cus inimici mei ſit meus inimicus l.ſciendũ.
§.ſi accuſatio.ſupra de legatio. & l. liberi, &
ibi Bal.& Sal.& Iaſ.C.de inoffic.teſta.c.rep-
pellanť,& ibi Abb.Ioan.de Ana.& Fel.in 4.
no.c.cum oporteat,de accuſ.gl.in l.1.§.cum
patronus.ſupra de off.præfec.vrb.&Bar.no.
d.§.ſi acc.Et p indicio ponit Gand.in tract.
malef.in tit.de præſum.col.penult.ver.ſm ꝙ
põt cognoſci indicium.& dicit Fel.in d.c.cũ
oporteat, in 6. not. ꝙ eo ipſo ꝙ q̃s ↄuerſať
cum inimico meo p̄ſumiť meus inimicus,Et
ſic non ſolum cohabitãtes,ſed ẽt ↄuerſantes
dñr inimici, qđ idem voluit Luc. de Pen. in
l.1.C.de his q̃ ſe deſer.lib.10.col. 2. Et dicit
Bal.in conſ.112.punctus,in fi.vol.5. ꝙ ↄuer
ſatio,& cohabitatio cum inimicis patris, &
aſſociatio ſufficit ad exhæredandum filiũ p
text.in d. §. cum patronus, & hoc indicium
ↄſiderauit.Cic.ĩ d.lib.2.ad Herẽ.in c.de cau-
ſa ↄiecturali,in parte argumenti. ibi,quo cũ
viſus ſit,& ibi,num quẽ habuerit de ↄſocijs,
164 de adiutoribus.† Vnde videmus,qđ ↄuer-
ſans cum inimicis meis nõ põt eſſe teſtis cõ
tra me.d.c.repellanť,& d.c.cum oporteat.&
ibi Doc oẽs,voluit Cyn. Bal.in l.ſi q̃s.C.de
teſti.& Alb.ĩ auth.ſi teſtis.C.de teſti.& Luc.
de Pen.in l.1.C.de his q̃ ſe deſer.lib.10.col.
2.& Crot.in tract.de teſti.in 9.q.num.98.&
Iaſ.in l.apertiſſimi. col.3. ver. adde quarto.
C.de iud. Videmus ẽt ꝙ ↄuerſans cũ inimi-
cis meis ſi fuerit iudex,põt allegari ſuſpect⁹.
c.inſinuante.& ibi Doct.de off deleg.Soz.in
c.acced.& alij Doc.vt lit.non ↄteſta.Iaſ.in d.
165 l.ap̄tiſſimi.†Idẽ videmus,ꝙ offendẽs coha
bitantẽ mecũ dr̃ mihi fregiſſe pacẽ. Bal.in l.
1.C.de epiſ.& cle.Fely.in d.c.repellantur,cir
166 ca fi. † Iſti conuerſantes recipiunt diuerſa
noia,Aliq.n.appellãt eos participes,Alij co
167 hærẽtes,ſequaces,ſeu cõp̄lices.†Participes
ex mẽte Bar.in l.1.C.ſi rec.ꝓuin.dicit eſſe fi
lios,nepotes,& ꝓpinquos ↄſiliario͛, ac do-
meſticos qđ idẽ voluit Fel.ĩ c.olim.col.2.de
acc.Sed aduerte ꝙ tex.ĩ d.l.1.C.ſi rec.ꝓuin.
dicit totũ ↄtrarium illius,qđ dñt Bar.& Fel.

Nam poſtquam dinumerauit filios,nepotes,
& ꝓpinquos ſubiunxit poſtea,& participes,
declarando illud verbum,id eſt ↄſiliarios , &
domeſticos.Adeo ꝙ illi tm̄modo duo dome
ſticus , & ↄſiliarios comprehendunt ſub illo
verbo particeps.Et rectius ſenſit Bald.in d.l.
1.in addi.ꝙ particeps dicat ille,q eſt de par-
168 te,& p̄bet ↄſilium . † Adhærentes ſunt,qui
ſponte eiuſdem velle ſunt, cuius eſt principa
lis,vt dicit Ang.in auth.de hær.& ſal. col. 2.
ver.ex hoc no.& in §. æcanomis.in auth. de
alie.& emph.Et ponit Fel.qui multa adducit
in d.c.olim.col.1.& in rub.de treuga,& pac.
col. pe. vbi inſiſtit in declarando illud verbū
adhærere,per multas auctoritates ſacræ ſcri
pturæ,& dicit Ang.in conſ.257.Inter capi-
talia,ꝙ adhærētes,& ſequaces ſunt,q & ope
ribus,& intentioni alicuius adhærent p tex.
169 in l.1.C.de rap.virg.†Complices dr̄r ſocij
ad malum,ꝓut voluit Ioan. Andr. in c.cum
oporteat.de accuſ.& ibi Ioan. de Ana. in 4.
no.& Fel.in d.rub.de treug. & pac. col. pen.
num.19.qđ facit ad accuſationes, & inquiſi
tiones,in qbus dr̄,Caius cum ſuis compli ci
bus fecit tale qd,intelľr de ſocijs ad malum .
Intellige p̄dicta,vt nō ꝓcedant,qn̄ aliqs cō-
uerſatur cum inimicis meis,& paruo tp̄e .
170 † Nam tunc non eſt p̄ſumendum ex pauci
tate tp̄is voluiſſe delinquere,& me odio pro
ſequi.Sed requirit longa cohabitatio.l.pe.§.
in factum.ſupra nau.caupo.ſtabu.p quē tex.
Ioan.And.But.Imo.Arc.Car.Ioan.de Ana.
dn̄t,ꝙ cohabitatio (de qua ſupra) nō eſt in-
telligenda de qualibet.Vnde ſi hoſpes repen
tinus tibi dedit damnū,non teneor , ſecus ſi
is q mecū habitat.& ſic debet eſſe ↄtinua,vel
magna cohabitatio ꝓut ēt voluit Hipp.in l.
1.§.p̄terea.col.2.hoc.tit.Requirit.n.ꝙ ſit cō
uerſatio illius qualitatis,vt reſultet odioſitas
ex parte ↄuerſantis aduerſus eū,q eſt inimi-
cus illius,cū quo ↄuerſat, nā ex amicitia ſim
plici non p̄ſumit malus aius,vt dicit Bal.in l.
ſi qs,in fi.C.de teſti. amicitia.n.ſimplex non
inducit ſuſpicionem in teſte.Sed requirit,qđ
ſit maxima,ſeu talis, & tanta ꝙ reddat eū in
tm̄ amicū vni, ꝙ ex hoc habeat aduerſarium
odio,alias aūt amicitia,q̄ eſt actus virtuoſus
nō repellit teſtē l.ſciēdū.ſupra de vſur.c.quo
ties . de teſt cog.Bart.& oēs.Doc.in l.admo
nēdi.ſupra de iureiur.& Alex.multa deducēs
in ↄſ.4.viſo ꝓceſſu.col.fi.& Crot.in d. tract.
de teſt.in 4.par.in fi.num.193.Et ſic requirit
longa ↄuerſatio, ex qua reſultet magna ami
citia.Intelligas,& ſcđo i eo,q copulauit ami
citias,& ↄuerſationē volūtarie, & nō coacte
p ea,q̄ voluit Bal.in c.1.qui.mod.feu. amit.
& deducit Hipp.i d.§.p̄terea.col.3.cōprobās
p multas auctoritates in illis caſibus,in qb.
aliqd coacte dicat factū,vt ex inde qs nō te-
neat. Sed hæc limitatio optime comprobat
ex eo,qđ dcm̄ eſt ſupra de adhærēte, ꝙ ſit il
le,q ſponte eſt eiuſdē velle,cᵘ eſt principalis.
171 † Iuuans inimicum meum p̄bendo ſibi
comeatum,iuuando ipm̄ armis,telis,equis ,
aut pecunia , præſumitur mihi inimicus , &
habeat indicium contra ſe facta iniuria mi-
hi,vt de inimico iam dictum eſt, prout inter
inimicos enumerat Luc.de Pen. in d.l.1. C.
de his q ſe defert.lib.10.adducit tex.in l.cu-
iuſq; dolo,ſupra ad l.Iul.maieſt.& ex mente
Bar.ibi intelligitur etiam commodando,ſeu
mutuando Idem dicas in eo,q dat conſilium
inimico meo , vt ſit mihi inimicus , vt vult
Luc.de Pe.i d.l.1.p tex.in c.qđ olim.de iud.
172 † Propinquitas iniuriati inducit argm̄ ,
& indicium penſamēti,pone ꝙ facta eſt iniu
ria.Petro,cuius ꝓpinquus interfecit iniuriā
tem,ex tali ꝓpinquitate p̄ſumendum eſt,in-
terfectorē voluiſſe vindicare iniuriam Petri
ꝓpinqui ſui. Et ꝙ ex aīo eum interfecerit.
173 † Cum iniuria facta vni de cognatione in
telligat facta oībus de eadem cognatione . l.
1.2.& 3.ſupra de libe.cau.l.ſororē. C.de his
qui.vt ind.gl.in clem.2.in verſ. qūolibet. de
ſen.excom.Bar.in l.lex.Corn.in princ.de in
iur.& in l.cum ſcimus.C.de agri.& cen. lib.
10 dicens ꝙ iniuria facta vni ↄſortium toti
ↄſortio facta vr̄ l.1.ſupra ad Sylla. Et oēs po
terunt vindicare tanq̄ ↄſortes ꝓſequētes eo
rum iniuriam.l. ſi fœminam.ſupra ad Turpi
lia.ēt ſi vindicans ſit ſpurius d.l.1.de lib.cau.
& Card.in clem.1.de exce.p̄ælа.in 14. not.
dicit, ꝙ iniuria facta domeſticis meis cenſet
facta mihi,qđ ſequit Fel i c.Petrus in 1.no.
de homi.adducit tex.in c.ſciant cūcti, in ver
bo ↄſanguineos.de elec.lib.6. hoc idē voluit
Alex.in l.de pupillo.§.ſi qs ipſi. quē legit in
l.ꝓuinciali.num.23.ſupra de no.ope.nun.&
Io.de Ana.in d.c.Petrus.& Alex.in ↄſ.89.in
174 cauſa inquiſitionis.vol.1.† Intellige inimi
ge inimicitia durare vſq; ad quartū gradum
agnationis,Bal.in c.vaſal.el 1.ſi de fue.ↄtro.
quē ſequit Fel.i d.c.cū opor.col.5.nu.12. de
accuſ.& voluit ēt Anch.in c.repellant.eo.ti.
Vel

Vel dicas inimicitiã durare ad arbitriũ iudicis inſpecta qualitate loci, & patriæ. vt per Bar. in l. tutor. §. ſi tutor. ſupra de ſuſpec. tut. dicens, ꝙ ſtandũ eſt arbitrio iudicis ſm facti qualitatẽ, & ↄſuetudinẽ regionis. Nã in Tuſcia eſt ↄſuetudo, ꝙ q. iniuriaſ, vel inimicatur vni ex ↄſortibus (hoc eſt deſcendẽtibus ꝑ lineam maſculinam) iniuriatur, vel inimicatur omnibus, alibi autem aliter obſeruatur.

175 † Inimicitia an faciat indicium, ſi vulneratus vel interfectus ſit quis, & ignoratur à quo, Doc. cõiter diſtingũt inter inimicitiã leuẽ, & grauẽ, ſeu capitalẽ, de qua iã dixi, vt ex leui inimicitia non oriaſ indiciũ contra inimicũ, vt not. in c. cũ oportet. de acc. & in authen. ſi dicaſ de teſti. & ibi Saly. & no. in l. licet. de arb. & dixi ſupra ex graui inimicitia tũc oriaſ indiciũ. l. 1. §. ꝑterea. ſupra eo. Bar.

176 hic, & oẽs Doc. idiſſerẽter tenẽt illud. † Sed difficultas eſt, an inimicitia capitalis vel grauis ſola faciat indiciũ ad torturã. Spec. in ti. de pſum. §. ſpecies. uerſ. & idem eſt, dicit, ꝙ ſi aliqs eſt interfectus, & neſcit tñ à quo, ſed ꝓbat ꝙ P. erat inimicus illius, & ab illo offenſus, poterit P. ex tali pſumptione torqueri. l. ſi ſeruus cõis. ſupra de dom. inter vir. & uxo. & hũ hic ſtatus. §. ſi mulier. & l. vir vxori ſupra de leg. 3. & l. vxori. §. fi. ſupra famil. erciſ. Rom. in l. 1. §. ſi qs in uilla. in 1. not. ſupra ad Sylla. ſequitur dictũ Spec. ſubdens, ꝙ illud vr̃ intelligendũ de inimico inimicitiæ capitalis, aut maioris partis bonoꝝ, nõ aũt ſi inimicitia ob paruũ litigiũ interueniſſet, ꝑ ea q̃ no. in d. l. licet. ſupra de arbi. & in authen. ſi dicaſ. C. de teſti. & in §. item ꝑ. inſt. de exc. tuto. Ang. in l. fi. C. de qſt. col. 2. ver. pñt, dicit ꝙ in homicidio, & in vulnere poſſumus ponere, ſi reperiſ aliqs mortuus, & neſcit de quo eſt inqrendum de inimicis, & illud eſt magnũ indiciũ ad torturã. l. 1. §. ꝑterea. ſupra eo. Fely. in c. afferte. col. fi. de præſump. relatis dictis Rom. & Spec. ſequiſ eoꝝ ſniam, & Bolog. in addi. ad tract. Guid. de Suz. de qſt. col. 7. ſequiſ opinionem Spec. & Calcan. in ↄſ. 61. Chriſti Saluatoris noſtri. col. 4. ſequitur prædictas opiniones, & idem voluit Ang. in tract. maleficio. in verbo fa-

177 ma publ. nu. 50. † Contrarium, ꝙ imò inimicitia ſola non ſit indicium ſufficiens ad torturam tenuit Aug. de Arimin. in addi. ad Ang. in d. verb. ꝙ fama publ. in verſ. quæro an vnum indicium. col. 7. in fi. dicens, ꝙ præcedens deciſio Spec. non eſt vera, quia ſequeret, ꝙ vnum indicium remotũ a maleficio eſſet ſufficiens ad torturam, qđ tñ non eſt ve-

178 rũ. † Quia ſi eſt remotum à facto hoc eſt à maleficio, tũc vnũ indiciũ nõ ſufficit ad torturã, ꝑ ea q̃ vult Bart. hic, & dixi ſupra in ꝑmiſſo. vj. eandem opin. tenuit in alia addi. in d. loco. in verſ. quæro quid ſi reperiatur, idẽ voluit Gand. in tit. de præſump. & ind. dubi. col. 5. uerſ. ſed quę, & qualia, volens ꝙ fama coadiuuatur, vt ex ea qs poſſit ſubijci tormẽtis, primo ſi ꝓbeſ, ꝙ inculpatus de crimine extitit inimicus offenſi, aut ſuoꝝ. Item ſi ꝓbeſ, ꝙ iculpatus ↄtraxit ↄuerſationem, vel amicitiam cum inimicis occiſi, vel iniuriati. Aut quia ↄtra eundem occiſum, vel iniuriatum fuerit taliter verſatus, ꝙ credebaſ eſſe potius inimicus q̃ amicus, q̃ ex varijs cauſis pñt procedere, ex talibus .n. dicit ipſe intercedentibus crimen põt præſumi, & cõiectura capit, ꝙ in delinquendo fraudis inſit cõſiliũ, & ſic ibi vult inimicitiã de ꝑ ſe nihil agere, ſed famam ꝑ eam coadiuuari, hoc idem voluit Iac. de Belui. in tit. de qõ. col. 9. ver. ex indicio vero dicens, formam coadiuuari ꝑ inimicitiam, vt quis torqueatur, hoc idẽ ſenſit Bar. hic, dũ exemplificando in homicidio quo ad torturã imponendã dicit, ꝙ pñt contra reũ apparere indicia, vt qa inimicus, vel quia fecit ꝑparamenta, & ſic vult indicia in plurali exiſtere ad qõnem hñdam, non aũt vnum indicium tm̃. Facit pro hoc ꝙ frequẽter, & de facili contingit, quem eſſe inimicũ, non tñ occidere eius inimicũ, & exinde non poteſt dici, ꝙ ſit indicium graue, & vrgens vt requiritur ad qõnem hñdem in tex. noſtro. & loquitur Bald. in l. nõ hoc. C. vnde legi. in fi. Et dixi ſupra in d. præmiſſo. vj. ex quibus magis ſemp iuridicum putaui, ꝙ inimicitia ſola nõ ſit indiciũ ſufficiens ad torquendũ ſtante rõne iã dicta, ꝙ inimicitia ſit quoddã remotũ à maleficio, qđ ẽt tenuit Ioã. And. in addi. ad ver. ſed pone in verbo tormẽtis, & dixi ſupra in vj. ꝑmiſſo ꝙ male ſenſerint ꝑdicti ita ſimplr̃ tranſeuntes cũ dicto Spec. cum ẽt ↄtrariũ ſenſerit Imol. in l. fi. ſupra de hær. inſt. & dicã in indicio ſeq. de minis, hoc idem de inimicitia tenuit Hipp. in ſua pract. in §. diligenter. nu. 60. adducẽs multa in hac mã. Poſſumus tñ ſaluare dictum Spec. vt ꝓcedat quotieſcũq; ſumus in loco, in quo neceſſe eſt vnum ex pluribus, & certis hominẽ inter

interfeciſſe,adeo q̄ certū eſſet delictū,& certę pſonæ.Sed incertū ſit de indiuiduo,videlicet,de Petro,ſeu Titio,nā tūc exiſtente aliquo inimico ex illis plurib. poterit iudex ob inimicitiā,pcedere ad torturā,vt determinat.Saly.i ſimili,i eo q ex plurib.eſt malę fame vt is poſſit torqueri,vt dixit Sal.in l.ſi. i ver.qro an ſufficiat i ſi.C.de q.& dixi ſupra.

179 † Minæ, & ipſæ faciunt indicium pcogitationis,& pēſameti,ſi is (cui factæ fuerint) reperiat mortuus,& reus fateat interfeciſſe. Sed in pura rixa,& à caſu , pſumendū eſt .n. talem minantē habuiſſe aium ad interficiendū,nam ex eo,q̄ q s minaī alteri,oſtendit ſe eſſe inimicum,vt dixi ſupra in primo ſig.inimicitiæ in ver. minæ faciunt,& iſtud p indicio mali ai,& doli dat Gād.in tract.malef.in tit.de pſump.& ind.dub. col.pen.verſ.octauū ēt,dicens q̄ ex talibus verbis minatorijs antecedentibus ipſum crimē ɔiecturari pōt, q̄ fraudē , & dolū in delicto illo cōmiſerit.

180 † Etiā q̄ illa verba dixerit ſua malignitate & animi prauitate arg.tex.in l.cum ro .§.ex bonis,infra de bon.dam.& l.ſi nō ɔuicij .C. de iniur.ſubdēs,q̄ hæc verba extraiudiciū aſſeuerate plata licet piudiciū plenū non inferant,tñ præſumptionē inducunt , & indiciū l.qdam.ſupra de pb.& l.ſi.C.de teſti.& l.neque pfeſſio.eo.tit. Nam his modis animus

181 & volūtas cuiuſq; declaraī. †Et ideo dr̄,q̄ non ſolū ipſis rebus, & factis qs propriam voluntatē declarat.l.ſi tm̄ .§.ei qui. ſupra de ædi.edic. imò ēt ex verbis prolatis intelligiī qs voluntatem ſuam declarare,& intrinſeca ſui cordis,q a non intellī verbis exprimere, qđ mente non agitauit. l. Labeo. ſupra de ſup.leg.quo fit vt ſecuto homicidio poſt minas grauis erit pſumptio,& graue indicium ɔtra minātē,cū effectus,& executio verboꝶ platoꝶ declarauerint aium ita fuiſſe de interficiēdo,put minādo pponuerat . Ex hoc dico nō eſſe requirendū in caſu iſto. An talis (q minatus eſt) ſolitus ſit minas executioni mādare necne.Cū effectus demōſtret qualitatē pſonæ,& q̄ ſit homicida , & vir maloꝶ moꝶ . Cū iā executus ſit minas p eū factas occidēdo,& ab effectu appareat, q s fuerit ille,q minas intulit.ex quo dico Alb.in tract. ſtatu.q.64.in 3.par.nō bene ſenſiſſe,dū vult in caſu tractatus, & pēſamēti minas neceſſario dr̄e factas eſſe ab eo,q ɔſueuit pficere id qđ minaī.Cū (vt dixi.) diſtinctio hæc locū non hēt,qñ pręſupponiī homicidiū factum, & alia cognitio nō ſit facienda p iudicē, niſi tm̄ ſup pēſamento,ſeu tract. Cōſiderari aūt debet diſtinctio hęc,qñ ſumus in caſu,quod ignoranter occiſor,vt dicā infra.Ecōtra aūt minę pñt ɔſiderari reſpectu illius,cui ſūnt factę vt is ob timorē minātis,ſi erat homo potēs,& rixoſus eū interfecerit, nā ad fugiēdū dolorē,& timorem pſumiī contra agentē.l. 1.§.cū qs latrones.ſupra eo.& dicam infra.

182 † Nā ob timorē ille,q minaī mortem alteri , pōt illo actu ab illo cui factę ſunt minę . occidi vt per Bart.in l.1.quan.lic.ſin. iud. ſe vind.& Ang.in l.quemadmodum .ſupra de inoff.teſta.ex qua,cū iſte q paſſus eſt minas, interfecerit minantē,pſumēdū eſt id ex ppoſito factū,& vt ſe liberet à timore incuſſo,& erit indiciū ɔtra eū p penſato ad torturam.

183 † Minę aūt in caſu.in quo ignoraī percuſſor,& interfector. An faciant indiciū ad torturam dñt Doct. cōiter,q̄ aut ille, q minas fecit,ſolitus eſt minas exequi,& ſit vir potēs & iſto in caſu preſumptio ſit ɔtra ipſum ad torturā.Ita tenet Spec.in tit.de pſump.§.ſpecies in ver. Sed pone P. minatus eſt,& Alb. hoc modo diſtinguit in l. metū .C. qđ met. cau.Bal.& Imo.late in l.ſi.col.pen.verſ. vltimo inducit,ſupra de hered.inſt.& Iaſ.in l.1. C.de ſer.fug.& Felyn.i c.cū oportet.nu. 11. de acc. Aut ille talis erat hō vilis,impotēs ad talia,nec ſolitus minas exequi.Tūc ſecus vt eſt tex.in l.1.C.ſi qs Imp. maled. & lubricū linguę facile trahi nō debet ad pęnā l.famoſi.ſupra ad l.Iul.maieſt.&Imol.in d.l.ſi.dicit qđ facit ad illud,qđ vulgariter aſſeriī, ſæpe minus faciūt hoies,q magna minanī.& ſubdit ibi q̄ ita cōiter diſtinguiī , & ſub iſta diſtinctione intelligi debet, id qđ dicit Alex. ī d.l.metū.& qđ dicit Abb.in c.ſcribā de pręſump.Et alij p multi quos alle.Bru.i trac.de ind.col.13. ver. qro vlterius,& Ang. & addēt. ibi q multa deducūt, hāc diſtōnē ſequūtur in trac.malef.i verb.fama publ.col.x.nu. 39.Et Hip.in ſua pract.in §.diligēter.nu 87. Et hāc diſtōnē eſſe verā experiētia,q̄ eſt reꝶ magiſtra docet,& cū multi reperianī, q verba minatoria pferūt ex ɔſuetudine,& nil aliud gerere ſciūt,niſi ſe terribiles verbis oſtēdere. Ideo ad tollēdū indiciū minaꝶ exiſtentiū ɔtra aliquē pbāda eſt loquacitas viri; q ſolitus eſt verba ſimilia proferre, nil tñ vnq̄ executum eſſe, & dicam ēt in ſeq. indicio .

Iactatio

184 † Iactatio,& ipſa facit indicium ad torturam,qñ ante homicidiũ quis iactatus eſt, poſſe perficere in aliquem,& eſſe ſui arbitrij vel ſimilia verba ꝓtulit,& poſtea fateatur illum interfeciſſe.Sed non ex propoſito. Credendũ eſt interfectorẽ talia uerba dixiſſe eo aio,& intentione,ut uoluerit illa exeq.cũ re ipſa reperiat̃ executũ eſſe occidendo.Ex quo cũ iactatus eſt, ꝑcogitauit velle interficere. Talis.n.eſt animus, qualia verba ꝓferuntur l.is qui.§.diuus, ſupra de tut. & cur. dat. ab his. Et dixi ſupra in princ.hoꝝ indicioꝝ,& in præced.iud.& faciunt omnia,quę ibi dixi.

185 †Et iactationem facere indicium ad torturam tenet Iac.de Beluiſ.in ſua pract.in tit.de qõ.col.5.ver.quartũ eſt & col.8. ver. itẽ ſi ſe iactauit accuſatus.Intelligẽdo de iactatione, q̃ fit ante delictũ,nã de ea, q̃ fit poſt delictũ dicemus inf.in verb. ꝯfeſſio extraiudicialis.

186 † Iactatio,ſi facta fuerit ꝑ aliquẽ,& poſtea is,de quo uerba iactatoria habuit fuit interfectus,& ignoratur,à quo. An faciat indiciũ ꝯtra illum iactantẽ,ut exinde poſſit torqueri.Bal.in ꝯſ.275.Ad euidentiam ꝑmitto,vol. 2.in antiq. dicit iactationes non ſufficere ad faciendum indicium ad torturã d. l. metum adducens illud ſæpe minus faciunt &c. Et illud qđ calore iracundiæ dr̃, ad pœnam non eſt trahendum d.l.1.C.ſiquis imp.maled.idẽ voluit Alex.in conſ.181.in cauſa Angeloꝝ, col.2.ver.præterea,vol.2.Hipp.in d.§.diligẽter,in ſua prac.num.36. adducit pro ꝯtrario dictum Par.de Put.in tract.de ſynd.in uerb. An ſtetur dicto torti,col.3.ver.an ſi ꝓbetur, & nihil reſoluit. Aduerte itaque ꝙ prædicti Doct.ſunt eiuſdem ſniæ, nec contrariantur.

187 †Intelligunt.n.iactationẽ non nocere inſpecta qualitate ꝑſonæ, vt dicit Bal.in d. ꝯſ. 275.& Alex.in d.ꝯſ.181. Conſulendo ſuper eo,ꝙ ille teſtis iactauerat ſe dictuꝝ ꝯtra ueritatem. Nam tunc dicit Alex.tale lubricũ linguæ ſibi nõ nocere,niſi appareat ꝙ eſſet ꝑſona ꝯſueta teſtificari ꝯtra ueritatem, tunc bñ ſibi nocere.idem uoluit Par.de Put.in d.ver. an ſi ꝓbet, dicens, ꝙ ſi accuſatus ſe iactaſſet de maleficio cõmittẽdo, talis iactatio ad malum facit indicium ꝯtra accuſatum, ꝙ maleficium cõmiſerit,ꝯſiderat tñ ꝑſonę qualitate, & ſic oẽs ꝑdicti concorditer ſe reducunt ad eã diſtĩonem,de qua ſupra in uer. minæ, ut ſi eſſet malæ qualitatis,& ſolitus ſimilia committere, habeat indicium contra ſe, ſin minus non,Alc.in d.l.fugitiuus,de verb. ſig. ꝑ illum tex. ibi licet id ſe facturum iactauerit dicit, ꝙ iactatio non ſufficit ad qõnem niſi aliæ coniecturæ accedãt,vt q̃a inimicus eius eſſet,vel alioquin percuſſor,& reprobę uitę.

In ipſo actu homicidij indicia.

188 † Modus percutiendi, & hic facit indicium, quod quis per induſtriam aliũ occiderit, utputa ſi quis exñs in abſcondito percutiat de retro ſup caput,vel punctim in renibus, uel collo, vel ꝙ nullis dictis verbis percutiat in capite,uel pectore. nam talis ꝑcutiens in inſidijs dr̃ appenſate, & ꝑ induſtriam id tale facere,ut eſt tex.in c. 1. de ho. vbi dicit ꝙ ſi quis ꝑ induſtriam occiderit ꝓximum ſuum,& ꝑ inſidias.Abb.antiq.ibi & Inn.exponunt & ꝑ inſidias,& pro.i. ꝑ inſidias,adeo ꝙ ille dr ꝑ induſtriam occidere q per inſidias occidit,ut ẽt declarat Abb.Pan. ibi in 2. no. dicẽs,ꝙ illud verbum ꝑ inſidias declarat illud verbum ꝑ induſtriam, qđ idẽ eſt ac ſi dixiſſet ex ꝓpoſito.Et illud uerbũ ꝑ inſidias,importat machinationẽ,ſeu manifeſtam,ſeu clari. ut eſt tex.in l.liberi.C.de inoff.teſta.Et dicit Bar.in l.reſpiciendum.§.delinquunt,infra de pœ.ꝙ ex ꝓpoſito,& ꝑditione cõmittitur homicidium, ſi cum tibi eſſem amicus,vel ſaltem inter te,& me,nullus erat rãchor,ꝑcuſſi te de retro, ſecus ſi eſſem inimicus, hoc caſu dicatur ẽt ꝑcogitationis indicium oriri,vt dicam infra in uerb. inim.

189 † Percutiens aũt in capite demr̃at animũ ad occidendum cũ de facili ex quolibet paruo actu in dicto loco qs põt mori,ut eſt tex. in c.ſignaſti.el 2.de hom.in fi. & maxime in locis,& ciuitatib.in qbus male liberant, qui ꝑcutiuntur in capite, ꝓut eſt Bononiæ,ut dicit But.in d.c.ſignaſti.Et ratio eſt ꝑdcõꝝ, q̃a caput hominis retinet veſtigium hoĩs uiuẽtis,qui vno ſpiritu ꝯtinetur.l. reꝝ mixtura, ſupra de vſucap.qui per excellentiã attribuit̃ capiti, in quo eſt forus rationis, & intelľs.

190 † Nam cerebrum eſt membrum diuinum ſm Ariſt. in quo eſt ſenſus & intellectus, ut dicit Bal.in c.1.§.ad hoc col.3.ver.potro circa,de pac.iu.fir.& nobilior pars corporis eſt caput.l.cũ in diuerſis. ſupra de rel. & ſumpt. ſun.Et ꝑ ꝑdicta ita determinat Io. de An.in d.c.ſignaſti,col.10.uer.no.ꝙ moderamẽ. Et nulla facta mẽtione de eo refert ꝑdicta Fely. in d.c.ſignaſti.col.3.ver.no.ibi tones. Intellige

lige iam dicta, vt non procedant in vulnere illato in faciē. Sed quoties qs vulneratur eir ca partes cerebri. nā vulneratus in faciem ēt ex magno vulnere nō moritur. Et ratio eſt, qa in parte faciei vulneratus ex experientia qs, non moritur, vt dicit Fely. in d. c. ſignaſti.
191 † Proditio. Et hæc dicenda eſt facere in diciū mali animi, & ꝑcogitationis ad interfi ciēdum. Nam ex propoſito añti cōmittitur
192 homicidium, qñ fit proditorie. † Et ꝓdere eſt vnū actibus oſtēdere, & aliud in mēte ge rere, vt l. 1. ſupra de ꝑuari. Et hoc fit, ſi veniēs tecum tanq̄ ſocius itineris nulla interueniē te rixa te ꝑcutio, vel ſi tecū ſedens in menſa hoc fecerim, nam tūc aliud gero in aio, quā ꝙ gña in actu, & ꝓditorie vulnero. C. de de lat. l. ſi. lib. x. ita no. Bar. l. reſpiciēdū. §. delin quūt. infra de pœ. Et eā ſequunt Anch. Io. de Ana. & Fel. in c. 3. de homic. idē Bar. voluit in extrauag. q. ſint rebel. in ver. rebellis, ſubdēs.
193 † Quod qs incidit in crimē ꝓditionis, qñ facit ꝯtra principem, vel contra remp. vt l. oē delictū. §. exploratores infra de re mil. Et l. ꝓditores, eo. tit. & l. ſi qs aliqd. §. 1. infra de
194 pœ. † Sed qñ cōmittitur contra priuatum, non dr̄ proditor principalr̄ per ſe. Sed crimē illud proditorie, vel homicidium proditorie factum, vel quid ſimile . l. athletas. §. 1. ſupra de his qui no. inf. & l. 1. ſupra de præua. ꝓdi cta firmat Alex. in conſ. 145. viſo themate col. 2. verſ. & ex his vol. 7. Et Alb. in l. ſi ami ci domum. ſupra de adult. & ex hoc datur il le modus procedēdi qñ formatur inqſitio, ſeu accuſatio. Et in eis ponunt illa uerba, nulla præcedente inimicitia, nam iſtud de monſtrat homicidium proditorium, cum ad demonſtrandum ꝙ qs ex propoſito ſimplr̄ non ꝓditorie interfecerit. dr̄ in inqſitione, ſeu accuſatione exiſtente inimicitia capitali inter ipſos, & ſic diuerſus eſt modus i agēdo.
195 † Multitudo vulneꝝ, & magnitudo de monſtrat animum determinatum vulneran tis, ꝙ p̄meditauit uelle occidere, & delibera uit in corde ſuo ꝑ antea hoiem interficere. ꝓut ēt pluries vidi, & repertum eſt per tor turam, quendā qui dederat nouem vulnera cuidam ſuo propinquo, habuiſſe animū in terficiendi, & p̄meditate ꝓceſſiſſe ad vulne ra. ita determinat Alb. in l. & ſi amici do mum, ſupra ad l. Iul. de adult. dicens, ꝙ ex quantitate vulneꝝ demonſtrat̄ homicidium tractatū ſ̄m ꝑ tex. in l. aut facta. §. qualitas, & §. quātitas, infra de pœ. Idem uoluit in q. 67. in 3. par. tract ſtat. ſubdens, ꝙ magnitu do, & multitudo vulneꝝ oſtendit penſamen tum. Hoc idē uoluit Hip. in l. 1. col. 5. nu. 37. C. de ſic. dicens, ꝙ licet qs percutiat in loco corporis non periculoſo, & cū re non apta ad vulnera mortalia. Tñ poſſet toties in tali loco ꝑcutere, & reiterare ꝑcuſſionem, ꝙ ꝑ cuſſus ꝑueniret ad mortem, & ideo ex mul tiplicatione, ſeu reiteratione, ſeu geminatio ne ꝑcuſſionū ꝑcipitur aius ad occidendum. Adducit q̄plura, q ex geminatione actus in ducūtur. Sed 76. operationes geminationis adducit Corſe. in tract. de ver. gem. & maxi me in 18. ꝙ geminis homicidium eſt ſine ſpe veniæ alleg. Bal. poſt Guiel. de Cun. in l. ne-
196 mo. C. de epiſ. aud. & i q. 52. vbi dicit. † Qđ delictum, ꝙ alias non erat capitale ex reite ratione efficit capitale ꝑ not. ꝑ Bar. in l. ſic. §. ꝙ illicite. ſupra de pub. & ꝑ Rom. in l. ſi ve ro in §. de viro in 13. caſu ſupra ſol. mat. & ꝑ Bart. Bal. Ang Ioā. de Plat. in l. 1. C. de ſu ſpec. exac. li. 10. Et alia multa, q̄ adducit Hip. in d. l. 1. ſubdens ēt idem Corſ. in ſeq. q. 53. ꝙ ꝯlōnes diſponentes aliqđ p̄ctm̄ in foro ꝯſciæ dr̄e reputari ueniale, nō extenduni ad caſum qñ illud reiterat̄, q̄m ex tali reitera tione efficit grauiſſimum, & ſic mortale, ad ducit tex. in §. crim. 25. diſt. Et Rom. in d. §. de uiro. in 25. caſu, in 35. fall. Præmiſſa intel lige vera in dubio, qñ non apparet, ꝙ à prin cipio rixa non erat pura, ſed ſi ꝑꝑ verba, vel ꝓ̄ricationem data fuerūt vulnera, vel ſecu ta mors & ſi multitudo vulneꝝ appareat. Et
197 ꝑ lōgū ſpacium rixa fuerit cōmiſſa. † Attñ attendi debet principiū, nec debet exiſtimari penſamentū, ut eſt tex. & ibi not. Bart. in l. ꝙ ait lex. §. ꝙ ait, ſupra de adul. Et ita habui pluries de facto, & obtinui, & maxime in quodam improbo q habuit 26. vulnera, & iudicatū fuit rixam eſſe puram, & homicidiū ſecutum non fuiſſe p̄meditatum, maxime ſi vulnerans, vel interficiens timebat potentiā vulnerati, ne ſurgens ipm̄ interficeret, & ve re ille mortuus fuiſſet viuēs rixoſus. & magis potēs ꝓut euenit in debilitato in vno pede, q apphendidit viꝝ forte enſem hñtem, & cū gladio paruo interfecit eum 13. vulnerib. timens ſemper ne ſurgens ipſum occideret.
198 † Tp̄s utpuia nox facit indicium ꝑcogi tationis, nam ſi aliquis hoiem interfecerit, ſeu vulnerauerit tp̄e noctis, p̄ſumptio eſt oc ciden-

cidentem, & vulnerantem delictū p̄cogitaſ-
ſe,& illud apenſate feciſſe. Cum ſex male p̄-
ſumat ꝯtra agentem de nocte,ut eſt gl. in l.
ſurem,circa medium ſupra de ſica.iux. illud
euangelij,q male agit odit lucem,de quo in
c.pniciofam.17.q.2.& in c.ꝯſuluit de of.del.
& tēm t̄pe noctis eſt ſuſpectū l.fi.ſupra de ef.
& exp.l.hoc edictū.§. Labeo. ſupra de his q
deiec.uel eſſud.gl.& Doct. in l.more Rom.
ſupra de fer.& Bal.in l.acceptam,in 2. q.C.
de vſur.& Saly.in l.non minorē,in fin.C.de
tranſac.& p Alex.in ꝯſ.103.vē prima ꝯſide-
199 ratione,col.4.ver.nō obſtat ēt uol.1. †Cō
ſideraī.n.t̄ps in delictis ad ip̄m grauandū .l.
aut facta.§.t̄ps infra de pœn.gl.in l. ſi ut all.
C.de ſica.& Bal.in ꝯſ. 427.q̄dam mulier, cir
ca finem uol.5.dicit ꝙ pmotionē,& veſtigia
pedū ſignaī qualitas luporū, & vulpiū, ſic &
pambulare de nocte,& ad loca ſuſpecta,& p
pſonas ſuſpectas facit ſuſpicionē ad torturā
& Dec.in d.c.ꝯſuluit,col.9.nu.8. dicit, ꝙ qn̄
aliqd eſt fcm̄ t̄pe noctis dedita opa,tūc præ
ſumptio inſurgit ꝯtra facientē tali t̄pe alleg.
gl.in c.1.ut eccleſia benef.& Abb.in c. 1. de
cland.deſpon. & multa alia, qd' ēt ſeqtur in
l.non minorē.in 1.not. & dicit Tācr. in ſua
compend.q̄ alias dr̄ practica.Bal.in 17. q. 5.
q.prin.ꝙ ſi delictū cōmittaī de nocte,& in-
uētus fuerit reus illo t̄pe, p̄ſumptio eſt ꝯtra
ip̄m, qa tenebræ factæ ſunt ad male agendū
l.1.§.tria luminaria.ſupra de vent.inſp.& ꝙ
p̄ſumaī p̄cogitatio, & trac. in eo homic. tali
t̄pe ppetrato,ponit Alb.in l.& ſi amicis do-
mū.ſupra de adul.& in ſuis.q.ſtatu.q.64.i 3.
par.all. Innoc.in c.inter alia de īmun.eccl.&
Mant.in d. ꝯſ. 325. niſi innocentia,verſ.5.
200 † Locus aggrauat delictum , ꝙ p̄cogita-
tarionē oñdit,arg.tex.in l.aut facta.§.locus
infra de pœ.Nam ſiqs hoīem interfecerit in
p̄torio,in eccleſia,& i alio ꝯſimili loco,p̄ſum
ptio eſt, ꝙ ibi acceſſerit ad homicidiū cōmit
tendū,qa nō eſt p̄ſumendū,ꝙ niſi ex magna
cauſa,& deliberate i eo loco uoluerit hoīem
interimere. Cū ēt ex loco ſumaī argm̄, ut p
Par.de Put.in tract.de ſyn.in uerb. & ind.&
Gād.in tract.malef.in tit.de p̄ſump.& indic.
col.1. in princ. & ,p indicio penſamenti dat
Alb.in q.ſtatu d.q.64.in 3.par.& Māt. in d.
conſ.325.niſi innocentia, col.3. verſic.4.

Poſt homicidium indicia.

201 Aſſociatio , vel auxilium † præſtitū poſt
homicidium,cum tripl̄r poſſit auxilium pre
ſtari,v3,ante delictum poſt delictū, & in deli
cto, vt per Bart. in l. in furti.§.op. ſupra de
fur.& dixi.ſupra in princ. Faciunt indicium,
ut ſi quis poſt cōmiſſum delictum ſtatim ha
buerit propinquum,uel amicū cum aſſociā-
tem,& ducentem extra ciuitatem, ad eccle-
ſiam,uel alibi ſecure. Nā ex iſta aſſociatione
incontinenti facta oriī p̄ſumptio,ꝙ iſte p̄pa
rari fecerit affinem,vel amicū ad delictū cō-
mittendum, & ſic p̄cogitatum fuerit homici
dium. Secus aūt eſt ſi ex interuallo poſt deli
ctum amicus,uel affinis ſupueniſſet.Nā tūc
nulla p̄ſumptio,ſeu indiciū oriret,ita diſtin-
guit Bal.&dat ,p indicio in l.nō ideo minus.
in fi.C.de acc.p tex.in l.ſi uentri.§.fin.ſupra
de priuil.credit,de quo ēt dicā in uerbo aſſi-
202 ſtentia.†Idem dicas in receptatore,ut ſi ali
quis vulnerat,vel occidit alium,&homicida
eſt in domo te ſciente , cum nullā affinitatē,
vel amicitiā ante maleficiū hñs , & ip̄m de-
fendis,p̄ſumiī .n. ꝯtra te, ꝙ fueris ꝯſcius ma
leficij,maxime ſi vulneratus,aut occiſus erat
inimicus tuus,arg.l.1.C.de his q latr. ocul.
& l.1.ſupra de rec.& l.2.§. non tm̄,ſupra de
inc.rui.nauf.ita ,p indicio tradit Boniſac.de
Vit.in rub.de ind.in princ.& Gand.in tit. de
p̄ſump.& ind.dub.col.pen.verſ.Tertia rō,&
in tali receptatione reqriī ſcia delicti cōmiſ
ſi,qa hoīem recipe eſt humanū, ut per Bald.
in l.qcunq; , in prin.C.de ſer.fug. Requiriī
ēt ꝙ non ſit ꝯſanguinitas,uel affinitas,ut di
xi,& ita intelligit Bar.in l.fi. ſupra de rec. &
ponit Ang.in tract.malef.in verb.dicto mal.
num.23.& p Hipp.in l.1.nu.197. C.de rap.
virg.ubi late. Vñ Par.de Put.in tract.de ſyn.
in uerb.mandauit,col.4.uer.filius occidit de
terminat,ꝙ ſi filius occidit aliquē. & ,pbaī,ꝙ
pr̄ erat prope locum homicidij, & ꝙ pr̄ filiū
arripuit de manu capientium, & gladiū eua
ginauit,& ip̄m receptauit.iſte pr̄ non eſt tor
quendus , ſi modo ex parte pr̄is ,pbaī bona
fama,& ꝙ occiſus dixit pr̄em eſſe innocentē
& ꝙ pr̄ filium rephendidit in princ. rixæ, ea
rōne, qa nō p̄cedunt indicia ad qualitatē de
licti legitima.l.1.in princ.l.vnius .§.fi. ſupra
hoc tit.l.mil.§.op3,C.eo. & qa non eſt niſi
vnū indiciū,cū plura reqrantur,multa addu
cens in hac mā. Luc.de Pe.in l.1.col.3. verſ.
ſunt ēt alia.C.de nu.act.lib.12.dicit, qd' ma
gnū eſt idiciū maleficū receptare.defendere,
viſitare,aſſociare,donare,numera ei mittere
ſeu

ſeu fauorem ſibi impendere, & his ſimilia c. accuſ. §. 1. de hæret. lib. 6. & quamuis loquaẽ in hæreſi, idem eſt dicendum in alijs grauib. cap. 1. de homicid. lib. 6. & ibi per eum.

203 † Confeſſio facta per reum diuerſis modis pōt indicium ꝯſtituere. Nam aliqñ eſt extraiudicialis, & hæc parte abſente, & parte pñte fit. Aliqñ eſt iudicialis. Et hæc fit corã iudice non ſuo, & penitus incompetenti. Aliqñ coram iudice incompetenti in quem pōt fieri ꝓrogatio. Aliqñ coram iudice competenti, & in tortura, de his oĩbus uideamus.

204 † Confeſſio extraiudicialis facit indicium ad torturam Bart. hic col. fin. gl. & Bart. in l. cap. 5. ſupra de adult. gl. in l. ictus fuſtium. ſupra de his qui not. inf. & Bar. & alij Doct. in l. qm̃, ſupra de inf. Alex. & Soz. qui dñt hanc eſſe cõem opin. in l. magiſtratib. & ibi Dec. & alij. ſupra de iuriſd. om. iud. Abb. & cõiter Canon. in cap. at ſi clerici de iud. Vnde ſi qs dixerit extra iudicium hominẽ interfeciſſe ex propoſito, vel eũ expectaſſe in inſidijs, vel ſimilia, ex ea confeſſione poterit torqueri.

205 † Rõ potuit eſſe, qa ꝯfeſſio extraiudicialis facit ſemiplenã ꝓbõnẽ. Bar. & alij cõiter in l. admon. ſupra de iureiur. & gl. & Doc. in c. fi. de ſucc. ab inteſt. & iudiciũ eſt minus ſemiplena ꝓbõne. l. cũ ꝓbõ, ſupra de probat. Ergo faciet indicium, cum faciat, quod eſt maius.

206 † Requiritur primo in tali confeſſione, ꝙ ſit probata per duos teſtes, cum ſit indicium à remotis, & in eo requirantur duos teſtes gl. ſing. & ibi Bart. in l. fin. C. fam. erciſ. idem Bart. hic col. fin. & dixi ſupra in 7. præmiſſ.

207 † Secundo requiritur, ꝙ iſta ꝯfeſſio ſit veriſimilis, utputa, ꝙ habeat cauſam ꝑexñtem in qua ꝯſiſtit honor, vtilitas, vel qd aliud ſimile ex his, q̃ deducit Cic. in lib. 2. ad Herẽ. in c. in cauſa ꝯiecturali, & q̃ deducit ẽt Alc. in l. fugitiuus, infra de verb. ſig. Et ꝓbat tex. hoc in d. l. c. 5. ubi repertus fuit adulter in domo, qui confeſſus fuit extra iudicium. Et ſic pp veriſimilitudinem, & cauſam quæ eſt ꝙ erat in domo, oritur indicium ad torturã, not. Bal. in l. clam. C. de auth. ꝓſtan. Et Cæp. qui multa adducit in conſ. 32. multa poſſent col. pen. & Dec. poſt ipſum in d. l. mag. col. fi. quamuis Iaſon. relinquat cogitandum. Sed (prout dixi) optime probat tex. iunct. gl. in d. l. cap. 5. & dixi ſupra in quinto præmiſſo.

208 † Ex hoc infero, ꝙ Iaſ. male ſentiat in d. l. magiſtratib. dum dicit, ꝙ facta ꝯfeſſione extraiudiciali, ſi ſequatur confeſſio in tortura, non requiritur ratificatio, per glo. quam dicit ſing. d. l. cap. 5. quę vult ſm ipſum, ꝙ facta confeſſione in tortura illi eſt ſtandum. Nam dico ꝙ iſta nõ fuit intentio gl. ꝑ iura. quæ alleg. Sed hæc, ꝙ præcedenti veriſimilitudine, ſiue cauſa, ſi reus ꝯfeſſus fuerit extraiudicialiter, & poſtea confiteatur in tortura, ꝙ ſtandum ſit illi confeſſioni, non ꝙ ratificatio non reqratur. Sed iudex nõ debet ꝑquirere poſt ſniam, nec poſt ratificationem de veritate delicti, ut in l. 1. §. diuus, & §. pen. & fin. hoc tit. allegatis per gl. in d. l. c. 5. ubi de confeſſione ſerui, qui dixerat hominem interfeciſſe, & confeſſus in iudicio fuerat condemnatus, adhuc tñ perquiritur de ueritate. Et ideo non eſt aliud perquirendum in diſpoſitione d. l. c. 5. quia ueriſimilitudo delicti, & cauſa ꝓcedebat, cũ eſſet repertus in domo mariti, & ueriſimile erat adulterium cõmiſiſſe, & dicit Bal. in l. bonæ fidei, col. 2. verſ. mõ q̃ro C. de iureiur. ꝙ ꝯfeſſio in d. l. cap. 5. erat iuncta cum veriſimili rõne, tp̃is, & loci, & ita intelligatur l. quæro, ſupra de ædilit. ed. ẽt.

209 † Iſta concluſio de confeſſione extraiudiciali limitatur per Fely. in d. c. at ſi clerici, non procedere, quoties ante ceptum iudicium reus reuocauerit talem ꝯfeſſionem, ꝑ doctr. Bal. in l. 1. §. fin. C. de conf. Hanc limitationem ſequitur Dec. in d. c. at ſi clerici, & Iaſ. in d. l. magiſtr. dicit, ꝙ eſt magna limitatio, ſi uera eſt, ſed Dec. in d. l. magiſtratibus, eam impugnat. Primo, quia dato, ꝙ reuocatio confeſſionis tollat errorem iuris, non tñ amouet factum. Item quia animus iudicis inducitur ad ſuſpenſionem ex ea ꝯfeſſione, itẽ ex doctr. Abb. in c. illud, de præſcr. ut per eum. In caſu q̃onis noſtræ hñdo reſpectũ ad iudicii penſamenti, & homicidij ꝓmeditatis. Dico, ꝙ reuocatio nil operatur, qa ꝯfeſſio extraiudicialẽ facta, ꝙ apenſate, & ex animo hoiem interfecerit, inducit maximam ꝓbõnem cum illa, q̃ pendent ab animo, confeſſio extraiudicialis plene ꝓbat Bart. in l. Celſus, col. pen. ver. ſed qualiter, ſupra de vſuc. Vbi ad oſtendendam malã fidẽ ꝯfeſſio extraiudicialis ſufficit, idẽ Bar. in l. certum. §. ſi qs abſentem, ſupra de ꝯfeſſ. vbi ad demonſtrãdam additionẽ, & animi declarationẽ ꝯfeſſio extraiudicialis ſine pñtia partis plene probat. iſtud & in ciuilibus, ut inducat plenam ꝓbationem. Ergo in criminalib. faciet ſaltẽ indicium

dicium quod eſt minus ſemiplena ꝓbône .l. cum ꝓbô.ſupra de ꝓb.& dixi ſupra.Et ideo ſi talis ꝯfeſſus dixerit per errorem ꝯfeſſionẽ feciſſe, & eam reuocet non admittitur, qa eſt animi declaratio. Aut ſumus in homicidio puro. Et ille reuocans allegat errorem in ſacto ꝓprio,& non admittitur error, niſi ꝓbetur.l.qq.ſupra ad velle.Aut reuocat doloſe, vt euitet torturam. Et tunc non admittitur, quia dolus,& fraus non debet alicui patrocinari.l.veꝝ.§. hoc quoque, ſupra pro ſoc. Non ob.deciſio Bal.in l.1.C.de ꝯfeſ.quia loquitur,ut dicam in ꝯfeſſione facta corã iudice incompetenti, ut eius uerba dñt, & ita eũ locum intelligit Rim.in d. l. magiſtr. col.4.

210 † Pñtia partis an operet̃ hoc ꝙ ꝯfeſſio ex traiudicialis faciat plenam ꝓbônem. Abb. in d.c.at ſi clerici.& in c.olim,col. fi. de reſc. tenet,ꝙ plene præiudicat. Aret. in d.c.at ſi clerici,impugnat hoc,quia argm̃,quo utitur Abb.non eſt ualidum.Nam dicere in ciuilibus confeſſio facta parte pñte plene præiudicat. ergo in criminalibus non procedit. Quis ꝓbônes factæ in ciuili non ꝓbant in criminali,in quo reqrunt̃ clariores ꝓbônes Bar.in l. 2. §. hoc edicto ſupra ui bon.rapt. Item & alia rõne,quia reſpectu reip. talis cõfeſſio vr̃ facta parte abſente, vnde fiſco nihil acqritur,ex quo neceſſe eſt, ꝙ noie fiſci aliquis interueniat. Dec.in d.c.at ſi clerici,im-

211 pugnat has rõnes. † Et primam ꝙ loqtur in ꝓbônibus,ſecus in ꝯfeſſione,q̃ ſemper & in alio iudicio nocet,& ꝓbat.l. gñalr̃.C. de non num.pec.c.per tuas de ꝓbat. Bal.Alex. & alij in l.2. C. de eden. Quo aũt ad ſecundum dicit, qd' in tali acceptatione eſſe debet pſona publica,q̃ acceptet. ꝑ ea,quæ no.Bal. in l.2.C.ut in poſſ.leg.& ꝑ But. in c. ꝑ inqſ. col 5.ver.ad ſecundum de elect.& multa alia deducit,de qbus ꝑ Iaſ.in l.ſtipul.iſta.§.alteri,ſupra de uerb.oblig. Dico pñtiam partis, ſeu alterius nomine publico interuenientis nil operari,ut maius inducatur ex ꝯfeſſione quam qd' ſit indicium,& de hoc puto tex. in d.l.c.5.iunc.gloſſ. Nam ibi maritus habebat adulteꝝ in domo eius rei teſtandæ gr̃a, gl. exponit ut ꝯfeſſionem extraiudiciariã hr̃et, quæ facit indiciũ,& ſic ibi erat maritus pñs, attñ inducitur minus ſemiplena probône. Præterea pro præmiſſis facit gl.quæ ibi no. Bal.Saly.& alij in l.iubemus .C. de lib. cau.

212 † Vbi ꝯfeſſio rei facta coram notario ſolo,vel coram iudice ſolo non præiudicat ipſi reo,attñ facit indicium, quia perinde hr̃ ac ſi eſſet facta extra iudicium,ut eſt gl.& Bart. ibi in l.cũ ſcimus.C.de agric.& cenſ. lib.11. & deducit Soz.in d.l.magiſtratibus,col.pen.

213 † Et nulli dubium eſt, ꝙ notarius eſt ſeruus publicus,& põt ſtipulari alteri,& maxime publico,& fiſci noie,publico .n. ſtipulat̃, vt in l.non aliter,ſupra de adopt. & ibi not. gl.& Doct.in c.quis,iunct.gl. de vſur. lib.6. not.Car.ꝑ illum text.in c.1.§.1. in 12. not. de exceſſ.prælat.in clem.iudex ẽt q publicas res pertractat,& tuetur pñs,ſi non in forma iudicij ꝯfeſſionem recipit,non inducit aliam ꝓbônem niſi indicium, & eam accipit noie publico,& interrogationem ꝓmittit,ꝙ maius eſt,vt rñdeat interrogationi, quam ꝙ de ꝑ ſe dicat per not.in l.1. ſupra de verb. obl.

214 † Confeſſio facta corã iudice penitus incompetenti veluti ꝯfeſſio ꝑ clericũ facta corã laico, An faciat indicium. Doct.antiq in cap.at ſi clerici,de iud.in princ.tenuerunt,ꝙ ſic,mouentur ꝑ tex.in l.iubemus .C. de lib. cau.& in l.ſi duo patroni,ſupra de iureiur.& l.gñalr̃ .C. de non num. pec. & ex ea reg. ꝙ utile non debet ꝑ inutile uiciãri,quoties recipit ſeparationem,confeſſio aũt põt recipere ſeparationem ab ipſo iudicio, ergo &c. Adducuntur ẽt not.in l.2.C.cõmu. vtr. iud. item ex alio,quia qd' nullum eſt quo ad expreſſionem uoluntatis,& eius declarationẽ aliqd inducit l. fin. & ibi Bart. ſupra de reb. eo.Cum ẽt ꝯſuetudo q̃ eſt nulla exprimit intentionẽ,ut ꝑ Ang.in §.ex non ſcripto inſt. de iur.nat.& hanc ſñiam ſequitur Dec. in l. magiſt.ſupra de iuriſd.om.iud.& in d.c.at ſi clerici,rñdẽdo obiectis ꝑ aliam partẽ factis, ſimplr̃ tranſit Abb.& alij Cano. in d. e. at ſi clerici,in princ.de iud.& Bar.intellectus ſm iura,quæ alleg.vꝫ,tex.in d. c. at ſi clerici. & Alex.Iaſ.Rim.& alij cõiter Doct. tenent cõtrarium per d.c.at ſi clerici, ponderando eũ in duob.locis ibi dum dicit aliqtũs. & ibi dũ dicit ꝑp hoc, ꝙ denotat cauſam remotam l. eo tꝑe.ſupra de pac. Nam ſi talis ꝯfeſſio faceret indicium, ductus ad torturam ſi ꝯfiteretur,& fieret ex inde indicium & ſñia, principium & cauſa fuiſſet illa ꝯfeſſio facta corã iudice incompetenti,cuius virtute fuerat tortus,& ex tortura iudicatus.Item qa hic talis clericus ꝯfitens vr̃ metu ꝯfiteri, & per iniu-

215 riam. †Cũ laici ſint oppido infecti clericis

cap.laici.c.laicos. 2.q.7.preterea qđ nullum eſt,nullum producit effectum l.4.§.ꝯdemnatum ſupra de re iud.l ſi pr̄ ſupra ne de ſta. de func.præterea ꝯfeſſio facta per reum erat iudicialis, ergo tanq̄ extraiudicialis, nō debet ualere, quia actus non valet vltra intentionem agentium.l.nō omnis. ſupra ſi cer. pet. & ita reſident cōiter Doct. Dec. in d. c. at ſi clerici tenenda vt dixi ꝯtrarium rn̄det oībus his adductis,vt nō valeat id,qđ iam dcm̄ eſt, ad hoc vt ſnia fieri poſſit. Sed valeat tanq̄ indicium. Abb.in d.c.atſi clerici.dicit diſtinguendū,ꝙ aut ſponte iſte talis clericus fatetur.& tunc faciet indicium, Aut coacte,& tunc nō faciet indicium. iſta diſtō eſt contra tex.in c. ſi dilig. de for. compet. vbi clericus volens, vel inuitus non pōt iudicari per laicum, & omnia acta ſunt nulla. Aduerte q̄a indiſtincte puto,ꝙ ꝯfeſſio non faciat indicium, primo ꝑ tex.in l. 1.§. Antoninus Seuerus, ſupra de q̄ō.& in l.diuus.§.ex cauſa.eo.tit.vbi l. C. arguit hoc modo. Seruus non pōt tor queri in dn̄m, ut probet ꝯtra eum, ergo nec indicium facit,& ſic intelligit Bar.in l. mar. eod.tit.diſtinguendo,ꝙ ſi teſtis non pōt examinari ꝑꝑ reuerentiam,ſi non probet, nec facit indicium. Item ſi teſtis non fuerit recte examinatus ob non ſeruatam formam iudicij non facit indicium.Ex quo ſi ꝑꝑ reuerentiam, quam hr̄e debet iudex laicus in clericos,vel ꝑꝑ obſeruantiam iuris,& eius ordinem,iudex laicus ꝓhibetur clericos examinare,ſi eius dcm̄ nō ꝓbat,nec faciat indiciū. Accedat ad hoc,ꝙ clerici ꝓhibiti ſunt rn̄dete corā iudice laico in cauſa maxime criminali ēt ꝙ vellent c.diligenti,de fo. comp. Et iudex laicus non pōt ipſos interrogare. d.c. at ſi clerici, quo caſu ſuccedit illud qđ dicit Saly.in l.ſeruos.C.de teſti.ꝙ ſi iudex nō pōt interrogare,& reus ēt uolens non pōt rn̄dere,qđ non ꝓbat eius dcm̄,nec facit indiciū.

216 † Preterea indicia debent eſſe legitima l. 1.hoc tit.l.milites.C.eo.Sed ꝯfeſſio facta corā iudice incōpetenti eſt illegitima, q̄a facta ꝯtra ius l. legitima ſupra de pac. Ergo indicium nō dabit̄ maxime q̄a indicia, per quæ deuenit̄ ad torturā ſunt indicia iuris, iſta uero, per quæ deuenitur ad inquiſitionem, ſunt facti Bald. in l. ſeruos .C. de teſti.

217 † Præterea tex.in d.c.at ſi clerici dicit,qđ ꝯfeſſio non ualet quia contra ius,ſi ergo cōfeſſio, quæ eſt quoddam integrale non ualet ergo nec eius pars debet ualere.Cum indicium ſit pars confeſſionis.Et pars ꝓbōnis cum ſit minus ſemiplena ꝓbōne d.l. cum ꝓbatio, ſupra de ꝓbat. quia ſequeretur quod in parte eſſet ualida,& in parte inualida, cū tunc lex totam inualidat. Et à quo remouet genus,remouent̄ & q̄libet eius ſpēs l.fin.C. de vſur.re.iud.& l.fund. ſupra de fund. inſtr.

218 † Confeſſio facta corā iudice incōpetenti cuius iuriſdō prorogari poterat,an faciat indicium, ut ſi laicus corām iudice laico non ſuo ſit ꝯfeſſus delictum Bald. Ang. & Alex. Iaſ.Dec.i l.magiſtratus,ſupra de iuriſd. om. iud.dn̄t facere indiciū.& ibi dicit Soz. ꝙ iſta eſt cōis ꝯcluſio,& Can.cōiter in d.c. at ſi clerici,& ibi late Aret.& Dec.tenent indicium dari. & quod iſta confeſſio operetur hoc, ꝙ per torturam poſſit compelli ad pſeuerandum,moti primo ꝑ tex.in l.ictus fuſtiū, ſm vnam opin.ſupra de his q̄ not.inf. Secundo ꝑ tex.in l.diuus,ſupra de cuſt. & exhib. reo. Tertio,mouetur Dec.ea rōne. Nā ſi ꝯfeſſio extraiudicialis facit indicium, & aſſertio in facto ꝓprio ꝓbat,eo modo, & talis ꝯfeſſio, maxime quia ſit ad interrogationē,& rn̄ſionem,ideo debet eſſe ualidior, q̄ ꝙ ſit extraiudicialis cōfeſſio iux.not.in l. 1. ſupra de uer. obl.Item q̄a,& ſi deficiat ius in eo caſu, fcm̄ tn̄ remanet, ex quo facto oritur indicium.

In hac concluſione puto diſtinguendū inter hæc duo,ꝙ aut iudex incompetens ꝓcedit ꝯtra reum errore facti, q̄a putat ſe copetentem. Aut ſcit ſe incōpetentem,& videns reū tacentē procedit. & tunc ꝯfeſſio corā eo facta operetur indicium, ſiue putauerit ſe iudicem cōpetentem,ſiue non. & ita procedat cōis concluſio. Aut & ſecundo caſu,huic iudici opponit̄ de incōpetentia, & ipſe inuito reo vult procedere. Tunc dico,ꝙ ꝯfeſſio rei non facit indicium, q̄a vr̄ contra ius elicita. & exinde iudex dr̄ facere iniuriam ipſi reo, arg.l.eū qui.§.ſi.ſupra de iniur. & ꝑ ea quæ determinat Saly.in l.decur.C.de q volēs tūc demū iniuriam fieri ipſi decurioni cum torquendo,qn̄ iudex de eo notitiā habuit,ſi ita que cōtra ius iudex ꝓceſſit, fcm̄ per ipm̄ eſt nullum.l.non dubium .C. de legib.& ſimus i caſu.de quo loqtur d.l.diuus,ibi, ſed ſi maligne interrogaſſe,aut nō dicta retuliſſe pro dictis cōpeterit.Cū iudex uideat iniuria affici ſi opponat contra eius intentionē declinatoria, ex quo pſumendū eſſet, ꝙ non fideli pro-

proceſſit in hñda tali ꝯfeſſione, ideo nõ no-
cet. Intellige ꝑdicta, ut ꝯfeſſio noceat, & fa-
ciat indicium, niſi reus coram iudice compe
tenti, & in actis reuocauerit eam cõfeſſionẽ
ſub illa rõne. ꝙ confeſſus eſt ſciens illum eſſe
iudicem incõpetentem. Et ꝙ ꝯfeſſio ſua ꝑꝑ
illud ſibi non nocebat. Et ꝙ noluit oppone-
re de incõpetentia, qa timebat ſæuitiam iu-
dicis, & ne deteriora ꝯtingerent. Si hæc reuo
catio hẽret ueriſimilitudinẽ in ſe reſpectu ꝑ-
ſonæ iudicis. Putarẽ ipſam amouere vires in
219 dicij vt dicã infra in verb. fuga. † Confeſſio
facta in tortura, an faciat indicium, ſi reus
ductus ad ratificandũ negauerit. Doc. cõiter
tenent indicium oriri ꝑ no. ꝑ Bar. in l. vnius
§. 1. in prin. hoc tit. & tenet Bal. in l. bonæ fi-
dei. col. 2. verſ. itẽ q̄ro. C. de iureiur. & rõ eſt.
220 † Quia variatio in reo facit indiciũ, & ex
ea põt torqueri, ut ꝑ Bal. in l. multũ intereſt
& ꝑ Bar. ĩ l. de minore. §. plurimũ hoc ti. ꝑꝑ
hoc poterit torqueri. Et erit indiciũ, cum ſit
primo ꝯfeſſus, poſtea extra torturã id nega-
uit. intellige in eo, q ꝯfeſſus eſt in tortura ꝑ-
cedẽtib. legitimis indicijs anteq̃ torqueret.
221 † Alias ſi abſq; indicijs fuerit tortus, ꝯfeſ
ſio ſibi nõ nocet, ut ꝑ Bar. in l. pen. ſupra eo.
& ꝑ Bal. in l. fi. in fi. C. de acc. rõnẽ reddẽs, ꝙ
torqueret tã ꝯtra ius partis, q̃ ꝯtra ius torti.
Ang. & Im. in l. qui in aliena. §. Celſus, in fi.
ff. de acq. hæred. & ꝑ Ang. in tract. malef. in
verbo fama pub. num. 36. & ibi add. late. &
Hipp. in l. pen. ſupra eo. num. 10. Difficultas
eſt, ſi reus per plures vices ductus ad torturã
ꝯfeſſus eſt delictũ, & ductus ad ratificandum
negauit, id faciẽdo ꝑ plures vices, an debeat
ꝓcedi in infinitũ ad torquendũ. Par. de Put.
in trac. de ſynd. circa fin. quẽ referẽdo ſeqtur
Hip. in ſua prac. §. qm̃, ĩ 3. col. dicit, ꝙ nõ eſt
ꝓcedendũ niſi ad tertiã manũ torturæ. & ſic
ꝑ tres dies diuerſos eſt torquendũ, vt in ſili
declarat Ang. ĩ l. fi. C. de qõ. & vidim' ſupra.
222 † In hoc caſu puto diſtinguendũ. Aut ſunt
indicia leuia ꝯtra reum vt ex illis poſſit ſe-
mel torqueri. Et tũc ſi fuerit tortus ſufficien
ter pro illo indicio & ſemel, & ꝯfeſſus fuerit
poſt torturã ſi poſtea ductus ad ratificandũ
negauerit delictũ ꝯfeſſum poterit ex tali va-
riatione torqueri. Et ſi ꝯfeſſus fuerit, & poſt-
ea dũ ratificatio fieret iterũ negauit non eſt
amplius torquendus cũ purgauerit indicia
ſua. Et illa ſecũda uariatio nõ faciet aliud in
diciũ qa nõ eſt diuerſitas inter ꝑcedentẽ ua-
riationẽ, & hãc ſecundã. Et indicia de nouo
nõ dñr venire ꝑꝑ q̃ debeat torqueri, qa nõ
ſunt diuerſi gñis, ut per Bart. in d. l. vnius, &
Doct. in d. l. rep. hoc tit. Si uero ſunt indicia
vrgentia, ꝑꝑ q̃ debeat his torqueri, ſi primo
tortus ſufficienter ꝯfeſſus ſit, & poſtea ad bã
chũ negauerit, debet iterũ torqueri, & ſecũdo
ꝓ indicijs q̃ habet ꝯtra ſe, & ſi tortus ꝯfeſſus
eſt, & eo mõ quo ſupra. & poſt negauerit, de-
bet tertio torqueri. & iſta tertia tortura eſt
tãta ꝓ variatione iam dicta ꝑ reũ his facta,
qđ facit vnũ indiciũ tm̃, & eſt ꝑdicta rõne ſi
hẽt indicia vrgẽtiſſima, Tũc ſi in prima ſuffi
ciẽter tortus, & in ſecũda, & in tertia ꝯfeſſus
ſit. Et poſtea negauerit vt ſupra. Tunc qa ob
illã trinam uariationẽ ortũ eſt indicium, de-
bet quarto torqueri, & in hoc recedendũ eſt
ab ea regula, quod non ſit ꝓcedendũ niſi ad
tertiam manũ torturæ, qa dũ indicia, q̃ me-
rebantẽ trinã torturam expurgantẽ, oritẽ aliud
indiciũ, ex quo & quarto eſt torquẽdus. nã
ſi reus, non torqueretẽ niſi ter, ut dñt ꝑdicti
Doct. oĩa indicia rei non eſſent expurgata.
223 † Literarũ acceptatio an faciat indiciũ, vt
puta ſcriptæ ſunt lr̃æ Seio ꝑ Semproniũ qđ
ſunt multi teſtes q dñt te ꝑ inſidias occidiſ-
ſe Caiũ, & exinde mãdatũ eſſe ꝑ iudicẽ, qđ
capiaris, ideo ſis cautus, Seius accipit lr̃as, &
nil dicit de ea re, nec ſe excuſat an oriatẽ indi
ciũ ad torturã, Hipp. in pract. in §. dilig. nu.
136. dicit hãc qõnem nouã, & dici poſſe ori-
ri indiciũ ad torturã, qa in criminalib. ꝓce-
ditẽ ad inſtar ciuiliũ, Sed talis receptio lr̃arũ
cũ taciturnitate facit ꝓbõnẽ plenã, vt ꝑ Bar.
in l. filiusfam. la 2. ſupra ad Maced. Bald. in l.
lr̃as. C. mand. & alij ꝑ multi quos alleg. Iaſ.
in l. admon. ſupra de iureiur. ergo talis exce
ptio debet operari hoc ꝙ faciat indicium.
224 † Quia ea q̃ faciunt ſemiplenã ꝓbõnẽ in
cauſa ciuili faciũt indiciũ in cauſa criminali,
vt ꝑ Bar. in l. fi. in fi. ſupra de in lit. iur. Relin
quitur tñ cogitandũ ꝑ ea q̃ hñt in l. ſi cũ dos,
& ibi Bar. ſupra ret. amo. & ꝑ Paul. de Caſt.
& Iaſ. in l. ſi q dẽ. C. de tranſact. Aduerte, ꝙ
exiſtimo iſtud nõ eſſe indiciũ habile ad tor-
turã. Nã ad hoc, ut argm̃ de ciuili ad crimi-
nalia ualeat reqritẽ, ꝙ ſit par rõ eadẽ in vtro
que, vt voluit Saly. in l. 1. C. vbi de poſſ. agi
op. Sed in hoc caſu non eſt rõ æqualis de cã
ciuili ad criminalẽ. ergo &c. Nam qñ aliquis
accipit lr̃as in cauſa ciuili, & obligatione pe
cuniæ arbitrij eſt accipientis dicere, ꝙ non

tenetur, nec debitor eſt quantitatis cõtentæ in literis, quia optime ſcit ſe non eſſe debitorem, ſed qñ recipit literas de delicto, & qđ ſunt teſtes q hoc dñt põt ſubſiſtere, & timere pp teſtes falſos, & nil dicere ne diffameẽ de tali delicto, nam penes pbos, & bonos poſſet oriri ſuſpicio, & infamia ob illas lr̃as, & poſſet nocere ꝓpalanti ob famã ideo non eſt inconueniens, ſi ipſe tacet cũ ex expſſione ꝯtentoꝝ in literis poſſet ſibi nocumentũ oriri, non aũt utilitas, qđ ſecus eſt in lr̃is de biti q̃a ꝓpalatio ꝯtentoꝝ in ipſis nõ poſſet ſibi in aliquo nocere. Sed ꝓdeſſe, & ideo nulla adeſt cauſa pp quam non debeat dicere portanti literas debiti, qđ non eſt debitor ſcribẽtis. Item ex alio, qñ cõmittitur citatio pſonalis ob delictum à cõiter accñtibus, ſecreto cõmittitur. vnde ille qui ſcribit amico literas ſcribit quoddam ſecretũ, dum dicit ꝙ aduertere debet ne capiatur quo ſit, vt non ꝯueniat, qđ ille q accipit lr̃as id palam dicat ad præiudicium illius, q oſtendit ſe uelle ſauere illi q literas accepit, ex quo cum nullũ, ſit cõmodum ſcribenti, ut frequenter accidit ergo nec debet hr̃e hoc incõmodum, ut imputetur diuulgaſſe, & notificaſſe p lr̃as id, qđ erat ſecretum, & hæc cõiter ꝯtingunt, itaq; debẽt ꝯſiderari. Et in indicijs argm̃ à cõiter accñtibus ualidiſſimum eſt, ut p Bal. in l. fin. in fi. ſupra de hæred. inſt. & dixi ſupra in indicio à cõiter accñtibus. Et ideo putarẽ iſtud non facere indicium nec ad inqrendum, nec ad torturã. Dato ꝙ habitis literis auſugeret ex loco in quo erat cũ iuſtã cãm fugæ hr̃et fidem pſtans lr̃is ſibi ſcriptis ut dixit, dicam infra in indicio fugæ. Dum ob ſuſpenſionẽ inqſitionis fugam eſſe licitam diximus. Idẽ dicerẽ in quocunq; delicto, & maxime ſi ſcriberenĩ literæ ſup furto quod maxime multum infamat, ut in l. 1. ff. de his qui not. inf.

225 † Tractatus dr̃ eſſe, quoties plures ꝯueniunt inter ſe, & inſimul ꝯſilium faciunt, & in eandem opinionem deueniunt ad delictũ cõmittendum, tex. eſt in l. ſi & amicis domũ, ibi, ꝯuenire ad tractandum, ſupra ad l. Iul. de adult. & in l. fin. §. fin. ibi ampliori tractatu habito. C. de iur. delib. & in l. nam cum tractatu, ſupra ꝓ ſocio, & in l. ſi auiam. C. de in gen. manum. & Inn. in c. bonæ memor. el 2. de elect. in verſ. tractatum dicens, qđ tractare eſt deliberare, ac cogitare de aliquo, & oportet ꝙ fiat diſcuſſio, & examinatio rei, de qua agitur, qđ uoluit ẽt Alb. in d. l. & ſi amicis domum, & in d. l. fin. §. fin. & in tract. ſtat. in q. 64. in 3. par. dicens, ꝙ tractatum dr̃ qñ ꝯſilium, deliberatio, & tractatus præceſſis inferens ad ſtatutum puniens homicidium p tractatum ſcm̃ pœna mortis, & p non tractatũ puniẽs in centũ, vbi examinat, qñ pſumat homicidium p tractatum ſcm̃, & qñ nõ.

226 † Per tractatum homicidium ſcm̃ habet hoc grauius, ut maiori pęna puniaĩ. & ſi plures fuerint in rixa p tractatum facta oẽs tenenĩ de occiſo gl. Dy. Bar. & Mod. & l. ſi. C. de ſica. & hoc modo reducunĩ ad ꝯcordiam gl. quæ vñr contrariæ, ut eſt gl. in l. itẽ Mela. §. ſi plures. ſupra ad leg. Aquil. uolens.

227 † Quod ſi vnus eſt interfectus, & plures ſint inculpati, nec appareat, cuius ictu perierit, ꝙ nullus teneaĩ. & gl. in l. idem Pomp. ſupra de rei uend. ꝯtrarium uoluit, qđ oẽs teneantur, gl. in l. ita vulneratus. §. fin. in fin. ſupra ad l. Aquil. & in l. vulg. §. ſi duo ſupra de fur. & in l. qm̃. C. ad l. Iul. de ui volentes inſolidum oẽs obligatos eſſe, Iac. de Beluiſ. in pract. crim. in tit. de qõ. circa fin. ꝯcordando hanc gl. dicit eſſe diſtinguendũ, ꝙ aut ſumus in homicidio facto ex ꝓpoſito, & p tractatum, & tunc oẽs, q interfuerunt dicto homicidio tenenĩ de occiſo. Aut ſumus in pura rixa, & tunc qlibet teneĩ de eo, qđ geſſit, iux. tex. in l. fin. ſupra ad l. Corn. de ſic. quod ẽt uoluit Bart. & Ang. ibi, & Mod. Cyn. & Saly. in d. l. qm̃. Et aduerte, ꝙ qñ ſumus in pura rixa. nec appareat, quis vulnerauerit oẽs torquebantur dicam infra in uerbo vita in ver. dcm̃ Saly. & pſiſtentibus in negatiua, ſit abolitio criminis, non aũt abſolutio, q̃a non oẽ illicitum punitur l. pen. ſupra de his qui not. infam. Maxime vbi non deficit ius, ſed ꝓbõ. l. duo ſunt Titij, ſupra de teſt. tute.

228 † Et iſta eſt practica, de qua p Saly. in l. ſi q adulterij, in verb. ex iſta gl. C. ad l. Iul. de adult. & in l. ſi q s. in fin. C. ad l. Iul. maieſt. & idem eſt, ſi ex mlibus indicijs contra aliquẽ, & eo poſito ad torturã, & negante ac ſufficienter torto ſit abolitio, q hodie dr̃ relaxatio p nunc poterunt tñ oẽs pecunialr̃ puniri quoties eſt certum ꝙ aliquis ex illis interfecerit, & ſic incertus de certis. ſed quoties eſt incertus de incertis q̃a poterat alr̃ interfeciſſe q non ſit de illis, tunc nemo dãnatur ẽt pecunialr̃, ita vult Io. And. in add. ad Spe. in ti. de hom. §. 1. ver. pone, ꝙ quatuor, in ver. ſi lapis

pis,& ita debet intelligi qd' dicit Rom. in l.
229 1.§.ſi qs in villa in ſi.ſupra ad Syll.†In tractatu hoc requirit, ꝙ committentes homicidiũ,vel vulnera inferentes ſint coacti.& ꝯueniãt ad hoc .i. cauſa cõmittẽdi illud delictũ, vt in l.2.§.hoies,ſupra vi bon. rapt. dũ dicit hoies coactos accipere debemus ad hoc coactos. Si vero ſumus in pura rixa,tũc hoies dicant ꝯuenire in hoc.i.cauſalr,& alio reſpectu quã ad homicidiũ vt eſt tex.in l.fi. ſupra de ſica.ibi,ictus vniuſcuiuſq; in hoc collectorum,& ibi Ang. ponit hãc drĩam inter hæc verba,& ſenſit hoc Anch.in conſ.217. Nos Bartholameus de Salyc.In tractatu hoc ſufficit,ꝙ ꝯſtet tractatũ fuiſſe factũ, dato ꝙ non appareat de ꝯcluſione fin. Si modo ſecutus ſit effectus,ita voluit Bal.in l.multũ intereſt. C.ſi qs alt.vel ſibi.Et q̃ not.Ang.in ſimili in tract. maleſ.in verb. & ad hoc colloquiũ,in
230 princ.†Difficultas eſt ſi tractatus fuit habitus pſente aliquo,& nihil dicente. An ꝯſtito de ipſo tractatu, & ꝙ ille fuit pſens ꝑ quo gratificãdo factus fuerit tractatus,ſi tacuerit & nil de ea re dixerit,an obligef. Videbaf obligationẽ nõ oriri ob pſentiã, & taciturnitatẽ,vt eſt tex.in l.filiusfam.§.inuitus.ſupra de ꝯc.vbi tacens non hr̃ pro ꝯſentiente. Idẽ videmus in magnis, & arduis, ꝙ taciturnitas non hr̃ pro ꝯſenſu. In ꝯtrariũ eſt veritas ꝙ imò iſte talis pſens,& tacẽs teneaf,& obligatus ſit ꝑ delicto,vt eſt tex.& ibi gl. in c. Petrus, de homic. facit qd' voluit Inn. in c. ex parte,de reſcr.vbi determinat,ꝙ ſi qs ꝓcurat noie meo me pñte,& tacente videor cõſentire,queãdmodum,& gl.in d.c.Petrus,dicit ꝙ ſi pñte eo,ad cuius beneficiũ tractabaf de hoie interficiẽdo,ẽt ꝙ taceat,tenetur eo, qm̃ expreſſe ꝯtradicere debet,vt eſt tex. ibi, & ita ſentiũt Anch.Ioan.de Ana.& Fely. & alij ibi.Nõ ob.ꝙ qs inuitus nõ aſtringaf ad oſſm̃ procuratoris,quia agitur in eo caſu de obligatione pſonali ad aliqd' gerendum in qua requirit expreſſus ꝯſenſus,vt per Iaſ. in l.quæ dotis,nu.99.ſupra ſol.matr.vbi multa adducit,imò qñ ſumus in mã delicti quo ad obligationem taciturnitas hr̃ pro conſenſu,vt per Innoc. & Abb. in c. 1. de his quæ fi.à maio.par.cap.& in c.2.de his quæ fin. à prælat.ſi conſ.c.& per Iaſ. in d. l. quæ dotis
231 col.14.verſ. decimuſquintus caſus. † Indicia demonſtrantia tractatum pñt eſſe eadẽ fere, de qbus iam diximus in indicijs oſtẽdẽtibus homicidiũ ex ꝓpoſito, & exẽplificari poteſt in præparationibus ad delictum, vt ſi ꝑparauerit æquos habiles ad fugam, vel ſi illos aſcenderunt anteq̃ conſerent ſe ad locũ delicti.itẽ ſi vnus minus aptus ad arma, & rixã acceperit veſtimẽta alioꝝ, dum ſe conferunt ad eũ locũ in quo facta eſt rixa.Item ſi relinquerunt hoies inutiles domi, & ꝯiunxerunt ſe robuſti,& fortes, & ex poſt ſecuta ſit rixa.Itẽ ſi iuſſus ꝓceſſit, vt vnus ex pluribus colligeret veſtimẽta alioꝝ ſocioꝝ.Item ſi ad ſonum campanæ, cornu, vel alterius rei ꝯtulerunt ſe plures in vnũ locũ, & facta ſit rixa.Et eo modo exẽplificari põt qñ plures trãſierunt ꝑ locũ non ſolitũ cum armis haſtatis,Archobuſijs,ſagittis,& arcu,& alio ſimili gñe armoꝝ.Et deniq; in omnibus ſuprapoſitis indicijs,poteſt etiam verificari,& oſtendi tractatum in infraſcriptis caſibus.
232 † Secreta ꝯuẽtio,& locutio habita inter plures ſi poſt exeũtes ex loco hoiem occiderũt,orit indiciũ tractatus arg.l.ſi vẽtri.§.fi. ſupra de priuil.cred.& ibi not. Bart. de dño loquẽte ad aũt famuli ſi ſequaf homicidiũ vt pſumaf mandatũ.Idẽ not.Bald.in l.multum intereſt.C.ſi qui.alt.& in l.1.col.2.ver.& ille pſumit.C.de ſer.fug.Intellige ꝓdicta,vt faciat indiciũ.ſi modo hæc tria non ꝯcurrant. Primo locutio ſecreta. Secũdo inimicitia capitalis occiſi.Tertio qd' incontinenti ſit ſecutum homicidiũ. nam ꝯcurrentibus hic tribus orit plena ꝓbatio,vt per Iaſ.in d.l.1.C. de ſer.fug. & ꝑ Raph.Fulg. in d. l. ſi ventri. §.fi.Eſt tñ dura opin. vt ꝑ hæc poſſit qs cõmẽdari. Cũ in ꝯtrariũ ſint ea q̃ ponit Ioan. And.poſt Thom.de Pip.in add. ad Spec. in tit.de præſump.in verſ. 13. ideo cogita.
233 †Rixa ſecũda vice paꝝ poſt primã facta, vt ſi vno die ſunt rixati,& ijdẽ altera die ſint rixati.vel paꝝ poſt iteꝝ acceſſerunt ad rixã, ex ea geminatione ita breui tpe facta pſumptio eſt mali aĩ,& ꝙ inter ſe ꝯuenerint ꝑ homicidio cõmittendo cũ geminatio actus demonſtret deliberatã intentionẽ rei agendæ, & delicti ꝑpetrandi. Cũ de iure actus geminatio demõſtret expreſſam voluntatẽ, vt in pacto nudo geminato. Ex quo demonſtraf animus obligandi not.in §.de conſt.inſt. de actio.& in l.iuriſgentiũ.§.igitur nuda.ſupra de pac. & in muliere, quæ ex actu reiterato dicitur obligari per auc ſiue à me.C.ad velle. & de geminatione habetur in cap. & ſi

Chriſtus, de iureiur. Cum etiam ex præteri to arguatur in pręſens l.iubemus,& ibi not. C.de prob.& in c.ſcribam.de præſump.

234 † Aggreſſio nullis dictis verbis,vt ſi plu res aggreſſi ſunt vnum vel plures nil dicto. Tūc facit indiciū, ꝙ ꝯuenerint ꝓ delicto cō mittendo,& iā illud deliberaſſent,& illud ꝓ indicio tradit Anch.in ꝯſ.217. Et ꝓ hoc fa- cit l.reſpiciendū.§.delinquūt.infra de pœn. ibi dū dicit,ex ꝓpoſito latrones delinquūt, q hūt factiones,& ibi Bart. in eo capite dū vult,ꝙ ex ꝓpoſito antecedēti ſit homicidiū.

235 † Qn̄ ſit inſultus q eſt motus de loco ad lo cū,& in aliū ſaltus l. 1. §. cū arietes,ſupra ſi quadr.paup.feciſ.dica:& l.is qui .C. de ſica.

236 † Aſſiſtentia ad delictum facit indicium ad tractatū,vt ſi vnus hominem occiderit,& plures ibi fuerint armati,vel ꝓpinqui facto, vel remoti,dūmodo potuiſſent in caſu neceſ ſitatis ipſius delinquētis auxiliū pſtare,nam tūc ob eoꝝ pñtiam, ille q inſultū facit effi- citur audatior. Et ille in quem delinquitur ſit timidior.Ideo de auxilio tenentur,& pſump- tio eſt de tractatu,vt ꝑ Bald.in l.ob hęc ver ba,ſupra de infam.& in l.1.C.de rapt. virg. & in l.data opera.C.q acc.poſ.& in l. 1. C. de ſer.fug.col.1.verſ.ex ꝯſilio dicēs,ꝙ ille q aſſociat tpe delicti,dr̄ opem pręſtare,ēt ſi ni hil aliud facit,niſi ꝙ ex propoſito aſſociat eū

237 qđ pſumit̄ ſi ſecū ſtat armatus. †Nā ille q armat ſe pſumitur de rixa, vel bello cogita- re l.licet inter priuatos,ſupra de pac.& ꝓ in dicio dat Bru.in trac.de ind.col.14.verſ. itē inſurgit, & de mā auxilij loquitur late Fe- lyn.in c.ſicut dignū de homic. & Dec.in c.1. de off.deleg.Et Aret.in c. tertio loco, col.ſi. de ꝓbō. Hoc intellige eo magis ꝓcedere,ſi tales ibi aſtātes nullq̃ cū facta demonſtratio ne ſeu armoꝝ euaginatione ſtatim ꝑpetra- to delicto inſecuti ſunt, & aſſociati fuere de linquētē.Bald.in l.nō ideo minus,in ſi.C.de acc. à remotis aūt præſtat̄ auxilium vt ponit Alex.in l.is q opē,in add.ad Bar.ī add.mag. circa mediū ſupra de fur.dicēs ꝙ ille q me- cū ſtat à remotis armatus,ſi ꝑ eū efficiat au datior, & offenſus timidior,dr̄. pſtare opem mihi. Illud aūt indiciū pōt tolli ſi ibi ſtans ꝓbauerit caſu veniſſe in eū locū, nam tunc nō erit indicatus,vt per Bald.in dictis locis.

238 † Ducens verbis aliquem ſciens maleſa ctores eſſe in certo loco, & ille occidat̄ vel derobet̄, ſi verb.s ſuis ſidē adhibēdo ide trā ſierint,vt puta ꝙ dixerit mercatorib⁹,ꝙ ſecū ire dr̄ent,qa duceret eos ꝑ bonā viā,& ſecu rā. Et fuerint interfecti vel derobati,indiciū eſt ꝯtra illum,ꝙ fuerit particeps criminis.& cauſam delicti pbuerit, cū ēt teneat̄ pœna l. Corn.de ſic.l.3.§.alio S.C.& arg.l.qui occi dit.§.pen.ſupra ad l.Aquil.& l.pe. §.ſi. cum eo,ſupra vi bon. rap. Et ꝓ indicio dat Gād. in tit.de pſump.& ind.dubit.col.ſi.ver.deci- mū colligit̄. ſubdens quod qōnibus eſt ſub- dendus, & ſic erit indiciū ad torturā ea rō-

239 ne. † Quia de his eſt qō hñda,qui ſuſpen- ſione cedis ꝯſentiētes videbunt̄ l. 1. §. occiſo rum,& §. ſi quis in villa,ſupra ad Syll. Et ēt pro indicio ad torturā tradit Boni.de vita.in tit.de ind.circa prin.in ver. item ſi ſuaſit.

Ex perſona indicia.

240 INdicia,† ſi homicidio,ſi quando aliquis eſt interfectus, & ignoratur à quo oriū tur ex cauſis infraſcriptis. Primo ex vita, & ex perſona imputati.Secundo,ex verbis pro latis. Tertio,ex facto. Quarto, ex proceſ ſu, & teſtibus examinatis.

241 Vita hominis, † ex antea factis ſpectat̄ vt ait Cic.in lib.2.ad Heren. in cauſa conie cturali. & Doct. conſiderant illud pro indi- cio,vt ſi quis fuerit malæ conditionis, & ſo litus ſimilia facere habeat indicia ꝯtra ſe, vt

242 præſumat̄ deliquiſſe.† Nam ex conſuetudi ne delinquēdi ꝑ legem pſumitur contra ho minē l.ſi cui. §. 1.ibi,qui ſemel calumniatus ſit,ſupra de accuſ.& l.de minore.§.1. hoc ti. l.non omnis .§.à Barbaris. infra de re mil.

243 † Et ex præterito præſumit̄ in præſens l. iubemus,& ibi no.C.de ꝓb.& Gand.in tit. de pſump.col.1.ver.aliqñ, & ver.ſi. & ꝯſue- tudo patriſfamilias ſiue in bonis ſiue in ma lis eſt attēdēda.l.ſiue negocia,ſupra de neg. geſt.l.Olympico, ſupra de ſer. vrb. pdi. & ſi delictū fuerit reiteratū magis pſumit̄, nam ex ea geminatione oſtendit determinata vo

244 luntas ad malum agendū. † Cū actuū ge minatio demōſtret aptam voluntatē not.in §.de ꝯſtituta,inſt.de act.& in l. 1. C. de plus petit. & in c. & ſi Chriſtus,de iureiur. Vnde ſtatutum ꝙ pro crimine imponatur pœna pecuniaria nō habet locum, ſi ſecundo deli- querit,vt ꝑ Hip.in l.1.C.de ſica.nu.47.addu cit tex.in l.1.C.de ſuperex.lib.10.& ibi Bar.

245 Bal.Ang.& Io.de plat.†Sed aduerte,ꝙ i eo caſu ex geminatione ſola nō ꝓdit̄ benefi- cium

ciū legis nec crimē magis grauaſ. Sed req̄ritur, ꝙ ſaltem per tres vices deliquerit. ita declarat Luc. de Pen. ibi ꝑ tex. in §. veruntñ, in auth. vt immob. ante nupt. donaſ. & in l. ſeruos. C. ad l. Iul. de vi pub. & per Inn. in c. 1.
246 de fideiuſ. † Difficultas ſit, an ex eo, ꝙ q̄s ſolitus ſit delinquere, & ſit malę vitę, habeat indiciū ꝯtra ſe, vt poſſit poni ad torturam. Hipp. in §. diligenter, nu. 99. mouet iſtā q. & dicit, ꝙ Doc. fere oēs poſt Bar. hic dñt ꝙ hēt indiciū ad torturā, vt ꝑ Saly. in l. fi. C. eo. & Guid. de Suz. in tract. de torm. in 4. col. Et Alex. in conſ. 77. in cauſa accuſationis in 4. col. & in cōſ. l. viſis, & opportune in primo vol. adducit r̄lam, ꝙ ſemel malus ſemꝑ p̄ſumit malus. Et dicit multū facere dcm̄ Salyc. in d. l. fi. ꝙ ſi plures fuerint ī rixa, & mortuus nō hēt niſi vnicum vulnus, & ignoraſ, à quo ſit illatū, & oēs torqueri nō poſſint, ſi tñ fuerit vnus malę vitę is torquebiſ, & multa adducit ad ꝓbādū illud, ꝙ p̄ſumaſ ꝯtra ſolitū delinquere. Cōtrarium tñ poſt multa tenet Hipp. in dicto loco dicēs malā qualitatē ꝑſonę nō facere indiciū legitimū ad torturā, moueſ, ꝙ qñ ſumus in aliqua diſpoſitione.
247 † Verba illius diſpōnis multū ſunt attēdenda capit. porrò. de priuil. & ibi gl. Sed in hac diſpōne hr̄ id, ꝙ ſemel malus ſemper p̄ſumitur malus, & ſic ex mala qualitate ꝑſonę ori
248 tur p̄ſump. Sed ſic eſt. † q̄d p̄ſumptio eſt minus quā indiciū, vt ꝑ Bal. in l. ea q̄dem. C. de acc. & ꝑ Iaſ. in l. 1. ſupra de eo ꝑ quem fact. erit. Adducit ēt Bal. in l. 1. de excuſat. tut. vbi præſumptio dr̄ eſſe ad probandum, indiciū vero eſt probatum, & ſic minus eſt p̄ſumptio q̄ indicium, adducit ēt gl. in l. abſentem, in verb. damnari, infra de pœn. & gl. in c. literas, de præſump. Item quia eſt p̄ſumptione oritur argm̄, ſed indicium eſt idem ꝙ ſemiplena ꝓbatio. l. fi. & ibi Bart. ſupra de in lit. iura. l. 2. §. ſi abſens, ſupra ſi ex nox. cau. aga. & ſic concludit nouam eſſe opinionē, ꝙ non oriaſ indiciū. Adductis alijs ꝑmultis, q̄ longum eſſet referre.
249 † Aduerte, ꝙ qualitas ꝑſonæ dupliciter eſt ꝯſiderabilis, ꝙ quis dicaſ bonus, vel malus in gñe, vel ꝙ dicatur bonus vel malus in ſpecie. De bonitate, & malitia in gñe eſt tex. in l. nō oēs. §. à Barbaris. infra de re mil. & l. de minore. §. fi. hoc tit. de qualitate ꝑſonæ in ſpecie, & de ꝯſuetudine rei vel imputati eſt in d. l. ſi cui. §. 1. & in l. ſi ſeruus pluriū. §. fi. ſupra de lega. 1. & in d. l. vel vniuerſorū, ſupra de pign. act. Bart. ita diſtinguit in fama in d. l. de minore. §. plurimum, col. 1. verſ. pro declaratione, vt ſit in gñe, vel in ſpecie, & de his duobus loquitur. Cic. in p̄allegato loco, ꝙ ſi accuſatus eſt de occiſo reperiaſ par cauſa, vt qñq; in ſuſpicione fuerit homicidij, & ſi nō pōt reperiri par cauſa, reperiaſ diſpar, & ſic gñalis obiectio circa mores accuſati. In vtroq; caſu ſi fuerit facta ꝓbō, ꝙ ille ſit malus vel in ſpecie vel in gñe orieſ indiciū contra reum, & maius erit indicium ꝯtra eum qui hēt p̄ſumptionē malitię in ſpecie, & ſic in eodem gñe mali vt in r̄la ſemel malus de regul. iur. lib. 6. & ibi Dyn. Frāc. & alij, & dicā infra in indicijs ſur
250 ti in verbo vicinus. † Attñ ex tali indicio ſolo non poterit torqueri, q̄ a Bart. in hac l. & Salyc. in l. fi. C. de q̄ō. dñt poſt omnes Doctō. ꝙ qñ eſt indicium remotum à maleficio vt eſt mala fama, & ſimilia, de quibus diximus ſupra in ꝑmiſſis, ex hoc ſolo nō poterit reus torqueri. Sed req̄runſ alia indicia pœnes iſtud. Ex q̄bus aius iudicis deduci poſſit in ſuſpicionē contra reū, & ſic ſuꝑflua eſt diſputatio Hippolyti in hac mā, q̄ a Doct. oēs diſtinguūt inter indicia, vt dixi ſupra in 6. ꝑmiſſo. Dictum Saly. allegatum per ipſum in d. §. diligēter. nu. 99. & in rub. C. de ꝓb. non dicit id, ad quod deduciſ, ꝙ ſi plures fuerint in rixa. & ignoreſ per quē fuerit factum homicidium, ꝙ torquebit ille, qui eſt peioris vitę inter imputatos. Nā ſi plures fuerint imputati, & ignoreſ, q̄s interfecerit, & oēs fuerunt in rixa, oēs torquebunſ ad hñdam veritatem. ita eſt practica. ita determinat Dy. & Rom. poſt eū, & Mod. in l. 1. §. hoc reſcriptū ſupra ad Sylla. Sed Saly. in d. l. fin. dicit. ꝙ ſi fuerit ſuſpicio ꝯtra plures, quia facilr̄ potuiſſent delictū cōmittere. Tunc ſtāte iſta veriſimilitudine, & ſuſpicione malę vitæ poterit is torqueri, nō aūt alij torquebunſ ob illam ſimplicem ſuſpicionē, ꝙ potuerint delinquere. Nō ob. quod ꝯſiderat p̄ſumptionem mi-
251 nus q̄ indicium, quia dico. † Quod præſumptio eſt genus quo ad indiciū, vt vult Bal. in rub. C. de ꝓb. diffiniendo indiciū dicit, ꝙ indicium eſt p̄ſumptio minima hois boni, ſeu
252 diſtans argm̄ à ſpecie probationis. † Imò præſumptio hēt plures gradus, cū alia ſit iudicis, & ꝯtumatiæ. vt ſi iudex citat Clericū, ꝙ reddeat ad eccleſiā, & niſi reuerſus ſit p̄ſumit iudex, ꝙ habeat eccleſiam ꝑ derelicta.

Alia famæ per quam proceditur ad inquiſitionem, vt in c. qualiter, & qũ, el 2. de accuſ. Alia fit naturæ. vt ſi pr̃ exhæredat filium, præſumit ꝙ iniuſte agat, qa non ꝑmittit nã pſumere, qđ filius patrem offendat, vel econtra l. oĩmodo. C. de inoff. l. vlt. C. de curat. fur. & de his, & ſeq. loquit. Hoſt. in tit. de præſump. in §. quot eius ſpẽs. Alia fit iuris ꝯtra quam admittit ꝓbõ, vt in poſſidente, qđ pſumat dñs. l. ſiue poſſidetis. C. de prob. & qđ Chyrographum laceratum pſumat ſolutum l. ſi Chyrographũ, ſupra de ꝓb. Alia ſit iuris, & de iure ꝯtra quam non admittit ꝓbõ. l. ſi qs adulterij. C. ad l. Iul. de adult. & ponit Bar. in d. l. ſiue poſſidetis. ideo id, qđ dicit Iaſ. quod præſumptio ſit minor indicio in d. l. 1. ſupra de eo ꝑ quem fac. erit, illud eſt verum in terminis, in quibus loquit Iaſ. quod eſt in indicio oriente ex dicto mortui vel iniuriãti. Nã illud eſt indicium vile, & de eo loquitur gl. in d. l. ſi mr̃. C. de calum. & ſic in eo caſu eſt minus indicium quã pſumptio, quia vile, & tenue, vt dicã infra in verſ. mortui depoſitio.

253 † Côuerſatio maloꝝ, & iſta facit indiciũ ꝯtra impuratum arg. tex. in l. 3. §. nullus putat, ſupra de excuſ. tut. & l. item apud Labeonẽ. §. adduxiſſe, in fi. ſupra de iniur. l. nullus. § 1. ſupra de act. empt. Nam ex mala ꝯuerſatione bonus efficit malus, & vitioſus l. ædiles. §. pedius, ſupra de ædil. edic. Nam ſiſis ſimilem ſibi q̃rit c. recollentes de ſtat. mona. & ſm̃ Phil. talis qualis quiſq; eſt, taliũ ꝯſortio delectat. & dicit tex. in c. ſæpe. 28. q. 1. ꝙ maioꝝ ꝯſortia ſepe ẽt bonos corrumpunt, & tãto magis eos, q ad vicia ꝓni ſunt. iſtud ꝓ indicio tradit Gand. in tit. de pſumptio. & idic. dubita. col. 1. verſ. itẽ hẽr indagare, & Guid. de Suz. in trac. de tort. col. 6. verſ. q̃rat iudex. & Arc. in tract. malef. in verb. ꝙ fama publ.

254 col. 6. num. 19. † Illud aũt extendit Iac. de Belui. q malos famulus tenet, vt ſit indiciũ ꝯtra ipm in ſua prac. tit. de qõ. col. 5. verſ. 14. crimen, allegãt text. in §. hos aũt, in auth. de non alien. & in c. licet heli. in princ. de ſimo.

255 † Qualitas pſonæ põt indicium facere, vt cognoſcat, ſi reſpectiue ad eius ꝯdõnem, & qualitatem ſit cauſa aliqua, q̃ ipm induxerit ad maleficium committendum, vt ſi commodum aliqđ ex maleficio acquiſierit vt honorem, pecuniam, dñationem, aut aliq̃ cupiditatem amoris, aut voluntatem libidinis explendæ. Aut ꝙ voluerit incommodum vitare, vtputa inimicitias, infamiam, dolorem, & ſupplicium, q̃ oĩa ꝓ ꝯiecturalis tradit Cic. in d. lib. 2. ad Heren. in prin. in c. cauſe ꝯiectura lis in parte ꝓbabili. Et hæc à legibus con-

256 probant. † Nam ſpes commodi aſſequendi aut incõmodi euitandi ꝓbatur in l. cum rõ infra de bon. dam. vbi pater interficiens eum, q filium inſtituerat, ꝑ ꝓ illud cõmodũ feciſſe vr̃, & ideo filius non ſuccedit, & hr̃ in l. 1. §. ſi dñs, ſupra ſi qs ali. teſta. & prohib. & in eo. tit. vbi ſuccedens ab inteſtato ſi prohibuerit agnatũ teſtari priuat ſucceſſione, & ẽt filius ob ꝓhibitionem patris, & ẽt demõſtratur in l. ſi ab hoſtibus. §. 1. ſupra ſol. matr. in quo priuat maritus dote, ſi non adhibuit diligentiam in curanda vxore infirmitate, vel non adhibuit medicos peritos. & multomagis ſi interficeret eã, & illud eſt qđ dicit Bar. in hac l. Item ꝙ res cedebat ad commodum ſuũ, non alterius, & dicã infra in indicijs furti in verbo cõmodum. Item verificat id, qđ dixit de honore, qñ ꝑ ſimoniam, ſeu ambitũ vult ꝯſequi honorem vt in to. tit. de ſimo. & ſupra ad l. Iul. de ambit. & exẽplificari poſſet in duobus ambientibus eundẽ honorẽ, vt ſi aliter fuerit interfectus oriat indicium ꝯtra alium ad idem aſpirãtem, qđ idem dicit põt in duobus riualibus, vt vno interfecto præſumat ab altero factum, & verificet illud, quod dr̃ de cupiditate amoris explenda, & probat in l. idem ſi ad ſtuprũ. ſupra de ꝯd. ob Turp. cau. Et quod dictum eſt de pecunia, declarat in l. 3. ſupra de his quib. vt ind. & in d. l. 1. §. ſi dñs, & in d. l. ſi ab hoſtibus, & quod dr̃ de incõmodo vitando videlicet infamia, inimicitia, dolore, & ſupplicio probatur hæc in l. 1. in §. præterea, & in §. cum quis. ſupra eod. vbi præſentans latrones iudici qñq; facit, ne infamiam, dolorem, & ſupplicium ſubeat, & ne de his accuſetur, ideo illos iudici tradidit.

257 A cõiter accidentibus orit indicium. vt ſi ꝓbet ꝙ hoĩes certæ nationis cõiter hoĩes interficiunt ꝓ parua cauſa, vel ꝙ cõiter contingit aliquem deferre genus armorum, ex quo reperitur ille talis interfectus, vel aliud ſimile, nam ex hoc oriatur indicium vt per Bal. in l. fi. in fi. ſupra de hered. inſtit. exẽplificãs poſt Iac. But. in l. neq; natales. C. de ꝓb. in muliere, ex cuius domo viſus eſt exire iuuenis, vel qđ paſſim eos admittebat. ex quo exiſtimat meretrix. idẽ Bald. hoc determinat in add. Spe. in ti. de ſen. & de his. q̃ ipſ. ſeq. in

§. 8. in

§. 8. in add. Magna circa fi. in verſ. ad mortẽ
158 facit illud qđ. † Argũ à cõiter accñtibus validũ eſt in iure, vt p Alex. Iaſ. Dec. & alios q accumulat ate ponũt i l. nõ hoc. C. vnd. leg. & per Fely. in c. quia veriſim. de præſ. in fin.

Ex verbis indicia.

159 TRepidatio,† inconſtantia, varietas, vox balbutiens, loquella timida pallor, hæc oĩa ſi ꝯcurrant in pſonam rei, vel aliqua ipſorũ, erit indicium ad torturam text. eſt in l. de minore. §. plurimum. ſupra eo. & ibi Bar. & Mod. q dicit. iudicem dñe operari, hæc oĩa ſcribi, qđ loquendo trepide, pauendo, variã do, reus rñdit ad hoc vt poſſit oſtendere ꝙ pcedentibus indicijs pceſſit ad torturã, iſtud idem voluit Bal. in l. presbyteri. in prin. C. de epiſ. & cle. dicens ꝙ trepidatio, mutatio coloris in faciem ſunt ſigna in teſte qd falſum dicat, ſed an exinde poſſit torqueri, iſtud relinquit arbitrio iudicis, qđ eſt ẽt ex mẽte Bart.
160 hic. † Vt vnum ex iſtis indicijs nõ ſufficiat ad torturam ſed plura, & talia, q̃ ex diſpõne iuris moueant iudicem, & hoc magis eſt dicẽdũ qa hec indicia ſunt remota à malefico, ex quo vnumquodq; de p ſe non debet eſſe ſufficiens ad tortura, vt dixi ſupra in 6. pmiſſo poſt Bar. hic, qđ aiũt hæc oĩa deſcribi debeant in actis. Bart. adducit Inno. in c. qm̃ cõtra, de pb. & Spe. in tit. de teſti. §. nũc tractãdum. verſ. hoc aũt ſcias. Iſta facere indicium ad torturam ponit Guid. de Suz. in tract. de tormen. col. 5. ver. item poterit iudex, & Iaco. de Belui. in pract. crim. in tit. de qõ. col. 4. q ẽt ponit inter pmiſſa declinationẽ oculo-
161 rum verſus terrã, & rõnem reddit. † Quia vacillans teſtis qõnat. l. ſup ſtatu. C. eod. & Par. de Put. de ſynd. in verb. viſo de indicijs, & ſeq. verſ. & Are. in trac. malef. in verbo qđ fama publ. nu. 105. & Brun. in tract. de indi. col. 12. Hipp. in ſua pract. in verbo diligẽter nu. 74. q multas quotas adducit in hac mã.
162 † Intellige pdicta pcedere qñ is q torquet hẽt legitima indicia ꝯtra ſe, anteq̃ duceretur ad torturam alias aũt ſi reus iniuſte torqueretur indicia ex his non orirentur, cum ẽt ratificatio non valeret, ita determinat Aug. de Ari. in addi. ad Ang. in d. loco, & eum ſequ tur Brun. in d. loco, & Hippol. in d. §. diligenter. num. 75. Sed aduerte qđ Bar. aſr vř ſentire in hac noſtra lege dum vult, qđ iudex faciat adducere ad ſe illum de quo ſuſpicaĩ, & interroget de circunſtantijs vbi ſtetit illa nocte, cum quo comedit, vel cenauit, & ſimilia, & tũc ex ſermonibus, ex voce, ex trepidatione, ſeu ꝯſcientia poterit contra eum aliq̃ pręſumptionem hře ex quo Bar. demonſtrat ibi ꝙ iudex recipit eas præſumptiones, & ex illis (ſi ipſi videbit) pcedere poterit ad torturam, & tñ nulla indicia præcedebant, erat ſimplex ſuſpicio contra illum interrogatũ, id eo hæc limitatio non põt adaptari ad caſum Bar. & de ea videbimus infra in verbo confeſ-
163 ſio in tortura. † Intellige ſecundo prædicta procedere, qñ variatio eſſet circa negocium principale, vel circa circunſtantias negocij principalis. alias aũt non faceret indicium ꝯtra variantem, vtputa, ſi eſſet varius circa locum delicti, vel tp̃s ipſius delicti, iſta. n. variatio noceret. Secus ſi eſſet circa nomen, agnomẽ, loci originis vel qd aliud ſiĩe, aut voluit Bar. in l eos. col. 2. verſ. qro quæ dicantur, ſupra de falſ. & Spe. in tit. de teſte. §. 1. ver. Item quod eſt varius, & verſ. item per aliqđ Bald. Imo. in l. his verbis. §. fi. ſupra de hæred. inſt. Ioan. And. & Inno. in c. fraternitatis de teſti. & Pau. de Caſt. in l. ſi ex falſis. C. de tranſ. & ibi Iaſ. col. fin. q dicit iſtud eſſe not. in ęternũ ad practicam in teſte qñ dicatur varius, qđ ẽt voluit Tind. in tract. de teſti. in 7. q. 3. q. princ. & Paris de Put. in mã noſtra in tract.
164 de ſynd. in verbo viſo de indicijs in fi. † Intellige præmiſſa, ꝙ varius dicitur is, qui primo dicit vnum poſtea dicit contrarium nullam variationis cauſam aſſignans. Contradicens vero qui primo dicit duo incompatibilia, vt ſi dixit interfuiſſe contractui tali die, & loco, & poſtea dicit tali die, ſe alibi fuiſſe, vacillans aũt dř, qui dubitando, & tremendo loquitur. item, & qui varie loquitur: de vario ponit Bal. in d. l. eos, & de his omnibus dat doctrinã Ant. de But. in c. præterea verſ. ſed dubium, de teſt. cog. & Dec. multos adducit in d. c. qm̃ contra, num. 63. de prob. intellige etiam prędicta vt dicam infra in ſeq. indicio.
165 † Mendacium an faciat indicium ad torturam Bar. hic in 1. col. dicit. ꝙ ſi repertus fuerit in mendacio. erit maxima pſumptio ꝯtra eum p text. in l. vnius. §. teſtes. ſupra eo. & in c. Iras. de præſum. idem voluit Rom. in conſ.
166 8. viſo facto, & Bart. in tract. de qõ. † Et rõ eſt, qa mendacium eſt falſa ſignatio vocis. cũ intentione fallendi gl. in l. de ætate, in princ. ſupra de interrog. act. in §. qui tacuit. gl. dicit ꝙ men

ꝙ mendax videtur velle decipere iudicem, id eo puniẽ l.& debuit. ſupra de infam.& rõne mendacij, q̃s vr̃ eſſe in dolo. l. ſeruus. §. ſi per ſuaſerit. ff. de dol.& ſequitur hæc Brun. de in dic. col. 9. ver. quæro an mendacium. Aduerte, quod in hac mã mendacij, & varietatis ipſius rei adducitur in ↄtrarium dcm̃ Andr. de Iſer. in conſt. incip. in damna, col. 10. ver. itẽ nota. q. dicit, ꝙ ſi reus interrogatur à iudice neget, ſeu fateat, & poſtea dicat contrarium.

267 † licet aſſertio eius dicaẽ teſtimoniũ large l. gñalr̃ in fi. C. de non nu. pecu. non torquebit, q̃a licet ↄtraria dicere, & ponere ꝓp ſalutem. l. nemo. ſupra de excep. l. 1. infra de bo. eor. et Matth. de Afflict. in d. conſt. ſi damna. in 14. no. in 1. q. ſequiẽ hoc dcm̃ And. de Iſe. Luc. de Pen. in l. quoties, col. 7. ver. ſed qd ſi reus tenet ↄtrarium cum Bart. hic, ꝙ ꝓp contrarietatem. torqueat reus q̃uis loquatr ipſe Luc. in reo, cui delatũ erat iurm̃. Par. de Put. in d. tract. de ſynd. in verbo, viſo de indicijs relatis his opinionibus dicit magnã eſſe auctoritatem And. de Iſer. in qd̃ vtraq; opinio poſſet ſaluari, vt dicta per Bart. non habeant hoc, ꝙ ex variatione q̃s torqueaẽ, & male ad hoc allegaẽ. Si bene verum eſſet, qd̃ facit præſumptionem, & ſic ꝙ vterq; dicat nõ torqueri ipm̃ reum ob ↄtrarietatem licet præſumptio inſurgat. Sed iſta ſaluatio non põt ſtare, q̃a Iſer. in dicto loco dicit ꝙ tm̃ non eſt torquendus. Sed licite poterit dicere, & ↄtraria ponere ob eius ſalutem, ex quo nulla pſum ptio debet oriri ex actu licito, Vnde exiſtimo, ꝙ And. de Iſer. nõ ↄtradicat Bar. ex alio. Si eorum dicta recte ↄſiderentur. Nam habemus eam concluſionem cõiter approbatam.

268 † Qd̃ accuſatus de homicidio, põt opponere negando ſe commiſiſſe homicidium. & ſi probeẽ põt dicere ſe illud feciſſe ad ſui defenſionem, vt ꝑ Bar. in l. cum de indebito. ſupra de prob. & in auth. ↄtra q. ꝓpriam. C. de non nu. pec. & ibi Bal. col. pe. Abb. in c. is q, in prin. de ſol. voluit Soz. in l. nemo ꝓhibeẽ, in fin. ſupra de excep. q. dicit iſtam eſſe cõem opinionem, vt voluit Iaſ. in l. 1. col. fi. ver. qd in criminalibus. C. de fur. & Dec. in l. nemo ex his. de reg. iur. vnde iſta varietas, & cõtrarietas ↄceſſa eſt ipſo reo à iure, ex quo pſumptio nulla eſſe põt ↄtra ipm̃, nec in caſu iſto loquiẽ Bart. in l. nr̃a, & ſm̃ hanc concluſionẽ debet intelligi id qd̃ dicit And. de Iſer. in d.

269 conſt. ne damna. † Ideo diſtinguerem quod aut reus eſt ↄtrarius in his q̃ ſpectant ad eius defenſionem, vt ↄtrarietate conſtita, & ꝓbata poſſet ↄſequi liberationem vel minorem pœnam, vt ſi primo negauerat poſtea dicat ad ſui defenſionem feciſſe, vel ſe putaſſe ꝙ eſſet bannitus, & iuſtus eſſet eius error, vel ꝙ eſſet ebrius, vel ꝙ à caſu ꝑcuſſit, & ſic de ſimilibus, tunc hoc caſu non tenet pſumptio, q̃a à iure ↄceditur, & ꝓbõ offerei. Aut iſte reus eſt ↄtrarius in his q̃ non ſpectant ad eius defenſionem, vt dicat, in die delicti locutum eſſe cum Petro, & poſtea dicat eum non vidiſſe, & ſimilia, vel ꝙ dicat tali die fuiſſe Venetijs, & poſtea dicat eo die fuiſſe Mediolani, iſta. n. non reſpiciunt eius defenſionẽ immediate, ideo faciũt pſumi ↄtra reum, cum iſta ſint in facto incompatibilia, & nulla exinde vtilitas oritur ad beneficiũ rei, quo caſu eſt credendũ ꝙ illa ↄtrarietas oriaẽ, q̃a veritas aĩr ſe hẽt, & ꝙ incompatibilia non admittãtur tenet Soz. poſt Cuma. in d. l. nemo ꝓhibeẽ. in fi. ſecus ſi vtilitas dareẽ reo ob eius cõtrarietatem nam tunc pſumiẽ, ꝙ dicat ꝓ veri

270 tate, vt ſe defendat. † Cum habeat neceſſe ꝓbare id, qd̃ dicit aſſerendo feciſſe ad ſui defenſionẽ, vel ſimilia. vt not. in l. vt vim. ſupra de iuſt. & iur. & in l. 1. C. vnd. vi. & in c. auditis, de pſum. cũ eodẽ tp̃e non ꝓpoſuerit confeſſionem, cum exceptione defenſionis, vt ꝑ Abb. in d. c. auditis, & Soz. in l. nõ vtiq;. ſupra de exc. & ſic exceptio illa ↄtraria admittiẽ, q̃n reus vult eam ꝓbare vt loquiẽ Iſer. ſecus in mẽdacio, & variatione, de qua loqẽ Bar. hic.

271 † Non rñdens interrogationi hẽt indicium ↄtra ſe. vt ſi interrogatus ſi ſit reus, nollit iudici rñdere, indicium eſt ꝙ delinquerit. & ex inde torqueri poterit, vt rñdeat ita pro indicio dat Iac. de Beluiſ. in ſua pract. in tit. de qõ. col. 5. verſ. 6. eſt, adducit tex. in l. de ætate. §. q tacuit. ſupra de interrog. actio. ibi, nã q oino non rñdet, ↄtumax eſt. Et ex hoc di-

272 cas, ꝙ q̃n non rñdens ſit ↄtumax. † habemus, qd̃ ↄtumacia facit indicium ad torturã. vt ꝑ Bal. in l. 1. col. 5. verſ. ſequiẽ videre. C. de hæred. inſtit. & videbimus infra in verbo contumacia. Et aduerte ad ea, quæ dicit Bart. in

273 d. §. qui tacuit, in fin. † Quod non rñdens ad hoc vt dicatur contumax. requiritur ꝙ ſit præſens. & iuſſus rñdere recuſet abſq; rõnabili cauſa. c. 2. de confe. lib. 6. & ideo ſit cautus tu, qui defendit reos, vt poſtquam iudex accepit conſtitutum, à reo de plano, ſi ducitur

tur ad torturam inſtruas eum, vt reſpondeat iudici, & replicet ea, q̃ dixit in conſtituto de plano, ſm ꝙ interrogabit à iudice, & non ſaciat ea, q̃ ſunt in ore ruſticorũ. Si qñ interrogant ad torturã q̃d ſciant de tali re, ipſi rñdent dixiſſe, interrogati q̃d dixerint, rñdent eſſe ſcriptum, nec aliud rñſum volunt dare, ex quo ſi indicia erunt leuia poterit optime torqueri, vſq; quo rñdeant iudici, & iſtud ob leuitatem pręſentatorũ, & inſtructionem malam, quam habuerant à carceratis, cõtingit bis mihi in his mẽſibus elapſis, & rei fuerũt optime torti. Confeſſio, an, & qñ faciat indiciũ dixi ſupra in parte pẽſamẽti poſt delictũ.

274 † Taciturnitas domeſtici facit indicium ad torturã, vt puta marito interfecto, & exiſtente in domo vxor taceat ꝑ aliquot dies, nam ex taciturnitate pſumit ꝯſcia delicti, & particeps ita Bal. in l. excipiunt. ſupra ad Syl la. q ſimplr dicit hoc nulla data diſtõne, an pſona ſit honeſta, vel non, iſtud idem voluit Rom. ibi in fin. & Par. de Put. de ſynd. in verbo tortura. lo 1. col. 3. ſequitur hanc ꝯcluſionem, & dicit in facto ꝯtingiſſe, ꝙ q̃dam mulier diuturnitate de morte viri qui non reperiebat, q̃ quadam die clamauit plorando dicens reperiſſe virum mortuum in ſtabulo iã fetentẽ, accurrerunt vicini, & capta muliere, & torta, ꝯfeſſa eſt interfici feciſſe maritum, ꝙ ẽt voluit in eo. tract. in verbo mandauit, col. 7. verſ. an ſi reperiat, & Aug. in addi. ad Ang. in tract. maleſ. col. 20. in ver. tu aũt ĩ hoc mã adde de iſta q̃õ. quam poſuit Ioan. Andr. nu. 53. in verbo fama publ. & Hipp. in prac. in §. expedita, in fi. dicit q̃d non hẽt hanc doctrinam ꝑ expedita ꝑ ea q̃ dixit in §. dilig. num. 150. in eo q ſe ingerit ꝑquirendo maleſacto rem. & q ſolicitat. Sed aduertite ꝙ illa diſpõ non tollit haud ꝯcl'onem, nam hæ duæ ꝯcl'ones hñt extremitatem in ſe, q̃r in hoc caſu nil dicit domeſticus, & tacet ꝑ multum tp̃s in alio aũt multum ſolicitat, vt dicam infra in ſequenti indicio ex quo iſtæ duæ extremitates nil dicere, & multũ dicere gñant ſuſpicionem, & indicium ꝯtra agentẽ, vel tacentẽ. Sed ſi ſeruet in his cauſa media nõ erit ſuſpicio, vt ſi domeſticus denũciet mortẽ domeſti ei ſtatim, & non ſolicitet. Si ad eũ nõ ſpectat res, & hoc mõ nõ erit ſuſpicio ꝯtra ipm vt iſ.

275 † Solicitans, multum petens, ꝙ inquirat, cum res ad eũ non ꝑtineat dici debet ſuſpectus, & hẽt indicium contra ſe, vt vult Par. de Put. in tract. ſynd. in verbo tortura in fine dicens, ꝙ indicium aliqñ ſumit ꝯtra aliquem, q primo dicit occiſum inueniſſe, & ꝯtra aliquem, q primo dr̃ vidiſſe homicidium, & cõtra aliquem qui valde ſolicitat in curia, ꝙ de maleficio inquirat, de quo ad eum nihil ſpectat, & ꝙ vidit bis occurriſſe de quodam, q dixit inueniſſe occiſum, & hoc curiæ nunciauerat, & ipſe occiderat. Q̃d ſequitur Hipp. in prac. in §. diligenter. nu. 150. & addit rõnem.

276 † Quia q ſe ingerit ſuſpectus eſt l. vnius. §. ſeruo q vltro. ſupra hoc tit. & in l. quę oia. ſupra de ꝑc. cũ alijs. Nec ſunt multi anni, ꝙ cũ fuiſſet captus q̃dam ꝑ furto, q̃a reperta fuerũt q̃dã bona furto ſubtraxiſſe, & vendidiſſe, q dã eius ſocius de quo nil habebat veniebat ad offm̃ maleficiorũ aſſidue, & ĩportune ſolicitabat ꝑ ſocio carcerato, & eo modo vt venerit in ſuſpicionẽ, cur hæc ageret, & ob id captus fuit, & poſitus ad torturã cõfeſſus eſt ſe fuiſſe ſociũ ad furta, & fuit cauſa, ꝙ alter ſocius q negabat. ad tormẽta ꝯtẽnebat, ꝯfeſſus eſt, & ambo vidi ſuſpenſus, vnde iudex in his debet eſſe multũ circunſpectus.

Ex facto indicia.

277 Fuga an faciat † indicium? ſciendum eſt,
278 quod fuga. † Multipliciter conſideratur. vno modo vt per eam oriatur delictum, & probata fuga probatum ſit delictum vt in l. deſertorem. infra de re mil. & in l. quis ſit fugitiuus. ſupra de ædil. edic. & in tit. de ſer. fugi. & monachus fugiẽs ex monaſterio ꝓbat apoſtata. c. ſi. de regular. c. ſi. de renunt. & captus fugiens in bello iuſto peccat. ca. iuris gentium. 1. diſt. Alia eſt fuga, quę facit ſuſpicionẽ, & illa ꝓbata orit delictum in l. impuberibus, ſupra de ſuſp. tu. Alia eſt fuga vt in caſu nr̃o, vt ſi q̃s poſt homicidiũ aufugiat à ciuitate, vel loco, in quo delictũ eſt cõmiſsũ. Bar. in l. lege Corn. ſupra ad Syll. dicit ꝙ oritur indiciũ ſeu ſemiplena ꝓbõ, idẽ Bar. in l. admon. ſupra de iureiur. dicit ꝙ oritur præſumptio. Doct. cõiter poſt ipſum dñt in d. l. admon. ꝙ oritur indicium ex fuga, & cano. cõiter in c. nullus, de pſump & ibi Fely. late. Sed an oriat indicium ſufficiẽs ad torturam Iaſ. in d. l. admon. nu. 169. dicit oriri indiciũ ſufficiens ad torturam, ꝑ ea, q̃ dicit Bart. in hac l. noſtra. & Bal. in l. cum probatio. ſupra de ꝓb. in lectu. antiq. Old. & Ioan. And. poſt ipſum in addi. ad Spec. in tit. de præſump. in addi.

addi.magna circa finem dicunt indicium ori ri ad torturam arg.tex.in l.3.§.de is qui.ſupta ad Syl.Et dñt ibi ꝙ ita ſeruaṫ,& Iaſ.dicit ꝙ iſta eſt cōis opi.ↄtrariū tenet Iac.de Belui. in auth.de exhib.re.in §.ſi vero,& Gand. in tract.maleſ.in tit.de qō. in ea.q. quæ debent ꝓcedere,vt q̃s torqueatur.& Guid. de Suz.in tract.de qō.in rubr.qual.rei ſubijci.tormen. moueṫ Iac. de Beluiſ.ex eo q̃m lex ad hoc vt ꝓcedaṫ ad torturam vult plura argumenta, plures ſuſpiciones, & ſic plura indicia dari l. 1.in prin.hoc tit.l. milites .C. eod. & hanc . opin.dicit de iure veriorē. Curt.in d.l.admonendi,nu.131.ꝑ dicta Guid.& Gand. qui in lib.meo ↄtrarium dñt.Sed aduerte ꝙ.ēē Bar. in hac.l.nr̃a ſenſit hoc, q̃a ↄiunxit fugam cū alijs indicijs , & ſic oſtendit non eſſe indiciū ſufficiens de ꝑ ſe ad torturam.Itē ex alio q̃a iſtud indiciū eſt à remotis ideo de ꝑ ſe non eſt ſufficiens ad torturam vt Bart.in hac l. & Sal.in l.ſi.C.eo.& dixi ſupra in 6.ꝑmiſſo. Itē ex alio,q̃a iudex volens ꝓcedere ad torturā

179 debet formare inquiſitionem.† Quæ inqſitio hēre debet famam ꝓcedentem alias non valeret. Ang.in l.ſi vacantia.C.de bo.vacan. lib.10.Cano.in c.qualr̃,& q̃n de accuſ.Ang. in tract. maleſic. in verbo fama publica , & Raph.Ful.conſ.107.ſup eo. formata inquiſitione ſuper fama q̃ cauſam habeat ab ipſa fuga,ſi vltra famam ꝓbata ſit fuga, hoc modo erit indicium ſufficiens ad torturam,q̃a erit fama,& fuga ꝓbata vt in ꝓcedenti indicio,& hoc modo poterit ſtare vtraq; opin. ꝙ fuga ſit ſola ꝓ indicio, & cauſa, & habeat famam adiacentem . & his ↄcurrētibus ꝓcedi poſſit ad torturam,& ita ſe hēt practica cōis. Et ad uertendum eſt ad illud ꝙ dicit Ioan.Andr.in add ad Spec.in d.ti.de pſum. ꝙ eius qō eſt ſuper famulo, q̃ aufugit à dño ↄquerēti de ſub tractione bonoꝝ,nam tunc penes fugam eſt qualitas pſonæ:q̃a famulus,q̃ hēt indicium

180 furis,vt dicā infra in indic furti.† Intellige fugā eo magis indiciū facere q̃n q̃s aufugit per loca inuia,& non ſolita.ita not. Ioan.de Plat.in l.2.& ibi text.C.de curſ.publ.lib.10.

181 † Hæc ↄcluſio reſtringiṫ, vt fuga nō faciat indiciū,q̃n poſt accuſationē inſtitutā,& poſt inquiſitionē ipſe inculpatus fugam arripuit vt ꝑ Bart.in l.1.C.de bon.eo.& per Rom.& alios in d.l.lege Corn.ſupra ad Sylla. & per

182 Doct.cōiter in d.l.admonēdi.† Illud ꝙ nō det indicium poſt accuſationē,& inquiſitionem ex fuga. extendiṫ in eo caſu, in quo q̃s hēt ſuſpicionem de accuſatione,& inquiſitione vt eo tunc liceat illi aufugere.vt ꝑ Rom. in d.l.lege Corn.& ꝑ Dec.in conſ.234. in ef

283 fectu.† Extendiṫ,& hoc,vt ſi q̃n aliq̃s aufugerit. & reuerſus dicat ex ſuſpicione aufugiſſe,& iuret,ꝙ ꝑ tale iurm̃ remoueaṫ oīs imputatio fugæ ex doctrina Cy.in ſi.in l.fin.C.de requi.re.& ex dicto Fran.Bru.in tract. de indic.col.5.ita decidiṫ Hippo.& dicit ſingulare in ſua pract.in §.diligenter.col.4.& hoc modo ſi erimus poſt accuſationē ſeu inquiſitionē fuga non faciet indiciū,ſi antea, eodē modo non faciet indicium , q̃n reus iurauerit ſe habuiſſe ſuſpicionem,ne accuſareṫ,& ꝙ non cauſa delicti aufugit. Aduerte,ꝙ Cyn.nil dicit in l.ſi.ſed eſt in l.1. & iurm̃ de quo loquiṫ Cy.in l.1. non eſt iurm̃ excuſationis per qđ poſſit tolli indicium, ſeu pſumptio fugæ q̃a criminalia non dirimunṫ iuro,no.Doc.in d. l.admonendi,& dixi ſupra in prin. Sed iurm̃ de quo loquiṫ Cyn.eſt iurm̃ purgationis, & tale iurm̃ purgationis daṫ reo quoties non hēt ↄtra ſe pſumptionem, aut indicium, ſed tm̃modo ob imputationem delicti eſt diffamatus apud bonos,& probos viros . & ſup

284 illa imputatione non eſt aliqua ꝓbō.† Nā hoc caſu vt ſe expurget ab illa infamia facti, deferṫ iurm̃, qđ appellaṫ iurm̃ purgationis . Et de hoc iuro loquiṫ Cyn.in d.l.1.& Bar.in l.maritus,in ſi.hoc tit.& Cano.præcipue Io. de Ana.in c.excōicamus.de hæret. & dixi ſupra in prin.huius l.ꝑꝑ qđ non debet intelligi,vt ꝑ iurm̃ tollaṫ fuga , q̃a nullo caſu fuga

285 operareṫ ↄtra reum,qđ eſt abſonum.† Limita ſecundo , vt ſi q̃s aufugiſſet ex loco ob cauſam rōnabilē,puta rōne partialitatis, vel factionis exiſtentis in ciuitate,vel q̃a locus non eſſet ſibi ſecurus,vel q̃a officialis eſſet valde crudelis,vel ſimilib. ex cauſis. Tunc ex fuga nulla cauſaṫ.ſuſpicio,quia ex quo inculpatus de homicidio,ſeu delicto ibi ſecure, & tute ſtare non poſſit,ſibi fuga imputari nō pōt.c.accedens.el 1.extra vt lit non conteſt. ita decidiṫ ꝑ Bal.in l.in bonæfidei.C.de iure iur.i pen.col.alle.cle.paſtor.de ſen. & re iud. gl.in c.ſtatutum.§.1.de reſcr.lib.6. ex quo ſi iuſta cauſa fugiendi, & iniuſta poſſet ↄſiderari, pſumēdum eſt potius iuſtam cauſam adeſ

286 ſe.l.merito.ſupra ꝓ ſocio.† Limita tertio ī eo,q aufugit à familia ptātis,& citatꝰ poſt venit ſtatim,& redijt ad ptātē. Tūc fuga nullā

facit

facit ſuſpicionem,ut eſt tex.in l. quis ſit fugitiuus.§.1.& ibi Bart.ſupra de ædil.edic. & ꝑ eundem Bart.in l.aut facta.§ tps,col.1.infra de pœn.& per Bald.in l.1.in 4.colum. C. de ædil. actio. & in l. 2. C. de ſer. fug. uolens.

287 † qđ ſi ſtatutū puniat fugiẽtes carcerib.nõ includit eos q exierũt aio redeũdi, & ſtatim redierũt,dũmodo cito reuertant, ſecus ſi nõ tã cito,vt ꝑ Bal.ibi,& tex.in c.vulg.§. diuortium,de pœ.diſt.1.& in c.pñti,de preb.in 6.

288 † Fuga officialis, dum ſyndicatur inducit plenam ꝓbõnem,quia hr̃ ꝓ ꝯfeſſo, ut ꝑ Bart.in l.conſiliarios.C. de off.aſſeſſ.& in l. lege Corn.ſupra ad Syll.Imol.& Fely. in c. nullus,col.1.verſ.fallit primo,de præſumpt. vbi multa adducit,& ꝑ Iaſ.in l.admonendi, num. 177. vbi inſiſtit in demonſtrando, ꝙ tex.in d.l.conſiliarios,non ꝓbat intentionẽ Bart.& alij Mod.poſt ipſum,& hoc ſm̃ eum locum habet in ciuilibus. Sed in criminalib. dicit Iaſ. ibi ꝙ talis fuga facit indicium ad torturam per dcm̃ Ang.poſt gl.in §.oportet in auth.ut iud.ſine quo.ſuff.col.2. qui dicit, ꝙ per fugam reditus eſt ſuſpectus,ut not.gl. in l.bonæfidei.C. de iureiur.adeo ꝙ põt ad torturã pueniri,vt ꝑ tex.in §. ſuper hoc, in auth.de coll.iſtud dcm̃ ſeq̃ Rip.ibi nu.175.

289 Fugatus cũ clamore, ſeu rumore à loco maleficij habet indiciũ ꝯtra ſe.l. itaq;, ſupra ad l.Aql.facit tex.& q̃ ibi not.in c.ſi pſodiẽs de homic.ita ꝓ indicio dat Brun.in tract.de ind.col.12.verſ.aliud erit indiciũ ad delictũ. alleg.Bart.hic,& in l.de min.§. plurimũ hoc tit.q nil dicit de hoc. Sed facit illud qđ᷑ vult And.de Iſer.i ꝯſt.de uiol.mul.i prin. q dicit.

290 † Quod uociſeratio, & acclamatio in muliere q̃ dr̃ uim paſſa,facit indiciũ, & ẽt fuga ꝓpe domũ,& Iac.de Belui.in pract.in tit.de qõ.col.9.in prin.dicit, ꝙ uiſus fugere à loco maleficij,habet indicium contra ſe,ea rõne.

291 † Quia fuga accuſat fugiẽtem,ut in auth. de exhib & intro.rei.§.ſi uero,& in auth. de ſanctiſſ.ep:ſc.§.ſi quis aũt ad ordinationem.

292 † Fugiens cum gladio euaginato, & reperto mortuo in loco,à quo aufugit, habet indicium ad torturam ꝯtra ſe,quia eſt homicidium manifeſtũ ita Bart.in l.fur eſt manifeſtus,ſupra de furt. Quẽ locũ Bart.ut faciat indicium ad torturã adducit Ang. in tract. mal.in ver.fama pub.col.6.uerſ. qro an vnũ indiciũ in prin.& dicã infra.& ꝓ tali indicio ponit Gãd.in tit.de pſ.& ind.indub.in ſi. Ex hoc dico,ꝙ Abb.in c.tertio loco,col.ſi.male ſenſit dũ vult,ꝙ ex iſto ſolo indicio homicidium ſit ꝓbatũ ꝑ dcm̃ Bar.in d.l.fur.& Arc. i d.c.tertio loco,col. ſi. improbat dcm̃ Abb. dicens, ꝙ rcꝫ eſt ex mente Bart.maleficium ꝓbari pſumptiue ꝑ tex.in l.3.§.interdũ, ſupra de his q deiec.vel effu.Quẽ ſic intelligit gl.in l.1.§.fin.ſupra de ꝓb.inducẽdo ut ibi, ſubdens ꝙ tutior vr̃ cõis opin. ꝙ ad minus reqratur alia qualitas,vꝫ,ꝙ gladius eſſet ſanguinolentus,cũ ẽt tex.in l.ſi.C.de prob.reqrat indicium indubitatum,de quo non dicit Bar. nec vr̃ eſſe tale,niſi ꝯcurrant inimicitia, minæ,uel alia, qa poſſet eſſe ꝙ aliqs euaginauit gladium videns alium inſultari, timẽs forte de ſeipſo,vnde hæc ꝓbõ eſt æquoca,fatetur tñ ꝙ iſtud eſt vrgens indiciũ ad torturã adducẽs multa ex indicijs infra poſitis.de qb.uidebim᷒,& ſenſit hoc Ang.i l.2.C.de q.

293 † Contumacia an faciat indicium, vt ſi quis citatus ſm̃ ꝙ hodie per totam fere Italiam ſeruatur, exñs contumax bannitur ad inquirendum cui datur biennium ex lege dñij nr̃i ad purgandum contumaciam,& ſic pñtandum, ſi pñtauerit ſe, uel ꝙ infra illud tps fuit captus, an ex eo ſolo quod fuit ꝯtumax,poſſit torqueri.Hipp.in ſua pract.in §. diligenter,num.136. tenet ꝙ facit indicium ad tortura ꝑ doctr.Bal.in l.1.col.5.verſ. ſeqtur uidere.C.de hæred.inſt. & Brun.in trac. de ind.col mihi 27.verſ.addo alium notabilem caſum.idem vult Alciat.in tit.de pſump. in reg.3.pſumpt.22. in ſi. dicens,ꝙ ſine alio indicio ille ꝯtumax poterit torqueri ar.l. milites.C. de qõ. & l.1.& 2. ſupra de req.rei. Iac.de Beluiſ.in prac.in tit.de crim.remiſſ.in prin.dicit,ꝙ criminoſus remiſſus eſt talis bãnitus audietur plene ſup crimine,& bonis ſi infra annum venerit, poſt annum ſup crimine duntaxat, & ex ſua fuga orta eſt uiolenta pſumptio ꝯtra ipm̃,ex quo eſt carcerandus, ẽt ꝙ alias,ꝓ crimine illo carcerari nõ debuit. Itẽ onus ꝓbandi innocentiam inducit ꝯtra eũ.Et ex tali fuga poterit qõnari,cũ ſit ſuſpectus. Aduerte,ꝙ Bal.in d.l.1.ſimplr̃ nõ dicit, ꝙ ꝯtumax poſſit torqueri. Sed ꝙ ex qualitate pſonæ poterit ſubijci tormẽtis. Ideo ꝯclo ſupra facta non hẽt fundamentũ indiſtincte ex dicto Bal.& dura eſt deciſio ita gñalis.nã ſi qs abñs principio ex cã legitima,vel ex cã neceſſaria pœnitus ignorans ꝙ ꝯtra ipm̃ ꝓcedat,ſi bãnit,ut multoties euenit,& ſit perſona

ſona bonæ qualitatis, iniquũ eſſet ꝙ contra
ipm eſſet indicium ad torturã, ideo ſm Bal.
eſt conſideranda qualitas perſonę,& modus
abſentię ex mente Iac.de Bel.Ideo diſtingue
rem in hoc caſu, ꝙ aut talis bãnitus aufugit
poſt delictum,ſiue ante inquiſitionẽ,ſiue poſt.
Et hoc caſu ſi fuerit bãnitus,fuga & ↄtuma-
cia inſimul gñant pſumptionem graue cõtra
eũ,ex qua poterit torqueri. & ita ꝓcedat,ꝙ
dicit Iac.de Belui.ꝙ ex tali abſentia, & fuga
poſſit q̃onari, & habeat onus probandi in-
nocentiam,& hoc qñ fuit remiſſus,ſiue ſpõ-
te uenerit, ſiue captus fuerit, infra tp̃s datũ
ad ſe pñtandũ. Aut iſte non aufugit,ſed poſt
delictũ ex aliqua legitima cauſa cõtulit ſe ad
aliam ciuitatẽ, ut quia hẽret ibi domicilium,
ut in ſcholarib.q recedunt à ſtudio, & conſe
runt ſe in ſuas prias. & illis abſentib. iudex
ꝓcedit citando in valuis,& ad domũ ſuæ ſo
litæ habitationis,& tunc ſi iſte abſens potuit
hr̃e uerĩſilr̃ ignorantiam de his, q̃ gerebant,
& ſit pſona bonæ ↄdõnis,in qua non poſſit
ↄſiderari ꝙ ꝑ malitiã ſe abſentauerit,& fue-
rit bãnitus. Tunc dicerẽ,non eſſe indicii ad
torturã contra eũ ex tali cõtumacia ſola, &
ita intelligerẽ qualitatẽ pſonæ conſideratã
ꝑ Bal.in d.l.1. Aut hic abñs potuit ſcire ueri
ſilr̃ ſe eſſe citatũ,& ꝙ ꝓceditur cõtra eũ,nec
curauit cõparere. ſed ex cõtumacia fuit bãni
tus,& hoc caſu dicerẽ oriri indiciũ ad tortu
rã. Cũ ex culpa ſua id ꝓceſſerit.& ideo ſi ſe
ſpõte pñtauerit,uel infra tp̃s ad purgandam
cõtumaciã fuerit captus,ꝙ illo in caſu ex ſo
la cõtumacia poſſit q̃onari, & ita,ꝓcedat, qđ
ſupra dcm̃ eſt ex opinione Alc.Brun.& Hip.
294 † Prohibens ne quis capiatur habet in-
dicium contra ſe,ut ſi q̃s ꝓhibuerit ne delin
quens,uel imputatus caperet, uel duceretur
ad iudicẽ.Ex eo.n.vr̃ conſcius criminis, & ꝙ
in delicto illo dolũ cõmiſerit arg.l.fin.ſupra
de cuſt.& exhi.reo.& in l.1.in prin.ſupra de
eo ꝑ quẽ fac.erit.l.eos.C.de fur. & ꝑ idicio
tradit Gui.de Suz.in tit.de pſum.& ind.dub.
col.pen.ver.quartũ indiciũ,& Bonif.de Vit.
in tract.mal.in tit.de ind.in princ.dicẽs,ꝙ ſi
ꝓcuraſti,ꝙ q̃s fugeret,uel euaderet,vel non
ꝑmiſiſti eum capi,& ad ptãtem duci,tũc orit
indicium,arg.l.2.§.2. ſupra de crim. pecul.
295 † Prope mortuum cũ coltello habet in-
dicium cõtra ſe,ex quo poterit torqueri, ita
dicit Ang.in ver.fama pub.in 4. col. in verſ.
q̃ro an vnũ indiciũ in princ.all.Bar.in l. fur
maniſ.ſupra de fur.in prin. Sed Bart.loq̃tur
de indicio,de quo ſupra ideo melius facit id
quod dicit Bar.hic in verſ.ſed q̃ro utrũ,in fi.
296 dum dicit,vel captus ibi. † Et ſic reptus in
loco delicti hẽt indiciũ ad torturã,q̃a eſt in-
diciũ ꝓpinquũ,ut ꝑ Bar.h.c,& dicã infra,&
ꝙ ſit indiciũ ꝓpinquũ dixi ſupra i 6.ꝓmiſſo.
297 † Gladium ſanguinolentum hñs exiens
domum, in qua reperitur hõ mortuus,facit
indicium ad torturam arg l.fi.ſupra de hær.
inſt.ita determinat Bal.in d.l.fi. per locum à
cõiter accñtib.ꝑ not.in l.neq; natales.C. de
ꝓb. quod eſt ut cõiter contingat hoc, quod
exiens eo modo domũ interficiat aliquẽ nõ
tñ cõcludit neceſſario,q̃a poſſet eſſe, ꝙ alter
hoiem interfeciſſet,non aũt is q exijt cũ gla
dio.iſtud idem voluit Imo.ibi col.fi. & Ioã.
And.in tit.de ꝓb.§.fin.in verſ.13.in add. ad
Spec.volens ẽt ꝙ ſi ↄcurrerẽt alia indicia cũ
prædicto ꝙ nihilominus eſt torquendus,nõ
ↄdemnandus. Et idem voluit Guid.de Suz.in
tit.de pſum.& ind.indub.col.5.verſ.ſextũ in
diciũ.Et clarius,ꝙ de ꝑ ſe non ꝓbet,ſed alia
req̃rantur in tit.de pſum.& ind.dub. col. fi.
verſ.ponit ſupremũ.Et hoc indiciũ facere ad
torturã determinat Ar.i c.3.loco eo fi.de ꝑ.
298 † Mortuus prope domũ alicuius inuen-
tus facit aliq̃ præſumptionẽ contra dñm do
mus,uoluit Bart.in l.ædil.ſupra de uia pub.
Rom.in l.1.§.ſi q̃s in villa,in princ. ff. ad S.
C.Syl.dicit ꝙ dubitabilis eſt hęc deciſio Bar.
quã ſaluat,& veram eſſe dicit ſi ille,cuius eſt
domus,alias ↄſuetus eſſet facere homicidiũ,
arg.eius quod not.in l.in ciuile.C.de furt.in
gl.Aduerte,ꝙ puto Bar.in d.l.ædiles,ſenſiſſe
ꝙ faciat pſumptionẽ non habilẽ ad torturã.
Sed dicit aliquã,vt de per ſe non ſufficiat ad
q̃onem. Sed bñ vt ꝑ eam poſſit iudex ꝓcede
re, & inq̃rere cõtra dñm domus, ut in teſte,
q alias non debebat examinari, q facit aliq̃
pſumptionem,ꝑ quam iudex inq̃rit,ut not.
Saly.in l.ſeruos.C.de teſt. Et dicam infra in
verſ.teſtis,qui non debebat examinari. Hoc
aũt puto verũ,vt ſi dñs domus ſolitus ſit ho-
micidia cõmittere, vt ſit indiciũ ad torturã,
vt voluit Alex.in d.l.ędiles,poſt Ro.iſtud eo
magis putarẽ vrgere,ſi dñs domus eſſet ini-
micus defuncti,vel ꝙ minæ ꝓceſſiſſent,vel ꝙ
eſſet aliqđ aliud ſimile indicium iunctũ cũ
pdicto,ꝙ ſit reptus mortuus añ domũ,& ali
quo exñte habebit idiciũ habile ad torturã.
299 † Mortuus in domo facit indiciũ cõtra
exiſten

exiſtentes in ea, ut præſumatur interfectus ab his, qui in ea erant, & ex eo poterũt torqueri, non aũt condemnari, quia poſſet eſſe qđ aliqs alius ibi eum portaſſet, ſeu interfeciſſet, ita determinat Dy. ꝑ illum tex. in l. 1. §. ſi qs in villa, ſupra ad Syll. & Rom. ibi, qui ſequtur. Dyn. & ẽt Mod. ibi idem tenent, arg. tex. in l. 1. §. fin. ſupra de exerc. & in l. 1. in fi. ſupra de his q deiec. per quæ iura idẽ voluit Par. de Put. in tract. de ſynd. circa fi. in verb. mand. col. 5. verſ. ſi reperiat corpus, & Ang. in tract. maleſ. in verb. fama pub. num. 53.

300 † Inuentus in loco delicti habet indiciũ contra ſe l. 1. §. quid ergo, & §. hoc aũt, ſupra

301 ad Syll. † Idẽ eſt, ſi reperiatur in loco propinquo, vr̃ ex eo ac ſi reperiretur in loco ipſo ar l. ædiles, in princ. ſupra de ui pub. & l. pen. §. 1. ſupra de flum. & l. ſi. §. ſi qs, ſupra de mu. & ho. & l. ſi locus. §. cũ uia. ſupra queád. ſer. amit. & cap. ſi ciuitas, de ſent. excõ. lib. 6. ita pro indicio tradit Paris de Put. in tract. de ſynd. in ver. ſi quis eſt inuentus, intelligẽs qñ eſt nimis propinquus, ut quaſi cõtiguus uideatur, cap. 1. de conſ. lib. 6. Indicium hoc, vt dixi in præced. putarẽ de per ſe nõ habile ad torturã, niſi repertus ſit cum armis, vt verificetur id qđ dicit Bar. hic, dũ vult indiciũ propinquum eſſe ſi captus eſt ibi, & dr̃ ꝙ eſt ꝑꝑ hæc, vt dixi ſupra in ver. ꝑpe mortuum, vel quod cum iſta inuentione ꝯcurreret aliqđ aliud indicium, ut ſupra proxime. Hanc aũt inuentionẽ id operari exiſtimarẽ, ut iudex poſſet inqrere, & ad capturã ꝓcedere, cum quælibet ſuſpicio ſit ſufficiens ad capturam, ſeu inquiſitionem, vt dixi ſupra in not.

302 † Viſus admenare gladium, ſeu vibrare, licet non fuerit viſus ꝑcutere, & reperiatur homo interfectus, erit indicium ad torturã, qa ꝓpinquum eſt delicto, ita vult Io. And. in add. ad Spec. in tit. de ꝓb. in §. 3. ver. 13. dicens, quod, & ſi concurrerent aliqua alia, nihilominus ꝓcedi debeat ad torturam nõ tñ ad condẽnationem contra opin. Th. de Pip. in tract. de fam. de quo ẽt facit mentionem Ang. in trac. maleſ. in verb. fama pub. col. 6. verſ. quæro an vnum indicium, princ.

303 † Prohibere potens ſi non prohibuit, habet indicium contra ſe, puta ſi delictũ eſt cõmiſſum in conſpectu alicuius q armatus erat. & ſine periculo eius vitæ impedire poterat, ne homicidium cõmitteret, & non interpoſuit ſe, indicatus eſt ꝙ ſit particeps, & ſocius facinoris. Nam carere culpa eius criminis non uideris. l. culpa, infra de reg. iur. c. 1.

304 de off. deleg. † Et ſi potuit ꝓhibere, & hominem à morte liberare, & nõ liberauit, occidiſſe vr̃. l. ſciam, in prin. ſupra ad l. Aql. & l. in oib. & l. in delictis, ſupra de noxa, & l. 3. §. is cui. ſupra ad l. Corn. de ſicar. nec carere vr̃ ſcrupulo ſocietatis occultæ, q manifeſto facinori deſinit obuiare, cap. ſicut dignũ, & c. quanto de ſent. excõm. & l. 2. C. de cõmer. merc. ita ꝓ indicio ponit Gand. in tit. de pſ. & ind. dub. col. ſi. ver. nonũ põt. Et Ioã. igne. in l. 1. §. ſi qs in villa num. 8. ſupra ad Syllã.

305 † Aduerte, ꝙ pcedẽs indicium vr̃ eſſe dubium, ſi qñ nulla alia coniectura ꝯcurrat niſi hoc ꝙ fuerit pñs, & non ꝓhibuerit, cũ de iure ciuili quis non teneẽ obuiare delicto ꝑ gl. in d. l. culpa, & ꝑ Bar. in l. 1. §. ſed in eos, ſupra ad Syll. & l. metũ. §. ſed licet. ſupra qđ met. cau. per illum tex. vbi qs licite accipit pecuniã, vt aliũ defendat, & ſic licite põt negare defenſionẽ. Idem uoluit Bald. & Ang. ibi, & Saly. in l. quiſqs. C. ad l. Iul. maieſt. & Iaſ. in l. vt vim. ſupra de iuſt. & iu. col. pen. Et ibi Claud. num. 168. q multos adducũt tenẽtes hanc opin. quam dicit cõem. Dec. in c. 1. col. 3. num. 7. de off. deleg. & in d. l. culpa caret.

Si itaq; nõ tenetur quis alium defendere rũ, & nullam culpam incurrit, non eſt dicendum ꝙ ex eo ꝙ nõ defendit, habeat indiciũ contra ſe, qa lege ꝑmittente fcm̃ non eſt punibile. l. Gracchus. C. de adult. & l. nemo dãnũ, infra de reg. iur. Et ſic non indicium, nec ſuſpicio oriri debet ex hoc, niſi aliqđ aliud adiungereẽ, vtputa, ſi poſt delictũ fecit ſe ſociũ cũ delinquente. Nã tunc bñ erit indiciũ participatiõis ut dix. ſupra, in ver. aſſiſtẽtia.

Itẽ pdicta non ꝓcedere in caſibus, in qb' qs teneẽ defendere, ut in crimine parricidij, & in alio, q ſubditus eſt aliqua rõne, ex qua defenſionẽ pſtare obligatus eſt, ut ꝑ Dec. in d. c. 1. & Claud. in d. l. ut vim, qđ ẽt extẽdũt in clerico, vt laicus teneatur eũ defendere.

306 † Pax, ſeu tranſactio de crimine, an faciat indicium, puto in hoc artic. non eſſe difficultatem, ꝙ ſm diſtĩonem traditã in l. trãſigere. C. de tranſact. ut ſecuta pace, vel tranſactione non oriatur indicium. Nam aut qs tranſigit, aut paciſcitur in caſu conceſſo à iure, vt in crimine, in quo ingeritur pœna ſanguinis, & tunc qa illud ius permittit, non dr̃

crimen

crimen ꝯfiteri, vt per Bart. Bald. Alb. & alios in d. l. tranſig. & Alex. ibi in princ. qui dicit, ꝙ reus tranſigens in caſu ꝯceſſo non vř ꝯfiteri crimē. de quo eſt accuſatus, ex quo lege ꝑmittente tranſegit, ut in d. l. & in l. 1. infra de bon. eor. & ſic cum tranſactio ſit ꝯceſſa, non oritur ꝯfeſſio, nec ſucceſſiue indiciū qđ eſt eius pars, cum remoto gn̄e ſit remota qli bet eius ſpecies, ut dixi ſupra ī uerbo ꝯfeſſio corā iudice penitus incōpetente. Aut tranſactio, ſeu pactū eſt ſcm̄ in caſu, in quo nō in geritur pœna ſanguinis, uel qđ à iure non ꝯceditur, ut in adulterio, & tunc tranſigens intellř tacite ꝯfiteri, & hoc modo intellř. l. qm̄, ſupra de his qui no. inf. Et not. Bar. Bal. Iaſ. & alij oēs in d. l. tranſigere. Dantur aūt in hoc caſu multæ cautelæ, ꝑ quas tranſigēs non dicatur ꝯfiteri delictum ut ꝑ Iaſ. in d. l. tranſig. in fi. Et ꝑ Bru. in tract. de ind. col. 11. & Hipp. in §. diligenter, in pract. num. 178.

307 † Sed difficultas eſt, ſi pax, ſeu tranſactio fuit tractata ꝑ eōes amicos, & non fuit ꝯcluſa, an oriatur indiciū vt ſi illi tractantes pacem fuerint adducti in teſtes dicere, ut ſupra ꝙ in caſu licito non oriař indicium, qa ſit cō cluſio pacis nō ꝑiudicat, multo minus, & ei⁹ tractatus. Aut ſumus in caſu in quo licet trā ſigere, & tunc ꝑ tractatū ſcm̄ oriař indicium ꝯtra ipm̄ reū, qa ſi plena ꝯfeſſio orič ex ꝯcluſione. Indicium oriri debet ex ipſo tractatu.

308 † Petitio veniæ an faciat indicium gl. in c. exhibita, de hom. in fin. ſenſit, ꝙ petens ueniam non fateatur delictū. Ioan. And. Hoſt. But. Card. Abb. & Ioā. de An. ibi diſtinguūt, ꝙ aut qs petit ueniam ſolēniter, & indicio, & tunc vř ꝯfiteri delictum, ita procedat tex. in c. venerab. de elect. & in l. decem, ſupra de verb. oblig. Aut qs petit ueniam extra iudicium, & tunc non fateř, eodē modo ſi ex humilitate, & benignitate petař. Hoc idē uoluit Rom. in l. 1. in ꝑ ine. ſupra de no. ope. nun. in 2. not. & Cæp. in ꝯſ. 21. ego Bartholamæ⁹ col. 4. ver. ſed plus dico num. 10. Sed aduerte ꝙ gl in d. c. exhibita, iuncto tex. non ꝓbat illud ad qđ allegař, ibi. n. tex. non erat culpabilis ille clericus de morte puniri, cum non ꝑcuſſiſſet eum, ſed ex negligentia, & imperitia mortuus fuerat, & petierat veniam à p̄re pueri, vt eius dolor mitigareř, & ſi ex facto ꝯſtabat ꝙ veniæ petitio non poterat continere criminis ꝯfeſſionem gl. in ver. poſtulauit à qua Doct. ſumūt argm̄ non loquiř de petitione veniæ, ſed loqtur de diſpenſatione petita à ſummo Pont. q̄uis læſam non hr̄et ꝯſciam, & ſic ibi nō erat veniæ petitio aliq̄. In hoc caſu diſtinguerē in oīb. ut ſupra dixi de pace petita.

309 † Cautelam tn̄ eſt ſm̄ Alb. & Io. de An. in d. c. exhibita, qđ dicař nō puto hoc feciſſe, ſed ſi in aliquo lęſi peto veniā.

310 † Negligens in puniendo habet indiciū ꝯtra ſe ut ſi iudex, vel alter cui ſpectat cognitio, vel executio neglexerit punire delinquētes habet indicium participationis ad delictū ita pro indicio ponitur ꝑ Iac. But. in ſua pract. col. 5. verſ. nouum eſt, dicens ꝙ iſtud tangit dn̄s tēporales. l. vnica. C. de pri. car.

Ex proceſſu, & teſtibus indicia.

311 Fama an faciat † indicium ad torturam Doct. diuerſa ſentiunt, & ꝑ eius cognitione.

312 † Sciendum eſt famā multa reqrere ad hoc vt dicatur ꝓbari. Primo, ꝙ teſtis dicēdo famam eſt deponat audiuiſſe à plurib. & noīet particulariter aliquas ꝑſonas, ex his à quibus audiuit ēt ſi de hoc non fuerit interrogatus, not. Inn. in c. qualiter, & qn̄, el 2. de acc. Bar. ſenſit, in l. de min. §. plurimū hoc tit. Abb. in c. cum cauſam, de teſti. Secundo requiritur, ꝙ ille talis teſtis dicat audiuiſſe à maiori parte populi, ſeu caſtri, vel villæ, quo in loco delictū eſt cōmiſſum, ita Bart. in d. §. plurimū. Bal. ī rub. C. de ꝓb. & Ang. in l. qd ergo. §. quantū, ſupra de his q not. inf. Tertio reqritur, ꝙ teſtis exprimat aliq̄ cām, ꝑꝑ quam fama ita ſit orta, vtputa ex inimicitia, ex minis, ex iniuria, vel alia ꝯſimili cā. Bart. in d. §. plurium. Saly. in l. ea qdem. C. de acc. Abb. & alij omnes in cap. veniens de teſti.

313 † Fama hoc modo ꝓbata non facit ſemiplenam ꝓbōnem in cauſa criminali, gl. Bal. But. Imol. & alij in d. cap. veniens, de teſt. & Dec. ibi dicit hanc eſſe cōem. Sed an faciat indicium ex mente Doct. Bar. vř ſe non firmare in d. §. plurimum circa finem dicens dře ꝯſiderari illa indicia, & illas p̄ſumptiones, ex qbus fama traxit originem, qualiter vigeāt, & ſm̄ qualitatem traditam dicemus, famam facere, vel non facere ſemiplenam ꝓbōnem, vel indicium. Et ſic ex eius uerbis Doct. dn̄t firmam ꝯcluſionem non dari. Vnde Bal. in l. milites, col. 1. C. eo. & Cyn. in l. fin. cod. tit. & Bald. & Imol. in l. fin. ſupra de hær. inſt. & omnes alijs, quos refert Iaſ. in l. admonendi, num. 251. dn̄t famam non facere indiciū, ꝙ iſta

ꝗ iſta eſt cõis. Circa hunc articulum dico, ꝗ fama, ſi habuerit cauſam expreſſam. Et aliqua reqſita vt ſupra faciet indicium, ſed non habile ad torturam. Cum ſit indicium remotum à maleficio, ut dixi ſupra in 6. præmiſſ. Si vero vltra famam eo modo quo ſupra deductam, fuerint ēt probatæ qualitates, & cauſa, ex quibus orta ſit fama. Tunc erit indiciū ad torturam. Et facit ēt ſm ꝓbões vrgẽtes ſemiplenã ꝓbõnem, Exemplum, duo teſtes depoſuerũt, ꝗ Sempronius interfecit Caiũ, & ꝗ illud ſciunt, qa fama eſt, Sempronium interfeciſſe, & cām reddunt dicentes, tale homicidium fuiſſe fcm̃ pp inimicitiam, q̃ erat inter Semproniũ, & Caiũ, vel qa Sẽpronius, & Caius aſpirabant ad eandẽ dignitatẽ, & ꝗ dr̃ in ciuitate, & à maiori parte populi, vel ꝗ exprimat aliqua alia ſimilis cauſa. Si duo teſtes deponunt de fama hoc modo exprimendo cām, ꝗuis de ea nõ habeant aliã notitiã, niſi ex auditu à maiori parte ciuitatis, erit ꝓbata fama, & erit indiciũ. Sed non habile ad torturã, licet ſi ex poſt ꝓbatæ fuerint cauſæ expſſæ ꝑ teſtes, ut eſt inimicitia, vel alia ꝯſi.s, hoc caſu erit idiciũ ſufficiẽs ad torturã

314 † Et faciet ēt ſemiplenã ꝓbõnem, & iſtud eſt, ꝗ voluit Bart. in d. §. plurimum, dũ dicit.

315 † Qd̃ qualitates & cauſæ ex qbus fama eſt orta, ſunt ꝯſiderãdæ, qualr̃ vrgeant, ad faciendũ ſemiplenam ꝓbõnem, & indicium. & Ang. in l. fi. C. de qõ. dicit, ꝗ in qrendo an fama ſit ſufficiens indicium ad torturã, debes videre vñ ortum habuit iſta fama, & ex qb᷒, & ex qua cauſa. Nã ſi ex cauſa vrgenti ꝓbabili, & veriſimili erit indicium ſufficiens ad torturã l. excuſant. §. 1. & ibi gl. ſupra de excuto. ſubdens, ꝗ niſi trahat originẽ ex cauſa ꝓbabili, & apud fide dignos nõ eſt fama, ſed eſt vana vox populi. l. decur. inf. de pœ. & idẽ Bar. in ꝯſ. 191. in 1. vol. dicit, ꝗ fama iuncta cum dicto officialis facit indicium ad torturam, idẽ uoluit Iac. de Belu. in pract. crim. in tit. de q. col. 9. dicens, ꝗ vltra famam ꝓbetur inimicitia, vel qd aliud, vnde, ſi erit cauſa leuis, ex qua fama ſit orta, vt qa teſtis dicat, famam eſſe, qa moriens vulneratus dixit fuiſſe vulneratũ à Sẽpronio, vel ꝗ fama eſt, qa illi de domo defuncti hoc dixerunt, vel qa erat lis inter eos, ſed ꝯſtitũ fuiſſe eã eſſe de parua re, & ꝓbatæ fuerũt cauſæ ꝓdictæ, ex qbus fama habuit originẽ, hoc caſu nõ erit indiciũ ſufficiẽs ad torturã ex mẽte Bar. in d. §. plur.

316 † Teſtis de viſu an faciat indiciũ ad torturam, Bart. in hac l. noſtra tenet, ꝗ ſic, idem Bar. in l. maritus, & in l. 1. §. idem Corn. hoc tit. & Bal. in l. mil. C. eo. dñt, & concludũt, ꝗ faciat indicium ad torturam gl. eſt in l. ſi q s, ad l. Iul. maieſt. & in l. maritus, hoc tit. Hæc deciſio reſtringitur ꝑ Hipp. in ſua pract. in §. dilig. in princ. vt procedat, qñ teſtis eſt oĩ exceptione maior, ꝓut dicit Bart. in d. l. admonendi, de iureiuran. uolens Hipp. ꝗ teſtis vnus de viſu faciat indicium ad torturam, quando eſt omni exceptione maior, & idem voluit Iaſ. in conſ. 22. in 1. volum. ſubdens.

317 † Quod teſtis eſt omni exceptione maior qñ nulla imputatio fieri põt contra eum, & nil penitus patiatur ꝑ gl. in §. item verboꝝ, inſt. de inut. ſtip. & ꝑ gl. i c. circa litẽ de ꝓſan. & aff. qd̃ ẽt ſm Hipp. voluit Bald. in rub. de ꝯtr. inueſt. & in c. 1. §. ſacrm̃, de conſ. rec. feu. Reſtringitur, & ſecundo per ipſum ut teſtis vnus de viſu non faciat indicium niſi alijs cõcurrentibus ex mente Cyn. in l. fin. C. de q. Circa primam reſtrictionẽ aduertite, ꝗ Bar. in hac noſtra l. dicit, ꝗ vnus bonus teſtis de viſu facit indicium. & ſic in prima qualitate.

318 † Cum bona detur melior, & ẽt optimus l. vbi aũt nõ apparet, ſupra de verb. oblig. in princ. & æquo datur æquior, vt eſt gl. in l. 1. ſupra de iuſt. & iu. & l. ſi ſer. cõis. §. qd̃ vero, ſupra de fur. Irẽ Bar. in l. mar. hoc tit. dicit, ꝗ vn᷒ teſtis idoneus facit indiciũ, ſi ſcit de uiſu. Idoneus aũt eſt, qa ex ſſe nõ repellit à iure.

319 † Cũ oẽs poſſint eſſe teſtes, niſi repelantẽ l. 1. §. 1. iunc. tex. in l. idonei, & in l. teſt. idon. ſupra de teſt. Irẽ Bar. i l. 1. §. idẽ Cor. hoc ti. dicit, ꝗ teſtis vnus ĩteger de viſu facit idiciũ.

320 † Integer aũt teſtis eſt, q à iure non repellit. l. popularis, ſupra de popul. ac. Bal. in l. milites. C. eo. dicit, ꝗ teſtis vnus de viſu, qui nõ põt repelli facit indiciũ ad torturam. Teſtes aũt repellunt à principio, vt infans. ſeruus, vt ꝑ Ang. in auth. de teſti. in prin. hæreticus, & alij ꝯſimiles repellunt ex offõ, vt no. in c. intimauit, de teſt. Et ſic nullibi Bar aut Bald. faciunt mentionẽ de hoc, ꝗ ſit oĩ exceptione maior qñ volũt teſtẽ facere indiciũ. Sed bñ in d. l. admonendi, dũ teſtis debet facere ſemiplenã ꝓbõnẽ, requiritur hoc ꝗ ſit oĩ exceptione maior. Et rõ eſt, qa in eo loco illud euenit cũ agat̃ de ꝯdẽnatione. Nã ille teſtis cum alia ſemiplena ꝓbõne faceret ꝓbõnem ad ſniam ꝓferendam eo modo, vt per illum

 teſtem

teſtem inducta ſit ſemiplena ꝓbõ, & præiudicialis ꝙ non eſt in teſte in cauſa criminali: Cum faciat indicium, quod tollitur ꝑ torturam, & expurgatur nec eſt tanti præiudicij. Idem voluit Bal. in d. §. ſacr̃m, dum loquitur de ꝓbõne veriſimili, & ſic ſemiplena, quã appellat indicium ad iur̃i delationem dicẽs, ꝙ teſtis eo caſu ſit ꝓbatæ vitæ, & bonę opinionis nec habeatur ſuſpectus ex aliqua cauſa, & ſit legitime examinatus, vt q̃a interrogatus de cauſa ſcientiæ, vel q̃a dixit plene ſcĩ, ſubdens ꝙ modicus defectus impedit ſemiplenam ꝓbõnem vnius teſtis, pulchrã rõnẽ reddens, quia ſatis exorbitat fides vnius teſtis à iure cõi. c. innotuit, de teſti. & ſic ꝯſtat maxime differre, ꝙ oriatur ſemiplena ꝓbõ, vel indicium detur ad torturam. Ex hoc dico, ꝙ male ſenſit Bar. in ꝯſ. 11. illud, col. ante pen. num. 11. & Hipp. poſt ipm in d. §. dilig. num. 148. dum uolunt, ꝙ Bal. in d. §. ſacr̃m, loquatur de indicio ad torturã, inducentes, vt ꝑ eos, q̃a imò loquit̃ ĩ ſemiplena ꝓbõne. Nec ob. gl. in §. item verboꝝ, inſt. de inutil. ſtipul. q̃ exponit idoneos. i. omni exceptione maiores, ut ꝑ Dec. in d. c. at ſi cler. nu. 4. q̃a dico, ꝙ gl. ibi oſtendit ꝯtrarium. Nã cum in eo tex. tractetur de impugnando ſcripturã, & inſtr̃m publicum, non ita faciliter admitti debet allegatio rei, ꝙ fuerit abñs t̃pe inſtr̃i celebrati, ſed req̃ritur manifeſtiſſima ꝓbõ, & liquida, vt in l. optimam. C. de comit. & contrah. ſtip. Ideo gl. nõ fuit contenta de eo q̃d dr̃ in tex. idoneus ꝑꝑ ſubiectam mãm, de qua ibi tractatur, ſed declarauit idoneos in eo caſu eſſe oĩ exceptione maiores, ꝓcedendo ad maiorem declarationẽ. i. ꝙ nulla exceptio opponi poſſit. Et illud neceſſario req̃ritur in eo caſu cum tractetur de impugnando inſtr̃o, q̃d eſt ꝓbõ ꝓbata, ut ꝑ Bal. in c. cum dil. de fi. inſtr. Vnde ſi ꝓpria ſigñõ illius verbi importaret oĩ exceptione maiorẽ, fruſtra declaratio fuiſſet adiecta ꝑ gl. Sed voluit gl. latius verbũ illud ĩtelligere, & ĩterꝓtari. Cũ ex ſtricta ei⁹ ſigñõne id nõ diceret.

321 † Et ꝑꝑ hoc, ſequendo ea, q̃ dicit Bar. in l. admon. in 4. col. in ver. ſecũdo modo, ſupra de ꝓb. & ꝑ Bal. in rub. de ꝯtr. inueſt. q̃ dant gradus inueſtigationis veritatis, & ꝓbõnis, dicerẽ ꝙ in cauſis crimin. & in ꝓbõnib. faciendis, ex q̃b. modus ꝓcedendi impartitur.

322 † Primus gradus ſit, q̃ñ examinant̃ teſtes non integri, non idonei, ſed ſuſpecti, & hoc ſit q̃ñ iudex vult inquirere ſuꝑ delicto, & ẽt accipiuntur ſine iur̃o, ad hoc ut habeat qualemqualem informationẽ de delicto, & ꝓcedere poſſit ad citationẽ rei, vel verbalem, vel ꝑſonalem, & de iſta ꝓbõne loquit̃ Bart. & alij in l. ſi q̃s in graui. §. ſi q̃s moriẽs, ſupra ad Syll. & Saly. in l. 2. C. de exhib. re. & in l. abñtem. C. de accuſ. & dixi ſupra in 2. nota.

323 † Secundus gradus erit q̃ñ vult ꝓcedere ad torturam, & tunc req̃runtur teſtes, q̃ nõ repellantur à iure q̃ ſint idonei, ut in hoc caſu ſi vnus teſtis examinet̃, & deponat de viſu, & ſit qualitatis p̃dictæ faciet indicium ad torturam, & ita intellr̃ id, quod dicit Bart. in prædictis locis appellando teſtem bonũ idoneũ, & integrũ, & id q̃d dicit Bal. in d. l. mil. dum vult, ꝙ ſit talis, qui non repellatur.

324 † Intellige, ꝙ teſtis vnus de viſu faciat ſemiplenã ꝓbõnẽ, dũmodo aliæ circũſtantiæ nõ reſiſtant, vt dicit Bal. in l. 2. col. 1. in verſ. & not. ꝙ ad hoc. C. quor. app. nõ rec. dicens, illud eſſe notabile poſt Io And. ꝙ idẽ uoluit Abb. in c. cũ in contẽplatione, col. 1. verſ. 2. q̃ritur in fi. de reg. iur. dicens teſtẽ de viſu facere indiciũ, niſi alia ratio ſuadet ꝯtrarium.

325 † Tertio caſu, & gradu, q̃ñ ex ꝓbõne deueniri debet ad condẽnationem, tũc, ad hoc ut teſtis ſemiplene ꝓbet, debet eſſe oĩ exceptione maior, & iſtud eſt, quod ꝯſiderat Bar. in l. admon. volens teſtem vnum de viſu ſemiplene ꝓbare, ſi erit omni exceptione maior, ut intelligatur illud in caſu, in quo ꝑ illum teſtẽ, & alijs adiũctis deueniri poſſit ad diffinitiuam ſñiam, & ita intelligit Bal. in l. j. C. de ſum. Trin. & fi cath. col. 5. ver. 5. oppono. & Abb. q̃ ſequit̃ Bal. in c. teſtimoniũ. de teſt. diſtinguentes inter ꝓbõnem, q̃ req̃rit̃ ad ꝓcedendum, & eã, q̃ eſſe debet in diffiniẽdo. Et hoc modo in ꝓcedendo, & in deueniẽdo ad torturã teſtis non debet eſſe oĩ exceptione maior, ſed tũ demũ q̃ñ ex eius ꝓbõne orit̃ ſemiplena ꝓbõ, & ꝓut dcĩ fuit indicium eſt minus ſemiplena ꝓbõ. Circa ſecundam reſtrictionẽ aduertas, ꝙ Cy. in d. l. fi. dicit totũ ꝯtrarium nã vult, ꝙ vnus teſtis de viſu non faciat ſemiplenam ꝓbõnem in criminalib. tñ faciat cõpetens indicij. & idem Cy. in l. ſi q̃s. C. ad l. Iul. maieſt. dicit, ꝙ non faciet ſemiplenã ꝓbõnẽ, ut ſupra ſed faciet indiciũ ad torturã. Nã & ſi ſemiplenã ꝓbõnẽ non faciat, vt late per Iaſ. in l. admon. de iureiur. num. 186. in fin. tamen facit indicium.

† Quod

326 † Quod eſt minus ſemiplena probõne l. cum probat.& ibi not. ſupra de probat. ex quo Hippol. non aduertit ad uerba Cyni. Teſtes omnes examinati, an indiſtincte faciant indicium ad torturam deponendo ſuper indicijs iam dictis, vel ſimilibus, & ſi cognouerimus, qui ſint illi, qui nec examinari debent,nec examinari põt, cognoſcemus caſus,in quibus examinati faciãt indiciũ.Et ſequẽdo ueſtigia Bart.in l.mar. ſupra eod.tit.nro.videbimus tria. Primo,qñ teſtis non põt examinari pp reuerentiam.Secundo,qñ non põt examinari ex alijs cauſis impedientibus. Tertio,qñ non põt examinari ratione ordinis,& incipiam ab hoc tertio.

327 † Et primo quæro, an teſtes examinati ſine iuro faciant indicium.Abb.in c.cũ olim in 3.not.dicit, ꝙ non creditur teſtibus non iuratis in præiudicium alterius,vt vult gl. in c.ſicut de ſent.exc.ẽt ꝙ eſſent religioſi,& cardinales,neq; creditur tanq̃ teſtib. ſed facient p̃ſumptionem.& not.dicit Abb.pro iſtis magnis viris, qui pp decorem dignitatis nolunt deponere in forma teſtimonij cũ iuro, vt recipiatur aſſertio ſaltem ad præſumptionem,idem voluit Rom.in l. ſi quis in graui. §.ſi quis moriens,ſupra ad Syll. concordando dicta Ang.ibi cum dictis Bald. in auth. ſi dicatur.C.de teſt.dicens,ꝙ dictum teſtis,aut iudicis, q in mortis articulo dixerit teſtimonium,aut ſniam ob pecuniã tuliſſe, ſufficiat ad informationem iudicis,qa non iurati ita dixerunt, & propter hoc poſſit inquirere.

328 † Cum informatio gratia iudicis facta non requirat iuramentum ſecundum gloſſ. ord. quæ non eſt alibi in capit. 1. §.ſi duo.in verb. teſtamentum de pa. iura. firm.

329 † Secundo quero,an tpe examinationis faciendæ ipſoꝶ teſtium iudex debeat citari facere reum ad videndum iurare teſtes,Bart. hic in fi.dicit citationẽ reqri, adeo ꝙ ſi examinati fuerint teſtes ſuper gñali inquiſitione,qa reus non fuit citatus, quod idem uoluit Saly.in l.fi.in fi.C.eo.de qõ. & Bal. in l. iub.col.3. C.de ꝓb. & oẽs fere Doct. quos enumerat Hipp.in l.1.in prin.in 2.req ſ.ubi inuehitur ꝯtra aſſeſſores nõ citãtes reum ad examinationẽ teſtiũ. Sed aduerte,ꝙ ex ꝯſuetudine ſeruatur ꝯtrariũ,ꝙ reus nõ citat, nec dant iterrogatoria,vt dixi ſupra i 3. ꝓmiſſo.

330 † Tertio quæro, an teſtes debeant recipi lite ꝯteſtata, ſeu poſt nomẽ rei receptũ inter reos? Bar.in l.nr̃a, in fi. dicit examinari dr̃e poſt litẽ ꝯt.& idẽ uoluit in l. ſi qs adulteriũ,ſupra de adul.& Alex.in add.ad Bar.i l.j. in prin.ſupra hoc tit.& ibi Hipp.in 6. req ſ.

331 † Nomẽ aũt rei dr̃ receptum inter reos, qñ ꝑpoſita accuſatione ꝑponunt exceptiones dilatoriæ, v3, accuſatio non ꝓcedit. qa lapſum eſt tps ad accuſandũ, vel ꝙ ille, corã quo porrecta eſt accuſatio, non ſit iudex cõpetens,vel ſimiles exceptiones, tũc cognoſcit ſup illis exceptionib.& an ſit ꝓcedendũ ſup ea accuſatione,& cũ iudex ꝓnunciat eſſe ꝓcedendum.dr̃ recipi inter reos, & abñte ipſo reo talis receptio fieri põt,& ita loquaẽ tex.in l.mar.§.ꝑſcript. ſupra de adul. & in l. accuſ.adult.C.de adult.& tex.in l. adult. C. eo.de adult.intellr̃, ꝙ ibi erat accuſatio inchoata per propõnem accuſationis, & reus abſens erat receptus inter reos per pronunciationem,de qua ſupra,& in caſu,ꝙ dicta ꝓnunciatio non fiat, litis ꝯteſtatio hẽt vim receptionis inter reos,ita eſt ex ſnia Bar.in d. l.is q reus.in 3.col.in ver. qñ nomen rei ſupra de pub.iud.& iſtud dcm̃ Bar.tenent oẽs Doct.poſt ipm̃ de qbus per Alex.ibi in add. & Hippol. in d. l. 1.in princ.in d. 6. requiſ.

332 † Aduerte,ꝙ legẽdo d.l.is q reus, fui illi[9] ſniæ,ꝙ tex.in d.l.is q reus, non ſit bene intellectus á Doct.& in hoc ꝑſuppono,ꝙ accuſator, qñ vult accuſationem inſtituere, debet eam porrigere iudici anteq̃ qcq̃ fiat, vt eſt tex.in l.miſ. §. 60. ibi qm̃ de plano, & in §. ſocer. ibi,libellis præſidi datis ſupra de adult.vt per Lanfr.in c.qm̃ contra.in ver. citationes,in princ.& per Soz. in c.ſignantib. in 7. concluſ. 13. princip. artic. de li. ob.

333 † Et talis porrectio libelli non eſt de proceſſu, ut uoluit Bartol. in extrauagan. ad reprim. in verb. ſummarie, vt per Lanfran. in dicto ver. citationes,& per Felyn. in cap. fin. in 3. colum. in ver. ſecunda declaratio, de iudic. ex quo iudex debet videre accuſationem, & conſiderare, an ſit iuſta, & ſi ipſi non uideretur iuſta,debet denegare citationis commiſſionem,vt voluit Bald. in l. cum clericis. C. de epiſcop. & cleric. in verſic. deinde not. & maxime ſeruatur hoc in criminalibus,vt non citetur reus niſi præcedente iuſſu iudicis, vt in dicta lege cum clericis,in verſiculo memorati quod dicit eſſe notatu dignum, & ſequitur Iaſon.in rubr. C. de edend. colum. 1. ver. tertia difficultas.

334 † Et hæc citatio, ſi non ſit facta de cõmiſſione iudicis, non valet. vt eſt tex. in l. neminem. C. de exhib. re. & ibi not. Salyc. & alij cõiter Doct. & Innoc. Ioan. An. But. Imol. & alij in d. c. qm̃ contra. & eo tunc qñ admiſſa eſt accuſatio p iudicem, & cõmiſſa eſt citatio, nomẽ rei eſt inter reos, quia facta eſt notatio, ꝙ vt puta Titius, qui eſt noiatus in libello accuſationis citetur ad videndum ſe accuſari, & talis citatio fit p edictum, & ſcripturam talia ꝑtinentem, v. Titius citatur, vt in termino tali debeat comparere ad uidẽdum eum accuſari, & ad ſe defendendum, & iſta citatio hoc modo ſcripta operat̃ hoc, ꝙ iſte talis eſt annotatus inter reos, ut eſt tex. in l. fi. C. de req. re. ibi, criminalis vero programatis tenor hanc tantam ferat de iure cenſurã, vt inter reos annotati, ſumẽdo ibi ꝑgrama ꝓ edicto citationis, ut eſt tex. iun. gl. in l. ꝓgrama, & hr̃ in rub. C. cõm. vel epiſt. ꝑgr. & fit citatio p edictum, de qua loquit̃ Bar. in extrauag. ad repr. in ver. p edictum, circa med. Et ꝙ facta tali citatione dicat̃ eſſe inter reos eſt tex. in l. 2. C. eo. de req. r. re. ibi, ex eo die, quo reus fuerit i iudicio petitus, & iſtud magis ꝯſtat ex rub. ff. & C. de req. re. & ex l. 1. C. eo. ibi, ſed annotari vt req̃rat̃, ex quo dico, ꝙ p annotationẽ factã in citatorio nomẽ rei eſt iter reos, q̃a citat̃ tanq̃ reus, & vti ꝑſona, ꝯtra quã de crimine faciẽda eſt cognitio, & iſtud fit reo abſẽte, q̃ adhuc nõ fuit in iudicio. Et ꝑp hoc dico multũ differre inter

335 ſe hæc duo, v. †Quòd q̃s ſit factus reus, vel ꝙ nomen rei ſit receptũ inter reos. Nam qñ iudex porrecta accuſatione ſibi, & ea viſa cõmittit citationem, tunc noiatus factus eſt reus, q̃a nomen eius eſt annotatũ ꝓ reo, & ita loquit̃ l. 1. 2. & fi. C. de req. re. Si vero facta citatione reus abeſt, nec currat cõparere, tunc iudex annotat bona, & nomen rei eſt receptũ inter reos, & ſic qñ cognita eſt abſentia rei p iudicẽ, recipit̃ inter reos ꝓut inquit Cic. in Ver. act. 3. dum dicit abſentẽ credo in reos relatũ, & in actio. ult. ſthenij domũ p hoſpitium exhauſit abſentẽ in reos retulit, qđ aliud eſt, q̃ reum facere. Et iſtud declarat Bud. poſt Cic. in annot. poſter. in 48. in c. impub. §. item ſi ſeruo. & ſm hãc dr̃iam, & cognõncm intellr̃ tex. in d. l. adult. C. de adult. q̃ dicit, ꝙ poſt crimẽ inchoatũ mulier ꝓuinciã exceſſerat, & ideo inter reos fuit recepta intelligendo, ꝙ crimen erat inchoatũ per citationem, non aũt p litis ꝯteſtatione, ut male ſenſit gl. ibi, & iudicium incipiat ab ea parte edictũ, q̃ eſt de in ius uoc. §. 1. inſt. de pœ. temp. lit. & in rub. ſupra de in ius voc. & neceſſe eſt intelligere, ꝙ mulier exceſſerat ꝓuinciã ante litẽ conteſt. cũ ibi ſimus in iudicio publico, & in crimine capitali, in quo requirit̃ hoc, ꝙ & accuſator, & accuſatus ſe cõſtituant ad carceres ante principium iudicij, ꝓut eſt caſus in l. fin. C. de acc. vñ mulierem non poterat dici receſſiſſe ex ꝓuincia, cum eſſet in carcerib. ſed ſi volumus dicere eam aufugiſſe, nulla erat dubiõ in eo tex. cum haberet ꝓ conuicta de crimine, vt in l. in eos, & ibi not. per Bar. & alios ſupra de cuſt. re. & dixi in l. pen. §. ad crimen, ſupra de pub. iud. & tex. in l. mat. §. præſcrip. ſupra de adul. intellr̃, ꝙ ibi fuerat porrecta accuſatio, citatus, & q̃a erat abñs, fuit receptus inter reos, habet annum ad ſe expurgandũ, & recuperãdũ bona vt i l. 1. 2. & tot. tit. ſupra de req. re. Sed poſtq̃ ob abñtiã fuerit receptus inter reos, ſi vult audiri à iudice non põt opponere exceptiones declinatorias, ſeu dilatorias, per quas impediat̃ accuſatio, & amoueri debeat ꝑſona accuſatoris, ſed ille talis debet ſuper meritis cãm ſuã tueri, & iſtud euenit ꝑp eius ꝯtumaciã, & q̃a eſt receptus inter reos, qđ voluit tex. ibi reddens rõnem, ꝙ poſteaq̃ ſemel receptus eſt, non põt præſcriptionem obijcere. Nõ obſt. tex. in l. 2. in §. extr. ſupra de adult. in eo, quod vr̃ velle, ꝙ poſtq̃ eſt factus reus non poſſit opponere exceptionẽ lenocinij, & ſic ante poſſit ex quo reus fact' dr̃, cognitio ſup exceptionib. dilatorijs, q̃a ille tex. intelligẽdus eſt in eo, q̃ ꝯdẽnatus eſt de crimine adulterij, vt poſt ꝯdemnationem non poſſit obijcere crimẽ lenocinij, ex illis verbis in tex. dum dr̃, poſteaq̃ reus factus eſt criminis. i. ꝯdẽnatus de crimine, ut eſt tex. in l. defuncto ſupra de pub. iud. ibi, q̃ reus fuit criminis. i. ꝯdemnatus vt ibi cõiter intellr̃ in ꝯdẽnato p Doct. Et ex iſtis dico non recte intelligi tex. in d. l. is qui reus, in eo, quod Doct. dñt, ꝙ anteq̃ quis ſit receputus inter reos, poſſit ſuũ accuſatorẽ reaccuſare. Nam tps nullũ eſt, in quo q̃s poſſit reaccuſare anteq̃ ſit factus reus, cũ facta citatione, ut iam dcm eſt, factus eſt reus, & clarũ eſt, ꝙ añ citationẽ nõ diceret̃ reaccuſare. Sed accuſare pri-

336 cipalr̃. Et à citatione incipiat iudiciũ in ciuili, vt in d. §. fi. qđ & in criminali eſſe debet, cum

cũ ad inſtar ciuilium ꝓcedaĩ l.abſẽtem infra de pœn. Præterea, rõ quæ datur in d.l. is qui reus, per l. C. eſt vt non relatione criminũ. Sed innocentia reus purgeť, quæ rõ eſt gña-lis ad vtrunque tps, ſm ꝙ diſtinguunt Doc. Siue ſit receptum nomen, ſiue non, ꝑut ipſi intelligunt, vſq; quo fiat cognitio ſup exce ptione dilatoria. cũ itaq; ratio ſit gñalis, & ſit apta cõprehendere vtrunq; tps ſm diſtin ctionem traditam p Doc. ergo, & eius diſpo ſitio debet gñaliter in vtroque tpe conſtitue re l. regula. §. ſi quis, & ibi Bart. & alij ſupra. de iur. & fac. ign. Præterea iſtud, quod poſ-ſit, anteq̃ ſit factus reus, reaccuſare ſumiť à contrario ſenſu in l. illa, dum dr, is qui reus factus eſt nõ reaccuſat, ergo à ɔtrario ſi non eſt factus reus, reaccuſat. iſta aſſumptio facta hoc modo inducit vnũ qđ eſt in parte corre ctoriũ rõnis ɔtentæ in lege dum gñaliter ra tionem reddens dicit, ꝙ non relatione crimi nũ, ſed innocentia reus purgeť. ſi. n. reaccuſa tio eo tpe daretur, vt dñt Doct. relatione cri minis ſe expurgaret, & ſic ꝑ arg. à contrario ſenſu induceretur. l. correctio, quod eſſe non

337 debet. † Quia tale arg. non aſſumitur, qñ inſurgit correctio aliqua, ꝑut no. in l. 2. ſu-pra de off. eius, & ẽt q̃a nulla eſt lex, quæ di cat, ꝙ anteq̃ q̃s reus factus ſit poſſit accuſa re, niſi hæc aſſumpta à ɔtrario ſenſu, & in l. neganda: C. q̃ acc. non poſ. nulla tpis diſtin ctio dať. Ideo intelligerẽ d. l. is q̃ reus, quod non deť reaccuſatio aliquo tpe per gñalem rõnem illius l. & ẽt alia rõ dari poteſt quia reus vidẽs ſe accuſatũ deſideraret ſe vlciſci, & laceſſitus ſe vindicare, q̃ vindicta eſſet, ac-cuſando ſuũ accuſatorẽ. arg. tex. in l. 3. ſupra ad leg. Aquil. ibi nãlis ratio permittit ſe de-fendere, & in l. q cum natu maior. §. ſi liber-tus, ſupra de bon. liber. Itẽ ex alio ɔſiderari põt, q̃a accuſatus videns nõ poſſe aufugere pœnã accuſationis, ad hoc vt rem ꝓtrahat, poſſet fingere crimẽ ɔtra accuſatorẽ, & que-relam inſtituere, & ſic iudiciũ defraudare ex quo l. voluit fraudibus ꝓuidere, & obuiare,

338 reaccuſationẽ ꝓhibendo. † Cũ lex fraudi bus obuiet. l. iuriſgẽtiũ. §. ſed ſi fraudandi ſu pra de pac. & ibi no. & in l. non dubiũ. C. de legib. & in c. finem litibus, de dol. & contu.

339 † Quarto quæro, an teſtis examinatus poſt terminũ aſſignatũ p iudicem faciat in diciũ. Bar. in l. 2. de appel. reci. col. fi. ver. ter-tio q̃ro dicit, ꝙ facit aliqđ indiciũ, q̃a inſtra non ſolenniter facta faciunt indiciũ l. ſicut iniquũ. C. de fide inſtr. Bald. in d. l. 2. col. pe. ver. vlterius. 13. dicit, ꝙ teſtis receptus poſt terminũ perẽptorie aſſignatũ nõ facit indi ciũ arg. l. q Romę. §. Augerius, ſupra de ver. obl. l. mancip. ſupra de opt. leg. & qđ not. Inn. in c. cũ in tua, q matr. acc. poſ. Niſi iuſta cauſa mouiſſet iudicẽ, q̃a ex qua cauſa põt dare nouã dilationẽ, ex ea põt ſine dilatione

340 teſtes recipere. † Quia dilatio nõ eſt de ſub ſtantia ꝓbõnis l. in crimine, ſupra de adult. Ang. Aret. in d. l. 2. ɔcordãdo hæc dicta Bar. & Bald. vř dicere, ꝙ dictũ Bart. loquiť in cri minali, ſecus in cauſa ciuili in qua examinã tur teſtes ſine dilatione, & ita intelligať Bal. ꝑ not. p Bart. in extrauag. ad repri. in verb. ſine figura iudicis, ſed diſtinctio nõ vř vera, q̃a, & in cauſa criminali examinanť teſtes ſi ne dilatione. ita Bart. in d. l. in criminali. ſu-pra de adult. ſm vnã lecturã. Aduerte ad di-ctũ Bald. dũ reſtringit ɔcluſionẽ Bart. vt ꝓ-cedat in termino non perẽptorie aſſignato, q̃a Bart. in l. Titia, in §. vſuras, ſupra de leg.

341 2. & in l. mãcip. ſupra de opt. leg. dicit. † qđ q̃libet. ll. aſſignatio termini probatorij eſt perẽptoria, abſq; eo quod exprimať per tex. in l. pecuniarij. ſupra de fer. & Abb. & Fely.

342 licet cauſam de prob. † Ego in hoc caſu di cerem, ꝙ cũ depoſitio teſtis non valeat poſt terminũ, vt p Doc. maxime Are. in d. c. licet. cauſam, de teſti. & p Ioan. Crot. in tract. de teſtib. in 7. requiſ. num. 260. & iſtud ꝓcedat ex facto iudicis, & negligẽtia partis, quæ nõ examinauit, poterit tale dcm facere indiciũ

343 qualequale ad inſtructionẽ iudicis. † Cui nunq̃ præcluſus eſt terminus ad accipiẽdas ꝓbões vt not. in c. qualiter, & qñ. el 2. de accuſ. vnde ſi propoſita accuſatione in ter-mino aſſignato nil legitime ꝓbauerit, ſed poſtea teſtes ꝓduxerit, poterit virtute illoꝶ teſtiũ iudex inq̃rere, & ꝓcederet, queãdmo dũ dicimus in abolitione, q̃ fit ad inſtãtiã ac cuſatoris, nã iudex poterit poſt ipſam inq̃re re l. 2. & ibi not. C. de abol. ſed ſi erunt aliæ ꝓbões ɔtra reum, ex q̃bus orta eſſent indi cia ɔtra ipſum, hęc examinatio coadiuuat, vt dixi ſupra qñ facit qualequale indicium.

344 † Teſtis qui nõ debuit examinari ob re uerentiã, ſi examinatus fuerit, non facit indi ciũ, vt eſt ſeruus, q. nõ debuit examinari cõ tra dñm, vt eſt tex. i l. 1. §. diuus. ſupra hoc ti. & in l. diuus. in §. ex q̃bus, ſupta eo. Vbi Iu-riſconſul

riſconſultus argumentatur, ꝙ ſeruus non de
bet interrogari ꝯtra dñm, nec interrogatio
valet, & multo minus indicia, & eodem arg.
vtit̃ I.C. in d.l. 1. in §. Antonius Seuerus. &
ꝙ non oriat̃ iudicium determinat Bart. in d.
l. maritus, hoc tit. & rõ q̃a ſerui, vel alij qui
ob reuerentiam non deponunt hñt hoc, ꝙ
de iure non pñt interrogari de ea re. & ſunt
ꝓhibiti, & ẽt ꝓhibent̃ rñdet l. libertoꝝ. C. de
teſti. & hãc rõnem tradit Saly. in l. ſeruos. C.
345 eod. de teſti. † Ex hoc infero, ꝙ filius cõtra
patrem ꝑꝑ reuerentiam non admittitur ad
teſtificandum ideo non faciet indicium l. pa-
rentes. C. de teſtib. Imol. tenet hoc in c. dile-
ctoꝝ, de teſti. cogen. idem dicerem in liberto
aduerſus patronum, vel filium patroni q ob
reuerentiam non debet examinari. vt eſt tex.
in l. 3. §. l. Iulia. in fi. ibi nam q̃dam ꝑꝑ reue-
rentiam pſonarum ſupra de teſti. & idem di-
cerem in quocunq;, q reuerentiã hr̃e debet,
vt examinatus non faciat̃ indiciũ, de q̃b. in l.
qq; litigãdi. §. 1. & ll. ſeq. ſupra de in ius voc.
346 † Teſtis minor annis 14. non debet exa
minari in cauſa criminali, vt eſt text. in d. l. 3.
§. l. Iulia ibi, quæ ue impubes erit, & rõ eſt, vt
prohibeatur ꝑꝑ lubricum conſilij ſui vt in d.
§. l. Iulia, & ſi examinatus fuerit, & nil oppo
ſuerit pars, attñ eius dcm̃ eſt nullum, ex quo
iure repellit̃, ita determinat Ang. in auth. de
teſti. in §. ſancimus, loquens de impubere, &
ſeruo. Subdens ꝙ licet ergo non fuerim ꝓte
ſtatus ante aperturam teſtium ꝯtra pſonas,
& coꝝ dicta, vt eſt de more, tñ ꝯtra pſonam
impuberis, & pſonam ſerui, & coꝝ dicta po
tero opponere atteſtationibus publicatis, ea
rõne, q̃a ipſoꝝ teſtimonium ſit ipſo iure nul
lum qd᷑ dcm̃ ſequit̃ Hipp. in l. de minore, in
prin. nu. 22. hoc tit. Aduerte ꝙ exiſtimo oẽs
illos, qui enumerant̃ in d. §. l. Iul. q ꝑꝑ reue-
rentiam pſonarum, & q ꝑꝑ lubricum ꝯſilij,
& ꝑꝑ notam, & infamiam, de q̃bus ibi non
admittunt̃ ad teſtificandum in cauſa crimina
li, ſint ꝓhibiti à principio, vt ẽt ſi examinati
fuerint, patiant̃ oppoſitiones, & contra per-
ſonam, & contra dicta, eo modo, & ſi adhuc
non ſit facta oppoſitio, poſſit publicatio pro
ceſſu opponi. cum ſint ipſo iure prohibiti.
347 † Iſte teſtis in hac ætate examinatus non fa
cit indicium plenum ſed qualequale, vt in l.
1. §. impubes. ſupra ad Syll. & gl. in l. fin. C.
de his quib. vt indig. & idẽ determinat Bart.
in d. l. maritus, & iſta talis qualiſqualis ꝓbõ

operatur hoc, ꝙ iudex põt inquirere, & ſic fa
cit indicium ad inquirendum, cum ſit leuis
ꝓbõ, & ita ꝙ ſit indicium ad inquirendum,
tenet expreſſe Bal. in d. l. fin. C. de his q̃b. vt
indig. dicens, ꝙ impuberes cum leui tortura
interrogant̃, non ad damnationem, ſed ad in
ſtructionem, ꝑ gl. ibi dum dicit ad inquiren-
348 dum non ad puniẽdum. Subdens. † qđ q̃dã
valent ad ꝑparandum, q̃ non valent ad deci-
dendũ. i. valent ad inſtructionem non ad pro
bationem l. fin. C. de acc. l. q vltimo, infra de
pœn. & qđ no. Bar. in d. l. maritus. idem Bal.
in l. ſeruos. C. de teſti. eſt in eadẽ ſnĩa, dicẽs,
ꝙ minor 25. annis in cauſa criminali bene
facit indicium ad inquirendum nõ ad decidẽ
dum ꝑ gl. in d. l. fi. idem Bal. in d. l. 1. §. impu-
bes dicit poſt gl. in d. l. fi. ꝙ impubes nõ facit
indicium, qđ poſſit induci ad deciſionẽ, Sed
ad ꝑparationem ſeu inueſtigationem, & ſic
Bal. in oĩbus ꝑdictis locis non dicit, qđ dcm̃
impuberis facit indicium ad torturam, q̃uis
i. l. inuiti. ſupra de teſtib. dicat ꝙ teſtis minus
idoneus facit indicium, vt ibi no. & in d. l. fi.
C. ad Syll. adducens Cyn. in l. fi. C. de acc. &
Spec. in tit. de teſte. §. 1. verſ. item excipit̃, in
quo loco Bal. idem ſenſit, qđ, & in p̃miſſis, vt
non faciat indicium ſimplr̃ ad torturam, dũ
allegat gl. in d. l. fin. q̃ vt dcm̃ eſt loquit̃ de in
dicio ad inquirendũ, & gl. in d. l. inuiti, dicit
qđ facit aliqđ indicium, & ſic non ſimplr̃ in
dicium habile ad torturam, & Spec. n. d. verſ.
item excipit̃ dicit, qđ minor 20. annis admit
tit̃ ad indicium ne ꝓbõnis facultas anguſtet̃,
& hoc quantum ad p̃ſumptionem faciendã
ex mente Acur. in d. l. inuiti, in quo loco vt
dcm̃ eſt gl. dicit facere aliqđ indiciũ. Alex. in
d. l. fi. C. de his qui. vt indig. ſequit̃ ſimplr̃ gl.
ibi, & alias gl. ſupra allegatas, & dicta Spec. re
mittens ſe ad eam declarationẽ, quam facit
Bart. i d. l. maritus. & ex his dico, ꝙ male ſen
tiunt, & intelligũt dicta loca Brun. in d. tract.
de ind. in 4. col. & ſeq. dicens qđ ex mente
Alex. Bal. Spec. in dictis locis faciat indicium
ad torturam, q̃a iſtud eſt oĩno falſum, & con
tra eoꝝ mẽtem, & verba ꝓut retuli ſupius.
& ẽt Iaſ. in d. l. fin. C. de his quib. vt indig. di
cens qđ facit ex mente prædictorum indiciũ
ad torturam, & quod non faciat indiciũ ad
torturam, & rectius ſenſit Hipp. in d. l. de mi
nore, in prin. col. 7. verſ. quarto modo.
349 † Minor annis 20. non debet examinari
in cauſa criminali ad inſtãtiã accuſatoris, &
ſi ex

ſi examinatus fuerit, non facit indicium niſi
qualequale, vt eſt tex. in l. in teſtimonium ſu
pra de teſti. & diuerſam eſſe puto ab hoc teſte à
pcedenti, q impubes non admittatur, nec fa-
ciat indiciū ēt q fuerit examinatus ex offō,
p tex. in d. l. 3. §. l. Iul. ibi in reum teſtimoniū
dicere, multominus ſi fuerit examinatus ad
inſtantiam accuſatoris, à 14. aūt anno. & ſic
ab impubertate vſq; ad 20. annum non poſ
ſit examinari ad ad inſtantiam accuſatoris p
text. in d. l. in teſtimoniū ibi accuſator citare
non debet. Secus aūt ſi ex offō iudex exami
naret, nā tunc exiſtimo q faceret indiciū ad
torturā. ſi modo alia ꝯcurrant, de qb. ſupra.
350 † Mulier ſi fuerit examinata ſuper crimi
ne faciet qualequale indiciū pp qualitatem
ſexus. ita tenet Bart. in d. l. maritus. Aduerte
q cōiter ꝯcludit p Doct. q mulier de iure ci
uili pōt eſſe teſtis in cauſa criminali p gl. in
c. forus. in §. teſtes de ver. ſig. & gl. in c. ex eo.
35. q. 3. & Spec. in tit. de teſte. §. 1. in verſ. Itē
qđ eſt mulier. Abb. Aret. & Fely. in c. qm̄. de
teſti. Pro iſta ſnia adducit̄ tex. in l. 3. §. l. Iulia.
ſupra de teſtib. in quo mulier, q̄ palam quæ
ſtum fecit repellit̄ deponere ꝯtra reum. Ergo
à ꝯtrario ſenſu, ſi nō fecit q̄ſtum in cauſa cri
minali admittit̄, adducitur ēt text. in l. ex eo.
eod. tit. cuius verba ſunt clara, & adducit̄ ēt
tex. in l. in q̄ōnibus. ſupra ad l. Iul. maieſt. vbi
mulier Fuluia, q̄ erat meretrix, & ſic infamis
admittit̄ in eo crimine. ergo à ꝯtrario ſi non
fuerit infamis, admittit̄ in quocunq;, q a ius
ſingulare diſpoſitum in l. Iul. maieſt. facit ius
gn̄ale in alijs, ita Fely. in d. c. qm̄. & Io. Crot.
in tract. de teſt. col. 12. num. 62. ex hoc ꝯſtat,
q cum mulier poſſit eſſe teſtis in cauſa crimi
nali, dicendum eſt q ſecūdum eius depoſitio
nem debet facere indiciū. vt in alijs teſtibus.
351 Ideo cogita. † De iure canonico mulier nō
pōt eſſe teſtis in cauſa criminali vt in d. gl. c.
forus. c. ex eo. Dec. in d. c. qm̄, circa fi. dicit q
q̄uis Doct. cōiter ita teneant, attn̄ iſta ꝯclu-
ſio non probatur iure, quia tex. in d. c. forus.
§. teſtes ſimplr̄ dicit, q teſtimonium mulie-
ris non eſt tante auctoritatis, ſicut maſculi.
quia varium, & mutabile ſemper fœmina, Et
ſic lex gn̄alr̄ loquit̄ non magis in cauſa cri-
minali quā in cauſa ciuili. Sed q minus cre-
dat quam maſculo. Nec ob. tex. in c. mulierē.
38. q. 5. quia non diſtinguit cauſam ciuilem
à cauſa criminali, ſed tm̄modo, qđ ſine ꝯſen
ſu viri non pōt teſtificari. vnde accedēte eius
conſenſu poterit teſtificari tam in cauſa ciui
li quam criminali. & ēt q a de iure ciuili repe
rit̄ expreſſum, q mulier poſſit teſtificari i cau
ſa criminali vt d. l. ex eo. ſupra de teſti. Nec
ꝯtrarium inueni deciſum de iure canonico,
ergo ius ciuile eſt ſeruādum c. 1. de not. ope.
nunc. Aduerte circa hanc ꝯcluſionem, q tex.
in d. c. forus, ſatis clare vr̄ decidere q mulier
non poſſit eſſe teſtis, ꝯſiderando tres qualita
tes, videlicet ꝯdōnem, nām, & vitam, vt in il-
lis non ſit locus atteſtationi. Nam in primo
ꝯdō ſerui ꝓhibet ipſm teſtificari, mala fama,
& mala vita repellit teſtem, & ſic in illis dua
bus ꝯſiderationibus teſtis repellit̄. Abſonum
enim eſſet q in tertio capite naturæ, quæ eſt
media inter illas duas, admitteretur, q teſtis
eſſet bonus, Cum ibi illa tria ſint parificata
ad oſtendendum inhabilitatem teſtis, ergo
non poſſumus dicere q in altero detur habi
litas. Nam cum plura ſint parificata, non
debent diuerſo iure cenſeri. l. iam in hoc iu-
re, & quæ ibi not. ſupra de vulg. & pupilla.
352 Teſtis infamis, ſiue ſit infamia iuris, ſiue
ſit infamia facti non pōt eſſe teſtis in cauſa
criminali. Cum ꝓbōnes eſſe debent luce me
ridiana clariores l. fin C. de ꝓbat. & illius te
ſtis fides vacillat c. teſtimonium de teſti. Ita
no. Bart. in l. 1. C. de ſum. Tri. col. 4. verſ. hēt
ergo, & Bal. ibi col. 4. in 5. oppoſit. & Saly. ibi
in fi. Vnde ſi infamis fuerit examinatus facit
qualequale indicium, vt per Bart. in d. l. mari
tus, & Bal. in d. l. 1. q dicit, q ꝓbat ad inqui-
rendum, & de iſtis vide late Io. Cro. in tract.
353 de teſtib. in 3. par. princ. num. 21. † Intelli-
ge oēs p̄dictos caſus in minore, in muliere,
infami, vt non faciant indicium ad torturā,
niſi ſumus in caſu in quo alr̄ veritas hr̄i non
poſſit. Quia tunc non repellunt̄, vt in mino-
re loquit̄ Ioan. And. in additio ad Spec. in ti.
de teſte. §. 1. verſ. item excipitur q eſt impu-
bes. & Alb. in l. in teſtim. ſupra de teſtibus, &
Iaſ. in d. l. fi. C. de his quib. vt indig. & Hipp.
in d. l. de minore, in prin. num. 24. In mulie
re tenet Ioan. And. in d. tit. de teſte. §. 1. verſ.
Item quod eſt mulier. & Alb. in d. l. in teſtim.
& Alex. in conſ. 24. Animaduertenſis his, col. 4.
verſ. non obſt. volum. 2. dicens, quod vbi pro
batio aliter haberi non poteſt, ſeu difficilis
eſt mulier admittitur not. Hippol. in d. l. de
minore, in princ. num. 25. & Ioan. Crot. in
tract. de teſti. numero 56. In infam. quòd ad
mittatur ſimiliter in defectum probationis,

habetur per Sal.in d.l.1.in fi.C.de ſum. Tri. & fid.cath.& ibi Iaſ.col.12.num.2.& ita debet intelligi qđ dicit Ioan. Crot.in d. tract. de teſti.num.48. vt infames examinati faciãt indicium ſi examinatio fiat in ſubſidiũ, alias non,vt aperte dicit Saly.in d.l.1.in fin.& ibi Oldr.Bal.& Fulg.vt refert Iaſ.in d.l.1.d. nu. 51.Sed aduerte ꝙ pdicti oẽs Doc.ꝓ comprobando,ꝙ hoc faciat indicium adducunt text. in l.q vltimo infra de pœn. qui text. ex ſnia Bart. Bal.& Rom.ꝓbat hoc,ꝙ infamis examinatus faciat qualequale indicium, ꝓut dicam infra in verb.ſocij dictum in ver.rõ põt

354 eſſe. † Iſtud aũt ꝙ veritas alr̃ hr̃i non poſſit,intellige qñ ex nã negocij vel facti veriſimiliter hr̃i non põt. Sed qñ potentia plures interuenire potuiſſent, licet actu interuenerit niſi iſti inhabiles. Tunc ꝓcedat præcedẽs dictum, vt ſi probatio eſſet facienda per teſtes clericos, & in eo loco non reperiatur niſi vnus Clericus alij inhabiles,& qui alias regulariter repelluntur,in ſubſidium iſti admitti debent.Ita intelligit Ant.de But.in c.3.loco,de probat.& in conſil.23. quæſtio hæc in dubia,col.fi.verſ.non ob.& Iaſ.in d.l.1.C.de ſum.Trin.& in d.l.fi.C.de his quibus vt indig.& Ioan. Crot.in d.tract.de teſti.nu.71.

355 † Teſtis qui cogi non põt ad deponendum, ſi coacte depoſuerit, non facit indiciũ aliqđ ẽt ad ꝓcedendum l.1.§.ſi ſeruus. el 1. ſupra hoc tit.& ibi Bart.no.Bal.& Saly.in l. ſeruos. C.de teſt.volẽtes,ꝙ teſtis q non põt compelli.ſi impulſus examinatus fuerit,non facit indicium.illi aũt q inuiti non compellunt̃ ad teſtimonium dicendum ſunt enumerati in l.lege Iulia cum quatuor ſeq.ll. ſupra

356 de teſti.† Si vero iſti q non pñt cogi voluntarie depoſuerunt.tunc faciunt indicium, vt in d.ll.a ꝯtrario ſenſu.& ad hoc ꝙ iſti talis dicant voluntarie depoſuiſſe,debet iſtud notari penes acta alias pſumerent̃ deponere inuiti,ꝓut voluit Bar.in auth.presbyteros, la 2. C. de epiſ. & cle.dicens,qđ cum tales teſtes ꝓducunt̃ volentes ſcribi faciat in actis,ꝙ volentes teſtificant̃,& deponunt,alias preſument̃ deponere inuiti, & ita vidit de facto ſeruari.Sed Bal.in d.auth.circa finẽ. dicit ꝙ iſta

357 opin.non eſt vera nec ſibi placet.† Eo quia non pſumit̃ coactio iudicis vbi qs cogendus non eſt,imò pſumit̃ ſponte fieri,cum pſumatur ꝓ iudice l.2.C.de offic.ciuil.iud. Imo. & Fel.ſequit̃ opi.Bal.in c.dilectoꝶ.de teſt. cog.

Ego exiſtimo,ꝙ opi.Bald.ſit verior,nam iſti tales q non pñt compelli pñt examinari in certis caſibus,vt puta volentes, & ẽt qñ veritas aliter hr̃i non poſſet,vt dicam infra. Ideo ſi fuerint examinati,pſumendum eſt ꝙ in ca

358 ſu pmiſſo ſit facta examinatio. † Nã in dubio qs pſumit̃ actum facere in caſu ſibi conceſſo, non aũt in caſu prohibitio, & ſic in eã partem per quã potius actus valeat q̃ pereat l.quoties.ſupra de verb.obl. & l. quoties

359 ſupra de reb.dub.& c. Abb.de ver.ſig.† Intellige pdicta, qđ iſti inuiti non pñt cõpelli niſi in caſu qñ veritas alr̃ hr̃i non poſſit. ꝓut voluit Hoſt.& oẽs Doc. eum ſequunt̃ in c.1. de teſti.cog.& hoc ne veritas occultet̃. Qũo aũt intelligatur hoc,ꝙ veritas aliter hr̃i non

360 poſſit,dixi ſupra in pced.prox.ind.† Inſuꝑ aduertendũ eſt ꝙ ille,q vult cõpellere teſtem ad deponendum ſub eo ꝓtextu ꝙ veritas alr̃ hr̃i nõ poſſit debet illud ꝓbare. Ita no. But. Imo.& Fel.i c.ſup eo.de teſti.cog.ea rõne q teſtes ipſi fundant excuſationẽ in iure cõi,id eo volens in certo caſu ipſos teſtes cõpellere debet exceptionẽ,& caſum cõpulſionis ꝓbare not.gl.in clem.fin.de reſcr.in verſ.creati.

361 † Teſtis domeſticus ꝓducentis examinatus contra aliquem reum non facit indiciũ l.pridem.C.de qõ.tenuit.Spec.in ti.de teſte. §.1.verſ.qđ ſi teſtis domeſticus,dicens,ꝙ nõ inducit præſum. & hoc modo intelligit Bal. dcm Spec.in l.inuiti.ſupra de teſtib.dicẽs qđ teſtis minus idoneus facit indiciũ vt ibi, qđ ſecus eſt in teſte domeſtico qui non facit in-

362 dicium,& hoc clare ꝯſtat. † Quia domeſticus non põt examinari ad fauorem illius,cuius eſt domeſticus.l.idonei. ſupra de teſtib.l. ẽt. C.eod.de teſtib.& in §. item idonei.4.q.

363 4.†Sunt aũt domeſtici,& familiares ſeu de domo,ſeruus,colonus,libertus,aſcriptitius, mercenarius q recipit mercedem,nõ qui ſeruit gratis,ita Spec.in tit.de teſte.§.1. ver.itẽ excipit,& ver.ſed de quo mercenario,& verſ. ſed quid,ſed Ioã.And.in add.in d.ver.ſed de quo mercenario, dicit ꝙ famulus gratis ſeruiens dr̃ domeſticus p tex.in c.fi.de verb.ſig. lib.6.quem ſequit̃ Fel.in c.in lr̃is.col.1.verſ. ex quo dat̃,de teſti.Item pr̃ eſt domeſticus filio,& econtra.Item vxor viro ſiue timeat maritũ ſiue nõ vt p Felin d.c.in lr̃is.col.3.verſ. fallit quarto, & domeſtici dñr latius q viuũt ad vnum panẽ, & ad vnum vinũ, vt in auth. de Monac.§.cogitãdũ, & familiares dñr om

nes

nes qui ſunt ſub alicuius imperio de iure vel de facto, ita not. Bal. de vtroq; in d.c. in lris. p tex. in l. q iuriſdictionis, ſupra de iuriſ. om. iud. & in l. 1. C. ſi rector puincię. & in l. 1. C.
364 ſi quacunq; prædi. pote. cum alijs. † Prædicta oia reſtringunt p Doc. & maxime p Fel. in d.c. in lris, quę oia ponit Hipp. in l. 1. §. ad qõnem, ſupra hoc tit. vt domeſticus ſeu familiaris admittat, & ſic faciat indicium, quoties ſummus in ſubdito principis, ſi modo nõ ſit terribilis ſuperior, & non ſolitus inferre violentiam ſubditis. Item ſi eſt familiaris valde honeſtus, put ſunt familiares epo. Item ſi veriſilr melius ſciri põt p domeſticos, & familiares, quam p alios, vt p Bart. in l. quoties. C. de naufra. lib. 10 Item ſi in eadẽ ptãte eſt, & is, q deponit, & is ptra quem deponit, vt p Abb. in c. lras, col. 3. de præſump. & latius
365 p Doc. in locis pdictis. † Aduerte ad vnum q dicit Brun. in d. tract. de indi. col. 3. in hoc indicio domeſticitatis volens, q Bart. in l. 2. ſupra de excu. tu. dicat indicium oriri p teſtẽ familiarem, adducẽdo gl. in l. 1. ſupra de teſt. qa in primis illa lectu. non eſt Bart. Sed Nic. de Neap. & gl. q allegat in d. l. 1. ſupra de teſti. nil dicit, nec eſt verũ. q p ipm ↄcludit, qa teſtis familiaris rlr ex iuris diſpõne repellit à teſtificando, vt dixi, nec dici põt bonus, nec idoneus, & tñ vnus teſtis de viſu (ad hoc vt faciat indicium) debet habere dictas qualitates, vt dixi ſupra in verb. teſtis de viſu.
366 † Teſtes plures ſingulares deponẽtes ſuper diuerſis indicijs, an ↄiungant ad faciendam pbõnem, vt oriat indicium ad torturã Bal. in l. ſi quis ex argentarijs. §. 1. ſupra de eden. dicit, q ſi ſpecies pbõnum ſunt in ſua ſpecie imperfectæ. v.g. vnus teſtis pbat de veritate, vnus de fama, vnus de idicio, hæc pbõ non valeret, qa non eſt in ſua ſpecie pfecta, nam vnus teſtis de fama non pbat famam, vnus teſtis de indicio non pbat indiciũ, imò requirunt ſaltem duo teſtes l. ſi. C. fa. ercif. & ibi not. Et p Inno. in c. ſicut de ſimo. & dicit Alex. in conſ. 181. in cauſa Angelo, col. 2. ver. rurſus, vol. 2. q vbicunq; contingat fieri pbõ indicij p vnum teſtem, & ſilr ſi fiat pbõ de alio indicio p vnum alium teſtem, vbi requirebant duo, tunc tales teſtes ſingulares non iungunt ad faciendum vnum indicium pfectum qa vnumquodq; de p ſe eſt imperfectum, vt p Bal. in d. l. ſi qs ex argentarijs, & p But. in c. licet, de teſt. hoc idem ſenſit Bart. in lec. antiqua in l. 2. in §. ætas ait, ſupra de excu. tut. dicens q qñ plura veniunt ad perfectionem vnius toti, vt in caſu illius legis, tũc verificat illa regula q nõ pſunt ſingula, multa iuuant, ſi vero ſint multa, q veniunt ad pficiẽdum diuerſa tota, tunc q non pſunt ſingula, nec multa iuuant l. ſpadonem. §. q auitã. eo. tit. vnde cum pbões veniant ad diuerſa indicia, ideo non ↄiungunt, idem Bal. in l. ſpadonem. §. q iura, tenet idem, dicens, q quędã ſunt q requirunt certam ſpeciem, & tunc diuerſæ ſpecies imperfectæ nihil operant, quia ex pluribus ↄcurrentibus nõ augeť effectus, cum non veniant ad integrationẽ vnius ſpeciei, ita ex pluribus teſtibus ſingularibus nõ reſultabit plena pbõ, qd' dcm ſequit Alex. in conſ. 21. Repetitio in cauſa meriei. col. 1.
367 vol. 4. † Volens non ↄiungi teſtes ſingulares ad faciendam pbõnem, & idem Alex. in conſ. 13. ex his, q in themate, col. fi. vol. 1. ſequitur dicta Bal. in d. locis, & voluit Ant. de But. poſt Cald. in c. veniens, circa fin. de teſt. & multi alij Doct. quos adducit Hpp. in ſua pract. in §. diligenter. num. 149. Contrarium ſenſit Raph. Fulg. in l. fin. C. fami. ercif. vt refert Brun. in tract. de ind. col. 2. dicens q vnicus teſtis facit aliqualem pſumptionem, & id eo ſi plures ſint teſtes ſingulares de ſingulis indicijs deponentes dicet plures eſſe præſumptiones, q faciant vnum indicium ad torturã arg. l. inſtrumenta domeſtica. C. de probat. & l. 2. §. ætas. ſupra de excu. tu. exemplificando. Pone q vnus teſtis dicit ſe vidiſſe Seiũ vulneratum, & in terram pſtratũ, & interrogatus, quis vulnerauit, rñdit Titius, hic eſt vnus teſtis ſup indicio deponens. Alius dicit ſe vidiſſe Titium ſanguine aſperſum, & euntẽ, euaginato enſe. Alius dicit ſe vidiſſe hunc Titiũ exeuntem directo tramite, & voluentem ſe verſus nemora, & occulte ſe latitantẽ, Certe hi ſinguli teſtes de ſingulis indicijs deponũt, & tñ nemo ſanæ mentis negabit, q n hæ præſumptiones faciant ſufficiens indiciũ ad torturam ar. d. l. & illius rlr, & q non pſunt ſingula multa iuuãt. ſubdens idẽ Brun. q Ioan. de Mon. ſperel. in l. admonendi. de iureiur. dicit, q licet plures ſemiplenę vnius ſemiplenę pbõnis non ↄiungant ad faciendũ vnã ſemiplenam, tñ ↄiunguntad faciendũ indiciũ ar. not. in l. fi. C. de pbõ. & vt refert Cæcialup. in d. l. admon. ſubdẽs ẽt idẽ Brun. q illud putaret verius, qñ illi ſinguli teſtes eſſent multum

tum notabiles,& magnæ auctoritatis. qm̃ li
cet teſtes ſingulares nõ ꝓbent, tñ ſi ſunt ita
notabiles , qđ adducãt iudicẽ ad indubitatã
fidẽ,iudex nõ debet curare de illa ſingulari-
tate ꝑ dcm̃ Paul.de Caſt.in l.Lucius . in re-
collectis Florẽtinis. ſupra de infam. & in d.
l.admon.p̃cedens dictũ Fulg.refert,& ſequit̃
Soc.in ꝯſ.54.viſis teſtibus examinatis . col.
1.ver.tertio,& vlt.vol.3.Et Hipp.in §.diligẽ
368 ter.in ſua prac.nu.194.† In hoc articulo ex
mẽte,& intẽtione dictoꝝ ſcrib. Diſtinguerẽ
ad ꝯcordãdas p̃dictas opin.qđ aut ſumus in
indicijs remotis à maleficio,& in qbus vna
ꝓbatio nõ infert in aliã,vt puta, ſi ꝑ vnũ te
ſtẽ probet̃ inimicitia,& ꝑ aliũ probet̃ tranſi
tus viæ,in qua qs fuit interfectus , & ꝑ aliũ
probet̃ delatio armoꝝ in non ſolito,vel fa-
ma,vel minæ,& ſic ꝓbent̃ tria ex p̃dictis in-
dicijs ꝑ teſtes ſingulares,hoc in caſu nõ fiet
ꝯiunctio ad faciendũ indiciũ,& eo modo, ſi
ꝑ vnum teſtẽ probet̃ vnum indicium ꝓpin-
quũ maleficio,vt puta , ꝙ viſus fuit exire cũ
gladio ſanguinolẽto,vel viſus admenare. &
non ꝑcutere, & poſtea ꝑ aliũ teſtem probet̃
inimicitia,minæ,trãſitus,vel qd aliud ſimile
& hoc in caſu dicta teſtiũ non ꝯiungent̃ ad
faciendũ indicium ſtãte ſingularitate.Et ita
ꝓcedat p̃cedens opi.Bald.in d.l. ſi qs ex ar-
gẽtarijs, & alioꝝ poſt ipſum tenentiũ teſtes
nõ ꝯiungi ad faciendũ indiciũ.Aut ſumus in
indicio ꝓpinquo maleficio,& vrgẽti, & tũc
ſi erit ꝓbatũ per vnum teſtẽ,& ꝑ alios teſtes
ſingulares ſint ꝓbata indicia,q̃ veniãt ad de
clarationem,& coadiuuationẽ primi indicij.
Putarẽ,iſtas ſingularitates, ꝯiungi ad facien
dũ indiciũ ad torturã,vt puta , ſi vnus teſtis
dicat vidiſſe Titiũ admenantẽ cum gladio ,
ſed nõ vidiſſe ꝑcutere, alter dicat vidiſſe gla
diũ ſanguinolẽtũ & alter dicat vidiſſe ipſum
Titiũ aſperſum ſanguine ſe mundãtẽ, vel ꝙ
viſus fuerit vnus ꝓpe mortuũ cũ cultello,&
dicat teſtis vnus hoc,& alter dicat vidiſſe au
fugere ex loco delicti cũ gladio, & alter di-
cat vidiſſe gladiũ ſanguinolentũ.Hæc nanq;
tria ꝑ teſtes ſingulares ꝓbata facerent indi-
ciũ ad torturã, & ꝯiungerent̃ , & ita ꝓcedat
opin.Fulg.& ſequaciũ,& rõ põt eſſe quia in
iſtis teſtibus dictũ vnius coadiuuat dcm̃ alte
rius,nã hoc caſu,qa vnus adminiculat̃ alte-
ri,& ꝯtinẽte veriſimilitudinẽ ſciuicẽ coniu
gentẽ fiet accumulatio ad ꝓdandũ indiciũ ,
ita voluit Bald.in c.licet cauſam,col.4.verſ.
369 & not.de prob. † Dicens,ꝙ ſingularitas te
ſtium ꝯiungitur qñ dictum vnius coadiuuat
dictũ alterius,& idẽ Bald.in rub.de ꝯti ouer.
inueſt.Et in auth.rogati circa fin.C.de teſti.
&voluit Dec.in d.c.licet cauſam.nu.16.verſ.
& hoc primo,de ꝓbat.ſenſit Soc.in d. conſ.
54.Iſtud aũt magis procedere exiſtimarem,
qñ eſſemus in caſu.in quo delictum eſſet oc
culte ꝑpetratum,& exinde eſſet difficilis ꝓ-
batio,per ea,quæ voluit Ant.de But.in c. ve
niens,in fi. de teſtib. quamuis Iaſ. videatur
eius dictum impugnare in d.l.admon.num.
257. loquens tamen de plena probatione .
370 † Socij dcm̃ an faciat indiciũ ad torturã,
371 pro eius cognitione p̃mitto. † Quod reus
non põt interrogari de ꝯſocijs niſi in certis
caſibus ꝓ vt diſtinguit Bar.in l.rep. §.1.hoc
tit.dicens,ꝙ q̃dã ſunt delicta,q̃ non cõmittũ
tur principalr̃ in offenſam alicuius ſeu odiũ
ſed ꝑꝑ commodũ cõmittentium , vt falſare
monetã ſeu fabricare falſam monetã.Itẽ la-
trocinia facere. Nã latrones non odiunt ali
quẽ,ſed diligunt ea alterius, & iſto caſu pñt
interrogari de ſocijs,& probat̃ in l.diuus,ſu
pra de cuſt.reo.& l.ꝓuinciaꝝ.C.de fer. & l.
fi.C.de malef.& mathe.ita intelligo l. q vlt.
infra ti.1.Et ita itelligit.l.fi. ſupra ad exhib.
q̃dam ſunt delicta q̃ cõmittunt̃ principalr̃ in
alterius iniuriã,& odiũ, & in iſtis ꝯfeſſus de
ſe nõ debet interrogari de alijs,vt hic,& l.fi.
C.de accuſ.fallit in caſu d.l.ſi prius,ſupra ad
Sylla. ex prædictis dico ꝙ fures pñt interro
gari de ſocijs,& de receptatoribus, & ſimili
bus arg.d.l.diuus,ſupra de cuſt. reo. Rõ p̃di
ctoꝝ eſt qñ committit̃ delictũ in alicuius in
iuriã,qa alios delinquẽtes pñt áccuſare, ſed
nõ eſt ita in delictis q̃ non cõmittunt̃ princi
paliter in alterius iniuriã.Ideo magis ꝑmit
tit̃ iudici inqrere , Dictũ hoc Bart. ſequitur
But.Abb.in c.1.de ꝯfeſ. Alex. in add. in d.l.
repet.dicit,ꝙ Salyc. diſtinguit in alia mã,&
idẽ Alex.ſequit̃ opinionẽ.Bart.in ꝯſ. 69. vi-
ſa facti narratione,vol.2.Et Dec.in c.qm̃ in
fi.de teſti.Saly.in l.fi.col 2.verſ. ſed Bart. C.
de accuſ. dicit hanc diſtõnem Bart. ſibi non
videri veram. Nam,& ſi latro affectet ees,&
non perſonam niſi ꝑꝑ res tñ hęc affectio fit
cum iniuria dñi . Ideo eſt, qui eos accuſare
poteſt . Et ſic eius diuerſitate attenta non de
beret de ſocijs interrogari , quod tñ eſt fal-
ſum . Item maleficus in alienum odium ſua
facit maleficia , & tñ de ſocijs interrogatur
vt

vt infra de malef.& math.l.fi.Item crim.læſę
maieſt. contra principem cõmitti,& tñ de
ſocijs interrogatur vt infra ad l. Iul. maieſt.
l. pen. & fi. Quinimò in crimine homicidij
fuit interrogatus ſeruus de ꝯſocijs, & ꝓbat
in l. 1. §.fi.hoc ti.vnde dicit Saly.aliter diſtin
372 guẽdũ eſſe. †Et hoc modo,ꝙ aut ꝑſona in
qſita,vel accuſata eſt ſeruilis ꝯdõnis,& tunc
de mãdatoribus vel ꝯſocijs interrogari põt
ea rõne, qa vt plurimũ tales ꝑſonæ vti me-
ticuloſæ ſine ſocij inſtigatu, vel mãdato non
ꝯſueuerũt grandia delicta cõmittere,vel attẽ
tare,ad hoc accedat l.cuicunq; circa mediũ,
ſupra de ſer.fug.l.fi.infra ad l. Iul.maieſt.&
ſupra ad exib.l.fi. Ad Syll.l.ſi certus,& l.pri.
& d.l.1.in fi.hoc tit.q̃ oẽs in ſeruis loquun-
tur,aut ꝑſona accuſata,vel inqſita eſt libere
ꝯdõnis,& eſt vtilis,& tũc in criminibus, q̃ ſi
ne ſocijs rlr non committuntur, credi de ſo
cijs interrogari poſſe, vt ꝓuincia purgeť eis
arg.l.ꝯgruit ſupra de off.pſid.& ad hoc acce
dant ll.q̃ dñt latrones interrogari, de ſocijs.
vt l.pronunciaꝝ.C.de feri.& l.diuus . ſupra
373 de cuſt.re. † Cum.n.latrones ſint,qui ſtra
tas aggrediunť publicas vt l.capitaliũ .§.fa-
moſos.infra de pœn. & hi ſoli non ſunt ſed
plures nec ſine receptatoribus,ideo faciliter
lex pmiſit de eis interrogari , cũ vt plurimũ
ſint ignoti,& occulti, Idẽ põt dici de falſifi-
cãtibus monetã vt l.1. C.de falſ. mon. cum
rlr plures in eo miniſterio ſint neceſſarij ,
idẽ de eo qui ꝯtra Principẽ molliť ,qa talia
non ꝯſueuerũt ſine ſocijs attẽtari,in crimini
bus vero, q̃ ſine ſocijs pluribus cõmitti ſo-
lẽt,tũc aut delictũ eſt ꝯtra ſalutem cõem om
niũ,& tunc de ſocijs põt interrogari vt l. fi.
C.de malef.& eſt rõ,quia ẽt ꝯtra ſocios in-
quirere intendit ad cõem ſalutem omnium,
niſi radicitus tale vitiũ extirpeť, ſaluus cõis
non habebitur , dictum hoc Salyc. ſequitur
Barb.in addit.ad Abb.in d.c.1.de confeſ. Et
Aug.in tract.malef.in verbo.fama publ.col.
4.verſ.q̃ro an particeps,trãſit cũ opinione
Saly.Imo.in d.c.1. de ꝯfeſ. dicit,ꝙ hęc ratio
Bart.de qua ſupra forte non eſt multũ gña-
lis,quia ẽt paſſus furtũ vel robariã veriſimi-
liter procurabit punitionem,& ideo vẽ,ꝙ ra
tio ſit odium ipſoꝝ latronum, vt l. prouin-
ciaꝝ.C.de feri. Itẽ maleficus in alienũ odiũ
ſuã maleficia facit,& tñ interrogať de ſocijs
l.fi.C.de malef. Item crim. læſe maieſt. ꝯtra
Principem cõmittitur, & tñ de ſocijs inter-
rogatur vt hic,& in l.1.in fi.C.ad l.Iul.ma-
ieſt. Itẽ in crimine homicidij ſeruus interro-
gatur de ꝯſocijs l.1.§.fi. hoc tit. Si volumus
verba Bart.ita ſimplr̃ intelligere ,ꝑut intelli
git Saly.fuiſſet craſſa deductio p Bart. ſi pſu
meremus , ꝙ ignoraret hoc ꝙ ex furto rei
alienæ nõ fiat iniuria dño . vnde põt ſaluari
Bar. ꝙ bene intellexit diſtinguẽdo,ꝙ princi
paliter fiat ad cõmodũ propriũ,& non prin
cipaliter ad iniuriã,Nã Bar.in l.ambitioſa .
infra de dec.ab ord.facien.i cognitione prin
cipalitatis diſtinguit ꝙ aut eſt principale or
dine,naturę,vt eſt iniuria facta filio, vt prin
cipali. & ſic ipſius filij eſt poſt ſit patris , cui
cõpetit actio iniuriaꝝ,& iſte eſt ordo naturę
demõſtrãs iniuriã principalr̃ in filium.Alio
modo ꝯſiderari ſm ordinem intellectus , vt
principalr̃ dicať reſpectu finis, vt eſt in fide-
iuſſore, vel mãdatore q obligať reſpectu rei
principalis.Nã dato qđ primo obligeť fide
iuſſor,& mãdator,attñ finis eſt,vt obligatio
ſit facta poſt reũ debitorẽ , & iſtud eſt princi
paliter in facto,vt reus obligeť, & poſtea fi-
deiuſſores,vnde in caſu nr̃o poſſumus dice-
re Bart. ꝯſideraſſe principalitatẽ reſpectu or
dinis naturæ,vt q furto ſubtrahit, q falſam
monetã fabricat,illud agit principalr̃ ,p eius
vtilitate,& comodo dato qđ poſtea oriať in
iuria in pſonã principis , vel in pſonã dñi ,
& iſte eſt ordo naturæ ꝯſideratus p Bart. in
ſecũdo ẽt capite dãť iniuria ẽt principalr̃ re
ſpectu animi iniuriãtis,& hoc modo poſſet
ſaluari deciſio Bart. vt pſona dñi,& princi-
374 pis ſit ſecundario nõ aũt principalr̃ . † Ad
uerte qđ poſſumus attenta ea diſpõne , qđ
ex ꝯſuetudine fiat interrogatio in omni ca-
ſu vt dicit Gand.ſiue Bart.in tract.de qõ. in
4.col.& Iac. de Bel.in ſua prac. crim. in tit.
de quæſt.col.11.verſ.iuxta hoc q̃riť,& atten
ta ea conſuetudine quæ eſt in tota Italia, ꝙ
iudices de quocunq; caſu pñt inqrere , & in
qrunt vt p Gand.in tract.malef.in rub.qñ
de malef.cogno.p inqſit.col.1.verſ.ſed ho-
die,& Alb.in l.ex qđ col.3. verſ. de ꝯſuetu
375 dine tñ .C. de accuſ. † Diſtinguerẽ in hac
mã , ꝙ aut ſumus in accuſatione , & in alijs
caſibus, in quibus proceditur virtute accuſa
tionis, & tũc interrogatio nõ poſſit fieri de
ꝯſocio,& ita loquať tex.in l.fi. C. de accuſ.
eo maxime qa oĩa,quæ geruntť per iudicem
ꝓcedendo ſup accuſatione,fiũt ad inſtantiã
376 accuſatoris. †Nec põt iudex procedere ad
torturam

torturam in iudicio accuſatorio, niſi ſit ſacta inſtantia p accuſatorem gl. in l. quicunque. in verbo oportet. C. de ſer. fug. Bal. in c. 1. in §. iudices, de pac. tenen. & ēt nimis graue eſſe, ꝙ plures pſonæ interponerent in eo iudicio accuſatorio, & onus non debet imponi niſi volenti, & ſic in caſu accuſationis nō dabitur iterrogatio de ꝯſocijs ne fiat iniuria, & grauamē ipſi accuſatori. Aut ſumus in caſu, in quo iudex ꝓcedit ex inqſitione, vel in eo iudicio, ex quo nullū grauamē infert accuſatori, ſed totū pendet ab offō iudicis, & tunc īterrogatio fieri poſſit de ꝯſocio, qa ad offm̄ iudicis ſpectat expurgare ciuitatē malis hominibus l. ꝯgruit. ſupra de off. præſi. & ideo ꝓcedendo ex offō poterit interrogare de cōſocijs, & ad hoc faciunt oīa iura q̄ adducunt ꝓ iſto parte, & eo caſu, in quo interrogatio de ſocio fit. primo text. in l. diuus, la 2. ſupra de cuſt. & exhiben. reo. loquit in caſu inquiſitionis, dū vult. ꝙ Irerenarchię debent captis latronibus eos interrogare de ſocijs, & receptatoribus, & ſic ibi non ꝓcedit p accuſationem ſed ex offō, eodē modo in l. ꝓuinciarꝝ. C. de feri. dicit ꝓcedi ꝯtra latrones diebus feſtinis, & ſic ordine iuris non ſeruato ob id, quia ꝓcedit ex offō text. in l. fi. C. de maleſ. & math. admittit interrogationem de ſocio eo, qm̄ in eo crimine dato ꝙ in eo caſu ſit inſtituta accuſatio, nō ꝓcedit ſuper accuſatione, ob id, ꝙ accuſator teneat in aliquo, neq; i eo delicto pōt grauari ex noīatione ſocioꝝ: qa non teneſ de caluīnia accuſator, neq; hr̄ tanq̄ delator, ſed pmium conſequit vt eſt text. in l. nullitas. C. de maleſ. & math. & in ſimili eſt tex. l. nulli. C. de epiſc. & cler. in fin. tex. in l. q vltimo, infra de pœn. loquens de eo, q dānatus fuit ad beſtias, intelligi pōt in eo caſu, in quo iudex vult ꝓcedere ex offō inquirendo, non aūt ad accuſationem. Sed aduerte, ꝙ Bart. in l. maritus. eo. tit. dicit qd' deponēs in caſu illius l. non facit indicium ſed qualēqua lem pſumptionem. vt dicam infra, & intelligendus eſt qñ ꝓcedit ex offō. Eodem modo tex. in l. fi. ſupra ad exhiben. Item, & tex. in l. 1. C. de fal. mon. loquunt, qd', & ſi deſ accuſator, non tñ teneſ in aliquo virtute accuſationis, ſed hēt pmium, neq; teneſ ex calumniatore, nec pœnam patiſ, ideo fit interrogatio de ſocio ita eſt tex. in d. l. 1. de fal. mon. text. in l. 1. §. 1. hoc tit. loquens de ſeruo q finxit crimen in ſe, & mentitius eſt, pōt intelligi dupliciter in eo, ꝙ dicit, interrogationem fuiſſet factam de ſocio primo, qa ibi interrogatio erat facta ꝓ liberando ipm ſeruum, quia dubitabiī, ꝙ delictum imputatum non eſſet verum. & ideo interrogatio fit ad liberationem, & ſic ad finem bonum, & exinde admittiī ita intelligit illum text. Alb. in d. l. fi. C. de acc. vel alr̄ poſſumus intelligere ꝙ ibi ꝓcedebaī inquirendo ꝯtra ſeruum, nec erat accuſator, cū ipſemet crimē finxiſſet tex. in l. prius, ſupra ad Sylla. intelligi debet ꝙ fiat interrogatio de cōſocijs p p nām criminis, & S. C. Syll. p qd' ꝓcedit ꝯtra oēs ſeruos de qbus eſt ſuſpicio. & prius interrogant de eoꝝ criminibus, & poſtea de ꝯſocijs, & poſſumus dicere ꝓut dicit Bart. in d. l. repeti ꝙ illud eſt ſpeciale in ſerui interrogent de ꝯſocijs, vt hr̄ in
377 eo. tit. ff. & C. ad Syll. † In ea qōne. An dcm̄ ſocij faciat indicium ad torturam, quia Doc. cōiter ꝯfundunt iſto caſus, ideo videbimus,
378 † Primo, an noīatio facta p reum in tortura faciat indicium ꝯtra noīatum in illis caſibus, in qbus de iure pmiſſa eſt noīatio. Secūdo, an faciat indicium in illis caſibus, in quibus non conceditſ noīatio. Tertio, an ſocius tanq̄ teſtis, aſſumptus non vti reus faciat indicium ꝯtra noīatum. In primo caſu Saly. in l. fin. C. de accuſ. dicebat ꝙ talis depoſitio, & noīatio ſocij non faceret indicium, eo, qm̄ eſt criminoſus, ideō repellendus, cū ēt ſit particeps criminis. Ideo eius dicto non ſit ſtandum l. ſi filius. C. de lib. cau. & ibi not. Item qa militat rō de qua in d. l. fin. Contrarium tñ determinat dicens, ꝙ ex eo dicto ſolo, & noīatione non oriſ indicium ad torturam, ſed oriſ iuncta pſumptione, ſeu indicijs, quæ erant ꝯtra ipm reum. Ex qbus indicijs oriſ veriſimilitudo ꝯtra ipm noīatum, nam ſi nō fuiſſent indicia exiſtentia ꝯtra reum, is non fuiſſet poſitus ad torturam nec interrogatio ſubſecuta, & hoc modo intelligi debet dcm̄ Saly. in d. l. fi. ver. qro nunc, dum dicit ꝙ non debet torqueri reus ſup ſocijs, niſi cū ſocios negaret, & legitima præſumptio eſſet contra eum, ꝙ ſocios ſciret, & vbi de eius ſciētia nō eſt pſumptio iuſta torqueri non debet, & eodem modo non fit interrogatio ſpecialis, niſi ꝯtra eum ꝯtra quem interrogaſ ꝯtra præcedat legitima pſumptio. vnde ſi fur ſeu latro ꝯtra quē erant indicia de ſpoliatione, ſubtratione, & furto, q̄ delicta veriſilr̄ non pñt fieri in eo caſu, nec fiūt ab vno ſolo, & hic talis indiciatus

diciatus de his delictis, ſi ponitur ad torturam, & nominat ſocium, coniungitur veriſimilitudo oriẽs ex primis indicijs inſimul cũ dicto rei ꝯnati, & ex tali coniunctione oritur indicium ad torturam ꝯtra nominatum, non aũt intelligi debet dcm̃ Saly. vt noiatus habeat indicium ad torturam exñtibus alijs præſumptionibus ꝯtra ipm̃, ſed ſufficit nominatio facta, ꝓſupponendo, ꝙ ille, qui eſt tortus, ſit legitime tortus, & infrapoſiti Doc. tenent indiſtincte dcm̃ correi in ꝓdictis caſib. facere indicium ad torturam, & iſtud tenuit Cyn. in d.l.fin. But. Abb. Imo. in c. 1. de ꝯfeſ. Bart. in trac. de qõ. col. 4. verſ. ſed nunqd, qđ ẽt poſitum eſt in operibus Gan. de malefic. in tit. de qõ. d. verſ. ſed nunquid, ſenſit Alex. in conſ. 89. uiſo themate col. 2. verſ. quinimò vol. 3. quis Hipp. in d. §. dilig. num. 60. adducens multos pro ea opinione, ꝙ requirãtur ꝓſumptiones ultra ꝯfeſſionem, & præcipue Imol. in d. c. 1. de ꝯfeſſis qui tñ indiſtincte tenet opinionem iam dictam, ꝙ noiatio ſola faciat indicium ad torturam, & Aug. de Ari. in addit. ad Ang. de malef. in verb. fama pub. num. 31. male allegat Gand. & Guid. de Suz. in ſuo tract. qđ requirant, alia indicia penes dcm̃ torti, quia ſimplr̃ loquuntur indicium facere, qđ tamen intelligo vt ſupra. Rõ põt eſſe, quia videmus ll. ꝯcedere in caſibus iam dictis, interrogationem poſſe fieri de ſocijs legitime, tñ vt ſupra ſi indiciũ nõ oriret habile ad torturã, fruſtra lex uoluiſſet, ꝙ interrogatio fieret, & ideo ad hoc (vt talis diſpõ effectum habeat) neceſſe eſt dicere oriri indi-
379 cium ad torturam. † Cũ lex, & eius verba intelligi debent cum effectu. l. pen. §. pen. ſupra ne quis eum q. l. 1. ſupra qđ quiſq; iur. gl. in c. ſi. de ſponſ. ſed aduerte ꝙ l. q vltimo allegat̃ ꝑ Bart. & Bal. & Rom. ꝙ faciat qualequale indicium, ideo in hoc caſu diſtinguerẽ ꝙ aut reus legitime interrogat̃, q a ꝑcedunt indicia de ꝯſocijs in gñali, vel ſpeciali interrogatione, & tunc oriatur indicium, aut nõ præcedunt alia indicia, & tunc faciat qualemqualem præſumptionẽ, & hoc modo intelligat̃ d. l. qui ultimo, & qđ dicit Bart. in l. maritus, hoc tit. & Bal. in l. ſeruos. C. de teſt & Rom. in l. & ſi certus, ſupra ad Syll. volentes ꝙ ex d. l. q vltimo oriat̃ qualequale indiciũ.

380 † Reqritur hoc tñ primo, ꝙ talis confeſſio ſit facta, ſeu noiatio in tortura, aut ſtatim depoſito reo de tortura, alias non valeret arg. text. in l. petens. C. de pact. Ita tenet Alber. in d. l. fin. C. de accuſat. Ea ratione quia.

381 † Perſonæ turpes, cum in teſtimonium recipiantur eoꝝ dicto ſine tormentis non creditur. l. ob carmen. §. ſi ea rei ꝯditio ſupra de teſti. Et per hanc rõnem idem tenet ꝯſulẽdo Raph. Fulg. in ꝯſ. 173. in cauſa inquiſitionis, col. 1. verſ. quidam Doct. allegat tex. in §. ſi vero ignoti, in authent. de teſti. & Hipp. in §. diligenter, in ſua pract. num. 62. ſimilẽ rõnem adducit ꝑ tex. in c. illi qui. 5. q. 5. & in c. in primis. 2. q. 1. gl. in c. cum p. de acc. Alex. in conſil. 11. circa primũ, colum. 2. volum. 1.

382 † Secũdo requirit̃, ꝙ interrogatio fiat generalẽ ꝑ iudicẽ de ꝯſocijs, nã ſi particularis fieret interrogatio diceret̃ ſuggeſtio. l. 1. §. q qõnẽ, ſupra hoc ti. gl. in l. prius, & in l. ſi certus ſupra ad Syll. Dy. in d. l. ſi. C. de acc. & Salyc. ibi col. ſi. q dicit nõ deueniri ad interrogationẽ particularẽ, nec ad ſpẽm niſi ꝯtra aliquẽ in ſpẽ ſit legitima ꝓſumptio, vt dixi ſup.

383 † Qõ, & difficultas oritur, an reus facta noiatione in tortura de ſocio debeat iurare dicta ꝑ eũ eſſe uera Hip. in ſua prac. in §. dil. num. 62. dicit iurare dr̃e, & ꝙ aſſeſſores erãt ĩ hoc in non deferendum iurm̃ reo. mouetur.

384 † Quia depoſitio ſine iurõ eſt nulla. l. iuſiurandum. C. de teſti. c. tuis, eod. tit. item ẽt, ꝙ utraq; pars velit, non põt teſtis deponere ſine iurõ Ang. in l. ſi vacantia. C. de bo. vac. lib. 10. Fely. in c. ſignaſti de homic. item quia ẽt ꝙ ſit cõmiſſa cauſa alicui, ſm̃ eius ꝯſciam terminãda, requiritur iurm̃ ex mente Ang. & Paul. de Caſt. in l. de pupillo. §. qui apud. ſupra de ope. no. nun. Item ſummus Pont. non poteſt tollere, nec diſpenſare cum iurõ, vt teſtis ſine eo deponat cap. ꝯſtitutus, & ibi not. de reſcript. & cum reus exñs in tortura habeat manus ligatas nõ poteſt iurare, ideo eius dcm̃ non ualebit. In hac q. exiſtimo reũ non dr̃e iurare, & eius dicto ſtandum eſſe de noiatione facta conſocij in tortura in caſib. conceſſis ad interrogandum, nam Abb. in c. 1. de confeſſ. ut Alb. de Roſ. in d. l. fin. C. de acc. dñt magnã eſſe drĩam, ꝙ deponat tanq̃ teſtis, vel ꝙ deponat tanq̃ reus, & ideo cum reus deponat non uti teſtis, reqſita neceſſario in teſte non adhibenda ſunt in perſonã rei, & ſic iurm̃ non erit neceſſarium, cum lex ſtatuat in teſte iurm̃ dari, in reo, autem nihil aliud dicat, niſi interrogari, nec de iurõ aliq̃ ſit determinatio. & exinde cum diuerſitas ſit

inter

inter ipſos, diuerſum ius ſtatui debet nec de vno ad aliud licita erit argumentatio.l.Pap. exuli.ſupra de minori. Demonſtratur etiam hoc verũ, quia depoſitio in tortura excedit dcm̃ teſtis in aliquo, & dcm̃ teſtis excedit dcm̃ rei in tortura, nam ſi plures fuerũt ꝯſocij, q deponant de altero ſocio in tortura ex dicto plurium noiatus non habebit ꝓ conuicto, & ex dicto vnius ↄtra ſe habet indiciũ ad torturã ſenſit Bar. & ibi gl. in l. 1. §. idem Corn. hoc tit. Et Bal. in l. qm̃. C. de teſt. vol.

385 † Quod ex quatuor ꝯſocijs tres nõ ꝓbẽt ↄtra quartum delictũ cõmiſiſſe, determinat ẽt Alb. poſt Gab. de Oſſel. in tract. de fam. in l. fi. 2. col. C. de acc. & in hoc caſu ſi plures teſtes depoſuerunt de uiſu, probant plene, & habebitur reus ꝓ ꝯuicto, rõ eſt. qa qñ ſunt plures correi, eſt vna tm̃ qualitas indicij, & ad hoc vt indicia dicanẽ plura, reqriẽ diuerſitas inter vnũ & aliud, non aũt ꝗ ſint eiuſdẽ gñis,, put ſunt plures ſocij, q faciunt vnũ, & idẽ indiciũ, ſecus in plurib. teſtib. qa vnuſqſq; deponit ex ſenſu ſuo, & ſi bonus fuerit, qlibet pañ minus ſemiplena ꝓbõne dr̃ facere dicta l. cum probatio, ſupra de probat.

386 † Quod aũt indicia debeãt eſſe diuerſi gñis ſenſit Bar. in l. vnius. §. 1. hoc tit. & Par. de Put. in trac. ſynd. circa fi. in uer. viſo de repetitione, ꝑterea videmus ꝗ maior virtus eſt in eo q deponit in tortura q ꝗ ſit in illo, q̃ deponit tanq̃ teſtis. Nã deponens in tortura nõ eſt bonus, qa ſocius criminis non eſt idoneus, qa deliqt, põt repelli, quia infamis ſaltẽ de facto, & ipſe ſolus facit indicium ad torturã, vt dcm̃ eſt ſupra. & tñ teſtis vnus de viſu, niſi habuerit qualitates predictas, ut ſit bonus, idoneus, nec repellaẽ non facit indicium ad torturã, vt vidimus ſupra in indicio de teſte de uiſu, & ſic iſta duo reus, & teſtis hñt ſe uti excedẽtia, & exceſſa. Preterea reus põt dicere ↄtraria in eius dicto, & toleraẽ. l. nemo, ſupra de exc. & dixi ſupra in verſ. mendacium. qd' non eſt in teſte, ut ibi. Nõ obſt. q̃ adducunẽ in contrarium, qa loquunẽ in teſte in quo de ſuba requiritur iurm̃, ſecus in dicto rei, qa hoc tm̃ ꝑceditur à iure, vt interrogetur ꝑ iura iam dicta. Iſtud ꝗ iurm̃ non reqratur ſenſit Alex. in conſ. 89 in 3. volum.

387 † Tertius caſus eſt, qñ interrogatio ſit in ea ꝑſona q̃ de iure interrogari non põt, diffi cultas eſt, an faciat ſaltẽ ꝑſumptionẽ, ꝑ quã iudex poſſit inquirere. Dec. in ꝯſ. 189. incip. Lætatus ſum, tenet ꝗ ſi reus fuerit interrogatus in illis caſibus in qbus iure interrogari non põt, ꝗ non faciat ꝑſumptionem vt inquiraẽ. allegat multa ꝯſilia Fulg. idem voluit Hipp. in ſua pract. in §. dilig. num. 67. Contrarium puto verius, qa cõiter Doct. tenent iudicem ꝑ talem diſpõnem poſſe inqrere, vt voluit Hoſt. Io. And. But. Abb. Anch. in d. c. 1. de ꝯſ. ꝑ illum tex. & hoc ſi depoſitio ſit facta in tortura, vel poſt torturã ſtatim, idẽ voluit Saly. in d. l. fin. C. de acc. Ang. & Ro. qui dicit hãc eſſe cõem in l. & ſi certus. ſupra ad Syll. qd' idem voluit Imo. in d. c. 1. de ꝯſ. ſubdens, ꝗ ſi fama ↄtra noiatum inſimul cũ dicto correi, ſufficiens erit indiciũ ad torturã.

388 † Tertio caſu qñ aliquis deponit tanq̃ teſtis, & noiat aliquem in ſocium, vel deponit ↄtra ipm̃ ſocium, eius atteſtatio vti à delinquente facta inducit qualẽqualẽ ꝑſumptionem, ita not. Abb. in d. c. 1. de ꝯſ. dicens æquiuocum eſſe in hac mã ſocij criminis, idem velle diſponere in reo, qd' in teſte, quẽ ſequitur Dec. in c. qm̃, in fi. de teſti. vbi multa adducit, & pro eadẽ ſnia eſt tex. in c. 1. de teſti. lib. 6. & in l. qm̃. C. de teſti. nec in hoc caſu facerẽ eam dñam, quam multi faciunt, & de qua ſupra diſtinguẽdo, ꝗ aut deponit in eo caſu, in quo non poſſit interrogari, vt tũc ſit verũ, q iam dixi, aut ſi poſſet interrogari de ꝯſocio tũc faceret indiciũ, qa dico Abba. optime hũc caſum vti ſeparatũ à ꝑcedenti poſuiſſe: nã ſi deponit tanq̃ teſtis, & extra torturã, non debet facere indiciũ, cũ reqraẽ tortura ut dixi, nec alr̃ ei credaẽ, niſi dicamus.

389 † quod ẽt qñ talis ſocius aſſumitur tanq̃ teſtis debeat torqueri, iuxta l. ob carmẽ. ſup. de teſti. & gl. in l. 3. §. lege Iul. in ver. palã, eo. ti. de teſ. tũc. n. ſi poneẽ ad torturã optime diſtigueẽ, an ſit caſus, ĩ quo poſſit iterr. nec ne.

390 † Mortui depoſitio an faciat indicium ad torturam Bart. Bal. & Rom. in l. ſi quis in graui. §. ſi q s moriens, ſupra ad Syll. dñt per illum tex. indicium nõ oriri adduciẽ gl. in l. mr̃. C. de cal. q̃ appellat dcm̃ defuncti vilem ꝑſumptionem. & gl. in c. lr̃as, de præſump. in princ. dicens dicto morientis non eſſe credẽdum, & Bal. in ver. vaſalli in ti. de pa. ꝯſt. dicit morientẽ non eſſe S. Ioan. Baptiſtam, & rõ redditur quia ſi dcm̃ morientis probaret, eſſe teſtis in cauſa propria, qd' à iure ꝓhibeẽ l. nullus, ſupra de teſt. l. oẽm. C. de teſti. in cõtrarium, ꝗ imò eius dicto ſit credendum.

† Quod

391 † Quod quis non debet eſſe immemor, nec præſumitur ſalutis æternæ.l.fin. C.ad l. Iul.repet.c.ſanc.1.q.7.adducitur gloſ.in l.n. C.de ſal.cau.adie.item & ratio, ꝯfeſſio ſine cauſa facta non valet ſm Bar.in c. ſi caut. de fi.inſtr.cum ēt a cõiter accñtibus,ꝙ de breui moriturus non vult eſſe mendax, & tenẽtes hanc partem rñdent ad tex.in d.§.ſi quis mo riens,ꝙ iſta verba intelligantur nõ eſſe credendum quo ad ꝯdemnationẽ, & ſic in potiori ſignatu.§.ſed quoties. Inſt.de iur. nat. l.1.§.qui in perpetuum. ſupra ſi ager vecti. vnde Hipp.in §.dilig in ſua pract. diſtinguit ꝙ aut ille, qui moritur grauat aliquem eius dem, & tunc ſi cognoſcitur, ꝙ non eſt boni ſenſus,aut ſinceri intellectus, dcm̃ eius non attendit per tex.in l.hac ꝯſultiſſ.§. at cũ humana fragil.C.qui teſt.fac.poſſ.in l. iub. C. de teſta. Aut eſt boni ſenſus. & tunc, aut alr̃ põt probari delictum, q̃ per eius dictum, & tunc dicto decedentis non ſtatur,& ita procedat tex.in d.§.ſi quis moriens, aut nõ põt fieri probatio de delicto niſi ex dicto decedentis, & tunc faciet indicium, ea ratione.

392 † Quia multa ꝓceduntur,& teſtes inhabiles admittunt ad hoc,vt veritas habeat.l.qm̃ .C.de hær.Saly.in l.ea quidem .C. de accuſ. Item multa ꝓceduntur ne delicta remaneãt impunita iuxta .l. vulner. ſupra ad l. Aquil.

393 † Item aſſerenti de geſtis a ſe plene credit Paul.de Caſt.in l.qro.ſupra de ædil. edic. & in l.qcunq;.C. de ſer.fug.& q̃ ponit Ia. in l. j.§.ſi abñs.ſupra ſi ex nox.cau.aga.In hac q. credo indicium non oriri ex dicto defuncti; qa tex.in d.§.ſi q s moriens nõ vr̃ hoc ꝓbare vt dicam indiſtincte.Nec obſt.rõ Hipp.ꝙ ꝯfeſſio præiudicet,qa veꝝ eſt,vt dñt oẽs Doct. in d §. ſi qs moriens, ꝙ ad ſui præiudicium ſtatur ꝯfeſſioni morientis,ſed nõ in alterius dãnum,& ita ꝯcludunt oẽs ibi, nec eſt veꝝ, ꝙ tex.ille debeat intelligi,ꝙ non credat quo ad diffinitiuã,non aũt quo ad indicium, qa indicium eſt pars ꝓbõnis minus tñ ſemiplena,ſi non credit,& remota eſt ꝓbõ gñalr̃,ergo & indiciũ,qd' eſt ſpẽs ꝓbõnis,cum remoto gñe remoueat,& quælibet eius ſpecies .l. fundi.§.fin.ſupra de fun.inſtr.cum alijs.Nec ob. rões,ꝙ multa concedantur, ut delicta puniant, & veritas habeatur, qa hoc nunq̃ ꝓceditur à iure,ꝙ quis poſſit deponere in facto proprio,& ꝓ exequenda eius opinione, vt ſibi aliqualr̃ credat, & teſtis deponens de geſtis à ſe deponit ad beneficium, & cõmoditatem alterius,non ſuiꝯſius,vt in caſu noſtro.& falſum eſt,ꝙ plene ꝓbat, quia requirunt alia indicia,& adminicula,vt ꝑ Paul.de Caſt.in d.l.qcunq;, & ꝑ Iaſ.in d.§. ſi abñs.

394 † Aduerte ꝙ tex.in l.ſi quis in graui. §. ſi quis moriens,põt intelligi in eo, ꝙ dicit nõ eſſe credendũ ſi moriẽs dixerit,vt illa dictio, ſi moriens,ſtet ꝑdõnalr̃, q̃uis gl. alr̃ ibi ſentiat.vt ſi in articulo mortis exñs dixerit hoc ꝙ ſit vim paſſus à ſeruo,non credat ea rõne, qa exñs in eo ſtatu mortis p̃ſumit non ſanę mentis,nec ſinceri intellectus,& ideo eius dicto nõ ſtar iuxta d.l.hac ꝯſultiſſima .§. at cũ humana fragilitas,& d.l.iub. & hoc ſuadent verba tex.nam ſufficiebat,ꝙ I. C. dixiſſet,ſi qs moriẽs ſemel,& in prin. ſed qa noluit demonſtrare quo tpe in particulari non ſit credendum,dño,expreſſit tps dicens,ſi moriẽs, q.d.ſi non moriens, & ſic in articulo mortis non exñs hoc dixerit,ſibi credatur,vt dicam infra,& expõ glo.in hoc caſu non põt ſtare, vt dicamus ſm eam,ꝙ q̃uis ſit in artic.mortis,non credatur,qa nec crederet,ſi nõ eſſet in articulo mortis,vt ipſa innuit,qa hoc nõ eſt veꝝ cum ſit credendum dño vulnerato,& non morienti de ſeruis ipſis,& ideo ꝑ contrarium ſi vulneratus mortifere ſupuixerit ꝑ aliquod tps, & fuerit cõqueſtus de ſeruis, & dixerit à ſeruis interemptum ſibi credat vt in l.1.§.fin.eod.tit.ad Syll.ea rõne,qa ſuper viuendo poſt vulnera præſumitur in bono ſenſu,& qd' dicat veritatem,& ei eſt credendum: nam ſi hr̃ ſupplicium ex S. C. Syl. contra ſeruos ex eo ſolo, ꝙ fuerint ſub eodẽ tecto.l.1.§.qõnem,cum §. ſeq. & §. ſi qs in villa & hoc ex eo ſolo,ꝙ eſt ſiniſtra ſuſpicio ꝯtra ſeruos de morte dñi,tanto magis dicendum eſt,ſi ipſe dñs dicat ſe fuiſſe vulneratũ à ſeruis. quia hoc caſu cum agatur de re propria,& de ſeruis ꝓprijs,ipſi erit credendum, cum nãr̃ quis nõ p̃ſumat velle ꝯſumere ſuũ l.cũ de indebito,ſupra de ꝓb. Sed aduerte, ꝙ mihi vr̃,ꝙ iſta argumentatio, quã faciunt Doct.ex diſpoſitis in tit.ad Syll.ꝙ decidatur ꝯtra liberam perſonã illud idẽ nõ ſit bona.

395 † Quia facilius ꝓcedit ꝯtra ſeruũ maxime ꝓprii ꝯquerẽtis & occiſi,q̃ ꝙ ꝓcedat ꝯtra liberꝝ,quo ad torturam,& quo ad alia, ut eſt tex.in l.ſi q s,& in l.ex lib.hoc ti.not.Bar.in l.1.§.ſi ſer.i pr.hoc ti.& iõ arguere de ſeruo ad liberꝝ nõ vr̃ bonum,qa nõ eſt par ratio.

† Denun

396 † Denunciatio decanī, ſeu cētenarij. An
faciant indicium ex eoꝝ denūciatione, qñq;
proponuntur iſti denunciatiores ad manife
ſtandum maleficia, ꝗ fiunt in ciuitate, & in
utilis, vt quotidie ſeruatur, & tunc illoꝝ de-
nunciatio facit qualequale indicium, ex quo
pōt iudex ꝓcedere ad inqſitionē, ita inte lr̄
l. diuus, la 2. ſupra de cuſt. & exhib. re. & hoc
determinat Bar. ibi in 3. q. idem uoluit Saly.
in l. ea quidem, in princ. in 10. q. C. de accuſ.
adducens pro hoc tex. ibi, & tex. in l. 1. C. de
dec. lib. 10. & Alex. in conſ. 1. in cauſa inqſi-
tionis formatæ, col. 2. verſ. accedat, vol. 3. &
pro præſumptione innocentiæ ponit eam
Cæp. in conſ. 31. ſuper homicidio. col. 1. ver.
prima eſt, & Ang. in tract. malef. in verb. nec
non ad denunciationē col. 6. ver. ꝗro an de-
nunciatori, & Hipp. in pract. in prin. nu. 19.
& in ꝯſ. 6. num. 9. Qñq; præponunt ad inue-
niendū delicta, & tunc in grauib. ipſis nō cre
dit, niſi uti teſtib. aut in leuibus, & ſi ꝓpoſiti
fuerint ꝑ formā ſtatuti ad inueniēdū arma.
& tūc ipſis credit, ut ꝑ Bar. in d. l. diuus, & ꝑ
Ang. addenus in loco prædicto, vbi uideas.
397 † Incantationes, ſeu diuinationes quæ
fiunt per aſtrologos, geomantes, & per iſtas
mulierculas ex inſpectione aquæ benedictæ,
vel ſpeculi, uel cū forcipe, & cribro, vel ſimi.
ſortilegijs, an faciant indicium, ut ſi dixerint
Titium fuiſſe furē vel homicidam, Bru. in d.
tract. ind. col. 13. verſ. quæro an diuinatio di
cit, ꝙ talib. non eſt adhibenda fides. l. item
apud Labeonē. §. ſi qs aſtrologus, ſupra de
iniur. & ibi Ang. hoc tenet, ꝙ indiciū nō fa-
ciunt ad torturam, ſubdēs, ꝙ iudices caueāt,
vt non eī xēt moti ex diuinationib. l. verbum
ꝓcib. C. de inf. dicit tñ Brun. ꝙ Bal. in quodā
ſuo ꝯſ. tenet, ꝙ licet ars maleficioꝝ ſit repro
bata. l. nemo. C. de malef. & math. tñ qñq; ꝑ-
mittit, ꝙ maleficiū tollat ꝑ aliud maleficiū,
ſi alio modo non pōt, quā ꝑ incantationem
dæmonum, ut no. ꝑ Io. And. de Rip. in ſum.
ꝯfeſſ. in rub. de imp. ligam. tñ non debemus
recedere à Deo quidqd ore ꝓferatur, cum li
citum eſt aliqñ de aqua turbida viuere, ubi
deficit clara, & medicinæ ſumuntur rōne ſa-
nitatis non delectationis, ꝯcludens, ꝙ ꝗuis
ars diuinandi ſit reprobata, tñ ubi magnum
ſcandalū immineret. nec Deo, nec hoib. re-
prehenſibile vr̄, ſi fieret, & operabit ad inqſi
tionem nō ad torturā, & ſi diuinator aliquē
inculpat, poterit iudex ꝑ illo mittere, & vi-
dere, cum cum; ſtantia aut trepidatione, aut
quo pauore, aut rubore loquai, & exinde ſu-
mere indicium veritatis, & illud ſeqtur Hip.
in ſi a pract. in §. d lig. num. 181. ponēs exē-
plum de cadauere emittente ſanguinē ob ſu
peruenientiā homicidæ, qđ dicit vidiſſe, &
practicaſſe. Aduerte ꝙ ꝓcedens deciſio nō vr̄
al quo modo mihi uera, vt non tm̄ indiciū
non oriat, ſed nec ſuſpicio, ꝑ quā iudex poſ
ſit moueri ad inqrendū, ſeu alio modo ꝓce
dendum, cū ſortilegia ſint omnino ꝓhibita.
398 † Nec pro inueniendo furto eccleſiæ pōt
fieri incātatio aliqua, ēt ſine dæmonū inuo-
catione, ꝓut eſt tex. in c. 1. & 2. de ſort. Et Ab
bas, & Io An. in d. c. 2. q dñt non eſſe licitū
ꝯſulere iſtos diuinatores, ſeu ſortilegos, ēt ſi
hoc fiat ſine inuocatione dæmonū, ea rōne.
399 † Quia occulta ſolus Deus ſcit, & eſt ſecre
toꝝ cognitor, & iudex c. erubeſcā. 32. diſt. vñ
dicimus, ꝙ eccleſia nō iudicat de occultis, &
cū nō poſſit ꝓbari, diſcretus iudex ſe nō in-
tromittit, ſed diuino iudicio relinqt. l. & ſi re
ſtituant. §. fi. ſupra de iud. vbi Bal. dicit ꝑ illū
tex. ꝙ iudex debet iudicare ſm̄ ꝯſciam, ꝗ ca-
dit in hoīe ipſo tanꝗ iudice, & licet Deus
oīa nouerit, non tñ ſic euenit in homine.
400 † Præterea ſortilegi ſunt infames, & repel
lunt à teſtimonio, & ab accuſatione, & pu-
niunt faciēdo ſortilegia, & grauiter peccant
vt in d. c. 1. & 2. de ſortil. & id d. l. itē apud La
beonē. §. ſi qs aſtrol. ſupra de iniur. vbi poſt il
lud, ꝙ iniuriā faciat, & cū eo agi poſſit ſub-
dit tex. ꝙ ꝯſtōnes eū tenēt, & ibi gl. in verb.
ꝯſtōnes dicit vltore gladio puniēdus, vt d. l.
401 nemo. † Qūo itaque pōt iudex admittere
ſortilegū, & ex eo accipe fundamentū ad in-
qrendum, cum non tm̄ eos reijcere debeat,
ſed ēt punire, & ſic vñ pœna dr̄et dari ꝑ iudi
cem, inde iudex accipere debeat fundamen-
tum, arg. eoꝝ quæ hnr in l. non dubium. C.
de legi. & l. meminimus. C. vñ ui, ibi, ne inde iniu
riaꝝ naſcatur occaſio vnde iura naſcuntur.
402 † Eo maxime quia uterq; iudex tam ſecu
laris, ꝗ eccleſiaſticus pōt cognoſcere de tali
crimine, & acerrime punitur ꝑ ius ciuile, &
locus eſt ꝓuentioni inter eos, ita no. Abb. in
d. c. 1. de ſortil. in verſ. credo ēt allegat to. tit.
C. de malef. & math. vbi puniuntur vltimo
ſupplicio, de iure vero canonico ſi ſunt uiles
fuſtigant, ſi liberi, & honeſti dānant ad ꝑpe-
tuos carc. c. ꝯtra idol. 26. q. 5. Rom. in ſing.
660. incip. Tu ſcis, ex quibus concludo, ꝙ ex
tali

tali re ꝓhibita,& punibili nõ põt,nec debet
iudex ſumere fundamẽtũ ad inqrendũ. Nõ
ob.exẽplũ traditum ꝑ Hyp. ꝙ ſanguis exijt
ex cadauere ſupueniente interfectore, qa il
lud nõ ꝓuenit ex incãtatione,aut ſortilegio
ſed eſt quoddã miraculũ,& ab occulto ꝓce
dens.de quo dicam infra in iudicio ſigni.
403 † Iudex ſi vidit, an ſi ſit indiciũ ad tortu
rã,vt puta ſi interfectus fuit homo in platea
& iudex vidit nullis alijs exiſtẽtibus ꝓboni
bus,dicas ꝙ non,ꝓut uoluit Spec. in tit. de
ſent.& his q ipſi ſequun.§.qualr verſ.itẽ de-
404 bet ferri dicẽs.†Quod iudex debet ꝓcede
re ſm allegata,& probata, & non ſm ꝯſcien
tiam.c.iudicet.3.q.7.l.illicitas .§.veritas,ſu
pra de off.præſ. & per illum tex. dicit in ca
ſu præmiſſo, qñ iudex vidit occidentẽ Spec.
d.§.irem debet,ꝙ Azo.& Accur.cõſulti rñ-
derunt ꝙ poteſtas non potuit ponere illum
ad qõnem qđ dictum ſequiẽ Bald.in l. fi. in
prin.verſ.item qro.C.de appellat. Quod in
tellige ſm qđ ipſemet Spec.in tit. de notor.
crim.§.fi.verſ. Petrus de Samia,vt procedat
qñ eſt notum iudici, quia in faciem eius ſo-
lũ homicidiũ ꝑpetratum ſit , ſecus ſi alij cũ
ipſo iudice fuerint q poſſint delictũ ꝓbare ,
& tunc ſm qualitatem probationum orieẽ
indiciũ, vel plena. ꝓbõ,& ita intelligit tex.
in §.qñ.2.quæſtio. 1. Puto tamen,quod iu-
dex ex ea viſione poterit inquirere , ſuper
delicto,& procedere contra eum,quẽ vidit.
405 † Nomen malum facit indicium in gñe
contra illud hñtem , vt eſt tex. in c. 1. & ibi
Ioan.And.Card.& Imol.in verb. Bellial. de
depo.& dicit Ioan.And.in c. cum ſm,de pb.
ꝙ ſi nomina dñent emi bona eſſent emen-
da magno precio.& dicit Abb.in ꝓœ. decr.
col. 2. verſ. ideo quæro, ꝙ ex turpi nomine
qñque oritur ſiniſtra ſuſpicio. credentes nõ
nulli illud nomen fuiſſe impoſitũ ab euẽtu ,
& ibi Felyn.nu.32.dicit poſt Doct. ꝙ ex ma
lo noĩe oriẽ ſiniſtra ſuſpicio per ea,quę hñr
in tex.& gl.in l.facta.§.ſi in danda. ſupra ad
Treb.vbi multas auctoritates adducit &Iaſ.
in rub.ſol.matr.num.16. Et Par. de Put. in
tract.de ſynd.in verb.mãdauit col.8.ver. qñ
delictum , dicit verum eſſe malum nomen
facere ſuſpicionem,& indicium,ſi cum eo cõ
curreret mala fama (vt puta) ꝙ eſſet homo
malæ famæ , & vocaretur rampinus .
406 † Phyſionomia mala. Et hæc gñat ſuſpi
cionem in gñe, & oritur præſumptione ma
la nã,& vitiata, non quantum ad pręſumen
dũ in ſpecie de ſpeciali , & determinato de
licto,bona aũt phyſionomia prodeſt,vt vo-
luit Bald.in l.2.in ver.q aũt C.quor. appel.
nõ recip.&dicit Par.de Put.in d.trac. ĩ verb.
mãdauit col.8.ver. qñ delictũ,bis indiciũ ſe
ciſſe ꝑ phyſionomiã vt vnũ hñtem bonam
phyſionomiã iudicauerit innocentẽ, & aliũ
hñtem malã phyſionomiã iudicauerit nocẽ
tem,& furem , & ita reperit veritatem eſſe .
407 † Signum facit qñq; indicium(prout vo
luit Cic.lib.2.ad Hæren.in c. in cauſa conie
cturali in verb. argñ dicens) num qui ſtre-
pitus,clamor,crepitus exauditus ſit, & Par.
de Put.in d.tract.ſynd.in d.verb.mãdauit,in
fi.volẽs,ꝙ ſi reperiaẽ occiſus puer in vna do
mo,& vicinus dicat, ꝙ per dies ante audiuit
vnũ puerũ ibi plorantẽ, & hæc ꝓbatio valet
ꝑ viã ſigni,ꝑ ea q no.ꝑ Bart.in l.de pupillo.
§.ſi qs ipſi ꝑtori.ſupra de no.ope. nun. & ꝑ
Bald.in c.cum terra,in fi.de elec. & ꝙ de eo
fuit tractatũ Romæ in quodã puero, quẽ iu
dæi in die Iouis ſancta ſubtraxerunt,iugula
uerũt, & in ſecrete ſanguinẽ eius biberunt .
408 † Itẽ ſi exhibeaẽ cadauer ante occiſores,&
ex vulneribus ſanguis exibit, erit magnũ in
diciũ, à qua experiẽtia nõ erit ꝑ iudicẽ rece
dẽdũ cũ ſit rerum oĩum magiſtra c. cũ ſit,de
elect.in 6.& clem.1.de æta. & quali. Et iſtud
dicit Par.de Put. admiſiſſe ꝑ vero Henr. de
Gãd.in ſuo collib.7.& c.Thad.med.& Ang.
in tit.de homic.q dicit hoc accidiſſe in quo-
dã ęgyptiaco,ſubdẽs ipſe Par.hoc fuiſſe ex-
pertũ Romæ tpe,eo quo occiſus fuit Cardi
lis S.Marci,& Hypp.in ſua pract.in §.diligẽ
ter nu.181. dicit ſe exptũ eſſe iſtud in ciuita
te Albigane , & vidiſſe per pñtiam occiſoris
cadauer effluere,& emittere ſanguinem , &
iſtud habet cõis hominum ſermo,ꝙ per pñ-
tiam occiſoris cadauer emittat ſanguinẽ, ex
quo dixi ſupra in verb. incantationes,ꝙ iſta
emiſſo ſanguinis non prouenit ob incantio
nem,ſeu ſortilegium,ſed eſt quoddam à na
tura inſitum de quo ratio reddi non poteſt .
409 † Furti indicia pñt ẽt aſſumi ex indicijs
diuerſis ꝯcurrentibus in homicidio, ꝑ vt eſt
tranſitus inſolitus,frequẽtatio vię tps vt no
ctis locus, vt ante domum maleficij confeſ-
ſio,conuerſatio cũ malis, & alia ꝑ multa re
ſpicientia teſtiũ depoſitiones,loquella timi-
da,palor,trepidatio,mẽdaciũ,dictũ ſocij, &
alia cõplura , q diligens quilibet poterit col

ligere ex iam dictis, & quia in diuerſis locis Doct. vt ponũt indicia furti, ideo de his ſub
410 nectenus, & primo. † Solitus furari, & ſic mala fama facit indiciũ ꝯtra imputatum, ꝙ rẽ furto ſubtraxerit, vt eſt gl. in l. in ciuilẽ, &
411 ibi Bal. & Salyc. C. de fur. † Volentes ꝙ ex ꝯſuetudine oriatꝛ præſumptio, & Salyc. in l. ſi fugitiui. C. de ſer. fug. facit gl. in l. cii allegat. C. de vſur. Et qđ dicit Bart. in l. Caſſius. ſupra de ſena. ꝙ malus ſemꝑ pſumitꝛ malus in alia re ſimili, & dicit Bart. hic loquẽs de indicio furti, ꝙ mala fama facit qualequale indiciũ. Ex quo dico, qđ de ꝑ ſe nõ ſufficeret ad torturã, niſi alia concurrent, vt dixi ſupra in
412 verb. vita. † Vicinus domui, in qua factum eſt furtũ, ſi eã domũ notã habeat, indiciatꝛ ꝙ furtum cõmiſerit, ita eſt tex. in l. dñs horreorum, ſupra locati, ꝑꝑ ædificiorum notitiam in qõnem peti pñt, & ſup eo. tex. & Bart. dicit, ꝙ qui hñt notitiam domus ſunt ſuſpecti qñ domus frangitꝛ, & hoc ꝑꝑ ædificiorum notitiam, & ideo talis perſonæ de facili pñt torqueri ad inueſtigationem veritatis, vt in eo tex. & ideo officiales, qñ committunꝛ maleficia occulta, ꝯſueuerunt capere vicinos, à quibus veriſimilr põt declarari veritas. l. ſi ita, in fi. ſupra de fund. inſtr. & inſtr. leg. Idẽ voluit Bal. ibi ꝑ illũ tex. dicẽs, ꝙ ſi in aliqua cõtracta committitꝛ aliqđ maleficiũ debent ad tormẽta citius poni vicini, & domeſtici, & ꝙ hñt notã domũ, quã illi, qui non ſunt vicini, nec domeſtici, ſubdẽs, arg. ſumi ex eo tex. ꝙ furtum pſumitꝛ factum à ꝯuerſantibus in domo, vel ſaltẽ, ꝙ illi ſciãt, q s fecit, qđ ẽt voluit Salyc. ibi, qui dicit, ꝙ hñs notitiam rei põt de facili ad qõnem torturæ deduci, qđ ſepius vidit ſeruari per iudices ad maleficia, Et ꝙ præſumatur contra vicinos de delicto hr Deuter. c. 21. quod idem voluit Bart. hic in 2. col. & Ang. & Salyc. in l. fi. C. de quæſt.
413 † Limitatur iſta concluſio, vt non habeat locum in vicino, qui ſit bonæ famæ, nã tunc ꝑꝑ qualitatem perſonæ ceſſat indicium, vt ita voluit Bald. in l. 1. in fi. C. loca. & iſtud eſt de mente Bar. in d. l. dñs horreorum, dum dicit, à quibus veriſimilr ſciri põt, & iſta veriſimilitudo eſt ꝯtra malos homines non ꝯtra bonos, quod idẽ voluit Bru. in d. tract. de indic. in 3. q. prin. circa prin. Aduerte, ad vnum qđ dicit Hypp. in ſua prac. in §. diligenter, nu. 97. poſt Iaſ. in l. in actionibus, col. pen. de in lit. iur. dicẽs, ꝙ Bal. in d. l. dñs horreorum ponat limitationẽ pdictã de hoĩe bonæ conditionis, q a Bald. ibi nihil dicit, & ſi ꝯcluſio ſit vera in ſe. vt bonitas ammoueat indiciũ, & illud diminuat, ẽt in maiori vt dicã in ſeq.
414 † Infero ex hoc ad hoſpitẽ, penes quẽ bona ſunt depoſitata ꝑ viatorem, vt ſi fuerint ſubtracta, ſit indiciũ ꝯtra hoſpitẽ, & eius familiã, vt poſſint torqueri ob pſumptionẽ in gñe ex mẽte Nic. de Mat. in d. l. 1. & ibi Bal. C. locat. & ꝑ Bart. in l. 1. §. fin. ſupra ſur. aduer. nau. caup. in fi. niſi ſit bonæ ꝯdõnis, vt per Bald. in d. l. 1. Et voluit Aug. de Arim. in addit. ad Ang. in verb. fama publ. num. 107.
415 † Debet ẽt hri conſideratio perſonæ viatoris, ſi veriſimiliter hre potuit bona, quæ dicebat ſubtracta, vt per Bart. in d. l. 1. §. fi. ſupra fur. aduer. nau. caup. & ſic verificatꝛ dictũ Bar. in d. l. dñs horreorum, vt attendatꝛ veriſimile, qđ multum operatꝛ in indicijs, vt dixi ſupra in 5. præmiſſo ẽt eſt gl. not. in l. ſi qñ in verbo qualitate, vbi in rebus inuaſis attenditur qualitas perſonæ, & an ſit talis, qui veriſimiliter tot res teneat, vt petit.
416 † Furtiua res ſi reperiatꝛ penes aliquẽ indicium eſt ipſum eſſe furẽ l. in ciuilẽ. & l. ciuile. C. de fur. ita Bart. hic. idẽ voluit Salyc. & Ang. ꝑ eadẽ verba in l. fi. C. eo. Intellige prædicta procedere, niſi hñs rem furtiuam penes ſe oſtẽderit, à quo habuit vt in d. ll. & ex mẽte dictorum Doct. Quid ſi is, qui hẽt bona penes ſe, nõ põt probare, à quo habuit, nec oſtẽdere titulũ, an habeat indiciũ ꝯtra ſe, vt poſſit torqueri, Bald. & Saly. in d. l. in ciuilẽ
417 diſtinguũt † Quod aut pſona, penes quam bona reperiunꝛ, eſt grauis, & honeſta, & tũc ex poſſeſſione non pſumitꝛ furtũ arg. l. nõ omnes §. Barbaris, ſupra de re mil. Si vero eſt pſonæ q cõmiſerit, & ꝑꝑ frequentiã actus, vt de eo male ſit pſumendũ, tunc poterit deueniri ad torturã, vnde Salyc. in d. l. fi. C. eo. dicit, ꝙ ſi res eſt repta penes aliquẽ attẽditꝛ qualitas eius pſonæ, vt ſi eſt vir alias bonæ opinionis, vt eſt emptor, & reuenditor panotum vſatorum, vt ſunt ſtrazaroli, qui ab ignoto conſueuerunt emere, tunc non erit indicium contra eum, vt dicam in ſeq.
418 † Viſus exire domum cum fardello ſub veſte, vel pallio, ſed qđ eſſet ignorabatur, & hoc ꝓbatũ fuit ꝑ duos teſtes, iſtud erit vehemẽs argm ꝙ ſubtraxerit res deficiẽtes in domo, & q dicebant furatæ in loco, vñ ille exiuit, vt voluit Ang. i l. 2. C. eo. de q. Et tale indicium

dicium erit habile ad torturã, cũ ſit indicium ꝓpinquũ delicto, put eſt illud viſus admena re gladii,& alia ſimilia,de qbus dixi in indic.homic.cum ſeq.Iſtud indiciũ tollit,ſi ille q exiuit domo fuerit vir probus. ut voluit Ang.in l.milites.C.eo. de qõ. qui dicit ꝙ ſi eſſet qõ de furto bannorũ vel ẽt pecunię, & ꝓbatũ ſit,ꝙ vnus magnus mercator magnę famæ,& nobilis vitæ illo tũc exiuiſſet de domo,de qua diceret tũc ſubtracta pecunia, & comprehẽſus fuiſſet portare ſub clamide aliquid,ſi ꝓbet illud indiciũ ꝑ duos teſtes,non erit ſufficiẽs ad torturã,qa nõ eſt veriſimile, ꝙ tãtus vir ad tã vile maleficiũ procupiſſet, ſed ſi cũ iſto indicio ꝯcurrent alia,vt puta,ꝙ ꝓbaret, ꝙ incontinenti poſtq̃ exierit, viſus fuit expendere multã pecuniã eiuſdẽ formę cuius dicebat ſubtracta pecunia, & qa cõſtabat pecuniã ſubtractã,& reperit, ꝙ tpe ſubtractionis nullus intrauit domũ, niſi ꝙ iſte viſus fuit exire,tũc dicẽdũ eſt eũ eſſe torquẽdũ, qa ex illis duobus ducit veriſimilitudo, & offuſcat ꝓſumptio, qđ idẽ voluit (ſequendo hãc doctrinã Ang.) Brun.in trac.de ind. col.2.Et Aug. de Arim. in addi. ad Ang. in tract.maleſ.in verb.ſama publ.num.12.

419 † Viſus exire tpe noctis e domo,in qua furtũ eſt cõmiſſum,habet indiciũ ꝯtra ſe, cũ lex male ꝓſumat ꝯtra agentẽ de nocte,vt eſt gl.in l.furẽ.ſupra de ſica. & factũ tpe noctis eſt ſuſpectũ l.ſi.ſupra de eſcactor.& expil.Et põt deduci in hoc,quæ dixi ſupra in ind. homic.in verb.Tp̃s,& dicit Bald.in conſ.427. quædam mulier,in ſi.vol.5. ꝙ perambulare de nocte ad loca ſuſpecta,& per ꝑſonas ſuſpectas,& à talibus ſuſpicionibꝫ torturæ cõperũt,& neceſſariæ ſunt l.dolum .C. de dol.

420 † Expendens multam pecuniam de illa ſtampa,ſeu cuneó,cuius fuit pecunia,quæ dr̃ ſubtracta,habet indicium contra ſe,vt dixi ſupra poſt Ang.in l.milites .C. de qõ. Et voluit Brun.in tract.de ind.quæſtio. 3. circa prin.Sed aduerte,ꝙ non puto tale indicium eſſe ſufficiens ad torturam, cum ſit indiciũ remotum,à maleficio, ex quo non debet qs torqueri,vt dixi ſupra in præmiſ. 6. & eſt de mente Ang. dum vult,per hoc indicium, & alia indicia coadiuuari in d. l. milites.

421 † Expendens pecuniam, cum ante eſſet pauper homo,nec reperitur vnde habeat,indicium habet contra ſe, vt voluit Bart. hic arg.text.in l. Quintus. ſupra de dona. inter virum,& uxor.quod etiam voluit Salyc.ponens verba Bart.in l.ſi.C.eo.de quæſt.

422 † Res ſubtracta,ſi cedebat ad com modũ imputaui,& non alterius,facit indiciũ cõtra eum,v,g. inſtrumentũ quod ad eũ pertinebat,non reperitur,vt voluit Bar.hic ꝑ tex.in l.1.§.ſed ſi quis inſtrumẽta.C. de lat.lib.tol. quod idem voluit Ang.& Sal.in d.l.ſin.C.eo. de q.quod dixi ſupra in ind.homic. in verbo qualitas perſonæ:ſed puto,ꝙ non faciat indicium ad torturam,vt dixi in præced.indic.

423 † Fuga famuli ex domo dñi, in quares fuit ſubtracta,facit indiciũ cõtra eum,voluit gl.in §.ſi vero,in verb.factũ in auth.de exhi. rei.dicens,ibi eſſe optimũ arg. contra ſeruiẽtes fugientes,vt eo ipſo res amiſſas videãtur ſubtraxiſſe,ex quo dicit ibi Iac.de Bel.ꝙ erit indicium contra fugientem,ſed ꝙ ꝑp talem fugam ſolam non ſit tormentis ſubijciẽdus, quia exiguntur argumenta,ſine indicia l.1. in prin.ſupra eo.& d.l.milites.C.eo. & etiã, quia fuga afficit eſt perſonam, nec eſt regulata, ſiue demonſtrata directo principaliter ad crimen,idẽ voluit Bru.in d. tract.de indi. q.3.in prin. Aduerte,ꝙ Io.And.in addi. ad Spec.in tit. de præſump. in addi.quæ incipit lex vnica,dicit opi.Iac. de Bel.in d.§.ſi vero, de iure procedere,& eſſe veram in quantum vult indicium oriri ad torturam, ſed (dicit ipſe) de ꝯſuetudine ſeruatur contrarium.Puto,quod in caſu (de quo agitur) & ex fuga famuli oriatur indicium ad torturam ſi dñs conqueſtus,& veriſimile ſit,ꝙ potuerit talia bona ſubtrahere,cum eſſent penes dñm,nã

424 vltra fugã habet hoc gñaliter. † Quod de nã iſtorum famulorum eſt furari, vt voluit Bald.per illum tex.iunc.gl.in l.ſi. in verſ. in tex.ibi,de furtiuis.C.quib. ad liber. ꝓclam. non lic.dicens ꝙ nã ſeruorum eſt furari,qđ idem faciunt famuli ſcholariũ,intellige tñ quod concurrat veriſimilitudo ex parte dñi & ex parte ſerui, vt dixi ſupra in verb. vici-

425 nus dñi,in ſi. † Culpa cuſtodis, ob quam furtum factum ſit,facit indicium,ut ipſe cuſtos torqueatur,vt furem iudicet, ita uoluit Bart.per illum tex.in l.1. ſuprá de off. præfec.vigil.& etiam voluit Bald. in loco vt infra. Intellige iſtud procedere,niſi eſſet factũ furtum in loco qui, bene cuſtodiri non poterat,vel tpe,quo cuſtodiri non poterat nã, tunc per rerũ nãm culpã abeſſe probatur,vt voluit Bald.in l.3. §. cognoſcit,in ſin. ſupra

eo.de off.præf.vig. & dicit eſſe text. ibi dum
vult,cuſtodes puniẽdos eſſe plerunq;,q.d.nõ
ſemp l.ſemp.§.hoc interdictum,ſupra qđ vi
aut clam. cum ẽt id, qđ non eſt poſſibile, cu
ſtodibus non eſt iniungendum arg.l.Titius.
§.fi.ſupra de exc.tut.Nec eſt homo,q ſemp
poſſit vigilare l.ſeruitutes.ſupra de ſerui.

426 † Forma pedis Furantis in terra humi-
da,facit indicium,vt voluit Alb.in l.indicia,
col.2.C.de reb.ven.dicens,qđ vidit quendã
iudicem maleficiorũ,hoc modo,ꝙ qdam in-
culpat̃,ꝙ furatus fuerat vuas de vinea, & qa
terra erat balneata, & humida, & appare-
bat ibi effigies,ſiue forma pedum illius, q fu
ratus fuerat adduxit illum ad locum, & repe
riјt pedes eius ɔcordare cũ forma,& effigie,
ex quo indicio quaſi indubitato cum ɔdem-
nauit. Putarem tñ,quod iſtud non eſſet indi
cium ad condemnationem, ſed iunctis alijs
poſſet torqueri, nam poſſet de facili ɔtinge-
re,qđ eſſet ſimilitudo pedum,& is non eſſet
qui rem ſubtraxiſſet, & p ɔñs de per ſe non
eſſet ſufficiens indicium ad torturam per ea,
quæ not.Bal.in l.non hoc.C.vnd.legit. & di
xi ſupra in 2.not. Hoc idem ſenſit Bal.in cõ
ſil.427.quædam mulier.vol.5.dicens qđ iu-
dex non debet procedere ad tormenta ex fu
rore animi, ſed debet hr̃e eum moderatum
rõne,& intellectu,ſubdens,ꝙ per motionẽ,
&veſtigia pedum ſignatur qualitas luporũ,&
vulpium,& ex ſemita pedum cognoſciẽ vnde
trãſiuit latro, q ſoliciti venatoris laqueũ nõ
euadit l.in laqueum,ſupra de acq.rer.domi.

427 † Res aliqua (ſi relicta eſt in loco furti,
quæ iuſtificetur eſſe alicuius) facit indicium
contra eum,vt vult Cic.in d.lib.2.ad Heren.
in cap.in cauſa coniecturali,in verſ.factum,
dicens,ſi telum,ſi veſtimentum, ſi aliquid hu
iuſmodi relictum ſit, aut ſi veſtigium rei fue
428 rit,quod intellige vt dicam in ſeq.† Schala
ante feneſtram domus,in qua factũ fuit fur-
tum,an ſi dicatur,ꝙ illa ſchala viſa fuit in do
mo alicuius,ſit pręſumptio contra ipſum ad
tormenta. Par.de Put. in tract. de ſyndic. in
verb.an ſtetur dicto torti,colum.7. verſic.an
ſi reperiatur,dicit, ꝙ non faciet indicium ad
torturam, quemadmodum dicimus de re in
uenta penes alium,quæ fuit furto ſubtracta,
& quia potuit alter cepiſſe ſchalam, niſi ille
talis,in cuius domo reperta eſt ſchala.ſolitus
ſit talia committere,quod dic, & intellige,vt
dixi ſupra in hac par.in verb.Res ſubtracta.

FRANCISCI CASONI

Opitergini Iurisconſulti celeberrimi, atque criminalium rerum peritiſſimi de Indicijs, & tormentis, tractatus duo. Ab auctore ipſo diligentiſſime recogniti & locupletati, vt hu notis [] patet quibus acceſſerunt. Doctiſſima quædam eiusdem de Accuſationibus, & Inquiſitionibus ſingularia.

TRACTATVS MALEFICII

præmeditati ſecundum Oratores, ius diuinum, et ciuile Franciſci Caſoni I. C. Opitergini.

SVMMARIVM.

1 *Indicia omnia oriuntur ex quatuor locis, & per tria tempora.*
2 *Perſonæ qualitas indicium in criminalibus præſtat. quæ tamen ſola, cum ſit remota non ſufficit, niſi cum cauſis iungatur.*
3 *Cauſa in reo, ad indicia maleficij elicienda, eſt perquirenda, quam reus, vel aſſuiſſe negabit, vel extenuabit, vel non ſufficere dicet, niſi cum vicio perſonæ iungatur.*
4 *Facta aut conſilio, & ratione geruntur, aut impetu, & affectione.*
5 *Indicium efficax ex conſilio, et ratione habetur.*
6 *Indicia ex impetu, & affectione ad non præmeditatum maleficium naſcuntur.*
7 *Verborum qualitas animum demonſtrat, vnde is videtur feciſſe, qui prædixit facere.*
8 *Indicia propoſiti ſcire quare expediat?*
9 *Indicium omne quod indicat propoſitum, indicat & interfectorem, ſed non e contra.*
10 *Indicia præmeditatum demonſtrantia, propter affectum in non præmeditatum euadunt, vt quando rixantes ſibi caſu obuiant.*
11 *Prædicamenta, circa quæ videtur verſari omnis quæſtio ſunt decem.*
12 *Indicare valens quid probabile, aut non probabile habeatur, idem acerrime indicabit, quid verum, aut non verum in ſingulis rebus ſit.*
13 *Indiciorum an certa doctrina dari poſſit?*
14 *Indiciorum cognitio non ſolum ex nobis, ſed ex rebus ipſis etiam prouenit.*
15 *Natura quædam in homine eſt quæ ipſum cogit, aut fateri, aut aliter delictum manifeſtare, & hæc quo nomine vocetur?*

Argumentum Tractatus, & locorum indiciorum omnium.

1 PRæfandum eſt, † omnia indicia, & actiones humanas oriri ex quatuor locis, videlicet:

delicet, perſona, cauſa, facto, dicto, & fin alii
quos oratores, ex non facto, ex non dicto
& per tria tpa, ante, in, & poſt delictum, &
hñt locos ſuos, vt in tabula, quos diſperſos
collegi: & vim prædictoꝝ, & quid accuſato
ri, & quid accuſato conueniat, dilucide per-
ſtringam, & ſine iis oẽ artificium mã, & elo-
2 quentia deſunt. Perſona † euenit neceſſario
vt cuiuſmodi perſona ſit, eiuſmodi actiones
ſequantur vnde, bene, ſeu male pręſumit: &
qualitas perſonæ demõſtrat animum fuiſſe,
vel non fuiſſe offendendi. Sed reus dicet in-
dicia perſonæ ſola nõ ſufficere, cum ſint re-
mota, & niſi cũ cauſis iungantur. Cauſa, atti
3 net † quærere quot, & quãtæ ſint in reo cau
ſæ, vt earũ gratia deliquiſſe videatur, cũ nihil
ſine cauſa fiat. Reus aũt negabit fuiſſe cau-
ſam, ſi poterit, aut extenuabit. Deinde ini-
quum eſſe dicet, oẽs, ad quos aliquid emolu
menti ex aliqua re peruenerit, in ſuſpicionẽ
maleficij deuocari. Item dicet cauſas nõ ſuffi
cere, niſi cum vitio perſonæ iungantur. Fa-
4 cto quæcũque † geruntur à nobis, aut conſi
lio, & rõne geruntur: aut impetu, & affectio
5 ne. Ex conſilio, & rõne † hĩ efficax argm̃ ad
præmeditatum, & caput erit propoſiti, ſi de
monſtrabitur quare, quo conſilio, qua ſpe
perficiendi, quidque factum ſit, aut quid fa-
ctum de induſtria, ante, in, & poſt delictum.
6 Ex impetu, † & affectione ad non præmedi
tatum argumẽta naſcuntur, & reus econtra
rio dicet, rem perſpicere cum cõſilio, & cura
nõ potuiſſe, & id, quod fecit, impetu quodã
animi potius, quã cogitatione fecit. Quibus
etiam rõnibus demõſtrari poſſit factam rẽ
non fuiſſe, facile ex contrariis ſuppetet facul
7 tas. Dicto nunqd † reus dixerit ante, in, ſeu
poſt delictũ: nam ex qualitate verboꝝ aium
metimur: & is vr̃ feciſſe, qui prædixit face-
8 re. Et expedit † ſcire indicia ꝓpoſiti, quia ꝑ
ea dupliciter quæritur, videlicet, qs fecerit,
qñ ignoratur, & quo aĩo fecerit. Nam oẽ,
9 † quod indicat propoſitũ, indicat & interfe-
ctorem, ſed non econtra: Is. n. vr̃ feciſſe, qui
faciendi habuit voluntatem, quia oẽs, quod
volunt, & põt, ẽt exequuntur, & faciunt. Eſt
enim maxime conſentaneum: vt quod qs
inſtituit facere, feciſſe ẽt videatur. Sed licet
10 † indicia orientia ex ſupradictis locis nã ſua
indicent præmeditatum, qñq; tñ propter ef
fectum in non præmeditatum euadunt: &
hoc euenit, quando rixantes obuiant ſorte,
& caſu. De quibus omnibus ſingulariter
hoc opere dicetur, duce & auſpice Chriſto.

Tabula indiciorum, & omnis actio huma.

I. *Perſona.*	Fama, Conuerſatio, Conſuetudo, Natio, Conditio, Fortuna, Ætas, Sexus, Nomen, Phiſiognomia, Pallor.
II. *Cauſa delicti.*	Ira, Odium, Metus, Spes, Cupiditas.
III. *Facta ante delictum, ſeu contento cum delicto.*	Vbi fuerit. Vbi viſus ſit, Quo cum viſus ſit, Nunquid apparatit, Nunquem conuenerit, Nunquem habuerit de conſciis, De adiutoribus, De adiumentis, Nunquo in loco præter conſuetudinem fuerit?
IIII. *Facto in delicto, ſeu adiuncto delicto.*	Aut alieno tempore. Locus, Tempus, Modus, Occaſio, Facultas.
V. *Non facto.*	Quid factum ſit, quod non oportuerit, aut non factum, quod oportuerit, &c.
VI. *Dicto.*	Nunquid dixerit reus ante, in, ſeu poſt delictum, prout minæ, confeſſiones. Item fama, & reliqua.

VII. Non dicto. — Tacens delictum præſumitur particeps, & non reſpondens torquetur ſine indicijs, &c.

VIII. *Facto quodam conſequenti delictum indicante de reo, ſed non de propoſito.* — Fuga, Cruor, Pallor, Trepidatio, repertus in loco delicti, & reliqua.

Et ſupradicti loci ſunt proprij Iuriſcon-
11 ſultoꝝ, & Oratoꝝ: tametſi Ariſt. † prædicamenta decem cõſtituerit, circa quæ vř verſari omnis qõ: Sed ſm Quint. in lib. 3. tit. vn. de ducañ, ex ijs prima quatuor ad ſtatus pertinere, cetera ad quoſdam locos argõꝝ videtur. Verum ſine conuicio Quint. nõ ſolum p̄dicti loci, verum ẽt omnia, quæ ſunt in Cœlo, in Terra, & Abiſſo ſub p̄dicta p̄dicamenta cadũt. Nota, ne oriať confuſio in tabula, q̄ p̄ſilia p̄ Cic. ſunt attributa pſonę, rectius tñ referunť ad factum, licet pſonæ accidãt. vide Quint. lib. 5. & l. ſæpe. §. fi. ff. de verb. ſig. Itẽ Fama, & Pallor bis legiť in tab. vide in c. t. & pen. tract. primi, atq; ex ijs locis omnis argumentatio inueniri poterit; & aut pbabilis, aut neceſſaria erit. vide Cicer. lib. 1. c. 5. de Inuent. Et ſm Ariſtot. Qui iudicare
12 † pſpicienter põt quid probabile, aut non pbabilẽ habeať, idẽ acerrime iudicabit qd veꝝ, aut non verum in ſingulis rebus ſit. vide in lib. 1. c. 6. Rhetor. De prædictis locis fit mentio in l. fi. ff. de actio. & obligatio. ibi. ex pſonis, cauſisq., & l. qui cum vno. ff. de re mil. ibi, examinantur cauſæ, cur, & vbi fue-
13 rit, & qd egerit. Prędicta † repugnant ſcribentibus de indicijs non poſſe dari certam doctrinam, ſed eſſe in arbitrio, quod tñ regulatur ſm diſpoſitionem iuris cõis. Contra ẽt prædictos eſt, q̄ nã hominum id patitur, vt veritatis capax ſit, & res maiori ex parte
14 veritatem ſortianť. Hoc amplius † ego dico, cognitionem indicioꝝ nõ ſolũ ex nobis, ſed ex rebus ipſis ẽt prouenire, etenim nã homini rerum plurimarum obſcuras, & neceſſarias intelligentias enodauit. Supradicta probari põt exemplo diuino, vt in c. 3. Geneſ. ibi, vox ſanguinis fratris tui clamat poſt me de terra. Et in exemplo veneni, vt infra
15 in c. 4. Et ſm aliquos † eſt quædam natura in homine, quæ ipſum cogit, aut taceri, aut aliter delictum manifeſtare. vnde legitur in lege diuina. fugit impius nemine pſequẽte: Et hãc partẽ aliqui vocarũt Furiã; alij Conſcientiam ſcelerum, alij dixerunt fieri nã cõmuni ad manifeſtandum delictum. Et de prędictis ponemus exempla ſuis locis.

DE ATROCITATE præmeditati, & quomodo differat à non præmeditato.

SVMMARIVM.

1 *Per indicia proceditur in tribus delictis, homicidio, furto, & adulterio.*
2 *Homicidium quot modis committatur?*
3 *Homicidium præmeditatum eſt maxime deteſtabile; & in eo omnes tenentur.*
4 *Aggrediens animo occidendi, licet non occidat, an puniatur tamen vt homicida?*
5 *Pecuniam accipiens vt occidat, ſi ad proximum actum deuenit, homicidij pœna punitur, licet homicidium non ſequatur: idẽ in crimine ſeditionis, & in emente venenum, vt alteri daret.*
6 *Bannitum veneno occidere non licet, quamuis poſſet per leges impune occidi.*
7 *Mulier bannita licet ex ſtatuto poßit impune occidi non tamen poteſt adulterari.*
8 *Statuta concedentia immunitatem offendendi, ſiue occidendi, an extendantur ad delicta diuerſa ſpeciei.*

Cap. I.

1 PEr Indicia † proceditur in tribus delictis, videlicet, homicidio, furto, & a-
2 dulterio. Homicidium † autem committitur, aut præmeditatum, aut in pura rixa, aut caſu. De ijs, maxime de præmeditato legitur in l. Moſis, c. 21. Exo. & adeo
3 † deteſtabile eſt, vt delinquens auellatur ab altari, vt moriatur: Et differt à puro, etiam ſm l. Cornel. ſi plures fuerint in rixa præmeditata, oẽs puniuntur de occiſo, ſecus in pura rixa, quia tunc vniuſcuiuſque ictus conſiderandus eſt, not. in l. fi. C. de ſic. Idẽ ſm Cic. 1. offic. Intereſt vtrum perturbatione aliqua animi, an conſulto, & cogitato fiat iniuria.
4 Hoc amplius † ſm aliquos, ſi quis animo occidendi

occidendi aggreſſus ſit aliquem, licet nõ oc-
ciderit, aut vulnerauerit, punitur tñ, vt homi
cida. Sed dic contra, q puniatur arbitrio Iudi
cis, non autẽ pœna homicidij. In aliquibus
tñ poteſt puniri vt homicida, vt puta, ſi quis,
5 † accepta pecunia, cauſa occidendi, cum de-
uenerit ad actum proximum, punitur pœna
homicidij, licet homicidium non ſit ſecutũ.
Bart. in l. non ſolum. ff. de iniur. Idem in cri
mine ſeditionis, & in emẽte venenũ, vt alte-
6 ri daret. Dic ẽt † ſm aliquos, nõ licere exulẽ
veneno occidere, licet poſſet per leges impu
ne occidi ſm Doc. in l. non ideo. C. de accuſ.
7 † [Et licet mulier bannita ex forma ſtatuti
poſſe impune occidi, non poteſt tñ adultera
ri, quamuis maius ſit homicidium q̃ adulte
rium, & rõ eſt, qa adulterare eſt contra pce-
ptum diuinum, prout non me hñs, ita tenet
Dec. in c. quæ in eccleſiarum, col. 7. de conſt.
Sed Nellus tenuit ꝯtrarium in tract. banni-
to. ea rõne q homicidium ſit maius q̃ adul-
terium, & non debet cui, quod plus eſt, licet
qđ minus eſt, nõ licere. ff. de reg. iur. Quod
tñ nõ obſtat q homicidiũ ſit maius delictũ
8 q̃ adulterium, † qa eſt diuerſæ ſpeciei, quo
caſu ſub eo quod plus eſt, non continet mi-
nus, vt p Dec. poſt Dyn. in d. l. non debet, &
hãc limitationem nota ad illam rĺam, q̃ mul
tum ſeruiet ad leges, & ſtatuta concedentia
immunitatẽ oſtendendi ſiue occidẽdi, qua ca
ſu nõ extendunt ad delicta diuerſæ ſpeciei.]

1 Maleficium apparere prius debet, quàm de propoſito, aut reo quæri debeat.
2 Cadauer prius eſt inſpiciendum: eius qualitas in actis referenda, quantitas vulnerum, & in qua parte corporis ſint, et quo armorũ genere illata fuerint, & quæ mortis cauſam præſtiterint.
3 Propoſitum ex quibus indicijs arguatur?
4 Propoſiti coniectura ex loco, vbi quis offenditur, capitur.
5 Frequentans locum maleficij, habet indicium contra ſe.
6 Cadaueris inſpectio fieri debet per peritos: & duo medici ſuper ea requiri debent, & hæc ſi omittantur proceſſus eſt nullus.
7 Contumax quando non habeatur pro confeſſo ex forma ſtatuti.
8 Reus abſens non damnatur ſi contra eum non fuerit probatum delictum.
9 Caſus, in quibus proceditur, licet non conſtet de cadauere.
10 Veſtigia in luto, niue, aut puluere reperta, ſeu veſtimentum, vel quod ſimile, in loco delicti inuentum, ad habenda indicia, contemplanda ſunt.

De viſo, & reperto faciendo per peritos, & de errore iudicium. Cap. II.

1 DE propoſito, † aut reo quæri non de-
bet, niſi de facto cõſtet: nãlis. n. ordo
eſt, vt prius probet factũ eſſe, deinde
à quo, poſtea quo animo: cum in vero de fa-
cto, & reo cõſtat, de animo quæri põt. Qua-
2 re, † curent Iudices, vt inſpiciatur cadauer, &
referatur in actis qualitas, quãtitas vulnerũ,
& in qua parte corporis ſint, quo armorum
gñe illata fuerint: & quæ demũ cauſam mor
tis vulnera pſtiterint, quia p multitudinem,
3 † magnitudinẽ, geminationẽ vulnerũ, & per
modũ vulnerandi arguitur propoſitũ. Item
apparere debet in quo loco fuit occiſus: nã
4 † per locũ, in quo quis offendit, coniectatur
de propoſito, & de delinquẽte, qñ de eo igno
5 ratur: præſumitur †. n. contra frequentantem
illum locũ, ſiue cõtra vicinos, Bart. l. 1. C. de
ſer. fug. & Moyſes. c. 21. Deut. Et animaduer
6 tẽdum † eſt, vt eiuſmodi inſpectio cadaueris
fiat p peritos, licet aliqui Iudices conſueue-
rint videre ſine peritis. Sed auertant talẽ cõ-
ſuetudinẽ, cũ ſit contra religionẽ iudicãdi, &
pariat periculũ dãnandi inſonteis, ſicut ſon
teis, pſertim in rixis puris: cũ vniuſcuiuſque
ictus animaduertat: & ſtandũ eſt in arte peri
tis. Hoc amplius duo requirunt medici, licet
de cõſuetudine ſtet dicto vnius. Bar. & Hip.
l. fi. C. ad l. Cor. de ſicar. cõcluſiue ſupradicta
in pceſſu apparere debẽt, aliter p talẽ omiſ-
ſionẽ, tanq̃ formã ſubſtantialẽ proceſſu red-
7 ditur nullus. Vnde licet ſtatuta † diſponãt, vt
reus cõtumax habeat pro confeſſo, nõ habẽ
bũt locũ non ſeruata ſupradicta. l. Raptores.
8 C. de epiſc. & cle. vbi ẽt dr̃, q reus §. licet ab-
ſens, nõ debet tñ damnari, ſi contra eũ non
fuerit probatũ delictũ; & ratio reddi põt: qa
abſentia põt cõtingere ex diuerſis accidẽti-
9 bus. Sunt tñ † caſus, in qbus pcedit, licet nõ
ꝯſtet de cadauere, vt puta in latronib. q ab-
ſcõdũt cadauera eijciẽdo in flumina, ac ma-
re vt dem eſt in ti. de Tor. c. 2. Curẽt ẽt iudi
10 ces † ꝯtẽplari veſtigia in luto repta, ſiue niue
aut puluere, & ſilr̃ ſi telũ, ſi veſtimentũ; ſi qd
eiuſmodi repiũ ſit, qđ fuerit relictũ in loco
delicti, p hæc. n. & ſimilia oriuntur indicia.

1 *Cadauer ſi effundat ſanguinem propter præ-
ſentiam ſuſpectorum, an magnum præſtet indi-
cium, ſaltem ad inquirendum?*
2 *Sanguis clamat vindictam contra interfectorē.*
3 *Calor in cadauere ſeruari poteſt vſque ad ſeptē
horas, & ideo intra illud tempus omnis expe-
rientia de ſuſpecto fieri debet.*

De ſanguine profluente propter preſentiam
ſuſpectorum. Cap. III.

COnſequens locus eſt dicere de cada-
1 uere † effundente ſanguinem pp pre-
ſentiam ſuſpectorum, de quo indicio
meminit Par. de Put. dicens, q magnum eſt
indicium, & non eſt recedendũ à tali expe-
rientia: vide eum in c. Mandauit in fine. Hip-
pol. quoq; aliquantulũ tractat, dicitq́. nulli-
bi legi de hoc, & poſſe inquiri tñ in §. dili-
genter num. 18. Attñ apud multos legiẽ de
hoc indicio: Et Ariſtoteles rñdit hoc eſſe o-
2 pus diuinum, & nāle, quia ſanguis † clamat
vindictam contra interfectorem, & rationes
multas affert. vide eum in problema. c. de
naribus, & Lucr. lib. 4. in illis verſibus.
Emicat in partē ſanguis, vnde icimur ictu.
Vbi Ficinus multas adducit cauſas non diſ-
ſentiētes ab Ariſtotele. Et vbi Ariſtoteles di-
cit, ſi vulnera fuerint recētia, Ficinus ait calo-
3 rē † ſeruari poſſe ad tp̃s, puta, ad oras ſeptē,
& tale indiciũ appellaẽ diuinũ, & fit nā cōi-
ter ad manifeſtandum homicidium, & Iudex de-
bet experiri infra dictũ tp̃s, quod nota, quia
non legitur apud I.C. criminalia tractātes.
Apud Moyſen ſunt pleraq;, per quę probaẽ
ſanguinem clamare vindictam, ſed non pro-
prie ꝓbant ſupra dictam opinionē, vt in c. 4.
Gen. ibi. vox ſanguinis fratris tui clamat ad
me de terra. Ioſephũ de bello Iudaico lege,
vbi loquitur de ſanguine Zachariæ. Sed de
hoc nullibi legiẽ apud Ciuiles, Canonicosq́.
ſcriptores, licet Paris de Puteo teſteẽ, ac po-
nat capita q̃dam non tñ ꝓbantia: De hoc ẽt
apud Oratores nullũ verbũ reperiẽ: Sed tñ
de ſanguine in veſtimentis, armis ve repto
ij meminerũt. Ideo exiſtimo nullũ oriri indi-
ciũ, niſi ad inq̃rendum, nā talis effuſio ſan-
guinis emanat ex cauſis ignotis, q̃ non ſunt
trahendæ ad ꝯnam, & nullum indicium ſe-
qui debet neceſſario, cũ ex diuerſis accidenti-
bus proueniant, & ſm aliquos pp vniformē
complexionem. Et contentus ſit Iudex iudi-
care ſm prudentiam, quę cadit in hominē,
relinquendo cetera iudicio diuino, non .n.
oportet plus ſapere, quam oporteat ſecũdũ
Apoſt. Et l. ſi reſtituantur. ff. de iud. Sed ſi fiet
aliqua experientia fieri debet infra horas ſe-
ptem, vt ſupra, & ad inquirendum tantum.

1 *Veneno quem eſſe necatum indicat liuor, aut
tumor cadaueris.*
2 *Cadauer inſpici debet à peritis, & alij deponere
debeant de credulitate, an de veritate in caſu
veneficij?*
3 *Reus, & teſtis qualiter interrogari, & deponere
debeant; an quis ex veneno perierit.*
4 *Veneno quem eſſe mortuum ex quibus cognoſci
poſſit?*

De viſo, & reperto faciendo per peritos in
veneficio, & noua experientia.
Cap. IIII.

COntingit hominem homini inſidia-
1 ri potius veneno, q̃ gladio. Itaq; † q̃-
retur, ſi liuore, aut tumore decolora-
tũ eſſe corpus mortui, ſignificat veneno ne-
catũ. vide Auctorem ad Herēnium lib. 2. Ti.
in conſtitutione ꝯiecturali. Quare Iudices
2 current inſpici cadauera per peritos, q iurō
referant in actis. Sed ambigiẽ, an tales peri-
ti teneant deponere de credulitate; an de ve-
ritate? Vnde dic, q in caſibus, in q̃bus vere
cognoſci pōt veneficiũ; tenenẽ deponere de
veritate, aliter de credulitate. Quare Orato-
res poſt Ciceronē dixerunt hoc factũ aliq̃n
ſimplicē q̄ōnem hr̃e, videlicet, an homo pe-
rieri, aliq̃n duplicē, videlicet, veneno; an cru-
ditate perierit. Ideoq; vtraq; pars quod pro-
3 poſuerit, tueẽ. [Nota † q non valet inq̃ſitio
niſi ꝯſtat de delicto p peritos, vt ſupra, & cō-
feſſio rei vel deṁ teſtis nō eſt ſufficiēs ad fa-
ciendũ ꝯſtare de delicto, cũ non ptineāt ad
cognitionē vel ipſius rei, vel teſtis, ſed ad co-
gnitionē peritoꝝ, ita in hac mā veneni deci-
dit Alex. in ꝯſ. 16. vbi dicit q nō debet reus
& multo minus teſtis interrogari an ille pe-
rierit veneni, qa hoc neſcit diſcernere nec te-
ſtis, nec pars, verſaẽ .n. in peritia, & ſcientia
medicoꝝ. Sed debet interrogari an ſit mor-
tuus. Itē an dederit venenũ. Sed q mortuus
ſit ex veneno nemo pōt deponere hoc, niſi
peritus, ea rōne, q pōt eſſe tā modica quāti-
tas veneni, vel talis qualitas venenati, vt nō
potuerit ex veneno mori, qđ nota pperuo i
hac mā.] Occurrit hic mirabilis experiētia,
de

4 de qua nõ legit̃ apud I.C.ꝙ mortuus †vene
no cognoſcit tũ ex liuiorib. in toto corpore,
& ſpumis ore fluẽtibus, tũ ſi cremet corpus,
cor illæſum remanet à veneno pſeruatũ. vide
Suetoniũ in Caligula in principio. Et vbi de
hoc facto ꝯtrouerſia foret, à tali experientia
nõ diſcederẽ. Animaduertendũ tñ eſt, ꝙ non
ſolũ ijs, ꝙ veneno, ſed qui ẽt morbo cardia-
co perierunt, eueniſſe, legitur, quo argũ Pli
nius ait. Piſonem in iudicio defenſum fuiſſe.

1 ☞ *Præmeditatum maleficium non præſumitur, niſi appareat de antecedenti propoſito. Et quomodo id probari poſſit?*

2 *Indicia debent eſſe perfecta in genere ſuo, vt de reo quæſtio haberi poſſit.*

3 *Indicia remota per duos teſtes probari debent, aliter non habebunt vires indiciorum: Et an teſtes debeant eſſe omni exceptione maiores?*

4 *Teſtes quando omni exceptione maiores ad probandum requirantur, & quando etiam non integri admittantur?*

5 *Præmeditatum an præſumatur, ſi non apparet de pura rixa. Et in quibus caſibus fallat?*

6 *Conſuetus committere homicidia an ex hoc ſolo præſumatur ex propoſito occidiſſe: et an poſſit pœna ordinaria puniri?*

De non præſumendo propoſito, niſi probetur, & quõ probetur, & in quibus fallat. Cap. V.

1 NOn præſumitur †præmeditatum, ni
ſi appareat de antecedenti propoſi-
to, quod cum non poſſit ꝓbari dire-
cte, cũ ſit intrinſeca qualitas, probari debet
per exteriores qualitates, de quibus in hoc
tractatu diſſeritur. Et in hoc notandum eſt,
2 quod indicia †debent eſſe pfecta in gñe ſuo,
nam ſicut ꝓbões in criminalibus ad con-
dẽnandũ debent eſſe luce meridiana clario-
res, ita, & indicia in gñe ſuo ad qõnem hñ-
dam debent eſſe clara, nam eadẽ eſt rõ de to
to, quo ad totũ, q̃ eſt de parte, quo ad partẽ,
& ecõtra vide not. in c.6. de Torm. Et remo
3 ta, † aut q̃ ipſum maleficium ꝯſequunt̃, ꝓba
ri debent ꝑ duos teſtes, alr̃ nõ habebũt vires
indiciorum. Sed ſcriptores maxime diſſidẽt,
an teſtes debeant eſſe omni exceptione ma-
4 iores? Et ſm † opinionem multoꝝ qñ tra-
ctatur de inquirendo, ſiue torquendo, teſtes
nõ ẽt integri admittunt̃. Hipp. in §. diligẽter
num. 4. & vide quæ dicentur in tit. per viſum.
5 vnius teſtis. Sed aliqui †ſenſerũt pſumi cogi
tatũ, qñ nõ apparet de pura rixa, qa lex ma
le pſumit de homicidis. Sed dic, nõ pſumi co
gitatũ, niſi ꝓbet, vt ſupra. Fallit tñ in latroni
bus, qa de ijs ſemꝑ male pſumit̃. Fallit ẽt in
6 eo, qui † conſuetus committere homicidia,
licet accuſator non probauerit, & qñ accuſa
tus non probauit, & ſm Carrer. in tract. ho
mic. põt puniri pœna ordinaria. Sed hæc o-
pinio non placet, & ſufficit ex hoc ſolo indi
cio poſſe torqueri, dicetur ſeq. tit. c. 4.

1 ☞ *Accuſator, & accuſatus in caſu propoſiti poſſunt vtrinque probare.*

2 *Probatio indirecta in criminali cauſa ſæpe conceditur.*

3 *Negatiua facti vbi habet annexam determinationem loci, vel temporis, vel alterius rei, indirectam habet probationem.*

4 *Teſtes deponentes de negatiua, præferuntur teſtibus affirmantibus etiam dignioribus.*

5 *Negatiua probatio non admittitur in probatione intuitiua, vt quando teſtes deponunt vidiſſe factum, & ſunt in ſufficienti numero, & quando qualitas teſtium eſt in iure approbata.*

6 *Negatiua coarctata loco, & tempore poteſt probari, quia æquipollet affirmatiuæ.*

7 *Reus poſt didicita teſtificata, & ocluſum in cauſa, pot ſuper eiſdem probare, ſecus accuſator.*

In cauſa propoſiti vtrinque probatur etiam in contrarium. Cap. VI.

1 IN caſu propoſiti †tam accuſatus, q̃ ac-
2 cuſator pñt vtrinq; probare. Hoc † am-
plius in qualibet cauſa criminali ſæpe
conceditur indirecta probatio, videlicet, qñ
reus negat interfuiſſe die, & loco probatis
per teſtes, & vult probare ſe fuiſſe alibi. Iu-
dex admittet reum ad probandam dictã ne
3 gatiuam, qa vbi † negatiua facti habet anne
xam determinationem loci, vel tpis, vel al-
terius rei, tunc indirectam habet ꝓbõnem.
l.3. & ibi Bal. ff. de probat. Et ſm Columb.
4 in tract. maleſ. teſtes † deponentes de nega-
tiua, vt ſupra, præferuntur teſtibus affirman
tibus, ẽt dignioribus. Attamen Bald. ſibi cõ
5 trarius in l. fi. C. de teſti. dixit, ꝙ † in proba
tione intuitiua quando teſtes deponunt vi-
diſſe factum, & in ſufficienti numero, & qñ
qualitas teſtium eſt approbata in iure, tunc
non admitti probatio negatiua in contra-
6 riũ. Sed credo †ꝙ qñ negatiua eſt coarctata,
vt ſupra,

vt ſupra, poſſit probari, quia tunc æquipollet affirmatiuæ,& q̄ vtrinq; poſſit probari,
7 vt̄ pcedi,in l.Moyſis c.21.gl. Sed reus † poſt didicita teſtificata licet ſit concluſum in cauſa, poteſt tamē etiam ſuper eiſdem probare: ſecus accuſator. Hipp.in §.ſequens num. 6.

1 *Indicium varie diffinitur, & diuerſimode nuncupatur.*
2 *Argumentum, ſignum, & præſumptio ſunt minora, quàm indicium.*
3 *Indicia ad torturam ſufficientia quomodo cognoſci poſſint?*
4 *Indiciorum duo ſunt genera.*
5 *Indicium indicans propoſitum, indicat et interfectorē, licet non ſemper puniatur de propoſito.*
6 *Indicium aliud eſt remotum, & leue, aliud propinquum, & graue.*
7 *Indicium propinquum quodnam ſit? & quod remotum?*
8 *Negocijs attributa quomodo conſiderentur?*
9 *Tempus præteritum maxime valet, nam et quæ ſiant, & q̄ futura ſint, ex præterito colliguntur.*
10 *Propoſitum indicantia qualia eſſe oporteat?*
11 *Præſumptio iuris, & de iure non recipit pbatiões in contrariū, ſecus de præſumptione iuris.*
12 *Negocium omne per tria tempora certioribus argumentis arguitur.*
13 *Indicia ante delictum ex quibus capiantur?*

De diffinitione,& genere indiciorum. Cap. VII.

1 INdicium † varie diffinitur, & dr̄ ſignum alicuius maleficij commiſſi, vel alterius rei, de qua agit̄, & varie nominatur videlicet, argm̄, ſignum, & præſumptio. Sed hæc
2 † duo ſunt minora, quam indicium. Et dn̄t oēs, qd' non pōt dari certa doctrina. Sed ſm
3 Bar. in l. fin. ff. de qō. pōt dari † aliqua via ad cognoſcendum indicia ſufficientia ad tortu-
4 ram. Indicioꝝ † duo ſunt gn̄a, vnū qd' indicat aliquem deliquiſſe, & ex propoſito, & oē
5 quod † indicat propoſitum, indicat, & interfectorem, licet non ſemp puniat̄ de propoſito, & hoc euenit, qn̄ rixantes obueniant forte, & caſu. Aliud indicat deliquiſſe, ſed non
6 ex ppoſito, vt in tabula. Et in pdictis † indicium aliud eſt remotum, & leue: aliud ppin-
7 quum, & graue. Propinquum eſt, qd' † tangit negocium, vt vnus teſtis de viſu, captus in loco delicti, & reliqua. Indicium vero remotum dr̄ homo malæ ꝯdōnis, & ſimilia. Et
8 ſm Oratores † attributa negocijs, partim ſunt ꝑtinentia cum ipſo negocio, partim in geſtione negocij ꝯſiderant̄, partim adiuncta negocio ſunt, partim geſtum negocium ꝯſe-
9 quunt̄. Sed p̄teritum † tp̄s maxime valet, nā & q̄ fiant, & q̄ futura ſint, ex præteritis colli-
10 guntur, & ea, quæ † in delicto fiunt, ſiue poſt, ad hoc vt indicent propoſitum oportet eſſe eiuſmodi, vt ꝯſequant̄ ab ante delictum geſtis, & de induſtria facta videant̄, de qua induſtria loquit̄ text. in c.21. Exod. & l. militis agrum. ff. de re mil. Cic. in lib. 2. de Inuent. ti. nunc ad cauſam cōiecturalem. In prædictis
11 † duplex eſt præſumptio vna iuris, & de iure, & hæc non recipit pbōnes in ꝯtrarium, alia eſt iuris, & hæc recipit pbōnes in ꝯtrarium. Qualr̄ aūt pbent̄ indicia dicet̄ in tit. de Indicijs per viſum vnius teſtis. Poſtremo
12 † quia p tria tp̄a omne negocium arguitur certioribus argumentis, itaq; per ea excutiā locos indiciorum in ſpecie, de quibus hacte-
13 nus in gn̄e dcm̄ eſt. † Ante igitur delictum capiunt̄ indicia à Perſona Cauſa, Conſilijs. & is ordo eſt, facere voluerit, potuerit, fecerit. Sed qō, an fecerit, incipit à ſecundo tp̄e.

DE INDICIIS PRAEmeditati ante delictum ex perſona, Tractatus I.

SVMMARIVM.

1 *Perſona rei qualis ſit in omni delicto ante omnia intuendum eſt.*
2 *Perſona qualitas demonſtrat animum fuiſſe, aut non fuiſſe offendendi.*
3 *Malitia, & incontinentia rei, indicia maleficij præſtat, vnde caput erunt accuſationis, vel inquiſitionis.*

De malitia,& innocentia. Cap. I.

IN omni delicto ante oīa intuendum, qualis ſit, de quo quæritur: quia ſm nām incipiendum eſt à perſona: licet Cic. cauſas ſæpe ꝑtulerit. Perſona aūt ſummit̄, quia alius ab alio differt, tum in aīo, tum in cor-
2 pore, tum in extra poſitis, & qualitas † perſonæ demonſtrat aīum fuiſſe, aut non fuiſſe offendendi l. ſi mater. C. ne de ſtat. defunct. Sed qui, quales'ue hoïes iniuriam faciant, & qualibus

qualibus iniuria fiat, & quid cuique rei, & quid cuique homini ſoleat accidere, ſcripſit Ariſt. in lib. 1. & 2. de arte Reth. Sed Oratores poſt eũ non ſunt executi: q̃a impoſſibile, ac potius infinitum eſt, vide Quint. de arg. lib. 5. c. 10. At res, quarum cauſa hoĩes cõſtituunt ꝯtra ius lędere, duæ ferę capitales hñr, videlicet, Malitia, & Incontinentia; nam qui bus quiſque affectus eſt vitijs, ſiue vno, ſiue pluribus teneanť, in ea re, cuius gratia vitioſus eſt, i iuris quoq; atq; iniuſtus euadit, ma lus. n. male cogitat, & cor iniqui inquirit ma la c. 28. & 29 Prouerb. vide Ariſt. Reth. in c. 27. Quare Malitia, & Incontinentia caput erunt accuſationis, ſiue inquiſitionis.

1 *Fama rei eſt à iudice examinanda.*
2 *Fama quid ſit, & quomodo conſideretur, & an faciat ſufficiens indicium ad torturam?*
3 *Torquere non poteſt reum ex indicio remoto à maleficio, ſed alia ſimul requiruntur.*
4 *Fama mala an non ſolum in eo, in quo quis infamatus, ſed & in alijs, rei opinionem grauet?*
5 *Fama mala ad hoc vt noceat, debet eſſe in eodem genere mali.*
6 *Fama, ſeu infamia pracedere debet inquiſitionem, alias non proceditur, niſi in caſibus exceptis.*
7 *Fama mala indicium ceſſat, ſi probetur à tribus annis citra reum fuiſſe bona vita.*
8 *Fama mala non ſufficit, niſi conuictus fuerit de infamia.*
9 *Fama bona tuetur reum à tortura.*
10 *Fama bona in genere tollit indicia in ſpecie.*
11 *Teſtes ſpecialiter examinati ſuper mala fama an praferantur teſtibus deponentibus in genere de bona fama?*

De fama reorum. Cap. II.

1 EXaminari debet † per Iudicem, cuius æſtimationis, & famæ ſit reus, qualis ẽt fuerit: pp. n. malam famam delinquentis, facile p̃ſumiť de inſid. js, & dolo c. 6.
2 lib. Iud. l. 4. ff. de ſuſpec. tut. Et fama † eſt cõis opinio voce manifeſtata ex ſuſpicione proueniens l. de minore. ff. de queſt. & ibi Bar. & c. 2. Reg. pri. Et varie ꝯſideratur, videlicet, in gñe, & in ſpecie, in gñe qñ fama eſt, q̃ aliqs eſt bonus, vel malus, vel ẽt in aliquo gñe ma li: & p hanc non oritur aliquod indicium ad torturam ſm Bar. in l. fin. ff. de q̃õ. ibi, eſt homo malæ ꝯdõnis, eſt indicium qualequale,

& non ſufficit ad torturam ſine alijs ſecus ſi
3 eſſet vnitum. Et † eſt rĺa gñalis, q ex indicio remoto à maleficio reus non torquetur, ſed requirunť alia ſimul. Sed ſm Brun. fama generalis parit indicium ad torturam, quoties iungitur cum fama ſpeciali, & vita p̃cedens magnam partem defert ad p̃ſumendum qđ ſ,
4 quid ſit. † Vnde caueat vnuſquiſq; q̃a non ſolum in eo, in quo quis infamať, ſed ẽt in alijs grauatur eius opinio. Vide eundem in
5 gl. circa tertiam, & quintam. † Sed oẽs dñt, q ad hoc, vt mala fama noceat reo, debet eſſe in eodem gñe mali. quia ex diſſimilibus non
6 oritur ꝯiectura. † Fama, ſeu infamia præcedere debent inquiſitionem, aliter non procedetur, niſi in caſibus exceptis per Hipp. in §. cõſtance nu. 12. Item qñ ex præſumptione hominis præſumiť contra aliquẽ pp malam famam in eodem gñe malitiæ, poteſt admitti
7 pbõ in contrarium. † Et iudicium malæ famæ ceſſabit, ſi à tribus annis citra probabiť fuiſſe bonæ vitæ c. cum in tua. extra de ſpon
8 ſalib. † Item fama mala pbari debet, & non ſufficit, q ita dicatur de aliquo, niſi fuerit cõuictus de infamia. Et qualiter probetur vide in c. 1. de Præſenti. Et diffinitio prędicta declarat, quæ requiranť in fama, quæ ẽt probari debet ſm Hipp. in §. conſtante, nu. 116. Idẽ ſm Oratores, qñ dñt, deinde vita hominis ex ante factis ſpectabitur, in quo conſiderabit accuſator, num qñ ſimile quid fecerit, ſi id non reperiet, num qñ venerit in ſimilem ſuſpicionem de quo per auctor. ad Heren. lib. 1. & Cic. lib. 2. de Inuent. tit. 2. Quare mala fama contra aliquem oriri non debet, niſi vt ſupra, & niſi reus ꝯuictus fuerit, & qñ mala fama apparebit vt ſupra, non ſolũ indicia ſummentur in eodem gñe mali, ſed ẽt in diuerſo ſm Brun. vt ſupra, & rõ Oratoꝝ reddi põt. Deinde qui fecerit illud tam nequiter, eundem hoc tam perperam feciſſe, nõ eſt mi
9 randum. † Econtra aũt pp bonam famam non torquebitur ſecundum Bald. in l. 1. C. locati. vbi multa ſimilia dicit. Sed aliqui li
10 mitant nõ torqueri ita grauiter. † Hoc amplius dixerunt aliqui per bonam famam in genere tolli indicia in ſpecie. Sed multi con
11 tra dicunt, q quando teſtes ſunt † ſpecialiter examinati ſuper mala fama alicuius, tunc tales teſtes præferuntur teſtibus deponentibus in gñe de bona fama notať in c. cũ oportet extra de acc. Alia vero eſt fama in ſpecie de

de aliquo particulari facto,& ꝙ tale quid ſit,
vel non:& differt à ſupradicta: qa reſpicit ꝑſo
nam hoium,vt ſupra,Hæc vero reſpicit nego
ciú,de quo qs accuſat,& orit ex circunſtãtijs
negocij,ideo de ea dicet in tit.poſt delictum.

1 *Cõuerſatio mala eſt malæ actionis indicium.*
2 *Suſpiciones malæ trahuntur ex conuerſatione,*
& victu.
3 *Conuerſans cum inimicis occiſi præſumitur ex*
propoſito occidiſſe.

De conuerſatione,& victu. Cap. III.

1 MAla † conuerſatio eſt malæ actio-
nis indicium: nã qualis quiſq; eſt,
tali ꝯſortio delectat: & ideo ſi com
miſſum ſit homicidium, & Titius ſit ſolitus
ꝯuerſari cum homicidis, ex tali ꝯuerſatione
habebit contra ſe indicium dicti homicidij.
Guid.Soz.in tit.quæ,& qualia:Hipp.in §. ex
pedita in fine.Idem in l.Moſis c.4.& 24.Pro
2 uer.& 16.Iſaiæ,& 21. Deut.Idem † ſm Ora
tores ex ꝯuerſatione,& victu multæ trahunt
ſuſpiciones.ſm Cic.lib.1.de inuent.tit.13.&
2.tit.2. Præterea ꝯuerſatio † ſæpe accipit in
alio gñe,videlicet,ſi occiſor fuerit viſus ꝯuer
ſari cũ inimicis occiſi, pſumet ꝙ ex ꝓpoſito
occiderit. Sed talis ꝯuerſatio nõ reſpicit pſo
nã,ſicut ſupradicta,ſed potius reſpicit tractã
tú,& ꝯſilium, ideo de ea dicet in tit. ex ꝯſilio
in verſ.quo cum viſus ſit, vbi magis ꝯgruit.

1 *Conſuetus delinquere,ex hoc ſolo indicio an*
torqueri poßit?
2 *Aſſocians poſt delictum præſumitur occulte auxi*
lium præbuiſſe.
3 *Indicia potiora quare requirantur quando quæ*
ritur interfectore quam quando quæritur de
propoſito?
4 *Solitus delinquere quis dici poßit?*

De cõſuetudine delinquendi. Cap. IIII.

1 QVi aſſueuit † delinquere,põt torque
ri ex hoc ſolo indicio ſm Gand. in
tit. de præſump.Idem ſm Oratores:
eſt.n.conſuetudinis vis naturę perquam ſimi
lis. Idem ſm Moyſen,is,cui mos eſt delin-
quendi,contemnit oẽm correctionem,& pę
næ cõminationem,c.18.Prouerb.Sed Hipp.
cum alijs ꝯtrarium tenet in §. diligenter nu.
99.Circa pdicta dic,aut ignoratur de interfe
ctore,& de eo qr.i,& tunc aliqs non torque
bitur ex hoc ſolo,aut cõſtat de interfectore,
ſed qritur de propoſito, & tunc torquebit,ſi
conſtabit eum ſolere occidere, & hoc qñ nõ
probabitur pura rixa.Sed Lud.Carer. ſentit
in dicto caſu poſſe damnari ſine tortura in
tract.homic.num.47. Sed hæc opinio nõ pla
cet,& potiora indicia requiruntur ad explo-
randum quis fecerit, q̃ ad explorãdum quo
animo,cum de homicida conſtat qa tunc in
dubio præſumitur occidiſſe ꝑꝑ talem pſum
ptionem,ꝙ ſit ſolitus: & hoc caſu oneratur
probare contrarium licet rẽ non præſuma-
tur propoſitum, niſi probetur, ꝓut in ſimili
2 dr̃,ꝙ contra † aſſociantem poſt delictum ori
tur præſumptio de occulto auxilio, & reus
cogitur probare contrarium ſm Hippol. in
3 §. conſtante num.55. Quare autem † potio-
ra indicia requirantur,qñ quæritur de inter
fectore,quam quando quæritur de propoſi-
to,ratio eſt,ꝙ quando conſtat, quis fecerit,
lex de eo pręſumit omne malum,& iungitur
cum alia præſumptione,ꝙ conſueuerit,& ſic
duæ emergunt præſumptiones, & hoc caſu
affines delicto ꝑꝑ ſecutum effectum, ſecus
qñ quæritur de homicida: quia tunc ꝙ aſſue
uerit,eſt ſolum indicium, & remotum à ma-
leficio: quia non conſtat de effectu aliquo.
4 Sciendum eſt,ꝙ ſolitus † dr̃ qñ quis eſt con
uictus bis deliquiſſe, & ſecundũ aliquos ter.
vide Innoc.c.1.de fideiuſſ. Idem ſm Orato-
res ſm Cic.2.de Inuen.tit.3.de conſtit.con-
iec.ibi.Si quo in pari ante peccato conuictus
ſit. Et ſecundum Ariſt.conſuetudine fieri vi-
dentur,quę idcirco facimus,quia ſæpe nume
ro fecimus.vt per eundem Rhet.1.c.29.

1 *Progenies bona,vel mala,bonum, vel malum*
indicium præſtat.
2 *Natio præſumptionem de hoium natura præbet.*
3 *Sexus,ætas,animi natura,conditio,fortuna,ami*
citia,rum, & ingreſſus ſuſpicione contra reum
præſtant.

De progenie, & natione,& talibus ſimilibus. Cap. V.

1 QVod quis ſit † natus de bona,ſeu ma
la progenie bene, ſeu male pręſumi
tur ſm Gand. in tit. de præſump.&
ind.dub.Moyſen c.1.& 27.& 65.Iſaiæ.A na
2 tione † ſimiliter præſumitur de nã hominũ:
nam gentibus proprij mores ſunt:ſunt.n.na
tiones,

tiones,q̃ hoĩes facile interficiunt,& diuerſis vicijs tenenť Bal.in l.fi.C.de her.inſt. Apoſt. ad Titũ c.1.ibi Cretẽſes ſemp̃ mendaces. A
3 ſexu† aliud in viro,aliud in fœmina credit l. q̃ſq́ſ.C.ad l.Iul.maieſt.Ab ætate,aliud alijs annis magis ꝯuenit.l.q cũ vno .ff.de re mil. Ab animi nã:Et.n.auaritia,iracundia,miſericordia,crudelitas,aliaq́.ijs ſimilia afferunt frequẽter fidẽ,ac detrahũt,nã q̃bus quiſque obuolutus eſt vitijs, quorum gratia vitioſus eſt,iniurius quoq;,atq; iniuſtus euadit, vide Ariſt.c.27.Rhet.lib.1. A ꝓdõne,& fortuna, diſtat.n.an clarus, an obſcurus q̃s ſit l.capitaliũ.ff.de pœ.ſm Suz.in tit. quæ,& qualia. Ab amictu,riſu , ingreſſu. vt per Moyſen c. 19.Eccl.in fi. Sed quæ ſupradicta ſunt de nã hominis pariunt tm̃modo aliquam ſuſpicionem ſm Antiquos,q̃n dñt, & de nã licet aliquantulum ducere ſuſpiciones: Oĩa.n.hæc, vir,an mulier,huius an illius ciuitatis ſit q̃bus ſit maioribus,q̃bus ꝯſanguineis,qua ętate,quo aĩo,quo corpore, q̃ naturæ ſunt attributa,ad aliquã ꝯiecturã faciendã pertinebunt.Cic.lib.2.de Inuen.tit.2. de conſt.coniect. Et ratio ꝓdictorum reddi põt, quia virtutes, & vitia in ꝑtãte noſtra ſunt,& non eſt q̃d poſitum in nãlibus cauſis,ſed in voluntate,ſtudio,diſciplina,quę tollũt omnia,c.1.2. & 3.prouerb.vide Cic. de fato in princ.

1 ☞ *Phyſiognomia mala facit præſumi in genere quem ad ſcelera procliuum ,ſicut à bona, bene præſumitur.*
2 *Tortura inchoanda eſt ab eo qui habet malam phyſiognomiam.*
3 *Hominum mores,naturaſq́; ex corpore, oculis, vultu ,fronteq́; Zopirus Phyſiognomus noſcere profitebatur.*
4 *Chyromantia de homine præſumptionem ꝓbet.*

De Phyſiognomia,& Chyromantia. Cap. VI.

1 EX Phyſiognomia † mala pręſumitur quem ad ſcelera procliuum,ſicut ẽt à bona bene præſumitur ſm Bald.in l. 2.C.quorum appel.nõ reci.Idem in l. Moyſis c.19 Eccleſiaſti. ibi,ex viſu cognoſcit vir, & c.3.Iſaiæ,ibi,agnitio vultus eorum rñdet eis . Sed ex ijs pręſumi poteſt in gñe, non aũt in ſpecie de aliquo delicto, niſi alijs concurrentibus , licet Paris de Puteo dicat per Phyſiognomiam bis iudicaſſe , vide eum in
2 dicto tract.col.8. Vnde dixerunt † aliqui,q̃ ſi plures rei ſunt torquẽdi incipiendũ eſt ab
2 hñte malam phyſionomiam. Legitur ẽt † q̃ Zopirus phyſiognomus profitebať hoĩum mores,naturaſq́. ex corpore,oculis, vultu , frõte ꝯnoſcere. Sed dic,q̃ aliquãtulũ p̃ſumitur per tex.c.16.Reg.1.ibi,ne reſpicias vultũ eius,q̃m abieci eũ,nec iuxta intuitum ho
4 minis ego iudico. A Chyromãtia † ſm multos præſumitur de homine , nullum tñ verbum legitur apud I.C.In l. Moſis legitur c. 37. Iob,ibi, qui in manu omnium hominũ ſignat, vt nouerint ſinguli opera ſua . Vnde elicitur,poſſe præſumi arte ea media , & illũ textum Iudęi ſic fuerunt interpretati, aſſerẽ res lineas eſſe nãles , & non fruſtra poſitas . Sed noſtri intelligũt in manu.i.in poteſtate hoĩum.Veⱃ pro opinione Iudæorũ eſt textus c.13.Exo. vbi vr̃ probari lineas eſſe poſitas ad aliquid ſignificandũ de hoĩe , & eſſe ſignũ naturę. Apud Oratores non legit̃ de ſu pradicto indicio,ſed de Phyſiognomia ſępe.

1 ☞ *Indicium oritur à nomine ſi cum eo mala fama concurrat.*

De nomine. Cap. VII.

1 A Nomine † ſm ſcribentes oritur indicium, ſi concurrat mala fama , vt puta q̃ quis eſſet malæ famæ , vt q̃ vocaretur Rampinus.Sed ſm Cic. 2. de Inuent. nonnunquam aliquid ſuſpicionis naſcitur,& ſm Quint.lib. 5. de argumentis . Nomen in argm̃ raro cadit, niſi cum aut ex cauſa datum eſt,aut, & ipſum alicuius cogitationis attulit cauſam , & hæc eſt verior opin.Idem in l.Moſis 1.Reg. c. 25. ibi,quoniam ſecundum nomen ſuum ſtultus eſt .

1 ☞ *Indicium ꝓpoſiti à pallore oritur contra reũ.*
2 *Affectus animi exterioribus indicijs cognoſcitur.*
3 *Pudorem rubor, terrorem pallor, ac tremor, & dentium crepitus conſequuntur.*
4 *Animus,& corpus pp affectionem ſæpiſſime cõmutatur: quod ante,vel poſt delictũ contingit.*
5 *Indicia ex animi,& corporis commutatione ante delictum contingentia à quibus tractata,& an indicent propoſitum ?*
6 *Indicia ex animi, & corporis commutatione cõtingentia ante delictum magis vrgent ad indicandum propoſitum,quàm poſt delictum ad indicandum maleficium.*

De

De Pallore. Cap. VIII.

1 A Pallore † alijſq. ſimilibus oritur in
dicium : pp enim temporarios ani
mi motus ante delictum apparẽtes
male præſumitur,& torquetur reus,vtputa,
ſi quis viſus fuerit pallere,pauere, aut aliter
vultu moueri,& non appareat cauſa, ſi par-
uo interuallo aliquem occiderit, ſeu vulne-
rauerit,prꝗſumitur propoſito deliquiſſe: nã
2 † enim cõparatum eſt, vt ſiqs cogitet delin-
quere,ſitq. in actu ꝓximo delinquẽdi,vultu
moueaĩ,detq. indicia qualitatis intrinſices,
vnde oriũtur ſigna ꝯſciæ, & ſic exterioribus
indicijs cognoſcit affectus animi. Et reuera
3 † quid accidit diffuſo ſanguine,aut ꝯtracto,
nã pudor extra ſanguinem diffundit,timor
vero cõtrahit. Et pallor eiuſmodi ſm Philo
ſophos accidere ſolet vehemẽti cogitatu, in
ſubito motu , ſanguine ſe ad interiora reci-
piẽte : Ex quo fit,vt pudorẽ rubor,ſic terro-
rẽ pallor,ac tremor,&dentiũ crepitus conſe
4 quãtur ſm Cic.4.Tuſc.qõ,& ẽt euenit † pp
affectionem,quæ eſt animi, aut corporis ex
tpe aliqua de cauſa cõmutatio, vt lætitia,cu
piditas,metus,moleſtia, & alia ſimilia,q̃ po
nuntur à Cic.lib.1.de Inuen.tit.ꝯfirm.Et p̃-
dicta ꝯtingũt biſarie,videlicet, ante delictũ,
& poſt. De ꝯtingẽtibus poſt delictũ fit men
tio p oẽs,maxime in l.de minore.§.tormen
5 ta.ff.de qõ. Sed de contingẽtibus † ante deli
ctũ,& ſic de ſupradicto indicio non,niſi per
Græcos, & Quint.lib.5.de argumẽtis,c.10.
Sed in l.Moſis c.20. Neęmiæ,ibi,quare vul
tus tuus triſtis eſt, cũ te ægrotũ non videã?
nõ eſt hoc fruſtra , ſed malũ neſcio quod in
corde tuo eſt.Itẽ ſupradicta dñt,qa ante de
lictũ indicant ꝓpoſitũ, poſt aũt delictũ indi
6 cãt ſolum deliq̃ſſe.Item † dñt,ꝙ ante deli-
ctũ magis vrgẽt ad indicandũ de ꝓpoſito,q̃
poſt delictũ ad indicãdũ de delicto.De rõne
diuerſitatis dicetur infra in tit.poſt delictũ.

1 ☞ Reus poteſt probare contrarium etiam poſt didicita teſtificata, & poteſt retorquere: & an prædicta indicia ſine alijs ſufficiant?
2 Cauſa delicti debet oſtendi, alias indicia contra reum nullam vim habent.
3 Indicia perſonæ ſine cauſis non valent.
4 Perſona ſicut indicat poteſtatem,& voluntatem fuiſſe reo, ita ex contrarijs non fuiſſe demonſtratur.

Pro reo. Cap. IX.

DIctum eſt ſupra cõtra reum.Sed pro
reo ex cõtrarijs facile ſuppetet con-
1 tradicẽdi facultas.Poteſt enim † in-
cõtrarium,& poſt didicita teſtificata ꝓbare.
Secundo,põt retorquere : qa indicia pſonæ
in diuerſum trahuntur,ſm Quint. de ꝯiect.
Tertio,p̃dicta indicia nõ ſufficiũt ſine alijs,
cum ſint remota.Bart.in l.fin.de qõ. Quar-
2 to,ſm † aliquos nullam vim hñt,niſi aliquid
quare factũ ſit,oſtẽdatur, cum nihil ſine cau
ſa fiat,vt in ſequẽti tit.in princ. vide Cic. de
Inuen.lib.2.tit.2.ibi,vt.n.aĩum alicuius im-
probare nihil attinet,cũ cauſa, quare pecca
rit,nõ interceſſerit,ſi cauſam peccati interce
dere leue eſt,ſi aĩum nulli minus honeſtę rõ
ni affinis oſtendatur. Et p prædictam ſniam
3 cõcluditur notabile, ꝙ indicia † pſonæ non
valẽt ſine cauſis,& econtra.Demũ nota pro
reo non ſolũ hic,ſed in omni cauſa,& cõtra
q̃libet indicia locum hñe.Ariſt.in lib.2.c.35.
Rhet.ibi, qbus aũt rationibus demonſtrari
poſſit factam rẽ non fuiſſe facile ex contra-
4 rijs ſuppetet facultas. Quare ſicut † pſona
indicat ptãtem,& voluntatem fuiſſe reo; ita
non fuiſſe demonſtratur,& ſic in reliquis.

DE INDICIIS PRAEMEDITATI ANTE DELICTUM EX CAUSIS, Tractatus II.

SVMMARIVM.

1 ☞ Indicia cauſarum quæ ſint?
2 Quærendum eſt quot,quanta ſint in reo cauſæ, vt earum cauſa deliquiſſe videatur.
3 Cauſa quæ proprie dicatur?
4 Cauſa in impulſionẽ,et rõcinationem diuiditur.
5 Impulſio quid ſit?
6 Rõcinatio quid ſit? et quãdo ĩterfuiſſe videatur.
7 Propoſitum non arguitur, quando rixa fuerit inopinata,licet cauſæ præcedant,tam ſecundũ legem Moſis, quam iura ciuilia.
8 Propoſitum non cenſetur,niſi induſtria, & inſidiæ interceſſerint.

Quid ſint cauſæ,& qũo diſtribuantur, & ꝙ ex ijs oriatur propoſitum. Cap. I.

POſt ſupradicta indicia ſequuntur indicia
1 † cauſarum, quæ ſunt, Impulſus ad ali-
quid

quid agendum,cum nihil ſine cauſa fiat, nã
nihil factum eſſe cuiquam probatur, niſi ali
quid quare factum ſit, oſtenditur. Itaque
2 † decet quærere,quot, & quantæ ſint in reo
cauſæ, vt earum gratia deliquiſſe videat l. q
cũ vno.ff.de re mil.in fin.Idem in l.Moſis c.
21. Ioſuæ,ibi,nec ante biduum, triduum ue
probatur inimicus. Idem ſm Oratores ſm
Cic.lib.2.de Inuen.tit.2.de conſtit.coniect.
3 Cauſa † proprie dr̃ id,ex quo, vel pp quod
aliquid fit. Sed qñ per cauſas oritur ꝑpo-
ſitum,ex infraſcriptis locis Oratoꝝ accepi.
4 Cauſa diſtribuitur † in impulſionem,& rõci
5 nationem. Impulſio † eſt quæ ſine cogita-
tione ꝑ quandam animi affectionem aliqd
hortat,vt amor,iracũdia,ægritudo,violẽtia,
& oia,in quibus aius ita vr̃ affectus fuiſſe,vt
rem ꝑſpicere cũ cura,& ↄſilio non potuerit:
& id qđ fecit,impetu quodã animi potius q̃
6 cogitatione fecerit.Ratiocinatio † aũt eſt di
ligẽs,& ↄſiderata faciendi excogitatio.Ea dr̃
tũc interfuiſſe, cũ aliqd faciendum certa de
cauſa vitaſſe,aut ſecutus eſſe aius vr̃,vt ſi ami
citiæ qđ cauſa factum dicet,ſi inimici vlciſcẽ
di,ſi metus,ſi gloriæ, ſi deniq; alicuius reti-
nẽdi,augendi,adipiſcẽdi ue cõmodi,aut con
tra rapiẽdi,diminuendi,deuitãdi ue incõmo
di cauſa. vt ꝑ Cic.loco quo ſupra. Idẽ apud
7 Moyſen, qs † non punitur de ꝓpoſito,licet
voluerit occidere,& ſint cauſæ,dũmodo nõ
occiderit ꝑ induſtriam,& inſidias,c.21.Exo.
ibi, q percuſſerit hoĩem volens occidere, &
ibi,ſi quis ꝑ induſtriam. Idem apud I. C.qñ
rixa fuit inopinata,licet cauſæ p̃cedant,non
tñ erit propoſitum.Bal.in l.1.C.ad l.Corn.
8 de ſicar.Concluſiue ſm oẽs,propoſitum† nõ
cenſetur,niſi induſtria, & inſidiæ interceſſe-
rint,vt in locis ſupra traditis. Nec mihi de-
tur vitio integros locos Oratorum recitaſ-
ſe,eorumq́ue verba vſurpaſſe,quia tanta vis
eſt,vt nec ſyllaba quidem prætereunda ſit.

1 ☞ *Cauſæ, quas in maleficio quærere oportet, quot ſint?*
2 *Cauſas in adulterio,vel furto quærere nihil attinet, quia illas ipſa crimina ſecum habent.*
3 *Competitorum, vel riualum altero interfecto præſumitur contra alterum.*
4 *Phyltra amatoria ab amante propinita libidinis faciendæ gratia cenſetur.*
5 *Cauſæ ad hoc vt probent debent eſſe in proceſſu probatæ in ſpecie non in genere.*
6 *Teſtes deponentes in genere,& non in ſpecie ſuper cauſis non probant.*

De cauſis quinque per quas delinquitur,&
quo probentur. Cap. II.

1 CAuſæ,vnde † omnis humana oritur
actio, & quas in maleficio quærere
oportet, ſunt ſeptem ſm Ariſt.lib.1.
de arte Reth.c.27. Sed ſm alios poſt ipſum
hæc maxime ſpectantur,ira odium, metus,
ſpes, cupiditas; nam reliqua in has ſpecies
cadũt,& de ijs in homicidio præcipue quęri
2 tur, in alijs vero, † vt in adulterio, & furto
de cauſis frequenter quærere nihil attinet,
quia illas ꝑ ſe ipſa crimina ſecum hñt ſm
Quin.de cõiectura lib.7.c.2. De ſupradictis
cauſis fit mentio in l.cũ ratio.ff.de bo.dam.
vbi pater interficiẽs eum,qui filium ſuũ hæ-
redẽ inſtituerat, pp iſtud cõmodum feciſſe
vr̃. Idem de alijs cauſis.l.ſi ob ſtuprum.ff.de
cond.ob tur.cauſ.l.vni.ff.de amb. vbi poteſt
3 † ſummi indiciũ in duobus competitoribus
eiuſdẽ honoris, ſiue ẽt in duobus riualib.vt
vno interfecto p̃ſumatur contra alteꝝ.Præ-
terea ob libidinis faciandæ appetitũ pocula
4 † amatoria,q̃ phyltra vocant,ceteraq́. hmõi
flagitia cõmiſiſſe hoĩes deprehenſi ſunt l.3.
5 & toto tit.C.de malef.Cauſę ad hoc † vt ꝓ-
bent,debẽt eſſe probatæ in ꝓceſſu in ſpẽ,nõ
6 aũt in gñe,& teſtes deponentes † in gñe, &
non in ſpecie ſuper dictis cauſis non ꝓbãt.
vide notata in cap.cum oporteat de accuſ.

1 ☞ *Cauſa quot circunſtantias continere debeãt?*
2 *Occidiſſe ille præſumitur, qui occidendi cauſam habuit.*
3 *Deliquiſſe ille præſumitur, qui ex delicto commodum conſequitur,vel incommodum euitat, vel cui ita forte videtur.*
4 *Iudex animaduertit quo animo quid quiſque faciat,non quo euentu vtatur.*
5 *Accuſator reum ex cauſis demonſtrabit.*
6 *Iudices ꝑ cauſas reum quærent,cũ is ignoratur.*
7 *Cauſa non ſolum indicãt propoſitum,ſed etiam reum.*
8 *Cauſæ debent eſſe grauiores, quoties quæritur qui deliquerit quàm quando quæritur propoſitum, cum de reo conſtat.*
9 *Propoſitum ex leuibus cauſis præſumitur, non delictum.*
10 *Quando conſtat qui fecerit, lex de eo præſumit omne malum propter ſecutum effectum: ſecus*

quando

quando quæritur quis fecerit, quia non præſumit pro leui cauſa occidere.

11 *Animi vitium cum cauſa conglutinari ad indicandum reum licet, atque quibus ſit vitijs ſubiectus reus oſtendere oportet.*

12 *Malus qui ſemel fuit in eodem genere mali ſemper præſumitur malus.*

Quõ cauſæ indicent propoſitum, & reum, qñ de eo ignoratur. Cap. III.

1 IN cauſis duæ † circunſtantiæ inſunt, vide licet: quis fecerit, & q̃obrem fecerit. Vn
2 de † ſiqs fuerit interfectus, & ignoratus à quo, quærẽ per ſupradictas cauſas: nam is p̃ſumitur feciſſe, qui faciendi cauſam habue-
3 rit. Idem ſm Oratores, probabile eſt, † quod probaẽ reo expediſſe peccare, vt cum quærĩt nunquid commodum maleficio acquiſierit, num honorem, num pecuniam, num dominationem, num aliq̃ cupiditatẽ amoris, aut nunquid incommodum vitarit, inimicitias, infamiam, dolorem, ſupplicium. Nihil tñ refert non fuiſſe, aut non eſſe aliquid commodi, aut incõmodo, dũmodo oſtendi poſſit ei
4 viſum eſſe, q arguiẽ: Iudex enim † aiaduertit quo aio q̃d q̃ſq; faciat, non quo euentu vtaẽ l. 1. §. ſiqs inſtrumenta. C. de latina libert. tollenda, vide Auct. ad Heren. lib. 2. tit. in cauſa
5 ꝯiecturali. † Et ſm Oratores in hoc loco caput illud erit accuſatori, ſi demonſtrare poterit alij nemini fuiſſe cauſam faciendi, ſecũdo loco tantam, aut tam idoneã nemini, ſin fuiſſe alijs quoq; cauſa faciendi videbiẽ, aut ptãs alijs defuiſſe demonſtranda eſt, aut facultas,
5 aut voluntas. Itaq; † Iudices ꝑ ſupradictas cauſas reum q̃rent, cum is ignoraẽ: q̃a cau-
7 ſæ non ſolum † indicant ꝓpoſitũ, ſed ẽt reũ, qñ ignoratur, vt ſupra. Et rõ oẽ, q̃d indicant ꝓpoſitum, indicat, & reum. Aiaduertendum
8 † eſt, ꝙ cauſæ debent eſſe grauiores, quoties q̃riẽ q̃s deliquerit, q̃ qñ q̃riẽ ꝓpoſitum, cum de reo conſtat, & rõ eſt: q̃a nemo p̃ſumiẽ leui
9 cauſa hoiem occidere. Secus qñ † ꝯſtat de delinquente, ſed quæriẽ propoſitum: tali.n. caſu præſumitur propoſitum ẽt ꝑꝑ leues cau-
10 ſas. Et rõ diuerſitatis eſt: quia qñ † conſtat quis fecerit, lex de eo p̃ſumit omne malum ꝑꝑ ſecutum effectum l. qui cœdem. C. de ſicar. Secus qñ quæritur quis fecerit: q̃a tunc lex non præſumit omne malum, imò nõ præſumit pro leui cauſa occidere. vide quæ dicta
11 ſunt in præcedenti tit. c. 4. Præterea in † oi cauſa aliquid eorum, quę perſonis attributa ſunt, ad eam cauſam, qua commotus peccaſſe diceẽ, adiungere licebit: & ita poterit animi vitium cum cauſa ꝯglutinari, hoc modo. Si dicetur pecuniæ cauſa feciſſe, oſtendet accuſator eum ſemper auarũ fuiſſe: ſi honoris, ambitioſum. Idem in ceteris, q̃bus obnoxij ſint, aiaduerti põt, vti in ijs rebus, & earum rerũ cauſa, quæ ſingulis vitijs, cupiditatibus quæ ſubiectę ſunt, oẽs immoderate, & impotente verſentur. Ariſt. lib. 1. Rhet. c. 27. Sed Oratores poſt Ariſt. voluerunt, atq; ex diſpari gñe culpatum, ſi ex pari ſummendi facultas nõ erit, improbare aium aduerſarij oportere, & rõ eſt ſm eos, qui fecerit illud tam nequiter, eundem hoc tam perperam feciſſe nõ eſt mirandũ. vide Cic. in lib. 2. tit. de inuent. & lib. 2. ad Heren. tit. in cauſa coniect. Verũ prędictis repugnat regula Legiſtarum, ſemel
12 † malus præſumitur malus in eodẽ gñe mali. Quandoq; tñ etiam per ipſos conceditur.

1 *Inimicus an poterit torqueri, quando quis fuit interfectus, & neſcitur à quo, ſi inimicitia fuerit capitalis?*

2 *Inimicitia eſt indicium remotum à maleficio.*

3 *Pluribus rixantibus ſi quis fuerit occiſus, contra inimicum ſi de indiuiduo non conſtet præſumitur, & ex hoc u poterit torqueri.*

4 *Nemo reperitur, qui non metuat, oderit, ſperet, & iraſcatur per quas cauſas delinquitur.*

5 *Inimicus etiam ſuſpectus qua probare debeat ne torqueatur.*

6 *Reus ſuſpectus debet interrogari, vbi fuerit, cum quibus comederit tempore delicti.*

An inimicitia ſola, & ſic alię cauſæ ſufficiant ad torquendum. Cap. IIII.

SI quis eſt interfectus, & neſcitur à quo,
1 ſed ꝓbatur † ꝙ Petrus erat inimicus illius, ex tali p̃ſumptione poterit Petrus torqueri, ſm Spec. in §. ſpecies. de p̃ſumptio. & ſm Rom. in l. 1. ff. ad Sylla. per textum. ibi. In ſuſpicionem cædis, per quem text. multi ꝯſentiunt ſemel poſſe torqueri, dũmodo inimicitia ſit capitalis: Adde c. 12. Eccleſiaſt. ibi. Nunq̃ credes inimico. Sed moderni cõtra tenent, Hippol. in §. diligenter num. 70. quem multi ſequuntur per multas rõnes, maxime
2 ꝙ † inimicitia eſt iudiciom remotum, & dcm̃ Speculat. intelligunt quoties neceſſe eſt vnũ ex pluribus hominem interfeciſſe, & certum eſt

eſt delictũ, & certæ pſonę, ſed incertũ eſt de
3 indiuiduo, & tũc † ex illis plurib. poterit ini
micus torqueri. Oratores multi ꝯſentiunt,
qa multę cauſę ſunt, q̃ inducũt ad maleficiũ,
4 ět latẽtes, & ignotę, cũ nemo † reperiať, q nõ
metuat, oderit, ſperet, & iraſcať, p quas cau-
ſas delinquit. Quare non ꝯſequit, Petrus ini
micus eſt, ergo occidit, cũ alius potuerit oc
cidere pp ſupradictas cauſas, ět latentes.
Ego in hac difficultate p ꝯciliãdis opinioni
bus diſtinguo ſm Cic. in lib. 2. ti. 2. de Inuẽt.
ibi. Maxime. n. quęri oportet in hac ꝯſtõne.
Primũ potuerit ne aliqd fieri. deinde ecquo
5 ab alio potuerit. Cõcludit, † ꝙ ſi Petrus pba
bit aliũ ecquo potuiſſe occidere, nõ torquea
tur, alr ſic. Quare demõſtrabit reus, aut alijs
quoque bono fuiſſe, aut alios quoque id, de
quo ipſe iſimulcť, facere potuiſſe vide Auct.
ad Heren. lib. 2. tit. collatio. Hac defenſione
vſus eſt Cic. p Mur. in familiã Anchariană,
& p Scauro circa mortẽ Boſtaris in matrẽ
auertẽs crimẽ. [Verũ id breui faciẽdũ eſt, vt
ne alterius defendẽdi cauſę hũc accuſare vi
deať. Sed ſufficiat à ſe crimẽ trãſferre. ſm ora
tores, ſi aut cõmodũ nullũ fuiſſe, aut paruũ,
aut alijs magis fuiſſe, aut nihilo ſibi magis
q̃ alijs demõſtrabit.] Maximũ aũt eſt reme
diũ diffiniẽdarũ qõnum hoc caſu, & oĩ alio,
6 videlicet, ꝙ ſuſpectus † interrogeť, vbi fuit, &
cũ qb. comedit tpe delicti. de hac interroga
tione vide Bart. in l. fi. ff. de q̃ſt. & ita p locũ,
& tp̃s Oratores diffiniebant oẽ negocium.

1 ☞ *Rei defenſiones contra cauſas.*
2 *Cauſæ non indicant niſi cum vitio perſonæ iun-
gantur.*
3 *Propoſiti ſuſpitio ex quibus tollatur.*

Pro reo contra cauſas. Cap. V.

1 PRimo reus negabit † fuiſſe cauſam, ſi
potuerit, aut eam vehemẽter extenua
bit, deinde iniquum eſſe dicet, omnes,
ad quos aliqd emolumẽti ex aliqua re pue
nerit, in ſuſpicionẽ maleficij deuocari. Ter-
2 tio, Cauſæ † non indicãt, niſi cũ vitio pſonę
iũganť, quia non in oibus pſonis valent. Itẽ
dicet, aut cõmodũ nullũ fuiſſe, aut paruum,
aut alijs magis fuiſſe, aut nihilo ſibi magis,
3 quã alijs. Cic. in 2. de Inuen. ti. 2. Item † mon
ſtreť, aut facultas, aut ptãs, aut voluntas de
fuiſſe reo, & per hęc. n. videbiť reus aut non
occidiſſe, & ſi occiderit, non ex propoſito.

DE FACTO ANTE DE
lictum, ſeu contento cum delicto in
dicante conſilium, Tract. III.

SVMMARIVM.

1 ☞ *Conſilia poſt cauſas ſunt intuenda.*
2 *Conſilia quæ ſint, & quomodo diffiniantur?*
3 *Conſilia ante delictum quomodo conſiderentur,
& proponantur?*
4 *Animus præſumptione verbi, vel facti probatur.*
5 *Coniecturæ ex conſilijs quæ vere indicent reum
delicti?*
6 *Conſilia referuntur ac partem indiciorum, quæ
ex cauſis ducuntur.*
7 *Propoſitum ante delictum à quibus factis, dicti
ſuo indicatur.*
8 *Indicia dicti, & facti, quibus non ſolum cogno-
ſcitur propoſitum, ſed ět reus, cum ignoratur.*
9 *Facere qui inſtituit, et potuit, feciſſe præſumitur.*

1 POſt cauſas † intuenda ſunt conſilia,
nam ſicut cauſæ ſunt impulſus ad ali-
quid agendũ, ita ꝯſilia ſunt ordo gerẽ
doꝝ ex cauſis venientium l. ſæpe. ff. de ver-
2 bo. & rerum ſig. Et conſilia † ſunt aliquid fa
ciendi, vel non faciẽdi, excogitata rõ, & ſunt
præteriti, inſtantias, & futuri tpis. A pręte-
3 rito † ꝯſiderať quid ante delictum factũ ſit,
ex quo ſpes pficiẽdi nata, & facultas facien
di q̃lita videat. Ideo in reo ꝯſideratur, vt ni-
hil actum, nihilq́. dictum, nuſquam ventũ,
aut abitũ, nihil denique factũ ſiue cauſa pu
tetur. Et I.C. conſentium per rľam, animus
4 † probatur pręſumptione verbi, vel facti. Sed
imprimis cõiectatur, an credibile ſit reũ ſpe
5 raſſe † id à ſe ſcelus effici poſſe, an ignorari,
cum feciſſet, an ſi ignoratum eſſet abſolui,
vel pœna leui trãſigi. Hoc indiciũ fuit Ariſt.
in 1. lib. Rhetor. c. 31. quod Quint. per eadẽ
verba vſurpauit, in c. de coniectura lib. 7.
Sed in hoc differt, ꝙ per Ariſtotelem refer-
tur ad perſonam, Quint. vero refert ad con
6 ſilia. Et ſm † eundem conſilia referuntur ad
hanc partem indiciorum, quæ ex cauſis du-
cuntur. Et ita loquuntur I. C. Vnde omnia
7 † dicta, & facta, quæ indicant propoſitum
ante delictum, comprehendũtur ſub elemẽ
tis 11. ſecundum Auctorẽ ad Heren. lib. 2.
& ante eum Ariſt. prædicamenta decem cõ
ſtituit, de quibus dictum eſt in tabula. Qua

8 re ordine Auctoris excutiã indicia † verbi,&
facti,& hoc modo non ſolũ cognoſcet̃ ꝓpo
ſitũ, vel & reus,dum ignorabitur,Bart.in l.
fi.ff.de qõ.ibi,vel q̃a inimicus,vel q̃a fecerit
apparatus. Idem ſm Oratores,eſt enim ma
xime ꝯſentaneũ,atq; ꝓbabile, vt quod quis
inſtituit facere, feciſſe ẽt videatur. Si ſtatuit
9 † facere,& potuit,fecit igit̃,ſi attentauit,per
petrauit igitur,quia omnes quod volunt, &
poſſunt,etiam exequuntur,& faciunt.vt per
Ariſtotelem lib.2.Rhet.cap.35.

1 ☞ *Tractatus ꝓſumi pt̃ ex loco, vbi reus fuerit.*
2 *Reus vt de tractatu poſſit condemnari, tria con*
currere debent.ſecreta locutio, inimicitiæ capi
tales cum occiſo, & quòd homicidium ſit ſecu-
tum incontinenti.
3 *Homicidium ſi noctu ſequatur, quomodo iudex*
ſuſpectum interrogare debeat?
4 *Conuiuia indicant propoſitum, & ſeditiones.*
5 *Locus quot modis accipiatur?*
6 *Tractatus initia, & conſiliorum ex loco com-*
prehenduntur.

Elementa autem,de quibus ſupra,ſunt
vt infra. Cap. I.

1 VBi fuerit † videlicet,ſm text.in l.qui
cum vno.§.fi. ibi,examinantur cau
ſæ,& cur,& vbi fuerit, & quid ege-
rit.ff.de re mil.Idem apud Cic. in oratione.
j.in Catilinam ibi, vbi fueris,quos conuoca
ueris,quod conſilij cœperis, quem noſtrum
ignorare arbitraris? Vnde ſiqui ſecreto fue
rint in aliqua domo,ſeu loco,ſi exierint, &
occiderint,ꝓſumet̃ de tractatu, & poterunt
torqueri,not.in l.1.C.de ſer.fug. Sed aliqui
volũt,ꝙ interueniat ſecreta locutio, ſed cre
do ſufficere ꝙ ꝯuenerint in illũ locum,nã ſe
creta locutio neceſſario ſubintellĩ.Sed mul-
2 ti † tenẽt poſſe dãnari,ſi tria ꝯcurrant.Primo
ſecreta locutio, ſecũdo inimicitiæ capitales
cũ occiſo,tertio ꝙ homicidiũ ſit ſecutũ incõ
tinenti ſm Iaſ.in ſupradicta l.Sed de hoc du
bitatur ſm Ioan.And.in additio.ad Spec.de
præſumptio.verſ.13. Itaque tutius erit tor-
3 quere,q̃ damnare.Itẽ ſecuto † aliquo delicto
noctu Iudex interrogabit ſuſpectũ, vbi fue-
rit illa nocte,cũ quo prãſit,vel cœnauit,& ſi
reperiet̃ mẽdax, orietur ꝯtra eũ maxima ꝓſum
4 ptio vide Bart.in l.fi.ff.de quæſtio.& vt † plu
rimũ conſtituta conuiuia indicant propoſi-
ta,ſeditiones,& ſimilia,vt Catilinæ, Lentuli,
5 Cethegi. Sciendum, † locum diuerſis modis
concipit, & tanquam ſpeciem dicetur infra
6 in delicto, ex hoc autem † comprehendun-
tur initia tractatus,& conſiliorum vt ſupra.

1 ☞ *Loci ſi ſint diuerſi,diuerſa coniectura concipi*
tur contra reum.
2 *Frequentatio loci indicat propoſitum.*
3 *Tranſitus per viam inconſuetam propoſiti indi-*
cium præbet.
4 *Propoſitum indicat, ſi quis viſus fuerit frequen-*
tare viam, qua illum, quem occidit,trãſiturum
ſciebat.

Cap. II.

1 VBi viſus ſit,videlicet,ob diuerſos † lo
cos diuerſa ꝯiectura concipitur ſm
Gand.in tit.de præſumptio. & ind.
2 dubi. Vnde † ſiquis viſus fuerit ſæpe ire, &
redire ex aliqua via,ſiue loco,vbi eo die, vel
poſtero hoiem interfecerit,præſumitur,ꝙ ſę
pe tranſierit cauſa cõmittendi tale delictũ,
arg.l.iuſto.ff.de vſucapio. Item ſiquis viſus
3 † fuerit ire,vel venire per viam nõ conſuetã
ſi hoiem poſtea interfecerit,erit indiciũ pro
poſiti: nam præſumet̃ voluiſſe celare ſcelus
perpetrandũ, aut vt occidendũ magis incau
tũ inueniat.faciũt doctrinæ in l.fi.ff.de rerũ
diui. nam lex male ꝓſumit de ijs,iuxta illud
Euangelij,qui non intrat ꝑ oſtium fur eſt,&
4 latro.Itẽ alij † dixerunt,vbi viſus eſt videli-
cet,ante delictum illic fuiſſe, qua tranſiturũ
inimicum ſuſpicabat̃,ſolent.n.q hoſtibus in
ſidiant̃,ea loca inſidere,qua illos iter factu-
ros arbitrant̃,vt incautos opprimant. Item
oritur indicium pmeditati ſm Bru. in gl.
circa tertiã ibi,& illo ſero,quo fuit factũ ho
micidium, fuit viſus ire per aliqua loca, in
quibus vicinia eum non cõſueuerat videre.

1 ☞ *Sociorum qualitas ſuſpicionem maleficij, &*
propoſiti inducit.
2 *Conuerſatio cum malis hominibus inducit indi-*
cium ad torturam contra delinquentem.
3 *Aſſociatio malis hominis inducit indicium præ-*
meditati, & conſilij.

Cap. III.

1 QVo cum viſus ſit. qualitas † ſocio-
rum inducit ſuſpicionem maleficij,
quare ſi delinquens viſus fuerit cõ-
uerſari cum inimicus occiſi,orietur indiciũ,
2 ꝙ de induſtria occiderit. Et ſm aliquos † ꝑ
conuerſationem cum malis hominibus ori
tur

tur indicium cõtra delinquentẽ ad torturã, ſm Hipp. in §. expedita num. 93. Sed de hoc dubitatur, dictum eſt ſupra de indicijs ex ꝑſona c. 3. Sed in l. Moſis vrgens eſt indicium. c. 16. Iſaiæ. ibi, ſocij. furũ, & c. 4. prouer. ibi, puerſi corde nõ inueniũt bonũ. Itẽ ſi ſequa
3 tur † homicidiũ, ſi interceſſerit aſſociatio ma li hõis, licet in ea nihil fecerit, ꝓſumetur de malo ꝯſilio, & de ꝓmeditato l. non ideo mi nus, & ibi doctores C. de accuſ. & ſic ex hoc ſimplici, ſociatu oritur indiciũ, & ſupra, ꝓꝑ qualitatem perſonæ, nam conſilia impiorum ſunt doloſa c. 12. & 14. prouerb.

1 *Apparatus indicat propoſitum.*
2 *Arma ferens que non aſſueuerit, praſumit præcogitaſſe, niſi contrariam cauſam oſtenderit.*
3 *Arma euaginata portans præſumitur portaſſe ob facilitatem aggrediendi, & perficiendi delictum.*
4 *Exercens ſe in armis cum non ſit ſolitus, præſumitur de delicto præcogitare. Idem ſi acuerit arma, vel aliquam experientiam fecerit, vel in loco vicino arma repoſuerit.*
5 *Præſumptio ꝓpoſiti inſurgit contra illum, qui aſportauit bona ſua de loco, vbi homicidium cõmiſit, ad locum ad quem poſtea confugit, vel ſi bona, vel eorũ maiorem partem alienauerit.*
6 *Apparatus non debet videri fruſtra factus.*

Cap. IIII.

Nvnquid apparatit, videlicet, equos
1 † ad eundum, arma ad cædem, & alia, quæuis inſtrã pro facinoris, qd̃ obijcitur, qualitate. Vnde armatus ſe non
2 ſolitus, item ferens † arma, qui non aſſueuerit, ꝓſumit præcogitaſſe, niſi ꝯtrariã cauſam oſtenderit, per quã tollatur prædicta ꝓſum-
3 ptio l. 1. C. ad l. Corn. de ſica. Itẽ portãs † arma euaginata ꝓſumit portaſſe ob facilitatẽ aggrediẽdi, & ꝑficiendi delictũ. Itẽ exercens
4 † ſe in armis, cũ non ſit ſolitus. Itẽ ſi acuerit arma, aut aliquã experiẽtiam fecerit de illis. ſi repoſuerit alicubi arma, ibi, vel ẽt in loco vicino, poſtea deliquerit, ꝓſumit propoſitũ. arg. l. 1. §. ui poſſidetis. ff. de ui, & ui armat. Quidã addiderũt nunqd fecerit, videlicet, ſi
5 aſportauerit bona † ſua de loco, vbi poſtea cõmiſit homicidium ad locũ, ad quẽ poſtea ꝯfugit, vel ſi qs alienauerit bona, vel maiorem partẽ bonoꝝ ſuoꝝ, ſi poſtea hoĩem occiderit, ꝓſumet contra eũ de propoſito ſm Blan.
6 in gl. alienatio. nu. 76. Non. n. videri † debet fruſtra factus apparatus, cum nihil actũ, nihilq́. dictum ſine cauſa puteĩ l. q cũ vno. ff. de re mil. ibi, vbi fuerit, & quid egerit.

1 *Amicorum, vel ſociorum certo loco, & tempore conuentus, & adunatio, vt eos ducat ad maleficium indicat propoſitum.*
2 *Amicus ſecutus amicum cum enſe, vt aliquo eum comitetur, ſi obuiam forte inimico fiat, an & quando de auxilio teneatur?*
3 *Ducens aliquem per locum, in quo ſcit inimicum offenſi adeſſe, præſumitur particeps criminis.*

Cap. V.

Nvnquem conuenerit, videlicet, cum
1 aliquo † ſtatuit perficere certo loco, aut tp̃e. Vel ſm aliquos, nunquẽ fuerit inuentum, vt ducat ad maleficium. vide Fulg. in l. q ſi fugitiui ff. de edil. edic. ibi,
2 Amicus meus venit † ad me, & dicit veni mecum, quia volo eſſe in vno negocio meo. Ego accipio enſem, & ſequor eum, ipſe aũt fit obuiam inimico ſuo, & occidit eũ, an ego teneat quaſi auxiliator? Dr̃, q ſi ignorans ſum ſecutus eum, & cũ ipſe inſultãs ex illũ, ego me retraxi, q nullã pati debeo pœnã, idem ẽt ſi diſcedere non potuiſſem, vbi aũt cũ potuiſſem recedere, ſtetiſſem, tũc ſine dubio non eſſem innocens. Item ſciens inimi
3 cum † offenſi in certo loco, conueniens, & ducens eum per dictum locum, præſumitur particeps criminis l. pen. ff. ui bon. rap.

1 *Aſſocians delinquentem ante delictum videtur ſocius criminis, licet nihil fecerit, modo armatus fuerit.*
2 *Conſcij qui ſint. & qui teneantur de delicto?*

Cap. VI.

Nvnquem habuerit conſcijs, videlicet, aliquem de ijs, cum quibus pręſumitur tractaſſe ab initio. Poteſt
1 ẽt † aliter intelligi videlicet: aſſocians delinquentẽ ante delictũ vr̃ conſcius criminis, licet nihil fecerit, modo armatus fuerit, ſm Bald. in l. 1. C. de ſer. fug. Et hoc dicetur ẽt
2 in tit. poſt delictum. Alij ẽt † ſic intelligunt videlicet, hic, vel ille ꝯſcius fuit, vt in oratione pro Milone dicitur Marcum Fauonium fuiſſe conſcium voluntatis Clodij, cui dixerat, Milone triduo periturum.

1 *Propoſitum indicatur, ſi veteres hoſpites, aut clientes domi delinquentis fuerint, vel ſi de.*

linquens habuerit malos famulos ;
2 *Adiutorum conquiſitio & conuocatio, propoſiti conſilij indicium præſtat .*
3 *Adiutores varie conſiderantur .*
4 *Mutuans pecuniam ei, qui ſtatim deliquit, præſumitur adiutor .*
5 *Delinquens ſi ſit perſona vilis præſumitur cum auxilio feciſſe .*
6 *Comitatus, & multitudo adiutorum parit indicium deliberationis .*
7 *Coadunatio quando plures occidunt , in dubio an præſumatur de induſtria facta ?*
8 *Rixa quando cenſeatur pura , & quando præmeditata ?*
9 *Coadunatio cenſetur malo animo facta, delicto ſecuto .*
10 *Præſentia ſi delicto adhibeatur , deliberationis indicium oritur, modo illa præſentia fiat animo ſe immiſcendi, ſi opus eſſet . Secus ſi forte fortuna, et quando quis dicatur adeſſe animo ſe immiſcendi ?*

Cap. VII.

1 DE adiutoribus, videlicet veteres † ho
ſpites, aut clientes domi delinquentis
fuerunt, vel habuit malos famulos ,
qua de re pcogitaſſe vr̃ per tex. in §. hoc aũt
2 in auct. de non alienan. Item † aliter ſi delin
quens elegit idoneos, relinquendo inutiles
domi , vel ẽt põt dicere de potentibus ami-
cis, hæc. n. præſidia non ſolum qui hñt, pluri
mum poſſe vñr, ſed ẽt 2. qui tales amicos ha
bent, aut conſcios, ſi quidem auxilijs ijs, erit
adminiculis, & inſtr̃is fræti delinquunt. Præ
3 terea varie † conſiderant adiutores ẽm Bal.
in l. hæc verba. ff. de infa. Vnde ſiqs mutuat
4 pecuniam alicui, & is, † cui mutuauit, ſtatim
conduxit gentes contra ciuitatem mutuan
tis, vel quid ſimile fecerit, pſumit mutuauiſſe
tali cauſa, erit quæ pſumptio iuris, & de iu-
re ẽm Brun. in gl. circa quartam . Et ſimili
5 † modo qñ delinquẽs eſt perſona ſeruilis, &
magnũ facinus cõmiſit , pſumit cum auxilio
feciſſe l. qcunq;. C. de ſer. fug. Item aliter po
6 teſt intelligi, ſicut apud Cic. ſpectat comita
tus Clodij, & Milonis . Et multitudo adiuto
7 rũ parit indiciũ deliberationis, licet ẽm † ali
quos in dubia re nõ pſumat coadunatio in
pluribus occidentibus, niſi pbet clare de in
duſtria coadunatos eſſe, ẽm Bal. i l. nõ ideo .
C. de accuſ. Hippol. in §. pſtante nu. 45. Dice
8 rẽ † tñ pſumi caſu eueniſſe rixam, niſi probe
tur ante rixam coadunatos fuiſſe, nec eſt ne
ceſſe, (iudicio meo) pbare q coadunatio ſit
facta de induſtria, ſed ſufficit pbare , qđ ſit
9 facta coadunatio. & . n. † præſumit fieri malo
aĩo ob effectum ſecutũ, nã ſi facta ſunt ea, q̃
poſteri⁹ fieri, ac ſequi ſolẽt, facta eſſe priora
& q̃ illo℞ gr̃a inſtituebant, exiſtimandũ eſt.
10 Per pñtiam † adhibitam delicto oritur in-
dicium deliberationis, modo illa pñtia fue-
rit animo ſe immiſcendi, ſi oporteret , ſecus
ſi forte fortuna ẽm Bald. in l. 1. ff. de ſer. cor
rup. & tunc dicitur adeſſe aĩo ſe immiſcendi,
cum fuerit quis coadunatus ante delictum .

1 ☞ *Armorum, ac ceterorum inſtrumentorum genus deliberationem oſtendit .*
2 *Ambulans cum armis haſtatis, arcu, baliſtis, & ſimilibus indicat habere animum occidendi .*
3 *Adiumenta diuerſis modis conſiderantur .*
4 *Pecunia ſuggeſta, & alia ſimilia accommodata ſunt adiumenta, & inſtrumenta ad aliquid agendum .*

Cap. VIII.

DE adiumentis, videlicet, de ijs rebus
1 † quas delinquens auxilio fore ar-
bitrabat, vt puta, arma, & quælibet
inſtr̃a, ex gñe enim armorum , ceterorumq́.
inſtro℞ præſumit animus, & atrocitas male
ficij, ẽm Bald. & Saly. in l. 1. C. de emenda.
2 ſer. Quare ſiquis † ambulauerit cũ armis ha
ſtatis, arcu, baliſtis , & ſimilibus indicat ani-
mũ occidẽdi l. 1. §. diuus. ff. de ſica. Adiumen
3 ta † quoq; diuerſis modis pſiderant, ſicut ſu
4 pra de adiutoribus, nam pecuniæ † ſuggeſtæ,
& alia ſimilia accommodata ſunt adiumen
ta, & inſtrumenta ad aliquid agendum .

1 ☞ *Locus, in quo quis præter conſuetudinem fuerit, vel in quo verſari non conſueuerat, vel non debebat, propoſiti indicium præbet .*
2 *Occidens aliquem in loco, in quo verſari non ſoleat, præſumitur conſulto occidiſſe, & tale iter feciſſe occidendi cauſa .*

Cap. IX.

1 NVnquo in loco † pter pſuetudinẽ fuerit,
videlicet, in quo ſuſpectus erat, ſiue ſibi
vbi verſari non pſueuerat, nec debebat, no-
2 tatur in l. 1. §. diuus. ff. de ſic. Vnde ẽt † ſiquis
hoiem occiderit i aliqua ciuitate, ſiue loco ,
quo non ſit ſolitus verſari, pſumet conſulto
occidiſſe, & tale iter feciſſe occidendi cauſa,
vide Bald. in l. ſi. ff. de qõ. & in l. ſi. C. eod.

SVM

1 *Tempus propoſiti argumēta præbere poteſt,*
2 *Tēporu duplex eſt ſignificatio generaliter enim, & ſpecialiter accipitur.*
3 *Tempus ſpeciale ad indicia magis confert, proba tioneſq; affert inexpugnabiles.*
4 *Tēpus ad indicia eliciēda quō cōſiderari debeat?*
5 *Temporu longinquitas eſt inſpicienda, nam ſæpe oportet commetiri cum tempore negocium.*

Cap. X.

1 AVt alieno † tpe videlicet, minus cō
uenienti, vt ſi noctu dicatur egreſ-
ſus domo, vel ex vrbe, & in aliquo
loco eo tpe viſus fuiſſe, & ſic ex antecedenti
bus deducuntur argumenta, videlicet, noctu
exiſti, proficiſcentem anteceſſiſti, nunquid
ēt noctu. quod in die fieri commodius vide-
2 batur poſſe. Et tpis † duplex eſt ſignificatio,
gn̄aliter. n. & ſpecialiter accipitur, præteritū
pn̄s, inſtans, & futurum, & conſtituta diſcri-
mina, vt eſtate, hyeme, noctu, interdiu, & for
tuita, vt in peſtilentia, in bello, in conuiuio.
3 Speciale aūt tp̄s † ad indicia magis confert
probationeſq. affert inexpugnabiles. Vnde
4 † conſiderari debet tp̄s, & anni, & menſis, &
diei, & noctis, & uigiliæ, & horæ, & in aliqua
parte alicuius horum, vt apud Cic. in oratio
ne pro Milone. dr̄ Clodium pridie eius diei
diſceſſiſſe, quo diſceſſurum ſciebat Milonē,
cuius iter ſolenne, & neceſſariū ignorari nō
poterat. Et I.C. conſentiunt per tp̄s oriri in
dicium ante delictum, in delicto, & poſt de-
lictum, in quibus poteſt conſiderari quid o-
5 cyus, & quid ſerius futurum ſit. Et cōter † in
tpe perſpiciendo longinquitas eius eſt cōſi
deranda, nam ſæpe oportet commetiri cum
tpe negocium, vt in ſequenti titulo dicetur.

DE INDICIIS HOMICIDIJ præmeditati in delicto. Tractatus IIII.

SVMMARIVM.

1 *Indicia propoſiti ex quibus in delicto oriantur, & deducantur?*
2 *Coadunati plures ſi delinquant, præſumuntur ex propoſito delinquere.*
3 *Obuiaus forte ſi occidat, non punietur de præme ditato, licet animum occidendi habuerit.*
4 *Accidentia, quæ in delicto ſpectentur, vt indicia deliberationis oriantur?*

IN homicidio deducuntur indicia, conſi
1 derando, cur † aliquid in delicto de in-
duſtria, & data opera factum ſit, vt ſpes
perficiendi nata, & quæſita eſſe videatur, de
qua induſtria legitur tex. c. 21. Exod. & l. fin.
ff. de ſica. & l. 2. ff. de vi bon. rapt. quibus iu ri
2 bus probatur, q ſi homines † ducti, & coacti
fuerint committere illud delictum, tunc præ
meditatum cenſetur, ſecus qn̄ id cum conſi
lio, & cura perſpicere non potuerunt, & im
petu quodam animi potius, quam cogitatio
ne fecerint, vide Cic. lib. 2. de Inuen. tit. 2. de
conſt. coniectu. Idem ſm̄ Bal. in homicidio
ex aliqua cauſa, ſiue re non orit̄ indiciū deli
berationis, qn̄ apparet q rixantes ſibi ob-
uiauerint caſu, vide eum in l. 1. C. ad l. Cor.
3 de ſica. Quinimò ſiquis † habuerit aīum oc
cidēdi, modo ſorte obuiās occidat, nō punie
tur de p̄meditato per tex. in c. 21. Exod. de
hoc diximus ſupra in ti. de cauſis c. 1. In deli
cto aūt hæc ſpectantur Locus, Tp̄s, Modus
4 & Facultas, & per hæc accidentia † oritur in
diciū deliberationis. Et ſicut inimicitiæ, & re
liquæ cauſæ, atq; conſilia, pro vt ſupra, im-
pellunt ad maleficia, ita per hæc oſtenditur
idonea perficiendi facultas eſſe quæſita.

1 *Locus in delicto deliberationis indicium an præbere poſſit?*
2 *Loci opportunitas ex quibus quæratur?*
3 *Occidens hominem in prætorio, vel eccleſia, præſumitur deliberate occidiſſe.*

A Loco præcipue coniectatur, cum
1 euidentia loci † ſit vna ex quinque
ſpeciebus probationum, de quibus
notatur extra de reſtit. ſpoliatio. c. cum ad
ſedem, quare ſpectetur locus. in quo homi-
cidium factum eſt ex opportunitate, quam
2 reus videtur habuiſſe. Ea vero † opportuni
tas quæritur ex magnitudine, interuallo,
longinquitate, propinquitate, ſolitudine, ce
lebritate, & demum nā ipſius loci opportu
ni, ſiue diuerſi conſilii s. Nunquid etiam eo
loco occiſus perſpici, aut exaudiri potue-
rit, & num demum locus publicus, vel pri-
3 uatus, an ſacer fuerit. Vnde ſiquis † occide-
rit hominem in pretorio, vel eccleſia, præſu
metur conſulto, vel (vt aiunt) deliberate oc
cidiſſe, quia non eſt præſumendum, q niſi
magna cauſa voluerit in tali loco occide-
re vide Alb. in tract. 3. ſtat. 9. 64.

1 ☞ *Tempus reddit graue delictum.*
2 *Noctu agens præſumitur male agere.*
3 *Temporis ſpacium quomodo conſideretur?*

1 AT pe præſumitur, quia † reddit gra
ue delictum l.aut facta.§.tps .ff. de
2 pœn.nam lex pręſumit contra † agē
tē noctu iuxta euangelium, qui male agit,
odit lucem. Qua de re ſi delictum fiat no-
cte, præſumitur deliberatum ſm Alberi. in
tract. ſupradicto. Sed ſm Oratores latius
dic, videlicet, qua parte anni, noctu, an inter
diu, & quota diei ac noctis hora homicidiū
factum eſſe dicaī, nam ēt momenta valent,
3 † & eiuſmodi tpibus ſpaciū in conſideraī,
ſatis ne longum fuerit ad eam rem tranſigē
dā, & potuerit ne reus ſcire ſatis ad id pficiē
dū ſpacij futurū, & ſæpe oportet cōmetiri cū
tpe negocium, & videre potuerit ne aut ma
gnitudo negocij, aut multitudo rerum in eo
tpe trāſigi, nā parui refert ſatis ſpacij fuiſſe
ad id pficiēdū, ſi id ante ſciri, & ratione pro
uideri non potuerit. Idem probatur per gl.
& quæ ibi.not.in l.ſi vt allegas .C.de ſica.

1 ☞ *Occaſio deliberationis indicium præbet. & quomodo ea conſideratur?*
2 *Occaſio quæ propria ſit? & ex quibus oriatur?*
3 *In tempore quæ conſiderari oporteat, & quæ in occaſione?*
4 *Tempus, & occaſio in quibus inter ſe differant?*

1 AB occaſione oritur † deliberatio, nā
malus animus occaſionem quærit.
Sed dupliciter contingit, primo q̄-
ritur idonea ne ſatis fuerit ad delictum ado
riendum, & hæc aliquid cogitato factum o-
ſtendit. Secundo an alia melior, quæ præte-
rita, aut non expectata, & hæc excuſat. Exē-
pla extant apud Cic.in orat.pro Mil.quem,
fatetur habuiſſe occaſionem occidendi Clo
dium. E contra aūt, inquit, Clodium, captaſ
ſe occaſionem occidendi Milonē. Sed opor-
2 tet ſcire, † q̄ proprie ſit occaſio, quare dic, ꝙ
eſt pars tpis habens in ſe alicuius rei facien
dæ, aut non faciendæ opportunitatē. Et tp̄s
actionis alicuius opportunū occaſio eſt. Hęc
oriī ex actionibus humanis nō impedienti-
bus, vt puta ſeruus dormiēs dat furantibus
3 occaſionem. Item in † tempore, menſura,
& ſpacium conſideratur, in occaſione quali
tas tēporis ex qua naſcitur opportunitas,
ſeu commoditas faciendi, & non faciendi ali
4 quid. Itaque † hoc tantum diſtant Tempus
& Occaſio, genere autem ſimilia ſunt.

1 ☞ *Modus delicti perpetrati, deliberationis indicium præſtat.*
2 *Modus percutiendi præcogitationem oſtendit.*
3 *Caput percutiens, videtur feciſſe, vt certius offendat, & occidat, & quid ſi baculo percuſſerit?*
4 *Multitudo, magnitudo, multiplicatio, & geminatio vulnerum propoſitum indicat.*
5 *Proditorium propoſitum per modum percutiendi concipitur.*

AModo, quo quæritur quemadmo-
1 dum quid ſit † factum, idq́. ſm Ora
tores tum ad qualitatem pertinet,
tum ad coniecturas, poteſt probari in l. aut
facta.§.qualitate.ff.de pœn. Vnde ſiquis per
2 cuſſerit † aliquem poſt terga, vel nullis di-
ctis verbis in capite, ſeu pectore, per hæc de
3 monſtrat præcogitaſſe, quia percutiendo † in
capite vr̄ feciſſe, vt certius offendat ſm doct.
in c.ſignif.de homic. Vnde ſenſerunt aliqui,
ꝙ ſiquis percuſſerit aliquem ſuper caput ba
culo, ſiue alio ſimili inſtrō, tñ, quia percuſſit
in capite præſefert animum occidendi, ſecus
ſi in alia parte corporis, vide Bald.in l. ſed ſi
quæcunque.§.ſi magiſter.ff.ad l. Aquil. Per
4 multitudinem, † & magnitudinē vulnerum
præſumitur p̄meditatum. Idem per multipli
cationē, aut per geminationē, & hoc qn̄ nō
5 apparet pura rixa. Item per † modum conci
pir propoſitum proditorium ſm Bart. in l.
reſpiciendum.§.delinquunt.ff.de pœn. vide
licet, propoſito antecedenti inſultando, &
alio modo proditorio videlicet, ſi ſedens te-
cum in menſa, nulla interueniente rixa te
offendero, vel quid ſimile fecero, vt ibi.

1 ☞ *Facultas delinquendi quomodo conſideretur?*
2 *Tractatus præſumitur quādo homicidium cōmittitur cum multitudine perſonarum, niſi ex accidenti, ſeu caſu tales perſonæ ſuperuenerint.*
3 *Facultas occidendi quando præſtari videatur, & vnde indicium tractatus oriatur?*
4 *Aſtans armatus dum delictum committitur, licet aliquam demonſtrationem non faciat, facultatem delinquendi præbere dicitur, modo delinquenti auxiliari potuiſſet.*
5 *Aſſocians delinquentem poſt delictum, delinquendi facultatem præbuiſſe dicitur.*

6 Auxilium præſtare dicitur ille, qui contra eum, qui offenditur, acclamat.

7 Auxiliari ille dicitur, per quem inſultatus reddi tur timidior, & inſultans audacior.

8 Præſentia adhibita delicto facit indicium occul ti auxilij, ſi perſonæ fuerint ante delictum congregatæ.

9 Prohibere potens ſi non prohibeat, præſumitur particeps criminis, & an hinc oriatur præſum ptio occulti auxilij?

10 Prohibere valens, ſi non prohibeat an, & quan do particeps criminis, & auxiliator exiſti metur?

11 Domini tenentes famulos malæ vocis, famæ & conditionis, de illorum delicto tenentur.

12 Perſonæ qualitas ad argumenta, & indicia ha benda, eſt conſideranda.

13 Perſonæ vitia ſicut onerant delinquentem, ita contraria eleuant.

14 Qualitas offendentis inducit excuſationem, ſiue accuſationem, & demonſtrat animum fuiſſe, vel non fuiſſe offendendi.

15 Atrocitas delicti ex quibus creſcat?

1 A Facultate conſideratur † copia, & poteſtas inſtrorum, aut earum rerum ob quas aliquid facilius, aut ſine quibus omnino confici non poteſt. facultates quoque præcipue ꝯſiderandæ ſunt, credibilius eſt occiſos à pluribus pauciores, à præparatis inopinantes. hinc illa apud Cic. con iectura, inſidiatus eſt Clodius Miloni, non Milo Clodio. ille cũ ſeruis robuſtis, hic cum mulierum comitatu. ille equo, hic rheda. ille
2 expeditus, hic penula irretitus. Idẽ ſm † Iuriſ peritos præſumit̃ tractatus, qñ committit̃ homicidiũ cũ multitudine perſonarum, niſi ex accidenti, ſeu caſu tales perſonæ ſuperuene rint, dic vt in antecedẽti trac. 1 verſ. de Adiu
3 toribus. Itẽ facultates † occidendi pſtari vñr,
4 & indicium oritur tractatus, qñ † aliquis ag greditur aliquem, ſi ibi vnus, vel plures fuerint armati, ſiue ẽt remoti, modo potuiſſent auxiliari delinquenti, licet aliquã nõ faciant demonſtrationem ſm Bald. in l. 1. C. de ſer. fugi. Intellige tñ prædicta, ſi poſt delictum
5 † aſſociant delinquentem ſm eundem in l. non ideo minus. C. de accuſ. tollitur tñ dctm indiciũ, ſi pbauerint caſu veniſſe, vt in ſupra
6 dictis legibus. Quin ẽt † dr̃ præſtari auxiliũ acclamando contra eum, qui offenditur, &
7 ctra iuris eſt, ꝙ ille dr̃ † auxiliari, p quẽ inſul tatus reddit̃ timidior, & inſultans audacior ſm Bald. in ſupradicta non ideo minus. De
8 mum † pñtia adhibita delicto facit indicium occulti auxilij, ſi tales pſonæ fuerint ꝯgregatæ ante delictum, vide Hipp. in §. ꝯſtãte, nu.
9 45. Itẽ cui ptãs † eſt phibendi, ne qs offenda tur, & non phibet, pſumit̃ particeps criminis per rtam, vt occidere, qui poteſt prohibere. & l. ſcientiã in prin. ff. ad l. Aq l. vide Gãd. in tit. de pſumptio. & indi. in dubi. & qñque oritur pſumptio occulti auxilij. Sed ſm aliquos neque indicium, neq; ſuſpicio orit̃, niſi alia ꝯcurrant, vt puta, ſi poſt delictũ aſſociauit delinquentẽ, aut aliæ inſit cauſæ, & circũ ſtantiæ, aliter non pſumit̃ particeps. no. in l. vt vim. ff. de iuſt. & iur. Sed in hac mã eſt bo na gl. in l. culpa caret. ff. de reg. iur. ibi. Sed
10 qd † ſi poſſum phibere Titiũ iniuriari Sem pronio, an debeã iuuare? Rñdeo ſm canoni cos doctores, ꝙ ſic, verbis interponendo me honeſto modo. Sed ſm I. C. non, niſi in ijs, quos habeo corrigere, vt in permiſſis videli cet, filijs, & ſeruis. [Hinc de delicto ammiſ ſo à filio vidẽte patre, & nõ phibẽte nec cla mãte ꝯtra filiũ, tenet̃ ſicut ipſe. Idẽ in dño cõ
11 tra ſeruũ, † qd' extẽde ad nobiles tenentes ſeruitores malę vocis, ꝯdõnis, & famæ, vt de illorum delictis teneant̃, nec audiunt ignorantiã p allegãtes, cũ debuerint ꝯſiderare ea facile, euenire poſſe, & per ſimiles pſonas cõ mitti, vnde ſi famulus ignem mitteret in do mum ꝯductã dñs nõ tenet̃ niſi habuiſſet ſer uos malæ ꝯdõnis, quia tunc in cauſa eſt, tenendo ſimiles pſonas. not. in l. ſeruus. ff. ad leg. Aq l.] Circa pdicta vide Iaſ. i d. l. vt vim. Aliqui tñ ſenſerunt, ꝙ ſi qs potuit ſine periculo vitæ ſuæ phibere, & nõ phibuerit, tali caſu pſumat̃ particeps criminis, qa quiſque cogit̃ defendere bona ẽt inimici, tanto magis pſonã iux. tex. c. 23. Exod. in princ. Hñi
12 † tñ debet rõ perſonæ, nam multi ſunt ita nã timidi, ꝙ ob timorem patiunt̃ verberari, licet poſſent verberare. Vñ ex qualitate p ſonæ ſæpe apud I. C. arguitur, & fit pœna, & ſi
13 cut † vitia perſonæ pręmunt, & onerant de linquentem, ita contraria eleuant, nam qua
14 litas † offendẽtis inducit excuſationẽ, ſiue ac cuſationem, & demõſtrat animum fuiſſe, aut non fuiſſe offendendi. not. in l. ſi mater. C. ne
15 de ſta. defunc. Et demum † atrocitas creſcit ex ijs, videlicet, quid factũ ſit, à quo, in quẽ, quo animo, quo tpe, quo loco, quo modo.

DE INDICIIS MALEficij præmeditati poſt delictum: Tractatus V.

SVMMARIVM.

1 ☞ *Indicia poſt delictum ex quibus oriantur.*
2 *Aſſocians delinquentem ante, vel poſt delictum nunquid videatur ſocius criminis?*
3 *Conſilij, vel occulti auxilij præſumptio oritur contra aſſociantem poſt delictum.*
4 *Receptans ſcienter malefactorē in domo ſua poſt delictum p̄ſumitur particeps criminis, & poterit torqueri, niſi receptus ſit recipientis conſanguineus, vel aliqua alia iuſta cauſa probetur.*
5 *Prohibens reum capi videtur conſcius criminis, ſi affuit delicto, non ſi incidenter accurrit.*

1 POſt delictum † oriunt̄ indicia, conſiderando, quid poſtea factum ſit, facta eñ quæque anteceſſerunt, queq; inſecuta ſunt, ſpectanda ſunt. Occurrunt hic nō nullę q̄ōnes ſcribentium, videlicet, ſiquis aſ-
2 ſociatus † fuerit delinquentē poſt delictū cō miſſum, nunq̄d videatur ꝯſcius criminis? Et multi tenent, quod ſic. Cōcluſiue tñ dicēdū eſt, & diſtinguendū, aut iſte aſſociatus eſt delinquentē ante delictum, & tali caſu tenet̄, & ꝯuincit̄, quia per p̄cedentem, & ſubſequentē actū aſſociationis accuſat ſe, atq; propallat, ſin aūt poſt delictum tm̄, tunc diſtinguēdū, videlicet, ſi ſubito apparuit, tunc p̄ſumit̄ ſciuiſſe, aut ex mora, & interuallo apparuit, & tunc non p̄ſumetur ꝯtra eum, quia tali caſu p̄ſumet̄ accurriſſe incidenter, & p rumorem. vide Salic. in l. vnica. C. de rap. virg. Bal. in l. nō ideo minus. C. de accuſ. Hipp. in §. ꝯſtāte
3 nu. 55. q̄ tenet ꝯtra aſſociātē † poſt delictum oriri p̄ſumptionem ꝯſilij, vel occulti auxilij, per quam cogit̄ probare ꝯtrarium, Siq̄s ſciē
4 ter † receperit malefactorē, ſeu delinquentē in domo ſua poſt maleficiū perpetratū p̄ſumit̄ particeps criminis, & poterit torqueri l. 1. C. de ijs, q̄ latro. Fallit tñ, ſi receptus erat ꝯſanguineus recipientis, ſiue ēt aliqua alia iuſta cauſa probabitur ſm̄ not. in ſupradicta
5 l. Prohibentis reū † capi vr̄ conſcius criminis. vide Blāc. nu. 294. Sed intellige quoties ꝓhibens affuit delicto, ſecus ſi incidēter accurrit, q̄d' cogit̄ ꝓbare. vide in ſimili Hipp. in ſupradicto §. ꝯſtāte, & i prin. huius tract.

DE INDICIIS MALEficij præmeditati ex non facto, ſeu cur facto, ante, in & poſt delictum: Tractatus VI.

SVMMARIVM.

1 ☞ *Indicia ſecundum antiquos, ex quibus locis capiebantur?*
2 *Solicitans, ſiue quæritans quod ad eum non ſpectat, indicat contra ſe.*
3 *Faciens id, quod fieri non ſolet, nec debet: at non faciens id, quod fieri ſolet, aut debet, contra ſe indicat.*

ET ſi apud Legiſtas ſupradicta uideantur comprehendi ſub facto. Expedit tñ ſcire locos Antiquorum, ex quibus capiebant indicia, quos Cicero eſt ſecutus in lib. 2. c. 2. de inuent. cuius verba non ſunt prętereunda, quia per ea totius negocij geſtio pertractabitur. Quare, quo ꝯſilio,
1 † qua ſpe p̄ficiēdi, q̄dq́; factū ſit, cur hoc modo potius, q̄ illo, cur ab hoc potius, q̄ ab illo, cur nullo adiutore aut cur hoc, cur nemo ſit ꝯſcius, aut cur ſit, aut cur hic ſit, cur hoc ante factū ſit, cur hoc ante factū non ſit, cur hoc in ipſo negocio, cur hoc poſt negociū, aut q̄d factū de induſtria aut q̄d rē ipſam cō ſecutū ſit, ꝯſtet ne oro̅, aut cū re, aut ipſa ſecū, hoc huiuſne rei ſit ſignū, an illius, an h', & illius, & vtrius potius, q̄d factū ſit, q̄d nō oportuerit, aut nō ſcm̄, q̄d oportuerit. Soli
2 citās, ſiue † q̄ritans q̄d' ad eū nō ſpectat, indicat ꝯtra ſe. vide Hipp. §. diligēter nu. 150. Et
3 ſuſpicio orit̄ † quoties q̄d fit q̄d fieri nō ſolet, neq; oportet, neq; eſt rō, quare hoc pp hoc fiat, & ecōtra, quoties q̄s non facit, q̄d fieri ſolet, aut debet. [Qñq; ēt ex abūdante cautela in hac mā, & in omni fiēda ſuſpecta & tā facti q̄ dicti p reū fraus, & dolus p̄ſumitur, & ſiniſtra orit̄ ſuſpicio. ſm̄ Gl. not. in l. ſi quis ſub ꝯdōne hæredes. ff. de conſt. inſt.]

DE INDICIIS MALEficij præmeditati ex dicto, Tract. 7.

SVMMARIVM.

1 ☞ *Indicia maleficij præmeditati ex dicto.*
2 *Indicium propoſiti contra eum oritur, qui dixerit,*

quòd

quòd traheret occiſo vnam pennã de ala. Vel quòd faceret male capitare, vel quid ſimile.

3 *Propoſitum præſumitur contra eum, qui dixit, non diligo talem, vel ſum ei nociturus ſi potero, ſi eum poſtea occiderit.*

4 *Occidiſſe ex propoſito ille præſumetur, qui alicui prædixerit, quòd ſi ſenſerit rumorem, non ſe moueat. Vel quòd ſentiet aliquid noui.*

5 *Mandatum ſeu conſilium præſumitur ſiquis locutus fuerit cum aliquo, & ille ſtatim iuit, & occidit.*

6 *Locutio in aure quando indicet mandatum, vel conſilium.*

7 *Cauſa ni præcedent, nec cauſatum præſumitur.*

8 *Mandatum præſumitur contra dominum, qui famulo ſuo dixit, non redeas domum, niſi ſentiam aliquid noui, ſi famulus aliquem occiderit.*

9 *Iactans ſe aliquem occiſurum, ſi eum occidat, propoſitum præſumitur.*

10 *Minæ præcedentes indicant propoſitum, quãdo conſtat minantem occidiſſe eũ, cui minatus eſt.*

11 *Indicia verbi duplicem vim habent.*

12 *Is videtur feciſſe, qui prædixit facere.*

13 *Minans, et iactans de aliquem occidendo, an ſit ſolitus minas exequi, quomodo conſideretur?*

14 *Minatus ſi minantem occidat an præſumatur ex propoſito occidiſſe?*

15 *Minatum feciſſe ad ſui defenſionem quando præſumatur?*

16 *Factum quid ad defenſionem fuiſſe per coniecturas probatur.*

17 *Minans, quando non conſtat de interfectore, an poſſit torqueri?*

18 *Cauſæ, quæ inducunt homines ad maleficia patranda, vltra inimicitias ſunt multæ.*

19 *Minans an poſſit impune offendi ab eo, cui minatus eſt, in illo actu minandi?*

20 *Pœnam homicidij iuſta cauſa, et dolor diminuit.*

1 DIcta, quæque † antecceſſerunt, quæq; ſecuta ſunt, conſiderari oportet, nã ex qualitate verbo℞ aĩum metimur & probatur præſumptione verbi. Quare capiemus indicia ante delictum. Et ſm Gand.
2 oritur indicium propoſiti † contra eum, q. dixerit, ꝙ traheret occiſo vnam pennam de ala, vel ꝙ faceret eũ male capitare, vel quid
3 ſimile. Itẽ ſi q̃s dixerit, non † diligo talem, ſi eũ poſtea occiderit, præſumet̃ ꝓpoſitum. Et ſilr̃ ſi dixerit ſe nociturũ, ſi poterit. vide Alberi. in l metus. C. qđ metus cau. Item ſi di-
4 xerit † alicui, ꝙ ſi ſenſerit rumorẽ, nõ ſe moueat, vel ꝙ ſentiet aliquid noui, p̃ſumet̃ ex ꝓpoſito occidiſſe, vt p Bart. in l. ſi vẽtre. ff. de
5 priuil. credi. Item † ſi q̃s locutus fuerit cũ aliquo, & ille ſtatim iuit, & occidit (quis neſciatur quid dixerit) p̃ſumet̃ de mãdato, ſiue cõſilio, ſicut in dño loquente in aurem famuli.
6 Intellige tñ prędicta, ſi incontinenti † ſequat̃ delictum, & q̃n ille, quẽ alloquitur, pariter eſt inimicus capitalis, aliter illa locutio, ẽt cũ facto ſubſecuto non facit indicium, nã ſi
7 non p̃ceſſerunt † cauſæ, nec cauſatum p̃ſumitur ſm Bru. in qõ. inci. circa tertiam. Item ſi
8 dñs † famulo dixerit, non redeas domum niſi ſentiam aliquid noui, ſi famulus aliquẽ oc-
9 ciderit, p̃ſumetur de mandato. Item † ſi q̃s iactauerit de occidẽdo aliquẽ, ſi eũ occiderit, p̃ſumet̃ ex ꝓpoſito occidiſſe, & poterit damnari pp executum effectũ, & hoc caſu nõ cõſiderat̃ qualitas ꝑſonæ, ſi vero non ꝯſtabit de occiſore, tunc ſpectabit̃ ꝑſonæ qualitas ſm Guid. Suz. in gl. ſed ſi p̃ter famam. Idem
10 pp † minas precedentes orit̃ indicium ꝓpoſiti, dũmodo ꝯſtet minantẽ occidiſſe eum, cui minatus, eſt, nec diſtinguit̃ q̃n conſtat, an ſolitus ſit exequi minas. Et in p̃miſſis no
11 tandũ eſt, ꝙ indicia † verbi duplicẽ vim hñt, ſicut alia indicia, videlicet, quis fecerit, q̃n
12 ignorat̃, & quo animo. Etenim † is vr̃ feciſſe, qui prædixit facere, ſed in hoc differt, ꝙ
13 q̃n per ſupradicta indicia † quæritur quis fecerit, tũc diſtinguit̃, an minans, & iactans ſit ſolitus exequi minas, & ſic de alijs, ſecus aũt q̃n conſtat prędictos occidiſſe, quia tunc prędicta oĩa indicia ſunt grauia, & ſufficiẽtia ad cognoſcẽdũ de ꝓpoſito. Et per ea ꝓcedi põt ad torturam, ſiue in aliquibus ad cõdẽnationem vt infra dicet̃. Scribentes dñt præſumi
14 † de ꝓpoſito ꝯtra minatum, ſi ꝯtinget eum occidere minãtẽ, q̃a metus eſt vna ex cauſis impellẽtibus ad maleficia. Sed ego dico p̃ſumi contra minatũ, q̃n conſtat ipſum cœpiſſe
15 rixam, aliter præſumi ꝯtra minantem, & ꝙ minatus fecerit ad ſui defenſionẽ, q̃a in cri-
16 minalibus, ꝙ † q̃s fecerit ad ſui defenſionẽ, ꝓbat̃ p ꝯiecturas, vide Iaſ. in l. vt vim. ff. de iuſti. & iu. Poſtremo maximũ eſt certamen
17 apud doctores, an minãs, † q̃n nõ cõſtat de interfectore, poſſit torqueri. Et ſm Speculatorẽ põt. vide in tit. de p̃ſump. §. fin. Sed contra notatur in l. ſi. ff. de hær. inſti. Alij diſtinguũt, ꝙ ſi minãs eſt potẽs, & ſolitus exequi minas, ꝙ tũc poſſit torqueri, alij aũt, ꝙ poſſit

ſit damnari. Hipp.in §.diligenter,num. 8 r. Alij vero dixerunt poſſe damnari,qñ tria cõ currunt,videlicet,inimicitiæ, minæ, pcuſſio cũ paruo interuallo.Vide Bru.in tit.circa ter tiam. Sed hæc opinio non placet,maxime, qñ offenſus hẽt alios inimicos, ac ẽt, quia
18 † plures ſunt cauſę,q̃ inducunt hoies ad ma leficia,vltra inimicitias.Quare non cõſequi tur neceſſario,ꝙ ſit occiſus à tali, cũ ab alijs potuerit occidi. Occurrit hic qõ,ꝙ minans
19 † poſſit impune offendi ab eo, cui minatus eſt in illo actu minandi ſm Hipp.in d.§ dili genter.Sed ꝯtra exiſtimo. qa non dr̃ factum cum moderamine.not.in l. vt vim.ff.de iuſt.
20 & iu.Non tñ punicẽ pœna ordinaria. [†qa pœnam homicidij iuſta cauſa, & dolor dimi nuit,not.in l.quiquid calore de reg.iur.]

EX DICTO IN DELI-cto, ſeu poſt delictum, Tract. 8.

SVMMARIVM.

1 ☞ *Clamor vulnerantis exauditus an faciat in-dicium ad torturam?*
2 *Vox hominum eſt fallax,quia reperiuntur mul ti conſimilem habere vocem,*
3 *Vox clamantis exaudita non habet vim proba-tionis, ſed indicij,niſi alia concurrant.*
4 *Clamor vulnerati,dicentis ſe offendi à tali, an contra nominatum indicium faciat?*
5 *Offenſo non creditur ſine alijs qualitatibus,etiã quòd haberet in manibus corpus Chriſti. Et quid ſi ſit in articulo mortis, & id iuret?*
6 *Indicium ad torturam ex dicto offenſi quando oriatur?*
7 *Offenſi dicto quando non ſit credendum? nec inde oriatur indicium ad torturam?*
8 *Offenſi dictum,quando cognoſcere non poteſt ob aliquas circunſtantias offendentem, non facit indicium ad torturam.*
9 *Offenſus quando non præſumatur mentiri?*
10 *Mulier clamans ſibi vim inferri facit indicium, ſi reus fuit cognitus.*
11 *Clamans contra offenſum,licet nihil agat,cenſe tur conſcius.*

De dicto offenſi,& delinquentis. Cap. I.

1 QVæritur,an p † clamorẽ vulnerantis ſi-ne alijs oriatẽ indicium ad torturam? videlicet,qñ teſtes deponunt audiuiſſe delin quentem,& cognouiſſe ad vocem? Et ſm ali quos teſtimonium eiuſmodi valet,& ꝓbat, videlicet,qñ qs audiuit vocem alicuius,licet non viderit loquentem, vtputa, ꝙ ſit paries de medio.vel aliqua alia res inter loquentẽ, & teſtem:& de hoc eſt gl.not.in l.2. §. idem Labeo,& in l.2.in ver. audierunt.ff de aqua pluuia arcen.& Bal.in l.conuenticulas.C.de epiſ. & cler. Idem in l.Moſis,c.22. Exod. & Iudicum,c.18.ibi agnoſcentes vocem adole ſcentis,&lib.1.Regum,c.27.circa finem,ibi, cognouit Saul vocem Dauid.Sed pdicta cre do non eſſe vera,niſi alia ꝯcurrant, put in di
2 ctis iuribus:& re vera †vox hoium fallax eſt: qa reperiunẽ multi conſimilem hr̃e vocem, & ſimili modo poteſt diſſimulari. Vnde alijs
3 † non ꝯcurrentibus (iudicio meo) nõ habe-bit vim probationis, ſed indicij, & ita ſemel
4 iudicaui.Econtra autem † per clamorem vul nerati,& offenſi clamantis ſe offendi à tali, poteſt oriri aliquod iudicium,licet varię ſint opiniones ſcribentium:nam ſm aliquos di-cto offenſi,etiam in mortis articulo conſtitu ti nõ credit,neq; orit aliqd' indicium ad tor turam, niſi fuerit vallatum alijs circunſtan-tijs,vtputa inimicitijs, & ſimilib. vide Alex.
5 conſ.14.vol.3.vbi dicit,† non creditur offen ſo ſine alijs qualitatibus,etiam ꝙ haberet in manibus corpus Chriſti. Alij autem ſenſe-runt,vt credatur offenſo etiam ad torquen-dum : limitãdo tamen,vt is offenſus illud di cat in articulo mortis, & cum iuro Bald. in auct.ſi dicatur.C.teſta.Hippol.in §.diligen-ter,num. 118. ſenſit,ꝙ ſi offenſus in mortis articulo eſt in plenitudine ſui intellectus,ho mo bonæ conditionis,ac famæ, & tale deli-ctum non poſſit per alios probari, tali caſu
6 † oritur indicium ad torturam ꝯtra crimina tum. Hanc opinionem multi Recentiores mordent,&refellunt:Mihi aũt Hipp.opinio æqua vr̃: non eſt.n.exiſtimandum offenſum velle excuſare offendentem,& alijs imputa-re,cum non ſit maius odium, quam ꝯtra vul
7 nerantem,& occidentem. Limito † tñ dcm Hipp.hoc pacto videlicet: ſi delictum ſecutũ fuit nocte,tpe obſcuro,tunc tali dicto nõ eſt credendum,qa veriſimile eſt offenſum ſcire non poſſe certe offendentem,arg.l. hac ꝯſul tiſſima.§.cũ humana fragi.C.q teſt.fac.pñt.
8 Idem in alijs † caſibus,in qbus ſimiles circũ ſtantiæ reſiſtũt, & ꝯtradicunt,vtputa,licet ſo ret

ret in meridiæ,ſed offendentes erant perſo-
nati: qa ſilr̃ dicto caſu offenſus non põt co-
gnoſcere offendentem. Et hunc caſum ſemel
9 iudicaui. Et in duobus † tpibus offenſus non
pſumit mentiri. videlicet, in articulo mortis,
& ſubito qñ fuit offenſus, nam tpe medio
per ſuggeſtionem plures mentiri deprehenſi
10 ſunt. Mulier † clamãs ſibi iferri vim, facit in
11 diciũ, ſi reus fuerit cognitus. Itẽ ſi q † clamet
ꝯtra offenſum, licet nil agat, cenſet conſcius.

1 *Famæ, ſeu dicto gentium an & quando ſit credendum?*
2 *Fama quando faciat indicium ad torturam?*
3 *Fama ſola quis torqueri non debet.*
4 *Fama quid ſit, & quomodo diffiniatur?*
5 *Credulitas teſtium etiam fidedignorum non condemnat, & multominus vulgi, aut populi.*
6 *Voces populi vanæ non ſunt audiendæ: nec eis eſt credendum.*
7 *Fama eſt ſolum præparatorium inquiſitionis, nõ autem fundamentum torquendi reum.*
8 *Deo explorata ſunt omnia, & intuetur cor.*
9 *Fama vnde originem traxerit, an ſufficiat inſpicere ad hoc, vt ex ea poſſit ad torturã procedi?*
10 *Fama ſola non debet parere aliquod indicium ad torquendum, ſed ad inquirendum tantum, ſiue ad coadiuuandas alias probationes.*
11 *Intellectus l. de minore. §. tormenta. ff. de q̃ſtio.*
12 *Fama vehemẽs an faciat indiciũ ad torturam?*
13 *Teſtibus non teſtimonijs creditur.*
14 *Chriſtus ob voces populi fuit crucifixus.*
15 *Intellectus l. decurio. C. de pœnis.*

De fama, ſeu dicto gentium. Cap. II.

DE fama apud Oratores, ſicut apud
nos exempla non deſunt: Alij enim
1 † dixerunt non temere famam naſci
ſolere, quin ſubſit aliquid. Sed alij dixerunt
famæ credi, qñ eſt ſine certo auctore diſper
ſa, cui malignitas initium dedit, incremẽtũ
credulitas, ꝙ nulli non, ẽt innocentiſſimo
poſſit accidere fraude inimicoꝝ falſa vulgan
tium. Sed ſm Gand. in ti. de qõ. publica vox,
2 † & fama orta ꝯtra aliquem ſtatim commiſ
ſo delicto in loco commiſſi criminis à pſo-
nis fidedignis parit indicium ad torturam:
& rõ eſt, qa fama orta ſubito commiſſo cri-
3 mine, crimini ineſſe vr̃. Propter tñ † ſolam
famam qs torqueri non debet, & rõ eſt, qa de
dcm̃ vnius multitudo facile ſequit̃. qua de re
fama, & infamia ꝯtra aliquem facile oriunt,
& ita fere oẽs ſentiunt, vt in l. admonendi.
ff. de iureiur. Et arguendo à diffinitione fa-
mæ, nullum affert indicium: nam fama non
4 † eſt aliud, niſi dicto gentium, ſiue vulgi ex
imaginaria opinione, ſiue credulitate proce
dens: & ſub tali diffinitione comprehendit̃
tam bona, quam mala fama l. 3. §. Idẽ diuus.
ff. de teſti. Et tali famæ, ſiue dicto Iudex non
5 debet fidere cum credulitas † teſtium q̃uis fi
dedignoꝝ nõ ꝯdemnet l. teſtium. C. de teſti.
tanto minus vulgi, aut populi, iuxta illud.
Scinditur incertum ſtudia in ꝯtraria vulgus,
6 Idem in l. decurio. C. de pœ. ibi. Vanæ voces
7 † populi non ſunt audiendæ, nec enim voci
bus eoꝝ credi oportet. Quamobrẽ exiſtimo
7 famam eſſe pparatorium tm̃ inquiſitionis,
non aũt fundamentum torquendi reũ. Idem
vr̃ pbari ſnia diuina, iuxta illud: deſcendã,
& videbo ſi clamorem, q venit ad me, opere
pfecit, vbi Deus p clamorem non aliqd iu-
dicauit. Qua de re dixit, deſcendã, & videbo,
& intellige ꝙ dixit tanq̃ Iudex, non tanquã
8 Deus, qa † Deo explorata ſunt oĩa, & intue
tur cor. c. 16. Regum primo. Alij dixerunt
9 oportere cõſiderari, vnde fama habuit † ori
ginem, & ſic p originem ꝑcedeť ad torturã,
ſi origo erit talis, vt p eã ꝑcedi poſſit. Iſtud
non ſatisfacit (quamuis origo famæ ſit ſem
per hñda) nam ꝯſiderata origine ꝑcedeť ſm
eam, conſequenter ſm indicia pcedentia fa-
mam. vtiq; erimus in caſu indicioꝝ, p quæ
ꝑcedeť ad torturam, ſi erunt, talia vt ꝑcedi
10 poſſit, non tñ pp ſolam famam, quæ † ſo-
la non debet parere aliqđ indicium ad tor-
quendum, ſed ad inquirendum tm̃, ſiue ad
coadiuuandas alias probõnes, & ita iudicio
11 † meo intelligitur l. de minore. §. tormenta.
ff. de qõ. Secus ſm Hipp. in vehementi fama
12 in §. diligenter, num. 18. ibi. ꝙ fama † non fa
ciat indicium ad torturam, non hẽt locum
in vehemẽti fama. Nam vehemens fama eſt
ſufficiens indicium ad torturam ſm Bart. in
conſ. 192. Hæc aũt opinio non placet: qa Iu
dex non debet ꝯſiderare, quia dr̃ ſic, ſed vn-
de, & quid, & quale dr̃, & à quibus, teſtibus
13 † enim non teſtimonijs creditur l. 3. ver. tu
magis ſcire. ff. de teſti. Et p hac opinione vi
de tex. c. 22. Exod. ibi, nec in iudicio plurimo
rum acquieſces ſnīæ, vt à vero deuies. Exem
plo ẽt pniciosũ eſt cũ magni, ſanctiq; viri
vulgi opinione perierint, & trucidati ſunt.
14 Omitto antiquos, & in vnũ finio, † Xp̃s. n.
per

per voces populi crucifixus eſt,quare,&c.Et
15 lex Decurio † ſupra allegata loquit̃ de hac fama. Nam vt dem eſt in c. de fama reorum in prin.fama dupliciter conſideratur vt ibi.

1 *Confeßio extraiudicialis facit indicium ad torturam,dummodo ſit veriſimilis,& ſit probata per duos teſtes.*

2 *Confeßio facta ab irato, ebrio, vel ſtolido non valet.*

3 *Confeßio extraiudicialis ſine cauſa non valet ad obligandum,inducit tamen ſemiplenam probationem,licet ſit factum ſine ſcriptura.*

4 *Confeſſus legitime in iudicio,pōt ad totum id, ſuper quo ꝓceditur contra eum ciuiliter, vel criminaliter cōdemnari,licet proceſſus ſit ineptus.*

5 *Indicium oritur cōtra eum,qui dicit ſe primo occiſum inueniſſe, vel primo homicidium vidiſſe.*

6 *Ingerens ſe eſt ſuſpectus.*

Ex dicto poſt delictum. Cap: III.

1 PRopter confeſſionem † extra iudicialē pōt torqueri,dummodo ſit veriſimilis & ſit probata per duos teſtes. Item cō
2 feſſio † facta ab irato non valet gl. eſt in c. ex lr̃is de diuor.Idem ab ebrio,ſiue alr̃ ſtoli-
3 do.Item ꝯfeſſio † extra iudicium ſine cauſa, ſm̃ oēs non valet ad obligādum. inducit tñ ſemiplenam ꝓbōnem,licet ſit ſacta ſine ſcriptura.vide Mattheſil. in ſing. 13. ſecus facta in iudicio, qa tunc calor iudicij ſupplet defectum not.in l.1.C.de confeſ. Item quoties
4 apparet † reum in iudicio legitime ꝯfeſſum totum id, ſuper quo proceditur contra eum criminalr̃, ſeu ciuilr̃ pōt condemnari, q̄uis totus ꝓceſſus ſit ineptus. Sed de ꝯfeſſione, ne bis repetat̃,vide in c.8.& fi.de tormentis.
5 Item indicium † aliqñ ſumit̃ ꝯtra aliquem, qui primo dicit occiſum inueniſſe,& contra aliquem, q primo dicit vidiſſe homicidium ſm̃ Pand.de Put.in verb.tortura in fi. Et rō
6 eſt,ꝙ q † ſe ingerit ſuſpectus eſt, vide Hipp. §.diligenter num.150.Sed dic cōtra,niſi alia concurrant,vt inimicitia,& ſimilia.

EX NON DICTO.
Tractatus IX.

SVMMARIVM.

1 *Taciturnitas imitatur confeßionem.*

2 *Taciturnitas domeſtici parit indicium ad torturam exemplum hic ponitur.*

3 *Reus interrogatus per iudicem, ſi non reſpondeat, poteſt etiam ſine indicijs torqueri.*

4 *Recipiens literas debiti, ſi nihil dicat, videtur debitum fateri,& quomodo id procedat? Et an id in criminalibus habeat locum?*

5 *Poſitioni duo continenti reſpondens, ſi dicat de vno non credere,an de alio fateri credatur?*

6 *Tacens habetur pro contradicente in onerofis, & obligantibus perſonam, niſi vltra taciturnitatem fecerit aliquem actum, qui videatur venire ad probationem actus.*

3 *Taciturnitas nocet quoties reus tenetur reſpondere negando,aut confitendo.*

8 *Conſtitutio ſi fiat tertio praſente,& tacente,ille non dicitur conſentire.*

EXtremum aūt,aut taceat̃ oportet,aut concedat̃,aut negetur. Si tacebit̃,aut
1 elicienda eſt rñſio, aut qm̃ † taciturnitas imitat̃ ꝯfeſſionem, ac ſi confeſſum ſit, concludere oportebit,vide Cic. in 1. de In-
2 uent.c.8. Taciturnitas † domeſtici parit indicium ad torturam. & dicit Par. de Put. ꝙ quædam mulier diu tacuit mortem viri ſui, & quadam die clamauit reperiſſe eum mortuum.q̇ fuit capta,& torta ꝯfeſſa fuit interfici feciſſe virum. vide eū in verb. tortura col. 3.Sed hæc ꝯcluſio non eſt tuta, & requirunt̃ alia ſimul ſm̃ Hipp.in §.expedita. Item reus
3 interrogatus per iudicem non rñdens pōt torqueri, ēt ſine indicijs.vide in tract.de tor
4 men.c.3.Item ſi ſcribis † alicui, ꝙ reddat tibi centum ei mutuatos,recepit lr̃a,nihil dicit,vr̃ fateri.Bart.in l.quo.n.ff.rem rat. hab. Sed limitat, ꝙ teſtes, q̇bus p̄ſentibus dabit̃ litera habeant copiam,& ꝙ adſint qñ aperitur.vide Mattheſi.in ſing.22. Item ſi ſcribet̃ tibi,ꝙ ſunt teſtes,qui dn̄t, te per inſidias occidiſſe Gaium,ſi accipit lr̃as,& nihil dicis,oritur indicium ad torturam, licet multi contra ſentiant.vide Hipp.in §.diligenter num.
5 138.& Blanc.num. 224. Item ſiquis † rñdet poſitioni,quę continet duo videlicet,ꝙ commodaui tibi Codicem, & Volumen. tu reſpondens,non credo de Codice,videris fateri de Volumine.Idem etiam ſi quis interrogetur extra iudicialiter ſm̃ gl. in c. non ne. de præſump Sed ſecundum aliquos ex ſupra dicta confeſſione tacita ſolum orit̃ ſemiple-
6 na ꝓbō.vide Rom.in ſing.78.Et ſm̃ † multos in onerofis,& obligantibus ꝑſonā tacēs habetur

habetur pro condicente: niſi vltra taciturnitatem fecerit aliquem actum, q videaẽ venire ad ꝓbõnem actus.no.in l.q patić.ff.mãd.
7 Sed in prædictis † credo taciturnitatem nocere, quoties reus tenet rñdere negando, aut ꝯtendo, ꝑut criminaliter, qñ interrogatur per Iudicem:& ciuiliter, qñ monetur rñdere poſitionibus, ſiue alijs actibus.arg.l.2.§. qđ obſeruari. C. de iur.calum. Et dicit Rom.in
8 ſing. 482. ꝙ ſi eſt facta † conſtitutio, tertio præſente,& tacente non dicitur conſentire: quod eſt notandum in hac materia.

1 Mendaciter respondens an poſſit torqueri?
2 Variatio, ſeu mendacium in quibus, & circa quæ noceat?
3 Mentiri in quibus liceat propter ſalutem?
4 Accuſatus de homicidio, ſi negauerit, ſi poſtea probetur occidiſſe, poterit dicere feciſſe ad ſui defenſionem.
5 Delictum quo caſu per mendacium approbari videatur?
6 Accuſatus de homicidio, qui negauit ſe occidiſſe, & fuit conuictus, an poſſit alia defenſione vti.

Mendacium an faciat indicium ad torturam? Cap. II.

1 Reus mendaciter † rñdens poteſt torqueri: qa tacendo veritatem, vř eſſe in dolo.l.ſeruus.ff.de dolo. Alij contra, quia licet reo ꝯtraria dicere ꝑꝑ ſalutem. Propterea aliqui diſtinguũt, ꝙ qñ mẽdaciũ eſt circa negocium principale, ſeu circunſtantias, tunc facit indicium ad torturam, vtputa, ſi eſſet varius circa locum delicti, vel tps,
2 tunc variatio † ſeu mendacium nocet, vt in exemplo Bar.in l.fin.ff.de qõ.vbi ꝑꝑ delictũ de nocte, Iudex interrogat ſuſpectum vbi,& cum quibus fuit illa nocte,& ſi reperiř mendax, oriẽ maxima ꝓſumptio. Secus aũt † ſi
3 mendacium fuerit circa diuerſa, vtputa, circa nomen loci,& originis,& alterius reiſimilis, tunc.n.licet mentiri ꝑꝑ ſalutem. Omitto alias diſtõne ſcribẽtium, & dico, quoties tractaẽ de aliquo facto, qđ hẽt annexam determinationem loci, vel tpis, vel alterius rei, de qua agiẽ, tunc mendacium nocet, vt in exẽplo Bar.qñ dicto caſu reus vř deliquiſſe: qa non apparet alibi fuiſſe,& reperiẽ mendax: qua de re reus põt torqueri. Itaq; ſi accuſa-
4 tus † de homicidio negauerit occidiſſe, ſi probitur, poterit tñ dicere feciſſe ad ſui defenſionem, licet mentitus ſit, ſm Bart. in l. cum de indebito.ff.de prob. quia mendacium nõ
5 eſt circa negocium principale, vel quia † non approbat delictum terminatũ per locum, & tẽpus, vbi reus vř fuiſſe, quoties alibi ſe fuiſſe dicit,& mentitur, & ſi approbat delictum ꝑ mendaciũ. [Quod ſi accuſatus de homicidio negauerit ſe occidiſſe, & fuerit ꝯuictus nũquid poſſit alia defenſione uti, excipiẽdo ſe illũ ad ſuã defenſionẽ feciſſe, vel alř, rñde ſm Bart.& alios ſcribentes poſſe, ꝑut no. in l.nemo.ff.de reg.iu.& eſt cõmunis opinio.]

DE INDICIIS INDICANTIBUS de reo, ſed non de propoſito, Tractatus X.

SVMMARIVM.

1 Indicia per quæ arguitur de delicto, ſed non de propoſito.
2 Quærendum non eſt de aĩo, niſi vbi de reo cõſtat.
3 Probatio coniecturalis eſt triplex, circa ea quæ indicant delictum, ſed non propoſitum.

Dictum eſt ſupra per quę cognoſcitur de delicto,& ꝓpoſito ſimul. Supeſt
1 videre de alijs indicijs † per quæ arguitur de delicto, ſed non æque de ꝓpoſito ſine alijs,& hæc ẽt ſcire oportet, quia (vt ſæ
2 pe dictum eſt) quæri † non debet de animo, niſi vbi de reo conſtat. Et in ijs triplex eſt
3 coniecturalis ꝓbõ. Prima, † per viſum. Secũda, ꝑ auditum. Tertia, ꝑ tactum, quibus tñ adijciunt Oratores geſtum, & odoratũ, ſed hæc duo ad venena pertinent, vt infra diceẽ.

1 Probatio quæ fit per vnum, omnibus alijs eſt maior. Et tũc dicitur plena probatio, quãdo fit ꝑ duos teſtes de vnu omni exceptione maiores.
2 Torqueri an poſſit reus ex dicto vnius teſtis de vnu maxime ſi teſtis ſit oĩ exceptione maior?
3 Teſtis de vnu vt faciat indiciũ ad torturã debet deponere, qđ interfuerit maleficio, alias ſecus.
4 Teſtes duo requiruntur ad probandum indicia remota à maleficio.
5 Teſtis vnus de vnu facit indicium, niſi alia circunſtantiæ reſiſtant.
6 Teſtis, qui non eſt omni exceptione maior, in quibus probet?

7 Teſtis

7 *Teſtis non idoneus per aliquod priuilegium idoneus fieri non poteſt.*

8 *Teſtis debet eſſe omni exceptione maior, quando tractatur de condemnando, ſecus de torquẽdo.*

9 *Teſtes nõn idonei in caſu inquiſitionis admittuntur, quia tunc ceſſat periculum corruptionis.*

10 *Teſtes etiam infames non niſi inſtigati falſum deponunt.*

11 *Teſti inimico etiam in caſu inquiſitionis credendum non eſt.*

12 *Teſtes inhabiles in caſu accuſationis admitti nõ debent etiam ad torquendum.*

13 *Iudex videns delictum committi, non poteſt tamen ſine alijs probationibus reum torquere.*

14 *Viſus vibrare gladium contra vulneratum, licet non ſit viſus vulnerare, poterit torqueri.*

15 *Teſtes ſi dixerint vidiſſe duos ſolos rixari & vidiſſe in fine rixæ vulneratum, ex hoc poterit ad condemnationem procedi.*

16 *Inimicus interfecti, ſi viſus fuerit ſolus ambulare in loco delicti cum gladio euaginato, reperto interfecto, poterit condemnari.*

De indicijs per viſum vnius teſtis, ſeu Iudicis. Cap. I.

1 PRobatio, quæ † ſit per viſum ſm oẽs
eſt maior omnibus alijs, & tunc dr̃ ple
na ꝓbõ, qñ ſit ꝑ duos teſtes de viſu, &
omni exceptione maiores. Sed dubitaĩ, an ꝑ
2 † ſolum dcm̃ vnius teſtis de viſu poſſit tor-
queri reus? Et non eſt maius indicium iſto:
vnde ſm multos põt torqueri: dummodo te
ſtis ſit omni exceptione maior. vide Bart. in
3 l. admonendi. ff. de iureiur. Item debet † depo
nere, ꝙ interfuerit, aliter non facit indicium
4 ad torquendum: nam qñ † deponeret ſuper
remotis à maleficio, & his, quæ ꝯſequuntur,
requirunẽ duo teſtes vt not. in l. fin. C. fam.
5 erciſc. Adde ſm Bald. ꝙ vnus teſtis † de viſu
facit indicium: niſi aliæ circunſtantię reſiſtãt,
vt ꝑ eum in l. 2. C. quoꝶ appella. Volunt tñ
6 aliqui, qđ licet † teſtis non ſit oĩ exceptione
maior, ꝓbet tñ in aliquibus videlicet, qñ cõ
currit leuitas vitæ rei. Itẽ in criminibus ex-
ceptis vide gl. in l. 3. ff. de teſtam. Hoc tñ mul
ti reſpuunt. vt Alex. in conſ. 11. vol. 1. qa te-
7 ſtis † non idoneus ꝑ aliqđ priuilegium nõ
põt fieri idoneus. Alij ſentiunt, qđ talis te-
ſtis, licet non maior omni exceptione, ꝓbet
tñ qñ alia merita proceſſus concurrunt, De
8 mum reſtringunt, qđ teſtis † debet eſſe omni
exceptione maior qñ tractatur de ꝯdemnan
do, ſecus de torquendo: & rõ eſt, quia maius
verſaĩ periculum in condemnando, quam in
torquendo, vt tradit Hipp. §. diligẽter nu. 4.
9 In prædictis † diſtinguo, quod in caſu inqui
ſitionis teſtes ẽt non idonei admittantur ſm
Bal. in l. 1. C. de ſum. Trin. Et rõ reddi põt, ꝙ
hoc caſu ceſſat periculum corruptionis: qa
10 † licet teſtes ſint infames, non niſi inſtigati
falſo deponunt, qđ nõ accidit in ſupradicto
11 caſu: Limitarem † tñ non eſſe credendum
inimico, licet in caſu inquiſitionis ꝑ rõ̃am, ꝙ
inimici de inimicis ſemper male cogitant,
& facile mentiunẽ. In caſu vero accuſationis
12 teſtes inhabiles admitti non debent neq; ad
torquendum, q̃uis ſint in ꝯtrarium ſupradi-
ctæ auctoritates: Et ſi velis ſequi opinionem
ṗdcõꝶ, ſaltem reſtringe, ꝙ ex nã negocij nõ
poſſint hr̃i alij teſtes, & aliter veritas hr̃i ne
queat, & tractet de torquẽdo tm̃. Iudex q̃uis
13 † viderit committi delictum, nõ põt tñ ſine
alijs ꝓbõnibus torquere reũ, vt ꝑ Spec. tit.
14 de ſent. §. qualr̃. Viſus vibrare † & iacere gla
diũ ꝯtra vulneratũ, licet nõ ſit viſus vulnera
re, poterit tñ torqueri ſm Spec. tit. de prob.
15 §. & ſi. Si teſtes † dixerint vidiſſe duos ſolos
rixari, & vidiſſe, in fine rixæ vulneratum, ex
hoc poterit ꝓcedi ad ꝯdemnationem, & rõ
eſt, ꝙ non eſt defenſio in contrarium. Reper
16 to interfecto, inimicus † interfecti viſus am
bulare ſolus in loco delicti cũ gladio euagi-
nato, poterit ꝯdẽnari. vide Ang. de ind. indu.

1 *Reperti in crimine an ex hoc ſolo conuincantur, vt de facto puniri poſſint?*

2 *Reperti in domo, vbi perpetrandum eſt maleficium, & neſcitur à quo, poterunt torqueri, & an ex hoc poſſint damnari?*

3 *Tortura incipienda eſt ab eo, qui ſolitus eſt delinquere.*

4 *Reperti in loco delicti, vel in loco proximo poſſunt torqueri, maxime ſi fuerint inimici interfecti, & reperti cum armis.*

5 *Repertus prope mortuum cum gladio poterit torqueri, & an damnari?*

6 *Vicini habent indicia contra ſe, quando rei non reperiuntur, maxime in furtis, quia ſaltem ſcire præſumuntur.*

De repertis in crimine, ſiue in loco criminis. Cap. II.

1 REPERTI † in crimine ex hoc ſolo
conuin

conuincuntur, & de facto poſſunt puniri ſecundum gl. in l. Lictus furtum. ff. de iis, q no. inf. Sed hæc opinio non placet: qa quis reus fateat̃ crimen (qd' eſt maius) monetur tñ, vt ſuas faciat defenſiones not. in l. 1. §. ſiq s in villa ff. ad Syll. & c. 22. Exod. Si in aliqua

2 † domo perpetratum eſt maleficium, & neſcitur à quo, reperti in illa domo tpe delicti torquebuntur, & rõ eſt, qa pſumuntur ſcire, & ſm aliquos pñt damnari: Sed dic, vt tit. ſin. ne qs p aliqua indicia cõuincatur. Et ſu

3 pradicto caſu † tortura incipiet à ſolito de-

4 linquere ſm Rom. l. 2. ff. ad Syll. Reperti † in loco delicti pñt torqueri. Idẽ ſi in loco pro ximo l. 1. §. q tergo. ff. ad Syll. Prædicta mul ti limitant, q inuentus ſit inimicus interfecti, vel q aliæ adſint cauſæ. Alii addiderunt, q ſit inuentus cum armis. Sed ego credo ſufficere, vt inuentus ſit inimicus interfecti, licet non inueniat̃ cum armis, qa poſt delictũ potuiſſet celare arma. Cõcluſiue diſtinguendo, vt ſupra, pcedet̃ ad torturam, & non aliter, qa põt quilibet obuiare ſorte, & caſu. Re

5 pertus † ppe mortuum cum gladio poterit torqueri, ſed ſm alios damnari ob manifeſtũ indiciũ. vide Bar. i l. manifeſtus. ff. de fur. Sciendũ eſt † q ſi non reperiunt̃ rei, vt ſupra dcm̃ eſt, capient̃ indicia ꝯtra vicinos, q ſaltẽ pſumunt̃ ſcire, maxime in furtis Bald. l. 1. C. locati, & in l. diuina Deut. c. 21. in princ.

1 ☞ *Indicia, quæ trahuntur ex his, quæ conſequuntur delictum, quæ ſint?*

2 *Arma, vecles, & ſimilia in loco delicti reperta, an faciant indicium ad torturam?*

De armis, veſte, & ſimilibus apertis. Cap. III.

Poſt ſupradicta indicia viſus, & reperto rum in loco delicti, q̃ p oẽs appellant̃

1 ppinqua, ſupereſt videre † de aliis, quæ reperiuntur in loco delicti, ſeu ꝯſequuntur delictum vt p auct. ad Heren. lib. 2. tit. 6. ibi, in conſequenti tpe ſpectabit̃, à quo factum ſit, hoc modo, ſi telum, ſi veſtimẽtum, ſiquid eiuſmodi relictum ſit, aut veſtigium repertum fuerit, &c. de quo ẽt vide Quint. lib. 5. c. 9. & 10. Cic. de inuent. tit. 13. in l. Diuina cap. 39 Gene. Paris de Put. de Syndic.

2 colum. 6. Sed per hæc † indicia proceditur ad torturam, niſi aliæ circunſtantiæ reſiſtant & niſi accuſatus aliquam iuſtam cauſam oſtenderit, vtputa, q veſtimentum, ſiue aliud repertum vendiderit, aut quid ſimile.

1 ☞ *Fuga ſola an praſtet ſufficiens indicium ad torturam, vel tantum faciat ſuſpicionem, niſi cum aliis iungatur?*

2 *Intrinſeca in criminalibus probantur per extrinſeca.*

3 *Fuga quando tantũ pariat indiciũ ad torturã?*

4 *Reus præſumitur deceſſiſſe ob cauſam, per quam accuſatur, ſiue inquiritur, niſi aliam iuſtam cauſam probet.*

5 *Fugiens poſt querelam, ſeu inquiſitionem formatam, contra ſe non indicat.*

6 *Fuga quoties poteſt aliqua probabili cauſa colorari non facit indicium.*

7 *Fugiens poſt commiſſum homicidium, an excuſetur, ſi dicat ſe fugiſſe, quia timebat ne conſanguinei occiſi, ipſum offenderent?*

8 *Fugiens ob ſuſpicionem accuſationis, vel inquiſitionis an excuſetur? vel ſi aliquod indicium inde oriatur, an iuramento rei tollatur.*

9 *Iuramẽto probantur ea, quæ in animo conſiſtũt.*

10 *Suſpicio non eſt iuſta cauſa fugæ, ſed per eam arguitur, quòd reus deliquerit.*

11 *Conſcientia ſcelerum mille teſtes.*

12 *Criminales quæſtiones iuramento reorum non deciduntur.*

13 *Iuramentum aliquod in criminalibus non præſtatur cauſa purgandi aliquas ſuſpiciones, ſiue indicia.*

14 *Tortura datur in ſupplementum in cauſis criminalibus, quando veritas haberi non poteſt.*

15 *Tortura in criminalibus ſuccedit loco iuramẽti.*

16 *Iuramentum purgationis eſt quoddam remedium extraordinarium.*

17 *Fuga probata in aliquibus caſibus dicitur probatum delictum.*

18 *Fuga ſi alicui obiiciatur in crimen, probata fuga, probatum etiam crimen dicitur.*

19 *Fuga probata, probata etiam dicitur ſuſpicio.*

20 *Fuga per duos teſtes probari poteſt, ſicut quodlibet aliud indicium.*

21 *Famulus fugiens à domino, an præſumitur domini res, ſi non adſint, furto ſubtraxiſſe?*

22 *Fuga famuli an contra eum faciat indicium ad torturam pro furto.*

23 *Fuga an aliquo caſu faciat probationem.*

24 *Innocentia rei etiam confeſſi, et condemnati omni tempore eſt quærenda.*

25 *Indicia quæ oriũtur ex fuga, oriuntur etiam ex præparamentis fugæ.*

26 Fuga

26 Fuga in prōptu idem operatur, qđ fuga in actu.
27 Probandi onus incumbit accuſatori, & accuſato quando quis fugit, ſed quando quis non aufugit, incumbit ſolum accuſatori.

De Fuga. Cap. IIII.

1 PRopter ſolam † fugā qs torqueri non
debet: qa non facit indicium, ſed ſuſpi
cionem ſm Bar. in l. fin. ff. de qō. Secus
ſi fuerit iuncta cum alijs, vt fama, inimicitijs,
& ſimilibus circunſtantijs. Alij aūt ſenſerūt
p ſolam fugam poſſe torqueri reum, qa eſt
animi indicium, & accuſat fugientem, & in
2 † criminalibus p extrinſeca ꝓbantur intrin
ſeca l. fin. ff. de diuor. Idem in l. Moyſis c. 28.
prouerb. [Fugit impius nemine ꝑſequente
iuſtus.] Sed concluſiue dic, ꝙ qñ ꝯſtat iudi-
ci, ꝙ reus abeſt ob cauſam, qua accuſaī, ſiue
3 inquiriī, tunc fuga † parit indicium ad tortu
4 ram. Et notandum eſt, ꝙ reus † præſumitur
diſceſſiſſe ob cauſam, p quam accuſaī, ſiue in
quiriī, niſi aliam iuſtā cauſam ꝓbet l. de mi
5 nore, & ibi Bal. C. de adul. Limitant † tñ pręe
dicta ſcribentes, ꝙ qs non poſſit torqueri,
qñ aufugit poſt q̄relam, ſiue inquiſitionem
formatam: qa qlibet rōnabiliter ſciens ſe eſ
ſe accuſatum, licet ſit innocens, q̄rit fugam,
& tunc fuga non pōt dici animi indicium, ſi
ue ꝯſcientiæ ſignum, ex quo prouenit ex di
uerſa cauſa, & timore indicij. Et ſilr̄ limitant
ſi alia ſimili cauſa iuſta fugerit, & ſic ſuccedit
6 rl̄a gn̄alis, quoties † fuga pōt aliqua ꝓbabi
li cauſa celari, aut colorari nō facit indiciū,
vt puta, ſi ille, qui aufugit, eſt ſolitus tranſcur
rere per diuerſas ciuitates. Occurrit hic exē
plum Bru. videlicet ſiquis commiſſo homici
7 dio † aufugerit, dixeritq́. aufugiſſe, ne ꝯſan-
guinei occiſi ip̄m offendant, non videbiī ſu-
ſpectus, & excuſaī, vide eum in qō. incip. cir
ca tertiū. Hoc tñ non placet, quia ſi tale con
cedereī, nunq̄ fuga faceret indiciū: nam qui-
libet p p̄dicta ſe excuſaret. Itē non eſt æqua
excuſatio: qa non debet qs timere ꝯſangui-
neos, ſi delictum non commiſit, imò ex tali
excuſatione oriī indicium, quia ꝓpa'at ſe, &
dat ſigna certa ꝯſciētiæ. Quare dic, vt ſupra,
n ſi ꝓbareī ꝯſanguineos defuncti ante fugā
minatos eſſe accuſato, qa tunc recte pōt di-
ci ob p̄cedentes minas fugiſſe. Itē ſm Hipp.
8 ſuſpicio ꝙ ſit formata † accuſatio, ſiue inqui
ſitio excuſat fugientem, & ſi ex fuga aliquod
oritur indicium, illud tollitur per iur̄m, & ſic
fuga nunq̄ faciet indicium, quia fugiens po
terit ſemper dicere, & iurare quod aufugit
pp ſuſpicionem, vide eum in §. diligenter
num. 42. quem oēs recentiores ſequuntur
9 defendendo eum, ꝙ ea, † quæ in animo con
ſiſtunt, directe p alios ꝓbari non pn̄t, niſi ſo
lo iur̄o, cui creditur ſm gl. in §. ſed iſtæ inſt.
de actionibus vbi Iaſ. multa ait. Sed contra
teneo per infraſcripta, primo quia ſuſpicio
10 † non eſt iuſta cauſa fugæ, imò per eam ar-
guitur, ꝙ reus deliquerit iuxta regulam diui
nam: fugit impius, nemine ꝑſequente, ſuſpi
cio. n. rei, ꝙ ꝓcedaī ꝯtra ſe, dat ſigna conſciē
11 tiæ iuxta illud, ꝯſcientia † ſcelerum mille te-
ſtes. Et dum Hipp. dicit tale indicium tolli p
iur̄m, rn̄deo, ꝙ non probatur aliqua lege;
12 imò † qōnes criminales non deciduntur iur̄o
reorum, not. in l. admonendi. ff. de iureiur.
Idem tenuit Hipp. in §. poſtq̄ in princ. Et iu
13 re merito in criminalibus non datur † iur̄m
aliquod cauſa purgādi aliquas ſuſpiciones,
14 ſiue indicia, qa tortura † daī in ſupplemen-
tum in cauſis criminalibus, qñ veritas hr̄i
15 non pōt ſm Bar. in l. fi. ff. de qō. & ſic † loco
iur̄i ſuccedit tortura, q̄ ēt quia plures gradus
hēt, pōt dari ſm qualitatem indiciorꝶ. Et no
tandum eſt, ꝙ doctrinæ, quas citauit Hipp.
16 loquuntur de † quodam iur̄o, qđ a ſcribentibus
purgationis dr̄, & eſt remedium extra
ordinarium, & afferī exemplum p p̄dictos
de aduena conquerente ſibi ſublata eſſe ali-
qua bona in hoſpitio, nulla tñ hn̄te indicia,
aut ſuſpicionem ꝯtra hoſpitem, tunc, & ſimi
li caſu pōt Iudex deferre iur̄m. Hoc idem in
l. Moyſis c. 22. & 23. Exod. ibi, ſi latet fur dn̄s
domus applicabit ad Deos, & iurabit, ꝙ nō
extenderit manum in rem ꝓximi ſui ad per
17 petrandum fraudem. Sunt † qdam caſus, in
qbus ꝓbata fugā ꝓbaī delictum, q cogno-
18 ſcunī per rl̄am gn̄alem, videlicet qñ † fuga
obijciī alicui, tanq̄ crimen, tunc ꝓbata fuga,
ꝓbatum eſt crimen: qa lex tunc ponit ipſam
fugam, tanq̄ ſpecificū crimen, non aūt tanq̄
ſignum criminis l. deſertorem. ff. de re milit.
Idem in cœnobita fugiente ex cœnobio. Iti-
19 dem † qñ agiī, an qs ſit ſuſpectus, vel non;
ꝓbata fuga, ꝓbaī, & ſuſpicio. Itē fuga ꝓbari
20 † debet p duos teſtes, ſicut quodlibet aliud
indicium, eſt gl. de hoc in l. fi. C. fami. erciſc.
Multos alios caſus ponit Hipp. in § diligen
21 ter vt puta de famulo † fugiente à dn̄o: nam
ſi reperiunī amiſſæ aliquæ res dn̄i, videb. ī ta
lis

lis famulus ſubtraxiſſe. Sed multi hanc opi-
22 nioné reſpuunt,refellũt. Hoc amplius † ſen
tiunt,ꝑ tale indicium nõ poſſe torqueri, cũ
exigant alia indicia cum ſuga. not. in l.1. in
princ.ff.de qõ.vide Brun.in tract.de ind.col.
3. Sed in hac difficultate ſentio,ꝙ ex fuga fa
muli oriat̃ indicium ad torturã,qñ hæc ꝯcur
rũt,videlicet,dñm habuiſſe dicta bona,& ſer
uum veriſilr̃ potuiſſe auferre. Item ꝙ dñs ſit
bonæfidei, & econtra ſeruus ſit aliquantulũ
ſuſpectus: Alr̃.n.non eſt ꝓcedendum ad tor
turam:qa ꝯtingit ſępe famulos fugere ꝑꝑ ti
morem dñi,ſiue aliam ſilẽm cauſam, & dñi
ſæpe mentiunt̃ ꝯtra ſeruos. Item dicit fugã
23 facere ꝓbõnem,videlicet,ſi ſunt duo exules
eiuſdem nominis, & neſcit̃ vere vter ipſoꝝ
ſit exul,tunc ille,qa aufugit, iudicabit̃ eſſe il
le,q eſt exul.Prędicta opinio non placet:qa
fuga põt ꝯtingere ex diuerſis accidentibus,
vide q̃ not.in l.1.ff.de in ius vocan. Qua de
te ob ſolam fugam non damnarem: quia oĩ
24 † tpe de innocentia rei ẽt ꝯfeſti, & ꝯdemna
ti qrendum eſt,ſi de innocentia ꝯſtat.Et indi
25 cia,q̃ oriunt̃ † ꝯtra fugientem extendunt̃ cõ
26 tra parantem aufugere ꝑ reg.idem † operat̃
fuga in actu,ſicut fuga in ꝓmptu ſm Bal. in
l.pign. grã.C.de pign. actio. Poſtremo notã
dũ,eſt qd' tradit Brun.in gl.circa tertiam in
verſ.adde notabilem effectum fugæ,& abſen
27 tiæ,ꝙ licet † qñ qs fugit,incumbit onus ꝓ
bandi accuſatori,& accuſato,tamen qñ quis
non aufugit,incumbit ſolum accuſatori.

1 ☞ Veſtigia, ſeu forma pedis in niue luto, aut pulnere relicta an faciant indicium ad torturam, vel ad condemnationem?

De forma pedum. Cap. V.

1 PEr veſtigia † ſeu formam pedum reli-
ctam in niue,luto, ſeu puluere orit̃ in
dicium ad ꝯdemnandum, vide Alb. in
l.indicia col.2.C.de rei vend.vbi.dicit, ꝙ cũ
quidam criminaretur de vuis ablatis à vi-
nea,adductus fuit reus ad locum veſtigioꝝ,
& quia Iudex repetit formam pedum con-
formem, condemnauit eum. Sed dico hoc
non ſufficere ad torquendum, & minus ad
condemnandum: contingit enim inter ho-
mines quædam ſimilitudo,& forma pedum,
vnde facile Iudex poteſt errare, Quamobrẽ
tale indicium,niſi fuerit vallatum non ſuffi-
cit:accedentibus vero alijs poterit reus tor-
queri,vide Bal.in l.non hoc C.vnde legit.in
l.diuinã de ſili indicio in pſalmo. Dauid nu.
li.Ibi.in medio ipſi calcaneũ obſeruauerunt.

1 ☞ Cruor ſi in veſtimentis, aut armis alicuius appareat, an oriatur indicium ad torturam?
2 Viſus ſi aliquis ſit exire cum gladio ſanguinolento, vel viſus fuerit fugere verſus nemora, delicti indicium manifeſtum habere dicitur.

De cruore in veſtimentis. Cap. VI.

1 SI cruor † in veſtimentis,aut armis ali-
cuius apparebit,orit̃ indicium ad tortu
ram ſm multos. Credo tñ hoc non ſuf
ficere quia talis ſanguis poteſt accidere ex di
uerſis accidẽtibus,& ſm Quint.lib.4.c.9.ibi,
ſanguis,vel ex hoſtia reſperxiſſe veſtem põt,
vel è naribus ꝓfluxiſſe: non vti, qui veſtem
cruentam habuit,homicidium fecerit.Sed,vt
ꝑ ſe hoc indicium non ſufficit,ita ceteris ad
iunctum teſtimonij loco ducit̃,vtputa,ſi reus
fuerit inimicus interfecti:ſi ante minatus: ſi
eodem in loco fuit,vbi de delicto conſtet:ijs
enim,& ſimilibus cruori additis,oriet̃ mani
feſtum indicium,vide Quint. lib.5.de ſignis
c.9 & Cic.lib.1.de inuent.tit.13. vbi de præ
dicto,& ſimilibus fit mentio. Apud iuriſcon
ſultos id indicium eſt manifeſtum, vtputa vi
2 ſus † exire cum gladio cruento à loco deli-
cti,vel viſus fugere verſus nemora:de ijs dice
tur in tit.ne reus per aliqua indicia ꝯuincat̃.

1 ☞ Pallor an indicium faciat ad torturam.
2 Cordis diſpoſitio magis apparet in facie,quã magis vrgent omnes ſenſus, quam aliae partes.
3 Pallore in reo ſuperueniente, quando interrogatur à iudice, ob id reus non torquetur.
4 Sapientis aĩum paulisper moueri, & contrahi,et palleſcere neceſſe eſt,non opinione mali ꝑcepta, ſed quibusdam motibus rapidis, & inconſultis officium mentis atque rõnis peruertentibus.
5 Confidentia ſignum eſt non palleſcere,& non expaueſcere, cum naturaliter quis expaueſcere debeat.
6 Intellectus l.de minore.§.tormenta.ff.de qſtio.

De pallore,& trepidatione,& ſimilibus. Cap. VII.

1 A Pallore,& ſimilibus oritur indiciũ,
ad torturam ſm Bart.in l.de mino-
re.ff.de q.& rõ eſt ſm Philoſophos,
2 quia † cordis diſpoſitio magis apparet in fa
cie,

cie, quam magis vrgent oẽs ſenſus, quã alias partes. Et vere q̃d accidit diffuſo ſanguine, aut ↄtracto, vide Gel. lib. 19. cap. 6. Idem in lege diuina c. 2. Neemiæ, ibi, quare vultus tuus triſtis eſt, non eſt hoc fruſtra, ſed malũ neſcio qd' in corde tuo eſt. Et c. 4. Gen. ibi, cur cõcidit facies tua. Sed ex p̃dictis ſm̃ Bru. non orit̃ indicium ad torturam vt p̃ eum in gl. circa tertiam, quem multi ſcribentes ſequuntur, Vnde diſtinguo ſi ante delictũ q̃ ret, de hoc dem̃ eſt in tract. primo in c. 8. Si aũt poſt delictum ſubito quis appareat ex accidenti pallidus, & non appareat de cauſa, poterit torqueri, dummodo ſint inimicitię, vel alia, ex q̃bus poſſit vltra pallorem conie
3 ctari. Secus q̃n reus † interrogatur à Iudice, aut alijs perſonis, tunc. n. licet palleat, trepidetq. non t̃n torquebit̃, & rõ eſt, q̃a pallor, & ſimilia contingunt ob diuerſa accidentia: Et primo ob magnitudinem periculi: ſapien
4 t̃s enim † aium pauliſper moueri, & ↄtrahi, & palleſcere neceſſe eſt, nõ opinione alicuius mali percepta, ſed quibuſdam motibus rapidis, & inconſultis offim̃ mentis, atq; rõnis præuertentibus. vide Gel. lib. 18. c. 1. Et licet p̃dicta poſſint ↄtingere, ẽt ↄſcientia peccati, t̃n in cauſis non vere apparentibus non pre
5 ſumit̃ cauſatum: Imò ſm̃ † Oratores, & Philoſophos põt dici eum, qui non expaueſcit, vſq; adeo premeditatum fuiſſe q̃d ſibi eſſet vſui futurum, vt ↄfidentiſſime reſiſtens rñderet, q̃ ſigna ↄfidentiæ, non innocentiæ ſunt, de quo ad Heren. lib. 2. tit. 7. & Gel. in libris, & c. vt ſupra. Et ratio eſt ſecundum ſupradictos auctores, ꝙ quoties homo non expaueſcit, cum naturaliter expaueſcere debeat, & ſoleat, p̃cogitaſſe, & pręſciuiſſe credi oportet, & ita põt intelligi. l. de minore. §. tormenta. licet doctores aliter intelligant. ff. de qõ.

1 Tactus indicium affert, ſed fallax. Idem de odore, guſtatu, & ſimili alio ſenſu. poſſunt tamen facere ſuſpicionem.

Ex tactu, odore, guſtatu. Cap. VIII.

1 EX tactu † orit̃ indicium, cum reus cognitus eſt: q̃a ei tacta ſunt arma, vel alia inſtrumenta, q̃ ſub pallio geſtaſſet: vel ꝙ manus, & alia pars corporis tacta ſit. Sed indicium hmõi fallax eſt, vt in c. 27. Gen. ibi, vox Iacob eſt, ſed manus ſunt Eſau. Idem ex dolore, & guſtatu, & ſimili aliquo ſenſu, nam quiuis hoꝝ ſenſus põt ↄſtare ſuſpicionem. vide auth. ad Heren. lib. 2. tit. 6.

1 Bannitus per contumaciam ſi ſe præſentet, an ob id tantum, ſine alijs indicijs poſſit torqueri?
2 Abſentiæ indicium tollitur per ſpontaneam præſentationem rei.
3 Iudex non debet plus oneris imponere, quã lex, imò mens iudicis debet eſſe conformis legi.
4 Abſentia rei poteſt contingere ex diuerſis cauſis, & accidentibus.
5 Iudex non debet male præſumere de his, quæ lege conceduntur.
6 Contumacia ſola quis torqueri non debet.
7 Abſens non damnatur, ſi contra eum delictum probatum non fuerit.
8 Contumax reus ſi capiatur, ex hoc ſolo poterit torqueri.

De abſentia exulum ad inq̃rendum. Cap. 9.

SEcundum Brun. in tract. 5. principali p̃ ſupradicta oritur indicium ad torturam, vbi dicit. Addo alium caſum, in quo põt ad torturam pueniri ſine indicijs,
1 videlicet: q̃n accuſatus † vel inquiſitus, quia non comparuit poſitus fuit in bannonam ſi poſtea comparet, ꝙ vult purgare ↄtumaciã, & rñdere, quod forte ei à ſtatuto permittit̃, poterit torqueri ſine alijs indicijs. vide Hip. §. diligenter num. 136. Sed prædicta nõ ſunt
2 vera. Primo, q̃a indicium † abſentiæ tollitur per præſentationem rei. arg. l. diuus. ff. de in inte. reſtitutio. Secundo quod lege permittẽ
3 te fit, iure veri vr̃: Iudex enim † non debet plus oneris imponere, quam lex: & mens Iudicis debet eſſe conformis legi. vt per Bal. in l. 2. C. ſi penden. appella. vide c. 12. Deut.
4 Tertio, quia abſentia † poteſt contingere ex diuerſis accidentibus, & de abſente (lege cõcedente) non eſt male præſumendum, quia
5 de ijs, † quæ conceduntur Iudex non debet male præſumere. l. ſi tutor. C. de priuil. tut.
6 Poſtremo † non debet quis per ſolam cõtumaciã torqueri, cũ nec poſſit exulare. l. rapt.
7 C. de ep. & cle. vbi plus dr̃, ꝙ licet † reus abſit, non damnatur t̃n, ſi contra eum non fue
8 rit probatum delictum. Et intellige in † reo ſe p̃ſentante in termino legis: ſecus q̃n reus fuerit captus, quia tunc poterit torqueri.

1 Sortilegijs, & diuinationibus multi ad tormenta procedunt.

2 *Maleficium tollere licet etiam per incantationes dæmonum, dũmodo animus nõ recedat à Deo.*
3 *Sortilegia nec etiam ad inquirendum indicium præſtant.*
4 *Sortilegijs nec vita ſalus eſt quærenda, vel recuperanda.*
5 *Iudex per ſortilegia inquirens poteſt puniri, quamuis reus reperiatur culpabilis.*
6 *Illicitum committens ab illicito pœna non excuſatur, quamuis tale illicitum ad optimum finem peruenerit.*
7 *Sortilegijs, & diuinationibus Caldei præcipue vſi ſunt in Syria.*

De ſortilegijs. Cap. X.

1 PEr ſortilegia, † ſiue diuinationes multi procedunt ad torturam, freti credo cõſilio Baldi incipiente, qa qõ iſta, vbi
2 dicit † licere maleficium tollẽ ẽt per incantationes Dæmonum, dummodo aius non recedat à Deo. Sed Hipp. tenet per prædicta poſſe inquiri, in §. diligenter num. 181. Ceterum pdicta cõfutari oportet, cum interſit reli
3 gionis Xpianæ. Vnde dico, nec † ẽt poſſe inquiri p pdicta: qa ab orbe condito fuerunt ꝓhibita, vt in c. 13. Deut. Deinde p ius Canonicum, & Ciuile, vt in ſuis tit. Qũo ergo põt inquiri, & torqueri lege prohibente. Et horreſco à ſupradictis lr̃is eſſe traditum hęc ꝓphana, cũ non liceat recedere à Deo, nec ore, nec corde. iuxta verbum Dñi, Qui negauerit me coram hominibus, &c. Nec licet ẽt
4 pro † ſalute recuperanda qrere talia, licet aliter ſanitas recuperari non poſſit, ita dicit tex. in c. admonẽdi diſ. 27. Hoc amplius ſen
5 tio, ꝙ Iudex † inquirens p ſimili poſſit puniri quis reus reperiatur culpabilis, ex quo Iudex delinquit in legem, & ↄtra nãm legis. &
6 quoties † aliquis cõmitrit illicitum, ab illicito pœna non excuſaẽ, quis tale illicitum peruenerit ad optimum finem ſm Bal. in l. obſeruare. §. ꝓficiſci. ff. de offici. præſid. De talibus indicijs Oratores non meminerunt: qa ꝓ nihilo habita ſunt. quis tunc tpis multa oraculis, ſomnijs, & portentis declarentur: vſum tñ prędictorum ad exploranda delicta renuerunt. Imò eo tempore multi prophana exiſtimarunt. de quo Horat. 1. carm. ibi.
Tu ne qſieris, ſcire nefas, quẽ mihi, quẽ tibi
Finẽ Di dederint Leuconoe: ne Babylonios
Tẽtaris numeros, vt melius qdqd erit pati.
7 Hac arte † pcipue Caldei vſi ſunt in Syria, & Babylõ caput olim Caldeoꝝ, vt tradit Cic. de Diu. Et vide Val. lib. 1. de Auſp. loquentẽ de C. Cor. Hyſpalo, & Soly. & Diod. lib. 2. Sed prædicta omnia, vt ſupra dictum eſt, per
8 omnes leges fuerunt prohibita: quia † tales malefici ſunt. & appellantur per leges hoſtes humani gñis. l. ſi. C. de malef. c. 6. Exod. Reliquum eſt ergo, vt non ſolum Iudices à pdictis abſtineant, nec ẽt inqrendo: licet Hipp. inqri poſſe tradiderit. Sed tales hoſtes humani gñis, & Xpianę religiõis pſequanẽ (dicẽte Dño) maleficos nõ ſinas viuere. c. 22. Deut.

1 *Somnia an indicium præſtent ad indicandũ, & de cauſis ſomniorum, & quot ſint ſomniorũ genera, & effectus. & an eis ſit credendum.*

De indicijs ſomniorum. Cap. XI.

DIctum eſt ſupra de ſortilegijs, & ſimi
1 libus diuinationibus, † conſequens eſt videre de ſomnijs, per ſomnia. n. antiqui capiebant indicia, & ꝓnoſtica ad iudicandum demonſtrandumq. tam facta ꝙ futura, Hinc illud Virgilij in illis verſibus.
Pellibus incubuit ſtratis ſomneſque petiuit
Multa modis ſimulachra videns volitantia miris. Hoc amplius ſupra oẽm ſtultitiam in indicijs obſeruabant ſomnia, non ſolum ad torquendum, ſed ẽt ad ↄdemnandum. Legiẽ enim cum ex æde Herculis patera aurea ſurrepta eſſet, Sophoclẽ in ſomnijs vidiſſe ipm Deum dicentem qui id fecerat, vnde Ariopagitam comprehendi iuſſerunt eũ q à Sophocle noiatus fuit, is qõne adhibita confeſſus fuit. Amplius legiẽ Claudium Cęſarem mori iuſſiſſe Appiũ pp. Meſſalius ſomniũ, teſte Cic. lib. 1. de diuina. & ſuc. lib. 6. Philoſophi de cauſis ſomnioꝝ tã intrinſecis ꝗ extrinſecis maxime diſcrepãt: Nã Platonici illas referũt in ſpecies, & notiones animæ ↄcretas, Auicena in intelligentia vltimã vouentẽ lunã, aut medio illius luminis, quo tradiatum phantaſia hoium, dum dormiũt. Ariſtoteles refert in ſenſum cõem, ſed fantaſticũ. Albertus in influxũ ſupioribus medijs cum qbuſ dã ſpeciebus, ꝗ defluunt à cœlo: Cic. aũt refert ad nãm. qua nunꝗ aius inſiſtens agitatione, & ex metu vacuus eſſe põt. is cũ langore corporis, nec membris vti, nec ſenſibus poteſt: incidit in viſa varia, & incerta ex reliquijs inhęrentibus earum reꝝ, quas vigilãs geſſerit, aut cogitarit, quare per tur

bationе mirabiles interdum exiſtunt ſpecies ſomniorum. Vide in lib.ij.de Diui. Alij ponũt cauſam ſomniãdi eſſe vapores & humores, & ſomnioſos fieri ſumpto lepore in cibo, magisq́. ſupino cubitu, ac ꝓno nihil plurimumq́. ſomniari circa verꝫ ac autumnũ. Plin.lib.28.Macrob.in lib. 5. ponit quinq; gña ſomniorum, & ex eis aliqua vera ſed alijs in tres tm̃ partiunt ſpecies, videlicet nãlem, aialem, & cœleſtem. Nãlem vocant per quã Phyſici, de humoribꝰ indicãt. Nã ſomniantibus aquã flegmaticos humores dñr deſignari, ꝑ rubentẽ calorem ſanguineũ, & ꝑ ignes colerata, tetris aũt humoribus melancoliam: Animalia aũt ſomnia dñr, quæ ſub animi paſſionibus, quę interdum contingunt proficiſcuntur, quemadmodũ Paulo Apoſtolo in Macedoniam proficiſcenti euenit. Cœleſtia dñr ſomnia quæ diuina, rerum monita eſſe cenſentur, vt in literis hebręorum de Iacob Patriarcha. Item de Pharaone cuius ſomnio fames pulſa fuit ſub vaccaharum ſpicarumq́. velamine. Item de Propheta Daniele. Item de Ioſeph: Poſtremo de magis monitis ne ad Herodem redirent. Infinita alia exempla externa ponuntur ꝑ ſcribentes q̃ omitto breuitatis cauſa Circa præmiſſa Philoſophi veros effectus ſomniorum caſu ꝯtingere ſcribunt. Alij tollunt omnem auctoritatẽ ſomniorum nullamq́. vim diuinã eſſe affectricẽ ſomnioꝝ aſſerunt, & gña atq; diſtõnes ſomniorũ reſpuit Cic. dum dicit, q̃ eſt eandẽ iſta diſtinctio? q̃ vera? q̃ falſa hr̃? & ſi vera à Deo mittunt, falſa vnde mittunt? Et licet ſint exempla externa, atteſtantia veros effectus ſomnioꝝ, rñdet idem Cic. argumentis, & rõnibus diſputandũ eſſe nõ exẽplis, q̃ aut caſu veniant, aut malitia falſa fictaq́. eſſe pñt, prędicta ſunt munita lege diuina dicẽte non obſeruabitis ſomnia c. 19. Leuit. & 34. &c. in prædictis aũt qñ, & quatenus credatur ſomnijs, ꝯfugiendũ eſt ad diſtinctionẽ phiſicorum, nã ſm̃ eos gña morborũ iure declarari pñt ſm̃ cauſas internas nã'rs, & inſitas homini, prout ſimiliter in affectibus curarũ, & vigiliarũ, iuſta verbũ diuinũ multas ſcuras ſequuntur ſomnia. Item vbi multa ſunt ſomnia ibi plurimę vanitates. prout c. 5. eccl. In prædictis aũt in q̃dam conuenientia, conſenſu, & cõuentione naturę. ex ſomnijs ſignificationes morborum, & quid quamq́. rem ſequatur intelligi põt. in alio vero genere ſomniorum prout ſomniãtibus theſaurum hęreditatem, honorem victoriam, & multa eiuſdem gnis, cũ nulla cauſa haud nãlis ratio ſubſit, nihil eſt ꝯcedẽdũ.

NE REVS PER ALIqua indicia conuincatur, vt pœna capitali damnetur: Tractatus XI.

SVMMARIVM.

1 *Reus non conuincitur ob aliqua indicia, vt pœna capitali damnetur.*
2 *Indicia aliqua non ſufficiunt ad procedendum ad aliquam pœnam capitalem.*
3 *Nemo debet ex præſumptionibus damnari, ſed probationibus luce clarioribus, cum de hominis vita agitur.*
4 *Indicia indubitata, non ſunt adeo indubitata, quin aduerſus ea probari poßit.*
5 *Viſus exire cum gladio ſanguinolento nõ habet tam indubitatum cõtra ſe indicium, vt ex eo damnari poßit, cum eſſe poßit, quòd eo nõ obſtante non ſolum non occiſor, ſed nec vulnerator fuerit.*
6 *Indicia neceſſario non concludunt, quando veritas poteſt aliter ſe habere.*
7 *Probatio cõtra indicia ẽt indubitata admittitur.*
8 *Iudices ex indicijs etiam indubitatis quempiam condemnare non debent.*
9 *Conuictus quis aliqua lege dicĩ non poteſt ex indicijs etiam indubitatis.*
10 *Iudices non niſi auditis, & penſitatis defenſionibus, reorum iudicare meminerint.*
11 *Dominus dat ſapientiam, & conſilium, & qui negligit legem, & conſilium eius, perdetur à paruulis, & à ſtultis.*
12 *Iudex ex ſeipſo etiam nemine petente debet quærere defenſiones reorum.*
13 *Iudices debent eſſe ſoliciti, & curioſi in explorãdo facto, & defenſionibus reorum, & non debent quærere ius ante factũ.*
14 *Reus captus an debeat audiri, an vero poßit ſtatim de crimine condemnari?*
15 *Teſtes non publicati non inducunt aliquam probationem.*
16 *Captus ex hoc ſolo, quia captus, non debet de crimine damnari, niſi aliter de maleficio conuincatur.*
17 *Quilibet admittitur ad defendendos reos.*
18 *Iudices cauere debent, ne homicidas quærendo, homicidæ*

homicidæ fiant, & ne alios iudicando; ſeipſos condemnent.

19 *Defenſio reorum non poteſt lege Pontificis, aut Imperatoris tolli, cum ſit de iure naturali.*

20 *Defenſioni reus non poteſt renunciare.*

21 *Nemo ex dominus membrorum ſuorum.*

22 *Iudicis intereſt ratione humanitatis, & intuitu religionis iuſtum non occidere.*

23 *Defenſionis renunciatio à reo facta, quando à iudice ſit admittenda?*

24 *Reus repertus in flagranti crimine, an de facto puniri poßit?*

25 *Confeſſus crimen debet tamen moneri ad facien dum ſuas defenſiones.*

26 *Indicia quamuis vrgentißima non ſufficiunt ad damnandum reum in crimine capitali, etiam ſi ſint talia, quæ mentem iudicis adeo coerceant vt aliter credere non poßit.*

27 *Iudex licet viderit homicidium committi damnare tamen non poteſt delinquentem, niſi de homicidio fuerit legitime probatum.*

28 *Iudices ſcire debent per aliqua indicia hominem non poſſe damnari.*

29 *Indicia, quæ vim plenæ probationis habent in ciuilibus, non ſufficiunt ad condemnandum in criminalibus.*

30 *Iudices non niſi per probationes luce meridiana clariores debent reum condemnare ad mortẽ, cum in occultis verſetur iudicium Dei tantum.*

31 *Iudices huius mundi debent iudicare ſecundum prudentiam, quæ cadit in hominem, relinquendo cetera iudicio Dei.*

32 *Iudex debet iudicare ea quæ certo ſcit, non autem per indicia, quamuis vrgentißima.*

33 *Indicijs hominem iudicare exẽplo pernicioſum eſt, cum ſæpe per ea innocẽtes fuerint damnati.*

34 *Indicijs etiam vrgentißimis quis non eſt damnandus capitaliter, ſed eſt torquendus potius, vt poßit ſuper certo iudicari.*

35 *Torquẽdum eſſe neminem niſi in ſubſidium probationum, quomodo intelligatur?*

36 *Indubitata legi, debent eſſe indubitata iudici.*

37 *Sententia capitalis contra reum proferri poteſt, ex indicijs indubitatis, & à iure approbatis.*

38 *Indicia à iure approbata non minorem auctoritatem, & fidem præſtant, quam teſtes, & inſtrumenta videntur continere.*

Dictum eſt ſupra de indicijs ꝑ q̃ torquẽt reus, & per quæ non: dicendũ foret ordine ſcribentium de indicijs manifeſtis, ob quæ non torquentur rei, ſed
damnant̃, de quibus indicijs fit mentio ab
1 omnibus. Sed quia ſentio † ob aliqua indicia reos nõ cõuinci, vt pœna capitali dãnen
2 tur, ꝑpea omitto, excutiens ꝑꝑ aliqua † indicia non eſſe procedendum ad pœnam capi-
3 talem, quia nemo debet † ex p̃ſumptionibus condemnari, ſed ex ꝓbõnibus luce clarioribus, cũ de hoĩs vita agatur l. fi. C. de prob. Et
4 alia rõ eſt in promptu, quia indicia, † q̃ ſcriptores indubitata appellãt, nõ ſunt adeo indubitata, q̃n aduerſus ea poſſit ꝓbari, vt in exẽplo, ſi q̃s viſus fuerit exire de loco, q̃ ſolũ aditum habet, cum enſe ſanguinolento, qd̓ exẽplũ apud ſcribentes maximũ eſt, & indubitatũ, vide Gand. in ti. de indic. indubit. Sed
5 in contrarium † põt argui, ꝙ ille vulnerauit tñ, & alius exanimauerit, ſed fortius eſſe poteſt, ꝙ neq; vulnerauerit, prout noſtris tꝑibus euenit, ꝙ q̃dã occidit quendã cũ enſe, relicto enſe fugit, ſuꝑuenit amicus interfecti, & apprehẽdit enſem cruẽtũ ſequẽs homicidã captus fuit, fuitq́. liberatus, q̃a in ꝯtrariũ ꝓbauit: Et re vera indicia † non ꝯcludunt
6 neceſſario, q̃ñ veritas poteſt aliter ſe hr̃e, vt ſupra, vtrõq; per indicia hmõi rei condemnari non debent. Idem in l. Moyſis c. 29. Geneſ. in fine. Nam nulla res eſt, quã non ſuſpicionibus, & indicijs q̃s uis poſſit criminari. Verũ in ſupradictis duplr̃ cõſideratr̃, vno mo
7 do, q̃ñ † reus vult aliquid probare, & tunc ſine dubio audiendus eſt, q̃a ꝑdicta indicia nõ ſunt adeo indubitata, vt ſupra, licet multi Iu
8 dices † ꝯtra ius, & fas alr̃ obſeruẽt, & reos tã quã ꝯuictos ꝯdemnent, quibus põt obijci. Quod genus hoc hominum? quæue hũc tã barbara morem. Committit patria? Abhorreant igitur hanc opinionem Chriſtiani Iudices, tanquam prophanam, nam exordiẽdo
9 † ab orbe ꝯdito iudicia dei repugnant, & primo nunq̃d Adã de pctõ conuictus fuit apud Deũ? Nunq̃d Chain de homicidio? Nunq̃d villicus de iniqua villicationo apud Chriſtũ? cui dictum fuit, redde rõnem. Nunquid lex veſtra iudicat hominem, & non prius audi-
10 uit. ſeu cognouit eum? Meminerint † itaq; Iudices nõ niſi auditis, & pẽſitatis defenſionibus reoꝝ iudicare exẽplis vt ſupra, q̃a maiora tradi non pñt, cum Dei ſint, & hoĩes ea imitari oporteat, iuxta illud, ne innitaris
11 prudẽtię tuę, q̃a † dñs dat ſapientiam, & ꝯſiliũ, & q̃ negligit legem, & ꝯſilia eius, perdetur à paruulis, & à ſtultis, & q̃ detrahit, aut

addit, mentiť c. 1. 2. 3. 8. 12. Prouerb. Hoc ět
12 † apud multos Iuriſperitos certi iuris eſt: quippe fatentur oẽs Iudicis eſſe ex ſe ipſo nemine petente q̃rere defenſiones reoꝝ l. ſi nõ defen. ff. de pœn. Quo pacto ergo Iudices voliit ꝯdẽnare reos, aut ꝯuincere, per ea q̃ neceſſario nõ ꝯcludũt? Et probari põt qd tale, quo ꝓbato non damnarent: ex facto.n.
13 ius orit. Quare Iudices † oportet eſſe ſolliciitos, & curioſos in explorãdo facto, & defenſionibus reoꝝ, & nõ debẽt q̃rere ius ante fa
14 ctũ. Occurrit † hic gl. in c. fi. de her. lib. 6. q̃ contra religionem iudicantium tradit reum captum nõ audiri, ſed poſſe ꝯdẽnari: quã gl. multi Iudices ſequunť, Cõtra quos tñ eſt ra
15 tio ꝯcludens, ꝙ teſtes † non publicati nõ aſſerit, ſiue inducũt aliquam ꝓbõnem, per regulam, non dř quidquam probatum, niſi publicato ꝓceſſu l. ſolã. C. de teſt. nec ſeqtur, captus eſt, ergo dãnari debet: quia in ꝯtrarium
16 eſt iuris rřa, ꝙ ex eo, ꝙ qs ſit captus † non debet de crimine damnari, niſi alř de maleficio ꝯuincať: intereſt.n. reip. ne innocens pu
17 niatur. Vnde † quilibet admittitur ad defendẽdos reos: qa cuilibet ꝓpria debet eſſe humanitas vt per Paul. de Caſt. in conſ. 168.
18 Quãto magis intereſt † Iudicũ q̃rere defenſiones reoꝝ, ne homicidas q̃rẽdo homicidę fiant, & iudicãdo ſe ipſos ꝯdemnent? Sciant
19 † cuncti non Pontificẽ, nõ Imperatorẽ poſſe reoꝝ defenſiones tollere per ſuas leges, etenim defenſiones ſunt de iure nãli. clem. paſtoralis de re iud. l. defenſionis fac. C. de iu
20 re fiſci lib. 10. Hoc † amplius rei non pñt renũciare ꝓpriæ defenſioni. eſt gl. in l. pactum inter hęredẽ. ff. de pact. Rõ reddi põt, qa ne
21 mo eſt † dñs membroꝝ ſuorum. l. 1. §. vſque adeo. ff. de Iniu. Aut alř inſigniter dici põt:
22 qa intereſt † Iudicis rõne humanitatis, & intuitu religionis nõ occidere iuſtũ c. 21. Exo.
23 Nec aliud genus † renũciæ Iudex admittet, niſi reus dicat ſe alias nõ hře defenſiones, & Iudex cognoſcat reũ carere defenſionibus. Bal. in l. ſeruũ quoq;. ff. de Procur. Fallit tñ
24 † ſm aliquos in reo reperto in crimine, qui de facto põt puniri, vt in gl. l. ictus fuſtiũ. ff. de ijs q not. infam. Quæ tñ opinio non pla
25 cet. qa licet qs ꝯfiteať † crimen (qđ maius eſt) debet tñ moneri ſuas facere defenſiones. not. in l. 1 §. ſi qs in villa ff. ad Syl. dicẽt in tit. de ꝯfeſſ. Altero modo ꝯſiderandũ eſt, qñ ſumus in ſupradictis indicijs, & reus nõ
26 poteſt in contrarium probare. Silř † dř in ſupradicto caſu ad dãnandũ reũ in crimine capitali nõ ſufficere argumẽta quis vrgẽtiſſima. Et ſi ſint talia, quæ mentem iudicantis ad eo coerceant, vt alř credere nõ poſſit, ita dixit Paul. de Caſt. in ꝯſ. 197. quem recitat Cep. in ꝯſ. 6. & 32. criminali: vbi reddit pulchra ratio, ꝙ licet Iudex † viderit committi
27 homicidium, damnare tñ non poteſt delinquentẽ, niſi de homicidio fuerit legitime ꝓbatũ, minus põt damnare, qa credit ita eſſe p indicia. Hanc opinionẽ tenuit Brun. in 5. q. quaſi in fine dicẽs eſſe potuiſſe, fugiẽtẽ cũ gladios ſanguinolẽto feciſſe, ad ſui defenſionẽ. Cõtra tñ rõnem Brun. teneo, qa ſolum tractať p ſupradicta indicia de ꝯuincẽdo reo de delicto cõmiſſo, & ſic an occiderit? nõ aũt ſi potuit impune occidere. Primo .n. q̃rit ſi occiderit, poſtea ſi occidere potuit, nã p ꝓdicta indicia ambigit an occiderit, an potuerit iure occidere, alterius eſt ſpeculationis. Vñ licet opinio Brun. ſit bona, nõ tñ per ꝓdictã rationem, quæ non congruit q̃õni. Sciãt ẽt
28 Iudices † p aliqua indicia hoïem non poſſe dãnari exẽplo Salomonis, q̃ licet iudicauerit vni mulieri filiũ, nõ tñ voluit aliã ad mortẽ condemnare, tametſi eſſent iudicia ꝯtra eã,
29 quia indicia † quæ vim plenę ꝓbõnis hñt in ciuilibus, nõ ſufficiunt ad ꝯdemnandũ in criminalibus, vt p Inn. in c. afferte, de ꝓſumptio. & Bald. in l. fi. C. eo. Et ratio reddi po-
30 teſt, qa Iudices non † niſi per ꝓbões luce clariores debent reũ ꝯdemnare ad mortem, cũ in occultis verſet iudiciũ Dei tm̃. Et Iudi
31 ces orbis † debent iudicare ſm prudentiã, q̃ cadit in hominem relinquendo cetera iudicio Dei. c. 21. Exod. & iuxta illud, deſcendam, inquit Deus & videbo, dixit.n. videbo, tanq̃ iudex, non tanq̃ Deus, ita intelligunt omnes. Vnde elicitur Iudicem dře iudicare
32 † quia certo ſcit, & per probata legitime ita vt videat, & cognoſcat ſic eſſe, non aũt p indicia, quamuis, vt ſupra, vrgẽtiſſima. Exẽplo
33 eñ † pernicioſum eſt per talia indicia hominem ꝯdemnare, quia ꝯtingunt contra hoïes quædam veriſimilia indicia, quæ ẽt inficiari non pñt, & multi per ea damnati fuerunt, quos per ſuperuenientiam delinquentiũ cognitũ fuit innocẽtes dãnatos eſſe. Vnde pp
34 † periculũ iudicij tutius eſſe exiſtimo reum torqueri, vt poſſit ſuper certo iudicari. Nec obſtãt, q̃ apparẽt in ꝯtrariũ, neminẽ torqueri,

ri,niſi in ſubſidium ꝓbõnum,quia rñdeo p̄-
35 dictam † regulam hr̃e locum, qñ conſtat de
delicto ꝑ aliud genus ꝓbõnis, quam per in
dicia ſupradicta, vt puta ſi per teſtes fuerit
legitime probatum,ſiue in ijs, per q̃ lex vult
ꝯdemnare exemplo l.ſi q̃. C.de Adulter. nã
36 q̃ † ſunt indubitata legi,debent eſſe indubita
37 ta iudici.l.ſi tutor.C.de pri.tutor. † [Qñ er
go indicia ſunt ſimul iuncta, vel mixta, &
ſunt à lege approbata, pñt dici indicia indu
bitata,ex qbus põt procedi ad ꝯdemnatio-
nẽ ea rõne,ꝙ ſufficit ꝙ ſit teſtibus ſuperatus
vel ꝓpria uoce ꝯfeſſus, ad hoc vt poſſit ſnia
capitalis ꝯtra eum ꝓferri.l.qui ſniam.C.de
pœ.& l.ſiqs.C.de epiſc.& cler.Ita eo modo
prædictis indicijs à iure approbatis poterit
ſnia capitalis ꝓferri,vt l.ſi q adulterij.C.ad
leg.Iul.de adulter.& l.excipiunẽ.ff.ad S. C.
38 Sylla. † Nã talia indicia nõ minorẽ auctori
tatem,& fidem probatam q̃ teſtes, & inſtrũa
vr̃r continere,vt l.ad probationes.C.de ꝓ-
batio. & dixerunt oratores plus oportere ſi
gnis, & argumentis credi, q̃ teſtibus: hæc
enim eo modo exponunt quomodo re vera
ſunt geſtæ,teſtes corrumpi poſſe vel precio,
vel gratia,vel metu,vel ſimultate.]

TRACTATVS

De tormentis, ſecundum oratores, ius diuinum,& ciuile: Franciſci Caſoni Iuriſconſulti Opitergini.

SVMMARIVM.

1 Tormentis,humanitatis,religionis, & Iuriſconſultorum argumenta repugnant.

2 Tormentis,& quæſtionibus non ſemper fides eſt adhibenda.

3 Tormenta multi populi renuerunt, quia plus mali,quam boni ciuitatibus attulerunt.

4 Tormenta, & quæſtiones niſi certis in rebus interponi antiqui voluerunt.

5 Iudices abhorrere debent tormenta, nec facile ad ea proſilire, nec in omni cauſa, nec in omni perſona,nec quibuslibet indicijs.

6 Indicia ſufficiẽtia ad torturam cognoſci poſſunt, licet de eis non poßit tradi certa doctrina.

7 Indiciorum loci,& origo,remißiue.

8 Indicia ad torturam debẽt eſſe talia, vt ſuſpectus ſit reus,& alijs argumentis,ita probationi admoneantur, vt ſola confeßio deeſſe videatur.

9 Confeßioni rei ne credant iudices licet ſæpius ratificata, niſi ipſa confeßio fuerit per ſigna declarata.

10 Torquendi arbitrium iudices ſibi arrogare non debent quia nullum arbitrium habere poſſunt, niſi pro reo.

11 Intellectus l.quæſtionis modum.ff.de quæſtio.

De periculo tormentorum, & de errore Iudicum. Cap. I.

1 TOrmentis † & humanitatis, religio-
nis, nec non I. C. argumenta repu-
gnant. In primis exordiendo ab or-
be condito exempla fori diuini non de ſunt.
Etenim abſque tortura reos, aut condemna
2 tos,aut liberatos fuiſſe conſtat. Deinde † ſm
I. C. quæſtionibus fidem non ſemper, non
tñ nunquam hñdam conſtitutionibus decla
ratur:etenim res fragilis eſt, atque periculo
ſa,& quæ veritatem fallit. Nam plerięq; patiẽ
tia,ſiue duritia tormentorum, ita tormenta
contemnunt,vt veritas ab eis exprimi nullo
modo poſſit. Alij tanta ſunt impatientia, vt
in quouis mentiri, q̃ pati tormenta velint.
Et ita fit,vt ẽt vario modo fateantur,& non
tm̃ ſe,verumetiam alios criminentur.l.1.ff.
3 eo. Quamobrem † multi populi tormẽta re
nuerunt: qa plus mali,quã boni ciuitatibus
attulerint,& eo℞ pernicie plures innocẽtes,
quã nocẽtes dãnauerint. Et hodie in regno
4 Aragoniæ nõ torquenẽ rei. Præterea † legiẽ
maiores voluiſſe niſi certis in rebus inter-
poni qõnes: cũ,q̃ vere dicerentur ſciri,quæ
falſo in qõne pronunciarenẽ, refelli poſſent
hoc modo. Quo in loco quid poſitum ſit: &
ſiqd eſſet ſimile,qđ videri, aut aliquo ſimili
ſigno ꝑcipi poſſit,vide aut.lib. 1. ad Heren.
Quamuis ſupradictæ ſniæ verba vetuſtis in
codicibus aliter ac in nouis leganẽ. Reliquũ
5 † eſt ergo,vt Iudices aut abhorreãt tormẽta,
aut nõ facile ad ea ꝓſiliãt, nec in omni cau
ſa,nec in omni perſona, nec qbuslibet indi
cijs. Et licet (vt dñt oẽs) nõ poſſit dari certa
6 doctrina,põt tñ † dari aliqua via ad cogno-
ſcendũ indicia ſufficiẽtia ad torturã. Bart. in
7 l.ſi.ff. eo. De locis,& origine indicio℞ dcm̃
eſt in opere de indicijs,ꝑ quos locos videre
eſt,qđ in quacunq; re ve℞ ſit, & qđ veriſimi
le,atq; probabile: Et maiori ex parte vnuſ-
quiſq; coniector eſt veri. Sed vltra prædicta,

8 indicia † debent eſſe talia ad torturam, cum
ſuſpectus eſt reus,& alijs argumẽtis, ita pro
bationi admoueat,vt ſola confeſſio deeſſe vi
9 deať. Et ꝯfeſſioni † ne credant Iudices, licet
ſæpius ratificatæ,niſi dicta ꝯfeſſio fuerit per
ſigna declarata.de qbus ſignis diceť in c. 20.
quod eſt maxime notandum in hac mã.Eſt,
10 & cõis † error Iudicum putantium torturã
eſſe arbitralem, quaſi nã corpora reoꝶ arbi
trio ſuo ad lacerandum crearit.Cõtra quos
dico,ꝙ qñ eſſet ſimplř arbitrium (qđ tñ nõ
conceditur) tale arbitrium reduceret ad ius
cõe,ſm Ang. in l.1.ff.de teſta.milit. Et oẽs
ſcribentes ꝯſentiunt.Vlterius dico,ꝙ iurã lo
quentia de arbitrio intelliguntur ꝯtra accu-
ſatorem,non contra reum, videlicet, Iudicẽ
poſſe deſiſtere , & ſuperſedere à tortura ꝑꝑ
periculum, & fragilitatem torturæ, non aũt
excedere modum,de quo modo l. ex diſpo-
ſuit,vt in l. 1. ibi,qñ, vel quatenus faciendũ
11 ſit videamus.ff.eod. Et ita † intellř lex quæ-
ſtionis modum eiuſdem tit.dicente Iuriſcon
ſulto,ibi.Itaq; quæſtionem haberi oportet,
vt ſeruus ſaluus ſit innocentię,vel ſupplicio.

1 ☞ *Ad tormenta non eſt deueniendũ,niſi cõſtet de*
hoĩe mortuo,& de cadauere,& de vulneribus.
2 *Cadaueris,& eius vulnerum inſpectio ſpectat ad*
peritos , & non ad iudices propter periculum
iudicandi .
3 *De ictu, & vulnere ſtandum eſt in arte peritis .*
Et ad hoc duo requiruntur medici,licet de con
ſuetudine ſtetur dicto vnius .
4 *Contra latrones proceditur ad torturam , licet*
de delicto non conſtet, Et quæ ſit ratio ?
5 *Confitens occidiſſe aliquem an ſit damnandus , ſi*
non conſtet de corpore,vel id nõ ſit veriſimile?
6 *Torquere aliquem ſi non conſtet delictum,exem*
plo pernitioſum eſt , quod etiam procedit in ac
cuſatis de furto,& veneficio .

De non torquendo reo niſi conſtet de delicto. Cap. II.

1 IMprimis ſciendum eſt non †deueniri ad
tormenta , niſi conſtet de hoĩe mortuo ,
& cadauere , nec non de vulneribus , &
quæ mortifera ſint , & quæ non , & in qua
parte corporis, & quo gñe armoꝶ. Et talis
2 † inſpectio ſpectat ad peritos, licet à multis
Iudicibus fiat, quæ tñ fieri non debet ꝑꝑ pe
riculum iudicandi , cum rei damnentur ſm
ictum ſuum,in puris tamen rixis : & de ictu
3 † ſtandum eſt in arte peritis . Hoc amplius
duo requiruntur medici, licet de ꝯſuetudine
ſtetur dicto vnius,vide Bar.& Hipp.l.fin. ad
l. Corn.de ſic.Abſtineant igitur Iudices ma
leficioꝶ à tali ꝓphana ꝯſuetudine , vt dcm
4 eſt in opere de indicijs c.2.In quibuſdã † tñ
caſibus, licet rřr torqueri, nec ẽt inquiri poſ
ſit, niſi ꝯſtet de delicto,ꝓcedit ad torturam ,
vtputa in lattones, qui abſcondunt cadaue-
ra eijciendo in flumina , aut mare . Vnde ſi
5 †Reus confiteať occiſſe aliquos ignotos,dã
nabiť , licet non appareat corpora fuiſſe in-
terempta,vide Brun.in gl. ſexto principalř ,
vbi dicit fuiſſe iudicatum in ciuitate Senenſi,
Limitat tñ hoc non obſeruari , qñ non eſſe
veriſimile ꝑꝑ diſtantiam loci,vel bonam fa-
mã criminati . Sed ego in hoc caſu dico,reũ
non damnari, niſi conſtet de certa perſona ,
&indiuiduo,vel ſaltem ꝯſtet de certis ſignis,
qa delictum debet verificari, vt infra diceť ,
de verificanda ꝯfeſſione,vt puta de veſtimen
tis,vel pecunijs ademptis occiſo . Exemplo
6 † enim pernicioſum eſt torquere , niſi ꝯſtet
delictum. Legitur.n.ſeruum.M.Agrij argen
tarij inſimulatum occidiſſe Alexandrum Ti
ti Fannij ſeruum,eoq̃. nomine tortum,con
feſſum facinus, ſupplicio affectum, paruulo
tñ tpe interiecto, ille , cuius de nece creditũ
erat,domum redijt, vide Valer. Max. lib. 8.
de Quæſt.c.4. Et quod dictum eſt de homici
dio,extende ad furta,licet hoc tempore iudi
ces ſtatim, ꝙ aliquis dicit , ſibi aliquid furto
ſubtractum,torqueant ſuſpectos. De tali er
rore vide Brun.in gl.circa quartam. Idem ſi
qõ erit veneficij,conſtare debet veneno ne-
catũ.De hoc dcm̃ eſt in opere de idicijs, c.3.

1 ☞ *Proceſſu non formato non deuenitur ad tor*
mẽta,& an id procedat in manifeſto,& noto
rio crimino ſo,et in inuẽto in flagrãti crimine ?
2 *Accuſatus,vel inquiſitus ſi recuſet reſpondere ac*
cuſationi,vel inquiſitioni poteſt torqueri etiam
ſine indicijs ad eruendam reſponſionem , vt
poſſit procedi .
3 *Reos.ter interrogatos non reſpondentes accuſa*
tioni , perinde ac confeſſos Brutus damnauit ,
cuius tamen opinio non eſt ſeruanda .
4 *Rei ad torturam ducti,& interrogati quid ſciãt*
de tali re, ſi reſpondeant dixiſſe . Et interroga
ti,quid dixerint,reſpondeant, eſſe ſcriptum,&
aliud reſponſum dare nolunt,an poſſint torque
ri, donec indicij aliter reſpondeant ?

De

De non torquendo reo niſi formato proceſſu, & de errore Iudicum. Cap. 3.

1 NOn formato † proceſſu nõ deueniẽ
ad tormenta, niſi in manifeſto, & no
torio crimino ſo, & inuento in fla-
granti crimine, quo caſu de facto ꝓceditur.
Et ſm multos ſcribentes ex hoc ſolo dñr eſ
ſe conuicti, & de facto pñt puniri. arg. l. vni-
cæ. §. 1. & quæ ibi not. C. de rapt. virg. & gl.
in l. ictus fuſtium. ff. de his qui not. inf. Sed
hæc opinio non placet, qa licet qs ꝯfiteatur
crimeꝰ, debet tñ moneri ſuas facere defen-
ſiones, put diceẽ infra de confeſſione ſpõta
nea. Eo magis in ſupradicto caſu, & in quo
cunq; alio oportet formare ꝓceſſum, anteq̃
2 deueniaẽ ad torturam. Fallit † tñ qñ Reus in
quiſitus; ſiue accuſatus recuſat rñdere accu-
ſationi, ſiue inquiſitioni: tunc. n. torqueẽ ẽt
ſine indicijs non ad eliciendam ꝯfeſſionem,
quia non formato ꝓceſſu nihil agi oportet,
ſed ad eruendam rñſionem affirmatiuam, ſi-
ue negatiuam, vt poſſit ꝓcedi, vide Bal. in l.
ſi accuſare. C. qui accuſare non poſ. Sed vo-
lunt aliqui reos recuſantes rñdere. tanq̃ con
3 feſſos damnari. Legiẽ Brutum † reos ter in
terrogatos non rñdentes accuſationi perin
de ac ꝯfeſſos damnaſſe, vide Plutarchum in
vita Publ. in prin. Sed hæc Bruti opinio nõ
eſt obſeruanda, niſi forte in reo crimino ſo,
vel in inuẽto in flagranti crimine. Sed aliqñ
4 ꝯtingit ꝙ poſtq̃ acceptum eſt ꝯſtitutum † à
reis de plano, ſi ducuntur ad torturam, & in
terroganẽ, quid ſciant de tali re, rñdent, di-
xiſſe. Interrogati, quid dixerint, rñdent, eſſe
ſcriptum, & aliud rñſum nolunt dare. Hoc
caſu q̃uis indicia ſint leuia, poterunt tñ tor-
queri, donec rñdeant iudici, quia tenentur
rñdere, & replicare. Simile contingit hoc an
no in quibuſdam incendiarij, ex quorum re
ſponſionem, accedentibus quoq; alijs nõ le
uibus indicijs, extraordinaria pena ꝯdemna
ti fuerunt Prætore Marco Antonio Geno,
Patritio Veneto, ac ꝑclatę indolis iuuene, vt
de eo oẽ bonum ſperari ac expectari poſſit.

1 *Torqueri nõ debet reus non publicato ꝓceſſu*
2 *Teſtes non publicati non inducunt aliquam pro
bationem concludentem, quia eorum dicta poſ-
ſunt per oppoſitiones minui, ac tolli per aliam
probationem etiam contrariam.*
3 *Indiciorũ copia debet dari à iudice ante torturã,
licet iudices captos ſtatim torqueri hodie iu-
beant, quorum obſeruantia nulla lege nititur.*
4 *Reus ex eo quia captus, non debet de crimine dã
nari, niſi aliter de maleficio conuincatur.*
5 *Reus ante torturam eſt audiendus, quia poteſt ta
le quid probare, quo probato non deueniretur
ad torturam.*
6 *Cautius eſt agendũ in cauſis criminalibus quàm
in ciuilibus, & in eis forma iudicij eſt fortius
obſeruanda.*
7 *Teſtium nomina, dictaq;, & depoſitiones ſunt ex
ponenda reo, vt contra dicta, & perſonam te-
ſtis poſſit opponere, & excipere.*
8 *Iudex tenetur inquirere de conditione teſtis, li-
cet pars non dicat.*
9 *Indiciorum exemplum dari debet reo opponere
volenti.*
10 *Papa, aut Imperator non põt facere aliquam
legem, per quam tollantur defenſiones reorum.*
11 *Iudex tenetur ex officio dare copiam indicio-
rum reo, licet ipſe eam non petat.*
12 *Iudicis intereſt ratione humanitatis, & intuitu
religionis, indefenſum non occidere.*
13 *Iudex non admittet aliquod genus renuncia de
fenſioni facta per reum, niſi vere iudex cogno
ſcat reum nullas habere defenſiones.*

De non torquendo, niſi publicato proceſſu, & exhibita copia indiciorum, & de errore Iudicum. Cap. IIII.

1 NOn publicato † proceſſu nõ torque
tur reus, qa non dr̃ quidq̃ probatũ,
niſi publicato ꝓceſſu l. ſolam. C. de
2 teſti. Nam teſtes † non publicati non indu-
cunt aliq̃ ꝓbõnem ꝯcludentẽ: qa dicta eoꝝ
pñt ꝑ oppoſitiones minui, aut tolli ꝑ aliam
3 ꝓbõnem, ẽt ꝯtrariam. Quare † ſm oẽs Iu-
dex teneẽ dare exemplum, indicioꝝ ante tor
turam. Hodie vero Iudices reis captis non
exhibent indicioꝝ exemplum, & ꝓcedunt
ad torturam. Sed hæc opinio in iure vndiq;
refellitur, & ego ſum ſenio ꝯfectus. & nunq̃
inueni aliquam legem, ſiue rõnem ꝓ tali ob
ſeruantia: nam non conſequitur, captus eſt
ergo torqueri, ſiue dãnari debet, imo ex eo
4 † ꝙ qs ſit captus, non debet de crimine dam
nari, niſi aliter de maleficio conuincaẽ. Quã
5 obrem † reus audiri debet: qa põt quid tale
ꝓbare, quo ꝓbato non deueniretẽ ad tortu-
rã: põt. n. reus opponere, ſiue in ꝯtrariũ ꝓba
re: vtiq; audiẽdus eſt: qa ſequereẽ abſurdũ, ꝙ
ſubſtãtialis modus, & forma iudicij opponẽ

di teſti

di teſtibus non ſeruaretur in cauſis crimina
6 libus.in qbus tñ † cautius eſt agendum,quã in ciuilibus, & ſm ipſos Iudices tolli debet de corpore iuris ſupradicta l.ſolam,C. de teſti.vbi eſt caſus,ꝙ ex dictis teſtium ante pu-
7 blicationem non fit ꝓbõ.[† Et oĩno noĩa dictaq. & depoſitiones teſtium ſunt reo exponenda ad hoc vt poſſit opponere,& excipere indicta,&pſonam teſtis,ita dicit tex.in c. qualr̃, & qñ, el 2. extra de accuſ.] Præterea
8 † Iudex teneť inquirere de ꝯdõne teſtis,licet pars non dicat,notať in c. p tuas.extra de te-
9 ſti.Eo magis † debet dari exemplum indiciorum reo opponere volenti, qa tã teſtes,quã dicta teſtium debent eſſe explorata reo, cũ oppoſitiones ſint de iure diu.& audacter dixi nullam reperiri legẽ ꝓ dictis Iudicibus:
10 qa † nec Pontifex, nec Imperator põt aliq̃ legẽ ꝯdere,p quam tollanť defenſiones reorum,cũ defenſiones ſint de iure nãli, vide in opere de Indicijs in tit. nequis p aliqua idi
11 cia: vbi teneo,Iudicem † teneri ex offõ dare exẽplũ indicioꝝ,licet pars nõ petat.qa reus nõ põt renũciare ꝓpriæ defenſioni . vide gl.
12 in l.pactũ.ff.de pact.Et intereſt †Iudicis bonæ humanitatis, & intuitu religionis indefenſum non occidere. c.22. Exo. Quare Iudex
13 † non admittet aliquod genus renunciæ,niſi reus dicat ſe alias non habere defenſiones, & re vera Iudex cognoſcat eum carere defenſionibus . Et hæc obſeruantia multum placet,vide Bal. in l. ſeruum quoq; ff.de proc.

1 *Torqueri nõ debet reus non pcedentibus indicijs, alias iudex punitur,licet p talem torturã reus repertus fuerit cõmiſiſſe crimmen obiectum.*

2 *Illicitum ſi quis committat, ab illiciti pœnam non excuſatur,licet talem illicitum ad optimum finem peruenerit.*

3 *Indicijs non præcedentibus ſi inquiſitio formetur, & reus confiteatur, & ratificet , damnari tamen non poterit.*

4 *Confeſſio nulla non cõfirmatur p indicia ſuperuenientia poſt qõnem habitam ſecus ſi ſponte confiteatur,nam tũc ſine indicijs damnabitur.*

5 *Iudex debet eſſe promptior ad torturam in delictis,quæ occulte committuntur , præcedentibus tamen aliqualibus indicijs .*

6 *Caſus,in quibus deuenire poteſt ad torturam ſine plenis indicijs.*

7 *Reus ob contumaciam bãnitus ſi poſtea capiatur poterit ſine alijs indicijs torqueri .*

8 *Torqueri licet reus conſcientia, iudex eum torquere non debet ſine indicijs .*

9 *Res terreri poſſunt in caſibus, in quibus non poſſunt torqueri .*

10 *Iudices an quando deſunt indicia contra aliquem,procedere poſſint per ſortilegia ?*

De non torquendo ſine indicijs etiam in crimine læſæ maieſtatis, & de errore Iudicum . Cap. V.

1 Sine indicijs † non torqueť reus . Vnde Iudex , q non pcedentibus indicijs reũ torquet,puniri debet, licet p talem torturam reus repert' ſit cõmiſiſſe crimen obiectũ : & rõ eſt, qa Iudex delinquit in offĩo,&
2 ꝯtra nãm officij:& qñ † aliqs committit illicitum,ab illiciti pœna non excuſať,q̃uis tale illicitũ ꝑuenerit ad optimũ finẽ.vide Bal. in l.obſeruare.§.ꝓficiſci.ff.de off.præſi.Et ſimile legiť exemplũ Torquati,q̃m bello aduerſus latinos cũ eſſet Conſul filiũ ſuũ ſecuri pcuti iuſſit.q ſpeculatum ab eo miſſus ne pugnaret interdictus,hoſtẽ à quo ꝓuocatus fuerat,occidit, & ipſi naturæ ptulit ius inter dicti Maieſtatis,atq; Imperij. vide Ciceronẽ
3 de finibus in verſ.accurate.Item † qñ indicia non pcedunt , & inqſitio formať, licet reus ꝯfeſſus fuerit,& poſtea ratificauerit,non poterit tñ damnari : qa ab initio fuit illicitũ .
4 Et † ꝯfeſſio nõ ꝯfirmať p indicia ſupuenientia poſt qõnem habitam,gl.eſt in l.maritus. ff.eod.de qua gaudet Bal.in l.fi.C.de acc.Secus aũt ſi reus ſponte,& ſine tortura ꝯfeſſus fuerit : qa tunc ſine indicijs damnabit. diceť infra de ſpõtanea ꝯfeſſione. Sed ſm aliquos in ꝑdimentis,& tractatibus q fiunt ſecreto, pp ꝓbõnis difficultatem deueniť ad torturam ſine indicijs.vide Bru.tract. 5.Concluſi-
5 ue dic,ꝙ in † ſupradictis caſibus,& gñalr̃ in delictis,q̃ occulto committunť , & de ſui nã ſecreto ꝑpetranť,vtputa adulteriũ,ſimonia, ſodomia,veneno aliquẽ necare,monetã falſificare,& maleficijs de nocte cõmiſſis, Iudex debet eſſe promptior ad torturam, pcedentibus tñ aliqualibus indicijs, ſed ſine indicijs nunq̃ : & rõ eſt : qa in dictis caſibus non inueniunť teſtes.l. ſi cum exceptio.ff.ꝙ metus cauſa. At apud Plutarchũ in vita Marcelli legiť Capitolinũ ꝯdẽnatũ fuiſſe ob ſodomiã,licet nullus teſtis adfuiſſet,ſed ſolũ aiaduerſione pudoris,lachrimaꝝ iuuenis ad iudices ac
6 citi.Sunt † & alij caſus,in qbus torqueť ſine indicijs,

indicijs,vt puta ſi de furto ɔſtat,pñt cuſtodes
torqueri. Item ſi hoſpitanti in aliquo hoſpi
tio aliq̃d ſublatum erit, & igorat à quo,ſa-
milia hoſpitis poterit torqueri , niſi hoſpes
fuerit bonæ ſamæ.vide Bar.in l.1.ff. de p̄ſec.
vig.Sed ɔſiderando p̄dictos caſus, oĩno non
carent indicijs,licet non ſint plena,&talibus
caſibus ꝓcedit̃ ꝑ qualia ĩdicia, vt ſupra dcm̃
eſt. Eſt,& alius caſus ſm̃ ſcriptores,in quo
torquetur reus, ẽt ſine indicijs, quoꝝ verba
7 ſunt videlicet,qñ † accuſatus,vel inquiſitus,
qa non comparuit,ſuit poſitus in banno ꝑꝑ
ɔtumaciam:nam ſi poſtea comparet,qñ vult
purgare ɔtumaciam , & rñdere, ꝙ forte hoc
ei à ſtatuto ꝑmittit̃, poterit tunc qõ hr̃i ſine
alijs indicijs.vide Brun.in gl.5.principalr̃.&
Hipp.in §.diligenter num.136. Sed aĩaduer
te hanc opinionem eſſe ſalſam,& ſolum hr̃e
locum in reo capto, ſecus in ſe ſponte p̄ſen-
tãte vide de Indicijs exul.ad inquir.Vlterius
8 licet † reus ɔſentiat ſe torqueri,Iudex tñ nõ
debet eum torquere ſine indicijs. vide infra
in c.quæ perſonæ torqueri pñt,& q̃ non.In
9 caſibus tñ † in q̃bus torqueri rei non poſ-
ſunt,terreri tñ pñt,vide Bal.in l.2. C.de cu-
10 ſto.reo.Sed aliqui Iudices † qñ deſunt indi-
cia,ꝓcedunt ꝑ ſortilegia, & ſimilia licet per
hæc nec etiam inquiri poſſit , vide in òpere
de indicijs in tit.de Sortil. Legitur tñ Clau-
dium Cæſarem mori iuſſiſſe Appium , quia
Meſſalina ſomniaſſet ei intuliſſe vim . vide
Sueto.lib.5.capit.de pœnis ꝑ eum innocẽti
bus ob leues ſuſpiciones illatis,Qđ indiciũ
tanq̃ ꝓphanum nõ eſt dignũ ſoro principũ.

1 ☞ *Indicia debent eſſe probata in genere ſuo ali ter per ea non proceditur ad torturam.*

2 *Indicia in genere ſuo debent eſſe clara,& perfecta,& plene probata.*

3 *Signa leuia in hæreſi ſufficiunt ad torturam, ea tamen debent plena probari.*

4 *Indicia debent eſſe plene probata per teſtes reddentes rationẽ dicti ſui etiã non interrogatos, qui teſtes ẽt de circunſtantijs ſunt percũctandi.*

5 *Interrogatoria in criminalibus ſunt à Iudice ex ſe teſtibus deponentibus facienda, nec debent omitti,cum ſint de iure Diuino.*

6 *Iudex examinans teſtes ad offenſam,eos debet interrogare de toto negocio,vnde poſſit explorare reorum innocentiam nam teſtes debent deponere pro vtraque parte.*

7 *Indicium remotum maleficio per duos teſtes probari debet , proximum vero , & immediatum per vnum,quod ſi per duos probetur,non indicium, ſed plenam faceret probationem.*

8 *Indicium proprie non eſt , quod facit vnus teſtis de viſu , ſed ſemiplena probatio.*

9 *Teſtes inducti ad probandum indicia an debeãt eſſe omni exceptione maiores?*

10 *Indiciorum gradus vt cognoſcantur, non eſt recedendum a locis Oratorum.*

11 *Teſtes plures ſingulares ſuper diuerſis indicijs deponentes an coniungantur ad faciendã probationem,vt oriatur indicium ad torturam?*

12 *Indicia imperfecta vbi tendunt ad diuerſa tota, non coniunguntur ad probationem faciendam, ſecus ſi tendant ad vnum totum.*

13 *Vnum capitulum,vel diuerſa qualiter intelligatur,& qualiter capitula connexa,vel diuerſa, vel non.*

De non torquendo per indicia,niſi plene probata,& qũo probentur,& de errore iudicum. Cap. VI.

1 INdicia † debent eſſe ꝓbata in gñe ſuo,
alr̃ ꝑ ea non ꝓceditur ad torturam, nã
ſicuti in criminalibus ꝓbõnes debent eſ
ſe luce clariores ad ɔdemnandum,ita & in-
2 dicia † in gñe ſuo debent eſſe clara,& perfe-
cta,& plene ꝓbata, ꝑ rľam, ꝙ eadem eſt rõ
de toto quo ad totum,quæ eſt de parte quo
ad partem,& econtra.l.quæ de tota.ff.de rei
3 vendi.Quare † licet in aliquibus leuia ſigna
ſufficiant,vt in hæreſi, oportet tñ illa plene
ꝓbari.vide Inno.in c.ſicut de ſimo. Item de
4 bent † eſſe ꝓbata ꝑ teſtes reddentes rõnem
dicti ſui,ẽt non interrogatos,licet multi cõ-
tradicant.Item ꝑ teſtes bene interrogatos à
Iudice de circunſtantijs , ꝑ quas veritas hr̃i
poſſit:qa Iudex debet formare interrogato
ria ex ſeipſo . vide Bald. conſil. 276. Et ego
5 conſueui dicere , interrogatoria eſſe de iure
diuino,& non omittenda à Iudice,vt in exẽ
plo Danielis in teſtibus contra Suſannam.
6 Occurrit hic † maximum vitium Iudicum ,
q in examinando ad offenſam non interro
gant teſtes totum negociũ,vnde poſſent ex-
plorare innocentiam reoꝝ, cũ teſtes debeãt
interrogari , & deponere ꝓ vtraq; parte, vt
7 ſupra dcm̃ eſt.Sciendum eſt ẽt † ꝙ duo requi
runt teſtes ꝓ quolibet indicio remoto à ma
leficio,ſiue mediato ipſi maleficio:ſecus i ijs,
quæ ex maleficio oriunt̃ , in quibus ſufficit
vnus teſtis:quæ ſi probarentur per duos,nõ
facerent

ſacerent indiciũ,ſed plenam ꝓbõnem.vnde
8 † ſm aliquos id, qđ ſcribentes indicium ap
pellant,vt puta vnus teſtis de viſu nõ eſt ꝓ-
prie indicium,ſed ſemiplena ꝓbatio: qa di-
recte probat maleficium.Hec opinio placet,
licet quod I.C.dixere,ſit idẽ re ipſa.Sed dif-
9 ficultas † eſt, an teſtes ad probandũ ſupradi
cta,debeant eſſe omni exceptione maiores?
vide in opere de Indicijs vnius teſtis. Ad co
10 gnoſcendum † aũt gradus indiciorum non
eſt recedendum à locis Oratorꝶ,videlicet, q̃
ſunt attributa negocio, partim ſunt contine
tia cum ipſo negocio, partim in geſtione ne
gocij conſiderantur,partim adiuncta nego-
cio ſunt,partim geſtum negocium ꝯſequun
tur. Dictum eſt ſupra indicia ꝓbari p duos
11 teſtes.Sed ſæpe quærit̃ † an teſtes plures ſin
gulares ſuper diuerſis indicijs deponentes
coniungant̃ ad faciendam ꝓbõnem, vt oria
tur indicium ad torturam? Vnde primo con
ſiderandum eſt, ſi ſpecies ꝓbõnum ſunt in
ſua ſpecie imperfectæ,vt puta vnus teſtis de
ponit de veritatẽ,vnus de fama, vnus de in-
dicio,hæc probatio non valet, quia non eſt
in ſua ſpecie perfecta. Secundo quoties fiat
ꝓbatio indicij per vnum teſtem,ſi fiat proba
tio de alio indicio p vnum teſtem, vbi req-
runt̃ duo,ex ijs, non oritur aliquod indiciũ
pfectum,quia vnumquodq; per ſe eſt impſe
ctũ,& diuerſę ſpecies imperfectæ nõ ꝓbãt:
quia ex pluribus non augetur effectus, cum
nõ veniant ad integrationem vnius ſpeciei.
Sed alij ſenſerunt contra.vide Hipp.in §. di
12 ligenter.num.149.Sed ꝯcluſiue † qñ indicia
imperfecta tendunt ad diuerſa tota, non cõ
iunguntur,vt ſupra.Sed quoties tendunt ad
vnum totum,tunc ꝯiungunt̃,vt puta vnus te
ſtis deponit Titium percuſſiſſe Seium, hic
eſt vnus teſtis ſup indicio.Alius dicit vidiſſe
eundẽ Titiũ ſanguine aſperſum, & euntem
euaginato enſe. Alius inquit vidiſſe exeũtẽ
recto tramite, & gradientẽ nemora verſus.
Per hæc.n. & ſimilia orit̃ indiciũ ſufficiens
ad torturã.vide Bru.gl.circa ſecundum. Sed
ſm aliquos ex ſup;radicto exẽplo Bruni orit̃
plena ꝓbatio ad ꝯdemnadũ: qa vnus teſtis
de viſu eſt ſemiplena probatio,& reliqua cõ
iuncta faciunt aliam ſemiplenã. Quare exẽ
pla dari debent indiciorꝶ per ſe imperfecto-
rum, vt coniuncta faciant vnum indiciũ per
fectum ad torturam. Idem ſm Oratores,tũ
ex ſingulis, tum ex coniunctis argumenta
certa naſcuntur.vide Cic.2.de Inuen. tit. 2.
de cau.coniec.in fi. Sed aliqui dixerunt tunc
ꝯiungi,qñ teſtes ſingulares ſunt perſonæ cõ
dignæ,& quoties dicta indicia ſi eſſent pro-
bata per duos teſtes, ſufficerent ad torquen
dũ,aliter nõ ꝯiungi, licet dicta indicia tẽdãt
ad vnum totũ,qa ſunt imperfecta numero,
13 & qualitate teſtium. † [Hic ẽt quęri poteſt
qualr̃ intelligat̃ vnũ capitulũ,vel diuerſa, &
qualr̃ intelligantur capitula diuerſa cõnexa,
vel nõ.Dico ſm Bart.in l. Aurelius.§. idem
q̃ſiuit.ff.de lib.lega.ꝙ vnum capitulũ intellr̃
vnũ factũ,cũ qualitatibus ſuis, ſeu plura cõ
nexa, vt puta promiſi tibi centũ ſub ꝯdõne
hoc eſt vnũ capitulũ,hic vna ꝯfeſſio ſic qua-
lificata.Itẽ ſi promitto tibi 10. pacto ſtatim
appoſito,ꝙ vadas ꝓ me Romã, iſta ſunt plu
ra capitula cõnexa,ſed diuerſa capitula ſunt
plura diuerſis tpibus facta Gl.eſt in l.quidẽ.
C. de except. Item ſi incontinẽti ſunt plura
facta quorum vnum non venit ad alterius
determinationem, ſed quolibet eſt per ſe,
tunc ſunt diuerſa capitula.l.ẽt.§.1. ff.de mi-
noribus l.ſcire debemus.ff.de verb.ſign.

1 *Tormenta haberi non debent, ſi alia leniori, vel veriori via veritas haberi poteſt, licet indicia præcedant.*

2 *Tortura grauior eſt pœna, quam vtriuſque manus abſciſſio.*

3 *Iudex antequam torqueat reum, tenetur declarare, veritatem aliter haberi non poſſe.*

4 *Appellari nõ poteſt ab interlocutoria in criminalibus, niſi quoties ad torturam proceditur, nam ad eam ſtante appellatione non proceditur.*

5 *Indicia ad torturam vbi extant, contra aliquem pro delicto, debet etiam concurrere leuitas nota ad hoc vt torqueri poſſit.*

De non torquendo licet ſint indicia probata, ſi aliter veritas haberi poteſt, & de errore Iudicum. Cap. VII.

1 NOn eſt deueniendum † ad tormẽta,
ſi alia leuiori, vel veriori via poteſt
hr̃i veritas, licet præcedant indicia:
Iudicem.n. omnia experiri oportet, anteq̃
2 ad tormenta ipſe perueniat, namq́. † tortu-
ra grauior eſt pœna, quam vtriuſque manus
3 abſciſſio. Præterea ſm † multos antequam
Iudex torqueat reum, tenetur declarare, ve-
ritatem aliter hr̃i non poſſe. vide Gand. de
4 q̃ſt.in prin.Et notandũ † eſt in criminalibus

ab interlocutoria appellari non poſſe, niſi quoties ad torturam ꝓcedit: & ſtante appellatione nõ ꝓcedet.l.ante ſnam.ff.de appella.recip. Vnde valde errant Iudices, q nõ ſeruata ſupradicta forma ꝓcedunt ad torturã.
5 Et oĩs ↄfeſſio erit nulla. † [Et licet indicia ad torturam ↄtra aliquem ꝓ delicto extent, debet ẽt ↄcurrere leuitas vitæ, & ſic mala fama, vl̃tra requiſita, de q̃bus meminit Marſ.in l. 1.de q. Ita voluit And.de Iſer.in ↄſt. regni ſi damna clãdeſtina.col.2. Tho. Gram.ↄſ. 15.]

1 ☞ Tortura vtrum in cauſis ciuilibus adhiberi poſſit?
2 Mercatores falliti poſſunt torqueri, vt indicent pecunias, ſcripta, & alia credita.
3 Tortura non adhibetur in cauſis criminalibus leuis præiudicij, licet legitima præcedãt indicia & an pro talibus vilis perſona poſſit torqueri.
4 Viles perſonæ ꝑ re parua torqueri non poſſunt.
5 Leuia delicta quæ dicantur?
6 Fur an poſſit occidi pro parua re.

De non torquendo in cauſis ciuilib. niſi in caſibus, neq; in criminalib. pro parua re, & de errore Iudicum. Cap. VIII.

1 IN cauſis † ciuilibus non torquetur, niſi qñ̃ cauſa continet in ſe turpitudinem, & crimen annexum habet, Vel ꝙ agatur ciuiliter ex aliquo delicto, & ꝙ aliter veritas
2 h̃ri non poſſit, Quare mercatores † fugitiui, ſeu decoctores, & (vt ita dicam) falliti poſſunt torqueri, vt indicent pecunias, ſcripta, & alia credita. vide Bald. cap. cum delictus
3 de appel. In cauſis † criminalibus leuis momenti non torquetur, licet legitima præcedant indicia. [Quæ aũt leuia delicta dicantur, quæ atrocia declarat Bart. in l. leuia .ff. de accuſ. & Saly. in l. non ideo minus, col. 3. C. de accuſatio] Limitant tñ aliquem, vilem perſonam ꝑ leui re poſſe torqueri teſtatur. §. oportet in auct. vt iudi. ſine quoquo ſuffra. Sed hæc opinio non placet, cum pœ-
4 na nõ debeat eſſe maior delicto. & licet † Ius præſumat contra viles perſonas, non ꝑ ea conſequit̃ pro re parua torqueri poſſe. Nec doctrinam, quam teſtantur, hoc dicit. Quę
5 aũt † dicantur delicta leuia, notatur in l. leuia. ff. de accuſ. Cõcluſiue delictum dr̃ leue,
6 qñ de re parui momenti agitur. & iura † quę dicunt furem poſſe occidi, non habent locũ in parua re. l. ſi ex plagis. ff. ad l. Aquil.

1 ☞ Iudex ſi habeat plenas probationes, vel manifeſta indicia reum damnat, & non torquet.
2 Iudex ſi torqueat reum teſtibus conuictũ, & ille negando perſeueret, poſtea propter aliquas probationes non poterit damnari, licet aliqui Veterum contrarium obſeruauerint.

De non torquendo reo quando ſint plenæ probationes, & de errore Iudicum. Cap. IX.

DIctum eſt ſupra reum non torqueri cauſa indiciorum non legitime con-
1 ſtantium. Super eſt ſcire † reum non torqueri, ſed damnari, qñ Iudex habet plenas probationes, vel manifeſta indicia ↄtra eũ. Sed de ijs indicijs dictũ eſt in opere de indic. tit. ne reus per aliqua indicia ↄuincat̃, vt pœna capitali dãnet̃. Et ſupradicta intellige, qñ ꝓbões ſunt luce clariores, & non ſunt
2 ſublatæ ꝑ defenſiones rei. Sed ſi Iudex † torſerit reũ, qui ꝑſeuerauerit negãdo, nõ poterit eum poſtea ↄdemnare ꝑꝑ aliquas ꝓbões, quamuis luce clariores, & ratio reddi põt, quia rei conſtantia in tortura dictas ꝓbões debilitauit. vide Alberi. de Roſa. in l. edicto. ff. eo. At apud antiquos alr̃ obſeruabat̃, nã legit̃ Alexandrum Fannij ſeruũ ſepties tortũ pernegaſſe, ſed perinde atque ↄfeſſum à Iudicibus fuiſſe damnatum. Idem legit̃ de Philippo ſeruo Fuluij Flacci octies torto, quẽ nullũ emiſiſſe verbum cõſtat. vide Valerium lib. 8. de quæſt. c. 4. Sed antiquorũ opinio non eſt obſeruanda, & opinionem Alberici omnes obſeruant Italia. Quidam tamen Iudices extraordinarie puniuerunt.

1 ☞ Torqueri poſſunt tam mares, quàm fœminæ, & omnes, qui non ſint iure excepti.
2 Minor 25. annis non poteſt torqueri, niſi ei ſit datus curator.
3 Contra minorem doli capacem ſine curatore de obſeruantia communi proceditur.
4 Vtilis reip. non torquetur, niſi in criminibus atrocibus.
5 Surdus, & mutus, à natura non poſſunt torqueri, nec etiam damnari, niſi ex dictis teſtium.
6 Mulier prægnans non torquetur, ſed expectatur, vt pariat, & poſt partum ſuperſedetur per quadraginta dies, & ſi dubitetur, an ſit prægnans, obſtetrices, & medici ſunt conſulendi, quos ſufficit de credulitate deponere.
7 Medici quãdo in criminalibus examinati debeãt

deponere

deponere de veritate, & quādo de credulitate?
8 *Valetudinarij torqueri non poſſunt, ſi morbus talis ſit, vt torturam pati nequeant ſine periculo vitæ, vel corporis.*
9 *Minor 14. annis non torquetur, ſed ferula cæditur, vt veritas ſciatur, non vt damnetur.*
10 *Minor ætas in quibus caſibus non excuſet, quin reus torqueatur?*
11 *Senes, ſeu decrepiti non torquentur. nec alias corpore imbecilles, & num. 12.*
12 *Aetas ſenilis, & decrepita quæ dicatur?*
13 *Confeßio ſenis torti, etiam ſolenniter ratificata nulla eſt, nec ei in aliquo præiudicat.*
14 *Decuriones, & eorum liberi, milites, doctores, et aduocati propter dignitatem torqueri non poſſunt hodie tamen hoc non obſeruatur.*
15 *Rei ſponte ſe tormentis ſupponentes, ſine indicijs torqueri non debent. Idem ſi accuſator, & reus petant ſe torturæ ſubijci.*
16 *Teſtis vacillans torquetur, alias ſecus. & quando dicatur vacillare?*
17 *Teſtis vacillans, ſeu aliter de falſo conuictus in cauſa ciuili æque punitur, ac in cauſa crim.*
18 *Viles perſonæ, & exercentes viles artes an non admittantur in teſtes, niſi cum tortura?*
19 *Teſtes celeriter reſpondentes, antequam totus articulus eis legatur præſumuntur falſi. & an ex hoc poßint torqueri?*
20 *Teſtis qui dicit vnū in iudicio, et aliud extra iudiciū, incidit in falſum, vt ſaltē torqueri poßit.*
21 *Teſtis ſi vnum dicat in iudicio, & aliud extra iudicium cui dicto ſtandum ſit?*
22 *Mercatores fugitiui, & decoctores torquetur, vt indicent ſcripta, & pecunias ſibi datas ad negociandum.*
23 *Accuſator, & accuſatus in crimine falſi poſſunt torqueri, modo ſint indicia.*

Quæ perſonæ torqueri poſſint, & quæ non. Cap. X.

1 TOrqueri † pñt tam mares, q̄ fœminæ, & demum omnes, niſi ſint à iure excepti. l. edicto. ff. de quæſt. Infraſcriptas autem perſonas per leges exceptas accepi, & hoc ordine intelligemus, quæ perſo
2 næ torqueri poſſint. Minor † natu vigintiquinque annis, licet ſint indicia legitima ad torturam eum, non poterit torqueri, niſi ei fuerit datus curator. Hoc amplius, non cogetur reſpondere inquiſitioni ſine curatore: & ſi riſderit, proceſſus erit nullus. Vlterius confeſſio facta per eum ſine curatore
erit nulla, vide Hipp. §. nūc videndū nu. 31.
Gand. ſub rub. de alijs qōnibus vari. & ita di
cunt obſeruari. Hodie vero p illuſtriſſimos
Venetos, multaq. Italiæ loca non obſeruatur.
3 Et † qñ delinquens eſt doli capax, procedit
contra eum ſine curatore. Prædicta obſeruā
tia defendit bonis iuribus, vide Bald. c. 1. §.
4 ſacra de pace iur. fir. Vtilis reip. † non torque
tur, vide Hipp. l. edicto. ff. de qō. vbi multos
ponit caſus. Limita tñ, q aliquod priuilegiū
non habet locum in criminibus atrocibus,
ſicuti in crim. læſæ Maieſt. ſiue veneficij. Sur
5 dus, & mutus à nā, licet indicia ſint contra
eos, non pñt torqueri, nec ēt damnari, niſi
ex dictis teſtiū, vide Bru. in gl. Quarto prin
6 cipaliter. Mulier † prægnans non torquet,
ſed expectat vt pariat, & poſt partū non po
teſt torqueri intra dies 40. Et ſi ante torque
tur, ꝯfeſſio non valet, vide Hipp. §. nunc videndum nu. 48. Et Iudex quoties dubitat an
ſit pgnans, debet ꝯſulere obſtetrices, & medi
cos, quos ſufficiat deponere de credulitate,
licet ſm aliquos debeant deponere de verita
7 te. Sed dic, † q in morbis, qui vere cognoſci
pñt, vt puta in febre, q ex pulſu, & vrina cognoſci pōt, tunc periti tenent deponere de
veritate, alr̄ de credulitate, vide Par. de Put.
8 tract. de ſynd. c. officialis Veletudinarij, † ſiue
q morbo aliquo laborant, torqueri nō pñt,
ſi talis eſt morbus, vt torturā pati nequeant
ſine periculo vitæ, ſeu corporis, vide Bal. ꝯſ.
275. in quo conſuluit p medicos videre torquendū, cū iura exigant tale moderamen, vt
tortus ſanus, ſeu ſaluus innocentiæ ſiue ſup
9 plicio ꝯuerſet. Minor † natu 14. an. non tor
quet ferula aūt pōt terreri, vt veritas ſciat,
10 non aūt vt damnet. Sed in quibuſdam † caſibus minor ætas nō excuſat, qn torqueat,
vt in crim. læſæ Maieſt. & in proditoribus, &
ſimilibus l. fi. C. ad Sylla. & l. deſertoré. ff. de
11 re mil. Senes, † ſeu decrepiti non torquent l.
12 3. §. ignoſcit. ff. ad Sylla. Quę aūt † dicatur
ſenilis ætas, & decrepita ſcriptores ſe remittunt ad ſupradictā legē ex qua tñ nihil elicitur de pdicta ætate. Imò aliqui interpretando eā tenent ꝯtrariū. Sed dic, q ſicut impuberes pp minorem ætatē torqueri non pñt,
æque, & ſenes pp imbecillitatem torqueri
non debēt. Simile ſupradictū eſt de muliere
pgnante, & ſimilibus. Et hęc ꝯcluſio ſatis pbat in l. 1. C. qui ætate liberantur lib. 10. Et
concluſiue ſenes dñr qui ſunt annorum 70.
qui

q̃ excuſant à tutela l.2. C.de excuſ.tut.Spec.
in ti.de teſt.§.nunc tractandum.Sed iudicio
meo in hac mã tormentorum ſpectanda eſt
qualitas pſonæ torquendæ, multi.n.ante ſu
pradictum tp̃s pp corporis imbecillitatem,
ſeneſcunt: quare cõcurrente ſupradicta, aut
ſimili cauſa ẽt infra dictum tp̃s non torque
bitur reus, nam multi pp imbecillitatem, &
13 infirmitatem in tormentis perierũt. [†No
ta q̃ confeſſio ſenis torti vt ſupra, ẽt ſolen-
niter ratificata eſt nulla, nec ei preiudicat in
aliquo Gl.Bart.& alij. in l. pe. ff. de q̃õni.]
14 Decutiones, †& eoꝝ liberi, milites, docto-
res, & aduocati pp dignitatẽ torqueri non
pñt, vide Hipp.§.expedita.Hodie vero p Il-
luſtriſſimos Venetos, & p totam Italiã prædi
cta priuilegia non obſeruanẽ, & ꝯſueuit alr̃
iudicari. De tali conſuetudine vide Odofr.
15 tract. de qõ. Rei licet † ſponte ſupponant
tormẽtis, non debent tñ ſine indicijs torque
ri. Et quia ſæpe accuſatores, qñ nequeũt ꝓ-
bare, inſtãt ſe, & accuſatos torqueri, non de
bent tñ torqueri, licet ambæ partes conſen-
tiant: & rõnes nõ deſunt, primo quia nemo
eſt dñs membrorum ſuorum, & per ꝯñs nõ
poteſt quis committere ſe percutiendum, ſi
ue torquendum. Secundo q̃a ea, q̃ ſunt meri
imperij, nõ pñt facto priuatoꝝ dirimi, & cõ
cedi. l.priuatorum. C.de iuriſd.omn.iud. Te
16 ſtis † non torquet̃, niſi vacillet, & dr̃ vacilla
re, qñ modo ait, modo negat, ſeu qñ conuin
citur per alios teſtes contrarium deponen-
tes l.is, cui .ff.de qõ. Nihilq́. refert an cauſa
17 ſit ciuilis, vel criminalibus quia teſtis † va-
cillans ſiue alr̃ de falſo ꝯuictus in cauſa ciui
li æque punitur, ac in cauſa criminali. Viles
18 † pſonæ, & exercẽtes viles artes non admit
tunt̃ in teſtes, niſi cum tortura, uide Azo. in
auct. de teſti.§.ſi uero ignoti. Sed hęc opinio
non eſt vera l.diuus.ff.de q̃ſt. Pñt tñ torque
ri, qñ vacillant, ſeu qñ in mendacio conuin
cuntur, ſeu qñ tentant corrumpere veritatẽ,
vel qñ ſponte eunt ad teſtandũ. Sed hoc po-
ſtremũ obſeruarẽ in qualiber perſona p re-
gulam diuinã, teſtis ſpontaneus ꝯcinnat lin
19 guã ſuã mendacio. Præterea teſtes † qui re
pentine, & celeriter rñdent anteq̃ totus arti
culus eis legat̃ præſumunt̃ falſi, & alij teſtes
eis præferunt̃, caſus eſt ſingularis. 2.q.5. Sed
an poſſint torqueri ambigitur. & ſentio ex
hoc ſolo non poſſit torqueri. Et ſm̃ ſnĩam
diuinam, qui prius rñdet, quam audiat, ſtul
tum ſe eſſe demonſtrat, & cõfuſione dignũ.
20 c.17. Prouerb. Item teſtis, qui dicit † vnũ in
iudicio, & aliud extra, incidit in falſum & fal
tẽ põt torqueri p doctrinã Bart.in l.eos .ff.
21 de fal. Sed dic ꝯtra, nã ſtandũ eſt ſecundo † di
cto in iudicio facto cum iur̃o, nõ aũt primo
ſine iur̃o. Bald. in l.fi. C.de teſti. Secus qñ cũ
primo concurrit aliqua præſumptio: quia
tũc ſtat̃ primo dicto. Rom. in ꝯſ.405. Sed, &
hęc opinio non placet, abſurdũ.n.eſt, primũ
dictum ſine iur̃o pręualere ſecundo dicto cũ
iur̃o. Et ſentio hoc caſu neutrum dictum va
lere, primum dictum non valet, q̃a non iura
tum. Secundum dictum non valet pp pſum-
ptionem contrariam, & pp variationem te
22 ſtis. Mercatores † fugitiui, & decoctores .i.
falliti torquent̃, vt indicent pecunias ſibi da
tas ad negociãdũ Itẽ vt indicent ſcriptas, &
alia ſimilia, vide Alexãdrum ꝯſ.77. Paridẽ de
Puteo in verſ. in cauſa nu.2. fol.293. Accuſa
23 tor † & accuſatus in crimine falſi pñt torque
ri modo ſint indicia ad torquẽdũ, vide Bal. l.
pen. C.de falſis, vbi dicit hoc eſſe notandũ.

1 *Clerici multa habent priuilegia in materia torturæ.*
2 *Clerici infames, vel deprehenſi in delicto torquẽtur, alias ſecus.*
3 *Mutilati mẽbris, vel aliqua parte corporis vitiati in criminali cauſa an contra clericos admittantur?*
4 *Teſtis non idoneus dicitur, qui laborat morbo animi, non corporis.*
5 *Tortura in clericos an non debeat eſſe ita ſeuera, ſicut contra laicos?*
6 *Teſtis clericus vacillans non torquetur propter dignitatem.*
7 *Clerici in omni delicto ſunt fauorabiliores laicis, & indicia, per quæ conuincuntur laici, contra clericos nihil operantur.*
8 *Per quæ male præſumitur de laicis, bene præſumitur de clericis.*
9 *Laicus deprehenſus domi pulchræ mulieris, eſt manifeſtus adulter, maxime ſi probetur aliquod ſignum venereum, ſecus in ſacerdote.*
10 *Sacerdos amplexans mulierem, præſumitur facere cauſa benedicendi.*
11 *Religioſis magis creditur, quàm laicis in omni ꝓbõne facienda, & in quocunque alio negocio.*
12 *Teſtes inhabiles inhabilitate iuris poſitiui vt periuri, & crimineſi poſſunt à Papa ad teſtificandum habilitari.*

13 *Papa, vel Imperator non poteſt concedere priui*
legia, vel condere legem contra diſpoſitionem
iuris naturalis.

De non torquendis clericis, & de priuilegijs eorum. Cap. XI.

1 CLerici † infinita hñt priuilegia in hac
mã torturæ, & hæc pauca ex plurib.
2 collegi. Primo † non pñt torqueri ẽt
exiſtẽtibus qbuſcũq; vrgẽtibus indicijs ꝯtra
ipſos, niſi ipſi ſint alias infames ſm Alex. l.
ſi. ff. de qſt. Sed deprehenſi in delicto pñt tor
queri, vide Panor. c. cũ nõ ab hoĩe. de Iud. Se
3 cũdo † in cauſis criminalibus mutilati mem
bris vel aliqua parte corporis vitiari non
ſunt idonei teſtes, nec pñt teſtificari ꝯtra ip-
ſos, vide Hipp. §. nũc videndũ nu. 52. Sed ani
maduertendũ eſt hoc nullibi legi. Et qđ lex
non dicit, nec nos dicere debemus. Et teſtis
4 † nõ idoneus dr̃, q laborat morbo animi, nõ
5 aũt corporis. Tertio, † clerici non ſunt tor
quẽdi, & ſi torquent̃, tortura non debet eſſe
ita ſeuera ꝯtra eos, ſicut in laicos, vt ꝑ Alb.
in c. in ꝯtemplatione extra de reg. iur. Sed ſu
pradicta opinio nulla bona lege ꝓbat̃, & nõ
6 eſt auribus hoĩum digna. Quarto † clericus
teſtis inductus ſi vacillat in dicto ſuo nõ tor
quebit̃ ꝑꝑ dignitatẽ, licet laicus torqueat̃ l.
7 presb. C. de Epiſc. & Cle. Quinto, † in oĩ de
licto clerici ſunt fauorabiliores, q̃ laici, & ſæ
pe indicia ꝑ quæ cõuincũtur laici, nihil ope
8 rant̃ cõtra clericos. Hoc amplius, ꝑ quæ † ma
le p̃ſumitur de laicis, bene præſumit̃ de cleri
9 cis, & exẽpla non deſunt: nã ſi laicus † depre
hendit̃ domi pulchrę mulieris, eſt manifeſtus
adulter, licet ſm recentiores debeat probari
10 aliqđ ſignũ venereũ Hoc tñ fallit in † ſacer
dote, ſiue p̃sbitero, qui ſi amplexet̃ mulierẽ,
p̃ſumit̃ facere cauſa benedicendi. Sed ab hac
benedictione liberet nos Deus, vide gl. circa
11 quartã apud Bru. In oĩ † probatione facien
da, & quocunq; alio negotio magis credit̃ re
ligioſis, q̃ laicis tex. eſt, & ibi Abb. in c. nr̃a. de
proc. Bal. in d. c. in fine. Et ſm cõem opi. do-
ctorũ Papa non ſolũ poteſt concedere ſupra
12 dicta priuilegia, ſed ẽt põt † habilitare inha
biles, vt puta periuros & criminoſos ad teſti
ficandum, ita per oẽs not. in c. teſtim. de teſt.
Qua de re p̃ſcripſerũt ſibi priuilegia amplio
ra, quã laici in cœlo, & in terra. Aduerte tñ,
& ſic limita ſupradictam concluſionẽ nõ ha
bere locũ, qñ inhabilitas prouenit ex diſpo
13 ſitione iuris nãlis: qm̃ nec † Papa, nec Im-
perator poſſunt concedere leges cõtra diſpo
ſitionẽ iuris nãlis. c. per tuas. de ſimo. facit &
ſingulare dictũ Inn. in c. Iciſcitatus de reſcri.
quod dictũ refert Ang. in l. cum pretor ff. de
iudi. dictũ eſt in trac. de ind. tit. ne reus ꝑ ali
qua indicia cõuincatur, vt pœna capitali dã-
netur, vbi indiſtincte tenui contrariũ, videli
cet, ꝙ inhabiles non poſſint habilitari per
Papam, ſiue Imperatorem ad teſtificandum.

1 *Reus non debet à iudice torqueri, niſi ad inſtã*
tiam accuſatoris, ſed de conſuetudine contra-
rium obſeruatur.
2 *Iudex abſtinere debet à nouis tormentis.*
3 *Iudex quando reum torquere vult, debet tria cõ*
ſiderare qualitatem criminis, tormentorum,
& perſona rei.
4 *Iudex debet oſtendere torquendo medicu, vt mo*
derate eum torqueat.
5 *Tormenta ſunt moderate adhibenda.*
6 *Iudex immoderate torquens an excuſetur ſi tor*
tus ad inſtantiam ipſius Iudicis confeſſus fue-
rit, ſe fuiſſe legitime tortum.
7 *Tortura debet conſtare in proceſſu, aliter ex bra*
chijs rei cognoſcetur.
8 *Carcer eſt ſpecies torturæ.*

Quomodo, & quo moderamine procedatur ad tormenta, & de errore Iudicum. Cap. XII.

1 ANtequam reus † torqueatur, debet
Iudex ꝑ accuſatorẽ requiri, ad cu-
ius inſtantiã habẽda eſt quæſtio, ali
ter non poteſt reũ torquere, vide Bald. c. j. §.
Iudices. de pace fir. Et omnes ſcribentes in
hac materia conſentiunt. Attamen hoc tꝑe
per totam Italiam Iudex non expectata re-
quiſitionem accuſatoris reũ torquet, & ratio
reddi poteſt, quia Iudex ex officio põt proſe
qui, & facere ea, quę accuſator facere poſſet.
Bart. l. j. ff. de pub. Iudi. Imprimis abſtineat
2 † Iudex à nouis tormẽtis: nã pleriq; angunt
reos ſiti, fame: quidã immittunt aquã ꝑ na-
res: quidã ponunt taxillũ in pede. De ijs, &
alijs vide Bru. de q. in principio. Item Iudex
3 † debet tria cõſiderare, primo qualitatẽ cau
ſæ, ſeu criminis. ſecũdo qualitatẽ tormẽto-
rũ: nã ſi ſufficiunt tormenta leuia, non ſunt
inferenda grauia. Tertio qualitatem p̃ſonæ:
aliter. n. torquent̃ robuſti, aliter imbecilles.
4 Et ſm † aliquos debet oſtendere torquen-
dum

dū medicis,q̄ debet vti tali moderamine,vt reus tortus,ſaluus,ſeu ſaluus innocētiæ ſeu ſupplicio ꝯſeruet̄,vide Bald.ꝯſ.271.Demum
5 † conſideret Iudex ꝙ hominem torquet, ꝓ quo(vt Apoſtolico vtar verbo) non metuit mori Chriſtus. Et adhibeant̄ tormēta moderate,vt rōnis tēperamenta deſiderant, nam Iudex immoderate torquēs,grauiter punit̄.
6 Occurrit† hic cautela Bru.dicētis,ſi Iudex indebite torſerit aliquem,faciat reū ꝯfiteri, ꝙ fuit legitime tortus, de qua ꝯfeſſione faciat notariū rogatū,vide eā gl.in fine. Cōtra tñ
7 teneo. Primo in †proceſſu conſtare debet de tortura,& ſi non ꝯſtabit,ex brachijs rei cognoſcet̄. Deinde ꝯfeſſio rei in ptāte Iudicis, vbi agit̄ de intereſſe eiuſdē,non ꝓiudicat,q̄ carcere detenti vt liberarent̄ locis atris, oīa bona verba faterentur,& confeſſio eiuſmodi equipollet confeſſioni metu tormentoꝝ,
8 cū † carcer ſit ſpecies torturæ. Quare Iudex non excuſabit̄ cautela ꝓdicta ſi immoderate torſerit reū. Quia vltra prædicta ꝓſumptio eſt ꝯtra ipſum iudicē,ꝙ ſicut reum illicite,& immoderate torſit,ita,& illicite fecerit eūdē confiteri tex.eſt bonus in l.pen. ff. de quæſt. ſm vnam lecturam quam tenet Bart. ibi.

1 *Tortura inferri poteſt omni tempore, dummodo delictum ſit atrox.*
2 *Tormentorum ordo quis ſit?*
3 *Tortura an ſit incipienda à debiliori,an vero ab eo qui veriſimiliter, ſcit veritatem?*
4 *Pater, & filius ſi ſint courei, à filio incipienda eſt quæſtio.*
5 *Nomen turpe habens primo eſt torquendus.*

Quo tempore,& à quibus incipiat tortura, & de errore Iudicum. Cap. XIII.

1 OMni † tpe rei torqueri pñt, ēt diebus feriatis,& in honorem Dei, dū modo delictum ſit atrox,vide Bald. in l.1.C.de epiſc.& clericis. Tormentorum
2 aūt † ordo eſt eiuſmodi ſm multos, videlicet, ſi plures ſunt rei incipiendum
3 † eſt à debiliori,vide Ang.de qō.Sed contra incipiendum eſt ab eo,qui magis ſcit veritatem, & ꝙ veriſimiliter dicet eam,deuenitur .n.ad torturam,pro hñda veritate, vtique qui magis ſcit,debet primo torqueri,licet Iudices ꝯſueuerint incipere à debiliori. vnde euenit qđ hr̄ confeſſio incertatū ob non plenā ſciētiā facti,tum ob debilitatem torti, verum ſi rei pares erūt in delicto,tūc incipiendū eſt à debiliori. Et ita intelligunt iura loquentia de hac mā l.quoties.C.de Naufr.lib.10.l.1.§. Idē diuus.ff.de qō.& l.vnius facinoris .ff.eo
4 dē.Itē † quoties pater,& filius ſunt ꝯrei,a filio,incipiendū eſt, & torqueat̄ in ꝯſpectu patris l.iſti,q dē.ff.qđ metus cauſa. Vnde tranſijt in ꝓuerbiū apud Oratores,torque filiū,
5 fatebitur pater. Et dicunt † aliqui,ꝙ quando ſunt plures torquendi,& vnus eorum habet turpe nomen, initium poteſt ab eo fieri, vide Hippol.in l.1.ff.de quæſtio. Et licet varie loquantur ſcribentes in ſimilibus, dic eſſe incipiendum vt ſupra concluſum eſt.

1 *Tortura an & quando poßit repeti?*
2 *Tormentorum modus erit iuxta qualitatem indiciorum.*
3 *Reus pro quolibet ſufficienti indicio an poßit ter quaſſari?*
4 *Torturæ repetitio non debet excedere tres vices,ne in infinitum procedatur.*
5 *Tortura reduci debet ad tres dies ſeparatos, & pro qualibet vice reus debet habere tres eleuationes, & depoſitiones.*
6 *Tortus vltra tres vices, dicitur tortus immoderate, & videbitur fateri vi, & cruciatu tormentorum.*
7 *Repetere reum in tortura ſi Iudex intendat,debet in actu interloqui,quòd ſuperſedet à tortura incepta,ſed non perfecte data.*
8 *Indicia noua quæ dicantur?*
9 *Tortus relaxatur,ſi accuſator,dato ſibi termino ad probandum, & deducendum quidquid intendit,nil probauerit.*
10 *Reus ter ſolum debet in tortura repeti,ſed anti quitus,ex cauſa octies repetebatur.*
11 *Cōfeßio facta in tormētu ſine legitimis indicijs, ſicut non valet,ita confeßio facta ab tormenta repetita,quæ repeti non debuerunt,non valet.*

Per quot dies, & quanta tortura afficiatur reus,& de errore Iudicum. Cap. 14.

1 SI reus † primo fuerit ſatis tortus, nunquam poteſt repeti, niſi ſuperueniant indicia de nouo,vide Are. in verbo ſama publ.col.12. Sed alij dicunt quæſtionem toties repeti, quoties iudici videbitur, vide
2 Bart.l.vnius.§.1.ff.de quæſt. Sed dic † ꝙ iuxta qualitatem indicioꝝ erit tormētoꝝ modus, nam ſicut indicia ſuos gradus habent, prout in opere de indicijs dixi, ita & tortura

plures gradus hēt,vt ſupra dictum eſt.Vnde
3 † dixerit aliqui, ꝓ quolibet ſufficienti indi
cio poſſe reū ter quaſſari, & ſic obſeruari ꝑ
totā Italiā,vide Hipp.in pract.§.nūc vidēdū
nu.52. Sed recētiores dīt,ꝙ qñ indicia ſunt
vrgētia Iudex ſemel torquebit reū: Sed ſi eſ
ſene multū vrgētia,tūc fieret repetitio. Sed
4 hęc † repetitio nō debet excedere tres vices,
5 ne in infinitū procedaẽ,& ſic qō † reduceẽ ad
ternariū numeꝝ,videlicet, ad tres dies ſepa
ratos,& ꝓ vice qualibet debet hr̄e reus tres
(vt dicā) ſaccatas,ſeu eleuationes, & depoſi
6 tiones:Et rei † torti vltra ternarium numeꝝ
dr̄r torti immoderate,& videbunẽ fateri vi,
& cruciatu tormentoꝝ,vt l. repetitio .ff. de
7 qō.Et quoties Iudex † intēdit repetere reū in
tortura,debet interloqui in actis, ꝙ ſuperſe
det à tortura incœpta,ſed nō ꝑfecte data,vi
de Bru.q. 5. in fine,vbi tractat qñ ſupueniē
tibus nouis indicijs torqueaẽ reus. Indicia
8 † aũt noua differūt ſpecie,vel ſubſtātia,ſicu-
ti dr̄ in mā probationum,ꝙ ſu ꝑ nouis licet
ꝓbare,ēt poſt didicita,teſtificata.Et noua in
dicia ſunt,ſiue ꝓcedaẽ ex dicto torti, ſiue ali
ter,notaẽ in l.ꝑ hāc.C.de tpa.appella. Item
9 quoties † Iudex torſerit reū,ſi non ſupuene
rint indicia aliqua noua,dabit terminū accu
ſatori,in quo ꝓbare,& deducere debeat: ali
ter elapſo ipſo termino, & accuſatore aliud
nō ꝓbāte,ipſum reū relaxabit.De hoc ſtylo
vide Ang.in ver. fama pub. col. vlt. Dictum
10 † eſt reū ter ſolū in tortura repeti dr̄e. Anti
qui vero octies torquebāt.Legiẽ ſeruū Fānij
ſepties,& Philippū Fuluij Flacci octies fuiſ-
ſe tortū,lege Valeriū lib.8.de q̄ſt. Sed dic vt
11 ſupra.Et hoc † amplius,ſicut ꝯfeſſio facta in
tormētis ſine legitimis indicijs nō valet, ita
ꝯfeſſio facta ob tormenta repetita, q̄ repeti
nō debuerūt,nō valet,notaẽ l.pen. ff.de qō.

1 ☞ Iudex quo pacto debeat interrogare reum in tormentis, ne videatur ſuggerere, ſiue procedatur ſuper inquiſitione, ſiue ſuper accuſatione?
2 Reus in tortura eſt de ſe iterrogādus, nõ de alijs.
3 Reus in tortura ſi de facto ꝓprio interrogetur, aliqua circunſtantia an ſint exprimendæ?

De interrogationibus faciendis in tormentis,& de errore Iudicum. Cap. XV.

1 CONſiderare † debet Iudex,quo pacto in
terroget reum in tormentis,cum agatur
de vita hominis,& ne videatur ſuggere. Im
primis à reo peti debet ſ'm multos,quis ma
leficium fecerit,non aũt, ſi maleficium fece-
rit,vide Gand.de tormentis. Sed in hac mā
varie ſcriptū eſt: Vnde diſtinguēdū eſſe exiſti
mo: Aut Iudex ꝓceſſit ad torturā,ſu ꝑ gñā-
li inqſitione,videlicet, ſu ꝑ inqſitione gñāli
quo ad ꝑſonam, qñ proprie neſcitur delin-
quēs,& tūc Iudex debet interrogare reū,qs
maleficiū fecit,nō nominādo aliquam ꝑſo-
nā,q̃a foret ſuggeſtio,& ita intelligiẽ lex pri
ma.ff.de qō. Aut Iudex ꝓcedit ꝑ ſpecialem
inqſitionem, vel accuſationem ꝯtra certam
perſonam,& tunc ſi torqueẽ quis vti teſtis,
interrogeẽ,ſi inquiſitus, aut alius maleficiū
commiſerit,q̃1o,& qñ, & in qua parte cor-
poris,quo loco,& quo die.Sed Iudex inter-
rogādo eū,nō exprimat aliquā circunſtātiā,
aut qualitatē, nec dicat quidq̄ de commiſſo
maleficio,nec in qua parte corporis,ꝑcuſſit
necquiquā de facto,ſeu dicto, ꝓ quo dicto,
ſeu facto torqueẽ reus, alioqn non diceẽ Iu
dex interrogare,ſed ſuggerere. Sin aũt tor-
2 quebiẽ † vt principalis,debet interrogari de
ſe,& nō de alijs, & ſilr̄ debet interrogari in
gñe,poſtea ad ſpeciē deſcendendo,videlicet,
ad nomē tm̄ offenſi,nō vlterius quidq̄ inter
rogādo, nec ad alias facti circunſtātias ꝓce
dēdo,nā ſi Iudex interrogaret,ſi ꝑcuſſit talē
in tali loco,& tali via,& tali parte corporis,
foret ſuggeſtio. Multi quoq; dixerūt ꝑꝑ pe
riculū ſuggerēdi Iudices rectius ꝓcedere, ſi
interrogabūt,ſi aliq̄s maleficiū cōmiſit,nō
aliquē nominādo,vel vlterius interrogādo,
vide Arec.in verb.ſama publ.Cyn.l.ſi. C.de
accuſ.Idem l.Moſis c.4.Geneſeos,ibi,vbi eſt
Abel frater tuus? & c.7. Ioſuæ,ibi,atque in
dicia quod feceris. Sed de conſuetudine,qñ
3 rei † interrogaẽ de facto ſuo proprio, pñt
interrogari de hoīe mortuo, dūmodo non
exprimanẽ aliquæ circūſtātiæ,videlicet,non
exprimēdo aliqđ dictū,ſeu factū, ꝓ quo di-
cto,ſeu facto torqueẽ reus,vt ſupra dcm̄ eſt.

1 ☞ Tortus,& confeſſus de ſe,an,& in quibus caſibus poſſit interrogari de ſocijs ſiue indicijs?
2 Latrones, falſatores monetæ, & mandatarij, poſſunt in tortura interrogari de conſocijs,& q̄ procedit etiam in ſex alijs caſibus.
3 Latrones de ſe confeſſi interrogantur de ſocijs mandatoribus, & receptatoribus.
4 Seruus torquetur vt indicet conſocios, maxime quando ſumus in atrocioribus, vel in nece domini

mini, nam interrogatur, quo mandante, id ſeco
rit, & qui ſint participes.
5 *Tortus confeſſus de ſe poteſt interrogari de ſo-*
cijs in omnibus delictis, quæ veriſimiliter non
committuntur ſine socijs.
6 *Torti, & confeſſi de ſe ex conſuetudine totius*
Italiæ in omni caſu de ſocijs interrogantur.
7 *Iudex non expectata requiſitione accuſatoris*
hodie reum torquet.
8 *Confeſſus crimen, de quo erant indicia, an poſsit*
interrogari de delictis etiam eiuſdem generis,
de quibus non extant indicia contra eum?
9 *Socius criminis regulariter non poteſt de ſocio*
criminis interrogari in delictu principaliter cõ
miſſis in iniuriam, & odium alterius, nõ autem
principaliter incommodum delinquentis.
10 *Aſſertio ſocij criminis interrogari, qui interroga*
ri non poterat non facit indicium ad torturã.

De interrogationibus faciendis in tormentis reo confeſſo, & de errore Iudicum. Cap. XVI.

1 QVæritur † an tortus, & confeſſus
de ſe poſſit interrogari de ſocijs ſi-
ne indicijs? Dic non interrogari,
2 niſi † latrones, monetę falſatores, & manda
tarij, qui etiã torquentur, vt manifeſtent ſo-
cios, ſeu mandãtes, & ſic in reliqs caſibus, q
ſunt ſex ſm Gand. in tit. de qõ. videlicet. pri
3 mo latrones † de ſe ꝯfeſſi interrogãtur de ſo
cijs mãdatoribus, & receptatoribus. Secũdo
4 falſatores monetæ. Tertio † ſeruus torquẽ
vt indicet ꝯſocios. Quarto pp atrocitatem,
maleficij interrogant vt ſupra. Quinto ſer-
uus de nece dñi de ſe ꝯfeſſus interrogaẽ quo
mãdãte. Sexto ſeruus q magnas fraudes cõ
miſit in rõnibus dñi poteſt interrogari, qui
5 ſint participes. Sed † pdictis addo rĺam gña-
lem, ꝙ tortus confeſſus de ſe põt interroga
ri de ſocijs in omnibus delictis, q̃ veriſimili
6 ter non cõmittunẽ ſine ſocijs. Sed de † cõſue
tudine totius Italię rei interroganẽ de ſocijs
in oĩ caſu. vide Belui. in tit. de qſt. col. 2. Sed
Neoterici limitant hr̃e locum pdicta in in-
qſitione, ſecus in accuſatione, qa Iudex nõ
debet onerare accuſatorẽ, ad cuius inſtãtiã
7 torquet accuſatũ. Sed hęc † opinio nõ placet,
qa hodie Iudex nõ expectata reqſitione ac
cuſatoris reum torquet. vide Bart. l. 1. ff. de
8 publ. Iud. Poſtremo † qrẽ an ꝯfeſſus crimẽ,
de quo erãt indicia, poſſit interrogari de de
lictis ẽt eiuſdẽ gñis, de quibus non extãt in
dicia contra eũ? Et ſm omnes interrogari
nequit. At ijs tpibus per totam Italiam alr̃
obſeruatur, preſertim in furtis, vide Ang. in
tit. de tortura. Prędictam tñ conſuetudinem
multi limitãt, videlicet, ſi nõ pceſſit infamia
gñalis, vt puta, ꝙ ſit magnus latro, tunc nõ
poſſet interrogari. vide Brun. q. 5. in fine. Et
9 hæc opinio eſt obſeruanda. [Adde † gñales
rĺas ꝙ in delictis q̃ principalr̃ committunẽ
in iniuriam, & in odium alterius, vt eſt ho-
micidium, non aũt principalr̃ in commodũ
delinquentis, vt in furto, falſa moneta, & ſi-
milibus, ſocius criminis nõ põt de ſocio in-
terrogari. vt voluit Bar. in l. repeti. & ceteri.
10 ff. de qõ. † & ꝯñr aſſertio ſocij criminis in-
terrogati, qui interrogari non poterat, non
facit indicium ad torturam, vt ibidem.]

1 ☞ *Nominatus per tortum ex hoc ſolo non tor-*
quebitur ſed ſolum inquiretur, fallit in caſibus
in quibus reus interrogari poteſt.
2 *Indicium quando oriatur ex dicto torti ſine a-*
lijs indicijs?
3 *Homo malæ famæ in alijs non concurrentibus*
poſſit torqueri, ex ſolo dicto torti?
4 *Nominati per tortum quando ſine alijs indicijs*
poſſint torqueri, & quando non?
5 *Tortus an iurare debeat facta nominatione in*
tortura?
6 *Nominatio debet eſſe in tortura, aut ſtatim depo*
ſito reo de tortura aliter ea non valet.
7 *Confeſſus de ſe, ſi ſua ſponte alium nominat non*
interrogatus, talis nominatio ſuſpecta habetur
à lege.
8 *Teſtis ſponte ſe offerens eſt ſuſpectus.*

De nominato per tortum torquendo, vel non, & de errore Iudicum. Cap. XVII.

1 NOminatus † per totum, ex hoc ſolo
non torquebitur, ſed ſolum inqui-
retur, & ratio reddi poteſt, quia rei
imputando cogitant hr̃e ſubſidium. Fallit
tñ in caſibus, in quibus, poteſt reus interro
gari: qa in dictis caſibus crimẽ obiectũ ſatis
eſt ad torquendum criminatũ. vide Ang. in
verb. fama publ. Hipp. §. diligenter. num. 59.
Sed nonnulli aſſerũt, ẽt in prædictis caſibus
nõ procedi ad torturam, niſi pcedant aliqua
indicia, ſaltẽ pſumptiua ꝯtra criminatum, vt
puta ꝯuerſatio cum torto, & ſimiles qualita

tes. Item ꝙ ex qualitate torti ſiue ex perſo-
na criminali veriſimile ſit non mentiri, & ſi
2 milia. In caſibus tñ † in qbus verſaē ꝓbõnis
difficultas, oriē indicium ex dicto torti ſine
alijs indicijs, dummodo is, cui crimen obijci
tur, ſit malæ vitæ, intelligendo ēt ꝙ ex dicto
torti oriē indicium ɔtra criminatum, qñ eſt
3 malæ famæ ēt vltra caſus exceptos. Sed † de
hoc dubitaē: qa licet qs ſit malæ famæ, alijs
tñ non ɔcurrentibus non torqueē, & rõ eſt,
criminis obiectionem ꝑ totum de eo factā
indicium inducere nullum, cum interroga-
ri non debuerit. Ergo ꝙ inde ſequitur, lege
ꝓhibente non valet. Sed de ɔſuetudine aľr
obſeruaē. vide Gād. tit. de qõ. Ex ſupradictis
aũt ſcribentes vñr potius ɔfundere, quam
concludere, qa non vř dña inter caſus exce-
4 ptos, & non exceptos. Quare dic † ꝙ in ca
ſibus exceptis, in qbus iterroganē rei de ſo-
cijs ēt ſine indicijs, & de qbus caſibus dcm̃
eſt in antecedenti cap. In dictis caſibus no-
minati ꝑ tortum pñt torqueri ſm̃ ſcriben-
tes, ēt ꝙ nulla extēt indicia. Sed tu dic ꝙ tor
queně, dummodo ſint qualia qualia indicia.
In alijs vero caſibus non torqueně noiati, ni
ſi fuerint indicia idonea, & ſufficientia. Quæ
5 riē ēt † an reus debeat iurare facta noiatio-
ne in tortura? & multi ɔſentiunt. vide Hipp.
§. diligēter nu. 62. Sed hæc opinio nõ placet.
6 vide Blan. nu. 283. & nota † ꝙ noiatio debet
eſſe ī tortura, aut ſtatim depoſito reo de tor
7 tura, aľr non valet. vide, vt ſupra. [Addo † re
gulam gñalem ꝙ inquiſitus de ſe ɔfeſſus ſi
ſua ſponte aliũ noiat, non interrogatus ſuꝑ
8 eo, noiatio talis ſuſpecta hř, † ſicuti dř de te-
ſte ſponte ſe offerente, ita Mod. Señ. in trac.
de ind. & tort. quos citat Grāmat. in ɔſ. 21.]

1 *Confeßiones reorum pro exploratis facinoribus haberi non oportet, ſi alia non concurrãt.*
2 *Confeßionum alia ſpontanea, alia metu tormentorum, alia in tormentis.*
3 *Confeßio quando dicatur ſpontanea, & quomodo debeat ratificari?*
4 *Notarius non debet ſcribere reum ſponte fuiſſe confeſſum, quando adeſt aliquis terror.*
5. *Confeſſus ſponte an poßit ſtatim ſine vlla defenſione damnari?*
6 *Confeſſus ſponte poteſt damnari ex quolibet etiã inordinato proceſſu, & ſine indicijs præcedentibus.*
7. *Cõfeſſus ſpõte in aliquibus caſibus non dãnatur.*
8 *Reus non torquetur ſi de corpore non cõſtet, nec procedi poteſt per inquiſitionem, aut accuſationem, nec ſponte confeſſus hoc casu damnatur.*
9 *Caſus, in quibus reus torquetur, licet de corpore non conſtet,*
10 *Confeßio facta coram iudice incompetenti, licet non plene probet, facit tamen indicium ad torturam coram ſuo iudice.*
11 *Confeßio extraiudicialis, licet non ſufficiat ad condemnandum, ſed ſolum ad torquendum, tamen confitens poteſt extraordinarie puniri, tam quam de delicto ſe glorians.*
12 *Confeſſus per ſtoliditatem non dicitur cõuictus, niſi perſeuerauerit: idem in confeßione nuda, & ſine cauſa, vel ab irato facta.*
13 *Iracundia an, & quando non obliget.*
14 *Pœnam homicidij iuſtus dolor diminuit.*
15 *Confitens ſe occidiſſe ad ſui defenſionem, ſi id nõ probet, an ad mortem damnari poßit?*
16 *Offendentis qualitas demonſtrat animum fuiſſe, vel non fuiſſe offendendi.*
17 *Mores boni faciunt præſumi pro reo, mali vero mores contra reum.*
18 *Confeſſo de ſe, & ſocijs nullo casu eſt credendũ, niſi euidentem rationem alleget, vel veriſimilitudinem, quæ iudicem inſtruat.*
19 *Reſponſio rei dicentis, ſi feci, feci ad meã defenſionem in criminalibus non eſt admittenda.*
20 *Reſponſio rei dubia parit indicia contra eum, quia videtur velle iudicem fallere, & num. 21.*
21 *Reſpondere non videtur qui ad interrogata obſcure reſpondet.*
22 *Reus confeſſus ſe occidiſſe, ſed non animo occidẽdi, an de homicidio teneatur.*
23 *Nemo videtur ſine animo maligno delinquere.*
24 *Reus quòd non aĩo occidẽdi fecerit, qũo ꝓbetur.*
25 *Accuſatus de homicidio negans ſe occidiſſe, conuictus, an poßit alia defenſione vti.*
26 *Confeßio ſpontanea an ratificetur?*

De confeſſione ſpontanea, & de errore Iudicum. Cap. XVIII.

1 CONfeſſiones † reorum pro exploratis facinoribus haberi non oportet, ſi alia Iudicis religionem probatio
inſtruat nulla l. 1. ff. de queſtio. Sed ſciendum
2 eſt confeſſionem varie cõcipi: eſt † enim alia
ſpontanea, alia metu tormentorum, alia in
tormentis, de quibus ſingulariter dicetur.
3 Spontanea † confeſſio dicitur, qñ reus ſine
tormentis, & minis, alioq. actu facti ɔtenta
in

in inquiſitione, & tunc notarius ſcribet cũ ſponte ↄfeſſum,& al'r non.[Sed aduerte tutius eſſe notarium nullo caſu ſcribere ſponte ↄfeſſum,& ſufficit ſcribere quo loco, quo tpe,quo modo,& qualr̃,&qbus verbis fateatur reus, ea rõne, qa metus põt ↄtingere ex diuerſis accĩtibus ẽt ignotis,ergo, &c. dcm̃ eſt in c.de ↄfeſſione metu tormẽtoꝝ,ad quẽ
4 locum me remitto.] nam qñ † eſt aliquis terror, non debet ſcribere, reum fuiſſe ſponte ↄfeſſum. Poſtea poſt triduum ducat̃ reus ad banchum iuris,vbi leget̃ ↄfeſſio rei.& interrogabit̃, ſi dictam ſuam ↄfeſſionem ratificare velit,monendo eum de ſui vita agi.Contra tñ fere oẽs ſentiunt ↄfeſſionem eam non ratam hr̃i, imò reum ſine alia pſeuerantia damnari, ſecus in ↄfeſſione facta in tormentis,ſiue metu tormentoꝝ.vide in l.dic. C.de cuſto.reo. Vlterius ſm † alios ſponte ↄfeſſus
5 põt ſine vlla defenſione ſtatim damnari. Tñ tutius eſt reũ monere, vt ſeipſum defendat, &ſic dari terminum.Et rõ eſt:qa reus põt reuocare ↄfeſſionem, vel eã declarare. vide in c.cum dilectus de accuſ.Et ↄfeſſionis † ſpon
6 taneæ vis erit eiuſmodi,vt reus poſſit damnari ex quolibet q̃uis inordinato ꝓceſſu.Itẽ licet nulla p̃cedant indicia, tñ ob ſponte cõfeſſionem factam poterit reus dãnari: ſecus aũt ſi ꝑ torturam, ſiue ẽt aliquẽ torturæ metum reus ↄfeſſus fuerit: tunc.n.qñ deſunt indicia,nullo modo damnabit̃, licet pſeuera-
7 uerint.In ↄfeſſione † ſponte facta in aliquibus caſibus Iudex non damnat. Primo,qñ non ↄſtat de corpore, de quo in primis ↄſta
8 re debet Iudici,aliter † reus non torquetur, imò non ꝓcedit̃ nec ꝑ inquiſitionem,nec ꝑ accuſationem: qa talis ſolennitas requirit̃ ab initio:qua omiſſa oĩa, q̃ ſequunt̃ ſunt ipſo iure nulla ob omiſſionẽ ſubſtantialis modi. nam quoties ſolennitas datur ꝑ forma, eius omiſſio ẽt ſi eſſet leuis,tñ vitiat actum. vide in c.qm̃ frequenter.vt lite non ↄteſtata.
9 Sunt † tñ caſus,in qbus torquet̃, licet nõ cõſtet de corpore.vide ſupra c. 1. Secundo, in ↄfeſſione impoſſibili, ſiue nõ veriſimili. Tertio,in ↄfeſſione incidenter,& non principaliter facta. Quarto,in ↄfeſſione tpe inhabili, videlicet,qñ lapſum eſt tps,poſt qd' non inquiritur, ſiue accuſatur, qđ eſt poſt annos. 20.niſi in partu ſuppoſito,vel qñ falſis medicaminibus partum impediuit. vide Sing. 3. de accuſ. Quinto, qñ ↄtra ↄfeſſionem aliter iudicatum fuit.Sexto,in ↄfeſſione facta corã Iudice carente iuriſdictione, & differt a iudi
10 ce incõpetenti,nãq; † ↄfeſſio coram eo iudice,licet nõ plene ꝓbet, facit tñ indicium ad torturam coram ſuo Iudice.vide Bal. l. magiſtratibus.ff.de iuriſd.omnium Iudicum.Et rõ eſt,qa ↄfeſſio extraiudicialis facit indiciũ ad torturam. ergo ↄfeſſio coram Iudice incompetenti, tanq̃ ↄfeſſio extraiudicialis debet facere indicium coram ſuo Iudice, licet Bar.tenuerit ↄtrariũ l.diuus.ff.de cuſto.reo-
11 rum.Notandum eſt,† ꝙ licet ↄfeſſio extraiudicialis non ſufficiat ad ↄdemnandum, ſed ſolum ad torquendum. Attñ ↄfitens põt puniri extraordinarie, tanq̃ de delicto ſe gloriãs.Hipp.in §. poſtq̃. Septimo in ↄfeſſione facta virtute gratiæ ſibi ꝓmiſſæ ꝑ Iudicem. [De hac ↄfeſſione vigore gratię ſibi ꝓmiſſæ ꝑ iudicem multa notant̃ ꝑ Decium, & alios Modernos. in l.hæc eſt.nã.ff.de reg.iuris.] Octauo,in confeſſione coram notario non habente commiſſionem à Iudice, vel coram Iudice ſolo non in figura iudicij, & hoc caſu non plene ꝓbat,facit tñ indicium ad torturam.vide Iaſ..in ſupradicta.l.magiſtratibus.
12 Nono ſiquis † vltro,ſponteq;. ↄfitet̃ ꝑ quandam ſtoliditatem,non ↄuincitur ꝑ talem cõfeſſionem, niſi pſeuerauerit: & rõ eſſe põt, confitentem non videri eſſe in plenitudine intellectus,cum ita ſponte, & ſine vllo metu ipſe ↄfiteat̃. Idem in ↄfeſſione nuda, & ſine cauſa.Itidem in ↄfeſſione facta ab irato,quę calore iracundiæ non valet.Secundo, votũ. Tertio, iurm̃ præſtitum ab irato non obligat,& ita intellr̃ l. quidq̃d calore. ff. de reg.
13 iur.Hipp.in §. poſtq̃ nu.6. [Sed † diſtingue de iracundia ad hoc ꝙ non obliget debet eſſe talis q̃ mentis alienationem inducat, & diſtingue q̃dam eſſe q̃ iuris ſortiunt̃ effectum, vt ↄtractus,repudiatio,ↄfeſſio, votum, & ſimilia. & iſta ꝑ iracundiam impediunt̃, quia non ꝓcedunt ex animo, ſed ex animi alteratione. q̃dam iuris non ſortiunt̃ effectum, vt maleficia.& tunc non curat̃ de iracundia, ſi enim in delictis excuſaret iracundia,raro delicta punirent̃.mitigat̃ tñ pœna qñ ex iuſto dolore ꝓuenit.Hinc dr̃,ꝙ licet prohibitum ſit occidere fugientem q te ꝑcuſſit,occiden-
14 do tñ pœna ordinaria non punieris, † quia pęnam homicidij iuſtus dolor diminuit,no. in l.quidquid calore, ſupradicta.] Occurrit hic qõ,quam ibi ponit Hipp. videlicet: ſiqs

15 † ꝯfitẽ occidiſſe, ſed ad ſui defenſionẽ, non ꝓbato eo, qđ ad ſui defenſionẽ ſpectauerit, ſi nõ erũt aliæ ꝓbões ꝯtra eum pp talẽ cõfeſſionẽ non damnabiť ad mortem. Contrarium tenuit Bart. l. Aurelius. ff. de libera. legat. vide Iaſ. l. vt vim. ff. de iuſt. & iur. Sed ipſe in ꝑdictis diſtinguo, videlicet, ſi talis ꝯfitẽs non ꝯſueuerit delinquere, neq; habuerit cauſam ſe vlciſcẽdi, tali caſu tenerẽ cũ Hipp. q̃a ex ꝑdictis lex bene ꝑſumit ꝓ reo, ſed prædictis non ꝯcurrentibus tenerẽ cũ Bart. Et ꝑcipue cõſiderandũ eſt, ſi occiſus erat offenſus, nam eo caſu vř contra eum præſumptio culpæ, & ſic exiſtimabiť voluiſſe vlciſci ſe, licet fuerit occiſus, ꝯcurrente maxime qualitate
16 ꝑſonæ, Nã qualitas † offendẽtis demonſtrat aĩum fuiſſe, aut nõ fuiſſe offendendi. l. ſi mř.
17 C. ne de ſtat. def. Quare rei † curẽt ꝓbare de moribus, nã ſicut ob malos mores oriť ſiniſtra ſuſpicio, ita ob bonos bene ꝑſumiť l. de ſertorẽ. §. is, cui. ff. de re mil. l. ſi militari. ff. de
18 ijs, q̃bus vt indi. [Addo † regulam gñalem ꝙ nullo caſu credendũ eſt ꝯfeſſio de ſe, & ſocijs, niſi allegauerit euidentẽ rõnem vel veriſimilitudinẽ q̃ inſtruat iudicẽ, q̃a tunc publ. cæ vindictę nõ erit ſubtrahẽdus reus l. ſicuti C. de q̃õ. Gl. ſing. in l. patre. ff. de q̃õ.] Ob-
19 uia † ſit hic cautela Iaſ. in d. l. vt vim. videlicet, vt reus rñdeat, ſi feci, feci ad meã defenſionem. Sed ego teneo, ꝙ talis rñſio non debeat admitti ꝑ Iudices, quia reus debet certe rñdere negando, aut ꝯfitendo, cum ẽt poſſit torqueri ad rñdendum, q̃n rñdere recuſat, vt dictũ eſt ſupra c. 2. Et cautela Iaſ. locũ habet in cauſis ciuilibus, q̃n rñdetur inter ipſas partes, ſecus in criminalibus, vbi rñdetur Iudici: tunc. n. ꝑ religionẽ iudicis reus debet certo rñdere, cum interrogetur, quid fecerit. vide tex. c. 7. Ioſue, ibi, atq; indica qđ feceris Adde, ꝙ ẽt in ciuilibus, vt poſitionibus, rñdetur clare. nota. in l. 1. ff. de vulg. &
20 pupil. Hoc amplius † teneo reum in dubio rñdentem parere indicia ꝯtra ſe, quia vř vere deliquiſſe, & velle iudicem fallere. [Concluſiue tenetur reus nõ ſolum ad rñdendũ,
21 ſed certum rñdendum, † quia non vř rñdere qui ad interrogata obſcuret rñdet, Bart. in l. de ætate. §. q̃ tacuit. ff. de interro. actio.
22 † Idem dic in reo ꝯfitente ſe occidiſſe, ſed non animo occidendi, quo caſu non teneť de homicidio, nam crimen tũc ꝯtrahitur ſi, & voluntas nocendi intercedat, quia quę ex improuiſo caſu accidunt facta plerunq; non noxæ imputanť. l. 1. C. ad l. Corn. de ſicar.
23 † Nemo. n. vř delinquere, niſi animum malignũ delinquẽdi habuerit. Nam volũtas, & ꝓpoſitũ diſtinguunt maleficia. l. ſæpe. ff. de
24 verb. & rer. ſig. l. 1. ff. de furt. † Et notãdũ eſt, ꝙ illa negatiua non aĩo occidendi ꝓbať per ꝑſumptiones probando amicitiã, & affinitatẽ, & qualitatẽ occidentis, & ꝑ iurm̃ purgationis. ꝓut nota. Gl. in ſupradicta l. Idẽ in l. Moſai. qui ꝑcuſſerit ꝓximum neſciẽs, & q̃ heri, & nudius tertius nullum ꝯtra eũ odiũ habuiſſe cõprobať. tali caſu remittẽda eſt ei pœna homicidij. ꝓut in c. 19. Deuter. Nota tñ, ꝙ lex Diuina in ſupradicto c. vult reum exuler. non pp crimen quod non eſt per regulam ſupradictã, ꝙ tunc ꝯtrahiť crimẽ ſi, & volũtas nocẽdi intercedat. Sed ne forſitã ꝓximus eius cuius effuſus eſt ſanguis dolore ſtimulatus ꝑſequať, & ꝑcutiat aĩum eius, q̃
25 nõ eſt reus mortis, vt ibi. † Quæriť ẽt ſi accuſatus de homicidio negauerit ſe occidiſſe, & fuerit ꝯuictus, nunq̃d alia poſſit defenſione vti? excipiẽdo ſe ad ſui defenſionẽ illud feciſſe, & rñdetur quod poteſt ſm̃ Bart. & alios ſcribentes in l. nemo. ff. de reg. iur. & iſta eſt cõis opinio, quam nota, quia multi tenuerunt contrarium.] An confeſſio † ſpontanea
26 ratificetur, vide in ſequenti titulo in fine.

1 *Confeßio metu tormentorum diuerſis ſumitur modis.*
2 *Torturæ metus æquipollet torturæ.*
3 *Terror leuis non indicat metum, niſi cadat in conſtantem virum.*
4 *Torquendi qualitas, circa tormentorum metum eſt conſideranda.*
5 *Notarius non debet ſcribere reum ſponte confeſſum, ſi aliquo terrore fateatur.*
6 *Confeßio facta à carcerato fame, & frigore laborante, dicitur facta metu tormentorum.*
7 *Carceratus ſi aliquid confiteatur ſine alia tortura, confeßio non dicitur ſpontanea, quia carcer eſt ſpecies tormenti.*
8 *Confeßio vt dicatur facta metu tormentorum an ſufficiat probare quem fuiſſe detentum?*
9 *Notarius non poteſt nec debet ſcribere reum ſponte confeſſum, ſed ſufficit vt ſcribat, quo loco, quo tempore, quibus verbis confiteatur.*
10 *Confeßio etiam ſpontanea an debeat ratificari?*
11 *Confeſſus ſponte debet ſaltem moneri ad faciendum ſuas defenſiones rationibus, de quibus hic.*

De

De confeſſione metu tormentorum, & de errore Iudicum. Cap. XIX.

1 COnfeſſio metu † tormentorum diuerſis ſumitur modis. Primo qñ fit in tormentis, ſeu prope torméta reo ligato, minante Iudice torturam. vide Bart. l. 1. §. diuus. ff. de queſt. Sed alij dñt, ſiquis ducatur ad funem, licet non habeat manus ligatas retro, ſi confitetẽ, dicetur ꝯfiteri metu tormentorum. Idem ẽt ſiquis apud torturã fuerit tñmodo ſpoliatus, & nõ ligatus, dicetur fateri metu tormentoꝝ, quia licet Iudex non torqueat hoiẽm, ſed eũ ſpoliat, vt torqueat, inducitẽ iuſtus metus, ac ſi fuiſſet tor-
2 tus, & ſm̃ † aliquos ſuſpicio, ſeu metus torturæ æqpollet torturæ. Hoc amplius dixerũt aliqui ꝯfeſſionem factam ꝑp vehemẽtes minas Iudicis, licet extra torméta intelligi tñ metu tormentoꝝ, & poſſe reuocari perinde ac facta fuiſſet ꝓpe tormenta. De hoc, & ſupradictis, vide Bar. l. nouiſſime. ff. quod falſ. tut. Guid. de Suz. ſub rub. de qõ. Sed ꝯtrariũ
3 fere oẽs tenent, ꝙ ſola † ductio ad funẽ ſit leuis terror, ſed ductio, & ligatio indicant metũ, qa debet eſſe terror cadẽs inconſtantẽ virũ. l. interpoſita. C. de tranſac. Circa ꝑdicta,
4 ego † dico ꝯſiderandã eſſe ꝑſonã torquendi, vt puta ſi eſt fœmina, qa nãliter timida, ſiue ẽt vir, dũmodo ſit ꝑſona timida, & tali caſu tenerẽ cũ Guido. metus. n. tormentoꝝ conſideratur reſpectu ꝑſonarum argõ auct. multo magis. C. de ſacro ſan. eccl. In hac ẽt mã
5 conſiderandum eſt, ꝙ qñ † reus aliquo terrore faterẽ, notarius non debet ſcribere eum ſpõte ꝯfeſſum eſſe, & in hoc multi iudices er-
6 rãt. Ideo ẽt ſi eſſet † in carcere, in quo fame, & frigore multum patiebatẽ reus, formidine tormentoꝝ vr̃ facta confeſſio ſm̃ Bart. in l. 1. §. diuus. ff. eo. Ego extendo dictum Bart. ad ꝯfeſſionem factam, non ſolum metu tormentorum, ſed ẽt aliqua alia de cauſa, vt in
7 d. l. 1. §. ſiquis vltro. Et dixerũt aliqui, ꝙ † ſi carceratus aliqd ꝯfiteatur, ẽt ſine alia tortura, talis confeſſio non dr̃ ſpontanea, cũ car-
8 cer ſit ſpecies tormenti. Hoc amplius † dixerũt ſufficere ꝓbare quẽ fuiſſe detentum, vt eius ꝯfeſſio dicatẽ facta metu tormentoꝝ. vide Hipp. in §. expedita. nu. 9. Sed hęc opinio nõ placet, qa metus tormentoꝝ ꝯſideratẽ, vt ſupra ꝯcluſum eſt. Sed qa metus torturæ poteſt ꝯtingere ex diuerſis accidẽtibus. Itẽ qa ꝯſiſtit in aĩo delinquentis. Ideo iudicio meo
9 † notarius ꝑp periculũ falſitatis non debet, aut põt ſcribere ſpõte ꝯfeſſus, & ſufficit ſcribere quo loco, quo tp̃e, qbus verbis ꝯfiteatẽ reus, & an fuerit ſpõte, vel metu ꝯfeſſus, ex circũſtãtijs ꝓceſſus Iudex cognoſcet, & eſſe debet potius ſpeculatio iudicis, quã aſſertio
10 notarij. Propterea † ꝯfeſſio ꝗuis ſpontanea debet ratificari ꝑ ſupradictas rõnes, & alias, quas dicit Hipp. in §. poſtꝗ. num. 22. & talis opinio fuit antiquoꝝ, quã Gand. impugnat, dicens ẽt, cũ qs ꝯfiteẽ crimen ſe comm̃ ſiſſe illico, & abſq; aliqua ꝑſeueratione, & ꝯfeſſione dãnandus eſt, vide eũ de qſt. nu. 15. Sed aduerte, ꝙ licet dubiũ ſit, nunqd ꝯfeſſio ſpõtanea ratificari debeat, ſentiũt tñ oẽs, ꝙ ſpõ-
11 te ꝯfeſſus † debet moneri ſuas facere defenſiones. Primo, qa põt cognoſci de inualiditate ꝯfeſſionis vt ſupra. Secũdo, quia põt reuocare ꝯfeſſionẽ, vel eam declarare. Tertio, qa ꝯcediẽ poſſe ꝓbari falſitas ꝯfeſſionis. vide Bald. in l. ſiquis. C. de epiſc. & cleric.

1 ☞ *Confeßio in tormentis facta tunc demum fidẽ faciet, quãdo per certa ſigna verificabitur.*
2 *Confeßionis in tormentis factæ verificatio ex quibus haberi poßit?*
3 *Innocentia rei quandoq; per cauſas cognoſcitur*
4 *Signa maleficij à reo ſunt per iudicem petenda ad confeßionis verificationem.*
5 *Confeßione non verificata reos damnare exemplo pernitioſum eſt.*

De confeſſione in tormentis verificanda, & de errore Iudicum. Cap. XX.

1 DIctum eſt † ſupra confeſſiones reorum non hr̃i pro exploratis facinoribus ſi nulla alia probatio Iudicis religionem inſtruat: Etenim res eſt fragilis, & periculoſa, & quæ veritatẽ fallit, quia aliqui tanta ſunt impacientia, vt in quouis mẽtiri, quam pati tormẽta velint. l. 1. ff. de qõ. Quare Rhetores diſputant, & vtrinq; argumẽta nõ ſunt. Proinde altera pars tormẽta teſtimonioꝝ loco hẽt. At altera pars dãnat, cũ tormẽtoꝝ mẽtiri ſæpe faciat dolor. vide Ariſt. lib. 1. de arte rhet. Quint. lib. 5. Cõfeſſio itaq; in tormẽtis tũc demũ fidẽ faciet, qñ ꝑ certa ſigna verificabitẽ, & hoc modo tolletur certamẽ, an reus ſit vere ꝯfeſſus, an mẽtitus cruciatu tormentorũ. Et iudicis intereſt quærere rõne humanitatis, ne innocentẽ oc-

 cidat,

cidat, & ne q̃rendo homicidã homicida fiat
2 c.21.Exod. Verificatio † igiť dupliciter con
ſiderať. Primo ꝙ delictũ ſit cõmiſſum,unde
ꝯſtare debet de cadauere, aliter non ꝓcediť
ad torturam,dictũ eſt ſupra c. 1. Eſt aũt alia
verificatio magis neceſſaria ad cognoſcẽdũ
veꝶ delinquentẽ,& ꝙ reus non ſit confeſſus
cruciatu tormentoꝶ. Quare licet confitea-
tur reus, Iudex tñ debet q̃rere, & verifica-
re infraſcripto modo.In primis petať à reo,
3 cur fecerit,& cur occiderit,nã ꝑ†cauſas qñ-
que cognoſciť innocentia rei,etenim ſi cau-
ſæ nõ ſunt veriſimiles,rei non dãnanť. vide
Iaſ.l.magr̃atibus.ff.de iuriſd.om.iud.l.1.C.
4 ad.l.Corn.de fica.Secũdo,Iudex petet†à reo
aliqď certũ ſignũ,videlicet,ſi agať de homi-
cidio,interrogabit quid factũ ſit de armis,&
de qualitate armoꝶ,nã ex ijs,& ſimilibus ve
ritas eluceſcit. Sinaũt de furto agať,interro
geť q̃bus vẽdiderit, & ſi reus aliquos nomi
nauerit,noĩati examineneť. & ab eis explore
tur,an ſit veꝶ.vide Bru.tract.6. ibi principa
liter q̃riť. Si in cauſa veneficij q̃s torquebiť,
interrogetur,venenum vbi emit?à quo?qñ?
quanti? per quem dedit? Supradicto igitur
modo,& ſimili,& in ſupradictis & ſimilibus
delictis interrogãdo reũ, delicta fient explo
rata Iudici certis ſignis,q̃ ad veritatem addu
cũt,& non ſola ꝯfeſſione,vt dictũ eſt ſupra.
De ſupradictis ſignis,vide.l.Moſis c.7.Ioſu.
in fine.Apud Rhetores,auctore Cornificio
legiť,maiores voluiſſe certis in rebus inter-
poni q̃õnes,cum q̃ vere dicerenť ſciri, q̃ fal-
ſo in q̃õne pronunciarentur,refelli poſſent,
hoc modo.Quo in loco quid poſitum ſit,&
ſiq̃d eſſet ſimile, quod videri aut aliquo ſimi
li ſigno percipi poſſet,vide eũdem.2. ad He
rennium titulo in cauſa coniecturali. Exem
5 plo pernicioſum † eſt non verificata confeſ-
ſione reos damnare,& exempla non deſunt.
vide Val.Max.lib.8.de quæſt.in pcin.

*1 ☞ Perſeuerare in confeſsione quando,& quomo
do reus dicatur?*
*2 Confeſsione facta an ſtatim reus ducendus ſit
ad eam ratificandam? vel quantum tempus
ſit interponendum?*
*3 Confeſſus debet per tres dies conquieſcere ante-
quam ducatur ad ratificandum ipſam confeſ-
ſionem,aliter ſi fuerit ratificata paruo momen
to,dicetur ratificata metu tormentorum.*
*4 Confeſsio facta in tormentis,et legitime ratifica
ta non præcedentibus legitimus indicijs. an va
leat,& ex ea an iudex poßit reum damnare?*
*5 Inquiſitio non præcedentibus legitimis indicijs
eſt ipſo iure nulla,& quæcunque ab ea ſequun-
tur corruunt.*
*6 Confeßio facta in tormentis licet non ſatis ſit
ad damnandum niſi ratificetur,an fallat quan
do præceßit confeßio extraiudicialis?*
*7 Confeſſus ſi non perſeueret,an repetatur in tor-
mentis vt perſeueret?*
*8 Confeſſus ſæpius in tormentis,& ad perſeueran
dum ductus ſemper negans,an & quot vicibus
poßit torqueri,vt perſeueret.*
*9 Confeſſus aliquando poteſt damnari abſque rati
ficatione,quando ſigna ſunt talia,vt non ſit ꝓ-
batio in contrarium.*
*10 Indicijs indubitatis non poteſt quis damnari,
ſed tantum torqueri.*
*11 Confeſſus ſi in confeßione perſeuerare nolit,
ſed velit probare contrarium, an non ſit am-
plius torquendus, ſed audiendus?*
12 De innocentia rei omni tempore quæri poteſt.
*13 Confeßio in ciuili an præiudicet in criminali,ſi
per principalem facta fuerit.*
*14 Confeßio facta in vno iudicio nocet inter eaſdẽ
perſonas in alio, niſi cõtra confeßionem in pri
mo iudicio iudicatum fuerit.*
*15 Tortus Bononiæ pro delicto ibi cõmißo,ob quod
non eſt corporaliter puniendus, ſi in tormen-
tis confeßus fuerit ſe plura maleficia extra
Bononienſe territorium perpetraſſe, an à po-
teſtate Bononiæ poßit vltimo ſupplicio condem
nari?*
*16 Confeßio de pluribus delictis licet ſæpe ratifica
ta non nocet, niſi conſtet de illis.*
*17 Confeßio licet legitime habita fuerit per tormẽ
ta,& fuerit ratificata,non erit tamen ſufficiẽs
ad condemnandum, niſi fuerit declarata à reo
per ſigna, per quæ verificetur iudex reum ve-
ra eſſe confeſſum.*
*18 Confeßio etiam ratificata non habet vim veri-
tatis ſine alijs ſignis.*
*19 Iudex maleficiorum temere, & rei veritate in-
diſcuſſa iudicare, aut reum condemnare non
debet.*
*20 Aduocati,& defenſores dandi ſunt reis carcera
tis, ſe defendere ob inopiam nequeuntibus, ne
innocens indefenſus pereat.*
*21 Renunciare defenſioni ſuæ an reus poßit? &
an iudex id admittere debeat?*
*22 Iudex quærere debet defenſiones rei, etiam poſt
latam ſentẽtiam, ſi ratio innocentiæ cõſtiterit.*

De

De confeſſione ratificanda, & quando reus ratificare recuſat, & de errore Iudicum. Cap. XXI.

COnfeſſiones reorum non hñr pro
exploratis facinoribus, niſi rei perſe
1 uerauerint. Perſeuerare † aũt dr̄,qñ
reus ducitur ad banchum Iuris, prout duci
omnino debet, vbi palam moneatur de vi-
ta ſua agi,ideo bene conſideret,ſi vult perſe-
uerare in confeſſione ſua,& eam ratificari,
legente ei notario vulgari ſermone dictam
ſuam confeſſionem. Qui ſi rñderit cõtenta
vera eſſe,tali caſu dicet̃ perſeuerare.Et notã
2 dũ †eſt,reum non ſtatim habita confeſſione
duci dr̄e ad ratificandũ eã,quia non dr̄ per-
ſeuerare, qñ aliquo tp̄is ſpacio non quieue
rit. Vnde Iudex ſuperſedere debet per aliqđ
ſpacium,quod eſſe debet ſm̄ aliquos ꝑ diẽ,
3 & noctem. Sed ſm̄ † alios per dies tres, &
ita obſeruandum eſt, nam per ſolam diem,
& noctem reus aĩo confuſus,doloris impa-
ciẽs facile nõ reſipiſcit,&adhuc dr̄ eſſe in cru
ciatu,niſi aliquo bono ſpacio ꝯquieſcat,ſal-
tem per dies tres,aliter .n.ſi fuerit ratificata
paruo momẽto, dicet̃ ratificata metu tormẽ
4 to℞. Animaduertendum †eſt Bal.tenuiſſe cõ
feſſionem p̄cedentibus indicijs factam ma-
xime valere,qñ ea ratificatur. Si vero fuerit
facta non p̄cedentibus indicijs legitimis, ſi
fuerit ratificata,valebit,aliter non,vide eum
l.1.C.de confeſſ. Sed caue,& contrarium te
ne, ꝙ per ꝯfeſſionem factam in tormentis
licet legitime ratificatã non p̄cedentibus le
gitimis indicijs Iudex nõ poterit dãnare,&
rõ eſt, quia accuſatio, ſiue inquiſitio caruit
ſuis præcedentibus ſubſtantialibus à iure re
qſitis,videlicet,vt p̄cedant legitima indicia,
anteq̃ deueniatur ad tormenta,aliter inqſi-
5 tio†nõ p̄cedẽtibus legitimis indicijs eſt ipſo
iure nulla,& q̄cunq; ab ea ſequunt̃, corruũt
ꝑꝑ ommiſſionem,& defectum modi, & for
6 mæ ſubſtantialis.Notandũ eſt,†ꝙ licet ꝯfeſ
ſio facta in tormẽtis nõ ſatis ſit ad damnan
dũ,niſi ratificet̃ ad banchũ,vt ſupra,fallit tñ,
qñ præceſſit confeſſio extraiudicialis, vide
Iaſon l.Magiſtratibus .ff.de iuriſditio. om-
nium iudicum. Sed hæc opinio non placet,
nã ex ꝯfeſſione extraiudiciali orit̃ indicium
ad torturam,ſicut ex alijs indicijs l.ictus .ff.
de ijs,qui not.infam. Attñ confeſſio facta in
tormẽtis ex alijs indicijs ratificat̃, cur diuer
ſum in hac extraiudiciali cõfeſſione? Quid
7 ſi reus †ꝯfeſſus non ꝑſeuerauerit?dic,ꝙ repe
tet̃ in tormentis,modo p̄cedant legitima in
dicia,& hoc caſu repetet̃ non ad ꝯfitendum,
8 ſed ad ꝑſeuerandũ.Quid ſi ſæpenumero†in
tormentis ꝯfeſſus eſt,& toties ad banchũ iu
ris negauit, an poſſit torqueri vt ꝑſeueret?
Dic torqueri ter poſſe ſm̄ Hipp. l. repeti .ff.
de q̄ſt. Sed alij poſt eũ dixerũt,ſi indicia ſint
leuia,nõ poſſe,niſi ſemel torqueri. Sed ego
ſentio,ſi ꝯfeſſio fuerit verificata ſignis, vt ſu
pra de verificanda ꝯfeſſ. poſſe torqueri arbi
trio iudicis. Et rõ eſt, ꝙ hoc caſu Iudex fa-
9 ctus eſt certus.Et alias†tenui reũ poſſe dãna
ri abſq; ratificatione, dũmodo ſigna ſint ta-
lia,& nõ ſit ꝓbatio in ꝯtrarium.Et rõ reddi
poteſt,ꝙ Iudex certior factus nõ debet am-
plius certiorari.Deinde quia vbi ſunt ꝓbõ-
nes, & ſm̄ aliquos indicia indubitata ꝯtra
reũ procedit̃.ad ꝯdemnationẽ abſq; ꝯfeſſio-
10 ne,& ratificatione.Sed ꝑ indicia,†licet indu
bitata ſentio nõ poſſe dãnari,ſed torqueri.
Nõ obſtat,ꝙ dici poſſet,ꝙ modus,& forma
torturæ exigũt,ꝙ ꝯfeſſio in tortura, ſiue me
tu torturæ ratificet̃. Rñdet̃,ꝙ hoc caſu reus
damnat̃ ꝑꝑ ſigna mediante ꝯfeſſione, non
11 ꝑꝑ confeſſionem.Quid ſi reus † non perſe
uerauerit in ꝯfeſſione, & vult ꝓbare in con
trariũ?Dic ꝙ non torquebit̃,ſed audiet̃,licet
ſit confeſſus. Et non ſolum poſt ꝯfeſſionem
ſed ẽt poſt ratificationem, & ſniam latam.
12 Nam † omni tp̄e ratione humanitatis quę
ri oportet de innocentia rei. Nonnunquam
em̃ aut metu, aut aliqua alia de cauſa in ſe
ꝯfitet̃,& ſæpe falſa demõſtratione dãnat̃ l.1.
§.fi. ff.eo. Quamobrẽ Iudex bene aget,ſi in
omni caſu ꝯfeſſionis dabit terminũ reo ad
ſe defendẽdũ,& dabit aduocatos, & defenſo
res ne innocentẽ ꝯdẽnet,vt ſæpe dictum eſt.
Occurrunt hic aliquæ q̃ones in mã confeſ-
13 ſionis.Primo, †cõfeſſio in ciuili p̄iudicat in
criminali,ſi facta fuerit ꝑ principalem,ſecus
ꝑ procuratorẽ,vide Paul.de Lizar.in c.fi. de
14 ꝯfeſſis.Secundo,ꝯfeſſio † facta in vno iudi-
cio nocet inter eaſdem perſonas in alio,niſi
ꝯtra ꝯfeſſionem in primo iudicio iudicatum
fuerit,notat̃ in l.1.C.qñ ciui.actio. præiud.
15 crim. Tertio,ſi tortus † Bononiæ ꝓ delicto
ibi cõmiſſo, ob qđ nõ debet pati corporali
ter in tormentis ꝯfeſſus ẽt perpetraſſe furta
& alia maleficia extra comitatũ Bononiæ,
quærit̃ nunquid poteſtas Bononiæ poſſit cũ
vltimo

vltimo ſupplicio condemnare pp talia maleficia alibi commiſſa,& digna morte? Concluſiue dr̄ non poſſe, vide Gand.de quæſt.num.
16 22. Quarto, ꝯfeſſio † de pluribus delictis licet ſæpe ratificata non nocet, niſi ꝯſtet de il-
17 lis, de q̃ eſt ſupra in c.2. Hoc † amplius notandum eſt, ꝙ licet ꝯſtet de delictis, & licet ꝯfeſſio ſit legitime habita ꝑ torturam, eſto, ẽt ꝙ ſit ratificata, non erit tñ̄ ſufficiẽs ad cõdemnandum, niſi fuerit declarata à reo ꝑ ſigna, ꝑ q̃ verificet Iudex reũ vera eſſe confeſſum, vide Bru.in gl.Sexto, principalr̄, nu.13. vide ſupra in c.20. Et rõ reddi põt, ꝙ ꝯfeſſio
18 † q̃uis ratificata non hẽt vim veritatis ſine ſignis, dicente I.C. Siquis vltro de maleficio fateat̄ non ſemꝑ ei fides hn̄da eſt. Nõnunq̃ enim aut metu, aut aliqua alia de cauſa in ſe
19 ꝯfitet̄ l.1.ff.eod. Itaq; Iudices ne † ꝑcipites, aut temere, indigenterq́. ꝓbata, aut quouis modo indiſcuſſa indicẽt, dicẽte Veritatis voce, nolite iudicare, & nõ iudicabimini. ĩ quo enĩ iudicio iudicaueritis, iudicabimini. Maxi
20 mũ q̃dẽ, † memorabile, mẽtiq́. tenẽdũ haud ꝑtermittẽdũ eſſe duxi. Qm̃ miſerabilib. maxime q́. circunuentis ſuccurrendum eſſe cẽſeo. Quare Illuſt. Iulius Gabriel patritius Venetus, Comes S.Pauli, & Auiani cũ quẽdam ꝓ homicidio reũ ꝯuentũ in carcerib. detruſum teneret, q̃ maxima angebat̄ inopia, adeo vt ſe defendere nõ poſſet, Prædictus Illuſt. dn̄s Comes ſuis ꝓprijs (q̃d eſt ꝯtãdũ) ſumptib. eximios V.I.D. dn̄m Alexãdrũ Feder. nobilẽ Taruiſinũ, & Io. Baptiſtã Romã Serraualleſem, ab ipſo reo noiatos, in aduocatos, ac hm̃oi cauſæ defenſores aſſumpſit. Iſtud q̃dẽ maximũ miſericordiæ opus, & liberalitatis exemplũ Illuſt. dn̄s ipſe Comes ab Illuſtriſſimis, & p̃etiſſimis dn̄is Venetis, orbis terrarũ virtutis ſpecimen habuit. Quoꝵ iuſtitia plena eſt terra. Et q̃ vna cũ Dauide inceſſabili voce miſericordias dn̄i ĩ æternũ cãtare, ac eã miſerabilibus, & inopia ductis impertiri
21 nõ deſinunt. Poſtremo aliq̃ † vtunt̄ hac cautela, v3 ꝙ rei renũcient defenſionib᷒, ſiue dicãt ſe a'ias nõ hr̄e defenſiões: & ſic ratificare faciũt ꝯfeſſioné, & nõ amplius audiunt reũ. Sed dic, ꝙ rei nõ pñt renũciare, nec Iudex admittet aliq̃d genus renunciæ, niſi certo ſciat
22 reũ carere defenſiõ:b. & oĩ tp̄e audiat, † ipſe iudex q̃ret defenſiones c.22. Exo. Bal.ĩ l.ſer. quoq;.ff.de pę.& l.1.ĩ fi.ff.de q. vbi ẽt poſt lata ſñiam q̃rit iudex ſi rõ innocẽtiæ ꝯſtiterit.

SINGVLARIA QVAEſtionum criminalium ſub proprios titulos digeſta, & redacta per Franciſcum Caſonum Iuriſconſultum.

SVMMARIVM.

1 *Accuſare quilibet poteſt, qui non prohibetur, & qui ſint prohibiti?*
2 *Frater non admittitur contra fratrem, niſi ſuã, ſuorum ve iniuriam proſequatur.*
3 *Maritus non poteſt accuſare vxorem de adulterio, ſi ipſe de adulterio, vel lenocinio conuincatur, hodie tamen hoc corrigitur.*
4 *Maritus, & pater vxoris poſt quadraginta dies accuſare prohibentur, multaſq; ob alias cauſas ab vxoris accuſatione repellitur.*
5 *Accuſare volentes, debent id ſine mora facere.*
6 *Calumnia ſuſpicio ab accuſando repellit.*
7 *Perſona quæ ab accuſando arceantur?*
8 *Iudex poteſt procedere ex officio ſuper accuſatione propoſita accuſatore deſiſtente.*
9 *Accuſare in crimine priuato quis non poteſt, niſi ſua interſit, vel pœna fiſco ſit applicanda.*
10 *Accuſatus an poſſit accuſatorem ſuũ accuſare.*
11 *Pauper prohibetur accuſare, niſi ſit fidedignus.*
12 *Minor 25. annis accuſare prohibetur.*

Qui accuſare poſſunt, vel non. Cap. I.

1 Regulariter † quilibet põt accuſare, q̃ non ꝓhibetur, itaq; prohibentur accuſare, alij pp ſexum, vt mulier pp fragilitatem ſexus, Vel ætatem, vt pupillus, niſi ſuam, vel ſuoꝵ ꝓſequant̄ iniuriam, & niſi in crim. læſæ Maieſt. annonę, & ſuſpecti tutoris, & ꝓ teſtõ patris, Alij pp ſacrm̄. Alij pp magratum. Alij pp delictum proprium, vt infames, vel qui nummos acceperunt ob accuſandum, vel non accuſandum. Frater
2 † non admittitur contra fratrem, niſi ſuam, vel ſuoꝵ iniuriam proſequatur l. qui accuſare.ff.de accuſ.& ibi gl.& gl.in rub.C.eodem vbi multi enumerantur caſus. Maritus † nõ
3 põt accuſare vxorem ſuam de adulterio, ſi ipſe maritus de adulterio, ſiue lenocinio ante conuincat̄, ꝑ vulgatam rl̄am dolus cum dolo compẽſantur l.ſi vxor.§.Iudex.ff.de adul. vide Gand.in ti.qui accuſare pñt. Et cum p̃dictis auctoritatibus aduocati conſueuerũt defendere mulieris, vel pœnam diminuere. Sed aduerte, ꝙ ſupra dicta lex (licet, Gand.

nihil

nihil dicat) hodie eſt correcta p auc. vt nulli
4 iud. §. adult. col. 8. Maritus † prohibeť ac-
cuſare vxorem ſuam de adulterio poſt dies
40. & pater vxoris ẽt repellitur l. iure mari-
ti. C. ad l. Iuliam de adult. Itẽ repellitur ma-
ritus accuſare vxorem ſuam de adulterio, ſi
primo repudiauit eam, & mox approbauit
mores eius l. ſi vxor. ff. de adulr. qđ nota p
5 muliere. Qui accuſare † volunt, debent ſine
mora accuſare: alr .n. pp tarditatem Iudex
pſumet p reo, p quo ẽt reo orieť indicium
6 ſm Iaſ. §. fuerat inſt. de actio. Præterea † pp
ſuſpicionem calumniæ qs repelliť ab accu-
7 ſando. Item qui † pacem fecerunt de vulneri
bus ſibi illatis. Item qui ſemel diſtiterunt ab
accuſationẽ ſilř repelluntˀ, prout not. in rub.
8 C. eodẽ. In prædictis † tñ caſibus Iudex pro
cedet ex offõ. quia Iudex, producta accuſa-
tione, pôt ex offõ ſuo proſequi, & facere ea,
q accuſator facere poſſet, put diceť in c. ſeq.
9 In crimine † priuato rlr quis non admittiť
ad accuſandum, niſi cuius intereſt, & niſi de-
lictum ſit tale, ex quo veniret pœna applicã
da fiſco not. in rub. ff. de pop. act. Accuſatus
10 an † poſſit accuſare accuſatorem ſuum qriť
p ſcribentes, & adhuc ſub Iudice lis eſt. not.
p Bart. Bal. Ang. Imo. in l. is, qui reus. ff. de
pub. Iud. Sed in hoc caſu animaduertendum
eſt, & diſtinguendum: qñ accuſatus accuſat
accuſatorem ſuum de maiori, & tunc, aut de
tali crimine, qđ ſi eſſet verum crimen cõtra
ſe obiectum non eſſet verum, & tunc audieť,
& plus tunc ſuperſedebiť ſup primo, donec
ſm fuerit diſcuſſum, & ex euentu cauſæ pce
deť ſup primo, vel non, Aut non opponit ta
le crimen, ſed aliud, & primum, & ſcđm deli
ctum pñt eſſe, & tunc ſup vtraq; accuſatione
pcedeť, & diſcutietur. Limita ſi talis accuſan
tur accuſans accuſatorem ſuum vt ſupra, nõ
expectauerit nomen ſuum recipi inter reos,
ſiue iudicem commiſiſſe contra ſe citationẽ:
qa tunc pp tarditatem accuſandi præſumiť
facere aio differendi primam accuſationem.
not. in l. q accuſare. ff. de accuſ. Gand. in tit.
qui pñt accuſare, & q nõ, in verſ. ſed ego for
11 mabo talem qõnem. Pauper † phibeť accu
ſare niſi ſit fidelis. l. nonnulli. de acc. Minor
12 viginti annis † ſilř prohibetur, ſicut teſtifica
ri. Sed ſm Bart. poteſt l. accuſare. ff. de accuſ.

1 Accuſari quæ perſonæ poſſint, & quæ non?
2 Mortui quando poſſint accuſari, & quando nõ?
3 Appellatione pendente ſi reus moriatur, an accuſatio extinguatur?
4 Operarij conducti ad laborandum in alieno loco accuſari non poſſunt, niſi per dominum eis fuerit proteſtatum, vel niſi ſint ei loco, de quo agitur, vicini.
5 Clerici per laicos accuſari non poſſunt, quamuis ſint primæ tonſuræ: hodie tamen ſecus eſt.
6 Sacerdotes committentes delicta facinoroſa, ſeu atrocia poſſunt accuſari, puniri per iudicem laicum.
7 Accuſatus ab aliquo de vno crimine non poteſt de eodem ab alio accuſari, primus accuſator deceſſerit, vel procedere impediatur.
8 Intellectus. l. libellorum. ff. de accuſatio.
9 Accuſari non poteſt quis poſt lapſum viginti annorum, fallit in caſibus hic poſitis.
10 Accuſandi poſt mortem ius durat per quinquennium.

Qui accuſari poſſunt, & infra quod tempus. Cap. II.

1 ACcuſari † pñt tã mares, q fœminæ,
& demum oẽs, niſi ſint à iure exce-
2 pti l. 2. C. de reis exhib. Accuſari † nõ
pñt mortui: qa mortuo reo omnis crimina
tio extinguitur: fallit tñ in crim. læſæ Maieſt.
Repetundarum, Peculatus, & Hæreſeos, qui
bus caſibus pp enormitatem delicti accuſa
tio de iam mortuo recipitur l. Iudiciorum. ff. de
accuſ. Item fallit, ſi accuſatus ſibi mortem cõ
ſciuerit, Vel ẽt, ſi poſt litem conteſtatam, Vel
poſtq fuerit in ſcelere deprehenſus mortuus
fuerit no. in ſupradicta l. Iudiciorum. Quid aũt
3 † accuſato ↄuicto, & ↄdemnato, ſi ab illa con
demnatione appellatum fuerit, & pendente
appellatione moriatᵘ? rñdent ſcribentes, cri-
minationẽ extingui quoad crimẽ, ſed quoad
bona appellationem pficiendam eſſe, ſi in il
la ſnia bona erant adempta, Gand. in §. Sed
4 pone tit. eod. Accuſari † non poſſunt opera-
rij conducti ad laborandum in alieno loco,
ſed conducentes accuſari debent: fallit ta-
men, ſi talibus operarijs fuerit proteſtatum
per dñm loci, vel ſi operarij fuerint vicini lo
ci, de quo agitur, tali enim caſu præſumun-
tur ſcire locum eſſe alienum not. per Imo. &
alios ſcribẽtes l. de Pupillo. ff. de operis no.
5 nunciat. Clerici † per laycum non poſſunt
accuſari, quis ſint primæ tonſuræ ſm Dom.
de ſanct. Gem. in c. cum in nouella de accu-
ſat. vbi dicit perpetuo notandum contra Iu

dices laycos: ſed priuilegium tale clericorũ
primæ tonſuræ in deſuetudinem abijt, & ꝑ
Iudices laycos hoc tp̄e puniunt̄, & talis ob-
ſeruantia defendi pōt ꝑ ſuaſmet leges, vt in
c.clerici ſi in tonſura extra de vita,&honeſt.
cler. Hoc † amplius ſacerdotes committen-
tes delicta facinora vtputa, raptum virginũ,
& alia ſimilia delicta atrocia pñt accuſari,&
puniri ꝑ iudicem laycum l.2.& ibi gl.& Cy.
C.de ijs,q ad eccleſia confug. & rō eſt,q̄a ec
cleſia odit,& repellit tales delinquẽtes c.21.
Exo.ibi. Siq̄s inſidiatus fuerit ab altari meo
7 repellat̄. Accuſatus † ab aliquo de vno crimi
ne non pōt de eodem ab alio accuſari, niſi
primus accuſator deceſſerit, vel impediatur
ꝓcedere, nam tunc admittit̄ accuſator de eo
dem l.libelloꝝ.ff.de accuſ. Sed multi, intelli-
gunt accuſatorem admitti ad ꝓſequendum
accuſationem, non aũt ad inſtituendam de
nouo,& hoc q̄a accuſatus non debet de eo-
dem crimine pluries vexari l. licet. §. fin. ff.
Naut.Caup.Stabu. Item qui Iudex ſuccedit
loco accuſatoris, pōt.n. ꝓſequi, & ea facere
q̄ accuſator facere potuiſſe Bart.in l.1. ff. de
8 pub.Iud. Sed quoties † ꝑꝑ ineptitudinẽ, aut
aliam malam formam ꝓceſſus formati ↄdō
ſecundi accuſatoris foret facta deterior, tali
caſu licet tranſcendere ad aliam accuſationẽ
& ita intellr̄ ſupradicta l.libelloꝝ. Accuſari
9 † q̄s non pōt poſt lapſum annoꝝ 20.l.quæ-
re. C.de fal. Fallit tñ in partu ſuppoſito. Itẽ
qñ falſis medicamentis partum impediuit.
Item in crim.læſæ Maieſt. item hæreſeos,&
peculatus l.ſi cum eo.ff.de pœn.& l.Iudicij.
ff.de acc. Itẽ in ſtupro admiſſo ꝑ vim in ma-
ſculo, ſiue fœmina l.mariti.§.ꝑ quinquẽniũ.
ff.ad l.Corn.de ſica. Dcm̄ eſt hoc tit. p̄dictis
caſib.poſſe accuſari delinquẽtes ẽt poſt mor
10 tẽ. Sed † tale ius accuſandi poſt mortẽ durat
ꝑ q̄nqueniũ l.q̄ Manich.C.de hęr. Et ibi gl.

1 *Accuſatio quid ſit?*
2 *Accuſatione non præcedente quis regulariter nõ puniţur, nec contra eum proceditur, niſi in certis caſibus, in quibus, proceditur officio iudicis.*
3 *Inquiſitio eſt de iure diuino.*
4 *Accuſatio non admittitur, niſi conſtet de delicto, niſi in certis caſibus.*
5 *Contumax ex diſpoſitione ſtatuti nõ habebitur ꝓ confeſſo, quoties iudici nõ conſtiterit de delicto.*
6 *Libellus eſt per accuſatorem edendus, hodie talem per Italiam accuſatio ſit ſimpliciter.*
7 *Accuſatio quid continere debeat?*
8 *Dies an exprimendus ſit in accuſatione?*
9 *Accuſator petere non debet reum puniri certa pœna. ſed ſufficit, quòd petat eum puniri ſecundum formam iuris, & ſtatutorum.*
10 *Ciuiliter, & criminaliter an eodem libello agi poſſit.*
11 *Accuſari an plures poſſint in vno libello de eodem delicto?*
12 *Accuſari an vnus poſſit in vno libello de pluribus delictis?*
13 *Accuſari quis ex eodem delicto ſimul, & ſemel diuerſis legibus nequit.*
14 *Accuſari quis quando poſſit de pluribus delictis ſolo libello?*
15 *Accuſari quis quando poſſit à pluribus eodem libello?*
16 *Libello eodem poteſt agi cõtra producentem falſos teſtes, & contra falſarios teſtes.*
17 *Accuſator debet ſubſcribere accuſationẽ ad pœnam talionis, & an hodie hac ſubſcriptio habeat locum?*
18 *Calumnioſus accuſator arbitrio iudicis punitur & in eadem ſententia, qua abſoluitur reus.*
19 *Accuſationem per calumniam fuiſſe inſtitutam quomodo cognoſcatur?*
20 *Accuſatione pendente reus ad honores non admittitur, & propter atrocitatem delicti concurrente infamia ſit ſuſpenſio beneficij, & officij, donec cauſa finiatur.*

De accuſatione, ſiue libello. Cap. III.

TRactaturis de accuſatione nota de-
bet eſſe vis, diffinitio illius, ſequendo
ordinem Iuriſconſulti in l.ff. de con-
trahen.emp.& in l.1.ff.de furtis. Accuſatio
1 † eſt aliquem reum criminis deferre.l.libello
2 rum, ibi reum deferre.ff.eod. Et rl̄r † ſine ac
cuſatione non proceditur ad criminis cogni
tionem, niſi in quibuſdam caſibus in q̄bus
procedit̄ offō Iudicis.l.2. ff.de adult. Hodie
vero in q̄buſcunq; delictis (dummodo gra
tibus) procedit̄ ꝑ inquiſitionem, ne ꝑꝑ de-
fectum accuſatoris delicta remaneant impu
3 nita. Hoc amplius † dico, ꝙ inquiſitio eſt de
iure Diuino, ꝓut dicet̄ in ti.de inquiſitione.
4 Accuſatio † nō admittit̄, niſi ↄſtet de delicto:
niſi in caſibus, de q̄bus dcm̄ eſt in tractatu
5 meo de tormẽtis.c.2. Et nota, † ꝙ vbi ſtatuta
illuſtriſſimoꝝ Venetoꝝ diſponunt ↄtumacẽ
hr̄i ꝓ ↄfeſſo, ſeu non audiri, non habebunt
locũ, quoties Iudici non ↄſtiterit de delicto:
quia

quia offm ſuũ eſt ante omnia q̃rere de delicto,poſtea de reo.l.2.C.de iura.calum.& ibi Bart.l.raptor,C.de epiſ.& cler. vbi fortius probaẽ reum ꝯuinci dr̃e de delicto.Libellus
6 † eſt edendus ꝑ accuſatorẽ,licet diuerſimode concipiaẽ.l.fi.C.q accuſ.non pñt.Sed hodie per totam Italiam accuſatio fit ſimplr̃, & ita obſeruatur, Gan.in tit. qualiter fiat accuſa-
7 tio.Sed talis † accuſatio ꝯtinere debet nomẽ accuſatoris,& accuſati,crimen cõmiſſum,cũ qua pſona,quo loco,quo anno,& quo menſe,& quo die.Fallit tñ in crimine falſi. Verũ ſm Spec.in §.2.de accuſ. nõ eſt neceſſe appo
8 ni diem,neq; horam:Alij † aũt poſt eum dixerũt,ꝙ ſi accuſator ſcit,aut veriſilr̃ ſcire poteſt diẽ,tunc teneẽ exprimere,& ſi dies , aut aliud tp̃s neceſſarium obmiſſum fuerit in libello,poterit poſtea ꝓbari, & ꝯualidabitur libellus . Sed ſi de alio loco,& tp̃e vltra poſitũ in libello,fuerit ꝓbatum,an reus abſolui debeat ab obſeruatione iudicij? diceẽ in c.5.
9 Caueat † accuſator,ne petat reũ puniri certa pœna,qa ſufficit accuſatori petere reũ puniri ſm formam iuris,& ſtatutorum.l.1. ff. ad Turp.& ibi Bar.Si aũt accuſator expreſſerit pœnã in libello,q̃ non ꝯuenit, reijcieẽ libellus ꝑꝑ talẽ ineptitudinem , ſicuti ꝑꝑ aliam ommiſſionẽ modi & formæ ſubſtãtialis.Sed alij ꝯtradicunt , qa ſuppleẽ per iudicem tali defectui,not.in c.examinata de Iud. & ratio reddi põt, ꝙ vbi aliqs actus non eſt neceſſarius,licet fiat,& inepte,ꝑꝑ hoc non vitiatur proceſſus,& in hoc differt à cauſis ciuilibus. [In multis caſibus in q̃bus expreſſio cauſæ neceſſaria non eſt,vt in libello,ſnia,& ſimilibus,ſi exprimaẽ cauſa,& inepta vitiat,eo qa pſumptio q̃ erat pro ꝑdictis cauſa non expreſſa tolliẽ per exp̃ſſionem, & ſic plus nocet inepta locutio q̃ taciturnitas,vide q̃ notant ꝑ Doct.in l. q̃ dubitationis tollẽdæ.ff.
10 reg.iur.] Sed † nunquid agi ciuiliter,& criminaliter in eodem libello,ſiue accuſatione ꝯtra aliquẽ poſſit?rñdent ſcribentes ꝙ non, niſi agaẽ de re familiari,vt furti, vel de talib. exhibendis,vel interdicto,vñ vi , vel crimine falſi,&c.Sed vna intẽtata,& finita, altera poterit intentari,vt no.inſti.ad l.Aq l.§.lib.At
11 nunqd † plures poſſint accuſari in vna accuſatione,ſiue libello ? rñdet ſcribentes, poſſe de eodẽ delicto,vt .C.ſi re,vel acc. mortuus fuerit.Sed de diuerſis delictis nõ,niſi ſuam , vel ſuoꝝ iniuriã proſequanẽ,& non alr̃.l.cũ rõnibus,vbi not.ꝑ ſcribentes .C.eodẽ,fallit in adulterio,vbi plures rei accuſari nõ pñt , licet de inceſtu accuſari poſſint.l.res.C.eo-
12 dẽ.Sed nunqd † vnũ ſolũ poſſim accuſare in vno libello de diuerſis delictis ? rñdetur,poſſe,ſed delicta ſunt clare ſpecificãda, & ſigillatim,vt accuſatus certificetur,vt in c.vt circa.
13 extra de elec.Sed pro eodẽ † delicto nõ põt aliquis accuſari diuerſis legibus ſimul, & ſemel,rõ reddi põt,ꝙ non debet bis puniri, ſi ue affici duplici pœna ꝓ eodẽ delicto.c.at ſi clerici extra de iud.& l.ſenatus.ff.de acc.Cir
14 ca ꝑdicta † eſt aduertẽdũ,aliquẽ poſſe accuſari de pluribus delictis ſolo libello,ſi dicta delicta ſimul veniũt puniẽda vna,& eadẽ lege, alr̃ eſt ſi delicta veniũt puniẽda diuerſis legibus,túc.n.diuerſis, & pluribus libellis accuſari oportet.l.nõ eſt nouũ.ff.de act.emp. Ac
15 cuſari † qs põt à pluribus eodẽ libello,ſi intereſt illoꝝ,ſi aũt nõ intereſt magis idoneus ipſorum ꝑ Iudicẽ eligi debet.l.licet.§. fi. ff. nau.caup.ſtabul.veꝝ hoc hẽt locum à principio,aliter ꝓſequẽdũ eſt.l.ſi plures .ff.de acc.
16 Libello eodẽ, † ſiue inq̃ſitione eadẽ põt agi ꝯtra ꝓducentẽ falſos teſtes, & ꝯtra falſarios
17 teſtes.l.hos accuſare.ff.de acc.Poſtremo † accuſator debet ſubſcribere libellũ,ſiue accuſationẽ ad pœnã talionis l.libelloꝝ.ff.eo. Sed hodie hæc ſubſcriptio eſt ſublata rõnibus di
18 ctis ꝑ Bar.in d.l.Sed quoties † expreſſe apparet de calumnia accuſatoris põt puniri arbitrio Iudicis,& in eadẽ ſnia, qua abſoluitur reus : Veꝝ tutius erit,ꝙ reus admoneaẽ, vt ſe defendat occaſione calũniæ ſm Bart.in l. athletas.ff.de fal. Et difficultas eſt cognoſce
19 re, qñ † qs ꝑ calumniã accuſauit diceẽ in c.
20 5.Nota,& limita † rñm ꝙ lite, & accuſatione pendẽte, accuſatus nõ admittiẽ ad honores , & ꝑ atrocitatẽ delicti ꝯcurrẽte infamia fit ſuſpenſio beneficij , & officij donec cauſa finiatur. Innoc.in c.1.de accuſ.lib.6.

1 *Teſtes examinantur citato reo , & exiſtente contradictore,alias repetuntur, & an hodie id obſeruetur ?*

2 *Iudex debet examinare, & interrogare teſtes , perinde ac ſi reus contradictor adeſſet .*

3 *Teſtes ſemel examinati non debent iterum ſuper eodem examinari : & quid ſi iterum examinati contrarium primo depoſuerint vtrum dictum valeat ?*

4 *Teſtis vnum dicens extra iudicium, contrarium vero*

vero in iudicio.an de falſo puniatur?
5 *Teſtes in criminalibus nunquid debeant eſſe om-*
ni exceptione maiores.

Quando,& quomodo accuſator probare debet. Cap. IIII.

PRoducta accuſatione, deuenit̃ ad exa-
1 minationem,& teſtes † examinant̃ ci-
tato ipſo reo, & exiſtente contradicto-
re,vt poſſit dare ſua interrogatoria: & ſi fue
rint examinati teſtes non citato reo, iterum
examinabunt̃:& Iudices,q examinant teſtes
reo non citato,errant,ſm opinionem Sal.in
l.fi.C.de quæſt.Ang.in verb.fama publ. ver.
quæro.Hipp.in l.1.ff.de quæſt. Aduerte,qđ
ſtylus Italiæ eſt in ꝯtrarium,& teſtes exami-
nant̃ abſq; citatione partis,& teſtes non exa
minant̃ iterum,ꝓut examinari non debent.
Et hæc ꝯſuetudo examinandi abſq; citatio-
ne rei vtilis eſt in puniendis delinquẽtibus,
qm̃ citati,aut fugiunt,aut teſtes corrumpũt.
Et licet oẽs ſcribentes dicant teſtes exami-
nari dr̃e reo citato,vt ſupra: attñ hæc cõſue
tudo defenditur,nec eſt de iure nouum:.qđ
qñ proceditur in criminalibus ex argumen-
tis,& indicijs, eo caſu teſtes examinari abſ-
que citatione partis poſſunt,text.eſt in c. 1.
de homic.lib.6. & ibi ſcribentes. Sed in hac
2 † mã aduertant Iudices, ꝙ debent examina
re,& interrogare teſtes,perinde ac ſi reus cõ
tradictor foret:cum Iudex teneant̃ ex ſeipſo
facere debita interrogatoria, ſicuti dcm̃ eſt
in tract.meo de tormentis in c.de non tor-
quendo reo ꝑ indicia, niſi plene ꝓbata, &
3 qñ probent̃.Et teſtes † ſemel examinati nõ
debent iterũ examinari ſuꝑ eodem, q̃a ſi te-
ſtis ſemel examinatus cum iur̃o depoſuerit,
ſi iterum examinet̃,& ꝯtrarium, ſeu quid di
uerſum deponat, neutrum dcm̃ valebit Bar.
4 in l.eos.C.de fal. Imò plus tenuit † Bart.ꝙ
ſi teſtis dixerit vnum extra iudicium, ꝯtrariũ
vero in iudicio,punit̃ de falſo. Sed hæc opi-
nio eſt reprobata ꝑ oẽs ſcribentes: q̃a licet
teſtis alr̃ in iudicio, ac extra iudicium dicat
5 non vr̃ mentiri.Nunquid † aũt teſtes debeãt
eſſe omni exceptione maiores dictum eſt in
tract.meo de indicijs per viſum vnius teſtis.

1 ☞ *Accuſatore non probante reus abſoluitur,*
& quid ſi probatum ſit de diuerſo,quàm poſi-
tum ſit in libello,an reus abſoluatur,vel punia-
tur de eo quod probatum eſt?
2 *Accuſator deficiens in probatione,an eo ipſo ca-*
lumniari videatur?
3 *Calumnioſus accuſator, ante litem conteſtatam*
ab accuſatione deſiſtens, an poſſit puniri? &
quid de accuſante per modum exceptionis?
4 *Occidens eum,quem ipſe illatorum vulnerũ, ban*
nitum fuiſſe aſſerit,vtrũ ſi in proceſſu non ap-
pareat an antea,vel poſt vulnera fuerit banni-
tus, pro vulneribus ſit condemnandus?
5 *Probatio ſemiplena releuat accuſatorem à calũ*
nia, niſi reus contrarium plene probet.

De accuſatore non probante,ſeu per calumniam accuſante. Cap. V.

1 ACcuſatore †non ꝓbante,reus venit
abſoluendus. Quid ſi de alio loco,
& tpe vltra poſitum in libello fuerit
ꝓbatum,an reus abſolui debeat ab obſerua
tione iudicij,an vero debeat condemnari de
eo,qđ ꝓbatum eſt?& ſm Bar.abſolui debet
reus ab obſeruatione iudicij,& de nouo po-
terit accuſari.vide eum in l.penult. C.de pri
uil. Alij dixerunt poſſe ꝯdemnari de eo, qđ
ꝓbatum eſt,ne delicta remaneãt impunita.
l.ſi à reo.ff.de fideiuſ.In hoc diſtinguendum
eſſe exiſtimo,videlicet,ſi accuſator accuſaue-
rit de facto ꝓprio,ſeu de facto, qđ nõ igno
ret,ꝑꝑ qđ reus paſſus ex graues expenſas,
ſeu carcerem, tunc dico reum abſolui dr̃e ab
obſeruatione iudicij,& poſſe de nouo accu-
ſari ſm doctr. Bart. q̃a dicto caſu accuſator
vr̃ accuſaſſe potius ꝑ iniuriam,quam ius: ſi
vero reus non fuerit paſſus grauiores expẽ
ſas,vt ſupra,& accuſator potuit ignorare fa
ctum: tunc dico poſſe ꝯdemnari de eo,quod
fuerit ꝓbatum vltra poſitum in libello. Nũ
2 quid accuſator †deficiens in ꝓbõne eo ipſo
calumniari videat̃?& vr̃,ꝙ ſic,ſm Spec.in tit.
de acc.num.24. Sed hæc opinio non placet.
q̃a põt ꝯtingere,ꝙ iuſto errore accuſauerit,
Bart.in l.athleta.§.calũniator.ff.de inf.qua-
re in hoc ſtandum eſt conſcientiæ Iudicis, q
ꝯſiderabit,qua mente ad accuſationem accu
ſator ꝓceſſerit,&ſi in euidenti calumnia re-
periet eum,legitima pœna afficiet.l.1. ff. ad
3 Turp.Et ſi † qs ꝑ calumniam accuſauerit,li
cet ante litem ꝯteſtatã deſiſtat, poterit tñ pu
niri, licet multi teneant ꝯtrarium ꝑ rl̃am, ꝙ
q accuſat,& ſubito deſiſtit,non vr̃ accuſare:
Sed dic poſſe puniri:q̃a iam iniuria eſt illata
accuſato, vt ſupra in dictis iuribus.Sed ſi qs
accuſauerit ꝑ modum exceptiones,licet ex-
preſſe

preſſe apparet de calumnia, non poterit tñ
ↄdemnari:qa ignoſcit illi, qui ꝓuocatus eſt,
4 dicet in ſequenti c. Quid ſi accuſo te, ꝙ vul
neraſti Titium de menſe Nouembris,&pro
batum eſt, ſed excipitur, ꝙ Titius fuit banni
tus de dicto menſe, & ſm leges ↄtra exules
pōt impune offendi? vertit in dubium: qa
in ꝓceſſu non apparet, an ante, vel poſt vul-
nera fuerit bannitus, Nunqd ꝓ vulneribus
venias ↄdemnādus? Et licet opiniones,& au
ctoritates ſint vtrinq; dico te accuſatum ab-
ſolui dñe, quia in delictis ꝓbōnes in ↄdem-
nando debeat neceſſario concludere Ang. in
verb. de anno pñti, num. 6. vbi vtrinq; alle
5 gat. Poſtremo notandum eſt † ꝙ ſemiplena
ꝓbō releuat accuſatorē à calūnia niſi reus
ↄtrarium plene ꝓbet. Bal. in l. fi. C. de prob.

1 ☞ *Accuſatio per modum exceptionis quando ha-*
beat locum, & per quæ inducatur?
2 *Accuſatus excipiens contra accuſantem de cri-*
mine, & petens illum de eo condemnari, vide-
tur accuſare. & ſuper ea tanquam ſuper ac-
cuſatione procedendum erit, & in hoc accuſa-
tionis ſubſtantialia erunt obſeruanda.
3 *Accuſatus non poteſt opponere crimen in mo-*
dum exceptionis lite conteſtata.
4 *Accuſationi per exceptionem propoſita contra*
quem prius procedendū ſit ad capturam, an cō
tra accuſatorem, vel accuſatum excipientem?
5 *Exceptio accuſatoria in quibus ab accuſatione*
differat?
6 *Excipiens de crimine, & non probans, an punia-*
tur vt calumnioſus accuſator?
7 *Prouocato ignoſcitur.*
8 *Pœna talionis hodie ſublata eſt, & quare.*

De modo accuſandi ꝑ exceptionem. Cap. 6.

1 EST & alius † modus accuſandi ꝑ exce
ptionem, ꝑ quem ꝓcedit,& cognoſci
tur de maleficio vltra ſupradictū mo
dum l. qm̄. C. ad l. Iul. de adul. quo caſu qñq;
crimina obijciunt ꝑ accuſatum via exceptio
nis, qñq; ↄtra ꝓducentes falſa, vel ſuſpecta
inſtrā, ſiue teſtes,& ſimilia: & tunc aiaduertē
dum,& diſtinguendum eſt, videlicet, ſi accu-
ſatus excipit ↄtra accuſatorem ſolum ad re-
pellendum eūdem accuſatorem ab accuſatio
ne ſua, ſiue ad derogandum fidei teſtiū, ſiue
fidei inſtrorum: tunc tales exceptiones non ha
bent vim accuſationis ꝑ rōnem. q excipit non
accuſat l. reſcriptum. ff. de mune. & honor.
2 Si vero crimen † fuerit obiectum ꝑ accuſatū
non ſolum ꝑ exceptionem: ſed ēt fuerit peti
tum, ꝙ accuſator ↄdemnetur: tunc accuſatus
non ſolum excipere, verum accuſare vr̄: & ia
li caſu ꝑ Iudicē ꝓcedet tanq̄ ſuꝑ accuſatio-
ne l. vna. ff. vi bo. rap. l. 2. ff. de tab. exhib. Et
notandum eſt, ꝙ in tali caſu debet, & tenet
excipiens ponere locum, annum,& menſem
commiſſi delicti perinde, ac in accuſatione.
Bart. in l. 1. ff. de excep. & eſt rō, q excipit ac
3 cuſare videt vt ſupra. Limita pdicti, † ꝙ lite
ↄteſtata accuſatus non pōt opponere crimē
in modum exceptionis. l. 1. §. extraneis. ff. de
4 adult. & qa plerunq; contingit † in facto: ꝙ
ꝓpoſita ſupraſcripta exceptione in modū ac
cuſationis incertus eſt Iudex contra quem
ꝓcedere debeat ad capturam, & tali caſu ſi
pœna corporalis venit imponenda ꝑꝑ gra-
uitatem,& qualitatem delicti accuſatus,& ac
cuſator carcerabunt. vt verius cognoſcat de
delinquente: nec relaxabunt, niſi cognito de
licto: & eſt rō, qa in tali caſu vtraq; pars eſt
accuſata. Si vero non erit pœna corporalis
imponenda Iudex relaxari ꝑmittet, datis tñ
fideiuſſoribus, vide Cyn. l. fi. C. de acc. Quid
ſi iſti relaxari non paruerint foro, & Iudici,
quō ꝓcedet? dicet infra in tit. de captura,&
carcere. Poſtremo animaduertendum eſt, ꝙ
exceptio ſupradicta, & ꝓpoſita modo, quo
5 ſupra pro accuſatione hr, ſed tñ differt † ab
accuſatione, de qua in titulo pcedenti: quia
6 † qñ crimen obiectū accuſatori ꝑ modū, &
viam exceptionis non ꝓbat, non ꝓcedit cō
tra ipm̄ excipientem ad aliq̄ pœnam, vt puta
de calumnia, ſiue in alijs pœnis in qbus ꝓce
dit ↄtra de accuſantes de calumnia ↄuictos.
Et rō diuerſitatis reddi pōt: qa parcit accuſa
7 to, q ꝓuocatus eſt: ignoſcit † enim illi, q pro
uocatus eſt l. ſi adulteriū. §. Imperatores. ff.
ad l. Iul. de adult. vnde accuſatus ꝑ exceptio-
nem accuſans excuſat: qa quouis modo licet
ſanguinē ꝓprium redimere. [Sed hoc tpe,
& ēt tpe Romanorum, vt membrum ꝓ mem-
bro deberetur ſublata fuit pœna tallionis,
ea ratione ꝙ nemo eſt dñs membrorū ſuorum
in hoc actu accuſandi, prout not. per Dec. in
l. imperium, col. 4. ff. de iur. omni. iud. ꝑ Mo
der. in l. inuita beneficium. ff. de reg. iur.]

1 ☞ *Denunciator eſt ad inſtar accuſatoris, fallit*
in his, qui ratione officij ad id tenentur.
2 *Denunciare quis teneatur maleficium cōmiſſum*

in confinibus duarum villarum?

3 *Iuratus tenetur denunciare delictum finito officio ſuo, de quo non habuit ante notitiam.*

4 *Chyrurgi, ſiue Syndici, qui tenetur vulnera denunciare, an leues percuſſiones denunciare teneantur, vel eos qui cũ vnguibus offenderint?*

5 *Denunciantes malitioſe non aggrauantes delictum, tenentur de falſo.*

6 *Denunciantes aliquem qui non deliquit, an, & quando excuſentur?*

7 *Denunciantes ratione officij, an ad expenſas teneantur?*

8 *Denunciantibus officialibus, quando, & in quibus caſibus credatur?*

9 *Denunciare qui tenentur ſub pœna, an excuſentur ſi accuſator præuenerit?*

10 *Iurati an teneantur denunciare delicta, quæ de iure non ſunt punienda?*

11 *Denuncians an poſſit recipi in teſtem.*

12 *Denuncians an conſequatur beneficium ſtatuti præmium proponentis indicanti delictum, vel accuſatori?*

13 *Abſolutus à denuncia an perinde ſit, ac ſi abſolutus foret ab accuſatione?*

14 *Denunciatione facta per ſaltuarium, non dicetur de delicto conſtare.*

15 *Denunciatio ſola non facit aliquam þbõnem, vel indiciũ, ſed tantum ſufficit ad inquirendũ.*

16 *Denuncians an teneatur edere libellum, ſicut accuſator?*

17 *Denunciatio quando ſapiat accuſationem, vel inſtigationem.*

18 *Iurati, qui tenentur denunciare, etiam caſus fortuitos notorie impunibiles denunciare debent.*

De denunciatione. Cap. VII.

DIctum eſt ſupra de accuſatione, hic videndum eſt denunciatione, ꝑ quã Iudices ꝓcedunt.l.ea quidem. C.de
1 accuſationibus. Denunciator † eſt ad inſtar accuſatoris, & debet aſſiſtere denunciationi, ſicut accuſator accuſationi ſuæ: Fallit tñ in officialibus, & Iuratis, & ſeu Marigis villaꝵ, & alijs pſonis, q̃ ꝑ ſtatura locoꝵ ſeu ꝑ leges principum tenenẽ denunciare: tali.n.caſu Iudex ꝓcedit ex offõ, vt in ſupradicta.l.ea qui
2 dem. Si delictum † committeẽ in confinibus duarum villarum Iurati vtriuſq; villæ tenentur denunciare.l.t.C.vbi de crim. agi opor.
3 Iuratus † teneẽ finito offõ ſuo denunciare delictum, de quo non habuit ante notitiam. l.nam, & ſi ſeruus.ff.de nego.geſt. Chyrurgi,
4 ſiue † Syndici villarum, qui tenentur denunciare vulnera, non tenentur denunciare leues ꝑcuſſiones, nec ẽt denunciare eos, qui offenderint cum vnguibus: cum tales offendentes non incurrant pęnam ſtatutoꝵ prohibentium offendere cum armis. Ang. in l. armatos.ff.de ui pub. Idem in l. pignore. §.
5 q furem.ff.de furt. Prædicti † Iurati ſi denunciauerint delicta, & non aggrauauerint ꝯtra veritatem malitioſe, ſiue certa pecunia, ſiue ad ſuggeſtionẽ alicuius teneñ de falſo, Bald. in l.duobus.§.fi.ff.de iureiur. Idem ẽt habebit locum in eo, qui induxerit ad denunciandum inique aliqđ maleficiũ æqualr̃ punieẽ de falſo l.lex Corn.§.fi.ff. de fal. & ibi Bart.
6 Sindici denunciantes † aliquem deliquiſſe, q tñ nõ deliquit, excuſanẽ, ſi crediderunt ꝑ ſo nis, q bus q libet alius crediſſet; alr̃ puniuntur, ſiue ſaltẽ ꝯdemnanẽ in expenſis, Bart. in
7 l.athletas.§.fi.ff.de inf. Prædicti † aũt oẽs q ꝑ offm̃ denunciant non teneñ ad aliquas expenſas, Bar. in rub. de off. aſſeſ. C. ſed ſi prędicti aſſiſtent denunciationi ſuæ, ꝯdemnabũtur in expenſis, q a tunc funguneẽ offõ accuſatoris, & non denunciãtis, cum talibus ſuffi
8 ciat denũciare tm̃. Supradictis † officialibus rl̃r non crediẽ ſi crimen eſt graue alr̃ ſic, dũmodo denuncient de viſu Bart. in l.diuus.ff.
9 de cuſt.reo. Iurati, q † teneñ denunciare delicta ſub certa pœna, non excuſanẽ à pœna, licet alius p̃uenerit accuſator. Et rõ eſſe põt: ꝙ intereſt reip. qm̃ põt ꝯtingere: ꝙ ꝑ accuſatorem leuiter accuſarenẽ.l.2. ad Tertul. Itẽ
10 † teneñ denunciare delicta, q̃ non ſunt puniendã de iure, nec excuſanẽ: q a non ſpectat ad ipſos Iuratos cognoſcere, ſed ad Iudices, & ipſi Iurati poſſent ſemꝑ ſe excuſare. Prędicta multi limitant non hr̃e locum in delicto notorie nõ punibili, vt puta in occiſo, q erat bãnitus, & erat notorium. Ang. in l.neq̃s.C. vt nemo priua. ſed dic, vt ſupra dcm̃. eſt De-
11 nunciant rl̃r † non põt recipi in teſtẽ, imò ipſe debet teſtes idoneos ꝓducere, licet non teneaẽ aſſiſtere.l.diuus.§.denuncia.ff.de qõ. põt tñ recipi in teſtem: qñ Iudex ꝓcedit, nõ ad denunciam, ſed ꝓcedit ꝑ inquiſitionem, & ſic cauti aſſeſſores p̃uident, ꝙ qñ non hñt alios teſtes, ꝓcedunt ꝑ inquiſitionem, & examinant tales deputatos ad denunciandũ, & tali caſu crediẽ pdictis vide Bar. in d.l.diuus.
12 Si ꝑ ſtatutũ † daẽ p̃mium indicanti delictũ, an denuncians poſſit ꝯſequi beneficiũ talis

ſtatuti perinde,ac ſi accuſaret?dic,ꝙ ſic.Idem
ēt tene,qñ ſtatutum daret pręmium accuſa-
tori: ꝙ hr̄et locum in denunciatore Ang.in
l.diuus.ff.de cuſt.reoꝝ. Et rō reddi pōt,ꝙ in
tereſt Reip. vt quanto citius poſſit, manife-
ſtentur delinquentes l. eum,qui. ff. de iniur.
Deinde ēt alia rō reddi pōt:ꝙ idem effectus
quo ad dilationem pœnæ,ſequit̄ ex denūcia
tione,q ſeq̄t ex accuſatione.l. q ſepulchrū.
13 ff.de ſepul.viol.Abſolutus † à denuncia,per
inde eſt,ac ſi abſolutus foret ab accuſatione,
licet muti tenuerint ꝯtrarium,ꝙ æque dedu
cit̄,& ꝓcedit̄ ꝯtra reum ꝑ denunciantē,ſicut
ꝑ accuſatorem,iſti ēt plus dn̄t:ꝙ iudex abſol
uendo à denuncia debet dicere denunciatio
nem minus bene delatā,ad hoc allegāt text.
in l.diuus ſupra allegata:Tene tñ,vt in prin
cipio dcm̄ eſt,niſi non legitime fuiſſet ꝓceſ-
ſum, ꝓut ſupra dcm̄ eſt de abſoluto ab accu
14 ſatione. Denunciatio † factā ꝑ Saltuarium
ſiue iuratum, ſiue alr̄ ad hoc deputatū de ali
quo maleficio ꝑ dictam denunciationem,
non dicet̄ ꝯſtare Iudici delictum eſſe cōmiſ-
ſum, quemadmodum de delicto ante oia cō
ſtare debet Iudici ꝓut ſupra dcm̄ eſt ſub tit.
accuſationis,Itaq; Iudex debet ſe informare
de maleficio vltra talem denunciationē,q̄ vt
ſupra non ſufficit. Ant.de But.in c.veſtra de
15 coha.cler.& mulie.Denunciatio †ēt ſola nō
facit aliq̄ ꝓbōnem,vel indiciū,niſi in leuibꝰ
Bart.in l.diuus.ff.de cuſt.reo.Denūciatio de
ꝑ ſe eſt ſufficiens indiciū ad inquirēdū Bar.
16 in d.l.diuus,Denuncians † non tenet̄ edere
libellum,ſicut accuſator: qa q denunciat ex
pedire agere vr̄ c. nouit in fine extra de Iud.
Intellige tñ ꝑdicta hr̄e locū in ꝑſonis denū
ciantibus vigore ſtatutoꝝ,ſiue ꝯſuetudinis,
q̄ ēt vt ſupra non tenent̄ aſſiſtere denuncian
tioni ſua,& intuitu,&rōne taliū ꝑſonaꝝ dif
fert denunciatio ab accuſatione noīe, & effe
ctu,ſecus aūt in alijs denunciantibus:qa tūc
17 † denunciatio plus ſapit accuſationem, ſiue
inſtigationē,quā inqſitionem,& tali caſu ta
les denūciantes pn̄t in expēſis ꝯdēnari,vt ſu
pra,& infra dicet̄ ſub tit. Inqſitionis. Iurati
18 villaꝝ,† q tenent̄ denunciare maleficia tenē
tur ēt denunciare caſus fortuitos : qa an ſit
punibile,vel ne, ſpectat ad iudicē cognoſce-
re Ang.in verb.ꝯtra Gaiū hom.Extende qđ
licet : maleficia eſſent impunita ēt ꝑꝑ aliqđ
ſtatutum, ſeu ꝯſuetudinē, attñ tenent̄ denū
ciare,fallit tñ ſm̄ Ang. i l.ne qs.C.vt nemo
priua. qñ notorium eſſet occiſum eſſe ban
nitum,qui per ſtatutū offendi pōt impune.

1 ☞ *Iudex quando, & quibus præcedentibus ad inquiſitionem procedat.*

2 *Clauſula, ſæpe & ſæpius, &c. quare in inquiſitione ponatur.*

3 *Iudex licet cognoſcat aliquod delictum, tamen non procedet, niſi præcedant ſuper eo clamor, & diffamatio.*

4 *Inquiſitio formari non debet niſi pro grauioribus criminibus.*

5 *Iudex indebite inquirens tenere ad omnes expenſas,& intereſſe partis indebite vexata.*

6 *Inquiſitio loco libelli ſuccedit,& eſt remedium in defectum accuſationis.*

7 *Inquiſitio formari non poteſt poſt lapſum annorum viginti,nec etiam accuſatio admittitur.*

8 *Statutum prohibens accuſatorum, videtur etiā prohibere iudicem inquirentem.*

9 *Inquiſitio quotuplex ſit?& q̄ dicatur generalis?*

10 *Iudici ante omnia conſtare debet de delicto.*

11 *Inquiſitio quid continere debeat? & an idem quod accuſatio?*

12 *Inquiſitio in quibus differat ab accuſatione?*

13 *Statutum tribuens beneficium inquiſitioni an extendatur ad accuſationem,& è contra?*

14 *Teſtes poſt dedicita teſtificata in inquiſitione ex officio formata recipiuntur, ſecus in accuſatione.*

15 *Inquiſitio facta aliquo inſtigante ſapit accuſationem, vnde inſtigator ad expenſas cōdemnatur,ſi inquiſitus abſoluatur.*

16 *Minor 25. annis pro accuſatore regulariter examinari non poteſt, ſecus in inquiſitione.*

17 *Teſtes non idonei in inquiſitione admittuntur, ſecus in accuſatione.*

18 *Inquiſitione pendente ſi ſuperueniat accuſator quando audiatur?*

19 *Accuſator ſuperueniens quando à iudice inquirente repellatur?*

20 *Inquiſitio an formari poſſit per iudicem originis contra ſubditum pro delictis commiſſis extra territorium.*

De Inquiſitione. Cap. VIII.

SVpra dictum eſt de diuerſo modo accuſandi,ſupereſt videre,quo pacto deficiēte accuſatore pro purgādis ciuitatibus malis hominibus per Iudices procedatur.
1 Imprimis ſciendum eſt,ꝙ tunc † Iudex ad in

quiſitionem procedit, cum clamor validus
ad eum peruenit, & à perſonis honeſtis, &
non ſuſpectis, & ſæpe, & ſæpius. Qua de
2 re † in inquiſitione ponunt illa verba. Sępe,
& ſæpius, Ang. in ver. non ſemel, & hæc ſunt
de iure diuino, vt ibi. Deſcendã inqt Deus,
& videbo ſi clamorem, q venit ad me, opere
pſecit. Et dixit ops Deus deſcendam, & vide
bo tanq̃ Iudex, alioquin tanq̃ Deo oia cer-
ta explorata, & in ꝯſpectu ſunt. Vnde elicit,
3 qđ licet, † Iudex cognouerit aliqđ delictũ,
non tñ ꝓcedet, niſi pcedant ſup ea clamor,
& diffamatio, vt ſupra, iuxta ẽt dcm̃ euange
licum, mulier qs te accuſat? Et ſic intellr p-
dicta ſnia euangelica: vt non ꝓhibeat inqui
ſitionem ſimplr. Sed qñ non pceſſit clamor,
licet dicta ſnia p Gand. & alios ſcribentes in
principio ſuæ practicæ alr itelligat. Caueãt
4 ẽt Iudices, vt non, † niſi ꝓ grauibus crimini
bus inquirant: non. n. eſt inquirendum de le
nibus, qa tunc magis inquirunt marſupia, q̃
delicta. Deus perdat iudices auaros. Et tales
5 † Iudices indebite inquirentes tenent ad oẽs
expenſas, & intereſſe partis indebite vexa-
tæ & maxime qñ apparet de culpa Iudicum
6 l. filiusfam. ff. de Iud. Inquiſitio † loco libelli
ſuccedit, & inquiſitio eſt remedium in defe-
ctum accuſationis, ne delicta remaneant im
punita Innoc. in c. ſuper lr̃is de reſcriptis. Iu
7 dex non inqret poſt lapſum annoꝝ viginti,
quo elapſo qs non admittit ad accuſandũ,
8 ſicut dcm̃ eſt ſupra. Quare † ſtatutũ ꝓhibẽs
accuſatorem, vr ẽt ꝓhibere Iudicem inqui-
rentem. l. non ſolum in §. quamq̃. ff. de iniu.
9 Inquiſitio duplex † eſt, vna gñalis, alia ſpecia
lis, Gñalis diuidit in quatuor, primo cũ præ
tor inquirit quo ad delicta, & pſonas, videli
cet, ſi ſunt aliqui pęna digni in ſua ꝓuincia.
Alia ẽt gñalis qđ pſonas, ſpecialis ad deli-
cta, videlicet, qñ delictum eſt notorium, ſed
ignorat delinquẽs. Tertia gñalis ad delicta,
ſpecialis ad pſonas, videlicet, qñ ſyndici in-
quirunt ꝯtra prãtem, & familiã. Quarta eſt
gñalis contra perſonas, videlicet, cum inq-
ritur contra ciuitatem, ſpecialis eſt cõtra de
licta & perſonas. Supradicta ꝓbantur l. con
gruit. ff. de off. præſi. c per inquiſitionem de
accuſ. l. aliud. ff. de reg. iur. Iudici ante omnia
10 † cõſtare debet de delicto, ſicut dcm̃ eſt in c.
de accuſatione, & ſolennitas, q̃ requirit in
ea, requiritur, & in inquiſitione, licet in ali-
11 quibus fallat, & infra dicet. Inquiſitio † de-
bet ꝯtinere certum tp̃s, & locum, ꝓut de ac-
cuſatione dcm̃ eſt: Non vitiat pp aliq̃ fal-
ſam adiectionem, vtputa cognomen: dum-
modo aliæ demonſtrationes ſint veræ, nota
12 tur in l. In ijs. ff. de her. inſt. Inquiſitio † dif-
fert ab accuſatione, quia ſit ex mero offõ, &
eſt magis fauorabilibus. Vnde ſtatutum,
13 † tribuens beneficium inquiſitioni, non ex
tendit ad accuſationem, econtra vero ſic. gl.
in c. in fidei de Hæret. Inquiſitio differt ẽt in
14 formando ꝓceſſu: qm̃ † poſt didicita teſtifi
cata pñt recipi teſtes, in accuſatione non vti
que. Intelligo pdicta in inquiſitione facta ex
offõ tñ, ſecus vbi inquiritur aliquo promo-
uente. not. in auct. qui ſemel C. de teſt. Et rõ
15 eſt, quia inquiſitio † facta aliquo ꝓmouen-
te, ſiue inſtigante ſapit potius accuſationẽ,
& tales pſonæ ꝯdemnant in expenſis ſi in-
quiſitus fuerit abſolutus. Bal. in l. obſeruate
ff. de offõ procon. Ideo dat cautela, ne tales
inſtigatores ſinant ſe nominare in actis. Mi
16 nor † 25. annis rlr ꝓ accuſatore examinari
non põt, ſecus in inquiſitione, quo caſu ẽt
17 teſtes † non idonei admittunt, qui in accuſa
tione nõ admitterent. Bal. in l. 1. C. de ſum.
Trin. & fid. cath. Et rõ eſſe põt, q teſtes exa
minati ex offõ non pſumunt falſo depone-
re: qm̃ carent inſtigatione. Limita tñ dcm̃
Bal. vt i tract. meo de Indicijs p viſum vnius
teſtis. Item pœna legis mutari põt, ſecus in
accuſatione l. nõ ſolum. §. q̃q. ff. de Iniur. In
18 quiſitione pendente † ſi ſuperueniat accuſa
tor, audiet qñcunq; ante ſniam: qa p accuſa
tionem ceſſat inquiſitio, & acta facta Iudice
inquirente valebunt in accuſatione: qa ten-
dunt ad vnum finem. Aſſeſſores aut intima-
re pñt hæredibus occiſi, ſi intendunt aliquo
ſuo iure vti, qbus exiſtentibus in mora inq
ſitio ꝓcedet, & accuſator non audiet. Limita
19 ẽt pdicta, q Iudex † repellet accuſatorem ſu
peruenientem, ſi certus erit de colluſione, ſi-
ue de ꝑuaricatione. no. in l. 3. ff. de lib. hom.
exhib. Item repellet accuſatorem, qñ eſt ne-
gligens. fallit tñ ſecundo aliquos, qñ ſuam,
vel ſuo reum ꝓſequit iniuriam l. 2. §. fi. ff. de
adul. Quid ſi interiectus non habuerit hære
des? Iudex ꝓclamari curabit, ſiqs accuſare
intendit, ſtatuendo terminum accuſare volẽ
tibus, Sed aduerte, q ꝯſulit Iudicem prius in
quirere, quam ꝓclamare, & hoc pp pericu-
lũ colluſionis accuſatoris cũ accuſato. Item
pp negligentiã quia tarde examinare poſſet
teſtes

teſtes, q teſtes interim facile corrumpi poſ-
ſent. Paul. de Caſt. conſ. 24. vol. 1. Poſtremo
20 † quæritur an inquiſitio formari poſſit per Iudicem originis contra ſubditum pro delictis commiſſis, extra territorium? Reſpondetur vtrinque eſſe magnas auctoritates, & communem opinionem reputat, ꝙ Iudex originis poſſit formare inquiſitionem, & punire. Secundum tamen ſtatuta loci delicti. Ang. in ver. hæc eſt quædam inquiſitio.

1 ☞ *Iudex quãdo ad capturam procedere poßit.*
2 *Relaxatio rei capti quando ſtatim fieri debeat absque expenſis non expectata ſententia?*
3 *Captura rei an, & quando fieri poßit ſine auctoritate iudicis?*
4 *Repertus in flagranti crimine poteſt à quocũque capi, ſed non detineri, niſi per viginti horas.*
5 *Commißio rectoris de capiendo aliquo, durat etiam in tempus ſucceſſoris ſi facta fuerit cum cauſæ cognitione.*
6 *Capi poteſt in eccleſia reus propter atrox delictum, & quid in alijs delictis.*
7 *Captus pro leui crimine pro quo non ingeritur pœna ſanguinis relaxari debet fideiuſſoribus, alias iudex tenetur in ſyndicatu.*
8 *Carcer eſt ſpecies tormenti.*
9 *Fideiuſſores non ſunt recipiendi vbi pœna corporalis, aut banni ingeritur.*
10 *Membrorum ſuorum nemo eſt dominus.*
11 *Relaxari fideiuſſoribus quibus caſibus reus minime debeat, licet pœna corporalis nõ ingeratur?*
12 *Relaxatus cum fideiuſſoribus non idoneis poteſt iterum capi, & cogitur idoneæ fideiubere, nec fideiuſſores ob talem capturam liberantur.*
13 *Capi ſe à familia non permittens, ſi occidatur, homicidium erit impunitum, fallit quado quis capitur pro delicto ciuili.*
14 *Familia an reum ſe defendentem impune poßit occidere.*
15 *Capti gaudent priuilegio miſerabilium perſonarum.*
16 *Carceratus ſi eſt pauper, & egenus debet ab eo aliqui eum detineri fecit.*
17 *Carceratus an poßit citari ad aliquem actum. Et an contrahere poßit, ſaltem cũ eo, qui illum fecit carcerare, adhoc vt ſe liberet?*
18 *Carceratus iuſte pro vno debito, vel delicto poteſt recommendari pro alio.*
19 *Captus à iudice incompetenti debet transmitti ad ſuum iudicem, & is non tenere ſtare proceſſui formato per iudicem tranſmittentem.*
20 *Bannitus captus à familia, non poteſt ab ea impune occidi.*
21 *Carceratus frangens carceres, & fugiens habetur pro confeſſo, ſi conſtet de delicto.*
22 *Carceratus iniuſte poteſt ex carcere fugere, & reſiſtentes cuſtodes impune offendere, & occidere.*
23 *Carceratio dicitur iniuſta quando per iudicem non fuit ſeruatus iuris ordo in capiendo.*
24 *Cuſtodes an teneantur, ſi carceratus pro delicto è carcere aufugiat.*

De captura, & carcere. Cap. IX.

1 REgulariter non † ꝓcedit̃ ad capturã
ſine indicijs, ꝓcedi tñ põt habita ali
quali informatione. Põt ẽt incipi à
captura, qñ periculum eſt, ne reus fugiat, vel
qñ reus reperit̃ in crimine, & in ſupradictis
non expectatur, ꝙ ꝯſtet de delicto. Verum
2 † ſi reus non deliquerit, relaxari debet ſta-
tim, & abſq; expenſis, ſi ex offõ captus fue-
rit, nõ expectata aliqua ſñia. l. 2. C. de exhib.
3 re. Sal. in l. nullus. C. eod. Sine Iudicis † au-
ctoritate nemo capit̃, fallit in falſatore mo-
netę, deſertore militię latrone publico, agro
rum depopulatore, fure virginum raptore,
4 not. l. vnica. C. de rap. vir. Item † repertus in
flagranti crimine põt capi vt ſupra à quali-
bet ꝑſona, Capti tñ ſupradicti non pñt deti
neri, niſi ꝑ ſpacium horarum viginti, intra
qđ ſpacium debent ad iudicem mitti. Bart.
cum gl. in l. c. 5. ff. de adult. Commiſſio Re-
5 ctoꝶ † de capiendo aliquem, durat ẽt in tp̃s
ſucceſſoꝶ, ſi talis commiſſio fuerit facta cum
cauſæ cognitione Ang. in l. fundũ. ff. de acq.
6 poſ. Propter atrox delictum † detinetur reus
in eccleſia c. 21. Exod. l. 2. C. de ijs, qui ad ec
cleſ confug. Et ibi Cyn. & Bart. Pro alijs ve
ro criminibus detineri non põt in eccleſia,
cimiterio, & hoc amplius ĩ hoſpitali ab epo
ꝯſtrõ Bal. in l. ſi qs ad eccleſiam. C. de epiſ. &
cler. ſed de hoc vltimo dubitatur. Captus
7 † ꝓ leui crimine, ꝓ quo non ingerit̃ pœna
ſanguinis, relaxat̃ fideiuſſoribus, ſecus ſi ali-
qua pœna corporalis ingerat̃. & ſi Iudex nõ
relaxabit vbi non ingerit̃ pœna corporis te
8 netur in ſyndicatu, & eſt rõ: quia † carcer eſt
ſpecies tormenti Bar. in l. ſi vero. ff. q ſatiſd.
cog. & in l. 1. ff. de cuſtod. reo. Et aduertendũ
eſt, ꝙ fideiuſſores † vbi ingerit̃ pęna corpora
lis, aut banni, non debent recipi ꝑ Iudices:
qa licet, fideiuſſores expreſſe ſe obligaſſent

ad pœnam corporalem, ſiue banni, pp talem obligationem non poſſent puniri,& eſt
10 ratio,quia nemo †eſt dns membrorum ſuorum l.liber homo. & ibi Bart.ff.ad l.Aquil. Præterea nota,ꝙ ſunt caſus, in quibus licet non ingeratur pœna corporalis,reus tñ nõ
11 relaxatur. Primo qñ † reus auſugit de carcere alias, perdit priuilegium ſm Ang. in verb.Fama publica: Sed æquitas eſt in contrarium dummodo idoneę fideiubeat.Secũdo, qñ reus à principio recuſauit fideiubere.Tertio,ſi confitetur ſponte delictũ.Quarto, ſi repertus eſt in flagranti crimine, ſiue cum armis.De prædictis,& alijs,vide Hipp. in §. attingam in prin. Sed hodie prædicta
12 ſunt ad libitum Iudicantium.Captus ſi †relaxabitur cum fideiuſſoribus non idoneis, poterit iterum capi, & cogetur idoneę fideiubere Bald.in l.1. ff. ſiquis ius voc. nec pp capturam rei principalis liberantur fideiuſſores Bart.in l.ſi heres à debitore .ff. de fide iuſ. Et ratio eſt, ꝙ licet ſit deuentum ad capturam,non tñ eſt ſatisfactum,reſpicitur.n. ad ipſam ſatisfactionem tanquam cauſam finalem,quamobrem fideiuſſores capi potue
13 runt. Siquis ſe defendendo † non permittit capi à familia Prætoris, quæ ipſum iuſte capere poteſt,ſi interficiatur à familia, homicidium tale erit impunitum licet, multi tenuerint contrarium Paul. de Caſt. in conſ. nu. 194.incipiente. Viſo ſupradicto punct. Iac. But.in l.2.C.de ijs,qui latro. Supradicta limita non hr̃e locum,qñ quis capitur pro debito ciuili. Item limita,ꝙ in cauſa criminali oportet,ꝙ liquido conſtet in proceſſu contra reum vt ſupra interfectum Ang. in l. ſi
14 quis virginem.ff.de iniur. Caueant † Itaq; iudices, ne delinquentes capi curent cum periculo vitę, niſi liquido conſtet contra ipſos delinquentes, aliter puniuntur in ſyndi
15 catu. Capti † gaudent priuilegio miſerabilium perſonarum,& legatum factum carceratis dr̃ ad pias cauſas. Bald.in l.ſi id,quod. C.de ſacroſ.eccl.Quare Iudex tenetur viſita
16 re, & curare carceratos, & ſi † carceratus eſt pauper,ꝙ non poſſit ſe ſuſtentare, ille, qui carcerari fecit, debet eum alere. not. in l.3.& l.Iudices .C.de epiſ. aud. Carceratus
17 † non poteſt citari ad aliquem actum, & proceſſus formatus eſt ipſo iure nullus. Itẽ rt̃ contrahere non poteſt Bald. in l. vnica. C. de confeſ. Aliqui ponunt cautelam ridiculam tñ,videlicet, ꝙ carcerati extrahantur de carcere cum cuſtodia tñ officialium, & tali caſu volunt, carceratos poſſe contrahere. Carceratus poteſt contrahere cum illo, qui fecit carcerari,dummodo ſit rite, & debite carceratus,& eſt ratio, quia aliter ſe liberare non poſſet l. qui in carcere .ff. quod metus cauſ. Aduerte,ꝙ multi tenent,ꝙ carceratus poſſit citari Hipp.in §. attingã. vbi multa allegat. Et diſtinguo,ꝙ ſi carceratus eſt diues,& potens,ꝙ poſſit citari,aliter nõ. tex.eſt cum gl.in l.2. C.ex quibus cau. mai.
18 Carceratus pro vno †debito, poteſt recomendari pro alio, ſicuti carceratur pro vno delicto poteſt recomendari pro alio, licet ſint multæ opiniones in contrarium,Hipp. in §.diligenter.Si carceratus fuerit quis indebite non poterit recomendari pro alio de
19 bito. Alex. in conſ. 158. Captus † à Iudice non competenti, debet tranſmitti ad ſuum iudicem,& iudex,ad quem tranſmittitur,nõ tenetur ſtare proceſſui formato per iudicem tranſmittentem. Si exul captus eſt à familia Pretoris, quamuis ſtatuta locorum diſpo
20 nant, bannitos † poſſe impune offendi, & occidi, non poterit tñ ab ipſa familia impune occidi pp reuerentiam magiſtratus, & re
21 ligionem iudicandi. Carceratus † fugiens de carcere hr̃ pro confeſſo, & poteſt procedi contra eum tanquam confeſſum delictũ, pro quo fuit captus, quod nota pp aliquas leges diſponentes,abſentes non poſſe diffinitiue exulare, nam dictæ leges non habebunt locum in capto fugiente l.qui in carcerem.ff.quod metus cau.Limita tñ prędicta, ſi conſtet de delicto l. raptor .C. de Epiſ. & cler.Item limita, ſi reus fugit fractis carceribus,aliter enim ſi aperto carcere.Itẽ quan
22 do † carceratio eſt iuſta,nam quando eſt iniuſta,licet,reo fugere,& adeo licita eſt fuga, ꝙ licet cuſtodes impune offendere, & occidere Bart.in l.prohibitum. C. de iure fiſ.
23 Et carceratio † tunc dicitur iniuſta,quando per iudicem non fuit ſeruatus iuris ordo in
24 capiendo. Si carceratus † pro aliquo debito auſugerit de carceribus an cuſtodes teneatur? reſpondeo ꝙ quando captura eſt iniuſta non tenentur, quia captura iniuſta eſt ipſo iure nulla.Idem dic de poteſtate. Bald. in l.obſeruare.§.proficiſci.ff.de off. Proconſu.& in l.ſi bonæ fidei .ff.de rei vendi.vbi de multis,& ſimilibus quæſtionibus quæritur.

Solennis

SOLENNIS TRACTATUS de quæſtionibus, editus per do. Iacobum de Arena.

SVMMARIVM.

1 *Quæſtio dicitur multis modis.*
2 *In quæſtione publica, pactio nil prodeſt reo, etiã contra paciſcentem.*
3 *In priuata, quid.*
4 *Reus paciſcendo data pecunia infamis redditur.*
5 *Iudex debet inquirere quamuis accuſator deſiſtat.*
6 *Reus non habetur pro conuicto ſi tranſigit, vbi ex crimine pœna ſanguinis irrogatur, niſi in cauſa adulterij: ſecus ſi gratis paciſcatur.*
7 *Homicidium eſt maius adulterio.*
8 *De crimine falſi potius quàm de alijs quare liceat tranſigere.*
9 *Pactio ſi fiat ante accuſationem inſtitutam, accuſator non incidit in Turpilianum.*
10 *Reo an detur exceptio ex pacto.*
11 *Delinquentis plus, melior non debet eſſe cõditio.*
12 *In præſumendo crimine plus proſequitur qui pœnam ſanguinis timet quam qui non timet.*
13 *Rei melior eſt conditio in pari cauſa.*
14 *In adulterij quæſtione quæ proponitur ad thori ſeparationem, poteſt fieri reconciliatio.*
15 *Diſtinctio quando bona publicantur ipſo iure propter delicta, & quando per ſententiam, & per totum.*

1 QVæſtio multis modis † dr̃, nam q̃-
dam dr̃ ciuilis, quædam crimina-
lis, quædam mixta. ciuilis, aut pu-
2 blica, aut priuata. † In publica, pactio nil
prodeſt reo, etiam contra paciſcentem, vt l.
iuriſgentium.§ ſi paciſcar.de pac. & l. 3. §.
ſi is.de ſepul.viola. & ita auctoritatis maio-
ris eſt pactio, quam res iudicata, & illis age-
re poteſt quilibet, niſi collatione deteſtata,
vt l.3.ff.de popula.actio.& l. eum qui. §. in
3 popularibus, de iureiur. †In priuata dic, aut
e contractu, vel quaſi, & tenet in præiudiciũ
paciſcentis, non alterius, nec tunc pactũ in-
famiam notat, niſi ſit aliquis vitians pactũ
vel tranſactionem, vt l.cauſas .C.de tranſa-
ctio.& l.non minorem, & l.vnus .§. ante o-
mnia.de pac.& l.in accuſatione. de his qui
notan.inf. Nec diſtinguo an nata eſſet actio
tp̃e conuentionis an non, vt l.1. C. de pac.
& l.hæreditatis.§ filio.& l.pactum .ff.eo. &
l.fideicõmiſſi. de tranſ. ſaluo eo quod dr̃ de
pacto p̄ quod dolus remitti ꝓcurat̃. de quo
dr̃ in l.ſi vnus, §.illud.ff.de pac.& l. in com-
modato, ff.cõmoda.& l.ꝯtractus.de reg. iur.
& l.ꝯuenire.de pac.ꝯuenti.ſi vero ex delicto
aut eſt naſcitura, aut eſt iã nata.ſi naſcitura,
q̃a nõ eſt cõmiſſum adhuc delictũ nõ tenet,
vt l.ſi vnus.§.pacta.& §.itẽ ne.de pac.ſi vero
nata eſt, tenet in p̄iudiciũ actoris, vt ſibi tol
lat̃ actio, vel ſibi paret̃ ꝯtra actorẽ exceptio,
vt l.iuriſgẽtiũ.§.ſi paciſcar.& §.fi.& l. ſi tibi.
§.q̃dam, & l.ſi vnus.§.pactus .ff. de pac. & l.
4 poſt deciſionẽ, C.de furt. †Reũ vero paciſcẽ
do data pecunia infamẽ reddit, ſi eſt famoſa,
niſi trãſigendo iudicis adſit auctoritas, ſed ſi
gratis impetrauerit, vt ſecũ ageret̃, non erit
infamis, alias nõ eſſet rõ veniæ, qđ eſſet in
humanũ, vt l.athletas, §.fi.cũ l.ſeq.& l.furti.
in prin.de infam.& l.nõ damni.C.eo.In cri
minali, dic q̃ aut poſt inſtitutam actionẽ fit
pactũ, aut ante. Primo caſu aut cũ auctorita
te Iudicis, & valet, & accuſator nõ incidit in
Turpilianũ, nec reus hr̃ pro ꝯuicto. Item ab
eodẽ accuſatore pœna nõ redderet̃, niſi de li
centia Principis abolitionẽ abolitionis po-
ſtea ꝓcedentis vt l.1.& l.q̃uis.C.ad Turp.&
l.1.de aboli.& l.furti.de his q̃ not.infam. &
l.miles.§.poſt abolitionem.& l.q̃ deſtitit .ff.
ad Turp. Alias aũt ſi eſt publicũ crimẽ, vt in
dictis.ll & probat̃ in l.maritus .§.ſi negaue-
rit, de adult.& l.qui cætu .§.q̃ vacante. ad l.
Iul.de ui. interdũ nil operat̃ auctoritas iudi
cis, vt ſi corruptus dedit licentiã deſiſtendi,
vt l.venales.C.quan.appella.nõ eſt neceſſ.&
c.fi.de colluſio. Qñ aũt dare debeat hanc li-
centiam, & qñ non, hr̃ in l.2. & l. fallaciter.
C.de abolitio. Si vero ſine auctoritate Iudi-
cis, & tũc accuſator incidit in Turpilianũ, vt
l.1.C.ad Turpil.& l.ab accuſatione: poſtea
reũ in iudicium deducit, vt l.in accuſatione.
C.q̃ acc.nõ poſſ.& in l.ſenatus, & l.q̃ deſti-
tit.ff.ad Turp. ẽt ſi ſit tale crimẽ, de quo lex
dicat nõ trãſigi, vt in adulterio: vt l.abolitio
nẽ.C.de adult.& not.in l.q̃uis .C.ad Turp.
5 † Iudex aut hẽt inq̃rere q̃uis accuſator deſti
tit, vt l.2.C.de abolitio.& c.1. & 2. de collu.
nã hoc ſpectat potiſſime ad eius offm̃, vt l.
ꝯgruit.de off.pſ.& l.iubemus.C.de defenſ.ci
uita.& hoc p̄p̄ vtilitatem publicã, vt l.ſi ope
ris.C.de pœn.ſed in priuatis accuſationib.fit
ſecus, in q̃bus p̄tor ad nil aliud intẽdit, q̃ vt

dirimat ꝯtrouerſitas litigantiū, & in crimi-
nalibus intendit vt maleficia puniant̄, & ter-
reant̄ hoies delinquere exéplis, vt l. 1. §. vn-
de q̄rit̄, de no. oper. nun. & l. bona fides. ff. de
po. & l. 1. C. ad l. Iul. repet. Si q̄rat̄ an eo ip-
ſo q̄ reus eſt pactus habeat̄ pro ꝯuicto, cū vi
deat re fugere veritatis inq̄ſitionē ꝑ tale pa
ctū, vt l. de crimine, C. de adult. & ꝯfiteri, vt
l. ꝯſiliarios, C. de aſſeſſor. & in l. in populari.
6 & de ſuſp. tut. dic, † aut ex crimine irrogatur
pœna ſanguinis, & tunc non hr̄ pro ꝯuicto
ſi trāſigit, niſi in cauſa adulterij, qd̄ eſt ſecus
ſi gratis paciſcat̄, vt l. trāſigere. C. de trāſac.
& l. in oibus, de ꝑuaricat. & l. 1. de his q̄ ſibi
mot. & l. de crimine. C. de adult. Ratio eſt in
adulterio, q̄a pudicitiā inuitatū in ſubditis
lex exigit ꝑ pceptum, vt in auth. de lenon. &
ꝑꝑ delicti frequētiam, 30. 1. q. 7. in oibus, &
ideo maiorē pœnā exegit, vt l. factū, §. fi. de
pœn. Idē credo id raptu, vt l. pen. C. in qb.
caſib. ꝑ præ. li. cū pudicitia violet̄, & maior
reatus verſet̄, vt l. q̄ cætu. §. q̄ vacantem, de
ui publica. Idē in inceſtu, eadem rōne, vt l. ſi
adulteriū cū inceſtu. ff. de adult. & 32. q̄ſtio.
7. ſi adulterium. Alij vt Ioan. dn̄t contra in
his duobus caſibus, q̄a ſic frequenter com-
mittunt̄, non aūt eſt rō in adulterio ſola cri-
7 minis magnitudo. cū iā in † homicidio repro
baret̄ pactio, qd̄ eſt maius adulterio. 34. q.
2. ſi quid verius, qd̄ non eſt, vt d. l. trāſigere.
Sj vero nō irrogat̄ pœna ſanguinis, dic, qd̄
aut gratis paciſcit̄, & non hr̄ pro conuicto,
vt l. furti, §. pactū, de his q̄ not. infam. aut ꝑ
pecuniam, & tunc ſic in crimine falſi, vt d. l.
tranſigere, & l. ipſe ſignificat. C. de fal. & l. ſi
8 ſci. & l. eius, de iure fi. & d. l. in oibus. † Sed
quare licet trāſigere de crimine falſi, potius
quā de alijs, cū in accuſatione ēt de falſo in-
cūbat onus ꝓbādi? vt l. vbi. C. de fal. qd̄ nō
eſt in alijs, vt l. fallaciter. C. de aboli. Dico,
trāſigi pōt de falſo, vbi ꝑ hoc à q̄one pecu-
niaria recedit̄, vt l. ipſe. C. de fal. quā tranſa-
ctionē conſtat in pœnā pecuniariā eſſe vali-
dam, vt l. cauſas, C. de trāſac. Item ꝑ tranſa-
ctionem fides inſtr̄i approbatur, & purgat̄
turpitudo q̄ inerat, ſi eſt in cauſa perſonalis
ꝯtractus ꝑ dolum vel metū extortus, vt l. 2.
C. qd̄ met. cau. & l. ſi res, ff. de iure dot. & l.
trāſactione. C. de trāſact. vbi vero nō diſcedi
tur à pecuniaria diſceptatione vr̄, q̄ vt in a-
lijs diſtinguat̄, an ingerat pœnā ſanguinis,
vel nō, vt in primo caſu non intelligat̄ ꝯui
ctus, ſecūdo ſic, vt in d. l. in omnibus, & l. trā
ſigere, cū rō diuerſitatis reddi non poſſit, ſi
9 † ante accuſationē inſtitutā fiat pactio, tunc
accuſator non incidit in Turpillianū, vt l. 1.
C. ad Turp. & l. in ſenatus. ff. eo. Reus vero
in cauſa ſanguinis non hr̄ ꝑ ꝯuicto, niſi in
adulterio, alias ſic, ꝓterq̄ in falſo, ſm l. tranſi
gere. & l. nondum. C. de inf. & l. q̄m. ff. eo. &
10 d. l. in oibus. & l. eius qui. † Sed an reo det̄ ex
ceptio ex pacto? dic ſm quoſdam, q̄ aut eſt
priuata accuſatio, aut publ. primo caſu ſic, à
ꝯtrario ſenſu d. l. tranſigere, nam ꝓpria erat
remittentis, vt l. fin. de priua. delic. & l. 1. de
publ. iud. ideo potuit eam remittere, vt l. iu-
riſgentiū. §. ſi paciſcar. de pact. Secundo caſu
dic, q̄ aut irrogat̄ pœna ſanguinis, & dat̄ ex
ceptio ꝯtra alium, & tunc ipſe idem admitti
tur, vt dicta lege trāſigere. & d. §. ſi paciſcar.
& l. 3. §. ſi is, de ſepul. viol. Secundum hoc vr̄
11 † qd̄ ſit melior ꝯdō plus delinquentis, quod
eſſe non debet, vt l. 3. §. 1. de dona. inter vir.
& vxo. & l. diuus, de off. præſ. & l. Pedius, de
incen. rui. & naufr. & l. presbyteri. C. de epiſ.
& cler. & ideo dic, quod in crimine publico
exceptio ex pacto non paretur indiſtincte,
vt d. §. ſi paciſcar, & l. ſi vnus, §. item, & d. §. ſi
is, & l. ius publicū, de pac. Nec obſt. l. tranſi-
gere. q̄a hoc ſolū notare voluit, vt pactus in
cauſa ſanguinis, nō intelligat̄ ꝯfiteri in alijs
publicis criminibus pactus ꝑ pecunia intel
ligitur ꝯfiteri, vt l. in oibus, de ꝑuarica. & l.
1. de bon. eo. q̄ mor. ſibi. Rō diuerſitatis eſt,
q̄a qui in hoc dubio culpat̄, per ſolam datio
nē pecuniæ, reū vt victum non habebit, cui
erat pœna ſanguinis irroganda, eū ibi cauſa
ſit diligētius examinā da, vt l. addictos. C. de
appel. ſecus vbi talis pœna nō imminet, nam
ꝓſumit̄ qd̄ ob malam ꝯſcientiam dederit, vt
12 l. nō dānatos. C. de infamib. † In ꝓſumendo
ergo crimine, plus ꝓſequit̄ q̄ pœnā ſangui-
nis timet, q̄ q̄ nō timet. Sed declarato crimi
ne per ꝓbōnes, plus non ſubuenitur vni q̄
alteri, imò vterq; punitur ſm qualitatem de
licti. Sed quid ſi reus, qui dando pecuniā ha
beat̄ pro victo. velit oſtendere ſuā innocen-
tiam, an ei ſubueniat̄, vt non habeat pro vi-
cto? Rn̄deo ſic ſi oſtendat, imò reperit datū
ſi euidenter accuſatoris calumnia oſtendat̄,
vt l. ſeruus, §. 1. de adult. & l. ſi ab eo. ff. de cal.
& in l. in ſumma. de ꝯditio. indeb. Sed an q̄
ab accuſatione deſtitit, poterit pecuniā pete
re ſibi ꝯuentā ob hoc? Rn̄deo, refert, q̄a aut
fuit

fuit nuda ɔuẽtio,aut fuit in ſtipulationẽ deducta,primo caſu non agit l.ſiue apud.C.de tráſact.& l.quis,ad Turp.Secũdo caſu ſi fuit accuſantis euidens calũnia, & non agit l. in ſumma.de ɔd.indeb.Si vero nõ fuit,tunc diſtinguit, aut irrogat pœna ſanguinis ex crimine,& tũc agit,aut nõ irrogat,& tũc nõ vt l.ſi qdẽ,C.de ɔtrahen.ſtipulat.in prin.qa ex parte agẽtis,turpis eſt pactio. Itẽ qa adhuc põt accuſare, & ſic ex parte ſua nullo modo
13 pactũ impleuit.† Itẽ qa in pari cauſa melior eſt ɔditio rei,vt l.apud Celſum.§.Marcellus. de do.except. Sed qd ſi à ꝓpinqs,& hæredibus occiſi fiat pax, an habebit ex hoc defenſionẽ ne accuſet ve puniat? Dñt quidã qđ ſic,ꝑ l.tranſigere,& l.3.ff.ad Sylla.& l. 2. C. de abol. ecõtra qđ nõ cũ ſit accuſatio publica,vt l.1.de pub.iud. & iure publico ꝑ priuatum,nec in ſe,nec in alijs ꝓiudicari põt,vt dictũ eſt ꝑ d.§.ſi paciſcar.& l.ſi vnus,§.pactus & l.ius publicũ,& l.3.§.ſi is de ſep.viol. & l. cætu.§.q vacantẽ,ff.de ui publ.& l.maritus. §.qđ ſi negauerit,&ibi ꝑ Dyn.de adult.Nec obſtat.l.3.C.de abol.qa ibi non dicit parari ſecuritatẽ reo, ſed dicit Iudicẽ petẽti abſolutionẽ dñe indulgere,ẽt ſi ꝑ pecuniã deſiſtere
14 velit,qa ſuã ſequebat iniuriã. † Itẽ in qõne adulterij,q̃ proponit ad ſeparationem thori põt fieri reconciliatio,vt in § adulterium in aut. vt nulli iud.Itẽ in querela inofficioſi teſtamẽti,vt l.cũ mota.C.de tráſact.& l ſi inſtituta,de inoff.teſta. Item põt dici in querela ingrati,in ſpirituali pactio admittit, & tranſactio reprobat niſi in matrimonio vt c. ſup
15 eod.& c. fi. de tranſac. † Qñ aũt ꝑꝑ delicta bona publicantur ipſo iure,& qñ per ſniam diſtingue ſic, quod aut qs deliquit circa res quæ prohibitæ ſunt per legem, & tũc aut deliqt circa, illa circa q eſt prohibitum delinqui,ne fiſco ꝓiudicet,& ne res venditæ tráſferãt, vel non capaci qs reſtituat hæreditatẽ, vel tacitã fidem accõmodet de reſtituendo,& tunc ꝑꝑ ſuum delictum res circa quas deliquit publicant ipſo iure,vt l. commiſſa. de publ.& l.1.§.an bona.de iure fi. & l. Imperator. eo. tit. aut deliquit circa res,circa quas eſt prohibitum delinquit, ne ꝓiudicet priuato,& ne qs inuadat rẽ alienã,vel ſuam quã alius poſſidet,& tũc nõ ipſo iure, ſed ꝑ ſniam,vt l.ſi quis in tantam.C.vnde ui.& l. 1.C.ne lice.pot.& l.fi.de litig. Aut deliqt faciẽdo cõmerciũ rei ɔtra legem in præiudicium reip.vt pſtando arma hoſtibus,& tunc non ipſo iure, ſed per ſniam bonis ſuis priuat,vt l.fi.C.q res expor.non de. Aut deniqt circa ꝓhibitũ priuilegiũ in ſui,& in reip. fauorẽ, vt eſt in milite rẽ aliquam ɔducente, tunc accipiens ipſo iure ſuis priuilegijs priuat,& q eã locauit,ſuis priuat redititibus ipſo iure,vt l.fi.§.facturos,C.loca. Aut delinquit mixtim circa res in ꝓiudiciũ priuati, & reip.& tũc vbi delictũ cõmiſſum eſt,ipſo iure dño non aufert,ſed per ſniam,vt l. quicũque.§.ſi fecerit.C. de hær. Aut deliqt circa res, accipiẽdo eas ante tps à lege ꝑmiſſum, vt adeundo hæreditatẽ ante factã vindictam de morte occiſi,& tunc nõ ipſo iure, ſed per ſniam bona auferunt,vt l.necare.§.1. ff. ad Sylla.& l.ſi ea.ff.de his q b.vt indig.Secundo caſu principali,qñ quis deliqt nõ circa res, ſed circa ꝑſonas,& tũc dic, Aut deliqt circa ſe ipſum tm̃, ſe occidendo, & bona ſua per ſniam publicani,non ipſo iure,vt l. in fraudẽ,§.eius bona.& §.fi.ff.de iure fiſ. Aut deliquit in ſecũ alijs, vt in Deũ vel Principẽ, vt eſſendo hæreticus,vel apoſtata,vel cõmittat crim.læſæ maieſt.tunc neceſſaria eſt ſnia ſuper crimine,qua lata, bona ipſo iure publicant l.q ſqs,C.ad l. Iul.maieſt.& l.ex iudiciorũ de accuſ.& l.poſt ɔtractũ,de donatio.l.f. C.de apoſta. & licet ſtatim nõ ꝑdat bonorũ dñium,ſed per ſniam,perdit tñ adminiſtrationem eorum,vt l.pen.C.ad l.Iul.maieſt.& l.donationes,& l.ſi eũ, ff.q,& à quib. & d.l. ex iudicioꝶ. Aut deliquit in ſe,in Deũ,& in legẽ,vt accipiẽdo filiã,vel ſororẽ,vel neptẽ, vel aliã prohibitã in vxorẽ, tũc ipſo iure omnia publicant bona, vt in auth. de inceſt. nupt.in prin.& in auth.de rapt.muli.§.ſancimus. Aut deliquit in hoiem tm̃,& legẽ,vt liberꝶ hoicm pignori accipiendo, & tunc debito priuat,vt in auth.vt nulli iud.§.quia vero.Aut in iudicij ɔceptione aduerſariũ fallit & tũc ſi circa diffinitionẽ iudicij in cõtumaciã pſeuerãdo ipſo iure à ſua cadit actione, vt in auth.qui ſemel.C.qũo,& qñ iudex aut circa præparatoria, vt quia non vult præſtare ſacrm̃,tunc non ipſo iure,ſed per ſniam, vt in auth.vt lice.ma. §. illo. vel põt dic,qđ ſi à lege ſuper his proferantur verba præteriti vel præſentis tpis,tunc per ſniam, vt in contrarijs,vt l.ſi quis in tantam.C.vnde ui. fallit in auth.de non alien. §. ſuper hoc autem,& per hoc eſt arg. q pet verba futuri temporis

poris fruſtra legata relinquuntur, vt l. Titia cũ. in princ. de leg. 1. Sed ꝑ verba pñtis tpis, ſic, et l. q volebat. de hæred. inſt. & l. teſtõ militis. de manum, teſta. & l. ex hac de ver. ſign. & eſt rõ, quia verbum futuri temporis obtinet vim, conditionis, vt l. qui promiſit. de cõditio. & demõſtratio. & notatur in l. pen. C. de inſtit. & ſubſtitutio. Laus Deo.

TRACTATVS

De quæſtionibus, & tormentis clariſſimi ingenij ac legum apicis do. Baldi de Periglis Peruſini.

SVMMARIVM.

1 Iudex humanitate nõ modica pollere debet: non enim debet ſtatim ad quæſtiones, & torturas procedere.

Quæſtio non de qualibet leui cauſa, aut crimine eſt habenda.

Indicia quælibet non ſufficiunt ad torturam.

2 Tortus non eſt ad torturam repetendus, niſi duobus concurrentibus.

Iudex eo vti debet temperamento, vt tortus, aut innocentiæ, aut ſupplicio ſeruetur ſaluus.

Quæſtio quid proprie dicatur.

3 Quæſtioni poſſunt ſubijci liberi, & ſerui, & ſtatu liberi, & liberti.

4 Minor tredecim annis non debet torqueri, poteſt tamen ferula, vel corrigia cedi.

5 Decuriones aliquo caſu torqueri poſſunt.

6 Quæſtio repeti non poteſt, niſi nouis ſuperuenientibus indicijs.

7 Iudex æquus in quæſtione repetenda quæ attendere debeat.

Tormenta quo ordine ſunt proponenda.

Fœmina maſculo præfertur in tortura.

8 Tortura ex quibus cauſis poßit adhiberi.

9 Indicia q̃. et qualia torturam ꝑcedere debeant.

10 Cõuerſatio mala opationum malæ eſt indicatiua.

11 Indicia ſumi poſſunt ex trepidatione, vel conſtantia.

12 Fuga indicium facit de maleficio perpetrato.

Circa diffinitionem quæſtionis. Cap. I.

DE qõnibus tractaturus videndũ eſt primo qd ſit qõ. Secundo q̃ pſonæ pñt torqueri, & quõ. Tertio, qualr
inquiſitio ſeu qõ debet fieri, ſiue cũ quo moderamine ſunt hñda tormenta, & quo ordine ſunt hoies torquendi, & ex qbus cauſis, & qd oportet ꝑcedere qõnem. Item quis ſit qõnis effectus. demũ formabo aliquas qõnes vtiles, & frequentes ſuꝑ ꝑdictis. Et vt iudicibus immoderate ſæuientibus aliqua freni temperies imponat̃ ꝑmittam quinque in
1 gñali. † Primum eſt, ꝙ iudices q intendunt de aliquo qõnem hr̃e, ante oia habeant humanitatis rõnem ſiue ꝯſiderationem, vt non facile ad tormentum proſiliant. nec repente accedant, quantumcunq; accedãt aut adſint veriſimilia argumenta, ſi alia leuiori via põt obiecti criminis veritas hr̃i ſeu reperiri. ff. eo. l. diuus. 1. & 2. rñ. & l. edictum. & C. eo. l. quoties. Secundum vero, ꝙ non de qualibet leui cauſa, nec de quolibet leui crimine, nec indifferẽter de quibuslibet pſonis hñda eſt qõ, vt d. l. edictum. Tertium vero, ꝙ quęlibet indicia non ſunt ſufficiẽtia ad tormẽta hñda: tunc. n. torquendus eſt reus cũ ſuſpectus eſt, & indicia ꝑceſſerunt talia ꝙ ſola confeſ-
2 ſio deeſſe videat̃, vt ff. eo. l. 1. 2. rñ. † Quartũ vero, ꝙ in qõne non eſt quis repetendus, niſi duo ꝯcurrant ꝯtra eum. ſ. quod noua ſuperueniant indicia, & ꝙ tortus in fortitudine corporis durauerit, vt ff. eod. l. vnius. §. 1. Quintum vero, ꝙ iudices hoc temperamentum tenere debeant, vt tormenta non ſumãt de aliquo in immenſum, nec, quãtum poſtulauerit actor, ſed quãntum moderatæ rõnis temperamenta deſiderant, adeo ꝙ tortus ſaluus innocentiæ vel ſupplicio conſeruet̃, vt l. de minore. §. tormenta. & l. qõnis modum. ff. eod. Alias tenet̃ de iniuria. ff. eod. l. item apud. §. qõnis. Et qõ diffinit̃ ſic. Qõ eſt inqſitio q̃dam q̃ fit ad eruendam veritatem ꝑ tormenta, & corporis dolorẽ. Nuda ego interpretatio, & interrogatio. vel leuis intentio non pertinet ad hoc edictum, vt ff. de iniu. l.
3 item apud. §. adijcit̃. ver. qõnem. † Quæ pſonæ torqueri pñt: & certe torqueri pñt tam liberi quam ſerui, & liberti, & ſtatuliberi, vt l. edictum. & l. ex libero. ff. eo. & l. ꝑgnantis. ff. de pœ. Licet quidam dicant liberos hoies indubitanter tam in ſeipſos quam in alios poſſe torqueri vt l. ex libero. in prin. ff. eod. & l. vnius. §. teſtis. l. ſicut, & l. ſi qs decurio C. de falſ. & l. ꝓditores. ff. de re mil. in auct. vt iud. ſine quoquo ſuff. §. oẽs. coll. 2. quo ad crimina, & quo ad pſonas cuiuſcunq; ꝯdõnis, exceptis

ceptis in dignitate poſitis torqueri permittit. C. quib. ex can. inſ. irro. l. nullam. vbi de hoc. C. de aſſeſ. l. nullus. in fi. Oia ſupradicta loquunt de qõnibus hñdis de liberis hominibus, excipiunt aliquæ pſonæ quas ius torqueri non ſinit, qdam p̃p ætatem, vt minores 13. annis. † Nam torqueri non pñt, veruntñ ferula cedi vel terreri corrigia, vel virgis leniter pñt ad eruendam veritatem, vt l. 2. §. impubes. & l. excipiant. ff. ad Sylla. & l. de minore, primo tñ. & l. ex libero. §. de minore. ff. eo. Item decrepitis ſubuenit. vt non torqueant. Sed q̃ dr̃ iſta ętas cui debet ſubueniri? Rñdeo, vt ff. ad Sylla. l. 2. §. ignoſcit. Itẽ poſiti in dignitate non torquentur vt eminentiſſimi iudices, & milites, & decuriones, & filij, & nepotes. ſ. pdictoꝝ: ne aliqua macula in eos aſpergatur, vt C. eo. l. milites. & l. diuo Marco. & l. decurionem. ff. de decur. l. fin. ſed in q̃buſdam criminibus dignitas non p̃bet excuſationem, nec minoritas quin torqueant, vt in crim. læſæ maieſt. pditoribus, & q̃buſdam alijs, vt ff. eo. l. de minore. 1. rñ. & ff. eo. l. ex libero. §. 1. & de re mil. l. deſertores. §. is qui. & l. pditores. † Item decuriones in aliquo caſu torquentur cum q̃rit de fide inſtroꝝ q̃ ante decurionatum fecerant vt l. ſi q̃s decurio. C. ad l. Cor. de falſis. Item mulieres dum ſunt p̃gnantes torqueri non pñt vt l. p̃gnantis. ff. de pœn. hic non eſſe in immenſum hñda ne quanta poſtulauerit accuſator ſed moderatæ rõnis, &c. vt l. de minore. §. tormenta. ff. eod. Et circa hoc non põt certa doctrina dari nec tradi. Sed iudex ꝯſiderabit cuius fortitudinis ſit torquendus, vel cuius debilitatis, vel cuius valetudinis, cuius ætatis, & ſm ætatem, varietatem pſonarum, veritatem criminis, ſeu alterius negocij qualitatem, qñq; ſuperioribus, qñq; minoribus vtat tormentis. Et qđ hæc ſint ꝯſideranda arguit p iura. ff. de re mil. l. 3. §. fin. l. ſi q̃s ad Sylla. in prin. & §. ꝯueniatur. & l. 1. §. impubes. Dic ergo torqueri vt innocentię vel ſupplicio ꝯſeruet incolumen. Sed qđ ſi ſit ſemel habita qõ de aliquo q nil forte dixit, vult iudex repetere qõnem de aliquo nouo accidẽti, nunquid põt. vr̃, ꝙ ſic, p' l. repeti. ff. eod. & vbi lex non diſtinguit, nec nos diſtinguere debemus, vt l. de precio. ff. de pub. † T ñ dic ꝙ nõ, niſi nouis indicijs interim habitis, vt q̃a tortus dicebat nullum iſta nocte fuiſſe vbi maleficium fuerat commiſſum, poſtea inuentum eſt p teſtes qđ alius vel ſimilis adijt. Et hæc eſt cõis opinio, non tñ allegant aliq̃d, tu allegabis. ff. de verb. ſig. l. boues. §. hoc ſermone. ff. p ſo. l. ſi ſoci', p filia. §. ne ſi prior. Aſſeſſores tñ honoris, & auidi, & cupidi hoc non ſeruant, imò quotidie qões repetunt abſq; nouis indicijs, quouſq; de obiectis annuant veritatem: quoꝝ opinio põt argumentari ſeu defendi p auth. vt iud. ſine quoquo ſuff. §. oportet. col. 2. vbi iudices torquẽt ſurem, & non prius ꝯquieſcant † Conſideret aũt bonus iudex in qõne repetẽda, qũo tortus in aĩo, & fortitudine corporis pſeuerauerit. ff. eod. l. vnius. §. reus. Sed quo ordine ſint hñda tormenta? Rñ. ſagax iudex ęſtimabit, & ꝯſiderabit à quo facilius poſſit veritas erui, vt ab iſto qõnem incipiat, & à timidiori, magis ſuſpecto, à minori, & ẽt à debiliori non aũt à fortiori. ff. eod. l. 1. §. 1. & l. vnius. 1. rñ. Item ſi torquendi ſunt pr̃, & filius, à filio incipiat, & in aſpectu patris, q̃a p hoc citius dicet pr̃, cum ipſe magis torqueat l. iſti q̃dam. ff. qđ met. cau. & inſt. de noxa. acc. §. ſed veteres. Item fœmina prius torqueat q̃ maſculus, q̃a homo tanq̃ maioris ꝯſciẽtiæ, & ꝯſtantiæ tardius ꝯfiteret, & mulier cuius, q̃a momentaneum, & inſtabile cor. hẽt. C. de inoff. teſta. l. filij. extra de verſi. ſign. c. fotus. l. differre. ff. de iure fiſci. † Ex q̃bus cauſis torqueant hoĩes ex ciuili, & criminali: & tunc cũ alr̃ veritas nõ põt inueniri. ff. eo. l. diuus. & l. ex libero. & l. quoties. C. eod. in ſumma eo. tit. non tñ ex oĩ cauſa torquendus, nec q̃libet indifferenter. ff. eo. l. edictum. Sed q̃ritur q̃ oportet, p̃cedere qõnem. Dic, indicia ſufficientia, & veriſimilia, q̃a à tormẽtis nõ eſt inchoandum. ff. eo. l. 1. rñ. Nam ſi præſumptionibus non eſt q̃s torquendus. ff. eo. l. diuus. & l. maritus. & l. ſi. C. de fal. l. ſicut in fi. Et certe rectorib. eſt valde ꝯſiderandũ, & põderoſe aduertendũ, nunq̃d p̃cedẽtia ſunt veriſimilia, & ſufficiẽtia ad hñdam torturã, cum alias reſtõ vel appellatio ſubſequens pdeſſe non poſſit. Nã plurimi dũ torquent deficere ſolent. ff. de pœn. l. aut. §. 1. & ideo torturam oportet p̃cedere indicia, vt pbat in iurib. p̃alleg. & C. eo. l. mil. & l. cũ cognitionalr̃. & cũ ſi † Sed q̃, & qualia indicia. Rñdeo nõ bene põt dici, ſed committit arbitrio iudicis. ff. de teſt. l. 3. in princ. ibi tu magis ſcire, &c. Sic dr̃ de mora, & acceſſionibus. ff. de diuer. & temp. pſcr. l. acceſſionibus. ff. de vſur. l. mora. & iſtud

4 (margin, left col. line "res 13. annis") 5 (margin, "res. §. is qui") 6 (margin, "debemus") 7 (margin, "rem, & non prius") 8 (margin, "l. differre") 9 (margin, "cũ ſi")

& iſtud eſt gn̄ale, quod non determinatur à iure, ideo relinquit arbitrio iudicis, vt in pœnis à iure non determinatis, vt in l. hodie. ff. de pœ. & l. ſancimus. C. de pœn. ff. de effrac. l. 2. §. 1. & ſic de tp̄e qđ indeterminate ꝓfertur. ff. de lib. in l. 1. in princ. Poſſumus in in gn̄e talem doctrinam ponere, ꝙ diſcretus iudex ſolenniter inſtare debet ad indagandam indicia ꝯtra delictum ex aliquo crimine. Nã indicia ſunt alias ꝓbõnibus ꝓxima. Et dn̄r indicia quaſi demonſtratiua mentis, & veritatis, & ꝓbõnum adminicula. C. de ꝓb. l. in ſtrumenta. & l. fin. ſunt añt indicia pars probationis claræ C. qui teſta. face. poſ. l. hac cõ ſultiſſima. §. demum, ibi indicia, &c. Et dn̄r indicia ab indicando, vnde indicia .i. debita adminicula ad indagandam veritatem. C. ad l. Iul. de adul. l. ſi q̄s adulterij. ff. de pſcr. ver. l.
10 ſolent. † Quærat iudex inſtanter cum q̄bus, ꝑ q̄ loca ꝯuerſabat̃ delatus, quem torquere intendit, q̄m mala ꝯuerſatio eſt malæ operationis indicium. ff. de admin. tut. l. ſi plures. §. aſſidue. Nam ex mala ꝯuerſatione bonus efficit̃ vitioſus. ff. de ædil. edi. l. ædiles. §. Pedius ibi. alleator. forte, &c. Nã cum Pſalmiſta ait. Cũ ſancto ſanctus eris, & cum peruerſo puerteris, &c. Dcm̄ Philoſophi, qualiſcũ que talium ꝯſolatio delectat̃ Itẽ ꝯſideret loca q̄bus ꝯuerſabat̃: q̄a ex locoꝵ varietate varia colligit̃ ꝯiectura, vt C. ſi emanc. ita. fu. al. l. ſi. ff. de pœn. l. aut. §. oẽm. Item iuſte q̄rit̃ ſi erat inimicus offenſi, vel ſi aliqua offenſio interuenerat inter eos, q̄a tũc erit pſumptio culpæ, q̄a inimicum de inimico malũ cogitare, & facere facilius ius ꝑmittit pſumi, vt ff. de his q. vt ind. l. ſi inimicitiæ. ff. de adim. leg. l. 4. §. fin. ff. eod. l. 1. §. pterea inimicoꝵ. Item inueſtigare debebit cuius æſtimationis & famæ, qualis .n. fama, ꝙ opinio cuiuſcũq; in ciuitate, talis pſumit̃. ff. eo. l. de minore. §. tormẽta. ibi vel cuius æſtimationis. ff. de rei vendi. l. ſi ambo. 1. rñ. in auth. de teſti. l. ſanci
11 mus. alias. §. 1. coll. 6. † Itẽ poterit iudex ſumere indicia ex ꝯſtantia vel trepidatione vocis, vel mẽbroꝵ, vel pallore, vt d. §. torm. locutio .n. & ꝯſtantia, & trepiditas eſt æſtimatio cuiuſcunq;: ideo æſtimanda, & indaganda eſt: q̄m multa afferunt ad inueſtigandã veritatẽ, & in lucẽ emergũt, vt d. §. torm. Itẽ inquirat cuius vitæ primo fuerit, & an talia vel ꝯſimilia de q̄bus inculpat̃ ad pſens facere cõ ſueuerit. Nã de vnoquoq; bonũ vel malum pſumimus, ꝯſideratis primo agitatis ab illo. ff. de re mili. l. deſertorem. §. ſi. ibi, q̄ ad hoſtẽ ꝯfugit, & l. non ois. §. à Barbaris. eo. ti. ff. de ſuſp. tuto. l. tutor quoq;. §. q̄nq; põt, ex geſtis .n. præteritæ vitæ, metimur geſta pſentis, vt C. de ppo. agen. in rebus. l. 2. §. fin. lib. 12. Itẽ an fuerit eũ minatus, q̄m erit indiciũ ꝙ operibus impleuerit, qđ verbis terrẽdo ꝓ ſudit, cũ ex dictis hoium facta penſemus. C. ſi q̄s Imp. maled. l. 1. ff. de ſup. leg. l. Labeo. Itẽ ꝯſiderandum an talis ſit q̄ ꝯſueuerit, & poſſe habuerit, talia implendi, qđ eſt notandũ, ad l. Iul. maieſt. l. famoſi. ibi, an poterit facere, &
12 an ante q̄d fecerit. † Item ſi iam fuit indiciũ ꝯtra eum, vel ſe abſentauit poſt pſectum maleficium, ar. in auth. de exhib. §. ſi vero. & de ꝯfeſ. §. ꝯſiliarios. cũ ſi. Itẽ teſtes recipiat ſuꝑ maleficio. loco vbi fuit commiſſum, de voce publica, & fama, q̄ ipſa oĩa coadiuuãt effectũ ad tormẽta. ff. de ſol. l. 1. §. flumẽ, ex multis alijs caſib. indicia ſumat ad formãdũ ꝯſciẽtiã ꝓ inueniẽda veritate delicti, & criminis.

1 ☞ *Confeſſio rei non ſtatim ſibi præiudicat, ſed expectari debet eius in eadem perſeuerantia.*
2 *Crimen ſponte confeſſus ſtatim eſt incarcerãdus.*
3 *Torto in tortura contra alium deponenti quam do credatur.*
4 *Tortus in quibus caſibus ſit de alijs ĩterrogãdus.*
5 *Accuſatus ſuper vno furto, & tortus ſi confeſſus fuerit an poſſit torqueri ſuper alijs.*
6 *Torquendus potens dilationem ad reprobanda indicia an ſit audiendus.*
7 *Defenſio ſua nemini eſt deneganda.*
Teſtis quando dictum ſuum retractare poſſit.
8 *Confeſſio facta in tormentis an aliquid operetur, ſi in ea non perſeueretur.*
9 *Tortus abſque indicijs ſibi non præiudicat confitens in tormentis.*

Loquens de effectu quæſtionis. Cap. II.

Denuo reſtat videre quis ſit q̄onis effect᷑. Et certe ſi abſq; formidine tormentoꝵ vltro q̄s crimen ꝯfiteat̃, dixerunt q̄dam pceptores moderni eum non
2 eſſe damnandum. † Sed debet iudex ſtare ꝑ diem vel ꝑ aliud tp̄s, ſm̄ qualitatem criminis, & pſonæ ꝯdõnem, & interim facere reũ coram ſe pſentare, vt tũc interroget an velit pſeuerare in ꝯfeſſionem quam fecit, aut ꝯtra dicere vel reuocare. Et hoc ideo dñt ipſi, q̄a confe

confeſſio rei ſtatim non præiudicat, nec ſta tim facit plenam ꝓbõnem. vt C. de cuſt. reo. l. 2. Item intelligant leges q̃ non diſtingunt formidine tormentoꝝ an ſponte habita con feſſio ad hoc. ff. eo. l. 1. §. diuus. ibi ꝯfeſſiones reoꝝ ꝓ exploratis facinoribus hñi nõ opor tere. & §. ſi qs vltro. & ſic dicebant ipſi inter eſſe inter ꝯfeſſionem habitam in ciuilibus, & habitam in criminalibus, in hoc. ſ. in ciuili bus non eſt opus ꝑſeuerantia, ſed ſtatim te net, in criminalibus vero ſi vltro ſine formi dine tormentoꝝ habita fuerit ꝯfeſſio, opus eſt ꝑſeuerantia ꝑ pdicta iura. Nec mirũ dice bant ipſi ſi intelligatẽ ponderate. i. ſolenniter ꝓcedatẽ tam in criminalibus quam in ciuili bus. Nam vbi eſt maius periculũ ibi eſt cau tius agendum. C. de fal. l. vbi eſt melius. C. de pœn. l. q̃ ſniam. extra de elec. c. vbi pericu lum. lib. 6. Nec mirum ſi tam varia quam cri minalia indicia nihil cõe hñt vel ſimile cum ciuilibus l. 1. in prin. de pub. iud. Tu dic ꝯtra,

2 & hæc eſt cõis opinio † q̃a ſi qs in ſe ꝯfitet crimen ſponte, ſtatim eſt incarcerandus, & il lico abſq; alia ꝯfeſſione, vel ꝑſeuerantia dã nandus. ff. de cuſt. reo. l. fi. 1. rñ. & C. de pœ. l. ꝯreis, Ita intelligunt. l. ꝯfeſſus. ff. de cuſt. reo. Non ob. d. § ſi qs vltro. & §. diuus, q̃a intel ligunt in ꝯfeſſionibus habitis in tormentis, & ſic intelligunt. l. 2. C. de cuſt. reo. ſm verio rem lecturam. vt patet in fi. l. ibi, & ſic &c. Sed ſi in tormentis vel formidine tormento rum, tunc nõ debet ſtatim hñi ꝓ explorato, vt dic. §. diuus, & C. app. reſcin. non poſſe. l. 2. & eſt rõ. vt ff. eo. l. 1. §. q̃õni. &c. Et tũc hẽt locũ. l. 2. C. de cuſt. reo. vt iudex faciat ad ſe crimínoſum redire, & q̃rat vtrum velit cri minoſus in ſua q̃õne ꝑſeuerare, an retrahe re, vel ꝯtrarium dicere, & ſi ꝑſeuerauerit te net ꝯfeſſio, alias non, vt d. §. ſi qs vltro. & l.

3 2. C. q̃ appella. non recip. † Sed q̃d ſi aliquis ſubijcit q̃õni, & ꝯfitetẽ ꝯtra alium, nunq̃d ſtetẽ dicto ſuo? Rñdeo diſtinguendo, aut torquetẽ ſimplr̃ in alios, vt in ſocios non in ſe. & tũc ſtatẽ dicto ſuo cum alijs indicijs, vt iudex ex dictis torti, & alijs indicijs ad ꝯdemnatione ꝓcedat. C. de aſſe. l. nullus. in fin. ff. eod. l. edi ctum. & l. 1. §. q̃ q̃õnem, ibi alterũ. n. magis ſuggererentis quam requirerẽtis, &c. ad idẽ Tullius in Topicis. Nam in tormentis vbili bet fatigati q̃ dñt, veritas ipſa vr̃ dicere: ſal uo ſi dixiſſet de inimico, q̃a nõ eſt facile cre dendum. Sed nec. ſ. oino fides retrahẽda. ſed cauſa cognita fides erit adhibenda, alias nõ. ff. eo. l. 1. §. ꝓterea, & arg ff. de teſti. l. 3. in pri. aut loquẽs in ſe nihil de ſe ꝯfiteat: tunc hñt locum proprie ſupradicta. Si vero ꝯfitetẽ de ſe, & alijs, & tunc ſm Acc. cuius opin. valuit, eſt in veritate rñſ, & inſtantia regulæ regula riter de ꝓprio ſcelere ꝯfeſſus ſuper ꝯſcientia non ſcrutetẽ aliena, q̃a tortus de ſe non ꝯfeſ ſus debet interrogari de alijs. maxime con ſocios, vt ff. eo. l. q̃ de ſe C. eo. l. ſicut, in prin. C. de act. l. fi. Tunc ſi de facto ſuo interroga tus dicat, ſiue interrogatione accuſato alios, non ſtatẽ dicto eius. Fallit in caſibus in q̃bus de ſe ꝯfeſſus interrogatẽ de alijs, ſi tñ ꝯtra il los vel alios ꝓcedãt indicia. Primus caſus in cõibus latronibus, & maxime q̃ de ſe ꝯfeſſi

4 torquendi ſunt, & interrogãdi † de ſocijs, de mandatoribus, ꝙ receptatoribus. ff. de cuſt. reo. l. diuus C. de ſer. l. pe. Secũdus. C. de fal. mone. l. 1. Teritus ad exhi. l. fin. Quartus de ſeruo de nece dñi in ſe ꝯfeſſo: vt torqueatẽ, & interrogetẽ quo mandante, &c. ff. ad Sylla. l. prius. & l. & ſi ꝑcuſſor. Quintus ad l. Aquil. l. inde Neratius. §. & ſi ſeruus. Et bene dr̃ ſi aliqua ꝓcedant indicia. q̃a alias nõ debet de alijs interrogari. C. eo. lib. Itẽ eius rñſio nõ erit plena ꝓbõ ꝯtra alios quos inculpaue rit. Sed nunq̃d ꝑp iſtam talem ꝑſcriptionẽ poterũt iſti inculpari, & ad tormentũ poni? Rñdeo, ꝙ ſic in dictis caſibus. ar. præal. nul lus. & ar. ff. eo. l. edictum. & ar. ff. eo. l. 1. §. cũ qs latrones. ar. q̃d̃ idẽ in alijs. ff. eo. l. 1. §. di uus Adrianus Calfurnio. In alijs vero nõ. l. fin. C. de actu. ff. eo. l. is qui. Sed q̃d ſi ꝑſona inculpata à torto ſit homo malæ famæ, & cõ ditionis, nunq̃d in alijs caſibus q̃ in iſtis ex plicatis, poterit ſubijci q̃õni? Dic de iure, ꝙ ſi non ꝓceſſerint indicia ſufficiẽtia nec incul patio eius facta erit, vt C. de act. l. fin. ff. eo. l. is qui. ergo q̃d̃ inde ſequitẽ perinde. i. tanq̃ ꝓhibente ſcm non valet, vt l. non dubiũ. Tñ de ꝯſuetudine vr̃ torqueri: ꝑ qua. ff. eod. l. 1.

5 §. diuus. † Sed q̃d ſi accuſatẽ qs de furto indi cijs ꝓcedentibus, an iſtud furtum torquetẽ, & ꝯfitetẽ illud furtum, nunq̃d ꝓcedit in tortu ra, ſine repetitẽ vt idicet, & ꝯfiteatẽ de alijs fur tis à ſe factis, & commiſſis ad quæ nulla ha bentur indicia? Dic ꝙ non de iuris ſubtilita te. arg. eorum quæ dicuntur in proxima q̃õ ne. Pro iſta parte eſt etiam, quia quantum ad iſta furta, de quibus in genere vel ſpecie nõ quæritur, nulla procedunt indicia, & ſine indicijs

indicijs nemo torquẽdus eſt.C.de falſ.ſicut. ff.eo.l.1.in princ.& l.maritus. Sed de gñali ꝯſuetudine Italiæ ſeruamus ꝯtrariũ, & ſpecialiter in furtis, qa frequẽtãt magis, quæ cõſuetudo põt adiuuari ꝑ l.non oẽs.§. a Barbatis.ff.de re mil.l.congruit.ff.de off. præſ. Sed qd ſi aliqs nondũ eſt in tormentis,& dicet tormẽtetis me quantũ velitis,qa nõ ſum culpabilis,nec aliquid dicã,ſic omnia diffitetur,nunqd debet ſtatim à tormẽtis,relaxari & dimitti vt recedat? Certe non imò procedaẽ ad torturam eum tẽperie vel aſperie ſm criminis qualitatẽ,& ſi ꝯfiteaẽ,bene quidẽ, ſi non iudex debet ipſum in carceribus detinere,& ſi noua aderunt indicia, qõnem repetet,& alterius thematis à prima. Si aũt non aderunt indicia noua, tunc ſtatuet actori dilationem competentẽ ad ꝓbandũ,& ſi poterit ꝯuinci,ꝯdemnabitur,alias non.ff.eo.l.2.
6 §.ꝑterea,& l.vnus.† Sed qd ſi ꝓcedunt criminis indicia,per q̃ iudex informatus procedere põt ad torturam? Dicit reus dñe iudex detis mihi defenſionẽ, alias dilationem anteq̃ ponatis me ad torturã, quia paratus ſum inꝯtinẽti redarguere ꝯtra indicia recepta ꝯtra me?nunqd eſt audiendus, & ſibi ſit defenſio danda anteq̃ torqueatur? Vr̃, ꝙ non per l. 4.C.vbi ſena.vel cla.l.ibi,nec quas ante probationes iniurias,& cetera, cum in illis ꝑſonis dignitate ꝯſtitutis ſit ſpeciale,ergo in ceteris ꝑſonis ꝯtrarium erit ius cõe.ff.ad munic.lib.1.in fi.Præterea primo probat actor fundata intẽtione ſua, reus poterit exceptiones ſuas ꝓponere.C.de excep.l.ſi qdã,& de ꝓb.l.exceptionẽ,ergo debet fundare,& probaẽ intentio cõſtet per teſtes, & per cõfeſſionem rei anteq̃ audiaẽ in ſua defenſione ſeu exceptione reus Tu dic contra, ꝙ primo ſit danda defenſio anteq̃ torqueaẽ,maxime qñ qd tale allegaẽ ꝑ ipſum accuſatũ,quo ꝓbato nõ dr̃et iudex ad tormẽta ꝓcedere, illa ratione, qa ab interlocutione facta iudice ꝙ aliqs torqueaẽ,appellaẽ.ff.de appe.l.2. & eſt ꝯſiderãda cauſa quare à tale interlocutoria ꝑmiſſum eſt appellare. Nã ſi defenſio ꝑmitteretẽ poſt torturã,nõ poſſet poſtea recuperare detrimentũ mẽbroꝝ,vt d.l.aut notaẽ modo. eadẽ rõ vendicat ſibi locum in ꝓpoſito ſeu eũ appellaẽ vel defenſio daẽ ſi primo, alias ſi nõ appellaẽ. Nam ſolent qdã deficere
7 in qõne.ff.de pœn.l.aut. §. 1. † Præterea ẽt alias ꝯfeſſo ſua defenſio daẽ.C.de cuſt.reo.l. 2.multo magis huic nõ denegabiẽ.Præterea ꝙ iã ꝯdemnato ex ꝯfeſſione ſua in tormẽtis ẽt ꝑſeuerata, princeps ſubijeit ẽt poſt ſniam retractando ſi conſtiterit de innocentia condẽnati.ff.eo.l.1.§. ſi quis vltro. Si ergo iam condemnato, & confeſſo conceditẽ defenſionis facultas,multofortius ante torturam denegari non debet. Cui.n.quod plus eſt cõcedit, non debet denegari quod eſt minus, vt in regula iuris. Quid plura? lex dicit cuicunque petẽti defenſionẽ,dãda eſt.ff.eo.l.vnius. §. cognitorum ibi, quoque ipſo poſtulante reo,&c.Sed qd ſi teſtis fuit tortus,& in tortura ꝯfeſſus,nunc ante ſniam dicit ſe erraſſe, nunqd poterit reuocare errorẽ ſuum? Rñdeo,aut eſt error facti,aut iuris. Primo caſu põt vſque ad ſniam. Et eſt rõ,quia non vr̃ fateri,qa errat.ff.de ꝯfeſ.l.2.in princ. Itẽ talis error non ſolet vſque ad ſniam obeſſe.ff.de iur.& facti ign.l.2. Nam condẽnatus ex confeſſione in tormentis,ſi nec ꝑſeuerauerit in ea,innocentiã ſuam docere voluerit,& ſi oſtẽderit abſoluatur.ff.eo.l.1. §.ſi quis vltro. multofortius errorẽ ſuũ ante ſniam probare volens debet audiri.Itẽ iſte nõ ꝑſeuerauit in confeſſione ſua, ex quo non expectauit ſniam.Item confeſſus formidine tormẽtorũ auditur appellans.C.quo.appel.nõ reci.l.2. ſi certauerit in iure,tunc non poterit venire
8 cõtra confeſſionẽ ſuã,vt d.l.error.† Sed qd ſi aliquis eſt ꝯfeſſus in tormẽtis,nec ꝑſeuerauerit in ea.nunqd talis ꝯfeſſio aliqd operabiẽ? vr̃ quod ſic.ſ.ſemiplena ꝓbõnem,vt no. C.de cuſt.reo.l.1.& ff.eo.l.1. §.diuus,& intelligiẽ in ꝯfeſſione torti,in qua nõ fuit perſeueratũ.Vel dic,& forte verius,ꝙ ibi ꝑſeueratũ ſit,talis ꝯfeſſio non plenã nec ſemiplenam ꝓbõnem inducit,qm̃ nullo modo confiteẽ, & formidine tormentoꝝ confitenti ſine ꝑſeueratione equiparentur.C.qñ appel. non ſit.l.2. Sed quid ſi aliquis eſt tortus nullus legitimis indicijs ꝓcedentibus, nunquid
9 valet eius ꝯfeſſio? † Dic ꝙ non quantumcunque in ea perſeuerauerit,vt eſt expreſſum.ff. eo.l.diuus.§.ex quibus,& l.pen.ſm vnam lecturã,& arg.C.ſi ex fal.inſtr.l.3.& 4. probo qa à tormẽtis nõ eſt incipiendũ.ff.eo.l.1.2. & 3.l.maritus,& l.miles.C.eo.ergo ipſis deficientibus,quidquid ſequitur ipſo iure non valet,vt l.non dubium .C.de legi. & de fide inſtrum.l.1.lib.10.de appella.l.nominationis,& ff.de reg.iur.l.diuus,cum ſimi.&c.

Conſe

1 ☞ *Confeſſio qua,& quando in tormentis facta dicatur.*
2 *Statuto dictante quod quis nequeat quæſtioni ſubijci, an poteſtas talem detinens in carcere, vel aliter affligens, incidat in pœna ſtatuti.*
3 *Reus tortus ad quem locum ducendo ſit ad perſeuerandum confeſſione facta in tortura.*
4 *Liber homo an,& quando torturæ ſubijci poſſit.*
5 *Perſona accuſata an debeat ſupponi tormentis.*
6 *Index, ſeu poteſtas in tormentis modum debitũ excedens puniri debet.*
7 *Index debite officium ſuum exercuiſſe præſumitur, niſi contrarium probetur.*
8 *Index in puniendo modum excedens præſumitur non iudex.*

Circa confeſſiones in tormentis. Cap. 3.

Dictum eſt ſupra ꝙ confeſſio facta in tormentis,& rñſio facta non ꝑiudicat, niſi in ea non fuerit ꝑſeuerarũ.
1 † Sed quæro q̃ dr̃ facta in tormentis. Rñſio. facta in tormentis eſt, cum ad pedem torturæ ducit̃,& ligant̃ manus,& tortura inducit̃, qđ niſi incontinenti ꝯfiteatur, ſubijciet eum q̃ōni: certe non eſſet talis ꝯfeſſio, niſi fuerit in ea ꝑſeueratum, q̃a lex æquiparat ꝯfeſſionem factam in ipſis tormentis, & extortam formidine tormētoꝶ. Et not. ꝙ ibi dr̃ de formidine tormentoꝶ, non aũt dicit in tormētis,& ibi ita ſenti. gl. arg. ff. de iniur. l. item. apud §. 2. dr̃ ibi, q̃ōnē intelligere debemus, & tormenta,& corporis dolorem ad eruendam veritatem. Nuda ergo interrogatio vel leuis territio, à ꝯtrario ſenſu, non leuis territio hr̃ ꝑ ipſa tormenta,& ad hoc accedit, ſufficit terror armoꝶ,& ſi vſus eius non ſit. ff. de ui.& ui arma. l. 1. §. ſi arma.& ad l. Cor. de ſica. l. 1. vbi æquiparant̃ hoīem perimere gladio,& in manu ipm̃ ſtringere. & dicit. ff. ex qui. cau. maio. l. Iul.& C. quod met. cau. l. me-
2 tum. † Sed quid ſi continet̃ in ſtatuto qđ q̃s nō poſſit torqueri niſi in certis caſibus, ꝑtās honoribus auidus extra illos caſus. cōceſſos. per ſtatutum vellet eruere veritatem criminis, non tñ vult eum ponere ad tormenta, ne incidet in pœnam ſtatuti. Sed quid facit, præcipit eum teneri in turri vel in alio loco, de negando ſibi alimenta donec ꝯfiteat̃, vel in hyeme facit eum ſtare ſpoliatum, Nunqd vr̃ eum ponere q̃ōni, vt ſic dicamus eũ incidere in pœnam ſtatuti,&c. Dic, ꝙ ſic. l. item apud. ff. de iniu. §. q̃ōnem. ibi, vel malam intentionem habuerit. Sed quid ſi extra locũ torturæ, aut circa tribunal, vbi ius redditur, iudex examinans delatum de crimine, dicēs, aut tu ꝯfitearis, aut te ducam ad tormenta, & torquebo te, nunquid dicet̃ ꝯfeſſio formidine tormentoꝶ facta? Dic, ꝙ non q̃a leuis territio, vt l. item apud §. q̃ōnem.& C. quod met. cau. l. metum. Qua non iactationibus tm̃, ſed q̃ōnis ꝓbabilem veræ torturæ comparendæ accipere debemus ꝑſentiam, & inſtantis torturæ, ſicut de metu inſtātis cruciatus, ut ff. qđ met. cau. l. metũ, primo rñſo. ex quib. cau. maio. l. 3. ad fin. Leuis aũt territio, & extra locum torturæ facta. eluſoria eſt. ar. ff. ſi cui pluſquā ꝑ l. fal. hæc ſatiſdatio. Dcm̃ eſt ꝙ ꝯfeſſio facta formidine tormentorum non hr̃ ꝓ explorato facinore, niſi fuerit per
3 ſeueratum. † Quæro in quo loco ducendus eſt reus ad ꝑſeuerandum. Rñdeo apud acta, vel in alio loco publico extra ꝯſpectũ torturæ, & iam vidimus expertos ad defenſiones in ꝑſeuerantia ꝯuocare teſtes ſub publico teſtimonio ſic facientes, talis tali die ꝑſeverauit,& ꝯfirmat,&c. in ꝑſentia taliũ teſtiũ,&c. & benefaciunt ꝑ l. 2. C. de cuſt. reor. ibi, ſub publico teſtimonio,&c. Sed quātũ tp̃s debet eſſe in medio inter ꝯfeſſionem tormēti,& ꝑſeuerantiam? Rñdeo, lege non determinat̃, vt d. l. 2. C. de cuſt. reo. ibi poſtmodũ eductus &c. non tñ dicit qd ſit iſtud modicũ tp̃s. Pōt dici qđ ſit in arbitrio iudicis inſpecta ꝑſona rũ qualitate, vel enormitate, vel leuitate criminis. Cum. n. à iure tp̃s non ꝑfigit̃, iudicis. ꝑtāti committit̃. ff. de iur. deli. l. 1. in fi. de pe. l. hodie. ff. de effra. l. 1. Sed q̃s debet intereſſe q̃ōni? Rñdeo, vt ff. de adul. l. ſi poſtulauerit. §. q̃ōni. In ſecreto aũt recipiunt dcm̃ ſuum teſtis. n. ſimilitudinē habet tortus, vt in ſumma huius tituli. §. ſed hr̃.& ff. de q̃ō. l. 1. §. Im-
4 perator. † Sed nũquid liber homo poſſit torqueri? vr̃ ꝙ non, q̃a totus eſt titulus. C. & ff. tm̃ de tortura vr̃ ſentire. Tu dic liberos hoīes poſſe torqueri, non ſolum in alios, vt. ff. eo. l. ex lib. 1. rñſo,& l. vnius. §. teſtes.& C. de abo. l. fallaciter. §. qđ ſi ingenua vel ingenuorum. C. de aſſe. l. nullus, ad fin. ff. de cuſt. reo. l. diuus. Sed ēt in ſeipſos q̃ñ deferuntur de aliquo crimine. C. eod. l. cum cognitionaliter. C. de inf. l. nullam.& ibi de hoc. C. de falſ. l. ſicut,& ff. de re mil. ꝓditores. Decurio. pōt torqueri, ꝑ l. ſi q̃s decurio. C. de fal. vbi

decurio

decurio torqueť,& alius quã liber homo nõ pōt eſſe decurio.ff.de dec.l.ſeuerus.Et ita cõ ſuetudo gñalr ſeruat,& not.do.Axo.in ſum
5 ma huius ti.§.torqueri.& §.torquei. † Sed nunqd iſta pſona accuſata debet ſubijci tormentis?Et certe tit.C.& ff.de qſt.vř inſiſtere circa ſeruos torquẽdos, & liberos hoies in teſtimonio vacillãtes.Sed tu dic,ꝙ ipſe principales pſonæ ſubijciendæ ſunt qõni, vt C. eo.l.3.& ff.eo.l.1.§.diuus,& §.ſi quis vltro. & l.vnius,& ff.de re mil.l.proditores,præcedere tñ debent indicia veriſimilia vt ſupra dixi.Sed qd ſi iudex in torquendo ita modũ excedit, ꝙ hoĩem extinxit, vel debilis effectus eſt? Rñdeo,vř teneri.arg. ff. ſol. matr. l.ſi conſtante.§.ſi maritus.inſt.de his q ſunt ſui vel al.e.iu.1.2.rñ.& melius .ff.ad l. Aql. l.Sed,& ſi quemcunq;.§.igitur.ff.de vſuf.l.locum.§.fi.l.eleganter.§.plane.ff.de pign. act. Nec prodeſt.n.ꝙ vnus iudex facit cum deliquerit, nam omne maleficium praue præſumimus actum.C.de iniur.l.non ꝯuicij,& de
6 ſica.l.1.†Præterea ſi in torquẽdo modũ qs excedit,puniẽdus eſt,vt C.de emen.pro.l. 1. nec iudicẽ excuſet offm̃,qa ſicut priuatis,ita magr̃atibus ꝓhibitũ eſt aliqd illicitum facere.ff.de iniur.l.nec magr̃atibus. Econtra vř, ꝙ non teneať, quia hoc fecit cauſa veritatis eruendæ,& facit exequendo ſuum offm̃,nõ animo interficiendi vel debilitandi,ergo nõ debet teneri.Neq;.n.quis delinquere vř,niſi malignum animũ habuerit.ff.de verb. ſign. l.ſæpe.in fi.nam maleficia voluntas,& propoſitũ diſtinguunt.l.q iniuriæ,in princ.ff.de fur.& facit.ff.de acq.poſſ.l.qď in eo. & alibi, & tũc crimen committat cum nocẽdi volũtas interuenerit,nõ alias,vt C.de ſica.l.1. ff.de lib.ho.exhib.l.3.alias,§.1.Præſumit.n. princeps bonũ de officialibus ſuis, niſi ꝯtrarium manifeſte appareat,& doceat.ff.de off. præf.l.1.ad fi.Nam creditor rem obligatam aſſerendo non p̃ſumit deliquiſſe,quia notabilis p̃ſumptio.ff.de fur.l.cum creditor.
7 †Sic ẽt à ſimili in ꝓpoſito,iudex p̃ſumit ſui officij exequẽdi cauſa iſtud feciſſe,non aũt animo nocẽdi,licet.n.culpam ẽt torquendo excedendo modũ habuerit iudex,per hoc non teneť l.Corn.de ſica. qa in delictis lata culpa dolo nõ æqparať.ff.ad l.Cor.de ſica.l. in lege.Item cauſa ꝓp quam aliquid fit ſeruandũ remanere impunitũ,qď alias coercendũ eſſet,debet attendi.ff.de pœn.l.aut .§.cauſa.

Sed officij neceſſitas impunitũ ſuadet remanere,qď alias coerceri debet ff.de his q̃b.vt ind.l.poſt legatum.§.aduocatum & l.tut.ergo,&c. Præterea ſi nõ apparet quo aio defecerit,p̃ſumẽdũ eſt potius zelo iuſtitiæ, & ex vigore officij facere,quã malo ꝯſilio id feciſſe.ff.de acq.poſſ.l.vř,& ꝓ ſocio.l.merito. & ꝓ hoc arg.C.q acc.nõ poſſ.l.2.in fi.vbi tutor de falſo inſtr̃o ꝓcedendi in cauſa publica,ſi non ꝓbat,non p̃ſumiť nocendi aio accuſationẽ inſtituiſſe,niſi euidẽter probet, tñ rŕr qui non probat calumniari vř.C.de aduo.diuer.iud. l.1. Solutio,diſtingunt qdã,ſi apparet qď hoc fecerit ex volũtate, dolo tenet.ſi abſq; culpa,&caſu,nullo modo teneť, ſi aũt cum aliqua culpa in excedẽdo modũ, nõ puto teneri,vt C.de emãci.ſer.l. 1. & eſt bona argumẽtatio de ptãte,& rectore .ff.de verb.ſig.l.ptãtis verba,ſi aũt ſine moderatione modũ excedẽdo in qõnem hoiem extin
8 xit vel debilitauit, teneť, † qa ſtatim ꝙ modũ excedit, fingit non iudex, & puniť tutor nõ recte adminiſtrãdo vt non tutor,& tanq̃ quilibet teneť,vt ff.de fur.l.tutor .ff.ꝓ emp. l.q fundũ.§.ſi tutor.arg.C.de epiſ.& cler. l. gñaliter.Quid plura?eſt caſus .ff. de iniur.l. item apud.§.quæſt. ver. & ſi iuſſu ideo,&c.

TRACTATVS
Pauli Grillandi Caſtilionis Florentini de quæſtionibus, & tortura.

IN ſuperioribus titulis vidimus de pluribus criminibus reiſque ipſorum, & pœnis, ſed quia accidit quãque ꝙ crimina ipſa nõ ſunt bene probata,& iudex non poteſt deuenire ad ſniam non præcedente rei confeſſione vel aperiſſimis ꝓbationibus,vt l.ſciãt cuncti.C.de prob. tñ contra ipſum reũ multoties laborant infamia, & alia indicia vigent, ꝓp quæ neceſſario deueniendũ eſt ad torturam, in qua vel neceſſe erit reũ ipſum confiteri crimen,vel ſaltem purgare indicia & ſuſpiciones quæ contra ipſum laborant, ideo in præſenti tractatu de quæſtionibus, & tortura, pro cõi maxime iudicum cõmoditate aliqua breuiter exponemus. In qua mã Doctores quam plures ex antiquis atq; modernis,

moderniſ,quidam in ordinarijs lecturis,q-
dam vero in extraordinarijs compendijs,&
tractatibus diuerſa cõmentaria ediderunt.
Ego vero ne alioꝝ relatione dictoꝝ fruſtra
videat occupare mẽbranas,ea duntaxat attin
ctã q̃ vtiliora ſunt,& in qbus Doctorũ ſcri-
pta ſilent. In alijs vero breuiter,& remiſſiue
ad vlteriora procedam. Indicioꝝ, & qõnis
mã admodum frequẽs eſt, & in iudicijs pra
cticabilis in cauſis criminalibus,q̃ in iudicis
arbitrio plurimũ ꝯſiſtit,& iudices, maxime
iuniores,& parꝝ expti, ſæpe ſolẽt in illis ali
qua de neceſſarijs ꝑtermittere, aut vlterius
quã iuris ſit ꝓcedere, ꝓpꝓea mãm ipſam vl-
tra alios clarius,& facilius ad cõem practicã
accõmodabo. Videbimus .n. primo,quid ſit
tortura,& q̃ ſit qõ,& qũo iſta differũt inter
ſe. Secũdo,quot ſunt tormẽtoꝝ ſpecies. Ter
tio,qd ſit indiciũ,& q̃ ſunt legitima, & ſuffi
ciẽtia indicia ad torturã. Quarto,quot ſunt
gradus torturæ. Quinto,in qbus criminali
bus poſſit dari tortura. Sexto,q̃ ꝑſonæ pñt
torqueri,& q̃ non pñt torqueri, & qbus de
cauſis,vbi dabitur noua declaratio vltra oẽs
Doct ad tex. in l. ſi qs in graui. §. ignoſcit. ff.
ad Syll. Septimo,loco videbimus,an, & qñ
in paruis criminibus poſſit inferri tortura,
& qd in cauſa pecuniaria. Et an,& qñ tortu
ra poſſit dari ꝓ pœna. Et an,& qñ qs dicat
cõpetẽter tortus,& purgaſſe indicia. Et qñ,
& in qbus caſibus reus poſſit repeti in tor-
tura. Et qd ſi reus morit in tortura. Et qd ſi
nulla ꝓcedebant indicia ante torturã. Vel ſi
aderãt nõ tñ erant in actis deſcripta. Et an
& qñ reus dicatur legitime tortus. Item qd
de ꝯfeſſione habita in tormẽtis, vel timore
tormentoꝝ,qñ nulla ꝓcedebant indicia. Vel
ſi ꝓcedebant in veritate, non tñ apparebant
in actis annotata, an ſufficiat illa confeſſio
ad ꝯdemnandũ reũ,maxime ſi ratificata re-
perit. Et qd ſi reus ante torturã petit copiã
indicioꝝ q̃ fuit ſibi denegata, qua nõ obſtã
te fuit poſitus ad torturã,& ꝯfeſſus forte fue
rit aliqua crimina, nunquid illa ꝯfeſſio ſibi
noceat. Et qd ſi aliqs ꝓp priuilegiũ ætatem
vel aliã iuſtã cauſa de iure torqueri non po
terit,ſi tñ fuerit tortus,& ꝯfeſſus, an præiu-
dicet ſibi illa ꝯfeſſio,& q̃ remedia dantur cõ
tra iudicem illis qui ſic iniuſte torti fuerũt.

1 ☞ *Quæſtio dicitur inquiſitio veritatis, per tormenta, & corporis dolorem facta.*
2 *Quæſtio eſt tormentalis inquiſitio veritatis.*
3 *Tortura corporis cruciatus dicitur ad veritatem eruendam repertus.*
4 *Tortura in quo differat tormento.*
5 *Tortura remedium dicitur, ſeu via extraordinaria probationis.*

1 PRimo igitur quæro quid eſt † q̃ſtio.
Reſpon. quæſtio proprie loquẽdo eſt
inquiſitio veritatis per tormenta, &
corporis dolorem, ita dicit tex. in l. Iſtẽ apud
Labeonem § quæſtionem. ff. de iniur. iun-
cta l. 1. §. quæſtionem. ff. ad ſenat. conſul. Syl
la. & gl. in d. l. 1. in verſ. necatorum. eod. tit.
Azo. autem in ſum. de qõ. in prin. dicit ꝙ q̃-
ſtio eſt inquiſitio veritatis per tormenta.
Nuda ergo interrogatio vel leuis territio
non dr̃ quæſtio. d. l. item apud Labeonem. §.
qõnem, in verſ. nuda. & per Azo. in d. ſum.
in tit. de qõ. in prin. qui dicit ꝙ non debent
quoque adhiberi tormenta quanta accuſa-
tor vel inſtigator poſtulat, aut deſiderat, ſed
vt moderatæ rõnis temperamenta deſide-
rant l. de minore. §. torm. ff. de qõ. Panor. ve
ro in c. cum in contemplatione. de reg. iur.
in antiquis, in princ. lect. idem dicit ꝙ qõ
eſt indagatio veritatis per tormentum. & ap
pellatur qõ à quærendo, quia iudex per tor
mentum inquirit veritatem, ita dicit ipſe. Sa
ly. aũt in rub. C. de qõ. dat duas expoſitio-
nes ſiue diffinitiones ad iſtud verbũ, qõ. Pri
ma eſt ꝙ qõ eſt inquiſitio q̃ fit ad veritatem
2 per tormenta eruendã. Secunda eſt. Quæſtio
eſt tormẽtalis inquiſitio veritatis, & iſta eſt
breuior,& magis placet, q̃ omnes tñ deſcri-
ptiones ſiue diffinitiones in effectu tẽdũt in
vnũ, qđ qõ ſit illa indagatio quã facit iudex
ad inueniendũ veritatem ꝯtra reum in tor-
mentis exiſtentẽ, dum patit cruciatũ in cor-
3 pore. † Deinde quæro quid eſt tortura. Rñ.
tortura eſt corporis cruciatu ad eruẽdã veri
tatem repertus, vt dicit Panor. in d. c. cum in
contemplatione, in princ. qui dicit ẽt quod
tortura ſiue tormẽtũ dr̃ quaſi torquẽs men
tem, qa ꝑ cruciatum corporis mens quoq;
torquetur, vt latius dicemus infra eo. tit. qõ.
4. in illo quarto gradu torturæ. & hr̃ 5. qõ.
5. illi, qui, in verſ. vbi religioſus tortus vt dũ
corpora pœnis ſubijciuntur quę geſta ſunt
4 fideliter,& veraciter exquirantur. † Hæc eſt
differentia inter vnum, & alterum, quia
vnum pertinet ad iudicem ſolum alterum
vero

vero ptinet ad reum ſolū.ſ.tormentoꝝ d.l.
itē apud Labeonem.§.qōnem,nihilominus
ſæpius ſolēt vnū ꝑ altero poni,vt not.in d.
§.qōnem,& 5.q.5.illi qui.& per gl.in d.l.1.
5 in prin.ff.ad ſenatuſcon.Sylla.†Et nota hoc
ꝙ tortura eſt remediū ſiue via extraordina-
ria ꝓbōnis,vt dicit Bald. in l. ſi quis alicui.
C.ad leg.Iul. maieſt. via enim ordinaria eſt
illa quæ fit per teſtes, & inſtrumenta, vt l.
ſciant cuncti.C.de prob. cum ſimilibus.

1 ☞ *Tormentorum ſpecies quot ſint.*
2 *Torturæ gradus ſunt quinque.*

SEcundo quæro quot ſunt tormentorū
1 ſpecies.†Rń. quod multæ ſunt ac diuer
ſæ,vt ponunt Doct.maxime practici in
eorum tractatibus.Gand.in opere ſuo ma-
leſ.in tit.de quæſt.& tor.Ang.de Are.in ſuo
opuſculo maleſ.in gl.ſama publ. præced. in
verſ.tortura do.Fran.Bru.de S.Seuer.in alio
ſuo tract.maleſ.de ind.& tort.in 2.parte.Ac
ille inſignis docto modernus Bonon. do.
Hipp.de Marſ. clarius ceteris hic aperuit in
egregijs cōmētarijs ſuis q̄ nuꝑ edidit ſuper
notabili tit.ff.de quæſt.in l.1.in prin.vbi po
nit quatuordecim ſpecies tormentoꝝ oēs
diuerſas,quoꝝ plura fuerūt ab antiquis in-
uēta,q̄dā vero nouiter ipſe inueniſſe aſſerit,
ꝑut eſt illud ſubtractionis ſomni qđ in veri
tate ꝑ quā ſubtili ingenij acuitate adinuen
tū fuit,& ego ſemel illud exꝑtus fuit Romę
in quadam cauſa duoꝝ religioſoꝝ,licet alio
modo, & faciliori illo vſus fuerim, & profe
cto vidi ea q̄ prius nō credebam qđ illud af
fert maximū tormētū,& faſtidiū in corpore
abſq; aliqua mēbroꝝ læſione,vide do.Frāc.
Brun.in mā ꝑdicta in d.ſuo tract.de indic.&
tort.in 2.parte.Alb. Gād. in eodē ſuo tract.
in tit.de q̄ſt. & torm. Ang. de Are. in tract.
maleſ.in gl.ſama publ.in mā torturæ. Ant.
Roſe.& do. Abb. in c. cū in ꝯtemplatione,
de reg.iur.in anti.Pari.de Put. in tract. quē
edidit de ſyndic. in c.tortura. el primo.cum
tribus ſeq.dom.Boniſ.de Vitali in tract.ſuo
maleſ.in 2.parte eundē dn̄m Hipp.de Marſ.
in practita ſua Auerolda nuncupata, vbi co
pioſe tractat de hac tortura. Bart. in l. 1. in
princ.& §.diuus,& in l.fi.ff.de qō.Bald.in l.
2.C.quo.appella.non recipi.& in l. milites,
& in l.fi.C.de qō.& Saly.in d.l.fi. eo. tit. in
q̄bus locis oēs tractant de hac mā torture,
& modo torquendi.& Azo in ſum.de qō.in
princ. illud tn̄ tormentū chordæ ſine pēden
tis funiculi Doct. cōiter ponunt pro magis
cōi,& conſueto, qđ in ſe ꝯtinet plures gra-
dus timoris,doloris,& cruciatus q̄ adhiben
tur plus vel minus ſm̄ qualitatem facti, ꝑſo
narum ꝯdōnem, & vrgentium indiciorum
ſm̄ quod declarant prefati Doct.in locis ſu-
2 pra notatis.†Ego aūt vltra alios pro facilio
ri notitia iſtius practicabilis materiæ ꝯſide-
raui q̄nq; eſſe gradus torturæ ſiue tormenti
ſub hac ſpecie tormētis chordæ, q̄bus rei di
uerſimode cruciant plus vel minus, grauius
aut leuius iuxta qualitatē facti, ꝑſonaꝝ con
ditionem,& abundantiam indicioꝝ, ſed an
tequam ad illorum declarationē deueniam
diſcutiam primo quę ſunt aut dicuntur legi
tima indicia,& ſufficientia ad torturam.

1 ☞ *Indicia quæ dicantur legitima ad torturam.*
Indicium duplex eſt.
Indicium dubitatū,ſiue ſemiplenum qđ dicatur.
2 *Indicium plenum,ſeu indubitatum quod ſit.*
3 *Fama duplex eſt, quædam hominis inhærens altera vero inter homines.*
Fama homini inhærens quæ dicatur.
Infamia quid proprie dicatur.
4 *Fama inter homines dicitur rumor,ſeu dictum gentium,ſeu vulgi ex opinione imaginaria procedens.*
Rumor quid proprie ſit.
5 *Suſpicio eſt animi aliqualis applicatio ad aliquid cum titubatione.*
6 *Præſumptio quid ſit,& quotuplex.*
Præſumptio hominis quæ dicatur.
Præſumptio ſimplex iuris quid ſit.
7 *Præſumptio facti quæ ſit, & quæ iuris.*
Fictio quid proprie dicatur.
8 *Argumentum quid ſit.*
9 *Adminiculum vehemens quod dicatur, & quod non vehemens.*
Coniectura veri acceptio dicitur ex aliquibus ſignis extrinſecis.
10 *Neſcientia, ſeu ignorantia eſt intellectus neque ad verum,neque ad falſum determinatus.*
Error quid ſit.
Veriſimile quid dicatur,& quid non veriſimile.
11 *Notorium dicitur certitudo indubia rei de qua quæritur fidem faciens indubiam.*
12 *Probatio dicitur actus rem dubiam educens in lucem cognitionis.*
Euidens dicitur quod manifeſte liquet.

Celari

13 *Celari nulla tergiuerſatione poteſt, quod in euidenti eſt.*
14 *Manifeſtum quid ſit, & an egeat probatione quod manifeſtum eſt.*
Probatio per euidentiam facti quæ dicatur.
15 *Manifeſtũ, et euidens in quo differãt à notorio.*
16 *Iudex ex indicijs dubiatis ad torturam procedere non debet.*
17 *Indicia ad torturam legitima quæ dicantur.*
18 *Teſtis ſingularis de viſu deponens, indicium facit ad torturam.*
19 *Tortura non eſt omnibus vniformiter danda.*

1 TErtio q̃ro, q̃ ſint legitima † indicia, & ſufficientia ad torturam. ante quorũ declarationem neceſſarium videndũ eſſe putaui, q̃d eſt indicium, q̃d fama, & quæ dam aliam q̃ pcedunt inquiſitionem, & torturam. Et primo dic ꝙ indicium duplex eſt ſm Bal. in l. ea q̃dem. C. de accuſ. & Gand. in ſuo tract. maleſ. in tit. de pſumptionibus, & indi. dubita. & indubit. Indicium dubitatum ſiue ſemiplenum eſt pſumptio q̃dam fortiter mouens aium ad aliq̃d credendũ vel diſcredendum. & hoc ꝓbaĩ in l. cum ꝓbõ. ff. de ꝓbõnibus. & p Gand. in d. tit. de pſumptio. &c.
2 † Indicium vero plenum, & indubitatum eſt demonſtrato rei p ſigna ſufficiẽtia, p q̃ aius in aliquo tanq̃ improprio exiſtẽte quieſcit, & plus inueſtigare nõ curat: & hoc ꝓbaĩ in l. indicia. C. de rei vend. & p domi. Gan. in d. tit. vt ſupra Bal. in d. l. ea q̃dem, in 2. col. Sed q̃a in cauſis criminalibus, maxime, q̃n ꝓcedit p inquiſitionem, neceſſe eſt, ꝙ pcedat infamia ꝯtra reum de crimine ex quo reperiĩ inquiſitus, vt in c. qualr, & q̃n. & ibi per oẽs ſcribentes. de accuſ. ideo aliqua de fama, & infamia hic inſerere placuit, & dic ſm Bal. in
3 d. l. ea q̃dem. in princ. ꝙ † Fama eſt duplex, vna q̃ eſt in homine. ſ. quæ inhæret homini, altera quæ eſt inter hoies. Fama. n. quę eſt in homine, vel quæ inhęret hoĩ, eſt ſtatus illeſę maieſt. ac dignitatis, moribus, & legibus cõprobatus in l. cognõnum gña. ff. de var. & extraor. cogni. cuius famæ contrarium eſt infamia, quæ ſic diffiniĩ. Infamia eſt priuatio famæ contingentis ex accẽdi præter nãm, vel ſic. Infamia eſt deficientia ſtatus, & læſio maieſtatis, & dignitatis. iſta vr̃ iudicio meo ꝙ ſic melior diffinitio q̃ pcedens: quia per iſtam declarantur oĩa contraria bonæ famæ, & p id ꝙ diffinitur vnumquodq; contrarium ẽ p eius oppoſitũ diffinitur, & reliquum, vt probatur in l. 1. ff. de his qui ſunt iui vel alieni iur. & Inſt. eod. tit. in ptin. & de iure perſo. in prin. & de tutel. ſi mulier in princ. Secunda dr̃ fama quæ eſt inter hoies. q̃ piudicatur de aliquo hoie ſeu alio facto, & hæc dici põt fama loquens, quę ſemper de aliquo loquiĩ. &
4 ita diffinitur ſm Bal. in d. l. ea q̃dem. † Fama eſt dictum gentium, ſeu vulgi ex imaginaria opinione vel credulitate gentium ſeu vulgi procedens quæ probatur in l. de minore. §. tormenta. ff. de q̃õ. & ſub iſta diffinitione tã bona q̃ mala fama ꝑtineĩ l. 3. §. idem diuus. ff. de teſti. & hæc eſt illa fama quæ eſt præparatoria inquiſitionis, non aũt prior, de qua ſupra. Sed quia ſolet q̃nq; non certa fama, ſed rumor inſurgere in populo q̃ eſt minus q̃ fama, ideo videamus q̃d ſit iſte rumor. Rumor eſt furioſa ꝓclamatio gentium eſt ſtrepitus multarum vocum. hoc ꝓbaĩ in l. fin. ff. de hær. inſt. & l. miles. §. mulier. ff. de adult. & iſte rumor eſt initium famæ, & minus ea, ita dicit Bal. in d. l. ea q̃dem. Q̃m vero ſunt plures gradus cognõnis, q̃n res eſt adhuc dubia anteq̃ perueniatur ad perfectam notitiam veritatis, in q̃bus gradibus aĩus iudicis ſemper remanent titubans anteq̃ perueniatur ad vltimum firmæ credulitatis, & certæ ſcientiæ fine, ſm notabilem doctrinam Bart. in l. admonendi. 4. col. ff. de iureiur. ideo de ipſis gradibus cognõnis aliqua bř declaranda putaui, inter quos offert ſe mihi ſuſpicio, ideo
5 quæro quid eſt ſuſpicio. R̃n. † Suſpicio eſt aliqualis applicatio animi ad aliquid cum vehementi titubatione. vel ſic, ſuſpicio eſt motus quidam mentis ad aliq̃d cum vehementi titubatione. ꝓbanĩ hæc. ff. de teſta. l. de ſtatu. non tñ intelligas ſuſpicionem iſtam cõprehẽdere ſuſpicionem tutoris, vt intelligaĩ de illa q̃n remouẽdus eſt à tutela vt ſuſpectus, quia illa eſt alia ſpecies ſuſpicionis. ita dicit Bal. in d. l. ea quidem. per l. imperibus. §. fi. ff. de ſuſp. tut. Poſt hęc ſuccurrit prę ſumptio, videamus nunc q̃ eſt, & quotuplex ſit præſum
6 ptio. R̃ndeo. † Præſumptionum plures ſunt ſpecies, quædam. n. eſt prę ſumptio hominis, alia eſt præſumptio iuris, alia vero præſumptio facti, alia aũt pſumptio iuris & de iure, ſiue iuris, & facti, de quibus vide late Gand. in d. tract. & tit. de prę ſump. & indic. Prę ſumptio enim hominis ſecundum Bald. ibi eſt, quidam conceptus cauſatus in mente ab ali-

qua ꝓbabili ꝯiectura, vt ff. de verbo. oblig. l. ꝯtinuus. §. cū ita. Præſumptio vero iuris ſimplex, eſt ſimilitudo q̄dam ſufficiens ad rem dubiam de qua credunt̄ credenda. C. de ꝯtrahen. & commi. ſtipul. l. 1. & l. iuriſgentium. §.
7 qđ fere. ff. de pact. † Præſumptio aūt facti eſt, cum ex facti ſimilitudine aliq̄d demōſtratur, qđ aium videnti ad illud dubitanter applicat. Præſumptio iuris, & de iure, eſt ſtatus à iure ꝓmulgatus ex indubia ꝯiectura. hoc ꝓbat̄ in l. cū oſtendimus. in fi. ff. de fideiuſſori. tut. Sequit̄ nunc videre q̄d ſit fictio. & dic qđ Fictio ex falſitas pro veritate accepta ex ſpecialiſſima, & iuſtiſſima cauſa i iure expreſſa, vt no. in l. in bello. ff. de capti. & poſtlimi. reuer. & l. ſi is q̄ ꝑ emptore. & ibi late ꝑ Bar.
8 ff. de vſuc. Argm̄ aūt ſic diffinit̄. † Argm̄ eſt ꝓpoſitio ex aliquibus exiſtentibus reſultās ad ꝓpoſitum rn̄dendum ſeu ꝯcludēdum. vnde q̄n plura indicia vel plures ꝓpoſitiones ſiue p̄ſumptiōes, teſtes, vel ꝯiecturæ ad vnā, & eandē ꝯcl'onem, tendunt ad effectū aliq̄d ꝓbādi: illa coadunatio ſiue copulatio ex pluribus in vnum, dr̄ argm̄, qđ eſt ꝓprie collatio plurium diuerſoꝝ tendentium ad vnā, & eandem ꝯcluſionem, vt l. 3. §. idem diuus. ff. de teſti. l. diuus. ff. de cuſto. reo. Aliud indiciū ꝓbōnis ſiue cognōnis dr̄ adminiculum, & illud eſt duplex. aliud eſt adminiculum vehemens, aliud vero adminiculum leue, ſiue nō
9 vehemens. † Adminiculum. n. vehemens eſt ſuppletio defectus ꝓbōnis ꝑ ſe ſolum non operans, ſed cum alia ꝓbōne cooperās, ꝓbat̄ hoc extra de ſucceſſionibus ab inteſtato c. fi. & in c. fi. de iureiur. Adminiculum nō vehemens eſt aliquali pars ꝯfirmationis veri, tendens ad aliquid ſuſpendendum de defectu ꝓbōnis, & alia adminicula per ſe ſola ēt plura non ſufficiunt vt l. 2. §. 1. ff. de excuſa. tut. ſequit̄ modo ꝯiectura q̄ ſic diffinit̄. Coniectura eſt acceptio ſeu reputatio veri ex aliquibus ſignis extrinſecis ꝓueniens, ꝑ q̄ deuenit̄ ad verum, ſicut ꝑ circulū ꝯiecturamus tabernam, dicit Bal. & ibi, & ꝑ habitū diſtinguimus meretricem. l. item apud Labeonē. §. ſi quis virginem. ff. de iniurijs, & hr̄ in c. in nonnullis, extra de iudæis. His oībus oppoſita ſunt neſcientia ſiue ignorantia, & error q̄
10 neſcientis ſic diffinit̄. † Neſcientia ſiue ignorantia eſt intellectus non determinans ſe ad verū vel falſum. Error aūt eſt priuatio intellectus determinati ad verum, & auriga tendentis ad falſum. vel ſic. Error eſt priuatiō veritatis cauſata in intellectu ꝑ falſam imaginationem vt ꝓbat̄. ff. de teſta. l. de ſtatu. & ff. de iuriſd. om. iud. l. ſi ꝑ errorem. & l. ſi q̄s nec cauſam. eod. ti. videamus nunc de veriſimili, & non veriſimili, & dic br̄ ꝙ veriſimile eſt id qđ verum vr̄, & eſt veroſimile, vt ff. de adul. l. miles. §. mulier. Non veriſimile vero dr̄ illud qđ a vero eſt multum diſſimile, vt ff. qđ metus cauſa. l. non eſt veriſimile, in prin. vbi fit mētio ēt de p̄ſumptione iuris rm̄, ſiue hominis, ſed credo potius ꝙ illa ſit q̄dam leuis præſumptio. Poſtq̄ vidimus de grauibus probationis per quos aſcenditur ſiue ꝑuenitur ad plenam ꝓbōnem, & certam fidem credulitatis, videamus nunc de ipſa certitudine veritatis, & q̄ro quid eſt notorium gn̄alr̄. Rn̄.
11 ſm Bal. ibi. † Notorium eſt cōis, & indubia certitudo rei de qua q̄rit̄, indubiam fidem faciens, an, & q̄n q̄d dicatur eſſe notorium, & quot hoies faciunt notorium, vide Bal. ibi, q̄ refert quoſdam tenuiſſe ꝙ maior pars populi facit notorium, & qđ in aliqua villa ſiue paruo caſtro minor numerus hoium facit notorium quam in ciuitate, & ideo dicit ſm Alb. de Gand. qđ ad ſciendum quot homines faciunt notorium, hoc eſt arbitrariū, quia iudex arbitrabitur quot hoies faciunt notorium. de qua mā vide latiſſime per Canon. in d. c. qualiter, & q̄n. de accuſatio. Videamus modo q̄d eſt ꝓbō, intelligendo, de plena, & pfecta ꝓbōne, q̄ ſic diffinit ſm Bal.
12 ibi. † Probatio eſt actus rem dubiam in lucem cognitionis educens. & hoc notatur. C. de prob. in rub. & ibi Bal. Succedit altera ſpecies, & ꝓbōnis, & cognōnis veritatis quę dr̄ euidens, & manifeſtum. iſta duo differunt inter ſe, & differunt ēt à notorio. vt ſupra dicā. Euidens ita diffinit̄, euidens eſt qđ manifeſte liquet, ſm Bal. in d. l. ea q̄dem, c. ſi forte. de elect. lib. 6. & eſt ſatis diuerſum à manifeſto, & plus eſt quam manifeſtum. euidens. n. illud eſt quod palam eſt oculis, & ſemper apparent, ff. de contra. emp. l. ea quæ. l. non codicillum. C. de teſta. & in c. euidentia. de acc.
13 1. q. 1. vt euidenter. † Quod. n. in euidēti eſt, nulla pōt tergiuerſatione celari, & nullam optat ꝓbōnem, extra de coha. cle. & mulie. c. fi. vide q̄ not. ꝑ Arch. d. in c. cum ſi forte, de elect. lib. 5. Bal. n. in d. l. ea quidem. diffiniuit manifeſtum, ſed diffinitio ſua mihi non placet; dicit. n. ꝙ manifeſtum eſt, illud qđ euidēter

ter apparet. ſequeret̃ ergo q manifeſtũ eſſet idem qđ euidens,& tñ eſt ſatis diuerſum,vt ꝓxime dixi,& dicam infra q minus eſt manifeſtum q̃ euidens, ſed ſm diffinitionẽ Bal. idem eſſet manifeſtum qđ euidens, ideo putaui ſic eſſe diffiniendum. Manifeſtum eſt demonſtratio q̃dam ex qua vehementer aius dubius infor mat̃ ad aliquod,non tñ tollitur
14 tota dubietas.2.qõ.1.de manifeſto,† & hinc eſt qđ dr̃,manifeſtum indiget ꝓbõne.11.q.3.c.eoꝝ. euidens aũt nulla indiget ꝓbõne, vt d.l.ea quę.ff.de actio.empti.vide Io.And. in c.ꝯſtit.de verb.ſign.lib.6.& text. not. in l. qm̃ ſororem .C. de iure delib. vbi de vtroq; fit mentio.Tñ euidens ponit̃ ꝓ magis claro q̃ manifeſtum,vide do. Alb.de Rol. in dict. ſuo in litera E. in verſ.euidens.el 1.&1.Bal. tñ in d.l.ea quidem. aliam ponit. dr̃iam inter iſta duo, dicens q euidens dr̃ id ſolum, qđ apparet ꝑ oculoꝝ inſpectionem,vt ff.fi. regun. ſi irruptione.§. ad offm̃.& idem Bal. in rubr. C.de ꝓbõ.dicit q illa dr̃ ꝓbõ ꝑ euidentiam facti,qñ res ſubijcit̃ oculis iudicis. Manifeſtum aũt largius dr̃.ſ.oẽ id qđ nobis innoteſcit ꝑ quęcunq; ſenſum corporis.ſ.viſum,auditum,ſicut eſt ſonus Campanæ, aut alium ſenſum,vt l.1.§.occiſoꝝ.ff.ad Syll.de q̃bus ſenſibus hr̃ in l.eum.§. pen. ff. de aeq.
15 poſſ. † Differunt ẽt iſta duo ſm ipm̃ à notorio, q̃a manifeſtum vel euidens eſt illud qđ vni tm̃ vel pluribus patet:notorium aũt eſſe non põt, niſi toti populo vel maiori parti publici innoteſcat,vt ſupra late diximus. & not.in c.veſtra.& ibi Innoc.de cohab.cler.& mulierum. Et ꝑ hæc ſunt expeditus de iſtis gradibus ſeu adminiculis ꝓbõnis, ac de ſpeciebus plenæ,ſeu ꝑfectæ ꝓbõnis, q quidem gradus,& adminicula ꝓbõnis à quibuſdam appellant̃ indicia non plena,& dubiata,per quæ aius iudicis deducit̃ qñq; in ſuſpicionẽ, qñq; vero in opinionem quæ magis eſt propinqua indubitatæ fidei quam ſuſpicio, ſm
16 Bar.in d.l.admonendi.ff.de iureiur.† Ex q̃bus rñ indicijs dubitatis non datur iudici indubita fides,& firma credũlitas,ſed q̃dam ſuſpicio qñq;,ex qua iudicis mens ſatis dubia reperit. & illo caſu non facile deueniendum eſt ad torturam,maxime ſi perſona ſit honeſtæ conditionis,quia iſta ſuſpicio eſt primus gradus probationis, & minus q̃ ſemiplena probatio,ſm Bart. in d.l.admonendi. in gl. magna. Qñq; vero indicia ſunt talia quæ ad ducunt aium iudicis in opinionem,q̃ eſt ſecundus gradus ꝓbõnis,ſm Bart. ibi,ex qua aius iudicis multũ dependet in illa parte,nõ tñ eſt plene certus,& ideo illo caſu deueniri ſolet ad torturam, q̃ dat̃ in ſupplementum probõnis in cauſis criminalibus, qñ veritas alr̃ hri non põt:vt ꝑ Bar.in l.fin.ff.de qõ.q̃a tormentum illud fuit inuentum cauſa neceſſitatis,& in ſupplementum ꝓbõnis.vt dixi, quotieſcunq; reus eſt valde ſuſpectus, ꝯtra quem laborant indicia. vt dicit Panor. in d. c.cum in ꝯtemplatione.in princ. de reg.iur. & Bal.in l.1.C.quoꝝ appel.non recip.idem Bal.in l.milites.& l.fi.C.de qõ.Bar.in l.1.in
17 princ.& §.diuus.& l.fin.ff.de qõ.† Quæ aũt dñr eſſe legitima indicia,dic q illa ſunt quæ ſunt ꝓxima facto,quę quanto propinquiora ſunt,tanto ſunt meliora l.1.§. præterea, & l.de minore.§. torm.ff.de qõni,& ibi per Moder.Quę aũt indicia dicant̃ eſſe ſufficientia ad torturam,certa regula tradi non põt, ſed hoc relinquit̃ arbitrio,& diſcretioni boni iudicis, ſm qđ dicit Azo. in d. ſumma de qõ.vbi dicit, q non debet iudex reo adhibere tormenta quanta accuſator expoſcit, ſed quanta moderatæ rõnis temperamenta deſiderant,idem dicit Bart. in d.l.fin.ff.de qõ.in princ.dicit tñ Abb.in d.c.cũ in ꝯtemplatione,q licet ſup hoc an,& qñ indicia dicant̃ eſſe ſufficientia ad torturam certa rĺa tradi nõ poſſit,arg.l.teſtium.§.tu magis.ff.de teſti. & l.de minore.§.fi.ff.de q.tñ dicit,q oẽs Doc.
18 tenent, † q vnus teſtis de viſu facit indiciũ ad torturam intellige tu q ſit teſtis fidedignus non ſuſpectus,& oĩ exceptione maior ſm qđ dicit Bar.in d.l.fin.& Bal.in d.l.2. & ita coĩter tenet Doct.Bonus itaq;.& diſcretus iudex cuncta circunſpiciet, & iuxta criminis qualitatẽ facti ꝯtingentiam, ꝯdõnem perſonæ,& abundantiam indicioꝝ ꝯſiderabit,an ad torturam ipſam deueniendum ſit, & caſu quo ad illam deueniri ꝯtingat, iterũ mature ꝯſiderare debet qua grauitate,leuitate vel moderamine veniat infereda,iuxta notata ꝑ Azo.in d.ſumma de qõ.ſ. quantũ mo
19 deratæ rõnis temperamenta deſiderãt.† Alr̃ enim ſunt torquẽdi iuuenes robuſti, & alio modo debiles,delicati vel ſenes, alio modo ruſticus vel miles,& alio modo ciuis, & alio modo nobilis,& alio modo ignobilis,& plebeus.l.de min.§.torm.ff.de qõ.& l.1.§. fin. eo.tit.Bart.in d.l.fi.eo.ti.Bal.ĩ d.l.2. C.quo.

appe'l.non recip.& idem Bald.in l.milites. & l.fin. C.de quæſtio. Abb.in d.cap. cum in contemplatione. de reg. iur. in antiq.

1 *Torturæ gradus ſunt quinque, & qualiter cognoſcantur, & inferantur.*
Gradus primus torturæ quis ſit.
2 *Confeßio rei facta in præparatorijs tormentorum dicitur facta metu, ideo ratificatione eget.*
3 *Tortura largo modo ſumpta quid ſit, & vnde dicatur.*
Torturæ primus gradus, ſcilicet terror, quibus inferri poßit.
4 *Torturæ gradus ſecundus quis ſit.*
5 *Tortura leuis quæ dicatur, & an vere ſit tortura.*
Tortus leuiter poteſt grauius torqueri militantibus indicijs legitimis.
6 *Priuilegiati ne poßint torqueri tormento ſecundi gradus torturæ potuerunt ſupponi.*
7 *Febricula leui laborans non excuſatur, quominus teneatur comparere citatus.*
Confeßio facta in leuibus tormentis ratificatione indiget.
8 *Tortura tertius gradus dicitur, cum per ſpatium dicendi vnū Miſerere, reus ſuſpenſus detinetur.*
9 *Torturæ gradus quartus quis ſit.*
10 *Torturæ quintus gradus quis dicatur.*
11 *Torturæ gradus vltimus in quibus applicetur criminibus.*
12 *Complexionum diuerſitas multa in ſuſtinendis tormentis.*
13 *Meſites lapis potus facit vt dolorem nullum ſentiat tortus.*
Remedia quæ verbis fiant, ne torti dolorē ſentiant.
14 *Fur quidam Romæ quibus remedijs contra torturam fuerit vſus.*
15 *Tortus quidam dicens, & lacte beatæ virginis Mariæ, dolorem nullum ſentiebat.*
16 *Remedia quæ fieri poßint aduerſus maleficia taciturnitatis.*

1 QVarto nunc videndum eſt † de iſtis quinque gradus torturæ de quibus ſupra fit mentio, quo modo cognoſcuntur, & qualiter inferuntur. Rñ. declarando primum gradū incipiemus à minori, vel infimo, aſcēdendo veluti ꝑ gradus ſcalarū, reducendo mām ad practicam dico ꝙ. Primus ſiue infimus gradus torturæ eſt territio illa quā infert iudex reo, qñ illum cognoſcit ſuſpectum, tñ indicia non ad ſunt talia, vt torqueri poſſit. iſto caſu iudex mandat qñque reum ipm ſpoliari ligariq;, & in ordine poni, ac ſi vere torquēdus eſſet, & qñque ligari mādat ad funiculū, ita vt nihil aliud deficiat quā ſola eleuatio & hoc fit ad incutiendū timorē reo, vt facilius fateat ſtātibus, maxime iudicis ꝑſuaſionibus. Et iſta ꝓprie nō dr̄ tortura, qa vere corpus non torquet̄, nec ſentit dolorē, ſed potius eſt quidā mentis timor, ſm Bal.in d.l.2.quo.appel.&c.& in l.2.C.de
2 cōfeſ.vbi dicit, † ꝙ ꝯfeſſio facta à reo in iſtis ꝑparatorijs tormētoꝝ, cum ſit facta, & extorta ꝑꝑ timorem tormentoꝝ, indiget ratificatione, ac ſi facta fuiſſet in plenis tormentis, alias nunq̄ ſufficere ad ꝯdemnationem. vide Ang.& Saly.in d.l.2.& Saly.in l.fi. C.de qō. Bar.in l.1.§.ſi qs vltro.ff.eo.tit.vide no.tex. in l.2.C.de cuſt.reo. q loqtur ꝓprie de hac ratificatione, q̄ fit apud acta ſub publico teſtimonio, & dicit Imperator ibi, ꝙ iſto modo fræni quidē temperies iudicib. immodice ſæuiētibus adhibe. Iſte aūt actus vt dixi nō pōt dici ꝓprie tortura vt ꝓxime diximus: ſed appellatur ꝓprie territio, ſiue terror tor
3 mentoꝝ. † Largo vero ſumpto vocabulo, & improprie poſſet dici tortura, ꝓut quidā deſcripſerūt hoc nomen tortura, quæ dr̄ à terrēdo: ſed iſto modo terretur, ergo &c. vel dicas quod licet corpus vere non torqueatur, aīus tñ bene torquetur, & timoris patit̄ cruciatū, & ſic largo modo dici pōt tortura. Et nor. ꝙ iſte terror, ſiue primus gradus īcuti, & expiri pōt contra quoſcūq;, ēt cōtra eos q de iure torqueri non pōt aliqua de cauſa, vt infra latius dicet̄ in 6.q. vel qñ deficerent indicia ꝑꝑ quæ torqueri dr̄et, vel qualibet alia iuſta de cauſa ad torturā deueniri nō poteſt, ad iſtū gradū deueniri poterit, ſm Bald. in d.l.2.in verſ.q̄ro qñq;, &c. vbi dicit, ꝙ illi q de iure torqueri non pñt, poterunt bene terreri. Iſte.n. primus, ſiue īfimus gradus torturæ nō ſolet adhiberi robuſtis, verſutis atque doloſis viris, ſed debilib. timidioribus. puſillanimis, atq; delicatis, quoties ꝯtra ipſos militarēt aliq̄ ꝑſumptiones, & ꝯiecturæ ſiue indicia leuia. Et licet interdū eſſēt plura indicia. multoties tñ cū iſto infimo gradu ab hoībus ſil̄is ꝯdōnis ſolet extorqueri ꝯfeſſio, abſq; eo ꝙ ad vlteriora ꝓcedat, vt ſępius expertus ſui in facto, de quo īfimo gradu fit ſępius expiētia ī robuſtiorib. & magis cautis, quoties vt dixi nō militāt plena īdicia, vide do.Par.

do. Par. de Put. in d. ſuo tract. de ſynd. in c. ad
4 uertendum. & Bal. in d.l.2. † Secūdus gradus torturæ eſt cum reus ligatus eleuat̄ modicū ſupra terram, Paulo momento detinet̄ eleuatus, & ꝑtinus deponit̄, vel cum detinet̄ ſuſpenſus ſpacio dicendi Aue maria, vel Pater noſter, aut vnum miſerere. iuxta qualitatem facti, & ꝑſonaꝝ ꝯdōnē, deinde deponit̄ abſque aliquo impulſu, quaſſatione vel tractu chordæ, & hæc dr̄ leuis tortura, ad quā deueniendum eſt quotieſcunq; indicia q̄dam apparent aliqualr̄ ꝓbata, & reus eſt magis ſuſpectus. Indicia tñ̄ ipſa non ſunt plena ſatis ad inferendum plenam torturam, puta ſi eſſet vnus teſtis de viſu deponens, in̄ nō eſſet oī exceptione maior. vel duo teſtes de auditu ab alijs, non aūt ab ipſo reo, & ſimiles p̄ſumptiones vel indicia non plena, p̄cedente tñ̄ ſuſpicione ꝯtra pſonam ipſius rei, vt ꝓxime dixi. Et iſta eſt illa leuis tortura, de qua loquit̄ Bal. in d.l.2. C. quoꝝ appellatio. &c.
5 vbi dicit † ꝙ quemadmodū leuis febricula non dr̄ febris, & infirmitas talis q̄ p̄ſtet impedimentū ad cōparendū, ſicut eſt vera febris, q̄ hoiem ſternit, vt l. ob q̄ vitia. §. fi. ff. de ædil. edict. ita iſta leuis tortura non dr̄ tortura, ſi ue tormentū, ex quo cauſet̄ dolor mentis, & corporis cruciat̄, ſicut in tortura ordinaria. Et nota qd̄ eſt magni effectus iſta doctrina, ex qua infert̄, ꝙ quotieſcunq; ꝯtra reū militant legitima indicia, ex q̄bus de iure q̄s torqueri pōt, ſi fuerit ſemel iſto modo leuiter tortus, non obſtabit, quo minus poſſit iteꝝ grauius torqueri ex eiſdē indicijs, & tunc ſecunda vice diceī cōpetēter tortus, nec ꝓpea reus ꝯqueri poterit, ꝙ fuerit repetitus in tortura abſq; nouis indicijs. iuxta ea q̄ hn̄r in l. repeti, ff. eo. tit. de qō. q̄a iſta non dr̄ ꝓprie repetitio, ex quo prima non fuit habita pro tortura, ꝓ ea quę ſupra diximus, ita ēt ſenſit Bart. in l. fi. & repeti. ff. de qō. & Bal. in d.l.2. C. quoꝝ appellatio. &c. Ang. de Aret. in d. gl. fama publ. in verſ. q̄d ſi aliq̄s fuit tortus, ſed leuiter, &c. Hipp. Marſ. in d.l.1. in princ. & l. repet. Par. de Put. in d. trac. i c. ſequit̄ modo. Fran. Brun. Gand. & ceteri doct. in locis
6 ſupra notatis. † Quidam tñ̄ dixerunt arguētes ex dicta doctrina Bal. de qua ſupra, ꝙ illi ēt q̄ aliqua ex cauſa vel priuilegio torqueri non pn̄t, poterunt tñ̄ tormento iſtius ſecūdi gradus ſupponi abſq; periculo, ex quo iſta leuis tortura non dr̄ tortura, ſicut leuis febricula non dr̄ febris d.l. ob q̄ vitia. Ego tñ̄ de veritate iſtius dicti alias dubitaui, nec vr̄ eſſe bona ꝯn̄a de leui febricula, ad leuē torturam, q̄a eſt diuerſa rō in vno q̄ in alio, ibi. n. in d.l. ob q̄ vitia. excuſat̄ à cōparendo in iudicio ille q̄ ꝑ febrim eſt impeditus, & non pōt ambulare foris, quia non exit de lecto, nec de domo, is vero q̄ patit̄ quartanam febrim aut aliam leuem febriculam quam nō curat, nec ꝑ illam remanet q̄n vadat foris
7 ꝑ oīa locam, ſaltem in ciuitate. † Ex quo. n. vadit ꝑ vrbem ſicut vadit ꝑ alia loca, ita venire pōt ad curiam, & coram iudice, q̄a rō illa impedimēti de qua in d.l. ob q̄ vitia. ī pri. ceſſat in eo q̄ patit̄ leuē febriculā, ideo in eodem ceſſat legis excuſatio. Sed hic in leui tortura fieri non pōt, qd̄ corpus non torqueat̄ nec patiat̄ aliqualem dolorem, licet ſit leuis dolor, dolor eſt, & infertur iniuria dignitati, vel innocentiæ ipſius rei, q̄a tortura vt diximus ſupra eod. ti. q. 1. eſt cruciatus q̄dam in corpore, &c. cum igr̄ ꝑ hanc leuem torturā inferat̄ in corpore dicti rei aliqualis cruciatus, nō pōt dici niſi qd̄ illa ſit tortura, & qd̄ ille ſit tortus q̄uis leuiter. Et ideo ego nunq̄ ꝯſueui ad gradum iſtū deuenire, niſi q̄n̄ procedit indicia, & ſunt bene ꝓbata. Tñ̄ ſi ſunt indicia aliquantulum remota à facto, & pſona eſſet vilis, & ignota, & valde ſuſpecta de crimine, aut in rn̄ſionibus ſuis variaret, & alijs hmōi ſupicionibus p̄cedētibus l. de minore. §. torm. in fin. ff. de q̄onibus. & ꝑ Bal. in d.l.2. Bart. in d.l. fin. & Panor. in d.c. cum in ꝯtemplatione. Si aūt eſſet vir nobilis aut honeſtæ familiæ, & ꝯdōnalis, ad hoc non deuenirem rl̄r, niſi p̄cedentibus legitimis indicijs, & bene ꝓbatis iuxta no. ꝑ Bar. in d.l. fi. ff. de qō. & ꝑ alios in locis ſupra not. Confeſſio ſilr̄ facta in iſtis leuibus tormentis indiget ratificatione, ſicut illa q̄ eſt facta in plenis tormentis, vt ſupra diximus in p̄cedenti
8 gradu, & no. ī d.l.2. C. de cuſt. reo. † Tertius torturæ gradus eſt cum reus ſuſpenſus detinet̄ in tortura ſpacio dicendi vniꝰ Miſerere, vel duo, aut aliquantulum plus, abſq; tñ̄ aliquo tractu vel impulſione chordæ, q̄ infert̄ ad maiorē cruciatum, & ad iſtū gradū aſcendet iudex quotieſcunq; reus eſt magis de crimine ſuſpectus, & indicia ꝯtra ipm̄ tendētia ſunt plene ꝓbata, delictū tñ̄ non eſt de atrocioribus, vt eſt furtū modici valoris, vulnus non letale, ſeu aliud crimen non capitale, vt

l.2.& ibi Bar.ff.de publ.iud.vel qñ delictum eſſet grauius, & indicia magis apta, pſonã tñ eſſet talis nobilis,vel alias honeſtæ familīę,& alias bonæ ꝯdõnis,& famę,& nõ aſſuetus in ſimilibus cõmiſceri,cũ quo mitius, & magis tẽperate agendũ eſſet, nõ excedendo iudex iſtũ gradũ torturę nõ credo ꝙ poſſet reprẽhẽdi,arg.l. non omnes .§. à Barbaris, ff.de re mil.l.in ſer.& l.reſpiciẽdum, §. delinquũt.ff.de pœn.l.qđ ergo .§.pœna grauior. ff.de his q̃ not.infam.& l.teſtiũ.§.tu magis,
9 ff. de teſtib. † Quartus torturę gradus dicet quotieſcunq; reus poſt eleuationẽ diutius ſuſpẽſus in tortura detinet̃, videlicet ꝑ quartam,tertiã,mediã ve partẽ, vel duas tertias vnius horę aut ꝑ integrã horã, ſm grauitatẽ criminis,ſuſpicionẽ rei,& vires indicioꝝ, qñq; in ipſo detentionis ſpacio adhibentur vnus duo aut plures ictus,ſiue tractus chordę ad maiores cruciatus inferendũ in corpore,maxime qñ indicia ſunt ꝑgnantia. Reus eſt ſuſpectus multũ,& hẽt mẽbra robuſta,& crimẽ eſt graue ex ſe,ẽt,ꝙ iſta oĩa non concurrant,ſi tñ maior pars ꝯcurrit,ſufficit, vel quoties ſcandalum non modicum gñaret, vt eſt furtũ magnæ rei ſacrę, vel aliud turpe ſacrilegium,vel ſacroꝝ abuſus, aut homicidium graue,vel falſitas literaꝝ apoſtolicaꝝ, & ſimilia, & indicia vt diximus eſſent vrgentia, & bene ꝓbata, vtputa vnus teſtis omni exceptione maior de viſu ipſius facinoris deponẽs, aut duo ſeu plures teſtes alia ꝓbãtes indicia,& circũſtãtias neceſſarias ipſius criminis ſm qđ latius declarat do. Alb. Gand. in d.ſuo tract.malef.in tit.de pſump. & ind. dub.& indub.Bart.in d.l.1.§.fi.& l.fin. ff.de qõ.Bald.in l.milites,§.oportet.C.eo.tit.idẽ Bald.in d.l.2.C.quo.appel.&c.Bald.Ang.& Salic.in d.l.ea quidem,C.de acc. Canoniſtæ in c.qualiter,& qñ.eo.tit.& in c.cum in con
10 templatione.de reg.iur.in antiq.†Quintus & vltimus torturæ gradus ſuccedit,quod eſt illud quotieſcunque poſt aliquam ſuſpenſionis detentionẽ,& ictus ſiue tractus chordæ. ſi reus adhuc ꝑtinax in eius negatiua inſteterit,& torturam hmõi ſpernere videret̃, ꝓ grauiori cruciatu ad pedes ipſius rei torquẽdi ſubijciunt̃ pondera qdã pendẽtia, vt ſunt cõpedes ferrei,lorica, aut aliud ſimile pondus,& cũ põdere ipſo ſuſpenſus detinet̃, vel ictibus cruciat̃, & iſtud eſt ſæuiſſimũ genus tormẽti,& dñt Doct.q̃ ſcripſerũt de hac mã ꝙ tũc corpus ipſius rei dilaniatur, mẽbraq. & oſſa quodammodo diſſoluunt̃, & euelluntur à corpore,& hæc dr̃ grauior pęna q̃ veriuſque manus obſciſſio,vt dicit text.in auth. vt nulli iud § quia vero. & dicit Caſſiod. in lib.variaꝝ epiſtolarum,vt refert do. Par. de Put.in ſuo tract.ſynd.in c.tortura. el 2.fol. 113.epiſt.49. facilius eſt à morte expetere q̃ tormentorum crudelia ſuſtinere,inter ſupremas anhelatus anguſtias melius eſt perire q̃ viuere, & deteſtabilis ſenſus pœnaꝝ excludit dulciſſimæ ſalutis affectum. Iſte vltimus gradus,& modus torquendi ꝑ raro fit, & iu
11 dex haud facile ad illũ deueniet, †niſi in certis caſibus, & criminibus atrociſſimis vt eſt hæreſis,& crim. læſæ maieſt. euerſionis ſtatus,aut ſimilis proditionis,vbi totius pr̃iæ, aut multorũ ſalute tractat̃, aut cũ ageret̃ de ingẽti aſſaſſinio enormiſſimo homicidio ſacrę pſonę,vel de morte alicuius Cardinalis, ſeu alterius magni principis,vel ꝯtra maleficũ,aut mathematicũ, in qbus criminibꝰ nullũ ꝓdeſt priuilegium dignitatis,vt l.ſi q̃s alicui.C.ad l.Iul.maieſt.& l.& ſi excepta.C.de male.& math.l.manicheos,& l. Afriani .C. de hæret.c.ad abolẽdã,eo.ti.& ſimilibus,nec tũc ẽt niſi indicia eſſent adeo clara, & ꝑgnãtia,vt nil deeſſet niſi rei ꝯfeſſio,vt l. milites. §.oportet,& ibi Bald.C.de qõ.Bal.in l. quiſquis,C.ad l.Iul.maieſt.& Bal. Ang.& Sal.in l.ea qdẽ,C.de acc.Bart.in d.l.fi. ff. de qõ. & l.1.§.fi.eo.ti.Par.de Put.in d.tract. de ſynd. c.tortura.& c.aduertẽdũ,& alios Moder. in
12 locis ſupra notatis. † Nõnulli tñ reperiunt̃ adeo terribiles, & robuſti qui nullum timẽt dolorẽ, neq; cruciatum aliquem ſentire vñr in corpore, ẽt ſi mille tractibus quaſſarent̃, quod pluribus modis ꝯtingere ſolet, quidã eñ robuſtitate corporis,& brachioꝝ,alij vero leuitate q̃ leui põdere cõprimunt̃, quidã alij membrorũ agilitate. quorũ brachia ex modica eleuatione ex retro ante reſoluunt̃, & ſupra caput directo tẽdũt,adeo ꝙ leuem, aut nullũ cruciatũ ſentire vñr, & ego alias in facto habui. Quidã alij reperiunt̃ qui cũ diabolicis ſortilegijs,& incãtationib. maleficæ artis,de qua ſupra diximus late in 2. lib. 6.&7.q.adeo corroborant̃ in corpore vel ſuſtinent̃ ſ aëre, aut graui ſopore detinent̃ oppreſſi poſtq̃ ſunt eleuati,vt nullũ penitus dolorẽ patiant̃ in corpore & hoc appellãt qdã maleficiũ taciturnitatis ſiue inſenſibilitatis,

ex

ex quo inducit tutela q̃dã (vt aiunt) aduer-
ſus ipſam torturam, q reus ipſe nullũ dolo-
rẽ patit, de quo alias diximus ſupra d.lib. 2.
& ego alias pluries expertus ſum in facto, &
infra dicã, & à pluribus hu uſce artis malefi
cæ magiſtris referri audiui, q varijs modis,
& p diuerſa malefica verba, & inſtra id expe
tũt, & obtinent, quod quali fiat, referre non
expedit, qa fieri nõ poſſet abſque ſacræ chri
13 ſtianæ fidei euerſione. † Dixit tñ Alber. ma
gnus in lib. quẽ edidit de ſecre. nat. q lapis
q̃dã meſites nũcupatus, q orit ex ciuitate q̃
dr Meſis, in partibus oriẽtalibus, ↄtrarius, &
aqua aut vino cõmixtus datusq. ad potãdũ
illi q torquẽdus eſt, inducit inſenſibilitatem
pœnæ, & cruciatus, vt refert Par. de Put. in
d.tract. ſynd. in c. tortura. lo 2. Quidam alij
dñt verba quę ſequuntur, videlicet, Impari-
bus meritis tria pendent corpora ramis. Diſ
mas, & Geſtas, in medio eſt diuina poteſtas
Diſmas damnat, Geſtas ad aſtra leuat. Alij
ẽt dñt verba pphetę. Eructauit cor meũ ver
bũ bonũ, veritatẽ nunq̃ dicam regi. Alij ve-
ro dñt. quemadmodũ lac beatę glorioſę Ma
rię virginis fuit dulce, & ſuaue domino no-
ſtro Ieſu Chriſto, ita hęc tortura ſiue chor-
da ſit dulcis, & ſuauis brachijs, & membris
meis. Quidam alij dñt illa verba, quæ domi
nus noſter Ieſus Chriſtus dixit tpe paſſio-
nis, videlicet à principio ſuę capturę. Quem
quęritis, &c. vſq; ad extremum vitæ, & vlti-
mum verbum. Conſumatum eſt. Quidã alij
dñt. Ieſus aũt tranſiens per medium illorũ
ibat. os aũt non cominuetis ex eo. Quæ q-
dem verba, & coniurationes olim non pu-
tabam quidquam operari poſſe contra tor-
turã, & pleriſq; ridicula potius q̃ credibilia
eſſe vñr, at ego quia pluries vidi, & expertus
ſum in facto, primo Piſis dum eram aſſeſſor
Magnifici dñi Capitanei illius ciuitatis, de-
inde Romę dũ eſſem auditor criminaliũ cau
14 ſaꝝ Reueren. Do. auditoris cameræ vbi † q-
dã fur ſagaciſſimus, & duplicis malitiæ reus,
ↄtra quẽ erãt examinati q̃ndecim teſtes ſu-
per diuerſis indicijs magni furti cẽtũ trigin
ta ſeptẽ ducatis auri hñs notitiã q curia pfa
ti dñi Auditoris pcedebat ↄtra ipſum, ante-
quam perſonalr̃ compareretur, accepit nõnul
la ſortilegia ↄtra torturam, quibus expertis
iterum atque iterum, videns q ſufficiebant
ad parangonem, quadam die dum ego eſſem
in ędib. turris nouę ad examinandũ quoſdã
alios reos, ille ſpõte veniẽs acceſſit ad n.c, &
ſe ↄſtituit in carcerib. ipſis, dicẽs q vltro ve-
nerat ad purgãdũ indicia, & notã infam. ę ſi
bi illatæ, contra quẽ tñ neceſſe fuit deuenire
ad torturã tot indicijs contra ipſum laborã
tibus; in qua dũ erat eleuatus dormiebat ca
pite cliuo, ac ſi iaceret in lecto abſq; vlla pe-
nitus lamentationes, aut clamore, et ad tra-
ctus chordæ erat tanq̃ ſtatua marmorea, q
dũ eleuabat, à principio dicebat quædã ver-
ba ſubmiſſa voce, deinde ſilebat vt dormiẽs,
ſtatim ego ſuſpicatus fui ne geſtaret aliquod
ſortilegiũ ſiue factura malefica penes ſe, aut
ex illis verbis captaret aliqđ ſuffragiũ, p qui
ſiui q̃ diligẽter p oẽs partes corporis ſui; de
mũq; reperi in capite ſub ſcuffia. ſ. inter cri-
nes, quandã paruã ſchedulã hæc verba cõti-
nente vz, † Ieſus aũt trãſiens † p mediũ illoꝝ
ibat. † os nõ cõminueris ex eo. † cũ crucibus
ita ſignatis, quã illico abſtuli ab eo; q licet il
la ſic ablata ſatis cõquereť, nihilominus ite-
rũ poſitus ad torturã, & eleuatus iteꝝ illud
idẽ ſicut antea faciebat, & principio ipſius ele
uationis nõnulla verba ſubmiſſa voce dice-
bat, q̃ pcipere nunq̃ potui, nec qdq̃ cõfeſſus
eſt. demũ mutatis tormẽtis ſub tormẽto ta-
xilli ſubiectus fuit, & ſilr̃ ſpernẽdo dolores
nihil vnq̃ penitus cõfeſſus eſt, ſed in ſua ne-
gatiua ſemp audacius cõualuit, adeo q ne-
ceſſe mihi fuit eo inſtãte ab inq̃ſitione, eũdẽ
abſoluere, & pceſſum totũ vna cũ inq̃ſitione
aboleri mãdare, Nec eſt mirandũ de abſolu-
15 tione hmõi. nã ſimilis † caſus & maior quoq;
occurrit do. Hip. de Marſ. dũ erat officialis il
luſtriſſ. Duci Mediolani, vt ipſe refert in l. re
pet. in 4. col. ff. de quæſt. nec dũ eſt annus e-
lapſus, q audiui aliũ Romæ poſitũ fuiſſe ad
torturã, et repetitis vicibus grauiter crucia-
tũ, q illa verba de lacte B. virginis Marię ſub
miſſa voce dicebat, & nullũ dolorẽ pati; ſed
cuncta ſpernere videbať, & dormiebat ſicut
alius in tortura, adeo q à tribus iudicib' pręe
ſente pcuratore fiſcali examinatus, nulla vn
quã ab eo confeſſio extorqueri potuit; licet
correus, & criminis ſocius id fateret expreſ
ſe, & illũ in ſociũ nominaret. cuius proceſſũ
vidi illumq; cognoui. Aliud exemplũ qđ ſi r
in facto occidit mihi Romæ cuiuſdã malefi
cæ mulieris, quæ anteq̃ eleuareť in tortura,
verba q̃dã ſubmiſſa voce dicebat: de inde ele
uata ſillebat penit' velut mortua & nigrior
apparebat i vultu carbone extincto. oculos ex

tra caput valde tremēdos more illoꝝ q ſtrā gulant emittens, & nihil penitus loquebatᷣ boni neq; mali. Si nunc vellemus diſputare de viribus, & veritate dictoꝝ maleficioꝝ taciturnitatis ſiue inſenſibilitatis, fieret ampla lectura, ſed q̄a cupio breuiter me expedire, hic nō inferā, vide q̄ late diximus ſupra lib.
16 2.q.6.7.& 8.†Nōnulli tñ dixerunt ꝗ aduerſus iſtas ꝯiurationes, & maleficia taciturnitatis reperiunt remedia q̄dam quæ diuerſis precibus ꝯficiunt, ex quibus dnt ꝗ omnes ligaturę,& maleficia hmōi diſſoluunt omnino que pereunt,& reus grauiſſima patiᷣ tormenta,& cruciatus in corpore. Et inter alia dicere ſolent verba illa Prophetæ, videlicet Dn̄s labia mea aperiat,& os meū anūciabit veritatē. Eructauit cor meū verbū bonū dicā cūcta opera mea regi. Confundatᷣ neqtia peccatoris pdes oēs q loquunᷣ mendaciū. Cōtere brachia iniqui rei,&lingua maligna ſubuerteᷣ. Ex qbus verbis precibus,& exorciſmis dnt maleficia ipſa reſolui, & reū mirabilᷣ cruciari, vide d.Par.& Put.in d. tract. ſynd.in c.tortura.lo 3.fol. 113. & illū Silue. prie.in d.tract.de ſtring.demon.mirand.lib. 4.c.5. Super quibus tñ cogita quia de virtute ipſoꝝ remedioꝝ non poſſem qdquā certi atteſtari, ex quo illa nunquam expertus ſui,nec per alium experiri hactenus vidi.

1 *Tortura in quibus cauſis,& criminibus inferri poſſit.*
2 *Oratio indefinita æquipollet vniuerſali.*
3 *Iudex diſtinguere nō debet vbi lex nō diſtinguit.*
4 *Proceſſus fit ſummarius in leuibus criminibus.*
Tortura de proceſſu dicitur ad quam abſque indicijs legitimis peruenitur.
Tortura quare in paruis criminibus non ſit applicanda.
5 *Perſona grauis, & honeſte conditionis pro criminibus leuibus torqueri non debet.*
Perſona leuis de leui crīe ſuſpecta torqueri pōt.
6 *Perſona vilis,& pauper pœnam pecuniariā non potens ſoluere, luere debent in corpore.*

1 QVinto videndum eſt in quibus†cauſis,& criminibus, poſſit inferri tortura. dic,ꝗ gn̄aliter in oībus cauſis criminalibus ſeu omnibus criminibus, ſi præcedāt legitima indicia,& veritatis aliter hri non poteſt. Nam regula torturæ eſt affirmatiua,& vniuerſalis,vt hr̄ in l.1. in prin. ff.de qō.ibi.in criminibus ſeruādis &c. quāuis ab ea nullatenus ſit inchoandū examē, ſed in caſu neceſſitatis quotieſcunq; vndiq; vrgenti indicia, & ꝯfeſſio veritatis aliter hri non pōt,niſi mediāte tortura, tūc adhibēda eſt d.l.1.in princ.ibi.n.dr̄ in criminibus ſeruandis,&c.
2 † q̄ oratio cū ſit inde finita æquipollet vl'i l ſi plures.ff.de legat.3. ꝑ Alex. & Doct.in rubr.ff.ſol.matr.l.1. §. ſi quis ſimpliciter.ff.de verb.obl.& Bald. in l. nullum, C.de aſſeſ.hoc idem tenet Gād.in tract. malef.in tit.de qō.& torm. in princ. verſ. incipiamus.Hipp.de Marſ.in l. diuus. in princ. ff.de qō.Franc.Brun.in tract.de ind.& tort. in 3.col.verſ.tertio princ.quæro,&c.Par.de Put.in tract.ſynd.in c. an in cauſa pecuniaria.pri.col.& probatur per tex.in d. l. milites,§ oportet.C.eo.tit.inducendo hoc modo,ibi .n. dr̄ non eſſe à tormentis incipiendū examen, niſi pluribus indicijs quaſi certis,&c.tūc demū deueniendū erit ad qōnes, ſi perſonaꝝ ꝯditio id requirit, q̄a ſunt q̄dā. ꝑſonæ q̄ ex cauſa ſpeciale torqueri nō pn̄t, vt infra dicet in ſeq.q.& no. ibi dum dr̄,perſonarum ꝯditio.& non dixit,qualitas criminis,q̄a ſi dicat ꝗ in criminibus nulla fiat di-
3 ſtinctio qualiacunq; ſint, †q̄a vbi lex non diſtinguit nec nos diſtinguere debemus .l. dē ferre.ff.de arb.l.de pcio.ff.de pub.cū ſi. Contra hoc opp.de.l.edictum,ff.de qō. vbi dr̄,ꝗ qōnes non ſemꝑ nec in omni cauſa,& pſona deſiderari debēt,ſed cū capitalia,& atrociora maleficia nō alr̄ explorari pn̄t.q̄ ꝑ ſeruoꝝ qōnes efficaciſſimas,&c. & ſic text. ibi expreſſe inhibere vr̄ ꝗ pro leuibus criminibus inueſtigādis, nullatenus ſit danda tortura.Sol.veꝝ eſt ꝗ in leuibus,& paruis criminibus nō eſt adiungēda plena,& grauis tortura ſm gradū excedēs, leuis tñ tortura primi,& ſecūdi gradus nō vr̄ excludi ēt in paruis criminib.ar.l.ob q̄ vitia .§.fi. ff. de ædil. edic.& ꝑ Bal.in d.l.2.C.quo appel.&c. licet eñ hęc ſolutio ſit vera in ſe,tñ nō bene congruit illi legi quæ loquiᷣ in alijs terminis,& ꝑpea dic ꝗ ibi loquiᷣ de tortura quę inferᷣ in aliū.ſ.in ſeruū,non in ipſummet reū. Rō eſt,q̄a nō ita facile deueniendū eſt ad torturā ſeruoꝝ ꝑ inueniēdis alienis criminibus, ex quo illi ſunt innoxij criminis pdicti q̄ ipſiuſmet rei de crimine ſuſpecti,quā ſolutionē ſentit ēt gl.in d.l.edictū,in verſ.efficaciſſimas,dum ſoluit ꝯtrarium de d.l.1. §.ſi qs vltro.

tro.ff.de qō.Item oppo.de l.leuia.ff. de acc.
4 †vbi in leuibus criminibus ſummarie procedēdū eſt ſiue pceſſu vel ſolēnitate iudiciali. ſed tortura eſt de pceſſu,nec ad illā deueniri pōt,niſi pcedentibus indicijs,& cauſa cognita,& pcedēte pnūciatione interlocutoria ipſius iudicis,vt dicit Bal.in d.l.2.idē Bal. in l. ſiqs alicui.C.ad l.Iul.maieſt.Saly.in l. fi.C. de qō.& Bart.in l.fi.ff.eo.tit.Ang.de Arc.& alij Moderni practici in locis ſupra notatis. & Bal.in d.l.milites,§.oporret.& l. ea qdē. Sol.dic q plena,& grauis tortura non eſt ęquū q in paruis criminibus inferaꝛ,q̃a maior pœna eſſet in inqrēdo q̃ in puniēdo, qđ eſſet ɔtra tex.in l.in ſer.ff.de pœn.ſed illa tertitio ſeu leuis tortura nō excedēs ſcđm gradū,nō vř eſſe phibita in hmōi criminibus, maxime qñ perſona rei eſt vilis conditionis & valde ſuſpecta de crimine illo, & iſta potius dici pōt q̄dā modica coërtio q̃ torturā, ſm Bald.in d.l.2.vel dic q ille tex.in d. l. leuia, loquiꝛ de alijs ſolennitatibus ipſius proceſſus,videlicet de libello,inſcriptione ad pœnā talionis,de ſolēnitatibus pbōnum,publicationis pceſſus,& alijs ſimilibus terminis, ſolēnitatibus, nō aūt de iſta modica coërtione ſine qua veritas aliter hři non pōt, & ita vř ſentire gl.in d.l.leuia.
5 † Si aūt eſſet perſona grauis,& honeſtę ɔdōnis, aut nobilis familiæ,pro leuibus criminibus hmōi, non eſſet deueniendū ad aliquē actū torturæ quantumcunq; leuis,& minimę, quia ex ea videreꝛ afferri iniuria dignitati ſiue nobilitati,& ideo bene dixit tex.in d.l.milites.§.oportet. C. de qō. ibi, ſi perſonarum ɔditio id requirit,&c.& ita vř ſentire gl.in d.l. leuia. intelligēdo de vilibus,& ſuſpectis pſonis,vt ibi,vide Bal.in d.l.2.Bart.in l.non oēs.§.à Barbaris,ff.de re mil.& Par.de Put. in tract. ſynd. in c.an in cauſa pecuniaria.vide infra eo.tit. qō.7.verſ.limita. in fin. Et ppea non vř eſſe deneganda vili perſonę,maxime qñ eſſet pſona ſuſpecta.
6 † Quia videmus alias q vilis perſona,& pauper,qui pp inopiam nō poteſt ſoluere pœnam pecuniariā,luet in corpore p torturā,& ſic eo caſu tortura ipſa datur p pœna. Pro hoc eſt regulare in oībus publicis criminibus l.1.§.fi.ff.de pœ. vbi eſt nota.tex.l.qcunq;.§.quod ſi. C. de ſer. fug. & l.ſi qs id.ff.de iuriſd. omn. iud. Vide Bal. in d.l.1.§.fi. qui dicit hoc eſſe regulare in vilibus pſonis, & ibi tradit pulchrā limitatio nem ad regulam de qua in l.in ſeruos.ff.de pœn.quod quęlibet pœna corporalis minima,&c.vbi dicit q illud nō hēt locū in vilibus perſonis,ſed in maioribus,& honeſtis.

1 ☞ *Perſonæ omnes indiſtincte in criminalibus cauſis an poſſint ſubijci torturæ.*
2 *Milites, & decuriones torqueri non poſſunt.*
3 *Conſuetudo eſt nulla quod milites, aut decuriones torqueri poſſint.*
4 *Impuberes non debent torture ſubijci.*
Mulieres pragnantes non debent torqueri.
Serui non torquentur in certis caſibus contra certas perſonas.
5 *Senex confectus ætate non ſubijcitur torturæ.*
6 *Senex confectus ætate remanet ſub regula affirmatiua torturæ.*
7 *Mutus, ſurdus, cecus, & furioſus ob impedimentum naturæ non ſubijciuntur torturæ.*
8 *Effectus ceſſat cauſa ceſſante.*
9 *Senex rarius, & mitius torquetur robuſtis iunioribus.*
10 *Damnatus ad mortem an poſſit liberari ſi reip. ſit vtilis.*

1 SExto quæro an omnes perſonæ † indiſtincte torqueri poterunt in cauſis criminalibus,dic q ſic rřr, ſeruatis tamen de iure ſeruandis, & præcedentibus indicijs legitimis, quia regula torturæ eſt affirmatiua, vt ſupra proxime dictum eſt. A tortura aūt nemo dř exemptus, niſi quatenus reperiatur expreſſum,vt hř in d.l.1.in prin.ff.de qō.& d.l.milites.§.oportet.C.eo.tit. A qua quidem rřa plures perſonę excipiuntur quæ
2 torqueri non pñt. † Quorum quidam ſunt milites,q priuilegio militiæ, & fauore reip. torqueri prohibentur d.l.milites,in prin. Secundo excipiuntur decuriones,& eorū filij, ac nepotes, q durante decurionatus officio pp dignitatem officij torqueri non pñt, d.l. milites,& l.decuriones,& l.diuo Marco. C. de qōni. Sed quęro an hodie milites noſtri tpis decuriones ſiue conſiliarij habeāt iſtud priuilegium, vt torqueri non poſſint. Bart. in d. l. milites, dicit q gaudent illo priuilegio vt torqueri nō poſſint.idē tenet Cy. ī l. diuo Marco.eo.tit.& Iac.But.in d.l.milites. Saly.in l.1.in pen.col.C.de iur.& fac.ign.d. l.decuriones,in fi. quis dicat ibi q hoc male ſeruaꝛ de ɔſuetudine in Lombardia. Eandē conſuetudinem,q nō ſeruaꝛ iſta priuilegia, ergo

ego vidi Romæ ſepæ ac ſæpius ſeruari. Contrarium Barb. tñ in apoſt. ad Saly. in d.l. diuo Marco. in fi. dicit ampliãdo cõem, doct.
3 opin. † ꝙ ſi ꝯſuetudo eſſet in ꝯtrariũ, ꝙ torqueanť. talis ꝯſuetudo non valet. Caſus eſt ſingularis ſecundũ. Bart. & ipm in l. oẽs iud. C. de decur. lib. 10. idem tenet d. Alex. in l. centurio. i 1 t. col. ff. de vulg. & pup. & Rom. in ſingula. 490. qđ incipit mulieres. vbi idẽ dicit de doctore. qđ expreſſe firmat do. Iaſ. in l. de qbus col. 23. verſ. non tñ. ff. de leg. & Matheſil. ſing. 59. qđ incipit nota qđ legum doctores, &c. Vide Bar. in l. 1. C. de aduocat. diuer. iudicum vbi dicit, doctor, & aduocatus torqueri non põt ex quo eſt ꝯſtitutus in dignitate, & non ſolum durante offõ aduocationis, ſed ẽt eo depoſito. Et iõ dicit, ꝙ quoties p ipm ſuſpiciẽdum eſſe iurm, debet mitti notarius ad domũ ſuã tanꝗ ad egregiã
4 pſonam. † Tertio, excipiunť minores. ſ. impuberes, q pp defectum ætatis q̃ adhuc tenera eſt, torqueri non pñt, ſed illius loco ferula ceduntˀ l. 1. §. impubes. ff. ad Syll. & l. de minore. in ptinc. ff. de qõ. Quarto, excipiuntur mulieres pgnantes, q̃ pp accidens. ſ. impedimentum pgnantiæ non torquenť, ne ſubſequať abortus, ẽt poſt partum p 40. dies, donec mulier fuerit priſtinæ ſanitati, & viribus reſtituta l. pgnãtis. ff. de pœn. & l. Imperator. & ibi Bal. ff. de ſta. homi. Hipp. de Marſi. in l. 1. in princ. in 5. vol. ff. de q. & alij Moderni practici in ſæpe dictis eoꝝ tracta. Quinto excipiunť ſerui, q licet indiſtincte non ꝓhibeanť torqueri, tñ contra certas pſonas nõ torquenť, niſi in qbuſdã caſibus, vt l. ſeruus. C. eo. tit. de qõ. Sed iſta non eſt ꝓpria fallentia ad rĩam, vt ſit gñalis in oĩbus caſibus, & perſonis: ſed ſolum quo ad certas perſonas.
5 † Excipiunť ſexto ſenex ætate confectus, q pp lapſum ætatis torqueri non põt. l. 3. §. ignoſcitur. ff. ad Syll. quam opi. renuit Gãd. in d. ſuo tract. in tit. de qõ. & torm. in princ. Bart. in d. l. 3. §. ignoſcitur. & in d. l. de minore. in princ. Ang. de Aret. in ſuo tract. malef. in gloſſ. fama pub. verſ. quæro quæ perſonæ. Hipp. Marſ. in l. edictum. i 3. col. ff. de quæſt. Alex. in apo. ad Bar. in d. l. milites. in prin. & ita cõiter tranſeunt. Doct. cum iſta limitatione. Ego aũt teneo ꝯtrariũ. ſ. ꝙ iſta exceptio ſiue limitatio non ſit vera de iure, nec probatur, per tex. in d. §. ignoſcitur. quidquid dixerint Doct. prædicti q vñr in hoc caſu loqui
6 ſine lege. † & tõ tex. in d. §. ignoſcitur. non ꝯcludit gñalr ꝙ ſenex non poſſit torqueri, & ppea dico, ꝙ ſenex ætate confectus remanet ſub regula affirmatiua torturæ, d. l. 1. in prin. ff. de qõ. & l. milites. §. decuriones. C. eod. tit. vbi excipiunť quædam perſonæ quæ torqueri non pñt. Ergo regula eſt in contrarium ꝙ rĩr oẽs alij qui non ſunt in iure expreſſi, torqueri pñt, ita concludunt Bal. Sal. & alij in d. l. milites. & l. decuriones. text. n. in d. §. ignoſcitur. non prohibet gñalr ſenẽ torqueri non poſſe. Pro cuius declaratione ſciendum eſt ꝙ illa lex. 3. ff. ad Syll. fuit ꝯdita contra ſeruos ignauos, qui neglexerunt afferre opem dño ſuo, dum erat inſultatus antequ interficeretur. Ex eo. n. ꝙ non attulerũt opem, pſumuntur eſſe in dolo, & ſocij criminis, ſeu forſan participes, & ppea torquenť oẽs qui in dicta domo repetiebanť tpe quo dñs fuit occiſus, & non tulerunt opem dño ſaltem in clamando, & ſic illi qui in negligẽtia apprehenſi fuerunt, torquentur ad eruendum veritatem, quare dño ſuo opem nõ pręſtiterunt, vel illius necem non vindicarunt, vt tenebantur de iure, & ad videndum ẽt nũquid necis illius fuerint forraſſe participes, & ad purgandum quodammodo ſuſpicionẽ illam q̃ viget ꝯtra illos, oẽs torquentur rĩr q pſentes in eadem domo eius reperiebanť. d. l. 1. in prin. & §. ſi pt. & §. ſi vir aut vxor. ff. ad Syll. quoꝝ aliqui excuſanť à tortura ex iuſta cauſa ſiue iuſto impedimento quo detenti fuerunt d. l. 3. † Quidam pp impedimen- 7
tum naturę, vt eſt mutus, ſurdus, cęcus, furioſus, q pp defectum ſenſus nãlis non potuerunt adeſſe rumori, vel afferre opem dño. d. l. 3. §. ſurdus. & §. cæcus. Item ẽt ignoſcitur his q clauſis ianuis non potuerunt exire foras, & ſuccurrere dño, & eidem opem afferre, d. l. 3. §. ſubueniť. Poſtea immediate ſequitur. §. ignoſcitur. vbi dr, ꝙ ignoſcitur ẽt his qui ætate, defecti ſunt, vt pp non præſtitam opem, & auxilium dño, non reddantur negligentes, & culpabiles ex quo pp corporis debilitatem, & membroꝝ languedinem nõ potuerunt currere, & adeſſe rumori, & necẽ dñi vindicare ſicut iuuenes, & vt ipſi deſiderabant. & ppea ob hanc cauſam iura non præſumunt ſenem illum fuiſſe negligentem aut culpabilem, vel ſuſpectum de crimine: qa iuſta de cauſa impeditus, &c. ſtante. igr impedimento pdicto, & ceſſat cauſa ſuſpicionis, &

ceſſan

ceſſante cauſa ſuſpicionis,& culpę,merito ēt
ceſſat tortura. q̄ pp negligentiam adhibitā
erga dn̄m infertur,vt d.l.1.in prin.& §.ſi pr̄.
8 lo 2.& §.ſi vir aut vxor.eod.tit.†qa ceſſante
cauſa ceſſat effectus l.adigere.§.q̄uis.ff.de iu
re patrona.ibi.n.ſenex non excuſat̄ à tortu-
ra pp ætatem ſenilem,ſed excuſatur à cauſa
pp quam infert̄ tortura. Conclude igr̄ qd̄
ætas ibi non eſt cauſa principalis ad eximen
dum ſenem à tortura, ita quod ſenilis ætas
ſem p ſit cauſa excluſionis torturæ,ſed exclu
dit cauſam ſuſpicionis p̄ſumptæ ſcientiæ, &
participationis, pp quam infertur tortura.
d.l.1.i pri.& §.ſi pr.el 2.& §. ſi vir aut vxor.
eo.tit.extra igr̄ illum caſum non video rōnē
in ɔtrarium, quare ſenex torqueri nō poſſit
in caſibus i qbus de iure deueniri pōt ad tor
turam,ſaltem leuiter,& tēperate, mitius tn̄
q̄ in alijs iunioribus.l.1.§.diuus.& l.de mi-
nore.§.torm. ff.de qō.non eſt igr̄ dicendum
ꝙ ex diſpoſitione.d.§.ignoſcit̄.limitet̄, & læ
dat̄ regula iuris cōis de qua in d.l.1.in prin.
ff.de quæſt. q̄ loquit̄ affirmatiue,gn̄alr̄,& in
diſtincte vt latius ſupra dcm̄ fuit.arg.l.ſanci
mus.C.de teſta.& l.pcipimus.C. de app. Si
enim iura noluiſſent ſenem dr̄e torqueri,il-
lud vtiq; expreſſiſſent,& excepiſſent à regu-
la,ſicut expreſſe cauerunt, & exceperunt mi
lites,decuriones,& eoꝝ filios, item impube
rem mulierem p̄gnantem, & alios, de quib.
ſupra d.l.milites.l.diuo Marco l.decuriones
C.eod.tit.& l.de minore.in prin.ff.eo. tit.l.
p̄gnantem .ff. de pœn.cum ſimilibus. Cum
itaq; hoc non reperiat̄ expreſſum,non eſt di
cendum qd̄ regula iuris q̄ eſt affirmatiua
debeat immutari vel corrigi, aut limitari. d.
9 l.ſancimus,& d.l.p̄cipimus.†Quidam alij ex
ponunt illud verbum,ignoſcit. non ꝙ ſenex
p̄hibeatur torqueri,ſed qd̄ rarius torquet̄,
& caſu quo debeat torqueri,tunc mitius, &
lenius torquendus erit.q̄ iuuenis.Hæc.n.o-
pinio licet videat̄ æqua,&pia,p̄cedens tn̄ eſt
de iure verior p ea q ſupra dicta ſunt. Ego
tn̄ qn̄ caſus ɔtingeret,oēm diligentiam adhi
berem ad eruendam veritatem alr̄ q̄ p tortu
ram ex pſuaſionibus aut comminationibus:
quoties tn̄ eſſet neceſſe ad illa deuenire non
excederem ſecundum aut tertium gradum:
niſi eſſemus in atrocioribus, & pſona rei eſ
ſet vilis,& valde ſuſpecta. An aut̄ reperiant̄
alij q̄ ſupra noīati, q dicant̄ eſſe exempti à
tortura,vide do.Hipp.de Marſ.in l.edictum.

ff.de qō.in 3.col. vbi plures enumerat inter
quos dicit, ꝙ ille q eſt vtilis reip. torqueri
non pōt ſm̄ do.Par.de Put.quem ipſe refert
idem tenere in d.ſuo tract,&c.&dicit eſſe bo
10 num tex.ad hoc in l.ad beſtias ff.de pę.†vbi
dr̄ ꝙ damnat̄ ad beſtias eximit̄ ab illa pœna
qn̄ ille erat vtilis populo, & ad p̄ces populi
debet liberi. Nota,ꝙ ego itelligo illud dcm̄
eſſe verum p illum tex.quotieſcunq; p tortu
ram adeo cruciaret̄, ꝙ efficeret̄ inutilis, qa
poſſet membro debilitari, vel mori in tortu
ra, qd̄ qdem perraro ɔtingit, alias aūt non
vr̄ eſſe eadem rō in tortura ſicut in morte,
qa illi q ſuſtinent torturam non moriuntur
nec debilitant̄ rlr̄,&ſic p illam non ceſſat vti
litas reip. qn̄ ille ſeruat̄ in vita,& ideo dubi-
to de iſto dicto pp diuerſitatem rōnis, ſup
quo tn̄ cogita. Prædictas tn̄ limitationes
omnes limita,& declara non procedere nec
hr̄e locum in criminibus exceptis, & atrociſ
ſimis,ſicut eſt crim. læſæ maieſt. in quo nul-
la dignitas nullumq; penitus priuilegium
ſuffragatur reo ad effugiendum l. quiſquis.
C. ad l. Iul. maieſt.& in crimine hæreſis, vt
dicunt Doct. in d.l. quiſquis. & Canoniſtæ
in c.vergentis.de hęret.in antiq.& in c.cum
ſecundum leges,eo.ti.lib.6.Item in crimine
maleficiorum,& incantatorum,vt l. & ſi ex-
cepta.C.de maleſ.&math.in quibus crimini
bus omnes indiſtincte torquentur vt ibi dr̄,
& notatus ēt per do. Hipp.in d.l.edictum.

1 ☞ *Tortura an locum habere poßit in pecunia-rijs cauſis.*
2 *Liberi poſſunt torqueri in cauſa ciuili delictum annexum habenti.*
3 *Serui alieni in cauſa pecuniaria poſſūt torqueri. Homo liberi in cauſa pecuniara regulariter nō torquetur, ſed hoc fallit in teſte vacillante.*
4 *Mercatores falliti,ceſſantes, & fugitiui quando poſſint torqueri.*
5 *Pœna corporalis quantumlibet leuis, quacunquē pecuniaria maior eſt.*
6 *Tortura nō dicitur pœna q̄ iuris habeat effectū.*
7 *Finis cauſa non attenditur in materia torturæ.*
8 *Iuramentum quando deferatur in probationis ſupplementum.*
9 *Tortura quando ad pœnam dari dicatur. Fur quandoque ad pœnam torquetur pro leui-bus furtis.*
10 *Confeßio torti an ſibi noceat, ſi denegata fue-rit indiciorum copia remißiue.*

Index

51 *Iudex quid faciet reo ad banchum iuris ducto, confeßionem ſuam quam in tormentis fecerat neganie.*

1 SEptimo quæro an in cauſa † pecuniaria,& ciuili deueniri poſſit ad torturã, dic,ꝙ ſic qñque, non tñ oẽs perſonæ, nec in omni caſu deueniendum erit,ſed ſerui dũtaxat alieni, quotieſcunque veritas rei aliter hr̃i non põt, torquentur.l.diuus. in princ.ff.de quæſt. & iſta eſt vna ex differentijs,quæ vertũtur inter cauſas ciuiles,& criminales,ſm quod dicit Bart.in d.l.diuus.qa in cauſis ciuilibus non torquentur niſi ſerui alieni,non aũt liberi neq; ſtatuliberi,& caſu quo deueniendũ ſit, nõ ita de facili deueniẽdũ eſt,ſed vbi veritas aliunde hr̃i non poteſt quam ꝑ tormenta ſeruoꝶ, ſed in cauſis criminalibus torquentur ẽt liberi ꝓ eruẽda ve
2 ritate ita dicit Bart.in d.l.diuus.† Quod tñ eſt veꝶ,niſi cauſa ciuilis hr̃et in ſe annexum delictum,quia tunc ẽt liberi torquentur, vt eſt tex.not.in c.1.de depoſi. quẽ tex. oẽs Doc. allegãt ad hoc,& notat ẽt Doc.in l. ex libero.ff.de qõ.Vnde dico ꝙ in hac mã poni poteſt regula negatiua.ſ ꝙ in cauſa pecuniaria liber homo rl̃r non torquetur d.l.diuus,Fallit iſta regula in aliqbus caſibus,& primo in caſu d.c.1. de depoſi. qñ cauſa ciuilis hẽt annexũ delictũ. Itẽ fallit qñ ciuiliter ageretur de falſo,& veritas aliter hr̃i nõ poſſet, qd̃ tunc deueniri poſſit ad torturã,ita dicit Bal. in l. ſicut falſi.C.de falſis. Ex quo textu idẽ puto dicẽdũ eſſe in furto, vbi ageretur ad rẽ ſibi furto ſubtractã,non ꝑ accuſationẽ furti,ſed priuato iudicio ciuili ꝑ actionem furti,vt in §. furti aũt actio.inſt.de obl. q̃ ex deli. naſ. vel ꝯdõne furtiua,vt in l.ſi ꝓ fure.& ĩ prin.§.1. ff.de ꝯd. furti. ꝙ vbi plena ꝓbatio per teſtes aũt ſacrã hr̃i nõ poſſet,liceat deuenire ad torturã,qa rõ tex.in d.l.ſicut falſi.ita militat in iſto caſu,ſicut in illo. †Et p̃dicta ꝓcedunt in
3 libero homine, ſerui aũt alieni bene poterunt torqueri in cauſa pecuniaria.& hoc fieri põt quotieſcunq; veritas aliter hr̃i nõ põt vt d.l. diuus,ff. de qõ. Prædicta ẽt limita,& declara,ꝙ liber homo non torquetur rl̃r in cauſa pecuniaria, eſt verum qñ loquimur de principali.Secus aũt in teſte vacillante,quia liber homo ſi adhibetur vt teſtis in cauſa pecuniaria,& vacillat,poterit torqueri, ita dicit tex.ibi Bar.& alij in l.ex libero.ff.de qõ.

& hoc non prouenit ex nã cauſæ, ſed ꝑꝑ accidens.ſ.illam vacillationem .l. liber homo. in prin.& l.vnius,§.teſtes.ff.eo.tit.vide Bar. in d.l.liber homo.& l.ex libero.& d.§.teſtes & do.Hipp de Marſil.ibi,vbi copioſe declarat hanc mãm,& Bald.& Salyc. in d. l. ſicut falſi C.de fal.Io.de Imol.Panor.& alij Cano.in c.grauis,de depoſi. vbi in hac mã multa bona dixerunt,& Cyn.in l.ſi.C.de fal. & eſt gl.no.15.q.4.c.presbyter.Et inquantum diximus ſupra ꝙ qñ cauſa pecuniaria habet annexum delictum,deueniri poterit ad torturam per tex.in d.c.1. de depoſi. per quem tex.dixit do.Par.de Put. in tract. ſynd. in c. an in cauſa pecuniaria.in principio ſe deci-
4 diſſe alias qõnem iſtam. † ꝙ iſti mercatores falliti,ceſſantes & fugitiui poterũt torqueri, vt indicẽt pecunias ſibi datas in depoſitum vel in ſocietate ad mercãdũ,quas nũc denegat hr̃e,& ꝑdidiſſe dñr, quem omnino vide quẽ ẽt refert,& ſequitur do.Hipp. de Marſ. in d.l.diuus,in 2. col. q deinde opponit ꝯtra illud c.1.extra de depoſi.dicens ꝙ nimis duꝶ, & iniquũ eſſe vr̃ ꝙ in cauſa ciuili, & pecuniaria deueniatur ad torturã,licet ſimus in terminis d.c.1.qa ex hoc magis cruciatur,& patitur reus ſiue debitor ĩ inqrẽdo veritatẽ rei, quã ipſa re cõperta in ſatisfaciẽdo, quia nil aliud in ꝯdẽnationẽ venit niſi pecunia,in cuius ſolutione debitor nullũ patitur dolorẽ in corpore,& minus nocet ſolutio,& ſñia,quã
5 inqſitio, †qa qlibet corporis cruciatus ſiue corporalis pœna,ẽt minima, eſt maior quã cũq; pœna pecuniaria,quãtũcũq; ſit magna l.in ſer.ff.de pœni. Ad iſtud ꝯtrarium datur duæ ſolutiones per Docto.ſm ipſum,prima eſt ꝙ tortura non datur ad pœnam,nec dr̃ proprie pœna, ſed eſt dolor corporis vel mẽbri ad eruendã veritatẽ,&c.d.l.itẽ apud Labeonem,§.quæſt. ff. de iniurijs,& ſupra dictum fuit,in 1.q. huius tituli,qa ſi tortura eſſet pœna vel daretur ad pœnã, ꝓfecto nõ eſſent duo tituli ſeparati,ti.de qõ.à ti. de pœnis,ſed qa ſunt materiæ diuerſę,& ſeparatæ.ſ.mã inqſitionis,& mã pœnę, ꝑꝑea editæ ſunt ſub diuerſis titulis,& noibus. Quidã vero dñt ꝙ licet torturã nõ ſit pęna iuris de facto,tñ eſt pœna nõ leuis,qa cruciatus ille affert pœnã & dolorẽ intolerabilẽ in corpore.Sed nõ ob
6 ſtat, † qa licet tortura afferat dolorẽ, & cruciatũ in corpore,tñ nõ dr̃ ꝓprie pœna q̃ habeat affectũ iuris, ſed poſſet forſan ĩproprie

dici pœna, hoc eſt illa tolerantia doloris, &
cruciatus, quā q. torquet ſuſtinet in mēbris
& corpore, nec dat ad effectum pœnę à lege
ſtatutæ, & ppea ex diuerſis non fit bona illa
tio l. nāliter l. nihil cōe. ff. de acq. poſ. & l. Pa
pinianus, ff. de minori. Quidam vero dant
aliā ſolutionē, limitando, videlicet. d. l. in ſer
uoꝝ, ff. de pœn. vt diſpoſitio illa non habeat
locū in plebeis, & vilibus pſonis, ſed in nobi
libus, & magnæ ꝯdōnis hominibus, qui nō
debent torqueri nec cruciari in corpore pro
re pecuniaria, cuiuſcunq; ſit valoris. Ego aūt
ꝯſideraui ꝙ licet ſolutiones iſtæ ſint veræ in
ſe, tn̄ ad ſolutionē iſtius oppo. non oporte-
bat tm̄ laborare, quia ſolutio ipſius breuiſſi
ma eſt. Nam eſt verū, ꝙ in cauſis pecuniarijs
rſr non deuenitur ad torturam d. l. diuus, ni
ſi in caſibus, & pſonis exceptis, vt ſupra dixi
mus in prin. q. & ad hoc facit rſa illa de qua
in d. l. in ſer. ff. de pœn. Sed in caſu d. c. 1. & l.
ſicut falſi. C. de falſis ideo deuenit ad tortu-
ram pp delictū furti vel falſitatis annexū, &
iſto reſpectu vr̄ potius deferri in cauſa crimi
nali quam ciuili, quia tunc illa non dr̄ cauſa
mere ciuilis, ſed potius mixta cū criminali,
vide Imol. & alius in d. c. 1. & rō illa de qua
in d. l. in ſer. non vr̄ multum vrgere in ppo-
7 ſito noſtro, †quia in mā torturæ non debe-
mus attendere ad finem cauſæ ex qua venit
ſoluēda pecunia, qa alias ſequeret quod in
multis cauſis criminalibus in qbus de iure
cōi aut ex forma ſtatutoꝝ venit imponenda
pœna pecuniaria, vel bonoꝝ publicatio, vt
in l. ſi qs aliqd. §. q abortionis. ff. de pœn. &
inſt. de publ. iud. §. nē lex Iulia. ſi illa rō pce
deret, ſequeret qđ illis caſibus nō poſſet qs
torqueri, qa eſſet maior pœna inqſitionis
q̄ ꝯdēnationis, qđ eſt falſum. Dicas igit, ꝙ
in oībus cauſis in qbus infert tortura, con-
ſiderandū eſt principiū cauſæ, & illius nā, an
deſcēdat ſiue oriat ex ꝯtractu vel quaſi, an ve
ro ex delicto vel quaſi delicto, vt inſt. quib.
mod. re ꝯtra. abol. & de verb. obl. cum ſimi.
& de obl. quæ ex del. naſ. per totum, vt pri-
mo caſu non ſit locus torturæ rſr, ēt qđ ve-
ritas aliter hrī non poſſit, quia in cauſis ciui
libus iura dederunt alia remedia. Aut actor
plene pbauit intentionē ſuā, & reus cōdem
8 nat l. ſi debitori. ff. de iud. †aut ſemiplene p-
bauit, & deferunt ſibi iurm̄ in ſupplementū
pbōnis, dummodo actor ſit honeſta perſo
na, & non agat de maxima ſumma, vt no. di
cit Bart. in l. admon. & ibi p Moder. latiſſi-
me. ff. de iureiur. & Bal. in l. in bonæ fidei. C.
eo. tit Ioan. de Imol. Panor. & alij Canon.
in c. ſi. eo. tit. Aut actor non plene neq; ſemi
plene pbauit, ſed minus q̄ ſemiplene, vt qa
habuit teſtes q non erāt omni exceptione
maiores, vel forte erāt ſingulares, quo caſu
non deuenitur ad iſtud iurm, vt dn̄t præfacti
Doct. in d. c. ſi. ſed iſto caſu defert iurm̄ reo,
quod dr̄ iurm̄ purgationis, & obtinet abſolu
tionē, vt not. in d. c. ſi. Aut actor propoſuit li
bellū, ſed nihil penitus probauit, & iſto caſu
reus abſoluitur, ēt abſque aliquo iurō, vt l.
actor. C. de prob. & l. q accuſate. C. de eden.
& per iſta media deciduntur cauſæ ciuiles,
non aūt per torturam, intelligendo de cau-
ſis mere ciuilibus. Ille vero q̄ hn̄t annexū de
lictum dicit non pn̄t mere ciuiles, vt d. c. 1.
& l. ſicut falſi, ideo nō eſt mirandū ſi in illis
pōt inferri tortura, quia datur pp delictū,
non pp ciuilem cauſam, nec ex nā cauſæ ci
uilis, quia tortura fuit adinuenta pro cauſis
criminalibus contra culpabiles, & doloſos,
quoties deficiunt plenæ pbōnes in crimine
& dr̄ remedium extraōrdinariū, vt not. Bal.
in l. 2. C. quorum appel. nō recip. & p Azo.
in ſum. de quæſt. & Panor. in c. cum in cōtē-
9 platione de reg. iur. in prin. †Et licet tortura
ēt in cauſis criminalibus non ſoleat dari ad
pœnam, tn̄ datur qn̄que ad pœnam, qn̄ ex
crimine veniret imponenda pœna pecunia-
ria, & reus pp paupertatem illā ſoluere non
poſſet, luit in corpus, quę luitio fit interdum
per torturam, maxime qn̄ eſt vilis perſona,
vt ff. de pœn. l. 1. §. ſi. & C. de ſeruis fugiti. l.
quicunq;. §. qđ ſi. & l. ſi quis id quod. ff. de iu
riſdict. omn. iud. vide dom. Par. de Put. in d.
tract. in c. tortura, el 1. vbi dicit, quod p leui-
bus furtis fur qn̄que torquetur ad pęnam,
maxime qn̄ eſt vilis perſona, & pauper vt in
auth. vt iud. ſine quoquo ſuffra. §. ex diuer-
ſo. Poſſet ēt hic inſerim qō illa de qua in l.
repeti, ff. de qō. an, & qn̄ ſemel tortus poſſit
iterum repeti in tortura, & an, & qn̄ quis dr̄
cat competenter tortus, & quid ſi reus mo-
ritur in tortura, vel pp torturam mors fue-
rit ſubſecuta, an iudex teneatur, & ad quā pœ-
nam, & quid ſi reus fuit poſitus ad torturā
nullis indicijs præcedentibus, vel ſi aderant
indicia nō tn̄ erant in actis deſcripta, & qđ
reus petit copiā indicioꝝ, & fuit ſibi denega
ta, & non obſtante petitione pdicta fuit po-

ſitus

ſitus ad torturã, & qd ſi reus in tortura fue
rit ↄfeſſus aliud crimẽ, qñ nulla pcedebãt in
dicia, vel ſi qua aderãt erãt inualida, vel ſi le
10 gitima erãt, nõ erãt ſcripta in actis, vel † qñ
fuit ſibi denegata indicioꝝ copia, an ↄfeſſio
illa ẽt ad banchũ iuris ratificata noceat reo
ad ↄdemnationẽ, vel ad aliũ effectũ, & quẽ,
& qd ſi reus pp priuilegium, ætatem pgnan
tẽ vel aliam ſimilẽ legitimã cauſam torque-
ri nõ poterat, ſi fuerit tortus, & ↄfeſſus, & ra
tificauerit ↄfeſſionem ſuam, an poterit ex ea
ſubſequi ↄdemnatio. Velle omnia iſta ad lõ
gũ deſcribere potius ſuperfluũ eſſet q̃ neceſ
ſariũ, quia oẽs Doct. & antiqui, & moderni
in theorica, & in practica in ſuis commẽtis
hęc plene deſcripſerũt, apud quos per te ip-
ſum videre poteris. Barb. in l. 1. in prin. & §.
idẽ Corn. & l. fi. ff. de qõ. & in d. l. 1. & l. fi. &
l. milites. §. oportet. C. eo. tit. & in l. ea qdẽ.
C. de acc. Bal. in l. 1. C. quoꝝ appell. &c. idẽ
Bald. in l. 1. C. de ↄfeſſ. & in l. 2. C. qđ metus
cau. Gand. in tract. maleſ. in tit. de quæſt. &
torm. Ang. Aret. in ſuo tract. maleſ. in gl. fa
ma publ. verſ. nũc videamus vſque in fi. Par.
de Put. in tract. ſynd. in c. tortura, lo 1. cum
tribus ſeq. & c. viſo de indicijs. Hipp. Marſ.
in l. 1. in princ. & §. fi. & §. ad qõnem. ff. de
qõ. Franc. Brun. in tract. de ind. & tort. in 2.
parte. Canon. in c. qualiter, & qñ, & c. inqui
ſitionis de accuſ. & in c. cum in contempla-
tione, & ibi Panor. de reg. iur. in antiquis.
Nihilominus quo moderamine, & qua leui
tate, vel grauitate ſit danda tortura, & q̃ in-
dicia ad illam inferendam idonea ſint, & qñ
quis dicat̃ competente tortus vel non, ſimi-
liter qñ quis dicat̃ purgaſſe indicia vel non,
oĩa iſta demũ delinquunt̃ arbitrio, & diſcre-
tioni honeſti iudicis, qm̃ in his certa regula
tradi nõ põt, ſed alterant̃ ex qualitate facti,
pſonarum ↄdõne, loci conſuetudine, & alijs
circũſtãtijs, & qualitatibus, vt dicit Bal. in d.
l. 2. C. quorum appellat. &c. & d. l. milites, §.
oportet. Bar. in d. l. fi. ff. de qõ. & l. 1. in prin.
eo. tit. & eſt tex. in l. 1. §. calũniatoribus. ff. ad
Turp. & l. Teſtiũ. §. tu magis, ff. de teſtib. Pa
nor. in d. c. cum in contemplatione, de reg.
11 iur. & Azo in ſumma eo. tit. † Quid aũt ſi
reus ſemel aut pluries cõfeſſus fuerit in tor
mẽtis, deinde tpe ſuo adductus ad bãchũ iu
ris in loco ratificationis negauerit & ↄfeſſio
nẽ ipſam reuocauerit, qd tũc aget iudex? dic
ꝙ reponet illum iteꝝ ad torturã, in qua tan
diu morabit̃ ſuſpẽſus quãtum iudici videbit̃
eſſe ſufficiẽs, & ſi reuocationẽ ipſam reuoca
uerit reuertẽdo ad primam ↄfeſſionẽ illi ſtã
dũ erit, & iteꝝ retificanda, ſi vero paſſis tor
mẽtis ſemp in eadem reuocatione inſteterit
debebit abſolui, vide Bar. i l. 1. §. ſi qs vltro.
& in l. repeti. ff. de qõ. & do. & Hipp. de Mar
ſil. in d. l. repeti. in 4. col. vbi dicit ꝙ dum ipſe
erat officialis illuſtriſſi. Ducis Mediolani,
habuit pmanibus quẽdã inſignẽ ribaldũ, q
ſimiles actus ſępius fecit, & repetitis vicibus
in tortura fatebat̃, deinde ad banchum iuris
adductus ſemp negauit, & reuocauit pceden
tẽ ↄfeſſionẽ; adeo ꝙ fuit ſibi neceſſe, vt dicit,
illũ abſoluere, & abolere pceſſum cũ inqſi-
tione Interrogatus poſtea quare ſic fecerat,
rñdit ꝙ magis ſibi expediebat torqueri plu
ries, i brachijs cũ corda, q̃ ſemel in gula, qm̃
multi inueniũt̃ medici q ſciũt reſarcire oſ-
ſa brachioꝝ, ẽt ſi eſſent fracta, ſed nemo re-
perit̃ q ſciat reſarcire gulã laqueo obcluſã.

TRACTATVS

Super materia quæſtionum, ſeu tor
turæ dom. Amberti de Antramonia
Bononienſis.

SVMMARIVM.

1 Iudicibus torquere ſontes volentibus, quid cõ
ſiderandum, vide §. omnes, vſque ad num. 2.
2 Torqueri quæ perſonæ poſſint, vſque ad num 3.
3 Quæſtio qualiter fieri debeat, & quo tempera-
mento quo ue ordine ſint inferenda tormenta.
4 Quæſtio ex quibus cauſis inferatur quæ torturã
præcedere debeant, quibus indicijs, & qua for
ma in his procedi debeat.
5 Quæſtionis effectus quis ſit, & quod rei confeſſio
non præiudicat ſibi.
Et quid confeſſione facta in tormentis, ſit facien
dum, num 6.
Et quid ſi aliquis tormentis confitetur contra
alium an ſuo dicto ſtabitur, num. 7.
8 Tortus ſua cauſa, non eſt de alijs interrogan-
dus, niſi in caſibus ſequentibus.
9 Torqueri an poſſint alij per tortum inculpati, li
cet, ſint mile famæ, & vitijs manifeſtis dediti.
10 Torquetur quis de furto accuſatus indicijs præ
cedentibus, in tormentis confitetur, non abſque
alia repetitione in eum proceditur.

Tortus

11 *Tortus ſemel an poſſit ſine nouis indicijs iterum torqueri.*

12 *Torquendo propter indicia præcedentia an danti debeat dilatio, vt aduerſus indicia dicat.*
Plus cui conceditur non debet, quod minus eſt denegari. ibi in fi.

13 *Torti confeſſio nullis præcedentibus indicijs nulla eſt, & confeſſio facta in ipſis tormentis æquipollet factæ in tormentorum formidine, ibidem.*

14 *Tortum vt perſeuerare in confeſſione faciat Iudex, quid nam agere debeat.*
Et quantum tempus erit inter diem confeſſionis torturæ, & diem perſeuerantiæ.
Et qui quæſtioni intereſſe debeant, ibidem.

15 *Torqueri an poſſit liber homo, & nunquid principalis perſona quæ accuſatur ſubijci torturæ debeat, ibidem.*

16 *Torquendo ſi iudex modũ exceſſerit, quid iuris.*

17 *Lata culpa in delictis non comparatur dolo.*

18 *Indicium ad torturam an faciat vnus ſolus teſtis plene probans, & num. 19.*

20 *Fama iam probata, num poſſit procedi ad quæſtionem.*

21 *Fuga accuſat fugientem, & fama hominem malæ vitæ.*

22 *Indicia indubitata quæ ſint, & quæ ꝓbationes.*

23 *Perfectum vnum conficiunt duo, vel plura imperfecta.*

24 *Milites noſtri temporis an torqueri poſſint etiã cæleſtes, & quid de indicibus, & aduocatis? ibidem, num. 25.*

26 *Fama quid in maleficijs operetur.*

27 *Appellari an poſſit ab interlocutoria q̃onis abſolutoria per omnes §. vſque ad finem tituli.*

SVper materia quæſtionum videndũ eſt quid ſit q̃ſtio, & quæ perſonæ pñt torqueri, & quæ nõ. Et qualiter ſibi inquiſitio, ſeu quæſtio fieri debeat, ſiue quo modo tamẽ ſint hoĩes torquendi, & ex quibus cauſis, & quæ oportet præcedere q̃onem, A qs ſit effectus q̃onis. Vlterius tractãdo quaſdam vtiles q̃ones ſuper dictis articulis iudices q. debent fieri ſubtiliter docebimus. Primo, tractabo circa magiſtralia ad tractatum

1 iſtũ. Et † primo nota, ꝙ iudices q. de aliquo q̃onem intendunt, iuris & humanitatis conſiderationem habeãt, & ne facile ad tormenta veniant, ſeu ꝓficiſcantur. Item nec repẽte quocunque ad ſint indicia, aut argumẽta veriſimilia, dum tñ aliqua leuior poſſit veritas reperiri, arg. l. diuus. ff. eod. 1. & 2. rñ. l. edictum, & C. eod. tit. l. quæſtiones. Secũdo not. quod non ex quolibet cauſa, ſeu rñſione, ſeu ex quolibet termino, nec ẽt indifferẽter de quibuſlibet perſonis eſt hñda quæſtio vt d. l. edictum. Tertio not. ꝙ non quælibet indicia ſunt efficacia ad hñda tormẽta. Tũc enim torquẽdus eſt reus, cum ſuſpectus eſt, veriſimilia ꝓcedunt indicia, vt ff. eo. l. 1. 1. & 2. rñ. Quarto not. ꝙ tormenta non debent reperi, niſi duo p̃cedant, ſeu concurrant. ſ. ꝙ noua indicia ſuperueniãt, & ꝙ tortus fortitudine corporis durauerit. ff. de q̃õ. l. vnius. §. 1. Quinto not. ꝙ ad tormenta hñda iudices nr̃i tp̃is temperamẽtum habeant. ſ. ꝙ nõ habeant de aliquo tormenta quæ deſiderabit accuſator, ſed ꝓut moderamen rõnis deſiderat temperamẽtum, adeo vt is q torquetur, ſaluus innocẽtiæ, vel ſupplicio reſeruet. ff. eo. l. de minore. §. tormenta, & l. q̃tionis modus, alias tenentur, vt ff. de iniur. l. apud

2 Labeonem. §. q̃onis. Modo videndum eſt † q̃ perſonæ poſſint torqueri, & quę non. Et certe torquendi ſunt tam liberi quam ſerui, & liberi, & ſtatuliberi, vt ff. eo. l. edictũ. & l. ex libero. & l. diuus. Et tam maſculi, q̃ fœminę. Niſi dũ ſint prægnantes. ff. de pœn. l. p̃gnantis. & l. q̃q̃. licet quidam contradixerũt. Dic tamen indubitanter liberos homines tam in ſe principalr̃, q̃ in alijs, poſſe torqueri, vt ff. eo. l. ex libero. & l. diuus. §. teſtes, & C. de falſis. l. ſi rẽ, & l. ſi quis decurio. & de re mil. l. proditores, in auth. vt iu. ſine quo. ſuff. in fi. §. ope. C. eo. l. milites. Vbi indiſtincte loquitur de perſonis cuiuſlibet cõditionis, excepto in dignitate poſitis, quas torqueri nõ permittit lex. C. de infamibus l. nullum, & de accuſ. l. nullum, in fi. Omnia ſupradicta loquuntur de perſonis liberis, de quibus eximuntur quædam quas torqueri non ſinit. ſ. pp ætatem, vt minor quatuordecim annis, ff. eo. l. de minore. & l. ex libero. & quanquã torqueri non poſſint, tamẽ ferula vel virgis corrigi pñt leuiter ad eruendam veritatem vt ff. ad Sylla. l. 1. §. impuberes. Item illi qui ſunt poſiti in dignitate non torquentur, vt C. eo. l. milites, & l. diuo Marco. & l. decurionem, & ff. eo. l. fi. nec filij presbyterorum, vt in legibus prælleg. In quibuſdam tñ criminibus nec ętas, nec dignitas excuſat, vt eſt in crim. læſæ maieſt. & in alijs vt hr̃. ff. eo. l. de minore. 1. rñ. & l. libero. §. 1. de re mil. l. de-

3 ſertorem. §. is cui. & l. proditores. Item decuriones

tiones quandoque torquentur. vt C. de ſal. l. decurio. Item mulieres q̃ ſunt p̃gnantes.

3 † Nunc videndum eſt qualr q̃ō debeat fieri, & eſt quo moderamine ſint h̃nda torm̃eta, ſed de hoc non pōt certa doctrina reddi, ſed iudex conſideret torquendum cuius fortitudinis vel debilitatis ſit, ſeu cuius ætatis, & ẜm ſeueritatis p̃ſonarum, & criminis, & cuiuslibet alterius negocij, q̃nq; minoribus, q̃nq; maioribus tormentis vtat̃, ff. de re mi. l. 3. §. fi. & ad ſyllan. l. ſi qs in graui. in prin. & §. ſubuenit̃. & §. impuberes. ſic ergo torqueatur accuſatus vt innocentiæ vel ſupplicio ſeruet̃ incolumis. vt ff. eod. l. q̃onis modum. Sed nunc q̃ro, quo ordine ſint h̃nda tormenta, poſito q̧ de pluribus hominibus h̃nda ſint? R̃ñdeo, fugax iudex conſiderabit à quo facilius veritas oriri poſſit, & ab illo incipiat q̃onem, vel mediocri vel magis ſuſpecto, à debiliore, & non fortiori vt ff. eo. l. 1. §. 1. & l. diuus. §. 1. Itē ſi torquēdi ſunt pr̃, & filius, à filio incipiat, & in ꝯſpectu patris, vt ꝑ hoc pr̃ citius dicat veritatē, q̄a ipſe magis vellet torqueri q̃ ſi filius torqueret. arg. ff. qđ met. cau. l. iſti quidem. 1. art. & inſt. de noxa. §. ſed veteres. Item fœmina torqueat̃ prius q̃ maſculus, q̄a vir tanq̃ maioris virtutis ſeu conſtantiæ nunq̃ vel traditus ꝯfiteret̃, & mulier citius, q̄a mēbra carnea, & notabile corpus hēt, vt ff. de inoff. teſta. l. filium. ff. de iure fi. l. deferente. in princ. Sed q̃ro ex quibus cauſis

4 † torqueant̃ hoies? R̃ñ. q̧ tam in cauſa ciuili q̃ criminali, cū veritas cauſæ ſeu facti reperiri non poſſit. ff. de q̃ō. l. diuus. & l. ex libero. & C. eo. l. in ſumma. Non t̄n ex oī cauſa torquendus eſt qs, nec q̃libet ꝑſona indifferenter, vt ff. eo. l. edictum. Sed q̃ro, q̃ ꝓcedere debeant q̃onem. dic q̧ indicia veriſimilia, & ſufficientia. Nam à tormentis non eſt incipiendum. ff. eo. l. 1. rñ. Nā ſine indicijs, & ſuſpicionibus qs torquēdus nō eſt. ff. eo. l. vnius. §. in ea. & l. maritus. & C. de falſis. l. ſicut ad fratrem. Et recte ab indicijs eſt ꝯſiderandū, & ꝓponendum, alias ꝓponderandū an ꝓcedant indicia ſufficientia, & veriſimilia ad tormenta h̃nda. Nam pleriq. dum torquentur perire ſolent. ff. de pœn. l. aut damna. §. 2. & ff. eod. l. milites. & l. ꝑdōnali. & non pōt dici ſeu oſtendi in eis certa forma ſiue doctrina. ſed hoc cōmittit̃ arbitrio iudicis, vt ff. eo. l. 3. in prin. ff. de pœn. l. licet, & l. ſanctio. & de effracto. l. qbus nullam. & de iu. deli. l. 1. §. 1.

Poſſumus. n. in gñe talem doctrinam dare, q̧ ſagax iudex debet ſolicite inſtare ad indagādum indicia ꝯtra delatum ſuꝑ aliquo crimine. Nam indicia ſunt alijs ꝓbōnibus proxima. Et dn̄r indicia quaſi veritatis demonſtrantia. & ꝓbōnum adminicula C. de prob. l. inſtrā. & l. fi. ſunt. n. ꝓbōnes claræ. C. q̄ teſta. fa. poſ. l. hac ꝯſultiſſima. §. deniq; ibi, indicia, &c. Nam indicia ab iudicādo. vt ff. de ꝑſcri. ver. l. ſolent. Quærat aūt iudex, & inſtanter indaget cum q̄bus, & ꝑ q̃ loca verſat̃ delatus quem torqueri vult. Nam mala ꝯuerſatio eſt mali operis indicium, vt ff. de admini. tuto. l. ſi pluries. §. aſſidue. Nā ex mala ꝯuerſatione bonus efficit̃ malus, & vitioſus, vt ff. de ędil. edic. l. ædiles. §. hoc aūt. & ad hoc facit extra de ſta. mo. c. recolētes, q̄a ẜm varietatem locoꝝ variæ p̃ſumunt̃ ꝯiecturæ, vt C. ſi man. ita fue. alie. l. fin. ff. de pœ. l. aut facta. § euenit. Item inſtet inquirere ſi erat inimicus offenſi, aut ſi qua fuit inter eos q̃rela, q̄a tunc erit p̃ſumptio culpæ. ar. ff. de q̃ō. l. 1. §. q̃ōnē. Item inquirat cuius eſtimationis fuit. vel qualis famæ. Qualis. n. fuit fama cuiuſq; in ciuitate talē eſſe p̃ſumimus. ff. de q̃ō. l. de minore. §. tormenta. ff. de re mil. l. nō oēs. §. à Barbaris, cum ꝯcor. in gl. Item iudex poterit accipere indicia ex ꝯſtantia vocis, vel trepidationis, vel membroꝝ pallore, vt d. §. tormenta. vnde talia multum ꝯferunt ad h̃ndā veritatem, vt vr̃ ibi. Item indaget cuius vitæ fuerit. Primo, an talia de q̄bus inculpat̃, facere ꝯſueuit. arg. l. de ſertorem. ff. de re milit. §. is q. ibi. inſpecto vitæ. & l. nō oēs. §. à Barbaris. & ff. de ſu. pe. tu. l. quoq;. §. q̄uo ex geſtis. enim ꝑteritoꝝ tractamus p̃ſentia. C. de pri. agen. in re. l. fi. lib. 12. Itē an fuit cōminatus, tunc. n. eſt p̃ſumptio q̧ opus adimpleuerit, q̄a verbis vtendo p̃fudit. Vnde ex dictis hominū facta p̄ẽſamus. C. ſi qs Imp. male. l. 1. ff. de ſuppell. l. fi. Itē ꝯſiderando an talia facere ꝯſueuerit, & poſſe habuit faciēdi. quod eſt no. dignū. ff. ad l. Iul. ma. l. famoſi. Itē an fugerit aut ſe abſcōderit vel abſentauerit ſtatim poſt ꝑpetratū maleficiū, vt i auth. de exhib. reis. §. ſi vero. col. 5. C. de aſſeſſo. l. ꝯſiliarios. Itē teſtes recipiat ſuꝑ maleficio de voce, & fama publica, qua ꝓbata, erit indicium ad tormenta ar. ff. de flumi. l. 1. §. ex flumine, & de alijs multis poterit iudex ſumere indicia ad informandā ꝯſciam ſuꝑ veritatē. Sed nūc te

5 ſtat videre qs ſit † q̃ōnis effectus, & ſi q dem abſque

abſq; formidine tormentoꝝ vltro qs ꝯfiteať crimen,dixerunt qdam antiqui,& noui ſcriptores eum non eſſe ſnia ꝯdemnandum, ſed debet ſtare ꝑ diem vel aliqď tpis ſpacium, ſm qualitatem criminis,& ꝑdonem pſonæ: & interdum eum coram eo repræſentare, & interrogare an velit in ſua ꝯfeſſione pſeuerare an ꝯtradicere vel reuocare velit. Et hoc ideo dnt,ꝙ ꝯfeſſio rei non piudicat ipſi. C. de cuſt.reo.l.2.ff.de q.l.1.§.diuus. ibi ſtatim hři,&c.& §. ſi qs. Vltimo dicebant,ꝙ inter ꝯfeſſionem factam in criminalibus,& in ciuilibus hoc intereſt ꝙ in ciuilibus non eſt opus pſeuerantia,imò ſtatim tenet. In criminalibus ſiue vltro ſiue formidine tormentoꝝ habita ſit ꝯfeſſio,ſemꝑ opus eſt pſeuerãtia,ꝑ iura ſuperius allegata. Nec mirũ ſi magis ponderate,& ſolenniter in criminalibus q̃ in ciuilibus ꝓcedať,qa vř maius periculũ, &c.extra de elec.lib.6. c. vbi periculũ. C. de fal.l.vbi.ff.de pœ.l.qui ſniam.Tu dic ꝯtra,&
6 hæc eſt cõis opinio,qa † ſi ipſe ꝯfitereť ſponte crimen,ſtatim incarcerandus eſt, & illico abſq; alia ꝯfeſſione damnandus. C. de cuſt. reo.l.fi.1.rñ.C.de pœn.l.cũ reis, tit.de cuſt. reo.l.ſi ꝯfeſſus.Nec ob.§.diuus. nec §. ſi qs vltro, qa loquunť in ꝯfeſſionibus habitis in tormentis,& ſic intellř.C.de exhi.re.l.2. ſm veriorem intellectum,vt patet in fi.ibi, & ſit iudicibus,&c. Sinaũt in tormentis vel formidine tormentoꝝ, tunc non ſtať, nec deberet hři pro exploratis criminibus,vt d.§.diuus, & C.quo appe.nõ reci.l.2.& ff.eo.l.1.§.qõnem,ſed iudex faciet coram ſe venire criminoſum,& q̃ret an velit in ſua ꝯfeſſione ſtare, an retractare vel ꝯtra dicere. & ſi pſeuerauerit, tunc eſt ꝯfeſſus,alias non,vt d.§.ſi qs vl-
7 tro.Sed qd de qõ.quotidie emergenti.† Pone,aliqs ſubijciť qõni,& ꝯfiteť contra alium nunquid ſtabiť ſuo dicto? Diſtingue,aut torqueť ſimplř ꝯtra alios,& non ꝯtra ſe,& tunc ſtatur dicto ſuo cũ alijs indicijs, & iudex ex dicto torti cum alijs indicijs ad ꝯdemnandũ ꝓcedere poſſet.C.de aſſeſ.l.nullus.in fi.ff.de qõ.l.edictum.§.qõnem.& l.1.§.qõnem,ſaluo ꝙ in initio non eſt credendum nec oĩs, fides irritenda ſed ad cognita erit fides adhibenda vel non.ff.eo.l.1.§.ꝑterea ff. de teſti. l.3.in princ.ſinaũt ꝯfiteať in ſe, & in alio nihil de ſe dicit,tunc hẽt locum qď ſupra dixi.Sinaũt ꝯfiteať de ſe,& alijs, tunc ſm opinionem d.Azo. cuius opinio ꝓualet eſt inuenire rťam ꝙ rťr ꝯfeſſus ſup ꝓprio crimine non ꝯfitetur ſup conſcientia aliena.Et ſic eſt
8 regula † tortus ꝑ ſe non debet interrogari de alijs maxime de ꝯſocijs.ff.eo.l.rep.& vide ibi ſm Bar.C.eo.l.neq; qui.in prin.& de acc. l.fin. Et ſi de facto dixerit,vel ſine interrogatione non ſtať dicto ſuo. Fallit in caſibus in qbus de ſe ꝯfeſſus,torqueť de alijs,ſi tñ contra illos præcedant indicia.Primus eſt.ff.de cuſt.reo.l.diuus.& l.fin.C.de pœn.l.pe.Secũdus eſt.C.de fal.mo.l.1.Tertius eſt de exhi. reo.l.fi.Quartus de malef.&math.l.fi.Quintus eſt.ff.ad ſyllania.l.prius.& l. ſi certus. & ff.de qõ.l.1.§.cum qs. Sextus ad l. Aquil. l. inde Neratius.§.ſed,& ſi ſeruum.Et dixi ꝑcedant indicia.vnde qa alias non debet interrogari de alijs.C.de qõ.l.1. Item talis ꝯfeſſio non erit plena ꝓbõ ꝯtra illos quos inculpauit, ſed aliqualis pſumptio, & in iſtis dic vt
9 no.C.de acc.l.fin.† Sed nunqd ꝑp talẽ præſumptionẽ poterunt inculpari, & torqueri? Rñdeo ꝙ ſic ĩ pdictis ſex caſibus exceptatis, arg.pdictæ legis diuus.& ff.eo.l.1.§. cũ qs. & §.diuus.in alijs aũt dic vt noť.ĩ d.l.fi.C.de acc.& d.l.rep.§.is qui. Sed qd ſi pſona inculpata à torto ſit malę famæ,& malæ opinionis,nũquid in caſibus exceptatis, & alijs poterit ſubijci tormentis? dicas ꝙ de iure non, niſi ꝓcedant indicia ſufficientia. nec inculpatio de eo facta iudici.Indicium.n. interrogari nõ debuit,vt d.l.fi.C.de acc.& ff.eo.l.repeti.§.is qui. Concluſio ꝙ exinde ſequiť tanq̃ lex ꝓhibens non valet.C.de leg.l.nõ dubiũ. Sed de ꝯſuetudine vidi torqueri. ꝑ ꝯtra.facit ff.eo.l.1.§.diuus Hadrianus. Sed quid de q.
10 quotidie emergenti †accuſať qs de furto indicijs ꝓcedentibus ad id furtum, torqueť, & ꝯfiteť, nunqd põt ꝓcedi in torto ſine repetitione,vt dicat,& ꝯfiteať de furto à ſe cõmiſſo ad qď nulla ꝓcedunt indicia, dic ꝙ nõ de iuris ſubtilitate arg.illoꝝ q̃ in ꝓxima q.pro 2.parte allegata ſunt. Et qa ad iſta furta de qbus in gñe vel in ſpecie q̃riť,nulla ꝓcedunt indicia ſufficientia nec inculpatio de eis facta à torto induciť arg. C.de falſis.l.ſi caius. C.eod.l.1.in prin.& l.maritus.Sed de gñali ꝯſuetudine Italiæ ſeruamur ꝯtrarium quotidie in maximis furtis, q̃ magis per Lombardos frequentanť, q̃ ꝯſuetudo põt iuuari primo arg.ff.de re mil.l.non oẽs.§.à Barbaris. ff.de off.pſ.l.ꝑgruit.Sed qro q. ſemel fuit ha-
11 bita de quodam Mediolanenſi † Iudex vult

repetere qõnẽ ſine aliquo de nouo emergẽ ti ſeu accidẽti. Nunqd põt? vr̃ q̃ ſic, vt ff. eo. l. repeti. & l. diuus §. 1. vbi indiſtin. dr̃ q̃ qõ põt repeti. & eſt. ff. de publicia. l. de precio. & de leg. præſtan. l. 1. §. alr̃. Tu dic, q̃ non, ſine nouis indicijs. vt puta, qa tortus dicit illa nocte nullum iacuiſſe ibi, vbi fuit commiſſum maleficium, & poſtea inuentum fuit p̄ teſtes q̃ alius ibi iacuit. certe iſto caſu põt, repeti qõ, p̄ dcm̃ indicium, vel ſimile. Et certe hæc eſt cõis opinio. nõ tñ allegat̃ aliqua lex, ſed tu allega. ff. de verb. ſig. l. boues. § hoc ſermones. ff. p̄ ſocio. l. ſocius p̄ filia. §. nũc ſi plus. & d. l. vnius. §. reus. Iudices tñ hoc non ſeruant, imò qões quotidie repetũt abſq; nouis indicijs, quouſq; de obiectis criminibus habeant veritatem, quorũ opinio põt defenſari p̄ auth. vt iud. ſin. quo. ſuf. §. oportet, ibi, iudices torquebant fures, &c. Conſideret bonus iudex in qõne repetẽda, q̃ tortus in fortitudine pſeuerauerit corporis, & animi. ff. eo. l. vnius. §. reus. q̃ ſi dicit dum eſt in tormentis ad qd me tormentis, q̃ ſi ſtarẽ p̄ annum non plus dicerem, nam non ſum pollutus de alijs criminibus, nec de iſto mihi impoſito. & ſi iſta oĩa deficiant nunqd à tormẽtis eſt relaxãdus, & dimittẽdus vt vadat vias ſuas? Et certe non, ſed debet p̄cedere in tortura cũ t pe, & aſperte ſm̃ ꝯdõne criminoſi, & qualitatem. Si aũt deficiat debet iudex eũ in carceribus detinere. & ſi non aderunt indicia, tunc iudex ſtatuet accuſatori cõpetentẽ dilationem ad p̄bandũ, & ſi nõ poterit probare ꝯdẽnabit̃. vt ff. de q. l. 2. §. certa. l. vnius.

12 Sed quæro qd ſi † in crimine indicia p̄ceſſerunt p̄ q̃ iudex informatus eſt, & vult p̄cedere ad tormenta, reus dicit dñe iudex detis mihi defenſionem anteq̃ ponatis me ad torturam, qa paratus ſum arguere indicia ꝯtra me recepta, nunqd eſt audiendus reus, & ſibi ſit danda defenſio? vr̃ q̃ nõ. C. vbi ſenato. vel clariſ. l. 2. §. eo. ibi, manes p̄bõnes, &c. cũ in illis pſonis in dignitate poſitis. ibi vr̃ ſpeciale, i ceteris ius cõe debet eſſe. l. 1. ff. ad Macedon ſi. Nam actor primo p̄bat, & poſt ſundatam intentionem ſuam reus ponit exceptiones, & defenſiones ſuas. C. de exceptio. l. ſi qdem. Igr̃ totaliter debet primo fundari intentio accuſatoris. i. actoris p̄ teſtes vel p̄ rei ꝯfeſſionem, anteq̃ reus in ſua exceptione ſiue ꝯfeſſione audiat̃. Quid dicendum? Dico, q̃ ſic eſt danda defenſio anteq̃ reus torqueatur, maxime qñ qs tale allegat, quo p̄bato, non debet p̄cedi ad qões, & illa rõne, qa ẽt à cõi rõne vel interlocutioni facta à iudice, q̃ aliqs torqueat̃, appellat̃. ff. de appell. rec. l. 2. maximæ. qa tale detrimentum reparari non põt, vt in allegatis legibus, p̄ hoc qa deficere ſolet in qõ. arg. ff. de pœn. l. aut damna. §. 1. p̄ hoc qa ꝯfeſſioni ſiue ignorantiæ defenſio defenditur. C. de cuſt. reo. l. 1. multo magis hic non denegat̃. Præterea nos videmus q̃ iam ꝯdemnato ex ꝯfeſſione facta in tormẽtis princeps ſubuenit poſt ſuam defenſionem, ſuæ innocẽtiæ ꝯcedendo l. 1. §. ſi qs vltro. ff. de qõnibus. Si ergo ꝯfeſſo, & ꝯdemnato dat̃ defenſionis facultas, multo magis ante torturã. Nam cui plus ꝯcedit, nõ debet denegari qđ eſt minus, vt dicit r̃la iuris l. cui plus. Quid plura? caſus eſt. ff. eo. l. vnius. §. cognituri. ibi, qñq;, &c. Sed pone, teſtis fuit tortus, & in tormentis fuit ꝯfeſſus, ante ſententiam dicit ſe erraſſe, nunqd poterit corrigere ante ſñiam dcm̃ ſuũ qđ fuit ꝯfeſſus in tormentis? R̃ndeo, aut eſt error facti, an iuris. Primo caſu ſic. arg. l. non fatet̃. ff. de ꝯfeſ. Item talis nõ ſolet vſq; ad ſñiam obeſſe. C. de iuris, & facti ignor. l. error. & l. 2. quo appell. non reci. ff. de qõ. l. 1. §. ſi qs vltro. Secũdo aũt caſu nõ. vt l. error. ſupra alle. Sed qd

13 ſi aliqs † eſt tortus nullis indicijs p̄cedentibus, nunqd valebit ꝯfeſſio? dic q̃ non quantumcũq; pſeuerauerit. ff. eo. l. diuus. §. ex qbus. & lege, maritus, & l. pluri, ſm̃ vnã lecturã. C. ſi ex ſal. inſtrũ. l. 2. 3. & 4. Præterea hoc eſt de ſubſtantiali ſolennitate qõnis hñda, qđ indicia legitima p̄cedant, alias nõ debet qs torqueri. ff. eo. l. 1. & 2. & l. maritus. & C. eod. l. cũ cognitionaliter. & l. milites. quo deficiente qdqd fiat nihil valet C. de leg. l. non dubium. & de fide inſtr. & iure haſtæ fiſca. l. 1. lo 1. ff. de in integrum reſtit. l. diuus. C. de appel. l. notatas. Dcm̃ eſt ſupra qđ ꝯfeſſio facta in tormentis non valet, niſi in ea ſit pſeuerata tũ. Sed q̃ dr̃ facta in tormentis? R̃ndeo, ſi ad pedem torturæ ducat̃, & ligatis manibus teneat̃, qđ ſi incontinenti ꝯtreat̃ cum ſubijcit̃. qõni. certe non tenet eius ꝯfeſſio. niſi in ea fuerit pſeueratum, qa lex æquiparat ꝯfeſſionem factam in ipſis tormentis, & factã in formidine tormentorũ, vt expreſſum eſt. C. de appell. non recip. l. obſeruare. ibi cum dicit formidine tormẽtorũ. & idem ſentit gl. ff. de iniur. l. apud Labeonẽ. §. adijcit cũ eius, &c.

quia

quia ſufficit terror armoꝝ ff.de ui, & ui ar-
ma.l.idē eſt.§.ſi armati.& ēt quo ad l.Corn.
de ſic.æquipollentia ſunt hoiem gladio ꝑcu
tere, vel occidere, vel aſtringendo gladiū in
manu minari.ff.ad l.Cor.de ſic.l.1.§.diuus.
ꝓ hoc.ff.ex quib.cau.l.3.& l.metum.ff.qđ
met.cauſa.Sed qđ ſi ducit̃ ad tormenta, non
tñ ligat̃,ſed bene minat̃ de torm. ſi ꝯfiteatur
nunqđ videat̃ dicere confeſſus ex formidine
torm.vr̃ ꝙ ſic.ff.de incen.l.1.§.incendia.l.pe
dius.vel ſi ꝯfiteat̃ in pſentia tormentoꝝ for
midine tormentoꝝ dixiſſe. Sed qđ de q̃one
de facto occurrente. Continet̃ ſtatuto ciuita
tis, ꝙ aliqs non poſſit torqueri niſi in cer-
tis caſibus. ecce ptās vltra illos non q̃onat
aliquem ne incidat in pœnam ſtatuti,ſed qđ
facit ꝑcipit eum teneri in curia,vel in aliquo
loco denegando ei alimenta quouſq; ꝯfitea
tur, vel in hyeme facit eum ſtare ſpoliatum
donec ꝯfiteat̃, nunqđ videat̃ q̃onatus? dico,
ꝙ ſic.ff.de iniur.l.apud Labeonem.§.q̃oni.
ibi cum dicit,ma'a mente,&c.Sed qđ ſi extra
locū torturæ .ſ. circa tribunal vbi iudex red
dit ius, examinans delatum ſup crimine di-
cit, aut ꝯfiteberis aut ducam te ad torturā,&
torquebo te, nunqđ dicet̃ talis ꝯfeſſio facta
formidine tormentoꝝ? dic ꝙ non, qa leuis
terror eſt vt d.l.apud Labeonem.§.qui.& ff.
qđ met.cau.l.metum, &c. Tunc ꝓbabilem
vere torturæ cauſam accipere debemus pſen
tem,& iuſtam, ſicut metū pſentē. ff.qđ met.
cau.l.metum.1.tñ.ad finem, leuis eſt terror,
alias metus vltra locū torturæ eluſorius eſt,
ff.ſi cui plus quā ꝑ leg.fal.l. hæc actio. Dein
eſt ꝙ ꝯfeſſio formidine tormentoꝝ facta nō
14 hr̃ ꝓ explorato crimine.† Quæro ad facien
dum eum pſeuerare q̃uo faciet iudex? dico,
ꝙ apud aream vel in aliquo loco publico ex
tra locū torturæ faciet deſcribi eius pſeuerā
tiā,& hoc faciunt iudices experti,qa vocant
teſtes, & in publico teſtimonio faciūt ſcribi
in pſentia, talium teſtiū, qualr̃ ꝯfirmauit, &
pſeuerauit ī ſua ꝯfeſſione,&c.arg.C.de cuſt.
reo.l.2.ibi, ſub publico teſtimonio.Sed quæ
ro, quantum tp̄s erit in medio à die ꝯfeſſio-
nis torturæ, vſq; diem adductionis ad pſeue
randum.Nam lex aliqua non determinat.vt
l.2. C.de cuſt.reo.qa dici poſt medium tp̄s.
Pōt tñ dici arbitrio iudicis ꝯſiderata qualita
te pſonaꝝ,& enormitate vel leuitate crimi-
nis ff.de iure delib.l.1.§.1.& de effrac.l.1.&
de pœn.l.hodie. Sed q̃ debent q̃oni intereſ-
ſe? rñdeo, vt ff.de adult. l. ſi poſtulauerit.§.
q̃onem.. In ſecreto aūt iudex recipiet dcm̃
ſuum, tortus aūt ſimilitudinem hēt teſtis, vt
in ſumma Azo.huius tit. & ff. eodem l.1.§.
15 Imperator.† Sed nunqđ liber homo poſſit
torqueri? vr̃ ꝙ non, qa quaſi iſte tit. vr̃ loq
de tortura.Sed tu dic ꝯtra vt ff. eod.l.ex libe
ro.primo rñſo.& l.Iulia.§.tunc,& C.de abo
litio.l.fallaciter.ibi,ꝙ ſi ingenuoꝝ.& de offō
aſſeſſor.l.nullus.in fine de cuſt.reor.l.diuus.
Sed tūc in ſeipſos qñ deferunt̃ ex aliquo cri
mine.C.eo.l.cum cognitionaliter.& ex qb.
cau.inf.irrog.l.nullam,& dic vt ibi C.de fal.
l.ſicut.ff.de re mil.l.ꝓditores.q̃ aūt liber ho
mo poſſit torqueri, arguit̃ inconuincibili,
arg.ꝑ l.ſi qs decurio.& l.ſeruus,& ita ſeruat
gnālis ꝯſuetudo.Sed nunqđ principalis pſo
na q̃ accuſat̃ debet ſubijci torturæ ad verita
tem eruendam? vr̃.ꝙ non, qa totus tracta-
tus de q̃onibus verſat̃ circa ſeruos, & circa
teſtes vacillantes. Sed tu dic.ꝙ ipſæ pſonæ
ſunt ſubijciendæ q̃onibus.C.eo.l.3.§.diuus
& §.ſi qs vltro.de re mil.l.ꝓditores, pcede-
re tñ debent indicia veriſimilia.vt C.eo.l.cū
cognitionaliter.& l.milites.§.oportet.C.de
fald.ſancimus.ſed vide q̃ not.Cyn.in l.Grac
16 chus.C.de adult.† Quid ſi iudex in tormen
tis modū exceſſit, ita ꝙ tortus deficit, vel ꝙ
mēbrum eū debilitauerit, iudex tenet̃ actio
ne iniuriaꝝ, vt l. apud Labeonem.§. q̃onis
modū.& ff.eo.l.q̃onis modum.& ff.ſol.mat.
l.ſi ꝯſtante.§.ſi maritus, de ijs q̃ ſunt ſui vel
alie.iur.l.2. melius.ff.ad l. Aquil.l. ſed, & ſi
quēcūq;,§.igr̃.C.de vſuf.l.locus.§.fi.de pig.
actio.l.elegāter.§.& ſi plures, Nec ꝓdeſt ſibi
hoc tanq̃ iudex ifecerit; nā maleficiū praue
pſumit actū C.de iniur.l.ſi nō ꝯuicij.& ff. ad
l.Cor.de ſic.l.1.Præterea ſi ꝓpinquus corri
gēdo ꝓpinquū modū excedat, & mēbrū de
bilitauerit, tenet̃.C.de emēda.ꝓpinquo.l.1.
Nec iudex excedat modū. nā ſicut priuatis,
ita magr̃atibus ꝓhibitū eſt illicita facere.ff.
de iniur.l.nec magr̃atibus. Et vr̃ econtra, ꝙ
nō teneat̃, qa iudex facit cā hn̄di veritatem
exercēdo, ſuū offm̃, nō aio interficiendi, nec
debilitandi, quare teneri nō debet, arg. ff.de
ver.ſig.l.ſꝑ.nā volūtas,& ꝓpoſitū.&c. ff. de
fur.l.q̃ iniur.& ꝓ hoc de fur.l. de ſic. Præſu-
mit.n.princeps bonū de officialib. ſuis. niſi
ꝯtrariū ꝓbet̃ manifeſte.ff.de off.pſ.l.1. in fi.
Nā pſumit̃ iudex cā exercēdi ſuū offm̃ feciſ-
ſe, nō aio occidendi, vel nocēdi.ff.de iniur.l.

iniuria℞,§.1.Et ſi aliqua culpa cõmittit̃ per iudicẽ in excedẽdo modũ,nõ tenet̃,l. Corn.
17 de ſica.Nã in delictis lata †culpa nõ cõpara tur dolo.ff.de ſica.l.in lege.Itẽ officij neceſſi tas impunitũ ſuadet remanere,qđ alias coër. ceri debet,ff.de ijs qbus vt indig.l.poſt lega tũ,in §.aduocatũ,& l.tut. Preterea nõ opor tet in dubio eſſe quo aio fecerit,& idem pſu mendũ eſt, qa zelo iuſtitię potius, & officij vigore,q̃ malitioſe,& malo cõſilio id feciſſe. ff.ui bon.rapt.l.2.§.ſi publicanus,C.de acq. poſſeſſio.l.ſi minus,ff.pro ſocio.l.merito.& pro hoc.C.q accuſ.non pñt l.2.in fi.vbi tu tor ex officio de falſo accuſans producens inſtrã,ſi non probat præſumit̃ non calũnian di aio feciſſe accuſationẽ, niſi euidenter hoc probet̃, vt cum de alio pſumit̃ eo ipſo ꝙ nõ probaret.C.de aduo.diuer.iud.l.2. Solutio, dñt quidam ꝙ ſi apparet ꝙ fecerit ex dolo, & volũtate tenet̃,alias aũt non,ſi tñ cum ali qua culpa excedẽdo modũ tenet̃ .C.de emẽ da.ꝓpinquo.l.1. bona .n. eſt argumentatio de poteſtate dñi ad rectorem arg.l. poteſta- tis,ff.de verb.ſign.Guid.de Suz.aliter ſentit, & dicit,ꝙ ſi iudex in qõne modum exceden do aliquẽ debilitauerit,quod tenet̃, quia eũ modũ excedit fingere non vr̃, & punitur vt q̃libet extraneus,vt ff.de furtis l.tutor. & ꝓ empt.l.qui fundum,§.ſi tutor.& C. de epiſ. & cler.l.gñaliter.Quid plura poteſt dici? ca ſus.ff.de iniur.l.item apud Labonem. Quid
18 ſi probatum eſt †ꝑ vnũ teſtẽ de veritate nun quid erit ſufficiens indicium ad hñdum tor turã? vr̃ ꝙ non l.maritus,ff.eo.Præterea di- ctũ vnius nõ inducit indiciũ ſufficiẽs ſiue p̃- ſumptionẽ,ff.de dot. pleg. Theopompus,ff. quẽadmodũ teſta.aperi.l.1.§.fi. Et iura q̃ lo quunt̃ de indicijs, q̃ ad tormenta requirun- tur,loquuntur in plurali.ſ.ſi indicia pcedãt, non aũt indicium vt ff.eo.l.1.2.rñ. & l. mi- nus,§.ex cauſa,& l.fi.C.eo. l. cum cognitio naliter,& l.milites,pluralis.n.locutio ſingu lari non acquieſcit,ff.de manumiſ.teſta.l.li-
19 beros,§.fi.Sed his nõ obſtãt.†dico vnum te ſtẽ deponẽtẽ de veritate ſufficere ad torturã hñdam,ff.ad l.Iul.maieſt.ſi quis aliter. Nec ob. lex maritus, quia ibi ideo nõ fuit tortus ꝑp dictũ vnius teſtis, qa ille teſtis erat fami liaris ꝓducentis, & ideo dictum ſuũ nõ fuit tãti effectus ꝙ faceret indiciũ. Nec obſtant alia iura in qbus de indicijs ſub plurali nu- mero hr̃ mentio,qa illa pluralis locutio vſu

loquẽdi in ſingularitatem ꝯuertit̃.ff.de verb. ſign.l.non eſt ſine liberis,ff.de neg geſt.l.ait ꝑtor.§.1.de origine iuris,l.2.§.operatio do cẽdi.ff.de ꝯd.& demõſt.l.falſa.in fi. Sed qđ ſi
20 iã fuit †ꝓbatũ de fama,nunqđ poterit ꝓce di ad qõnem? vr̃ ꝙ ſic,qa.ꝓbatio famæ ęq- parat̃ ꝓbõni vnius teſtis ff.de teſtib.l.vbi nu merus. Tu dic,ꝙ non ꝓbat fama,ſed indu- cit aliqđ indiciũ ad ꝯfirmandas ꝓbõnes .ff. quẽadmodũ teſta.aperi.l.1.§.fi.vbi cõfirmat rẽ de qua agitur,à ſimili hic ꝯfirmat, non tñ per ſe facit validum indicium,eſt tñ res fra- gilis,& periculoſa, & plurimum ꝑ aures ma lignãtiũ artificioſe tranſmiſſa .ff. de hæred. inſt.l.fi.ff.de pœn.l.decurio.C.de officio. re cto.ꝓuinciæ.l.rectiſſimos.Non.n.quælibet indicia ſunt ſufficientia ad tormẽta hñda vt ſupra dixi.Sed ſi ꝑ ſamam eſſet aliquod indi ciũ ꝯtra accuſatum inimicũ fuiſſe interfecti, vel alias eũ offenderet,cum lex pſumat eum malũ,ff.eo.l.2.§.pterea, de teſt.l.3. in prin. Itẽ ſi ſe iactaſſet talis accuſatus dẽ malo mit tẽdo,arg.qđ met.cau.l.metũ,ex qbus cauſis maio.l.3.in prin.& melius ad l.Iul.maieſt.l. famoſi.ibi,aut aliqđ fecit,&c. C.ſi quis Im- peratori ma.dixe.l.1.Nã ex dictis mala pen ſamus,C.de officio ma. mili. l. paruũ,& in auth.ff.de ſuppellec.lega.l. Labeo. ibi,nemĩ nẽ puto,&c. Itẽ ſi accuſatus,viſus fuiſſet fu-
21 gere delato maleficio.nã fuga†accuſat fugiẽ tẽ,vt in auth.de exhib.re.§.ſi vero ẽt q̃dam, colla.5.& de epiſ.§.ſi quis aũt. Item ſi ꝯſilia rius offõ finito ſe abſentat,hr̃ pro confeſſo. C.de aſſeſ.l.ꝯſiliarios,ff.de ſuſp.tut.l. pluri- bus,in fi.Itẽ eſt indiciũ,ſi is ꝯtra quem fama laborat eſt prauę ꝯdõnis,& homo q talia fa cere ꝯſueuit.ff.eo.l.de minore.§.tormẽta.ff. de acc.l.ſicut.§.iiſdẽ crimini.Itẽ ſi aliud fue- rit indiciũ qđ quilibet ſapiẽs poterit per ſe perpendere ſm varietatem pſonæ, & quali- tatem,tunc .n.cũ aliquid addendo prædictis indicijs vel alijs ſimilibus,& fama ꝓbet̃,be- ne poterit ad tormẽta ꝓcedere,quis fama ꝑ ſe non ſufficiat.Pone conceſſum eſſe iudici- bus ꝙ ſm eorum arbitrium poſſit torquere accuſatos, aliquis eſt accuſatus, & eſt fama ꝙ ipſe fecit id de quo accuſat̃,& fama ita ꝓ- bat,nũqđ poterit iudex eũ torquere ꝯfeſſio nis ei facte? vr̃,ꝙ ſit concedere .n.arbitrium iudici nil aliud eſt dicere, q̃ ꝙ procedat bo- na fide, & ſm quod melius conſcientia ei di ctabit.dura tamen vr̃ hæc ſnia, cum arbitriũ de

de facto ſine ꝓbōne videat̃ ſupplere nō poſ
ſe, cū de iuris auctoritate ſit, ꝙ legitima ha-
beant̃ indicia, & hoc indiciū arbitrio non vr̃
ɔceſſum, ff. ad Maced. l. ordine. §. 1. Sed quid
ſi ɔtinetur in ſtatuto ꝙ non poſſit qs poni
ad torturā, niſi ɔtra eum habitæ fuerint pro
bationes, & magna indicia, ex qbus proce-
dit̃ ad tormēta, vt dictū eſt?nā illa dñr. Quid
ſi continet̃ in ſtatuto, ꝙ nemo torqueat̃, ni-
ſi indicia indubitata ꝑcedant, vbi erit exem-
22 plū de indicijs indubitatis? † certe ſi eſt ca
mera hñs vnum aditum, & vnū exitū, & plu
res, & de camera exit aliqs pallidus, trepi-
dās, & cū cultello ſanguinolento, & nudo in
manu, & ſtatim poſt exitū inuenit̃ homo oc
ciſus, certe iſta ſunt indicia ad ꝓbōnem ma
leficij indubitata. ex qbus nō ſolū ad tormē
ta, ſed ēt ad pœnæ impoſitionē pōt procedi,
& ita intelligat̃ lex, ſciant. C. de ꝓb. ibi, vel
indicijs, & ꝓbationibus indubitatis, &c. Et
not. diſtōnem, nā palliditas eſt vere indiciū
ɔtra eū, ff. eo. l. de minore. §. tormēta. Dela-
tio gladij nudi eſt aliud indiciū, nā de portā
tibus arma à lex malum ꝑſumit. in auth. de
mand. prin. §. fi. & in auth. de armoꝝ vſu. l.
1. lib. 11. Et eſt aliud indiciū de indubitatis,
& iſtud ſemper accidit. Pone, occidit̃ Titius
in aliqua vinea, vel fundo, accuſat̃ de hoc Se
ius, ſed de viſu nulli teſtes deponūt, & vide-
rint iſtud homicidiū cōmittere, ſed ꝓbat̃ cō
tra Seiū, ꝙ ipſe erat inimicus Titij. Itē ꝓbat̃
ꝑ teſtes ꝙ ipſi viderūt Seiū admenantē gla-
diū ɔtra Titiū. Itē ꝙ tūc Seius fugit tpe perpetrati maleficij. Itē ꝙ eſt vox, & fama, ꝙ eū
interfecit. certe iſta quatuor ſimul cōiuncta
(quis per ſe nō ſufficiant) ſunt ſufficiētia, &
indubitatæ ꝓbōnes non ſolū ad tormenta,
ſed ēt ad condemnationem, arg. l. ſciant. C.
de probatio. Itē eſt aliud exemplum de indi
cijs, & ꝓbōnibus indubitatis, deferē. Titius
ꝙ fecerit occidere Seium, non tñ ſunt teſtes
q hoc viderint, ſed per indicia probat̃ ꝙ Se-
ius eſt inimicus Titij. Itē, ꝙ Titius receptа-
uit homicidā. Itē, ꝙ homicida erat domeſti-
cus, & familiaris iſtius Titij. Itē, ꝙ vox eſt, &
fama ꝙ Titius fecit occidi Seium. Itē, ꝙ ſe ia
ctauit ꝙ faceret ipſum Seiū occidi, & eſt ho
mo de quo veriſimile eſt ꝙ talia faceret. Itē
ꝙ olim alię offenſæ inter ipſos interuene-
rūt, iſta ſimul ɔiūcta ſatis ſufficiūt ad ɔdēna
tionē, nō ſolū ad tormenta, ita pōt intelligi
d. l. ſciāt. Nō mirū ſi plura ſimul ɔiūcta (qa
quodlibet de ꝑ ſe nō ſufficit) faciūt plenā fi-
dem, arg. in auth. de fide inſtr. §. ſed, & ſi nul
23 lus, duo. n. † vel plura imꝑfecta ɔficiūt vnum
ꝑfectum, C. de agric. & cenſi. l. cū ſcimus, in
princ. nā ſi non ſingula iuuant. multo quoq;
ꝓſunt l. ſancimus, in prin. C. de teſtibus, &
de excuſ. tut. l. 1. §. 1. Quid plura? de iure eſt
ꝙ ipſa principalis cauſa ꝑ argumenta, & ꝑ-
ſumptiones cognoſcit, & terminat l. 2. qdē,
ff. de re mil. l. nō oēs, §. à Barbaris, ibi, hoc li
quide, &c. cū l. de capitali cauſa cognoſcit̃,
ꝓ hoc eo. tit. l. deſertorē, §. is qui. & in auth.
vt liceat matri, & auiæ. §. illud Curioſus aūt
iudex plura alia exēpla poterit inuenire de
indicijs indubitatis. Sed dixi ꝙ milites non
24 debent torqueri. † Quid de militibus noſtri
tpis? dic ꝙ pñt torqueri, cū in aſſumptione
militiæ nō interueniant in eis multa, q inter
ueniebāt antiquitus, & quę veri milites ob-
ſeruant, vel obſeruare debent: qa priuilegia
militari gaudere nō debent. in auth. de mād.
prin. in gl. quare non obſeruant ſolēnitate,
non hñr pro militib. arg. in l. ſi quis conſor-
tiū. C. de ſan. epiſ. & cle. l. qualr̃ verſ. eos qui
dē &c. pro hoc facit. C. de appellatio. l. cōmi
nationes. Nā & veri milites in qbuſdā tor-
quebant̃. C. de re mil. l. ꝓditores. Quid de cœ
leſtib. militib.? dico ꝙ presbyteri nō torquē
tur. clerici aūt ſic, de iure ciuili. C. de epiſc. &
cle. l. presbyteri. in gl. de abol. l. fallaciter. Ho
die aūt de iure nouiſſimo ꝑ auth. Friderici
ſecus eſt, in feu. de ſtat. & cōſuet. §. ſtatuimus.
Præterea ſi mili. terreſtrib. eſt cōceſſum, mul
to fortius cle. C. de ſacroſan. eccl. l. ſacroſan.
25 † Quid de iudicibus & aduocatis, vr̃, ꝙ nō
pñt torqueri, ſicut nec milit. vt C. de aduoc.
diuer. in l. aduocati. Preterea ſicut militibus
eſt conceſſum, ne condēnati teneant̃, niſi in-
quantū facere pñt, ita aduocatis. ff. de re iud.
l. miles. primo reſpon. in gl. Contrariū tñ ob
ſeruat̃. Sed q̄ro quid operet̃ fama in malefi-
cijs, puta accuſat̃ quis de homicidio vel alio
crimine, accuſator nō probat niſi famā & pu
blicā vocē, vʒ ꝙ accuſatus illud maleficium
cōmiſit; nūquid ex tali probatione erit con-
dēnandus? dico ꝙ non, qa fama non ſufficit
quare abſolueт̃. C. de eden. l. q accuſare nam
in criminibus probatione debent eſſe clario
res luce meridiana. l. ſciāt. C. de proba. l. qui
26 ſniam. ff. de pęnis. vnde fama † nihil aliud o-
perat̃, niſi qa cōfirmat illas ꝓbationes illoꝝ
teſtiū, qui nō ſunt exceptione maiores. Sed

nunqd operabiť vt torqueri poſſit accuſatus ſm iura cõia? vř, ꝙ ſic argum. C. eo. l. q ſuiam, & l. cum cognitionaliter, & l. milites, ibi inueſtiganda, ff. eo. l. 1. in prin. §. diui. Sed hoc non credo verꝫ, quia ſama probata poſſet qs torqueri, & in hac ſnia eſt dñs Lombardus Lupi. cum ſama probata inducat indicium ad alia indicia vt not. in q. quæ inci-
27 pit, quid ſi non ſit ꝓbatũ ſupra eo. †Quero an ab interlocutoria qõnũ abſolutoria poſſit appellari, v. g accuſabam aliquem, petij ipſum torqueri, iudex interloquendo ꝓnunciauit ipſum non ſore torquendũ, ego volo ab hac interlocutoria appellare, nunqd poſſum, vř, ꝙ ſic. ff. de appel. l. 2. Imò iudex teneretur, l. præalle. ſi non recipiat appellationem, ff. de ui publ. l. lege Iul. ꝑꝑ hoc ego peto ęqualitatem, cũ ſibi permitteret appellare ſi qõnaretur, ergo mihi permittiť appellare ſi ꝓnunciaret non qõnandus, C. de ſru. & lit. expen. l. ſi. Nam quantũ ad indicia actor, & reus æquiparanť. ff. de re iud. l. 3. de off. proconſul. l. ſolutũ. Itẽ ab omni interlocutione ꝑ diffinitiuam ſniam non põt reparari. põt appellari. ff. qui ſatiſ. cog. l. ab arb. & de mino. l. intra vtile. ſed hoc non poſſet reparari, ergo, &c. Itẽ pro hoc qa captio permitti nõ debet l. metus, C. qđ met. cau. ff. de auro, & arg. l. vxor. ſed hic eſſet captio mei, qa ſic appareret de calũnia mea, ergo appellať, vt ff. de ijs qui. not. inſa. l. athletas, §. calumniatores. C. de aduocatis diuer. iud. l. 1. Itẽ qa iſte ꝑuenius non poterit torqueri in cauſa appellationis, cũ tranſiuerit in rẽ iudicatã, C. de poſtul. l. 1. Nã cũ in prima non appellať, in ſecunda non eſt ꝑiudicium, ff. qñ appel. ſit l. ſi. Pro hac parte non eſt qõnandum, denegata mihi ius, ergo appellari põt, ſicut ſupplicari, C. ne lit. pend. l. 2. & petiť reſtitutio, vt ff. ex quib. cauſ. maio. l. ſed, & ſi per magiſtratum, de mino. l. ait ꝑtor. §. 1. de appel. l. ſi quis prouocatus, & facit. ff. qui ſatiſ. cog. l. ab arb. in auth. de colla. §. ſinaũt, aliqñ pro hoc. ff. de appellatio. reci. l. 1. §. 1. qñ appel. ſit l. 1. in princ. Contra credo ꝙ non poſſit appellari, quia à condemnatoria tñ lex permitti appellationẽ, ergo non eſt extendẽda, arg. C. de procura. l. ſi maritus, ff. de appellatio. l. cũ in vna. in prin. Itẽ qa certi ſunt caſus à qbus ab interlocutoria põt appellari. Sed iſte nõ eſt de illis, ergo, &c. arg. ff. de ijs q ſunt ſui vel alie. iur. l. patre furioſo. C. de ſent. l. ſi. & quorꝫ appel. non recip. l. ab executore. Nec eſt bona rõ ſi ꝑmittiť appellari à ꝯdẽnatoria, ergo ab abſolutoria, qa fauorabilior eſt ff. de reg. iur l. fauorabiliores, & de adul. l. denunciaſſe, l. Adrianus, ff. de actio. & obl. §. ſi. Itẽ quia incõueniens ſequereť, ſi iudiciũ ꝓlongareť, quia aut dicit is, ꝙ à diffinitiua poſſit appellari, & tũc non põt reparari. C. de appel. l. ſi qs prouocatus, ſed illud põt reparari in diffinitiua, ergo, &c. Nã põt eſſe ꝙ iudex ꝓnunciauerit non qõnandum, qa erat decurio, vt C. eo. l. decuriones, C. ad l. Iul. maieſt. l. nullus. Sed tu dicas, ꝙ nõ erat decurio, & ꝙ adhuc poterit appellari, ff. de interd. & releg. l. inter pœnas. Aut dicis, ꝙ nõ põt reparari, qa dicebat qõnandum ꝑꝑ violentas ꝑſumptiones, qa ſi dico ꝙ abſolueť in cauſa principali poterit, & coram iudice appellationis qõnari. Et ꝙ nõ ſit appellandum probo ſic, ſnia interlocutoria eſt ꝑparatoria ad diffinitiuam, quia præſupponit diffinitiuam, & diffinitiua ad inſtar quaſi vř ſe hře per ordinem ad principalem, & quia pronunciat ſuper principali vř pronunciatum ſuꝑ iſta. Sed abſolutoria negocio principali. & qõnibus ſufficeret ſi vellet pronunciare ſuper incidenti. i. ſuper qõnibus, C. de ord. cog. l. 3. nam quaſi omnes articuli proceſſus trahunt ad diffinitiuã ſniam, ff. de mino. l. 3. §. 1. ergo non attendendum ad illam interlocutoriam ſed ad illam principalẽ abſolutionem? quia vř vt ſpectemus diffinitiuam ſniam ſuper qua appellantur. ff. de mona. l. ſtipulatus, in ſi. nam ſi appellatio admitteretur oium ꝙ principalis remaneret in ſuſpenſo. ff. de mino. l. intra vtile. C. qñ prouo. non eſt neceſ. l. 1. ergo non faciam iſtam diuiſionẽ, cũ ſine diuiſione poſſit proced. arg. nulli. C. de iud. & qa ibi ſunt duæ ꝓuiſiones & vna ſe hẽt ad aliam tanq̃ ad plenam ſpectatur illa. ff. qñ appel. ſit l. 1. §. ſolum, & qa à qõnibus non eſt incipiendum, ff. eo. l. 1. in princ. C. vbi ſenator. vel clari. l. quoties, & ita procedatur ad iurĩ delationem, ff. de iureiur. l. iuſiurandum. Sed pone iudex detulit iuſiurandum, tu recuſas, iuſte poteſt procedi ꝯtra te, ſed poteſt proteſtari quod poſſit appellare a diffinitiua, tũc ergo appellať. C. de leg. l. gñaliter, §. ſed aũt, nam non debet ſuſpẽdi talis cauſa. ff. de iud. l. per minorẽ, & de ſtatu homi. l. pen. & h. d. lex. 1. §. ſi. ff. nil. no. appel. pend. Nec obſtat contrarium quando dicitur,

dr̃, ꝙ generaliter actu, &c. concedo ſi pōt re parari in diffinitiua, ſed in eius appellatione non poterit, ꝙ non quęſtionetur, tñ non punitum puniam, non probatum probabo. C. de temp. appell. l. per hãc, & ꝙ aliud ſit in abſolutoria, quam in cōdemnatoria. ff. de re iud. l. inter pares. plures. n. habemus quod vbi eſt ſententia non appellatur. C. de epiſc. aud. auct. ſi quis litigatorum, &c.

CASVS IN QVIBVS pœna mortis ſpecifice à lege eſt impoſita: dom. Guilielmi Bont.

SVMMARIVM.

1 *Lapidans Chriſtianum in Chriſti contemptum eſt morte puniendus.*
Virginem rapiens, idolis ſacrificans, officia turbans diuina contra naturam luxurians, ſcienter rebaptizans, & qui in lapide crucem ſculpit, morti debent tradi.

2 *Muricem emens, & purpuram tingens, muros violans ciuitatis, & proditor principis puniuntur pœna mortis.*
Parricida, homicida, pacis violator, ſeditioſus, domini proditor, dominam adulterãs, adulter, cōdemnandum emittens, morte plectendi ſunt.

3 *Carcerem priuatum tenens, furcas erigens cōmilitonem feriens in ꝓpoſitum domini, vel capitanei manũ inferẽs, iudex pecuniã publicam ſubtrahens, & in bello fugiens morti addicuntur.*
Sacrilegus, depredator, monetæ falſificator, bruto ſubiecta, et incẽdiarius eſt morte puniendus.

4 *Hoſtis adiens, ſeditioni fauens, patriam prodẽs, viarum aggreſſor fur famoſus, & pupillæ corruptor morti traduntur.*
Manus inferens, turbator pacis, hoſtibus arma præbens leno, homines caſtrans, carcerem frangens, & captiuum dimittens plectuntur.

5 *Pregnantem necans, cedis auctor, malandrinorum receptator, debilitatem fingens iudex matremfamilias in publicum vocans, & ripas deſtruens ac ſcribens falſum immunitatis inſtrumentum morti ſubduntur.*

1 LApidans Chriſtianum odio nominis Chriſti. l. 1. C. de Iudæis. † Qui virginem rapit. l. 1. C. de raptu virginum. Qui idolis ſacrificat. C. de ſarac. l. 1. Qui officia diuina turbat. l. ſi qs in hoc genus. C. de epiſc. & cler. Qui contra nãni luxuriatur. l. cum vir. C. ad l. Iul. de adulteris. Qui ſcienter ſe rebaptizauit. C. ne ſanctum baptiſ. reit. l. 2. Qui in ſilice ſignum crucis
2 ſculpit. l. 1. C. ne liceat ſignũ ſalua. &c. † Qui emit muricẽ, & tingit purpuram. C. quæ res vẽdi non pñt. l. 1. Qui muros ciuitati violat. l. fi. C. de reꝝ diui. Proditor principis. l. quiſq;. C. ad l. Iul. de adult. Parricida. l. 1. C. de his q parentes occi. Homicida occidi debet. l. 3. C. de epiſc. aud. & apocal. 13. c. Frangens pacem iuro firmatam. c. 1. §. ſi quis de pace iur. firm. Cōcitantes populum dicẽdo viuat, vel moriatur. l. 1. C. de ſedit. Si ſeruus dñm prodit. l. capitalium. §. igni. ff. de pœn. Seruus dñam vitians. l. 1. C. de mulie. quę ſe ꝓprijs ſeruis ſuppo. Adulter. l. quis adult. C. ad l. Iul. de adult. Commentarienſis qui reũ mortis emiſit. l. ad cōmentarienſem. C.
3 de cuſt. reo. † Faciens priuatũ carcerem. l. 1. C. de priua. carce. Erigẽs furcas ꝓpria auctoritate. l. 3. §. fi. ff. ad l. Iul. maieſt. Miles ſocium cōmilitonem feriens. l. oẽ delictum. §. ſi qs. ff. de re mil. Quia in ꝓpoſitum dñi, vel capitaneũ manus intulit d. l. oẽ. §. q manus. Iudex q pecuniam publicã ſubtraxit. inſt. de publ. iud. §. ſi lex. Miles qui fugit in bello integra acie. d. l. oẽs. §. q in acie. Qui maius ſacrilegiũ facit. l. ſacril. ff. ad l. Iul. pec. Si actor caſtaldio, vel ꝓcurator ſubiectũ depredauit. l. vniuerſi. C. vbi cauſe fiſcales. Qui monetã falſificauit. l. fi. C. de falſa mon. Mulier q̃ ſe animali bruto ſubiecit. l. mulier, 15. q. 1. Qui incẽdium facit. l. q ædes. ff. de in-
4 cendio, ruina, & naufr. † Cōfugiens ad hoſtes. l. ſi qs aliquid. ff. de pœnis. Fautores ſeditiones. l. fautores, eo. tit. Patriæ ꝓditor. C. de abolit. l. fallaciter. Latro in itinere, vel nemore demore depredans. l. capitalium. §. graſſatores. ff. de pœn. Fur famoſus. ead. l. §. famoſos. Tutor corrũpens pupillam. l. 1. C. ſi tutor eam, &c. Qui manus in ſe infert l. ſi quis aliqd. ff. de pœnis. Miles turbator pacis. l. fin. ff. de re mil. Qui fulſit hoſtes, & eis vendit arma. Tenens puellam in lupanari in auctor. de lenoni. colum. 6. Homines caſtrans. l. 1. C. de eunuch. Qui effracto carcere fugit. l. 1. de effract. carcerum. ff. Miles cuſtos qui captiuum dimiſit. l. ſi quis
5 aliquid. §. miles. ff. de pœ. † Qui prægnantẽ necat. l. ſi qs aliquid. §. abortionis. ff. de pœ.

KK iiij Auctor

Auctor aggreſſuræ,& violentiæ vbi cedes facta eſt l.qin.C.ad l.Iul.de vi publ.Recipiens malandrinos.eo.ti.l.1. Miles qui ne pugnet debilem ſe fingit d.l.oẽ delictum.§.ꝯtinuũ. Iudex matrẽ familias in publicũ vocans. C. de off.diuerſo.iud.l.1.Qui ripas deſtruit.C. de nili agg.nõ rũpen.l.j.Scribẽs falſum imunitatis inſtrm,l.j. C.de immun.ne ꝯce.lib.x.

De pœnis omnifariam coitus illiciti: Tractatus Pauli Grillandi Caſtilionis Florentini Iuriſconſulti.

SVMMARIVM.

1 ☞ *Coitus carnalis non minus frequens eſt quam damnabilis.*

2 *Coitus crimina iuxta diuerſas perſonarum conditiones ſunt diuerſa.*

3 *Coitus ſacrilegus grauior eſt ceteris carnis criminibus.*

1 QVia carnalis coitus † criminis non minus frequens quam damnabilis vſus hr̃ ob quem iura criminum reos hmõi diuerſis pœnis proſequuntur.l.ſi adulterium cum inceſtu. & ibi gl.& Bart.& l.inter liberas, & l.ſtuprum.ff. ad l.Iul.de adult.§.item lex Iul.inſt.de publ. iud.3 2.q.2.adulterij malum,& eadem cauſa & qõ.c.flagitia.not. Card.in cle.1. de pœn. Abb Felyn.& alij Cano.in cap.1.& 2.extra de adul.& ſtup.& in cap vt clericoꝝ,de vita, & honeſt.cler.ad quem coitum aliquando deuenitur mediante opera ſortilegorum, & per maleficia de quibus ſupra diximus lib. præcedenti,ideo placuit poſt dictum tractatũ ſortilegioꝝ hunc immediate ſubiungere.

2 † coitus.n.crimina ſunt diuerſa ſm diuerſas perſonarum conditiones,& gradus,pro quibus diuerſas iura ſtatuere pœnas: vt proxime diximus: ideo de his aliqua videamus.

3 † Et primo de ſacrilegio quod ceteris carnis criminibus his maxime quæ ſecundum naturam perpetrantur grauius nuncupatur,3 2. quæſtio.8. adulterij, & 27. quæſtio. prima ſciendum.

1 ☞ *Sacrilegium generaliter ſumptum quid ſit, & vnde dicatur.*

2 *Sacrilegium an ſit crimen eccleſiaſticum, an ſeculare.*

3 *Sacrilegium an comprehendatur ſub nõie furti.*

Statutum quod de furto loquitur in ſacrilegio etiam locum habere cenſetur.

4 *Sacrilegij diuerſa ſunt ſpecies.*

Sacrilegij prima ſpecies in perſonam committitur, ſecunda per coitum cum moniali, tertia autem circa locum ſacrum ſit, & quarta in rẽ eam, ſcilicet auferendo.

5 *Locus ſacer ſolus ſacrilegium non facit.*

6 *Subtrahens rem ad vſum eccleſiæ deſtinatam nõdum ei traditam, an ſit ſacrilegus.*

Statutum de ſacrilegio puniendo tractans, de quo intelligi debeat ſacrilegio.

7 *Sacrilegium verum, & proprium quod dicatur & qualiter puniatur.*

Sacrilegium improprium quod ſit.

8 *Sacrilegium largo modo ſumptum quod ſit, & qua pœna reprimatur.*

Sacrilegium qualiter de iure canonico ſit puniendum.

9 *Sacrilegium grauius illud dicitur quod in perſonam clericorum per iniectionem violente manus committitur.*

Iudæus ſuper crucem immunditias proijciens an poſsit vt ſacrilegus puniri.

10 *Sacrilegium contra perſonam eccleſiaſticam cõmiſſum grauius eſt eo quod in loca ſacra committitur.*

Crimina quæ ex coitu cum moniali habito oriantur.

Sacrilegium committitur ſi cum moniali cupula carnalis habetur.

11 *Stuprum, & adulterium qualiter in eadem perſona ſimul concurrere poſsint.*

12 *Crimina diuerſa eodem actu committenti, an debeant pœna diuerſa imponi.*

13 *Reus, & ſeparatim, & de pluribus accuſari, & puniri poteſt, ſi eodem actu plura commiſerit crimina ſpecie diuerſa.*

14 *Reus ex eodem facto de pluribus criminibus ab vno, & eodem impeti, & vexari non poteſt.*

15 *Vtilitas quæ reſultare dicatur quod quis de diuerſis criminibus ſpecie differentibus ex eodem facto deſcendentibus puniatur.*

16 *Furtum in loco priuatim ſacrum factum, quaſi ſacrilegium cenſetur.*

17 *Coitus carnalis cum moniali habitus qualiter in foro conſcientiæ ſit puniendus.*

18 *Copula carnalis cum moniali qualiter puniri debeat in foro contentioſo de iure canonico.*

Monia-

Monialē ſtuprās de iure ciuili debet capite p'ecti.
19 *Coijciens cū moniali, ſiue cōſentiente, ſiue renuē te capite debet minui, & eius bona publicari.*

1 PRimo igr̃ quæro qd eſt † ſacrilegium gn̄alr̃ ſumptum. Rn̄. Sacrilegium eſt ſacræ rei violatio vel eiuſdem vſurpatio, vt dicit Bal. in l. 3. C. de furtis, in 1. col. & Azo in ſumma eod. tit. in prin. & S. Tho. in ſumma ſecunda ſecundæ qõne. 99. art. 3. Io. lec. in ſumma confeſ. eo. tit. q. 1. Secundo videamus quare dr̃ ſacrilegium. Rn̄. ꝙ ſacrilegium dr̃ quaſi ſacrilægiū, qa ꝑ illud res aũt ꝑſona ſacra lædit̃, ita dicit Bal. ĩ d. l. 3. & Azo in ſum. eo. tit. & alij ꝑnomitati in locis ſuis, Gl. tn̄ in c. ſacrilegium. 17. qõ. 4. alio modo deſcribit ſacrilegium dicens, ꝙ ſacrilegium eſt ſacræ rei violatio ſiue in ſe ſiue in alio, ſi ue ſit res ſacra ſiue ꝑſona, deinde tranſit ad aliam deſcriptionem, & dicit, ꝙ ſacrilegium eſt publici iuris tranſgreſſio, ſed neutra iſtarum eſt bona, prior. n. ꝯtinet oia mẽbra diffinitionis, ſiue deſcriptionis ſpecie differentes, ꝓut requiritur, ſm̃ qd' diximus ſupra tit. 1. in prin. ſecũda ẽt nõ valet, qa eſt nimis gn̄alis ſm̃ quam ſequeret̃ ꝙ oẽ delictum ꝑ qd' tranſgredit̃ publici iuris ordo eſſet ſacrilegium ex quo tranſgredit̃ publicum ius, & ideo teneas diffinitionem Bald. & aliorum quam ſupra dixi q̃ eſt melior. Tertio, quot requirunt̃ ad hoc vt ſit ſacrilegium, & puniat̃ pœna ſacrilegij vide Bal. & Sal. in d. l. 3. C. de furtis. Azo. in ſumma eo. ti. & Bar. in l. diuus.
2 & l. ſacrilegi. in prin. ff. ad l. Iul. pecu. † Quarto q̃ro an ſacrilegium ſit crimen eccleſiaſticũ vel ſæculare, ita ꝙ illius cognitio, & pœnæ impoſitio ſpectet ad ſolum iudicem eccleſiaſticum vel ſecularem, & dic br̃ qd' eſt crimẽ mixtum vtriuſq; fori. c. cum ſit gn̄ale. & ibi gl. Abb. & alij de foro comp. l. ſi q̃s in hoc genus. C. de epiſ. & cle. & ff. ad l. Iul. pecul. l. diuus. & l. ſacrilegi. & l. ſacrilegi. & ff. de pœ. l. aut facta. §. locus. c. qd' ꝓpoſuiſti. de foro comp. 16. q. 4. c. ſacrilegium c ſi q̃s clericus, ſi quis ꝯtumax. §. 1. & c. ſi q̃s ſuadente diabolo, & ꝓpea dico ꝙ tam iudex eccleſiaſticus q̃ ſecularis poterit ꝓcedere ꝯtra laicum ꝑ iſto crimine, & habebit locum ꝑuentio inter eos. vt dicit Abb. in d. c. cum ſit gn̄ale. & Arch. in c. felicis. ne pœn. lib. 6. & Card. in cle. 1. eo. tit.
3 & Azo in ſumma eo. tit. † Quinto q̃ro an appellationi furti veniat ſacrilegium, qn̄ tractatur de ſubtractione ſacrarum rerũ. dic ꝙ ſic. vt l. ſacril. ff. ad l Iul. pecula. qa quo ad pœnã ſacrilegium eſt furtum, imò plus quam furtum eſt punibile, licet aliquid nõ ſit proprie ſacrilegium d. l. ſacril. in 2. rn̄. Et ideo dicit Bal. in d. l. 3. C. de furtis ꝙ ſtatutum faciens mentionem de furto, hẽt locum ẽt in ſacrilegio, & ſic tenet ꝙ ſubtractio rei ſacre ꝯtinet
4 ſub ꝓpria vocabuli ſign̄one furti. † Sexto Videndum eſt quot ſunt ſpecies ſacrilegij. Rn̄. qd' multæ ſunt ſm̃ qd' dicit Card. in d. cle. 1. de pœn. in 2. not. Bal. tn̄ in d. l. 3. melius ceteris iudicio meo ponit quatuor ſpecies ſacrilegij quãuis primo dicat, ꝙ tribus modis committit̃ ſacrilegium. Prima. n. ſpecies eſt q̃ committit̃ in perſonam violando. ſ. pcutiendo. vulnerando vel occidendo clericum, vel monachum ſeu alium religioſum, vel ꝑſonã eccleſiaſticam c. ſi q̃s ſuadente diabolo. 17. q. 4. Secundo, ſit ſacrilegium ꝑ coitum habitum cũ moniali ſacrata. 27. q. 1. impudicas. & l. ſi q̃s in hoc genus. C. de epiſ. & cler. Tertia ſpecies eſt, q̃ ſit circa locum ſacrum. ſ. qn̄ locus publicus ſacer ſicut eſt eccleſia violat̃, vel illius cœmiterium in deſtruendo, deuaſtãdo, vel occupando, aut eius immunitates infringendo c. frater. 18. q. 4. Quarta ſpecies ſacrilegij eſt, q̃ committit̃ in rem. ſ. auferendo rem ſacram, & illam alibi aſportando, & ꝯtrectando rem ipſam, & iſtud tribus modis committit̃ ſm̃ ius canonicum. Primo, cum ſubtrahit̃ aliquid ſacrum de loco ſacro. & in hoc ꝯcordant ius ciuile, & ius canonicum. 17. q. 4. ſi q̃s ꝯtumax. §. ſacrilegium. & eſt gl. in c. ſacrilegium. eadẽ cauſa 10. q. & l. diuus. & ibi Bar. ff. ad l. Iul. pec. Secundo, qn̄ res ſacra auferi de loco non ſacro. Tertio, qn̄ nõ ſacrum de ſacro d. c. ſi q̃s ꝯtumax. §. ſacril. & ꝑ dictam gl. in c. ſacril. & not. in c. ꝯqueſtus. & c. cum ſit gn̄ale. de foro comp. iſtæ duæ vltimæ ſpecies non dñr ſacrilegium de iure ci-
5 uili, ſed ſola prima. † Et ſic nota ꝙ de iure ciuili locus ſacer ſolus non facit ſacrilegium qn̄ tractamus de ſacrilegio, qd' ꝯſiſtit in ſubtractione rerũ ẽt qd' res eſſent ſubtractæ de loco ſacro publico, ſicut eſt eccleſia, non dr̃ ſacrilegiũ de iure ciuili qn̄ res nõ erat ſacra, ita dicit Azo in ſum. eo. tit. & Bart. in d. l. diuus. Bal. & Sal. in d. l. 3. Si q̃s igr̃ q̃rit an ſit ſacrilegium de iure ciuili, & ꝙ pœna ſacrilegij puniat̃ debent iſta duo ꝯcurrere, primum eſt ꝙ res ſit ſacra, item ꝙ ſublata ſit de loco ſacro,

cro,ita dicit tex.& ibi Doct.& maxime Bar.
in d.l.diuus.vbi dicit hanc eſſe cōem opinio
nem. Illud aūt qđ dř in d.c.ſacril.cum gl.in
c.ſi qs ꝯtumax.§.ſacril.17.q.quarta ꝓcedit,
& hēt locum de iure canonico in terris eccle
ſiæ, vel inter eccleſiaſticas pſonas in foro ec
leſiaſtico,iuxta notata p Doct.in c.ſoluę,de
maio.& obed.& in cap.p venerabilem q fil.
ſint leg.& in c.nouit.de iud. Sed ꝯtra iſta op.
de l.aut facta.§.locus.ff.de pœn.vbi dř,ꝙ lo
cus facit vt idem ſcm̄ ſit furtum vel ſacrile-
gium, & capite luēdum vel minori ſupplicio
ſit puniendum.Glo.in d.l.diuus, ſoluit hanc
ꝯtrarietatem, & dixit qđ eſt verum ꝙ locus
ſacer facit ſacrilegium ſi res ſacra inde aufe-
raē alias non, qa ſi dicereē eſſe ſacrilegiū cū
res non ſacra de loco ſacro ſubtraheret eſſet
ꝯtra textum in d.l.diuus . vbi dř ꝙ ſi qs rem
ꝓphanam apud ædem ſacram depoſitam fur
to ſubtraxerit furti teneē non ſacrilegij. Bar.
vero in eadem l.diuus,approbat eandem ſo
lutionem quam dicit,ꝙ Doc.cōiter,tenent,
eandem ēt tenent Bal.& Sal.in d.l.3. & Azo
in ſumma eod.tit. Arch. in d.c.fel. in princ.
6 † Vlterius quæro an ſubtrahens rem q̄ erat
deſtinata ad vſum eccleſiæ , nondum tn̄ erat
tradita ipſi eccleſiæ an committat ſacrilegiū?
dic ſm̄ Bal.in d.l.3.ꝙ non, qa res non dř ſa
cra niſi poſtq̄ vere,& effectualiter quo ad do
minium, & poſſeſſionem deuenerit ad eccle
ſiam,maxime qn̄ agiē de pœna ſacrilegij in-
ferenda de iure ciuili,p ea q̄ ſupra diximus.
Vltra p̄dicta ēt q̊ro qđ ſi in ſtatuto ſit mētio
de ſacrilegio puniendo , an debeat intelligi
ſtricte ſacrilegium ſm̄ qđ intellř de iure ci-
uili,vt ſupra diximus, vel large ſm̄ ius cano.
nicum , ꝙ dic ꝙ debet intelligi de ſacrilegio
ſtricto ſm̄ ꝙ intellř de iure ciuili,rō eſt,quia
ſtatuta ſunt de iure ciuili, vt p Bar. late in l.
oēs populi.ff.de iuſt.& iure.ita dicit Bald. in
l.l.3.in 2.col in verſ.ſed dubitaē.Poſt hæc vi.
dendum eſt q̄ ſit pœna ſacrilegij, & dic bř ſe
cundum Bart.in d.l.ſacril.ꝙ ad hn̄dum ple-
nam cognitionem pœnarum hmōi crimi-
nis ſciendum eſt,qđ triplex eſt ſacrilegium.
7 † quoddam.n.eſt ſacrilegium qđ dř verum,
& ꝓprium ſacrilegium , qđ eſt qn̄ ſubtrahiē
ſacrum de ſacro loco, hoc eſt publice , & ad
publicum vſum ꝯſecrato, ſicut eſt eccleſia pu
blica ordinaria, vt l. ſi qs hoc genus .C. de
epiſ.& cle.& d.l.ſacrilegi.in princ.& iſto ca-
ſu capite puniunē q in illud incidunt d.l. ſa-
crilegi.in prin.& d.l.ſi qs in hoc genus. & l.
aut facta §.locus.ff.de pœn. declarata,vt ſu-
pra. Item eſt ſi læditur templum publicū ſa-
cratum.vt p Bart.in d.l.ſacrilegi.eadem quo
que pœna puniunē q violētas manus in pſo
nas eccleſiaſticas iniecerunt d. l. ſi qs in hoc
genus.& ibi Bal.C.de epiſc.& cle. Quodam
vero non eſt ꝓprie ſacrilegium, ſed quaſi ſa
crilegium,qđ eſt qn̄ qs ſubtrahit rem ēt ſa-
cram de loco ſacro,non tn̄ publice ſacro,ſed
priuato,ꝓut eſt oratoriū qđ fit qn̄q; in do-
mo iſtoꝝ magnatum aut nobilium,& ꝯſecra
tur,idem de oratorio hoſpitalis priuati, iux
ta ea q̄ hn̄r in c.ad hæc.de relig.domib.& in
cle.qa ꝯtingit.eod.tit.& p Fel.in c.de quar-
ta. de pſcr. & iſta dn̄r loca ſacra priuata,Idē
eſt de ædicula pſbyteri poſita iuxta eccleſiā
vel canonica clericoꝝ,iſta non dn̄r eſſe loca
publica ſacra,ſed priuata,&ideo q ſubripuit
rem de locis p̄dictis non teneē pœna ſacrile
gij de qua ſupra,ſed quaſi ſacrilegij,quę erit
minor ſacrilegio , & maior furto , & iuxta
qualitatem facta , & pſonarum ꝯdōnē qn̄q;
erit maior qn̄q; minor.vt in d.l.ſacrilegi. in
2.rn̄.ibi Bart.q hoc modo declarat l.illam ſi
recte ꝯſidereni verba ſua, & hoc modo intel
ligiē tex.in l.ſacrilegi.in princ.& l. diuus .ff.
8 eo.tit. † Tertium eſt ſacrilegium qđ large ,
& improprie dř ſacrilegium de quo loquun
tur iura in l.1.2.& 3.C.eod.tit.de cri.ſacril.
quod eſt qn̄ quis diuinam legem, & eius di-
ſpoſitionem offendit,ſeu quouis modo eius
intellectum ēt p negligentiam violat . Item
diſputare de auctoritate Principis.ſ.Impera
toris vel Papæ,&dubitare ne dignus ſit quē
Imperator ad aliqđ offm̄ deputauerit,vel ꝙ
Imperator illum eligere nō potuerit,hoc cri
men dř hr̄e inſtar ſacrilegij,vt d.l.2. C. eod.
tit.& ſic dř improprie ſacrilegium,& iſto ca
ſu ſilř erit pœna arbitraria. d. l. ſacril. Bart.
in d.l.ſacrilegij in verſ.tertium genus ſacri-
legij,&c.& Bal.in d.l.3. & Azo in ſum. eod.
tit.in prin.De iure aūt canonico diſtingue ,
Aut loquimur de illa prima ſpecie ſacrilegij
q̄ committiē p impoſitionem violentæ ma-
nus in clericum, ſeu aliam perſonam eccle-
ſiaſticam:& eſt pœna maioris excōicationis.
vt in cap.ſi quis ſuadente diabolo.17.q. 3. à
qua quis non poteſt niſi à ſede apoſtolica li.
berari.eps.n.vel alius ordinarius non habet
facultatem abſoluendi ab illa excommuni-
ca.vt dicunt Doct.in d.c.ſi quis,& per Fely.
in d.

in d.c.cum ſit gñale in 1.col de foro cõp.fal-
lit tñ in caſibus de qbus i c.2.de ſent.excõi.
Aut loquimur de alia ſpecie ſacrilegij q̃ ↄſi-
ſtit in re ſacra,puta in corruptione vel demo
litione eccleſiæ, aut in aſportatione rerum
ſacrarum & erit pœna excõicationis minor
vide text. q grauiorem imponit pœnitentiã
ꝓ iſto crimine in c.de viro.12.q.2.a qua per
epm̃ vel ordinarium loci abſolui poterit c.
qſqs.§.penult.17.q.4. in alijs vero caſibus
minoribus erit pęna pecuniaria,vt d.c.qſqs
9 in prin. † Grauius.n.ſacrilegium qd' com-
mittiẽ in ꝑſonam eſt illud qd' fit per impoſi
tionem violentiæ manus d.c.ſi qs ſuadente.
& l.ſi qs in hoc genus.C.de epiſ.& cler.Eo-
rum vero q̃ committunẽ in locis ſacris,gra-
uius eſt illud qd' committiẽ ↄtra eccleſiã pu
blicam ſacratam. qd' tanto grauius eſt cri-
men quanto dignior,& excellentior erat ꝑ-
ſona vel locus vtroq; caſu.l.ſacrilegi. i prin.
ff.ad l.Iul.pecul.& ibi Bar.& d.c. ſi qs ſuadẽ
te.& d.l.ſi qs in hoc genus. Sacrilegium ve-
ro qd' committiẽ in rem ſacram,illud qdem
grauius eſt,& magis horrendum,qd' cõmit
tiẽ ↄtra Sacr̃m Euchariſtiæ, qa dr̃ committi
ↄtra Xp̃m directe,cetere vero q̃ committun
tur ↄtra alia ſacr̃a non dñr adeo horrenda.
ita dicit do.Ioan.lec.in ſum.cum eod. tit. de
ſortile.q.4. Quæro hic qd iudæo q proiecit
immunditias ſup crucem qñ publice defe-
rebaẽ ad ꝓceſſionem,dum tranſirẽt ante do
mum hr̃i dictæ immunditiæ ꝓiectæ fuerũt,
an iſtud ſit ſacrilegium,& poſſit p vtrunq; iu
dicem ꝓcedi in hac cauſa ↄtra hebreum, &
puniri,& qua pœna,dicit Pet. de Anch. quẽ
vide in conſ.ſuo 14. ꝙ ſicut,de quo diximus
ſupra tit. ꝓximo q.10.vbi adeſt qõ ſpecialis,
de pœna vero violationis monialium q̃ fit ꝑ
coitum, diceẽ infra ſed qa non intendo hic
tractare totam mã̃m ſacrilegioꝝ ne longius
diuertar ab ordine primę meæ intentionis,
q̃ fuit declarandi mã̃m coitus, & illius pœ-
nas, ideo hic p̃miſſis ꝓ aliqua intelligentia
iſtius criminis deuenio nũc ad mã̃m nr̃am.
10 † Et dico ꝙ grauius eſt ſacrilegium,& ſcelus
ꝙ committiẽ ↄtra ꝑſonam ſacram ſiue eccle
ſiaſticam,q̃ illud qd' committiẽ ↄtra loca vel
bona ſacra, qa ſanctitas loci ordinaẽ ad ſan
ctitatem hominis,vt dicit S. Tho.in 2.2. q.
99.art.3.verſ.dicendum.& Ioan.lec.in ſum.
ↄfeſ.eo.tit.de ſacril.q.3.ꝑ Arch. in d.c. feli-
cis,de pœn.lib.6.& Card.in d.cle.1.de pœn.

Ideo videamus nunc ne ſacrilegio illo quod
ꝑpetraẽ ex coitu habito cum moniali, & an
teq̃ ad vlteriora ꝓcedam. Quæro quot cri-
mina q̃ ex coitu hm̃õi cum moniali exoriũ-
tur.Rñ.ꝙ tria ſm̃ gl.in c.virginibus.27.q.1.
.ſ.ſacrilegium,inceſtus,& adulterium tu vero
dic,ꝙ imò quatuor oriunẽ ſacrilegium, ince
ſtus,adulterium,& ſtuprum. Sacrilegium di
co committiẽ,qa ꝑſona ſacra læſæ reperiẽ ꝑ
violationem ſiue deflorationem, & optimũ
qd' prius habebat priuilegium virginitatis
amiſit.vt d.c.virg.& eadem cauſa,& q. impu
dicas.Secundum qd' cõmittiẽ crimen eſt in-
ceſtus,qa ſponſam Dei violauit,q eſt pr̃ no
ſter,& illa eſt ↄiuncta nobis in Xpo ꝑ affini
tatem ſm̃ ſpiritum 12.q.2.q abſtulit.& in c.
1.2.de cog.ſpiritua.& eſt gl.in d.c. virginib.
Tertium eſt adulteriũ, qa ſponſam alterius
violauit,qa monialis eſt ſponſa Xp̃i d.c.vir-
ginibus.& ibi gl.Quartũ erit ſtuprũ,qa vere
virginem honeſte viuẽtem ſtuprauit l. inter
liberas.& lege ſtuprum.ff.de adult.vide egre
gium text.in c.ſi qua monacharum. 27.q.1.
in quo ſit mẽtio de vtroq;,dr̃.n.ꝙ ſi qua mo
nachaꝝ in lapſum adulterij ceciderit, aut in
11 ſtupri fuerit deducta voraginem. † Et licet
impoſſibile eſſe videaẽ ꝙ iſta duo crimina
ſtuprum, & adulterium ſimul, & ſemel eodẽ
tp̃e, & in eadem ꝑſona ↄcurrere poſſint, ex
quo alterum p̃ſupponit illam eſſe ſolutam,
alteꝝ vero ↄiugatam d.l.ſi adult. cũ inceſtu.
& l.ſtuprũ.ff.ad l. Iul.de adult. & §. item lex
Iul.inſt.de publ.iud.& l.1. C eo.ti.Solu.veꝝ
eſt,ꝙ iſta duo crimina ſunt incompatibilia,
& ideo vtrunq; in eadem ꝑſona eodem tp̃e
ↄcurrere non pñt, eſt veꝝ vno reſpectu qñ
tenderent ad eundem determinatum finem
d.l.ſi adult.& l.ſtuprum.ſed diuerſis reſpecti
bus bene ↄcurrere pñt in eadem ꝑſona, vt
eſt in caſu nr̃o, monialis .n. quo ad carnem
eſt vera virgo intacta, quo ad ſpiritum vero
dr̃ eſſe nupta ↄiugio ſpirituali,& ſponſa Xp̃i
ꝑ votum ꝓfeſſionis ſuæ vnde non impediẽ
iſtoꝝ duoꝝ ↄcurſus, vnum in ſpiritu, alterũ
vero in corꝑe ſiue in carne, vt late diximus
ſupra lib.præced.q.7.in princ. argõ text. in
cap.excommunicamus,el 1.& lo ſecundo in
princip.de hæret.in antiq.vide not.text. qui
loquitur de monialibus, & expreſſe dicit ꝙ
monialis per peccatum carnis committere
poteſt ſtuprum,& adulterium.22.q.1. ſi qua
12 monacharum. † Et ex præmiſſis etiam in-
ſurgit

ſurgit aliud dubiũ, nunquid iſta quatuor crimina de quibus ſupra, quando ex vnico ꝯcubitu orta fuerunt, ſint quatuor crimina ſeparata in forma, & ſubſtãtia, & ita ꝙ ipſorum reus poſſit de vnoquoq; accuſari pariterq. puniri, & pœna ex vno ſecuta alterũ nõ impediat, ac ſi ex diuerſis factis, cũ diuerſis ꝑſonis facta fuiſſent. Rñ. articulus iſte in veritate eſt ſubtilis & diſputabilis, quando ex eodẽ facto plura oriũtur crimina, an reus poſſit de pluribus accuſari, & pluribus ẽt pœnis puniri gl. n. in d. c. virginibus, dicit, ꝙ iſta dñr plura crimina nomine tm̃, non aũt effectualr̃ in ſubſtãtia, & ſic reſpectu accuſationis ſunt diuerſa, quia reus põt de quolibet ad libitũ accuſantis deferri, ſed quo ad effectũ reſpectu pœnæ oia iſta reputanr̃ pro vno, & ſic ſecuta pœna ex vno, reus ipſe à ceteris liberar̃ ex quo in veritate nõ fuit niſi vnũ factũ ideo fiſcus debet eſſe vnica pœna ꝯtentus ad ſimilitudinẽ duorũ pluriũ ue reorũ pro eadẽ ſumma inſolidũ obligatorũ, quorũ ſi vnum totaliter creditor exegerit ceteri liberanr̃ l. 2. & ibi Bar. ff. de duo. reis, fatetur tñ illa gl. quod vbicunque ex eodem facto plura orianr̃ crimina, ꝙ pœna magis aggrauar̃ ratione adiuncti criminis, vt hr̃ in l. ſi adulterium cum inceſtu. & ibi Bart. ff. de adult. & 32. q. 7. quemadmodũ, §. ſunt. n. ſed Bart. in d. l. ſi adulterium cũ inceſtu. in 2. col. in verſ. vlterius quarto tenuit ꝯtrarium, ꝙ reus vtiq; poterit de oibus puniri, & ſic ꝓ vno facto pluribus, & diuerſis pœnis puniri, idem ẽt tenet gl. in d. l. ſi adulteriũ cũ inceſtu. in verſ. occurrunt, quã ſequitur ibi Bart. & idem Bart. in l. ſenatus, ff. de acc. & clarius ẽt Bart. in l. qui de crimi-

13 ne. C. de accuſ. † Concludẽs in effectu, quod quotieſcunq; ex eodẽ facto plura orianr̃ crimina ſpecie diuerſa, reus poterit de plurib. ſeparatim accuſari, & de pluribus quoq; puniri, ſed ſi ſup vno fuiſſet in cauſa ꝯcluſum, adeo ꝙ ſola expectaret̃ ꝓnunciatio, debebit ſupſedери ſup ipſo crimine, & expectari donec cauſa ſup altero expediar̃ vſq; ad dictũ terminũ, adeo ꝙ quis vnica ſñia duplici crimine reus declarar̃, & pluribus diuerſis pœnis afficir̃, & ſatiſfacere tener̃, quod eſt verũ quando eſſet pœna pecuniaria bonorum vel alia hmõi, non aũt quando eſſet pœna vltimi ſupplicij vel mutilationis membri, quia iſto caſu pœna ſemel cõmiſſa, & executa in corpore amplius reiterari non põt, quia mors vnica eſt q̃ oĩa ſoluit. §. deinceps, in auth. de nup. & l. vulgaris, & ibi Bart. ff. de fur. vide Bart. in d. l. ſi adulteriũ cũ inceſtu. in 2. col. verſ. ſed quod releuat, & c. quibus non obſtat tex. in d. l. ſenatus, ff. de accuſ. vbi de homicidio, & parricidio notatus vnica duntaxat pœna punir̃, quia patet rñſio per ſupra ꝓxime dicta, nã morte ſemel executa nõ põt amplius reiterari & ideo vnius pœna vtrunq; ſoluit, quia de vtroque eſt pœna mortis, vt l. 1. ff. ad l. Pomp. de parric. & l. 3. §. fi. ff. ad l. Corn. de ſica. Bart. aũt in d. l. ſi adulterium cũ inceſtu. aliter rñdet ad d. l. ſenatus, & dicit quod illa duo crimina de quibus ibi, non ſunt æque principalia, vt principales ſpecies ſeparatæ, ſed vnũ eſt tanq̃ genus, quod eſt homicidiũ, alterum vt ſpecies ſub ſuo gñe comprehẽſa, nos aũt loquimur quando ſunt plures ſpecies criminum ſeparatæ, & æque principales, licet ex eodẽ fonte ſiue ex eodẽ facto ꝓcedant, & hæc eſt

14 vera concluſio cõiter approbata. † Quæ limitanda eſt primo procedere quando eſſet vnus & idẽ accuſator q vellet eundẽ reũ de pluribus criminibus impetere, quia ab vno tm̃ nõ poſſet diuerſimode vexari ex eodẽ facto vt ſupra ſed bene à pluribus, ita dicit Bart. in d. l. qui de crimine, & rõ eſt illa, quia exceptio rei iudicatæ ſuper vno remoueret eundẽ accuſatorem ſuper alio ꝯſequentẽ, & hoc maxime quando lata eſſet abſolutoria ſuper vno. q̃ parit exceptionem ſuper alio ꝯtra eandem perſonam, non aũt ꝯtra diuerſam, ſed quæ eſt rõ quare potius iſta exceptio remouet eundẽ accuſatorẽ & non diuerſum, rõ poteſt eſſe iſta, quam nunc ꝯſideraui, quia quando reus fuit ſemel abſolutus ab vno crimine, ſi idem accuſator vellet iterũ agere ſup alio crimine ex eodẽ facto deſcendente, cenſer̃ calumniari velle contra ipſum accuſatum, ideo iura ipſum repellũt ab accuſando, quia in eo facto in quo ſemel ſuccubuit, non debet iterũ admitti, q̃ rõ non militat ꝯtra tertium, vide Bart. in d. l. q. de crimine, & ibi Bald. & Abb. in c. trãſmiſſæ, de eo q cog. con. vxo. ſuæ. vbi ſecutus fuit dictum Bart. in d. l. ſi adulterium, & c.

15 † Sed quo q̃ vtilitas reſultat ex hoc qd' quis poſſit de pluribus criminibus ſpecie differẽtibus, quando ex eodem facto deſcendunt, accuſari, & puniri, quando eſt quolibet crimine imponitur pœna mortis, vt eſt homicidiũ, & parricidiũ, de quibus diximus ſupra, itẽ adulterium & inceſtum, vt d. l. ſi adulteriũ cum inceſtu. in

in princ.cum mors vnica ſit quæ omnia ſol uit, & eſt actus q non pōt de nouo reiterari, vt l.vulgaris, & ibi Bar.ff.de fur. & dixim⁹ ſupra ꝓx.me rñ.Bar.in d.l.ſi adult.&c.in 2. col.verſ.quæro quid releuat,&c.vbi dicit, ꝙ hoc eſt vtile,& ꝓdeſt in pluribus,& primo, qa ſi ſit lata ſnia abſolutoria ſup vno poterit ab alio dico non ab eodē accuſatore accuſari ſup alio, vt d.l.q de crimine, itē ſi ſequatur ꝯdēnatoria ꝓdeſt in hoc, qa ſępius ꝑ ſtatuta pœna adulterij, vel alterius criminis q̃ de iure ciuili eſt vltimū ſupplicium alleuiatur,& ſit pecuniaria: Item ꝓdeſt in hoc, qa vnius pœna augetur ꝑꝑ aliud vt grauius puniat̃, ita tenet gl.in d.l. ſi adulteriū cum inceſtu.in prin.& ibi Bar.in d.verſ.quæro qd releuat, in ſi.pro quo facit in arg.tex.in l.ſacri
16 leg.in 2.rñ.ff.ad l.Iul.pec. † vbi ſi furtū fiat in loco priuatim ſacro, dr̃ quaſi ſacrilegiū & punitur plusq̃ furtum,& minus quā ſacrilegiū, de quo diximus ſupra in prin.iſtius qō. Pro reſolutione igit̃ ſupra dictæ qōnis motæ ꝑ gl. in d.c.virginib. dico, ꝙ gl.illa dum vult, ꝙ ſint diuerſa crimina reſpectu accuſationis, eo ꝙ ſit in electione accuſatoris ſup quo ex dictis criminibus velit inſtituere accuſationē, quæ poſtq̃ ſemel inſtituta eſt, non licet poſtea ſuper alijs criminibus alias diuerſas accuſationes ꝓponere, ſed in hoc malè dicit, ꝑ ea quæ ſupra ꝓx.me diximus, qa ſi ſunt plura crimina ſpecie dr̃ia, licet deſcendāt ex eodem facto pn̄t inſtitui plures accuſationes, & imponi plures pœnæ, vt ſupra ꝓxime dictū eſt, poſſet ſaluari dictum gl. in vno caſu.ſ.qn̄ lata eſſet ſnia abſolutoria ſup vno ex dictis criminibus, ꝙ nō liceret accuſatori intentare iudiciū ſuper alio d.l.qui de crimine,& ibi Bart.alias dictū gl.ſaluari nō pōt loquendo in foro iudiciali, qa ēt de iure canonico quoties ex eodē facto plura crimina oriuntur pn̄t plures accuſationes inſtitui,& plures pœnæ imponi; ita dicit expreſſe gl.relata ad tex.in cap.relegantes, 23.q.5.in verſ.ſi adulteriū.idem tenet Arch.in d.c.virginib.ꝑ text.in d.l.qui de crimine, quē ipſe allegat ibi. Si vero loquimur in foro ꝯſcientiæ ꝑut ipſa gl.poſtea dicit, aliud eſſet dicendū.ſ.ꝙ vna pœna tm̄ puniretur, ſed grauius ꝑꝑ alia crimina annexa, quia ſi vna ſola qualitas aggrauat delictum, multomagis vnum delictū ſeparatū aggrauat aliud delictū. hoc idem tenet Bart.poſt gl.in d.l.ſi adulterium

17 cum inceſtu. † Quibus ſic declaratis deuenio nūc ad expeditionem qōnis nr̃æ,& quęro, qbus pœnis punit̃ quis pro iſto coitu habitu cū moniali. Rn̄.aut loqmur in foro cōſcientiæ, aut in foro ꝯtētioſo canonico, aut in foro ciuili. Primo caſu, qn̄ ſumus in foro ꝯſciæ. eſt pœna excōicationis,& excluſionis à cōſortio alioꝝ ꝓfeſſoꝝ, ſiue monachoꝝ, ſiue monialium, qa debēt omnino ab alioꝝ monachoꝝ, ſiue monialiū ꝯſortio expelli, q hmōi impudicitiæ ſe immiſcuerint, & in aliquo loco arcto, ſiue carcere ipſius monaſterij intrudi ad agendum ꝑpetuam pniam, ita qd' in ſolo mortis articulo ſi digne,& congrue pęnituerit nō negetur viaticū Euchariſtiæ, vt in c.impudicas, & c.virginib.27.q.1. & not.ꝙ nō ſunt abijciēdi, vel abijciēdæ extra monaſteriū, ita qd' vagare poſſint, ſed intrudendæ vt ſupra ne cū alijs ꝯuerſent̃ tanq̃ oues morboſæ, ne aliàs aut totū ouile inficiāt ita not.& expſſe dicit Archid. in c.ꝑuenit, 27.q.1. pro quo facit tex.in c.in eccleſia ſticis, §.fin.de maio.& obed. quem vide ibi. Ea.n.quæ ꝓxime diximus hn̄t locū in clericis. Laici vero excōicantur nec vnq̃ admittūtur ad cōionem fideliū niſi publicā, & idoneā de ſcelere ipſo egerint pniam, d.c.impudicas,& cap.virginib.& ibi gl.&per Arch.in
18 d.c.peruenit. † Secūdo vero caſu, qn̄ ſumus in foro cōtentioſo coram iudice eccleſiaſtico, Clericus cuiuſcūq; ſit gradus, vel dignitatis, deponit̃ ab omni ordine ſacro,& officijs ac beneficijs oībus priuatur,& intruditur in arctū monaſterium ad agēdum perpetuam pniam, laicus vero excōicatur, vt dicūt hæc duo cap.27.q.1.ſi quis eps̄,& cap.ſi qua monachaꝝ. De iure aūt ciuili pro iſto crimine eſt pœna mortis.l.ſi qs in hoc genus. C.de epiſc.& cler.q text.loquitur gn̄aliter de quacūque iniuria illata eccleſiæ, monaſterio, vel ꝑſonis eccleſiaſticis, quod ꝓbatur ēt rōne, nā in quolibet ſacrilegio iſtius coitus ineſt adulteriū,& inceſtum, vt ſupra ꝓxime ꝯcluſimus; pro qbus criminibus nulli dubium eſt quod eſt pœna capitis; d.l.ſi adulteris cū inceſtu.ff.de adult.& l.quamuis.§.ſi. C.eo.tit. vbi dicit tex.ſacrilegos alienaꝝ nuptiaꝝ gladio puniri oportet, multomagis gladio puniendus eſt, q eſt ſacrilegus diuinaꝝ nuptiarum, d.c.ſi qua monachaꝝ, arg.cap.ſolitę de maio.& obed.& vide dom.Ioan.lec.in ſum. confeſs.eo.tit.q.3.pro quo facit ēt text.in l.

ſacril.in princ.ff.ad l.Iul.pecu.quia hic vio-
laē ſacrū de ſacro.&c.Sed pdictis oppo.de l.
19 raptores,in fi.C.de epiſ.& cler. † vbi dr̄ qđ
ſiue volētibus ſiue nolentibus mulieribus ſi
ue ſacratiſſimis monialibus pati carnalē cō
cubitū,in oēm euentum ille ſacrilegus puni
tur pœna capitis, & oīa eius bona publ.can
tur, q̄ applicanē dicto monaſterio . & ſupra
in caſu noſtro nulla eſt facta mētio de bono
rū publicatione.Solu.illa lex procedit qñ ex
parte viri interuenit raptus, qa rapuit mo-
nialē de monaſterio, & illā poſtea violauit,
oīno puniē pœnis prædictis ipſe raptor re-
ſpectu illius violētiæ,& rapinæ,ex qua fit in
iuria publica toti monaſterio, & monialib.
q̄ intuitus hñr,& ideo nō attendiē nec conſi
deraē voluntas illius raptæ, ſed magis ꝯſide
ratur gñalis iniuria monaſterij,& ideo gra-
uius puniē dictoꝝ bonoꝝ publicatione,nos
aūt loquimur qñ nullus interuenit raptus,
ſed ſola defloratio monialis occulta,de quo
qdem crimine raptus,& eius pœnis diceē in
fra eodē qō.10.vbi tractabiē de raptu monia
lis ſacræ.itē, & mulieris prophanæ uirginis
viduæ vel nuptę honeſte viuentium, & quid
de raptu meretricis cauſa libidinis .

1 *Coitus nepharius ſeu inceſtuoſus qua ſit puni-
tione coercendus .*
*Peccatum contra naturam humanæ ſocietatis
quod ſit,& quod contra naturā humani ſexus.*
2 *Peccatum contra naturam humani generis quod
dicatur .*
*Clerici pro omni fornicatione decennio debent
pœnitere .*
*Clericus in foro iudiciali canonico deponi debet
pro peccato contra naturam commiſſo .*
3 *Epiſcopus ſuper adulterio,& minoribus crimini
bus diſpenſare poteſt ne deponatur clericus .*
*Adulterium ſimplex in clerico an puniatur pœ-
na depoſitionis,aut ſuſpenſionis tantum .*
4 *Epiſcopus in quibus caſibus,& de quibus crimini
bus diſpenſare poſſit .*
5 *Copula carnalis nepharia in figura matrimonij
habita qualiter puniatur .*
6 *Ignorātia,& minor ætas excuſant à nuptijs illi
citis,& pœnis illicite eas contrahētibus inflictis.*
7 *Contrahentes matrimonium in gradu prohibito
qualiter iure antiquo Codicis,& qualiter iure
nouo authenticorum puniantur .*
8 *Filij ex nuptijs inceſtis nati an ſuccedant in bo-
nis parentum .*
*Filij inceſtuoſi,& ex coitu damnato nati,nedum
ſucceſſionis,ſed,& alimentorū ſunt incapaces .*
9 *Alimenta de iure canonico filijs ex quantumuis
damnato coitu natis non ſunt deneganda .*
Adulterium,& inceſtus pari pœna puniuntur .
10 *Concubitus inceſtuoſus ignoranter perpetratus
qualiter puniatur .*
11 *Pœna quandoque infligitur pro crimine igno-
ranter perpetrato .*

1 SEcundo q̄ro quid de nephario † coitu,cū
quis tā audax & proteruus reperiē, qui
cū propria matre,auia,ſeu alijs aſcendē
tibus linea directa,aut cum propria filia, ne
pte,ceteriſq; deſcendentibus eadē linea dire
cta,auſus fuerit ſe carnaliter cōmiſcere, qua
pœna puniendus ſit.Reſpon. ſi loquimur in
foro cōſcientiæ erit pro pñia excōicato ſep-
tem annoꝝ,& vltra arbitrio iudicis ſpūalis,
vt tanto tpe extra gremiū eccleſiæ,& cōio-
nem fideliū debeat cōmorari,donec per cō-
gruā pñiam Deo & eccleſiæ ſatisfecerit.33.
q.2. hoc ipſum.§. 1. vbi eſt caſus & dicit ibi
tex.ꝙ illud dr̄ crimen cōtra naturā humanæ
ſocietatis,aliud eſt quod ſit contra naturā ſe
xus humani,quod eſt qñ quia cū maſculo ſe
2 coniunxerit more ſodomitico † aliud eſt qđ
ſit contra naturam humani gñis, & illud eſt
quod ſit cū brutis quæ oīa puniunē excōica
tione vltra ſeptenniū tanto tpe quanto iu-
dex ipſe arbitrabiē conſiderata qualitate fa-
cti perſonarū conditione,&animo delinquē
tis,vt dicto c.hoc ipſum,ſed ea quę proxime
diximus itelliguntē de laicis. Clerici vero de
cennio debēt pœnitere,non ſolū ꝑ iſto, ſed
ꝑ omni fornicatione 82.diſt.presbyter. vbi
dr̄,ꝙ olim presbyter ſm canones apoſtolo-
rum ꝑ fornicatione deponebatur, hodie ve
ro iuxta auctoritatē B. Syluestri decem an-
noꝝ indr̄ pñia cum maximis ieiunijs, & ab
ſtinentia,vt ibi dr̄, qua pœna tam mulier q̄
peccauit quam vir plectitur,ad hoc facit 27.
q.1.deuotam.In foro aūt iudiciali coram iu
dice eccleſiaſtico, Clericus prò iſto crimine
debet deponi,ſm ea quæ hñr in capi.at ſi cle
rici .§. de adulterijs , extra de iudic. vbi dr̄,
3 quod † Eps ſuper adulterio,& alijs minori-
bus criminibus,ſicut eſt ſtuprū,ſimplex for-
nicatio,& ſimilia,diſpenſare poteſt , quia ꝑ
criminibus hmōi non datur pœna depoſi-
tionis,ſed ſuſpenſionis , vel alia minor pœ-
na,vt in c.ſignif.de adult. & cap. vt clerico-
rum

rum,§. 1.de vita,& honeſt.cleric.in crimini-
bus .n. grauioribus adulterio in qu bus gra
uiores inferuntur pœnæ.ſ.depoſitio,non licet
epo diſpenſare,ita dicit tex.in d.c.at ſi cleri-
ci.§.de adult.in fi.in verſ. ſed non debet,ſed
crimen inceſtus eſt grauius adulterio.32. q.
7.adulterij malū,ergo nō debet ſuſpenſione
ſed depoſitione puniri,pp criminis turpitu
dinē,d.c.vt clericorū,& hoc tenet gl. in d. c.
at ſi clerici .§.de adult. in verſic. minora. in
prin.& in fi.Quod vr̄ ſatis rationabile.cum
per iſtū coitū de neceſſitate duo crimina p-
petrant̄,aut adulteriū, & inceſtum ſi mulier
erat nupta,aut ſtuprū,& inceſtū ſi erat ſolu-
ta,merito debet grauiori pœna puniri, q̄ ſi
vnū tm̄ cōmiſiſſet crimē,ita tenet gl.Bart.&
Doct.in l.ſi adulterii cū inceſtu .ff. de adult.
vbi dr̄ de vtroq;.Et licet iſta opinio q̄ ,p ſim
plici adulterio ſit pœna ſuſpenſionis,& non
depoſitionis,ſit forſan verior de iure, & ma
gis æqua,& ,pbabilis, vt latius infra dicā in
ſeq.quæſt. cōis tn̄ opin.canoniſtarū eſt in cō
trariū q̄ pro ſimplici adulterio in clerico ſit
pœna depoſitionis, à qua opi. in iudicando
nō eſſet recedēdū,vide q̄ dixi infra d.qſt.ſeq.
& in c.vt clericoꝝ,§. 1.de vita,& hone. cler.
& ibi per Doct. & nihilominus morabit̄ ex
tra gremiū eccleſię, & cōione fideliū eo tpe
de quo in d.c.presbyter.82. diſt. & tādiu ſta
bit, donec legitime purgatus ad priſtina re-
uertat̄ officia.d.c.presbyter.& l.diſt. ponde-
ret,,p quo facit bonus tex.in c.2.de ſortil.&
qđ ibi not.Abb. vbi depoſitus poſt peractā
pniam,& legitimam purgationē ad priſtina
4 reſtituit. † Et ſigna hoc notabile verbum,q̄
eps ſuper iſto,& alijs maioribus criminibus
diſpenſare nō pōt,de adulterio aūt, & alijs
minoribus,ſicut eſt ſtuprū, & ſimplex forni
catio diſpenſare pōt,vt in d.c.at ſi clerici.§.
de adult.& ibi gl. Abb.& alij ſcribentes. An
aūt eps poſſit gn̄aliter diſpenſare in omni-
bus caſibus, exceptis illis in q̄bus reperitur
,phibitus, vel dicatur eſſe gn̄aliter prohibi-
tus,nec poſſit diſpēſare niſi in caſibus à iure
expreſſis,vide gl.in d.c.at ſi clerici.in §. ſi a-
dult.& ibi Abb.& Doct.& l. diſt. miror,12.
q. 2. de viro, cum ſimi. Laicus vero maiori
anathemate excōicatur,33.q. 2. ſi quis cum
matre,& in c.ſi quis cum duabus,in fi. q̄ iu-
ra loquunt̄ in laicis, & maior pœna quæ in
dici poſſit de iure canonico cōtra laicos eſt
excōicatio,vt in c.ſi q̄s ſuadēte diabolo.17.

q.4.& c.ſicut dignū,de homic.& in c. 1. co.
tit.lib. 6. ꝯtra clericos vero ſunt plures aliæ
pœnę,ſuſpēſionis,priuationis, depoſitionis
& ſimiles,vt in c.vt cler.de vit.& hon. cle. l.
diſt.presbyter.27.q.1.ſi q̄s eps. De iure aūt
ciuili crimē iſtud appellat̄ nepharius coitus,
vt per gl.in rub.C.de inceſt.nup.& in auth.
ex cōplexu,eo.tit.& not.in §. ergo non oēs
inſt.de nup.quaſi qđ nephas ſit de eo loqui.
5 & iſto caſu diſtingue,† Aut hæc cōmixtio,&
carnalis copula interuenit in figura matri-
monij,,put hr̄ in d.§.ergo nō oēs,& nuptiæ
ipſæ vt nephariæ, & inceſtæ oīno ſunt tollē
dæ.d.§.ergo verſ.& ſi tales,& p gl.& Doc.in
d.rub.C.de inceſt.nup.Puniuntur ēt alijs pę
nis q̄a ſi ſciēter ꝯtraxerūt oīa lucra nuptia-
lia,ſiue ſit donatio ante nuptias,ſiue pp nu
ptias,& alia q̄cunq; ſint,dote excepta ab ip-
ſis ꝯiugib.ſ.ab vtroque tanq̄ indigno,qui cō
tra legū inſtituta nuptias ,phibitas ꝯtrahit,
auferunt̄, & applicant̄ fiſco l. qui contra le-
gū.C.de inceſt.nup. in prin. q̄ tn̄ diſpoſitio
limitāda eſt,vt habeat locū qn̄ coniuges ipſi
erant ambo maiores, & ſcienter ꝯtraxerunt
ꝯtra legum decreta. Secus aūt ſi erant mino
6 res,vel ignorantes. † Ex quibus collige duas
limitationes, prima eſt qđ diſpoſitio illius
legis nō hēt locū in ignorātibus q̄ ignoran
ter ꝯtraxerūt, dūmodo nō ſit ignorātia craſ
ſa,& affectata,ſed iuſta,& excuſabilis.Secun
do limita nō hr̄e locū in minoribus,qui la-
pſu ętatis ꝯtraxerunt,q̄a p̄ſumuntur ignari,
& illis parcit̄,ita dicit tex.in d. l. qui ꝯtra,in
fi. ,p quo facit ēt l. ſi adulteriū cū inceſtu .§.
idē pollioni.ff.de adult. Quæ q̄dē duæ limi
tationes iteꝝ ſunt collimitandæ,vt habeant
locū,& excuſent ꝯtrahentes à pœnis prædi-
ctis, ſi incōtinenti poſtq̄ habuerunt notitiā
de impedimento matrimonij, vel minores
poſtq̄ ad legitimā ætatē peruenerint incōti
nenti ſe adinuicem ſeparauerint,alias ſi vlte
rius pmanſerint, in ꝯiunctione nō excuſant̄
à pœnis prædictis,quia p̄ſumit̄, & hr̄ ac ſi à
principio ſcienter,& doloſe ꝯtraxerint, ui-
de tex.cum gl.in d.l. qui contra legum in fi.
Sed quæro quid ſi aliter coniugum erat mi-
nor vel ignorās,alter vero maior,& ſciēs,q̄
q̄dē maior minori vel ignoranti bona quæ-
dam donauerit,an ipſe donatarius iſto caſu
diſſolutio mr̄imonio lucrabit̄ bona p̄dicta,
vel deuoluentur ad fiſcum,dic, q̄ lucrabitur
ſibi.ita dicit gl. in d. l. qui contra. in verſic.
fiſco.

fiſco.in princ.per text.in l.fin. ff. de leg.1.& l.cum hic ſtatutus.§.fin.ff.de dona.inter virum,&vxorem,qđ tñ intellige eſſe verum,ſi ipſe donatarius incontinenti poſtq̃ ſciuit ꝑuenit ad legitimam ætatem ab hmôi ꝯiugio ſe abſtinuerit,& ſeparauit,vt dicit tex.in d.l.
7 q ꝯtra legum,in fin.† Hæc tñ q̃ dicta ſunt de publicatione bonoꝝ ꝓcedunt de iure antiquo ſiue de iure codicis, hodie vero de iure nouiſſimo authenticoꝝ grauioribus afficiũtur pœnis, iſti ſcienter ꝯtrahentes in gradu ꝓhibito. qa nedum bonis donatis de qbus ſupra priuanť,verũ ẽt dote mulier,& oíbus, &qbuſcunq; alijs bonis vndecunq; quęſitis, &ꝓuenientibus vterq; priuať, & inſuper oĩ cingulo dignitatis exuti ꝑpetua notanť inſamia &honeſtiores in inſulam releganť,viliores vero publice ſuſtiganť, & in exilium mittunť.Bona aũt ipſoꝝ ſi qua legitima proles ex illis,vel altero ipſoꝝ extaret ex alio matrimonio,non ex illo,bona ꝑdicta oĩa deferunť ad illos quos lex à patria ꝑtãte liberauit,ita ꝙ teneanť ex bonis ꝑdictis alere parentes exules, filijs vero non extantibus ſuccedunt nepotes vel alij inferiores in gradu, cum eodẽm onere,nullis aũt filijs vel nepotibus aut alijs inferioribus exiſtẽtibus q ſuccedant,bona ipſa deſerunť fiſco,&iſta eſt lex noua, & ſamoſa in auth. de inceſt. nupt. in princ.translata. C.eod.tit.in auth.inceſtas.
8 † Sed qro q.d.ſi ex nuptis hmôi inceſtis aliq ſuꝑ ſunt filij, nũquid ſuccedent in bonis ꝑdictis paternis, aut maternis, maxime non extantibus legitimis filijs ex alio matrimonio.& vř dicendum ꝙ ſic,ꝙ illis deficientib. tanq̃ ꝓximioribus,&magis legitimis admittanť iſti, ad inſtar fratrum vterinoꝝ, q admittunť ad ſucceſſionem fratris defuncti, deficientibus fratribus vtrinq; ꝯiunctis. vt in auth.defuncto. C.ad Tertul. Iura tñ volunt ꝯtrarium,ꝙ iſti filij tanq̃ inceſtuoſi, & ex damnato coitu ꝓcreati, paternæ vel maternæ ſucceſſionis ſint penitus incapaces,imò ſunt indigni, & incapaces alimentoꝝ, ita ꝙ à parentibus ꝓprijs alendi non ſunt,nec debent filij vocari,vt in auth.ex cõplexu. C.eo.tit.& in corp.vnde ſumiť.in auth. qbus modis natu.eff.ſui.§.ſi.cũpiũt.n. iura ꝙ filij hmôi ſint oíbus exoſi,nõ ꝑꝑ ſe qa,ipſi non peccarũt, ſed in odium ſceleris parentum, in ꝑpetua egeſtate ſordeſcant,ad inſtar filioꝝ rei crim. læſæ maieſt.l.q ſqs.& l.ſi.C.ad l. Iul.maieſt.

& c.verg.de hæret. & diximus ſupra tit.1.q. 3.Hæc tñ ꝓcedunt de iure ciuili,qđ eſt ma-
9 gis rigoroſum.† de iure vero canonico filijs natis ex hmôi damnato coitu ſunt ꝑſtanda alimenta ex miſericordia,& ſi ſunt filiæ fœminæ dotanť, maſculis vero aſſignať certa portio bonoꝝ ꝓ alimentis c. cũ haberet, & ibi Abb.de eo q dux,in mat.quam pol.ꝑ adul. Secundo vero caſu qñ ꝑ modum fornicationis grauius puniuntur.ſ.pœna mortis,vt eſt gl.not.in l.ſi adult.cũ inceſt.in 1.gl.ff.de adult. q̃ dicit ꝙ pœna inceſtus eſt eadẽ pœna q̃ adulterij. ſed adulterij eſt pœna mortis l. quis adulterij.C.eod.tit.in fi.ideo eadem eſt pœna inceſtus, qđ tñ intellige qñ ſcienter coitus interuenerat,qua pœna mulier puniť ſicut vir.d.l.ſi adulterium cum inceſtu.1 verſ. quare mulier. Nec eſt hodie immutata hæc pœna.ſicut pœna adulterij in muliere ꝑ authen.ſed hodie.C.eo.tit.ita dicit gl.in d.l.quis in fin.& d.auth.ſed hodie. & ibi Bart. & idem Bart.poſt gl. in d.l.ſi adult.cum inceſt. in prin. põt ẽt adduci text. in arg. in l. cum vir.C.eod.tit.de adul. vbi ꝓ crimine ꝑpetrato ꝯtra nãm cum maſculo more ſodomitico inferť pœna gladij cum infamia ꝑpetua. hoc.n.eſt crimen ꝯtra nãm humanæ ſocietatis,& turpiſſimi exempli d.c.hoc ipm, & ſu-
10 pra dcm̃ eſt,merito,&c.† ſed q d ſi iſte ꝯcubitus fuerit ignoranter ꝑpetratas, qa ignorabant ambo talem ꝯiunctionem ſanguinis in eſſe.rñdeo, ſi in figura matrimonij fuit facta cõmixtio nulla pœna puniunť, ſi ſtatim habita ſcientia ſeparanť d.l.q ꝯtra legum,in fi. & l.ſi adult.cum inceſt.§.idem Imperatores, ſi aũt ꝑ modum fornicationis commixtio interuenerit, aut vir ſciebat mulierẽ eſſe nuptam,& puniť de adulterio,& inceſtu, aut ſolutam,& puniť de ſtupro,& inceſtu criminibus,ita vř ſentire gl.in d.l.ſi adult.cum inceſtu.& ibi Bart.in ver. & ideo ꝓ declaranda. vbi dicit, ꝙ puniť illud qđ eſt in veritate nõ illud qđ erat in opinione.Et ſit nota aliũ caſum ſpecialem vltra illũ de quo diximus ſu-
11 pra lib.2.q. 12. de poculo amatorio. † Vbi qs puniť ex crimine ignorãter,& citra aium delinquendi cõmiſſo. rõnem vero aſſignat Bart.in d.l.ſi adult.ex quo à principio crimini incumbebat,& ſic rei illicite,merito illius ignorantia nõ excuſať l.vulgaris.§. ſi qs ea. ff.de furt.& ff.de iniur.l.cũ qui.§. ſi iniuria. Quod tñ limitandum puto niſi mulier eſſet

aperte

aperte impudica,vel meretrix publica,cuius
concubitus eſt impunibilis , per iura vulga-
ria . vide quæ dixi infra proxima, q.in fin.

1 *Inceſtus quid ſit,cum quibus committatur,& qualiter puniatur.*

2 *Inceſtus cum ſorore,aut cognata commiſſus,qua ſit punitione reprimendus.*

3 *Clericus in foro cõtentioſo de iure canonico pro inceſtu ab ordinibus, & beneficijs deponitur.*

4 *Laicus qualiter pro inceſtu puniatur.*

5 *Crimen inceſtus in actu fornicationis commiſſus vltimo punitur ſupplicio.*

6 *Coitus inceſtuoſus in forma matrimonij habitus qualiter puniatur.*

7 *Conſanguineam meretricem ignoranter actu cognoſcens fornicario,non punitur de inceſtu.*

1 TErtio videndum eſt de inceſtu † pro-
prie,& ſtricte loquendo, eo videlicet
quod perpetratur cũ conſanguineis
vel affinibus tranſuerſalibus, quocũque gra
du vel ſaxu coniunctis, ex dicta linea tranſ-
uerſali, cum quibus non licet cõtrahere ma
trimonium,oĩs coitus cum illis perſonis dr̃
proprie inceſtus,vt dicit gl.in rub. C.de in-
ceſt.nupt.& l.qui contra legum,in auth. in-
ceſtas,& in auth. ex complexu, eo. tit. & in
auth. de inceſt.nup. in princ. & §. ergo non
omnes,inſt.de nup.c.virginibus,27.q. 1. &
c.1.& 2.& per tot.tit.de eo qui cog.conſan.
vxo.ſuæ. & hæc non ſolum intelliguntur de
his perſonis q̃ ſunt cõiunctæ cognatione le
gali ſeu ſm carnem,verumetiã de his q̃ con
iunctæ ſunt cognatione ſpũali,mediantibus
baptiſmatis,ſeu chriſmatis ſacr.s, cum qui-
bus ẽt ſtante uinculo dictæ cognationis, nõ
licet ↄtrahere matrimoniũ c.1.2.& 3.& per
totum titulum de cogna.ſpiritua.& 30.q.3.
c.1.& c.pitatium,& c. non oportet,cum ce-
2 teris ſequentibus.Quæro † nunc quid ſi Ti
tius cũ Iulia ſorore germana.Emilia conſo
brina , aut Flaminia cognata vxoris ſorore
rẽ carnalẽ habuerit,qua pœna puniaẽ vtro-
que foro.Rñ. de iure canonico in foro con
ſcientiæ ſm ius antiquũ,clerico indicta erat
pnia decẽnalis, vt tanto tpe ab ingreſſu ec-
cleſiæ,cõione fidelium,& participatione ſa-
cramentoꝶ,ſe abſtineret , poſt quæ demum
purgatus ad priſtina reuerteretur.82.diſtin.
presbyter.& 27.q.1. deuotam . Laicus vero
ſeptem annis duntaxat illa pnia cruciabaẽ,
33.q.2.hoc ipſum verumtñ hodie eidem ſe-
ptennali pniæ tam clerici quã laici ſubijciũ
tur d.c. hoc ipſum,niſi eſſemus in grauiori-
bus,& magis enormibus,vt quia cũ matre ,
filia,maſculo, vel brutis ſe turpiter cõmiſce
rent,qa grauioribus pœnis iſtis caſibus cru
3 ciarent d.c.hoc ipſum in fi. † In foro aũt ↄtẽ
tioſo de iure canonico, clericus pro crimini
bus p̃dictis, deponiẽ ab oĩbus ſacris ordini-
bus,& beneficijs ac officijs eccleſiaſticis pri-
uaẽ,quia iſta eſt pœna inceſtus,vt not.c.at ſi
clerici.§.de adult.& ibi gl. Abb.& ceteri ſcri
bẽtes de iud. rõ eſt,quia iſtud eſt grauius cri
mẽ adulterio. 32. q. 7. adulterij malum, ſed
pro adulterio imponiẽ ſuſpenſio.c.ſignauit.
de adul.ergo ꝑ iſto qđ eſt maius ſit depoſi-
tio, eo maxime qa crimẽ iſtud inceſtus non
põt eſſe ſolũ , ſed neceſſe eſt ꝙ habeat aliud
crimẽ annexũ,ſtuprum vel adulteriũ , ſm ꝙ
mulier eſt nupta vel ſoluta,vt d.l.ſi qs adul-
teriũ cũ inceſtu.& ibi gl.& Bart. q expreſſe
volunt , ꝙ iſto caſu rõne adiũcti criminis in
ferat grauior pœna quã ſi eſſet vnũ ſimplex
4 crimẽ. † Laicus vero aut cõmiſit iſtud crimẽ
in figura mr̃imonij nuptijs p̃cedẽtibus , aut
in actu fornicationis,& meri peccati.Primo
caſu,aut ſciẽter ↄtraxerunt ambo vel ipſorũ
alter,& ille q ſcienter contraxit eſt excõica-
tus,nihilominus conſtito de conſanguinita
tis vinculo,ſtatim fit mr̃imonij ſeparatio .c.
1.& 2.& c.nõ debet,de ↄſan.& affini.ſi vero
ignorãter, mitius puniunẽ arbitrio iudicis ,
& nihilominus ſequiẽ mr̃imonij ſeparatio ,
vt eſt tex.in c.1.de ↄſan.& affini.Secũdo aũt
caſu principali,qñ in actu fornicationis , ſi
vir erat ↄiugatus , priuaẽ perpetuo ne poſſit
amplius petere debitũ ab vxore,cuius ↄſan-
guineam vel affinẽ ipſe ſtuprauit , patitur ẽt
aliam pœnam,qa omni ſpe ↄiugij perpetuo
priuaẽ,ita ꝙ ſi deceſſerit eius vxor,non pote
rit amplius cũ alia mr̃imonium contrahere,
vt hr̃ in c.1.& 2.& c.trãſmiſſæ. de eo q cog.
conſan.vxo.ſuæ.& 35.qõ.2.ſi quis cum ma-
tre.& q.3.ſi vero.& c.de inceſtis,& hæc pœ-
na vr̃ potius adiecta in foro cõſcientiæ, quã
iudiciarij in quo alia ẽt pœna punitur, quia
erit excõicatus,vt hr̃ in c.clerici.de exceſ. p̃-
lat.vbi Abb.facit magnum ſeſtum, dicẽdo ꝙ
ille tex.eſt valde not.ad hoc ꝙ iudex eccleſia
ſticus habet iuriſdictionẽ in laicũ delinquẽ
tem peccato carnali, & iſta crimina ipſe ap-
pellat crimina mixta,ex quo ſunt vtr.uſq; fo

5 ri,& vtriuſq; pœnis ſubijciunt.† De iure aũt
ciuili ꝓ illo crimine inceſtus,in actu fornica
tionis commiſſo,eſt pœna mortis gl. eſt no.
cõiter approbata,& ibi Bar.in l.ſi adult.cum
inceſtu in ver.ſi adult.ff.de adult.ad idem eſt
gl.in l.inter liberos. eod. tit.q̃ dicit ꝙ ince-
ſtus pœna eſt eadem q̃ adulterij, ſed adulte-
rij pœna eſt pœna capitis l.q̃uis.in fi. C. eo.
tit.ergo,&c.vide Bart.in d.l.ſi adult.cum in-
ceſtu.& ibi dicit ꝙ eadem pœna ꝓ inceſtu tã
maſculi quam fœminæ puniunt, ſed eſt ho-
die immutata in muliere,ſicut pœna adulte-
rij,ꝑ auth.ſed hodie.C.de adult.vt æquipa-
ratoꝝ idem ſit iudicium vt ꝑ Bar.& Doc.in
l.1.ff.de leg.1.vide Bart. in d.l. ſi adult. cum
inceſtu.in 2.col.ver.q̃ro q̃d releuat,&c.Eadẽ
quoq; pęna puniunt q cum nepte ex fratre,
vel ſorore coitũ habuerit,vel cũ amita,mã,
nouerca,ſocru,nuru,cõmatre,priuigna, co-
gnata,& ſimilibus mulieribus,ꝯſanguinita-
te,vel affinitate,tam nãli q̃ ſpirituali coniun
ctis,cum q̃bus omnibus inceſtus ꝑpetrat,&
eãdem inceſtus pœna puniunt, & mares, &
fœminæ q̃uis diuerſimode, vt ſupra ꝓxime
dcm̃ eſt d.auth.ſed hodie. & hæc ꝓcedũt qñ
talis copula interuenit in actu fornicationis
nullo p̃cedente matrimonio, vel nuptiarum
6 colore. † Si vero nuptiæ p̃ceſſerunt, & talis
coitus fuit factus in forma matrimonij, &
ſcientes,primo, & ante oĩa ꝯſtito de impedi
mento ꝯſanguinitatis,vel affinitatis,ſunt ad
inuicem ſeparandi,& alijs quoq; pœnis pu-
niunt,de q̃bus in l.q ꝯtra legũ. C.de inceſt.
nup.& in auth.eo.tit.in prin.de q̃bus late di
ximus ſupra eo.q.2.Si vero ꝯtraxerunt igno
ranter parcit illis,eodem modo ſi erant mi-
nores t̃pe contraxi matrimonij, q̃a parcit
ignorantiæ,& lapſui ætatis,d.l.q contra,ꝓ-
pe finem. Sed nota ꝙ iſta duo ꝓſunt ad eui-
tandum pœnas dictæ l.qui contra,qñ incon
tinenti poſtq̃ deuenit ad illoꝝ notitiam im
pedimentum prædictum, vel ſtatim adue-
niente pubertate, & cognouerint, prohibi-
tionẽ,ſe adinuicẽ ſeparauerint;alias ſi adhuc
ſteterint inſimul non euitabunt pęnas dictę
l.q ꝯtra.vide text.iñcta gl.in d.l.q ꝯtra.in fi.
vbi eſt caſus in terminis. Secundo vero caſu
.ſ. qñ in actu fornicationis, punitur de vero
inceſtu,nec attendit error ille,ſed ſcm̃ q̃d eſt
in veritate,quod eſt verum ſm̃ Bart.in d.l. ſi
adulterium cum inceſtu.in 3.col. qñ mulier
7 ipſa erat honeſta.† Si vero erat meretrix vel
aliter impudica. non putarem virum pœna
inceſtus puniri,ſi vere erat ignarus,& igno-
rantia illa erat ꝓbabilis,& ꝑ ꝯſequens excu
ſabilis,& hoc,q̃a de iure ciuili acceſſus, & il
larum ꝯcubitus eſt impunibilis,vt l.1. C. de
ꝯcubi.& l.q̃ adult.& ibi Bal.C.de adult. & ꝑ
Bar.in l.verum.in fin.ff.de fur.& iſto caſu ceſ
ſat rõ de qua ſupra proximo mẽbro, q̃a ibi
dabat operã rei illicitæ à principio,ibi non.

1 *Inceſtus cum conſanguineis,aut affinibus ad-
inuicem coniunctis qualiter puniatur.*
2 *Sorores duas,aut matrem,& filiam ignoranter
cognoſcentis quæ pœna imponatur.*
3 *Affinitas nedum ex matrimoniali coitus,ſed &
per fornicarium contrahitur concubitum.*
4 *Coitus inceſtuoſus extra matrimonium habitus
pœna capitis expiatur.*
*Inceſtus commiſſus cum duabus ſororibus mere-
tricibus capitali pœna non punitur.*
5 *Pœnam non meretur qui lege permittente ali-
quid operatur.*
*Fornicatus ſcienter mitius punitur iudicis ar-
bitrio.*

1 QVarto q̃rõ de eo q † vnam mulierẽ
eiuſdemq; mulieris filiam, vel duas
mulieres ſorores,germanas inter ſe
non aũt viri coĩuncttis,ita econuerſo qñ pa-
ter,& filius,aut duo fratres germani,idem ſa
auus,& nepos aut patruus & nepos eadem
muliere fornicati fuerint,qua pœna puniun
tur,dic ꝙ de iure canoni. ſm̃ antiqua iura,ſi
talis coitus fuerit ſciẽter habitus cum hmõi
pſonis mulierib. ignorãtibus,vir nunq̃ po-
terit cuiquam mulieri matrimonio copulari
& erit ꝑpetuo legitimo ꝯiugio priuatus,mu
lieres aũt q̃ hoc ignorarunt non priuabunt
alteri coniugio copulari.ſi vero econtra mu
lieres ꝯſciæ ſint,vir aũt ignarus erat abſque
maritis ꝑpetuo maneant, viro nulla ꝯiugij
facultas adimit,ſi vero vtrinq; oẽs erant cõ-
ſcij,oẽs pariformiter priuant coniugio,ſi ve
ro oẽs ignari,nemo priuat legitimis connu
bijs text. reperit q loquit de ignaris vtrinq;
& ſcientibus ſilẽ vtroq; modo 39.q 3.q pro
pinq̃ de mulieribus aũt ignaris,& vtro ſcien
te,& econtra c.ſi quis cum matre,& filia ea-
dem cauſa,& q.& c.ſi vero ꝓxime ſeq. §. de
2 his hr̃ etiam 34.quæſtio.2.in lectu. † Igno-
rantibus vero conſanguinitatem ſiue affini-
tatem imponitur certa pœnitentia per ſacer
dotem,

dotem, illius arbitrio, pro exoneratione cõſciẽtiæ, qua peracta, poſt annos ſeptem volẽtibus matrimonialiter copulari, ↄiugia legitima non negant. d.c. in lectum. & ibi gl. in verſ. puniam. 23.q.5. excõicator. & d.c. ſi q̃s cum duabus. 34.q.2. Si q̃s fornicatus fuerit cum muliere, quam frater germanus ignorans ſcm, poſtea duxit in vxorem, eo q̃d frater q fornicatus fuerat prius crimẽ illud fratri celauit, ſeptem annis pœnitebit abſq; cõ
3 iugio. 35.q.3. ſi vero homo. † No. tñ hoc dictum perpetuo, q̃d affinitas non ſolum contrahitur ex licito matrimoniali concubitu, verum ẽt ꝑ coitum fornicarium, & illicitum, tex. eſt no. cum gl. in ver. ↄcubitu 35. q. 3. de inceſtis. & c. nec eam, vnde ſequiẽ q̃ nulli ex ↄſanguineis viri fornicantis licet ↄtrahere matrimonium, vel alr̃ ſe carnaliter commiſcere cum muliere illa, cum qua frater aut cõſanguineis eius prius fornicatus fuerat, ecõuerſo ẽt minime licet viro fornicanti cũ matre, filia, ſorore vel alia conſanguinea dictæ mulieris ↄtrahere matrimonium, vel alias ſe carnaliter immiſcere, ſed ab illar ↄcubito abſtinere d.c. de inceſtis. Si q̃s aũt hoc non obſtante ſe immiſcere auſus fuerit, committit inceſtum, & ille coitus dr̃ ꝓprie inceſtuoſus & abominabilis Deo, & cunctis hominibus. ita dicit texe. 35.q.3. nec eam quam, & eſt ac ſi cum vera, & legitima ↄſanguinea ſiue affi-
4 ne muliere fornicatus eſſet. † Vnde ſequiẽ, q̃ ꝓ hmõi inceſtuoſo coitu habito non in figura matrimonij, ſed actu fornicario, eſt pœna capitis, ſicut ex ꝓprio inceſtu. d.l. ſi adult. cũ inceſtu, q̃d eſt verũ, qñ ſcienter habuit coitũ, ſecus ſi ignoranter d.l. q ↄtra legum, & dixi ſupra eo. tit. 2. & 3. q. ſi vero interuenit in figura matrimonij ſcienter, & tales ↄiuges ſubijciunẽ pœnis de q̃bus in auth. ĩceſtas. C. de inceſt. nupt. & in corpore vnde ſumiẽ eo. ti. ſi aũt ignoranter non excuſantur, ſi erant mulier honeſta ſiue honeſtæ vitæ, vt ibi dr̃ per Bar. latius in d.l. ſi adult. cum inceſtu. Si vero coitus hmõi inceſtuoſus ꝑficeret cũ duabus meretricibus, aut alias impudicis mulierib. non putarẽ illi pœna mortis puniendũ eſſe q hanc fornicationẽ fecerit ſic inceſtuoſam, ſed illud ꝓcedere dũtaxat in mulierib. honeſtis, & honeſte viuentibus tm̃. l. inter liberas. & l. ſtuprum. ff. de adult. §. itẽ lex Iul. inſt. de publ. iud. vide q̃ ſupra ꝓxime diximus in 2. q. in fi. verbis. ad mulieres aũt impudicas cũ acceſſus, & ↄcubitus ſit impunibilis de iure ciuili. l. 1. C. de ↄcub. & ibi Bal. & idem Bald. in l. q̃ adult. ff. de adul. & l. ſi vxor, & ibi gl. ff. eo. tit. de adul. Bar. in l. verũ, ĩ fi. ff. de fur. ꝓpterea non puto ignorantes aliqua pœna ĩal
4 tem de iure ciuili puniendos eſſe, † q̃a q facit lege ꝑmittente pœnam non meret, l. Gracchus. C. de adult. l. nec ĩ ea. §. ius occid. ff. eo. tit. & l. rapt. in pri. C. de epiſc. & cler. Si vero ſciẽter fornicatus fuerit, puniẽdus eſt, ſed nõ tã graui pœna, ſed alia mitiori iudicis arbitrio, aut illa de qua in d. auth. inceſtas. C. de inceſt. nup. & in corpore vnde ſumitur eod. tit. ſicut. n. ibi ↄcubitus erat impunibilis vno reſpectu. ſ. matrimonij vinculo, ſed erat alio reſpectu punibilis. ſ. reſpectu conſanguinitatis vel affinitatis, ita ĩ caſu noſtro coitus iſte eſt impunibilis reſpectu vitæ impudicæ ipſius mulieris, per iura prædicta, punibilis autem erit reſpectu ſanguinis ſiue affinitatis.

1 *Fornicatus cum nouerca, nuru, ſocru priuigna, aut ſimili ꝑſona qua ſit afficiendus pœna.*
2 *Clericus cum nouerca, aut cognata fornicatus deponitur.*
3 *Laicus cum nouerca, priuigna, nuru, aut ſocru fornicatus, de inceſtu punitur.*
Matrimonium ſcienter contrahentes in gradu prohibito, pœna inceſtus puniuntur.

1 QVinto quæro, † Quid ſi aliquis fornicatus fuerit cũ nouerca, ſocru, nuru, priuigna, cognata. ſ. fratris vxore, vel ſorore vxoris, aut cũ cõmatre vna ſeu duabus cõmatribus, aut ear filiabus, matre, ceterisq; pſonis hmõi affinitate ↄiunctis, aut affinitate ſpirituali, vt hr̃ in c. 1. & c. ſup eo dem. de cogna. ſpiritu. qua pœna ſit puniendus? Dic, q̃ de iure canonico ſm ius antiquũ in foro ↄſciæ octo annor pnĩa oneraẽ. vt tã diu extra gremium eccleſiæ, & cõionem fidelium commoreẽ, & à ſacris eccleſiæ abſtinendi habeat neceſſitatem 32. qõ. 7. ſi q̃s cũ nouerca. & 34. q. 2. ſi q̃s cum duabus. & 30. q. 3. ſi pr̃, & filius. & c. ſi q̃s. de cogna. ſpiritu. & de conſangui. & affi. c. 1. §. inquiſita. vbi dr̃ q̃ minus debemus abſtinere à coniugio ſeu fornicatione affinium, q̃ ſanguine noſtro cõiunctorum, & ex propria ↄſanguinitate. pro quo facit ẽt 35. q. 3. qualiter. & c. & hoc quoque, & cap. ſane, cum tribus ſequentibus. vbi dicitur, q̃ ſicut vir iungitur conſanguineis

 proprijs,

proprijs, ita etiam iungitur conſanguineis
2 vxoris ſuæ. † De iure vero canonico in foro
contentioſo, ſi clericus eſt q in hoc crimine
cecidit deponit, quia p illum coitum cõmit
tit inceſtus 35.q.2.qualr̃, & d.c.& hoc quo-
que,& d c.1.§.inqſita. de ꝯſan.& affi.& alias
ſupra diximus.in 2.& 3.q. Si vero ſit laicus,
aut coitũ hmõi habuit in figura matrimonij
aut habuit in actu fornicationis, ſi in figura
mr̃imonij,aut ſciẽter ꝯtraxit cũ ea ſciẽs im-
pedimentũ ꝯſanguinitatis,aut affinitatis,&
mr̃imoniũ nó valet ipſo iure, ſed debet oĩ-
no ſeparari, & vir ſiue mulier q hoc modo
ſciẽter ꝯtraxit ppetuo priuaĩ ꝯiugio. Si vero
ꝯtraxerũt ignorãter,ambo vel alter tm̃, ille
q ignoranter ꝯtraxit,nullã patiĩ pœnã ordi
nariam, ſed facta ſeparatione ipſius mr̃imo
nij,quę oĩno fienda eſt,datur ſibi certa pnia
iudicis arbitrio 35.q.3.q propinq̃. & d.c.de
ppinq s.ille vero,ſiue illa quæ ſciẽter cótra-
xit, priuaĩ perpetua ſpe ꝯiugij d.c.ſi qs cum
noucrca.& ſi qs cum duabus, 32.q.7.& 34.
3 q.2. † Si vero coitus iſte habitus fuit in actu
fornicationis,& ſiue ſciẽter,ſiue ignoranter
id fecerint,vtroq; modo puniẽdi ſunt de in-
ceſtu,& ſtupro,ſi ſoluta erat,vel de inceſtu,&
adulterio ſi nupta erat. p ea q̃ no. dixit Bart.
in d.l.ſi adult.cum inceſtu.ff.de adult. & dixi
mus ſupra pxime p̃ced.quæſt.& dicemus in
fra quæſt.ſeq. De iure aũt ciuili pœna ince-
ſtus ambo puniuntur qñ ſcienter ꝯtraxerũt
matrimoniũ,quæ eſt pœna mortis, vt ſupra
pxime diximus, & hr̃ in d.l.ſi adulteriũ cũ
inceſtu,& ibi gl.& Bart.ff.de adult. Si vero
ignorãter ſeparantur, & pœnas euitant p̃di
ctas,dũmodo cito,& incõtinenti ſe ab inui-
cẽ ſeparent poſtq̃ habuerũt ſcientiam, alias
nõ euitarẽt pœnas,d.l.q contra legẽ. in fin.
C.de inceſt.nup. & in authen.de inceſt.nup.
in prin. Aut ſe cõmiſcuerũt in actu fornica-
tionis,& iſto caſu non adhibeĩ aliqua diſtĩõ,
an ſciẽter, vel ignorãter ſe ad inuicem cõmi
ſcuerũt,qa iſto caſu nõ pdeſt illis ignorãtia,
ex quo dabãt operã à principio rei illicitę p
ea q notãter dixit Bar.in d.l.ſi adult.cũ ince.
& diximus px.q.non tñ puto,q eadẽ pœna
ſit puniẽdus iſte ſicut ille q ſcienter,vt dice-
mus ẽt infra.q.ſeq. & alia ſeq. & hr̃ in d.c.
de propinquis,& cap.de inceſtis, 35.q.3.

1 ☞ *Adulterium, hoc eſt coitus cum muliere nupta habitus qualiter puniatur.*

Clericus pro adulterio deponitur in foro contentioſo de iure canonico, laicus vero excommunicatur.

2 *Adulterium committentes ſacrilegium perpetrare videntur matrimonium violando.*

3 *Clericus pro adulterio ſimplici hodie non deponitur.*

4 *Deficiens in purgatione ſibi iniuncta puniri debet ac ſi crimen contra eum plene probatum eſſet.*

5 *Epiſcopus cum clerico diſpenſare poteſt in ſtupro fornicatione ſimplici, & alijs minoribus criminibus.*

6 *Adulteriũ inter minora crimina cõnumeratur.*

Clericus pro peccato ſodomitico pœnam depoſitione patitur.

7 *Pœna delicto commenſurari debet, vt pro modo delicti ſit, & plagarum modus.*

8 *Vindicta, ſeu pœna ibi debet eſſe leuior vbi culpa præceſſit minor.*

9 *Pœna minor clerico infligitur pro adulterio, & alijs minoribus criminibus quam pro inceſtu, aut ſodomia.*

10 *Clericus pro adulterio, & inceſtu ſimul cõmiſſis punitur pœna depoſitionis.*

11 *Sacrilegium largo modo, & improprio committitur per adulterium.*

12 *Sacerdos ob ſimplex adulterium poteſt deponi perpetuo ab altaris miniſterio.*

13 *Mulierem nuptam carnaliter cognoſcens, de adulterio punitur.*

Concubitus, meretricius à iure ciuili permiſſus, à iure diuino damnatur.

14 *Coniugatus concumbens cum muliere ſoluta de iure ciuili de ſtupro tenetur.*

Cognoſcens carnaliter mulierem nuptam quæ antea fuerat meretrix, an teneatur de adulterio.

15 *Laicus mulierem nuptam adulterans excõicatur, etiam ſi ante nuptias fuerit meretrix.*

16 *Coitus mulieris meretricio more viuentis iure ciuili eſt impunibilis.*

17 *Mulier quæ adulterium commiſit cum aliquo, an mortuo marito poſſit matrimonium contrahere cum illo.*

18 *Mulier dicitur honeſte viuere ſi vnius tantum, & non plurium recipit amplexus.*

19 *Maritus vxorem accuſare non poteſt de adulterio ante tempus ſui matrimonij commiſſo.*

20 *Maritus non poteſt aliquem iure mariti accuſare de ſtupro cum vxore tempore quo eam concubinam teneret commiſſo.*

Sexto

1 SExto declaranda ſuccedit qȏ † adulte-
rij, qñ quis obtinuit coitum mulieris
nuptæ, qua pœna puniatur? dic ꝙ aut
ſumus in foro ꝯſcientię,& Laicus ſubijcitur
pnię ſeptēnali. Clericus vero decē annis pœ
nitebit 83.diſt.presbyter.27. q. 1. deuotam,
& 33.q.2.hoc ipſum,vbi dr̃ ꝙ clerici ſicut laj
ci hodie illi ſeptennali pnię ſubijciunť.De iu
re vero canonico in foro ꝯtentioſo laicus ꝓ
iſto crimine excõicatur.Clericus vero depo
niť,hr̃ in c.ſi quis eps.27.q.1. idem tenet gl.
in c.lator.2.q.7. quam ſequitur ibi Arch. &
refert idem tenere Goffr.in c.vt clericorum,
de vita.& hone.cle.& Bernar.& Laur. ibi,&
idē tenet gl.in c.ſi quis omnem 1. q. 7. quæ
expreſſe dicit ꝙ ꝓ adulterio vel inceſtu eſt
pœna depoſitionis. Idem ēt tenet Ioan. de
Ana.in rub.&in c.vt ſignauit,extra de adul.
Panor.& ceteri Mod. in d. c. vt clericoꝶ,&
in c. puenit,de adult. & clarius,& copioſius
in c.at ſi clerici.de iud.& hanc opinio. dicit
Io.de Ana. in d. c. ſignificauit,qđ tenet Io.
And.& Ioan. de Imol. pceptor ſuus in d. c.
vt clericoꝶ,vbi ipſe dicit,ꝙ iſta eſt cõis opi-
nio, pro qua facit gl.cõiter approbata in c.
Maximianus,81.diſt.in quibus iuribus in ef
fectu concluditur ꝙ pro ſimplici fornicatio
ne hodie non eſt pœna depoſitionis in cleri
co,ſed dũtaxat ſuſpēſionis,ꝓ adulterio vero
aut inceſtu eſt pęna depoſitionis. qbus ſup-
addo tex.in c.ſi qs ſacerdos 30.qõ.1. vbi dr̃
ꝙ ſacerdos ꝓ graui adulterio deponiť,& ra
tio poteſt eſſe iſta ſm quod dicit Salyc. in l.
2 quis la 2.C.de adult. † quia per adulterium
quis vr̃ committere ſacrilegium, ex quo vio
lat matrimonium quod eſt ſacrm̃ eccleſiæ c.
debitum,de bigamis,per lęſionem igiť iſtius
ſacri committitur ſacrilegium, vt late dixi-
mus ſupra eo.tit.q.1. & ideo lex ciuiles ap-
pellat adulteriũ ſacrilegiũ nuptiarũ, merito
mandat illum gladio puniri d.l.quamuis,in
fine.ſed credo ꝙ dicať improprie ſacrilegiũ,
maxime de iure ciuili, quia licet mr̃imoniũ
ſit ſacrm̃, tñ nulla res ſacra corporaliter tã
gitur,deuaſtatur,corrumpitur, aut aſporta-
tur,vt dicit Bart.in d.l.diuus,ff.ad l.Iul.pec.
& hr̃ in d.l.ſacrilegi.in princ. eo. tit. & late
3 diximus ſupra eo. d.quæſt. princ. † Sed ad-
uerte,ꝙ iſta opinio, ꝙ clericus pro ſimplici
adulterio debeat hodie deponi,non vr̃ vera,
neque iure probari.nullus .n.textus allega-
tus pro iſta opinione probat ꝙ clericus pro
ſimplici adulterio deponať, contra quam ar
guo primo ꝓ tex.in c.ſignauit.de adulterijs,
vbi clericus q imputabať de adulterio,cõtra
quē mulier ipſa q paſſa fuerat adulteriũ de-
ponebat,& erat iã orta infamia ꝯtra ipſum
clericũ. Pontifex ibi mãdat iudici eccleſiaſti
co ꝙ dicto presbytero indicat purgationē,
in qua ſi dictus presbyter defecerit,mandat
4 illũ dr̃e ſuſpendi, & non deponi. † Et clarũ
eſt,ꝙ quotieſcunq; aliquis deficit in purga-
tione ſibi iniuncta, debet puniri eadē pœna
qua puniri debebat crimine plene ꝓbatio,
vt in c.accedēs,de accuſatio.& ꝓ Hoſt. i ſum
ma de adulter.in prin.Ergo ſequiť,qđ ꝓ iſto
crimine plene ꝓbato, nõ debet imponi ma
ior pœna ſuſpēſionis. Pro qua opinione ad
duco ēt tex.in c.at ſi cler.de iud.in principio
& §.de adulterijs,vbi dr̃ ꝙ ꝓ homicidio,fur
to,& alijs maioribus criminibus, in quibus
clericus venit deponēdus,eps diſpenſare nõ
5 põt. † De adulterio vero,& alijs minoribus
criminibus,ſicut eſt ſtuprũ, ſimplex fornica
tio,& ſimilia, Eps ab libitum ſuum cum cle
rico pœnitēte diſpēſare poterit,deinde poni
tur rō quare eps in maiorib9 criminib9 in
qbus fit depoſitio, diſpenſare non põt nec
illos ſic ꝯdemnatos ad libitũ ſuũ tradere cu
riæ ſeculari, quia ſemel per ſniam illam de-
poſitionis,q̃ eſt perpetua priuatio ab altaris
miniſterio,vt dicit Abb.in d.c.vt clericoꝶ,&
in d.c. at ſi clerici. ſemel functus fuit officio
ſuo,neq; põt amplius illã reuocare ſeu quo
uis modo moderari, vt in l. iudex poſtq̃ .ff.
de re iud.& d.c.at ſi cler.§.de adult. in fine,
qđ non eſt ſic in pœna ſuſpenſionis q̃ fit ad
tps arbitrio iudicis,vt dicam infra eo. qſtio.
6 octaua. † Ex quo textu manifeſte probať,ꝙ
adulteriũ cõnumerať inter minora crimina,
dũ dicit ibi tex. de adulterio,& alijs minori
bus criminibus,&c. ex qbus verbis demon
ſtratur æqualitas in ordine, & qualitate ſm
Bal.in l.ea qdē,C.de accuſ.& no.in l.nomē,
in ſi.ff.de lega.3.& ꝓ Bart.in l.cũ pr̃.§.dul-
ciſſimus,ff.de leg.2.& eſt gl.no. in d. c. at ſi
clerici.§.de adult.in ver.minore.q hoc idem
tenet. Tertio hoc ꝓbo per tex.in d.c.vt cle-
ricorum, in prin. vbi clericus pro pctõ com
miſſo contra nãm .ſ. per ſodomiam,patitur
pœnam depoſitionis, quod eſt maximũ om
nium criminum quæ carnaliter committun
tur 32.q.7. c. adulterij malum,& c. flagitia.
& 33. q. 2. hoc ipſum,ergo in adulterio, &

aliis minoribus criminibus minor pœna eſ
ſet inferẽda,iuxta.n.qualitatẽ facti, & perſo
narum ꝯdõnem iudex debet augere,vel mi-
nuere pœnã,vt dicit tex.in d. c. vt clericoꝝ,
7 in 2.rñſo.& in c.ſicut dignũ de homic. †Ra
tio eſt,qa pœna debet cõmenſurari delicto,
vt ꝓ paruis parua, pro maioribus vero gra
uior pena inferat̃,qđ manifeſte demonſtrat̃
ex illis verbis dum dicit tex.ꝙ clerici qui de
prehẽſi fuerint incõtinentiæ vitio laborare,
ꝓut magis aut minus peccauerint puniant̃.
Idem dicit Panor.in d. c. vt clericoꝝ,in vlt.
no. Ergo ꝓ adulterio qđ eſt de minoribus
criminibus,vt ſupra ꝯcluſum fuit debet im-
poni minor pœna depoſitione,puta ſuſpen-
ſionis,argũ eorum quæ hñr in c.fraternita-
tis 34.diſt. pro qua opinione facit illa ratio
de qua in c.vergentis,de heret.ſumpto argũ
8 à contrar o.ſenſu . ꝙ † vbi minor eſt culpa ,
ibi leuior debet eſſe vindicta,ſi .n.pro ſacri-
legio,inceſtu,nefario coitu,ſodomia,& ſimi
libus maioribus criminibus iura imponunt
depoſitionẽ ꝑ iura ſuperius adducta , quare
nõ eſt dicẽdũ qđ pro adulterio, & aliis mi-
noribus ſequacibus criminibus nõ ſit impo
nẽdꝗ minor pœna ab ipſa depoſitione certe
nullã video rõnem in ꝯtrariũ . Quæ qdẽ o-
pinio, in veritate vr̃ eſſe ꝓbabilior de iure ,
& magis æqua,eo maxime, qa hodie rariſſi
mi ſunt clerici q poſſint ſeruare rlãm conti
nẽtiæ,& caſtitatis, & ideo ꝑꝑ fragilitatẽ hu
mani gñis indictũ eſt,vt clerici nõ deponan
tur ꝓ quocunq; crimine , ſed ꝓ minoribus
ſuſpẽdat̃ qñ ſunt in ſacris d. c. fraternitatis,
34.diſt.Et tenẽdo iſtã opinionẽ de facili rñ-
deri põt ad iura pro ꝯtraria opinione addu-
cta.& primo nõ obſtat tex.in d c.lator.1. q.
7.qa non dicit ibi tex. ꝙ clericus ꝓ adulte-
rio deponat̃,ſed dicit,ꝙ ꝓ delicto corporali
ſit depoſitio,vnde aut nos volumus intellige
re illũ tex.ſm ius antiquum, & põt eſſe verũ
ꝙ pro omni peccato carnali ẽt pro ſimplici
fornicatione,q̃ minus eſt, inferebat̃ depoſi-
tio,vt d.c.fraternitatis 34.di. aut nos loqui
mur de iure nouo,& ille tex.non ꝓbat illud
ad qđ inducit̃, qa debet intelligi de peccatis
carnalibus maioribus,vt hr̃ in d.c.vt clerico
rum,in princ.& 32.q.7. adulterii malum, &
9 c.flagitia.& 27.q 1.ſi quis eps. † Pro adulte
rio vero, & aliis minoribus criminibus infe
rẽda erit minor pœna vt equalitas ſeruet̃ in
omnibus ſm cuiuſque proportionem d.c.vt
clericoꝝ,in 2.rñſo . vnde ſuccedit regula il-
la de qua in l.nõ hoc.C.vnde cogn.&in l.na
tales,& ibi Bald.C.de ꝓb. Secundo,nõ ob.
tex.in d.c.ſi quis oẽm, 1.q.7.quia dupliciter
põt ad illum tex.rñderi.Primo,quia non lo
quit̃ de adulterio,ſed de fornicatione. vnde
ſi volumus illũ intelligere de ſimplici forni
catione,ꝓut eſt ſpecies coitus cũ meretrice,
vel concubina,aut alia muliere impudica,&
iſto caſu loquẽdo ſm ius antiquũ bene loq
tur quo iure fiebat depoſitio ꝓ hac ſimplici
fornicatione,vt d.c. fraternitatis,34. diſt. &
ſupra pluries dictũ fuit,aut loquit̃ de forni-
catione ꝓut eſt genus cõprehẽdẽs ſub ſe o-
mnes ſpecies coitus,& iſto caſu illa pœna ve
rificari põt in maioribus criminib.nõ aũt in
minoribus d.c.vt cler.& ſupra ꝓxime dixi-
mus,& ideo dici nõ põt,ꝙ ille tex. cõcludat
neceſſario de adulterio,& aliis minorib' cri
minibus hinc eſt ꝙ ſuccedit regula ꝑdicta de
qua ſupra,& in d.l.non hoc.C.vnde cogna.
Tertio, non obſtãt ea q̃ dñt per Ioan. And.
Imo.Abb.Ioan.de Ana.&alios Doct.de q-
bus ſupra, qa illoꝝ intentio in õnibus ꝑdi
ctis principalr̃ fuit velle demonſtrare ꝙ pro
ſimplici fornicatione hodie inferi ſuſpẽſio ,
10 nõ priuatio. †Vbi aũt dñt,ꝙ ꝓ adulterio,&
inceſtu infertur pœna depoſitionis,fateor ꝙ
bene dñt qñ illa duo ſunt ſimul ꝯiuncta,ꝑꝑ
inceſtum qđ eſt maius crimen, ſed non dñt
expreſſe , nec apparet ꝙ voluerint clericũ ꝓ
ſimplici adulterio deponendũ eſſe.& quate-
nus hoc dixiſſent locuti fuiſſent ſine lege cõ
tra l.illam,C.de colla.& §. ſi ꝯſideremus,in
auth.de trien.& ſemiſ. Quarto,nõ obſtãt ẽt
gl. illæ q̃ allegant̃ pro alia opinione , ꝙ ita
interpretant̃ illa iura ſic gñalr̃ loquens , qa
nõ ſunt legibus approbatæ, merito non fa-
ciunt fidẽ,maxime in via diſputatiua. Quin
to,nõ obſtat tex.in d. c. vt clericoꝝ,qa non
exprimit̃ ibi in aliqua parte ipſius tex. ꝙ ꝓ
adulterio inferat̃ depoſitio, ſed in princ.pio
tex. locutus fuit ſpecialr̃ de crimine contra
nãm,qđ fit ꝑ ſodomiã,& dedit pœnã depo
ſitionis,deinde fecit gñalem diſpõnem tam
reſpectu criminũ q̃ pœnaꝝ , q̃ inferunt̃ pro
criminibus carnalibus,& demum cõcludit ,
ꝙ pœnæ ſunt commenſurandæ delicto, ſm
plus vel minus,quod apparet ibi,dũ dr̃, qđ
clerici qui incontinentiæ vitio reperti fue-
rint laborare, ꝓut magis vel minus peccaue
rint puniantur, & iſto modo declaratus ille
tex.

tex.potius facit ꝑ iſta opinione, quam ɔtraria. Non obſtat ēt,c.ſi quis ſacerdos,30.qō.1.quia ibi non loquit tex.de ſimplici adulterio ſed de adulterio mixto cū inceſtu. qđ patet,qa ibi ille ſacerdos coitū habuerat cū filia ſpūali, q̄ erat ſibi agnatione ſpūali ɔiuncta.vt in c.1.& 2.de cogn. ſpiritu. ideo grauius punitur ꝑ inceſtum ſm Bart.& Doct. in l.ſi adulterium cū inceſtu.ff.de adulterijs. Nō obſtat ēt illud qđ dixit Salyc.in d.l. q̄-
11 uis,la 2. C.de adult. dum vult. † Quod per adulteriū committai ſacrilegiū,ex quo lædi tur ſacrm̄ matrimonij d.c. debitum,de bigamis,quia licet dicatur ſacrilegium largo modo,& improprie dr̄ ſacrilegium,non aūt ꝓprie,& ſtricte, quia in veritate nulla fit læſio rei corporali,vel pſonæ ſacræ,prout requiritur de iure ciuili ſm quod declarat Bart.in l.ſacrilegi.in prin.ff.ad l.Iul.pecu.& Bald.in l.3.C.de furt.& ꝑ Azo.in ſumma eo.ti.prin. ideo non dr̄ proprie ſacrilegium, nec pœna ſacrilegij ibi cōmittitur. d. c. ſignificauit. de adul.Et ꝑ iſta remanet firma ſupradicta cōcluſio,ꝙ clericus pro ſimplici adulterio non deponitur,ſed ſuſpenditur,q̄ de facili iudicio meo ſuſtineri pōt ĩ pũcto iuris,& eſt ęquior & probabilior ꝓcedenti, ideo videret potius eſſe ſeruanda quā præcedens,quæ vr̄ eſſe nimis rigoroſa 83.diſt.c.presb. & 34 diſt.c.fraternitatis. Nihilominus in cōſulendo & iudicando tutius eſt tenere aliā opi.q̄ eſt cōis. quia in deciſiuis a cōi opin.nullatenus eſt recedendū ſm Bal.in l.1.C.de edi.diui. Adria. tol.& in l.1.C. de pœna iudi. qui male iudi. Alex.in l.q Romæ.§ duos fratres.ff. de ver. obl.& in l.prolatam C. de ſen. & interlocu. omnium iudi.& per Abb.in c.canonum ſtatuta.in fi.de conſt.vbi ponit nōnullas exceptiones in qbus licet qn̄que recedere à cōi
12 opinione,& hanc ſequerer in iudicādo.†Ex quo nota ꝙ ſacerdos ſiue clericus in ſacris ordinibus ɔſtitutus, ꝑ ſimplex adulteriū qđ cōmiſerit deponi pōt, & ꝑpetuo ab altaris miniſterio remoueri,ſm quod declarat Panor.in d.c.at ſi clerici.in princ.in vlt.no.qđ, nota ɔtra iſtos presbyteros incontinentes qui alienas vxores ſæpius ſolicitant, & ad illarum ɔcubitum libenter accedunt,ꝙ poterunt deponi,& ſecuta ɔtinuatione oino priuari.d.c.vt clericoꝝ,& c.at ſi clerici.De iure aūt ciuili aut ille concubitus fuit habitus in forma mr̄imonij,aut in actu fornicationis.

Primo caſu, aut ɔtraxerūt ſcienter aut ignorantia,ſi ſcienter vtrinq; de adulterio,vterq; punitur,ſi vero alter tm̄ ſciebat,ille qui erat ɔſcius punit alter nō, ſtatim diſſoluit matrimoniū, & oia bona q̄ ſciens ignorantı donauerat vel in dotē dederat ꝑdit. l. eum qui duas,C.de adult.& l.q ɔtra legū,& ibi gl.& Docto.C.de inceſt.nuptijs. Fallit tn̄ qn̄ ambo,vel alter erat minor. qa ſibi parcit rōne minoris ætatis d.l.qui ɔtra legē,in fi.ꝑ Bar. in d.l.ſi adulteriū cū inceſtu.ſi vero ignorabat mulierē,aut virū eſſe ɔiugatum, excuſaē ēt maior,dūmodo incontinenti habita notitia de impedimento ſe ab illa ſeparauerit,alias ſi poſt cū eadē permanſerit non excuſaē
13 à pœnis ꝓdictis,d.l.qui ɔtra legum,in fi.†Si vero illā cognouit in actu fornicationis aut ſciēter,qa ſciebat illā eſſe nuptā, & tenet de adulterio,maxime ſi erat mulier honeſtæ vitæ.l.1.& l.quis,la 2.C.de adult.ſi vero ignorabat,& ſilr̄ punitur de adulterio,qn̄ mulier erat honeſtę vitę,nec excuſatur iſto caſu ꝑ ignorantiā facti, ꝙ putabat illā eſſe ſolutā, qa quotieſcunq; quis dat operam rei illicitę a principio nō attēdit aīus illius adulterātis & qđ erat in eius opinione, ſed illud qđ eſt in veritate,ita dicit Bart.in d.l. ſi adult. cum inceſtu,& dixi ſupra tit.proximo q.12. Prædicta tn̄ limitanda ſunt non procedere qn̄ mulier erat impudica,vel meretrix.quia talis concubitus eſt permiſſus à iure.l.verum, in fi.& ibi Bart.ff.de furti.l.3. & ibi Bart. ff. de cond.ob turpem cau.& l.2. C.de concubi.De iure tn̄ canonico non euaderet impunis ēt ꝙ mulier eſſet impudica aut meretrix qa de illo iure nullus coitus extra vxorium
14 ex permiſſus 32.q.4.meretr.ces. † Sed quæro nunc ſi vir coniugatus habuit coitū cum muliere ſoluta, an ex iſto coitu oriatur ſtuprū.vel adulteriū? Dic breuiter,ꝙ de iure ciuili dr̄ eſſe ſtuprum vt l.1. & qđ ibi not. C. de adult.qa ius ciuile ɔſiderauit læſionē thori ɔiugalis,& ſanguinis ꝑ cōmixtionē vxoris duntaxat,non aūt viri.d.l.1.de iure tn̄ canonico ſecus,qa ſiue per virum ſiue ꝑ vxorem violeē thoꝝ coniugale per alienos amplexus dr̄ fieri adulterium 34.q.3. nemo. & c.dicat. & per Abb. in c. tranſiuiſſe,de eo q cogno.conſang.vxo.ſuæ.in vlt. not. & in c. ſi.de adult.Iterum quæro,quid ſi aliquis coitum carnis hmōi habuerit cum muliere quę olim fuerat meretrix. nunc autem eſt coniū

ſta, qua pœna puniañ, an de adulterio, vel ſimplici fornicatione. Rñdeo, aut loquimur de iure canonico in foro eccleſiaſtico, & mulier erat iam effecta honeſtæ vitæ, & ecõuerſationis, omneſq́. turpes, & inhoneſtas ꝯuerſationes euitauerat, & ſic cęperat hr̃e nomẽ honeſtæ matronę ſiue matrisfamilias, & coitus habitus cum illa erit punibilis de adulterio, ac ſi nunq̃ fuiſſet meretrix, vt l. q̃ adul. in princ. & q̃ ibi not. Bald. & Saly. C. de adulterijs. non replico amplius noia pœnarum, q͂a ſatis plene dcm̃ eſt ſupra. Aut iam cęperat iterum meretricari, & reuerti ad veterem impudicam vitam, & iſto caſu non punitur de adulterio, ſed de ſimplici fornicatione, q̃ ſilr̃ eſt punibilis de iure canonico 21. q. 3. dicat aliq̃s. c. ſeq. & c. meretrices. & dicemus infra q. ſeq. cuius pœna erit ſolum ſuſpẽſio in clerico hodie. c. fratern. 24. diſ. & late diximus

15 ſupra ead. quæſtio. † Laicus aũt excõicatur quocunq; modo illam cognouerit, aut in actu fornicationis, aut in forma adulterij. vt c. 2. de adult. 27. q. 1. ſi q̃s epĩs. de quo ẽt diximus ſupra. De iure aũt ciuili ſi dicta mulier ſit honeſta, & retinet nomẽ matrisfamilias, erit pœna adulterij vt d. l. q̃ adul. & ibi Bal. & Saly. Hoc. n. nomen matrisfamilias de iure hẽt tria ſignata ſm gl. in d. l. q̃ adult. primo enim ſignat, & demonſtrat mulierem q̃ non viuit meretricio more ſed honeſte, & morigerate. Secundo, ꝑ ea q̃ filios hẽt vt ff. de lib. exhi. l. deinde. Tertio, ꝑ ea q̃ eſt ſui iuris, ſed Saly. ibi dicit q̃ ẽt ea q̃ eſt in ptãte non amittit nomen pdictum. vide ipm̃ in d. l. q̃ adult.

16 † Si vero inhoneſte, & meretricio more viueret, illius coitus de iure ciuili erit impunibilis tanq̃ coitus ꝯcubinæ l. 1. & 2. C. de concub. & ꝑ Bar. in l. verum. in fi. ff. de fur. & l. 3. ff. de cond. ob. turpem cau. & eſt tex. no. in l. ſi ea. n. C. de adult. & d. l. quæ adult. in fi. vbi dr̃ q̃ coitus habitus cum famula, & vili pſona non mereẽ puniri pp vtilitatem pſonæ, ſiue potius vtilitatem ꝯdõnis ſuæ, ꝑut ſæpius accidit in iſtis hoſpicijs vbi ſunt famulæ q̃dã ita vulgares q̃ hñr tanq̃ meretrices, & cũ pluribus, & diuerſis pſonis ſolent hr̃e commercium, vide tex. ibi in fi. & Saly. & eũdem Saly. mag. s clare, & in terminis in d. l. ſi ea, ꝑ tex. in l. ſi vxor. §. ſiue, ver. ſed & in ea.

17 ff. ad l. Iul. de adult. † Sed quæro quid ſi aliqua mulier commiſit adulterium cũ aliquo viro cum quo poſt mortem mariti ſui matrimonium ꝯtraxit an poterit accuſari de adulterio hmõi, poſt ſecundas nuptias ꝯtractas, & videreẽ dicendum q̃ non, q͂a quemadmodum filij primo nati ꝑ ſubſequens matrimonium legitimanẽ, & reſtituunẽ natalibus, vt in cap. 1. de eo q̃ dux. in matri. quam pol. ꝑ adulterium. & c. ꝑ venerabilẽ. & ibi Doc. q̃ filij ſint legi. lex tñ dicit ꝯtrarium, q̃ ipſa mulier poterit accuſari, & puniri de adulterio, qđ ante ꝯtractum illud ſm matrimoniũ cum eodem viro commiſerat, ita dicit tex. in l. commiſſum. C. de adult. Vlterius quæro, ſi q̃s carnalr̃ cognouerit ꝯcubinam alterius, q̃ indubitato effectu ꝑ vnum in domo ſua dũtaxat retineẽ, an vir q̃ illã ſtuprauit debeat puniri, & qua pœna. & videbaẽ dicendum q̃ non, ex quo honeſta mulier dici non põt, q̃ non veri mariti patiẽ amplexus. tñ br̃ dicas ꝯtrarium eſſe verum, q͂a debet puniri de adulterio ex quo cum illo viro honeſte viuen

18 do † hoc eſt, q͂a non recipit plurium amplexus, dr̃ honeſte viuere, nec pdr nomen honeſtæ matronæ, vt dicit gl. in l. ſi vxor. in pri. in ver. ꝯcubina. ff. de adult. & l. ſtuprum. ff. de ritu nupt. & iſte eſt text. in d. l. ſi vxor. i prin. ff. de adult. vbi dr̃ q̃ viro q̃ tenet dictam ꝯcubinam competit accuſatio ꝯtra illum adulterum non iure mariti, ſed iure extranei, ita dicit ibi text. gl. tñ variauit in pœna. primo. n. dicit q̃ teneẽ de ſtupro, deinde dicit, q̃ teneẽ de adulterio, Bart. tñ tenet ibi opin. illam q̃ de ſtupro puniat, & nõ de adulterio, q͂a adulterium ꝑprie non committiẽ niſi cũ muliere nupta, vide Bart. ibi, credo aũt, q̃ coitus iſte improprie, & largo modo loquẽdo dicatur adulterium, ſed in pœnis imponẽdis nõ debemus attendere impropriam, & largam ſignõnem, ſed ꝑpriam, & ſtrictã, & maxime q͂n ꝑ illam ꝑpriam ſignõnem ſit diminutio pœnæ. q͂a in dubijs, & c. l. de interpretatione & l. abſentem. ff. de pœn. c. qđ' in dubijs. de

19 reg. iur. lib. 6. cum ſi. † Quæro nunc ponamus q̃ Pamphila ſit nupta Sẽpronio, & tpe iſtius matrimonij commiſit adulterium cũ Caio, deinde mortuo Sempronio, iſta Pamphila deuenit ad ſecundas nuptias, & nupſit Titio, q̃rit̃ nunq̃d Titius poterit dictã vxorem accuſare de adulterio illo qđ' cõmiſerat tpe primi viri, & vr̃ dicendũ q̃ ſic, maxime ſi nondũ erat elapſum quinquenium. l. q̃nquẽnium. ff. de adul. In ꝯtrarium tñ eſt veritas q̃ illam accuſare non põt de adulterio cõmiſſo ante

ante tempus ſui matrimonij l.ſi vxor.§.ſi qs vxorẽ ſuã.ff.de adult.& rõ põt eſſe iſta, qa ꝑ illud adulterium alias cõmiſſum nulla fuit illata iniuria thoro ꝯiugali ipſius ſecundi mariti, nec ꝑ illud dr̃ violatũ dcm̃ ꝯiugale thorum. Idem dicẽdũ eſt de ſtupro, ſi mulier dũ eſſet virgo aut vidua ſtuprata fuerit ab aliquo, & poſtea nupſerit, non põt maritus illã accuſare de ſtupro, nec ẽt illũ ſtuprantem ꝑ crimine cõmiſſo cũ muliere anteq̃ eſſet ſua vxor, qa tunc nulla fuit ſibi illata iniuria, qa nullũ ius habebat in ea, vt d.l.ſi vxor.§.ſi qs plane. Secus aũt ſi ea mulier erant ſpõſa, qa tũc poterit bene vir aut q ſit ſpõſus ante cõſumationem mrĩmonij aut poſtq̃ ꝯſumauit mrĩmonium, dcm̃ ſtuprantẽ, & mulierẽ quoque accuſare de ſtupro. & ꝓſeq iniuriã ſuã.
20 d.l.ſi vir.§.ſi minor.in fi.eo.tit. † Idẽ ẽt dicẽdũ eſt de eo q ꝯcubinam deſponſauit, & accepit in vxorem, ꝙ nõ poterit aliquẽ accuſare iure mariti de ſtupro cũ ea cõmiſſo tpe ꝯcubinatus ſui, & iſte eſt text.ĩ d.l.ſi vxor.§.ſi qs vxorem, verſ.qđ etem.ff.ad l.Iul.de adul.oĩa bene not. qa ſunt vtilia, & ꝯtingibilia ſæpe.

1 *Stuprum quid ſit, & qualiter puniatur qui ſtuprum perpetrat.*
2 *Clericus fornicatione ſimplicem committentes qualiter puniatur.*
3 *Clericus pro ſtupro in virginem commiſſo, pecuniariter punitur iudices arbitrio.*
Laicus virginem deflorans, eam dotare, & vxorem ducere tenetur.
4 *Stuprum cum libera, & conditionis honeſta commiſſum, punitur confiſcatione dimidia partis bonorum.*
5 *Copula carnalis habita cum concubina alicuius non punitur de iure ciuili.*
Stuprum cum mulieribus turpiter viuentibus eque committitur, at non eque punitur.
6 *Coitus omnis extra matrimonium eſt reprobatus, & punibilis.*
Virginem deflorans impuberem, & viri impotentem qualiter puniatur.
7 *Tutor deportatur bonis publicatis qui eam cuius tutelam geſſit ſtuprauit.*
Mulier nobilis familia ſeruo proprio ſe carnaliter commiſcens, capite punitur, & ſeruus igne crematur.

1 SEptimo videndum eſt de † ſtupro qđ eſt alia ſpecies fornicationis, qđ cõmittitur cum ſoluta muliere honeſte viuente l. inter liberas.& l.ſtuprum.ff.de adult.& §.item lex Iul. inſt.de publ.iudi. Quæro igr̃ nunc q̃ eſt pœna illius criminis? Dic ꝙ in foro ꝯſcientiæ clericus olim deponebatur de iure antiquo.vt 83.diſtin.presbyter, qđ erat ſm̃ Canones apoſtoloꝶ. Idẽ ſeruatͬ in ſimplici fornicationem, vt latius infra diceẽ. hodie vero imponitͬ ſibi pnĩa decem annoꝶ, cum illis ieiunijs, diſcipulis, & pœnitentijs, de qbus in d.c.presbyter. Laicus aut hẽt pniam ſeptem annoꝶ 27.q.1.deuotam.& 23.q.2.hoc ipm̃. vbi dr̃, ꝙ clerici ẽt hodie non excedunt metam ſeptem annoꝶ in pnĩa pꝛ̃dicta. In foro aũt contentioſo de iure canonico, dic ꝙ clericus pro iſto crimine deponitͬ, ita tenet Panor.in c.at ſi cler.de iud.& in d.c.vt clericorum.de vita, & honeſtate cler.& in c. peruenit.in fi.de adulter. vbi in effectu concludit,
2 † ꝙ clericus in ſacris ſolum euadit pœnam depoſitionis qñ commiſit ſimplicem fornicationem cum muliere ſoluta, & impudica cõcubina, ſeu meretrice, tunc nõ infertͬ illi alia pœna quam ſuſpenſionis, vt ibi plenius per Abb. pro alijs vero criminibus carnalibus, excepta ſolum hac ſimplici fornicatione eſt pœna depoſitionis.vt hr̃ 84.diſt.presbyter, 2.q.7.lator.80.di.Maximinianus, quis ẽt ꝑ iſta ſimplici fornicatione ꝯtinuata a qua clericus ſi poſt primã, vel ſecũdam monitionẽ non diuertit poterit deponi atq; priuari, vt in c.ex parte Adę.de teſtibus.& in c. cum ſuper.de cohabita. cleric. & mulie. Si vero iſta fornicatio non eſſet amplius ſimplex, ſed haberet adiunctam aliquam qualitatem, ſeu accidens. puta adulterij, ſtupri, inceſſus, & ſimilium. tunc eſſet pœna de depoſitionis ita dicit Abb. in d.c.at ſi clerici.in 13.col. & in d. cap.peruenit. Idem ẽt tenere vr̃ Io. de Imol. in d.cap.vt clericorum.vt refert Io. de Ana. in rubric.& in cap.ſignificauit, de adult. Cũ tñ iſta ſit cõis opinio, ꝙ pro ſtupro fiat depoſitio à qua in deciſiuis non eſſet recedendum, vt ſupra dixi, tñ ſi quis vellet tenere cõtrariam opinionem facile poſſet per ea quæ ſupra proxime diximus in præcedenti qõ.
3 † Et dicit ẽt Abb.in d.c.vt clericorum. ꝙ ꝑ ſtupro in virgine commiſſo, iudex eccleſiaſticus poterit imponere pœnam pecuniariam clerico arbitrio ſuo, vltra alias pœnas ſpirituales, qñ illæ non ſufficerent, qa illas non timeret, quas pœnas ſi non ſolueret luet in corpus

corpus arg.l.1.§.ſi.ff.de pœn. & non ſufficit ſolum dotare mulierem ſtupratam, qa vltra dotem tenet̃ ẽt ſoluere pecuniariam aut corporalem pœnã,ita dicit Abb.in d.c.puenit. de adul.Laicus aũt de iure canonico ſi virginem defloraũit,tenet̃ illam dotare,& in vxorem ducere,ſi non erat vxoratus.& his duabus pœnis copulatiue punit̃. Si vero nollet aut non poſſet pp aliqd' impedimentũ illã ducere in vxorem, vltra pœnam dotis ꝯſtitutæ tenet̃ alia pœna pecuniaria,ſiue extraordinaria arbitrio iudicis, vt dr̃ in d. c. 1. & c. puenit.de adult.& ibi Abb. ſi vero cũ vidua honeſte viuente ſtuprum commiſerit,puniet̃ pœna pecuniaria arbitrio iudicis iuxta qualitatem facti,& pſonarum ꝯdõnem d.c.1.de adult.vbi latius p domi. Abb.& idem Abb. in d.c.vt cler.in 12. col. & idem Abb.in c.licet.de pœni.

4 † De iure aũt ciuili ꝓ ſtupro cõmiſſo cum muliere libera,& honeſtæ ꝯdõnis & famæ.ſi vir ſit honeſtæ ꝯdõnis aut in dimidiæ partis bonoꝝ ſuoꝝ ꝯfiſcatione,&relegatione tpali arbitrio iudicis punit̃, ſi vero ſit vilis pſona fuſtigat̃.& nihilominus in exiliũ mittit̃,vt ſupra ita.dicit tex.expreſſe in §.itẽ lex Iulia.inſt.de publ.iud.& iſta eſt pœna regularis,q̃ tñ fallit in pluribus caſibus in qb. alia pœna imponit̃. Et primo qñ mulier nõ eſſet libera ſed ſerua , qa tunc dat̃ dño actio legis aquiliæ,iniuriarum, aut de ſeruo corrupto l.inter liberas.& ibi Bart. ff. de adult. l.fin.ff.de off.pſid.& l.penult. C. de ſer.corrup. Secundo fallit licet ſit mulier libera, tñ ſi eſt famula , aut alias vilis ꝯdõnis exiſtens in caupona,hoſpitijs,aut alijs ſimilibus abiectis locis, hñti rem carnalem cum mulierib. vilis ꝯdõnis non imponit̃ illa pœna , ſed tenet̃ actionem iniuriarum pp vtilitatem perſonæ l.q̃ adult.& ibi gl.& Bart.C.de adul.&

5 Bart.in d.l.inter liberas.† Tertio fallit in cõcubina retenta in domo,& indubitato affectu.qa licet cum illa hr̃e ꝯcubitum de iure ciuili abſq; aliqua pœna.l.2. C. de concubi.& no.gl. in l.ſtuprum.& in l.inter liberas.& ibi gl.& Bart.ff.de adulter.js.Quarto ẽt fallit in publica meretrice,vel in alia muliere impudica, q̃ plures admittere ſolet ad eius amplexus,licet ſecrete agat.qa non dr̃ honeſte viuere ꝓut requirit illa lex Iulia de adulterijs. cap.5.d.§.item lex Iulia.& ibi Ioan Fabr.& per Bart.in l.3.ff.de ꝯdõ.ob turpem cau. vbi concludunt Doct. prædicti, quod tunc mulier ipſa ꝑdit nomen, & famam honeſtæ matrõæ.Contra hæc oppo.de l.ſtuprum.ff.de ritu nuptia. vbi dr̃ ꝙ ſtuprum cõmitti ẽt cũ mulieribus q̃ turpiter viuunt, & à pluribus quæſtum accipiunt, dummodo id non palã faciant.Sol.non negat̃ quin cum mulieribus ipſis ſtuprum committat̃, qa mulier ſoluta eſt,& libera pſona,ſed delictum non eſt punibile cum eis factum de iure ciuili pp inhoneſtam vitam,licet non ſint publicę meretrices. tñ ex quo plures fornicantes admittunt, & pſonam ſuam pluribus exponunt, dico ꝙ acceſſus ad illas eſt impunibilis,quia non dñr honeſte viuere, vt requirũt iura.in d.l.inter liberas.& l.ſtuprum ff. de adult. &

6 d.§.item l.Iul.† De iure tñ canonico oĩs coitus præter vxorius ſiue matrimonialis eſt reprobatus,& punibilis.32.q.2.nemo,& c.meretrices. Fallit ẽt, & quinto regula prædicta, qñ quis hr̃et coitum cum virgine impubere minore.12.annis. nondum viri potente,qa humiliores in metallum damnantur, honeſtiores vero in inſulam deportant̃ l.ſi qs aliquid §.nodum.ff.de pœnis. qd' nota. quia hodie illa pœna non inuenit̃ correcta, neq; immutata,ita dñt Doct. in d.§.item lex

7 Iul.vbi gl.tangit.† Sexto ẽt fallit dicta regula in tutore qui pupillam cuius tutelam geſſit ſtuprauit,qa tutor deportatur,& oĩa eius bona publicant̃ l.1.C.ſi qs eam cui tut.geſſ. ſtup. Rõ eſt.quia tutor datur loco patris perſonæ principaliter ad illam nutriendum, & bonis ac honeſtis moribus inſtruendũ, non aũt ad ſtuprandum l.2.ff.de admi.tut.& inſt. eod.tit.in princ.& de tutel. in princ. Septimo,& vlt.fallit in muliere nobilis familiæ q̃ ſeruo ꝓprio ſe carnaliter commiſcuit, quia mulier punit̃ pœna capitis, ſeruus aũt igne pibit l.1. C.de mulie.q̃ ſeruis ꝓp.ſe iunxe.

1 ☞ *Coitus contra naturam habitus triplex reperitur,& qualiter puniatur.*

2 *Coitus cum brutis habitus qualiter de iure canonico puniatur,& qualiter in foro contentioſo, & in conſcientia.& num.3.*

4 *Coitus cum brutu punitur pœna capitis.*

1 OCtauo quæro,qd de coitu † habito contra nãm, dic ꝙ illud eſt triplex. quoddam.n. eſt qd' fit contra nãm humanæ ſocietatis, & illud eſt qd' fit cũ propria matre,vel filia de quo dcm̃ eſt ſupra eo. ti:.q.

tit.q.2. Aliud eſt quod fit contra nām ſexus
humani, qđ eſt qñ fit cum maſculo, vt l. cū
vir.C.de adult. Aliud eſt qđ fit ꝯtra nām ge
neris humani, & illud eſt qđ fit cum brutis
c.vt clericoꝝ de vita, & honeſta.clericoꝝ, in
prin.vide quæ diximus ſupra eo.tit.d.q.2.&
hř in c.vt clerici, de exceſ præla.32.q.7.adul
terij.& c.flagitia.& 33.q.2.hoc ipm, in fi.d.l.
2 cum vir.& l.fœdiſſimam.C. de adult. † Pro
iſto.n.crimine de iure canonico.ſ.antiquo,
& in foro conſcientiæ, tam in clerico, quam
in laico pœna eſt parificata, iniungiī pnia tē
poralis vltra ſeptennium arbitrio ſacerdo-
tis, vt extra gremium eccleſiæ, & cōionem fi
delium, vltra illud ſeptennium, tam diu com
moreť donec de crimine ipſo congruam ege
rit pniam arbitrio ſacerdotis, nunq̄ ſe in di-
3 uinis commiſcendo, vt d.c.hoc ipm. † Sed de
iure canonico in foro contentioſo, in cleri-
co erit ꝑpetua depoſitio ab altaris miniſte-
rio, ab oi ordine ſacro, ac oīum beneficioꝝ.
& officioꝝ ꝑpetua priuatio, vt eſt caſus in d.
c.vt clericoꝝ, in prin.de vita, & honeſta.cler.
& ibi Abb.& c.clerici de exceſ. præla. ſi vero
ſi laicus excōicatur, & à cœtu fidelium oīno
expellitur.d.c.clerici.in fi. † De iure aūt ciui
li ꝓ iſto crimine eſt pœna capitis l. cum vir.
C.de adult.contra qđ crimen, & eius reos.
Imperator in d. l.cum vir. multum fortiter
exclamat atq; iraſciť pp eius ſummam tur-
pitudinem dicens, Iubemus inſurgere leges,
armari iure gladio cōtra hmōi facinoroſos
hoies, qui audent peruertere ordinem natu
ræ, & eſt adeo turpe ſcelus qđ non ꝓficit ſci
re, & nephas quodammodo loq de ipſo. pp
qđ dicit Pontifex ꝙ venit fames, terremo-
tus, & peſtilentiæ, & primū ira Dei in filios
diffidentię vide tex.in d.c.vt cler.de ui.& ho
ne.cle.ꝙ 32.qō.7.adulterij, malum c. flag. &
c.offerebat. Loth.& c.clerici.de exceſ.præla.

1 *Fornicatio commiſſa cum muliere ſoluta, & impudica qua puniatur pœna.*
2 *Fornicatio an ſit genus quoddam, diuerſas ſub ſe continens ſpecies.*
3 *Presbyter, ſeu clericus qualiter olim pro fornicatione puniebatur, & qualiter hodie.*
Coitus meretricius, vel alias cum muliere impudica habitus, iure ciuili euadet impunitus.
4 *Fornicans ſcienter cum meretrice ſibi agnata pœnam non euadit inceſtus.*
5 *Validum cenſetur id quod eſt in veritate, potius quam id quod eſt in opinione.*
6 *Concubina qua dicatur legitima vt eius filij poſſint dici naturales.*

1 NOno quæro, quid de ſimplici † for-
nicatione habita cum muliere ſolu
ta, & impudica, aut cum publica me
retrice, quæ publice extat parata, qua pœna
hmōi crimini reus puniť? dic, ꝙ de iure cano
nico in foro ꝯſcientiæ pp vitium incontinē
tiæ illa ſeptennali pnia, vel forſan minoris
ſacerdotis arbitrio ſubijciť.33.q.2.hoc ipm,
22.q.1.prædicandum.& 30.q.7.c.adulterij.
32.qō 4.c.meretrices.37.qō.1.c.lex illa. vbi
tex.enumerat quinq; ſpecies criminis carna
lis coitus quæ fiunt cum mulieribus nālř,
vbi dř ꝙ licet ſm quorundam opinionem,
2 † hoc nomen fornicatio, ſit nomen gñis cō
prehendens ſub ſe oēs ſpecies illiciti coitus,
de qbus ſupra, & tunc dř poni vt genus cō-
prehendens ſub ſe oēs ſpecies ꝓdictas, 22. q.
4.c.meretrices.& cap.ſeq.& 30.q.2.hoc ipm,
prope finem. Qñq; idem nomen fornicatio
poniť vt ſpecies, qua ꝯtineť coitus habitus
per virum ſolutum cum muliere ſoluta, & im
pudica, aut cum publica meretrice, ita dicit
3 tex.in d.c.meretrices.32.q.4. † De iure aūt
canonico in foro contentioſo olim erat pœ
na depoſitionis, & priuationis, in clerico.82.
diſtin.presbyter, hodie tñ eſt minor.ſ.ſuſpen
ſionis, aut pecuniaria, vt hic arbitraria, & ꝑ
Abb.in d.c.vt clericorum, in 12.col.de ui. &
hone.cler. Hæc.n.quæ diximus habent locū
in clerico, laicus vero aliter punitur arbitrio
iudicis, quandoque pœna pecuniaria, quan-
doque alia.vide do. Abb.in d.c.vt clericoꝝ.
De iure vero ciuili iſte coitus meretricis,
vel alterius mulieris impudicæ eſt permiſſus
& penitus impunibilis, vt l.1. C.de concub.
& ꝑ Bart.in l.verum.ff.de fur. & idem Bart.
in l.3.in prin.ff.de conditio.ob tur. cau. Sed
antequam ad vlteriora procedam non omit
tam notabile verbum quod dixit Saly. in l.
4 quæ adulterium.C.de adul.ꝙ ſi quis † forni
catus fuerit cum meretrice quæ erat agnata
ipſius viri coëuntis, incurrit pœnam inceſtus
ipſe vir ſi ſcienter commiſcuit ſe cum illa, Se
cus aūt ſi ignorabat illam eſſe eius conſan-
guineam, q̄a iſto caſu non punitur ēt de in-
ceſtu.ita tenet Salyc. in d.l.quæ adult. & rō
eſt quia vir non dabat operam rei illicitæ,
ſed ꝑmiſſæ d.l.verū, in fi.& ibi Bar.ff.de fur.
& Bart.

& Bar. in d.l.3.in princ.ff.de cond.ob turp. cau.& l.Gracchus. C.de adul.ideo iſto caſu attendit potius illud qđ erat in opinione, q̃ illud qđ eſt in veritate.l.1.§.diuus. & l.diuus.& l.in lege Corn.ff.ad l.Cor.de ſica.qñ vero à principio dabat operá rei illicitæ tūc ſuccedit,& viget alia regula cōtraria,de qua p Bar.in l.ſi adulteriū cū inceſtu.ff.de adult.

5 † q plus valet illud qđ eſt in veritate, q̃ illud qđ erat in opinione,de quo late diximꝰ ſupra tit.prox.q.11.in mā poculi abortiōis, & amatorij,hęc tñ ꝓcedūt de iure ciuili,quo meretricis, & ↄcubinæ coitus eſt impunibilis,vt ſupra,ſed de iure canonico quo oīs cōcubitus ꝑter vxoriū dr̄ eſſe dānatus,32.q.4.c.meretrices.putarem hr̄e locum ſecundā regulā de qua ſupra,& q ignorantia non dr̄et ipm excuſare, attento q dabat operá rei illicitæ,& dānabili cap.meretrices.pro quo facit doctrina Bar. in d.l.ſi adulteriū cum inceſtu,& quod hr̄ in c.fi.de hom.lib.6. ne excuſatur pp turpitudinem vitæ ipſius mulieris: qa turpitudo illa vera eſt quod excuſat virū à pœna adulterij,vel ſtupri,non aūt à pœna inceſtus quæ infertur rōne ſanguinis, quia p turpitudinē vitæ illius iura ſanguinis nō tollunt,ita dicit ipſe ibi,quem vide,& nota.

6 † Et ad ea q̃ diximus ſupra de ↄcubina retenta in domo,nota quod ad hoc vt aliqua dicatur legitima ↄcubina,quæ retineri poſſit impune de iure ciuili, & cuius filij dicant̄ veri nāles,& ſuccedāt patri in illis duabus vncijs ab inteſtato,vt in authen.qui.mo.na.effi.ſui in prin.& in fi.plura reqrunt̄ de qbus p do. Ioan.de Ana.in rubr.extra de adul.in 2.col.

1 ☞ *Raptus mulieris eſt crimen graue, & valde deteſtabile.*
2 *Raptores mulierum quibus ſunt pœnis afficiēdi.*
3 *Socius quis ſit, & quis ſequax, & in quibus differant.*
Aſſocians alium ad aliquem actum, cenſetur illi opem præſtare.
4 *Receptator raptæ mulieris qua ſit afficiēdꝰ pœna*
5 *Iniuria vni de domo facta cenſetur toti familiæ irrogata.*
Rapiens maſculum cauſa libidinis, qualiter puniri debeat.
6 *Parentes inſultati cum conſanguineis poſſunt licite inſultantibus reſiſtere.*
Occidi non poteſt impune qui non reperitur in flagranti crimine.
7 *Auxilium, ſeu fauorem poſt factum præſtans, mitius punitur eo qui interfuit facto.*
Auxilium, & fauorem malefactori præſtantium plures ſunt ſpecies.
8 *Conſulens, ſeu perſuadens maleficium an, & qua pœna puniatur maleficio ſecuto.*
Conſulens, & perſuadens an cenſeatur opem, & auxilium maleficio præſtare.
9 *Quaſi dictio, eſt impropríetatis nota, ſicut & verbum videtur.*
Statutum pœnam imponens auxilium, ſeu opem præſtanti maleficio, non comprehendit perſuadentem, ſeu conſulentem.
10 *Conſulens, aut perſuadens quas debeat dare pœnas, ſtatuto eas non exprimente.*
Cōſulens maleficium punitur ēt ipſo non ſecuto.
11 *Conſulens in minoribus criminibus, quas pœnas luat, ſi ſtatutum non taxet eas.*
12 *Conſulens maleficium an puniri debeat, etiam ſi delinquens omnino facturus erat.*
13 *Argumentum à ſenſu contrario non valet vbi contra legem procederet.*
14 *Conſulens qui ante delictum commiſſum reuocauit conſilium, an teneatur facto ſecuto.*
15 *Opem miniſterij, & auxilij corporaliter præſtās malefactori, quādo & qualiter puniatur.*
16 *Opem ſcienter præſtans malefactori ante factum tenetur.*
17 *Opem præſtans poſt delictum commiſſum quando puniri debeat.*
Opem præſtans malefactori per viam iuſtitiæ non punitur.
18 *Aduocatus cum excommunicato participās, pro conſilio dando non incurrit excōicationem.*
Supplicare non licet pro damnato de crimine læſæ maieſtatis.
Aggeres nili rumpens, & curſum aquarum deuians igni crematur.
19 *Statutum dictans opem non præſtandam bannitis, non includit eos qui ob iuſtitiam, gratiam, vel charitatem præſtant opem.*
20 *Pœna plurium eidem opem præſtantium an ſit vniformis.*
21 *Rapiens virginem, aut viduam, ſeu nuptam qualiter puniatur.*
Ancillam, aut libertinam alterius rapiens quas det pœnas.
22 *Sponſus ſponſam propriam rapiens qua pœna plectatur.*
23 *Mulier virum cauſa libidinis rapiens an puniatur, & quid ſi vir virum.*
24 *Nuptiæ de parentum conſenſu procedere debēt.*

Puella

Puella raptori ſuo nubere non poteſt etiam de parentum aſſenſu.

25 *Rapiens meretricem aut alias plurium concubinam an debeat puniri.*

Meretrices cauſa libidinis incluſas detinentes actione iniuriarum tenentur.

26 *Raptor meretricis quæ meretricari deſierat an puniatur ac ſi probam rapuiſſet mulierem.*

27 *Meretrix quæ non plene reſipuit, ſed ſecrete plurium amplexus admittit, tractari adhuc poteſt vt meretrix.*

1 DEcimo nunc eſt videndum † de raptu mulieris, qđ quidem eſt graue, & longe deteſtabile crimen, & iura maxime ciuilia ipſum vehementer abhorrent, qđ patet ex atrocioribus pœnis quæ contra raptores ipſos eorumq́. complices, & ſequaces iura ſtatuerũt vt l. vnica. C. de raptu virg. vbi patet ꝙ nedũ puniunẽ raptores monialiũ ſacrataꝝ, verumetiã virginaꝝ laicarum, nuptaꝝ, & viduaꝝ honeſte viuentium, ac ẽt ſponſaꝝ mulieꝝ, ita ꝙ non liceat ipſi ſpõſo ꝓpriã ſpõſam ex domo parentũ rapere. ſeu violẽter abſtrahere, & ad eius domũ adducere, & qđ de viro rapiente vxorem ꝓpriã cũ qua ꝯtraxerat, & ꝯſumauerat matrimoniũ, an puniaẽ pœnis de quibus in d. l. vnica, & qđ de eo q rapuit meretricẽ cauſa libidinis, aut ꝯcubinã ſeu aliam impudicã mulierẽ, an cõprehendaẽ in l. prædicta vt illis pœnis ſubijciaẽ, vel alijs, & quibus. Pono igitur primo caſum ꝙ Titius armatus, & aſſociatus Meuio, Caio, & Sẽpronio ingreſſus fuit in monaſterio S. Catharinę ex quo violenter vna cũ ſocijs p̃dictis rapuit quandã venerabilem monialẽ ꝓfeſſam, ſororẽ Luciã nuncupatã, quã ſic raptam ex dicto monaſterio extraxerunt, illamq́. duxerunt ad domũ Pamphili, & dũ ipſam monialem raptã adducerent in itinere occurrerũt Tyberio, Fabio, & Pompeio, q ſilr̃ præſtiterunt opẽ, & auxilium p̃ſato Titio, & illius ſocijs ad ꝑducendũ ipſam

3 monialẽ ad domũ ſupra dicti Pãphili. † Quęrit modo nunqd oẽs iſti ſint pariter puniẽdi, & qbus pęnis. Rñ. ꝙ ipſe Titius vna cum Meuio, Caio, & Sempronio ſocijs in raptu pluribus pœnis ſubijciunẽ, Et primo, ꝙ ſi in flagrãti crimine fuerint à parẽtibus, ꝯſanguineis, tutoribus, curatoribus, dñis, vel patronis raptæ mulieris deprehẽſi, pñt impune interfici, & vltra hæc capite puniunẽ, & oĩa eorũ bona publicanẽ, & applicanẽ dicto monaſterio ex quo monialis rapta reperiẽ, vel in quo profeſſa erat l. vnica. C. de rap. vir. qbus pęnis nedũ ipſe, & eius principalis, verũ ẽt Meuius Caius, & Sẽpronius eius ſocij, & ad hæretẽs, & q in ipſo raptu interuenerũt, & dicto Titio opẽ, & auxiliũ p̃ſtiterũt, puniunẽ, & ꝑpetua oẽs notanẽ infamia. d. l. vnica. vñ

3 Bald. in d. l. vnica. ſuꝑ iſto verbo dicit. † nota ꝙ dñia eſt inter ſociũ, & ſequacẽ, qa ſocius eſt ille q principalr̃ vadit ad maleficium ꝑp ſe, & ſic ꝓ intereſſe ſuo, ſequax vero eſt ille q vadit ꝑp aliũ, & ꝓ alterius intereſſe, vt hr̃ in cle. 1. de pœn. vbi eſt gl. no. q̃ declarat qs ſit ſocius, qs ſequax, & qs ille q dat conſiliũ, auxiliũ, vel fauorẽ, & qs illorum dr̃ grauius delinquere, & maiori pœna dignus exiſtat. Item nota ſm̃ eundem Bald. ibi, ꝙ eo ipſo ꝙ qs aſſociat aliquẽ ad actũ aliquẽ, vr̃ ſibi dare auxiliũ, abſq; eo qđ aliquid faciat in eius fauorẽ qđ eſt veꝝ dicit ipſe de auxilio fauoris, non de auxilio facti, qñ nihil fecit. nã ꝑ hoc ille q aſſociaẽ ꝑp aſſociantis p̃ñtiã fit audacior, & eius aduerſarius efficiẽ timidior. Ex quo infereẽ quod ſi Caius armatus aſſociauit Titiũ ad inſultãdũ, vel occidẽdũ aliquem, licet ipſe Caius nihil fecerit, ſed ſolũ inſtetit ibi p̃ſens armatus dr̃ dediſſe auxiliũ, & fauorem dicto Titio, rõne prędicta, qa ex ipſius pñtia Titius inſultans fit audacior, inſultans vero efficiẽ timidior, & hoc tenet Bal. in l. raptores, in 2. col. C. de epiſ. & cle. & Saly in d. l. vnica. C. de raptu virg. Adde Soz. in conſ. 157. incip. ꝯſultatio, verſ. 3. oſtenditur, in 2. parte fal. 11. vbi hoc idem

4 tenet. † Sequitur in Themate, ꝙ Titius cũ ſocijs monialem raptã in domo Pamphili introduxerũt, & ibi illam tenuerunt, quæro qua pœna puniaẽ iſte Pamphilus, q raptores, ipſos cũ moniali ſcienter receptauit? dic ꝙ pœna capitis dũtaxat puniẽ abſq; bonoꝝ publicatione, vt d. l. vnica. §. pœnas aũt. vbi dr̃, ꝙ illi duntaxat q raptui interfuerunt, & principali raptori aſſiſterũt, illi tribus pęnis puniunẽ. ſ. pœna capitis, ꝑpetuæ infamiæ, & oium bonoꝝ ꝯfiſcationis, ſiue publicationis & iſti oẽs poterũt à parẽtibus, ꝯſanguineis, tutorib. & curatoribus, à dñis, vel patronis mulieris raptæ impune occidi, ſi in illo flagrãti fuerint deꝑhenſi. Et dñt Bal. & Saly. in d. l. vnica, ꝙ hęc facultas, ſiue licẽtia occidẽdi dr̃ conceſſa etiã filijs, & nepotibus mulieris

raptæ,

raptę, licet tex. illos nõ exprimat, & hoc vir tute eiuſdem vel maioris rõnis q̃ viget in fi lijs, & nepotibus quã in alijs ↄſanguineis &
5 agnatis. † Ex quo dicto notãt ibi Bald. & Sa ly. ꝙ iniuria facta vni de domo vel de fami lia, cenſet eſſe facta toti familiæ, & ↄſangui nitati, & vnuſquiſq; poterit iniuriã ſuam vindicare, & ideo iſto caſu nullus de ↄſangui nitate poterit eſſe teſt:s in hmõi cauſis, hoc tñ intellige vbi eſſet ↄſuetudo ꝙ oẽs de fami lia ſiue de ↄſanguinitate reuocare ſoleãt ad aium ſuum iniuriã factã ↄſanguineo vel al teri de familia, ſm Cyn. in d. l. vnica, ꝓ quo facit tex. in l. 1. C. ſi rector ꝓuin. &c. & C. ſi quacũ. præd. poteſta. l. 1. Ex hoc ẽt not. ſm Saly. ibi, dum q̃rit an facultas illa occidendi præſtita cenſeat illis perſonis de quibus ibi ↄtra raptores maſculoꝝ qñ rapiuntur ma ſculi cauſa libidinis, & ↄcludit ꝙ non, nec pę næ illius legis inſerunt cõtra ipſos. Bald. tñ ibi tenet ↄtrarium ꝙ illa lex, & illius pœnæ habeant locum ẽt contra rapientes maſcu lum, & dicit eſſe caſum ibi in d. l. vnica. in fi. ſed tex. ille hoc non ꝓbat, dum .n. loquit de maſculis, & fœminis eiſdẽ pœnis puniẽdis, loquit de his qui aſſociarunt ſiue dederũt au xiliũ raptori, & ſic de pſonis delinquẽtibus, non aũt de illo qui paſſus fuit rapinã, & ideo puto opinionẽ Saly. & ſequaciũ eſſe veriorẽ, maxime quia lex illa eſt multũ exorbitãs & odioſa, vt dicit ibi Saly. bene veꝝ eſt ꝙ nõ ſo lũ parentibus & cõſanguineis, verumetiã & amicis licet hmõi violentiæ, & rapinæ reſiſte re, & ipſos violentos raptores ẽt armis pro pulſare atq; abijcere, cũ moderamine iñ in
6 culpatę tutelę, vt dicit ibi gl. i d. l. vnica. † Per cuius doctrinã decidit alia quæſtio valde no tabilis. Quod quotieſcũq; aliquis eſſet inſul tatus à pluribus, ꝙ parẽtes & cõſanguinei ip ſius inſultati, & oẽs qui ſunt de illius familia poterũt licite & impune inſultãtibus ipſis re ſiſtere, & illos ꝓpulſare ẽt cũ armis, & ſi quẽ offenderint vel occiderint in tali propulſa tione & reſiſtentia, nõ tenent de homicidio nec alia pœna, dũmodo id fecerint cũ mode ramine inculpatæ tutelæ; quia iura ꝑmittũt cõſanguineo cõſanguineũ ſuum defendere, ita dicit Saly. in d. l. vnica, vbi dicit qđ iſtud ẽt tenet gl. ibi, & gl. in l. vt vim. ff. de iuſti. & iur. Sequit nunc videndũ quibus pœnis pu niuntur Tyberius, Fabius, & Pompeius qui Titium raptorẽ, & ſocius poſt cõmiſſum fa cinus aſſociarũt ad domũ ſupra dicta Pãphi li & bñ dicas, ꝙ iſti puniuni pœna capitis dũ taxat abſq; bonoꝝ publicatione vel infamia d. l. vnica. §. pœnas. Et nota, ꝙ iſti nõ pñt a pa rentibus & cõſanguineis mulieris & alijs ꝑ ſonis de qbus ibi impune interfici vel oſten di ſicut alij ex quo nõ dñr cõperti in flagrã ti crimine, qa iſti poſt cõmiſſum crimẽ inter
uenerũt. † Ex quo dicto nota hoc vnũ qđ eſt 7 ſumme notandũ, ꝙ hi qui pſtiterunt auxiliũ & fauorẽ malefactori poſt cõmiſſum crimen aſſociando illũ, & illi fauendo, eũdẽq. defen dendo, mitius puniunt, quã illi q delicto ſi ue homicidio interfuerunt, licet nihil fece rint, hoc ꝓbat in d. l. vnica ſm quod illã de clarat Bald. ibi. & Bald. in d. l. raptores, C. de epiſ. & cle. & Saly. in d. vnica. in ver. ceteros, in 6. parte, ſui cõmenti. in 4. col. in prin hoc idẽ expreſſe dicit, qbus adde do. Soc. in cõſ. 157. inc. ↄſultatio iſta verſ. tertio oſtendit, ir 2. parte ſol. 11. vbi hoc idẽ tenet, qđ an ſit vi rũ, ſimplr patebit ex infra dicendis. Iſtorum eñ qui pſtant auxilium, & fauorẽ principa li malefactori plures ſunt ſpecies, ſm ꝙ no tat gl. in cle. 1. de pœnis, & ſupra alias tetigi verbũ eadem qſt. quoꝝ quidam dñr ſocij ip ſius principalis, qui principalr vadũr ꝑp ſe, quidam alij dñr adhærentes, & ſequaces, q veniunt ꝑp alium, & pro alterius intereſſe, qdam ſunt perſuaſores, & ↄſultores, qui ꝑ ſuaſionibus, & ↄſilijs ſuis aium, & audaciam pſtant principali malefactori ad dictũ male ficium perpetrandum, quidam alij dñr man datores, q hoc mandant expreſſe vt fiat ma leficiũ, & ibi oẽs ſunt diuerſi, diuerſiq́ue pœ nis puniunt, videamus igitur de quolibet, & vt ſeruemus ordinem naturæ videbimus pri mo de his q̃ pcedunt factum, hoc eſt q̃ fiunt ante factũ qđ eſt conſilium, & perſuaſio ad
8 maleficium ꝑpetrandũ. † Et ideo primo quę ro, an pſuadens vel ↄſulens puniatur, & qua pœna facto ſecuto, & quid ſi factum nõ fue rit cõpletũ in totũ, ſed ꝓ parte, & quid ſi ni hil actũ ſit, an pſuaſor, & conſultor puniant, & qua pœna, & anteq̃ ad vlteriora deueniã. Quæro an ille qui conſuluit, & perſuadet di cat præſtare opem, & auxiliũ maleficio, ita ꝙ ſi ſtatutum imponit pœnam pſtanti opem & auxiliũ malefactori ſiue maleficio cõpre hendat ẽt illum qui perſuadet, & conſuluit. Saly. in d. l. vnica in 4. col. arguit ad partes, primo ꝙ ſic, ſm auctoritatem Catholicum, & que

& quorundā humanarū literarū profeſſorū,
demum auctoritate iuris concludit ꝙ non,
quia largo ſumpto vocabulo, & impropriè
dr̄ præſtare opem, & auxilium ille, qui per-
ſuadet, & conſulit, & pro hoc adducit tex. in
l. qui ſeruo, in 1. & 2. rñſo. ff. de fur. vbi dr̄, ꝙ
ille qui perſuaſit ſeruo alieno vt fugeret, &
furtum faceret, ſecuta fuga, & facto furto, q
perſuaſerat tenetur dño actione furti, quaſi
9 ope, & ꝯſilio eius furtū factū fuerit, † dictio
eñ quaſi, eſt nota improprietatis, vt not. in
l. 2. ff. de vſufr. ea. re. q̄ vſu ꝯſu. & ſilr̄ verbum
vr̄, de quo in d. l. q ſeruo, denotat ſimilitudi
nē, & improprietatē, vt l. non vr̄, C. de in in
teg. reſt. tit. gñali, & ſic concludit ipſe Saly. ꝙ
qui ꝯſulit, & perſuadet de ſtricta, & propria
ſignione vocabuli non dr̄ præſtare opem, &
auxilium, & per ꝯñs dicas, ꝙ non comprehē
dit in ſtatuto imponente pœnā p̄ſtantibus
opem, & auxilium, qa ſtatuta ipſa ſunt exor
bitantia, & vt plurimū odioſa, & nō debent
extēdi ad caſum impropriū, ſed ꝓprie, & ſtri
cte intelligunt l. 2. C. de nox. l. quidquid ad-
ſtringendæ, ff. de verb. obl. c. ſi papa. de priui.
lib. 6. p Bart. in l. oēs populi. in 6. q. prin. ff.
de iuſt. & iu. cū multis ſimi. Reuertor nunc
ad qōnem noſtram an perſuaſor, & conſul-
tor puniat̄, & qua pœna, & dic aut lex vel ſta
tutū imponit certam pœnā pſuaſori, & con
ſultori facto ſecuto, & aliam vel nullā pœnā
facto nō ſecuto, & tūc ſeruanda erit lex, ꝓut
10 clare loquit̄. † aut ſtatutū vult ꝙ puniat̄ con
ſulens, & pſuadens, ſed nullam exprimit pœ
nā & hic aduerte, aut ſumus in atrocioribus
ſiue minoribus criminibus, & ſic quęrimus
an facto demum ſecuto puniat̄, vel facto ēt
non ſecuto, dummodo tentando peruenerit
ad actum proximum facto. Primo caſu dic,
ꝙ rīr punitur conſulens, & perſuadens eadē
pœna qua principalis delinquens puniret̄ fa
cto ſecuto, vt l. nihil. ff. ad l. Corn. de ſica. l.
vtrum. ff. ad leg. Pomp. de pari. & ad Turp. l.
1. §. incidit, & l. ſi qs nō dicam rapere. C. de
epiſ. & cle. hoc plus eſt atrocioribus, quia fa
cto ēt non ſecuto inferi pœna conſulenti.
d. l. ſi qs non dicā rapere, ſed contra hoc eſt
qđ notat̄ in d. l. vnica de rap. vir. in §. pœnas
verſ. ceteros vbi dr̄ ꝙ perſuadens, & conſu-
lens non punit̄ eadem pœna ſicut principa-
lis raptor, ſed minori. ſ. pœna capitis dunta
xat, vt ibi dr̄ ſed dic ꝙ ideo ibi punitur mi-
nori pœna, quia lex impoſuit pœnam certā
à qua non eſt recedēdum, vt ſupra diximus,
alias ſi non fuiſſet declarata certa pœna, ea-
dē puniret̄ ſicut principalis, ita dicit Saly. in
11 d. l. vnica. † Secundo vero caſu qñ ſumus in
minoribus criminibus, vel in non atrociori
bus, & tūc dic, ſi ſtatutū nō imponit certam
pœnā, ſed mādat ipſum puniri, punit̄ eadem
pœna p ea quæ proxime dixi, Fallit tñ hoc
qñ delictum ꝑꝑ aliquam qualitatem vel ac
cidens diceret grauius in perſona delinquē-
tis, ꝓut eſt furtū manifeſtum qđ grauius pu
nit̄ q̄ non manifeſtū. Itē ſi ex forma ſtatuti
delictū eſſet magis punibile factū in vno lo
co q̄ in alio loco, vel vno tpe magis q̄ alte-
ro, vel ſi diceret ſtatutum, ꝙ ſi reus inqſitus
negauerit ꝯtenta in inqſitione puniat̄ in du
plū, vt l. ꝯtra negantē, C. ad l. Aql. qa tūc cō
ſultor non punit̄ ſicut delinquēs, ſed pœna
ſimplici, vt ff. de furt. l. q ſeruo, in princ. & l.
is q opē, eo. tit. & ibi Bart Prædicta ēt limi-
ta eſſe vera qñ principalis q fecit delictum
nō fuiſſet alias facturus niſi pceſſiſſet conſi-
lium, & perſuaſio illa, qñ aūt erat alias oīno
12 facturus dic vt infra dicam. † Quæro nunc,
qd ſi delinquens erat alias oīno facturus id
qđ fecit, an iſto caſu pſuadens, vel ꝯſulens
puniat̄? Quidā dixerunt ꝙ non, qa iſto caſu
ꝯſulens non fuit cauſa delicti, vt in l. non ſo
lū, §. ſi mādato, in verſ. Attilicinus, ff. de iniu
rijs ſumpto argō à contrario ſenſu, ibi. n. dr̄
ꝙ perſuaſit alicui nolenti inferre iniuriā fa-
cere, dr̄ ibi ꝙ tenetur pſuadens ac ſi ipſe fe-
ciſſet, rō eſt, qa ille q fecit iniuriā nō erat a-
lias facturus, ergo ſi facturus erat nō tenet̄,
ꝓ quo facit ēt tex. in §. ope. inſti. de obl. quę
ex delic. naſ. & hanc opinionem vr̄ tenere
gl. in d. verſ. Attilicinus. Quidam alij tenue-
runt ꝯtrarium, ꝙ oīno ꝯſultor vel pſuadens
teneatur, ēt ſi delinquēs illud alias facturus
erat, qa non debuit ꝯſultor, & pſuaſor malo
ꝯſilio ſuo iniquo viro augere malitiā, & ani
mū ad delinquendum, & iſte eſt tex. not. vbi
eſt caſus in l. 5. §. pſuadere, in fi. ff. de ſer. cor
ru. & ibi gl. & hoc ēt tenet Saly. in d. l. vnica.
C. de ra. vir. cum hac tñ diſtōne, ꝙ vbi delin
quens nō erat facturus pſuaſor nō tenet̄ ea
dē pœna ſicut principalis, p ea q̄ ſupra ꝓxi-
me diximus, vt d. §. pſuadere, niſi in lege vel
ſtatuto reperiret̄ certa pęna expſſa, quo caſu
illi ſtandū erit p ea q̄ ſupra diximus, & not.
in d. l vnica. § pœnas, verſ. ceteros. Si vero
erat malus de per ſe, & illud delictum erat
alias

alias omnino ſacturus,& in iſto caſu ſimili-
ter tenet pſuadens,ſed minori pœna, quam
iudex ſm qualitatem facti,& ꝯdõnem pſonę
arbitrabit maiorem aut minorem, & ſm ēt
vehementiam,&magnitudinem pſuaſionis,
& ꝯſilij,alias.n.ex leui verbo pſuaſio enun-
ciatiue aut iocoſe ſorſan ꝓlato,qs non tene
tur , nec diceret pp hoc opem pſtitiſſe d. §.
ope.inſt.de oblig.q ex delic.naſc. & iſtius o-
pinionis fuit ēt Dyn.in c.nullus ex ꝯſilio,de
reg.iur.lib. 6. hoc idem vr̄ ſentire Bart. in l.
1.§. incidit.ff.ad Turp. q text. in inſtigante
loquit,qđ idem eſt ſicut in pſuadente,vt di-
cit Saly.in d.l. vnica. & non obſtant ea quæ
ſupra dicebant in d.ver. A tilicinus.arguẽdo
13 à ꝯtrario ſenſu , † qa illud argm̃ nunq̃ ꝓce
dit qñ tenderet ꝯtra legem,vel eſſet alteri le
gi ꝯtrarius,vt C.de cond.incer.l.ſi qs patrẽ ,
qđ ēt tenet Saly.ibi.Hæc tñ oia q̃ ſupra dixi
de ꝯſulente,& pſuadente, intellige de illo q
malam pſuaſionem aut ꝯſilium dedit ad eſſe
ctum vt maleficium fieret , non aũt de eo q
dat bonum ꝯſilium vel bonam pſuaſionem ,
qa iſtud nomen ꝯſilium,& pſuaſio in dubio
põt adaptari ad bonum ſicut ad malum , &
ideo non dr̄ nec p̄ſumit malum niſi ſit adie-
cta illa qualitas mali vt l. 1.§. perſuadere. &
alias diximus ſupra lib.2.q.10. vbi dcm̃ fuit
de veneno qđ ſilr̄ põt comprehendere bo-
num,& malum venenum,vt l.3.in prin.& §.
adiectio.ff.ad l.Corn.de ſica.& l. 1. §. dolũ .
14 ff.de dolo.† Quæro nunqd ſi pſuadens aut
ꝯſulens reuocauit ꝯſilium ſuum , an delicto
ſecuto teneat,dicbr̄, aut loquimur in man-
dante,aut in ꝯſulẽte,primo caſu, ſufficit ſim
plex reuocatio mandati ad euitandũ pœnã ,
ita qđ ꝑueniat ad notitiam mandatarij , vt
l.ſi mandaſſet.ff.manda.& p Saly. plene in l.
non ideo minus,in 3.qõ.C.de accuſ.Secũdo
vero caſu,nõ ſufficit ſimplex reuocatio,quin
imò neceſſe eſt ꝙ expreſſe fiat ꝯtraria pſua-
ſio,& ſic expreſſa diſſuaſio, & ꝯſilium diſſua
ſiuum, & negatiuum præbeat illi q facturus
erat delictum,ita ꝙ veriſilr̄,& ꝓbabiliter cre
dat, ꝙ ille non ſit amplius facturus, nec ad-
huc ſufficit,ſed hẽt neceſſe ſi vult euitare pœ
nas denũciare,& notificare iſta illi ꝯtra quẽ
datum erat conſilium, vt caueat ab illo qui
q̃rit ipm offendere,&c. ita not. dicit Innoc.
in c.ad audientiam,de homi.qđ tranſumpti
ue poſuit Bar.in l.non ſolum.§.ſi mandato.
ff.de iniur.& idem tenet ēt Sal.in d.l. vnica.
in ver.q̃ro 4.in 5.col. Diuerſitatis.n.rõ põt
eſſe ſm eum, qa mandatum ꝓceſſit ſolũ gra
tia mandantis tm̃ d.l.non ſolum.§.ſi manda
to & veriſimile eſt ꝙ mandatarius q facit ꝓ
alio non ꝓ ſe ſtatim audita reuocatione ceſ
ſet ab opere. Perſuaſus vero,& ꝯſultus q ꝓ
ſe agit non ſic facile abſtinebit ab opere qđ
pficere intendit,arg.l.2.ff.mandati. & l.1.§.
pſuadere, i ſi.ff.de ſer.corru.Et qm̃ diximus
ſupra de his q p̄ſtant opẽ fauoris cuius opis
fauor denotat,& intelir eo ipſo ꝙ qs eſt prę
ſens maleficio,licet nihil aliud agat , qa per
illius p̄ſentiam inſultans ſiue delinquens ef-
ficit audacior,aduerſarius vero efficitur timi
15 dior,vt latius diximus ſupra . † Reſtat nunc
videre de his,q p̄ſtant opem miniſterij,& ad
iutorij corporaliter. Circa qđ diſtingue,aut
quis præſtitit opem ſcienter,aut ignorãter ,
ſi ignoranter,qa non putabat q præſtitit o-
pem illum cui præſtitit vel.e malefacere , &
non tenetur,qa ignorantia facti illum excu
ſat,nam in delictis ignorantia facti admittit
rſr,qñ quis non habuit aium delinquendi.l.
1.§.diuus. ff.ad l. Corn.de ſica.l.eũ q duas .
C. de adult.l.qui contra legem. C.de inceſt.
nup.l.item apud Labeonem.§.ſi qs virginẽ.
ff.de iniu.& per Dy.in c.nullus ex conſilio .
de re iud. Aut p̄ſtans opem ſcienter p̄ſtitit.&
tunc aut præſtitit opem maleficio irregulari
fiendo,&non tenet,vt l.qui ſeruo.in prin.ff.
de fur.ita dicit Saly. in d.l.vnica in ver. nunc
tranſeamus,&c.ſed aduerte,qa tex.ille in d.
l.qui ſeruo.loquitur in perſuadente, non in
ope præſtante,de quo nos loquimur hic, &
ideo dubito ſatis de iſta deciſione,ſuper qua
poteris cogitare, aut maleficium erat rſare,
& tunc diſtingue,aut nos loquimur de ope ,
& auxilio p̄ſtito ante fcm̃ , aut de ea q̃ p̄ſtat
in facto, aut de ea quæ pręſtat poſt factum .
16 † Primo caſu,qñ ſumus ante factum, & qs
præſtitit opem ſcienter tenetur,vt l.i q ſeruo
2.rñſo ff.de ſur.& l.ſi pignore.§.qui ferramẽ
ta.eo.tit. & per Bart.in l.is qui opem .ff. de
ſur.& vide text.in l.fin. C.de diſcu lib.10.&
ff.de adul.l.q domum.& l.vtrũ.ff.de parrici.
& p Sal.in d.l.vnica. in 6.col. Secundo vero
caſu , qñ præſtatio opus ſit tp̄e maleficij , vt
quia præſtans concomitauit delinquentem
ad patrandum delictum,& nulli dubiũ eſt ꝙ
punit.vt d.l.vnica. C. de rapt. virg.in ver.ne
igr̄. & ver.pœnas aũt,& l.ſi quis non dicam
rapere. C.de epiſ.& cler.& ibi Bald.& Bald.

etiam

etiam in d.l.vnica ibi etiã Salyc. Idem tenet,
17 † Tertio aũt caſu, qñ pſtatio opis fit poſt commiſſum delictum, & hic aduerte, quia diuerſimode fit pſtatio opis delinquenti poſt commiſſum crimen, qđ fit quatuor modis. Et primo interdum q̃s pſtat opem delinquẽti vt euadat p viam fugæ. tunc pſtans opem puniť. vt d.l. vnica in ver. pœnas aũt de rap. virg. & l. 1. & 2. & per totum titulum. C. de his q̃ latro. occult. & l. 1. §. qđ autẽ. ff. de ſer. corrup. & l. hrs cuius ope. ff. de adult. vide Bar. in d. l. is q̃ opem. ff. de fur. Interdum aũt q̃s pſtat opem crimminoſo, vt euadat p viam iuſtitiæ vt cõiter faciunt aduocatis procuratores, & ſimiles, & tunc talis pſtatio opis nõ eſt punibilis ſed pmiſſa à iure q̃a vnicuique eſt pmiſſum defendere incarceratum, vt l. & ſi non defendanť. ff. de pœ. q̃a defenſio eſt de iure naturæ l. vt vim. & ibi Bart. ff. de iuſt. & iure, & facit qđ not. Inn. de ſent. exc. c. ſolet
18 vbi dicit † q̃ aduocatus nõ incidit in excõicationem ſi ſcienter cõicat cũ excõicato, qñ ab eo petit cõſilium in cauſa excõicationis. Interdum vero quis pſtat opem crimminoſo, vt euadat p viam grãe, vel miſericordiæ ſupplicãdo principi p eo, & iſto caſu ſiľr nullã pœnam meretur, q̃a non incũbit rei illicite q̃ petit grãm à principe, ut ff. de pœ. l. releg. §. fi n. in fi. & l. diui fratres, in prin. ff. eo. tit. Fallit hoc in damnato p crim. læſæ maieſt. pro quo ſupplicare non licet l. q̃ſq̃s. C. ad l. Iul. maieſt. Fallit ẽt in caſu. C. de nili aggeri. nõ rump. l. vnica. vbi ille q̃ rumpit aggeres nili, & deuiat curſus aquarũ à loco, & alueo ſuo antiquo, debet igne ibi cremari, pſcij vero, & auxilium illi pſtantes pſiſcatis oĩbus bonis, in perpetuũ releganť, ita q̃ nemini vnq̃ liceat p ipſis ſuppl care, ita dicit ibi text. & hoc ideo, q̃a in l. ita reperiť expreſſum, vbi aũt non eſſet à lege phibitum, non impediť q̃s, nec debet puniri, ſi exercet opera charitatis erga crimminoſum, vnde dñt Doct. q̃ nõ mereť pœnam ille ẽt q̃ pſtat alimoniam delinquenti qñ eſt pauper, qđ eſt verum, vt dixi niſi aliter fuerit lege cautum, vt l. quiſq̃s.
19 C. ad l. Iul. maieſt. & c. vergentis de hær. † Et faciunt ſm Saly. in d. l. vnica ad ſtatutũ quo caueť qđ nemo poſſit bannito pſtare opem, vt non comprehendatur iſti qui pp iuſtitiã gratiam, vel charitatem præſtant ſibi opem, ſed illi qui contra curiam, & iuſtitiam pſtant ſibi opem, vt ſupra diximus. Quæro nunc in caſibus in quibus præſtatio opis eſt punibilis, qua pœna puniať q̃ pſtitit, & br̃ dic ſm q̃ diximus ſupra in perſuaſione, & conſilio, aut eſt certa pœna ſtatuta à lege, & illa eſt ſeruãda l. vnica. C. de rap. virg. & l. vnica. C. de nili agge. aut nulla reperit pœna expreſſa, & determinata. & tunc aut nos loquimur de his qui præſtiterunt opem ante factũ, & eodem modo puniuntur ſicut pſultores, vt ſupra diximus aut in ipſo facto, & puniunť eadem pena, ſicut principalis delinquẽs, vt d. l. vnica. C. de rap. virg. in §. ne igiť, aut loquimur de his q̃ pſtiterunt opem poſt factum, ſicut eſt ad fugam, & tunc ſi talis pſtatio opis cadit in aliqđ certum delictum, aut p illo facto ſit aliqua pœna certa ſtatuta à lege, & illa ſit ſeruanda, qñ vero nulla pœna certa ſit à lege ſtatuta, & tunc, puniať minori pœna q̃ ille q̃ tullit opem in ipſo facto, vt d. l. vnica C. de raptu. virg. in §. pœna aũt, & hoc idem
20 teneant ibi Bald. & Saly. † Iterum q̃ro, qđ ſi plures fuerunt q̃ pſtiterunt opem, an pœna oĩum iſtoꝝ ſit vniformis, vt ſic oẽs pariter vnica pœna puniunť, vel diuerſis? & br̃ dicas, qđ pœnæ iſtæ ſunt difformes, ſm plus vel minus in eo q̃ q̃s deliquerit ita tenet Inn. in c. ſicut dignum. de homi. Idem eſt de iure ciuili ſicut dixit Saly. in d. l. vnica. C. de rap. virgi. in 6. col. vbi dicit q̃ diuerſæ ſunt pœnę de iure ſtatutæ ſm qualitatem auxilij pſtiti, & prauam intentionem pſtantis, vt d. c. ſicut dignum, nam ille q̃ dedit ope ſua tale auxilium delinquenti qđ patrauit, & pfecit homicidium, nulli dubiũ eſt q̃ teneť, & ipſe de homicidio, ſi vero minus peccauerit, ſm gradũ culpæ ſuccedit pœna d. c. ſicut dignum. & vt c. clericoꝝ. de vita, & hone. cle. & hęc ſufficiãt quo ad mãm iſtius opis. Reuertor nunc ad reſiduum. d. l. vnicę. vt declaremus totã mate
21 riam ipſius raptus mulieris, & ideo. † Quæro nunc, q̃d ſi aliq̃s rapuit mulierẽ virginẽ vel viduam honeſte viuentem, aut mulierẽ nuptam ex domo patris vel mariti, qua pena puniať. Et br̃ dicas q̃ tam ipſe raptor q̃ eius ſocij fautores, defenſores, adhærentes, & ſequaces, & receptatores eiſdem pœnis puniũtur, q̃bus ſupra pxime diximus de rapientibus monialẽ, expreſſe caueť in d. l. vnica in princ. C. de rap. virg. excepto q̃ bona ipſorũ in iſtis caſibus applicanť ipſis mulieribus raptis pleno iure d. l. vnica. §. fin aũt ingenuã. Itẽ q̃ro, q̃d ſi aliq̃s rapuit ſeruam aut liberti

nam alterius , dic ſilř ꝙ raptores puniuntur
pœna mortis,ſed nõ patiunť bonoꝝ publi-
cationem vt d.l.vnica in prin.& §.ne aūt.&
§.ſeq.& eoꝝ fautores ēt puniūtur vt ibi ex-
22 ceptio ꝙ eoꝝ bona publicanť. † Deinde q̄-
ro,qđ ſi ſponſus rapuit ſponſam ſuā ꝓpriā,
an puniat,& qua pœna? Rñ. ꝙ de iure ciui
li puniť eiuſdem pœnis ſicut ille qui rapuit
mulierē honeſtam , ſibi nullo iure cōiūctam
d.l.vnica .§. quibus,& ibi vide . De iure aūt
canonico nulla pœna puniť ſponſus qui ſpō
ſam ſuā rapuit,cū qua pri' ꝓceſſerat nuptia-
rū ꝯſenſus c.cū cauſa q̄,extra de rapto.& ibi
gl.q̄ melius hoc declarat.& not.27.q 2. ra-
ptus,& c.lex illa.vbi hoc expreſſe probatur,
Succeſſiue q̄ro, qđ ſi maritus rapuerit vxo-
rē an ſubijciať pœnis de q̄bus in d.l. vnica?
Dic ꝙ non vtroq; iure,quia oēs Doct.con-
cludunt ꝙ maritus hēt plenum ius in perſo
nam vxoris ſuæ,intellige tñ cum illa cū qua
conſumauit mřimonium,vt d.c. cum cauſa,
extra de rap.& l.fi.C.de lib. homi. exhib. &
ita tenent Bal.& Saly.in d.l.vnica . & Cano
niſtæ in d c. cauſa quæ,Sed q̄a dicta lex vni
23 ca,loquiť de viro rapiente mulierē. † Quid
ecōtra ſi mulier rapiat viꝝ cauſa libidinis,vi
dereť eſſe idē dicendū, quia iſta ſunt ſynony
ma,tñ breuiter dicas contrariū,ꝙ diſpoſitio
illius legis non hēt locum in muliere rapiē
te virum,ex quo non viget eadē rō iniuria-
rū in hoc caſu ſicut in alio, ita tenent Bald.
& Saly.in d.l. vnica,& eſt cōis opinio oīum
Doct.Idem ēt dicendum eſt in vtro rapiente
alium virum cauſa libidinis , quia non com
prehendiť ſub illa lege,ita tenet Saly.& Bal.
24 ibi,& diximus ſupra ea.q̄ſt.in princ. †Sequi
tur ibi in tex.ꝙ nuptiæ procedere debent de
ꝯſenſu parentum ipſius puellæ,alias non va
lēt, dic ꝙ hoc eſt veꝝ de iure ciuili,vt ibi dř.
Secus de iure canonico,vt d. c. cauſa quæ,&
c.fi.de rapto.& 28.q.2.raptus,& lex illa. Et
ideo dř ēt ibi ꝙ puella nubere non poteſt ip
ſi raptori,ēt ſi parētes conſentiant, qui ſi in
iuriam ipſam remiſerint,& dictis nuptijs cō
ſenſerit debent deportari . ita dicit expreſſe
tex.in d.l.vnica de rap.§.pe.in fi.cuius ꝯtra-
riū diſponiť de iure canonico d.c.cauſa q̄. &
c. fi. extra de rapto. vbi eſt caſus ꝙ ſi raptor
rapuerit virginem cum qua nuptiarum con
ſenſus prius interuenerat,&dato qđ mulier
rapta fuerit inuita,ſi tñ poſtea cōſenſerit,&
placuerit ſibi ſuo raptori nubere , nihil ob-
ſtat quo minus poſſit illi ipune nubere d. c.
fi.qđ no.q̄a cū cauſa mřimonij ſit ſpūalis ,
& reguletur a iure canonico,vt in c. debet,dę
big.debemus in hoc ſtare diſpōni iuris cano
nici c.p venerabilē,q fil.ſint lęgi.& c.ſi dili-
gēti.de foro comp & no.p Doct.in c.ſolitę.
de maior.& obed. & in c.nouit. de indicijs,
25 † Vltimo in hac decima q̄ōne quæro qđ ſi
rapta fuerit meretrix cauſa libidinis, cōcubi
na plurium,aut alia mulier impudica, an ra
ptores ſubijcianť pœnis d.l.vnicæ.C.de rap.
virg.Bart.in l.veꝝ,in fi.ff.de fur.& in l.3. in
fi.ff.de ꝯd.ob.tur.cau. dicit ꝙ nō,& ita ēt vř
ſentire Bald.in d.l.vnica.C.de rapt. Et ideo
dñt Doct. ꝙ q rapit meretricē cauſa libidi-
nis,& eadem de cauſa tenet illā incluſam in
domo p plures horas,& dies,nō tenetur de
priuato carcere,nec teneť ēt de vi priuata d.
l.veꝝ,& ibi Bar.& hoc idem tenet Saly.in 2.
col.in verſ.oppo.1.&c.&ita ēt tenet gl.in d.
l.vnica in ver.viduarum.Nota tñ vnum qđ
dicit do.Matth.de Math. in ſingu. ſuo 104.
qđ incipit,nota vnū qđ ſolēt vulgares,&c.
vbi dicit ꝙ licet iſti q capiunt,& detinent in
cluſas meretrices violēter in domo priuata
cauſa libidinis nō teneanť de priuato carce
re,nec de ui publica,vt p Bart.in d.l. veꝝ,ſu
pra de fur.tñ tenentur actione iniuriaꝝ ipſi
mulieri,q̄ q̄dē iniurię poſſent eſſe adeo atro
ces attēta qualitate facti,& perſonaꝝ condi
tione,qđ iudex poſſet arbitrari pœna mor
tis eſſe inferendā ꝯtra dictū raptorē, & detē
torē,& allegat doctrinā Bar.in l.fi. ff.de rer.
diui.ſed parcat mihi excelientia ſua. quia di
ctū ſuū puto eſſe veꝝ, ex quo iura per eū al
legata hoc non ꝓbant.& Bart.ēt in d.l.fi.ff.
de reꝝ diui.nullū verbū facit de iſta mā in li
26 bro meo. † Sed quęro qđ ſi meretrix illa de
ſierat iā meretricari,& cęperat honeſte viue
re prout ꝓbari poterat, q̄a iā pęnituerat ip
ſam præteritæ vitę ſi hmōi mulier rapta fue
rint,an raptor puniať ac ſi mulierem hone-
ſtā rapuiſſet, vt hř in d.l.vnica . in prin. C.
de rap.vir.Saly.ſecutus opi.Cyn.in d.l.vni-
ca. dicit ꝙ illo caſu raptor ſubijciť eiſdē pœ
nis de q̄bus in d.l.vnica.quia ſufficit ꝙ mu-
lier illa. honeſte viuat tpe raptus,lex .n. illa
non requirit vitam p̄teritā,ſed p̄ntem dunta-
xat,quæ eſt tpe raptus,vnde ſi reperiť hone
ſta tpe raptus pœna committitur,alias non
ita tenet Saly.in d. l. vnica,qui dicit hoc eſ-
ſe de mente Cyn.ibi idem ēt tenet Bald.ex-
preſſe ,

preſſe,in d.l. vnica,vbi dicit,ꝙ aut in mulie-
re illa apparebant ſigna pniæ, quia nolebat
amplius meretricari, vt q̄a practicabat cōti
nue inter honeſtas mulieres,&euitabat mul
tū ꝯſortia inhoneſta,tā viroꝝ q̄ mulieꝝ, q̄
aliquantulū ſibi ſuſpecta videbanť,& alia cū
cta opera honeſta, & laudabilia faciebat, q̄
honeſte,& pudicæ mulieres facere ſolent,&
iſto caſu idē iudicādū erit de illa ſicut de a-
27 lijs honeſtis,& pudicis mulieribus.† Aut p̄-
teritæ vitæ nōdū bene pęnituerat,q̄a adhuc
impudice viuebat,& ſi nō publice ſaltē ſecre
te,& noctis tp̄e admittebat plures in domo
& pluriū viroꝝ patiebať amplexus,iſto caſu
iudicādū erit de illa ſicut de meretrice,vt C.
de nup.l.imperialis,& dicit ipſe Bal.ꝙ iſtud
eſt ſatis tolerabile, ꝙ iſto caſu non habeat
locum diſpoſitio d. l. vnicæ, & per hæc ſum
expeditus de illa pulcherrima queſtione.

1 Coitus cum nupta habitus qua ſhoneſta putatur,ſed in occulto plures admittit,an ſit punibilis.
2 Coitus omnis de iure canonico extra matrimonium eſt punibilis.

1 VNdecimo quęro,quid ſi †mulier nu
pta aut vidua q̄ publice retinet no-
men honeſtæ matronæ occulte tū
plurium virorum admittere conſueuit am-
plexus, an coitus habitus cum mulieribus
hmōi ſit punibilis,& qua pœna? & breuiter
dicas ꝙ quāprimū mulier cœpit meretrica-
ri,& inhoneſte viuere, ſiue ſecrete hoc faciat
ſiue publice,p̄dit florē pudoris,& nomē ho
neſtæ matronę,vt l. inter liberas,& ibi Bar.
ff.de adul.& inſt.de publ.iud.§.itē lex Iul.&
ibi do.Ioan.Fab. q̄ igiť ꝯcubuit cū ipſis mu
lieribus iſtius ꝯdōnis nullam pœnam mere
tur de iure ciuili,vt d.l.veꝝ,& ibi Bart.ff.de
fur.& eſt gl.& in d.l.vnica.C.de rap.virg. &
Bar.in l.3.ff.de cōd.ob tur.cau.vide tex. no.
in l.quæ adulterium.C.de adult.qui text. lo
2 quitur de nupta & vidua.† Fateor bene ꝙ de
iure canonico iſte coitus non erit impunibi
lis,quia illo iure omnis coitus præter vxo-
rius eſt impunibilis 32. q.5. c.meretrices.

1 Iudeus cognoſcēs carnaliter chriſtianam,aut chriſtianus hebraam quas debeat luere pœnas.
2 Chriſtianus ignoranter matrimonium cum hebraa contrahens non punitur,ſecus ſi ſcienter.
3 Pœna adulterij eſt capitalis,quæ infligitur ēt hic qui mulieribus hebræis ſcienter ſe commiſcere.
Liberi ex matrimonio inter Chriſtianum & Hebraam ſunt illegitimi.
4 Papa diſpenſare non poteſt quòd chriſtianus cū hebræa contrahat matrimonium aut econtra, niſi præcedente baptiſmo.
5 Chriſtianus excommunicatur qui cum muliere hebræa matrimonium contrahit.
6 Iudæus chriſtianæ mulieri ſe commiſcens condigna animaduerſione punitur.
Animaduerſionis condignus appellatione venit etiam mors.
7 Iudæus copulam fornicariam habens cum chriſtiana virilium amputatione punitur, & nu.8.
9 Iudæus ignoranter cōcumbens cum muliere chriſtiana qualiter puniatur.
10 Præſumptio quædam fraudis eſt in iudæo cum chriſtiana concumbenti.
11 Hebræi non deferentes habitum diſtinctum ab habitibus chriſtianorum puniuntur.

1 DVodecimo quæro quid ſi † Iudæus
carnaliter cognouerit mulierē chri-
ſtianā,vel econtra chriſtianus coitū
carnis habuit cum muliere hebræa,qua pœ
na puniatur? R̄ndetur,aut illā cognouit car
naliter in figura m̄rimonij, aut in actu for-
nicationis,ſi in figura m̄rimonij,aut loqui-
mur de iure canonico, & m̄rimonium eſt ip
ſo iure nullū,ideo fit ſeparatio incontinenti
28.q.1. caue. & c. ſi quis,& c. in nonnullis,
de iudę. in foro conſcientię puniunť pœna
ſeptem an̄norū de qua in c.hoc ipſum 33.q.
2 2.& diximus ſupra eo.tit.q.2.& 3. †In foro
aūt ꝯtentioſo coram iudice eccleſiaſtico dic,
aut ꝯtraxit ignoranter in figura m̄rimonij,
& non punitur aliqua pœna, ſ̄m qđ tenet
Panor.in d.c.in nonnullis, rō eſt, q̄a dabat
operā rei licitæ, vt alias late diximus ſupra
eo.q.1.& 2.& 3. aut ſcienter,& puniť pœna
excōicationis,& nihilominus ſeparantur vt
ſupra dictū eſt per doctrinam Abb.in d.c.in
nonnullis,arg.tex.in c. ſi quis ep̄s aut preſ-
byter,iuncta gl.27.q.1. omnino adinuicem
ſeparantur,vt ibi.vide tex.not.& cap.ſi quis
28.q. 1. qui vult ꝙ penitus à cōione fideliū
ſepatentur. De iure autem ciuili, aut illam
cognouit in actu fornicationis, aut in figu-
ra m̄rimonij,ſi per m̄rimonium, aut ſcien-
ter,aut ignorāter ꝯtraxit cū illa, ſi ſcienter,
primo,& principalr̄ m̄rimonium nullū eſt,

quia vere & proprium matrimonium eſt cōi catio diuini iuris l.1.ff.de ritu nup. & l. aduerſus.ff.de crim.exp. hered. q̄ quidē cōicatio eſſe non pōt inter Iudæum,& Xp̄ianam, vel econtra inter Xp̄ianum ,& Iudæam 28.

3 q.1.caue.c.ſeq & c.ſi q̄s vbi eſt caſus, & † iſti de iure ciuili ſunt pœna adulterij puniendi, quæ eſt pœna mortis, vt late diximus ſup.ra eo.In q.adulterij,ſed aduerte,q̄ p illam cōmixtionem nō committiť ,pprie adulteriū, ſed crimen illud vicem adulterij obtinet, vt C. de iudæ.l. ne q̄s chriſtianam, imò vř eſſe deterioris ɔdōnis q̄ adulteriū, q̄a ſine tp̄is p̄finitione à quocunq; poterit accuſari iſte coitus.quod non eſt ſic in adulterio ,pprio, vt l.miles.§.ſi pr̄.§.mulier.& §.60.ff.eod.tit. item poterit vnuſquiſq; illos accuſare abſq; inſcriptione talionis pœnæ,vt dicit gl. in d. l.ne q̄s.Si vero ex coitu hmōi liberos ſuſceperint non ſunt legitimi aliquo pacto, cx quo nullum erat matrimonium inter parentes,illos tñ puto vt inceſtuoſos filios appellari non poſſe,ita vt nec à patre alendi ſint, argō eoꝝ q̄ hñr i auth.de inceſt.nup. i prin. & in auth.ex cōplexu.eo. C.eo.tit.imò vř eſſe grauius iſtud q̄ coire cum ,ppria ɔſanguinea, q̄a p coitum ɔſanguineæ violant iura ɔſanguinitatis duntaxat,vt in c.1.& 2.de cōſan.& affi. q̄a remoto vinculo ɔſanguinitatis pōt eſſe matrimonium inter eos, cū ſint ambo Xp̄iani,& hinc eſt q̄ ſæpius diſpenſantur à ſummo pontifice,vt tota die videmus, ſed p iſtam aliam commixtionem fit iniuria duobus ſacris.primo fit iniuria baptiſmo,& vniuerſæ Xp̄ianæ religioni,vt 28.q. 1. caue. c.non oportet.&c.ſeq.fit ēt iniuria ſacro matrimonij,qd̄ conať ɔtrahere ɔtra legum inſtitutiones d.l.ne q̄s.C.de iudæ.& l.1. ff. de

3 ritu nup. † Nec vnq̄ poterit tale matrimonium ſiue potius adulterina cōmixtio à ſede apoſtolica diſpēſari. niſi p̄cedat baptiſmatis ſacr̄m d.c.nō oportet, & ibi gl merito illoꝝ ,ples tanq̄ inceſtuoſa,&damnabilis debet cēſeri incapax ois ſucceſſionis ḡnalř d.auth.ex cōplexu,& ex quo hř in corpore, & iſtud ēt vř eſſe de mente Oldr.in conſ.333.qđ incipit,qualř puniť iudæus,&c. Si vero ignoranter ɔtraxerūt,&excuſanť a pœna,ſm,q̄ dicit gl.in c.in nonnu. li. de iud.quam ſequiť ibi Abb. & alij dicentes q̄ iſta eſt ignorantia facti,merito indulget excuſationem. vt l. 1. & ibi Bar.ff.de iur.& fac.igno.& in c.ignor. de reg.iur.lib.6.Sed not.iſta ignorantia poterit illis ,pdeſſe ſi incontinēti abſq; mora poſtq̄ habuerint notitiam de tali impedimento ſe abinuicem ſeparauerint, alias non pœnas euitant p̄dictas,quia vñr ɔſentire in illo peccato,& velle illum dānatum coitū ɔtinuare, ſm ea quæ hñr in illo not. tex. in l.qui ɔtra legum.C.de inceſt.nupt.& ibi Bald. & Saly.

5 † De iure vero canonico pro hmōi matrimonio ſic cōtracto, eſt pœna excōicationis p̄petuæ 28.q.1.caue,cum duob.c.ſeq. Si vero illam cognouit in actu fornicationis, & eadem dicto repetiť, aut ſcienter aut ignorãter,ſi ſcienter,aut loquimur de iure canonico ſm antiq̄ legē Moyſis, & indiſtincte erat pœna mortis 2.q.7.nos ſi incompetenter.§. ſed notandum.ver.natham. & §. his ita.ver. multa.n.& 23.q.5.c.reos.§.nathā.& §.multa.n.vbi eſt idem caſus,dř.n.ibi q̄ iudex iudęum cum madianita coeuntem gladio trãs

6 fixit,& fuit reputatum ad iuſtitiam.† De iure vero pontificio in foro ɔtentioſo q̄dam dixerunt idem eſſe q̄ iudæos q̄ in hmōi crimine incidit tradendus ſit curiæ ſeculari ɔdigna aiaduerſione puniendus,q̄ verba denotant pœnam mortis,vt infra dicam,q̄ñ p iudicem eccleſiaſticū cognoſciť de crimine ipſo, ita & puniať vltimo ſupplicio, tradi debet curiæ ſeculari,ita tenet do.Fely.in d.c.in nonnullis, q̄ q̄dem verba aiaduerſionis denotant vt dixi maximum arbitrium ɔtinens ēt mortem,ſm do. Fely.ibi q̄ allegat ad hoc bonū text. in c.vt inquiſitionis,circa mediū de hæret.lib.6.vbi text.ille loquendo iudicibus, & dn̄is tp̄alibus p verbum Iſtud aiaduerſionis,demonſtratur pœna mortis. Old. tñ in conſ.333. qđ incipit qualř puniať, & c. ɔſuluit in fauorem cuiuſdam iudæi q̄ carnaliter cognouerat mulierem Xp̄ianam, q̄ erat mulier impudica,& meretrix,ſm qđ apparet ex verbis ſuis, vbi demum cōcludit, q̄ non dr̄et puniri iſte iudæus pœna mortis p iſto coitus,ſed alia graui pœna citra mortē,

7 tñ atteſtať vidiſſe in ciuitate Auenio.† amputari virilia cuidã hebręo p iſto crimine, qđ tñ dicit eſſe verum q̄ñ eſt ſimplex fornicatio q̄ non hēt annexam aliq̄ qualitatem quæ aggrauat delictum,ſicut eſt ſtuprum vel adulterium, q̄ñ mulier eſſet honeſta, q̄a tunc non negat iudęum dr̄e puniri maioribus pœnis, ſicut alias diximus ſupra in Xp̄ianis,&vt clarius mã iſta aperiatur, dic vt infra ſequitur,

maxime

maxime quo ad dctũ verbum animaduerſio
nis qđ vt dixi denotat, & cõprehẽdit pœnã
mortis, maxime qñ refertur ad ptãtes, dños
tpales, & iudices, &c. vt dicit tex. in d.c. vt in
quiſitionis, de hær. lib. 6. ibi dum dr̃ poteſta
tes dñi tpales rectoresq́., & eorum officia-
les de pdictis animaduerſionẽ aſſumãt, &c.
q quidem animaduerſio denotat pœnã mor
tis, vt diximus, idẽ tenet Io. And. & Do. de
S. Gem. in c vt inqſit. & Ant. de But. ſm qđ
refert idem Fely. in d.c. in nonnullis, in fi. idẽ
tenet in ꝯſ. 12. vbi dicit ꝙ iſtud verbũ in ter-
8 minis noſtris denotat pœnã mortis. † Qui
dam tñ fuerunt in contraria opi. ꝙ iudæus
ꝓp hoc delictum non ſit puniendus pœna
mortis, ſed alia minori pœna, puta deporta
tionis, pecuniaria vel alia hmõi arbitrio iu-
dicis declaranda, & hanc opin. tenuit Pet. de
Vbal. de Peru. in ꝯſ 75. quod incipit, quidam
dictus Caius, & Ro. in ꝯſ. 155. qđ incipit, an
iudæus qui cognoſcit Xpianum. Io. Cald. in
conſ. 12. de foro comp. hanc ẽt opin. vr̃ tene
re gl. in d.c. in nonnullis. ſuper verſ. animad
uerſionis, dicens, ꝙ erit pœna pecuniaria vel
alia tpalis arbitrio iudicis, & ſic vr̃ exclude-
re mortem. Oldr. ẽt in conſ. 333. quod inci-
pit qualiter puniatur iudæus, vbi dicit, ꝙ dũ
ipſe eſſet in ciuitate Auenion. vidit pro iſto
crimine cuidam hebræo amputari teſticu-
los. Ego .n. in iſtis terminis attenderem ad
conditionem perſonarum, & maxime mulie
ris, an eſſet honeſta matrona ſiue mulier, nõ
bilis aut vilis ꝯdõnis, vel inhoneſtæ vitæ, vt
ſunt iſtæ meretriculæ, & vulgares mulieres,
item an iudæus ſemel tm̃ nacta occaſione
in iſtud crimẽ inciderit, vel iuxta ætatem, an
iunior ſit minor 25. annis vel maior ad qua
dragenariũ accedẽs, vel circa, & an ſit vxora
tus vel ſolutus, vel talis ſit q alias erat hone
ſtæ ꝯdõnis, aut potius pluries illud idẽ cõmi
ſerit, vel ad id ꝑpetrandũ longo tpe vacaue
rat, aut non vnam tm̃ mulierẽ, ſed plures, &
plures ſub eiſdẽ amplexibus ſubiecerat, & ſi
milia, vt ſm perſonarum conditionem, facti
ꝯtingentiam, & criminis turpitudinẽ, ſiue de
linquendi conſuetudinem qñque leuẽ, qñ-
que grauem, qñque grauiſſimam mortis pœ
nam imponerẽ, iuxta notata per Abb. in c.
2. de ſortil. & idem Abb. in d.c. in nonnullis,
de iudæ. & per Matheſil. in ſing. ſuo de quo
9 ſupra eo. in 10 q. in fi. † Si vero ignoranter
hmõi ſcelus patratum fuerit, aut fuit cũ nu-
pta, & erit pœna adulterij, aut cũ virgine vel
vidua honeſte viuẽte, & erit pœna ſtupri, ac
ſi eſſet factũ cũ muliere Xpiana de qbus la-
tius dictũ fuit ſupra eo. tit. in 6. & 7. q. quis
gl. in d. c. in nonnullis videat velle ꝙ parcir
hebræo vel hebreæ qñ ignoranter fecerunt,
vbi dr̃ ꝙ qui errauerit excuſatur, ſed illud
debet intelligi qñ errauit in facto, & illã co-
gnouit in figura matrimonij nõ aũt in actu
fornicationis, vt hic, aut erat mulier vilis
ꝯdõnis, & inhoneſtę vitæ .i. meretrix occulta
vel publica, & erit pęna arbitraria citra mor
tẽ tñ, ita vr̃ ſentire gl. in d.c. in nonnullis, in
ver. per errorẽ, idem tenet. Io. And. in d.c. cũ
qs de reg. iur. lib. 6. in mercurialibus, & Io.
And. in d.c. cũ qs, Abb. & Fely. in d.c. in nõ
10 nullis † Sed aduerte ꝙ cõtra iſtã ignorantiã
facti in iudæo adeſt qdam pſumptio fraudis
& doli ex quo non vr̃ carere culpa, quod eſt
qñ iudæus ambulat ſine ſigno deferri ſolito
ab hebræis, per qđ ſeparatim cognoſcitur à
Chriſtianis, prout deferre tenentur, vt hr̃ in
d.c. in nonnullis, & quoties non deferunt il
lud vñr eſſe in dolo, nec poterunt ſe excuſa-
re ꝓp ignorantiã rõne præſumpti doli. d. c.
nõnullis, Mulieres vero hebreæ nullũ ſignũ
deferre ſolent diſtinctũ à Xpianis, ſicut ma-
ſculi, maxime de ꝯſuetudine, vt diu vidi ma-
ximã copiã in vrbe Romana, & alibi, & nul
lam vnq̃ vidi deferre habitum aut ſignũ ali-
quod per qđ cognoſceret à Xpianis mulie-
ribus, & ideo putarẽ magis excuſandũ eſſe
Xpianum qui hr̃e coitum cum hebræa q̃ he
bræus q coitũ habuerit cum Xpiana, qa pri
mo caſu põt eſſe excuſabilis ignorantia fa-
cti, rõne indifferentis, & vniformis habitus
qđ nõ eſt in ſecũdo caſu in quo non vr̃ poſ
ſe adaptari excuſatio aliqua rõne ignoran-
11 tiæ, ſaltem reſpectu mulieris Xpianæ, † Et
ꝓpea dicit tex. in d.c. in nõnullis, qđ graui-
ter puniendi ſunt hebræi q nõ deferũt habi
tũ diſtinctũ à Xpianis vt cognoſcant ab oĩ-
bus. Iuxta hæc qro quid ſi Turchus, morus,
hæreticus, ſarracenus, vel alius quicunq; ex
traneę fidei profeſſor rẽ carnalẽ habuerit cũ
muliere Xpiana vel Xpianus vir cum eorũ
mulieribus reſpectiue carnal'r ſe commiſcue
rit qbus pœnis ſubiacebunt? rñ. ꝙ in his ad
hibeẽ ſimilis diſtinctio de qua ſupra, aut in
figura mrĩmonij, aut ĩ actu fornicationis, &
aut eſt ſciẽter aut ignorãter, & tunc aut erat
minor cũ fecit in forma mr̃. monij, aut erat

maior iuxta diſtĩctionem ſupra proxime factã, & eiſdẽ pœnis puniunť, de quibus ibi p tex. in d. c. in nonnullis, in prin. vbi loquit́ et de ſarracenis, & rõ ibi apposita concludit ẽt in alijs præmiſſis, ita etiam videtur ſentire gl. in d. c. in nonnullis, ꝙ eadem ſit ratio in alijs que eſt in iudęis per iura prędicta, & idem etiam videtur innuere tex. ibi dum loquitur de ſarracenis, & notatur in rubrica, & in c. 1. eo. ti.

1 *Cuſtos carcerum rem explens carnalem cum muliere incarcerata qualiter puniatur.*

2 *Cuſtos carcerum mulierem incarceratam honeſte cuſtodire debet.*

1 Decimotertio videndum eſſe putaui, † quid ſi officialis vel cuſtos carcerẽ rẽ carnalem expleuerit cum muliere incarcerata qua pœna puniatur. Rñ. aut mulier illa erat honeſtę vitę, cõdõnis, & famæ, & iſto caſu officialis ſiue cuſtos hmõi punitur eadẽ pœna qua puniť tutor qui pupillam cuius tutelam geſſerat vel gereret, ſtuprauit, de qua dictũ fuit late ſupra eo. tit. q. 7. vbi diximus plene de ſtupro. in 6 fallen. eadem. n. rõ militat in vtroq;, quemadmodum aũt tutor teneť alere pupillã, & illã honeſtis moribus conſeruare. ſ. illius perſonam, ex quo principaliter dať perſonę, & ſecũdario aũt rebus, ff. de admi. tut. l. cũ plures, §. in primis, & C. de alim. pup. præſt. l. fin. inſt. qui tu. da. poſ. §.

2 ad certum, verſ. certe. & ibi gl. † eodem modo cuſtos carceris teneť diligẽter, & honeſte cuſtodire, & alere mulierẽ incarceratã, & illã illęſam ſupplicio vel innocentiæ ꝯſeruare vt l. 1. & l. fi. C. de cuſt. reo. qa aliter faciẽdo eſſet vehemens ſuſpicio imò pſumptio fraudis aut corruptionis ꝯtra ipſum officialẽ, & iſta fuit doctrina illius antiq, & famoſi doc. d. Ioã. Fab. inſt. de publ. iud. § itẽ lex Iul. quẽ refert & ſequiť generoſus practicus do. Par. de Put. in ſuo tract. de ſyndi. c. adult. §. ſiue.

1 *Vir ſiue maritus ſecundo nuptias contrahens prima viuente vxore, qua pœna mulcletur.*

2 *Rumpi non poteſt quod nullum eſt.*

3 *Errans in facto excuſatur, non autem in iure, ſi maior ſit.*

1 Decimoquarto quæro. Titius † habens vxorem adhuc viuentem contraxit matrimonium cũ ſecũda, qua pœna puniatur, & ita econtra, dña Cornelia exiſtens ꝯiugata ꝯtraxit mřimoniũ cũ ſecũdo, vtroq; caſu carnali copula ſubſecuta, & qd agẽdũ ſit de ſecũda vxore, vel ſecũdo viro reuertẽte primo vel prima. Rñdeo. dic, ꝙ aut illud ſm mřimonium ꝯtractum fuit ſciẽter, aut ignoranter, ſiue ab vtroq;, vel ab altero tm̃. Primo caſu, quo ad validitatẽ matrimonij ſecundi, certũ eſt ꝙ nullũ eſt, qa ꝙ primũ ꝯſtat de vita prioris ꝯiugis, ſtatim fit ſeparatio ſecũdi nõ ꝙ rumpať ſiue diuidatur

2 mřimoniũ, † qa quod nullũ eſt rumpi non põt l. 1. ff. de iniuſto rup. & irri. teſta. & l. poſt mortem. §. fi. ff. de bono. poſ. ꝯtratabu ſed fit ſeparatio, & declaratio nullitatis huius ſecũdi mřimonij, & reuertiť ad primũ vel primã ꝯiugem, c. nuper de bigam. c. accepiſti. de ſpõſa. duorum, aget. n. pniam de peccato d. c. accepiſti. 3 3. diſt. c. fraternitatis. 8 2. diſt. preſbyter. 3 4. q. 2. hoc ipſum pœnas vero iuris ciuilis de quibus in d. l. eum qui duas, ff. de adul. & l. quis, C. eo. tit. p ignorãtiam euadet dummodo ignorantia ſit in facto proba

3 bilis. † ſi vero erraſſent in iure putantes poſſecum duabus ſecus eſſet, niſi eſſent minores ambo, vel alter ipſorũ, de quibus late hř in d. l. ſi adult. cum inceſtu. §. idem pollioni. & ibi Bart. ff. de adult. & l. qui contra legũ. C. de inceſtu. nup. vbi eſt optimus tex. & gl. ibi Bald. Saly. & alij, & ſupta ẽt diximus eo. tit. in 7. & 1 2. qõ. Secundo vero caſu qñ ſciẽter, grauius puniuntur, quia de iure canonico eſt excõicatus d. c. accepiſti. & d. c. nuper, & nihilominus teneť illam vel illum dimittere, de iure aũt ciuili eſt infamis ipſo iure, d. l. eũ qui duas, & l. 1. in fi. ff. de his qui not. inf. & vir puniť de adulterio, ſi ſecunda erat ꝯiugata, & econtra mulier ſi vir erat vxoratus, d. l. quis, in fi. & auth. ſed hodie. C. de adult. ſi vero mulier erat ſoluta de ſtupro, eodẽ modo mulier ſi vir erat ſolutus d. l. eũ q, & l. inter liberas, & l. ſtuprũ, ff. de adult. & in inſt. de publ. iud. §. itẽ lex Iul. Puto ẽt ꝙ patiunť alias pœnas qñ ſcienter cõtraxerunt, quia omnia eorum bona cõfiſcanť qñ ſunt ſine ꝓle legitima & mittunť ipſe ppetuũ exiliũ, vt in auth. de inceſt. nup. in prin. & l. qui ꝯtra legũ, C. eo. tit. & dixi late ſupra eodem. in 2. & 3. qq. Sed quid ſi alter duntaxat ſcienter contraxit, alter vero ignorans erat, & ille qui ſcienter contraxit aliquid donauerit ignoranti, an ſolutio huiuſmodi mřimonio compe

comperit repetitio bonoꝝ donatoꝝ ipſi donanti aduerſus dictũ donatariumꝫdic,ꝙ nõ, vide gl.not.in l.eum q duas, & in d.l.q ꝯtra legũ. & diximus ſupra eo.tit.q.3.6.7.in fi.ſi vero vterque ignoranter,& ambo bona fide contraxerunt competit repetitio,vt ibi dř.

1 *Sacerdos, & monachus eandem cognoſcentes mulierem qua pœna plectantur.*

2 *Monachus fornicans ſacrilegium committit, clericus vero ſtuprum.*

3 *Filij presbyterorum progeniti poſt ſuſceptos ordines dicuntur inceſtuoſi.*

4 *Clericus in ſacris pro fornicatione ſimplici non debet deponi, ſed tantum ſuſpendi.*

1 Decimoquinto,& vltimo nõ † omittã ſilentio hãc notabilẽ qõnem q̃ ſępius occurrit in facto. Presbř aſſociat cũ monacho,ſiue aliquo religioſo cuiuſcũq; religionis ꝓfeſſo,& ambo cũ eadẽ muliere fornicant,quæro qua pœna puniātur. Itẽ qď crimẽ ex illo coitu oriat. Rñ aut mulier erat honeſtæ vitæ,& tũc ſi nupta erat adulteriũ,ſi vero ſoluta,& laica ſtuprũ, vt ſupra latius diximus in 6.& 7.q ſi aũt erat impudica, vel meretrix ſimplex fornicatio, vt ſupra dixi.d.q.6.& 7.Quidã vero dixerũt,ꝙ orit ſacrilegiũ tã reſpectu pſbři q̃ monachi ꝑ ſacroꝝ eccľaſticoꝝ læſionẽ 27.q.1.c virginib.& c.impudicas.& c.ſi qua monachaꝝ,
2 veritas.tñ eſt iſta,† ꝙ monachus dũtaxat,vel alius rľaris ſacerdos cõmittit ſacrilegiũ,clericus vero ſtuprũ dũtaxat, aut adulterium ſi erat nupta,vel ſimplicẽ fornicationẽ, ſi mulier impudica erat,vel meretrix,&rõ eſt iſta, qa monachus ꝑ fornicationẽ nõ ſolũ lædit ſacr͂m ſacroꝝ ordinũ,veꝝ ẽt ſi ãgit,& violat votũ ſuę religionis,in qua expſſe vouit caſtitatẽ clericus vero ſecularis tacite vř vouiſſe caſtitatẽ in aſſũptione ſacroꝝ ordinũ,&ꝑꝑ ea nõ eſt adeo graue pctm̃ in eo q dř clericꝰ ſecularis,ſicut in monaco,q eſt regularis, vt dicit Io.de Imol.in cle.ad nr̃am.de hær.q dicit,ꝙ monachus de ſacrilegio, clericus vero ſine presbř de adulterio,ſtupro, aut ſimplici fornicatiõe punit 82.diſt.pſbř,2.q.7.c.pauluſ.alias lator.Sed ꝯtra pdicta eſt gl.no.in l.
3 2.in fi.in ver.filij.C.de epiſc.&cler.q vult†ꝙ filij clericoꝝ, ſiue pſbřoꝝ poſt ſuſceptos ſacros ordines ꝓgeniti,dñr inceſtuoſi.ex quo ſeqtur ꝙ exñs in ſacris ẽt per ſimplicẽ fornicationem habitam cũ muliere ſoluta,& impudica,dř cõmittere inceſtum rõne læſionis ſacroꝝ ordinũ, & oẽs filij inde ſuſcepit dñr inceſtuoſi,quã gl.tenet,&ſeqtur ibi Bar.quã dicit eſſe notãdam. Bal.ſiř ibi illã approbat & alij Doct.cõiter,ſed Pet.de Bellaper. dicebat ꝯtra, ꝙ illi filij dñr ſpurij non aũt inceſtuoſi.Deinde Bal.dicit,ꝙ iſta q.fuit in facto &reuocabat in dubiũ,vtrum cũ clerico in ſacris fieret inceſtus,& demũ ꝯcluſum fuit, ꝙ ſic,ꝑ illã gl.& ꝙ in iſto crimine ceſſat abolitio ſicut in coitu habitu cũ moniali, ꝙ ſicut illa eſt ſpõſa Xpi, ita iſte eſt ſpõſus eccleſiæ, & hæc ſunt verbo Bal.in d.l.2.de qua q.meminit ẽt Bal.in l.ſi qs inceſt.C.de iceſt.nup. & cũ illa gl. trãſire vñr Doct. cõiter de iure ciuili,ſed ego reperio Io.de Ana.in c.ſignãuit,de adul.q dicit ꝙ illa gl. eſt valde ꝑiculoſa & reprobata de iure canonico, & ꝙ ſacerdotes deberent illã abradere de libro.C. qa ipſe tenet ibi & Pan.Io.de Imo.&alij Canoniſtæ cõiter ĩ c.vt clericũ de vita et hone.cle.
4 & Ab.in c.at ſi clerici.de iud.†ꝙ cle.in ſacris cõſtitutus ꝑ ſimplici fornicatione nõ qualificata,hodie nõ debet deponi ſed ſuſpẽdi,34. diſt.fraternitatis.ſed ſi ex illo coitu oriret inceſtus fieret depoſitio,vt late diximus ſupra eo.ti.q.2.& 3.& ꝑ Abb.in d.c.at ſi cle.Io.de Imo.in d.c.vt cle.Hoſt.in ſũm.ĩ ti.de adul.in prin.& Io.de An.in d.c.ſignãuit,qď dicẽdũ. Ego.n. i hac reputo ſaluo ſp ſaniori iudicio ita eſſe diſtinguẽdũ ꝙ aut nos ſumus in terris imperij,& tractat de ſucceſſione bonoꝝ, q̃ proprie ꝑtinet ad ius ciuile,& iſto caſu tenerẽ gl.pdictã.& opi.Bal.& alioꝝ,ſi vero ſumus in terris eccľiæ, & tenerẽ opinionẽ Canoniſtaꝝ,maxime qñ agit de rebus eccleſiaſticis,vel de punie͂do perſonã clerici.arg.eorum quæ hñr in c.per venerabilẽ,q fin. ſine legi.c.ſolitę.de maio.& obe.& c.at ſi clerici. de iud.c.cum contingat de fo.comp. cum ſi.

COMPENDIARIA FORMA PROcedendi extraordinarie,in controuerſiis criminalibus,per Ant.Columb.V.I.D inſignẽ edita.

ADDITIS SVMMARIIS.
D.Ioan. Baptiſtæ Ziletti Veneti,exorditur.

SVMMARIVM.

1 *Extraordinarie procedere eſt auferre iudicij ſubſtantialia, iure ciuili introducta.*

2 *Subſtantialia poſſunt contrario ſtatuto tolli.*
Princeps habet arbitriũ in ſanguine mali ho͞is.
Curia Francia ex conſuetudine, poteſtatem habet in ſanguine hominis.
Delinquentium multitudo fuit cauſa ordinationis condenda.
3 *Naturalia, ſeu gentium, inducta naturali ratione à Principe non tolluntur.*
4 *Iudex ſecundum ius pronunciare debet.*
Extraordinarium non cõcurrit cum ordinario, quando extraordinarium eſt contra ius cõe.
Cauſa principalis quando eſt ſummaria, omnes articuli in ea tractandi ſunt ſummarie.
5 *Informationes ſemper pracedere debent in cauſis criminalibus exceptis quibuſdam caſibus, vt num. 7. & 8.*
6 *Interpretatione adiuuandum eſt, quando publicam vtilitatem continet.*
9 *Pars priuata accuſare non poteſt in regno niſi ciuiliter. Fallit vt infra, num. 11. 12. 13.*
10 *Procurator regius tenet locum accuſatoris.*
14 *S.C. Turpillianum introductum contra accuſatores ab accuſatione deſiſtentes ceſſat, ceſſat pariter titulus de abolitione generali.*
Impetrare nemo neceſſe habet, vt deſiſtere poſſit ab accuſatione.
15 *Iudex non poteſt procedere abſque vocatione procuratoris regis.*
16 *Iudex in criminalibus non poteſt motu proprio procedere, ſed ſolum inquirit ad fiſci denunciationem, ſeu accuſationem.*
Proceditur in regno ſola via inquiſitionis, et extraordinaria.
17 *Relationes officiariorũ melius audiuntur quàm relationes priuati.*
18 *Indagatio acerrima requiritur, vbi crimen eſt atrox, & num. 19.*
19 *Offenſo à principio magis eſt fauendum.*
20 *Læſus adeundus eſt.*
21 *Occiſus vbi quis reperitur, ibi & non alibi occiſus præſumitur. Idem eſt de furto.*
22 *Criminaliter an die feriato procedi poſſit.*
Feriarum ſolennitates in honorem Dei ſunt inductæ de iure ciuili.
Curia Francia diebus etiam feriatis ius reddit.
Reus etiam diebus feriatis torqueri poteſt.
23 *Locus vulneris eſt ſcribendus.*
24 *Vulnera mortalia, et nõ mortalia notãda ſunt.*
25 *Vulnerans de vulnerato tantum tenetur, cum negligentia vulnus mortale redditur.*
26 *Vulnerans hominem non ſanum an de morte teneatur.*
27 *Gratia, & indulgentia quando requirantur à vulnerante.*
28 *Medicorum iudicio remittendum eſt, quando de vulneribus agitur.*
29 *Medicus vnus ſufficit, cum alij nõ reperiuntur.*
30 *Relatio debet fieri poſtquam iudex commiſit, & interrogauit chirurgos.*
31 *Inquiſitio communis quomodo, & à quibus fieri debeat, & num. 32. 33. 34.*
34 *Violentia probatio non requiritur tam ſtricta, quando delictum factum eſt in rure.*
35 *Teſtes omnes, in informationibus debent recipi.*
36 *Teſtes non interrogantur an ſint honeſti.*
37 *Qui tute ire non poteſt, aduocet illos à quibus vult inquirere.*
38 *Informatio contra communitate eſt facilis, ſecus contra priuatos.*
39 *Informationis forma quomodo debeat fieri in delictis, & num. 40. 41.*
41 *Exhibitio in criminalibus locum habet ad recognoſcendum, & num. 42.*
43 *Exhibitio fit in eo habitu in quo quis reperitur.*
44 *Delictum conſtare debet antequam deueniatur ad torturam.*
Cauſa ſemper debet liquere, vt dicatur fundamentum iuriſdictionis validum.
45 *Confeſſiones reorum pro exploratis facinoribus haberi non oportet ſi nulla probatio religionem cognoſcentis inſtruat.*
46 *Confiteri quem oportet de crimine, vel teſtibus conuinci.*
47 *Informationes fiunt parte non vocata. & ſic non faciunt fidem.*
48 *Mors in maleficijs probatur etiam per viſum.*
49 *Condemnari an quis poſſit medio eius confeſſionis concludentis quem occidiſſe, de cuius corpore non conſtat, & num. 50. 51. 52. 53. 54 55. 56. 57.*
Exempla maiorum nobis præiudicant.
53 *Mulier inſidiatur in via quaſi latro.*
54 *Furtum prius conſtare debet antequam iudex procedat, & num. 55.*
58 *Furtum ſufficit, quòd conſtet, licet non appareat, cuius res furata ſit.*
59 *Inquiſitionis modus contra accuſatum qui aufugit, & cuius nomen ignoratur.*
Ætas per aſpectum probatur.
60 *Iuramentum teſtium non eſt neceſſarium in informationibus.*
61 *Inquirendum eſt in delictis de qualitate, de die aut nocte delicti, & alijs, num. 62. 63. cum ſeq.*
Qualitas delicti punit quem magis, vel minus.

62 Vagari

62 *Vagari non licet cum diſcrimine alterius.*
Mortuus poſt triduum præſumitur mortuus ex vulnere.
Tempus plerunque eſt cauſa condemnationis vel falſi.
Teſti interdum derogatur ex tempore.
63 *Parlamenti curia in regno Lilij, eſt mater oppreſſorũ, conſolatio deſolatorũ, via iudiciũ errãtium, & ſalus oĩum in ea recte ſperantium.*
64 *Alibi probatio quõ fiat, & num. 65. 66 67.*
65 *Teſtes deponentes de alibi, ſeu negatiua viu affirmata, & coarctata, præferuntur alijs teſtibus affirmantibus etiam dignioribus.*
68 *Locus delicti eſt deſcribẽdus, et locus loci, nu. 69.*
70 *Informatio ſecrete fieri debet propter timorem fugæ, vel ſubornationis.*
71 *Teſtis dictum ſuum reuelans, puniri debet.*
72 *Teſtes, pro vtraque parte veritatem dicere debent, aliter poſſunt compelli, num. 73.*
74 *Accuſatum ſufficit nominare per eius nomen ſingulare.*
75 *Iudices omittere debent in proceſſu apponere aliquam demonſtrationem, vt teneatur reus, eius priuilegium allegari.*
76 *Reatus in Regno omnem honorem excludit.*
77 *Habens poteſtatem in præparato, habet etiam in connexo præparante.*
78 *Caſus eſt declaratio, & fortunarum index.*
Accidentia magnam partem conferunt ad cognoſcendam veritatem.
79 *Animus occidẽdi ex genere armorũ cognoſcitur*
Occidere non eſt veriſimile quod is voluerit, qui baculo, pugno, calce, gleba, vel lapide paruulo percuſſit.
80 *Reus inquiri debet an ex interuallo vel incontinenti percuſſerit.*
81 *Reiteratio ictuum inducit propoſitum, & deliberationem.*
82 *Auxilij forma in inquiſitione ſcribenda eſt.*
Auxiliatur quis in crimine quatuor modis.
Proceſſus in criminalibus non debet eſſe obſcurus, nec incertus.
83 *Vxor tacens de morte viri in domo interfecti præſumitur culpabilis.*
84 *Solicitans fiſcum inquirere de morte alicuius, quando ſuſpectus videatur.*
Verboſitas perſæpe iudicis ſtomachum mouet.
85 *Suſpectus præſumitur de delicto, qui ſæpe viſitat curiam, vt audiat quid de crimine dicatur.*
86 *Deſcriptio aut inuentarium bonorum accuſati fit duabus rationibus, & de his fieri debet publicum inſtrumentum, num. 87.*
88 *Accuſatus non dicitur bonis ſuis priuatus ante ſententiam niſi in crimine læſæ maieſtatis.*
89 *Accuſati bona debent ſub ſigillo poni ne diminuantur.*
90 *Inuentarium bonorum accuſati non poteſt fieri per officialem in iuriſdictione domini ſui.*
91 *Inquiſitione generali formata qui ſunt vocãdi.*
Index vbicunque inquirendo generaliter de maleſactoribus, repetit aliquem deliquiſſe, poteſt ad ſpecialem inquiſitionem deſcendere.
92 *Inquiſitio ſpecialis quando dicatur incipere.*
93 *Probationum initium nõ debet accuſator de domo rei ſumere. Niſi ſint actus iam recepti in iudicio, quos haberet apud ſe accuſatus, nu. 94.*
95 *Fiſcus onerans accuſatum acrius quàm in informationibus caueatur, de euidenti calumnia tenetur.*
96 *Et ad expenſas damna, & intereſſe.*
97 *Et poteſt capi in partem vt priuatus.*
Transgreſſor canonũ nõ poteſt à dolo accuſari.
98 *Decretũ iudicis appellatur ſñia interlocutoria.*
99 *Iudex ſi nihil conſtat, nihil mandare poteſt.*
Neminem ſine cauſa audit prætor.
100 *Index vt poſſit accuſari de negligentia quid requiratur.*
101 *Iudex anſeruare poſſit informatiões, nu. 102*
103 *Iudex quid facere hẽt informationibus viſis.*
104 *Iudex iubeat reum capere, ne verbali citatione præcedente aufugiat.*
105 *Reus capi poteſt, niſi compareat die aſſignata.*
106 *Iudex debet mittere ad capiendum reum, ſi crimen ſit tale quod pœna ſit corporis afflictiua.*
107 *Seruiens vulnerans fugientem punitur.*
108 *Delinquens prætextu mandati non excuſatur in grauibus, mitius tamen punitur.*
109 *Spoliati, immunitati eccleſiæ debent reſtitui.*
110 *Officiarij capiunt reos ſine alia declaratione immunitatis vbi ea non debent gaudere. & numero 111.*
112 *Impedientes reos extrahi ab immunitate, eo caſu quo ea non gaudent, quomodo puniãtur, ad quid ne teneantur, & num. 113.*
114 *Reus vbi poteſt extrahi, vel debet cuſtodiri, poteſt in eccleſia compeditari.*
Eccleſia non habet territorium, niſi reſpectu clericorum.
115 *Reus non debet compeditari, quando immunitate gaudere debet.*
116 *Occidens præmeditato conſilio non gaudet immunitate eccleſiæ.*
117 *Nec mandans, vel mandatarius occidens, vel verberans.*

118 Nec

118 *Nec qui poſt delictum ad immunitatem cum armis accedit.*

119 *Nec occidens pro immunitatē, niſi nouis rixis habitis in eo loco ſecutū ſit homicidiū, nu. 120*

121 *Immunitatem vnam offendens ceteras offendiſſe dicitur.*

122 *Inſidiatores itinerum immunitate eccleſiæ nō gaudens.*

123 *Delinquens longe ab eccleſia, & dum ſequitur fugiens ad eccleſiam an gaudeat immunitate eccleſiæ.*

124 *Bannitus diffinitiue eccleſia immunitate non gaudet.*

125 *Bannitum per contumaciam tutatur eccleſia.*

126 *Immunitas non eſt in domo epiſcopi.*

127 *Dinumeratio triginta pedum circa capellas quæ ſunt in caſtris, de conſuetudine non habet locum, pro immunitate.*

128 *Occidens tranſeuntem per vicum, abſque aliqua rixa habita, non gaudet immunitate.*

129 *Abſens an immunitate gaudeat.*

130 *Statuta quòd abſens damnari poſſit valent.*

131 *Sententia in criminalibus ſub conditione lata an valeat, & num. 132. 133.*

134 *Abſens condemnatus captus, iterum ſuper crimine auditur.*

135 *Appellationi in criminalibus in regno ſemper defertur.*

Executionem, impedit nullitatis exceptio.

136 *Contumax condemnatus quomodo debeat audiri, & num. 137.*

138 *Fiſcus nullas dat, nec recipit expenſas.*

139 *Expenſæ contumaciales (bonam vel malam foueat contumax cauſam) ſemper debentur.*

140 *Iudex citationis tempus poteſt abbreuiare.*

141 *Peremptorium non eſt ſtatim mittendum niſi cogat neceſſitas.*

142 *Reus citandus eſt iuxta ſtylum curiæ in qua eius cauſa eſt tractanda.*

143 *Citationes ſunt ſiendæ in locis publicis, & conſuetis.*

144 *Citari qui poteſt perſonaliter, per edictum citari non debet, alias per iudicem appellationis poteſt infringi proceſſus.*

145 *Iudex non debet nimis animoſe procedere.*

146 *Nocens primo, præſumitur nocere ſecundo.*

Remitti quis non debet coram iudice ſuſpecto.

147 *Iudicis recuſatio non tollitur in iudicio, extraordinario.*

148 *Sententia etiam Imperatoris, ſine citatione legitima lata, nulla eſt.*

Iudicium nullum redditur, etiam in extraordinarijs, omiſſo qualitatis ordine, & nu. 150.

149 *Sententia condemnatoria ſuper inquiſitione inualida ferri non poteſt, ſed debet inchoari nouus proceſſus.*

Exceptio ineptitudinis reddit impoſſibilem pronunciationem.

151 *Citatio quando fieri poſſit per præconem.*

152 *Iudex ad quæ attendere debeat ante, quàm cōtumax condemnetur.*

Iudex tenetur de innocentia rei contumacis ſollicite inquirere.

Coactus fugere minis inimicorum, non dicitur contumax, nec damnari poteſt.

Statutum fingens contumacem pro confeſſo, quomodo debet intelligi.

Crimen læſæ maieſtatis non cadit in eo qui non eſt de regno.

153 *Officialis proclamare non poteſt bona accuſati, & num. 154.*

155 *Sententia contra abſentem lata, & poſtea confirmata arreſto, an ſuum ſortiatur effectum.*

156 *Rei nomen quando dicatur receptū inter reos.*

157 *Exceptio dilatoria dicitur, quæ eſt finis non recipiendi.*

158 *Exceptio peremptoria dicitur, quæ eſt finis non procedendi.*

159 *Iudex conteſtata lite ſuper exceptione quomodo pronunciare debeat, remiſſiue.*

160 *Aduocatus interuenire poteſt, ex eo quod delictum amplius eſt impunibile.*

161 *Procurator cauſas abſentia allegare poteſt faciendo iuramentum quod fuit miſſus ad hoc allegandum, & num. 162.*

163 *Excuſationibus neglectis à iudice proceſſus eſt nullus.*

Iudex auferēdo dilationes, aufert actori ius ſuū & reo defenſionem, ex æquitate naturali.

164 *Abſens in criminalibus, appellans, vel petens reſtitutionem aduerſus ſententiam, tenetur perſonaliter comparere, & ſi admittitur procurator, proceſſus eſt nullus, num. 165.*

166 *Accuſatus abſens veniens ante ſententiam, vel poſt deferendo indulgentiam, aut gratiam eius bona recuperat.*

167 *Iudex putans ſe poſſe melius veritatem criminis percipere ex præſentia rei, poteſt ſemper dicere procuratori, nolo te admittere, ſed volo reum principalem, vt aſpectu videam, qua frōte, aut trepidatione loquatur.*

168 *Compoſitiones promotliorum vetita ſunt.*

169 *Iniuriatus contra iniuriantem an poſſit in teſtem produci.*

170 *Rei*

170 Rei quando magnum eſt crimen, in carcere ſegregati ſtare debent.

171 Auctoritas patris, curatoris, vel alia non attenditur in criminalibus, & num. 174.

Perſonæ ſolennitas non inſpicitur, vbi ad ſolam inquiſitionem veritatis proceditur.

172 Confeſſio minoris per tormenta, curatoris auctoritatem non requirit.

Minor in delictis cenſetur maior, niſi in attenuando pœnam, num. 174.

Confeſſio pupilli infantis non valet, etiam cum auctoritate tutoris.

173 Accuſatus debet per os ſuum reſpōdere ſine miniſterio aduocati, maxime ī cauſis ſummarijs.

174 Præſentia iudicis ſupplet defectum curatoris.

Patris poteſtas non curatur in criminalibus.

Curator minoribus nō datur de ſtylo parlamēti.

175 Rei accuſati ſunt ſegregatim interrogandi, & num. 176.

Nec eis ad reſpondendum eſt danda dilatio, & num. 177.

178 Iudex faciēs criminoſi proceſſum ordinarium punitur, & contra eum præſumitur.

179 Iudex omittens formā ordinationis ſatum eſt.

180 Accuſatus non eſt relaxandus ante ſponſiones, recolamenta, & confrontationes ac acharamenta. Nec ante tales ſponſiones, & confrontationes procurator debet petere accuſati relaxationem. num. 181. & 182.

181 Subornare dicitur, inſtruens teſtes quid dicāt.

183 Fiſcus nec pars priuata debet eſſe præſens in reſponſionibus, & confrontationibus accuſati.

184 Accuſatus contumax in reſpondendo, poteſt ſine indicijs torqueri.

185 Deliberatoriæ non dantur in criminalibus.

186 Iudex reſponſionem rei in maleficijs non debet recipere, niſi primo ipſe reus iuret dicere veritatem.

187 Probatio ſeu confeſſio eſt fienda iudici in iudicio, alias non ſufficit condemnandum in criminalibus, licet ſufficiat ad torturam, nec habet vim plenæ probationis.

128 Iudex debet eſſe ſubtilis ad eliciendam veritatem facti.

189 Iudex ex ſeipſo debet īterrogatoria formare.

190 Iudex à ſuſpectiſſimo incipere debet interrogatoria, & a quo facillime poteſt verum ſciri, & potius a filio quàm à patre, & potius ab vxore quàm à viro. num. 191.

191 Inquiſitio de nomine accuſati quare fiat.

192 Inquiſitio fieri debet etiam de ætate rei.

Rigor quandoque ratione ætatis temperatur.

Iudex ex quibus moueri poſſit ad alleuiandum pœnam.

194 Interrogatoria debent eſſe incerta, tanta incertitudine quòd non auferant defenſionem reo.

195 Iudex non debet ſe approximare reo.

196 Forma interrogandi reum qualis eſſe debeat.

197 Socius criminis an poſſit de ſocijs interrogari.

Crimina vndecunq; claruerint punienda ſunt.

Exceptio tu es ſocius criminis eſt dilatoria.

198 Procurator an ꝓ carcerato interuenire poſſit.

199 Conſtātia, & variatio rei in actis ſcribi debet.

200 Iudex ſuſpectum interrogare debet de circunſtantijs multis.

201 Reus ex integro audiendus eſt coram ſecundo iudice, & ad eundem mittendus, cum ſuis interrogationibus incluſis, & obſignatis ad cognitionem.

202 Litis conteſtatio dicitur facta in criminalibus, per interrogationem.

203 Vulnus quādo eſt mortale: in accuſando mors expectari non debet.

204 Iudex non poteſt quem de crimine condemnare, niſi ſit ſpōte confeſſus, & de crimine cōſtet.

Perire volens non auditur.

Simulata confeſſio licet non vera, an præiudicet confitenti.

205 Confeſſio non verificata nec probata per reum carceratum, non nocet, vbi iudex miſit nuncium ad locum confeſſum.

206 Caſus de maſſario qui fuit conductus ad locū vbi cōfitebatur interfeciſſe dominū, remiſſiue.

207 Delatus, ex conſuetudine generali, & ſtylo regni, non ſufficit quòd probatione teſtium ſit ſuperatus, niſi ore proprio ſit crimen confeſſus, vbi agitur de vltimo ſupplicio, vel membri mutilatione, ſi factū aliter notorium non eſt, quòd aliqua tergiuerſatione celari nō poſſit.

208 Reus, in cauſa capitali ſtante plena probatione quantumcunque clara, poni debet ad quæſtionem, vt ab eius ore confeſſio eruatur.

Reus conuictus plenis probationibus, an ſi nihil confiteatur per torturam, poſſit ad mortem condemnari.

209 Confeſſionis perſeuerantia in criminalibus requiritur, ad hoc vt reus puniri poſſit, & numero 210.

210 Temporis interuallum eſſe debet, inter rei reſponſionem, & perſeuerantiam.

Confeſſio geminata non dicitur, licet eodem inſtanti duæ fiant confeſſiones.

211 Confeſſio poteſt vſque ad ſententiam de errore impugnari, & ſuper hoc audiendus eſt reus, alias

alias oppreſſus diceretur, num.212.

213 *Rei defenſio non acceptabilis, & fruſtratoria recipi non debet.*

214 *Accuſator per confeſsionem, vel teſtes probare debet, ante quàm reus in ſua defenſione audiatur, & actoris fundata intentione, reus exceptiones ſuas, & defenſiones ponere debet.*

215 *Reus confeſſus fuiſſe delictum ad ſui defenſionem, & non probans ad ſui defenſionem, an cõdemnari debeat.*

216 *Reo negante delictum feciſſe, quid iudex facere debeat.*

Teſtes quomodo reo præſententur.

217 *Iudex debet aduertere teſtes ante quàm accuſato præſententur.*

218 *Papa non poteſt diſpenſare quòd teſtis inferendo teſtimonium in iudicio, non debeat iurare.*

219 *Proceſſus inordinatus veram confeſsionem ſpõte, & expreſſe factam non vitiat, quin ex illa non poſsit reus condemnari.*

220 *Confrontatio ad certinam factam an procedat in criminalibus, & num.221.*

221 *Confrontatio teſtium fienda eſt in conſpectu inquiſiti.*

Teſtium exiſtentium extra prouinciam examinatio, committi poteſt.

222 *Teſtium dicitur fieri publicatio per confrontationem.*

223 *Iudex debet teſtes recipe, licet delinquẽs oẽs teſtes accuſet, p quos eius crimen probari poteſt.*

224 *Cõfrontatio fit vt teſtes accuſatos conuincãt.*

Forma mutata, ſubſtãtia quaſi mutata videtur.

Confrontatio in qua forma fieri debeat.

Teſtes non permittentes ſe ſcrutari, capi poſſunt. & ex ſola reſiſtentia puniri debent.

225 *Iudex interrogare debet teſtem de cauſa ſcientia, alias teſtis non probat, & num.226.*

227 *Sententia ferri debet cum conſilio aſſeſſorum. alias eſt ipſo iure nulla.*

228 *Teſtes an produci poſsint poſt cauſa concluſionem, & num.230.*

219 *Reus vſque ad ſententiam docere poteſt.*

231 *Suſpicio ſubornationis teſtium quomodo tollenda ante concluſiones, & publicationes.*

232 *Noui articuli, ſeu noua indicia quæ dicantur, remiſsiue.*

233 *Iudex quas examinationes facere debeat, vt teſtes ore proprio conuincantur, & in ſermone capiantur, quando ſuſpecti ſunt.*

234 *Prouiſio facienda eſt læſo pro expenſis factis in medicis, & medicinis, & pro operibus quibus caruit, & cariturus eſt.*

235 *Offenſus, cui probatio deficit, non debet de iure, nec de iudice conqueri.*

236 *Ordinaria via intẽtata, an poſsit rediri ad extraordinariã. ſuperuenientibus nouis indicijs.*

237 *Exceptio opponi poteſt contra teſtem in plenario iudicio, contra quem nihil oppoſuit reus in iudicio ſummario.*

238 *Iudex relaxans aliquem vbi materia non eſt ad hoc diſpoſita, tenetur, & poteſt ſyndicari.*

239 *Iuratoria cautio ſola ſufficit cum obligatione bonorum, ſi reus idoneus ſit.*

240 *Actiones ex delicto deſcẽdentes (ẽt lite nõ cõteſtata) in bonis defuncti, tranſeũt ad hæredes.*

241 *Remiſsio ad locum delicti fit duabus de cauſis.*

242 *Remiſsio non fit, niſi viſis informationibus per iudicem requiſitum.*

243 *Caſus de illo qui non debuit remitti cum tubis reſonantibus, & de quodam qui fuit priuatus officio, quia remiſerat clericum cum cathena in collo, remiſsiue.*

244 *Remiſsio non fit in delictis de maiori tribunali ad minus vbi eſt præuentio.*

245 *Remiſsio de conſuetudine ſemper fit inter ſubditos eiſdem Principi.*

246 *Iudex domicilij requiſitus tenetur remittere.*

247 *Bannitus an vbique poſsit puniri.*

248 *Remiſsio ad locũ delicti non fit in vagabũdo.*

249 *Domini tpales an de ppria iniuria cognoſcãt.*

250 *Huius tractatus finis.*

Articulo Primo.

1 † PRocedere † extraordinarie eſt auferre ſubſtantialia iudicij iure ciuili introducta, vt annotauit Bart. in extr. ad reprimendum verbo. figura collat. 11.

Art. ij.

2 † Quę ſubſtantialia poſſunt contrario ſtatuto tolli. l. oẽs populi. ff. de iuſti. & iureiur. not. Bal. in l. 1. C. qño, & quando iud & in l. ne diu. C. de pœ. Vel dic qđ princeps hẽt arbitriũ in ſanguine mali hominis. ad Ro. 13. c. l. 1. in fin. C. de ſum. Trin. Vel dic quod cõſuetudo curiæ Francię de qua meminit Spe. in ti. de appellatione §. nunc breuiter. Habet poteſtatem in ſanguine hominis. l. Sæcularij. §. ſunt quædam. ff. de extraord. cri. vel dic qđ multitudo delinquentium fuit cauſa ordinationis ꝯcendæ. Gen. c. 6. Vidẽs aũt deus quod multa malitia hoĩum eſſe in terra, &c.

Art. iij.

3 † Non tñ tolluntur ea quæ ſunt nãlia, ſeu gentium

gentiũ, inducta nãli ratione exemplum habes de ſnia imperatoris caſſata, quia fecerat contra nãlem ęquitatem clem. paſtor. De re iud. in §. Ceterũ ibi q̃ à iure prouenit nãli.

Art. iiij.

4 † Tenet Io. And. in cle. Sæpe. in verbo. ſciendũ de verb. ſign. ẽm ius ꝓnunciari dře. Forte facit ꝯtra. l. Hodie. ff. de pœn. Itẽ facit, q̃a extraordinariũ non ꝯcurrit cum ordinario, maxime q̃n extraordinariũ eſt ꝯtra ius cõe, vt declarat Gand. In rub. q̃uo, de maleſ. cogn. per inqui. Item facit, quia q̃n principalis cauſa eſt ſummaria oẽs articuli in ea tractandi ẽt ſunt ſummarij. Bart. verſ. conſ. 74. viſo ſtatuto. Sic videtur concludendum pœnas omnes in regno eſſe arbitrarias.

Art. v.

5 † Per ordinationes regias ſemper requiritur ꝙ procedant informationes do. gloſ. conſuer. Bur. fol. 58. l. fi. C. de exhi. re.

Art. vj.

6 † Interpretatione adiuuandum eſt, quando reip. vtilitatem continet. l. ita vulneratus, ff. ad. l. Aquil. c. ad hæc, extra de reſcript.

Art. vij.

7 † Niſi accuſatus deprehẽderet in flagrãti crimine. l. ſi q̃s, & l. interdũ, §. 1. ff. de fur. Niſi metus eſſet do. gl. ꝯſue. Bitu. ti. de iuriſ. om. iud. in verbo formelle. c. ſi cler. de ſnia excõ. lib. 6. Niſi accuſatus habitaret in hoſpitio eiuſcemodi. n. hoĩes alterũ pedem in ſtaphio ſemp hñt Iaſ. in l. ſi fideiuſſor. §. fi. ff. q̃ ſatiſ. co. alios caſus, vide per Guilelmum, in Spe. tit. de accuſ. §. 2. pro redditis acceptis.

Art. viij.

8 † Hoc tamẽ erit periculo fiſci. vel partis. Ordinationes Ludouici regis.

Art. ix.

9 † Pars priuata non poteſt accuſare in Regno niſi ciuiliter Guil. Ben. in cap. Rainutius, verbo mortuo. 1. nu. 200. de teſti.

Art. x.

10 † Per hoc ceſſat. §. 1. inſt. de publ. iud. etiã ceſſat inſcriptio ad pœnam talionis, ſentit Bart. in l. 2. & 4. poſt Butr. ff. ad ulk. quum locum accuſatoris habeat procurator reg.

Art. xj.

11 † Niſi in crimine falſi in auct. de q̃ſtore verſ. ſuper hoc, in § fi. verbo, & qui. colla. 6.

Art. xij.

12 † Niſi ſit collegium vel cõmunitas. Iac. de Beluiſo in ſua practica titulo de informat.

Art. xiij.

13 † Niſi vbi maritus accuſaret ad ꝑditionẽ dotis, e. tue. de proc. gl. in l. q̃uis, C. de adul. Gul. Ben. vbi ſupra verbo mortuo nu. 175.

Art. xiiij.

14 † Ceſſat ſena. cõ. turp. introductũ ꝯtra accuſatores ab accuſatiõe deſiſtẽtes, ceſſat pariter titulus de abolitiõe gñali, q̃a nemo neceſſe hẽt ĩpetrare vt deſiſtere poſſit ab accuſat.

Art. xv.

15 † Non põt iudex ꝓcedere abſq; vocatione procuratoris regis, do. gl. ꝯſue. Bu. fo. 58. c. de manifeſta. ibi q̃a dũ accuſatoris pſona conſtituitur, iudiciaria põt amitti, ff. 2. q. 1.

Art. xvj.

16 † Per hoc ceſſat. l. ꝯgruit. ff. de offõ, præſi. & c. 1. de off. ord. quia iudex non põt procedere motu ꝓprio, ſed ſolũ inq̃rit ad fiſci denũciatiõe ſeu accuſatiõnẽ, l. diuus, l. 2. ff. de cuſt. reo. In regno ꝓcedit ſola via inquiſitionis. Guilel. Ben. eo. verbo mortuo nu. 200. & ſic extraordinarie. Bart. in extraua: ad reprimendum verbo. inquiſitionem in prin.

Art. xvij.

17 † Ibi ponit Guil. rõnes quare priuatus nõ põt accuſare, adde q̃a officiarioꝶ relationes meli⁹ audiunt, d. l. diuus, & l. fi. C. de off. vica.

Art. xviij.

18 † Vbi crimẽ eſt atrox req̃rit acerrima idagatio l. vbi. C. de fal. maxime ſi fuerit Clãdeſtinũ. Bald. ꝯſ. 77. par. 3. Ad euidẽtiã ꝑmitto.

Art. xix.

19 † Tũc vagari nõ oportet. l. Prętor. ff. de iniu. q̃a à principio magis fauẽdũ eſt offenſo.

Art. xx.

20 † Lęſus adeundꝰ eſt c. tua nos, §. 1. de ho. & cap. prælatis, eo. in 6. effectum habes, in l. 1. in fi. & l. 2. & 3. in §. 1. ad ſille.

Art. xxj.

21 † Oportet ſe recipere ad locũ homicidij, q̃a vbi q̃s reperit occiſus, & ibi præſumitur occiſus, & nõ alibi. Bar. in l. ædiles, ff. de via pub. idem dicit de furto. Ang. in ope. maleſ. verbo fama, & Bart. in l. fi. ff. de quæſtio.

Art. xxij.

22 † Etiã die feriato in honorẽ dei. l. 2. ff. de fe. ibi. aut vt aſpectu atrox iniuria eximei gl. & Bar. in l. fi. C. eo. facit. l. ꝓuinciaꝶ. C. eo. ẽt facit, q̃a hæ ſolennitates feriaꝶ inductaꝶ in honorẽ dei, ſunt inductæ iure ciuili, vt dicit Bar. in l. filiusfa. ff. de dona. Et Spec. eo. tit. de fe. ibi valet ꝯſue. cu. Fran. quæ oĩbus diebus. etiam

etiam feriatis ius reddit,gl.&Bar.in l.40.C. eo.in l.3.C.de epiſ.aud.quod pôt torqueri.

Art. xxiij.

23 † Oportet ſcribere locum vulneris.Bart. in l.damni.§.Sabini.ff.de dam.infect.effectū habes vt per Bal.ad Spe.in rub.de libel. con cep. in mag.addi. ibi vt ſi intentata qualitas quæ maiorem pœnam inducit.

Art. xxiiij.

24 † Vulnera mortalia, & nō mortalia notā da ſunt.Bar.i d.l.ſi.de q. qđ obſeruat ꝯſuetu do totius mūdi. Ang.in l. Si i rixa.ff.de ſica.

Art. xxv.

25 †Nā ſi negligentia vulnus mortale reddat̃ vulnerans tenet̃ de vulnerato tm̃.l.Qui occi dit.§.ſi.ff.ad l. Aq.l.c.ſignaſti.de homic. Bar. in trac.de ꝑcutio verſ. Si ergo nō mortifere vulneratus, Bal.conſ.136.Proponit.2.par.

Art. xxvj.

26 † Niſi ſit vulnus illatum in hoīe nō ſano bo.tex.in l.qua act.§.ſed,& ſi qs ſeruū ægro tū.ff.ad l. Aq.l.vel niſi ꝯiunctio vulnerꝶ non mortaliū mortē iduceret ,Bar.i d.l. Si i rixa. ff.de ſica.iō caueat reus ne primū ꝓponat.

Art. xxvij.

27 † Alius effectus notatus eſt in d.l.ſi in rixa.Nam primis q interfuerunt,& non mor taliter vulnerarūt nec ex ꝓpoſito opus eſſet remiſſione,alias ſi ex ꝓpoſito,tenent̃ de vul nerato,&de auxilio ſimul,vt puniant̃ eadem pœna, Et alijs q vulnerarūt mortifere opus eſſet gratia,q̄ dr̃ de delicto,quod requirebat punitionem ad mortem : remiſſionem vero quod non requirebat,do.gl.ꝯſue.Bur.ſo.50.

Art.xxviij.

28 † Præterea ait Bart. in d.tract.de ꝑcutio. accipe chirurgos,q̄a ſi dubitet̃ de vulnere an ſit mortale, vel non, remittendum eſt iudi cio medicorum.& eorum teſtimonio ſecun dum Odofr.quem citat Bart.in prohæ.ff.

Art. xxix.

29 † Vbi plures non reperirent̃, vnus ſuffice ret,vt ꝯcludit Bart.in d.l.ſi in rixa.ff.de ſica.

Art. xxx.

30 † Relatio debet fieri poſtq̄ Iudex commi ſit,& iterrogauit chirurgos l.ſemel.C.de re milit.do.gl.conſue.Bitur.tit.de iuriſdict.om ni.iud.verſ.aliter in additione.

Art. xxxj.

31 † Prius inquirendum, & generaliter quis patrauit maleficiū Guil. bene in verbo mor tuo.1.num.202.in d.c. Rainutius de teſta.

Art. xxxij.

32 † Tunc adeundi ſunt vicini vt conſulit Bar.in l.fin.ff.de queſtio.ibi iudex debet mit tere vicinis , nam debent ſcire veriſimiliter potius quam alij l.ſi vicinis C.de nup.

Art. xxxiij.

33 † Aut domeſtici.l. verba. C.de adult.l.do minus.ff.loca.l.cōſenſu.§.ſuper. C.de repu. Oldra.conſil.78.in crimen.

Art. xxxiiij.

34 † Vel ſocij ipſius qui læſus eſt Bart. in l.ſi qn̄ in fin.C.vnde ui.ibi per familiam,& ſo cios, in rure facto delicto,non requirit̃ tam ſtricta ꝓbō violentiæ.Deut.22.c.l.1.§.ſi qs in villa.ad Sylla.ff.Alb.in 2.par.ſta.quæſtio. 64.Et nouiſſime bene practicatū fuit Tho loze contra do. de ch. proſcriptum ꝑ ho micidium in rure factum, tunc admittunt̃ te ſtes inhabiles vt docet Hypp.ſingula.73.plu res,quando veritas aliter ſciri non poteſt.

Art. xxxv.

35 † Recipe Oēs teſtes in informationibus. Bal.i l.1.C.de ſum. Trin.poſt Old.nā iudex (q magis ſcire debet an fides adhibēda ſit te ſtib. l.3.ff.de teſti.) poſtea hēt inqrere an ſit punibile.Bal.in l.data opa.C.q acc.nō poſſ.

Art. xxxvj.

36 † Teſtes non interrogantur an ſint bone ſti.gl.in c.cum cauſam de teſti.

Art. xxxvij.

37 † Si tute ire nō poſſis,aduoces illos à qui bus vis inquirere c.ex parte extra de appell. c.accedens.vt lic.non conſtat.

Art. xxxviij.

38 † Informatio quæ fit contra communita tem eſt facilis,quia delictum eſt ſemper no torium.gl.in cap.1.de offi.ordi.ſecus contra priuatos.Bal.in tit.de pace conſtan.

Art. xxxix.

39 † Doces formam informationis ꝑ inquiſi tionem gn̄alem.Bal.conſ.77.par.3.ibi præ mitto qđ q̄dam ſunt q̄ non pn̄t contingere niſi vno modo, vt ſi qs reperiat̃ occiſus gla dio q̄dam pluribus modis. Exempli gratia qdā reperit ſubmerſus in Sagona ꝓpe Atha nacum,nam pôt eſſe qđ natando vel naufra gio , vel cadendo de equo perijt vel pôt eſſe qđ ibi proiectus fuit ab inimicis, recurrēdū eſt ad ꝯſiderationes intellectus,& ire ꝑ ſemi tas , & circunſtancias verum erat conſuetus ſe balneare necne,&vtrum hr̃et inimicos,& quales,necne,& vtrum ibi ſint latrones, nec

non

non talia enim p̄ſumunẽ,quales ſunt hoies, & plures alias ꝯſiderationes deſup fiendæ Bar.in l.fi.ff.de q.& in l.2.in princ.ff.de ſur.

Art. xl.

40 † Hęc ſorma inquirendi approbat conſuetudinem Franciæ in titulo de pœnis vbi mẽtione faciẽs de eo q ſuſpẽſus reperiẽ de igne loquiẽ q tribus modis iſerri ſolet. Bal.audit lieu, primo ui diuina ſeu fulmine.2.malitia humana.3.neglig.habitatoris.Et in hoc caſu oportet cuncta rimari l.iud. C. de iud.

Art.xlj.

41 †Exhibendum eſt corpus mortui teſtibus ſæpe.n.eius habitus cognoſceẽ l.ſtigmati.de fab.Et ibi Ang.de Peru.de eo qui reperitur mortuus,cuius facies eſt deuaſta. facit. ff. ad exhi.l.5.§.ſi quis noxali, Herus per aſinum dignoſcitur l.ſi Pamphilo. ff. de optio lega.

Art. xlij.

42 † Exhibitio in criminalibus hẽt locum ad recognoſcendum.Bar.l.2.ad exhi.C.

Art. xliij.

43 † Et in eodem habitu in quo reperitur gl. & Bal.in c.cum cauſam,de teſtimonio.extra vbi dicit idem de re ſurata.

Art. xliiij.

44 † Vt anteq̃ ventum ſit ad q̃onem,liquide conſtet de maleficio.l.1.§.illud aũt ad Sylla. ff.& fructiſere per Bar.in tractatu teſtimo.c. mortuum,ibi in maximis vero cauſis vbi hominis vita periclitai,vt ſi de homicidio accuſetur,vel de puniendis ſeruis,qui non iuuerunt Dñm.vel de torquendis eis pro homicidio inueniendo lege cautum eſt qđ debet cõſtare, & liquere hoiem interemptum.i.liquido apparere,& dicit gl.in c. dilecti.ibi poſtq̃ conſtiterit de violentia,extra de ſoro comp. aliter ceſſaret maligna ſuſpicio.l.ſi qs legatum,verſ.ceterum.ff.de fal.l.1.§. hæc verba. ff.ne vis.fi. ei nam ꝓprie delictum eſt p̄paratio pœnæ.ff.de verb.ſign.l.aliud eſt fraus, & habes in paſſione Ioannis. Nullam inuenio in eo cauſam. Vnde dicebat Bal.in tit.de pace ꝯſtan.poſt Inno.q̃n cauſa ſeu delictum eſt fundamentũ iuriſdĩonis oportet cauſam eſſe veram,& diſcuſſam,alias iudiciũ eſt ipſo iure nullũ,& dicit gl.in c.diſcernimus.3. q.9. ibi qđ ſemꝑ liqueat de cauſa,ẽt facit,qa maleficio ſunt extrema duo.ſ.ꝑcuſſus,& ꝑcutiẽs,vt not.Bal.in c.cũ cauſam de teſtib.ver.porrò.

Art. xlv.

45 † Vt ẽt ſi accuſatus ꝯfiteatur delictum puniaẽ confeſſiones reoꝝ pro exploratis facinoribus habere non oportet,ſi nulla probatio religionem cognoſcentis inſtruat.l.1.§. diuus ſeuerus.ff.de quæſt.facit gloſ.in c.1.de ꝯfeſ.extra.& Bal.in rub.eo.ad Spec.ibi,& de facto liquet,& ibi ſi aũt non conſtet de corpore ſecus gl.in l.fi.in fi. C. de qõ.intelligit verbum confeſſiones.ſ.de ſe factas.

Art. xlvj.

46 †Vt ẽt teſtes poſtea corã iudice ſuſtineant de cõmiſſo maleficio qa oportet quẽ de crimine ꝯfiteri,vel teſtibus ꝯuinci.l.ſi qs. C. de epiſcopis,ibi in ꝯuictos ſeu ꝯfeſſos,& exponit gl.id eſt,comprobatos per teſtes,& l.lege Corn.ad ſille.ff.l.qui ſniam. C.de pe.vel teſtibus,ſuperari.l.2. C.quoꝝ appel.nõ recip.

Art. xlvij.

47 † Nam ẽt informationes fiunt parte non vocata,& ſic non faciunt fidem.l.ſi qũ.C.de teſtib.not.Ang.in opere malefi.in verbo fama.& Bar.in l.fi.ff.de qõ.& Sal.in l.fi.C.eo.

Art. xlviij.

48 † Nam ẽt mors in iſtis maleficijs vbi agiẽ de vita hominis,ꝓbaẽ ꝑ viſum, vt declarat magr̃ iuris Bar.in trac.teſti.c.mortuum,vbi fortius dicit,ſed,& ſi teſtis dixerit qđ eũ ſepeliri vidit,hæc ſufficere ſuſceptum eſt,multo fortius ſi deponerent qđ viderunt cadauer in feretro coopertum linteis vel pannis inuolutũ,vel à tergo ſe vidiſſe, vt dicit Bart. c. ſeq.nam Paulus rñdit qđ ꝑ imaginẽ recognoſcimur,tñ limita prædicta de viſu,vt per Bar.in d.c.mortuum.verſ.ſed ſi qs viderit in mare,in Sagonam,vel Rodanũ ꝓijci corpus qđ nunq̃ poſtea reuiſum eſt, teſtis de illius morte recte teſtificaẽ licet non viderit mortuum,& hr̃ elegãter Bal.in c.cum cauſa.col. 5.in prin.de teſti.Item ſi qs viderit quem in carcere claudi,vbi nihil erat ad victum,& carceris cuſtos fuerit ita qđ eidem carcerato aliquid qđ ipſe non vidiſſet inferi non potuit poſt aliquot dierũ curſum,certũ.n.eſt poſt illos actus quã medico ſpe victurũ,& ſalutis nulla indicia ſupeſſe,coadiuua hãc doctrinã ꝑ aliã Bar. in l.2.§.ſi dubiteẽ.ff.queadmodũ teſta.ape.ibi qa vidit decapitari,vt ꝯtigit alteri apud diuũ Georgium ꝓpe crucẽ fabieti, & ſimilia q̃ de neceſſitate mortem ꝯcludunt.

Art. xlix.

49 † Præterea fuge dcm̃ Bal.in addit.ad Spe. tit.de ſnia in fi.q̃n tractat de confeſſione Titij confitens ſe occidiſſe quendam, cuius nomen

men ignorabatur,& ipſum proieciſſe in mare, vnde corpus apparere non põt q̃d' põt pikmnari,ſi cũ ꝯfeſſione ꝯcurrat fama.Car. ad famam Baldi rñdet Bar.in d.c.mortuum. & in d. § ſi dubitet qđ' fama ꝓcedit vbi agit̃ de leui præiudicio vt de hæredita.hic aũt ſecus,vide Aug.Arim.ad Ang.in verbo fama. ver. adde. qđ' Gand. q ꝑ alia iura recedit à Baldo,vel aliter rñdeo ẽm Bart.in l.fi.1.col. ff.de q. qđ' talis fama eſt tñ ſufficiens ad inquiſitionem, & hoc tenent practici, vt dicit do.Gand.in rub.quæ ad famæ proba.ver. ſecundum opiniones quorundam, &c. apud quos rõ exemplis comprobat̃ l.1.ꝑ totam. l.ff.de qõ.potiſſimum in regno,vbi his ſcriptis,in cauſis ſanguinolentis non vtimur,id eo bene recurrimus ad maioꝝ exempla l.de q̃bus,in prin.ff.de leg.q̃ exempta nobis iudicant.Old.conſ.124.in fi. quod remiſſio.

Art. l.

50 †Vt minus ſubintremus indirectam,ſi alr̃ iudex faceret eſſet abuſus. do. Guil.Ben. in c.Rayn.verbo mortuo.1.num.348.& num. 361. ver.2. de teſta.& ita docte opinatus eſt do. Hugo.de podio locum tenens particularis in proceſſu filij de la guye,dicebat.n.legimus aliquos ꝯfeſſos occidiſſe, q poſtea viui reperiebant̃, & dabat exemplum de quodã, & aliud in l.inde Neratius §.fi. & l.ſeq.ff.ad l.Aq̃l. Et alr̃ exemplum in l.1.§.fi.ff.de qõ.

Art. lj.

51 † Per præſcripta forte tenere ꝯtra Hipp. in l.de minore.§.plurimum.col.12.ver.& in iſtis criminibus teneas menti.ff.de quæſt.

Art. lij.

52 † Sed cogita dcm̃ Pauli. Non ignoramus cogitationes ſatanæ q quos nequit ꝑſentiẽdo decipere, facit nimis aſperos.ſ.ſuadendo nimiam ſeueritatem.§.præcepta.23.q.4.

Art. liij.

53 †Intellige Bal.niſi ꝯfitens eſſet homo malæ vitæ,& famæ,& habiliter potuerit proijcere illud corpus influmen, qa ſtabat ꝓpe mare,vel iſtud flumen ſagonæ vel rodani in ꝑpetrando delicta.Et ſic practicatum eſt Florentiæ ꝯtra quoſdam graſſatores q ꝓpe quẽdam lacum habitant,& ꝯfeſſi multa latrocinia,& homicidia ad mortem ꝯdemnati ſunt vt recitat Aug.Ari.poſt Ang. in verbo,& veſtem cœleſtem in tract. maleſ. Practicatum quoq; eſt Mediolani vt alleg.d.gl.ꝯſue. Bur. ſol.58. ibi de illo maſſario qui occidit dñm ſuum ꝓpe lacum,ꝑ arreſtum quoq; practicatum eſt ꝯtra Claudium Robertũ,& eius vxorem teliſices q habitabant ſup Rhodanũ in viro de ſagroſlee q torturã receperunt, qa illa mulier ꝑ feneſtram inuitauerat quendã q ex poſt viſus non ſuit,Preterea caue à muliere q̃ inſidiat̃ in via quaſi latro,vel intellige Bal. in notorio ſeu ſama homicidij antiq,vt fructiſere ꝑ Io.And.in addi.ad Guil.in ti.de noto.crim.§.iam de noto.col.6.in fi.addi. q̃ incipit,vt nr̃m,& eundem eod. tit. §. fama. verſ.reprobatus.& ver.exceptionem, tñ adhuc formidaret iudex timoratæ conſciæ ꝑꝑ exemplum Dei, q licet oĩa apud eum eſſent notoria,tñ dicit Gene.18.Deſcendam,& videbo vtrum clamorem q venit ad me opere compleuerint,& exponit concilium gñale in c.qualiter.2.de acc.clamorem.i.ſamam.

Art. liiij.

54 † Et q̃ dicta ſunt antea de homicidio exteñde in furto,qa tu iudex debes verificare pri⁹ furta,ſicut fecit ille diligentiſſimus Ioſue.7. c. qui noluit Acham de furto ꝯdemnare,ſed prius miſit milites curiæ in domũ illius vbi cuncta repererunt abſcondita ſimul argentũ & auꝝ.Idẽ tenet Bart.i l.ſi qñ ibi certe oportet prius ꝯſtare furtũ ſcm̃ eſſe.C. vnde vi. & Bal.in auct.ſed nouo iure.C.de ſer.fug.& dicit Bar.in l.Si q̃s teſtibus.in fi.C.de teſti.qđ debet fieri exumatio corporis occiſi vt inſpiciant̃ vulnera.& in l.ꝯtra negantem.C.ad l. Aquil.&in rub.de ꝓbõ.ad Spe.verſ.Cuilibet perito:Et dicit Ang.in opere maleficiorum. verbo.&veſtem cœleſtem,q debet eſſe iudex cautus ne damnet animam,& corpus ſuum, ſed debet deſtinare nuncium ad habendam informationem in loco pro veritate,& in reperiendo furta,ita quod appareant q̃ diſtraxit,quæ pignorauit, & quæ penes eum hẽt.

Art. lv.

55 † Vel debes inquirere de furto eo modo quo docet Bart.in l.Si quando,in fi.C.vnde ui.& in l.1.§.1.ff.de furt.aduer. nau. caupo. & Spe.in tit.de furto in fin.& in ti.de pigno. §.1.& Bart.in l.Si q̃s.§.an vero.ff.de eden.

Art. lvj.

56 † Sic remanet reprobata,gl.in l. inde Neratius.§.fin.ff.ad l.Aquil.ibi alias ſatis erit ſi confiteretur occiſum,& à ſe,&c.

Art.lvij.

57 † Sufficit qđ' de corpore occiſo ꝯſtet. Bal. in l.Quoties.§.ſi q̃s.ff.de hær.in ſtipulã vbi refert

refert exẽplũ de quodã q occiderat quendã cuius nomen ignorabat, qui poſtea fuit miſſus ad furcas. Habes gl. ordinariam in §. Libellorum, 2. q. 8. quam commendat Bald. in c. at ſi clerici. de iudic. extra, & ita ſe vidiſſe practicari atteſtatur Ang. in l. 1. §. interdum, ff. ſi pars hæred. peta. Et bene pondera text. in l. 1. §. illud autem ad Sylla. ff.

Art. lviij.

58 † Itẽ de furto, q a ſufficeret qđ de ipſo cõſtaret licet nõ appareat, cuiꝰ res eſt decepta, Bald. in auct. ſed nouo iure. C. de ſer. fugi. Et Ang. in o pe maleficiorũ, verbo veſtẽ cœleſtẽ & ita vidit practicari Ang. in alle. §. interdũ.

Art. lix.

59 † Vide Ang. Are. in §. Quadruplici. inſt. de actionibus. Inqſitionis modũ ꝯtra accuſatũ q aufugit, & cuius nomẽ ignorat, quia eſt inquirendũ de ſignis, vt q a eſt claudus in tali gãba, vel hẽt talẽ manũ aridã, & eſt breuis ſtaturę, tuſſis, vel hẽt tale ſignũ in facie, vel aliud in pſona, ẽt eſt inquirendum ſi eſt iuuenis vel ſenex, quia per aſpectũ ætas ꝓbatur. Bart. in l. 1. de mendi. vali. lib. 12. C.

Art. lx.

60 † In informationibus nõ eſt neceſſarium iurari teſtium per rõnes gl. in c. cũ cauſam, de teſt. vide Spec. in tit. de teſt. §. 1. ver. quid ſi idem, cum ſeq. Audiui ſup hoc arreſtum.

Art. lxj.

61 † Inqrendũ eſt de qualitate l. omne de re mil. ff. & eſt delictum qualificatum, & ſic magis execrabile. Saly. in l. pe. C. de ſica. nã qualitas delicti punit quem magis vel minus, d. gl. in §. libel. ff. de pœ. l. aut facta.

Art. lxij.

62 † Inquirendũ eſt ẽt. de die, aut nocte delicti, q a nõ licet vagari cũ diſcrimine alterius d. gl. qđ ſatis æquum eſt, Bart. in l is qui. ff. de pub. iud. varios effectus habes, quia mortuus poſt triduũ pſumit mortuus ex vulnere not. C. de emend. ſeru. tps plerunq; eſt cauſa condemnationis veri vel falſi. Nellus in tract. de teſtib. c. perfodi. de homi. Item facit quia teſti interdum derogatur ex tempore, vt dicit Bart. in tract. teſti. c. Tirium, & Bald. in l. Arethuſa ff. de ſtat. homi.

Art. lxiij.

63 † Aliter eſſet tanta incertitudo qđ auferret copia defenſionis q̃ ex æquitate nãli eſt cle. paſtor. de re iud. nã accuſatus vix poſſet ꝓbare negatiuã ſiam, vel ſuũ alibi, ad quod probandũ admitti ꝑ ordinationẽ Ludouici Regis, 12. art. 3. Adhibebit ois diligentia q̃ ampliores informationes reqrat, &c. aut ꝑ verificationẽ de Alibi, aut aliud factũ ſi qđ admittat pro aur cõtra incarceratũ, & ꝑ talem ordinationẽ dicebã quod deceret audire, & qđ defenſio pertinens, & admittenda eſſet qua talis dicebã .n. verba formalia Io. And. in addi. ad Spec. tit. de teſti. §. ſępe, in 1. add. ibi ꝓptime poſſum ꝓbare directe ꝯtra riũ. ſ. fuiſſe occiſum à Titio, abſque eo quod illum occiderim, ẽt dato quod fuerim pſens & dicit. Spec. in ti. de ꝓbat. §. 2. in princ. poſſum. n. ꝓbare qđ alius eum interfecit, & eſt melior tex. in l. 1. §. ſi. ff. de qõ. vbi præſes ille Vocomius ſaxa humaniſſimus inqrendo, bene cognouit de ꝯfeſſione primitiui q ꝯfitebat occidiſſe illũ quem alius occiderat, ſed cognoſcet curia parlamẽti de eq tate, vel iniq tate, pſid. vt dicit Saly. in l. abſẽtẽ, in prin. C. de acc. Curia .n. parlamẽti ꝓprie i regno lilij eſt mater oppreſſorum, conſolatio deſolatorum, via iudicum errantium, & ſalus omnium in ipſa recte ſperantium.

Art. lxiiij.

64 † Quod alibi probatur per abſentiam in negatiua, ſcilicet per determinationem loci & diei l. Optimã, in fine. C. de cõtrahen. ſtip. Bald. conſ. 55. parte quinta. & conſil. 259. par. 1. no. in l. parito. §. rei. de acq. hęr. ff.

Art. lxv.

65 † Tunc teſtes ſic deponentes de alibi, ſeu negatiua viſu affirmata, & coarctata præferuntur alijs teſtibus affirmantibus etiam dignioribus, quia ſtant pro reo, vt decidit gl. in c. cauſam clerici. 82. di. maxime in cauſis ſanguinolentis, vt declarat dom. Iaſ. in l. vt vim, in princip. ff. de iuſt. & iur.

Art. lxvj.

66 † Et quod tale argm̃ ſupra factum de ordinatione accommodum ſit ꝓpoſito. Nota quę dic. Bart. ſuo ꝯſ. 106. exor. ſtatuto caſtri plebei, ibi caſus in quibus his ſcriptis non vtimur, bene recurrimus ad ſimile ſtatutum.

Art. lxvij.

67 † Iam dicta de die ſorte procederent in crimine non reiterabili, vt homicidio ſm gl. in c. nihilominus 3. q. 9. vel delicto recenti per doctrinam Cyn. in l. prędia. C. de fidei com. vel quando tractatur de vno delicto quod proponitur vno loco, & tempore factum eſſe, vt tradit Pet. de Anch. conſil. 278.

exordiente,ex pdicta,& Bal.ad Spec.in rub. de teſt. verſ. teſtes variantes, &c. quia tunc non pñt concordari, vt dicit Guil. in Spec. eo.tit.§.iam verſ. quid ſi vnus,cum ſeq.

Art. lxviij.

68 † Locus delicti eſt deſcribẽdus Bart. in l. nõ ſolũ,§.ſi mandato.ff.de iniu. primo quo ad pęnã agẽdã, ſecũdo vt puniat vbi delictũ eſt cõmiſſum c.inter,de pur.c.locus ad angu lũ non reſtringit,ff.vnde ui.l.1.verſ.ibi aũt.

Art. lxix.

69 † Etiã locus loci,Exẽpli grã delicti commiſſum eſt in cãbijs ante ædes beſtiaꝝ Spec. in tit.de acc.effectum habes,quia ſex dñę faciũt teſtẽ ſingularẽ,primo locus,&c.Bald.ad Spec.in rub.de teſte,& in l.teſtiũ.C.eo,&gl. in c.nihilominus 3.q.9. ibi fuerũt illi teſtes de Suſanna reprobati, qa dixerant qđ in ea dẽ hora & diuerſis locis cõmiſſum erat adulteriũ, ſed veriſilr non poterat cõmitti in pomerio ſub pruno,& ſub cyno eadem hora.

Art. lxx.

70 † Informatio debet fieri ſecrete gl. in l. ſi qñ.C.de teſt.Ioan.Fab.in §.1. inſt. de pub. iud. ꝑpter timorem fugę vel ſubornationis, quæ ſubornatio tunc pręſumeretur vt vult Ioan.And.ad Spec.tit.de teſte. §. nunc in fi. ibi propter publicationem examinationis.

Art. lxxj.

71 † Puniet teſtis dictũ ſuũ reuelãs l. qui falſo.ff.de pœ.Bald.in l.athletas.§.calũniator. ff. de infa. ibi,dr proditor,ne ex iſtius dicto alij teſtes ſubornent vt dicit Spec.in ti. de teſte.§.ſequit,ideo iuret quod non reuelabit.

Art. lxxij.

72 † Teſtes debẽt dicere veritatẽ ꝑ vtraque parte.Bald.Saly.in l.nimis graue.C.de teſti. gl.in §.in criminibus,in authen.eo.colla.7.

Art. lxxiij.

73 † Aliter poſſunt compelli c. ſuper,& cap. peruenit, r.de teſti.Roma.ſingul.398. Guil. in Spec.tit.de inqui.

Art. lxxiiij.

74 † In dubio ſufficeret nominare accuſatũ per eius nomen ſingulare vt ait Ame. iuſt. in tract.ſynd.in prin.& Bal.ad Spec. in rub. de libel.concep.in mag.addi.ver.11.ſed pone ibi de mala caſa,qui fuit in ſignis latro.

Art. lxxv.

75 † Omittunt cauti iudices in ꝓceſſu apponere aliq demõſtrationẽ, vt teneat reus allegare eius priuilegium,Auffre.q.capel.164.

Art. lxxvj.

76 † Sæpe non poſſet eum reuelare demonſtratio Bald.conſ.364.par.3. Loquens teſte de Regina Aragoniæ quæ toria fuit,& in regno reatus,honorem excludit.Guil.Beñ. in c.Raynutius in verbo mortuo.1.nu.212. de teſtatione, imò qualitas accuſati aliquando pœnam auget l.aut facta.ff.de pœn.

Art. lxxvij.

77 † Inquirendum eſt de cauſa maleficij, nã qui habet poteſtatem in præparato, ſcilicet homicidio vel furto, habet etiam in connexo præparante, cap. præterea de off. deleg. l.ad rem,& l.ad legatum,ff.de procura.

Art. lxxviij.

78 † Et hoc fit vt ſciatur ſi an dolo,vel culpa factum.ſic l.verum.ff.de furto Fel. in c. cum cauſam,extra de teſti.& Bald.in l. & ſi ſeuerior.C.de infa.eſt.n. caſus declaratio,& iudex fortunam ſi negoci.geſt.l.ſed §.1.l.2. §. initium,ff.de orig.iur.& Bald. in l. ſolam,C. de teſti. accidentia magnam partem conferunt ad cognoſcendam veritatem.

Art. lxxix.

79 † Debes inqrere cũ quo inſtrõ percuſſerit l.eum qui ibi in calcis ictu C.de ſica.c.ſignificaſti.l.2.de hoie extraneo effectum habes ꝑ Bar.in tractatu de ꝑcuſſio. ibi nõ aũt eſt veriſimile quod occidere voluerit qui pugno calce,gleba,baculo, vel lapide paruulo percuſſit,& Bart.in l.1.§.diuus,ff.de ſica.

Art. lxxx.

80 † Etiam debes inquirere ſi ex interuallo vel incontinenti percuſſerit,l. raptores, C. de epiſc.& cle.

Art. lxxxj.

81 † Et quot vicibus ꝑcuſſum eſt, reiteratio inducit ꝓpoſitũ,& deliberationẽ. Bald. cõſ. 312.viſis,4.not.do.gl.conſue.Bur.fol.49.

Art. lxxxij.

82 † Scribẽda eſt forma auxilij.Bart.in l. qui ſeruo.§.ſi duo.ff.de furto.auxiliat quis quatuor modis,Primo ad ipſum crimẽ ordinandũ. Secundo in ipſo actu criminis ad ipſum ꝑpetrãdũ. Tertio poſt crimen ad ipſum ꝑſuadũ. Quarto ad delinquẽtẽ cuadendũ tñ punieſ ille nõ de auxilio,ſed pœna.l.1.C.de his q latro.vt dicit.Bar.in l.furti § ope.ff.de fur.dit.Bar.in l.1.C.de ſer.fug.qđ quodã in Gallia annullatus qdã ꝓceſſus quo dicebat filiũ pri, & ſeruũ hero ꝑcepiſſe allegat ẽt in Lancillæ eo.ti.de altero ꝓceſſu criminali cõtra

tra tres formato quo dicebať qđ alter, alter opẽ tuliſſet. Itẽ caueas ne ꝓceſſus ſit obſcurus, nam tunc accipiendũ eſt qđ eſt vtilius. Bart. in tract. de ord. iu. & in l. non ſolum, §. ſed vt probari, ibi vt à delicto excuſet. ff. de ope. no. nun. Itẽ deueniat ne ꝓceſſu ſit incertus, nec capiat duplicẽ intellectũ vide Hipp. latiſſime in rubr. de prob. fol. 42. verſ. ſcias etiam, &c. facit c. in præſentia extra de teſti.

Art. lxxxiij.

83 † Magna ſuſpicio eſt ad informandũ ꝯtra vxorem q̃ tacet de morte viri in domo interfecti, vt pſumatur culpabilis, exemplũ tradit Par. de Put. in tract. ſind. fol. 159. in c. tort.

Art. lxxxiiij.

84 † Eſt ẽt ſuſpicio ad informandum cõtra eũ q̃ fiſcũ maxime ſolicitat vt inq̃rat de delicto qđ ſe nullo modo ſpectat. Hipp. in l. vnius, §. ſeruo. ꝑ illum tex. ff. de q̃ſt. Recitat duo exempla rei ꝯuenientia. Par. de Put. fol. 168. in c. tort. facit gl. in l. fulcinius, ff. de ex quib. cau. in poſſe. ea. vbi ex dictis ſuſpicio probatur, & in l. 1. in fi. C. ſi quis Imper. male. & Hieronymus ſuper Hieremiam, Verboſitas perſæpe iudicis ſtomachum mouet.

Art. lxxxv.

85 † Alia eſt etiam ſuſpicio contra eum qui ſæpe viſitat curiam, vt audiat quid de crimine dicatur teſte Cathone: Conſcius ipſe ſibi de ſe putat omnia dici.

Art. lxxxvj.

86 † Deſcriptio aut inuentariũ bonoꝶ accuſati, fit duabus rõnibus de acc. §. ſequit. Primo, vt fiſco adiudicẽt. Scđo, vel vt abſenti ſeu non culpabili tandem reſtituantur, vide Bart. in l. poſt contractum, circa finem, ff. de donationibus, & Saly. in lege 1. C. de req. re. quod poteſt fieri ante citationem.

Art. lxxxvij.

87 † Tunc debes facere de his publicum inſtrumentum. Spec. d. loco. l. ſi quis intra. C. de bon. proſcrip. forma deſcribendi eſt inſtituta ordinata alle. l. ſi quis intra.

Art. lxxxviij.

88 † Accuſatus non ducitur bonis ſuis priuatus ante ſententiam vide Bart. Spec. in d. l. locis, & Aegid. ſua conclu. 725. Niſi in crimine læſæ maieſtatis in l. fin. C. eod.

Art. lxxxix.

89 † Sæpe occultantur bona accuſati ſi iniuriæ. ff. de inin. & l. fin. ff. de requi. re. in gl. ibi, id eſt, ſub ſigillo poni ne diminuatur.

Art. xc.

90 † Tale inuentarium non poteſt fieri ꝑ officialẽ in iuriſdictionem dñi tpalis, contra. Franc. in tit. du cas q peul roucher, &c. Guil. beñ. in c. Raynutius in verb. & vxorẽ n. 424. de teſt. do. glo. conſue. Bur. fo. 70.

Art. xci.

91 † Quia dictũ eſt ſupra, quod à principio inquirit in gñe. qui faict le delict, & ſic forte dormit. c. qualr̃ l. 2. de accuſ. dicit Spec. in tit. de noto. cri. §. 1. qđ facta gñali inquiſitione vocandi ſunt nominati in ea q ſunt culpabiles vel ſuſpecti vt dicant veritatẽ & ſi poſſint ſe defendant, & Bar. in extraua. ad reprimendũ verbo, inquiſitionẽ in tertia regula q̃ vbicunq; iudex inquirendo gñalr̃ de maleſactoribus, repperit aliquem deliquiſſe, poteſt ad ſpecialem inquiſitionem deſcendere.

Art. xcij.

92 † Et eiuſmodi ſpecialis inquiſitio incipit tunc qñ communicatur informatio fiſco, cui oia communicare oportet vt dicit ſtatutũ l. ne quiſquã, ff. de eden. & dicit Henri. in c. 1. de ꝓb. quod ita ſeruatur in parlamẽto.

Art. xciij.

93 † Intellig. in cauſis ciuilis, nã in criminalibus non debet initium probationum de domo rei accuſator (qui eſt fiſcus in regno) ſumere. l. de minore. §. tormenta, ff. de q̃ne.

Art. xciiij.

94 † Niſi eſſent actus iam recepti in iudicio quis haberet apud ſe accuſatus, vt nota. in l. is apud quem, C. de eden.

Art. xcv.

95 † Si fiſcus onerare accuſatum, acrius q̃ in informatione caueatur, tenetur de euidenti calumnia. Guil. Beñ. in c. Raynutius in verbo mortuo. 1. nu. 204. de teſta. do. gl. conſue. Bur. fol. 60. Auſre. q. capel. 6. facit l. diuus la 2. in fi. ff. de cuſt. reo. & dicitur calumniator, ſicut dicit Bald. in l. Athleras calumniator verſic. quæro in prin. ff. de inſa.

Art. xcvj.

96 † Ad expenſas damna, & intereſſe ordinatio Ludouici Regis 12. art. 62.

Art. xcvij.

97 † Tunc põt capi in partẽ vt priuatus l. q. fundum, §. ſi tutor. vbi gl. dicit, ſic ẽt in omnibus eſt dicendum qui gerunt offĩ ff. ꝑ empto, & Bald. cõſ 61. factũ, 5. par. quod tunc redigitur ad inſtar priuati, & in alio conſil. 329. quidam, 4. par. quod licet officium vel

maleficium,ſed hoc non vř verum, quia trāſgreſſor canonum non pōt à dolo excuſari.

Art. xcviij.

98 † Per dictam ordinationem requiritur decretum iudicis, appellatum ſententia interlocutoria l.fi.C.de exhi.re.

Art. xcix.

99 † Si nihil iudici ꝯſtaret nihil mandare poſſet l.hoc aūt.ff.ex quibus cau.l: qui accuſare volunt C. de eden.neminem ſine cauſa audi ꝑtor.ff.de tranſact.l.cū hi. §. in cauſa,vel oportet venire publicum illū denunciatorē,& qđ ſcripſerit,exequi.i.oſtendere.d.l. diuus.

Art. c.

100 † Prius quam iudex poſſit accuſari negligentia,requiritur quod cauſa ſit inſtructa ſecundo qđ interpellatus fuerit not.Bart.in l.damni.§.Sabini.ff.de dam.in infect.alias ſi manducaret excuſatur à præſumpta calumnia.Bart.in l.2.§.ſi publico ff.de adult.

Art. cj.

101 † Econuerſo vide Bal.in l.mancipia. C. de ſer.fugi. De vno iudice quem vidit ꝯdemnari qđ retinuiſſet informationes ſup quas nollet ꝑcedere, & dicit Bar.in tract.repre.c. ad quintum. Tunc pete fieri tibi inſtrm denegate iuſtitia corā teſtibus aut in ſcriptis.

Art. cij.

102 † Iudex poteſt ſeruare informationes do.gl.confue. Bur.fol.58. Ioan. Fab.in §.1. inſtit.de publ.iud.

Art. ciij.

103 † Viſa informatione ſi vere vel ex coniecturis conſtet reum culpabilem iudex decernit eandem capiendum vel pſonaliter adiornandum ſecundum qualitatem delicti,& efficaciam iudiciorum.Guil.Ben.in d.c.Ray. de teſta.in verbo mortuo.5.num.202.

Art. ciiij.

104 † Dicit Ang.in opere malefico in verbo iudex quod iudex iubet reum capi,ne verba li citatione præcedentes aufugiat.

Art. cv.

105 † Vel capi poteſt niſi compareat die aſſignata. Aufr.q.capel.302. Item quād ſi aliqs citatus,& cum decreto vt dictum eſt.

Art. cvj.

106 † Et dicit Saly.in l.abſentem.C. de acc. iudices mittunt capiendum reum ſi crimen ſit tale q pœna ſit corporis afflictiua.

Art. cvij.

107 † Seruiens vulnerans fugientem,punieř. Bar.in auth.ſed oīno. C. ne vxor pro marito vide Ang.in tract.malefi.verbo ſama.

Art. cviij.

108 † Delinquens pretextu mandati non excuſatur in grauibus.Bar.in l.non ſolum.§.ſi mandato.ff.de iniu.gl.in l.2.C.de ſepul.viol tamen mitius poſſet puniri per l. ſeruos.C. de vi pri.gl.in l.ad ea.ff.de re.iur.

Art. cix.

109 † Spoliati,immunitati eccleſię debent reſtitui. Bart.in l.præſenti. C.de his q ad eccl. confu.Sicul.in c.inter alia,extra de immunitate eccleſia.Sic dictum eſt per arreſtum pro Ioanne Rogerio accuſato de adulterina moneta qui captus fuerat in hoſpitali.

Art. cx.

110 † Vbi non debent gaudere,officiarij eos capiunt ſine alia declaratione per eccleſiam ſienda. Auffr.in cle.1.reg.4.fallan.18.de offic.ordi.& vide practicam Pap.in forma inqui.ver. ex his,dicens ita ſeruari in Francia, Alemania,& Italia?

Art. cxj.

111 † Tunc ſufficeret executio requiſitionis allegat arreſtum.Conſuetudo Franciæ in 3. lib. & etiam expreſſe tenet Salyc. in auct. ſi quis el.C.de adult.in fi.

Art. cxij.

112 † Si officiarij non ſint fortiores oportet dimittere accuſatum curæ clericoꝝ qui eum cuſtodire debent,& qui non tenentur, ſi aufugiat,uide Oldr.poſt Archid. conſil.54. an fugiens.

Art. cxiij.

113 † Intellige quando officiarij erant in caſu in quo debebant extrahere, & non extraxerunt,quia iſti impedientes fuerunt in culpa,hæc Oldra.vbi ſupra.

Art. cxiiij.

114 † Vbi poſſet extrahi,vel deberet cuſtodiri, poſſet compeditari in eccleſia quia illa inſtrumenta ſunt inuenta ad cuſtodiam.Bal.in l.2. C. de exhib.re. facit,qa eccleſia non hēt territorium,niſi reſpectu clericorum Auffr. d.loco videlicet cle.primo,de officio ordina. & in aucten.qōe oport.epiſ.in prin.colla.1.

Art. cxv.

115 † Vbi deberet gaudere non debet compeditari.Guid.par.quæſt.121.

Art. cxvj.

116 † Qui occidit præmeditato ꝯſilio , non gaudet.c.2.de homic.extra.Gui.par.d.q.do. gl.con

gl.conſ.Bur.fo.57.Guil.Ben. verbo. & vxorem,nu.444.in d.c.Rayn.

Art. cxvij.

117 † Nec gaudet mandans, vel mandatarius qui occidit,vel verberat.c.1.ibi, vel defenderit,ſeu occultauerit,de homic. in 6.

Art. cxviij.

118 † Nec etiam gaudet qui poſt delictum ad immunitatem cum armis accedit.l. ſi ſer. C.de his qui ad eccl.confug.

Art. cxix.

119 † Etiam qui occidit prope immunitatẽ, quia tunc ſemper præſumitur quod cauſa immunitatis ꝓpẽdæ hoc fecerit, vide Henr.Boh. in c.eccleſiæ de imm.eccl.

Art. cxx.

120 † Niſi nouis rixis in hoc loco habitis ſecutum fuiſſet homicidium,hæc Hen.vbi ſup.

Art. cxxj.

121 † Immunitatem vnam offendens, ceteras offendiſſe dicitur. Henr.vbi ſupra.

Art. cxxij.

122 † Inſidiatores itinerum non gaudent.c. inter.d.immun. eccl.

Art. cxxiij.

123 † Si quis deliquerit longe ab eccleſia, & dum ſequeretur fugit ad eccleſiã, gaudebit, quia ſtandum eſt regulæ.Henr.in d.c. inter.

Art. cxxiiij.

124 † Non gaudebit bãnitus diffinitiue, gl. in prag.tit.de inter.ver.inde.col.2.

Art. cxxv.

125 † Bannitus per contumaciam gaudebit, d.gloſſ.inde,caſus euenit in parlamento ſuo tempore.

Art. cxxvj.

126 † Immunitas non eſt in domo epi. Ro. in l. pleriq;, de in ius uoc.allegat arreſtum conſuetudo Franciæ,in 4.lib.

Art.cxxvij.

127 † De conſuetudine non habet locum dinumeratio 30. pedum circa capellas q̃ ſunt in caſtris,gl.in c.ſicut.17.q.4.

Art. cxxviij.

128 † Ille qui occidit tranſeuntem per vicũ, abſque aliqua rixa fieri habita, non gaudebit immunitate. Guil.Ben. vbi ſupra allegat arreſtum,in ver.& vxorem. num. 444. vide Henricum d.loco,c. inter.

Art. cxxix.

129 † Ad ſentem.ff.de pœn.Non habet locũ in regno vbi proceditur extraordinarie.

Art. cxxx.

130 † Statuta quæ uolunt quod abſens põt damnari valent quia d.l.abſentem eſt introducta iure ciuili.Bal.in l.1.C.quõ,& qñ iud.

Art. cxxxj.

131 † Vidi arreſtum curiæ conditionaliter latum contra certos nobiles reos quando capientur ſic in clem.paſtor.de re iud. ibi, & ſi quando veniret in ſuam, & imperij fortiam mutilationibus etiam capitis ſententiam promulgauit.

Art.cxxxij.

132 † Dicit Guil.Beñ.in c.Ray.de teſt. verbi mortuo in nu.178. vt ceſſet omnis dubitatio, quod nunquam vidit adijci conditionẽ quando capietur, ſed ſemper vidit pure condemnari contumaciter.

Art. cxxxiij.

133 † Si tamen ſententia eſſet conditionalis qñ capietur & venerit in fortiã, ut hic Lug. ſit dicit,Guil.Beñ.eo.ver.num.149.ibi tamẽ dubito quod hoc non ſeruetur .ſ. quia non poſſet reus inter inteſtari in regno, & latius firmat ipſe d.num.178.& ſic ceſſat op.Bald.

Art.cxxxiiij.

134 † Si abſens condemnatus forte capiatur. iterum ſuper crimine audietur per l.nihil tam naturale.ff.de reg. iur. ſicut practicant Veneti, qui procedunt etiam extraordinarie,vt refert Petr.de Anchar.ſuo conſil. 139.ex verbis.

Art. cxxxv.

135 † Vel bene audietur appellando,quia in regno in criminalibus ſemper defertur appellationi. Auffr.q.capel.173.gl.in pragma. ſanctio.tit.de fri.appell. verbo iniuſte. c. de priore.de appellatione vbi de pœna iudicis, & Pet.de Aurelio in forma de acc. furti ver. hodie defertur tñ appellationi ꝑ ordinationes regias in criminalibus in duob. caſib.ſ. vbi agitur de tortura,vel vita,aut mẽbri mutilatione,vel de incompetentia iudicis, quia nulla in mundo põt eſſe maior nullitas,quã illa clem.paſtor.de re iud.l.proc.C. de pœn. & tangitur per Bar.in extr.qui ſint rebel. in verbo rebellando, & quod ultra non ſit deferendum appellationi,ſtricte prohibetur ꝑ varias ordinationes, per quas præcipitur quod perficiantur proceſſus .ſ. ne detur mã dilatandi,& ſubornandi,& ſi iudex a quo in hoc peccaret, forte iudex ad quem poſſet retinere proceſſum,& perficere facit.l.ſi cui.§.

2.ff.de accuſ.ibi non facile admittendum eũ qui ſemel calumniatus ſit, vel bene audietur in caſu adducto per Bart.in l.non vr̄,in fi.ff. de iud,vel caſu.Io.An. ad Spec.tit. de hom. §.1.ibi ſubdit etiam,vel in caſu.Bal.in l.ſiqs teſtib.in fi.C.de teſti. vel bene audietur cum reſcripto principis.l.diui fratres.ff.de pœ. l. 1.§.fi.ff.de qõ.vel bene audietur petens reſti tui ex iuſta cauſa abſentiæ, qa tunc non reputaretur contumax imo ſnia reuocabitur l.ſi prætor.in fi.de iud.de re iud.c.cum Bert. ff.de dam.inf.ſi finita.§.ſi forte.Bart.in d.ex trã.ad repri.verbo neglexerit, vel bene audietur ſi ſnia eſſet nulla, qa exceptio nullitatis impedit executionem.l.ſi cum nulla.ff.de re iud.clem.paſtor.eo.facit l. ſi accuſatorib. C.de acc.l.non. C. de pla.l. diuus,la 2. ff.de cuſt.re.vel bene audietur.l.4.§.condẽnatum ff.de re iudic.Spec in tit.de accuſ.§. ſequitur verſ.ſed pone.& ibi Io.An.& Alex.in addit. ad Bart.in d.l.diuus, de cuſt. re.

Art. cxxxvj.

136 † Nam primo debet captus contumax, & condemnatus audiri an ſit illa perſona condemnata,& ſi confiteatur,proceditur ad executionem,alias ſecus,vt dicit Bart.in extrauag.ad repr.verbo, executionem, & in l. diuus.ff.de cuſt. reo.

Art. cxxxvij.

137 † Si aũt neget debent iterũ examinari teſtes in præſentia rei ꝙ hic eſt homo qui maleficium fecit,ita dicit Bart.in l.inter.§.1. in fi.ff.de verb oblig.& bene facit rex.in l. rap. ibi poſt legitimas probationes.C.de epiſ.& melior in auth.qua in prouincia,ibi ſi tamẽ appareat omnino obnoxius.C.vbi de crim. agi.op. item facit quia non licet vagari in tãto crimine.l. prætor.ff.de iniur. licet Guil. in c.Rayn.verbo mortuo.i. nu.170. de teſt. dicat quod poſt ſententiam ſi capiatur non ſit opus nouo proceſſu.

Art. cxxxviij.

138 † Fiſcus nullas dat nec recipit expenſas l.fin.C.de fruct.& lit. exp.

Art. cxxxix.

139 † Expenſe contumaciales (bonam, vel malam foueat contumax cauſam) ſemꝑ debentur.l properandum,& l. ſanc. C. de iud. ſed curia parlamẽti,reſeruat hodie in criminalibus,omnes expenſas incidentium diffinitiue,igitur ſpectãdũ eſt qđ Romæ ſit.l.de quibus.ff. de leg. Abſens debet citari,clem. paſt.de re iud. trina citatione.l.tres.C.quõ, & quando iu.vel citatur pro quarta de gratia.c.conſiluit,de offic.deleg.

Art. cxl.

140 † Iudex tp̄s citationis poteſt abbreuiare. Guid.Pa.q.429.Guil. bene vbi ſupra verbo mortuo.i.num. 151. arg. eorum quæ tradit Bart.in extrauag.ad reprim.in verb. per edictum ibi.cum illa ſit ſolennitas iuris ciuilis.

Art.cxlj.

141 † Peremptorium non eſt ſtatim mittendum niſi cogat neceſſitas,glo.in cap.de illic. 24. q.3

Art. cxlij.

142 † Vel citandus eſt iuxta ſtilum curiæ in qua cauſa tractanda erit,Bart.in l.1.§.præſides.ff.de req. re.

Art. cxliij.

143 † Citationes ſunt fiendæ in locis publicis,& conſuetis.Bar.in extrauag.ad reprim. verbo publice glo.in c.2.3.q.9. ibi. publice ad domum.

Art. cxliiij.

144 † Si perſonaliter per nuncium poteſt abſens citari, quia forte erat in immunitate eccleſiæ, vel ſciretur vbi eſſet non eſt æquum per edicta,& ſi faceret grauaret partem ideo per iudicem appellationis poſſet infringi ꝓceſſus, iſta dicit Bart.in d. extrauag. ad reprim.in ver.per edictum.& Gui. Pa. q. 429. alleg.Saly.in l.1.C.de re.vide Ioan.And. ad Spec.tit.de acc.§.ſequitur,ver. quid ſi banni tus ibi vidimus de facto ſeruari, & procedere poſſe quum neſciretur vbi eſſet,ſed quum ſciretur ita quod requiri poteſt, ſonat hoc iniquum, quod illi qui non eſt contumax bannitur,& ita dictum fuit per arreſtum, qa ille renouatus fuit ante alium iudicem.

Art. cxlv.

145 † Quis nimis animoſe in infamiam ipſius procedebat iudex, vel quia grauauerat cum in tali articulo. Auffre in tract. de rec. art.28.Ira enim impedit animum ne poſſit cernere verum.

Art. cxlvj.

146 † Qui nocuit primo præſumitur nocere ſecundo,gloſſ.in l.Caſſius.ff.de Sena. Coram iudice ſuſpecto, quis non debet remitti.Iac.de Bel.viſu in tit.de fuga reo.

Art. cxlvij.

147 † Sic nota quod in hoc iudicio extraordinario non tollitur iudicis recuſatio, cum natura

naturalia reſeruantur gl. in cle. ſæpe. in ver. litis conteſtationem de uerb. ſig. & per Bar. in l. 2. §. ſi publ. ver. quæritur utrum contra ff. de adult. & per Guil. in Spec. tit. de offic. deleg. in princ.

Art. cxlviij.

148 † Ad propoſitum dixit Bart. in extraua. ad reprimendũ in uerbo & figura, & in verbo videbitur, quod ſnia Imperatoris q erat ſolutus legibus, & qui uigore ſuæ ptãtis tulerat ſniam, caſſata extitit, ex eo quod citatio legitime facta non fuit, & quia contra nãlẽ ęquitatem fecerat, adde, gl. in l. ſi accuſ. in gl. fi. C. de acc. & Bal. in auct. ſi oẽs. C. ſi minor ſe ab hęre. omiſſio talis qualitatis ordinis in illis extraordinarijs reddit iudicium nullum ſicut in ordinarijs. Pet. de Anc. ɔſ. 166. uiſis.

Art. cxlix.

149 † Et Ang. conſ. 178. viſis, ſuper inquiſitione in ualida non poteſt ferri ſententia condemnatoria, ſed debet inchoari nouus proceſſus. l. diuus, la 2. ff. de cuſt. reo. & Bald. in rub. de accuſatore ad Spec. ibi, exceptio ineptitudinis reddit impoſſibilem pronunciationem.

Art. cl.

150 † Maxime quando ille procedit contra abſentem per contumaciam, alleg. Alex. in l. abſentem, ibi idem ſi libellus eſſet ineptus ff. de pœn. & Hipp. de Marſ. in ſua pract. §. poſtquam, num. 56.

Art. clj.

151 † Et quando tu iudex poſſit citare per p̃conem, vide fructifere per Bal. in extrauag. ad reprim. in verb. per edictum in fi. coll. 11.

Art. clij.

152 † Antequam condemnetur abſent. Contumax iudex debet attendere ad ſeptem. Primo, aduertere debet iudex maleficiorum qđ recte fuerit ordo adiornamentoꝝ obſeruatus, & adiornamenta debite executa. Secundo, debet certus eſſe quod crimen pro quo reus vocatus eſt, fuerit vere commiſſum. Exẽple, ut quia viſus eſt occiſus. N. ſed neſcitur per quem. Tertio, ſi liqueat iudici abſentem eſſe de maleficio culpabilem, quia alias non poſſet eum condemnare. Exempligratia. Vt quia forte ɔſtat occiſum, vel vulneratũ fuiſſe ꝑ alios qui cõionem non hñt cum iſto ɔtumace, imò forte ipſum exonerant, vel alias ɔſtat de eius innocentia, de qua iudex ſollicite inq̃rere debet ꝑ ɔtumace, vt docet Bar. in d. extr. ad reprim. in verbo receptionem. & Bart. Ver. conſ. 40. inc. licet inuitus, col. pen. facit l. ſi non defend. ff. de pœ. nam ɔtra abſentem prius ſunt examinandi teſtes. Spec. in tit. de inquiſ. §. qñ, verſ. quid ſi is, & verſic. laudarem tñ. Quarto, aduertere debet, quod reus citatus non comparens ſit voluntarie abſens timore pœnæ. Quia ſi alias coactus fuerit fugere minis inimicoꝝ, tunc non diceretur ɔtumax, & ɔñr dãnari nõ poſſet clem. paſt. vbi nota. de re iud. vide gl. in c. ſi epiſc. 3. q. 2. ibi citatur ad locum inhoneſtũ, vel periculoſum, nec referat à quo iferatur metus l. ſi cum except. §. Ped. & l. metum. §. fi. ff. qđ met. cau. Quinto, aduertere debet iudex anteq̃ ꝓnunciet ɔtra ɔtumacem, ꝙ ſi in eo ſit aliqua qualitas delictum aggrauans, qđ de illa qualitate vere ɔſtet, qa licet ſtatutum fingat ɔtumacem ꝓ ɔfeſſo quo ad actum principalis criminis, puta homicidij, vel fornicationis, non tñ fingit qualitates principales delictum aggrauantes, imò eſt neceſſe eas ꝓbare, ideo ſi quis citatus debito modo fuerit ſuper parricidio, vel adulterio rñſurus, & contumax fuerit, licet condemnari de homicidio quod ficte per contumaciam cõfeſſus eſt, poſſit tñ ut parricida, uel adulter non cõdemnabitur, niſi quod occiſus fuerit eius p̃r probetur, vel mulier illa maritata. Sexto, aduertere debet ſi crimen de quo abñs impeditur, ſeu accuſatur cadere poſſit in eius ꝑſonam. Exẽple, ut qa Hiſpano imponit crimẽ læſæ maieſt. qui titulus non cadit in eum in hoc regno ſm Ioannem Fab. in §. alia, inſtit. de pu. iu. & hr̃ in clem. paſt. de ſent. & re iud. de ſententia Henrici Imperatoris caſſata, quia Robertus Rex Siciliæ illud crimen cõmittere non poterat cum Imperatori ſubditus non eſſet, quod tãgit Bart. alte more ſuo in tit. qui ſint rebel. in gl. rebellando, p̃tacta. latius inſeruit Guil. Beñ. in c. Rayn. de teſta. verbo mortuo. i. nu. 160. cum ſeq. quem uide. Septimo, debet aduertere iudex qđ reus ɔtumax ſortiatur foꝝ iuriſdictiõnis ſuæ, quia alias extra territoriũ ius dicenti impune nõ paretur. l. extra. ff. de iuriſd. om. iud. & eſt bo. gl. in c. ſi epiſ. 3. q. 2. Auffr. q. capel. 164. Pet. de Anc. conſ. 259. de uerbis clem. paſtor. ubi not. de re iud. Audiui ſuper hoc arreſtum.

Art. cliij.

153 † Officialis nõ p̃t ꝓclamare talis citatio de iu. can. nõ põt fieri do. gl. ɔſu. Bur. fol. 70.

Art. cliiij.

154 † Talem forma iuris cõis quę habet qđ contumax recuperabit ſua bona vt dicit Gãdy.& uide pract. pap. in forma inq.

Art. clv.

155 † Sententia lata contra abſentẽ, & poſtea cõfirmata arreſto, ſortietur effectum ſuũ not.quando eſt arreſtum non alias.

Art. clvj.

156 † Quando nomẽ rei dicatur receptum inter reos,tunc adiornatur reus, ita ꝙ virtute illius primi defectus illico,quod iudex illud adiornamentum ſequens utilitatem illius primi defectus continens decernit ꝯtra abſentẽ ut ſuper illa petitione vtilitatis primi defectus veniat viſurus, & illam fiſco, & parti adiudicari viſurus & ſic ordinat iudex ſuper crimine procedẽdum certe ex illo tpe dr̃ nomẽ accuſati ſic deficientis eſſe receptũ inter reos,& ꝯñr vr̃ reus cecidiſſe ab omnib. ſuis exceptionibus tam iudicij declinatorij, ꝙ dilatorij, à quibus per primum defectum fuit eo ipſo excluſus adeo quod etiam ſi virtute illius ſecundi adiornamẽti utilitatẽ primi defectus continentis compareret, exceptionem aliq̃ fori declinatoriam, aut iudicij dilatoriam opponere non poſſet, ſed tñ peremptorias,q a ſemel data petitione,& à iudice acceptata,quæ in ſecundo adiornamento eſt deſcripta nomen rei fuit inter reos receptum,& eſt lis conteſtata, ut declinare non poſſit iudicium nec differre. Et ſi virtute huius ſecundi adiornamenti utilitatem defectus continentis non compareat, decernit contra eum tertium adiornamentum,ut ſi illius virtute non compareat,decernitur quartum,quo debite executato, ſi in contumacia perſeuerat nec compareat habebitur crimẽ pro cõfeſſato & probato de omnibus in petitione & libello in dicto ſecundo adiornamento contentis,ita quod ab omnibus declinatorijs,& dilatorijs ex primo defectu,& ẽt peremptorijs exceptionibus ex ſequẽtib. defectibus declarabitur ipſe contumax excluſus,necnon de crimine tam capitaliter erga fiſcum,ꝙ ciuiliter erga partem læſam, ut in petitione petitum reperietur,ꝯdẽnabitur.

Art. clvij.

157 † De exceptione dilatoria, quæ eſt finis non recipiendo loquitur Bar. in extr.ad reprimendum in uerbo,& figura,ibi exceptiones vero q̃ magis differant,& fruſtrant cauſæ veritatem quam ipſam reſpiciant, poteſt iudex repellere,& glo.in cle.ſæpe. ver.dilat. de verb.ſign.

Art. clviij.

158 † De peremptoria,quæ eſt finis non ꝓcedendi loquitur Bar.ibidem,ver.an poterit opponi exceptio rei iudicatæ, vel finitæ ad impediẽdum proceſſum,rñde ſic,quia de iure naturali eſt ne bis iudicetur in idipſum, & vide eundem in uerbo,vẽ.in fi.facit l.præſes.C.de pla.& in propoſito dicit Bart. Ver. ſuo conſ 6.in fi. ſe alias ita vidiſſe determinari per omnes doctores Paduæ, vide l. ſenatus,cenſuit,& ibi Bar.quia eſt materia .ff. de accuſ.& cap.de his eo. Io.And. in addit. ad Spec.in tit.de accuſ.§. ſequitur videre in addit.quæ exorditur,ut intra in 2.membro.

Art.clix.

159 † Et quomodo hoc caſu tu iudex debes pronunciare,vide pract.per gl.in c.1. verbo finita de litis conteſtat.lib.6. & eo modo ui di pronunciare per quendam conſiliarium regium pro quodam Florentino abſente iam damnato.

Art. clx.

160 † Et ꝙ in ea cauſa tunc poterat interuenire aduocatus ex eo quod delictũ amplius erat impunibile,uide Hippol.ſua pract.§. ſequitur num.28. vel ad exceptiones obijcien das,not.in c.veniens,ex.de accuſ.

Art.clxj.

161 † Procurator poteſt allegare cauſas abſentiæ.l.abſens.ff.de procur.

Art. clxij.

162 † Faciendo iuramentum, ꝙ fuit miſſus ad hoc allegandum. Maſue.in tit.de contumacia,verſ.ibidem contra eum,uide Bartol. in d.extrauag. ad reprimendum uerbo. per edictum.

Art. clxiij.

163 † Si iudex contempſit excuſationes proceſſus eſt nullus,nam non vere,nec ficte negligit,quod requirit, & quaſi per iudicẽ ſtat quominus fiat,vt dicit Bart.in d.extr.ad reprimendum in ver. neglexerit, & alibi dicit Bart.eod.loco in verbo,& figura, ꝙ auferendo dilationes aufertur actoris ius ſuum, reo vero aufertur defenſio quæ ex æquitate nãli eſt.Iudex debet hr̃e rationem viæ, tpis, & impedimenti, gl.in c.licet de accuſ.

Art. clxiiij.

164 † In criminalibus,abſens appellans, vel petens

petens reſtitutionem aduerſus ſententiam tenetur perſonaliter cōparere l.1.ibi. ſe obtulerit.C.de ſic.l.1.§.Sin aũt.ff.an per alium cau.appel.reddi poſſit.arg.l.2.ff.de exhib.re. ibi ex vinculis cauſam dicat.vide Bal.in l. 1. §.cum qui,in fi.ff.de poſtu.nec poſſet cōtrariũ ĩpetrare l.fi.ĩ fi.C.de iniur.Facit ad ꝓpoſitũ ordinariũ Ludouici Regis.12. art. 126.

Art. clxv.

165 † Si admitteretur ꝓcurator, ꝓceſſus eſſet nullus, late tractat Andreas Sicul. in 8. veniēs.de acc.extra.&dir.Bal.in l.data opa.C. qui accuſ.non poſſe.Qđ iudex qui relinquit formã ordinationis hr̃ fatuus vide nu. 179.

Art. clxvj.

166 † Accuſatus abſens veniat ante ſnĩam deferendo indulgentiam aut gratiam recuperabit eius bona.Sal.in l.cum qui.ꝑ illum textum.C.de ſicar.ſorte, pendēte lite dando ſufficientem cautionem.Spec.in tit.de acc.§. ſo quit,verſ.fit aũt annotatio.Bar.in l. poſt contractũ,in fin.ff.de dona.& nota.in l.1. C. de req.re.Exēplũ de cho. q ꝑ arreſtũ recuperauit ſua officia mediãte cautione pēdēte lite.

Art. clxvij.

167 † Dicit Bart.in l.ſeruum.§.publice.ff.de procura.quod ſi iudex putauerit ſe poſſe melius veritatem criminis percipere ex preſentia rei,poteſt ſemper dicere,nolo te admittere,ſed volo reum principalem,vt videã aſpectu qua fronte aut trepitatione loquatur.

Art.clxviij.

168 † Compoſitiones promotorum ſunt vetitæ.Guil.Be.vbi ſupra.verbo.mortuo.j. nu. 116. Guy.pape.q.327.ordinatio Caroli Regis.5.art.2.do gl.conſue.Bur.fol.68.

Art. clxix.

169 † Alias recurre ad magnã curiam. Par. de Put.in tract.ſynd f.97.ſeu ad procuratorem gñalem q nunq̃ ſe diuidit ſed eſt vbiq;. Bal.conſ.39.ſuper.1.par.4.vide Maſue.in ti. de teſti. verſ. idem procurator dñi: de ſtylo parlamenti poteſt in teſtem producere illum qui fuit iniuriatus,ſequitur Guil.Beñ.in d.c. Rayn.de teſt.in verb.in extremis,nu.21.preſertim qñ ille iniuriatus non proſequeretur damnum,& declaret ſe proſequi nō intendere,ſed ſolus procurator ꝓ intereſſe publico: adde Dec.ꝯſ.100.ĩ cã inqſ.coll.6.verſ.6.&7.

Art. clxx.

160 † Dicit Spe.in t.t.de acc.§.1.ſint in carcere vbi magnum eſt crimē,& ſtent ſegregati.

Art. clxxj.

171 †In criminalibus non attendit patris,curatoris,vel alia auctoritas.Ang.in opere maleficioꝝ,verbo comparuerunt: imò eſt quaſi ridiculum dicere cum eius auctoritas nō poſſit adaptari. Item facit, quia vbi proceditur ad ſolam inquiſitionem veritatis (ꝑut fit in regno)non ſic pſonæ ſolēnitatē inſpicimus.

Art. clxxij.

172 † Item facit ꝯfeſſio minoris ꝑ tormenta,curatoris auctoritatem non requirit, cũ fiat ad veritatem hñdam,cum in delictis minor cenſeat maior ff.de mino.auxiliũ .§. in delictis.C.ſi aduer.delict.l.1.ꝯfeſſio aũt pupilli infantis,nō valet,ēt cum auctoritate tutoris,cũ nec debeat in ius vocari,iſta ꝯſuluerũt Nicolaus de Maratellis,& Io.And.Pad. vt refert ipſe Io.in ti.de ꝯf.§.1.ad Spec.itē facit,qa vbi ꝓcedit extraordinarie vr qđ ceſſet illa l.ciuilis,claꝝ.C.de auctoritate pſtan.

Art. clxxiij.

173 † Item facit nam accuſatus debet per os ſuum rñdere ſine miniſterio aduocati.gl. in l.2.C.de iura.cal.maxime in his cauſis ſummarijs cle.ſæpe.ibi aduocatoꝝ,& ꝓcuratoꝝ, alias de facili poſſet veritas occultari,gl. ĩ d. cle.in ver.excep.de verb.ſign.& tangit Bart. in extra.ad repr. in verb. ſine ſtrepitu.

Art. clxxiiij.

174 † Item facit,quia pſentia iudicis ſupplet defectum curatoris.vt dicit Bal.in tit. de pa. iura.fir.Item dicit Guil.Beñ.in Repr.c. Raynucius de teſta. in verbo, ſi abſq; liberis. 2. de fidei ꝯſubſt. nu.50. non curat patris ptãs in criminalibus inſti.de noxa.§.fi.nec minoritas,niſi in attenuando pœnam,gl.in l.impunitatis .C.de pœ.l.auxi ium.ff.de min.de quo ꝑ Guy.pa.q.54.& q.410.Et quo de ſtylo parlamēti nunq̃ dat curator minorib,nec ex hoc annullari pōt ꝓceſſus.Iudex debet accuſatos facere corã ſe venire.ff.de exi.re.l.3.

Art. clxxv.

175 †Segregatim nec preternatim ſegregare eos ab inuicem.13.dat rationem. Spe.in tit. de teſte.§.nunc,in prin.ibi ſi enim ſimul examinaretur,vnus alium inſtrueret,&vnus ſciret quod alter diceret, & eius dictum ſequeretur, ſicq. non poſſet veritas deprehendi.

Art. clxxvj.

176 † Et illico auditur Guil.Beñ.in c.Rayn. de teſta.in verbo mortuo.i. & Spe. in tit. de acc.§.1.ibi ſtatim reſpondebit.l.1.C.de cuſt.

reo. ibi ſtatim debet qđ fieri. & exponit gl. quæſt. id eſt examinatio.

Art. clxxvij.

177 † Nam quando interrogandi habent dilationem ad reſpondendum ſæpe fit vt ſibi conſulant ac fabricent ſuas cauſas, & rōnes, ſtatutum Caroli Regis V I I. art. 34.

Art. clxxviij.

178 † Si iudex faceret criminoſis proceſſum ordinarium puniretur, & contra eum tunc pſumeretur quod differre, & differendo diſſimulare veller, & regere delicta quæ abundāt in regno. Gui. Beñ. verbo mortuo. i. nu. 203. in d. c. Rayn. de teſt.

Art. clxxix.

179 † Iudex omittēs formā ordinatū fatuus eſt f. j. Reg. c. 13. Cū Samuel ſic ait. Stulte egiſti, nec cuſtodiſti mādata dñi tui quæ pcepit.

Art. clxxx.

180 † Ante ſponſiones, recolamenta confrontationes, & acharamēta nō eſt relaxādus accuſatus. l. nullus. C. de cuſt. reo. ibid. donec reperetit cognō celebrata diſcrimē. Rom. ſing. 490. accuſatus, & Bal. in l. ſed & ſi is. ff. de in ius uoc. do. gl. conſue. Bur. fol. 61. & in pſ. 17. Et ſic dcm̄ eſt p arreſtum ɔtra. G. qui anteq̄ confrōtationes peractæ eſſent relaxatus eſt.

Art. clxxxj.

181 † Ratio eſt euidens, nam alias datur mā ſubornādi teſtes. Ordinatio Ludouici Regis X I I. art. 110. ſubornare. n. dř q inſtruit teſtes q d dicant gl. in c. de iudicijs. 3. q. 3. vel ſorte datur mā inquirendi de nomine teſtiū & numero illo℞, per quæ omnia inducitur ſubornatio, extra de teſti. c. intimauit. & c. conſtitutus. ff. de arb. l. non ex omnibus, nomina. n. & numerus teſtium nō ſunt diceda.

Art. clxxxij.

182 † Ante tales ſponſiones, & confrontationes procurator non debet petere relaxationem accuſati, ne de ipſo dicatur ſicut dř de impijs aduocat s qui facultatem loquēdi perdiderunt in §. item ſurdus, inſtit. quib. nō eſt permiſſ. fa. teſt. & de illo procuratore ſycophanta in l. verbum. C. de infam.

Art. clxxxiij.

183 † Nec filius, nec ēt pars priuata debet eſſe pñs in rñſionibus, & confrontationibus, per dcm̄ gl. in c. in primis 2. q. 3. q̄ dicit, ſciāt tñ partes quo quæcunq; pars ſemel interfuit, amodo non pōt alios teſtes producere ſuper illo artic. & quod ita ſeruat de facto. Item dicit Bart. in extrauag. ad reprim. verbo, & figura ibi. ſed an poſt didicita teſtificata poterunt teſtes ꝑducere, rñde non, cū ſit ꝓhibitum p p timorē ſubornationis. Et ſic ex quadam nāli ęquitate, q̄ eſt ne alter alteri inſidietur, arg. l. alij. ff. de acc. Idē tenet Gād. in rub. qūo de mal. cog. per inq. ibi. qa tunc timetur de ſubor. & vide do. Alex. in l. is apud. C. de edē. Item recurre ad ordinationē Ludouici Regis X I I. art. 108. ibi. luy ſera la dicte ɔfeſſion cōmuniquee, igitur ſi oportet illi talem confeſſionē cōicare, fruſtra demonſtrata ite℞ demonſtrarenē ſi iam fuerit pñs in rñſionib. ff. de act. empt. & vend. l. 1. in fin. Et ainſy le tient. Spec. in tit. de teſte. §. nunc, in princ. ibi, & ſic de facto ſeruatur ubique, & bene, ideoq́. ſic eſt tenendum, tamen hic uidi ſeruare ɔtrarium in ꝓceſſu de pau. credo qď male. p pſcr pta forte remanet in utiſe dcm̄. Guil Beñ. ubi ſupra i ver. mortuo nu. 205. dicētis qď ſi ps timeat ne ꝓcurator reg us colludat cū inqſito pōt ei aſſiſtere.

Art. clxxxiiij.

184 † Si accuſatus eſſet ɔtumax in rñdendo Bal. in l. accuſ. C. qui accuſ. non poſſ. qď pōt torqueri ſine indicijs, qa non torquet ad punitionē, ſed vt rñdeat. Itē de ipſo q non vult ꝑtinenter rñdere, ut allegat Bart. in l. de æta te. §. quod autem. ff. de interr. act.

Art. clxxxv.

185 † In criminalib. non danē deliberatorię, quia debet eſſe certus reus verum velit crimen ɔfiteri, uel negare, cum ſciat ſe eſſe reū, uel nōn, gl. eſt nota. in c. 1. 13. q. 2. & alia gl. in cle. ſæpe, in uerbo litiſconteſt. de uer. ſig.

Art. clxxxvj.

186 † Dicit Hipp. in l. qōnis. ff. de q. illa videtur communis concluſio quod in maleficijs iudex non debet recipere rñſionem rei, niſi primo ipſe reus iuret dicere ueritatem.

Art. clxxxvij.

187 † Probō, ſeu ɔfeſſio eſt fienda iudici in iudicio, Hipp. in l. uerſ. 7. ff. eo. alias nō ſufficit ad ɔdemnandum, licet ſufficiat ad torturam. nec habet uim plenæ ꝓbōnis. Bal. in l. 2. C. de cuſt. reo. facit ille tex. ibi educt⁹ apud acta audiatur, & l. diuus. ff. de cuſt. re. la 2. Roman. ɔſ. 8. uiſo. Statutū Ludouici Regis XII. art. 108. cap. ſi conſtiterit, extra de accuſ.

Art. clxxxviij.

188 † Iudex debet eſſe ſubtilis ad eliciendā veritatem facti. l. de minore. §. plurimū. ff. de qō.

qō.ibi ſubtilis diligentia .c. licet cauſam, de ꝓbō.ibi de ſingulis circunſtantijs ſubtiliter.

Art.clxxxix.

189 † Iudex ex ſeipſo debet formare interrogatoria.Bald.conſ.77.par.3. Hipp.in l. 1. verſ.7.ff.de q.ff.de teſt.l.3.cap.cum cauſam, & cap.uenerabili.eo.Io.And.ad Spec.eo.tit. in §. qualiter.

Art. cxc.

190 † A ſuſpectiſſimo incipere debet, & à quo facillime poſſe uerum ſciri iudex crediderit l. 1 .§.ff.de quæſt.

Art. cxcj.

191 † Potius à filio quàm à patre.l.vnius .ff. de q.potius ab vxore, more ſubtilis diaboli qui mulierem prius torquere cœpit.

Art. cxcij.

192 † Inquiritur de nomine accuſati. Nam ſæpe fit argumentum à nomine,glo.in l.diuus.ff. de bonis damnatorum.

Art. cxciij.

193 †Etiam de ætate,rigor qn̄q; temperatur ratione ætatis,gl.in c.fi.extra de ſent.exc. l. hac.§ 1 .ff.ad l.Iul.pec.& dicitur in l.&ſi ſen. C.de inf. quod ſunt multa quæ mouere debent iudicem gratia alleuiandi pœnam, iuuentus,ſenectus, inconſulta ratio, ſed ultimum non practicatum fuit tempore, ſed an bene vel male nouit ille qui nihil ignorat.

Art.cxciiij.

194 † Interrogatoria debent eſſe incerta,intellige quod non ſit tanta incertitudo qđ auferat defenſionē reo.Bart.in extr.ad reprim. verbo & figura Hipp. ſuo conſ. 49.

Art. cxcv.

195 † Caueas à caſu relato per Par. de Put. in tract.de ſind.ſo.85.c.quidam.in fi.de quodam accuſato,qui dixit iudici dum interrogabatur uelle aliqua ſibi dicere ad aurem, q tandem iudicem iugulauit gladio, & an iudex debeat ſe approximare, & audire reum ad aures, quando reus dicit ꝙ ſibi vult aliqua dicere ad aures,uide Bart.in d.extra. ad reprimendum verb.ſine ſtrepitu.

Art cxcvj.

196 †Deſcribit formam interrogandi Iac.de Bell.pract.ſua tit.de qō.ver.6.eſt, dicēdo ſic, quis fuit tecum illic tunc, eras tu ſolus tpe criminis commiſſi vel quod eratis vel qualr̄ potuiſti facere ſolus,ſine adiutorio,vel qualr̄ fuiſti auſus talia facere, uel de cuius mandato.l.prius ad Syll.ff.vel quo procurante hoc feciſti, & quantum debebas habere pro hoc faciendo, & à quo vel impoſſibile eſt ꝙ tu poſſes facere ſolus,vel intelleximus ꝙ multi eratis,vel quis fuit qui primo incipit, quia multi eratis,ut dicitur, dic ergo quis erat tecum,& qualiter factum fuit,& cum quibus.

Art. cxcvij.

197 † Quia ꝓceditur in regno per uiam inquiſitionis ad denūciationem fiſci, forte indiſtincte ſocius criminis pōt noīatim de ſocijs interrogari.fa.l.diuus,la 2.ff.de cuſ.reo. arg.c.qm̄,& ibi gl.extra de teſti.maxime qn̄ tale crimen non cōmittitur ſine ſocijs, arg. eoꝝ quo not. Salyc.in l.fi.C.de acc.Itē facit quia crimina vndecūq; claruerunt punienda ſunt 24.q.3.c.ecce. Itē melius facit qa quod non interrogetē noīatim de ſocijs iſta vr exceptio dilatoria,& fruſtratoria,ſed in regno in quo his ſcriptis in criminalib. nō utimur bn̄ pōt iudex repellere tales exceptiones q̄ magis fruſtrant cauſæ veritatē,quā ipſam reſpiciant vt ꝓbatū fuit ſupra,ꝑterea credo qđ ceſſet.l.fi.C.de acc.& l.1.§.q qōnem.ff.de q. cum ſimili,vnde dr̄ notabiliter. Spec. tit. de accuſ.§.1.verſ.item repellitur quod hæc exceptio,tu es ſocius criminis eſt dilatoria.

Art. cxcviij.

198 † Nota quod de conſuetudine gn̄ali ꝓ carcerato interuenit procurator niſi ad reſpondendum cauſæ,vel inquiſitioni, vel niſi ad confitendum,& ad ſententiam nā ad ꝯfitendum requiritur præſentia carcerati,ut uideatur quo vultu, qua trepidatione loquať Bart.in rub.de proc. in addit. ad Spec.

Art. cxcix.

199 † Iudex debet facere ſcribere ꝯſtantiam, & variationem quā fecerit accuſatus.l.de minore.§ plurium.ff.de qō.ſ. modum uacillandi,qui talis eſt,titubatio, trepidatio, pallor, rubor,& ſudor. Bart.in l.fin.ff.eo.& in d.§. plurium,& in hoc iudex nō parcat calamo. Ang.in tract.maleſ.in verſ.ſa.pub. Ordinatio Ludouici Regis XII. art. cxiij.

Art. cc.

200 † Dicit Bart.in l fi ff.de qō.iudex ſuſpectum interroget de circūſtantijs multis, vbi ſtetit illa nocte,cum quo comedit, vel cœnauit,iſta eſt criminis ſubtilis cognitio, adde l. 2.D.ubi de crimine agi.opor. ideo cū bonis ambula,nam mores ex conuictu formātur.

Art. ccj.

201 † Reus ex integro audiendus eſt coram

ſecun

ſecundo iudice, & mittendus ad eundem cũ ſuis interrogatiõibus, incluſis, & obſignatis ad cognõnẽ tex. in l. diuus la 2. ff. de cuſ. reo.

Art. ccij.

202 † Per interrogationem dr̃ facta litiscon teſtatio, quia reus habet tunc negare vel fateri delictum, vt ſupradiximus tractando de deliberatorijs, & vide Bart. in l. is qui reus. eo. §. in princ. ff. de pub. iud. & in extrauag. ad reprim. in verbo figura.

Art. cciij.

203 † Quando vulnus eſt mortale non eſt neceſſe quod in accuſando expectemus mortem. Bal. in l. damni. §. Sabi. ff. de dam. inf.

Art. cciiij.

204 † Dictum eſt ſupra quod oportet quem de crimine ſponte confiteri, dum tñ de crimine ꝯſtet, aliter interdicta eſt iudici ptãs condẽnandi & ligatæ ſunt ſibi manu. ſentit Bar. in l. diuus. ff. de teſta. mil. nãlis eſt rõ quã facit do. Hipp. ſuo ꝯſ. 48. non ꝯfundentur &c. quia ſi aliter diceremus, ſequeretur qđ quis ad libitum ſuum poſſet facere ſe ſuſpendere, adde ſicut ꝯtingit de illo primitiuo ſeruo q̃ metu ad dñm reuertendi ꝯfeſſus eſt occidiſſe illum quẽ alius occiderat in l. 1. §. fi. ff. de q. ẽt facit, quia non auditur perire uolens, glo. in l. 1. C. de confeſſ. item dicit egreg. pract. Guil. Beñ. in d. c. Rayn. in verbo mortuo, nu. 349. nec ſufficeret quod accuſatus confiteret Titium occidiſſe, qm̃ ex tali ꝯfeſſione quantumcunq; ſponte & libere facta non ꝯdẽnaretur, imò nõ torquetur pro homicidio, vel alio quocunq; delicto niſi prius fuerit verificatum delictũ. i. quod Titius fuerit occiſus, & ſit mortuus, vel res de quibus agit̃ reperiãtur ſubtractæ dño, nec aliud tales ꝯfeſſiones q̃ declarationem pſonæ delinquentis operãtur, ſed nõ pbant delictũ eſſe cõmiſſum vbi aliter non verificatur, & ita ad vnguẽ ſeruat̃ in parlamento curiæ Franciæ, vt expertus eſt idem Guilelmus Beñ. vl-ra dicens, qñ aũt verificatum eſt delictum, & apparet qđ cõmiſſum fuit. vt qa Titius reperitur occiſus, tunc ꝯfitens puniri põt de homicidio ex ſua ſola ꝯfeſſione abſq; alia pbõne, qa ſufficit quem de crimine ꝯfiteri, vt dcm̃ eſt, ſane intelligatis, vt dicit Guil. Beñ. vbi ſupra. verbo mortuo. i. nu. 350. quem puniri dr̃e de delicto verificato, niſi iudici ꝯſtaret crimẽ fuiſſe ab alio cõmiſſum, q̃ per ꝯfitentem, qa tunc non puniret̃ ex ſua ꝯfeſſione, cũ & dcm̃ eſt nõ audiatur perire volens. l. nõ tm̃. ff. de app. & vide eundẽ co. ver. nu. 162. ver. 2. adde qđ iſta fuit opinio Iac. de Are. ſecuta à Io. An. in §. poſtremo, de ꝯfeſſ. ad Spec. i add. q̃ incipit. §. ſi. intellige ꝯfitentẽ non eſſe puniendũ, niſi hoc mendaciter ꝯfiteretur, ſperãs ex tali mẽdacio impetrare grãm vel vtilitatẽ, ſicut ſperabat ꝯſequi filius Amalechitæ ꝯfitendo mẽdaciter Saulẽ interfeciſſe q̃ loco grãe, & utilitatis reportauit mortẽ, qm̃ ac ſi vero eũ interfeciſſe, fuit mandato Dauid occiſus, ut patet 2. Reg. c. 1. refert Guil. Beñ. ubi ſupra verbo mortuo, nu. 351. qđ ad ꝯuincẽdum quodam inſtrm̃ de falſo, licet verẽ exiſteret, q dã notarius qui eum receperat, ac ſi eũ falſo ſignaſſet pmio accepto tanquã falſarius abolitionem impetrauit à rege, ſed cõperta fraude per arreſtum curiæ parlamenti Tholoſæ tanq̃ falſarius fuit punitus, & manus dextera amputata, licet inſtrm̃ non falſaſſet, viſa eius ſimulata confeſſione ex qua vtilitatem reportauerat, & quę in preiudicium alterius partis fraudulenter tendebat facit. l. ſi is cũ quo. ff. de confeſſis, cum ſi ibi alleg. in gloſſ.

Art. ccv.

205 † Confeſſio nõ uerificata, nec pbata p reum carceratum non nocet vbi iudex miſit nũcium ad locum ꝯfeſſum. Hipp. late ꝯſ. 14. num. 18. facit l. qui ſententiam. C. de pen.

Art. ccvj.

206 † Nota in actu practico de illo maſſario q̃ fuit ꝯductus ad locũ vbi ꝯfitebatur interfeciſſe dñm ſuum do. gl. conſue. But. fol. 58.

Art. ccvij.

207 † Dicit Gulel. Beñ. poſt Maſuer. in d. c. Ray. verbo mortuo. ꝯ. nu. 349. qđ ex ꝯſuetudine gñali, & ſtylo huius regni non ſufficit. qđ delatus pbõne teſtium fuerit ſupatus, niſi ore pprio ſit crimen ꝯfeſſus, vbi agit̃ de vltimo ſupplicio, aut mẽbri mutilatione, ſi ſcm̃ aliter notorium non eſſet, quod aliqua tergiuerſatione celari nõ poſſet c. ſi. de coh. cle. & mul. coadiuua hunc ſtylum per text. in auct. qua in puincia verſ. ſi tñ appareat oĩno obnoxius. C. vbi de crimine agi oportet.

Art. ccviij.

208 † Ideo dicit Guil. Beñ. vbi ſupra videmus quod in cauſa capitali ſtante plena probatione quantumcunque clara poni debet reus ad qõnem vt ab eius ore ꝯfeſſio eruat̃, & ita quotidie practicatur, vide Maſue. in ti. de probat. §. idem ut delatus. adde Hippol.

ſing.

ſing.108.alias ſui &c. vbi dicit quod talis cõ uictus licet nihil ꝯfiteatur ꝑ torturã, adhuc poteſt ꝯdemnari ad mortem,& uide And.de Iſer.in t.t.de pa.te.§ publici latrones,& nouiſſime bene practicatum fuit Tho. contra do.ch.qui poſt qõnem fuit cap.t: triſicatus.

Art. ccix.

209 †Oportet quod perſeueret in ꝯfeſſione, qdquid dixerit Bal.in l.2.C.de cuſt. reo, qa gl.in l.1.de ꝯfeſſione tenet oppoſitum,ibi cõ demnatur ergo reus ſi ꝑſeueret in ꝯfeſſione & gl.in l.2.C.de cuſt.reo,& Cum.conſ.138. hoc maxime,& nota. in l. 1. C. de cuſt.reo. hanc partem tenet Maſuc. in tit. de ꝓbõne, verſ.Item ſi delatus quod ꝯfeſſus ſpõte,puta ſine qõne, non ſtatim damnandus eſt quia oportet quod conſtet de perſeuerantia..

Art. ccx.

210 † Tunc inter reſponſionem,& illam per ſeuerãtiam debet eſſe interuallum t pis. Bar. in l.1.§.diuus Seuerus.ff.de qõ.quia qñ ſiũt duæ ꝯfeſſiones eodem inſtanti non dr ibi eſſe geminata ꝯfeſſio,ita Bart.in l.cum ſcimus C.de agr.& cenſ.lib.11. Iaſ. in l. q̃uis .ff. de verb.obl.col.2.Et ut melius ſcias tꝑs,recurre ad ſimile ſtatutum Ludouici Regis XII. art.113.ibi, & le lendemain.

Art. ccxj.

211 † Tunc ſi reuocet eius ꝯfeſſionem debet reddere cauſam reuocationis, nam vera, & expreſſa ꝯfeſſio põt vſq; ad ſniam impugnari de errore.c.ſi.de ꝯfeſſione.l.error.C.de iure,& facti ignom. & ſi vellet ꝓbare ꝯtrariũ audietur.l.inde Ner.§.ſi.ff.ad l. Aquil.etiam forte poſt ſententiam.l.1.§.ſi.ff.de qõ.

Art. ccxij.

212 † Vel ſi in ea confeſſione perſeueret, audiendus in alias diceret oppreſſus.l.vnius.§. cognitum.ff.de qõne,& dicit gl. in cle. Sæpe in verbo,defenſiones.qd' legitima partis defenſio tolli non põt,q̃ iſta ſunt de his quę inſtruũt,&decidunt cau.& ibi,nihil igr̃ talis iudex omittit ꝑ quod impediatur,vel occultetur cognitio veritatis, & hanc practicã ſeruat totus mũdus,vt dicit Saly.in l.2.C.de cuſto.reo.Et in eo eſt ordinatio Lud.regis xij. art.111.ois adhibetur req̃ſita diligẽtia, &c.

Art. ccxiij.

213 † Si talis defenſio nõ eſſet acceptabilis, & fruſtatoria nec recipere ad probationem, vt dicit illa ordinatio,&c.& eſt tex.in l.nouerint verſ.iudicum, C.vt intra cer.tem.crim. quæſt.ter.&nota in clem.ſæpe de verb.ſign. poteſt iudex abbreuiare dilationes,ita tñ vt probationes legitimæ non pereant, hoc.n. impediret cauſæ cognitionem,ſm Bar.in extrauag.ad rep.verbo ſummarie, & eundem in verbo ſequentia.

Art. ccxiiij.

214 † Et ſic primo accuſator ꝓbat ꝑ ꝯfeſſionem,vel ꝑ teſtes anteq̃ reus in ſua defenſione audiat,& fundata intentione actoris reus ponet exceptiones ſuas,& defenſiones, vide Iac.de Beluiſ.in pract.ſua in tit. de quæſt.

Art. ccxv.

215 † Dicit Bart.in l.Aur.§. idem q̃ſijt.ff.de lib.leg.& Hipp.plene ſing. 185.ꝯfeſſio. &c. quod per confeſſionem rei confitentis ſe defendendo feciſſe delictum eſt fundata intentio curiæ,adeo ꝙ ipſo reo non probante feciſſe ad ſui defenſionẽ debet ſeq̃ ꝯdẽnatio.

Art.ccxvj.

216 † Preterea ſi reus neget delictum feciſſe, dicit Guil.Beñ.verbo mortuo.i.nu.ccij.in c. Ray.de teſta.quod reaudiunẽ teſtes, ſeu eorũ recoluntur depoſitiones, & inde acharanẽ, & ꝯfrontantur cum inq̃ſito, quia vnus poſt aliũ in pñtia inq̃ſiti, & ẽt inquiſitus in pñtia teſtis iurant dicere veritatẽ,& interrogãtur ſi eſt inter eos inimicitia,uel aliud ꝑꝑ ꝙ teſtimonium non debeat credi.c.inquiſit. §. tertiæ de accuſ.& debet ſcribi rñſio vtrique, & caueat inquiſitus ꝯtra teſtes tunc dicat q̃c q̃d dicere,vel obijcere intendit,quo facto legitur depoſitio teſtis in pñtia inquiſiti, quã teſtis auocare tenetur,vel negare,& inquiſitus eam fateri, uel impugnare hanc formã, & approbat Ang.in tract.malef.in verbo, q̃ iudex,ad ꝓb.ibi.poſtq̃ reus negauit,iudex teſtes repetat,&de nouo ẽt iducat alios teſtes. & Hipp.ſua pract.§.nunc videndum nu.28. & Spec.in tit.de not.crim.§. iam de not. ibi quod ſi reus negauerit,& pñt teſtes recipi.

Art. ccxvij.

217 † In examinatione teſtium iudex prius debet teſtes ſic aduertere,amice falſificus teſtis tribus perſonis eſt obnoxius.ſ. Deo &c. Cetera vide per Guil.in ſpe.in tit.de teſte.§. nunc ver.in examin.

Art. ccxviij.

218 † Dicit Fely.in c.ꝯſt.de reſcrip. Papa nõ poſſet diſpenſare ꝙ teſtis in ferendo teſtimonium in iudicio nõ debeat iurare,q̃a hoc eſt de iure diuino,qd' teſtus iuret,& ante eũ cõcluſit

cluſit Bart.in extr.ad reprim.verſ. & fig. ibi de iure nat.& diu.hoc eſt tpe Moyſi inductū eſt, ut pp credulitatem aliquis dret iurare. Exod. c.22. præterea audiui q̄ ex eo quia in quodam ꝓceſſu criminali Grapharius non poſuerat in depoſitioni. teſtium, per ſuum iurm conceſſum in ſanctis,& euangelijs Dei quidam qui fuerat condemnatus ad mortē, duntaxat per arreſtum ꝯdemnatus fuit ad ſu ſtigationem,& potuit eſſe ratio,quia vt dicit Ang.conſ.178.viſis actis, quod pp ineptitu dinem nullus proceſſus intelligitur factus, ſed ſi iudex aliquam pœnam vult inferre,po terit illam extraordinariam imponere, non tamen poterit imponere pœnam ordinariā, quia ordo proceſſus iam facti repugnat.

Art.ccxix.

219 † Hoc forte limita,ut per Bar.in l. ſi cō-feſſus per illum text.ff.de cuſt.reo. vbi dicit, quod inordinatus proceſſus veram ꝯfeſſio-nem ſponte, & expreſſe factam non uiciat, qn ex illa poſſit reus cōdemnari, adde Pan. in c. Piſanis,de reſt.ſpol. quia confeſſio telā non requirit iudiciariam.l.ſi debitor.ff.de iu dic.& aliquid per Innoc.in c. qualiter, le.2. verſ.item ad prædictas,&c.extra de accuſ.ad de Arim.in uerbo,qui dictus iudex,verſic.2. limitabat,& hoc apud Ang.de ma.

Art. ccxx.

220 † De confrontatione facta ad cortinam qñ teſtes timent inquiſitum,vide Hippol. in l.1.circa fi.ff.de ſica. ibi & feci quod milites tenebant eum,ibi poſt cortinam ligatum,& poſtea feci venire dictos ſuos infantes, & eū dem Hipp.in rub.de prob. C. verſ.& primo ſcias,quod licet &c.vr quod talis ꝯfrontatio ad cortinam procedat, qñ hr̄etur perſona not.Exemplo patriarchæ qui non fuit dece-ptus in voce Iacob,ſed in manib. Eſau, facit gl.in c.teſt.3.q.9 & Iacob aures verba ꝓbāt.

Art. ccxxj.

221 † Et qđ ꝯfrontatio ſit fienda in ꝯſpectu, & pn̄tia inqſiti,vide Bart.in l. is qui reus .ff. de pub.iud.& in extrauag.ad reprim. verbo, & figura,qđ teſtes debent iurare parte pn̄te alias auferretur ei defenſionis copia,qđ re-pugnat nāli æquitati,facit c.qualr, le. 2. ver. debet extra de accuſ. niſi teſtes eſſent extra ꝓuinciam, quia pōt eoꝝ examinatio cōmit tit Fely.in c.cum cauſam,de teſti.fall.3.adde. in pn̄tia, ſeu uocato aliquo parente inqſiti, arg. c. ſtatuta §.1.extr. de hæret. in 6. & ita practicarunt doct.iudices Aunio. hic Lug. contra Rol. ſuper homicidio Danmory.

Art. ccxxij.

222 † Per confrontationem dicitur tunc fie ri publicatio teſtium. Bart.in d. extrauag. ad reprimendum verbo,& figura,dicens,quod ſi non publicarentur non poſſent impugna-ri teſtes, & eorum dicta.

Art. ccxxiij.

223 † Sed quid ſi iudex videt q̄ delinquens accuſat omnes teſtes per quos poteſt ꝓbari eius crimen,dicit Iac.But.in auct.ſi teſtis.C. de teſt.qđ debet hoc nō obſtāte illos recipe.

Art.ccxxiiij.

224 † Etiam talis ꝯfrontatio fit, vt ipſi teſtes accuſatos ꝯuincant.l.ſiquis.C.de epis,ibi in cōuictos.& l.2. C. quoꝝ appellatione auſſi, vt ipſos cognoſcant,& debet fieri talis ꝯfrō tatio,vel exhibitio reoꝝ in eadem forma in qua eſſe conſueuerunt, quia mutata forma, ſubſtantia quaſi mutata vr̄,ut dicit gl.in cap. cum cauſam,& ibi uide Bal.extra de teſti.Di cit in ꝓpoſito Bar.in l.2.C. ad exhi. & in l. cum ſi exhibuiſſent.§.ante.ff. de publ. quod teſtes à principio debent petere exhiberi de linquentem,vel rem ad recognoſcendū, vel quod nominetur,alias niſi reus exhibeat bo uem,uel aſinum habebitur pro confeſſo, ut dicit Bal.in d.c.cum cauſam,& dicit Bart. in l.euectiones de cur.pub.lib.11.C.qđ ſi aliq non ſe permittant ſcrutari, poſſunt capi, & ex ſola reſiſtentia puniri debent.

Art. ccxxv.

225 † Dicit Bal.conſ.77.par.3.qñ iudex ꝓce dit per inquiſitionem contra aliquem debet interrogare teſtem de cauſa ſcientiæ,alias te ſtis nō probat, nam cum ipſe aſſumat offm̄ inquirēdi, debet formare interrogatoria ex ſeipſo ꝯcordat Bar.in extrauag.ad repr.ver-bo,& figura, ibi circa dicta teſtium puto in iſtis extraordinarijs qđ debeant eſſe talia q̄ ꝯcludāt,ſicut in cauſis ordinarijs, vide Saly. in l.fi.C.de prob.& dicit do.gl.ꝯſue.Bur.fol. 39.hodie ꝑ ord.regias iudices tenenē teſtes interrogare de cauſa ſcientiæ,ſi non interro gent dicitur potius omiſſa per eoꝝ negligē tiam,& ignorantiam,& quod in omni cau-ſa teſtis non reddens cauſam ſuæ depoſitio-nis non probat,nec valet talis examinatio.

Art.ccxxvj.

226 † Tradit formam interrogandi teſtes. Bal.i l.Areth.ff.de ſta.ho.ibi.&nota q̄ Old. per

per locum à natura, deſcendit quendam accuſatum de maleficio noctis tpe cõmiſſo, nam teſtes deponebant de uiſu, & interrogati in quo loco erant, dixerunt de loco aliquantulum remoto, & interrogati ſi erat ibi lumen ignis, vel candelæ. dixerunt ꝙ non, vel hoc fuit probatum per alios, nã do. Old. ꝯſiderãs ꝙ illa nocte non fuerat lumen lunæ, cõuicit teſtes, quia hom nes non vident de nocte, & ſic teſte natura euaſit accuſatus.

Art. ccxxvij.

227 † Ordinatio Ludouici Regis XII. art. cxij. iubet conuocare uiros notabiles in proceſſus criminalium, arg. c. ſtatuta de hær. lib. 6. de Papa qui iubet iuriſperitos dñe ab inquiſitoribus aduocari, vt eoꝝ proceſſibus aſſiſtant, q̃a legiſtæ ſunt tractatores maleficioꝝ & ſi aliter ferret ſnĩam ſine ꝯſilio aſſeſſoꝝ, ſententia eſſet nulla ipſo iure, maxime ubi ordinationes requirunt. Et ita aſſerit Bal. poſt Old. in l. ſi q̃s mihi. §. ſi coram de acq. her. ff.

Art. ccxxviij.

228 † Sed an poſt concluſionem in cauſa vbi ord. Regis Ludouici XII. art. 108. imponit ꝯcluſionem poſſint partes ꝓducere alios teſtes. tenet Bal. in l. ſi accuſat. in fi. C. de accuſ. quod non & tenet Bar. in extrauan. ad reprimendum verbo, & figura. ibi ſed an in hac cauſa poſt didicita teſtificata potuerunt teſtes produci, reſponde non, cum ſit ꝓhibitũ ꝑ timorem ſubornationis, & ſic ex quadã naturali æquitate, ne alter alteri inſidietur arg. l. alij. ff. de accuſ. idem tenet Gand. in rubrica quomodo de mal. cog. per inq. & not. in authen. qui ſemel. C. de prob.

Art. ccxxix.

229 † Et ſi oẽm euentum pro reo admitterẽtur teſtes, quia agitur de re periculoſa, quia ẽt reus vſq; ad ſnĩam põt de errore docere. ſi. de ꝯfeſſio. l. error. C. de iu. & facta ign. ẽt poſt ſnĩam. l. 1. in fin. ff. de qõ. ſeu per rei euidentiam Bal. in l. ſi quis in fi. C. de teſti. tñ iudex debet facere quod prius iuret ꝓducens, ꝙ dictos teſtes non ſubornauit, ita dñt Bal. & Fely. in c. iurauit, extra de prob.

Art. ccxxx.

230 † Et quod amplius poſt didicita teſtificata, & concluſiones ſumptas non poſſint teſtes recipi ad offenſam rei tenet expſſe Saly. in l. fi. C. de qõ. circa finem lequel ſuyt Fely. in c. cum clamor. extra de teſt. nec obſtãt ea quæ dicit Bart. in l. vnius §. 1. ff. de qõ. vbi vult quod publicatio teſtium non obſtat quin etiam ad offenſam poſſint alij teſtes examinari. quia hoc procedit ſuper nouiſſ. mis capitulis ſuperuenientibus non autem ſuper eiſdem, & ita Bart. intelligit Saly. in d. l. fi. facit cap. fraternitatis, extra de teſti. & cler. teſtib. eod. ultra Saly. dicit ꝙ hoc ẽt tenet gl. notab. in c. in primis. 2. q. 1. ibi ſcient partes, ꝙ quæcunq; pars ſemel interfuit, à modo non poteſt alios teſtes producere ſuper illo artic. & quod ita ſeruatur de ꝯſuetudine. Item vel reſpondeo, ꝙ niſi Bart. intelligatur prout intelligit Saly. ineuitabiliter erit contra morẽ ſibi ꝯtrarius, cũ in d verbo, & figura, vt dcm̃ eſt teneat oppoſitum, item vel rñdeo quod Bart. in d. §. 1. loquitur ſm̃ iura communia, non autem vbi imponitur concluſio ex ſtatuto prout loquitur Bal. in d. l. ſi accuſ. Item recurre ad ſimile ſtatutum Regis Ludouici XII. art. 114. vbi inter dicitur non iterato vexare accuſatum abſque nouis indicijs.

Art. ccxxxj.

231 † Sed vt tollatur omnis ſuſpicio ſubornationis ante cõcluſiones, & publicationes partes debent in ſecreto noĩare ſuos teſtes ſi eſſent abſentes, ſeu proteſtari, vt dicit gl. in §. ſi quis verbo arguere. 4. q. 2. & 3.

Art. ccxxxij.

232 † Et qui dicantur noui articuli, ſeu noua indicia, apertius declarat pract. Papienſis in forma inquiſit. verſ. ſed quia in ſuperioribus, & per Spec. in tit. de teſte. §. nunc in fi.

Art. ccxxxiij.

233 † De interrogationibus ſtrictioribus ad cautelam, puta an tempus fuerit ſerenum, vel nebuloſum ſm̃ qualitatem teſtium poteſt facere iudex, ut teſtes ore proprio ꝯuincantur. & in ſermone capiantur, qñ ſuſpecti ſunt, uide Bal. in c. cum cauſam col. fin. extra de teſti. & in l. teſti. C. eo. & in l. fi. in fi. eo. & Spec. in tit. de teſte. §. iam, verſ. & nota. & in §. nunc verſ. examinator.

Art. ccxxxiiij.

234 † Pro expenſis factis in medicis, & medicinis, & pro operibus quibus caruit, & cariturus eſt occaſione iniuriæ, ſeu vulneris prouiſio læſo ante omnia fieda eſt, uide Par. de Put. in tract. ſynd. fol. 100. cap. quia plu- ries, in princ. facit tex. in §. ob hominem vero iuſt. de obl. quæ ex quaſi delict.

Art. ccxxxv.

235 † Si per dictum proceſſum nihil ſecutũ eſſet

eſſet emolumenti vt dicit ſtatutum Ludouici Regis XII.art.118.ſimilis tex.eſt in cap. inq.§. quæſiuiſtis extra de acc. tunc nec debet offenſus de iure,nec de iudice conqueri ſed magis de ſorte ſua, quia non ſibi deficit ius,ſed probatio.l.duo ſunt.ff.de teſta.tutel.

Art. ccxxxvj.

236 † Sed an via ordinaria intentata poſſit rediri ad extraordinariam ſuperuenientib. nouis indicijs,ſatis probatum fuit ſupra qđ ſic,tamē ſorte prius requireretur ſuper hoc declaratio iudicis,per ordinationem Ludouici Regis XII. art.108.

Art. ccxxxvij.

237 † Contra teſtem contra quem nihil oppoſuit reus in iudicio ſummario, poteſt opponi exceptio in plenario. Fely.in c.præſentium de teſtibus.

Art.ccxxxviij.

238 † Ordinatio Ludouici Regis XII.art. 119. quantum laxationibus carceratorum, ſatis bene prouidet ſi materia ſit diſpoſita, do.gl.conſue.Bur.poſt Nic.Boër.fol.61.vbi dicit quod talis relaxatio eſt in arbitrio iudicis,& quod ibi requiritur ſententia prouiſionalis,& quod ſi iudex relaxaret aliquem vbi materia non eſſet ad hoc diſpoſita, quod teneretur, & poſſet ſindicari.

Art. ccxxxix.

239 † Sufficit ſola iuratoria cautio cum obligatione bonorum,ſi reus ſit idoneus,do. gl. conſue.Bitur. in tit.de ꝯſue. retr. poſt Alex.

Art. ccxl.

240 † Nota quæ dicit Ioan.Fab. in §. pœn. inſt.de perp.& temp.actio.quod actiones ex delicto deſcendentes (etiam lite non conteſtata) de æquitate canonica (quam vidit parlamentum Pariſijs obſeruare) inquantum in bonis defuncti,bene tranſeunt.

Art.ccxlj.

241 † Fit remiſſio ad locum delicti duabus de cauſis,ut ceteri timeant, & ut conſulētur parentes læſorum.in auctēn. ut nulli iud. & C.vbi de crim.agi.opor.

Art. ccxlij.

242 † Si cōſtaret captos ſine cauſa & [illegible]ſte, nunquam eſſent remittendi, imò per ſecularem qui clericos cepit,conſueuerunt elargiri ne uexarentur,& ita dictim ſeruatur in regno Auffr.allegat plura arreſta in tract.arreſtorum,& Guil.Ben.in verbo,& vxorem in d.c.Rayn.vide gl.in clem.paſtor.in verbo de more,in fin.de re iud.facit.§. illud palam,in auctēn.ut cler.apud prop. epos,ideo conſuetum eſt fieri antequam fiat remiſſio quod iudici requiſito tranſmittātur informationes. do.gloſſ.conſuet.Bur.fol.388.Guid.Pa. qō. 202.quia ſi ſtatim ligatus mitteretur non uiſis informationibus poſſet informari iniuſte,ut dicit Cæpol.conſ.58. Paulus Faber.

Art.ccxliij.

243 † Vide de illo qui non debuit remitti cū tubis reſonantibus, & de quodam qui fuit priuatus officio, quia remiſerat clericum cum cathena in collo.Paris de Put. fo. 223. remiſſio.

Art. ccxliiij.

244 † De maiori tribunali ad minus vbi eſt præuentio non fit remiſſio in delictis,& ita deciſum fuit do.gl.conſue. Bur.fo.389.

Art.ccxlv.

245 † Remiſſio de conſuetudine ſemper fit inter ſubditos eidem principi, & ita obſeruatur de facto inter ſubditos totius regni. Auffr.q.capel.320. do.gl. conſué. Bur.388. Cæp.d.conſ.8 quia non eſt ſciſſum imperiū Gallorum.Exempli gratia. De ſocijs Arnaudi prædatoribus officinarum qui Vienna Lugdunum remiſſi ſunt.

Art. ccxlvj.

246 † Iudex domicilij requiſitus tenetur remittere.l.1.C.vbi de cri.agi opor. ſm vnum intellectum quem approbat Bart.licet c.fin. de foro comp.ſit contra.

Art.ccxlvij.

247 † An bannitus vbique poſſit puniri, uide Spec.in tit.de comp.iud.§.1.verſ. ſed pone quidam Lucanus,& Cæp.in d.conſ.58.

Art. ccxlviij.

248 † In vagabundo nunq̄ fit remiſſio ad locum delicti, ita intelligitur gl.in l.1. C.vbi de cri. agi oportet cum dicit. Vbi te inuenero,ibi te iudicabo,per quam gl.dicit Bart.in l.hæres.§. Proinde.ff.de iud.ꝙ multi ribaldi ſuſpenſi ſunt,& ſuſpenduntur quotidie in ciuitatibus,& caſtris propter illam gloſſ.cum alicubi forum non habeant.

Art. ccxlix.

249 † Hodie domini temporales de conſuetudine habent cognoſcere de propria iniuria,verum eſt quia alteri committunt, alias de per ſe non poſſent,vide Andr. de Iſer. in tit.de prohib.feud.alien.per Frid.in §. præterea ſi inter duos.

Art. ccl.

Art. ccl.

150 † Sic finis: quia cetera non poſſunt dari propter caſuum multiplicitatem. l. neque leges. ff. de legi. Si autem aliqua minus ſufficienter dixerim, redarguat. vt dicit Bart. in l. non ſolum. §. morte. ff. de ope. no. nunt. tamen minus bene dicta proſunt, nam incitant alios ad pleniorem inueſtigationem, vt dicit idem Bart. in tract. teſt. in princ. ſi autem bene, laudetur dominus non enim miniſtrant omnes æqualiter de conſecr. diſtin. 4. cap. non tantum.

F I N I S.

Series literarum.

A B C D E F G H I K. a b c d e f g h i k l m
n o p q r ſ t u x y z. A B C D E F G H I
K L M N O P Q R S T V X Y Z. AA BB
CC DD EE FF GG HH II KK LL MM NN.

Omnes quaterniones, K, ternio, & N N, quinternio.

V E N E T I I S,

Apud hæredes Ioannis Mariæ Bonelli.

M. D. L X X.

